lambentibus viris trecentis In :Ghidhon ad Dominus Dixitque
7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן בִּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמְלַקְקִים
,erit populus omnis &:tua manu in Midian dabo & ;vos ſalvabo
אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וְנָתַתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדֶךָ וְכָל־הָעָם יֵלְכוּ
& ,ſua manu in populus eſcam ceperunt Et .ſuum locum in vir
8 אִישׁ לִמְקֹמוֹ׃ וַיִּקְחוּ אֶת־צֵדָה הָעָם בְּיָדָם וְאֵת
,ſua tentoria in virum ,dimiſit Iſrael virum omnem & :ſuas tubas
שׁוֹפְרֹתֵיהֶם וְאֵת כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל שִׁלַּח אִישׁ לְאֹהָלָיו
ei erat Midian caſtrametatio & :apprehendit viros trecentos in &
וּבִשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ הֶחֱזִיק וּמַחֲנֵה מִדְיָן הָיָה לוֹ
:Dominus eum ad dixit & ,ipſa nocte in fuit Et .valle in deſubter
9 מִתַּחַת בָּעֵמֶק׃ וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה
ſi Et .tua manu in eam dedi quia ;caſtrametationem in deſcende ,Surge
10 קוּם רֵד בַּמַּחֲנֶה כִּי נְתַתִּיו בְּיָדֶךָ׃ וְאִם־
ad tuus puer Purah & tu deſcende ,deſcendere tu timens
יָרֵא אַתָּה לָרֶדֶת רֵד אַתָּה וּפֻרָה נַעַרְךָ אֶל־
confortabuntur poſtea & :loquantur quid audies Et .caſtrametationem
11 הַמַּחֲנֶה׃ וְשָׁמַעְתָּ מַה־יְדַבֵּרוּ וְאַחַר תֶּחֱזַקְנָה
Purah & ,ipſe deſcendit Et .caſtrametationem in deſcendeſque ,tuæ manus
יָדֶיךָ וְיָרַדְתָּ בַּמַּחֲנֶה וַיֵּרֶד הוּא וּפֻרָה
,Midian Et .caſtrametatione in qui quintatorum extremum ad ejus puer
12 נַעֲרוֹ אֶל־קְצֵה הַחֲמֻשִׁים אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה׃ וּמִדְיָן
locuſtis tanquam valle in cadentes Chedem filii omnes & ,Hamalec &
וַעֲמָלֵק וְכָל־בְּנֵי־קֶדֶם נֹפְלִים בָּעֵמֶק כָּאַרְבֶּה
arena tanquam ,numerus non eorum camelorum & ,multitudine in
לָרֹב וְלִגְמַלֵּיהֶם אֵין מִסְפָּר כַּחוֹל
ecce & ,Ghidhon Venitque .multitudine in maris labium ſuper quæ
13 שֶׁעַל־שְׂפַת הַיָּם לָרֹב׃ וַיָּבֹא גִדְעוֹן וְהִנֵּה־
ſomnium Ecce :dicebat & ,ſomnium ſuo proximo narrans vir
אִישׁ מְסַפֵּר לְרֵעֵהוּ חֲלוֹם וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלוֹם
caſtrametatione in ſe volvens hordeorum panis torta ecce & ,ſomniavi
חָלַמְתִּי וְהִנֵּה צְלוּל לֶחֶם שְׂעֹרִים מִתְהַפֵּךְ בְּמַחֲנֵה
,cecidit & ,illud percuſſit & tentorium ad uſque venit & ,Midian
מִדְיָן וַיָּבֹא עַד־הָאֹהֶל וַיַּכֵּהוּ וַיִּפֹּל
,ejus ſocius reſpondit Et .tentorium cecidit & ,deſuper illud ſubvertit &
14 וַיַּהַפְכֵהוּ לְמַעְלָה וְנָפַל הָאֹהֶל׃ וַיַּעַן רֵעֵהוּ
viri Joas filii Ghidhon gladius niſi hoc Non :ait &
וַיֹּאמֶר אֵין זֹאת בִּלְתִּי אִם־חֶרֶב גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ אִישׁ
omnem & ,Midian ejus manu in Deus dedit :Iſrael
יִשְׂרָאֵל נָתַן הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ אֶת־מִדְיָן וְאֶת־כָּל־
,ſomnii narrationem Ghidhon audire circa ,fuit Et .caſtrametationem
15 הַמַּחֲנֶה׃ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ גִּדְעוֹן אֶת־מִסְפַּר הַחֲלוֹם
caſtrametationem ad eſt reverſus & :ſe incurvavit & ;ejus ſolutionem &
וְאֶת־שִׁבְרוֹ וַיִּשְׁתָּחוּ וַיָּשָׁב אֶל־מַחֲנֵה
veſtra manu in Dominus dedit quia ,Surgite :ait & ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר קוּמוּ כִּי־נָתַן יְהוָה בְּיֶדְכֶם
viros trecentos Diviſitque .Midian caſtrametationem
16 אֶת־מַחֲנֵה מִדְיָן׃ וַיַּחַץ אֶת־שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ
,eorum omnium manu in tubas dedit & ,capita tria
שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּתֵּן שׁוֹפָרוֹת בְּיַד־כֻּלָּם
Dixitque .hydriarum medio in titiones & ;vacuas hydrias &
17 וְכַדִּים רֵקִים וְלַפִּדִים בְּתוֹךְ הַכַּדִּים׃ וַיֹּאמֶר
ingrediens ego ecce & :facietis ſic & ,videbitis me Ex ,eos ad
אֲלֵיהֶם מִמֶּנִּי תִרְאוּ וְכֵן תַּעֲשׂוּ וְהִנֵּה אָנֹכִי בָא
.facietis ſic ,faciam quemadmodum ,erit & caſtrametationis extremum in
בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶה וְהָיָה כַאֲשֶׁר־אֶעֱשֶׂה כֵּן תַּעֲשׂוּן׃
tubis in clangetis & :mecum qui omnis & ego ,tuba in clangam Et
18 וְתָקַעְתִּי בַּשּׁוֹפָר אָנֹכִי וְכָל־אֲשֶׁר אִתִּי וּתְקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָרוֹת
,Domino ,dicetiſque ;caſtrametationis omnis circuitus vos etiam
גַּם־אַתֶּם סְבִיבוֹת כָּל־הַמַּחֲנֶה וַאֲמַרְתֶּם לַיהוָה
:Ghidhon &
וּלְגִדְעוֹן׃

Verſio VULG. LAT.

7 Et ait Dominus ad Gedeon, In trecentis viris qui lambuerunt aquas, liberabo vos, & tradam in manu tua Madian: omnis autem reliqua multitudo revertatur in locum ſuum. 8 Sumptis itaque pro numero cibariis & tubis, omnem reliquam multitudinem abire præcepit ad tabernacula ſua: et ipſe cum trecentis viris ſe certamini dedit. Caſtra autem Madian erant ſubter in valle. 9 Eâdem nocte dixit Dominus ad eum; Surge, & deſcende in caſtra: quia tradidi eos in manu tua. 10 Sin autem ſolus ire formidas, deſcendat tecum Phara puer tuus. 11 Et cùm audieris quid loquantur, tunc confortabuntur manus tuæ, & ſecurior ad hoſtium caſtra deſcendes. Deſcendit ergò ipſe & Phara puer ejus in partem caſtrorum, ubi erant armatorum vigiliæ. 12 Madian autem & Amalec, & omnes Orientales populi, fuſi jacebant in valle, ut locuſtarum multitudo: cameli quoque innumerabiles erant, ſicut arena quæ jacet in littore maris. 13 Cúmque veniſſet Gedeon, narrabat aliquis ſomnium proximo ſuo: & in hunc modum referebat quod viderat; Vidi ſomnium, & videbatur mihi quaſi ſubcinericius panis ex hordeo volvi, & in caſtra Madian deſcendere: cúmque perveniſſet ad tabernaculum, percuſſit illud, atque ſubvertit, & terræ funditùs coæquavit. 14 Reſpondit is, cui loquebatur; Non eſt hoc aliud, niſi gladius Gedeonis filii Joas viri Iſraelitæ: tradidit enim Dominus in manus ejus Madian, & omnia caſtra ejus. 15 Cúmque audiſſet Gedeon ſomniū, & interpretationem ejus, adoravit: & reverſus eſt ad caſtra Iſrael, & ait; Surgite, tradidit enim Dominus in man' noſtras caſtra Madian. 16 Diviſítque trecentos viros in tres partes, & dedit tubas in manib' eorum, lagenáſque vacuas ac lampades in medio lagenarum. 17 Et dixit ad eos, Quod me facere videritis, hoc facite: ingrediar partem caſtrorum, & quod fecero, ſectamini. 18 Quando perſonuerit tuba in manu mea, vos quoque per caſtrorum circuitum clangite, & conclamate, Domino & Gedeoni.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Γεδεὼν, Ἐν τοῖς τριακοσίοις ἀνδράσι τοῖς λάψασι σώσω ὑμᾶς, (τ) ϗ δώσω τὴν Μαδιὰμ ἐν χειρί σου, ϗ πᾶς ὁ λαὸς (υ) πορευέσθω ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. 8 Καὶ ἔλαβον τὸν ἐπισιτισμὸν τοῦ λαοῦ (φ) ἐν χειρὶ αὐτῶν, ϗ τὰς κερατίνας αὐτῶν. (χ) ϗ τὸν πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ ἐξαπέστειλεν ἄνδρα (ψ) εἰς σκηνὴν αὐτοῦ· ϗ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας κατίσχυσεν. ϗ ἡ παρεμβολὴ Μαδιὰμ ἦν αὐτοῦ ὑποκάτω 9 ἐν τῇ κοιλάδι. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, ϗ εἶπε πρὸς αὐτὸν κύριος, (ω) Ἀνάστα, κατάβηθι ἐν τῇ παρεμβολῇ, ὅτι παρέδωκα αὐτὴν 10 ἐν τῇ χειρί σου. (α) Καὶ εἰ φοβῇ σὺ καταβῆναι, κατάβηθι σὺ ϗ Φαρὰ τὸ παιδάριόν 11 σου εἰς τὴν παρεμβολὴν, Καὶ ἀκούσῃ τί (β) λαλήσουσι, ϗ (γ) μετὰ τοῦτο ἰσχύσουσιν αἱ χεῖρές σου ϗ καταβήσῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ. ϗ κατέβη αὐτὸς ϗ Φαρὰ τὸ παιδάριον αὐτοῦ (δ) πρὸς ἀρχὴν τῶν πεντήκοντα, οἳ ἦσαν ἐν τῇ παρεμ-12 βολῇ. Καὶ Μαδιὰμ ϗ Ἀμαλὴκ ϗ (ε) πάντες οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν (ζ) βεβλημένοι ἐν τῇ κοιλάδι ὡς ἀκρὶς εἰς πλῆθος, ϗ ταῖς (η) καμήλοις αὐτῶν οὐκ ἦν ἀριθμὸς, ἀλλ᾽ ἦσαν (θ) ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ (ι) χείλους τῆς θαλάσσης εἰς 13 πλῆθος. Καὶ (κ) ἦλθε Γεδεὼν, ϗ ἰδοὺ ἀνὴρ (λ) ἐξηγούμενος τῷ πλησίον αὐτοῦ (μ) ἐνύπνιον, ϗ εἶπεν, (ν) Ἰδοὺ ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον, ϗ ἰδοὺ μαγὶς ἄρτου κριθίνου (ξ) στρεφομένη ἐν τῇ παρεμβολῇ Μαδιὰμ, ϗ ἦλθεν ἕως τῆς (ο) σκηνῆς, ϗ ἐπάταξεν αὐτὴν, ϗ ἔπεσεν, ϗ (π) ἀνέστρεψεν αὐτὴν 14 ἄνω, ϗ ἔπεσεν ἡ σκηνή. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ πλησίον αὐτοῦ, ϗ εἶπεν, Οὐκ ἔστιν αὕτη (ρ) εἰ μὴ ῥομφαία Γεδεὼν υἱοῦ Ἰωὰς ἀνδρὸς Ἰσραήλ· παρέδωκεν (σ) ὁ θεὸς ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὴν Μαδιὰμ ϗ πᾶσαν τὴν παρεμβολήν. 15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε Γεδεὼν τὴν (τ) ἐξήγησιν τοῦ ἐνυπνίου ϗ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, ϗ προσεκύνησε (υ) κυρίῳ, ϗ ὑπέστρεψεν εἰς τὴν (φ) παρεμβολὴν Ἰσραὴλ, ϗ εἶπεν, Ἀνάστητε, ὅτι παρέδωκε κύριος ἐν χειρὶ 16 (χ) ἡμῶν τὴν παρεμβολὴν Μαδιάμ. Καὶ διεῖλε τοὺς τριακοσίους (ψ) ἄνδρας εἰς τρεῖς ἀρχὰς, ϗ ἔδωκε κερατίνας ἐν χειρὶ πάντων, ϗ ὑδρίας κενὰς, ϗ λαμπάδας (ω) ἐν ταῖς ὑ-17 δρίαις. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἀπ᾽ ἐμοῦ ὄψεσθε, ϗ (α) οὕτω ποιήσετε· ϗ ἰδοὺ ἐγὼ εἰσπορεύομαι (β) ἐν ἀρχῇ τῆς παρεμβολῆς, ϗ ἔσται (γ) καθὼς ἂν ποιήσω, (δ) οὕτω ποιή-18 σετε. Καὶ (ε) σαλπιῶ ἐν τῇ κερατίνῃ ἐγὼ, ϗ πάντες (ζ) μετ᾽ ἐμοῦ σαλπιεῖτε ἐν ταῖς κερατίναις (η) κύκλῳ ὅλης τῆς παρεμβολῆς, ϗ ἐρεῖτε, Τῷ κυρίῳ ϗ τῷ Γεδεών.

Et dixit Dominus ad Gedeon, In trecentis viris lambentibus ſalvabo vos: & dabo Madiam in manu tua: et omnis populus ibūt, vir ad locū ſuum. 8 *Et ſumpſerunt cibaria populi in manu ſua, & corneas ſuas. Et omnem virum Iſrael dimiſit, virum in tabernaculum ejus. Et trecentos viros (g) confortavit. Et caſtra Madiam erant de ſubter ejus in convalle.* 9 *Et factum eſt in nocte illa, & dixit ad eum Dominus, Exurge; deſcende in caſtra: quoniam tradidi ea in manu tua.* 10 *Et ſi times tu deſcendere; deſcende tu, & Phara puer tuus in caſtra:* 11 *Et audies quid loquentur: et poſt hoc invaleſcent man' tuæ: et deſcendes in caſtra. Et deſcendit ipſe, & Phara puer ejus ad (h) principium ipſorum quinquaginta, qui erant in caſtris.* 12 *Et Madiam, & Amalec, & omnes filii Orientis jacentes in valle, ſicut locuſtæ in multitudine: & camelis eorum non erat numerus: ſed erant velut arena, quæ eſt ad labium maris, in multitudine.* 13 *Et venit Gedeon: et ecce vir narrans proximo ſuo ſomnium, & dixit; Ecce ſomniavi ſomnium: & ecce (i) menſa panis hordeacei volvēs ſe in caſtra Madiam: & venit uſq; ad tabernaculum, & percuſſit illud: (k) & cecidit. Et ſubvertit illud deſuper: et cecidit tabernaculū.* 14 *Et reſpondit proximus ejus, & dixit; Non eſt hoc, niſi gladius Gedeon filii Joas, viri Iſrael. Tradidit Deus in manu ejus Madiam, et univerſa caſtra.* 15 *Et factum eſt; poſtquā audivit Gedeon narrationē ſomnii, & interpretationē ejus; et adoravit Dominum: et revertit in caſtra Iſrael, et dixit, Surgite; quoniā tradidit Dominus in manu noſtra caſtra Madiam.* 16 *Et diviſit trecentos viros in tria principia: et dedit corneas in manu omnium, & hydrias vacuas, & lampadas in hydriis.* 17 *Et dixit ad eos; Ex me videbitis: et ſic facietis. Et ecce ego ingredior in principium caſtrorum: & erit, ſicut utique fecero, ſic facietis.* 18 *Et canam in cornea ego: & omnes mecum canetis in corneis in circuitu omnium caſtrorum: & dicetis, (l) Domino, & ipſi Gedeon.*

MS.A. (τ) ϗ παραδώσω (υ) ἀποτρεχέτω ἀνὴρ (φ) ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, (χ) ϗ πάντα ἄνδρα (ψ) εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ· τῶν δὲ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν. ἡ δὲ παρεμβολὴ ἦν ὑποκάτωθεν ἐν τῇ (ω) Ἀνάβηθι, κατάβηθι τὸ τάχος εἰς τὴν παρεμβολὴν ἐντεῦθεν, ὅτι (α) Εἰ δὲ φοβῇ (β) λαλοῦσιν, (γ) μετὰ ταῦτα (δ) εἰς μέρος τῶν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ (ε) πάντες υἱοὶ (ζ) παρεμβεβλήκεισαν (η) καμήλοις οὐκ (θ) ὥσπερ (ι) τὸ χεῖλος τῆς (κ) εἰσῆλθεν (λ) ἐξηγεῖτο (μ) τὸ ἐνύπνιον, (ν) Ἰδοὺ τὸ ἐνύπνιον ὃ ἠνυπνιάσθην, ϗ (ξ) κυλιομένη ἐν (ο) σκηνῆς Μαδιὰμ, ϗ (π) κατέστρεψεν (ρ) ἀλλ᾽ ἢ (σ) κύριος ἐν (τ) διήγησιν (υ) κύριον, ϗ ἐπέστρεψεν (φ) παρεμβολὴν, ϗ (χ) ὑμῶν (ψ) ἄνδρας τρεῖς (ω) ἐμ μέσῳ τῶν ὑδριῶν. (α) οὕτως (β) ἐμ μέσῳ τῆς (γ) ὡς ἐὰν (δ) οὕτως (ε) σαλπιῶ τῇ (ζ) οἱ μετ᾽ ἐμοῦ, ϗ σαλπιεῖτε ταῖς (η) ϗ ὑμεῖς κύκλῳ τῆς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ואמר יי לגדעון בתלת מאה גוברין דשרן בידיהון לפומהון אפרוק יתכון ואמסר ית
8 מדינאי בידך וכל עמא ייזלון גבר לאתריה׃ ונסיבו ית זודי עמא בידיהון וית שופריהון
וית כל אנש ישראל שלח גבר לקרווהי ובתלת מאה גברא אתקף ומשרית מדינאי
9 שריא לקבליה משפולי מישרא׃ והוה בליליא ההוא ואמר ליה יי קום חות במשריתא
10 ארי מסרתינון בידך׃ ואם דחיל את למיחת חות את ופורה עולימך למשריתא׃ ותשמע
11 מה ימללון ובתר כן יתקוף ידך ותיחות במשריתא ונחת הוא ופורה עולימיה לסטר
12 מזרזיא די במשריתא׃ ומדינאי ועמלקאי וכל בני מדנחא רמן במישרא כנובאי לסגי
13 ולגמליהון לית מנין כחלא די על כיף ימא לסגי׃ ואתא גדעון והא גברא משתעי
לחבריה חלמא ואמר הא חלמא חלמית והא חרר דלחם שעורין מתהפיך במשרית
14 מדינאי ואתא עד משכנא ומחהי ונפל והפכיה לעילא ונפל משכנא׃ ואתיב חבריה
ואמר לית דא אלהין חרבא דגדעון בר יואש גברא דישראל מסר יי בידיה ית מדינאי
15 וית כל משריתא׃ והוה כד שמע גדעון ית שועי חלמא וית פשריה וסגיד ותב
16 למשרית ישראל ואמר קומו ארי מסר יי בידכון ית משרית מדינאי׃ ופליג ית תלת מאה
גברין לתלתא רישין ויהב שופרין בידיהון כולהון וקנקנין ריקנין ובעוריא בגו קנקניא׃
17 ואמר להון מני תחזון וכן תעבדון והא אנא עליל בסטר משריתא ויהי כמא
18 דאעביד כן תעבדון׃ ואתקע בשופרא אנא וכל דעמי ותתקעון אף אתון בשופריא סחור
סחור לכל משריתא ותימרון חרבא דקטלא מן קדם יי ונצחנא על ידי גדעון׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

7 Et dixit Dñs ad Gidghon, In trecentis viris, qui projicientes in manibus ſuis ad os ſuum, liberabo vos, & tradam Midianæos in manu tua: & omnis populus ibunt vir ad locum ſuum. 8 Et tulerunt commeatus populi in manibus eorum, & buccinas eorum, & omnem hominem Iſrael miſit in urbem ſuam; & in trecentis viris fortificatus eſt; & exercitus Midianæorum poſuit ad-contra eum in depreſſionibus planiciei. 9 Et fuit in nocte illa, & dixit illi Dñs, Surge, deſcende in caſtra, nam tradidi eos in manu tua. 10 Et ſi timens tu ad deſcendendum, deſcende tu & Phura puer tuus ad caſtra. 11 Et audies quid *loquentur*; & poſtea *fortificabitur manus tua*, & deſcendes in caſtris: & deſcendit ille & Phura puer ejus ad extremitatem armatorum qui in caſtris. 12 Et Midianæi & Ghamalekæi, & omnes filii Orientis projecti in caſtris, ut locuſta, ad multitudinem: & camelis eorum non erat numerus, ſicut pulvis qui ſuper littus maris ad multitudinem. 13 Et venit Gidghon, & ecce vir narrans ſocio ſuo ſomnium: & dixit, Ecce ſomnium ſomniavi: & ecce placenta panis ordeacei convoluta eſt in caſtris Midianæorum, & venit uſq; ad tabernaculum, & percuſſit illud, & cecidit & evertit illud ad-ſurſum, & cecidit tabernaculum. 14 Et reſpondit ſocius ejus: & dixit, Non eſt hoc, niſi gladius Gidghon filii Joas hominis Iſraelis: tradidit Dominus in manu ejus Midianæos, & omnia caſtra. 15 Et fuit quando audivit Gidghon narrationem ſomnii, & expoſitionem ejus, & laudavit, & rediit ad caſtra Iſrael; & dixit, Surgite, nam tradidit Dñs in manibus veſtris caſtra Midianæorum. 16 Et diviſit trecentos viros in tres turmas, & dedit buccinas in manu omnium eorum, & cados inanes, & lampades in medio cadorum. 17 Et dixit illis, Ex me videbitis, & ſic facietis: & ecce ego veniam in finib' caſtrorum; & erit ut id quod faciam, & ſic facietis. 18 Et clangam in buccina, ego & omnes qui mecum, & clangetis in buccinis etiam vos in circuitu omnium caſtrorum; & dicetis, Gladius *occidens* ab-ante Dominum & victoria ſuper manus Gidghon.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܓܕܥܘܢ. ܒܬܠܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܗܠܝܢ ܕܠܚܟܘ ܡܝܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ
ܠܦܘܡܗܘܢ. ܐܦܪܘܩܟܘܢ. ܘܐܫܠܡ ܠܡܕܝܢܝܐ ܒܐܝܕܝܟܘܢ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ. ܢܗܦܘܟ ܐܢܫ
8 ܠܐܬܪܗ. * ܘܢܣܒܘ ܙܘܕܝܗܘܢ ܟܠܗ ܥܡܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܩܪܢܬܗܘܢ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ
ܐܝܣܪܝܠ ܫܪܐ ܐܢܫ. ܐܢܫ ܠܝܪܬܘܬܗ ܘܠܡܫܟܢܗ. ܘܠܬܠܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܐܚܕ. ܘܡܫܪܝܬܐ
9 ܕܡܕܝܢ ܗܘܬ ܠܬܚܬ ܒܥܘܡܩܐ. * ܘܗܘܐ ܒܠܠܝܐ ܗܘ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܩܘܡ ܚܘܬ
10 ܠܡܫܪܝܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܫܠܡܬܗܝ ܒܐܝܕܝܟ. * ܘܐܢ ܕܚܠ ܐܢܬ ܠܡܚܬ. ܚܘܬ ܐܢܬ ܘܦܘܪܐ
11 ܛܠܝܟ ܠܡܫܪܝܬܐ. * ܘܬܫܡܥ ܡܢܐ ܡܡܠܠܝܢ. ܘܗܝܕܝܢ ܬܬܚܝܠܢ ܐܝܕܝܟ.
12 ܘܬܚܘܬ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܢܚܬ ܗܘ ܘܦܘܪܐ ܛܠܝܗ. ܠܘܬ ܪܫ ܚܡܫܝܢ ܕܡܫܪܝܬܐ. * ܘܡܕܝܢܝܐ
ܘܥܡܠܩܝܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܩܕܡ. ܢܦܝܠܝܢ ܗܘܘ ܒܥܘܡܩܐ ܐܝܟ ܩܡܨܐ. ܠܣܓܝܐܐ. ܘܠܗܘܢ
13 ܘܠܓܡܠܝܗܘܢ. ܠܝܬ ܡܢܝܢܐ. ܐܝܟ ܚܠܐ ܕܥܠ ܣܦܬܗ ܕܝܡܐ. ܠܣܓܝܐܐ. * ܘܐܬܐ ܓܕܥܘܢ.
ܘܚܙܐ ܓܒܪܐ ܕܡܫܬܥܐ ܠܚܒܪܗ ܚܠܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܙܝܬ ܒܚܠܡܝ ܓܠܘܣܩܐ ܕܠܚܡܐ
ܕܣܥܪܐ ܕܡܬܗܦܟ ܒܡܫܪܝܬܐ ܕܡܕܝܢ. ܘܐܬܐ ܥܕܡܐ ܠܡܫܟܢܐ. ܘܡܚܝܗܝ ܘܢܦܠ.
14 ܘܗܦܟܗ ܠܥܠ ܡܫܟܢܐ. * ܥܢܐ ܚܒܪܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܬܝܗ ܗܕܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܚܪܒܗ
ܕܓܕܥܘܢ ܒܪ ܝܘܐܫ ܓܢܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܐܫܠܡ ܐܠܗܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܡܫܪܝܬܐ ܕܡܕܝܢ.
15 * ܘܟܕ ܫܡܥ ܓܕܥܘܢ ܠܫܘܥܝܬܐ ܕܚܠܡܐ ܘܦܘܫܩܗ. ܣܓܕ ܘܗܦܟ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
16 ܘܐܡܪ. ܩܘܡܘ. ܡܛܠ ܕܐܫܠܡ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝܟܘܢ ܡܫܪܝܬܐ ܕܡܕܝܢ. * ܘܦܠܓ
ܠܬܠܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܠܬܠܬܐ ܪܫܝܢ. ܘܐܘܚܕ ܩܪܢܬܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܕܟܠܗܘܢ. ܘܩܠܠܐ
17 ܣܪܝܩܬܐ ܘܠܡܦܐܕܐ ܒܓܘ ܩܠܠܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܠܝ ܘܗܟܢܐ ܥܒܕܘ. ܗܐ
18 ܥܐܠ ܐܢܐ ܠܓܘ ܡܫܪܝܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܥܒܕ ܐܢܐ. ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ. * ܘܐܩܥܐ ܐܢܐ
ܒܩܪܢܐ ܐܢܐ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܝ. ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܩܥܘ ܒܩܪܢܬܐ ܚܕܪܝ ܟܠܗ
ܡܫܪܝܬܐ. ܘܐܡܪܘ. ܚܪܒܐ ܠܡܪܝܐ ܘܠܓܕܥܘܢ.

7 Et ait Dominus ad Gedeonem, Trecentis hiſce viris qui lamberunt aquam manibus ad os *admotis*, ſervabo vos, tradámque Medianitas in manus veſtras: totus verò *reliquus* populus revertatur quiſque ad locum ſuum. 8 Sumpſerunt igitur cunctus populus viaticum ſuum in manus ſuas, & cornua ſua: omnes autem filios Iſrael dimiſit, quemque ad hæreditatem ſuam & ad tentorium ſuum, ſeſeque trecentis illis munivit: caſtra verò Median erant inferiùs in valle. 9 Factúmque eſt nocte illâ ut diceret ad eum Dominus, Surge, deſcende in caſtra, quoniam tradidi ea in manus tuas. 10 Quòd ſi deſcendere times, deſcende tu & Phara adoleſcens tuus in caſtra; 11 Audiéſque quid loquantur, ac tunc confirmabuntur manus tuæ. Deſcendit itaque in caſtra ipſe & Phara juvenis ſuus prope ducem quinquagintæ *militum*, qui erat in caſtris. 12 (Median autem, & Amalec, omnéſq; filii Recem jacebant in valle inſtar locuſtarum plurimi; ipſis enim & camelis eorum non erat numerus, *quippe qui* arenam quæ ſecus litus maris eſt, multitudine æquabant.) 13 Et accedens Gedeon vidit quendam narrantem proximo ſuo ſomnium, eique dicentem, Vidi in ſomnio meo placentam panis hordeacei ſeſe circumagentem per caſtra Median quæ tentorium uſque deveniens ſubvertit illud ſupernè, cecidítque tentorium. 14 Reſpondens proximus ejus ait illi, Nihil hoc *aliud* eſt, niſi gladius Gedeonis filii Joas gigantis Iſraelitici, in cujus manum tradidit Deus caſtra Median. 15 Auditâ Gedeon narratione ſomnii ejúſque expoſitione, adoravit, & reverſus ad caſtra Iſraelis dixit, Surgite, quoniam tradidit Deus in manus veſtras caſtra Median. 16 Et diſtributis trecentis viris in tria capita, præcepit ut ſinguli cornua tenerent manibus ſuis, & hydrias vacuas, lampadéſque in medio hydriarum. 17 Et dixit eis, Me ſpectate, & ſic agite. Ecce ego in media caſtra ſum ingreſſurus, quemadmodum faciam, ſic facite. 18 Buccinâ clangam ego & univerſus populus qui mecum ſunt; & vos etiam clangite buccinas circum univerſa caſtra, & dicite, Gladius Domino eſt ac Gedeoni.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فقال الرب لجدعون * هولاء الثلثماية الذين شربوا الماء بالسنتهم اخلصكم * وادفع 7
المدينيين في ايديكم * والقوم ليرجع كلهم الى مواضعهم * فاخذ الثلثماية رجل زادهم 8
والقرون بايديهم * فاما جميع بني اسرائيل فانصرفوا كل واحد الى منزله وميراثه * وبقوا الثلثماية
رجل * واما عسكر مدين فصار اسفل في الغور * فلما جنهم الليل قال له الرب * انهض قايما وانزل 9
الى عسكرهم * لاني قد دفعتهم في يديك * وان كنت تخاف ان تنزل * انزل انت وفارا عبدك الى 10
العسكر * لتسمع كلامهم وما يقولون * لتقوي جنانك ويشتد يدك * فنزل هو وفارا فتاه * ووقف 11
على راس خمسين * وكان اهل مدين * واهل عماليق * وبنو راقيم نزولا في الغور ككثرة الجراد * 12
ولم يكونوا يحصون ولا تحصى ابلهم * لانهم كانوا بالكثرة كالرمل التي على شاطي البحر *
* فجاء جدعون ليلا * وسمع رجلا يعبر رويا على صاحبه * وقال له * رايت فيما يرى النايم * كان 13
رغيف خبز من شعير يتقلب في عسكر مدين * فانقلب حتى صار الى خيم الروساء * ثم اقلب
الخيم الى اسفل * ففسر له صاحبه الرويا وقال له * ليس هذا الرغيف الا حرب جدعون بن يواس 14
جبار اسرائيل * الذي دفع الله اليه عسكر مدين * فلما سمع جدعون الرويا وتفسيرها سجد 15
لله * ورجع الى عسكر بني اسرائيل وقال لهم * قوموا الان الرب قد دفع اليكم عسكر مدين
وظفركم به * وقسم الثلثماية الذين معه ثلثة فرق * وامرهم ان يمسكوا بايديهم قدورا وجرارا 16
فارغة فيها مصباح نار * وقال لهم * انظروا الي واعملوا كما اعمل * فها انا داخل الى العسكر * 17
فكما اعمل كذلك فاعملوا * وسانفخ في الصور انا وجميع من معي * فاذا سمعتم انفخوا 18
انتم بالقرون التي معكم وقولوا * الحرب للرب ولجدعون *

7 *Tum dixit Dominus Gedeoni, Per hos trecentos qui aquā ſuis linguis biberunt, liberabo vos, tradamque Medianitas in manus veſtras: iſte verò populus revertantur omnes ad loca ſua.* 8 *Itaque ſumpſerunt trecenti illi viri viaticum ſuum, & cornua manibus ſuis: univerſi verò filii Iſrael abierunt unuſquiſque ad domicilium ſuum et ad hæreditatem ſuam, manentibus trecentis illis viris: porrò exercitus Median erat infrà in valle.* 9 *Cumque nox obtexiſſet eos, dixit illi Dominus, Surge ſtans, & deſcende ad exercitum eorum; jam enim tradidi eos in manus tuas.* 10 *Quòd ſi times deſcendere, deſcende tu et Phara ſervus tuus ad exercitum;* 11 *Audies quidem ſermonem eorū, & quid dicant; ac tunc confortabitur atq; corroborabitur manus tua. Deſcendens igitur ipſe cum Phara puero ſuo, aſtitit duci quinquaginta* virorum. 12 *(Cæterùm Medianitæ & Amalecitæ, & filii Racem caſtra poſuerant in convalle, multitudine pares locuſtis; neque enim numerari poterant,* nec *ſupputari* poterant *cameli eorum, quoniā erant multitudine pares arenæ quæ eſt ſecus litus maris)* 13 *Venit itaquam Gedeon noctu, audivitque virum quendam narrantem ſomnium ſocio ſuo, eique dicentē, Vidi in eo quod videre ſolet qui dormit* (i. in ſomnio) *quaſi placentam panis hordeacei ſeſe verſantem inter exercitum Median, quæ* tamdiu *ſe verſavit quoad pervenerit ad tentoria ducum, tum tentoria deorſum deturbárit.* 14 *Explicavit autem illi ſocius ejus ſomniū, dixitque ad eum, Non eſt placenta iſta, niſi bellum Gedeonis filii Joas gigantis Iſraelitici, cui tradidit Deus exercitum Median.* 15 *Cùm igitur audiſſet Gedeon ſomnium & interpretationē ejus, Deum adoravit, & reverſus ad exercitum filiorum Iſrael, dixit eis; Surgite modò, jam tradidit vobis Dominus exercitum Median, victoréſque reddidit adversùs eum.* 16 *Diviſitq; trecentis viris qui ſecum erant, in tres turmas, juſſit eis ut manibus ſuis tenerent ollas & hydrias vacuas in quib' eſſet fax ignea.* 17 *Tum dixit eis, Me reſpicite, & quemadmodum faciam, facitote: ecce ego ingreſſurus ſum in exercitum; quemadmodum faciam, ita facite.* 18 *Nam cornu ſum inflaturus ego & omnes qui mecum erunt; quando igitur audieritis, inflate & vos etiam cornua quæ vobiſcum ſunt, ac dicite, Bellū Domino eſt ac Gedeoni.*

ספר שופטים: ח

extremum in ,secum qui viri centum & ,Ghidhon est ingressus Et
19 ויבא גדעון ומאה־איש אשר־אתו בקצה
suscitando tantum ;mediæ custodiæ caput ,castrametationis
המחנה ראש האשמרת התיכונה אך הקם
collidendo & ,tubis in clanxerunt & ;custodes suscitaverunt
הקימו את־השמרים ויתקעו בשופרות ונפוץ
capita tria clanxerunt Et .eorum manu in quæ ,hydrias
20 הכדים אשר בידם: ויתקעו שלשת הראשים
. manu in apprehenderunt & ,hydrias fregerunt & ,tubis in
בשופרות וישברו הכדים ויחזיקו ביד־
;clangendum ad tubas sua dextera manu in & ,titiones sua sinistra
שמאולם בלפידים וביד־ימינם השופרות לתקוע
vir Steteruntque .Ghidhon & ,Domino Gladius :clamaveruntque.
21 ויקראו חרב ליהוה ולגדעון: ויעמדו איש
;castrametatio omnis est contracta & ;castrametationem circum se sub
תחתיו סביב למחנה וירץ כל־המחנה
:tubis trecenti Clanxeruntque .fugeruntq; ,sunt vociferati &
22 ויריעו וינוסו: ויתקעו שלש־מאות השופרות
currem in & ,suum secum in viri gladium Dominus posuit &
וישם יהוה את־חרב איש ברעהו ובכל־
ad usq; Seredath in hasittah-Beth ad usq; castrametatio fugit & :castrametatione
המחנה וינס המחנה עד־בית השטה צררתה עד
Israel vir est accitus Et .Tabbath super ,mecholah-Abel labium
23 שפת־אבל מחולה על־טבת: ויצעק איש־ישראל
sunt persecuti & :Menasseh omni de & ,Aser de & ,Napthali de
מנפתלי ומן־אשר ומן־כל־מנשה וירדפו
montem omnem in Ghidhon misit Nunciosque .Midian post
24 אחרי מדין: ומלאכים שלח גדעון בכל־הר
eis capite &,Midian occursum in Descendite:dicendo,Ephraim
אפרים לאמר רדו לקראת מדין ולכדו להם את־
vir omnis est accitus Et .Jarden & ,Bethbarah ad usque aquas
המים עד בית ברה ואת־הירדן ויצעק כל־איש
.Jarden & ,Bethbarah ad usque aquas ceperunt & ,Ephraim
אפרים וילכדו את־המים עד בית ברה ואת־הירדן:
,Zeeb & ;Horeb ,Midian principes duos comprehenderunt Et
25 וילכדו שני־שרי מדין את־ערב ואת־זאב
occiderunt Zeeb & ;Horeb petra in Horeb interfecerunt &
ויהרגו את־עורב בצור־עורב ואת־זאב הרגו
Zeeb & Horeb caput & :Midian ad sunt persecuti & ;Zeeb torculari in
ביקב־זאב וירדפו אל־מדין וראש־ערב וזאב
.Jarden magistrâ Ghidhon ad attulerunt
הביאו אל־גדעון מעבר לירדן:

CAP. VIII. ח

fecisti hoc verbum Cur :Ephraim vir eum ad dixerunt Et
1 ויאמרו אליו איש אפרים מה־הדבר הזה עשית
?Midian in pugnandum ad ivisti cum nobis vocandum non ad ,nobis
לנו לבלתי קראות לנו כי הלכת להלחם במדין
feci Quid :eos ad Dixitque .fortitudine in secum jurgaverunt &
2 ויריבון אתו בחזקה: ויאמר אלהם מה־עשיתי
?Abiezer vindemia præ Ephraim racemi bonum nonne?vos sicut nunc
עתה ככם הלא טוב עללות אפרים מבציר אביעזר:
,Horeb ,Midian principes Deus dedit vestra manu In
3 בידכם נתן אלהים את־שרי מדין את־ערב
se remisit Tunc ?vos sicut facere potui Quid & :Zeeb &
ואת־זאב ומה־יכלתי עשות ככם אז רפתה
venit Et .hoc verbum ipsum loquendo in ,eo desuper eorū spiritus
רוחם מעליו בדברו הדבר הזה: ויבא
qui viri trecenti & ,ipse transiens ,Jarden ad Ghidhon
4 גדעון הירדנה עבר הוא ושלש־מאות האיש אשר
.persequentes & ,lassi secum
אתו עיפים ורדפים:

Versio VULG. LAT.

19 Ingressúsque est Gedeon, & trecenti viri qui erant cum eo, in partem castrorum, incipientibus vigiliis noctis mediæ: & custodib⁹ suscitatis, cœperunt buccinis clangere, & complo-20 dere inter se lagenas. Cúmq; per gyrum castrorum in tribus personarent locis, & hydrias confregissent, tenuerunt sinistris manib⁹ lampades, & dextris sonantes tubas, clamaverúntque; Gladius Domini & 21 Gedeonis, Stantes singuli in loco suo per circuitum castrorum hostilium. Omnia itaque castra turbata sunt, & vociferantes, ululantésque fugerunt: 22 Et nihilominùs insistebant trecenti viri buccinis personantes. Immisítque Dñs gladium in omnibus castris, & 23 mutuá se cæde truncabant, Fugientes usque ad Bethsetta, & crepidinē Abelmehula in Tebbath. Conclamantes autem viri Israel de Nephthali, & Aser, & omni Manasse, per-24 sequebantur Madian. Mīsitq; Gedeon nuntios in omnem montem Ephraim, dicens; Descendite in occursum Madian, & occupate aquas usque Bethbera atque Jordanē. Clamavítque omnis Ephraim, & præoccupavit aquas atque Jordanem usque Bethbera. 25 Apprehensósque duos viros Madian, Oreb & Zeb, interfecit Oreb in Petra Oreb, Zeb verò in Torculari Zeb. Et persecuti sunt Madian, capita Oreb & Zeb portantes ad Gedeon trans fluenta Jordanis.

CAP. VIII.

1 Dixerúntque ad eum viri Ephraim; Quid est hoc quod facere voluisti, ut nos non vocares, cùm ad pugnam pergeres contra Madian? jurgantes fortiter, & propè vim inferentes. 2 Quibus ille respondit; Quid enim tale facere potui, quale vos fecistis? nónne melior est racemus Ephraim, vindemiis 3 Abiezer? In manus vestras Dominus tradidit principes Madian, Oreb & Zeb: quid tale facere potui, quale vos fecistis? Quod cùm locutus esset, requievit spiritus eorum, quo 4 tumebant contra eum. Cúmque venisset Gedeon ad Jordanem, transivit cum cum trecentis viris qui secum erant: & præ lassitudine, fugientes persequi non poterant.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ εἰσῆλθε Γεδεὼν (θ) καὶ οἱ ἑκατὸν ἄνδρες οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἐν ἀρχῇ τῆς παρεμβολῆς ἐν ἀρχῇ τῆς φυλακῆς μέσης· καὶ ἐγείροντες ἤγειραν τοὺς φυλάσσοντας, καὶ (ι) ἐσάλπισαν ἐν ταῖς κερατίναις, καὶ ἐξετίναξαν τὰς ὑδρίας τὰς 20 ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Καὶ ἐσάλπισαν αἱ τρεῖς ἀρχαὶ ἐν ταῖς κερατίναις, καὶ συνέτριψαν τὰς ὑδρίας, (κ) καὶ ἐκράτησαν ἐν χερσὶν ἀριστεραῖς αὐτῶν τὰς λαμπάδας, καὶ ἐν χερσὶ δεξιαῖς αὐτῶν τὰς κερατίνας τοῦ σαλπίζειν· καὶ ἀνέκραξαν, Ῥομφαία τῷ κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεών. 21 Καὶ ἔστησαν (λ) ἀνὴρ ἐφ᾽ ἑαυτῷ κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἔδραμεν πᾶσα ἡ παρεμβολή, 22 καὶ ἐσήμαναν, καὶ ἔφυγον. Καὶ (μ) ἐσάλπισαν ἐν ταῖς τριακοσίαις κερατίναις. καὶ ἔθηκε κύριος τὴν ῥομφαίαν ἀνδρὸς ἐν τῷ πλησίον 23 αὐτοῦ (ν) ἐν πάσῃ τῇ παρεμβολῇ. Καὶ (ξ) ἔφυγεν ἡ παρεμβολὴ (ο) ἕως Βηθσεὲδ Ταγαραγαθὰ Ἀβελμεουλὰ ἐπὶ Ταβάθ. καὶ (π) ἐβόησαν ἀνὴρ Ἰσραὴλ (ρ) ἀπὸ Νεφθαλί, καὶ ἀπὸ Ἀσήρ, καὶ ἀπὸ παντὸς Μανασσῆ, καὶ 24 (σ) ἐδίωξαν ὀπίσω Μαδιάμ. Καὶ ἀγγέλους (τ) ἀπέστειλε Γεδεὼν ἐν παντὶ (υ) ὄρει Ἐφραΐμ, λέγων, (φ) Κατάβητε εἰς συνάντησιν Μαδιάμ, καὶ καταλάβετε ἑαυτοῖς τὸ ὕδωρ ἕως Βαιθηρὰ καὶ τὸν Ἰορδάνην. καὶ ἐβόησε πᾶς ἀνὴρ Ἐφραΐμ, καὶ προκατελάβοντο τὸ (χ) ὕδωρ ἕως Βαιθηρὰ καὶ τὸν Ἰορδάνην. 25 Καὶ (ψ) συνέλαβον τοὺς ἄρχοντας Μαδιάμ, καὶ τὸν Ὠρὴβ καὶ τὸν Ζήβ· καὶ ἀπέκτειναν τὸν Ὠρὴβ (ω) ἐν Σοὺρ Ὠρήβ, καὶ τὸν Ζὴβ ἀπέκτειναν ἐν (α) Ἰακεφζήφ. καὶ κατεδίωξαν (β) τὴν Μαδιάμ· καὶ τὴν κεφαλὴν Ὠρὴβ καὶ Ζὴβ ἤνεγκαν πρὸς Γεδεὼν (γ) ἀπὸ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Et intravit Gedeon, & centū viri qui cum eo, in principium castrorum, in principio custodiæ mediæ. Et excitantes excitârunt custodes, & cecinerunt in corneis, et excusserūt hydrias, quæ in manib⁹ eorū. Et cecinerūt tria principia in corneis, & contriverunt hydrias: et tenuerunt in manibus sinistris suis lampadas, & in manib⁹ dextris suis corneas ad clangendum. Et exclamaverunt, Gladius Domino, & ipsi Gedeon. Et stetit vir super se in circuitu castrorū: & cucurrerunt universa castra, & (m) significaverunt, & fugerunt. Et cecinerunt in trecentis corneis. Et posuit Domin⁹ gladiū viri in proximū ejus in universis castris. Et fugerunt castra usq; Bethseed (π) Tagaragatha Abelmeula super Tabath. Et clamaverunt vir Israel ex Nephthali, et ex Aser, et ex omni Manasse: & persecuti sunt post Madiam. Et nuntios misit Gedeon in omnē montem Ephraem, dicens; Descendite in occursum Madiam: et occupate (o) eis aquam usq; Bethera, & Jordanem. Et clamavit omnis vir Ephraem: & præoccupârunt aquam usq; Bethera, & Jordanem. Et comprehenderunt principes Madiam, & Oreb & Zeb: et interfecerunt Oreb in Sur Oreb: & Zeb interfecerunt in (p) Hiacephzeph. Et persequuti sunt Madiam: & caput Oreb et Zeb attulerunt ad Gedeon de trans Jordanem.

MS. A. (θ) καὶ ἑκατὸν ἄνδρες μετ᾽ αὐτοῦ ἐν μέρει τῆς παρεμβολῆς ἀρχομένης τῆς φυλακῆς τῆς μεσούσης· πλὴν ἐγέρσει ἤγειρεν τοὺς (ι) ἐσάλπισαν τῇ (κ) καὶ ἐλάβοντο ἐν τῇ χειρὶ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῶν * τὰς * καὶ ἐν τῇ χειρὶ τῇ δεξιᾷ αὐτῶν αἱ κερατίναι τοῦ (λ) ἕκαστος καθ᾽ ἑαυτὸν κύκλῳ (μ) ἐσάλπισαν αἱ κερατίναι. καὶ ἔθετο κύριος μάχαιραν ἀνδρὸς (ν) καὶ ἐν ὅλῃ τῇ (ξ) ἔφυγεν πᾶσα ἡ (ο) ἕως τῆς Βασεεττά, καὶ συνηγμένη ἕως χείλους Βασημεουλὰ καὶ ἐπὶ Ταβάθ. (π) ἐβόησεν (ρ) ἐκ Νεφθαλείμ, καὶ ἐξ Ἀσήρ, καὶ ἐκ παντὸς Μαννασσῆ, (σ) κατεδίωξαν (τ) ἐξαπέστειλεν (υ) ὁρίῳ (φ) Ἀνάστητε καὶ καταλάβετε ἑαυτοῖς (χ) ὕδωρ Βαιθηρά (ψ) Συνέλαβον τοὺς δύο ἄρχοντας Μαδιάμ, τὸν (ω) ἐν Σουρείν, καὶ (α) Ἰακεφζήβ. (β) Μαδιάμ· καὶ (γ) ἐκ τοῦ πέραν

Κεφ. η´.

1 Καὶ (α) εἶπαν πρὸς Γεδεὼν ἀνὴρ Ἐφραΐμ, Τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν, τοῦ μὴ καλέσαι ἡμᾶς (β) ὅτε ἐπορεύθης παρατάξασθαι ἐν Μαδιάμ; καὶ διελέξαντο πρὸς αὐτὸν 2 ἰσχυρῶς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί ἐποίησα νῦν καθὼς ὑμεῖς; (γ) ἢ οὐχὶ κρείσσων ἐπιφυλλὶς Ἐφραΐμ ἢ τρυγητὸς Ἀβιέζερ; 3 Ἐν χειρὶ ὑμῶν παρέδωκε κύριος τοὺς ἄρχοντας Μαδιάμ, τὸν Ὠρὴβ καὶ τὸν Ζήβ· καὶ τί (δ) ἠδυνήθην ποιῆσαι (ε) ὡς ὑμεῖς; (ζ) τότε ἀνέθη τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῷ 4 λαλῆσαι αὐτὸν τὸν λόγον τοῦτον. Καὶ ἦλθε Γεδεὼν ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ διέβη αὐτὸς (η) καὶ οἱ τριακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ᾽ αὐτοῦ πεινῶντες καὶ διώκοντες.

CAP. VIII.

1 Et dixerunt ad Gedeon vir Ephraem; Quid verbum hoc fecisti nobis, ut non vocares nos, quando ivisti pugnare in Madiam? Et (a) jurgabant adversùs eum fortiter. 2 Et dixit ad eos, Quid feci nunc, sicut vos? Nonne melior racemus Ephraem, quàm vindemia Abiezer? 3 In manu vestra tradidit Domin⁹ principes Madiam, Oreb, & Zeb. Et quid potui facere, sicut vos? Tunc remisit se spiritus eorū ab eo, dum ille loqueretur sermonem hunc. 4 Et venit Gedeon ad Jordanem; & transiit ipse, et trecenti viri, qui cum eo, (b) esurientes, et persequentes.

MS. A. (α) εἶπεν πρὸς αὐτὸν (β) ὅτε ἐξεπορεύου πολεμῆσαι ἐν τῇ Μαδιάμ; καὶ ἐκρίνοντο μετ᾽ αὐτοῦ κραταιῶς. (γ) Οὐχὶ * κρείσσω ἐπιφυλλίδες (δ) ἠδυνάσθην (ε) καθὼς (ζ) καὶ ἀνῆκε τὸ πνεῦμα (η) καὶ τριακόσιοι ἄνδρες μετ᾽ αὐτοῦ ὀλιγοψυχοῦντες καὶ πεινῶντες.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ואתא גדעון ומאה גברא דעמיה בסיפי משריתא בריש מטרתא מציעתא ברם אקמא
20 אקימו ית נטריא ותקעו בשופריא ונפצו כדין דבידיהון: ותקעו תלת משרין בשופריא
ותברו כדיא ואתקיפו ביד סמלהון בבעוריא וביד ימינהון בשופריא למתקע ואמרו
21 חרבא מן קדם יי ונצחנא על ידי גדעון: וקמו גבר באתריה סחור סחור למשריתא
22 ורהטת כל משריתא ויביבו ואפכו: ותקעו תלת מאה שופריא ושוי יי ית חרב גבר
בחבריה ובכל משריתא ואפכת משריתא עד בית שטא לצרירת עד כיף מישר אבל
23 מחולה לטבת: ואתכניש אנש ישראל מנפתלי ומן שבטא דאשר ומן כל שבטא דמנשה
24 ורדפו בתר מדינאי: ואזגדין שלח גדעון בכל טורא דבית אפרים למימר חותו לקדמות
מדינאי ואחודו עליהון ית מגיזתא עד בית ברה וית ירדנא ואתכניש כל אנש אפרים
25 ואחדו ית מגיזתא עד בית ברה וית ירדנא: ואחדו תרין רברבי מדין ית עורב וית זאב
וקטלו ית עורב בשקיף עורב וית זאב קטלו במישר זאב ורדפו בתר מדינאי וריש עורב
וזאב איתיאו לות גדעון מעברא לירדנא:

ח

1 ואמרו ליה אנש אפרים מא פתגמא הדין עבדתא לנא בדיל מה לא קריתא לנא
2 כד אזלתא לאגחא קרבא במדין ודינין עמיה בתקוף: ואמר להון מה עבדית כען
3 כותכון הלא טבין חלשיא דבית אפרים מתקפיא דבית אביעזר: בידכון מסר יי ית
רברבי מדין ית עורב וית זאב ומה יכלית למעבד כותכון בכן נחת רוחהון מניה
4 במללותיה פתגמא הדין: ואתא גדעון לירדנא עבר הוא ותלת מאה גבריא דעמיה
כד משלהין ורדפין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 Et venit Gidghon & centum viri qui cum eo, in finibus castrorum, in capite custodiæ mediæ: etiam excitare excitarunt custodes, & clanxerunt 20 in buccinis, & extenderunt cados qui in manibus eorum. Et clanxerunt tres turmæ in buccinis, & fregerunt cados, & apprehenderunt in manu sinistra eorum in lampadibus, & in manu dextera eorum *in buccinis* ad clangendum, & dixerunt, Gladius ex-ante Dominum, & victoria super manus Gidghon. 21 Et steterunt viri in loco suo circum circum ad castra, & cucurrerunt omnia castra & vociferaverunt, & converterunt. 22 Et clanxerunt trecentæ buccinæ: & posuit Dominus gladium viri in socio suo, & in omnibus castris, & converterunt castra usq; ad Bethsitah ad Szerirath usq; ad latus planiciei Mehola ad Tabath. 23 Et congregatus est homo Israel ex Nephthali, & ex tribu Asser, & ex *omni tribu* Menasse, & persecuti sunt post Midianæos. 24 Et nuncios misit Gidghon in omnem montem *domus* Ephraim, ad dicendum: Descendite in occursum Midianæorum, & claudite super eos vadum usq; Beth-barah & Jordanem: & congregatus est omnis homo Ephraim, & clauserunt vadum usq; Beth-barah & Jordanem. 25 Et comprehenderunt duos principes *Midian* Ghoreb & Zeeb; & occiderunt Ghoreb in petra Ghoreb, & Zeeb occiderunt in planicie Zeeb: & persecuti sunt post Midianæos, & caput Ghoreb & Zeeb venire fecerunt ad Gidghon de-trans Jordanem.

CAP. VIII.

1 ET dixerunt ei homo Ephraim, Quod verbum hoc fecisti nobis? propter quid non vocâsti nos, quando ivisti ad ineundum bellum in *Midian*? 2 & disceptantes cum eo in fortitudine. Et dixit illis, Quid feci nunc sicut vos? Nonne boni debiles domus Ephraim à fortibus domus Abighezer? 3 In manibus vestris tradidit Dominus principes Madian Ghoreb & Zeeb; & quid potero ad faciendum sicut vos; itaque quievit spiritus eorum ab eo in loquendo illum verbum hoc. 4 Et venit Gidghon ad Jordanem, transiit ille & trecenti viri qui cum eo, quando lassi & persequentes.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܥܠ ܓܕܥܘܢ ܘܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܕܥܡܗ ܀ ܒܪܝܫ ܡܫܪܝܬܐ. ܒܥܕܢܐ ܕܡܛܪܬܐ ܡܨܥܝܬܐ. ܘܡܩܡܘ
ܐܩܝܡܘ ܢܛܘܪܐ. * ܘܩܥܘ ܬܠܬܡܐܐ ܪ̈ܫܢܐ ܒܩܪ̈ܢܬܐ. ܘܬܒܪܘ ܩܠ̈ܠܐ. ܘܐܚܕܘ ܒܣܡܠܗܘܢ
20 ܒܠܦܝ̈ܕܐ. ܘܒܝܡܝܢܗܘܢ ܩܪ̈ܢܬܐ ܠܡܩܥ. ܘܩܥܘ ܘܐܡܪܘ ܚܪܒܐ ܠܡܪܝܐ ܘܠܓܕܥܘܢ. * ܘܩܡܘ
21 ܐܢܫ ܒܕܘܟܬܗ ܚܕܪ ܡܫܪܝܬܐ. ܘܪܗܛܬ ܟܠܗ ܡܫܪܝܬܐ. ܘܩܥܘ ܘܥܪܩܘ. * ܘܩܥܘ
22 ܬܠܬܡܐܐ ܩܪ̈ܢܬܐ. ܘܣܡ ܡܪܝܐ ܚܪܒܐ ܕܓܒܪܐ ܒܚܒܪܗ. ܒܟܠܗ ܡܫܪܝܬܐ. ܘܥܪܩܬ.
ܟܠܗ ܡܫܪܝܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܫܛܐ ܘܨܪܪܬ. ܘܥܕܡܐ ܠܣܦܬܐ ܕܐܒܠ ܡܚܘܠܐ ܕܠܘܬ
ܛܒܬ. * ܘܩܥܘ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܐܝܠ. ܡܢ ܢܦܬܠܝ ܘܡܢ ܐܫܝܪ ܘܡܢ ܟܠܗ ܡܢܫܐ. ܘܪܕܦܘ
23 ܒܬܪ ܡܕܝܢ * ܘܫܕܪ ܓܕܥܘܢ ܐܝܙܓܕ̈ܐ ܒܟܠܗ ܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܐܡܪ. ܢܚܬܘ ܠܐܘܪܥܐ ܕܡܕܝܢ.
24 ܘܐܚܕܘ ܡܝ̈ܐ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܒܪܐ ܕܥܠ ܓܢܒ ܝܘܪܕܢܢ. ܘܩܥܘ ܟܠܗܘܢ ܐܦܪ̈ܝܡܝܐ.
ܘܐܚܕܘ ܡܝ̈ܐ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. * ܘܐܚܕܘ ܬܪ̈ܝܢ ܪ̈ܘܪܒܢܐ ܕܡܕܝܢ. ܠܥܘܪܒ
25 ܘܠܙܐܒ. ܘܩܛܠܘܗܝ ܠܥܘܪܒ. ܒܨܘܪ. ܘܠܙܐܒ. ܩܛܠܘ ܒܒܝܬ ܟܒܪܒ. ܘܪܕܦܘ ܠܡܕܝܢ.
ܘܪ̈ܫܝܗܘܢ ܕܥܘܪܒ ܘܙܐܒ. ܐܝܬܝܘ ܠܓܕܥܘܢ ܠܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ.

* ܫܠܡ * ܙ *

1 * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܒܢܝ̈ ܐܦܪܝܡ. ܠܡܢܐ ܥܒܕܬ ܗܟܢܐ. ܘܠܐ ܩܪܝܬܢ ܟܕ ܐܙܠܬ
ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܡܕܝܢ. ܘܢܨܘ ܥܡܗ ܬܩܝܦܐܝܬ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
2 ܡܢܐ ܥܒܕܬ ܗܫܐ ܐܝܟ ܕܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܛܒ ܥܘܠܠܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܡܢ ܩܛܦܐ ܕܐ
ܝܣܪܐܝܠ. * ܒܐܝܕܝܟܘܢ ܐܫܠܡ ܐܠܗܐ ܠܬܪ̈ܝܢ ܪ̈ܘܪܒܢܐ ܕܡܕܝܢ. ܠܥܘܪܒ
3 ܘܠܙܐܒ. ܘܡܢܐ ܐܫܟܚ ܕܐܥܒܕ ܐܝܟ ܕܐܢܬܘܢ. ܗܝܕܝܢ ܫܠܝܬ ܚܡܬܗܘܢ
ܡܢܗ. ܟܕ ܐܡܪ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. * ܘܐܬܐ ܓܕܥܘܢ ܠܝܘܪܕܢܢ. ܘܥܒܪ ܗܘ ܘܬܠܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ
4 ܕܥܡܗ. ܘܠܐܝܢ ܘܟܦܢܝܢ.

19 * Ingressus ergò Gedeon & centum viri qui cùm eo erânt, in primam castrorum partem, in custodiam mediam, excitando excitârunt custodes. 20 Clangentésque trecenti illi duces cornibus, confregerunt hydrias; & tenentes sinistris suis lampades, dextris autem cornua ut clangerent, clamaverunt, Gladius Domino est & Gedeoni: 21 Et constiterunt quisque in loco suo circum castra. Cucurrerunt autem universa castra, & *buccinis* canentes fugerunt. 22 Rursus clanxerunt illa trecenta cornua, direxítque Dominus gladium cujusque in proximum suum per omnia castra, & fugerunt universa castra usque ad Bethsabte, & Sederath, & usque ad oras Abelmehola quæ est secus Jetbath. 23 Acclamantes ergò Israelitæ de Nephtali, & de Asir, & de toto Manasse, persecuti sunt Median. 24 Nuntios quoque misit Gedeon per universum montem Aphrem, & ait, Descendite obviàm Medianitis, & aquas occupate usque ad Beth-bira quæ est ad latus Jordanis. Acclamantes igitur omnes Aphremitæ, occupârunt aquas usque ad Beth-bira Jordanis. 25 Et apprehenderunt duos principes Medianitarum Oreb & Zeb: occiderunt Oreb in Sur, Zeb autem interfecerunt in Beth-cabrab, & persecuti sunt Median: capita verò Oreb & Zeb attulerunt ad Gedeonem trans Jordanem.

CAP. VIII.

1 POrrò Aphremitæ dixerunt ei, Cur ita fecisti, nec vocâsti nos iturus ad præliandum contra Median? graviterque jurgati sunt cum eo. 2 Quibus ille respondit, Quid ego nunc feci sicut vos? annon melior est raccmatio Aphremi vindimiâ Izraelis? 3 Et verò in manus vestras tradidit Deus duos magnates Median, Oreb & Zeb: quid autem facere potuissem cujusmodi vos? Tunc recessit ab eo ira ipsorum, cùm hujusmodi sermonem protulisset. 4 Venit itaque Gedeon ad Jordanem, trajecítque, & trecenti viri qui erant cum eo, currentes & languidi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ودخل جدعون ومعه مايه رجل الي العسكر في الجهة الوسطي * ونفخ في القرن * وهتف
20 الثلثماية بالقرون * وكسروا الجرار واخذوا بشمالهم السرج * وبيمينهم القرون * وهتفوا باعلا صوتهم
21 وقالوا * الحرب لله ولجدعون * ووقف كل رجل في موضعه حيال العسكر * فانتبه اهل العسكر
22 كلهم * وهتفوا بصيحة واحدة * وهتف القرون الثلثماية * وسلط الرب سيف الرجل منهم على
صاحبه * وهرب العسكر كله الي بيت سبطا وصدرث * والي حد ابل ومحولا التي عند يطبث *
23 * ونهض بنو اسرايل من اهل نفتالي واشير * واهل منسا جميعهم * وركضوا في طلب اهل
24 مدين * وارسل جدعون رسلا الي جبل افرام وقال * انزلوا الي اهل مدين واستقبلوهم * وخذوا
عليهم الطريق من اول الماء الي البير التي عند الاردن * وهتف بنو افرام كلهم * وقطعوا
25 قدامهم الطريق من الماء الي البير التي عند الاردن * واخذوا قايدين من قواد مدين *
عوريب وزيب * وقتلوا عوريب بصور وزيب قتلوه بقبرب * واسرعوا في طلب اهل مدين * واخذوا
راس عوريب وزيب * واتوا بهما الي جدعون الي بحار الاردن *

* الفصل الثامن *

1 * وقالوا له بنو افرام * لماذا صنعت مثل هذا الصنيع * ولم تدعنا حين خرجت لمحاربة اهل
2 مدين * وخاصموه خصومة شديدة * فقال لهم * وما الذي صنعت الان * ما صنعت الا دون
3 صنيعكم * اليس فضلة عنب افرام اخير من قطاف ايزرعال * قد دفع اليكم الرب
القايدين الذي من قواد مدين * عوريب وزيب * فانا ما صنعت مثل صنيعكم فاطماءنوا
4 حينيذ وسكن غضبهم * حين قال لهم هذا القول * فجاء جدعون الي الاردن هو والثلثماية
رجل الذين معه * وهم يسيرون سيرا شديدا * حتي ضعفوا وغشي عليهم من الجوع *

19 * *Ingressus itaque Gedeon, & cum eo centum viri in castra per latus medium, inflavit cornu.* 20 *Et clangentes trecenti illi viri cornibus, fregerunt hydrias; tenebant enim levâ suâ lucernas, dexterâ verò cornua, et altissimâ voce clamantes dixerunt; Prælium Dei est & Gedeonis.* 21 *Et substitit unusquisque in loco suo ex adverso exercitûs. Experrecti verò milites omnes uno clamore vociferârunt:* 22 *Clanxerunt etiam cornua illa trecenta. Immisitq; Dominus gladium unius ex ipsis in alterum, & aufugit totus exercitus ad Beth-sebta, & Saderath, & ad terminum Abel, & Mhola quæ est prope Jetbath.* 23 *Quapropter surgentes omnes filii Israel è Nephtalitis, Asiritis, & Manassitis, cucurrerunt ad quærendos Medianitas.* 24 *Misit præterea Gedeon nuntios ad montem Ephraim, & dixit; Descendite ad Medianitas, & occurrentes eis occupate eis viam ab initio aquæ usque ad puteum qui est prope Jordanem. Exclamârunt ergò filii Ephraim omnes, & præcluserunt eis viam ab aqua usque ad puteum qui est prope Jordanem.* 25 *Ceperúntque duos duces ex ducibus Median, Oreb, & Zib: & occiderunt Oreb in Sur, Zeb autem occiderunt in Cabrab, & festinârunt ad quærendos Medianitas: & accipientes capita Orebi & Zibi, attulerunt ea ad Gedeonem trans Jordanem.*

CAP. VIII.

1 *DIxerunt autem ad eum filii Ephrem, Cur tale opus fecisti, nec vocâsti nos quando egressus es ad oppugnandos Medianitas? & contenderunt cum eo gravi contentione.* 2 *Dixit ad eos, Ecquid est quod egi modò? nil egi quod non sit inferius actione vestrâ. Nonne reliquiæ uvarum Ephremi præstantiores sunt vindemiâ Izraelis?* 3 *Tradidit jam vobis Dominus duos duces qui erant è ducibus Median, Oreb & Zeb: quid ego egi huic actioni vestræ comparandum? tunc conquieverunt, & sedata est ira illorum, cùm talem ad eos sermonem habuisset.* 4 *Cùm autem pervenissent Gedeon & trecenti viri qui cum eo erant, ad Jordanem gradientes passu tam concitato ut debilitatem ac deliquium animi paterentur ob famem,*

populo panis tortas *nunc* Date :Succoth viris Dixitque
5 וַיֹּאמֶר לְאַנְשֵׁי סֻכּוֹת תְּנוּ־נָא כִּכְּרוֹת לֶחֶם לָעָם
,Zebach *poſt perſequens* ego & :*ipſi* laſſi quia ;meis pedibus *in* qui
אֲשֶׁר בְּרַגְלָי כִּי־עֲיֵפִים הֵם וְאָנֹכִי רֹדֵף אַחֲרֵי זֶבַח
palma Num :Succoth principes *Dixitque* .Midian reges Salmunnah &
6 וְצַלְמֻנָּע מַלְכֵי מִדְיָן : וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי סֻכּוֹת הֲכַף
tuo exercitui demus *quòd* ,tua manu in nunc Salmunnah & ,Zebach
זֶבַח וְצַלְמֻנָּע עַתָּה בְּיָדֶךָ כִּי־נִתֵּן לִצְבָאֲךָ
,Zebach Dominus *dando in* Idcirco :Ghidhon Dixitque ? panem
7 לָחֶם : וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן לָכֵן בְּתֵת יְהוָה אֶת־זֶבַח
ſpinis *cum* veſtram carnem triturabo *&*,mea manu in Salmunnah &
וְאֶת־צַלְמֻנָּע בְּיָדִי וְדַשְׁתִּי אֶת־בְּשַׂרְכֶם אֶת־קוֹצֵי
,Penuel inde aſcendit Et .tribulis *cum* & ,deſerti
8 הַמִּדְבָּר וְאֶת־הַבַּרְקֳנִים : וַיַּעַל מִשָּׁם פְּנוּאֵל
homines ei reſponderunt & :hoc ſecundum eos ad eſt locutus &
וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כָּזֹאת וַיַּעֲנוּ אוֹתוֹ אַנְשֵׁי
etiam Dixitque .Succoth viri reſponderunt ſicut Penuel
9 פְנוּאֵל כַּאֲשֶׁר עָנוּ אַנְשֵׁי סֻכּוֹת : וַיֹּאמֶר גַּם־
diruam ,pace in *me revertendo In* :dicendo ,Penuel hominibus
לְאַנְשֵׁי פְנוּאֵל לֵאמֹר בְּשׁוּבִי בְשָׁלוֹם אֶתֹּץ אֶת־
eorum caſtra & ,Carcor in Salmunnah & ,Zebach Et .hanc turrim
10 הַמִּגְדָּל הַזֶּה : וְזֶבַח וְצַלְמֻנָּע בַּקַּרְקֹר וּמַחֲנֵיהֶם
caſtrametatione omni ex reſidui omnes ,millia quindecim ferme eis cum
עִמָּם כַּחֲמֵשֶׁת עָשָׂר אֶלֶף כֹּל הַנּוֹתָרִים מִכֹּל מַחֲנֵה
educentis viri millia viginti & centum *cadentes* & :Chedem filiorum
בְנֵי־קֶדֶם וְהַנֹּפְלִים מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף
,*tentoriis* in habitantium *via* Ghidhon aſcendit Et .gladium
11 חָרֶב : וַיַּעַל גִּדְעוֹן דֶּרֶךְ הַשְּׁכוּנֵי בָאֳהָלִים
:*caſtrametationem* percuſſit & :Jugbehah & ,Nobach ipſius oriente ab
מִקֶּדֶם לְנֹבַח וְיָגְבֳּהָה וַיַּךְ אֶת־הַמַּחֲנֶה
,Salmunnah & ,Zebach Fugeruntque .fiducialiter *erat caſtrametatio* &
12 וְהַמַּחֲנֶה הָיָה בֶטַח : וַיָּנוּסוּ זֶבַח וְצַלְמֻנָּע
,Zebach ,Midian reges duos cepitque :eos *poſt* eſt perſecut⁹ &
וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם וַיִּלְכֹּד אֶת־שְׁנֵי ׀ מַלְכֵי מִדְיָן אֶת־זֶבַח
eſt reverſus Et .perterruit *caſtrametationem omnem* & ,Salmunnah &
13 וְאֶת־צַלְמֻנָּע וְכָל־הַמַּחֲנֶה הֶחֱרִיד : וַיָּשָׁב
Cepitque .ſole deſuper bello de Joas filius Ghidhon
14 גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ מִן־הַמִּלְחָמָה מִלְמַעֲלֵה הֶחָרֶס : וַיִּלְכָּד־
eum ad ſcripſit & ;eum interrogavit & ,Succoth viris de puerum
נַעַר מֵאַנְשֵׁי סֻכּוֹת וַיִּשְׁאָלֵהוּ וַיִּכְתֹּב אֵלָיו אֶת־
.viros ſeptem & ſeptuaginta ejus ſeniores & ,Succoth principes
שָׂרֵי סֻכּוֹת וְאֶת־זְקֵנֶיהָ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה אִישׁ :
Salmunnah & ,Zebach Ecce :dixit & ,Succoth viros ad Venitque
15 וַיָּבֹא אֶל־אַנְשֵׁי סֻכּוֹת וַיֹּאמֶר הִנֵּה זֶבַח וְצַלְמֻנָּע
Salmunnah & ,Zebach *vola* Num :dicendo mihi exprobraſtis quibus
אֲשֶׁר חֵרַפְתֶּם אוֹתִי לֵאמֹר הֲכַף זֶבַח וְצַלְמֻנָּע
cepit Et ?panem laſſis tuis viris dabimus quia ;tua manu in nunc
16 עַתָּה בְּיָדֶךָ כִּי נִתֵּן לַאֲנָשֶׁיךָ הַיְּעֵפִים לָחֶם : וַיִּקַּח
;tribulos ac ,deſerti ſpinaſque ,civitatis ſeniores
אֶת־זִקְנֵי הָעִיר וְאֶת־קוֹצֵי הַמִּדְבָּר וְאֶת־הַבַּרְקֳנִים
Penuel turrim Et .Succoth viros eis *in fecit cognoſcere* &
17 וַיֹּדַע בָּהֶם אֵת אַנְשֵׁי סֻכּוֹת : וְאֶת־מִגְדַּל פְּנוּאֵל
,Zebach ad Dixitque .civitatis viros interfecit & ;diruit
18 נָתָץ וַיַּהֲרֹג אֶת־אַנְשֵׁי הָעִיר : וַיֹּאמֶר אֶל־זֶבַח
?Thabor in interfeciſtis quos viri *Ubi* :Salmunnah ad &
וְאֶל־צַלְמֻנָּע אֵיפֹה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הֲרַגְתֶּם בְּתָבוֹר
.regis filiorum formam ſecundū unus ;ipſi *ſicut tu Sicut*:dixerunt Et
וַיֹּאמְרוּ כָּמוֹךָ כְמוֹהֶם אֶחָד כְּתֹאַר בְּנֵי הַמֶּלֶךְ :
feciſſetis vivere *utinam* ,Dñs Vivit .*ipſi* meæ matris filii,mei Fratres:ait Et
19 וַיֹּאמַר אַחַי בְּנֵי־אִמִּי הֵם חַי־יְהוָה לוּ הַחֲיִתֶם
.vos occiderem non ,eos
אוֹתָם לֹא הָרַגְתִּי אֶתְכֶם :

Verſio VULG. LAT.

5 Dixítq; ad viros Soccoth; Date, obſecro, panes populo qui mecum eſt, quia valdè defecerunt: ut poſſimus perſequi Zebee & Salmana reges Madian.
6 Reſponderunt principes Soccoth; Forſitan palmæ manuū Zebee & Salmana in manu tua ſunt, & idcircò poſtulas ut
7 dem⁹ exercitui tuo panes. Quibus ille ait; Cùm ergò tradiderit Dñs Zebee & Salmana in manus meas, conteram carnes veſtras cum ſpinis tribuliſque
8 deſerti. Et inde conſcendens, venit in Phanuel: locutúſq; eſt ad viros loci illius ſimilia. Cui & illi reſponderunt, ſicut re-
9 ſponderant viri Soccoth. Dixit itaque & eis; Cùm reverſ⁹ fuero victor in pace, deſtruā tur-
10 rim hanc. Zebee autem & Salmana requieſcebant cum omni exercitu ſuo. Quindecim enim millia viri remanſerant ex omnibus turmis Orientaliū populorum, cæſis centum viginti millib⁹ bellatorum educentiū
11 gladium. Aſcendénſque Gedeon p̄ viam eorum qui in tabernaculis morabantur, ad Orientalem partē Nobe & Jegbaa, percuſſit caſtra hoſtiū, qui ſecuri erant, & nihil adverſi
12 ſuſpicabantur. Fugerúntq; Zebee et Salmana, quos p̄ſequens Gedeon comprehendit, turba-
13 to omni exercitu eorū. Reverténſq; de bello ante Solis ortū,
14 Apprehendit puerum de viris Soccoth: interrogavítque eum nomina principum & ſeniorū Soccoth, et deſcripſit ſeptua-
15 ginta ſeptem viros. Venítq; ad Soccoth, & dixit eis; En Zebee & Salmana, ſuper quibus exprobrâſtis mihi, dicentes; Forſitan manus Zebee & Salmana in manib⁹ tuis ſunt, & idcircò poſtulas ut dem⁹ viris, qui laſſi
16 ſunt & defecerunt, panes. Tulit ergò ſeniores civitatis & ſpinas deſerti ac tribulos, & contrivit cum eis, atque com
17 minuit viros Soccoth. Turrim quoq; Phanuel ſubvertit, occi-
18 ſis habitatoribus civitatis. Dixítque ad Zebee & Salmana; Quales fuerunt viri, quos occidiſtis in Thabor? Qui reſponderunt; Similes tui, & un⁹
19 ex eis quaſi filius regis. Quib⁹ illè reſpondit; Fratres mei fuerunt, filii matris meæ: vivit Dominus, quia ſi ſervâſſetis eos, non vos occiderem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

5 Καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι Σοκχὼθ, Δότε δὴ (θ)
ἄρτους εἰς τροφὴν τῷ λαῷ τούτῳ τῷ ἐν ποσίν
μου, ὅτι ἐκλείπουσιν, ϗ ἰδοὺ ἐγώ εἰμι διώκων
ὀπίσω τοῦ Ζεβεὲ ϗ Σαλμανὰ (ι) βασιλέων Μα-
6 διάμ. Καὶ (†) εἶπον οἱ ἄρχοντες Σοκχὼθ, Μὴ
χεὶρ Ζεβεὲ ϗ Σαλμανὰ νῦν (κ) ἐν χειρί σου,
7 ὅτι δώσομεν (λ) τῇ δυνάμει σου ἄρτους; Καὶ εἶ-
πε Γεδεὼν, (μ) Διὰ τοῦτο ἐν τῷ δοῦναι κύριον
τὸν Ζεβεὲ (ν) ϗ τὸν Σαλμανὰ ἐν χειρί μου, ϗ ἐγὼ
ἀλοήσω τὰς σάρκας ὑμῶν ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς
8 ἐρήμου, ϗ ἐν ταῖς (ξ) Βαρκηνίμ. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖ-
θεν εἰς Φανουὴλ, ϗ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς (ο)
ὡσαύτως. ϗ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες
Φανουὴλ, ὃν τρόπον ἀπεκρίθησαν (π) ἄνδρες
9 Σοκχώθ. Καὶ (ρ) εἶπε Γεδεὼν πρὸς ἄνδρας
Φανουὴλ, Ἐν ἐπιστροφῇ μου μετ᾽ εἰρήνης κατα-
10 σκάψω τὸν πύργον τοῦτον. Καὶ Ζεβεὲ ϗ Σαλ-
μανὰ ἐν (σ) Καρκὰρ, ϗ ἡ παρεμβολὴ αὐτῶν
μετ᾽ αὐτῶν ὡσεὶ (τ) δεκαπέντε χιλιάδες, (υ)
πάντες οἱ καταλελειμμένοι ἀπὸ πάσης παρεμ-
βολῆς ἀλλοφύλων· ϗ οἱ πεπτωκότες, (φ) ἑκα-
τὸν εἴκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν (χ) σπωμένων
11 ῥομφαίαν. Καὶ ἀνέβη Γεδεὼν (ψ) ὁδὸν τῶν σκη-
νούντων ἐν σκηναῖς ἀπὸ ἀνατολῶν τῆς Ναβαὶ
ϗ Ἰεγεβάλ· ϗ ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν, (ω)
12 ϗ ἡ παρεμβολὴ ἦν πεποιθυῖα. Καὶ (α) ἔφυγον
Ζεβεὲ ϗ Σαλμανά. ϗ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν,
ϗ ἐκράτησε τοὺς δύο βασιλεῖς Μαδιὰμ τὸν
Ζεβεὲ ϗ τὸν Σαλμανὰ, ϗ πᾶσαν τὴν παρεμβο-
13 λὴν (β) ἐξέστησε. Καὶ ἐπέστρεψε Γεδεὼν υἱὸς
Ἰωὰς (γ) ἀπὸ τῆς παρατάξεως ἀπὸ ἐπάνωθεν
14 τῆς παρατάξεως Ἀρές. Καὶ συνέλα-
βε παιδάριον (δ) ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν Σοκχὼθ,
ϗ ἐπηρώτησεν αὐτόν· ϗ (ε) ἔγραψε πρὸς αὐ-
τὸν ὀνόματα τῶν ἀρχόντων Σοκχὼθ ϗ τῶν πρεσ-
βυτέρων αὐτῶν, ἑβδομήκοντα ϗ ἑπτὰ ἄνδρας.
15 Καὶ παρεγένετο Γεδεὼν πρὸς τοὺς ἄρχοντας
(ζ) Σοκχὼθ, ϗ εἶπεν, Ἰδοὺ Ζεβεὲ ϗ Σαλμα-
νὰ, (η) ἐν οἷς ὠνειδίσατέ με, λέγοντες, Μὴ χεὶρ
Ζεβεὲ ϗ Σαλμανὰ νῦν (θ) ἐν χειρί σου, ὅτι
δώσομεν τοῖς ἀνδράσι σου (ι) τοῖς ἐκλείπου-
16 σιν, ἄρτους; Καὶ (κ) ἔλαβε τοὺς πρεσβυτέρους
τῆς πόλεως (λ) ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς ἐρήμου ϗ ταῖς (μ)
Βαρκηνὶμ, ϗ (ν) ἠλόησεν ἐν αὐτοῖς τοὺς ἄν-
17 δρας τῆς πόλεως. Καὶ τὸν πύργον Φανουὴλ (ξ)
κατέστρεψε, ϗ ἀπέκτεινε τοὺς ἄνδρας τῆς πό-
18 λεως. Καὶ εἶπε πρὸς Ζεβεὲ ϗ Σαλμανὰ,
Ποῦ οἱ ἄνδρες, οὓς ἀπεκτείνατε ἐν Θαβώρ; ϗ
εἶπαν, (ο) Ὡς σὺ, ὡς αὐτοὶ, εἰς ὁμοίωμα υἱοῦ
19 βασιλέως. Καὶ εἶπε Γεδεὼν, Ἀδελφοί μου ϗ
υἱοὶ τῆς μητρός (π) μου ἦσαν. ζῇ κύριος· εἰ (ρ)
ἐζωογονήκατε αὐτοὺς, οὐκ ἂν ἀπέκτεινα ὑμᾶς.

Et dixit viris Socchoth; Date nūc 5
panes in alimentum populo huic,
(c) qui in pedibus meis; quoniam
deficiunt: & ecce ego ſum per-
ſequens poſt Zebee & Salmana
reges Madiam. Et dixerunt prin- 6
cipes Socchoth, Nunquid manus
Zebee et Salmana nunc in manu
tua; quia (d) dabimus virtuti
tuæ panes? Et dixit Gedeon; (e) 7
Propter hoc in dando Dominus
Zebee & Salmana in manu mea,
& ego (f) triturabo carnes ve-
ſtras in ſpinis deſerti, & in (g)
Barcenim. Et aſcendit inde in 8
Phanuel: & locutus eſt ad eos
ſimiliter. Et reſponderunt ei viri
Phanuel; quemadmodùm reſpon-
derant viri Socchoth. Et dixit 9
Gedeon ad viros Phanuel, In re-
ditu meo cum pace demoliar tur-
rim hanc. Et Zebee & Salmana 10
in Carcar, & caſtra eorum cum
eis circiter quindecim millia: o-
mnes, qui reſidui fuerant de u-
niverſis caſtris (h) alienigenarum.
Et qui ceciderant, centum vigin-
ti millia virorum educentium
gladium. Et aſcendit Gedeon vi- 11
am habitantium in tabernaculis
ab Oriente ipſius Nabæ, et (i) Je-
gebal. Et percuſſit caſtra: et caſtra
erant confidentia. Et fugerunt 12
Zebee & Salmana. Et perſequu-
tus eſt poſt eos: & tenuit ambos
reges Madiam, Zebee & Salma-
na: & univerſa caſtra (k) pave-
fecit. Et revertit Gedeon filius 13
Joas (l) à prælio deſuper aciē A-
res. Et cepit puerum de viris Soc- 14
choth, & interrogavit eum: &
ſcripſit (m) apud ſe nomina prin-
cipum Socchoth, & ſeniorum eo-
rum, ſeptuaginta et ſeptem viros.
Et advenit Gedeon ad principes 15
Socchoth, et dixit; Ecce Zebee, et
Salmana, in quibus exprobrâſtis
me, dicentes, Nunquid manus Ze-
bee & Salmana nunc in manu
tua, quia dabimus viris tuis defi-
cientibus panes? Et apprehendit 16
ſeniores civitatis (n) in ſpinis de-
ſerti, & Barcenim: & trituravit
in eis viros civitatis. Et turrim 17
Phanuel evertit: et interfecit vi-
ros civitatis. Et dixit ad Zebee, 18
& Salmana; ubi viri, quos in-
terfeciſtis in Thabor? Et dixerūt; 19
Sicut tu, ſicut ipſi, (o) in ſimula-
chrum filii regis. Et dixit Gedeō;
Fratres mei, & filii matris meæ
erant. Vivit Domin⁹; ſi vivificâſ-
ſetis eos, non interfeciſſem vos.

MS. A. (θ) ἄρτους τῷ λαῷ τῷ μετ᾽ ἐμοῦ, ὅτι πεινῶσιν· ἐγὼ δὲ διώκω ὀπίσω Ζεβεὲ (ι) βασιλέως (†) εἶπαν (κ) ἐν τῇ χειρί (λ) τῇ στρατιᾷ σου (μ) Οὐχ οὕτως (ν) ϗ Σαλμανὰ ἐν τῇ χειρί μου, ϗ καταξανῶ τὰς (ξ) Βαρκομμείν. (ο) κατ᾽ αὐτά. (π) αὐτῷ οἱ ἄνδρες (ρ) εἶπεν τοῖς ἀνδράσιν Φανουὴλ, λέγων, Ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με μετ᾽ (σ) Καρκὰ, (τ) πέντε ϗ δέκα (υ) πάντες καταλειφθέντες υἱοὶ ἀνατολῶν· ϗ οἱ (φ) ἦσαν ἑκατὸν ϗ εἴκοσι (χ) ἐσπασμένων (ψ) ὁδὸν κατοικούντων ἐν σκηναῖς ἀνατολῶν τῆς Ναβεθ ἐξεναντίας Ζεβεὲ, ϗ (ω) ἡ δὲ (α) ἔφυγον (β) αὐτῶν ἐξέτριψεν. Καὶ ἀνέστρεψεν (γ) ἐκ τοῦ πολέμου ἀπὸ ἀναβάσεως Ἀρές. Καὶ συνέλαβον (δ) ἐκ τοῦ (ε) ἀπεγράψατο πρὸς αὐτὸν τοὺς ἄρχοντας Σοκχὼθ, ϗ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν, ἑβδομήκοντα ἑπτὰ (ζ) Σοκχὼθ, ϗ εἰσῆλθεν πρὸς τοὺς ἄρχοντας Σοκχὼθ, ϗ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ (η) δι᾽ οὓς (θ) ἐν τῇ χειρί (ι) τοῖς ἐκλελυμένοις, ἄρτους; (κ) ἔλαβον τοὺς ἄρχοντας ϗ τοὺς πρεσβυτέρους (λ) ϗ κατέξανεν αὐτοὺς ἐν τοῖς (μ) Βαρακηνείμ, (ν) κατέξανεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρας Σοκχώθ. Καὶ (ξ) κατέσκαψεν, ϗ (ο) Ὡσεὶ σὺ, ὅμοιος σοὶ ὅμοιος αὐτῶν, ὡς εἶδος μορφὴ υἱῶν βασιλέων. Καὶ (π) μου εἰσιν. ϗ ὤμοσεν αὐτοῖς, ζῇ (ρ) ἐζωογονήσατε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 וַאֲמַר לֶאֱנָשֵׁי סֻכּוֹת הַבוּ כְעַן פִּתָּא דְלַחְמָא לְעַמָּא דִי עִמִּי אֲרֵי מִשַׁלְהָן אִנּוּן וַאֲנָא רָדֵיף
6 בָּתַר זֶבַח וְצַלְמֻנָּע מַלְכֵי מִדְיָן : וַאֲמַרוּ רַבְרְבֵי סוּכוֹת הָא כְאִלּוּ זֶבַח וְצַלְמֻנָּע כְּעַן מְסִירִין
7 בִּידָךְ אֲרֵי נִתֵּן לְחֵילָךְ לַחְמָא : וַאֲמַר גִדְעוֹן בְּכֵן כַּד יִמְסַר יְיָ יָת זֶבַח וְיָת צַלְמֻנָּע בִּידִי
8 וְאֶדוּשׁ יָת בִּסְרֵיכוֹן עַל כּוּבֵי מַדְבְּרָא וְעַל בַּרְקָנַיָּא : וּסְלֵיק מִתַּמָּן לִפְנוּאֵל וּמַלֵּיל לְוָתְהוֹן
9 כִּדְנָא וַאֲתִיבוּ יָתֵיהּ אֱנָשֵׁי פְנוּאֵל כְּמָא דַאֲתִיבוּ אֱנָשֵׁי סֻכּוֹת : וַאֲמַר אַף לֶאֱנָשֵׁי פְנוּאֵל
10 לְמֵימַר כַּד אֵיתוּב בִּשְׁלָם אֶתְרַע יָת מִגְדְּלָא הָדֵין : וְזֶבַח וְצַלְמֻנָּע בְּקַרְקֹר וּמַשְׁרְיָתֵיהוֹן
עִמְּהוֹן כַּחֲמֵשֶׁת עֲסַר אַלְפִין כֹּל דְּאִשְׁתְּאָרוּ מִכֹּל מַשְׁרְיַת בְּנֵי מַדִּנְחָא וּדְאִתְקְטַלוּ מְאָה
11 וְעַשְׂרִין אַלְפִין גֻּבְרָא שָׁלֵיפֵי חַרְבָּא : וּסְלֵיק גִּדְעוֹן בְּאוֹרַח מַשְׁרְיַת עַרְבָאֵי דְשָׁרַן בְּשִׁכּוּנִין
12 בְּמַדְבְּרָא מִמַּדִּנְחָא לְנוֹבַח וּרְמָתָא וּמְחָא יָת מַשְׁרִיתָא וּמַשְׁרִיתָא שַׁרְיָא לְרוֹחְצָן : וְאַפְּכוּ
זֶבַח וְצַלְמֻנָּע וּרְדַף בָּתְרֵיהוֹן וַאֲחַד יָת תְּרֵין מַלְכֵי מִדְיָן יָת זֶבַח וְיָת צַלְמֻנָּע וְכָל מַשְׁרִיתָא
13 אוֹזִיעַ : וְתָב גִּדְעוֹן בַּר יוֹאָשׁ מִן קְרָבָא עַד לָא מְעַל שִׁמְשָׁא : וַאֲחַד עוּלֵימָא מֵאֱנָשֵׁי
14 סוכות ושאליה וכתב ליה ית רברבי סוכות וית סבהא שבעין ושבעא גוברין :
15 ואתא לות אנשי סוכות ואמר הא זבח וצלמנע דחסדתון יתי למימר הא כאלו
16 זבח וצלמנע כען מסירין בידך ארי נתן לגוברך דמשלהן לחמא : ודבר
ית סבי קרתא וית כובי מדברא וית ברקניא ודש בהון ית אנשי סוכות :
17 וית מגדל פנואל תרע וקטל ית אנשי קרתא : ואמר לזבח ולצלמנע
18 היכא גובריא די קטלתון בתבור ואמרו כותך כותהון חד מנהון
19 כחיזו דבני מלכא : ואמר אחי בני אמי אנון קים הוא יי אלו קיימתון יתהון לא
קטלית יתכון :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit viris Zzuchoth, Date nunc buccellam panis populo qui mecum, 5
nam laſſi illi: & ego perſequens poſt Zebahh & Szalmunagh reges Midi-
an. Et dixerunt principes Zzuchoth, Nunc quaſi Zebahh, & Szalmunagh 6
nunc traditi in manu tua, quoniam dabimus exercitui tuo panem? Et 7
dixit Gidghon, Propterea, quando tradet Dominus Zebahh & Szalmu-
nagh in manu mea, & triturabo carnes veſtras ſup ſpinis deſerti & ſuper
tribulis. Et aſcendit inde ad Penuel, & locutus eſt cum eis ut hoc; & re- 8
ſponderunt illi homo Penuel, ut id quod reſponderunt homines Szuchoth.
Et dixit etiam hominibus Penuel ad dicendum: Quando redibo in pa- 9
ce, diruam turrem hanc. Et Zzebahh & Szalmunagh in Karkor & exerci- 10
tus eorum cum eis, ut quindecim mille, omnes qui relicti ſunt ex omni
exercitu filiorum Orientis: & qui occiſi ſunt, centum & viginti millia
viri evaginantes gladium. Et aſcendit Gidghon in via habitaculi Gha- 11
rabum, qui habitantes in Sechunim in deſerto ab Oriente Nobahh &
Ramatha: & percuſſit caſtra, & caſtra poſita erant confidenter. Et con- 12
verterunt Zebahh & Szalmunagh, & perſecutus eſt poſt eos; & cepit du-
os reges Midian, Zebahh & Szalmunagh: & omnem exercitum evertit. Et 13
reverſus eſt Gidghon filius Joas ex bello uſq; non intrare Solem. Et appre- 14
hendit juvenem de hominibus Zzuchoth; & interrogavit eum, & ſcripſit ei
principes Zzuchoth, & ſenes ejus ſeptuaginta & ſeptem viros. Et venit 15
ad homines Zzuchoth, & dixit: Ecce Zebahh & Szalmunagh, quod ex-
probraſtis mihi, ad dicendum, Ecce quaſi Zebahh & Szalmunagh nunc
traditi in manu tua, quod dabimus viris tuis, qui laſſi ſunt, panem? Et ac- 16
cepit ſenes urbis, & accepit ſpinas deſerti, & tribulos; & confregit ſuper
eos homines Zzuchoth. Et turrem Penuel diruit; & occidit homines 17
urbis. Et dixit ad Zebahh & Szalmunagh, Ubi viri quos occidiſtis in Tha- 18
bor? Et dixerunt, Sicut tu, ſic illi; unus ex eis ut conſpectus filiorum
regis. Et dixit, Fratres mei filii matris meæ ipſi: vivens ipſe Dominus, ſi 19
vivere feciſſetis eos, non occiderem vos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ ܠܐܢܫܐ ܕܣܘܟܘܬ. ܗܒܘ ܓܪܝܨܢ ܕܠܚܡܐ ܠܥܡܐ ܕܥܡܝ. ܡܛܠ ܕܠܐܝܢ 5
ܐܢܘܢ. ܘܐܢܐ ܗܐ ܪܕܦ ܐܢܐ ܒܬܪ ܙܒܚ ܘܨܠܡܢܥ ܡܠܟܐ ܕܡܕܝܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܘܪܒܢܐ 6
ܕܣܘܟܘܬ. ܗܐ ܐܝܕܐ ܕܙܒܚ ܘܕܨܠܡܢܥ ܗܫܐ ܒܐܝܕܝܟ: ܕܢܬܠ ܠܚܝܠܟ ܠܚܡܐ. * ܘܐܡܪ 7
ܠܗܘܢ ܓܕܥܘܢ. ܡܛܠ ܗܕܐ. ܡܐ ܕܐܫܠܡ ܡܪܝܐ ܠܙܒܚ ܘܠܨܠܡܢܥ ܒܐܝܕܝ. ܐܕܘܫ
ܒܣܪܟܘܢ ܥܠ ܟܘܒܐ ܕܡܕܒܪܐ. ܘܥܠ ܬܘܪܒܠܐ. * ܘܣܠܩ ܡܢ ܬܡܢ ܠܦܢܘܐܝܠ. ܘܐܝܟ 8
ܕܦܢܝܘܗܝ ܐܢܫܐ ܕܣܘܟܘܬ. ܗܟܢܐ ܦܢܝܘܗܝ ܐܦ ܐܢܫܐ ܕܦܢܘܐܝܠ. * ܘܐܡܪ ܐܦ ܠܐܢܫܐ 9
ܕܦܢܘܐܝܠ. ܡܐ ܕܗܦܟܬ ܒܫܠܡܐ. ܐܣܚܘܦܝܗܝ ܠܡܓܕܠܐ ܗܢܐ. * ܘܙܒܚ ܘܨܠܡܢܥ ܫܪܝܢ 10
ܒܩܪܩܪ. ܘܗܢܘܢ ܘܡܫܪܝܬܗܘܢ ܥܡܗܘܢ. ܐܝܟ ܚܡܫܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. ܟܠ ܕܐܫܬܚܪܘ
ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܫܪܝܬܐ ܕܒܢܝ ܡܕܢܚܐ. ܘܕܢܦܠܘ. ܗܘܘ ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܫܡܘܛܝ
ܣܝܦܐ. * ܘܣܠܩ ܓܕܥܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܥܡܘܪܝ ܡܫܟܢܐ. ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܕܢܘܒܚ ܘܝܓܒܗܐ. 11
ܘܡܚܐ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܡܫܪܝܬܐ ܗܘܬ ܫܠܝܐ. * ܘܥܪܩܘ ܙܒܚ ܘܨܠܡܢܥ. ܘܪܕܦ ܒܬܪܗܘܢ. 12
ܘܐܚܕ ܠܬܪܝܢ ܡܠܟܐ ܕܡܕܝܢ. ܘܠܟܠܗ ܡܫܪܝܬܐ ܐܙܝܥ. * ܘܗܦܟ ܓܕܥܘܢ ܒܪ ܝܘܐܫ ܡܢ 13
ܩܪܒܐ. ܡܢ ܡܣܩܢܐ ܕܚܪܣ. * ܘܐܚܕ ܠܛܠܝܐ ܚܕ ܡܢ ܐܢܫܐ ܕܣܘܟܘܬ. ܘܫܐܠܗ. 14
ܘܟܬܒ ܠܗ ܪܘܪܒܢܘܗܝ ܕܣܘܟܘܬ ܘܩܫܝܫܝܗ. ܫܒܥܝܢ ܘܫܒܥܐ ܓܒܪܝܢ. * ܘܐܬܐ ܠܘܬ 15
ܐܢܫܐ ܕܣܘܟܘܬ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܙܒܚ ܘܨܠܡܢܥ. ܕܚܣܕܬܘܢܢܝ ܘܐܡܪܬܘܢ ܠܝ. ܕܗܐ ܙܒܚ
ܘܨܠܡܢܥ ܐܣܝܪܝܢ ܒܐܝܕܝܟ. ܕܢܬܠ ܠܥܒܕܝܟ ܠܚܡܐ ܕܠܐܝܢ. * ܘܕܒܪ ܠܩܫܝܫܐ 16
ܕܡܕܝܢܬܐ ܥܠ ܟܘܒܐ ܕܡܕܒܪܐ ܘܥܠ ܬܘܪܒܠܐ. ܘܫܢܩ ܒܗܘܢ ܠܐܢܫܐ ܕܣܘܟܘܬ. * ܘܡܓܕܠܐ 17
ܕܦܢܘܐܝܠ. ܣܚܦ. ܘܩܛܠ ܠܐܢܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܙܒܚ ܘܠܨܠܡܢܥ. ܐܝܟܢܐ ܐܝܬܝܗܘܢ 18
ܐܢܫܐ ܕܩܛܠܬܘܢ ܒܬܒܘܪ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܟܘܬܟ ܐܝܟ ܕܡܘܬܗܘܢ ܗܘܘ. ܐܝܟ ܚܙܘܐ ܕܒܢܝ
ܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ. ܐܚܝ ܐܢܘܢ. ܒܢܝ ܐܡܝ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܕܐܠܘ ܐܚܝܬܘܢ 19
ܐܢܘܢ. ܠܐ ܩܛܠܬܟܘܢ.

Et ait ad cives Sochoth, Date ſingulas pla- 5
centas panis populo qui mecum eſt; langui-
di enim ſunt: & ego ecce perſequor Zeba-
hum & Salemnaum reges Median. Dicunt 6
ei magnates Sochoth, Num manus Zebahi
& Salemnai eſt modò in manibus tuis, ut
demus panem exercitui tuo? Ait illis Gede- 7
on, Hac de re, quum tradiderit Deus Zeba-
hum & Salemnaum in manus meas, tritura-
bo carnes veſtras ſuper ſpinas & ſuper tri-
bulos qui ſunt in deſerto. Illinc aſcendit ad 8
Phenuel: & quemadmodum reſponderant
ei cives Sochoth, ita reſponderunt illi etiam
cives Phenuel. Dixit autem & ad cives 9
Phenuel, Cùm ſalvus rediero, deſtruam tur-
rim iſtam. Zebah autem & Salemnaa ca- 10
ſtrametati fuerunt in Carcab unà cum exer-
citibus ſuis quaſi quindecim millium *viro-*
rum; quotquot *ſcilicet* reſidui fuerant ex
omnibus caſtris Orientalium: qui autem
ceciderant, erant centum viginti millia vi-
rorum ſtringentium gladium. Et aſcendens 11
Gedeon per viam habitantium in tentorio,
ab Orientali plaga Nochah & Jabgaha,
percuſſit exercitum dum eſſet exercitus in
tranquillitate. Fugerunt autem Zebah & 12
Salemnaa: ſed perſecutus eos apprehendit
hos duos reges Median, & totum exercitum
conturbavit. Poſtea reverſus Gedeon filius 13
Joas à prælio ex acclivi Hedes, Apprehen- 14
dit juvenem quendam ex civibus Sochoth,
qui interrogatus deſcripſit ei magnates &
ſeniores Sochoth, ſeptuaginta ſeptem viros.
Deinde veniens ad cives Sochoth ait illis, 15
Ecce Zebah & Salemnaa de quibus inſul-
tâſtis mihi, & dixiſtis, Zebah & Salemnaa
vinctíne ſunt in manibus tuis, ut demus pa-
nem ſervis tuis defatigatis? Et raptavit ſe- 16
niores civitatis ſuper ſpinas & ſuper tri-
bulos qui erant in deſerto; ipſos autem ci-
ves Sochoth tormentis divexavit. Turrim 17
quoque Phenuel diruit, & interfecit cives
urbis. Dixit autem ad Zebah & ad Sa- 18
lemnaa, Quales erant viri quos interfeciſtis
in Tabor? Dicunt ei, Similes tibi erant,
aſpectu ſimiles filiis regum. Dixit, Fratres 19
mei erant, filii matris meæ: vivit Dominus
Deus, ſi vivos ſervâſſetis eos, non truci-
darem vos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فقال لاهل ساحوت* اعطوا الشعب الذي معي رغيفا لكل رجل* لانه قد غشي عليهم * وانا 5
في طلب زاباح وصلمنع ملكي مدين * فقالوا* ازاباح وصلمنع مكتوفين في يديك * حتي 6
نعطي عسكرك خبزا* قال لهم جدعون * من اجل هذا الكلام اذا امكنني الله من زاباح 7
وصلمنع *وصيرهما في يدي *جرفت اجسادكم علي شوك البرية والحسك * وصعد من هناك 8
الي فنوال* وقال ايضا لاهل فنوال* وكما اجابه اهل ساحوت* كذلك اجابه اهل فنوال * فقال ايضا 9
لاهل فنوال * ان انا رجعت سالما اقلعت برجكم هذا * وكان زاباح وصلمنع بقرقر * ومعهما 10
عساكرهما خمسة عشر الف رجل* وهم الذين بقوا من عسكر اهل المشرق* والذين قتلوا كان
عددهم مايه الف وعشرون الف رجل مقاتل* يحملون السلاح في عساكر اهل المشرق* وصعد 11
جدعون في طريق الذين يسكنون الخيام من مشارق نجاح ويبجها* وواقع العسكر* وكان اهل
العسكر نزولا مطمينين * وهرب زاباح وصلمنع *واسرع في طلبهما* فظفر بملكي مدين* وفزع 12
اهل العسكر وتبددوا* ورجع جدعون من محاربة مدين عند عقبة حراس * ووجد فتي من 13 14
اهل ساحوت * وساله عن اشراف ساحوت واسباطها* وجلس الفتي وكتب له اسماءهم * فكان
عددهم سبعة وسبعون رجلا* ثم رجع الي اهل ساحوت وقال لهم* هوذا زاباح وصلمنع اللذان 15
عيرتموني بهما وقلتم* ازاباح وصلمنع مكتوفين في يديك حتي نعطي عبيدك خبزا* لانهم
ضعفاء قد غشي عليهم* وجر اشياخ القرية علي الشوك والحسك الذي في البرية* وعذب اهل 16
ساحوت * وقلع برج فنوال* وقتل اهل القرية* وقال لزاباح وصلمنع* كيف كان القوم الذين 17 18
قتلتموهم بتابور* فقالوا له كانوا مثلك* رويهم روية ابناء الملوك* فقال هم اخوتي وولد امي * 19
احلف بالله الحي ربي انكم لو ابقيتم عليهم لما قتلتكما*

Dixit ad cives Sechoth, Date cuilibet viro 5
hujus populi qui mecum eſt, ſingulos pa-
nes, quia languore defecerunt; dum ego
proſequor Zebabum et Salomnaum duos
reges Median. Reſponderunt, Num Ze- 6
babum & Salomnaum vinctos habes in
manibus tuis, ut demus panem exercitui
tuo? Ait illis Gedeon, Propter hujuſmodi 7
ſermonem, cùm ſuperiorem reddiderit me
Deus Zebabo et Salomnao, dederitque eos
in manus meas, raptabo corpora veſtra ſu-
per ſpinas ac ſentes deſerti. Aſcendens 8
inde ad Phanuel, idem dixit ad cives
Phanuel: at quemadmodum reſponderant
ei cives Sechoth, ita reſponderunt illi ci-
ves Phanuel. Quare dixit etiam ad ci- 9
ves Phanuel, Si revertar incolumis, evel-
lam turrem hanc veſtram. Porro Zebab 10
& Salomnaa erant in Cabrab, habebántq;
ſecum exercitus ſuos, quindecim millia
virorum, eos nimirum qui ſupererant ex
militia Orientalium: eorum autem qui in-
terfecti fuerant, numerus fuit centum vi-
ginti millium virorum bellantium, arma
geſtantium in exercitibus gentis Orienta-
lis. Aſcendit igitur Gedeon viâ degen- 11
tium in tentoriis, ab Orientali plaga No-
chah & Jabgjahe; commiſitque bellum
cum exercitu illo dum milites ſecurè ca-
ſtrametarentur. Fugientibus autem Ze- 12
babo & Salomnao accurrit ad perquiren-
dum illos, obtinuitq; duos hos reges Me-
dian: milites verò timore perculſi di-
ſperſi ſunt. Deinde reverſus Gedeon ab 13
expugnatione Median ad aſcenſum Ha-
ras, Invenit adoleſcentem è civibus Se- 14
choth, quem cùm interrogâſſet de nobili-
oribus Sechoth ac ſenioribꝰ ejus, ſedit ad-
oleſcens ille, ſcripſitque ei nomina illo-
rum, fuitque numerus eorum ſeptuaginta
ſeptē virorū. Tum reverſus ad cives Se- 15
choth, dixit eis; Ecce Zebab et Salomnaa
propter quos exprobâſtis mihi, dicen-
tes; Num Zebab et Salomnaa vincti ſunt
inter manus tuas, ut demus ſervis tuis
panem, eò quòd debilitate & animi deli-
quio laborent? Sic raptavit ſeniores ci- 16
vitatis ſuper ſpinas ac ſentes qui erant
in deſerto, & cives Sechoth excruciavit.
Turrim quoque Phanuel evulſit, urbiſque 17
cives interfecit. Præterea dixit Zebabo 18
et Salomnao, Quales erant homines quos
occidiſtis in Tabor? Reſponderunt ei, E-
rant tibi ſimiles, et aſpectus eorum ut aſpe-
ctus filiorum regum. Dixit, Fratres mei 19
erant, nati matris mei: per Deum vivum
Dominum meum juro quòd ſi ſervâſſe-
tis eos, haud interficerem vos.

ספר שופטים : ח

20 ויאמר ליתר בכורו קום הרג אותם ולא שלף הנער חרבו כי ירא כי עודנו נער׃
21 ויאמר זבח וצלמנע קום אתה ופגע בנו כי כאיש גבורתו ויקם גדעון ויהרג את זבח ואת צלמנע ויקח את השהרנים אשר בצוארי גמליהם׃
22 ויאמרו איש ישראל אל גדעון משל בנו גם אתה גם בנך גם בן בנך כי הושעתנו מיד מדין׃
23 ויאמר אלהם גדעון לא אמשל אני בכם ולא ימשל בני בכם יהוה ימשל בכם׃
24 ויאמר אלהם גדעון אשאלה מכם שאלה ותנו לי איש נזם שללו כי נזמי זהב להם כי ישמעאלים הם׃
25 ויאמרו נתון נתן ויפרשו את השמלה וישליכו שמה איש נזם שללו׃
26 ויהי משקל נזמי הזהב אשר שאל אלף ושבע מאות זהב לבד מן השהרנים והנטפות ובגדי הארגמן שעל מלכי מדין ולבד מן הענקות אשר בצוארי גמליהם׃
27 ויעש אותו גדעון לאפוד ויצג אותו בעירו בעפרה ויזנו כל ישראל אחריו שם ויהי לגדעון ולביתו למוקש׃
28 ויכנע מדין לפני בני ישראל ולא יספו לשאת ראשם ותשקט הארץ ארבעים שנה בימי גדעון׃
29 וילך ירבעל בן יואש וישב בביתו׃
30 ולגדעון היו שבעים בנים יצאי ירכו כי נשים רבות היו לו׃
31 ופילגשו אשר בשכם ילדה לו גם היא בן וישם את שמו אבימלך׃
32 וימת גדעון בן יואש בשיבה טובה ויקבר בקבר יואש אביו בעפרה אבי העזרי׃
33 ויהי כאשר מת גדעון וישובו בני ישראל ויזנו אחרי הבעלים וישימו להם בעל ברית לאלהים׃
34 ולא זכרו בני ישראל את יהוה אלהיהם המציל אותם מיד כל איביהם מסביב׃

Verſio VULG. LAT.

20 Dixítque Jether primogenito ſuo ; Surge, & interfice eos. Qui non eduxit gladium: timebat enim, quia adhuc puer erat. 21 Dixerúntque Zebee & Salmana ; Tu ſurge, et irrue in nos: quia juxta ætatem robur eſt hominis. Surrexit Gedeon, & interfecit Zebee & Salmana: & tulit ornamenta ac bullas, quibus colla regalium camelorum decorari ſolent. 22 Dixerúntque omnes viri Iſrael ad Gedeon ; Dominare noſtrî tu, & filius tuus, & filius filii tui: quia liberâſti nos de manu Madian. 23 Quibus ille ait ; Non dominabor veſtrî, nec dominabitur in vos filius meus, ſed dominabitur vobis Dominus. 24 Dixítque ad eos, Unam petitionem poſtulo à vobis: Date mihi inaures ex præda veſtra. Inaures enim aureas Iſmaelitæ habere conſueverant. 25 Qui reſponderunt, Libentiſſimè dabimus. Expandentéſque ſuper terram pallium, projecerunt in eo inaures de præda. 26 Et fuit pondus poſtulatarũ inaurium, mille ſeptingenti auri ſicli, abſque ornamentis, & monilibus, & veſte purpurea, quibus reges Madian uti ſoliti erant, & præter torques aureas camelorum. 27 Fecítque ex eo Gedeon Ephod, & poſuit illud in civitate ſua Ephra. Fornicatúſque eſt omnis Iſrael in eo, & factum eſt Gedeoni & omni domui ejus in ruinam. 28 Humiliatus eſt autem Madian coram filiis Iſrael, nec potuerunt ultrà cervices elevare: ſed quievit terra per quadraginta annos, quib⁹ Gedeon præfuit. 29 Abiit itaque Jerobaal filius Joas, & habitavit in domo ſua: 30 Habuítque ſeptuaginta filios, qui egreſſi ſunt de femore ejus: eò quòd plures haberet uxores. 31 Concubina autem illius, quã habebat in Sichem, genuit ei filium nomine Abimelech. 32 Mortuúſque eſt Gedeon filius Joas in ſenectute bona, & ſepultus eſt in ſepulchro Joas patris ſui in Ephra de familia Ezri. 33 Poſtquàm autem mortu⁹ eſt Gedeon, averſi ſunt filii Iſrael, & fornicati ſunt cum Baalim. Percuſſerúntque cum Baal fœdus, ut eſſet eis in deum: 34 Nec recordati ſunt Domini Dei ſui, qui eruit eos de manibus inimicorum ſuorum omnium per circuitum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ εἶπεν (σ) Ἰεθὲρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ, Ἀναστὰς, ἀπόκτεινον αὐτούς. καὶ οὐκ ἔσπασε τὸ παιδάριον (τ) τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη, ὅτι ἔτι νεώτερος ἦν. 21 Καὶ εἶπε Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ, (υ) Ἀνάστα σὺ καὶ συνάντησον ἡμῖν, ὅτι (φ) ὡς ἀνδρὸς ἡ δύναμίς σου. καὶ ἀνέστη Γεδεὼν (χ) καὶ ἀπέκτεινε τὸν Ζεβεὲ καὶ τὸν Σαλμανά· καὶ ἔλαβε τοὺς μηνίσκους τοὺς ἐν τοῖς τραχήλοις τῶν καμήλων αὐτῶν. 22 Καὶ (ψ) εἶπον ἀνὴρ Ἰσραὴλ πρὸς Γεδεών, (ω) Κύριε, ἄρξον ἡμῶν καὶ σὺ, καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ σου, ὅτι σὺ ἔσωσας ἡμᾶς ἐκ χειρὸς Μαδιάμ. 23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Γεδεών, Οὐκ ἄρξω (α) ἐγὼ, καὶ οὐκ ἄρξει ὁ υἱός μου (β) ἐν ὑμῖν· κύριος ἄρξει ὑμῶν. 24 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Γεδεών, Αἰτήσομαι παρ' ὑμῶν (γ) αἴτημα, καὶ δότε μοι ἀνὴρ ἐνώτιον (δ) ἐκ σκύλων αὐτοῦ· ὅτι ἐνώτια χρυσᾶ (ε) αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν Ἰσμαηλῖται. 25 Καὶ εἶπαν, Διδόντες δώσομεν. καὶ ἀνέπτυξε τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ (ζ) ἔβαλεν ἐκεῖ ἀνὴρ ἐνώτιον (η) σκύλων αὐτοῦ. 26 Καὶ (θ) ἐγένετο ὁ σταθμὸς τῶν ἐνωτίων τῶν χρυσῶν ὧν (ι) ᾔτησε, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι (κ) χρυσοῖ, πάρεξ τῶν μηνίσκων καὶ τῶν στραγγαλίδων καὶ τῶν ἱματίων καὶ πορφυρίδων τῶν ἐπὶ βασιλεῦσι Μαδιάμ, καὶ ἐκτὸς τῶν περιθεμάτων ἃ ἦν ἐν τοῖς τραχήλοις τῶν καμήλων αὐτῶν. 27 Καὶ ἐποίησεν αὐτὸ Γεδεὼν εἰς (λ) Ἐφώδ, καὶ ἔστησεν αὐτὸ ἐν πόλει αὐτοῦ (μ) ἐν Ἐφραθά. καὶ ἐξεπόρνευσε πᾶς Ἰσραὴλ ὀπίσω αὐτοῦ ἐκεῖ· καὶ ἐγένετο τῷ Γεδεὼν 28 καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ (ν) εἰς σκῶλον. Καὶ συνεστάλη Μαδιὰμ ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ οὐ (ξ) προσέθηκαν ἆραι κεφαλὴν αὐτῶν. καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ (ο) τεσσαράκοντα ἔτη ἐν ἡμέραις Γεδεών. 29 Καὶ ἐπορεύθη Ἰεροβάαλ υἱὸς Ἰωὰς, καὶ (π) ἐκάθισεν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ. 30 Καὶ τῷ Γεδεὼν ἦσαν (ρ) υἱοὶ ἑβδομήκοντα ἐκπορευόμενοι ἐκ μηρῶν αὐτοῦ, ὅτι γυναῖκες πολλαὶ ἦσαν αὐτῷ. 31 Καὶ παλλακὴ (σ) αὐτοῦ ἦν ἐν Συχέμ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ καί γε αὐτὴ υἱὸν, καὶ (τ) ἔθηκε τὸ ὄνομα, Ἀβιμέλεχ. 32 Καὶ ἀπέθανε Γεδεὼν υἱὸς Ἰωὰς (υ) ἐν πόλει αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ Ἰωὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν Ἐφραθὰ (φ) Ἀβὶ Ἐσδρί. 33 Καὶ ἐγενήθη ὡς ἀπέθανε Γεδεών, καὶ (χ) ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐξεπόρνευσαν ὀπίσω τῶν (ψ) Βααλίμ, καὶ ἔθηκαν ἑαυτοῖς τῷ Βάαλ διαθήκην τοῦ εἶναι αὐτοῖς αὐτὸν εἰς θεόν. 34 Καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κυρίου τοῦ (ω) θεοῦ τοῦ ῥυσαμένου αὐτοὺς ἐκ χειρὸς πάντων (α) τῶν θλιβόντων αὐτοὺς κυκλόθεν.

20 Et dixit ad Jether primogenitũ ſuũ, Surgẽs interfice eos. Et nõ eduxit puer gladiũ ſuũ, quia timuit: quoniã adhuc junior erat. 21 Et dixit Zebee, et Salmana, Surge tu, & occurre nobis; quoniam (p) tanquam viri eſt virtus tua. Et ſurrexit Gedeon, et interfecit Zebee, & Salmana. Et ſumpſit lunulas, quæ in cervicibus camelorum eorum. 22 Et dixerunt vir Iſrael ad Gedeon; Domine, principare noſtrî, & tu, et filius tuus, et filius filii tui; quoniam tu ſalvâſti nos de manu Madiam. 23 Et dixit ad eos Gedeon; Non principabor ego, et non principabitur filius me⁹ in vobis: Domin⁹ principabitur veſtrî. 24 Et dixit ad eos Gedeõ, Petã à vobis petitionem: & date mihi vir inaurem de ſpoliis ſuis: quoniam inaures aureæ illis; quia erant Iſmaelitæ. 25 Et dixerunt, Dantes dabimus. Et expandit veſtimentum ſuum: & miſit eò vir (q) inaurem ſpoliorum ſuorum. 26 Et factum eſt pondus inaurium aurearum, quas petiit, (r) mille & ſeptingenti aurei, præter lunulas, & monilia, & veſtimenta, (ſ) & purpurea, quæ ſuper reges Madiam, & præter (t) torques, quæ erant in cervicibus camelorum ipſorum. 27 Et fecit illud Gedeon in (u) Ephod: & ſtatuit illud in civitate ſua in Ephratha. Et fornicat⁹ eſt omnis Iſrael poſt illud ibi. Et factum eſt Gedeon, & domui ejus in ſcandalum. 28 Et compreſſus eſt Madiam coram filiis Iſrael: & non adjecerunt levare caput ſuum. Et quievit terra quadraginta annos in diebus Gedeon. 29 Et ivit Jerobaal filius Joas: et ſedit in domo ſua. 30 Et ipſi Gedeon fuerunt filii ſeptuaginta exeuntes è femoribus ejus: quoniã uxores multæ fuerunt ei. 31 Et concubina ipſius fuit in Sychem: & peperit ei etiam ipſa filiũ: & poſuit (x) nomẽ, Abimelech. 32 Et mortuus eſt Gedeon filius Joas in (y) civitate ſua: & ſepultus eſt in ſepulchro Joas patris ſui in Ephratha (z) Abi Eſdri. 33 Et factum eſt, poſtquàm mortuus eſt Gedeon; & (aa) reverterũt filii Iſrael: et fornicati ſunt poſt Baalim, et poſuerunt ſibi, ipſi (bb) Baal teſtamentum, ut eſſet eis ipſe in Deum. 34 Et non ſunt recordati filii Iſrael Domini Dei, qui eruerat eos de manu omnium tribulantium eos in circuitu.

MS. A. (σ) τῷ Ἰεθὲρ (τ) αὐτοῦ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη ὅτι ἦν νεώτερος. Καὶ (υ) Ἀνάστα δὴ σὺ καὶ ἀπάντησον (φ) ὡς ἀνὴρ ἡ δύναμις αὐτοῦ. (χ) καὶ ἀνεῖλεν τὸν (ψ) εἶπεν (ω) Ἄρχε ἐν ἡμῖν σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, ὅτι σέσωκας ἡμᾶς (α) ἐγὼ ὑμῶν, καὶ (β) ὑμῶν (γ) αἴτησιν, (δ) τῶν σκύλων (ε) πολλὰ ἦν αὐτοῖς, ὅτι Ἰσμαηλεῖται ἦσαν. (ζ) ἔρριψεν ἐκεῖ (η) χρυσοῦν τῶν σκύλων (θ) ἐγενήθη (ι) ᾐτήσατο, σίκλοι χίλιοι (κ) χρυσοῦ, πλὴν τῶν σιώνων καὶ τῶν ὁρμίσκων * ἐνφωθ, καὶ τῶν περιβολαίων τῶν πορφυρῶν τῶν ἐπὶ τοῖς βασιλεῦσιν Μαδιάμ, καὶ πλὴν τῶν κλοιῶν τῶν χρυσῶν τῶν ἐν τοῖς τραχήλοις (λ) Ἐφούδ, (μ) * ἐ ἐν Ἐφραίμ. (ν) εἰς σκάνδαλον. Καὶ ἐνετράπη Μαδιὰμ ἀπὸ προσώπου Ἰσραήλ, (ξ) προσέθεντο (ο) ἔτη τεσσεράκοντα (π) κατῴκησεν ἐν (ρ) ἑβδομήκοντα υἱοὶ (σ) αὐτοῦ ἡ ἐν Σικίμοις, ἔτεκεν (τ) ἐπέθηκεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἀβιμέλεχ. (υ) ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ, καὶ (φ) πατρὸς Ἀβιεζρεί. (χ) ἀπεστράφησαν (ψ) Βααλείμ, καὶ ἔθεντο αὐτοῖς τὸν Βααλβερὶθ εἰς διαθήκην (ω) θεοῦ αὐτῶν τοῦ (α) τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 ואמר ליתר בוכריה קום קטול יתהון ולא שלף עולימא חרביה ארי דחיל ארי עד כען עולים הוא׃
21 ואמרו זבח וצלמנע קום את ושלוט בנא ארי כגברא כן גבורתיה וקם גדעון וקטל ית זבח וית צלמנע ונסיב ית ענקיא די בצוארי גמליהון׃
22 ואמרו אנש ישראל לגדעון מלוך עלנא אף את אף ברך אף בר ברך ארי פרקתנא מן ידא דמדינאי׃
23 ואמר להון גדעון לא אמלוך אנא עליכון ולא ימלוך ברי עליכון יוי ימלוך עליכון׃
24 ואמר להון גדעון שאיל אנא מנכון שאלא והבו לי גבר קדשי עדאה ארי קדשין דדהב להון ארי ערבאי אנון׃
25 ואמרו מתן ניתן ופרסו ית כסותא ורמו תמן גבר קדשי עדאה׃
26 והוה מתקל קדשי דדהבא דשאיל אלף ושבע מאה דדהב בר מן סהרניא ומניכיא ולבושי ארגונא די על מלכי מדין ובר מן ענקיא די בצוארי גמליהון׃
27 ועבד יתיה גדעון לאיפודא ואקים יתיה בקרתיה בעפרה וטעו כל ישראל בתרוהי תמן והוה לגדעון ולאנש ביתיה לתקלא׃
28 ואתברו מדינאי קדם בני ישראל ולא אוסיפו לארמא רישיהון ושקטת ארעא ארבעין שנין ביומי גדעון׃
29 ואזל ירבעל בר יואש ויתיב בביתיה׃
30 ולגדעון הוו שבעין בנין נפקי ירכיה ארי נשין סגיאן הואה ליה׃
31 ולחנתיה די בשכם ילידת ליה אף היא בר ושוי ית שמיה אבימלך׃
32 ומית גדעון בר יואש בסיבו טבא ואתקבר בקבורת יואש אבוהי בעפרה דבית אבי עזר׃
33 והוה כד מית גדעון ותבו בני ישראל וטעו בתר בעליא ושויאו להון בעל קים לטעו׃
34 ולא אדכרו בני ישראל ית פולחנא דיוי אלההון די שיזיב יתהון מיד כל בעלי דבביהון מסחור סחור׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

20 Et dixit Jether primogenito ſuo, Surge, occide eos: & non eduxit puer gladium ſuum, nam timuit, nam uſq; nunc [*ille*] parvulus. 21 Et *dixit* Zebahh & Szalmunagh, Surge tu, & poteſtatem exerce in nobis, nam ut vir, ſic virilitas ej⁹: & ſurrexit Gidghon, & occîdit Zebahh & Szalmunagh, & tulit torques qui in collis camelorum eorum. 22 Et dixerunt homo Iſrael ad Gidghon, Regna ſuper nos, etiam tu, etiam filius tuus, etiam filius filii tui, quia liberâſti nos de manu Midianæorum. 23 Et dixit eis Gidghon, Non regnabo ego ſuper vos, & non regnabit filius meus ſuper vos: Dominus rex ſuper vos. 24 Et dixit eis Gidghon, Petens ego à vobis petitionem, & date mihi vir monile ſuum ex ſpolio; nam monilia auri eis, nam Arabes *illi*. 25 Et dixerunt: Dare dabimus: & explicuerunt veſtem, & conjecerunt ibi vir monile ſuum ex ſpolio. 26 Et fuit pondus monilium auri, quæ petivit, mille & ſeptingenta auri, præter lunulas & *coronam*, & veſtes purpuræ, quæ ſuper reges Midian; & præter torques, qui in collis camelorum eorum. 27 Et fecit eum Gidghon in Ephoda, & ſtatuit id in urbe ſua in Ghaphra; & erraverunt omnis Iſrael poſt id eò: & fuit Gidghon & domui ejus in ſcandalum. 28 Et *fracti* ſunt Midianæi ante filios Iſrael, & non addiderunt ad tollendum capita ſua: & quievit terra Iſrael quadraginta annis in diebus Gidghon. 29 Et venit Jerubaghal filius Joas, & habitavit in domo ſua. 30 Et Gidghon fuerunt ſeptuaginta filii exeuntes femore illius; nam uxores multæ fuerunt illi. 31 Et concubina illius quæ in Sechem, peperit illi etiam illa filium, & poſuit nomen ejus Abimelech. 32 Et mortuus eſt Gidghon filius Joas in ſenectute bona; & ſepultus eſt in ſepulchro Joas patris ſui in Ghaphrah patris Ghezer. 33 Et fuit quando mortuus fuit Gidghon, & redierunt filii Iſrael, & erraverunt poſt Baghalaja, & poſuerunt ſibi Beghel Kijam ad errorem. 34 Et non recordati ſunt filii Iſrael cultum Domini Dei ſui, qui eruit eos de manu omnium auctorum inimicitiarum eorum ex-circum circum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * Dixit ergò ad Jether primogenitum ſuum, Surge, trucida eos: at non diſtrinxit puer gladium ſuum; timebat enim, quòd adhuc puer eſſet. 21 Et ait Zebah & Salemnaa, Surge tu, & irrue in nos; qualis eſt enim vir, *tale* robur ipſius. Surrexítque Gedeon, & trucidavit Zebahum & Salemnaum, tulítq; lunulas quæ erant in collis camelorum eorum. 22 Dixerunt autem filii Iſrael ad Gedeonem, Dominare in nos tum tu, tum filius tuus, tum nepos tuus; quoniam liberâſti nos de manu Median. 23 Ait illis Gedeon, Non dominor ego in vos, neque filius meus dominabitur in vos; Dominus dominabitur in vos. 24 Et dixit ad eos Gedeon, Unam ego poſtulationem à vobis poſtulo: date mihi ſinguli ſingulas inaures ex præda veſtra: inaures enim aureas habebant, quoniam Arabes erant. 25 Dicunt ei, Dabimus tibi: & expandentes pallium projecerunt illuc ſinguli ſingulas inaures ex præda ſua. 26 Fuítque pondus inaurium aurearum quas poſtulaverat, mille ſeptingentorum aureorum, præter lunulas, torques, veſtéſque purpureas quæ erant ſuper reges Median, & præter torques quæ erant in collis camelorum ipſorum. 27 Accepit autem Gedeon ab eis, confecítque amiculum, & ſtatuit illum in civitate ſua Ophra: & aberrârunt illic filii Iſrael poſt ipſum, fuítque Gedeoni & domui ipſius in offendiculum. 28 Igitur contriti fuerunt Medianitæ ante filios Iſrael, nec ampliùs erexêrunt caput ſuum: quievítque terra quadraginta annis diebus Gedeonis. 29 Abiens autem Nedubaal filius Joas habitavit in domo ſua. 30 Habebátque Gedeon ſeptuaginta filios qui ex ejus dorſo prodierant; quippe qui plures haberet uxores. 31 Concubina quoque ipſius, quæ erat in Sechim, peperit ei filium, cui nomen impoſuit, Abimelec. 32 Et mortuus eſt Gedeon filius Joas in ſenectute bona, ſepultúſque in civitate Joas patris ſui, *nempe* in Ophra quæ pertinebat ad Azri. 33 Cúmque mortuus eſſet Gedeon, averterunt ſe filii Iſrael, & aberrârunt poſt Baal, fecerúntque ſibi Baal-fœderis in deum. 34 Nec recordati ſunt Iſraelitæ Domini Dei ſui liberantis eos ab omnibus inimicis eorum qui erant circum ipſos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 *ثم قال ليابار ابنه بكره *قم اقتلهما* فلم يخترط الفتي سيفه *لانه فزع من منظرهما من اجل انه كان صبيا*
21 فقال زاباح وصلمنع قم انت فاقتلنا* لانك رجل جبار* فالجبار يقتل جبارا مثله* فقام جدعون فقتل زاباح وصلمنع* واخذ اهلة الفضة التي كانت في اعناق جمالهما*
22 *وقال بنو اسرايل لجدعون *كن علينا واليا انت وابنك وابن ابنك* لانك خلصتنا من ايدي المدينيين*
23 *فقال لهم جدعون لا اتسلط انا عليكم *ولا يتسلط ابني عليكم* ولكن المسلط عليكم الرب*
24 ثم قال لهم جدعون انا اطلب اليكم ان تصنعوا بي خلة واحدة* يعطيني كل واحد منكم قرطا واحدا مما انتهبتم* لانه كانت على اجمالهم اقرطة من ذهب* من اجل انهم كانوا عرب اسماعيليين*
25 فقالوا نحن نفعل ونعطيك* فبسط لهم رداء*
26 والقى كل امري منهم قرطا من ذهب على الرداء* وكان وزن الاقرطة التي جمعت الف وسبعماية مثقال ذهب* غير الاهلة والقلايد والثياب الكريمة التي كانت على ملوك مدين* وغير القلايد التي كانت في اعناق جمالهم*
27 فاخذ جدعون ذلك فصاغ منه تمثالا* ونصبه في عفرا قريته* وضل بنو اسرايل بصنمه* وصار الصنم لجدعون ولبنيه عثرة*
28 وانهزم المدينيون وهربوا من بني اسرايل* ولم يرفعوا روسهم ايضا* ولم يعودوا اليهم* وسكنت الارض اربعين سنة* كل ايام جدعون*
29 وانطلق جدعون وسكن منزله* 30 وكان لجدعون سبعون ابناء خرجوا من صلبه* وذلك لانه تزوج نساء كثيرة*
32 وتوفي جدعون بن يواس من بعد كبر كثير* وجنز ودفن في قرية يواس ابيه* في عفرا قرية ابي عزرا*
33 فلما توفي جدعون رجع بنو اسرايل في سيئاتهم* واتبعوا بعلا الصنم* وجعلوا بعلا الها معاهدا لهم*
34 ولم يذكروا بنو اسرايل الله ربهم الذي ابعد جميع اعداءهم عنهم الذين حولهم*

20 *Tum dixit ad Jathar filium ſuum primogenitũ, Surge, interfice eos: at non exemit puer gladium ſuum; formidavit enim aſpectum eorum, quòd eſſet adoleſcentulus.* 21 *Ait autem Zebah et Salomnaa, Surge tu, et interfice nos, cùm ſis vir gigas: nam gigas parem ſibi gigantem interficit. Surgens ergò Gedeon interfecit Zebahum et Salomnaum, accepitque lunulas argenteas quæ erant in collis camelorum utriuſque.* 22 *Poſteà dixerunt filii Iſrael Gedeoni, Eſto nobis præpoſitus tu & filius tuus, & nepos tuus, quòd nos liberaveris de manib⁹ Medianitarum.* 23 *Dixit eis Gedeon, Non dominor ego in vos, neque dominabitur filius meus in vos; ſed qui dominatur in vos, Dominus eſt.* 24 *Tum dixit eis Gedeon, Quæſo vos ut gratiam unam in me exerceatis, Det mihi quilibet veſtrûm inaurem unam ex* præda *quam diripuiſtis: erant enim ſuper camelis eorum inaures aureæ, quòd Arabes eſſent, Iſmaelitæ.* 25 *Dixerunt, Faciemus dabimúſque tibi: explicatóque eis pallio, projecit quilibet ex ipſis inaurem auream ſuper illud pallium.* 26 *Fuit autem pondus inaurium quæ collectæ fuerunt, mille ſeptingentorum ſiclorum auri, præter lunulas, monilia, & veſtes pretioſas quæ erant ſuper reges Median, & præter monilia quæ erant in collis camelorum eorum.* 27 *Quibus acceptis, Gedeon conflavit ex eis ſimulacrũ, erexitque illud in Aphra civitate ſua: & erraverunt filii Iſrael ob idolum ipſius, factúmque eſt idolum illud Gedeoni & filiis ej⁹ in offendiculũ.* 28 *Itaque profligati Medianitæ fugerunt à filiis Iſrael, nec ampliùs extulerunt capita ſua, neque converſi ſunt contra eos. Quievitque terra quadraginta annis, cunctis nimirum dieb⁹ Gedeonis.* 29 *Abiitq; Gedeon, & habitavit domi ſuæ.* 30 *Habuit autem Gedeon ſeptuaginta filios egreſſos è femore ipſi⁹: & id quidẽ, quòd multas duxiſſet uxores.* 32 *Tum demum obiit Gedeon fili⁹ Joas poſt longam ſenectutem, celebratiſq; exequiis ſepultus eſt in civitate Joas patris ſui, in Aphra civitate patris Azra.* 33 *Defuncto Gedeone redierunt filii Iſrael ad iniquitates ſuas, ſecutiq; ſunt Baal idolum, & ſtatuerunt Baal deum ſibi confœderatum.* 34 *Et non recordati ſunt filii Iſrael Dei Domini ſui qui repulerat ab eis cunctos eorum hoſtes qui circum illos erant:*

ספר שופטים : ט

,Ghidhon Jerubbahal domo cum misericordiam fecerunt Nec
35 וְלֹא־עָשׂוּ חֶסֶד עִם־בֵּית יְרֻבַּעַל גִּדְעוֹן
.Israel cum fecerat quod bonum omne juxta
כְּכָל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה עִם־יִשְׂרָאֵל׃

CAP. XI. ט

;suæ matris fratres ad Sechem in Jerubbahal filius Abimelech *ivit* Et
1 וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־יְרֻבַּעַל שְׁכֶמָה אֶל־אֲחֵי אִמּוֹ
,suæ matris patris domus familiam omnem ad & ,eos ad est locutusque
וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם וְאֶל־כָּל־מִשְׁפַּחַת בֵּית־אֲבִי אִמּוֹ
Quid :Sechem *dominorum* omnium auribus in *nunc* Loquimini :dicendo
2 לֵאמֹר׃ דַּבְּרוּ־נָא בְּאָזְנֵי כָל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם מַה־
,Jerubbahal filii omnes viri septuaginta *vos in dominari an* ,vobis *bonum*
טּוֹב לָכֶם הֲמְשֹׁל בָּכֶם שִׁבְעִים אִישׁ כֹּל בְּנֵי יְרֻבַּעַל
vestra caro & ,vestrum os φ *recordabimini &* ?unus vir *vos in dominari* an
אִם־מְשֹׁל בָּכֶם אִישׁ אֶחָד וּזְכַרְתֶּם כִּי־עַצְמְכֶם וּבְשַׂרְכֶם
dominorum omnium auribus in *eo super* ejus matris fratres sunt locuti Et .ego
3 אָנִי׃ וַיְדַבְּרוּ אֲחֵי־אִמּוֹ עָלָיו בְּאָזְנֵי כָּל־בַּעֲלֵי
;Abimelech post corũ cor se inclinavit &:ista verba omnia Sechem
שְׁכֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּט לִבָּם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ
argenteos septuaginta ei dederunt Et .*ipse* noster Frater :dixerunt quia
4 כִּי אָמְרוּ אָחִינוּ הוּא׃ וַיִּתְּנוּ־לוֹ שִׁבְעִים כֶּסֶף
viros Abimelech eis *in* conduxit mercede & ;Bahalberith domo è
מִבֵּית בַּעַל בְּרִית וַיִּשְׂכֹּר בָּהֶם אֲבִימֶלֶךְ אֲנָשִׁים
,Hophrah in sui patris domũ venit Et .eum post iverunt & ;*leves* & ,vacuos
5 רֵיקִים וּפֹחֲזִים וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו׃ וַיָּבֹא בֵית־אָבִיו עָפְרָתָה
lapidem super viros septuaginta Jerubbahal filios ,suos fratres interfecit &
וַיַּהֲרֹג אֶת־אֶחָיו בְּנֵי־יְרֻבַּעַל שִׁבְעִים אִישׁ עַל־אֶבֶן
.se abscondit quia ,parvus Jerubbahal filius Jotham remansit Et .unum
אֶחָת וַיִּוָּתֵר יוֹתָם בֶּן־יְרֻבַּעַל הַקָּטֹן כִּי נֶחְבָּא׃
;Millo domus omnis & ,Sechem *domini* omnes sunt *collecti* Et
6 וַיֵּאָסְפוּ כָּל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְכָל־בֵּית מִלּוֹא
,*sita planitie cum* regem in Abimelech fecerunt regnare & ,iverunt &
וַיֵּלְכוּ וַיַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ לְמֶלֶךְ עִם־אֵלוֹן מֻצָּב
capite in stetit & ,*ivit* & ,Jotham ipsi nunciaverunt Et .Sechem in quæ
7 אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם׃ וַיַּגִּדוּ לְיוֹתָם וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲמֹד בְּרֹאשׁ
:eis dixit & ;clamavitque ,suam vocem levavit & :Gherizim montis
הַר־גְּרִזִים וַיִּשָּׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר לָהֶם
Eundo .Deus vos *ad* audiat & ,Sechem *domini* me *ad* Audite
8 שִׁמְעוּ אֵלַי בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְיִשְׁמַע אֲלֵיכֶם אֱלֹהִים׃ הָלוֹךְ
:olivæ dixeruntque :regem se super ungendum ad ligna iverunt
הָלְכוּ הָעֵצִים לִמְשֹׁחַ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לַזַּיִת
faciam cessare Nunquid :oliva eis Dixitque .nos super Regna
9 מָלְוֹכָה עָלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם הַזַּיִת הֶחֳדַלְתִּי אֶת־
,vadam & ;homines & ,deos *honorificabunt* me *in* qua ,meam pinguedinẽ
דִּשְׁנִי אֲשֶׁר־בִּי יְכַבְּדוּ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים וְהָלַכְתִּי
Vade :ficum ad ligna Dixeruntque ?ligna super *promovendum ad*
10 לָנוּעַ עַל־הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לַתְּאֵנָה לְכִי
faciam cessare Num :ficus eis dixit Et .nos super regna ,tu
11 אַתְּ מָלְכִי עָלֵינוּ׃ וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתְּאֵנָה הֶחֳדַלְתִּי
promoveri vadam & ;optimum meum fructum & ,meam dulcedinem
אֶת־מָתְקִי וְאֶת־תְּנוּבָתִי הַטּוֹבָה וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ
regna ,tu *Vade* :vitem ad ligna Dixeruntque ?ligna super
12 עַל־הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לַגֶּפֶן לְכִי־אַתְּ מָלְוֹכִי
faciam cessare Num :vitis eis dixit Et .nos super
13 עָלֵינוּ׃ וַתֹּאמֶר לָהֶם הַגֶּפֶן הֶחֳדַלְתִּי אֶת־
promoveri ibo & ,homines & deum *lætificans* ,meum mustum
תִּירוֹשִׁי הַמְשַׂמֵּחַ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ
Vade :carduum ad ligna omnia dixerunt Et ?ligna super
14 עַל־הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעֵצִים אֶל־הָאָטָד לֵךְ
.nos super regna ,tu
אַתָּה מְלָךְ־עָלֵינוּ׃

Versio VULG. LAT.

35 Nec fecerunt misericordiam cum domo Jerobaal Gedeon, juxta omnia bona quæ fecerat Israeli.

CAP. IX.

1 ABiit autem Abimelech filius Jerobaal in Sichem ad fratres matris suæ, & locut⁹ est ad eos, & ad omnem cognationẽ domûs patris matris suæ, di- 2 cens; Loquimini ad omnes viros Sichem, Quid vobis est melius, ut dominentur vestrî septuaginta viri omnes filii Jerobaal, an ut dominetur unus vir? simúlq; considerate, quòd os vestrum & caro vestra sum. 3 Locutíque sunt fratres matris ejus de eo ad omnes viros Sichẽ universos sermones istos, & inclinaverunt cor eorum post Abimelch, dicentes; Fra- 4 ter noster est. Dederúntque illi septuaginta pondo argenti de fano Baalberit. Qui conduxit sibi ex eo viros inopes et 5 vagos, secutíque sunt eum. Et venit in domum patris sui in Ephra, & occîdit fratres suos filios Jerobaal septuaginta viros, super lapidem unum: remansítque Joatham fili⁹ Jerobaal minimus, & absconditus 6 est. Congregati sunt autem omnes viri Sichem, & universæ familiæ urbis Mello: abierúntque & constituerunt regem Abimelech, juxta quercum quæ 7 stabat in Sichem. Quòd cùm nuntiatum esset Joatham, ivit, & stetit in vertice montis Garizim: elevatáque voce, clamavit, & dixit; Audite me viri Sichem, ita audiat vos Deus. 8 Ierunt ligna, ut ungerent super se regem: dixerúntque olivæ, 9 Impera nobis. Quæ respondit; Numquid possum deserere pinguedinem meam, quà et dii utuntur & homines, & venire ut inter ligna promovear? 10 Dixerúntque ligna ad arborẽ ficum; Veni, & super nos re- 11 gnum accipe. Quæ respondit eis; Numquid possum deserere dulcedinem meam, fructúsque suavissimos, & ire ut inter 12 cætera ligna promovear? Locutáque sunt ligna ad vitem; 13 Veni, & impera nobis. Quæ respondit eis; Numquid possum deserere vinum meum, quod lætificat Deum & homines, & inter ligna cætera pro- 14 moveri? Dixerúntque omnia ligna ad rhamnum; Veni, & impera super nos.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

35 Καὶ οὐκ ἐποίησαν ἔλεος μετὰ τοῦ οἴκου (β) Ἱεροβάαλ, αὐτός ἐστι Γεδεὼν, κατὰ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐποίησε μετὰ Ἰσραήλ.

MS.A. (β) Ἱεροβάαλ Γεδεὼν, κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθωσύνην ἣν ἐποίησεν

Κεφ. θ'.

1 Καὶ ἐπορεύθη Ἀβιμέλεχ υἱὸς Ἱεροβάαλ εἰς (α) Συχὲμ πρὸς ἀδελφοὺς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς πᾶσαν (β) συγγένειαν οἴκου πατρὸς μητρὸς αὐτοῦ, λέγων, 2 Λαλήσατε δὴ (γ) ἐν τοῖς ὠσὶ πάντων τῶν ἀνδρῶν Συχὲμ, Τί τὸ ἀγαθὸν ὑμῖν κυριεῦσαι ὑμῶν ἑβδομήκοντα ἄνδρας πάντας υἱοὺς Ἱεροβάαλ, ἢ κυριεύειν ὑμῶν ἄνδρα ἕνα; καὶ μνήσθητε (δ) ὅτι ὀστοῦν ὑμῶν καὶ σὰρξ ὑμῶν εἰμι. 3 Καὶ ἐλάλησαν περὶ αὐτοῦ οἱ ἀδελφοὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐν τοῖς ὠσὶ πάντων τῶν ἀνδρῶν (ε) Συχὲμ πάντας τοὺς λόγους τούτους. καὶ ἔκλινεν (ζ) ἡ καρδία αὐτῶν ὀπίσω Ἀβιμέλεχ, ὅτι εἶπαν, Ἀδελφὸς ἡμῶν ἐστι. 4 Καὶ ἔδωκαν αὐτῷ ἑβδομήκοντα ἀργυρίου (η) ἐξ οἴκου Βααλβερίθ. καὶ ἐμισθώσατο (θ) ἑαυτῷ Ἀβιμέλεχ ἄνδρας κενοὺς 5 καὶ (ι) δειλοὺς, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτοῦ. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (κ) εἰς Ἐφραθὰ, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ υἱοὺς Ἱεροβάαλ ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἐπὶ λίθον ἕνα. καὶ (λ) κατελείφθη Ἰωάθαμ υἱὸς Ἱεροβάαλ ὁ 6 νεώτερος, ὅτι ἐκρύβη. Καὶ συνήχθησαν πάντες (μ) ἄνδρες Σικίμων, καὶ πᾶς (ν) οἶκος Βηθμααλὼ, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἐβασίλευσαν τὸν Ἀβιμέλεχ (ξ) πρὸς τῇ βαλάνῳ τῇ εὑρετῇ τῆς στάσεως 7 τῆς ἐν Σικίμοις. Καὶ (ο) ἀνηγγέλη τῷ Ἰωάθαμ, καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἔστη (π) ἐπὶ κορυφὴν ὄρους Γαριζὶν, καὶ ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ (ρ) ἔκλαυσε· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούσατέ μου ἄνδρες Σι- 8 κίμων, καὶ (σ) ἀκούσεται ὑμῶν ὁ θεός. Πορευόμενα (τ) ἐπορεύθη τὰ ξύλα τοῦ χρῖσαι (υ) ἐφ' ἑαυτὰ βασιλέα, καὶ εἶπον τῇ ἐλαίᾳ, Βασίλευ- 9 σον ἐφ' ἡμῶν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ (φ) ἐλαία, Μὴ ἀπολείψασα τὴν πιότητά μου, (χ) ἐν ᾗ δοξάσουσι τὸν θεὸν ἄνδρες, πορεύσομαι κινεῖσθαι 10 ἐπὶ τῶν ξύλων; Καὶ (ψ) εἶπον τὰ ξύλα τῇ συ- 11 κῇ, Δεῦρο, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ (ω) συκῆ, Μὴ ἀπολείψασα ἐγὼ τὴν γλυκύτητά μου (α) καὶ τὰ γεννήματά μου τὰ ἀγαθὰ, πορεύσομαι κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων; 12 Καὶ εἶπαν τὰ ξύλα (β) πρὸς τὴν ἄμπελον, 13 Δεῦρο, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ (γ) ἄμπελος, Μὴ ἀπολείψασα τὸν οἶνόν μου τὸν εὐφραίνοντα θεὸν καὶ ἀνθρώπους, πορεύ- 14 σομαι κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων; Καὶ εἶπαν πάντα τὰ ξύλα τῇ ῥάμνῳ, Δεῦρο σὺ, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν.

MS.A. (α) Σίκιμα πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς μητρὸς (β) τὴν συγγένειαν τοῦ οἴκου τῆς μητρὸς (γ) ἐν ὠσὶν τῶν ἀνδρῶν Σικίμων, Ποῖον βέλτιόν ἐστιν τὸ ἄρχειν ὑμῶν (δ) ὅτι σὰρξ ὑμῶν καὶ ὀστοῦν ὑμῶν ἐγώ εἰμι. (ε) Σικίμων (ζ) καρδία (η) ἐκ τοῦ οἴκου Βάαλ διαθήκης. (θ) ἐν αὐτοῖς (ι) θαμβουμένους, καὶ (κ) εἰς * Ἐφραὶμ, (λ) ἀπελείφθη Ἰάθαμ (μ) οἱ ἄνδρες (ν) ὁ οἶκος Μααλὼν, (ξ) εἰς βασιλέα πρὸς τῇ βαλάνῳ τῆς στάσεως ἐν Σικίμοις. (ο) ἀνήγγειλαν (π) ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Γαριζεὶν, (ρ) ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτοῖς· καὶ (σ) ἀκούσαι (τ) ἐπορεύθησαν (υ) ἑαυτοῖς (φ) ἐλαία, Ἀφεῖσα τὴν (χ) ἣν ἐν ἐμοὶ ἐδόξασεν ὁ θεὸς καὶ ἄνθρωποι, πορευθῶ ἄρχειν τῶν ξύλων; (ψ) εἶπαν (ω) συκῇ, Ἀφεῖσα τὴν (α) καὶ τὸ γένημά μου τὸ ἀγαθὸν, καὶ πορευθῶ ἄρχειν ξύλων; (β) τῇ ἀμπέλῳ, (γ) ἄμπελος, Ἀφεῖσα τὸν οἶνόν μου, τὴν εὐφροσύνην τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ * τῶν ἀνθρώπων, πορευθῶ ἄρχειν ξύλων; Καὶ εἶπαν τὰ ξύλα πρὸς τὴν ῥάμνον,

Et non fecerunt misericordiã cũ domo Jerobaal (ipse est Gedeon) secundùm omnia bona quæ fecerat cum Israel. 35

CAP. IX.

ET ivit Abimelech fili⁹ Jerobaal in Sychem ad fratres matris suæ: et locut⁹ est ad eos, & ad universã cognationẽ domûs (a) patris matris suæ, dicens; Loquimini nunc in auribus omniũ virorum Sychem, Quid bonum vobis, dominari vobis septuaginta viros omnes filios Jerobaal, an dominari vobis virũ unũ? Et recordamini, quia os vestrum, & caro vestra sum. Et locuti sũt de eo fratres matris ejus in auribus omnium virorum Sychem omnia verba hæc. Et inclinavit cor eorũ post Abimelech: quia dixerunt, Frater noster est. Et dederũt ei (b) septuaginta argenti de domo (c) Baalberith. Et conduxit sibi Abimelech viros inanes, et (d) miseros: et iverunt post eum. Et intravit in domũ patris sui in Ephratha: et interfecit fratres suos filios Jerobaal, septuaginta viros super lapidem unum. Et remansit Joatham filius Jerobaal junior, quoniam abscondit se. Et congregati sunt omnes viri Sicimorum, & universa (e) domus Bethmaalo: et iverunt, et fecerunt regem Abimelech (f) juxta quercum inventam stationis, quæ in Sicimis. Et nunciatum est ipsi Joatham. Et ivit, et stetit super cacumen montis Garizin: & elevavit vocem suã, et (g) ploravit. Et dixit eis, Audite me viri Sicimorum: et (h) audiet vos Deus. Euntia iverunt ligna ad ungendum super se regem: et dixerunt ipsi olivæ, Regna super nos. Et dixit eis oliva; Nunquid derelinquẽs pinguedinẽ meã, in (i) qua glorificabunt Deum viri, ibo ut (k) promovear super ligna? Et dixerunt ligna ficui; Veni, regna super nos. Et dixit eis ficus; Nunquid derelinquẽs ego dulcedinẽ meã, et genimina mea bona, ibo ut promovear super ligna? Et dixerunt ligna ad vitem; Veni, regna super nos. Et dixit eis vitis; Nunquid derelinquens vinum meũ, quod lætificat Deũ et homines, ibo promoveri super ligna? Et dixerunt omnia ligna rhamno; Veni tu, regna super nos.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

35 וְלָא עֲבַדוּ טֵיבוּ עִם בֵּית יְרֻבַּעַל גִּדְעוֹן כְּכָל טָבְתָא דִּי עֲבַד עִם יִשְׂרָאֵל׃

ט

1 וַאֲזַל אֲבִימֶלֶךְ בַּר יְרֻבַּעַל לִשְׁכֶם לְוַת אֲחֵי אִמֵּיהּ וּמַלֵּל עִמְּהוֹן וְעִם כָּל זַרְעִית בֵּית אֲבוּהָא
2 דְּאִמֵּיהּ לְמֵימַר׃ מַלִּילוּ כְעַן קֳדָם כָּל יָתְבֵי שְׁכֶם מַה טַב לְכוֹן דְּיִמְלְכוּן עֲלֵיכוֹן שַׁבְעִין
גַּבְרָא כָּל בְּנֵי יְרֻבַּעַל אוֹ דְיִמְלוֹךְ עֲלֵיכוֹן גַּבְרָא חַד וְתִדְכְּרוּן אֲרֵי קָרִיבְכוֹן וּבִשְׂרְכוֹן
3 אֲנָא׃ וּמַלִּילוּ אֲחֵי אִמֵּיהּ עֲלוֹהִי קֳדָם כָּל יָתְבֵי שְׁכֶם יָת כָּל פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין וְאִתְפְּנִי
4 לִבְּהוֹן בָּתַר אֲבִימֶלֶךְ אֲרֵי אֲמַרוּ אֲחוּנָא הוּא׃ וִיהַבוּ לֵיהּ שַׁבְעִין כְּסַף מִבֵּית בְּעֵיל קְיָם
5 וַאֲגַר בְּהוֹן אֲבִימֶלֶךְ גֻּבְרִין סְרִיקִין וּבְסִירִין וַאֲזַלוּ בַּתְרוֹהִי׃ וְעַל לְבֵית אֲבוּהִי לְעָפְרָה
וּקְטַל יָת אֲחוֹהִי בְּנֵי יְרֻבַּעַל שַׁבְעִין גַּבְרָא עַל אַבְנָא חֲדָא וְאִשְׁתְּאַר יוֹתָם בַּר יְרֻבַּעַל
6 זְעֵירָא אֲרֵי אִטְּמַר׃ וְאִתְכְּנִישׁוּ כָּל יָתְבֵי שְׁכֶם וְכָל בֵּית מִלּוֹא וַאֲזַלוּ וְאַמְלִיכוּ יָת
7 אֲבִימֶלֶךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עִם מֵישַׁר קָמְתָא דִּי בִשְׁכֶם׃ וְחַוִּיאוּ לְיוֹתָם וַאֲזַל וְקָם בְּרֵישׁ
טוּרָא דִגְרִיזִין וַאֲרִים קָלֵיהּ וּקְרָא וַאֲמַר לְהוֹן קַבִּילוּ מִנִּי יָתְבֵי שְׁכֶם וִיקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן יְיָ׃
8 9 הֲמֵיזַל אֲזַלוּ אִילָנַיָּא לְמַנָּאָה עֲלֵיהוֹן מַלְכָּא וַאֲמַרוּ לְזֵיתָא מְלוֹךְ עֲלָנָא׃ וַאֲמַר לְהוֹן
זֵיתָא הַאֶשְׁבּוֹק יָת מִשְׁחִי דְּמִנֵּיהּ מְיַקְּרִין קֳדָם יְיָ וּבֵיהּ מִתְפַּנְּקִין בְּנֵי אֱנָשָׁא וְאֵהָךְ
10 11 לְמֶעְבַּד מַלְכוּ עַל אִילָנַיָּא׃ וַאֲמַרוּ אִילָנַיָּא לְתֵינְתָא אֱתָא אַתְּ מְלוֹכִי עֲלָנָא׃ וַאֲמַרַת לְהוֹן
תֵּינְתָא הַאֶשְׁבּוֹק יָת חוֹלְיִי וְיָת דְּבֵילְתִי שַׁפִּירְתָּא וְאֵהָךְ לְמֶעְבַּד מַלְכוּ עַל אִילָנַיָּא׃
12 13 וַאֲמַרוּ אִילָנַיָּא לְגוּפְנָא אֱתָא אַתְּ מְלוֹכִי עֲלָנָא׃ וַאֲמַרַת לְהוֹן גּוּפְנָא הַאֶשְׁבּוֹק יָת
14 חַמְרִי דְּמִנֵּיהּ מִנַּסְּכִין קֳדָם יְיָ וּבֵיהּ חָדָן רַבְרְבַיָּא וְאֵיהָךְ לְמֶעְבַּד מַלְכוּ עַל אִילָנַיָּא׃ וַאֲמַרוּ
כָּל אִילָנַיָּא לְאָטָדָא אֱתָא אַתְּ מְלוֹךְ עֲלָנָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non fecerunt misericordiam cum domo Jerubaghal Gidghon, juxta omne bonum quod fecit cum Israel. 35

CAP. IX.

ET venit Abimelech filius Jerubaghal ad Sechem, ad fratres matris suæ; 1 & locutus est cum eis, & cum omni prosapia domus patris matris suæ, ad dicendum. Loquimini nunc ante omnes habitatores Sechem, Quid 2 bonum vobis, quod regnent super vos septuaginta viri, omnes filii Jerubaghal, aut quod regnet super vos vir unus? & recordabimini quod propinqu⁹ vester & caro vestra ego. Et locuti sunt fratres matris illius su- 3 per illum ante habitatores Sechem omnia verba hæc: & inclinatum est cor eorum post Abimelech, quia dixerunt, Frater noster ipse. Et dede- 4 runt ei septuaginta argenteos de domo Beghel-Kijam, & conduxit in illis Abimelech viros vacuos & *contemptos*, & ambulaverunt post eum. Et 5 intravit ad domum patris sui ad Ghaphra, & occîdit fratres suos filios Jerubaghal, septuaginta viros super petram unam; & relict⁹ est Jotham filius Jerubaghal parvul⁹, nam absconditˀ est. Et congregati sunt omnes habita- 6 tores Sechem, & omnis domus Milo; & ambulaverunt, & regnare fecerunt Abimelech ut esset rex, juxta Messar Kamatha quæ in Sechem. Et nun- 7 ciaverunt Jotham, & venit & stetit in capite montis Gerizim; & extulit vocem suam, & clamavit, & dixit eis, Audite ex me habitatores Sechem, & audiet orationem vestram Dñs. Venire venerunt arbores ad præficien- 8 dum sibi regem; & dixerunt olivæ: Regna super nos. Et dixit eis oliva, 9 Num deseram unctionem meam, quod ex ea honorantes ante Dñm, & in ea delicientur filii hominis, & ibo ad faciendum regnum super arbores? Et dixerunt arbores ficui, Veni tu, regna super nos. Et dixit eis ficus, 10 11 Numquid deseram dulcedinem meam, & caricam meam pulchram, & ibo ad faciendum regnum super arbores? Et dixerunt arbores viti: Veni *tu*, 12 regna super nos. Et dixit illis vitis, Nunquid deseram vinum meum, quod 13 ex eo libantes ante Dñm, & in eo gaudentes principes, & ibo ad faciendum regnum super arbores? Et dixerunt omnes arbores rhamno, Veni tu regna super nos. 14

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܘܠܐ ܥܒܕܘ ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܒܝܬܗ ܕܢܕܘܒܥܠ ܕܗܘܝܘ ܓܕܥܘܢ. ܐܝܟ ܟܠܗܝܢ ܛܒܬܐ
ܕܥܒܕ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

1 * ܘܐܙܠ ܐܒܝܡܠܟ ܒܪ ܢܕܘܒܥܠ ܠܫܟܝܡ. ܠܘܬ ܐܚܝ̈ ܐܡܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܘܠܟܠܗ
2 ܫܪܒܬܐ ܕܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܕܐܡܗ. * ܐܡܪܘ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܡܪ̈ܘܗܝ ܕܫܟܝܡ. ܡܢܘ ܦܩܚ
ܠܟܘܢ. ܕܢܫܠܛܘܢ ܒܟܘܢ ܫܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ ܒܢܘ̈ܗܝ ܕܢܕܘܒܥܠ. ܐܘ ܕܢܫܠܛ ܒܟܘܢ
3 ܓܒܪܐ ܚܕ. ܘܐܬܕܟܪܘ ܕܓܪܡܟܘܢ ܘܒܣܪܟܘܢ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪܘ ܐܚ̈ܝ ܐܡܗ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ
ܡܪ̈ܘܗܝ ܕܫܟܝܡ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܦܬܓܡ̈ܐ ܗܠܝܢ. ܘܐܬܪܥܝ ܠܒܗܘܢ ܒܬܪ ܐܒܝܡܠܟ.
4 ܘܐܡܪܝܢ. ܐܚܘܢ ܗܘ. * ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܫܒܥܝܢ ܕܟܣܦܐ. ܡܢ ܒܝܬ ܒܥܠ ܩܝܡܐ. ܘܐܓܪ
5 ܒܗܘܢ ܐܒܝܡܠܟ. ܓܒܪ̈ܐ ܣܪ̈ܝܩܐ ܘܦܚ̈ܙܐ. ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. * ܘܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܒܘܗܝ ܠܥܦܪܐ.
ܘܩܛܠ ܠܐܚܘ̈ܗܝ ܒܢܘ̈ܗܝ ܕܢܕܘܒܥܠ. ܫܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ ܥܠ ܟܐܦܐ ܚܕܐ. ܘܐܫܬܚܪ
6 ܝܘܬܡ ܒܪ ܢܕܘܒܥܠ. ܙܥܘܪܐ. ܡܛܠ ܕܐܛܫܝ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗܘܢ ܡܪ̈ܘܗܝ ܕܫܟܝܡ.
ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܒܝܬ ܡܠܘ. ܘܐܙܠܘ ܘܐܡܠܟܘ ܠܐܒܝܡܠܟ ܕܢܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ ܡܠܟܐ. ܠܘܬ
7 ܒܠܘܛܐ ܕܡܨܦܝܐ ܕܒܫܟܝܡ. * ܘܚܘܝܘ ܠܝܘܬܡ. ܘܣܠܩ ܩܡ ܒܪܫܗ ܕܛܘܪܐ
ܕܓܪܙܝܡ. ܘܐܪܝܡ ܩܠܗ. ܘܐܡܪ. ܫܡܥܘܢܝ ܡܪ̈ܘܗܝ ܕܫܟܝܡ. ܕܢܫܡܥܟܘܢ ܐܠܗܐ.
8 * ܡܐܙܠܘ ܐܙܠܘ ܐܝܠܢ̈ܐ ܕܢܡܫܚܘܢ ܥܠܝܗܘܢ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܙܝܬܐ. ܐܡܠܟܝ ܥܠܝܢ.
9 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܝܬܐ. ܠܐ ܫܒܩܐ ܐܢܐ ܕܘܫܢܝ. ܕܒܝ ܡܫܬܒܚܝܢ ܐܠܗ̈ܐ ܘܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ. ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܡܬܛܪܦܢܐ
10 11 ܥܠ ܐܝܠܢ̈ܐ. * ܐܡܪܝܢ ܐܝܠܢ̈ܐ ܠܬܐܢܬܐ. ܬܐ ܐܢܬܝ ܐܡܠܟܝ ܥܠܝܢ. * ܐܡܪܐ ܠܗܘܢ ܬܐܢܬܐ. ܠܐ
12 ܫܒܩܐ ܐܢܐ ܚܠܝܘܬܝ. ܘܦܐܪ̈ܝ ܛܒ̈ܐ. ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܡܬܛܪܦܢܐ ܥܠ ܐܝܠܢ̈ܐ. * ܐܡܪܝܢ ܐܝܠܢ̈ܐ ܠܓܦܬܐ.
13 ܬܐ ܐܢܬܝ ܐܡܠܟܝ ܥܠܝܢ. * ܐܡܪܐ ܠܗܘܢ ܓܦܬܐ. ܠܐ ܫܒܩܐ ܐܢܐ ܚܡܪܝ ܕܚܕܝܐ ܠܒܐ
14 ܕܐܠܗ̈ܐ ܘܕܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ. ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܡܬܛܪܦܢܐ ܥܠ ܐܝܠܢ̈ܐ. * ܐܡܪܝܢ ܐܝܠܢ̈ܐ ܟܠܗܘܢ ܠܚܘܚܐ. ܬܐ
ܐܡܠܟ ܥܠܝܢ.

* Nec retulerunt gratiam domui Nedubaal, nempe Gedeonis, parem tot beneficiis quæ contulerat in Israelem. 35

CAP. IX.

ABiit autem Abimelec filius Nedubaal in Sechim ad fratres matris suæ, dixítque ad eos & ad universam familiam patris matris suæ, Dicite præsentibus cunctis dominis Sechim, Quid præstabilius est vobis, an ut dominentur vobis septuaginta viri filii Nedubaal, an ut dominetur vobis vir unus? mementote os vestrum me esse carnémque vestram. Dixerunt itaque de eo fratres matris ejus, præsentibus cunctis dominis Sechim, omnia verba ista: & benevolus fuit animus eorum erga Abimelec, & dicunt, Frater noster est. Dederúntque ei septuaginta argenteos ex æde Baal-fœderis, quibus conduxit Abimelec homines inanes & vitiis deditos, qui secuti sunt eum. Et ingressus domum patris sui in Ophra, trucidavit fratres suos filios Nedubaal, septuaginta viros super lapide uno: remansit autem Jotham filius Nedubaalis minimus, quoniam absconderat sese. Tum congregati omnes domini Sechim & universa turba domûs Mello, abierunt & creârunt Abimelec super se regem, secus quercum Masphiæ quæ est in Sechim. Quod cùm Jothamo indicatum esset, ascendit, stetítque in cacumine montis Garzim, & sublatâ voce suâ, dixit, Audite me domini Sechim, ut audiat vos Deus. Iverunt aliquando arbores ut regem super se inungerent; dixerúntque ad oleam, Regna super nos. Respondit illis olea, Haudquaquam deseram pinguedinem meam, (per me enim honorantur dii & homines) ibóque me agitatum propter arbores. Dicunt arbores ficui, Veni tu, regna super nos. Ait illis ficus, Non deseram dulcedinem meam fructúmque meum jucundum, ut abeam me exagitatum arborum causâ. Dicunt arbores viti, Age tu, regna super nos. Respondit eis vitis, Nequaquam deseram frugem meam quæ deorum & hominum cor lætificat, ibóque me exagitatum propter arbores. Dicunt arbores universæ rhamno, Regna tu super nos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * ولم يصنعوا معروفا بأهل بيت جدعون * ولم يعرفوا واجبات حقه وما أنعم على بني إسرائيل
من النعم *

* الفصل التاسع *

1 * وانطلق ابيملك بن جدعون الى اخواله سادات سكام وقال * ماذا تستنفعون * واي الامور
2 اخير لكم * ان يتسلط عليكم سبعون رجلا اولاد جدعون * او يتسلط عليكم رجل واحد *
3 اذكروا اني لحمكم ودمكم * فقال لاخواله ارباب سكام كل هذا القول * فهويته قلوبهم فقالوا
4 هو اخونا * واعطوه سبعين مثقالا من فضة من مال عهد آلهتهم * فاستاجر ابيملك اقواما
5 فراغا شدادا وانطلقوا معه * ودخل قرية ابيه عفرا * وقتل اخوته بني جدعون سبعين رجلا على
6 صخر واحد * وبقي اصغر اخوته يسمى يوثام * ونجى لانه تغيب * واجتمع ارباب سكام وجميع
سعط بيت ملوا * وانطلقوا وصيروا ابيملك عليهم ملكا عند شجر البلوط التي في مصفيا عند
7 سكام * واخبروا يوثام بذلك * فصعد وقام على جبل جرزيم * ورفع صوته وقال * اسمعوا صوتي يا
8 سادات سكام ليسمعكم الله * انطلقت الشجر لتصير عليها ملكا * وقالوا لشجر الزيتون *
9 كوني علينا ملكة * قالت لهم الزيتونة * لا ادع دهني الذي يكرمونه الالهة والناس
10 11 واصير مشغولة بامر الشجر * قالت الشجر للتينة * صيري علينا ملكة * قالت شجر التين *
12 لا ادع حلاوتي وعرقي الطيبة * واشتغل بحركات الشجر * قالت الشجر للكرمة * صيري علينا
13 ملكة * قالت الكرمة * لا ادع عصيري الذي يفرح قلوب الالهة والملوك * واصير الى شغل حركة
14 الشجر * قالت الشجر للعوسجة * كوني علينا ملكة *

Neque gratiam exercuerunt erga familiam Gedeonis, neque cognoverunt obligationes ipsi debitas, nec beneficia quæ præstiterat Israelitis. 35

CAP. IX.

ABiens autem Abimelec filius Gedeonis ad avunculos suos dominos Sechem, dixit; Utrùm conducit vobis, & utra rerum melior est vobis, ut dominentur in vos septuaginta viri filii Gedeonis, an verò dominetur in vos vir unus? memineritis me esse carnem vestram & sanguinem vestrum. Cùm dixisset avunculus suis dominis Sechem totum hujusmodi sermonem, propensi fuerunt in eum animi ipsorum, & dixerunt; Frater noster est. Et dederunt ei septuaginta siclos argenteos ex pecunia fœderis deorum suorum; & conduxit Abimelec homines otiosos & errabundos, qui secuti sunt eum. Tum ingressus civitatem patris sui, Aphram, occidit fratres suos filios Gedeonis, septuaginta viros, super eundem lapidem, superstite relicto fratrum suorum natu minimo qui vocabatur Jotham: is enim evasit, eò quòd se abdidisset. Et convenientes domini Sechem totáq; turba domûs Mello, abierunt, & constituerunt Abimelec sibi regem, apud arborem quercûs quæ est in Masphia, prope Sechem. Quod cùm nuntiâssent Jothamo, ascendens stetit supra montem Garzim, & sublatâ voce suâ, dixit, Audite vocem meam O domini Sechem, ut audiat vos Deus. Abeuntes arbores ad creandum sibi regem, dixerunt arbori olivæ; Esto regina super nos. Ait illis oliva, Non relinquam unguentum meum quod est in pretio diis & hominibus, ut arborum negotio distinear. Dixerunt arbores ad ficum, Esto regina super nos. Respondit ficus arbor, Non dimittam dulcedinem meam & fructum meum suavem, ut arborum turbationibus occuper. Dixerunt arbores ad vitem, Esto nobis regina. Respondit vitis, Non deseram fructum meum quo deorum & regum animos exhilarat, ut vacem negotiis & turbationibus arborum. Dixerunt arbores ad rhamnum, Esto rex noster.

ספר שופטים: ט

me ungentes vos veritate in Si :ligna ad carduus dixit Et
15 ויאמר האטד אל־העצים אם באמת אתם משחים אתי
egrediatur ,non si & :mea umbra in confidite ,venite ,vos super regem in
למלך עליכם באו חסו בצלי ואם־אין תצא
si nunc Et .Libanon cedros perdat & ,carduo de ignis
16 אש מן־האטד ותאכל את־ארזי הלבנון: ועתה אם־
si &,Abimelech fecistis regnare&,fecistis perfectione in&,veritate in
באמת ובתמים עשיתם ותמליכו את־אבימלך ואם־
retributione juxta si &,ej' domo cum & ,Jerubbahal cum fecistis bonum
טובה עשיתם עם־ירבעל ועם־ביתו ואם־כגמול
projecit &,vobis super me' pater pugnavit Quia .ei fecistis ej' manuum
17 ידיו עשיתם לו: אשר־נלחם אבי עליכם וישלך
surrexistis vos Et .Midian manu è vos eruit & ,eminus suam animam
18 את־נפשו מנגד ויצל אתכם מיד מדין: ואתם קמתם
viros septuaginta ,ejus filios interfecistis & ,hodie mei patris domum super
על־בית אבי היום ותהרגו את־בניו שבעים איש
ejus ancillæ filium Abimelech fecistis regnare & :unum lapidem super
על־אבן אחת ותמליכו את־אבימלך בן־אמתו
veritate in si Et .ipse vester frater quia ,Sechem dominos super
19 על־בעלי שכם כי אחיכם הוא: ואם־באמת
.hac die ejus domo cum & ,Jerubbahal cum fecistis perfectione in &
ובתמים עשיתם עם־ירבעל ועם־ביתו היום הזה
,non si Et .vobis in ipse etiam lætetur & ,Abimelech in lætemini
20 שמחו באבימלך וישמח גם־הוא בכם: ואם־אין
& ,Sechem dominos comedat & ,Abimelech de ignis egrediatur
תצא אש מאבימלך ותאכל את־בעלי שכם ואת־
,Millo domo de & ,Sechem dominis à ignis egrediatur & :Millo domum
בית מלוא ותצא אש מבעלי שכם ומבית מלוא
:Beer in abiit & ,fugit & ,Jotham fugit Et .Abimelech comedat &
21 ותאכל את־אבימלך: וינס יותם ויברח וילך בארה
super Abimelech imperavit Et .sui fratris Abimelech facie à ibi mansit &
22 וישב שם מפני אבימלך אחיו: וישר אבימלך על־
malum spiritum Deus Misitque .annis tribus Israel
23 ישראל שלש שנים: וישלח אלהים רוח רעה
Sechem domini sunt prævaricati & :Sechem dominos inter & ,Abimelech inter
בין אבימלך ובין בעלי שכם ויבגדו בעלי־שכם
,Jerubbahal filiorum septuaginta injuria veniendum Ad .Abimelech in
24 באבימלך: לבוא חמס שבעים בני־ירבעל
quia ,eorum fratrem Abimelech super ponendum ad ,eorum sanguis &
ודמם לשום על־אבימלך אחיהם אשר
,ejus manus roboraverunt quia ,Sechem dominos super & ,eos interfecit
הרג אותם ועל בעלי שכם אשר־חזקו את־ידיו
Sechem domini ei Posueruntque .suos fratres occidendum ad
25 להרג את־אחיו: וישימו לו בעלי שכם
transibat qui omnem diripiebant & ,montium capita super insidias
מארבים על ראשי ההרים ויגזלו את כל־אשר־יעבר
Ghahal venit Et .Abimelech ipsi est nunciatum & :via in ea super
26 עליהם בדרך ויגד לאבימלך: ויבא געל
eo in speraveruntque :Sechem in transierunt & ,ejus fratres & ,Hebed filius
בן־עבד ואחיו ויעברו בשכם ויבטחו־בו
vindemiaverunt & ,agrum in sunt egressi Et .Sechem domini
27 בעלי שכם: ויצאו השדה ויבצרו את־
domum sunt egressi & :laudes fecerunt & ,calcaverunt & ,eorum vineas
כרמיהם וידרכו ויעשו הלולים ויבאו בית
.Abimelech maledixerunt & ,biberunt & ,comederunt & ;suorum deorum
אלהיהם ויאכלו וישתו ויקללו את־אבימלך:
,Sechem quæ & ,Abimelech Quis :Hebed filius Ghahal dixit Et
28 ויאמר געל בן־עבד מי־אבימלך ומי־שכם
?ejus præpositus Zebul & ,Jerubbahal filius Nonne ?ei serviamus quod
כי נעבדנו הלא בן־ירבעל וזבל פקידו
?nos ei serviemus cur & :Sechem patris Chamor viris servite
עבדו את־אנשי חמור אבי שכם ומדוע נעבדנו אנחנו:

Verſio VUL.LAT.

15 Quæ reſpondit eis, Si verè me regẽ vobis conſtituitis, venite, et ſub umbra mea requieſcite: ſi autẽ nõ vultis, egrediatur ignis de rhamno, & devoret cedros Libani. 16 Nunc igitur, ſi rectè & abſq; peccato conſtituiſtis ſuper vos regem Abimelech, & benè egiſtis cum Jerobaal, & cum domo ejus, & reddidiſtis vicẽ beneficiis ejus, qui pugnavit pro vobis, 17 Et animã ſuam dedit periculis, ut erueret vos de manu Madian, 18 Qui nunc ſurrexiſtis contra domũ patris mei, & interfeciſtis filios ejus ſeptuaginta viros ſuper unum lapidẽ, et conſtituiſtis regẽ Abimelech filiũ ancillæ ejus ſuper habitatores Sichem, eò quòd frater veſter ſit: 19 Si ergò rectè et abſq; vitio egiſtis cum Jerobaal, et domo ej⁹, hodiè lætamini in Abimelech, et ille lætetur in vobis. 20 Sin autem perverſè; egrediatur ignis ex eo, et conſumat habitatores Sichem, et oppidũ Mello: egrediatúrq; ignis de viris Sichem, & de oppido Mello, & devoret Abimelech. 21 Quæ cùm dixiſſet, fûgit, & abiit in Bera: habitavítque ibi ob metum Abimelech fratris ſui. 22 Regnavit itaq; Abimelech ſuper Iſrael tribus annis. 23 Miſitq; Dñs ſpiritũ peſſimũ inter Abimelech & habitatores Sichem: qui cœperunt eum deteſtari, 24 Et ſcel⁹ interfectionis ſeptuaginta filiorũ Jerobaal, & effuſionẽ ſanguinis eorum conferre in Abimelech fratrem ſuũ, & in cæteros Sichimorũ principes, qui eum adjuverant. 25 Poſuerúntq; inſidias adverſ⁹ eum in ſummitate montiũ: & dum illi⁹ præſtolabantur adventum, exercebant latrocinia, agentes prædas de prætereuntib⁹. Nuntiatúmque eſt Abimelech. 26 Venit autẽ Gaal fili⁹ Obed cum fratrib⁹ ſuis, & tranſivit in Sichimã. Ad cujus adventũ erecti habitatores Sichem, 27 Egreſſi ſunt in agros, vaſtantes vineas, uváſque calcantes: & factis cantantium choris, ingreſſi ſunt fanũ Dei ſui, & inter epulas et pocula maledicebant Abimelech, 28 Clamante Gaal filio Obed; Quis eſt Abimelech, & quæ eſt Sichem, ut ſerviam⁹ ei? numquid non eſt filius Jerobaal, & conſtituit principẽ Zebul ſervum ſuum ſuper viros Emor patris Sichem? Cur ergò ſerviem⁹ ei?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

15 Καὶ εἶπεν ἡ ῥάμνος πρὸς τὰ ξύλα, Εἰ ἐν ἀληθείᾳ (δ) χρίετέ με ὑμεῖς τοῦ βασιλεύειν ἐφ' ὑμᾶς, δεῦτε, ὑπόστητε ἐν τῇ σκιᾷ μου. καὶ εἰ μή, (ε) ἐξέλθοι πῦρ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ καταφάγοι τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. 16 Καὶ νῦν εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ (ζ) τελειότητι ἐποιήσατε, καὶ ἐβασιλεύσατε τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ (η) εἰ ἀγαθωσύνην ἐποιήσατε μετὰ Ἱεροβάαλ, καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ (θ) εἰ ὡς ἀνταπόδοσις χειρὸς αὐτοῦ ἐποιήσατε αὐτῷ, (ι) 17 ὡς παρετάξατο ὁ πατήρ μου ὑπὲρ ὑμῶν, Καὶ (κ) ἐξέρριψε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξεναντίας, καὶ 18 (λ) ἐρρύσατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Μαδιάμ· Καὶ ὑμεῖς ἐπανέστητε ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου σήμερον, καὶ ἀπεκτείνατε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἐπὶ λίθον ἕνα, καὶ ἐβασιλεύσατε τὸν Ἀβιμέλεχ υἱὸν (μ) παιδίσκης αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας Σικίμων, ὅτι ἀδελφὸς ὑμῶν ἐστι· 19 Καὶ εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ τελειότητι ἐποιήσατε μετὰ Ἱεροβάαλ, (ν) καὶ μετὰ τοῦ οἴκου (ξ) αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, (ο) εὐφρανθείητε ἐν Ἀβιμέλεχ, 20 καὶ εὐφρανθείη καί γε αὐτὸς ἐφ' ὑμῖν· Εἰ δὲ οὔ, ἐξέλθοι πῦρ ἀπὸ Ἀβιμέλεχ, καὶ καταφάγοι τοὺς ἄνδρας Σικίμων, καὶ τὸν οἶκον (π) Βηθμααλώ· καὶ ἐξέλθοι πῦρ ἀπὸ ἀνδρῶν Σικίμων, καὶ (ρ) ἐκ τοῦ οἴκου (σ) Βηθμααλώ, καὶ καταφάγοι τὸν Ἀβιμέλεχ. 21 (τ) Καὶ ἔφυγεν Ἰωάθαμ καὶ ἀπέδρα καὶ ἐπορεύθη ἕως Βαιήρ, καὶ ᾤκησεν ἐκεῖ ἀπὸ προσώπου Ἀβιμέλεχ (υ) ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 22 Καὶ ἦρξεν Ἀβιμέλεχ (φ) ἐπὶ Ἰσραὴλ τρία ἔτη. 23 Καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς πνεῦμα πονηρὸν ἀναμέσον Ἀβιμέλεχ καὶ ἀναμέσον τῶν ἀνδρῶν Σικίμων· καὶ (χ) ἠθέτησαν ἄνδρες Σικίμων ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβιμέλεχ, 24 Τοῦ ἐπαγαγεῖν τὴν ἀδικίαν τῶν ἑβδομήκοντα υἱῶν Ἱεροβάαλ, καὶ (ψ) τὰ αἵματα αὐτῶν τοῦ θεῖναι ἐπὶ Ἀβιμέλεχ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν (ω) ὃς ἀπέκτεινεν αὐτούς, καὶ ἐπὶ (α) ἄνδρας Σικίμων, ὅτι ἐνίσχυσαν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἀποκτεῖναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. 25 Καὶ (β) ἔθηκαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Σικίμων (γ) ἐνεδρεύοντας ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ὀρέων, καὶ διήρπαζον (δ) πάντα ὃς παρεπορεύετο ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ ἀπηγγέλη (ε) τῷ 26 βασιλεῖ Ἀβιμέλεχ. Καὶ ἦλθε (ζ) Γαὰλ υἱὸς Ἰωβήλ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ (η) αὐτοῦ, καὶ παρῆλθον ἐν Σικίμοις, καὶ ἤλπισαν ἐν αὐτῷ οἱ ἄνδρες 27 Σικίμων. Καὶ (θ) ἐξῆλθον εἰς ἀγρόν, καὶ ἐτρύγησαν τοὺς ἀμπελῶνας αὐτῶν, (ι) καὶ ἐπάτησαν, καὶ ἐποίησαν Ἑλλουλίμ· (κ) καὶ εἰσήνεγκαν εἰς οἶκον θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ (λ) κατηράσαντο τὸν Ἀβιμέλεχ. 28 Καὶ εἶπε Γαὰλ υἱὸς (μ) Ἰωβήλ, Τίς ἐστιν Ἀβιμέλεχ, καὶ τίς ἐστιν (ν) υἱὸς Συχέμ, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ; (ξ) οὐχ υἱὸς Ἱεροβάαλ, καὶ Ζεβοὺλ ἐπίσκοπος αὐτοῦ, δοῦλος αὐτοῦ σὺν τοῖς ἀνδράσιν Ἐμμὼρ πατρὸς Συχέμ; (ο) καὶ τί ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ ἡμεῖς;

15 *E dixit rhamnus ad ligna, Si in veritate ungitis me vos regnare ſuper vos; venite, (l) ſubſiſtite in umbra mea: & ſi non, exeat ignis (m) à me, & comedat cedros Libani.* 16 *Et nunc ſi in veritate, et perfectione feciſtis, et regẽ conſtituiſtis Abimelech, & ſi bonitatem feciſtis cũ Jerobaal, et cũ domo ejus: & ſi, prout retributio manus ejus, feciſtis ei, ſicut præliatus eſt pater meus pro vobis,* 17 *Et projecit animã ſuam ex adverſo, et eruit vos de manu Madiã:* 18 *Et vos inſurrexiſtis ſuper domum patris mei hodiè: & interfeciſtis filios ej⁹ ſeptuaginta viros ſuper lapidem unũ: & feciſtis regẽ Abimelech filiũ ancillæ ej⁹ ſuper viros Sicimorũ, quoniã frater veſter eſt:* 19 *Et ſi in veritate & perfectione feciſtis cũ Jerobaal, & cum domo ejus in die hac; lætamini in Abimelech: & lætetur etiam ipſe in vobis.* 20 *Si autẽ non; exeat ignis ab Abimelech: et comedat viros Sicimorum, et domũ Bethmaalo: et exeat ignis à viris Sicimorum, & de domo Bethmaalo; et comedat ipſum Abimelech.* 21 *Et fugit Joatham, & ſeceſſit, & ivit uſq; Baer: & habitavit ibi à facie Abimelech fratris ſui.* 22 *Et dominatus eſt Abimelech ſuper Iſrael tres annos.* 23 *Et emiſit Deus ſpiritum malignum inter Abimelech, et inter viros Sicimorum. Et ſpreverunt viri Sicimorum (r) in domo Abimelech,* 24 *Ad inducendã injuſtitiam ſeptuaginta filiorum Jerobaal, & ſanguines eorum ad ponendum ſuper Abimelech fratrem eorũ, qui interfecit eos, & ſuper viros Sicimorum, quoniam confortaverunt manus (u) ejus ad interficiendos fratres ſuos.* 25 *Et poſuerunt ei viri Sicimorũ, (p) inſidiantes ſuper capita montium: & diripiebant omnem qui prætcribat ſuper eos in via. Et nuntiatum eſt regi Abimelech.* 26 *Et venit Gaal filius Jobel, & fratres ejus; & tranſierunt in Sicima: et ſperaverunt in eo viri Sicimorum.* 27 *Et egreſſi ſunt in agrũ, et vindemiaverunt vineas ſuas, et calcaverũt, et fecerũt (q) Ellulim, et intulerũt in domũ dei ſui, et cõederũt, et biberũt, et maledixerũt Abimelech.* 28 *Et dixit Gaal fili⁹ Jobel, Quis eſt Abimelech? Et quis eſt fili⁹ Sychẽ, quia ſerviem⁹ ei? Nõne fili⁹ Jerobaal? Et Zebul viſitator ej⁹, ſerv⁹ ej⁹ cum viris Emmor patris Sychem? Et quid, quòd ſerviemus ei nos?*

MS.A. (δ) ὑμεῖς χρίετέ με εἰς βασιλέα ἐφ' ὑμῶν, δεῦτε, πεποίθατε ἐν τῇ σκέπῃ μου. (ε) ἐξέλθῃ πῦρ ἐκ τῆς ῥάμνου, καὶ (ζ) ἐν τελειότητι (η) εἰ καθὼς ἐποιήσατε (θ) εἰ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα τῆς χειρὸς (ι) ὡς ἐπολέμησεν ὁ πατήρ (κ) ἔρριψεν (λ) ἐξείλατο ὑμᾶς (μ) τῆς παιδίσκης (ν) καὶ τοῦ (ξ) αὐτοῦ τῇ (ο) εὐλογηθείητε ὑμεῖς, καὶ εὐφρανθείητε ἐν Ἀβιμέλεχ, καὶ εὐφρανθείη αὐτὸς ἐν ὑμῖν· Καὶ εἰ μή, ἐξέλθῃ πῦρ ἐξ Ἀβιμέλεχ, (π) Μααλλών· καὶ εἰ μή, ἐξέλθοι (ρ) ἀπὸ τοῦ (σ) Μααλλών, (τ) Καὶ ἀπέδρα Ἰωάθαμ, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ, καὶ ἔφυγεν εἰς Ῥαρά, καὶ κατῴκησεν (υ) τοῦ ἀδελφοῦ (φ) ἐν Ἰσραὴλ (χ) ἠθέτησαν οἱ ἄνδρες (ψ) τὸ αἷμα αὐτῶν ἐπιθεῖναι (ω) τοῦ ἀποκτείναντα αὐτούς, (α) τοὺς ἄνδρας * Σικίμων τοὺς κατισχύσαντας χεῖρας αὐτοῦ ὥστε ἀποκτεῖναι αὐτούς. (β) ἔθεντο (γ) ἔνεδρα ἐπὶ (δ) πάντας τοὺς διαπορευομένους ἐπ' αὐτοὺς (ε) τῷ Ἀβιμέλεχ. (ζ) Γααὰλ υἱὸς Ἀβέλ, (η) αὐτοῦ εἰς Σίκιμα, καὶ ἐπεποίθησαν αὐτῷ (θ) ἦλθον (ι) καὶ κατεπάτουν, καὶ ἐποίησαν χορούς· (κ) καὶ εἰσῆλθον εἰς (λ) κατηρῶντο (μ) Ἀβέλ, Τίς (ν) ὁ υἱὸς (ξ) οὐχ οὗτος υἱὸς (ο) καθότι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ואמר אטדא לאילניא אם בקשוט אתון משחין יתי למהוי מלכא עליכון עולו שרו בטולי
16 ואם לא תפוק אשתא מן אטדא ותיכול ית ארזי לבנן: וכען אם בקושטא ובשלמותא
עבדתון ואמלכתון ית אבימלך ואם טבתא עבדתון עם ירובעל ועם ביתיה ואם כגומלא
17 דידוהי עבדתון ליה: דאגיח אבא עליכון ומסר ית נפשיה כעל גב לאתקטלא ושיזיב
18 יתכון מיד מדינאי: ואתון קמתון על בית אבא יומא דין וקטלתון ית בנוהי שבעין גברא
על אבנא חדא ואמלכתון ית אבימלך בר אמתיה על יתבי שכם ארי אחוכון הוא:
19 ואם בקושטא ובשלמותא עבדתון עם ירובעל ועם ביתיה יומא דין חדו באבימלך ויחדי
20 אף הוא בכון: ואם לא תפוק אשתא מאבימלך ותיכול ית יתבי שכם וית בית מלוא
21 ותפוק אשתא מיתבי שכם ומבית מלוא ותיכול ית אבימלך: ואפך יותם וערק ואזל
22 לבאר ויתיב תמן מן קדם אבימלך אחוהי: ומלך אבימלך על ישראל תלת שנין:
23 ושלח יי רוחא בישא בין אבימלך ובין יתבי שכם ושקרו יתבי שכם באבימלך: למיתי
24 חטוף שבעין בני ירובעל ודמיהון לשואה על אבימלך אחוהון דקטל יתהון ועל יתבי
25 שכם דתקיפו ית ידוהי למקטל ית אחוהי: ושויאו ליה יתבי שכם כמנין על רישי
26 טוריא ואנסין ית כל די עבר עליהון באורחא ואתחוא לאבימלך: ואתא געל בר עבד
27 ואחוהי ועברו בשכם ואתרחיצו עלוהי יתבי שכם: ונפקו לחקלא וקטפו ית
כרמיהון ועצרו ועבדו חנגין ועלו לבית טעותהון ואכלו ושתיאו ולטיטו ית אבימלך:
28 ואמר געל בר עבד מן אבימלך ומן שכם ארי נפלחניה הלא בר ירובעל וזבול שולטניה
פלחו ית אנשי חמור אבוהי דשכם ומא דין נפלחניה אנחנא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

15 Et dixit rhamnus arboribus, Si in veritate vos ungentes me ad eſſe regem ſup vos, intrate, & habitate in umbra mea: & ſi non, exeat ignis ex rhamno, & comedat cedros Libani. 16 Et nunc ſi in veritate & in ſimplicitate feciſtis, & regnare feciſtis Abimelech, & ſi bonum feciſtis cum Jerubaghal & cum domo ejus, & ſi juxta retributionem manus ejus feciſtis ei. 17 Quòd inivit [*bellum*] pater meus ſuper vos, & tradidit animam ſuam quaſi propè ad necem, & liberavit vos de manu Midianæorum. 18 Et vos ſurrexiſtis ſuper domum patris mei die hac, & occidiſtis filios ejus ſeptuaginta viros ſuper lapidem unum, & regnare feciſtis Abimelech, filium ancillæ ejus, ſuper habitatores Sechem, quoniam frater veſter ipſe. 19 Et ſi in veritate & in perfectione feciſtis cum Jerubaghal, & cum domo ejus die hâc; gaudete in Abimelech, & gaudebit etiam ipſe in vobis. 20 Et ſi non, exibit ignis ex Abimelech, & comedet habitatores Sechem, & Beth-Melo; & exibit ignis ex habitatoribus Sechem, & ex Beth-Melo, & comedet Abimelech. 21 Et vertit Jotham, & fugit & ivit ad Beer, & habitavit ibi abante Abimelech fratrem ſuum. 22 Et regnavit Abimelech ſuper Iſrael tribus annis. 23 Et miſit Dominus ſpiritum malum inter Abimelech, & inter habitatores Sechem; & mentiti ſunt habitatores Sechem in Abimelech: 24 Ad veniendum iniquitatem ſeptuaginta filiorum Jerubaghal, & ſanguinem illorum ad ponendum ſuper Abimelech fratrem eorum, qui occidit eos, & ſuper habitatores Sechem, qui roborarunt manus ejus ad occidendum fratres ſuos. 25 Et poſuerunt ei habitatores Sechem inſidias ſuper capita montium, & diripuerunt omnem qui tranſiit juxta eos in via; et nunciatum eſt Abimelech. 26 Et venit Gaghal filius Ghebed, et fratres ejus, et tranſierunt in Sechem, et confiderunt ſuper eum habitatores Sechem. 27 Et exierunt ad agrum, et vindemiaverunt vineas ſuas, et calcaverunt, et fecerunt tripudia, et intraverunt ad domũ erroris eorum, et comederunt et biberunt, et maledixerunt Abimelech. 28 Et dixit Gaghal filius Ghebed, Quis Abimelech, et quis Sechem, quod ſerviemus ei? Nonne filius Jerubaghal et Zebul princeps ejus ſervierunt viris Hhamor patris Sechem? et quid hoc ſerviemus ei nos?

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 [illegible]

15 Ait rhamn⁹ arborib⁹, Si reverà ungitis me ut regnem ſuper vos, venite, recipite vos in umbrã meam: alioquin exeat ignis è rhamno, devoretque cedros quæ ſunt in Libano. 16 Itaque ſi juridicè & candidè egiſtis conſtituendo Abimelec regem, & ſi beneficio uſi eſtis in Nedubaal & in domũ ipſi⁹, aut ſecundùm laborem manuũ ej⁹ rependiſtis ei; 17 (Nam pugnavit pater me⁹ pro vobis, animamq; ſuam procul abjiciens, liberavit vos de manu Median. 18 Vos autem inſurrexiſtis contra domũ patris mei hodiè, & trucidâſtis filios ej⁹ ſeptuaginta viros ſuper lapide uno, & Abimelec filiũ ancillæ ipſius regem conſtituiſtis ſuper dominos Sechim, eò quòd frater veſter eſt.) 19 Si inquam juſtè & candidè egiſtis hodiè cum Nedubaal & cum domo ipſius, fruimini Abimeleco, & fruatur ipſe quoq; vobis: 20 Sin minùs, exeat ignis ex Abimelec, devoretque dominos Sechim & dominos Mello; exeat rurſus ignis è dominis Sechim & dominis Mello, devoretq; Abimelecũ. 21 Et fugiens Jotham evaſit, abiitque ad Dobir, & manſit illic; ubi morabatur antea Abimelec. 22 Cumque dominatus eſſet Abimelec in Iſraelitas tribus annis, 23 Miſit Deus ſpiritũ malũ in Abimelecum & in dominos Sechim, ita ut defecerint domini Sechim ab Abimelec; 24 (Ut *ſcilicet* veniret injuria *illata* ſeptuaginta filiis Nedubaal, & ſanguis illorũ, refunderetq; *eam Deus* in Abimelecum fratrem eorũ qui trucidaverat eos, & in dominos Sechim qui man⁹ ej⁹ roboraverant ut occideret fratres ſuos.) 25 Collocatis enim ei inſidiis ſuper verticẽ montis, diripiebant quicquid apud eos per viam tranſibat: indicatũ fuit autẽ *hoc* Abimeleco. 26 Interim venit Gaal Ophari fili⁹, tranſitque per Sechim: cui confiſi domini Sechim, 27 Egreſſi ſunt in agrũ, vindemiârunt vineas ſuas, & *muſtum* expreſſerũt; & facto convivio ingreſſi ſũt ædẽ deorũ ſuorũ; ederunt ac biberunt, & contumeliis affecerunt Abimelecũ. 28 Dixit autẽ Gaal Ophari fili⁹, Quis eſt Abimelec, & quis eſt Sechim, ut ſerviamus ei? nónne filius Nedubaal, & Zebol qui tranſgreſſus fuerat mandatũ ej⁹, ſervierunt genti Hemor patris Sechim? cur nos ſerviremus ei?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قالت العوسجة للشجر * ان كنتم بالحق تملكوني عليكم تعالوا استتروا في ظلي * والا 15
يخرج نارا من العوسجة ويحرق ارز لبنان * والان ان كنتم بالحق والقسط ملكتم ابملك 16
عليكم * وان كنتم صنعتم معروفا بجدعون واهل بيته * وجاريتموه بما عملت يداه *
وكافيتموه على صنيعه بكم * انه جاهد عنكم * وبذل نفسه للحرب والموت بسببكم * 17
وانقذكم من ايدي اهل مدين * وانتم وثبتم على بيت ابي اليوم * وذبحتم بنيه على 18
حجر واحد * سبعون رجلا * وصيرتم ابملك بن امة ملكا على سكام وساداتها * لانه اخوكم *
* وان كنتم فعلتم ذلك وملكتموه عليكم بالحق * افرحوا بابملك وهو يفرح بكم * 19
* والا ليخرج نارا من ابملك * ويحرق ارباب سكام وارباب ملو * او يخرج نارا من ارباب سكام 20
وسادات ملو * ويحرق ابملك * وهرب يوثام ونجا * وانطلق الى دابير وسكنها * الموضع الذي 21
كان ابملك ينزله اولا * وسلط ابملك على بني اسرايل ثلثة سنين * وارسل الرب الروح 22 23
الردية الى ابملك وارباب سكام * لانهم سكنوا وغدروا ارباب سكام بابملك * وذلك لينتقم للاثم 24
الذي ارتكب من جدعون السبعين * ودماوهم من ابملك الذي قتلهم * ومن ارباب
سكام الذين اعانوه وقووه على ذلك * وصيروا لهم كمينا على راس الجبل * واخذوا كل من في 25
الطريق وحبسوه * واخبر ابملك بذلك * فجاء جاعال بن عابار مع اخوته فمروا السكام * ووثق 26
به اهل سكام * ثم رجعوا الى الصحراء * وقطعوا كرومهم * وعصروا خمورهم * وهيوا مايدة * 27
ودخلوا بيوت اصنامهم * واكلوا وشربوا وافتروا على ابملك * وقال جاعال بن عابار من ابملك 28
ومن سكام حتى يخضع له آل اسرايل * ان كان رجل تعدى على الحق الذي امر ربه *
وخضع لاهل سكام * ونحن لاي امر نخضع لماذا نستعبد *

15 *Reſpondit rhamnus arboribus, Si me feriò regem conſtituitis ſuper vos, venite, obtegite vos umbrâ meâ: ſin minùs, exeat ignis è rhamno, combúratq; cedros Libani.* 16 *Nunc ergò, ſi feriò juſtéque regem conſtituiſtis Abimelec ſuper vos, & ſi exercuiſtis beneficium erga Gedeonem & familiam ejus, & rependiſtis ei ſecundùm id quod fecerunt manus ejus, eíque remunerati eſtis pro factis ſuis erga vos:* 17 *(Ipſe enim pugnavit pro vobis, ſeſeque bello ac morti causâ veſtri exponens, eripuit vos è* 18 *manibus Medianitarũ. Vos autem invaſiſtis hodiè domũ patris mei, jugulâſtis filios ejus ſuper eundem lapidem, ſeptuaginta viros, & Abimelec filium ancillæ regem conſtituiſtis ſuper Sechem ac dominos ejus, eò quòd ſit frater veſter)* 19 *Si, inquam, id feciſtis, eumque regem ſuper vos feriò conſtituiſtis, lætamini de Abimelec, & ipſe lætetur de vobis:* 20 *Sin minùs, egrediatur ignis ex Abimelec, & comburat dominos Sechem & dominos Mello: vel certè egrediatur ignis ex dominis Sechem & ex dominis Mello, comburátq; Abimelecum.* 21 *Tum aufugit Jotham, & evaſit, ſeſeq; recipiens ad Dabir habitavit in ea, loco ſcilicet in quo Abimelec antea morabatur.* 22 *Dominatus eſt ergò Abimelec in filios Iſrael tribus annis.* 23 *Immiſit autem Deus ſpiritum malum in Abimelec et heros Sechem: fœdus enim violârunt, fraudemque commiſerunt heri Sechem in Abimelecũ.* 24 *(Atq; id quidem permiſit Deus, ut impietatem quæ perpetrata fuerat causâ ſeptuaginta filiorum Gedeonis, et ſanguinem eorum ulciſceretur tum ab Abimelec qui trucidaverat eos, tũ ab heris Sechem qui opem víreſq; ſuppeditaverant ei ad id perpetrandum.)* 25 *Ponentes enim inſidias in cacumine montis, capiebant omnes viatores, et carceribus detinebant: quod renuntiatũ fuit Abimeleco.* 26 *Deinde veniens Gaal Aberi filius unà cum fratribus ſuis pervenerunt ad Sechem, fretique ſunt eo Sechemitæ.* 27 *Tum ad ſolitudinem reverſi vineas eorũ ſucciderunt, vinumque expreſſerunt: paratâq; menſâ ingreſſi ſunt ædes idolorũ ſuorum; cúmque comediſſent ac bibiſſent, maledicta protulêre in Abimelecum.* 28 *Dixitque Gaal Aberi filius, Quis eſt Abimelec, quiſve Sechem, ut ſe ſubjiciant ei Iſraelitæ? quandoquidem is homo eſt qui prætergrediens jus quod præceperat illi Domin⁹ ej⁹, ſubdidit ſe Sechemitis, nos quâ de re ſubdemur illi? cur ſerviem⁹?*

ספר שופטים : ט

? Abimelech removebo & ,mea manu in iſtum populum *dabit* quis Et
29 וּמִי יִתֵּן אֶת־הָעָם הַזֶּה בְּיָדִי וְאָסִירָה אֶת־אֲבִימֶלֶךְ
audivit Et .egredere & ,tuum exercitū Auge : Abimelech dixit Et
30 וַיֹּאמֶר לַאֲבִימֶלֶךְ רַבֶּה צְבָאֲךָ וָצֵאָה : וַיִּשְׁמַע
eſt iratus & :Hebed filii Ghahal verba civitatis p *duo* Zebul
זְבֻל שַׂר הָעִיר אֶת־דִּבְרֵי גַּעַל בֶּן־עֶבֶד וַיִּחַר
:dicendo ,dolo in Abimelech ad *legatos* miſit Et .ejus *naſus*
31 אַפּוֹ : וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־אֲבִימֶלֶךְ בְּתָרְמָה לֵאמֹר
ipſi ecce & ,Sechem in *venientes* ejus fratres & ,Hebed filius Ghahal Ecce
הִנֵּה גַעַל בֶּן־עֶבֶד וְאֶחָיו בָּאִים שְׁכֶמָה וְהִנָּם
tu ,nocte ſurge nunc Et .te *ſuper* civitatem *anguſtiantes*
32 צָרִים אֶת־הָעִיר עָלֶיךָ : וְעַתָּה קוּם לַיְלָה אַתָּה
mane in ,erit Et .agro in inſidiare & ; tecum qui populus &
33 וְהָעָם אֲשֶׁר־אִתָּךְ וֶאֱרֹב בַּשָּׂדֶה : וְהָיָה בַבֹּקֶר
ecce & : civitatem *ſuper* *vaſtabis* & ,*manicabis* ,*ſolem oriri* *circa*
כִּזְרֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ תַּשְׁכִּים וּפָשַׁטְתָּ עַל־הָעִיר וְהִנֵּה־
ei facies & ,te ad *egredientes* ſecum qui populus & ,ipſe
הוּא וְהָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ יֹצְאִים אֵלֶיךָ וְעָשִׂיתָ לּוֹ
omnis & ,Abimelech ſurrexit Et .tua manus invenerit quod ſecundum
34 כַּאֲשֶׁר תִּמְצָא יָדֶךָ : וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וְכָל־
quatuor ,Sechem *ſuper* ſunt inſidiati & : noctu ſecum qui populus
הָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ לָיְלָה וַיֶּאֶרְבוּ עַל־שְׁכֶם אַרְבָּעָה
:civitatis portæ oſtium ſtetitq; ,Hebed filius Ghahal eſt egreſſus Et .*capita*
35 רָאשִׁים : וַיֵּצֵא גַּעַל בֶּן־עֶבֶד וַיַּעֲמֹד פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר
.inſidiis de ſecum qui populus & ,Abimelech ſurrexit &
וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וְהָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ מִן־הַמַּאְרָב :
deſcendens populus Ecce : Zebul ad ait & ,populum Ghahal vidit Et
36 וַיַּרְא־גַעַל אֶת־הָעָם וַיֹּאמֶר אֶל־זְבֻל הִנֵּה־עָם יוֹרֵד
montium Umbram : Zebul eum ad ait Et .montium *capitibus* de
מֵרָאשֵׁי הֶהָרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו זְבֻל אֵת צֵל הֶהָרִים
,*loquendum ad* Ghahal adhuc addidit Et .homines quaſi *videns* tu
37 אַתָּה רֹאֶה כָּאֲנָשִׁים : וַיֹּסֶף עוֹד גַּעַל לְדַבֵּר
unum *caput* & ,terræ umbilico *cum de deſcendentes* populus Ecce :dixit &
וַיֹּאמֶר הִנֵּה־עָם יוֹרְדִים מֵעִם טַבּוּר הָאָרֶץ וְרֹאשׁ־אֶחָד
,Zebul eum ad Dixitque .Mehonenim *quercus* via de *veniens*
38 בָּא מִדֶּרֶךְ אֵלוֹן מְעוֹנְנִים : וַיֹּאמֶר אֵלָיו זְבֻל
?ei ſerviamꝰ quod ,Abimelech Quis : *dices* quod ,tuum os nunc Ubi
אַיֵּה אֵפוֹא פִיךָ אֲשֶׁר תֹּאמַר מִי אֲבִימֶלֶךְ כִּי נַעַבְדֶנּוּ
,nunc obſecro Egredere *eo in* ſprevisti quem ,populus iſte nonne
הֲלֹא זֶה הָעָם אֲשֶׁר מָאַסְתָּה בּוֹ צֵא־נָא עַתָּה
pugnavitque ;Sechem *dominorū facies ad* Ghahal eſt egreſꝰ Et .eo *in* pugna &
39 וְהִלָּחֶם בּוֹ : וַיֵּצֵא גַעַל לִפְנֵי בַּעֲלֵי שְׁכֶם וַיִּלָּחֶם
:ejus *faciebus* à fugit & ,Abimelech eum eſt perſecutus Et .Abimelech *in*
40 בַּאֲבִימֶלֶךְ : וַיִּרְדְּפֵהוּ אֲבִימֶלֶךְ וַיָּנָס מִפָּנָיו
manſit Et .portæ oſtium ad uſque multi vulnerati ceciderunt &
41 וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים רַבִּים עַד־פֶּתַח הַשָּׁעַר : וַיֵּשֶׁב
ejus fratres & ,Ghahal ipſum Zebul expulit & ,Arumah in Abimelech
אֲבִימֶלֶךְ בָּארוּמָה וַיְגָרֶשׁ זְבֻל אֶת־גַּעַל וְאֶת־אֶחָיו
; agrum populus eſt egreſſus & ,craſtino *à* fuit Et .Sechem in *manendo à*
42 מִשֶּׁבֶת בִּשְׁכֶם : וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֵּצֵא הָעָם הַשָּׂדֶה
eos *dimidiavit* & ,populum *cepit* Et .Abimelech ipſi nunciaverunt &
43 וַיַּגִּדוּ לַאֲבִימֶלֶךְ : וַיִּקַּח אֶת־הָעָם וַיֶּחֱצֵם
populus ecce & ,vidit & :agro in eſt inſidiatus & ,capita tria in
לִשְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיֶּאֱרֹב בַּשָּׂדֶה וַיַּרְא וְהִנֵּה הָעָם
,Abimelech Et .eos percuſſit & ,eos *ſuper* ſurrexit & ;civitate de *egrediens*
44 יֹצֵא מִן־הָעִיר וַיָּקָם עֲלֵיהֶם וַיַּכֵּם : וַאֲבִימֶלֶךְ
portæ oſtium ad ſteterunt & ,*vaſtaverunt* ,ſecum quæ capita &
וְהָרָאשִׁים אֲשֶׁר עִמּוֹ פָּשְׁטוּ וַיַּעַמְדוּ פֶּתַח שַׁעַר
,agro in qui omnes *ſuper* *vaſtaverunt* capita duo & : civitatis
הָעִיר וּשְׁנֵי הָרָאשִׁים פָּשְׁטוּ עַל־כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה
.eos percuſſerunt &
וַיַּכּוּם :

Verſio VULG. LAT.

29 Utinam daret aliquis populum iſtũ ſub manu mea, ut auferrẽ de medio Abimelech. Dictúmque eſt Abimelech, Congrega exercitꝰ multitudinẽ, & veni.
30 Zebul enim princeps civitatis, auditis ſermonibus Gaal filii
31 Obed, iratus eſt valdé. Et miſit clàm ad Abimelech nuntios, dicens ; Ecce, Gaal filius Obed venit in Sichimam cum fratribus ſuis, & oppugnat adverſũ te civitatem.
32 Surge itaq; nocte cum populo qui tecum
33 eſt, & latita in agro : Et primo manè oriente Sole, irrue ſuper civitatem : illo autem egrediente adverſũ te cum populo ſuo, fac ei quod potueris.
34 Surrexit itaque Abimelech cũ omni exercitu ſuo nocte, & tetendit inſidias juxta Sichimam
35 in quatuor locis. Egreſſúſque eſt Gaal filius Obed, & ſtetit in introitu portæ civitatis. Surrexit autem Abimelech, & omnis exercitus cũ eo de inſi-
36 diarũ loco. Cúmq; vidiſſet populũ Gaal, dixit ad Zebul ; Ecce de montibus multitudo deſcendit. Cui ille reſpondit ; Umbras montium vides quaſi capita hominũ, & hoc errore
37 deciperis. Rurſúmq; Gaal ait, Ecce populꝰ de umbilico terræ deſcendit, & unus cuneus venit p viam quæ reſpicit quer-
38 cum. Cui dixit Zebul, Ubi eſt nunc os tuũ, quo loquebaris ; Quis eſt Abimelech ut ſerviamus ei ? Nónne hic populus eſt, quem deſpiciebas? Egredere, & pugna con-
39 tra eũ. Abiit ergò Gaal, ſpectante Sichimorum populo, & pugnavit contra Abimelech,
40 Qui perſecutus eſt eũ fugientem, & in urbem compulit : cecidérúntque ex parte ejus plurimi, uſque ad portam civi-
41 tatis. Et Abimelech ſedit in Ruma : Zebul autem, Gaal & ſocios ejꝰ expulit de urbe, nec in ea paſſus eſt commorari.
42 Sequenti ergò die egreſſus eſt populus in campum. Quod cùm nuntiatum eſſet Abime-
43 lech, Tulit exercitũ ſuũ, & diviſit in tres turmas, tendens inſidias in agris. Vidénſque quòd egrederetur populus de civitate, ſurrexit, & irruit in
44 eos Cum cuneo ſuo, oppugnans, & obſidens civitatem: duæ autem turmæ palantes per campum adverſarios perſequebantur.

Verſiõ GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

29 Καὶ τίς δῴη τὸν λαὸν τοῦτον ἐν χειρί μου; καὶ μεταστήσω τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ (π) ἐρῶ πρὸς αὐτόν,
30 Πλήθυνον τὴν δύναμίν σου, καὶ ἔξελθε. Καὶ ἤκουσε Ζεβοὺλ ἄρχων τῆς πόλεως τοὺς λόγους Γαὰλ
31 υἱοῦ (ρ) Ἰωβήλ, καὶ ὠργίσθη θυμῷ αὐτός. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἀβιμέλεχ (σ) ἐν κρυφῇ, λέγων, Ἰδοὺ Γαὰλ υἱὸς (τ) Ἰωβὴλ καὶ οἱ ἀδελφοὶ (υ) αὐτοῦ ἔρχονται εἰς Συχέμ, καὶ ἰδοὺ αὐ-
32 τοὶ περικάθηνται τὴν πόλιν ἐπὶ σέ. Καὶ νῦν ἀνάστηθι νυκτός, (φ) καὶ ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ, καὶ ἔνε-
33 δρευσον ἐν τῷ ἀγρῷ. Καὶ ἔσται πρωῒ ἅμα τῷ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, (χ) ὀρθριεῖς καὶ ἐκτενεῖς ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ ἰδοὺ αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ ἐκπορεύονται πρὸς σέ, καὶ ποιήσεις
34 αὐτῷ (ψ) ὅσα ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου. Καὶ ἀνέστη Ἀβιμέλεχ καὶ πᾶς ὁ λαὸς (ω) μετ᾽ αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἐνήδρευσαν (α) ἐπὶ Συχὲμ τέσσαρσιν ἀρ-
35 χαῖς. Καὶ ἐξῆλθε Γαὰλ υἱὸς (β) Ἰωβήλ, καὶ ἔστη πρὸς τῇ θύρᾳ (γ) τῆς πύλης τῆς πόλεως. καὶ ἀνέστη Ἀβιμέλεχ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ (δ)
36 ἀπὸ τῶν ἐνέδρων. Καὶ εἶδε Γαὰλ υἱὸς (ε) Ἰωβὴλ τὸν λαόν, καὶ εἶπε πρὸς Ζεβούλ, Ἰδοὺ λαὸς (ζ) καταβαίνει ἀπὸ τῶν κεφαλῶν τῶν ὀρέων. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ζεβούλ, Τὴν σκιὰν τῶν ὀρέων (η) σὺ
37 βλέπεις ὡς ἄνδρας. Καὶ προσέθετο ἔτι (θ) Γαὰλ τοῦ λαλῆσαι, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ λαὸς καταβαίνων κατὰ θάλασσαν ἀπὸ τοῦ ἐχόμενα (ι) ὀμφαλοῦ τῆς γῆς, καὶ (κ) ἀρχὴ ἑτέρα ἔρχεται διὰ ὁδοῦ
38 Ἠλὼν Μαωνενίμ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ζεβούλ, (λ) Καὶ ποῦ ἐστι τὸ στόμα σου ὡς ἐλάλησας, Τίς ἐστιν Ἀβιμέλεχ, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ; (μ) μὴ οὐχὶ οὗτος ὁ λαὸς ὃν ἐξουδένωσας;
39 ἔξελθε δὴ νῦν καὶ παράταξαι αὐτῷ. Καὶ ἐξῆλθε Γαὰλ (ν) ἐνώπιον ἀνδρῶν Συχέμ, καὶ παρ-
40 ετάξατο πρὸς Ἀβιμέλεχ. Καὶ (ξ) ἐδίωξεν αὐτὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοὶ ἕως (ο) τῆς θύ-
41 ρας τῆς πύλης. Καὶ εἰσῆλθεν Ἀβιμέλεχ ἐν Ἀρημά· καὶ ἐξέβαλε Ζεβοὺλ τὸν Γαὰλ καὶ τοὺς ἀδελ-
42 φοὺς αὐτοῦ, (π) μὴ οἰκεῖν ἐν Συχέμ. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς (ρ) εἰς τὸν ἀ-
43 γρόν, καὶ ἀνήγγειλε τῷ Ἀβιμέλεχ. Καὶ (σ) ἔλαβε τὸν λαόν, καὶ διεῖλεν (τ) αὐτοὺς εἰς τρεῖς ἀρχάς, καὶ ἐνήδρευσεν (υ) ἐν ἀγρῷ· καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ λαὸς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ (φ) ἀνέστη
44 ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ ἐπάταξεν αὐτούς. Καὶ Ἀβιμέλεχ (χ) καὶ οἱ ἀρχηγοὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἐξέτειναν, καὶ ἔστησαν παρὰ (ψ) τὴν θύραν τῆς πύλης τῆς πόλεως· καὶ αἱ δύο ἀρχαὶ (ω) ἐξέτειναν ἐπὶ πάντας τοὺς ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ ἐπάταξαν αὐτούς.

29 Et quis det populum hunc in manu mea? & amovebo Abimelech, & dicam ad eum; Multiplica virtutem tuam, & egredere.
30 Et audivit Zebul princeps civitatis verba Gaal filii Jobel: & iratus eſt furore ipſe.
31 Et miſit nuntios ad Abimelech (r) clàm, dicens; Ecce Gaal filius Jobel, & fratres ejus adveniunt in Sychem: & ecce ipſi obſident civitatem ſuper te.
32 Et nunc ſurge nocte, (ſ) & populus, qui tecum : & inſidiare in agro.
33 Et erit, manè ſimul ut oritur Sol, (t) ſurges diluculò, & tendes ſuper civitatem. Et ecce ipſe, & populus, qui cum eo, egrediuntur ad te : & facies ei, quæcunque inveneris manus tua.
34 Et ſurrexit Abimelech, & omnis populus cum eo, nocte : & inſidiati ſunt ſuper Sychem (u) quatuor principiis.
35 (x) Et egreſſus eſt Gaal filius Jobel : & ſtetit ad oſtium portæ civitatis. Et ſurrexit Abimelech, & populus qui cum eo, ex inſidiis.
36 Et vidit Gaal filius Jobel populum : & dixit ad Zebul, Ecce populus deſcendit de capitibus montium. Et dixit ad eum Zebul ; Umbram montium tu vides, tanquam viros.
37 Et adjecit adhuc Gaal loqui, & dixit ; Ecce populꝰ deſcendens (y) juxta mare de contiguo umbilico terræ : & principiũ aliud venit per viã (z) Helon Maonenim.
38 Et dixit ad eũ Zebul ; Et ubi eſt os tuum, ſicut locutus es. Quis eſt Abimelech, quia ſerviemꝰ ei? Nonne hic eſt populus, quem (aa) ſprevisti? Exi utiq; nunc, & congredere cũ eo.
39 Et exivit Gaal in conſpectu virorũ Sychẽ: et congreſſus eſt cum Abimelech.
40 Et perſecutꝰ eſt eũ Abimelech. Et fugit à facie ejus: & ceciderunt cæſi multi uſq; ad oſtiũ portæ.
41 Et intravit Abimelech in Arema. Et Zebul ejecit Gaal, & fratres ejus, ut non habitarent in Sychẽ.
42 Et factũ eſt in craſtina, & exiit populꝰ in agrum: & (bb) annuntiavit ipſi Abimelech.
43 Et accepit populũ ; & diviſit eos in tria principia : et inſidiatꝰ eſt in agro. Et vidit, et ecce populus exivit è civitate : et ſurrexit ſuper eos, et percuſſit eos.
44 Et Abimelech, et (cc) principes, qui cũ eo, extenderunt, et ſteterunt apud oſtiũ portæ civitatis. Et duo principia (dd) tetenderunt ſuper omnes, qui in agro, & percuſſerunt eos.

MS.A. (π) ἐρῶ τῷ Ἀβιμέλεχ, Πλήθυνον (ρ) Ἀβέδ, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ. Καὶ (σ) μετὰ δώρων, λέγων, (τ) Ἀβὲδ (υ) αὐτοῦ παραγεγόνασιν εἰς Σίκιμα, καὶ οἵδε πολιορκοῦσιν τὴν πόλιν ἐπὶ σέ. (φ) σοῦ καὶ (χ) καὶ ὀρθρίσεις (ψ) καθάπερ ἐὰν εὕρῃ (ω) ὁ μετ᾽ αὐτοῦ (α) ἐπὶ Σίκιμα τέσσαρας ἀρχάς. Καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ἐξῆλθεν (β) * Σαβέτ, (γ) τῇ πύλῃ τῆς (δ) ἐκ τῶν ἐνεδρῶν. (ε) Ἀβὲδ (ζ) καταβαίνων ἀπὸ τῶν κορυφῶν (η) σὺ ὁρᾷς ὡς (θ) Γααὰδ (ι) τοῦ ὀμφαλοῦ (κ) ἀρχὴ μία παραγίνεται ἀπὸ ὁδοῦ δρυὸς ἀποβλεπόντων. Καὶ εἶπεν (λ) Ποῦ ἐστιν νῦν τὸ στόμα σου τὸ λέγον, Ποῦ ἐστιν (μ) οὐκ ἰδοὺ οὗτός ἐστιν ὁ λαὸς ὃν ἐξουδένωσας ἐν αὐτῷ; ἔξελθε νῦν καὶ πολέμει πρὸς αὐτόν. Καὶ (ν) ἀπὸ προσώπου τῶν ἀνδρῶν Σικίμων, καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἀβιμέλεχ. (ξ) κατεδίωξεν αὐτὸν Ἀβιμέλεχ ἀπὸ προσώπου (ο) θυρῶν τῆς πόλεως. Καὶ ἐκάθισεν Ἀβιμέλεχ ἐν Ἀριμά· (π) τοῦ μὴ οἰκεῖν ἐν Σικίμοις. Καὶ ἐγενήθη τῇ (ρ) εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἀπηγγέλη (σ) παρέλαβεν (τ) αὐτὸν τρεῖς ἀρχάς, (υ) ἐν αὐτῷ· καὶ (φ) ἐπανέστη αὐτοῖς, (χ) καὶ αἱ ἀρχαὶ αἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἐξετάθησαν, καὶ ἐξέστησαν (ψ) τὴν πύλην τῆς πόλεως· (ω) ἐξεχύθησαν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 וּמַן יְמַסַּר יָת עַמָּא הָדֵין בִּידִי וְאַעְדֵּי יָת אֲבִימֶלֶךְ וַאֲמַר לַאֲבִימֶלֶךְ טַקֵּס יָת מַשִׁרְיָתָךְ וּפוּק :
30 31 וּשְׁמַע זְבוּל רַב קַרְתָּא יָת פִּתְגָּמֵי גַעַל בַּר עֶבֶד וּתְקֵיף רוּגְזֵיהּ : וּשְׁלַח אִזְגַּדִּין לְוָת אֲבִימֶלֶךְ
32 בְּרָז לְמֵימַר הָא גַעַל בַּר עֶבֶד וַאֲחוֹהִי אֲתוֹ לִשְׁכֶם וְהָא אִנּוּן צָיְרִין יָת קַרְתָּא עֲלָךְ : וּכְעַן
33 קוּם בְּלֵילְיָא אַתְּ וְעַמָּא דְעִמָּךְ וּכְמוֹן בְּחַקְלָא : וִיהֵי בְצַפְרָא כְּמִדְנַח שִׁמְשָׁא תַּקְדִּים וְתִתְנְגִיד
עַל קַרְתָּא וְהָא הוּא וְעַמָּא דִי עִמֵּיהּ נָפְקִין לִקְדָמוּתָךְ וְתַעְבֵּיד לֵיהּ כְּמָא דְתַשְׁכַּח יְדָךְ :
34 35 וְקָם אֲבִימֶלֶךְ וְכָל עַמָּא דִי עִמֵּיהּ בְּלֵילְיָא וּכְמַנוּ עַל שְׁכֶם אַרְבְּעָא מַשְׁרְיָן : וּנְפַק גַעַל בַּר
36 עֶבֶד וְקָם בְּמַעֲלָנָא דִּתְרַע קַרְתָּא וְקָם אֲבִימֶלֶךְ וְעַמָּא דִי עִמֵּיהּ מִן כְּמָנָא : וַחֲזָא גַעַל יָת
עַמָּא וַאֲמַר לִזְבוּל הָא עַמָּא נָחֵית מֵרֵישֵׁי טוּרַיָּא וַאֲמַר לֵיהּ זְבוּל יָת טוּלָא דְטוּרַיָּא אַתְּ
37 חָזֵי כְּגַבְרַיָּא : וְאוֹסֵיף עוֹד גַעַל לְמַלָּלָא וַאֲמַר הָא עַמָּא נָחְתִין מִן תּוּקְפָּא דְאַרְעָא
38 וּמַשִׁרְיְתָא חֲדָא אָתְיָא מֵאוֹרַח מֵישַׁר מְעוֹנְנַיָּא : וַאֲמַר לֵיהּ זְבוּל אָן אִנּוּן פִּתְגָּמָךְ דִּי אַתְּ
אָמַר מַן אֲבִימֶלֶךְ אֲרֵי נִפְלְחִנֵּיהּ הֲלָא דֵין עַמָּא דְקַצְתָּא בֵיהּ פּוּק כְּעַן וְאַגַּח קְרָבָא בֵיהּ :
39 40 וּנְפַק גַעַל קֳדָם יָתְבֵי שְׁכֶם וְאַגַּח קְרָבָא בַּאֲבִימֶלֶךְ : וּרְדָפֵיהּ אֲבִימֶלֶךְ וְאַפֵּךְ מִן קֳדָמוֹהִי
41 וּנְפַלוּ קְטוֹלִין סַגִּיאִין עַד מַעֲלָנָא דִּתְרְעָא : וִיתֵיב אֲבִימֶלֶךְ בַּארוּמָא וְתָרִיךְ זְבוּל יָת גַעַל
42 וְיָת אֲחוֹהִי מִלְּמִיתַב בִּשְׁכֶם : וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְבַתְרוֹהִי וּנְפַק עַמָּא לְחַקְלָא וְחַוִּיאוּ
43 לַאֲבִימֶלֶךְ : וְדַבַּר יָת עַמָּא וּפַלְגִנּוּן לִתְלָת מַשְׁרְיָן וּכְמַן בְּחַקְלָא וַחֲזָא וְהָא עַמָּא נָפֵיק
44 מִן קַרְתָּא וְקָם עֲלֵיהוֹן וּמְחָנוּן : וַאֲבִימֶלֶךְ וְכָל מַשְׁרְיָן דְּעִמֵּיהּ אִתְנְגִידוּ וְקָמוּ
בְּמַעֲלָנָא דִּתְרַע קַרְתָּא וְתַרְתֵּין מַשְׁרְיָן אִתְנְגִידוּ עַל כָּל דִּי בְחַקְלָא וְקַטְלוּנוּן :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

29 Et quis tradet populum hunc in manu meâ, & abjiciam Abimelech? Et dixit Abimelecho, Ordina exercitũ tuum, et exi.
30 Et audivit Zebul princeps civitatis verba Gaghal filii Ghebed ; et invaluit indignatio ejus.
31 Et miſit nuncios ad Abimelech in ſecreto, ad dicendum, Ecce Gaghal filius Ghebed et fratres ejus venerunt ad Sechem, et ecce illi anguſtiantes urbem ſuper te.
32 Et nunc ſurge in nocte, tu & populus qui tecum, & inſidiare in agro.
33 Et erit in aurorâ in oriri Solem, anticipabis, et extraheris ſuper urbem ; et ecce ipſe et populus, qui cum eo, exeuntes *adverſus* te, et facies ei, ut id quod inveniet manus tuâ.
34 Et ſurrexit Abimelech et omnis populus qui cum illo, in nocte ; et inſidiati ſunt ſuper Sichem quatuor turmæ.
35 Et exiit Gaghal filius Ghebed, et ſtetit in introitu portæ civitatis, et ſurrexit Abimelech, et populus qui cum eo, ex inſidiis.
36 Et vidit Gaghal populum, et dixit ad Zebul: Ecce populus deſcendit ex capitibus montium: et dixit ei Zebul, umbram montium tu videns ſicut viros.
37 Et addidit adhuc Gaghal ad loquendum, et dixit, Ecce populꝰ deſcendentes ex fortitudine terræ, & turma una venit ex via planitiei Meghonenim.
38 Et dixit ei Zebul, Ubi hic verbum tuum quod tu dicens: Quis Abimelech, quòd ſerviemꝰ ei? Nonne hic populꝰ quo fregiſti in eo? exi nunc, & ini bellum in eo.
39 Et exiit Gaghal ante *habitatores* Sechem, et iniit prœlium in Abimelech.
40 Et perſecutus eſt eum Abimelech, et vertit ex ante eũ, & ceciderunt occiſi multi uſq; introitum portæ.
41 Et habitavit Abimelech in Aruma, et expulit Zebul Gaghal & fratres ſuos ab habitando in Sechem.
42 Et fuit in die qui poſt eum, et exiit populus ad agrum, & nunciaverunt Abimelech.
43 Et accepit populum, et diviſit eos ad tres turmas, et inſidiatus eſt in agro, et vidit, et ecce populus exiens ex urbe, et ſurrexit ſuper eos, et *percuſſit* eos.
44 Et Abimelech et *omnes* turmæ quæ cum illo, protracti ſunt, et ſteterunt in introitu portæ urbis, et duæ turmæ protractæ ſunt ſuper omnes qui in agro, et occiderunt eos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܡܢ ܕܝܢ ܢܫܠܡܘܗ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܒܐܝܕܝ ܘܐܥܒܪܝܘܗܝ ܠܐܒܝܡܠܟ. ܘܐܡܪ ܠܐܒܝܡܠܟ. ܐܣܓܐ
30 ܚܝܠܟ ܘܦܘܩ. * ܘܫܡܥ ܙܒܘܠ ܪܒܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܡܠܘܗܝ ܕܓܥܠ ܒܪ ܥܦܪ. ܘܐܬܚܡܬ
31 ܚܡܬܗ. * ܘܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܐܒܝܡܠܟ ܒܢܟܠܐ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܓܥܠ ܒܪ ܥܦܪ. ܗܘ
ܘܐܚܘܗܝ ܐܬܘ ܠܫܟܝܡ. ܘܗܐ ܚܨܪܝܢ ܠܡܕܝܢܬܐ ܥܠܝܟ. * ܘܗܫܐ ܩܘܡ ܒܠܠܝܐ ܐܢܬ ܘܥܡܐ
32 ܕܥܡܟ. ܘܐܬܟܡܢܘ ܒܚܩܠܐ. * ܘܨܦܪܐ ܡܐ ܕܕܢܚ ܫܡܫܐ. ܩܘܡ ܘܗܠܟ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܐ
33 ܗܘ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܢܦܩܝܢ ܠܘܬܟ. ܥܒܕ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܡܫܟܚܐ ܐܝܕܟ. * ܘܩܡ
34 ܐܒܝܡܠܟ ܘܥܡܐ ܟܠܗ ܕܥܡܗ ܒܠܠܝܐ. ܘܐܬܟܡܢܘ ܥܠ ܫܟܝܡ. ܐܪܒܥܐ ܪ̈ܫܝܢ.
* ܘܢܦܩ ܓܥܠ ܒܪ ܥܦܪ. ܘܩܡ ܒܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܩܡ ܐܒܝܡܠܟ ܘܥܡܐ
35 ܕܥܡܗ. ܡܢ ܡܟܡܢܐ. * ܘܚܙܐ ܓܥܠ ܠܥܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܙܒܘܠ. ܗܐ ܥܡܐ ܢܚܬ ܡܢ
36 ܪܝܫ ܛܘܪܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܙܒܘܠ. ܛܠܠܐ ܗܘ ܕܛܘܪܐ ܚܙܐ ܐܢܬ ܐܝܟ ܓܒܪ̈ܐ. * ܘܐܘܣܦ ܓܥܠ
37 ܘܐܡܪ ܠܙܒܘܠ. ܗܐ ܥܡܐ ܢܚܬ ܡܢ ܬܘܩܦܗ ܕܐܪܥܐ. ܘܪܫܐ ܚܕ ܐܬܐ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܕܒܠܘܛܐ
ܕܡܥܘܢܢܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܙܒܘܠ. ܐܝܟܘ ܦܘܡܟ ܗܘ ܕܐܡܪ ܗܘܝܬ : ܕܡܢܘ
38 ܐܒܝܡܠܟ ܕܢܦܠܚܝܘܗܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܥܡܐ ܕܐܫܝܛܬ. ܦܘܩ ܗܫܐ. ܘܐܬܟܬܫ ܥܡܗ.
39 * ܘܢܦܩ ܓܥܠ ܩܕܡ ܡܪ̈ܝܗ ܕܫܟܝܡ. ܘܐܬܟܬܫ ܥܡ ܐܒܝܡܠܟ. * ܘܪܕܦܗ ܐܒܝܡܠܟ.
40 ܘܥܪܩ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܢܦܠܘ ܩܛܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܥܕܡܐ ܠܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ. * ܘܝܬܒ
41 ܐܒܝܡܠܟ ܒܐܪܘܡܐ. ܘܛܪܕ ܙܒܘܠ ܠܓܥܠ ܘܠܐܚܘܗܝ. ܕܠܐ ܢܥܡܪܘܢ ܒܫܟܝܡ. * ܘܗܘܐ ܡܢ
42 ܒܬܪ ܝܘܡܐ. ܘܢܦܩ ܥܡܐ ܠܚܩܠܐ. ܘܚܘܝܘ ܠܐܒܝܡܠܟ. * ܘܕܒܪ ܠܥܡܐ. ܘܦܠܓ
43 ܐܢܘܢ ܠܬܠܬܐ ܪ̈ܫܝܢ. ܘܐܬܟܡܢ ܒܚܩܠܐ. ܘܚܙܐ. ܘܗܐ ܥܡܐ ܢܦܩ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܩܡ
ܥܠܝܗܘܢ. ܘܩܛܠ ܐܢܘܢ. * ܘܐܒܝܡܠܟ ܘܪ̈ܫܐ ܕܥܡܗ. ܘܪܗܛܘ ܘܩܡܘ ܒܡܥܠܢܐ
44 ܕܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܬܪܝܢ ܪ̈ܫܝܢ ܐܬܦܫܛܘ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܕܒܚܩܠܐ. ܘܩܛܠܘ ܐܢܘܢ.

29 O utinam daretur populus iſte in manus meas ! certè tollerem Abimelecum. Tum dixit ad Abimelec, Auge copias tuas, & egredere.
30 Audiens autem Zebol urbis præfectus verba
31 Gaalis filii Ophar, æſtuavit ira : Miſſiſque fraudulenter nuntiis ad Abimelec, ait, Ecce Gaal filius Ophar, ipſe cum fratribus ſuis venerunt in Sechim, & ecce civitatem obſident contra te.
32 Surge igitur noctu, tu & populus qui tecum eſt, & inſidias tendite in
33 agro : Cúmque manè ſol illuxerit, ſurge & procede contra civitatem : ecce enim ipſe & populus qui cum eo eſt, egredientur ad te : fac illis prout poterunt manus tuæ.
34 Surrexit itaque Abimelec, & univerſus populus qui cum eo erat, noctu, & inſidias tetenderunt contra Sechim *in* quatuor acies *diviſi*.
35 Cúmque egreſſus eſſet Gaal Ophari filius, & ſtetiſſet in ingreſſu portæ civitatis, ſurrexit Abimelec & populus qui cum eo erat, ex inſidiis.
36 Et videns Gaal populum, dixit ad Zebol, En populus deſcendens è vertice montis. Dixit ad eum Zebol, Umbram ſanè montis tu vides quaſi homines.
37 Subdidit autem Gaal, & dixit ad Zebol, En populus deſcendens è munitiore loco terræ, & acies una venit itinere querceti Meonin.
38 Ait illi Zebol, Ubinam eſt os tuum illud quod dicebat, Quis eſt Abimelec, ut ſerviamus ei ? annon hic populus eſt quem contempſiſti ? egredere nunc, & pugna adverſùs eum.
39 Egreſſus igitur Gaal ante dominos Sechim, pugnavit contra Abimelec.
40 Et perſecutꝰ eſt eum Abimelec, fugitq; à conſpectu illiꝰ (& ceciderunt multi interfecti) uſq; ad ingreſſum portæ.
41 Et remanſit Abimelec in Aduma : & ejecit Zebol Gaalem & fratres ejus, ne habitarent in Sechim.
42 Contigit autem poſtero die ut egrederetur populꝰ ad campũ : Quod cùm retuliſ-
43 ſent Abimeleco, Aſſumpto populo, eoque in tres acies diviſo, tetendit inſidias in campo : & cùm reſpiceret, ecce populus egrediebatur è civitate ; conſurgenſq; contra eos, peremit illos.
44 Nam Abimelec & turmæ quæ cum eo erant, procedentes ſteterunt in ingreſſu portæ civitatis : duæ verò turmæ irruerũt in omnes eos qui erant in campo, & trucidârunt eos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * لو أن يدفع الله هذا الشعب في يدي * لاصرفن ابيملك وازيله عن مرتبته * واقول لابيملك
30 استجند باصحابك * واكثر رجالك واخرج * فسمع زاخال والي القرية كلام جاعال بن عابار *
31 واستد غضبه جدا * وارسل رسلا الي ابيملك سرا وقال له * قد اتانا جاعال بن عابار هو واخوته *
32 33 وقد احاطوا بقريتنا * فقم انت والشعب الذي معك ليلا * واكمنوا في الصحراء * واذا طلعت
الشمس بالغداة انهض وسر حول القرية * فانه يخرج هو واصحابه اليك * فاصنع بهم ما قدرت
34 عليه وامكنك * وقام ابيملك وجمع الشعب الذي معه ليلا * واكمنوا حول سخام في اربعة
35 مواضع * وخرج جاعال واصحابه واقاموا في مدخل المدينة * ووثب ابيملك واصحابه من مواضع
36 الكمين اليهم * فراي جاعال الشعب وقال لزاخال الوالي * اري قوما كثيرا ينزلون من روس
37 الجبال * قال له زاخال الوالي * انما تري خيال الجبال وظلها * ثم قال جاعال لزاخل * اري شعبا
كثيرا يخرجون من اقصي الارض * واري كردوسا واحدا جائيا من عند شجر البلوط
38 معترين * قال له زاخال * اين فمك الذي كان يقول من ابيملك حتي نخضع له * هذا الشعب
39 الذي هزيت به اخرج الان اليهم وجاهدهم * وخرج جاعال بين يدي ارباب القرية * وحارب
40 41 ابيملك * فهزمه ابيملك * وهرب منه * وسقط قتلي كثير الي باب مدخل القرية * وجلس ابيملك
42 في ادوما * وطرد زاخال جاعال واخوته من سخام * ومن بعد ذلك اليوم خرج الشعب الي
43 الصحراء * واخبر ابيملك بذلك * فساق الشعب وصيرهم ثلثة كرادس * واكمن في الصحراء *
44 ونظر الي الشعب قد خرج من القرية * فلما راهم وثب عليهم وقتلهم * واتي ابيملك بالكرادس
الثلاثة الذين معه *

29 *Si committeret Deꝰ populũ iſtũ in manꝰ meas, amoverem ſanè Abimelecum, deque gradu ſuo depellerem, diceremq; ad Abimelec, Arma amicos tuos, & multiplica copias tuas, & prodi.*
30 *Audiens autem Zechel præfectus civitatis illius verba Gaalis filii Aber, vehementer deſævit*
31 *ira ipſius : Miſſiſq; clàm nuntiis ad Abimelec, dixit ei, Venit ad nos Gaal Aberi filius, ipſe & fratres ejus, noſtramque civitatem obſederunt.*
32 *Surge ergò tu & populus qui tecum eſt, noctu, & inſidias*
33 *ſtruite in deſerto : Et manè orto ſole ſurgens ambula circa civitatem ; exiturus enim eſt ipſe cum ſociis ſuis ad te : ſic facito eis quod potueris ac valueris.*
34 *Igitur ſurgens Abimelec congregavit populum qui cum eo erat, noctu, & tetenderunt inſidias circum Sechem quatuor in locis.*
35 *Egreſſus autem Gaal & ſocii ejus, ſteterunt in aditu civitatis : & exilivit ad eos Abimelec cum ſociis ſuis è locis inſidiarũ.*
36 *Videns ergò Gaal populum, dixit ad Zechel præfectum, Video turbam multam deſcendentem è verticibus montium. Ait illi Zechel præfectus, Imò verò umbram montium & opacitatem vides.*
37 *Dixit iterum Gaal ad Zechel, Video multum populum egredientem ex imo terra, & video agmen unum ſtipatum procedens ab arbore quercûs.*
38 *Reſpondit ei Zechel, ubi eſt os tuum quod dicebat, Quis eſt Abimelec, ut ſubjiciamur ei ? Iſte eſt populus quem irriſiſti ; egredere modò ad eos, & oppugna illos.*
39 *Egreſſus itaq; Gaal ante dominos Sechem pugnavit contra Abimelec.*
40 *Sed profligavit eum Abimelec ita ut fugeret ab ipſo ; cecideruntque multi confoſſi, uſque ad portam aditûs civitatis.*
41 *Et ſedit Abimelec in Aduma : expulitque Zechel Gaalem & fratres ejus de Sechem.*
42 *Poſt illum quoque diem egreſſus eſt populus ad deſertum : & renuntiatum fuit id Abimeleco ;*
43 *Qui populum adducens diviſit eos in agmina ; ſtructiſque inſidiis in deſerto, vidit populum exeuntem è civitate : & cùm vidiſſet eos, invaſit illos, ac trucidavit.*
44 *Tum duxit Abimelec tria agmina quæ cum eo erant,*

ספר שופטים : י

cepit & ,illa die tota civitatē in pugnavit Abimelech Et
45 וַאֲבִימֶלֶךְ נִלְחָם בָּעִיר כֹּל הַיּוֹם הַהוּא וַיִּלְכֹּד אֶת־
,urbem diruit & ,interfecit ea in qui populum ac ,urbem
הָעִיר וְאֶת־הָעָם אֲשֶׁר־בָּהּ הָרָג וַיִּתֹּץ אֶת־הָעִיר
venerunt & ,Sechem turris domini omnes audierunt Et .sale eam consevit &
46 וַיִּזְרָעֶהָ מֶלַח׃ וַיִּשְׁמְעוּ כָּל־בַּעֲלֵי מִגְדַּל־שְׁכֶם וַיָּבֹאוּ
quòd ,Abimelech ipsi est Nunciatumque .Bethelberith arcem ad
47 אֶל־צְרִיחַ בֵּית אֵל בְּרִית׃ וַיֻּגַּד לַאֲבִימֶלֶךְ כִּי
Abimelech ascendit Et .Sechem turris domini omnes essent congregati
48 הִתְקַבְּצוּ כָּל־בַּעֲלֵי מִגְדַּל־שְׁכֶם׃ וַיַּעַל אֲבִימֶלֶךְ
Abimelech cepit & :secum qui populus omnis & ipse ,Salmon montem
הַר־צַלְמוֹן הוּא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וַיִּקַּח אֲבִימֶלֶךְ
,eā portavit & ,lignorum ramum præcidit & ,sua manu in secures
אֶת־הַקַּרְדֻּמּוֹת בְּיָדוֹ וַיִּכְרֹת שׂוֹכַת עֵצִים וַיִּשָּׂאֶהָ
Quod :secum qui populum ad dixitque :suū humerū super posuit &
וַיָּשֶׂם עַל־שִׁכְמוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־הָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ מָה
omnis etiam præciderūt Et .ego sicut facite ,festinate :feci vidistis
49 רְאִיתֶם עָשִׂיתִי מַהֲרוּ עֲשׂוּ כָמוֹנִי׃ וַיִּכְרְתוּ גַם־כָּל־
super posuerunt & ,Abimelech post iverunt & ,suum ramū vir populus
הָעָם אִישׁ שׂוֹכֹה וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיָּשִׂימוּ עַל־
etiam sunt mortui & :igni in arcem eis super combusserūt & ,arcem
הַצְּרִיחַ וַיַּצִּיתוּ עֲלֵיהֶם אֶת־הַצְּרִיחַ בָּאֵשׁ וַיָּמֻתוּ גַּם
ivit Et .mulieres & viri mille fere Sechem turris domini omnes
50 כָּל־אַנְשֵׁי מִגְדַּל־שְׁכֶם כְּאֶלֶף אִישׁ וְאִשָּׁה׃ וַיֵּלֶךְ
.eam cepit & ,Thebes in est castrametatus & :Thebes ad Abimelech
אֲבִימֶלֶךְ אֶל־תֵּבֵץ וַיִּחַן בְּתֵבֵץ וַיִּלְכְּדָהּ׃
omnes illuc fugerunt & ;civitatis medio in erat fortis turris Et
51 וּמִגְדַּל־עֹז הָיָה בְתוֹךְ־הָעִיר וַיָּנֻסוּ שָׁמָּה כָּל־
;se super clauserūt & ;civitatis domini omnes & ,mulieres & ,viri
הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְכֹל בַּעֲלֵי הָעִיר וַיִּסְגְּרוּ בַּעֲדָם
,turrim ad usque Abimelech venit Et .turris tectū super ascenderūt &
52 וַיַּעֲלוּ עַל־גַּג הַמִּגְדָּל׃ וַיָּבֹא אֲבִימֶלֶךְ עַד־הַמִּגְדָּל
illud comburendū ad ,turris ostiū ad usq; appropinquavit & :eā in pugnavit &
וַיִּלָּחֶם בּוֹ וַיִּגַּשׁ עַד־פֶּתַח הַמִּגְדָּל לְשָׂרְפוֹ
caput super currus fragmen una mulier projecit Et .igni in
53 בָאֵשׁ׃ וַתַּשְׁלֵךְ אִשָּׁה אַחַת פֶּלַח רֶכֶב עַל־רֹאשׁ
puerum ad cito clamavit Et .ejus calvariam quassavit & ;Abimelech
54 אֲבִימֶלֶךְ וַתָּרִץ אֶת־גֻּלְגָּלְתּוֹ׃ וַיִּקְרָא מְהֵרָה אֶל־הַנַּעַר
;me interfice & ,tuū gladium Evagina :ei dixit & ,sua vasa portantem
נֹשֵׂא כֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁלֹף חַרְבְּךָ וּמוֹתְתֵנִי
,ejus puer eū perfodit Et .eum interfecit Mulier :mihi dicant fortè ne
פֶּן־יֹאמְרוּ לִי אִשָּׁה הֲרָגָתְהוּ וַיִּדְקְרֵהוּ נַעֲרוֹ
:Abimelech esset mortu' quòd Israel viri viderunt Et .est mortu' &
55 וַיָּמֹת׃ וַיִּרְאוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל כִּי מֵת אֲבִימֶלֶךְ
malum Deus Reddiditque .suum locum in vir abierunt &
56 וַיֵּלְכוּ אִישׁ לִמְקֹמוֹ׃ וַיָּשֶׁב אֱלֹהִים אֵת רָעַת
septuaginta interficiendo ,suo patri fecerat quod ,Abimelech
אֲבִימֶלֶךְ אֲשֶׁר עָשָׂה לְאָבִיו לַהֲרֹג אֶת־שִׁבְעִים
reddidit Sechem virorum malum omne Et .suos fratres
57 אֶחָיו׃ וְאֵת כָּל־רָעַת אַנְשֵׁי שְׁכֶם הֵשִׁיב
filii Jotham maledictio eos ad venit & :eorum caput in Deus
אֱלֹהִים בְּרֹאשָׁם וַתָּבֹא אֲלֵיהֶם קִלְלַת יוֹתָם בֶּן־
.Jerubbaal
יְרֻבָּעַל׃

CAP. X. י

filius Tholah Israel salvandum ad Abimelech post surrexit Et
1 וַיָּקָם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ לְהוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל תּוֹלָע בֶּן־
monte in ,Samir in habitans ipse & ;Issachar vir ,Dodo filii Puah
פּוּאָה בֶּן־דּוֹדוֹ אִישׁ יִשָּׂשכָר וְהוּא־יֹשֵׁב בְּשָׁמִיר בְּהַר
.Ephraim
אֶפְרָיִם׃

Versio VULG. LAT.

45 Porrò Abimelech omni die illo oppugnabat urbem: quam cepit, interfectis habitatorib' ejus, ipsâque destructâ, ita ut 46 sal in ea dispergeret. Quod cùm audissent qui habitabant in turre Sichimorum, ingressi sunt fanum dei sui Berith, ubi fœdus cum eo pepigerant, & ex eo locus nomen acceperat, 47 qui erat munitus valdé. Abimelech quoq; audiens viros turris Sichimorum pariter cōglobatos, 48 Ascendit in montem Selmon cū omni populo suo: & arreptâ securi, præcîdit arboris ramum, impositúmque ferens humero, dixit ad socios; Quod me videtis facere, citò 49 facite. Igitur certatim ramos de arboribus præcidentes, sequebantur ducem. Qui circumdantes præsidium, succenderunt: atque ita factum est, ut fumo & igne mille homines necarentur, viri pariter & mulieres, habitatorum turris Si-50 chem. Abimelech autem inde proficiscens venit ad oppidum Thebes, quod circumdans ob-51 sidebat exercitu. Erat autem turris excelsa in media civitate, ad quam confugerant simul viri ac mulieres, & omnes principes civitatis, clausâ firmissimè januâ, & super turris tectum stantes per propugnacu-52 la. Accedénsque Abimelech juxta turrim, pugnabat fortiter: & appropinquans ostio, ignem supponere nitebatur. 53 Et ecce una mulier fragmen molæ desuper jaciens, illisit capiti Abimelech, & confre-54 git cerebrum ejus. Qui vocavit citò armigerum suum, & ait ad eum: Evagina gladium tuum, & percute me: ne forrè dicatur quòd à fœmina inter-55 fectus sim. Qui jussa perficiens, interfecit eum. Illóque mortuo, omnes qui cum eo erant de Israel, reversi sunt in 56 sedes suas. Et reddidit Deus malum, quod fecerat Abimelech contra patrem suū, interfectis septuaginta fratrib' suis. 57 Sichimitis quoque, quod operati erant, retributum est, & venit super eos maledictio Joatham filii Jerobaal.

CAP. X.

1 Post Abimelech surrexit dux in Israel Thola filius Phua patrui Abimelech, vir de Issachar, qui habitavit in Samir montis Ephraim.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

45 Καὶ Ἀβιμέλεχ (α) παρετάσσετο ἐν τῇ πόλει ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ϗ κατελάβετο τὴν πόλιν, ϗ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ (β) ἀπέκτεινεν, ϗ τὴν 46 πόλιν καθεῖλε, ϗ ἔσπειρεν αὐτὴν ἅλας. Καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄνδρες πύργου (γ) Συχέμ, ϗ 47 ἦλθον εἰς συνέλευσιν Βαιθηλβερίθ. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἀβιμέλεχ, ὅτι συνήχθησαν πάντες 48 οἱ ἄνδρες (δ) πύργου Συχέμ. Καὶ ἀνέβη Ἀβιμέλεχ εἰς ὄρος (ε) Σελμών, ϗ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ. ϗ ἔλαβεν Ἀβιμέλεχ (ζ) τὰς ἀξίνας ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ϗ ἔκοψε (η) κλάδον ξύλου, ϗ ἦρεν, ϗ ἔθηκεν ἐπὶ ὤμων αὐτοῦ· ϗ εἶπε (θ) πρὸς λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, Ὃ εἴδετέ με ποιοῦντα, 49 ταχέως ποιήσατε (ι) ὡς ἐγώ. Καὶ ἔκοψαν (κ) καί γε ἀνὴρ κλάδον πᾶς ἀνήρ, ϗ ἐπορεύθησαν ὀπίσω Ἀβιμέλεχ, ϗ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν συνέλευσιν, ϗ ἐνεπύρισαν ἐπ' αὐτοὺς τὴν συνέλευσιν ἐν πυρί· ϗ ἀπέθανον καί γε πάντες οἱ ἄνδρες πύργου Σικίμων, ὡσεὶ χίλιοι ἄνδρες 50 ϗ γυναῖκες. Καὶ ἐπορεύθη Ἀβιμέλεχ (λ) ἐκ Βαιθηλβερίθ, ϗ παρενέβαλεν ἐν Θήβης, ϗ 51 κατέλαβεν αὐτήν. Καὶ πύργος ἰσχυρὸς ἦν ἐν μέσῳ τῆς πόλεως, ϗ ἔφυγον ἐκεῖ πάντες οἱ ἄνδρες ϗ αἱ (μ) γυναῖκες τῆς πόλεως, ϗ ἔκλεισαν ἔξωθεν αὐτῶν, ϗ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ δῶμα τοῦ 52 πύργου. Καὶ ἦλθεν Ἀβιμέλεχ ἕως τοῦ πύργου, (ν) ϗ παρετάξαντο αὐτῷ· ϗ ἤγγισεν Ἀβιμέλεχ ἕως τῆς θύρας τοῦ πύργου (ξ) τοῦ 53 ἐμπρῆσαι αὐτὸν ἐν πυρί. Καὶ ἔρριψε γυνὴ μία κλάσμα (ο) ἐπιμύλιον ἐπὶ κεφαλὴν Ἀβι-54 μέλεχ, (π) ϗ ἔκλασε τὸ κρανίον αὐτοῦ. Καὶ ἐβόησε (ρ) ταχὺ πρὸς τὸ παιδάριον (σ) τὸ αἶρον τὰ σκεύη (τ) αὐτοῦ, ϗ εἶπεν αὐτῷ, Σπάσον τὴν ῥομφαίαν μου ϗ θανάτωσόν με, μήποτε εἴπωσι, Γυνὴ ἀπέκτεινεν αὐτόν. ϗ ἐξεκέντησεν αὐτὸν τὸ παιδάριον αὐτοῦ, ϗ (υ) ἀπ-55 έθανε. Καὶ εἶδεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὅτι ἀπέθανεν Ἀβιμέλεχ· (φ) ϗ ἐπορεύθησαν ἀνὴρ εἰς 56 τὸν τόπον αὐτοῦ. Καὶ (χ) ἐπέστρεψεν ὁ θεὸς (ψ) τὴν πονηρίαν Ἀβιμέλεχ, ἣν ἐποίησε τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀποκτεῖναι τοὺς ἑβδομήκοντα ἀδελφοὺς 57 αὐτοῦ. (ω) Καὶ τὴν πᾶσαν πονηρίαν ἀνδρῶν Συχὲμ ἐπέστρεψεν ὁ θεὸς εἰς κεφαλὴν αὐτῶν. ϗ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ κατάρα Ἰωάθαμ (α) υἱοῦ Ἱεροβαάλ.

Et Abimelech pugnavit in urbem 45 totâ die illâ: & cepit civitatem; & populū, qui in ea, interfecit: & civitatem destruxit, & seminavit eam sale. Et audierunt 46 omnes viri turris Sychem, & venerunt in (ee) conventū Bethel-Berith. Et nuntiatum est A- 47 bimelech, quia congregati sunt omnes viri turris Sychem. Et a- 48 scendit Abimelech in montem Selmon, & omnis populus, qui cum eo. Et sumpsit Abimelech secures in manu sua: & succîdit (ff) ramum ligni, & tulit, & posuit super humeros suos. Et dixit populo, qui secū; Quod vidistis me facientem, citò facite, sicut ego. Et succiderunt etiam vir ramum, 49 omnis vir: & iverunt post Abimelech, & imposuerunt super conventū, & incenderunt super eos conventum in igni. Et mortui sunt etiam omnes viri turris Sicimorum, circiter mille viri, & mulieres. Et ivit Abimelech (gg) 50 de Bethel-Berith, & castrametatus est in Thebes: & cepit eā. Et turris fortis erat in medio civi- 51 tatis: et fugerunt illuc omnes viri, et mulieres (hh) civitatis: et clauserunt (ii) deforis se; et ascenderunt super tectū turris. Et venit Abimelech usq; ad tur- 52 rim: et pugnaverunt cum eo. Et appropinquavit Abimelech usq; ad ostium turris ad incendendā eam in igni. Et projecit mulier una 53 fragmentū (kk) supermolare super caput Abimelech: & fregit craniū ejus. Et clamavit citò ad 54 puerū, qui ferebat vasa ejus: et dixit ei; Educ gladiū (ll) meū, et interfice me, nequando dicant, Mulier occîdit eū. Et transfodit eum puer ejus: et mortuus est. Et vidit vir Israel, quia mortuus 55 est Abimelech. Et iverunt vir ad locū suū. Et retulit Deus mali- 56 gnitatem Abimelech, quā fecerat patri suo, interficiendo septuaginta fratres suos. Et omnē malignita- 57 tem virorū Sychem retulit De' in caput eorū. Et supervenit super eos maledictio Joatham filii Jerobaal.

ΚΕΦ. Ι'.

1 Καὶ ἀνέστη μετὰ Ἀβιμέλεχ τοῦ σῶσαι τὸν Ἰσραήλ, Θωλὰ υἱὸς Φουά, υἱὸς πατραδέλφου αὐτοῦ, ἀνὴρ Ἰσσαχάρ· ϗ αὐτὸς (α) ᾤκει ἐν Σαμὶρ ἐν ὄρει Ἐφραίμ.

CAP. X.

Et surrexit post Abimelech, qui 1 salvū faceret Israel, Thola filius Phua filius (a) patrui ejus, vir de (b) Issachar. Et ipse habitabat in Samir in monte Ephrem.

MS.A. (α) ἐπολέμει ἐν τῇ (β) ἀνεῖλεν, (γ) Σικίμων, ϗ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὀχύρωμα οἴκου τοῦ Βαὰλ διαθήκης. Καὶ ἀπηγγέλη (δ) τοῦ πύργου Σικίμων. Καὶ (ε) Ἑρμών, αὐτὸς ϗ πᾶς (ζ) ἀξίνην (η) φορτίον ξύλων, ϗ ἔλαβεν αὐτό, ϗ ἐπέθηκεν ἐπὶ τοῖς ὤμοις αὐτοῦ· (θ) πρὸς τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, Τί ἴδετε (ι) ὡς ϗ ἐγώ. (κ) ϗ αὐτοὶ ἕκαστος φορτίον, ϗ ἦραν, ϗ ἐπορεύθησαν, ϗ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα, ϗ ἐνέπρησαν ἐπ' αὐτοὺς τὸ ὀχύρωμα ἐν πυρί· ϗ ἀπέθανον πάντες (λ) εἰς Θαιβαίς, ϗ περιεκάθισεν ἐπ' αὐτήν, ϗ προκατελάβετο αὐτήν. Καὶ πύργος ἦν ὑψηλὸς ἐν μέσῳ (μ) γυναῖκες, ϗ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως, ϗ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτούς, ϗ ἀνέβησαν (ν) καὶ ἐξεπολέμησαν αὐτόν· (ξ) ἐνπρῆσαι αὐτὸν (ο) μύλου ἐπὶ (π) ϗ συνέθλασεν τὸ (ρ) τὸ τάχος (σ) τὸν αἴροντα (τ) αὐτοῦ, Σπάσον τὴν μάχαιραν ϗ (υ) ἀπέθανεν Ἀβιμέλεχ. Καὶ (φ) ϗ ἀπῆλθον ἀνὴρ (χ) ἀπέστρεψεν (ψ) τὴν κακίαν Ἀβιμέλεχ, (ω) Καὶ πᾶσαν κακίαν ἀνδρῶν Σικίμων ἀπέστρεψεν κύριος εἰς τὴν κεφαλὴν (α) τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. MS.A. Κεφ. ι'. (α) κατῴκει ἐν Σαμαρείᾳ ἐν ὄρει

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

45 וַאֲבִימֶלֶךְ אַגִיחַ קְרָבָא בְּקַרְתָּא כָּל יוֹמָא הַהוּא וּכְבַשׁ יַת קַרְתָּא וְיַת עַמָּא דִי בַהּ קְטַל
46 וְתָרַע יַת קַרְתָּא וּזְרָעַהּ מִלְחָא׃ וּשְׁמַעוּ כָּל יָתְבֵי מִגְדַּל שְׁכֶם וַאֲתוֹ לִצְרִיחַ בֵּיתְאֵל לְמִגְזַר
47 קְיָם׃ וְאִתְחַוָּאָה לַאֲבִימֶלֶךְ אֲרֵי אִתְכַּנַּשׁוּ כָּל יָתְבֵי מִגְדַּל שְׁכֶם׃ וּסְלֵיק אֲבִימֶלֶךְ לְטוּרָא
48 דְצַלְמוֹן הוּא וְכָל עַמָּא דִי עִמֵּיהּ וּנְסֵיב אֲבִימֶלֶךְ יַת כּוּלְבַיָּא בִּידֵיהּ וּקְץ סוֹכַת אָעִין וּנְטַלַהּ
49 וְשַׁוִּי עַל כַּתְפּוֹהִי וַאֲמַר לְעַמָּא דִי עִמֵּיהּ מָה חֲזֵיתוּן עֲבָדִית אוֹחוּ עֲבִידוּ כְוָתִי׃ וּקְצוֹ אַף
כָּל עַמָּא גְבַר סוֹכֵיהּ וַאֲזַלוּ בָּתַר אֲבִימֶלֶךְ וְשַׁוִּיאוּ עַל צְרִיחַ וְאַדְלִיקוּ עֲלֵיהוֹן יַת צְרִיחַ
50 בְּנוּרָא וְאִתְקְטַלוּ אַף כָּל אֱנָשֵׁי מִגְדַּל שְׁכֶם כְּאֶלֶף גְּבַר וְאִתְּתָא׃ וַאֲזַל אֲבִימֶלֶךְ לְתֵבֵץ
51 וּשְׁרָא בְתֵבֵץ וּכְבָשַׁהּ׃ וּמִגְדַּל תַּקִּיף הֲוָה בְגוֹ קַרְתָּא וְאַפִּיכוּ לְתַמָּן כָּל גַּבְרַיָּא וּנְשַׁיָּא
52 וְכָל יָתְבֵי קַרְתָּא וְאַגִּיפוּ בְּאַפֵּיהוֹן וּסְלִיקוּ עַל אִגַּר מִגְדְּלָא׃ וַאֲתָא אֲבִימֶלֶךְ עַד מִגְדְּלָא
53 וַאֲגִיחַ קְרָבָא בֵיהּ וּקְרֵיב עַד תְּרַע מִגְדְּלָא לְאוֹקָדוּתֵיהּ בְּנוּרָא׃ וּרְמָת אִתְּתָא חֲדָא פַּלְגוּת
54 רְכַב רֵחַיָּא עַל רֵישָׁא דַאֲבִימֶלֶךְ וְרָעַת יַת גּוּלְגַּלְתֵּיהּ׃ וּקְרָא בִּפְרִיעַ לְעוּלֵימָא נָטֵיל זֵינֵיהּ
וַאֲמַר לֵיהּ שְׁלוֹף חַרְבָּךְ וְקַטּוֹלְנִי דִּלְמָא יֵימְרוּן עֲלַי אִתְּתָא קַטַּלְתֵּיהּ וְקַטְלֵיהּ עוּלֵימֵיהּ
55 וּמִית׃ וַחֲזוֹ גְּבַר יִשְׂרָאֵל אֲרֵי מִית אֲבִימֶלֶךְ וַאֲזַלוּ אֱנָשׁ לְאַתְרֵיהּ׃ וַאֲתֵיב יְיָ יַת בִּישַׁת אֲבִימֶלֶךְ
56 57 דַּעֲבַד לַאֲבוּהִי לְמִקְטַל יַת שַׁבְעִין אֲחוֹהִי׃ וְיַת כָּל בִּישַׁת אֱנָשֵׁי שְׁכֶם אֲתֵיב יְיָ בְּרֵישֵׁיהוֹן
וַאֲתַת לְהוֹן לְוָטַת יוֹתָם בַּר יְרֻבָּעַל׃

י

1 וְקָם בָּתַר אֲבִימֶלֶךְ לְמִפְרַק יַת יִשְׂרָאֵל תּוֹלָע בַּר פּוּאָה בַּר דּוֹדוֹ גַּבְרָא מִשִּׁבְטָא דְבֵית
יִשָּׂשכָר וְהוּא יָתִיב בְּשָׁמִיר בְּטוּרָא דְבֵית אֶפְרָיִם׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et Abimelech pugnavit in urbe omnē diem illū, & subegit urbem et populū qui in eâ occidit: & excîdit urbē, & seminavit eam sale. 45 Et audierunt omnes habitantes turris Sechem, & venerunt ad Fanū Bethel ad ineundū fœd'. 46 Et nunciatum est Abimelech, quòd congregati sunt omnes habitatores turris Sechem. 47 Et ascendit Abimelech ad montem Szalmon ipse & omnis popul' qui cū eo, & accepit Abimelech securim in manu suâ, & excîdit ramū arborū, & tulit eum, & posuit super humerū suū: & dixit populo qui cum eo; Quod vidistis, feci; festinate, facite ut ego. 48 Et exciderunt etiam omnis popul', vir ramū suum, & venerunt post Abimelech, & posuerunt super fanum, & incenderunt super eos fanum in igne; & occiderunt etiā omnes homines turris Sechem, ut mille virū & mulierē. 49 Et venit Abimelech ad Thebesz, & posuit in Thebesz, & subegit eam. 50 Et turris fortis fuit in medio urbis, & verterunt illuc omnes viri, et mulieres, & omnes habitatores urbis; & obseraverunt in faciebus suis, & ascenderunt super tectum turris. 51 Et venit Abimelech usque turrem & inivit bellū in eâ, & accessit usque portâ turris ad incendendum eam in igne. 52 Et jecit mulier una frustum currus molæ super caput Abimelech, & fregit calvariam ejus. 53 Et clamavit in festinatione ad puerum ferentem arma ejus, & dixit ei, Evagina ensem tuū, & occide me; fortasse dicent super me, Mulier occîdit eum: & occidit eum puer ejus, & mortuus est. 54 Et viderunt homo Israel, quod mortuus est Abimelech; & ierunt vir ad locum suum. 55 Et reddidit Domin' malum Abimelech, quod fecit patri suo, ad occidendum septuaginta fratres suos. 56 Et omne malū virorum Sechem reddidit Dominus in capitibus eorum; & venit eis maledictio Jotham filii Jerubaghal. 57

CAP. X.

Et surrexit post Abimelech ad liberandum Israel Tholagh filius Puah filii patrui sui, vir de tribu *domus* Issachar; & ipse habitans in Samir, in monte domus Ephraim. 1

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

45 * ܘܐܒܝܡܠܟ ܐܬܟܬܫ ܥܡ ܩܪܝܬܐ. ܟܠܗ ܝܘܡܐ ܗܘ .· ܘܟܒܫܗ ܠܩܪܝܬܐ. ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ
46 ܕܒܗ ܩܛܠ. ܘܣܚܦܗ ܠܩܪܝܬܐ. ܘܙܪܥܗ ܚܪܕܠܐ. * ܘܫܡܥܘ ܟܠܗܘܢ ܡܪܝܗ ܕܡܓܕܠ
47 ܫܟܝܡ .· ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܐܝܠ ܠܡܓܙܪ ܩܝܡܐ. * ܘܐܬܚܘܝ ܠܐܒܝܡܠܟ ܕܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗܘܢ
48 ܡܪܝܗ ܕܡܓܕܠ ܫܟܝܡ. * ܘܣܠܩ ܐܒܝܡܠܟ ܠܛܘܪܐ ܕܨܠܡܘܢ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ.
ܘܢܣܒ ܐܒܝܡܠܟ ܢܪܓܐ ܒܐܝܕܗ. ܘܦܣܩ ܣܘܟܬܐ ܕܩܝܣܐ. ܘܫܩܠܗ ܘܣܡܗ ܥܠ ܟܬܦܗ.
ܘܐܡܪ ܠܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܕܥܒܕܬ .· ܥܒܕܘ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܟܘܬܝ ܒܥܓܠ.
49 * ܘܦܣܩܘ ܐܦ ܟܠ ܚܕ ܣܘܟܬܗ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܐܒܝܡܠܟ. ܘܣܡܘ ܣܘܟܐ. ܘܐܘܩܕܘ ܠܩܪܝܬܐ
ܒܢܘܪܐ. ܘܡܝܬܘ ܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ ܕܒܡܓܕܠ ܫܟܝܡ. ܒܢܘܪܐ: ܐܝܟ ܐܠܦ ܓܒܪܐ
50 51 ܘܢܫܐ. * ܘܐܙܠ ܐܒܝܡܠܟ ܠܬܒܨ. ܘܫܪܐ ܥܠܝܗ ܘܟܒܫܗ. * ܘܡܓܕܠܐ ܚܣܝܢܐ ܗܘܐ ܒܓܘܗ
ܕܩܪܝܬܐ. ܘܥܪܩܘ ܠܬܡܢ ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܘܢܫܐ .· ܘܟܠܗܘܢ ܡܪܝܗ ܕܩܪܝܬܐ. ܘܐܚܕܘ
52 ܬܪܥܝܗܘܢ. ܘܣܠܩܘ ܠܐܓܪܐ ܕܡܓܕܠܐ. * ܘܐܬܐ ܐܒܝܡܠܟ ܥܕܡܐ ܠܡܓܕܠܐ. ܘܐܬܟܬܫ
53 ܥܡܗ. ܘܩܪܒ ܥܕܡܐ ܠܬܪܥܐ ܕܡܓܕܠܐ. ܕܢܘܩܕܝܘܗܝ ܒܢܘܪܐ. * ܘܫܕܬ ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܦܠܚܐ ܕܪܚܝܐ
54 ܥܠ ܪܫܗ ܕܐܒܝܡܠܟ .· ܘܬܒܪܬ ܩܪܩܦܬܗ. * ܘܩܪܐ ܡܚܕܐ ܠܛܠܝܐ ܕܫܩܠ ܙܝܢܘܗܝ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܡܛ ܣܝܦܟ. ܘܩܛܘܠܝܢܝ ܒܗ. ܕܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܥܠܝ. ܕܐܢܬܬܐ
55 ܩܛܠܬܗ. ܘܕܩܪܗ ܛܠܝܗ. ܘܡܝܬ. * ܘܚܙܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܡܝܬ ܠܗ ܐܒܝܡܠܟ .· ܘܐܙܠܘ
56 ܐܢܫ ܠܐܬܪܗ. * ܘܦܪܥܗ ܐܠܗܐ ܠܐܒܝܡܠܟ. ܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕ ܠܐܒܘܗܝ: ܕܩܛܠ ܫܒܥܝܢ
57 ܐܚܘܗܝ. * ܘܟܠܗ ܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕܘ ܐܢܫܐ ܕܫܟܝܡ. ܐܗܦܟ ܐܠܗܐ ܒܪܫܝܗܘܢ. ܘܐܬܬ
ܥܠܝܗܘܢ ܟܠܗ ܠܘܛܬܗ ܕܝܘܬܡ ܒܪ ܢܕܘܒܥܠ.

* ܦܨܠܐ * ܝ *

1 * ܘܩܡ ܒܬܪ ܐܒܝܡܠܟ ܠܡܦܪܩܗ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܬܘܠܥ ܒܪ ܦܘܐܐ ܒܪ ܕܕܗ. ܓܒܪܐ ܕܡܢ
ܝܣܟܪ. ܘܗܘ ܝܬܒ ܒܫܡܝܪ ܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ.

Tum oppugnavit Abimelec civitatem toto 45 illo die, subegitq; civitatem, totumq; populum qui erat in ea, trucidavit, civitatem evertit, & seminavit eam sinapi. Audientes au- 46 tem omnes domini Magdal-sechim, convenerunt ad ineundum in Beth-il fœdus. Et in- 47 dicatū est Abimeleco congregatos esse omnes dominos Magdal-sechim. Ascendit ergò A- 48 bimelec montem Selmon, & universus populus quem secum habebat; accepitq; Abimelec securim manu suâ, & succîdit ramum ligni, quem sublatum imposuit humero suo, dixitque ad populum quem secum habebat, Quod me fecisse vidistis, vos etiam festini facite ad exemplum meum. Amputaverunt igi- 49 tur quisq; ramum suum, & secuti sunt Abimelec, qui applicatâ strue civitatem igne combussit: sic omnes homines qui erant in Magdal-sechim, igne perierunt, circiter mille tam viri quàm mulieres. Abiit exinde A- 50 bimelec ad Tabas, & castrametatus adversùs Tabas, cepit illam. Turris autem fortissi- 51 ma erat in medio civitatis illius, cóque confugerunt omnes viri ac mulieres omnesque domini civitatis; clausisq; post se *januis*, turris tecta conscenderunt. Accedens autem 52 Abimelec ad turrim usque, oppugnabat eam; & cùm appropinquâsset usque ad ostium turris ut illud igni succenderet, Dejecit mulier 53 quædam fragmen superioris molæ in caput Abimelec, confregitque caput ejus. Qui mox 54 accersito puero suo armigero, dixit ad eum, Distringe gladium tuum, eoque me trucida, ne dicant de me, Mulier occîdit eum: transverberavit ergò eum juvenis, & mortuus est. Videntes autem filii Israel mortuum esse A- 55 bimelec, abierunt quisque in locum suum. Re- 56 pendit itaque Deus Abimeleco scelus quod commiserat in parentem suum, interficiendo septuaginta fratres suos. Totum quoq; ma- 57 lum quod fecerant Sechimitæ, refudit Deus in caput eorum, & evenit eis tota maledictio Jothami filii Nedubaal.

CAP. X.

Post Abimelec surrexit ad servandum Israelem Tolaa filius Phua filii avi ipsius, vir de Isachar, qui habitabat in Samir monte Aphremi. 1

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

45 * وساروا حتي صاروا الي باب القرية نهارا اجمع * وفتح القرية وظفر بها * وقتل كل من فيها *
46 وقلع بابها * وزرعها المبقلة المالحة * وسمع أهل حصن سخام * واجتمعوا جميعا الي بيت
47 48 ايل ليتحالفوا ويتعاهدوا هناك * واخبر ابيملك ان أهل حصن سخام قد اجتمعوا * فصعد
ابيملك الي جبل صلمون هو وجميع الشعب الذين كانوا معه * واخذ ابيملك فاسا بيده *
وقطع حطبا من الشجر وحمل على عاتقه * وقال للشعب الذين معه * كلما رايتموني اعمل اعملوا
49 انتم ايضا مثله * فقطع الذين معه كل امرئ حطبا وحمله وتبع ابيملك * وجمعوا حطبا كثيرا
واهج في الحطب نارا واحرق الحصن * ومات أهل حصن سخام كلهم بالنار * وكان عدد الذين
50 51 احرقوا من الرجال والنساء الف نفس * ثم انطلق ابيملك الي تاباص ونزل عليها وحصرها * وكان
52 في القرية حصن مشيد وهرب أهل القرية الرجال والنساء * ودخلوا الحصن * ودنا ابيملك الي
53 الحصن ليجاهد أهله * وتقدم الي باب الحصن ليحرقه بالنار * ورمته امراة من فوق بقطعة
54 من حجر الرحا * فوقعت على راس ابيملك وشدخت راسه * فدعا بالفتي الذي كان يحمل
سلاحه عجلا وقال له * اخرط سيفك يا بني واقتلني به * لئلا يقولوا ان امراة قتلته فبعجه
55 الفتي الذي كان يحمل سلاحه ومات * فلما راي بنو اسرائيل ان ابيملك قد مات * انصرف كل
56 انسان الي منزله * وجزي الله ابيملك بالشر الذي عمل ببيت ابيه * وقتله لاخوته السبعين *
57 * وكل البلاء الذي كان ارتكب لاهل سخام * رد كيدهم في نحرهم * وصار شرهم على رووسهم
ونزل بهم كل اللعن الذي لعنهم يوثام بن جدعون * * الفصل العاشر * * وقام بعد 1
ابيملك ليخلص بني اسرائيل توعال بن فوال بن عمه * رجل من قبيلة ايساخار * وكان نازلا في
سامير جبل افرايم *

Et totâ die procedentes quousque devenissent ad portam civitatis, civitatem expugnavit & obtinuit; & cæsis omnibus quotquot erant in illa, eruit portam ejus, 45 & consevit illam herbâ salsâ. Quo audito incolæ arcis Sechem simul convenerunt in Beth-il, ut ibi conjurarent conspirarentque. 46 Sed ubi renuntiatum est Abimeleco incolas arcis Sechem congregatos esse, 47 Ascendit Abimelec ad montem Selmon, ipse & totus populus qui cum eo erant: & arripiens Abimelec bipennem manu suâ, ligna cecidit ex arboribus, portavitque super humerū suum, & dixit populo qui secum erant, Quicquid me facere vidistis, facite vos etiam eodē modo. 48 Quare qui cum eo erant ceciderunt unusquisque ligna, portavit ea, & secutus est Abimelecum: & multis lignis congestis, ignem accendit in lignis, arcemque combussit: sic igne necati fuerunt omnes incolæ arcis Sechem; & fuit numerus eorū qui combusti sunt ex viris & mulieribus, mille animæ. 49 Deinde profectus Abimelec ad Tabas, castra posuit contra eam, & obsedit illam. 50 Erat autem in urbe illa propugnaculū munitum, & fugientes incolæ urbis tam viri quàm mulieres ingressi sunt propugnaculum. 51 Sed accedente Abimelec ad propugnaculū, ut oppugnaret gentem ejus, et appropinquante ad portā propugnaculi, ut combureret eam igni; 52 jaculata est in eū mulier quædā supernè fragmen lapidis molaris, quod super caput Abimeleci corruens fregit caput ejus. 53 Quare puero qui gestabat ejus arma, celeriter advocato, dixit ei, Stringe gladiū tuū ô fili mi, eoque me interfice, ne dicant, Mulier interfecit eum: confodit ergò eum puer ille qui gestabat arma ipsius, & mortuus est. 54 Cùm autem vidissent filii Israel mortuū esse Abimelecum, abiit unusquisque in domū suā. 55 Sic rependit Deus Abimeleco scelus quod commiserat in domum patris sui, & cædem septuaginta fratrum suorū: 56 Et pro toto infortunio quod susceptum fuerat à civibus Sechem, reddidit fraudem eorum in jugulum ipsorum, recidit malitia eorum in capita ipsorum, et descenderūt in eos maledictiones omnes quibus maledixerat eis Jothan filius Gedeonis. 57

CAP. X.

Surrexit autem post Abimelec ad salvandum filios Israelis Toal filius Phualis nepotis illius, vir de familia Isachar, qui degebat in Samir monte Ephraim. 1

,est mortuꝰ & :annis tribus & viginti Israel Judicavitque
2 וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה וַיָּמָת
: Ghilhadites Jair eum post surrexit Et .Samir in est sepultus &
3 וַיִּקָּבֵר בְּשָׁמִיר׃ וַיָּקָם אַחֲרָיו יָאִיר הַגִּלְעָדִי
ei fuit Et .annis duobus & viginti Israel judicavitque
4 וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה׃ וַיְהִי־לוֹ
triginta & ;pullos triginta super equitantes filii triginta
שְׁלֹשִׁים בָּנִים רֹכְבִים עַל־שְׁלֹשִׁים עֲיָרִים וּשְׁלֹשִׁים
diem ad usque ,Jair Chavvoth vocabant ipsi :eis urbes
עֲיָרִים לָהֶם לָהֶם יִקְרְאוּ חַוֺּת יָאִיר עַד הַיּוֹם
est sepultus & ,Jair est Mortuusque .Ghilhad terra in quæ ,hanc
5 הַזֶּה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַגִּלְעָד׃ וַיָּמָת יָאִיר וַיִּקָּבֵר
oculis in malum faciendum ad ,Israel filii addiderunt Et .Chamon in
6 בְּקָמוֹן׃ וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי
diis & ,Hastaroth & ;Behalim servieruntque ,Domini
יְהוָה וַיַּעַבְדוּ אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת־הָעַשְׁתָּרוֹת וְאֶת־אֱלֹהֵי
filiorum diis & ,Moab diis & ,Sidon diis & ,Aram
אֲרָם וְאֶת־אֱלֹהֵי צִידוֹן וְאֵת אֱלֹהֵי מוֹאָב וְאֵת אֱלֹהֵי בְנֵי־
non & ,Dominum dereliquerunt & : Pelistim diisque ,Hammon
עַמּוֹן וְאֵת אֱלֹהֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּעַזְבוּ אֶת־יְהוָה וְלֹא
eos vendidit & ;Israel in Domini nasus est Iratusque .ei servierunt
7 עֲבָדוּהוּ׃ וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכְּרֵם
,detriverunt Et .Hammon filiorum manu in & ,Pelistim manu in
8 בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים וּבְיַד בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיִּרְעֲצוּ
decem octo ,ipso anno in Israel filios perfregerunt &
וַיְרֹצְצוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁנָה הַהִיא שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה
terra in ,Jarden transitu in qui ,Israel filios omnes ,annis
שָׁנָה אֶת־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ
Jarden Hammon filii Transieruntque .Ghilhad in quæ Emoræi
9 הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בַּגִּלְעָד׃ וַיַּעַבְרוּ בְנֵי־עַמּוֹן אֶת־הַיַּרְדֵּן
: Ephraim domo in & ,Binjamin in & ,Jehudah in etiam pugnandum ad
לְהִלָּחֵם גַּם־בִּיהוּדָה וּבְבִנְיָמִין וּבְבֵית אֶפְרָיִם
ad Israel filii clamaverunt Et .valde Israel fuit angustia &
10 וַתֵּצֶר לְיִשְׂרָאֵל מְאֹד׃ וַיִּזְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־
,nostrum Deum dereliquimus quia &,tibi Peccavimus :dicendo Dominū
יְהוָה לֵאמֹר חָטָאנוּ לָךְ וְכִי עָזַבְנוּ אֶת־אֱלֹהֵינוּ
:Israel filios ad Dominus Dixitque .Behalim servivimus &
11 וַנַּעֲבֹד אֶת־הַבְּעָלִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
.Pelistim à & ,Hammon filiis à ,Emoræo ab & ,Ægyptiis ab Nonne
הֲלֹא מִמִּצְרַיִם וּמִן־הָאֱמֹרִי מִן־בְּנֵי עַמּוֹן וּמִן־פְּלִשְׁתִּים׃
,me ad clamâstis & ,vos oppresserūt Mahon & ,Hamalec & ,Sidonim Et
12 וְצִידוֹנִים וַעֲמָלֵק וּמָעוֹן לָחֲצוּ אֶתְכֶם וַתִּצְעֲקוּ אֵלַי
serviistis & ,me dereliquistis vos Et ?eorū manu de vos feci salvosque
13 וָאוֹשִׁיעָה אֶתְכֶם מִיָּדָם׃ וְאַתֶּם עֲזַבְתֶּם אוֹתִי וַתַּעַבְדוּ
,Ite .vos salvandum ad addam non idcirco ;alienis diis
14 אֱלֹהִים אֲחֵרִים לָכֵן לֹא־אוֹסִיף לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם׃ לְכוּ
faciant salutem ipsi :eis in elegistis quos ,deos ad clamate &
וְזַעֲקוּ אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם בָּם הֵמָּה יוֹשִׁיעוּ
ad Israel filii Dixeruntque .vestræ angustiæ tempore in vobis
15 לָכֶם בְּעֵת צָרַתְכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־
bonum omne secundùm nobis tu fac ;Peccavimus :Dominum
יְהוָה חָטָאנוּ עֲשֵׂה־אַתָּה לָנוּ כְּכָל־הַטּוֹב
removerunt Et .hac die nunc nos libera veruntamen :tuis oculis in
16 בְּעֵינֶיךָ אַךְ הַצִּילֵנוּ נָא הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיָּסִירוּ
,Domino servieruntque ,ipsorum interiore de extranei deos
אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר מִקִּרְבָּם וַיַּעַבְדוּ אֶת־יְהוָה
,Hammon filii sunt acciti Et .Israel labore in ejus anima est abbreviata &
17 וַתִּקְצַר נַפְשׁוֹ בַּעֲמַל יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּצָּעֲקוּ בְּנֵי עַמּוֹן
sunt castrametati &,Israel filii sunt collecti &:Ghilhad in sūt castrametati &
וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְעָד וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ
.Mispah in
בַּמִּצְפָּה׃

Versio VULG. LAT.

2 Et judicavit Israelem viginti
& tribꝰ annis, mortuúsq; est, ac
3 sepultꝰ in Samir. Huic successit
Jair Galaadites, qui judicavit
Israelem ꝑ viginti & duos an-
4 nos, Habens triginta filios se-
dentes super triginta pullos
asinarū, & principes triginta
civitatū, quæ ex nomine ejus
sunt appellatæ Havoth Jair, id
est, oppida Jair, usq; in præsen-
tem diem, in terra Galaad.
5 Mortuúsq; est Jair, ac sepultꝰ
in loco cui est vocabulū, Ca-
6 mon. Filii autē Israel peccatis
veteribꝰ jungentes nova, fe-
cerunt malū in conspectu Dñi,
& servierunt idolis, Baalim &
Astaroth, & diis Syriæ ac Si-
donis & Moab & filiorū Am-
mon & Philisthiim: dimise-
rúntq; Dominū, & non co-
7 luerunt eū. Contra quos Dñs
iratꝰ, tradidit eos in manꝰ Phi-
listhiim & filiorum Ammon.
8 Afflictíq; sunt, & vehementer
oppressi per annos decem &
octo, omnes qui habitabant
trans Jordanem in terra A-
9 morrhæi, qui est in Galaad: In
tantum, ut filii Ammon, Jor-
dane transmisso, vastarent Ju-
dam & Benjamin & Ephraim:
10 afflictúsq; est Israel nimis. Et
clamantes ad Dñm, dixerunt;
Peccavimus tibi, quia dereli-
quimus Dñm Deū nostrū, &
11 servivimus Baalim. Quibus
locutus est Dñs; Numquid non
Ægyptii & Amorrhæi, filiíq;
12 Ammon & Philisthiim, Sido-
nii quoq; & Amalec & Cha-
naan, oppresserunt vos, &
clamâstis ad me, & erui vos de
13 manu eorū? Et tamen reli-
quistis me, & coluistis deos
alienos: idcircò non addam ut
14 ultrà vos liberem: Ite, & in-
vocate deos quos elegistis:
ipsi vos liberent in tempore
15 angustiæ. Dixerúntq; filii Israel
ad Dñm; Peccavimus, redde
tu nobis quidquid tibi placet:
16 tantùm nunc libera nos. Quæ
dicentes, omnia de finibꝰ suis
alienorū deorum idola proje-
cerunt, et servierunt Dño Deo:
qui doluit super miseriis eo-
17 rum. Itaque filii Ammon con-
clamantes in Galaad fixére
tentoria: contra quos con-
gregati filii Israel, in Maspha
castrametati sunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσι (β) τρία ἔτη, ϗ
3 ἀπέθανε, ϗ ἐτάφη (γ) ἐν Σαμίρ. Καὶ ἀνέστη
μετ' αὐτὸν (δ) Ἰαῒρ ὁ Γαλαάδ, ϗ ἔκρινε τὸν Ἰσ-
4 ραὴλ (ε) εἴκοσι δύο ἔτη. (ζ) Καὶ ἦσαν αὐτῷ τριά-
κοντα ϗ δύο υἱοὶ (η) ἐπιβαίνοντες ἐπὶ τριάκον-
τα (θ) δύο πώλους· ϗ τριάκοντα δύο πόλεις αὐ-
τοῖς· ϗ (ι) ἐκάλουν αὐτὰς ἐπαύλεις (κ) Ἰαῒρ ἕως
5 τῆς ἡμέρας ταύτης (λ) ἐν γῇ Γαλαάδ. Καὶ ἀπ-
6 έθανεν (μ) Ἰαῒρ, ϗ ἐτάφη ἐν (ν) Ῥαμμών. Καὶ
προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ξ) τοῦ ποιῆσαι τὸ
πονηρὸν (ο) ἐνώπιον κυρίου, ϗ (π) ἐδούλευσαν τοῖς
Βααλὶμ, ϗ τῇ Ἀσταρὼθ, ϗ τοῖς (ρ) θεοῖς Ἀ-
ρὰμ, ϗ τοῖς θεοῖς Σιδῶνος, ϗ τοῖς θεοῖς
Μωὰβ, ϗ τοῖς θεοῖς υἱῶν Ἀμμὼν, ϗ τοῖς
θεοῖς (σ) Φυλιστιὶμ, ϗ ἐγκατέλιπον τὸν κύριον,
7 ϗ οὐκ ἐδούλευσαν αὐτῷ. (τ) Καὶ ὠργίσθη θυμῷ
κύριος ἐν Ἰσραὴλ, ϗ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χει-
ρὶ (υ) Φυλιστιὶμ, ϗ ἐν χειρὶ υἱῶν Ἀμμών. (φ)
8 Καὶ ἔθλιψαν ϗ ἔθλασαν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν
τῷ (χ) καιρῷ ἐκείνῳ ὀκτωκαίδεκα ἔτη,
(ψ) τοὺς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς ἐν τῷ πέ-
ραν τοῦ Ἰορδάνου (ω) ἐν γῇ τοῦ Ἀμορραίου τοῦ ἐν
9 Γαλαάδ. Καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν τὸν Ἰορ-
δάνην (α) παρατάξασθαι πρὸς Ἰούδαν, ϗ
Βενιαμὶν, ϗ πρὸς Ἐφραίμ· ϗ ἐθλίβησαν
10 οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σφόδρα. Καὶ ἐβόησαν οἱ υἱοὶ
Ἰσραὴλ πρὸς κύριον, λέγοντες, Ἡμάρτομέν
σοι, ὅτι ἐγκατελίπομεν (β) τὸν θεὸν, ϗ (γ) ἐ-
11 δουλεύσαμεν τῷ Βααλίμ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς
τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, (δ) Μὴ οὐχὶ ἐξ Αἰγύπτου,
ϗ ἀπὸ τοῦ Ἀμορραίου, ϗ ἀπὸ υἱῶν Ἀμμὼν, ϗ
12 ἀπὸ Φυλιστιὶμ, Καὶ Σιδωνίων, ϗ Ἀμαλὴκ, ϗ
Μαδιὰμ, οἳ ἔθλιψαν ὑμᾶς; ϗ ἐβοήσατε πρὸς
13 με, ϗ ἔσωσα ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν; Καὶ ὑ-
μεῖς ἐγκατελίπετέ με, ϗ (ε) ἐδουλεύσατε
θεοῖς ἑτέροις. διὰ τοῦτο οὐ προσθήσω τοῦ σῶσαι
14 ὑμᾶς. (ζ) Πορεύεσθε, ϗ βοήσατε πρὸς τοὺς
θεοὺς οὓς ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς, ϗ αὐτοὶ σωσά-
15 τωσαν ὑμᾶς ἐν καιρῷ θλίψεως ὑμῶν. Καὶ εἶ-
παν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον, Ἡμάρτο-
μεν, ποίησον σὺ ἡμῖν (η) κατὰ πᾶν τὸ ἀγαθὸν
ἐν ὀφθαλμοῖς σου, πλὴν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐν τῇ ἡ-
16 μέρᾳ ταύτῃ. (θ) Καὶ ἐξέκλιναν τοὺς θεοὺς τοὺς
ἀλλοτρίους ἐκ μέσου αὐτῶν, ϗ (ι) ἐδούλευσαν
τῷ κυρίῳ μόνῳ· ϗ ὠλιγώθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
17 ἐν κόπῳ Ἰσραήλ. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἀμ-
μὼν, ϗ παρενέβαλον ἐν Γαλαάδ. (κ) ϗ συνή-
χθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, ϗ παρενέβαλον (λ)
ἐν τῇ σκοπιᾷ.

*Et judicavit Israel viginti tres an- 2
nos: et mortuus est, & sepultus est
in Samir. Et surrexit post eū Jair, 3
qui de Galaad: et judicavit Israel
viginti duos annos. Et erāt ei (c) 4
triginta et duo filii inscendentes
super triginta duos pullos: & tri-
ginta duæ civitates eis. Et voca-
bant eas oppida Jair usque in diē
hanc in terra Galaad. Et mortuus 5
est Jair, et sepultus est in (d) Rha-
mon. Et addiderunt filii Israel 6
facere malum in conspectu Domi-
ni: & servierunt ipsis Baalim, &
(e) Astaroth, & diis (f) Aram, &
diis Sidoniis, & diis Moab, &
diis filiorū Ammon, & diis (g)
Phylistiim: et dereliquerunt Do-
minum, & non servierunt ei. Et 7
iratus est furore Dominus in Is-
rael: & vendidit eos in manu
Phylistiim, & in manu filiorum
Ammon. Et tribulaverunt, & fre- 8
gerunt filios Israel in tempore il-
lo octo & decem annis, omnes fi-
lios Israel, qui trans Jordanem,
in terra ipsius Amorrhi, qui in
Galaad. Et transierunt filii Am- 9
mon Jordanem ad pugnandum
adversùs Judam, & Beniamin,
& adversùs Ephræm. Et vexati
sunt filii Israel valdè. Et clama- 10
verunt filii Israel ad Dominum,
dicentes; Peccavimꝰ tibi: quia de-
reliquimus Deum, & servivi-
mus (h) ipsi Baalim. Et dixit Do- 11
minꝰ ad filios Israel; Nónne (i) ab
Ægypto, & ab Amorrhæo, & à
filiis Ammon, & à Phylistiim, Et 12
Sidoniis, & Amalec, & Madiā,
ii qui tribulaverunt vos? Et cla-
mâstis ad me, & salvavi vos de
manu eorū? Et vos dereliquistis 13
me: & servivistis diis aliis. Pro-
pter hoc non apponā salvare vos.
Ite, & clamate ad deos, quos ele- 14
gistis vobis ipsis: & ipsi salvent
vos in tempore tribulationis ve-
stræ. Et dixerunt filii Israel ad 15
Dominū; Peccavimꝰ, fac tu nobis
juxta (k) omne, quod bonū in ocu-
lis tuis: veruntamen erue nos in
die hac. Et removerunt deos a- 16
lienos de medio sui; & servierunt
Domino soli: et (l) diminuta est a-
nima ejꝰ in labore Israel. Et ascen- 17
derunt filii Ammō, & castrame-
tati sunt in Galaad. Et congrega-
ti sunt filii Israel, & castrameta-
ti sunt in (m) specula.*

MS.A. (β) ϗ τρία (γ) ἐν Σαμαρείᾳ. (δ) Ἰαεὶρ ὁ Γαλααδίτης, (ε) εἴκοσι ϗ δύο (ζ) Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ (η) ἐπιβεβηκότες (θ) ϗ δύο (ι) ἐκάλεσεν (κ) Ἰαεὶρ (λ) αἵ εἰσιν ἐν τῇ Γαλαάδ. (μ) Ἰαείρ, (ν) Ῥαμμώ. (ξ) ποιῆσαι τὸ (ο) ἔναντι (π) ἐλάτρευσαν τοῖς Βααλεὶμ, (ρ) θεοῖς Σιδῶνος, ϗ τοῖς θεοῖς Συρίας, ϗ τοῖς θεοῖς Μωὰβ, (σ) τῶν ἀλλοφύλων, (τ) Καὶ ἐθυμώθη κύριος ἐν τῷ Ἰσραήλ, (υ) ἀλλοφύλων, (φ) Καὶ ἐσάθρωσαν ϗ ἔθλασαν (χ) ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ (ψ) πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ (ω) ἐν τῇ γῇ τοῦ Ἀμορραίου ἐν τῇ Γαλααδίτιδι. (α) ἐκπολεμῆσαι ϗ ἐν τῷ Ἰούδα, ϗ Βενιαμεὶν, ϗ ἐν τῷ οἴκῳ Ἐφραίμ· (β) τὸν κύριον θεὸν ἡμῶν, (γ) ἐλατρεύσαμεν τοῖς Βααλείμ. (δ) Οὐχὶ Αἰγύπτιοι, ϗ Ἀμορραῖοι, ϗ οἱ υἱοὶ Ἀμμών, ϗ Μωὰβ, ϗ οἱ ἀλλόφυλοι, Καὶ Σιδώνιοι, ϗ Μαδιὰμ, ϗ Ἀμαλὴκ, ἐξέθλιψαν ὑμᾶς; ϗ ἐκεκράξατε πρὸς με, (ε) ἐλατρεύσατε (ζ) Βαδίζετε, ϗ βοᾶτε (η) κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἀρέσκῃ ἐνώπιόν σου, πλὴν κύριε ἐξελοῦ (θ) Καὶ μετέστησαν τοὺς (ι) ἐλάτρευσαν τῷ κυρίῳ, ϗ οὐκ εὐηρέστησεν ἐν τῷ λαῷ, ϗ ὠλιγοψύχησεν ἐν τῷ κόπῳ (κ) ϗ ἐξῆλθον οἱ (λ) ἐν τῇ Μασσηφά. Καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ Γαλαάδ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 וְדָן יָת יִשְׂרָאֵל עַסְרִין וּתְלָת שְׁנִין וּמִית וְאִתְקְבַר בְּשָׁמִיר : וְקָם בָּתְרוֹהִי יָאִיר גִלְעָדָאָה וְדָן
3 יָת יִשְׂרָאֵל עַסְרִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין : וַהֲווֹ לֵיהּ תְּלָתִין בְּנִין רָכְבִין עַל תְּלָתִין עוּלִין וּתְלָתִין
4 קִרְוִין לְהוֹן לְהוֹן קְרַן כַּפְרָנֵי יָאִיר עַד יוֹמָא הָדֵין דִּי בְּאַרְעָא דְגִלְעָד : וּמִית יָאִיר וְאִתְקְבַר
5 בְּקָמוֹן : וְאוֹסִיפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וּפְלַחוּ יָת בַּעֲלַיָא וְיָת עַשְׁתְּרָתָא וְיָת
6 טַעֲוַת אֲרָם וְיָת טַעֲוַת צִידוֹן וְיָת טַעֲוַת מוֹאָב וְיָת טַעֲוַת בְּנֵי עַמּוֹן וְיָת טַעֲוַת פְּלִשְׁתָּאֵי
7 וּשְׁבַקוּ יָת פּוּלְחָנָא דַיְיָ וְלָא פְּלַחוּ קֳדָמוֹהִי : וּתְקֵיף רוּגְזָא דַיְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וּמְסַרִנוּן בְּיַד
8 פְּלִשְׁתָּאֵי וּבְיַד בְּנֵי עַמּוֹן : וּדְחַקוּ וְשַׁעְבִּידוּ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּשַׁתָּא הַהִיא תְּמַנְיָא עַסְרֵי שְׁנִין
9 יָת כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּבְעִבְרָא דְיַרְדְּנָא בְּאַרְעָא אֱמוֹרָאָה דִּי בְגִלְעָד : וַעֲבַרוּ בְנֵי עַמּוֹן יָת
יַרְדְּנָא לְאַגָּחָא קְרָבָא אַף בִּיהוּדָה וּבְבִנְיָמִין וּבְבֵית אֶפְרַיִם וְעָקַת לְיִשְׂרָאֵל
10 לַחֲדָא : וּזְעִיקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ לְמֵימַר חַבְנָא קֳדָמָךְ וַאֲרֵי שְׁבַקְנָא יָת פּוּלְחָנָא דַיְיָ
11 אֱלָהָנָא וּפְלַחְנָא יָת בַּעֲלַיָא : וַאֲמַר יְיָ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל הֲלָא מִמִּצְרַיִם וּמִן אֱמוֹרָאָה וּמִן בְּנֵי
12 עַמּוֹן וּמִן פְּלִשְׁתָּאֵי : וְצִידוֹנָאֵי וַעֲמָלְקָאֵי וּמְעוֹנָאֵי דְּחָקוּ יָתְכוֹן וּזְעֵקְתּוּן קֳדָמַי וּפְרָקִית
13 יָתְכוֹן מִידֵיהוֹן : וְאַתּוּן שְׁבַקְתּוּן פּוּלְחָנִי וּפְלַחְתּוּן לְטַעֲוַת עַמְמַיָא בְּכֵן לָא אוֹסֵיף לְמִפְרַק
14 יָתְכוֹן : אֱזִילוּ וּצְלוֹ קֳדָם טַעֲוָתָא דְאִתְרְעֵיתוּן בְּהוֹן אִינוּן יִפְרְקוּן לְכוֹן בְּעִדָּן עָקַתְכוֹן :
15 וַאֲמַרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ חַבְנָא עֲבֵיד אַתְּ לָנָא כְּכָל דְּתָקִין קֳדָמָךְ בְּרַם שֵׁיזֵבְנָא כְּיוֹמָא
16 הָדֵין : וְאַעְדִּיאוּ יָת טַעֲוַת עַמְמַיָא מִבֵּינֵיהוֹן וּפְלַחוּ קֳדָם יְיָ וְעָקַת נַפְשֵׁיהּ בְּעָמַל
17 יִשְׂרָאֵל : וְאִתְכְּנִישׁוּ בְּנֵי עַמּוֹן וּשְׁרוֹ בְגִלְעָד וְאִתְכְּנִישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּשְׁרוֹ בְּמִצְפָּה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et judicavit Israel viginti et tribꝰ annis, et mortuꝰ est et sepultꝰ est in Samir. 2
Et surrexit post eum Jair Gilghadæus, & judicavit Israel viginti & duo- 3
bus annis. Et fuerunt illi triginta filii equitantes super triginta pullos, 4
& triginta urbes illis: illis *vocarunt* oppida Jair usque ad diem hanc, quæ
in terrâ Gilghad. Et mortuus est Jair, & sepultus est in Kamon. Et addi- 5
derunt filii Israel ad faciendum quod malum ante Dominum, & coluerunt 6
Baghalaja, & Ghasthratha, & errores Aram, & errores Szidon, & er-
rores Moab, & errores filiorum Ghamon, & errores Pelistæorum; & re-
liquerunt cultum Domini, & non servierunt coram eo. Et fortificata est 7
indignatio Domini in Israel, & tradidit eos in manu Pelistæorum, & in
manu filiorum Ghamon. Et oppresserunt & humiliaverunt filios Israel in 8
anno illo octodecim annis omnes filios Israel, qui in transitu Jordanis in
terra Emorrhæi, qui in Gilghad. Et transierunt filii Ghamon Jordanem ad 9
ineundū bellū etiā in Jehuda, & in eos qui domꝰ Binjamin, & in eos qui domꝰ
Ephraim; & tribulatum est Israeli valde. Et clamaverunt filii Israel ante 10
Dñm ad dicendum: Peccavimus ante te, et quòd deseruimꝰ cultum Domini
Dei nostri, & colimus Baghalaja. Et dixit Dominus filiis Israel: Nonne ex 11
Misraim & ex Emorræis, & ex filiis Ghamon, & ex Pelistæis; Et ex Szi- 12
donæis, et Ghamalkæis, et homo Meghō afflixerunt vos, et rogâstis ante me:
et liberavi vos de *manu* eorum? Et vos deseruistis cultum meum, et ser- 13
viistis erroribꝰ gentiū; itaque non addam ad liberandum vos. Ite et rogate 14
ab erroribus quibus voluistis in eis, num ipsi potentes ad liberandum vos in
tempore afflictionis vestræ. Et dixerunt filii Israel ante Dominū, Pec- 15
cavimꝰ, fac tu nobis sicut omne quod constitutum ante te; verū libera nos
nunc die hâc. Et abjecerūt errores gentiū ex inter ipsos, et servierunt ante 16
Dominū; et arctata est anima ejus in labore Israel. Et congregati sunt filii 17
Ghamon, et posuerunt in Gilghad, et congregati sunt filii Israel, et posuerunt in *Mizpa*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܘܕܢ ܠܐܝܣܪܝܠ ܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܘܡܝܬ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܫܡܝܪ. * ܘܩܡ ܡܢ ܒܬܪܗ
3 ܝܐܝܪ ܓܠܥܕܝܐ. ܘܕܢ ܠܐܝܣܪܝܠ ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. * ܘܗܘܘ ܠܗ ܬܠܬܝܢ ܒܢܝܢ. 4
ܪܟܒܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܬܠܬܝܢ ܥܝܠܝܢ. ܘܬܠܬܝܢ ܩܘܪܝܐ ܐܝܬ ܗܘܝ ܠܗܘܢ. ܘܩܪܝܢ ܗܘܘ
ܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܝܐܝܪ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܒܓܠܥܕ. * ܘܡܝܬ ܝܐܝܪ. ܘܐܬܩܒܪ 5
ܒܩܡܘܢ. * ܘܐܘܣܦܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܦܠܚܘ ܠܒܥܠܐ 6
ܘܠܥܣܬܪܬ. ܘܠܐܠܗܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܠܐܠܗܐ ܕܨܝܕܢ. ܘܠܐܠܗܐ ܕܡܘܐܒ. ܘܠܐܠܗܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ.
ܘܠܐܠܗܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܠܐܠܗܐ ܕܫܪܟܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܫܒܩܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܦܠܚܘܗܝ. * ܘܐܬܚܡܬ 7
ܪܘܓܙܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ . ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܝ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܒܐܝܕܝ ܒܢܝ ܥܡܘܢ.
* ܡܪܕܘ ܘܐܠܨܘ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܗܝ ܫܢܬܐ. ܠܬܡܢܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ 8
ܐܝܣܪܝܠ ܕܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܒܐܪܥܐ ܕܐܡܘܪܝܐ ܕܒܓܠܥܕ. * ܘܥܒܪܘ ܒܢܝ ܥܡܘܢ 9
ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܝܗܘܕܐ. ܘܥܡ ܒܢܝ ܐܦܪܝܡ. ܘܥܩܬ ܠܐܝܣܪܝܠ ܛܒ. * ܘܩܥܘ 10
ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܚܛܝܢ ܠܟ ܕܫܒܩܢ ܠܐܠܗܢ. ܘܦܠܚܢ ܠܒܥܠܐ.
11 12 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܐ ܡܨܪܝܐ ܘܡܘܐܒܝܐ. * ܘܨܝܕܢܝܐ. ܘܥܡܠܩܝܐ ܘܥܡܘܢ
ܐܠܨܘܟܘܢ. ܘܩܥܝܬܘܢ ܠܘܬܝ. ܘܦܪܩܬܟܘܢ ܡܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. * ܘܐܢܬܘܢ ܫܒܩܬܘܢܢܝ. 13
ܘܦܠܚܬܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܐܘܣܦ ܠܡܦܪܩܟܘܢ. * ܙܠܘ ܩܥܘ 14
ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܕܨܒܝܬܘܢ ܒܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܦܪܘܩܐ ܒܥܕܢܐ ܕܐܘܠܨܢܟܘܢ.
* ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ. ܚܛܝܢ ܠܟ. ܥܒܕ ܠܢ ܐܝܟ ܕܫܦܪ ܩܕܡܝܟ. 15
ܒܪܡ ܦܨܢ ܝܘܡܢܐ. * ܘܐܥܒܪܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ ܡܢ ܒܝܢܬܗܘܢ. 16
ܘܦܠܚܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܬܟܪܝܬ ܢܦܫܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. 17
ܘܫܪܘ ܒܓܠܥܕ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܪܘ ܒܡܨܦܝܐ.

* Is judicavit Israelem viginti tribus annis, 2
& mortuus ac sepultus est in Samir. Post 3
hunc etiam surrexit Jair Gelaadites, qui ju-
dicavit Israelem viginti duobus annis: Ha- 4
buitque triginta liberos equitantes triginta
asellas: & hi habebant triginta civitates,
quas vocabant Oppida Jair, in hunc usque di-
em, & sunt in terra Gelaad. Tum mortuus est 5
Jair & sepultus in Camon. Filii autem Is- 6
rael rursum fecerunt quod malum erat co-
ram Domino, colueruntque Baal, & Esthe-
roth, & deos Edom, & deos Saidon, & de-
os Moab, & deos filiorum Ammon, & deos
Palestinorum, deos denique reliquarum
gentium, deseruerunt que Dñm, & non colue-
runt eum. Quapropter æstuavit ira Dñi in Isra- 7
elem, tradiditque eos in manum Palestinorū,
et manū filiorum Ammon: Qui rebellan- 8
tes vexârunt filios Israel ab illo anno octode-
cim annis, cunctos *videlicet* Israelitas qui
erant trans Jordanem in terra Amorrhæo-
rum, quæ est in Gelaad. Imò trajecerunt filii 9
Ammon ad pugnandum contra Judam &
contra filios Aphrem: quod cùm valdè mo-
lestum esset Israeli, Exclamârunt filii Isra- 10
el ad Dominum, dicentes, Peccavimus in te
deserentes Deum nostrum, & colentes Baal.
Dixit autem Dominus ad filios Israel, An- 11
non Ægyptii, & Moabitæ, Saidonii, & 12
Amalec, & Ammon afflixerunt vos; &
clamâstis ad me, eripuíque vos de mani-
bus eorum? Vos tamen deseruistis me, 13
& coluistis deos alienos: idcirco non per-
gam ulteriùs servare vos. Ite, orate apud 14
deos quibus oblectati estis, ipsi sint vobis
vindices in tempore afflictionis vestræ. Di- 15
xerunt autem filii Israel ad Dominum, Pec-
cavimus in te, fac tu nobis quicquid tibi
placuerit, modò eripias nos hodiernâ die.
Et amoverunt filii Israel deos externos è 16
medio sui, & coluerunt Dominum; affli-
ctus enim erat animus Israelis. Itaque 17
congregati filii Ammon, castra fixerunt in
Gelaad; et congregati filii Israel, castra
posuerunt in Masphia.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 3 * وصار قاضيا على بني اسرايل ثلثة وعشرين سنة * ومات ودفن في سامير * وقام بعده يائير
4 الجلعاداني * وصار قاضيا لبني اسرايل اثنين وعشرين سنة * وكان له ثلثون ابنا يركبون ثلثين
5 مهرا * وكان لهم ثلثون قرية * وكان القرى تدعى مزارع يائير الذي في ارض جلعاد * وتوفي
6 يائير ودفن في قمون * وعاد بنو اسرايل في سيئاتهم والعمل القبيح امام الرب * وعبدوا بعلا الصنم
وسجدوا لاله ادوم * واله فلسطين * ولالهة الشعوب الاخر * واجتنبوا عبادة الله * ولم يستعبدوا له *
7 8 * واشتد غضب الرب عليهم * وسلط الرب عليهم اهل فلسطين وبني عمون * وضيقوا على بني
اسرايل * واضطهدوهم من تلك السنة الى ثمانية عشر سنة * وضيقوا على جميع بني اسرايل *
9 الذين كانوا على عبر الاردن في ارض الاموراniين * الذين كانوا نزولا بجلعاد * وجاز بنو عمون
الاردن ليحاربوا بني يهودا * وبني بنيامين * وبني افرام ايضا * واضطر بنو اسرايل * وضاق بهم
10 جدا * وهتف بنو اسرايل الى الرب وقالوا * اذنبنا واجرمنا امامك * حيث اجتنبناك وعبدنا
11 بعلا * فقال الرب لآل اسرايل * اليس اهل مصر والموابيين * وبنو عمون * واهل فلسطين * واهل
12 13 عماليق * والصيدانيون ضيقوا عليكم * وصرختم الي فخلصتكم منهم * وانتم اجتنبتموني
14 وعبدتم الهة اخر * من اجل هذا لا اعود اخلصكم ايضا * انطلقوا فصلوا للالهة التي
15 هويتموها * هي تخلصكم في وقت شدائدكم * قال بنو اسرايل للرب * اخطانا *
16 اليك يا رب واسانا * فاصنع بنا ما احببت ورضيت به * ولكن انقذنا الآن * فنحوا بنو اسرايل
17 الالهة الغريبة من بينهم * وعبدوا الله الرب * لان انفسهم ضاقت * واجتمع بنو عمون ونزلوا
جلعاد * واجتمع بنو اسرايل ونزلوا مصفيا *

*Fuitq; judex super filios Israel viginti 2
tribus annis, & mortuus est ac sepultus
in Samir. Post eum surrexit Jair Gala 3
adites, fuitq; judex filiorū Israel viginti
duobus annis. Habebat hic triginta filios 4
qui vehebantur triginta pullis: habebant
& triginta oppida; & oppida illa voca-
bantur Rura Jair, quæ extant in terra Ga-
laad. Defunctus est autem Jair, & se- 5
pultus in Cammon. Et recurrentes filii 6
Israel ad iniquitates suas turpéq; facinus
coram Domino, servierunt Baal idolo,
& adorârunt deum Edom, & deum Pa-
lestinæ, & deos reliquarū gentium; &
recesserunt à cultu Dei, & non servie-
runt ipsi. Quare sæviente in eos irâ 7
Domini, immisit in eos Dominus Palesti-
nos & filios Ammon: Qui infestârunt 8
filios Israel, & persecuti sunt eos ab illo
anno usq; ad annum decimum octavum:
infestârunt inquam cunctos Israelitas
qui erant trans Jordanem in terra A-
morrhæorum qui habitabant in Galaad.
Quin trajecerunt filii Ammon Jordanem 9
ut dimicarent contra filios Juda, & filios Benjamin, ac etiam filios Ephrem; adeo ut in summo discrimine & angustia versarentur Israelitæ. Clamaverunt 10 igitur Israelitæ ad Dominum, ac dicentes, Peccavimus & deliquimus coram te, recedentes à te & servientes Baal. Dixit autem 11 Dominus Israelitis, Nonne Ægyptii, & Moabitæ, & filii Ammon, & Palestini, & Amalecitæ, & Sidonii infestârunt 12 vos? & cum rogassetis me, liberavi vos ab eis? Vos autem recedentes à me 13 servivistis diis aliis? Hic de causa non liberabo vos amplius. Ite, precamini deos 14 quos amatis, ipsi vos liberent in tempore calamitatum vestrarum. Dixerunt autem Israelitæ Domino, Peccavimus tibi ô Domine, 15 & iniquè gessimus; fac nobis quicquid volueris, & gratum tibi fuerit, veruntamen erue nos hoc tempore. Tum removerunt Israelitæ deos externos de medio 16 sui, & servierunt Deo Domino; siquidem tædio affecti fuerant animi eorum. Convocati sunt ergo filii Ammon, & castrametati sunt in Galaad; & convocati filii 17 Israel, castrametati sunt in Maspha.*

Verſio VULG. LAT.

18 Dixerúntque principes Galaad ſinguli ad proximos ſuos; Qui prim' ex nobis contra filiós Ammon cœperit dimicare, erit dux populi Galaad.

CAP. XI.

1 Fuit illo tempore Jephte Galaadites vir fortiſſim' atque pugnator, fili' mulieris meretricis, qui nat' eſt de Galaad.
2 Habuit autē Galaad uxorē, de qua ſuſcepit filios: qui poſtquā creverant, ejecerūt Jephte, dicentes; Hæres in domo patris noſtri eſſe non poteris, quia de
3 altera matre nat' es. Quos ille fugiens atq; devitans, habitavit in terra Tob: congregatíque ſunt ad eū viri inopes, & latrocinantes, & quaſi principē ſe-
4 quebantur. In illis dieb' pugnabant filii Ammō contra Iſrael.
5 Quib' acriter inſtantib', perrexerūt majores natu de Galaad, ut tollerent in auxiliū ſui
6 Jephte de terra Tob. Dixerúntque ad eū; Veni & eſto princeps noſter, & pugna contra fi-
7 lios Ammon. Quib' ille reſpondit; Nónne vos eſtis, qui odiſtis me, et ejeciſtis de domo patris mei, & nunc veniſtis ad
8 me neceſſitate compulſi? Dixerúntque principes Galaad ad Jephte; Ob hanc igitur cauſam nunc ad te venim', ut proficiſcaris nobiſcū, & pugnes contra filios Ammon, ſiſq; dux omniū qui habitant in Galaad.
9 Jephte quoq; dixit eis; Si verè veniſtis ad me, ut pugnē pro vobis cōtra filios Ammon, tradiderítq; eos Dn̄s in man' meas, ego ero veſter princeps?
10 Qui reſponderūt ei; Dn̄s, qui hæc audit, ipſe mediator ac teſtis eſt, quòd noſtra promiſſa
11 faciem'. Abiit itaq; Jephte cū principib' Galaad, fecitq; eū omnis popul' principē ſui. Locutúſq; eſt Jephte omnes ſermones ſuos corā Dn̄o in Maſ-
12 pha. Et miſit nuntios ad regē filiorū Ammon, qui ex perſona ſua diceret; Quid mihi & tibi eſt, quia veniſti contra me, ut
13 vaſtares terrā meā? Quib' ille reſpondit; Quia tulit Iſraël terrā meā, quando aſcendit de Ægypto, à finib' Arnon uſq; Jaboc atq; Jordanē: nunc ergò
14 cū pace redde mihi eam. Per quos rurſū mandavit Jephte, & imperavit eis ut dicerent regi Ammon;

Hebraice

Dixeruntq; populus, principes Ghilhad, vir ad ſociū ſuū: Quis vir
18 וַיֹּאמְרוּ הָעָם שָׂרֵי גִלְעָד אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי הָאִישׁ
qui cœperit pugnare in filios Hammon, erit in caput omnibus
אֲשֶׁר יָחֵל לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי עַמּוֹן יִהְיֶה לְרֹאשׁ לְכֹל
habitatoribus Ghilhad.
יֹשְׁבֵי גִלְעָד׃

CAP. XI. יא

Et Iphtach Ghilhadites erat potens virtute, & ipſe filius mulieris
1 וְיִפְתָּח הַגִּלְעָדִי הָיָה גִּבּוֹר חַיִל וְהוּא בֶּן־אִשָּׁה
meritoriæ: genueratq; Ghilhad ipſum Iphtach. Et peperit uxor Ghilhad
2 זוֹנָה וַיּוֹלֶד גִּלְעָד אֶת־יִפְתָּח׃ וַתֵּלֶד אֵשֶׁת־גִּלְעָד
ei filios: & grandes evaſerunt filii uxoris, & expulerunt Iphtach,
לוֹ בָּנִים וַיִּגְדְּלוּ בְנֵי־הָאִשָּׁה וַיְגָרְשׁוּ אֶת־יִפְתָּח
dixeruntque ei: Non hæreditatem accipies in domo patris noſtri, quia
וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־תִנְחַל בְּבֵית־אָבִינוּ כִּי
filius mulieris alterius tu. Fugitque Iphtach à faciebus fratrū ſuorū,
3 בֶּן־אִשָּׁה אַחֶרֶת אָתָּה׃ וַיִּבְרַח יִפְתָּח מִפְּנֵי אֶחָיו
& manſit in terra Tob: & collecti ſunt ad Iphtach homines vacui,
וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ טוֹב וַיִּתְלַקְּטוּ אֶל־יִפְתָּח אֲנָשִׁים רֵיקִים
& egreſſi ſunt cum eo. Et fuit à diebus, & pugnaverunt filii Hammon
4 וַיֵּצְאוּ עִמּוֹ׃ וַיְהִי מִיָּמִים וַיִּלָּחֲמוּ בְנֵי־עַמּוֹן
cum Iſrael. Et fuit, quemadmodum pugnaverunt filii Hammon cum
5 עִם־יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־נִלְחֲמוּ בְנֵי־עַמּוֹן עִם־
Iſrael, & iverunt ſeniores Ghilhad, ad capiendum Iphtach de terra
יִשְׂרָאֵל וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי גִלְעָד לָקַחַת אֶת־יִפְתָּח מֵאֶרֶץ
Tob. Dixeruntque ad Iphtach: Abi, & eris nobis in ducem:
6 טוֹב׃ וַיֹּאמְרוּ לְיִפְתָּח לְכָה וְהָיִיתָה לָּנוּ לְקָצִין
& pugnabimus in filios Hammon. Dixitque Iphtach ſenioribus Ghilhad:
7 וְנִלָּחֲמָה בִּבְנֵי עַמּוֹן׃ וַיֹּאמֶר יִפְתָּח לְזִקְנֵי גִלְעָד
Nonne vos odio habuiſtis me, & expuliſtis me è domo patris mei?
הֲלֹא אַתֶּם שְׂנֵאתֶם אוֹתִי וַתְּגָרְשׁוּנִי מִבֵּית אָבִי
& cur veniſtis ad me nunc, quemadmodum anguſtia vobis? Dixeruntque
8 וּמַדּוּעַ בָּאתֶם אֵלַי עַתָּה כַּאֲשֶׁר צַר לָכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ
ſeniores Ghilhad ad Iphtach: Idcirco nunc reverſi ſumus ad te, & ibis
זִקְנֵי גִלְעָד אֶל־יִפְתָּח לָכֵן עַתָּה שַׁבְנוּ אֵלֶיךָ וְהָלַכְתָּ
nobiſcum, & pugnabis in filios Hammon: & eris nobis in caput omnibus
עִמָּנוּ וְנִלְחַמְתָּ בִּבְנֵי עַמּוֹן וְהָיִיתָ לָּנוּ לְרֹאשׁ לְכֹל
habitatoribus Ghilhad. Dixitque Iphtach ad ſeniores Ghilhad: Si
9 יֹשְׁבֵי גִלְעָד׃ וַיֹּאמֶר יִפְתָּח אֶל־זִקְנֵי גִלְעָד אִם־
reverti facientes vos me ad pugnandū in filios Hammon, & dederit Dominus
מְשִׁיבִים אַתֶּם אוֹתִי לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי עַמּוֹן וְנָתַן יְהוָה
eos ad facies meas; ego ero vobis in caput? Dixeruntque ſeniores
10 אוֹתָם לְפָנָי אָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לְרֹאשׁ׃ וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי־
Ghilhad ad Iphtach: Dominus ſit audiens inter nos, ſi non
גִלְעָד אֶל־יִפְתָּח יְהוָה יִהְיֶה שֹׁמֵעַ בֵּינוֹתֵינוּ אִם־לֹא
ſecūdm verbū tuū, ſic faciamus. Et ivit Iphtach cum ſenioribus Ghilhad,
11 כִדְבָרְךָ כֵּן נַעֲשֶׂה׃ וַיֵּלֶךְ יִפְתָּח עִם־זִקְנֵי גִלְעָד
& poſuerūt populus eum ſuper ſe in caput, & in ducē: Locutuſq; eſt Iphtach
וַיָּשִׂימוּ הָעָם אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ וּלְקָצִין וַיְדַבֵּר יִפְתָּח
omnia verba ſua ad facies Domini in Miſpah. Et miſit Iphtach
12 אֶת־כָּל־דְּבָרָיו לִפְנֵי יְהוָה בַּמִּצְפָּה׃ וַיִּשְׁלַח יִפְתָּח
legatos ad regem filiorū Hammon, dicendo: Quid mihi & tibi, quia
מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן לֵאמֹר מַה־לִּי וָלָךְ כִּי־
veniſti ad me ad pugnandum in terra mea? Dixitque rex filiorum
13 בָאתָ אֵלַי לְהִלָּחֵם בְּאַרְצִי׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ בְּנֵי־
Hammon ad legatos Iphtach: Quia cepit Iſrael terram meam,
עַמּוֹן אֶל־מַלְאֲכֵי יִפְתָּח כִּי־לָקַח יִשְׂרָאֵל אֶת־אַרְצִי
in aſcendendo eo ex Ægypto ab Arnon & uſque ad Jabboc, & uſque ad
בַּעֲלוֹתוֹ מִמִּצְרַיִם מֵאַרְנוֹן וְעַד־הַיַּבֹּק וְעַד־
Jarden: & nunc redde eas in pace. Et addidit adhuc Iphtach,
14 הַיַּרְדֵּן וְעַתָּה הָשִׁיבָה אֶתְהֶן בְּשָׁלוֹם׃ וַיּוֹסֶף עוֹד יִפְתָּח
& miſit legatos ad regem filiorum Hammon.
וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן׃

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

18 Καὶ εἶπον ὁ λαὸς οἱ ἄρχοντες Γαλαὰδ, ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, (μ)Τίς ὁ ἀνὴρ ὅστις ἂν ἄρξεται παρατάξασθαι πρὸς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ ἔσται (ν)εἰς ἄρχοντα πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι Γαλαάδ;

ΚΕΦ. ια'.

1 ΚΑὶ Ἰεφθάε (α)ὁ Γαλααδίτης ἐπηρμένος δυνάμει, καὶ αὐτὸς υἱὸς γυναικὸς πόρνης, (†)ἣ
2 ἐγέννησε τῷ Γαλαὰδ τὸν Ἰεφθάε. Καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ Γαλαὰδ αὐτῷ (β)υἱούς. καὶ ἡδρύνθησαν οἱ υἱοὶ τῆς γυναικὸς, καὶ ἐξέβαλον τὸν Ἰεφθάε, καὶ (γ)εἶπαν αὐτῷ, Οὐ κληρονομήσεις ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, (δ)ὅτι υἱὸς γυναικὸς ἑταίρας
3 σύ. Καὶ ἔφυγεν Ἰεφθάε ἀπὸ προσώπου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, (ε)καὶ ᾤκησεν ἐν γῇ Τώβ. καὶ (ζ) συνεστράφησαν πρὸς Ἰεφθάε ἄνδρες κενοὶ, καὶ
4 ἐξῆλθον μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο (η)ἡνίκα παρ-
5 ετάξαντο οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν μετὰ Ἰσραὴλ, Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πρεσβύτεροι (θ) Γαλαὰδ λα-
6 βεῖν τὸν Ἰεφθάε (ι)ἀπὸ τῆς γῆς Τώβ. Καὶ εἶπαν (κ)τῷ Ἰεφθάε, Δεῦρο καὶ ἔσῃ ἡμῖν (λ) εἰς ἀρχηγὸν, καὶ παραταξόμεθα πρὸς υἱοὺς Ἀμμών.
7 Καὶ εἶπεν Ἰεφθάε τοῖς πρεσβυτέροις Γαλαὰδ, (μ)Οὐχὶ ὑμεῖς ἐμισήσατέ με, καὶ ἐξεβάλετέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου, καὶ ἐξαπεστείλατέ με ἀφ' ὑμῶν; (ν)καὶ διατί ἤλθατε
8 πρός (ξ)με νῦν ἡνίκα χρῄζετε; Καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Γαλαὰδ πρὸς Ἰεφθάε, (ο)Διὰ τοῦτο νῦν ἐπεστρέψαμεν πρὸς σὲ, καὶ πορεύσῃ μεθ' ἡμῶν, καὶ παρατάξῃ πρὸς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ ἔσῃ ἡμῖν (π) εἰς ἄρχοντα πᾶσι τοῖς κατοι-
9 κοῦσι Γαλαάδ. Καὶ εἶπεν Ἰεφθάε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Γαλαὰδ, Εἰ ἐπιστρέφετέ με ὑμεῖς (ρ)παρατάξασθαι ἐν υἱοῖς Ἀμμὼν, καὶ παραδῷ (σ) αὐτοὺς κύριος ἐνώπιον (τ)ἐμοῦ, καὶ
10 ἐγὼ ὑμῖν ἔσομαι (υ)εἰς ἄρχοντα. Καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Γαλαὰδ πρὸς Ἰεφθάε, Κύριος (φ) ἔστω ἀκούων ἀναμέσον ἡμῶν, εἰ μὴ κατὰ τὸ
11 ῥῆμά σου (χ)οὕτω ποιήσομεν. Καὶ ἐπορεύθη Ἰεφθάε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων Γαλαὰδ, (ψ) καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐπ' αὐτοὺς εἰς κεφαλὴν καὶ εἰς ἀρχηγόν. καὶ ἐλάλησεν Ἰεφθάε πάντας τοὺς
12 λόγους αὐτοῦ ἐνώπιον κυρίου ἐν Μασσηφά. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεφθάε ἀγγέλους πρὸς βασιλέα υἱῶν Ἀμμὼν, λέγων, Τί ἐμοὶ καὶ (ω)σοὶ, ὅτι ἦλθες πρός με τοῦ παρατάξασθαι ἐν τῇ γῇ μου;
13 Καὶ εἶπε βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς τοὺς ἀγγέλους Ἰεφθάε, (α)Ὅτι ἔλαβεν Ἰσραὴλ τὴν γῆν μου (β)ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτου ἀπὸ Ἀρνῶν ἕως Ἰαβὸκ καὶ ἕως τοῦ Ἰορδάνου· καὶ νῦν ἐπίστρεψον αὐτὰς (γ) ἐν εἰρήνῃ καὶ πο-
14 ρεύσομαι. Καὶ προσέθηκεν ἔτι Ἰεφθάε, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς βασιλέα υἱῶν Ἀμμών.

Et dixerunt popul', ipſi principes Galaad, vir ad proximū ſuum; Quis eſt vir qui incipiet pugnare adverſùs filios Ammon, et erit in (u)principem omnibus inhabitantibus Galaad? 18

CAP. XI.

Et Jephthæ Galaadites (a)elevat' virtute, et ipſe fili' mulieris meretricis, quæ genuit ipſi Galaad ipſū Jephthæ. Et peperit uxor Galaad ei filios. Et creverunt filii uxoris, et ejecerunt Jephthæ: Et dixerunt ei, Non hæreditabis in domo patris noſtri; quoniā fili' mulieris (b)fornicariæ tu. Et fūgit Jephthæ à facie fratrū ſuorum, et habitavit in terra Tob. (c) Et conglobati ſunt ad Jephthæ viri (d)inanes, et egreſſi ſunt cū eo. (e) Et factum eſt, quando pugnārunt filii Ammon cū Iſrael, Et iverunt ſeniores Galaad aſſumere Jephthæ de terra Tob. Et dixerunt Jephthæ, Veni, & eris nobis in principem; & pugnabim' adverſùs filios Ammon. Et dixit Jephthæ ſeniorib' Galaad, Nonne vos odio habuiſtis me, et ejeciſtis me de domo patris mei, et emiſiſtis me à vobis? (f) Et propter quid veniſtis ad me nūc quādo egetis? Et dixerūt ſeniores Galaad ad Jephthæ, (g)Propter hoc nunc revertim' ad te: et ibis nobiſcū, et pugnabis adverſ' filios Ammon: et eris nobis in (h)principē omnibus inhabitantibus Galaad. Et dixit Jephthæ ad ſeniores Galaad, Si reducitis me vos ad pugnandū in filios Ammon, & tradiderit eos Domin' corā me, et ego vobis ero in principē. Et dixerunt ſeniores Galaad ad Jephthæ, Dominus ſit audiens inter nos, ſi nō juxta verbū tuū ſic faciem'. Et ivit Jephthæ cum ſeniorib' Galaad: et poſuerunt eum populus ſuper ſe in caput, & in principē. Et locutus eſt Jephthæ omnia verba ſua corā Domino in Maſſepha. Et miſit Jephthæ nuntios ad regē filiorū Ammon, dicens, Quid mihi, & tibi, quia veniſti ad me ad pugnandū in terra mea? Et dixit rex filiorum Ammon ad nuntios Jephthæ, Quoniam cepit Iſrael terrā meā, dùm ipſe aſcenderet ex Ægypto ab Arnon uſq; Jaboc, & uſq; ad Jordanē: et nunc reſtitue eas in pace: (i)& ibo. Et appoſuit adhuc Jephthæ, et miſit nuntios ad regē filiorū Ammon. 1–14

MS.A. (μ)Τίς ἀνὴρ ὃς ἄρξεται πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν, (ν) εἰς κεφαλὴν πᾶσιν MS.A. Κεφ. ια'. (α)ὁ Γαλααδίτης δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ, καὶ αὐτὸς ἦν υἱὸς (†)καὶ ἔτεκεν τῷ (β)δύο υἱούς. (γ)εἶπον (δ)ὅτι γυναικὸς υἱὸς ἑτέρας εἶ σύ. Καὶ ἀπέδρα Ἰεφθάε ἐκ προσώπου (ε) καὶ κατῴκησεν (ζ)συνήγοντο πρὸς τὸν Ἰεφθάε ἄνδρες λιτοὶ, καὶ συνεξεπορεύοντο μετ' αὐτοῦ. (η)μεθ' ἡμέρας καὶ ἐπολέμησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν μετὰ Ἰσραήλ· καὶ ἐγενήθη, ἡνίκα* ἐπολέμησαν οἱ υἱοὶ (θ) Ἰσραὴλ παραλαβεῖν τὸν (ι)ἐν γῇ Τώβ. (κ) πρὸς Ἰεφθάε, (λ)εἰς ἡγούμενον, καὶ πολεμήσωμεν ἐν τοῖς υἱοῖς (μ)Οὐχ (ν)καὶ τί ὅτι (ξ)με ἡνίκα ἐθλίβητε; Καὶ (ο)Οὐχ οὕτως νῦν ἤλθομεν πρὸς σὲ, καὶ συμπορεύσῃ ἡμῖν, καὶ πολεμήσομεν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν, (π)εἰς κεφαλὴν πᾶσι (ρ)πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς (σ) κύριος αὐτοὺς (τ)ἐμοῦ, ἐγὼ (υ)εἰς κεφαλήν. (φ)ἔσται ὁ ἀκούων (χ)οὕτως (ψ)καὶ κατέστησεν ὁ λαὸς αὐτὸν ἐπ' αὐτῶν εἰς κεφαλὴν, εἰς ἡγούμενον. (ω)σὺ, ὅτι ἥκεις πρός με σὺ πολεμῆσαί με ἐν τῇ (α) Διότι (β) ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτοῦ (γ) μετ' εἰρήνης· καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰεφθάε. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεφθάε ἀγγέλους πρὸς τὸν βασιλέα

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 וַאֲמַרוּ עַמָּא רַבְרְבֵי גִלְעָד גְּבַר לְחַבְרֵיהּ מַן גַּבְרָא דִּישָׁרֵי לְאַגָּחָא קְרָבָא בִּבְנֵי עַמּוֹן
יְהֵי לְרֵישׁ לְכָל יָתְבֵי גִלְעָד׃

א

1–14 [illegible]

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixerunt popul' principum Gilghad, vir ad ſocium ſuum; Qui vir qui ponens ad ineundum bellum in filiis Ghamon, erit caput omnibus habitatorib' Gilghad. 18

CAP. XI.

1 Et Jiphtahh Gilghadæ' fuit vir virtutis, & ipſe fili' mulieris taberna-
2 riæ; et genuit Gilghad Jiphtahh. Et peperit uxor Gilghad ei filios, et creverunt filii mulieris, & ejecerunt Jiphtahh, & dixerunt ei, Non hæreditabis
3 in domo patris noſtri, quoniam fili' mulieris *aliæ* tu. Et fugit Jiphtahh abante fratres ſuos & habitavit in terra *Tab*; & congregati ſunt ad Jiphtahh
4 viri vacui, & exierunt cū eo. Et fuit *à tempore* dierum, & inierunt bel-
5 lum filii Ghamon cum Iſrael. Et fuit cum inierunt bellum filii Ghamon cū Iſrael, & venerunt ſenes Gilghad ad accipiendū Jiphtahh ex terrâ *Tab*.
6 Et dixerunt Jiphtahh, Veni & eris nobis in magnū, & inibim' bellum in
7 filiis Ghamon. Et dixit Jiphtahh ſenibus Gilghad, Nonne vos odiſtis me & ejeciſtis me de domo patris mei? Et quid hoc veniſtis ad me nunc cū
8 afflictum eſt vobis? Et dixerunt ſenes Gilghad Jiphtahh; In ſic nunc redivimus ad te, & ibis nobiſcum, & inibis bellū cum filiis Ghamon, &
9 eris nobis in caput omnib' habitatorib' Gilghad. Et dixit Jiphtahh ſenibus Gilghad, Si redire facientes vos me ad ineundū bellum in filiis Ghamon,
10 et tradet Domin' eos ante me, ego ero vobis capiti. Et dixerunt ſenes Gilghad Jiphtahh, Dictū Domini erit teſtis inter nos, ſi non ut verbū tuum ſic
11 faciem'. Et venit Jiphtahh cum ſenib' Gilghad, & præfecerunt populus eū ſuper ſe ad caput & ad magnū; & ordinavit Jiphtahh omnia verba ſuâ
12 ante Dominum in Miſzpeia. Et miſit Jiphtahh nuncios ad regem filiorū Ghamon ad dicendū, Quid tibi & mihi? Nam veniſti ad me ad ineundū
13 bellū in terra mea. Et dixit rex filiorū Ghamon nunciis, Quia cepit Iſrael terrā meā in exire ſuo ex Miſzraim ab Arnona, & uſque Jubka, & uſque
14 Jordanē; et nunc redde ea in pace. Et addidit adhuc Jiphthahh, et miſit nuncios ad regem filiorū Ghamon.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18–14 [illegible]

Et dixit populus, nempe magnates Gelaad, quiſque ad ſocium ſuum, Quicunque bellum auſpicabitur contra filios Ammon, is caput erit omnium incolarum Gelaad. 18

CAP. XI.

1 POrrò Nephtah Gelaadites heros erat fortiſſimus, idemque erat filius mulieris cujuſdam meretricis.
2 Hujus mulieris filii cùm adoleviſſent, ejecerunt Nephtah, dicentes, Non erit hæres domûs patris noſtri, eò quòd ſit filius mulieris alienæ.
3 Fugiens itaque Nephtah à conſpectu fratrum ſuorum, habitavit in terra bona: collectíque ſunt ad Nephtah homines inanes & libidinoſi qui egrediebantur cum eo.
4 Contigit autem poſt dies *aliquot* ut pugnarent filii Ammon contra Iſraelem.
5 Cúmque pugnarent filii Ammon contra filios Iſrael, profecti ſunt ſeniores Gelaad ut adducerent Nephtah de terra bona.
6 Et dixerunt ad Nephtah, Veni, eſto nobis dux, ut pugnemus contra filios Ammon.
7 Reſpondit Nephtah ſenioribus Gelaad; Annon vos odiſtis me, & ejeciſtis me de domo patris mei? quid ergò nunc ad me venitis quum urgemini calamitate?
8 Dixerunt ſeniores Gelaad ad Nephtah, Hac de cauſa jam ecce veniemus ad te: proficiſcere nobiſcum, & pugnemus contra filios Ammon, & eſto dux omnium habitantium in Gelaad.
9 Dixit Nephtah ſenioribus Gelaad, Si me reducitis ut bellum geram contra filios Ammon, tradiderítque eos Dominus in conſpectu meo, egóne ero vobis dux?
10 Dixerunt ei ſeniores Gelaad, Dominus ſit auditor inter nos, niſi juxta verbum tuum ſic fecerimus.
11 Abiit igitur Nephtah cum ſenioribus Gelaad, & conſtituerunt eum ſibi ducem ac principem, dixítque Nephtah omnia verba ſua coram Domino in Maſphia.
12 Deinde miſit Nephtah nuntios ad regem filiorum Ammon, ut dicerent ei; Quid rei mihi tecum eſt, ut veneris ad belligerandum in terra mea?
13 Reſpondit rex Ammon legatis Nephtah, Quoniam uſurpaverant filii Iſrael terram meam cùm aſcenderent de terra Ægypti, ab Arnon uſque ad Aboc & ad Jordanem uſque: nunc ergò reſtitue eas mihi pacificé.
14 Perrexit autem rurſus Nephtah, miſítque epiſtolam & legatos ad regem filiorum Ammon,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 فقال رؤساء جلعاد كل رجل منهم لصاحبه اي رجل ابتدي بمحاربة بني عمون يصير رئيسا
على سكان جلعاد كلهم * الفصل الحادي عشر * وكان يفتاح الجلعادي جبارا
1 وكان بن امراة * سوافة * دخل عليها جلعاد واولدها يفتاح * ثم ولدت امراته بنين * كبروا
2 بنو امراته وطردوا يفتاح * فقالوا لا ترث ها هنا من بيت ابينا معنا شيا * لانك ابن امراة غريبة
3 وهرب يفتاح من اخوته * وسكن ارضا خصبة واجتمع اليه قوم فراغ سداد فصاروا معه * فلما
4 كان بعد ايام * اجتمع بنو عمون ليجاهدوا بني اسرائيل * فلما ارادوا محاربتهم * انطلق اشياخ
5 جلعاد ليأتوا بيفتاح من الارض الخصبة * وقالوا ليفتاح سر معنا لنصيرك رئيسا علينا ونحارب
6 بني عمون * قال يفتاح لاشياخ جلعاد * اليس انتم ابغضتموني وطردتموني من بيت ابي * فكيف
7 ابيتموني الان * حيث ضاق بكم الامور فقلتم سر معنا * فقال اشياخ جلعاد ليفتاح * انما اتيناك
8 الان حيث اصابتنا الشدائد * سر معنا لتجاهد بني عمون * ونصيرك رئيسا لجميع اهل جلعاد
9 * فقال يفتاح لاشياخ جلعاد * ان انا انطلقت معكم وحاربت بني عمون ودفعهم الرب في يدي *
10 اصير عليكم رئيسا * قال له اشياخ بني اسرائيل اهل جلعاد * الرب يسمع قولنا * ويشهد علينا
انا لا نخالف * ولا نغدر بك * بل نفعل كقولك * وانطلق يفتاح مع اهل جلعاد * وصيروه
11 عليهم رئيسا وحاكما * وقال يفتاح كل قوله امام الرب في مصفيا * وارسل رسلا الى ملك بني عمون
12 وقال له * ما حالنا * وكيف جيت الى ارضنا لتحاربنا * قال ملك عمون لرسل يفتاح * لان بني
13 اسرائيل اخذوا ارضنا حيث صعدوا من مصر * من حد ارنون الى اباق والى الاردن * فردوا
الان ارضنا علينا بسلم * فعاد يفتاح ايضا وارسل رسلا * وكتب معهم كتابا الى
14 ملك بني عمون *

Et dixerunt primores Galaad, quiſque ex ipſis ad ſocium ſuum, Quicunque incipiet pugnare contra filios Ammon, erit dux omnium incolarum Galaad. 18

CAP. XI.

1 *Jephtah verò Galaadites erat gigas, eratque filius cujuſdā mercatricis, ad quā ingreſſus Galaad genuit ex ea Jephtabum.*
2 *Tum peperit uxor ejus filios; & cùm adoleviſſent filii uxoris ejus, expulerunt Jephtabum, & dixerunt, Nullam habebit hic hæreditatē è domo patris noſtri nobiſcum, quia filius eſt mulieris exteræ.*
3 *Aufūgit itaq; Jephtah à fratribus ſuis et habitavit in regione quadā fertili: collectiq; ſunt ad eum homines otioſi ac vagi, et manſerunt cū eo.*
4 *Factū eſt autē poſt dies aliquot ut cōgregarentur filii Ammon ad oppugnandos filios Iſrael:*
5 *Et cùm voluiſſent oppugnare eos, abierunt ſeniores Galaad ad adducendum Jephtabum de regione illa fertili:*
6 *Et dixerunt ad Jephtah, Veni nobiſcum ut conſtituamus te caput ſuper nos, & dimicemus contra filios Ammon.*
7 *Dixit Jephtah ad ſeniores Galaad, Nonne vos odiſtis me, & expuliſtis me de domo patris mei? quomodo ergò veniſtis ad me nunc? cùm res veſtræ in anguſto verſantur, dicitis, Venias nobiſcum.*
8 *Dixerunt ſeniores Galaad ad Jephtah, Imò nunc ad te venimus, cùm adverſa nobis contigêre; veni ergò nobiſcum ut oppugnes Ammonitas, et conſtituem' te caput omnium Galaaditarum.*
9 *Dixit Jephtah ad ſeniores Galaad, Si ego vobiſcū abiero, et Ammonitas oppugnavero, tradideritq; eos Dominus in manus meas, eróne caput ſuper vos?*
10 *Dixerunt ad eum ſeniores Iſraelitarum Galaaditarū, Dominus audit ſermonē noſtrū, et teſtis eſt nobis quòd non ſumus aliter facturi, nec te decepturi, ſed juxta ſermonem tuum acturi.*
11 *Abiit ergò Jephtah cum Galaaditis, & ſtatuerunt eum ſuper ſe caput ac judicem: dixitque Jephtah univerſum ſermonē ſuum corā Domino in Maſphia.*
12 *Deinde miſit nuntios ad regem filiorum Ammon, & dixit ei, Qualis eſt rerum noſtrarum conditio? & quonā pacto terram noſtram petîſti ad oppugnandum nos?*
13 *Reſpondit rex Ammō nuntiis Jephtabi, Quia filii Iſrael uſurpârunt regionē noſtrā cùm aſcenderunt ex Ægypto, à termino Arnonis uſq; ad Aphec, et uſq; ad Jordanē: reſtituite ergò nobis regionē noſtrā pacificé.*
14 *Iterum miſit Jephtah alios legatos, ac per eos ſcripſit literas ad regem filiorum Ammon;*

ספר שופטים : יא

15 ויאמר לו כה אמר יפתח לא־לקח ישראל את־ארץ מואב ואת־ארץ בני עמון׃
16 כי בעלותם ממצרים וילך ישראל במדבר עד־ים־סוף ויבא קדשה׃
17 וישלח ישראל מלאכים אל־מלך אדום לאמר אעברה־נא בארצך ולא שמע מלך אדום וגם אל־מלך מואב שלח ולא אבה וישב ישראל בקדש׃
18 וילך במדבר ויסב את־ארץ אדום ואת־ארץ מואב ויבא ממזרח־שמש לארץ מואב ויחנון בעבר ארנון ולא־באו בגבול מואב כי ארנון גבול מואב׃
19 וישלח ישראל מלאכים אל־סיחון מלך־האמרי מלך חשבון ויאמר לו ישראל נעברה־נא בארצך עד־מקומי׃
20 ולא־האמין סיחון את־ישראל עבר בגבלו ויאסף סיחון את־כל־עמו ויחנו ביהצה וילחם עם־ישראל׃
21 ויתן יהוה אלהי־ישראל את־סיחון ואת־כל־עמו ביד ישראל ויכום ויירש ישראל את כל־ארץ האמרי יושב הארץ ההיא׃
22 ויירשו את כל־גבול האמרי מארנון ועד־היבק ומן־המדבר ועד־הירדן׃
23 ועתה יהוה אלהי ישראל הוריש את־האמרי מפני עמו ישראל ואתה תירשנו׃
24 הלא את אשר יורישך כמוש אלהיך אותו תירש ואת כל־אשר הוריש יהוה אלהינו מפנינו אותו נירש׃
25 ועתה הטוב טוב אתה מבלק בן־צפור מלך מואב הרוב רב עם־ישראל אם־נלחם נלחם בם׃

In manendo Israel in Chesbon, & in filiabus ej⁹, & in Haroher, et in filiab⁹ ej⁹,

26 בשבת ישראל בחשבון ובבנותיה ובערעור ובבנותיה

& in omnib⁹ civitatibus quæ super manus Arnon, trecentos

ובכל־הערים אשר על־ידי ארנון שלש מאות

annos? & quare non eruistis in tempore illo? Et ego non

27 שנה ומדוע לא־הצלתם בעת ההיא׃ ואנכי לא־

peccavi tibi, & tu faciens mecum malum in pugnando me: judicet

חטאתי לך ואתה עשה אתי רעה להלחם בי ישפט

Dominus judex diei; inter filios Israel, & inter filios Hammon.

יהוה השפט היום בין בני ישראל ובין בני עמון׃

Et non audivit rex filiorum Hammon ad verba Iphtach que

28 ולא שמע מלך בני עמון אל־דברי יפתח אשר

misit ad eum.

שלח אליו׃

Verſio VULG. LAT.

15 Hæc dicit Jephte; Non tulit Iſrael terrā Moab, nec terrā filiorū Ammon: 16 Sed quando de Ægypto cōſcenderunt, ambulavit per ſolitudinem uſq; ad Mare rubrū, & venit in Cades. 17 Miſitque nuntios ad regem Edom, dicens; Dimitte me ut tranſeam per terrā tuam. Qui noluit acquieſcere precib⁹ ejus. Miſit quoq; ad regē Moab, qui & ipſe tranſitum præbere contempſit. Manſit itaq; in 18 Cades, Et circuivit ex latere terrā Edom, & terram Moab: venítque contra Orientalem plagam terræ Moab, & caſtrametatus eſt trans Arnon: nec voluit intrare terminos Moab: Arnon quippe confinium eſt 19 terræ Moab. Miſit itaque Iſrael nuntios ad Sehon regem Amorrhæorum, qui habitabat in Heſebon: & dixerunt ei, Dimitte ut tranſeam per ter- 20 ram tuam uſq; ad fluviū. Qui & ipſe Iſrael verba deſpiciens, non dimiſit eū tranſire per terminos ſuos: ſed infinitā multitudine cōgregatâ, egreſſ⁹ eſt cōtra eū in Jaſa, et fortiter 21 reſiſtebat. Tradiditq; eū Dñs in man⁹ Iſrael cū omni exercitu ſuo, qui percuſſit eū, & poſſedit omnem terram Amorrhæi 22 habitatoris regionis illi⁹, Et univerſos fines ejus, de Arnon uſque Jaboc, & de ſolitudine 23 uſq; ad Jordanem. Dñs ergò De⁹ Iſrael ſubvertit Amorrhæum, pugnante contra illū populo ſuo Iſrael, & tu nunc vis 24 poſſidere terram ejus? Nónne ea quæ poſſidet Chamos deus tuus, tibi jure debentur? Quæ autem Dñs De⁹ noſter victor obtinuit, in noſtrā cedent poſ- 25 ſeſſionem: Niſi fortè melior es Balac filio Sephor rege Moab: aut docere potes, quòd jurgatus ſit contra Iſrael, & pugnaverit contra eū, 26 Quando habitavit in Heſebon, & viculis ejus, & in Aroër, & villis illius, vel in cunctis civitatibus juxta Jordanem, per trecentos annos. Quarè tanto tempore nihil ſuper hac repetitione tentâſtis? 27 Igitur non ego pecco in te, ſed tu contra me malè agis, indicens mihi bella non juſta. Judicet Dñs arbiter hujus diei inter Iſrael & inter filios Ammon. 28 Noluitq; acquieſcere rex filiorū Ammon verbis Jephte, quæ per nuntios mandaverat.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

15 (δ) Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Οὕτω λέγει Ἰεφθάε, Οὐκ ἔλαβεν Ἰσραὴλ τὴν γῆν Μωάβ, καὶ τὴν γῆν υἱῶν Ἀμμών, 16 (ε) Ὅτι ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου ἐπορεύθη Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως θαλάσσης (ζ) Σίφ, καὶ ἦλθεν (η) εἰς Κάδης. 17 Καὶ (θ) ἀπέστειλεν Ἰσραὴλ ἀγγέλους πρὸς βασιλέα Ἐδώμ, λέγων, Παρελεύσομαι (ι) δὴ ἐν τῇ γῇ σου· καὶ οὐκ ἤκουσε (κ) βασιλεὺς Ἐδώμ. καί γε πρὸς βασιλέα Μωὰβ ἀπέστειλε, καὶ οὐκ (λ) εὐδόκησεν. καὶ ἐκάθισεν Ἰσραὴλ ἐν Κάδης, 18 Καὶ (μ) ἐπορεύθη ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐκύκλωσε τὴν γῆν Ἐδὼμ καὶ τὴν γῆν Μωάβ· (ν) καὶ ἦλθεν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου τῇ γῇ Μωάβ, καὶ παρενέβαλεν ἐν πέραν Ἀρνών, καὶ οὐκ εἰσῆλθεν (ξ) ἐν 19 ὁρίοις Μωάβ, ὅτι Ἀρνὼν (ο) ὅριον Μωάβ. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰσραὴλ ἀγγέλους πρὸς Σηὼν (π) βασιλέα τοῦ Ἀμορραίου βασιλέα Ἐσεβών, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσραήλ, (ρ) Παρέλθωμεν δὴ ἐν 20 τῇ γῇ σου ἕως τοῦ τόπου (σ) ἡμῶν. Καὶ οὐκ ἐνεπίστευσεν Σηὼν τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν ἐν τῷ ὁρίῳ αὐτοῦ. καὶ (τ) συνῆξε Σηὼν πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ (υ) παρενέβαλον εἰς Ἰασά, καὶ παρετά- 21 ξατο πρὸς Ἰσραήλ. Καὶ παρέδωκε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ τὸν Σηὼν καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν χειρὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐπάταξεν (φ) αὐτόν· καὶ ἐκληρονόμησεν Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν γῆν τοῦ Ἀμορραίου τοῦ κατοικοῦντος (χ) τὴν γῆν ἐκείνην 22 Ἀπὸ Ἀρνὼν καὶ ἕως τοῦ Ἰαβόκ, καὶ ἀπὸ (ψ) τῆς 23 ἐρήμου ἕως τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ νῦν κύριος ὁ (ω) θεὸς Ἰσραὴλ ἐξῆρε τὸν Ἀμορραῖον (α) ἀπὸ προσώπου (β) λαοῦ αὐτοῦ Ἰσραήλ, καὶ σὺ κληρο- 24 νομήσεις (γ) αὐτόν; Οὐχὶ ἃ ἐὰν κληρονομήσει σε Χαμὼς ὁ θεός σου, αὐτὰ κληρονομήσεις; (δ) καὶ τοὺς πάντας οὓς ἐξῆρε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, αὐτοὺς κληρονο- 25 μήσομεν. Καὶ νῦν μὴ ἐν ἀγαθῷ ἀγαθώτερος σὺ ὑπὲρ Βαλὰκ υἱὸν Σεπφὼρ βασιλέως Μωάβ; (ε) μὴ μαχόμενος ἐμαχέσατο μετὰ Ἰσρα- 26 ήλ, ἢ πολεμῶν ἐπολέμησεν (ζ) αὐτοῦ, Ἐν τῷ οἰκῆσαι ἐν Ἐσεβὼν καὶ ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, καὶ ἐν γῇ Ἀροὴρ καὶ ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, καὶ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι ταῖς παρὰ τὸν Ἰορδάνην, τριακόσια ἔτη; (η) καὶ διατί οὐκ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐν τῷ 27 καιρῷ ἐκείνῳ; (θ) Καὶ νῦν ἐγώ εἰμι οὐχ ἡμάρτόν σοι, καὶ σὺ ποιεῖς μετ' ἐμοῦ πονηρίαν (ι) τοῦ παρατάξασθαι ἐν ἐμοί. κρίναι (κ) κύριος ὁ κρίνων σήμερον ἀναμέσον (λ) υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀνα- 28 μέσον (μ) υἱῶν Ἀμμών. Καὶ οὐκ (ν) ἤκουσε βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν (ξ) τῶν λόγων Ἰεφθάε, ὧν ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν.

Et (k) dixit ei, Sic dicit Jephthae; 15 Non cepit Iſrael terrā Moab, & terrā filiorū Ammon: 16 Quoniā cū aſcenderent ipſi ex Ægypto, ivit Iſrael in deſerto uſq; ad mare (l) Sipb: & venit in Cades. 17 Et miſit Iſrael nuntios ad regē Edom, dicens, Præteribo nunc in terra tua: & non audivit rex Edom. Atq; etiā ad regē Moab miſit: & non benè ſenſit. Et ſedit Iſrael in Cades: 18 Et ivit in deſerto, & circuivit terrā Edom, & terrā Moab. Et venit ab Ortu Solis terræ Moab, et caſtrametat⁹ eſt trans Arnō: & non intravit in fines Moab: quoniā Arnon eſt termin⁹ Moab. 19 Et miſit Iſrael nuntios ad Seon regē ipſi⁹ Amorrhæi, regē Eſebon: & dixit ei Iſrael; Prætereamus nunc in terra tua uſq; ad locum noſtrū. 20 Et Seon non (m) credidit Iſraeli tranſire in termino ſuo. Et congregavit Seon omnē populū ſuū, & caſtrametati ſunt in Jaſa: & pugnavit adverſùs Iſrael. 21 Et tradidit Dominus Deus Iſrael Seon, & univerſum populū ej⁹ in manu Iſrael. Et percuſſit eum: & hæreditavit Iſrael omnē terrā Amorrhæi inhabitantis terram illā 22 Ab Arnon, et uſq; Jaboc, et à deſerto uſq; ad Jordanē. 23 Et nunc Dominus Deus Iſrael abſtulit Amorrhæū à facie populi ſui Iſrael: & tu hæreditabis eum? 24 Nónne quæcunq; (n) hæreditabit te Chamos deus tuus, hæc hæreditabis? Et (o) omnes, quos abſtulit Dominus De⁹ noſter à facie veſtra, eos hæreditabimus. 25 Et nunc nunquid in (p) bono melior tu ſuper Balac filium Sephor regis Moab? Nunquid pugnans pugnavit cū Iſrael, aut bellans bello aggreſſus eſt eū; 26 Cū habitaret in Eſebon, et in (q) finib⁹ ejus, & in terra Aroer, et in finib⁹ ejus, et in omnib⁹ civitatib⁹ quæ apud Jordanē, trecentos annos? Et cur non (r) eruiſti eos in tempore illo? 27 Et nunc ego quidē non peccavi tibi: & tu facis mecum malignitatē, pugnando in me. Judicet Dominus, qui judicat, hodiè inter filios Iſrael, et inter filios Ammon. 28 Et non audivit rex filiorum Ammon verba Jephthæ, quæ miſit ad eum.

MS. A. (δ) Λέγων, Τάδε λέγει (ε) Ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου, διῆλθεν ἐπορεύθη (ζ) ἐρυθρᾶς, καὶ (η) ἕως Κάδης. (θ) ἐξαπέστειλεν (ι) διὰ τῆς γῆς σου· (κ) ὁ βασιλεὺς (λ) ἠθέλησεν. καὶ (μ) διῆλθεν ἐν (ν) καὶ παρεγένετο κατ' ἀνατολὰς ἡλίου τῆς γῆς Μωάβ, καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ πέραν (ξ) εἰς τὸ ὅριον (ο) ἦν ὅριον (π) βασιλέα Ἐσεβὼν τοῦ Ἀμορραίου, καὶ εἶπεν (ρ) Παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου (σ) μου. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν διελθεῖν τὸν Ἰσραὴλ διὰ τῶν ὁρίων αὐτοῦ. (τ) συνήγαγεν (υ) παρενέβαλεν ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἐπολέμησεν μετὰ Ἰσραήλ. (φ) αὐτοὺς (χ) ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐκληρονόμησεν πᾶν τὸ ὅριον τοῦ Ἀμορραίου Ἀπὸ Ἀρνὼν (ψ) τῆς ἐρήμου καὶ ἕως (ω) θεὸς ἐξῆρεν (α) ἐκ (β) τοῦ λαοῦ (γ) αὐτοῦ ἐπὶ σοῦ; Οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέν σοι Χαμὼς (δ) καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησεν* σοι κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, αὐτὰ κληρονομήσωμεν. Καὶ νῦν μὴ κρείσσων εἶ σὺ τοῦ Βαλὰκ υἱοῦ Σεπφὼρ (ε) μὴ μάχῃ ἐμαχέσατο (ζ) αὐτοῖς ἐν τῷ οἰκῶ Ἰσραὴλ ἐν Ἐσεβὼν καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν Ἰαζὴρ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν πάσαις (η) διότι οὐκ ἐρύσαντο αὐτοὺς (θ) Καὶ ἐγὼ οὐχ (ι) τοῦ πολεμῆσαι ἐν (κ) ὁ κύριος (λ) τῶν υἱῶν (μ) τῶν υἱῶν (ν) εἰσήκουσεν (ξ) καὶ οὐκ εἰσήκουσεν τῶν λόγων

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ואמר ליה כדנן אמר יפתח לא נסיב ישראל ית ארעא דמואב וית ארעא בני עמון׃ ארי
16 במסקהון ממצרים ואזל ישראל במדברא עד ימא דסוף ואתא לרקם׃ ושלח ישראל
17 אזגדין לות מלכא דאדום למימר אעבר כען בארעך ולא שמע מלכא דאדום ואף לות
18 מלכא דמואב שלח ולא קביל ויתיב ישראל ברקם׃ ואזל במדברא ואקיף ית ארע אדום
וית ארע מואב ואתו ממדנח שמשא לארעא דמואב ושרו בעברא דארנון ולא עלו
19 בתחום מואב ארי ארנון תחום מואב׃ ושלח ישראל אזגדין לות סיחון מלכא דאמוראה
20 מלכא דחשבון ואמר ליה ישראל נעבר כען בארעך עד אתרי׃ ולא הימין סיחון ית
ישראל למעבר בתחומיה וכנש סיחון ית כל עמיה ושרו ביהצה ואגיח קרבא עם
21 ישראל׃ ומסר יי אלהא דישראל ית סיחון וית כל עמיה בידא דישראל ומחונון ויריתו
ישראל ית כל ארע אמוראה יתבי ארעא ההיא׃ ויריתו ית כל תחום אמוראה מארנונא
ועד יובקא ומן מדברא ועד ירדנא׃ וכען יי אלהא דישראל תריך ית אמוראה מן קדם
עמיה ישראל ואת מתחשב לאחסנותיה׃ הלא ית דיחסנך כמוש טעותך יתיה תחסין וית כל
דתריך יי אלהנא מן קדמנא יתיה נירת׃ וכען הטב טב את מבלק בר צפור מלכא
דמואב הנצא נצא עם ישראל אם אגחא אגח בהון׃ במיתב ישראל בחשבון ובכפרנהא
ובערער ובכפרנהא ובכל קרויא דעל תחומי ארנון תלת מאה שנין ומא דין לא שזבתון
27 בעדנא ההיא׃ ואנא לא חבית לך ואת עביד עמי בישא לאגחא קרבא בי ידין יי דעביד
28 דינא יומא דין בין בני ישראל ובין בני עמון׃ ולא קביל מלכא דבני עמון לפתגמי יפתח
דשלח לותיה׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit ei, Sic dixit Jiphthahh: non cepit Iſrael terram *Moab*, et terram 15 filiorum Ghamon. Nam in exeundo eos ex Miſzraim, et ambulavit Iſrael in 16 deſerto uſq; mare Zzuph, et venit ad Rekam. Et miſit Iſrael nuncios ad 17 regem Edom ad dicendum, Tranſibo nunc in terrâ tuâ, & non audivit rex Edom; et etiam ad regem Moab miſit, et non *auſcultavit*, et ſedit Iſrael in Rekam. Et ambulavit in deſerto, et ambivit terram *Edom*, et terram *Moab*, 18 & venit ab ortu Solis ad terram *Moab*; et poſuerunt in tranſitu Arnon, et non intraverunt in termino Moab, quia Arnon terminus Moab. Et 19 miſit Iſrael nuncios ad Zzihhon regem Emorrhæi regem Hheſbon; & dixit ei Iſrael, Tranſibimus nunc in terrâ tuâ uſque ad locum meum. Et non 20 credidit Zzihhon Iſrael ad tranſeundum in termino ſuo; et congregavit Zzihhon omnem populum ſuum, et poſuerunt in Jahaſz; et inivit bellum cum Iſrael. Et tradidit Dñs Deus Iſrael Zzihhon et omnem populum ejus 21 in manu Iſrael, et deleverunt eos, et hæreditavit Iſrael omnē terrā Emorhæi habitantis in terrâ illâ. Et hæreditaverunt omnem terminum Emo- 22 rhæi ab Arnonâ et uſque Jobeka, et ex deſerto, et uſque Jordanem. Et nunc 23 Dñs Deus Iſrael ejecit Emorhæū ex-ante populū ſuū Iſrael, et tu cogitas ad poſſidendū eum? Nonne quod poſſidere te fecit Chemos error tuus, id 24 poſſidebis? et omne qd ejecit Dominus Deus noſter ex-ante nos, id hæreditabimus? Et nunc an bon⁹ tu à Balak filio Zzipor rege Moab; num 25 contendere contendit cum Iſrael? ſi bellum inivit in eis? Cum ſedit Iſrael 26 in Hheſbon et in oppidis ej⁹, et in Gharoer, et in oppidis ejus, et in omnibus urbib⁹ quæ ſup terminis Arnon trecentis annis: & quare non liberâſtis in tempore illo? Et ego non peccavi tibi, et tu faciens mecum malum ad 27 ineundum bellum in me: judicabit Dñs qui fecit judicium in die hâc, inter filios Iſrael et inter filios Ghamon. Et non audivit rex filiorum Gha- 28 mon verbis Jiphthahh, quæ miſit ad eum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܢܦܬܚ. ܠܐ ܢܣܒ ܐܝܣܪܝܠ ܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ. ܘܐܪܥܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ܀ 16 ܡܛܠ ܕܟܕ ܣܠܩܘ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܗܠܟܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܡܕܒܪܐ ܥܕܡܐ ܠܝܡܐ ܕܣܘܦ. ܘܐܬܘ ܠܪܩܡ܀ 17 ܘܫܕܪ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܢܥܒܪ ܒܐܪܥܟ. ܘܠܐ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܦ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܫܕܪ. ܘܠܐ ܨܒܐ. ܘܝܬܒ ܐܝܣܪܝܠ ܒܪܩܡ܀ 18 ܘܗܠܟܘ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܚܕܪܘ ܐܪܥܐ ܕܐܕܘܡ ܘܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ. ܘܫܪܘ ܒܥܒܪܐ ܕܐܪܢܘܢ. ܘܠܐ ܥܠܘ ܠܬܚܘܡܐ ܕܡܘܐܒ. ܡܛܠ ܕܐܪܢܘܢ ܬܚܘܡܐ ܗܘ ܕܡܘܐܒ܀ 19 ܘܫܕܪ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ ܡܠܟܐ ܕܚܫܒܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܢܥܒܪ ܒܐܪܥܟ ܥܕܡܐ ܠܐܬܪܢ܀ 20 ܘܠܐ ܗܝܡܢ ܣܝܚܘܢ ܠܐܝܣܪܝܠ ܕܢܥܒܪ ܒܬܚܘܡܗ. ܘܟܢܫ ܣܝܚܘܢ ܠܟܠܗ ܥܡܗ. ܘܫܪܘ ܒܝܗܨ. ܘܩܪܒ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ܀ 21 ܘܐܫܠܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܣܝܚܘܢ ܘܠܟܠܗ ܥܡܗ ܒܐܝܕܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܚܪܒ ܐܝܣܪܝܠ ܐܪܥܐ ܕܐܡܘܪܝܐ܀ 22 ܘܝܪܬܘ ܟܠܗ ܬܚܘܡܗܘܢ ܡܢ ܐܪܢܘܢ ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܒܩ. ܘܡܢ ܡܕܒܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܪܕܢܢ܀ 23 ܘܗܫܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܐܘܒܕ ܠܐܡܘܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܥܡܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܬ ܐܪܬ ܐܢܬ ܠܗ܀ 24 ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܕܝܗܒ ܠܟ ܟܡܘܫ ܐܠܗܟ ܐܪܬ ܐܢܬ. ܘܡܕܡ ܕܐܘܒܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܡܢ ܩܕܡܝܢ ܚܢܢ ܢܐܪܬ܀ 25 ܘܗܫܐ ܛܒ ܘܡܝܬܪ ܐܢܬ ܡܢ ܒܠܩ ܒܪ ܨܦܘܪ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ. ܕܠܡܐ ܕܝܢܐ ܕܢ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܘ ܩܪܒܐ ܩܪܒ ܥܡܗܘܢ܀ 26 ܟܕ ܝܬܒ ܐܝܣܪܝܠ ܒܚܫܒܘܢ ܘܒܟܦܪܝܗ̈. ܘܒܥܕܘܥܝܪ ܘܒܟܦܪܝܗ̈. ܘܒܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܥܠ ܓܢܒ ܐܪܢܘܢ ܬܠܬܡܐܐ ܫܢܝܢ. ܠܡܢܐ ܠܐ ܬܒܥܬܘܢ ܐܢܝܢ ܒܙܒܢܐ ܗܘ܀ 27 ܐܢܐ ܠܐ ܣܟܠܬ ܠܟ. ܐܠܐ ܐܢܬ ܥܒܕ ܐܢܬ ܥܡܝ ܒܝܫܬܐ ܕܬܩܪܘܒ ܒܝ. ܢܕܘܢ ܡܪܝܐ ܕܝܢܐ ܝܘܡܢܐ ܒܝܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܒܝܬ ܒܢܝ ܥܡܘܢ܀ 28 ܘܠܐ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ ܠܦܬܓܡܐ ܕܢܦܬܚ ܕܫܕܪ ܠܘܬܗ܀

Et dixit illi; Sic ait Nephtah, Non uſurpavit Iſrael terram Moab, nec terram filiorum Ammon. 15 Nam cùm aſcenderent ex 16 Ægypto, ambulârunt filii Iſrael per deſertum uſque ad mare Suph: cúmque perveniſſent ad Recem, Miſerat Iſrael ad re- 17 gem Edom, dicens ei; Tranſeamus *quæſo* per terram tuam: at non acquievit rex Edom. Miſit quoque ad regem Moab; at nec aſſenſum præbuit ei: ſic remanſit Iſrael in Recem. Poſtea pergentes per de- 18 ſertum, circumiverunt terram Edom & terram Moab, & caſtrametati ſunt cis Arnon, nec ingreſſi ſunt limitem Moab (nam Arnon limes eſt Moabi) Et miſit Iſrael nun- 19 tios ad Sihon regem Amorrhæorum & regem Heſbon, dixítque ad eum Iſrael, Tranſeamus *quæſo* per terram tuam uſque ad terram meam. At non fidens Sihon Iſ- 20 raeli ut tranſiret per limitem ſuum, convocavit Sihon totum populum ſuum, & caſtrametati ſunt in Jahas: initóque prælio cum Iſraele, Tradidit Dominus Deus 21 noſter Sihonem & univerſum populum ejus in manum Iſraelis; & vaſtavit Iſrael terram Amorrhæorum, Et poſſederunt 22 totum limitem eorum ab Arnon uſque ad Aboc, & à deſerto uſque ad Jordanem. Nunc itaque Dominus Deus extinxit Amor- 23 rhæos à conſpectu populi ſui Iſraelis, & tu poſſideres eos? Nonne quod poſſiden- 24 dum tibi daret Kemos deus tuus, poſſideres? igitur & nos quod conſumpſit Dominus Deus noſter à conſpectu noſtro, poſſidebimus. An verò melior ac præſtanti- 25 or es quàm Balac filius Sephor rex Moab? nunquid ullam movit litem adversùs Iſraelem, aut pugnavit unquam contra eos? Dum habitavit Iſrael in Heſbon & villis 26 ejus, in Adoir & villis ejus, & in omnibus civitatibus quæ jacent ſecus Arnon, trecentos annos; cur non repetiſtis eas tanto tempore? Verùm ego nunc nihil in te peccavi, 27 tu verò iniquè mecum agis pugnando contra me: decernat hodiè Dominus judicium inter filios Iſrael & inter filios Ammon. At non 28 attendit rex Ammonitarum verba Nephtah, quæ miſerat ad eum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 *وقال في كتبه* هكذا يقول يفتاح لم ياخذ بنو اسرائيل من بني مواب وبني عمون ارضا* وذلك
16 انهم حيث صعدوا من ارض مصر ساروا في القفر حتي انتهوا الي بحر سوف* وبلغوا الي راقام
17 *وارسل بنو اسرائيل رسلا الي ملك ادوم* وقالوا له نجوز في ارضك* فلم يدعهم ملك ادوم
ان يجوزوا* وارسلوا الي ملك مواب ايضا* فلم يدعهم* وسكن بنو اسرائيل راقام* وساروا في
18 البرية* وداروا حول ارض ادوم ومواب* ونزلوا عبر الاردن* ولم يدخلوا في حد مواب* وارسل
19 بنو اسرائيل رسلا الي سيحون ملك الاموريين وملك حسبون* وقال له بنو اسرائيل نجوز في
20 ارضك الي ارضنا* فلم يدع سيحون بني اسرائيل ان يجوزوا في ارضه* وجمع سيحون جميع
21 اجناده* ونزلوا باهص وحاربوا بني اسرائيل* فهزم الله ربنا سيحون واجناده* واسلمهم امام بني
22 اسرائيل* واهلك بنو اسرائيل الاموريين* وورثوا حدودهم جميعا من ارنون الي افاق ومن
البرية الي الاردن* ورجع ملك بني عمون ارسل الي يفتاح يطلب منه الارض التي اخذوها
23 منهم بنو اسرائيل* فارسل يفتاح يقول هكذا* الان الله ربنا ورث اسرائيل شعبه ارض الاموريين
الذين هلكوا من بين ايديهم* وانت فما تريد ان ترثها* لانه انما يجب لك ان ترث ما اورثك كاموس
24 الاهك* فاما ما اهلك الله ربنا من بين ايدينا واورثنا اياه فهو لنا* لعلك خير من بالاق بن
25 صفور ملك مواب* لعله خاصم بني اسرائيل او قاتلهم في شي من هذا* او جاهدهم وحاربهم
26 في ذلك* حيث جلس بنو اسرائيل في حسبون وفي قراها وفي عداوعيد وقراها* وفي جميع القري التي
عند ارنون منذ ثلثماية سنة* فلماذا لم تخاصموا ولم تطلبوا في ذلك الزمان* ولكن قد علمت
27 اني لم اسي عليك الان* وانت تريد الشر وتطلب محاربتي* يحكم الرب القوي بين بني
28 اسرائيل وبين بني عمون* فلم يسمع ملك بني عمون كلام يفتاح* ولم يعتد به*

Aiebatque per epiſtolam, Sic dicit Jephtah, Non abſtulerunt Iſraelitæ à Moabitis nec Ammonitis regionem ullam. 15 *Nam* 16 *quando aſcenderunt de terra Ægypti, perrexerunt per deſertum donec attigiſſent mare Suph, & perveniſſent ad Racem:* *Tum miſerunt Iſraelitæ nuntios ad re-* 17 *gem Edom, & dixerunt ad eum, Tranſire nobis liceat per regionem tuam: ſed non permittente eis rege Edom ut tranſirent, miſerunt etiam ad regem Moab, qui nec permiſit eis: moratique ſunt filii Iſrael in Racem. Deinde procedentes in deſerto, &* 18 *circumeuntes circum terram Edom & Moab, caſtrametati ſunt trans Jordanem, nec ingreſſi ſunt terminum Moab. Inde* 19 *miſerunt Iſraelitæ legatos ad Sihon regem Amorrhæorum & regem Heſbon, & dixerunt ad eum Iſraelitæ, Tranſire liceat per regionem tuam ad regionem noſtram. Verùm non permiſit Sihon Iſrae-* 20 *litis ut tranſirent per regionem ſuam, imò coactis Sihon omnibus ſuis copiis, caſtrametati ſunt in Jahas; & commiſſâ pugnâ contra filios Iſrael, Fugavit Deus Domi-* 21 *nus noſter Sihonem & copias ejus, profligavitque eos ante Iſraelitas: & debellatis filii Iſrael Amorrhæis, Poſſederunt* 22 *univerſos terminos illorum, ab Arnon ad Aphec, & à deſerto ad Jordanem uſque. Remiſſis autem rex Ammonitarum legatis ad Jephtah, petiit ab eo regionem quam abſtulerunt ab eis filii Iſrael. Miſitque Jephtah talia dicta; Quandoquidē Deus* 23 *Dominus noſter poſſidendā dedit Iſraeli populo ſuo terram Amorrhæorum qui defecerunt à conſpectu eorū, tu nequaquam poſſidebis eā. Tu enim poſſidere debes quod* 24 *poſſidendum tibi dedit Kamos deus tuus: quod autem conſumpſit Deus Dominus noſter à conſpectu noſtro, et poſſidendum nobis dedit, poſſidebimus. Nunquid melior es Balaco filio Sephor rege Moabitarum? quid contendit cum Iſraelitis, aut pugnam movit in eos?* 25 *Dum* 26 *commorati ſunt Iſraelitæ in Heſbon et oppidis ejus, in Adavaid et oppidis ejus, et in cunctis oppidis quæ ſunt propè Arnon, trecentis abhinc annis, quare non litigâſtis tamen in illis interea? Verùm ego non* 27 *[illegible] tibi injurium; tu tamen [illegible] intentas, & cupis mecum bellum inire? Dirimat Deus potentiſſimus inter filios Iſrael et inter filios Ammon. At* 28 *non audivit rex Ammonitarum verba Jephtahi, nec pendit illa.*

ספר שופטים : יא

,Ghilhad ad transivit & ,Domini spiritus Iphtach super fuit Et
29 וַתְּהִי עַל־יִפְתָּח רוּחַ יְהוָה וַיַּעֲבֹר אֶת־הַגִּלְעָד
Mispeh de & ,Ghilhad Mispeh transivit & :Menasseh &
וְאֶת־מְנַשֶּׁה וַיַּעֲבֹר אֶת־מִצְפֵּה גִלְעָד וּמִמִּצְפֵּה
votum Iphtach Vovitque .Hammon filios transivit Ghilhad
30 גִּלְעָד עָבַר בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיִּדַּר יִפְתָּח נֶדֶר
Hammon filios dederis dando Si :ait & ,DOMINO
לַיהוָה וַיֹּאמַר אִם־נָתוֹן תִּתֵּן אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן
foribus è fuerit egressum quod ,egrediens erit Et :mea manu in
31 בְּיָדִי׃ וְהָיָה הַיּוֹצֵא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדַּלְתֵי
filiis à pace in me redeundo in ,meum occursum in meæ domus
בֵיתִי לִקְרָאתִי בְּשׁוּבִי בְשָׁלוֹם מִבְּנֵי
ascensionem illud faciam ascendere & ,DOMINO erit & ,Hammon
עַמּוֹן וְהָיָה לַיהוָה וְהַעֲלִיתִיהוּ עוֹלָה׃
;eos in pugnandum ad Hammon filios ad Iphtach transivit Et
32 וַיַּעֲבֹר יִפְתָּח אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן לְהִלָּחֶם בָּם
,Aroher ab eos percussit Et .ejus manu in DOMINUS eos dedit &
33 וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיָדוֹ׃ וַיַּכֵּם מֵעֲרוֹעֵר
,vinearum Abel ad usque & ,civitates viginti ,Minith te venire usque &
וְעַד־בּוֹאֲךָ מִנִּית עֶשְׂרִים עִיר וְעַד אָבֵל כְּרָמִים
filiorum facientibus à Hammon filii sunt humiliati & : valde magna plaga
מַכָּה גְּדוֹלָה מְאֹד וַיִּכָּנְעוּ בְּנֵי עַמּוֹן מִפְּנֵי בְּנֵי
ecce & :suam domum ad Mispah in Iphtach venit Et .Israel
34 יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹא יִפְתָּח הַמִּצְפָּה אֶל־בֵּיתוֹ וְהִנֵּה
tantùm & ;choris in & ,tympanis in ,ejus occursum in egrediens ejus filia
בִתּוֹ יֹצֵאת לִקְרָאתוֹ בְּתֻפִּים וּבִמְחֹלוֹת וְרַק
,fuit Et .filia vel ,filius se ex ei non :unica ipsa
35 הִיא יְחִידָה אֵין־לוֹ מִמֶּנּוּ בֵּן אוֹ־בַת׃ וַיְהִי
Ahah :ait & ,sua vestimenta laceravit & ,eam cum videre circa
כִרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר אֲהָהּ
:me turbantibus in fuisti tu & ,me fecisti incurvare incurvando ,mea filia
בִּתִּי הַכְרֵעַ הִכְרַעְתִּנִי וְאַתְּ הָיִית בְּעֹכְרָי
.converti potero non & ,DOMINUM ad meũ os patefeci ego &
וְאָנֹכִי פָּצִיתִי־פִי אֶל־יְהוָה וְלֹא אוּכַל לָשׁוּב׃
,DOMINUM ad tuum os patefecisti ,mi Pater :eum ad Dixitque
36 וַתֹּאמֶר אֵלָיו אָבִי פָּצִיתָה אֶת־פִּיךָ אֶל־יְהוָה
fecit postquam,tuo ore ex est egressum quemadmodũ ,mihi fac
עֲשֵׂה לִי כַּאֲשֶׁר יָצָא מִפִּיךָ אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָשָׂה
.Hammon filiis de tuis inimicis de ultiones DOMINUS tibi
לְךָ יְהוָה נְקָמוֹת מֵאֹיְבֶיךָ מִבְּנֵי עַמּוֹן׃
relaxa :hoc verbum mihi Fiat :suum patrem ad Dixitque
37 וַתֹּאמֶר אֶל־אָבִיהָ יֵעָשֶׂה לִּי הַדָּבָר הַזֶּה הַרְפֵּה
,montes super descendam & ,ibo & ,mensibus duobus me à
מִמֶּנִּי שְׁנַיִם חֳדָשִׁים וְאֵלְכָה וְיָרַדְתִּי עַל־הֶהָרִים
:ait Et .meæ sociæ & ,ego meas virginitates super flebo &
38 וְאֶבְכֶּה עַל־בְּתוּלַי אָנֹכִי וְרֵעוֹתָי׃ וַיֹּאמֶר
,ipsa ivit & :mensibus duobus eam dimisitque ,Vade
לֵכִי וַיִּשְׁלַח אוֹתָהּ שְׁנֵי חֳדָשִׁים וַתֵּלֶךְ הִיא
.montes super suas virginitates super flevit & ;ejus sociæ &
וְרֵעוֹתֶיהָ וַתֵּבְךְּ עַל־בְּתוּלֶיהָ עַל־הֶהָרִים׃
,suum patrem ad est reversa & ,mensium duorum fine à ,fuit Et
39 וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַיִם חֳדָשִׁים וַתָּשָׁב אֶל־אָבִיהָ
:virum cognoverat non ipsa & :voverat quod suum votum ei fecit &
וַיַּעַשׂ לָהּ אֶת־נִדְרוֹ אֲשֶׁר נָדָר וְהִיא לֹא־יָדְעָה אִישׁ
ibant dies in diebus A .Israel in statutum fuit &
40 וַתְּהִי־חֹק בְּיִשְׂרָאֵל׃ מִיָּמִים יָמִימָה תֵּלַכְנָה
quatuor ,Ghilhaditæ Iphtach filiam alloquendum ad Israel filiæ
בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל לְתַנּוֹת לְבַת־יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי אַרְבַּעַת
.anno in diebus
יָמִים בַּשָּׁנָה׃

Versio VULG. LAT.

29 Factus est ergò super Jephte Spiritus Domini, & circuiens Galaad, & Manasse, Maspha quoq; Galaad, & inde transiens ad filios Ammon, 30 Votum vovit Domino, dicens; Si tradideris filios Ammon in manus meas, 31 Quicunque primus fuerit egressus de foribus domûs meæ, mihíque occurrerit revertenti cum pace à filiis Ammon, eum holocaustum offeram Domino. 32 Transivítque Jephte ad filios Ammon, ut pugnaret contra eos: quos tradidit Dominus in manus ejus. 33 Percussítque ab Aroër usque dum venias in Mennith, viginti civitates, & usque ad Abel, quæ est vineis consita, plagâ magnâ nimis: humiliatique sunt filii Ammon à filiis Israel. 34 Revertente autem Jephte in Maspha domum suam, occurrit ei unigenita filia sua cum tympanis & choris: Non enim habebat alios liberos. 35 Quâ visâ, scidit vestimenta sua, & ait; Heu me, filia mea, decepisti me, & ipsa decepta es: aperui enim os meum ad Dominum, & aliud facere non potero. 36 Cui illa respondit; Pater mi, si aperuisti os tuum ad Dominum, fac mihi quodcunque pollicitus es, concessâ tibi ultione atque victoriâ de hostibus tuis. 37 Dixítque ad patrem; Hoc solum mihi præsta quod deprecor: Dimitte me ut duobus mensibus circumeam montes, & plangam virginitatem meam cum sodalibus meis. 38 Cui ille respondit, Vade. Et dimisit eam duobus mensibus. Cúmque abiisset cum sociis ac sodalibus suis, flebat virginitatem suam in montibus. 39 Expletísque duobus mensibus, reversa est ad patrem suum: & fecit ei sicut voverat, quæ ignorabat virum. Exinde mos increbruit in Israel, & consuetudo servata est: 40 Ut post anni circulum conveniant in unum filiæ Israel, & plangant filiam Jephte Galaaditæ diebus quatuor.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

cum Translatione LATINA.

29 Καὶ (ο) ἐγένετο ἐπὶ Ἰεφθάε πνεῦμα κυρίου, (π) καὶ παρῆλθε τὸν Γαλαάδ, καὶ τὸν Μανασσῆ, καὶ παρῆλθε τὴν σκοπιὰν Γαλαὰδ εἰς τὸ πέραν υἱῶν 30 Ἀμμών. Καὶ ηὔξατο Ἰεφθάε εὐχὴν τῷ κυρίῳ, καὶ εἶπεν, (ρ) Ἐὰν διδοὺς δῷς μοι τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν (σ) ἐν τῇ χειρί μου, 31 Καὶ ἔσται ὁ ἐκπορευόμενος ὃς ἂν ἐξέλθῃ (τ) ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ οἴκου μου εἰς (υ) συνάντησίν μου ἐν τῷ (φ) ἐπιστρέφειν με ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ (χ) υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἔσται τῷ κυρίῳ, (ψ) ἀνοίσω αὐτὸν ὁλοκαύτωμα. 32 Καὶ (ω) παρῆλθεν Ἰεφθάε πρὸς (α) υἱοὺς Ἀμμὼν (β) παρατάξασθαι πρὸς αὐτούς· καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ. 33 Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀπὸ Ἀροὴρ (γ) ἕως ἐλθεῖν ἄχρις Ἀρνῶν ἐν ἀριθμῷ εἴκοσι πόλεις, καὶ ἕως Ἐβελχαρμὶμ πληγὴν μεγάλην σφόδρα. καὶ (δ) συνεστάλησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. 34 Καὶ (ε) ἦλθεν Ἰεφθάε εἰς Μασσηφὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἐξεπορεύετο εἰς (ζ) ὑπάντησιν ἐν τυμπάνοις καὶ χοροῖς· καὶ (η) αὕτη ἦν μονογενὴς αὐτῷ· οὐκ 35 ἦν αὐτῷ ἕτερος υἱὸς ἢ θυγάτηρ. Καὶ (θ) ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτὴν αὐτός, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, (ι) Ἆ ἆ, θυγάτηρ μου, ταραχῇ ἐτάραξάς με, καὶ σὺ ἦς ἐν τῷ ταράχῳ μου, καὶ ἐγώ εἰμι ἤνοιξα κατὰ σοῦ τὸ στόμα μου πρὸς κύριον, καὶ οὐ δυνήσομαι ἀποστρέψαι. 36 (κ) Ἡ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, (λ) Πάτερ, ἤνοιξας τὸ στόμα σου πρὸς κύριον; (μ) ποίησόν μοι ὃν τρόπον ἐξῆλθεν ἐκ στόματός σου, (ν) ἐν τῷ ποιῆσαί σοι κύριον ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν σου ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμών. 37 (ξ) Καὶ ἥδε εἶπε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, Ποιησάτω δὴ ὁ πατήρ μου τὸν λόγον τοῦτον· ἔασόν με δύο μῆνας. καὶ πορεύσομαι καὶ καταβήσομαι ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ κλαύσομαι ἐπὶ τὰ παρθένιά μου (ο) ἐγώ 38 εἰμι καὶ αἱ συνεταιρίδες μου. Καὶ εἶπε, Πορεύου. καὶ (π) ἀπέστειλεν αὐτὴν δύο μῆνας. καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ καὶ αἱ συνεταιρίδες αὐτῆς, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ τὰ παρθένια αὐτῆς ἐπὶ τὰ ὄρη. 39 Καὶ ἐγένετο (ρ) ἐν τέλει τῶν δύο μηνῶν, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς. (σ) καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ τὴν εὐχὴν αὐτοῦ ἣν ηὔξατο. καὶ αὐτὴ οὐκ ἔγνω ἄνδρα. καὶ (τ) ἐγένετο εἰς πρόσταγμα ἐν Ἰσραήλ. 40 (υ) Ἀπὸ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας (φ) ἐπορεύοντο θυγατέρες Ἰσραὴλ θρηνεῖν τὴν θυγατέρα Ἰεφθάε τοῦ Γαλααδίτου (χ) ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ἐν τῷ ἐνιαυτῷ.

29 *Et factus est super Jephthæ spiritus Domini, et præteriit Galaad & Manasse, & (ſ) præteriit speculam Galaad trans filios Ammon.* 30 *Et vovit Jephthæ votum Domino: et dixit; Si (t) dans dederis mihi filios Ammon in manu mea,* 31 *Et erit, exiens, quicunq; exierit de janua domûs meæ in obviam mihi, in revertendo me in pace à filiis Ammon, & erit Domino, (u) offeram eũ holocaustoma.* 32 *Et transiit Jephthæ ad filios Ammon, pugnare adversùs eos. Et tradidit eos Dominus in manu ejus.* 33 *Et percussit eos ab Aroer, donec venias (x) usq; Arnon, in numero viginti civitates, & usque Ebel (y) Charmim plagam magnam valdè. Et (z) humiliati sunt filii Ammon à facie filiorũ Israel.* 34 *Et venit Jephthæ in Massepha in domum suam. Et ecce filia ejus egrediebatur in occursum in tympanis, & choris: & hæc erat (aa) unigenita ei: non erat ei alius (bb) filius, vel filia.* 35 *Et factũ est, ut vidit eam ipse, discidit vestimenta sua, & dixit; Ah ah, filia mea, (cc) perturbatione perturbásti me, & tu fuisti in turbamentum meum, & ego ipse aperui contrà te os meum ad Dominum, & non potero revocare.* 36 *Illa verò dixit ad eum, Pater aperuisti os tuum ad Dominum? Fac mihi, quemadmodùm exiit ex ore tuo, (dd) dùm faceret tibi Dominus vindictam inimicorum tuorum de filiis Ammon.* 37 *Atque ipsa dixit ad patrem suum; Faciat nunc pater meus verbum hoc: permitte me duos menses: & ibo, & descendam (ee) super montes: & plorabo super virginalibus meis, ego ipsa, & sodales meæ.* 38 *Et dixit, Vade. Et dimisit eam duos menses. Et ivit ipsa, & sodales ejus: & ploravit super virginalibus suis super montes.* 39 *Et factum est in fine duorum mensium, et revertit ad patrẽ suũ: Et fecit in ea votũ suũ, quod voverat. Et ipsa non cognoverat virũ. Et factum est in præceptũ in Israel:* 40 *Ex diebus in dies (ff) ibant filiæ Israelis lamentari filiam Jephthæ Galaaditæ ad quatuor dies in anno.*

MS.A. (ο) ἐγενήθη (π) καὶ διέβη τὴν γῆν Γαλαάδ, καὶ τὸν Μανασσῆ, καὶ διέβη τὴν σκοπιὰν Γαλαάδ, καὶ ἀπὸ σκοπιᾶς Γαλαὰδ εἰς τὸ πέραν (ρ) Ἐὰν παραδώσει παραδῷς μοι (σ) ἐν χειρί (τ) ἐκ τῶν θυρῶν τοῦ (υ) ἀπάντησίν μου (φ) ἐπιστρέψαι (χ) τῶν υἱῶν (ψ) καὶ ἀνοίσω (ω) διέβη (α) τοὺς υἱοὺς (β) τοῦ πολεμῆσαι πρὸς (γ) καὶ ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς Σεμωεὶθ εἴκοσι πόλεις, ἕως Ἀβὲλ ἀμπελώνων πληγὴν (δ) ἐνετράπησαν (ε) εἰσῆλθεν (ζ) ἀπάντησιν αὐτοῦ ἐν (η) αὕτη μονογενὴς αὐτῷ ἀγαπητή· καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ πλὴν αὐτῆς υἱὸς (θ) ἐγενήθη ἡνίκα εἶδεν αὐτήν, καὶ διέρρηξεν (ι) Οἴμμοι θύγατέρ μου, ἐμπεποδέστατῇ καὶ .... εἰς σκῶλον ἐγένου ἐν ὀφθαλμοῖς μου, ἐγὼ δὲ ἤνοιξα τὸ στόμα περὶ σοῦ πρὸς κύριον, (κ) Καὶ εἶπεν (λ) Πάτερ μου, εἰ ἐν ἐμοὶ ἤνοιξας (μ) ποίει μοι (ν) ἀνθ᾽ ὧν ἐποίησέν σοι κύριος ἐκδικήσεις ἐκ τῶν ἐχθρῶν σου ἐκ τῶν (ξ) Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς .... ποίησόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο· ἔασόν (ο) καὶ ἐγὼ καὶ αἱ συνεταιρίδες (π) ἐξαπέστειλεν (ρ) μετὰ τέλος δύο μηνῶν, καὶ ἀνέκαμψεν πρὸς (σ) καὶ ἐπετέλεσεν Ἰεφθάε τὴν (τ) ἐγενήθη (υ) Ἐξ ἡμερῶν (φ) συνεπορεύοντο αἱ θυγατέρες (χ) τέσσαρας ἡμέρας

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 וּשְׁרַת עַל יִפְתָּח רוּחַ גְּבוּרָא מִן קֳדָם יְיָ וַעֲבַר יָת גִּלְעָד וְיָת מְנַשֶּׁה וַעֲבַר יָת מִצְפֵּיא דְגִלְעָד
30 וּמִמִּצְפֵּיא דְגִלְעָד עֲבַר בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְקַיֵּים יִפְתָּח קְיָם קֳדָם יְיָ וַאֲמַר אִם מִמְסַר תִּמְסַר יָת בְּנֵי
31 עַמּוֹן בִּידִי׃ וִיהֵי דְּיִפּוֹק מִפַּק בַּר מִדְּשֵׁי בֵיתִי לִקְדָמוּתִי כַּד אֲתוּב בִּשְׁלָם מִבְּנֵי עַמּוֹן וִיהֵי
32 קֳדָם יְיָ וְאַסְּקִנֵּיהּ עֲלָתָא׃ וַעֲבַר יִפְתָּח לְוַת בְּנֵי עַמּוֹן לַאֲגָחָא קְרָבָא בְהוֹן וּמְסַרְנוּן יְיָ בִּידֵיהּ׃
33 וּמְחָנוּן מֵעֲרוֹעֵר עַד מַעַלְנָא דְמִנִּית עַשְׂרִין קִרְוִין וְעַד מֵישַׁר כַּרְמַיָּא מַחְתָּא רַבְּתָא לַחֲדָא
34 וְאִתְּבָרוּ בְּנֵי עַמּוֹן מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲתָא יִפְתָּח לְמִצְפֵּיא לְבֵיתֵיהּ וְהָא בְרַתֵּיהּ נָפְקַת
35 לִקְדָמוּתֵיהּ בְּתוּפִּין וּבְחִנְגִּין וּלְחוֹד הִיא יְחִידָה לֵית לֵיהּ מִנַּהּ בַּר אוֹ בְרַת׃ וַהֲוָה כַּד
חֲזָא יָתַהּ וּבְזַע יָת לְבוּשׁוֹהִי וַאֲמַר וַי בְּרַתִּי אַכְרָעָא אַכְרַעְתִּנִי וְאַתְּ הֲוֵית בְּעָכְרָי וַאֲנָא פְּתַחִית
36 פּוּמִי בִּנְדַר קֳדָם יְיָ וְלָא אֵיכוּל לְמִתַּב׃ וַאֲמַרַת לֵיהּ אַבָּא פְּתַחְתָּא פוּמָךְ בִּנְדַר קֳדָם יְיָ עֲבֵיד
37 לִי כְּמָא דִּי נְפַק מִפּוּמָךְ בָּתַר דַּעֲבַד לָךְ יְיָ פּוּרְעָנוּתָא מִבַּעֲלֵי דְבָבָךְ מִבְּנֵי עַמּוֹן׃ וַאֲמַרַת
לַאֲבוּהָא יִתְעֲבֵיד לִי פִּתְגָּמָא הָדֵין שְׁבוֹק מִנִּי תְּרֵין יַרְחִין וְאֵהָךְ וְאֶתְנַגֵּיד עַל טוּרַיָּא וְאֶבְכֵּא
38 עַל בְּתוּלַי אֲנָא וְחַבְרָתִי׃ וַאֲמַר אֱזִילִי וְשַׁלַּח יָתַהּ תְּרֵין יַרְחִין וַאֲזַלַת הִיא וְחַבְרָתַהּ וּבְכַת
39 עַל בְּתוּלַהָא עַל טוּרַיָּא׃ וַהֲוָה מִסּוֹף תְּרֵין יַרְחִין וְתָבַת לְוַת אֲבוּהָא וַעֲבַד לַהּ יָת נִדְרֵיהּ
דִּי נְדַר וְהִיא לָא יְדַעַת גְּבַר וַהֲוָת לִגְזֵירָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ תּוֹסֶפְתָּא בְּדִיל דְּלָא לְאַסָּקָא
גְּבַר יָת בְּרֵיהּ וְיָת בְּרַתֵּיהּ לַעֲלָתָא כְּמָא דַעֲבַד יִפְתָּח גִּלְעָדָאָה וְלָא שְׁאֵיל לְפִינְחָס
40 כַּהֲנָא וְאִלּוּ שְׁאֵיל לְפִינְחָס כַּהֲנָא הֲוָה פָּרִיק יָתַהּ בִּדְמִין׃ מִזְּמַן לִזְמַן אָזְלָן בְּנָת
יִשְׂרָאֵל לְאַלָּאָה לְבַת יִפְתָּח גִּלְעָדָאָה אַרְבְּעָא יוֹמִין בְּשַׁתָּא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

29 Et mansit super Jiphthahh spiritus fortitudinis ab-ante Dominũ, & transivit Gilghad & Menasse; & transivit Miszpeia Gilghad, & ex Miszpeia Gilghad transivit filios Ghamon. 30 Et juravit Jiphthahh juramentum ante Dominum, & dixit: Si tradere trades filios Ghamon in manu mea. 31 Et erit quod egredietur egrediens extra à portis domus meæ ad occursum meum, quando revertar in pace à filiis Ghamon; & erit ante Dominum, & ascendere faciam id holocaustum. 32 Et transivit Jiphthahh ad filios Ghamon, ad ineundum bellum in eis; & tradidit eos Dominus in manu ejus. 33 Et percussit eos à Gharogher, & usque ad introitum Minith, viginti urbes, & usque ad planiciem vinearum percussioné magnam valdè; & fracti sunt filii Ghamon *ab*-ante filios Israel. 34 Et venit Jiphthahh ad Miszpeia domum suam, & ecce filia ejus *exiit* ad occursum ejus in tympanis, & in choris; & tantum illa unica, non erat ei *ex se* filius aut filia. 35 Et fuit cùm vidit eam, & scidit vestes suas: & dixit, Heu filia mea, curvare faciens curvare fecisti me, & tu fuisti in conturbatoribus meis: & ego aperui os meum in voto ante Dominum, & non potero ad revertendum. 36 Et dixit ei, Pater mi, aperuisti os tuum in voto ante Dominũ, fac mihi ut id quod exiit ex ore tuo, postquam fecit tibi Deus ultiones ex auctoribus inimicitiarum tuarum ex filiis Ghamon. 37 Et dixit patri suo, Fiat mihi verbum hoc, remitte à me duobus mensibus: & ibo & extrahar super montes, & lugebo super virginitatem meam, ego & sociæ meæ. 38 Et dixit, Ito: & dimisit eam duobus mensibus: & ivit illa & sociæ ejus; & luxit super virginitatem suam super montes. 39 Et fuit à fine duorum mensium, & rediit ad patrem suum: Et fecit illi votum suum quod vovit: et illa non cognovit virum, & fuit ad statutum in Israel [*Additio:*] *ut non ascendere faceret vir filium suum aut filiam suam in holocaustum, sicut fecit Jiphthahh Gilghadeus, & non consuluit Pinhhas sacerdotem: Et si consuluisset Pinhhas sacerdotem, redemisset eam pecuniis.* 40 A tempore in tempus venerunt filiæ Israel ad lamentandum filiæ Jiphthahh Gilghadæi quatuor diebus in anno.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܘܗܘܬ ܥܠ ܢܦܬܚ ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܥܒܪ ܠܓܠܥܕ ܘܠܡܢܫܐ. ܘܥܒܪ
30 ܠܡܨܦܝܐ ܕܓܠܥܕ. ܘܡܢ ܡܨܦܝܐ ܕܓܠܥܕ. ܥܒܪ ܠܒܢܝ ܥܡܘܢ. * ܘܢܕܪ
ܢܦܬܚ ܢܕܪܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܐܢ ܡܫܠܡܘ ܬܫܠܡ ܠܒܢܝ ܥܡܘܢ ܒܐܝܕܝ.
31 * ܡܢ ܕܢܦܘܩ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬܝ ܠܐܘܪܥܝ: ܡܐ ܕܗܦܟܬ ܒܫܠܡܐ ܡܢ ܒܢܝ ܥܡܘܢ.
32 ܢܗܘܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܣܩܝܘܗܝ ܠܥܠܬܐ. * ܘܥܒܪ ܢܦܬܚ ܥܠ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܠܡܬܟܬܫܘ
33 ܥܡܗܘܢ. ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܘܗܝ. * ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ. ܡܢ ܥܕܘܥܝܪ ܘܥܕܡܐ
ܠܡܥܠܢܐ ܕܡܟܝܪ. ܥܣܪܝܢ ܩܘܪܝܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܐܒܠ ܟܪܡܝܢ. ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ
34 ܛܒ. ܘܐܬܟܦܪܘ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܐ ܢܦܬܚ ܠܡܨܦܝܐ
ܠܒܝܬܗ. ܘܗܐ ܒܪܬܗ ܢܦܩܐ ܠܐܘܪܥܗ ܒܛܦܠܐ ܘܒܨܢܨܠܐ. ܘܗܝ ܝܚܝܕܝܬܐ ܗܘܬ
35 ܠܗ. ܘܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܪܐ ܐܘ ܒܪܬܐ ܠܒܪ ܡܢܗ. * ܘܟܕ ܚܙܐܗ. ܨܪܐ
ܢܚܬܘܗܝ. ܘܐܡܪ. ܐܘܗ ܒܪܬܝ: ܡܬܒܪܘ ܬܒܪܬܝܢܝ. ܘܐܢܬܝ ܗܘܝܬܝ ܝܘܡܢܐ ܡܢ
ܡܬܒܪܢܝ. ܕܗܐ ܐܢܐ ܦܬܚܬ ܦܘܡܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܗܦܘܟ.
36 * ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܒܪܬܗ. ܐܒܝ. ܦܬܚܬ ܦܘܡܟ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܥܒܕ ܠܝ ܐܝܟ
ܡܕܡ ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܟ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܥܒܕ ܠܟ ܡܪܝܐ ܬܒܥܬܐ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ.
37 ܡܢ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. * ܘܐܡܪܐ ܠܐܒܘܗ. ܒܠܚܘܕ ܥܒܕ ܠܝ ܗܕܐ. ܫܒܘܩ ܠܝ ܬܪܝܢ ܝܪܚܝܢ.
38 ܘܐܙܠ ܐܗܠܟ ܥܠ ܛܘܪܐ. ܘܐܒܟܐ ܥܠ ܒܬܘܠܘܬܝ. ܐܢܐ ܘܚܒܪܬܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠܝ.
ܘܫܪܝܗ ܬܪܝܢ ܝܪܚܝܢ. ܘܐܙܠܬ ܗܝ ܘܚܒܪܬܗ. ܘܒܟܬ ܥܠ ܒܬܘܠܘܬܗ ܥܠ ܛܘܪܐ.
39 * ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܪܝܢ ܝܪܚܝܢ. ܗܦܟܬ ܠܘܬ ܐܒܘܗ. ܘܥܒܕ ܠܗ ܐܝܟ ܢܕܪܗ ܕܢܕܪ. ܘܗܝ ܠܐ
40 ܝܕܥܬ ܓܒܪܐ. ܘܗܘܬ ܠܗ ܐܬܐ ܒܝܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܢ ܙܒܢ ܠܙܒܢ. ܐܙܠܢ
ܗܘܝ ܒܢܬܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܥܝܠܢ ܘܒܟܝܢ ܥܠ ܒܪܬܗ ܕܢܦܬܚ ܓܠܥܕܝܐ ܐܪܒܥܐ
ܝܘܡܝܢ ܒܫܢܬܐ.

29 * Fuit autem super Nephtah Spiritus Domini, transivítque ad Gelaad & ad Manasse, cum transiit ad Masphia Geladis, à Masphia Geladis transivit ad Ammonitas. 30 (Voverat autem Nephtah votum Domino, & dixerat, Si omnino tradideris Ammonitas in manus meas, 31 Qui prodierit è foribus domûs meæ in occursum meum cùm salvus rediero ex Ammonitis, Domini erit, offerámque illum in holocaustum.) 32 Transivit inquam, Nephtah ad Ammonitas ut prælium institueret cum eis; tradidítque eos Dominus in manum ipsius: 33 Et percussit eos ab Adoir usque ad ingressum Machir, civitates viginti, & usque ad Abel-Charmin, plagâ magnâ admodum: sic confracti fuerant Ammonitæ coram Israelitis. 34 Deinde redeunte Nephtah Masphiam in domum suam, ecce filia ejus egreditur obviàm illi cum tympanis & sistris: eaque unica erat ipsi, nec filium aut filiam habebat præter illam. 35 Hanc cùm vidisset, scidit vestimenta sua, & ait, Heu filia mea, destruendo me destruxisti, & tu hodiè facta es ex destructoribus meis: nam ecce ego aperui os meum ad Deum, nec possum me retractare. 36 Dixit illi filia ipsius, Pater mi, aperuisti os tuum ad Deum, fac mihi juxta id quod egressum est de ore tuo, quandoquidem præstitit tibi Dominus ultionem de hostibus tuis, *nempe* de Ammonitis. 37 Deinde dixit patri suo, Tantummodò hoc mihi concede: dimitte me duobus mensibus, ut eam ambulatum super montes, defleámque virginitatem meam unà cum sodalibus meis. 38 Qui dixit ei, Vade: dimisítque eam duobus mensibus: Sic abiit illa cum sodalibus suis, deflevítque virginitatem suam super montes. 39 Et post duos menses rediit ad patrem suum, qui fecit ei juxta votum quod voverat. Hanc autem nullus vir cognoverat: eadémque facta est insignis inter Israelitas; 40 Ita ut præstitutis temporibus euntes filiæ Israel flerent lugeréntque filiam Nephtah Gelaaditis, quatuor diebus quotannis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * فالهم يفتاح من روح الرب * فجاز الى جلعاد ومنسا * وعبر الى مصفيا التي بجلعد * وحارب بني
30 عمون * ونذر يفتاح نذرا للرب وقال * يا رب انت ان دفعت بني عمون في يدي وظفرني بهم *
31 * من خرج من باب بيتي يستقبلني اذا رجعت سالما من محاربة بني عمون * يكون للرب
32 33 قربانا * اقربه له ذبيحة * وجاز يفتاح الى بني عمون ليحاربهم * فاظفره الرب بهم * وهزمهم من
عرعرا الى مدخل مانيث * عشرون قرية * وقتل منهم مقتلة عظيمة * وانكسر بنو
34 عمون * فانهزموا من بين يدي بني اسرائيل * ورجع يفتاح الى مصفيا الى منزله * واذا
ابنته قد خرجت تستقبله بالطبول المربعة والدفوف * فرحا منها بسلامته وظفره * وكانت
35 وحيدته * ولم يكن له ولد غيرها * فلما راها مزق ثيابه وقال * يا بنتي وكبدي
اهلكتيني * وانتي اليوم كنتي ممن اهلكني * لاني فتحت فمي ونذرت لله نذرا * ولست
36 اقدر ارجع عما نذرت * قالت له ابنته * ان كنت فتحت فاك بين يدي الرب ونذرت *
فاصنع بي كما نطقت به * ولا تغدر بالرب * اذ انتقم الرب لك من اعدايك بني عمون
37 * ثم قالت لابيها * اصنع بي هذه الخصلة واقضي لي هذه الشهوة * بان تمهلني
38 شهرين انطلق واتردد في الجبال * وابكي علي بتوليتي وشبابي انا وصواحباتي * قال لها
انطلقي * وارخاها شهرين * وانطلقت هي وصواحباتها العذارى * وبكت علي بتوليتها
39 وشبابها على الجبال * ومن بعد شهرين رجعت الى ابيها * وصنع بها كالنذر الذي انذر *
40 وكانت عذرى لم يمسسها رجل * وصارت اية بين بني اسرائيل * وفي كل حول في ذلك
الوقت كان بنات اسرائيل ينطلقن ويبكين ويندبن على ابنة يفتاح الجلعادي اربعة
ايام في كل سنة *

29 *Afflatus itaque Jephtah spiritu Domini transiit ad Galaad & Manassen, & inde transiens ad Masphia quæ est in Galaad, bellum commisit contra Ammonitas.* 30 *(Voverat autem Jephtah votum Domino, & dixerat, O mi Domine, si dederis Ammonitas in manus meas, hisque potitus fuero,* 31 *Quicunque egredietur ab ostio domûs meæ obvius mihi incolumi redeunti à bello Ammonitarum, erit in oblationem Domino, offeramque eum ipsi in sacrificium.)* 32 *Transiit, inquam, Jephtah ad filios Ammon ut oppugnaret eos, fecitque eum Dominus voti compotem de illis:* 33 *Et debellavit eos ab Araara usque ad ingressum Manith, viginti oppida; & occîdit illos cæde magnâ. Confractis igitur Ammonitis, deque medio filiorum Israel debellatis,* 34 *Reversus est Jephtah ad Masphiam in domicilium suum, & ecce filia ipsius jam prodierat in occursum ejus cum sistris quadratis ac tympanis, læta de ipsius incolumitate & victoriâ: (erat autem hæc unica ejus filia, nec ullam habebat prolẽ præter ipsam.)* 35 *Quam cùm vidisset, laceravit vestes suas, & ait, Heus filia mea & viscera mea, extinxisti me, tuque hodiè facta es de extinguentibus me; quoniam aperui os meum, & votum Deo vovi, nec revocare possum quod vovi.* 36 *Respondit ei filia ejus, Quandoquidem aperuisti os tuum coram Domino, & vovisti, decerne de me prout locutus es; neve Dominum fraudes, quum ultus sit tibi Dominus inimicos tuos Ammonitas.* 37 *Præterea dixit patri suo, Hanc mihi rem facito, & huic optato meo annue; ut scilicet des mihi duorum mensium prorogationem, quibus abeam deambulatum per montes, meamque virginitatem & adolescentiam unà cum puellis amicis meis ploratum.* 38 *Ait illi, Vade: & dimittens eam duobus mensibus, abiit ipsa & virgines amicæ ipsius, luxitque virginitatem & pubertatem suam super montes.* 39 *Ex dictis verò duobus mensibus reversa est ad patrem suum, qui fecit illi juxta votum quod voverat: erat autem virgo quam nemo tetigerat; & facta est prodigium inter filios Israel.* 40 *Et singulis annis pari tempore ibant filiæ Israelis, & lamentabantur ac lugebant filiam Jephtah Galaaditis, quatriduo singulis annis.*

ספר שופטים : יב

CAP. XII יב

:Iphtach ad dixerūtque ;aquilonē ad transivit & ,Ephraim vir *est accitus* Et
1 וַיִּצָּעֵק אִישׁ אֶפְרַיִם וַיַּעֲבֹר צָפוֹנָה וַיֹּאמְרוּ לְיִפְתָּח
,vocâsti non nos & ,Hammon filiis *in* pugnandum ad transisti Quare
מַדּוּעַ עָבַרְתָּ לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי־עַמּוֹן וְלָנוּ לֹא קָרָאתָ
Iphtach Dixitque .igni *in te super* comburemus tuā domū ?tecum *eundū ad*
2 לָלֶכֶת עִמָּךְ בֵּיתְךָ נִשְׂרֹף עָלֶיךָ בָּאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר יִפְתָּח
:valde Hammon filii &,meꝰ populꝰ &,ego fui rixæ Vir :eos ad
אֲלֵיהֶם אִישׁ רִיב הָיִיתִי אֲנִי וְעַמִּי וּבְנֵי־עַמּוֹן מְאֹד
vidi Et .eorum manu è me servâstis non & :vos *accivi* &
3 וָאֶזְעַק אֶתְכֶם וְלֹא־הוֹשַׁעְתֶּם אוֹתִי מִיָּדָם׃ וָאֶרְאֶה
transivi &,mea vola in meā animam posui & ,*salvans tu* non quòd
כִּי־אֵינְךָ מוֹשִׁיעַ וָאָשִׂימָה נַפְשִׁי בְכַפִּי וָאֶעְבְּרָה
quid ut Et .mea manu in Dominus eos *dedit* & ;Hammon filios ad
אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיָדִי וְלָמָּה
Iphtach congregavit Et ? me *in* pugnandū ad hac die me ad ascendistis
4 עֲלִיתֶם אֵלַי הַיּוֹם הַזֶּה לְהִלָּחֶם בִּי׃ וַיִּקְבֹּץ יִפְתָּח
viri percusserunt & :Ephraim cum pugnavit &,Ghilhad viros omnes
אֶת־כָּל־אַנְשֵׁי גִלְעָד וַיִּלָּחֶם אֶת־אֶפְרָיִם וַיַּכּוּ אַנְשֵׁי
Ghilhad vos Ephraim *Evasores* :dixerunt quia ;Ephraim Ghilhad
גִלְעָד אֶת־אֶפְרַיִם כִּי אָמְרוּ פְּלִיטֵי אֶפְרַיִם אַתֶּם גִּלְעָד
Ghilhad cepit Et .Menasseh medio in ,Ephraim medio in
5 בְּתוֹךְ אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ מְנַשֶּׁה׃ וַיִּלְכֹּד גִּלְעָד אֶת־
,Ephraim *evasores* dicebant *quòd* ,fuit Et .Ephraim ipsi Jarden *transitum*
מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן לְאֶפְרָיִם וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ פְּלִיטֵי אֶפְרַיִם
?*tu* Ephratæus Num :Ghilhad viri ei dicebant & :Transibo
אֶעֱבֹרָה וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַנְשֵׁי־גִלְעָד הַאֶפְרָתִי אַתָּה
dicebat & :Sciboleth nunc Dic :ei Dicebantque .Non :dicebat &
6 וַיֹּאמֶר לֹא׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֱמָר־נָא שִׁבֹּלֶת וַיֹּאמֶר
eū jugulabāt &,eum apprehendebāt & :sic loqui *dirigebat* non & ;Siboleth
סִבֹּלֶת וְלֹא יָכִין לְדַבֵּר כֵּן וַיֹּאחֲזוּ אוֹתוֹ וַיִּשְׁחָטוּהוּ
quadraginta Ephraim de illo tempore in *cecidit* &:Jarden *transitus* ad
אֶל־מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן וַיִּפֹּל בָּעֵת הַהִיא מֵאֶפְרַיִם אַרְבָּעִים
:annis sex Israel Iptach judicavit Et .millia duo &
7 וּשְׁנַיִם אָלֶף׃ וַיִּשְׁפֹּט יִפְתָּח אֶת־יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ שָׁנִים
Ghilhad civitatibus in est sepultus ac,Ghilhadites Iphtach est mortuus &
וַיָּמָת יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי וַיִּקָּבֵר בְּעָרֵי גִלְעָד׃
ei *fuit* Et .Bethlechem de Ibsan Israel eum post judicavit Et
8 9 וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו אֶת־יִשְׂרָאֵל אִבְצָן מִבֵּית לָחֶם׃ וַיְהִי־לוֹ
filias triginta & ,foras misit filias triginta & ;filii triginta
שְׁלֹשִׁים בָּנִים וּשְׁלֹשִׁים בָּנוֹת שִׁלַּח הַחוּצָה וּשְׁלֹשִׁים בָּנוֹת
.annis septem Israel judicavitque :foris de suis filiis adduxit
הֵבִיא לְבָנָיו מִן־הַחוּץ וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל שֶׁבַע שָׁנִים׃
eum post judicavit Et .Bethlechem in est sepultus &,Ibsan est mortuus Et
10 11 וַיָּמָת אִבְצָן וַיִּקָּבֵר בְּבֵית לָחֶם׃ וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו
decem Israel judicavitque :Zebulonites Elon Israel
אֶת־יִשְׂרָאֵל אֵילוֹן הַזְּבוּלֹנִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשֶׂר
Ajalon in est sepultus & ,Zebulonites Elon est mortuus Et .annis
12 שָׁנִים׃ וַיָּמָת אֵילוֹן הַזְּבוּלֹנִי וַיִּקָּבֵר בְּאַיָּלוֹן
Habdon ,Israel eum post judicavit Et .Zebulon terra in
13 בְּאֶרֶץ זְבוּלֻן׃ וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו אֶת־יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹן
,filii quadraginta ei *fuit* & .Pirhathonites Hillel filius
14 בֶּן־הִלֵּל הַפִּרְעָתוֹנִי׃ וַיְהִי־לוֹ אַרְבָּעִים בָּנִים
:pullos septuaginta super equitantes filiorum filii triginta &
וּשְׁלֹשִׁים בְּנֵי בָנִים רֹכְבִים עַל־שִׁבְעִים עֲיָרִם
est mortuus Et .annis octo Israel judicavitque
15 וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה שָׁנִים׃ וַיָּמָת
,Pirhathon in est sepultus ac ,Pirhathonites Hillel filius Habdon
עַבְדּוֹן בֶּן־הִלֵּל הַפִּרְעָתוֹנִי וַיִּקָּבֵר בְּפִרְעָתוֹן
.Hamalechitarum monte in ,Ephraim terra in
בְּאֶרֶץ אֶפְרַיִם בְּהַר הָעֲמָלֵקִי׃

Versio VUL. LAT.

CAP. XII.

1 ECce autem in Ephraim or-
ta est seditio : nam transeuntes
contra Aquilonē, dixerunt ad
Jephte ; Quarè vadens ad pu-
gnā contra filios Ammon, vo-
care nos noluisti,ut pergeremꝰ
tecū?Igitur incendemus domū
2 tuam. Quibus ille respondit,
Disceptatio erat mihi & po-
pulo meo contra filios Am-
mon vehemens:vocavi; vos,
ut præberetis mihi auxiliū, &
3 facere noluistis. Quod cernens
posui animā meam in manibus
meis,transivíque ad filios Am-
mon, & tradidit eos Dñs in
manꝰ meas. Quid commerui,ut
adversūm me consurgatis in
4 prælium? Vocatis itaque ad se
cunctis viris Galaad,pugnabat
contra Ephraim:pcusseruntq;
viri Galaad Ephraim,quia di-
xerat ; Fugitivus est Galaad de
Ephraim, & habitat in medio
5 Ephraim & Manasse.Occupa-
verúntq; Galaaditæ vada Jor-
danis,per quæ Ephraim rever-
surꝰ erat.Cúmq; venisset ad ea
de Ephraim numero, fugiens,
atque dixisset ; Obsecro ut me
transire pmittatis : dicebant ei
Galaaditæ ; Numquid Ephra-
thæus es ? quo dicente ; Non
6 sum: Interrogabant eum ,Dic
ergò Scibboleth, qđ interpre-
tatur Spica. Qui respondebat,
Sibboleth:eâdem literâ spicā
exprimere non valens.Statím-
que apprehensū jugulabant in
ipso Jordanis transitu. Et ceci-
derūt in illo tempore de E-
phraim quadraginta duo mil-
7 lia. Judicavit itaq; Jephte Gala-
adites Israel sex annis:& mor-
tuus est,ac sepultus in civitate
8 sua Galaad. Post hunc judica-
vit Israel Abesan de Bethlehē:
9 Qui habuit triginta filios, &
totidē filias, quas emittens fo-
râs,maritis dedit,& ejusdē nu-
meri filiis suis accepit uxores,
introducens in domum suam.
Qui septem annis judicavit Is-
10 rael. Mortuúsq; est,ac sepultus
11 in Bethlehē.Cui successit Ahi-
alon Zabulonites :& judicavit
12 Israel decē annis. Mortuúsque
13 est,ac sepultꝰ in Zabulon. Post
hunc judicavit Israel Abdon,
14 filius Illel,Pharathonites:Qui
habuit quadraginta filios, &
triginta ex eis nepotes,ascēdē-
tes super septuaginta pullos a-
sinarū: et judicavit Israel octo
15 annis.Mortuúsq; est,ac sepultꝰ
in Pharathon terræ Ephraim,
in monte Amalec.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ ιβ΄.

1 (α) ΚΑὶ ἐβόησεν ἀνὴρ Ἐφραΐμ, ϗ παρῆλ-
θαν εἰς Βορρᾶν, ϗ εἶπαν πρὸς Ἰεφθάε, (β)
Διατί παρῆλθες παρατάξασθαι ἐν υἱοῖς Ἀμ-
μὼν, ϗ ἡμᾶς οὐ κέκληκας πορευθῆναι μετὰ σοῦ;
τὸν οἶκόν σου (γ) ἐμπρήσομεν ἐπὶ σὲ ἐν πυρί.
2 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἰεφθάε, (δ) Ἀνὴρ μα-
χητὴς ἤμην ἐγὼ ϗ ὁ λαός μου, (ε) ϗ οἱ υἱοὶ
Ἀμμὼν σφόδρα· ϗ ἐβόησα (ζ) ὑμᾶς, ϗ οὐκ
3 ἐσώσατέ με ἐκ χειρὸς αὐτῶν. Καὶ εἶδον ὅτι (η)
οὐκ εἶ σωτὴρ, ϗ ἔθηκα τὴν ψυχήν μου (θ) ἐν χειρί
μου, ϗ (ι) παρῆλθον πρὸς υἱοὺς Ἀμμὼν, ϗ (κ) ἔ-
δωκεν αὐτοὺς κύριος (λ) ἐν χειρί μου. ϗ (μ) εἰς
τί ἀνέβητε ἐπ᾽ ἐμὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ πα-
4 ρατάξασθαι ἐν ἐμοί; Καὶ συνέστρεψεν Ἰεφθάε
πάντας τοὺς ἄνδρας Γαλαὰδ, (ν) ϗ παρετά-
ξατο τῷ Ἐφραΐμ. ϗ ἐπάταξαν ἄνδρες Γαλα-
ὰδ τὸν Ἐφραΐμ, ὅτι εἶπαν, Οἱ (ξ) διασωζόμενοι
τοῦ Ἐφραΐμ, ὑμεῖς Γαλαὰδ (ο) ἐν μέσῳ τοῦ Ἐ-
5 φραΐμ, ϗ ἐν μέσῳ τοῦ Μανασσῆ. Καὶ προκατε-
λάβετο Γαλαὰδ τὰς διαβάσεις τοῦ Ἰορδάνου
τοῦ Ἐφραΐμ. (π) ϗ εἶπαν αὐτοῖς οἱ διασωζό-
μενοι Ἐφραΐμ, Διαβῶμεν. ϗ εἶπαν αὐτοῖς οἱ
ἄνδρες Γαλαὰδ, (ρ) Μὴ Ἐφραθίτης εἶ; ϗ εἶ-
6 πεν, Οὔ. Καὶ εἶπαν αὐτῷ, Εἶπον δὴ Στάχυς. ϗ
οὐ κατηύθυνεν τοῦ λαλῆσαι οὕτως· ϗ ἐπελάβοντο
(σ) αὐτοῦ, ϗ ἔθυσαν αὐτὸν πρὸς τὰς διαβάσεις
τοῦ Ἰορδάνου. ϗ ἔπεσον (τ) ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
ἀπὸ Ἐφραΐμ δύο ϗ τεσσαράκοντα χιλιάδες.
7 Καὶ ἔκρινεν Ἰεφθάε τὸν Ἰσραὴλ ἓξ ἔτη. ϗ
ἀπέθανεν Ἰεφθάε ὁ Γαλααδίτης, ϗ ἐτάφη (υ)
8 ἐν πόλει αὐτοῦ Γαλαάδ. Καὶ ἔκρινε μετ᾽ αὐτὸν
9 τὸν Ἰσραὴλ (φ) Ἀβαισσὰν ἀπὸ Βηθλεέμ. Καὶ
ἦσαν αὐτῷ τριάκοντα υἱοὶ, ϗ τριάκοντα (χ) θυ-
γατέρες, ἃς ἐξαπέστειλεν ἔξω, ϗ τριάκοντα
θυγατέρας εἰσήνεγκεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἔξωθεν.
10 ϗ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἑπτὰ ἔτη. Καὶ (ψ) ἀπέθα-
11 νεν Ἀβαισσὰν, ϗ ἐτάφη ἐν Βηθλεέμ. Καὶ ἔ-
κρινε μετ᾽ αὐτὸν τὸν Ἰσραὴλ (ω) Αἰλὼμ ὁ Ζαβου-
12 λωνίτης δέκα ἔτη. Καὶ ἀπέθανεν (α) Αἰλὼμ
ὁ Ζαβουλωνίτης, ϗ ἐτάφη ἐν Αἰλὼμ ἐν γῇ
13 Ζαβουλών. Καὶ ἔκρινε μετ᾽ αὐτὸν τὸν Ἰσραὴλ (β)
14 Ἀβδὼν υἱὸς Ἐλλὴλ ὁ Φαραθωνίτης. Καὶ ἦσαν
αὐτῷ τεσσαράκοντα υἱοὶ, ϗ τριάκοντα (γ) υἱῶν
υἱοὶ ἐπιβαίνοντες ἐπὶ ἑβδομήκοντα πώλους. ϗ
15 ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ὀκτὼ ἔτη. Καὶ ἀπέθανεν
(δ) Ἀβδὼν υἱὸς Ἐλλὴλ ὁ Φαραθωνίτης, ϗ
ἐτάφη ἐν (ε) Φαραθὼν ἐν γῇ Ἐφραΐμ ἐν (ζ)
ὄρει τοῦ Ἀμαλήκ.

CAP. XII.

ET clamavit vir Ephræm, & 1
transierunt ad (a) Aquilonē : &
dixerūt ad Jephthæ; Propter quid
transisti pugnare in filios Ammō,
& nos non vocâsti ire tecum?
Domū tuā incendemꝰ super te in
igni. Et dixit ad eos Jephthæ; Vir 2
pugnator erā ego, & populꝰ me-
us: & filii Ammon (b) valdè. Et
clamavi vos: & non salvâstis me
de manu eorū. Et vidi, quia non 3
(c) es salvator: & posui animam
meā in manu mea, & transii ad
filios Ammon: & dedit eos Do-
minus in manu mea. Et ad quid
ascendistis super me in die hac,
ad pugnandū in me? Et conglo- 4
bavit Jephthæ omnes viros Ga-
laad, & conflixit cū Ephræm. Et
percusserunt viri Galaad ipsum
Ephræm, quia dixerunt; (d) Eva-
sores ipsius Ephræm vos Galaad,
in medio ipsius Ephræm, & in
medio ipsiꝰ Manasse. Et præoccu-
pavit Galaad transitus Jordanis 5
ipsius Ephræm. Et (e) dicebant eis
ii, qui evaserant de Ephræm,
Transeamꝰ. Et dixerunt eis viri
Galaad, Nunquid Ephrathites es?
Et dixit, Non. Et dixerunt ei, Dic 6
nunc (f) Spica. Et non dirigebat
loqui sic. Et apprehendebant eum:
& (g) immolabant eū ad transi-
tus Jordanis. Et ceciderunt in
tempore illo de Ephræm duo &
quadraginta millia. Et judicavit 7
Jephthæ Israel sex annis. Et mor-
tuus est Jephthæ Galaadites : &
sepultus est in civitate sua Ga-
laad. Et post eū judicavit Israel 8
Abæssan de Bethleem. Et erant ei 9
triginta filii, & triginta filiæ,
quas emisit forâs: & triginta fi-
lias introduxit filiis suis deforis.
Et judicavit Israel septē annis.
Et mortuꝰ est Abæssan: & sepul- 10
tus est in Bethleē. Et judicavit post 11
eū Israel Ælom Zabulonites de-
cē annis. Et mortuus est Ælom 12
Zabulonites: & sepultꝰ est in Æ-
lom (h) in terra Zabulon. Et judi- 13
cavit post eū Israel Abdon filius
Ellel Pharathonites. Et erant ei 14
quadraginta filii, et triginta fili-
orū filii inscendentes super septu-
aginta pullos. Et judicavit Israel 15
octo annis. Et mortuus est Abdon
filius Ellel Pharathonites: & se-
pultus est in Pharathon in terra
Ephræm in monte ipsiꝰ Amalec.

MS. A. (α) Καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἐφραΐμ, ϗ ἦλθον εἰς Κεφειναὰ, ϗ εἶπον (β) Τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμεῖν ἐν τοῖς υἱοῖς (γ) ἐμπρήσομεν ἐν πυρί. (δ) Ἀνὴρ ἀντιδικῶν ἤμην (ε) ϗ υἱοὶ Ἀμμὼν ἐταπείνουν με σφόδρα· (ζ) πρὸς ὑμᾶς, (η) οὐκ ἦν ὁ σώζων, ϗ ἔθεμην τὴν (θ) ἐν τῇ χειρί (ι) διέβην πρὸς τοὺς υἱοὺς (κ) παρέδωκεν (λ) ἐνώπιόν μου (μ) ἵνα τί ἀνέβητε πρὸς μὲ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τοῦ πολεμεῖν ἐν ἐμοί; Καὶ συνήθροισεν Ἰεφθάε (ν) καὶ ἐπολέμει τὸν Ἐφραΐμ. (ξ) διασεσωσμένοι (ο) ἐμ μέσῳ Ἐφραΐμ, ϗ ἐμ μέσῳ Μαννασσῆ. Καὶ προκατελάβοντο ἄνδρες Γαλαὰδ (π) ϗ ἐγενήθη ὅτι εἶπαν οἱ διασεσωσμένοι τοῦ Ἐφραΐμ, (ρ) Μὴ ὑμεῖς ἐκ τοῦ Ἐφραΐμ; ϗ εἶπαν, Οὐκ ἐσμέν. Καὶ εἶπον αὐτοῖς, Εἴπατε δὴ σύνθημα. ϗ * κατηύθυναν τοῦ λαλῆσαι οὕτως (σ) αὐτὸν, ϗ σφάζουσιν αὐτοὺς ἐπὶ τὰς (τ) ἐξ Ἐφραΐμ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ δύο * τεσσεράκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ (υ) ἐν τῇ πόλει (φ) Ἐσεβὼν ἐκ Βαιθλεέμ. Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ (χ) θυγατέρες ἐξαπεσταλμέναι ἔξω, καὶ τριάκοντα γυναῖκες εἰσήγαγεν τοῖς (ψ) ἀπέθανεν Ἐσεβὼν, ϗ (ω) Αἰλὼν ὁ Ζαβουνίτης, ϗ ἔκρινεν τὸν Ἰσραὴλ δέκα (α) Αἰλὼν ὁ Ζαβουνίτης ἐν Αἰλείμ, ϗ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν γῇ (β) Λαβδὼμ υἱὸς Σελλὴμ ὁ Φαραθωνίτης. Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ τεσσεράκοντα (γ) υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ (δ) Λαβδὼμ υἱὸς Σελλὴμ ὁ Φαραθωνίτης, (ε) Φρααθὼν (ζ) ὄρει Λανάκ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יב

1 ואתכנש אנש אפרים ועבר לצפונא ואמרו ליפתח מא דין עבדתא לאגחא קרבא בבני
2 עמון ולנא לא קריתא למיזל עמך ביתך נוקיד עלך בנורא: ואמר יפתח להון אנש דין
3 הויתי אנא ועמי ובני עמון לחדא ובעית אנא מנכון ולא פרקתון יתי מידהון: וחזית ארי
ליתך פריק ומסרית נפשי כעל גב לאתקטלא ועברית לות בני עמון ומסרנון יי בידי
4 ולמא סלקתון לותי יומא דין לאגחא קרבא בי: וכנש יפתח ית כל אנשי גלעד ואגיח
קרבא עם דבית אפרים ומחו אנשי גלעד ית דבית אפרים ארי אמרו משיזבא דבית
5 אפרים מה אתון חשיבין דבית גלעד בנו בית אפרים בנו בית מנשה: ואחדו דבית גלעד
ית מגיזת ירדנא על דבית אפרים והוה כד אמר חד משיזבא דבית אפרים אעבר
6 ואמרין ליה אנשי גלעד אפרתי את ואמר לא: ואמרין ליה אמר כען שובלתא ואמר
סובלתא ולא מתקין למללא כן ואחדין ליה ונכסין ליה במגיזת ירדנא ואתקטלו בעדנא
7 ההיא מאפרים ארבעין ותרין אלפין: ודן יפתח ית ישראל שית שנין ומית יפתח
8 גלעדאה ואתקבר בקרוי גלעד: ודן בתרוהי ית ישראל אבצן דמבית לחם: והוה ליה
9 תלתין בנין ותלתין בנן שלח לברא ותלתין בנן כלן אעיל לבנוהי מן ברא ודן ית
10 11 ישראל שבע שנין: ומית אבצן ואתקבר בבית לחם: ודן בתרוהי ית ישראל אילון דמבית
12 זבולן ודן ית ישראל עשר שנין: ומית אילון דבית זבולן ואתקבר באילון בארע זבולן: ודן
13 14 בתרוהי ית ישראל עבדון בר הלל דמפרעתון: והוה ליה ארבעין בנין ותלתין בני בנין
15 רכבין על שבעין עילין ודן ית ישראל תמניא שנין: ומית עבדון בר הלל דמפרעתון
ואתקבר בפרעתון בארע שבטא דאפרים בטורא דבית עמלק:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XII.

ET congregatus est homo Ephraim,et transiit ad Septentrionem : et di- 1
xerunt Jiphthahh, Quid hoc fecisti ad ineundum bellum in filios Ghamon,
et nos non vocâsti ad eundum tecum ? domum tuam incendemus sup te
in igne. Et dixit Jiphthahh illis, Homo judicii fui, ego et populus meus, et 2
filii Ghamon valde; et petivi *ego* à vobis, et non liberastis me de *manu*
eorum. Et vidi quod non tu liberans, et tradidi animam meam *quasi pro-* 3
pe ad occidendum ; et transivi ad filios Ghamon, et tradidit eos Dñs in
manu meâ: et ad quid ascendistis ad me die hâc ad ineundū bellū in me?
Et congregavit Jiphthahh omnes homines Gilghad, et inivit bellū cū do- 4
mo Ephraim; et percusserunt viri Gilghad illos domꝰ Ephraim; nam dixe-
runt, Evasi domꝰ Ephraim quid vos putantes de domo Gilghad intra do-
mum Ephraim, et intra domū Menasse ? Et occuparunt de domo Gilghad 5
vada Jordanis super de domo Ephraim ; et fuit quando dixit unus ex
evasis domus Ephraim, Transibo: et dicentes ei homines Gilghad, Ephra-
tæꝰ tu ? et dixit, Non. Et dicentes ei ; Dic nunc Ssubeltha: et dixit, Szu- 6
beltha; et non directus ad loquendum rectè : et apprehendentes eum
& occidentes eum in vadis Jordanis : et occisi sunt in tempesta-
te illa ex Ephraim quadraginta et duo millia. Et judicavit Jiphthahh 7
Israel sex annis, et mortuꝰ est Jiphthahh Gilghadæꝰ, et sepultꝰ est in urbibꝰ
Gilghad. Et judicavit post eum Israel Ibszan *qui* de Bethlehhem. Et fuit 8
ei triginta filii, et triginta filias misit foras, et triginta nurꝰ ad- 9
duxit filiis suis de foris; et judicavit Israel septē annis. Et mortuꝰ est Ibszā, 10
et sepultꝰ est in Bethlehhem. Et judicavit post eum Israel Elon *qui de domo* 11
Zebulun, et judicavit Israel decē annis. Et mortuꝰ est Elon de domo Ze- 12
bulun, et sepultꝰ est in *Ajalon* in terrâ Zebulun. Et judicavit post eū Israel 13
Ghabdon filius Hilel de-ex Pirghathon. Et fuit illi quadraginta filii, et tri- 14
ginta filii filiorum, equitantes super septuaginta pullos; et judicavit Israel
octo annos. Et mortuus est Ghabdon filius Hilel de-ex Pirghathon, et se- 15
pultꝰ est in Pirghathon, in terrâ tribꝰ Ephraim, in monte domꝰ Ghamalek.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

1 * ܘܩܥܘ ܓܒܪܐ ܐܦܪܝܡܝܐ . ܘܥܒܪܘ ܠܓܪܒܝܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܢܦܬܚ. ܠܡܢܐ ܥܒܪܬ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܒܢܝ ܥܡܘܢ . ܘܠܢ ܠܐ ܩܪܝܬ ܠܡܐܙܠ ܥܡܟ. ܒܝܬܟ ܢܘܩܕ ܥܡܟ ܒܢܘܪܐ.
2 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܢܦܬܚ. ܓܒܪܐ ܕܕܝܢܐ ܗܘܝܬ ܐܢܐ ܘܥܡܝ ܥܡ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܩܪܝܬܟܘܢ. ܘܠܐ ܦܪܩܬܘܢܢܝ ܡܢ ܐܝܕܝܗܘܢ.
3 * ܘܟܕ ܚܙܝܬ ܕܠܝܬ ܕܦܪܩ ܠܝ. ܣܡܬ ܢܦܫܝ ܒܟܦܝ. ܘܥܒܪܬ ܠܘܬ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝ. ܘܠܡܢܐ ܣܠܩܬܘܢ ܥܠܝ ܝܘܡܢܐ. ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡܝ.
4 * ܘܟܢܫ ܢܦܬܚ ܠܟܠܗܘܢ ܓܒܪܝ ܓܠܥܕ. ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܡ ܐܦܪܝܡ. ܘܡܚܘ ܓܠܥܕܝܐ ܠܐܦܪܝܡܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܐܦܪܝܡܝܐ ܒܝܢܝ ܐܦܪܝܡ ܘܡܢܫܐ.
5 * ܘܐܚܕܘ ܓܠܥܕܝܐ ܠܡܥܒܪܬܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܟܕ ܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܡܥܒܪܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܦܠܛܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܐܦܪܝܡ ܠܡܥܒܪ. ܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܓܠܥܕܝܐ. ܐܦܪܝܡܝܐ ܐܢܬ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܐ.
6 * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܐܡܪ ܫܒܠܐ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܣܒܠܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܐܡܪ ܗܟܢܐ. ܘܡܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܢܟܣܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܡܥܒܪܬܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܢܦܠܘ ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܡܢ ܐܦܪܝܡ. ܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ.
7 * ܘܕܢ ܢܦܬܚ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܫܬ ܫܢܝܢ. ܘܡܝܬ ܢܦܬܚ ܓܠܥܕܝܐ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܡܕܝܢܬܗ ܓܠܥܕ.
8 * ܘܕܢ ܡܢ ܒܬܪܗ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܒܝܫܢ ܕܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ.
9 * ܘܗܘܘ ܠܗ ܬܠܬܝܢ ܒܢܝܢ. ܘܬܠܬܝܢ ܒܢܢ. ܘܬܠܬܝܢ ܒܢܬܗ ܫܕܪ ܠܒܪ. ܘܬܠܬܝܢ ܟܠܬܐ ܐܥܠ ܠܒܢܘܗܝ ܡܢ ܠܒܪ. ܘܕܢ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܫܒܥ ܫܢܝܢ.
10 * ܘܡܝܬ ܐܒܝܫܢ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܒܝܬ ܠܚܡ.
11 * ܘܕܢ ܡܢ ܒܬܪܗ ܐܝܠܘܢ ܙܒܘܠܘܢܝܐ. ܥܣܪ ܫܢܝܢ.
12 * ܘܡܝܬ ܐܝܠܘܢ ܙܒܘܠܘܢܝܐ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܐܝܠܘܢ. ܒܐܪܥܐ ܕܙܒܘܠܘܢ.
13 * ܘܕܢ ܡܢ ܒܬܪܗ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܥܟܪܘܢ ܒܪ ܗܠܝܢ ܐܦܪܬܘܢܝܐ.
14 * ܘܗܘܘ ܠܗ ܐܪܒܥܝܢ ܒܢܝܢ ܘܬܠܬܝܢ ܒܢܝ ܒܢܝܢ. ܕܪܟܒܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܫܒܥܝܢ ܥܝܠܝܢ. ܘܕܢ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܬܡܢܐ ܫܢܝܢ.
15 * ܘܡܝܬ ܥܟܪܘܢ ܒܪ ܗܠܝܢ ܐܦܪܬܘܢܝܐ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܐܦܪܬܘܢ. ܒܐܪܥܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܒܛܘܪܐ ܕܥܡܠܩܝܐ.

CAP. XII.

POst hæc conclamantes viri Aphremitæ 1
transierunt Aquilonem versùs, & dixerunt
ad Nephtah, Quare transisti ad pugnandum
contra filios Ammon, nec vocâsti nos ut ire-
mus tecum? domum tuam comburemus te-
cum igne: Respondit eis Nephtah, *Heus* vi- 2
ri; contendebam ego & populus meus cum
filiis Ammon, vocavíq; vos, nec salvâstis me
de manibus eorum: Cúmque vidissem nul- 3
lum adesse qui me salvaret, posui animam
meam in volis meis, & transivi contra filios
Ammon, tradidítque eos Dominus in manus
meas. Nunc autem cur ascendistis contra me
hodiè ad bellū mihi inferendum? Tum col- 4
lectis Nephtah omnibus Gelaaditis pugna-
verunt adversùs Aphrem, & percusserunt
Gelaaditæ Aphremitas: dicebant enim, A-
phremitæ sunt medii inter Aphrem & Manas-
sen. Et occupârunt Gelaaditæ pontem Jor- 5
danis Aphrem, cúmque pontem trajicerent
hi qui ex Aphremitis evadebant, ut transirent,
interrogabant eum Gelaaditæ, Aphremita es
tu? aiebat, Minimè. Dicebant ad eum, Pro- 6
fer *dictionem* Sceble; *(i. arista)* proferebat
ille Seble; quia scilicet non poterat eo modo
proferre : tum transvehebant eum, & jugula-
bant secus pontem Jordanis. Sic ceciderunt
eo tempore ex Aphremitis quadraginta duo
millia. Judicavit autem Nephtah Israelem 7
sex annis, & mortuus est Nephtah Gelaadi-
tes, ac sepultus in civitate Gelaad. Post eum 8
judicavit Israelem Abisan Bethlehemita,
Qui habuit triginta filios & triginta filias; 9
& triginta quidem filias suas forâs emisit, &
triginta sponsas extrinsecus admisit : judica-
vítque Israelem septem annis. Mortuo Abi- 10
san, ac sepulto in Bethlehem, Judicavit post 11
eum Elon Zebolonita decem annis. Mortuo 12
etiam Elone Zebolonitā, & sepulto in Ilon,
in terra Zebolon, Judicavit post eum Israe- 13
litas Achron filiꝰ Helian Ephraathonæi. Ha- 14
buit hic quadraginta filios, & triginta nepo-
tes, qui equitabant septuaginta asellas: ju-
dicavítque Israelem octo annis. Deinde 15
mortuus est Achron filius Helian Ephraa-
thonæi, & sepultus in Ephraathon, in
terra Aphrem, in monte Amalecitarum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ اَلثَّانِي عَشَرَ *

* وأما بنو افرام 1
فهمعوا وجازوا الجربي وقالوا ليفتاح * لماذا خرجت لمحاربة بني عمون ولم تدعنا ان ننطلق
معك * اعلم انا نحرق بيتك بالنار * قال لهم يفتاح * ايها القوم كنت اجاهد بني عمون انا 2
وشعبي * ودعوتكم فلم تنقذوني من ايديهم * فلما رايت انه ليس لي مخلص صيرت نفسي في 3
كفي * وجزت الى بني عمون * فاظفرني الرب بهم * فلاي شي طلعتم الي لتحاربوني * وجمع يفتاح 4
جميع اهل جلعاد وحارب في افرام وهزم اهل جلعاد لبني افرام * فقالوا ان افرام ومنسا هم جنس
واحد * فاخذ الجلعاديون معبر نهر الاردن الذي يجوز عليه بنو افرام * فكل من كان يهرب 5
من الحرب من في افرام ويريد ان يجوز كان اهل جلعاد ياخذونه ويسالونه * انت من في
افرام وتريد ان تجوز فيقول لا * فيقولون له قل سبلا * فيقول سبلا * لان في افرام لم يقدروا ان 6
يقولوا سين * فكانوا يعبرونه ويذبحونه علي مجاز الاردن * فقتل من في افرام اثنان واربعون
الفا * وكان يفتاح قاضيا ومسلطا على في اسرائيل ستة سنين * وتوفي يفتاح الجلعادي * ودفن 7
في قرية جلعاد * وصار من بعده على قضا في اسرائيل ابيصان الذي من بيت لحم * وكان 8 9
له ثلثون ابنا وثلثون ابنة * وزوج بناته الثلثين * وادخل ثلثين كنة لثلثين ابنا * وكان
قاضيا لبني اسرائيل سبع سنين * ومات ابي صان * ودفن في بيت لحم * وصار من بعده الون بن 10 11
زبلون قاضيا لبني اسرائيل عشرين سنة * ومات الون * ودفن في ارض زبلون * وصار بعده على قضا 12 13
في اسرائيل عكران بن هليان الافرعتوني * وكان له اربعون ابنا وثلثون من بنيه * وكانوا 14
يركبون على سبعين مهر * فمكث قاضيا لبني اسرائيل ثمان سنين * وتوفي عكران بن هليان 15
الافرعتوني * ودفن في افرعتون * في ارض افرام * في جبل العملقيين *

CAP. XII.

AT verò Ephrem exclamantes transi- 1
erunt ad Aquilonem, & dixerunt ad
Jephtah, Cur exîsti ad oppugnandos filios
Ammon, nec vocâsti nos ut proficiscere-
mur tecum? scito nos esse domum tuam
igne succensuros. Quibus ait Jephtah, 2
Heus viri, pugnabam adversùs Ammoni-
tas ego & populus meus, & vocavi vos,
nec eruistis me de manibus eorum: Quare 3
cùm vidissem nullum adesse mihi vindi-
cem, posui animam meam in vola mea, &
transivi ad Ammonitas, reddiditque me
Dominus voti compotem: quam itaque ob
rem ascendistis ad me, ut contra me pu-
gnetis? Congregans ergò Jephtah omnes 4
Galaaditas bellum commisit cum Ephrem;
& debellârunt Galaaditæ filios Ephrem:
dixerunt enim, Ephrem & Manasse ejus-
dem sunt generis. Occupârunt autem Ga- 5
laaditæ pontem fluvii Jordanis, super
quem transire consueverant filii Ephrem,
& quicunque ex filiis Ephrem fugiebat
à bello, & trajicere volebat, capiebant
eum Galaaditæ, et sciscitabantur ab eo,
Esne ex filiis Ephrem, et trajicere cupis?
dicebat, Non. Tunc dicebant ei, Dic Sce- 6
bla, is verò dicebat Sebla; non enim po-
terant filii Ephrem pronuntiare literam
Scin: tum traducebant eum, & jugulabant
ad vadum Jordanis. Itaque occisi fue-
runt è filiis Ephrem quadraginta duo
millia. Fuit autem Jephtah judex ac 7
præfectus filiorum Israël sex annis: de-
inde obiit Jephtah Galaadites, & sepul-
tus est in civitate Galaad. Huic suc- 8
cessit in judicatu filiorum Israel Abisan
qui erat ex Beth-lehem. Idemque habuit 9
triginta filios ac triginta filias; triginta
filias suas matrimonio collocavit, et in-
troduxit triginta nurus pro triginta filiis:
fuit autem judex filiorum Israel septem
annis. Deinde mortuus est Abisan, et se- 10
pultus in Beth-lehem. Post hunc fuit ju- 11
dex filiorum Israel Elon filius Zebolon
annis viginti. Tum mortuus est Elon, et 12
sepultus in terra Zebolon. Successit au- 13
tem illi in judicatu filiorum Israel A-
chran filius Helian Ephraathunæus, Qui 14
habuit quadraginta filios et triginta nepo-
tes qui conscendebant septuaginta pul-
los: mansitque judex filiorum Israel
octo annis. Obiit autem Achran filius 15
Helian Ephraathunæus, et sepultus est
in Ephraathun, in terra Ephrem, in monte
Amalecitarum.

Verſio VUL. LAT.

CAP. XIII.

1 Rurſúmq; filii Iſrael fecerũt
malum in conſpectu Dñi : qui
tradidit eos in man’ Philiſthi-
2 norũ quadraginta annis. Erat
autẽ quidam vir de Saraa, et de
ſtirpe Dan, nomine Manue, ha-
3 bens uxorẽ ſterilem. Cui appa-
ruit Angelus Dñi, & dixit ad
eam, Sterilis es & abſque libe-
ris: ſed concipies & paries fili-
4 um. Cave ergò ne bibas vinũ
ac ſicerã, nec immundum quid-
5 quam comedas: Quia concipi-
es, & paries filiũ, cuj’ non tan-
get caput novacula : erit enim
Nazaræ’ Dei ab infantia ſua, et
ex matris utero, et ipſe incipiet
liberare Iſrael de manu Phili-
6 ſthinorũ. Quæ cùm veniſſet ad
maritũ ſuum, dixit ei ; Vir Dei
venit ad me, habens vultũ an-
gelicum, terribilis nimis. Quẽ
cùm interrogáſſẽ, quis eſſet, &
unde veniſſet, & quo nomine
vocaretur, noluit mihi dicere :
7 Sed hoc reſpondit, Ecce con-
cipies & paries filium: cave ne
vinum bibas, nec ſicerã, & ne
aliquo veſcaris immundo: erit
enim puer Nazaræ’ Dei ab in-
fantia ſua, ex utero matris ſuæ
8 uſq; ad diem mortis ſuæ. Ora-
vit itaque Manue Dñm, & ait;
Obſecro Dñe, ut vir Dei, quẽ
miſiſti, veniat iterùm, & doce-
at nos quid debeam’ facere de
9 puero, qui naſcitur’ eſt. Exau-
divítque Dñs deprecantẽ Ma-
nue, & apparuit rursũ Angel’
Dei uxori ejus ſedenti in agro.
Manue autẽ maritus ej’ non e-
rat cum ea. Quæ cùm vidiſſet
10 Angelum, Feſtinavit, & cucur-
rit ad virũ ſuum: nuntiavítque
ei, dicens ; Ecce apparuit mihi
11 vir, quem antè viderã. Qui ſur-
rexit, & ſecut’ eſt uxorem ſuã:
veniénſque ad virum, dixit ei ;
Tu es qui locut’ es mulieri? Et
12 ille reſpondit, Ego ſum. Cui
Manue; Quando, inquit, ſermo
tuus fuerit expletus, quid vis ut
faciat puer? aut à quo ſe obſer-
13 vare debebit? Dixitq; Angelus
Dñi ad Manue, Ab omnibus,
quæ locutus ſum uxori tuæ,
14 abſtineat ſe: Et quidquid ex vi-
nea naſcitur, non comedat: vi-
num & ſiceram non bibat, nul-
lo veſcatur immundo: & quod
ei præcepi, impleat atque cu-
15 ſtodiat. Dixítque Manue ad
Angelum Dñi ; Obſecro te ut
acquieſcas precibus meis, &
faciamus tibi hœdum de ca-
pris.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ιγʹ.

CAP. XIII.

Et addiderunt adhuc filii Iſ- 1
rael facere malum in conſpectu
Domini: & tradidit eos Dominus
in manu Phyliſtiim quadraginta
annos. Et erat vir unus de Saraa, 2
de populo cognationis Dani: et no-
men ei Manoe, et uxor ej’ ſterilis,
& non pariebat. Et apparuit an- 3
gel’ Domini ad uxorẽ, & dixit
ad eã; Ecce tu ſterilis, & non pe-
periſti : & (a) concipies filiũ. Et 4
nunc obſerva (b) nunc: & non bi-
bas vinũ, & (c) inebriamentũ, &
non manduces omne immundum;
Quoniã ecce tu in utero habes, et 5
paries filiũ: & ferrũ ſuper caput
ej’ non aſcendet, quoniã (d) Nazir
Dei erit puerul’ à ventre: & ipſe
incipiet ſalvare Iſrael de manu
Phyliſtiim. Et intravit mulier, & 6
dixit viro ſuo, dicens; Homo Dei
venit ad me: & ſpecies ejus, ſicut
ſpecies angeli Dei, (e) terribilis
valdè. Et (f) non interrogavi eũ,
undè eſt: & nomen ſuũ non an-
nuntiavit mihi. Et dixit mihi, 7
Ecce tu in utero habes, & paries
filiũ. Et nunc nè bibas vinum, et
inebriamentum, & non manduces
omne immundũ: Quoniã Dei (g)
ſanct’ erit puer à ventre uſq; ad
diẽ mortis ſuæ. Et deprecatus eſt 8
Manoe ad Dominũ, & dixit; In
me Domine (h) Adonaie: hominẽ
Dei quẽ miſiſti, veniat nunc ad-
huc ad nos: & inſtruat nos, quid
facturi ſumus puero naſcenti. Et 9
exaudivit De’ vocẽ Manoe: &
venit angel’ Dei adhuc ad mulie-
rem: & ipſa ſedebat in agro: &
Manoe vir ej’ nõ erat cum ea. Et 10
feſtinavit mulier et cucurrit, et an-
nuntiavit viro ſuo, et dixit ad eũ;
Ecce apparuit ad me vir, qui venit
in die ad me. Et ſurrexit & ivit 11
Manoe poſt uxorẽ ſuã, & venit
ad virũ, & dixit ei; Si tu es vir,
qui locut’ es ad mulierẽ? Et dixit
angelus, Ego. Et ait Manoe, (i) 12
Nunc veniet verbũ: quod erit ju-
diciũ pueri, & opera ej’? Et di- 13
xit angel’ Domini ad Manoe, Ab
omnib’ quæ dixi ad mulierẽ, cu-
ſtodietur. Ab omni quod egredi- 14
tur de vite vini, non comedet: &
vinũ, & inebriamentum non bi-
bat, & omne immundũ non man-
ducet: omnia quæcunq; mandavi
ei, obſervabit. Et dixit Manoe ad 15
angelum Domini, (k) Retineamus
nunc te, & faciem’ in conſpectu
tuo hœdum caprarum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. XIII

Et addiderunt filii Iſrael ad faciendum ꝙ malum ante Dñm; et tradidit 1
eos Dñs in manu Peliſtæorũ quadraginta annis. Et fuit vir unus ex Szar- 2
ghah ex proſapiâ Dan, et nomen ej’ Manoahh, et uxor ejus ſterilis, non erat
ei natus. Et viſus eſt angelus Dñi uxori ejus, et dixit ei ; Ecce nunc tu ſte- 3
rilis, et non eſt tibi natus, et concipies et paries filium. Et nunc cuſtodire 4
nunc, et non bibas vinũ novum, et vetus; et non comedes omne immundũ:
Quia ecce tu concipiens, et paries filiũ, et novacula non tranſibit ſup ca- 5
put ejus: nam Nazaræus Dñi erit puer ex utero; et ipſe incipiet ad libe-
randum Iſrael de manu Peliſthæorũ. Et venit mulier, et dixit marito ſuo, 6
ad dicendũ: Propheta Domini venit ad me, et aſpectus ejus, ut aſpectus
angeli Dñi fortis valde, et non rogavi eum unde ipſe, et nomen ejus non
annunciavit mihi. Et dixit mihi; Ecce tu prægnans et paries filiũ, et nunc 7
non bibes vinũ novũ et vetus, et non comedes omne immundum, nam
Nazaræ’ Dñi erit infans à ventre uſq; ad diẽ mortis ej’. Et oravit Manoahh 8
corã Dño, et dixit: Obſecro Dñe, propheta Dñi quem miſiſti veniat nunc
rurſus ad nos, et docebit nos quid faciemus infanti qui naſcetur. Et audita 9
eſt ante Dñm oratio Manoahh, et venit Angelus Dñi rurſus ad mulierem, et
illa ſedens in agro, et Manoahh maritus ejus non erat cum eâ. Et feſtina- 10
vit mulier, et cucurrit, et nunciavit marito ſuo, et dixit ei, Ecce viſus eſt
mihi vir qui venit die hac ad me. Et ſurrexit, et ivit Manoahh poſt uxorẽ 11
ſuam, et venit ad virum, et dixit ei: Num tu vir qui locut’ es cum uxore mea?
et dixit, Ego. Et dixit Manoahh, Nunc firmentur verba tua, quid erit quod 12
dignũ infanti, et quid faciem’ ei? Et dixit Angel’ Dñi Manoahh, Ex omnib’ 13
quæ dixi uxori cuſtodire. Ab omni quod exibit ex vite vini non comedes, 14
et vinum novum et vetus non bibes, & omne immundum non comedes;
omnia, quæ juſſi eam, cuſtodies. Et dixit Manoahh Angelo Domini, 15
Tenebimus nunc te, & faciemus ante te hœdum filium caprarum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XIII.

Adjecerunt autem rurſus filii Iſrael opera- 1
ri quod malum erat coram Domino, tra-
didítque eos Dominus in manum Paleſtino-
rum quadraginta annis. Erat autem vir qui- 2
dam de Sadaa, de familia Dan, erátque no-
men ejus Menuh, cujus uxor ſterilis erat, nec
pariebat. Huic mulieri apparuit Angelus 3
Domini, & dixit ad eam, Ecce tu ſterilis es,
nec paris ; concipies modò, pariéſque fili-
um. Cave ne bibas vinum aut ſiceram, né- 4
ve comedas quicquam immundum : Quo- 5
niam ecce concipies & paries filium, cujus
caput novacula minimè conſcendet, eò quòd
Nazaræus Dei futurus eſt puer ille inde à
vulva ; ipſéque incipiet ſalvare Iſraelem de
manu Paleſtinorum. Veniens autem mulier 6
illa dixit marito ſuo, Vir Dei venit ad me, &
apparuit mihi ſpecie Angeli Dei; unde vehe-
menter expaveſcens haud ſciſcitata ſum ab eo
undenã eſſet, nec nomen ſuum indicavit mi-
hi. Et dixit mihi, Ecce conceptura es & pa- 7
ritura filiũ; deinceps ne bibas vinum aut ſice-
ram, & nihil immundi comedas: quoniã tem-
perans Dei futurus eſt puer ille inde à vulva
uſque ad diem quo morietur. Precatus eſt 8
itaque Menuh Dominũ, & ait; Quæſo Domi-
ne, vir Dei quẽ miſiſti, veniat iterum ad nos,
doceátq; quid faciamus puero naſcituro. Ex- 9
audivit autem Dominus vocem Menuh, &
venit iterum Angelus Domini ad mulierem
illam dum ipſa ſederet in agro, nec eſſet Me-
nuh maritus ejus apud ipſam. Feſtinans ergò 10
mulier cucurrit, & ſignificavit marito ſuo, ac
dixit ei ; Ecce apparuit mihi vir ille qui eâ
die ad me venerat. Quare ſurgens Menuh ab- 11
iit cum uxore ſua, veniénſque ad virũ illum,
dixit ei, Túne es vir ille qui allocutus fueras
hanc mulierem ? qui reſpondit, Ego ſum. Ait 12
illi Menuh, Nunc quidem fiet ſermo tuus, *ſed*
dic mihi quod erit præſcriptum pueri & fa-
cta ipſius. Dixit Angelus Domini ad Me- 13
nuh, Ab omni re quam prædixi mulieri, ſibi
caveto : Quicquid exit è vite ne comedito, 14
vinum & ſiceram ne bibito, nihil immundi
comedito, quicquid præcepi ei obſervato.
Dixit Menuh ad Angelum Domini, Detinea- 15
mus te, mactemúſque hœdum caprarum co-
ram te.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثالث عشر *

1 * وعاد بنو اسرائيل في بلايهم واسايهم امام الرب * فسلط عليهم الرب اهل فلسطين * واستعبدوهم
2 اربعين سنة * وكان رجل من صدعا ومن قبيلة دان * اسمه مانح * وكانت امراته عاقرا لا تلد
3 * فترايا ملك الرب لتلك الامراة وقال لها * انك عاقرا لم تلدي * والان ستحبلين وتلدين
4 ابنا * احتفظي ولا تشربي خمرا ولا مسكرا * ولا تاكلي شيا نجسا * لانك تحبلين وتلدين ابنا * ولا
5 يحلق راسه بالموس * لان الصبي يكون خصوصا لله منذ هو في الرحم * وهو يبتدي الخلاص لبني
اسرائيل من اهل فلسطين * فجات المراة الى زوجها وقالت له * ترايا لي رجل الله * واتاني بحليته
6 بروية ملك الله * وفزعت منه جدا * فلم اساله من اين هو * ولم يخبرني ما اسمه * وقال لي * انك
7 ستحبلين وتلدين ابنا * وقال لي * لا تشربي خمرا ولا مسكرا * ولا تاكلي شيا نجسا * لان الصبي يكون
خصوصا لله منذ هو في الرحم الى يوم وفاته * وطلب منوح الى الرب وقال * اطلب اليك يا رب
8 ان يكون الرجل الذي بعثت الينا من قبلك يعود الينا ايضا * ويعلمنا ما نصنع بالصبي
الذي يولد * وسمع الرب صوت منوح * فاتى ملك الرب الى المراة وهي جالسة في الحقل * ولم
9 يكن منوح زوجها عندها * فاسرعت المراة وجرت الى زوجها وخبرته وقالت * قد اتى الي الرجل
10 الذي اتاني في ذلك اليوم * فقام منوح وانطلق مع المراة * وقال له * انت هو الذي
11 كلمت هذه المراة * قال * نعم انا هو * قال منوح * الان يتم قولك * اخبرني امر الصبي
12 وعمله * قال ملك الرب لمنوح * تحفظ المراة من جميع ما نهيتها * ولا تاكل شيا نجسا *
13 14 بل تحفظ بكل ما امرتها به * قال منوح لملك الله تعالي * تجلس الان حتى نذبح لك جديا
15 وتهيه ونقدمه لك *

CAP. XIII.

Redeuntibus autem Iſraelitis ad miſe- 1
rias ſuas & malum perpetrandum
coram Domino, immiſit in eos Dominus
Paleſtinos qui ſervitute preſſerunt eos
quadraginta annis. Erat autẽ vir quidam 2
de Sadaa & de familia Dan, nomine Ma-
nuh, cujus uxor ſterilis erat haud pariens.
Huic mulieri apparuit Angelus Domini, et 3
dixit ei, Tu quidem ſterilis es, necdum
peperiſti ; ſed mox conceptura es, & pari-
tura filium. Cave tibi, & ne bibas vinum 4
aut quicquã inebrians, neq; comedas quic-
quam immundum. Quoniã conceptura es, 5
ac paritura filium cujus caput haudqua-
quã radetur novaculâ, quia puer erit ad-
dictus Deo ex quo erit in utero ; ipſeque
incipiet ſalvare Iſraelem à Paleſtinis. Ve- 6
nit itaq; mulier ad maritũ ſuum, dixitq;
ad eum, Apparuit mihi vir Dei, & venit
ad me in forma aſpectûs Angeli Dei, quem
ego admodũ formidans haud interrogavi
undenam eſſet, neque ſignificavit mihi no-
men ſuum. Dixit autem mihi, Tu quidem 7
conceptura es, ac paritura filium. Præ-
terea dixit mihi, Ne bibas vinũ nec quic-
quam inebrians, néve comedas quicquam
immundum; quia puer erit Deo dicatus
ex quo erit in utero uſque ad diem mortis
ſuæ. Quare deprecatus Manuh Dominum, 8
dixit, Rogo te O Domine, ut vir ille quem
tuo nomine ad nos miſiſti, denuò reverta-
tur ad nos, doceatque nos quid agere de-
beamus de puero qui naſcetur. Audivitq; 9
Dominus vocem Manuh: venit enim An-
gelus Domini ad mulierem illam dum ipſa
ſederet in agro, nec eſſet Manuh maritus
ejus apud ipſam. Quare feſtinans mulier 10
accurrit ad maritum ſuum, & indicavit
illi, dicens, Venit ad me vir ille qui ad
me venerat illâ die. Surgens itaque Ma- 11
nuh abiit cum uxore, & dixit ad illum,
Túne ille es qui allocutus fueras hanc
mulierem? Ait, Imò, ego ſum. Dixit 12
Manuh, Nunc finem aſſequentur verba
tua; at indica mihi rem pueri & opus
ejus. Dixit Angelus Domini ad Manuh, 13
Abſtineat mulier ab omnibus quæ inter-
dixi ei, Et ne comedat quicquam im- 14
mundum, ſed obſervet quicquid manda-
vi ei. Dixit Manuh ad Angelum Dei 15
excelſi, Sedeas igitur donec hœdum ma-
ctemus, paremus, & offeramus tibi.

16 וַיֹּאמֶר מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־מָנוֹחַ אִם־תַּעְצְרֵנִי לֹא־אֹכַל בְּלַחְמֶךָ וְאִם־תַּעֲשֶׂה עֹלָה לַיהוָה תַּעֲלֶנָּה כִּי לֹא־יָדַע מָנוֹחַ כִּי־מַלְאַךְ יְהוָה הוּא׃
17 וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל־מַלְאַךְ יְהוָה מִי שְׁמֶךָ כִּי־יָבֹא דְבָרְךָ וְכִבַּדְנוּךָ׃
18 וַיֹּאמֶר לוֹ מַלְאַךְ יְהוָה לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וְהוּא־פֶלִאי׃
19 וַיִּקַּח מָנוֹחַ אֶת־גְּדִי הָעִזִּים וְאֶת־הַמִּנְחָה וַיַּעַל עַל־הַצּוּר לַיהוָה וּמַפְלִא לַעֲשׂוֹת וּמָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ רֹאִים׃
20 וַיְהִי בַעֲלוֹת הַלַּהַב מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ הַשָּׁמַיְמָה וַיַּעַל מַלְאַךְ־יְהוָה בְּלַהַב הַמִּזְבֵּחַ וּמָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ רֹאִים וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם אָרְצָה׃
21 וְלֹא־יָסַף עוֹד מַלְאַךְ יְהוָה לְהֵרָאֹה אֶל־מָנוֹחַ וְאֶל־אִשְׁתּוֹ אָז יָדַע מָנוֹחַ כִּי־מַלְאַךְ יְהוָה הוּא׃
22 וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל־אִשְׁתּוֹ מוֹת נָמוּת כִּי אֱלֹהִים רָאִינוּ׃
23 וַתֹּאמֶר לוֹ אִשְׁתּוֹ לוּ חָפֵץ יְהוָה לַהֲמִיתֵנוּ לֹא־לָקַח מִיָּדֵנוּ עֹלָה וּמִנְחָה וְלֹא הֶרְאָנוּ אֶת־כָּל־אֵלֶּה וְכָעֵת לֹא הִשְׁמִיעָנוּ כָּזֹאת׃
24 וַתֵּלֶד הָאִשָּׁה בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שִׁמְשׁוֹן וַיִּגְדַּל הַנַּעַר וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה׃
25 וַתָּחֶל רוּחַ יְהוָה לְפַעֲמוֹ בְּמַחֲנֵה־דָן בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֶשְׁתָּאֹל׃

CAP. XIV. יד

1 וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן תִּמְנָתָה וַיַּרְא אִשָּׁה בְּתִמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים׃
2 וַיַּעַל וַיַּגֵּד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אִשָּׁה רָאִיתִי בְתִמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה קְחוּ־אוֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה׃
3 וַיֹּאמֶר לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ הַאֵין בִּבְנוֹת אַחֶיךָ וּבְכָל־עַמִּי אִשָּׁה כִּי־אַתָּה הוֹלֵךְ לָקַחַת אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים הָעֲרֵלִים וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל־אָבִיו אוֹתָהּ קַח־לִי כִּי־הִיא יָשְׁרָה בְעֵינָי׃
4 וְאָבִיו וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מֵיְהוָה הִיא כִּי־תֹאֲנָה הוּא־מְבַקֵּשׁ מִפְּלִשְׁתִּים וּבָעֵת הַהִיא פְּלִשְׁתִּים מֹשְׁלִים בְּיִשְׂרָאֵל׃
5 וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן וְאָבִיו וְאִמּוֹ תִּמְנָתָה וַיָּבֹאוּ עַד־כַּרְמֵי תִמְנָתָה וְהִנֵּה כְּפִיר אֲרָיוֹת שֹׁאֵג לִקְרָאתוֹ׃

Verſio VULG. LAT.

16 Cui reſpondit Angelus; Si me cogis, non comedam panes tuos: ſi auté vis holocauſtũ facere, offer illud Dño. Et neſciebat Manue quòd Angelꝰ Dñi eſſet.
17 Dixitq; ad eum; Quod eſt tibi nomen, ut, ſi ſermo tuꝰ fuerit
18 expletꝰ, honoremꝰ te? Cui ille reſpondit; Cur quæris nomen
19 meũ, quod eſt mirabile? Tulit itaq; Manue hœdũ de capris, & libamenta, & poſuit ſuper petrã, offerens Dño, qui facit mirabilia: ipſe auté & uxor
20 ejꝰ intuebantur. Cúmq; aſcenderet flamma altaris in cœlũ, Angelꝰ Dñi pariter in flamma aſcendit. Quod cùm vidiſſent Manue & uxor ejꝰ, proni
21 ceciderunt in terrã. Et ultrà eis non apparuit Angelꝰ Dñi. Statímq; intellexit Manue An-
22 gelũ Dñi eſſe. Et dixit ad uxorem ſuã; Morte moriemur,
23 quia vidimꝰ Deũ. Cui reſpondit mulier; Si Dñs nos vellet occidere, de manibꝰ noſtris holocauſtum & libamenta non ſuſcepiſſet, nec oſtendiſſet nobis hæc omnia, neque ea quæ
24 ſunt ventura dixiſſet. Peperit itaq; filiũ, & vocavit nomen ejus, Samſon. Crevítq; puer, &
25 benedixit ei Dñs. Cœpítque Spiritꝰ Dñi eſſe cũ eo in caſtris Dan inter Saraa & Eſthaol.

CAP. XIV.

1 DEſcendit ergò Samſon in Thamnatha: videnſq; ibi mulierem de filiabꝰ Philiſthiim,
2 Aſcendit, & nuntiavit patri ſuo, & matri ſuæ, dicens; Vidi mulierem in Thamnatha de filiabꝰ Philiſthinorũ: quã, quæſo, ut mihi accipiatis uxorem.
3 Cui dixerunt pater & mater ſua; Numquid nõ eſt mulier in filiabꝰ fratrũ tuorũ, et in omni populo meo, quia vis accipere uxorem de Philiſthiim, qui incircumciſi ſunt? Dixítq; Samſon ad patrẽ ſuũ; Hanc mihi accipe: quia placuit oculis me-
4 is. Parentes auté ejus neſciebant quòd res à Dño fieret, et quæreret occaſionem contra Philiſthiim: eo enim tempore Philiſthiim dominabantur Iſ-
5 raeli. Deſcendit itaq, Samſon cũ patre ſuo & matre in Thamnatha. Cúmq; veniſſent ad vineas oppidi, apparuit catulus leonis ſævus, & rugiens, & occurrit ei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

16 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς Μανωὲ, (ν) Ἐὰν κατάσχῃς, οὐ φάγομαι ἀπὸ τῶν ἄρτων σου· ϗ ἐὰν (ξ) ποιήσῃς ὁλοκαύτωμα, τῷ κυρίῳ ἀνοίσεις αὐτό· ὅτι οὐκ ἔγνω Μανωὲ, ὅτι ἄγγε-
17 λος (ο) κυρίου αὐτός. Καὶ εἶπε Μανωὲ πρὸς τὸν ἄγγελον κυρίου, (π) Τί τὸ ὄνομά σοι, ὅτι
18 ἔλθοι τὸ ῥῆμά σου, (ρ) ϗ δοξάσομέν σε; Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, (σ) Εἰς τί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου; ϗ αὐτό ἐστι θαυμαστόν.
19 Καὶ ἔλαβε Μανωὲ τὸν ἔριφον τῶν αἰγῶν ϗ τὴν θυσίαν, ϗ ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὴν πέτραν τῷ (τ) κυρίῳ. ϗ διεχώρισε ποιῆσαι, ϗ Μανωὲ ϗ ἡ γυ-
20 νὴ (υ) αὐτοῦ βλέποντες. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀναβῆναι τὴν φλόγα (φ) ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου (χ) ἕως τοῦ οὐρανοῦ, ϗ ἀνέβη ὁ ἄγγελος κυρίου ἐν τῇ (ψ) φλογί. ϗ Μανωὲ ϗ ἡ γυνὴ (ω) αὐτοῦ βλέποντες, ϗ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν ἐπὶ
21 τὴν γῆν. Καὶ οὐ προσέθηκεν ἔτι ὁ ἄγγελος κυρίου ὀφθῆναι πρὸς Μανωὲ ϗ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. τότε ἔγνω Μανωὲ, ὅτι ἄγγελος
22 (α) κυρίου ἐστί. Καὶ εἶπε Μανωὲ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, Θανάτῳ ἀποθανούμεθα, ὅτι θεὸν
23 (β) εἴδομεν. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, (γ) Εἰ ἤθελεν ὁ κύριος θανατῶσαι ἡμᾶς, οὐκ (δ) ἂν ἔλαβεν ἐκ χειρὸς ἡμῶν ὁλοκαύτωμα ϗ θυσίαν, ϗ οὐκ (ε) ἂν ἔδειξεν ἡμῖν ταῦτα πάντα, ϗ καθὼς (ζ) καιρὸς οὐκ ἂν ἠκούτισεν ἡμᾶς ταῦ-
24 τα. Καὶ ἔτεκεν ἡ (η) γυνὴ υἱὸν, ϗ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σαμψών. (θ) ϗ ἡδρύνθη τὸ παι-
25 δάριον, ϗ εὐλόγησεν αὐτὸ κύριος. (ι) Καὶ ἤρξατο πνεῦμα κυρίου (κ) συνεκπορεύεσθαι αὐτῷ ἐν παρεμβολῇ (λ) Δὰν, ϗ ἀναμέσον Σαραὰ ϗ ἀναμέσον Ἐσθαόλ.

Et dixit angelus Domini ad Manoe; Si retinueris, non manducabo de panibus tuis: &, ſi feceris holocauſtum, Domino offeres illud: Quoniam ignoravit Manoe, quia angelus Dei ipſe. Et dixit Manoe
17 ad angelũ Domini, Quod nomen tibi? quoniã veniat verbũ tuum, & glorificabimus te. Et dixit ei
18 angelus Domini; Ad quid hoc interrogas nomen meũ? (l) & ipſũ eſt admirabile. Et ſumpſit Manoe
19 hœdum caprarum, & (m) ſacrificium: & obtulit ſuper petrã Domino. Et (n) diſceſſit ad faciendũ: & Manoe, & uxor ejus aſpicientes. Et factum eſt, dùm aſcen-
20 deret flamma deſuper altari uſque ad cœlum, & aſcendit angelus Domini in flamma. Et Manoe, & uxor ejus aſpicientes, & ceciderunt ſuper faciem ſuã ſuper terram. Et non appoſuit ultrà an-
21 gelꝰ Domini apparere ad Manoe, et ad uxorẽ ejꝰ. Tunc cognovit Manoe, quoniã angelꝰ Domini hic. Et
22 dixit Manoe ad uxorem ſuam; Morte moriemur, quoniam Deum vidimꝰ. Et dixit ei uxor ejus; Si
23 vellet Dominꝰ mortificare nos, nõ accepiſſet de manu noſtra holocauſtoma, et ſacrificium: et (o) nõ oſtendiſſet nobis hæc omnia, & ſicut tempꝰ, nõ audire feciſſet nos
24 hæc. Et peperit mulier filium: & vocavit nomen ejus, Sampſon. Et crevit puer: & benedixit cum Dominus. Et cœpit ſpiritus Domini
25 ſimul egredi cũ eo in caſtra Dan, et inter Saraa, et inter Eſthaol.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 ΚΑὶ κατέβη Σαμψὼν εἰς Θαμναθὰ, ϗ εἶδε γυναῖκα ἐν Θαμναθὰ (α) ἀπὸ τῶν θυγα-
2 τέρων τῶν ἀλλοφύλων. (β) Καὶ ἀνέβη ϗ ἀπήγγειλε τῷ (γ) πατρὶ αὐτοῦ ϗ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ϗ εἶπε, Γυναῖκα ἑώρακα ἐν Θαμναθὰ ἀπὸ τῶν θυγατέρων (δ) Φυλιστιΐμ, ϗ νῦν (ε) λάβετε
3 αὐτήν μοι εἰς γυναῖκα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ϗ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, Μὴ (ζ) οὐκ εἰσὶ θυγατέρες τῶν ἀδελφῶν σου, ϗ ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ μου γυνὴ, ὅτι σὺ πορεύῃ λαβεῖν γυναῖκα (η) ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων τῶν ἀπεριτμήτων; ϗ εἶπε Σαμψὼν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, Ταύτην λάβε μοι, (θ) ὅτι αὕτη εὐθεῖα ἐν ὀφθαλμοῖς
4 μου. Καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ϗ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν, ὅτι παρὰ κυρίου ἐστὶν, (ι) ὅτι ἐκδίκησιν αὐτὸς ζητεῖ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων. ϗ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ (κ) οἱ ἀλλόφυλοι κυριεύοντες ἐν Ἰσ-
5 ραήλ. Καὶ κατέβη Σαμψὼν ϗ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ϗ ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἰς Θαμναθά. (λ) ϗ ἦλθεν ἕως τοῦ ἀμπελῶνος Θαμναθὰ, ϗ ἰδοὺ σκύμνος (μ) λέοντος ὠρυόμενος εἰς (ν) συνάντησιν αὐτοῦ.

CAP. XIV.

ET deſcendit Sampſon in Thamnatha, & vidit mulierẽ in Thamnatha de filiabꝰ alienigena-
2 rum. (a) Et aſcendit, & nuntiavit patri ſuo, & matri ſuæ, & dixit; Mulierẽ vidi in Thamnatha de filiabꝰ Phyliſtiim: & nunc accipite eã mihi in uxorẽ. Et di-
3 xit ei pater ejus, & mater ejus; Nonne ſunt (b) filiæ fratrum tuorum, & de omni populo meo mulier; quia tu vadis accipere uxorẽ de alienigenis incircumciſis? Et dixit Sampſon ad patrem ſuum; Hanc accipe mihi; quoniam hæc (c) recta in oculis meis. Et
4 pater ejus & mater ejus ignorabant, quia à Domino eſt: quoniam vindictam ipſe quærit de alienigenis. Et in tempore illo alienigenæ (d) dominantes in Iſ-
5 rael. Et deſcendit Sampſon, & pater ejꝰ, & mater ejꝰ in Thamnatha. Et (e) venit uſque ad vineam Thamnatha: et ecce catulus leonis rugiens in occurſum ejus.

MA.S. (ν) Ἐὰν βιάσῃ με, οὐ φάγομαι τῶν (ξ) ποιήσεις ὁλοκαύτωμα, κυρίῳ (ο) κυρίου ἐστίν. Καὶ (π) Τί ὄνομά σοι, ἵνα ὅταν ἔλθῃ τὸ (ρ) δοξάσωμέν σε; (σ) Ἱνατί (τ) κυρίῳ, τῷ θαυμαστὰ ποιοῦντι κυρίῳ, ϗ Μανωὲ (υ) αὐτοῦ ἐθεώρουν. Καὶ (φ) ἐπάνωθεν (χ) εἰς τὸν οὐρανὸν, (ψ) φλογὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰς τὸν οὐρανόν. ϗ (ω) αὐτοῦ ἐθεώρουν, ϗ (α) κυρίου ἐστίν. Καὶ (β) ἑωράκαμεν. Καὶ (γ) Εἰ οὖν βούλεται κύριος (δ) ἂν ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν (ε) ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς πάντα ταῦτα, (ζ) ὁ καιρὸς οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν ταῦτα. (η) γυνὴ, ϗ (θ) ϗ ηὐλόγησεν (ι) ϗ ηὐξήθη τὸ παιδάριον, Καὶ ἤρξατο (κ) συμπορεύεσθαι (λ) Δὰν ἀναμέσον Σαραὰ ϗ ἀναμέσον Ἐσθαόλ. Κεφ. ιδ'. MS. A. (α) ἐκ τῶν (β) Καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, ϗ ἀνέβη (γ) πατρὶ ϗ (δ) τῶν ἀλλοφύλων, ϗ (ε) λάβετέ μοι αὐτὴν εἰς (ζ) οὐκ ἔστιν ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀδελφῶν σου, ϗ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου γυνὴ, (η) ἐκ τῶν (θ) ὅτι ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς (ι) ὅτι ἀνταπόδομα αὐτὸς ἐκζητεῖ (κ) ἀλλόφυλοι ἐκυρίευον τῶν Ἰσραήλ. (λ) ϗ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνα Θαμναθά, (μ) λεόντων (ν) ἀπάντησιν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 וַאֲמַר מַלְאֲכָא דַיְיָ לְמָנוֹחַ אִם תְּחַדְנַנִי לָא אֵיכוֹל בִּלְחָמָךְ וְאִם תַּעֲבֵיד עֲלָתָא קֳדָם יְיָ
17 תַּסְקִנַּהּ אֲרֵי לָא יְדַע מָנוֹחַ אֲרֵי מַלְאֲכָא דַיְיָ הוּא : וַאֲמַר מָנוֹחַ לְמַלְאֲכָא דַיְיָ מַה שְׁמָךְ
18 אֲרֵי יִתְקַיְּמוּן פִּתְגָמָךְ וּנְיַקְּרִנָּךְ : וַאֲמַר לֵיהּ מַלְאֲכָא דַיְיָ לְמָא דְנָן אַתְּ שָׁאֵיל לִשְׁמִי וְהוּא
19 מְפָרַשׁ : וּנְסִיב מָנוֹחַ יָת גַּדְיָא בַּר עִזֵּי וְיָת תִּקְרוּבְתָּא וְאַסֵּיק עַל טִינָרָא קֳדָם יְיָ וּמַפְרֵשׁ
20 לְמֶעְבַּד וּמָנוֹחַ וְאִתְּתֵיהּ חָזַן : וַהֲוָה בְּמִסַּק שַׁלְהוֹבִיתָא מֵעִלָּוֵי מַדְבְּחָא לְצֵית שְׁמַיָּא וּסְלֵיק
21 מַלְאֲכָא דַיְיָ בְּשַׁלְהוֹבִית מַדְבְּחָא וּמָנוֹחַ וְאִתְּתֵיהּ חָזַן וּנְפַלוּ עַל אַפֵּיהוֹן עַל אַרְעָא : וְלָא
22 אוֹסֵיף עוֹד מַלְאֲכָא דַיְיָ לְאִתַּחֲזָאָה לְמָנוֹחַ וּלְאִתְּתֵיהּ בְּכֵן יְדַע מָנוֹחַ אֲרֵי מַלְאֲכָא דַיְיָ הוּא :
23 וַאֲמַר מָנוֹחַ לְאִתְּתֵיהּ מְמַת נְמוּת אֲרֵי מַלְאֲכָא דַיְיָ חֲזֵינָא : וַאֲמַרַת לֵיהּ אִתְּתֵיהּ אִלּוּ רַעֲוָא
קֳדָם יְיָ דִּנְמוּת לָא קַבֵּיל מִנַּנָא עֲלָתָא וּמִנְחָתָא וְלָא אַחֲזְיָנָנָא יָת כָּל אִלֵּין וּכְעִדָּן פּוֹן לָא
24 אַשְׁמְעִנָנָא כְּהָדָא : וִילֵידַת אִתְּתָא בַּר וּקְרַת יָת שְׁמֵיהּ שִׁמְשׁוֹן וּרְבָא רַבְיָא וּבָרְכֵיהּ יְיָ :
25 וּשְׁרִיאַת רוּחַ גְּבוּרָא מִן קֳדָם יְיָ לְתַקָּפוּתֵיהּ בְּמַשְׁרִית דָּן בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֶשְׁתָּאוֹל :

יד

1 וּנְחַת שִׁמְשׁוֹן לְתִמְנָת וַחֲזָא אִתְּתָא בְּתִמְנָת מִבְּנַת פְּלִשְׁתָּאֵי : וּסְלֵיק וְחַוִּי לַאֲבוּהִי וּלְאִמֵּיהּ
2 וַאֲמַר אִתְּתָא חֲזֵיתִי בְתִמְנָת מִבְּנַת פְּלִשְׁתָּאֵי וּכְעַן סַבוּ יָתַהּ לִי לְאִתּוּ : וַאֲמַרוּ לֵיהּ אֲבוּהִי
3 וְאִמֵּיהּ הַאֵ לֵית בִּבְנַת אֲחָךְ וּבְכָל עַמִּי אִתְּתָא דְּאַתְּ אָזֵיל לְמִסַּב אִתְּתָא מִפְּלִשְׁתָּאֵי עָרְלָיָא
4 וַאֲמַר שִׁמְשׁוֹן לַאֲבוּהִי יָתַהּ סַב לִי אֲרֵי הִיא כַּשְׁרַת בְּעֵינָי : וַאֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ לָא יְדַעוּן אֲרֵי מִן
קֳדָם יְיָ הוּא אֲרֵי תוּסְקְפָא הוּא בָּעֵי לְאִתְגְּרָאָה בִּפְלִשְׁתָּאֵי וּבְעִדָּנָא הַהִיא פְּלִשְׁתָּאֵי שַׁלְטִין
5 בְּיִשְׂרָאֵל : וּנְחַת שִׁמְשׁוֹן וַאֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ לְתִמְנָת וַאֲתוֹ עַד כַּרְמֵי תִמְנָת וְהָא אַרְיָא בַּר אַרְיָוָן
נָהֵים לְקַדָּמוּתֵיהּ :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit Angelus Dñi Manoahh, Si tenebis me, non comedam in pane tuo; 16
& ſi facies holocauſtum ante Dñm, aſcendere facias illud: quia non novit
Manoahh ꝗ Angelꝰ Dñi ille. Et dixit Manoahh Angelo Dñi, Quod nomen 17
tuũ? Nam firmabuntur verba tua, et venerabimur te. Et dixit ei Angelꝰ Dñi, 18
Ad quid hoc tu petens ad nomẽ meum, et ipſũ arcanum? Et tulit Manoahh 19
hœdũ filiũ caprarũ, et oblationẽ, et aſcendere fecit ſup petrã coram Dño,
et mirificavit ad faciendum, et Manoahh et uxor ejus videntes. Et fuit in 20
aſcendere flammam de-ſuper altare ad partem cœli, et aſcendit Angelꝰ Dñi
in flamma altaris; et Manoahh et uxor ejus videntes, et ceciderunt ſup facies
ſuas ſuper terrã. Et non addidit rurſus Angelus Dñi ad videri Mano- 21
ahh et uxori ejus; in ſic novit Manoahh quòd Angelus Dñi ipſe. Et dixit 22
Manoahh uxori ſuæ, Mori moriemur, quoniam Angelum Dñi vidimus. Et 23
dixit illi uxor ejus, Si voluntas ab-ante Dñm ut moriamur, non ſuſcepiſſet
à nobis holocauſtum, et munus, et non videre feciſſet nos omnia hæc, et in
opportunitate non audiret nos ut hoc. Et peperit mulier filium, et vocavit 24
nomen ejus Simſon: et crevit puer, et benedixit ei Dñs. Et manſit ſpiritus 25
fortitudinis ab-ante Dominum ad roborandum eum in exercitu Dan inter
Szarghah et inter Eſthaol.

CAP. XIV.

ET deſcendit Simſon ad Thimnath, et vidit mulierem in Thimnath, de filiabꝰ Peliſtæorũ. Et aſcendit et nunciavit patri ſuo et matri ſuæ, & di- 1 2
xit: Mulierem vidi in Thimnath ex filiabus Peliſtæorum: et nunc accipite
eam mihi in uxorẽ. Et *dixerunt* illi pater ejꝰ et mater ejus, An non in fili- 3
abus fratrum tuorum, et in omni populo meo mulier; quòd tu vadens ad
accipiendum mulierem ex Peliſtæis præputiatis? Et dixit Simſon patri ſuo,
Illam accipe mihi, nam illa recta fuit in oculis meis. Et pater ejus et mater 4
ejuꝰ non cognoſcentes, ꝗ ab-ante Dñm illud, ꝗ adinventionẽ ille quærens
ad contendendũ in Peliſtæos: et in tempeſtate illa Peliſtæi dominantes in
Iſrael. Et deſcendit Simſon et pater ejꝰ, et mater ejꝰ ad Thimnath; et venerunt 5
uſq; ad vineas Thimnath: et ecce leo filius leonũ rugiens ad occurſũ ejus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܠܡܢܘܚ. ܐܦܢ ܡܥܟܒ ܐܢܬ ܠܝ ܠܐ ܐܟܘܠ ܡܢ ܠܚܡܟ. ܘܐܢ ܬܥܒܕ ܕܒܚܬܐ ܠܡܪܝܐ ܩܪܒ ܐܢܬ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܘܚ ܕܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܡܪܝܐ.
17 * ܐܡܪ ܡܢܘܚ ܠܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ. ܡܢܘ ܫܡܟ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܦܬܓܡܟ ܢܝܩܪܟ.
18 * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ. ܠܡܢܐ ܫܐܠ ܐܢܬ ܥܠ ܫܡܝ. ܘܗܘ ܡܫܒܚ.
19 * ܘܢܣܒ ܡܢܘܚ ܓܕܝܐ ܕܥܙܐ ܘܣܡܝܕܐ. ܘܐܣܩ ܥܠ ܫܘܥܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܡܪܝܐ.
20 * ܘܡܢܘܚ ܘܐܢܬܬܗ ܚܙܝܢ ܗܘܘ. ܘܣܠܩ ܫܠܗܒܝܬܐ ܕܢܘܪܐ ܡܢ ܫܘܥܐ ܠܫܡܝܐ. ܘܣܠܩ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܒܫܠܗܒܝܬܐ ܕܡܕܒܚܐ. ܘܡܢܘܚ ܘܐܢܬܬܗ ܚܙܝܢ ܗܘܘ. ܘܢܦܠܘ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܣܓܕܘ.
21 * ܘܠܐ ܐܘܣܦ ܬܘܒ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܠܡܬܚܙܝܘ ܠܡܢܘܚ ܘܠܐܢܬܬܗ. ܗܝܕܝܢ ܝܕܥܘ ܡܢܘܚ ܘܐܢܬܬܗ ܕܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܡܪܝܐ.
22 * ܘܐܡܪ ܡܢܘܚ ܠܐܢܬܬܗ. ܡܡܬ ܡܝܬܝܢܢ ܕܐܠܗܐ ܚܙܝܢ.
23 * ܐܡܪܐ ܠܗ ܐܢܬܬܗ. ܐܠܘ ܨܒܐ ܗܘܐ ܐܠܗܐ ܠܡܡܬܢ ܠܐ ܢܣܒ ܗܘܐ ܡܢ ܐܝܕܝܢ ܝܩܕܬܐ ܘܣܡܝܕܐ. ܘܠܐ ܡܚܘܐ ܗܘܐ ܠܢ ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܡܫܡܥ ܗܘܐ ܠܢ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ ܐܝܟ ܗܠܝܢ.
24 * ܘܝܠܕܬ ܐܢܬܬܐ ܒܪܐ ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܫܡܫܘܢ. ܘܪܒܐ ܛܠܝܐ ܘܒܪܟܗ ܡܪܝܐ.
25 * ܘܫܪܝ ܪܘܚܐ ܕܡܪܝܐ ܠܡܕܒܪܘ ܒܡܫܪܝܬܐ ܕܕܢ. ܒܝܬ ܨܪܥܐ ܘܒܝܬ ܐܫܬܐܘܠ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ *

1 * ܘܢܚܬ ܫܡܫܘܢ ܠܬܡܢܬ. ܘܚܙܐ ܬܡܢ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܒܢܬ ܦܠܫܬܝܐ.
2 * ܘܣܠܩ ܘܚܘܝ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܬܐ ܚܙܝܬ ܒܬܡܢܬ ܡܢ ܒܢܬ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܗܫܐ ܣܒܘ ܠܗ ܠܝ ܠܐܢܬܘ.
3 * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܒܘܗܝ ܘܐܡܗ. ܠܝܬ ܐܢܬܬܐ ܒܒܢܬ ܐܚܝܟ ܘܒܟܠܗ ܥܡܝ. ܕܐܙܠ ܐܢܬ ܠܡܣܒ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ ܥܪܠܐ. ܘܐܡܪ ܫܡܫܘܢ ܠܐܒܘܗܝ. ܠܗ ܣܒ ܠܝ ܡܛܠ ܕܗܝ ܫܦܪܐ ܒܥܝܢܝ.
4 * ܘܐܒܘܗܝ ܘܐܡܗ ܠܐ ܝܕܥܘ ܕܡܢ ܡܪܝܐ ܗܝ. ܡܛܠ ܕܬܘܠܢܐ ܗܘ ܒܥܐ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܒܗܘ ܙܒܢܐ ܦܠܫܬܝܐ ܫܠܝܛܝܢ ܗܘܘ ܒܐܝܣܪܝܠ.
5 * ܘܢܚܬ ܫܡܫܘܢ ܘܐܒܘܗܝ ܘܐܡܗ ܠܬܡܢܬ. ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܟܪܡܐ ܕܬܡܢܬ. ܘܗܐ ܓܘܪܝܐ ܕܐܪܝܐ ܢܗܡ ܠܘܩܒܠܗ.

Reſpondit Angelus Dñi Menuh, Etiamſi me 16
detineas, non *tamen* comedã de cibo tuo: ſin
autem victimam offeras, Dño offer illã. Ignorabat enim Menuh quòd eſſet Angelus Dñi.
Dixit Menuh Angelo Dñi, Quod eſt nomen 17
tuum, ut cùm evenerit ſermo tuus, invitemꝰ
te? Ait illi Angelus Dñi, Cur interrogas de 18
nomine meo quod eſt glorioſiſſimum? Su- 19
mens itaque Menuh hœdum caprarum & ſimilam, obtulit ſuper lapidem Dño, laudabátque Dñm. Et Menuh atque uxore ejus 20
aſpicientibus, aſcendit flamma ignis è lapide
in cœlum, aſcendítque Angelus Dñi in flamma altaris. Quod Menuh & uxor ejus videntes, procubuerunt in facies ſuas ſuper terrã,
& adoraverunt. Nec adjecit ampliùs Angelꝰ 21
Dñi apparere Menuh & uxori ejus: ac tunc
cognoverunt Menuh et uxor ejus quòd Angelus eſſet Domini. Et dixit Menuh uxori ſuæ, 22
Proculdubiò moriemur, quia Deum vidimꝰ.
Cui reſpondit uxor, Si Deus vellet morte nos 23
afficere, nequaquam accepiſſet à nobis holocauſtum & ſimilaginẽ, neque indicáſſet nobis
hæc omnia tempore iſto, neque talia nos audire feciſſet. Peperit ergò mulier illa filiũ, 24
& vocavit nomen ejus, Samſon: crevitq; puer, & benedixit eum Dominus. Cœpit 25
autem Spiritus Domini promovere eum in
caſtris Dan, inter Sadaa & Eſtuael.

CAP. XIV.

DEſcendénſque Samſon ad Temnath, vidit 1
mulierem quandam in Temnath de filiabus Paleſtinorum; Et aſcendens indicavit 2
patri ſuo matríque ſuæ, & dixit eis; Mulierẽ
vidi in Temnath de filiabus Paleſtinorum: accipite quæſo, eam mihi uxorem. Dixerunt 3
ei pater ſuus & mater ſua, An nulla eſt hîc in
familia patris tui, & in toto populo tuo uxor,
ut abeas ad ducendam uxorem è Paleſtinis
incircuncíſis? Reſpondit Samſon patri ſuo,
Illam accipite mihi, quoniam ipſa arridet oculis meis. Pater autem ejus ac mater e- 4
jus neſciebant quòd hoc eſſet à Domino,
ut pœnam exigeret à Paleſtinis: nam eo
tempore Paleſtini dominabantur in Iſraelem. Deſcendit igitur Samſon cum pa- 5
tre matréque ſuâ in Temnath; cúmque perveniſſent uſque ad vineas Temnath, en catulus leonis rugiebat ex adverſo ipſius.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قال ملاك الرب لمنوح * ان انت جلستني لم ادن من طعامك * وان قربت قربانا فقربه لله * واما 16
قال منوح هذا * لانه لم يعلم انه ملاك الرب * ثم قال منوح لملاك الرب * ما اسمك * حتى اذا تم 17
قولك سمينا الصبي باسمك * فقال له ملاك الرب * ما سوالك عن اسمي * واسمي ممجود * واخذ 18 19
منوح جديا وشيا من السميذ * وقربه قربانا على صخر * وجعل يسبح الرب * ومنوح وزوجته عاينا 20
لهبا من نار خرج من الصخرا وصعد الى السماء * وصعد ملاك الرب بلهب النار الذي خرج
من المذبح * فلما راى منوح وامراته ذلك خروا على وجوههما على الارض * ولم يعد ملاك الرب 21
ان يترايا لمنوح ولزوجته ايضا * فعرف منوح وحليلته حينئذ انه ملاك الرب * وقال منوح لامراته * 22
اعلمي انا نموت * لانا عاينا الله * فقالت له امراته * لو ان الله اراد ان يميتنا لم يكن يقبل 23
منا الزيت والسميذ * ولم يكن يظهر لنا هذه الاشياء في هذا الزمان * ولم يكن يسمعنا هذه الامور
كلها * وولدت الامراة ابنا * ودعت اسمه سمسون * وشب الصبي * وبارك الله عليه * وبدا روح 24 25
الرب ان ينسيه في محلة دان * بين صدعا وبين اسدول *

* الفصل الرابع عشر *

* ونزل سمسون الى تمنت * وراى هناك امراة من بنات فلسطين * وصعد اخبر والديه وقال 1 2
لهما * رايت في تمنت امراة من بنات اهل فلسطين زوجونيها * قالت له والدته * لم ليس هاهنا 3
في بيت ابيك واهل عشيرتك امراة * حتى تنطلق وتتزوج من بنات فلسطين القلف * قال
سمسون لابنه * ليس اريد غيرها لاني قد احببتها وحسنت في عيني * ولم يعلم ابوه وامه ان هذا 4
من امر الرب لينتقم من اهل فلسطين * وكان اهل فلسطين ذلك الزمان متسلطين على بني
اسرايل * ونزل سمسون ووالداه الى تمنت * فاذا هو ابصر قبالته شبل ليث يزار * 5

Reſpondit Angelus Domini Manuho, Etiamſi me ſedere facias, non tamen *tangam cibum tuum: quòd ſi ſacrificium offeras, offer illud Deo: hæc autem dixerat Manuh, quia neſciebat eum eſſe Angelum Domini. Rurſum dixit Manuh Angelo* 17 *Domini, Quod eſt nomen tuum, ut cùm exitu comprobatus fuerit ſermo tuus, imponamus puero nomen tuum? Ait illi Angelus Domini, Cur me percontaris de nomine meo, cùm nomen meum ſit glorioſum? Tum accipiens Manuh hœdum &* 19 *parum ſimilaginis, obtulit ea ſacrificium ſupra petram, & laudabat Dominum. Et* 20 *Manuh & uxor ejus videntes flammam ignis erumpentem è petra, & cœlum verſùs aſcendentem, Angelumque Domini aſcendentem in flamma ignis quæ eruperat ex altari. Quod cùm vidiſſent Manuh & uxor ejus, corruerunt in facies ſuas ſuper terram. Et non apparuit deinceps* 21 *Angelus Domini Manuho & uxori ejus: ac tunc cognoverunt Manuh & conjux ejus illum eſſe Angelum Domini. Quapropter dixit Manuh uxori ſuæ, Scito nos* 22 *morituros, quòd Deum vidimus. Dixit* 23 *ad eum uxor ipſius, Si Deus occidere nos vellet, non accepiſſet à nobis oleum & ſimilaginẽ, nec oſtendiſſet nobis res iſtas hoc tempore, nec annuntiáſſet nobis omnia hæc negotia. Itaque peperit mulier illa filium,* 24 *vocavitq; nomen ejus Samſon: adolevitque puer ille, & benedixit ei Deus. Cœpit-* 25 *que ſpiritus Domini vegetare eum in caſtris Dan, inter Sadaa & inter Eſtal.*

CAP. XIV.

ET deſcendit Samſon in Temnath, vidit illic fœminam de filiabus Paleſtinæ: Et aſcendens ſignificavit parentibus 1 2 *ſuis, & dixit eis, Vidi in Temnath fœminam quandã è filiabus Philiſtæorum, ducite eã mihi in matrimoniũ. Reſpondit illi* 3 *genitrix ejus, Num deeſt hîc in domo patris tui & gẽte familiæ tuæ mulier, ut vadas et uxorem accipias è filiabus Philiſtæorum incircunciſorum? Ait Samſon patri ſuo, Nolo aliam præter ipſam, ipſam enim adamavi, ipſaq; pulchra eſt in oculis meis. Ignorabant autẽ pater ac mater ejꝰ* 4 *id eſſe ex permiſſu Domini, quatenus vindictam ſumeret à Philiſteis: exercebant ſiquidẽ Philiſtei tunc tẽporis dominiũ in Iſraelitas. Itaq; deſcendentibꝰ Samſone et* 5 *parentibꝰ ejꝰ in Temnath, cu ipſe deprehendit ex adverſo ſui catulũ leonis rugientẽ.*

,hædum findere secundum eum fidit & ,Domini spiritus eū super prosperè egit Et
6 ותצלח עליו רוח יהוה וישסעהו כשסע הגדי
suæ matri & suo patri indicavit non Et .ejus manu in non quicquam &
ומאומה אין בידו ולא הגיד לאביו ולאמו
fuit recta & ; mulieri est locutus & ,descendit Et .fecerat quod
7 את אשר עשה: וירד וידבר לאשה ותישר
divertit & ,eam accipiendum ad diebus à est reversus Et .Simson oculis in
8 בעיני שמשון: וישב מימים לקחתה ויסר
corpore in apum conventus ecce & ; leonis cadaver videndum ad
לראות את מפלת האריה והנה עדת דבורים בגוית
:comedendo & ,eundo ivit & ,suas volas ad ipsū accepit Et .mel & ,leonis
9 האריה ודבש: וירדהו אל כפיו וילך הלוך ואכל
:comederunt & ,eis deditque ; suā matrem ad & suū patrem ad ivit &
וילך אל אביו ואל אמו ויתן להם ויאכלו
.mel accepisset leonis corpore de quòd ,eis indicavit non &
ולא הגיד להם כי מגוית האריה רדה הדבש:
,convivium Simson ibi fecitque ,mulierem ad ejus pater descendit Et
10 וירד אביהו אל האשה ויעש שם שמשון משתה
acceperunt & ,eum eos videre circa fuit Et .electi faciebant sic quia
11 כי כן יעשו הבחורים: ויהי כראותם אותו ויקחו
: Simson eis Dixitque .eo cum fuerunt & ,socios triginta
12 שלשים מרעים ויהיו אתו: ויאמר להם שמשון
illud indicaveritis indicando si : ænigma vobis nunc loquar Ænigmaticè
אחודה נא לכם חידה אם הגד תגידו אותה
triginta vobis dabo &, inveneritis & ,convivii diebus septem mihi
לי שבעת ימי המשתה ומצאתם ונתתי לכם שלשים
potueritis non si Et .vestes mutatorias triginta & ,sindones
13 סדינים ושלשים חלפת בגדים: ואם לא תוכלו
triginta & ,sindones triginta mihi vos dabitis & ,mihi indicare
להגיד לי ונתתם אתם לי שלשים סדינים ושלשים
,tuum ænigma Ænigmatiza :ei dixerunt Et .vestes mutatorias
חליפות בגדים ויאמרו לו חודה חידתך
,cibus exivit comedente De : eis Dixitque .illud audiem⁹ &
14 ונשמענה: ויאמר להם מהאכל יצא מאכל
tribus ænigma indicare potuerūt nō Et .dulcedo est egressa forti de et
ומעז יצא מתוק ולא יכלו להגיד החידה שלשת
Seduc : Simson uxori dixerunt & ,septima die in fuit Et .diebus
15 ימים: ויהי ביום השביעי ויאמרו לאשת שמשון פתי
te comburamus forte ne ,ænigma nobis indicet & ,tuum virum
את אישך ויגד לנו את החידה פן נשרף אותך
nos vocastis possidendum ad Num .igni in tui patris domum &
ואת בית אביך באש הלירשנו קראתם לנו
Dixit : & ,eum super Simson uxor flevit Et ?non nunquid
16 הלא: ותבך אשת שמשון עליו ותאמר רק
,mei populi filiis ænigmatizasti Ænigma .me dilexisti non & ,me odisti
שנאתני ולא אהבתני החידה חדת לבני עמי
meæ matri & ,meo patri Ecce : ei Dixitque .indicâsti non mihi &
ולי לא הגדתה ויאמר לה הנה לאבי ולאמי
diebus septem eum super flevit Et ? indicabo tibi & ,indicavi non
17 לא הגדתי ולך אגיד: ותבך עליו שבעת הימים
,ei indicavit & ,septima die in ,fuit Et .convivium eis fuit quibus
אשר היה להם המשתה ויהי ביום השביעי ויגד לה
Dixeruntque .sui populi filiis ænigma indicavit Et .eum coartabat quia
18 כי הציקתהו ותגד החידה לבני עמה: ויאמרו
:sol ingrederetur antequam ,septima die in civitatis viri ei
לו אנשי העיר ביום השביעי בטרם יבא החרסה
Nisi : eis Dixitque ?leone præ forte quid & ,melle præ dulce Quid
מה מתוק מדבש ומה עז מארי ויאמר להם לולא
.meum ænigma invenissetis non ,mea vitula in arassetis
חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי:

Versio VUL. LAT.

6 Irruit autē Spirit⁹ Dñi in Samson, & dilaceravit leonē, quasi hœdum in frusta discerpens, nihil omnino habens in manu: & hoc patri & matri noluit 7 indicare. Descenditq; & locutus est mulieri, quæ placuerat 8 oculis ej⁹. Et post aliquot dies revertens ut acciperet eā, declinavit ut videret cadaver leonis, & ecce examen apū in ore leonis erat ac favus mellis. 9 Quem cùm sumpsisset in manibus, comedebat in via: veniénsq; ad patrē suū & matrem, dedit eis partē, qui & ipsi cōederunt: nec tamen eis voluit indicare ꝙ mel de corpore 10 leonis assumpserat. Descendit itaq; pater ej⁹ ad mulierē, & fecit filio suo Samson conviviū: sic enim juvenes facere 11 consueverant. Cùm ergò cives loci illius vidissent eū, dederunt ei sodales triginta ut essent 12 cū eo. Quib⁹ locutus est Samson, Proponā vobis problema: quod si solveritis mihi intra septē dies convivii, dabo vobis triginta sindones, & to-13 tidē tunicas: Sin autē non potueritis solvere, vos dabitis mihi triginta sindones, & ejusdem numeri tunicas: Qui responderūt ei; Propone pro-14 blema, ut audiamus. Dixítque eis; De comedente exivit cibus, & de forti egressa est dulcedo: Nec potuerunt p tres dies propositionem solvere. 15 Cúmq; adesset dies septimus, dixerunt ad uxorem Samson; Blandire viro tuo, & suade ei ut indicet tibi quid significet problema: ꝙ si facere nolueris, incendem⁹ te, & domū patris tui: An idcircò vocâstis nos ad nuptias ut spoliaretis? 16 Quæ fundebat apud Samson lachrymas, & querebatur dicens; Odisti me, & non diligis: idcircò problema, ꝙ proposuisti filiis populi mei, non vis mihi exponere. At ille respondit, Patri meo & matri nolui dicere: & tibi indicare 17 potero? Septem igitur diebus convivii flebat ante eū: tandémque die septimo cùm ei esset molesta, exposuit. Quæ 18 statim indicavit civib⁹ suis. Et illi dixerunt ei die septimo ante Solis occubitū; Quid dulcius melle, & quid fortius leone? Qui ait ad eos, Si non arâssetis in vitula mea, nō invenissetis propositionem meā.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ (ξ) ἥλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, (ο) καὶ συνέτριψεν αὐτὸν ὡσεὶ συντρίψει ἔριφον αἰγῶν, καὶ οὐδὲν ἦν (π) ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ (ρ) καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ὃ ἐποίησε. 7 Καὶ κατέβησαν καὶ ἐλάλησαν τῇ γυναικὶ, (σ) καὶ ηὐθύνθη ἐν ὀφθαλμοῖς Σαμψών. 8 Καὶ ὑπέστρεψε μεθ' ἡμέρας λαβεῖν αὐτὴν, καὶ ἐξέκλινεν ἰδεῖν τὸ πτῶμα τοῦ λέοντος, καὶ ἰδοὺ (τ) συναγωγὴ μελισσῶν ἐν τῷ στόματι τοῦ 9 λέοντος καὶ (υ) μέλι. Καὶ ἐξεῖλεν αὐτὸ (φ) εἰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐσθίων. καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἔφαγον, καὶ οὐκ (χ) ἀνήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι (ψ) ἀπὸ 10 στόματος τοῦ λέοντος ἐξεῖλε τὸ μέλι. Καὶ κατέβη ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ Σαμψὼν πότον ἡμέρας ἑπτὰ, ὅτι 11 οὕτως (ω) ποιοῦσιν οἱ νεανίσκοι. Καὶ ἐγένετο (α) ὅτε εἶδον αὐτὸν, καὶ ἔλαβον τριάκοντα κλη-12 τοὺς, καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψών, (β) Πρόβλημα ὑμῖν προβάλλομαι, ἐὰν ἀπαγγέλλοντες (γ) ἀπαγγείλητε αὐτὸ ἐν ταῖς ἑπτὰ ἡμέραις τοῦ πότου καὶ εὕρητε, δώσω ὑμῖν τριάκοντα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱμα-13 τίων. Καὶ ἐὰν μὴ (δ) δύνησθε ἀπαγγεῖλαί μοι, (ε) δώσετε ὑμεῖς ἐμοὶ τριάκοντα (ζ) ὀθόνια καὶ (η) τριάκοντα ἀλλασσομένας στολὰς ἱματίων. καὶ εἶπαν αὐτῷ, Πρόβαλε τὸ πρόβλημά 14 σου, καὶ (θ) ἀκουσόμεθα αὐτό. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, (ι) Τί βρωτὸν ἐξῆλθεν ἐκ βιβρώσκοντος, καὶ ἀπὸ ἰσχυροῦ γλυκύ. καὶ οὐκ ἠδύναντο ἀπαγγεῖλαι τὸ 15 πρόβλημα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, καὶ εἶπαν τῇ γυναικὶ Σαμψών, Ἀπάτησον δὴ τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἀπαγγειλάτω σοι τὸ πρόβλημα, μή ποτε (κ) κατακαύσωμέν σε καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐν 16 πυρί. ἢ (λ) ἐκβιάσαι ἡμᾶς κεκλήκατε; Καὶ ἔκλαυσεν ἡ γυνὴ Σαμψὼν πρὸς αὐτὸν, καὶ (μ) εἶπεν, Πλὴν μεμίσηκάς με καὶ οὐκ ἠγάπησάς με, ὅτι τὸ πρόβλημα ὃ προέβαλες τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ μου, (ν) οὐκ ἀπήγγειλάς μοι αὐτό. καὶ εἶπεν αὐτῇ Σαμψών, (ξ) Εἰ τῷ πατρί μου καὶ τῇ μητρί μου οὐκ (ο) ἀπήγγελκα, σοὶ ἀπαγγελῶ; 17 Καὶ ἔκλαυσεν (π) πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, (ρ) ἃς ἦν αὐτοῖς ὁ πότος. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ, ὅτι (σ) παρηνώχλησεν αὐτῷ· καὶ αὐτὴ ἀπήγ-18 γειλε τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ αὐτῆς. Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως (τ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ (υ) πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, Τί γλυκύτερον μέλιτος, καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψών, (φ) Εἰ μὴ ἠροτριάσατε ἐν τῇ δαμάλει μου, οὐκ ἂν ἔγνωτε τὸ πρόβλημά μου.

Et insiliit in eum spirit⁹ Domini: 6 et contrivit eū, sicut conteret hædum caprarum: & nihil erat in manib⁹ ejus. Et non annuntiavit patri suo, et matri suæ, quod fecerat. 7 Et descenderūt, et locuti sunt mulieri: & (f) direxit in oculis Sampson. 8 Et revertit post dies accipere eā, & declinavit ad videndum cadaver leonis: & ecce congregatio apū in ore leonis, & mel. 9 Et abstulit illud in manus suas: et perrexit pergens, et comedens. Et ivit ad patrē suum & ad matrē suā: & dedit eis, et cōederunt: & non annuntiavit eis, quia de (g) ore leonis abstulit mel. 10 Et descendit pater ej⁹ ad mulierē, et fecit ibi Sampson cōviviū dies septē, quia sic faciunt juvenes. 11 Et factum est, quando (h) viderunt eum; & acceperunt triginta vocatos: & fuerunt cum eo. 12 Et dixit eis Sampson, Problema vobis propono: & si indicantes indicaveritis illud in septē his dieb⁹ convivii, & inveneritis; dabo vobis triginta sindones, & triginta stolas vestimentorum. 13 Et si non potueritis indicare mihi; dabitis vos mihi triginta (i) lintea, & triginta (k) mutatorias stolas vestimentorum. 14 Et dixerunt ei, Propone problema tuū: & audiem⁹ illud. Et dixit eis, (l) Manducabile quid exiit de manducante, & de forti dulce. Et nō potuerunt indicare problema per tres dies. 15 Et factum est in die (m) quarta, & dixerunt uxori Sampson, Decipe nunc virum tuum: et annuntiet tibi problema, nè fortè incēdam⁹ te et domū patris tui in igni. Numquid ad (n) extorquendū nos vocâstis? 16 Et ploravit uxor Sampson ad eum, & dixit; Veruntamen odio habuisti me, et nō dilexisti me; quoniam problema, quod proposuisti filiis populi mei, nō indicâsti mihi illud. Et dixit ei Sampson, Si patri meo, et matri meæ nō indicavi; et tibi indicabo? 17 Et ploravit ad eū per septē dies, quos fuit eis convivium. Et factū est in die septima, & indicavit ei; quoniā perturbaverat eum: & ipsa indicavit filiis populi sui. 18 Et dixerunt ei viri civitatis in die septima, antequā (o) oriretur Sol, Quid dulci⁹ melle? et quid fortius leone? Et dixit eis Sampson, Si nō arâssetis in vitula mea; non intellexissetis problema meum.

MS.A. (ξ) κατηύθυνεν ἐπ' (ο) καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡσεὶ διασπάσαι ἔριφον (π) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. (ρ) οὐδὲ τῇ μητρὶ, ἃ ἐποίησεν. (σ) καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον Σαμψών. Καὶ ἐπέστρεψεν (τ) συστροφὴ μελισσῶν (υ) μέλι ἦν. Καὶ (φ) εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος καὶ ἔσθων. (χ) ἀπήγγειλεν (ψ) ἐκ τῆς ἕξεως τοῦ (ω) ἐποίουν (α) ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτοὺς αὐτὸν, προσκαλέσαντο αὐτῷ ἑτέρους τριάκοντα, καὶ ἦσαν (β) Προβαλῶ ὑμῖν πρόβλημα, καὶ ἐὰν (γ) ἀπαγγείλητέ μοι τὸ πρόβλημα ἐν τῷ (δ) δυνάσθητε (ε) καὶ δώσεται (ζ) σινδόνας καὶ (η) τριάκοντα στολὰς (θ) ἀκουσόμεθά σου. Καὶ (ι) Ἐκ τοῦ ἔσθοντος ἐξῆλθεν βρῶσις, καὶ ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθεν γλυκύ. καὶ οὐκ ἠδυνάσθησαν ἀπαγγεῖλαι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τὸ πρόβλημα. Καὶ (κ) ἐμπυρίσωμέν σε (λ) πτωχεῦσαι ἐκαλέσατε ἡμᾶς; (μ) εἶπεν αὐτῷ, Μεμίσηκάς με, καὶ οὐκ ἠγάπηκάς με, (ν) κἀμοὶ οὐκ ἀπήγγειλας αὐτό. (ξ) Ἰδοὺ τῷ πατρί (ο) ἀπήγγελκα αὐτὸ, καὶ σοὶ ἀπαγγελῶ; (π) ἐπ' αὐτὸν (ρ) ἐν αἷς ἦν ἐν αὐτοῖς ὁ πότος. (σ) παρηνώχλησεν αὐτόν· (τ) τῇ ἡμέρᾳ (υ) πρὶν δῦναι τὸν ἥλιον, (φ) Εἰ μὴ κατ..... σατέ μου τὴν δάμαλιν, οὐκ ἂν εὕρετε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ושרת עלוהי רוח גבורא מן קדם יי והדמיה כמא דמהדמין גדיא ומדעם לית בידיה ולא
7 חוי לאבוהי ולאמיה ית דעבד: ונחת ושאיל באתתא וכשרת בעיני שמשון: ותב לזמן 8
יומין למסבה וסר למחזי ית פגרא דאריא והא קנא דדבריתא בפגרא דאריא וביה
9 דובשא: ונסחיה בידיה ואזל מיזל ואכיל ואזל לות אבוהי ולות אמיה ויהב להון ואכלו
10 ולא חוי להון ארי מפגרא דאריא נסיח דובשא: ונחת אבוהי על עסק אתתא ועבד תמן
11 שמשון משתיא ארי כן עבדין עולימיא: והוה כד חזו יתיה ודברו תלתין חברין והוו עמיה:
12 ואמר להון שמשון איחוד כען לכון חודיתא אם חואה תחוון יתה לי שבעת יומי משתיא
13 ותשכחון ואתן לכון תלתין פלדסין ותלתין אצטלון דלבושא: ואם לא תיכלון לחואה
לי ותתנון אתון לי תלתין פלדסין ותלתין אצטלון דלבושא ואמרו ליה חוד חידתך
14 ונשמענה: ואמר להון מאכלא נפק מיכלא ומתקיפא נפק חוליא ולא יכילו לחואה
15 חודיתא תלתא יומין: והוה ביומא שביעאה ואמרו לאתת שמשון שדלי ית בעליך ויחוי
לנא ית חודיתא דלמא נוקיד יתיך וית בית אבוך בנורא הלמסכנותנא קריתון יתנא
16 הלכא: ובכת אתת שמשון עלוהי ואמרת לחוד שנאתני ולא רחמתני חודתא
חדתא לבני עמי ולי לא חויתא ואמר לה הא לאבא ולאמא לא חויתי ולך אכדין אחוי:
17 ובכת עלוהי שבעא יומיא דהוה להון משתיא והוה ביומא שביעאה וחוי לה ארי
18 דחקתיה וחויאת חודיתא לבני עמה: ואמרו ליה אנשי קרתא ביומא שביעאה עד
לא מעל שמשא מה חלי מדובשא ומה תקיף מאריא ואמר להון אלולפון בדקתון
באתתי לא אשכחתון חודתי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et mansit super eum spiritus fortitudinis ab-ante Dominum, et discerpsit 6 illum, sicut qui discerpentes hœdum; et quidquam non erat in manib⁹ ejus: & non nunciavit patri suo et matri suæ quod fecit. Et descendit et petivit 7 mulierem, et recta fuit in oculis Simson. Et rediit ad tempus dierum ad 8 accipiendum eam, et divertit ad videndum cadaver leonis, et ecce nidus apum in cadavere leonis, et in eo mel. Et accepit illud in manu suâ, et am- 9 bulavit ambulans et comedens, et ivit ad patrem suum et ad matrem suam, et dedit illis, et comederunt; et non nunciavit eis quòd ex cadavere leonis accepit mel. Et descendit pater ejus super negotium mulieris; et fecit 10 ibi Simson convivium: nam sic facientes adolescentes. Et fuit, quando vi- 11 derunt eum, et acceperunt triginta viros, et fuerunt cum illo. Et dixit illis 12 Simson, Proponam nunc vobis propositionem, si nunciare nunciabitis illam mihi, septem diebus convivii, et invenietis; et dabo vobis triginta lintea, et triginta stolas vestimenti. Et si non poteritis ad nunciandum mihi, 13 et dabitis vos mihi triginta lintea, et triginta stolas vestimenti: et dixerunt ei, Propone propositionem tuam, et audiemus eam. Et dixit eis, Ex come- 14 dente exivit cibus, et ex forti exivit dulcedo: et non potuerunt ad nunciandum propositionem tribus diebus. Et fuit in die septima, et dixerunt 15 uxori Simson: Sollicita maritum tuum, et annunciabit nobis propositionem; aliàs enim incendemus te et domum patris tui in igne: num ad periclitandum nos vocâstis nos huc? Et ploravit uxor Simson super eum, & 16 dixit: Tantum odisti me, et non amâsti me: propositionem proposuisti filiis populi mei, & mihi non annunciâsti. Et dixit ei: Ecce patri meo et matri meæ non annunciavi, et tibi quomodo annunciabo? Et ploravit su- 17 per eum septem dies quibus fuit eis convivium: et fuit in die septimo & annunciavit ei; quoniam molestavit eum, et annunciavit propositionem filiis populi sui. Et dixerunt illi homines urbis in die septima usque non 18 intrare Solem: Quid dulce à melle? Et quid forte à leone? Et dixit eis: Nisi investigassetis in uxore mea, non invenissetis propositionem meam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܨܠܚܬ ܥܠܘܗܝ ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܫܪܛܗ ܐܝܟ ܕܡܫܪܛܝܢ ܓܕܝܐ. ܘܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ 6
ܡܕܡ ܒܐܝܕܗ. ܘܠܐ ܚܘܝ ܗܘܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܡܕܡ ܕܥܒܕ. * ܘܢܚܬܘ ܘܡܠܠܘ ܥܡ 7
ܐܢܬܬܐ. ܘܫܦܪܬ ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܫܡܫܘܢ. * ܘܗܦܟ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܠܡܣܒܗ. ܘܣܛܐ 8
ܠܡܚܙܐ ܠܫܠܕܐ ܕܐܪܝܐ. ܘܗܐ ܢܚܠ ܕܒܘܪܝܬܐ ܒܦܓܪܗ ܕܐܪܝܐ. ܘܗܘܐ ܕܒܫܐ
ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܝܕܘܗܝ. ܘܪܕܐ. * ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ ܘܠܘܬ ܐܡܗ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ. ܘܐܟܠܘ. ܘܠܐ 9
ܚܘܝ ܐܢܘܢ ܕܡܢ ܦܓܪܗ ܕܐܪܝܐ ܪܕܐ ܕܒܫܐ. * ܘܢܚܬ ܐܒܘܗܝ ܠܘܬ ܐܢܬܬܐ. ܘܥܒܕ ܬܡܢ 10
ܫܡܫܘܢ ܡܫܬܘܬܐ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܡܐ ܡܫܬܘܬܐ. * ܘܟܕ 11
ܚܙܐܘܗܝ. ܐܬܘ ܬܠܬܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܘܗܘܘ ܠܗ ܫܘܫܒܝܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܫܘܢ. ܐܦܪܘܫ 12
ܠܟܘܢ ܐܘܚܕܬܐ. ܐܢ ܬܦܫܩܘܢܗ ܠܝ. ܒܫܒܥܐ ܝܘܡܝ ܡܫܬܘܬܐ ܘܬܫܟܚܘܢ. ܐܬܠ ܠܟܘܢ
ܬܠܬܝܢ ܣܕܝܢܝܢ. ܘܬܠܬܝܢ ܙܘܓܝܢ ܕܢܚܬܐ. * ܘܐܢ ܠܐ ܬܫܟܚܘܢ ܠܡܦܫܩܗ ܠܝ. 13
ܬܬܠܘܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܬܠܬܝܢ ܣܕܝܢܝܢ. ܘܬܠܬܝܢ ܙܘܓܝܢ ܕܢܚܬܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܚܘܕ
ܐܘܚܕܬܟ ܘܢܫܡܥܝܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܐܟܘܠܐ ܢܦܩ ܡܐܟܘܠܬܐ. ܘܡܢ ܡܪܝܪܐ ܢܦܩ ܚܠܝܐ. ܘܠܐ 14
ܐܫܟܚܘ ܠܡܦܫܩܘ ܐܘܚܕܬܐ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. * ܘܒܝܘܡܐ ܕܐܪܒܥܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܐܢܬܬܗ ܕܫܡܫܘܢ. 15
ܦܬܝܘܗܝ ܠܒܥܠܟܝ ܕܢܦܫܩ ܠܢ ܐܘܚܕܬܗ. ܕܠܐ ܢܘܩܕܝܟܝ ܘܠܒܝܬ ܐܒܘܟܝ ܒܢܘܪܐ.
ܘܢܐܪܬ ܝܪܬܘܬܗ. * ܘܒܟܬ ܐܢܬܬܗ ܕܫܡܫܘܢ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܣܢܐܬܢܝ. ܘܠܐ 16
ܪܚܡܬܢܝ. ܕܐܘܚܕܬܐ ܕܐܚܕܬ ܠܒܢܝ ܥܡܝ. ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐܒܝ ܘܠܐܡܝ ܠܐ ܐܡܪܬ.
ܘܠܟܝ ܐܡܪ. * ܘܒܟܬ ܥܠܘܗܝ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܕܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܫܬܘܬܐ. ܘܒܝܘܡܐ ܕܫܒܥܐ. ܐܡܪ ܠܗ. 17
ܡܛܠ ܕܐܥܝܩܬ ܠܗ. ܘܦܫܩܬ ܐܘܚܕܬܐ ܠܒܢܝ ܥܡܗ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܢܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܒܝܘܡܐ 18
ܕܫܒܥܐ. ܥܕܠܐ ܢܥܘܠ ܓܢܘܢܐ. ܡܢܘ ܕܚܠܐ ܡܢ ܕܒܫܐ. ܐܘ ܡܢܘ ܕܥܫܝܢ ܡܢ ܐܪܝܐ. ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܫܡܫܘܢ. ܐܠܘܠܐ ܦܬܝܬܘܢ ܥܓܠܬܝ. ܠܐ ܦܫܩܬܘܢ ܐܘܚܕܬܝ.

6 Tum propitius fuit illi Spiritus Domini, discerpsitque eum ut discerpi solet hœdus, licèt nil haberet in manu sua: & non indicavit patri suo nec matri suæ quod fecerat. 7 Descenderunt inquam, & allocuti sunt mulierem: quod gratissimum fuit Samsoni. 8 Reversus autem post aliquot dies ut eam duceret, deflexit ad videndum osseum cadaver leonis, & ecce examen apum in corpore leonis illi⁹, ita ut decurreret mel super man⁹ ejus defluerétque. 9 Et abiens ad patrem suum & ad matrem suam dedit illis, & comederunt: nec indicavit eis quòd è corpore leonis defluxisset illud mel. 10 Descendit itaque pater ejus ad mulierem illam, & fecit ibi Samson convivium septem diebus: hoc enim pacto faciebant juvenes convivium. 11 Et cùm vidissent eum, venerunt triginta viri, fuerúntque ejus paranymphi. 12 Et dixit eis Samson, Proponam vobis ænigma, quod si mihi explicaveritis *intra* septem dies convivii, & noveritis, dabo vobis triginta lintea, & triginta paria vestium. 13 Sin autem illud mihi solvere nequiveritis, dabitis mihi triginta lintea, & triginta vestium paria. Dicunt ei, Propone ænigma tuum, ut audiamus illud. 14 Ait illis, De comedente exivit cibus, & de amaro exivit dulce: & non potuerunt explicare ænigma tribus diebus. 15 Quarto itaque die dicunt uxori Samsonis, Blandire marito tuo, ut aperiat nobis ænigma suum, ne fortè igni comburamus te & domum patris tui, ejúsque hæreditatem possideamus. 16 Flevit ergò uxor Samsonis, & dixit ad eum, Sanè odisti me, nec me amas; quandoquidem ænigma quod proposuisti popularibus meis, mihi non dixisti. Qui dixit ad eam, Patri & matri meæ non dixi, tibíne dicerem? 17 Perrexit autem illa flere septem illis diebus convivii; & septimo die indicavit ei, eò quòd anxisset eum: ipsa verò retexit ænigma popularibus suis. 18 Dixerunt ergò cives urbis illius die septimo antequam ingrederetur apparatus, Quid est melle dulcius? aut quis est fortior leone? Respondit illis Samson, Nisi blanditi essetis vitulæ meæ, nequaquam solvissetis ænigma meum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فحلت عليه روح الرب * ووثب الى الشبل * فمسكه كما يفسخ الجدي * ولم يكن في يده سيف
7 ولا عصا * ولم يخبر والديه بما صنع بالشبل * ثم نزلوا وكلموا المراة * ورضي شمسون
8 الامر عنده * ثم رجع بعد ايام ليتزوج بها فحاد عن الطريق لينظر الى جثة الاسد * واذا
9 في صدر الاسد نحل قد عشش هناك * وقد سال العسل من عش النحل * فتناول منه بيديه *
وانطلق الى والديه واعطاهما من العسل واكلاهما * ولم يخبرهما ان العسل سال من جثة الاسد
10 * ونزل ابواه الى المراة وهياء شمسون وليمة سبعة ايام * لان احداث بني اسرائيل كذلك كانوا
11 12 يعملون الوليمة * فلما راوه اهل فلسطين جاوا بثلثين رجلا * فصاروا له اشبينين * فقال لهم شمسون *
اقول لكم قولا من الاوابد واسالكم عنه * فان انتم خرجتم من مسالتي * وفسرتم قولي تمام ايام
13 العرس السبعة * اعطيتكم ثلثين حلة في ثلثين منديل * واذا لم تفسروا قولي * اخذت منكم
14 ثلثين ثوبا في ثلثين منديل * قالوا له * سل مسالتك لنسمعها * قال لهم * خرج من الاكل اكلا *
15 ومن المر حلوا * ففكروا في المسالة ثلثة ايام * فلم يقدروا على جوابها * فلما كان في اليوم الرابع
قالوا لامراة شمسون * اخدعي زوجك لنعلم جواب مسالته * والا قتلناك * واحرقناك وبيت ابيك
16 بالنار * ونرث ميراثه * فبكت امراة شمسون بين يديه وقالت له * يقينا انك تبغضني وليس تحبني *
وذلك انك ليس تخبرني ما تفسير المسالة التي سالت بني عمي عنها * قال لها * انا لم اخبر بذلك
17 والدي * وكيف اخبرك انت بها * فجعلت تبكي عليه ايام العرس السبعة * فلما كان في اليوم السابع *
18 قال لها تفسير المسالة لانها غمته * فاخبرت بالمسالة بني عمها * فقال اهل القرية في اليوم السابع
قبل ان يقدم الطعام وما يصلح * فقالوا * ما الذي يكون احلى من العسل * وما الذي
يكون امر واشد من الاسد * فقال لهم شمسون * لولا انكم خدعتم عجلتي لم
تقدروا على تفسير مسالتي *

6 *Et descendente super eum Spiritu Domini, prosiliit in catulum, disciditque eum uti disscidi solet hædus, cùm nihil haberet in manu sua nec ensem, nec baculum: & non indicavit parentibus suis quod fecerat catulo leonis.* 7 *Postea descendentes allocuti sunt fœminam, placuitque id Samsoni, & fuit illi jucundum.* 8 *Deinde reversus post dies aliquot ut matrimonio jungeretur cū ea, divertit à via ut videret cadaver leonis, & ecce in pectore leonis apes quæ nidificaverant illic, & mel effluebat ex apū nido;* 9 *Ex quo sumens manibus suis, abiit ad parentes suos deditque eis ex melle, & comederunt ambo: attamen non indicavit eis mel illud è leonis cadavere defluxisse.* 10 *Igitur descenderunt parentes ejus ad fœminam illam, & paravit Samson convivium septem dierum: sic enim juvenes Israelitici conviviū facere consueverant.* 11 *Quem cùm vidissent Philistæi, venerunt triginta viri, fueruntq; paranymphi ipsius.* 12 *Et dixit ad eos Samson, Proponam vobis sermonem abstrusum, & de eo vobiscum disserā, quòd si vos extricetis quæstione meâ, meumque sermonem interpretemini quandiu durabunt septem dies nuptiarū, dabo vobis triginta stolas cū triginta sudariis.* 13 *At si sermonem meum haud interpretemini, accipiam à vobis triginta subuculas cum triginta sudariis. Dixerunt ei, Propone quæstionem tuam, ut audiamus eam.* 14 *Ait illis, Ab edente prodiit edulium, & ab amaro dulce: hanc autem quæstionem tribus diebus animo pervolventes, illi satisfacere minimè potuerunt.* 15 *Cùm itaque fuisset dies quartus, dixerunt uxori Samsonis, Pellice maritum tuum, ut sciamus responsum quæstionis ejus: alioqui interficiemus te, et te ac domū patris tui igne succendem⁹, & hæreditatē ipsius acquiremus.* 16 *Flevit ergò uxor Samsonis coram eo, & ait illi, Proculdubiò odio me, non amore prosequeris; eò quòd mihi non indicaveris quænam sit solutio quæstionis de qua interrogâsti filios patrui mei. Respondit ei, Ego non indicavi hoc parentibus meis, quomodo indicarem illud tibi?* 17 *Perrexit autem flere apud eum septem diebus nuptiarum. Cúmque fuisset dies septimus, dixit illi solutionem quæstionis; molestiam enim facesserat ei: ipsa verò quæstionem indicavit filiis patrui sui.* 18 *Dixerunt itaque cives urbis illius die septimo antequam oblatus cibus ac paratus esset; dixerunt inquam, Quid est melle dulcius? & quid est amarius ac fortius leone? Quibus ait Samson, Nisi pellexissetis vitulum meum, haud potuissetis interpretari quæstionem meam.*

19 ותצלח עליו רוח יהוה וירד אשקלון ויך מהם שלשים איש ויקח את חליצותם ויתן החליפות למגידי החידה ויחר אפו ויעל בית אביהו׃
20 ותהי אשת שמשון למרעהו אשר רעה לו׃

טו

1 ויהי מימים בימי קציר חטים ויפקד שמשון את אשתו בגדי עזים ויאמר אבאה אל אשתי החדרה ולא נתנו אביה לבוא׃
2 ויאמר אביה אמר אמרתי כי שנא שנאתה ואתננה למרעך הלא אחתה הקטנה טובה ממנה תהי נא לך תחתיה׃
3 ויאמר להם שמשון נקיתי הפעם מפלשתים כי עשה אני עמם רעה׃
4 וילך שמשון וילכד שלש מאות שועלים ויקח לפדים ויפן זנב אל זנב וישם לפיד אחד בין שני הזנבות בתוך׃
5 ויבער אש בלפידים וישלח בקמות פלשתים ויבער מגדיש ועד קמה ועד כרם זית׃
6 ויאמרו פלשתים מי עשה זאת ויאמרו שמשון חתן התמני כי לקח את אשתו ויתנה למרעהו ויעלו פלשתים וישרפו אותה ואת אביה באש׃
7 ויאמר להם שמשון אם תעשון כזאת כי אם נקמתי בכם ואחר אחדל׃
8 ויך אותם שוק על ירך מכה גדולה וירד וישב בסעיף סלע עיטם׃
9 ויעלו פלשתים ויחנו ביהודה וינטשו בלחי׃
10 ויאמרו איש יהודה למה עליתם עלינו ויאמרו לאסור את שמשון עלינו לעשות לו כאשר עשה לנו׃
11 וירדו שלשת אלפים איש מיהודה אל סעיף סלע עיטם ויאמרו לשמשון הלא ידעת כי משלים בנו פלשתים ומה זאת עשית לנו ויאמר להם כאשר עשו לי כן עשיתי להם׃

Verſio VUL. LAT.

19 Irruit itaq; in eũ Spiritus Dñi, deſcenditque Aſcalonẽ, & percuſſit ibi triginta viros: quorũ ablatas veſtes dedit iis qui problema ſolverant. Iratúſque nimis aſcendit in domũ patris
20 ſui: Uxor autẽ ejus accepit maritũ unũ de amicis ejus & pronubis.

CAP. XV.

1 Poſt aliquantulũ autẽ temporis, cùm dies triticeæ meſſis inſtarent, venit Samſon, inviſere volens uxorẽ ſuam, & attulit ei hœdũ de capris. Cúmque cubiculũ ejus ſolitò vellet intrare, prohibuit eum pater
2 illi⁹, dicens; Putavi quòd odiſſes eam, & ideò tradidi illã amico tuo: ſed habet ſororem, quæ junior & pulchrior illâ
3 eſt, ſit tibi pro ea uxor. Cui Samſon reſpondit, Ab hac die non erit culpa in me contra Philiſthæos: faciã enim vobis
4 mala. Perrexitq; & cepit trecentas vulpes, caudáſq; earum junxit ad caudas, & faces liga-
5 vit in medio: Quas igne ſuccendens dimiſit, ut huc illúcq; diſcurrerẽt. Quæ ſtatim perrexerũt in ſegetes Philiſthinorũ. Quib⁹ ſuccenſis, & comportatæ jam fruges, & adhuc ſtantes in ſtipula, concrematæ ſunt, in tantũ, ut vineas quoque & o-
6 liveta flamma conſumeret. Dixerúntq; Philiſthiim, Quis fecit hanc rem? Quib⁹ dictũ eſt, Samſon gener Thamnathæi: quia tulit uxorẽ ejus, & alteri tradidit, hæc operatus eſt. Aſcenderúntq; Philiſthiim: & combuſſerunt tam mulierem
7 quàm patrẽ ej⁹. Quib⁹ ait Samſon, Licèt hæc feceritis, tamen adhuc ex vobis expetã ultionẽ,
8 & tunc quieſcã. Percuſſitque eos ingenti plagã, ita ut ſtupentes ſurã femori imponerẽt. Et deſcendens habitavit in
9 ſpelunca petræ Etam. Igitur aſcendentes Philiſthiim in terram Juda, caſtrametati ſunt in loco qui poſteà vocat⁹ eſt Lechi, id eſt, maxilla, ubi eorũ ef-
10 fuſus eſt exercit⁹. Dixerúntq; ad eos de tribu Juda, Cur aſcendiſtis adverſũ nos? Qui reſponderũt; Ut ligem⁹ Samſon, venim⁹, & reddamus ei quæ in
11 nos operat⁹ eſt. Deſcenderunt ergò tria millia virorũ de Juda, ad ſpecũ ſilicis Etam: dixerúntq; ad Samſon, Neſcis quòd Philiſthiim imperent nobis? quarè hoc facere voluiſti? Quibus ille ait; Sicut fecerunt mihi, ſic feci eis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

19 (χ) Καὶ ἥλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, καὶ κατέβη εἰς Ἀσκάλωνα, (ψ) καὶ ἐπάταξεν ἐξ αὐτῶν τριάκοντα ἄνδρας, καὶ ἔλαβεν (ω) τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἔδωκε τὰς στολὰς τοῖς ἀπαγγείλασι τὸ πρόβλημα. (α) καὶ ὠργίσθη θυμῷ Σαμψὼν, καὶ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
20 (β) Καὶ ἐγένετο ἡ γυνὴ Σαμψὼν ἑνὶ τῶν φίλων αὐτοῦ, ὧν ἐφιλίασεν.

ΚΕΦ. ιε'.

1 Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν, καὶ ἐπεσκέψατο Σαμψὼν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ (α) ἐν ἐρίφῳ αἰγῶν, καὶ εἶπεν, Εἰσελεύσομαι πρὸς τὴν γυναῖκά μου (β) καὶ εἰς τὸ ταμεῖον. καὶ οὐκ (γ) ἔδωκεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτῆς (δ) εἰσελθεῖν.
2 Καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ (ε) αὐτῆς, λέγων, Εἶπα ὅτι μισῶν ἐμίσησας αὐτὴν, καὶ ἔδωκα αὐτὴν (ζ) ἑνὶ τῶν ἐκ τῶν φίλων σου. μὴ οὐχὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ νεωτέρα (η) ἀγαθωτέρα ὑπὲρ αὐτήν; ἔστω δή σοι ἀντὶ αὐτῆς.
3 Καὶ εἶπεν (θ) αὐτοῖς Σαμψὼν, (ι) Ἠθῴωμαι καὶ τὸ ἅπαξ ἀπὸ ἀλλοφύλων, ὅτι
4 ποιῶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν πονηρίαν. Καὶ ἐπορεύθη Σαμψὼν, καὶ συνέλαβε τριακοσίας ἀλώπεκας, καὶ ἔλαβε λαμπάδας, (κ) καὶ ἐπέστρεψε κέρκον πρὸς κέρκον, καὶ ἔθηκε λαμπάδα μίαν ἀνα-
5 μέσον τῶν δύο κέρκων (λ) καὶ ἔδησεν. Καὶ ἐξέκαυσε πῦρ ἐν ταῖς λαμπάσι, καὶ ἐξαπέστειλεν (μ) ἐν τοῖς στάχυσι τῶν ἀλλοφύλων· καὶ (ν) ἐκάησαν ἀπὸ ἅλωνος καὶ ἕως σταχύων ὀρθῶν, καὶ ἕως
6 ἀμπελῶνος καὶ ἐλαίας. Καὶ εἶπαν οἱ ἀλλόφυλοι, Τίς ἐποίησε ταῦτα; καὶ εἶπαν, Σαμψὼν (ξ) ὁ νυμφίος τοῦ Θαμνὶ, ὅτι ἔλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν (ο) τῷ ἐκ τῶν φίλων αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλόφυλοι, (π) καὶ ἐνέπρησαν αὐτὴν, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν
7 πυρί. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψὼν, Ἐὰν ποιήσητε (ρ) οὕτως ταύτην, ὅτι εἰ μὴν ἐκδικήσω ἐν
8 ὑμῖν, καὶ ἔσχατον κοπάσω. Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κνήμην ἐπὶ μηρὸν πληγὴν μεγάλην. (σ) καὶ κατέβη καὶ ἐκάθισεν ἐν τρυμαλιᾷ τῆς πέτρας
9 Ἠτάμ. Καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ (τ) παρενέβαλον ἐν Ἰούδα, καὶ ἐξερρίφησαν ἐν Λεχί.
10 Καὶ εἶπαν (υ) ἀνὴρ Ἰούδα, Εἰς τί ἀνέβητε ἐφ' ἡμᾶς; καὶ (φ) εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, Δῆσαι τὸν Σαμψὼν ἀνέβημεν, καὶ ποιῆσαι αὐτῷ ὃν τρό-
11 πον ἐποίησεν ἡμῖν. Καὶ κατέβησαν (χ) τρισχίλιοι ἀπὸ Ἰούδα ἄνδρες εἰς τρυμαλιὰν πέτρας Ἠτάμ, καὶ εἶπαν πρὸς Σαμψὼν, Οὐκ οἶδας ὅτι (ψ) κυριεύουσιν οἱ ἀλλόφυλοι ἡμῶν; καὶ τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψὼν, (ω) Ὃν τρόπον ἐποίησάν μοι, οὕτως (α) ἐποίησα αὐτοῖς.

19 *Et inſiliit in eũ ſpiritus Domini: & deſcendit in Aſcalonẽ, et percuſſit ex eis triginta viros: & cepit veſtimenta eorũ, & dedit ſtolas iis qui indicaverant problema. Et irat⁹ eſt indignatione Sampſon: & aſcendit in domum pa-*
20 *tris ſui. Et (p) facta eſt uxor Sampſon uni amicorum ejus, quos dilexit.*

CAP. XV.

1 *Et factum eſt poſt dies in dieb⁹ meſſis tritici, et viſitavit Sampſon uxorẽ ſuam in (a) hœdo caprarũ: & dixit, Intrabo ad uxorẽ meam, & in (b) cubiculum. Et non dedit cũ pater ej⁹ intrare. Et*
2 *dixit pater ejus, dicens; Dixi, quia odio habẽs odiſti eã: et dedi cã uni ex amicis tuis. Nónne ſoror ej⁹ junior melior ſuper eã? Sit nunc*
3 *tibi pro ea. Et dixit eis Sampſon, Innocens factus ſum (c) etiã ſemel ab alienigenis: quia facio ego*
4 *cum eis malum. Et ivit Sampſon, et comprehendit triginta vulpes, et cepit lampadas, et (d) convertit caudã ad caudã: & poſuit lampidem unam inter duas caudas,*
5 *(e) et ligavit. Et accendit ignẽ in lampadibus: & emiſit in ſpicas alienigenarum. Et (f) arſerunt ab area, & uſq; ad ſpicas rectas, &*
6 *uſq; ad vineam, & olivetum. Et dixerunt alienigenæ, Quis fecit hæc? Et dixerunt, Sampſon (g) gener ipſius Thamni: quoniã tulit uxorem ejus, & dedit eam (h) uni ex amicis ejus. Et aſcenderunt alienigenæ, & combuſſerunt eam,*
7 *& domum patris ejus in igni. Et dixit eis Sampſon, (i) Si feceritis ſic hanc, quinimo ulciſcar in*
8 *vobis: & tandẽ quieſcã. Et percuſſit eos (k) tibiam ſuper femur plagam magnam. Et deſcendit, &*
9 *ſedit in ſpelunca petræ Etam. Et aſcenderunt alienigenæ: & caſtrametati ſunt in Juda, & diſperſi ſunt in Lechi. Et dixerunt*
10 *(l) vir Juda, Ad quid aſcendiſtis ſuper nos? Et dixerunt alienigenæ, Ligare Sampſon aſcendimus, & facere ei, quemadmodũm*
11 *fecit nobis. Et deſcenderunt ter mille viri de Juda in ſpeluncam petræ Etam: et dixerunt ad Sampſon, Nónne noſti, quia alienigenæ dominantur noſtrî? Et quid hoc feciſti nobis? Et dixit eis Sampſon; Quemadmodũm fecerunt mihi, ſic feci eis.*

MS. A. (χ) Καὶ κατηύθυνεν ἐπ' αὐτὸν (ψ) καὶ * ἔπεσεν ἐκεῖθεν τριάκοντα (ω) τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἔδωκεν τοῖς (α) καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Σαμψὼν, (β) Καὶ συνῴκησεν ἡ γυνὴ Σαμψὼν τῷ νυμφαγωγῷ αὐτοῦ, ὃς ἦν ἑταῖρος αὐτοῦ. Κεφ. ιε'. MS. A. (α) φέρων ἔριφον αἰγῶν, (β) εἰς τὸν κοιτῶνα. (γ) ἀφῆκεν αὐτὸν (δ) εἰσελθεῖν πρὸς αὐτήν. Καὶ (ε) αὐτῆς, εἶπας, Ὅτι μισῶν * ἐμίσησας αὐτὴν, (ζ) τῷ συνεταίρῳ σου. οὐχ ἰδοὺ ἡ (η) κρείσσων αὐτῆς ἐστιν; ἔστω σοι δὴ ἀντ' αὐτῆς. (θ) αὐτῷ (ι) Ἀθῷός εἰμι τὸ ἅπαξ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων, ὅτι ἐγὼ ποιῶ μεθ' ὑμῶν κακά. (κ) καὶ συνέδησεν κέρκον (λ) ἐν τῷ μέσῳ. Καὶ ἐξῆψεν πῦρ (μ) εἰς τὰ δράγματα τῶν (ν) ἐνεπύρισεν τοὺς * στάχυας καὶ τὰ προτιθέμενα ἀπὸ στοιβῆς, καὶ ἕως ἐσώτερον, καὶ ἕως ἀμπελῶνος (ξ) ὁ γαμβρὸς τοῦ Θαμναθαίου, ὅτι (ο) τῷ συνεταίρῳ αὐτοῦ. (π) καὶ ἐνεπύρισαν τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς αὐτῆς, καὶ αὐτὴν καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς ἐν πυρί. (ρ) οὕτως, οὐκ εὐδοκήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδίκησίν μου ἐξ ἑνὸς καὶ ἑκάστου ὑμῶν ποιήσομαι. Καὶ ἐπάταξεν (σ) καὶ κατέβη καὶ * κατέβη παρὰ τῷ χειμάρρῳ ἐν τῷ σπηλαίῳ Ἠτάμ. (τ) παρενέβαλον ἐπὶ τὸν Ἰούδα, καὶ ἐξερρίφησαν ἐν Λευί. (υ) αὐτοῖς πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα, Ἵνα τί (φ) εἶπαν (χ) τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν ἐξ Ἰούδα ἐπὶ τὴν ὀπὴν τῆς πέτρας Ἠτάμ, (ψ) ἄρχουσιν ἡμῶν οἱ ἀλλόφυλοι; καὶ ἵνα τί ταῦτα ἐποίησας (ω) Καθὼς ἐποίησαν ἡμῖν, (α) ἐποιήσαμεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ושרת עלוהי רוח גבורא מן קדם יי ונחת לאשקלון וקטל מנהון תלתין גבריא ונסיב
20 ית זרזיהון ויהב אצטליא לדחויאו חודיתא ותקיף רוגזיה וסליק לבית אבוהי׃ והות
אתת שמשון לחבריה דהוה שושביניה׃

טו

1 והוה לזמן יומין ביומי חצד חטין ואדכר שמשון ית אתתיה בגדיא בר עזי ואמר איעול
לות אתתי לאדרון בית משכבא ולא שבקיה אבוהא למיעל׃ ואמר אבוהא מימר אמרית
2 ארי מסנא סניתה ויהבתה לחברך הלא אחתה זעירתא שפירא מנה תהי כען לך חלופא׃
3 ואמר להון שמשון זכאי אנא זמנא הדא מפלשתאי ארי עביד אנא עמהון בישא׃ ואזל
4 שמשון ואחד תלת מאה תעלין ונסיב בעוריא וקטר דנבא בריש דנבא ושוי בעוריא חד
5 בין תרין דנביא במציען׃ ואדליק אשתא בבעוריא ושלח בקמת פלשתאי ואדליק
6 מגדישיא ועד כרמיא ועד זיתא׃ ואמרו פלשתאי מן עבד דא ואמרו שמשון חתניה
דתמני ארי נסיב ית אתתיה ויהבה לחבריה וסליקו פלשתאי ואוקידו יתה וית אבוהא
7 בנורא׃ ואמר להון שמשון אם תעבדון כהדא אלהין כד אתפרע מנכון ובתר כן אתמנע׃
8 ומחא יתהון פרשין עם רגלאין מחא סגיאה ונחת ויתיב בשקיף כיף עיטם׃ וסליקו
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

19 Et manſit ſuper eum ſpiritus fortitudinis ab-ante Dominum; et deſcendit ad Aſcalon, et occidit ex eis triginta viros; et tulit cinctoria eorum, et dedit ſtolas iis qui annunciaverunt propoſitioné: et invaluit indignatio ejus,
20 et aſcendit ad domum patris ſui. Et fuit uxor Simſon ſocio ejus, qui fuit amicus ejus.

CAP. XV.

1 Et fuit ad tempus dierum in diebus meſſis tritici, et meminit Simſon uxoris ſuæ in hœdo filio caprarum: et dixit, Intrabo ad uxorem meam ad atrium domus cubationis: et non ſivit eum pater ejus ad intrandum. Et
2 dixit pater ejus: Dicendo dixi quòd odiendo odiſti eam, et dedi eam ſocio tuo: an non ſoror ejus parva pulchra ab illâ? erit nunc tibi commuta-
3 tio. Et dixit illis Simſon: Innocens ego hâc vice à Peliſtæis: *nam faciens ego*
4 cum eis malum. Et abiit Simſon, et cepit tercentum vulpes, et tulit torres, et ligavit caudam in capite caudæ, et poſuit torrem unum inter duas
5 caudas in mediis. Et incendit ignem in caudis, et miſit in ſegetes Peliſtæo-
6 rum; et incendit ab *acervis* et uſque ad vineas, et uſque ad *olivam*. Et dixerunt Peliſtæi, Quis fecit hoc? et dixerunt, Simſon gener Thimnæi: nam accepit filiam ejus, et dedit eam ſocio ejus: et aſcenderunt Peliſthæi, et in-
7 cenderunt eam, et patrem ejus in igne. Et dixit eis Simſon: Si facietis ut
8 hoc, tamen cùm ultus fuero de vobis, et poſt ſic cohibebor. Et percuſſit eos equites ſuper pedites percuſſione magnâ: et deſcendit, et habitavit in emi-
9 nentia rupis Ghetam. Et aſcenderunt Peliſthæi, et poſuerunt in terra do-
10 mus Jehuda, et expanſi ſunt ſuper Lehhi. Et dixerunt homines Jehuda: Ad quid aſcendiſtis ſuper nos? et dixerunt, Ad ligandum Simſon aſcendimus,
11 ad faciendum ei ut id quod fecit nobis. Et deſcenderunt tres mille viri ex domo Jehuda ad eminentiam rupis Ghetam; et dixerunt Simſon: Annon noſti quòd dominantes in nobis Peliſthæi? et quid hoc feciſti nobis? et dixit eis: Ut id quod fecerunt mihi, ſic feci eis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 [illegible]
20 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

19 Proſperè autem agente in eum Spiritu Dei, deſcendit in Aſcalon; capiénſque ex eis triginta viros, interfecit illos; ſublatáſque veſtes eorum dedit his qui ænigma ſuum explicuerant. Poſtmodum irâ ſuccenſus aſcendit
20 ad patrem ſuum. Uxor verò Samſonis, quam adamaverat, *locata* fuit paranympho ipſius.

CAP. XV.

1 Contigit etiam poſt dies aliquot tempore meſſis triticeæ, ut recordaretur Samſon uxoris ſuæ p̱ hœdum caprarũ, *(i. hœdum illi offerre decreverit)* dicens, Vadam ad uxorem meam in conclave: ſed non permiſit ei pater
2 ipſi⁹ *mulieris* ingredi. Dixit enim ad eum pater illius *mulieris*, Putabã te prorſus eam odiſſe, ideo tradidi illã paranympho tuo: ecce ſoror ejus minor quæ melior eſt ipſâ, erit tibi
3 loco illius. Ait illis Samſon, Innocens ſum à Philiſtæis; illaturus ſum enim vobis malum.
4 Abiit ergò Samſon, cepítq; trecentas vulpes, & adſciſcens faces alligavit caudis illarum: binis vulpib⁹ ſimul *junctis* ligavit ſingulas faces inter utramq; vulpẽ, *id eſt*, inter duas utri-
5 uſque caudas; Accenſíſq; facib⁹ igni, dimiſit *vulpes* in ſtantẽ ſegetem Philiſtæorum, & incendit ab acervis *tritici* uſque ad ſtantẽ ſege-
6 tẽ, & uſque ad vineas, & uſque ad oleas. Dixerunt autẽ Paleſtini, Quis ita fecit? Dicunt, Samſon gener Tamnami, quòd abſtulerit uxorẽ ejus dederítq; eam paranympho ipſi⁹: quapropter aſcendentes Paleſtini combuſſerunt
7 eam & domũ patris ejus igni. Sed dixit eis Samſon, Quamvis ita feceritis, vindictã *tamen*
8 ſumam à vobis, ac tum deſiſtã. Et inflixit eis plagã à cruribus eorũ uſque ad femora ipſorum, plagam *inquam* acerrimã: & abiens habitavit in Sahaph quæ eſt in rupe Atmin.
9 Aſcendentes itaq; Paleſtini caſtrametati ſunt
10 in Juda. Dicunt autem eis viri Juda, Ad quid aſcendiſtis? Dicunt, Ad ligandũ Samſonem aſcendimus, et faciendũ ei quemadmodum fe-
11 cit nobis. Deſcendentes ergò tria millia virorum de Juda ad Sahaph quæ eſt in rupe Atmin, dixerunt Samſoni, An non ſcis quòd Paleſtini dominantur nobis? qua de cauſa ſic feciſti nobis? Qui dixit eis, Quemadmodum fecerunt, ſic feci eis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ثم حلت عليه يد الرب * فنزل الي عسقلان * واخذ من اهلها ثلثين رجلا * فقتلهم واخذ ثيابهم
20 فاعطاهم للذين فسروا مسالته * واشتد غضبه ورجع الي بيت ابيه * وصارت امراة سمسون التي
كان يحبها امراة لعجاهل *

* الفصل الخامس عشر *

1 * فلما كان من بعد ايام في وقت حصاد الحنطة * ذكر سمسون امراته * وحمل اليها جديا وقال
2 انطلق الي امراتي * وادخل اليها في مجلسها * فلما راه ابوها لم يدعه ان يدخل اليها * وقال له
ابوها * ظننت انك قد ابغضتها * فزوجها لعجاهل * ولكن هذه اختها الصغري اخير منها *
3 تزوج بها وتكون لك امراة عوضها * فقال سمسون * انا بري مما اصنع باهل فلسطين
4 لانهم ظلموني * وانا صانع بهم شرا * وانطلق سمسون واصطاد ثلثماية ثعلب * وشد في اذنابهم
مصابيح نار وربطهم ثعلبين ثعلبين * وجعل بين كل ثعلبين مصباح نار مربوطا في اذنابهما
5 * واشعل نارا في المصابيح وسيب الثعالب * فجرت الثعالب في الزرع * واحرقت زروع اهل فلسطين
6 كلها * ولم يبق اكداس ولا زرع قايم الا واحرق * واحرقت الكروم ايضا والزيتون * وقال اهل
فلسطين * من صنع بنا هذا الصنيع * فقالوا هذا من سمسون صهر تميم * وذاك انه نزع امراته
7 منه وزوجها شبينه * فاجتمع اهل فلسطين فاحرقوا المراة وبيت ابيها بالنار * فقال سمسون * وان
فعلتم ايضا هذا الفعل * فاني لا ادع ان انتقم منكم * حتي تطيب نفسي منكم * ثم اكف عنكم
8 * واخذ منهم قوما كثيرا * وضربهم علي ساقاتهم من اقدامهم الي افخاذهم * وكان ضربة لهم شديدا *
9 ثم انطلق وسكن ساحاف التي في كفر عطمين * واجتمع اهل فلسطين * وصاروا الي يهودا *
10 ونزلوا عليها * فقال بنو يهودا لهم * لماذا صعدتم * فقالوا صعدنا لنوثق سمسون ونصنع به كما
11 صنع بنا * فنزل ثلثة الف رجل من بني يهودا * واتوا ساحاف التي في كفر عطمين * وقالوا
لسمسون * اما تعلم ان اهل فلسطين مسلطين علينا * لم فعلت هذه الفعال * قال لهم * كما صنعوا كذلك صنعت بهم *

19 *Tum affuit illi manus Domini, & deſcendens in Aſcalonẽ, apprehendit è civib⁹ ejus triginta viros; iiſq; interfectis accepit veſtimenta eorũ, dedítq; his qui interpretati fuerant quæſtionem ipſius: et irâ percuſſus*
20 *rediit domum patris ſui. Uxor autem Samſonis, quam amabat, facta eſt uxor Agabelis.*

CAP. XV.

1 *Factũ eſt autẽ poſt dies aliquot tempore meſſis triticeæ, ut recordatus Sãſon uxoris ſuæ ferret ad eam hœdum, dicens, Ibo ad uxorem meam, ingrediárq; ad eam in domicilium ipſius: at cùm vidiſſet eum pater illius, non permiſit ei ingredi ad eã.*
2 *Dixitque ad eum pater ipſius, Arbitratus ſum te illam odiſſe, propterea matrimonio eam conjunxi cum Agabele: veruntamen ecce ſoror ejus natu minor melior eſt illâ, ducas eam conjugem, eritque tibi uxor pro*
3 *illa. Reſpondit Samſon, Innoxius ſum ab his quæ facturus ſum Philiſtæis, quoniam injuriâ me affecerunt; malum enim ſum*
4 *eis allaturus. Abiens itaque Samſon, venatus eſt trecentas vulpes, alligavítque caudis earũ faces ignitas: colligatis enim binis vulpibus, poſuit inter duas quaſque vulpes facem ignis ad utriuſque cau-*
5 *das alligatam. Et admoto facibus igne, dimiſit vulpes; & currentes vulpes inter ſegetem, combuſſerunt ſegetes Philiſtæorum univerſas; ita ut nec acervi, nec ſeges ſtans remanſerit quæ non fuerit exuſta: imò etiam vineæ & olivæ combuſtæ fue-*
6 *runt. Et dixerunt Philiſtæi, Quis tantum facinus perpetravit? Dixerunt, Hujus rei author eſt Samſon gener Tamimi; & id quidẽ, quia uxorem ejus abſtulit ab eo, et matrimonio copulavit eam cum paranympho ipſius. Convenerunt ergò Philiſtæi, & combuſſerunt mulierẽ illã ac domũ patris*
7 *ejus igni. Quare dixit Samſon, Etiamſi hoc opus feceritis, non tamen ceſſabo ultionem ſumere de vobis donec animo meo factũ ſit ſatis, ac tum me contrahã à vo-*
8 *bis. Et captis multis hominibus ex eis, cecîdit eos ſuper cruribus eorum, à pedibus uſque ad coxas eorum; & quidem atrociter cecîdit illos: tum abiens habitavit in Sahaph quæ ſita eſt in ingenti monte*
9 *Atmin. Collecti ergò Philiſtæi perrexerunt in Judã, & caſtra poſuerunt contra eam.*
10 *Et dixerunt ad eos filii Juda, Quare aſcendiſtis? Reſponderunt, Aſcendimus ut vinciamus Samſonem, & agamus cum eo*
11 *prout egit nobiſcum. Ergò deſcenderunt tria millia virorum de filiis Juda, & pervenientes ad Sahaph quæ eſt in maximo monte Atmin, dixerunt ad Samſonem, An neſcis Philiſtæos dominos eſſe noſtros? cur talia facta egiſti? Reſpondit eis, Quemadmodum fecerunt, ſic feci eis.*

ספר שופטים : יו

.Peliſtinorū manu in te dandum ad ,deſcendim⁹ te ligandū Ad:ei Dixerūtq;
12 וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֶאֱסָרְךָ יָרַדְנוּ לְתִתְּךָ בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים
.vos me in occurſuri forte ne,mihi Jurate : Simſon eis Dixitque
וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן הִשָּׁבְעוּ לִי פֶּן־תִּפְגְּעוּן בִּי אַתֶּם׃
te dabimus & ,te ligabimus ligando quia,Non : dicendo ,ei dixerunt Et
13 וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֵאמֹר לֹא כִּי־אָסֹר נֶאֱסָרְךָ וּנְתַנּוּךָ
duobus in eū ligaverunt Et .te occidemus non occidēdo & ,eorū manu in
בְיָדָם וְהָמֵת לֹא נְמִיתֶךָ וַיַּאַסְרֻהוּ בִּשְׁנַיִם
venit Ipſe .petra de eum fecerunt aſcendere & ,novis funibus
עֲבֹתִים חֲדָשִׁים וַיַּעֲלוּהוּ מִן־הַסָּלַע׃ הוּא־בָא 14
proſiliere ipſi & ,ejus occurſum in ovarunt Peliſtim & : maxillam ad uſque
עַד־לֶחִי וּפְלִשְׁתִּים הֵרִיעוּ לִקְרָאתוֹ וַתִּצְלַח
ſuper qui funes fuerunt Et .Domini ſpiritus eum ſuper
עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַתִּהְיֶינָה הָעֲבֹתִים אֲשֶׁר־עַל־
ſunt diſſoluta & ;igni in ſunt combuſta quæ lina tanquam ejus brachiis
זְרוֹעוֹתָיו כַּפִּשְׁתִּים אֲשֶׁר בָּעֲרוּ בָאֵשׁ וַיִּמַּסּוּ
miſitque ;humentē aſini maxillā Invenitque .ej⁹ manib⁹ deſuper ejus vincula
15 אֱסוּרָיו מֵעַל יָדָיו׃ וַיִּמְצָא לְחִי־חֲמוֹר טְרִיָּה וַיִּשְׁלַח
Dixitque .viros mille ea in percuſſit & ,eam accepit & ,ſuam manum
16 יָדוֹ וַיִּקָּחֶהָ וַיַּךְ־בָּהּ אֶלֶף אִישׁ׃ וַיֹּאמֶר
aſini maxilla in ,duos acervos acervum aſini maxilla In : Simſon
שִׁמְשׁוֹן בִּלְחִי הַחֲמוֹר חֲמוֹר חֲמֹרָתָיִם בִּלְחִי הַחֲמוֹר
projecit & ,loqui cum conſummare circa fuit Et .viros mille percuſſi
17 הִכֵּיתִי אֶלֶף אִישׁ׃ וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר וַיַּשְׁלֵךְ
.lechi Ramath ipſum locum vocavit & ,ſua manu è maxillam
הַלְּחִי מִיָּדוֹ וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא רָמַת לֶחִי׃
dediſti Tu : ait & ,Dominum ad clamavit & ,valde ſitivit Et
18 וַיִּצְמָא מְאֹד וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר אַתָּה נָתַתָּ
moriar nunc & ;hanc magnam ſalutem tui ſervi manu in
בְיַד־עַבְדְּךָ אֶת־הַתְּשׁוּעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְעַתָּה אָמוּת
Deus rupit Et .præputiatorum manu in cadam & ,ſiti in
19 בַּצָּמָא וְנָפַלְתִּי בְּיַד הָעֲרֵלִים׃ וַיִּבְקַע אֱלֹהִים אֶת־
,bibit & ,aquæ eo ex ſunt egreſſæ & ,maxilla in quod ,mortarium
הַמַּכְתֵּשׁ אֲשֶׁר־בַּלֶּחִי וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וַיֵּשְׁתְּ
ejus nomen vocavit idcirco : vixit & ,ejus ſpiritus eſt reverſus &
וַתָּשָׁב רוּחוֹ וַיֶּחִי עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ
Judicavitque .hanc diem ad uſque ,ballechi aſer haccore-Hen
20 עֵין הַקּוֹרֵא אֲשֶׁר בַּלֶּחִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּשְׁפֹּט
.annis viginti Peliſtinorum diebus in Iſrael
אֶת־יִשְׂרָאֵל בִּימֵי פְלִשְׁתִּים עֶשְׂרִים שָׁנָה׃

CAP. XVI. יו

,meretricem mulierem ibi viditque ,Hazzah in Simſon ivit Et
1 וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן עַזָּתָה וַיַּרְא־שָׁם אִשָּׁה זוֹנָה
,huc Simſon Venit : dicendo Hazzitis .eam ad eſt ingreſſus &
2 וַיָּבֹא אֵלֶיהָ׃ לַעַזָּתִים לֵאמֹר בָּא שִׁמְשׁוֹן הֵנָּה
.urbis porta in nocte tota ei ſunt inſidiati & ,circunderant &
וַיָּסֹבּוּ וַיֶּאֶרְבוּ־לוֹ כָל־הַלַּיְלָה בְּשַׁעַר הָעִיר
,matutinam lucem ad Uſq; : dicendo ,nocte tota mutos ſe ſimularūt Et
וַיִּתְחָרְשׁוּ כָל־הַלַּיְלָה לֵאמֹר עַד־אוֹר הַבֹּקֶר
ſurrexit & ,noctis dimidiū ad uſq; Simſon cubuit Et .eum occidemus et
3 וַהֲרַגְנֻהוּ׃ וַיִּשְׁכַּב שִׁמְשׁוֹן עַד־חֲצִי הַלַּיְלָה וַיָּקָם
,poſtes duos in & ,urbis portæ fores in apprehendit &,noctis dimidio in
בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֶּאֱחֹז בְּדַלְתוֹת שַׁעַר־הָעִיר וּבִשְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת
ad eas fecit aſcēdere & ,ſuos humeros ſuper poſuitq; ,vecte cū eas amovit &
וַיִּסָּעֵם עִם־הַבְּרִיחַ וַיָּשֶׂם עַל־כְּתֵפָיו וַיַּעֲלֵם אֶל־
dilexit & ,hæc poſt fuit Et .Chebron facies ſuper qui montis caput
4 רֹאשׁ הָהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי חֶבְרוֹן׃ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיֶּאֱהַב
.Delilah ejus nomen & ,Sorec torrente in mulierem
אִשָּׁה בְּנַחַל שׂוֹרֵק וּשְׁמָהּ דְּלִילָה׃

Verſio VUL. LAT.

12 Ligare, inquiunt, te venimus, & tradere in manus Philiſthinorum. Quibus Samſon, Jurate, ait; & ſpondete mihi quòd 13 non occîdatis me. Dixerunt; Non te occîdemus, ſed vinctum trademus. Ligaverúntque eum duobus novis funibus, & tule- 14 runt eum de petra Etam. Qui cùm veniſſet ad locum Maxillæ, & Philiſthiim vociferantes occurriſſent ei, irruit Spiritus Domini in eum: & ſicut ſolent ad odorem ignis lina conſumi, ita vincula quibus ligatus erat, 15 diſſipata ſunt & ſoluta. Inventámque maxillam, id eſt, mandibulam aſini, quæ jacebat, arripiens, interfecit in ea 16 mille viros. Et ait; In maxilla aſini, in mandibula pulli aſinarum, delevi eos, & per- 17 cuſſi mille viros. Cúmque hæc verba canens complêſſet, projecit mandibulam de manu, & vocavit nomen loci illius, Ramathlechi, quod interpreta- 18 tur, Elevatio maxillæ. Sitiénſque valdè, clamavit ad Dominum, & ait; Tu dediſti in manu ſervi tui ſalutem hanc maximam atque victoriam: en ſiti morior, incidámque in 19 manus incircumciſorum. Aperuit itaque Dominus molarem dentem in maxilla aſini, & egreſſæ ſunt ex eo aquæ. Quibus hauſtis, refocillavit ſpiritum, & vires recepit. Idcircò appellatum eſt nomen loci illius, Fons invocantis de maxilla, uſque in præſentem 20 diem. Judicavítque Iſrael in diebus Philiſthiim viginti annis.

CAP. XVI.

1 Abiit quoque in Gazam, & vidit ibi mulierem meretricem, ingreſſúſque eſt ad eam. 2 Quòd cùm audîſſent Philiſthiim, & percrebruiſſet apud eos, intrâſſe urbem Samſon, circumdederunt eum, poſitis in porta civitatis cuſtodibus: & ibi totâ nocte cum ſilentio præſtolantes, ut facto manè 3 exeuntem occîderent. Dormivit autem Samſon uſque ad medium noctis: & indè conſurgens, apprehendit ambas portæ fores cum poſtibus ſuis & ſera, impoſitáſque humeris ſuis portavit ad verticē montis, qui reſpicit Hebron. 4 Poſt hæc amavit mulierē, quæ habitabat in valle Sorec, & vocabatur Dalila.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ εἶπαν αὐτῷ, (β) Δῆσαί σε κατέβημεν (γ) τοῦ δοῦναί σε ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων. ϗ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψών, Ὀμόσατέ μοι (δ) μή ποτε συναντήσητε ἐν ἐμοὶ ὑμεῖς. Καὶ εἶπον αὐτῷ, λέ- 13 γοντες, Οὐχί, ὅτι ἀλλ᾽ ἢ δεσμῷ δήσομέν σε, ϗ (ε) παραδώσομέν σε χειρὶ αὐτῶν, (ζ) ϗ θανάτῳ οὐ θανατώσομέν σε. ϗ ἔδησαν αὐτὸν (η) ἐν δυσὶ κλώσμασι καινοῖς, ϗ (θ) ἀνήνεγκαν 14 αὐτὸν ἀπὸ τῆς πέτρας ἐκείνης. Καὶ ἦλθον ἕως Σιαγόνος· ϗ οἱ ἀλλόφυλοι (ι) ἠλάλαξαν, ϗ ἔδραμον εἰς συνάντησιν αὐτοῦ. (κ) ϗ ἥλατο ἐπ᾽ αὐτὸν πνεῦμα κυρίου. ϗ (λ) ἐγενήθη τὰ κλώσματα (μ) ἐπὶ βραχίοσιν αὐτοῦ ὡσεὶ στυππίον ὃ ἐξεκαύθη ἐν πυρί· ϗ ἐτάκησαν δεσμοὶ αὐτοῦ 15 ἀπὸ χειρῶν αὐτοῦ. Καὶ εὗρε σιαγόνα ὄνου (ν) ἐξερριμμένην, ϗ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ϗ ἔλαβεν αὐτήν, ϗ ἐπάταξεν ἐν αὐτῇ χιλίους 16 ἄνδρας. Καὶ εἶπε Σαμψών, Ἐν σιαγόνι ὄνου ἐξαλείφων ἐξήλειψα αὐτούς, ὅτι (ξ) ἐν τῇ σι- 17 αγόνι τοῦ ὄνου ἐπάταξα χιλίους ἄνδρας. Καὶ ἐγένετο (ο) ὡς ἐπαύσατο λαλῶν, ϗ ἔρριψε τὴν σιαγόνα (π) ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ· ϗ ἐκάλεσε τὸν 18 τόπον ἐκεῖνον, Ἀναίρεσις σιαγόνος. Καὶ ἐδίψησε σφόδρα, ϗ (ρ) ἔκλαυσε πρὸς κύριον, ϗ εἶπε, (σ) Σὺ εὐδόκησας ἐν χειρὶ δούλου σου τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην, ϗ νῦν ἀποθανοῦμαι (τ) τῷ δίψει, ϗ ἐμπεσοῦμαι ἐν χει- 19 ρὶ τῶν ἀπεριτμήτων; (υ) Καὶ ἔρρηξεν ὁ θεὸς τὸν λάκκον τὸν ἐν τῇ σιαγόνι, ϗ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ (φ) ὕδωρ, ϗ ἔπιε· ϗ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα (χ) αὐτοῦ ϗ ἔζησεν· διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα (ψ) αὐτῆς, Πηγὴ τοῦ ἐπικαλουμένου, ἥ 20 ἐστιν ἐν σιαγόνι, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις ἀλλοφύλων (ω) εἴκοσι ἔτη.

ΚΕΦ. ιϛ'.

1 Καὶ ἐπορεύθη Σαμψὼν (α) εἰς Γάζαν, ϗ εἶδεν ἐκεῖ γυναῖκα πόρνην, ϗ εἰσῆλθε 2 πρὸς αὐτήν. Καὶ (β) ἀνηγγέλη τοῖς Γαζαίοις, λέγοντες, Ἥκει Σαμψὼν (γ) ὧδε. ϗ ἐκύκλωσαν, ϗ ἐνήδρευσαν (δ) ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν νύκτα (ε) ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως· ϗ ἐκώφευσαν ὅλην τὴν νύκτα, λέγοντες, (ζ) Ἕως διαφαύσῃ 3 ὁ ὄρθρος, ϗ φονεύσωμεν αὐτόν. Καὶ ἐκοιμήθη Σαμψὼν ἕως μεσονυκτίου, ϗ ἀνέστη (η) ἐν ἡμίσει τῆς νυκτός, ϗ ἐπελάβετο τῶν θυρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως (θ) σὺν τοῖς δυσὶ σταθμοῖς, ϗ ἀνεβάστασεν αὐτὰς σὺν τῷ μοχλῷ, ϗ (ι) ἔθηκεν ἐπὶ ὤμων αὐτοῦ· (κ) ϗ ἀνέβη ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους (λ) τοῦ ἐπὶ προσώπου Χε- 4 βρών, ϗ ἔθηκεν αὐτὰ ἐκεῖ. Καὶ ἐγένετο (μ) μετὰ τοῦτο, ϗ ἠγάπησε γυναῖκα (ν) ἐν Ἀλσωρὴχ ϗ ὄνομα αὐτῇ Δαλιδά.

Et dixerunt ei; Ligare te deſcendim⁹, ut dem⁹ te in manu alienigenarum. Et dixit eis Sampſon; Jurate mihi, ne fortè (m) occurratis in me vos. Et dixerunt ei, 13 dicentes, Non: quia tantùm vinculo vinciem⁹ te, & tradem⁹ te in manu eorū: et morte non mortificabimus te. Et ligaverunt eū in duob⁹ funib⁹ novis, & eduxerunt eū de petra illa. Et (n) vene- 14 runt uſq; ad Maxillā: & alienigenæ vociferati ſunt, & cucurrerunt in occurſum ej⁹. Et (o) inſiliit in eū Spirit⁹ Domini: & facti ſunt funes, qui ſuper brachiis ej⁹, tanquā ſtuppa, quæ (p) ſuccenſa eſt in igni: et reſoluta ſunt vincula ej⁹ de manib⁹ ejus. Et in- 15 venit maxillam aſini projectam: & extendit manum ſuam, & accepit eā: & percuſſit in ea mille viros. Et dixit Sampſon, In 16 maxilla aſini delens delevi eos: quia in maxilla aſini percuſſi mille viros. Et factum eſt, ut ceſſavit 17 loquens; & projecit maxillam de manu ſua: & vocavit locum illum, Elevatio maxillæ. Et ſitivit 18 valdè, (q) & ploravit ad Dominum: & dixit, (r) Tu benedixiſti in manu ſervi tui ſalutē magnā hanc: & nunc moriar ſiti, et incidā in manu incircūciſorū. (ſ) Et 19 rupit De⁹ lacū, qui in maxilla: et exiit ex eo aqua, & bibit. Et revertit ſpiritus ejus, & vixit. Propter hoc vocatum eſt nomen ejus, Fons invocantis, (t) qui eſt in maxilla uſq; in diē hanc. Et judicavit Iſrael in diebus a- 20 lienigenarum viginti annos.

CAP. XVI.

Et ivit Sampſon in Gazam: et 1 vidit ibi mulierē meretricem, & intravit ad eam. Et nuntiatū eſt 2 Gazæis, dicentes; Venit Sampſon huc. Et circūdederūt, et inſidiati ſunt in eū totā nocte, in porta civitatis. Et mutuerūt totā nocte, dicētes; Donec illuxerit (a) manè, & interficiem⁹ eū. Et dormivit 3 Sampſon uſq; ad mediam noctē: & ſurrexit in (b) dimidio noctis, & apprehendit januas portæ civitatis cū ambobus poſtibus: & ſuſtulit eas cum vecte, & poſuit ſuper humeros ſuos. Et aſcendit in cacumen montis, qui eſt ſuper faciē Chebron: & poſuit ea ibi. Et factum eſt poſt hoc, & a- 4 mavit mulierē in (c) Alſorech: et nomen ei, Dalida.

MS.A. (β) Τοῦ δῆσαί (γ) ϗ παραδοῦναί σε εἰς χεῖρας (δ) μὴ ἀποκτεῖναί με ὑμεῖς, ϗ παράδοτέ με αὐτοῖς, μήποτε ἀπαντήσητε ὑμεῖς ἐν ἐμοί. Καὶ ὤμοσαν αὐτῷ, λέγοντες, Οὐχί, ἀλλὰ δεσμῷ (ε) παραδώσομέν σε εἰς χεῖρας (ζ) θανάτῳ δὲ οὐ θανατώσομεν (η) δύο κλωσμασι (θ) ἀνήγαγον αὐτὸν ἐκ τῆς πέτρας, Καὶ αὐτὸς ἦλθεν (ι) ἠλάλαξαν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, ϗ ἔδραμον εἰς (κ) ϗ κατηύθυνεν ἐπ᾽ αὐτὸν (λ) ἐγένοντο (μ) ἐν τοῖς βραχίοσιν αὐτοῦ ὡσεὶ στιππύον ἡνίκα ἂν ὀσφρανθῇ πυρός· καὶ διελύθησαν οἱ δεσμοὶ ἀπὸ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ. (ν) ἐρριμμένην ἐν τῇ ὁδῷ, ϗ (ξ) ἐν σιαγόνι ὄνου (ο) ἡνίκα συνετέλεσεν λαλῶν, (π) ἀπὸ τῆς (ρ) ἐβόησεν (σ) Σὺ ἔδωκας ἐν χειρὶ τοῦ δούλου (τ) ἐν δίψει, (υ) Καὶ ἤνοιξεν ὁ θεὸς τὸ τραῦμα τῆς σιαγόνος, ϗ ἐξῆλθεν (φ) ὕδατα, (χ) αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, ϗ ἀνέψυξεν· διὰ (ψ) τῆς* πηγῆς, Ἐπίκλητος σιαγόνος ἕως τῆς (ω) ἔτη εἴκοσι. Κεφ. ιϛ'. MS.A. (α) ἐκεῖθεν εἰς (β) ἀπηγγέλη (γ) ἐνταῦθα. καὶ (δ) αὐτῷ ὅλην (ε) ἐπὶ τῇ πύλῃ (ζ) Ἕως φωτὸς πρωῒ μείνωμεν, ϗ ἀποκτείνωμεν αὐτόν. (η) περὶ τὸ μεσονύκτιον, ϗ (θ) ϗ τῶν δύο σταθμῶν, ϗ ἀνεβάστασεν (ι) ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ· (κ) ϗ ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἐπὶ (λ) ὅ ἐστιν ἐπὶ πρόσωπον Χεβρών, (μ) μετὰ ταῦτα, (ν) ἐπὶ τοῦ χειμάρρου Σωρήχ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ואמרו ליה למיסרך נחתנא למִמסרך בידא דפלשתאי ואמר להון שמשון קיימו לי
13 דלמא תשלטון בי אתון : ואמרו ליה למימר לא ארי מיסר ניסרנך ונמסרנך בידיהון
14 ומקטל לא נקטלנך ואסרוהי בתרתין גדילן חדתין ואסקוהי מן כיפא : הוא אתא עד
לחי ופלשתאי יביבו לקדמותיה ושרת עלוהי רוח גבורא מן קדם יי והואה גדילתא
15 דעל דרעוהי כבתנא דארח ביה נורא ואתמסיו אסרוהי מעל ידוהי : ואשכח לועא
16 דחמרא בטינתא ואושיט ידיה ונסבה וקטל בה אלף גברא : ואמר שמשון בלועא
17 דחמרא רמיתנון דגורין בלועא דחמרא קטלית אלף גברא : והוה כשציותיה למללא
18 ורמא לועא מן ידיה וקרא לאתרא ההוא רמת לחי : וצחי לחדא וצלי קדם יי ואמר
את עבדת על יד עבדך ית פורקנא רבא הדא וכען אימות בצחותא ואתמסר בידא
19 דערליא : ובזע יי ית כיפא די בלועא ונפקו מניה מיא ושתי ותבת רוחיה וחיא על
כן אתקרי שמה עינא דאיתיהיבת בצלותא דשמשון היא קימא בלחי עד יומא הדין :
20 ודן ית ישראל ביומי פלשתאי עסרין שנין :

יו

1 ואזל שמשון לעזה וחזא תמן אתתא פונדקיתא ועל לותה : לעזתאי אתחוה למימר
2 אתא שמשון הלכא ואסחרו וכמנו ליה כל ליליא במעלנא דתרע קרתא ושתיקו כל
3 ליליא למימר עד ניהור צפרא ונקטלניה : ושכב שמשון עד פלגות ליליא וקם בפלגות
ליליא ואחד בדשי תרע קרתא ובתרין ספיא ונטלנון עם עברא ושוי על כתפוהי ואסקנון
4 לריש טורא דעל אפי חברון : והוה בתר כן ורחים אתתא בנחלא דשורק ושמה דלילה :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixerunt illi: Ad ligandum te deſcendimus, ad tradendum te in manu 12 Peliſtæorum: & dixit illis Simſon: Jurate mihi, fortè dominabimini in me vos. Et dixerunt ei ad dicendum: Non: nam ligare ligabimus te, & trade- 13 mus te in manibus eorum; & occidere non occidemus te: et ligaverunt eum in duobus funibus novis, et adduxerunt eum ex rupe. Ipſe venit uſq; 14 Lehhi, & Peliſtæi vociferati ſunt ad occurſum ejus: et manſit ſup eum ſpiritus fortitudinis ab-ante Dominum: et *fuerunt* funes qui ſuper brachia ejus, ſicut linum, qd inflammavit in eo ignis; et *diſſoluta ſunt* vincula ejus deſup manus ejus. Et invenit maxillam aſini tabentem, et extendit manū 15 ſuam et accepit eam, et occidit in ea mille viros. Et dixit Simſon: In maxil- 16 la aſini projeci eos acervos, in maxilla aſini occidi mille viros. Et fuit in fi- 17 nire eum ad loquendum, et projecit maxillam de manu ſuâ; et vocavit locum illum Ramath Lehhi. Et ſitivit nimis, et oravit ante Dominū, et dixit: 18 Tu feciſti ſuper manu ſervi tui liberationē magnam hanc, et nunc moriar in ſiti, et tradar in manu præputiatorum. Et rupit *Dominus* rupem quæ in 19 maxilla, et exierunt ex ea aquæ; et bibit; & rediit ſpiritus ejus, et vixit: propterea vocatū eſt nomen ejus, Fons qui datus eſt in oratione Simſon: ipſe conſtans in Lehhi uſque ad diem hanc. Et judicavit Iſrael in diebus 20 Peliſtæorum viginti annis.

CAP. XVI.

Et venit Simſon ad Ghazath, et vidit ibi mulierem tabernariam, et in- 1 travit ad eam. Ghazathæis nunciatum eſt ad dicendum: venit Simſon huc: 2 & circuierunt et inſidiati ſunt ei omnem noctem in introitu portæ urbis: & tacuerunt omnem noctem ad dicendum, Uſq; ad lucem auroræ, et occidemus eum. Et cubuit Simſon uſque medium noctis, et ſurrexit in medio 3 noctis, et apprehendit in vectibus portæ urbis et in duobus poſtibus, & evulſit ea cum vecte, et poſuit ſuper humeris ſuis, et attulit ea ad caput montis, qui ſuper facies Hhebron. Et fuit poſt hoc, et amavit mulierem in 4 fluvio Zzorek, et nomen ejus Delilah.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܐܣܪܟ ܢܚܬܢ. ܘܠܡܫܠܡܘܬܟ ܒܐܝܕܝ ܕܦܠܣܛܝܢܝܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܝܡܘ
ܠܝ ܕܠܐ ܬܦܓܥܘܢ ܒܝ ܐܢܬܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ. ܐܠܐ ܡܐܣܪܘ ܐܣܪܝܢܢ ܠܟ. ܘܡܫܠܡܝܢ 13
ܚܢܢ ܠܟ ܒܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܡܩܛܠ ܠܐ ܢܩܛܠܝܢܟ. ܘܐܣܪܘܗܝ ܒܬܪܬܝܢ ܫܫܠܢ ܚܕܬܬܐ.
14 ܘܐܣܩܘܗܝ ܡܢ ܫܘܥܐ ܗܘ. * ܘܟܕ ܡܛܐ ܠܠܚܝ. ܘܦܠܣܛܝܢܝܐ ܩܡܘ ܠܡܩܛܠܗ.
ܘܐܬܬܚܝܠ ܥܠܘܗܝ ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܗܘܝ ܫܫܠܬܐ ܕܥܠ ܐܝܕܘܗܝ. ܐܝܟ ܟܬܢܐ ܕܫܩܝܠ
15 ܒܢܘܪܐ. ܘܐܫܬܪܝܘ ܐܣܘܪܐ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ. * ܘܐܫܟܚ ܦܟܐ ܕܚܡܪܐ ܪܛܝܒܐ. ܘܐܘܫܛ
16 ܐܝܕܗ. ܘܢܣܒܗ ܘܩܛܠ ܒܗ ܐܠܦ ܓܒܪܝܢ. * ܘܐܡܪ ܫܡܫܘܢ. ܒܦܟܐ ܕܚܡܪܐ.
17 ܚܡܪܐ ܚܡܪܬ ܐܢܘܢ. ܒܦܟܐ ܕܚܡܪܐ. ܩܛܠܬ ܐܠܦ ܓܒܪܝܢ. * ܘܟܕ ܫܠܡ
18 ܠܡܡܠܠܘ. ܫܕܝܗ ܠܦܟܐ ܡܢ ܐܝܕܗ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܕܡܐ ܕܦܟܐ. * ܘܨܗܝ
ܛܒ. ܘܩܪܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܝܗܒܬ ܒܐܝܕܗ ܕܥܒܕܟ. ܙܟܘܬܐ ܗܕܐ ܪܒܬܐ. ܘܗܫܐ
19 ܒܨܗܝܐ ܡܐܬ ܐܢܐ. ܘܐܦܠ ܒܐܝܕܐ ܕܥܪ̈ܠܐ ܗܠܝܢ. * ܘܦܠܚ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܟܠܟܐ ܕܦܟܐ
ܕܚܡܪܐ. ܘܢܦܩܘ ܡܢܗ ܡܝܐ. ܘܐܫܬܝ. ܘܐܬܦܢܝܬ ܢܦܫܗ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܐ ܫܡܗ
20 ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܥܝܢ ܩܪܢܐ ܕܦܟܐ ܕܚܡܪܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܗܘ ܕܢ ܠܐܝܣܪܐܝܠ ܒܙܒܢܐ
ܕܦܠܣܛܝܢܝܐ. ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ.

Dicunt ei, Ad ligandum te deſcendimus, téq; 12 tradendum in manum Paleſtinorum. Ait illis, Jurate mihi vos me non læſuros. Dicunt ei, 13 Nequaquam; ſed ligabimus te quidem, & trademus in manus eorum, nec ullatenus occidemus te: ligaverunt igitur eum duabus catenis novis, & deduxerunt ex illa rupe. Cúmque perveniſſet uſque ad Lehi, ſurrexe- 14 runt Paleſtini ad interficiendum illum. Favit autem ei Spiritus Domini, factæque ſunt catenæ quæ erant ſuper manus ejus, tanquam linū igne exuſtum, & ſoluta ſunt vincula de manibus ejus. Et inveniens maxillam aſini 15 recentem, extenſâ manu ſuſtulit illam, eâque interfecit mille viros. Et ait Samſon, Maxil- 16 lâ aſini acervos cumulavi ex eis: maxillâ aſini interfeci mille viros. Et cùm loquendi 17 finem feciſſet, projecit maxillam de manu ſua, & vocavit nomen loci illius, Sanguinem maxillæ. Sitivit autem vehementer, & in- 18 vocavit Dominum, ac dixit, Tu dediſti in manum ſervi tui victoriam hanc magnam, & nunc ſitíne moriar, & incidam in manum incircunciſorum iſtorum? Tum ſcidit Do- 19 minus Deus mentum maxillæ aſini, & erumpentibus ex eo aquis, bibit, ac recuperavit animum. Ideoque vocavit nomen loci illius, Fontem cornu maxillæ aſini, ad hodiernum uſque diem. Idem judicavit Iſraelem tempo- 20 re Paleſtinorum viginti annis.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ *

1 * ܘܐܙܠ ܫܡܫܘܢ ܠܥܙܐ. ܘܚܙܐ ܬܡܢ ܐܢܬܬܐ ܙܢܝܬܐ. ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܠܥܙܐ. * ܘܐܬܐܡܪ ܕܐܬܐ
2 ܫܡܫܘܢ ܠܗܪܟܐ. ܘܐܬܚܒܝܘ ܠܗ ܟܠܗ ܠܠܝܐ ܒܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܘܘ ܡܬܠܚܫܝܢ
ܟܠܗ ܠܠܝܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܟܕ ܢܢܗܪ ܨܦܪܐ. ܢܩܛܠܝܘܗܝ. * ܘܕܡܟ ܫܡܫܘܢ ܥܕܡܐ 3
ܠܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ. ܘܩܡ ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ. ܘܐܚܕ ܠܬܪܬܝܢ ܦܪܘܣܛܕܐ ܕܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ.
ܘܥܩܪܗ ܥܡ ܡܘܩܠܘܗܝ. ܘܣܡ ܥܠ ܟܬܦܗ. ܘܐܣܩ ܐܢܘܢ ܠܛܘܪܐ ܕܩܕܡ ܚܒܪܘܢ.
4 * ܒܬܪܟܢ ܪܚܡ ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܒܢܚܠܐ ܕܣܪܘܩ. ܘܫܡܗ ܕܠܝܠܐ.

CAP. XVI.

Poſt hæc abiens Samſon in Azath, vidit 1 illic mulierem meretricem; ad quam cùm ingreſſus eſſet in Azath, Dictum fuit, Samſon 2 hûc venit. Tetenderunt ergò ei inſidias totâ nocte in porta civitatis, totâque nocte ſuſurrantes, dixerunt, Cùm illuxerit aurora, interficiemus eum. At Samſon cubavit ad medi- 3 am uſque noctem, & mediâ nocte ſurgens apprehendit ambas paraſtadas portæ civitatis, & evulſit eam unà cum vectibus ejus; imponénſque humero ſuo, aſportavit eas in montem qui eſt è regione Hebron. Poſtea 4 adamavit mulierem quandam in valle Saroc, cujus nomen erat Dalila.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * قالوا * إنما نزلنا لنوثقك وندفعك إليهم ولا نقتلك نحن * فقال لهم * احلفوا لي أنكم لا تؤذوني
13 أنتم * فقالوا له لا * ولكن نوثقك ونسلمك إليهم * ولا نقتلك نحن * فأوثقوه بسلسلتين حديد *
14 وأصعدوه من ذلك الكهف * وانطلقوا به إلى موضع يدعى بلحي * حيث كان أهل فلسطين *
فوثب إليه أهل فلسطين ليقتلوه * فحلت عليه قوة الرب وقوته * وصارت السلسلتان كخيط
15 كتان مسوط بالنار * وحل نفسه وقطع السلسلتين * ووجد فك حمار ميت * عظما يابسا * فمد
16 يده وأخذه * وقتل به ألف رجل منهم * وقال شمسون * بعظم فك حمار طرحت منكم تلولا *
17 وقتلت بفك حمار منكم ألف رجل * فلما أكمل كلامه رمى بالعظم من يده * ودعى اسم
18 ذلك المكان دم الخد * ثم إنه عطش جدا * فدعا بالرب وقال * أنت يا رب قويتني أنا عبدك *
وجعلت لي هذا الذكر والنعت العظيم * والآن أموت عطشا * وأقع في أيدي هؤلاء القلف *
19 * فثقب الرب عظم خد الحمار * فخرج منه ماء كثير * وشرب منه * ورجعت إليه روحه * وكذلك
20 دعى ذلك الموضع عين قرن فك الحمار إلى اليوم * وقضى القضايا لبني إسرائيل عشرين سنة *

* الفصل السادس عشر *

1 2 * ثم انطلق شمسون إلى عزة * فوجد هناك امرأة زانية * ودخل إليها إلى بيتها * فقال أهل
فلسطين * إن شمسون قد أتى بلادنا وهو هاهنا * وكمنوا له عند باب القرية * وجعلوا يتساورون
3 ليلهم جميعا وقالوا * إذا أصبحنا أخذناه وقتلناه * فرقد شمسون إلى نصف الليل * فلما قام
بعد نصف الليل أخذ عتبتي باب المدينة * وقلع الباب وأغلاقه * وحمله على عاتقه * وصعد إلى
4 الجبل الذي قدام حبرون * ومن بعد ذلك أحب امرأة في قرية تدعى نحل ساروق * اسمها
دليلة *

Dixerunt, Enimvero deſcendimus ut te 12 *tradamus et adducamus eis, & ipſi te non occidam⁹. Ait illis, Jurate mihi quòd vos non ſitis mihi damnum illaturi. Dixerunt* 13 *ad eum, Minimè: imò verò vinciemus te & trademus eis, nec interficiemus te nos. Itaque vinxerunt eum duabus catenis ferreis, & extrahentes eum ex illa rupe, Du-* 14 *xerunt eum ad locum quendam qui vocatur Lehi, ubi erant Philiſtæi; aggreſſiq; ſunt eum Philiſtæi ut occiderent eum. Sed aſtitit ei virtus Domini, & corroboravit eum: factæq; ſunt illæ duæ catenæ quaſi filum lineum igne uſtulatum, ſolvit ſeſe, rupitque catenas. Et inveniens mandi-* 15 *bulam aſini mortui, os* videlicet *quoddam aridum, extendit manum ſuam, ſumpſitq; illud, eoque trucidavit ex eis mille viros. Et dixit Samſon, Oſſe mandibulæ aſini* 16 *ſtrages ex vobis proſtravi, & aſini mandibulâ trucidavi ex vobis mille viros. Cúm-* 17 *que abſolviſſet ſermonem ſuum, projecit os illud è manu ſua, vocavitque nomen loci illius, Sanguinem maxillæ. Deinde maxi-* 18 *mâ ſiti laborans invocavit Dominum, & ait; Tu O Domine me ſervum tuum roborâſti, et conciliâſti mihi tantum nomen et encomium, & nunc moriárne ſiti, & incidam in man⁹ incircumciſorum iſtorum? Terebravit ergò Dominus os mandibulæ* 19 *aſini, prodiitque ex eo aqua copioſa, è qua cùm bibiſſet, reſumpſit animam. Atq; ita locum illum appellavit, Fontem cornu mandibulæ aſini, ad hunc uſque diem. Ju-* 20 *dicia quoq; decrevit filiis Iſrael viginti annis.*

CAP. XVI.

Deinde abiit Samſon in Gazam, et re- 1 *periens illic mulierem quandā fornicariā, ingreſſ⁹ eſt ad eam in domum ipſi⁹. Quare dixerunt Paleſtini, Jā venit Sam-* 2 *ſon in regionem noſtrā, & iſtic adeſt: & ſtructis illi inſidiis prope portam civitatis, conſiliū ſimul inierunt nocte illâ, et dixerunt; Cum manè ſurrexerim⁹, apprehendemus eum, et occidemus illū. Cubavit autē* 3 *Samſon ad mediā uſque noctem, & cùm ſurrexiſſet poſt mediā noctem, arripuit utrumq; limen portæ civitatis, et portā unà cum vectib⁹ ejus exemit, humero ſuo impoſuit, conſcenditque montē qui eſt ex adverſo Hebronis. Poſt hæc adamavit mu-* 4 *lierem in civitate quadam quæ vocatur Nehel-ſaroc, cujus nomen erat Dalila.*

Versio VUL. LAT.

5 Veneruntq; ad eam principes
Philisthinorũ, atque dixerunt;
Decipe eum, & disce ab illo, in
quo habeat tantam fortitudinẽ,
& quo modo eum superare
valeamus, & vinctum affligere:
quod si feceris, dabimus tibi
singuli mille & centũ argenteos.
6 Locuta est ergò Dalila ad
Samson; Dic mihi, obsecro, in
quo sit tua maxima fortitudo,
et quid sit quo ligat⁹ erumpere
7 nequeas. Cui respondit Samson;
Si septẽ nerviceis funibus,
necdũ siccis & adhuc humentib⁹,
ligatus fuero, infirm⁹ ero
8 ut cæteri homines. Attuleruntque
ad eam satrapæ Philisthinorum
septẽ funes, ut dixerat:
9 quib⁹ vinxit eum, Latentib⁹ apud
se insidiis, & in cubiculo
finem rei expectantib⁹; clamavitq;
ad eũ, Philisthiim super
te Samson. Qui rupit vincula,
quo modo si rumpat quis filum
de stuppæ tortum putamine,
cùm odorẽ ignis acceperit: &
non est cognitum in quo esset
10 fortitudo ejus. Dixitq; ad eum
Dalila; Ecce illusisti mihi, &
falsũ locut⁹ es: saltem nunc indica
mihi quo ligari debeas.
11 Cui ille respondit, Si ligat⁹ fuero
novis funib⁹, qui nunquã
fuerunt in opere, infirmus ero,
12 & aliorũ hominũ similis. Quib⁹
rursũ Dalila vinxit eum, &
clamavit; Philisthiim super te
Samson, in cubiculo insidiis
præparatis. Qui ita rupit vincula
13 quasi fila telarum. Dixitq;
Dalila rursũ ad eũ; Usquequò
decipis me, et falsũ loqueris? ostende
quo vinciri debeas. Cui
respondit Samson; Si septẽ crines
capitis mei cum licio plexueris,
et clavũ his circumligatum
terræ fixeris, infirm⁹ ero.
14 Quod cùm fecisset Dalila, dixit
ad eum; Philisthiim super te
Samson. Qui consurgens de
somno extraxit clavũ cùm crinib⁹
15 et licio. Dixitq; ad eum
Dalila; Quo modo dicis quòd
amas me, cum anim⁹ tu⁹ non sit
mecũ? Per tres vices mentitus
es mihi, & noluisti dicere in
quo sit maxima fortitudo tua.
16 Cùmq; molesta esset ei, & per
multos dies jugiter adhæreret,
spatiũ ad quietẽ non tribuens,
defecit anima ej⁹, et ad mortẽ
17 usq; lassata est. Tunc aperiens
veritatẽ rei, dixit ad eã; Ferrũ
nunquã ascendit sup caput meum,
quia Nazaræ⁹, id est, consecrat⁹
Deo, sum de utero matris
meæ: si rasum fuerit caput meum, recedet à me fortitudo mea, & deficiam, eroq; sicut cæteri homines.

ספר שופטים : יו

Decipe :ei dixeruntque ,Pelistinorum satrapæ eam ad ascenderunt Et
5 ויעלו אליה סרני פלשתים ויאמרו לה פתי
:ei prævaleamus quo in &,magna ejus fortitudo quo in vide & ,eum
אותו וראי במה כחו גדול ובמה נוכל לו
,mille vir tibi dabimus nos & :eum affligendum ad ,eum ligabimusq;
ואסרנהו לענתו ואנחנו נתן לך איש אלף
quæso Indica :Simson ad Delilah Dixitque .argenteos centum &
6 ומאה כסף: ותאמר דלילה אל שמשון הגידה נא
:te affligendum ad ligeris quo in & ,magna tua fortitudo quo in mihi
לי במה כחך גדול ובמה תאסר לענותך:
humidis septem in me ligaverint Si :Simson eam ad Dixitque
7 ויאמר אליה שמשון אם יאסרני בשבעה יתרים
homo unus sicut ero & ,ero debilis & ,sint arida non quæ
לחים אשר לא חרבו וחליתי והייתי כאחד האדם:
nervos septem Pelistinorum satrapæ eam ad fecerunt ascendere Et
8 ויעלו לה סרני פלשתים שבעה יתרים
in insidiator Et .illis in eum ligavit & ,fuerunt arida non quæ ,humida
9 לחים אשר לא חרבו ותאסרהו בהם: והארב ישב
rupit Et .Simson te super Pelistim :eum ad dixitque ;cubiculo in ei
לה בחדר ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון וינתק
, [illegible] ipsum [illegible] stuppæ filum rumpitur quemadmodum vincula
את היתרים כאשר ינתק פתיל הנערת בהריחו אש
Ecce :Simson ad Delilah Dixitque .ejus fortitudo est agnita non &
10 ולא נודע כחו: ותאמר דלילה אל שמשון הנה
quo in ,mihi quæso indica Nunc .mendacia me ad es locutusq; ,me in delusisti
התלת בי ותדבר אלי כזבים עתה הגידה נא לי במה
,novis funibus me ligaverint ligando Si :eam ad Dixitque .ligeris
11 תאסר: ויאמר אליה אם אסור יאסרוני בעבתים חדשים
unus sicut ero & ,ero debilis & ;opus eis in est factum non quibus
אשר לא נעשה בהם מלאכה וחליתי והייתי כאחד
eis in eum ligavit & ,novos funes Delilah accepit Et .homo
12 האדם: ותקח דלילה עבתים חדשים ותאסרהו בהם
,cubiculo in sedens insidiator Et .Simson te super Pelistim ,eum ad dixitque
ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון והארב ישב בחדר
ad Delilah Dixitque .filum sicut ,suis brachiis desuper eos rupit Et
13 וינתקם מעל זרעתיו כחוט: ותאמר דלילה אל
mihi Indica .mendacia me ad es locut⁹ &,me in delusisti quo Usque :Simson
שמשון עד הנה התלת בי ותדבר אלי כזבים הגידה לי
cincinnos septem texueris Si :eam ad Dixitque .ligeris quo in
במה תאסר ויאמר אליה אם תארגי את שבע מחלפות
Pelistim [illegible] :clavo in fixeris Et :licio cum mei capitis
14 ראשי עם המסכת: ותתקע ביתד ותאמר אליו פלשתים
,texturæ licium [illegible] &,suo somno de est expergefact⁹ Et .Simson te sup
עליך שמשון ויקץ משנתו ויסע את היתד הארג
tuum cor & ,te Dilexi ,dices Quomodo :eum ad Dixitque .licium &
15 ואת המסכת: ותאמר אליו איך תאמרי אהבתיך ולבך
quo in mihi indicasti non &,me in delusisti vicibus tribus Jam ?mecum non
אין אתי זה שלש פעמים התלת בי ולא הגדת לי במה
omnibus suis verbis in ei præberet [illegible] cum fuit Et .magna tua fortitudo
16 כחך גדול: ויהי כי הציקה לו בדבריה כל
indicavit Et .moriendum ad ei⁹ anima est abbreviata & ,eum molestaret & ,diebus
17 הימים ותאלצהו ותקצר נפשו למות: ויגד
,mei caput sup ascendit non Novacula :ei dixitque ,suũ cor totum ei
לה את כל לבו ויאמר לה מורה לא עלה על ראשי
,fuero rasus Si .meæ matris utero ab ego Dei Nazaræus quia
כי נזיר אלהים אני מבטן אמי אם גלחתי
homo [illegible] sicut ero & ,ero debilis & ,mea fortitudo me à recedet &
וסר ממני כחי וחליתי והייתי ככל האדם:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

5 Καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐτὴν (ξ) οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων,
καὶ εἶπαν (ο) αὐτῇ, Ἀπάτησον αὐτὸν, καὶ
ἴδε ἐν τίνι ἡ ἰσχὺς (π) αὐτοῦ ἡ μεγάλη, καὶ ἐν
τίνι δυνησόμεθα (ρ) αὐτῷ, καὶ δήσομεν αὐτὸν (σ) τοῦ
ταπεινῶσαι αὐτόν. καὶ ἡμεῖς δώσομέν σοι ἀνὴρ
6 χιλίους καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου. Καὶ εἶπε Δαλιδὰ
πρὸς Σαμψὼν, (τ) Ἀπάγγειλον δή μοι ἐν τίνι
ἡ ἰσχύς σου ἡ μεγάλη, καὶ ἐν τίνι δεθήσῃ τοῦ ταπεινωθῆναί
7 σε. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν Σαμψὼν,
Ἐὰν δήσωσί με ἐν ἑπτὰ νευραῖς ὑγραῖς (υ) μὴ
διεφθαρμέναις, καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσομαι ὡς εἷς
8 τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἀνήνεγκαν αὐτῇ (φ) οἱ ἄρχοντες
τῶν ἀλλοφύλων ἑπτὰ νευρὰς ὑγρὰς (χ)
9 μὴ διεφθαρμένας, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν αὐταῖς. Καὶ
τὸ ἔνεδρον (ψ) αὐτῇ ἐκάθητο ἐν τῷ ταμιείῳ.
καὶ εἶπεν (ω) αὐτῷ, Ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ Σαμψών.
(α) καὶ διέσπασεν τὰς νευρὰς (β) ὡς εἴ τις
ἀποσπάσοι στρέμμα στυππίου ἐν τῷ ὀσφρανθῆναι
αὐτὸ πυρὸς, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ.
10 Καὶ εἶπε Δαλιδὰ πρὸς Σαμψὼν, Ἰδοὺ (γ) ἐπλάνησάς
με, καὶ ἐλάλησας πρὸς μὲ ψευδῆ.
(δ) νῦν οὖν ἀνάγγειλόν μοι ἐν τίνι δεθήσῃ.
11 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, Ἐὰν (ε) δεσμεύοντες δήσωσί
με ἐν καλωδίοις καινοῖς οἷς οὐκ (ζ) ἐγένετο
ἐν αὐτοῖς ἔργον, καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσομαι ὡς
12 εἷς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἔλαβε (η) Δαλιδὰ καλώδια
καινὰ, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν (θ) αὐτοῖς, καὶ τὰ
ἔνεδρα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ταμιείου. καὶ εἶπεν, Ἀλλόφυλοι
ἐπὶ σὲ Σαμψών. καὶ διέσπασεν αὐτὰ
13 ἀπὸ βραχιόνων αὐτοῦ ὡσεὶ σπαρτίον. Καὶ εἶπε
Δαλιδὰ πρὸς Σαμψὼν, (ι) Ἰδοὺ ἐπλάνησάς
με, καὶ ἐλάλησας πρὸς μὲ ψευδῆ· ἀνάγγειλον
δή μοι ἐν τίνι δεθήσῃ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν, Ἐὰν
ὑφάνῃς τὰς ἑπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς μου (κ)
σὺν τῷ διάσματι, καὶ ἐγκρούσῃς τῷ πασσάλῳ
εἰς τὸν τοῖχον, καὶ (λ) ἔσομαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων
14 ἀσθενής. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κοιμᾶσθαι
αὐτὸν, καὶ ἔλαβε Δαλιδὰ τὰς ἑπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς
αὐτοῦ, καὶ ὕφανεν ἐν τῷ διάσματι, καὶ ἔπηξεν
τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ (μ) εἶπεν,
Ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ Σαμψών. καὶ (ν) ἐξυπνίσθη
ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ (ξ) ἐξῆρε τὸν πάσσαλον τοῦ
15 ὑφάσματος ἐκ τοῦ τοίχου. Καὶ εἶπε πρὸς Σαμψὼν
Δαλιδὰ, Πῶς (ο) λέγεις, Ἠγάπηκά σε, καὶ
ἡ καρδία (π) σου οὐκ ἔστι μετ᾽ ἐμοῦ; τοῦτο (ρ) τρίτον
ἐπλάνησάς με, καὶ οὐκ ἀπήγγειλάς μοι ἐν
16 τίνι ἡ ἰσχύς σου ἡ μεγάλη. Καὶ ἐγένετο ὅτε
(σ) ἐξέθλιψεν αὐτὸν ἐν λόγοις αὐτῆς (τ) πάσας
τὰς ἡμέρας, καὶ ἐστενοχώρησεν αὐτὸν, καὶ ὠλι-
17 γοψύχησεν ἕως τοῦ ἀποθανεῖν. Καὶ ἀνήγγειλεν
αὐτῇ πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ,
(υ) Σίδηρος οὐκ ἀνέβη ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου, (φ)
ὅτι ἅγιος θεοῦ ἐγώ εἰμι ἀπὸ κοιλίας μητρός
μου (χ) ἐὰν οὖν ξυρήσωμαι, ἀποστήσεται ἀπ᾽ ἐμοῦ
ἡ ἰσχύς μου καὶ ἀσθενήσω, καὶ ἔσομαι (ψ) ὡς πάντες
οἱ ἄνθρωποι.

Cum Translatione LATINA.

Et ascenderunt ad eam principes 5
alienigenarũ, et dixerunt ei Decipe
eũ: et vide, in quo fortitudo
ejus magna, et in quo (d) prævalebim⁹
ei, et ligabim⁹ eum ad humiliandũ
eum. Et nos dabimus tibi
vir mille et centũ argenti. Et ait 6
Dalida ad Sampson; Annuntia
nunc mihi, in quo fortitudo tua
magna, et in quo ligaberis ad humiliandũ
te. Et dixit ad eã Sampson; 7
Si ligaverint me in septem
nervis humidis (e) nondũ siccatis;
et infirmabor, et ero sicut un⁹ hominũ.
Et attulerunt ad eã principes 8
alienigenarũ septẽ nervos
humidos nondũ siccatos: et ligavit
eũ in illis. Et insidiæ (f) ei sedebant 9
in cubiculo. Et dixit ad eum;
Alienigenæ super te, Sampson.
Et disrupit nervos, ac si quis rumperet
globũ stuppæ, dũ ea olfecerit
igne: et non est cognita fortitudo
ejus. Et dixit Dalida ad 10
Sampson; Ecce decepisti me, et locut⁹
es ad me falsa. Nunc igitur
annuntia mihi, in quo ligaberis. Et 11
dixit ad eam; Si ligantes ligaverint
me in funiculis novis, quibus
non est factũ in eis opus; et infirmabor,
et ero sicut unus hominũ.
Et sumpsit Dalida funiculos novos: 12
et ligavit eũ in illis. (g) Et
insidiæ exierunt de cubiculo. Et
dixit, Alienigenæ super te, Sampsõ.
Et disrupit eas à brachiis suis
tanquã filũ. Et dixit Dalida ad 13
Sampson; Ecce decepisti me, et locut⁹
es ad me falsa. Annũtia nũc
mihi, in quo ligaberis. Et dixit ad
eã; Si intexueris septẽ cincinnos
capitis mei cũ licio, et infixeris
paxillo in pariete; et ero, tanquã
un⁹ hominũ, infirmus. (h) Et factũ 14
est, cũ ille dormiret, et sumpsit
Dalida septẽ cincinnos capitis
ejus, et intexuit in licio, et infixit
paxillo in pariete. Et dixit;
Alienigenæ super te, Sampson. Et
expergefactus est è somno suo: et
avulsit paxillum texturæ de pariete.
Et dixit ad eum Dalida; 15
Quomodo dicis, Amavi te; et cor
tuum non est mecum? (i) Hoc tertiò
fefellisti me: et non annuntiâsti
mihi in quo fortitudo tua
magna. Et factum est, quando vexavit 16
eum in verbis suis omnes
dies, et angustiavit eum; et defecit
animo usq; ad moriendum. Et 17
annuntiavit ei omne cor suum: et
dixit ad eam, Ferrum non ascendit
super caput meum: quoniam
sanct⁹ Dei ego sum à ventre matris
meæ. Si igitur rasus fuero, discedet
à me fortitudo mea, et infirmabor,
et ero sicut omnes homines.

MS.A. (ξ) οἱ σατράπαι τῶν (ο) πρὸς αὐτὴν, (π) αὐτοῦ ἐστιν ἡ (ρ) πρὸς αὐτὴν, (σ) ὥστε ταπεινῶσαι (τ) Ἀνάγγειλόν μοι (υ) μὴ ἠρημωμέναις, (φ) οἱ σατράπαι τῶν (χ) μὴ ἠρημωμένας, (ψ) αὐτῷ ἐκάθητο αὐτοῦ ἐν (ω) πρὸς αὐτὴν, (α) καὶ διέῤῥηξεν (β) ὃν τρόπον διασπᾶται κλῶσμα τοῦ ἀποτινάγματος ἐν τῷ (γ) παρελογίσω με, (δ) νῦν ἀνάγγειλον δή μοι (ε) δεσμῷ δήσουσίν με ἐν ἑπτὰ καλωδίοις, ἐν οἷς οὐκ (ζ) ἐγενήθη ἔργον, (η) αὐτῷ Δαλιδὰ καινὰ, καὶ ἔδησεν (θ) αὐτοῖς. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν, Οἱ ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ Σαμψών, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμιείῳ. καὶ ἔσπασεν αὐτὰ ἀπὸ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ ὡς ῥάμμα. Καὶ εἶπεν (ι) Ὡς νῦν παρελογίσω με, (κ) μετὰ τοῦ διάσματος, καὶ ἐγκρούσῃς ἐν τῷ πασσάλῳ (λ) ἔσομαι ἀσθενὴς ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν Δαλιδὰ, καὶ ἐδιάσατο τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐκτάσεως, καὶ κατέκρουσεν ἐν τοῖς πασσάλοις εἰς τὸν (μ) εἶπεν πρὸς αὐτὸν, Οἱ ἀλλόφυλοι (ν) ἠγέρθη ἐκ τοῦ (ξ) ἐξέσπασεν τοὺς πασσάλους σὺν τῷ ὑφάσματι ἐκ τοῦ τοίχου, καὶ τὸ δίασμα, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Δαλιδὰ, (ο) ἐρεῖς, Ἠγάπηκά σε, (π) σου οὐκ ἔστιν μετ᾽ ἐμοῦ; (ρ) τὸ τρίτον παρελογίσω με, καὶ οὐκ (σ) κατειργάσατο αὐτὸν τοῖς λόγοις (τ) ὅλως τὰς νύκτας, καὶ παρελυπάχησεν αὐτὸν, καὶ ὠλιγοψύχησεν ἕως εἰς θάνατον. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ (υ) Ξυρὸν οὐκ ἀναβήσεται (φ) ὅτι Ναζιραῖος θεοῦ ἐγώ εἰμι ἐκ κοιλίας (χ) καὶ ἐὰν ξυρήσωμαι, (ψ) κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 וסליקו לותה טורני פלשתאי ואמרו לה שדילי יתיה וחזי במה חיליה רבא ובמה נכול
6 ליה וניסרניה לעניותיה ואנחנא נתן ליך גבר אלף ומאה סלעין דכסף: ואמרת דלילה
7 לשמשון חוי כען לי במה חילך סגי ובמה תתאסר לעניותך: ואמר לה שמשון אם
8 ייסרונני בשבעה יתרין רטיבין דלא יבישו ואחלוש ואהוי כחד מן בני אנשא: ואסיקו לה
9 טורני פלשתאי שבעא יתרין רטיבין דלא יבישו ואסרתיה בהון: וכמנא יתיב לה
באדרון בית משכבא ואמרת ליה פלשתאי אתו עלך שמשון ופסק ית יתריא כמא
10 דמתפסק חוטא דכתנא דארח ביה נורא ולא אתידע חיליה: ואמרת דלילה לשמשון
11 הא שקרת בי ומללתא עמי כדבין כען חוי כען לי במה תתאסר: ואמר לה אם מיסר
ייסרונני בגדילן חדתן דלא אתעבידא בהון עבידתא ואחלוש ואהוי כחד מבני אנשא:
12 ונסיבת דלילה גדילן חדתן ואסרתיה בהן ואמרת ליה פלשתאי אתו עלך שמשון
13 וכמנא יתיב באדרון בית משכבא ופסקנון מעל דרעוהי כחוטא: ואמרת דלילה
לשמשון עד הכא שקרת בי ומללת עמי כדבין חוי כען לי במה תתאסר ואמר לה אם
14 תשתין ית שבע גדילת רישי עם אכסנא דמשתיתא: ונקשת בסכתא ואמרת ליה
פלשתאי אתו עלך שמשון ואתער משנתיה ונטל ית אכסן דנרדא וית משתיתא:
15 ואמרת ליה איכדין תימר רחמתיך ולבך לית עמי דנן תלת זמנין שקרתא בי ולא חויתא לי
16 במה חילך סגי: והוה כד אעיקת ליה בפתגמהא כל יומיא ודחקתיה ועקת נפשיה
17 למימת: וחוי לה ית כל לביה ואמר לה מספר לא עדא על רישי ארי נזירא דיי אנא
מבטנא דאמא אם אתגלח ויעדי מני חילי ואחלוש ואהוי כחד מן בני אנשא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ascenderunt ad eam tyranni Pelisthæorum, & dixerunt ei: Sollicita 5
illum, & vide in quo virtus ejus multa, & in quo poterimus ei: & ligabimus
eum ad humiliandum illum, & nos dabimus tibi vir mille & centum
zzilghin argenti. Et dixit Delilah Simson: Annuncia nunc mihi in quo 6
virtus tua multa, & in quo ligaberis ad humiliationem tuam. Et dixit ei 7
Simson: Si ligabunt me in septem funibus recentibus qui non aruerunt,
& debilitabor, & ero ut unus de filiis hominis. Et attulerunt ei tyranni 8
Pelisthæorum septem funes recentes qui non aruerunt: & ligavit eum in
eis. Et insidiator sedens ei in penetrali domus cubationis: & dixit illi, 9
Pelisthæi venerunt super te, Simson: & rupit funes sicut quod rumpitur
filum bombycis, quod inflammat in eo ignis; & non fuit cognita virtus
ejus. Et dixit Delilah Simson: Ecce mentitus es in me, & locutus es mecum 10
mendacia: nunc annuncia *quæso* mihi in quo ligaberis. Et dixit ei: 11
Si ligare ligabunt me in restibus novis, quibus non factum est in eis opus:
& debilitabor, & ero sicut unus ex filiis hominis. Et accepit Delilah 12
restes novos, & ligavit eum in eis: & dixit illi, Pelisthæi venerunt super
te, Simson: & insidiator sedens in penetrali domus cubationis: & rupit
eos desuper brachiis suis ut filum. Et dixit Delilah Simson: Huc usque 13
mentit⁹ es in me, & locut⁹ es mecum mendacia: annuncia mihi in quo ligaberis:
& dixit ei, Si texueris septem crines capitis mei cum jugo telæ.
Et impulit in clavo, & dixit ei: Pelisthæi venerunt super te, Simson: & 14
excitat⁹ est ex somno ejus, & evulsit jugũ textorum & clavum. Et dixit ei: 15
Quomodo dices, Amavi te, & cor tuum non est mecum? his tribus vicibus
mentit⁹ es in me, & non denunciasti mihi in quo virt⁹ tua multa. Et fuit cũ 16
molestaret eũ in verbo suo omnib⁹ dieb⁹, & oppressit eũ; & molestavit animã
ej⁹ ad moriendũ. Et annunciavit ei oĩe cor suũ, & dixit illi: Novacula 17
nõ transivit sup caput meũ; namq; nazaræ⁹ Dñi ego ab utero matris meæ:
si tons⁹ fuero, et trãsibit à me virt⁹ mea, et debilitabor, et ero ut oĩs homo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܣܠܩܘ ܠܘܬܗ̇ ܛܘܪ̈ܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ̇ ܦܝܣܝܗܝ ܘܚܙܝ ܒܡܢܐ ܚܝܠܗ ܪܒܐ ܗܘ. 5
ܘܒܡܢܐ ܢܫܟܚ ܠܗ ܘܢܐܣܪܝܘܗܝ ܠܡܫܥܒܕܘܬܗ. ܘܚܢܢ ܝܗܒܝܢܢ ܠܟܝ ܟܠ ܚܕ
ܐܠܦ ܘܬܠܬܡܐܐ ܕܟܣܦܐ. * ܘܐܡܪܬ ܕܠܝܠܐ ܠܫܡܫܘܢ. ܚܘܝܢܝ ܒܡܢܐ ܚܝܠܟ ܪܒܐ 6
ܘܒܡܢܐ ܡܬܐܣܪ ܐܢܬ. ܐܘ ܡܬܡܟܟ ܐܢܬ. * ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܫܡܫܘܢ. ܐܢ ܢܐܣܪܘܢܢܝ 7
ܒܫܒܥܐ ܝܬܪ̈ܐ ܪܛܝܒ̈ܐ ܕܠܐ ܝܒܝܫܝܢ. ܡܬܡܟܟ ܐܢܐ ܘܗܘܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܚܕ ܐܢܫ. * ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ̇ 8
ܛܘܪ̈ܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܫܒܥܐ ܝܬܪ̈ܐ ܪܛܝܒ̈ܐ ܕܠܐ ܝܒܝܫܝܢ. ܘܐܣܪܬܗ ܒܗܘܢ. * ܘܟܡܝܢܐ ܝܬܒ 9
ܗܘܐ ܠܗ̇ ܒܬܘܢܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܦܠܫܬܝܐ ܥܠܝܟ ܫܡܫܘܢ. ܘܦܣܩ ܐܢܘܢ ܠܝܬܪ̈ܐ.
ܐܝܟ ܕܡܬܦܣܩ ܚܘܛܐ ܕܟܬܢܐ. ܟܕ ܡܪܝܚ ܠܗ ܢܘܪܐ. ܘܠܐ ܐܬܝܕܥ ܚܝܠܗ. * ܘܐܡܪܬ 10
ܕܠܝܠܐ ܠܫܡܫܘܢ. ܗܐ ܐܛܥܝܬܢܝ. ܘܐܡܪܬ ܠܝ ܕܓܠܘܬܐ. ܚܘܝܢܝ ܒܡܢܐ ܡܬܐܣܪ. * ܘܐܡܪ 11
ܠܗ̇. ܐܢ ܡܐܣܪ ܢܐܣܪܘܢܢܝ ܒܫܫܠܬܐ ܚܕ̈ܬܐ. ܕܠܐ ܐܬܦܠܚܘ ܒܗܘܢ ܥܒܕܐ. ܡܬܡܟܟ
ܘܗܘܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܚܕ ܐܢܫ. * ܘܢܣܒܬ ܕܠܝܠܐ ܫܫܠܬܐ ܚܕ̈ܬܐ. ܘܐܣܪܬܗ ܒܗܘܢ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. 12
ܦܠܫܬܝܐ ܥܠܝܟ ܫܡܫܘܢ. ܘܟܡܝܢܐ ܝܬܒ ܠܗ̇ ܒܬܘܢܐ. ܘܦܣܩ ܐܢܘܢ ܡܢ
ܕܪ̈ܥܘܗܝ. ܐܝܟ ܚܘܛܐ. * ܘܐܡܪܬ ܕܠܝܠܐ ܠܫܡܫܘܢ. ܗܐ ܐܛܥܝܬܢܝ. ܘܐܡܪܬ ܠܝ ܕܓܠܘܬܐ. 13
ܚܘܝܢܝ ܒܡܢܐ ܡܬܐܣܪ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܐܢ ܬܙܩܘܪܝܢ ܫܒܥ ܦܘܪ̈ܥܐ ܕܪܫܝ ܒܡܫܬܝܬܐ.
* ܘܙܩܪܬܗ ܒܡܚܛܐ. ܘܐܡܪܬ. ܦܠܫܬܝܐ ܥܠܝܟ ܫܡܫܘܢ. ܘܐܬܬܥܝܪ ܡܢ ܫܢܬܗ. 14
ܘܢܣܒܗ ܠܡܚܛܐ ܕܙܩܘܪܐ ܘܠܡܫܬܝܬܐ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܠܝ ܕܪܚܡܬܟܝ. 15
ܘܠܒܟ ܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ. ܗܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܐܛܥܝܬܢܝ. ܘܠܐ ܚܘܝܬܢܝ ܒܡܢܐ ܚܝܠܟ ܪܒܐ.
* ܘܟܕ ܐܥܝܩܬ ܠܗ ܒܡܠܝ̈ܗ̇ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܘܐܠܨܬܗ. ܐܬܥܝܩܬ ܢܦܫܗ ܥܕܡܐ 16
ܠܡܡܬ. * ܘܓܠܐ ܠܗ̇ ܟܠܗ ܠܒܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܡܣܦܪܐ ܠܐ ܣܠܩ ܥܠ ܪܫܝ. ܡܛܠ 17
ܕܢܙܝܪܐ ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܡܢ ܟܪܣܗ̇ ܕܐܡܝ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܓܠܚ. ܢܦܪܘܩ ܡܢܝ ܚܝܠܝ.
ܘܡܬܡܟܟ ܐܢܐ ܘܗܘܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܟܠ ܐܢܫ.

Ad hanc ascenderunt tyranni Palestinorum, 5
& dixerunt ei, Blandire ei, & vide in quo
consistat summum robur ejus, & quo pacto
valeamus eum ligare, ut eum malè accipiamus:
dabítque tibi quisque nostrûm mille
& trecentos argenteos. Igitur dixit Dalila ad 6
Samsonem, Indica mihi in quo consistat
summum robur tuum, quâ re vinciris, & an
dejici *possis*. Respondit illi Samson, Si me 7
vinciant septem chordis humentibus nondum
siccis, infirmabor & ero ut cæteri homines.
Attulerunt ergò ad eam tyranni Palestinorum 8
septem chordas humentes nondum
siccas, quibus illa vinxit eum: (Interim 9
insidiæ sedebant in penetrali) dixitq;
ad eum, Palestini venerunt contra te Samson:
qui disrupit chordas non secus ac
disrumpitur filum lineum dum sentit ignem;
neque concussum est robur ejus. Dixit autem 10
Dalila Samsoni, En decepisti me, &
retulisti mihi mendacia: indica mihi quo
vinciaris. Dixit ad eam, Si me fortiter 11
vinciant catenis novis quæ nulli operi inservierint,
infirmabor & ero sicut alius quispiam.
Accepit ergò Dalila catenas novas, 12
iisque ligans eum, dixit illi, Palestini invadunt
te Samson: (nam insidiæ sedebant in
conclavi) ipse verò disrupit eas à brachiis
suis tanquam filum. Dixit rursus Dalila ad 13
Samsonem, Ecce me decepisti, & falsa
dixisti mihi; indica mihi quo vinciaris.
Respondit ei, Si septem cincinnos capitis
mei licio intexas. Intexuit itaque *illa* radio 14
liciatorio, & ait, Palestini invadunt te Samson:
qui expergefactus à somno suo, jugum
textorum ac licium evulsit. Dixit ad eum 15
rursus, Quonam pacto dicis mihi, Amo te,
cùm animus tuus non sit penes me? Ecce
enim tertiâ vice decepisti me, nec indicâsti
mihi in quo consistat præcipuum robur tuum.
Cúmque illa verbis suis singulis diebus 16
vexaret eum urgerétque, *adeò ut* animus ejus
ad mortem usque affligeretur, Declaravit ei 17
totum cor suum, & dixit ad eam, Novacula
nunquam fuit admota capiti meo, quòd sim
abstinens Dei, inde ab utero matris meæ:
quòd si raderer, recederet à me robur meum,
& infirmarer, ac essem ut quivis homo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فصعد رؤساء أهل فلسطين إليها وقالوا لها * أخدعي شمشون * وأعلمي بماذا يقوى * وبماذا 5
يعظم به قوته * وبماذا نقدر أن نوثقه * ونحن ندفع إليك كل رجل منا ألفا وثلثماية مثقال فضة *
* فقالت دليلا لشمشون * أخبرني بماذا تعظم قوتك * وبماذا يقدر على إيثاقك * وبماذا تضعف 6
قوتك * قال لها شمشون * إن أخذت سبعة أوتار ندية لم تجف حسنا وشددت بها * ضعفت قوتي 7
فأصير مثل واحد من الناس * فدفع إليها أهل فلسطين سبعة أوتار ندية لم تجف حسنا * 8
وشدته بها * وجلست كمينا في المخدع وقالت * شمشون أعداؤك الفلسطينيون أتوك * فقطع 9
الأوتار كما يقطع خيط كتان إذا شمه النار * ولم تضعف قوته * فقالت له دليلا * قد كذبتني يا 10
شمشون * وقلت لي كذبا * فأخبرني الآن بماذا توثق * فقال لها شمشون * إن أنت شددتني بسلاسل 11
حديد لم تستعمل قط * فإني أضعف وأصير كواحد من الناس * فشدته دليلا بسلاسل 12
حديد لم تستعمل قط * وقالت له * شمشون أعداؤك جاؤوك هجما عليك * فثار وقطع السلاسل
عن ساعديه كما يقطع الخيط * فقالت دليلا لشمشون * قد كذبتني وقلت لي كذبا * فأخبرني 13
بماذا توثق * قال لها * إن أنت شددت سبع خصال من شعر رأسي في النول * ضعفت وصرت
كواحد من الناس * فشدت سبع خصل شعر من رأسه في النول وقالت له * قد هجم عليك 14
أهل فلسطين يا شمشون * فانتبه وحمل النول * وشعره مشدود عليه * فقالت له * كيف تقول لي * 15
إني أحبك وقلبك ليس هو عندي * وقد كذبتني هذه ثلاث مرات * ولم تخبرني بماذا تعظم
قوتك * فلما آذته وغمته أياما كثيرة * اغتم وضاقت نفسه إلى الموت * فأطلعها على كل ما في 16 17
قلبه * وكشف لها أمره * وقال لها * لم تصب رأسي موس * ولم يحلق رأسي قط * لأني مخصوص لله
من بطن أمي * فإن حلق شعري زالت قوتي * وأضعف وأصير كواحد من الناس *

Ad quam ascendentes principes Philistæorum, 5
dixerunt ad eam; Demulce Samsonem, & addisce per quid sit fortis, quânam
re magna reddatur vis ejus, & quo
possimus eum vincire; et unusquisque nostrûm
dabit tibi millenos trecentenos siclos
argenti. Dixit ergò Dalila Samsoni, 6
Indica mihi per quid magna reddatur vis
tua, quo vinciri possis, & quonam pacto
debilitentur vires tuæ. Ait illi Samson, 7
Si capiantur septem chordæ humefactæ
haud prorsus exsiccatæ, iisque vinciar,
enervabuntur vires meæ, et evadam similis
alii cuilibet homini. Dederunt igitur 8
ei Philistæi septẽ chordas humidas haud
penitùs siccas, quibus cùm ligâsset eum,
Et insidias collocâsset in conclavi, dixit; 9
Samson, hostes tui Philistæi imminent tibi:
at ille rupit chordas illas ut rumpi solet
filum lineum cùm fuerit igne contactum;
viribus tamen ejus haudquaquam
debilitatis. Dixit ergò ad eum Dalila, 10
Mentitus es mihi O Samson, & mendacium
dixisti mihi: declara itaq; mihi quânam
re vinciaris. Ait illi Samson, Si tu 11
me vinxeris catenis ferreis quæ nunquam
adhibitæ fuerint, equidem imbecillus evadam,
eróque ut cæteri homines. Constringens 12
itaq; eum Dalila catenis ferreis nullum
unquam in usum adhibitis, dixit ad
eum; Samson, hostes tui venerunt irruituri
in te: qui exsiliens catenas rupit à brachiis
suis, ut rumpi solet filum. Tum dixit 13
Dalila ad Samsonẽ, Mentitus es mihi,
& mendacium dixisti mihi: indica mihi
quânam re vinciaris. Ait illi, Si tu septem
cincinnos de capillis capitis mei jugo
textorio alligaveris, infirmabor & fiam
sicut cæteri homines. Alligavit ergò septem 14
cincinnos cæsariei capitis ejus ad jugum
textorium, & ait illi, Irruerunt in
te Philistæi O Samson: at ipse expergiscens
jugum gestavit, cæsarie suâ ad illud alligatâ.
Dixit autem ad eum, Quomodo 15
dicis; Equidem amo te, & cor tuum non
est erga me, & mentitus es jam mihi en
tribus vicibus, nec indicâsti mihi per quid
augescant vires tuæ? Cúmque negotium 16
& molestiam facesseret ei multis diebus,
mœrore tædióque affectus est animus ejus
ad mortem usque; Et aperuit illi quicquid 17
habebat in animo, rem suam detexit
illi, dixitque ad eam; Nondum tetigit
caput meum novacula, nec unquam rasum
fuit caput meum, eò quòd Deo sim
addictus ab utero matris meæ: quòd si
radantur pili mei, abscedet fortitudo mea,
enervabor, fiámq; sicut unus è reliquis hominibus.

vocavit & ,misit & ;suum cor totum sibi indicasset quòd Delilah vidit Et
18 וַתֵּרֶא דְלִילָה כִּי־הִגִּיד לָהּ אֶת־כָּל־לִבּוֹ וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא
mihi indicavit quia ,semel Ascendite :dicendo ,Pelistinorum satrapas ad
לְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים לֵאמֹר עֲלוּ הַפַּעַם כִּי־הִגִּיד לָה
secū ascendere &,Pelistinorum satrapæ eam ad ascenderūt Et.sui cor totum
אֶת־כָּל־לִבּוֹ וְעָלוּ אֵלֶיהָ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּעֲלוּ
vocavitque ,sua genua super eum fecit dormire Et.suis manib' in argentū
הַכֶּסֶף בְּיָדָם׃ 19 וַתְּיַשְּׁנֵהוּ עַל־בִּרְכֶּיהָ וַתִּקְרָא
,eū affligere cœpit &,ejus capitis cincinnos septem fecit radi & ,virū ad
לָאִישׁ וַתְּגַלַּח אֶת־שֶׁבַע מַחְלְפוֹת רֹאשׁוֹ וַתָּחֶל לְעַנּוֹתוֹ
.Simson te super Pelistim ,Dixitque .eo desuper ej' fortitudo recessit &
20 וַיָּסַר כֹּחוֹ מֵעָלָיו׃ וַתֹּאמֶר פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן
,vicem vice sicut Egrediar :dixit & ,suo somno à est expergefactus Et
וַיִּקַץ מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֵצֵא כְּפַעַם בְּפַעַם
.eo desuper recesserat Dominus quòd sciebat non ipse & :me excutiam &
וְאִנָּעֵר וְהוּא לֹא יָדַע כִּי יְהוָה סָר מֵעָלָיו׃
fecerūt descēdere & ,ej' oculos effoderūt & ,Pelistim eū apprehenderūt Et
21 וַיֹּאחֲזוּהוּ פְלִשְׁתִּים וַיְנַקְּרוּ אֶת־עֵינָיו וַיּוֹרִידוּ
domo in molens fuit & ;compedibus in eum ligaverunt &,Hazzah in eum
אוֹתוֹ עַזָּתָה וַיַּאַסְרוּהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיְהִי טוֹחֵן בְּבֵית
.est rasus quando germinare ejus capitis pilus cœpit Et .vinctorum
הָאֲסוּרִים׃ 22 וַיָּחֶל שְׂעַר־רֹאשׁוֹ לְצַמֵּחַ כַּאֲשֶׁר גֻּלָּח׃
magnum sacrificium sacrificandum ad sunt congregati Pelistinorū satrapæ Et
23 וְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ לִזְבֹּחַ זֶבַח־גָּדוֹל
noster deus Dedit :dixerunt Et .lætitiam ad & ,suo deo Dagon
לְדָגוֹן אֱלֹהֵיהֶם וּלְשִׂמְחָה וַיֹּאמְרוּ נָתַן אֱלֹהֵינוּ
;populus eum Videruntque .nostrum inimicum Simson nostra manu in
בְּיָדֵנוּ אֵת שִׁמְשׁוֹן אוֹיְבֵנוּ׃ 24 וַיִּרְאוּ אֹתוֹ הָעָם
nostris manib' in noster de' Dedit:dixerūt quia ,suum deum laudaverūtq;
וַיְהַלְלוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי אָמְרוּ נָתַן אֱלֹהֵינוּ בְּיָדֵנוּ
multiplicavit qui &,nostrā terram desolantem & ,nostrum inimicum
אֶת־אוֹיְבֵנוּ וְאֵת מַחֲרִיב אַרְצֵנוּ וַאֲשֶׁר הִרְבָּה אֶת־
,Simson ad Vocate:dixerūt &,eorū cor esse bonū circa fuit Et.nostros occisos
חֲלָלֵינוּ׃ 25 וַיְהִי כְּטוֹב לִבָּם וַיֹּאמְרוּ קִרְאוּ לְשִׁמְשׁוֹן
lusit & ,vinctorum domo de Simson ad Vocaveruntque.nobis rideat &
וִישַׂחֶק־לָנוּ וַיִּקְרְאוּ לְשִׁמְשׁוֹן מִבֵּית הָאֲסוּרִים וַיְצַחֵק
Simson Dixitque .columnas inter eum fecerunt stare &;eorum facies ad
לִפְנֵיהֶם וַיַּעֲמִידוּ אוֹתוֹ בֵּין הָעַמּוּדִים׃ 26 וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן
me palpare fac & ,me Dimitte :ejus manum in apprehendentem puerum ad
אֶל־הַנַּעַר הַמַּחֲזִיק בְּיָדוֹ הַנִּיחָה אוֹתִי וְהִימִשֵׁנִי
.eis super innitar & ;eas super firmatur domus quas ,columnis
אֶת־הָעַמֻּדִים אֲשֶׁר הַבַּיִת נָכוֹן עֲלֵיהֶם וְאֶשָּׁעֵן עֲלֵיהֶם׃
satrapæ omnes ibi & ;mulierum & virorum erat plena domus Et
27 וְהַבַּיִת מָלֵא הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְשָׁמָּה כֹּל סַרְנֵי
mulierum & virorum millia tria circiter tectum super & :Pelistim
פְלִשְׁתִּים וְעַל־הַגָּג כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וְאִשָּׁה
,Dominum ad Simson Clamavitque .Simson ludendo in videntium
הָרֹאִים בִּשְׂחוֹק שִׁמְשׁוֹן׃ 28 וַיִּקְרָא שִׁמְשׁוֹן אֶל־יְהוָה
obsecro me fortifica & ;obsecro mei memento ,Domine Domine :ait &
וַיֹּאמַר אֲדֹנָי יֱהוִה זָכְרֵנִי נָא וְחַזְּקֵנִי נָא
duobus de unam ultione ulciscar & ;Deus hac vice tantum
אַךְ הַפַּעַם הַזֶּה הָאֱלֹהִים וְאִנָּקְמָה נְקַם־אַחַת מִשְּׁתֵי
columnas duas Simson inclinavit Et .Pelistinis de meis oculis
עֵינַי מִפְּלִשְׁתִּים׃ 29 וַיִּלְפֹּת שִׁמְשׁוֹן אֶת־שְׁנֵי עַמּוּדֵי
una ,eis super est innixus & ;eas super erat firma domus quas medii
הַתָּוֶךְ אֲשֶׁר הַבַּיִת נָכוֹן עֲלֵיהֶם וַיִּסָּמֵךְ עֲלֵיהֶם אֶחָד
.ejus sinistra in una & ,ejus dextera in
בִּימִינוֹ וְאֶחָד בִּשְׂמֹאלוֹ׃

Verſio VUL. LAT.

18 Vidénſq; illa quòd confeſſ' ei eſſet omnē animum ſuū, miſit ad principes Philiſthinorū, ac mandavit; Aſcendite adhuc ſemel, quia nunc mihi aperuit cor ſuum. Qui aſcenderunt, aſſumptâ pecuniâ quā promiſerant.
19 At illa dormire eum fecit ſuper genua ſua, & in ſinu ſuo reclinare caput. Vocavítque tonſorē, & raſit ſeptē crines ejus, & cœpit abigere eum, & à ſe repellere: ſtatim enim ab eo
20 fortitudo diſceſſit. Dixitque, Philiſthiim ſuper te, Samſon. Qui de ſomno conſurgens, dixit in animo ſuo; Egrediar ſicut antè feci, & me excutiā, neſciens quòd receſſiſſet ab eo
21 Dñs. Quē cùm apprehendiſſent Philiſthiim, ſtatim eruerūt oculos ej', & duxerunt Gazam vinctū catenis, & clauſum in
22 carcere molere fecerunt. Jámq; capilli ej' renaſci cœperāt,
23 Et principes Philiſthinorum convenerunt in unum, ut immolarent hoſtias magnificas Dagon deo ſuo, & epularentur; dicentes, Tradidit de' noſter inimicum noſtrū Samſon in manus
24 noſtras. Quod etiā popul' videns, laudabat deum ſuum, eadémq; dicebat; Tradidit deus noſter adverſarium noſtrum in man' noſtras, qui delevit terrā noſtram, & occidit plurimos,
25 Lætantéſque p convivia, ſumptis jam epulis, præceperunt ut vocaretur Samſon, & ante eos luderet. Qui adduct' de carcere ludebat ante eos, fecerúntq; eum ſtare inter duas columnas.
26 Qui dixit puero regenti greſſ' ſuos; Dimitte me, ut tangā columnas, quib' omnis imminet dom', & recliner ſuper eas, &
27 paululùm requieſcā. Dom' autem erat plena virorū ac mulierū, & erant ibi omnes principes Philiſthinorum, ac de tecto & ſolario circiter tria millia utriuſq; ſex' ſpectantes ludentē Samſon.
28 At ille invocato Dño ait; Domine Deus, memento mei, & redde mihi nunc fortitudinē priſtinā De' meus, ut ulciſcar me de hoſtib' meis, & pro amiſſione duorū luminum unam ultionem recipiam.
29 Et apprehendens ambas columnas, quibus innitebatur domus, alterámque earum dexterâ, & alteram lævâ tenens,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

18 Καὶ εἶδε Δαλιδὰ, ὅτι (ω) ἀπήγγειλεν αὐτῇ πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀλλοφύλων, λέγουσα, (α) Ἀνάβητε ἔτι τὸ ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ἀπήγγειλέ μοι πᾶσαν (β) τὴν καρδίαν αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐτὴν (γ) οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων, καὶ (δ) ἀνήνεγκαν τὸ ἀργύριον (ε) ἐν χερσὶν αὐτῶν.
19 Καὶ (ζ) ἐκοίμισε Δαλιδὰ τὸν Σαμψὼν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς· καὶ ἐκάλεσεν (η) ἄνδρα, καὶ ἐξύρησε (θ) τὰς ἑπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο (ι) ταπεινῶσαι αὐτὸν, καὶ ἀπέστη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ.
20 Καὶ εἶπε (κ) Δαλιδὰ, Ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ Σαμψών. καὶ (λ) ἐξυπνίσθη ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, (μ) Ἐξελεύσομαι ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ, καὶ ἐκτιναχθήσομαι· καὶ αὐτὸς οὐκ ἔγνω (ν) ὅτι ὁ κύριος ἀπέστη ἀπάνωθεν αὐτοῦ.
21 Καὶ ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ (ξ) ἐξέκοψαν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ (ο) κατεβίβασαν αὐτὸν εἰς Γάζαν, καὶ (π) ἐπέδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις χαλκείαις· καὶ ἦν ἀλήθων
22 ἐν οἴκῳ (ρ) τοῦ δεσμωτηρίου. Καὶ ἤρξατο (σ) θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ (τ) βλαστάνειν καθὼς
23 ἐξυρήσατο. Καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων συνήχθησαν (υ) θυσιάσαι θυσίασμα μέγα τῷ Δαγὼν θεῷ αὐτῶν, καὶ (φ) εὐφρανθῆναι· καὶ εἶπαν, (χ) Ἔδωκεν ὁ θεὸς (ψ) ἐν χειρὶ ἡμῶν τὸν Σαμψὼν τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν.
24 Καὶ (ω) εἶδον αὐτὸν ὁ λαὸς, καὶ (α) ὕμνησαν τὸν θεὸν αὐτῶν, Ὅτι παρέδωκεν ὁ θεὸς ἡμῶν τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν ἐν χειρὶ ἡμῶν, (β) τὸν ἐρημοῦντα τὴν γῆν ἡμῶν, (γ) καὶ ὃς ἐπλήθυνε τοὺς τραυματίας ἡμῶν.
25 (δ) Καὶ ὅτε ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ εἶπαν, Καλέσατε τὸν Σαμψὼν ἐξ οἴκου φυλακῆς, καὶ παιξάτω ἐνώπιον ἡμῶν. καὶ ἐκάλεσαν τὸν Σαμψὼν ἐξ οἴκου (ε) δεσμωτηρίου, καὶ ἔπαιζεν ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ ἐρράπιζον αὐτόν,
26 καὶ ἔστησαν αὐτὸν ἀναμέσον (ζ) τῶν κιόνων. Καὶ εἶπε Σαμψὼν (η) πρὸς τὸν νεανίαν τὸν κρατοῦντα τὴν χεῖρα αὐτοῦ, Ἄφες με, καὶ ψηλαφήσω τοὺς κίονας ἐφ' οἷς ὁ οἶκος ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐπιστηριχθήσομαι ἐπ' αὐτούς.
27 Καὶ ὁ οἶκος πλήρης τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, καὶ ἐκεῖ πάντες (θ) οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων, καὶ (ι) ἐπὶ τὸ δῶμα ὡσεὶ τρισχίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες (κ) οἱ
28 θεωροῦντες ἐν παιγνίαις Σαμψών. Καὶ ἔκλαυσεν Σαμψὼν πρὸς κύριον, καὶ εἶπε, (λ) Ἀδωναῒ κύριε, μνήσθητι δή μου, καὶ ἐνίσχυσόν (μ) με ἔτι τὸ ἅπαξ (ν) τοῦτο θεὲ, καὶ ἀνταποδώσω ἀνταπόδοσιν μίαν περὶ τῶν δύο ὀφθαλμῶν μου (ξ) τοῖς ἀλλοφύλοις.
29 Καὶ περιέλαβε Σαμψὼν τοὺς δύο (ο) κίονας τοῦ οἴκου ἐφ' οὓς ὁ οἶκος εἱστήκει, καὶ ἐπεστηρίχθη ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐκράτησεν ἕνα τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ καὶ ἕνα τῇ ἀριστερᾷ αὐτοῦ.

18 *Et intellexit Dalida, quia annuntiaverat ei omne cor ſuum. Et miſit, & vocavit principes alienigenarū, dicens; Aſcendite adhuc vice hâc; quoniā annuntiavit mihi omne cor ſuū. Et aſcenderunt ad eā principes alienigenarum; & attulerunt argentū in manibus ſuis.*
19 *Et dormire fecit Dalida Sampſō ſuper genua ſua: & vocavit (k) virum, & raſit ſeptē cincinnos capitis ejus: & cœpit humiliare eum. Et diſceſſit fortitudo ejus ab eo.*
20 *Et dixit Dalida, Alienigenæ ſuper te, Sampſō. Et expergefactus eſt è ſomno ſuo: & dixit, Exibo, (l) ut ſemel, & ſemel: & excutiā me. Et ipſe non intellexerat, quia Dominus receſſerat deſuper eo.*
21 *Et tenuerunt eū alienigenæ, et exciderunt oculos ejus: & depoſuerunt eum in Gazā, & ligaverunt eum in compedibus æneis: & erat molens in domo carceris.*
22 *Et cœpit capill' capitis ejus germinare; ſicut raſus fuerat.*
23 *Et principes alienigenarum congregati ſunt ad ſacrificandū ſacrificium magnum Dagon deo ſuo, & lætandum. Et dixerunt, Dedit deus in manu noſtra Sampſon inimicum noſtrū.*
24 *Et viderunt eum populus: & hymnis celebrārunt deum ſuum; (m) Quia tradidit de' noſter inimicum noſtrum in manu noſtra, qui vaſtabat terrā noſtrā, & qui multiplicabat cæſos noſtros.*
25 *Et quando (n) bonū fuit cor eorum; & dixerunt, Vocate Sampſon è domo cuſtodiæ, & ludat coram nobis. Et vocaverunt Sampſon è domo carceris: & (o) ludebat coram eis: & alapis percutiebant eū,*
26 *& ſtatuerunt eū (p) inter columnas. Et dixit Sampſon ad puerum, qui tenebat manum ejus; Dimitte me et palpabo columnas, ſuper quas (q) domus ſuper eas:*
27 *et innitar ſuper eas. Et dom' plena virorum, et mulierū: et ibi omnes principes alienigenarum: & in ſolario circiter ter mille viri, & mulieres ſpectantes ad ludos*
28 *Sampſon. Et ploravit Sampſon ad Dominum, & dixit; Adonaie Domine, memento nunc mei: & conforta me (r) adhuc vice hâc Deus: & retribuā retributionē unā alienigenis pro duobus oculis meis.*
29 *Et apprehendit Sampſon ambas columnas dom', ſuper quas domus ſtabat: & innixus eſt ſuper illas: et tenuit unam dexterâ ſuâ, & unam ſiniſtrâ ſuâ.*

MS.A. (ω) ἀνήγγειλεν πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλεν πάντας τοὺς σατράπας τῶν (α) Ἀνάβητε τὸ ἅπαξ, ὅτι ἀνήγγειλέν μοι (β) τὴν * κακίαν αὐτοῦ. (γ) πᾶσαι αἱ σατραπίαι τῶν (δ) ἤνεγκαν (ε) ἐν ταῖς χερσὶν (ζ) ἐκοίμισεν αὐτὸν ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτῆς· (η) τὸν κουρέα, καὶ (θ) τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους τῆς (ι) ταπεινοῦσθαι, καὶ (κ) αὐτῷ Δαλιδὰ, Οἱ ἀλλόφυλοι (λ) ἐξηγέρθη ἐκ (μ) Ἐξελεύσομαι καὶ ποιήσω καθὼς ἀεὶ, καὶ ἀποτινάξομαι (ν) ὅτι κύριος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἐπελάβοντο αὐτοῦ οἱ (ξ) ἐξώρυξαν τοὺς (ο) κατήγαγον αὐτὸν (π) ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις χαλκαῖς· καὶ (ρ) τῆς φυλακῆς. Καὶ (σ) ἡ θρὶξ (τ) ἀνατεῖλαι ἡνίκα ἐξυρήθη. Καὶ οἱ σατράπαι τῶν (υ) τοῦ θῦσαι θυσίαν μεγάλην Δαγὼν τῷ θεῷ (φ) τοῦ εὐφρανθῆναι· (χ) Παρέδωκεν (ψ) ἡμῶν ἐν χειρὶ ἡμῶν Σαμψών (ω) Ἴδεν (α) ᾔνεσαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπαν, Παρέδωκεν (β) καὶ τὸν ἐξερημοῦντα (γ) ὅστις ἐπλήθυνεν (δ) Καὶ ἐγένετο ὅτε (ε) τῆς φυλακῆς, καὶ ἐνέπαιζον αὐτῷ, καὶ ἔστησαν (ζ) τῶν δύο στύλων. (η) πρὸς τὸ παιδάριον τὸν χειραγωγοῦντα αὐτὸν, Ἐπανάπαυσόν με δὴ καὶ ποίησον ψηλαφῆσαί με ἐπὶ τοὺς στύλους ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήρικται ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπιστηρίσομαι ἐπ' αὐτούς. ὁ δὲ παῖς ἐποίησεν οὕτως. Ὁ δὲ οἶκος ἦν πλήρης ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, (θ) οἱ σατράπαι τῶν (ι) ἐπὶ τοῦ δώματος (κ) ἐμβλέποντες ἐμπαιζόμενον τὸν Σαμψών. Καὶ ἐβόησε Σαμψὼν (λ) Κύριε, κύριε, μνήσθητί μου, καὶ (μ) με δὴ πλὴν ἔτι (ν) τοῦτο, καὶ ἐκδικήσω ἐκδίκησιν ἀντὶ τῶν δύο (ξ) ἐκ τῶν ἀλλοφύλων. (ο) στύλους τοὺς μέσους ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπεστηρίσατο ἐπ' αὐτοῖς, ἕνα ἐν τῇ δεξιᾷ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 וַחֲזַת דְלִילָה אֲרֵי חַוִּי לַהּ יָת כָּל לִבֵּיהּ וְשַׁלַּחַת וּקְרָת לְטוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי לְמֵימַר סַקוּ בְּרַם
זִמְנָא הָדָא אֲרֵי חַוִּי לִי יָת כָּל לִבֵּיהּ וּסְלִיקוּ לְוָתַהּ טוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי וְאַסִּיקוּ כַסְפָּא בִּידֵיהוֹן׃
19 וְאַשְׁכְּבַתֵּיהּ עַל בִּרְכַּהָא וּקְרָת לְגַבְרָא וּגְרַעַת יָת שְׁבַע גְּדִילַת רֵישֵׁיהּ וּשְׁרִיאַת לְעַנְיוּתֵיהּ
20 וַעֲדָא חֵילֵיהּ מִנֵּיהּ׃ וַאֲמַרַת פְּלִשְׁתָּאֵי אֲתוֹ עֲלָךְ שִׁמְשׁוֹן וְאִתְּעַר מִשִּׁנְתֵּיהּ וַאֲמַר אֶפּוֹק
21 כִּזְמַן בִּזְמַן וְאֶתְגַּבַּר וְהוּא לָא יְדַע אֲרֵי גְבוּרְתָּא דַיְיָ עֲדַת מִנֵּיהּ׃ וְאַחֲדוּהִי פְלִשְׁתָּאֵי
וְנַקַּרוּ יָת עֵינוֹהִי וְאַחֲתוּ יָתֵיהּ לְעַזָּה וַאֲסַרוּהִי בְּשַׁלְשְׁלָן דִּנְחָשׁ וַהֲוָה טָחֵין רִחְיָא בְּבֵית
22 23 אֲסִירַיָּא׃ וּשְׁרֵי סְעַר רֵישֵׁיהּ לְצַמָּחָא בָּתַר דְּאִתְגַּלַּח׃ וְטוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי אִתְכְּנִישׁוּ לְדַבָּחָא
דְבַח רַבָּא לְדָגוֹן טַעֲוַתְהוֹן וּלְחֶדְוָא וַאֲמַרוּ מְסַר דַּחֲלְתַנָא בִּידָנָא יָת שִׁמְשׁוֹן בְּעֵל
24 דְּבָבָנָא׃ וַחֲזוֹ יָתֵיהּ עַמָּא וְשַׁבַּחוּ יָת טַעֲוַתְהוֹן אֲרֵי אֲמַרוּ מְסַר דַּחֲלְתַנָא בִּידָנָא יָת בְּעֵל
25 דְּבָבָנָא וְיָת מַחֲרִיב אַרְעָנָא וּדְי אַסְגִּי יָת קְטִילָנָא׃ וַהֲוָה כַּד שְׁפַר לִבְּהוֹן וַאֲמַרוּ קְרוֹ
לְשִׁמְשׁוֹן וִיחַיֵּךְ לָנָא וּקְרוֹ לְשִׁמְשׁוֹן מִבֵּית אֲסִירַיָּא וְחַיֵּךְ קֳדָמֵיהוֹן וַאֲקִימוּ יָתֵיהּ בֵּין
26 עַמּוּדַיָּא׃ וַאֲמַר שִׁמְשׁוֹן לְעוּלֵימָא דְּמַתְקִיף בִּידֵיהּ שְׁבוֹק מִנִּי וְאַמְשֵׁינִי יָת עַמּוּדַיָּא דְּבֵיתָא
27 מִתְקַן עֲלֵיהוֹן וְאֶסְתְּמִיךְ עֲלֵיהוֹן׃ וּבֵיתָא מְלֵי גֻבְרַיָּא וּנְשַׁיָּא וְתַמָּן כָּל טוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי
28 וְעַל אִגְּרָא כִּתְלָתָא אַלְפִין גַּבְרָא וְאִתְּתָא דְּחָזַן בְּחוּכָא דְשִׁמְשׁוֹן׃ וְצַלִּי שִׁמְשׁוֹן קֳדָם יְיָ
וַאֲמַר יְיָ אֱלֹהִים יֵעוֹל דָּכְרָנִי קֳדָמָךְ וְתַקְּפַנִי כְעַן בְּרַם זִמְנָא הָדָא יְיָ וְאֶתְפְּרַע פּוּרְעָנוּתָא
29 חֲדָא מִתַּרְתֵּי עֵינַי דְּנַקַּרוּ לִי פְלִשְׁתָּאֵי׃ וַאֲחַד שִׁמְשׁוֹן יָת תְּרֵין עַמּוּדֵי מְצִיעָאֵי דְּבֵיתָא
מִתְקַן עֲלֵיהוֹן וְאֶסְתְּמִיךְ עֲלֵיהוֹן חַד בִּימִינֵיהּ וְחַד בִּסְמָאלֵיהּ׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

18 Et vidit Delilah quod annunciavit ei omne cor ſuum: & miſit & vocavit tyrannos Peliſthæorū ad dicendū: Aſcendite *tantùm* vice hac: namq; annunciavit mihi omne cor ſuū: & aſcenderūt ad eam tyranni Peliſthæorū,
19 & attulerunt argentum in manib' ſuis. Et ſoporavit eum ſuper genua ſua; & vocavit virum, & abſcidit ſeptem crines capitis ejus: & cœpit ad affligendum eum, & tranſivit virtus ejus ab eo.
20 Et dixit: Peliſthæi venerunt ſuper te, Simſon: & excitatus eſt ex ſomno ſuo, & dixit: Exibo ut vice in vice, & prævalebo: & ipſe non cognovit quod virilitas Domini tranſivit ab eo.
21 Et apprehenderunt illum Peliſthæi, & eruerunt oculos ejus, & deſcendere fecerunt eum ad Ghazath; & ligaverunt eum in catenis æris, & erat molens piſtrino in domo vinctorum.
22 Et cœpit capillus capitis ejus ad oriendū poſtquam tonſus eſt.
23 Et tyranni Peliſthæorū congregati ſunt ad ſacrificandum ſacrificium magnū Dagon errori eorum, & ad lætandum: & dixerunt, Tradidit Timor noſter in manu noſtra Simſon auctorem inimicitiæ noſtræ.
24 Et viderunt illū popul' & laudaverūt errorem ſuum, nam dixerunt: Tradidit Timor noſter in manu noſtra auctorem inimicitiæ noſtræ, & vaſtatorem terræ noſtræ, & qui multiplicavit occiſos noſtros.
25 Et fuit quando pulchrum fuit cor eorum, & dixerunt: *Vocate* Simſon, & ludet nobis: & vocarunt Simſon ex domo vinctorū, & luſit ante eos; & ſtatuerunt eum inter columnas.
26 Et dixit Simſon puero qui apprehendens manum ejus: Remitte à me & palpare me fac columnas, quibus domus firmata ſuper eis, & ſuſtentabor ſuper eis.
27 Et domus plena viris & mulieribus, & ibi omnes tyranni Peliſthæorum, & ſuper tectum ut tres mille vir & mulier, qui videntes in ludo Simſon.
28 Et oravit Simſon ante Dñm, & dixit: Dñe, intret memoria mei ante te, & fortifica me nunc tantum vice hac, Domine; & ulciſcar ultionem hanc ex duobus oculis meis, quos eruerunt *mihi* Peliſthæi.
29 Et apprehendit Simſon duas columnas medias, quibus domus ſuſtentata ſuper eis, unam in dexterâ ſua, & unam in ſiniſtra ſua.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 * ܘܟܕ ܚܙܬ ܕܠܝܠܐ ܕܓܠܐ ܠܗ ܟܠܗ ܠܒܗ. ܫܕܪܬ ܩܪܬ ܠܛܘܪܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܡܪܬ
ܠܗܘܢ. ܣܩܘ ܗܕܐ ܙܒܢܐ. ܡܛܠ ܕܓܠܐ ܠܝ ܟܠܗ ܠܒܗ. ܘܣܠܩܘ ܠܘܬܗ ܛܘܪܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ.
19 ܘܐܣܩܘ ܟܣܦܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ. * ܘܐܪܩܕܬܗ ܥܠ ܒܘܪܟܝܗ̈. ܘܩܪܬ ܠܓܪܥܐ. ܘܓܪܥ ܫܒܥ
20 ܒܠܘܪܝܬܐ ܕܪܝܫܗ. ܘܫܪܝܬ ܠܡܫܥܒܕܘܬܗ. ܘܥܒܪ ܠܗ ܚܝܠܗ ܡܢܗ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗ.
ܦܠܫܬܝܐ ܐܬܘ ܥܠܝܟ ܫܡܫܘܢ. ܘܐܬܬܥܝܪ ܡܢ ܫܢܬܗ. ܘܐܡܪ. ܐܦܘܩ ܐܝܟ ܕܒܟܠ ܙܒܢ.
21 ܘܐܬܦܨ ܠܗܘܢ. ܘܗܘ ܠܐ ܝܕܥ ܕܡܪܝܐ ܦܪܩ ܠܗ ܡܢܗ. * ܘܐܚܕܘܗܝ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܥܘܪܘ
22 ܥܝܢܘܗܝ. ܘܐܚܬܘܗܝ ܠܥܙܐ. ܘܐܣܪܘܗܝ ܒܫܫܠܬܐ. ܘܗܘܐ ܛܚܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܘܫܪܝ
23 ܣܥܪܐ ܕܪܝܫܗ ܠܡܥܒܕ. ܒܬܪ ܕܐܬܓܪܥ. * ܘܛܘܪܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܐܬܟܢܫܘ ܠܡܕܒܚܘ ܕܒܚܬܐ
ܪܒܬܐ ܠܕܓܘܢ ܐܠܗܗܘܢ ܒܚܕܘܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܐܫܠܡ ܐܠܗܢ ܒܐܝܕܝܢ ܠܫܡܫܘܢ
24 ܒܥܠܕܒܒܢ. * ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܥܡܐ. ܫܒܚܘ ܠܐܠܗܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܫܠܡ ܐܠܗܢ
25 ܒܐܝܕܝܢ ܠܒܥܠܕܒܒܢ. ܠܡܚܪܒܢܗ ܕܐܪܥܢ. ܘܠܡܣܓܝܢܐ ܕܩܛܝܠܝܢ. * ܘܟܕ ܛܐܒ ܠܒܗܘܢ.
ܐܡܪܝܢ. ܩܪܘ ܠܫܡܫܘܢ ܢܙܡܪ ܩܕܡܝܢ. ܘܩܪܘ ܠܫܡܫܘܢ ܡܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܙܡܪ
26 ܗܘܐ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܐܩܝܡܘܗܝ ܒܝܬ ܥܡܘܕܐ. * ܘܐܡܪ ܫܡܫܘܢ ܠܛܠܝܐ ܕܐܚܝܕ
ܒܐܝܕܗ. ܫܒܘܩܝܢܝ. ܘܐܡܫܫ ܒܥܡܘܕܐ. ܕܒܝܬܐ ܩܝܡ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܣܬܡܟ
27 ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܒܝܬܐ ܡܠܐ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܘܢܫܐ. ܘܬܡܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܛܘܪܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ.
ܘܥܠ ܐܓܪܐ ܐܝܟ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܘܢܫܐ. ܘܚܙܝܢ ܗܘܘ ܟܕ ܡܙܡܪ ܫܡܫܘܢ.
28 * ܘܨܠܝ ܫܡܫܘܢ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܐܠܗܝ. ܐܬܕܟܪܢܝ ܘܐܚܝܠܢܝ.
ܒܠܚܘܕ ܗܕܐ ܙܒܢܐ. ܐܠܗܐ. ܘܐܬܦܪܥ ܦܘܪܥܢܐ ܕܬܪܬܝܢ ܥܝܢܝ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ.
29 * ܘܐܚܕ ܫܡܫܘܢ ܠܬܪܝܢ ܥܡܘܕܐ. ܕܒܝܬܐ ܩܝܡ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܣܬܡܟ ܥܠܝܗܘܢ. ܚܕ
ܒܝܡܝܢܗ. ܘܚܕ ܒܣܡܠܗ.

18 Animadvertens autem Dalila quòd ei totum cor ſuum declaráſſet, miſit accerſitum tyrannos Paleſtinorum, dicens ad eos, Aſcendite jam, quia aperuit mihi totum cor ſuum. Aſcenderunt ergò ad eam tyranni Paleſtinorum, pecuniam ſecum ferentes.
19 Illa verò ſopivit eum ſuper genua ſua, & accerſito tonſore abraſit ſeptem cincinnos capitis ejus, cœpítque eum debilitare, & receſſit robur ejus ab eo.
20 Tum dixit ad eum, Paleſtini venerunt contra te, Samſon. At ille expergefactus è ſomno ſuo, ait; Egrediar more ſolito, & torquebo illos: ipſe autem ignorabat quòd Dominus ab eo receſſiſſet.
21 Itaque apprehendentes eum Paleſtini, excæcārunt oculos ejus; catenı́ſque conſtrictum deduxerunt ad Azath, factúſque eſt molens in carcere.
22 Cœpit autem capillus capitis ejus renaſci poſtquam tonſus eſſet.
23 Porrò tyranni Paleſtinorum congregati ſunt ad magnum ſacrificium deo ſuo Dagon cum lætitia ſacrificandum, & dixerunt, Tradidit Deus noſter in manum noſtram Samſonem inimicum noſtrum.
24 Populus etiam cùm vidiſſent eum, laudaverunt deum ſuum, *dicentes*, Quoniam tradidit deus noſter in manum noſtram inimicum noſtrum, vaſtatorem regionum noſtrarum, quíque multiplicavit occiſos noſtros.
25 Et cùm læto eſſent corde, dixerunt, Accerſite Samſonem, *ut* ſaltet coram nobis. Accerſiverunt ergò Samſonem è carcere, & cùm ſaltáſſet coram eis, ſtatuerunt eum inter columnas.
26 Dixit enim Samſon puero qui tenebat manum ejus, Dimitte me, & da mihi palpandum columnas quibus innixa eſt domus, ut innitar eis.
27 Porrò domus illa referta erat viris & mulieribus, ibíque aderant omnes tyranni Paleſtinorum, & ſuper tectum aderant circiter tria millia virorum ac mulierum ſpectantium Samſonem ſaltantem.
28 Et invocavit Samſon Dominum, ac dixit, Quæſo Domine Deus, memento mei, & corrobora me hâc tantùm vice Deus, ut vindictam ſumam à Paleſtinis pro duobus oculis meis.
29 Apprehendens itaque Samſon duas columnas quibus domus illa fulciebatur, & alteri dexterâ ſuâ, alteri ſiniſtrâ ſuâ innixus,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * فلما رأت دليلا انه قد اظهر لها كلما في قلبه * ارسلت فدعت رؤساء اهل فلسطين
وقالت لهم * اصعدوا الآن * فانه اظهر لي كل ما في قلبه * فصعد اليها رؤساء اهل فلسطين *
19 واصعدوا معهم الفضة * وانامته على حجرها * ودعت الحاجم * وحلق خصل شعر منه * فبدأ
20 ان تضعف قوته * وفارقه حيله * فانبهته وقالت له * شمسون اعداوك هجموا عليك وانتبه
من نومه فقال * اخرج واصنع بهم كما فعلت * وكما كنت اصنع كل مرة * ولم يعلم ان
21 قوة الرب قد فارقته * فاخذوه اهل فلسطين * واكحلوه بالنار فاعموا عينيه * وشدوه
22 بالسلاسل * واتوا به غزة * وحبسوه في السجن * وجعلوا في السجن رحا يطحن بها * وبدأ
23 شعر رأسه ينبت * فاما رؤساء اهل فلسطين * فاجتمعوا ليذبحوا ذبيحة عظيمة لداغون
24 25 الههم * وقالوا * قد دفع الاهنا عدونا في يدنا * الذي اخرب ارضنا واكثر قتلانا * فلما
اكلوا وشربوا وطابت انفسهم قالوا * ادعوا شمسون ليرقص بين ايدينا * فدعوا شمسون
26 من السجن * ورقص بين ايديهم * واقاموه بين اعمدة البيت * فقال شمسون للصبي
الذي كان يقوده * ارخي يدي ودعني اسند بالاعمدة التي البيت عليها * حتى اتوكأ
27 عليها * وكان البيت ممتليا من الرجال والنساء * وكان فوق سطح البيت اكثر من
28 ثلاثة الف من الرجال والنساء ينظرون الى شمسون اذا رقص * ودعى شمسون الرب وقال *
اطلب اليك يا ربي والاهي ان تذكرني * وقويني هذه المرة يا رب * لانتقم من اهل فلسطين
29 نقمة عيني * واخذ شمسون بيديه العمودين الذين في الوسط الثابت عليهما البيت * وتوكأ
عليهما * واخذ احدهما بيمينه والآخر بشماله *

18 *Cùm ergò vidiſſet Dalila quòd aperuiſſet illi quicquid habebat in animo ſuo, mittens vocavit principes Philiſtæorum, & dixit ad eos, Aſcendite modò, nam indicavit mihi quicquid habebat in animo ſuo: ſic aſcenderunt ad eam principes Philiſtæorum, & tulerunt ſecum pecuniam.*
19 *Illa autem ſomnum inducens ei ſuper ſinum ſuum, tonſorem advocavit, qui cùm raſiſſet cincinnos comæ ipſius ab eo, cœperunt debilitari vires ejus, & receſſit ab eo robur ipſius.*
20 *Tum excitans eum, dixit illi, Samſon, hoſtes tui irruunt in te: quare expergiſcens à ſomno ſuo, dixit; Egrediar, agámque cum eis ut jam egi, & ut facere ſolebam cunctis vicibus: neſciebat enim quòd virtus Domini receſſiſſet ab eo.*
21 *Apprehenderunt igitur eum Philiſtæi, ignémque (*ſtilo oculis ejus, ut ſolet collyrium,*) applicantes, excæcārunt oculos ejus, tum catenis ligantes eum perduxerunt ad Gazam; & carcere detinentes eum, poſuerunt in carcere molam quâ moleret.*
22 *Cœperant autem creſcere capilli capitis ejus.*
23 *Verùm principes Philiſtæorum congregati ſunt ad immolandum ſacrificium magnum Dagoni deo ſuo,*
24 *Dicentes; Jam tradidit deus noſter in manum noſtram hoſtem noſtrum, qui terram noſtram deſtruxerat, & occiſos noſtros multiplicaverat.*
25 *Et cùm edíſſent ac bibiſſent hilaríque eſſent animo, dixerunt; Vocemus Samſonem ut ſaltet in præſentia noſtra: ſic evocârunt Samſonem è carcere, quem cùm ſaltâſſet in præſentia eorū, collocârunt inter columnas domûs.*
26 *Et dixit Samſon ad puerum qui ducebat eum, Dimitte manus meas, & ſine me complecti columnas quib' ſuſtentatur domus, ut innitar eis.*
27 *Erat autem illa domus plena viris & mulieribus, erántque ſuper tecta domûs pluſquam tria millia virorum ac mulierum ſpectantium Samſonem ſaltantem.*
28 *Vocavitque Samſon Dominum, & ait; Precor te O Domine & Deus meus, ut recorderis mei; & corrobora me hâc vice O Domine, ut ſumam de Philiſtæis ultionem oculorum meorum.*
29 *Et apprehendens Samſon manibus ſuis duas columnas intermedias quibus ſuſtinebatur domus, innixus eſt eis, tenuítque unam dexterâ ſuâ, alteram ſiniſtrâ,*

se inclinavit & :Pelistæis cum mea anima Moriatur :Simson Dixitque
30 ויאמר שמשון תמות נפשי עם־פלשתים ויט
qui populum omnem super & ,satrapas super domus cecidítque ,robore in
בכח ויפל הבית על־הסרנים ועל־כל־העם אשר־
quos quàm multi,ipsum moriendo in fecit mori quos ,mortui Fueruntque :ea in
בו ויהיו המתים אשר המית במותו רבים מאשר
,ejus patris domus omnis &,ej' fratres descenderūt Et.sua vita in fecit mori
31 המית בחייו : וירדו אחיו וכל־בית אביהו
inter & Sorhah inter eum sepelierunt & ascenderunt & ,eum tulerunt &
וישאו אתו ויעלו ויקברו אותו בין צרעה ובין
Israel judicavit ipse Et.sui patris Manoach sepulchro in ,Esthaol
אשתאול בקבר מנוח אביו והוא שפט את־ישראל
.annis viginti
עשרים שנה :

CAP. XVII. יז

:suæ matri Dixitq; .Michaiehu ej' nomē &,Ephraim monte de vir fuit Et
1 ויהי־איש מהר־אפרים ושמו מיכיהו : 2 ויאמר לאמו
dixisti etiā & ,adjurasti tu & ,tibi sit captum quod argentum centū & Mille
אלף ומאה הכסף אשר לקח־לך ואתי אלית וגם אמרת
:ej' mater dixit Et.illud accepi ego,mecum argentum ecce ,meis auribus in
באזני הנה־הכסף אתי אני לקחתיו ותאמר אמו
argenteos centum & mille reddidit Et .Domino mi fili Benedictus
ברוך בני ליהוה : 3 וישב את־אלף־ומאה הכסף
argentum sanctificavi Sanctificando :ejus mater Dixitque .suæ matri
לאמו ותאמר אמו הקדש הקדשתי את־הכסף
nunc & :conflatile & sculptile faciendum ad meo filio mea manu de Dño
ליהוה מידי לבני לעשות פסל ומסכה ועתה
ejus mater cepitque :suæ matri argentum reddidit Et .tibi illud restituam
אשיבנו לך : 4 וישב את־הכסף לאמו ותקח אמו
,conflatile & sculptile illud fecit &,argētario illud dedit &,argentum ducentos
מאתים כסף ויתנהו לצורף ויעשהו פסל ומסכה
Fecitque .deorum domus ei ,Michah vir Et .Michaiehu domo in fuit &
ויהי בבית מיכיהו : 5 והאיש מיכה לו בית אלהים ויעש
ei fuit &,suis filiis de unius manum implevit &,Theraphim & superhumerale
אפוד ותרפים וימלא את־יד אחד מבניו ויהי־לו
rectum vir :Israel in rex non illis diebus In .sacerdotem in
לכהן : 6 בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר
familia de Jehudah Bethlechem de puer fuit Et.faciebat suis oculis in
בעיניו יעשה : 7 ויהי־נער מבית לחם יהודה ממשפחת
civitate de vir abiit Et .ibi peregrinabatur ipse &,Levita ipse &,Jehudah
יהודה והוא לוי והוא גר־שם : 8 וילך האיש מהעיר
Venitque .invenisset ubicunque peregrinandum ad,Jehudah Bethlechem de
מבית לחם יהודה לגור באשר ימצא ויבא
ei Dixitque .suum iter faciendū ad,Michah domū ad usq;Ephraim montem
הר־אפרים עד־בית מיכה לעשות דרכו : 9 ויאמר־לו
,Jehudah Bethlechem de Ego:Levita eā ad Dixitque ?venies Unde :Michah
מיכה מאין תבוא ויאמר אליו לוי אנכי מבית לחם יהודה
:Michah ei Dixitque .invenero ubicunque peregrinandū ad vadens ego &
10 ואנכי הלך לגור באשר אמצא : ויאמר לו מיכה
decem tibi dabo ego &:sacerdotē in & patrē in mihi esto &,me apud Mane
שבה עמדי והיה־לי לאב ולכהן ואנכי אתן־לך עשרת
.Levita ivit &:tuum victū & ,vestimentorum ordinem & ,dies in argenteos
כסף לימים וערך בגדים ומחיתך וילך הלוי :
unus tanquam ei puer fuit Et .viro cum manere Levita voluit Et
11 ויואל הלוי לשבת את־האיש ויהי הנער לו כאחד
adolescens sibi fuit & ,Levitæ manum Michah implevit Et.suis filiis de
12 מבניו : וימלא מיכה את־יד הלוי ויהי־לו הנער
cognovi Nunc :Michah Dixitque .Michah domo in fuit &,sacerdotē in
13 לכהן ויהי בבית מיכה : ויאמר מיכה עתה ידעתי
sacerdotem in Levita mihi fuit quia ;mihi Dominus benefaciet quod
כי־ייטיב יהוה לי כי היה־לי הלוי לכהן :

Versio VUL. LAT.

30 Ait; Moriatur anima mea cum Philisthiim. Concussísq; fortiter columnis, cecidit dom' super omnes principes, & cæterā multitudinē quæ ibi erat: multóq; plures interfecit moriens, quàm antè viv' occiderat. 31 Descendentes autē fratres ejus & universa cognatio tulerūt corpus ejus, et sepelierūt inter Saraa et Esthaol in sepulchro patris sui Manue: judicavítq; Israel viginti annis.

CAP. XVII.

1 Fuit eo tempore vir quidā de monte Ephraim nomine Michas, 2 Qui dixit matri suæ; Mille & centū argenteos, quos separaveras tibi, & super quibus me audiente juraveras, ecce ego habeo, & apud me sunt. Cui illa respondit, Benedictus fili' meus Dño. 3 Reddidit ergò eos matri suæ, quæ dixerat ei; Consecravi et vovi hoc argentū Dño, ut de manu mea suscipiat fili' me', et faciat sculptile atq; conflatile: & nunc trado illud tibi. 4 Reddidit igitur eos matri suæ, quæ tulit ducentos argenteos, & dedit eos argentario, ut faceret ex eis sculptile atq; conflatile, quod fuit in domo Michæ. 5 Qui ædiculā quoq; in ea deo separavit, & fecit ephod, & theraphim, id est, vestē sacerdotalē, et idola: implevítq; unius filiorum suorū manum, & fact' est ei sacerdos. 6 In diebus illis non erat rex in Israel: sed unusquisque, quod sibi rectū videbatur, hoc faciebat. 7 Fuit quoq; alter adolescens de Bethlehē Juda, ex cognatione ej': erátq; ipse Levites, & habitabat ibi. 8 Egressúsq; de civitate Bethlehē, peregrinari voluit ubicunq; sibi commodum reperisset. Cúmque venisset in montē Ephraim, iter faciens, & declinásset parumper in domum Michæ, 9 Interrogat' est ab eo unde venisset. Qui respondit, Levita sum de Bethlehē Juda, & vado ut habitē ubi potuero, et utile mihi esse pspexero. 10 Dixítq; Michas; Mane apud me, & esto mihi parens ac sacerdos: dabóq; tibi per annos singulos decē argenteos, ac vestem duplicē, & quæ ad victum sunt necessaria. 11 Acquievit, & mansit apud hominē, fuítq; illi quasi unus de filiis. 12 Implevítq; Michas manum ejus, et habuit puerū sacerdotē apud se, 13 Nunc scio, dicens, quod benefaciet mihi De' habenti Levitici generis sacerdotem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ εἶπε Σαμψὼν, Ἀποθανέτω (π) ψυχή μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. (ρ) καὶ ἐβάσταξεν ἐν ἰσχύϊ καὶ ἔπεσεν ὁ οἶκος ἐπὶ (σ) τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῷ. (τ) καὶ ἦσαν οἱ τεθνηκότες οὓς ἐθανάτωσε Σαμψὼν ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, πλείους (υ) ἢ οὓς ἐθανάτωσεν ἐν τῇ 31 ζωῇ αὐτοῦ. Καὶ κατέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, (φ) καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἔλαβον αὐτόν· καὶ ἀνέβησαν καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἀναμέσον Σαραὰ καὶ ἀναμέσον Ἐσθαὸλ ἐν τῷ τάφῳ Μανωὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσιν ἔτη.

30 Et dixit Sampson; Moriatur anima mea cū alienigenis. Et sustulit in fortitudine: et cecidit domus super principes, et super omnē populū, qui in ea. Et fuerūt mortui, quos mortificavit Sampson in morte sua, plures quā quos mortificavit in vita sua. 31 Et descenderūt fratres ej', et dom' patris ej', et tulerūt eū. Et ascenderūt, et sepelierunt eū inter Saraa, et inter Esthaol, in sepulchro Manoe patris ejus. Et ipse judicavit Israel viginti annis.

MS.A. (π) ἡ ψυχή (ρ) καὶ ἔκλινεν ἐν (σ) τοὺς σατράπας, καὶ (τ) καὶ ἐγένοντο οἱ (υ) ὑπὲρ οὓς (φ) καὶ πᾶς ὁ

Κεφ. ιζ'.

1 Καὶ (α) ἐγένετο ἀνὴρ (β) ἀπὸ ὄρους Ἐφραὶμ, 2 καὶ ὄνομα αὐτῷ (γ) Μιχαίας. Καὶ εἶπε τῇ μητρὶ αὐτοῦ, (δ) Οἱ χίλιοι καὶ ἑκατὸν οὓς ἔλαβες ἀργυρίου σεαυτῇ, καί με ἠράσω, καὶ προσεῖπας ἐν ὠσί μου, Ἰδοὺ τὸ ἀργύριον παρ' ἐμοὶ, ἐγὼ ἔλαβον αὐτό. καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, (ε) Εὐλογητὸς ὁ υἱός μου τῷ κυρίῳ. 3 Καὶ ἀπέδωκε τοὺς χιλίους καὶ ἑκατὸν τοῦ ἀργυρίου τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, (ζ) Ἁγιάζουσα ἡγίασα τὸ ἀργύριον τῷ κυρίῳ ἐκ τῆς χειρός μου (η) τῷ υἱῷ μου τοῦ ποιῆσαι γλυπτὸν καὶ χωνευτὸν, καὶ νῦν 4 ἀποδώσω αὐτό σοι. Καὶ ἀπέδωκε τὸ ἀργύριον τῇ μητρὶ αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ διακοσίους (θ) ἀργυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ (ι) ἀργυροκόπῳ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ χω-5 νευτόν· καὶ (κ) ἐγενήθη ἐν οἴκῳ Μιχαία. Καὶ ὁ οἶκος Μιχαία αὐτῷ οἶκος θεοῦ. καὶ ἐποίησεν (λ) ἐφὼδ καὶ θεραφίν· καὶ ἐπλήρωσε τὴν χεῖρα ἀπὸ ἑνὸς υἱῶν αὐτοῦ, καὶ (μ) ἐγένετο αὐτῷ εἰς 6 ἱερέα. (ν) Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ· ἀνὴρ (ξ) τὸ εὐθὲς ἐν 7 ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει. Καὶ (ο) ἐγενήθη νεανίας ἐκ Βηθλεὲμ δήμου (π) Ἰούδα, καὶ αὐτὸς 8 Λευΐτης, καὶ (ρ) αὐτὸς παρῴκει ἐκεῖ. Καὶ ἐπορεύθη ὁ (σ) ἀνὴρ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς πόλεως Ἰούδα παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐὰν εὕρῃ τόπῳ· καὶ ἦλθεν ἕως ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ἕως οἴκου (τ) Μιχαία τοῦ ποιῆ-9 σαι (†) ὁδὸν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ (υ) Μιχαίας, Πόθεν ἔρχῃ; καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Λευΐτης (φ) εἰμὶ ἐκ Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ ἐγὼ πορεύομαι (χ) 10 παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐὰν εὕρω τόπῳ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ (ψ) Μιχαίας, Κάθου μετ' ἐμοῦ, καὶ (ω) γίνου μοι εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα, καὶ ἐγὼ δώσω σοι δέκα ἀργυρίου (α) εἰς ἡμέραν, καὶ στολὴν ἱματί-11 ων, καὶ τὰ πρὸς ζωήν σου. Καὶ ἐπορεύθη ὁ Λευΐτης, καὶ ἤρξατο παροικεῖν παρὰ τῷ ἀνδρί. καὶ ἐγενήθη (β) ὁ νεανίας αὐτῷ ὡς εἷς ἀπὸ υἱῶν 12 αὐτοῦ. Καὶ (γ) ἐπλήρωσε Μιχαίας τὴν χεῖρα τοῦ Λευΐτου, καὶ (δ) ἐγένετο αὐτῷ εἰς ἱερέα, καὶ (ε) ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ (ζ) Μιχαία. Καὶ εἶπε (η) 13 Μιχαίας, Νῦν ἔγνων ὅτι (θ) ἀγαθυνεῖ μοι κύριος, ὅτι (ι) ἐγένετό μοι ὁ Λευΐτης εἰς ἱερέα.

CAP. XVII.

1 Et fuit vir de mōte Ephræm: 2 et nomē ei (a) Michæas. Et dixit matri suæ; Mille, et centum, (b) quos accepisti argenti tibi ipsi, et (c) me maledictis adjurâsti, et etiam dixisti in auribus meis; ecce argentum apud me: ego accepi illud. Et dixit mater ejus, Benedict' fili' me' Domino. 3 Et reddidit mille, et centū argenti matri suæ. Et dixit mater ej'; (d) Sanctificās sanctificavi argentū Domino de manu mea (e) filio meo ad faciendum sculptile, et fusile: Et nunc 4 reddā illud tibi. Et reddidit argētū matri suæ. Et sumpsit mater ejus ducentos argenti: et dedit illud (f) argentario: & fecit ipsum sculptile, et fusile. Et fuit in domo 5 Michææ. Et domus Michææ, ipsi dom' Dei: Et fecit Ephod et Theraphim. Et implevit manum (g) unius de filiis suis: et factus est ei 6 in sacerdotē. In diebus autē illis nō erat rex in Israel: (h) vir, quod 7 rectū in oculis suis, faciebat. Et fuit adolescēs de Bethleem de populo Juda, et ipse Levita: et hic 8 incolebat ibi. Et ivit vir de Bethlē civitate Juda ad incolendū, in quocunq; invenisset loco: et venit usq; ad montem Ephræm, et usq; ad domū Michææ ad faci-9 endū iter suum. Et dixit ei Michæas, Unde venis? et dixit ad eum, Levita sum de Bethleē Juda: et ego vado ad incolendum, in 10 quocunq; loco invenero. Et dixit ei Michæas, Sede mecū: et sis mecum in patrē, et in sacerdotē: et ego dabo tibi decē argēti in diē, et stolā vestimentorum, et ea quæ 11 ad vitā tuā. Et ivit Levita, & cœpit incolere apud virū. Et fact' est adolescens ei, sicut unus de 12 filiis ejus. Et implevit Michæas manum Levitæ: et factus est ei in sacerdotem: et fuit in domo Mi-13 chææ. Et dixit Michæas, Nunc cognovi, quia benefaciet mihi Dominus; quoniam factus est mihi Levita in sacerdotem.

MS.A. (α) ἐγενήθη (β) ἐξ (γ) Μιχά. (δ) Χιλίους καὶ ἑκατὸν, ἀργυρίου τοὺς λημφθέντας σοι, καὶ ἐξώρκισας, καὶ εἶπας ἐν τοῖς ὠσίν μου, (ε) Εὐλογημένος ὁ (ζ) Ἁγιασμῷ ἡγίασα (η) κατὰ μόνας τοῦ ποιῆσαι γλυπτὸν, καὶ νῦν ἐπιστρέψω αὐτά σοι, καὶ ἀποδώσω σοι αὐτό. (θ) τοῦ ἀργυρίου, (ι) τῷ χωνευτῇ, (κ) ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά. Καὶ ὁ * ἀνὴρ Μιχὰ αὐτῷ (λ) ἐφὼδ καὶ θεραπείν· καὶ ἐνέπλησεν τὴν χεῖρα ἑνὸς τῶν υἱῶν (μ) ἐγενήθη εἰς (ν) Ἐν τῷ (ξ) τὸ ἀγαθὸν ἐν (ο) ἐγένετο παιδάριον ἐκ (π) Ἰούδα, ἐκ τῆς συγγενείας Ἰούδα, καὶ αὐτὸς (ρ) αὐτὸς (σ) ἀνὴρ ἐκ τῆς πόλεως Ἰούδα Βηθλεὲμ παροικεῖν οὗ ἐὰν εὕρῃ· καὶ ἐγενήθη εἰς ὄρος Ἐφραίμ, ἕως (τ) Μιχὰ (†) τὴν ὁδὸν (υ) Μιχά, (φ) ἐγώ εἰμι ἐκ Βηθλεὲμ δήμου Ἰούδα, ἐκ τῆς συγγενείας Ἰούδα, (χ) παροικεῖν οὗ ἐὰν εὕρω. Καὶ (ψ) Μιχά, (ω) γενοῦ (α) εἰς ἡμέρας, καὶ ζεῦγος ἱματίων, καὶ πρὸς τὸ ζῆν σου. (β) αὐτῷ τὸ παιδάριον ὡς εἷς τῶν υἱῶν (γ) ἐνέπλησεν Μιχὰ (δ) ἐγενήθη αὐτῷ τὸ παιδάριον εἰς (ε) ἦν ἐν (ζ) Μιχά. (η) Μιχά, (θ) ἠγαθοποίησέν με (ι) ἐγενήθη μοι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 ואמר שמשון תמות נפשי עם פלשתאי ונגד בחילא ונפל ביתא על טורניא ועל כל עמא
31 די ביה והוו קטיליא די קטל במותיה סגיאין מדי קטל בחיוהי : ונחתו אחוהי וכל בית
אבוהי ונטלוהי וסקו וקברו יתיה בין צרעה ובין אשתאול בקבורת מנוח אבוהי
והוא דן ית ישראל עסרין שנין : יז
1 והוה גברא מטורא דבית אפרים ושמיה מיכיהו : 2 ואמר לאמיה אלף ומאה סלעין
דכסף דאתנסיבו ליך ואת קיימת ואף אמרת קדמי הא כספא עמי אנא נסיבתיה ואמרת אמיה
3 אמירא ברי קדם יי : ואתיב ית אלף ומאה סלעין דכסף לאמיה ואמרת אמיה
אקדשא אקדישית ית כספא קדם יי מן ידי לברי למעבד צלם ומתכא וכען אתיבניה ליך :
4 ואתיב ית כספא לאמיה ונסיבת אמיה מאתן סלעין דכסף ויהבתנון לצורפא ועבדיה
5 צלם ומתכא והוה בבית מיכיהו : וגברא מיכה הוה ליה בית טעותא ועבד אפוד וצלמנין וקריב
6 ית קורבן חד מבנוהי והוה ליה לכומרא : ביומיא האינון לית מלכא בישראל גבר
7 דכשר בעינוהי עביד : והוה עולימא מבית לחם יהודה מזרעית יהודה והוא ליואה והוא
8 תמן : ואזל גברא מקרתא מבית לחם יהודה לאתותבא באתר דישכח ואתא לטורא דבית
9 אפרים עד בית מיכה למעבד ארחיה : ואמר ליה מיכה מנן את אתי ואמר ליה ליואה
10 אנא מבית לחם יהודה ואנא אזיל לאתותבא באתר דאשכח : ואמר ליה מיכה תיב עמי והוי
לי לאב ולכהן ואנא אתן לך עסר סלעין דכסף לזמן יומין וזוג דלבושין ופרנסתך ואזל
11 ליואה : וצבי ליואה למתב עם גברא והוה עולימא ליה כחד מבנוהי : 12 וקריב מיכה ית
13 קורבן ליואה והוה ליה עולימא לכהין והוה בבית מיכה : ואמר מיכה כען ידענא ארי
אוטיב יי לי ארי הוה לי ליואה לכומרא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

30 Et dixit Simson: Moriatur anima mea cum Pelisthæis: & traxit in virtute, & cecidit domus super tyrannos, & super omnem populum qui cum eo: & fuerunt occisi quos occidit in morte sua, multi ab iis quos occi-31 dit in vita sua. Et descenderunt fratres ejus, & omnis domus patris ejus, & tulerunt eum, & ascenderunt & sepelierunt eum inter Sargha & inter Esthaol in sepulchro Manoahh patris sui: & ipse judicavit Israel viginti annis.

CAP. XVII.

1 Et fuit vir de monte *domus* Ephraim; & nomen ejus Michaihu. Et 2 dixit matri suæ: Mille & centum zzileghin argenti, quod acceptum est tibi, et tu jurâsti, & etiam dixisti ante me, Ecce argentum mecum; ego accepi illud: et dixit mater ejus: Benedictus filius meus ante Dñm. 3 Et reddidit mille et centum zzileghin argenti matri suæ: et dixit mater ejus: Sanctificare sanctificavi argentū ante Dñm ex manu mea filio meo ad 4 faciendum simulachrum & fusum; et nunc reddam id tibi. Et reddidit argentum matri suæ: et accepit mater ejus ducentos zzileghin argenti, et dedit illud redemptori, et fecit illud simulachrum et fusum: & fuit in do-5 mo Michah. Et vir Michah illi domus erroris: et fecit ephod et similitudines, et obtulit oblationem unius ex filiis suis, et fuit illi *Chomara*. 6 In dieb' illis non erat rex in Israel: vir quod rectum in oculis suis, faciet. 7 Et fuit adolescens ex Beth-lehhem Jehuda de prosapia Jehuda, et ipse Levita, et ipse hospes ibi. 8 Et venit vir ex urbe sua ex Beth-lehhem Jehuda ad hospitandū in loco quem inveniet: et venit ad montem domus Ephraim 9 usq; domū Michah ad faciendum viam suam. Et dixit ei Michah: Unde tu veniens? et dixit illi: Levita ego ex Beth-lehhem Jehuda, et ego ambulans 10 ad hospitandū in loco quem inveniam. Et dixit ei Michah: Sede mecum, et sis mihi patri et sacerdoti; et ego dabo tibi decē zzileghin argenti ad vicē 11 temporis, et par vestimentorū, et alimentū tuum: et ivit Levita. Et voluit Levita ad sedendū cum viro; & fuit adolescens illi ut un' ex filiis illius. 12 Et obtulit Michah oblationē Levitæ; et fuit illi adolescens sacerdoti, et fuit in domo Michah. 13 Et dixit Michah: Nunc cognovi q benefecit Dñs mihi; nam fuit mihi Levita *Chomara*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

30 * Ait Samson, Moriatur anima mea cum Palestinis: traxítq; *eas* robore suo, & corruit domus illa super tyrannos, & super universum populum qui erat in ea: ita fuerunt mortui qui perierunt in morte Samsonis, plures iis qui perierāt in vita ipsius. 31 Deinde descendentes omnes fratres ej', & universa domus patris ej', ascenderunt et sepelierunt eum inter Sadaam et inter Estuael, in sepulchro Menuh patris ejus. Et ipse judicaverat Israelem viginti annis.

CAP. XVII.

1 Fuit præterea vir quidā de monte Aphrem, cuj' nomen Micha. 2 Hic dixit matri suæ, Mille & centum argenteos qui surrepti sunt tibi, & *pro quibus* tu execrata es, & audiente me locuta es; illam *inquam* pecuniam ego surripui. Et ait mater ejus, Benedict' sit filius me' à Dño. 3 Restituit ergò mille & centū illos argenteos matri suæ. Dicebat enim mater ej', Cōsecrando consecraveram pecuniā illā Dño de manibus filii mei, ut facerē simulachrū sculptile ac fusile; ideò restitue eam mihi. 4 Cùm itaq; restituisset pecuniā matri suæ, accepit mater ej' ducentos argenteos, dedítq; aurifici, qui fecit simulachrū sculptile ac fusile, & *positum* fuit in domo Michæ. 5 Vir enim ille Micha habebat fanū deorū, fecerátq; ephod & palliū, & consecraverat unū de filiis suis, ut esset ei sacerdos. 6 In diebus illis non erat rex in Israele: proinde unusquisque quod sibi placebat, faciebat. 7 Fuit autem juvenis quidam ex Beth-lehem Juda, cuj' nomen Levi, quique morabatur illic. 8 Vir iste profectus de civitate illa, *nempe* de Beth-lehem Juda, ut habitaret ubicunq; *locum* inveniret, pervenit ad montem Aphrem, usque ad domū Michæ, animo conficiendi iter suum. 9 Et dixit ei Micha, Unde venis? Respondit ei, Levita sum de Beth-lehem Juda, & vado habitatū ubicunq; possim. 10 Ait illi Micha, Maneas apud me, & esto mihi ut pater & sacerdos, & dabo tibi decem argenteos singulis dieb', & vestimenta tua, & alimoniā tuam. 11 Abiit ergò Levi, & cōsensit manere apud virū illū, factúsque est ei juvenis ille quasi unus ex filiis ejus. 12 Tum perfectā reddidit Micha manum Levitæ illius, factúsq; est ei sacerdos, & cōmoratus est domi Michæ. 13 Et dixit Micha, Nunc novi favere mihi Dominum, quandoquidem Levita factus est mihi sacerdos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وقال شمسون تهلك نفسي مع اعداي اهل فلسطين وجذبهما بقوته فسقط البيت على روساء
31 اهل فلسطين وعلى جميع الشعب * وكان الموتى الذين ماتوا بموت شمسون اكثر من الذين
قتلهم في حياته * ونزل اخوته وجميع اهل بيته فحملوه واصعدوه ودفنوه بين صرعا واسطول في
قبر منوح ابيه * وهو كان يقضي لبني اسرايل فقضاهم عشرين سنة * الفصل السابع عشر *
1 * وكان من بعد ذلك رجل من جبل افرام اسمه ميخا * فقال لامه الالف مثقال الفضة والماية
2 مثقال الذي اخذت لك وحلفني وقلبي وانا اسمعك انها ذهبت منك تلك الفضة انا اخذتها
3 قالت امه بارك الله عليك يا ابني * ورد على امه الالف والمية مثقال الفضة فقالت امه قدست
4 الفضة التي اخذت من يد ابني للرب لاجعلن منها صنما مسبوكا منقوشا ولا اردها الي * واخذت
5 امه مايتين من الفضة واعطت الصايغ وعمل لها صنما مسبوكا منقوشا وصار الصنم في بيت
6 ميخا * وكان ميخا قد افرد في منزله بيتا لله وعمل الجبة والبرد التي تلبس الاحبار وقدس احد
بنيه فصار له حبرا * وفي تلك الايام لم يكن لبني اسرايل ملك وكان كل انسان منهم يعمل
7 ما يحب * وخرج فتى من بيت لحم قرية يهودا اسمه لاوي وكان يسكن في بيت لحم * فانصرف
8 الرجل من قريته ليطلب مسكنا موافقا فانتهى الى جبل افرام وصار الى بيت ميخا قصد طريقه
9 * فقال له ميخا من اين اقبلت فقال له انا رجل لاوي من بيت لحم قرية يهودا خرجت لاطلب
10 11 مسكنا موافقا * فقال له ميخا اسكن عندي وتكون لي ابا وحبرا وانا اجري عليك كل
12 يوم عشر مثاقيل واكسوك واطعمك * فرضي لاوي ان يسكن مع الرجل فصار الفتى
13 عنده كاحد بنيه * واكمل ميخا يدي لاوي برتبة الاحبار ومكث في بيت ميخا * وقال
ميخا الان علمت ان الرب قد احسن الي انه قد صار لي حبرا من اللاويين

30 Et ait Samson, Pereat anima mea cum hostibus meis Philistæis: & traxit illas fortitudine suâ, ceciditque domus illa super principes Philistæorum & super universum populū. Fuerunt itaq; mortui qui occubuerunt moriente Samsone, plures iis quos vivens interfecerat. 31 Descenderuntq; fratres ejus et tota familia ipsius, et tulerunt eum, & asportantes eum sepelierunt inter Saraam & Estol in monumento Manuh patris ejus. Is autem judicaverat Israelitarum causas viginti annis.

CAP. XVII.

1 Fuit postbæc vir quidam de monte Aphrem, nomine Micha, 2 Qui dixit ad matrem suam, Mille sicli argentei et centum sicli qui capti fuerant tibi, quósque juraveras & audiente me dixeras à te periisse, illud argentum ego accepi. Dixit mater ejus, Benedicat tibi Deus fili mi. 3 Cumq; restituisset matri suæ mille et centum illos siclos argenteos, dixit mater ejus; Argentum quod suscepi de manu filii mei, Domino offero, ut faciā ex eo idolum fusile sculptile, nec convertam illud 4 in usum meum. Accipiens ergò mater ejus ducentos argenteos, dedit aurifici, qui fabricavit ei idolum fusum sculptum; & statutum fuit idolum illud in domo Michæ. 5 Et verò Micha destinaverat in domicilio suo ædem Deo, feceratque tunicam ac thoracem quibus induuntur sacerdotes, & sacraverat unum è filiis suis, erátque illi sacerdos. 6 In illis autem diebus non habebant Israelitæ regem, et quilibet eorum faciebat quod libebat. 7 Et egressus est adolescens de Beth-lehem civitate Juda, cujus nomen erat Levi, quiq; degebat in Beth-lehem: 8 Migravit inquam vir iste de civitate sua, quæsitum habitationem idoneam; & cùm pervenisset ad montem Aphrem, recepit se domum Michæ scopum itineris sui. 9 Cui dicente Michâ, Unde venisti? respondit ei, Homo sum Levita ex Beth-lehem civitate Juda egressus quæsitum habitationem commodam. 10 Dixit ad eum Micha, Commorare apud me, erísque mihi pater et sacerdos, et ego impendam tibi quotidiè decem siclos, & vestitum victūmque tibi præbebo. 11 Libuit ergò Levi commorari cum viro, fuitque adolescens ille apud eum tanquam unus ex filiis ejus. 12 Perfecitque Micha manus Levi in officio sacerdotali, et mansit domi Michæ. 13 Dixitque Micha, Nunc scio Deum benefacere mihi, eo quod mihi factus sit sacerdos è Levitis.

ספר שופטים: יח

CAP. XVIII. יח

Danitica tribus illis diebus in & :Israel in rex non illis diebus In

1 בימים ההם אין מלך בישראל ובימים ההם שבט הדני

ad usq; sibi ceciderat non quia ,habitandum ad hæreditatem sibi quærens

מבקש לו נחלה לשבת כי לא נפלה לו עד

filii Miseruntque :in hæreditate in Israel tribuum medio in ipsum diem

היום ההוא בתוך שבטי ישראל בנחלה׃ וישלחו בני 2

roboris filios viros suis finibus de viros quinque sua familia de Dan.

דן ממשפחתם חמשה אנשים מקצותם אנשים בני חיל

eam investigandum ad &,terrā pedibus explorandū ad,Esthaol de & ,Sorhah de

מצרעה ומאשתאל לרגל את הארץ ולחקרה

Ephraim montē venerūt Et .terram explorate ,Ite :eos ad dixeruntq;

ויאמרו אלהם לכו חקרו את הארץ ויבאו הר אפרים

,Michah domus cum Ipsi .ibi pernoctarunt & ;Michah domum ad usq;

עד בית מיכה וילינו שם׃ המה עם בית מיכה 3

,illuc declinaverunt & ,Levitæ adolescentis vocem agnoverunt ipsi &

והמה הכירו את קול הנער הלוי ויסורו שם

quid & hic in faciens tu quid & ?huc te adduxit Quis :ei dixeruntq;

ויאמרו לו מי הביאך הלם ומה אתה עשה בזה ומה

:Michah mihi fecit Et sicut & hæc Sicut :eos ad Dixitque hic tibi

לך פה׃ ויאמר אלהם כזה וכזה עשה לי מיכה 4

me ? Ite ;ei Dixeruntq; sacerdotem in ei fui & ,me conduxit mercede &

וישכרני ואהיה לו לכהן׃ ויאמרו לו שאל נא 5

ambulantes nos qua ,nostra via prosperabitur an sciemus & ,Deo in

באלהים ונדעה התצליח דרכנו אשר אנחנו הלכים

,vestra via Dñi Ante .pace in Ite :sacerdos eis Dixitque ea super

עליה׃ ויאמר להם הכהן לכו לשלום נכח יהוה דרככם 6

,Lais in venerunt & ,viri quinque abierunt Et .ea in ambulabitis qua

אשר תלכו בה׃ וילכו חמשת האנשים ויבאו לישה 7

quiete ad manentem ejus interiori in qui populum viderunt &

ויראו את העם אשר בקרבה יושבת לבטח

verbum pudefacientem non & ;confidentem & quiescentē,Sidoniorum judicii juxta

כמשפט צידנים שקט ובטח ואין מכלים דבר

homini cum & Sidoniis à ipsi longinqui & cohibitionem possidens terra in

בארץ יורש עצר ורחוקים המה מצידנים ודבר אין

:Esthaol & ,Sorhah in suos fratres ad venerunt Et .homine cum eis

להם עם אדם׃ ויבאו אל אחיהם צרעה ואשתאל 8

Surge :dixerunt Et ?vos Quid :eorum fratres eis dixeruntque

ויאמרו להם אחיהם מה אתם׃ ויאמרו קומה 9

valde bona ecce & ,terram vidimus quia ;eos super ascendamus &

ונעלה עליהם כי ראינו את הארץ והנה טובה מאד

possidendum ad veniendum ad ,eundum ad pigri sitis Ne ?tacentes vos &

ואתם מחשים אל תעצלו ללכת לבא לרשת

,confidentem populum ad intrabitis ,vestro venire Secundum .terram

את הארץ׃ כבאכם תבאו אל עם בטח 10

locum ,vestra manu in Deus eam dedit quia ,manibus lata terra &

והארץ רחבת ידים כי נתנה אלהים בידכם מקום

inde sunt profecti Et .terra in quæ ,rei omnis defectus ibi non quo

אשר אין שם מחסור כל דבר אשר בארץ׃ ויסעו משם 11

accincti viri sexcenti ,Esthaol de & ,Sorhah de ,Danita familia de

ממשפחת הדני מצרעה ומאשתאל שש מאות איש חגור

Chiriathiharim in sunt castrametati &,ascenderunt Et .belli vasis

כלי מלחמה׃ ויעלו ויחנו בקרית יערים 12

,Dan Machaneh ipsum locum ad vocaverunt Idcirco :Jehudah in

ביהודה על כן קראו למקום ההוא מחנה דן

transierunt Et .Chiriathiharim post ecce ,hanc diem ad usque

13 עד היום הזה הנה אחרי קרית יערים׃ ויעברו

.Michah domum ad usque veneruntque :Ephraim montem inde

משם הר אפרים ויבאו עד בית מיכה׃

Versio VUL. LAT.

CAP. XVIII.

1 In diebus illis non erat rex in Israel, & tribus Dan quærebat possessionē sibi, ut habitaret in ea: usque ad illum enim diem inter cæteras tribus sortē non acceperat. 2 Miserunt ergò filii Dan, stirpis & familiæ suæ quinq; viros fortissimos de Saraa & Esthaol, ut explorarent terrā, et diligenter inspicerent: dixerúntq; eis; Ite, & considerate terrā. Qui cùm pergentes venissent in montē Ephraim, et intrâssent domū Michæ, requieverūt ibi: 3 Et agnoscentes vocem adolescentis Levitæ, utentésq; illius diversorio, dixerunt ad eum; Quis te huc adduxit? quid hic agis? quam ob causam huc venire voluisti? 4 Qui respondit eis; Hæc & hæc præstitit mihi Michas, et me mercede conduxit, ut sim ei sacerdos. 5 Rogaverunt autē eum, ut consuleret Dñm, ut scire possent, an prospero itinere pergerent, et 6 res haberet effectum. Qui respondit eis; Ite in pace: Dñs respicit viam vestrā, & iter quò 7 pergitis. Euntes igitur quinq; viri venerunt Lais: viderúntq; populum habitantē in ea absq; ullo timore, juxta consuetudinem Sidoniorū, securū et quietum, nullo ei penitꝰ resistente, magnarúmq; opum, & procul à Sidone atque à cunctis homi- 8 nibus separatū. Reversique ad fratres suos in Saraa et Esthaol, & quid egissent sciscitantibus 9 responderunt; Surgite, ascendamꝰ ad eos: vidimꝰ enim terram valdè opulentā & uberē: nolite negligere, nolite cessare: eamus, & possideamꝰ eam, nul- 10 lus erit labor. Intrabimꝰ ad securos, in regionem latissimam, tradétq; nobis Dñs locum, in quo nullꝰ rei est penuria, eorum quæ gignuntur in terra. 11 Profecti igitur sunt de cognatione Dan, id est, de Saraa & Esthaol, sexcenti viri accincti 12 armis bellicis, Ascendentésq; manserunt in Cariathiarim Judæ: qui locus, ex eo tempore, Castrorū Dan nomen accepit, & est post tergū Cariathiarim. 13 Inde transierunt in montem Ephraim. Cúmque venissent ad domum Michæ,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

Κεφ. ιη'.

1 Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις (α) ἡ φυλὴ Δὰν ἐζήτει ἑαυτῇ κληρονομίαν (β) κατοικῆσαι, ὅτι οὐκ ἐνέπεσεν αὐτῇ ἕως (γ) τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐν μέσῳ φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κληρονομία. 2 Καὶ (δ) ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ Δὰν (ε) ἀπὸ δήμων αὐτῶν πέντε ἄνδρας (ζ) υἱοὺς δυνάμεως, (η) ἀπὸ Σαραὰ καὶ ἀπὸ Ἐσθαὸλ τοῦ κατασκέψασθαι τὴν γῆν καὶ ἐξιχνιάσαι αὐτήν. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς, Πορεύεσθε καὶ (θ) ἐξιχνιάσατε τὴν γῆν. καὶ (ι) ἦλθον ἕως ὄρους Ἐφραὶμ ἕως οἴκου (κ) Μιχαία· καὶ ηὐλίσθησαν αὐτοὶ ἐκεῖ 3 ἐν οἴκῳ Μιχαία, Καὶ αὐτοὶ ἐπέγνωσαν τὴν φωνὴν τοῦ νεανίσκου τοῦ Λευίτου, καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ. καὶ εἶπαν αὐτῷ, (λ) Τίς ἤνεγκέν σε ὧδε; καὶ σὺ 4 τί ποιεῖς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ; καὶ τί σοι ὧδε; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, (μ) Οὕτω καὶ οὕτως ἐποίησέ μοι (ν) Μιχαίας, καὶ ἐμισθώσατό με, καὶ (ξ) ἐγενόμην αὐτῷ εἰς ἱερέα. 5 Καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ἐπερώτησον δὴ ἐν τῷ θεῷ, καὶ γνωσόμεθα εἰ (ο) εὐοδωθήσεται ἡ ὁδὸς ἡμῶν, ἐν ᾗ ἡμεῖς πορευόμεθα ἐν 6 αὐτῇ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἱερεύς, (π) Πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. ἐνώπιον κυρίου ἡ ὁδὸς ὑμῶν, (ρ) ἐν 7 ᾗ πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πέντε ἄνδρες, (σ) καὶ ἦλθον εἰς Λαισά· καὶ εἶδον τὸν λαὸν (τ) τὸν ἐν μέσῳ αὐτῆς καθήμενον ἐπ' ἐλπίδι, ὡς κρίσις Σιδωνίων ἡσυχάζουσα, καὶ οὐκ ἔστιν διατρέπων ἢ καταισχύνων λόγον ἐν τῇ γῇ, κληρονόμος ἐκπιέζων θησαυρούς, καὶ μακράν εἰσι Σιδωνίων, καὶ λόγον οὐκ ἔχουσι πρὸς ἄνθρωπον. 8 Καὶ ἦλθον οἱ πέντε ἄνδρες πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν εἰς Σαραὰ καὶ Ἐσθαόλ, (υ) καὶ εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν, Τί ὑμεῖς κάθησθε; καὶ 9 εἶπαν, Ἀνάστητε, καὶ ἀναβῶμεν (φ) ἐπ' αὐτούς, ὅτι εἴδομεν τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὴ σφόδρα, καὶ ὑμεῖς (χ) ἡσυχάζετε. μὴ ὀκνήσητε τοῦ (ψ) πορευθῆναι, καὶ εἰσελθεῖν τοῦ κληρονομῆσαι τὴν γῆν. 10 (ω) Καὶ ἡνίκα ἐὰν ἔλθητε, εἰσελεύσεσθε πρὸς λαὸν ἐπ' ἐλπίδι, καὶ ἡ γῆ πλατεῖα, ὅτι ἔδωκεν αὐτὴν ὁ θεὸς ἐν χειρὶ ὑμῶν· τόπος (α) ὅπου οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ὑστέρημα παντὸς ῥήματος (β) τῶν ἐν τῇ 11 γῇ. Καὶ ἀπῆραν ἐκεῖθεν (γ) ἀπὸ δήμων τῶν Δὰν (δ) ἀπὸ Σαραὰ (ε) καὶ ἀπὸ Ἐσθαὸλ ἑξακόσιοι ἄνδρες (ζ) ἐζωσμένοι σκεύη παρατάξεως. 12 Καὶ ἀνέβησαν καὶ (η) παρενέβαλον ἐν Καριαθιαρὶμ ἐν Ἰούδα· διὰ τοῦτο ἐκλήθη (θ) ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ, Παρεμβολὴ Δάν, ἕως τῆς ἡμέρας 13 ταύτης· ἰδοὺ (ι) ὀπίσω Καριαθιαρίμ. (κ) Καὶ παρῆλθον ἐκεῖθεν ὄρος Ἐφραίμ, καὶ ἦλθον ἕως οἴκου (λ) Μιχαία.

CAP. XVIII.

1 In diebꝰ illis non erat rex in Israel. Et in diebus illis tribꝰ Dan quærebat sibi hæreditatem ad habitandū: quia nō ceciderat ei usq; in diem illam in medio tribuū filiorum Israel hæreditas. 2 Et miserūt filii Dan de populis suis quinq; viros filios virtutis, de Saraa, et de Esthaol ad considerandā terrā, et investigandā eā. Et dixerūt ad eos; Ite et investigate terrā. Et venerūt usq; ad montē Ephraem, usq; ad domū Michææ. (a) Et manserunt ipsi illic in domo Michææ: 3 Et ipsi agnoverunt vocem adolescentis Levitæ, et declinaverunt illuc. Et dixerunt ei; Quis attulit te huc? et tu quid facis in loco hoc? Et quid tibi hîc? 4 Et dixit ad eos, Sic, et sic fecit mihi Michæas: et mercede conduxit me: et factus sum ei in sacerdotem. 5 Et dixerunt ei; Interroga nunc in Deo: et cognoscemus, si prosperabitur via nostra, in qua nos imus in ea. 6 Et dixit eis sacerdos, Ite in pace. Coram Domino via vestra, in qua pergitis in ea. 7 Et perrexerunt quinq; viri, et venerunt in Laisa: & viderunt populum, qui in medio ejus, sedentem in spe, sicut est judicium Sidoniorum, (b) quiescens, & non est deterrens, vel confundens verbum in terra, possessor exprimens thesauros: et procul sunt à Sidoniis: et non habent verbum ad hominē. 8 Et venerunt quinq; viri ad fratres suos in Saraa, et Esthaol: et dixerunt fratribus suis, Quid vos sedetis? 9 Et dixerunt, Surgite, & ascendamus super eos: quoniā vidimus terrā, et ecce bona valdè: et vos quiescitis. Ne torpeatis ire, & intrare ad hæreditandā terram. 10 Et quandocunq; venietis; intrabitis ad populū in spe; et terra lata: quoniam dedit eam Deus in manu vestra: locus, ubi non est ibi inopia omnis verbi eorum quæ in terra. 11 Et promoverūt inde de populis Dan à Saraa, & ab Esthaol sexcenti viri accincti vasis belli. 12 Et ascenderunt, et castrametati sunt in Cariathiarim in Juda. Propter hoc vocatum est in loco illo, Castra Dan usq; in diem hanc: ecce post Cariathiarim. 13 Et præterierunt inde montem Ephræm: et venerunt usq; ad domum Michææ.

MS.A. (α) ἐζήτει ἡ φυλὴ τοῦ Δὰν (β) τοῦ κατοικεῖν, (γ) τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἐμ μέσῳ φυλῶν Ἰσραὴλ (δ) ἐξαπέστειλαν (ε) ἐκ τῶν συγγενειῶν αὐτῶν (ζ) ἀπὸ μέρους αὐτῶν υἱοὺς (η) ἐξ Ἀραὰ καὶ Ἐσθαὸλ (θ) ἐξερευνήσατε τὴν (ι) παρεγένοντο εἰς ὄρος (κ) Μειχὰ καὶ κατέπαυσαν ἐκεῖ. αὐτῶν ὄντων παρὰ τῷ οἴκῳ Μειχά, Καὶ αὐτοὶ ἐπέγνωσαν τὴν φωνὴν τοῦ παιδαρίου τοῦ νεωτέρου τοῦ Λευίτου, (λ) Τίς ἤγαγέν σε ὧδε; καὶ τί ποιεῖς ἐνταῦθα; καὶ τί σοί ἐστιν ὧδε; (μ) Οὕτως καὶ (ν) Μειχά, (ξ) ἐγενήθην (ο) κατευοδοῖ ἡ ὁδὸς ἡμῶν, ἣν ἡμεῖς πορευόμεθα ἐπ' αὐτῆς. (π) Πορεύεσθε εἰς εἰρήνην. (ρ) καθ' ἣν ὑμεῖς πορεύεσθε (σ) καὶ παρεγένοντο εἰς (τ) τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ καθήμενον ἐν ἐλπίδι κατὰ τὴν σύγκρισιν τῶν Σιδωνίων, ἡσυχάζοντας ἐν ἐλπίδι, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ῥῆμα ἐν τῇ γῇ, ὅτι μακράν εἰσι ἀπὸ Σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ Συρίας. Καὶ παρεγένοντο οἱ πέντε (υ) καὶ ἔλεγον αὐτοῖς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, Τί (φ) ἐπ' αὐτούς, ὅτι εἰσήλθαμεν καὶ ἐνεπεριεπατήσαμεν ἐν τῇ γῇ ἕως Λαισά, καὶ εἴδομεν τὸν λαὸν τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ ἐν ἐλπίδι κατὰ σύγκριμα τῶν Σιδωνίων, καὶ μακρὰν ἀπέχοντες ἐκ Σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ Συρίας. Ἀλλὰ ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς, ὅτι εὑρήκαμεν τὴν γῆν, (χ) σιωπᾶτε. μὴ (ψ) πορευθῆναι, τοῦ ἐλθεῖν καὶ κατακληρονομῆσαι (ω) Ἡνίκα ἂν εἰσέλθητε, ἥξετε πρὸς λαὸν πεποιθότα, καὶ ἡ γῆ εὐρύχωρος, ὅτι παρέδωκεν (α) οὗ οὐκ (β) ὅσα ἐν (γ) ἐκ συγγενείας τοῦ (δ) ἐκ (ε) καὶ Ἐσθαὸλ (ζ) περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικά. Καὶ (η) παρενεβάλοσαν (θ) τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, (ι) κατόπισθεν (κ) Παρῆλθαν ἐκεῖθεν καὶ ἦλθαν ἕως τοῦ ὄρους (λ) Μειχά.

תרגם יונתן Targum JONATHAN.

יח

1 ביומיא האנון לית מלכא בישראל וביומיא האנון שבטא דבית דן בען להון אחסנתא
2 למתב ארי לא אתפלגת להון עד יומא ההוא מגו שבטיא דישראל באחסנא׃ ושלחו
בני דן מזרעיתהון חמשא גוברין מקצתהון גברין בני חילא מצרעה ומאשתאול לאללא
ית ארעא ולמבדקא ואמרו להון אזילו בדוקו ית ארעא ואתו לטורא דבית אפרים עד
3 בית מיכה ובתו תמן׃ אנון עם ביתא דמיכה ואנון אשתמודעו ית קל עולימא ליואה וזרו
4 לתמן ואמרו ליה מן איתך הלכא ומא את עביד הכא ומא לך בדין׃ ואמר להון כדין
5 וכדין עבד לי מיכה ואגרני והוית ליה לכומרא׃ ואמרו ליה שאיל כען במימרא דיי
6 ונידע התצלח אורחנא די אנחנא אזלין עלה׃ ואמר להון כהנא אזילו לשלם
7 אתקין יי אורחתכון די תהכון בה׃ ואזלו חמשא גוברין ואתו ללישׁ וחזו ית עמא די
בגוה יתבין לרוחצן כהלכת צידונאי דשקטין ושרן לרוחצן ולית דמנזק פתגמא בארעא
8 ירותין זעירין ורחיקין אנון מצידונאי ופתגם לית להון עם אנש׃ ואתו לות אחיהון
9 צרעה ואשתאול ואמרו להון אחוהון מה אתון׃ ואמרו קומו ונסק עליהון ארי חזינא ית
ארעא והא טבא לחדא ואתון שתקין לא תתרשלון למיזל למעל למירת ית ארעא׃
10 כמיתיכון תעלון לות עמא דשרן לרוחצן וארעא פתיות ידין ארי מסרה יי בידיכון
11 אתרא דלית תמן חסרן כל מדעם די בארעא׃ ונטלו מתמן מזרעית דן מצרעה
12 ומאשתאול שית מאה גברין מזרזין במני קרבא׃ וסליקו ושרו בקרית יערים בארעא
דבית יהודה על כן קרו לאתרא ההוא משרית דן עד יומא הדין הא הוא אחורי קרית
13 יערים׃ ועברו מתמן לטורא דבית אפרים ואתו עד בית מיכה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XVIII.

1 In diebꝰ illis non erat rex in Israel: & in diebꝰ illis tribus domus Dan quærentes sibi possessionem ad habitandū, quoniam non divisa est usq; ad diem illam in medio tribuū Israel in possessione. 2 Et miserunt filii Dan ex prosapia sua quinq; viros de partibꝰ suis, viros filios virtutis ex Szargha et ex Esthaol, ad explorandū terram, & ad rimandum: & dixerunt eis: Ambulate rimamini terram; & venerunt ad montem domꝰ Ephraim usq; domum Michah, & pernoctarunt ibi. 3 Illi cum domo Michah & illi agnoverunt vocem adolescentis Levitæ, & diverterunt eò, & dixerunt ei: Quis adduxit te huc? & quid tu faciens hîc, & quid tibi in hoc? 4 Et dixit illis: Sic & sic fecit mihi Michah, & conduxit me, & *fui* ei *Chomara*. 5 Et dixerunt illi: Pete nunc in dicto Dñi, & sciemus an prosperabit viam nostram qua nos ambulantes super ea. 6 Et dixit illis sacerdos: Ambulate ad pacem, stabilivit Dñs viam vestram qua ibitis in ea. 7 Et ambulaverunt quinque viri, & venerunt ad Lais; & viderunt populum qui in ea, sedentes ad confidentiam juxta morem Szidoneorum, qui quiescentes & manentes ad confidentiam, & non est qui noceat verbum in terra: possessores parvi, & remoti illi à Szidoneis, & verbum non est illis cum homine. 8 Et venerunt ad fratres suos Szargah & Esthaol, 9 & dixerunt illis fratres eorum: Quid vos? Et dixerunt: Surgite & ascendemus super eos; nam vidimus terram, & ecce bona valdè: & vos siletis, non negligatis ad eundum, ad intrandum, ad hæreditandum terram. 10 Ut venire vos, intrabitis ad populū qui manentes ad confidentiā, & terra latitudo manuū; nam tradidit eam Dñs in *manus vestras*; locū quo non est ibi penuria omnis cujusquā ꝗ in terra. 11 Et elevaverunt inde de prosapia Dan 12 ex Szargah & ex Esthaol, sexcenti viri armati in vasis belli. Et ascenderunt & manserunt in Kirjath-Jegharim in terra domꝰ Juda: propter sic vocarunt locū illum Castrū Dan usq; diem hanc: ecce ipse retro Kirjath-Jegharim. 13 Et transierūt inde ad montē domꝰ Ephraim, & venerūt usq; ad domūMichah.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܘܩܠܐ * ܝܚ *
1 ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܠܝܬ ܗܘܐ ܡܠܟܐ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ.
ܘܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܫܒܛܐ ܕܕܢ ܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܡܢܬܐ ܠܡܥܡܪ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܬܦܠܓܬ
2 ܗܘܬ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܗܘ. ܝܪܬܘܬܐ ܒܝܢܬ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܕܪܘ ܒܢܝ̈ ܕܢ ܡܢ
ܫܪܒܬܗܘܢ. ܚܡܫܐ ܓܒܪ̈ܝܢ ܡܢ ܨܕܥܐ ܘܡܢ ܐܫܬܐܘܠ. ܠܡܐܠܠ ܐܪܥܐ ܘܠܡܒܚܢܗ̇.
ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܒܨܘ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܘ ܠܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܠܒܝܬ ܡܝܟܐ. ܘܒܬܘ
3 ܬܡܢ. * ܗܢܘܢ ܥܡ ܡܝܟܐ. ܘܐܫܬܘܕܥܘ ܠܩܠܗ ܕܥܠܝܡܐ ܠܘܝܐ. ܘܣܛܘ ܠܘܬܗ ܬܡܢ.
4 ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܡܢܘ ܐܝܬܝܟ ܠܗܪܟܐ. ܘܡܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ ܗܪܟܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ
5 ܘܗܟܢܐ ܥܒܕ ܠܝ ܡܝܟܐ. ܘܐܓܪܢܝ. ܘܗܘܝܬ ܠܗ ܠܟܘܡܪܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܫܐܠ ܠܢ
6 ܠܡܪܝܐ. ܘܢܕܥ ܐܢ ܡܨܠܚܐ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠܝܢܢ ܠܗ̇. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܘܡܪܐ. ܙܠܘ
7 ܒܫܠܡܐ. ܘܡܪܝܐ ܢܬܩܢ ܐܘܪܚܟܘܢ ܕܐܙܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ̇. * ܘܐܙܠܘ ܚܡܫܐ ܓܒܪ̈ܝܢ ܠܠܝܫ.
ܘܚܙܘ ܠܥܡܐ ܕܝܬܒ ܒܓܘܗ̇. ܕܝܬܒܝܢ ܒܢܝܚܐ. ܐܝܟ ܢܡܘܣܐ ܕܨܝܕܢܝܐ. ܫܠܝܢ ܘܫܩܝܛܝܢ.
ܘܠܝܬ ܕܡܚܒܠ ܒܐܪܥܐ. ܘܪܚܝܩܝܢ ܘܦܪܝܫܝܢ. ܘܡܣܬܪܩܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܨܝܕܢܝܐ. ܘܡܠܬܐ ܠܝܬ
8 ܠܗܘܢ ܥܡ ܐܢܫ. * ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܐܚܝܗܘܢ ܠܨܕܥܐ ܘܠܐܫܬܐܘܠ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ
9 ܐܚܝܗܘܢ. ܡܢܐ ܐܢܬܘܢ. * ܘܐܡܪܘ. ܡܢ ܠܝܫ. ܩܘܡܘ ܢܣܩ ܥܠܝܗܘܢ. ܡܛܠ
ܕܚܙܝܢܗ̇ ܠܐܪܥܐ ܕܛܒܐ ܗܝ. ܘܐܢܬܘܢ ܠܐ ܬܬܡܗܡܗܘܢ. ܠܡܐܙܠ ܠܡܥܠ ܘܠܡܐܪܬ
10 ܠܗ̇ ܠܐܪܥܐ. * ܟܕ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܘܬ ܥܡܐ ܕܝܬܒ ܒܫܝܢܐ. ܘܐܪܥܐ ܪܘܝܚܬܐ
11 ܐܝܕܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܫܠܡܗ̇ ܐܠܗܐ ܒܐܝܕܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܚܣܝܪ ܡܕܡ ܒܐܪܥܐ. * ܘܫܩܠܘ ܡܢ
ܬܡܢ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܕܢ. ܡܢ ܨܕܥܐ ܘܡܢ ܐܫܬܐܘܠ. ܫܬܡܐܐ ܓܒܪ̈ܝܢ ܕܐܙܝܢܝܢ ܙܝܢܐ
12 ܩܪܒܐ. * ܘܣܠܩܘ ܘܫܪܘ ܒܩܪܝܬܐ ܢܥܪܝܢ ܕܝܗܘܕܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܘܗܝ ܠܐܬܪܐ ܗܘ .
13 ܡܫܪܝܬܗ ܕܕܢ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܗܐ ܣܝܡܐ ܒܣܬܪ ܩܪܝܬܐ ܢܥܪܝܢ. * ܘܥܒܪܘ ܡܢ ܬܡܢ ܠܛܘܪܐ
ܕܐܦܪܝܡ. ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܡܝܟܐ.

CAP. XVIII.

1 In diebus illis non erat rex in Israële; iisdémque diebus familia Dan quærebat sibi portionem in qua habitaret: non enim divisa fuerat usque ad diem illum hæreditas inter tribus Israelis. 2 Quaprópter mittentes filii Dan ex familia sua quinque viros de Sadaa déque Estuael, ad explorandam & scrutandam terram, dixerunt eis, Ite, pervestigate terram. Qui cùm pervenissent ad montem Aphrem, in domum Michæ, pernoctârunt illic. 3 Cùm essent domi Michæ, agnoverunt vocem juvenis Levi; & divertentes ad eum illuc, dixerunt ad eum, Quid hûc venisti? & quid istic agis? 4 Respondit eis, Sic & sic fecit mihi Micha, & mercede me conduxit, factúsque sum illi sacerdos. 5 Dicunt ei, Consule nobis Dominum, ut sciamus num faustum sit iter quod aggressuri sumus. 6 Ait illis sacerdos, Ite in pace, Dominus disponet iter vestrum quod aggressuri estis. 7 Abierunt ergò quinque illi viri ad Lis, viderúntque populum qui morabatur in ea, tranquillè habitan- 8 tem juxta legem Sidoniorum, tranquillum & quietum; & neminem esse in terra illa perniciosum, néve qui molestiam aut negotium facesseret; præterea eos esse remotos à Sidoniis, nec ullum habere commercium cum quoquam. 9 Redeuntes itaque ad fratres suos in Sadaam & Estuaelem, dixerunt ad eos fratres eorum, Unde venitis? Responderunt, De Lis: surgite modò, ascendamus contra eos; vidimus enim terram esse bonam admodúm: agite ergò, ne cunctemini, néve segnescatis proficisci & ingredi ad possidendam terram. 10 In *ipso* ingressu vestro ingrediemini ad populum opimum & regionem spatiis amplissimam (quandoquidem tradidit eam Deus in manus vestras) nullâque re deficiemini in regione illa. 11 Igitur solventes illinc, *nempe* è Sadaa & Estuaele, sexcenti viri ex familia Dan instrumentis bellicis ar- 12 mati, Ascenderūt, & castra posuerunt in civitate Naarin Judæ (propterea vocaverunt locum illum, Castra Dan, ad hunc usque diem: 13 *&* ecce situs est à tergo civitatis Naarin.) Indéque transeuntes ad montem Aphrem, perrexerunt usque ad domum Michæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثامن عشر * وفي تلك الايام لم يملك على بني اسرايل ملك * وكان 1
اهل قبيلة دان يطلبون ميراثا واسعا * من اجل انه لم يكن المواريث قسمت الي ذلك اليوم
بين اسباط بني اسرايل * فارسل بنو دان من قبيلتهم خمسة رجال من صدعا واستول * ليجسوا 2
الارض ويستخبروها * وقالوا لهم * انطلقوا واستخبروا الارض * فاتوا الي جبل افرام * وصاروا الي بيت
ميخا وباتوا هناك * فلما باتوا في بيت ميخا * عرفوا صوت لاوي الفتي * فمالوا اليه وقالوا * كيف 3
جيت الي هاهنا * وما الذي تصنع هنا * قال لهم * صنع بي ميخا هذا الصنيع الذي ترون * 4
واحسن الي واستاجرني * وصرت له كاهنا * فقالوا له * اطلب لنا * وانظر هل نفلح في الطريق التي 5
نحن متوجهين فيها * قال لهم * سيروا بسلام * الرب يصلح لكم الطريق ويظفركم * وانطلق 6 7
الرجال الخمسة الي اليس * وراوا الشعب الذي كان فيها انهم ساكنون مطمينين * كسنة
الصيدانيين ساكنين مطمينين * وليس من يوذيهم في ارضهم * ولا من يضيق عليهم
ويضطهدهم * وكان موضعهم بعيدا من الصيدانيين * وليس لهم بينهم وبين انسان كلام ولا
عمل * فرجعوا الي اخوتهم الي صدعا واستول * فقال لهم اخوتهم * من اين اقبلتم * قالوا لهم * من 8 9
اليس * قوموا بنا نصعد اليها * لانا رايناها ارضا خصبة صالحة جدا * فلا تفزعوا * ولا تكعوا * ولا
تكسلوا ان تنطلقوا وتدخلوا وترثوا الارض * فانكم تدخلون وتردون على شعب خصب * 10
والارض واسعة جدا * وقد دفعها الرب اليكم * وليس يعوزكم في الارض شي من الاشيا *
* فارتحل اهل قبيلة دان من صدعا ومن استول * ستماية رجل وهم متسلحين بسلاح شاك * 11
* وصعدوا ونزلوا عند قرية العنب التي لبني يهودا * لذلك دعي ذلك الموضع عسكر دان الي اليوم * 12
وهو خلف قرية العنب * وجازوا من هناك الي جبل افرام * وساروا حتى انتهوا الي بيت ميخا * 13

CAP. XVIII.

1 *In illis autem diebus nullus imperabat filiis Israel rex, & gens familiæ Dan quærebant hæreditatem ampliorem, eò quòd nondum distributæ fuissent ad eum usque diem hæreditates inter tribus filiorum Israel.* 2 *Miserunt ergò filii Dan ex familia sua quinque viros è Sadaa & Estol, ut explorarent recognoscerentque terram; & dixerunt ad eos, Ite, recognoscite terram: qui venientes ad montē Aphrem, perrexerunt in domum Michæ, ibique pernoctârunt.* 3 *Et cùm pernoctâssent domi Michæ, agnoverunt vocē Levi adolescentis; & divertentes ad eum, dixerunt; Quomodo hûc venisti? & quid hîc agis?* 4 *Respondit eis, Fecit mihi Micha officium quod videtis, contulit in me beneficium, méque conduxit, et factus sum illi sacerdos.* 5 *Dixerunt ad eum, Postula nobis, & vide num prosperaturi simus in via ad quam missi sumus,* 6 *Respondit eis, Ite in pace, Dominus secundabit vobis iter, & voti compotes reddet.* 7 *Euntes itaque quinque illi viri ad Alis, viderunt populum qui erat in eo, securè habitantem more Sidoniorum, securè inquam habitantem, ac neminem esse in terra ipsorum qui læderet eos, nec qui affligeret aut vexaret eos; regionem quoque ipsorum esse remotam à Sidoniis, nec ullum inter ipsos & quenquam, intercedere sermonem aut negotium.* 8 *Reversi sunt ergò ad fratres suos in Sadaam & Estol, dixerúntque ad eos fratres ipsorum; Unde venitis?* 9 *Dixerunt eis, Ex Alis: surgite, ascendamus ad eam; quoniam vidimus eam esse terram fertilem et optimā: ne timeatis, néve moremini, neq; segnescatis, quin abeatis & ingrediamini, ac possideatis terram illam.* 10 *Nam ingredientes venietis ad populum uberrimum: regio quoque latissima est, jámque tradidit eam vobis Dominus, nec ulla rerum vobis deerit in regione illa.* 11 *Profecta est ergò gens familiæ Dan è Sadaa & Estol, sexcenti viri cuspidatis armis instructi;* 12 *Et ascendentes castra fixerunt prope civitatem uvarum, quæ pertinet ad filios Juda: (propterea vocatus est locus ille, Castra Dan, ad hodiernam usque diem: extat autem locus prædictus à tergo Civitatis uvarum.)* 13 *Indéque transeuntes ad montem Aphrem, processerunt donec pervenissent domum Michæ.*

ספר שופטים : יח

,Lais terram explorandum ad *euntes* viri quinq; *responderunt* Et
14 וַיַּעֲנוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ לַיִשׁ
istis domibus in est quòd nôstis Num :suos fratres ad dixeruntque
וַיֹּאמְרוּ אֶל־אֲחֵיהֶם הַיְדַעְתֶּם כִּי יֵשׁ בַּבָּתִּים הָאֵלֶּה
quid scitote nunc Et ?conflatile & ,sculptile &,Theraphim & *superhumerale*
אֵפוֹד וּתְרָפִים וּפֶסֶל וּמַסֵּכָה וְעַתָּה דְּעוּ מַה־
adolescentis domum ad veneruntque ,illuc declinaverunt Et .faciatis
15 תַּעֲשׂוּ׃ וַיָּסוּרוּ שָׁמָּה וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּית־הַנַּעַר
viri sexcenti Et .*pacem in ei optaverunt* & ;Michah domum Levitæ
16 הַלֵּוִי בֵּית מִיכָה וַיִּשְׁאֲלוּ־לוֹ לְשָׁלוֹם׃ וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ
.Dan filiis de qui ,portæ ostium *stantes sui belli vasis* accincti
חֲגוּרִים כְּלֵי מִלְחַמְתָּם נִצָּבִים פֶּתַח הַשָּׁעַר אֲשֶׁר מִבְּנֵי־דָן׃
;terram explorandum ad *euntes* viri quinque ascenderunt Et
17 וַיַּעֲלוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ
Teraphim & *superhumerale* & ,sculptile *ceperunt* ;illuc sunt ingressi
בָּאוּ שָׁמָּה לָקְחוּ אֶת־הַפֶּסֶל וְאֶת־הָאֵפוֹד וְאֶת־הַתְּרָפִים
viri sexcenti & ,portæ ostium *stans* sacerdos Et .conflatile &
וְאֶת־הַמַּסֵּכָה וְהַכֹּהֵן נִצָּב פֶּתַח הַשַּׁעַר וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ
acceperunt &,Michah domū sunt ingressi isti Et .*belli vasis* accincti
18 הֶחָגוּר כְּלֵי הַמִּלְחָמָה׃ וְאֵלֶּה בָּאוּ בֵּית מִיכָה וַיִּקְחוּ
Dixitque .conflatile & Teraphim & *superhumerale* ,sculptile
אֶת־פֶּסֶל הָאֵפוֹד וְאֶת־הַתְּרָפִים וְאֶת־הַמַּסֵּכָה וַיֹּאמֶר
pone ,Tace :ei Dixeruntque ?*facientes* vos Quid :sacerdos eos ad
19 אֲלֵיהֶם הַכֹּהֵן מָה אַתֶּם עֹשִׂים׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַחֲרֵשׁ שִׂים־
;*patrem in* nobis esto & ,nobiscum *ito* & ,tuum os super tuam manum
יָדְךָ עַל־פִּיךָ וְלֵךְ עִמָּנוּ וֶהְיֵה־לָנוּ לְאָב
aut ,unius viri domus sacerdotem te esse melius *Num* :*sacerdotem in* &
וּלְכֹהֵן הֲטוֹב הֱיוֹתְךָ כֹהֵן לְבֵית אִישׁ אֶחָד אוֹ
cor fuit *bonum* Et ?Israel in familiæ & ,tribus sacerdotem te esse
20 הֱיוֹתְךָ כֹהֵן לְשֵׁבֶט וּלְמִשְׁפָּחָה בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּיטַב לֵב
est ingress° &:sculptile &,Teraphim & ,Ephod *cepitque*,sacerdotis
הַכֹּהֵן וַיִּקַּח אֶת־הָאֵפוֹד וְאֶת־הַתְּרָפִים וְאֶת־הַפֶּסֶל וַיָּבֹא
[illegible] posueruntq; ;abierunt &,se verterunt Et .populi *interius in*
21 בְּקֶרֶב הָעָם׃ וַיִּפְנוּ וַיֵּלֵכוּ וַיָּשִׂימוּ אֶת־הַטַּף וְאֶת
domo à erant hi Ipsi .*suas facies ad pretiosum* & *acquisitionem*
22 הַמִּקְנֶה וְאֶת־הַכְּבוּדָּה לִפְנֵיהֶם׃ הֵמָּה הִרְחִיקוּ מִבֵּית
,sunt *convocati*,Michah *domo cum* qui ,domibus in qui viri & ,Michah
מִיכָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בַּבָּתִּים אֲשֶׁר עִם־בֵּית מִיכָה נִזְעֲקוּ
,Dan filios ad clamaverunt Et .Dan filios *sunt insecuti* &
23 וַיַּדְבִּיקוּ אֶת־בְּנֵי־דָן׃ וַיִּקְרְאוּ אֶל־בְּנֵי־דָן
convocatus es quia ,tibi Quid :Michah ad dixeruntque,suas facies verterunt Et
וַיַּסֵּבּוּ פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ לְמִיכָה מַה־לְּךָ כִּי נִזְעָקְתָּ׃
,sacerdotem & *cepistis* feci quos meos Deos :dixit Et
24 וַיֹּאמֶר אֶת־אֱלֹהַי אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לְקַחְתֶּם וְאֶת־הַכֹּהֵן
?tibi Quid *mihi dicitis* hoc *quid* & ?ultrà mihi quid & ;abistis &
וַתֵּלְכוּ וּמַה־לִּי עוֹד וּמַה־זֶּה תֹּאמְרוּ אֵלַי מַה־לָּךְ׃
,nobiscum tuam vocem facias audire Ne :Dan filii eum ad Dixeruntque
25 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי־דָן אַל־תַּשְׁמַע קוֹלְךָ עִמָּנוּ
,tuam animam *recolligas* & ,animo amari viri vos *in occurrant* fortè ne
פֶּן־יִפְגְּעוּ בָכֶם אֲנָשִׁים מָרֵי נֶפֶשׁ וְאָסַפְתָּה נַפְשְׁךָ
,Michah vidit &:suam viam in Dan *filii* abierunt Et.tuæ domus animam &
26 וְנֶפֶשׁ בֵּיתֶךָ׃ וַיֵּלְכוּ בְנֵי־דָן לְדַרְכָּם וַיַּרְא מִיכָה
ipsi Et .sui domum in est reversus &,se vertit &,se *præ ipsi fortes* quòd
27 כִּי־חֲזָקִים הֵמָּה מִמֶּנּוּ וַיִּפֶן וַיָּשָׁב אֶל־בֵּיתוֹ׃ וְהֵמָּה
;ei fuerat qui ,sacerdotem & ,Michah fecerat quod acceperant
לָקְחוּ אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה מִיכָה וְאֶת־הַכֹּהֵן אֲשֶׁר הָיָה־לוֹ
;confidentem & ;quiescentem populum *super* Lais *super* veneruntque
וַיָּבֹאוּ עַל־לַיִשׁ עַל־עַם שֹׁקֵט וּבֹטֵחַ
.igne in incenderunt urbemque :gladii *ore ad* eos percusserunt &
וַיַּכּוּ אוֹתָם לְפִי־חָרֶב וְאֶת־הָעִיר שָׂרְפוּ בָאֵשׁ׃

Verſio VUL. LAT.

14 Dixerunt quinq; viri, qui priùs miſſi fuerant ad conſiderandā terram Lais, cæteris fratribus ſuis; Nôſtis quòd in domibus iſtis ſit ephod, & theraphim, et ſculptile, atque conflatile: vi- 15 dete quid vobis placeat. Et cùm paululùm declinâſſent, ingreſſi ſunt domū adoleſcentis Levitæ, qui erat in domo Michæ: ſalutaveruntq; eum ver- 16 bis pacificis. Sexcenti autē viri ita ut erant armati, ſtabant 17 ante oſtium. At illi qui ingreſſi fuerant domū juvenis, ſculptile, & ephod, & theraphin, atq; conflatile tollere nitebantur, & ſacerdos ſtabat ante oſtium, ſexcentis viris fortiſſimis haud 18 procul expectantibus. Tulerunt igitur qui intraverāt, ſculptile, ephod, & idola, atq; conflatile. Quibus dixit ſacerdos, 19 Quid facitis? Cui reſponderunt, Tace, & pone digitum ſuper os tuum: veníque nobiſcū, ut habeam° te patrē, ac ſacerdotem. Quid tibi melius eſt, ut ſis ſacerdos in domo unius viri, an in una tribu & familia 20 in Iſrael? Quod cùm audiſſet, acquievit ſermonibus eorum, et tulit ephod, & idola, ac ſculptile, & profectus eſt cum eis. 21 Qui cùm pergerent, & ante ſe ire feciſſent parvulos ac jumenta, & omne quod erat pre- 22 tioſum, Et jam à domo Michæ eſſent procul, viri qui habitabant in ædib° Michæ con- 23 clamantes ſecuti ſunt, Et poſt tergum clamare cœperunt. Qui cùm reſpexiſſent, dixerunt ad Micham, Quid tibi 24 vis? cur clamas? Qui reſpondit; Deos meos, quos mihi feci, tuliſtis, et ſacerdotem, et omnia quæ habeo: & dicitis, Quid ti- 25 bi eſt? Dixerúntq; ei filii Dan; Cave ne ultrà loquaris ad nos, & veniant ad te viri animo concitati, et ipſe cum omni do- 26 mo tua pereas. Et ſic cœpto itinere perrexerūt. Videns autem Michas, quòd fortiores ſe eſſent, reverſus eſt in domū ſu- 27 am. Sexcenti autē viri tulerūt ſacerdotē, et quæ ſuprà dixim°: venerúntque in Lais ad populum quieſcentē atque ſecurum, & percuſſerunt eos in ore gladii: urbémque incendio tradiderunt,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευόμενοι κατασκέψασθαι τὴν γῆν Λαισά, καὶ εἶπαν πρὸς τοὺς (μ) ἀδελφοὺς, Ἔγνωτε ὅτι ἔστιν ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐφὼδ καὶ θεραφὶν καὶ γλυπτὸν καὶ χωνευτόν. καὶ νῦν (ν) γνῶτε ὅ,τι ποιήσετε. 15 Καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ, καὶ (ξ) εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον (ο) τοῦ νεανίσκου τοῦ Λευίτου, εἰς τὸν οἶκον (π) Μιχαία, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν εἰς εἰρήνην. 16 Καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες (ρ) οἱ ἀνεζωσμένοι τὰ σκεύη τῆς παρατάξεως αὐτῶν ἑστῶτες παρὰ 17 θύρας τῆς πύλης, οἱ ἐκ τῶν υἱῶν Δάν. Καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ (σ) πορευθέντες κατασκέψασθαι τὴν (τ) γῆν, καὶ εἰσῆλθον ἐκεῖ εἰς οἶκον Μιχαία, καὶ ὁ ἱερεὺς ἑστώς. 18 Καὶ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ (υ) ἐφὼδ καὶ τὸ θεραφὶν καὶ τὸ χωνευτόν. (φ) καὶ εἶπε πρὸς 19 αὐτοὺς ὁ ἱερεὺς, Τί ὑμεῖς ποιεῖτε; Καὶ εἶπαν (χ) αὐτῷ, Κώφευσον, ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ στόμα σου, (ψ) καὶ δεῦρο μεθ' ἡμῶν, καὶ (ω) γενοῦ ἡμῖν εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα. μὴ (α) ἀγαθὸν εἶναί σε ἱερέα οἴκου ἀνδρὸς ἑνὸς, ἢ (β) γενέσθαι σε ἱερέα φυλῆς (γ) καὶ οἴκου εἰς 20 δῆμον Ἰσραήλ; Καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία τοῦ ἱερέως, καὶ ἔλαβε τὸ (δ) ἐφὼδ καὶ τὸ θεραφὶν καὶ τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ χωνευτὸν, καὶ (ε) 21 ἦλθεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐπέστρεψαν καὶ (ζ) ἀπῆλθον, καὶ ἔθηκαν (η) τὰ τέκνα καὶ τὴν 22 κτῆσιν καὶ τὸ βάρος ἔμπροσθεν αὐτῶν. Αὐτοὶ ἐμάκρυναν ἀπὸ οἴκου Μιχαία, καὶ ἰδοὺ (θ) Μιχαίας καὶ οἱ ἄνδρες (ι) οἱ ἐν ταῖς οἰκίαις ταῖς μετὰ οἴκου Μιχαία ἐβόησαν, καὶ κατελάβοντο 23 τοὺς υἱοὺς Δάν. Καὶ ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ Δὰν τὸ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν τῷ Μιχαίᾳ, 24 Τί ἐστί σοι, ὅτι ἐβόησας; Καὶ εἶπε (κ) Μιχαίας, Ὅτι τὸ γλυπτόν μου, ὃ ἐποίησα, ἐλάβετε, καὶ τὸν ἱερέα, καὶ (λ) ἐπορεύθητε· καὶ τί μοι ἔτι; καὶ τί τοῦτο λέγετε πρὸς μὲ, Τί κρά- 25 ζεις; Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν οἱ υἱοὶ Δὰν, Μὴ ἀκουσθήτω δὴ (μ) φωνή σου μεθ' ἡμῶν, μήποτε (ν) συναντήσωσιν ἡμῖν ἄνδρες πικροὶ ψυχῇ, καὶ (ξ) προσθήσουσι ψυχήν σου, καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ 26 οἴκου σου. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Δὰν εἰς (ο) ὁδὸν αὐτῶν. καὶ εἶδε (π) Μιχαίας, ὅτι δυνατώτεροί εἰσιν ὑπὲρ αὐτόν· καὶ ἐπέστρεψεν εἰς 27 τὸν οἶκον αὐτοῦ. (ρ) Καὶ οἱ υἱοὶ Δὰν ἔλαβον ὃ ἐποίησε Μιχαίας, καὶ τὸν ἱερέα ὃς ἦν αὐτῷ, καὶ ἦλθον (σ) ἐπὶ Λαισά, ἐπὶ λαὸν ἡσυχάζοντα καὶ (τ) πεποιθότα ἐπ' ἐλπίδι· καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ τὴν πόλιν (υ) ἐνέπρησαν ἐν πυρί,

Et reſponderunt quinque viri euntes conſiderare terram Laiſa: et dixerunt ad fratres ſuos; Nôſtis, quia eſt in domo hac Ephod, & Theraphim, & ſculptile, & fuſile? Et nunc intelligite, quid facietis. 15 Et declinaverunt indè, et intraverunt in domum adoleſcentis Levitæ, in domum Michææ: et interrogaverunt eum in pace. 16 Et ſexcenti viri, qui erant accincti vaſis belli ſuis, ſtantes apud januas portæ: qui erant de filiis Dan. 17 Et aſcenderunt quinq; viri, qui iverant conſiderare terram, & intraverunt illuc in domum Michææ. Et ſacerdos ſtans. 18 Et ſumpſerunt ſculptile, & Ephod, & Theraphin, & fuſile. Et dixit ad eos ſacerdos, Quid vos facitis? 19 Et dixerunt ei, Taceto: pone manum tuā ſuper os tuum, & veni nobiſcum: et eſto nobis in patrem, & in ſacerdotem. Nunquid eſt bonum eſſe te ſacerdotem domûs viri unius, an fieri te ſacerdotem tribûs et domûs in populo Iſrael? 20 Et factum eſt bonum cor ſacerdotis, et ſumpſit Ephod, & Theraphin, & ſculptile, & fuſile: & venit in medio populi. 21 Et reverterunt, & abierunt, & poſuerunt filios, & poſſeſſionem, & (c) quod pretioſum, ante ſe. 22 Ipſi elongaverant à domo Michææ: et ecce Michæas, & viri qui in domibus, quæ cum domo Michææ, clamaverunt, & aſſequuti ſunt filios Dan. 23 Et converterunt filii Dan faciem ſuam: & dixerunt Michææ; Quid eſt tibi, quia clamaſti? 24 Et dixit Michæas; Quoniam ſculptile meū quod feci, tuliſtis, et ſacerdotem: & iviſtis. Et quid mihi ultrà? Et quid hoc dicitis ad me, Quid clamas? 25 Et dixerunt ad eum filii Dan, Non audiatur nunc vox tua nobiſcum: ne fortè occurrant vobis viri amari animo: et (d) apponent animam tuam, et animam domûs tuæ. 26 Et iverunt filii Dan in viam ſuam. Et vidit Michæas, quia potentiores ſunt ſuper ipſum: & revertit in domū ſuā. 27 Et filii Dan tulerunt, quod fecerat Michæas et ſacerdotem, qui erat ei: & venerunt ſuper Laiſa, ſuper populum quieſcentem, & confidentem in ſpe. Et percuſſerunt eos in ore gladii: et civitatē incenderunt in igni:

MS.A. (μ) ἀδελφοὺς αὐτῶν, Εἰ οἴδατε ὅτι ἐν τοῖς οἴκοις τούτοις ἐφοὺδ (ν) γνῶτε, τί ποιήσετε. (ξ) εἰσήλθοσαν (ο) τοῦ παιδαρίου τοῦ (π) Μιχὰ, καὶ ἠσπάσαντο αὐτόν. Καὶ (ρ) περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικὰ αὐτῶν ἐστηλωμένοι παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος οἱ ἐκ (σ) πορευόμενοι (τ) γῆν, ἐπιβάντες ἐκεῖ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν (υ) ἐφοὺδ (φ) καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστηλωμένος παρὰ τῇ θύρᾳ τοῦ πυλῶνος, καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικά. καὶ οὗτοι εἰσῆλθον εἰς οἶκον Μιχὰ, καὶ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ ἐφοὺδ καὶ τὸ θεραφὶν καὶ τὸ χωνευτόν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς (χ) πρὸς αὐτὸν, (ψ) καὶ ἐλθὲ μεθ' (ω) ἔσῃ ἡμῖν (α) βέλτιον εἶναί (β) γενέσθαι (γ) καὶ συγγενείας ἐν Ἰσραήλ; (δ) ἐφοὺδ (ε) εἰσῆλθεν (ζ) ἀπῆλθαν, (η) τὴν πανοικίαν καὶ τὴν κτῆσιν αὐτοῦ τὴν ἔνδοξον ἔμπροσθεν αὐτῶν. Αὐτῶν δὲ μεμακρυνκότων ἀπὸ τοῦ οἴκου Μιχὰ, (θ) Μιχὰ (ι) ὁ λαὸς οἱ ὄντες ἐν τοῖς οἴκοις οἱ σὺν τῷ οἴκῳ μετὰ Μιχὰ ἔκραζον κατόπισθεν Δὰν, καὶ ἐβόησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς Δάν. Καὶ ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ Δαν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν πρὸς Μιχὰ, Τί ἐστίν σοι, (κ) Μιχὰ, (λ) ἀπήλθατε· καὶ τί ἐμοὶ ἔτι; καὶ τοῦτο λέγεταί μοι, Τί τοῦτο κράζεις; Καὶ εἶπον (μ) ἡ φωνή (ν) ἀπαντήσωσιν (ξ) προσθήσεις τὴν ψυχήν (ο) τὴν ὁδὸν (π) Μιχὰ, ὅτι ἰσχυρότεροί εἰσιν αὐτοῦ· καὶ ἐξένευσεν καὶ ἀνέστρεψεν εἰς (ρ) Καὶ αὐτοὶ ἔλαβον ὅσα ἐποίησεν Μιχὰ, (σ) ἕως Λαισὰ, (τ) πεποιθότα· καὶ ἐπάταξαν (υ) ἐνέπρησαν, Καὶ οὐκ ἔστιν ἐξαιρούμενος,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ואתיבו חמשא גובריא דאזלו לאללא ית ארעא ליש ואמרו לאחוהון הידעתון
ארי אית בבתיא האלין איפוד ודמאין ופסלא ומתכא וכען דעו מה תעבדון׃
15 16 וזרו לתמן ועלו לבית עולימא ליואה בית מיכה ושאילו ליה לשלם׃ ושית מאה גברין
17 מזרזין במני קרביהון קימין במעלנא דתרע דמשבט בני דן׃ וסליקו חמשא גבריא
דאזלו לאללא ית ארעא עלו לתמן ונסיבו ית צלמנא וית איפודא וית דמאין
18 וית מתכא וכהנא קאם במעלנא דתרעא ושית מאה גברא דמזרזין במני קרבא׃ ואלין עלו
לבית מיכה ונסיבו ית צלם איפודא וית דמאין וית מתכא ואמר להון כהנא מה אתון
19 עבדין׃ ואמרו ליה שתוק שוי ידך על פומך ואזיל עמנא והוי לנא לאב
ולכהין הטב דתהי משמש לבית גברא חד או דתהי כהין לשבטא ולזרעיתא
20 בישראל׃ ושפר לבא דכהנא ונסיב ית איפודא וית דמאין וית צלמא ועאל בגו
21 22 עמא׃ ואתפניאו ואזלו ושויאו ית טפלא וית בעירא וית קנינא קדמיהון׃ אנון ארחיקו
מבית מיכה וגבריא די בבתיא דעם בית מיכה אתכנשו ואדביקו ית
23 בני דן׃ וקרו לבני דן ואחזרו אפיהון ואמרו למיכה מא לך ארי אתכנשתא׃
24 ואמר ית טעותי די עבדית נסבתון וית כהנא ואזלתון ומא לי עוד ומא דין
25 אמרין לי מא לך׃ ואמרו ליה בני דן לא ישתמע קלך עמנא דלמא ישלטון בכון גברין מרירי
26 נפש ותסוף נפשך ונפש אנש ביתך׃ ואזלו בני דן לאורחהון וחזא מיכה ארי תקיפין
27 אנון מניה ואתפני ותב לביתיה׃ ואנון נסיבו ית דעבד מיכה וית כהנא די הוה
ליה ואתו על ליש על עמא דשקטין ויתבין לרחצן ומחונון לפתגם דחרב וית קרתא
אוקידו בנורא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et reſponderunt quinq; viri qui iverunt ad explorandum terram Lais, & dixerunt fratribus ſuis: Num noviſtis quòd eſt in domibus his ephod, & ſimilitudines, *& ſculptile*, & fuſum? & nunc ſcite quid facietis. 15 Et diverterunt eò, & venerunt ad domum adoleſcentis Levitæ ad domum Michah; & rogaverunt eum ad pacem. 16 Et ſexcenti viri armati in vaſis bellorum ſuorum ſtantes ad introitum portæ qui ex *tribu filiorum* Dan. 17 Et aſcenderunt quinq; viri, qui euntes ad explorandum terram, *ingreſſi ſunt* eò; *&* tulerunt ſimulachrum, & ephod, & ſimilitudines & fuſum: & ſacerdos ſtans in introitu portæ, & ſexcenti viri qui armati in vaſis belli. 18 Et illi intraverunt ad domum Michah, & tulerunt ſimulachrum, ephod, & ſimilitudines, & fuſum: & dixit illis ſacerdos; Quid vos facientes? 19 Et dixerunt ei: Tace, pone manum tuam ſuper os tuum; & *ito* nobiſcum, & eſto nobis patri & ſacerdoti: Num bonū quòd ſis miniſtrans domui viri unius, vel ſis miniſtrans ſacerdos tribui & proſapiæ in Iſrael? 20 Et pulchrum fuit cor ſacerdotis, & tulit ephod, & ſimilitudines, & ſimulachrum, & intravit in medio populi. 21 Et reſpexerunt, & iverunt, & poſuerunt parvulos & jumenta, & ſubſtantiam ante ſe. 22 Illi elongaverunt ſe à domo Michah; & viri qui in domibus quæ cum domo Michah, congregati ſunt, & aſſecuti ſunt filios Dan. 23 Et vocaverunt *ad filios* Dan. Et verterunt facies ſuas, & dixerunt Michah, Quod tibi quia congregatus es? 24 Et dixit: Timorem meum quem feci accepiſtis, & ſacerdotem, & ambulaſtis; & quid mihi adhuc? & quid hoc *dicitis* mihi, Quid tibi? 25 Et dixerunt illi filii Dan: Non audiatur vox tua nobiſcum; fortaſſè poteſtatem exercebunt in vobis viri amari animabus, & finiet anima tua & anima hominis domus tuæ. 26 Et iverunt filii Dan ad viam ſuam, & vidit Michah quòd fortes illi ab eo; & reſpexit & rediit ad domum ſuam. 27 Et illi acceperunt quod fecit Michah, & duxerunt ſacerdotem qui fuit ei, & venerunt ad Lais ſuper populum quieſcentes, & manentes ad confidentiam, & percuſſerunt eos ad verbum gladii, & urbem incenderunt in igne.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 * ܘܥܢܘ ܚܡܫܐ ܓܒܪܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܐܠܦ ܐܪܥܐ ܕܠܝܫ. ܘܐܡܪܘ ܠܐܚܝܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܕܐܝܬ ܒܪܡܬܐ ܗܠܝܢ. ܐܦܘܕܐ ܘܦܪܝܣܐ ܘܨܠܡܐ ܓܠܝܦܐ ܘܢܣܝܟܐ. ܘܗܫܐ ܕܥܘ ܡܢܐ
15 ܬܥܒܕܘܢ. * ܘܣܛܘ ܠܬܡܢ ܘܥܠܘ ܠܒܝܬܗ ܕܥܠܝܡܐ ܠܘܝܐ. ܠܒܝܬܗ ܕܡܝܟܐ. ܘܫܐܠܘ
16 ܒܫܠܡܗ. * ܘܫܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܕܐܣܝܪܝܢ ܙܝܢܐ ܕܩܪܒܐ. ܩܝܡܝܢ ܒܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ ܕܡܢ
17 ܒܢܝ ܕܢ. * ܘܣܠܩܘ ܚܡܫܐ ܓܒܪܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܐܠܦ ܐܪܥܐ. ܘܥܠܘ ܠܬܡܢ ܘܢܣܒܘ
ܨܠܡܐ ܘܐܦܘܕܐ ܘܦܪܝܣܐ ܘܢܣܟܐ. ܘܟܗܢܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܒܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ. * ܘܫܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ 18
ܕܐܣܝܪܝܢ ܙܝܢܐ ܕܩܪܒܐ. ܘܥܠܘ ܠܒܝܬܗ ܕܡܝܟܐ. ܘܢܣܒܘ ܨܠܡܐ ܘܐܦܘܕܐ ܘܦܪܝܣܐ
19 ܘܢܣܟܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ. ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܫܬܘܩ. ܣܝܡ
ܐܝܕܟ ܥܠ ܦܘܡܟ ܘܬܐ ܥܡܢ. ܘܗܘܝ ܠܢ ܐܒܐ ܘܟܘܡܪܐ. ܐܝܢܐ ܛܒ ܠܟ. ܕܬܗܘܐ ܟܘܡܪܐ
20 ܠܒܝܬܗ ܕܓܒܪܐ ܚܕ. ܐܘ ܕܬܗܘܐ ܟܘܡܪܐ ܠܫܪܒܬܐ ܘܠܫܒܛܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܦܪ
21 ܠܒܗ ܕܟܘܡܪܐ. ܘܢܣܒ ܨܠܡܐ ܘܐܦܘܕܐ ܘܦܪܝܣܐ. ܘܐܙܠ ܥܡ ܥܡܐ. * ܘܐܬܦܢܝܘ
22 ܘܐܙܠܘ. ܘܐܬܪܟܢܘ ܒܢܝܐ ܘܒܥܝܪܐ ܘܩܢܝܢܐ ܕܡܝܩܪܐ ܩܕܡܝܗܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܪܚܩܘ ܡܢ
ܒܝܬܗ ܕܡܝܟܐ. ܘܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܒܝܬܐ ܕܠܘܬ ܒܝܬܗ ܕܡܝܟܐ. ܩܥܐ. ܘܐܕܪܟ
23 ܠܗܘܢ ܠܒܢܝ ܕܢ. * ܘܩܪܐ ܠܒܢܝ ܕܢ. ܘܐܬܦܢܝܘ. ܘܐܡܪܘ ܠܡܝܟܐ. ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟ ܕܩܥܐ
24 ܐܢܬ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܠܗܝ ܕܥܒܕܬ ܢܣܒܬܘܢ. ܘܐܦ ܠܟܘܡܪܐ ܕܒܪܬܘܢ. ܘܐܙܠܬܘܢ.
25 ܘܡܢܐ ܐܝܬ ܠܝ ܬܘܒ ܕܬܐܡܪܘܢ ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܒܢܝ ܕܢ. ܠܐ
ܬܫܡܥ ܩܠܟ ܠܘܬܢ. ܕܠܡܐ ܢܦܓܥܘܢ ܒܟ ܐܢܫܐ ܡܪܝܪܝ ܢܦܫܐ. ܘܬܘܒܕ ܢܦܫܟ ܘܢܦܫܐ
26 ܕܒܢܝܟ. * ܘܐܙܠܘ ܒܢܝ ܕܢ ܠܐܘܪܚܗܘܢ. ܘܟܕ ܚܙܐ ܡܝܟܐ ܕܚܣܝܢܝܢ ܡܢܗ. ܐܬܦܢܝ
ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܗ. * ܘܢܣܒܘ ܗܢܘܢ ܠܡܕܡ ܕܥܒܕ ܡܝܟܐ. ܘܕܒܪܘ ܠܟܘܡܪܐ ܕܐܝܬ
27 ܗܘܐ ܠܗ. ܘܥܠܘ ܠܠܝܫ. ܥܠ ܥܡܐ ܫܠܝܐ ܘܫܝܢܐ. ܘܩܛܠܘ ܐܢܘܢ ܒܦܘܡܐ
ܕܣܝܦܐ. ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܐܘܩܕܘ ܒܢܘܪܐ.

14 Et reſpondentes quinque illi viri qui abierant ad explorandam terram Lis, dixerunt fratribus ſuis, Sciatis eſſe in collibus iſtis ephod, & pallium, & ſimulachrum ſculptile ac fuſile: deliberate ergò quid faciatis. 15 Et divertentes ingreſſi ſunt domum juvenis illius Levi, domum *ſcilicet* Michæ, & ſalutaverunt eum. 16 Porrò ſexcenti illi viri de filiis Dan, qui erant inſtrumentis bellicis armati, conſiſtebant in introitu oſtii. 17 Interea aſcendentes quinque illi viri qui ierant exploratum terram, ingreſſi ſunt illuc, & tulerunt ſimulachrum, & ephod, & pallium, atq; aurificium, ſacerdote ad introitum oſtii conſiſtente. 18 Sexcenti quoque illi viri armis bellicis accincti ingreſſi ſunt domum Michæ, & abſtulerunt ſimulachrum, ephod, pallium, & aurificium. Ait illis ſacerdos, Quid agitis? 19 Dixerunt ei, Tace, impone manum tuam ori tuo, & veni nobiſcum, ſiſque nobis pater & ſacerdos. Utrùm conſultius tibi eſt, eſſe ſacerdotem domûs viri unius, an eſſe ſacerdotem nationis ac familiæ Iſraeliticæ? 20 Collibuit ergò animo ſacerdotis, & accipiens ſimulachrum, ephod, ac pallium, profectus eſt cum populo. 21 Ita converſi tranſierunt abierúntque, oves, & armenta, atque jumenta ante ſe *abducentes*. 22 Cùm illi procul abeſſent à domo Michæ, vir *quidam* exiſtens in domo *ſita* ad latus domûs Michæ exclamans perſecutus eſt filios Dan, 23 Vocavítque filios Dan. Qui converſi dixerunt ad Micham, Quid habes quòd clamas? 24 Reſpondit eis, Deos quos feceram, abſtuliſtis, ſacerdotem quoque abducentes abitis; & quid mihi ſupereſt illic, ut dicatis, Quid habes? 25 Dixerunt ad eum filii Dan, Ne audire facias vocem tuam apud nos, ne fortè irruant in te amarulenti animi homines, & perdas animam tuam & animam filiorum tuorum: 26 Et perrexerunt filii Dan iter ſuum. Cùm verò videret Micha quòd fortiores ſe eſſent, converſus rediit domum ſuam. 27 Illi ergò auferentes quod fecerat Micha, & abducentes ſacerdotem quem habebat, ingreſſi ſunt in Lis contra populum opimum ac tranquillum, percuſſerunt eos acie gladii, & civitatem igni combuſſerunt.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 * فقال الخمسة الرجال الذين انطلقوا ليجسوا الارض * تعلموا ان في هذه الاكمة جبة ورداء *
15 وصنما مسبوكا منقوشا * فانظروا ماذا تصنعون الان * فحادوا عن الطريق * ودخلوا الى لاوي
16 الشاب الى بيت ميخا * وسلموا عليه * واما الستماية المتسلحين من بني دان * فقاموا عند باب
17 الدهليز * وصعد الخمسة الذين جسوا الارض * ودخلوا البيت * واخذوا الصنم * والرداء والجبة
18 الذي للحبر * وكان الحبر قايما في الدهليز عند الباب * والستماية المتسلحين بسلاحهم دخلوا
بيت ميخا * واخذوا الصنم المصوغ والجبة والرداء * فقال لهم الحبر * ما هذا الذي تصنعون *
19 * قالوا له * كف وضع يدك على فمك واتبعنا * لتصير لنا ابا وحبرا * اي الامرين احب
اليك وخير لك * ان تكون حبرا لرجل واحد * او تكون حبرا لقبيلة من قبايل بني اسرايل *
20 21 * فطابت نفس الحبر * واخذ الصنم والجبة والرداء * وانطلق مع القوم * وانفتلوا وجازوا *
22 وامعنوا في السير * والغنم والمواشي والبهايم بين ايديهم * فلما تباعدوا من بيت ميخا * صاح
رجل كان في بيت ميخا الى جانب بيته * واعلمه بما كان * وعلم ميخا بنيه * وركضوا في
23 24 طلب بني دان * فهتفوا وقالوا لميخا * ما حالك تنادي * قال لهم ميخا * اخذتم الاله الذي
25 اتخذت * وسقتم الحبر وانطلقتم * فما بقي لي حتى تقولوا ما حالك * فقال له بنو دان * لا
تصيح خلفنا * ليلا يسمعك قوم منا فيهم غيظ ومرارة نفس * فتهلك نفسك وانفس بنيك *
26 * ومضوا بنو دان في طريقهم * فلما راى ميخا ان ليس له بهم طاقة * رجع الى بيته *
27 * واخذ اوليك ما صنع ميخا * وساقوا الحبر الذي كان عنده * ودخلوا اليس * ووردوا على
شعب خصيب ساكنين مطمينين * فقتلوهم بالسيف * واحرقوا القرية بالنار *

14 *ubi dixerunt quinq; illi viri qui abierant ad explorandam terram, Notum ſit vobis extare in iſto colle ſagum, & chlamydem, atque idolum fuſum & cælatum: conſulite ergò quid ſitis modò facturi.* 15 *Et deflectentes à via ingreſſi ſunt ad adoleſcentem illum Levi, in domum Michæ, & ſalutaverunt eum.* 16 *Porrò ſexcenti illi armati de filiis Dan ſubſtiterant ad januam porticûs:* 17 *Et quinque illi qui terram exploraverant, aſcendentes ingreſſi ſunt domum, & abſtulerunt idolum, chlamydem, & ſagum ſacerdotis, dum idem ſacerdos ſubſiſteret in porticu propè januam.* 18 *Tum ſexcenti illi ſuis armis accincti ingreſſi ſunt domum Michæ, & acceperunt idolum aurificis arte conflatum, & ſagum, atque chlamydem. Quibus ait ſacerdos, Quid hoc eſt quod agitis?* 19 *Dixerunt ad eum; Sile, impone manum tuam ori tuo, & ſequere nos, ut fias nobis pater & ſacerdos. Utra rerum carior tibi ac melior eſt? ut ſis ſacerdos unius viri, an ſis ſacerdos familiæ ex familiis Iſraelitarum?* 20 *Bono itaque animo factus ſacerdos accepit idolum, & tunicam, atque chlamydem, abiitque cum populo.* 21 *Et converſi tranſierunt & proceſſerunt in itinere, ovibus, armentis, ac jumentis ante ſe ductis.* 22 *Cúmque procul eſſent à domo Michæ, exclamavit homo quidam qui erat in domo Michæ ad latus domûs ejus, & indicavit ei quod acciderat; ſignificavitq; Micha filiis ſuis, et cucurrerunt ad quærendum filios Dan.* 23 *Qui vociferantes dixerunt ad Micham, Quid rei eſt cur clamites?* 24 *Ait illis Micha, Abſtuliſtis deum quem comparaveram, & ſacerdotem abduxiſtis; et quid mihi ſupereſt, ut dicatis; Quid rei tibi eſt?* 25 *Dixerunt ei filii Dan, Ne clamites poſt nos, ne fortè audiant te quidam ex nobis, in quibus eſt zelus et amaritudo animi, perdáſque animam tuam et animas filiorum tuorum:* 26 *Et perrexerunt filii Dan itinere ſuo. Cúmque videret Micha haud pares habere ſe vires adversùs eos, reverſus eſt domum ſuam.* 27 *Illi verò, ablatis quæ fecerat Micha, abductóque ſacerdote qui erat apud ipſum, ingreſſi ſunt Alis, & venerunt ad populum fœcundum ſecurè habitantem, gladio peremerunt eos, & civitatem igne ſuccenderunt,*

cum eis non verbum & ,Sidon à ipsa longinqua quia ,eruens non Et
ואין מציל כי רחוקה־היא מצידון ודבר אין־להם עם־ 28
,urbem ædificaverunt & :Bethrechob ipsi quæ ,valle in ipsa & :homine
אדם והיא בעמק אשר לבית־רחוב ויבנו את־העיר
Dan nomen secundū,Dan urbis nomen Vocaveruntque .ea in manserunt &
29 וישבו בה: ויקראו שם־העיר דן בשם דן
urbis nomen Lais quidem Et .Israel ipsi est natus qui ,sui patris
אביהם אשר יולד לישראל ואולם ליש שם־העיר
Jehonathan Et .sculptile Dan filii sibi statuerunt Et .principio in
30 לראשנה: ויקימו להם בני־דן את־הפסל ויהונתן
tribui sacerdotes fuerunt eius filii &,ipse Menasseh filii Ghersom filius
בן־גרשם בן־מנשה הוא ובניו היו כהנים לשבט
sculptile sibi posuerunt Et .terram transmigrare diem ad usq; ,Danitæ
31 הדני עד־יום גלות הארץ: וישימו להם את־פסל
.Siloh in Dei domum esse ,diebus omnibus ,fecerat quod ,Michah
מיכה אשר עשה כל־ימי היות בית־האלהים בשלה:

CAP. XIX. יט

Levita vir fuit Et .Israel in non rex & ,ipsis diebus in fuit Et
1 ויהי בימים ההם ומלך אין בישראל ויהי איש לוי
pellicem uxorem sibi accepit & ,Ephraim montis lateribus in peregrinans
גר בירכתי הר־אפרים ויקח־לו אשה פילגש
eo cum à abiit &,ejus pellex eū super est fornicata Et .Jehudah Bethlechem de
2 מבית לחם יהודה: ותזנה עליו פילגשו ותלך מאתו
dies ibi Fuitque .Jehudah Bethlechem in sui patris domum ad
אל־בית אביה אל־בית לחם יהודה ותהי־שם ימים
loquendum ad ,eam post ivit & ,ejus vir surrexit Et .mensium quatuor
3 ארבעה חדשים: ויקם אישה וילך אחריה לדבר
:asinorum par & ,secum ejus puer & :eam reducendum ad ,ejus cor super
על־לבה להשיבו ונערו עמו וצמד חמרים
est lætatus &,puellæ pater eū vidit &;sui patris domū in eum introduxit &
ותביאהו בית אביה ויראהו אבי הנערה וישמח
Mansitque .puellæ pater ejus socer eum in apprehendit Et .ejus occursum in
4 לקראתו: ויחזק־בו חתנו אבי הנערה וישב
.ibi pernoctârunt & ,biberunt ac Comederuntq; .diebus tribus secum
אתו שלשת ימים ויאכלו וישתו וילינו שם:
eundum ad surrexitque ,mane in manicaverunt & ,quarta die in fuit Et
5 ויהי ביום הרביעי וישכימו בבקר ויקם ללכת
,panis buccella tuum cor Fulci :suum generum ad puellæ pater dixitque
ויאמר אבי הנערה אל־חתנו סעד לבך פת־לחם
.biberunt & ,pariter ambo ipsi comederunt ac Sederuntq; .ibitis postea &
6 ואחר תלכו: וישבו ויאכלו שניהם יחדו וישתו
sit bonū & ,pernocta & quæso Velis :virum ad puellæ pater Dixitq;
ויאמר אבי הנערה אל־האיש הואל־נא ולין ויטב
,suus socer eum in fecit vim & :eundum ad vir Surrexitque .tuum cor
7 לבך: ויקם האיש ללכת ויפצר־בו חתנו
quinta die in mane in manicavit Et .ibi pernoctavit & ,est reversus &
8 וישב וילן שם: וישכם בבקר ביום החמישי
.tardaverunt Et .tuum cor quæso Fulci :puellæ pater dixit Et.eundū ad
ללכת ויאמר אבי הנערה סעד־נא לבבך והתמהמהו
vir surrexit Et .ipsi ambo comederuntque :diem declinare ad usque
9 עד־נטות היום ויאכלו שניהם: ויקם האיש
pater ejus socer ei Dixitque .ejus puer &,ejus pellex & ipse eundum ad
ללכת הוא ופילגשו ונערו ויאמר לו חתנו אבי
ecce,quæso Pernoctate.advesperascendū ad dies se remisit nunc Ecce :puellæ
הנערה הנה נא רפה היום לערוב לינו־נא הנה
cras mane abitis & ,tuum cor bonum sit & ,hic pernocta ,diem castrametari
חנות היום לין פה וייטב לבבך והשכמתם מחר
.tuum tabernaculum in ibis & ,vestram viam in
לדרככם והלכת לאהלך:

Versio VUL. LAT.

28 Nullo penitùs ferente præsidi-
um,eò quòd procul habitarent
à Sidone,et cum nullo hominū
haberent quidquā societatis ac
negotii. Erat autem civitas sita
in regione Rohob: quam rursū
exstruentes habitaverūt in ea,
29 Vocato nomine civitatis Dan,
juxta vocabulū patris sui, quē
genuerat Israel,quæ priùs Lais
30 dicebatur. Posuerúntque sibi
sculptile,et Jonathan filiū Ger-
sam filii Moysi,ac filios ejus sa-
cerdotes in tribu Dan, usq; ad
31 diem captivitatis suæ. Mansítq;
apud eos idolum Michæ omni
tempore,quo fuit dom' Dei in
Silo. In diebus illis non erat
rex in Israel.

CAP. XIX.

1 Fuit quidā vir Levites habi-
tans in latere montis Ephraim,
qui accepit uxorē de Bethlehē
2 Juda: Quæ reliquit eum,& re-
versa est in domū patris sui in
Bethlehē,mansítque apud eum
3 quatuor mensibus. Secutúsque
est eam vir suus, volens recon-
ciliari ei,atque blandiri,& se-
cum reducere,habens in comi-
tatu puerū & duos asinos:quæ
suscepit eum, & introduxit in
domum patris sui. Quod cùm
audîsset socer ejus,cúmque vi-
4 disset,occurrit ei lætus, Et am-
plexatus est hominē. Mansítq;
gener in domo soceri trib' die-
bus, comedens cum eo & bi-
5 bens familiariter. Die autem
quarto de nocte consurgens,
proficisci voluit,quē tenuit so-
cer, & ait ad eum;Gusta priùs
pauxillū panis,& conforta sto-
6 machū,& sic proficiscêris. Se-
derúntq; simul,ac comederunt
& biberunt. Dixítq; pater pu-
ellæ ad generum suū ; Quæso
te ut hodiè hîc maneas, pari-
7 térq; lætemur. At ille consur-
gens, cœpit velle proficisci. Et
nihilominùs obnixè eum socer
tenuit,et apud se fecit manere.
8 Manè autem facto,parabat Le-
vites iter. Cui socer rursū ;Oro
te,inquit, ut paululū cibi ca-
pias: & assumptis virib',donec
increscat dies, posteà profici-
scaris. Comederūt ergò simul.
9 Surrexítque adolescens,ut per-
geret cum uxore sua & puero.
Cui rursum locutus est socer;
Considera quòd dies ad occa-
sū declivior sit, & propinquat
ad vesperum : mane apud me
etiā hodiè,& duc lætum diem,
& cras proficiscêris ut vadas
in domum tuam.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

28 Καὶ οὐκ ἦν ὁ ῥυόμενος, ὅτι μακράν ἐστιν ἀπὸ Σιδωνίων, καὶ λόγος οὐκ ἔστιν αὐτοῖς μετὰ (φ) ἀνθρώπου· καὶ αὐτὴ (χ) ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ οἴκου Ῥαάβ. καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πόλιν, καὶ (ψ) κατεσκήνωσαν ἐν αὐτῇ. 29 Καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Δάν, (ω) ἐν ὀνόματι Δὰν πατρὸς αὐτῶν, ὃς (α) ἐτέχθη τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἦν (β) Οὐλαμαῒς ὄνομα τῆς πόλεως τοπρότερον. 30 Καὶ (γ) ἔστησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ (δ) Δὰν τὸ γλυπτόν. καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς (ε) Γηρσὼν υἱὸς Μανασσῆ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν ἱερεῖς τῇ φυλῇ Δὰν (ζ) ἕως ἡμέρας τῆς ἀποικίας τῆς γῆς. 31 Καὶ ἔθηκαν ἑαυτοῖς τὸ γλυπτὸν ὃ ἐποίησε Μιχαίας, πάσας τὰς ἡμέρας (η) ἃς ἦν ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐν (θ) Σηλώμ. καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις (ι) οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ.

Κεφ. ιθ'.

1 Καὶ ἐγένετο ἀνὴρ Λευίτης παροικῶν ἐν μηροῖς ὄρους Ἐφραίμ, καὶ ἔλαβεν (α) αὐτῷ γυναῖκα παλλακὴν (β) ἀπὸ Βηθλεὲμ Ἰούδα. 2 Καὶ (γ) ἐπορεύθη ἀπ' αὐτοῦ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθε (δ) παρ' αὐτοῦ εἰς οἶκον πατρὸς αὐτῆς εἰς Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ (ε) 3 ἦν ἐκεῖ ἡμέρας μηνῶν τεσσάρων. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐπορεύθη (ζ) ὀπίσω αὐτῆς τοῦ λαλῆσαι ἐπὶ (η) καρδίαν αὐτῆς, τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτὴν (θ) αὐτῷ· καὶ νεανίας αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ (ι) ζεῦγος ὄνων. ἡ δὲ εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς οἶκον πατρὸς αὐτῆς· καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, (κ) καὶ ηὐφράνθη εἰς συνάντησιν αὐτοῦ. 4 Καὶ (λ) κατέσχεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, καὶ ἐκάθισε μετ' αὐτοῦ (μ) ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἔφαγον καὶ ἔ- 5 πιον, καὶ (ν) ηὐλίσθησαν ἐκεῖ. Καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἀνέστη τοῦ (ξ) πορευθῆναι. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος πρὸς (ο) τὸν νυμφίον αὐτοῦ, Στήρισον τὴν καρδίαν σου (π) ψωμῷ ἄρτου, καὶ μετὰ τοῦτο 6 πορεύσεσθε. Καὶ ἐκάθισαν καὶ ἔφαγον (ρ) οἱ δύο ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἔπιον. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος πρὸς τὸν ἄνδρα, (σ) Ἄγε δὴ αὐλίσθητι, 7 καὶ ἀγαθυνθήσεται ἡ καρδία σου. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ (τ) τοῦ πορεύεσθαι αὐτός· καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, (υ) καὶ ἐκάθισε καὶ ηὐ- 8 λίσθη ἐκεῖ. Καὶ ὤρθρισε τοπρωῒ τῇ ἡμέρᾳ (φ) τῇ πέμπτῃ τοῦ πορευθῆναι. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, (χ) Στήρισον δὴ τὴν καρδίαν σου, καὶ στράτευσον ἕως κλῖναι τὴν ἡμέ- 9 ραν· καὶ ἔφαγον οἱ δύο. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ τοῦ (ψ) πορευθῆναι αὐτός, καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ, (ω) καὶ ὁ νεανίας αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, Ἰδοὺ (α) δὴ ἠσθένησεν ἡμέρα εἰς τὴν ἑσπέραν· αὐλίσθητι ὧδε, καὶ ἀγαθυνθήσεται ἡ καρδία σου, καὶ ὀρθριεῖτε αὔριον (β) εἰς ὁδὸν ὑμῶν, καὶ (γ) πορεύσῃ εἰς τὸ σκήνωμά σου.

Cum Translatione LATINA.

Et non fuit,qui erueret: quoniam 28
longè est à Sidoniis, et verbū nō
est eis cū homine: et ipsa in valle
domûs (c)Rhaab. Et ædificaverūt
civitatem, et habitârunt in ea, Et 29
vocaverunt nomē civitatis Dan,
in nomine Dan patris eorum, qui
natus est ipsi Israel. Et erat Ula-
mais nomen civitatis anteà. Et 30
statuerunt sibi filii Dan sculptile.
Et Jonathan fil' Gerson (f)fili'
Manasse, ipse et filii ejus erant
sacerdotes tribui Dan usq; in diē
transmigrationis terræ. Et posue- 31
runt sibi sculptile, quod fecerat
Micheas, omnibus diebus, quibus
fuit domus Dei in Selom. Et
factum est in diebus illis, non
erat rex in Israel.

CAP. XIX.

Et fuit vir Levita incolens in 1
femoribus montis Ephræm: et ac-
cepit sibi uxorem concubinam de
Bethleem Juda. Et (a)ivit ab eo 2
concubina ejus, et abiit ab eo in
domū patris sui in Bethleem Ju-
da: et fuit ibi dieb' mensiū qua-
tuor. Et surrexit vir ej': & ivit 3
post eam ad loquendū ad cor ej',
ad revocandā eam sibi: et puer ej'
cum eo, et par asinorū. Illa verò
introduxit eum in domū patris
sui. Et vidit eum pater adolescē-
tulæ: et lætat' est in occursū ej'.
Et retinuit eum socer ejus, pater 4
adolescentulæ: et sedit cum eo ad
tres dies: et comederunt, et bi-
berunt, et(b)manserunt ibi. Et fa- 5
ctum est die quartâ; et surrexerūt
manè: et surrexit ad eundum. Et
dixit pater adolescentulæ ad ge-
nerum suum, Firma cor tuū buc-
cellâ panis: et post hoc ibitis. Et se- 6
derūt, et comederūt ambo in id-
ipsū, et biberunt. Et dixit pater
adolescentulæ ad virū; Age nūc,
maneas; et bonum fiet cor tuū. Et 7
surrexit vir ad eundum ipse. Et
coēgit eum socer ejus: et sedit, et
mansit ibi. Et surrexit manè die 8
quintâ ad eundum. Et dixit pater
adolescentulæ, Firma nunc cor
tuum, et (c) instrue; donec in-
clinet dies: et comederunt am- 9
bo. Et surrexit vir ad eundum,
ipse, et concubina ej', et puer ej'.
Et dixit ei socer ejus pater ado-
lescentulæ, Ecce jam infirmata est
dies in vesperam: maneto hîc, et
bonum fiet cor tuum: et diluculò
surgetis cras ad viam vestram, et
ibis ad tabernaculum tuum.

MS.A. (φ) ἀνθρώπων· (χ) ἐν κοιλάδι, ἥ ἐστιν τοῦ οἴκου Τώβ. καὶ (ψ) κατῴκησαν ἐν (ω) κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς (α) ἐγεννήθη τῷ (β) Λαεὶς ὄνομα τῇ πόλει (γ) ἀνέστησαν (δ) τοῦ Δὰν τὸ γλυπτὸν Μιχά. (ε) Γηρσὼμ υἱοῦ Μαννασσῆ (ζ) ἕως τῆς μετοικεσίας τοῦ Δάν. Καὶ ἔταξαν αὐτοῖς τὸ γλυπτὸν Μιχὰ ὃ ἐποίησεν, πάσας (η) ὅσας (θ) Σηλώ. (ι) καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν

Κεφ. ιθ'. MS.A. (α) ὁ ἀνὴρ ἑαυτῷ (β) ἐκ (γ) ὠργίσθη αὐτῷ ἡ (δ) ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς (ε) ἐγένετο ἐκεῖ ἡμέρας τετράμηνον. Καὶ (ζ) κατόπισθεν (η) τὴν καρδίαν αὐτῆς, διαλλάξαι αὐτὴν (θ) ἑαυτῷ, καὶ ἀπαγαγεῖν αὐτὴν πάλιν πρὸς αὐτόν· καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ (ι) ζεῦγος ὑποζυγίων. καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου τοῦ πατρὸς (κ) καὶ παρῆν εἰς ἀπάντησιν (λ) εἰσήγαγεν αὐτὸν (μ) ἡμέρας τρεῖς, (ν) ὕπνωσαν ἐκεῖ. (ξ) ἀπελθεῖν. (ο) τὸν *γαμβρὸν αὐτοῦ, (π) κλάσματι ἄρτου, (ρ) ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀμφότεροι καὶ ἔπιον. (σ) Ἀρξάμενος αὐλίσθητι, καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ (τ) ἀπελθεῖν. *Καὶ ἐβιάσατο (υ) καὶ πάλιν ηὐλίσθη ἐκεῖ. (φ) τῇ *τρίτῃ τοῦ ἀπελθεῖν. καὶ (χ) Στήρισον τὴν καρδίαν σου ἄρτῳ καὶ στρατεύθητε ἕως κλίνῃ ἡ ἡμέρα· καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἀμφότεροι. Καὶ (ψ) ἀπελθεῖν αὐτός, (ω) καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ· (α) δὴ εἰς ἑσπέραν κέκλικεν ἡ ἡμέρα· κατάλυσον ὧδε ἔτι σήμερον καὶ μεῖναι ὧδε, καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ (β) εἰς τὴν ὁδὸν (γ) ἀπελεύσῃ εἰς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

28 ולית דמשיזיב ארי רחיקא היא מצידון ופתגם לית להון עם אנש ואנון במישר דלבית
29 רחוב ובנו ית קרתא ויתיבו בה: וקרו שמא דקרתא דן בשום דן אבוהון דאתיליד
30 לישראל וברם ליש שמא דקרתא מלקדמין: ואקימו להון בני דן ית צלמא ויהונתן בר
גרשם בר מנשה הוא ובנוהי הוו כומרין לשבטא דבית דן עד יומא די גלו יתבי ארעא:
31 ושויאו להון ית צלם מיכה די עבד כל יומיא דהוה קים בית מקדשא דיי בשילו:
יט
1 והוה ביומיא האנון ומלכא לית בישראל והוה גבר ליואה דר בסיפי טורא דבית
2 אפרים ונסיב ליה אתתא לחינתא מבית לחם דבית יהודה: ובסרת עלוהי לחינתיה
ואזלת מלותיה לבית אבוהא לבית לחם דבית יהודה והות תמן יומין ארבעא ירחין:
3 וקם בעלה ואזל בתרהא למלל על לבה לאתבותה ועולימיה עמיה וזוג חמרין
4 ואעלתיה לבית אבוהא וחזוהי אבוהא דעולמתא וחדי לקדמותיה: ואתקיף ביה חמוהי
5 אבוהא דעולמתא ויתיב עמיה תלתא יומין ואכלו ושתיאו ובתו תמן: והוה ביומא
רביעאה ואקדימו בצפרא וקם למיזל ואמר אבוהא דעולמתא לחתניה סעיד לבך פתא
6 דלחמא ובתר כן תהלון: ואסחרו ואכלו תרויהון כחדא ושתיאו ואמר אבוהא דעולמתא
7 לגברא שרי כען ובית וישפר לבך: וקם גברא למיזל ואתקיף ביה חמוהי ותב ובת תמן:
8 ואקדים בצפרא ביומא חמישאה למיזל ואמר אבוהא דעולמתא סעוד כען לבך
ואתעכבו עד מפנא יומא ואכלו תרויהון: וקם גברא למיזל הוא ולחינתיה ועולימיה
9 ואמר ליה חמוהי אבוהא דעולמתא הא כען נטה יומא למערב ביתו כען הכא לחוד
יומא דין בית הכא ויתשפר לבך ותקדמון מחר לאורחכון ותהך לקרוך:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non fuit qui eriperet,quoniam *distans illa à Sidon*,et verbum non erat 28
eis cum homine ; et illi in planicie domus Rehhob : & ædificaverunt ur-
bem, & sederunt in ea. Et vocaverunt nomen urbis Dan, in nomine Dan 29
patris eorum, qui natus fuit Israeli : & certe Lais nomen urbis ab antiquo.
Et statuerunt sibi filii Dan simulachrum , & Jehonathan filius Ger- 30
som filii Menasse, ipse & filii ejus fuerunt Chomarim tribui *domus* Dan,
usq; diem quâ migraverunt habitatores terræ. Et posuerunt sibi simula- 31
chrum Michah quod fecit, omnibus diebus quibus fuit stans domus san-
ctuarii Domini in Silo.

CAP. XIX.

Et fuit in dieb' illis & rex non erat in Israel. Et fuit vir Levites habi- 1
tans in finibus domus Ephraim, & accepit sibi mulierem concubinam ex
Beth-lehhem domus Jehuda. Et contempsit super eum concubina ejus, 2
& abiit ab eo ad domum patris sui ad Beth-lehhem domus Jehuda ; &
fuit ibi diebus quatuor mensiū. Et surrexit marit' ejus, & ivit post eam ad 3
loquendum super cor ejus ad reducendum eam, & puer ejus cum eo, & par
asinorum ; & intrare fecit eum ad domum patris sui, & vidit eum pater
ipsius puellæ, & lætatus est ad occursum ejus. Et invaluit in eo socer illi- 4
us pater ipsius puellæ, & sedit cum eo tres dies : & comederunt & bi-
berunt, & pernoctarunt ibi. Et fuit in die quarta, & anticipaverunt in 5
aurora, & surrexit ad eundum, & dixit pater ipsius puellæ genero suo :
Fulci cor tuum frusto panis, & post sic ibitis. Et redierunt & comederunt 6
duo illi simul & biberunt : & dixit pater ipsius puellæ *viro* : Mane nunc
& pernocta, & pulchrescet cor tuum. Et surrexit vir ad eundum, et invaluit 7
in eo socer ejus, et rediit, et pernoctavit ibi. Et anticipavit in aurora in 8
die quinta ad eundum, & dixit pater ipsius puellæ : Fulci nunc cor tuum;
& morabimini usq; ad converti diem : et comederunt duo illi. Et 9
surrexit vir ad eundum ipse et concubina ejus, et puer ejus. Et dixit illi
socer ejus pater ipsius puellæ : Ecce nunc inclinata dies ad Occidentem,
pernoctate nunc hic tantum in hac die ; pernocta hic, & pulchrescet cor tuum, et anticipabitis cras ad viam vestram, et ibis ad urbem tuam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܘܠܝܬ ܗܘܐ ܕܦܪܩ. ܡܛܠ ܕܪܚܝܩܐ ܗܘܬ ܡܢ ܨܝܕܢ. ܘܡܡܠܠܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܡ
ܐܢܫ. ܘܗܝ ܒܥܘܡܩܐ ܗܘܬ ܕܒܝܬ ܪܚܘܒ. ܘܒܢܘܗ̇ ܠܩܪܝܬܐ. ܘܝܬܒܘ ܒܗ̇. * ܘܩܪܘ 29
ܫܡܗ̇ ܕܩܪܝܬܐ ܕܢ. ܒܫܡ ܕܢ ܐܒܘܗܘܢ. ܕܐܬܝܠܕ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܒܪܡ. ܠܘܙ ܫܡܗ̇ ܗܘܐ
ܠܩܪܝܬܐ ܡܢ ܩܕܝܡ. * ܘܐܩܝܡܘ ܠܗܘܢ ܒܢܝ ܕܢ ܦܬܟܪܐ. ܘܝܘܢܬܢ ܒܪ ܓܪܫܘܢ ܒܪ 30
ܡܢܫܐ. ܗܘ ܘܒܢܘܗܝ. ܗܘܘ ܟܘܡܪܐ ܠܫܒܛܐ ܕܕܢ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܐܫܬܒܝܬ
ܐܪܥܐ. * ܘܣܡܘ ܠܗܘܢ ܦܬܟܪܐ ܕܥܒܕ ܡܝܟܐ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܗܘܐ ܒܝܬܗ 31
ܕܐܠܗܐ ܒܫܝܠܘ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ *

* ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܡܠܟܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܒܝܬ ܝܣܪܝܠ. ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ ܠܘܝܐ ܥܡܪ 1
ܗܘܐ ܒܣܦܪܐ ܕܛܘܪܐ. ܘܢܣܒ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܦܠܓܫܐ. ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܙܢܝܬ 2
ܥܠܘܗܝ ܦܠܓܫܬܗ. ܘܐܙܠܬ ܡܢ ܠܘܬܗ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗ̇ ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ.
ܘܗܘܬ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ. ܐܪܒܥܐ ܝܪܚܝܢ. * ܘܩܡ ܒܥܠܗ̇. ܘܐܙܠ ܒܬܪܗ̇. ܕܢܡܠܠ ܥܡ 3
ܠܒܗ̇. ܘܢܗܦܟܝܗ̇. ܘܛܠܝܐ ܥܡܗ ܘܙܘܓܐ ܕܚܡܪܐ. ܘܐܥܠܬܗ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗ̇. ܘܚܙܝܗܝ ܐܒܘܗ̇
ܕܛܠܝܬܐ. ܘܚܕܝ ܠܩܘܒܠܗ. * ܘܐܚܕܗ ܚܡܘܗܝ ܐܒܘܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ. ܘܝܬܒ ܥܡܗ ܬܠܬܐ 4
ܝܘܡܝܢ. ܘܐܟܠܘ ܘܐܫܬܝܘ. ܘܒܬܘ ܬܡܢ. * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܐܪܒܥܐ ܘܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ. 5
ܘܩܡ ܠܡܐܙܠ. ܘܐܡܪ ܐܒܘܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ ܠܚܬܢܗ. ܣܥܘܕ ܠܒܟ ܒܦܬܐ ܕܠܚܡܐ. ܘܒܬܪܟܢ ܐܙܠܘ.
* ܘܝܬܒܘ ܘܐܟܠܘ ܬܪܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ. ܘܐܫܬܝܘ. ܘܐܡܪ ܐܒܘܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ ܠܓܒܪܐ. ܐܢ 6
ܨܒܐ ܐܢܬ ܒܘܬ. ܘܢܛܐܒ ܠܒܟ. * ܘܩܡ ܓܒܪܐ ܠܡܐܙܠ. ܘܐܠܨܗ ܚܡܘܗܝ ܘܒܬ ܬܡܢ. 7
* ܘܩܕܡ ܒܨܦܪܐ ܒܝܘܡܐ ܕܚܡܫܐ ܠܡܐܙܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ. ܣܥܘܕ ܠܒܟ 8
ܘܗܠܟ ܥܕܡܐ ܕܢܦܢܐ ܝܘܡܐ. ܘܐܟܠܘ ܬܪܝܗܘܢ. ܘܐܫܬܝܘ. * ܘܩܡ ܓܒܪܐ ܠܡܐܙܠ. ܗܘ 9
ܘܦܠܓܫܬܗ. ܘܛܠܝܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܚܡܘܗܝ ܐܒܘܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ. ܗܐ ܢܦܢܐ ܝܘܡܐ ܠܪܡܫܐ.
ܒܘܬܘ ܗܪܟܐ. ܘܢܛܐܒ ܠܒܟ. ܘܩܕܡܘ ܡܚܪ ܘܙܠܘ ܠܡܫܟܢܟܘܢ.

Nemo autem erat qui liberaret, quoniam re- 28
mota erat à Sidone, neq; commercium habe-
bant cum quopiam, eaque sita erat in valle
Beth-rehob. Postea extruentes civitaté illam
habitârunt in ea: Et vocaverunt nomen civi- 29
tatis illius Dan, juxta nomen Dan patris sui,
qui natus fuerat Israeli: cæterùm Luz voca-
batur antea civitas illa. Et erexerunt sibi filii 30
Dan simulachrum, & Jonathan filius Gerson
filii Manasse, ipse & filii ejus fuerunt sacer-
dotes tribûs Dan, usque ad diem quo captiva
ducta fuit terra. Posuerunt enim sibi simula- 31
chrum illud quod fecerat Micha, cunctis die-
bus quibus fuit domus Dei in Silo.

CAP. XIX.

Præterea contigit diebus illis quibus rex 1
non erat in Israele, contigit inquam, *ut præ-
dictus* vir Levi habitaret ad oras montis, su-
merétque sibi uxorem concubinam de Beth-
lehem Juda. Scortata autem in eum ipsius con- 2
cubina, surrexit discessítq; ab eo ad domum
patris sui in Beth-lehem Juda, mansítq; illic
dies aliquot, *nempe* quatuor menses. Qua- 3
propter surgens maritus ejus secutus est eam,
ut consolaretur eam, eámq; reduceret, juve-
nem suum, & duos asinos secum *habens*. Illa
ergò introduxit eum in domum patris sui ; vi-
dénsq; eum pater adolescentulæ, gavisus est de
præsentia ipsius. Et retinuit eum socer ipsius, 4
pater *scilicet* adolescentulæ, mansítq; apud
eum tres dies, quibus cùm edissent ac bibis-
sent ibiq; pernoctâssent. Die quarto surrexe- 5
runt diluculo ut proficiscerentur: dixit autem
pater adolescentulæ ad generum suum, Fulci
cor tuum frustulo panis, ac tum surgens pro-
ficiscêris. Sederunt igitur & comederunt am- 6
bo simul ac biberunt: dixítq; pater adolescen-
tulæ genero suo, Si libeat, pernocta, erítq; tibi
jucundum. At surgente viro ut abiret, coë- 7
git eum socer ipsius, & pernoctavit illic.
Cúmq; diluculo surrexisset die quinto ut dis- 8
cederet, dixit ad eum pater adolescentulæ,
Fulci cor tuum & perambula donec incline-
tur dies. Comederunt igitur ambo, ac bibe-
runt; Surrexítque vir ille ad proficiscendum
unà cum concubina sua & juvene suo. Sed 9
dixit ad eum socer ejus, pater adolescentulæ,
En retrocessit dies, pernocta hic, & bene suc-
cedet, & cras manè surgentes redite in do-
micilium vestrum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * ولم يعنهم احد * لان القرية كانت بعيدة من صيدا * ولم يكن بينهم وبين احد كلام ولا
29 عمل * وكانت القرية في غور بيت راحوب * وبنوا القرية وسكنوها * ودعوا اسمها دان باسم دان ابيهم
30 الذي ولد لاسرايل * وكان اسم القرية قبل ذلك اليس * ونصب بنوا دان الصنم * واما يوناثان بن
31 جرسون بن منسا * فصار هو وبنوه احبارا لقبيلة دان * الي اليوم الذي سبيت الارض * ووضعوا
لهم الصنم الذي صاغ ميخا * كل الايام الذي كان بيت الله في سيلوا *

* الفصل التاسع عشر *

1 * وفي تلك الايام لم يكن لبني اسرايل ملك * وكان رجل اسمه لاوي يسكن في صفح
2 الجبل * واتخذ امراة سرية من بيت لحم قرية بني يهودا * وزنت المراة التي تروج * وخرجت
من عنده * وانطلقت الي بيت ابيها الي بيت لحم قرية بني يهودا * ومكثت هناك اربعة شهور *
3 * ثم قام زوجها وانطلق في طلبها ليعيدها ويردها اليه * واخذ معه فتي مملوكا له وحمارين *
فلما اتاها ادخلته الي بيت ابيها * فلما راه ابو الجارية فرح به * واضافه صهره ابو الجارية *
4 ومكث عنده ثلثة ايام * واكل وشرب وبات ليلته الثالثة * وفي اليوم الرابع بكر يكون
5 لينصرف * فقال له حموه ابو الجارية * اسند قلبك بكسرة خبز ثم تنطلق بعد ذلك * فاكلا
6 وشربا جميعا * فقال له حموه ابو الجارية * ان احببت بت عندنا * فنسر جميعا * فنهض الرجل
7 لينصرف * فالح عليه حموه فبات عنده * وبكر في اليوم الخامس لينصرف * فقال له ابو
8 الجارية * شد قلبك وكل شيا * واصبر حتي يضحي النهار * فتغديا جميعا وسيرا * ونهض الرجل
9 لينصرف هو وغلامه وسريته * فقال له حموه ابو الجارية * قد انتصف النهار الآن * بيت عندنا
وانعم معنا حتي الي غد * تبكروا وتسيروا *

Nemine eos adjuvante. Civitas enim illa 28
distans erat à Saida, nec ullus intercerat
inter eos et inter quenquam sermo aut ne-
gotium: & erat civitas illa collocata in
valle Beth-rehob. Reædificârunt autem
civitatem, & coluerunt eam: Vocave- 29
rúntque nomen ejus Dan, nomine Dan pa-
tris sui, qui natus fuerat Israeli: porrò
nomen civitatis illius erat olim, Alis. E- 30
rexerunt autem filii Dan idolum illud:
(Jonathan verò filius Gerson filii Ma-
nassi factus est ipse & filii ejus sacerdo-
tes familiæ Dan, usque ad diem quo re-
dacta fuit terra in captivitatem.) Et po- 31
suerunt sibi idolum quod conflaverat
Micha, cunctis diebus quibus domus Dei
fuit in Silo.

CAP. XIX.

In diebus non erat filiis Israel rex; & 1
vir quidam nomine Levi habitans in
latere montis accepit mulierem concubinā
è Beth-lehem civitate filiorum Juda. Et 2
fornicata mulier ista cui nupserat, egressa
est ab eo, recepitque se domum patris sui
in Beth-lehem urbē filiorum Juda, ibique
commorata est quatuor mensibus. Posteà 3
surgens maritus ejus abiit quæsitum il-
lam, ut revocaret eam et ad se reduceret:
duxitque secum puerum quendam ser-
vum suum, & duos asinos. Cúmque per-
venisset ad eam, introduxit illum in do-
mum patris sui. Quem ut vidit pater pu-
ellæ, gavisus est. Et hospitio 4
excepit illum socer ejus, pater puellæ,
mansitque apud eum tres dies, et comedit
ac bibit, atque pernoctavit noctem suâ illâ
tertiâ. Quartâ verò die cùm surrexisset 5
diluculo ut discederet, ait illi socer
ipsius, pater puellæ, Fulci cor tuum frusto
panis, tum posteà discedes. Cúmque si- 6
mul consedissent, comederunt & bibe-
runt ambo. Dixitque tum ad eum socer ejus, pater puellæ, Si gratum
tibi est, pernocta apud nos, & sine ut omnes simul jucunde-
mur. Sed surrexit vir ille ut discederet, 7
institit verò apud eum socer ejus, ut apud
se pernoctaret apud ipsum. Quinto die 8
manè consurgens ut proficisceretur, dixit
ad eum pater puellæ, Confirma cor tuum,
comede aliquid, & expecta donec tan-
tisper illucescat. Cúmque simul pran-
sissent ambo, surrexit vir ille ut disce- 9
deret ipse & puer atque concubina
ipsius. Dixit autem ad eum socer ejus,
pater puellæ, Dimidiata est jam dies, per-
noctate igitur apud nos, & oblectate no-
biscum usque ad crastinum diem, tum
manè surgetis, & abibitis.

ספר שופטים : יט

,Jebus contra usque venit &,abiit &,surrexit sed ;pernoctare vir noluit &
ולא־אבה האיש ללון ויקם וילך ויבא עד־נכח יבוס 10
.secum ejus pellex & ,stratorum asinorum par eo cum Et .Jerusalaim ipsa
היא ירושלם ועמו צמד חמורים חבושים ופילגשו עמו:
:suum dominum ad puer Dixitque .valde descenderat dies &,Jebus cum Ipsis
הם עם־יבוס והיום רד מאד ויאמר הנער אל־אדניו 11
.ea in pernoctemus & ,hanc Jebusæi urbem ad declinemus &,obsecro Ito
לכה־נא ונסורה אל־עיר־היבוסי הזאת ונלין בה:
,alienigenam urbem ad declinemus Non:ejus dominus eum ad Dixitque
ויאמר אליו אדניו לא נסור אל־עיר נכרי 12
.Ghibhah ad usque transeamus sed :huc Israel filiis de non quæ
אשר לא־מבני ישראל הנה ועברנו עד־גבעה:
,locorum unum in appropinquabimus & ,Vade :suo puero Dixitque
ויאמר לנערו לך ונקרבה באחד המקמות 13
intravit &:abierũt & Transieruntq; .Ramah in vel Ghibhah in pernoctabim⁹&
ולנו בגבעה או ברמה: ויעברו וילכו ותבא 14
,illuc declinaverunt Et .Biniamin quæ Ghibhah juxta sol eis
להם השמש אצל הגבעה אשר לבנימן: ויסרו שם 15
,civitatis platea in sedit &,intravit Et.Ghibhah in pernoctandũ ad intrandũ ad
לבוא ללון בגבעה ויבא וישב ברחב העיר
vir ecce Et .pernoctandum ad domum in eos recolligens vir non &
ואין איש מאסף־אותם הביתה ללון: והנה איש 16
,Ephraim monte de vir & :vespera in agro ex sua opera ab venit senex
זקן בא מן־מעשהו מן־השדה בערב והאיש מהר אפרים
Levavitque.Jemini filii loci viri Et .Ghibhah in peregrinans ipse &
והוא־גר בגבעה ואנשי המקום בני ימיני: וישא 17
dixitque :civitatis platea in iter facientem virum vidit &,suos oculos
עיניו וירא את־האיש הארח ברחב העיר ויאמר
Transeuntes:eum ad Dixitque ? venies unde & ,ibis Quò :senex vir
האיש הזקן אנה תלך ומאין תבוא: ויאמר אליו עברים 18
unde Ephraim montis latera ad usque Jehudah Bethlechem de nos
אנחנו מבית־לחם יהודה עד־ירכתי הר־אפרים משם
,vadens ego Domini domum & ;Jehudah Bethlechem ad usque ivi & ego
אנכי ואלך עד־בית לחם יהודה ואת־בית יהוה אני הלך
est pabulum etiam palea etiam Et .domum in me colligens vir non &
ואין איש מאסף אותי הביתה: וגם־תבן גם־מספוא יש 19
puero &,tuæ ancillæ &,mihi est vinum & ,panis etiam &,nostris asinis
לחמורינו וגם לחם ויין יש־לי ולאמתך ולנער
:senex vir Dixitque .rei omnis defectus non :tuis servis cum
עם־עבדיך אין מחסור כל־דבר: ויאמר האיש הזקן 20
ne platea in tantùm;me super tuus defectus omnis tantùm ;tibi Pax
שלום לך רק כל־מחסורך עלי רק ברחוב אל־
laverunt & :asinis miscuit & ,suã domum in eum Introduxitq; .pernocetes
תלן: ויביאהו לביתו ויבול לחמורים וירחצו 21
bonificantibus Ipsis .biberunt ac comederuntque ,suos pedes
רגליהם ויאכלו וישתו: המה מיטיבים את־ 22
circuierunt ;Belial absque filii viri civitatis viri ecce &,suum cor
לבם והנה אנשי העיר אנשי בני־בליעל נסבו את־
dominum virum ad dixeruntque :ostium super pulsantes ,domum
הבית מתדפקים על־הדלת ויאמרו אל־האיש בעל
,tuã domũ in est ingressus qui virum Educ :dicendo ,senem domus
הבית הזקן לאמר הוצא את־האיש אשר־בא אל־ביתך
,domus dominus vir eos ad est egressus Et.eum cognoscamus ut
ונדענו: ויצא אליהם האיש בעל הבית 23
postquam,obsecro faciatis malè ne,mei fratres Ne :eos ad dixitque
ויאמר אלהם אל־אחי אל־תרעו נא אחרי אשר־
.hanc stultitiam faciatis ne,meã domũ in iste vir est ingressus
בא האיש הזה אל־ביתי אל־תעשו את־הנבלה הזאת:

Versio VUL. LAT.

10 Noluit gener acquiescere sermonib⁹ ejus: sed statim perrexit, & venit contra Jebus, quæ altero nomine vocatur Jerusalem, ducens secũ duos asinos onustos, & concubinã. 11 Jámque erant juxta Jeb⁹, & dies mutabatur in noctẽ: dixitq; puer ad dominũ suum; Veni, obsecro, declinemus ad urbẽ Jebusæorum, & maneam⁹ in ea. 12 Cui respondit domin⁹; Non ingrediar oppidum gentis alienæ, quæ nõ est de filiis Israel, sed transibo usque Gabaa: 13 Et cùm illuc pervenero, manebimus in ea, aut certè in urbe Rama. 14 Transierunt ergò Jeb⁹, & cœptũ carpebant iter, occubuítque eis Sol juxta Gabaa, quæ est in tribu Benjamin: 15 Diverterúntque ad eam, ut manerẽt ibi. Quò cùm intrassent, sedebant in platea civitatis, & nullus eos recipere voluit hospirio. 16 Et ecce, apparuit homo senex, revertens de agro & de opere suo vesperi, qui & ipse de monte erat Ephraim, & peregrin⁹ habitabat in Gabaa: homines autẽ regionis illius erant filii Jemini. 17 Elevatísque oculis, vidit senex sedentem hominẽ cum sarcinulis suis in platea civitatis: & dixit ad eũ, Unde venis? & quò vadis? 18 Qui respondit ei; Profecti sumus de Bethlehẽ Juda, & pergimus ad locũ nostrum, qui est in latere montis Ephraim, unde ieram⁹ in Bethlehẽ: & nunc vadim⁹ ad domũ Dei, nullúsq; sub tectũ suum nos vult recipere, 19 Habentes paleas & fœnum in asinorũ pabulũ, & panem ac vinũ in meos et ancillæ tuæ usus, et pueri qui mecũ est: nullá re indigemus nisi hospitio. 20 Cui respondit senex; Pax tecum sit, ego præbebo omnia quæ necessaria sunt: tantùm, quæso, ne in platea maneas. 21 Introduxítq; eum in domum suã, & pabulum asinis præbuit: ac postquàm laverunt pedes suos, recepit eos in conviviũ. 22 Illis epulantib⁹, & post laborẽ itineris, cibo & potu reficientib⁹ corpora, venerunt viri civitatis illius, filii Belial, (id est, absque jugo) & circumdantes domum senis, fores pulsare cœperunt, clamantes ad dominum dom⁹, atq; dicentes; Educ virũ, qui ingress⁹ est domum tuã, ut abutamur eo. 23 Egressúsq; est ad eos senex, & ait; Nolite fratres, nolite facere malum hoc: quia ingressus est homo hospitium meum, & cessate ab hac stultitia.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ οὐκ (δ) εὐδόκησεν ὁ ἀνὴρ αὐλισθῆναι, ϗ ἀνέστη ϗ ἀπῆλθε, (ε) ϗ ἦλθεν ἕως ἀπέναντι Ἰεβοὺς, αὕτη ἐστὶν Ἱερουσαλὴμ, ϗ μετ' αὐτοῦ ζεῦγος (ζ) ὄνων ἐπισεσαγμένων, ϗ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. 11 (η) Καὶ ἦλθοσαν ἕως Ἰεβοὺς· ϗ ἡ ἡμέρα (θ) προβεβήκει σφόδρα. ϗ εἶπεν (ι) ὁ νεανίας πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ, Δεῦρο δὴ ϗ ἐκκλίνωμεν εἰς (κ) πόλιν τοῦ Ἰεβουσὶ ταύτην, 12 ϗ αὐλισθῶμεν ἐν αὐτῇ. Καὶ εἶπε (λ) πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, Οὐκ ἐκκλινοῦμεν εἰς πόλιν ἀλλοτρίαν, ἐν ᾗ οὐκ ἔστιν ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ ὧδε, ϗ παρελευσόμεθα ἕως Γαβαά. 13 Καὶ εἶπε (μ) τῷ νεανίᾳ αὐτοῦ, Δεῦρο ϗ (ν) ἐγγίσωμεν ἑνὶ τῶν τόπων, ϗ (ξ) αὐλισθησόμεθα ἐν Γαβαᾶ ἢ 14 ἐν Ῥαμᾶ. Καὶ παρῆλθον ϗ (ο) ἐπορεύθησαν, ϗ ἔδυ αὐτοῖς ὁ ἥλιος ἐχόμενα τῆς Γαβαά, ἥ ἐστι 15 (π) ἐν τῷ Βενιαμίν. Καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ τοῦ εἰσελθεῖν (ρ) αὐλισθῆναι ἐν Γαβαᾶ. ϗ εἰσῆλθον, ϗ ἐκάθισαν ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως, ϗ οὐκ (σ) ἦν ἀνὴρ συνάγων αὐτοὺς εἰς οἰκίαν 16 αὐλισθῆναι. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πρεσβύτης (τ) ἤρχετο ἐξ ἔργων αὐτοῦ ἐξ ἀγροῦ ἐν ἑσπέρᾳ, ϗ (υ) ὁ ἀνὴρ ἦν ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ, ϗ αὐτὸς παρῴκει ἐν Γαβαᾶ, ϗ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου υἱοὶ Βενι- 17 αμίν. (φ) Καὶ ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ϗ εἶδε τὸν ὁδοιπόρον ἄνδρα ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως. ϗ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης, Ποῦ πορεύῃ, 18 ϗ πόθεν ἔρχῃ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, (χ) Παραπορευόμεθα ἡμεῖς ἀπὸ Βηθλεὲμ (ψ) Ἰούδα ἕως μηρῶν (ω) ὄρους Ἐφραίμ· ἐκεῖθεν ἐγώ εἰμι, ϗ ἐπορεύθην ἕως Βηθλεὲμ Ἰούδα, ϗ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐγὼ (α) πορεύομαι, ϗ οὐκ ἔστιν ἀ- 19 νὴρ συνάγων με εἰς τὴν οἰκίαν. Καί γε ἄχυρα ϗ χορτάσματά (β) ἐστι τοῖς ὄνοις ἡμῶν, (γ) ϗ ἄρτος ϗ οἶνός (δ) ἐστιν ἐμοὶ ϗ τῇ (ε) παιδίσκῃ ϗ τῷ νεανίσκῳ, μετὰ τῶν παίδων σου· οὐκ 20 ἔστιν ὑστέρημα παντὸς πράγματος. Καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ (ζ) πρεσβύτης, Εἰρήνη σοι· πλὴν πᾶν τὸ ὑστέρημά σου ἐπ' ἐμὲ, πλὴν ἐν τῇ πλα- 21 τείᾳ (η) οὐ μὴ αὐλισθήσῃ. Καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ϗ τόπον ἐποίησε τοῖς ὄνοις, ϗ αὐτοὶ ἐνίψαντο τοὺς πόδας αὐτῶν, 22 ϗ ἔφαγον ϗ ἔπιον. (θ) Αὐτοὶ δὲ ἀγαθύνοντες καρδίαν αὐτῶν. ϗ ἰδοὺ ἄνδρες τῆς πόλεως υἱοὶ παρανόμων (ι) ἐκύκλωσαν τὴν οἰκίαν, (κ) κρούοντες ἐπὶ τὴν θύραν· ϗ (λ) εἶπον πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν κύριον (μ) τοῦ οἴκου τὸν πρεσβύτην, λέγοντες, (ν) Ἐξένεγκε τὸν ἄνδρα (ξ) ὃς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰ- 23 κίαν σου, ἵνα γνῶμεν αὐτόν. Καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ ἀνὴρ ὁ κύριος (ο) τοῦ οἴκου, ϗ εἶπε, Μὴ ἀδελφοί, μὴ κακοποιήσητε δὴ μετὰ τὸ (π) εἰσελθεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν μου, μὴ ποιήσητε τὴν ἀφροσύνην ταύτην.

Et non probavit vir manere: et surrexit, et abiit, & venit usque contra Jebus (hæc est Hierusalẽ) et cum eo par asinorum superstratorum: et concubina ejus cum eo. 10 *Et (d) venerunt usque Jebus: et dies processerat valdè. Et dixit puer ad dominum suum, Veni nunc, et declinemus ad civitatem Jebusi hanc: et maneam⁹ in ea.* 11 *Et dixit ad eum domin⁹ ejus, Non declinabimus ad civitatem alienam, in qua non est de filiis Israel istic: et transibimus usque Gabaa.* 12 *Et dixit puero suo, Veni et appropinquem⁹ uni locorũ: et manebimus in Gabaa, vel in Rhama.* 13 *Et prætericrunt, & iverunt: & occidit eis Sol juxta Gabaa, quæ est in Benjamin.* 14 *Et declinârunt illuc, ut intrarent ad manendũ in Gabaa. Et intrârunt, et sederunt in platea civitatis: et non erat vir conducens eos in domum ad manendum.* 15 *Et ecce vir senex veniebat ab operibus suis ex agro ad vesperam: & vir erat de monte Ephræm: & ipse incolebat in Gabaa: et viri loci, filii Benjamin.* 16 *Et levavit oculos suos, & vidit virum iter facientem in platea civitatis. Et dixit vir senex, Quò vadis? Et unde venis?* 17 *Et dixit ad eum, Transimus nos à Bethleem Juda usque ad femora montis Ephræm. Inde ego sum: et ivi usque Bethleem Juda: et ad domũ meam ego vado: & non est vir conducens me in domum:* 18 *Et quidem paleæ et pabula sũt asinis nostris; et panis, et vinum est mihi, et ancillæ, et adolescenti, (e) cũ pueris tuis non est defectus ullius rei.* 19 *Et dixit vir senex, Pax tibi: Tantùm omnis defect⁹ tu⁹ super me, tantùm in platea non manebis.* 20 *Et introduxit eum in domum suam: et locum fecit asinis: & ipsi laverunt pedes suos: & comederunt, & biberunt.* 21 *(f) Ipsi autem bonũ reddentes cor suum. Et ecce viri civitatis filii iniquorum circuierunt domum, pulsantes ad ostiũ. Et dixerunt ad virum dominum domûs senẽ, dicentes, Produc virum qui intravit in domum tuã; ut cognoscamus eum.* 22 *Et exiit ad eos vir dominus domûs, et dixit; Non, fratres, non malefaciatis nunc, postquàm intravit hic vir in domum meam; non faciatis imprudentiam hanc.* 23

MS.A. (δ) ἠθέλησεν ὁ (ε) ϗ παρεγένοντο ἕως κατέναντι (ζ) ὑποζυγίων (η) Ἔτι αὐτῶν ὄντων κατὰ Ἰεβοὺς, ϗ (θ) κεκληκυῖα σφόδρα. (ι) τὸ παιδάριον (κ) τὴν πόλιν τὴν Ἰεβουσαίου ταύτην, (λ) ὁ κύριος αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν, Οὐ μὴ ἐκκλίνω εἰς πόλιν ἀλλοτρίαν, ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ϗ (μ) τῷ παιδαρίῳ (ν) ἔλθωμεν εἰς ἕνα (ξ) αὐλισθῶμεν ἐν Γαβαᾶ. Καὶ (ο) ἀπῆλθον ἐν Γαβαᾶ, ϗ ἔδυ ὁ (π) τοῦ Βενιαμείν. (ρ) καταλῦσαι ἐν (σ) ἔστιν ἀνὴρ ὁ συνάγων αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον καταλῦσαι. Καὶ (τ) εἰσῆλθεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἑσπέρας, (υ) ἀνὴρ ἐξ (φ) Καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς ἴδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὁδοιπόρον ἐν (χ) Διαβαίνομεν ἡμεῖς ἐκ (ψ) τῆς Ἰούδα (ω) ἕως ὄρους τοῦ Ἐφραίμ· ἐγὼ δὲ ἐκεῖθέν εἰμι, (α) ἀποτρέχω, ϗ (β) ὑπάρχει τοῖς (γ) καί γε (δ) ὑπάρχει μοι (ε) δούλῃ σου ϗ τῷ παιδαρίῳ, τοῖς δούλοις σου οὐκ (ζ) ὁ πρεσβύτης, (η) μὴ καταλύσῃς. Καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ϗ παρενέβαλεν τοῖς ὑποζυγίοις αὐτοῦ, ϗ ἐνίψαντο τοὺς (θ) Αὐτῶν δὲ ἀγαθυνθέντων τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες (ι) περιεκύκλωσαν (κ) ϗ ἔκρουσαν τὴν (λ) εἶπαν (μ) τῆς οἰκίας (ν) Ἐξάγαγε (ξ) τὸν ἐλθόντα εἰς (ο) τῆς οἰκίας, ϗ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, Μηδαμῶς ἀδελφοί, μὴ πονηρεύσησθε δὴ (π) εἰσεληλυθέναι τὸν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ולא אבא גברא למבת וקם ואזל ואתא עד לקביל יבוס היא ירושלם ועמיה זוג חמרין
11 חשיקין ולחנתיה עמיה: אנון עם יבוס ויומא מאך לחדא ואמר עולימא לרבוניה אתא
12 כען ונזור לקרתא דיבוסאי הדא ונבית בה: ואמר ליה רבוניה לא נזור לקרתא בני
13 עממיא דלא מבני ישראל אנון ונתמטי עד גבעתא: ואמר לעולמיה אתא ונקריב בחד
14 מן אתריא ונבית בגבעתא או ברמתא: ועברו ואזלו ועלת להון שמשא בסטר גבעתא
15 די לשבט בנימן: וזרו לתמן למעל למבת בגבעתא ואתא ויתיב ברחובא דקרתא ולית
16 אנש דכניש יתהון לביתא למבת: והא גברא סבא אתא מן עבידתיה מן חקלא ברמשא
וגברא מטורא דבית אפרים והוא דר בגבעתא ואנשי אתרא מן שבטא דבית בנימין:
17 וזקף עינוהי וחזא ית גברא דארח ברחוב קרתא ואמר גברא סבא לאן את אזיל ומנן
18 את אתי: ואמר ליה עברין אנחנא מבית לחם דבית יהודה עד סיפי טורא דבית
אפרים מתמן אנא ואנא אזיל עד בית לחם דבית יהודה ולבית מקדשא דיי אנא
19 אזיל ולית אנש דכניש יתי לביתא: ואף תבנא אף כסתא אית לחמרנא ואף
לחם וחמר אית לי ולאמתך ולעולימא דעם עבדך לית חוסרן כל מדעם:
20 ואמר גברא סבא שלם לך לחוד כל חוסרנך עלי לחוד ברחובא לא תבית:
21 22 ואעליה לביתיה ורמא כסתא לחמריה ואסחיו רגליהון ואכלו ושתיאו: אנון
מטיבין ית לבהון והא אנשי קרתא גברין בני רשעא אקיפו ית ביתא דחקין למתבר
דשא ואמרו לגברא מריה דביתא סבא למימר אפיק ית גברא דעל לביתך ונדעניה:
23 ונפק לותהון גברא מריה דביתא ואמר להון בבעו אחי לא תבאשון כען בתר דעל
גברא הדין לביתי לא תעבדון ית קלנא הדין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et noluit vir ad pernoctandum, & surrexit & ambulavit, & abiit usq; ad è regione Jebus, ipsa Jerusalem: & cum eo par asinorum stratorum, & concubina ejus cum illo. 10 Illi cum Jebus, & dies inclinavit valdè, & dixit puer domino suo: Veni nunc, & divertemus ad urbem Jebuzzæorum hanc, & pernoctabimus in ea. 11 Et dixit illi dñs ejus: Non divertemus ad urbem filiorũ gentium qui non ex filiis Israel illi; & perveniem⁹ usq; Gibghatha. 12 Et dixit puero suo: Veni, & *applicabimus* in uno ex locis; & pernoctabim⁹ in Gibghatha aut in Ramatha. 13 Et transierunt & ambulaverunt, & intravit illis sol in latere collis qui tribui Binjamin. 14 Et diverterunt eò ad intrandum ad pernoctandũ in Gibghatha: & venit & sedit in platea urbis, & non erat homo qui *congregaret* illos ad domũ ad pernoctandũ. 15 Et ecce vir senex venit ab opere suo ex agro in vesperi & vir ex monte domus Ephraim, & ipse habitãs in Gibghatha; & homines loci *de tribu dom⁹* Binjamin. 16 Et levavit oculos suos, & vidit virum qui viator in platea urbis: & dixit vir senex; Quò tu vadens, & unde tu veniens? 17 Et dixit ei: Transeuntes nos ex Beth-lehem dom⁹ Jehuda, usq; fines montis dom⁹ Ephraim: inde ego, & ego ivi usq; Beth-lehem dom⁹ Jehuda, & ad domũ sanctuarii Dñi ego vadens; & non est homo qui *congreget* me ad domum suam. 18 Et etiam palea & pabulũ est asinis nostris, & etiam panis & vinum est mihi & ancillæ tuæ, & pueris qui cum servo tuo: non indigem⁹ omni quoquã. 19 Et dixit vir senex; Pax tibi: tantùm omnis penuria tua super me; tantùm in platea non pernoctabis. 20 Et introduxit eum ad domum suam, & conjecit pabulum asinis ejus; & laverunt pedes illorum, & comederunt & biberunt. 21 Illis bonificantibus corda sua, & ecce homines urbis, viri filii impietatis, circuiverunt domum, impellentes ad frangendum portam: & dixerunt ad virum dominum domus senem, ad dicendum: Produc virum qui intravit ad domum tuam, & cognoscemus eum. 22 Et exiit ad eos vir dominus domus, & dixit illis: Obsecro fratres mei, non malefacietis nunc, postquã intravit vir hic ad domũ meam, non facietis ignominiam istam. 23

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܠܐ ܨܒܐ ܓܒܪܐ ܠܡܒܬ. ܘܩܡ ܐܙܠ. ܘܐܬܐ ܠܘܩܒܠ ܝܒܘܣ ܕܗܝ ܗܝ ܐܘܪܫܠܡ. 10
ܘܥܡܗ ܙܘܓ ܚܡܪܐ ܛܥܝܢܝܢ. ܘܦܠܓܫܬܗ ܥܡܗ. * ܘܟܕ ܗܘܘ ܠܘܬ ܝܒܘܣ. 11
ܘܝܘܡܐ ܢܚܬ ܛܒ. ܘܐܡܪ ܛܠܝܐ ܠܡܪܗ. ܬܐ ܢܣܛܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܕܝܒܘܣܝܐ. ܘܢܒܘܬ
ܒܗ̇. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ. ܠܐ ܢܣܛܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܢܘܟܪܝܬܐ ܕܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܠܐ 12
ܢܥܒܪ ܥܕܡܐ ܠܓܒܥܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ. ܬܐ ܢܬܩܪܒ ܠܚܕ ܡܢ ܐܬܪ̈ܘܬܐ. ܘܢܒܘܬ 13
ܒܓܒܥܐ. ܐܘ ܒܪܡܬܐ. * ܘܥܒܪܘ. ܘܐܙܠܘ. ܘܥܪܒܬ ܠܗܘܢ ܫܡܫܐ ܠܘܬ ܓܒܥܬܐ 14
ܕܒܢܝܡܝܢ. * ܘܣܛܘ ܠܬܡܢ ܠܡܒܬ. ܘܥܠܘ ܠܓܒܥܬܐ. ܘܝܬܒܘ ܒܫܘܩܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. 15
ܘܠܝܬ ܐܢܫ ܕܡܥܠ ܠܗܘܢ ܠܒܝܬܐ ܠܡܒܬ. * ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܣܒܐ ܐܬܐ ܡܢ ܥܒܕܗ 16
ܡܢ ܚܩܠܐ ܒܪܡܫܐ. ܘܓܒܪܐ ܡܢ ܛܘܪܐ ܗܘܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܥܡܪ ܗܘܐ ܒܓܒܥܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ.
ܘܐܢܫܘܗܝ ܕܐܬܪܐ ܒܢܝ̈ ܝܡܝܢܐ. ܘܥܒܕܝܗܘܢ ܒܝܫܝܢ ܗܘܘ ܛܒ. * ܘܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ 17
ܓܒܪܐ ܣܒܐ. ܘܚܙܐ ܐܢܫܐ ܒܫܘܩܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܓܒܪܐ ܣܒܐ. ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ.
ܘܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܒܪܝܢ ܚܢܢ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܠܣܛܪܐ 18
ܕܛܘܪܐ. ܡܢ ܬܡܢ ܐܢܐ. ܘܐܙܠܬ ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܠܒܝܬܗ
ܕܡܪܝܐ ܐܙܠ ܐܢܐ. ܘܠܝܬ ܐܢܫ ܕܡܥܠ ܠܢ ܠܒܝܬܐ. * ܐܦ ܬܒܢܐ ܐܦ ܟܣܬܐ. ܐܝܬ ܠܚܡܪ̈ܝܢ. 19
ܘܠܚܡܐ ܘܚܡܪܐ. ܐܝܬ ܠܝ ܘܠܐܡܬܟ ܘܠܥܠܝܡܐ ܥܒܕܟ. ܘܡܕܡ. ܠܐ ܚܣܝܪ ܠܢ.
* ܘܐܡܪ ܠܗ ܓܒܪܐ ܣܒܐ. ܫܠܡ ܠܟ. ܟܠ ܡܕܡ ܕܚܣܝܪ ܠܟ ܥܠܝ ܐܢܐ. ܒܪܡ ܒܫܘܩܐ 20
ܠܐ ܬܒܘܬ. * ܘܐܥܠܗ ܠܒܝܬܗ. ܘܪܡܐ ܟܣܬܐ ܠܚܡܪ̈ܘܗܝ. ܘܐܫܝܓܘ ܪ̈ܓܠܝܗܘܢ. ܘܐܟܠܘ 21
ܘܐܫܬܝܘ. * ܘܟܕ ܡܛܝܒܝܢ ܗܘܘ ܠܒܗܘܢ. ܘܗܐ ܐܢܫ̈ܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܓܒܪ̈ܐ ܒܢܝ̈ ܒܠܝܥܠ 22
ܐܚܕܘ ܠܒܝܬܐ ܘܡܬܟܬܫܝܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܓܒܪܐ ܣܒܐ ܡܪܗ ܕܒܝܬܐ. ܐܦܩ ܠܢ ܓܒܪܐ ܕܥܠ
ܠܒܝܬܟ. ܘܢܕܥܝܘܗܝ. * ܘܢܦܩ ܠܘܬܗܘܢ ܓܒܪܐ ܣܒܐ ܡܪܗ ܕܒܝܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ 23
ܐܚܝ̈. ܠܐ ܬܒܐܫܘܢ. ܡܛܠ ܕܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܠܒܝܬܝ. ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܥܘܠܐ ܗܢܐ.

Noluit autem vir ille pernoctare, sed surgens abiit, pervenítque ad oppositum Jebus, quæ est Jerusalem: erántque cum eo duo asini onusti, & concubina ejus erat cum ipso. 10 Cùm essent propè Jebus, dies declinaverat admodùm: unde dixit juvenis ille domino suo, Veni, divertamus ad civitatem istam Jebus, & pernoctemus in ea. 11 Ait illi dominus ejus, Ne divertamus ad civitatem alienam quæ non pertinet ad Israelitas, sed transeamus usq; ad Gebaa. 12 Tum dixit ad eum dominus ejus, Age, accedamus ad alterum ex *his* locis, & pernoctemus *vel* in Gebaa, vel in Rama. 13 Transeuntes igitur abierunt, & occubuit eis sol propè Gebaa Benjamini. 14 Quapropter eò diverterunt ut pernoctarent, ingressique in Gebaa sederunt in platea civitatis, nec erat quisquam qui introduceret eos in domum ad pernoctandum. 15 Et ecce vir quidam senex advenit ab opere suo è rure sub vesperam (erat autem vir iste de monte Aphrem, & commorabatur in Gebaa Benjamini; & hujus loci incolarum Benjaminitarum opera erant admodum perniciosa.) 16 Attollénsque oculos suos vir ille senex, vidit viatorem in platea civitatis, dixítque ad eum vir ille senex, Quò vadis? & unde venis? 17 Respondit ei, Transeundo transimus è Bethlehem Juda usque ad oras montis: inde enim sum, abierámque usque ad Beth-lehem Juda, & domum Domini *jam* redeo: nec est quispiam qui nos in domum recipiat, 18 *Etiamsi* tum paleam tum stramen habeamus pro asinis nostris, tum panem ac vinum habeam pro me, pro ancilla tua, & pro juvene isto servo tuo, nec quicquam desit nobis. 19 Ait illi vir senex, Pax tibi, quicquid tibi deest, ego suppeditabo: verùm in platea non pernoctabis. 20 Introducens itaque eum in domum suam projecit *pabulum* asinis ejus, & lavit pedes eorum, & comederunt ac biberunt. 21 Dum ipsi hilari essent animo, ecce cives urbis illius, viri flagitiosi domum circundantes contendebant ad ostium, dicebántque viro illi seni domino domûs, Educ ad nos virum qui ingressus est domum tuam, ut cognoscamus eum. 22 Et egressus ad eos vir ille senex dominus domûs, dixit ad eos, Nolite fratres mei, nolite talem injuriam committere: quandoquidem ingressus est vir iste domum meam, tantum dedecus ne perpetretis. 23

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلم يهوي الرجل ان يبيت * فخرج وانصرف * وانتهي الي يابوس التي باورشلام * فوقف بازائها 10
ومعه حماران موقران وسريته * فلما صاروا بحيال يابوس * امسوا وقرب غروب الشمس * فقال 11
الغلام لمولاه مل بنا الي هذه القرية لنبيت فيها * قال له مولاه * لا ندخل قرية غريبة لا تكون 12
من قري بني اسرايل * ليلا يلحقنا رداء * لكن نصير الي جبع * وقال له مولاه * سر بنا الي 13
بعض هذه المواضع * الي جبع او الرامة * فجازا سايرين * فغابت الشمس وهما عند جبع قرية 14
بنيامين * ومالوا اليها ليبيتوا * ودخلوا جبع * ونزلوا في سوق المدينة * ولم يدخلهما احد 15
منزله * واذا هم برجل شيخ اتيا من عمله في الحرث * وكان الرجل من جبل افرايم * ولكنه نزل 16
جبع وسكن فيها وكان اهل البلاد بني بنيامين قوم سوء * وكانت اعمالهم سيية جدا * فرفع 17
الشيخ طرفه * فابصر غريبا مسافرا قد نزل في سوق القرية * قال له الشيخ الي اين تريد * ومن
اين اقبلت * قال له نحن عابري الطريق * خرجنا من بيت لحم قرية يهودا * نريد صفح الجبل * 18
لاني من هناك * ولكني كنت خرجت الي بيت لحم * وانا منطلق الي بيت الرب * وليس من
يدخلنا منزله * ومعنا علف يكفينا وقضيم لدوابنا * ومعنا ايضا خبزا وخمرا بقدر ما يكفينا * 19
وليس نحتاج الي شي من الاشياء غير الموضع للمبيت * قال له الرجل الشيخ * السلام عليك * 20
مهما احتجت من شي اعطيتك * ولا تبيت في السوق * فادخله الي منزله * وطرح لدوابه علفا * 21
وغسل ارجلهم * واكلوا وشربوا * فلما طابت انفسهم اجتمع عليهم قوم اثمة من القرية * فاحاطوا 22
بالبيت * وجاهدوا الباب * وقالوا للشيخ رب البيت * اخرج الينا الضيف الذي عندك لنعرفه *
* فخرج اليهم الشيخ وقال لهم * لا تفعلوا يا اخوة * ولا ترتكبوا هذه السيية * لان الرجل 23
دخل بيتي ونزل عندي * لا تفضحوا الرجل * ولا تفعلوا هذا الفعل القبيح *

Verùm noluit vir ille pernoctare, sed egress⁹ discessit, pervenitque ad Jeb⁹ quæ est in Jerusalẽ, et stetit è regione ipsi⁹ habens secũ duos asinos onustos et concubinam suã. 10 *Cumq; propè attigissent montes Jebus occupavit eos vesper, jámq; instabat occasus solis: quare dixit adolescens hero suo, Deflectamus ad hanc urbem, ut pernoctemus in ea.* 11 *Dixit ad eum herus ejus, Ne ingrediamur urbẽ alienam quæ non sit ex urbibus filiorũ Israel, ne contingat nobis infortuniũ aliquod; sed eamus in Gabaa.* 12 *Rursus dixit ad eum herus ipsius, Eamus ad alterum harum locorum, ad Gabaa, aut Rama.* 13 *Prætericrunt ergò ambulantes; & occumbente sole dum essent prope Gabaa civitatẽ Benjamin,* 14 *Diverterunt ad eam ut pernoctarent; & ingressi Gabaa, descenderunt in vico urbis, & nemo introduxit eos in domicilium suum.* 15 *Et ecce ipsis vir quidã senex adveniens ex opere suo agresti, qui licèt esset ex monte Ephraim, tamen descenderat in Gabaa, & habitaverat in ea. (Erant autẽ incolæ regionis illius, filii Benjamin, gens flagitiosa, et erant opera eorũ valde execranda.)* 16 *Is itaq; senex sublato ictu oculorum suorum vidit peregrinum viatorem commorantem in vico civitatis: dixitq; ad eum senex, Quò cupis abire? & unde venisti?* 17 *Cui respondit, Nos via transimus, egressi sumus è Beth-lehẽ civitate Juda, & petimus latus montis: nam inde quidẽ sum, sed exierã ad Beth-lehem, & nunc redeo ad domum Domini, nec adest quispiã qui nos introducat in domicilium suum,* 18 *Cum tamen sufficiens habeamus pabulum & stramen pro jumentis nostris, & panẽ etiã ac vinum habeamus quantum satis est nobis, nec ullius rei indigeamus præter locum ad pernoctandum.* 19 *Dixit ad eum vir ille senex, Pax tibi, cujuscunque rei indigueris dabo tibi, nec pernoctabis in vico.* 20 *Et introduxit eum in domicilium suum, projecitque jumentis ejus pabulum, & lavit pedes eorum, & comederunt ac biberunt.* 21 *Cumq; jucundis essent animis, convenit adversùs eos gens scelerata ex ipsa civitate, & domum circunvallantes vim intulerunt januæ, et dixerunt ad senẽ dominum domûs, Produc ad nos hospitem qui apud te est, ut cognoscamus eum.* 22 *Exiit ergò ad eos senex, & ait illis, Ne faciatis O fratres, néve designetis hujusmodi facinus: quoniã vir iste introivit domum meam, descenditque apud me, ne stupretis virum, néve tam turpe facinus committatis.* 23

ספר שופטים: כ

,eas nunc educam ,ejus pellex & virgo mea filia Ecce
24 הִנֵּה בִתִּי הַבְּתוּלָה וּפִילַגְשֵׁהוּ אוֹצִיאָה־נָּא אוֹתָם
huic viro Et .vestris oculis in bonum eis facite & ,eas affligite &
וְעַנּוּ אוֹתָם וַעֲשׂוּ לָהֶם הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְלָאִישׁ הַזֶּה
viri noluerunt Et .hujus turpitudinis verbum faciatis ne
25 לֹא תַעֲשׂוּ דְּבַר הַנְּבָלָה הַזֹּאת׃ וְלֹא־אָבוּ הָאֲנָשִׁים
:foras eos ad eduxit & ,suam pellicem in vir apprehenditque :ei audire
לִשְׁמֹעַ לוֹ וַיַּחֲזֵק הָאִישׁ בְּפִילַגְשׁוֹ וַיֹּצֵא אֲלֵיהֶם הַחוּץ
;mane usque nocte tota eam in illuserunt & ,eam cognoverunt &
וַיֵּדְעוּ אוֹתָהּ וַיִּתְעַלְּלוּ־בָהּ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר
mulier venit Et .auroram ascendendo in eam dimiseruntque
26 וַיְשַׁלְּחוּהָ בַּעֲלוֹת הַשָּׁחַר׃ וַתָּבֹא הָאִשָּׁה
suus dominus quo ,viri domus ostium ceciditq; ,mane respiciendum ad
לִפְנוֹת הַבֹּקֶר וַתִּפֹּל פֶּתַח בֵּית־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אֲדוֹנֶיהָ
aperuit & ,mane in ejus dominus Surrexitque .lucem ad usque ,ibi
27 שָּׁם עַד־הָאוֹר׃ וַיָּקָם אֲדֹנֶיהָ בַּבֹּקֶר וַיִּפְתַּח
ecce & :suam viam in eundum ad est egressus & ,domus fores
דַּלְתוֹת הַבַּיִת וַיֵּצֵא לָלֶכֶת לְדַרְכּוֹ וְהִנֵּה
super ejus manus & ,domus ostium cadens sua pellex mulier
הָאִשָּׁה פִילַגְשׁוֹ נֹפֶלֶת פֶּתַח הַבַּיִת וְיָדֶיהָ עַל־
.respondens non & ;eamus & ,Surge :eam ad Dixitque .limen
28 הַסַּף׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ קוּמִי וְנֵלֵכָה וְאֵין עֹנֶה
.suum locum in abiit & ,vir surrexit & ,asinum super eam cepit Et
וַיִּקָּחֶהָ עַל־הַחֲמוֹר וַיָּקָם הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ לִמְקֹמוֹ׃
apprehendit & ,cultrum accepit & ,suam domum ad venit Et
29 וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיַּחֲזֵק
:frusta duodecim in suis ossibus in eam truncavit & ,suam pellicem in
בְּפִילַגְשׁוֹ וַיְנַתְּחֶהָ לַעֲצָמֶיהָ לִשְׁנַיִם עָשָׂר נְתָחִים
,videns omnis fuit Et .Israel terminum omnem in eam misit &
30 וַיְשַׁלְּחֶהָ בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה כָל־הָרֹאֶה
ascendere die à hoc sicut visum neque ,fuit factum Non:dicebat &
וְאָמַר לֹא־נִהְיְתָה וְלֹא־נִרְאֲתָה כָּזֹאת לְמִיּוֹם עֲלוֹת
Ponite .hanc diem ad usque ;Ægypti terra e Israel filios
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה שִׂימוּ־
.loquimini & ,consulite ,illud super vobis
לָכֶם עָלֶיהָ עֻצוּ וְדַבֵּרוּ׃

CAP. XX. כ

cœtus est congregatus & ,Israel filii omnes sunt egressi Et
1 וַיֵּצְאוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה
,Ghilhad terram & ,Beersebah ad usque & ,Dan à unus vir tanquam
כְּאִישׁ אֶחָד לְמִדָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד
anguli Steteruntque .Mispah in DOMINUM ad
2 אֶל־יְהוָה הַמִּצְפָּה׃ וַיִּתְיַצְּבוּ פִּנּוֹת
;Dei populi ecclesia in Israel tribus omnes ,populi omnis
כָּל־הָעָם כֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בִּקְהַל עַם הָאֱלֹהִים
audiverunt Et .gladium educentis peditis viri mille quadringenti
3 אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי שֹׁלֵף חָרֶב׃ וַיִּשְׁמְעוּ
.Mispah in Israel filii ascendissent quod Binjamin filii
בְּנֵי בִנְיָמִן כִּי־עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּה
malum fuit quomodo Loquimini :Israel filii Dixeruntque
וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבְּרוּ אֵיכָה נִהְיְתָה הָרָעָה
,occisæ mulieris vir Levita vir respondit Et .hoc
4 הַזֹּאת׃ וַיַּעַן הָאִישׁ הַלֵּוִי אִישׁ הָאִשָּׁה הַנִּרְצָחָה
mea pellex & ,ego veni ,Binjamin ipsi quæ ,Ghibhah In :ait &
וַיֹּאמַר הַגִּבְעָתָה אֲשֶׁר לְבִנְיָמִן בָּאתִי אֲנִי וּפִילַגְשִׁי
circuierunt & ,Ghibhah domini me super Surrexeruntque .pernoctandū ad
5 לָלוּן׃ וַיָּקֻמוּ עָלַי בַּעֲלֵי הַגִּבְעָה וַיָּסֹבּוּ
& ,occidere cogitaverunt me :noctu domum me super
עָלַי אֶת־הַבַּיִת לָיְלָה אוֹתִי דִּמּוּ לַהֲרֹג וְאֶת־
.est mortua &,afflixerunt meam pellicem
פִּילַגְשִׁי עִנּוּ וַתָּמֹת׃

Versio VULG. LAT.

24 Habeo filiam virginem, & hic homo habet concubinā, educam eas ad vos, ut humilietis eas, & vestrā libidinē compleatis: tantùm, obsecro, ne scelus hoc contra naturā operemini 25 in virum. Nolebant acquiescere sermonibus illius: quod cernens homo, eduxit ad eos concubinam suam, & eis tradidit illudendam: quā cùm totā nocte abusi essent, dimise- 26 runt eam manè. At mulier, recedentibus tenebris, venit ad ostium domûs, ubi manebat dominus suus, & ibi cor- 27 ruit. Manè facto, surrexit homo, & aperuit ostium, ut cœptam expleret viam: & ecce concubina ejus jacebat ante ostium sparsis in limine 28 manibus. Cui ille, putans eam quiescere, loquebatur; Surge, & ambulemus. Quā nihil respondente, intelligens quòd erat mortua; tulit eam, & imposuit asino, reversúsq; 29 est in domum suam. Quam cùm esset ingressus, arripuit gladium, & cadaver uxoris cum ossibus suis in duodecim partes ac frusta concîdens, misit in omnes terminos Israel. 30 Quod cùm vidissent singuli, conclamabant; Nunquam res talis facta est in Israel, ex eo die quo ascenderunt patres nostri de Ægypto, usque in præsens tempus: ferte sententiam, & in commune decernite quid facto opus sit.

CAP. XX.

1 Egressi itaque sunt omnes filii Israel, & pariter congregati, quasi vir unus, de Dan usque Bersabee, & terra Galaad, ad Dominum in Ma- 2 spha: Omnésque anguli populorum, & cunctæ tribus Israel in ecclesiam populi Dei convenerunt, quadringenta millia peditum pugnatorum. 3 (Nec latuit filios Benjamin, quòd ascendissent filii Israel in Maspha.) Interrogatúsq; Levita, maritus mulieris interfectæ, quomodo tantum 4 scelus perpetratum esset, Respondit; Veni in Gabaa Benjamin cum uxore mea, illúcque 5 diverti: Et ecce homines civitatis illius circumdederunt noctu domum, in qua manebam, volentes me occîdere, & uxorem meam incredibili furore libidinis vexantes, denique mortua est.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

24 (ρ) Ἰδὲ ἡ θυγάτηρ μου ἡ παρθένος, καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ· ἐξάξω (σ) αὐτάς, καὶ ταπεινώσατε αὐτάς, καὶ ποιήσατε αὐταῖς τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ τῷ ἀνδρὶ τούτῳ μὴ ποιήσητε τὸ ῥῆμα τῆς ἀφροσύνης ταύτης. 25 Καὶ οὐκ (τ) εὐδόκησαν οἱ ἄνδρες τοῦ εἰσακοῦσαι αὐτοῦ. καὶ ἐπελάβετο ὁ ἀνὴρ τῆς παλλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν πρὸς αὐτοὺς ἔξω. καὶ ἔγνωσαν αὐτήν, καὶ (υ) ἐνέπαιζον ἐν αὐτῇ ὅλην τὴν νύκτα (φ) ἕως τὸ πρωΐ, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὴν (χ) ὡς ἀνέβη τὸ πρωΐ. 26 Καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ (ψ) πρὸς τὸν ὄρθρον, καὶ ἔπεσε παρὰ τὴν θύραν (ω) τοῦ οἴκου οὗ ἦν αὐτῆς ἐκεῖ ὁ ἀνήρ, ἕως οὗ διέφαυσεν. 27 Καὶ ἀνέστη (α) ὁ ἀνὴρ αὐτῆς τὸ πρωΐ, καὶ ἤνοιξε τὰς θύρας τοῦ οἴκου, καὶ ἐξῆλθε τοῦ (β) πορευθῆναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡ παλλακὴ πεπτωκυῖα (γ) παρὰ τὰς θύρας τοῦ οἴκου, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐπὶ τὸ πρόθυρον. 28 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν, (δ) Ἀνάστα καὶ ἀπέλθωμεν· καὶ οὐκ (ε) ἀπεκρίθη, ὅτι ἦν νεκρά. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. 29 Καὶ ἔλαβε τὴν ῥομφαίαν, καὶ ἐκράτησε τὴν παλλακὴν αὐτοῦ· καὶ ἐμέλισεν αὐτὴν εἰς δώδεκα μέλη, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὰ ἐν παντὶ ὁρίῳ 30 Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ (ζ) βλέπων ἔλεγεν, Οὐκ ἐγένετο καὶ οὐχ ἑώραται ἀπὸ ἡμέρας ἀναβάσεως υἱῶν Ἰσραὴλ (η) ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας (θ) ταύτης ὡς αὕτη. θέσθε ὑμῖν αὐτοῖς βουλὴν ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ λαλήσατε.

24 Ecce filia mea virgo, et concubina ejus. Educam eas, & humiliate eas: & facite eis, quod bonum in oculis vestris: & viro huic ne faciatis verbum imprudentiæ hujus. 25 Et non probaverunt viri audire eum. Et apprehendit vir concubinam ejus: & eduxit eam ad eos forás. Et cognoverunt eam, et illuserunt in ea totam noctem usq; manè, & dimiserunt eam ut ascendit ipsum mané. 26 Et venit mulier diluculum versús: et cecidit ad ostium domûs, ubi erat ibi suus vir, quoadusq; illuxit. 27 Et surrexit vir ejus manè, & aperuit januas domûs, & exiit ad eundum viam suam. Et ecce mulier ejus concubina jacens apud januas domûs: & manus ejus super limen. 28 Et dixit ad eam; Surge, & abeamus. Et non respondit; quoniam erat mortua: & tulit eam super asinum, & ivit ad locum suum. 29 Et sumpsit gladium, & tenuit concubinam suam: & (ç) partitus est eam in duodecim membra: et misit ea in omnem terminum Israel. 30 Et factum est, omnis aspiciens dicebat, Non fuit, neq; (h) visa est à die ascensionis filiorum Israel de terra Ægypti usq; in diem hanc; sicut hæc. Ponite vobis ipsis consilium super eam, & loquimini.

MS.A. (ρ) Ἰδοὺ (σ) δὴ αὐτάς, (τ) ἠθέλησαν οἱ ἄνδρες ἀκοῦσαι (υ) ἐνέπαιξαν αὐτῇ (φ) ἕως πρωΐ, (χ) ἅμα τῷ ἀναβαίνειν τὸν ὄρθρον. Καὶ (ψ) τὸ πρωΐ, (ω) τοῦ πυλῶνος τοῦ οἴκου τοῦ ἀνδρὸς οὗ ἦν ὁ κύριος αὐτῆς ἐκεῖ, ἕως (α) ὁ κύριος αὐτῆς (β) ἀπελθεῖν τὴν (γ) παρὰ τὴν θύραν, καὶ αἱ (δ) Ἀνάστηθι (ε) ἀπεκρίθη αὐτῷ, ἀλλὰ τεθνήκει. καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ ὑποζύγιον, καὶ ἀνέστη ὁ ἀνήρ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Καὶ ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν τὴν μάχαιραν, καὶ ἐπελάβετο τῆς παλλακῆς αὐτοῦ· καὶ ἐμέλισεν αὐτὴν κατὰ τὰ ὀστᾶ αὐτῆς εἰς δώδεκα μερίδας, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὰς εἰς πάσας τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. (ζ) ὁρῶν ἔλεγεν, Οὔτε ἐγενήθη οὔτε ὤφθη οὕτως ἀπὸ τῆς ἡμέρας (η) ἐξ Αἰγύπτου (θ) ταύτης. *Καὶ ἐνετείλατο τοῖς ἀνδράσιν οἷς ἐξαπέστειλεν, λέγων, Τάδε ἐρεῖτε πρὸς πάντα ἄνδρα Ἰσραήλ, Εἰ γέγονεν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀναβάσεως υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Θέσθε δὴ ἑαυτοῖς βουλὴν περὶ αὐτῆς, καὶ λαλήσατε.

Κεφ. κ'.

1 Καὶ ἐξῆλθον πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐξεκκλησιάσθη (ι) ἡ συναγωγὴ ὡς ἀνὴρ εἷς ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεέ, καὶ (α) γῆ τοῦ Γαλαὰδ πρὸς κύριον εἰς Μασσηφά. 2 (β) Καὶ ἐστάθησαν κατὰ πρόσωπον κυρίου πᾶσαι αἱ φυλαὶ (γ) τοῦ Ἰσραὴλ ἐν ἐκκλησίᾳ τοῦ λαοῦ τοῦ θεοῦ, τετρακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν πεζῶν (δ) ἕλκοντες 3 ῥομφαίαν. Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Βενιαμίν, ὅτι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ε) εἰς Μασσηφά. (ζ) καὶ ἐλθόντες εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, Λαλήσατε, ποῦ ἐγένετο ἡ (η) πονηρία αὕτη; 4 Καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ Λευίτης, ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς (θ) τῆς φονευθείσης, καὶ εἶπεν, Εἰς Γαβαὰ τοῦ Βενιαμὶν ἦλθον ἐγὼ καὶ (ι) ἡ παλλακή μου 5 τοῦ αὐλισθῆναι. Καὶ ἀνέστησαν ἐπ᾽ ἐμὲ οἱ ἄνδρες (κ) τῆς Γαβαά, καὶ ἐκύκλωσαν ἐπ᾽ ἐμὲ ἐπὶ τὴν οἰκίαν νυκτός· (λ) ἐμὲ ἠθέλησαν (μ) φονεῦσαι, καὶ τὴν παλλακήν μου (ν) ἐταπείνωσαν, καὶ ἀπέθανε.

CAP. XX.

1 Et exierunt omnes filii Israel: & evocata est Synagoga, tanquā vir unus à Dan, et usq; Bersabee, & terram Galaad, ad Dominum in Massepha. 2 Et steterunt ad faciem Domini omnes tribus Israel in Ecclesia populi Dei, quadringenta millia virorum peditum trahentium gladium. 3 Et audierunt filii Benjamin, quia ascenderant filii Israel in Massepha. Et venientes dixerunt filii Israel; Loquimini, ubi facta est malignitas hæc? 4 Et respondit vir Levita, vir mulieris occisæ, & dixit; In Gabaa Benjamin veni ego, & concubina mea ad manendum. 5 Et surrexerunt super me viri Gabaa, & circumdederunt super me domum noctu: me voluerunt occidere; & concubinam meam (a) humiliaverunt: et mortua est.

MS.A. (ι) πᾶσα ἡ (α) γῆ Γαλαὰδ (β) Καὶ ἔστη τὸ κλίμα παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ πᾶσαι (γ) Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (δ) σπωμένων ῥομφαίαν. (ε) πρὸς κύριον εἰς (ζ) καὶ εἶπαν (η) κακία αὕτη; (θ) τῆς πεφονευμένης, (ι) ἡ γυνή μου καταλῦσαι. (κ) οἱ παρὰ τῆς Γαβαά, καὶ περιεκύκλωσαν ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν (λ) καὶ ἐμὲ (μ) ἀποκτεῖναι, καὶ (ν) ἐταπείνωσαν καὶ ἐνέπαιξαν αὐτῇ, καὶ ἀπέθανεν. Καὶ ἐπελαβόμην τῆς παλλακῆς μου,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 הָא בְּרַתִּי בְּתוּלְתָּא וּלְחֵינְתֵּיהּ אַפֵּיק כְּעַן יָתְהֶן וְעַנּוֹ יָתְהֶן וְעֲבִידוּ לְהֶן דְּתַקִּין בְּעֵינֵיכוֹן
25 וּלְגַבְרָא הָדֵין לָא תַעְבְּדוּן עֵסֶק קְלָנָא הָדֵין׃ וְלָא אֲבוֹ גֻּבְרַיָּא לְקַבָּלָא מִנֵּיהּ וְאַתְקֵיף
גַּבְרָא בִּלְחֵינְתֵּיהּ וְאַפֵּיק לְוָתְהוֹן לְבָרָא וִידַעוּ יָתַהּ וְאִתְלַעֲבוּ בַהּ כָּל לֵילְיָא עַד צַפְרָא
26 וְשַׁלְּחוּהָא כְּמִסַּק צַפְרָא׃ וַאֲתַת אִתְּתָא לְמִפְנֵי צַפְרָא וּנְפַלַת בִּתְרַע בֵּית גַּבְרָא דִּי רִבּוֹנַהּ
27 תַּמָּן עַד דִּי נְהוֹר׃ וְקָם רִבּוֹנַהּ בְּצַפְרָא וּפְתַח דָּשֵׁי בֵיתָא וּנְפַק לְמֵיזַל לְאָרְחֵיהּ וְהָא
28 אִתְּתָא לְחֵינְתֵּיהּ רְמֵיָא בִּתְרַע בֵּיתָא וִידַהָא מַחְתִין עַל סִפָּא׃ וַאֲמַר לַהּ קוּמִי וְנֵיזִיל וְלָא
29 מְתִיבָא וּנְסָבַהּ עַל חֲמָרָא וְקָם גַּבְרָא וַאֲזַל לְאַתְרֵיהּ׃ וַאֲתָא לְבֵיתֵיהּ וּנְסֵיב יָת סַכִּינָא
וְאַתְקֵיף בִּלְחֵינְתֵּיהּ וְהַדְּמַהּ לְאֵבְרָהָא לִתְרֵי עֲשַׂר אֵבְרִין וְשַׁלְּחַהּ בְּכָל תְּחוּם אֲרַע
30 דְּיִשְׂרָאֵל׃ וַהֲוָה כָל דַּחֲזֵי וַאֲמַר לָא הֲוָת וְלָא אִתְחֲזִיאַת כְּהָדָא לְמִן יוֹמָא דִּי סְלִיקוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם עַד יוֹמָא הָדֵין שַׁוּוֹ לִבְּכוֹן עֲלַהּ אִתְיְעָטוּ וּמַלִּילוּ׃

כ

1 וּנְפַקוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְכְּנִישַׁת כְּנִשְׁתָּא כִּגְבַר חַד לְמִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע וְאַרְעָא גִלְעָד
2 לִקְדָם יְיָ לְמִצְפַּיָא׃ וְאִתְעַתַּדוּ רֵישֵׁי כָּל עַמָּא כָּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל בִּקְהַל עַמָּא דַיְיָ אַרְבַּע
3 מְאָה אַלְפִין גְּבַר רַגְלִי שָׁלְפֵי סֵיפָא׃ וּשְׁמַעוּ בְּנֵי בִנְיָמִין אֲרֵי סְלִיקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִצְפַּיָא
4 וַאֲמַרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַלִּילוּ אֵיכְדֵין הֲוָת בִּישְׁתָּא הָדָא׃ וַאֲתֵיב גַּבְרָא לֵיוָאָה בַּעְלָהּ דְּאִתְּתָא
5 קְטִילְתָּא וַאֲמַר לְגִבְעֲתָא דִּי לְשִׁבְטָא בִנְיָמִין עָלֵית אֲנָא וּלְחֵינְתִּי לְמֵבַת׃ וְקָמוּ עֲלַי יָתְבֵי
גִּבְעֲתָא וְאַקִּיפוּ עֲלַי יָת בֵּיתָא בְּלֵילְיָא עֲלַי חֲשִׁיבוּ לְמִקְטַל וְיָת לְחֵינְתִּי עַנִּיוּהָא וּמִיתַת׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

24 Ecce filia mea virgo & concubina illius: producam nunc eas; & humiliate illas, & facite illis quod constitutum in oculis vestris; & viro huic 25 non facietis negotium ignominiæ hujus. Et non voluerunt viri ad audiendum ex eo: & apprehendit vir in concubina sua, & produxit ad eos foras; & cognoverunt eam; & irriserunt in ea omnem noctem usq; auroram, 26 & dimiserunt eam in ascendendo auroram. Et venit mulier ad inclinare auroræ, & cecidit in porta domus viri quâ dn̄s ejus ibi, usq; quo illuxit. 27 Et surrexit dn̄s ejus in aurora, & aperuit portas domus, & exivit ad eundum ad viā suam; & ecce mulier concubina ejus projecta in porta domus, 28 & manus ejus impositæ super limen. Et dixit illi: Surge, & ibimus; & non respondit: & tulit eam super asinū, & surrexit vir, et ivit ad locū suum. 29 Et venit ad domū suam, & accepit gladium, & apprehendit in concubina sua, & discerpsit eam ad membra ej⁹ ad duodecim membra; & misit eam in 30 omni termino terræ Israel. Et fuit omnis qui vidit eam, & dixit: Non fuit, & non visū est sicut hoc ad-ex die qua ascenderunt filii Israel de terra Miszraim usq; diem hanc: ponite corda vestra super illud, & consulimini & loquimini.

CAP. XX.

1 Et exierunt omnes filii Israel, & congregata est congregatio ut vir un⁹, ad-ex Dan & usq; Beer-sabagh, & terra Gilghadæi; ab-ante Dn̄m ad 2 Miszpeia. Et steterunt capita omnis populi omnes trib⁹ Israel in cœtu populi Dn̄i; quadringenta millia vir peditum evaginantium gladium. 3 Et audierunt filii Binjamin quòd ascenderunt filii Israel ad Miszpeia: & dixerunt filii Israel: Loquimini, quemadmodum fuit malum hoc. 4 Et respondit vir Levita maritus mulieris occisæ, & dixit: ad Gibghatha, quæ tribus Binjamin, ascendi ego & concubina mea ad pernoctandum. 5 Et surrexerunt super me habitatores Gibghatha, & circuierunt super me domum in nocte: super me cogitaverunt ad occidendum, & concubinam meam afflixerunt, & mortua est.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܗܐ ܒܪܬܝ ܒܬܘܠܬܐ ܘܦܠܩܬܗ. ܐܦܩ ܐܢܝܢ ܠܟܘܢ. ܘܛܢܦܘ ܐܢܝܢ. ܘܥܒܕܘ ܠܗܝܢ ܡܕܡ ܕܫܦܪ ܒܥܝܢܝܟܘܢ. ܘܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܨܥܪܐ ܗܢܐ. 25 * ܘܠܐ ܨܒܘ ܓܒܪܐ ܠܡܫܡܥ ܠܗ. ܘܐܚܕ ܓܒܪܐ ܒܦܠܩܬܗ. ܘܐܦܩܗ ܠܘܬܗܘܢ ܠܒܪ. ܘܝܕܥܘܗ. ܘܒܙܚܘܗ ܟܠܗ ܠܠܝܐ ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ. ܘܫܒܩܘܗ ܟܕ ܣܠܩ ܨܦܪܐ. 26 * ܘܐܬܬ ܐܢܬܬܐ ܥܡ ܨܦܪܐ. ܘܢܦܠܬ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ ܕܓܒܪܐ ܕܬܡܢ ܗܘܐ ܡܪܗ. ܥܕܡܐ ܕܢܗܪ. 27 * ܘܩܡ ܡܪܗ ܒܨܦܪܐ. ܘܦܬܚ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ. ܘܢܦܩ ܠܡܐܙܠ ܠܐܘܪܚܗ. ܘܚܙܐ ܠܦܠܩܬܗ ܕܢܦܝܠܐ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ. ܘܐܝܕܗ ܥܠ ܬܪܥܐ. 28 * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡܝ ܢܐܙܠ. ܘܠܐ ܐܗܦܟܬ ܠܗ ܦܬܓܡܐ. ܘܐܪܟܒܗ ܥܠ ܚܡܪܗ. ܘܩܡ ܓܒܪܐ ܘܐܙܠ ܠܐܬܪܗ. 29 * ܘܥܠ ܠܒܝܬܗ. ܘܢܣܒ ܣܟܝܢܐ. ܘܦܠܓܗ ܠܦܠܩܬܗ ܠܬܪܬܥܣܪܐ ܦܠܓܘܬܐ. ܘܫܕܪܗ ܒܟܠܗ ܬܚܘܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. 30 * ܘܟܠ ܡܢ ܕܚܙܐ ܐܡܪ. ܠܐ ܗܘܬ ܘܠܐ ܐܬܚܙܝܬ ܐܟܘܬ ܗܕܐ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܣܠܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܐܬܪܥܝܘ ܒܗ. ܘܐܬܡܠܟܘ. ܘܡܠܠܘ.

24 Ecce filiam meam virginem, & concubinam ejus viri, producam eas vobis, eas dehonestate, eisque facite quicquid libuerit: viro autem isti tantum dedecus ne feceritis. 25 At nolentibus viris illis auscultare eum, apprehendit vir ille concubinam suam, eduxitque eam forâs ad ipsos; qui cognoscentes eam & vexantes eam totâ nocte ad matutinum usque, dimiserunt eam cùm ascenderet aurora. 26 Sub tempus matutinum venit mulier, & cecidit in ostio viri illius ubi erat dominus ejus, donec illucesceret. 27 Manè itaque surgens dominus ejus ut aperiret ostium domûs, & egressus ut prosequeretur iter suum, vidit concubinam suam jacentem ad januam, & manum ejus super januam. 28 Dixitque ad eam, Surge ut eamus: at non respondit ei. Imposuit ergò eam asino suo, surrexitque vir ille, & abiit in patriam suam. 29 Et ingressus domum suam, accepto cultro, dissecuit concubinam suam in duodecim partes, projecitque eam in omnes terminos Israelis. 30 Et quicunque vidit illam, dixit, Nihil tale factum est neque visum, à die quo ascenderunt filii Israel de terra Ægypti in hunc usque diem: & opinantes de ea, consilium inierunt, & collocuti sunt.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟ *

1 * ܘܢܦܩܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܬܟܢܫܬ ܟܢܘܫܬܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܚܕ. ܡܢ ܕܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܒܝܪ ܫܒܥ. ܒܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܡܨܦܝܐ. 2 * ܘܩܡܘ ܫܪܒܬܐ ܕܟܠܗ ܥܡܐ. ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܥܡܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܪܒܥܡܐܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܪܓܠܝܐ ܫܠܝܦܝ ܣܝܦܐ. 3 * ܘܫܡܥܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܕܣܠܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܨܦܝܐ. ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܪܘ ܠܢ ܐܝܟܢܐ ܗܘܬ ܒܝܫܬܐ ܗܕܐ. 4 ܥܢܐ ܠܘܝܐ ܒܥܠܗ ܕܐܢܬܬܐ ܕܐܬܩܛܠܬ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܓܒܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ ܥܠܬ ܐܢܐ ܘܦܠܩܬܝ ܠܡܒܬ. 5 * ܘܩܡܘ ܥܠܝ ܡܪܝ ܓܒܥܐ. ܘܐܚܕܘ ܥܠܝ ܒܝܬܐ ܒܠܠܝܐ. ܘܒܥܘ ܠܡܩܛܠܢܝ. ܘܠܦܠܩܬܝ ܛܢܦܘܗ. ܘܡܝܬܬ.

CAP. XX.

1 Deinde egressi sunt omnes Israelitæ, & in cœtum congregati quasi vir unus, à Dan usque ad Bir-sebaa, in terra Galaad coram Domino in Masphia, 2 Assuerunt familiæ universi populi, omnes *scilicet* tribus Israel, Dei populus in cœtum, *nempe* quadringenta millia peditum stringentium gladium. 3 (Audierunt autem filii Benjamin ascendisse filios Israel in Masphia) Et dicebant filii Israel, Dicite nobis quomodo contigit tantum scelus. 4 Respondens Levi maritus mulieris illius quæ interfecta fuerat, dixit eis, Ad Gebaa Benjamini ingressus sum ego & concubina mea ad pernoctandum: 5 Et insurgentes in me domini Gebaa obsederunt me domi noctu: me voluerunt occidere, & concubinam meam dehonestârunt, & mortua est:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * لي ابنة واحدة عذري وسريته * اخرجهما اليكم * فافضحوهما واصنعوا بهما ما احببتم *
25 ولا ترتكبوا هذا القبيح من الرجل * ولا تفضحوه * فلم يقبل القوم كلامه * ولم يسمعوا
قوله * فاخذ الرجل سريته واخرجها اليهم * فارتكبوا منها شهواتهم * وجروا بها الي الصباح *
26 ولما طلع الفجر تركوها * فتقدمت المراة عند الصباح الي باب البيت الذي كان فيه
27 زوجها * ووقعت عند الباب الي طلوع الشمس * وقام سيدها بالغداة * وفتح باب البيت *
28 ووجدها عند الباب مطروحة * فقال لها * قومي بنا ننطلق * فلم تجبه فحملها علي
29 حمار وهي ميتة * وانطلق الي منزله * واخذ سكينا * وقطعها اثني عشر قطعة * ورمي
بكل قطعة منها في حد سبط من اسباط بني اسرايل * فكل من راها قال * لم يكن
30 مثل هذا * ولم يسمع به منذ يوم صعد بنو اسرايل من ارض مصر الي اليوم * فاجتمع بنو
اسرايل * وفكروا وتناشدوا *

24 Habeo filiam unam virginem, & concubinam; producam vobis utramque, eas stuprate, iisque facite quod volueritis, & ne designetis hanc turpitudinem in virum istum, néve stupretis eum. 25 Verùm cùm non acquiesceret turba verbis ejus, neque audiret sermonem ipsius, produxit eis vir ille concubinam suam, & eduxit illam ad ipsos; qui exercuerunt in ea cupiditates suas, & mœchati sunt in ea ad matutinum usque; & cùm orta esset aurora, dimiserunt eam. 26 Accedens autem mulier illa sub matutinum ad januam domus in qua erat maritus ejus, corruit prope januam usque ad ortum solis. 27 Et manè surgens dominus ejus, & januam domûs aperiens, invenit illam jacentem prope januam: 28 Et dixit ad eam, Surge, discedamus: Sed cùm nihil respondisset ei, imposuit illā asino suo mortuam. 29 Et profectus ad domicilium suum, accepit cultrum, & dissecuit eam in duodecim frusta, & singula ex his frusta projecit in terminum singularum tribuum filiorum Israel. 30 Et quotquot viderunt eam, dixerunt, Nihil simile factum est neque auditum, à die quo ascenderunt filii Israel è terra Ægypti ad hodiernum diem. Itaque congregati sunt filii Israel, & rem perpendentes se invicem hortati sunt.

* الفصل العشرون *

1 * وخرج بنو اسرايل كلهم * واجتمعوا جميعا كرجل واحد * من دان الي بير سبع * واتوا
2 ارض جلعاد * وقاموا امام الرب في مصفيا * وقامت قبايل اسباط بني اسرايل في مجمع
3 شعب الله * وكان عددهم اربع ماية الف رجل مخترط سيف * وسمع بنو بنيامين ان بني
اسرايل قد صعدوا الي مصفيا * قال بنو اسرايل * اخبرونا كيف كان هذا الشر الفظيع *
4 * فكلمهم لاوي زوج المراة التي قتلت وقال * دخلت انا وسريتي الي جبع قرية بنيامين
5 لنبيت * ووثبوا علي اهل جبع * واحاطوا بالبيت ليلا * وارادوا قتلي * وفضحوا سريتي حتي
ماتت *

CAP. XX.

1 Et exeuntes omnes filii Israel, simul convenerunt quasi vir unus à Dan ad Bir-sebaa; & venientes in terram Galaad, steterunt coram Domino in Masphia. 2 Cùmque stetissent familiæ tribuum Israeliticarum in concilio populi Dei, numero quadringentorum millium virorum evaginantium gladium, 3 (Interim audierunt filii Benjamin ascendisse filios Israel in Masphiam) dixerunt filii Israel, Narrate nobis quomodo contigerit hoc crimen horrendum. 4 Et allocutus est eos Levi maritus mulieris occisæ, & ait, Ingressus eram eo & concubina mea in Gabaa civitatem Benjamin, ut pernoctaremus: 5 Et irruentes in me cives Gabaa obsederunt domum noctu, me interficere voluerunt, & concubinam meam ita stuprârunt, ut mortua sit.

ספר שופטים : כ

6 ואחז בפילגשי ואנתחה ואשלחה בכל שדה נחלת ישראל כי עשו זמה ונבלה בישראל׃
7 הנה כלכם בני ישראל הבו לכם דבר ועצה הלם׃
8 ויקם כל העם כאיש אחד לאמר לא נלך איש לאהלו ולא נסור איש לביתו׃
9 ועתה זה הדבר אשר נעשה לגבעה עליה בגורל׃
10 ולקחנו עשרה אנשים למאה לכל שבטי ישראל ומאה לאלף ואלף לרבבה לקחת צדה לעם לעשות לבואם לגבע בנימן ככל הנבלה אשר עשה בישראל׃
11 ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים׃
12 וישלחו שבטי ישראל אנשים בכל שבטי בנימן לאמר מה הרעה הזאת אשר נהיתה בכם׃
13 ועתה תנו את האנשים בני בליעל אשר בגבעה ונמיתם ונבערה רעה מישראל ולא אבו בני בנימן לשמע בקול אחיהם בני ישראל׃
14 ויאספו בני בנימן מן הערים הגבעתה לצאת למלחמה עם בני ישראל׃
15 ויתפקדו בני בנימן ביום ההוא מהערים עשרים וששה אלף איש שלף חרב לבד מישבי הגבעה התפקדו שבע מאות איש בחור׃
16 מכל העם הזה שבע מאות איש בחור אטר יד ימינו כל זה קלע באבן אל השערה ולא יחטא׃
17 ואיש ישראל התפקדו לבד מבנימן ארבע מאות אלף איש שלף חרב כל זה איש מלחמה׃
18 ויקמו ויעלו בית אל וישאלו באלהים ויאמרו בני ישראל מי יעלה לנו בתחלה למלחמה עם בני בנימן ויאמר יהוה יהודה בתחלה׃
19 ויקומו בני ישראל בבקר ויחנו על הגבעה׃
20 ויצא איש ישראל למלחמה עם בנימן ויערכו אתם איש ישראל מלחמה אל הגבעה׃

Verſio VULG. LAT.

6 Quam arreptam, in fruſta con-
cîdi, miſíque partes in omnes
terminos poſſeſſionis veſtræ:
quia nunquam tantum nefas,
& tam grande piaculum factũ
7 eſt in Iſrael. Adeſtis omnes fi-
lii Iſrael, decernite quid fa-
8 cere debeatis. Stánſque omnis
populus, quaſi unius hominis
ſermone reſpondit; Non re-
cedemus in tabernacula no-
ſtra, nec ſuam quiſquam intra-
9 bit domum: Sed hoc contra
Gabaa in commune faciamus.
10 Decem viri eligantur è cen-
tum ex omnibus tribubus Iſ-
rael, & centum de mille, &
mille de decem millibus, ut
comportent exercitui cibaria,
& poſſimus pugnare contra
Gabaa Benjamin, & reddere
ei pro ſcelere, quod mere-
11 tur. Convenítque univerſus
Iſrael ad civitatem, quaſi ho-
mo unus, eádem mente, unóq;
12 conſilio. Et miſerunt nuntios
ad omnem tribũ Benjamin, qui
dicerent; Cur tantũ nefas in
13 vobis repertum eſt? Tradite
homines de Gabaa, qui hoc
flagitium perpetrârunt, ut mo-
riantur, & auferatur malum de
Iſrael. Qui noluerunt fratrum
ſuorum filiorũ Iſrael audire
14 mandatum: Sed ex cunctis
urbibus, quæ ſortis ſuæ erant,
convenerunt in Gabaa, ut
illis ferrent auxilium, & con-
tra univerſum populum Iſrael
15 dimicarent. Inventíq; ſunt vi-
ginti quinque millia de Benja-
min educentium gladium,
præter habitatores Gabaa,
16 Qui ſeptingenti erant viri for-
tiſſimi, ita ſiniſtrâ ut dextrâ
prælíantes: & ſic fundis la-
pides ad certũ jacientes, ut ca-
pillũ quoq; poſſent percutere,
& nequaquã in alteram par-
tem ictus lapidis deferretur:
17 Virorum quoque Iſrael, abſq;
filiis Benjamin, inventa ſunt
quadringenta millia educen-
tium gladios, & paratorum
18 ad pugnam. Qui ſurgentes ve-
nerunt in domũ Dei, hoc eſt,
in Silo: conſuluerúntq; De-
um, atque dixerunt, Quis erit
in exercitu noſtro princeps
certaminis contra filios Ben-
jamin? Quibus reſpondit Do-
minus, Judas ſit dux veſter.
19 Statímq; filii Iſrael ſurgentes
manè, caſtrametati ſunt juxta
20 Gabaa: Et inde procedentes
ad pugnam contra Benjamin,
urbem oppugnare cœperunt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ ἐκράτησα τὴν παλλακήν μου, καὶ ἐμέλισα αὐτὴν,
καὶ ἐξαπέστειλα ἐν παντὶ ὁρίῳ (ξ) κληρονομίας
υἱῶν Ἰσραήλ· ὅτι ἐποίησαν (ο) ζέμα καὶ ἀπόπτωμα
7 ἐν Ἰσραήλ. Ἰδοὺ πάντες (π) ὑμεῖς υἱοὶ Ἰσρα-
8 ήλ, δότε (ρ) ἑαυτοῖς λόγον καὶ βουλὴν (σ) ἐκεῖ. Καὶ
ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς, (τ) λέγοντες,
Οὐκ ἀπελευσόμεθα ἀνὴρ εἰς (υ) σκήνωμα
αὐτοῦ, καὶ οὐκ (φ) ἐπιστρέψομεν ἀνὴρ εἰς τὸν οἶκον
9 αὐτοῦ. Καὶ νῦν τοῦτο τὸ ῥῆμα, (χ) ὃ ποιη-
θήσεται τῇ Γαβαᾷ· ἀναβησόμεθα ἐπ' αὐτὴν
10 ἐν κλήρῳ. (ψ) Πλὴν λημψόμεθα δέκα ἄνδρας
τοῖς ἑκατὸν (ω) εἰς πάσας φυλὰς Ἰσρα-
ήλ, καὶ ἑκατὸν τοῖς χιλίοις, καὶ χιλίους τοῖς
μυρίοις, λαβεῖν (α) ἐπισιτισμὸν τοῦ ποιῆσαι
ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς Γαβαὰ Βενιαμὶν, ποιῆσαι
αὐτῇ κατὰ πᾶν τὸ ἀπόπτωμα, ὃ ἐποίησεν ἐν
11 Ἰσραήλ. Καὶ συνήχθη πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ (β)
12 εἰς τὴν πόλιν ὡς ἀνὴρ εἷς. Καὶ ἀπέστειλαν αἱ
φυλαὶ Ἰσραὴλ ἄνδρας ἐν πάσῃ φυλῇ Βενι-
αμὶν, λέγοντες, Τίς ἡ (γ) πονηρία αὕτη ἡ
13 γινομένη ἐν ὑμῖν; Καὶ νῦν δότε τοὺς ἄν-
δρας (δ) υἱοὺς παρανόμων τοὺς ἐν Γαβαᾷ, καὶ
θανατώσομεν αὐτοὺς, καὶ (ε) ἐκκαθαριοῦμεν
πονηρίαν ἀπὸ Ἰσραήλ. καὶ οὐκ εὐδόκησαν οἱ υἱ-
οὶ Βενιαμὶν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν ἀδελφῶν
14 αὐτῶν (ζ) υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ συνήχθησαν οἱ
υἱοὶ Βενιαμὶν (η) ἀπὸ τῶν πόλεων αὐτῶν εἰς
Γαβαὰ ἐξελθεῖν (θ) εἰς παράταξιν πρὸς
15 υἱοὺς Ἰσραήλ. Καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ υἱοὶ Βε-
νιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (ι) ἀπὸ τῶν πό-
λεων (κ) εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες ἀνὴρ ἕλκων
ῥομφαίαν, ἐκτὸς τῶν οἰκούντων τὴν Γαβαά, (λ)
16 Οἳ ἐπεσκέπησαν ἑπτακόσιοι ἄνδρες (μ) ἐκλε-
κτοὶ ἐκ παντὸς λαοῦ ἀμφοτεροδέξιοι. πάν-
τες οὗτοι σφενδονῆται (ν) ἐν λίθοις πρὸς τρί-
17 χα, καὶ οὐκ ἐξαμαρτάνοντες. Καὶ ἀνὴρ Ἰσ-
ραὴλ ἐπεσκέπησαν (ξ) ἐκτὸς τοῦ Βενιαμὶν,
τετρακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν (ο) ἑλκόντων
ῥομφαίαν· πάντες οὗτοι (π) ἄνδρες παρα-
18 τάξεως. Καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀνέβησαν εἰς Βαι-
θὴλ, καὶ (ρ) ἠρώτησαν ἐν τῷ θεῷ· καὶ εἶπαν
οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, Τίς ἀναβήσεται (σ) ἡμῖν ἐν
ἀρχῇ εἰς παράταξιν πρὸς υἱοὺς Βενιαμίν;
καὶ εἶπε κύριος, (τ) Ἰούδας ἐν ἀρχῇ ἀναβή-
19 σεται ἀφηγούμενος. Καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ (υ)
Ἰσραὴλ τοπρωΐ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ (φ) Γα-
20 βαά. Καὶ ἐξῆλθον πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰς πα-
ράταξιν πρὸς Βενιαμὶν, καὶ συνῆψαν αὐτοῖς
ἐπὶ Γαβαά.

Et tenui concubinam meam, & 6
diviſi eam membratim: & emi-
ſi in omnem terminum hæredita-
tis filiorum Iſrael: quia fecerũt
(b) fervorem, & ruinam in Iſ-
rael. Ecce omnes vos filii Iſra- 7
el, date vobis verbum, & con-
ſilium illic. Et ſurrexit omnis po- 8
pulus, tanquã vir unus, dicentes;
Non abibimus vir ad tabernacu-
lum ſuũ, & non revertemus vir
in domum ſuam. Et nunc hoc eſt 9
verbum, quod fiet ipſi Gabaa: A-
ſcendemus ſuper eam in ſorte.
Tantùm ſumemus decem viros 10
è centum in omnibus tribubus Iſ-
rael, & centum è mille, & mille
è decem millibus ad accipienda
cibaria, ad faciendum venire eos
in Gabaa Benjamin, ad faci-
endum ei ſecundùm omnem
ruinam, quam fecit in Iſrael. Et 11
congregatus eſt omnis vir Iſra-
el in civitatẽ, tanquàm vir unus.
Et miſerunt tribus Iſrael viros 12
in omnem tribum Benjamin, di-
centes; Quæ eſt malignitas hæc,
quæ facta eſt in vobis? Et nunc 13
date viros filios iniquorum, qui
in Gabaa: & morti trademus e-
os, & expurgabimus malignita-
tem ab Iſrael. Et non probaverũt
filii Benjamin audire vocem fra-
trum ſuorum filiorum Iſrael. Et 14
congregati ſunt filii Benjamin
de civitatibus ſuis in Gabaa ad
exeundum in bellum adverſùs
filios Iſrael. Et recenſiti ſunt filii 15
Benjamin in die illa de civitatibꝰ
(c) viginti tria millia (d) vir tra-
hens gladium, præter habitantes
Gabaa: Qui recenſiti ſunt ſeptin- 16
genti viri electi de omni populo
ambidextri. Omnes hi funditores
in lapidibꝰ ad capillũ, et non aber-
rantes. Et vir Iſrael recenſiti 17
ſunt præter Benjamin quadragin-
ta millia virorũ trahentiũ gladi-
um. Omnes hi viri belli. Et ſurre- 18
xerũt, & aſcenderũt in Bethel,
& interrogaverunt in Deo. Et di-
xerunt filii Iſrael, Quis aſcendet
nobis in principio ad bellum ad-
verſùs filios Benjamin? Et dixit
Dominus, Judas in principio a-
ſcendet dux. Et ſurrexerunt filii 19
Iſrael manè, et caſtrametati ſunt
ſuper Gabaa: Et exierunt omnis 20
vir Iſrael ad bellũ adverſùs Ben-
jamin, & congreſſi ſunt eis ſuper
Gabaa.

MS.A. (ξ) κληρονομίας Ἰσραήλ. (ο) ἀφροσύνην ἐν τῷ Ἰσραήλ. (π) οἱ υἱοὶ (ρ) αὐτοῖς (σ) ὧδε. Καὶ (τ) λέγων, Οὐκ εἰσελευσόμεθα (υ) τὸ σκήνωμα (φ) ἐκκλινοῦμεν ἀνὴρ (χ) ὃ ποιήσομεν τῇ (ψ) Καὶ λημψόμεθα (ω) τὰς πάσαις φυλαῖς (α) ἐπισιτισμὸν τῷ λαῷ τοῖς εἰσπορευομένοις ἐπιτηδεῦσαι τῇ Γαβαὰ τοῦ Βενιαμεὶν, κατὰ πᾶσαν τὴν ἀφροσύνην, ἣν ἐποίησε (β) ἐκ τῶν πόλεων ὡς ἀνὴρ εἷς ἐρχόμενοι. Καὶ ἐξαπέστειλαν (γ) κακία αὕτη (δ) τοὺς ἀσεβεῖς τοὺς ἐν Γαβαὰ, τοὺς υἱοὺς Βελιάμ, καὶ θανατώσομεν (ε) ἐξαροῦμεν κακίαν ἐξ Ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἤθελον εἰσακοῦσαι υἱοὶ Βενιαμεὶν τῆς (ζ) τῶν υἱῶν (η) ἐκ τῶν (θ) τοῦ πολεμῆσαι μετ' αὐτῶν Ἰσραήλ. Καὶ (ι) ἐκ τῶν (κ) εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν σπωμένων ῥομφαίαν, χωρὶς τῶν κατοικούντων τὴν (λ) Οὗτοι ἐπεσκέπησαν (μ) ἐκλεκτοὶ νεανίσκοι ἀμφοτεροδέξιοι. (ν) βάλλοντες λίθοις πρὸς τὴν τρίχα, καὶ οὐ διαμαρτάνοντες. Καὶ πᾶς ἀνὴρ (ξ) χωρὶς τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν, (ο) σπωμένων ῥομφαίαν· (π) ἄνδρες πολεμισταί. Καὶ (ρ) ἐπηρώτησαν (σ) ἡμῖν ἀφηγούμενος πολεμῆσαι μετὰ Βενιαμείν; (τ) Ἰούδας ἀναβήσεται (υ) Ἰσραὴλ, καὶ (φ) τὴν Γαβαά. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰσραὴλ, καὶ πᾶς ἀνὴρ εἰς πόλεμον μετὰ Βενιαμείν, καὶ παρετάξατο μετ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον ἀνὴρ Ἰσραὴλ πρὸς τὴν Γαβαά. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ואחדית בלחינתי ודמדמיתה ושלחתה בכל תחום אחסנת ארעא דישראל ארי עבדו עצת חטאין ולא כשר בישראל׃
7 הא כולכון בני ישראל הבו לכון פתגם ועיצה הלכא׃
8 וקם כל עמא כגברא חד למימר לא ניזיל גבר למשכניה ולא נתוב גבר לביתיה׃
9 וכען דין פתגמא דנעביד לגבעתא נתמני עלה בעדבא׃
10 ונדבר עשרא גברין למאה לכל שבטיא דישראל ומאה לאלפא ואלפא לרבותא לקבלא זוודין לעמא לאתעבדא לאיתאה לגבעת בית בנימן ככל קלנא דעבדו בישראל׃
11 ואתכניש כל אנש ישראל לקרתא כגברא חד חברין׃
12 ושלחו שבטיא דישראל גוברין בכל שבטא דבנימן למימר מה בישתא הדא דהות בכון׃
13 וכען הבו ית גבריא בני רשעא די בגבעתא ונקטלנון ונפלי עבדי בישתא מישראל ולא אבו בני בנימן לקבלא למימר אחיהון בני ישראל׃
14 ואתכנישו בני בנימן מן קרויא לגבעתא למפק לאגחא קרבא עם בני ישראל׃
15 ואתמנו בני בנימן ביומא ההוא מן קרויא עשרין ושתא אלפין גברא שלפי סיפא בר מיתבי גבעתא אתמנו שבע מאה גבר עולים׃
16 מכל עמא הדין שבע מאה גבר עולים מחבי בידא דימיניה כל אלין גברא קלעין באבנא בשערא ולא משתלין׃
17 וגבר ישראל אתמנו בר מדבית בנימן ארבע מאה אלפין גברא שלפי סיפא כל אלין גברי עבדי קרבא׃
18 וקמו וסליקו לבית אל ושאילו במימרא דיי ואמרו בני ישראל מן יסק לנא בקדמיתא לאגחא קרבא עם בני בנימן ואמר יי יהודה בקדמיתא׃
19 וקמו בני ישראל בצפרא ושרו על גבעתא׃
20 ונפק אנש ישראל לאגחא קרבא עם בני בנימן וסדרו עמהון אנש ישראל קרבא על גבעתא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et apprehendi in concubina mea, & diſcerpſi eam, & miſi eam in omni 6
termino hæreditatis terræ Iſrael; quia fecerunt conſilium peccatorum, &
quod non rectum in Iſrael. Ecce vos omnes filii Iſrael, date vobis 7
verbum & conſilium hic. Et ſurrexit omnis populus ut vir unꝰ ad di- 8
cendum: Non ibimus vir ad tabernaculum ſuum, & non redibimus vir
ad domum ſuam. Et nunc, hoc verbum quod faciemus Gibghatha: 9
Numerabimur ſuper eam in ſorte. Et ducemus decem viros ad centum 10
ad omnes tribus Iſrael, & centum ad mille, & mille ad decem millia,
ad accipiendum commeatus populo; ad faciendum ad venire faciendum
eis ad Gibghatha domus Binjamin, ſicut omnem ignominiam quam fe-
cerunt in Iſrael. Et congregatus eſt omnis homo Iſrael ad urbem, ſicut 11
vir unus, æquales. Et miſerunt tribus Iſrael viros in *omni tribu* Binja- 12
min, ad dicendum: Quod malum hoc quod fuit in vobis? Et nunc 13
venire facite viros filios impietatis qui in Gibghatha, & occidemus
eos, & extirpabimus facientes malum ex Iſrael: & non voluerunt fi-
lii Binjamin ad audiendũ dicto fratrũ ſuorũ filiorũ Iſrael. Et numerati ſũt 14
filii Binjamin ex urbibꝰ ad Gibghatha, ad exeundum ad ineundum bellũ
cũ filiis Iſrael. Et numerati ſunt filii Binjamin in die illo ex urbibꝰ viginti 15
et ſex mille viri evaginantes gladii; ſolũ ex habitatoribꝰ Gibghatha nume-
rati ſũt ſeptingenti vir adoleſcens. Ex omni populo hoc ſeptingenti vir a- 16
doleſcens, vir impeditꝰ in manu ſua quæ dextera; omnes hi qui jacientes la-
pidẽ in funda, & projicientes in pilũ capilli, & non errantes. Et viri Iſrael 17
numerati ſunt, præter de domo Binjamin, quadringenti mille viri evagi-
nantes gladii; omnes hi viri facientes belli. Et ſurrexerũt & aſcenderunt in 18
Bethel, & quæſierunt in verbo Domini, & dixerunt filii Iſrael: Quis aſcen-
det nobis in anteriori ad ineundũ bellũ cũ filius Binjamin? & dixit Dñs:
Jehudah in anteriori. Et ſurrexerunt filii Iſrael in aurorâ, & poſuerunt ſu- 19
per Gibghatha. Et *exiit vir* Iſrael ad ineundũ prœliũ cũ filiis Binjamin; 20
& ordinaverunt cum illis homines Iſrael bellum ſuper Gibghatha.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܘܐܚܕܬܗ̇ ܠܦܠܓܫܬܝ ܘܦܫܚܬܗ̇ ܘܫܕܪܬܗ̇ ܒܟܠܗ ܚܘܠܩܢܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ ܕܥܒܕܘ ܒܘܫܐ ܘܣܟܠܘܬܐ ܒܐܝܣܪܝܠ.
7 ܗܐ ܟܠܟܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܗܒܘ ܠܟܘܢ ܡܠܬܐ ܘܡܠܟܐ ܗܪܟܐ.
8 ܘܩܡ ܟܠܗ ܥܡܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܚܕ ܘܐܡܪܘ. ܠܐ ܢܐܙܠ ܓܒܪ ܠܡܫܟܢܗ. ܘܠܐ ܢܦܢܐ ܓܒܪ ܠܒܝܬܗ.
9 ܘܗܫܐ ܗܢܐ ܗܘ ܦܬܓܡܐ ܕܢܥܒܕ ܠܓܒܥܐ. ܢܪܡܐ ܥܠܝܗ̇ ܦܣܐ.
10 ܘܢܣܒ ܥܣܪܐ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܡܐܐ ܠܟܠܗܘܢ ܫܒܛܘ̈ܗܝ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܐܐ ܡܢ ܐܠܦܐ. ܘܐܠܦܐ ܡܢ ܪܒܘܬܐ. ܕܢܣܒܘܢ ܙܘܕܐ ܠܥܡܐ ܕܥܒܪ. ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܓܒܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܘܢܬܦܪܥܘܢ ܡܢܗܘܢ ܡܛܠ ܟܠܗ ܒܘܫܐ ܕܥܒܕܘ ܒܐܝܣܪܝܠ.
11 ܘܐܬܟܢܫ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܚܕ ܫܘܝܐܝܬ.
12 ܘܫܕܪܘ ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܓܒܪܐ ܠܟܠܗ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ ܘܐܡܪܘ. ܡܢܘ ܒܝܫܬܐ ܗܕܐ ܕܗܘܬ ܒܟܘܢ.
13 ܘܗܫܐ ܗܒܘ ܓܒܪܐ ܥܘܠܐ ܕܒܓܒܥܐ ܘܢܩܛܘܠ ܐܢܘܢ. ܘܢܥܒܪ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܨܒܘ ܒܢܝ̈ ܒܢܝܡܝܢ ܠܡܫܡܥ ܩܠܐ ܕܐܚܝܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ.
14 ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܒܢܝܡܝܢ ܡܢ ܩܘܪܝܗܘܢ ܠܓܒܥܐ. ܠܡܦܩ ܠܩܪܒܐ ܥܡ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ.
15 ܘܐܬܡܢܝܘ ܒܢܝ̈ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܡܢ ܩܘܪܝܐ. ܥܣܪܝܢ ܘܫܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܫܠܦܝ ܣܝܦܐ. ܣܛܪ ܡܢ ܥܡܘܪܐ ܕܓܒܥܐ ܕܐܬܡܢܝܘ ܫܒܥܡܐܐ ܓܒܪܝܢ.
16 ܡܚܝܠܝ ܐܝܕܝܗܘܢ ܕܝܡܝܢܐ. ܟܠ ܗܠܝܢ ܩܠܥܝܢ ܗܘܘ ܒܥܠܥܠܐ. ܘܠܐ ܡܚܛܝܢ.
17 ܘܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܐܬܡܢܝܘ ܣܛܪ ܡܢ ܒܢܝ̈ ܒܢܝܡܝܢ ܐܪܒܥܡܐܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܫܠܦܝ ܣܝܦܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܓܢܒܪܐ ܕܩܪܒܐ.
18 ܘܩܡܘ ܘܣܠܩܘ ܠܒܝܬ ܐܝܠ ܘܫܐܠܘ ܒܐܠܗܐ. ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܢܘ ܢܣܩ ܠܢ ܒܪܫܐ ܠܩܪܒܐ ܥܡ ܒܢܝ̈ ܒܢܝܡܝܢ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܝܗܘܕܐ ܒܩܕܡܝܬܐ.
19 ܘܩܡܘ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܒܨܦܪܐ. ܘܫܪܘ ܥܠ ܓܒܥܐ.
20 ܘܢܦܩܘ ܒܢܝ̈ ܒܢܝܡܝܢ ܡܢ ܓܒܥܐ. ܘܣܕܪܘ ܩܪܒܐ ܠܘܩܒܠ ܐܝܣܪܝܠ.

Sumpſique concubinam meam, & diſſectam 6
projeci in omnes agros hæreditatis Iſrael,
eò quòd peccatum & ſcelus commiſerint in
Iſraele. Ecce adeſtis omnes filii Iſrael, fer- 7
te ſententiam & conſilium hac de re. Sur- 8
gens itaque totus populus quaſi vir unus, di-
xerunt, Nemo abeat in tentorium ſuum, &
nemo divertat in domum ſuam. Nunc ita 9
faciamus ipſi Gebaa: Jaciamus ſuper eam
ſortes. Accipiamus denos viros è centenis, 10
per omnes tribus Iſrael, & centenos è mil-
lenis, & millenos è decies millenis, qui fe-
rant commeatum pro populo qui tranſiturus
eſt: ut abeant contra Gebaam Benjamini,
& puniant eos pro univerſo ſcelere quod fe-
cerunt in Iſraele. Sic congregati ſunt omnes 11
Iſraelitæ contra civitatem illam, quaſi vir
unus concordes: Et miſerunt omnes tribus 12
filiorum Iſrael viros ad univerſos Benjami-
nitas, qui dicerent, Quod eſt malum hoc
quod vobis evenit? Tradite igitur viros 13
flagitioſos qui ſunt in Gebaa, ut occidamus
eos, & malum arceamus ab Iſraele: ſed no-
luerunt filii Benjamin audire vocem fratrum
ſuorum Iſraelitarum. Imò congregati ſunt 14
omnes filii Benjamin è civitatibus ſuis in
Gebaa, ut egrederentur & pugnarent adver-
ſùs Iſraelem. Recenſiti ergò ſunt eodem 15
die ex civitatibus, viginti ſex millia virorum
ſtringentium gladium, exceptis incolis Ge-
baæ, qui recenſiti fuerunt ſeptingenti viri
Manibus ſuis dexteris mutili, omnes *vide-* 16
licet ii qui fundâ jaculabantur turbinem
ipſum, *(i. vel citiſſimè currentem ferie-*
bant) nec aberrabant. Viri quoque Iſrae- 17
lis recenſiti ſunt præter filios Benjamin, qua-
dringenta millia virorum ſtringentium gla-
dium, *quorum* ſinguli *erant* viri bello exer-
citati. Deinde ſurgentes aſcenderunt ad 18
Beth-il, & Deum conſulentes dixerunt filii
Iſrael, Quis aſcendet nobis in capite ad
bellandum contra filios Benjamin? Reſpon-
dit Dominus, Juda in primis. Surgentes 19
itaque filii Iſrael manè, caſtrametati ſunt con-
tra Gebaa. Et egreſſi filii Benjamin è 20
Gebaa, inſtruxerunt aciem contra Iſrae-
lem:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 واخذتها * وقطعتها * ورميتها في جميع مزارع بني اسرايل * لانهم ارتكبوا هذا الاثم والخطيه
7 بين بني اسرايل * وقد سمعتم يا بني اسرايل جميعا * فانظروا في هذا وتشاوروا * فنهض 8
السعب كلهم كرجل واحد وقالوا * لا ينصرف احد منكم الى منزله * ولا يرجع احد منكم الى
9 بيته * ولكن نجتمع الى جبع * ونحيط بها * ونقترع عليها * وناخذ اولا من كل مية رجل عشرة * 10
من كل اسباط بني اسرايل * ومن الالف مية * ومن كل عشرة الف الفا * ونرسلهم ليهيوا زادا
للعسكر * ونجوز وناتي جبع قرية بنيامين * لاجل ما اتوا ببني اسرايل * وارتكبوا منهم
11 القبيح * فاجتمع جميع بني اسرايل الى القرية متفقي الراي كرجل واحد * وارسل جميع 12
13 اسباط بني اسرايل رجالا الى بني بنيامين وقالوا لهم * ما هذا الشر الذي اصابكم * ادفعوا
الينا القوم الاثمة التي عملوا هذا * فنقتلهم ونصرف الشر عن بني اسرايل * فلم تشا بنو
14 بنيامين ان يقبلوا قول اخوتهم بني اسرايل * ولكن اجتمع بنو بنيامين كلهم الى جبع *
15 ليخرجوا ويحاربوا بني اسرايل * واحصوا بنوا بنيامين في ذلك اليوم * فكان عددهم ستة وعشرون
16 الفا ممن يضرب بالسيف * ما خلا اهل جبع الذي كان عددهم سبع مية رجل * كانت ايديهم
17 اليمنى عسماء * كل امرء منهم يرمي ولا يخطي * ولربما العواصف اصابها * واحصوا بنو اسرايل
ايضا غير بني بنيامين * وكان عددهم اربع مية الف رجلا يضربون بالسيف * وكانوا كلهم
18 مقاتلة * وصعدوا الى بيت ال * وطلبوا الى الله * وقال بنو اسرايل من يصعد اولنا ويكون
19 علينا رييسا في محاربتنا لبني بنيامين * قال الرب تصعد بنو يهودا اولا * ونهض بنو اسرايل
20 بكرة * ونزلوا على جبع * وخرج بنو بنيامين من جبع * واصطف بنو بنيامين قبالة بني
اسرايل * وواقعوهم وصافقوهم بنو اسرايل للمحاربة عند جبع *

Ego verò accipiens eam diſcidi, & pro- 6
jeci in omnes agros filiorum Iſrael, eò
quòd ſcelus & crimen iſtud deſignârint
inter filios Iſrael. Jã ergò audiſtis O fi- 7
lii Iſrael omnes; perpendite hoc, et conſiliũ
inite. Quare ſurgentes univerſus populꝰ 8
quaſi vir unus, dixerunt, Nemo veſtrûm
abeat in domiciliũ ſuũ, nemoq; veſtrûm
domũ ſuã revertatur. Sed congregemur 9
ad Gabaa, & obſideamꝰ eam, ſorteſque
mittamꝰ in eã; Et accipiamus primò è 10
ſingulis centenis viris decẽ, ex omnibus
tribubus filiorum Iſrael; tum ex millenis
centum, & ex decies quibuſq; millenis
mille; & mittamus eos ad parandum vi-
aticum exercitui; tum tranſibimus ac ve-
niemus ad Gabaa civitatẽ Benjamin, eò
quòd iniquè ſe geſſerint in filios Iſrael,
& perpetrârint in eos turpitudinẽ. Itaq; 11
congregati ſunt omnes Iſraelitæ ad ci-
vitatẽ illã animo conſentientes quaſi vir
unus: Et delegantes univerſæ tribus fili- 12
orum Iſrael viros ad filios Benjamin,
dixerunt ad eos, Quodnã eſt hoc malum
quod vobis evenit? Tradite nobis homi- 13
nes flagitioſos qui hæc fecerunt, ut inter-
ficiamus eos, & avertamꝰ malum à filiis
Iſrael. At noluerunt filii Benjamin acci-
pere ſermonẽ fratrum ſuorum Iſraelita-
rum. Sed congregati ſunt omnes filii Ben- 14
jamin in Gabaa, ut exirent ac dimicarent
adverſùs Iſraelitas. Et numerati fuerunt 15
eo die filii Benjamin, fuitq; numerus eo-
rum viginti ſex millia ferientium gladio,
præter cives Gabaa, quorum numerus e-
rat ſeptingentorum virorum Habentium 16
manus dexteras aridas, quorum quilibet
jaculabatur nec aberrabat, & ſi vel tur-
bines jaculatus eſſet, attigiſſet eas. Nume- 17
rati fuerunt etiam filii Iſrael præter filios
Benjamin, fuitque numerus eorum qua-
dringentorum millium virorum cædenti-
um gladio, erantq; omnes bellicoſi. Et a- 18
ſcenderunt ad Beth-el, & conſuluerunt
Deum, ac dixerunt filii Iſrael, Quis pri-
mus inter nos aſcendet, eritq; nobis dux
in certamine noſtro contra filios Benja-
min? Dixit Dominus, Filii Juda primùm
aſcendant. Surgentes ergò filii Iſrael ma- 19
nè, caſtra poſuerunt contra Gabaa. Filii 20
quoq; Benjamin exierunt è Gabaa, & a-
ciem inſtruxerunt filii Benjamin è regi-
one filiorum Iſrael. Et irrumpentibus in
eos, atq; congredientibus cum eis ad pu-
gnam filiis Iſrael prope Gabaa,

ספר שופטים : כ

die in Israel in corruperunt & ,Ghibhah de Binjamin filii sunt egressi Et
21 וַיֵּצְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן מִן־הַגִּבְעָה וַיַּשְׁחִיתוּ בְיִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם
est confortatus Et .terram ad virum mille viginti & duo illa
22 הַהוּא שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ אָרְצָה׃ וַיִּתְחַזֵּק
,loco in bellum disponere addiderunt & ,Israel vir populus
הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּסִפוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה בַּמָּקוֹם
,Israel filii ascenderunt Et .prima die in ibi disposuerunt quo
23 אֲשֶׁר־עָרְכוּ שָׁם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן׃ וַיַּעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
interrogaverunt & ,vesperam ad usque Domini facies ad fleverunt &
וַיִּבְכּוּ לִפְנֵי־יְהוָה עַד־הָעֶרֶב וַיִּשְׁאֲלוּ
filii cum bellum ad accedere addam Num : dicendo ,Domino in
בַיהוָה לֵאמֹר הַאוֹסִיף לָגֶשֶׁת לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי
accesserunt Et .eum ad Ascendite :Dominus Dixitque ?mei fratris Binjamin
24 בִּנְיָמִן אָחִי וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲלוּ אֵלָיו׃ וַיִּקְרְבוּ
est egressus Et .secunda die in Binjamin filios ad Israel filii
25 בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי׃ וַיֵּצֵא
corruperunt & ,secunda die in Ghibhah de eorū occursum in Binjamin
בִנְיָמִן לִקְרָאתָם מִן־הַגִּבְעָה בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיַּשְׁחִיתוּ
omnes : terram ad virum mille octodecim adhuc Israel filiis in
בִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד שְׁמֹנַת עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ אַרְצָה כָּל־
,populus omnis &,Israel filii omnes Ascenderūtq; .gladii evaginatores hi
26 אֵלֶּה שֹׁלְפֵי חָרֶב׃ וַיַּעֲלוּ כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל־הָעָם
Domini facies ad ibi manserunt ac fleveruntque ,Bethel venerunt &
וַיָּבֹאוּ בֵית־אֵל וַיִּבְכּוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה
fecerunt ascendere & : vesperam ad usque illa die in jejunaveruntque
וַיָּצוּמוּ בַיּוֹם־הַהוּא עַד־הָעָרֶב וַיַּעֲלוּ
Israel filii interrogaverunt Et .Domini facies ad pacifica & ascensiones
27 עֹלוֹת וּשְׁלָמִים לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּשְׁאֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
,illis diebus in Dei fœderis arca ibi & :Domino in
בַּיהוָה וְשָׁם אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים בַּיָּמִים הָהֵם׃
,illis diebus in ejus facies ad stans Aaron filii Elhazar filius Pinechas Et
28 וּפִינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן עֹמֵד לְפָנָיו בַּיָּמִים הָהֵם
Binjamin filiis cum bellum ad egredi ultrà addam Num :dicendo
לֵאמֹר הַאוֹסִף עוֹד לָצֵאת לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי־בִנְיָמִן
cras quia ,Ascendite : Dominus Dixitque ? cessabo an ,mei fratris
אָחִי אִם־אֶחְדָּל וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲלוּ כִּי מָחָר
Ghibhah ad insidiantes Israel posuit Et .tua manu in eum dabo
29 אֶתְּנֶנּוּ בְיָדֶךָ׃ וַיָּשֶׂם יִשְׂרָאֵל אֹרְבִים אֶל־הַגִּבְעָה
die in Binjamin filios ad Israel filii Ascenderuntque .undiquaque
30 סָבִיב׃ וַיַּעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם
.vice in vice sicut Ghibhah ad disposuerunt & ; tertia
הַשְּׁלִישִׁי וַיַּעַרְכוּ אֶל־הַגִּבְעָה כְּפַעַם בְּפָעַם׃
; civitate è sunt evulsi ; populi occursum in Binjamin filii sunt egressi Et
31 וַיֵּצְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן לִקְרַאת הָעָם הָנְתְּקוּ מִן־הָעִיר
,stratis in vice in vice sicut vulneratos populo de percutere cœperūt &
וַיָּחֵלּוּ לְהַכּוֹת מֵהָעָם חֲלָלִים כְּפַעַם בְּפַעַם בַּמְסִלּוֹת
; agro in Ghibhah in una & ; Bethel ascendens una quarum
אֲשֶׁר אַחַת עֹלָה בֵית־אֵל וְאַחַת גִּבְעָתָה בַּשָּׂדֶה
Cæsi : Binjamin filii Dixeruntque .Israel in viros triginta ferè
32 כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי בִנְיָמִן נִגָּפִים
,Fugiamus : dixerunt Israel filii & : principio in sicut nostras facies ad ipsi
הֵם לְפָנֵינוּ כְּבָרִאשֹׁנָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ נָנוּסָה
Israel vir omnis Et .stratas semitas ad urbe ex eū evellamus &
33 וּנְתַקְּנֻהוּ מִן־הָעִיר אֶל־הַמְסִלּוֹת׃ וְכֹל אִישׁ יִשְׂרָאֵל
Israel insidians & :Thamar-Bahal in disposuerūt & ,suo loco è surrexerūt
קָמוּ מִמְּקוֹמוֹ וַיַּעַרְכוּ בְּבַעַל תָּמָר וְאֹרֵב יִשְׂרָאֵל
.Ghebah gramineto è suo loco è educens
מֵגִיחַ מִמְּקֹמוֹ מִמַּעֲרֵה־גָבַע׃

Versio VULG. LAT.

21 Egressíq; filii Benjamin de Gabaa, occiderūt de filiis Israel die illo viginti duo millia virorū. 22 Rursū filii Israel & fortitudine & numero confidentes, in eodē loco, in quo priùs certaverant, aciē direxerunt: 23 Ita tamē ut priùs ascenderent & flerent corā Dño usq; ad noctē: consulerēntq; eū, & dicerent; Debeo ultrà procedere ad dimicandum contra filios Benjamin fratres meos, an nō? Quib⁹ ille respondit; Ascendite ad eos, & inite certamen. 24 Cúmque filii Israel alterâ die contra filios Benjamin ad præliū processissent, 25 Eruperūt filii Benjamin de portis Gabaa: & occurrentes eis, tantâ in illos cæde bacchati sunt, ut decē & octo millia virorū educentiū gladiū prosternerent. 26 Quamobrē omnes filii Israel venerūt in domū Dei, & sedentes flebant corā Dño: jejunaverúntque die illo usq; ad vesperā, & obtulerunt ei holocausta, atq; 27 pacificas victimas. Et super statu suo interrogaverunt. Eo tempore ibi erat arca fœderis 28 Dei, Et Phinees fili⁹ Eleazari filii Aaron præpositus domûs. Consuluerunt igitur Dñm, atque dixerunt; Exire ultrà debemus ad pugnā contra filios Benjamin fratres nostros, an quiescere? Quib⁹ ait Dñs; Ascendite, cras enim tradā eos in 29 man⁹ vestras. Posuerúntq; filii Israel insidias per circuitū urbis Gabaa. 30 Et tertiâ vice, sicut semel & bis, contra Benjamin 31 exercitū produxerunt. Sed & filii Benjamin audacter eruperunt de civitate, & fugientes adversarios longiùs persecuti sunt, ita ut vulnerarent ex eis sicut primo die & secundo, & cæderent per duas semitas vertentes terga, quarū una ferebatur in Bethel, & altera in Gabaa, atq; prosternerēt triginta 32 circiter viros: Putaverūt enim solito eos more cædere. Qui fugā arte simulantes, inierūt consiliū ut abstraherent eos de civitate, & quasi fugientes ad supradictas semitas perducerent. 33 Omnes itaque filii Israel surgentes de sedib⁹ suis, tetenderūt aciē in loco, qui vocatur Baalthamar. Insidiæ quoque, quæ circa urbem erant, paulatim se aperire cœperunt,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν (χ) ἀπὸ τῆς Γαβαά, καὶ διέφθειραν ἐν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν 22 γῆν. Καὶ (ψ) ἐνίσχυσεν ἀνὴρ Ἰσραήλ, καὶ (ω) προσέθηκαν συνάψαι παράταξιν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου συνῆψαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ. 23 Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἔκλαυσαν ἐνώπιον κυρίου ἕως ἑσπέρας· καὶ (α) ἠρώτησαν ἐν κυρίῳ, λέγοντες, (β) Εἰ προσθῶμεν ἐγγίσαι εἰς παράταξιν πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἀδελφοὺς ἡμῶν; καὶ εἶπε (γ) κύριος, Ἀνάβητε πρὸς (δ) 24 αὐτούς. Καὶ προσῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ε) πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ. 25 Καὶ (ζ) ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς Γαβαὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, καὶ (η) διέφθειραν ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ ἔτι ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν· πάντες (θ) οὗτοι ἕλκοντες ῥομφαί-26 αν. Καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ πᾶς ὁ λαός, καὶ (ι) ἦλθον εἰς Βαιθήλ· καὶ ἔκλαυσαν, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ (κ) ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐνήστευσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἕως ἑσπέρας, 27 καὶ ἀνήνεγκαν (λ) ὁλοκαυτώσεις καὶ τελείας ἐνώπιον κυρίου, ὅτι ἐκεῖ κιβωτὸς διαθήκης (μ) 28 κυρίου τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱοῦ Ἀαρὼν παρεστηκὼς ἐνώπιον αὐτῆς ἐν ταῖς ἡμέραις (ν) ἐκείναις. καὶ ἐπηρώτησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ, λέγοντες, Εἰ προσθῶμεν ἔτι ἐξελθεῖν (ξ) εἰς παράταξιν πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἀδελφοὺς ἡμῶν; καὶ εἶπε κύριος, Ἀνάβητε, (ο) αὔριον δώσω αὐτοὺς εἰς 29 χεῖρας ὑμῶν. Καὶ ἔθηκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔνεδρα (π) τῇ Γαβαὰ κύκλῳ. 30 (ρ) Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, (σ) καὶ συνῆψαν πρὸς τὴν Γαβαὰ ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ. 31 Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν εἰς (τ) συνάντησιν τοῦ λαοῦ, (υ) καὶ ἐξεκενώθησαν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρξαντο (φ) πατάσσειν ἀπὸ τοῦ λαοῦ τραυματίας (χ) ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἥ ἐστι μία ἀναβαίνουσα εἰς Βαιθήλ, καὶ (ψ) μία εἰς Γαβαὰ ἐν ἀγρῷ, ὡς τριάκοντα ἄνδρας (ω) ἐν Ἰσρα-32 ήλ. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Βενιαμίν, (α) Πίπτουσιν ἐνώπιον ἡμῶν (β) ὡς τὸ πρῶτον. καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἶπαν, Φύγωμεν, καὶ (γ) ἐκκενώσωμεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς τὰς (δ) ὁδούς. καὶ 33 ἐποίησαν οὕτω. Καὶ πᾶς ἀνὴρ ἀνέστη ἐκ τοῦ τόπου (ε) αὐτοῦ, καὶ συνῆψαν ἐν Βάαλ Θαμάρ. καὶ τὸ ἔνεδρον Ἰσραὴλ (ζ) ἐπήρχετο ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ (η) ἀπὸ Μαρααγαβέ.

Ex exierunt filii Benjamin de 21 *Gabaa, & corruperunt in Israel in die illa duo & viginti millia virorū super terrā. Et confortaverunt* 22 *se vir Israel, & adjecerunt conserere præliū in loco, ubi conseruerant in die prima. Et a-* 23 *scenderunt filii Israel: & ploraverunt coram Domino usque ad vesperā, & interrogaverunt in Domino, dicentes; Si (e) adjiciamus appropinquare in præliū adversùs filios Benjamin fratres nostros? Et dixit Dominus, Ascendite adversùs eos. Et accesse-* 24 *runt filii Israel adversùs filios Benjamin in die secunda. Et exie-* 25 *runt filii Benjamin in occursum eis de Gabaa in die secunda: & corruperunt de filiis Israel adhuc octo & decē millia virorū super terrā. Omnes hi trahentes gladium. Et ascenderunt omnes filii* 26 *Israel, & omnis popul⁹: & venerunt in Bæthel: & ploraverunt, et sederunt ibi corā Domino: & jejunârunt in die illa usque ad vesperam: & obtulerunt (f) holocaustoses, et consummatas In con-* 27 *spectu Domini; quoniā illic arca testamenti Domini Dei in diebus* 28 *illis: & Phinees filius Eleazari filii Aaron assistens coram ea in diebus illis. Et interrogaverunt filii Israel in Domino, dicentes; Si adjiciamus ultrà exire in præliū adversùs filios Benjamin fratres (g) nostros? E dixit Dominus, Ascendite: cras dabo eos in manus vestras. Et posuerunt filii* 29 *Israel insidias Gabaa in circuitu. Et ascenderunt filii Israel ad fi-* 30 *lios Benjamin in die tertia, & congressi sunt ad Gabaa, sicut semel et semel. Et exierūt filii Ben-* 31 *jam in occursū populi: et evacuati sūt de civitate, et cœperūt percutere de populo cæsos, sicut semel & semel, in viis, quæ est una ascendens in Bethel, & una in Gabaa in agro, circiter triginta viros in Israel. Et dixerunt filii* 32 *Benjamin; Cadunt coram nobis, ut anteà. Et filii Israel dixerūt; Fugiamus, & (h) evacuemus eos de civitate in vias. Et fecerunt sic. Et omnis vir surrexit de loco* 33 *suo: & congressi sunt in Baal Thamar. Et insidiæ Israel adveniebant de loco suo, à (i) Maraagabe.*

MS.A. (χ) ἐκ τῆς πόλεως, καὶ διέφθειραν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν Ἰσραὴλ δύο (ψ) ἐνίσχυσεν (ω) προσέθεντο παρατάξαι πόλεμον ἐν τῷ τόπῳ ᾧ παρετάξαντο ἐκεῖ ἐν τῇ (α) ἐπηρώτησαν (β) Εἰ προσθῶ προσεγγίσαι εἰς πόλεμον μετὰ Βενιαμεὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου; (γ) ὁ κύριος, (δ) αὐτόν. Καὶ προσήλθοσαν οἱ (ε) πρὸς Βενιαμεὶν (ζ) ἐξῆλθεν Βενιαμεὶν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν ἐκ τῆς (η) διέφθειρεν ἐκ τοῦ λαοῦ ὀκτωκαίδεκα (θ) οὗτοι ἐσπασμένοι * ἐσπασμένοι ῥομφαίαν. (ι) ἤλθοσαν (κ) ἔναντι (λ) ὁλοκαυτώματα σωτηρίου ἔναντι κυρίου. καὶ ἐπηρώτησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ· (καὶ ἐκεῖ ἡ κιβωτὸς (μ) κυρίου ἐν ταῖς (ν) ἐκείναις,) * λέγων, Εἰ προσθῶ ἔτι (ξ) εἰς πόλεμον μετὰ υἱῶν Βενιαμεὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἢ κοπάσω; (ο) ὅτι αὔριον παραδώσω αὐτὸν ἐν χειρί σου. Καὶ (π) ἐν τῇ (ρ) Καὶ ἔταξεν Ἰσραὴλ πρὸς τὸν Βενιαμεὶν ἐν τῇ (σ) καὶ παρετάξαντο πρὸς Γαβαά, καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ. (τ) ἀπάντησιν (υ) καὶ ἐξειλκύσθησαν ἐκ (φ) τύπτειν ἐκ τοῦ (χ) καθὼς (ψ) μία ἀναβαίνουσα εἰς Γαβαὰ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὡσεὶ (ω) ἐν τῷ Ἰσραήλ. (α) * Προσκόπτουσιν (β) καθὼς ἔμπροσθεν. (γ) ἐκσπάσωμεν αὐτοὺς ἐκ τῆς (δ) ὁδούς. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀνέστη (ε) αὐτοῦ * ἐν Βαὰλ Θαμάρ. (ζ) ἐπάλαιεν ἐκ (η) Ἀπὸ δυσμῶν τῆς Γαβαά. Καὶ παρεγένοντο ἐξεναντίας τῆς Γαβαά.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 וּנְפַקוּ בְנֵי בִנְיָמִן מִן גִבְעֲתָא וְחַבִּילוּ בְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא הַהוּא עַסְרִין וּתְרֵין אַלְפִין גַבְרָא
22 קְטִילִין רְמַן לְאַרְעָא׃ וְאִתְקַף עַמָא אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל וְאוֹסִיפוּ לְסַדָרָא קְרָבָא בְּאַתְרָא דְסַדַרוּ
23 תַמָן בְּיוֹמָא קַדְמָאָה׃ וּסְלִיקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְכוֹ קֳדָם יְיָ עַד רַמְשָׁא וּשְׁאִילוּ בְמֵימְרָא דַייָ
24 לְמֵימַר הַאוֹסִיף לְמִקְרַב לְאַגָחָא קְרָבָא עִם בְּנֵי בִנְיָמִן אֲחִי וַאֲמַר יְיָ סַקוּ עֲלֵיהוֹן׃
25 וּקְרִיבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת בְּנֵי בִנְיָמִן בְּיוֹמָא תִנְיָנָא׃ וּנְפַק בִּנְיָמִן לְקַדָמוּתְהוֹן מִן גִבְעֲתָא
בְּיוֹמָא תִנְיָנָא וְחַבִּילוּ בִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד תְּמַנְת עֲסַר אַלְפִין גַבְרָא קְטִילִין רְמַן לְאַרְעָא
26 כָּל אִלֵין שָׁלְפֵי סֵיפָא׃ וּסְלִיקוּ כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל עַמָא וַאֲתוֹ לְבֵית אֵל וּבְכוֹ וִיתִיבוּ
27 תַמָן קֳדָם יְיָ וְצָמוּ בְּיוֹמָא הַהוּא עַד רַמְשָׁא וְאַסִיקוּ עֲלָוָן וְנִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ׃ וּשְׁאִילוּ
28 בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵימְרָא דַייָ וְתַמָן אֲרוֹן קְיָמָא דַייָ בְּיוֹמַיָא הָאִנוּן׃ וּפִינְחָס בַּר אֶלְעָזָר בַּר
אַהֲרֹן קָאֵם קֳדָמוֹהִי בְּיוֹמַיָא הָאִנוּן לְמֵימַר הַאוֹסִיף עוֹד לְמִפַּק לְאַגָחָא קְרָבָא עִם בְּנֵי
29 בִנְיָמִן אֲחִי אִם אֶתְמְנַע וַאֲמַר יְיָ סַקוּ אֲרֵי מְחַר אֶמְסְרִנּוּן בִּידָךְ׃ וְשַׁוִי יִשְׂרָאֵל כְּמָנִין
30 עַל גִבְעֲתָא סְחוֹר סְחוֹר׃ וּסְלִיקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת בְּנֵי בִנְיָמִן בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה וְסַדַרוּ
31 קְרָבָא עַל גִבְעֲתָא כִּזְמַן בִּזְמַן׃ וּנְפַקוּ בְנֵי בִנְיָמִן לְקַדָמוּת עַמָא אִתְנְגִידוּ מִן קַרְתָּא
וּשְׁרִיאוּ לְקַטָלָא מֵעַמָא קְטִילִין כִּזְמַן בִּזְמַן בִּכְבִשׁ אָרְחָתָא דַּחֲדָא סָלְקָא לְבֵית אֵל וַחֲדָא
32 לְגִבְעֲתָא בְּחַקְלָא כִּתְלָתִין גַבְרָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַרוּ בְנֵי בִנְיָמִן תְּבִירִין אִנוּן קֳדָמַנָא
33 כִּדְבְקַדְמֵיתָא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַרוּ נֵפוּק וְנִגְדְנוּן מִן קַרְתָּא לִכְבִשַׁיָא׃ וְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל קָמוּ
מֵאַתְרֵיהוֹן וְסַדַרוּ קְרָבָא בְּמֵישְׁרֵי יְרִיחוֹ וְכַמְנָא יִשְׂרָאֵל מְגִיחַ מֵאַתְרֵיהּ מִמֵּישַׁר גִבְעֲתָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et exierunt filii Binjamin ex Gibghathâ; & perire fecerunt in Israel in 21 die illo viginti & duo mille viros interfectos projectos ad terram. 22 Et confortatus est popul⁹ homo Israel: & addiderunt ad ordinandū bellum in loco ubi odinaverunt ibi in die anteriori. 23 Et ascenderunt filii Israel, & ploraverunt ante Dominū usque ad vesperum, & quæsierunt in dicto Dñi ad dicendum: Num addam ad accedendum ad ineundum bellum cum filiis Binjamin fratris mei? & dixit Domin⁹: Ascendite super eos. 24 Et accesserunt filii Israel ad filios Binjamin in die secundo. 25 Et exit Binjamin ad occursum eorum ex Gibghatha in die secundâ, & perire fecerunt in filiis Israel adhuc octodecim mille virum occisos projectos ad terrā; omnes hos evaginatores gladii. 26 Et ascenderunt omnes filii Israel & omnis popul⁹, & venerunt ad Bethel, et fleverūt & sederunt ibi ante Dñm, & jejunaverunt in die illo usq; vesperum: & ascendere fecerunt holocausta & mun⁹ sanctitatis ante Dñm. 27 Et quæsierunt filii Israel in dicto Domini: & ibi arca fœderis Dñi in diebus illis. 28 Et Pinhhazz filius Elghazar *filius Aharon* stans ante eum in dieb⁹ illis ad dicendum: Num addā adhuc ad ineundū bellū cum filiis Binjamin fratris mei, aut retinebor? & dixit Dñs; Ascendite; nā cras tradā eos in manu tuā. 29 Et posuit Israel insidias super Gibghatha circū circū. 30 Et ascenderunt filii Israel ad filios Binjamin in die tertio: & ordinaverunt bellū super Gibghatha, sicut temp⁹ in tempore. 31 Et exierunt filii Binjamin ad occursū populi, extracti sunt ab urbe, & cœperunt ad occidendū ex populo occisos sicut temp⁹ in tempore in strata viā, quæ una ascendit ad Bethel, & una ad Gibghatha in agro ut triginta virū in Israel. 32 Et dixerunt filii Binjamin: Fracti illi ante nos sicut anteà: & filii Israel dixerunt: Convertamus, & protrahem⁹ illos ab urbe ad strată. 33 Et omnis homo Israel surrexerūt ex locis eorū, & ordinaverunt bellum in planitiebus Jerihho; & insidiæ Israelis inierunt ex loco suo ex planitie Gibghatha.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܐܪܡܝܘ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܕܐܬܟܬܫܘ ܥܡܗܘܢ . ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ
22 ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܐܬܚܝܠܘ ܬܘܒ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ . ܘܐܘܣܦܘ ܠܡܣܕܪ ܩܪܒܐ. ܒܐܬܪܐ ܕܣܕܪܘ
23 ܒܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ. * ܘܣܠܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ . ܘܒܟܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ.
ܘܫܐܠܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܢܘܣܦ ܬܘܒ ܠܡܬܩܪܒܘ ܩܪܒܐ . ܥܡ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܐܚܘܢ.
24 ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܣܩܘ ܠܘܬܗ. * ܘܐܬܩܪܒܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ
25 ܬܪܝܢܐ. * ܘܢܦܩܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܠܩܘܒܠܗܘܢ ܡܢ ܓܒܥܐ. ܒܝܘܡܐ ܕܬܪܝܢ . ܘܐܪܡܝܘ ܬܘܒ
ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ . ܬܡܢܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܟܠܗܘܢ
26 ܫܠܝܦܝ ܣܝܦܐ. * ܘܣܠܩܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܟܠܗ ܥܡܐ . ܘܐܬܘ
ܠܒܝܬ ܐܝܠ . ܘܒܟܘ ܘܝܬܒܘ. ܬܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܨܡܘ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ.
27 ܘܐܣܩܘ ܥܠܘܬܐ ܘܢܟܣܬܐ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܫܐܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ. ܘܬܡܢ ܗܘܐ
28 ܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. * ܘܦܢܚܣ ܒܪ ܐܠܝܥܙܪ ܒܪ ܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ . ܩܐܡ
ܗܘܐ ܩܕܡܘܗܝ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ. ܢܘܣܦ ܬܘܒ ܠܡܦܩ ܠܩܪܒܐ . ܥܡ ܒܢܝ
ܒܢܝܡܝܢ ܐܚܘܢ. ܐܘ ܢܫܠܐ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܣܩܘ. ܡܛܠ ܕܡܚܪ ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܗ ܒܐܝܕܝܟܘܢ.
29 * ܘܣܡܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܟܡܐܢܐ ܥܠ ܓܒܥܐ . ܚܕܪܝܗ. * ܘܣܠܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
30 ܥܠ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ. ܘܣܕܪܘ ܥܠ ܓܒܥܐ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܝܡ. * ܘܢܦܩܘ
31 ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܠܐܘܪܥܗ ܕܥܡܐ . ܘܐܬܦܢܝܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܫܪܝܘ ܕܢܩܛܠܘܢ ܡܢ ܥܡܐ
ܩܛܝܠܐ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܝܡ. ܒܫܒܝܠܐ. ܚܕ ܕܣܠܩ ܠܓܒܥܐ. ܘܚܕ ܠܒܝܬ ܐܝܠ ܒܚܘܪܒܐ. ܐܝܟ
32 ܬܠܬܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܡܬܬܒܪܝܢ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡܝܢ
ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܝܡ. ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܡܪܘ. ܢܥܪܘܩ ܘܢܢܬܘܫ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܠܫܒܝܠܐ.
33 * ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܡܘ ܡܢ ܕܘܟܝܬܗܘܢ . ܘܣܕܪܘ ܒܒܥܠ ܬܡܪ. ܘܟܡܐܢܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ . ܡܕܝܩ ܗܘܐ ܡܢ ܕܘܟܬܗ . ܡܢ ܡܥܪܬܐ ܕܒܓܒܥܐ.

21 Et prostraverunt ex Israele in die illa quâ pugnaverunt contra eos, viginti duo millia virorum, humi. 22 At corroborantes se rursum Israelitæ, iterum disponunt aciem in loco quo disposuerant die præcedente. 23 Et ascendentes Israelitæ fleverunt coram Domino usque ad vesperam, & consuluerunt Dominum dicentes, Adjiciemúsne adhuc bellum gerere contra filios Benjamin fratris nostri? Respondit Dñs, Ascendite contra eum. 24 Pugnârunt ergò filii Israel contra filios Benjamin die postero. 25 Et exeuntes filii Benjamin adversùs eos è Gebaa die secundo, iterum filii Benjamin humi prostrârunt ex Israelitis decem & octo millia virorum, quidem omnes distringebant gladium. 26 Quapropter ascendentes omnes filii Israel & universus populus, venerunt ad Beth-il, fleverunt, ac sederunt ibi coram Domino; & jejunantes illâ die usque ad vesperam, obtulerunt holocausta & pacifica coram Domino: 27 Et consuluerunt filii Israel Dominum (erat enim illic arca Domini in diebus illis, 28 Et Phinehes filius Eliazar filii Aharonis sacerdotis stabat ante ipsum iisdem diebus) dicentes, Rursúmne egrediemur ad bellum contra filios Benjamin fratris nostri, an desistemus? Dixit Dominus, Ascendite, cras enim tradam eum in manus vestras. 29 Itaque collocârunt filii Israel insidias adversùm Gebaa, & circundederunt eam. 30 Deinde ascendentes filii Israel contra filios Benjamin in die tertia, instruxerunt aciem contra Gebaa ut antea. 31 Et exeuntes filii Benjamin ad occursum populi, ita ut se excuterent à civitate (*i. vacuam relinquerent eam*) cœperunt more solito cæsos prosternere ex populo, *nempe* ex Israelitis, per semitas quarum una ascendebat ad Gebaa, & altera ad Beth-il in deserto, triginta fermè viros. 32 Et dixerunt filii Benjamin, Debellantur à conspectu nostro ut antea. Filii autem Israel dixerunt, Fugiamus, & extrahamus eos è civitate ad semitam. 33 Omnes itaque filii Israel surrexerunt è locis suis, aciemque instruxerunt in Beel-thamar. Interim insidiæ Israelis prospectabant è loco suo, *nempe* ex antro quod erat in Gebaa:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وخرج بنوا بنيامين من جبع * وقتل من بني اسرائيل في ذلك اليوم اثنان وعشرون الفا *
22 * ويقوي بنوا بنيامين ايضا من الغد * وصعدوا ليصطفوا للحرب في الموضع الذي
23 حاربوا فيه اول يوم * وصعد بنوا اسرائيل فبكوا امام الرب الى المساء * وطلبوا الى الرب *
وسالوا النصر وقالوا * نعود في محاربة بني بنيامين اخوينا ايضا * فقال لهم الرب اصعدوا *
24 * فاصطف بنو اسرائيل من الغد لمحاربة بني بنيامين * وخرج بنوا بنيامين اليهم من
25 جبع في اليوم الثاني وقاتلوا * فقتل بنوا بنيامين ايضا من بني اسرائيل ثمانية عشر الفا في
26 ذلك اليوم ايضا * وجميع الذين قتلوا محاربة ابطالا * فصعد بنو اسرائيل جميعهم * واتوا بيت
ال * وجلسوا وبكوا امام الرب * وصاموا ذلك اليوم الى المساء * وقربوا في ذلك اليوم قرابين للرب *
27 * وطلبو بنو اسرائيل الى الرب * وكان تابوت عهد الرب في تلك الايام في ذلك الموضع * وكان
28 فنحاس بن العازار بن هرون الكبير يخدم امام التابوت في تلك الايام * وقالوا * نعود في
محاربة بني بنيامين اخوينا * او نكف عنهم * قال الرب * اصعدوا لاني في غد ادفعهم
29 اليكم * فصير بنو اسرائيل على جبع كمينا * وحاطوا بها * وصعد بنو اسرائيل الى جبع في
30 اليوم الثالث * واصطفوا للمحاربة ايضا * وخرج بنوا بنيامين الى الشعب * وخلت القرية
31 من اهلها * وبداوا ان يقتلوا بني اسرائيل كالمرة الاولى * وكان حربهم في طريق تصعد الى جبع *
وفي طريق تاخذ الى بيت ال * فقتل من بني اسرائيل نحو من ثلاثين رجلا * فقال بنوا
32 بنيامين * سيهزم بنو اسرائيل كما انهزموا امس وقبل ذلك * فقام بنوا اسرائيل كلهم
33 من مواضعهم * فاصطفوا في بعل تامر * وكان الكمين في معارجبع يتطلعون من
مواضعهم *

Egressi sunt filii Benjamin è Gabaa, & 21 *cæsi sunt ex filiis Israel in die illa viginti duo millia. Sumpserunt ergò animos filii* 22 *Benjamin posterâ quoq; die, & ascenderunt ut disponerent se ad pugnā in loco quo dimicaverunt die præteritâ. Filii au-* 23 *tem Israel ascendentes fleverunt coram Domino ad vesperā usque, & Dominum deprecantes implorârunt auxilium, et dixerunt, Redibimus adhuc ad prælium contra filios Benjamin fratres nostros? Dixit ad eos Dominus, Ascendite. Instructis ita-* 24 *que filiis Israel sequenti die ad pugnam contra filios Benjamin, Prodierunt ad eos* 25 *filii Benjamin è Gabaa die secundo; & prælio commisso interfecerunt etiam filii Benjamin ex filiis Israel decem & octo millia in illa quoque die: omnes autem qui cæsi fuerunt, bellicosi erant ac strenui. Ascendentes autem omnes Israelitæ ve-* 26 *nerunt ad Beth-el, & sedentes fleverunt coram Domino, & jejunârunt eo die ad vesperam usque, eodemque die obtulerunt munera Domino. Et rogaverunt Israelitæ* 27 *Dominum (nam arca fœderis Domini in eo loco erat illis diebus, Et Phinhas filius* 28 *Elazari filii Haronis sacerdotis ministrabat coram arca iisdem diebus) ac dixerunt, Redibimúsne ad pugnandum contra filios Benjamin fratres nostros, an contrahemur ab eis? Ait Dominus; Ascendite, quoniam crastino die tradam eos vobis. Collocatis igitur filii Israel adver-* 29 *sùs Gabaam insidiis, obsederunt eam. Tum ascendentes Israelitæ ad Gabaa* 30 *die tertio, denuo se instruxerunt ad bellum. Egressique sunt filii Benjamin ad po-* 31 *pulum, urbe suis civibus vacuâ manente, & cœperunt occîdere filios Israel ut primâ vice: (accidit autem conflictus eorum in via quadam quæ ascendit ad Gibaa, & in altera via quæ ducit ad Beth-el) nam interfecti fuerunt ex Israelitis, ferè triginta viri. Unde dixerunt filii* 32 *Benjamin, Profligaturi sumus Israelitas quemadmodum profligati sunt heri & anteà. Surgentes autem Israelitæ omnes* 33 *è locis suis, aciem instruxerunt in Baalthamar, (interim erant insidiæ in rupe Gabaa prospectantes è locis suis,*

omni de electi viri millia decem Ghibhah ad regione è venerũt Et
34 וַיָּבֹאוּ מִנֶּגֶד לַגִּבְעָה עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר מִכָּל־
quòd ,nesciebant illi & : est aggravatum prælium & ;Israel
יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה כָּבֵדָה וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי־
Binjamin Dominus Percussitque .malum eos super . attingens
35 נֹגַעַת עֲלֵיהֶם הָרָעָה׃ וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־בִּנְיָמִן
Binjamin in Israel filii corruperunt & ,Israel facies ad
לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁחִיתוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבִנְיָמִן
: virorum centum & ,millia quinque & viginti ,illa die in
בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף וּמֵאָה אִישׁ
quòd ,Binjamin filii viderunt Et .gladium evaginans illi omnes
36 כָּל־אֵלֶּה שֹׁלֵף חָרֶב׃ וַיִּרְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן כִּי
,Binjamin ipsi locum Israel vir dederunt Et .percuterentur
נִגָּפוּ וַיִּתְּנוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל מָקוֹם לְבִנְיָמִן
.Ghibhah super posuerant quem ,insidiatorem ad speraverunt quia
כִּי בָטְחוּ אֶל־הָאֹרֵב אֲשֶׁר שָׂמוּ אֶל־הַגִּבְעָה׃
extraxit & ;Ghibhah ad vastaverunt & ,festinaverunt insidiator Et
37 וְהָאֹרֵב הֵחִישׁוּ וַיִּפְשְׁטוּ אֶל־הַגִּבְעָה וַיִּמְשֹׁךְ
constitutũ tempus Et .gladii os ad urbem totam percussit & ,insidiator
38 הָאֹרֵב וַיַּךְ אֶת־כָּל־הָעִיר לְפִי־חָרֶב׃ וְהַמּוֹעֵד
eos faciendum ascendere ad multiplicare ,insidiante cum Israel viro erat
הָיָה לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל עִם־הָאֹרֵב הֶרֶב לְהַעֲלוֹתָם
Israel vir se vertit Et .civitate è fumi elationem
39 מַשְׂאַת הֶעָשָׁן מִן־הָעִיר׃ וַיַּהֲפֹךְ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל
viro in vulneratos percutere cœpit Binjamin & ;prælium in
בַּמִּלְחָמָה וּבִנְיָמִן הֵחֵל לְהַכּוֹת חֲלָלִים בְּאִישׁ־
percutiendo Projectio : dixerunt Quia .viros triginta ferè Israel
יִשְׂרָאֵל כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ כִּי אָמְרוּ אַךְ נִגּוֹף
.primo prælio sicut nostras facies ad ipse est percussus
נִגָּף הוּא לְפָנֵינוּ כַּמִּלְחָמָה הָרִאשֹׁנָה׃
.fumi columna ,civitate è ascendere cœpit combustio Et
40 וְהַמַּשְׂאֵת הֵחֵלָּה לַעֲלוֹת מִן־הָעִיר עַמּוּד עָשָׁן
consumptio ascendebat ecce & ,se post Binjamin respexit Et
וַיִּפֶן בִּנְיָמִן אַחֲרָיו וְהִנֵּה עָלָה כְלִיל־
festinavit & ;se vertit Israel vir Et .cœlum ad civitatis
41 הָעִיר הַשָּׁמָיְמָה׃ וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הָפַךְ וַיִּבָּהֵל
.malum se super attingeret quòd vidit quia ;Binjamin vir
אִישׁ בִּנְיָמִן כִּי רָאָה כִּי־נָגְעָה עָלָיו הָרָעָה׃
,deserti viam ad Israel viri facies ad Respexeruntque
42 וַיִּפְנוּ לִפְנֵי אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל־דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר
corrumpentes civitatibus de qui & : eum contingebat bellum &
וְהַמִּלְחָמָה הִדְבִּיקָתְהוּ וַאֲשֶׁר מֵהֶעָרִים מַשְׁחִיתִים
,eum fecerunt persequi ,Binjamin Circundederunt .ejus medio in eum
43 אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ׃ כִּתְּרוּ אֶת־בִּנְיָמִן הִרְדִיפֻהוּ
ortu ab Ghibhah contra usque ,eum fecerunt conculcare requiem
מְנוּחָה הִדְרִיכֻהוּ עַד נֹכַח הַגִּבְעָה מִמִּזְרַח־
mille octodecim Binjamin de ceciderunt Et .Solis
44 שָׁמֶשׁ׃ וַיִּפְּלוּ מִבִּנְיָמִן שְׁמֹנָה־עָשָׂר אֶלֶף
fugerunt & ,se verterunt Et .virtutis viri illi omnes : vir
45 אִישׁ אֶת־כָּל־אֵלֶּה אַנְשֵׁי־חָיִל׃ וַיִּפְנוּ וַיָּנֻסוּ
,altis semitis in eum racematerunt & ,Rimmon petram ad desertum ad
הַמִּדְבָּרָה אֶל־סֶלַע הָרִמּוֹן וַיְעֹלְלֻהוּ בַּמְסִלּוֹת
ad usque eum post adhæserunt & : virorum millia quinque
חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיַּדְבִּיקוּ אַחֲרָיו עַד־
fuit Et .virorum millia duo eo ex percusserunt & ,Ghidhom
46 גִּדְעֹם וַיַּכּוּ מִמֶּנּוּ אַלְפַּיִם אִישׁ׃ וַיְהִי
mille quinque & viginti ,Binjamin de cadentes omnes
כָל־הַנֹּפְלִים מִבִּנְיָמִן עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף
ii omnes : illa die in gladium educens vir
אִישׁ שֹׁלֵף חֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־כָּל־אֵלֶּה
virtutis viri
אַנְשֵׁי־חָיִל׃

Versio VUL.LAT.

34 Et ab Occidentali urbis parte procedere. Sed & alia decem millia virorũ de universo Israel, habitatores urbis ad certamina provocabant. Ingravatúmq; est bellũ contra filios Benjamin: & non intellexerunt quòd ex omni parte illis instaret interitus. 35 Percussitq; eos Dñs in cõspectu filiorũ Israel, & interfecerunt ex eis in illo die viginti quinq; millia & centum viros, omnes bellatores & educentes gladium. 36 Filii autem Benjamin, cùm se inferiores esse vidissent, cœperunt fugere. Quod cernentes filii Israel, dederunt eis ad fugiendũ locũ, ut ad præparatas insidias devenirent, quas juxta urbem 37 posuerant. Qui cùm repentè de latibulis surrexissent, & Benjamin terga cædentibꝰ daret, ingressi sunt civitatem, & percusserunt eã in ore gladii. 38 Signũ autẽ dederant filii Israel his quos in insidiis collocaverant, ut postquã urbem cepissent, ignẽ accenderẽt: ut ascendente in altũ fumo, captã ur- 39 bem demonstrarent. Quod cũ cernerent filii Israel in ipso certamine positi (putaverunt enim filii Benjamin eos fugere, & instantiùs persequebantur, cæsis de exercitu eorũ tri- 40 ginta viris) Et viderent quasi columnã fumi de civitate conscendere; Benjamin quoq; aspiciens retrò, cũ captã cerneret civitatẽ, & flammas in subli- 41 me ferri: Qui priꝰ simulaverãt fugã, versã facie fortiùs resistebãt. Quod cũ vidissẽt filii Ben- 42 jamin, in fugã versi sunt, Et ad viã deserti ire cœperunt, illuc quoque eos adversariis persequentibꝰ: sed & hi qui urbem succenderant, occurrerunt eis. 43 Atq; ita factũ est, ut ex utraq; parte ab hostibꝰ cæderẽtur, nec erat ulla requies morientium. Ceciderunt, atq; prostrati sunt ad Orientalẽ plagã urbis Ga- 44 baa. Fuerũt autẽ qui in eodẽ loco interfecti sũt, decẽ & octo millia virorũ, omnes robustis- 45 simi pugnatores. Quod cũ vidissẽt qui remanserãt de Benjamin, fugerũt in solitudinẽ: et pergebãt ad Petrã, cujꝰ vocabulũ est Remmon. In illa quoq; fuga palantes, & in diversa tẽdentes, occiderũt quinq; millia virorũ. Et cũ ultrà tenderent, psecuti sunt eos, & interfece- 46 runt etiã alia duo millia. Et sic factũ est, ut omnes qui ceciderãt de Benjamin in diversis locis, essẽt viginti quinq; millia, pugnatores ad bella promptissimi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

34 Καὶ ἦλθον ἐξεναντίας Γαβαὰ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐκ παντὸς Ἰσραήλ· (θ) ϗ παράταξις βαρεῖα. ϗ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν, (ι) ὅτι 35 φθάνει ἐπ᾽ αὐτοὺς ἡ κακία. Καὶ ἐπάταξε κύριος τὸν Βενιαμὶν (κ) ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραήλ. ϗ διέφθειραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (λ) ἐκ τοῦ Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἴκοσι ϗ πέντε χιλιάδας ϗ ἑκατὸν ἄνδρας· πάντες οὗτοι (μ) εἷλ- 36 κον ῥομφαίαν. Καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ὅτι ἐπλήγησαν. ϗ ἔδωκεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ τῷ Βενιαμὶν τόπον, ὅτι ἤλπισαν (ν) πρὸς τὸ ἔνεδρον ὃ 37 (ξ) ἔθηκαν ἐπὶ τῇ Γαβαᾷ. Καὶ ἐν τῷ αὐτοὺς ὑποχωρῆσαι, ϗ τὸ ἔνεδρον ἐκινήθη ϗ ἐξέτειναν ἐπὶ τὴν Γαβαά, ϗ ἐξεχύθη τὸ ἔνεδρον, ϗ ἐπάταξαν τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας. (ο) 38 Καὶ σημεῖον ἦν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μετὰ τοῦ ἐνέδρου τῆς μάχης ἀνενέγκαι αὐτοὺς σύσσημον καπνοῦ ἀπὸ τῆς πόλεως. Καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, 39 ὅτι προκατελάβετο τὸ ἔνεδρον τὴν Γαβαά, ϗ ἔστησαν ἐν τῇ παρατάξει· ϗ Βενιαμὶν ἤρξατο πατάσσειν τραυματίας ἐν ἀνδράσιν Ἰσραὴλ ὡς τριάκοντα ἄνδρας· ὅτι εἶπαν, (π) Πάλιν πτώσει πίπτουσιν ἐνώπιον ἡμῶν ὡς ἡ παράτα- 40 ξις ἡ πρώτη. Καὶ τὸ σύσσημον ἀνέβη ἐπὶ πλεῖον ἐπὶ τῆς πόλεως ὡς στῦλος καπνοῦ. ϗ ἐπέβλεψε Βενιαμὶν ὀπίσω αὐτοῦ, ϗ ἰδοὺ ἀνέβη 41 συντέλεια τῆς πόλεως (ρ) ἕως οὐρανοῦ. Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ (σ) ἐπέστρεψε· ϗ ἔσπευσαν ἄνδρες Βενιαμίν, ὅτι εἶδον ὅτι συνήντησεν ἐπ᾽ αὐτοὺς 42 ἡ πονηρία. Καὶ ἐπέβλεψαν ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς (τ) ἐρήμου, ϗ ἔφυγον· ϗ ἡ παράταξις ἔφθασεν ἐπ᾽ αὐτούς, ϗ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων (υ) διέφθειρον αὐτοὺς ἐν μέσῳ αὐτῶν. 43 Καὶ (φ) κατέκοπτον τὸν Βενιαμίν, καὶ ἐδίωξαν αὐτὸν ἀπὸ Νουὰ κατὰ πόδα αὐτοῦ ἕως ἀπέναντι Γαβαά, πρὸς ἀνατολὰς ἡλίου. 44 Καὶ ἔπεσον ἀπὸ Βενιαμὶν ὀκτωκαίδεκα χιλιάδες ἀνδρῶν· (χ) οἱ πάντες οὗτοι 45 ἄνδρες δυνάμεως. Καὶ ἐπέβλεψαν οἱ λοιποί, ϗ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν (ψ) τοῦ Ῥεμμών. ϗ ἐκαλαμήσαντο (ω) ἐξ αὐτῶν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πεντακισχιλίους ἄνδρας· ϗ κατέβησαν ὀπίσω αὐτῶν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕως Γεδάν, ϗ ἐπάταξαν ἐξ αὐτῶν δισχιλίους 46 ἄνδρας. Καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ πεπτωκότες (α) ἀπὸ Βενιαμίν, εἰκοσιπέντε χιλιάδες ἀνδρῶν (β) ἑλκόντων ῥομφαίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· (γ) οἱ πάντες οὗτοι ἄνδρες δυνάμεως.

34 Et venerunt ex adverso Gabaa decẽ millia virorũ electorum ex omni Israel. Et prælium erat grave. Et ipsi non noverant, quia 35 advenit super ipsos malũ. Et percussit Dominꝰ Benjamin corã filiis Israel. Et corruperunt filii Israel de Benjamin in die illa viginti et quinq; millia, et centum viros. Omnes hi trahebant gladium. 36 Et viderunt filii Benjamin quia percussi sunt. Et dedit vir Israel ipsi Benjamin locum; quoniam speraverunt ad insidias, quas posuerant super Gabaa. 37 Et dum ipsi secederent; & insidiæ moverunt se. Et extenderunt super Gabaa, et effuderunt se insidiæ, et percusserunt civitatem in ore gladii. 38 Et signum erat filiis Israel cum insidiis (k) pugnæ, ut extollerent significationem fumi à civitate. 39 Et viderunt filii Israel, quia præoccupaverant insidiæ Gabaa: & steterunt in prælio. Et Benjamin cœpit percutere vulneratos in viris Israel circiter triginta viros: quoniã dixerũt; Rursus casu cadunt corã nobis; sicut prælium primum. 40 Et significatio ascendit in plus super civitatem, tanquã columna fumi. Et respexit Benjamin post se: et ecce ascendit consummatio civitatis usq; ad cœlum. 41 Et vir Israel revertit. Et festinaverũt viri Benjamin; quoniam viderunt, quia occurrit super eos malũ: 42 Et respexerunt corã filiis Israel ad viã deserti, et fugerunt. Et acies advenit super eos: et de civitatibus corrumpebant eos in medio sui. 43 Et conciderunt Benjamin: et persequuti sunt eum à (l) Nua juxta pedem ejus usq; contra Gabaa ad ortum Solis. 44 Et ceciderũt è Benjamin octo et decem millia virorum. Omnes isti viri virtutis. 45 Et respexerunt reliqui: et fugerunt in desertũ ad petrã ipsiꝰ Rhemmon. Et racemârunt ex eis filii Israel quinquies mille viros. Et descenderunt post eos filii Israel usq; Gedan: et percusserunt ex eis bis mille viros. 46 Et fuerunt omnes, qui ceciderunt de Benjamin, viginti quinq; millia virorum trahentium gladiũ in die illa. Omnes hi viri virtutis.

MS.A. (θ) ϗ ὁ πόλεμος ἐβαρύνθη. (ι) ὅτι ἅπτεται αὐτῶν ἡ κακία. Καὶ ἐτρόπωσεν κύριος (κ) κατὰ πρόσωπον Ἰσραήλ. (λ) ἐν τῷ Βενιαμεὶν (μ) σπώμενοι ῥομφαίαν. Καὶ εἶδεν Βενιαμεὶν ὅτι τετρόπωται. καὶ (ν) ἐπὶ τὸ (ξ) ἔταξαν πρὸς τὴν Γαβαά. Καὶ τὸ ἔνεδρον ὃ ἔταξαν πρὸς τὴν Γαβαά, καὶ τὸ ἔνεδρον ὥρμησεν ϗ ἐξεχύθησαν πρὸς τὴν Γαβαά, καὶ ἐπορεύθη τὸ ἔνεδρον, ϗ ἐπάταξαν ὅλην τὴν πόλιν (ο) Καὶ ἡ συνταγὴ ἦν ἀνδρὶ Ἰσραὴλ πρὸς τὸ ἔνεδρον μάχαιρα τοῦ ἀνενέγκαι αὐτοὺς πύργον τοῦ καπνοῦ τῆς πόλεως. Καὶ ἀνέστρεψεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ πολέμῳ, ϗ Βενιαμεὶν ἦρκται τοῦ τύπτειν τραυματίας ἐν τῷ ἀνδρὶ Ἰσραὴλ ὡσεὶ τριάκοντα ἄνδρας· (π) Πλὴν τροπούμενος τροποῦται ἐναντίον ἡμῶν, καθὼς ὁ πόλεμος ἔμπροσθεν. Καὶ ὁ πυρσὸς ἤρξατο ἀναβαίνειν ἐκ τῆς πόλεως, στῦλος (ρ) εἰς τὸν οὐρανόν. (σ) ἀπέστρεψεν ϗ ἔσπευσεν ἀνὴρ Βενιαμείν, ϗ ἴδεν ὅτι ἧπται αὐτοῦ ἡ κακία. Καὶ ἔκλιναν ἐνώπιον ἀνδρὸς Ἰσραὴλ (τ) ἐρήμου· καὶ ὁ πόλεμος κατέφθασεν αὐτόν, ϗ οἱ ἀπὸ (υ) διέφθειραν αὐτόν (φ) ἔκοψαν τὸν Βενιαμὶν καταπαῦσαι αὐτὸν κατάπαυσιν, ϗ κατέπαυσεν αὐτὸν ἐξεναντίας τῆς Γαβαὰ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου. Καὶ ἔπεσαν ἐκ τοῦ Βενιαμεὶν (χ) σὺν πᾶσι τούτοις ἄνδρες δυνατοί. Καὶ ἐξέκλιναν ϗ ἔφυγον (ψ) τοῦ Ῥεμμών. (ω) αὐτὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν· καὶ προσεκολλήθησαν ὀπίσω αὐτοῦ ἕως Γαλαάδ, ϗ ἐπάταξαν (α) ἐν τῷ Βενιαμείν, εἴκοσι ϗ πέντε (β) σπωμένων ῥομφαίαν (γ) σὺν πᾶσι τούτοις ἄνδρες δυνατοί. Καὶ ἐξέκλιναν ϗ ἔφυγον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 וַאֲתוֹ מִדָּרוֹם לְגִבְעֲתָא עַסְרָא אַלְפִין גְּבַר עוּלֵּים מִכָּל יִשְׂרָאֵל וְעָבְדֵי קְרָבָא תְּקִיפוּ וְאִנּוּן
35 לָא יָדְעִין אֲרֵי קְרִיבַת דְּתֵיתֵי לְהוֹן בִּישְׁתָא׃ וְתַבַּר יְיָ יָת בִּנְיָמִין קֳדָם יִשְׂרָאֵל וְחַבִּילוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּדְבֵית בִּנְיָמִין בְּיוֹמָא הַהוּא עַסְרִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין וּמְאָה גַּבְרָא כָּל אִלֵּין שָׁלְפֵי
36 סֵיפָא׃ וַחֲזוֹ בְּנֵי בִנְיָמִין אֲרֵי אִתְּבַרוּ וִיהַבוּ אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אֲתַר לְבִנְיָמִין אֲרֵי אִתְרְחִיצוּ עַל
37 כְּמָנָא דְּשַׁוִּיאוּ עַל גִּבְעֲתָא׃ וּכְמָנָא אוֹחִיאוּ וְאִתְנְגִידוּ עַל גִּבְעֲתָא וְאִתְנְגִיד כְּמָנָא וּמְחָא יָת כָּל
38 קַרְתָּא לְפִתְגַם דְּחָרֶב׃ וְזִמְנָא הֲוָה מְתַקַּן לֶאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל עִם כְּמָנָא דִּיסְגוּן לְאַסָּקוּתְהוֹן
39 יְטוּר דִּתְנָן מִן קַרְתָּא׃ וְאִתְחֲזַר אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל בִּקְרָבָא וּדְבֵית בִּנְיָמִין שָׁרִיאוּ לְקַטָּלָא
קְטִילַיָּא בֶּאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל כִּתְלָתִין גַּבְרָא אֲרֵי אֲמָרוּ בְּרַם מִתְבַּר תְּבִירִין אִנּוּן קֳדָמַנָא
40 כִּקְרָבָא קַדְמָאָה׃ וּכְמָנָא שָׁרֵי לְאַסָּקָא מִן קַרְתָּא יְטוּר דִּתְנָן וְאִתְפְּנִיאוּ דְבֵית בִּנְיָמִין
41 בַּתְרֵיהוֹן וְהָא סְלִיק תְּנָנָא דְקַרְתָּא לְצֵית שְׁמַיָּא׃ וֶאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אִתְחֲזַר וְאִתְבְּהִיל אֱנָשׁ
42 בִּנְיָמִין אֲרֵי חֲזָא אֲרֵי קְרִיבַת דְּתֵיתֵי לְהוֹן בִּישְׁתָא׃ וְאִתְפְּנִיאוּ קֳדָם אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל לְאוֹרַח
מַדְבְּרָא וְעָבְדֵי קְרָבָא אַדְבִּיקוּנוּן וֶאֱנָשׁ כְּמָנָא קָמוּ מִקִּרְוֵיהוֹן קָטְלִין בְּהוֹן מִכָּא וּמִכָּא׃
43 טַלְטִילוּ יָת דְּבֵית בִּנְיָמִין רְדַפוּנוּן מְבֵית נְיָחֲהוֹן טְרָדוּנוּן עַד לָקֳבֵיל גִּבְעֲתָא מִמַּדְנַח
44 שִׁמְשָׁא׃ וְאִתְקְטַלוּ מִדְּבֵית בִּנְיָמִין תְּמָנֵי עֲסַר אַלְפִין גַּבְרָא יָת כָּל אִלֵּין גַּבְרֵי עָבְדֵי
45 קְרָבָא׃ וְאִתְפְּנִיאוּ וְאַפִּיכוּ לְמַדְבְּרָא לְכֵיף רִמּוֹן וְאִטַּמַּרוּ בִּכְבִשַׁיָּא חַמְשָׁא אַלְפִין גַּבְרָא
46 וְאַדְבִּיקוּ בַּתְרֵיהוֹן עַד גִּדְעוֹם וְקַטִּילוּ מִנְּהוֹן תְּרֵין אַלְפִין גַּבְרָא׃ וַהֲווֹ כָּל דְּאִתְקְטִילוּ
מִדְּבֵית בִּנְיָמִין עַסְרִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין גַּבְרָא שָׁלְפֵי סֵיפָא בְּיוֹמָא הַהוּא יָת כָּל אִלֵּין גַּבְרֵי
עָבְדֵי קְרָבָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

34 Et venerunt ab Austro Gibghatha decem mille vir adolescens ex omni Israel, & factores belli invaluerunt, & illi non cognoscentes quod pro- 35 pinquum quod veniet sibi malum. Et fregit Dominus Binjamin: & perire fecerunt filii Israel in domus Binjamin in die illa viginti & quinque 36 millia & centum virum coram Israel: omnes hi evaginantes gladiũ. Et viderunt filii Binjamin quod fracti sunt, & dederunt homo Israel locũ Binjamin; quia confisi sunt super insidiis quas posuerunt super Gibgha- 37 tha. Et insidiæ festinaverunt & extractæ sunt super Gibghatha, & ex- 38 tractus est insidiator, & percussit omnem urbem ad verbum gladii. Et tempus fuit constitutum homini Israel cum insidiis, quod multiplica- 39 bunt ad ascendere faciendum eos columnam fumi ex urbe. Et reversus est homo Israel in bello, & domus Binjamin cœperunt ad occidendum occisos in homine Israel ut triginta virum: nam dixerunt: Verùm frangi 40 fracti illi ante nos, sicut bello anteriori. Et insidia cœpit ad ascendere faciendum ex urbe columnam fumi: & respexerunt domꝰ Binjamin *post se*; 41 & ecce ascendit fumus ab urbe ad latus cœlorum. Et homo Israel reversus est, & turbatus est homo Binjamin: nam vidit quod propinquũ quod ve- 42 niet super illos malum. Et respexerunt ante hominem Israel ad viam deserti; & facientes bellum apprehenderunt eos: & homines insidiarum 43 surrexerunt ex urbibus suis, occidentes in illis hinc & hinc. Disperse- runt *eos qui domus* Binjamin, persecuti sunt eos, à domo *requietionis* eorũ 44 contriverunt eos; usq; è regione Gibghatha *ab ortu* Solis. Et occisi sunt 45 ex domꝰ Binjamin octodecim mille vir: omnes hi viri facientes bellum. Et respexerunt & verterunt ad desertũ ad petrã Rimon, & absconditi sunt in stratis quinq; mille vir, & apprehenderunt post eos usq; Gidghom, & oc- 46 ciderũt ex illis duo mille virum. Et fuerunt omnes qui occisi sunt ex domus Binjamin viginti & quinque mille vir evaginatores ensis in die illo: omnes hi viri facientes belli.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܘܐܬܘ ܡܢ ܠܘܩܒܠ ܓܒܥܐ. ܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܓܒܝܐ ܡܢ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ.
35 ܘܐܬܝܩܪ ܩܪܒܐ. ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܕܡܛܬ ܠܗܘܢ ܒܝܫܬܐ. * ܘܬܒܪ ܡܪܝܐ ܠܒܢܝܡܝܢ
ܩܕܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܚܪܒܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ.
ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܘܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. ܟܠܗܘܢ ܫܡܛܝ ܣܝܦܐ.
36 * ܘܚܙܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܕܐܬܬܒܪܘ. ܘܝܗܒܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܬܪܐ ܠܓܒܪܐ ܕܒܢܝܡܝܢ.
37 ܡܛܠ ܕܐܬܬܟܠܘ ܥܠ ܟܡܝܢܐ ܕܣܡܘ ܥܠ ܓܒܥܐ. * ܘܟܡܝܢܐ ܐܙܕܪܝܙ ܘܢܦܩ ܥܠ
38 ܓܒܥܐ. ܘܢܦܩ ܟܡܝܢܐ. ܘܡܚܐ ܠܟܠܗ ܩܪܝܬܐ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. * ܘܩܝܡܐ
ܗܘܐ ܠܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܥܡ ܟܡܝܢܐ ܠܡܣܩܘ ܬܢܢܐ ܐܝܟ ܥܡܘܕܐ ܡܢ
39 ܩܪܝܬܐ. * ܘܗܦܟܘ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܩܪܒܐ. ܘܒܢܝܡܝܢ ܫܪܝ ܕܢܩܛܘܠ ܡܚܝܠܐ ܡܢ
ܐܝܣܪܝܠ ܬܠܬܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ. ܡܬܬܒܪܝܢ ܡܬܬܒܪܝܢ ܡܢ ܩܕܡܝܢ ܐܝܟ ܕܒܩܪܒܐ
40 ܩܕܡܝܐ. * ܘܬܢܢܐ ܫܪܝ ܕܢܣܩ ܡܢ ܩܪܝܬܐ. ܐܝܟ ܥܡܘܕܐ. ܘܐܬܦܢܝܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ
41 ܠܒܣܬܪܗܘܢ. ܘܗܐ ܣܠܩ ܬܢܢܗ ܕܩܪܝܬܐ. ܠܘܬ ܫܡܝܐ. * ܘܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܗܦܟܘ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܬܒܗܠܘ ܓܒܪܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܡܛܠ ܕܚܙܘ ܕܡܛܬ ܠܗܘܢ ܒܝܫܬܐ.
42 * ܘܥܪܩܘ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪܐ. ܘܩܪܒܐ ܐܕܪܟ ܐܢܘܢ. ܘܕܡܢ ܩܘܪܝܐ
43 ܒܓܘܗ ܐܢܘܢ ܒܡܨܥܬܐ. * ܘܪܕܦܘܗܝ ܠܒܢܝܡܝܢ ܘܕܫܘܗܝ. ܘܒܢܝܚܘܬܐ ܕܪܟܘܗܝ.
44 ܥܕܡܐ ܠܘܩܒܠ ܓܒܥܐ ܡܢ ܡܕܢܚ ܫܡܫܐ. * ܘܢܦܠܘ ܡܢ ܒܢܝܡܝܢ
45 ܬܡܢܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܝܢ ܩܪܒܬܢܐ. * ܘܐܬܦܢܝܘ ܘܥܪܩܘ ܠܡܕܒܪܐ
ܠܫܘܥܐ ܕܪܡܘܢ. ܘܢܦܠܘ ܒܫܒܝܠܐ. ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܫܡܛܝ ܣܝܦܐ. ܘܪܕܦܘ
46 ܒܬܪܗܘܢ ܥܕܡܐ ܠܓܒܥܘܢ. ܘܩܛܠܘ ܡܢܗܘܢ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. * ܘܟܠܗܘܢ ܕܢܦܠܘ
ܡܢ ܒܢܝܡܝܢ. ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܫܡܛܝ ܣܝܦܐ. ܒܝܘܡܐ ܗܘ.
ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܩܪܒܬܢܐ.

34 Et venerunt ex adverso Gebaa viginti millia virorum electorum ex omni Israel, & ingravatum est bellum, illis ignorantibus 35 impendere sibi malum. Sic profligavit Dominus Benjaminem coram Israele, ita ut prostrârint Israelitæ ex Benjaminitis in die illo viginti quinque millia & centum viros, eosque omnes evaginantes gladi- 36 um. Videntes autem filios Benjamin profligatos, tribuerunt filii Israel *interquiescendi* moram viris Benjamin; quippequi confiderent insidiis quas collocârant ad- 37 versùm Gebaa. Insidiæ verò placidè irruentes versùs Gebaa, tum progredientes insidiæ percusserant totam civitatem 38 acie gladii. Symbolum enim constitutum fuerat inter viros Israelitas & insidias, ut excitarent eis quasi elevationem fumi è 39 civitate: Retrahentibus ergò se viris Israelitis à bello, cœperunt viri Benjamin prosternere cæsos ex Israelitis triginta viros, dicebantque, Proculdubiò debellantur à conspectu nostro ut in bellis 40 præcedentibus. Verùm cùm cœpisset fumus ascendere de civitate instar columnæ, & conversis retrorsum Benjaminitis ecce densus civitatis fumus ascenderet in cœlum 41 usque; Versi sunt in eos viri Israelitæ: & viri Benjaminitæ perterriti, quòd vi- 42 dissent impendere sibi malum, Fugerunt à conspectu Israelitarum versùs viam deserti. Sed exercitus eos assecutus, & qui erant à fronte, statuentes illos in medio, 43 Persecuti sunt Benjaminem, & propulsârunt eum, facileque trucidârunt eum usque 44 ex adverso Gabaæ ad ortum solis. Ceciderunque ex Benjaminitis decem & octo millia virorum, qui quidem erant omnes 45 bellicosi. *Residui* verò conversi fugerunt desertum versùs ad rupem Remmon, & ceciderunt per semitas quinque millia virorum distringentium gladium; & persequentes eos usque ad Gebaon, trucidâ- 46 runt ex eis bis mille viros. Omnes igitur qui ceciderunt ex Benjamin eo die, fuerunt vicies quinquies mille viri stringentes gladium, iique omnes viri bellicosi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فجاوا من مقابلة جبع عشرة الف رجل انتخبوا من بني اسرايل. فاشتد الحرب * ولم يعلموا
35 بنو بنيامين ان البلاء نزل بهم * وكسر الرب آل بنيامين امام بني اسرايل * وقتل من
36 بني بنيامين في ذلك اليوم خمسة وعشرون الفا ومائة مقاتلة ابطالا جبابرة * فلما راى
بنو بنيامين انهم قد انهزموا * هلكوا وانكسرت قلوبهم * واما بنو اسرايل فتغافلوا
37 عن من بقي منهم * لانهم توكلوا على الكمين * وقام الذين كانوا في الكمين * وذلك
في رفق وسير خفيف * وسار الكمين * فدخلوا جبع * وقتلوا من كان في القرية بالسيف *
38 * وكان بنو اسرايل قد واعدوا الكمين وتقدموا اليهم ان يحرقوا القرية * حتى يرتفع دخانها
39 * ورجع آل اسرايل عن بني بنيامين * وبدا بنو بنيامين بالحرب ايضا * فقتلوا من بني
اسرايل ثلثين رجلا * وقالوا في انفسهم انهم سيهزمون بني اسرايل كما انهزموا في الحرب الاول *
40 * وبدا دخان القرية ان يرتفع مثل العمود * فالتفت بنو بنيامين الى وراهم * واذا دخان القرية
41 قد ارتفع الى السماء * ورجع عليهم رجال بني اسرايل * فرعبت قلوب بني بنيامين * لانهم
42 قد راوا البلاء قد نزل بهم * وهربوا من بني اسرايل في طريق البرية * وادركهم الحرب
43 وصيروهم في الوسط * وطردوا بني بنيامين * وقتلوهم حتى انتهوا الى قبالة جبع ناحية
44 المشرق * وقتل من بني بنيامين ثمانية عشر الف رجل * ومائة رجل ابطال مقاتلة *
45 * وهربوا الى البرية الى ناحية كهف رامون * وقتل منهم في الطريق خمسة آلاف مقاتلة * وجدوا
46 في طلبهم الى جبعون * وقتل منهم ايضا الفا رجل * فجميع المقتولين من بني بنيامين خمسة
وعشرون الفا ومائة رجالا ابطالا *

34 *Veneruntque ex adverso Gabaæ decem millia virorum qui electi fuerant ex Israelitis) & ingravatum est bellum, ignorantibus filiis Benjamin advenisse sibi* 35 *calamitatem. Fregit ergò Dominus Benjaminitas ante filios Israel, cæsique fuerant ex filiis Benjamin eo die viginti quinque millia ac centum bellicosi, stre-* 36 *nui, gigantes. Cúmque vidissent filii Benjamin se jam profligatos, perierunt & consternati sunt animis: Israelitæ verò finxerunt se retrahere ab his qui superarant ex illis, quòd nimirum fiderent insidiis. (Interea surgentes qui e-* 37 *rant in insidiis, idque placido lenique passu, & incidentes insidiatores introierunt Gabaam, & quotquot erant in urbe, gladio trucidârunt. Convenerant* 38 *autem Israelitæ cum insidiatoribus, & prædixerant eis ut urbem succenderent, quatenus ascenderet fumus ejus.) Re-* 39 *traxerunt inquam se Israelitæ à filiis Benjamin, cœperuntque filii Benjamin denuò pugnare; & occidentes ex Israelitis triginta viros, dixerunt secum ipsi profligaturos se Israelitas quemadmodum profligati fuerant in bello priore.* 40 *Cœpit verò fumus urbis ascendere ceu columna, & conversi filii Benjamin retrorsum, ecce fumus urbis jam ascenderat cœlum versus. Tum regressis in eos vi-* 41 *ris Israelitis trepidârunt animi filiorum Benjamin, quòd vidissent advenisse* 42 *jam sibi calamitatem, Et fugerunt ab Israelitis per viam deserti. Sed assequente eos bello, constituerunt eos in me-* 43 *dio, Et persecuti sunt filios Benjamin, & perimerunt eos quousque pervenissent ad oppositum Gabaæ, versus pla-* 44 *gam Orientalem. Et occisi sunt ex filiis Benjamin octodecim millia virorum & centum viri strenui bellatores. Fugien-* 45 *tibus etiam ad desertum, versùs rupem Rammon, cæsi fuerunt ex eis in via quinque millia militum: & urserunt illos persequendo ad Gabaon usque, cæsique sunt etiam ex eis duo millia* 46 *virorum. Igitur omnes occisi ex filiis Benjamin, fuerunt viginti quinque millia et centum viri strenuissimi.*

ספר שופטים : כא

ſexcenti ,Rimmon petram ad deſertã in fugerũt &,ſunt cōverſi Et
47 וַיִּפְנוּ וַיָּנֻסוּ הַמִּדְבָּרָה אֶל־סֶלַע הָרִמּוֹן שֵׁשׁ מֵאוֹת
Iſrael vir Et .menſibus quatuor Rimmon petra in manſerunt & ; viri
48 אִישׁ וַיֵּשְׁבוּ בְּסֶלַע רִמּוֹן אַרְבָּעָה חֳדָשִׁים׃ וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל
civitate de gladii os ad eos percuſſerunt &,Binjamin filios ad ſunt reverſi
שָׁבוּ אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן וַיַּכּוּם לְפִי־חֶרֶב מֵעִיר
omnes etiam : inventum omne ad uſque ,jumentum ad uſque perfectionem
מְתֹם עַד־בְּהֵמָה עַד כָּל־הַנִּמְצָא גַּם כָּל־
.ignem in miſerunt inventas urbes
הֶעָרִים הַנִּמְצָאוֹת שִׁלְּחוּ בָאֵשׁ׃

CAP. XXI. כא

dabit non nobis ex Vir : dicendo ,Miſpah in juravit Iſrael vir Et
1 וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נִשְׁבַּע בַּמִּצְפָּה לֵאמֹר אִישׁ מִמֶּנּוּ לֹא־יִתֵּן
manſerunt & ,Bethel populus venit Et .uxorem in Binjamin ipſi ſuã filiã
2 בִּתּוֹ לְבִנְיָמִן לְאִשָּׁה׃ וַיָּבֹא הָעָם בֵּית־אֵל וַיֵּשְׁבוּ
,ſuam vocem levaveruntque : Dei facies ad veſperam ad uſque ibi
שָׁם עַד־הָעֶרֶב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַיִּשְׂאוּ קוֹלָם
Iſrael Deus Domine quid Ut : dixerunt Ac .magno fletu fleverunt &
3 וַיִּבְכּוּ בְּכִי גָדוֹל׃ וַיֹּאמְרוּ לָמָה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
? una tribus Iſrael de hodie deficiendum ad ;Iſrael in hoc fuit
הָיְתָה זֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל לְהִפָּקֵד הַיּוֹם מִיִּשְׂרָאֵל שֵׁבֶט אֶחָד׃
,altare ibi ædificaverunt &,populus manicaverunt & ,craſtino à fuit Et
4 וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיַּשְׁכִּימוּ הָעָם וַיִּבְנוּ־שָׁם מִזְבֵּחַ
Quis : Iſrael filii dixerunt Et .pacifica & ,aſcenſiones fecerũt aſcenderéq;
5 וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת וּשְׁלָמִים׃ וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי
? Dominum ad Iſrael tribubus omnibus ex cœtum in aſcendit non qui
אֲשֶׁר לֹא־עָלָה בַקָּהָל מִכָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה
ad aſcendit non qui ei fuit grande juramentum quia
כִּי הַשְּׁבוּעָה הַגְּדוֹלָה הָיְתָה לַאֲשֶׁר לֹא־עָלָה אֶל־
ſunt ducti pœnitudine Et .morietur Moriendo : dicendo ,Miſpah in Domini
6 יְהוָה הַמִּצְפָּה לֵאמֹר מוֹת יוּמָת׃ וַיִּנָּחֲמוּ
tribus hodie eſt Exciſa :dixerunt ac ,ſuo fratre Binjamin ad Iſrael filii
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־בִּנְיָמִן אָחִיו וַיֹּאמְרוּ נִגְדַּע הַיּוֹם שֵׁבֶט
uxoribus reſiduis eis faciemus Quid .Iſrael ex una
7 אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל׃ מַה־נַּעֲשֶׂה לָהֶם לַנּוֹתָרִים לְנָשִׁים
noſtris filiabus de eis dare non pro ,Domino in juravimus nos &
וַאֲנַחְנוּ נִשְׁבַּעְנוּ בַיהוָה לְבִלְתִּי תֵת־לָהֶם מִבְּנוֹתֵינוּ
non qui ,Iſrael tribubus de unus Quis :dixerunt Et ? uxores in
8 לְנָשִׁים׃ וַיֹּאמְרוּ מִי אֶחָד מִשִּׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא־
ad vir venerat non ecce & ? Miſpah in Dominum ad aſcendit
עָלָה אֶל־יְהוָה הַמִּצְפָּה וְהִנֵּה לֹא בָא־אִישׁ אֶל־
ecce &,populus eſt viſitatus Et .concionem ad Ghilhad Jabes de caſtrametatione
9 הַמַּחֲנֶה מִיָּבֵישׁ גִּלְעָד אֶל־הַקָּהָל׃ וַיִּתְפָּקֵד הָעָם וְהִנֵּה
illuc Miſeruntq; .Ghilhad Jabes habitatorib⁹ de quiſquam ibi non
10 אֵין־שָׁם אִישׁ מִיּוֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד׃ וַיִּשְׁלְחוּ־שָׁם
præceperunt & ; virtutis filiis de virorum millium duodecim cœtum
הָעֵדָה שְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ מִבְּנֵי הֶחָיִל וַיְצַוּוּ
os ad Ghilhad Jabes habitatores percutietis & ,Ite : dicendo ,eis
אוֹתָם לֵאמֹר לְכוּ וְהִכִּיתֶם אֶת־יוֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד לְפִי־
Omnem : facietis quod verbum hoc Et .parvulum & ,mulieres & ,gladii
11 חֶרֶב וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף׃ וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָּל־
.interficietis ,maſculi concubitum cognoſcentem mulierem omnẽ & ,maſculũ
זָכָר וְכָל־אִשָּׁה יֹדַעַת מִשְׁכַּב־זָכָר תַּחֲרִימוּ׃
puellam quadringentas Ghilhad Jabes habitatoribus de invenerunt Et
12 וַיִּמְצְאוּ מִיּוֹשְׁבֵי יָבֵישׁ גִּלְעָד אַרְבַּע מֵאוֹת נַעֲרָה
adduxerunt & : maſculi concubitu in virum cognovit non quæ ,virginem
בְתוּלָה אֲשֶׁר לֹא־יָדְעָה אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר וַיָּבִאוּ
: Chenahan terra in quæ ,Siloh caſtrametationem ad eas
אוֹתָם אֶל־הַמַּחֲנֶה שִׁלֹה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃

Verſio VULG. LAT.

47 Remanſerunt itaq; de omni numero Benjamin, qui evadere, & fugere in ſolitudinem potuerunt, ſexcenti viri: ſederúntque in petra Remmon 48 menſib⁹ quatuor. Regreſſi autem filii Iſrael, omnes reliquias civitatis, à viris uſque ad jumenta, gladio percuſſerunt, cunctáſq; urbes & viculos Benjamin vorax flamma conſumpſit.

CAP. XXI.

1 Juraverunt quoq; filii Iſrael in Maſpha & dixerunt; Nullus noſtrûm dabit filiis Benjamin de filiab⁹ ſuis uxorẽ. 2 Venerúntq; omnes ad domũ Dei in Silo, & in conſpectu ejus ſedentes uſq; ad veſperã, levaverunt vocẽ, & magno ululatu cœperunt flere, dicentes; 3 Quarè Dñe De⁹ Iſrael factũ eſt hoc malũ in populo tuo, ut hodiè una trib⁹ auferretur ex 4 nobis? Alterâ autẽ die diluculò cõſurgentes, extruxerunt altare: obtulerúntq; ibi holocauſta, & pacificas victimas: & 5 dixerũt; Quis nõ aſcẽdit in exercitu Dñi de univerſis tribub⁹ Iſrael? Grandi enim juramento ſe conſtrinxerant, cũ eſſent in Maſpha, interfici eos qui de- 6 fuiſſent. Ductiq; pœnitentiâ filii Iſrael ſup fratre ſuo benjamin, cœperunt dicere; Ab- 7 lata eſt trib⁹ una de Iſrael, Unde uxores accipient? omnes enim in commune juravimus, non daturos nos his filias no- 8 ſtras. Idcircò dixerunt; Quis eſt de univerſis tribub⁹ Iſrael, qui non aſcendit ad Dñm in Maſpha? Et ecce inventi ſunt habitatores Jabes Galaad in 9 illo exercitu non fuiſſe. (Eo quoq; tempore cùm eſſent in Silo, nullus ex eis ibi repertus 10 eſt.) Miſerũt itaq; decẽ millia viros robuſtiſſimos: & præceperunt eis, Ite, & percutite habitatores Jabes Galaad in ore gladii, tã uxores quàm parvu- 11 los eorũ. Et hoc erit ꝙ obſervare debebitis. Omne generis maſculini, & mulieres quæ cognoverunt viros, interficite, 12 virgines autẽ reſervate. Inventæq; ſunt de Jabes Galaad quadringentæ virgines, quæ neſcierunt viri thorum, & adduxerunt eas ad caſtra in Silo, in terram Chanaan.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

47 Καὶ ἐπέβλεψαν οἱ λοιποί, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν (δ) τοῦ Ῥεμμὼν ἑξακόσιοι ἄνδρες, καὶ ἐκάθισαν (ε) ἐν πέτρᾳ Ῥεμμὼν τέσσαρας μῆνας. 48 Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπέστρεψαν πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν, καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας (ζ) ἀπὸ πόλεως Μεθλὰ καὶ ἕως κτήνους, καὶ ἕως παντὸς τοῦ εὑρισκομένου εἰς πάσας τὰς πόλεις· καὶ τὰς πόλεις τὰς εὑρεθείσας ἐνέπρησαν ἐν πυρί.

MS.A. (δ) τοῦ Ῥεμμὼν (ε) ἐν τῇ πέτρᾳ Ῥεμμὼν τετράμηνον. Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπέκλεισεν τοὺς υἱοὺς Βενιαμεὶν, (ζ) ἀπὸ πόλεως ἑξῆς κτήνους ἕως παντὸς τοῦ εὑρεθέντος εἰς

ΚΕΦ. κα'.

1 (α) Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὤμοσαν ἐν Μασσηφὰθ, λέγοντες, Ἀνὴρ ἐξ ἡμῶν οὐ δώσει θυγατέρα αὐτοῦ τῷ Βενιαμὶν εἰς γυναῖκα. 2 (β) Καὶ ἦλθεν ὁ λαὸς εἰς Βαιθὴλ, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ ἕως ἑσπέρας ἐνώπιον τοῦ θεοῦ· καὶ (γ) ἦραν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν κλαυθμὸν μέγαν. καὶ εἶπαν, 3 (δ) Εἰς τί κύριε θεὲ Ἰσραὴλ ἐγενήθη (ε) αὕτη, τοῦ ἐπισκεπῆναι σήμερον (ζ) ἀπὸ Ἰσραὴλ φυλὴν μίαν; 4 Καὶ ἐγένετο (η) τῇ ἐπαύριον, καὶ ὤρθρισεν ὁ λαὸς, καὶ (θ) ᾠκοδόμησαν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ (ι) ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις καὶ τελείας. 5 καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, (κ) Τίς οὐκ ἀνέβη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπὸ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ πρὸς κύριον; (λ) ὅτι ὁ ὅρκος μέγας ἦν τοῖς οὐκ ἀναβεβηκόσι πρὸς κύριον εἰς (μ) Μασσηφὰθ, λέγοντες, Θανάτῳ (ν) θανατωθήσεται. 6 Καὶ παρεκλήθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ξ) πρὸς Βενιαμὶν ἀδελφὸν αὐτῶν, καὶ εἶπαν, (ο) Ἐξεκόπη 7 σήμερον φυλὴ μία (π) ἀπὸ Ἰσραήλ. Τί (ρ) ποιήσωμεν αὐτοῖς τοῖς περισσοῖς τοῖς ὑπολειφθεῖσιν εἰς γυναῖκας; καὶ ἡμεῖς ὠμόσαμεν ἐν κυρίῳ τοῦ μὴ δοῦναι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν θυγατέρων 8 ἡμῶν εἰς γυναῖκας. Καὶ εἶπαν, (σ) Τίς εἷς ἀπὸ φυλῶν Ἰσραὴλ, ὃς οὐκ ἀνέβη πρὸς κύριον εἰς (τ) Μασσηφάθ; καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦλθεν ἀνὴρ εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπὸ Ἰαβεὶς Γαλαὰδ εἰς τὴν ἐκ- 9 κλησίαν. (υ) Καὶ ἐπεσκέπη ὁ λαὸς, καὶ οὐκ ἦν ἐκεῖ ἀνὴρ ἀπὸ (φ) οἰκούντων Ἰαβεὶς Γαλαάδ. 10 Καὶ (χ) ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἡ συναγωγὴ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν (ψ) ἀπὸ υἱῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐνετείλαντο αὐτοῖς, λέγοντες, (ω) Πορεύεσθε καὶ πατάξατε (α) τοὺς οἰκοῦντας Ἰαβεὶς Γαλαὰδ 11 ἐν στόματι (β) ῥομφαίας. Καὶ τοῦτο ποιήσετε· πᾶν ἄρσεν καὶ πᾶσαν γυναῖκα (γ) εἰδυῖαν κοίτην ἄρσενος, (δ) ἀναθεματιεῖτε· τὰς δὲ παρθένους, περιποιήσεσθε. καὶ ἐποίησαν οὕτως. 12 Καὶ εὗρον ἀπὸ οἰκούντων Ἰαβεὶς Γαλαὰδ, τετρακοσίας νεάνιδας παρθένους, (ε) αἵτινες οὐκ ἔγνωσαν ἄνδρα εἰς κοίτην ἄρσενος, καὶ (ζ) ἤνεγκαν αὐτὰς εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Σηλὼμ (η) τὴν ἐν γῇ Χαναάν.

47 Et reſpexerunt reliqui: & fugerunt in deſertũ ad petrã Rhemmon ſexcenti viri: & ſederunt in petra Rhemmon quatuor menſes. 48 Et filii Iſrael reverterunt ad filios Benjamin: et percuſſerunt eos in ore gladii à civitate (m) Meth'a, & uſque ad pec⁹, & uſque ad omne inventum in omnib⁹ civitatibus: & civitates inventas incenderunt in igni.

CAP. XXI.

1 Et filii Iſrael juraverunt in Maſſephath, dicentes; Vir è nobis nõ dabit filiã ſuã ipſi Benjamin in uxorẽ. 2 Et venit popul⁹ in Bæthel, & ſederunt ibi uſq; ad veſperã corã Deo. Et elevaverunt vocem ſuã, & ploraverunt plorationem magnã: & dixerũt, 3 Ad quid Domine Dee Iſrael (a) facta eſt hæc; ut (b) requireretur hodiè de Iſrael trib⁹ una? 4 Et factũ eſt craſtinã; & diluculò ſurrexit populus, & ædificaverunt ibi altare, & obtulerunt holocauſtoſes & conſummatas. 5 Et dixerunt filii Iſrael: (c) Quis non aſcendit in Eccleſiã de omnib⁹ tribub⁹ Iſrael ad Dominum? Quoniã juramentum magnum erat iis, qui non aſcendiſſent ad Dominũ in Maſſephath dicentes, Morte mortificetur. 6 Et pœnituit filios Iſrael erga Benjamin fratrẽ ſuum: & dixerunt, Exciſa eſt hodiè tribus una de Iſrael. 7 Quid faciemus (d) ſuperſtitibus iis, qui reſidui ſunt, ad uxores? Et nos juravimus in Domino non dare eis de filiabus noſtris in uxores. 8 Et dixerunt; (e) Quis unus de tribubus Iſrael, qui non aſcendit ad Dominum in Maſſephath? Et ecce non venerat vir in caſtra de Jabis Galaad ad Eccleſiam. 9 Et recognitus eſt populus: & non fuit ibi vir de habitantibus Jabis Galaad. 10 Et miſit illuc Synagoga duodecim millia virorum de filiis virtutis. Et mandaverunt eis, dicentes; Ite, & percutite habitantes Jabis Galaad in ore (f) gladii. 11 Et hoc facietis: Omne maſculinũ, & omnẽ mulierẽ, quæ novit cubile maſculi, anathemabitis: virgines autẽ conſervabitis. Et 12 fecerunt ſic. Et invenerunt de habitantib⁹ Jabis Galaad quadringentas adoleſcentulas virgines: quæ non noverant virum in cubili maſculi. Et attulerunt eas in caſtra in Selo, quæ in terra Chanaan.

MS. A. (α) Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὤμοσεν ἐν Μασσηφὰ, λέγων, Ἀνὴρ ἐξ ὑμῶν οὐ δώσει τὴν θυγατέρα (β) Καὶ παρεγένοντο πᾶς ὁ λαὸς εἰς Μασσηφὰ καὶ Βαιθὴλ, (γ) ἐπῆραν τὴν φωνὴν (δ) Ἱνατί κύριε ὁ θεὸς (ε) αὕτη ἐν τῷ Ἰσραὴλ, τοῦ (ζ) ἐν τῷ Ἰσραὴλ (η) ἐν τῇ (θ) ᾠκοδόμησεν (ι) ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα σωτηρίου. καὶ (κ) Τίς ὁ μὴ ἀναβὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκ πασῶν (λ) ὅτι ὅρκος μέγας ἐν τῷ μὴ ἀναβάντι πρὸς (μ) Μασσηφὰ, (ν) ἀποθανεῖται. (ξ) περὶ Βενιαμεὶν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, (ο) Ἀφῄρηται (τ) ἐξ (ρ) ποιήσωμεν τοῖς ἐπιλοιποῖς (σ) Τίς μία τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, ἥτις οὐκ (τ) Μασσηφά; (υ) Καὶ ἐπεσκέπη ὁ λαὸς, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ (φ) τῶν οἰκούντων Ἰαβεὶς (χ) ἀπέστειλαν (ψ) ἀπὸ τῶν υἱῶν (ω) Πορεύθητε (α) πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαόν. Καὶ οὗτος ὁ λόγος ὃν ποιήσετε· πᾶν ἀρσενικὸν (γ) γινώσκουσαν κοίτην (δ) ἀναθεματιεῖτε.
*Καὶ εὗρον ἀπὸ τῶν κατοικούντων (ε) αἳ οὐκ (ζ) ἤγαγον αὐτὰς (η) ἥ ἐστιν ἐν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

47 וְאִתְפְּנִיאוּ וְאַפִּיכוּ לְמַדְבְּרָא לְכֵיף רִמּוֹן שִׁית מְאָה גַבְרָא וִיתִיבוּ בְּכֵיף רִמּוֹן אַרְבְּעָא
48 יַרְחִין׃ וֶאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל תָּבוּ לְוָת בְּנֵי בִנְיָמִין וּמְחוֹנוּן לְפִתְגָם דְּחֶרֶב מִקִּרְוֵיהוֹן גְּמִירִין
עַד בְּעִירָא עַד כָּל דְּאִשְׁתְּכַח אַף כָּל קִרְוַיָּא דְּאִשְׁתְּכַחָא אוֹקִידוּ בְּנוּרָא׃

כא

1 וֶאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל קַיִּים בְּמִצְפַּיָּא לְמֵימַר אֱנָשׁ מִנַּנָא לָא יִתֵּן בְּרַתֵּיהּ לִדְבֵית בִּנְיָמִן לְאִתּוּ׃
2 וַאֲתָא עַמָּא לְבֵית אֵל וִיתִיבוּ תַמָּן עַד רַמְשָׁא קֳדָם יְיָ וַאֲרִימוּ קָלְהוֹן וּבְכוֹ בְּכִי סַגִּיא׃
3 וַאֲמַרוּ לְמָא יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל הֲוָת דָּא בְּיִשְׂרָאֵל לְמִסְגֵּי יוֹמָא דֵין מִיִּשְׂרָאֵל שִׁבְטָא חַד׃
4 וַהֲוָה מִיּוֹמָא דְבַתְרוֹהִי וְאַקְדִּימוּ עַמָּא וּבְנוֹ תַמָּן מַדְבְּחָא וְאַסִּיקוּ עֲלָוָן וְנִכְסַת קוּדְשִׁין׃
5 וַאֲמַרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַן דְּלָא סְלִיק בִּקְהָלָא מִכָּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל לִקְדָם יְיָ אֲרֵי שְׁבוּעֲתָא
6 רַבְּתָא הֲוָת לִדְלָא סְלִיק לִקְדָם יְיָ לְמִצְפַּיָּא לְמֵימַר אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵיל׃ וְאִתְנְחַמוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עַל דְּבֵית בִּנְיָמִין אֲחוּהוֹן וַאֲמַרוּ אִתְמְנַע יוֹמָא דֵין שִׁבְטָא חַד מִיִּשְׂרָאֵל׃ מַה
7 נַעֲבֵיד לְהוֹן לִדְאִשְׁתְּאָרוּ לִנְשִׁין וַאֲנַחְנָא קַיֵּימְנָא בְּמֵימְרָא דַיְיָ בְּדִיל דְּלָא לְמִתַּן לְהוֹן
8 מִבְּנָתָנָא לִנְשִׁין׃ וַאֲמַרוּ מַן חַד מִשִּׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל דְּלָא סְלִיק לִקְדָם יְיָ לְמִצְפַּיָּא וְהָא לָא
9 אֲתָא אֱנָשׁ לְמַשְׁרִיתָא מִיָּבֵשׁ גִּלְעָד לִקְהָלָא׃ וְאִתְמְנִיאוּ עַמָּא וְהָא לֵית תַּמָּן אֱנָשׁ מִיְּתָבֵי
10 יָבֵשׁ גִּלְעָד׃ וּשְׁלַחוּ תַמָּן כְּנִשְׁתָּא תְּרֵי עֲסַר אַלְפִין גַּבְרָא מִזְּרִיזֵי חֵילָא וּפַקִּידוּ יָתְהוֹן
11 לְמֵימַר אֱזִילוּ וּתְמַחוּן יַת יָתְבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד לְפִתְגָם דְּחֶרֶב וּנְשַׁיָּא וְטַפְלָא׃ וְדֵין פִּתְגָמָא דִּי
12 תַעְבְּדוּן כָּל דְּכוּרָא וְכָל אִתְּתָא דִּידַעַת מִשְׁכְּבֵי דְכוּרָא תְּגַמְּרוּן׃ וְאַשְׁכַּחוּ מִיָּתְבֵי יָבֵשׁ
גִּלְעָד אַרְבַּע מְאָה עוּלֵימָן בְּתוּלָן דְּלָא יְדַעָא גְּבַר מִשְׁכְּבֵי דְכוּרָא וְאַיְתִיאוּ יָתְהוֹן
לְמַשְׁרִיתָא לְשִׁילוֹ דִּי בְּאַרְעָא דִכְנָעַן׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

47 Et reſpexerunt & verterunt ad deſertũ ad petrã Rimon ſexcentũ vir, & ſederunt in petra Rimon quatuor menſes. 48 Et homo Iſrael redierunt ad filios Binjamin, & percuſſerunt eos ad verbũ gladii, ex urbib⁹ eorum conſumpſerunt eos uſq; ad jumentum, uſq; ad omne quod inventum eſt: etiã omnes urbes quæ inventæ ſunt incenderunt in igne.

CAP.XXI.

1 ET homo Iſrael juravit in Miſzpeia ad dicendum: Homo ex nobis, non dabit filiam ſuam iis qui dom⁹ Binjamin in uxorẽ. 2 Et venit popul⁹ ad Bethel, & ſederunt ibi uſq; ad veſperũ ante Dñm, & extulerunt vocẽ ſuã, & feverũt fletũ multũ. 3 Et dixerunt: Quare Dñe De⁹ Iſrael fuit hoc in Iſrael ad deficiendũ die hâc ex Iſrael tribũ unã? 4 Et fuit à die qui poſt illũ, & anticipaverunt popul⁹, & ædificaverunt ibi altare, & aſcendere fecerunt holocauſta, & oblationes ſanctitatũ. 5 Et dixerunt filii Iſrael: Quiſquis non aſcendit in conciliũ ex *omni tribu* Iſrael ab-ante Dñm: nam juramentum magnum fuit, erga qui non aſcendit ad ante Dñm ad Maſzpeia ad dicendum, Occidi occidetur. 6 Et pœnitentiâ ducti ſunt filii Iſrael ſuper dom⁹ Binjamin fratres eorum, & dixerunt, Diminuta eſt die hac tribus una ex Iſrael. 7 Quid faciem⁹ eis, iis qui relicti ſunt ad uxores? et nos juravim⁹ in dicto Dñi, ut quòd non ad dandum illis ex filiab⁹ noſtris in uxores. 8 Et dixerunt: Quis unus ex tribubus Iſrael qui non aſcendit ad-ante Dominum ad Miſzpeia? & ecce non venit homo ad caſtra ex Jabes Gilghad ad concilium. 9 Et numerati ſunt populus, & ecce non erat ibi homo ex habitatorib⁹ Jabes Gilghad. 10 Et miſerunt eò congregatio duodecim mille virum ex accinctis virtutis, & juſſerunt eos ad dicendum: Ite & delete habitatores Jabes Gilghad ad verbum gladii, & mulieres & parvulũ. 11 Et hoc verbum quod facietis: Omnem maſculum, & omnem fœminam quæ cognovit concubitũ maſculi, conſumetis. 12 Et invenerunt ex habitatorib⁹ Jabes Gilghad quadringentas puellas virgines, quæ non noverant virum *concubitu* maſculi; & adduxerunt eas ad caſtra ad Silo quæ in terra Chenaghan.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

47 ܘܐܬܦܢܝܘ ܘܥܪܩܘ ܠܡܕܒܪܐ ܠܫܘܥܐ ܕܪܡܘܢ. ܫܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. ܘܝܬܒܘ ܒܫܘܥܐ
48 ܕܪܡܘܢ. ܐܪܒܥܐ ܝܪ̈ܚܝܢ. * ܘܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ ܗܦܟܘ ܥܠ ܒܢ̈ܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܘܡܚܘ ܐܢܘܢ
ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. ܘܚܪܒܘ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢ̈ܬܐ. ܡܢ ܒܢ̈ܝܢܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܒܥܝܪܐ. ܘܥܕܡܐ
ܠܟܠ ܕܐܫܬܟܚ. ܘܐܦ ܠܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܕܐܫܬܟܚ. ܘܐܘܩܕܘ ܐܢܝܢ ܒܢܘܪܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ *

1 * ܘܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܝܡܘ ܒܡܨܦܝܐ. ܘܐܡܪܘ. ܕܓܒܪܐ ܡܢܢ ܠܐ ܢܬܠ ܒܪܬܗ ܠܒܢ̈ܝ
2 ܒܢܝܡܝܢ ܠܐܢܬܬܐ. * ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܝܬܒܘ ܬܡܢ. ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ.
3 ܘܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ ܘܒܟܘ. ܒܟܝܐ ܪܒܐ. * ܘܐܡܪܘ. ܠܡܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܘܬ
4 ܗܕܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܕܬܐܒܕ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܚܕ ܫܒܛܐ. * ܘܩܡܘ ܒܨܦܪܐ ܥܡܐ. ܘܒܢܘ
5 ܬܡܢ ܡܕܒܚܐ. ܘܐܣܩܘ ܥܠܘܬܐ ܘܢܟܣܬܐ. * ܘܐܡܪܘ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܢܘ ܕܠܐ ܣܠܩ
ܒܟܢܫܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܡܘܡܬܐ ܪܒܬܐ ܗܘܬ. ܕܡܢ ܕܠܐ
6 ܣܠܩ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܨܦܝܐ. ܡܡܬ ܢܡܘܬ. * ܘܐܬܘܝܘ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܥܠ ܒܢ̈ܝ
7 ܒܢܝܡܝܢ ܐܚܘܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ. ܝܘܡܢܐ ܐܬܓܙܪ ܚܕ ܫܒܛܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪܘ. ܡܢܐ
8 ܢܥܒܕ ܠܗܘܢ ܠܗܠܝܢ ܕܐܫܬܚܪܘ ܕܠܐ ܢܫ̈ܐ. ܕܚܢܢ ܝܡܝܢ ܒܡܪܝܐ ܕܠܐ ܢܬܠ ܠܗܘܢ ܢܫ̈ܐ. * ܘܐܡܪܘ.
ܡܢܘ ܚܕ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܠܐ ܣܠܩ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܨܦܝܐ. ܘܠܐ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܡܫܪܝܬܐ:
9 ܡܢ ܝܬܒܝ ܝܒܝܫ ܕܓܠܥܕ. * ܘܐܬܡܢܝܘ ܬܡܢ ܥܡܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܟܚ ܬܡܢ ܐܢܫ ܡܢ
10 ܝܬܒܝ ܝܒܝܫ ܕܓܠܥܕ. * ܘܫܕܪܘ ܬܡܢ ܥܡܐ. ܬܪܥܣܪ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܡܢ ܒܢ̈ܝ
ܚܝܠܐ. ܘܦܩܕܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܚܪܘܒܘ ܠܗܘܢ ܠܝܬܒܝ ܝܒܝܫ ܕܓܠܥܕ. ܒܦܘܡܐ
11 ܕܣܝܦܐ. ܘܢܫ̈ܐ ܘܛܠܝ̈ܐ. * ܘܗܢܐ ܥܒܕܘ. ܟܠ ܓܒܪܐ. ܘܟܠ ܐܢܬܬܐ ܕܝܕܥܬ ܓܒܪܐ.
12 ܚܪܘܒܘ. * ܘܐܫܟܚܘ ܡܢ ܝܬܒܝ ܝܒܝܫ ܕܓܠܥܕ. ܐܪܒܥܡܐܐ ܥܠܝ̈ܡܬܐ ܒܬܘ̈ܠܬܐ. ܕܠܐ
ܝܕܥܘ ܓܒܪܐ. ܘܐܝܬܝܘ ܐܢܝܢ ܠܡܫܪܝܬܐ ܠܫܝܠܘ. ܕܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ.

47 Verſi itaque fugerunt per deſertum ad rupem Remmon ſexcenti viri, manſerúntque in rupe 48 Remmon quatuor menſibus. Porrò filii Iſrael reverſi contra filios Benjamin, percuſſerunt eos aciẽ gladii, & extinxerunt eos è civitatibus, tam homines, quàm jumenta, quàm quicquid inventum fuit: quin & omnes civitates quæ inventæ ſunt, igne combuſſerunt.

CAP. XXI.

1 VIri autem Iſraelitæ juramento ſe obſtrinxerunt in Maſphia, & dixerunt; Nemo noſtrûm dabit filiam ſuam Benjaminitis uxorem. 2 Tum venientes uſque ad Beth-il, manſerunt ibi uſque ad veſperam coram Deo, ſublatáque voce fleverunt fletu magno, 3 Et dixerunt; Quare Domine Deus Iſraelis, factum eſt iſtud in Iſraele, ut periret hodiè tribus una ex Iſraele? 4 Poſtero die manè ſurrexerunt populus, & extruentes illic aram, obtulerunt holocauſta & pacifica. 5 Et dixerunt filii Iſrael, Quis non aſcendit cum concione iſta ex omnibus tribubus Iſraelis coram Domino? nam juramentum maximum factũ fuerat, quòd is qui non aſcenderet ad præſentiam Domini in Maſphia, morte plecteretur. 6 Et pœnitudine ducti Iſraelitæ propter filios Benjamin fratres ſuos, dixerunt; Hodiè tribus una periit ex Iſraele. 7 Tum dixerunt, Quid faciemus iis qui relicti ſunt ſine uxoribus? nos enim juravimus per Dominum haud daturos illis uxores. 8 Et dicunt, Quænam è tribubus Iſrael eſt una illa quæ non aſcendit in conſpectum Domini ad Maſphia? (viri autem ex habitatoribus Jabis quæ eſt in Gelaad, non venerant ad caſtra) 9 Et numeratus eſt ibi populus, & non eſt inventus ibi quiſquam ex habitatoribus Jabis quæ eſt in Gelaad. 10 Quapropter miſerunt illuc populus duodecim millia virorum è fortiſſimis, quibus præceperunt ac dixerunt; Ite, trucidate cives Jabis quæ eſt in Gelaad, acie gladii, tam mulieres, quam pueros. 11 Sic facite, Omnem virum, & omnem mulierem quam vir cognoverit, occìdite. 12 Invenerunt autem ex habitatoribus Jabis Gelaad quadringentas puellas virgines quas viri non cognoverant, & adduxerunt eas ad caſtra in Silo quæ eſt in terra Chanaan.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

47 وهرب منهم في طريق البرية الي كهف رامون ستماية رجل * وسكنوا كهف رامون اربعة اشهر
48 ورجع بنو اسرايل الي قرى بني بنيامين وقتلوا كل من فيها بالسيف * وافنوا اهل قراهم
كلهم بالسيف * الناس والبهايم والحيوان * وقتلوا كل من وجدوا * وهدموا جميع قراهم واحرقوها
بالنار *

* الفصل الحادي والعشرون *

1 وحلف رجال بني اسرايل في مصفيا وقالوا لا يزوج رجل منا ابنته من بني بنيامين * وانطلقوا 2
من هناك واتوا بيت ال * وجلسوا امام الرب الله الي المساء * ورفعوا اصواتهم وبكوا بكاء شديدا
3 وقالوا لماذا اصاب بني اسرايل هذا البلاء يا ربنا والهنا * فانك تهلك سبطا من اسباط بني
4 اسرايل اليوم * ومن بعد ذلك ادلج الشعب * وبنوا هناك مذبحا * وقربوا عليه الوقود والذبايح
5 الكاملة * وقال بنو اسرايل من لم يصعد الي مجمعنا من جميع اسباط بني اسرايل ولم يقم امام
الرب معنا * لانهم كانوا حلفوا يمينا شديدة ان كل من لم يصعد الي مصفيا ولم يقف في المجمع
6 امام الرب يموت يموت * وندم بنو اسرايل على بني بنيامين اخوتهم * وقالوا * اليوم قد هلك
7 سبط من اسباط بني اسرايل * وقالوا * ما نصنع بالذين بقوا بغير نساء * ومن اين نزوجهم * ثم 8
9 قالوا * قد بقي من بني اسرايل لم يصعدوا الي المجمع الذي اجتمع امام الرب في مصفيا * ولم
10 يحضروا عسكرنا * اهل نابلوس الذي بجلعاد * فارسل الشعب اليهم اثني عشر الف رجل من
الابطال الاقوياء * وامروهم وقالوا * انطلقوا واقتلوا اهل نابلوس بالسيف * ولا تبقوا منهم
11 نساء * ولا صبيانا * واقتلوا كل من كان رجل * وكل امراة تزوجت * ووجد في نابلوس التي 12
بجلعاد اربع ماية جارية عذري وجاوا بهن الي عسكر بني اسرايل * الي شيلوا *
الي ارض كنعان *

47 * *Fugerunt autem ex eis per viam deſerti ad rupem Rammon ſexcenti viri, et inhabitârunt rupem Rammon quatuor menſes.* 48 * *Demum reverſi Iſraelitæ ad urbes filiorum Benjamin, peremerunt quotquot erant in eis gladio, omnes cives urbium eorum gladio extinxerunt* tam *homines, quam jumenta & animantia, & occiderunt quemcunq; repererunt, omnes urbes eorum deſtruxerunt, igneque combuſſerunt.*

CAP. XXI.

1 *Juraverunt præterea viri Iſraelitæ in Maſphia, & dixerunt, Nemo noſtrûm in matrimonio collocet filiam ſuam filiis Benjamin.* 2 *Indéque profecti venerunt ad Beth-el, & ſederunt coram Domino Deo ad veſperam uſque, ſublatiſque vocibus ſuis fleverunt fletu acerbo,* 3 *Et dixerunt, Quare contigit Iſraelitis tantum infortunium O Domine ac Deus noſter? perdis enim hodiè tribum ex tribubus Iſraelis.* 4 *Poſtea manè ſurgens populus ædificârunt ibi altare, & obtulerunt ſuper illud holocauſta & victimas perfectas.* 5 *Et dixerunt Iſraelitæ, Quis non aſcendit ad cœtum noſtrum ex omnibus tribubus Iſraelitarum, nec adfuit coram Domino nobiſcum? ſtricto enim juramento juraverant quòd quicunque non aſcenderet in Maſphiam, nec ſiſteret ſe in congregatione coram Domino, morte moreretur.* 6 *Cúmque pœniteret Iſraelitas de filiis Benjamin fratribus ſuis, ac dicerent, Hodiè periit tribus de tribubus Iſraelitarum,* 7 *Dixerunt, Quid faciemus de iis qui manſerunt ſine uxoribus? & unde connubio jungemus eos?* 8 *Tum dixerunt, Remanent ex filiis Iſrael quidam qui non aſcenderunt ad cœtum qui congregatus eſt coram Domino in Maſphia;* 9 *Non enim interfuerunt exercitui noſtro cives Neapolis quæ eſt in Galaad.* 10 *Miſit ergò populus ad eos duodecim millia virorum è ſtrenuiſſimis atque robuſtiſſimis, quibus præcipientes dixerunt, Ite, & cives Neapolis gladio interficite, & ne relinquatis ex eis mulieres, neque pueros;* 11 *Et occidite omnem qui fuerit maſculus, & omnem fœminam quæ maritata fuerit.* 12 *Inventæ ſunt autem Neapoli quæ eſt in Galaad, quadringentæ puellæ virgines; & adduxerunt eas ad exercitum filiorum Iſrael in Silo, in terram Chanaan.*

qui Binjamin filios ad ſunt locuti & ,cœtus omnis Miſeruntque
13 וישלחו כל־העדה וידברו אל־בני בנימן אשר
eſt reverſus Et .pacem eis vocaverunt & : Rimmon petra in
14 בסלע רמון ויקראו להם שלום: וישב
quas uxores eis dederunt & ,illo tempore in Binjamin
בנימן בעת ההיא ויתנו להם הנשים אשר
.ſic eis invenerunt non & :Ghilhad Jabes mulieribus ex vivificaverant
חיו מנשי יבש גלעד ולא־מצאו להם כן:
fracturam DOMINUS fecit quia, Binjamin pœnituit populum Et
15 והעם נחם לבנימן כי־עשה יהוה פרץ
Quid :cœtus ſeniores Dixeruntque .Iſrael tribubus in
16 בשבטי ישראל: ויאמרו זקני העדה מה־
.mulier Binjamin de eſt deleta quia ? uxoribus relictis faciemus
נעשה לנותרים לנשים כי־נשמדה מבנימן אשה:
deleatur non & , Binjamin evaſionis hæreditas : dixerunt Et
17 ויאמרו ירשת פליטה לבנימן ולא־ימחה
eis dare poterimus non nos Et .Iſrael de tribus
18 שבט מישראל: ואנחנו לא־נוכל לתת־להם
,Iſrael filii juraverunt quia ; noſtris filiabus de uxores
נשים מבנותינו כי־נשבעו בני־ישראל
: dixerunt Et .Binjamin ipſi uxorem dans Maledictus : dicendo
19 לאמר ארור נתן אשה לבנימן: ויאמרו
aquilone ab qui ,dies in diebus à Siloh in DOMINI tripudium Ecce
הנה חג־יהוה בשלו מימים ימימה אשר מצפונה
Bethel è aſcendentem altam viam ad , Solis ortu , Bethel ipſi
לבית־אל מזרחה השמש למסלה העלה מבית־אל
filiis præceperunt Et .Lebonah ipſi meridie à & , Sechem ad
20 שכמה ומנגב ללבונה: ויצו את־בני
: videbitis Et .vineis in inſidiabimini & ,Ite : dicendo ,Binjamin
21 בנימן לאמר לכו וארבתם בכרמים: וראיתם
,choris in agendas choreas ad Siloh filiæ fuerint egreſſæ ſi ecce &
והנה אם־יצאו בנות־שילו לחול במחלות
ſuam uxorem unuſquiſque vobis rapietis & , vineis ex exibitis &
ויצאתם מן־הכרמים וחטפתם לכם איש אשתו
venerint cùm ,erit Et .Biniamin terram ibitis & ; Siloh filiabus de
22 מבנות שילו והלכתם ארץ בנימן: והיה כי־יבאו
dicemus & ,nos ad jurgandum ad ,earum fratres vel ,earum patres
אבותם או אחיהם לרוב אלינו ואמרנו
unuſquiſque accepimus non quia ,eorum noſtri Miſeremini :eos ad
אליהם חנונו אותם כי לא לקחנו איש
tempus juxta ,eis dediſtis vos non quia ; bello in ſuam mulierem
אשתו במלחמה כי לא אתם נתתם להם כעת
uxores tuleruntque : Binjamin filii ita Feceruntque .delinquetis
23 תאשמו: ויעשו־כן בני בנימן וישאו נשים
ſunt reverſi & ,abierunt & :rapuerunt quas agentibus choreas de ſuum numerū
למספרם מן־המחללות אשר גזלו וילכו וישובו
.eis in habitaverunt & , urbes ædificaverunt & , ſuā hæreditatē ad
אל־נחלתם ויבנו את־הערים וישבו בהם:
,ſuā tribū ad unuſquiſque , illo tempore in Iſrael filii inde abierunt Et
24 ויתהלכו משם בני־ישראל בעת ההיא איש לשבטו
.ſuā hæreditatē ad unuſquiſque inde ſunt egreſſi & : ſuā familiam ad &
ולמשפחתו ויצאו משם איש לנחלתו:
rectum unuſquiſque : Iſrael in rex non illis diebus In
25 בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר
.faciebat ,ſuis oculis in
בעיניו יעשה:

Verſio VULG. LAT.

13 Miſerúntq; nuntios ad filios Benjamin, qui erant in petra Remmon, & præceperunt eis, ut eos ſuſciperent in pace. 14 Venerúntq; filii Benjamin in illo tempore, & datæ ſunt eis uxores de filiabus Jabes Galaad: alias autem non repererunt, quas ſimili modo traderent. 15 Univerſúſq; Iſrael valdè doluit, & egit pœnitentiam ſuper interfectione unius 16 tribûs ex Iſrael. Dixeruntque majores natu; Quid faciemus reliquis, qui non acceperunt uxores? omnes in Benjamin 17 fœminæ cōciderunt, Et magnâ nobis curâ, ingentíque ſtudio providendum eſt, ne una tri- 18 bus deleatur ex Iſrael. Filias enim noſtras eis dare non poſſumus, conſtricti juramento & maledictione, quâ diximus; Maledictus qui dederit de filiabus ſuis uxorem Ben- 19 jamin. Ceperúntque conſilium, atque dixerunt; Ecce ſolennitas Domini eſt in Silo anniverſaria, quæ ſita eſt ad Septentrionem urbis Bethel, & ad Orientalem plagam viæ, quæ de Bethel tendit ad Sichimam, & ad Meri- 20 diem oppidi Lebona. Præcepérúntque filiis Benjamin, atque dixerunt; Ite, & latitate 21 in vineis. Cúmque videritis filias Silo ad ducendos choros ex more procedere, exite repentè de vineis, & rapite ex eis ſinguli uxores ſingulas, & pergite in terram Benjamin. 22 Cúmque venerint patres earum, ac fratres, & adverſùm vos queri cœperint, atque jurgari, dicemus eis; Miſeremini eorum: non enim rapuerunt eas jure bellantium atque victorum, ſed rogantibus ut acciperent, non dediſtis, & à veſtra parte peccatum eſt. 23 Fecerúntque filii Benjamin, ut ſibi fuerat imperatum: & juxta numerum ſuum, rapuerunt ſibi de his quæ ducebant choros, uxores ſingulas: abierúntq; in poſſeſſionē ſuā, ædificantes urbes, & habitan- 24 tes in eis. Filii quoque Iſrael reverſi ſunt per tribus & familias in tabernacula ſua. In diebus illis non erat rex in Iſrael: ſed unuſquiſque, quod ſibi rectum videbatur, hoc faciebat.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ (θ)ἀπέστειλαν πᾶσα ἡ συναγωγὴ, καὶ ἐλάλησαν (ι)πρὸς τοὺς υἱοὺς Βενιαμὶν ἐν τῇ πέτρᾳ Ῥεμμὼν, καὶ ἐκάλεσαν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην. 14 Καὶ (κ) ἐπέστρεψε Βενιαμὶν πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἔδωκαν(λ) αὐτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς γυναῖκας ἃς ἐζωοποίησαν ἀπὸ τῶν θυγατέρων Ἰαβὶς Γαλαάδ· 15 καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς (μ) οὕτω. Καὶ ὁ λαὸς (ν) παρεκλήθη ἐπὶ τῷ Βενιαμὶν, ὅτι ἐποίησε 16 κύριος διακοπὴν ἐν ταῖς φυλαῖς Ἰσραήλ. Καὶ (†) εἶπον οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς, Τί ποιήσωμεν (ξ) τοῖς περισσοῖς εἰς γυναῖκας; ὅτι (ο) 17 ἠφανίσθη ἀπὸ Βενιαμὶν γυνή. Καὶ εἶπαν, (π) Κληρονομία διασωζομένων τῷ Βενιαμίν· καὶ οὐκ ἐξαλειφθήσεται φυλὴ (ρ) ἀπὸ Ἰσραήλ, 18 (σ) Ὅτι ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα δοῦναι αὐτοῖς γυναῖκας ἀπὸ τῶν θυγατέρων ἡμῶν, ὅτι ὠμόσαμεν (τ) ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγοντες, Ἐπικατάρατος ὁ διδοὺς γυναῖκα τῷ Βενιαμίν. 19 Καὶ (υ) εἶπαν, Ἰδοὺ δὴ ἑορτὴ κυρίου ἐν Σηλὼμ ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, ἥ ἐστιν ἀπὸ Βορρᾶ τῆς Βαιθὴλ, κατ' ἀνατολὰς ἡλίου (φ) ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀναβαινούσης ἀπὸ Βαιθὴλ εἰς Συχὲμ, καὶ ἀπὸ 20 Νότου (χ) τῆς Λεβωνᾶ. Καὶ ἐνετείλαντο τοῖς υἱοῖς Βενιαμὶν, λέγοντες, (ψ) Πορεύεσθε καὶ 21 ἐνεδρεύσατε ἐν τοῖς ἀμπελῶσι, Καὶ ὄψεσθε, καὶ ἰδοὺ, (ω) ἐὰν ἐξέλθωσιν αἱ θυγατέρες τῶν (α) οἰκούντων Σηλὼ χορεύειν ἐν τοῖς χοροῖς, καὶ ἐξελεύσεσθε (β) ἐκ τῶν ἀμπελώνων, καὶ ἁρπάσατε (γ) αὐτοῖς ἀνὴρ γυναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων (δ) Σηλὼμ, καὶ πορεύεσθε εἰς γῆν 22 Βενιαμίν. Καὶ ἔσται ὅταν ἔλθωσιν οἱ πατέρες αὐτῶν ἢ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κρίνεσθαι πρὸς (ε) ἡμᾶς, καὶ ἐροῦμεν (ζ) αὐτοῖς, Ἔλεος ποιήσατε ἡμῖν αὐτὰς, ὅτι οὐκ ἐλάβομεν ἀνὴρ γυναῖκα αὐτοῦ (η) ἐν τῇ παρατάξει, ὅτι οὐχ ὑμεῖς ἐδώκατε (θ) αὐτοῖς, ὡς καιρὸς πλημμελῆσαι. 23 Καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ Βενιαμίν· καὶ ἔλαβον γυναῖκας (ι) εἰς ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ τῶν χορευουσῶν ὧν ἥρπασαν. καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτῶν· καὶ ᾠκοδόμησαν 24 (κ) τὰς πόλεις, καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐταῖς. Καὶ περιεπάτησαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνὴρ εἰς (λ) φυλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς (μ) συγγένειαν αὐτοῦ· καὶ (ν) ἐξῆλθον ἐκεῖθεν ἀνὴρ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. (ξ) Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ· (ο) ἀνὴρ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον αὐτοῦ ἐποίει.

Et miſit univerſa Synagoga, & locuti ſunt ad filios Benjamin in petra Rhemmon: & vocaverunt eos in pace. 14 Et reverſus Benjamin ad filios Iſrael in tempore illo: & dederunt eis filii Iſrael mulieres, quas vivificaverāt de filiab⁹ Jabis Galaad. Et placuit eis ſic. 15 Et pœnituit populum ſuper Benjamin: quoniam fecerat Dominus ſciſſuram in tribubus Iſrael. 16 Et dixerūt ſeniores Synagogæ Quid faciemus reſiduis in uxoribus? quoniam deleta eſt de Benjamin mulier. 17 Et dixerunt,(g) Hæreditas ſuperſtitum de Benjamin: & non delebitur tribus de Iſrael: 18 Quoniam nos non poterimus dare eis uxores de filiabus noſtris: quoniam juravimus in filiis Iſrael, dicentes;. Maledictus qui dederit uxorem ipſi Benjamin. 19 Et dixerunt, Ecce nunc ſolennitas Domini in Selo ex diebus in dies, quæ eſt ab Aquilone ipſius Bethel, ab Ortu Solis ſuper viam aſcendentem à Bethel in Sychem, & ab(h) Auſtro ipſius Lebona. 20 Et mandaverunt filiis Benjamin, dicentes; Ite, & inſidiamini in vineis: 21 Et aſpicietis: & ecce, ſi exierint filiæ habitantium Selo ducere choreas in choris; & exitote è vineis, & rapite vobis ipſis, vir mulierem de filiabus Selo: & ite in terram Benjamin. 22 Et erit, quando venerint patres earū, vel fratres earum contendere in judicio ad nos, & dicemus eis; (i) Miſericordiam facite nobis eas, quoniā non cepimus vir uxorem ſuam in bello: quia non vos dediſtis eis: (k) ſicut ſors, deliquiſtis. 23 Et fecerunt ſic filii Benjamin: & ceperunt mulieres ad numerum ſuum de choreas agentibus, quas rapuerunt. Et iverunt, & reverterunt ad hæreditatem ſuā, & ædificaverunt civitates, & ſederunt in eis. 24 Et obambulaverūt indè filii Iſrael in tempore illo, vir ad tribum ſuam, & ad cognationem ſuam: & exierunt indè vir ad hæreditatem ſuam. In diebus autem illis non erat rex in Iſrael: vir, quod rectum coram ſe, faciebat.

Τέλος τῶν Κριτῶν.

MS.A. (θ)ἀπέστειλεν (ι)πρὸς Βενιαμεὶν τὸν ἐν (κ)ἀπέστρεψεν (λ)αὐτοῖς τὰς γυναῖκας αἵ τινες ἦσαν ἐκ τῶν γυναικῶν Ἰαβεῖς (μ)οὕτως. (ν)παρεκλήθη τῷ (†)εἶπαν (ξ)τοῖς ἐπιλοίποις εἰς (ο) ἠφάνισται ἐκ τοῦ Βενιαμεὶν (π) Κληρονομία * κληρονομία διασεσωσμένη τῷ Βενιαμείν· καὶ οὐ μὴ ἐξαλειφθῇ (ρ) ἐξ (σ)Καὶ ἡμεῖς (τ)οἱ υἱοὶ (υ)εἶπαν, Ἑορτὴ τοῦ κυρίου ἐν Σηλὼ (φ) ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ἀναβαινούσῃ ἐκ Βαιθὴλ εἰς Σίκιμα, (χ)τοῦ Λιβάνου τῆς Λεβωνᾶ. (ψ)Διέλθατε καὶ ἐνεδρεύσατε (ω)ὡς ἂν (α) κατοικούντων Σηλὼ ἐν Σηλὼ χορεῦσαι ἐν χοροῖς, (β) ἀπὸ τῶν (γ) ἀνὴρ ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ (δ) Σηλὼ, καὶ ἀπελεύσεσθε εἰς (ε)ὑμᾶς, (ζ)πρὸς αὐτοὺς, Ἐλεήσατε αὐτοὺς, ὅτι (η) ἐν τῷ πολέμῳ· οὐ γὰρ ὑμεῖς (θ) αὐτοῖς κατὰ τὸν καιρὸν πλημμελήσατε. (ι) κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν· ἀπὸ τῶν χορευουσῶν ὧν διήρπασαν, καὶ ἀπέστρεψαν ἐπὶ τὴν κληρονομίαν (κ) ἑαυτοῖς πόλεις, καὶ κατῴκησαν ἐν (λ) τὴν φυλὴν (μ) τὴν συγγένειαν (ν) ἀπῆλθεν (ξ)Ἐν τῇ (ο)ἀνὴρ ἕκαστος τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει. Κριταί.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ושלחו כל כנשתא ומלילו עם בני בנימין די בכיף רמון וקרו להון מלין דשלם: ותבו
14 בני בנימין בעדנא ההיא ויהבו להון נשין דקימו מנשי יבש גלעד ולא ספיקו להון כן:
15 ועמא אתנחמו על דבית בנימין ארי עבד יי תרעתא בשבטיא דישראל: ואמרו סבי
16 כנשתא מה נעביד לדאשתארו לנשין ארי פסקת מדבית בנימין אתתא: ואמרו ירותת
17 שובת לבני בנימין ולא יתמחי שבט מישראל: ואנחנא לא נכול למתן להון נשין מבנתנא
18 ארי קימו בני ישראל למימר ליט די יתן אתתא לדבית בנימין: ואמרו הא חגא קדם יי
19 בשלו מזמן מועד למועד די מצפונא לביתאל מדנח שמשא לכבשא דסליק מבית אל
20 לשכם ומדרומא ללבונתא: ופקידו ית בני בנימין למימר אזילו ותכמנון בכרמיא: ותחזון
21 והא אם יפקון בנת שילה למחג בחנגיא ותפקון מן כרמיא ותחטפון לכון גבר אתתיה
22 מבנת שילה ותהכון לארעא שבטא דבנימין: ויהי ארי ייתון אבהתהון או אחיהון למדן
קדמנא ונימר להון חנינונון ארי לא ספקנא למתן גבר אתתיה בקרבא ארי לא
23 אתון יהבין להון כעדן פון תחובון: ועבדו כן בני בנימין ונסיבו נשין למניניהון מן חנגיא
24 די אנסו ואזלו ותבו לאחסנתהון ובנו ית קרויא ויתיבו בהון: והליכו מתמן בני ישראל
25 בעדנא ההיא גבר לשבטיה ולזרעיתיה ונפקו מתמן גבר לאחסנתיה: ביומיא האנון
לית מלכא בישראל גבר דכשר בעינוהי יעבד:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

13 Et miſerunt omnis congregatio, et locuti ſunt cum filiis Binjamin qui in petrâ Kimon, et clamaverunt illis allocutiones pacis. 14 Et redierunt filii Binjamin in opportunitate illâ, et dederunt illis mulieres quas vivificarunt ex mulieribus Jabes Gilghad, et non ſuffecit illis ſic. 15 Et populus ſunt compaſſi ſuper domus Binjamin, quòd fecit Dominus fracturam in tribubus Iſrael. 16 Et dixerunt ſenes congregationis: Quid faciemus iis, qui relicti ſunt ad mulieres? quoniam defecit ex domus Binjamin uxor? 17 Et dixerunt: Poſſeſſio evaſionis *filiis* Binjamin, & non delebitur tribus ex Iſrael. 18 Et nos non poterimus ad dandum illis mulieres ex filiabus noſtris; quoniam juraverunt filii Iſrael ad dicendū: Maledictus qui dabit uxorē domui Binjamin. 19 Et dixerunt: Ecce feſtum ante Dominum in Siloh à tempore ſolennitatis ad ſolennitatem, quæ â Septentrione Bethel ortu Solis, ad ſtratam quæ aſcendit à Bethel ad Sechem, & à meridie Libona. 20 Et juſſerunt filios Binjamin ad dicendum: ite & inſidiabimini in vineis. 21 Et aſpicietis, & ecce ſi exierint filiæ Siloh ad feriandum in feſtis, et exibitis ex vineis, et rapietis vobis vir uxorem ſuam ex filiabus Siloh, & ducetis eas ad terram tribus Binjamin. 22 Et erit quòd venient patres earum aut fratres earum ad judicandum ante nos, et dicemus eis: Compaſſi ſumus illis, quia non ſufficimus ad dandum eis viro uxorem ſuam in bello; namque non vos dantes eis, juxta tempus, ne fortè peccetis. 23 Et fecerunt ſic filii Binjamin, & acceperunt mulieres ad numeros eorum ex choreis, quas rapuerunt; & iverunt & redierunt ad poſſeſſiones ſuas: & ædificaverunt urbes, & ſederunt in illis. 24 Et abierunt inde filii Iſrael in tempore illo vir ad tribum ſuam & ad proſapiam ſuam, & exierunt inde vir ad poſſeſſionem ſuam. 25 In diebus illis non erat rex in Iſrael: vir quòd rectum in oculis ſuis faciet.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

[illegible]

13 Tum mittentes univerſus populus, dixerunt, precatíque ſunt ſalutem Benjamin qui erat in rupe Remmon. 14 Sic venit Benjamin tunc temporis, dederúntq; eis mulieres quas vivas ſervaverant ex mulierib⁹ Jabis Geſaad, ſed nōn ſuffecerunt eis. 15 Et doluit populus propter Benjamin, eò quòd feciſſet Dominus rupturam in tribubus Iſraelis. 16 Dixerúntque ſeniores populi, Quid faciemus iis qui relicti ſunt ſine uxoribus, his *nimirum* qui reſtant, quandoquidē conſumptæ ſunt mulieres Benjaminis? 17 (Dixerunt enim conſervandum eſſe reliquum Benjaminem, nec interire *debere* tribum ex Iſraele.) 18 Nos ſiquidem nequimus dare illis uxores è filiabus noſtris: juraverant enim Iſraelitæ, ac dixerant; Maledictus ſit qui dederit uxorem Benjamini. 19 Tandem dixerunt; Ecce feſtum Domini de tempore in tempus celebratur in Silo, ab Aquilone Beth-il, ad Orientem ſolem ſemitæ quæ aſcendit à Beth-il ad Sechim, à Meridie Lebonæ. 20 Præceperunt ergò filiis Benjamin, & dixerunt eis; Ite, inſidiamini in vineis: 21 Et cùm videritis exiiſſe de filiabus Silo ad pulſanda tympana, egredimini è vineis, & rapite vobis unuſquiſque uxorem ſuam ex filiabus Silo, et abite in terram Benjamin. 22 Quòd ſi venerint patres earum, aut fratres earum apud nos litigaturi, dicemus eis; Miſeremini illorum, quia non duxerunt quiſque uxorem ſuam in eo bello: & quidem vos non dediſtis eas ipſis, ut peccetis. 23 Fecerúntque ſic filii Benjamin, & accipientes ſibi omnibus uxores è pulſantibus tympana, quas rapuerunt, reverſi ſunt & venerunt ad hæreditatē ſuam, & inſtauratis civitatibus habitârunt in illis. 24 Receperunt ſe quoque inde filii Iſrael eodem tempore, quiſque ad tribum ſuam & ad familiam ſuam, & exierunt inde quiſque ad hæreditatem ſuam. 25 Iis diebus non erat rex in Iſraele, & unuſquiſque quod ſibi placebat, id agebat.

Libri Judicum, qui Liber Sophtim vocatur ab Hebræis, finis.

Totus autem Liber iſte Sophtim redigitur ad verſus 433.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 وارسلوا بنو اسرائيل جميع الشعب الي بني بنيامين الذين في كهف رامون* يسلمون عليهم
14 ويومنوهم* فجاوا بنو بنيامين الي ذلك المكان* وزوجهم النساء اللواتي بقين من نابلوس
15 جلعاد* فلم تكفهم* وندم الشعب على بني بنيامين* لان الرب اهلك سبطا من اسباط بني
16 اسرائيل* وقال مشيخة الشعب* ما الذي نصنع بهولاء الذين بقوا وليس لهم نساء* لان نساء
17 بني بنيامين قتلن كلهن* فقالوا* ينبغي لنا ان نبقي على بنيامين* ولا نهلك سبطا
18 من اسباط بني اسرائيل* اما نحن فما نقدر ان نزوجهم من بناتنا* لان بني اسرائيل حلفوا
19 وقالوا* ملعونا يكون كلمن يزوج من بناته امراة من بني بنيامين* وقالوا* هوذا نعمل عيدا
للرب في سيلوا* ويكون من وقت الي وقت عن يسار بيت ال* في مشارق الشمس في السبيل
20 الذي يصعد من بيت ال الي سكام عن يمين لبونا* وامروا بني بنيامين وقالوا لهم*
21 انطلقوا واكمنوا في الكروم* واذا رايتم بنات سيلوا قد خرجن بالطبول والدفوف* اخرجوا
22 من الكروم* واخطفوا كل رجل امراة من بنات سيلوا* وانطلقوا بهن الي ارض بنيامين* وان
تقدم الينا اباوهن واخوتهن يشكونكم* نقول لهم* ارحموهم لانهم لم يخلصوا حيث هربوا معهم
23 نساءهم* ولا تخافوا العقوبة لمكان اليمين* لانكم ليس انتم الذي زوجتموهم* ففعل بنوا
بنيامين هذا الفعل* وتزوجوا بالنساء اللواتي اختطفن من بنات سيلوا* ورجعوا الي ارض ميراثهم*
24 وبنوا القري وسكنوها* وانصرف بنوا اسرائيل من هناك في ذلك الزمان* كل انسان الي قبيلته
25 وعشيرته ووراثته* وفي تلك الايام لم يكن لبني اسرائيل ملك* وكان كل انسان منهم يعمل
ما يحب*

* تم سفر القضاة *

* والشكر لله الي ابد الابدين *

13 Deinde miſerunt filii Iſrael, univerſus populus ad filios Benjamin qui erant in rupe Rimon, ſalutantes eos, fidemque eis pollicentes. 14 Venerunt igitur filii Benjamin ad locum illum, deditque eis populus in matrimonium mulieres quæ ſupererant ex Neapoli Galaadis: at non ſuffecerunt eis. 15 Pœnituit autem populum de filiis Benjamin, eò quòd perdidiſſet Dominus tribum de tribubus Iſraelitarum. 16 Et dixit ſenatus populi, Quid faciemus his qui remanſerunt, nec habent uxores? omnes enim fœminæ filiorum Benjamin occiſæ fuerunt. 17 Et dixerunt, Oportet nos relinquere ſuperſtitem Benjamino, nec perdere tribum de tribubus Iſraelis. 18 Nos verò non poſſumus eos jungere matrimonio cum filiabus noſtris: juraverant enim Iſraelitæ, & dixerant, Maledictus ſit quicunque copulaverit è filiabus ſuis uxorem cum filiis Benjamin. 19 Dixerunt ergò, En acturi ſumus feſtum Domino in Silo, & celebrabitur de tempore in tempus ad lævam Beth-el, ad Orientem ſolem, in ſemita quæ aſcendit à Beth-el ad Sechem, à dextera Lebonæ. 20 Quare præceperunt filiis Benjamin, & dixerunt eis, Ite, & inſidias parate in vineis: 21 Et cùm videritis filias Silo jam egreſſas cum tympanis & ſiſtris, egredimini è vineis, & rapite quilibet vir uxorem è filiabus Silo, & abducite eas in terram Benjamin. 22 Quòd ſi obtulerint ſe nobis patres aut fratres illarum conqueſturi de vobis, dicemus ad eos, Miſeremini illorum, quia non ſervaverunt ſecum, dum fugerent, uxores ſuas: & ne timeatis pœnam ob cauſam juramenti, quoniam non eſtis vos qui eos matrimonio junxiſtis. 23 Fecerūt ergò filii Benjamin hujuſmodi opus, ſeſeque matrimonio copularunt cum fœminis quæ raptæ fuerunt è filiabus Silo; & reverſi in terram hæreditatis ſuæ, reædificarunt civitates, & coluerunt illas. 24 Filii quoque Iſraëlis diſceſſerunt illinc eodem tempore, ſinguli ad cognationem, familiam, & poſſeſſionem ſuam. 25 In illis etiam diebus non habebant Iſraëlitæ regem, et unuſquiſque ex eis faciebat quod libebat.

Libri Judicum finis.

Laus Deo in ſæcula ſæculorum.

רוּת : א

CAP. I. א

vir Abiitque .terra in fames fuit & ,judices *judicare* diebus in fuit Et
1 וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ
,ejus uxor & ipse ,Moab *agris in peregrinandum ad* ,Jehudah Bethlechem de
מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה לָגוּר בִּשְׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ
ejus uxoris nomen & ,Elimelech viri nomen Et .ejus *filii* duo &
2 וּשְׁנֵי בָנָיו׃ וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ
Ephratæi Chilion & Machlon ejus filiorū duorum nomen & : Nahomi
נָעֳמִי וְשֵׁם שְׁנֵי־בָנָיו מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרָתִים
.ibi fuerunt & ,Moab *agros* sunt ingressique : Jehudah Bethlechem de
מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי־מוֹאָב וַיִּהְיוּ־שָׁם׃
duo & ,ipsa remansit & ; Nahomi vir Elimelech est Mortuusque
3 וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֳמִי וַתִּשָּׁאֵר הִיא וּשְׁנֵי
unius nomen ; Moabitidas uxores sibi *tulerunt* Et .ejus filii
4 בָנֶיהָ׃ וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מֹאֲבִיּוֹת שֵׁם הָאַחַת
.annis decem fermè ibi manseruntque :Ruth alterius nomen & ,Horpah
עָרְפָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רוּת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים׃
remansit Et .Chilion & ,Machlon ipsi ambo etiam sunt mortui Et
5 וַיָּמוּתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן וַתִּשָּׁאֵר
,ejus nurus & ,ipsa Surrexitque .suo marito à & ,*suis natis* duob⁹ à mulier
6 הָאִשָּׁה מִשְּׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִישָׁהּ׃ וַתָּקָם הִיא וְכַלֹּתֶיהָ
visitasset quod ,Moab *agro* in audierat quia :Moab *agris* ex est reversa &
וַתָּשָׁב מִשְּׂדֵי מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בִּשְׂדֵה מוֹאָב כִּי־פָקַד
è est egressa Et .panem eis dando suum populum Dominus
7 יְהוָה אֶת־עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם לָחֶם׃ וַתֵּצֵא מִן־
abierunt & :secum ejus nurus duæ & ,*ibi* erat quo loco
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ עִמָּהּ וַתֵּלַכְנָה
duabus Nahomi Dixitque .Jehudah terram ad redeundo *via in*
8 בַדֶּרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה׃ וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לִשְׁתֵּי
faciat :suæ matris domum in unaquæq; redite ,Ite :suis nuribus
כַלֹּתֶיהָ לֵכְנָה שֹּׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּהּ יַעַשׂ
,mortuis cum fecistis quemadmodum ,misericordiam vobiscum Dñs
יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים
domo unaquæque ,requiem *invenite &* ,vobis Dominus Det .mecum &
9 וְעִמָּדִי׃ יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמְצֶאןָ מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית
.fleverunt & ,suam vocem levaverunt & ,*eis dedit osculum &* :sui viri
אִישָׁהּ וַתִּשַּׁק לָהֶן וַתִּשֶּׂאנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה׃
Dixitque .tuum populum ad revertemur tecum Quia :ei Dixeruntque
10 11 וַתֹּאמַרְנָה־לָּהּ כִּי־אִתָּךְ נָשׁוּב לְעַמֵּךְ׃ וַתֹּאמֶר
mihi ultrà Nūquid?mecū *ibitis* quid ut:meæ filiæ Revertimini:Nahomi
נָעֳמִי שֹׁבְנָה בְנֹתַי לָמָּה תֵלַכְנָה עִמִּי הַעוֹד־לִי
,meæ filiæ Revertimini ? *viros in* vobis sint &,*meis visceribus* in filii
12 בָנִים בְּמֵעַי וְהָיוּ לָכֶם לַאֲנָשִׁים׃ שֹׁבְנָה בְנֹתַי
etiam ,spes mihi Est ,*dixi quia* :viro *esse ab* senui quia ,ite
לֵכְןָ כִּי זָקַנְתִּי מִהְיוֹת לְאִישׁ כִּי אָמַרְתִּי יֶשׁ־לִי תִקְוָה גַּם
.filios *peperi* etiam & ,viro nocte hac *fui*
הָיִיתִי הַלַּיְלָה לְאִישׁ וְגַם יָלַדְתִּי בָנִים׃

Versio VUL. LAT.

Liber RUTH.

CAPUT I.

1 IN diebus uni⁹ judicis, quando judices præerant, facta est fames in terra. Abiitque homo de Bethlehem Juda, ut peregrinaretur in regione Moabitide, cum uxore sua ac duobus
2 liberis. Ipse vocabatur Elimelech, & uxor ej⁹ Noemi: & duo filii, alter Mahalon, & alter Chelion, Ephrathæi de Bethlehem Juda. Ingressíque regionem Moabitidem, mora-
3 bantur ibi. Et mortu⁹ est Elimelech marit⁹ Noemi: reman-
4 sitq; ipsa cū filiis. Qui acceperunt uxores Moabitidas, quarū una vocabatur Orpha, altera verò Ruth. Manserúntq; ibi
5 decem annis. Et ambo mortui sunt, Mahalon videlicèt & Chelion: remansítq; mulier orbata duobus liberis ac mari-
6 to. Et surrexit ut in patriā pergeret, cū utraq; nuru sua, de regione Moabitide: audierat enim quòd respexisset Dñs populū suū, & dedisset eis escas.
7 Egressa est itaq; de loco peregrinationis suæ, cum utraque nuru: & jam in via revertendi
8 posita in terram Juda, Dixit ad eas; Ite in domū matris vestræ, faciat vobiscū Dñs misericordiam, sicut fecistis cū mortuis
9 & mecū. Det vobis invenire requiē in domib⁹ virorū, quos sortituræ estis. Et osculata est eas. Quæ elevatā voce flere
10 cœperunt, Et dicere; Tecum
11 pergemus ad populū tuū, Quibus illa respondit; Revertimini filiæ meæ, cur venitis mecum? num ultrà habeo filios in utero meo, ut viros ex me
12 sperare possitis? Revertimini filiæ meæ, & abite: jam enim senectute confecta sum, nec apta vinculo conjugali. Etiam si possem hâc nocte concipere, & parere filios,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ῬΟΥΘ.

ΚΕΦ. α΄.

1 ΚΑὶ ἐγένετο (α) ἐν τῷ κρίνειν τοὺς κριτὰς, ϗ ἐγένετο λιμὸς ἐν τῇ γῇ. ϗ ἐπορεύθη ἀνὴρ ἀπὸ Βηθλεὲμ (β) Ἰούδα τοῦ παροικῆσαι ἐν ἀγρῷ Μωὰβ, αὐτὸς ϗ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ϗ οἱ
2 δύο υἱοὶ αὐτοῦ. Καὶ ὄνομα τῷ ἀνδρὶ, (γ) Ἐλιμέλεχ· ϗ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, (δ) Νωεμὶν· ϗ ὄνομα τοῖς δυσὶν υἱοῖς αὐτοῦ, Μααλὼν, ϗ (ε) Χελαιὼν, Ἐφραθαῖοι ἐκ Βηθλεὲμ τῆς Ἰούδα. ϗ ἤλθοσαν εἰς ἀγρὸν Μωὰβ, ϗ ἦσαν ἐκεῖ.
3 Καὶ ἀπέθανεν (ζ) Ἐλιμέλεχ ὁ ἀνὴρ τῆς (η) Νωεμὶν, ϗ κατελείφθη αὐτὴ ϗ οἱ δύο υἱοὶ αὐ-
4 τῆς. Καὶ ἐλάβοσαν ἑαυτοῖς γυναῖκας Μωαβίτιδας· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ὀρφά· ϗ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Ῥούθ. ϗ κατῴκησαν ἐκεῖ ὡς δέκα ἔτη.
5 Καὶ (θ) ἀπέθανον καί γε ἀμφότεροι Μααλὼν ϗ (ι) Χελαιών· ϗ κατελείφθη ἡ γυνὴ ἀπὸ
6 τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ϗ ἀπὸ τῶν δύο υἱῶν αὐτῆς. Καὶ ἀνέστη αὐτὴ ϗ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς, ϗ (κ) ἀπέστρεψαν ἐξ ἀγροῦ Μωὰβ, ὅτι (λ) ἤκουσεν ἐν ἀγρῷ Μωὰβ ὅτι ἐπέσκεπται κύριος τὸν λαὸν
7 αὐτοῦ, δοῦναι αὐτοῖς ἄρτους. Καὶ (μ) ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου οὗ (ν) ἦν ἐκεῖ, ϗ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς μετ' αὐτῆς· ϗ ἐπορεύοντο ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἐπι-
8 στρέψαι (ξ) εἰς τὴν γῆν Ἰούδα. Καὶ εἶπε (ο) Νωεμὶν ταῖς δυσὶ νύμφαις αὐτῆς, (π) Πορεύεσθε δὴ, ἀποστράφητε (ρ) ἑκάστη εἰς οἶκον μητρὸς αὐτῆς. ποιήσαι κύριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος, καθὼς ἐποιήσατε μετὰ τῶν τεθνηκότων ϗ μετ' ἐμοῦ· (σ)
9 Δῴη κύριος ὑμῖν ϗ εὕροιτε ἀνάπαυσιν ἑκάστη ἐν οἴκῳ ἀνδρὸς αὐτῆς. ϗ κατεφίλησεν αὐτάς. ϗ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, ϗ ἔκλαυσαν.
10 Καὶ εἶπαν αὐτῇ, Μετὰ σοῦ (τ) ἐπιστρέφομεν
11 εἰς τὸν λαόν σου. Καὶ εἶπε (υ) Νωεμὶν, Ἐπιστράφητε δὴ θυγατέρες (φ) μου· ϗ ἵνα τί πορεύεσθε μετ' ἐμοῦ; μὴ ἔτι μοι υἱοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ
12 μου, ϗ ἔσονται ὑμῖν εἰς ἄνδρας; Ἐπιστράφητε δὴ θυγατέρες μου, διότι γεγήρακα τοῦ μὴ εἶναι ἀνδρί. ὅτι εἶπα, Ὅτι ἐστί μοι ὑπόστασις τοῦ γενηθῆναί με ἀνδρὶ, ϗ τέξομαι υἱούς·

RUTH.

CAP. I.

ET factū est, cùm judices judicarent; & facta est fames in terra. Et ivit vir de Bethleem Juda ad incolendū in agro Moab, ipse, & uxor ej⁹, & duo filii ej⁹. 1
Et nomen viro, Elimelech: & nomen uxori ej⁹, Noemin: & nomen duobus filiis ej⁹, Maalon, & Chelæon: Ephrathæi de Bethleem Juda. Et venerunt in agrum Moab: & fuerunt ibi. Et mor- 2
tuus est Elimelech vir ipsius Noemin: & remansit ipsa, & duo filii ejus. Et sumpserunt sibi uxo- 3
res Moabitidas: nomen uni, Orpha: & nomen secundæ, Ruth. Et habitaverunt ibi circiter decem 4
annos. Et mortui quidē sunt utrique, Maalon, & Chelæon: & relicta est mulier à viro suo, & à 5
duobus filiis suis. Et surrexit ipsa & duæ nurus ejus, & reverterunt ex agro Moab, quoniā audivit in agro Moab, quia visitavit Dominus populum suū, dando eis 6
panes. Et exiit è loco, ubi fuerat ibi: & duæ nurus ejus cum eo. Et ibāt in via ad revertendū in terrā Juda. Et dixit Noemin dua- 7
bus nurib⁹ suis; Ite nunc, revertimini unaquæq; in domū matris suæ. Faciat Domin⁹ vobiscum misericordiā; sicut fecistis cū mor- 8
tuis, & mecum. Det Domin⁹ vobis: & inveniatis requiē, unaquæque in domo viri sui. Et osculata est eas. Et elevaverunt vocē suā, 9
& ploraverunt. Et dixerunt ei, Tecum revertimur ad populum 10
tuum. Et dixit Noemin, Revertimini nunc filiæ meæ. Et ut quid itis mecū? Nunquid ultrà mihi filii in utero meo, et erūt vobis in 11
viros? Revertimini nunc filiæ meæ, quoniā sen[illegible] sim viro. Quia dixi, (a) [illegible] est mihi substantia, ut ego fiam viro, & pariam liberos: 12

MS. A. Ῥούθ. (α) ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν τῷ (β) τῆς Ἰούδα (γ) Ἀλιμέλεκ· (δ) Νοομμεὶν· (ε) Χελεών, (ζ) Ἀλιμέλεκ (η) Νοεμμεὶ, (θ) ἀπέθαναν ἀμφότεροι (ι) Χελεών· (κ) ἐπέστρεψαν (λ) ἤκουσαν (μ) ἐξῆλθαν (ν) ἦσαν ἐκεῖ, (ξ) εἰς γῆν (ο) Νοεμμεὶ (π) Πορεύθητε δὴ, (ρ) δὴ ἑκάστη εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς. (σ) Δῴη (τ) ἐπιστρέφομεν (υ) Νοομμεὶν, (φ) μου, πορεύεσθε· ϗ ἵνα τί

תַּרְגּוּם יוֹנָתָן Targum JONATHAN.

א

1 וַהֲוָה בְּיוֹמֵי מִגַּר נְגִידַיָּא וַהֲוָה כַּפַּן תַּקִּיף בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל עֲשַׂרְתֵּי כַפְנִין תַּקִּיפִין אִתְגְּזָרוּ
מִן שְׁמַיָּא לְמֶהֱוֵי בְעָלְמָא מִן יוֹמָא דְאִתְבְּרֵי עָלְמָא עַד דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא לְאוֹכָחָא בְהוֹן
דָּיְרֵי אַרְעָא כַּפַּן קַדְמָאֵי בְּיוֹמֵי אָדָם כַּפַּן תִּנְיָן בְּיוֹמֵי לֶמֶךְ כַּפַּן תְּלִיתַאי בְּיוֹמֵי אַבְרָהָם כַּפַּן
רְבִיעַי בְּיוֹמֵי יִצְחָק כַּפַּן חֲמִישַׁי בְּיוֹמֵי יַעֲקֹב כַּפַּן שְׁתִיתַי בְּיוֹמֵי בוֹעַז דְּמִתְקְרֵי אִבְצָן צַדִּיקָא
דְּמִן בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה כַּפַּן שְׁבִיעַי בְּיוֹמֵי דָוִד מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל כַּפַּן תְּמִינַי בְּיוֹמֵי אֵלִיָּהוּ
נְבִיָּא כַּפַּן תְּשִׁיעַי בְּיוֹמֵי אֱלִישָׁע בְּשׁוֹמְרוֹן כַּפַּן עֲשִׂירֵי עָתִיד לְמֶהֱוֵי לָא כַפַּן לְמֵיכַל לַחְמָא
וְלָא צַחוּתָא לְמִשְׁתֵּי מַיָּא אֱלָהֵן לְמִשְׁמַע פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ וְכַד הֲוָה כַּפְנָא הָדֵין
תַּקִּיף בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל נְפַק גַּבְרָא רַבָּא מִן בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַאֲזַל לְדוּר בַּחֲקַל דְּמוֹאָב
2 הוּא וְאִתְּתֵיהּ וּתְרֵין בְּנוֹהִי ׃ וְשׁוּם גַּבְרָא אֱלִימֶלֶךְ וְשׁוּם אִתְּתֵיהּ נָעֳמִי וְשׁוּם תְּרֵין בְּנוֹהִי
מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרָתִין רַבְרְבִין מִן בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַאֲתוֹ עַד חֲקַל מוֹאָב וַהֲווֹ תַמָּן רוֹפִילִין׃
3 4 וּמִית אֱלִימֶלֶךְ בַּעֲלָהּ דְּנָעֳמִי וְאִשְׁתְּאָרַת הִיא אַרְמְלָא וּתְרֵין בְּנַהָא יַתְמִין׃ וַעֲבָרוּ עַל
גְּזֵירַת מֵימְרָא דַיְיָ וּנְסִיבוּ לְהוֹן נְשִׁין נוּכְרָאִין מִן בְּנַת מוֹאָב שׁוּם חֲדָא עָרְפָּה וְשׁוּם תִּנְיֵתָא
5 רוּת בַּת עֶגְלוֹן מַלְכָּא דְמוֹאָב וִיתִיבוּ תַמָּן כִּזְמַן עֲשַׂר שְׁנִין׃ וְעַל דַּעֲבָרוּ עַל גְּזֵירַת מֵימְרָא
דַיְיָ וְאִתְחַתְּנוּ בְעַמְמִין נוּכְרָאִין אִתְקְטַעוּ יוֹמֵיהוֹן וּמִיתוּ אַף תַּרְוֵיהוֹן מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן בְּאַרְעָא
6 מְסָאַבְתָּא וְאִשְׁתְּאָרַת אִתְּתָא מִתְכְּלָא מִתְּרֵין בְּנַהָא וְאַרְמְלָא מִבַּעֲלָהּ׃ וְקָמַת הִיא וְכַלָּתָהָא
וְתָבַת מֵחֲקַל מוֹאָב אֲרוּם אִתְבַּשְּׂרַת בַּחֲקַל מוֹאָב עַל פּוּם מַלְאָכָא אֲרוּם דְּכַר יְיָ יַת עַמֵּיהּ
בֵּית יִשְׂרָאֵל לְמִתַּן לְהוֹן לַחְמָא בְּגִין זְכוּתֵיהּ דְּאִבְצָן נְגִידָא וּבִצְלוֹתֵיהּ דְּצַלֵּי קֳדָם יְיָ הוּא
7 8 בוֹעַז חֲסִידָא׃ וּנְפַקַת מִן אַתְרָא דִּי הֲוַת תַּמָּן וְתַרְתֵּין כַּלָּתָהָא עִמַּהּ׃ וַאֲמַרַת נָעֳמִי לְתַרְתֵּין
כַּלָּתָהָא אֵיזִילְנָא תּוּבְנָא אִתְּתָא לְבֵית אִמַּהּ יַעְבֵּד יְיָ עִמְּכוֹן טִיבוּ כְּמָא דִּי עֲבַדְתּוּן עִם
9 בַּעֲלֵיכוֹן שְׁכִיבַיָּא דְּסָרֵבְתּוּן לְמִסַּב גּוּבְרַיָּא בָּתַר מוֹתֵיהוֹן וְעִמִּי דְּזַנְתּוּן וְסוֹבַרְתּוּן יָתִי׃ יְהַב
יְיָ לְכוֹן אֲגַר שְׁלִים עַל טִיבוּתָא דִּי עֲבַדְתּוּן לִי וּבְהַהוּא אֲגַר תִּשְׁכְּחוּן נְיָחָא כָּל חֲדָא וַחֲדָא
10 לְבֵית בַּעֲלַהָא וּנְשִׁיקַת לְהוֹן וּנְטַלָן קָלְהֶן וּבְכִין׃ וַאֲמַרָא לַהּ לָא נְתוּב לְעַמַּנָא וּלְדַחַלְתַּנָא
11 אֲרוּם אֱלָהֵן עִמִּיךְ נְתוּב לְעַמִּיךְ לְאִתְגַּיָּרָא׃ וַאֲמַרַת נָעֳמִי תּוּבְנָא בְּרָתַי לְמָה תֵיזְלָן עִמִּי הַעוֹד
12 כְּעַן אִית לִי וַלְדָּא בִּמְעַי וִיהוֹן לְכוֹן גּוּבְרִין׃ תּוּבְנָא בְּרָתַי מִבַּתְרַי אֵיזִילְנָא לְעַמְּכוֹן אֲרֵי
סָבִית מִלְּמֶהֱוֵי בַּעֲלָהּ לִגְבַר אֲרוּם אֲמָרִית אִלּוּ אֲנָא רִיבָא אִית לִי סְבַר בְּרַם הֲוֵיתִי מִבַּעֲלָא
בְּלֵילְיָא לִגְבַר וּבְרַם הֲוֵיתִי יָלְדָה בְנִין׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. I.

1 ET fuit in diebus ducere duces, et fuit fames fortis in terrâ Israel. *Decem fames graves decretæ sunt cœlitus esse in mundo, à die quo creatus est mundus usq; dum veniat rex Messias, ad castigandum illis habitatores terræ; fames prima in diebus Adam, fames secunda in diebus Lemech, fames tertia in diebus Abraham, fames quarta in diebus Isaak, fames quinta in diebus Jaghacob, fames sexta in diebus Boghaz, qui vocatus est Abszan justus qui de Bethlehhem Jehuda, fames septima in diebus David regis Israel, fames octava in diebus Eliah prophetæ, fames nona in diebus Elisagh in Somron, fames decima adhuc futura est, non fames comedendi panem, neq; sitis bibendi aquam, sed audiendi verbū prophetiæ à conspectu Domini, atq; jam fuit fames hac gravis in terra Israel.* Exiit vir magnus de Bethlehhem Jehudah, *& ivit* ad hospitandum in agro Moab, ipse & uxor ejus, &
2 duo filii ejus. Et nomen viri Elimelech, et nomen uxoris ejus Naghami, & nomen duorum filiorum ejus Mahhalon et Chilion *Ephratæi* magnates ex Bethlehhem Jehudâ; et venerunt usq; ad agrum Moab, et fuerunt ibi gra-
3 tiosi. Et mortuus est Elimelech maritus ipsius Naghami, et relicta est illa
4 vidua, et duo filii ejus pupilli. *Et transgressi sunt decretum verbi Domini,* & tulerunt sibi mulieres alienigenas de filiabus Moab, nomen uni⁹ Gharphah, et nomen secundæ Ruth *filia Gheglon regis Moab*: et sederunt ibi ut
5 temp⁹ decem annorū. *Et propterea quod transgressi sunt decretum verbi Domini, et affinitatē inierunt cū gentib⁹ alienis, præcisi sunt dies ipsorū,* et mortui sunt etiā duo illi Mahhalon et Chilion *in terra polluta*, et relicta est
6 mulier orbata ex duob⁹ filiis suis, et vidua ex marito suo. Et surrexit ipsa et nur⁹ ejus, et reversa est ab agro Moab; quoniā evangelizata fuit in agro Moab *per os Angeli*, ꝙ recordatus est Dominus populi sui dom⁹ Israel ad dandū illis panē, *propter justitiam Abszan ducis & in oratione ejus qua*
7 *oravit corā Domino, ipse Boghaz pius.* Et exiit ex loco quo fuit ibi, et duæ
8 nurus ejus cum eâ. Et dixit Naghami duab⁹ nurib⁹ suis: Ite, redite mulier ad domū matris suæ: faciet Dominus vobiscū bonū, sicut id quod fecistis cum maritis vestris dormientib⁹, quòd renuistis ad accipiendum viros
9 post mortē eorū; et mecum, ꝙ aluistis et sustentastis me. Dabit Dominus vobis mercedē perfectā sup misericordia quā fecistis mihi; et *in hac mercede* invenietis requiē unaquæq; ad domū mariti sui: et osculata est eas; et
10 levaverunt vocē suā et fleverunt. Et dixerunt illi: Non revertemur ad populū nostrū, *et ad Timorem nostrum*: veruntamen tecū revertemur ad *po-*
11 *pulū tuum ad proselytandum.* Et dixit Naghami: Redite filiæ meæ: ad quid vos *venietis* mecum? num usq; nunc *est* mihi *natus* in visceribus meis,
12 et erunt vobis *viri*? Redite filiæ meæ *de-post me*, et ite ad populos vestros: etenim senui ab esse *maritam* viro: quia dixi, Utinam ego puella! est mihi expectatio? profectò fui maritata in nocte *viro*, et profectò fui pariens filios,

---

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܫܡ ܐܠܗܐ ܚܝܐ ܟܬܒܝܢܢ ܟܬܒܐ ܕܪܥܘܬ ܡܘܐܒܝܬܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܝ ܕܝ̈ܢܐ܂ ܗܘܐ ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܐ܂ ܘܐܙܠ ܓܒܪܐ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ
2 ܠܡܥܡܪ ܒܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ܂ ܗܘ ܘܐܢܬܬܗ ܘܒܢܘ̈ܗܝ܂ ܡܛܠ ܕܐܬܥܫܢ ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܐ܂ * ܘܫܡܗ
ܕܓܒܪܐ ܐܠܝܡܠܟ܂ ܘܫܡܗ ܕܐܢܬܬܗ ܢܥܡܝ܂ ܘܫܡܗܐ ܕܒܢܘ̈ܗܝ ܡܠܚܝܘܢ ܘܟܠܝܘܢ
3 ܐܦܪ̈ܬܝܐ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ܂ ܘܐܬܘ ܠܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ ܠܡܥܡܪ ܬܡܢ܂ * ܘܡܝܬ ܐܠܝܡܠܟ
4 ܒܥܠܗ ܕܢܥܡܝ܂ ܘܐܫܬܚܪܬ ܗܝ ܘܬܪ̈ܝܢ ܒܢܝ̈ܗ܂ * ܘܢܣܒܘ ܠܗܘܢ ܢܫ̈ܐ ܡܘܐܒܝ̈ܬܐ܂ ܫܡܗ
5 ܕܚܕܐ ܥܪܦܐ܂ ܘܫܡܗ ܕܐܚܪܬܐ ܪܥܘܬ܂ ܘܝܬܒܘ ܬܡܢ ܐܝܟ ܥܣܪ ܫܢ̈ܝܢ܂ * ܘܡܝܬܘ ܬܪ̈ܝܗܘܢ
ܒܢܝ̈ܗ܂ ܡܠܚܝܘܢ ܘܟܠܝܘܢ܂ ܘܐܬܬܟܠܬ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܒܥܠܗ ܘܡܢ ܬܪ̈ܝܗܘܢ ܒܢܝ̈ܗ܂
6 * ܘܗܦܟܬ܂ ܗܝ ܘܬܪ̈ܬܝܢ ܟܠ̈ܬܗ ܥܡܗ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ܂ ܡܛܠ ܕܫܡܥܬ ܒܐܪܥܐ
7 ܕܡܘܐܒ ܕܣܥܪ ܡܪܝܐ ܠܥܡܗ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܡܐܟܘܠܬܐ܂ * ܘܢܦܩ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܥܡܪܗܘܢ܂
8 ܗܝ ܘܬܪ̈ܬܝܢ ܟܠ̈ܬܗ ܥܡܗ܂ ܠܡܗܦܟܘ ܘܠܡܐܙܠ ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ * ܘܐܡܪܬ ܢܥܡܝ
ܠܟܠ̈ܬܗ܂ ܗܦܘܟܝܢ ܘܙܠܝܢ ܠܐܪܥܟܝܢ ܘܠܒܝܬ ܫܪܒܬܟܝܢ܂ ܘܡܪܝܐ ܢܥܒܕ ܥܡܟܝܢ
9 ܚܣܕܐ : ܐܝܟ ܕܥܒܕܬܝܢ ܥܡܝ܂ ܘܥܡ ܬܪ̈ܝܗܘܢ ܒܢܝ ܕܡܝܬܘ : * ܘܢܬܠܟܝܢ ܡܪܝܐ
ܒܪ̈ܚܡܐ܂ ܘܬܫܟܚܢ ܢܝܚܐ ܒܒܝܬ ܐܒ̈ܗܝܟܝܢ܂ ܘܢܫܩܬ ܐܢܝܢ܂ ܘܐܪܝܡܝ ܩܠܗܝܢ
10 ܘܒܟܝܝ܂ * ܘܐܡܪܢ ܠܗ܂ ܠܐ ܐܠܐ ܥܡܟܝ ܢܐܙܠ ܠܐܪܥܟܝ܂ ܘܠܥܡܟܝ܂
11 * ܘܐܡܪܬ ܠܗܝܢ ܢܥܡܝ܂ ܗܦܘܟܝܢ ܒܢܬܝ܂ ܠܐ ܬܐܙܠܢ ܥܡܝ : ܕܠܡܐ ܬܘܒ ܢܗܘܘܢ ܠܝ ܒܢܝ̈ܐ :
12 ܘܐܬܠܟܝܢ ܠܗܘܢ܂ * ܗܦܘܟܝܢ ܒܢܬܝ ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܣܒܬ ܠܝ ܡܢ ܕܐܗܘܐ ܠܓܒܪܐ܂
ܘܐܡܪܐ ܕܬܘܒ ܗܘܐ ܠܝ ܣܒܪܐ܂ ܘܐܗܘܐ ܠܓܒܪܐ܂ ܘܐܘܠܕ ܒܢܝ̈ܐ܂

IN NOMINE DEI VIVI
Scribimus Librum RUTH
Moabitidis.

CAP I.

1 ET factū est in dieb⁹ Judicū; facta est fames in terra: Et abiit vir de Bethlehem Juda ad habitandum in terra Moab, ipse & uxor ejus, & filii ejus; quoniam invaluit fames
2 in terra. Et nomen viro Elimelech, & nomen mulieris Naami, & nomina filiorum ejus, Maljon, & Cheljon, Ephratæi de Bethlehem Juda. Et venerunt ad terram Mo-
3 ab ad habitandum ibi. Et mortuus est Elimelech vir Naami, & remansit ipsa, &
4 duo filii ejus. Et acceperunt sibi mulieres Moabitidas, nomen unius Arpha, & nomen alterius Ruth. Et habitaverunt ibi quasi
5 annos decem. Et mortui sunt ambo filii ejus Maljon & Cheljon, & orbata est muli-
6 er viro suo, & duobus filiis suis. Et reversa est ipsa, & duæ nurus ejus secum de terra Moab: quoniam audierunt in terra Moab, quòd visitâsset Dominus populum suum
7 dando eis alimentum. Et egressæ sunt de terra habitationis suæ, ipsa, & duæ nurus ejus secum ad revertendum, & proficiscen-
8 dum in terram Juda. Et dixit Naami nuribus suis, Revertimini, & ite in regionem vestram, & in domum cognationis vestræ: & Dominus faciat vobiscum misericordias, sicut fecistis mecum, & cum duobus filiis meis
9 qui mortui sunt; Et det vos Dominus in misericordiam, & inveniatis requiem in domo parentum vestrorum: & osculata est eas; & elevaverunt vocem suam, & fleve-
10 runt. Et dicunt ei; Nequaquam, sed tecum pergemus ad terram tuam, & populum
11 tuum. Et ait eis Naami, Revertimini filiæ meæ, nolite proficisci mecum. Num adhuc
12 erunt mihi filii, & dabo vos illis? Revertimini filiæ meæ, quoniam ego senui, ut essem ampliùs *apta* viro, ut dicam, quòd iterum erit mihi spes, ut sim viro, & pariam filios.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* نبتدي بعون الله تعالي *

* ونكتب كتاب راعوث الموابية *

* الفصل الاول *

1 * كان في ايام القضاة جوع شديد في ارض اسرائيل * خرج رجل من بيت لحم قرية يهودا
2 ليسكن في ارض مواب وامراته وابناه * لان الجوع اشتد في الارض جدا * وكان اسم الرجل
الملك واسم امراته نعما * واسماء ابنيه مليون وجليون * افراثيون من بيت لحم قرية يهودا *
3 4 فاتوا الي ارض مواب ليسكنوها * فتوفي الملك بعل نعما * وبقيت هي وابناها * فتزوجا
ابناها امراتين من الموابيين * اسم الواحدة عرفا * واسم الاخري راعوث * سكنوا هناك
5 نحو من عشر سنين * وتوفيا ابناها مليون وجليون * وارملت المراة وثكلتا كنتاها
6 * فرجعت من ارض مواب هي وكنتاها * لانه بلغها بارض مواب ان الرب تعاهد شعبه *
7 ووسع عليهم في رزقهم * وخرجت هي وكنتاها من ارض مواب * ورجعت الي ارض يهودا
8 * وقالت نعما لكنتاها ارجعا الي بلادكما واهلكما * والرب يرحمكما وينعم عليكما كما صنعتما
9 بي وبابناي * ويجيبكما الرب الي اهلكما * وتجدان راحة عند ابايكما وقبيلتكما * ورفعتا اصواتهما
10 11 بالبكاء * وقالتا لها كلا ما ننصرف ولكن ننطلق معك الي ارضك وبلاد شعبك * قالت
12 لهما نعما ارجعا يا بناتي لماذا تنطلقان معي لعل تظنان اني اتزوج ويولد لي بنون * ارجعا
يا ابنتاي لاني قد شخت وجزت حد التزويج وايست ان يكون لي رجاء ان اتزوج رجلا
فيولد لي بنون *

INCIPIMUS OPE DEI
EXCELSI,
ET
SCRIBEMUS LIBRUM
RUTH MOABITIDIS.

CAP. I.

1 *FUit in diebus Judicum fames vehemens in terra Israel. Et egressus est vir de Bethlehem civitate Juda, ut habitaret in terra Moab: & uxor ejus, & duo filii ejus, quoniam fames invaluerat in terra*
2 *valdè. Et erat nomen viri Elimelech, & nomen uxoris ejus Naama, & nomina filiorum ejus Maljon, & Geljon, Ephratæi, de Bethlehem civitate Juda: & venerunt in terram Moab, ut habitarent eam.*
3 *Et mortuus est Elimelech vir Naamæ, &*
4 *remansit ipsa, & duo filii ejus. Et connubio copulati sunt duo filii ejus duabus mulieribus ex Moabitis, nomen unius Arpha, & nomen alterius Ruth: habitaverunt*
5 *ibi circiter decem annos. Et mortui sunt duo filii ejus Maljon, & Geljon: & orbata est mulier, & relictæ sunt ambæ nu-*
6 *rus ejus. Et reversa est de terra Moab, ipsa, & duæ nurus ejus. Etenim nuntiatum ei erat in terra Moab, quòd Dominus visitâsset populum suum, & dilatâsset eis bona. Et egressa est ipsa, et duæ nur⁹*
7 *ejus de terra Moab, & reversa in terram Juda. Et ait Naama nuribus suis; Revertimini in regionem vestram, & ad ve-*
8 *stros. Et Dominus misereatur vestri, & gratificetur vobis quemadmodum fecistis*
9 *mihi, & duobus filiis meis. Et perducat vos Dominus ad vestros, & inveniatis requiem apud patres vestros, & generationem vestram: & elevaverunt voces suas*
10 *in fletu, Et dixerunt ei ambæ, Non recedemus: sed ibimus tecum in terram*
11 *tuam, & regionem populi tui. Ait illis Naaman, Revertimini filiæ meæ, cur venitis mecum? Num putatis quòd sim*
12 *nuptura, & nascentur mihi filii? Revertimini filiæ meæ, quoniam jam senui, & præterii terminum nubendi, & amisi spem omnem nubendi viro, & ut nascerentur mihi filii,*

eritis clausæ eis nunquid ? grandescant donec expectabitis eos Nunquid
13 הֲלָהֵן תְּשַׂבֵּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדָּלוּ הֲלָהֵן תֵּעָגֵנָה
vobis præ valdè mihi amaritudo quia, meæ filiæ Ne ? viro esse non ad
לְבִלְתִּי הֱיוֹת לְאִישׁ אַל בְּנֹתַי כִּי־מַר־לִי מְאֹד מִכֶּם
fleverũt & , suã vocẽ levaverũt Et .Domini manus me in est egressa quia
14 כִּי־יָצְאָה בִי יַד־יְהוָה׃ וַתִּשֶּׂנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה
,ea in adhæsit Ruth & ,suæ socrui Horpah osculum dedit Et .adhuc
עוֹד וַתִּשַּׁק עָרְפָּה לַחֲמוֹתָהּ וְרוּת דָּבְקָה בָּהּ׃
;suos deos ad & ,suũ populũ ad tua fratria est reversa Ecce : ait Et
15 וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה יְבִמְתֵּךְ אֶל־עַמָּהּ וְאֶל־אֱלֹהֶיהָ
,te deserendũ ad, me in incurras Ne : Ruth dixit Et .tuã fratriã post revertere
16 שׁוּבִי אַחֲרֵי יְבִמְתֵּךְ׃ וַתֹּאמֶר רוּת אַל־תִּפְגְּעִי־בִי לְעָזְבֵךְ
,pernoctaveris quo in & ; ibo ,iveris quocunque quia : te post à recedendũ ad
לָשׁוּב מֵאַחֲרָיִךְ כִּי אֶל־אֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי
quo In .meus Deus ,tuus Deus & :meus popul', tu' popul' : pernoctabo
17 אָלִין עַמֵּךְ עַמִּי וֵאלֹהַיִךְ אֱלֹהָי׃ בַּאֲשֶׁר
sic & ,mihi Dominus faciat Sic .sepeliar ibi & ,moriar ,fueris mortua
תָּמוּתִי אָמוּת וְשָׁם אֶקָּבֵר כֹּה יַעֲשֶׂה יְהוָה לִי וְכֹה
se roborans quòd vidit Et .te inter & ,me inter dividet mors quia ,addat
18 יֹסִיף כִּי הַמָּוֶת יַפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֵךְ׃ וַתֵּרֶא כִּי־מִתְאַמֶּצֶת
,ipsæ ambæ iverunt Et .eam ad loqui cessavit & ,secum eundum ad ipsa
19 הִיא לָלֶכֶת אִתָּהּ וַתֶּחְדַּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ׃ וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם
est commota &,Bethlechem eas venire circa fuit &:Bethlechem ipsas venire usq;
עַד־בֹּאָנָה בֵּית לָחֶם וַיְהִי כְּבֹאָנָה בֵּית לֶחֶם וַתֵּהֹם
dixit Et ? Nahomi hæc Num : dixerunt & ;eis super civitas tota
20 כָּל־הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמַרְנָה הֲזֹאת נָעֳמִי׃ וַתֹּאמֶר
quia ,Mara me vocate : Nahomi me vocetis Ne : eas ad
אֲלֵיהֶן אַל־תִּקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי קְרֶאןָ לִי מָרָא כִּי־
vacuam & ,abii plena Ego .valde mihi Sufficiens sibi amaritudinẽ dedit
21 הֵמַר שַׁדַּי לִי מְאֹד׃ אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי וְרֵיקָם
DOMINUS & ? Nahomi me vocabitis quid Ut .DOMINUS me reduxit
הֱשִׁיבַנִי יְהוָה לָמָּה תִקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי וַיהוָה
,Nahomi est reversa Et .mihi malefecit sibi Sufficiens & ,me in est testificatus
22 עָנָה בִי וְשַׁדַּי הֵרַע לִי׃ וַתָּשָׁב נָעֳמִי
ipsæ & : Moab agris ex reversa ea cum ejus nurus Moabitis Ruth &
וְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה כַלָּתָהּ עִמָּהּ הַשָּׁבָה מִשְּׂדֵי מוֹאָב וְהֵמָּה
hordeorum messis principio in Bethlechem venerunt
בָּאוּ בֵּית לֶחֶם בִּתְחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים׃

CAP. II. ב

familia è virtute potens vir ,ejus viro notus Nahomi ipsius Et
1 וּלְנָעֳמִי מֹדַע לְאִישָׁהּ אִישׁ גִּבּוֹר חַיִל מִמִּשְׁפַּחַת
:Nahomi ad Moabitis Ruth Dixitque .Bohaz ej' nomẽ & ,Elimelech
2 אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בֹּעַז׃ וַתֹּאמֶר רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה אֶל־נָעֳמִי
gratiã invenero quem post spicis in colligam & ,agrum in nunc Ibo
אֵלְכָה־נָּא הַשָּׂדֶה וַאֲלַקֳטָה בַשִּׁבֳּלִים אַחַר אֲשֶׁר אֶמְצָא־חֵן
agro in collegit &,venit & ,abiit Et .mea filia Vade :ei dixit Et.ej' oculis in
3 בְּעֵינָיו וַתֹּאמֶר לָהּ לְכִי בִתִּי׃ וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא וַתְּלַקֵּט בַּשָּׂדֶה
,Bohaz ipsius agri pars ejus accidens accidit Et .messores post
אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים וַיִּקֶר מִקְרֶהָ חֶלְקַת הַשָּׂדֶה לְבֹעַז
,Bethlechem de venit Bohaz ecce Et .Elimelech familia de qui
4 אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ׃ וְהִנֵּה־בֹעַז בָּא מִבֵּית לֶחֶם
.Domin' tibi Benedicat ;ei dixerũt Et .vobiscũ Dñs ; messoribus dixitq;
וַיֹּאמֶר לַקּוֹצְרִים יְהוָה עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרֶכְךָ יְהוָה׃
? hæc puella Cujus : messores super stanti suo puero Bohaz Dixitq;
5 וַיֹּאמֶר בֹּעַז לְנַעֲרוֹ הַנִּצָּב עַל־הַקּוֹצְרִים לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת׃

RUTH.

Versio VUL. LAT.

13 Si eos exspectare velitis, donec crescant, & annos pubertatis impleant, antè eritis vetulæ quàm nubatis. Nolite, quæso, filiæ meæ: quia vestra angustia magis me premit, & egressa est 14 manus Dñi contra me. Elevatâ igitur voce, rursũ flere cœperunt: Orpha osculata est socrũ, ac reversa est: Ruth adhæsit socrui suæ. 15 Cui dixit Noemi; En reversa est cognata tua ad populũ suũ, et ad deos suos, 16 vade cum ea. Quæ respondit, Ne adverseris mihi ut relinquã te et abeã: quocunq; enim perrexeris, pergã: & ubi morata fueris, & ego pariter morabor. Popul' tuus populus meus, & 17 Deus tu' Deus meus. Quæ te terra morientẽ susceperit, in ea moriar: ibiq; locũ accipiã sepulturæ. Hæc mihi faciat Dñs, & hæc addat, si non sola mors 18 me & te separaverit. Videns ergò Noemi, quòd obstinato animo Ruth decrevisset secum pergere, adversari noluit, nec ad suos ultrà reditũ psuadere. 19 Profectæq; sunt simul, & venerunt in Bethlehẽ. Quibus urbẽ ingressis, velox apud cunctos fama percrebruit: dicebántque mulieres, Hæc est illa Noemi? 20 Quib' ait; Ne vocetis me Noemi (id est, pulchrã) sed vocate me Mara (id est, amarã) quia amaritudine valdè replevit me 21 Omnipotens. Egressa sum plena, & vacuam reduxit me Dñs. Cur ergò vocatis me Noemi, quam Dñs humiliavit, & affli- 22 xit Omnipotens? Venit ergò Noemi cum Ruth Moabitide nuru sua, de terra peregrinationis suæ: ac reversa est in Bethlehẽ, quãdo primùm hordea metebantur.

CAP. II.

1 ERat autem viro Elimelech consanguineus, homo potens, & magnarũ opũ, nomine Bo- 2 oz. Dixitq; Ruth Moabitis ad socrũ suam; Si jubes, vadam in agrum, & colligam spicas, quæ fugerint man' metentium, ubicunq; clementis in me patris familiâs reperero gratiam. Cui illa respondit, Vade filia mea. 3 Abiit itaq; & colligebat spicas post terga metentium. Accidit autem ut ager ille haberet dominum nomine Booz, qui erat de cognatione Elimelech. 4 Et ecce, ipse veniebat de Bethlehem: dixitque messoribus, Dominus vobiscum. Qui responderunt 5 ei, Benedicat tibi Dominus. Dixítque Booz juveni, qui messoribus præerat, Cujus est hæc puella?

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

13 Μὴ αὐτοὺς προσδέξεσθε ἕως οὗ ἁδρυνθῶσιν; ἢ αὐτοῖς κατασχεθήσεσθε τοῦ μὴ γενέσθαι ἀνδρί; μὴ δὴ θυγατέρες μου, ὅτι ἐπικράνθη (χ) μοι ὑπὲρ ὑμᾶς, ὅτι ἐξῆλθεν ἐν ἐμοὶ χεὶρ κυρίου. 14 Καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν ἔτι. καὶ κατεφίλησεν Ὀρφὰ τὴν πενθερὰν αὐτῆς, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν λαὸν αὐτῆς. Ῥοὺθ δὲ ἠκολούθησεν 15 αὐτῇ. Καὶ εἶπε (ψ) Νωεμὶν πρὸς Ῥούθ, Ἰδοὺ ἀνέστρεψε (ω) σύννυμφός σου πρὸς λαὸν αὐτῆς, καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῆς, (α) ἐπιστράφηθι δὴ καὶ 16 σὺ ὀπίσω τῆς συννύμφου σου. Εἶπε δὲ Ῥούθ, Μὴ (β) ἀπάντησαί μοι τοῦ καταλιπεῖν σε, ἢ ἀποστρέψαι ὄπισθέν σου, (γ) ὅτι σὺ ὅπου ἐὰν πορευθῇς, πορεύσομαι, καὶ οὗ ἐὰν αὐλισθῇς, αὐλισθήσομαι· ὁ λαός σου, λαός μου, καὶ ὁ θεός σου, θε- 17 ός μου· Καὶ οὗ ἐὰν ἀποθάνῃς, ἀποθανοῦμαι, κἀκεῖ ταφήσομαι. τάδε (δ) ποιήσαι μοι κύριος, καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θάνατος διαστελεῖ ἀνα- 18 μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. Ἰδοῦσα δὲ (ε) Νωεμὶν ὅτι κραταιοῦται αὐτὴ τοῦ πορεύεσθαι μετ' αὐτῆς, ἐκό- 19 πασε τοῦ λαλῆσαι πρὸς αὐτὴν ἔτι. Ἐπορεύθησαν δὲ ἀμφότεραι, ἕως τοῦ παραγενέσθαι αὐτὰς εἰς (ζ) Βηθλεέμ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὰς εἰς Βηθλεέμ, καὶ ἤχησε πᾶσα ἡ πόλις (η) ἐπ' 20 αὐτῇ, καὶ εἶπον, Εἰ αὕτη ἐστὶ Νωεμίν; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτάς, Μὴ δὴ καλεῖτέ με (θ) Νωεμίν· καλέσατέ με (ι) Πικράν, ὅτι ἐπικράνθη ἐν ἐμοὶ 21 ὁ ἱκανὸς σφόδρα. Ἐγὼ πλήρης ἐπορεύθην, καὶ κενὴν ἀπέστρεψέ με ὁ κύριος. καὶ ἵνα τί καλεῖτέ με (κ) Νωεμίν, καὶ κύριος (λ) ἐταπείνωσέ 22 με, καὶ ὁ ἱκανὸς ἐκάκωσέ με; Καὶ ἐπέστρεψε Νωεμὶν καὶ Ῥοὺθ ἡ Μωαβῖτις ἡ νύμφη (μ) αὐτῆς ἐπιστρέφουσαι ἐξ ἀγροῦ Μωάβ. αὗται δὲ παρεγενήθησαν εἰς (ν) Βηθλεὲμ ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν.

ΚΕΦ. β'.

1 ΚΑὶ τῇ (α) Νωεμὶν ἀνὴρ γνώριμος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ὁ δὲ ἀνὴρ δυνατὸς (β) ἰσχύϊ ἐκ τῆς συγγενείας Ἐλιμέλεχ, καὶ ὄνομα αὐτῷ (γ) Βο- 2 όζ. Καὶ εἶπε Ῥοὺθ ἡ Μωαβῖτις πρὸς (δ) Νωεμίν, Πορευθῶ δὴ εἰς ἀγρόν, καὶ συνάξω ἐν τοῖς στάχυσι κατόπισθεν οὗ ἐὰν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. εἶπε δὲ αὐτῇ, Πορεύου, θύγα- 3 τερ. Καὶ ἐπορεύθη· καὶ ἐλθοῦσα συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ (ε) κατόπισθε τῶν θεριζόντων. καὶ περιέπεσε περιπτώματι τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ (ζ) Βοὸζ τοῦ 4 ἐκ τῆς συγγενείας (η) Ἐλιμέλεχ. Καὶ ἰδοὺ (θ) Βοὸζ ἦλθεν ἐκ (ι) Βηθλεέμ, καὶ εἶπε τοῖς θερίζουσι, Κύριος μεθ' ὑμῶν. καὶ (κ) εἶπον αὐτῷ, Εὐλογή- 5 σαι σε κύριος. Καὶ εἶπε (λ) Βοὸζ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ ἐφεστῶτι ἐπὶ τοὺς θερίζοντας, Τίνος ἡ νεᾶνις αὕτη;

MS.A. μοι σφόδρα. ὑπὲρ (ψ) Νοεμμεὶν (ω) ἡ σύννυμφός (α) ἐπιστράφητι (β) ἀπάντησαι ἐμοὶ (γ) ὅτι ὅπου (δ) ποιήσαι κύριός μοι, (ε) Νοεμμεὶν (ζ) Βηθλεέμ. καὶ ἤχησεν (η) ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπον, Αὕτη τί ἐστιν Νοομμείν; (θ) Νοομμείν· (ι) Πικρίαν, (κ) Νοομμείν, (λ) ἐταπείνωσέ με; Καὶ ἐπέστρεψεν Νοομμεὶν (μ) αὐτῆς μετ' αὐτῆς ἐπιστρέφουσα (ν) Βαιθλεέμ Κεφ. β'. MS.A. (α) Νωεμεὶν (β) ἐν ἰσχύϊ (γ) Βοός. (δ) Νοομμεί, (ε) ὄπισθεν (ζ) Βοὸς (η) Ἀλιμέλεχ. (θ) Βοὸς (ι) Βεθλεέμ, (κ) εἶπαν (λ) Βοὸς τῷ παιδαρίῳ τῷ

Cum Transl. LAT.

13 Nunquid ipsos expectabitis, donec adoleverint? aut ipsis detinebimini, ut nõ sitis viro? Nequaquã nunc filiæ meæ: nã amaritudo est mihi super vos, quoniã exiit in 14 me man' Domini. Et elevaverunt vocẽ suã, & ploraverunt adhuc. Et osculata est Orpha socrũ suã: & revertit ad populũ suũ. Ruth 15 autẽ sequuta est eã. Et dixit Noemin ad Ruth, Ecce rediit cognata tua ad populũ suũ, et ad deos suos: Revertere nunc & tu post cognatã 16 tuam. Dixit autẽ Ruth, Ne (b) occurrat mihi, ut derelinquã te, aut avertar à post te: quoniam quocunq; tu iveris, ibo: et ubicunque manseris, manebo. Popul' tu', 17 popul' me': et De' tu', De' me'. Et ubicunq; morieris, moriar, & ibi sepeliar. Hæc verò faciat mihi Dñs, & hæc adjiciat: quia mors 18 dividet inter me, et te. Videns autẽ Noemin, quia illa perdurat ad eundũ secũ, cessavit loqui ad eã 19 ultrà. Iverunt autẽ ambæ, quoadusq; ipsæ advenirẽt in Bethleẽ. Et factũ est, dũ ipsæ venirẽt in Bethleẽ, et sonuit universa civitas super eas: et dixerũt, Si hæc est No- 20 emin? Et dixit ad eas, Nequaquã nunc vocate me Noemin, vocate me Amarã: quoniã inamaruit in me 21 Omnipotẽs valdé. Ego plena ivi, et inanẽ reduxit me Dñs. Et ut quid vocatis me Noemin; & Dominus humiliavit me, et Omnipotens af- 22 flixit me? Et rediit Noemin, & Ruth Moabites nur' ej', redeuntes ex agro Moab. Hæ verò advenerũt in Bethleẽ in principio messis hordeorũ.

CAP. II.

1 ET ipsi Noemin erat vir notus viro ej': Vir autẽ potens fortitudine ex cognatione Elimelech: 2 & nomen ei Booz. Et dixit Ruth Moabites ad Noemin, Vadã nũc in agrũ: et colligã in spicis à tergo, cujuscũq; invenero gratiã in ocu- 3 lis ej'. Dixit autẽ ei, Vade, filia. Et ivit: et veniens collegit in agro à tergo metẽtiũ. Et evenit evẽtu ad partẽ agri Booz, qui ex cognatio- 4 ne Elimelech. Et ecce Booz venit de Bethleẽ: et dixit messorib', Domin' vobiscũ. Et dixerunt ei, Be- 5 nedicat te Domin'. Et dixit Booz pucro suo, qui assistebat super messores, Cujus est adolescentula hæc?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 דלמא להון אתון מתינן עד די ירבון כאתתא דנטרא ליבם קליל למסבה לגבר
הבדילהון אתון יתבן עגימן בדיל דלא למהוי מתנסבן לגבר בבעו ברתי לא תמררון
14 נפשי ארום מריר לי יתיר מנכון ארום נפקת בי מחא מן קדם יי׃ ונטלן קלהן ובכין עוד
15 זמנא אוחרנא ונשיקת ערפה לחמותה ורות אתדבקת בה׃ ואמרת הא תבת יבמתיך לות
16 עמה ולות דחלתה תובי בתר יבמתיך לעמיך ולדחלתיך׃ ואמרת רות לא תקניטי בי
למשבקיך למתב מן בתריך ארום תאיבא אנא לאתגיירא אמרת נעמי אתפקדנא למטר
שביא ויומי טבא בדיל דלא להלכא בר מתרין אלפין אמין אמרת רות לכל מן די את
אזלא איזיל אמרת נעמי אתפקדנא דלא למבת כחדא עם עממיא אמרת רות לכל אתר
די תביתי אבית אמרת נעמי אתפקדנא למנטר שית מאה ותלת עסר פקודיא אמרת
רות מה דנטרין עמיך איהא נטרא אנא כאלו הוו עמי מן קדמת דנא אמרת נעמי
17 אתפקדנא דלא למפלח פולחנא נוכראה אמרת רות אלהיך הוא אלהי׃ אמרת נעמי
אית לנא ארבע דיני מותא לחיביא רגימת אבנא ויקידת נורא וקטילת סיפא וצליבת
קיסא אמרת רות לכל מה דתמותי אמות אמרת נעמי אית לנא בית קבורתא אמרת
רות ותמן אהא קבירא ולא תוסיפי עוד למללא כדנן יעבד יי לי וכדנן יוסיף עלי ארום
18 מותא יהא מפריש ביני ובינך׃ וחזת ארום מאלמא היא למהך עמה ופסקת מלמללא לה׃
19 ואזלן תרויהן עד דעלן בית לחם והוה כד עלן לבית לחם וארגישו כל יתבי קרתא
20 עליהן ואמרן הדא נעמי׃ ואמרת להון לא תהוין קרין לי נעמי קרו לי מרירת נפשא
21 ארום אמריר שדי לי לחדא׃ אנא מליא אזלית מבעלי ומבני וריקניא אתיבני יי מנהון
22 למא דין אתון קרן לי נעמי ומן קדם יי אסתהיד לי חובתי ושדי הבאיש לי׃ ותבת נעמי
ורות מואביתא כלתה עמה די תבת מחקל מואב ואנון אתו בית לחם במעלי יומא
דפסחא ובההיא יומא שריאו בני ישראל למחצד ית עומר דארמותא דהוה מן שעורין׃

ב

1 ולנעמי אשתמודע לגברה גבר תקיף באוריתא מן יחוס אלימלך ושמיה בועז׃
2 ואמרת רות מואביתא לות נעמי איזיל כען לחקלא ואכנוש בשבולין בתר די אשכח
3 רחמין בעינוי ואמרת לה איזילי ברתי׃ ואזלת ועלת וכנשת בחקלא בתר חצודיא ואירע
4 ארעהא אחסנת חקלא די הוה לבועז דמן יחוס אלימלך׃ והא בועז אתא מבית לחם
5 ואמר לחצודיא יהא מימרא דיי בסעדכון ואמרו ליה יברכנך יי׃ ואמר בועז לעולימיה
דמני רב על חצודיא לאידין אומא ריבא הדא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

13 Fortasse ad eos vos expectantes usq; quò adolescent, *sicut mulier quæ servat [se] leviro parvulo ad accipiendũ eã viro?* Num propter eos vos sedentes tristes, ut ꝙ non ad esse acceptas viro? Obsecro filiæ meæ, non amaricabitis animã meã; nã amaricavit mihi cor meũ magis à vobis, quoniam exivit in me pcussio ab-ante Dñm. 14 Et levaverunt vocẽ suã, et fleverunt adhuc vice alterá: et osculata est Gharpah socrũ suã, & Ruth apprehendit in illa. 15 Et dixit: Ecce rediit affinis tua ad populũ suũ & ad Timorẽ suũ, redi post affinẽ tuã ad populũ tuũ & ad Timorẽ tuũ. 16 Et dixit Ruth: Ne sollicites me ad dimittendũ ad redeundũ de-post te; quoniã *cupio ego ad proselytandũ: dixit Naghami, Jussi sumus observare sabbatha & dies bonos, ad non eundũ ultra bis mille cubitos; dixit Ruth,* Ad omne id quò tu is, ibo; *dixit Naghami, Jussi sumus non pernoctare unà cum gentibus; dixit Ruth,* In oñi loco quo pnoctabis, pnoctabo: *dixit Naghami, Jussi sumus custodire trecenta & tredecĩ mandata; dixit Ruth, Quod custodiunt populus tuus ero custodiens ego,* ut si fuerunt populus me' ex antiquo hic: *dixit Naghami, Jussi sumus ut non colamus cultũ extraneũ; dixit Ruth,* De' tu' ipse De' me'. 17 *Dixit Naghami, sunt nobis quatuor judicia mortis reis; lapidatio lapide, et combustio igne, & occisio gladio, et suspensio ligno; dixit Ruth,* In omni eo quo morieris, moriar: *dixit Naghami, Est nobis domus sepulturæ; dixit Ruth,* Et ibi ero sepulta: et nõ addes ultrà ad loquendũ; sic faciet Dñs mihi, & sic addet sup me, ꝙ mors separabit inter me & inter te. 18 Et vidit ꝙ confortata illa ad ambulandũ secum, et conclusit à loquendo illi. 19 Et iverunt duæ illæ usque quo ascenderunt Bethlehhẽ: & fuit quando ascenderunt ad Bethlehhem, et congregati sunt oẽs habitatores urbis sup eas, et dixerunt: An hæc Naghami? 20 Et dixit illis: Non eritis vocantes mihi Naghami; vocate mihi Amarã *animâ*, quoniã amaricavit omnipotens mihi valdè. 21 Ego plena ivi *viro meo & filiis meis,* & inanẽ redire fecit me Dominus ab illis: ad quid hoc vos vocantes mihi Naghami, et ab-ante Dominũ testificata est in me culpa mea, et omnipotens malè esse fecit mihi? 22 Et *rediit* Naghami et Ruth Moabiah nur' ejus cũ eâ, quæ rediit ex agro Moab. Et illæ *venerunt* Bethlehhem in introitibus diei Pizzhha: et in illo die cœperũt filii Israel ad metendũ manipulũ elevationis qui fuit ex ordeis.

CAP. II.

1 ET Naghami cognitus fuit ad virum ejus vir potens, fortis *in lege*, ex prosapia Elimelech, et nomen illius Boghaz. 2 Et dixit Ruth Moabiah ad Naghami: Ibo nunc ad agrum, et colligam in spicis post quem inveniam misericordias in oculis ejus: et dixit illi, Ito filia mea. 3 Et ivit et intravit, et collegit in agro post messores; et accidit accidẽs *ejus* possessioni agri qui fuit Boghaz qui ex prosapiâ Elimelech. 4 Et ecce Boghaz venit ex Bethlehhem, et dixit messoribus, Sit dictum Domini in auxilio vestro: et dixerunt illi, Benedicet tibi Dominus. 5 Et dixit Boghaz ad puerum suum, quem præposuit magistrum super messores: Cui nationi puella hæc?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܘܐܢܬܝܢ ܡܣܟܝܢ ܠܗܘܢ ܥܕܡܐ ܕܢܪܒܘܢ. ܘܡܬܟܠܝܢ ܐܢܬܝܢ ܡܢ ܕܬܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ: ܠܐ ܒܢܬܝ 13
ܡܛܠ ܕܡܪܝܪ ܠܝ ܛܒ ܥܠܝܟܝܢ. ܘܠܝ ܡܪܝܪ ܝܬܝܪ ܡܢܟܝܢ: ܡܛܠ ܕܢܦܩܬ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ
ܒܬܪܝ. *ܘܐܪܝܡܝ ܬܘܒ ܩܠܗܝܢ ܘܒܟܝ. ܘܢܫܩܬ ܥܪܦܐ ܠܚܡܬܗ ܘܗܦܟܬ. ܘܐܙܠܬ. 14
ܪܥܘܬ ܕܝܢ ܢܩܦܬܗ. *ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܚܡܬܗ. ܗܐ ܗܦܟܬ ܝܒܡܬܟܝ ܠܘܬ ܥܡܗ. ܘܠܒܝܬ 15
ܢܫܒܬܗ: ܘܗܦܘܟܝ ܐܦ ܐܢܬܝ ܒܬܪ ܝܒܡܬܟܝ. *ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܪܥܘܬ. ܚܣ ܠܝ ܕܐܗܦܘܟ 16
ܡܢ ܠܘܬܟܝ. ܘܐܫܒܘܩܟܝ. ܡܛܠ ܕܠܐܬܪ ܕܐܙܠܬܝ. ܐܙܠ. ܘܒܐܬܪ ܕܒܝܬܝ. ܐܒܘܬ. ܥܡܟܝ.
ܥܡܝ. ܘܐܠܗܟܝ. ܐܠܗܝ. *ܘܐܬܪ ܕܡܝܬܬܝ. ܐܡܘܬ. ܐܦ ܐܢܐ: ܘܬܡܢ ܐܬܩܒܪ: ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܝ 17
ܐܠܗܐ. ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ ܠܝ: ܐܠܐ ܡܘܬܐ ܒܠܚܘܕ ܢܦܪܫ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟܝ. *ܟܕ ܚܙܬ ܕܝܢ 18
ܢܥܡܝ ܕܫܦܝܪܐ ܠܗ ܒܫܪܪܐ. ܕܬܐܙܠ ܥܡܗ: ܫܠܝܬ ܠܡܐܡܪ ܠܗ ܕܬܗܦܘܟ. *ܘܐܙܠ 19
ܟܚܕܐ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܬܝ ܠܒܝܬ ܠܚܡ. ܚܕܝܬ ܒܗܝܢ ܟܠܗ
ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܝ. ܗܕܐ ܗܝ ܢܥܡܝ. *ܘܐܡܪܐ ܠܗܝܢ: ܠܐ ܬܩܪܝܢܢܝ ܢܥܡܝ: ܐܠܐ ܩܪܝܢܢܝ 20
ܡܪܝܪܬ ܢܦܫܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܪܢܝ ܐܠ ܫܕܝ ܛܒ: *ܡܛܠ ܕܡܠܝܐ ܢܦܩܬ ܡܢ ܗܪܟܐ. ܘܡܪܝܐ 21
ܣܪܝܩܐܝܬ ܐܗܦܟܢܝ. ܘܠܡܢܐ ܩܪܝܢ ܐܢܬܝܢ ܠܝ ܢܥܡܝ. ܘܡܪܝܐ ܡܟܟܢܝ. ܘܡܢ
ܕܡܨܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܐܒܐܫ ܠܝ. *ܘܗܦܟܬ ܢܥܡܝ ܘܪܥܘܬ ܡܘܐܒܝܬܐ ܟܠܬܗ ܥܡܗ. 22
ܕܨܒܝܬ ܠܡܗܦܟ ܥܡܗ ܒܠܒܐ ܫܠܡܐ. *ܘܐܬܝ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ ܒܪܫ ܚܨܕܐ ܕܣܥܪܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

*ܘܠܢܥܡܝ ܐܝܬ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܫܘܕܥܐ ܡܢ ܫܪܒܬܗ 1
ܕܐܠܝܡܠܟ ܒܥܠܗ. ܓܒܪܐ ܝܕܝܥܐ ܘܫܡܗ ܒܥܙ. *ܘܐܡܪܐ ܪܥܘܬ ܡܘܐܒܝܬܐ ܠܢܥܡܝ 2
ܚܡܬܗ. ܐܙܠ ܠܚܩܠܐ. ܘܐܠܩܘܛ ܠܩܛܐ ܒܬܪ ܚܨܘܕܐ ܕܐܫܟܚ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܘܗܝ.
ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܚܡܬܗ. ܙܠܝ ܒܪܬܝ. *ܘܐܙܠܬ ܪܥܘܬ ܠܡܠܩܛ ܠܩܛܐ ܒܬܪ ܚܨܘܕܐ. 3
ܘܐܬܪܡܝܬ ܠܡܢܬܐ ܕܚܩܠܐ ܕܒܥܙ ܐܚܘܗ ܕܐܠܝܡܠܟ. *ܘܗܐ ܒܥܙ ܐܬܐ 4
ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ. ܘܐܡܪ ܠܚܨܘܕܐ. ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܝܐ ܢܒܪܟܟ.
*ܘܐܡܪ ܒܥܙ ܠܥܠܝܡܐ ܕܩܐܡ ܥܠ ܦܥܠܐ: ܡܢܐ ܫܘܥܝܬܗ ܕܥܠܝܡܬܐ ܗܕܐ. 5

13 * Et vos expectabitis illos, donec creverint, & impediemini ne sitis viro: non filiæ meæ, quoniã amaritudine affecta sum valdè super vos, & mihi amari' est quàm vobis, quoniam ma- 14 nus Domini egressa est post me. Et elevaverunt iterum vocem suam, & fleverunt, & osculata est Arpha socrum suam, & reversa, & 15 abiit; Ruth autem adhæsit ei. Et dixit ei socrus ejus, Ecce fratria tua reversa est ad populum suum, & in domum cognationis suæ: 16 revertere etiam tu post fratriam tuam. Et ait illi Ruth, Absit mihi, ut revertar à te, & relinquam te, quoniam in locum quò ieris, ibo; & ubi habitaveris, habitabo. Populus tuus, populus meus: & Deus tuus, Deus me- 17 us. Et ubi mortua fueris, moriar etiam ego, & sepeliar. Sic faciat mihi Deus, & sic mihi addat, nisi mors sola separabit inter me, & 18 te. Cùm autem vidisset Naami, quòd verè complacuisset ei abire secum, siluit dicere ei, 19 ut reverteretur. Et venerunt simul usque Bethlehem Judæ. Et factum est, ut cùm venissent in Bethlehem, lætaretur in eis omnis 20 urbs, & dicebant; Hæc est Naami. Et dixit eis; Ne vocetis me Naami, sed vocate me 21 Amaram animæ; quoniam Elisadai amaram reddidit me valdé. Plenè enim discessi hinc, & Dominus reduxit me vacué. Quare ergò nunc vocatis me Naami, cùm Dominus humiliaverit me, & qui valet manibus malefe- 22 cit mihi. Et reversa est Naami, & Ruth Moabitis nurus ejus cum illa. Quoniam ei complacuit reverti cum ea in corde perfecto. Et venerunt de terra Moab in principio messis hordeorum.

CAP. II.

1 NAami autem erat vir unus cognatus, de cognatione Elimelech viri sui, vir notus, 2 nomine Booz. Et dixit Ruth Moabitis Naami socrui suæ, Ibo in agrum, & faciam spicilegium post operarios apud quem inveniã 3 misericordiã in oculis ejus. Et dixit ei socrus ejus, Vade filia mea. Et abiit Ruth ad faciendum spicilegium post messores, & occurrit ei 4 pars agri Booz, consanguinei Elimelech. Et ecce Booz venit de Bethlehem, et dixit messoribus; Pax vobiscum. Et dicunt ei, Domi- 5 nus benedicat tibi. Et dixit Booz puero, qui præerat operariis, Quod nuncium est puellæ hujus?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*فتنتظران حتى يدركا ويتزوجا بكما وتمتنعان من التزويج * فلا تفعلا يا ابنتاي لان نفسي قد 13
كربت واصابني مرار شديد ومرارتي اشد من مرارتكما * لاني حيث خرجت من بلادي خرج
معي عقاب الرب * ورفعن اصواتهن بالبكاء * فقبلت عرفا حماتها ورجعت * فاما راعوث فلم 14
تفارقها * فقالت لها حماتها قد رجعت سلفتك الى شعبها وبيت ابيها * ارجعي انت ايضا مع 15
سلفتك * قالت لها راعوث حاش الله ان ارجع وادعك وحدك * بل انطلق معك حيث 16
انطلقتي وحيث ما سكنتي سكنت معك شعبك شعبي والاهك الاهي *وحيث تكون وفاتك هناك 17
اموت انا وادفن معك هكذا يصنع الله وكذلك يزيدني ان افارقك الا عند الموت * فلما راتها 18
نعما انها قد حبت الانطلاق معها يقينا كفت عن القول لها في الرجوع *فجاتا جميعا الى بيت لحم* 19
فلما اتيا الى بيت لحم فرحت المدينة كلها بهما *وقالوا هذه نعما* فقالت لهم لا تدعوني نعما* ولكن 20
ادعوني مرة النفس لان الاه المواعيد امرني جدا * لاني انطلقت من هاهنا كثيرة الاهل وردني 21
الرب خالية * فلماذا تدعوني نعما * والرب قد وضعني وانزل في عقوبة شديدة * ثم رجعت نعما 22
وراعوث كنتها الموابية معها التي هويت ان ترجع معها من كل نفسها *وكان الوقت الذي
اتيا فيه اول حصاد الشعير * * الفصل الثاني * *وكان لنعما رجلا من 1
معارفها من قبيلة اليملك زوجها رجلا معروفا اسمه باعاز * فقالت راعوث الموابية لنعما حماتها 2
ساانطلق الى الحقل والتقط لقاطا خلف الحصادين * في ارض من ظفرت منه بالرحمة * قالت لها
حماتها انطلقي يا ابنتي * فانطلقت راعوث لتلتقط خلف الحصادين * فاتفق دخولها في 3
قسمة حقل باعاز نسيب اليملك بعلها * واذا بباعاز مقبل من بيت لحم *فسلم على الحصادين* 4
فقالوا له بارك الله عليك * فقال باعاز للفتى القايم على الحصادين ما شان هذه الفتاة * 5

13 * *Et expectabitis, donec creverint: & ducent vos in uxores, & prohibebimini nubere. Ne faciatis filiæ meæ, quoniam anima mea contristata est, & accidit mihi amaritudo vehemens: & amaritudo mea est vehementior amaritudine vestrâ. Quoniã cùm egressa sum de regione mea, egressum* 14 *est mecum supplicium Domini. Et elevaverunt voces suas in fletu: & osculata est Arpha socrum suam, et reversa est: at* 15 *Ruth non discessit ab ea. Et dixit ei socrus sua, Jam reversa est cognata tua ad populum suum, & ad domum patris sui,* 16 *revertere tu quoque cum cognata tua. Ait illi Ruth; Avertat Deus ut revertar & relinquam te solam: sed ibo tecum quocunq; ieris, & ubi morata fueris, morabor tecum. Populus tuus, populus meus: &* 17 *Deus tuus, Deus meus. Et ubi fuerit mors tua, ibi moriar ego, & sepeliar tecum. Sic faciat Deus & sic addat mihi, si discedã* 18 *à te nisi in morte. Cùm autem vidisset Naama quòd dilexisset abire cum illa* 19 *omnino, abstinuit dicere ei de reditu. Et venerunt simul in Bethlehem. Et cùm pervenissent in Bethlehem, læta est civitas universa de illis: et dixerunt, Hæc est* 20 *Naama. Et ait illis; Ne vocetis me Naama, sed vocate me Amaram animæ, quoniam Deus promissorũ amarã reddidit me val-* 21 *dé. Quoniam egressa sum hinc multiplicis familiæ, & reduxit me Dominus vacuam: quare ergò vocatis me Naama?* 22 *Et Dominus jam humiliavit me, & immisit in me supplicium vehemens. Tum reversa est Naama et Ruth nurus ejus Moabitis cum illa, quæ voluit redire cum ipsa de tota anima sua. Et erat tempus quo venerunt, principium messis hordei.*

CAP. II.

1 *ERat autem ipsi Naama vir de notis ejus, de cognatione Elimelech viri sui;* 2 *vir notus: nomen ejus Booz. Et dixit Ruth Moabitis Naama socrui suæ, Ibo in agrum et faciam spicilegium post messores in terra ejus, apud quem consecuta fuero misericordiam. Dixit illi socrus e-* 3 *jus, Vade filia mea. Et abiit Ruth ad faciendum spicilegium post messores; & accidit ingressus ejus in partem agri Bo-* 4 *oz, cognati Elimelech viri sui. Et ecce Booz veniens de Bethlehem, & salutavit messores, & dixerunt ei, Benedicat* 5 *Deus tibi. Dixit Booz puero qui præerat messoribus, Quæ ratio est hujus puellæ?*

,ipſa Moabitis Puella : ait & , meſſores ſuper ſtans puer reſpódit Et
6 וַיַּעַן הַנַּעַר הַנִּצָּב עַל־הַקּוֹצְרִים וַיֹּאמַר נַעֲרָה מוֹאֲבִיָּה הִיא
,obſecro,Colligam,dixit Et : Moab agris de Nahomi cum eſt reverſa quæ
7 הַשָּׁבָה עִם־נָעֳמִי מִשְּׂדֵה מוֹאָב׃ וַתֹּאמֶר אֲלַקֳטָה־נָּא
nunc à ſtetit & ,venit & : meſſores poſt manipulis in congregabo &
וְאָסַפְתִּי בָעֳמָרִים אַחֲרֵי הַקּוֹצְרִים וַתָּבוֹא וַתַּעֲמוֹד מֵאָז
Bohaz Dixitque .paululū domi ejus ſeſſio hæc : nunc uſque & mane
8 הַבֹּקֶר וְעַד־עַתָּה זֶה שִׁבְתָּהּ הַבַּיִת מְעָט׃ וַיֹּאמֶר בֹּעַז
agrum in colligendū ad vadas Ne ? mea filia audiſti Nónne : Ruth ad
אֶל־רוּת הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ בִּתִּי אַל־תֵּלְכִי לִלְקֹט בְּשָׂדֶה
.meis puellis cum adhærebis hic & :hinc tranſeas non etiam & ,alterum
אַחֵר וְגַם לֹא תַעֲבוּרִי מִזֶּה וְכֹה תִדְבָּקִין עִם־נַעֲרֹתָי׃
præcepi non An .eas poſt ibis & ,meſſuerint quem , agro in tui Oculi
9 עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר־יִקְצֹרוּן וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן הֲלוֹא צִוִּיתִי
, vaſa ad ibis & ſities & ? te tangenū non ad pueris
אֶת־הַנְּעָרִים לְבִלְתִּי נָגְעֵךְ וְצָמִת וְהָלַכְתְּ אֶל־הַכֵּלִים
,ſuam faciei ſuper cecidit Et .pueri hauſerint quæ his de bibes &
10 וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן הַנְּעָרִים׃ וַתִּפֹּל עַל־פָּנֶיהָ
gratiam inveni Quare : eum ad dixitque : terram in ſe incurvavit &
וַתִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה וַתֹּאמֶר אֵלָיו מַדּוּעַ מָצָאתִי חֵן
.Bohaz Reſponditque ? alienigena ego & me agnoſcendū ad,tuis oculis in
11 בְּעֵינֶיךָ לְהַכִּירֵנִי וְאָנֹכִי נָכְרִיָּה׃ וַיַּעַן בֹּעַז
cum feciſti quod omne mihi eſt nunciatum Nunciando : ei dixit &
וַיֹּאמֶר לָהּ הֻגֵּד הֻגַּד לִי כֹּל אֲשֶׁר־עָשִׂית אֶת־
,tuā matrē & ,tuū patrem reliquiſti & :tui viri mortem poſt , tua ſocru
חֲמוֹתֵךְ אַחֲרֵי מוֹת אִישֵׁךְ וַתַּעַזְבִי אָבִיךְ וְאִמֵּךְ
heri noſti non quem populum ad iviſti &,tuæ nativitatis terram &
וְאֶרֶץ מוֹלַדְתֵּךְ וַתֵּלְכִי אֶל־עַם אֲשֶׁר לֹא־יָדַעַתְּ תְּמוֹל
cum à perfecta tua merces ſit & ,tuū opus Dominus Rependat .nudiuſtertius
12 שִׁלְשׁוֹם׃ יְשַׁלֵּם יְהוָה פָּעֳלֵךְ וּתְהִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ שְׁלֵמָה מֵעִם
.ejus alis ſub ſperandum ad veniſti cujus ,Iſrael Deo DOMINO
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בָּאת לַחֲסוֹת תַּחַת־כְּנָפָיו׃
,me es conſolat⁹ quia ,mi domine tuis oculis in gratiā Inveniā : dixit Et
13 וַתֹּאמֶר אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי כִּי נִחַמְתָּנִי
una ſicut ero non ego Et .tuæ ancillæ cor ſuper es locutus quia &
וְכִי דִבַּרְתָּ עַל־לֵב שִׁפְחָתֶךָ וְאָנֹכִי לֹא אֶהְיֶה כְּאַחַת
,huc accede cibi tempus Ad : Bohaz ei Dixitque .tuarum ancillarum
14 שִׁפְחֹתֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר לָה בֹעַז לְעֵת הָאֹכֶל גֹּשִׁי הֲלֹם
latere ex ſedit Et .aceto in tuā buccellam intinges & , pane de comedes &
וְאָכַלְתְּ מִן־הַלֶּחֶם וְטָבַלְתְּ פִּתֵּךְ בַּחֹמֶץ וַתֵּשֶׁב מִצַּד
.reliquū fecit & ,eſt ſaturata & ,cōedit & tritici toſtā ei porrexit Et .meſſorū
הַקֹּצְרִים וַיִּצְבָּט־לָהּ קָלִי וַתֹּאכַל וַתִּשְׂבַּע וַתֹּתַר׃
: dicendo ,ſuis pueris Bohaz præcepit & :colligendum ad ſurrexit Et
15 וַתָּקָם לְלַקֵּט וַיְצַו בֹּעַז אֶת־נְעָרָיו לֵאמֹר
etiam Et .eam alliciatis pudore non & ,colligat manipulos inter Etiam
16 גַּם בֵּין הָעֳמָרִים תְּלַקֵּט וְלֹא תַכְלִימוּהָ׃ וְגַם
increpetis non & ,colligat & ,relinquetis & ,faſciculis de ei ſolvetis ſolvendo
שֹׁל־תָּשֹׁלּוּ לָהּ מִן־הַצְּבָתִים וַעֲזַבְתֶּם וְלִקְּטָה וְלֹא תִגְעֲרוּ־
quod excuſſit & ,veſperam ad uſque agro in collegit Et .eam in
17 בָהּ׃ וַתְּלַקֵּט בַּשָּׂדֶה עַד־הָעָרֶב וַתַּחְבֹּט אֵת אֲשֶׁר־
.hordeorum Epha ferè fuit & ,collegerat
לִקֵּטָה וַיְהִי כְּאֵיפָה שְׂעֹרִים׃

Verſio VUL. LAT.

6 Cui reſpondit; Hæc eſt Moabitis, quæ venit cum Noemi, de 7 regione Moabitide. Et rogavit ut ſpicas colligeret remanentes, ſequens meſſorum veſtigia: & de manè uſque nunc ſtat in agro, & ne ad momentum quidem domū reverſa eſt. 8 Et ait Booz ad Ruth; Audi filia, ne vadas in alterū agrū ad colligendum, nec recedas ab hoc loco: ſed jungere puellis meis, 9 Et ubi meſſuerint, ſequere. Mandavi enim pueris meis, ut nemo moleſtus ſit tibi: ſed etiam ſi ſitieris, vade ad ſarcinulas, & bibe aquas, de quibus 10 & pueri bibunt. Quæ cadens in faciem ſuam & adorans ſuper terram, dixit ad eum; Unde mihi hoc, ut invenirem gratiam ante oculos tuos, & nôſſe me dignareris peregrinam mulierem? 11 Cui ille reſpondit; Nuntiata ſunt mihi omnia, quæ feceris ſocrui tuæ poſt mortem viri tui: & quòd reliqueris parentes tuos, & terram in qua nata es, & veneris ad populum, quem anteà neſciebas. 12 Reddat tibi Dominus pro opere tuo, & plenam mercedem recipias à Domino Deo Iſrael; ad quem veniſti, & 13 ſub cujus confugiſti alas. Quæ ait; Inveni gratiam apud oculos tuos, domine mi, qui conſolatus es me, & locutus es ad cor ancillæ tuæ, quæ non ſum ſimilis unius puellarum tuarum. 14 Dixítque ad eam Booz; Quando hora veſcendi fuerit, veni huc, & comede panem, & intinge buccellam tuam in aceto. Sedit itaque ad meſſorum latus, & congeſſit polentā ſibi, comedítque, & ſaturata 15 eſt, & tulit reliquias. Atque indè ſurrexit, ut ſpicas ex more colligeret. Præcepit autem Booz pueris ſuis, dicens; Etiamſi vobiſcum metere voluerit, ne prohibeatis eam: 16 Et de veſtris quoque manipulis projicite de induſtria, & remanere permittite, ut abſq; rubore colligat, & colligentem nemo corripiat. 17 Collegit ergò in agro uſque ad veſperā: & quæ collegerat virgâ cædens & excutiens, invenit hordei quaſi ephi menſurā, id eſt, tres modios.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον τὸ ἐφεστὸς ἐπὶ τοὺς θερίζοντας, καὶ εἶπεν, Ἡ παῖς ἡ Μωαβῖτίς ἐστιν ἡ ἀποστραφεῖσα μετὰ (μ) Νωεμὶν ἐξ 7 ἀγροῦ Μωάβ. Καὶ εἶπε, Συλλέξω δὴ καὶ συνάξω ἐν τοῖς δράγμασιν ὄπισθεν τῶν θεριζόντων· καὶ ἦλθε καὶ ἔστη ἀπὸ πρωΐθεν καὶ ἕως ἑσπέρας 8 οὐ κατέπαυσεν ἐν τῷ ἀγρῷ μικρόν. Καὶ εἶπε (ν) Βοὸζ πρὸς Ῥοὺθ, Οὐκ ἤκουσας θύγατερ; μὴ πορευθῇς (ξ) ἐν ἀγρῷ συλλέξαι ἑτέρῳ· καὶ σὺ οὐ πορεύσῃ ἐντεῦθεν, ὧδε κολλήθητι μετὰ τῶν 9 κορασίων μου. Οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς τὸν ἀγρὸν οὗ ἐὰν θερίζωσι, καὶ πορεύσῃ κατόπισθεν αὐτῶν· ἰδοὺ ἐνετειλάμην τοῖς παιδαρίοις τοῦ μὴ ἅψασθαί σου. καὶ (ο) ὅτε διψήσεις καὶ πορευθήσῃ εἰς τὰ σκεύη, καὶ πίεσαι ὅθεν (π) ἐὰν ὑδρεύ-10 ωνται τὰ παιδάρια. Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν (ρ) ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τί ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ ἐπιγνῶναί με, καὶ ἐγώ εἰμι 11 ξένη; Καὶ ἀπεκρίθη (σ) Βοὸζ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Ἀπαγγελίᾳ ἀπηγγέλη μοι (τ) ὅσα πεποίηκας μετὰ τῆς πενθερᾶς σου μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἄνδρα σου· καὶ πῶς κατέλιπες τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ τὴν γῆν γενέσεώς σου, καὶ ἐπορεύθης πρὸς λαὸν ὃν οὐκ ᾔδεις ἐχθὲς 12 καὶ τρίτης. Ἀποτίσαι κύριος τὴν ἐργασίαν σου· (υ) γένοιτο ὁ μισθός σου πλήρης παρὰ κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ, πρὸς ὃν ἦλθες πεποιθέναι ὑπὸ τὰς 13 πτέρυγας αὐτοῦ. Ἡ δὲ εἶπεν, Εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου (φ) κύριε, ὅτι παρεκάλεσάς με, καὶ ὅτι ἐλάλησας ἐπὶ καρδίαν τῆς δούλης σου, καὶ 14 ἰδοὺ ἐγὼ ἔσομαι ὡς μία τῶν παιδισκῶν σου. Καὶ εἶπεν αὐτῇ (χ) Βοὸζ, Ἤδη ὥρα τοῦ φαγεῖν, πρόσελθε ὧδε καὶ φάγεσαι τῶν ἄρτων, καὶ βάψεις τὸν ψωμόν σου ἐν τῷ ὄξει. καὶ ἐκάθισε Ῥοὺθ ἐκ πλαγίων τῶν θεριζόντων· καὶ ἐβούνισεν αὐτῇ (ψ) Βοὸζ ἄλφιτον, καὶ ἔφαγε καὶ ἐνεπλήσθη καὶ 15 κατέλιπε. Καὶ ἀνέστη τοῦ συλλέγειν. καὶ ἐνετείλατο Βοὸζ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, λέγων, Καί γε ἀναμέσον τῶν δραγμάτων συλλεγέτω, καὶ 16 μὴ καταισχύνητε αὐτήν. Καὶ βαστάζοντες (ω) βαστάσατε αὐτῇ, καί γε παραβάλλοντες παραβαλεῖτε αὐτῇ ἐκ τῶν βεβουνισμένων, ( ) καὶ φάγεται, καὶ συλλέξει, καὶ οὐκ ἐπιτιμήσετε αὐτῇ. 17 Καὶ συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ ἕως ἑσπέρας, καὶ (α) ἐρράβδισεν ἃ συνέλεξε, καὶ ἐγενήθη ὡς οἰφὶ κριθῶν.

Et reſpondit puer aſſiſtens ſuper meſſores, & dixit; Puella Moabites eſt, quæ revertit cum Noemin ex agro Moab. Et dixit; Colligam 7 nunc, & congregabo in manipulis poſt meſſores: & venit, & ſtetit à manè, & uſq; ad veſperam non ceſſavit in agro puſillum. Et dixit 8 Booz ad Ruth, Nónne audiſti filia? Nè ieris colligere in agro altero: & tu nè eas hinc, hîc adhære cū puellis meis. Oculi tui ad 9 agrum, quemcunq; meſſuerint, & ibis poſt eas: ecce mandavi pueris, nè tangant te. Et quando ſities; et ibis ad vaſa, & bibes undecunq; hauſerint pueri. Et cecidit ſuper 10 faciē ſuā & adoravit ſuper terrā, & dixit ad eum; Quid, quòd inveni gratiā in oculis tuis, ut agnoſceres me, & ego ſum peregrina? Et reſpondit Booz, et dixit ei; 11 Renuntiatione renuntiata ſunt mihi, quæcunq; feciſti cum ſocru tua, poſtquā mortu⁹ eſt vir tu⁹: et quomodò reliquiſti patrē tuū, & matrē tuā, & terrā generationis tuæ, & iviſti ad populū, quē non noveras heri, & nudiuſtert⁹. (a) Rependat Domin⁹ operationē tuā. 12 Fiat merces tua plena à Domino Deo Iſrael: ad quem veniſti ad confidendū ſub alis ej⁹. Illa verò 13 dixit; Inveniā gratiam in oculis tuis, domine, quia conſolat⁹ es me: & quia locutus es ad cor ſervæ tuæ: & ecce (b) ego ero tanquā una ancillarum tuarū. Et dixit ei 14 Booz, Jā hora comedendi: accede huc, & comedes panes, et tinges buccellā tuā in aceto. Et ſedit Ruth à latere meſſorū: et porrexit ei Booz polentam: & comedit, & ſaturata eſt, et (c) reliquit: Et ſurrexit ad colligendum. Et 15 mandavit Booz pueris ſuis, dicens; Et quidē inter manipulos colligat, & nè confundatis eam. Et (d) portantes portate ei, & 16 quidē projicientes projicite ei ex congeſtis, & comedet, et colliget, & non increpabitis eā. Et collegit in agro uſq; ad veſperam: & 17 virgâ excuſſit, quæ collegerat: & fuit circiter Oephi hordeorum.

MS. A. (μ) Νοεμμεὶν (ν) Βοὸς (ξ) συλλέξαι ἐν ἀγρῷ ἑτέρῳ· (ο) ὅτι (π) ἂν ὑδρεύωνται (ρ) ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν, Τί (σ) Βοὸς, (τ) πάντα ὅσα (υ) καὶ γένοιτο (φ) κύριέ μου, ὅτι (χ) Βοὸς, (ψ) Βοὸς (ω) βαστάξατε αὐτὴν, (†) καὶ ἄφετε καὶ συλλέξει, (α) ἐρράβδισεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ואתיב עולימא דאתמנא רב על חצודיא ואמר ריבא מן עמא דמואב היא דתבת
7 ואתגיירת עם נעמי מחקל דמואב׃ ואמרת אצבור כען ואכנוש שובלין באלומיא מה
דמשתאר בתר חצודיא ואתת וקמת ואתעכבת כען מקדם צפרא ועד כען פון זעיר דין
8 דיתבא בביתא צבחר׃ ואמר בועז לות רות הלא קבלת מני ברתי לא תהכין למצבר
שובלין בחקל אוחרן ואף לא תעברי מכא למיזל לאומה אחרתא והכא תתוספין עם
9 עולמתי׃ תהא מסתכלא בחקלא דיחצדון ותהכין בתריהון הלא פקדית ית עולמיא דלא
יקרבון ביך ובעידן די את צחיא למויא איזילי למניא ותהי שתיא מויא די מלין עולמיא׃
10 ונפלת על אפהא וסגידת על ארעא ואמרת ליה מא דין אשכחית רחמין בעינך
לאשתמודעותני ואנא מעמא נוכראה מבנתהון דמואב ומעמא דלא אדכי למיעל
11 בכנשתא דיי׃ ואתיב בועז ואמר לה אתחואה אתחוא לי על מימר חכימיא דכד גזר יי
לא גזר על נוקביא אלהן על גובריא ואתאמר עלי בנבואה דעתידין למפק מנך מלכין
ונביאין בגין טיבותא דעבדת עם חמותיך דפרנסת יתה בתר דמית בעליך ושבקת
דחלתיך ועמיך אביך ואמיך וארעא ילדותיך ואולת לאתגיירא ולמתב בין עם די לא
12 אשתמודע ליך מאתמלי ומדקמוהי׃ יגמול יי ליך גמול טב בעלמא הדין על עובדך טב
ויהי אגריך שלימא לעלמא דאתי מן קדם יי אלהא דישראל דאתת לאתגיירא
ולאתחבאה תחות טלל שכינת יקריה ובההוא זכותא תשיזיבי מן דין גהנם למהוי
13 חולקך עם שרה ורבקה ורחל ולאה׃ ואמרת אשכח רחמין בעינך רבוני ארום נחמתני
[ואכשרתני למדכי בקהלא דיי] וארום מלילתא תנחומין על לב אמתך [דאבטחתני
למחסן עלמא דאתי הי כצדקותא] ואנא לית לי זכו למהוי לי חולקי [לעלמא דאתי]
14 אפילו עם חדא מן אמהתך׃ ואמר לה בועז לעדן סעודתא קריבי הלכא ותיכולי מן
לחמא וטמישי סעדיך בתבשילא דאתבשל בחלא ויתיבת מסטר חצודיא ואושיט לה
15 קמח קלי ואכלת ושבעת ואשתארת׃ וקמת למצבר שובלין ופקיד בועז ית עולימוי
16 למימר אף ביני אלומיא תהי צברא ולא תכספונה׃ ואף מתר תתירון לה מן אסיריא
17 ותשבקון למהוי צברא ולא תנזפון בה׃ וצבירת שובלין בחקלא עד רמשא ודשת ית
שובלין דצבירת והוה שיעורהון כתלת סאין סעורין׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et reſpondit puer qui præpoſit⁹ magiſter ſup meſſores, & dixit: Puella ex 6 populo Moab illa, quæ rediit, *& proſelyta facta eſt*, cum Naghami ex agro Moab. Et dixit: Colligā nunc & congregabo ſpicas in manipulos id quod 7 relictū eſt poſt meſſores: & venit & ſtetit, & commorata eſt *nunc ab-ante* manè & uſq; nunc, modo paululū hoc ꝙ ſedens in domo puſillū. Et 8 dixit Boghaz ad Ruth: Nónne audiſti à me filia mea? non ambulabis ad colligendū ſpicas in agro alieno, et etiam non tranſibis hinc ad eundū ad populū aliū, et hic aderis cum puellis meis. *Eſto* obſervās in agro quo 9 metent ibi; et ambulabis poſt eos: nonne juſſi pueros ut ne appropinquent in te? et in tēpore quo tu ſitiens ad aquā, ito ad vaſa, et eris bibens ex aquâ quā impleverunt pueri. Et procidit ſup naſū ſuū, et adoravit ſuper terram, 10 & dixit illi: Quid hoc inveni miſericordias in oculis tuis ad noſcendū me, & ego ex populo alieno, *ex filiabus Moab, et ex populo qui non eſt mundus ad ingrediendū in Eccleſiā Domini?* Et reſpondit Boghaz & dixit illi: De- 11 nuntiari denuntiatū eſt mihi *per dictū ſapientū, quòd cùm decrevit Dominus non decrevit de fœminis ſed de viris; et dictum eſt ſuper me in prophetia, quòd futuri ſint exire de te reges et prophetæ, propter* bonū ꝙ feciſti cum ſocru tuâ, ꝙ aluiſti eā poſtquā mortuus eſt maritus tuus; et deſeruiſti Timorē tuū, et populū tuū, *patrē tuū* et *matrē tuā*, & terrā nativitatis tuæ, & veniſti ad proſelytandū et habitandum inter populū qui non cognitus eſt tibi ab heri & ab-ante illud. Retribuet Dn̄s tibi retributionē bonā in 12 ſeculo hoc ſup opus tuū bonū, et erit merces tua integra ad ſeculū ꝙ veniet ab-ante Dn̄m Deum Iſrael, ꝙ veniſti ad proſelytandū, et ad protegendum ſub umbra majeſtatis gloriæ ejus, *et in hac juſtitia liberaberis à judicio gehennæ, ut ſit portio tua cum Sarah et Ribkah et Rahhel et Lea.* Et 13 dixit: *Inveniā* miſericordiā in oculis tuis, domine mi; quoniā conſolatus es me, *et rectificâſti me mundā eſſe in eccleſia Domini,* & quoniā locutus es conſolationes ſuper cor ancillæ tuæ, *quòd fiduciā feceris mihi ad poſſidendū mundū venturum ſecundùm juſtitiā:* et ego, non mihi dignitas ad eſſe participē *in mundo venturo etiā* cum una ex ancillis tuis. Et dixit illi Boghaz 14 in tempore cibi, Accede *huc* & comedes *de pane,* & intingito ſuſtentationem tuā in pulmento ꝙ coctū eſt in aceto: & ſedit à latere meſſorū, & porrexit illi *farinā toſtā,* & comedit, & ſatiata eſt, et reliquit. Et ſurrexit 15 ad colligendum ſpicas: & juſſit Boghaz pueros ſuos ad dicendum, Etiam inter manipulos erit colligens, & non exprobrabitis illā. Et etiā reliquum 16 relinquetis ei ex ligatis, & ſinetis ad eſſe colligentē, & non increpabitis eam. Et collegit ſpicas in agro uſq; ad veſperā: et conculcavit ſpicas quas 17 collegerat; et fuit quantitas earum ut quaſi tres zzein ordei.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܥܢܐ ܛܠܝܐ: ܘܐܡܪ ܠܗ: ܐܢܬܬܐ ܗܝ ܡܘܐܒܝܬܐ. ܗܝ ܕܐܬܬ. ܥܡ ܢܥܡܝ ܡܢ ܐܪܥܐ
7 ܕܡܘܐܒ. * ܘܐܡܪܐ ܕܐܠܩܛ ܒܬܪ ܦܥܠܐ. ܘܠܩܛܬ. ܡܢ ܨܦܪܐ. ܘܥܕܡܐ
8 ܠܢܝܚܐ. * ܘܐܡܪ ܒܥܙ ܠܪܥܘܬ. ܒܪܬܝ ܠܐ ܫܡܝܥ ܠܟܝ ܒܡܬܠܐ. ܕܒܚܩܠܐ ܕܠܐ
ܕܝܠܟܝ: ܠܐ ܬܠܩܛܝܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܨܦܪܐ. ܘܗܘܝ ܗܪܟܐ ܥܡ ܥܠܝܡܬܝ.
9 * ܘܗܘܝ ܚܙܝܐ ܐܝܟܐ ܕܚܨܕܝܢ. ܘܗܘܝ ܐܙܠܐ ܒܬܪܗܘܢ: ܗܐ ܦܩܕܬ ܠܛܠܝܐ ܕܐܢܫ
ܠܐ ܢܗܪܟܝ. ܘܐܢ ܨܗܝܐ ܐܢܬܝ: ܙܠܝ ܘܐܫܬܝ ܡܢ ܡܝܐ ܕܡܠܝܢ ܛܠܝܐ. * ܘܢܦܠܬ. 10
ܥܠ ܐܦܝܗ̇ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܣܓܕܬ ܠܗ. ܘܐܡܪܬ. ܡܛܠ ܕܐܫܟܚܬ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ
11 ܠܡܕܥܢܝ. ܕܐܢܬܬܐ ܢܘܟܪܝܬܐ ܐܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ̇ ܒܥܙ: ܡܐܡܪܘ ܐܬܐܡܪ ܠܝ ܟܠ ܡܕܡ
ܕܥܒܕܬܝ ܠܚܡܬܟܝ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܒܥܠܟܝ. ܕܫܒܩܬܝ ܠܐܒܘܟܝ
ܘܠܐܡܟܝ ܘܠܫܪܒܬܟܝ. ܘܐܬܝܬܝ ܠܘܬ ܥܡܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬܝ ܗܘܝܬܝ ܡܢ ܐܬܡܠܝ ܘܡܢ
12 ܩܕܡܘܗܝ. * ܢܦܪܥܟܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܬܠ ܠܟܝ ܐܓܪܟܝ. ܗܘ ܕܐܬܝܬܝ
13 ܠܘܬܗ ܕܬܬܟܣܝܢ ܬܚܝܬ ܓܦܘܗܝ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܐܫܟܚܬ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ
ܡܪܝ. ܘܒܝܐܬܢܝ. ܘܡܠܝܬ ܠܒܐ ܕܐܡܬܟ. ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܗܘܐ ܐܝܟ ܚܕܐ ܡܢ ܐܡܗܬܟ.
14 * ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܒܥܙ ܒܥܕܢ ܫܪܘܬܐ. ܩܪܘܒܝ ܘܐܟܘܠܝ ܡܢ ܠܚܡܐ: ܘܐܘܬܒܗ̇ ܠܣܛܪ
ܚܨܘܕܐ. ܘܝܗܒ ܠܗ̇ ܩܠܝܐ. ܘܨܒܥ ܠܚܡܐ ܒܚܠܒܐ. ܘܪܡܐ ܦܬܬܐ ܕܦܐܪܟܬܐ ܘܝܗܒ
15 ܠܗ̇: ܘܐܟܠܬ. ܘܣܒܥܬ. ܘܐܘܬܪܬ. * ܘܩܡܬ. ܠܡܠܩܛ. ܘܦܩܕ ܒܥܙ ܠܥܒܕܘܗܝ
16 ܘܐܡܪ. * ܬܠܩܛ ܡܢ ܒܝܬ ܥܡܪܐ. ܘܠܐ ܬܗܪܘܢܗ̇. * ܘܗܘܬ. ܠܩܛܐ ܒܚܩܠܐ ܥܕܡܐ
17 ܠܪܡܫܐ. ܘܚܒܛܬ. ܕܠܩܛܬ. ܘܐܫܟܚܬ. ܒܗܘܢ ܐܝܟ ܟܝܠܐ ܡܠܝܐ ܕܣܥܪܐ.

Et reſpondit puer, & ait illi; Mulier eſt Moabitis, illa quæ venit cum Naami de terra 6 Moab. Et dicit; Faciam ſpicilegium poſt 7 operarios: & fecit ſpicilegium à mane uſque ad quietem. Et dixit Booz Ruth, Filia 8 mea, nónne auditum eſt tibi in proverbio; Ut in agro non tuo, ne facias ſpicilegium? Propter hoc, mane, & eſto hìc cum puellis meis. Et vide ubi meſſuerint, & vade poſt 9 eos, ècce præcepi pueris, ut homo non lædat te: Et ſi ſitis; vade, & bibe de aqua quam hauriunt pueri. Et cecidit ſuper faciem 10 ſuam ſuper terram, & adoravit eum, & dixit; Quoniam inveni miſericordias in oculis tuis ad cognoſcendum me; quòd eſſem peregrina. Dicit ei Booz, Dicendo dictum eſt mihi 11 quod feciſti ſocrui tuæ, poſtquam mortuus eſt vir tuus; quoniam reliquiſti patrem tuum, & matrem tuam, & cognationem tuam, & veniſti ad populum quem non cognoſcebas ab herì, & nudiuſtertiús. Retribuat tibi Dominus Deus Iſrael, & 12 elargiatur tibi mercedem tuam ille, ad quem veniſti, ut protegereris ſub alis illius. Et dixit ei, Quoniam inveni miſeri- 13 cordias in oculis tuis domine mi, & conſolatus es me, & impleviſti cor ancillæ tuæ; ego quoque ero tanquam una ex ancillis tuis. Et dixit ei Booz, Tem- 14 pore prandii accede, & manduca de pane. Et ſedere eam fecit ad latus meſſorum, & præbuit ei polentam, & intinxit panem in lacte & injecit fragmenta ſpicarum perfricatarum, & dedit ei, & comêdit, & ſaturata eſt, & ſuperfuit ei. Et ſurrexit ad faciendum ſpicilegium, & 15 præcepit Booz ſervis ſuis, & dixit; Fa- 15 ciat ſpicilegium inter manipulos, & non lædatis eam. Et fuit faciens ſpicilegium 17 in agro uſque ad veſperam, & percuſſit virga ei *quæ collegit*, & invenit in illis quaſi plenam menſuram hordeorum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * قال له الفتي مجيبا * هي امراة موابيه التي اتت معها من ارض مواب * قالت 7
8 لتلتقط لقاطا خلف الحصادين * فالتقطت من بكرة الي وقت الراحة * فقال باعاز
لراعوث يا ابنتي اما سمعت ما قال المثل * ان لا تلتقط في حقل ليس هو لك * فامكثي
9 يومك هذا وبيتي مع الجواري * حتي اذا كان الغد انظري حيث يحصدون واتبعيهم
والتقطي * قد امرت غلامي ان لا يدع انسانا يوذيك * وان عطشت انطلقي فاشربي من
10 الاوعية التي ملاها الغلمان * فخرت له ساجدة علي الارض * وقالت ظفرت منك برحمة حيث
11 علمت اني غريبة * قال لها باعاز قد اخبرت بما صنعت بحماتك من بعد وفاة زوجك
انك تركت بيت والديك واهل قبيلتك وجيت الي شعب لم تعرفيه امس وقبل ذلك
12 * يجازيك الله اله اسرائيل بافضل الجزاء ويثبتك ذاك الذي جيتي لتستتري في
13 كنفه * قالت له الحمد لله الذي ظفرت منك برحمة يا سيدي * انك عزيتني
14 ووعظت عن امتك * فلما حان الغداء * قال لها باعاز تقدمي وتغدي معنا * فاجلسها
عند الحصادين جانبا * فدفع اليها سويقا وشربت * وفت خبزا وصب عليه لبنا * وكان الخبز
15 الذي فت لها من شعير مفروك * فاكلت وشبعت وفضل منها * وقامت لتلتقط * وامر باعاز
16 عبيده وقال لهم * دعوها لتلتقط من بين الكرم * ولم ينهاها احد * فالتقطت الي المساء وفركت 17
ما لقطت مد شعير كبير

Ait illi puer reſpondens, Eſt mulier Moabitis, Quæ venit cum Naama de terra Moab. 6 *Dixit, ut faceret ſpicilegium poſt meſſores, & fecit ſpicilegium à manè uſque ad tempus quietis.* 7 *Et dixit Booz Ruth, Filia mea, nónne audiſti quòd dixit proverbium; Ne ſpicilegium facias in agro non tuo? Tu autem mane dic hâc, obſocia cum puellis;* 8 *ut facto manè videas ubi metent: & ſequere eas, & fac ſpicilegium. Jam præcepi puero meo ne permittat homini afficere te injuria, & ſi ſitieris vade, & bibe ex vaſis, quæ hauriunt pueri.* 9 *Et cecidit adorans cum ſuper terram, & ait; Inveni gratiam apud te, cum cognoviſſes me eſſe peregrinam.* 10 *Ait illi Booz, Jam nunciatum eſt mihi, quæ feciſti ſocrui tuæ poſt obitum viri tui, quoniam reliquiſti domum parentum tuorum, & cognationem tuam, & veniſti ad populum quem non cognoſcebas herì, & ante hoc.* 11 *Retribuat tibi ille Deus, Deus Iſraël præſtantiſſimâ retributione, & confirmet te ille ad quem veniſti, ut protegereris ſub alis ejus.* 12 *Ait illi, Laus Deo, quòd conſecuta ſim apud te miſericordiam, domine mi, quoniam conſolatus es me, & delinîſti ancillæ tuæ.* 13 *Cumque adeſſet tempus veſcendi, dixit ei Booz; Accede, & veſcere nobiſcum: & ſedere eam fecit apud meſſores ſeorſim, & porrexit ei ptiſanam, & bibit, et comminuit panem, & infudit ſuper illam lac. Et erat panis quem comminuit ei ex hordeo confricato, & comêdit, & ſaturata eſt, & ſuperfuit ei.* 14 *Et ſurrexit ad faciendum ſpicilegium, & præcepit Booz ſervis ſuis, & ait illis;* 15 *Relinquite eam facere ſpicilegium inter manipulos, & ne prohibeat eam quiſpiam.* 16 *Et fecit ſpicilegium uſque ad veſperam, & confricuit quod collegerat quaſi modium hordei majorem.* 17

רות : ג

: collegerat quod ejus ſocrus vidit Et .urbem eſt ingreſſa & *tulit* Et
18 וַתִּשָּׂא וַתָּבוֹא הָעִיר וַתֵּרֶא חֲמוֹתָהּ אֵת אֲשֶׁר־לִקֵּטָה
.ſua ſaturitate de *reliquum fecerat* quod ei dedit & ,protulit &
וַתּוֹצֵא וַתִּתֶּן־לָהּ אֵת אֲשֶׁר־הוֹתִרָה מִשָּׂבְעָהּ׃
, Sit ? feciſti ubi & ,hodie collegiſti Ubi : ſua ſocrus ei Dixitque
19 וַתֹּאמֶר לָהּ חֲמוֹתָהּ אֵיפֹה לִקַּטְתְּ הַיּוֹם וְאָנָה עָשִׂית יְהִי
te cum fecerat quo ,ſuæ ſocrui indicavit Et .benedictus, te *cognoſcens*
מַכִּירֵךְ בָּרוּךְ וַתַּגֵּד לַחֲמוֹתָהּ אֵת אֲשֶׁר־עָשְׂתָה עִמּוֹ
Dixitque .Bohaz ,hodie *eo* cum feci quo viri Nomen : ait &
20 וַתֹּאמֶר שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בֹּעַז׃ וַתֹּאמֶר
reliquit non qui DOMINO *ipſe* Benedictus : ſuæ nurui Nahomi
נָעֳמִי לְכַלָּתָהּ בָּרוּךְ הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר לֹא־עָזַב
: Nahomi ei ait Et .mortuis cum nec ,viventibus cum ſuã miſericordiã
חַסְדּוֹ אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמֵּתִים וַתֹּאמֶר לָהּ נָעֳמִי
Ruth Dixitque .*ipſe* noſtris *redemptoribus* de ; vir nobis Propinquus
21 קָרוֹב לָנוּ הָאִישׁ מִגֹּאֲלֵנוּ הוּא׃ וַתֹּאמֶר רוּת
,adhærebis mihi qui pueris *Cum* : me ad dixit *quia* Etiam : Moabitis
הַמּוֹאֲבִיָּה גַּם כִּי־אָמַר אֵלַי עִם־הַנְּעָרִים אֲשֶׁר־לִי תִּדְבָּקִין
Nahomi ait Et .mihi quæ ,meſſem totam compleverint donec
22 עַד אִם־כִּלּוּ אֵת כָּל־הַקָּצִיר אֲשֶׁר־לִי׃ וַתֹּאמֶר נָעֳמִי
, ejus puellis cum exeas quòd ,mea filia Bonum : ſuam nurum Ruth ad
אֶל־רוּת כַּלָּתָהּ טוֹב בִּתִּי כִּי תֵצְאִי עִם־נַעֲרוֹתָיו
puellis *in adhæſit* Et .alio agro in *te in* obviabunt non &
23 וְלֹא יִפְגְּעוּ־בָךְ בְּשָׂדֶה אַחֵר׃ וַתִּדְבַּק בְּנַעֲרוֹת
meſſem & ,hordeorum *meſſem conſummare uſque* colligendum ad Bohaz
בֹּעַז לְלַקֵּט עַד־כְּלוֹת קְצִיר־הַשְּׂעֹרִים וּקְצִיר
.ſua ſocru cum ſedit & : *triticorum*
הַחִטִּים וַתֵּשֶׁב אֶת־חֲמוֹתָהּ׃

CAP. III. ג

tibi quæram nónne , mea Filia : ſua ſocrus Nahomi ei Dixitque
1 וַתֹּאמֶר לָהּ נָעֳמִי חֲמוֹתָהּ בִּתִּי הֲלֹא אֲבַקֶּשׁ־לָךְ
cujus ,noſtra *cognitio* Bohaz nónne ,nunc Et ? tibi ſit bene *quò* ,requiem
2 מָנוֹחַ אֲשֶׁר יִיטַב־לָךְ׃ וְעַתָּה הֲלֹא בֹעַז מֹדַעְתָּנוּ אֲשֶׁר
hordeorum aream *ventilans* ipſe Ecce ? *ejus* puellis cum fuiſti
הָיִית אֶת־נַעֲרוֹתָיו הִנֵּה־הוּא זֹרֶה אֶת־גֹּרֶן הַשְּׂעֹרִים
deſcendes &,te ſuper tua veſtiméta *pones* & ,te *unges* & ,te *lavabis* Et .nocte
3 הַלָּיְלָה׃ וְרָחַצְתְּ וָסַכְתְּ וְשַׂמְתְּ שִׂמְלֹתַיִךְ עָלַיִךְ וְיָרַדְתִּי
.bibere & comedere *eum finire uſque* viro cognoſcaris non .aream
הַגֹּרֶן אַל־תִּוָּדְעִי לָאִישׁ עַד כַּלֹּתוֹ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת׃
venies & *ibi cubabit quo* locum *ſcies &,eum cubando in*,erit Et
4 וִיהִי בְשָׁכְבוֹ וְיָדַעַתְּ אֶת־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכַּב־שָׁם וּבָאת
quid tibi indicabit ipſe & : accumbes & *ejus pedes* diſcooperies &
וְגִלִּית מַרְגְּלֹתָיו וְשָׁכָבְתִּי וְהוּא יַגִּיד לָךְ אֵת אֲשֶׁר
.faciam ,me ad dixeris quæ Omnia : eum ad Dixitque .facias
5 תַּעֲשִׂין׃ וַתֹּאמֶר אֵלֶיהָ כֹּל אֲשֶׁר־תֹּאמְרִי אֶעֱשֶׂה׃
.ſua ſocrus tibi præceperat quæ omnia juxta fecit & ,aream deſcendit Et
6 וַתֵּרֶד הַגֹּרֶן וַתַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוַּתָּה חֲמוֹתָהּ׃
dormiendum ad venit & ,ejus cor *bonum fuit* & ,bibit & ,Bohaz comedit Et
7 וַיֹּאכַל בֹּעַז וַיֵּשְׁתְּ וַיִּיטַב לִבּוֹ וַיָּבֹא לִשְׁכַּב
.accubuit &,ejus *pedes* diſcooperuit &,*ſilentio in* venitque:acervi *extremitate* in
בִּקְצֵה הָעֲרֵמָה וַתָּבֹא בַלָּט וַתְּגַל מַרְגְּלֹתָיו וַתִּשְׁכָּב׃
mulier ecce &,ſe inclinavit & ,vir expavit & : *noctis dimidio in* fuit Et
8 וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֶּחֱרַד הָאִישׁ וַיִּלָּפֵת וְהִנֵּה אִשָּׁה
.ejus *pedibus accubans*
שֹׁכֶבֶת מַרְגְּלֹתָיו׃

RUTH.

Verſio VULG. LAT.

18 Quos portans reverſa eſt in civitaté, & oſtendit ſocrui ſuæ: inſuper protulit, & dedit ei de reliquiis cibi ſui, quo ſaturata 19 fuerat. Dixítq; ei ſocrus ſua; Ubi hodiè collegiſti, & ubi feciſti opus? ſit benedictus qui miſertus eſt tui. Indicavítq; ei apud quem fuiſſet operata: & nomen dixit viri, ꝙ Booz vo- 20 caretur. Cui reſpondit Noemi, Benedictus ſit à Dño: quoniã eandẽ gratiã, quã præbuerat vivis, ſervavit & mortuis. Rurſúmque ait, Propinquus 21 noſter eſt homo. Et Ruth, Hoc quoq;, inquit, præcepit mihi, ut tamdiu meſſorib' ej' jungerer, donec omnes ſegetes 22 meterentur. Cui dixit ſocrus, Meli' eſt, filia mea, ut cũ puellis ej' exeas ad metendũ, ne in alieno agro quiſpiã reſiſtat ti- 23 bi. Juncta eſt itaque puellis Booz: & tamdiu cum eis meſſuit, donec hordea & triticum in horreis conderentur.

CAP. III.

1 Poſtquã autẽ reverſa eſt ad ſocrũ ſuã, audivit ab ea; Filia mea, quærã tibi requiẽ, & pro- 2 videbo ut benè ſit tibi. Booz iſte, cuj' puellis in agro juncta es, propinqu' noſter eſt, & hâc nocte aream hordei ventilat. 3 Lavare igitur, & ungere, & induere cultiorib' veſtimentis, & deſcende in areã: non te videat homo, donec eſũ potúmq; fini- 4 erit. Quando autẽ ierit ad dormiendũ, nota locũ in quo dormiat: veniéſq; & diſcooperies pallium, quo operitur à parte pedũ, & projicies te, & ibi jacebis: ipſe autẽ dicet tibi quid 5 agere debeas. Quæ reſpondit; 6 Quidquid præceperis, faciam. Deſcendítq; in areã, & fecit omnia quæ ſibi imperaverat 7 ſocr'. Cúmq; comediſſet Booz, & bibiſſet, & fact' eſſet hilarior, iſſétq; ad dormiendũ juxta acervũ manipulorũ; venit abſconditè, et diſcooperto pallio à pedib' ej', ſe projecit. 8 Et ecce, nocte jam mediâ expavit homo, et conturbatus eſt: vidítq; mulierem jacentem ad pedes ſuos.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

18 Καὶ ἦρε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ εἶδεν ἡ πενθερὰ αὐτῆς ἃ συνέλεξε· καὶ ἐξενέγκασα Ῥοὺθ ἔδωκεν αὐτῇ ἃ κατέλιπεν ἐξ ὧν ἐνεπλήσθη. 19 Καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς, Ποῦ συνέλεξας σήμερον καὶ ποῦ ἐποίησας; εἴη ὁ ἐπιγνούς σε εὐλογημένος. καὶ (β) ἀνήγγειλε Ῥοὺθ τῇ πενθερᾷ αὐτῆς ποῦ ἐποίησε, καὶ εἶπε, Τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς μεθ᾽ οὗ ἐποίησα σήμερον, (γ) Βοόζ. 20 Εἶπε δὲ Νωεμὶν τῇ νύμφῃ αὐτῆς, Εὐλογητός ἐστι τῷ κυρίῳ, ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπε τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετὰ τῶν ζώντων καὶ μετὰ τῶν τεθνηκότων. καὶ εἶπεν αὐτῇ (δ) Νωεμίν, Ἐγγίζει ἡμῖν ὁ ἀνήρ, ἐκ τῶν ἀγχιστευόντων (ε) ἡμῖν ἐστι. 21 Καὶ εἶπε Ῥοὺθ πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς, Καί γε ὅτι εἶπε πρὸς μέ, Μετὰ τῶν (ζ) κορασίων τῶν ἐμῶν προσκολλήθητι ἕως ἂν τελέσωσιν ὅλον τὸν ἀμητὸν 22 ὃς ὑπάρχει μοι. Καὶ εἶπε (η) Νωεμὶν πρὸς Ῥοὺθ τὴν νύμφην αὐτῆς, Ἀγαθὸν θύγατερ, ὅτι (θ) ἐξῆλθες μετὰ τῶν κορασίων αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀπαντήσονταί σοι ἐν ἀγρῷ ἑτέρῳ. 23 Καὶ προσεκολλήθη Ῥοὺθ τοῖς (ι) κορασίοις τοῦ Βοὸζ τοῦ συλλέγειν, ἕως τοῦ συντελέσαι τὸν θερισμὸν τῶν κριθῶν (κ) καὶ τῶν πυρῶν.

Et tulit, & intravit in civitatem. Et vidit ſocrus ejus, quæ collegerat: & proferens Ruth dedit ei, quæ reliquerat ex iis quibus ſaturata fuerat. 18 *Et dixit ei ſocrus ejus; Ubi collegiſti hodiè, & ubi feciſti? Sit, qui agnovit te, benedictus. Et nuntiavit Ruth ſocrui ſuæ, ubi feciſſet: & dixit; Nomen viri cum quo feci hodie, Booz.* 19 *Dixit autem Noemin nurui ſuæ; Benedictus eſt Domino, quoniam non dereliquit miſericordiam ſuam cum viventibus, & cum mortuis. Et dixit ei Noemin, Propinquus eſt nobis vir: de redemptoribus eſt nobis.* 20 *Et dixit Ruth ad ſocrum ſuam, Et quidem, quia dixit ad me, Cum puellis meis adhære, quoadusque conſummaverint totam meſſem, quæ eſt mihi.* 21 *Et dixit Noemin ad Ruth nurum ſuam, Bonum, filia, quia exiſti cum puellis ejus: & non occurrent tibi in agro alio.* 22 *Et adhæſit Ruth puellis Booz colligendo; quoadusque conſummaretur meſſis hordeorum, & (e) triticorum.* 23

MS.A. (β) ἀπήγγειλεν (γ) Βοός. Καὶ εἶπεν Νοομμείν (δ) Νοομμείν, (ε) ἡμᾶς (ζ) παιδαρίων τῶν (η) Νοομμεὶ (θ) ἐπορεύθης μετὰ (ι) κορασίοις Βοὸς συλλέγειν, ἕως οὗ συνετέλεσεν τὸν (κ) καὶ τὸν θερισμὸν τῶν πυρῶν.

ΚΕΦ. γʹ.

1 Καὶ ἐκάθισε μετὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς. Εἶπε (α) δὲ αὐτῇ Νωεμὶν ἡ πενθερὰ αὐτῆς, Θύγατερ, οὐ μὴ (β) ζητήσω σοι ἀνάπαυσιν, ἵνα εὖ γένηταί σοι; 2 Καὶ νῦν οὐχὶ (γ) Βοὸζ γνώριμος ἡμῶν, οὗ ἦς μετὰ τῶν κορασίων αὐτοῦ; ἰδοὺ αὐτὸς λικμᾷ τὸν ἅλωνα τῶν κριθῶν ταύτῃ τῇ νυκτί. 3 Σὺ δὲ λούσῃ, καὶ ἀλείψῃ, καὶ περιθήσεις τὸν ἱματισμόν σου (δ) ἐπὶ σέ, καὶ ἀναβήσῃ ἐπὶ τὸν ἅλω. μὴ γνωρισθῇς τῷ ἀνδρὶ (ε) ἕως τοῦ συντελέσαι αὐτὸν τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν. 4 Καὶ ἔσται ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτόν, καὶ γνώσῃ τὸν τόπον (ζ) ὅπου κοιμᾶται ἐκεῖ, καὶ ἐλεύσῃ καὶ ἀποκαλύψεις τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ, καὶ κοιμηθήσῃ, καὶ αὐτὸς 5 ἀπαγγελεῖ σοι ἃ ποιήσεις. Εἶπε δὲ Ῥοὺθ πρὸς 6 αὐτήν, Πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς, ποιήσω. Καὶ κατέβη εἰς τὸν ἅλω, καὶ ἐποίησε κατὰ πάντα, ὅσα ἐν- 7 ετείλατο αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς. Καὶ ἔφαγε (η) Βοὸζ καὶ ἔπιε, καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἦλθε κοιμηθῆναι ἐν μερίδι τῆς στοιβῆς. ἡ δὲ (θ) ἦλθεν ἐν κρυφῇ, καὶ ἀπεκάλυψε τὰ πρὸς 8 ποδῶν (ι) αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ μεσονυκτίῳ καὶ (κ) ἐξέστη ὁ ἀνήρ, καὶ ἐταράχθη, καὶ ἰδοὺ γυνὴ κοιμᾶται πρὸς ποδῶν αὐτοῦ.

CAP. III.

Et ſedit cum ſocru ſua. Dixit autem ei Noemin ſocrus ejus, Filia, nónne quæram tibi requiem, ut benè ſit tibi? 1 *Et nunc nónne Booz notus noſter, cujus fuiſti cũ puellis ejus? Ecce ipſe ventilat areã hordeorũ hâc nocte.* 2 *Tu autem lavaberis, & ungêris, & circumpones veſtimentum tuum ſuper te, & aſcendes ad aream. Nè innoteſcas viro, quoadusque ipſe conſummaverit edere & bibere.* 3 *Et erit, cùm ipſe dormierit; & noſces locum, ubi dormit illîc: & venies, & diſcooperies, quæ ad pedes ejus, & dormies: & ipſe indicabit tibi, quæ facies.* 4 *Dixit autem Ruth ad eam, Omnia, quæcunque dixeris, faciam.* 5 *Et deſcendit ad aream, & fecit juxta omnia, quæcunque mandavit ei ſocrus ejus.* 6 *Et comêdit Booz, & bibit, & bonum factum eſt cor ejus: & venit ad dormiendum in parte acervi.* 7 *Illa autẽ venit in occulto, & diſcooperuit, quæ ad pedes (a) ejus.* *Factum eſt autem in media nocte,* 8 *& expavit vir, & turbatus eſt: & ecce mulier dormit ad pedes ejus.*

MS.A. (α) δὲ Νοομμεὶ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ, Θυγάτηρ, (β) εὕρω σοι (γ) Βοὸς (δ) ἐπὶ σεαυτῇ, (ε) ἕως οὗ συντελέσαι αὐτὸν φαγεῖν (ζ) οὗ κοιμᾶται (η) Βοὸς (θ) ἦλθεν κρυβῇ, καὶ (ι) αὐτοῦ, καὶ ἐκάθευδεν. (κ) ἐξανέστη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 וּסוֹבָרִית וְעָלַת לְקַרְתָּא וַחֲזַת חֲמוֹתַהּ יַת מָה דִּכְנַשַׁת וְאַפְקַת מִן תַּרְמִילָא וִיהַבַת לַהּ יַת
19 מְזוֹנָא דְּאִשְׁתָּאַרַת לַהּ מִשִּׂבְעַהּ׃ וַאֲמַרַת לַהּ חֲמוֹתַהּ לְאָן צְבַרְתְּ יוֹמָא דֵין וּלְאָן אִשְׁתַּדַּלְתְּ
לְמֶעְבַּד יְהֵא גַבְרָא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע לִיךְ מְבוֹרָךְ וְחַוִּיאַת לַחֲמוֹתַהּ יַת דְּאִשְׁתַּדַּלַת לְמֶעְבַּד
20 עִמֵּיהּ וַאֲמַרַת שׁוּם גַּבְרָא דְּאִשְׁתַּדַּלִית עִמֵּיהּ יוֹמָא דֵין מִתְקְרֵי בוֹעַז׃ וַאֲמַרַת נָעֳמִי לְכַלְּתַהּ
מְבוֹרָךְ הוּא מִפּוּם קוּדְשָׁא דַיְיָ דְּלָא שְׁבַק טִיבוּתֵיהּ עִם חַיַּיָּא וְעִם מֵיתַיָּא וַאֲמַרַת לַהּ נָעֳמִי
21 קָרִיב לָנָא גַּבְרָא מִפָּרוֹקָנָא הוּא׃ וַאֲמַרַת רוּת מוֹאֲבִיָּה אַף אֲרוּם אֲמַר לִי עִם רַבְיָא דִּילִי
22 תִּתּוֹסְפִין עַד זְמַן דִּיכַלּוּן יַת כָּל חַצְדָּא דִּילִי׃ וַאֲמַרַת נָעֳמִי לְוָת רוּת כַּלְּתַהּ שַׁפִּיר
23 בְּרַתִּי אֲרוּם תִּפּוֹקִי עִם עוּלֵימְתוֹי וְלָא יְעַרְעוּן בִּיךְ בַּחֲקַל אוּחֲרָן׃ וְאַדְבְּקַת בְּעוּלֵימְתוֹי דְּבוֹעַז
לְמִלְקַט עַד דִּשְׁלִים חֲצַד סְעָרִין וַחֲצַד חִטִּין וִיתֵיבַת עִם חֲמוֹתַהּ׃

1 וַאֲמַרַת לַהּ נָעֳמִי חֲמוֹתַהּ בְּרַתִּי בִּשְׁבוּעָה לָא אֲנוּחַ עַד זְמַן דְּאִבְעֵי לִיךְ נְיָחָא דְּיֵיטַב
2 לִיךְ׃ וּכְעַן הֲלָא בוֹעַז דְּאִשְׁתְּמוֹדַע לָנָא דַּהֲוֵית עִם עוּלֵימְתוֹי הָא הוּא מְבַדַּר יַת
3 אִדְּרֵי סְעָרִין בְּזִיקָא דְּלֵילְיָא׃ וְתִסְחִין בְּמַיָּא וְתִסּוּכִין בִּבוּסְמִין וּתְשַׁוִּין תַּכְשִׁיטִין
עֲלָךְ וְתִחְתִין לְאִדְּרָא לָא תִתְפַּרְסְמִין לְגַבְרָא עַד דִּיסַיֵּים לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי׃ וִיהֵי בִּזְמַן
4 מִשְׁכְּבֵיהּ וְתִדְּעִין יַת אַתְרָא דְּיִשְׁכּוּב תַּמָּן וְתֵיעוּלִין וּתְגַלִּין מַרְגְּלוֹתוֹי וְתִשְׁכְּבִין
5 וְאַתְּ תְּהֵא שָׁאֲלָא מִנֵּיהּ עֵיצָא וְהוּא יְחַוֵּי לִיךְ בְּחָכְמְתֵיהּ יַת דְּתַעְבְּדִין׃ וַאֲמַרַת לַהּ
6 כֹּל דְּתֵימְרִין לִי אַעְבֵּיד׃ וּנְחָתַת לְאִדְּרָא וַעֲבַדַת כְּכֹל דִּי פַקְּדַת חֲמוֹתַהּ׃
7 וַאֲכַל בּוֹעַז וּשְׁתִי וּשְׁפַר לִבֵּיהּ וּבָרִיךְ שְׁמָא דַיְיָ דְּקַבֵּיל צְלוֹתֵיהּ וְאַעְדִּי כַפְנָא מִן אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל וַאֲתָא לְמִשְׁכּוּב בִּסְטַר
כְּרִיָּא וַאֲתַת בְּרָז וְגַלִּיאַת מַרְגְּלוֹתוֹי וּשְׁכִיבַת׃ וַהֲוָה בְּפַלְגוּת לֵילְיָא וּתְוַהּ גַּבְרָא
8 וּרְתֵית וְאִתְמְזְמֵז בִּשְׂרֵיהּ הֵיךְ כְּלַפְתָּא מִן תְּוָהָא וַחֲמָא אִתְּתָא דָּמְכָא לָקֳבֵל רִגְלוֹהִי וּכְבַשׁ
יִצְרֵיהּ וְלָא קְרֵיב לְוָתַהּ הֵיכְמָא דַּעֲבַד יוֹסֵף צַדִּיקָא דְּסָרֵיב לְמִקְרַב לְמִצְרֵיתָא אִתַּת רִבּוֹנֵיהּ
הֵיכְמָא דַּעֲבַד פַּלְטִיאֵל בַּר לַיִשׁ חֲסִידָא דִּנְעַץ סַיְפָא בֵּין מֵימְרֵיהּ וּבֵין מִיכַל בַּת
שָׁאוּל אִתַּת דָּוִד דְּסָרֵיב לְמִקְרַב לְוָתַהּ׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

18 Et tulit & intravit ad urbem, & vidit ſocr' ejus id quod congregavit; & protulit ex pera, & dedit illi cibum quem reliquit illi ex ſaturitate ſua. 19 Et dixit ei ſocr' ejus: Ad ubi collegiſti die hac, & ad ubi ſollicita fuiſti ad faciendum? erit vir qui cognit' eſt tibi benedictus: & indicavit ſocrui ſuæ quem ſategit ad faciendũ cum eo, & dixit; nomen viri, quo ſategi cum eo die hâc, vocat' eſt Boghaz. 20 Et dixit Naghami ad nurũ ſuam: Benedict' ipſe ab ore ſanctitatis Dñi, qui non deſeruit bonitatem ſuam cum vivis & cum mortuis, & dixit illi Naghami: Propinqu' nobis vir, de redemptorib' noſtris ipſe. 21 Et dixit Ruth Moabiah, Etiã quòd dixit mihi, Cum puellis quæ mihi, addêris, uſq; ad tempus cùm conſummaverint *omnes meſſes* quæ mihi. 22 Et dixit Naghami ad Ruth nurũ ſuam: Pulchrum filia mea quòd exeas cum puellis illius, & non occurrent in te in agro ali'. 23 Et adhæſit in puellis ipſius Boghaz ad *colligendum*, uſquequo finivit meſſis ordeorum & meſſis frumentorum: & ſedit cum ſocru ſua.

CAP. III.

1 Et dixit illi Naghami ſocr' ejus: Filia mea, in juramento non quieſcam, uſq; ad tempus quo quæram tibi tranquillitatem filiorum quo bene ſit tibi. 2 Et nunc, an non Boghaz qui cognit' eſt nobis, quod fuiſti in agro cum puellis ejus, ecce ille diſpergens areas ordeorum in vento noctis? 3 Et lavabis in aqua, et ungeris in oleis, et pones ornamenta ſuper te, et deſcendes ad aream: non manifeſtaberis viro, donec finire eum ad comedendum et ad bibendum. 4 Et erit in tempore cubare eum *cubili ſuo*, et ſcies locum quo dormiet ibi: et intrabis et reteges pedes ejus, et jacebis: et eris petens ab eo conſilio, et ipſe indicabit tibi in ſapientia ſua quod facies. 5 Et dixit illi: Omnia quæ dixiſti mihi faciam. 6 Et deſcendit ad aream, et fecit juxta omnia quæ juſſit ſocr' ejus. 7 Et comedit Boghaz et bibit, et bonum fuit cor ejus, *& benedixit nomini Domini qui ſuſcepit orationem ejus, & abſtulit famem à terra Iſraelis*: et venit ad jacendum in latere acervi: et ingreſſa eſt Ruth ſecretò, et retexit pedes illius, et jacuit. 8 Et fuit in medio noctis, et miratus eſt vir, & *tremuit*, et mollificata eſt ſicut rapum caro ejus ex tremore, & aſpexit *mulierem dormientem* omnino juxta pedes ſuos, *& ſubegit concupiſcentiam ſuam, & non acceſſit ad eam, quemadmodum fecit Joſeph juſtus, qui renuit appropinquare ad Ægyptiam, uxorem domini ſui; quemadmodum fecit Paltiel filius Lais pius, qui fixit gladium inter ſe et inter Michal filiam Saul uxorem David, quia recuſaret accedere ad eam.*

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܫܩܠܬܗ. ܘܥܠܬ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܚܘܝܬ ܠܚܡܬܗ ܠܩܛܘܬܐ ܕܠܩܛܬ. ܘܝܗܒܬ ܠܗ. 18
ܡܢܗ ܡܢ ܗܘ ܕܐܟܠܬ ܘܐܘܬܪܬ ܠܗ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܚܡܬܗ. ܐܝܟܐ ܠܩܛܬܝ ܝܘܡܢܐ ܘܐܝܟܐ ܗܘܝܬܝ 19
ܢܗܘܐ ܒܪܝܟܐ. ܐܬܪܐ ܕܗܘܝܬܝ ܒܗ. ܘܗܘ ܡܢ ܕܐܫܟܚܬܝ ܪ̈ܚܡܐ ܒܥܝ̈ܢܘܗܝ.
ܘܚܘܝܬ ܠܚܡܬܗ ܐܝܟܐ ܗܘܬ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܒܥܙ ܫܡܗ ܕܓܒܪܐ ܕܒܚܩܠܗ ܠܩܛܬ
ܝܘܡܢܐ. * ܘܐܡܪܬ ܢܥܡܝ ܠܟܠܬܗ: ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܕܠܐ ܐܥܒܪ ܛܝܒܘܬܗ 20
ܡܢ ܚ̈ܝܐ ܘܡܢ ܡ̈ܝܬܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܢܥܡܝ. ܩܪܝܒܢ ܗܘ ܓܒܪܐ. ܡܢ ܦܪ̈ܘܩܝܢ ܗܘ.
* ܘܐܡܪܬ ܪܥܘܬ ܠܚܡܬܗ. ܐܦ ܠܝ ܐܡܪ ܠܝ ܕܐܬܩܪܒܝ ܥܡ ܥܒ̈ܕܝ ܥܕܡܐ ܕܢܫܠܡ ܚܨܕܐ 21
ܟܠܗ. * ܘܐܡܪܬ ܢܥܡܝ ܠܪܥܘܬ ܟܠܬܗ: ܛܘܒܝܟܝ ܒܪܬܝ ܕܐܬܩܪܒܬܝ ܠܥܠܝ̈ܡܬܗ. 22
ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܣܪܟܝ ܒܚܩܠܐ ܕܠܐ ܝܕܥܟܝ. * ܐܠܐ ܢܩܦܝ ܠܥܠܝ̈ܡܬܗ ܕܒܥܙ ܠܡܠܩܛ ܥܕܡܐ 23
ܕܢܫܠܡ ܚܨܕܐ ܕܣܥܪ̈ܐ ܘܕܚܛ̈ܐ.

18 Et tulit ea, & ingreſſa eſt civitatem, & oſtendit ſocrui ſuæ ſpicilegium quod fecerat; & dedit ei de eo, quod comederat, & ſuperfuit ei. 19 Et dixit ei ſocrus ejus, Ubi faciebas ſpicilegium hodié? & locus in quo fuiſti ſit benedictus, & ille in cujus oculis inveniſti miſericordias. Et narravit ſocrui ſuæ, ubi fuit, & dixit ei; Booz nomen eſt viro, in cujus agro faciebam ſpicilegium hodié. 20 Et dixit Naami nurui ſuæ, Benedictus eſt Dominus, qui non tranſtulit miſericordiã ſuã à vivis & à mortuis: & dixit ei Naami, Propinquus noſter eſt vir, ex vendicatoribus progeniei noſtræ eſt. 21 Et dixit Ruth ſocrui ſuæ, Et dixit mihi quoque; Adhære ſervis meis, donec abſolvatur omnis meſſis. 22 Et dixit Naami Ruth nurui ſuæ, Beata es filia mea quòd adhæſiſti puellis ejus, & nemo læſit te in agro ejus, quem non cognoſcis. 23 Sed juncta es puellis Booz ad faciendum ſpicilegium, donec abſolvatur meſſis hordeorum, & triticorum.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

* ܘܝܬܒܬ ܪܥܘܬ ܥܡ ܚܡܬܗ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܒܪܬܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܒܥܐ ܠܟܝ ܢܝܚܐ. 1
ܘܢܛܐܒ ܠܟܝ. * ܘܗܐ ܒܥܙ ܡܫܘܕܥܢ ܗܘ: ܗܘ ܕܗܘܝܬܝ ܥܡ ܥܠܝ̈ܡܬܗ. ܘܗܐ 2
ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ ܕܪܐ ܐܕܪܐ ܕܣܥܪ̈ܐ: * ܣܚܝ ܘܫܘܚܝ ܘܬܩܢܝ ܢܚ̈ܬܝܟܝ ܘܚܘܬܝ 3
ܠܐܕܪܐ. ܘܠܐ ܬܬܚܙܝܢ ܠܗ: ܥܕܡܐ ܕܢܐܟܘܠ ܘܢܫܬܐ. * ܘܡܐ ܕܕܡܟ. ܣܝܡܝ ܗܘܢܟܝ 4
ܒܕܘܟܬܐ ܕܕܡܟ ܒܗ. ܘܬܬܩܪܒܝܢ ܘܬܕܡܟܝܢ ܠܘܬ ܪ̈ܓܠܘܗܝ. ܘܗܘ ܢܐܡܪ ܠܟܝ
ܡܢܐ ܬܥܒܕܝܢ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܟܠ ܡܐ ܕܐܡܪܬܝ ܠܝ ܐܥܒܕ. * ܘܢܚܬܬ 5 6
ܠܐܕܪܐ. ܘܥܒܕܬ. ܟܠ ܡܐ ܕܦܩܕܬܗ ܚܡܬܗ. * ܘܟܕ ܐܟܠ ܒܥܙ ܘܫܬܐ. ܘܒܣܡ ܠܗ. 7
ܐܬܐ ܘܕܡܟ ܒܣܛܪܗ ܕܐܕܪܐ. ܘܟܕ ܕܡܟ ܒܫܢܬܐ ܒܣܝܡܬܐ ܒܐܕܪܐ. ܐܬܬ ܗܝ ܒܛܘܫܝܐ.
ܘܓܠܬ ܟܢܦܐ ܕܢܚܬܘܗܝ. ܘܢܦܠܬ ܥܠ ܪ̈ܓܠܘܗܝ. * ܘܗܘܐ ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ: 8
ܢܦܨ ܓܒܪܐ ܡܢ ܫܢܬܗ. ܘܬܗܐ ܕܚܙܐ ܐܢܬܬܐ ܕܕܡܟܐ ܠܘܬ ܪ̈ܓܠܘܗܝ.

CAP. III.

1 Et ſedit Ruth cum ſocru ſua. Et dixit ei Naami, Filia mea, nequaquam; quæram tibi quietem, & bene erit tibi. 2 Et ecce Booz cognatus noſter eſt, ille cujus cum puellis fuiſti, & ecce in hac nocte aream hordeorum coacervat. 3 Lavare igitur, & ungere & ornare veſtimentis tuis, deſcende in aream; & ne appareas illi, donec manducaverit, & biberit. 4 Et erit cùm dormierit, applica mentem tuam loco ubi dormiat, & accedes, & cubabis ad pedes ejus, & ipſe dicet tibi, quæ facies. 5 Et dixit ei, Quicquid dicis mihi, faciam. 6 Et deſcendit in aream, & fecit quicquid præcepit ei ſocrus ejus. 7 Cùm autem comediſſet Booz, & bibiſſet, & hilaratus eſſet, venit & dormivit in latere areæ. Et in ſuaviori ſomno cùm dormiret in area, venit illa clàm, & diſcooperuit alam veſtimenti ejus, & cecidit ad pedes ejus. 8 Et factum eſt in medio noctis; excuſſit vir ſomnum ſuum, & obſtupuit, quia vidit mulierem jacentem ad pedes ſuos.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وَحَمَلَتِ ٱلشَّعِيرَ وَدَخَلَتِ ٱلْمَدِينَةَ وَأَرَتْ حَمَاتَهَا مَا ٱلْتَقَطَتْ * وَأَعْطَتْهَا مَا فَضَلَ لَهَا حَيْثُ أَكَلَتْ 18
* فَقَالَتْ لَهَا حَمَاتُهَا * أَيْنَ ٱلْتَقَطْتِ ٱلْيَوْمَ * بَارَكَ ٱللّٰهُ عَلَى ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي كُنْتِ فِيهِ وَعَلَى ٱلَّذِي 19
ظَفِرْتِ مِنْهُ بِرَحْمَةٍ * وَأَخْبَرَتْ حَمَاتَهَا بِٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي كَانَتْ فِيهِ وَقَالَتْ لَهَا ٱسْمُ ٱلرَّجُلِ ٱلَّذِي
كَانَتْ فِي حَقْلِهِ بَاعَازُ * قَالَتْ نَعَامَا لِكَنَّتِهَا تَبَارَكَ ٱللّٰهُ ٱلَّذِي لَمْ يَصْرِفْ رَحْمَتَهُ عَنِ ٱلْأَحْيَاءِ وَٱلْأَمْوَاتِ * 20
ثُمَّ قَالَتْ لَهَا نَعَامَا ٱلرَّجُلُ هُوَ قَرَابَةٌ لَنَا * وَهُوَ مِمَّنْ يَجِبُ عَلَيْهِ أَنْ يُقِيمَ لَنَا ذُرِّيَّةً * قَالَتْ رَاعُوثُ 21
لِحَمَاتِهَا إِنَّهُ قَدْ قَالَ لِي أَيْضًا ٱلْزَمِي عَبِيدِي وَٱلْتَقِطِي حَتَّى يَجُوزَ ٱلْحَصَادُ * وَقَالَتْ نَعَامَا لِكَنَّتِهَا * 22
طُوبَاكِ يَا بُنَيَّتِي إِنْ أَنْتِ لَزِمْتِ فِتْيَانَهُ وَلَمْ تَصِيرِي فِي حَقْلِ مَنْ لَا يَعْرِفُكِ * وَلٰكِنِ ٱلْحَقِي إِمَاءَ 23
بَاعَازَ إِلَى أَنْ يَجُوزَ ٱلشَّعِيرُ وَٱلْحِنْطَةُ *

18 Et tulit hordeum, ingreſſa eſt civitatem, & oſtendit ſocrui ſuæ quod collegerat; & dedit illi quod ſibi ſuperfuit quando comêdit. 19 Et ait illi ſocrus ejus, Ubi feciſti ſpicilegium hodié? benedicat Deus locum in quo fuiſti, & illum apud quem conſecuta es gratiam. Et indicavit ſocrui ſuæ locum in quo fuit, & dixit ei nomen viri in cujus agro fuit, Booz. 20 Ait Naama nurui ſuæ, Benedictus eſt Deus, qui non abſtulit miſericordiam ſuam à vivis & mortuis. Deinde dixit illi Naama, Vir eſt propinquus nobis, & ipſe eſt quem oportet, ut ſuſcitet nobis progeniem. 21 Ait Ruth ſocrui ſuæ, Ipſe jam quoque dixit mihi; Adhære ſervis meis, & fac ſpicilegium donec tranſeat meſſis. 22 Et ait Naama nurui ſuæ, Beata es filia mea, ſi adhæſeris pueris ejus; & non eris in agro ejus, qui non cognoſcit te. 23 Sed ſequere ancillas Booz, donec prætereat hordeum & triticum.

* أَلْفَصْلُ ٱلثَّالِثُ *

* وَجَلَسَتْ رَاعُوثُ مَعَ حَمَاتِهَا * فَقَالَتْ لَهَا نَعَامَا يَا بُنَيَّتِي أَطْلُبُ لَكِ رَاحَةً لِيُنْعَمَ عَلَيْكِ * اِعْلَمِي 1 2
أَنَّ بَاعَازَ مِمَّنْ يُطْلَبُ أَنْ يُقِيمَ لَنَا ذُرِّيَّةً ٱلَّذِي كُنْتِ مَعَ فِتْيَانِهِ وَهُوَ ٱلَّذِي يَدْفَعُ ٱلشَّعِيرَ
إِلَى ٱلْبَيْدَرِ فِي هٰذِهِ ٱللَّيْلَةِ * فَٱغْتَسِلِي وَتَطَيَّبِي وَتَزَيَّنِي بِلِبَاسِكِ وَٱنْزِلِي إِلَى ٱلْبَيْدَرِ * وَلَا تَظْهَرِي 3
لَهُ حَتَّى يَأْكُلَ وَيَشْرَبَ * فَإِذَا رَقَدَ فَٱنْطَلِقِي إِلَى ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي يَرْقُدُ فِيهِ * فَإِذَا رَقَدَ فَأْتِي إِلَى ذٰلِكَ 4
ٱلْمَوْضِعِ وَنَامِي عِنْدَ رِجْلَيْهِ * فَإِنَّهُ يُخْبِرُكِ بِمَا يَنْبَغِي أَنْ تَصْنَعِي * فَقَالَتْ لَهَا مَا أَمَرْتِينِي مِنْ شَيْءٍ 5
فَعَلْتُ * وَنَزَلَتْ إِلَى ٱلْبَيْدَرِ وَفَعَلَتْ بِمَا أَمَرَتْهَا بِهِ حَمَاتُهَا * فَلَمَّا أَكَلَ وَشَرِبَ وَطَابَتْ نَفْسُهُ جَاءَ إِلَى 6 7
ٱلْبَيْدَرِ فَرَقَدَ * فَجَاءَتْ إِلَيْهِ وَرَقَدَتْ إِلَى جَانِبِهِ * وَفِي أَطْيَبِ نَوْمِهِ وَهُوَ رَاقِدٌ إِلَى جَانِبِ ٱلْبَيْدَرِ أَتَتْ
خَفِيًّا وَكَشَفَتْ طَرَفَ كِسَائِهِ وَرَقَدَتْ عِنْدَ رِجْلَيْهِ * فَلَمَّا كَانَ نِصْفُ ٱللَّيْلِ ٱسْتَيْقَظَ ٱلرَّجُلُ مِنْ 8
نَوْمِهِ * وَتَعَجَّبَ حَيْثُ عَلِمَ أَنَّ عِنْدَ رِجْلَيْهِ ٱمْرَأَةً نَائِمَةً *

CAP. III.

1 Et ſedit Ruth cum ſocru ſua. Et dixit ei Naama, Filia mea, quæram tibi quietem, ut benefiat tibi. 2 Scito quòd Booz eſt ex illis ex quo exquirendum eſt, ut ſuſcitet nobis progeniem; cujus fuiſti cum puellis: & ipſe eſt qui afferet hordeum ad aream in hac nocte. 3 Lavare igitur, & ungere, & ornare veſtimentis tuis, & deſcende in aream; nec appareas illi, donec comederit, & biberit. 4 Cùm autem dormierit vade, ad locum in quo jacet; & cùm dormierit, ito ad locum illum, & dormi ad pedes ejus, quoniam ipſe indicabit tibi quid facere debeas. 5 Et dixit ei, Quicquid præcipies mihi, faciam. 6 Et deſcendit in aream, & fecit ut præcepit ei ſocrus ejus. 7 Cùm autem comediſſet, & bibiſſet, & lætata eſſet anima ejus, venit in aream, & dormivit; & venit illa ad eum, & dormivit ad latus ejus: et in ſuaviori ſomno, dum dormiret ad latus areæ, venit clàm, & diſcooperuit extremitatem veſtimenti ejus, & dormivit ad pedes ejus: 8 Cúmque eſſet media nox, expergefactus eſt vir de ſomno ſuo, & admiratus eſt cùm cognoviſſet, quòd eſſet ad pedes ejus mulier dormiens.

רות: ד

tuam alam expandes Et .tua ancilla Ruth Ego : dixit Et ? tu Quæ :dixit Et

9 וַיֹּאמֶר מִי־אָתְּ וַתֹּאמֶר אָנֹכִי רוּת אֲמָתֶךָ וּפָרַשְׂתָּ כְנָפֶךָ

tu Benedicta : Dixitque .tu redemptor quia ,tuam ancillam super

עַל־אֲמָתְךָ כִּי גֹאֵל אָתָּה: וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ 10

,prima præ posteriorē tuā misericordiā fecisti meliorē :mea filia Domino

לַיהוָה בִּתִּי הֵיטַבְתְּ חַסְדֵּךְ הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן

nunc Et .divitem si & ,tenuem si juvenes post eundum non ad

לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים אִם־דַּל וְאִם־עָשִׁיר: וְעַתָּה 11

tota scit quia :tibi faciam dixeris quæ omnia : timeas ne ,mea filia

בִּתִּי אַל־תִּירְאִי כֹּל אֲשֶׁר־תֹּאמְרִי אֶעֱשֶׂה־לָּךְ כִּי יוֹדֵעַ כָּל־

quinimò verè quia ,nunc Et .tu virtutis mulier quia,mei populi porta

שַׁעַר עַמִּי כִּי אֵשֶׁת חַיִל אָתְּ: וְעַתָּה כִּי אָמְנָם כִּי אִם 12

Pernocta .me præ propinquus redemptor est etiam & ,ego redemptor

גֹאֵל אָנֹכִי וְגַם יֵשׁ גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי: לִינִי 13

noluerit si Et .redimat,bonum ,te redemerit si ,mane in erit & : nocte

הַלַּיְלָה וְהָיָה בַבֹּקֶר אִם־יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל וְאִם־לֹא יַחְפֹּץ

.mane usque cuba : DOMINUS vivit ,ego te redimam & , te redimere

לְגָאֳלֵךְ וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי חַי־יְהוָה שִׁכְבִי עַד־הַבֹּקֶר:

cognosceret antequam surrexit Et .mane usque,ejus pedibus accubuit Et

14 וַתִּשְׁכַּב מַרְגְּלוֹתָו עַד־הַבֹּקֶר וַתָּקָם בְּטֶרוֹם יַכִּיר

.aream mulier venerit quòd,sciatur Non : dixit Et .suū socium vir

אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וַיֹּאמֶר אַל־יִוָּדַע כִּי־בָאָה הָאִשָּׁה הַגֹּרֶן:

.illud in apprehende & ,te super quod linteum Da : dixit Et

15 וַיֹּאמֶר הָבִי הַמִּטְפַּחַת אֲשֶׁר־עָלַיִךְ וְאֶחֳזִי־בָהּ

,eā super posuit & ,hordeorum sex est mensus & ,illud in apprehendit Et

וַתֹּאחֶז בָּהּ וַיָּמָד שֵׁשׁ־שְׂעֹרִים וַיָּשֶׁת עָלֶיהָ

tu Quæ : dixit & ,suā socrum ad venit Et .civitatem introiit &

16 וַיָּבֹא הָעִיר: וַתָּבוֹא אֶל־חֲמוֹתָהּ וַתֹּאמֶר מִי־אַתְּ

: ait Et .vir sibi fecit quæ omnia ei narravit & ?mea filia

17 בִּתִּי וַתַּגֶּד־לָהּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה־לָהּ הָאִישׁ: וַתֹּאמֶר

ingredieris Non :me ad dixit Quia .mihi dedit istorum hordeorum Sex

שֵׁשׁ־הַשְּׂעֹרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי כִּי אָמַר אַל־תָּבוֹאִי

,mea filia Mane : dixit Et .tuam socrum ad vacuè

18 רֵיקָם אֶל־חֲמוֹתֵךְ: וַתֹּאמֶר שְׁבִי בִתִּי

vir quiescet non quia : verbum cadat quomodo,cognoscas donec

עַד אֲשֶׁר תֵּדְעִין אֵיךְ יִפֹּל דָּבָר כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ

.hodie verbum compleverit quin

כִּי־אִם־כִּלָּה הַדָּבָר הַיּוֹם:

CAP. IV. ד

transiens redemptor ecce & : ibi sedit & ,portam ad ascendit Bohaz Et

1 וּבֹעַז עָלָה הַשַּׁעַר וַיֵּשֶׁב שָׁם וְהִנֵּה הַגֹּאֵל עֹבֵר

,singularis quidam ô hic sede ,Declina : dixit & ,Bohaz est allocutus quem

אֲשֶׁר דִּבֶּר־בֹּעַז וַיֹּאמֶר סוּרָה שְׁבָה־פֹּה פְּלֹנִי אַלְמֹנִי

senioribus de viros decem cepit Et .sedit & ,declinavit Et

2 וַיָּסַר וַיֵּשֵׁב: וַיִּקַּח עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי

:redemptori Dixitque .sederunt & : hic Sedete :dixit & ,civitatis

3 הָעִיר וַיֹּאמֶר שְׁבוּ־פֹה וַיֵּשֵׁבוּ: וַיֹּאמֶר לַגֹּאֵל

,Nahomi vendidit Elimelech nostri fratris quæ ,agri Partem

חֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר לְאָחִינוּ לֶאֱלִימֶלֶךְ מָכְרָה נָעֳמִי

.Moab agro ex est reversa quæ

הַשָּׁבָה מִשְּׂדֵה מוֹאָב:

Versio VULG. LAT.

9 Et ait illi, Quæ es? illáq; respōdit, Ego sum Ruth ancilla tua: expāde palliū tuū sup famulā 10 tuā, quia propinqu⁹ es. Et ille; Benedicta, inquit, es à Dño filia, & priorē misericordiam posteriore superâsti: quia non es secuta juvenes, pauperes sive 11 divites. Noli ergò metuere, sed quidquid dixeris mihi, faciam tibi. Scit enim omnis populus, qui habitat intra portas urbis meæ, mulierē te esse virtutis. 12 Nec abnuo me propinquū, sed 13 est ali⁹ me propinquior. Quiesce hâc nocte: & facto manè, si te voluerit propinquitatis jure retinere, benè res acta est: sin autē ille noluerit, ego te absq; ulla dubitatione suscipiam; vivit Dñs: dormi usq; ma-14 né. Dormivit itaq; ad pedes ejus, usq; ad noctis abscessū. Surrexit itaq; antequā homines se cognoscerent mutuó: & dixit Booz, Cave ne quis noverit 15 quòd huc veneris. Et rursum, Expande, inquit, palliū tuum quo operiris, & tene utráque manu. Quā extendente, & tenente, mensus est sex modios hordei, & posuit super eā. Quæ 16 portans ingressa est civitatē, Et venit ad socrū suā. Quæ dixit ei, Quid egisti, filia? Narravítque ei omnia, quæ sibi fecisset 17 homo. Et ait; Ecce sex modios hordei dedit mihi: & ait, Nolo vacuā te reverti ad socrū tuā. 18 Dixítq; Noemi; Expecta, filia, donec videam⁹ quem res exitū habeat: neq; enim cessabit homo nisi compleverit quod locutus est.

CAP. IV.

1 AScendit ergò Booz ad portam, & sedit ibi. Cúmque vidisset propinquum præterire, de quo priùs sermo habitus est, dixit ad eum; Declina paulisper, & sede hic; vocans eum nomine suo. Qui divertit, & 2 sedit. Tollens autē Booz decē viros de senioribus civitatis, 3 dixit ad eos; Sedete hîc. Quibus sedentibus, locutus est ad propinquum; Partem agri fratris nostri Elimelech vendet Noemi, quæ reversa est de regione Moabitide.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Εἶπε δὲ, Τίς εἶ σύ; ἡ δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ῥοὺθ ἡ δούλη σου, καὶ περιβαλεῖς τὸ πτερύγιόν σου ἐπὶ τὴν δούλην σου, ὅτι 10 ἀγχιστεὺς εἶ σύ. Καὶ εἶπε (λ) Βοὸζ, Εὐλογημένη σὺ τῷ (μ) κυρίῳ θεῷ, θύγατερ, ὅτι (ν) ἠγάθυνας τὸ ἔλεός σου τὸ ἔσχατον ὑπὲρ τὸ πρῶτον, (ξ) μὴ πορευθῆναί σε ὀπίσω νεανιῶν, εἴτοι πτωχὸς εἴτοι πλούσιος. 11 Καὶ νῦν θύγατερ μὴ φοβοῦ, πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃς ποιήσω σοι. οἶδε γὰρ πᾶσα φυ-12 λὴ λαοῦ μου ὅτι γυνὴ δυνάμεως εἶ σύ. (ο) Καὶ νῦν ὁ ἀληθῶς ἀγχιστεὺς ἐγώ εἰμι. καί γε 13 ἔστιν ἀγχιστεὺς ἐγγίων ὑπὲρ ἐμέ. Αὐλίσθητι τὴν νύκτα, καὶ ἔσται τοπρωῒ ἐὰν ἀγχιστεύσῃ σε, ἀγαθόν· ἀγχιστευέτω· ἐὰν δὲ μὴ βούληται ἀγχιστεῦσαί σε, ἀγχιστεύσω σε ἐγώ· ζῇ κύριος. κοιμήθητι (π) ἕως τοπρωΐ. 14 Καὶ ἐκοιμήθη πρὸς ποδῶν αὐτοῦ ἕως πρωΐ. ἡ δὲ ἀνέστη πρὸ τοῦ ἐπιγνῶναι ἄνδρα τὸν πλησίον αὐτοῦ. καὶ εἶπε (ρ) Βοὸζ, Μὴ γνωσθήτω, ὅτι ἦλθε γυνὴ εἰς τὸν ἅλω. 15 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Φέρε τὸ περίζωμα τὸ ἐπάνω σου. καὶ ἐκράτησεν αὐτὸ, καὶ ἐμέτρησεν ἓξ κριθῶν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' 16 αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ Ῥοὺθ εἰσῆλθε πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς. ἡ δὲ (σ) εἶπεν αὐτῇ, Θύγατερ. καὶ εἶπεν αὐτῇ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῇ 17 ὁ ἀνήρ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τὰ ἓξ τῶν κριθῶν ταῦτα ἔδωκέ μοι, ὅτι εἶπε πρὸς μὲ, Μὴ εἰσέλθῃς κενὴ πρὸς τὴν 18 πενθεράν σου. Ἡ δὲ εἶπε, Κάθου θύγατερ, ἕως τοῦ ἐπιγνῶναί σε πῶς οὐ πεσεῖται ῥῆμα· οὐ γὰρ μὴ (τ) ἡσυχάσῃ ὁ ἀνὴρ ἕως ἂν (υ) τελεσθῇ τὸ ῥῆμα σήμερον.

Dixit autem, Quis es tu? At illa dixit, Ego sum Ruth serva tua: & circumpones alas tuas super servam tuam; quoniam redemptor es tu. Et dixit 10 Booz, Benedicta tu Domino Deo filia: quoniam bonam fecisti misericordiam tuam postremam super primam, non eundo post juvenes, sive inops, sive dives. Et nunc, filia, nè timeas: 11 Omnia quæcunque dixeris, faciam tibi. Novit enim universa tribus populi mei, quia mulier virtutis tu es. Et nunc ve- 12 rè redemptor ego sum. Et quidem est redemptor propinquus super me. Maneto nocte: & erit 13 manè; si redemerit te, bonum: redimat: si autem noluerit redimere te, redimam te ego. Vivit Dominus. Dormi usque manè. Et dormivit ad pedes ejus 14 usque manè. Illa verò surrexit, antequàm agnosceret vir proximum suum. Et dixit Booz, Nè innotescat, quia venit mulier ad aream. Et dixit ei, Da pallium, 15 quod super te. Et tenuit illud, & mensus est sex hordeorum: & imposuit super eam: & intravit in civitatem. Et Ruth intravit ad 16 socrum suam. At illa dixit ei, Filia. Et dixit ei omnia, quæcunque fecerat ei vir. Et dixit ei, 17 Sex hordeorum hæc dedit mihi; quoniam dixit ad me, Nè intres vacua ad socrum tuam. At illa 18 dixit, Sede filia, quoadusque tu cognoscas, quomodò non cadet verbum. Non enim quiescet vir, quoadusque consummaverit verbum hodié.

MS. A. (λ) Βοὸς, (μ) κυρίῳ, θύγατερ, (ν) ἠγάθυνάς σου τὸ * ἔλαιον τὸ ἔσχατον (ξ) τὸ μὴ (ο) Καὶ ὅτι ἀληθῶς (π) ἕως πρωΐ. (ρ) Βοὸς, (σ) εἶπεν, Τίς εἶ θυγάτηρ; καὶ εἶπεν (τ) ἡσυχάσει (υ) τελέσῃ

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑὶ (α) Βοὸζ ἀνέβη ἐπὶ τὴν πύλην, καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ὁ (β) ἀγχιστεὺς παρεπορεύετο, ὃν (γ) ἐλάλησε Βοόζ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν (δ) Βοὸζ, Ἐκκλίνας κάθισον ὧδε (ε) κρύφιε. καὶ 2 ἐξέκλινε καὶ ἐκάθισε. Καὶ ἔλαβε (ζ) Βοὸζ δέκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως, καὶ εἶπε, Καθίσατε 3 ὧδε. Καὶ ἐκάθισαν. καὶ εἶπε (η) Βοὸζ τῷ ἀγχιστεῖ, Τὴν μερίδα τοῦ ἀγροῦ (θ) ἥ ἐστι τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ (ι) Ἐλιμέλεχ, ἣ δέδοται (κ) Νωεμὶν τῇ ἐπιστρεφούσῃ ἐξ ἀγροῦ Μωάβ,

CAP. IV.

ET Booz ascendit ad portam, 1 & sedit ibi: & ecce redemptor prætergrediebatur, quem (a) locutus est Booz. Et dixit ad eum Booz, Declinans sede hic abscondite. Et declinavit, & sedit. Et sumpsit Booz decem viros de 2 senioribus civitatis: & dixit; Sedete hîc. Et sederunt. Et di- 3 xit Booz redemptori, Partem agri, quæ est fratris nostri Elimelech, (b) quæ data est ipsi Noemin reversæ ex agro Moab;

MS.A. (α) Βοὸζ (β) ἀγχιστευτὴς (γ) εἶπεν Βοός. (δ) Βοὸς, (ε) κρυφῇ. (ζ) Βοὸς (η) Βοὸς, Τὴν μερίδα (θ) ἥτις ἐστὶν τοῦ ἀδελφοῦ (ι) Ἀβιμέλεχ, (κ) Νωεμὶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 וַאֲמַר מַן אַנְתְּ וַאֲמַרַת אֲנָא רוּת אַמְתָךְ וְיִתְקְרֵי שְׁמָךְ עַל אַמְתָךְ לְמִסְּבִי לְאִנְתּוּ אֲרוּם פָּרִיק
10 אַנְתְּ: וַאֲמַר בְּרִיכָא אַנְתְּ מִן קֳדָם יְיָ בְּרַתִּי אוֹטֵבְתְּ טִיבוּתִיךְ בַּתְרָאָה מִן קַדְמָאָה קַדְמָאָה
דְּאִתְגַּיַּרְתְּ וּבַתְרָאָה דַּעֲבַדְתְּ גַּרְמִיךְ כְּאִתְּתָא דְּנַטְרָא יְבַם קְלִיל עַד זְמַן דִּירַבֵּי בְּנִין דְּלָא
11 לִמְהָךְ בָּתַר רוּבִין לְמֶעְבַּד זְנוּ עִמְּהוֹן אִם מִסְכֵּן וְאִם עַתִּיר: וּכְעַן בְּרַתִּי לָא תִדְחֲלִין כֹּל דִּי
תֵימְרִי לִי אַעֲבֵד לִיךְ אֲרוּם גְּלֵי קֳדָם כָּל יָתְבֵי תְרַע סַנְהֶדְרִין רַבָּא דְעַמִּי אֲרוּם אִתְּתָא
12 צַדִּיקְתָּא אַנְתְּ וְאִית בִּיךְ חֵילָא לְסוֹבָרָא נִיר פִּקּוֹדַיָּא דַּייָ: וּכְעַן אֲרוּם בְּקוּשְׁטָא אֲרוּם פָּרִיק
13 אֲנָא וְאַף אִית פָּרִיק אוֹחֲרָן דַּחֲזֵי לֵיהּ לְמִפְרַק יַתִּיר מִנִּי: בִּיתִי בְּלֵילְיָא וִיהֵא בְצַפְרָא אִם
יִפְרְקִינָךְ גַּבְרָא דַּחֲזֵי לֵיהּ לְמִפְרְקִיךְ מִן אוֹרָיְתָא הָרֵי טָב וְיִפְרוֹק לְחַיֵּי וְאִם לָא צָבֵי לְמִפְרְקִיךְ
וְאֶפְרְקִנֵּיךְ אֲנָא אֲמַרִית בִּשְׁבוּעָה קֳדָם יְיָ כְּמָא דְּמַלֵּילִית לִיךְ כְּדֵין אַעֲבֵד דְּמוּכִי עַד עִדָּן
14 צַפְרָא: וּדְמָכַת מִלְּקָבֵל רִגְלוֹי עַד צַפְרָא וְקָמַת בְּקָרִיצְתָּא עַד לָא אִשְׁתְּמוֹדַע גְּבַר יַת
חַבְרֵיהּ מִן קֳדָם חֲשׁוֹכָא וַאֲמַר לְעוּלֵמוֹי לָא אִשְׁתְּמוֹדַע לִגְבַר אֲרוּם אֲתַת אִתְּתָא לְאִדְּרָא:
15 וַאֲמַר הָבִי סוּדָרָא דִּי עֲלָיִךְ וְאַחִידִי בֵהּ וַאֲחִידַת בֵּהּ וּכְל שִׁית סָאִין דִּסְעוֹרִין וְשַׁוִּי עֲלַהּ
וְאִיתְיְהִיב לַהּ כֹּחַ מִן קֳדָם יְיָ לְסוֹבָרוּתְהוֹן וּמִן יַד אִתְאֲמַר בִּנְבוּאָה דַּעֲתִידִין לְמִפַּק מִנַּהּ
שִׁיתָא צַדִּיקֵי עָלְמָא דְּכָל חַד וְחַד עָתִיד לְמֶהֱוֵי מִתְבָּרַךְ בְּשִׁית בִּרְכָן דָּוִד וְדָנִיאֵל וְחַבְרוֹהִי
16 וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא וְעַל בּוֹעַז לְקַרְתָּא: וַאֲתַת לְוַת חֲמוֹתַהּ בְּקָרִיצְתָּא וַאֲמַרַת מַן אַנְתְּ בְּרַתִּי
וְחַוִּיאַת לַהּ יַת כָּל מָה דַּעֲבַד לַהּ גַּבְרָא עַל פּוּם מֵימַר מִן קֳדָם נְבוּאָה דְּאִתְגְּלִיאַת לֵיהּ
17 עֲבַד לַהּ: וַאֲמַרַת שִׁית סָאִין דִּסְעוֹרִין הָאִלֵּין יְהַב לִי גַּבְרָא אֲרוּם אֲמַר לִי לָא תְהָכִין
18 רֵיקָנְיָא לְוַת חֲמוֹתִיךְ: וַאֲמַרַת תִּיבִי בְרַתִּי עִמִּי בְּבֵיתָא עַד זְמַן דְּתִדְעִין אֵכְדֵין יִתְגְּזַר מִן
שְׁמַיָּא וְאֵכְדֵין יִתְפְּרֵישׁ פִּתְגָּם אֲרוּם לָא יְנוּחַ גַּבְרָא אֱלָהֵין יְשֵׁיצֵי לְטָב פִּתְגָּמָא
יוֹמָא דֵין:

ד

1 וּבוֹעַז סְלֵיק לִתְרַע בֵּית דִּינָא דְּסַנְהֶדְרִין וִיתֵיב תַּמָּן עִם סָבַיָּא וְהָא פָּרִיקָא חָלֵף דְּמַלֵּיל
2 בּוֹעַז לְרוּת וַאֲמַר סְטֵי תִּיב הָכָא גְּבַר דִּצְנִיעָן אוֹרְחָתֵיהּ וּסְטָא וִיתֵיב: וּדְבַר עַשְׂרָתֵי גּוּבְרִין
3 מִסָּבֵי קַרְתָּא וַאֲמַר תִּיבוּ הָכָא וִיתִיבוּ: וַאֲמַר לְפָרוֹקָא אַחְסָנַת חַקְלָא דִּי לְאַחוּנָא לֶאֱלִימֶלֶךְ
זַבִּינַת נַעֳמִי דְּתָבַת מֵחֲקַל מוֹאָב:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit: Quæ tu? Et dixit: Ego Ruth ancilla tua: et vocetur nomen tuum 9 sup ancillā tuā ad accipiendum me in uxorē; quoniā redemptor tu. Et di- 10 xit: Benedicta tu ante Dñm filia mea; et bona fuit bonitas tua posterior ab anteriori, *anterior quòd proselyta facta es, posterior quòd fecisti teipsam ut mulierē quæ præstolatur levirū parvulū usq; ad tempus quo adolescat*, ad non ambulandū post adolescentes, *ad faciendū fornicationē cum eis*, si paup, & si dives. Nunc filia mea ne timeas; omne ꝙ dices mihi faciā: nam 11 manifestum ante omnes sedentes portæ Zzanhedrin magnæ populi mei, ꝙ mulier justa tu, et est in te virtus ad aspiciendū lucernā præceptorū Dñi. Et nunc quoniā in veritate ꝙ redemptor ego, & etiā est redemptor alter 12 quòd dignū illi ad redimendum magis à me. Pernocta in nocte, et erit in 13 manè si redemerit te vir cui dignū ei ad redimendū te ex lege, ecce bonū, et redimet ad vitā: et si non volens ad redimendū te, et redimā te ego: dixi in juramento ante Dñm: ut id quòd locut⁹ sum tibi, sic faciā: jaceto usq; ad temp⁹ matutini. Et jacuit juxta pedes illi⁹ usq; ad *matutinū*; et surrexit in 14 aurora usq; non cognovit vir sociū suū ab-ante obscuritatē: et dixit pueris suis: Ne cognitū sit viro quòd venit mulier ad aream. Et dixit: Da su- 15 dariū quod sup te, et apprehende in eo: et apprehendit in eo, et mensuravit sex Zzein ordeorū et posuit sup eam: *et accessit ei robur ab-ante Dominum ad portandū ea, et statim dictū est in prophetia quòd futuri venire ex ea sex justi mundi, quorū unusquisq; benedicendus sit sex benedictionibus; David, & Daniel & socii ejus, & rex Messias*: et intravit Boghaz ad urbē. Et venit ad socrū suā in aurora, et dixit: Quænā tu filia mea? 16 Et nunciavit illi omne quod fecit ei vir: *juxta dictum ab-ante prophetiā, quæ revelata est sibi, fecit ei*. Et dixit: Sex Zzein ordeorum hæc dedit mi- 17 hi: quoniā dixit mihi: Non ibis inanis ad socrum tuam. Et dixit: Sede fi- 18 lia mea mecū in domo, usq; ad tempus quo cognoscas quemadmodum decretum est ex cœlo, et quemadmodū mirificabitur verbum: quia non quiescet vir quin consummetur ad bonum verbum die hâc.

CAP. IV.

ET Boghaz ascendit ad portam domus judicii, qui locus Zzanhedrin, et 1 sedit ibi cum senibus: & ecce redemptor pro quo locutus est Boghaz ad Ruth, et dixit: Declina; sede hic, vir cujus humiles viæ ejus, & declinavit, et sedit. Et accepit decem viros de senibus urbis, et dixit: Sedete hic: et se- 2 derunt. Et dixit redemptori: Possessionem agri, qui fratri nostro Elimelech, 3 vendit Naghami quæ venit ex agro Moab.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܡܢܐ ܫܘܐܠܟܝ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܘܬ ܐܡܬܟ. ܐܠܐ ܦܪܘܣ ܟܢܦܐ 9
ܕܠܒܘܫܟ ܥܠ ܐܡܬܟ: ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܗܘ ܦܪܘܩܐ ܕܝܪܬܘܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܒܥܙ. ܕܒܪܝܟܐ ܐܢܬܝ 10
ܠܐܠܗܐ ܒܪܬܝ. ܡܛܠ ܕܐܛܒܬܝ ܛܝܒܘܬܟܝ ܐܚܪܝܬܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܐ. ܕܠܐ ܐܙܠܬܝ ܒܬܪ ܥܠܝܡܐ
ܥܬܝܪܐ. ܐܘ ܕܡܣܟܢܐ. * ܘܗܫܐ ܒܪܬܝ ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ. ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܬܐܡܪܝܢ ܠܝ ܥܒܕ ܐܢܐ 11
ܠܟܝ. ܝܕܥܐ ܓܝܪ ܟܠܗ̇ ܫܪܒܬܐ ܕܥܡܢ ܕܐܢܬܬܐ ܐܢܬܝ ܕܚܝܠܬܢܝܬܐ: * ܘܗܫܐ ܒܫܪܪܐ 12
ܐܢܐ ܐܢܐ ܦܪܘܩܐ ܕܝܪܬܘܬܐ: ܒܪܡ ܐܝܬ ܐܚܪܢܐ ܦܪܘܩܐ ܕܝܪܬܘܬܐ. ܕܗܘ ܩܪܝܒ ܝܬܝܪ ܡܢܝ.
* ܘܗܫܐ ܒܘܬܝ ܝܘܡܢܐ. ܘܒܘܬܝ ܥܕܡܐ ܕܢܓܗ. ܘܢܗܘܐ ܒܨܦܪܐ. ܐܢ ܦܪܩܟܝ. ܛܒ ܢܦܪܘܩ 13
ܠܟܝ: ܘܐܢ ܗܘ ܕܠܐ ܨܒܐ ܠܡܦܪܩܟܝ. ܐܢܐ ܐܦܪܩܟܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܕܡܟܝ ܥܕ ܨܦܪܐ.
* ܘܕܡܟܬ ܠܘܬ ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܥܕܡܐ ܕܢܓܗ. ܘܩܡܬ ܒܨܦܪܐ ܟܕ ܚܫܘܟ ܗܘ: ܥܕ ܠܐ ܢܫܬܘܕܥ 14
ܐܢܫ ܠܚܒܪܗ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܠܐ ܢܕܥ ܐܢܫ ܕܢܚܬܬ ܠܘܬܟ ܠܐܕܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܒܥܙ 15
ܦܪܘܣܝ ܡܪܛܘܛܟܝ. ܘܦܪܣܬܗ̇. ܘܟܝܠ ܘܪܡܐ ܠܗ̇ ܫܬ ܣܐܝܢ ܕܣܥܪ̈ܐ. ܘܣܡ
ܥܠܝܗ̇. ܘܫܩܠܬ. ܘܐܬܬ ܠܡܕܝܢܬܐ. * ܘܥܠܬ ܠܘܬ ܚܡܬܗ̇. ܘܐܡܪܬ ܠܗ̇ 16
ܚܡܬܗ̇ ܡܢ ܐܢܬܝ ܒܪܬܝ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ̇ ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܘܬ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ̇ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ
ܠܗ̇ ܒܥܙ. * ܘܕܝܗܒ ܠܗ̇ ܫܬ ܣܐܝܢ ܕܣܥܪ̈ܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܕܠܐ ܬܥܠܝܢ ܠܘܬ 17
ܚܡܬܟܝ ܣܦܝܩܬܐ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗ̇ ܚܡܬܗ̇ ܬܒܝ ܒܪܬܝ ܥܕ ܕܬܚܙܝܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܫܠܐ ܓܒܪܐ 18
ܥܕܡܐ ܕܡܫܠܡ ܠܗ ܕܝܢܐ ܝܘܡܢܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

* ܘܣܠܩ ܒܥܙ. ܘܝܬܒ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܐ ܦܪܘܩܐ ܕܝܪܬܘܬܐ ܥܒܪ. ܗܘ ܕܐܡܪ ܒܥܙ. ܘܐܡܪ ܠܗ 1
ܬܐ ܬܒ ܗܪܟܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢܘ. ܘܝܬܒ ܠܘܬܗ. * ܘܓܒܐ 2
ܠܗ ܥܣܪܐ ܓܒܪ̈ܝܢ ܡܢ ܩܫܝ̈ܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܠܘܬܗ. * ܘܐܡܪ ܦܪܘܩܐ 3
ܕܝܪܬܘܬܐ. ܦܠܓܘܬܐ ܕܚܩܠܐ ܕܐܚܘܢ ܐܠܝܡܠܟ. ܙܒܢܬ ܠܝ ܢܥܡܝ.

Et ait illi, Quodnam est nuncium tuum? Et 9 respondit ei, Ego sum Ruth ancilla tua; sed cooperi ancillam tuam alâ vestimenti tui, quoniam tu es vendicator hæreditatis. Et 10 dixit illi Booz, Benedicta tu Deo, filia mea, quoniam meliorem reddidisti misericordiam tuam novissimam præ priori: quòd secuta non sis juvenes divites, aut pauperes. Nunc 11 filia mea ne timeas, quoniam omne quod dices mihi faciam tibi: novit enim omnis cognatio populi nostri, quòd mulier sis fortitudinis. Nunc autem in veritate ego sum ven- 12 dicator hæreditatis: veruntamen est alius vendicator hæreditatis, qui est propinquior me. Et nunc mane hodiè, & obnocta do- 13 nec illucescat. Et erit in manè, si vendicabit te, bene vendicabit: si autem non vult vendicare te, ego vendicabo te. Et dixit ei, Dormi usque mané. Et dormivit ad pedes 14 ejus usque ad diluculum; & surrexit manè, cùm adhuc essent tenebræ, antequam homo cognosceret socium suum; & dixit ei, *Queso*, homo nesciat quòd descenderim ad te in aream. Et dixit ei Booz, Expande vestimen- 15 tum tuum; & expandit illa, & mensus est, & injecit illi sex mensuras hordeorum: & imposuit super eam, & portavit, & venit in civitatem. Et ingressa est ad socrum suam: Et 16 ait illi socrus ejus; Quæ es filia mea? Et dixit ei, Ego sum Ruth; & dixit illi quicquid fecit ei Booz: Et quòd dedisset illi sex 17 mensuras hordeorum, & dixisset illi; Ne ingrediaris ad socrum tuam vacué. Dicit illi 18 socrus ejus, Sede filia mea donec videas: non enim quiescet vir, quoadusque obtulerit illi judicium hodié.

CAP. IV.

ET ascendit Booz, & sedit in porta civi- 1 tatis: Et ecce vendicator progeniei transiens, de quo dixerat Booz; & ait illi, Veni, sede hîc: ille autem dixit ei, Quid? Et sedit prope illum. Et elegit sibi decem viros 2 de senioribus civitatis, & sedere eos fecit apud se. Et dixit vendicator hæreditatis, 3 Partem agri fratris nostri Elimelech vendidit mihi Naami.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فَقَالَ مَا حَالُكِ قَالَتْ اَنَا رَاعُوثُ اَمَتُكَ * فَاسْتُرْ اَمَتَكَ بِطَرَفِ كِسَاءِكَ لِاَنَّكَ اَنْتَ ٱلَّذِي يَجِبُ 9
عَلَيْكَ اَنْ تُقِيمَ ٱلْمِيرَاثَ * فَقَالَ لَهَا بَاعَازُ بَارَكِ ٱللّٰهُ عَلَيْكِ يَا بِنْتِي لِاَنَّ صَنِيعَكِ ٱلْاَخِيرَ اَحْسَنُ 10
مِنَ ٱلْاَوَّلِ * لِاَنَّكِ لَمْ تَطْلُبِي ٱلشَّبَابَ ٱلْاَغْنِيَاءَ بَلِ ٱلْمَسَاكِينَ * وَٱلْآنَ لَا خَوْفًا عَلَيْكِ يَا بِنْتِي * لِاَنِّي 11
صَانِعٌ مَعَكِ مَا قُلْتِي مِنْ شَيْءٍ * لِاَنَّ اَهْلَ عَشِيرَتِنَا كُلُّهُمْ يَعْلَمُونَ اَنَّكِ نِعْمَ ٱلْاِمْرَأَةُ * وَٱلْآنَ حَقًّا 12
اَنَا ٱلَّذِي يَجِبُ عَلَيَّ اَقِيمُ ٱلْمِيرَاثَ وَلٰكِنْ عِنْدَنَا آخَرُ اَقْرَبُ مِنِّي وَهُوَ وَاجِبٌ عَلَيْهِ مِنْ اَنْ يُقِيمَ
ٱلذُّرِّيَّةَ * فَامْكُثِي لَيْلَتَكِ وَبِيتِي اِلَى ٱلصَّبَاحِ * فَاِذَا اَصْبَحْتِ وَطَلَبَكِ صَاحِبُ ٱلْمِيرَاثِ فَقَدْ اَحْسَنَ * 13
فَاِنْ لَمْ يُحِبَّ اَنْ يَفْعَلَ * حَلَفْتُ بِحَقِّ ٱلرَّبِّ اَنَّهُ اِنْ لَمْ يَطْلُبِ ٱلْمِيرَاثَ طَلَبْتُهُ اَنَا * وَقَالَ لَهَا اُرْقُدِي
اِلَى اَنْ تُصْبِحِي * فَرَقَدَتْ عِنْدَ رِجْلَيْهِ اِلَى اَنْ اَصْبَحَتْ * وَقَامَتْ بُكْرَةً غَلَسًا قَبْلَ اَنْ يُبْصِرَ اِنْسَانٌ 14
صَاحِبَهُ * وَقَالَتْ لَهُ لَا يَعْلَمْ اِنْسَانٌ اَنِّي نَزَلْتُ اِلَيْكَ اِلَى ٱلْبَيْدَرِ * قَالَ لَهَا بَاعَازُ اُبْسُطِي كِسَاءَكِ 15
وَبَسَطَتْ فَكَالَ لَهَا فِيهِ سِتَّةَ اَكْيَالِ شَعِيرٍ * فَاَتَتْ حَمَاتَهَا وَقَالَتْ لَهَا مَنْ اَنْتِ يَا بِنْتِي * فَقَالَتْ 16
لَهَا اَنَا رَاعُوثُ وَاَخْبَرَتْهَا بِجَمِيعِ مَا قَالَ لَهَا بَاعَازُ * وَاَنَّهُ اَعْطَاهَا سِتَّةَ اَكْيَالِ شَعِيرٍ * وَاَنَّهُ قَالَ لَهَا لَا 17
تَدْخُلِي اِلَى حَمَاتِكِ خَالِيَةً * قَالَتْ لَهَا حَمَاتُهَا اِجْلِسِي يَا بِنْتِي حَتَّى تَنْظُرِي مَا يَكُونُ لَكِ لِاَنَّ 18
ٱلرَّجُلَ مَا يَقِرُّ ٱلْيَوْمَ حَتَّى يَنْظُرَ فِي اَمْرِكِ *

* اَلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ *

* فَصَعِدَ بَاعَازُ وَجَلَسَ بِبَابِ ٱلْمَدِينَةِ * وَاِذَا ٱلرَّجُلُ ٱلَّذِي يَجِبُ عَلَيْهِ ٱلْمِيرَاثُ عَبَرَ وَهُوَ ٱلَّذِي 1
قَالَ فِيهِ بَاعَازُ * قَالَ لَهُ بَاعَازُ اِجْلِسْ هَاهُنَا * وَدَعَا عَشَرَةَ رِجَالٍ مِنْ اَشْيَاخِ ٱلْقَرْيَةِ 2
وَاَجْلَسَهُمْ عِنْدَهُ * فَقَالَ لِلَّذِي يَجِبُ عَلَيْهِ ٱلذُّرِّيَّةُ اِنَّ نَعْمَا بَاعَتْنِي قِسْمَةَ حَقْلِ اِلِيمَلِكَ اَخِينَا 3
وَاَنَا اُعْلِمُكَ ذٰلِكَ وَلَا اَكْتُمُكَ *

Et dixit ei, Quisnam status est tuus? 9 *ait, Ego sum Ruth ancilla tua, quare protege ancillam tuam extremitate vestimenti tui, quoniam tu es cui convenit suscitare hæreditatem. Et ait illi* 10 *Booz, Benedicat te Deus, filia mea, quoniam opus tuum novissimum melius est priori; quòd secuta non es juvenes divites, sed pauperes. Nunc autem tibi ti-* 11 *mendum non est, filia mea, quoniam sum facturus tecum quicquid dixisti; quia viri cognationis nostræ universi sciunt te optimam esse mulierem. Nunc autem ve-* 12 *rè ego sum, cui convenit suscitare hæreditatem; sed habemus alium me propinquiorem, & ipsi convenit suscitare progeniem. Quiesce ergò nocte hâc, & ob-* 13 *nocta usque ad diluculum. Cùm autem perveneris ad diluculum, & quæret te domin⁹ hæreditatis, jā benefaciet: Si verò nolit facere, juro per Dominum, quòd si non quæret hæreditatem, quæram ego. Et dixit illi, Dormi, donec pervenias ad diluculum. Et dormivit ad pedes ejus, do-* 14 *nec pervenit ad diluculum, & surrexit summo manè antequam videret homo proximum suum. Et ait illa ei, Nesciat homo quòd descenderim ad te in aream. Ait illi Booz, Expande vestimentum* 15 *tuum, & expandit; mensuravitque ei sex mensuras hordei. Et venit ad so-* 16 *crum suam, & ait ei, Quænam es filia mea? & dixit ei, Ego sum Ruth; & indicavit ei omnia quæ dixit illi Booz. Et quòd dedisset ei sex mensuras hordei,* 17 *& quòd dixisset ei; Ne ingrediaris ad socrum tuam vacua. Ait illi socrus ejus,* 18 *Sede filia mea, donec videas quid tibi futurum sit, quoniam vir non cessabit hodiè, donec providebit negotio tuo.*

CAP. IV.

ET ascendit Booz, & sedit in porta 1 *civitatis, & ecce vir cui debebatur hæreditas præteriit, & ipse est de quo dixerat Booz: Ait illi Booz, Sede hîc. Et vocavit decem viros de senioribus ci-* 2 *vitatis, & sedere eos fecit penes se. Et* 3 *dixit illi cui debebatur progenies; Utique Naama vendidit mihi partem agri Elimelech fratris nostri, & ego indico tibi hoc, nec celabo te.*

,habitatoribus coram Acquire :dicendo,tuā aurē Revelabo : dixi ego Et
4 ואני אמרתי אגלה אזנך לאמר קנה נגד הישבים
,redemeris non si & : redime ,redemeris si ,mei populi senioribus coram &
ונגד זקני עמי אם תגאל גאל ואם לא יגאל
.te post ego & ,redimendum ad ,te præter non quòd sciam ut ,mihi indica
הגידה לי ואדע כי אין זולתך לגאול ואנכי אחריך
agrum te acquirere die In : Bohaz dixit Et .redimam Ego : dixit Et
5 ויאמר אנכי אגאל : ויאמר בעז ביום קנותך השדה
,acquires mortui uxore Moabitide Ruth à & ,Nahomi manu de
מיד נעמי ומאת רות המואביה אשת המת קניתי
Dixitque .ejus hæreditate super mortui nomen suscitandum ad
6 להקים שם המת על נחלתו : ויאמר
corrumpam fortè ne ,mihi redimere potero Non :redemptor
הגאל לא אוכל לגאול לי פן אשחית את
potero non quia ,meā redemptionem tu tibi Redime.meam hæreditatem
נחלתי גאל לך אתה את גאלתי כי לא אוכל
super & ,redemptione super Israel in antè hoc Et .redimere
7 לגאול : וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל
vir solvebat : verbum omne confirmandum ad permutatione
התמורה לקים כל דבר שלף איש
.Israel in testimonium hoc & : suo proximo dabat & ,suū calceamentū
נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה בישראל :
.suum calceamentum solvit & : tibi Acquire : Bohaz ad redemptor dixitque
8 ויאמר הגאל לבעז קנה לך וישלף נעלו :
,hodie vos Testes : populum omnē & ,seniores ad Bohaz Dixitque
9 ויאמר בעז לזקנים וכל העם עדים אתם היום
quæ omnia & ,Elimelech quæ omnia acquisivi quòd
כי קניתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר
Ruth etiam Et .Nahomi manu de ,Machalon & ,Chilion
10 לכליון ומחלון מיד נעמי : וגם את רות
suscitandū ad ,uxorem in mihi acquisivi Machalon uxorem Moabitidem
המאביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים
cum à mortui nomen excidatur non & ,sua hæreditate super mortui nomen
שם המת על נחלתו ולא יכרת שם המת מעם
Dixeruntque .hodie vos Testes .sui loci porta à & ,suis fratribus
11 אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום : ויאמרו
DOMINUS Det .Testes : seniores & ,porta in qui populus omnis
כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן יהוה
quæ ,Leah sicut & Rachel sicut ,tuam domum in venientem mulierem
את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר
,Ephrathah in virtutem fac & ;Israel domum ipsæ ambæ ædificaverunt
בנו שתיהם את בית ישראל ועשה חיל באפרתה
domus sicut tua domus sit Et .Bethlechem in nomen voca &
12 וקרא שם בבית לחם : ויהי ביתך כבית
dederit quod semine de ,Jehudah ipsi Thamar peperit quem ,Peres
פרץ אשר ילדה תמר ליהודה מן הזרע אשר יתן
,Ruth Bohaz cepit Et .hac puella de tibi Dominus
13 יהוה לך מן הנערה הזאת : ויקח בעז את רות
ei Dominus dedit & : eam ad est ingressus Et ;uxorem in sibi fuit &
ותהי לו לאשה ויבא אליה ויתן יהוה לה
,Nahomi ad mulieres Dixeruntque .filium peperit & ,conceptum
14 הריון ותלד בן : ותאמרנה הנשים אל נעמי
,hodie redemptorem tibi fecit cessare non qui ,Dominus Benedictus
ברוך יהוה אשר לא השבית לך גאל היום
.Israel in ejus nomen vocetur ut
ויקרא שמו בישראל :

Versio VUL. LAT.

4 Quod audire te volui, & tibi dicere corā cunctis sedentibꝰ, & majoribus natu de populo meo. Si vis possidere jure propinquitatis, eme, & posside: sin autē displicet tibi, hoc ipsū indica mihi, ut sciam quid facere debeā: nullꝰ enim est propinquus, excepto te, qui prior es, & me, qui secundꝰ sum. At ille respondit, Ego agrum emam. 5 Cui dixit Booz; Quando emeris agrū de manu mulieris, Ruth quoque Moabitidē, quæ uxor defuncti fuit, debes accipere: ut suscites nomen propinqui tui in hæreditate sua. 6 Qui respondit, Cedo juri propinquitatis: neque enim posteritatē familiæ meæ delere debeo: tu meo utere privilegio, quo me libēter carere profiteor. 7 Hic autē erat mos antiquitùs in Israel inter propinquos, ut si quando alter alteri suo juri cedebat, ut esset firma concessio, solvebat homo calceamentū suum, & dabat proximo suo: hoc erat testimoniū 8 cessionis in Israel. Dixit ergò propinquo suo Booz, Tolle calceamentū tuū. Quod statim 9 solvit de pede suo. At ille majoribꝰ natu, & universo populo, Testes vos, inquit, estis hodiè, quòd possederim omnia quæ fuerūt Elimelech, & Chelion, & Mahalon, tradente Noemi: 10 Et Ruth Moabitidē, uxorem Mahalon, in conjugiū sumpserim, ut suscitē nomen defuncti in hæreditate sua, ne vocabulū ejus de familia sua ac fratribus & populo deleatur. Vos, inquā, hujꝰ rei testes estis. 11 Respondit omnis populus, qui erat in porta, & majores natu; Nos testes sumꝰ: faciat Dominꝰ hanc mulierem, quæ ingreditur domū tuā, sicut Rachel & Liā, quæ ædificaverunt domū Israel: ut sit exemplū virtutis in Ephrata, & habeat celebre nomen in Bethlehē. 12 Fiatque domus tua, sicut domus Phares, quem Thamar peperit Judæ, de semine quod tibi dederit Dn̄s 13 ex hac puella. Tulit itaq; Booz Ruth, & accepit uxorē: ingressúsque est ad eam, & dedit illi Dominus ut conciperet, & pareret filium. 14 Dixerúntque mulieres ad Noemi; Benedictus Dn̄s, qui non est passus ut deficeret successor familiæ tuæ, & vocaretur nomen ejꝰ in Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 Κἀγὼ εἶπα, Ἀποκαλύψω τὸ οὖς σου, λέγων, Κτῆσαι ἐναντίον τῶν καθημένων, καὶ ἐναντίον τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ μου. εἰ ἀγχιστεύεις, ἀγχίστευε· εἰ δὲ μὴ ἀγχιστεύεις, ἀνάγγειλόν μοι, καὶ γνώσομαι, ὅτι οὐκ ἔστι πάρεξ σοῦ τοῦ ἀγχιστεῦσαι, κἀγώ εἰμι μετά σέ. 5 ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι, ἀγχιστεύσω. Καὶ εἶπε (λ) Βοόζ, Ἐν ἡμέρᾳ τοῦ κτήσασθαί σε τὸν ἀγρὸν ἐκ χειρὸς (μ) Νωεμὶν καὶ παρὰ Ῥοὺθ τῆς Μωαβίτιδος γυναικὸς τοῦ τεθνηκότος, καὶ αὐτὴν κτήσασθαί σε δεῖ, ὥστε (ν) ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ. 6 Καὶ εἶπεν ὁ ἀγχιστεύς, Οὐ δυνήσομαι ἀγχιστεῦσαι ἐμαυτῷ, μή ποτε διαφθείρω τὴν κληρονομίαν μου. ἀγχίστευσον σεαυτῷ τὴν ἀγχιστείαν μου, ὅτι οὐ δυνήσομαι ἀγχιστεῦσαι. 7 Καὶ τοῦτο τὸ δικαίωμα (ξ) ἔμπροσθεν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν ἀγχιστείαν, καὶ ἐπὶ τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ (ο) στῆσαι πάντα λόγον· καὶ ὑπελύετο (π) ἀνὴρ τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ, καὶ ἐδίδου τῷ πλησίον (ρ) αὐτοῦ τῷ ἀγχιστεύοντι τὴν ἀγχιστείαν αὐτοῦ. καὶ τοῦτο ἦν 8 μαρτύριον ἐν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν ὁ ἀγχιστεὺς τῷ Βοόζ, Κτῆσαι σεαυτῷ τὴν ἀγχιστείαν μου. καὶ ὑπελύσατο τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ. 9 Καὶ (σ) εἶπε Βοὸζ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ παντὶ τῷ λαῷ, Μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον, ὅτι κέκτημαι πάντα τὰ τοῦ (τ) Ἐλιμέλεχ, καὶ πάντα ὅσα ὑπάρχει τῷ (υ) Χελαιὼν καὶ τῷ Μααλὼν ἐκ χειρὸς (φ) Νωεμίν. 10 Καί γε Ῥοὺθ τὴν Μωαβῖτιν τὴν γυναῖκα Μααλὼν κέκτημαι ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα, τοῦ ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, καὶ οὐκ (χ) ἐξολοθρευθήσεται τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῆς φυλῆς (ψ) λαοῦ αὐτοῦ. μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον. 11 Καὶ (ω) εἴποσαν πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐν τῇ πύλῃ, Μάρτυρες. καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἴποσαν, Δῴη κύριος τὴν γυναῖκά σου τὴν εἰσπορευομένην εἰς τὸν οἶκόν σου, (α) ὡς Ῥαχὴλ καὶ ὡς Λίαν, αἳ ᾠκοδόμησαν ἀμφότεραι τὸν (β) οἶκον τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἐποίησαν δύναμιν ἐν Ἐφραθᾷ, καὶ ἔσται ὄνομα ἐν (γ) Βηθλεέμ. 12 Καὶ γένοιτο (δ) οἶκός σου, ὡς οἶκος Φαρές, ὃν ἔτεκε Θάμαρ τῷ Ἰούδᾳ, ἐκ τοῦ σπέρματος οὗ δώσει κύριός σοι ἐκ τῆς παιδίσκης 13 ταύτης. Καὶ ἔλαβε (ε) Βοὸζ τὴν Ῥούθ, καὶ (ζ) ἐγενήθη αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν. καὶ (η) ἔδωκεν αὐτῇ κύριος κύησιν, καὶ 14 ἔτεκεν υἱόν. Καὶ εἶπαν αἱ γυναῖκες πρὸς (θ) Νωεμίν, Εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐ κατέλυσέ σοι σήμερον τὸν ἀγχιστέα, καὶ καλέσαι τὸ ὄνομά σου ἐν Ἰσραήλ.

4 Et ego dixi, Discooperiam aurem tuam; dicens, Acquire coram sedentibus, & coram senioribus populi mei. Si redimis, redime: si autem non redimis, annuntia mihi, & cognoscam: quia non est præter te ad redimendū: & ego sum post te. At ille dixit; Ego sum, redimam. 5 Et dixit Booz; In die acquirendi te agrum de manu Noemin, & à Ruth Moabitide uxore defuncti; & ipsam te acquirere oportet: ut suscites nomen mortui super hæreditatem ejus. 6 Et dixit redemptor, Non potero redimere mihi; nè fortè corrumpā hæreditatem meam. Redime tibi redemptionem meam, quoniam non potero redimere. 7 Et hæc justificatio erat anteà in Israel super redemptione, & super permutatione ad firmandum omne verbum: & solvebat vir calceamentum suū; & dabat proximo suo redimenti redemptionem suam. Et hoc erat testimonium in Israel. 8 Et dixit redemptor ad Booz, Acquire tibi redemptionem meam. Et solvit calceamentum suum, & dedit ei. 9 Et dixit Booz senioribus, & universo populo; Testes vos hodiè, quia acquisivi omnia, quæ ipsius Elimelech, & omnia quæcunque sunt ipsi Chelæon, et ipsi Maalon, de manu Noemin. 10 Et etiam Ruth Moabitidem uxorem Maalon acquisivi mihi in uxorem, ad suscitandum nomen mortui super hæreditatem ejus, & non exterminabitur nomen mortui de fratribus suis, & de tribu populi sui. Testes vos hodiè. 11 Et dixerunt universus populus, qui in porta, Testes. Et seniores dixerunt; Det Dominus uxorem tuam intrantem in domum tuam, sicut Rachel, & sicut Liam; quæ ædificaverunt utræque domum Israel: & (c) fecerunt virtutem in Ephratha: & erit nomen in Bethleem. 12 (d) Et fiat domus tua, sicut domus Phares, quem peperit Thamar ipsi Juda, ex semine, (e) quod dabit Dominꝰ tibi ex ancilla hac. 13 Et accepit Booz Ruth, & facta est ei in uxorem: & intravit ad eam. Et dedit ei Dominus conceptionem, & peperit filium. 14 Et dixerunt mulieres ad Noemin, Benedictus Dominus, qui non fecit deesse tibi hodiè redemptorem: & vocet nomen tuum in Israel.

MS.A. (λ) Βοός, (μ) Νοομμεὶ (ν) ἀναστήσασθαί σε τὸ (ξ) ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ (ο) στῆσαι τὸν λόγον· (π) ὁ ἀνὴρ (ρ) αὐτοῦ τὴν ἀγχιστείαν αὐτοῦ. (σ) εἶπεν τοῖς (τ) Ἀβιμέλεχ, (υ) Χαιλεὼν (φ) Νοομμεί. (χ) ἐξολεθρευθήσεται (ψ) τοῦ λαοῦ (ω) εἶπαν (α) ὡς Ῥαχὴν καὶ ὡς Λείαν, αἳ οἰκοδόμησαν (β) οἶκον Ἰσραήλ, καὶ ποιῆσαι δύναμιν (γ) Βαιθλεέμ. (δ) ὁ οἶκός σου, ὡς ὁ οἶκος (ε) Βοός (ζ) ἐγένετο (η) ἔδωκεν κύριος κοίησιν αὐτῇ, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. (θ) Νοομμείν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ואנא אמרית אגלי אודנך למימר קנה כל קבל יתבי תרעא דבית דינא דסנהדרין וקבל
קבל סביא דעמי אם אית רעותך למפרוק פרוק ואם לא אית רעותך חוי לי ואנדע ארום
לא אית בר מנך דהוא רשי למפרוק קדמך ודהוא קריב למתב בותך ואנא אדע מנך
5 ופרוקא אהא בתרך ואמר אנא אפרוק : ואמר בועז ביום זבנותך ית חקלא מן ידא דנעמי
ומן ידא דרות מואביתא אתת מיתא חייב את למפרוק ובעי ליבמא יתהו ולמסבה לאנתו
6 מן בגלל לאקמא שום מיתא על אחסנתיה : ואמר פרוקא כהא גונא ליר: אנא יכיל
למפרוק לי על דאית לי אתתא לית לי רשו למסב אוחרניתא עלה דלמא תהי למצו
בביתי ואהא מחבל ית אחסנתי פרוק לך את ארום דלית לך אתתא ארום לית אנא יכיל
7 למפרוק : ובהדא מנהגא בעדנא די מלקדמין מתנהגא בישראל בזמן דשקלן וטרן
ופרקן ומחלפן חד מן חבריה ומקימין כל מדעם וטלע גבר נרתק יד ימיניה ואושיט ביה
8 קנין לחבריה והכין נהגין למקני בית ישראל חד מן חבריה קדם סהדיא : ואמר פרוקא
9 לבועז אושיט ידך לקנינא וקני לך וטלע בועז ית נרתק יד ימיניה וקני ליה : ואמר בועז
לסביא ולכל עמא סהדין אתון עלי יומא דין ארום קניתי ית כל מה דהוה לאלימלך
10 וית כל מה דהוה לכליון ומחלון מן ידא דנעמי : ואוף ית רות מואביתא אתת מחלון
קניתי לי לאנתו בנין למקם שום שכיבא על אחסנתיה ולא ישיצי שום שכיבא מלות
11 אחוהי ומתרע סנהדרין דבאתריה סהדין אתון עלי יומא דין : ואמרו כל עמא די בתרע
סנהדרין וסביא סהדין אנחנא יתן יי ית אתתא הדא דאתיא לביתך כרחל וכלאה די בנו
תרויהון ית בית ישראל אבונן בתרי עסר שבטין ועבד חילא באפרת ותהי קרי שמא
12 בבית לחם : ויהי מצלח ביתך כבית פרץ די ילידת תמר ליהודה מן זרעא די יתן יי לך
13 מן ריבא הדא : ונסיב בועז ית רות והות ליה לאנתו ועל לותה ויהב יי לה עדוי
14 וילידת בר : ואמרן נשיא לנעמי בריך שמיה דיי דלא פסק ליך פרוקא יומא דין ויתקרי
שמיה מן צדיקי ישראל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

4 Et ego dixi: Revelabo aurē tuam ad dicendū, Eme totum, corā sedentibus *ostio domus* Judicii Zzanhedrin, & *omnino* coram senibus populi mei, si voluntas tua ad redimendū, redime: & si non est voluntas tua, nuncia mihi & cognoscā: quoniā non est præter te *ipsum cui sit facultas ad redimendū ante te et qui sit propinquus ad habitandum ut tu,* & ego *cognoscam ex te,* et redēptor ero post te: et dixit: Ego redimā. 5 Et dixit Boghaz: In die emere te agrū ex manu Naghami et ex manu Ruth *Moabitidis* uxoris *mortui obligatus tu ad redimendū, et quærens* ad propinquandū eā *& ad accipiendū eā in uxorē propter suscitandū* nomen *mortui* sup possessionē illiꝰ. 6 Et dixit redemptor: *Ut* isto colore non ego potens ad redimendū mihi, sup ꝙ est mihi uxor, non est mihi facultas ad accipiendū aliā sup eā: fortasse erit ad contentionē in domo meâ; et ero corrumpens possessionem meam: redime tibi tu, quia non est tibi uxor, quoniā non ego potero ad redimendū. 7 Et in hâc consuetudine in tempore ꝙ ab antiquis consuetū est in Israel, in tempore quo *accipientes aut dantes,* aut redimentes aut ꝑmutantes unꝰ cum socio suo, *& confirmantes omne quodcunq; extraxit* vir vaginā *manus dextræ suæ,* et porrexit in eâ possessionē socio suo; & ita consuescentes ad possidendū domꝰ Israel unꝰ à socio suo ante testes. 8 Et dixit redemptor ad Boghaz: Extende manū tuā ad possessionē, et eme tibi: et detraxit Boghaz vaginā *manꝰ dexteræ suæ,* et emit ab eo. 9 Et dixit Boghaz senibꝰ et om̄i populo: Este testes vos sup me die hoc, quòd emi om̄e idꝙ fuit Elimelech, et om̄e id ꝙ fuit Chilion et Mahhalon ex manu Naghami. 10 Et etiā Ruth Moabiam uxorē Mahhalon emi mihi in uxorem, ad statuendum nomen jacentis super hæreditatē ejus: et non delebitur nomen jacentis ex fratribꝰ suis, et ex porta Zzanhedrin qui in loco ejus, testes vos sup me die hac. 11 Et dixerunt oīs populus qui in portâ Zzanhedrin et senes, Testes nos: dabit Dn̄s mulierem hanc quæ veniens ad domū tuam ut Rahhel et ut Leah, quæ ædificaverunt ambæ illæ domum Israel patris *nostri* in duodecim tribubus; et fac virtutem in Ephrath, et sit vocatum nomen ejus in Bethlehhem. 12 Et sit prosperans domus tua ut domus Peresz, quem peperit Thamar Jehudah, à semine quod dabit Dn̄s tibi ex puella hâc. 13 Et accepit Boghaz Ruth, et fuit illi in uxorē: et ingressus est ad eam, et dedit Dn̄s ei conceptionem, et peperit filiū. 14 Et dixerunt mulieres Naghami: Benedictū nomen Domini, quòd non defecit tibi redemptor die hac: et vocabitur nomen ejus è *justis* Israel,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܢܐ ܐܡܪܬ .. ܕܐܓܠܐ ܘܐܚܘܐ ܘܐܡܪ ܠܟ . ܩܢܝ ܐܢܬ ܩܕܡ ܗܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ .. ܘܐܢܐ ܐܢܐ 4
ܕܚܘܝܬ ܢܦܫܝ ܠܡܐܡܪ .. ܘܠܡܩܢܐ . ܩܕܡ ܗܠܝܢ ܣܒܐ ܕܥܡܝ ܕܝܬܒܝܢ .. ܘܗܫܐ
ܐܢ ܗܘ ܕܦܪܩ ܐܢܬ .. ܦܪܘܩ . ܘܐܢ ܠܐ ܦܪܩ ܐܢܬ : ܐܡܪ ܠܝ ܘܚܘܐ ܠܝ .. ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܦܪܘܩܐ ..
ܘܐܢܐ ܐܦܪܘܩ .. ܘܐܡܪ ܦܪܘܩ ܐܢܐ .. * ܘܐܡܪ ܒܥܙ . ܒܝܘܡܐ ܕܩܢܐ ܐܢܬ ܚܩܠܐ ܡܢ ܢܥܡܝ .. 5
ܘܠܪܥܘܬ ܡܘܐܒܝܬܐ .. ܐܢܬܬܗ ܕܗܘ ܕܡܝܬ ܩܢܝ .. ܥܕܡܐ ܕܬܩܝܡ ܫܡܐ ܕܡܝܬܐ ܥܠ
ܝܪܬܘܬܗ .. * ܘܐܡܪ ܦܪܘܩܐ . ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܦܪܘܩ . ܕܠܡܐ ܐܚܒܠ ܝܪܬܘܬܝ ܦܪܘܩ ܐܢܬ . 6
ܡܛܠ ܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܝ .. ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܦܪܘܩ .. * ܘܗܕܐ ܦܘܪܩܢܐ . ܗܐ 7
ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ . ܘܫܘܚܠܦ ܦܘܪܩܢܐ ܠܡܩܡܘ .. ܫܪܐ ܓܒܪܐ ܡܣܢܗ ..
ܘܝܗܒ ܠܚܒܪܗ . ܘܗܕܐ ܗܘܬ ܣܗܕܘܬܐ ܒܐܝܣܪܝܠ . * ܘܐܡܪ ܗܘ ܦܪܘܩܐ ܠܒܥܙ .. ܩܢܝ 8
ܠܢܦܫܟ .. ܘܫܪܐ ܡܢ ܪܓܠܘܗܝ . * ܘܐܡܪ ܒܥܙ ܠܣܒܐ .. ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ : ܣܗܕܝ 9
ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܢܐ ܕܩܢܝܬ ܠܝ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܡܚܠܘܢ ܘܠܟܠܝܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ
ܕܢܥܡܝ .. * ܘܠܟܝ ܪܥܘܬ ܡܘܐܒܝܬܐ ܐܢܬܬܗ ܕܡܚܠܘܢ . ܢܣܒܬܟܝ ܠܝ ܐܢܬܬܐ .. ܠܡܩܡܘ 10
ܫܡܗ ܕܡܝܬܐ ܥܠ ܝܪܬܘܬܗ . ܕܠܐ ܢܬܛܥܐ ܕܘܟܪܢܗ ܕܡܝܬܐ ܡܢ ܐܚܘܗܝ ܘܡܢ ܫܪܒܬܗ .. ܣܗܕܝ
ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܢܐ .. * ܘܥܢܘ ܣܒܐ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܒܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ 11
ܘܐܡܪܝܢ .. ܣܗܕܝܢܢ . ܘܒܪܟܘܗܝ .. ܘܐܡܪܘ ܠܗ . ܢܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܐܢܬܬܐ
ܗܕܐ ܩܕܡܝܟ ܐܝܟ ܪܚܝܠ .. ܘܐܝܟ ܠܝܐ . ܗܠܝܢ ܕܬܪܬܝܗܝܢ ܒܢܝ ܒܝܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ..
ܘܥܒܕ ܚܝܠܐ ܒܐܦܪܬܐ .. ܘܩܪܘ ܫܡܗ ܒܝܬ ܠܚܡ .. * ܘܢܗܘܐ ܒܝܬܟ ܐܝܟ ܒܝܬܗ 12
ܕܦܪܨ . ܗܘ ܕܝܠܕܬ ܬܡܪ ܠܝܗܘܕܐ .. ܘܢܬܠ ܠܟ ܡܪܝܐ ܙܪܥܐ ܡܢ ܐܢܬܬܐ ܗܕܐ .. * ܘܢܣܒܗ 13
ܒܥܙ ܠܪܥܘܬ . ܘܗܘܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ .. ܘܥܠ ܠܘܬܗ . ܘܝܗܒ ܠܗ ܡܪܝܐ . ܘܒܛܢܬ .
ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ .. * ܘܐܡܪܝ ܢܫܐ ܠܢܥܡܝ . ܒܪܝܟ ܡܪܝܐ ܕܠܐ ܐܥܒܪ ܡܢܟܝ ܠܦܪܘܩܐ ܝܘܡܢܐ .. 14
ܘܢܬܩܪܐ ܫܡܗ ܒܐܝܣܪܝܠ ..

4 Ego autem dixi, ut aperiam, & indicem & dicam tibi; Posside tu coram istis sedentibus. Et ego sum, qui ostendi memetipsum ad dicendum, & possidendum coram istis senioribus populi mei sedentibus. Nunc autem si vis vendicare, vendica; si autem non vendicabis tu, dic mihi, et indica quòd non sis vendicator, & ego vendicabo. Et dixit, Vendicabo ego. 5 Et ait Booz, In die quâ emeris agrum à Naami, & Ruth Moabitidem uxorem defuncti posside, donec suscitaveris nomen mortui super hæreditatem ejus. 6 Et dixit vendicator, Non possum vendicare, ne fortè corrumpam hæreditatem meam: vendica tu; quia propter defectum fidei meæ, non possum vendicare. 7 Hæc autem vendicatio ecce coram filiis Israel, & mutatio vendicationis ad suscitandum; Solvebat vir calceamentum suum, & dabat socio suo, & hoc erat testimonium in Israel. 8 Et dixit ille vendicator ad Booz, Posside tibimet: et solvit de pedibus suis. 9 Et dixit Booz senioribus, et omni populo, Testes estis hodiè, quòd possedi mihi omne, quod fuit Maljon et Cheljon, de manu Naami. 10 Et te, Ruth Moabitis uxor Maljon, accepi mihi in uxorem, ad suscitandum nomen mortui super hæreditatem ejus, ne oblivioni detur memoria mortui de fratribus ejus, et de cognatione ejus; vos testes estis hodié. 11 Et responderunt seniores, et omnis populus, qui in porta civitatis, et dicunt; Testes sumus. Et benedixerunt eum, et dixerunt illi; Faciat Dominus mulierem istam coram te sicut Rachel, et sicut Liam, hæ quæ ambæ ædificârunt domum Israel, ; et fecit virtutes in Ephrata, et vocaverunt nomen ejus, Bethlehem. 12 Et sit domus tua sicut domus Phares, quem peperit Thamar Judæ: et det tibi Dominus semen ex muliere hac. 13 Et accepit Ruth, et facta est illi in uxorem, et ingressus est ad eam: et dedit illi Dominus, et concepit, et peperit filium. 14 Et dicunt mulieres Naami, Benedictus Dominus, qui non transtulit à te vendicatorem hodiè, et vocabis nomen ejus in Israel.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واخبرك امام هولاء الجلوس وامام اشياخ شعبي هولاء الحاضرين * فان كنت تطلب الان 4
فاطلب * وان لم تطلب فاخبرني * فاعلم انك لم تحب تطلب فاطلب انا * قال انا
اطلب * قال له باعار قوم فاشتري الحقل من نعما ومن راعوث الموابية التي مات 5
جوزها * فاقني ذلك حتي تحيي اسم الميت في ميراثه * قال ذلك المطالب لست اقدر 6
ان افعل ذلك لئلا افسد ميراثي * اطلب انت فاما انا فلست اقدر ان اطلب لعلة
ايماني * وهذا الامر يكون امام بني اسرائيل * وهذا كان خبر الذي يستعفي من 7
اقامة الذرية للميت ان يخلع خفيه ويدفعهما الي صاحبه لتكون شهادة بين بني اسرائيل
* فقال ذلك لباعار اخذ انت لنفسك * وخلع خفيه ودفعهما اليه * فقال باعار للمشايخ 8 9
وجميع الشعب * اتشهدون اليوم اني قد اخذت جميع ما كان لاليملك وما كان لمليون
وجليون اشتريته من نعما * وانت يا راعوث الموابية قد تزوجت بك لاحيي اسم الميت في ميراثه 10
لئلا ينسا اسم الميت * ولا يبيد ذكره من بين اخوته وقبيلته * اشهدوا جماعتكم
اليوم * فاجاب الاشياخ وجميع شعب القرية وقالوا قد شهدنا ودعوا له وقالوا يصير الله هذه 11
الامراه امامك مثل راحيل وليا اللتان بنيتا بيت لاسرائيل واكثرا الافراتيه ودعي اسمها
بيت لحم * ويكون بيتك مثل بيت فارص الذي ولدت تامار ليهودا * ويرزقك الرب 12
ذريه من هذه الامراه * وتزوج باعار براعوث وصارت امراته ودخل عليها فرزقها الرب 13
وحبلت وولدت ابنا * وقال النسا لنعما تبارك الرب الذي لم يعدمك وارثا * اليوم 14
يدعي اسمه ويذكر بين اسرائيل *

** 4 Et annuntio tibi coram his sedentibus, & coram senioribus populi mei adstantibus: si vis petere, modò pete; si autem non petis, indica mihi, & sciam te nolle petere, & petam ego: dixit, Ego petam. 5 Ait illi Booz, Surge, & eme agrum à Naama, & Ruth Moabitide, cujus defunctus est vir, & posside hoc, ut vivifices nomen defuncti in hæreditate ejus. 6 Ait ille competitor, Non possum facere hoc, ne corrumpam hæreditatem meam, pete tu: etenim ego non possum petere causâ mei juramenti. 7 Et hoc negotium sit coram filiis Israël, & hæc est narratio ejus; qui continebat se à suscitanda progenie mortuo: ut solveret calceamenta sua, & traderet proximo suo, in testimonium inter filios Israël. 8 Et dixit ille ad Booz, Accipe tu tibimet: & solvit calceamenta sua, et tradidit ei. 9 Et dixit Booz senioribus, & universo populo; Testes estis hodiè quòd jam accepi omnia quæcunque erant Elimelech, & quæ erant Maljon, & Geljon, emi à Naama. 10 Tu autem O Ruth Moabitis, jam duxi te in uxorem, ut vivificarem nomen mortui in hæreditate ejus, nè oblivioni traderetur nomen mortui, & nè amitteretur memoria ejus de fratribus, & cognatione ejus; Testes estote omnes hodié. 11 Et responderunt seniores, & omnis populus civitatis, & dixerunt; Jam testes sumus, & deprecati sunt ei, & dixerunt, Faciat Deus hanc mulierem coram te sicut Rachel, & Liam, quæ ædificârunt domum Israël, auxerunt Ephratam, & vocatum est nomen ejus, Bethlehem. 12 Et sit domus tua sicut domus Phares, quem peperit Thamar Judæ, concedátque tibi Dominus progeniem de hac muliere. 13 Et duxit Booz Ruth, & facta est illi mulier, & ingressus est ad eam, & concessit ei Dominus, & concepit, et peperit filium. 14 Et dixerunt mulieres Naama, Benedictus Dominus qui non privavit te hærede, hodiè vocabitur nomen ejus, et memorabitur inter Israël.*

שמואל א: א

; tuam senectutem alendum ad & ,animam reducentem in tibi erit Et

15 וְהָיָה לָךְ לְמֵשִׁיב נֶפֶשׁ וּלְכַלְכֵּל אֶת־שֵׂיבָתֵךְ

tibi bona fuit quæ ,eum peperit ,te diligit quæ tua nurus quia

כִּי כַלָּתֵךְ אֲשֶׁר־אֲהֵבַתֶךְ יְלָדַתּוּ אֲשֶׁר־הִיא טוֹבָה לָךְ

,suo sinu in ei posuit & ,natum Nahomi cepit Et .filiis septem præ

16 מִשִּׁבְעָה בָּנִים׃ וַתִּקַּח נָעֳמִי אֶת־הַיֶּלֶד וַתְּשִׁתֵהוּ בְחֵיקָהּ

: dicendo ,nomen vicinæ ei vocaverunt Et .nutricem in ei fuit &

17 וַתְּהִי־לוֹ לְאֹמֶנֶת׃ וַתִּקְרֶאנָה לּוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם לֵאמֹר

ipse :Hobed ejus nomen vocaverunt & : Nahomi ipsi filius est Natus

יֻלַּד־בֵּן לְנָעֳמִי וַתִּקְרֶאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד הוּא

genuit Peres : Peres generationes istæ Et .David patris Isai pater

18 אֲבִי־יִשַׁי אֲבִי דָוִד׃ וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פָּרֶץ פֶּרֶץ הוֹלִיד אֶת־

.Hamminadab genuit Ram &,Ram genuit Chesron Et .Chesron

19 חֶצְרוֹן׃ וְחֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת־רָם וְרָם הוֹלִיד אֶת־עַמִּינָדָב׃

genuit Nachson & ,Nachson genuit Hamminadab Et

20 וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת־נַחְשׁוֹן וְנַחְשׁוֹן הוֹלִיד אֶת־

.Hobed genuit Bohaz & : Bohaz genuit Salmon Et .Salmah

21 שַׂלְמָה׃ וְשַׂלְמוֹן הוֹלִיד אֶת־בֹּעַז וּבֹעַז הוֹלִיד אֶת־עוֹבֵד׃

.David genuit Isai & : Isai genuit Hobed Et

22 וְעֹבֵד הוֹלִיד אֶת־יִשָׁי וְיִשַׁי הוֹלִיד אֶת־דָּוִד׃

Verſio VULG. LAT.

15 Et habeas qui conſoletur animam tuã, & enutriat ſenectutem: de nuru enim tua nat⁹ eſt, quæ te diligit: & multò tibi melior eſt, quàm ſi ſeptem 16 haberes filios. Suſceptúmque Noemi puerum poſuit in ſinu ſuo, & nutricis ac gerulæ fungebatur officio. 17 Vicinæ autem mulieres congratulantes ei, & dicentes; Nat⁹ eſt fili⁹ Noemi: vocaverunt nomen ej⁹, Obed. Hic eſt pater Iſai, patris David. 18 Hæ ſunt generationes Phares: 19 Phares genuit Eſron, Eſron genuit Aram, Aram genuit Aminadab, 20 Aminadab genuit Nahaſſon, Nahaſſon genuit 21 Salmon, Salmon genuit Booz, 22 Booz genuit Obed, Obed genuit Iſai, Iſai genuit David.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
cum Tranſlatione LATINA.

15 Καὶ ἔσαι σοι εἰς ἐπιστρέφοντα ψυχὴν, ϗ τοῦ διαθρέψαι τὴν πολιάν σου, ὅτι ἡ (ι) νύμφη ἡ ἀγαπήσασά σε, ἔτεκεν αὐτὸν, ἥ ἐστιν ἀγαθή σοι 16 ὑπὲρ ἑπτὰ υἱούς. Καὶ ἔλαβε (κ) Νωεμὶν τὸ παιδίον, ϗ (λ) ἔθηκεν εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς, ϗ 17 ἐγενήθη αὐτῷ εἰς τιθηνόν. Καὶ ἐκάλεσαν αὐτοῦ αἱ γείτονες ὄνομα, λέγουσαι, Ἐτέχθη υἱὸς τῇ (μ) Νωεμίν· ϗ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὠβήδ. οὗτος πατὴρ Ἰεσσαὶ πατρὸς Δαυίδ. 18 Καὶ αὗται αἱ γενέσεις Φαρές. Φαρὲς ἐγέννησε 19 τὸν Ἐσρώμ· Ἐσρὼμ ἐγέννησε τὸν (ν) Ἀράμ· 20 ϗ Ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Καὶ Ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· ϗ Ναασσὼν 21 ἐγέννησε τὸν Σαλμών· Καὶ Σαλμὼν ἐγέννησε τὸν (ξ) Βοόζ· ϗ Βοὸζ ἐγέννησε τὸν Ὠβήδ· 22 Καὶ Ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· ϗ Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν (ο) Δαυίδ.

MS.A. (ι) νύμφη σου ἡ (κ) Νοομμείν (λ) ἔθηκεν αὐτὸ εἰς (μ) Νωεμμείν· (ν) Ἀῤῥάν· Ἀῤῥὰν δὲ ἐγέννησεν (ξ) Βοός· ϗ Βοὸς (ο) Δαυὶδ τὸν βασιλέα.

Τέλος τῆς Ῥούθ.

Et erit tibi in revocantem animam, & ad nutriendum canitiem tuam; quoniam nurus, quæ dilexit te, peperit eum: quæ eſt bona tibi ſuper ſeptem filios. 16 Et ſumpſit Noemin puerum, & poſuit in ſinu ſuo, & facta eſt ei in 17 nutricem. Et vocaverunt ejus vicinæ nomen, dicentes, Natus eſt filius Noemin: & vocaverunt nomen ejus, Obed. Hic pater Jeſſe patris David. 18 Et hæ generationes Phares. Phares genuit 19 Eſrom. Eſrom genuit Aram: & Aram genuit Aminadab. 20 Et Aminadab genuit Naaſſon: & Naaſſon genuit Salmon. 21 Et Salmon genuit Booz: & Booz genuit Obed. 22 Et Obed genuit Jeſſe: & Jeſſe genuit David.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ויהא ליך למקים נפש ולכלכל ית סיבתיך בתפנוקין ארום כלתיך די רחימת יתיך ילדתיה
16 דהיא הות טבתא ליך בעדן ארמלותיך מסגיאין בנין: ונסיבת נעמי ית רביא ושויאת
17 יתיה בעטפה והות ליה לתורבינתא: וקראן ליה שיבבתהן שום למימר איתיליד בר לנעמי
18 והוו קראן שמיה עובד הוא אבוי דישי אבוי דדויד: ואלין תולדת פרץ פרץ אוליד ית
19 20 חצרון: וחצרון אוליד ית רם ורם אוליד ית עמינדב: ועמינדב אוליד ית נחשון ונחשון
רב בית אבא לבית יהודה ונחשון אוליד ית סלמא צדיקא הוא סלמא מן בית לחם
ונטופה דבטילו בנוי פרוובין דאותיב ירבעם חיבא על אורחי והואן עובדי אב ובנין
21 יאן כנטופא: ושלמון אוליד ית אבצן נגידא הוא בועז צדיקא די על זכותיה אשתזיבו
עמא בית ישראל מיד בעלי דבביהון ובגין צלותיה עדת כפנא מארעא דישראל:
22 ובועז אוליד ית עובד דפלח למרי עלמא בלבב שלים: ועובד אוליד ית ישי דמתקרי
נחש בגין דלא אשתכחת ביה עילא ושחיתא לאתמסרא בידוי דמלאכא דמותא למסב
ית נפשיה מניה וחיה יומין סגיאין עד דאדכר קדם יי עיטא דיהב חויא לחוה אתת אדם
למיכל מן אילנא דאכלין פרוי חכימין לידע בין טב לביש ועל ההוא עיטא אתחייבו
מותא כל דיירי ארעא ובההיא עילא שכיב ישי צדיקא: וישי אוליד ית דוד מלכא דישראל:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

15 Et erit tibi ad ſuſcitantem animæ, et ad ſuſtentandum ſenectutem tuam in delitiis, nam nurus tua quæ amavit te peperit eum: quia illa fuit bona tibi in 16 tempore viduitatis tuæ à multis filiis. Et accepit Naghami infantẽ, et po- 17 ſuit eum in ſinu ſuo, et fuit ei ad nutricẽ. Et vocaverunt ei vicinæ nomẽ ad dicendũ: Genit⁹ eſt fili⁹ Naghami: et fuerunt vocantes nomẽ ej⁹ Ghobed. 18 ipſe pater Iiſſai patris David. Et hæc generatio Pereſz: Pereſz genuit Hheſzrõ. 19 Et Hheſzrõ genuit Ram, et Ram genuit Ghaminadab. 20 Et Ghaminadab genuit Nahhaſon, *et Nahhaſon princeps dom⁹ patris tribui Jehuda*; et Nahhaſon genuit Salmah, *juſtũ, ille Salma de Bethlehhem, et Netophah, cujus filii aboleverunt cuſtodes quos conſtituerat Jerabghã ſuper vias; et fuerũt opera patris et filiorũ pulchra ut Netopha*. 21 Et Salmon genuit *Abſzan ducem, ille* Boghaz *juſtus, cujus ob juſtitiam liberatus eſt popul⁹ dom⁹ Iſrael è manu inimicorum ſuorũ, et propter orationẽ ej⁹ diſceſſit fames à terra Iſrael*; et Boghaz genuit Ghobed, *qui ſervivit Domino mundi corde perfecto*. 22 Et Ghobed genuit Iiſai, *qui appellatus eſt Nahhas, propterea quod non inveniretur in eo iniquitas et corruptio, ut traderetur in manus Angeli mortis ad accipiendũ animã ej⁹ ab eo; et vixit dies multos, donec commemoratur coram Domino conſiliũ quod dedit ſerpens Hhavæ uxori Adã ad comedendũ de arbore, quæ comedentes fruct⁹ ej⁹ ſapientes ad dignoſcendũ inter bonũ et inter malũ, et per hoc conſiliũ rei fuerunt mortis omnes habitatores terræ, et in hac iniquitate occubuit Iiſai juſtus*: & Iiſſai genuit David.

שמואל א: א

CAP. I. א

ejus nomen &,Ephraim mõte de Sophim Ramathaim de unus vir fuit Et

1 וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן־הָרָמָתַיִם צוֹפִים מֵהַר אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ

.Ephrathæi Suph filii ,Tocha filii ,Elihu filii ,Jerocham fili⁹ Elcanah

אֶלְקָנָה בֶּן־יְרֹחָם בֶּן־אֱלִיהוּא בֶּן־תֹּחוּ בֶן־צוּף אֶפְרָתִי׃

.Peninnah ſecundæ nomen & ,Channah unius nomen : uxores duæ ei Et

2 וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פְּנִנָּה

aſcendebat Et .nati non Channah & ;nati Peninnah ipſi *fuit* Et

3 וַיְהִי לִפְנִנָּה יְלָדִים וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים׃ וְעָלָה

immolandum &,ſe incurvandum ad,dies in diebus à ſua civitate è ipſe vir

הָאִישׁ הַהוּא מֵעִירוֹ מִיָּמִים יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֺת וְלִזְבֹּחַ

Pinechas & Chephni ,Heli filii duo ibi & : Siloh in exercituũ DOMINO

לַיהוָה צְבָאוֹת בְּשִׁלֹה וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי־עֵלִי חָפְנִי וּפִנְחָס

deditque ;Elcanah immolavit & ,dies fuit Et .DOMINO ſacerdotes

4 כֹּהֲנִים לַיהוָה׃ וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן

portiones ejus filiabus & ,ejus filiis omnibus & ,ſuæ uxori Peninnah

לִפְנִנָּה אִשְׁתּוֹ וּלְכָל־בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ מָנוֹת׃

Channah quoniam ;*faciem* unam *portionem* dedit Channah ipſi Et

5 וּלְחַנָּה יִתֵּן מָנָה אַחַת אַפָּיִם כִּי אֶת־חַנָּה

.ejus vulvam concluſerat DOMINUS & : diligebat

אָהֵב וַיהוָה סָגַר רַחְמָהּ׃

Verſio VULG. LAT.

Liber primus SAMUELIS, quem nos primum Regum dicimus.

CAP. I.

1 Fuit vir unus de Ramathaimſophim, de monte Ephraim, & nomen ejus Elcana, fili⁹ Jeroham, filii Eliu, filii Thohu, filii Suph, Ephrathæ⁹. 2 Et habuit duas uxores: nomen uni Anna, & nomen ſecundæ Phenenna. Fuerúntque Phenennæ filii: Annæ autẽ non erant liberi. 3 Et aſcendebat vir ille de civitate ſua ſtatutis dieb⁹, ut adoraret & ſacrificaret Dño exercituum in Silo. Erant autem ibi duo filii Heli, Ophni et Phinees, ſacerdotes Dñi. 4 Venit ergò dies, & immolavit Elcana, deditque Phenennæ uxori ſuæ, & cunctis filiis ejus, & filiab⁹ partes: 5 Annæ autem dedit partẽ unam triſtis, quia Annã diligebat. Dominus autem concluſerat vulvam ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α'. REGNORUM I.

ΚΕΦ. α'.

1 (α) Ἄνθρωπος ἦν ἐξ Ἀρμαθαὶμ (β) Σιφὰ, ἐξ ὄρους Ἐφραΐμ, ϗ ὄνομα αὐτῷ Ἐλκανὰ υἱὸς (γ) Ἰερεμεὴλ υἱοῦ (δ) Ἠλιοὺ υἱοῦ (ε) Θοκὲ ἐν 2 Νασὶβ Ἐφραΐμ. Καὶ τούτῳ δύο γυναῖκες· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ἄννα· ϗ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Φεννάνα. ϗ ἦν τῇ Φεννάνᾳ παιδία (ζ) ϗ 3 τῇ Ἄννᾳ οὐκ ἦν παιδίον. (η) Καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ Ἀρμαθαὶμ (θ) προσκυνεῖν ϗ θύειν κυρίῳ τῷ θεῷ σαβαὼθ εἰς Σηλώμ. ϗ ἐκεῖ (ι) Ἠλὶ ϗ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ Ὀφνὶ ϗ 4 Φινεὲς ἱερεῖς τοῦ κυρίου. Καὶ ἐγενήθη ἡμέρα, ϗ ἔθυσεν Ἐλκανὰ, ϗ ἔδωκε τῇ Φεννάνᾳ γυναικὶ αὐτοῦ, (κ) ϗ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς (λ) μερίδας. 5 Καὶ τῇ Ἄννᾳ ἔδωκε μερίδα μίαν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῇ παιδίον, πλὴν ὅτι τὴν Ἄνναν ἠγάπα Ἐλκανὰ ὑπὲρ ταύτην. (μ) ϗ κύριος ἀπέκλεισε τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς,

MS.A. Βασιλειῶν α'. (α) Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς ἐξ (β) Σωφὶμ, (γ) Ἱερεμαὴλ (δ) Ἐλιοὺ (ε) Θοοῦ υἱοῦ Σοὺπ Ἐφραθαῖος. Καὶ (ζ) τῇ δὲ Ἄννᾳ (η) Καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ πόλεως (θ) ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας προσκυνεῖν κυρίῳ θεῷ Σαβαὼθ ἐν Σηλώ. (ι) Ἠλεὶ ϗ δύο (κ) ϗ πᾶσι τοῖς (λ) ϗ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς μερίδας. (μ) ϗ ὁ κύριος συναπέκλεισεν

CAP. I.

1 Homo (a) fuit de Armathem Sipha, de monte Ephraem: & nomen ei Elcana filius Jeremeel filii Eliu filii Thoce (b) in Naſib Ephraem. 2 Et huic duæ uxores: nomen uni, Anna: et nomen ſecundæ, Phennana. Et erãt Phennanæ filii: & Annæ nõ erat filius. 3 Et aſcendebat homo ex dieb⁹ in dies de civitate ſua de Armathem adorare, & ſacrificare Domino Deo Sabaoth in Selom. Et ibi Heli, & duo filii ejus, Ophni & Phinees, ſacerdotes Domini. 4 Et facta eſt dies, & ſacrificavit Elcana: & dedit Phennanæ uxori ſuæ, & filiis (c) ejus partes. 5 Et Annæ dedit partem (d) unam, quia non erat ei filius: veruntamen Annam diligebat Elcana ſuper hanc. Et Dominus concluſerat, quæ circa vulvam ejus;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 והוה גברא חד מרמתא מתלמידי נביאיא מטורא דבית אפרים ושמיה אלקנה בר
ירחם בר אליהוא בר תוחו בר צוף גברא פליג חולק בקודשיא בטורא דבית אפרים:
2 ולידה תרתין נשין שום חדא חנה ושום תניתא פננה והוה לפננה בנין ולחנה לית בנין:
3 וסליק גברא ההוא מקרתיה מזמן מועד למועד למסגד ולדבחא קדם יי צבאות בשילו
4 ותמן תרין בני עלי חפני ופנחס משמשין קדם יי: והוה יום מועדא ודבח אלקנה ויהב
5 לפננה אתתיה ולכל בנהא ובנתהא חולקין: ולחנה יהב חולק חד בחיר ארי ית חנה
רחים ומן קדם יי אתמנע מנה ולד:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. I.

1 Et fuit vir unus de Ramatha ex diſcipulis prophetarũ ex monte domûs Ephraim, et nomen ejus Elkana filius Jerohham filii Elihu, filii Thohhu, 2 filii Zzuph, vir dividens partem in ſanctis in monte domûs Ephraim. Et illi duæ uxores, nomen unius Hhanah, et nomen alterius Peninah; et fuerunt Peninæ filii, et Hhanæ non fuerunt filii. 3 Et aſcendit vir ille ex urbe ſuâ à tempore ſolennitatis ad ſolennitatem ad adorandum, et ad ſacrificandum ante Dñm exercituũ in Sylo: et ibi duo filii Gheli Hhophni et Pinhas miniſtri coram Dño. 4 Et fuit dies ſolennitatis, et ſacrificavit Elkanah, et dedit Peninæ uxori ſuæ, et omnibus filiis ejus et filiabus ejus partes. 5 Et Hhanæ dedit partem unam electam, quoniam Hhanam amavit: et ex-ante Dominum prohibitus fuit ab illa natus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܢܗܘܐ ܡܦܢܝܢܐ ܠܢܦܫܟܝ. ܘܡܬܪܣܝܢܐ ܠܡܕܝܢܬܟܝ. ܡܛܠ ܕܟܠܬܟܝ ܕܪܚܡܬܟܝ
16 ܝܠܕܬܗ. ܗܝ ܕܛܒܬ. ܒܥܝܢܝܟܝ ܡܢ ܫܒܥܐ ܒܢܝܢ. * ܘܢܣܒܬܗ ܢܥܡܝ ܠܛܠܝܐ.
17 ܘܗܘܬ ܠܗ ܡܪܒܝܢܝܬܐ. * ܘܐܡܪ̈ܝ ܫܒܒܬܗ ܕܐܬܝܠܕ ܒܪܐ ܠܢܥܡܝ. ܘܩܪܝ ܫܡܗ
18 ܥܘܒܝܕ. ܗܘܝܘ ܐܒܘܗܝ ܕܐܝܫܝ. ܐܒܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ** ܘܗܠܝܢ ܬܘܠܕܬܗ ܕܦܪܨ.. ܦܪܨ ܐܘܠܕ
19 20 ܚܨܪܘܢ. * ܚܨܪܘܢ ܐܘܠܕ ܠܐܪܡ. ܐܪܡ ܐܘܠܕ ܠܥܡܝܢܕܒ. * ܥܡܝܢܕܒ ܐܘܠܕ ܠܢܚܫܘܢ.
21 22 ܢܚܫܘܢ ܐܘܠܕ ܠܫܠܐ. * ܫܠܐ ܐܘܠܕ ܠܒܥܙ. ܒܥܙ ܐܘܠܕ ܠܥܘܒܝܕ. * ܘܥܘܒܝܕ ܐܘܠܕ
ܠܐܝܫܝ. ܘܐܝܫܝ ܐܘܠܕ ܠܕܘܝܕ ܡܠܟܐ.

* ܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܪܥܘܬ ܡܘܐܒܝܬܐ ܘܠܐܠܗܐ ܫܘܒܚܐ *

15 Et erit conſolator animæ tuæ, & ſuſtentator civitati tuæ: quoniam nurus tua, quæ dilexit te, peperit illum: ea quæ bona fuit in oculis tuis præ ſeptem filiis. 16 Et tulit Naami puerum, & facta eſt ei nutrix. 17 Et dixerunt vicinæ ejus, Natus eſt filius Naami: & vocaverunt nomen ejus, Obed; ipſe eſt pater Jeſſe patris David. 18 Et iſtæ ſunt generationes Phares. 19 Phares genuit Eſron; Eſron genuit Aram; 20 Aram genuit Aminadab; Aminadab genuit Naaſon; 21 Naaſon genuit Sela; Sela autem genuit Booz; Et Booz genuit Obed, 22 Obed autem genuit Jeſſe; Et Jeſſe genuit David Regem.

Abſolutus eſt liber Ruth Moabitidis, & Laus Deo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وَيَكُونُ مُعَزِّيًا لِأَهْلِ مَدِينَتِكِ لِأَنَّهُ قَدْ وُلِدَ لِكَنَّتِكِ ٱلَّتِي حَبَّتْكِ وَأَحْسَنَتْ إِلَيْكِ أَفْضَلَ مِنْ
16 17 سَبْعَةِ بَنِينَ * وَحَمَلَتْ نَعْمَا ٱلصَّبِيَّ وَصَيَّرَتْهُ فِي حِجْرِهَا وَصَارَتْ لَهُ مُرَبِّيَةً * وَقَالُوا جَارَاتُهَا قَدْ وُلِدَ
18 لِنَعْمَا ٱبْنٌ * وَدُعِيَ ٱسْمُهُ عُوبِيدَ * وَهُوَ أَبُو إِيسِّي أَبِي دَاوُودَ * وَهٰذَا ذِكْرُ وَلَدِ فَارِصَ * فَارِصُ
19 20 أَوْلَدَ حِصْرُونَ * حِصْرُونُ أَوْلَدَ أَرَامَ * أَرَامُ أَوْلَدَ عَمِّينَادَابَ * عَمِّينَادَابُ أَوْلَدَ نَحْسُونَ * نَحْسُونُ أَوْلَدَ
21 22 سَالَا * سَالَا أَوْلَدَ بَاعَارَ * بَاعَارُ أَوْلَدَ عُوبِيدَ * عُوبِيدُ أَوْلَدَ إِيسِّي * إِيسِّي أَوْلَدَ دَاوُودَ ٱلْمَلِكَ
عَلَيْهِ أَفْضَلُ ٱلسَّلَامِ *

* تَمَّ كِتَابُ رَاعُوثَ ٱلْمُوَابِيَّةِ بِسَلَامِ ٱلرَّبِّ * آمِينْ *

* وَقِيلَ أَنَّ عَدَدَ أَسْتِيخُوَاتِهِ ثَلَاثُمِائَةٍ سِتِّينَ * لِلّٰهِ ذُوكْسَا *

15 *Et conſolabitur habitatores civitatis tuæ, quoniam natus eſt nurui tuæ, quæ dilexit te, & benefecit tibi præ ſeptem filiis.* 16 *Et ſuſcepit Naama puerum, & poſuit in ſinum ſuum, & facta eſt illi nutrix.* 17 *Et dixerunt vicinæ ejus; jam natus eſt Naamæ filius: & vocatum eſt nomen illius, Obed; & ipſe eſt pater Jeſſe, patris David.* 18 *Et hæc eſt memoria generationis Phares. Phares genuit Eſron;* 19 *Eſron genuit Aram; Aram genuit Aminadab;* 20 *Aminadab genuit Naaſon; Naaſon genuit Sela;* 21 *Sela genuit Booz; Booz genuit Obed, Obed genuit Jeſſe;* 22 *Jeſſe genuit David regem, ſuper quem præſtantiſſima pax.*

Abſolutus eſt liber Ruth Moabitidis in pace Domini. Amen.

Fertur autem numerus ejus verſuum, 300. ver. DEO Laus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܬܒܐ ܕܫܡܘܐܝܠ ܢܒܝܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܪܡܬܐ ܕܨܘܦܝܐ. ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܫܡܗ ܗܠܩܢܐ. ܒܪ ܝܪܚܘܡ.
2 ܒܪ ܐܠܝܗܘ. ܒܪ ܬܘܚܘ. ܒܪ ܨܘܦ ܐܦܪܬܝܐ. * ܘܐܝܬ ܗܘܝ ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܢܫܝܢ. ܫܡܐ ܕܚܕܐ
3 ܚܢܐ. ܘܫܡܗ ܕܐܚܪܬܐ ܦܢܢܐ. ܘܗܘܘ ܠܦܢܢܐ ܒܢܝܐ. ܘܠܚܢܐ ܠܝܬ ܗܘܘ ܠܗ ܒܢܝܐ. * ܘܣܠܩ
ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܗܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܗ ܡܢ ܙܒܢ ܠܙܒܢ. ܠܡܣܓܕ ܘܠܡܕܒܚܘ ܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ
ܒܫܝܠܘ. ܘܬܡܢ ܐܝܬ ܗܘܘ ܬܪܝܢ ܒܢܘܗܝ ܕܥܠܝ. ܚܦܢܝ ܘܦܝܢܚܣ ܟܗܢܐ ܕܡܪܝܐ.
4 * ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ. ܘܕܒܚ ܗܠܩܢܐ. ܘܝܗܒ ܠܦܢܢܐ ܐܢܬܬܗ ܘܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝܗ ܘܒܢܬܗ
5 ܡܢܘܬܐ. * ܘܠܚܢܐ. ܝܗܒ ܡܢܬܐ ܚܕܐ ܥܦܝܦܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܚܢܐ ܪܚܝܡ ܗܘܐ.
ܘܡܪܝܐ ܐܚܕ ܪܚܡܗ.

LIBER SAMUELIS
PROPHETÆ.
CAPUT I.

1 Fuit vir quidam è colle ſpecularum, de monte Aphrem, cujus nomen erat Helcana, filius Jarhum, filii Elihu, filii Tohu, filii Suph Ephrathæi. 2 Et is duas habuit uxores, nomen unius Hanna, & nomen alterius Phenenna: & verò Phenenna filios habuit, Hanna verò non habuit filios. 3 Aſcendebat autem vir iſte ex civitate ſua de tempore in tempus, ut adoraret & ſacrificaret Domino exercituum in Silo: & ibi erant duo filii Eli, Hophni & Phinhes ſacerdotes Domini. 4 Accidit autem quâdam die, ut ſacrificâſſet Helcana, dediſſétque Phenennæ uxori ſuæ, & cunctis filiis ac filiabus ejus, dediſſet *inquam*, partes: 5 Hannæ verò dediſſet partem unam duplam, eò quòd Hannam diligeret. Dominus autem clauſerat vulvam ejus:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بِسْمِ ٱللّٰهِ ٱلْحَيِّ ٱلنَّاطِقِ *

* نَبْتَدِي بِرَحْمَةِ ٱللّٰهِ وَتَأْيِيدِهِ بِسِفْرِ سَمْوَالَ ٱلنَّبِيِّ * وَهُوَ أَوَّلُ أَسْفَارِ ٱلْمُلُوكِ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلْأَوَّلُ *

1 * كَانَ رَجُلٌ مِنْ جَبَلِ إِفْرَايِمَ * مِنْ أَكَمَةِ ٱلدَّيْدَبَانَةِ * ٱسْمُهُ هَلْقَانَا بْنُ يَرُوحُمَ * بْنِ إِلِيهُو * بْنِ تَحُو *
2 بْنِ صَافَ ٱلْأَفْرَاتِيِّ * وَكَانَتْ لَهُ ٱمْرَأَتَانِ * ٱسْمُ إِحْدَيْهِمَا حَنَّا * وَٱسْمُ ٱلْأُخْرَى فَنَّا * وَرُزِقَتْ فَنَّا بَنِينَ *
3 وَحَنَّا لَمْ يَكُنْ لَهَا بَنُونَ * وَكَانَ ذٰلِكَ ٱلرَّجُلُ يَصْعَدُ مِنْ قَرْيَتِهِ مِنْ حَوْلٍ إِلَى حَوْلٍ لِيَسْجُدَ
وَيُقَرِّبَ ٱلذَّبَائِحَ لِلرَّبِّ ٱلْقَوِيِّ فِي سِيلُوا * وَكَانَ هُنَاكَ ٱبْنَا عَالِي * حَفْنِي وَفِنْحَاسُ حَبْرَيْنِ لِلرَّبِّ *
4 * فَحَضَرَ يَوْمُ ٱلْحَجِّ * فَحَجَّ هَلْقَانَا * وَقَرَّبَ ذَبَائِحًا * فَأَعْطَى فَنَّا حَلِيلَتَهُ مِنْ ذَبَائِحِهِ * وَأَعْطَى جَمِيعَ
5 بَنِيهَا وَبَنَاتِهَا أَنْصِبَتَهُمْ * فَأَمَّا حَنَّا فَأَعْطَاهَا نَصِيبًا وَافِرًا ضِعْفًا عَلَى مَا أَعْطَى أُولٰئِكَ * لِأَنَّهُ كَانَ
يُحِبُّ حَنَّا * وَكَانَ ٱلرَّبُّ قَدْ أَعْقَمَهَا *

IN NOMINE DEI Creatoris, viventis, rationalis.

Incipimus, annuente miſericordiâ & providentiâ divinâ, librum SAMUELIS Prophetæ, qui eſt liber primus Regum.

CAPUT I.

1 *Erat vir quidam de monte Ephraim, è colle explorationis, nomine Helcana, filius Jarhum, filii Elihu, filii Tohu, filii Saph Ephrathæi.* 2 *Huic erant duæ uxores, nomen unius Hanna, & nomen alterius Phenna: porro Phennæ conceſſi fuerunt liberi, Hanna verò non habuit liberos.* 3 *Vir iſte aſcendebat annuatim è civitate ſua ad adorandum & offerendum ſacrificia Domino potentiſſimo in Silo: ibique erant duo filii Eli, Hophni & Phinhas, ambo ſacerdotes Domini.* 4 *Cùm itaque adfuiſſet dies peregrinationis, peregrinatus eſt Helcana: & cùm obtuliſſet ſacrificia, dedit Phennæ uxori ſuæ de ſacrificiis ſuis, deditque omnibus filiis et filiabus ejus partes eorum:* 5 *Hannæ verò dedit partem uberem duplo majorem his quas dederat illis, quoniam diligebat Hannam, quam Dominus ſterilem reddiderat.*

שמואל א : א

quia ,eam faceret fremere ut ,ira etiam ejus *angustiatrix* eam irritabat Et
6 וְכִעֲסַתָּה צָרָתָהּ גַּם־כַּעַס בַּעֲבוּר הַרְּעִמָהּ כִּי־
,anno in anno faciebat sic Et .ejus vulvam *super* Dominus concluserat
7 סָגַר יְהוָה בְּעַד רַחְמָהּ׃ וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְשָׁנָה
,flebat & :eam irritabat sic ,Domini domum in *eam ascendendo ab*
מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְהוָה כֵּן תַּכְעִסֶנָּה וַתִּבְכֶּה
,Channah :suus vir Elcanah ei Dixitque .comedebat non &
8 וְלֹא תֹאכַל׃ וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ חַנָּה
habebit male quid ut & *? comedes* non quid ut & *,flebis* quid ut
לָמֶה תִבְכִּי וְלָמֶה לֹא תֹאכְלִי וְלָמֶה יֵרַע
Surrexitque *? filiis* decem *præ* tibi *bonus ego* Nonne ?tuum cor
9 לְבָבֵךְ הֲלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָּנִים׃ וַתָּקָם
Heli Et *.bibere post* & ,Siloh in *comedere post* Channah
חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשִׁלֹה וְאַחֲרֵי שָׁתֹה וְעֵלִי
.Domini templi postem *super* ,solium super *sedens* sacerdos
הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא עַל־מְזוּזַת הֵיכַל יְהוָה׃
.flevit flendo & ,Dominum *super* oravitque :animo *amara* ipsa Et
10 וְהִיא מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל־יְהוָה וּבָכֹה תִבְכֶּה׃
videris videndo si ,exercituum Domine :ait & ,votum vovit Et
11 וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם־רָאֹה תִרְאֶה
fueris oblitus non & ,mei fueris recordatus & ,tuæ ancillæ *afflictione in*
בָּעֳנִי אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא־תִשְׁכַּח
illud dabo & *;virorum* semen tuæ famulæ dederisque ,tuæ ancillæ
אֶת־אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים וּנְתַתִּיו
ascendet non novacula & ,ejus vitæ diebus omnibus Domino
לַיהוָה כָּל־יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה
facies ad orare multiplicaret cùm ,fuit Et .ejus caput super
12 עַל־רֹאשׁוֹ׃ וְהָיָה כִּי הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי
loquens ipsa Channah Et .ejus os *observans* Heli & *,Domini*
13 יְהוָה וְעֵלִי שֹׁמֵר אֶת־פִּיהָ׃ וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת
non ejus vox sed *:se moventia* ejus labia *tantùm* ,suo corde *super*
עַל־לִבָּהּ רַק שְׂפָתֶיהָ נָּעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא
eam ad Dixitque .ebriam *in* Heli eam *reputavit* Et .audiebatur
14 יִשָּׁמֵעַ וַיַּחְשְׁבֶהָ עֵלִי לְשִׁכֹּרָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
.te *super* tuum vinum remove ? eris ebria Usquequo :Heli
עֵלִי עַד־מָתַי תִּשְׁתַּכָּרִין הָסִירִי אֶת־יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ׃
spiritu dura mulier ,mi domine Non :ait & ,Channah respondit Et
15 וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה קְשַׁת־רוּחַ
facies ad meam animam effudi sed ;bibi non sechar & vinum & *;ego*
אָנֹכִי וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ אֶת־נַפְשִׁי לִפְנֵי
quia *;profectu sine filiæ facies ad tuam ancillam dederis* Ne .Domini
16 יְהוָה׃ אַל־תִּתֵּן אֶת־אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַּת־בְּלִיָּעַל כִּי
.hactenus sum locuta meæ indignationis & *meæ meditationis* multitudine ex
מֵרֹב שִׂיחִי וְכַעְסִי דִּבַּרְתִּי עַד־הֵנָּה׃
Israel Deus & ;pace in Vade :dixit & ,Heli respondit Et
17 וַיַּעַן עֵלִי וַיֹּאמֶר לְכִי לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
; dixit Et .eo *cum à* petisti quam ,tuam petitionem det
18 יִתֵּן אֶת־שֵׁלָתֵךְ אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מֵעִמּוֹ׃ וַתֹּאמֶר
mulier abiit Et .tuis oculis in gratiam tua ancilla Inveniat
תִּמְצָא שִׁפְחָתְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה
.ultrà ei *fuerunt* non ejus *facies* & ,comedit & ;suam viam in
לְדַרְכָּהּ וַתֹּאכַל וּפָנֶיהָ לֹא־הָיוּ־לָהּ עוֹד׃
,sunt reversique *:Domini facies ad se incurvaverunt* & ,manè *in manicarunt* Et
19 וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ
Elcanah cognovit & :Ramah in suam domum in venerunt &
וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע אֶלְקָנָה
.DOMINUS ejus est recordatus & ,suam uxorem Channah
אֶת־חַנָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֶהָ יְהוָה׃
:filium peperit & ,Channah concepit & ,dierum *revolutionibus* in ,fuit Et
20 וַיְהִי לִתְקֻפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן
.eum *petivi* Domino à quòd ,Semuel ejus nomen vocavitque
וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְהוָה שְׁאִלְתִּיו׃

Versio VUL. LAT.

6 Affligebat quoque eam æmula
ejus, & vehementer angebat,
in tantū, ut exprobraret quòd
Dominus conclusisset vulvam
7 ejus: Sícque faciebat per sin-
gulos annos, cùm redeunte
tempore ascenderent ad tem-
plum Domini: & sic provoca-
bat eam. Porrò illa flebat, &
8 non capiebat cibū. Dixit ergò
ei Elcana vir suus; Anna, cur
fles? & quarè non comedis?
& quam ob rem affligitur cor
tuū? numquid non ego melior
9 tibi sum, quàm decē filii? Sur-
rexit autē Anna postquā com-
ederat & biberat in Silo. Et
Heli sacerdote sedente super
sellam ante postes templi Dñi,
10 Cùm esset Anna amaro animo,
oravit ad Dominū, flens largi-
11 ter. Et votum vovit, dicens; Dñe
exercituū, si respiciens videris
afflictionem famulæ tuæ, & re-
cordatus meî fueris, nec oblitꝰ
ancillæ tuæ, dederísque servæ
tuæ sexum virilem: dabo eum
Domino omnibus diebus vitæ
ejus, & novacula non ascendet
12 super caput ejus. Factum est
autem, cùm illa multiplicaret
preces coram Dño, ut Heli ob-
13 servaret os ejus. Porrò Anna
loquebatur in corde suo, tan-
túmque labia illius moveban-
tur, & vox penitùs non audie-
batur. Æstimavit ergò eam
14 Heli temulentā, Dixitque ei;
Usquequò ebria eris? digere
15 paulisper vinū, quo mades. Re-
spondens Anna, Nequaquàm,
inquit, domine mi: nam mulier
infelix nimis ego sum, vinúm-
que & omne quod inebriare
potest, non bibi, sed effudi ani-
mam meam in conspectu Dñi.
16 Ne reputes ancillam tuam qua-
si unam de filiabꝰ Belial: quia
ex multitudine doloris & mœ-
roris mei, locuta sum usque in
17 præsens. Tunc Heli ait ei,
Vade in pace: & Deus Israel
det tibi petitionem tuam, quā
18 rogâsti eum. Et illa dixit; Uti-
nam inveniat ancilla tua gra-
tiā in oculis tuis. Et abiit mu-
lier in viam suam, & comédit,
vultúsque illius non sunt am-
19 pliùs in diversa mutati. Et sur-
rexerunt manè, & adoraverūt
coram Dño: reversíque sunt,
& venerunt in domū suam Ra-
matha. Cognovit autē Elca-
na Annam uxorem suam: & re-
20 cordatus est ejus Dñs. Et factū
est post circulum dierum, con-
cepit Anna, & peperit filium;
vocavítque nomen ejus, Samu-
el: eò quòd à Domino postu-
lâsset eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Ὅτι οὐκ ἔδωκεν αὐτῇ κύριος παιδίον κατὰ
τὴν θλῖψιν αὐτῆς, ϗ κατὰ τὴν ἀθυμίαν τῆς θλί-
ψεως αὐτῆς. καὶ ἠθύμει διὰ τοῦτο, ὅτι (ν)
συνέκλεισε κύριος τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς τοῦ
7 μὴ δοῦναι αὐτῇ παιδίον. (ξ) Οὕτως ἐποίει
ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν, ἐν τῷ ἀναβαίνειν
αὐτὴν εἰς οἶκον κυρίου· ϗ ἠθύμει, ϗ ἔκλαιε,
8 ϗ οὐκ ἤσθιε. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ
αὐτῆς, Ἄννα. ϗ (ο) εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἐγὼ,
κύριε. ϗ εἶπεν αὐτῇ, Τί ἐστί σοι ὅτι κλαίεις;
ϗ (π) ἵνα τί οὐκ ἐσθίεις; ϗ ἵνα τί τύπτει σε ἡ
καρδία σου; (ρ) οὐκ ἀγαθὸς ἐγώ σοι ὑπὲρ
9 δέκα τέκνα; Καὶ ἀνέστη Ἄννα μετὰ τὸ φαγεῖν
αὐτοὺς ἐν Σηλὼμ, (σ) ϗ κατέστη ἐνώπιον κυ-
ρίου. ϗ Ἡλὶ ὁ (τ) ἱερεὺς, ἐπὶ τοῦ δίφρου ἐπὶ
10 τῶν φλιῶν ναοῦ κυρίου. Καὶ αὐτὴ κατώδυνος
ψυχῇ, ϗ προσηύξατο πρὸς κύριον, ϗ κλαί-
11 ουσα ἔκλαυσε. Καὶ ηὔξατο εὐχὴν (υ) κυ-
ρίῳ, λέγουσα, (φ) Ἀδωναῒ κύριε ἐλωὲ σα-
βαὼθ, ἐὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν
ταπείνωσιν τῆς δούλης σου, ϗ μνησθῇς (χ)
μου, ϗ δῷς τῇ δούλῃ σου σπέρμα ἀνδρῶν, ϗ
δώσω (ψ) αὐτὸν ἐνώπιόν σου δοτὸν ἕως ἡ-
μέρας θανάτου αὐτοῦ, ϗ οἶνον ϗ μέθυσμα (ω)
οὐ πίεται, ϗ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κε-
12 φαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ὅτε ἐπλήθυνε προσ-
ευχομένη ἐνώπιον κυρίου, ϗ Ἡλὶ ὁ ἱερεὺς
13 ἐφύλαξε τὸ στόμα αὐτῆς. (α) Καὶ αὐτὴ ἐλά-
λει ἐν καρδίᾳ αὐτῆς, (β) ϗ τὰ χείλη αὐτῆς
ἐκινεῖτο, ϗ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἠκούετο. ϗ ἐλογίσα-
14 το αὐτὴν Ἡλὶ εἰς μεθύουσαν. Καὶ εἶπεν αὐτῇ τὸ
παιδάριον Ἡλὶ, Ἕως πότε μεθυσθήσῃ; περί-
ελε τὸν οἶνόν (γ) σου, ϗ πορεύου ἐκ προσώπου
15 κυρίου. Καὶ ἀπεκρίθη Ἄννα, ϗ εἶπεν, Οὐχὶ,
(δ) κύριε· γυνὴ ἡ σκληρὰ ἡμέρα ἐγώ εἰμι, ϗ
οἶνον ϗ μέθυσμα οὐ πέπωκα, ϗ (ε) ἐκχέω τὴν
16 ψυχήν μου ἐνώπιον κυρίου. Μὴ δῷς τὴν δούλην
σου εἰς θυγατέρα λοιμὴν, ὅτι ἐκ πλήθους ἀ-
17 δολεσχίας (ζ) μου ἐκτέτακα ἕως νῦν. Καὶ ἀπε-
κρίθη Ἡλὶ, ϗ εἶπεν αὐτῇ, Πορεύου εἰς εἰ-
ρήνην. ὁ θεὸς Ἰσραὴλ δῴη σοι πᾶν αἴτημά
18 σου, ὃ ᾐτήσω παρ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν, Εὗρεν ἡ
δούλη σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. ϗ ἐπορεύ-
θη ἡ γυνὴ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῆς· ϗ εἰσῆλθεν εἰς
τὸ (η) κατάλυμα αὐτῆς, ϗ ἔφαγε μετὰ τοῦ ἀν-
δρὸς αὐτῆς ϗ ἔπιε, ϗ τὸ πρόσωπον αὐτῆς
19 οὐ συνέπεσεν ἔτι. Καὶ ὀρθρίζουσι τοπρωῒ ϗ
προσκυνοῦσι τῷ κυρίῳ, ϗ (θ) πορεύονται τὴν ὁ-
δὸν αὐτῶν. ϗ εἰσῆλθεν Ἐλκανὰ εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ Ἀρμαθαίμ, ϗ (ι) ἔγνω τὴν Ἄνναν γυναῖ-
κα αὐτοῦ, ϗ ἐμνήσθη αὐτῆς (κ) κύριος, ϗ
20 συνέλαβε. Καὶ ἐγενήθη τῷ καιρῷ τῶν ἡμερῶν,
(λ) ϗ ἔτεκεν υἱὸν, ϗ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ Σαμουὴλ, ϗ εἶπεν, Ὅτι παρὰ κυρίου θεοῦ
σαβαὼθ ᾐτησάμην αὐτόν.

(c) Quia non dederat ei Domi- 6
nus filium, secundùm tribulatio-
nem ejus, et secundùm tristitiam
tribulationis ejus. Et tristabatur
propter hoc, quoniam concluserat
Dominus, quæ circa vulvam ejus,
non dando ei filiū. Sic faciebat 7
annum per annum in ascendendo
ipsam in domum Domini: & tri-
stabatur, & plorabat, et non com-
edebat. Et dixit ei Elcana vir
ejus, Anna. Et (f) dixit ei, Ecce 8
ego, domine. Et dixit ad eam;
Quid est tibi, quia ploras? & ut
quid non comedis? et ut quid ver-
berat te cor tuum? nónne bonus
ego tibi super decē filios? Et sur- 9
rexit Anna, postquàm ipsi
comederant in Selom: et (g) stetit
coram Domino. Et Heli (h) sacer-
dos super sellam super limina
templi Domini. Et ipsa mœsta a- 10
nimo, & oravit ad Dominum, &
plorans ploravit: Et vovit votū 11
Domino, dicens; (i) Adonai, Do-
mine Eloe Sabaoth, si respiciens
respexeris super humiliationem
servæ tuæ, & recordatus fueris
(k) mei, et dederis servæ tuæ se-
men (l) virorum; et dabo eū corā
te datū usq; ad diem mortis ejꝰ:
(m) & vinum, et inebriamentum
non bibet: & ferrū non ascendet
super caput ejus. Et factum est, 12
quando multiplicabat orans corā
Domino; & Heli sacerdos obser-
vabat os ejus. Et ipsa loquebatur 13
in corde suo; et labia ejus move-
bantur, et vox ejus non audieba-
tur. Et reputavit eam Heli in e-
briam. Et dixit ei (n) puer Heli, 14
Quousq; eris ebria? Aufer vinū
(o) tuū, et vade à facie Domini.
Et respondit Anna, et dixit; Ne- 15
quaquā, domine. Mulier (p) dura
dies ego sum: & vinum & ine-
briamentum non bibi, & effun-
do animam meam corā Domino.
Ne dederis servā (q) tuā in (r) fi- 16
liam pestilentē; quoniā ex multi-
tudine meditationis (s) meæ (t)
extendi usq; nunc. Et respondit 17
Heli; et dixit ei, Vade in pace.
Deus Israel det tibi omnem peti-
tionem tuam, quā petiisti ab eo. Et 18
dixit; (u) Invenit serva tua gra-
tiam in oculis tuis. Et ivit mulier
in viam suā: et intravit in diver-
sorium suū, et comedit cum viro
suo, et bibit, et facies ejus non con-
cidit ultrà. Et surgunt manè, et 19
adorant Dominū, et vadunt viā
suā. Et intravit Elcana in domū
suā Armathæm, et cognovit An-
nam uxorē suā: et recordatus est
ejus Dominꝰ: et concepit. Et factū 20
est tempore dierum, et peperit fili-
um: et vocavit nomē ejꝰ, Samuel; et dixit, Quoniā à Dño (x) Deo Sabaoth petii eū.

MS.A. (ν) Συναπέκλεισεν (ξ) Καὶ οὕτως (ο) εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ. ϗ εἶπεν (π)
διατί (ρ) οὐκ ἐγώ εἰμι ἀγαθός σοι (σ) ϗ μετὰ τὸ πιεῖν, ϗ κατέστη (τ) ἱερεὺς *ἐ-
κάθετο ἐπὶ τοῦ (υ) τῷ κυρίῳ, (φ) Ἀδωναῒ ϗ Ἐλωαὶ (χ) μου, ϗ μὴ ἐπιλάθῃς τῆς
δούλης σου, ϗ δῷς (ψ) αὐτὸν δοτὸν ἐνώπιόν σου ἕως ἡμέρα θανάτου (ω) οὐ μὴ
πίνῃ, (α) Καὶ Ἄννα ἐλάλει (β) πλὴν τὰ (γ) σου ἀπὸ σοῦ, ϗ (δ) κύριέ μου· γυνὴ
(ε) ἐκχέω ἐνώπιον κυρίου τὴν ψυχήν μου. Μὴ (ζ) μου ϗ ἀθυμίας ἐκτέτακα
(η) κατάλυμα, ϗ (θ) πορεύονται ϗ ἦλθον τὴν (ι) ἔγνω Ἐλκανὰ τὴν (κ) κύριος.
Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ (λ) ϗ συνέλαβεν Ἄννα, ϗ ἔτεκεν υἱὸν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 וּמְצַהְבָא לַהּ צָרְתַהּ אַף מַרְגְזָא לַהּ בְּדִיל לְאַקְנָיוּתַהּ אֲרֵי אִתְמְנַע מִן קֳדָם יְיָ מִנַּהּ וְלַד׃
7 וְכֵן יַעְבֵּיד שְׁנָא בִשְׁנָא בִּזְמַן מִסְקַהּ לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ כֵּן מַרְגְזָא לַהּ וּבָכְיָא וְלָא אָכְלַת׃
8 וַאֲמַר לַהּ אֶלְקָנָה בַּעֲלַהּ חַנָּה לְמָה אַתְּ בָּכְיָא וּלְמָא לָא תֵיכְלִי וּלְמָא בָּאֵישׁ לִיךְ לִבֵּךְ הֲלָא
9 רְעוּתִי טָבָא לִיךְ מֵעַשְׂרָא בְנִין׃ וְקָמַת חַנָּה בָּתַר דַּאֲכָלַת בְּשִׁילֹה וּבָתַר דִּשְׁתִיאַת וְעֵלִי
10 כַּהֲנָא יָתִיב עַל כּוּרְסְיֵהּ עַל מְזוּזֵי בִּסְטַר סִפָּא דְהֵיכְלָא דַיְיָ׃ וְהִיא מְרִירַת נְפַשׁ וּמְצַלְיָא
11 קֳדָם יְיָ וּמִבְכָּא בָכְיָא׃ וְקַיֶּימַת קְיָם וַאֲמַרַת יְיָ צְבָאוֹת אִם מִגְלָא גְלֵי קֳדָמָךְ סִגּוּף
אַמְתָךְ וְיֵיעוּל דָּכְרָנִי קֳדָמָךְ וְלָא תַרְחֵיק יָת אַמְתָךְ וְתִתֵּן לְאַמְתָךְ בַּר בְּגוֹ בְּנֵי אֱנָשָׁא
12 וְאֶמְסְרִנֵּיהּ דִּיהֵי מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם יְיָ כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי וּמָרוּת אֱנָשׁ לָא תְהֵי עֲלוֹהִי׃ וַהֲוָה
13 מִדְּאַסְגִּיאַת לְצַלָּאָה קֳדָם יְיָ וְעֵלִי אוֹרִיךְ לַהּ עַד דְּתִפְסוֹק׃ וְחַנָּה הִיא מְצַלְיָא בְלִבַּהּ לְחוּד
14 סִפְוָתַהָא נָיְדָן וְקָלַהּ לָא מִשְׁתְּמַע וְחַשְׁבַהּ עֵלִי כְּאִתְּתָא רַוְיָא׃ וַאֲמַר לַהּ עֵלִי עַד אֵימָתַי
15 אַתְּ מִשְׁתַּטְיָא הֲלָא תְפַיְגִין יָת חַמְרִיךְ מִנִּיךְ׃ וַאֲתֵיבַת חַנָּה וַאֲמַרַת לָא רִבּוֹנִי אִתְּתָא עָקַת
16 רוּחַ אֲנָא וַחֲמַר חֲדַת וְעַתִּיק לָא אִשְׁתֵּיתִי וַאֲמָרִית עוּלְבַּן נַפְשִׁי בִּצְלוֹ קֳדָם יְיָ׃ לָא תְכַלִּים
17 יָת אַמְתָךְ קֳדָם בַּת רִשְׁעָא אֲרֵי מִסְּגֵי אַקְנָיוּתִי וְאַרְגָזוּתִי אוֹרְכֵית בִּצְלוֹ עַד כְּעַן׃ וַאֲתֵיב
18 עֵלִי וַאֲמַר אֱזִילִי לִשְׁלָם וֶאֱלָהָא יִשְׂרָאֵל יִתֵּן יָת בָּעוּתֵיךְ דִּבְעֵית מִן קֳדָמוֹהִי׃ וַאֲמַרַת
תִּשְׁכַּח אַמְתָךְ רַחֲמִין בְּעֵינָךְ וַאֲזַלַת אִתְּתָא לְאוֹרְחַהּ וַאֲכָלַת וְאַפִּין בִּישִׁין לָא הֲווֹ
19 לַהּ עוֹד׃ וְאַקְדִּימוּ בְצַפְרָא וּסְגִידוּ קֳדָם יְיָ וְתָבוּ וַאֲתוֹ לְבֵיתְהוֹן לְרָמְתָא וִידַע אֶלְקָנָה יָת
20 חַנָּה אִתְּתֵיהּ וְעָל דּוּכְרָנַהּ קֳדָם יְיָ׃ וַהֲוָה לִזְמַן מִשְׁלַם יוֹמַיָּא וְעַדִּיאַת חַנָּה וִילֵידַת בַּר וּקְרַת
יָת שְׁמֵיהּ שְׁמוּאֵל אֲרֵי אֲמַרַת מִן קֳדָם יְיָ שְׁאֵלְתֵּיהּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et irritans illam angustiatrix ejus, etiam provocans illam ut ad invidiam 6
duceret eam, quoniam vetitus fuit ab-ante Dñm ab illa natus. Et sic fecit 7
anno in anno in tempore ascendendi ad domum sanctuarii Dñi, sic pro-
vocans illam: & ploravit, & non comedit Et dixit illi Elkanah maritus 8
ejus: Hhana cur tu plorans, & cur non comedis? & cur male est *tibi cor
tuum*? nonne voluntas mea bona tibi à decem filiis? Et surrexit Hhana 9
postquam comedit in Siloh, & postquam *bibit*; & Gheli sacerdos sedens su-
per sedem suam *juxta postes* in latere *liminis* templi Dñi. Et ipsa amara 10
animo, & orans ante Dñm, & plorare plorans. Et juravit juramentum & 11
dixit: Domine exercituum si revelari revelabitur ante te humilitas ancillæ
tuæ, & intrabit memoria mei ante te, & non elongabis ancillam tuam, &
dabis ancillæ tuæ filium in medio filiorum hominis; & tradam eum quòd
erit ministrans ante Dñm omnibus diebus vitæ ejus, & novacula non erit
super illum. Et fuit ex quo multiplicavit orationem suam ante Dñm, & 12
Gheli *expectavit* illam usq; quo finiat. Et Hhana ipsa orans in corde suo, 13
tantum labia ejus movebantur, & vox ejus non audiebatur; & reputavit
eam Hheli ut mulierem ebriam. Et dixit illi Hheli: usquequo tu delirans? 14
an non digeres vinum tuum à te? Et respondit Hhana & dixit: Non, Do- 15
mine mi: mulier tribulata spiritu ego; & vinum novum & antiquum
non bibi; & dixi afflictionem animæ meæ in oratione ante Dñm. Ne expro- 16
bres ancillæ tuæ ante filiam improbitatis: nam à multitudine invidiæ mei
& irritationis mei dilatavi in oratione usq; nunc. Et respondit Hheli & 17
dixit: Ito in pace; & Deus Israel dabit postulationem tuam quam postu-
lâsti ab-ante eum. Et dixit: Inveniat ancilla tua misericordias in oculis 18
tuis: Et ivit mulier in viam suam, & comedit, & vultus mali non fuerunt
ei ultra. Et anticipaverunt manè, & adoraverunt ante Dñm; & redierunt 19
& venerunt ad domum suam ad Ramatha: & cognovit Elkana Hhanam
uxorem suam, & intravit recordatio ejus ante Dñm. Et fuit in tempore 20
perfectionis dierum, & concepit Hhana & peperit filium, & vocavit nomen ejus Samuel: quia dixit, Ab-ante Domino petivi eum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܘܡܥܝܩܐ ܗܘܬ ܠܗ ܒܥܠܕܒܒܬܗ ܐܦ ܡܪܓܙܐ ܗܘܬ ܠܗ ܡܛܠ ܕܐܚܕ ܗܘܐ ܡܪܝܐ ܪܚܡܗ.
7 * ܘܗܟܢܐ ܥܒܕܐ ܗܘܬ ܫܢܐ ܒܫܢܐ. ܒܙܒܢ ܕܣܠܩܐ ܗܘܬ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܗܟܢܐ ܡܪܓܙܐ ܗܘܬ ܠܗ. ܘܒܟܝܐ ܗܘܬ ܘܠܐ ܐܟܠܐ ܗܘܬ.
8 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܩܢܐ ܒܥܠܗ. ܚܢܐ ܠܡܢܐ ܒܟܝܐ ܐܢܬܝ. ܘܠܡܢܐ ܠܐ ܐܟܠܐ ܐܢܬܝ. ܘܠܡܢܐ ܒܐܫ ܠܟܝ ܠܒܟܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܛܒ ܐܢܐ ܠܟܝ ܡܢ ܥܣܪܐ ܒܢܝܢ.
9 * ܘܩܡܬ ܚܢܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܟܠܬ ܒܫܝܠܘܢ ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܐܫܬܝܬ. ܘܥܠܝ ܟܗܢܐ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܥܠ ܣܩܘܦܐ ܕܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ.
10 * ܘܗܝ ܡܪܝܪܐ ܗܘܬ ܢܦܫܗ. ܘܨܠܝܐ ܗܘܬ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܒܟܝܐ ܗܘܬ ܛܒ.
11 * ܘܢܕܪܬ ܢܕܪܐ ܘܐܡܪܬ. ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܢ ܡܚܙܐ ܬܚܙܐ ܒܫܘܥܒܕܗ ܕܐܡܬܟ. ܘܬܬܕܟܪܢܝ. ܘܠܐ ܬܛܥܝܗ ܠܐܡܬܟ. ܘܬܬܠ ܠܐܡܬܟ ܙܪܥܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܐܬܠܝܘܗܝ ܠܡܪܝܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝ ܚܝܘܗܝ. ܘܡܣܦܪܐ ܠܐ ܬܣܩ ܥܠ ܪܝܫܗ.
12 * ܘܟܕ ܐܓܢܬ ܒܨܠܘܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܥܠܝ ܢܛܪ ܗܘܐ ܦܘܡܗ.
13 * ܚܢܐ ܕܝܢ ܡܡܠܠܐ ܗܘܬ ܒܠܒܗ. ܘܣܦܘܬܗ ܡܬܬܙܝܥܢ ܗܘܝ. ܘܩܠܗ ܠܐ ܡܫܬܡܥ ܗܘܐ. ܘܚܫܒܗ ܥܠܝ ܐܝܟ ܪܘܝܬܐ.
14 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܥܠܝ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܪܘܝܐ ܐܢܬܝ. ܫܕܝ ܚܡܪܟܝ ܡܢܟܝ.
15 * ܘܥܢܬ ܚܢܐ ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܠܐ ܡܪܝ. ܐܢܬܬܐ ܕܟܪܝܐ ܢܦܫܗ ܐܢܐ. ܘܚܡܪܐ ܘܫܟܪܐ ܠܐ ܐܫܬܝܬ. ܐܠܐ ܐܫܕܬ ܢܦܫܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
16 * ܠܐ ܬܬܠܝܗ ܠܐܡܬܟ ܩܕܡܝܟ ܐܝܟ ܒܪܬ ܚܛܝܬܐ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܣܘܓܐ ܕܥܩܬܝ ܘܕܪܘܓܙܝ ܡܠܠܬ ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ.
17 * ܘܥܢܐ ܥܠܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ. ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܐܝܠ ܢܬܠ ܠܟܝ ܫܐܠܬܟܝ ܕܫܐܠܬܝ ܡܢܗ.
18 * ܘܐܡܪܬ. ܬܫܟܚ ܐܡܬܟ ܪܚܡܐ ܩܕܡܝܟ. ܘܐܙܠܬ ܐܢܬܬܐ ܠܐܘܪܚܗ. ܘܐܦܝܗ̈ ܬܘܒ ܠܐ ܐܬܚܠܦܘ.
19 * ܘܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ ܘܣܓܕܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܗܦܟܘ ܘܐܙܠܘ ܠܒܝܬܗܘܢ ܠܪܡܬܐ. ܘܝܕܥܗ ܐܠܩܢܐ ܠܚܢܐ ܐܢܬܬܗ. ܘܐܬܕܟܪܗ ܡܪܝܐ.
20 * ܘܗܘܐ ܠܙܒܢܐ ܕܝܘܡܬܐ ܒܛܢܬ ܚܢܐ ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܫܡܘܐܝܠ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ ܕܡܢ ܡܪܝܐ ܫܐܠܬܗ.

Et provocabat eam quoque æmula ipsius ad 6
iracundiam, quatenus tædio afficeretur, eò
quòd clausisset Dominus vulvam ejus. Et sic 7
faciebat Phenenna singulis annis tempore
quo ascendebat ad domum Domini, sic *in-
quam* provocabat eam ad iram, adeò ut fleret
Hanna, nec manducaret. Dixit autem ad eam 8
Helcana maritus ejus, Hanna, cur ploras? &
cur non comedis? & cur tristis est animus tu-
us? en ego melior tibi sum quàm decem fi-
lii. Surrexit itaque Hanna postquam come- 9
disset in Silo, & postquam bibisset (interim
Eli Sacerdos sedebat super sedem in limine
templi Domini.) Cúmque amaro esset ani- 10
mo, orabat coram Domino, & abundè flebat.
Deinde votum vovit, ac dixit: Domine exer- 11
cituum, si omnino respicias subjectionem an-
cillæ tuæ, recorderis mei, nec obliviscaris an-
cillæ tuæ, & concedas ancillæ tuæ semen hu-
manum; addicam illud Domino cunctis die-
bus vitæ ejus, & novacula non admovebitur
capiti ipsius. Factúmq; est ut cùm illa diutiùs 12
oraret coram Domino, & Eli observaret os
ejus, (Nam Hanna corde suo tantùm loque- 13
batur, & labia ipsius movebantur, vox au-
tem ejus non audiebatur) existimavit eam
Eli quasi temulentam, Dixitque ad eam Eli, 14
Quousque inebriaberis? tempera vinum tu-
um à te. Respondit Hanna, & dixit ei, Mi- 15
nimè mi domine, mulier ego sum dolentis
animi, & vinum aut siceram nequaquam bi-
bi; sed effudi animum meum coram Domino.
Ne reputes apud temetipsum ancillam tuam 16
filiam peccati: nam ex multitudine doloris
& iræ meæ hactenus locuta sum. Cui re- 17
spondens Eli dixit, Vade in pace, & Deus
Israëlis præstet tibi petitionem tuam quam
ab eo postulâsti. Quæ ait, Inveniat ancilla 18
tua misericordiam apud te: tum abiit mulier
ad viam suam, & vultus ejus non est ampliùs
turbatus. Et manè consurgentes adoraverunt 19
coram Domino, & reversi abierunt domum
suam in Ramatha: & cognovit Helcana Han-
nam uxorem suam; & Dominus recordatus
est ejus. Fuit enim post tempus dierum, ut 20
conciperet Hanna, pareretque filium, & vo-
caret nomen ejus Samuel: nam *inquit* à Do-
mino postulavi eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 وكانت ضرتها تعايرها وتغضبها بذلك ان تحزنها وكانت تعايرها بالعقم الذي اعقمها
7 الرب * وكذلك كانت فننا تصنع كل حول في الوقت التي تصعد فيه الى بيت الرب * تسخطها
8 وتغضبها ايضا فتبكي حنا ولم تطعم شيا * فقال لها القانا زوجها يا حنا ما لك باكية وما لك
9 لم تطعمي طعاما وما لي اراك حزينة النفس ها انا خير لك من عشرة بنين * وقامت حنا من
بعد ما طعمت وشربت في شيلوا وصعدت الى بيت الرب وكان عالي الكاهن جالسا على كرسي على
10 اسكفة بيت الرب * وهي كانت مرة النفس وجعلت تصلي امام الرب وكانت تبكي في
11 صلاتها * ونذرت نذرا وقالت يا رب القوة والمشية ان انت نظرت الى خضوع امتك وذكرتني
ولم تنس امتك ورزقت امتك ذرية بين الناس اصيره خادما للرب كل ايام حياته ولا يحلق
12 راسه بالموس * فلما اطالت صلاتها امام الرب وكان عالي ينتظر ان يسمع كلامها * فاما حنا
13 فكانت تصلي فقط في قلبها تحرك شفتاها من غير ان يسمع لها كلام ولم يكن الكاهن
14 يسمع صوتها وحسبها عالي سكرى * فقال لها عالي الى متى تسكري * فتفيقي من سكرك
15 * اجابت حنا وقالت له كلا يا سيدي ولكني امراة كربة النفس لم اشرب خمرا ولا سكرا
16 ولكن من شدة الغم الذي في نفسي امام الرب * فلا تنزل امتك منزلة اهل الخطايا
17 لاني انما اطلت بصلاتي الى الان من شدة ما في من الحزن والغضب * فرد عليها عالي قائلا
18 انطلقي بسلام والاه اسرائيل يسعفك بحاجتك التي طلبت * فقالت توالي امتك رحمه وتظفر
19 بنعمة من الرب وانت حي * وانصرفت المراة في طريقها ولم يتغير وجهها ايضا من عار
ضرتها لها * وادلجوا بكرة وسجدوا للرب * ورجعوا منصرفين الى منازلهم الى الرامة فلما [illegible]
20 حنا امراته * وذكرها الرب برحمته * فلما مكثت اياما حبلت حنا [illegible]
اسمه صموال لانها قالت اني سالته للرب *

Et rivalis ejus æmulabatur eam & ad i- 6
ram concitabat, volens per id eam affligere: lacessibat enim eam ob sterilitatem
quâ affecerat eam Dominus. Ita faciebat 7
Phenna quotannis tempore quo ascende-
bat ad domum Domini, exasperans eam,
et ad iram quoque provocans: quapropter
flevit Hanna, nec gustavit quicquam. Di- 8
xit ei Helcana maritus ejus, Heus Hanna,
quid rei tibi est quòd fleas? quidve rei
est quòd cibum minimè gustaveris? et cur
video te iniquo animo? en ego melior tibi
sum decem filiis. Surgens ergò Hanna 9
postquam comederat & biberat in Silo, a-
scendit ad domum Domini: (Porrò Eli
sacerdos sedebat in sella super limine
domûs Domini) Et ipsa cùm amarulento 10
esset animo, cœpit orare coram Domino,
flebátque dum oraret: Et votum vovit, 11
ac dixit; O Domine potentiæ et voluntatis, si tu respexeris humilitatem ancillæ
tuæ, & memor fueris mei, nec oblivioni
tradideris ancillam tuam, sed concesseris
ancillæ tuæ prolem inter homines, constituam eum ministrum Domino cunctis die-
bus vitæ ipsius, nec radetur caput ejus no-
vaculâ. Cúmque protraxisset orationem 12
suam coram Domino, auscultabat Eli ut
audiret verba ipsius. Verùm Hanna ora- 13
bat corde suo duntaxat, moventibus se la-
biis ejus absque eo quòd audirentur ver-
ba ipsius, ita ut sacerdos non audiret vo-
cem ejus. Quapropter Eli ratus eam esse
temulentam, Ait illi Eli; Quousque e- 14
bria eris? resipisce tandem ab ebrietate
tua. Respondens Hanna, dixit ad eum; 15
Haudquaquam O domine mi, sed mulier
sum tristis animi, infœlix: vinum aut
quicquam inebrians minimè bibi, sed præ
vehementia mœroris qui me occupat, pro-
jeci animam meam coram Domino. Ne 16
ergò habeas ancillam tuam in gradu sce-
lestorum; nam equidem orationem meam
hucusque protraxi ob vehementiam mœ-
roris & iræ quâ teneor. Respondit ei E- 17
li, dicens; Vade in pace, & Deus Israe-
lis conficiat negotium tuum quod postulâ-
sti. Quæ ait, Adveniat ancillæ tuæ mi- 18
sericordia, & gratiam assequatur à Do-
mino, te superstite: sic discessit mulier iti-
nere suo, nec immutatus est deinceps vul-
tus ejus ob exprobrationem contribulis.
Et manè surgentes adoraverunt Domi- 19
num, & reversi pervenerunt ad ædes su-
as in Ramatha: cognovitq; Helcana cum Han-
na uxore suâ & Dominus recordatus est
ejus ex clementia sua. Et cùm dies ali- 20
quot mansisset, concepit Hanna, peperitque
filium, & vocavit nomen ejus Samuelem:
dixit enim, Quoniam à Domino postula-
vi eum.

שמואל א׃ א

quia, eam faceret fremere ut ,ira etiam ejus angustiatrix eam irritabat Et
וְכִעֲסַתָּה צָרָתָהּ גַּם־כַּעַס בַּעֲבוּר הַרְּעִמָהּ כִּי־ 6
,anno in anno faciebat sic Et .ejus vulvam super Dominus concluserat
סָגַר יְהוָה בְּעַד רַחְמָהּ׃ וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְשָׁנָה 7
,flebat & :eam irritabat sic ,Domini domum in eam ascendendo ab
מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְהוָה כֵּן תַּכְעִסֶנָּה וַתִּבְכֶּה
,Channah :suus vir Elcanah ei Dixitque .comedebat non &
וְלֹא תֹאכַל׃ וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ חַנָּה 8
habebit male quid ut & ?comedes non quid ut & ,flebis quid ut
לָמֶה תִבְכִּי וְלָמֶה לֹא תֹאכְלִי וְלָמֶה יֵרַע
Surrexitque ?filiis decem præ tibi bonus ego Nónne ?tuum cor
לְבָבֵךְ הֲלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָּנִים׃ וַתָּקָם 9
Heli Et .bibere post & ,Siloh in comedere post Channah
חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשִׁלֹה וְאַחֲרֵי שָׁתֹה וְעֵלִי
.Domini templi postem super ,solium super sedens sacerdos
הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא עַל־מְזוּזַת הֵיכַל יְהוָה׃
.flevit flendo & ,Dominum super oravitque :animo amara ipsa Et
וְהִיא מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל־יְהוָה וּבָכֹה תִבְכֶּה׃ 10
videris videndo si ,exercituum Domine :ait & ,votum vovit Et
וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם־רָאֹה תִרְאֶה 11
fueris oblitus non & ,mei fueris recordatus & ,tuæ ancillæ afflictione in
בָּעֳנִי אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא־תִשְׁכַּח
illud dabo & ,virorum semen tuæ famulæ dederísque ,tuæ ancillæ
אֶת־אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים וּנְתַתִּיו
ascendet non novacula & ,ejus vitæ diebus omnibus Domino
לַיהוָה כָּל־יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה
facies ad orare multiplicaret cùm ,fuit Et .ejus caput super
עַל־רֹאשׁוֹ׃ וְהָיָה כִּי הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי 12
loquens ipsa Channah Et .ejus os observans Heli & ,Domini
יְהוָה וְעֵלִי שֹׁמֵר אֶת־פִּיהָ׃ וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת 13
non ejus vox sed :se moventia ejus labia tantùm ,suo corde super
עַל־לִבָּהּ רַק שְׂפָתֶיהָ נָּעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא
eam ad Dixitque .ebriam in Heli eam reputavit Et .audiebatur
יִשָּׁמֵעַ וַיַּחְשְׁבֶהָ עֵלִי לְשִׁכֹּרָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ 14
.te super tuum vinum remove ?eris ebria Usquequo :Heli
עֵלִי עַד־מָתַי תִּשְׁתַּכָּרִין הָסִירִי אֶת־יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ׃
spiritu dura mulier ,mi domine Non :ait & ,Channah respondit Et
וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה קְשַׁת־רוּחַ 15
facies ad meam animam effudi sed ;bibi non sechar & vinum & ;ego
אָנֹכִי וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ אֶת־נַפְשִׁי לִפְנֵי
quia ;profluu sine filiæ facies ad tuam ancillam dederis Ne .Domini
יְהוָה׃ אַל־תִּתֵּן אֶת־אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַּת־בְּלִיָּעַל כִּי 16
.hactenus sum locuta meæ indignationis & meæ meditationis multitudine ex
מֵרֹב שִׂיחִי וְכַעְסִי דִּבַּרְתִּי עַד־הֵנָּה׃
Israel Deus & ;pace in Vade :dixit & ,Heli respondit Et
וַיַּעַן עֵלִי וַיֹּאמֶר לְכִי לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל 17
:dixit Et .eo cum à petisti quam ,tuam petitionem det
יִתֵּן אֶת־שֵׁלָתֵךְ אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מֵעִמּוֹ׃ וַתֹּאמֶר 18
mulier abiit Et .tuis oculis in gratiam tua ancilla Inveniat
תִּמְצָא שִׁפְחָתְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה
.ultrà ei fuerunt non ejus facies & ,comedit & ;suam viam in
לְדַרְכָּהּ וַתֹּאכַל וּפָנֶיהָ לֹא־הָיוּ־לָהּ עוֹד׃
,sunt reversique :Domini facies ad se incurvaverunt & ,manè in manicarunt Et
וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ 19
Elcanah cognovit & :Ramah in suam domum in venerunt &
וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע אֶלְקָנָה
.DOMINUS ejus est recordatus & ,suam uxorem Channah
אֶת־חַנָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֶהָ יְהוָה׃
:filium peperit & ,Channah concepit & ,dierum revolutionibus in ,fuit Et
וַיְהִי לִתְקֻפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן 20
.eum petivi Domino à quòd ,Samuel ejus nomen vocavitque
וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְהוָה שְׁאִלְתִּיו׃

Versio VUL. LAT.

6 Affligebat quoque eam æmula ejus, & vehementer angebat, in tantũ, ut exprobraret quòd Dominus conclusisset vulvam 7 ejus: Sicque faciebat per singulos annos, cùm redeunte tempore ascenderent ad templum Domini: & sic provocabat eam. Porrò illa flebat, & 8 non capiebat cibũ. Dixit ergò ei Elcana vir suus; Anna, cur fles? & quarè non comedis? & quam ob rem affligitur cor tuũ? numquid non ego melior 9 tibi sum, quàm decẽ filii? Surrexit autẽ Anna postquã comederat & biberat in Silo. Et Heli sacerdote sedente super sellam ante postes templi Dñi, 10 Cùm esset Anna amaro animo, oravit ad Dominũ, flens largi- 11 ter. Et votum vovit, dicens; Dñe exercituũ, si respiciens videris afflictionem famulæ tuæ, & recordatus meî fueris, nec oblit⁹ ancillæ tuæ, dederísque servæ tuæ sexum virilem: dabo eum Domino omnibus diebus vitæ ejus, & novacula non ascendet 12 super caput ejus. Factum est autem, cùm illa multiplicaret preces coram Dño, ut Heli ob- 13 servaret os ejus. Porrò Anna loquebatur in corde suo, tantúmque labia illius movebantur, & vox penitùs non audiebatur. Æstimavit ergò eam 14 Heli temulentã, Dixitque ei; Usquequò ebria eris? digere 15 paulisper vinũ, quo mades. Respondens Anna, Nequaquàm, inquit, domine mi: nam mulier infelix nimis ego sum, vinúmque & omne quod inebriare potest, non bibi, sed effudi animam meam in conspectu Dñi. 16 Ne reputes ancillam tuam quasi unam de filiab⁹ Belial: quia ex multitudine doloris & mœroris mei, locuta sum usque in 17 præsens. Tunc Heli ait ei, Vade in pace: & Deus Israel det tibi petitionem tuam, quã 18 rogâsti eum. Et illa dixit; Utinam inveniat ancilla tua gratiã in oculis tuis. Et abiit mulier in viam suam, & comedit, vultúsque illius non sunt am- 19 pliùs in diversa mutati. Et surrexerunt manè, & adoraverũt coram Dño: reversique sunt, & venerunt in domũ suam Ramatha. Cognovit autẽ Elcana Annam uxorem suam: & re- 20 cordatus est ejus Dñs. Et factũ est post circulum dierum, concepit Anna, & peperit filium; vocavítque nomen ejus, Samuel: eò quòd à Domino postulâsset eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Ὅτι οὐκ ἔδωκεν αὐτῇ κύριος παιδίον κατὰ τὴν θλίψιν αὐτῆς, καὶ κατὰ τὴν ἀθυμίαν τῆς θλίψεως αὐτῆς. καὶ ἠθύμει διὰ τοῦτο, ὅτι (ν) συνέκλεισε κύριος τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς τοῦ 7 μὴ δοῦναι αὐτῇ παιδίον. (ξ) Οὕτως ἐποίει ἐνιαυτὸν κατ᾽ ἐνιαυτὸν, ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν εἰς οἶκον κυρίου· καὶ ἠθύμει, καὶ ἔκλαιε, 8 καὶ οὐκ ἤσθιε. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, Ἄννα. καὶ (ο) εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τί ἐστί σοι ὅτι κλαίεις; καὶ (π) ἵνα τί οὐκ ἐσθίεις; καὶ ἵνα τί τύπτει σε ἡ καρδία σου; (ρ) οὐκ ἀγαθὸς ἐγώ σοι ὑπὲρ 9 δέκα τέκνα; Καὶ ἀνέστη Ἄννα μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτοὺς ἐν Σηλώμ, (σ) καὶ κατέστη ἐνώπιον κυρίου. καὶ Ἡλὶ ὁ (τ) ἱερεὺς, ἐπὶ τοῦ δίφρου ἐπὶ 10 τῶν φλιῶν ναοῦ κυρίου. Καὶ αὐτὴ κατώδυνος ψυχῇ, καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον, καὶ κλαί- 11 ουσα ἔκλαυσε. Καὶ ηὔξατο εὐχὴν (υ) κυρίῳ, λέγουσα, (φ) Ἀδωναῒ κύριε ἐλωὲ σαβαὼθ, ἐὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης σου, καὶ μνησθῇς (χ) μου, καὶ δῷς τῇ δούλῃ σου σπέρμα ἀνδρῶν, καὶ δώσω (ψ) αὐτὸν ἐνώπιόν σου δοτὸν ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ, καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα (ω) οὐ πίεται, καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κε- 12 φαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ὅτε ἐπλήθυνε προσευχομένη ἐνώπιον κυρίου, καὶ Ἡλὶ ὁ ἱερεὺς 13 ἐφύλαξε τὸ στόμα αὐτῆς. (α) Καὶ αὐτὴ ἐλάλει ἐν καρδίᾳ αὐτῆς, (β) καὶ τὰ χείλη αὐτῆς ἐκινεῖτο, καὶ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἠκούετο. καὶ ἐλογίσα- 14 το αὐτὴν Ἡλὶ εἰς μεθύουσαν. Καὶ εἶπεν αὐτῇ τὸ παιδάριον Ἡλὶ, Ἕως πότε μεθυσθήσῃ; περίελε τὸν οἶνόν (γ) σου, καὶ πορεύου ἐκ προσώπου 15 κυρίου. Καὶ ἀπεκρίθη Ἄννα, καὶ εἶπεν, Οὐχὶ (δ) κύριε· γυνὴ ἡ σκληρὰ ἡμέρα ἐγώ εἰμι, καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα, καὶ (ε) ἐκχέω τὴν 16 ψυχήν μου ἐνώπιον κυρίου. Μὴ δῷς τὴν δούλην σου εἰς θυγατέρα λοιμὴν, ὅτι ἐκ πλήθους ἀ- 17 δολεσχίας (ζ) μου ἐκτέτακα ἕως νῦν. Καὶ ἀπεκρίθη Ἡλὶ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πορεύου εἰς εἰρήνην. ὁ θεὸς Ἰσραὴλ δῴη σοι πᾶν αἴτημά 18 σου, ὃ ᾐτήσω παρ᾽ αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν, Εὗρεν ἡ δούλη σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῆς· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ (η) κατάλυμα αὐτῆς, καὶ ἔφαγε μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ ἔπιε, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς 19 οὐ συνέπεσεν ἔτι. Καὶ ὀρθρίζουσι τοπρωῒ καὶ προσκυνοῦσι τῷ κυρίῳ, καὶ (θ) πορεύονται τὴν ὁδὸν αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθεν Ἐλκανὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ Ἀρμαθαίμ, καὶ (ι) ἔγνω τὴν Ἄνναν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐμνήσθη αὐτῆς (κ) κύριος, καὶ 20 συνέλαβε. Καὶ ἐγενήθη τῷ καιρῷ τῶν ἡμερῶν, (λ) καὶ ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σαμουὴλ, καὶ εἶπεν, Ὅτι παρὰ κυρίου θεοῦ σαβαὼθ ᾐτησάμην αὐτόν.

(c) Quia non dederat ei Dominus filium, secundùm tribulationem ejus, et secundùm tristitiam tribulationis ejus. Et tristabatur propter hoc, quoniam concluserat Dominus, quæ circa vulvam ejus, non dando ei filiũ. Sic faciebat 7 annum per annum in ascendendo ipsam in domum Domini: & tristabatur, & plorabat, et non comedebat. Et dixit ei Elcana vir ejus, Anna. Et (f) dixit ei, Ecce 8 ego, domine. Et dixit ad eam; Quid est tibi, quia ploras? & ut quid non comedis? et ut quid verberat te cor tuum? nónne bonus ego tibi super decẽ filios? Et sur- 9 rexit Anna, postquàm ipsi comederant in Selom: et (z) stetit coram Domino. Et Heli (h) sacerdos super sellam super limina templi Domini. Et ipsa mœsta a- 10 nimo, & oravit ad Dominum, & plorans ploravit: Et vovit votũ 11 Domino, dicens; (i) Adonai, Domine Eloe Sabaoth, si respiciens respexeris super humiliationem servæ tuæ, & recordatus fueris (k) meî, et dederis servæ tuæ semen (l) virorum; et dabo eũ corã te datũ usq; ad diem mortis ej⁹: (m) & vinum, et inebriamentum non bibet: & ferrũ non ascendet super caput ejus. Et factum est, 12 quando multiplicabat orans corã Domino; & Heli sacerdos observabat os ejus. Et ipsa loquebatur 13 in corde suo; et labia ejus movebantur, et vox ejus non audiebatur. Et reputavit eam Heli in ebriam. Et dixit ei (n) puer Heli, 14 Quousq; eris ebria? Aufer vinũ (o) tuũ, et vade à facie Domini. Et respondit Anna, et dixit; Ne- 15 quaquã, domine. Mulier (p) dura dies ego sum: & vinum & inebriamentum non bibi, & effundo animam meam corã Domino. Ne dederis servã (q) tuã in (r) fi- 16 liam pestilentẽ; quoniã ex multitudine meditationis (s) meæ (t) extendi usq; nunc. Et respondit 17 Heli; et dixit ei, Vade in pace. Deus Israel det tibi omnem petitionem tuam, quã petiisti ab eo. Et 18 dixit; (u) Invenit serva tua gratiam in oculis tuis. Et ivit mulier in viam suã: et intravit in diversorium suũ, et comedit cum viro suo, et bibit, et facies ejus non concidit ultrà. Et surgunt manè, et 19 adorant Dominũ, et vadunt viã suã. Et intravit Elcana in domũ suã Armathæm, et cognovit Annam uxorẽ suã: et recordatus est ejus Domin⁹: et concepit. Et factũ 20 est tempore dierum, et peperit filium: et vocavit nomẽ ej⁹, Samuel; et dixit, Quoniã à Dño (x) Deo Sabaoth petii eũ.

MS.A. (ν) Συναπέκλεισεν (ξ) Καὶ οὕτως (ο) εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπεν (π) διατί (ρ) οὐκ ἐγώ εἰμι ἀγαθός σοι (σ) καὶ μετὰ τὸ πιεῖν, καὶ κατέστη (τ) ἱερεὺς *ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ (υ) τῷ κυρίῳ, (φ) Ἀδωναῒ καὶ Ἐλωαὶ (χ) μου, καὶ μὴ ἐπιλάθῃ τῆς δούλης σου, καὶ δῷς (ψ) αὐτὸν δοτὸν ἐνώπιόν σου ἕως ἡμέρας θανάτου (ω) οὐ μὴ πίητε, (α) Καὶ Ἄννα ἐλάλει (β) πλὴν τὰ (γ) σου ἀπὸ σοῦ, καὶ (δ) κύριέ μου· γυνὴ (ε) ἐκχέω ἐνώπιον κυρίου τὴν ψυχήν μου. Μὴ (ζ) μου καὶ ἀθυμίας ἐκτέτακα (η) κατάλυμα, καὶ (θ) πορεύονται καὶ ἦλθον τὴν (ι) ἔγνω Ἐλκανὰ τὴν (κ) κύριος. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ (λ) καὶ συνέλαβεν Ἄννα, καὶ ἔτεκεν υἱόν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 וּמְצַהֲבָא לַהּ צָרְתַהּ אַף מַרְגְזָא לַהּ בְּדִיל לְאַקְנָיוּתַהּ אֲרֵי אִתְמְנַע מִן קֳדָם יְיָ מִנַּהּ וְלַד׃
7 וְכֵן יַעְבֵיד שְׁנָא בִשְׁנָא בִּזְמַן מִסְקַהּ לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַייָ כֵּן מַרְגְזָא לַהּ וּבָכְיָא וְלָא אָכְלַת׃
8 וַאֲמַר לַהּ אֶלְקָנָה בַּעְלַהּ חַנָּה לְמָה אַתְּ בָּכְיָא וּלְמָא לָא תֵיכְלִין וּלְמָא בְּאֵישׁ לִיךְ לִבֵּךְ הֲלָא
9 רְעוּתִי טָבָא לִיךְ מֵעַשְׂרָא בְנִין׃ וְקָמַת חַנָּה בָּתַר דַּאֲכַלַת בְּשִׁילֹה וּבָתַר דִּשְׁתִיאַת וְעֵלִי
10 כַּהֲנָא יְתִיב עַל כּוּרְסֵיהּ עַל מְזוּזֵי בִּסְטַר סִפָּא דְהֵיכְלָא דַייָ׃ וְהִיא מְרִירַת נְפַשׁ וּמְצַלְיָא
11 קֳדָם יְיָ וּמִבְכָּא בָכְיָא׃ וְקַיֶּימַת קְיָם וַאֲמַרַת יְיָ צְבָאוֹת אִם מִגְלָא גְלֵי קֳדָמָךְ סִגּוּף
אַמְתָךְ וְיֵיעוֹל דָּכְרָנִי קֳדָמָךְ וְלָא תַרְחֵיק יָת אַמְתָךְ וְתִתֵּין לְאַמְתָךְ בַּר בְּגוֹ בְנֵי אֱנָשָׁא
12 וְאֶמְסְרִנֵּיהּ דִּיהֵי מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם יְיָ כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי וּמָרוּת אֱנָשׁ לָא תְּהֵי עֲלוֹהִי׃ וַהֲוָה
13 מִדְּאַסְגִּיאַת לְצַלָּאָה קֳדָם יְיָ וְעֵלִי אוֹרִיךְ לַהּ עַד דְּתִפְסוֹק׃ וְחַנָּה הִיא מְצַלְיָא בְלִבַּהּ לְחוֹד
14 סִפְוָתַהָא נָיְדָן וְקָלַהּ לָא מִשְׁתְּמַע וְחַשְׁבַהּ עֵלִי כְּאִתְּתָא רְוָיָא׃ וַאֲמַר לַהּ עֵלִי עַד אֵימָתַי
15 אַתְּ מִשְׁתַּטְיָא הֲלָא תַפִּיגִין יָת חַמְרִיךְ מִנִּיךְ׃ וַאֲתִיבַת חַנָּה וַאֲמַרַת לָא רִבּוֹנִי אִתְּתָא עָקַת
16 רוּחָא אֲנָא וַחֲמַר חֲדַת וְעַתִּיק לָא אִשְׁתֵּיתִי וַאֲמָרִית עוּלְבַּן נַפְשִׁי בִּצְלוֹ קֳדָם יְיָ׃ לָא תַחְבְּלִים
17 יָת אַמְתָךְ קֳדָם בַּת רִשְׁעָא אֲרֵי מִסְּגֵי אַקְנָיוּתִי וְאַרְגָזוּתִי אוֹרֵיכִית בִּצְלוֹ עַד כְּעַן׃ וַאֲתֵיב
18 עֵלִי וַאֲמַר אֱזִילִי לִשְׁלָם וֵאלָהָא דְיִשְׂרָאֵל יִתֵּן יָת בָּעוּתִיךְ דִּבְעֵית מִן קֳדָמוֹהִי׃ וַאֲמַרַת
תִּשְׁכַּח אַמְתָךְ רַחֲמִין בְּעֵינָךְ וַאֲזַלַת אִתְּתָא לְאוֹרְחַהּ וַאֲכַלַת וְאַפַּהָא בִּישִׁין לָא הֲווֹ
19 לַהּ עוֹד׃ וְאַקְדִּימוּ בְצַפְרָא וּסְגִידוּ קֳדָם יְיָ וְתָבוּ וַאֲתוֹ לְבֵיתְהוֹן לְרָמְתָא וִידַע אֶלְקָנָה יָת
20 חַנָּה אִתְּתֵיהּ וְעַל דָּכְרָנַהּ קֳדָם יְיָ׃ וַהֲוָה לִזְמַן מִשְׁלַם יוֹמַיָּא וְעַדִּיאַת חַנָּה וִילֵידַת בַּר וּקְרַת
יָת שְׁמֵיהּ שְׁמוּאֵל אֲרֵי אֲמָרַת מִן קֳדָם יְיָ שְׁאֶלְתֵּיהּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

6 Et irritans illam angustiatrix ejus, etiam provocans illam ut ad invidiam duceret eam, quoniam vetitus fuit ab-ante Dñm ab illa natus. 7 Et sic fecit anno in anno in tempore ascendendi ad domum sanctuarii Dñi, sic provocans illam: & ploravit, & non comedit 8 Et dixit illi Elkanah maritus ejus: Hhana cur tu plorans, & cur non comedis? & cur male est *tibi cor tuum*? nonne voluntas mea bona tibi à decem filiis? 9 Et surrexit Hhana postquam comedit in Siloh, & postquam *bibit*; & Gheli sacerdos sedens super sedem suam *juxta postes* in latere *liminis* templi Dñi. 10 Et ipsa amara animo, & orans ante Dñm, & plorare plorans. 11 Et juravit juramentum & dixit: Domine exercituum si revelari revelabitur ante te humilitas ancillæ tuæ, & intrabit memoria mei ante te, & non elongabis ancillam tuam, & dabis ancillæ tuæ filium in medio filiorum hominis; & tradam eum quòd erit ministrans ante Dñm omnibus diebus vitæ ejus, & novacula non erit super illum. 12 Et fuit ex quo multiplicavit orationem suam ante Dñm, & Gheli *expectavit* illam usq; quo finiat. 13 Et Hhana ipsa orans in corde suo, tantum labia ejus movebantur, & vox ejus non audiebatur; & reputavit eam Hheli ut mulierem ebriam. 14 Et dixit illi Hheli: usquequo tu delirans? an non digeres vinum tuum à te? 15 Et respondit Hhana & dixit: Non, Domine mi: mulier tribulata spiritu ego; & vinum novum & antiquum non bibi; & dixi afflictionem animæ meæ in oratione ante Dñm. 16 Ne exprobres ancillæ tuæ ante filiam improbitatis: nam à multitudine invidiæ mei & irritationis mei dilatavi in oratione usq; nunc. 17 Et respondit Hheli & dixit: Ito in pace; & Deus Israel dabit postulationem tuam quam postulâsti ab-ante eum. 18 Et dixit: Inveniat ancilla tua misericordias in oculis tuis: & ivit mulier ad viam suam; & comedit, & vultus mali non fuerunt ei ultra. 19 Et anticipaverunt manè, & adoraverunt ante Dñm; & redierunt & venerunt ad domum suam ad Ramatha: & cognovit Elkana Hhanam uxorem suam, & intravit recordatio ejus ante Dñm. 20 Et fuit in tempore perfectionis dierum, & concepit Hhana & peperit filium, & vocavit nomen ejus Semuel: quia dixit, Ab-ante Dominum petivi eum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܡܪܓܙܐ ܗܘܬ ܠܗ ܚܒܪܬܗ ܐܦ ܡܪܓܙܘ. ܡܛܠ ܕܐܚܕ ܡܪܝܐ ܪܚܡܗ.
7 * ܘܗܟܢܐ ܥܒܕܐ ܗܘܬ ܦܢܢܐ ܫܢܐ ܒܫܢܐ ܒܙܒܢܐ ܕܣܠܩܐ ܗܘܬ
ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܡܪܓܙܐ ܗܘܬ ܠܗ. ܘܒܟܝܐ ܗܘܬ. ܘܠܐ ܐܟܠܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ 8
ܐܠܩܢܐ ܒܥܠܗ. ܚܢܐ. ܠܡܢܐ ܒܟܝܐ ܐܢܬܝ. ܘܠܡܢܐ ܠܐ ܐܟܠܐ ܐܢܬܝ. ܘܠܡܢܐ ܒܐܫ ܠܒܟܝ.
ܠܐ ܗܘܐ ܛܒ ܐܢܐ ܠܟܝ ܡܢ ܥܣܪܐ ܒܢܝܢ. * ܘܩܡܬ ܚܢܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܟܠܬ ܘܫܬܝܬ ܒܫܝܠܘ. ܘܥܠܝ 9
ܟܗܢܐ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܥܠ ܣܩܘܦܬܐ ܕܗܝܟܠܗ
ܕܡܪܝܐ. * ܘܗܝ ܡܪܝܪܐ ܢܦܫܗ. ܘܡܨܠܝܐ ܗܘܬ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܡܒܟܝܐ ܒܟܝܐ ܗܘܬ. 10
* ܘܢܕܪܬ ܢܕܪܐ. ܘܐܡܪܬ. ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܢ ܡܚܙܐ ܬܚܙܐ ܠܡܘܟܟܗ ܕܐܡܬܟ. ܘܬܬܕܟܪܢܝ 11
ܘܠܐ ܬܛܥܝܢܝ ܠܐܡܬܟ. ܘܬܬܠ ܠܐܡܬܟ ܙܪܥܐ ܕܓܒܪܐ. ܐܬܠܝܘܗܝ ܠܡܪܝܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝ ܚܝܘܗܝ.
ܘܡܣܦܪܐ ܠܐ ܬܣܩ ܥܠ ܪܫܗ. * ܘܗܘܐ ܟܕ ܐܣܓܝܬ ܠܡܨܠܝܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܥܠܝ 12
ܢܛܪ ܗܘܐ ܠܦܘܡܗ. * ܘܚܢܐ ܡܡܠܠܐ ܗܘܬ ܒܠܒܗ. ܘܣܦܘܬܗ ܪܦܦܢ ܗܘܝ 13
ܘܩܠܗ ܠܐ ܡܫܬܡܥ ܗܘܐ. ܘܚܫܒܗ ܥܠܝ ܐܝܟ ܪܘܝܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܥܠܝ. 14
ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܡܫܬܪܝܐ ܐܢܬܝ. ܐܥܒܪܝ ܚܡܪܟܝ ܡܢܟܝ. * ܘܥܢܬ ܚܢܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. 15
ܠܐ ܡܪܝ. ܐܢܬܬܐ ܕܟܪܝܐ ܪܘܚܗ ܐܢܐ. ܘܚܡܪܐ ܘܫܟܪܐ ܠܐ ܐܫܬܝܬ. ܐܠܐ ܐܫܕܬ ܢܦܫܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
* ܠܐ ܬܬܚܫܒ ܠܐܡܬܟ ܐܝܟ ܒܪܬ ܒܠܝܥܠ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܣܘܓܐܐ ܕܗܘ ܒܟܝܬܝ. ܘܪܘܓܙܝ 16
ܡܠܠܬ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. * ܘܥܢܐ ܥܠܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ. ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܐܝܠ 17
ܢܬܠ ܠܟܝ ܫܐܠܬܟܝ ܕܫܐܠܬܝ ܡܢܗ. * ܘܐܡܪܬ. ܬܫܟܚ ܐܡܬܟ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ. 18
ܘܐܙܠܬ ܐܢܬܬܐ ܠܐܘܪܚܗ. ܘܐܦܝܗ ܠܐ ܐܬܚܠܦܘ ܬܘܒ. * ܘܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ. ܘܣܓܕܘ ܩܕܡ 19
ܡܪܝܐ. ܘܗܦܟܘ ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܗܘܢ ܠܪܡܬܐ. ܘܝܕܥ ܐܠܩܢܐ ܠܚܢܐ ܐܢܬܬܗ. ܘܐܬܕܟܪܗ
ܡܪܝܐ. * ܘܗܘܐ ܠܙܒܢܐ ܕܝܘܡܬܐ. ܘܒܛܢܬ ܚܢܐ. ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܫܡܘܐܝܠ. 20
ܡܛܠ ܕܡܢ ܡܪܝܐ ܫܐܠܬܗ.

6 Et provocabat eam quoque æmula ipsius ad iracundiam, quatenus tædio afficeretur, eò quòd clausisset Dominus vulvam ejus. 7 Et sic faciebat Phenenna singulis annis tempore quo ascendebat ad domum Domini, sic *inquam* provocabat eam ad iram, adeò ut fleret Hanna, nec manducaret. 8 Dixit autem ad eam Helcana maritus ejus, Hanna, cur ploras? & cur non comedis? & cur tristis est animus tuus? en ego melior tibi sum quàm decem filii. 9 Surrexit itaque Hanna postquam comedisset in Silo, & postquam bibisset (interim Eli Sacerdos sedebat super sedem in limine templi Domini.) 10 Cúmque amaro esset animo, orabat coram Domino, & abundè flebat. 11 Deinde votum vovit, ac dixit: Domine exercituum, si omnino respicias subjectionem ancillæ tuæ, recorderis mei, nec obliviscaris ancillæ tuæ, & concedas ancillæ tuæ semen humanum; addicam illud Domino cunctis diebus vitæ ejus, & novacula non admovebitur capiti ipsius. 12 Factúmq; est ut cùm illa diutiùs oraret coram Domino, & Eli observaret os ejus, 13 (Nam Hanna corde suo tantùm loquebatur, & labia ipsius movebantur, vox autem ejus non audiebatur) existimavit eam Eli quasi temulentam, 14 Dixítque ad eam Eli, Quousque inebriaberis? tempera vinum tuum à te. 15 Respondit Hanna, & dixit ei, Minimè mi domine, mulier ego sum dolentis animi, & vinum aut siceram nequaquam bibi; sed effudi animum meum coram Domino. 16 Ne reputes apud temetipsum ancillam tuam filiam peccati: nam ex multitudine doloris & iræ meæ hactenus locuta sum. 17 Cui respondens Eli dixit, Vade in pace, & Deus Israëlis præstet tibi petitionem tuam quam ab eo postulâsti. 18 Quæ ait, Inveniat ancilla tua misericordiam apud te: tum abiit mulier ad viam suam, & vultus ejus non est ampliùs turbatus. 19 Et manè consurgentes adoraverunt coram Domino, & reversi abierunt domum suam in Ramatha: & cognovit Helcana Hannam uxorem suam; & Dominus recordatus est ejus. 20 Fuit enim post tempus dierum, ut conciperet Hanna, parerétque filium, & vocaret nomen ejus Samuel: nam *inquit* à Domino postulavi eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وكانت ضرتها تغايرها وتغضبها تريد بذلك ان تحزنها وكانت تعايرها بالعقم الذي اعقمها
7 الرب * وكذلك كانت فننا تصنع كل حول في الوقت الذي تصعد فيه الى بيت الرب تسخطها
8 وتغضبها ايضا فتبكي حنا ولم تطعم شيا * قال لها هلقانا زوجها يا حنا ما لك باكية وما لك
9 لم تطعمي طعاما وما لي اراك حزينة النفس * ها انا خير لك من عشرة بنين * وقامت حنا من
بعد ما طعمت وشربت في سيلوا وصعدت الى بيت الرب وكان عالي الحبر جالسا على كرسي على
10 اسكفة بيت الرب * وهي كانت مرة النفس وجعلت تصلي امام الرب * وكانت تبكي في
11 صلاتها * ونذرت نذرا وقالت يا رب القوة والمشية ان انت نظرت الى خضوع امتك وذكرتني
ولم تنس امتك وترزق امتك ذرية بين الناس اصيره خادما للرب كل ايام حياته ولا تحلق
12 13 راسه بالموسى * فلما اطالت صلاتها امام الرب وكان عالي ينتظر ان يسمع كلامها * فاما حنا
فكانت تصلي فقط في قلبها تحرك شفتاها من غير ان يسمع لها كلام * ولم يكن الحبر
14 يسمع صوتها وحسبها عالي سكرى * فقال لها عالي الى متى تساكري * فيقي من سكرك *
15 * اجابت حنا وقالت له كلا يا سيدي ولكني امراة كربة النفس حزينة لم اشرب خمرا ولا سكرا *
16 ولكن من شدة الغم الذي بي رميت نفسي امام الرب * فلا تنزل امتك منزلة اهل الخطايا *
17 لاني انما اطلت بصلاتي الى الان من شدة ما بي من الحزن والغضب * فرد عليها عالي قائلا *
18 انطلقي بسلام واله اسرائيل يسعفك بحاجتك التي طلبت * فقالت توافي امتك رحمة وتظفر
بنعمة من الرب وانت حي * وانصرفت المراة في طريقها ولم يتغير وجهها ايضا من عار
19 ضرتها لها * وادلجوا بكرة وسجدوا للرب * ورجعوا منصرفين الى منزلهما الى الرامة وعرف هلقانا
20 حنا امراته * وذكرها الرب برحمته * فلما مكثت اياما حبلت حنا وولدت ابنا ودعت
اسمه صموال * لانها قالت اني سالته للرب *

6 *Et rivalis ejus æmulabatur eam & ad iram concitabat, volens per id eam affligere: lacessibat enim eam ob sterilitatem quâ affecerat eam Dominus.* 7 *Ita faciebat Phenna quotannis tempore quo ascendebat ad domum Domini, exasperans eam, et ad iram quoque provocans: quapropter flevit Hanna, nec gustavit quicquam.* 8 *Dixit ei Helcana maritus ejus, Heus Hanna, quid rei tibi est quòd fleas? quidve rei est quòd cibum minimè gustaveris? et cur video te iniquo animo? en ego melior tibi sum decem filiis.* 9 *Surgens ergò Hanna postquam comederat & biberat in Silo, ascendit ad domum Domini: (Porrò Elis sacerdos sedebat in sella super limine domûs Domini)* 10 *Et ipsa cùm amarulento esset animo, cœpit orare coram Domino, flebátque dum oraret:* 11 *Et votum vovit, ac dixit; O Domine potentiæ et voluntatis, si tu respexeris humilitatem ancillæ tuæ, & memor fueris mei, nec oblivioni tradideris ancillam tuam, sed concesseris ancillæ tuæ prolem inter homines, constituam eum ministrum Domino cunctis diebus vitæ ipsius, nec radetur caput ejus novaculâ.* 12 *Cúmque protraxisset orationem suam coram Domino, auscultabat Eli ut audiret verba ipsius.* 13 *Verùm Hanna orabat corde suo dumtaxat, moventibus se labiis ejus absque eo quòd audirentur verba ipsius, ita ut sacerdos non audiret vocem ejus. Quapropter Eli ratus eam esse temulentam,* 14 *Ait illi Eli; Quousque ebria eris? resipisce tandem ab ebrietate tua.* 15 *Respondens Hanna, dixit ad eum; Haudquaquam O domine mi, sed mulier sum tristis animi, infœlix: vinum aut* quicquam *inebrians minimè bibi, sed præ vehementia mœroris qui me occupat, projeci animam meam coram Domino.* 16 *Ne ergò habeas ancillam tuam in gradu scelestorum; nam equidem orationem meam hucusque protraxi ob vehementiam mœroris & iræ quâ teneor.* 17 *Respondit ei Eli, dicens; Vade in pace, & Deus Israelis conficiat negotium tuum quod postulâsti.* 18 *Quæ ait, Adveniat ancillæ tuæ misericordia, & gratiam assequatur à Domino, te superstite: sic discessit mulier itinere suo, nec immutatus est deinceps vultus ejus ob exprobrationem corrivalis ej⁹.* 19 *Et manè surgentes adoraverunt Dominum, & reversi perrexerunt ad ædes suas in Ramatcoivitq; Helcana cum Hanna uxore suâ & Dominus recordatus est ejus ex clementia sua.* 20 *Et cùm dies aliquot mansisset, concepit Hanna, peperitque filiũ, & vocavit nomen ejus Samuelem: dixit enim, Quoniam à Domino postulavi eum.*

שמואל א׃ ב

Domino immolandum ad ,ejus domus omnis & ,Elcanah vir ascendit Et
21 וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל־בֵּיתוֹ לִזְבֹּחַ לַיהוָה
dixit quia :ascendit non Channah Et .suum votum & ,dierum hostiam
22 אֶת־זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת־נִדְרוֹ׃ וְחַנָּה לֹא עָלָתָה כִּי־אָמְרָה
cum conspiciatur & eum adducam & :puer ablactetur donec :suo viro
לְאִישָׁהּ עַד יִגָּמֵל הַנַּעַר וַהֲבִאֹתִיו וְנִרְאָה אֶת־
Elcanah ei Dixitque .seculum in usque ibi maneat & ,Domini faciebus
23 פְּנֵי יְהוָה וְיָשַׁב שָׁם עַד־עוֹלָם׃ וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה
veruntamē :eum te ablactare donec mane :tuis oculis in bonum Fac :suus vir
אִישָׁהּ עֲשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד־גָּמְלֵךְ אֹתוֹ אַךְ
,suum filium lactavit &,mulier Mansitque .suum verbum Dñs confirmet
יָקֵם יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתֵּינֶק אֶת־בְּנָהּ
quum ,secum eum fecit Ascendereque .eum ablactaret donec
24 עַד־גָמְלָהּ אֹתוֹ׃ וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר
;vini utre & ,farinæ uno modio & ,tribus juvencis in eum ablactavit
גְּמָלַתּוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יַיִן
jugulaverunt Et .puer puer & ;Siloh Domini domum eum adduxit &
25 וַתְּבִאֵהוּ בֵית־יְהוָה שִׁלוֹ וְהַנַּעַר נָעַר׃ וַיִּשְׁחֲטוּ
me In :dixit Et .Heli ad puerum adduxerunt & ,juvencum
26 אֶת־הַפָּר וַיָּבִאוּ אֶת־הַנַּעַר אֶל־עֵלִי׃ וַתֹּאמֶר בִּי
tecum stans mulier ego :mi domine tua anima vivit :mi domine
אֲדֹנִי חֵי נַפְשְׁךָ אֲדֹנִי אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצֶּבֶת עִמְּכָה
;oravi hunc puerum ad .Dominum ad orandum ad ,hoc in
27 בָּזֶה לְהִתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה׃ אֶל־הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי
.eo cum à petii quam ,meam petitionem mihi Dominus dedit &
וַיִּתֵּן יְהוָה לִי אֶת־שְׁאֵלָתִי אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מֵעִמּוֹ׃
quibus diebus omnibus Domino eum feci petere ego etiam Et
28 וְגַם אָנֹכִי הִשְׁאִלְתִּהוּ לַיהוָה כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר
.Domino ibi se incurvavit & :Domino commodatus ipse fuit
הָיָה הוּא שָׁאוּל לַיהוָה וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁם לַיהוָה׃

CAP. II. ב

,Domino in meum cor Exultavit :dixit & ,Channah oravit Et
1 וַתִּתְפַּלֵּל חַנָּה וַתֹּאמַר עָלַץ לִבִּי בַּיהוָה
meum os est dilatatum :Domino in meum cornu est exaltatum
רָמָה קַרְנִי בַּיהוָה רָחַב פִּי
Non .tua salute in sum lætata quia ,meos inimicos super
2 עַל־אוֹיְבַי כִּי שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ׃ אֵין
petra non & ,te præter non quia ,Dominus sicut sanctus
קָדוֹשׁ כַּיהוָה כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר
altum altum loquamini ,multiplicetis Ne .noster Deus sicut
3 כֵּאלֹהֵינוּ׃ אַל־תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְּבֹהָה גְבֹהָה
non & ,Dominus scientiarum Deus quia ;vestro ore ex vetus egrediatur
יֵצֵא עָתָק מִפִּיכֶם כִּי אֵל דֵּעוֹת יְהוָה וְלֹא
vacillantes & ;sunt confracti fortes ,Arcus .opera sunt directa
4 נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת׃ קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים וְנִכְשָׁלִים
deserunt famelici &:se locaverunt pane in Saturi .robore sunt accincti
5 אָזְרוּ חָיִל׃ שְׂבֵעִים בַּלֶּחֶם נִשְׂכָּרוּ וּרְעֵבִים חָדֵלּוּ
.est infirmata ,filiis multa & ,septem peperit sterilis donec
עַד־עֲקָרָה יָלְדָה שִׁבְעָה וְרַבַּת בָּנִים אֻמְלָלָה׃

Versio VUL. LAT.

21 Ascendit autem vir ejus Elcana, & omnis dom⁹ ejus, ut immolaret Dño hostiam solennem, & votum suum. 22 Et Anna non ascendit: dixit enim viro suo; Non vadā, donec ablactetur infans, & ducā eum, ut appareat ante conspectum Dñi, & maneat ibi jugiter. 23 Et ait ei Elcana vir suus; Fac quod bonum tibi videtur, & mane donec ablactes eum: precórq; ut impleat Dominus verbū suum. Mansit ergò mulier, & lactavit filiū suum, donec amoveret eum à lacte. 24 Et adduxit eum secum, postquā ablactaverat, in vitulis tribus, & tribus modiis farinæ, & amphora vini, & adduxit eum ad domum Domini in Silo. Puer autē erat 25 adhuc infantulus: Et immolaverunt vitulum, & obtulerunt 26 puerū Heli. Et ait Anna; Obsecro, mi domine, vivit anima tua, domine: ego sum illa mulier, quæ steti corā te hic orans 27 Dominū. Pro puero isto oravi, & dedit mihi Dñs petitionem 28 meam, quam postulavi eum. Idcircò & ego commodavi eum Domino, cunctis diebus quib⁹ fuerit commodat⁹ Domino. Et adoraverunt ibi Dominum. Et oravit Anna, & ait;

CAP. II.

1 Exultavit cor meum in Domino, & exaltatum est cornu meum in Deo meo: dilatatum est os meū super inimicos meos, quia lætata sum in salutari 2 tuo. Non est sanct⁹, ut est Dominus: neque enim est alius extra te, & non est fortis sicut 3 Deus noster. Nolite multiplicare loqui sublimia, gloriantes; recedant vetera de ore vestro: quia Deus scientiarū, Dominus est, & ipsi præparantur 4 cogitationes. Arcus fortiū superatus est: & infirmi accincti 5 sunt robore. Repleti priùs, pro panib⁹ se locaverunt; & famelici saturati sunt: donec sterilis peperit plurimos; & quæ multos habebat filios, infirmata est.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἀνέβη ὁ ἄνθρωπος Ἑλκανὰ ϗ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ θῦσαι ἐν Σηλὼμ τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν, ϗ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ, ϗ πάσας τὰς δεκάτας τῆς γῆς αὐτοῦ. 22 Καὶ Ἄννα οὐκ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ, ὅτι εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, Ἕως τοῦ ἀναβῆναι τὸ παιδάριον, ἐὰν ἀπογαλακτίσω αὐτό, ϗ ὀφθήσεται τῷ προσώπῳ κυρίου, ϗ καθήσεται (μ) ἕως αἰῶνος ἐκεῖ. 23 Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἑλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, Ποίει τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, κάθου (ν) ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃς αὐτό· ἀλλὰ στήσαι κύριος τὸ ἐξελθὸν ἐκ τοῦ στόματός σου. ϗ ἐκάθισεν ἡ γυνὴ ϗ ἐθήλασε τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃ αὐτόν. 24 Καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ εἰς (ξ) Σηλὼμ ἐν μόσχῳ τριετίζοντι, ϗ ἄρτοις, ϗ οἰφὶ σεμιδάλεως, ϗ νέβελ οἴνου· ϗ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον (ο) κυρίου ἐν Σηλὼμ, ϗ τὸ παιδάριον μετ' αὐτῶν. 25 Καὶ προσήγαγον ἐνώπιον κυρίου. ϗ ἔσφαξεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὴν θυσίαν, ἣν ἐποίει ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας τῷ κυρίῳ. ϗ (π) προσήγαγε τὸ παιδάριον, ϗ ἔσφαξε τὸν μόσχον. ϗ προσήγαγεν Ἄννα ἡ (ρ) μήτηρ τοῦ παιδαρίου πρὸς 26 Ἡλὶ, Καὶ εἶπεν, Ἐν ἐμοὶ κύριε, ζῇ ἡ ψυχή (σ) σου, ἐγὼ ἡ γυνὴ ἡ καταστᾶσα ἐνώπιόν (τ) σου μετὰ σοῦ ἐν τῷ προσεύξασθαι πρὸς 27 κύριον. Ὑπὲρ τοῦ παιδαρίου τούτου προσηυξάμην· ϗ (υ) ἔδωκέ μοι κύριος τὸ αἴτημά μου 28 ὃ ᾐτησάμην παρ' αὐτοῦ. Κἀγὼ κιχρῶ αὐτὸν τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ζῇ αὐτὸς, χρῆσιν τῷ κυρίῳ. (φ) ϗ εἶπεν,

21 Et ascendit homo Elcana, et universa domus ejus sacrificare in Selom sacrificium dierum, et vota sua, et omnes decimas terræ suæ. 22 Et Anna non ascendit cū eo: quoniam dixit viro (y) suo, Donec ascendat puer, si ablactavero eū, & apparebit faciei Domini, et sedebit usq; in seculum ibi. 23 Et dixit ei Elcana vir ejus, Fac quod bonum in oculis tuis: sede, quoadusq; ablactaveris eum: sed firmet Dominus (z) quod exiit ex ore tuo. Et sedit mulier, et lactavit filium suū, donec ablactâsset eum. 24 Et ascendit cū eo in Selom in vitulo (aa) trienni, et panibus, et Oephi similaginis, et Nebel vini. Et intravit in domū Domini in Selō: et puer cum eis. 25 Et (bb) adduxerūt corā Domino: et mactavit pater ej⁹ sacrificiū, quod faciebat à dieb⁹ in dies Domino. 26 Et adduxit puerū, & mactavit vitulū. Et adduxit Anna mater pueri ad Heli, Et dixit; In me, Domine, vivit anima tua. Ego illa mulier, quæ steti coram te (cc) tecum, cum orarē ad Dominū. 27 Pro puero hoc oravi; & dedit mihi Dominus petitionē meam, quam petii ab eo. 28 Et ego commodo eum Domino omnes dies, quos ipse vivit, commodationem Domino. (dd) Et dixit;

MS.A. (μ) ἐκεῖ ἕως αἰῶνος. Καὶ (ν) ἕως οὗ ἀπογαλακτίσῃς (ξ) Σηλὼμ, ἡνίκα ἀπεγαλάκτισεν αὐτὸν, ἐν μόσχῳ (ο) κυρίου Σηλὼμ, (π) προσήγαγον (ρ) μήτηρ τὸ παιδάριον πρὸς Ἡλεὶ, (σ) σου κύριέ μου, ἐγὼ (τ) σου ἐν τούτῳ προσεύξασθαι (υ) ἔδωκεν κύριός μοι τὸ (φ) ϗ προσηύξατο Ἄννα, ϗ εἶπεν,

Κεφ. β'.

1 Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν κυρίῳ, ὑψώθη κέρας μου ἐν θεῷ μου, (α) ἐπλατύνθη ἐπ' ἐχθροὺς μου τὸ στόμα μου, εὐφράνθην ἐν 2 σωτηρίᾳ (β) σου. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς (γ) κύριος, ϗ οὐκ ἔστι δίκαιος ὡς ὁ θεὸς (δ) ἡμῶν, 3 οὐκ ἔστιν ἅγιος πλὴν σοῦ. Μὴ καυχᾶσθε, ϗ μὴ λαλεῖτε (ε) ὑψηλά· μὴ ἐξελθέτω μεγαλορρημοσύνη ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, ὅτι θεὸς γνώσεων κύριος, ϗ θεὸς ἑτοιμάζων ἐπιτηδεύματα (ζ) αὐτοῦ. 4 Τόξον δυνατῶν ἠσθένησε, καὶ 5 ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν. Πλήρεις ἄρτων ἠλαττώθησαν, ϗ οἱ πεινῶντες παρῆκαν γῆν· ὅτι στεῖρα ἔτεκεν ἑπτά, καὶ ἡ πολλὴ ἐν τέκνοις ἠσθένησε.

CAP. II.

1 Confirmatum (a) est cor meū in Domino: exaltatum est cornu meum in Deo meo. Dilatatum est super inimicos meos os meū: (b) 2 lætata sum in (c) salute tua. Quoniam non est sanctus, sicut Dominus; et non est justus, sicut Deus noster: non est sanctus præter te. 3 Nolite gloriari, et nolite loqui (d) excelsa: (e) non procedat magniloquentia de ore vestro: quoniam Deus (f) scientiarum Dominus, et (g) Deus præparans adinventiones suas. 4 (h) Arcus potentium infirmatus est; & infirmi accincti sunt virtute. 5 (i) Pleni panibus (k) minorati sunt, & esurientes ( ) transierunt terrā. Quoniā sterilis peperit septē; et multa in filiis infirmata est.

MS.A. (α) ἐπλατύνθη τὸ στόμα μου ἐπ' ἐχθρούς μου, ὅτι ηὐφράνθην (β) σου. Οὐκ (γ) κύριος, ϗ οὐκ ἔστιν πλὴν σου· οὐκ ἔστιν δίκαιος (δ) ἡμῶν. Μὴ καυχᾶσθαι, (ε) ὑψηλὰ εἰς ὑπεροχήν· μὴ ἐξελθάτω μεγαλορημοσύνη (ζ) αὐτοῦ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 וסליק גברא אלקנה וכל אנש ביתיה לדבחא קדם יי ית דבח מועדיא ולשלמא ית
22 נדריה: וחנה לא סליקת ארי אמרת לבעלה עד דיתחסיל רביא ואיתניה ואתחזי קדם יי
23 ויתיב תמן עד עלמא: ואמר לה אלקנה בעלה עבידי כדתקין בעיניכי אוריכי עד
דתחסלין יתיה ברם יקים יי ית פתגמוהי ואוריכת אתתא ואוניקת ית ברה עד דחסילת
24 יתיה: ואסקתיה עמה כד חסלתיה בתורין תלתא ומכילתא חדא דקמחא וגרב דחמר
25 ואיתיתיה לבית מקדשא דיי לשילו ורביא הוה יניק: ונכסו ית תורא ואיתיאו ית רביא
26 לות עלי: ואמרת בבעו רבוני חיי נפשך רבוני אנא אתתא דאתעתדת עמך הכא לצלאה
27 קדם יי: על רביא הדין צליתי ויהב יי לי ית בעותי דבעית מן קדמוהי: ואף אנא מסרתיה
28 דיהי משמש קדם יי כל יומיא דהוא קים הוא משמש קדם יי וסגיד תמן קדם יי:

ב

1 וצליאת חנה ברוח נבואה ואמרת [כבר שמואל ברי עתיד למהוי נביא על ישראל
ביומוהי יתפרקון מידא דפלשתאי ועל ידוהי יתעבדן להון נסין וגבורן בכן] תקיף לבי
בחולקא דיהב לי יי [ואף הימן בר יואל בר ברי שמואל עתיד דיקום הוא וארבעת עשר
בנוהי למהוי אמרין בשירה על ידי נבלין וכנורין עם אחיהון ליואי לשבחא בבית
מקדשא בכין] רמת קרני במתנתא דמני לי יי [ואף על פורענות נסא דעתיד למהוי
בפלשתאי דעתידין דייתון ית ארונא דיי בעגלתא חדתא ועמיה קורבן אשמא בכן תימר
כנשתא דישראל] אפתח פומי למללא רברבן על בעלי דבבי ארי חדיתי בפורקנך:
2 [על סנחריב מלכא דאתור אתנביאת ואמרת עתיד דיסק הוא וכל משריתיה על ירושלם ונס רב יתעביד ביה תמן יפלון פגרי משריתיה בכין יודון כל עממיא אומיא ולישניא ויימרון לית קדיש אלהין יי] ארי לית בר מנך [ועמך יימרון] לית תקיף אלהין אלהנא:
3 [על נבוכדנצר מלכא דבבל אתנביאת ואמרת אתון כסדאי וכל עממיא דעתידין למשלט בישראל] לא תסגון למללא רברבן לא יפקון גדופין מפומכון ארי אלהא ידע כולא יי ועל כל עובדוהי דינא מתקן ואף לכון עתיד לאיתאה פורענות חוביכון:
4 [על מלכות יון אתנביאת ואמרת] קשתת גברי יון יתברון [ודבית חשמונאי] דהוו חלשין יתעבדן להון נסין וגבורן:
5 [על בני המן אתנביאת ואמרת] דהוו סבעין בלחמא ומשתבחין בעותרא וסגיאין בממונא אתמסכנו הדרו לאתאגרא בלחם מזון פומהון [מרדכי ואסתר] דהוו חשיכין עתירו ואנשיאו ית מסכנותהון תבו להון בני חורין כן ירושלם דהות כאתא עקרא עתידא דתתמלי מעם גלותהא [וארם] דמליא סגי עממיא יסופון משריתהא תצדי ותחרוב:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

21 Et ascendit vir Elkana & omnis homo domus ejus ad sacrificandum ante Dñm sacrificium solennitatis, & ad reddendum vota sua. 22 Et Hhana non ascendit, quia dixit ad maritum suum: usq; quo ablactetur infans, & adducam eum, et videatur ante Dñm, & sedeat ibi usq; in seculum. 23 Et dixit ei Elkana maritus ejus: Fac *juxta* quod firmum in oculis tuis: expecta usq; quo ablactabis illum, verùm firmabit Dñs verbum suum. Et expectavit mulier, & lactavit filium suum usquequo ablactavit illum. 24 Et ascendere fecit eum secum, cùm ablactavit eum, in juvencis tribus & mechilta una farinæ & utre vini; & adduxit eum ad domum sanctuarii Dñi ad Silo, & puer erat puerul⁹. 25 Et mactaverunt juvencū, & adduxerunt puerum ad Hheli. 26 Et dixit: obsecro, Dñe mi, per vitam animæ tuæ dñe mi, ego mulier quæ steti tecum hic ad orandū ante Dñm. 27 Super puerum hunc oravi, & dedit Dñs mihi postulationé meam quam postulavi ab-ante eum. 28 Et etiam ego tradidi illum, & erit ministrans ante Dñm; omnes dies quibus ille superstes *ipse ministrans* ante Dñm: & adoravit ibi ante Dñm.

CAP. II.

1 Et oravit Hhana in spiritu prophetiæ, & dixit: *Ecce Semuel filius meus futurus esse propheta super Israel, in diebus ejus liberabuntur è manu Pelisthæorum, & per manus ejus fient illis signa & fortitudines; idcircò* valuit cor meum in parte quam dedit mihi Dñs: *ac etiam Heman filius Joel, filius filii mei Semuel, futurus ut stet ipse & quatuordecim filii ejus, esse recitantes in carmine ad nablia & citharas, cum fratribus suis Levitis ad laudandum in domo sanctuarii; ideo* elevatum est cornu meum in dono quod numeravit mihi Dominus: *atq; etiam super ultione signi, quod futurum esse in Pelisthæis, qui venire facturi sunt arcam Domini in plaustro novo cum oblatione expiationis, propterea dicet congregatio Israel,* Aperiam os meum ad loquendum magnalia super autores inimicitiæ meæ, quoniam gavisa sum in liberatione tua. 2 *Super Zenhherib rege Athur vaticinata est, & dixit, Futurum ut fugat ipse & omnis exercitus ejus contra Jerusalem, & signum magnum fiet in eo, illic cadent cadavera copiarum ejus; ideo confitebuntur omnes populi, gentes & linguæ, ac dicent,* Non est sanctus nisi Dñs, quoniam non est præter à te, & popul⁹ *tuus dicent:* Non est qui fortis nisi Deus noster. 3 *Super Nebuchadnezzar rege Babel vaticinata est, & dixit: Vos Chazdæi, & omnes populi qui futuri estis dominari in Israel,* non multiplicabitis ad loquendum magnalia, non exibunt blasphemiæ ex ore vestro, quoniam De⁹ novit omnia, & super omne factum suum extenditur judicium suum, etiam vobis futurum est ad retribuendum ultionem culparum vestrarum. 4 *Super regnum Græciæ vaticinata est & dixit,* Arcus virorum *Græcorum* confringentur, & *domus Hasmonæorum*, qui fuerunt debiles, factæ sunt eis *signa &* virilitates. 5 *Super filios Haman vaticinata est, & dixit:* qui fuerunt saturi in pane, & *mugientes divitiis, & abundantes pecuniis, depauperati sunt et redierunt ad locandum se in pane & cibo oris sui: Mardechai & Esther* qui fuerunt obscuri & egeni divites facti sunt, & obliti sunt egestatem suam, *redierunt ut essent filii nobilium: sic Jerusalem quæ fuit quasi* mulier sterilis, futura ad implendum populo captivitatis suæ; & *Aram quæ plena, abundans populis, finient exercitus ejus, vastabitur ac desolabitur.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܣܠܩ ܓܒܪܐ ܗܠܩܢܐ ܘܟܠܗ ܒܝܬܗ. ܠܡܕܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܕܒܚܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܢܕܪܗ. 21
* ܘܚܢܐ ܠܐ ܣܠܩܬ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܐ ܠܒܥܠܗ. ܥܕܡܐ ܕܢܬܚܣܠ ܛܠܝܐ. ܘܐܝܬܝܘܗܝ. 22
ܘܢܬܚܙܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܬܒ ܬܡܢ ܠܥܠܡ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܠܩܢܐ ܒܥܠܗ. ܥܒܕܝ ܐܝܟ 23
ܕܫܦܪ ܒܥܝܢܝܟܝ ܘܩܘܝ ܥܕܡܐ ܕܬܚܣܠܝܢܝܗܝ. ܒܪܡ ܢܩܝܡ ܡܪܝܐ ܡܠܬܟܝ. ܘܩܘܝܬ
ܐܢܬܬܐ ܘܐܝܢܩܬ ܒܪܗ. ܥܕܡܐ ܕܚܣܠܬܗ. * ܘܐܣܩܬܗ ܥܡܗ ܟܕ ܚܣܠܬܗ. ܒܬܘܪܐ 24
ܬܠܝܬܝܐ. ܘܣܐܬܐ ܚܕܐ ܕܣܡܝܕܐ. ܘܙܩܐ ܚܕ ܕܚܡܪܐ. ܘܐܥܠܬܗ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܫܝܠܘ.
ܘܛܠܝܐ ܛܠܝ ܗܘܐ. * ܘܢܟܣܘ ܬܘܪܐ. ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܛܠܝܐ ܠܘܬ ܥܠܝ. * ܘܐܡܪܬ ܚܢܐ ܠܥܠܝ. 25 26
ܒܥܝܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܡܪܝ. ܚܝܐ ܗܝ ܢܦܫܟ ܡܪܝ. ܐܢܐ ܗܝ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܕܩܡܬ ܗܘܝܬ ܠܘܬܟ
ܗܪܟܐ: ܠܡܨܠܝܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܥܠ ܛܠܝܐ ܗܢܐ. * ܘܨܠܝܬ. ܘܝܗܒ ܠܝ ܡܪܝܐ ܫܐܠܬܝ 27
ܕܫܐܠܬ ܡܢܗ. * ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܫܐܠܬܗ ܠܡܪܝܐ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܗܘ ܚܝ. ܕܢܨܠܐ ܥܠܝ 28
ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܣܓܕܘ ܬܡܢ ܠܡܪܝܐ.

21 Deinde ascendente viro Helcana cum tota familia sua ad purificandum Domino sacrificia dierum voti sui, 22 Hanna non ascendit; dixit enim marito suo, Cùm ablactatus fuerit puerulus, tunc adducam eum, & comparebit coram Domino, ibíque manebit in æternum. 23 Dixit ad eam Helcana maritus ejus, Fac ut tibi placuerit, maneto donec ablactaveris eum: veruntamen eventu comprobet Dominus verbum tuum: sic manens mulier lactavit filium suum donec ablactâsset eum. 24 Cúmque ablactâsset eum, duxit illum secum cum juvenco trienni, sato uno similæ, & utre uno vini, & introduxit eum in domum Domini in Silo: puer autem erat *adhuc* puellulus. 25 Et mactantes juvencum, adduxerunt 26 puerulum ad Eli. Et dixit Hanna ad Eli, Rogo te mi domine, vivat anima tua mi domine, ego sum mulier illa quæ stabam tecum istic ad deprecandum coram Domino pro puerulo isto. 27 Deprecatus sum, dedítque mihi Dominus petitionem meam quam ab eo postulavi: 28 Quare ego etiam mutuavi eum Domino cunctis diebus quibus ipse victurus est, ut pro me Dominum precetur: & adoraverunt ibi Dominum.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

* ܨܠܘܬܗ ܕܚܢܐ *

* ܘܨܠܝܬ ܚܢܐ ܘܐܡܪܬ. ܥܫܢ ܠܒܝ ܒܡܪܝܐ. ܘܐܬܪܝܡܬ ܩܪܢܝ. ܘܐܬܦܬܚ ܦܘܡܝ 1
ܥܠ ܒܥܠܕܒܒܝ. ܡܛܠ ܕܚܕܝܬܢܝ ܒܦܘܪܩܢܟ. * ܠܝܬ ܕܩܕܝܫ ܐܝܟ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ 2
ܕܠܒܪ ܡܢܟ. ܘܠܝܬ ܕܥܫܝܢ ܐܝܟ ܐܠܗܢ. * ܠܐ ܬܣܓܘܢ ܠܡܡܠܠܘ ܪܘܪܒܬܐ. 3
ܘܠܐ ܢܦܘܩ ܫܘܒܗܪܐ ܡܢ ܦܘܡܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܝܕܘܥܐ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܩܝܡܝܢ ܢܟܠܐ
ܩܕܡܘܗܝ. * ܩܫܬܐ ܕܓܢܒܪܐ ܬܬܒܪ. ܘܕܡܚܝܠܝܢ ܢܬܥܫܢܘܢ ܒܚܝܠܐ. * ܘܣܒܥܐ ܒܠܚܡܐ 4 5
ܐܬܐܓܪܘ. ܘܟܦܢܐ ܐܘܬܪܘ. ܥܩܪܬܐ ܝܠܕܬ ܘܣܒܥܬ. ܘܣܓܝܐܬ ܒܢܝܐ ܥܩܪܬ.

CAP. II.

Oratio Hannæ.

1 Oravit autem Hanna & dixit, Confortatum est cor meum in Domino, & elevatum est cornu meum, & apertum est os meum contra inimicos meos, eò quòd me lætificaveris salute tuâ. 2 Non est qui sit sanctus ut Dominus quoniam nullus est præter eum; nec est qui sit fortis ut Deus noster. 3 Ne ampliùs loquamini magnifica, néve prodeat arrogantia ex ore vestro: quoniam scientissimus est Dominus, neque subsistunt astus coram eo. 4 Arcus gigantum frangentur, & infirmi confortati sunt robore. 5 Saturi pro pane se locaverunt, famelici verò habuerunt *annonæ* residua. Sterilis peperit & saturata est, abundans verò filiis facta est infœcunda.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 22 * وصعد هلقانا وجميع من في منزله * ليقرب للرب الذبائح ايام نذره * ولم تصعد معه حنا
حليلته * لانها قالت لزوجها * اجلس حتى افطم الصبي * فاصعده معي ليرى امام الرب *
23 ويكون هناك طول عمره * قال هلقانا زوجها اصنعي كما تحبين وتحسن عندك * اجلسي حتى
تفطميه * ولكن اسال الله ان يحقق كلامك ويتم نذرك * ومكثت المراة في بيتها مرضعة لابنها
24 حتى فطمته * فلما فطمته اصعدته معها * ومعه ثور رباع * وجريب من دقيق * وزق من خمر *
25 وجات به الى بيت الرب الذي في سيلوا * وكان الصبي بعد صغيرا * فذبحوا الثور * وقدموا
26 الصبي الى عالي * وقالت حنا لعالي * اطلب اليك يا سيدي ان تسمع قولي * انت تحيا سالما يا
سيدي * اذكر اني المراة التي كنت بين يديك قائمة هاهنا * اصلي امام الرب ان يرزقني
27 28 هذا الصبي * فاستجاب الرب لي * واسعفني بما طلبت * فقد وهبته انا ايضا للرب ليصير خادما
في بيته طول ايام عمره * لانه موهبة طلبتها من الرب * وسجدوا هناك للرب *

* الفصل الثاني *

1 * فصلت حنا وقالت * اعتز قلبي بالرب * وعظم شاني * وانفتح فمي على اعدائي * لانك فرحتني
2 بخلاصك * ليس هو طاهر مثل الرب * لانه ليس اله غيرك * وليس منيع عزيز مثل الاهنا * لا
3 تتكبروا وتنطقوا بالعظائم * ولا يخرج الظلم من افواهكم * لان الرب عالم * ولا تصلح
4 الحيل امامه * بل تتكسر امامه قسي الجبابرة * ويعترون الضعفاء بالقوة من قبله *
5 * واحتاج الشباع ان يكروا انفسهم بالخبز * والجياع شبعوا وفضل لهم * والعاقر ولدت
سبعة * والكثيرة الاولاد ثكلت *

21 Deinde ascendit Helcana cum omnibus qui in domo ipsius erant, ut offerret Domino sacrificia diebus voti sui: 22 Hanna verò uxor ejus non ascendit cum eo; nam dixit marito suo, Manebo donec ablactem puerum, tum ducam illum mecum ut conspiciatur ante Dominum, ibique maneat toto *spatio ætatis suæ. 23 Dixit Helcana maritus ejus, Fac ut optas, & ut tibi placet; maneas quoad ablactes eum: Verum Deum precor ut verum reddat sermonem tuum, votúmque tuum absolvat. Mansit ergò mulier domi suæ lac præbens filio suo donec ablactâsset eum. 24 Et cùm ablactâsset illum, detulit eum secum, & cum eo taurum triennem, & epha farinæ, & utrem vini, duxitque eum ad domum Domini quæ erat in Silo: puer autem erat adhuc parvulus. 25 Mactârunt ergò taurum, & puerum obtulerunt Eli. 26 Dixitque Hanna ad Eli, Quæso te O domine mi, ut audias sermonem meum: Vivas tu incolumis O domine mi; memineris me esse mulierem illam quæ steteram hic in conspectu tuo, Dominum deprecans ut concederet mihi puerum istum. 27 Exaudivit autem me Dominus, & concessit mihi quod rogaveram: 28 Propterea ego quoque addixi eum Domino, ut sit minister in ipsius æde* toto *spatio dierum ætatis suæ: quandoquidem munus est quod postulaveram à Domino: & adoraverunt ibi Dominum.*

CAP. II.

1 Oravit autem Hanna, & ait; Confortatum est cor meum in Domino, & magnificata est fama mea, & apertum est os meum contra inimicos meos, quoniam exhilarâsti me salute tuâ. 2 Non est purus sicut Dominus, quia non est Deus præter te, nec est gloriosus ac potens sicut Deus noster. 3 Ne superbiatis & proferatis magnifica; neque prodeat iniquitas ex oribus vestris: quia Dominus scientissimus, nec prosunt artes coram eo. 4 Imò frangentur coram eo arcus gigantum, & imbecilles virtute confirmabuntur ab eo. 5 Et coacti sunt saturi locare sese pro pane: esurientes verò saturati sunt, & superfuit eis: & sterilis peperit & saturata est, abundans verò filiis facta est sterilis.

,infernum facit descendere :vivificat & ,mortificat DOMINUS
6 יְהוָה מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל
,facit cadere ;ditat & ,facit pauperem DOMINUS .facit ascendere &
7 וַיָּעַל׃ יְהוָה מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר מַשְׁפִּיל
elevabit stercore è ,tenuem pulvere è Suscitat .exaltat etiam
8 אַף־מְרוֹמֵם׃ מֵקִים מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים
gloriæ solium & ,ingenuis cum faciendum sedere ad ,egenum
אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיב עִם־נְדִיבִים וְכִסֵּא כָבוֹד
posuit & :terræ stationes DOMINO quia;eos hæreditare faciat
יַנְחִלֵם כִּי לַיהוָה מְצֻקֵי אֶרֶץ וַיָּשֶׁת
impii & ,servabit suorum piorum Pedes .confusionem eis super
9 עֲלֵיהֶם תֵּבֵל׃ רַגְלֵי חֲסִידָו יִשְׁמֹר וּרְשָׁעִים
.vir roborabitur fortitudine in non quia ;conticescent obscuritate in
בַּחֹשֶׁךְ יִדָּמּוּ כִּי־לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר־אִישׁ׃
:tonabit cœlis in ipsum super ,ejus rixantes conterantur DOMINE
10 יְהוָה יֵחַתּוּ מְרִיבָו עָלָו בַּשָּׁמַיִם יַרְעֵם
fortitudinem dabit & ,terræ fines judicabit DOMINUS
יְהוָה יָדִין אַפְסֵי־אָרֶץ וְיִתֶּן־עֹז
Ramah in Elcanah abiit Et .sui Christi cornu sublimabit & ,suo regi
11 לְמַלְכּוֹ וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ׃ וַיֵּלֶךְ אֶלְקָנָה הָרָמָתָה
DOMINO ministrans erat puer & ;suam domum super
עַל־בֵּיתוֹ וְהַנַּעַר הָיָה מְשָׁרֵת אֶת־יְהוָה
:prefectu absque filii Heli filii Et .sacerdotis Heli faciebus cum
12 אֶת־פְּנֵי עֵלִי הַכֹּהֵן׃ וּבְנֵי עֵלִי בְּנֵי בְלִיָּעַל
cum sacerdotum judicium Et .DOMINUM cognoscebant nec
13 לֹא יָדְעוּ אֶת־יְהוָה׃ וּמִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים אֶת־
puer veniebat & ,sacrificium sacrificante viro omni populo
הָעָם כָּל־אִישׁ זֹבֵחַ זֶבַח וּבָא נַעַר
dentium trium fuscinula & ,carnem coqui circa ,sacerdotis
הַכֹּהֵן כְּבַשֵּׁל הַבָּשָׂר וְהַמַּזְלֵג שְׁלֹשׁ הַשִּׁנַּיִם
,lebetem in vel ,ahenum in vel ,concha in percutiebat Et .ejus manu in
14 בְּיָדוֹ׃ וְהִכָּה בַכִּיּוֹר אוֹ בַדּוּד אוֹ בַקַּלַּחַת
accipiebat ,fuscinula faciebat ascendere quod omne :ollam in vel
אוֹ בַפָּרוּר כֹּל אֲשֶׁר יַעֲלֶה הַמַּזְלֵג יִקַּח
venientibus Israeli universo faciebant sic :eo in sacerdos
הַכֹּהֵן בּוֹ כָּכָה יַעֲשׂוּ לְכָל־יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
,adipem facerent suffire antequam etiam .Siloh in illuc
15 שָׁם בְּשִׁלֹה׃ גַּם בְּטֶרֶם יַקְטִרוּן אֶת־הַחֵלֶב
Da :immolanti viro dicebat & ,sacerdotis puer veniebat &
וּבָא נַעַר הַכֹּהֵן וְאָמַר לָאִישׁ הַזֹּבֵחַ תְּנָה
carnem te à accipiet non & :sacerdoti assandum ad carnem
בָשָׂר לִצְלוֹת לַכֹּהֵן וְלֹא־יִקַּח מִמְּךָ בָּשָׂר
Suffiendo :vir eum ad Dicebatque .vivam quinimo ,coctam
16 מְבֻשָּׁל כִּי אִם־חָי׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאִישׁ קַטֵּר
desiderabit sicuti ,tibi cape & ,adipem die sicut faciant suffire
יַקְטִירוּן כַּיּוֹם הַחֵלֶב וְקַח־לְךָ כַּאֲשֶׁר תְּאַוֶּה
accipiam ,non si & :dabis nunc Quia :ei dicebat Et .tua anima
נַפְשֶׁךָ וְאָמַר לוֹ כִּי עַתָּה תִתֵּן וְאִם־לֹא לָקַחְתִּי
valde magnum puerorum peccatum Eratque .violentia in
17 בְחָזְקָה׃ וַתְּהִי חַטַּאת הַנְּעָרִים גְּדוֹלָה מְאֹד
sacrificium viri contemnebant quia :DOMINI faciebus cum
אֶת־פְּנֵי יְהוָה כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים אֵת מִנְחַת
puer ,DOMINI faciebus cum ministrans Semuel Et .DOMINI
18 יְהוָה׃ וּשְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת־פְּנֵי יְהוָה נַעַר
,sua mater ei faciebat parvum pallium Et .lini ephod accinctus
19 חָגוּר אֵפוֹד בָּד׃ וּמְעִיל קָטֹן תַּעֲשֶׂה־לּוֹ אִמּוֹ
suo viro cum eam ascendendo in ,dies in diebus à ei faciebat ascendere &
וְהַעַלְתָה לוֹ מִיָּמִים יָמִימָה בַּעֲלוֹתָהּ אֶת־אִישָׁהּ
.dierum hostiam immolandum ad
לִזְבֹּחַ אֶת־זֶבַח הַיָּמִים׃

Versio VULG. LAT.

6 Dominus mortificat & vivificat: deducit ad inferos & reducit. 7 Dominus pauperem facit & ditat: humiliat & sublevat. 8 Suscitat de pulvere egenum, & de stercore elevat pauperem: ut sedeat cum principibus, & solium gloriæ teneat. Domini enim sunt cardines terræ, & posuit super eos orbem. 9 Pedes sanctorum suorum servabit, & impii in tenebris conticescent: quia non in fortitudine sua roborabitur vir. 10 Dominum formidabunt adversarii ejus: & super ipsos in cœlis tonabit: Dominus judicabit fines terræ, & dabit imperium regi suo, & sublimabit cornu Christi sui. 11 Et abiit Elcana Ramatha, in domum suam: puer autem erat minister in conspectu Domini ante faciem Heli sacerdotis. 12 Porrò filii Heli, filii Belial, 13 nescientes Dominum, Neque officium sacerdotum ad populum: sed quicunque immolâsset victimam, veniebat puer sacerdotis, dum coquerentur carnes, & habebat fuscinulam tridentem in manu sua. 14 Et mittebat eam in lebetem, vel in caldariam, aut in ollam, sive in cacabum: & omne quod levabat fuscinula, tollebat sacerdos sibi: sic faciebant universo Israeli venientium in Silo. 15 Etiam antequā adolerent adipem, veniebat puer sacerdotis, & dicebat immolanti; Da mihi carnem, ut coquam sacerdoti: non enim accipiam à te carnem coctam, sed crudam. 16 Dicebátque illi immolans, Incendatur primùm juxta morem hodiè adeps, & tolle tibi quantumcunque desiderat anima tua. Qui respondens aiebat ei, Nequaquàm: nunc enim 17 dabis, alioquin tollam vi. Erat ergò peccatum puerorum grande nimis coram Domino: quia retrahebant homines à 18 sacrificio Domini. Samuel autem ministrabat ante faciem Domini, puer, accinctus ephod lineo. 19 Et tunicam parvam faciebat ei mater sua, quā afferebat statutis diebus, ascendens cum viro suo, ut immolaret hostiam solennem.

Versio GRÆCA LXX Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ, κατάγει εἰς ᾅδου καὶ ἀνάγει. 7 Κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει, ταπεινοῖ καὶ ἀνυψοῖ. 8 Ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα, καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πτωχόν, (η) καθίσαι μετὰ δυναστῶν λαοῦ, καὶ θρόνον δόξης κατακληρονομῶν αὐτοῖς· 9 Διδοὺς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ· καὶ εὐλόγησεν ἔτη (θ) δικαίου, ὅτι οὐκ ἐν ἰσχύϊ δυνατὸς ἀνήρ. 10 Κύριος ἀσθενῆ ποιήσει ἀντίδικον αὐτοῦ, κύριος ἅγιος. μὴ καυχάσθω ὁ φρόνιμος ἐν τῇ φρονήσει αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ· (ι) ἀλλ' ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος, συνιεῖν καὶ γινώσκειν τὸν κύριον, καὶ ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς. κύριος ἀνέβη εἰς οὐρανούς, καὶ ἐβρόντησεν. αὐτὸς κρινεῖ ἄκρα γῆς, καὶ δίδωσιν ἰσχὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν, καὶ ὑψώσει κέρας χριστοῦ αὐτοῦ. καὶ (κ) κατέλιπεν αὐτὸν ἐκεῖ ἐνώπιον κυρίου, 11 Καὶ (λ) ἀπῆλθεν εἰς Ἀρμαθαίμ. καὶ τὸ παιδάριον ἦν λειτουργῶν τῷ προσώπῳ κυρίου ἐνώπιον Ἠλὶ τοῦ ἱερέως. 12 Καὶ οἱ υἱοὶ Ἠλὶ τοῦ ἱερέως υἱοὶ λοιμοί, οὐκ εἰδότες τὸν κύριον. 13 Καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἱερέως παρὰ τοῦ λαοῦ παντὸς τοῦ θύοντος. καὶ ἤρχετο τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως ὡς ἂν ἡψήθη τὸ κρέας, καὶ κρεάγρα τριόδους ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 14 Καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν (μ) εἰς τὸν λέβητα τὸν μέγαν ἢ εἰς τὸ χαλκεῖον ἢ εἰς τὴν χύτραν, καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἀνέβη ἐν τῇ κρεάγρᾳ, ἐλάμβανεν (ν) ἑαυτῷ ὁ ἱερεύς. (ξ) κατὰ τάδε ἐποίουν παντὶ Ἰσραὴλ τοῖς ἐρχομένοις θῦσαι κυρίῳ ἐν Σηλώμ. 15 Καὶ πρὶν θυμιαθῆναι τὸ στέαρ, ἤρχετο τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως, καὶ ἔλεγε τῷ ἀνδρὶ τῷ θύοντι, Δὸς κρέας ὀπτῆσαι τῷ ἱερεῖ, καὶ οὐ μὴ λάβω παρὰ σοῦ κρέας ἑφθὸν ἐκ τοῦ (ο) λέβητος. 16 Καὶ ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ ὁ θύων, Θυμιαθήτω πρῶτον ὡς καθήκει τὸ στέαρ, καὶ λάβε σεαυτῷ ἐκ πάντων ὧν ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. καὶ εἶπεν, Οὐχί· ὅτι νῦν δώσεις· καὶ 17 ἐὰν μή, λήψομαι κραταιῶς. Καὶ ἦν ἡ (π) ἁμαρτία ἐνώπιον κυρίου τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα, ὅτι ἠθέτουν τὴν θυσίαν κυρίου. 18 Καὶ Σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν ἐνώπιον κυρίου παιδάριον περιεζωσμένον ἐφοὺδ 19 (ρ) βάδ. Καὶ διπλοΐδα μικρὰν ἐποίησεν αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἀνέφερεν αὐτῷ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς θῦσαι τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν.

Dominus mortificat, & vivificat: deducit ad inferos, & reducit. 7 *Dominus pauperem facit, & ditat: humiliat, & exaltat.* 8 *Suscitat à terra pauperem, & de stercore erigit inopem: (m) ut sedere faciat cum potentibus populi, & sedem gloriæ hæreditatem dans eis.* 9 *Dans votum voventi: & benedixit annos justi. Quoniam non in virtute potens est vir.* 10 *Dominus infirmum faciet adversarium (n) suum, Dominus sanctus. Et non glorietur (o) prudens in prudentia sua: & non glorietur potens in potentia sua: et nō glorietur dives in divitiis suis. Sed in hoc glorietur, qui gloriatur, intelligere, & scire Dominū, & facere judicium & justitiam in medio terræ. Dominus ascendit in cœlos, & tonuit: ipse judicabit extrema (p) terræ. Et (q) dat virtutem regibus nostris: & exaltabit cornu Christi sui. Et (r) reliquit eum ibi ante Dominum:* 11 *Et abiit in Armathem. Et puer erat ministrans (s) faciei Domini coram Heli sacerdote.* 12 *Et filii Heli sacerdotis, filii pestilentes, non scientes Dominum.* 13 *Et justificatio sacerdotis ab universo populo sacrificante. Et veniebat puer sacerdotis, dum coqueretur caro: et fuscinula tridēs in manu ejus.* 14 *Et (t) percutiebat eam in lebetem magnum, vel in caldariam, vel in ollam: & omne, quodcunq; ascenderat in fuscinula, sumebat sibi sacerdos. Juxta hæc faciebant universo Israel, venientibus sacrificare Domino in Selom.* 15 *Et antequàm adoleretur adeps; veniebat puer sacerdotis, & dicebat viro sacrificanti, Da carnem ad assandum sacerdoti: & non accipiam à te carnem coctam de lebete.* 16 *Et dicebat vir sacrificans; Adoleatur primùm, sicut decet, adeps: et (u) sume tibi de omnibus, quæ concupiscit anima tua. Et dicebat; Nequaquā, quia nunc dabis: & si non, sumam violentè.* 17 *Et erat peccatum, coram Domino, puerorum, magnum valdè, quoniam contemnebant sacrificium Domini.* 18 *Et Samuel erat ministrans coram Domino, puer accinctus (x) Ephod Bad.* 19 *Et diploidem parvam fecit ei mater ejus: & afferebat ei ex diebus in dies, in ascendendo ipsam cum viro suo ad sacrificandum sacrificium dierum.*

MS.A. (η) καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυναστῶν λαῶν, καὶ (θ) δικαίων, (ι) ἀλλ' ἢ ἐν (κ) κατέλειπον (λ) ἀπῆλθον εἰς Ἀρμαθαὶμ εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν. καὶ τὸ (μ) εἰς τὸν λουτῆρα ἢ εἰς τὸν * ἢ εἰς τὸν λέβητα τὸν μέγαν ἢ εἰς τὴν χύτραν ἢ εἰς τὸν χαλκὸν, πᾶν ὃ (ν) ὁ ἱερεὺς ἑαυτῷ. (ξ) κατὰ ταῦτα ἢ ἐποίουν (ο) λέβητος. * ὁ ἄνθρωπος ὁ θύων, (π) ἁμαρτία τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα ἐνώπιον κυρίου, ὅτι (ρ) βάρ. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 כל אלין גבורתא דיי דהוא שליט בעלמא ממית ואמר לאחאה ומחית לשאול ואף
7 עתיד לאסקא בחיי עלמא: יי ממסכן ומעתר משפיל אף מרים: מקים מעפרא מסכנא
8 מקלקלתא מרים חשיכא לאותבותהון עם צדיקיא רברבי עלמא וכורסי יקרא מחסין
להון ארי קדם יי גלן עובדי בני אנשא מלרע אתקין גהנם לרשיעיא עברי על מימריה
9 צדיקיא עבדי רעותיה שכליל להון תבל: ונית עבדוהי צדיקיא יטר מגהנם ורשיעיא
10 בגהנם בחשוכא יתדנון להודעא ארי לא מן דאית ביה חילא זכי ליום דינא: יי יתבר
בעלי דבבא דקימין לאבאשא לעמיה עליהון מן שמיא בקול רם ישקיף יי יעביד
פורענות מן מגוג ומשרית עממין חטופין דאתן עמיה מסיפי ארעא ויתן תוקפא
11 למלכיה וירבי מלכות משיחיה: ואזל אלקנה לרמתא לביתיה ורביא הוה משמש קדם
12 יי בחיי עלי כהנא: ובני עלי גברין רשיעיא לא הוו ידעין למדחל קדם יי: ונימוסא דכהניא
13 מן עמא כל גבר דנכיס נכסתא ואתי עולימא דכהנא כמבשל בסרא ומשליא די ליה
14 תלת שנן בידיה: וקבע ליה בכיורא או בדודא או בקדירא או במליסא כל דמסיק
15 משליא נסיב כהנא לנפשיה כדין עבדין לכל ישראל דאתן לדבחא תמן בשילו: אף עד
דלא יתסקון תרבא למדבחא ואתי עולימא דכהנא ואמר לגברא דדבח הב בסרא למטוי
16 לכהנא ולא יסב מנך בשר מבשל אלהין כד חי: ואמר ליה גברא אוריך עד דיתסקון
תרביא וסב לך כמא דרעוא נפשך ואמר ליה ארי כען תתן ואם לא יסבון מנך בעל
17 18 כורחך: והות חוב עולימיא סגי לחדא קדם יי ארי בזו גבריא ית קורבניא דיי: ושמואל
19 משמש קדם יי עולימא אסיר כרדוט דבוץ: ומעיל זעיר עבדא ליה אמיה ומסקא ליה
מזמן מועד למועד במסקה עם בעלה לדבחא ית דבח מועדיא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

6 *Omnia hæc fortitudines Domini* qui ipse regnans in seculo, mortificat & dixit ad vivificandū; *&* descendere facit ad infernū, etiā futur⁹ ad educere faciendū *in* vitis seculi. 7 Dn̄s egere faciens & ditans, deprimens, etiā extollens. 8 Statuens ex pulvere egenū, ex stercore extollens obscurū, ad sedere faciendū eos cum justis magnatibus seculi, & solia gloriæ fortificans eis: quia ante Dn̄m revelata sunt facta filiorū hominis, inferi⁹ apparavit gehennā improbis transgressorib⁹ dictorū suorū; & justi facientes voluntatē ej⁹, fundavit illis orbē. 9 *Et* corp⁹ servorū suorū justorū custodivit à gehenna, & improbi in gehennā in tenebris judicabuntur, ad ostendendū quod non quisquam quòd sit in eo fortitudo puritatis ad diem judicii. 10 Dn̄s franget auctores inimicitiæ, qui surgentes ad malefaciendū populo suo; super illos de cœlis in voce excelsa impellet, Dominu⁹ facit ultionē de *Magog*, & de exercitu gentiū raptorū qui venerūt ex finib⁹ terræ: & dabit fortitudinē regi suo, & multiplicabit regnū Messiæ sui. 11 Et ivit Elkanah ad Ramatha ad domū suā, & puer fuit ministrans ante Dn̄m in vita Gheli sacerdotis. 12 Et filii Heli viri improbi non fuerūt cognoscentes ad timendū ante Dn̄m. 13 Et statutū sacerdotū à populo, omnis vir qui mactavit mactationē, & venit puer sacerdotis dum coqueretur caro; & fuscinula, cui tres dentes, in manu ejus. 14 Et infixit sibi in lebete, vel in olla, vel in caldare vel in tripode; omne quod extraxit fuscinula, accepit sacerdos animæ suæ: sic facientes omni Israel qui venientes ad sacrificandū ibi in Siloh. 15 Etiam nondū ascendere facient pinguedinē ad altare, & venit puer sacerdotis, & dixit viro qui sacrificavit: Da carnē ad assandum sacerdoti, & non accipiet à te carnē coctā, nisi sic crudam. 16 Et dixit ei vir: Morare usque quò ascendere facient pinguedinem, & accipe tibi ut id quod voluerit anima tua: & dixit: Quoniā nunc dabis; & si non, accipient à te in-super coactionem tui. 17 Et fuit culpa puerorum multa nimis ante Dominū, quòd spreverunt viri oblationes Domini. 18 Et Semuel ministrans ante Dominū juvenis indutus chardot byssi. 19 Et palliū parvū fecit ei mater ejus, & ascendere faciens illi à tempore solennitatis ad solennitatē, in ascendere suo cum marito suo ad sacrificandum sacrificium solennitatum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܡܪܝܐ ܗܘ ܡܡܝܬ ܘܡܚܐ. ܘܡܚܬ ܠܫܝܘܠ ܘܡܣܩ. * ܡܪܝܐ ܗܘ ܡܡܣܟܢ ܘܡܥܬܪ. 7
ܘܡܫܦܠ ܘܡܪܝܡ. * ܡܩܝܡ ܡܢ ܥܦܪܐ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܡܢ ܩܩܠܬܐ ܡܪܝܡ ܠܒܨܝܪܐ: 8
ܠܡܘܬܒܘ ܥܡ ܪܘܪܒܢܐ. ܘܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܩܪܐ ܢܘܪܬ ܐܢܘܢ. ܛܠܠ ܡܪܝܐ ܠܥܘܡܩܝܗ̇
ܕܐܪܥܐ. ܘܣܡ ܥܠܝܗܘܢ ܬܒܝܠ. * ܪܓܠܐ ܕܚܣܝܕܘܗܝ ܢܛܪ. ܘܪܫܝܥܐ ܒܚܫܘܟܐ 9
ܢܫܬܬܩܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܚܝܠܗ ܡܬܚܝܠ ܓܢܒܪܐ. * ܡܪܝܐ ܢܬܒܪ ܡܩܒܠܢܘܗܝ. 10
ܘܥܠܝܗܘܢ ܒܫܡܝܐ ܢܪܥܡ. ܡܪܝܐ ܢܕܘܢ ܣܘܦܝܗ̇ ܕܐܪܥܐ. ܘܢܬܠ ܬܘܩܦܐ ܠܡܠܟܗ.
ܘܢܪܝܡ ܩܪܢܐ ܕܡܫܝܚܗ. * ܘܐܙܠ ܐܠܩܢܐ ܠܪܡܬܐ ܠܒܝܬܗ. ܗܘ ܘܚܢܐ ܐܢܬܬܗ. 11
ܘܛܠܝܐ ܫܡܘܐܝܠ ܡܫܡܫ ܗܘܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܩܕܡ ܥܠܝ ܟܗܢܐ. * ܘܒܢܘܗܝ ܕܥܠܝ. 12
ܒܢܝ ܚܛܗܐ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܪܝܐ. * ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܡܫܪܓܐ ܕܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܘܕܝܢܐ ܕܟܗܢܐ 13
ܢܣܒܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܥܡܐ. ܡܢ ܟܠ ܓܒܪܐ ܕܕܒܚ ܕܒܚܬܐ. ܘܐܬܐ ܗܘܐ ܛܠܝܐ ܕܟܗܢܐ ܟܕ
ܡܬܒܫܠ ܒܣܪܐ. ܘܡܫܪܓܐ ܕܬܠܬ ܫܢܝܢ ܒܐܝܕܗ. * ܘܡܒܚܫ ܗܘܐ ܒܩܕܪܐ. ܐܘ ܒܝܘܪܐ. 14
ܐܘ ܒܩܕܪܬܐ. ܐܘ ܒܩܕܪܐ. ܘܟܠ ܕܡܣܩ ܡܫܪܓܐ. ܢܣܒ ܠܗ ܟܗܢܐ. ܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ
ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܐܝܠ ܕܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܬܡܢ ܠܫܝܠܘ. * ܐܦ ܥܕܠܐ ܢܩܪܒܘܢ ܕܒܚܝ ܕܒܚܬܐ. 15
ܐܬܐ ܗܘܐ ܛܠܝܐ ܕܟܗܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܓܒܪܐ ܕܕܒܚ ܕܒܚܬܐ. ܗܒ ܒܣܪܐ ܠܡܛܘܝܘ ܠܟܗܢܐ.
ܠܐ ܢܣܒ ܐܢܐ ܡܢܟ ܒܣܪܐ ܡܒܫܠܐ. ܐܠܐ ܚܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܓܒܪܐ. ܡܩܪܒܘ ܢܩܪܒܘܢ ܝܘܡܢܐ. 16
ܘܣܒ ܠܟ ܐܝܟ ܕܨܒܝܐ ܢܦܫܟ. ܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ. ܐܠܐ ܗܫܐ ܬܬܠ. ܘܐܢ ܠܐ. ܢܣܒ ܐܢܐ
ܒܩܛܝܪܐ. * ܘܗܘܬ ܚܛܝܬܐ ܕܛܠܝܐ ܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܪܓܙܘ ܓܒܪܐ ܩܕܡ 17
ܡܪܝܐ. * ܘܫܡܘܐܝܠ ܛܠܝܐ ܡܫܡܫ ܗܘܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ ܐܦܘܕܐ ܕܒܘܨܐ. 18
* ܘܡܥܝܠܐ ܙܥܘܪܐ ܥܒܕܐ ܠܗ ܐܡܗ. ܘܡܝܬܝܐ ܠܗ ܡܢ ܙܒܢ ܠܙܒܢ. ܟܕ ܣܠܩܐ ܥܡ 19
ܒܥܠܗ̇ ܠܡܦܪܥܘ ܕܒܚܐ ܕܢܕܪܗ̇.

6 * Dominus quidem mortificat & vivificat, dejicit in inferos, & evehet. 7 Dominus pauperem facit & locupletat, deprimit & attollit. 8 Attollit è pulvere pauperem, & è sterquilinio erigit inopem, ut sedere faciat eum cum magnatibus, & solium honoris possidere faciat eos: obumbravit Dominus ima terræ, iisque orbem imposuit. 9 Pedes piorum suorum custodiet, impii verò in tenebris conticescent: non enim viribus suis roboratur gigas. 10 Dominus confringet exasperantes se, & contra eos in cœlo tonabit: Dominus judicabit extrema terræ, & præstabit magnificentiam regi suo, attollétque cornu Christi sui. 11 Igitur abiit Helcana in Ramatha ad domum suam, ipse & Hanna uxor ejus: puer autem Samuel ministrabat coram Domino in conspectu Eli sacerdotis. 12 Porrò filii Eli, filii peccati, non agnoscebant Dominum. 13 Et fecerunt sibi fuscinulam tridentem, & jus sacerdotum accipiebant à populo, à quovis *scilicet* victimam sacrificante: & veniebat puer sacerdotum dum coqueretur caro, fuscinculam tridentem manu suâ *tenens*; 14 Incutiénsque in lebetem, aut cacabum, aut ahenum, aut ollam, quicquid extrahebat fuscinula, accipiebat sibi sacerdos. Sic faciebant omnib⁹ Israelitis venientibus illuc in Silo. 15 Quinetiam antequam offerrent qui sacrificabant victimā, veniebat puer sacerdotis, dicebátque viro sacrificanti victimam, Da carnem assandam pro sacerdote: non accipiam à te carnem coctam, sed crudam. 16 Dicebat ei vir ille, Offerant quæso hodierna die, tum sume tibi pro animi tui desiderio. Respondebat ei, Nequaquam, jam jam dabis; sin minùs, violenter accipiam. 17 Sic erat peccatum puerorum maximum coram Domino, quòd homines ad iram provocarent in conspectu Domini. 18 Cæterùm puer Samuel ministrabat corā Domino, indutúsq; erat ephod byssino. 19 Et palliolum parvum faciebat ei mater ipsius, afferebátq; ei de tempore in tempus cùm ascenderet cum marito suo ad purgandum sacrificia voti sui.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * اَلرَّبُّ يُمِيتُ وَيُحْيِي * وَيُنْزِلُ إِلَى الأَجْدَاثِ وَيُصْعِدُ مِنْهَا * اَلرَّبُّ يُفْقِرُ وَيُغْنِي * وَيُذِلُّ وَيَرْفَعُ * يَرْفَعُ 7 8
الْمِسْكِينَ عَنِ التُّرَابِ * وَيُقِيمُ الْبَائِسَ مِنَ الْمَزْبَلَةِ * لِيُجْلِسَهُ مَعَ الْعُظَمَاءِ * وَيُوَرِّثُهُمْ كُرْسِيَّ
الْكَرَامَةِ * اَلرَّبُّ ظَلَّلَ أَعْمَاقَ الأَرْضِ * وَأَسْكَنَ عَلَيْهَا الْبِلَادَ * وَهُوَ يَحْفَظُ أَقْدَامَ أَطْهَارِهِ * وَيُصْمِتُ 9
الْمُنَافِقِينَ فِي الظُّلْمَةِ * لِأَنَّ الْجَبَّارَ لَا يَجْبُرُ بِقُوَّتِهِ * اَلرَّبُّ يُكَسِّرُ مُسْخِطِيهِ * وَيَصِيحُ بِالرَّعْدِ عَلَيْهِمْ 10
مِنَ السَّمَاءِ * اَلرَّبُّ يُحَاكِمُ الَّذِينَ فِي أَقْطَارِ الأَرْضِ * يَهَبُ لِمَلِكِهِ الْعِزَّ * وَيَرْفَعُ شَأْنَ مَسِيحِهِ * وَانْطَلَقَ 11
هَلْقَانَا إِلَى مَنْزِلِهِ إِلَى الرَّامَةِ * وَمَعَهُ حَنَّا امْرَأَتُهُ * فَأَمَّا صَمُوئِيلُ الصَّبِيُّ فَبَقِيَ يَخْدُمُ عَالِيَ الْحَبْرَ أَمَامَ
الرَّبِّ * وَأَمَّا بَنُو عَالِي بَنُو الْخَطَاءِ وَالْفِسْقِ فَلَمْ يَعْرِفُوا الرَّبَّ * وَاتَّخَذُوا مِنْسَالًا لَهُ ثَلَاثُ شُعَبٍ * 12 13
كَانُوا يَأْخُذُونَ مِنَ الشَّعْبِ حَقَّ الْكَهَنَةِ مِنْ كُلِّ رَجُلٍ ذَبَحَ ذَبِيحَةً * وَكَانَ إِذَا طُبِخَ اللَّحْمُ يَجِيءُ
خَادِمُ الْكَهَنَةِ * وَبِيَدِهِ الْمِنْسَالُ الَّذِي لَهُ ثَلَاثُ شُعَبٍ * وَيُدْخِلُهُ فِي الْمِرْجَلِ * أَوْ فِي الْبُرْمَةِ * أَوْ فِي 14
الْقِدْرِ الْكَبِيرَةِ أَوِ الصَّغِيرَةِ * وَمَا كَانَ يُصْعِدُ الْمِنْسَالُ يَأْخُذُهُ الْكَاهِنُ * وَكَذَلِكَ كَانُوا يَصْنَعُونَ
لِجَمِيعِ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذَا أَتَوْا شِيلُوا لِيُقَرِّبُوا الذَّبَائِحَ * وَقَبْلَ أَنْ يُقَرِّبُوا أَصْحَابُ الذَّبَائِحِ ذَبَائِحَهُمْ * 15
كَانَ يَجِيءُ خَادِمُ الْكَهَنَةِ إِلَى صَاحِبِ الذَّبِيحَةِ وَيَقُولُ لَهُ أَعْطِنِي لَحْمًا لِلْكَهَنَةِ * وَيَقُولُ لَسْتُ آخُذُ
مِنْكَ لَحْمًا مَطْبُوخًا * بَلْ لَحْمًا نِيًّا * وَيُجِيبُهُ الرَّجُلُ وَيَقُولُ * اِصْبِرْ حَتَّى تُقَرَّبَ الذَّبِيحَةُ الْيَوْمَ ثُمَّ 16
أَحَدُ سُهُومِكَ مِنَ اللَّحْمِ * وَيَقُولُ لَهُ خَادِمُ الْكَهَنَةِ * كَلَّا وَلَكِنْ تُعْطِينِي الآنَ قَبْلَ أَنْ تُقَرِّبَ * وَإِلَّا
آخُذُ مِنْكَ غَصْبًا * وَبِسَبَبِ ذَلِكَ عَظُمَتْ خَطِيئَةُ الْغِلْمَانِ بَنِي عَالِي أَمَامَ الرَّبِّ جِدًّا * لِأَنَّهُمْ 17
أَغْضَبُوا الرَّبَّ بِعَمَلِهِمْ * فَأَمَّا صَمُوئِيلُ فَكَانَ يَخْدُمُ الرَّبَّ وَهُوَ صَبِيٌّ * وَكَانَ لَابِسًا جُبَّةً مِنْ دِمَقْسٍ * 18
وَنَسَجَتْ لَهُ أُمُّهُ رِدَاءً صَغِيرًا * وَأَصْعَدَتْهُ مَعَهَا فِي وَقْتِ حَجِّهَا * وَأَعْطَتْهُ حِينَ صَعِدَتْ مَعَ 19
زَوْجِهَا * لِيُقَرِّبَ ذَبَائِحَ نَذْرِهَا *

6 *Dominus mortificat & vivificat, dejicit in sepulchra, & ex iis extrahit.* 7 *Dominus pauperem facit & ditat, deprimit & attollit.* 8 *Attollit pauperem è pulvere, & erigit inopem è sterquilinio, ut sedere faciat eum cum magnatib⁹ & obtinere faciat eos thronum honoris. Dominus obumbravit profunda terræ, & habitabiles reddidit super eam regiones.* 9 *Ipse custodit pedes sanctorum suorum, & mutos reddit impios in tenebris: nam gigas haud fortis erit robore suo.* 10 *Dominus confringet eos qui se provocant, & tonitru fragorem edet super eos de cœlo. Dominus judicabit eos qui in finibus terræ, exaltabit regi suo fortitudinem, & exaltabit gloriam Christi sui.* 11 *Inde profectus est Helcana in domum suam ad Ramah, & Hanna uxor ejus cum eo: puer autem Samuel manebat ministrans Eli sacerdoti coram Domino.* 12 *At vero filii Eli erant peccatores & impii, nec agnoscebant Dominum:* 13 *Adhibuerunt autem sibi fuscinam trisulcam: & cum exigerent à populo hoc ab omnibus mactantibus victimam, sacerdotum, cum coqueretur caro, veniebat famulus sacerdotum manu sua gestans fuscinam trisulcam,* 14 *Immittebatque eam in caldarium aut in ahenum, aut in ollam, vel in patellam magnam vel parvam, & quodcunque extrahebat fuscinula, accipiebat sibi sacerdos. Atque ita faciebant omnibus Israelitis venientibus ad Silo ad offerendum sacrificia.* 15 *Imo antequam offerrent sacrificatores victimas suas, veniebat famulus sacerdotum ad sacrificantem, & dicebat ei, Da mihi carnem ad sacerdotes: non enim accipiam à te carnem coctam, sed crudam.* 16 *Respondebat autem ei vir, & dicebat, Expecta donec offeratur victima hodie, tum accipe partem tuam de carne. Et dicebat ei famulus sacerdotum, Nequaquam, sed da mihi nunc antequam offeras, alioquin vi accipiam.* 17 *Unde erat peccatum puerorum filiorum Eli grande valde coram Domino, quia ad iram provocabant Dominum operibus suis.* 18 *At Samuel ministrabat Domino puer, & erat indutus ephod lineo.* 19 *Et texerat illi mater sua pallium parvum, & ascendere faciebat eum secum tempore peregrinationis suæ, & dabat ei cùm ascendebat cum marito suo ad offerendum sacrificia voti sui.*

שמואל א׳ ב

Ponat :dixit & ,ejus uxori & ,Elcanah Heli benedixit Et
20 וּבֵרַךְ עֵלִי אֶת־אֶלְקָנָה וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאָמַר יָשֵׂם
petitione pro ,hac muliere de semen tibi DOMINUS
יְהוָה לְךָ זֶרַע מִן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת תַּחַת הַשְּׁאֵלָה
Quia .suum locum in abierunt Et .DOMINO petivit quam
21 אֲשֶׁר שָׁאַל לַיהוָה וְהָלְכוּ לִמְקֹמוֹ׃ כִּי־
tres peperit & ,concepit & ,Channah DOMINUS visitavit
פָקַד יְהוָה אֶת־חַנָּה וַתַּהַר וַתֵּלֶד שְׁלֹשָׁה־
cum Semuel puer evasit grandis & :filias duas & ,filios
בָנִים וּשְׁתֵּי בָנוֹת וַיִּגְדַּל הַנַּעַר שְׁמוּאֵל עִם־
quæ universa audivit & ;valde senex Heli Et .DOMINO
22 יְהוָה׃ וְעֵלִי זָקֵן מְאֹד וְשָׁמַע אֵת כָּל־אֲשֶׁר
cum cubarent quòd & ,Israel universo ejus filii faciebant
יַעֲשׂוּן בָּנָיו לְכָל־יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֲשֶׁר־יִשְׁכְּבֻן אֶת־
Dixitque .conventus tabernaculi ostium militantibus mulieribus
23 הַנָּשִׁים הַצֹּבְאוֹת פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיֹּאמֶר
ego quæ ?hæc verba secundùm facietis quid Ut :eos ad
לָהֶם לָמָּה תַעֲשׂוּן כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
Ne ?isto populo omni ab mala vestra verba audiens
24 שֹׁמֵעַ אֶת־דִּבְרֵיכֶם רָעִים מֵאֵת כָּל־הָעָם אֵלֶּה׃ אַל
,audiens ego quam ,auditio bona non quia ;mei filii
בָּנָי כִּי לוֹא־טוֹבָה הַשְּׁמֻעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ
vir peccaverit Si .DOMINI populum transgredi facientes
25 מַעֲבִרִים עַם־יְהוָה׃ אִם־יֶחֱטָא אִישׁ
peccaverit DOMINUM in si & :Deus eum judicabit & ,virum in
לְאִישׁ וּפִלְלוֹ אֱלֹהִים וְאִם לַיהוָה יֶחֱטָא
quia ;sui patris voci audierunt non & ?ei orabit quis ,vir
אִישׁ מִי יִתְפַּלֶּל־לוֹ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקוֹל אֲבִיהֶם כִּי־
,ambulavit Semuel puer Et .eos occidere DOMINUS voluit
26 חָפֵץ יְהוָה לַהֲמִיתָם׃ וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל הֹלֵךְ
.hominibus cum etiam & ,DOMINO cum etiam ,bonus & ,grandescens &
וְגָדֵל וָטוֹב גַּם עִם־יְהוָה וְגַם עִם־אֲנָשִׁים׃
dixit Sic :eum ad dixitque ,Heli ad Dei vir venit Et
27 וַיָּבֹא אִישׁ־אֱלֹהִים אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר
domum ad me manifestavi manifestando Nonne : DOMINUS
יְהוָה הֲנִגְלֹה נִגְלֵיתִי אֶל־בֵּית
?Parhoh domo in Ægypto in eos existendo in ,tui patris
אָבִיךָ בִּהְיוֹתָם בְּמִצְרַיִם לְבֵית פַּרְעֹה׃
,sacerdotem in mihi Israel tribubus omnibus ex eum eligendo Et
28 וּבָחֹר אֹתוֹ מִכָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לְכֹהֵן
,thymiama suffiendum ad ,meum altare super ascendere faciendum ad
לַעֲלוֹת עַל־מִזְבְּחִי לְהַקְטִיר קְטֹרֶת
tui patris domui dedi & ;meas facies ad superhumerale portandum ad
לָשֵׂאת אֵפוֹד לְפָנָי וָאֶתְּנָה לְבֵית אָבִיךָ
calcitrabitis Cur .Israel filiorum ignitiones omnes
29 אֶת־כָּל־אִשֵּׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ לָמָּה תִבְעֲטוּ
honorasti & :habitaculo præcepi quod ,meum munus in & ,meũ sacrificiũ in
בְּזִבְחִי וּבְמִנְחָתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי מָעוֹן וַתְּכַבֵּד
muneris omnis initio de vos impinguandum ad ,me præ tuos filios
אֶת־בָּנֶיךָ מִמֶּנִּי לְהַבְרִיאֲכֶם מֵרֵאשִׁית כָּל־מִנְחַת
:Israel Deus DOMINUS dixit Idcirco ?mei populi Israel
30 יִשְׂרָאֵל לְעַמִּי׃ לָכֵן נְאֻם־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
ambulabunt ,tui patris domus & ,tua Domus : dixi Dicendo
אָמוֹר אָמַרְתִּי בֵּיתְךָ וּבֵית אָבִיךָ יִתְהַלְּכוּ
,mihi Absit : Dominus dicit nunc & ,seculum in usque meas facies ad
לְפָנַי עַד־עוֹלָם וְעַתָּה נְאֻם־יְהוָה חָלִילָה לִּי
Ecce [illegible] vilis,me contemnentes & :honorabo ,me honorantes quia
31 כִּי־מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבֹזַי יֵקָלּוּ׃ הִנֵּה
domus brachium & ,tuum brachium præcidam & ,venientes dies
יָמִים בָּאִים וְגָדַעְתִּי אֶת־זְרֹעֲךָ וְאֶת־זְרֹעַ בֵּית
.tua domo in senem existendo ab ,tui patris
אָבִיךָ מִהְיוֹת זָקֵן בְּבֵיתֶךָ׃

Verſio VULG. LAT.

20 Et benedixit Heli Elcanæ, & uxori ejus, dixítque ei; Reddat tibi Domin⁹ ſemen de muliere hac, pro fœnore quod commodâſti Domino. Et abierunt in locum ſuum. 21 Viſitavit ergò Dominus Annam, & concepit, & peperit tres filios, & duas filias: & magnificatus eſt puer Samuel apud Dominum. 22 Heli autem erat ſenex valdè, & audivit omnia quæ faciebant filii ſui univerſo Iſraeli: & quomodò dormiebant cum mulieribus quæ obſervabant ad oſtium tabernaculi. 23 Et dixit eis; Quarè facitis res hujuſcemodi, quas ego audio, res peſſimas, ab omni populo? 24 Nolite filii mei: non enim eſt bona fama, quam ego audio, ut tranſgredi faciatis populum Domini. 25 Si peccaverit vir in virum, placari ei poteſt Deus: ſi autem in Dominum peccaverit vir, quis orabit pro eo? Et non audierunt vocem patris ſui: quia voluit Dominus occidere eos. 26 Puer autem Samuel proficiebat, atque creſcebat, & placebat tam Domino quàm hominibus. 27 Venit autẽ vir Dei ad Heli: & ait ad eum, Hæc dicit Dominus; Numquid non apertè revelatus ſum domui patris tui, cùm eſſent in Ægypto in domo Pharaonis? 28 Et elegi eum ex omnibus tribubus Iſrael mihi in ſacerdotem: ut aſcenderet ad altare meum, & adoleret mihi incenſum, & portaret ephod coram me: & dedi domui patris tui omnia de ſacrificiis filiorum Iſrael. 29 Quarè calce abjeciſtis victimã meam, & munera mea quæ præcepi ut offerrentur in templo: & magis honorâſti filios tuos quàm me, ut comederetis primitias omnis ſacrificii Iſrael populi mei? 30 Propereà ait Dominus Deus Iſrael; Loquens locutus ſum, ut domus tua, & domus patris tui, miniſtraret in conſpectu meo, uſque in ſempiternum. Nunc autem dicit Dominus, Abſit hoc à me: ſed quicunque glorificaverit me, glorificabo eum: qui autem contemnunt me, erunt ignobiles. 31 Ecce dies veniunt, & præcîdam brachium tuum, & brachium domûs patris tui, ut non ſit ſenex in domo tua.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ εὐλόγησεν Ἠλὶ τὸν Ἐλκανὰ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, λέγων, Ἀποτίσαι (σ) σοι κύριος σπέρμα ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης, ἀντὶ τοῦ χρέους οὗ ἔχρησας τῷ κυρίῳ. καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. 21 Καὶ ἐπεσκέψατο κύριος τὴν Ἄνναν, (τ) καὶ ἔτεκεν ἔτι τρεῖς υἱοὺς, καὶ δύο θυγατέρας. καὶ ἐμεγαλύνθη τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἐνώπιον κυρίου. 22 Καὶ Ἠλὶ πρεσβύτης σφόδρα. καὶ (υ) ἤκουσεν ἃ ἐποίουν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς (φ) Ἰσραήλ. 23 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἱνατί ποιεῖτε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὃ ἐγὼ (χ) ἀκούω ἐκ στόματος παντὸς τοῦ λαοῦ κυρίου; 24 Μὴ τέκνα, ὅτι οὐκ ἀγαθὴ ἡ ἀκοὴ ἣν ἐγὼ ἀκούω· μὴ ποιεῖτε οὕτως, ὅτι οὐκ ἀγαθαὶ αἱ ἀκοαὶ ἃς ἐγὼ ἀκούω τοῦ μὴ δουλεύειν λαὸν θεῷ. 25 Ἐὰν (ψ) ἁμαρτάνων ἁμάρτῃ ἀνὴρ εἰς ἄνδρα, καὶ προσεύξονται ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς κύριον. καὶ ἐὰν τῷ κυρίῳ ἁμάρτῃ, τίς προσεύξεται (ω) ὑπὲρ αὐτοῦ; καὶ οὐκ ἤκουον τῆς φωνῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὅτι βουλόμενος ἐβούλετο κύριος διαφθεῖραι αὐτούς. 26 Καὶ τὸ παιδάριον Σαμουὴλ (α) ἐπορεύετο, καὶ ἦν ἀγαθὸν μετὰ κυρίου καὶ μετὰ ἀνθρώπων. 27 Καὶ ἦλθεν ὁ ἄνθρωπος θεοῦ πρὸς Ἠλὶ, καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἀποκαλυφθεὶς ἀπεκαλύφθην πρὸς (β) οἶκον τοῦ πατρός σου ὄντων αὐτῶν (γ) ἐν γῇ Αἰγύπτῳ δούλων τῷ οἴκῳ Φαραώ, 28 Καὶ (δ) ἐξελεξάμην τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐκ (ε) πάντων τῶν σκήπτρων Ἰσραὴλ ἐμοὶ ἱερατεύειν, (ζ) τοῦ ἀναβαίνειν ἐπὶ θυσιαστήριόν μου, καὶ θυμιᾷν θυμίαμα, καὶ αἴρειν (η) ἐφούδ· καὶ ἔδωκα τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου τὰ πάντα τοῦ πυρὸς υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς βρῶσιν. 29 Καὶ ἱνατί (θ) ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸ θυμίαμά μου καὶ εἰς τὴν (ι) θυσίαν μου ἀναιδεῖ ὀφθαλμῷ; καὶ ἐδόξασας τοὺς υἱούς σου ὑπὲρ ἐμὲ ἐνευλογεῖσθαι ἀπαρχῆς πάσης (κ) θυσίας τοῦ Ἰσραὴλ ἔμπροσθέν μου; 30 Διὰ τοῦτο τάδε (λ) λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, (μ) Εἶπα, Ὁ οἶκός σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου διελεύσεται ἐνώπιόν μου ἕως αἰῶνος· καὶ νῦν φησι κύριος, Μηδαμῶς ἐμοί, ὅτι ἀλλ᾽ ἢ τοὺς δοξάζοντάς με (ν) δοξάσω, καὶ 31 ὁ ἐξουθενῶν με (ξ) ἀτιμωθήσεται. Ἰδοὺ (ο) ἔρχονται ἡμέραι, καὶ ἐξολοθρεύσω τὸ σπέρμα σου καὶ τὸ σπέρμα οἴκου πατρός σου·

20 Et benedixit Heli Elcana, & uxorem ejus, dicens; Retribuat tibi Dominus ſemen ex muliere hac pro commodato, quod commodâſti Domino. Et abiit homo ad locum ſuum. 21 Et viſitavit Dominus Annam: & peperit adhuc tres filios, & duas filias. Et magnificatus eſt puer Samuel coram Domino. 22 Et Heli ſenex valdè. Et audivit, quæ faciebant filii ſui filiis (y) Iſrael: 23 Et dixit eis; ut quid facitis juxta verbũ hoc, quod ego audio ex ore univerſi populi Domini? 24 Non (z) filii: quoniam non bona auditio, quam ego audio: (aa) nolite facere ita; quoniam non bonæ auditiones, quas ego audio; ut faciatis non ſervire populum Deo. 25 Si peccans peccaverit vir in virum, & orabunt pro eo ad Dominum. Et ſi Domino peccaverit, quis orabit pro eo? Et non audiebant vocem patris ſui; quoniam volens volebat Dominus diſperdere illos. 26 Et puer Samuel (bb) ibat: & erat bonus cum Domino, & cum hominibus. 27 Et venit homo Dei ad Heli, & dixit; Hæc dicit Dominus, (cc) Revelans revelatus ſum ad domum patris tui, cùm eſſent in terra Ægypto ſervi in domo Pharaonis: 28 Et elegi domum patris tui ex omnibus ſceptris Iſrael, mihi ſacerdotio fungi: ut aſcenderent ad altare meum, & incenderent incenſum, & portarent Ephod. Et dedi domui patris tui omnia, quæ ſunt (dd) ignis filiorum Iſrael in eſcam. 29 Et ut quid reſpexiſti in incenſum meum, & in ſacrificium meum impudenti oculo? Et glorificâſti filios tuos ſuper me, (ee) benedicere de primordio omnis ſacrificii Iſrael in conſpectu meo? 30 Propter hoc, hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Dixi, Domus tua, & domus patris tui tranſibunt coram me uſq; in æternum. Et nunc dicit Dominus; Nequaquàm mihi: (ff) quoniam tantùm glorificantes me glorificabo. Et (gg) qui ſpernit me, honore privabitur. 31 Ecce dies veniunt, & exterminabo ſemen tuum, & ſemen domûs (hh) patris tui:

MS. A. (σ) κύριός σοι σπέρμα (τ) καὶ συνέλαβεν καὶ ἔτεκεν (υ) ἤκουσεν σύμπαντα ἃ (φ) Ἰσραήλ, καὶ ὡς * ἐκόμιζον τὰς γυναῖκας τὰς παρεστώσας παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ εἶπεν (χ) ἀκούω ῥήματα πονηρὰ ἐκ στόματος τοῦ λαοῦ κυρίου τούτου; Μὴ (ψ) ἁμαρτάνων ἁμαρτάνῃ ἀνὴρ (ω) περὶ αὐτοῦ (α) ἐπορεύετο μεγαλυνόμενον καὶ ἀγαθὸν καὶ μετὰ κυρίου (β) οἶκον πατρός (γ) ἐν τῇ Αἰγύπτῳ (δ) ἐπελεξάμην (ε) πάντων σκήπτρων (ζ) ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, (η) ἐφοὺδ ἐνώπιον ἐμοῦ· καὶ (θ) ἐπεβλέψατε (ι) θυσίαν ἀναιδεῖ (κ) θυσίας Ἰσραήλ (λ) εἶπεν κύριος (μ) εἶπας, (ν) δοξάζω, (ξ) ἀτιμαθήσεται· (ο) ἡμέραι ἔρχονται, καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 וּבָרִיךְ עֵלִי יָת אֶלְקָנָה וְיָת אִתְּתֵיהּ וַאֲמַר יְקִים יְיָ לָךְ בְּנִין כַּשְׁרִין מִן אִתְּתָא הָדָא חֲלַף
21 שְׁאֶלְתָּא דִּשְׁאֵילַת קֳדָם יְיָ וַאֲזַלוּ לְאַתְרֵיהוֹן׃ אֲרֵי עַל דּוּכְרָנָא דְחַנָּה קֳדָם יְיָ וְעַדִּיאַת וִילֵידַת
22 תְּלָתָא בְנִין וְתַרְתֵּין בְּנָן וּרְבָא רַבְיָא שְׁמוּאֵל מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם יְיָ׃ וְעֵלִי סִיב לַחֲדָא וּשְׁמַע
יָת כָּל דְּעָבְדִין בְּנוֹהִי לְכָל יִשְׂרָאֵל וְיָת דִּי שָׁכְבִין יָת נְשַׁיָּא דְּאָתְיָן לְצַלָּאָה בִּתְרַע מַשְׁכַּן
23 זִמְנָא׃ וַאֲמַר לְהוֹן לְמָא תַעְבְּדוּן כְּפִתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין דִּי אֲנָא שָׁמַע יָת פִּתְגָּמֵיכוֹן בִּישִׁין מִן
24 כָּל עַמָּא אִלֵּין׃ לָא בְּרַי אֲרֵי לָא תַקְנָא שְׁמוּעֲתָא דִּי אֲנָא שָׁמַע דְּרָנְנִין עַמָּא דַייָ׃ אִם יְחוֹב
25 גְּבַר לִגְבַר הֲלָא יֵיתוֹן לִקְדָם דַּיָּנָא וְיִשְׁמַע מִלֵּיהוֹן וְיִפְלֵי בֵּינֵיהוֹן וְאִם קֳדָם יְיָ יְחוֹב גַּבְרָא
מִמַּן יִבְעֵי וְיִשְׁתְּבֵיק לֵיהּ וְלָא קַבִּילוּ לְמֵימַר אֲבוּהוֹן אֲרֵי רַעֲוָא קֳדָם יְיָ לְקַטָּלוּתְהוֹן׃
26 וְרַבְיָא שְׁמוּאֵל אָזֵיל וְסָנֵי וּשְׁמֵיהּ טָב וְתַקְנַן אוֹרְחָתֵיהּ קֳדָם יְיָ וּתְרִיצִין עוֹבָדוֹהִי בְּגוֹ בְּנֵי
27 אֱנָשָׁא׃ וַאֲתָא נְבִיָּא דַייָ לְוָת עֵלִי וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אִתְגְּלָאָה אִתְגְּלֵיתִי לְבֵית אֲבוּךְ
28 כַּד הֲווֹ בְּמִצְרַיִם וּמִשְׁתַּעְבְּדִין לְבֵית פַּרְעֹה׃ וְאִתְרְעֵיתִי בֵיהּ מִכָּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל קֳדָמַי
לְמֶהֱוֵי כָּהֵין לְאַסָּקָא קוּרְבָּנָא עַל מַדְבְּחִי לְאַקְטָרָא קְטוֹרֶת בּוּסְמִין לְמִלְבַּשׁ אֵפוֹד
29 לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמַי וִיהַבִית לְבֵית אֲבוּךְ יָת כָּל קוּרְבָּנַיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ לְמָא אַתּוּן אָנְסִין
בְּנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וּבְקוּרְבָּנִי דְּפַקֵּדִית לְקָרָבָא קֳדָמַי בְּבֵית מַקְדְּשִׁי וְיַקַּרְתְּ יָת בְּנָךְ קֳדָמַיְתָא
30 לְאוֹכָלוּתְהוֹן מֵרֵישׁ כָּל קוּרְבַּן מִנְחַת יִשְׂרָאֵל דְּעַמִּי׃ בְּכֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל מֵימַר
אֲמַרִית בֵּיתָךְ וּבֵית אֲבוּךְ יְשַׁמְּשׁוּן קֳדָמַי עַד עָלְמָא וּכְעַן אֲמַר יְיָ קוּשְׁטָא אִנּוּן דִּינַי אֲרֵי
31 לִדְמִיקְּרִין קֳדָמַי אֵיקַר וְדִמְבַסְּרִין עַל שְׁמִי יִתְשַׁטוּן׃ הָא יוֹמַיָּא אָתַן וְאֶקְטוֹף יָת תְּקוֹף
זַרְעָךְ וְיָת תְּקוֹף דְּרַע בֵּית אֲבוּךְ מִלְּמֶהֱוֵי סִיב בְּבֵיתָךְ׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

20 Et benedixit Gheli Elkanah & uxorem ejus, & dixit: Statuat Dñs tibi filios rectos ex uxore hac, propter petitionem quam petivit ante Dñm: & iverunt ad locum ſuum. 21 Quia intravit recordatio Hhannæ ante Dominum, & concepit & peperit tres filios & duas filias: & crevit puer Semuel *miniſtrans* coram Dño. 22 Et Gheli ſenex valdè, & audivit omnia quæ facientes filii ej⁹ omni Iſrael; & quòd cubantes cum mulierib⁹ quæ venientes ad orandum in porta tabernaculi fœderis. 23 Et dixit illis: Quare facietis ut verba illa quæ ego audivi? verba veſtra mala ex omni populo hoc. 24 Non filii mei, quia non recta auditio quam ego audio; quam frementes populus Dñi. 25 Si peccaverit vir viro, an non ibunt ad-ante judicem, & audiet loquelas eorum, & exquiret inter eos? & ſi ante Dñm peccaverit vir, à quo orabit, & remittetur ei? et non obedierunt dicto patris eorum; quoniam voluntas ante Dñm ad occidendum eos. 26 Et puer Semuel ambulans & creſcens, & nomen ejus bonum, & rectæ viæ ejus ante Dñm, & probata facta ejus in medio filiorum hominis. 27 Et venit propheta Dñi ad Gheli, & dixit ei: Sic dixit Dñs: Revelari revelatus ſum *domui* patris tui quando fuerunt in Miſzraim, & ſervientes domui Parghoh. 28 Et optavi in eo ex omnib⁹ tribubus Iſrael *coram me*, ut ſit ſacerdos ad aſcendere faciendum oblationem ſuper altare meum, ad ſuffiendum ſuffitũ aromatum, ad veſtiendum ephod, ad miniſtrandum ante me; & dedi domui patris tui omnes oblationes dom⁹ Iſrael. 29 Ad quid vos vim inferentes in *mactationib⁹ ſanctis*? & in oblationem meã quæ juſſi ad offerendũ ante me in domo ſanctuarii mei? & honorâſti filios tuos præ me ad alendum eos ex capite omnis oblationis ſacrificii Iſrael populi mei? 30 Propterea dixit Dñs De⁹ Iſrael: Dicendo dixi, Dom⁹ tua & dom⁹ patris tui miniſtrabunt ante me uſq; in ſeculũ: & nunc dixit Dñs; Vera illa judicia mea, quòd honorantes ante me honorabo; & qui contempſerint ſuper nomen meum, deſpicientur. 31 Ecce dies venient, & extirpabo fortitudinem ſeminis tui & fortitudinem ſeminis domus patris tui, ne ſit ſenex in domo tua.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܘܒܪܟ ܥܠܝ ܠܐܠܩܢܐ ܘܠܐܢܬܬܗ. ܘܐܡܪ. ܢܬܠ ܠܟ ܡܪܝܐ ܙܪܥܐ ܡܢ ܐܢܬܬܐ ܗܕܐ.
21 ܚܠܦ ܫܐܠܬܐ ܕܫܐܠܬ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܙܠܘ ܠܐܬܪܗܘܢ. * ܘܡܪܝܐ ܣܥܪ ܚܢܐ. ܘܒܛܢܬ
ܘܝܠܕܬ ܬܠܬܐ ܒܢܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܒܢܢ. ܘܪܒܐ ܛܠܝܐ ܫܡܘܐܝܠ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܥܠܝ ܣܐܒ ܛܒ. 22
ܘܫܡܥ ܟܠ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܒܢܘܗܝ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܕܡܛܢܦܝܢ ܗܘܘ ܢܫܐ ܕܡܨܠܝܢ
23 ܗܘܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܨܒܘܬܐ. ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܒܝܫܬܟܘܢ
24 ܡܢ ܟܠܗ ܥܡܐ ܗܢܐ. * ܠܐ ܒܢܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܫܦܝܪܐ ܫܡܥܐ ܗܢܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ.
25 ܕܡܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܥܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܐܢ ܢܚܛܐ ܓܒܪܐ ܠܓܒܪܐ. ܢܨܠܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
ܘܐܢ ܠܡܪܝܐ ܢܚܛܐ ܓܒܪܐ. ܡܢ ܢܨܠܐ ܥܠܘܗܝ. ܘܠܐ ܫܡܥܘ ܠܩܠܐ ܕܐܒܘܗܘܢ. ܡܛܠ
26 ܕܨܒܐ ܡܪܝܐ ܕܢܡܝܬ ܐܢܘܢ. * ܘܛܠܝܐ ܫܡܘܐܝܠ ܐܙܠ ܗܘܐ ܘܪܒܐ ܘܫܦܪ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܩܕܡ
27 ܒܢܝ ܐܢܫܐ. * ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܕܡܪܝܐ ܠܘܬ ܥܠܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
28 ܡܬܓܠܝܘ ܐܬܓܠܝܬ ܠܒܝܬ ܐܒܘܟ. ܟܕ ܗܘܘ ܒܡܨܪܝܢ ܒܒܝܬ ܦܪܥܘܢ. * ܘܓܒܝܬܗ ܠܗ
ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܟܘܡܪܐ. ܕܢܣܩ ܠܡܕܒܚܝ. ܘܢܣܝܡ ܒܣܡܐ ܩܕܡܝ.
29 ܘܢܫܩܘܠ ܐܦܘܕܐ. ܘܝܗܒܬ ܠܒܝܬ ܐܒܘܟ ܟܠܗܘܢ ܩܘܪܒܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܠܡܢܐ
ܒܥܛܬܘܢ ܒܕܒܚܝ ܘܒܩܘܪܒܢܝ ܕܦܩܕܬ ܡܢ ܡܕܒܪܐ. ܘܝܩܪܬ ܠܒܢܝܟ ܡܢܝ. ܠܡܓܒܐ
30 ܡܢ ܪܫܐ ܕܟܠܗܘܢ ܩܘܪܒܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܐܡܪ ܐܡܪܬ. ܕܒܝܬܟ ܘܒܝܬ ܐܒܘܟ ܢܫܡܫܘܢ ܩܕܡܝ ܠܥܠܡ
ܥܠܡܝܢ. ܘܗܫܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܚܣ ܠܝ. ܡܛܠ ܕܠܡܝܩܪܢܝ ܐܝܩܪ. ܘܡܫܝܛܢܝ
31 ܢܫܬܝܛܘܢ. * ܗܐ ܗܐ ܝܘܡܬܐ ܐܬܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܦܣܘܩ ܕܪܥܟ ܘܕܪܥܐ ܕܐܒܘܟ. ܘܠܐ
ܢܗܘܐ ܣܒܐ ܒܒܝܬܟ.

20 * Benedixit autem Eli Helcanæ & uxori ejus, ac dixit, Det tibi Dominus ſemen ex muliere hac pro mutuo quod commodâſti Domino. 21 Cúmque reverſi eſſent in patriam ſuam, Viſitavit Domin⁹ Hannam, quæ concepit ac peperit tres filios & duas filias: crevítque puer Samuel coram Domino. 22 Eli autem ſenuerat valdè, & audivit omnia quæ faciebant filii ſui univerſo Iſraeli, & quòd ſtuprabant mulieres quæ orabant in tabernaculo temporis: 23 Et dixit eis, Quare perpetratis res hujuſmodi? nam audio famam veſtram malam ab univerſo populo iſto. 24 Ne *ita faciatis* filii mei: non enim decens eſt rumor iſte quem audio 25 quòd vos avertatis populum Domini. Si peccaverit homo in hominem, Dominum deprecabitur: quòd ſi quis in Dominum peccaverit, quemnam deprecabitur? At non auſcultârunt voci patris ſui, quia volebat Dominus morte eos afficere. 26 Interea puer Samuel indies magnificabatur valdè, & gratus erat tam apud Dominum quàm apud homines. 27 Deinde venit homo quidam Domini ad Eli, dixítque ad eum, Sic dicit Dominus, Maniſeſtè apparui domui patris tui dum eſſet in Ægypto Pharaonitica, 28 Et elegi eum mihi ex omnibus tribubus Iſraelis ſacerdotem, ut aſcenderet ſuper altare meum, & thura poneret in conſpectu meo, atq; portaret ephod: & dedi domui patris tui omnes oblationes filiorum Iſrael. 29 Quare peccâſtis in ſacrificia mea & in oblationes meas quas præceperam inde à deſerto; & honorâſti filios tuos pluſquàm me, ita ut eligatis è præcipuis omnium oblationum filiorum Iſrael populi mei? 30 Propterea ſic dicit Dominus Deus Iſraelis, Decreveram quidem quòd domus tua & domus patris tui miniſtrarent coram me in ſempiternum uſque: jam verò dicit Domin⁹, Abſit à me; nam honorantes me honorabo, contemptores autem mei ignominiâ afficientur. 31 En ecce dies venient dicit Dominus, & amputabo brachium tuum, & brachium patris tui, & non erit ſenex in domo tua,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * ودعا عالي هلقانا وامراته وقال يرزقك الرب نسلا من هذه المراة * بدل الموهبة التي وهبت
21 للرب * ثم انصرفوا الي بلادهم * فامر الرب فاعطيت حنا عطيه من قبله * وحبلت وولدت ثلاثة
22 بنين وابنتين * فشب صموال الصبي * وخدم امام الرب * واما عالي فكان قد شاخ وكبر جدا *
وبلغه ما يصنع بنوه بجميع آل اسرايل * وما كانوا يفضحون النساء اللواتي ياتين ليصلين
23 امام الرب في بيته * فقال لهم * لماذا تصنعون هذا الصنيع * وما هذا الخبر السيي الذي يبلغني
24 عنكم من جميع هذا الشعب * لا يا بني لا تفعلوا * لان الخبر الذي يبلغني عنكم ليس
25 يحسن انكم تذلون شعب الرب * واعلموا ان رجلا اذا ظلم رجلا * استغفر الرب وطلب منه
العفو * فمن اجرم للرب ممن يطلب * ولم يقبلا قول ابيهما * لان الرب احب ان يميتهما بجرمهما *
26 27 * اما صموال الصبي فكان يشب ويعظم جدا * ويظهر صلاحه امام الرب والناس * فجاء رجل
الي عالي من قبل الرب وقال له * هكذا يقول الرب * اني ظهرت لآل ابيك واوحيت اليهم * حيث
28 كان اباوكم بمصر في ارض فرعون * واخترته ان يكون لي حبرا من جميع اسباط بني
اسرايل * وصيرته خادما يصعد الي مذبحي * ويبخر امامي البخور * ويحمل مصدرة الكهنة
29 امامي * واعطيت بيت ابيك جميع قرابين بني اسرايل * فكيف غدرتم واقدمتم بذبائحي
وقرابيني التي امرت بها في البرية * واكرمت بنيك * وفضلتهم علي * وتركتهم ان يختاروا
30 لانفسهم اجود القرابين واول ذبائح شعبي * فمن اجل ذلك هكذا يقول الله اله اسرايل * قد
كنت قلت قولا * ان اهل بيت ابيك يخدموني الي الابد * فاما الان فيقول الرب * حاشا لي *
31 لان الذين يكرموني اكرمهم * واذل الذين يحقروني * ستجي ايام يقول الرب احطم فيها
ساعدك وساعد بنيك * ولا يكون في بيتك شيخ *

20 * *Advocatis autem Eli Helcana & uxore ipſius, dixit; Concedat tibi Dominus prolem ex hac muliere pro munere quod Domino dediſti: tum reverſi ſunt in patriam ſuam:* 21 *Et jubente Domino compenſata fuit Hanna munere ab eo; concepit enim ac peperit tres filios & duas filias. Interim adoleſcebat puer Samuel, & miniſtrabat coram Domino.* 22 *Porrò Eli ſenuerat, & grandævus admodum evaſerat, perlatúmque eſt ad eum quod faciebant filii ſui cunctis Iſraelitis, & quomodo ſtuprabant mulieres quæ veniebant oratum coram Domino in æde ipſius:* 23 *Quapropter dixit eis, Quare committitis hujuſmodi facinus? & quænam eſt fama hæc turpis quæ delata eſt ad me de vobis ab omni populo iſto?* 24 *Ne O filii mei, ne faciatis: quoniam fama quæ perlata eſt ad me de vobis, quòd vos deprimatis populum Domini, non eſt honeſta.* 25 *Et ſcitote quòd homo ſi læſerit hominem, veniam petit à Domino, & implorat ab eo indulgentiam: qui autem deliquerit in Dominum, quemnam deprecabitur? Sed non acquieverunt ſermoni patris ſui, quia Dominus volebat utrumque morte afficere propter crimen eorum.* 26 *Verùm puer Samuel adoleſcebat, et magnificabatur valdè, et probitas ejus innoteſcebat coram Domino & hominibus.* 27 *Venit autem vir quidam ad Eli nomine Domini: & ait illi, Sic dicit Dominus, Equidem apparui familiæ patris tui, méq; revelavi eis dum eſſent patres veſtri in Ægypto in terra Pharaonis,* 28 *Et elegi eum ex omnibus tribubus filiorum Iſrael ut eſſet mihi ſacerdos, & conſtitui eum miniſtrum ut aſcenderet ſuper altare meum, thus adoleret coram me, geſtarétque pectorale ſacerdotum in præſentia mea: & dedi domui patris tui cunctas oblationes filiorum Iſrael.* 29 *Quomodo ergò fraudulenter & iniquè egiſtis in ſacrificia mea & oblationes meas quas mandaveram in deſerto; & honorâſti filios tuos, eóſque pluris æſtimâſti quàm me, permittens eis ut eligerent ſibi præſtantiſſima oblationum et primitias ſacrificiorũ populi mei?* 30 *Propter hoc ſic dicit Deus, Deus Iſraelis, Omnino dixeram gentem domûs patris tui mihi miniſtraturam in æternum: at nunc dicit Dominus, Abſit à me: nam eos qui me honoraverint, honore afficiam; eos autem qui me ſpreverint, deprimam.* 31 *Venient dies, dicit Dominus, quibus quaſſabo brachium tuum & brachia filiorum tuorum, ne erit in domo tua ſenex,*

שמואל א: ג

ipſi benefaciet quibus cunctis in *habitaculi angustiatorē contemplaberis* Et
32 והבטת צר מעון בכל אשר־ייטיב את־
virum Et .diebus omnibus tua domo in ſenex erit non & :Iſrael
33 ישראל ולא־יהיה זקן בביתך כל־הימים: ואיש
,tuos oculos *conſumendum ad* ,meo altari *cum à* tibi excidam non
לא־אכרית לך מעם מזבחי לכלות את־עיניך
tuæ domus multitudo omnis & :tuam animam dolore *afficiendum ad* &
ולאדיב את־נפשך וכל־מרבית ביתך
duos *ad* veniet quod ,ſignum tibi hoc Et .*viri* morientur
34 ימותו אנשים: וזה־לך האות אשר יבא אל־שני
.ipſi ambo morientur *una* die *in* :Pinechas &,Chophni *ad* ,*tuos filios*
בניך אל־חפני ופינחס ביום אחד ימותו שניהם:
,meo corde in quemadmodum :fidelem ſacerdotem mihi ſuſcitabo Et
35 והקימתי לי כהן נאמן כאשר בלבבי
ambulabit &,fidelem domum ei ædificabo & :faciet ,meo animo in &
ובנפשי יעשה ובניתי לו בית נאמן והתהלך
,tua domo in *reſtans* omnis ,erit Et .diebus omnibus *mei Chriſti facies ad*
36 לפני־משיחי כל־הימים: והיה כל־הנותר בביתך
,dicet & :panis *torta* & ,*argenti minuto* ei ſe *incurvandum ad* veniet
יבוא להשתחות לו לאגורת כסף וככר־לחם ואמר
.panis buccellam *comedendum ad* ,*ſacerdotiorum unum ad nunc* me Junge
ספחני נא אל־אחת הכהנות לאכל פת־לחם:

CAP. III. ג

ſermo & :Heli *facies ad Domino miniſtrans* Semuel puer Et
1 והנער שמואל משרת את־יהוה לפני עלי ודבר
.aperta viſio non :illis diebus in precioſus erat Domini
יהוה היה יקר בימים ההם אין חזון נפרץ:
incœperant ejus oculi & ;ſuo loco in *cubans* Heli & ,illa die in ,fuit Et
2 ויהי ביום ההוא ועלי שכב במקומו ועינו החלו
antequam Dei lucerna Et .videre poterat non ;caligare
3 כהות לא יוכל לראות: ונר אלהים טרם
arca *ubi* ,Domini templo in *cubans* Semuel & ;extingueretur
יכבה ושמואל שכב בהיכל יהוה אשר־שם ארון
ego Ecce :dixit & ,Semuel ad Dominus Vocavitque .Dei
4 אלהים: ויקרא יהוה אל־שמואל ויאמר הנני:
non :dixit Et .me vocâſti quia ,ego Ecce :dixit & ,Heli ad cucurrit Et
5 וירץ אל־עלי ויאמר הנני כי־קראת לי ויאמר לא־
te ne Dominus Addiditque .*cubuit* & ,abiit & .*cuba* ,revertere :vocavi
6 קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא
ego Ecce :dixit & ,Heli ad abiit & ,Semuel ſurrexit & :Semuel adhuc
עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל־עלי ויאמר הנני
cuba ,revertere :mi fili vocavi Non ,dixit & :*mihi* vocâſti quia
כי קראת לי ויאמר לא־קראתי בני שוב שכב:
nondum & ,Dominum *cognoverat nondum* ,Semuel Et
7 ושמואל טרם ידע את־יהוה וטרם
Dominus addidit Et .Domini *verbum eum ad fuerat* revelatus
8 יגלה אליו דבר־יהוה: ויסף יהוה
:dixit & ,Heli ad abiit & ,ſurrexit & :tertio *in* Semuel *vocare*
קרא־שמואל בשלשית ויקם וילך אל־עלי ויאמר
vocans Dominus quòd ,Heli intellexit & :*mihi* vocâſti quia ,*ego* Ecce
הנני כי קראת לי ויבן עלי כי יהוה קרא
ſi ,erit & ,*cuba* ,Vade :Semuel ad Heli Dixitque .*puero*
9 לנער: ויאמר עלי לשמואל לך שכב והיה אם־
:tuus ſervus *audiens* quia ,Domine Loquere :dices & ,te *ad* vocaverit
יקרא אליך ואמרת דבר יהוה כי שמע עבדך
Dominus Venitque .ſuo loco in *cubuit* & ,Semuel abiit &
10 וילך שמואל וישכב במקומו: ויבא יהוה
dixitque :Semuel ,Semuel :*vice in vice ſicut* vocavit & ,ſtetit &
ויתיצב ויקרא כפעם־בפעם שמואל שמואל ויאמר
.tuus ſervus *audiens* quia ,Loquere :Semuel
שמואל דבר כי שמע עבדך:

Verſio VUL. LAT.

32 Et videbis æmulũ tuum in templo,
in univerſis proſperis Iſrael : & non erit ſenex in domo
33 tua omnib⁹ diebus. Verumtamen non auferam penitùs virũ
ex te ab altari meo : ſed ut deficiant oculi tui, & tabeſcat anima
tua : & pars magna dom⁹
tuæ morietur cùm ad virilem
34 ætatem venerit. Hoc autẽ erit
tibi ſignum, quod venturum
eſt duobus filiis tuis, Ophni &
Phinees: In die uno morientur
35 ambo. Et ſuſcitabo mihi ſacerdotem
fidelem, qui juxta
cor meum & animam meam
faciet: & ædificabo ei domum
fidelem, & ambulabit coram
Chriſto meo cunctis diebus.
36 Futurum eſt autem, ut quicunque
remanſerit in domo tua,
veniat ut oretur pro eo, & offerat
nummum argenteum, &
tortam panis, dicátque; Dimitte
me, obſecro, ad unam partẽ
ſacerdotalem, ut comedam
buccellam panis.

CAP. III.

1 Puer autẽ Samuel miniſtrabat
Dño coram Heli, & ſermo
Dñi erat pretioſus in dieb⁹ illis,
non erat viſio manifeſta.
2 Factum eſt ergò in die quadam,
Heli jacebat in loco ſuo, & oculi
ej⁹ caligaverant, nec poterat
3 videre: Lucerna Dei antequàm
extingueretur, Samuel
dormiebat in templo Dñi, ubi
4 erat arca Dei. Et vocavit Dñs
Samuel. Qui reſpondens, ait;
5 Ecce ego. Et cucurrit ad Heli,
& dixit; Ecce ego: vocâſti enim
me. Qui dixit, Non vocavi:
revertere, & dormi. Et abi-
6 it, & dormivit. Et adjecit Dñs
rurſum vocare Samuelẽ. Conſurgénſq;
Samuel, abiit ad Heli,
& dixit; Ecce ego: quia vocâſti
me. Qui reſpondit; Non
vocavi te, fili mi: revertere, &
7 dormi. Porrò Samuel necdum
ſciebat Dñm, neque revelatus
8 fuerat ei ſermo Dñi. Et adjecit
Dñs, & vocavit adhuc Samuelẽ
tertió. Qui conſurgens, abiit
9 ad Heli, & ait; Ecce ego: quia
vocâſti me. Intellexit ergò Heli
quia Dominus vocaret puerum:
& ait ad Samuelem;
Vade, dormi: & ſi deinceps
vocaverit te, dices; Loquere
Domine, quia audit ſervus tuus.
Abiit ergò Samuel, & dor-
10 mivit in loco ſuo. Et venit Dominus,
& ſtetit: & vocavit, ſicut
vocaverat ſecundò, Samuel,
Samuel. Et ait Samuel; Loquere
Domine, quia audit ſervus tuus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

32 Καὶ οὐκ ἔσται (π) σοι πρεσβύτης ἐν οἴκῳ (ρ)
33 μου πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἄνδρα οὐκ ἐξολοθρεύσω σοι ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου, ἐκλείπειν
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ καταῤῥεῖν τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ· (σ) καὶ πᾶς περισσεύων οἴκου σου πεσοῦνται
34 ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν. Καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον
ὃ (τ) ἥξει ἐπὶ τοὺς δύο υἱούς (υ) σου, Ὀφνὶ
καὶ Φινεές, (φ) ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀποθανοῦνται
35 ἀμφότεροι. Καὶ ἀναστήσω ἐμαυτῷ ἱερέα πιστόν,
ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ τὰ ἐν
τῇ ψυχῇ μου ποιήσει· καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ
οἶκον πιστόν, καὶ διελεύσεται ἐνώπιον χριστοῦ μου
36 πάσας τὰς (χ) ἡμέρας. Καὶ ἔσται ὁ περισσεύων
ἐν οἴκῳ σου, ἥξει (ψ) προσκυνεῖν αὐτῷ
ὀβολοῦ (ω) ἀργυρίου, λέγων, Παράῤῥιψόν με
ἐπὶ μίαν τῶν ἱερατειῶν σου φαγεῖν ἄρτον.

32 *Et non erit tibi ſenex in domo*
33 *mea omnibus diebus: Et virum*
(ii) non exterminabo tibi ab altari
meo; ut deficiant oculi ejus,
et defluat anima ejus: & omnis,
qui ſupererit domûs tuæ, decident
34 *in gladio virorum. Et hoc tibi*
ſignum, quod veniet ſuper duos
filios tuo, Ophni, et Phinees: unâ
35 *die morientur ambo. Et ſuſcitabo*
mihi ſacerdotem fidelem, qui omnia,
que in corde meo, &
que in anima mea, faciet; &
ædificabo ei domum fidelem:
& tranſibit corã (kk) Chriſto meo
36 *(ll) omnibus diebus. Et erit, qui*
ſupererit in domo tua (mm) veniet
adorare cũ obolo argenti, dicens;
Facta me ad (nn) unã ſacerdotiorum
tuorum, manducare panem.

MS.A. (π) σου (ρ) μου. Καὶ ἐπιβλέψῃ κραταίωμά μου ὧν ἐν πᾶσιν οἷς ἀγαθύνει τὸν Ἰσραήλ· καὶ οὐκ ἔσται πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ σου πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἄνδρα οὐκ (σ) καὶ πᾶν περισσεῦον οἴκου (τ) ἥξει (υ) σου τούτους, πρὸς Ὀφνεὶ (φ) ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ (χ) ἡμέρας. * μου ἔσται πᾶς ὁ περισσεύων (ψ) προσκυνῆσαι (ω) ἀργυρίου, καὶ ἐν ἄρτῳ * ἕν, λέγων, Παράριψόν

Κεφ. γʹ.

1 Καὶ τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν
τῷ κυρίῳ ἐνώπιον Ἠλὶ τοῦ ἱερέως. καὶ
ῥῆμα κυρίου ἦν τίμιον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις,
2 οὐκ ἦν ὅρασις διαστέλλουσα. Καὶ ἐγένετο ἐν
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ Ἠλὶ ἐκάθευδεν ἐν τῷ
τόπῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤρξαντο
βαρύνεσθαι, καὶ οὐκ (α) ἠδύναντο βλέ-
3 πειν. Καὶ ὁ λύχνος τοῦ θεοῦ πρὶν ἐπισκευασθῆναι,
καὶ Σαμουὴλ ἐκάθευδεν ἐν (β)
4 τῷ ναῷ, οὗ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐκάλεσε κύριος,
Σαμουὴλ Σαμουήλ. καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ (γ) ἐ-
5 γώ. Καὶ ἔδραμε πρὸς Ἠλί, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ,
ὅτι κέκληκάς με. καὶ εἶπεν, Οὐ κέκληκά
σε, ἀνάστρεφε, κάθευδε. καὶ ἀνέστρεψε καὶ ἐκά-
6 θευδε. Καὶ προσέθετο κύριος, καὶ (δ) ἐκάλεσε,
Σαμουὴλ Σαμουήλ. (ε) καὶ ἐπορεύθη πρὸς
Ἠλὶ τὸ δεύτερον, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ,
ὅτι κέκληκάς με. καὶ εἶπεν, Οὐ κέκληκά
7 (ζ) σε, ἀνάστρεφε, κάθευδε. Καὶ Σαμουὴλ
(η) πρὶν γνῶναι (θ) θεόν, καὶ ἀποκαλυφθῆναι
8 αὐτῷ ῥῆμα κυρίου. Καὶ προσέθετο κύριος
καλέσαι (ι) Σαμουὴλ ἐν τρίτῳ. καὶ ἀνέστη καὶ
9 ἐπορεύθη πρὸς Ἠλί, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐ-
γώ, ὅτι κέκληκάς με. καὶ ἐσοφίσατο Ἠλὶ
ὅτι κύριος κέκληκε τὸ παιδάριον, καὶ (κ)
εἶπεν, Ἀνάστρεφε, κάθευδε τέκνον· καὶ
ἔσται ἐὰν καλέσῃ σε, καὶ ἐρεῖς, (λ) Λάλει,
ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου. καὶ ἐπορεύθη
Σαμουήλ, καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ
10 αὐτοῦ. Καὶ ἦλθε κύριος καὶ κατέστη, καὶ
ἐκάλεσεν αὐτὸν ὡς ἅπαξ καὶ (μ) ἅπαξ.
καὶ εἶπε Σαμουήλ, Λάλει, ὅτι ἀκούει ὁ
δοῦλός σου.

CAP. III.

1 *Et puer Samuel erat miniſtrans Domino coram Heli ſacerdote. Et verbum Domini erat pretioſum in diebus illis, non erat vi-*
2 *ſio diſtinguens. Et factum eſt in die illa, & Heli dormiebat in loco ſuo: & oculi ejus cœperant gravari, & non poterant videre.*
3 *Et lucerna Dei (a) antequàm (b) eſſet inſtructa; & Samuel dormi-*
4 *ebat in templo, ubi arca Dei. Et vocavit Dominus; Samuel, Samuel. Et dixit, Ecce ego. Et ac-*
5 *currit ad Heli, & dixit; Ecce ego: quoniã vocâſti me. Et dixit, Non vocavi te: reverte, dormi:* & revertit & dormivit.
6 *Et adjecit Dominus, & vocavit; Samuel, Samuel. Et ivit ad Heli ſecundò, et dixit; Ecce ego, quoniam vocâſti me. Et dixit, Non vocavi te: reverte,*
7 *dormi. Et Samuel, antequàm cognoſceret Deum, & revelare-*
8 *tur ei verbum Domini. Et adjecit Dominus vocare Samuel in tertio. Et ſurrexit, & ivit ad*
9 *Heli, & dixit; Ecce ego, quoniam vocâſti me. Et intellexit Heli, quia Dominus vocavit puerum: & dixit, Reverte, dormi, fili. Et erit, ſi vocaverit te, & dices; Loquere, quoniam audit ſervus tuus. Et ivit Samuel, & dormi-*
10 *vit in loco ſuo. Et venit Dominus, & ſtetit, & vocavit eum, ſicut ſemel, & ſemel. Et dixit Samuel; Loquere, quoniam audit ſervus tuus.*

MS.A. (α) ἠδύνατο (β) τῷ οἴκῳ κυρίου οὗ (γ) ἐγώ, * ὅτι κέκληκά με (δ) ἐκάλεσεν ἔτι, Σαμουήλ, Σαμουήλ. (ε) καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ καὶ ἐπορεύθη (ζ) σε υἱέ μου. ἀνάστρεφε, (η) πρὶν ἢ γνῶναι (θ) τὸν θεόν, (ι) ἔτι Σαμουὴλ (κ) εἶπεν Ἠλεὶ τῷ Σαμουήλ, Ἀνάστρεφε, (λ) Λάλει κύριε, ὅτι (μ) ἅπαξ, Σαμουὴλ Σαμουήλ. καὶ εἶπεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

32 ותהי מסתכל ותהי חזיא בעקתא דתיתי על אנש ביתך בחובין דחבתון קדמי בבית
33 מקדשי ובתר כן אייתי טבתא על ישראל ולא יהי סיב בביתך כל יומיא: ואנש לא
אפסיק לך מן מדבחי לחשכא ית עינך ולאפחא ית נפשך וכל סגיות ביתך יתקטלון
34 עולימין: ודין לך אתא דתיתי לות תרין בנך לות חפני ופנחס ביומא חד יתקטלון
35 תרויהון: ואקים קדמי כהין מהימן דכמימרי וכרעותי יעביד ואקים ליה מלכו קימא
36 וישמש קדם משיחי כל יומיא: ויהי כל דישתאר בביתך ייתי לאשתפלא ליה למעא
דכסף ופתא דלחמא ויימר מניני כען לחדא ממטרת כהניא למיכל פתא דלחמא:

ג

1 ורביא שמואל משמש קדם יי בחיי עלי ופתגמא דיי הוה כסי ביומיא האנון לית נבואה
2 גליא: והוה ביומיא האנון ועלי שכיב באתריה ועינוהי שריאו למכהי לא יכיל למחזי:
3 ובוצין בית מקדשא דיי עד לא טפא ושמואל שכיב בעזרת ליואי וקלא אשתמע מהיכלא
4 דיי דתמן ארונא דיי: וקרא יי לשמואל ואמר הא אנא: ורהט לות עלי ואמר הא אנא
5 ארי קריתא לי ואמר לא קריתי תוב שכיב ואזל ושכיב: ואוסיף יי למקרי עוד שמואל
6 וקם שמואל ואזל לות עלי ואמר הא אנא ארי קריתא לי ואמר לא קריתי ברי תוב
7 שכיב: ושמואל עד לא אלף למדע אולפן מן קדם יי ועד דלא אתגלי ליה פתגם נבואה
8 דיי: ואוסיף יי למקרי שמואל בתליתאה וקם ואזל לות עלי ואמר הא אנא ארי קריתא
9 לי וסבר עלי ארי מן קדם יי מתקרי לרביא: ואמר עלי לשמואל איזיל שכיב ויהי אם
10 יקרי לך ותימר מליל יי ארי שמע עבדך ואזל שמואל ושכיב באתריה: ואתגלי יי
ואתעתד וקרא כזמן בזמן שמואל שמואל ואמר שמואל מליל ארי שמע עבדך:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et eris contemplans, & eris videns in calamitate quæ erit ſuper hominem 32
dom⁹ tuæ in peccatis quæ peccaviſtis *coram me* in domo ſanctuarii mei :
& poſt hæc venire faciam bonũ ſuper Iſrael, & non erit ſenex in domo tua
omnib⁹ diebus. Et *hominem* non *deficere faciam* tibi ex altari meo ad ob- 33
ſcurandum oculos tuos, & ad contriſtandum animam tuam ; & omnis multitudo
domus tuæ occidentur juvenes. Et hoc tibi ſignum, quod veniet ad 34
duos filios tuos, ad Hhophni & Pinhhaz; in die uno occidentur ambo illi.
Et ſtatuam ante me ſacerdotem fidelem, qui juxta dictum meum, & juxta 35
voluntatem meam faciet : & ſtatuam illi regnum firmum, & miniſtrabit
ante Unctum meum omnibus diebus. Et erit, omnis qui relinquetur in do- 36
mo tua, veniet ad humiliandũ ſe illi, ad megha argenti & buccellã panis: &
dicet, Numera me nunc in unum ex cuſtodia ſacerdotum ad comedendum
buccellam panis.

CAP. III.

Et puer Semuel miniſtrans ante Dñm in vita Gheli: & verbum Dñi erat 1
abſconſũ in dieb⁹ illis, non erat prophetia manifeſta. Et fuit *in diebus* 2
illis & Gheli cubans in loco ſuo, & oculi ejus cœperunt ad caligandũ, non
potens ad videndũ. Et lucerna dom⁹ ſanctuarii Dñi necdum extingueba- 3
tur, & Semuel cubans in atrio Levitarum, & vox *audita eſt* è templo Dñi,
quo ibi arca Dñi. Et vocavit Dñs Semuelem, & dixit: Ecce ego. Et cucur- 4
rit ad Gheli, & dixit, Ecce ego; nam vocâſti me: & dixit, Non vocavi, re- 5
di cubato: & abiit & cubuit. Et addidit Dñs vocare iterum Semuelem: & 6
ſurrexit Semuel, & venit ad Gheli, & dixit, Ecce ego; quoniam vocâſti me:
& dixit, Non vocavi, fili mi: redi cubato. Et Semuel necdum didicerat 7
ſcire diſciplinam ab-ante Dñm, & nondũ manifeſtatũ erat ei verbum prophetiæ
Dñi. Et addidit Dñs vocare Semuel in tertio: & ſurrexit & ivit ad 8
Gheli, & dixit, Ecce ego; Quia vocâſti me: & cogitavit Gheli quòd ab-ante
Dñm vocat⁹ eſt puer. Et dixit Gheli ad Semuel: Ito cubato: & erit ſi vocabit 9
te, et dices, Loquere Dñe; nam *audit* ſerv⁹ tuus: et abiit Semuel et cubuit in
loco ſuo. Et *revelat⁹* eſt *Dominus*, et ſtetit et vocavit ut tempore in tem- 10
pore, Semuel, Semuel: et dixit Semuel, Loquere; quoniã audiens ſerv⁹ tuus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 * ܘܠܐ ܐܚܝܕ ܫܒܛܐ ܒܡܫܟܢܟ. ܘܠܐ ܕܡܛܒ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܣܒܐ ܒܒܝܬܟ. ܟܠ
33 ܝܘܡܬܐ. * ܘܓܒܪܐ ܠܐ ܐܥܒܪ ܠܟ ܡܢ ܡܕܒܚܝ. ܠܡܚܫܟܘ ܥܝܢܝܟ ܘܠܡܬܡܣܝܘ ܢܦܫܟ.
34 ܘܟܠܗ ܬܪܒܝܬܐ ܕܒܝܬܟ ܢܡܘܬܘܢ ܓܒܪܐ. * ܘܗܢܐ ܠܟ ܐܬܐ ܕܢܐܬܐ ܥܠ ܬܪܝܢ ܒܢܝܟ. ܥܠ
35 ܚܦܢܝ ܘܥܠ ܦܝܢܚܣ. ܒܚܕ ܝܘܡܐ ܢܡܘܬܘܢ ܬܪܝܗܘܢ. * ܘܐܩܝܡ ܠܝ ܟܗܢܐ ܕܡܗܝܡܢ
ܐܝܟ ܠܒܝ. ܘܐܝܟ ܕܒܠܒܝ ܘܒܢܦܫܝ ܢܥܒܕ. ܘܐܒܢܐ ܠܗ ܒܝܬܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܘܢܗܠܟ
36 ܩܕܡ ܡܫܝܚܝ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. * ܘܢܗܘܐ ܟܠ ܕܡܫܬܚܪ ܒܒܝܬܟ. ܢܐܬܐ ܢܣܓܘܕ
ܠܗ. ܠܐܓܘܪܐ ܕܟܣܦܐ. ܘܠܟܪܟܬܐ ܕܠܚܡܐ. ܘܢܐܡܪ. ܫܕܪܝܢܝ ܠܘܬ ܚܕ ܡܢ ܟܗܢܐ
ܕܐܟܘܠ ܦܬܘܬܐ ܕܠܚܡܐ. * ܫܠܡ * ܓ * ܘܛܠܝܐ ܫܡܘܐܝܠ ܡܫܡܫ
1 ܗܘܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܩܕܡ ܥܠܝ ܟܗܢܐ. ܘܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܝܩܝܪ ܗܘܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܠܐ
2 ܚܙܘܐ ܓܠܝܐ. * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܥܠܝ ܕܡܟ ܒܕܘܟܬܗ. ܘܥܝܢܘܗܝ ܫܪܝ ܝܩܪ
3 ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܚܙܐ. * ܘܫܪܓܗ ܕܡܪܝܐ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܕܥܟ. ܘܫܡܘܐܝܠ ܕܡܟ
4 ܒܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܪܘܢܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܩܪܐ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ.
5 * ܘܪܗܛ ܠܘܬ ܥܠܝ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ ܕܩܪܝܬܢܝ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܩܪܝܬܟ. ܗܦܘܟ ܕܡܘܟ. ܘܐܙܠ ܕܡܟ.
6 * ܘܐܘܣܦ ܬܘܒ ܡܪܝܐ ܩܪܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܘܩܡ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܥܠܝ. ܘܐܡܪ. ܗܐ
7 ܐܢܐ ܕܩܪܝܬܢܝ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܩܪܝܬܟ ܒܪܝ. ܗܦܘܟ ܕܡܘܟ. * ܘܫܡܘܐܝܠ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܡܪܝܐ.
8 ܘܥܕܟܝܠ ܠܐ ܐܬܓܠܝ ܠܗ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܘܣܦ ܬܘܒ ܡܪܝܐ ܩܪܐ ܠܫܡܘܐܝܠ
ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ. ܘܩܡ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܥܠܝ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ ܕܩܪܝܬܢܝ. ܘܐܣܬܟܠ
9 ܥܠܝ ܕܡܪܝܐ ܩܪܐ ܠܛܠܝܐ. * ܘܐܡܪ ܥܠܝ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܙܠ ܕܡܘܟ. ܘܐܢ ܢܩܪܝܟ. ܐܡܪ. ܡܠܠ
10 ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܥܒܕܟ. ܘܐܙܠ ܫܡܘܐܝܠ ܕܡܟ ܒܕܘܟܬܗ. * ܘܐܬܐ ܡܪܝܐ ܘܩܡ ܘܩܪܐ
ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܫܡܘܐܝܠ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܡܠܠ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܥܒܕܟ.

* Nec qui ſceptrum teneat in habitaculo tuo, 32
nec quiſquam munificus in Iſraele, nec erit ſenex
in familia tua cunctis diebus. Attamen 33
virum non auferam tibi ab altari meo, ut obſcuré
oculos tuos, & liqueſaciam animã tuã:
& omnes alumni domûs tuæ morientur viri.
Et hoc erit tibi ſignum quod eveniet duobus 34
filiis tuis Hophni & Phinhes: eodem die morientur
ambo. Suſcitabóq; mihi ſacerdotem 35
fidum juxta cor meum, qui juxta cor meum &
animum meum agat; & ædificabo ei domum
fidelem, incedétq; coram me Chriſtus meus
cunctis diebus. Fiétq; ut quicunq; reliquus 36
fuerit in domo tua, veniat ad adorandum eum
pro numulo argenteo, & pro placenta panis;
dicátque, Mitte me ad unum è ſacerdotibus,
ut comedam buccellam panis.

CAP. III.

Dum ergò puer Samuel miniſtraret coram 1
Domino in conſpectu Eli ſacerdotis, ſermo
Domini pretioſus erat in diebus illis, nec erat
viſio aperta. Iiſdem quoque diebus factum 2
eſt, Eli cubante in loco ſuo (oculi autem ejus
cœperant graveſcere, nec videre poterat) Et 3
lucernâ Domini nondum extinctâ, & Samuele
cubante in templo Domini ubi erat arca Dei;
Ut vocaret Dñs Samuelem: qui dixit, Ecce 4
me: Et accurrens ad Eli dixit, Ecce me, quo- 5
niam vocâſti me: qui dixit, Non vocavi, abi
cubitum: abiítque cubitum. Rurſus vocavit 6
Dominus Samuelem: & conſurgens Samuel
abiit ad Eli, dixítque, Ecce adſum, vocâſti
enim me: qui dixit, Non vocavi fili mi, vade
cubitum. Samuel autem nondum noverat Do- 7
minum, necdum revelatus ei fuerat ſermo Domini.
Et adjecit rurſum Dñs vocare Samue- 8
lem tertiâ vice: & conſurgens Samuel abiit
ad Eli, dixítque, En præſtò ſum, vocâſti enim
me: tum intellexit Eli quòd Dñs vocâſſet
puerum. Quapropter dixit Eli ad Samuelem, 9
Abi cubitũ: quòd ſi te vocaverit, dic, Loquere
Domine, quoniam audit ſervus tu⁹: ſic abiens
Samuel cubavit in loco ſuo. Veniens autem 10
Dominus ſtetit, vocavítque duabus vicibus,
Samuel, Samuel. Dixítque Samuel, Loquere
Domine, quoniam audit ſervus tuus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * ولا من يمسك قضيب خدمتي في مسكنك * ولا من يحسن الي بني اسرايل * ولا يكون في
33 بيتك كهل جميع الايام * لكي لا يقرب مذبحي رجل يخدم امامي من نسلك * وذلك لاظلم
34 بصرك فاذيب جسدك * وكلمن يولد لاهل بيتك يموت شابا * وهذه علامة تحقيق كلامي * ما
35 يصيب ابنيك حفني وفنحاس * انهما يموتان جميعا في يوم واحد * واصير لي حبرا امينا يعمل
بحسن قلبي * ويفعل كما في قلبي ونفسي * وابني له بيتا امينا * ويسير امامي مسيحي كل ايامه *
36 * وكلمن يبقي من اهل بيتك ياتيه ويسجد له * ويكون له اجيرا بمثقال فضة ورغيف من
خبز * ويقول ابعث بي الي بعض الكهنة ليطعمني كسر خبز * * الفصل الثالث *
1 * واما صموال الصبي فكان يخدم الرب بين يدي عالي الحبر * ورفع الرب الوحي عن بني
2 اسرايل في تلك الايام * ولم يكن يوحي الي رجل منهم * ولا يظهر له شي * فلما كان في تلك
3 الايام كان عالي راقدا في موضعه * وقد ثقلت عيناه * ولم يكن يبصر حسنا * وكان سراج الرب
4 مسرجا لم ينطفي بعد * وكان صموال راقدا في هيكل الرب حيث تابوت الرب * ودعا الرب صموال *
5 فقال هانذا * وحضر الي عالي * وقال هانذا * فلم دعوتني * قال له * لم ادعوك يا ابني * فانطلق ارقد *
6 وانطلق فرقد * ودعي الرب صموال ثانية * فقام وانطلق الي عالي * وقال هانذا * ولم دعوتني *
7 قال له * لم ادعك يا ابني * فانطلق فارقد * ولم يكن صموال عرف وحي الرب بعد * لانه لم
8 يكن اوحي الرب اليه بعد * ثم عاد الرب * فدعا صموال ثالثة * وقام صموال فانطلق الي
9 عالي وقال * هانذا الذي دعوتني * وعرف عالي انه انما دعاه الرب * فقال عالي لصموال * انطلق
فارقد * وان دعاك ايضا فقل * تكلم يا رب فان عبدك يسمع * فانطلق صموال الي موضعه
10 ورقد * فدعاه الرب مرتين وقال * يا صموال * يا صموال * فقال صموال * كلمني يا رب فان
عبدك ناصتا لقولك *

Nec qui teneat baculum miniſterii mei in 32
habitaculo tuo, nec qui benefaciat filiis
Iſrael, nec erit in domo tua qui virilem
attingat ætatem, cunctis diebus: ut 33
non accedat ad altare meum quiſquam è
progenie tua ad miniſtrandum coram me:
atque id quidem, ut oculis tuis caliginem
obducam, & corpus tuum liqueſaciam:
& omnis qui naſcetur genti domûs tuæ,
morietur adoleſcens. Et ſignum confir- 34
mationis verborum meorũ illud eſt, quod
accidet duob⁹ filiis tuis Hophni & Phinhas:
ſimul enim morientur ambo eodem
die. Et conſtituam mihi ſacerdotem fi- 35
delem, exſequentem placitum cordis mei,
& facientem juxta id quod eſt in corde
meo & mente meâ; & ædificabo ei domum
firmam, incedétque coram me Chriſtus
meus omnibus diebus ſuis. Et qui- 36
cunque ſuperſtes fuerit è gente domûs
tuæ, veniet ad eum, & adorabit illum,
fiétque ipſi mercenarius pro ſiclo argenteo
& placentâ panis; dicétque, Mitte me
ad aliquem ſacerdotum, ut det mihi manducandum
fruſtulum panis.

CAP. III.

Verùm puer Samuel miniſtrabat Do- 1
mino coram Eli Sacerdote: & abſtulerat
Dominus revelationem à filiis Iſrael
in illis diebus, nec fiebat revelatio cuiquam
eorum, nec quicquam apparebat ei.
Accidit autem iis diebus ut cùm jaceret 2
Eli in loco ſuo, & graves evaſiſſent oculi
ejus, nec clarè videret, Eſſétque lucer- 3
na Domini accenſa nec dum extincta, &
Samuel jaceret in templo Domini ubi erat
arca Domini; Vocaret Dominus Samue- 4
lem, qui dixit; Ecce me. Et accurrens ad 5
Eli, ait; Ecce me, cur me vocâſti? Dixit ad
eum, Non vocavi te O fili mi, vade cubitum:
qui abiens recubuit. Vocavítque 6
Dominus Samuelem ſecundò; qui conſurgens
abiit ad Eli, & ait; Ecce me, & cur
me vocâſti? Dixit ad eum, Non vocavi te
O fili mi, vade cubitum. Samuel autem 7
nondum cognoſcebat revelationem Domini,
quia nondum revelatus fuerat ei Dominus.
Rurſum iteravit Dominus, vocavít- 8
que Samuelem tertió: ſurgénſque Samuel
adivit Eli, & dixit; Ecce me quem vocâſti:
tunc cognovit Eli quòd vocâſſet eum
Dominus. Proinde dixit Eli ad Samue- 9
lem, Vade cubitum; & ſi te rurſum vocaverit,
reſponde, Loquere O Domine, quoniam
ſervus tuus audit: abiit ergò Samuel
ad locum ſuum, & cubavit. Vocavit 10
autem illum Dominus duabus vicibus, &
ait; O Samuel, O Samuel. Reſpondit Samuel,
Loquere mecum O Domine, nam ſervus
tuus auſcultat ſermonem tuum.

שמואל א : ד

11 ויאמר יהוה אל שמואל הנה אנכי עשה דבר בישראל אשר כל שמעו תצלינה שתי אזניו
12 ביום ההוא אקים אל עלי את כל אשר דברתי אל ביתו החל וכלה
13 והגדתי לו כי שפט אני את ביתו עד עולם בעון אשר ידע כי מקללים להם בניו ולא כהה בם
14 ולכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם
15 וישכב שמואל עד הבקר ויפתח את דלתות בית יהוה ושמואל ירא מהגיד את המראה אל עלי
16 ויקרא עלי את שמואל ויאמר שמואל בני ויאמר הנני
17 ויאמר מה הדבר אשר דבר אליך אל נא תכחד ממני כה יעשה לך אלהים וכה יסיף אם תכחד ממני דבר מכל הדבר אשר דבר אליך
18 ויגד לו שמואל את כל הדברים ולא כחד ממנו ויאמר יהוה הוא הטוב בעינו יעשה
19 ויגדל שמואל ויהוה היה עמו ולא הפיל מכל דבריו ארצה
20 וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע כי נאמן שמואל לנביא ליהוה
21 ויסף יהוה להראה בשלה כי נגלה יהוה אל שמואל בשלו בדבר יהוה

CAP. IV.

1 ויהי דבר שמואל לכל ישראל ויצא ישראל לקראת פלשתים למלחמה ויחנו על האבן העזר ופלשתים חנו באפק
2 ויערכו פלשתים לקראת ישראל ותטש המלחמה וינגף ישראל לפני פלשתים ויכו במערכה בשדה כארבעת אלפים איש
3 ויבא העם אל המחנה ויאמרו זקני ישראל למה נגפנו יהוה היום לפני פלשתים נקחה אלינו משלה את ארון ברית יהוה ויבא בקרבנו וישענו מכף איבינו
4 וישלח העם שלה וישאו משם את ארון ברית יהוה צבאות ישב הכרבים ושם שני בני עלי עם ארון ברית האלהים חפני ופינחס

Verſio VUL. LAT.

11 Et dixit Dñs ad Samuelẽ, Ecce ego facio verbũ in Iſrael: quod quicunq; audierit, tinnient ambæ aures ejus.
12 In die illa ſuſcitabo adverſũ Heli omnia quæ locutus ſum ſuper domũ ejus:
13 incipiã, & complebo. Prædixi enim ei quòd judicatur⁹ eſſem domum ej⁹ in æternũ, propter iniquitatẽ, eò quòd noverat indignè agere filios ſuos, & non corripuerit eos.
14 Idcircò juravi domui Heli, quòd non expietur iniquitas dom⁹ ej⁹ victimis & munerib⁹ uſque in æternũ.
15 Dormivit autem Samuel uſque manè, aperuitque oſtia domûs Dñi. Et Samuel timebat indicare viſionẽ Heli.
16 Vocavit ergò Heli Samuelem, & dixit, Samuel fili mi. Qui reſpondẽs, ait; Præſtò ſum.
17 Et interrogavit eum; Quis eſt ſermo, quem locutus eſt Dñs ad te? oro te ne celaveris me: hæc faciat tibi De⁹, & hæc addat, ſi abſconderis à me ſermonem, ex omnib⁹ verbis quæ dicta ſunt tibi.
18 Indicavit itaq; ei Samuel univerſos ſermones, & non abſcondit ab eo. Et ille reſpondit, Dñs eſt: quod bonũ eſt in oculis ſuis, faciat.
19 Crevit autẽ Samuel, & Dñs erat cum eo, & non cecidit ex omnib⁹ verbis ejus in terram.
20 Et cognovit univerſ⁹ Iſrael, à Dan uſque Berſabee, quòd fidelis Samuel propheta eſſet Dñi.
21 Et addidit Dñs ut appareret in Silo, quoniã revelatus fuerat Dñs Samueli in Silo, juxta verbum Dñi. Et evenit ſermo Samuelis univerſo Iſraeli.

CAP. IV.

1 Et factum eſt in diebus illis, convenerũt Philiſthiim in pugnam: & egreſſ⁹ eſt Iſrael obviàm Philiſthiim in præliũ, & caſtrametatus eſt juxta Lapidẽ adjutorii. Porrò Philiſthiim venerũt in Aphec,
2 Et inſtruxerunt aciem contra Iſrael. Inito autem certamine, terga vertit Iſrael Philiſthæis: & cæſa ſunt in illo certamine paſſim per agros, quaſi quatuor millia virorum.
3 Et reverſus eſt populus ad caſtra: dixerúntque majores natu de Iſrael, Quarè pcuſſit nos Dñs hodiè corã Philiſthiim? Afferam⁹ ad nos de Silo arcam fœderis Dñi, & veniat in medium noſtri, ut ſalvet nos de manu inimicorum noſtrorum.
4 Miſit ergò populus in Silo, & tulerunt inde arcã fœderis Dñi exercituũ ſedentis ſuper Cherubim: erántq; duo filii Heli cum arca fœderis Dei, Ophni & Phinees.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαμουήλ, Ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ τὰ ῥήματά μου ἐν (ξ) Ἰσραήλ, παντὸς ἀκούοντος αὐτά, ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ.
12 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπεγερῶ ἐπὶ Ἠλὶ πάντα ὅσα ἐλάλησα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
13 ἄρξομαι καὶ ἐπιτελέσω. Καὶ (ο) ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικῶ ἐγὼ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος ἐν ἀδικίαις υἱῶν αὐτοῦ, ὅτι κακολογοῦντες (π) θεὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐνουθέτει αὐτούς.
14 Καὶ οὐδ᾽ οὕτως ὤμοσα τῷ οἴκῳ Ἠλί, Εἰ ἐξιλασθήσεται ἀδικία οἴκου Ἠλὶ ἐν θυμιάμασι καὶ ἐν θυσίαις ἕως αἰῶνος.
15 Καὶ κοιμᾶται Σαμουὴλ ἕως πρωΐ, καὶ ὤρθρισε τὸ πρωῒ καὶ ἤνοιξε τὰς θύρας οἴκου κυρίου. καὶ Σαμουὴλ ἐφοβήθη (ρ) ἀπαγγεῖλαι τὴν ὅρασιν.
16 Καὶ εἶπεν Ἠλὶ πρὸς Σαμουήλ, Σαμουὴλ τέκνον. καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ.
17 Καὶ εἶπε, Τί τὸ ῥῆμα τὸ λαληθὲν πρὸς σέ; (σ) μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ. τάδε ποιήσαι σοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ἐὰν κρύψῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ ῥῆμα ἐκ (τ) πάντων τῶν λόγων τῶν λαληθέντων σοι ἐν τοῖς ὠσί σου.
18 Καὶ ἀπήγγειλε (υ) Σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους, καὶ οὐκ ἔκρυψεν ἀπ᾽ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν Ἠλί, Κύριος αὐτός, τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον (φ) αὐτοῦ ποιήσει.
19 Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαμουήλ, καὶ (χ) ἦν κύριος μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔπεσεν ἀπὸ πάντων τῶν λόγων αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.
20 Καὶ ἔγνωσαν πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως (ψ) Βηρσαβεέ, ὅτι πιστὸς Σαμουὴλ εἰς προφήτην τῷ κυρίῳ.
21 Καὶ προσέθετο κύριος δηλωθῆναι ἐν Σηλώμ, ὅτι ἀπεκαλύφθη κύριος πρὸς Σαμουήλ. καὶ ἐπιστεύθη Σαμουὴλ προφήτης γενέσθαι τῷ κυρίῳ εἰς πάντα Ἰσραὴλ ἀπ᾽ ἄκρων τῆς (α) γῆς καὶ ἕως ἄκρων. καὶ Ἠλὶ πρεσβύτης σφόδρα, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πορευόμενοι ἐπορεύοντο, καὶ πονηρὰ ἡ ὁδὸς αὐτῶν ἐνώπιον κυρίου.

MS.A (ξ) Ἰσραήλ, ὥστε παντὸς (ο) * ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικήσω ἐπὶ τὸν (π) θεὸν υἱοὶ … (ρ) … ὅρασιν τῷ Ἠλεί. Καὶ (σ) μὴ δὴ ἀποκρύψῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ. (τ) πάντων … τῷ Σαμουὴλ (φ) αὐτοῦ αὐτὸς ποιήσει. (χ) κύριος ἦν μεθ᾽ (ψ) Βηρσαβεέ … προφήτης γενέσθαι τοῦ κυρίου (α) γῆς ἕως …

11 Et dixit Domin⁹ ad Samuel; Ecce ego facio verba mea in Iſrael: omnis audientis ea tinnient ambæ aures ejus.
12 In die illa ſuſcitabo ſuper Heli omnia quæcunq; locutus ſum in domum ejus: incipiam, & conſummabo.
13 Et annuntiavi ei, quia ulciſcar ego domũ ejus uſq; in æternum in injuſtitiis filiorum (c) ejus: quoniam maledicentes Deum filii ejus: & non monebat eos.
14 (d) Et neq; ſic: juravi domui Heli, Si propitiabitur injuſtitia domûs Heli in incenſo, et in ſacrificiis uſq; in æternum.
15 Et dormit Samuel uſq; manè: et ſurrexit manè, & aperuit januas domûs Dñi. Et Samuel timebat annũtiare viſionem.
16 Et dixit Heli ad Samuel, Samuel fili. Et dixit, Ecce ego.
17 Et dixit, Quod eſt verbum, quod dictum eſt ad te? Noli nunc occultare à me. Hæc faciat tibi De⁹, et hæc adjiciat; ſi occultaveris à me verbũ ex omnib⁹ ſermonib⁹, qui dicti ſunt tibi in aurib⁹ tuis.
18 Et annuntiavit Samuel omnia verba, et non occultavit ab eo. Et dixit Heli; Domin⁹ ipſe, quod bonum in conſpectu ſuo, faciet.
19 Et magnificatus eſt Samuel, et erat Dominus cum eo: & non cecidit de omnib⁹ verbis ejus ſuper terram.
20 Et cognoverunt omnis Iſrael à Dan, & uſq; Berſabee; quia fidelis Samuel in prophetam Domino.
21 Et adjecit Domin⁹ manifeſtari in Selom: quoniã revelatus eſt Dominus ad Samuel. Et (e) creditus eſt Samuel propheta eſſe Domino in omnẽ Iſrael ab extremis terræ, et uſq; ad extrema. Et Heli ſenex valdè: & filii ejus euntes ibant: & maligna via eorum in conſpectu Domini.

Κεφ. δ'.

1 Καὶ ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι (α) ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον. καὶ ἐξῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς εἰς πόλεμον, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐπὶ (β) Ἀβενέζερ· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παρεμβάλλουσιν ἐν Ἀφέκ.
2 Καὶ παρατάσσονται (γ) ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἔκλινεν ὁ πόλεμος, καὶ ἔπταισεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἀλλοφύλων, καὶ ἐπλήγησαν ἐν τῇ παρατάξει ἐν ἀγρῷ τέσσαρες χιλιάδες ἀνδρῶν.
3 Καὶ ἦλθεν ὁ λαὸς εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ, Κατὰ τί ἔπταισεν ἡμᾶς κύριος σήμερον ἐνώπιον ἀλλοφύλων; (δ) λάβωμεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐκ Σηλώμ, καὶ ἐξελθέτω (ε) ἐκ μέσου ἡμῶν, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν.
4 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ λαὸς εἰς Σηλώμ, καὶ αἴρουσιν ἐκεῖθεν τὴν (ζ) κιβωτὸν κυρίου καθημένου χερουβίμ. καὶ (η) ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ Ἠλὶ μετὰ τῆς (θ) κιβωτοῦ, Ὀφνὶ καὶ Φινεές.

MS.A. (α) εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον, (β) Ἀβεννέζερ· (γ) οἱ ἀλλόφυλοι (δ) λάβωμεν πρὸς ἡμᾶς ἐκ Σηλὼμ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ ἡμῶν * εἰς Σηλώμ, (ε) ἐμ μέσῳ ἡμῶν, (ζ) κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου τῶν δυνάμεων καθημένου χερουβείν. (η) ἀμφότεροι υἱοὶ Ἠλεὶ (θ) κιβωτοῦ τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ, Ὀφνεὶ

CAP. IV.

1 Et factũ eſt (a) in dieb⁹ illis: et congregantur alienigenæ adverſus Iſrael ad bellũ. Et exiit Iſrael in occurſũ eis in bellũ: et caſtrametãtur ſuper Abenezer. Et alienigenæ caſtrametãtur in Aphec.
2 Et aciẽ inſtruũt alienigenæ in præliũ ſuper Iſrael. Et inclinavit præliũ: & cecidit vir Iſrael corã alienigenis: et pcuſſi ſũt in acie in agro quatuor millia virorũ.
3 Et venit popul⁹ in caſtra: et dixerũt ſeniores Iſrael, Ad quid (b) deficere nos fecit Domin⁹ hodiè corã alienigenis? Sumam⁹ arcã Dei noſtri de Selom: & egrediatur (c) è medio noſtri: & ſalvabit nos de manu inimicorũ noſtrorum.
4 Et miſit popul⁹ in Selom: et tollunt indè arcã Domini (d) inſidentis Cherubim. Et ambo filii Heli cum arca, Ophni, et Phinees.

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

11 Et dixit Dñs ad Semuel: Ecce ego faciens verbum in Iſrael, quod omnis qui audierit illud, tinnient ambæ aures ej⁹.
12 In die illo firmabo *ſuper* Gheli omnia quæ locut⁹ ſum ſuper *domo* ejus, & conficiam & conſummabo.
13 Et oſtendam ei quòd ulciſcens ego ab homine dom⁹ illius uſq; in ſeculum in peccatis quæ cognovit; quoniam provocantes ſibi filii ejus, & non prohibuit in eis.
14 Et ideo juravi domui Gheli, ſi remittentur debita domus Gheli in oblatione ſanctorũ et in oblationib⁹ uſq; ad ſeculũ.
15 Et cubuit Semuel uſq; ad mane, & aperuit portas ſanctuarii Dñi: & Semuel timẽs indicare viſionẽ prophetiæ ad Gheli.
16 Et vocavit Gheli Semuel, & dixit: Semuel fili mi: & dixit, Ecce ego.
17 Et dixit: Quod verbũ quod locutus eſt tecũ? ne nunc abſcondas à me: ſic faciat Dominus tibi, et ſic addat ſi abſconderis à me verbum ex omni verbo quod locutus eſt tecum.
18 Et indicavit illi Semuel omnia verba, *&* non abſcondit ab eo: & dixit, Dñs ipſe, quod rectum *in oculis ipſius*, faciet.
19 Et crevit Semuel, & dictum Domini fuit in auxiliũ ejus, & non ceſſavit ex omnibus verbis ejus *terra*.
20 Et cognovit omnis Iſrael à Dan et uſq; Beerſabagh, quòd fidelis Semuel in verbis prophetiæ Dñi.
21 Et addidit Dñs ad revelandũ in Siloh, quoniã revelat⁹ eſt Dñs Semueli in Silo *in verbo* Dñi.

CAP. IV.

1 Et fuit verbum Semuel notum omni Iſrael. Et exiit Iſrael ad occurſum Peliſthæorum ad ineundum bellum, et manſerunt ſuper lapidem auxilii, et Peliſthæi manſerunt in Apheq.
2 Et ordinaverunt bellum Peliſthæi ad occurſum Iſrael; & expanſi ſunt factores prælii, et fracti ſunt Iſrael ante Peliſthæos, et pcuſſerunt in acie in agro circiter quatuor mille viros.
3 Et venit populus ad caſtra, et dixerũt ſenes Iſrael: Quare fregit nos Dñs die hac ante Peliſthæos? accipiem⁹ nobis ex Siloh arcã fœderis Dñi, et ibit inter nos, propter gloriã nominis ej⁹ liberabimur de manu auctorũ inimicitiarũ noſtrarũ.
4 Et miſit popul⁹ ad Siloh, et tulerunt inde arcã fœderis Dñi exercituũ, quòd majeſtas ejus manens ſuprà à Cherubaia: et ibi duo filii Gheli cum arcá fœderis, Domini Hhophni & Pinhhaz.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 Et dixit Dominus ad Samuelem, Ecce facturus ſum rem in Iſraele, quam quiſquis audierit, tinnient ambæ aures ejus.
12 In illa die ſuſcitabo adverſus Eli omnia quæ dixeram de domo ipſius, à principio ad finem:
13 Et oſtendam illi me judicaturum eſſe domum ejus in perpetuum propter ſcelus quod ſciebat, quòd *ſcilicet* dedecore afficiebant hi filii ſui populum, nec objurgaverit eos.
14 Propterea morte afficiam familiam Eli, & non expiabitur ſcelus familiæ Eli ſacrificiis nec oblationibus uſque in ſeculum.
15 Dormivit autem Samuel ad matutinum uſque, tum aperuit januam domûs Domini: & veritus eſt Samuel indicare viſionem hanc Eli.
16 Sed vocavit Eli Samuelem, & ait, Samuel fili mi: qui reſpondit, Adſum.
17 Dixit ad eum, Quis eſt ſermo quem dixit tibi Dominus? ne me erubeſcas: ſic faciat tibi Deus, & ſic addat tibi, ſi me celes verbum ex toto ſermone quem dixit tibi Dominus.
18 Indicavit itaque illi Samuel omnia verba quæ locutus fuerat Dominus, nec celavit eum. Dixit autem Eli, Dominus, Dominus eſt, quicquid bonum fuerit in oculis ejus, faciat.
19 Sentiens itaque Samuel quòd Dominus ſecum eſſet, nullum projecit ex omnibus ſermonibus ejus in terram.
20 Cognovit autem univerſus Iſrael à Dan uſque ad Bir-ſebaa commiſſum fuiſſe Samuelem Dei Prophetam.
21 Perrexitq; deinceps Dominus revelare ſe in Silo per ſermones ſuos: erátque ſermo Samuelis ſuper univerſum Iſraelem.

CAP. IV.

1 Et egreſſi Iſraelitæ obviàm Paleſtinis ad bellum, caſtrametati ſunt propè Lapidem adjutorii: Paleſtini verò caſtrametati ſunt in Aphec.
2 Deinde inſtruxerunt aciem Paleſtini è regione Iſraelis, introitóque prælio, profligatus eſt Iſrael ante Paleſtinos, & interfecti fuerunt in acie in campo circiter quatuor millia virorum.
3 Et veniente populo in caſtra, dixerunt ſeniores Iſraelis, Quare profligavit nos Dominus hodiè coram Paleſtinis? adducamus ad nos de Silo arcam fœderis Domini exercituum, ut incedat inter nos, & ſalvet nos de manu inimicorum noſtrorum.
4 Itaque mittentes populus in Silo, tulerunt inde arcam fœderis Domini exercituum ſedentis ſuper Cherubim: erant autem ibi cum arca fœderis Domini duo filii Eli.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * قال الرب لصموئيل ابني فاعل ببني اسرائيل فعلا كل من يسمعه تطن اذناه من ذلك * وانزل
12 بعالي كلما قلت في اهل بيته واهلكهم وافني عليهم * واخبره اني معاقب اهل بيته الى الابد
13 من اجل الاثم الذي عمل ابناه وفضحا الشعب ولم يمنعهما * لذلك اقسمت لاهل عالي
14 لا يغفر اثم عالي بالذبائح والقرابين الى الابد * ورقد صموئيل الى الصباح وفتح حين اصبح باب
15 بيت الرب وفرق صموئيل ان يخبر عالي بما اوحي اليه * فدعا عالي صموئيل وقال يا صموئيل
16 ابني فقال صموئيل هاانا * قال له ما الذي قال لك الرب لا تستحي مني هكذا يصنع الله
17 بك وكذلك يزيد بك ان احتجبت او كتمني شيا مما قال الرب * واخبره صموئيل بكل
18 الكلام ولم يكتمه شيا فقال عالي هو رب يفعل ما احب ورضي * وعرف صموئيل ان الرب معه
19 فلم يغفل ولم يدعوا عن شي مما امر الرب به * وعلم بنو اسرائيل اجمعون من دان الى بير
20 سبع ان صموئيل قد ايمنه الرب عليهم وصيره نبيا * ثم ان الرب اعاد الوحي في سيلوا
21 واظهر قوله وصار قول صموئيل مصدقا عند جميع بني اسرائيل * الفصل الرابع
1 * وخرج بنو اسرائيل الى محاربة اهل فلسطين فنزلوا عند حجر النصر ونزل اهل فلسطين
2 افاق * واصطف بنو اسرائيل بازاء اهل فلسطين واشتبكت الحرب وانهزم بنو اسرائيل فظفر
بهم اهل فلسطين وقتل من بني اسرائيل في الحرب وهم مصطفون نحو من اربعة الف رجل
3 * ورجع الشعب الى معسكرهم وقال مشيخة بني اسرائيل كيف كسرنا اليوم الرب امام اهل
فلسطين ارسلوا الى سيلوا وناتي بتابوت رب المشية وصيرها معنا ويسير امامنا لخلاصنا من
ايدي اعدائنا * وارسل الشعب الى سيلوا وحملوا من هناك تابوت عهد الرب القوي
4 الكرم من الكروبين * وكان معه ابنا عالي يسيران مع تابوت عهد الرب *

11 *Dixit Dominus ad Samuelem, Equidem facturus ſum inter filios Iſrael opus, quod quicunque audierit, tinnient ob illud aures ejus.*
12 *Et immittam in Eli quicquid dixi de gente domûs ejus & perdam eos & conſumam eos:*
13 *Et notum faciam illi eſſe facturum me genem domûs ejus in æternum propter crimen quod commiſerunt duo filii ejus, qui populum dehoneſtârunt, et non compeſcuit eos.*
14 *Propterea morte afficiam familiam Eli, & non remittetur iniquitas Eli per ſacrificia & oblationes in æternum.*
15 *Jacuit autem Samuel ad matutinum uſque, cúmque orta eſſet aurora, aperuit oſtium domûs Domini timuitque Samuel indicare Eli quod revelatum ſibi fuerat.*
16 *Eli verò advocato Samuele, dixit, O Samuel fili mi: Reſpondit Samuel, Præſtò ſum.*
17 *Ait Eli; Quid eſt quod dixit tibi Domin⁹? ne me erubeſcas: ſic faciat tibi Deus, & ſic tibi addat ſi celaveris aut abſconderis à me quicquam ex his quæ dixit Dominus.*
18 *Itaque aperuit illi Samuel totum ſermonem, nec quicquã celavit eum. Dixit Eli, Dominus eſt, faciat quicquid voluerit et placuerit ei.*
19 *Cognoſcens autem Samuel ſecum eſſe Dominum, non torpeſcebat, neque rem ullam negligebat ex iis quas præcipiebat ei Dominus.*
20 *Cognoverunt autem omnes Iſraelitæ à Dan ad Bir-Sibaa quòd Samuel præfectus ſibi fuiſſet à Domino, & conſtitutus Propheta.*
21 *Deinde iteravit Dominus revelationem in Silo, manifeſtavitque ſermonem ſuum: factúſque eſt ſermo Samuelis fide dignus apud omnes Iſraelitas.*

CAP. IIII.

1 *Deinde egreſſi Iſraelitæ ad oppugnandos Paleſtinos, caſtrametati ſunt prope Lapidem adjutorii: Paleſtini verò caſtrametati ſunt in Aphec.*
2 *Tum inſtruxerunt aciem Iſraelitæ è regione Paleſtinorum, commiſſóque bello debellati ſunt Iſraelitæ, & devicerunt eos Paleſtini; interfectique fuerunt ex Iſraelitis in bello cum inſtructæ eſſent acies, circiter quatuor millia virorum.*
3 *Redeunte autem populo ad caſtra ſua, dixerunt ſenatores Iſraelitarum; Quomodo debellavit nos hodiè Dominus coram Palæſtinis? Mittatis in Silo, & adducamus arcam Domini voluntatis, & collocemus eam apud nos, incedátque ante nos, ut liberet nos de manibus inimicorum noſtrorum.*
4 *Miſit ergò populus in Silo, & tulerunt inde arcam fœderis Domini potentiſſimi quem honorant Cherubim, erántque cum eo duo filii Eli incedentes cum arca fœderis Domini.*

5 ויהי כבוא ארון ברית יהוה אל המחנה וירעו כל ישראל תרועה גדולה ותהם הארץ: 6 וישמעו פלשתים את קול התרועה ויאמרו מה קול התרועה הגדולה הזאת במחנה העברים וידעו כי ארון יהוה בא אל המחנה: 7 ויראו הפלשתים כי אמרו בא אלהים אל המחנה ויאמרו אוי לנו כי לא היתה כזאת אתמול שלשם: 8 אוי לנו מי יצילנו מיד האלהים האדירים האלה אלה הם האלהים המכים את מצרים בכל מכה במדבר: 9 התחזקו והיו לאנשים פלשתים פן תעבדו לעברים כאשר עבדו לכם והייתם לאנשים ונלחמתם: 10 וילחמו פלשתים וינגף ישראל וינסו איש לאהליו ותהי המכה גדולה מאד ויפל מישראל שלשים אלף רגלי: 11 וארון אלהים נלקח ושני בני עלי מתו חפני ופינחס: 12 וירץ איש בנימן מהמערכה ויבא שלה ביום ההוא ומדיו קרעים ואדמה על ראשו: 13 ויבוא והנה עלי ישב על הכסא יך דרך מצפה כי היה לבו חרד על ארון האלהים והאיש בא להגיד בעיר ותזעק כל העיר: 14 וישמע עלי את קול הצעקה ויאמר מה קול ההמון הזה והאיש מהר ויבא ויגד לעלי: 15 ועלי בן תשעים ושמנה שנה ועיניו קמה ולא יכול לראות: 16 ויאמר האיש אל עלי אנכי הבא מן המערכה ואני מן המערכה נסתי היום ויאמר מה היה הדבר בני: 17 ויען המבשר ויאמר נס ישראל לפני פלשתים וגם מגפה גדולה היתה בעם וגם שני בניך מתו חפני ופינחס וארון האלהים נלקחה: 18 ויהי כהזכירו את ארון האלהים ויפל מעל הכסא אחרנית בעד יד השער ותשבר מפרקתו וימת כי זקן האיש וכבד והוא שפט את ישראל ארבעים שנה:

Verſio VULG. LAT.

5 Cúmque veniſſet arca fœderis Domini in caſtra, vociferatus eſt omnis Iſrael clamore grandi, & perſonuit terra. 6 Et audierunt Philiſthiim vocem clamoris, dixerúntque; Quænam eſt hæc vox clamoris magni in caſtris Hebræorum? Et cognoverunt quòd arca Dñi veniſſet in caſtra. 7 Timuerúntque Philiſthiim, dicentes; Venit Deus in caſtra. 8 Et ingemuerũt, dicentes; Væ nobis: non enim fuit tanta exultatio herì & nudiuſtertiús: væ nobis. Quis nos ſalvabit de manu deorum ſublimium iſtorum? hi ſunt dii, qui percuſſerunt Ægyptum omni plagâ, in deſerto. 9 Confortamini, & eſtote viri, Philiſthiim: ne ſerviatis Hebræis, ſicut & illi ſervierunt vobis: confortamini, & bellate. 10 Pugnaverunt ergò Philiſthiim, et cæſus eſt Iſrael, & fûgit unuſquiſque in tabernaculum ſuũ: et facta eſt plaga magna nimis: et ceciderunt de Iſrael triginta millia peditum. 11 Et arca Dei capta eſt: duo quoque filii Heli mortui ſunt, Ophni & Phinees. 12 Currens autem vir de Benjamin ex acie, venit in Silo in die illa, ſciſſâ veſte, & conſperſ⁹ pulvere caput. 13 Cúmque ille veniſſet, Heli ſedebat ſuper ſellam contra viam ſpectans. Erat enim cor ejus pavens pro arca Dei. Vir autem ille poſtquàm ingreſſus eſt, nuntiavit urbi: & ululavit omnis civitas. 14 Et audivit Heli ſonitum clamoris, dixitque; Quis eſt hic ſonitus tumult⁹ hujus? At ille feſtinavit, & venit, & nuntiavit Heli. 15 Heli autem erat nonaginta & octo annorum, et oculi ejus caligaverant, & videre non poterat. 16 Et dixit ad Heli; Ego ſum qui veni de prælio, et ego qui de acie fugi hodié. Cui ille ait; Quid actum eſt, fili mi? 17 Reſpondens autem ille, qui nuntiabat; Fûgit, inquit, Iſrael coram Philiſthiim, & ruina magna facta eſt in populo: inſuper & duo filii tui mortui ſunt, Ophni & Phinees: & arca Dei capta eſt. 18 Cúmque ille nominâſſet arcam Dei, cecidit de ſella retrorſum juxta oſtium, & fractis cervicibus mortuus eſt. Senex enim erat vir & grandævus: & ipſe judicavit Iſrael quadraginta annis.

Verſio GRÆCA LXX Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

5 Καὶ ἐγενήθη ὡς ἦλθεν ἡ (ι) κιβωτὸς κυρίου εἰς τὴν παρεμβολήν, ϗ ἀνέκραξε πᾶς Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ, ϗ ἤχησεν ἡ γῆ. 6 Καὶ ἤκουσαν οἱ (κ) ἀλλόφυλοι τῆς κραυγῆς, καὶ (λ) εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, Τίς ἡ (μ) κραυγὴ ἡ μεγάλη αὕτη (ν) ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν Ἑβραίων; ϗ ἔγνωσαν ὅτι κιβωτὸς κυρίου ἥκει εἰς τὴν παρεμβολήν. 7 Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἀλλόφυλοι, ϗ εἶπον, Οὗτοι οἱ θεοὶ ἥκασι πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν (ξ) παρεμβολήν. 8 Οὐαὶ ἡμῖν, ἐξελοῦ ἡμᾶς κύριε σήμερον, ὅτι οὐ γέγονε τοιαύτη ἐχθὲς ϗ (ο) τρίτην. οὐαὶ ἡμῖν, τίς ἐξελεῖται ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν θεῶν τῶν στερεῶν τούτων; (π) οὗτοι οἱ θεοὶ οἱ πατάξαντες τὴν Αἴγυπτον ἐν πάσῃ πληγῇ, ϗ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 9 Κραταιοῦσθε ϗ γίνεσθε εἰς ἄνδρας ἀλλόφυλοι, (ρ) ὅπως μὴ δουλεύσητε τοῖς Ἑβραίοις, καθὼς ἐδούλευσαν ἡμῖν, ϗ ἔσεσθε εἰς ἄνδρας, καὶ πολεμήσατε αὐτούς. 10 Καὶ ἐπολέμησαν αὐτούς· ϗ πταίει ἀνὴρ Ἰσραήλ, ϗ ἔφυγεν ἕκαστος εἰς σκήνωμα αὐτοῦ. ϗ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη σφόδρα· καὶ ἔπεσον ἐξ Ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδες ταγμάτων. 11 Καὶ (σ) κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐλήφθη, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ Ἡλὶ ἀπέθανον, Ὀφνὶ ϗ Φινεές. 12 Καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ (τ) Ἰεμιναῖος ἐκ τῆς παρατάξεως, ϗ ἦλθεν εἰς Σηλὼμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ϗ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ (υ) διεῤῥωγότα, ϗ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. 13 Καὶ ἦλθε, καὶ ἰδοὺ (φ) Ἡλὶ ἐπὶ τοῦ δίφρου παρὰ τὴν πύλην σκοπεύων τὴν ὁδόν, ὅτι ἦν (χ) καρδία αὐτοῦ ἐξεστηκυῖα περὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. ϗ ὁ ἄνθρωπος (ψ) εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ἀπαγγεῖλαι· ϗ ἀνεβόησεν ἡ πόλις. 14 Καὶ ἤκουσεν Ἡλὶ τὴν φωνὴν τῆς βοῆς, ϗ εἶπε, Τίς ἡ φωνὴ τῆς βοῆς ταύτης; ϗ ὁ ἄνθρωπος σπεύσας εἰσῆλθε, ϗ ἀπήγγειλε τῷ Ἡλί. 15 Καὶ Ἡλὶ (ω) υἱὸς ἐνενήκοντα ἐτῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπανέστησαν, καὶ οὐκ (α) ἐπέβλεπε. 16 Καὶ εἶπεν Ἡλὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς περιεστηκόσιν αὐτῷ, Τίς ἡ φωνὴ τοῦ ἤχους τούτου; καὶ ὁ ἀνὴρ σπεύσας προσῆλθε πρὸς Ἡλί, ϗ εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι ὁ ἥκων ἐκ τῆς παρεμβολῆς, (β) κἀγὼ πέφευγα ἐκ τῆς παρατάξεως σήμερον. ϗ εἶπεν Ἡλί, Τί τὸ γεγονὸς ῥῆμα, τέκνον; 17 Καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον, ϗ εἶπε, Πέφευγεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου ἀλλοφύλων, (γ) ϗ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη ἐν τῷ λαῷ, ϗ ἀμφότεροι οἱ υἱοί σου (δ) τεθνήκασι, ϗ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐλήφθη. 18 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐμνήσθη τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ, ϗ ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ δίφρου ὀπισθίως ἐχόμενος τῆς πύλης, ϗ συνετρίβη ὁ νῶτος αὐτοῦ, ϗ ἀπέθανεν, ὅτι πρεσβύτης ὁ ἄνθρωπος ϗ βαρύς. καὶ αὐτὸς ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσι ἔτη.

5 *Et factum eſt, ut venit arca Domini in caſtra; & exclamavit univerſus Iſrael voce magnâ:* 6 *& ſonuit terra. Et audiverunt alienigenæ clamorẽ: et dixerunt alienigenæ; (e) Quis clamor magn⁹ hic in caſtris Hebræorũ? Et cognoverunt, quia arca Domini venit in caſtra.* 7 *Et timuerunt alienigenæ, & dixerunt; Hi dii venerunt ad eos in caſtra.* 8 *Væ nobis. Erue nos Domine hodiè: quoniam non eſt facta (f) talis heri, & nudiuſtertiùs. Væ nobis. Quis eruet nos de manu deorum (g) firmorum horum? Hi ſunt dii, qui percuſſerunt Ægyptum in omni plaga, & in deſerto.* 9 *Invaleſcite, & eſtote in viros alienigenæ, ut non ſerviatis Hebræis, ſicut ſervierunt nobis: & eſtote in viros, & impugnate eos.* 10 *Et impugnárunt eos. Et cadit vir Iſrael, & fûgit unuſquiſq; ad tabernaculum ſuum. Et facta eſt plaga magna valdè. Et ceciderunt de Iſrael triginta millia (h) ordinum.* 11 *Et arca Dei capta eſt: & utriq; filii Heli mortui ſunt, Ophni, & Phinees.* 12 *Et cucurrit vir Jeminæus è prælio, & venit in Selom in die illa: & (i) veſtimenta ipſius diſciſſa, & terra ſuper caput ejus.* 13 *Et venit. Et ecce Heli ſuper ſellam apud oſtium ſpeculans viam: quoniam erat cor ejus pavens pro arca Dei. Et homo intravit in civitatem ad annuntiandum.* 14 *Et exclamavit civitas; & audivit Heli vocem clamoris: & dixit, Quæ vox clamoris hujus? & homo feſtinans intravit, & annuntiavit Heli.* 15 *Et Heli erat filius (k) nonaginta annorum: & oculi ejus (l) ſteterũt; et non perſpiciebat.* 16 *Et dixit Heli viris aſſiſtentibus ſibi, Quæ vox ſoni hujus? Et vir feſtinans acceſſit ad Heli, & dixit ei; Ego ſum qui veni è caſtris: et ego fugi è prælio hodiè. Et dixit Heli: Quodnam verbũ, quod factũ eſt, fili?* 17 *Et reſpondit puer, et dixit; Fûgit vir Iſrael à facie alienigenarum, et facta eſt plaga magna in populo: et ambo filii tui mortui ſunt, & arca Dei capta eſt.* 18 *Et factum eſt, ut meminit arcæ Dei, et cecidit de ſella retrorſum juxta portam: et contribulatum eſt dorſum ejus, & mortuus eſt: quoniam ſenex erat homo, et gravis. Et ipſe judicabat Iſrael (m) viginti annos.*

MS.A. (ι) κιβωτὸς διαθήκης κυρίου (κ) ἀλλόφυλοι τῆς φωνῆς τῆς κραυγῆς, (λ) εἶπαν (μ) κραυγὴ τοῦ ἀλαλαγμοῦ ἡ μεγάλη (ν) ἐν παρεμβολῇ (ξ) παρεμβολήν. ἐξελοῦ ἡμᾶς κύριε σήμερον· οὐαὶ ἡμῖν, ὅτι (ο) τρίτης. (π) οὗτοί εἰσιν οἱ θεοὶ (ρ) μήποτε δουλεύσητε (σ) ἡ κιβωτὸς (τ) Ἰεμμιναῖος (υ) διεῤῥηγότα, (φ) Ἡλεὶ ἐκάθητο ἐπὶ (χ) ἡ καρδία (ψ) εἰσῆλθεν ἀπαγγεῖλαι εἰς τὴν πόλιν· ϗ (ω) υἱὸς ὢν ἐνενήκοντα ϗ ὀκτὼ ἐτῶν, (α) ἔβλεπεν. (β) ϗ ἐγὼ ἐκ τῆς παρατάξεως πέφευγα σήμερον. ϗ εἶπεν, Τί (γ) ϗ πληγὴ μεγάλη ἐγένετο ἐν τῷ (δ) τεθνήκασιν, Ὀφνεὶ ϗ Φινεές, ϗ ἡ κιβωτὸς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 והוה כד אתא ארון קימא דיי למשריתא ויביבו כל ישראל יבבא רבא ואשתגשת ארעא: 6 ושמעו פלשתאי ית קל יבבא ואמרו מה קל יבבא רבא הדין במשריתא דיהודאי וידעו ארי ארונא דיי אתא למשריתא: 7 ודחילו פלשתאי ארי אמרו אתא ארונא דיי למשריתא ואמרו וי לנא ארי לא הות כהדא מאתמלי ומדקמוהי: 8 וי לנא מן ישזבננא מיד מימרא דיי דעובדוהי רברבין אלין אנון גבורתא דיי דמחא ית מצרים בכל מחא ולעמיה עבד פרישן במדברא: 9 אתקפו והוו לגברין פלשתאי דלמא תשתעבדו ליהודאי כמא דאשתעבדו לכון ותהון לגברין גברין ותגיחון קרבא: 10 ואגיחו קרבא פלשתאי ואתברו ישראל ואפכו גבר לקרווהי והוה מחתא רבתא לחדא ואתקטילו מישראל תלתין אלפין גבר רגלי: 11 וארונא דיי אשתבי ותרין בני עלי אתקטלו חפני ופינחס: 12 ורהט גברא משבטא דבנימין מסדרא ואתא לשילה ביומא ההוא ולבושוהי מבזעין ועפרא רמי על רישיה: 13 ואתא והא עלי יתיב על כורסיא על כבש אורח תרעא מסכי ארי הוה לביה תביר על ארונא דיי וגברא אתא לחואה לקרתא ואשתגישת כל קרתא: 14 ושמע עלי ית קל צוחתא ואמר מה קל שגושיא הדין וגברא אוחי ואתא וחוי לעלי: 15 ועלי בר תשעין ותמני שנין ועינוהי קמה ולא יכיל למחזי: 16 ואמר גברא לעלי אנא אתית מן סדרא ואנא מן סדרא דקרבא אפכית יומא דין ואמר מה הוה פתגמא ברי: 17 ואתיב דמבשר ואמר אפך ישראל קדם פלשתאי ואף מחתא רבתא הות בעמא ואף תרין בנך אתקטלו חפני ופינחס וארונא דיי אשתבי: 18 והוה כד אדכרותיה ית ארונא דיי ונפל מעל כורסיא לאחורוהי על כבש אורח תרעא ואתברת פרקותיה ומית ארי סיב גברא ויקיר והוא דן ית ישראל ארבעין שנין:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

5 Et fuit quando venit arca fœderis Dñi ad caſtra, & jubilaverunt omnis Iſrael jubilatione magnâ, & reſonuit terra. 6 Et audierunt Peliſthæi vocem jubilationis, et dixerunt: Quæ vox jubilationis magnæ huj⁹in exercitu Jehudæorum? & cognoverunt quòd arca Dñi venit ad caſtra. 7 Et timuerunt Peliſthæi, quoniam dixerunt, Venit arca Dñi ad caſtra: & dixerunt, Heu nobis; quia non fuit ſicut hæc ab heri & ab-ante illud. 8 Heu nobis: quis liberavit nos de manu dicti Dñi, ꝗ facta ejus maxima hæc: ipſæ fortitudines Dñi, qui percuſſit Ægyptios in omni percuſſione; & populo ſuo fecit mirabilia in deſerto. 9 Fortificamini & ſtate in viros viri Peliſthæi, ne fortè ſerviatis Jehudæis, ſicut ſervierunt vobis: & eritis in viros fortes, & inibitis bellum. 10 Et inierunt bellum Peliſthæi, & fracti ſunt Iſrael, & verterunt [*terga*] vir ad civitatem ſuam, & fuit percuſſio magna valdè, & occiſi ſunt ex Iſrael triginta mille viri pedites. 11 Et arca Domini capta fuit, & duo filii Gheli occiſi ſunt, Hhophni & Pinhhaz. 12 Et cucurrit vir ex tribu Binjamin ex acie, & venit ad Silo in die illo; & veſtes ejus ſciſſæ, & pulvis conjectus *ſuper* capite ejus. 13 Et venit, & ecce Gheli ſedens ſuper cathedram ſuper gradum viæ portæ proſpiciens; quoniam fuit cor ejus *fractum* ſuper arcam Domini: et vir venit ad nunciandum *urbi*, et turbata eſt omnis civitas. 14 Et audivit Gheli vocem clamoris, et dixit: Quæ vox conturbationis hujus? et vir feſtinavit et venit et nunciavit Gheli. 15 Et Gheli filius nonaginta et octo annorum, et oculi ejus caligaverunt, et non potuit videre. 16 Et dixit vir ad Gheli: Ego venio ex acie, et ego ex acie fugi die hâc: et dixit, Quod fuit verbum fili mi? 17 Et reſpondit qui nuncians, et dixit: Convertit ſe Iſrael ante Peliſthæos, et etiã percuſſio magna fuit in populo; et etiam duo filii tui occiſi ſunt, Hhophni et Pinhhaz; et arca Dñi capta eſt. 18 Et fuit quando memorabat ille arcam Domini, et cecidit deſuper cathedram retro ſe ſuper gradũ viæ portæ, et fracta eſt cervix ejus, et mortuus eſt, quia ſenex vir et gravis: et ipſe judicavit Iſrael quadraginta annis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܬܐ ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܫܪܝܬܐ܂ ܝܒܒܘ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܝܒܒܐ ܪܒܐ܂ ܘܐܬܬܙܝܥܬ ܐܪܥܐ܂ 6 * ܘܫܡܥܘ ܦܠܫܬܝܐ ܩܠ ܝܒܒܐ܂ ܘܐܡܪܘ܂ ܡܢܘ ܗܘ ܩܠ ܝܒܒܐ ܪܒܐ ܒܡܫܪܝܬܐ ܕܥܒܪܝܐ܂ ܘܝܕܥܘ ܕܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܐܬܐ ܠܡܫܪܝܬܐ܂ 7 * ܘܕܚܠܘ ܦܠܫܬܝܐ ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܕܐܬܐ ܐܠܗܐ ܠܡܫܪܝܬܐ܂ ܘܐܡܪܘ܂ ܘܝ ܠܢ܂ ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܗܕܐ ܡܢ ܐܬܡܠܝ ܘܡܢ ܩܕܡ ܬܠܬܐ܂ 8 * ܘܝ ܠܢ܂ ܡܢܘ ܢܦܨܢ ܡܢ ܐܝܕܝ ܐܠܗܐ ܕܡܚܐ ܠܡܨܪܝܢ ܒܟܠ ܡܚܘܢ܂ ܘܒܡܕܒܪܐ܂ 9 * ܐܬܚܝܠܘ ܘܗܘܘ ܓܒܪܐ ܦܠܫܬܝܐ܂ ܕܠܡܐ ܬܦܠܚܘܢ ܠܥܒܪܝܐ ܐܝܟ ܕܦܠܚܘܟܘܢ܂ ܘܗܘܘ ܓܒܪܐ܂ ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܡܗܘܢ܂ 10 * ܘܐܬܟܬܫܘ ܦܠܫܬܝܐ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܐܬܬܒܪ ܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܥܪܩܘ ܐܢܫ ܠܡܫܟܢܗ܂ ܘܗܘܬ ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ ܛܒ ܒܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܢܦܠܘ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܐ ܗܘ܂ ܬܠܬܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ܂ 11 * ܘܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܐܫܬܒܝ܂ ܘܬܪܝܢ ܒܢܘܗܝ ܕܥܠܝ ܡܝܬܘ܂ ܚܦܢܝ ܘܦܝܢܚܣ܂ 12 * ܘܪܗܛ ܓܒܪܐ ܡܢ ܕܒܝܬ ܒܢܝܡܝܢ ܡܢ ܩܪܒܐ܂ ܘܐܬܐ ܠܫܝܠܘ ܒܝܘܡܐ ܗܘ܂ ܟܕ ܡܨܪܝܢ ܢܚܬܘܗܝ ܘܥܦܪܐ ܒܪܫܗ܂ 13 * ܘܥܠܝ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ܂ ܘܚܐܪ ܗܘܐ܂ ܡܛܠ ܕܙܐܥ ܗܘܐ ܠܒܗ ܥܠ ܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܓܒܪܐ ܕܐܬܐ ܠܡܫܘܥܝܘ ܒܡܕܝܢܬܐ܂ ܘܓܥܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ܂ 14 * ܘܫܡܥ ܥܠܝ ܩܠ ܓܥܬܐ܂ ܘܐܡܪ܂ ܡܢܘ ܗܘ ܩܠ ܕܙܘܥܐ ܗܢܐ܂ ܘܓܒܪܐ ܐܣܪܗܒ ܘܐܬܐ ܘܚܘܝ ܠܥܠܝ܂ 15 * ܘܥܠܝ ܒܪ ܬܡܢܐ ܘܫܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܗܘܐ܂ ܘܥܝܢܘܗܝ ܝܩܪ܂ ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܚܙܐ܂ 16 * ܘܐܡܪ ܓܒܪܐ ܗܘ ܠܥܠܝ܂ ܐܢܐ ܐܬܝܬ ܡܢ ܩܪܒܐ܂ ܘܐܢܐ ܡܢ ܩܪܒܐ ܥܪܩܬ ܝܘܡܢܐ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܢܘ ܦܬܓܡܐ ܒܪܝ܂ 17 * ܘܥܢܐ ܡܣܒܪܢܐ܂ ܘܐܡܪ܂ ܥܪܩ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܩܕܡ ܦܠܫܬܝܐ܂ ܘܐܦ ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ ܗܘܬ ܒܥܡܐ܂ ܘܐܦ ܬܪܝܢ ܒܢܝܟ ܡܝܬܘ܂ ܚܦܢܝ ܘܦܝܢܚܣ܂ ܘܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ ܐܫܬܒܝ܂ 18 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܥܗܕ ܠܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܢܦܠ ܡܢ ܟܘܪܣܝܐ ܠܒܣܬܪܗ ܥܠ ܝܕ ܬܪܥܐ܂ ܘܐܬܬܒܪܬ ܦܩܪܬܗ ܘܡܝܬ܂ ܡܛܠ ܕܣܒ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܘܝܩܝܪ܂ ܘܗܘ ܕܢ ܠܐܝܣܪܝܠ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ܂

5 * Et factum eſt perveniente arcâ fœderis Domini in caſtra, jubilaret univerſus Iſrael jubilo maximo, ita ut turbaretur terra. 6 Audientes autem Philiſtæi vocem jubili, dixerunt, Quænam eſt vox iſta jubili in caſtris Ebræorum? & innotuit eis arcam Domini veniſſe in caſtra. 7 Quapropter timentes Philiſtæi eò quòd diceretur veniſſe Deus in caſtra, dixerunt, Væ nobis, quia non fuit tale quippiam ab herì & nudiuſtertiús. 8 Væ nobis, quis eripiet nos de manibus Dei qui percuſſit univerſam Ægyptum omnigenis plagis, & in deſerto? 9 Sumite animos, & eſtote generoſi Philiſtæi ne fortè ſerviatis Ebræis quemadmodum ſervierunt vobis, eſte inquam generoſi, & pugnate adverſùs eos. 10 Pugnárunt itaque Philiſtæi adverſùs Iſraelem, & profligatus eſt Iſrael, & aufugit unuſquiſque ad tabernaculum ſuum, factáque eſt cædes maxima in Iſraele: ceciderunt enim ex Iſraele in die illa triginta millia peditum. 11 Capta fuit etiam arca Domini, & duo filii Eli mortui ſunt, Hophni *ſcilicet* & Phinhes. 12 Currens autem homo quidem de Benjaminitis ex acie, venit in Silo eodem die, veſtibus ſuis laceris, & terrâ capiti ſuo *aſperſâ*. 13 Porrò Eli ſedebat ſuper ſellam ad latus viæ, & expectabat: trepidabat enim cor ejus propter arcam Dei: & ubi veniſſet homo ille ad annuntiandum in civitate, ululavit univerſa civitas. 14 Audiens verò Eli vocem ululatùs, dixit, Quænam eſt vox tantæ perturbationis? Vir autem ille feſtinans venit, & indicavit Eli. 15 (Cæterùm Eli natus erat annos ſeptuaginta octo, & oculi ejus graves evaſerant, nec videre poterat.) 16 Dixitque vir ille ad Eli, Ego venio ex acie, & ego ex acie effugiens veni hodié. 17 Dixit ad eum, Quid rei eſt fili mi? Reſpondit nuntius ille, & ait, Fûgit Iſraël è conſpectu Philiſtæorum, & etiam cædes magna fuit in populo, quinetiam duo filii tui Hophni & Phinhes mortui ſunt, & arca Dei abducta. 18 Et factum eſt ut cùm recordatus eſſet Eli arcæ Dei, caderet è ſella retrorſum ad latus januæ, fractâque cervice ſuâ, moreretur: ſenuerat enim vir ille, & gravis evaſerat: ipſéque judicaverat Iſraelem quadraginta annis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * فلما ورد تابوت عهد الرب الي المعسكر هتف بنو اسرايل هتفا شديدا فتزلزلت الارض من صوتهم 6 * وسمع اهل فلسطين صوتهم وقالوا ما هذا الصوت والهتف الذي يسمع في عسكر العبرانيين واخبروا ان تابوت الرب ادخل الي عسكرهم 7 * وفرق اهل فلسطين وقالوا ان الله قد اتي في عسكر بني اسرايل * وقالوا الويل لنا انه لم يكن مثل هذا الامر لا امس واول من امس 8 * الويل لنا من ينجينا من يدي الاله العزيز وهذا الله الذي ضرب اهل مصر بكل الضربات واظهر عجايب في القفر 9 * تقووا يا اهل فلسطين وكونوا رجالا كيلا يستعبدكم بنو اسرايل كما استعبدتموهم بل كونوا رجالا وجاهدوهم 10 * فحارب اهل فلسطين بني اسرايل وانهزم بنو اسرايل وهرب كل انسان الي منزله واصيب بنو اسرايل مصيبة عظيمة وقتل من بني اسرايل في ذلك اليوم ثلثين الف رجل 11 * واخذ تابوت عهد الرب وقتل ابنا عالي كلاهما حفني وفنحاس 12 * وهرب رجل من بني بنيامين من الحرب واتي شيلوا في ذلك اليوم مخرقا ثيابه وعلي راسه تراب 13 * وكان عالي جالسا علي كرسي في الطريق ينتظر لان قلبه كان محترقا علي تابوت الرب * فاتي الرجل القرية واخبر الناس بما كان فصاح اهل القرية كلهم 14 * ولما سمع عالي الصيحة والرنين قال ما هذه الرجفة والصيحة التي اسمع فاسرع الرجل حتي اتي الي عالي واخبره به 15 * وكان قد اتي علي عالي ثمان وسبعون سنة وكانت عيناه قد ثقلتا ولم يكن يبصر حسنا 16 * فقال ذلك الرجل لعالي انا جيت من الحرب وانما جيت اليوم هاربا من الحرب قال عالي ما الخبر يا ابني 17 * قال الرجل انهزم بنو اسرايل وهربوا من اهل فلسطين وقتل من الشعب وجرح منهم جرحا كثير * وقتل ابناك ايضا حفني وفنحاس * واخذ تابوت عهد الله 18 * فلما ذكر لعالي تابوت عهد الرب سقط عن الكرسي الي خلفه علي الباب وانكسر ظهره ومات لان الرجل كان قد شاخ وثقل وهو كان قاضيا لبني اسرايل اربعين سنة *

5 *Cúmque perveniſſet arca fœderis Domini ad caſtra, vociferati ſunt Iſraelitæ vociferatione vehementi, ita ut contremiſceret terra præ clamore eorum.* 6 *Audientes autem Palæſtini clamorem eorum, dixerunt; Quinam eſt clamor iſte & vociferatio quæ auditur in caſtris Ebræorum? & nuntiatum eſt eis quòd arca Domini introducta fuiſſet in caſtra eorum.* 7 *Quare pertimeſcentes Palæſtini dixerunt, Deus venit in caſtra filiorum Iſrael: dixerunt etiam, Væ nobis, quia non fuit res talis heri neque nudiuſtertiùs.* 8 *Væ nobis, quis liberabit nos de manibus Dei fortiſſimi? hic enim Deus eſt ille qui percuſſit Ægyptios omnigenis plagis, et edidit miracula in deſerto.* 9 *Sumite animos O Palæſtini, et eſtote viri, ne ſervitute vos premant Iſraelitæ, quemadmodum ſervitute preſſiſtis eos: imò eſtote viri, & oppugnate eos.* 10 *Committentib⁹ itaque prælium Palæſtinis cum Iſraelitis, debellati fuerunt Iſraelitæ, & aufugit quiſque in domum ſuam, ceciditque Iſraelitis infortunium magnum: nam interfecti fuerunt ex Iſraelitis eo die triginta millia peditum:* 11 *Capta fuit arca fœderis Domini, & interfecti fuerunt ambo filii Eli, Hophni & Phinhas.* 12 *Aufugiens autem homo quidam de filiis Benjamin è prælio, venit in Silo eâdem die ſciſſis veſtibus, et pulvere caput inſperſus.* 13 *(Porrò Eli ſedebat ſuper ſedem in via expectans: erat enim cor ejus exuſtum propter arcam Domini) & perveniens homo ille ad civitatem, nuntiavit hominibus quod acciderat; unde exclamárunt omnes incolæ civitatis.* 14 *Cúmque audiſſet Eli clamorem et gemitum, dixit; Quinam eſt fremitus & clamor iſte quem audio? & feſtinans homo ille donec veniſſet ad Eli, rem nuntiavit ei.* 15 *(Tranſierunt autem ſuper Eli ſeptuaginta octo anni, et oculi ejus graves evaſerant, nec clarè videbat.)* 16 *Dixitque homo ille ad Eli, Ego è bello advenio, & quidem hodiè veni fugiens è prælio. Dixit Eli, Quod eſt nuntium O fili mi?* 17 *Reſpondit homo ille, Debellati ſunt Iſraelitæ, et fugerunt à Palæſtinis, interfecti ſunt è populo, & ſauciati ex eis vulnerati multi, filii quoque tui Hophni et Phinhas occiſi, demum arca fœderis Dei capta.* 18 *Cùm ergò mentionem feciſſet apud Eli arcæ fœderis Domini, decidit è ſede retrorſum ſuper januam, fractóque ipſius dorſo mortuus eſt: vir enim iſte jam ſenuerat & gravis evaſerat; ipſéque fuit judex filiorum Iſrael annis quadraginta.*

שמואל א׃ה

audivit & ululandum ad prægnans Pinechas uxor ejus nurus Et 19
וכלתו אשת־פינחס הרה ללת ותשמע את־
,suus socer esset mortuus & ,Dei arcam esse captam ad audientem
השמועה אל־הלקח ארון האלהים ומת חמיה
eam super erant versæ quia ,peperit & ,se incurvavit & ;suus vir &
ואישה ותכרע ותלד כי־נהפכו עליה
:eam super stantes sunt locutæ & ,ejus mori tempus circa Et .ejus angustiæ
20 צריה׃ ובעת מותה ותדברנה הנצבות עליה
.suum cor posuit neq; ,respondit non &:peperisti filium quia ,timeas Ne
אל־תיראי כי־בן ילדת ולא ענתה ולא־שתה לבה׃
,Israel ex gloria Transmigravit :dicendo ,Ichabod puerum vocavit Et
21 ותקרא לנער אי־כבוד לאמר גלה כבוד מישראל
:dixit Et .suum virum & ,suum socerum ad & ,Dei arcam esse captam ad
22 אל־הלקח ארון האלהים ואל־חמיה ואישה׃ ותאמר
.Dei arca est capta quia :Israel ex gloria Transmigravit
גלה כבוד מישראל כי נלקח ארון האלהים׃

CAP. V. ה

lapide à eam adduxerunt & ,Dei arcam ceperunt, Pelistim Et
1 ופלשתים לקחו את ארון האלהים ויבאהו מאבן
,Dei arcam Pelistim Ceperuntque .Asdod in adjutorii
2 העזר אשדודה׃ ויקחו פלשתים את־ארון האלהים
.Daghon apud eam statuerunt & ,Daghon domum eam introduxerunt &
ויבאו אתו בית דגון ויציגו אתו אצל דגון׃
super facies ad cadens Daghon ecce & ,crastino à Asdodii manicarunt Et
3 וישכמו אשדודים ממחרת והנה דגון נפל לפניו
restituerunt & ,Daghon ceperunt & :Domini arcæ facies ad terram in
ארצה לפני ארון יהוה ויקחו את־דגון וישבו
Daghon ecce & ;crastino à manè in manicarunt Et .suum locum in eum
4 אתו למקומו׃ וישכמו בבקר ממחרת והנה דגון
,Daghon caput & :Domini arcæ facies ad terram in suas facies in cadens
נפל לפניו ארצה לפני ארון יהוה וראש דגון
Daghon tantum limen ad abscissæ ejus manuum volæ duæ &
ושתי כפות ידיו כרתות אל־המפתן רק דגון
omnes & Daghon sacerdotes calcabunt non Ideo .eam super remanserat
5 נשאר עליו׃ על־כן לא־ידרכו כהני דגון וכל־
ad usque ,Asdod in Daghon limen super Daghon domum ingredientes
הבאים בית־דגון על־מפתן דגון באשדוד עד
,Asdod os in Domini manus est aggravata Et .hanc diem
6 היום הזה׃ ותכבד יד־יהוה אל־האשדודים
& ,Asdod locis altis in eos percussit & ,eos fecit desolare &
וישמם ויך אתם בעפלים את־אשדוד ואת־
Non dixerunt & sic quòd Asdod viri viderunt Et .ejus terminos
7 גבוליה׃ ויראו אנשי־אשדוד כי־כן ואמרו לא־
,nos super ej' man' est dura quia ,nobiscum Israel Dei arca maneat
ישב ארון אלהי ישראל עמנו כי־קשתה ידו עלינו
omnes congregarunt & ,Miseruntque .nostrum deum Daghon super &
8 ועל דגון אלהינו׃ וישלחו ויאספו את־כל־
Dei arcæ faciemus Quid :dixerunt & ;se ad Pelistinorum satrapas
סרני פלשתים אליהם ויאמרו מה־נעשה לארון אלהי
circumduxerunt & :Israel Dei arca circumeat Gath :dixerunt & ?Israel
ישראל ויאמרו גת יסב ארון אלהי ישראל ויסבו את־
& ,eam circunduxerunt postquam ,fuit Et .Israel Dei arcam
9 ארון אלהי ישראל׃ ויהי אחרי הסבו אתו
viros percussit & ,valde magna contritione civitatem in Domini manus
יד־יהוה בעיר מהומה גדולה מאד ויך את־אנשי
eis erant absconditi & :magnum ad usque & parvo à civitatis
העיר מקטן ועד־גדול וישתרו להם עפלים׃

Versio VUL. LAT.

19 Nurus autē ejus, uxor Phinees, prægnans erat, vicináq; partui: & audito nuntio quòd capta esset arca Dei, & mortu' esset socer su', & vir su', incurvavit se & peperit: irruerant enim in eam dolores subiti. 20 In ipso autē momento mortis ejus, dixerunt ei quæ stabant circa eā; Ne timeas, quia filiū peperisti. Quæ non respondit eis, neq; animadvertit. 21 Et vocavit puerum, Ichabod, dicens; Translata est gloria de Israel, quia capta est arca Dei, & pro socero suo & pro viro suo: 22 Et ait; Translata est gloria ab Israel, eò quòd capta esset arca Dei.

CAP. V.

1 Philisthiim autē tulerūt arcam Dei, & asportaverūt eam à Lapide adjutorii in Azotum. 2 Tulerúntq; Philisthiim arcam Dei, & intulerunt eam in templum Dagon, et statuerunt eam juxta Dagon. 3 Cúmq; surrexissent diluculò Azotii alterá die, ecce Dagon jacebat pronus in terra ante arcam Dñi: & tulerunt Dagon, & restituerunt eū in locū suum. 4 Rursúmq; manè die alterá consurgentes, invenerunt Dagon jacentē sup faciem suā in terra coram arca Dñi: caput autē Dagon, & duæ palmæ manuū ejus abscissæ erant sup limen. 5 Porrò Dagon sol' trunc' remanserat in loco suo. Propter hanc causam non calcant sacerdotes Dagon, & omnes qui ingrediuntur templū ejus, super limen Dagon in Azoto, usque in hodiernū diē. 6 Aggravata est autē manus Dñi super Azotios, & demolit' est eos: et pcussit in secretiori parte natiū Azotum, & fines ejus. Et ebullierunt villæ & agri in medio regionis illius, & nati sunt mures, et facta est confusio 7 mortis magnæ in civitate. Videntes autē viri Azotii hujuscemodi plagam, dixerunt; Non maneat arca Dei Israel apud nos: quoniā dura est man' ejus super nos, & super Dagon deū 8 nostrū. Et mittentes congregaverunt omnes satrapas Philisthinorū ad se, et dixerūt; Quid faciem' de arca Dei Israel? Responderúntque Gethæi, Circumducatur arca Dei Israel. Et circumduxerunt arcā Dei Israel. 9 Illis autē circumducentibus eam, fiebat manus Dñi per singulas civitates interfectionis magnæ nimis: & percutiebat viros uniuscujusque urbis, à parvo usque ad majorem, & computrescebant prominentes extales eorum. Inierúntque Gethæi consilium, & fecerunt sibi sedes pelliceas.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

19 Καὶ νύμφη αὐτοῦ γυνὴ Φινεὲς συνειληφυῖα τοῦ τεκεῖν, καὶ ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν, ὅτι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν ὁ πενθερὸς αὐτῆς καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἔκλαυσε καὶ ἔτεκεν, ὅτι ἐπεστράφησαν ἐπ' αὐτὴν ὠδῖνες αὐτῆς. 20 Καὶ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀποθνήσκει. καὶ εἶπον αὐτῇ αἱ γυναῖκες αἱ παρεστηκυῖαι αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ, ὅτι υἱὸν τέτοκας. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη, καὶ οὐκ 21 ἐνόησεν ἡ καρδία αὐτῆς. Καὶ ἐκάλεσε τὸ παιδάριον (ε) Οὐαιβαρχαβὼθ ὑπὲρ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ὑπὲρ τοῦ πενθεροῦ αὐτῆς, καὶ ὑπὲρ 22 τοῦ ἀνδρὸς (ζ) αὐτῆς. Καὶ εἶπαν, Ἀπῴκισται δόξα Ἰσραὴλ ἐν τῷ ληφθῆναι τὴν κιβωτὸν (η) κυρίου.

Κεφ. ε'.

1 Καὶ ἀλλόφυλοι ἔλαβον τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν ἐξ (α) Ἀβενεζὲρ εἰς Ἄ2 ζωτον. Καὶ ἔλαβον ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν (β) κυρίου, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν εἰς οἶκον Δα3 γὼν, καὶ παρέστησαν αὐτὴν παρὰ Δαγών. Καὶ ὤρθρισαν οἱ (γ) Ἀζώτιοι, καὶ εἰσῆλθον εἰς οἶκον Δαγών· καὶ (δ) εἶδον, καὶ ἰδοὺ Δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ πρόσωπον (ε) αὐτοῦ ἐνώπιον κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ ἤγειραν τὸν Δαγὼν, καὶ κατέστησαν (ζ) εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ κυρίου ἐπὶ τοὺς Ἀζωτίους, καὶ ἐβασάνισεν αὐτούς· καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, τὴν Ἄζω4 τον καὶ (η) τὰ ὅρια αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο ὅτε ὤρθρισαν (θ) τὸ πρωΐ, καὶ ἰδοὺ Δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ πρόσωπον (ι) αὐτοῦ ἐνώπιον κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου. καὶ (κ) κεφαλὴ Δαγὼν καὶ ἀμφότερα τὰ ἴχνη χειρῶν αὐτοῦ ἀφῃρημένα ἐπὶ τὰ ἐμπρόσθια ἀμαφὲθ (λ) ἕκαστοι, καὶ ἀμφότεροι οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ πεπτωκότες ἐπὶ τὸ πρόθυρον. 5 Πλὴν ἡ ῥάχις Δαγὼν ὑπελείφθη. διὰ τοῦτο οὐκ ἐπιβαίνουσιν οἱ ἱερεῖς Δαγὼν, καὶ πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος εἰς οἶκον Δαγὼν, ἐπὶ (μ) βαθμὸν οἴκου Δαγὼν ἐν Ἀζώτῳ ἕως τῆς ἡμέρας 6 ταύτης, ὅτι ὑπερβαίνοντες ὑπερβαίνουσι. Καὶ (ν) ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ κυρίου (ξ) ἐπὶ τὴν Ἄζωτον, καὶ ἐπήγαγεν αὐτοῖς, καὶ ἐξέζεσεν αὐτοῖς εἰς (ο) τὰς ναῦς, καὶ μέσον τῆς χώρας αὐτῆς ἀνεφύησαν μύες. καὶ ἐγένετο (π) σύγχυσις θανάτου μεγά7 λη ἐν τῇ πόλει. Καὶ εἶδον οἱ ἄνδρες Ἀζώτου ὅτι (ρ) οὕτως, καὶ λέγουσιν, Ὅτι οὐ καθήσεται κιβωτὸς τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ μεθ' ἡμῶν, ὅτι σκληρὰ χεὶρ αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ Δαγὼν θεὸν 8 ἡμῶν. Καὶ ἀποστέλλουσι καὶ συνάγουσι (σ) τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων πρὸς αὐτοὺς, καὶ λέγουσι, Τί (τ) ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ θεοῦ Ἰσραήλ; καὶ λέγουσιν οἱ (υ) Γεθαῖοι, Μετελθέτω κιβωτὸς τοῦ θεοῦ πρὸς ἡμᾶς. καὶ μετῆλθεν (φ) 9 κιβωτὸς τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ εἰς Γέθ. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τὸ μετελθεῖν αὐτὴν, καὶ γίνεται χεὶρ κυρίου (χ) τῇ πόλει, τάραχος μέγας σφόδρα· καὶ ἐπάταξε τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως ἀπὸ μικροῦ (ψ) ἕως μεγάλου, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν· καὶ ἐποίησαν οἱ (ω) Γεθαῖοι ἑαυτοῖς ἕδρας.

Cum Translatione LATINA.

19 *Et nurus ejus uxor Phinees cum concepisset ad pariendum; et audivit nuntiū, quia capta est arca Dei, et quia mortu' est socer su', et vir su': et (n) ploravit, & peperit: quoniam irruerant in eam dolores sui.* 20 *(o) Et in tempore suo moritur, et dicebant ei mulieres assistentes ei; Ne timeas, quoniam filium peperisti. Et non respondit, et non cogitavit cor ej'.* 21 *Et vocavit puerū, (p) Uebarchaboth pro arca Dei, et pro socero suo, et pro viro suo.* 22 *Et (q) dixerunt, Transmigravit gloria Israel, (r) in eo, quòd capta est arca Domini.*

CAP. V.

1 *Et alienigenæ ceperunt arcam Dei: et intulerunt illā ex Abenezer in Azotum.* 2 *Et ceperunt alienigenæ arcā Domini, et intulerūt eam in domum Dagon: et collocaverunt illam juxta Dagon.* 3 *Et manè vigilaverunt Azotii, & intraverunt in domum (a) Dagon, et viderunt: et ecce Dagon cecidit in faciem (b) suam ante arcā Dei. Et erexerūt Dagon, et statuerūt in locū suū. (c) Et gravata est man' Dñi super Azotios, et cruciavit illos, et percussit illos in (d) sedib' eorū, Azotū, et regiones ej'.* 4 *Et factū est, cū manè vigilâssent; et ecce Dagon ceciderat in faciē suā ante arcā testamenti Domini: et caput Dagon, et (e) ambo vestigia manuū ej' abscissa super anteriora Amapheth singuli, et ambo articuli manuū ej' ceciderant in limen.* 5 *Tantummodò truncus Dagon remanserat. Propter hoc non incedunt sacerdotes Dagon, & omnis intrans in domum Dagon, super limen dom' Dagon in Azoto usq; in die hanc: quoniam transcendentes transcendunt.* 6 *Et (f) gravata est man' Domini super Azotii: et induxit eis, & efferbuit eis in navibus, & medio regionis ejus expullulârunt mures. Et facta est confusio mortis magna in civitate.* 7 *Et viderunt viri Azotii, (g) quoniā sic: & dicunt; Quoniam non sedebit arca Dei Israel nobiscum: quoniā dura est man' illius super nos, et super Dagon deum nostrum.* 8 *Et mittunt, & congregant (h) satrapas alienigenarum ad se, et dicunt; Quid faciemus arcæ Dei Israel? Et dicunt Gethæi; Transeat arca Dei ad nos. Et transiit arca Dei Israel in Gath.* 9 *Et factum est, postquam ipsa transiit; & fit man' Domini (i) civitati, turbatio magna valdè: et percussit viros civitatis à parvo usq; ad magnum, & percussit eos in sedibus eorum. Et fecerunt sibi Gethæi (k) sedes.*

MS.A. (ε) Οὐαιχαβὼθ· καὶ εἶπαν ὑπὲρ τοῦ (ζ) αὐτῆς, Ἀπῴκισται δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ (η) κυρίου, καὶ διὰ τὸ τεθνηκέναι τὸν πενθερὸν αὐτῆς καὶ τὸν ἄνδρα … καὶ εἶπεν, Ἀπῴκισται δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐλήμφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. Κεφ. ε'. MS.A. (α) Ἀβεννεζὲρ (β) τοῦ κυρίου, (γ) Ἀζώτιοι τῇ ἐπαύριον, καὶ εἰσῆλθαν (δ) ἴδαν, (ε) αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον (ζ) αὐτοῦ εἰς τὸν (η) τὸ ὅριον αὐτῆς. (θ) τὸ πρωῒ τῇ ἐπαύριον, καὶ (ι) αὐτοῦ ἐπὶ τὴν *γῆν ἐνώπιον (κ) ἡ κεφαλὴ (λ) ἕκαστον, καὶ (μ) βαθμὸν *πλὴν ἡ ῥάχις *γαζεε οἱ- … (ν) ἐβαρύνθη χεὶρ (ξ) ἐπ' Ἄζωτον, (ο) τὰς ἕδρας, καὶ (π) χεὶρ θανάτου (ρ) οὕτως, λέγουσιν, (σ) τοὺς πάντας σατράπας (τ) ποιήσωμεν κιβωτῷ (υ) Γεθθαῖοι, *Μετελθέτω κιβωτὸς θεοῦ Ἰσραὴλ πρὸς (φ) ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ εἰς Γεθθά. (χ) ἐν τῇ (ψ) καὶ ἕως (ω) Γεθθαῖοι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 וכלתיה אתת פינחס מעדיא למילד ושמעת ית שמועתא דאשתבי ארונא דיי ודמית
20 חמוהא ודאתקטל בעלה וכרעת וילידת ארי ביעתוהא חבלהא׃ ובעדן מותה ומלילא
נשיא דקימן עלוה לא תדחלין ארי בר דכר ילידת ולא אתיבת ולא שויאת על לבה׃
21 וקרת לרביא איכבוד למימר גלה יקרא מישראל דאשתבי ארונא דיי ודמית חמוהא
22 ודאתקטל בעלה׃ ואמרת גלא יקרא מישראל ארי אשתבי ארונא דיי׃

ה

1 ופלשתאי שבו ית ארונא דיי ואיתוהי מאבן סעדא לאשדוד׃ ונסיבו פלשתאי ית
2 ארונא דיי ואעילו יתיה לבית דגון ואקימו יתיה בסטר דגון׃ ואקדימו אנשי אשדוד
3 ביומא דבתרוהי והא דגון רמי על אפוהי על ארעא קדם ארונא דיי ונסיבו ית דגון
4 ואתיבו יתיה לאתריה׃ ואקדימו בצפרא ביומא דבתרוהי והא דגון רמי על אפוהי על
ארעא קדם ארונא דיי וריש דגון ותרתין פסת ידוהי קציצן מחתא על סקופתא לחוד
5 גופיה אשתאר עלוהי׃ על כן לא דרכין כומרי דגון וכל דעלין לבית דגון על סקופת
6 דגון באשדוד עד יומא הדין׃ ותקיפת מחתא דיי על אנש אשדוד ואצדנון ואלקי
7 יתהון בטחורין ית אשדוד וית תחומהא׃ וחזו אנשי אשדוד ארי שויא עליהון
מחתא ואמרין לא ישרי ארון אלהא דישראל עמנא ארי תקיפת מחתיה עלנא ועל דגון
8 טעותנא׃ ושלחו וכנשו ית כל טורני פלשתאי לותהון ואמרו מה נעביד לארון
אלהא דישראל ואמרו לגת יסתחר ארון אלהא דישראל ואסחרו ית ארון אלהא
9 דישראל׃ והוה בתר דאסחרו יתיה והות מחתא דיי בקרתא שגושא רבא לחדא ומחא
ית אנשי קרתא מזעירא ועד רבא ולקו להון בטחורין׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 Et nurus ej' uxor Pinhhazz prægnans ad pariendū, & audivit auditionem quòd capta est arca Dñi, & quòd mortu' est socer su', & quòd occisus est marit' ejus; & curvata est & peperit, quoniā concrepuerunt eam dolores ejus. 20 Et in tempore mortis ejus & locutæ sunt mulieres quæ stantes super eam: Ne timueris, nam filium masculum peperisti: & non respondit, & non posuit super cor suū. 21 Et vocavit puerum Aichabod, dicendo: Migravit gloria ex Israel, quòd capta est arca Dñi, & quòd mortu' est socer ej', & quòd occisus fuit marit' ejus. 22 Et dixit: Migravit gloria ex Israel, quoniam capta fuit arca Dñi.

CAP. V.

1 Et Pelisthæi ceperunt arcam Dñi, & adduxerunt eam à Petra auxilii ad Asdod. 2 Et tulerunt Pelistæi arcam Dñi, & ascendere fecerunt eam ad ædem Dagon, et statuerunt eam in latere Dagon. 3 Et anticipaverunt homines Asdod in die qui post illum, et ecce Dagon project' super faciem suam super terram ante arcam Dñi, et tulerunt Dagon et retulerunt illum ad locum suum. 4 Et anticipaverunt in aurora in die qui post illum, et ecce Dagon project' super faciem suam super terram ante arcam Dñi, et caput Dagon et duæ extremitates manuum ejus truncatæ percussæ sup limen: solum corp' ejus relictū fuit super se: 5 Propterea non gradientes sacrificuli Dagon, et omnes *qui* intrantes ad ædem Dagon super limen Dagon in Asdod usq; ad diem hunc. 6 Et fortificata est percussio Dñi super hominem Asdod, et vastavit eos: et percussit eos in cōstrictionib', Asdod et terminū ejus. 7 Et viderunt homines Asdod quòd posita super eos percussio, et dixerunt: Non habitabit arca Dñi Dei Israel nobiscum, quoniam fortificata est percussio ejus super nos et super Dagon Errorem nostrum. 8 Et miserunt et congregaverunt omnes tyrannos Pelisthæorum ad se, et dixerunt: Quid faciemus arcæ Dei Israel? et dixerunt ad Gath: Circumferatur arca Dei Israel; et circumtulerunt arcam Dei Israel. 9 Et fuit postquam circumtulerunt eā, et fuit percussio Dñi in urbe, conturbatio magna valdè; et percussit viros urbis à parvo et usq; magnū, et percussit eos in constrictionib'.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܟܠܬܗ ܐܢܬܬܗ ܕܦܝܢܚܣ. ܒܛܢܐ ܗܘܬ. ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܠܡܐܠܕ. ܘܟܕ ܫܡܥܬ ܫܡܥܬܐ
ܕܐܫܬܒܝܬ ܩܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܝܬ ܚܡܘܗ̇ ܘܒܥܠܗ̇. ܒܪܟܬ ܘܝܠܕܬ. ܡܛܠ ܕܐܬܗܦܟܘ
20 ܥܠܝܗ̇ ܚܒܠܝܗ̇. * ܘܒܥܕܢܐ ܕܡܘܬܗ̇. ܐܡܪ̈ܢ ܢܫ̈ܐ ܕܩܝܡܢ ܗܘܝ ܥܠܝܗ̇. ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ.
21 ܡܛܠ ܕܒܪܐ ܝܠܕܬܝ. ܘܠܐ ܥܢܬ. ܘܠܐ ܣܡܬ ܒܠܒܗ̇. * ܘܩܪܬ
ܫܡܗ ܕܛܠܝܐ. ܐܝܟܒܘܪ. ܘܐܡܪܬ. ܓܠܐ ܐܝܩܪܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ ܕܐܫܬܒܝܬ ܩܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
22 ܘܥܠ ܚܡܘܗ̇ ܘܥܠ ܒܥܠܗ̇. * ܘܐܡܪܬ. ܓܠܐ ܐܝܩܪܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ ܕܐܫܬܒܝܬ ܩܒܘܬܗ
1 ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܫܠܡ * ܗ * ܘܦܠܫܬܝܐ ܢܣܒܘ ܩܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
2 ܘܐܝܬܝܘܗ̇ ܡܢ ܟܐܦܐ ܕܥܘܕܪܢܐ ܠܐܫܕܘܕ. * ܘܢܣܒܘ ܦܠܫܬܝܐ ܠܩܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܥܠܘܗ̇
3 ܠܒܝܬ ܕܓܘܢ. ܘܐܩܝܡܘܗ̇ ܥܠ ܓܢܒ ܕܓܘܢ. * ܘܩܕܡܘ ܐܫܕܘܕܝܐ ܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ.
ܘܥܠܘ ܠܒܝܬ ܕܓܘܢ. ܘܚܙܘ ܠܕܓܘܢ ܕܢܦܝܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܩܕܡ ܩܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܢܣܒܘܗܝ
4 ܠܕܓܘܢ. ܘܐܩܝܡܘܗܝ ܒܕܘܟܬܗ. * ܘܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ ܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܗܐ ܕܓܘܢ ܢܦܝܠ ܥܠ
ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܩܕܡ ܩܒܘܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܪܫܗ ܕܕܓܘܢ. ܘܬܪ̈ܬܝܗܝܢ ܦܣ̈ܬ ܐܝ̈ܕܘܗܝ.
5 ܦܣܝ̈ܩܢ ܥܠ ܐܣܩܘܦܬܐ ܕܬܪܥܐ. ܘܓܘܫܡܗ ܕܕܓܘܢ ܐܫܬܒܩ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܕܪܟܝܢ ܟܘܡܪ̈ܘܗܝ
6 ܕܕܓܘܢ. ܘܟܠ ܕܥܐܠܝܢ. ܠܐܣܩܘܦܬܐ ܕܕܓܘܢ. ܕܒܐܫܕܘܕ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܝܩܪܬ ܐܝܕܗ
ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܫܕܘܕܝܐ. ܘܚܒܠ ܐܢܘܢ. ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܒܡܚܘܬܐ. ܠܐܫܕܘܕ ܘܠܬܚܘܡܝܗ̇.
7 * ܘܚܙܘ ܐܢܫ̈ܐ ܕܐܫܕܘܕ ܕܗܟܢܐ ܗܘܐ. ܘܐܡܪܘ. ܠܐ ܬܬܒ ܩܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܥܡܢ.
8 ܡܛܠ ܕܩܫܝܐ ܐܝܕܗ ܥܠܝܢ ܘܥܠ ܕܓܘܢ ܐܠܗܢ. * ܘܫܕܪܘ ܘܟܢܫܘ ܠܟܠܗܘܢ ܛܪ̈ܢܝ
ܦܠܫܬܝܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܩܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪܘ.
ܠܓܬ ܬܬܦܢܐ ܩܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܦܢܝܘܗ̇ ܠܩܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ
9 ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܐܦܢܝܘܗ̇. ܗܘܬ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܫܓܘܫܝܐ ܪܒܐ ܛܒ. ܘܡܚܐ
ܠܐܢܫ̈ܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܡܢ ܙܥܘܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܒܐ. ܘܐܫܬܪܝܘ ܡܦܩܬܗܘܢ. ܘܐܬܦܠܛܘ ܦܘܕܝܗܘܢ.

19 Nurus autem ejus, uxor Phinhesi, quæ gravida erat, & proxima partui, cùm audisset rumorē quòd abducta esset arca Dei, quódque mortuus esset socer suus & maritus suus, incurvata peperit: versi enim erant in eam dolores ejus. 20 Et instante horâ mortis ejus dixerunt quæ astabant illi, Ne timeas: dixit etiam ei obstetrix, Ne timeas, quia masculum peperisti. At non respondit, nec animum adjecit. 21 Et vocavit nomen pueri Jochabar, & ait, Transivit gloria ab Israele, propter abductam arcam Dei, & ob socerum suum, & 22 ob maritum suum. Ait inquam, Transivit gloria ab Israel, eò quòd abducta sit arca Domini Dei Israelis.

CAP. V.

1 Porrò Philistæi ceperūt arcā Dei, & abduxerunt eā à Lapide adjutorii in Asdod. 2 Tum sumentes Philistæi arcā Dei intulerunt eam in ædē Dagonis, & statuerunt eā ad latus Dagonis. 3 Manè verò consurgentes Asdodæi postero die, repererunt Dagonem projectū in faciē suā super terrā ante arcam Dei: & accipientes Dagonē, obfirmârunt eum in loco suo. 4 Iterum manè consurgentes altero die, ecce Dagonem humi jacentem super faciem suam coram arca Domini, & caput Dagonis ambasque palmas manuum ejus recisas super limen januæ, trunco Dagonis remanente. 5 Hac de causa sacerdotes Dagonis & quicunque ingrediuntur, non calcant limen Dagonis in Asdod ad hunc usque diem. 6 Præterea ingravescens manus Domini in Asdodæos desolavit illos, & percussit eos in podicibus eorum, tam Asdod, quàm terminos ejus. 7 Et videntes cives Asdod talia sibi accidisse, dixerunt, Ne maneat arca Dei Israelis nobiscum, quia dura est manus ejus erga nos & erga Dagonem deum nostrum. 8 Mittentes itaq; congregaverunt omnes tyrannos Philistæorū ad se, dixeruntque, Quid faciem' arcæ Dñi Dei Israelis? qui dixerunt, In Gath redeat arca Dñi Dei Israelis: sic remiserunt arcam Dñi Dei Israelis. 9 Et postquam remiserunt eam, facta est man' Dñi contra civitatem illam ingenti admodū plagâ, percussitq; cives urbis illi' à parvo ad magnū usque: ita ut diffluerent sedes eorum, & prolaberentur eis podices eorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وكانت كنته امراة فنحاس حبلي * وكان قد دنت ايامها للولادة * فلما سمعت ان تابوت
عهد الرب قد اخذ * وان زوجها وحماها قد ماتا * سقطت وولدت * وذلك لان الطلق اخذها
20 من شدة الفزع * فلما اشرفت على الموت * قال لها الذين كانوا حولها لا تخافي لان الذي ولدت
21 22 هو ذكر * ولم تجبهم * ولم يخطر ذلك على قلبها * ودعت اسم الصبي يوخاباد * وقالت * زالت
الكرامة من بني اسرائيل * لان تابوت عهد الرب اخذ منهم *

* الفصل الخامس *

1 2 * فاما اهل فلسطين فاخذوا تابوت عهد الله * وانطلقوا به من حجر النصر الى ازدود * فلما اخذ
3 اهل فلسطين تابوت عهد الرب * ادخلوه بيت داعون الاههم وصيروه عند داعون * وبكر
اهل ازدود من الغد * فوجدوا داعون ملقا على وجهه على الارض امام تابوت الله * واخذوا داعون
4 وسووه في موضعه * وادلجوا بكرة في اليوم الاخر * فاذا داعون ملقا على وجهه على الارض امام
تابوت الله * وكان راس داعون وكفاه مقطوعة مطروحة على معتبة الباب وبقي جسمه وحده في
5 موضعه * ولذلك لم يكن احبار داعون يطاون معتبة الباب * وجميع الذين كانوا يدخلون من
6 اهل ازدود الى داعون لا يطاون معتبة الباب الى اليوم * ونزل غضب الرب باهل ازدود * واهلكهم
7 وضربهم ضربة في مقاعدهم * واخذهم الزحير * لاهل ازدود وكل حدودها * فلما راوا اهل ازدود
8 ما اصابهم قالوا * لا يكون تابوت اله اسرائيل معنا * لان غضبه قد نزل بنا وبالاهنا داعون * وارسلوا
وجمعوا رؤساء اهل فلسطين وقالوا * ما نصنع بتابوت اله اسرائيل * فقالوا نرسل تابوت اله اسرائيل الى
9 جات * واخرجوا تابوت اله اسرائيل من عندهم * فلما ردوها الى جات ضرب الله اهل القرية ضربة
شديدة جدا * فضرب اهل القرية وابتلوا كلهم من صغيرهم الى كبيرهم * واشتد بهم الزحير *

19 *Nurus autē ejus, uxor Phinhasi, gravida erat, & jam instabant dies partûs ejus: Hæc cùm audisset arcam fœderis Domini captam, & maritū suū ac socerū suum mortuos esse, corruit ac peperit: atq; id, quia dolores partûs occupaverant eam præ vehementia timoris.* 20 *Cùm autem esset morti proxima, dixerunt ad eam qui astabant illi, Ne timeas, quia quem peperisti masculus est:* 21 *sed non respondit eis, nec animum ad hoc adjecit.* 22 *Et vocavit nomen pueri Jochebed, dicens, Evanuit honor à filiis Israel, eò quòd erepta sit ab eis arca fœderis Domini.*

CAP. V.

1 *At verò Palæstini capientes arcā fœderis Dei, abduxerunt eam à lapide adjutorii ad Azdod:* 2 *Et cùm cepissent Palæstini arcam fœderis Domini, introduxerunt eam in ædem Dagonis dei sui, & collocârunt eam prope Dagonem.* 3 *Et surgentes Azdodæi postero die, invenerunt Dagonem prostratum in faciem suā super terram corā arca Dei: & sumentes Dagonem, redintegrârunt eum in loco suo.* 4 *Et summo manè consurgentes altero die, ecce Dagonem humi prostratū in faciem suā corā arca Dei; & erat caput Dagonis ambæq; ipsius volæ amputatæ & projectæ super limen januæ, trunco ipsius solo manente in loco suo.* 5 *Et idcirco sacerdotes Dagonis non calcant limen januæ; & omnes Azdodei qui ingrediuntur ad Dagonem, non calcant limen januæ ad hodiernū usque diem.* 6 *Tum ingruente furore Domini in Azdodæos, perdidit eos, & percussit eos plagâ quâdam in sedibus eorum, ita ut occupâsset eos dysenteria, tam Azdodæos quàm omnes eorum conterminos.* 7 *Cúmq; vidissent Azdodæi quod sibi acciderat, dixerunt, Ne maneat arca Dei Israelis nobiscum, quia furor ejus invasit nos & deum nostrum Dagonem.* 8 *Et mittentes convocârunt principes Palæstinorum, & dixerunt; Quid faciemus arcæ Dei Israelis? responderunt, Deducamus arcā Dei Israelis ad Gath: sic eduxerunt à se arcam Dei Israelis.* 9 *Sed cùm remisissent eam ad Gath, percussit Deus cives urbis illius plagâ asperrimâ: percussit enim cives urbis, affectiq; sunt omnes morbo tam parvi quàm magni, & grassata est in eos dysenteria.*

שמואל א׃ ו

arcam venire ut ,fuit & : Hecron Dei arcam miserunt Et
10 וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיְהִי כְּבוֹא אֲרוֹן
Circũduxerunt : dicendo ,Hecronitæ exclamaverũt & :Hecron Dei
הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיִּזְעֲקוּ הָעֶקְרֹנִים לֵאמֹר הֵסַבּוּ
.meum populum &,me interficiendũ ad ,Israel Dei arcam me ad
אֵלַי אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לַהֲמִיתֵנִי וְאֶת־עַמִּי׃
:dixerũtque ,Pelistinorũ satrapas omnes congregaverũt & ,Miseruntque
11 וַיִּשְׁלְחוּ וַיַּאַסְפוּ אֶת־כָּל־סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ
non & ,suũ locũ in revertatur & ,Israel Dei arcam Dimittite
שַׁלְּחוּ אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֹׁב לִמְקֹמוֹ וְלֹא־
omni in mortis contritio erat quia :meũ populũ & ,me interficiat
יָמִית אֹתִי וְאֶת־עַמִּי כִּי־הָיְתָה מְהוּמַת־מָוֶת בְּכָל־
qui viri Et .ibi Dei manus valde erat gravis ;civitate
12 הָעִיר כָּבְדָה מְאֹד יַד הָאֱלֹהִים שָׁם׃ וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
.cœlos urbis clamor ascẽditq; :locis altis in sũt pcussi,fuerãt mortui nõ
לֹא־מֵתוּ הֻכּוּ בַּעְפֹלִים וַתַּעַל שַׁוְעַת הָעִיר הַשָּׁמָיִם׃

CAP. VI. ו

.mensibus septem Pelistinorum agro in Domini arca fuit Et
1 וַיְהִי אֲרוֹן־יְהוָה בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים שִׁבְעָה חֳדָשִׁים׃
Quid : dicendo ,divinos ad & ,sacerdotes ad Pelistini Vocaveruntque
2 וַיִּקְרְאוּ פְלִשְׁתִּים לַכֹּהֲנִים וְלַקֹּסְמִים לֵאמֹר מַה־
eam dimittamus quo in ,nos scire facite ? Domini arcæ faciemus
נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן יְהוָה הוֹדִעֻנוּ בַּמֶּה נְשַׁלְּחֶנּוּ
, Israel Dei arcam dimittentes Si : dixerũt Et .suũ locũ in
3 לִמְקוֹמוֹ׃ וַיֹּאמְרוּ אִם־מְשַׁלְּחִים אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
culpatorium ei restituetis restituendo sed ; vacuam eam dimittatis ne
אַל־תְּשַׁלְּחוּ אֹתוֹ רֵיקָם כִּי־הָשֵׁב תָּשִׁיבוּ לוֹ אָשָׁם
.vobis à ejus manus recesserit non cur,vobis erit notum &,curabimini tunc
אָז תֵּרָפְאוּ וְנוֹדַע לָכֶם לָמָּה לֹא־תָסוּר יָדוֹ מִכֶּם׃
numerum :dixerunt & ? ei restituemus quod ,culpatorium Quod :dixerunt Et
4 וַיֹּאמְרוּ מָה הָאָשָׁם אֲשֶׁר נָשִׁיב לוֹ וַיֹּאמְרוּ מִסְפַּר
quia ;aurei mures quinque & ,aureæ mariscæ quinque ,Pelistinorũ satraparũ
סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים חֲמִשָּׁה עָפְלֵי זָהָב וַחֲמִשָּׁה עַכְבְּרֵי זָהָב כִּי־
imagines Facietisque .vestris satrapis & ,illis omnibus una plaga
5 מַגֵּפָה אַחַת לְכֻלָּם וּלְסַרְנֵיכֶם׃ וַעֲשִׂיתֶם צַלְמֵי
; terram corrumpentium ,vestrorũ muriũ imagines & ,vestrarũ mariscarũ
עָפְלֵיכֶם וְצַלְמֵי עַכְבְּרֵיכֶם הַמַּשְׁחִיתִם אֶת־הָאָרֶץ
suam manum faciet leviore fortè si ,gloriam Israel Deo dabitisque
וּנְתַתֶּם לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כָּבוֹד אוּלַי יָקֵל אֶת־יָדוֹ
quid ut Et .vestra terra desuper & ,vestris diis desuper & ,vobis desuper
6 מֵעֲלֵיכֶם וּמֵעַל אֱלֹהֵיכֶם וּמֵעַל אַרְצְכֶם׃ וְלָמָּה
Parhoh & ,Ægyptii aggravaverũt quemadmodũ vestrum cor aggravabitis
תְכַבְּדוּ אֶת־לְבַבְכֶם כַּאֲשֶׁר כִּבְּדוּ מִצְרַיִם וּפַרְעֹה
? abierũt &,eos dimiserũt &,eos in illusit quando nonne ?suum cor
אֶת־לִבָּם הֲלוֹא כַּאֲשֶׁר הִתְעַלֵּל בָּהֶם וַיְשַׁלְּחוּם וַיֵּלֵכוּ׃
vaccas duas & ,unum novum plaustrum facite & ,capite nunc Et
7 וְעַתָּה קְחוּ וַעֲשׂוּ עֲגָלָה חֲדָשָׁה אֶחָת וּשְׁתֵּי פָרוֹת
vaccas ligabitis & : jugum eas super ascendit non quas ,lactantes
עָלוֹת אֲשֶׁר לֹא־עָלָה עֲלֵיהֶם עֹל וַאֲסַרְתֶּם אֶת־הַפָּרוֹת
capietis Et .domum ad eas post à ,earum filios reducetis &,plaustro in
8 בָּעֲגָלָה וַהֲשֵׁבֹתֶם בְּנֵיהֶם מֵאַחֲרֵיהֶם הַבָּיְתָה׃ וּלְקַחְתֶּם
vasa & : plaustro in eam dabitis & ,Domini arcam
אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וּנְתַתֶּם אֹתוֹ אֶל־הָעֲגָלָה וְאֵת כְּלֵי
; ejus latere à capsa in ponetis ,culpatorium ei reddidistis quæ ,aurea
הַזָּהָב אֲשֶׁר הֲשֵׁבֹתֶם לוֹ אָשָׁם תָּשִׂימוּ בָאַרְגַּז מִצִּדּוֹ
sui confinii viam si ,aspicietis Et .vadat & ; eam dimittetis &
9 וְשִׁלַּחְתֶּם אֹתוֹ וְהָלָךְ׃ וּרְאִיתֶם אִם־דֶּרֶךְ גְּבוּלוֹ
grande malum nobis fecit ipse ; Bethsemes ascendat
יַעֲלֶה בֵּית שֶׁמֶשׁ הוּא עָשָׂה לָנוּ אֶת־הָרָעָה הַגְּדוֹלָה
[illegible] nos tetigit ejus manus non quia sciemus : non si & hoc
הַזֹּאת וְאִם־לֹא וְיָדַעְנוּ כִּי לֹא יָדוֹ נָגְעָה בָּנוּ מִקְרֶה
.nobis fuit ipsum
הוּא הָיָה לָנוּ׃

Versio VUL. LAT.

10 Miserunt ergò arcã Dei in Accaron. Cúmque venisset arca Dei in Accaron, exclamaverũt Accaronitæ, dicentes; Adduxerunt ad nos arcã Dei Israel, ut interficiat nos & populũ nostrũ. 11 Miserunt itaque & congregaverunt omnes satrapas Philisthinorum: qui dixerunt; Dimittite arcã Dei Israel, & revertatur in locũ suũ, & non interficiat nos cũ populo nostro. 12 Fiebat enim pavor mortis in singulis urbibus, & gravissima valdè man⁹ Dei. Viri quoque, qui mortui non fuerant, percutiebantur in secretiori parte natiũ: & ascendebat ululatus uniuscujusque civitatis in cœlum.

CAP. VI.

1 Fuit ergò arca Dñi in regione Philisthinorum septẽ mensib⁹. 2 Et vocaverunt Philisthiim sacerdotes & divinos, dicentes, Quid faciem⁹ de arca Domini? indicate nobis quomodò remittamus eã in locum 3 suum. Qui dixerunt; Si remittitis arcã Dei Israel, nolite dimittere eam vacuã, sed ꝙ debetis, reddite ei pro peccato, & tunc curabimini: & scietis quarè non recedat man⁹ ejus à 4 vobis. Qui dixerunt, Quid est quod pro delicto reddere debeam⁹ ei? Responderúntq; 5 illi; Juxta numerum provinciarum Philisthinorum, quinq; anos aureos facietis, & quinq; mures aureos: quia plaga una fuit omnib⁹ vobis, & satrapis vestris. Facietísq; similitudines anorum vestrorum, et similitudines murium, qui demoliti sunt terrã: et dabitis Deo Israel gloriam; si fortè relevet manũ suam à vobis, et à diis ve- 6 stris, et à terra vestra. Quarè aggravatis corda vestra, sicut aggravavit Ægyptus, et Pharao cor suum? nónne postquàm percussus est, tunc dimisit eos, 7 et abierunt? Nunc ergò arripite et facite plaustrum novũ unũ: et duas vaccas fœtas, quibus non est impositum jugum, jungite in plaustro; et recludite 8 vitulos earum domi. Tolletísq; arcam Dñi, et ponetis in plaustro; et vasa aurea, quæ exolvistis ei pro delicto, ponetis in capsellam ad latus ejus: et 9 dimittite eam ut vadat. Et aspicietis: et si quidẽ per viam finium suorum ascenderit contra Bethsames, ipse fecit nobis hoc malum grande: sin autẽ minimè; sciemus quia nequaquàm manus ejus tetigit nos, sed casu accidit.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ ἐξαποστέλλουσι τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς (α) Ἀσκάλωνα. καὶ ἐγενήθη ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς θεοῦ εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ ἐβόησαν οἱ Ἀσκαλωνῖται, λέγοντες, Τί ἀπεστρέψατε τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ (β) Ἰσραὴλ πρὸς ἡμᾶς θανατῶσαι ἡμᾶς 11 καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν; Καὶ (γ) ἐξαποστέλλουσι καὶ συνάγουσι τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων, καὶ (δ) εἶπον, Ἐξαποστείλατε τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, καὶ οὐ 12 μὴ θανατώσῃ ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν. Ὅτι ἐγενήθη (ε) σύγχυσις ἐν ὅλῃ τῇ πόλει βαρεῖα σφόδρα, ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς (ζ) θεοῦ Ἰσραὴλ ἐκεῖ. Καὶ οἱ ζῶντες καὶ οὐκ ἀποθανόντες ἐπλήγησαν εἰς τὰς ἕδρας. καὶ ἀνέβη ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν.

10 *Et emittunt arcam Dei in Ascalone. Et factum est, ut intravit arca Dei in (l) Ascalonem; & clamaverunt Ascalonitæ, dicentes; Quid convertistis arcam Dei Israel ad nos, ad mortificandum nos, & populum nostrum?* 11 *Et mittunt, & congregant satrapas alienigenarum, & dixerunt; Emittite arcam Dei Israel, & (m) resideat in loco suo: & non mortificabit nos, & populum nostrum:* 12 *Quia facta est confusio in civitate tota, gravis valdè, ut intravit arca Dei Israel (n) illuc. Et qui vivebant, & non sunt mortui; (o) percussi sunt in sedib⁹. Et ascendit clamor civitatis ad cœlum.*

MS. A. (α) Ἀσκάλωνα. καὶ ἐβόησαν (β) Ἰσραὴλ θανατῶσαι ἡμᾶς (γ) ἀποστέλλουσιν (δ) εἶπαν, (ε) σύγχυσις θανάτου ἐν (ζ) θεοῦ ἐκεῖ.

ΚΕΦ. ϛʹ.

1 ΚΑὶ ἦν ἡ (α) κιβωτὸς ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων 2 ἑπτὰ μῆνας, καὶ ἐξέζεσεν ἡ γῆ αὐτῶν μύας. Καὶ καλοῦσιν ἀλλόφυλοι τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς μάντεις καὶ τοὺς ἐπαοιδοὺς αὐτῶν, λέγοντες, Τί ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ (β) κυρίου; γνωρίσατε (γ) ἡμῖν ἐν τίνι ἀποστελοῦμεν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον 3 αὐτῆς. Καὶ (δ) εἶπαν, Εἰ ἐξαποστέλλετε ὑμεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ, μὴ δὴ (ε) ἐξαποστείλητε αὐτὴν κενήν, ἀλλὰ ἀποδιδόντες ἀπόδοτε αὐτῇ τῆς βασάνου, καὶ τότε ἰαθήσεσθε, καὶ ἐξιλασθήσεται ὑμῖν. μὴ οὐκ (ζ) ἀπο- 4 στῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν; Καὶ λέγουσι, Τί τὸ 5 τῆς βασάνου ἀποδώσομεν αὐτῇ; καὶ εἶπαν, Κατὰ ἀριθμὸν τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύλων πέντε ἕδρας (η) χρυσᾶς, ὅτι πταῖσμα ἐν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ὑμῶν καὶ τῷ (θ) λαῷ, καὶ μῦς χρυσοῦς ὁμοίωμα τῶν μυῶν ὑμῶν τῶν διαφθειρόντων τὴν γῆν. καὶ δώσετε τῷ κυρίῳ δόξαν, ὅπως (ι) κουφίσῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν 6 ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ὑμῶν. Καὶ ἵνα τί βαρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, (κ) ὡς ἐβάρυνεν Αἴγυπτος καὶ Φαραὼ τὴν καρδίαν αὐτῶν; οὐχὶ ὅτε ἐνέπαιξεν αὐτοῖς, (λ) ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς καὶ ἀπῆλθον; 7 Καὶ νῦν λάβετε καὶ ποιήσατε ἅμαξαν (μ) καινὴν, καὶ δύο βόας πρωτοτοκούσας ἄνευ τῶν τέκνων· καὶ ζεύξατε τὰς βόας ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ ἀπαγάγετε τὰ (ν) τέκνα ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν εἰς οἶ- 8 κον. Καὶ λήψεσθε τὴν (ξ) κιβωτὸν, καὶ θήσετε αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἅμαξαν, καὶ τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἀποδώσετε (ο) αὐτῇ τῆς βασάνου, (π) καὶ θήσετε ἐν θέματι βερσεχθὰν ἐκ μέρους αὐτῆς· καὶ (ρ) ἐξαποστελεῖτε αὐτὴν, καὶ ἀπαγάγετε αὐτὴν, καὶ ἀπ- 9 ελεύσεσθε, Καὶ ὄψεσθε, εἰ ὁδὸν ὁρίων αὐτῆς πορεύσεται (σ) κατὰ Βεθσαμὺς, αὐτὸς πεποίηκεν ἡμῖν τὴν κακίαν τὴν μεγάλην ταύτην· καὶ ἐὰν μὴ, καὶ γνωσόμεθα ὅτι οὐ χεὶρ αὐτοῦ ἧπται ἡμῶν, ἀλλὰ σύμπτωμα τοῦτο γέγονεν ἡμῖν.

CAP. VI.

1 *Et fuit arca in agro alienigenarum septem menses: & efferbuit terra eorum mures.* 2 *Et alienigenæ vocant sacerdotes, & vates, & incantatores suos, dicentes; Quid faciemus arcæ Domini? Notum facite nobis, in quo mittemus eam ad locum suum.* 3 *Et dixerunt; Si dimittitis vos arcam testamenti Domini Dei Israel, nè dimittatis eam inanem: sed reddentes reddite ei (a) pro cruciatu: & tunc curabimini; & depropitiabitur vobis. Nunquid non recedet (b) manus ejus à vobis?* 4 *Et dicunt, Quid est quod pro cruciatu reddemus ei? & dixerunt,* 5 *Juxta numerum (c) satraparum alienigenarum quinq; sedes aureas: quoniam delictum in vobis, & principibus vestris, et populo: & (d) mures aureos similitudinẽ murium vestrorum corrumpentium terram. Et dabitis Domino gloriam; ut allevet manum suam à vobis, & à diis vestris, & à terra vestra.* 6 *Et ut quid aggravatis corda vestra; sicut aggravavit Ægyptus, & Pharao cor suum? Nonne quando illusit eis; dimiserunt eos, et abierunt?* 7 *Et nunc sumite, & facite plaustrum novũ, & duas vaccas primò enixas (e) sine filiis: & jungite vaccas in plaustro: & abducite filios à post eas in domum.* 8 *Et sumetis arcam, & ponetis eã super plaustrum: & vasa aurea reddetis ei pro cruciatu; & ponetis in (f) capsula Berseebhan, (g) à parte ej⁹.* 9 *Et dimittetis eam, (h) & expelletis eam, et abibitis: Et videbitis; Si viam finium suorum ibit (i) post Bethsamys, ipse fecit nobis malum magnum hoc. Et si non, & cognoscemus, quia non manus ejus tetigit nos: sed accidens hoc evenit nobis.*

MS. A. (α) κιβωτὸς κυρίου ἐν (β) τοῦ κυρίου; (γ) ἡμῖν καὶ ἐν (δ) εἶπον, (ε) ἀποστείλητε (ζ) ἀποστῇ χεὶρ (η) χρυσᾶς, καὶ πέντε μύας χρυσοῦς, ὅτι (θ) λαῷ, καὶ ποιήσεται ὁμοίωμα τῶν ἑδρῶν ὑμῶν, καὶ ὁμοίωμα τῶν μυῶν ὑμῶν (ι) κουφίσει (κ) ὡς ἐβαρύνθη Αἴγυπτος (λ) ἐξαπέστειλεν (μ) καινὴν μίαν, καὶ (ν) τέκνα ὄπισθεν (ξ) κιβωτὸν κυρίου, καὶ (ο) αὐτὰ (π) καὶ οὐ θήσεται ἐν θέματι ἀργὸζ ἐκ μέρους (ρ) ἐξαποστείλατε αὐτὴν, καὶ ἀπελεύσεσθαι, Καὶ ὄψεσθαι, εἰ εἰς ὁδὸν (σ) καὶ κατὰ Βεθσαμὺς,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ושלחו ית ארונא דיי לעקרון והוה כמיתי ארונא דיי לעקרון וזעיקו עקרונאי למימר
אסחרו לותנא ית ארון אלהא דישראל לקטלא יתנא וית עמנא : ושלחו וכנשו ית כל 11
טורני פלשתאי ואמרו שלחו ית ארון אלהא דישראל ויתוב לאתריה ולא יקטול יתי
וית עמי ארי הות שגוש קטלא בכל קרתא תקיפא מחתא דיי תמן : וגבריא די 12
לא מיתו לקו בטחורין וסליקת צוחת קרתא לצית שמיא :

1 והות ארונא דיי בקרוי פלשתאי שבעא ירחין : וקרו פלשתאי לכומריא ולקסמיא למימר
2 מה נעביד לארונא דיי הודיעונא במה נשלחניה לאתריה : ואמרו אם אתון משלחין
3 ית ארון אלהא דישראל לא תשלחון יתיה ריקן ארי אתבא תתיבון קדמוהי קרבן
אשמא בכן תתסון ויתרוח לכון למא לא תעדי מחתיה מנכון : ואמרו מה קרבן אשמא
4 דנתיב קדמוהי ואמרו מנין טורני פלשתאי חמשא טחורי דדהבא וחמשא עכברי דדהבא
ארי מחתא חדא שויא לכולכון ולטורניכון : ותעבדון צלמי טחוריכון וצלמי עכבריכון 5
דמחבלין ית ארעא ותתנון קדם אלהא דישראל יקרא מאים תנוח מחתיה מנכון ומן
טעותכון ומן ארעכון : ולמא תיקרון ית לבכון כמה דיקרו מצראי ופרעה ית לבהון 6
הלא כד אתפרע מנהון ושלחונון ואזלו : וכען סבו ועבידו עגלתא חדתא חדא ותרתין 7
תורתן מינקן די לא נגדא בניר ותיסרון ית תורתא בעגלתא ותתיבון בניהון
מבתריהון לביתא : ותסבון ית ארונא דיי ותתנון יתיה בעגלתא וית מני דדהבא דאתיבתון 8
קדמוהי קרבן אשמא תשוון בקרטליתא מסטריה ותשלחון יתיה ויהך : ותחזון אם אורח 9
תחומיה יסק לבית שמש מן קדמוהי אתעבידת לנא ית בישתא רבתא הדא ואם לא
ונדע ארי לא מחתיה קריבת בנא עירוע הוא דהוה לנא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

10 Et miserunt arcã Dñi in Gheqron: & fuit, cùm venisset arca Dñi in Gheqron, & clamaverunt Gheqronæi, dicendo: Circumtulerunt ad nos arcã Dei Israel ad occidendũ nos & populũ nostrũ. 11 Et miserunt & congregaverũt omnes tyrannos Pelisthæorũ, et dixerunt: Mittite arcã Dei Israel, et redibit ad locũ suũ, & non occidet me & populũ meum: quoniã fuit conturbatio 12 occisionis in omni urbe; fortis nimis percussio Dñi ibi. Et viri qui non mortui sunt, percussi sunt in constrictionib⁹: & ascendit clamor civitatis ad latus cœlorum.

CAP. VI.

1 Et fuit arca Dñi in urbib⁹ Pelistæorũ septem mensib⁹. 2 Et vocaverunt Pelisthæi sacrificulos & divinatores, dicendo: Quid faciemus arcæ Dñi? docete nos quemadmodũ mittem⁹ eam ad locum suum. 3 Et dixerunt: Si vos mittentes arcã Dei Israel, non mittetis eam vacuã: Sed reddendo reddetis ante ipsã oblationẽ expiationis: Ita sanabimini & refrigeriũ erit vobis: ad quid non quiescet percussio ej⁹ à vobis? 4 Et dixerunt: Quæ oblatio expiationis quã reddem⁹ ante eã? & dixerunt: [*Juxta*] numerum tyrannorũ Pelisthæorũ quinq; mariscæ auri, & quinq; mures auri; quoniã percussio una posita omnib⁹ vobis & tyrannis vestris. 5 Et facietis figuras mariscarũ vestrarũ & figuras muriũ vestrorum qui percutientes terram; & dabitis ante Deũ Israel gloriã: fortasse quiescet percussio ej⁹ à vobis; & ab erroribus vestris, & à terrâ vestrâ. 6 Et ad quid gravabitis corda vestra quemadmodum aggravaverunt Miszræi & Pargho cor suum? an non sic ultus est ex eis, et postea dimiserunt eos, et abierunt? 7 Et nunc accipite et facite plaustrum novum unum, et duas boves lactanteis quæ non ductæ sunt in jugo: et ligabitis boves in plaustro, et reducetis filios earum de-post eas intrò. 8 Et accipietis arcam Dñi, et dabitis eam in plaustro; et vasa auri, quæ reddetis ante eam oblationem expiationis, ponetis in capsa in latere ejus, et mittetis eam, et ibit. 9 Et prospicietis si in viâ termini sui ascendit ad Beth-semes, ab-ante eum factum est nobis malum magnum hoc: et si non, et sciemus quod non percussio ejus accessit nobis: casus ipse qui fuit nobis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

CAP. VI.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

10 * Quapropter miserunt arcam Dei ad Acron; & ululaverunt Acronæi, ac dixerunt, Remiserunt ad nos arcam Dei Israelis, ut interficiat nos & populum nostrum. 11 Et mittentes congregaverunt omnes tyrannos Philistæorum: qui dixerunt, Mittite arcam Dei Israelis, & revertatur in locum suum, ne interficiat nos & populũ nostrum. Erat enim tumult⁹ stragis in tota civitate, & vehementer invaluerat ibi man⁹ Dei: 12 Et homines qui non moriebantur, multati sunt in podicib⁹ suis, ita ut ascenderet clamor civitatis ad cœlum usque.

CAP. VI.

1 Igitur mansit arca Dñi in agro Philistæorum septẽ mensib⁹. 2 Et vocantes Philistæi sacerdotes ac tyrannos, dixerunt; Quid faciemus arcæ Dñi? indicate nobis quã ratione remittem⁹ eam in locum suum. 3 Responderunt, Si remittatis arcam Dñi Dei Israelis, ne remittite eam vacuã, sed omnino afferte illi munera, ac tunc sanabimini: et patescet vobis quã ob rem non recedat man⁹ Dñi à vobis. 4 Qui dixerunt, Qualia munera afferem⁹ ei? Responderunt, Pro numero tyrannorum Philistæorum quinq; podices aureos, & quinq; mures aureos: quandoquidẽ plaga eadẽ est vobis & tyrannis vestris. 5 Facietis igitur imagines anorum vestrorũ, & imagines murium vestrorum qui terrã vastant, & offeretis Deo Israelis honorẽ: fortè transferet manum suã à vobis, à deo vestro, & à terra vestra. 6 Et ne induretis cor vestrum, quemadmodum induraverunt Ægyptij & Pharaon cor suum, & quemadmodum illuserunt eis, nec dimiserunt eos; tamen abierunt. 7 Igitur sumentes facite plaustrum unum novum, et duas vaccas lactantes quib⁹ jugum non est impositum: et vaccas alligate plaustro, et fœt⁹ earum domum remittite, ne sequantur eas. 8 Deinde sumentes arcã Dñi imponite plaustro; et vasa aurea quæ attulistis ei munera, ponite in sporta ad latus ej⁹, et dimittite eam ut abeat. 9 Et considerate, si per viam termini ascendentis ad Beth.Semes abeat, Domin⁹ quidem affecit nos malo hoc ingenti: sin minùs, sciemus haud manum ejus tetigisse nos, sed casu nobis accidisse.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وارسلوا تابوت اله اسرايل الي عقرون * ورن اهل عقرون وقالوا ادوا بتابوت اله اسرايل ليقتلنا
11 ويهلك شعبنا * وارسلوا وجمعوا روسآء اهل فلسطين كلهم * وقالوا ارسلوا تابوت اله اسرايل * وردوها
الي موضعها * ليلا يقتلنا ويهلك شعبنا لان الموت فشا في القرية كلها * واشتد عليهم غضب الله
12 جدا * والذين لم يموتوا منهم اخذهم الزحير * وارتفع خوار القرية الي السمآء *
* الفصل السادس * 1 * ومكث تابوت الرب في حرث اهل فلسطين سبعة اشهر * 2 ودعا اهل
فلسطين الروسآء والاحبار وقالوا * ما نصنع بتابوت الرب * اخبرونا كيف نصنع * وما نرسل
3 معها اذا رددناها الي موضعها * وقالوا ان انتم ارسلتم تابوت اله اسرايل الي موضعها * لا ترسلوها
خالية بغير هدية * ولكن ادوها بلطف وقرابين * لتبروا من اوجاعكم * وتعرفوا من قبل ماذا
4 اصابكم * لعل ينصرف غضب الرب عنكم وعقابه * وقالوا ما الذي نسيرون علينا ان
نهدي اليها * قالوا * اهدوا اليها على عدد روسآء اهل فلسطين * صوغوا خمسة مقاعد
5 من ذهب * لان الضربة واحدة التي ابتليتم بها انتم وروساوكم * وصوغوا مثال مقاعدكم *
ومثال الجرذان التي تسلطت على الارض لتفسدها * واهدوها الي اله اسرايل لعله يرحمكم *
6 ويرفع غضبه عنكم * ويصرف البلآء عن ارضكم وعن الاهكم * ولا تقسوا قلوبكم كما اقسى
فرعون واهل مصر * وقسوا قلوبهم وازدروا بهم ولم يرسلوهم * واخرجهم الرب بغير مشيتهم *
7 * فاتخذوا الآن عجلة جديدا * وخذوا بقرتين ترضعان لم تعلا عملا * وشدوا العجل بالبقرتين *
8 وردوا عجاجيلهما الي البيت * وارفعوا تابوت الرب وصيروها على العجل * واوعية الذهب التي اهديتم
9 اليها اجعلوها في تلاة * وعلقوا التلاة في جانب العجل * وسرحوها لينصرف عنكم * فانظروا الآن
ان كانت البقرتان تسيران في طريق حد بيت شمس * فالرب الذي انزل بنا هذا البلآء العظيم *
وان لم تاخذ في ذلك الطريق * فليس بلانا من قبل الرب * بل انما كان عرض عرض لنا *

10 *Miserunt ergò arcam Dei Israelis in Acron: ingemuerunt autem Acronæi, dicentes, Adduxerunt ad nos arcam Dei Israelis, ut interficiat nos, & populũ nostrum perdat.* 11 *Quare mittentes convocârunt principes omnes Palæstinorũ: qui dixerunt, Amandate arcã Dei Israelis, eamq; remittite in locũ suũ, ne interficiat nos, & populum nostrũ perdat: clades enim grassata erat in tota civitate, & furor Dei summoperè invaluerat in eos.* 12 *Et qui non moriebantur ex eis, afficiebantur dysenteriã, ita ut mugitus urbis in cœlum usq; attolleretur.*

CAP. VI.

1 *Cum autem mansisset arca Domini in agro Palæstinorum septem mensibus,* 2 *Advocârunt Palæstini principes & sacerdotes, & dixerunt, Quid faciemus de arca Domini? indicate nobis quo pacto agendum sit, & quid cũ ea mittendum quando remittemus eã ad locum suum.* 3 *Responderunt, Si vos remissuri estis arcam Dei Israelis in locum suum, ne remittatis eam vacuã sine munere; sed afferte ei munusculum & oblationes, ut curemini à doloribus vestris, & sciatis cujus rei causâ id vobis acciderit: ut fortè abscedat à vobis furor & punitio Domini.* 4 *Dixerunt, Quid cõsilio vestro donabimus ei? Responderunt, Donate illi juxta numerum quinq; principum Palæstinorum; fabrefacite quinque sedes aureas (nã eadẽ est plaga quã affecti estis vos ac principes vestri)* 5 *Fabrefacietis inquã, similitudinẽ sedium vestrarum, & similitudinẽ murium qui tellurẽ invaserant ut vastarent eam, & donabitis Deo Israelis: fortè miserebitur vestri, & tollet à vobis iram suã, avertetq; miseriã à terra vestra & à deo vestro.* 6 *Et ne aggravetis corda vestra quemadmodũ obdurârunt se Pharaon & Ægyptii, & aggravârunt corda sua; & postquam parvipenderunt eos, nec dimiserunt illos, demũ eduxit eos Domin⁹ illis invitis.* 7 *Sumite ergò plaustrũ novũ, & accipientes duas vaccas lactantes quæ operam nondum exercuerunt, alligate plaustrũ vaccis, vitulosque earũ domũ remittite.* 8 *Deinde tollentes arcã Domini, ponite eam super plaustrũ; & vasa aurea quæ donâstis ei ponite in pera, & appendite perã ad lat⁹ plaustri, tũ dimittite eã ut abeat à vobis.* 9 *Jam verò videte, si abierint vaccæ per viam termini Bethsemes, certè Dominus est qui immisit in nos calamitatem hanc ingentem: quòd si eam viã minimè ceperint, calamitas nostra non est à Domino, sed casus fortuitus accidit nobis.*

,lactantes vaccas duas ceperunt & :sic viri Feceruntque
10 ויעשו האנשים כן ויקחו שתי פרות עלות
,domo in clauserunt earum filios & ;plaustro in eas ligaverunt &
ויאסרום בעגלה ואת בניהם כלו בבית:
& ,capsam & ,plaustro in Domini arcam Posueruntque
11 וישמו את ארון יהוה אל העגלה ואת הארגז ואת
direxerunt Et .suorum anorum imagines & ,aureos mures
עכברי הזהב ואת צלמי טחריהם: 12 וישרנה
iverunt una elata via in : Bethsemes viam super ,via in vaccæ
הפרות בדרך על דרך בית שמש במסלה אחת הלכו
satrapæ & : sinistra & dextera declinaverũt non & ;mugiendo & ,eundo
הלך וגעו ולא סרו ימין ושמאול וסרני
.Bethsemes terminum ad usque eas post euntes Pelistinorum
פלשתים הלכים אחריהם עד גבול בית שמש:
levaverunt & ; valle in triticorum messem metentes Bethsemes Et
13 ובית שמש קצרים קציר חטים בעמק וישאו את
.videndo sunt lætati & ,arcam viderunt & ,suos oculos
עיניהם ויראו את הארון וישמחו לראות:
stetit & ,Bethsemesitæ Jehosuah agrum in venit plaustrum Et
14 והעגלה באה אל שדה יהושע בית השמשי ותעמד
& ;plaustri ligna sciderunt & ;magnus lapis ibi & : ibi
שם ושם אבן גדולה ויבקעו את עצי העגלה ואת
fecerunt descendere Levitæ Et .Domino ascensionem fecerunt ascendere vaccas
הפרות העלו עלה ליהוה: 15 והלוים הורידו
vasa ea in qua ,secum quæ capsam & ,Domini arcam
את ארון יהוה ואת הארגז אשר אתו אשר בו כלי
Bethsemes viri & ,magno lapide in posuerunt & ;aurea
זהב וישמו אל האבן הגדולה ואנשי בית שמש
ipsa die in victimas immolaverunt & ,ascensiones fecerunt ascendere
העלו עלות ויזבחו זבחים ביום ההוא
sunt reversi & ,viderunt Pelistinorum satrapæ quinque Et .Domino
ליהוה: 16 וחמשה סרני פלשתים ראו וישבו
quos ,aurei ani isti Et .illa die in Hecron
עקרון ביום ההוא: 17 ואלה טחרי הזהב אשר
,unus Asdod ad : Domino culpatorium Pelistim reddiderunt
השיבו פלשתים אשם ליהוה לאשדוד אחד
.unus Hecron ad ,unus Gath ad ,unus Aschelon ad ,unus Hazzah ad
לעזה אחד לאשקלון אחד לגת אחד לעקרון אחד:
quinque Pelistinorum urbium omnium numerum aurei mures Et
18 ועכברי הזהב מספר כל ערי פלשתים לחמשת
ad usque & ,muro absque villam ad usque & ,munitionis urbe ab satrapis
הסרנים מעיר מבצר ועד כפר הפרזי ועד
Domini arcam eam super posuerunt quem ,magnum Abel
אבל הגדולה אשר הניחו עליה את ארון יהוה
percussit Et .Bethsemesitæ Jehosuah agro in hanc diem ad usque
עד היום הזה בשדה יהושע בית השמשי: 19 ויך
percussit & ,Domini arca in viderunt quia ,Bethsemes viris in
באנשי בית שמש כי ראו בארון יהוה ויך
luxeruntque :virorum millia quinquaginta ,viros septuaginta populo in
בעם שבעים איש חמשים אלף איש ויתאבלו
.magna plaga populum in Dominus percussit quia ,populus
העם כי הכה יהוה בעם מכה גדולה:
faciei ad stare poterit Quis : Bethsemes viri Dixeruntque
20 ויאמרו אנשי בית שמש מי יוכל לעמד לפני
? nobis desuper ascendet quem ad & ? istius sancti Dei Domini
יהוה האלהים הקדוש הזה ואל מי יעלה מעלינו:
: dicendo ,Chiriathjeharim habitatores ad legatos Miseruntque
21 וישלחו מלאכים אל יושבי קרית יערים לאמר
facite ascendere ,descendite ; Domini arcam Pelistim Reduxerunt
השבו פלשתים את ארון יהוה רדו העלו
.vos ad eam
אתו אליכם:

Verſio VULG. LAT.

10 Fecerunt ergò illi hoc modo :
& tollentes duas vaccas, quæ
lactabant vitulos, junxerunt
ad plauſtrum, vitulóſq; earũ
11 concluſerunt domi. Et poſuerunt
arcã Dei ſuper plauſtrũ,
et capſellã, quæ habebat mures
aureos & ſimilitudines anorum.
12 Ibant autem in directum
vaccæ, per viam quæ ducit
Bethſames, & itinere uno gradiebantur,
pergentes & mugientes
: & non declinabant
neq; ad dexterã neq; ad ſiniſtrã
: ſed & ſatrapæ Philiſthiim
ſequebantur uſq; ad terminos
13 Bethſames. Porrò Bethſamitæ
metebant triticum in
valle : & elevantes oculos
ſuos, viderunt arcam, & gaviſi
14 ſunt cùm vidiſſent. Et plauſtrũ
venit in agrũ Joſue Bethſamitæ,
& ſtetit ibi. Erat autẽ ibi
lapis magnus, & conciderunt
ligna plauſtri, vaccáſq; impoſuerunt
ſuper ea holocauſtum
15 Dño. Levitæ autem depoſuerunt
arcã Dei, & capſellam
quæ erat juxta eã, in qua erant
vaſa aurea, & poſuerunt ſuper
lapidẽ grandẽ. Viri autẽ Bethſamitæ
obtulerunt holocauſta,
& immolaverunt victimas in
16 die illa Dño. Et quinq; ſatrapæ
Philiſthinorum viderunt,
& reverſi ſunt in Acca-
17 ron in die illa. Hi ſunt autem
ani aurei, quos reddiderunt
Philiſthiim pro delicto,
Domino : Azotus unũ, Gaza
unũ, Aſcalon unũ, Geth unũ,
18 Accaron unũ : Et mures aureos
ſecundũ numerũ urbium
Philiſthiim, quinq; provinciarum,
ab urbe murata uſq; ad
villã quæ erat abſq; muro, &
uſq; ad Abelmagnum, ſuper
quem poſuerunt arcã Domini,
quæ erat uſq; in illũ diem in
19 agro Joſue Bethſamitis. Percuſſit
autem de viris Bethſamitibus,
eò quòd vidiſſent arcam
Domini : & percuſſit
de populo ſeptuaginta viros
& quinquaginta millia plebis.
Luxitque populus, eò
quòd Dominus percuſſiſſet
20 plebem plagã magnã. Et dixerunt
viri Bethſamitæ, Quis
poterit ſtare in conſpectu Domini
Dei ſancti hujus? & ad
21 quem aſcendet à nobis? Miſerúntque
nuntios ad habitatores
Cariathiarim, dicentes;
Reduxerunt Philiſthiim arcam
Domini : deſcendite, &
reducite eam ad vos.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι (τ) οὕτω· καὶ ἔλαβον
δύο βόας πρωτοτοκούσας, καὶ ἔζευξαν αὐτὰς
ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπεκώλυσαν
11 εἰς οἶκον· Καὶ ἔθεντο τὴν κιβωτὸν
τοῦ κυρίου ἐπὶ τὴν ἅμαξαν, καὶ τὸ θέμα (υ)
12 ἐργὰβ καὶ τοὺς μῦς τοὺς (φ) χρυσοῦς. Καὶ κατεύθυναν
αἱ βόες ἐν τῇ ὁδῷ εἰς ὁδὸν (χ)
Βαιθσαμύς, ἐν τρίβῳ ἑνὶ ἐπορεύοντο καὶ ἐκοπίων,
καὶ οὐ μεθίσταντο δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά.
καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύοντο
ὀπίσω αὐτῆς ἕως ὁρίων (ψ) Βαιθσαμύς.
13 Καὶ οἱ ἐν Βαιθσαμὺς ἐθέριζον θερισμὸν
πυρῶν ἐν κοιλάδι. καὶ ἦραν ὀφθαλμοὺς αὐτῶν,
καὶ (ω) εἶδον κιβωτὸν κυρίου, καὶ ηὐφράνθησαν
14 εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς. Καὶ ἡ ἅμαξα εἰσῆλθεν
εἰς ἀγρὸν (α) Ὡσηὲ τὸν ἐν (β) Βαιθσαμύς,
καὶ ἔστησαν ἐκεῖ (γ) παρ᾽ αὐτῇ λίθον μέγαν. καὶ
σχίζουσι τὰ ξύλα τῆς ἁμάξης, καὶ τὰς βόας
(δ) ἀνήνεγκαν εἰς ὁλοκαύτωσιν τῷ κυρίῳ.
15 Καὶ οἱ Λευῖται ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν (ε)
τοῦ κυρίου, καὶ τὸ θέμα (ζ) ἐργὰβ μετ᾽ αὐτῆς,
καὶ τὰ ἐπ᾽ αὐτῆς σκεύη τὰ χρυσᾶ, καὶ ἔθεντο
ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ μεγάλου. καὶ οἱ ἄνδρες (η)
Βαιθσαμὺς ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις (θ) καὶ
16 θυσίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῷ κυρίῳ. Καὶ
οἱ πέντε σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἑώρων,
καὶ ἀνέστρεψαν (ι) εἰς Ἀσκάλωνα τῇ ἡμέρᾳ
17 ἐκείνῃ. Καὶ αὗται (κ) αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ,
ἃς ἀπέδωκαν οἱ ἀλλόφυλοι τῆς βασάνου τῷ
κυρίῳ· τῆς Ἀζώτου μίαν, τῆς Γάζης μίαν,
τῆς Ἀσκάλωνος μίαν, τῆς Γὲθ μίαν, τῆς
18 Ἀκκαρὼν μίαν. Καὶ (λ) μῦς οἱ χρυσοῖ κατ᾽
ἀριθμὸν πασῶν (μ) πόλεων τῶν ἀλλοφύλων
τῶν πέντε (ν) σατραπῶν ἐκ πόλεως ἐστερεωμένης
καὶ ἕως κώμης τοῦ Φερεζαίου, καὶ
ἕως λίθου τοῦ μεγάλου, οὗ (ξ) ἐπέθηκαν ἐπ᾽
αὐτοῦ τὴν κιβωτὸν διαθήκης (ο) κυρίου, τοῦ
19 ἐν ἀγρῷ (π) Ὡσηὲ τοῦ Βαιθσαμυσίτου. Καὶ
οὐκ (ρ) ἠσμένισαν οἱ υἱοὶ Ἰεχονίου ἐν τοῖς
ἀνδράσι (σ) Βαιθσαμύς, ὅτι (τ) εἶδον κιβωτὸν
κυρίου. καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα
ἄνδρας, καὶ πεντήκοντα χιλιάδας
ἀνδρῶν. καὶ ἐπένθησεν ὁ λαός, ὅτι ἐπάταξε
κύριος ἐν τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλην σφόδρα.
20 Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες οἱ ἐκ (υ) Βαιθσαμύς,
Τίς δυνήσεται διελθεῖν ἐνώπιον κυρίου τοῦ
θεοῦ τοῦ ἁγίου τούτου; καὶ πρὸς τίνα ἀναβήσεται
21 κιβωτὸς κυρίου ἀφ᾽ ἡμῶν; Καὶ (φ) ἀποστέλλουσιν
ἀγγέλους πρὸς τοὺς κατοικοῦντας (χ)
Καριαθιαρίμ, λέγοντες, Ἀπεστρόφασιν ἀλλόφυλοι
τὴν κιβωτὸν κυρίου, κατάβητε καὶ
ἀναγάγετε αὐτὴν πρὸς ἑαυτούς.

Et fecerunt alienigenæ ſic : & 10
ſumpſerunt duas vaccas primò
enixas, et junxerunt eas in plauſtro
: & filios earum abſtraxerunt
in domum. Et poſuerunt 11
arcam Domini ſuper plauſtrum,
& (k) capſulam Ergab & mures
(l) aureos. Et direxerunt vac- 12
cæ in via ad viam Bethſamys :
in ſemita una ibant, & laborabant
: & non declinaverunt à
dextera, neq; à ſiniſtra. Et ſatrapæ
alienigenarum ibant poſt eam uſque
ad fines Bethſamys. Et qui in 13
Bethſamys, metebant meſſem frumentorum
in valle. Et clevaverunt
oculos ſuos, & viderunt arcam
Domini : & lætati ſunt in
occurſum ejus. Et plauſtrum in- 14
travit in agrũ Oſee, qui in Bethſamys
: (m) & ſtatuerunt ibi apud
eam lapidem magnum. Et
ſcindunt ligna plauſtri, & vaccas
attulerunt in holocauſtoſim
Domino. Et Levitæ attulerunt 15
arcam Domini, & capſulam Ergab
cum ea, & quæ ſuper eam
vaſa aurea : & poſuerunt ſuper
lapidem magnum. Et viri Bethſamys
attulerunt holocauſtoſes,
& ſacrificia in die illa Domino.
Et quinque ſatrapæ alienigenarum 16
videbant : & reverterunt
in Aſcalonem die illâ. Et hæ 17
ſunt ſedes aureæ, quas reddiderunt
alienigenæ pro cruciatu, Domino
: Azoti unam, Gazæ unã,
Aſcalonis unam, Geth unam, Accaron
unam. Et mures aurei jux- 18
ta numerum omnium civitatum
alienigenarum quinque ſatraparum
à civitate (n) confirmata,
& uſque ad pagum Pherezæi,
& uſque ad lapidem magnum:
in quo impoſuerunt ſuper
eum arcam teſtamenti (o) Domini,
quæ erat in agro Oſee Bethſamytæ.
(p) Et non ſunt delectati fi- 19
li Jechoniæ in viris Bethſamys;
qui viderant arcam Domini. Et
percuſſit in eis ſeptuaginta viros,
& quinquaginta millia (q) virorũ.
Et luxit populus, quia percuſſerat
Dominus in populo plagam
magnam valdè. Et dixerunt viri 20
qui de Bethſamys, Quis poterit
(r) tranſire corã Domino Deo ſancto
iſto? Et ad quẽ aſcendet arca
Domini à nobis? Et mittunt nun- 21
tios ad inhabitantes Cariathiarim,
dicentes; (ſ) Redire fecerunt
alienigenæ arcã Domini: deſcendite,
& adducite eam ad vos
ipſos.

MS.A. (τ) οὕτως· (υ) ἀργὸζ (φ) χρυσοῦς, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἑδρῶν αὐτῶν. Καὶ κατηύθυναν (χ) Βεθσαμύς, (ψ) Βεθσαμύς. Καὶ οἱ ἐν Βεθσαμὺς (ω) ἴδαν (α) Ἰησοῦ (β) Βεθσαμύς, (γ) παρ᾽ αὐτὴν (δ) ἀνήνεγκαν ὁλοκάρπωσιν τῷ (ε) κυρίου, καὶ (ζ) ἀργὸζ (η) Βεθσαμὺς (θ) καὶ ἔθυσαν θυσίαν ἐν (ι) εἰς Ἀκκαρὼν τῇ (κ) αἱ * αἱ χρυσαῖ, ἃς (λ) μῦς οἱ κατ᾽ (μ) τῶν πόλεων (ν) σατραπιῶν (ξ) ἐπέθεσαν (ο) κυρίου, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, τοῦ ἐν (π) Ἰησοῦ τοῦ Βεθσαμυσίτου. (ρ) ἐσμένισαν υἱοὶ (σ) Βεθσαμύς, (τ) εἶδον (υ) Βεθσαμύς, (φ) ἀποστέλλουσιν (χ) Καριαθιαρείμ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ועבדו גבריא כן ונסיבו תרתין תורן מינקן ואסרונון בעגלתא וית בניהן כלו בביתא:
11 ושויאו ית ארונא דיי בעגלתא וית תיבותא וית עכברי דהבא וית צלמי טחוריהון:
12 ואכוינא תורתא בארחא על אורח בית שמש בכבישא חדא אזלין מיזל וגעין ולא סטאה
לימינא ולסמלא וטורני פלשתאי אזלין בתריהון עד תחום בית שמש: 13 ובית שמש
חצדין חצד חטין במישרא וזקפו ית עיניהון וחזו ית ארונא וחדיאו למחזי: 14 ועגלתא
אתת לחקל יהושע די בבית שמש וקמא תמן ותמן אבנא רבתא וצלחו ית אעי עגלתא
וית תורתא אסיקו עלתא קדם יי: 15 וליואי אחיתו ית ארונא דיי וית תיבותא די עמיה די
ביה מני דהבא ושויאו על אבנא רבתא וגברי בית שמש אסיקו עלון ונכיסו נכסת
קודשין ביומא ההוא קדם יי: 16 וחמשא טורני פלשתאי חזו ותבו לעקרון ביומא ההוא:
17 ואלין טחורי דהבא דאתיבו פלשתאי קרבן אשמא קדם יי דאשדוד חד דעזה חד
דאשקלון חד דגת חד דעקרון חד: 18 ועכברי דהבא מנין כל קרוי פלשתאי לחמשא
טורניא מקרוין כריכן ועד קרוי פצחיא ועד אבנא רבתא דאחיתו עלה ית ארונא דיי
עד יומא הדין הא היא בחקל יהושע דמבית שמש: 19 וקטל בגברי בית שמש על דחדיאו
דחזו ארונא דיי כד גלי וקטל בסבי עמא שבעין גברא ובקהלא חמשין אלפין גברא
20 ואתאבלו עמא ארי מחא יי בעמא מחא סגיאה: ואמרו גברי בית שמש מן יכיל
למקם קדם ארונא דיי אלהים קדישא הדין ולאידין אתר יסתלק מננא: 21 ושלחו אזגדין
לות יתבי קרית יערים למימר אתיבו פלשתאי ית ארונא דיי חותו אסיקו יתיה
לותכון:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et fecerunt viri ſic, & acceperunt duas boves lactanteis, & ligaverunt eas 10
in plauſtro, & filios earũ clauſerunt in domo. Et poſuerũt arcã Dñi in plau- 11
ſtro, & capſã, & mures auri, & figuras mariſcarũ eorũ. Et verterunt ſe bo- 12
ves in viã, ſuper viam Bethſemes in ſtrata unã, *euntes* eundo; & mugierunt,
& non diverterunt ad dexterã & ad ſiniſtrã: & tyranni Peliſthæorũ ambulantes
poſt eas uſque terminũ Beth-ſemes. Et Bethſimſæi metentes meſ- 13
ſem tritici in planicie; & levaverunt oculos ſuos & viderunt arcã, & gaviſi
ſunt videndo. Et plauſtrũ venit ad agrum Jehoſuagh *qui in* Beth-Semes, & 14
ſteterunt ibi; & ibi lapis magn⁹ : & ſecuerunt ligna plauſtri & boves, &
aſcendere fecerunt holocauſtum ante Dñm. Et Levitæ deſcendere fecerunt 15
arcam Dñi, & capſam quæ cum illa, in quâ vaſa auri, & poſuerunt ſuper
lapidem magnum, & viri Beth-Semes aſcendere fecerunt holocauſta, &
mactaverunt mactationem ſanctitatum in die illa ante Dñm. Et quinque 16
tyranni Peliſthæorum viderunt, & redierunt ad Gheqron in die illâ. Et 17
hæ mariſcæ auri quas redire fecerunt Pelihſtæi ſacrificiũ expiationis ante
Dñm: Aſdod unã, Ghaza unã, Askalon unã, Gath unã, & Gheqron unã. Et 18
mures auri [*juxta*] numerũ omniũ civitatum Peliſthæorũ ad quinque
tyrannos ab urbib⁹ munitis & uſque ad urbes apertas, & uſq; ad lapidem
magnum ſuper quem aſcendere fecerunt arcam Domini uſque diem
hanc: ecce ille in agro Jehoſuagh, qui ex Beth-Semes. Et occidit in viris 19
Beth-Semes ſuper quod gaviſi ſunt, quòd viderunt arcam Domini quando
apparuit, & occidit in ſenib⁹ populi ſeptuaginta viros, & in univerſitate
quinquaginta mille viros : & luxerunt populus, quoniam percuſſit Domin⁹
in populo percuſſionem magnam. Et dixerunt viri Beth-Semes : 20
Quis poterit ſtare ante arcam Domini Dei ſancti hanc ? & ad quem
locum transferetur à nobis ? Et miſerunt nuncios ad habitatores Kirjath 21
Jegharim, ad dicendum : Redire fecerunt Peliſthæi arcam Domini ; deſcendite,
aſcendere facite eam ad vos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Fecerunt ergò viri illi ſic, & adducentes du- 10
as vaccas lactantes, alligaverunt eas plauſtro,
& fœtus earum domi incluſerunt : Et 11
arcam Dei in plauſtro poſuerunt cum ſporta,
& muribus aureis, atque ſimulachris anorum
ſuorum; Dimiſſæque ſunt vaccæ per vi- 12
am quæ eſt prope terminum Beth-ſemes.
Quæ eâdem ſemitâ gradientes pergebant
mugientes, neque declinabant ad dexteram
vel ad ſiniſtram : tyranni verò Philiſtæorum
ſequebantur eas uſque ad terminum Beth-
ſemes. Cives autem urbis Beth-ſemes mete- 13
bant meſſem triticeam in convalle, ſublatiſque
oculis ſuis viderunt arcam, & gaviſi ſunt
cùm vidiſſent eam. Plauſtrum itaque venit 14
in agrum Jeſu Bethſemeſitæ, ibique conſtitit.
Erat autem ibidem lapis magnus ; & findentes
ligna plauſtri, vaccas obtulerunt holocauſtum
Domino. Nam Levitæ depoſue- 15
runt arcam Domini & ſportam quæ cum ea
erat, in qua continebantur vaſa aurea, poſueruntque
ſuper lapidem illum magnum.
Cives autem Beth-ſemes obtulerunt holocauſtum,
& mactârunt victimam in die illa
Deo. Quod videntes quinque tyranni Phili- 16
ſtæorum, reverſi ſunt eodem die in Acron.
Porrò hi ſunt podices aurei quos attulerũt 17
Philiſtæi munus Domino : pro Aſdod un⁹,
pro Aza un⁹, pro Aſcalon unus, pro Gath
un⁹, pro Acron unus : Singulos etiam mu- 18
res aureos juxta numerum omnium civitatum
Philiſtæorum, & quinque tyrannorum
urbiũ munitarũ, uſque ad oppidũ Pherezæorũ,
& uſque ad *lapidem* Abel magnũ, ſuper
quem collocârant arcam Domini uſq; in
præſentem diem, in agro Jeſu Bethſemeſitæ.
Percuſſit autem Domin⁹ Bethſemeſitas, eò 19
quòd extimuerint arcam Domini : percuſsit
enim Domin⁹ in populo quinq; millia &
ſeptuaginta viros: contriſtat⁹ eſt popul⁹ quòd
percuſsiſſet Domin⁹ populũ tantã clade. Di- 20
xeruntq; Bethſemeſitæ, Quis conſiſtere poſsit
coram Domino Deo iſto ſanctiſsimo ? &
quis abducat à nobis arcam ? Et miſsis lega- 21
tis ad incolas civitatis Naarin, dixerunt, Remiſerunt
Philiſtæi arcam Domini, deſcendite,
abducite eam ad vos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وفعل القوم كما قيل لهم * وساقوا بقرتين يرضعان * وشدوا العجل بهما * وحبسوا عجليهما في
11 البيت * ووضعوا تابوت الرب على العجل * وعلقوا المخلاة التي فيها الجردان من ذهب وتماثيل
12 مقاعدهم * وسرحوا البقرتين في الطريق الى ناحية بيت شمس * فسارا في السبيل المستقيم *
واحدا الطريق وهما يخجان ولم يميلا يمينه ولا يسرة * وتبعهما روساء اهل فلسطين الى حد بيت
13 شمس * وكان اهل قرية بيت شمس يحصدون الحصاد في الغور * ورفعوا اعينهم ونظروا التابوت *
14 وفرحوا حيث راوه * فجرت البقرتان العجل الى حقل يسوع الذي في بيت شمس * ووقفتا هناك *
وكانت هناك صخرة عظيمة * فشقوا خشب العجل * وذبحوا البقرتين وقربوهما قربانا للرب *
15 * وانزل اللاويون تابوت الرب والمخلاة التي كان فيها اوعية الذهب * وصيروها على الصخرة
16 العظيمة واما اهل بيت شمس فقربوا قربانا وذبحوا ذبائح لله في ذلك اليوم * واما روساء اهل
17 فلسطين الخمسة عاينوا ما صنع اهل بيت شمس * ورجعوا الى عقرون من يومهم * وهذه
مقاعد الذهب التي صاغ اهل فلسطين قربانا للرب * مصنعة واحدة لاهل اردود * وواحدة
18 لاهل غزة * وواحدة لاهل عسقلان * وواحدة لاهل جات * وواحدة لاهل عقرون * وكذلك جرذ
من ذهب على عدد مدن اهل فلسطين * وعلى عدد روساء مدنهم الكبار الخمسة * والى
كفر الفرازيين * والى ابل العظيمة * ورفعوا تابوت الرب على الصخرة الى اليوم في مزرعة
19 يسوع الذي من بيت شمس * وضرب الرب اهل بيت شمس * لانهم ازروا بتابوت الرب *
وفزعوا ان يدخلوها بيوتهم وضرب الرب الشعب * ومات منهم خمسة الاف وسبعون رجلا *
20 وحزن الشعب على ما ابتلوا به من الموت من قبل الرب * وحل بهم بلاء عظيم * وقال اهل
21 بيت شمس من يقدر ان يتم خدمة ربنا والاهنا الطهر * ومن يصعد التابوت من عندنا * وارسلوا
رسلا الى قرية نعران وقالوا * قد رد اهل فلسطين تابوت الرب * انزلوا فاصعدوها اليكم *

* *Fecit ergò turba quemadmodum dictum* 10
fuerat eis, & adductis duabus vaccis la-
ctantibus alligârunt eis plauſtrum, vitulos
autem earum domi recluſerunt : Poſue- 11
runt arcam Domini ſuper plauſtrum,
& appenderunt peram in qua erant
mures aurei & ſimulachra ſedium ſua-
rum; Vaccaſque per viam dimiſerunt 12
Bethſemes verſùs : quæ rectâ ſemitâ
abeuntes viam carpſerunt mugientes,
haud dextrorſum neque ſiniſtrorſum de-
flectentes, ſequentibus eas principibus
Palæſtinorum uſque ad limitem Beth-
ſemes. Porrò cives urbis Bethſemes me- 13
tebant meſſem in planitie, ſublatiſque
oculis ſuis viderunt arcam, & gaviſi
ſunt cùm vidiſſent eam. Vaccæ verò 14
trahentes plauſtrum uſque ad agrum
Joſue qui erat in Bethſemes, conſtite-
runt illic; ibidemque erat lapis magnus:
findentes ergò ligna plauſtri, & utram-
que vaccam jugulantes, obtulerunt
eas ſacrificium Domino. Et Levitæ 15
deponentes arcam Domini & peram in
qua erant vaſa aurea, collocârunt ea
ſuper lapidem illum magnum: Bethſeme-
ſitæ verò obtulerunt munera, & mactâ-
runt victimas Deo eodem die. At verò 16
quinque principes Palæſtinorum, viſo
quod fecerant Bethſemeſitæ, redierunt ad
Acron eodem die. Porrò hæ ſunt ſedes 17
aureæ quas aurificio opere fabricârant
Palæſtini in oblationem Domino : oblatio
una ab Azdodæis, una à Gazitis, una ab
Aſcalanitis, à Gethæis una, & ab Acroni-
tis una : Pari modo mures aurei juxta 18
numerum urbium Palæſtinorum, &
juxta numerum quinque principum præ-
cipuarum urbium ſuarum, uſque ad pla-
nitiem Pherezæorum, & uſque ad Abel
magnum : & extulerunt arcam Domini
ſuper lapidem illum ad hunc uſque diem
in agro Joſue qui erat ex Bethſemes.
Percuſſit autem Dominus cives Bethſemes 19
eò quòd parvipendiſſent arcam Domini,
& timuerint introducere eam in domos
ſuas : percuſſit enim Dominus populum,
& mortui ſunt ex eis quinquies mille &
ſeptuaginta viri : & contriſtatus eſt po-
pulus propter cladem quâ affecti ſunt
à Domino, & quòd tanta calamitas ſibi
accidiſſet. Et dixerunt cives Bethſemes, 20
Quis poteſt perficere miniſterium Domini
Deique noſtri ſanctiſſimi? & quis ab-
ducet arcam à nobis? Miſerunt ergò 21
nuntios ad civitatem Naaran dicentes,
Jam reſtituerunt Palæſtini arcam Do-
mini, deſcendite, & abducite eam
ad vos.

CAP. VII. ז

arcam fecerunt aſcendere & ,Chiriathjeharim viri venerunt Et
1 ויבאו אנשי קרית יערים ויעלו את־ארון
& : Gibhah in Abinadab domum in eam induxerunt & ,Domini
יהוה ויבאו אתו אל־בית אבינדב בגבעה ואת
.Domini arcam cuſtodiendum ad ſanctificaverunt ejus filium Elhazar
אלעזר בנו קדשו לשמר את־ארון יהוה:
ſunt multiplicati & ,Chiriathjeharim in arcam manere die à ,fuit Et
2 ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים וירבו
Iſrael domus omnis ſunt lamentati & : anni viginti fuerunt & ,dies
הימים ויהיו עשרים שנה וינהו כל־בית ישראל
,Iſrael domum univerſam ad Semuel dixit Et .Dominum poſt
3 אחרי יהוה: ויאמר שמואל אל־כל־בית ישראל
,Dominum ad revertentes vos veſtro corde toto in Si : dicendo
לאמר אם־בכל־לבבכם אתם שבים אל־יהוה
præparate & ; Aſtharoth & ,veſtri medio de alienigenæ deos removete
הסירו את־אלהי הנכר מתוככם והעשתרות והכינו
manu de vos liberabit & ,ſoli ei ſervite & ,Dominum ad veſtrum cor
לבבכם אל־יהוה ועבדהו לבדו ויצל אתכם מיד
& ,Behalim Iſrael filii removerunt Et .Peliſtinorum
4 פלשתים: ויסירו בני ישראל את־הבעלים ואת־
: Semuel dixit Et .ſoli Domino ſervierunt & ; Aſtaroth
5 העשתרת ויעבדו את־יהוה לבדו: ויאמר שמואל
vobis pro orabo & ; Miſpah in Iſrael univerſum Congregate
קבצו את־כל־ישראל המצפתה ואתפלל בעדכם
,aquas hauſeruntque ,Miſpah in ſunt congregati Et .Dominum ad
6 אל־יהוה: ויקבצו המצפתה וישאבו־מים
dixeruntque ,illa die in jejunaverunt & ,Domini facies ad effuderunt &
וישפכו לפני יהוה ויצומו ביום ההוא ויאמרו
Iſrael filios Semuel Judicavitque .Domino Peccavimus :ibi
שם חטאנו ליהוה וישפט שמואל את־בני ישראל
Iſrael filii eſſent cõgregati quòd ,Peliſtim audierũt Et .Miſpah in
7 במצפה: וישמעו פלשתים כי־התקבצו בני־ישראל
audierunt & : Iſrael ad Peliſtim ſatrapæ aſcenderunt & ,Miſpah in
המצפתה ויעלו סרני־פלשתים אל־ישראל וישמעו
filii Dixeruntque .Peliſtim facibus à timuerunt & ,Iſrael filii
8 בני ישראל ויראו מפני פלשתים: ויאמרו בני־
Dominum ad clamando nobis à ſileas Ne : Semuel ad Iſrael
ישראל אל־שמואל אל־תחרש ממנו מזעק אל־יהוה
Semuel tulit Et .Peliſtim manu de nos ſervet & ,noſtrum Deum
9 אלהינו וישענו מיד פלשתים: ויקח שמואל
: Domino totum aſcenſionem fecit aſcendere & ,unum lactis agnum
טלה חלב אחד ויעלה עולה כליל ליהוה
eum exaudivit & : Iſrael pro Dominum ad Semuel clamavit &
ויזעק שמואל אל־יהוה בעד ישראל ויענהו
Peliſtim & ,aſcenſionem aſcendere faciente Semuel fuit Et .Dominus
10 יהוה: ויהי שמואל מעלה העולה ופלשתים
voce in Dominus intonuit & : Iſrael in prælium ad acceſſerunt
נגשו למלחמה בישראל וירעם יהוה בקול־
ſunt cæſi & ,eos contrivit & ,Peliſtæos ſuper illa die in grandi
גדול ביום ההוא על־פלשתים ויהמם וינגפו
,Miſpah de Iſrael viri ſunt egreſſi Et .Iſrael facies ad
11 לפני ישראל: ויצאו אנשי ישראל מן־המצפה
.Bethchar ſubter ad uſq; eos percuſſerunt & ,Peliſtim ſunt perſecuti &
וירדפו את־פלשתים ויכום עד־מתחת לבית כר:
inter & Miſpah inter poſuit & ,unum lapidem Semuel cepit Et
12 ויקח שמואל אבן אחת וישם בין־המצפה ובין
Hucuſque : dixit & :hahezer Eben- ejus nomen vocavit & : Sen
השן ויקרא את־שמה אבן העזר ויאמר עד־הנה
.Dominus nobis eſt auxiliatus
עזרנו יהוה:

Verſio VULG. LAT.

CAP. VII.

1 VEnerunt ergò viri Cariathiarim, & reduxerunt arcam Dñi, & intulerunt eam in domũ Abinadab in Gabaa: Eleazarum autem filium ejus ſanctificaverunt, ut cuſtodiret arcam Domini. 2 Et factũ eſt, ex qua die manſit arca Domini in Cariathiarim, multiplicati ſunt dies (erat quippe jam annꝰ vigeſimus) & requievit omnis domus Iſrael poſt Dominum. 3 Ait autem Samuel ad univerſam domum Iſrael, dicens; Si in toto corde veſtro revertimini ad Dominũ, auferte deos alienos de medio veſtri, Baalim & Aſtaroth: & præparate corda veſtra Domino, & ſervite ei ſoli, & eruet vos de manu Philiſthiim. 4 Abſtulerunt ergò filii Iſrael Baalim & Aſtaroth, & ſervierunt Domino ſoli. 5 Dixit autẽ Samuel, Congregate univerſum Iſrael in Maſphath, ut orem pro vobis Dominũ. 6 Et convenerunt in Maſphath: hauſeruntq; aquã, & effuderunt in conſpectu Domini, & jejunaverunt in die illa: atque dixerunt ibi, Peccavimus Domino: Judicavitq; Samuel filios 7 Iſrael in Maſphath. Et audierunt Philiſthiim quòd congregati eſſent filii Iſrael in Maſphath, & aſcenderunt ſatrapæ Philiſthinorũ ad Iſrael. Quod cùm audiſſent filii Iſrael, timuerunt à facie Philiſthinorum. 8 Dixeruntque ad Samuelem; Ne ceſſes pro nobis clamare ad Dominũ Deũ noſtrũ, ut ſalvet nos de manu Philiſthinorum. 9 Tulit autem Samuel agnũ lactentem unum, & obtulit illũ holocauſtum integrum Domino: & clamavit Samuel ad Dominum pro Iſrael, & exaudivit eũ Dominꝰ. 10 Factum eſt autem, cùm Samuel offerret holocauſtum, Philiſthiim iniére prælium contra Iſrael: intonuit autẽ Dominꝰ fragore magno in die illa ſup Philiſthiim, & exterruit eos, 11 & cæſi ſunt à facie Iſrael. Egreſſiq; viri Iſrael de Maſphath, perſecuti ſunt Philiſthæos, & percuſſerunt eos, uſque ad locum qui erat ſubter Bethchar. 12 Tulit autem Samuel lapidem unum, et poſuit eum inter Maſphath et inter Sen: et vocavit nomen loci illius, Lapis adjutorii. Dixítque, Hucuſque auxiliatꝰ eſt nobis Dominus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

Κεφ. ζ'.

1 Καὶ ἔρχονται οἱ ἄνδρες Καριαθιαρεὶμ, καὶ ἀνάγουσι τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου· καὶ εἰσάγουσιν αὐτὴν εἰς οἶκον Ἀμιναδὰβ τὸν ἐν τῷ βουνῷ. καὶ τὸν Ἐλεάζαρ (α) τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡγίασαν φυλάσσειν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου. 2 Καὶ ἐγενήθη ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦν ἡ κιβωτὸς ἐν Καριαθιαρεὶμ, ἐπλήθυναν αἱ ἡμέραι· καὶ (β) ἐγένετο εἴκοσι ἔτη, καὶ ἐπέβλεψε πᾶς (γ) οἶκος Ἰσραὴλ ὀπίσω κυρίου. 3 Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα οἶκον Ἰσραὴλ, λέγων, Εἰ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὑμεῖς ἐπιστρέφετε πρὸς κύριον, περιέλετε (δ) θεοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν, καὶ τὰ ἄλση, καὶ ἑτοιμάσατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ μόνῳ, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων. 4 Καὶ (ε) περιεῖλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς Βααλὶμ καὶ τὰ ἄλση Ἀσταρὼθ, καὶ ἐδούλευσαν (ζ) κυρίῳ μόνῳ. 5 Καὶ εἶπε Σαμουὴλ, Ἀθροίσατε (η) πάντα Ἰσραὴλ εἰς (θ) Μασσηφὰθ, καὶ προσεύξομαι περὶ ὑμῶν πρὸς κύριον. 6 Καὶ συνήχθησαν εἰς (ι) Μασσηφὰθ, καὶ ὑδρεύονται ὕδωρ, καὶ ἐξέχεαν ἐνώπιον κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐνήστευσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἶπαν, Ἡμαρτήκαμεν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐδίκαζε Σαμουὴλ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς (κ) Μασσηφάθ. 7 Καὶ ἤκουσαν (λ) οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι συνηθροίσθησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς (μ) Μασσηφάθ· καὶ ἀνέβησαν σατράπαι ἀλλοφύλων ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀκούουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐφοβήθησαν 8 ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Σαμουὴλ, Μὴ παρασιωπήσῃς ἀφ' ἡμῶν τοῦ μὴ βοᾷν πρὸς κύριον θεόν σου, 9 καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ ἄρνα γαλαθηνὸν ἕνα, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν σὺν παντὶ τῷ λαῷ τῷ κυρίῳ. καὶ ἐβόησε Σαμουὴλ πρὸς κύριον περὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ κύριος. 10 Καὶ ἦν Σαμουὴλ ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν· καὶ ἀλλόφυλοι προσῆγον εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐβρόντησε κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τοὺς (ν) ἀλλοφύλους, καὶ συνεχύθησαν καὶ ἔπταισαν 11 ἐνώπιον Ἰσραήλ. Καὶ ἐξῆλθον ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ Μασσηφὰθ, καὶ κατεδίωξαν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἕως 12 ὑποκάτω τοῦ Βαιθχόρ. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ λίθον ἕνα, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἀναμέσον (ξ) Μασσηφὰθ καὶ ἀναμέσον τῆς παλαιᾶς· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀβενέζερ, Λίθος τοῦ βοηθοῦ· καὶ εἶπεν, Ἕως ἐνταῦθα ἐβοήθησεν ἡμῖν κύριος.

CAP. VII.

1 ET veniunt viri Cariathiarim: et reducunt arcam teſtamenti Domini. Et introducunt eam in domum Aminadab, quæ in colle. Et Eleazarum filium ejus ſanctificaverunt ad cuſtodiendam arcam teſtamenti Domini. 2 Et factum eſt, ex qua die fuit arca in Cariathiarim; multiplicati ſunt dies: & fuerunt viginti anni. Et (a) reſpexit omnis domus Iſrael poſt Dominum. 3 Et dixit Samuel ad univerſam domum Iſrael, dicens; Si in toto corde veſtro vos revertitis ad Dominum; circumauferte deos alienos de medio veſtri, & (b) lucos: & præparate corda veſtra erga Dominum: & ſervite illi ſoli: & eruet vos de manu alienigenarum. 4 Et circumabſtulerunt filii Iſrael Baalim, & lucos Aſtaroth: & ſervierunt Domino ſoli. 5 Et dixit Samuel, Congregate univerſum Iſrael in Maſſephath, & orabo pro vobis ad Dominum. 6 Et convenerunt in Maſſephath: & hauriunt aquam & effundebant coram Domino ſuper terram: & jejunârunt in die illa: & dixerunt, Peccavimus coram Domino. Et (c) judicabat Samuel filios Iſrael in Maſſiphath. 7 Et audierunt alienigenæ, quia congregati ſunt omnes filii Iſrael in Maſſephath. Et aſcenderunt ſatrapæ alienigenarum ſuper Iſrael. Et audiunt filii Iſrael, & timuerunt à facie alienigenarum. 8 Et dixerunt filii Iſrael ad Samuel, Ne taceas à nobis, ut (d) non clames ad Dominum Deum tuum: & ſalvabit nos de manu alienigenarum. 9 Et ſumpſit Samuel agnum lactentem unum: & attulit eum holocauſtoſim cum univerſo populo, Domino. Et clamavit Samuel ad Dominum pro Iſrael: & exaudivit eum Dominus. 10 Et erat Samuel offerens holocauſtoſim: & alienigenæ acceſſerunt in prælium ſuper Iſrael. Et tonuit Dominus in voce magna in die illa ſuper alienigenas: & confuſi ſunt, & ceciderunt coram Iſrael. 11 Et exierunt viri Iſrael è Maſſephath, & perſecuti ſunt alienigenas: & percuſſerunt eos uſq; ſub Bethchor. 12 Et ſumpſit Samuel lapidem unum: et ſtatuit illum inter Maſſephath, & inter veterem. Et vocavit nomen ejus Abenezer, (e) Lapis adjutoris. Et dixit, uſq; huc adjuvit nos Dominus.

MS. A. (α) υἱὸν αὐτοῦ ἠνάγκασαν φυλάσσειν (β) ἐγένοντο (γ) ὁ οἶκος (δ) τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους (ε) περιεῖλαν (ζ) τῷ κυρίῳ (η) τὸν πάντα (θ) Μασηφὰτ, (ι) Μασηφὰτ, (κ) Μασηφάτ. (λ) ἀλλόφυλοι ὅτι (μ) Μασηφάτ· (ν) ἀλλοφύλους, * καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἕως ὑποκάτω τοῦ Βελχόρ. (ξ) Μασηφάτ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ז

1 ואתו גברי קרית יערים ואסיקו ית ארונא דיי ואעילו יתיה לבית אבינדב די בגבעתא
ויית אלעזר בריה ומנו למטר ית ארונא דיי : 2 והוה מיומא דשרא ארונא בקרית
יערים וסגיאו יומיא והוו עסרין שנין ואתנהיאו כל בית ישראל בתר פולחנא דיי :
3 ואמר שמואל לכל בית ישראל למימר אם בכל לבכון אתון תיבין לפולחנא דיי אעדו
ית טעות עממיא מביניכון ועשתרתא ואתקינו לבכון לפולחנא דיי ופלחו קדמוהי
4 בלחודוהי וישיזיב יתכון מידא דפלשתאי : ואעדיו בני ישראל ית בעליא וית עשתרתא
5 ופלחו קדם יי בלחודוהי : ואמר שמואל כנישו ית כל ישראל למצפיא ואצלי עליכון
6 קדם יי : ואתכנישו למצפיא ושפיכו לבהון בתיובתא כמיא קדם יי וצמו ביומא ההוא
7 ואמרו תמן חבנא קדם יי ודן שמואל ית בני ישראל במצפיא : ושמעו פלשתאי ארי
אתכנישו בני ישראל למצפיא וסליקו טורני פלשתאי על ישראל ושמעו בני ישראל
8 ודחילו מן קדם פלשתאי : ואמרו בני ישראל לשמואל לא תשתיק מננא מלצלאה
9 קדם יי אלהנא ויפרקננא מידא דפלשתאי : ונסיב שמואל אמרא דחלבא חד ואסקיה
10 עלתא קדם יי וצלי שמואל קדם יי על ישראל וקביל צלותיה יי : והוה שמואל מסיק
עלתא ופלשתאי אתקרבו לאגחא קרבא בישראל ואכלי יי בקל רב ביומא ההוא על
11 פלשתאי ושגישנון ואתברו קדם ישראל : ונפקו אנשי ישראל מן מצפיא ורדפו
12 ית פלשתאי ומחונון עד מלרע לבית שרון : ונסיב שמואל אבנא חדא ושוי
בין מצפיא ובין שנא וקרא ית שמה אבן סעדא ואמר עד הכא
סעדנא יי :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. VII.

1 ET venerunt viri Kirjath Jegharim, & aſcendere fecerunt arcã Dñi, & introduxerunt eã ad domũ Abinadab qui in Gibghatha: & Eleghazar filiũ ejus præfecerunt ad cuſtodiendũ arcã Dñi. 2 Et fuit à die quo manſit arca in Kirjath Jegharim, & multiplicati ſunt dies, & fuerunt viginti anni, & quieti fuerunt omnis domꝰ Iſrael poſt cultũ Dñi. 3 Et dixit Semuel ad omnẽ domũ Iſrael dicendo: Si in omni corde veſtro vos redeuntes ad cultũ Dñi, tranſire facite errorẽ gentiũ de-inter vos & Ghaſtaratha, & firmate cor veſtrũ *cultui* Dñi, & ſervite ante eũ in ſolitudine ſua; & liberabit vos de manu Peliſthæorũ. 4 Et tranſire fecerunt filii Iſrael Baghalaja & Ghaſtharatha, & ſervierunt ante Dñm in ſolitudine ſuâ. 5 Et dixit Semuel: Congregate omnẽ Iſrael ad Miſzpeia, & orabo ſuper vos ante Dñm. 6 Et congregati ſunt ad Miſzpeia, & effuderunt cor ſuũ in pœnitentiâ *ut aquas* ante Dñm, & jejunaverunt in die illo, & dixerunt ibi: Peccavimus ante Dñm: & judicavit Semuel filios Iſrael in Miſzpeia. 7 Et audierunt Peliſthæi quòd congregati ſunt filii Iſrael in Miſzpeia, & aſcenderunt tyranni Peliſthæorũ ſuper Iſrael: & audierunt filii Iſrael, & timuerunt abante Peliſthæos. 8 Et dixerunt filii Iſrael ad Semuel. Ne taceas à nobis ab orando ante Dñm Deũ noſtrũ, & eripiat nos de manu Peliſthæorum. 9 Et accepit Semuel agnũ lactis unum, & aſcendere fecit holocauſtum ante Dñm: et oravit Semuel ante Dominum ſuper Iſrael; et accepit orationẽ ejus Dominꝰ. 10 Et fuit Semuel aſcendere faciens holocauſtum, et Peliſthæi appropinquarunt ad incundum bellum in Iſrael: et ſonuit Dominꝰ in voce magnâ in die illo ſuper Peliſthæos; et conturbavit eos, et fracti ſunt ante Iſrael. 11 Et prodierunt homines Iſrael ex Miſzpeia, et inſecuti ſunt Peliſthæos, et percuſſerunt eos uſque ſubtus Beth-Saron. 12 Et accepit Semuel lapidem unum, et poſuit inter Miſzpeia et inter Sina: et vocavit nomen ejus, Lapidem auxilii: et dixit: Huc uſque auxiliatus eſt nobis Dominus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܙ * ܘܐܬܘ ܐܢܫܐ ܕܩܪܝܬ ܢܥܪܝܢ. ܘܐܣܩܘܗ ܠܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܥܠܘܗ
ܠܒܝܬܗ ܕܐܒܝܢܕܒ ܕܒܓܒܥܬܐ. ܘܩܕܫܘ ܠܐܠܝܥܙܪ ܒܪܗ. ܕܢܛܪ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܗܘܐ ܡܢ 2
ܝܘܡܐ ܕܝܬܒ ܐܪܘܢܐ ܒܩܪܝܬ ܢܥܪܝܢ. ܘܣܓܝܘ ܝܘܡܬܐ ܘܗܘܝ ܐܝܟ ܫܢܝܢ ܥܣܪܝܢ.
3 ܘܐܬܪܟܢܘ ܟܠܗܘܢ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܒܬܪ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܟܠܗ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ.
ܐܢ ܒܟܠܗ ܠܒܟܘܢ ܡܬܦܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ. ܐܥܒܪܘ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ ܡܢ
ܡܨܥܬܟܘܢ. ܘܥܫܬܪܬܐ. ܘܬܩܢܘ ܠܒܟܘܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ. ܘܦܠܘܚܘ ܠܗ ܠܒܠܚܘܕܘܗܝ.
4 ܘܢܦܪܘܩܟܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܐܥܒܪܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܒܥܠܐ ܘܥܫܬܪܬܐ. ܘܦܠܚܘ
5 ܠܡܪܝܐ ܠܒܠܚܘܕܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܟܢܫܘ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܨܦܝܐ. ܘܐܨܠܐ
6 ܥܠܝܟܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܡܨܦܝܐ. ܘܡܠܘ ܡܝܐ. ܘܐܫܕܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܨܡܘ
ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܐܡܪܘ. ܡܛܠ ܕܚܛܝܢ ܠܡܪܝܐ. ܘܕܢ ܫܡܘܐܝܠ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܡܨܦܝܐ.
7 * ܘܫܡܥܘ ܦܠܫܬܝܐ ܕܐܬܟܢܫܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܨܦܝܐ. ܘܣܠܩܘ ܛܘܪܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ
8 ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܡܥܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܕܚܠܘ ܡܢ ܩܕܡ ܦܠܫܬܝܐ. * ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ
ܐܝܣܪܝܠ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܠܐ ܬܫܬܘܩ ܡܢܢ ܡܠܡܩܥܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. ܘܢܦܪܘܩܢ
9 ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܢܣܒ ܫܡܘܐܝܠ ܐܡܪܐ ܚܕ ܕܚܠܒܐ. ܘܐܣܩܗ ܠܥܠܬܐ ܓܡܝܪܬܐ
10 ܠܡܪܝܐ. ܘܨܠܝ ܫܡܘܐܝܠ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܥܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܥܢܝܗܝ ܡܪܝܐ. * ܘܗܘܐ ܫܡܘܐܝܠ
ܡܣܩ ܥܠܬܐ. ܘܦܠܫܬܝܐ ܩܪܒܘ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܪܥܡ ܡܪܝܐ ܒܩܠܐ ܪܒܐ
11 ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܥܠ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܫܓܫ ܐܢܘܢ. ܘܐܬܬܒܪܘ ܡܢ ܩܕܡ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܡܨܦܝܐ. ܘܪܕܦܘ ܠܦܠܫܬܝܐ ܘܡܚܘ ܐܢܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܬܚܬ ܡܢ ܒܝܬ
12 ܝܫܢ. * ܘܢܣܒ ܫܡܘܐܝܠ ܟܐܦܐ ܚܕܐ. ܘܣܡܗ ܒܝܬ ܡܨܦܝܐ ܠܒܝܬ ܝܫܢ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ
ܟܐܦܐ ܕܥܘܕܪܢܐ. ܘܐܡܪ. ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ ܥܕܪܢ ܡܪܝܐ.

CAP. VII.

1 VEnerunt ergò cives urbis Naarin, & abducentes arcã Dñi adduxerunt eam in domum Abinadab qui erat in Gebaath, qui conſecravit Eliazar filiũ ſuum, & cuſtodivit arcam Domini. 2 Et factũ eſt à die quo reſedit arca in civitate Naarin, ut multi lapſi eſſent dies, eſſentq; anni circiter viginti, & inclinâſſent omnes Iſraelitæ poſt Dñm. 3 Dixit autẽ Samuel ad omnes Iſraelitas, Si toto corde veſtro convertimini ad Dominum, auferte deos alienos & phana de medio veſtrî, & firmũ habete cor veſtrũ erga Dominũ, eumq; ſolũ colite, & eripiet vos de manu Philiſtæorũ. 4 Abſtulerunt ergò filii Iſrael Baal & phana, ſolumq; Dominum coluerunt. 5 Tum dixit Samuel, Congregate univerſum Iſraelẽ in Maſphia, & orabo pro vobis ad Dominũ. 6 Congregati ſunt igitur in Maſphia, & haurientes aquã effuderunt coram Domino; & jejunantes illo die, dixerunt, Quoniã peccavimꝰ in Dominũ: & judicavit Samuel filios Iſrael in Maſphia. 7 Audientes autẽ Philiſtæi congregatos eſſe filios Iſrael in Maſphia, aſcenderunt tyranni Philiſtæorum contra Iſraelẽ: quod cùm audîſſent Iſraelitæ, timuerunt à conſpectu Philiſtæorũ. 8 Dixeruntque filij Iſrael ad Samuelẽ, Ne ceſſes orare pro nobis ad Dominũ Deũ noſtrũ, ut liberet nos de manu Philiſtæorũ. 9 Et accipiens Samuel agnũ unum lacteũ, obtulit eum holocauſtum integrũ Domino: oravitq; Samuel ad Dominũ pro filiis Iſrael, & exaudivit eũ Dominꝰ. 10 Dum Samuel offerret holocauſtũ, acceſſerunt Philiſtæi ad pugnandũ contra Iſraelẽ. At intonuit Dominꝰ ſonitu elato in die illo adverſùs Philiſtæos, & conturbavit eos, & profligati ſunt corã Iſraele. 11 Et egreſſi Iſraelitæ de Maſphia, perſecuti ſunt Philiſtæos, & interfecerunt eos uſque ad *locum qui eſt* ſub Beth-jaſan. 12 Deinde accipiens Samuel lapidẽ quendam, collocavit eum inter Maſphia & Beth-jaſan, vocavítque nomen ejus, Lapidem auxiliorum: & ait, Hucuſque auxiliatus eſt nobis Dominus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع *

1 * فاتي اهل قرية نعران * واصعدوا تابوت الرب * وادوا بها بيت ابي ناداب الذي في جبعا * وافرزوا
2 العازار ابنه وقدسه * وحفظ تابوت الرب * ومذ يوم ادخل تابوت الرب قرية نعران * وطالت
3 الايام ومضت عشرون سنة * اقبل بنو اسرايل الي الرب اجمعون * وقال صموال لجميع بني اسرايل *
ان كنتم تقبلون الي الرب من كل قلوبكم يقينا * اصرفوا عنكم الالهة الغريبة واصنام
الاناث التي تعبدوها سرا * واصلحوا قلوبكم امام الرب واعبدوه وحده * ليخلصكم من ايدي
4 5 اهل فلسطين * واصرف بنو اسرايل عنهم بعلا الصنم واصنام الاناث * وعبدوا الرب وحده * وقال
6 صموال لجميع آل اسرايل * اتوني جميعا الي مصفيا * لاصلي امام الرب في سببكم * واجتمعوا
الي مصفيا * واستقوا ماء ودفقوه امام الرب * وصاموا في ذلك اليوم * وقالوا * لنصوم لانا
7 اذنبنا امام الرب * وحاكم صموال بني اسرايل في مصفيا * وصعد روساء اهل فلسطين الي بني
8 اسرايل * وسمع بنو اسرايل * وفزعوا من اهل فلسطين * وقال بنو اسرايل لصموايل * لا تغفل
9 ان تصلي امام الله ربنا ان يخلصنا من ايدي اهل فلسطين * واخذ صموال حملا رضيعا *
10 وقربه قربانا للرب * وصلي صموال امام الرب في سبب بني اسرايل * فاستجاب له الرب * وبينما
صموال يقرب قربانا لله * اذا اهل فلسطين قد اجتمعوا ليحاربوا بني اسرايل * فاسمع الرب
11 صوتا عاليا لاهل فلسطين * ففزعوا ورجفت قلوبهم * وهزمهم بنو اسرايل * وخرج بنو اسرايل
من مصفيا * وحاربوا اهل فلسطين وهدموهم * وقتلوا منهم قتلا كثيرا * وبلغت هزيمتهم
12 الي اسفل بيت ياسان * واخذ صموال صخرة عظيمة * ووضعها بين مصفيا وبين بيت ياسان *
ودعا اسمها حجر النصر * وقال * الي هنا نصرنا الرب *

CAP. VII.

1 *VEnerunt itaque cives urbis Naaran, & abducentes arcam Domini intulerunt eam in domum Abinadab qui erat in Gabaa: & is ſecrevit Eliazar filium ſuum, & conſecravit eum, cuſtodivitq; arcam Domini.* 2 *Et cùm à die quo introducta fuit arca Domini in urbem Naaran, multi fluxiſſent dies, lapſique eſſent anni viginti, receperunt ſe omnes Iſraelitæ ad Dominum.* 3 *Dixitque Samuel ad omnes Iſraelitas, Si totis cordibus veſtris reverà acceditis ad Dominum, amandate à vobis deos alienos & idola fœminarum quæ clanculùm colitis, & diſponite corda veſtra coram Domino, eumq; ſolum adorate, ut liberet vos de manibus Palæſtinorum.* 4 *Amoverunt ergò filii Iſrael à ſe Baal idolum & ſimulachra fœminarum, ſolumq; Deum coluerunt.* 5 *Rurſum dixit Samuel univerſis Iſraelitis, Venite ad me omnes in Maſphia, ut orem coram Domino cauſâ veſtri.* 6 *Convenerunt igitur in Maſphia, & haurientes aquam effuderunt eam coram Domino, & jejunaverunt eo die, ac dixerunt, Sanè jejunamus, quia deliquimus coram Domino: & judicavit Samuel filios Iſrael in Maſphia.* 7 *Interim aſcenderunt principes Palæſtinorum ad filios Iſrael: quo filii Iſrael audito, extimuerunt Palæſtinos.* 8 *Et dixerunt filii Iſrael ad Samuelem, Ne ceſſes orare Deum Dominum noſtrum ut eripiat nos de manibus Palæſtinorum.* 9 *Tunc accepit Samuel agnum lactentem, & offerens illum ſacrificium Domino, oravit Samuel Dominum cauſâ filiorum Iſrael, & exaudivit eum Dominus.* 10 *Dumque Samuel offerret ſacrificium Deo, ecce Palæſtini congregati ſunt ad pugnandum contra filios Iſrael. Verùm audire fecit Dominus Palæſtinos fragorem altiſonum, quo perterriti fuerunt, & trepidârunt corda eorum, ita ut fugârint illos Iſraelitæ.* 11 *Nam egreſſi Iſraelitæ è Maſphia, prælium commiſerunt cum Palæſtinis, & deſtruxerunt eos, interfectique fuerunt ex eis cæſi multi; pervenitque fuga eorum uſque ad inferiorem partem Beth-jaſan.* 12 *Tum ſumpto Samuel ingenti lapide poſuit eum inter Maſphia & inter Beth-jaſan, vocavitque nomen ejus, Lapidem adjutorii; dicens, Huc uſque adjuvit nos Dominus.*

: vos super est regnaturus qui regis ratio erit Hec : dixit Et
11 ויאמר זה יהיה משפט המלך אשר ימלך עליכם
,suis equitibus in & ,suo curru in sibi ponet & ,capiet vestros filios
את־בניכם יקח ושם לו במרכבתו ובפרשיו
,millium principes sibi ponendum ad Et .ejus currus facies ad current &
12 ורצו לפני מרכבתו: ולשום לו שרי אלפים
,suā messem metendā ad &,suā arationē arandū ad &,quinquaginta principes &
ושרי חמשים ולחרש חרישו ולקצר קצירו
vestras filias Et .sui currus vasa & ,sui belli vasa faciendum ad &
13 ולעשות כלי־מלחמתו וכלי רכבו: ואת־בנותיכם
,vestros agros Et .pistrices in & ,coquinarias in & ,pigmentarias in capiet
14 יקח לרקחות ולטבחות ולאפות: ואת־שדותיכם
.suis servis dabitque ,accipiet bona vestra oliveta & ,vestras vineas &
ואת־כרמיכם וזיתיכם הטובים יקח ונתן לעבדיו:
,suis eunuchis dabit & ; decimabit vestras vineas & ,vestra semina Et
15 וזרעיכם וכרמיכם יעשר ונתן לסריסיו
vestros electos & ,vestras ancillas & ,vestros servos Et .suis servis atque
16 ולעבדיו: ואת־עבדיכם ואת־שפחותיכם ואת־בחוריכם
vestrum Pecus .suo opere in faciet & ; capiet vestros asinos & ,optimos
17 הטובים ואת־חמוריכם יקח ועשה למלאכתו: צאנכם
illa die in clamabitis Et .servos in ei eritis vos & ,decimabit
18 יעשר ואתם תהיו־לו לעבדים: וזעקתם ביום ההוא
Dominus respondebit non & ,vobis elegistis quem ,vestri regis faciebus à
מלפני מלככם אשר בחרתם לכם ולא־יענה יהוה
voce in audire populus renuerunt Et .illa die in vobis
19 אתכם ביום ההוא: וימאנו העם לשמע בקול
.nos super erit rex quinimò ; Nequaquam : dixerunt & ,Semuel
שמואל ויאמרו לא כי אם־מלך יהיה עלינו:
nos judicabitque : gentes omnes sicut nos etiam erimus Et
20 והיינו גם־אנחנו ככל־הגוים ושפטנו
.nostra bella pugnabit & ,nostras facies ad egredietur & ,noster rex
מלכנו ויצא לפנינו ונלחם את־מלחמתנו:
auribus in ea est locutus & ,populi verba omnia Semuel Audivitque
21 וישמע שמואל את כל־דברי העם וידברם באזני
,eorū voce in Audi : Semuel ad Dominus Dixitque .Domini
22 יהוה: ויאמר יהוה אל־שמואל שמע בקולם
: Israel viros ad Semuel dixitque : regem eis facies regnare &
והמלכת להם מלך ויאמר שמואל אל־אנשי ישראל
.suam civitatem in vir Ite
לכו איש לעירו:

CAP. IX. ט

filii ,Abiel filius ,Chis ejus nomen & ,Binjamin de vir fuit Et
1 ויהי־איש מבן־ימין ושמו קיש בן־אביאל בן־
.robore fortis Jemini viri filii ,Aphiach filii ,Becorath filii ,Seror
צרור בן־בכורת בן־אפיח בן־איש ימיני גבור חיל:
vir non & ,bonus & ,electus ,Saul ejus nomen & ,filius erat ei Et
2 ולו־היה בן ושמו שאול בחור וטוב ואין איש
erat altus sursum & ,suo humero ab : illo præ bonus Israel filiis de
מבני ישראל טוב ממנו משכמו ומעלה גבה
: Saul patri Chis asinæ perierant Et .populo omni præ
3 מכל־העם: ותאבדנה האתנות לקיש אבי שאול
unum tecum nunc Cape : suū filium Saul ad Chis dixitque
ויאמר קיש אל־שאול בנו קח־נא אתך את־אחד
transivit Et .asinas quære ,vade ,surge & ,pueris de
4 מהנערים וקום לך בקש את־האתנת: ויעבר
: invenerunt non & ,Salisah terram in transivit & ,Ephraim monte in
בהר־אפרים ויעבר בארץ־שלשה ולא מצאו
,Jemini terram in transivit & : non & ,Sahalim terram in transiverunt &
ויעברו בארץ־שעלים ואין ויעבר בארץ־ימיני
.invenerunt non &
ולא מצאו:

Versio VULG. LAT.

11 Et ait; Hoc erit jus regis, qui
imperaturꝰ est vobis: Filios vestros
tollet, & ponet in curribꝰ
suis, facietq; sibi equites &
præcursores quadrigarum suarū,
12 Et constituet sibi tribunos,
& centuriones, & aratores agrorū
suorum, & messores segetū,
& fabros armorū & curruum
13 suorum. Filias quoq; vestras
faciet sibi unguentarias,
14 & focarias, & panificas. Agros
quoq; vestros, & vineas, & oliveta
optima tollet, & dabit
15 servis suis. Sed & segetes vestras,
& vinearū reditꝰ addecimabit,
ut det eunuchis & famulis
16 suis. Servos etiā vestros,
& ancillas, et juvenes optimos,
& asinos auferet, & ponet in
17 opere suo. Greges quoque vestros
addecimabit, vósq; eritis
18 ei servi. Et clamabitis in die
illa à facie regis vestri, quē elegistis
vobis: & non exaudiet
vos Dominꝰ in die illa, quia
19 petīstis vobis regem. Noluit
autē populꝰ audire vocem Samuelis,
sed dixerunt; Nequaquā:
rex enim erit super nos,
20 Et erimꝰ nos quoq; sicut omnes
gentes: & judicabit nos rex
noster, & egredietur ante nos,
& pugnabit bella nostra pro
21 nobis. Et audivit Samuel omnia
verba populi, & locutus
22 est ea in auribꝰ Dñi. Dixit autem
Dñs ad Samuelem; Audi
vocē eorū, & constitue super
eos regem. Et ait Samuel ad viros
Israel, Vadat unusquisque
in civitatem suam.

CAP. IX.

1 ET erat vir de Benjamin nomine
Cis, filius Abiel, filii
Seror, filii Bechorath, filii
Aphia, filii viri Jemini, fortis
2 robore. Et erat ei filius
vocabulo Saul, electꝰ & bonus:
& non erat vir de filiis
Israel melior illo: ab humero
& sursum eminebat super omnem
3 populum. Perierant
autem asinæ Cis patris Saul:
& dixit Cis ad Saul filium
suum; Tolle tecum unum de
pueris, & consurgens vade,
& quære asinas. Qui cùm
transīssent per montem Ephraim,
4 Et per terram Salisa,
& non invenissent, transierunt
etiam per terram Salim,
& non erant: sed &
per terram Jemini, & minimè
repererunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ εἶπε, Τοῦτο ἔσται τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως
ὃς βασιλεύσει ἐφ' ὑμᾶς· τοὺς υἱοὺς
ὑμῶν λήψεται, καὶ θήσεται αὐτοὺς ἐν
ἅρμασιν αὐτοῦ, (ρ) καὶ ἐν ἱππεῦσιν αὐτοῦ,
12 ϗ προτρέχοντας τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ. Καὶ
θέσθαι αὐτοὺς ἑαυτῷ (σ) ἑκατοντάρχους ϗ
χιλιάρχους, καὶ θερίζειν θερισμὸν αὐτοῦ,
ϗ τρυγᾷν τρυγητὸν αὐτοῦ, ϗ ποιεῖν σκεύη
πολεμικὰ αὐτοῦ, καὶ σκεύη ἁρμάτων αὐτοῦ.
13 Καὶ τὰς θυγατέρας (τ) ὑμῶν λήψεται
εἰς μυρεψοὺς, καὶ εἰς μαγειρίσσας, καὶ εἰς
14 πεσσούσας. Καὶ τοὺς ἀγροὺς ὑμῶν, ϗ τοὺς
(υ) ἀμπελῶνας ὑμῶν, ϗ τοὺς ἐλαιῶνας ὑμῶν
τοὺς ἀγαθοὺς λήψεται, ϗ δώσει τοῖς δούλοις
15 (φ) ἑαυτοῦ. Καὶ τὰ σπέρματα ὑμῶν
ϗ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν ἀποδεκατώσει, ϗ
δώσει τοῖς εὐνούχοις αὐτοῦ, ϗ τοῖς δούλοις
16 αὐτοῦ. Καὶ τοὺς δούλους ὑμῶν, ϗ τὰς δούλας
ὑμῶν, ϗ τὰ βουκόλια ὑμῶν τὰ ἀγαθὰ,
ϗ τοὺς ὄνους ὑμῶν λήψεται, ϗ ἀποδεκατώσει
17 εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ. Καὶ τὰ ποίμνια
ὑμῶν ἀποδεκατώσει, ϗ ὑμεῖς ἔσεσθε
18 αὐτῷ δοῦλοι. Καὶ βοήσεσθε ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἐκ προσώπου βασιλέως ὑμῶν οὗ ἐξελέξασθε
ἑαυτοῖς, ϗ οὐκ ἐπακούσεται κύριος
ὑμῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ὅτι
19 ὑμεῖς ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς βασιλέα. Καὶ
οὐκ ἐβούλετο ὁ λαὸς (χ) ἀκοῦσαι τοῦ Σαμουὴλ,
ϗ εἶπαν αὐτῷ, (ψ) Οὐχὶ, ἀλλ'
20 ἢ βασιλεὺς ἔσται ἐφ' ἡμᾶς, Καὶ ἐσόμεθα ϗ
ἡμεῖς (ω) κατὰ πάντα τὰ ἔθνη· ϗ δικάσει
ἡμᾶς βασιλεὺς ἡμῶν, ϗ ἐξελεύσεται
ἔμπροσθεν ἡμῶν, ϗ πολεμήσει τὸν πόλεμον
21 ἡμῶν. Καὶ ἤκουσε Σαμουὴλ πάντας
τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ, ϗ ἐλάλησεν αὐτοὺς εἰς
22 τὰ ὦτα κυρίου. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς
Σαμουὴλ, Ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῶν, ϗ βασίλευσον
αὐτοῖς βασιλέα. ϗ εἶπε Σαμουὴλ
πρὸς ἄνδρας Ἰσραὴλ, Ἀποτρεχέτω
ἕκαστος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.

MS.A. (ρ) ϗ ἱππεῦσιν (σ) χιλιάρχοις ϗ ἑκατοντάρχους, (τ) αὐτῶν λήμψεται (υ) ἀμπελῶνας, ϗ (φ) αὐτοῦ. Καὶ τὸ σπέρμα (χ) τοῦ ἀκοῦσαι (ψ) Οὐχ, ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλεὺς (ω) κατ

ΚΕΦ. Θ'.

1 ΚΑὶ (α) ἀνὴρ ἐξ υἱῶν Βενιαμὶν, ϗ ὄνομα
αὐτῷ Κὶς, υἱὸς Ἀβιὴλ, υἱοῦ (β) Ἰαρὲδ,
υἱοῦ (γ) Βαχὶρ, υἱοῦ (δ) Ἀφὲκ, υἱοῦ ἀνδρὸς
2 (ε) Ἰεμιναίου, ἀνὴρ δυνατός. Καὶ τούτῳ
υἱὸς, ϗ ὄνομα αὐτῷ Σαοὺλ, εὐμεγέθης, ἀνὴρ
ἀγαθὸς, ϗ οὐκ ἦν ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ
ἀγαθὸς ὑπὲρ αὐτὸν, ὑπωμίαν ϗ ἐπάνω
3 ὑψηλὸς ὑπὲρ πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ ἀπώλοντο
(ζ) αἱ ὄνοι Κὶς πατρὸς Σαοὺλ. ϗ εἶπε
Κὶς πρὸς Σαοὺλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, Λάβε
μετὰ σεαυτοῦ ἓν τῶν παιδαρίων, ϗ ἀνάστητε
ϗ πορεύθητε ϗ ζητήσατε τὰς ὄνους.
4 ϗ (η) διῆλθον δι' ὄρους Ἐφραὶμ, Καὶ διῆλθον
διὰ τῆς γῆς (θ) Σελχὰ, ϗ οὐχ εὗρον·
ϗ διῆλθον διὰ τῆς γῆς (ι) Σεγαλὶμ, ϗ οὐκ
ἦν· ϗ διῆλθον διὰ τῆς γῆς (κ) Ἰαμὶν,
ϗ οὐχ εὗρον.

MS. A. (α) ἦν ἀνὴρ (β) Ἀρὲδ, (γ) Βεχωρὲθ, (δ) Ἀφὶκ, (ε) Ἰεμιναίου, (ζ) οἱ ὄνοι Κεὶς τοῦ πατρὸς (η) διῆλθαν (θ) Σαλισὰ, (ι) Σααλείμ, (κ) τοῦ Ἰεμιναίου,

Et dixit; Hæc erit justificatio 11
regis, qui regnabit super vos:
Filios vestros capiet, & ponet
eos in curribus suis, & in
equitibus suis, & præcursores
curruum suorum: Et (b) ad 12
ponendum eos sibi centuriones,
& chiliarchos, & ad metendum
messim ipsius, & vindemiandam
vindemiam ipsius, &
ad faciendum vasa bellica ipsius,
& vasa curruum suorum.
Et filias vestras capiet in unguentarias, 13
& in coquinarias,
& in panificas. Et agros vestros, 14
& vineas vestras, & oliveta
vestra bona capiet, & dabit
servis suis. Et semina vestra, 15
& vineas vestras decimabit,
& dabit eunuchis suis, & servis
suis. Et servos vestros, & 16
servas vestras, & armenta boum
vestra bona, & asinos vestros
capiet, & decimabit ad opera
sua. Et greges vestros decimabit: 17
& vos eritis ei servi.
Et clamabitis in die illa à facie 18
regis vestri, quem elegitis
vobis: & non exaudiet Dominus
vos in diebus illis: quoniam
vos elegistis vobis ipsis regem.
Et noluit populus audire 19
Samuel: & dixerunt ei; Nequaquàm,
sed rex erit super nos:
Et erimus etiam nos, sicut omnes 20
gentes: & judicabit nos
rex noster, & egredietur ante
nos, & bellabit bellum nostrum.
Et audivit Samuel omnia verba 21
populi: & locutus est ea
in aures Domini. Et dixit Dominus
ad Samuel; Audi vocem 22
eorum, & regnare fac eis
regem. Et dixit Samuel ad viros
Israel, Recurrat unusquisque
ad civitatem suam.

CAP. IX.

ET vir de filiis Beniamin, 1
& nomen ei Cis, filius Abiel,
filii Iared, filii Bachir, filii Aphec,
filii viri Jeminæi, vir
potens. Et huic filius, & nomen 2
ei Saul, procerus, vir bonus:
& non erat in filiis Israel bonus
super eum: ab humero &
suprà excelsus super omnem (a)
terram. Et perierunt asinæ Cis 3
patris Saul. Et dixit Cis ad
Saul filium suum, Sume tecum
unum puerorum: & surgite,
& ite, & quærite asinas.
Et transierunt per montem 4
Ephrem, & transierunt per
terram Selcha, & non invenerunt:
Et transierunt per
terram Segalim, & non erant:
& transierunt per terram Jamin,
& non invenerunt.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ואמר דין יהי נימוסא דמלכא די מלך עליכון ית בניכון ידבר וימני ליה ברתיכוהי
12 ובפרשוהי ורדפין קדם רתיכוהי: ולממנא ליה רבני אלפין ורבני חמשין ואכריא למנר
13 נירויה ולמחצד חצדיה ואומניא למעבד מני קרביה ומאני רתיכוהי: וית בנתיכון ידבר
14 לבשמן ולטבחן ולאפן: וית חקליכון וית כרמיכון וזיתיכון טביא יסב ויתן לעבדוהי:
15 16 וזרעיכון וכרמיכון יסב חד מן עסרא ויהב לרברבוהי ולעבדוהי: וית עבדיכון וית
17 אמהתכון וית עולימכון שפיריא וית חמריכון ידבר למהוי עבדין עבידתא: ענכון יסב
18 חד מן עסרא ואתון תהון ליה לעבדין: ותצווחון ביומא ההוא מן קדם מלככון
19 דאתרעיתון לכון ולא יקביל יי צלותכון ביומא ההוא: וסריבו עמא לקבלא למימר
20 שמואל ואמרו לא אלהין מלכא יהי עלנא: ונהי אף אנחנא ככל עממיא ויתפרע לנא
21 מלכנא ויפוק ברישנא ויגיח ית קרבנא: ושמע שמואל ית כל פתגמי עמא וסדרנון קדם
22 יי: ואמר יי לשמואל קביל למימריהון ותמליך להון מלכא ואמר שמואל לאנשי
ישראל אזילו גבר לקרתיה:

ט

1 והוה גברא משבטא דבית בנימין ושמיה קיש בר אביאל בר צרור בר בכורת בר אפיח
2 בר גברא משבטא דבית בנימין גבר חילא: וליה הוה בר ושמיה שאול עלים ושפיר
3 ולית גברא מבני ישראל שפיר מניה מכתפיה ולעלא רם מכל עמא: ואבדא אתניא
לקיש אבוהי דשאול ואמר קיש לשאול בריה דבר כען עמך ית חד מעולימיא וקום איזיל
בעי ית אתניא: ועבר בטורא דבית אפרים ועבר בארע דרומא ולא אשכחו ועבר בארע
4 מתברא ולית ועבר בארע שבטא בנימין ולא אשכחו:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit: Hoc erit statutū regis qui regnabit sup vos: Filios vestros accipiet, 11
& constituet eos sibi in curribus suis, & in equitibꝰ suis, & sequentes ante
currus suos: Et ad præficiendū sibi magistros millium, & magistros quinquagenorum: 12
& agricolas ad arandū arationes suas, & ad metendum
messes suas; & opifices ad faciendū vasa belli sui, & vasa curruū suorū. 13
Et filias vestras accipiet ad ministras, ad coquas & ad pistrices. Et agros 14
vestros, & vineas vestras, & olivas vestras bonas accipiet, & dabit servis
suis. Et semina vestra & vineas vestras accipiet in decimas & dabit principibus 15
suis & servis suis. Et servos vestros & ancillas vestras, & pueros vestros 16
pulchros, & asinos vestros accipiet, ut sint facientes opꝰ ejꝰ. Oves vestras 17
accipiet unā ex decē, & vos eritis illi in servos. Et clamabitis in die 18
illo ab-ante regem vestrum quem voluistis vobis, & non accipiet Dñs orationem
vestram in tempore illo. Et renuerunt populus audire dicto Semuelis, 19
& dixerunt, Non: sed rex erit super nos. Et erimus etiam nos ut 20
omnes gentes: & vindicabit nos rex noster, & egredietur in capite nostro,
& inibit bella nostra. Et audivit Semuel omnia verba populi, & ordinavit 21
ea ante Dominum. Et dixit Dominus ad Semuel, Audi dictis eorum, 22
& regnare fac eis regem: & dixit Semuel viris Israel, Ite vir ad urbem
suam.

CAP. IX.

ET fuit vir de tribu domꝰ Binjamin, & nomen ejus Kis filius Abiel, filii 1
Szeror, filii Bechorath, filii Aphiahh, filii viri ex tribu domus Binjamin,
vir virtutis. Et illi fuit filius, & nomen ejus Saul, juvenis et pulcher; & 2
non erat vir de filiis Binjamin qui pulcher ab eo: ab humeris suis & suprà
magnꝰ ab omni populo. Et perierunt asinæ Kis patri ipsiꝰ Saulis: & dixit 3
Kis ad Saul filiū suum, Tolle nunc tecum unū ex pueris, & surge vade,
quære asinas. Et transivit in monte domꝰ Ephraim, & transivit in terra Australi, 4
& non repererunt; & transivit in terra Mathbera, & non erant;
& transivit in terram tribus Binjamin, & non repererunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܘܐܡܪ. ܗܢܐ ܢܡܘܣܗ ܕܡܠܟܐ ܕܢܡܠܘܟ ܥܠܝܟܘܢ. ܒܢܝܟܘܢ ܢܕܒܪ. ܘܢܥܒܕ ܠܗ
12 ܒܡܪܟܒܬܗ ܘܒܦܪ̈ܫܘܗܝ. ܘܢܪܗܛܘܢ ܩܕܡ ܡܪܟܒܬܗ. * ܘܢܥܒܕ ܠܗ ܪ̈ܫܝ ܐܠܦ̈ܐ.
ܘܪ̈ܫܝ ܡܐܐ. ܘܪ̈ܫܝ ܚܡܫܝܢ. ܘܪ̈ܫܝ ܥܣܪܐ. ܘܢܚܪܬܘܢ ܚܪ̈ܬܗ: ܘܢܚܨܕܘܢ ܚܨܕܗ. ܘܢܥܒܕܘܢ
13 ܡܐܢ̈ܝ ܩܪܒܗ. ܘܡܐܢ̈ܝ ܡܪ̈ܟܒܬܗ. * ܘܠܒܢܬܟܘܢ ܢܕܒܪ ܠܙܩܘܪܝܬܐ ܘܠܛܚܘܢܝܬܐ ܘܠܐܦܘܝܬܐ.
14 15 * ܘܚܩܠܬܟܘܢ ܘܟܪ̈ܡܝܟܘܢ ܘܙܝܬܝܟܘܢ ܛܒܐ ܢܣܒ. ܘܢܬܠ ܠܥܒ̈ܕܘܗܝ. * ܘܙܪ̈ܥܝܟܘܢ
16 ܘܟܪ̈ܡܝܟܘܢ ܢܥܣܪ. ܘܢܬܠ ܠܡܗܝܡܢܘܗܝ ܘܠܥܒ̈ܕܘܗܝ. * ܘܥܒ̈ܕܝܟܘܢ ܘܐܡܗ̈ܬܟܘܢ
17 ܘܥܠܝ̈ܡܝܟܘܢ ܫܦܝܪ̈ܐ ܘܚܡܪ̈ܝܟܘܢ ܢܕܒܪ ܘܢܥܒܕܘܢ ܥܒܕܗ. * ܘܥܢ̈ܟܘܢ ܢܥܣܪ. ܘܐܢܬܘܢ
18 ܬܗܘܘܢ ܠܗ ܥܒ̈ܕܐ. * ܘܬܝܠܠܘܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܩܕܡ ܡܠܟܟܘܢ ܕܓܒܝܬܘܢ ܠܟܘܢ.
19 ܘܠܐ ܢܥܢܝܟܘܢ ܡܪܝܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. * ܘܠܐ ܨܒܐ ܥܡܐ ܠܡܫܡܥ ܒܩܠܗ ܕܫܡܘܐܝܠ. ܘܐܡܪܘ.
20 ܠܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܡܠܟܐ ܢܗܘܐ ܥܠܝܢ. * ܘܢܗܘܐ ܐܦ ܚܢܢ ܐܝܟ ܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ. ܘܢܕܘܢܢ ܡܠܟܢ.
21 ܘܢܦܘܩ ܩܕܡܝܢ. ܘܢܓܚ ܩܪ̈ܒܝܢ. * ܘܫܡܥ ܫܡܘܐܝܠ ܟܠܗܘܢ ܡ̈ܠܘܗܝ ܕܥܡܐ.
22 ܘܡܠܠ ܐܢܝܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܫܡܥ ܒܩܠܗܘܢ. ܘܐܡܠܟ ܥܠܝܗܘܢ
ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܐܢܫܐ ܕܝܣܪܝܠ. ܙܠܘ ܓܒܪ ܠܡܕܝܢܬܗ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

1 * ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܒܢܝܡܝܢ. ܘܫܡܗ ܩܝܫ ܒܪ ܐܒܝܐܝܠ. ܒܪ ܨܪܘܪ. ܒܪ ܒܟܘܪܬ. ܒܪ ܐܦܝܚ
2 ܓܒܪܐ ܡܢ ܒܢܝܡܝܢ ܓܢܒܪܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܘܠܗ ܗܘܐ ܒܪܐ ܘܫܡܗ ܫܐܘܠ. ܓܒܪܐ ܓܒܝܐ ܘܛܒܐ.
ܓܒܪܐ ܡܢ ܒܢܝ̈ ܝܣܪܝܠ ܕܛܒ ܡܢܗ. ܘܡܢ ܟܬܦܗ ܘܠܥܠ. ܪܡ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠܗ ܥܡܐ.
3 * ܘܐܒܕܝ ܐܬܢܐ ܕܩܝܫ ܐܒܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ ܩܝܫ ܠܫܐܘܠ ܒܪܗ. ܕܒܪ ܥܡܟ ܚܕ ܡܢ
ܛܠܝ̈ܐ. ܘܩܘܡ ܙܠ ܒܥܝ ܐܬܢܐ. ܘܩܡ ܫܐܘܠ. ܘܕܒܪ ܥܡܗ ܚܕ ܡܢ ܛܠܝ̈ܐ. ܘܐܙܠ
4 ܠܡܒܥܐ ܐܬܢܐ ܕܐܒܘܗܝ. * ܘܥܒܪ ܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܥܒܪ ܒܐܪܥܐ ܕܓܘܡܪܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ.
ܘܥܒܪ ܒܐܪܥܐ ܕܬܥܠܐ. ܘܠܝܬ. ܘܥܒܪ ܒܐܪܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ.

Et ait, Hoc est jus regis qui regnabit super 11
vos. Filios vestros accipiet, disponetque sibi
in curribus suis & inter equites suos, ut currant
ante currus suos. Constituet etiam sibi 12
tribunos, & centuriones, & quinquagenarios,
& decuriones: arabunt arva ejus, metent
messem ejus, & component instrumenta
belli ejus, & instrumenta curruum ejus. Filias 13
quoque vestras accipiet in textrices, & molitrices,
& pistrices. Agros vestros, & vineas 14
vestras, & oliveta vestra optima accipiet,
dabitque servis suis. Semina vestra, & vineas 15
vestras decimabit, tradetq; eunuchis suis ac
servis suis. Servos vestros, & ancillas vestras 16
juvenesq; vestros formosos, & asinos vestros
toller, ipsisque conficiet opus suum. Pecudes 17
vestras decimabit, & vos eritis illi servi.
Et ululabitis in die illo propter regē vestrum 18
quem elegistis vobis, & non exaudiet vos
Dñs in die illo. Noluerunt tamē populus auscultare 19
voci Samuelis, sed dixerunt, Non
item, sed rex erit super nos; Et erimus nos 20
etiam ut reliquæ gentes, judicabitq; nos rex
noster, & exibit ante nos, & bellū nostrum
geret. Audiens itaq; Samuel omnia dicta populi, 21
retulit ea coram Dño. Et ait Dñs ad Samuelē, 22
Ausculta voci eorū, & præfice eis regem.
Dixitq; Samuel Israelitis, Ite quisq; in
civitatem suam.

CAP. IX.

ERat autem vir quidam de Benjamin, nomine 1
Cis, filius Abiel, filii Sedor, filii Bechoroth,
filii Aphih viri Benjaminitæ, valens
robore. Is filium habebat nomine Saulem 2
electum & bonum, quo nullus erat vir inter
Israelitas melior, quique ab humero suo &
ulteriùs procerior erat universo populo. Pereuntibus 3
autem asinis Cis patris Saulis, dixit
Cis ad Saulem filium suum, Duc tecum
unum ex pueris, & surgens vade quæsitum
asinas. Surgens itaq; Saul abiit, secumque
ducens unum è pueris abiit quæsitum asinas
patris sui. Cúmque pertransīsset montem 4
Aphrem, transīssetque per terram carbonum,
nec invenissent: transīsset etiam per terram
vulpium, nec adessent: deinde transīsset per
terram Benjamin, nec invenissent;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وقال * هذه سنة الذي يملك عليكم * ياخذ بنيكم * ويصيرهم له فرسانا يسيرون امام
12 مراكبه ويجعل منهم رجالا يمشون بين يديه * ويتخذ لنفسه رؤساء الالوف * ورؤساء المئين *
ورؤساء الخمسين * ورؤساء العشر * ويحرث بنوكم حرثه * ويحصدون حصاده * ويعملون له اوعية
13 14 لحربه ومراكبه * وياخذ بناتكم ويصيرهن له نساجات وطحانات وخبازات * ومزارعكم
15 وكرومكم * وافخر زيتونكم ياخذها ويصيرها لعبيده * وياخذ عشورا من زروعكم وكرومكم *
16 ويصيرها لخدمه وعبيده * وياخذ اماءكم وعبيدكم واحداثكم الصباح * ودوابكم
17 18 وحميركم * ويشغلها في عمله * ويعشر غنمكم * وانتم ايضا تصيرون له عبيدا * وتطلبون
وتتضرعون الى الرب في ذلك اليوم مما يضيق عليكم الملك الذي طلبتم * ولا يستجيب لكم
19 الرب في ذلك اليوم * ولم يشا الشعب ان يسمعوا مشورة صموال * وقال كلا ليس هكذا * ولكن
20 يكون علينا ملك * ونصير مثل جميع الشعوب * ويقضي قضايانا ملكنا * ويخرج امامنا
21 22 ويجاهد عنا * فسمع صموال جميع مقالات الشعب * وتكلم بها امام الرب * وقال الرب لصموال *
اقبل قولهم * وصير عليهم ملكا * فقال صموال لجميع بني اسرايل * انصرفوا كل انسان الى قريته *

* الفصل التاسع *

1 * وكان رجل من بني بنيامين اسمه قيس بن ابيل * بن صارور *
2 بن بحروث * بن افيح رجل من بيت بنيامين * جبار بقوته * وكان له ابن اسمه شاوول رجل تام من
الرجال * ولم يكن في بني اسرايل رجل اتم منه * وكان ارفع قامة من جميع الشعب من كتفه الى
3 فوق * وهلكت اتن قيس ابي شاوول * فقال قيس لشاوول ابنه * خذ معك غلاما من الغلمان *
وانطلق به في طلب الاتن * وقام شاوول وانطلق واخذ معه غلاما من غلمانه * وخرج في طلب
4 اتن ابيه * ومر بجبل افرايم * ودار في ارض الجمر ولم يجد * ودار في ارض بنيامين ولم يجد
ايضا * ومر بارض الثعالب ولم يجد *

Et ait, Hoc est jus ejus qui regnaturus est 11
super vos. Accipiet filios vestros, facietq;
eos sibi equites gradientes ante rhedas
suas: alios autem constituet pedites ambulantes
coram se. Adhibebit quoq; sibi 12
tribunos, & centuriones, & quinquagenarios,
& decuriones: & arabunt filii vestri
arva ipsius, & metent ipsius messē, &
fabricabunt ei instrumenta pro bello &
aurigis ejus. Accipiet etiā filias vestras, 13
facietq; eas sibi textrices, & molitrices, et
pistrices. Agros etiā vestros, & vineas 14
vestras, & præstantissimas oleas vestras
accipiet, dabitq; servis suis. Item decimas 15
accipiet è sementibus vestris & vineis vestris,
dabitq; eas ministris & servis suis.
Item accipiet ancillas vestras, & servos 16
vestros, & famulos vestros speciosos, &
jumenta vestra, atq; asinos vestros, eosque
occupabit in opere suo. Deniq; decimabit 17
pecudes vestras, & vos demum fietis servi
ipsius. Et precabimini ac supplicabitis Domino 18
in illo die propter illatā vobis angustiā
à rege quem petīstis, sed non exaudiet
vos Dominus in illo die. Verùm noluit 19
populus acquiescere consilio Samuelis,
at dixit, Haudquaquā, non erit ita, imo
verò erit super nos rex; Et erimus instar 20
cunctarū gentiū, judicabitq; rex noster
judicia nostra, & egredietur ante nos,
pugnabitq; pro nobis. Audivit igitur Samuel 21
omnia dicta populi, retulitq; ea corā
Domino. Dixitq; Dominus ad Samuelem, 22
Acquiesce sermoni eorū, & cōstitue super
eos regē: quapropter ait Samuel universis
Israelitis, Ite quilibet in civitatem suā.

CAP. IX.

ERat autem quidā ex filiis Benjamin, 1
cujus nomen erat Cis, filius Abiel, filii Saror,
filii Bechoroth, filii Aphih viri Benjaminitæ,
fortitudine suā gigas. Huic erat 2
filius nomine Saul vir perfectus inter viros,
quo non erat inter filios Israel quisquā
perfectior, & eminebat staturā toti
populo ab humero suo sursum versùs. Pereuntibus 3
autem asinis Cis patris Saulis,
dixit Cis ad Saulem filium suum, Assume
tecum puerum aliquē è pueris, eumq; ducito
ad quærendas asinas. Surgens ergò
Saul profectus est, secumq; ducens puerum
unum è pueris suis egressus est ad quærendas
asinas patris sui. Transivitque per 4
montem Ephraim, & perlustravit terram
carbonum, nec invenit: perlustravit etiam
Benjamin, nec adhuc invenit: transivit
quoq; per terram vulpium, nec invenit.

5 הֵמָּה בָּאוּ בְּאֶרֶץ צוּף וְשָׁאוּל אָמַר לְנַעֲרוֹ אֲשֶׁר־עִמּוֹ לְכָה וְנָשׁוּבָה פֶּן־יֶחְדַּל אָבִי מִן־הָאֲתֹנוֹת וְדָאַג לָנוּ׃
6 וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּה־נָא אִישׁ־אֱלֹהִים בָּעִיר הַזֹּאת וְהָאִישׁ נִכְבָּד כֹּל אֲשֶׁר־יְדַבֵּר בּוֹא יָבוֹא עַתָּה נֵלֲכָה שָּׁם אוּלַי יַגִּיד לָנוּ אֶת־דַּרְכֵּנוּ אֲשֶׁר־הָלַכְנוּ עָלֶיהָ׃
7 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְנַעֲרוֹ וְהִנֵּה נֵלֵךְ וּמַה־נָּבִיא לָאִישׁ כִּי הַלֶּחֶם אָזַל מִכֵּלֵינוּ וּתְשׁוּרָה אֵין־לְהָבִיא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים מָה אִתָּנוּ׃
8 וַיֹּסֶף הַנַּעַר לַעֲנוֹת אֶת־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה נִמְצָא בְיָדִי רֶבַע שֶׁקֶל כָּסֶף וְנָתַתִּי לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וְהִגִּיד לָנוּ אֶת־דַּרְכֵּנוּ׃
9 לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל כֹּה־אָמַר הָאִישׁ בְּלֶכְתּוֹ לִדְרוֹשׁ אֱלֹהִים לְכוּ וְנֵלְכָה עַד־הָרֹאֶה כִּי לַנָּבִיא הַיּוֹם יִקָּרֵא לְפָנִים הָרֹאֶה׃
10 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְנַעֲרוֹ טוֹב דְּבָרְךָ לְכָה נֵלֵכָה וַיֵּלְכוּ אֶל־הָעִיר אֲשֶׁר־שָׁם אִישׁ הָאֱלֹהִים׃
11 הֵמָּה עֹלִים בְּמַעֲלֵה הָעִיר וְהֵמָּה מָצְאוּ נְעָרוֹת יֹצְאוֹת לִשְׁאֹב מָיִם וַיֹּאמְרוּ לָהֶן הֲיֵשׁ בָּזֶה הָרֹאֶה׃
12 וַתַּעֲנֶינָה אוֹתָם וַתֹּאמַרְנָה יֵּשׁ הִנֵּה לְפָנֶיךָ מַהֵר עַתָּה כִּי הַיּוֹם בָּא לָעִיר כִּי זֶבַח הַיּוֹם לָעָם בַּבָּמָה׃
13 כְּבֹאֲכֶם הָעִיר כֵּן תִּמְצְאוּן אֹתוֹ בְּטֶרֶם יַעֲלֶה הַבָּמָתָה לֶאֱכֹל כִּי לֹא־יֹאכַל הָעָם עַד־בֹּאוֹ כִּי־הוּא יְבָרֵךְ הַזֶּבַח אַחֲרֵי־כֵן יֹאכְלוּ הַקְּרֻאִים וְעַתָּה עֲלוּ כִּי־אֹתוֹ כְהַיּוֹם תִּמְצְאוּן אֹתוֹ׃
14 וַיַּעֲלוּ הָעִיר הֵמָּה בָּאִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל יֹצֵא לִקְרָאתָם לַעֲלוֹת הַבָּמָה׃
15 וַיהוָה גָּלָה אֶת־אֹזֶן שְׁמוּאֵל יוֹם אֶחָד לִפְנֵי בוֹא־שָׁאוּל לֵאמֹר׃
16 כָּעֵת מָחָר אֶשְׁלַח אֵלֶיךָ אִישׁ מֵאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּמְשַׁחְתּוֹ לְנָגִיד עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי מִיַּד פְּלִשְׁתִּים כִּי רָאִיתִי אֶת־עַמִּי כִּי בָּאָה צַעֲקָתוֹ אֵלָי׃

Verſio VUL. LAT.

5 Cùm autẽ veniſſent in terram Suph, dixit Saul ad puerũ qui erat cum eo; Veni & revertamur, nè fortè dimiſerit pater me⁹ aſinas, & ſolicitus ſit pro 6 nobis. Qui ait ei; Ecce vir Dei eſt in civitate hac, vir nobilis: omne quod loquitur, ſine ambiguitate venit. Nunc ergò eamus illûc, ſi fortè indicet nobis de via noſtra, propter quã venimus. 7 Dixítque Saul ad puerũ ſuum; Ecce ibim⁹: quid ferem⁹ ad virum Dei? panis defecit in ſitarciis noſtris: & ſportulam non habemus, ut dem⁹ homini 8 Dei, nec quidquam aliud. Rurſum puer reſpondit Sauli, & ait; Ecce inventa eſt in manu mea quarta pars ſtatéris argenti, dem⁹ homini Dei, ut indicet 9 nobis viam noſtram. (Olim in Iſrael ſic loquebatur unuſquiſque vadens conſulere Deum; Venite, & eam⁹ ad Videntem. Qui enim Propheta dicitur hodiè, vocabatur olim Videns.) 10 Et dixit Saul ad puerũ ſuum; Optim⁹ ſermo tuus. Veni, eamus. Et ierunt in civitatem in 11 qua erat vir Dei. Cúmq; aſcenderent clivũ civitatis, invenerunt puellas egredientes ad hauriendã aquã, et dixerũt eis; 12 Num hìc eſt Videns? Quæ reſpondentes, dixerunt illis; Hic eſt: ecce ante te, feſtina nunc; hodiè enim venit in civitatẽ, quia ſacrificiũ eſt hodiè populi in excelſo. 13 Ingredientes urbem, ſtatim invenietis eũ antequã aſcendat excelſum ad veſcendũ: neq; enim comeſur⁹ eſt popul⁹ donec ille veniat: quia ipſe benedicit hoſtiæ, & deinceps comedunt qui vocati ſũt. Nunc ergò conſcendite, quia 14 hodiè reperietis eũ. Et aſcenderunt in civitatem. Cúmque illi ambularent in medio urbis, apparuit Samuel egrediens obviã eis, ut aſcenderet in excel- 15 ſum. Domin⁹ autẽ revelaverat auriculã Samuelis ante unam diẽ quã veniret Saul, dicens; 16 Hac ipſã horâ, quæ nunc eſt, cras mittam virum ad te de terra Benjamin, & unges eum ducem ſuper populum meum Iſrael: & ſalvabit populum meum de manu Philiſthinorum, quia reſpexi populum meum: venit enim clamor eorum ad me.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

5 Αὐτῶν δὲ ἐλθόντων (λ) εἰς τὴν Σὶφ, καὶ Σαοὺλ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ' αὐτοῦ, Δεῦρο καὶ ἀποστρέψωμεν, μὴ ἀνεὶς ὁ πατήρ μου 6 τὰς ὄνους, (μ) φροντίζῃ τὰ περὶ ἡμῶν. Καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸ παιδάριον, Ἰδοὺ δὴ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔνδοξος, πᾶν ὃ ἐὰν λαλήσῃ παραγινόμενον παρέσται. καὶ νῦν (ν) πορευθῶμεν, ὅπως ἀπαγγείλῃ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν ἐφ' 7 ἣν ἐπορεύθημεν ἐπ' αὐτήν. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ' αὐτοῦ, Καὶ ἰδοὺ πορευσόμεθα· καὶ τί (ξ) οἴσομεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ; (ο) ὅτι οἱ ἄρτοι ἐκλελοίπασιν ἐκ τῶν ἀγγείων ἡμῶν, καὶ πλεῖον οὐκ ἔστι (π) μεθ' ἡμῶν εἰσενεγκεῖν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ 8 τὸ ὑπάρχον ἡμῖν. Καὶ προσέθετο τὸ παιδάριον ἀποκριθῆναι τῷ Σαοὺλ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ εὕρηται ἐν τῇ χειρί μου τέταρτον σίκλου ἀργυρίου, καὶ δώσεις τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ 9 θεοῦ, καὶ ἀπαγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν. Καὶ (ρ) ἔμπροσθεν ἐν Ἰσραὴλ τάδε (σ) ἔλεγεν ἕκαστος ἐν τῷ πορεύεσθαι (τ) ἐπερωτᾶν τὸν θεὸν, Δεῦρο καὶ πορευθῶμεν πρὸς τὸν Βλέποντα· ὅτι τὸν προφήτην ἐκάλει ὁ λαὸς 10 ἔμπροσθεν, ὁ Βλέπων. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ, Ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα, δεῦρο καὶ πορευθῶμεν. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν πόλιν οὗ ἦν ἐκεῖ ὁ (υ) ἄνθρωπος ὁ τοῦ θεοῦ. 11 Αὐτῶν ἀναβαινόντων τὴν ἀνάβασιν τῆς πόλεως, καὶ αὐτοὶ εὑρίσκουσι τὰ κοράσια ἐξεληλυθότα (φ) ὑδρεύσασθαι ὕδωρ, καὶ λέγουσιν αὐταῖς, Εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ Βλέπων; 12 Καὶ ἀπεκρίθη τὰ κοράσια αὐτοῖς, καὶ (χ) λέγουσιν αὐτοῖς, Ἔστιν· ἰδοὺ κατὰ πρόσωπον (ψ) ὑμῶν. νῦν διὰ τὴν ἡμέραν ἥκει εἰς τὴν πόλιν, ὅτι θυσία σήμερον τῷ λαῷ ἐν 13 Βαμᾶ. Ὡς ἂν (ω) εἰσέλθητε εἰς τὴν πόλιν, οὕτως εὑρήσετε αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, πρὶν ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς (α) Βαμᾶ τοῦ φαγεῖν· ὅτι οὐ μὴ φάγῃ ὁ λαὸς ἕως τοῦ (β) εἰσελθεῖν αὐτὸν, ὅτι οὗτος εὐλογεῖ τὴν θυσίαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐσθίουσιν οἱ ξένοι. καὶ νῦν ἀνάβητε, 14 ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν εὑρήσετε αὐτόν. Καὶ ἀναβαίνουσι τὴν πόλιν. αὐτῶν εἰσπορευομένων εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ Σαμουὴλ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἀπάντησιν αὐτῶν, τοῦ ἀνα- 15 βῆναι εἰς Βαμᾶ. Καὶ κύριος ἀπεκάλυψε τὸ ὠτίον Σαμουὴλ ἡμέρᾳ μιᾷ ἔμπροσθεν τοῦ ἐλθεῖν (γ) πρὸς αὐτὸν Σαοὺλ, λέγων, 16 Ὡς ὁ καιρὸς, αὔριον ἀποστελῶ πρὸς σὲ ἄνδρα ἐκ γῆς Βενιαμὶν, καὶ χρίσεις αὐτὸν εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, καὶ σώσει τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, ὅτι ἐπέβλεψα ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τοῦ λαοῦ μου, ὅτι ἦλθε βοὴ αὐτῶν πρός με.

5 *Ipſis autem venientibus in Siph, & Saul dixit puero ſuo, qui ſecum; Veni, & revertamus, ne omittens pater meus (b) aſinas, ſolicitus ſit quæ de nobis.* 6 *Et dixit ei puer; Ecce nunc homo Dei in civitate hac, & homo honoratus: omne quodcunque locutus fuerit, eveniens aderit. Et nunc (c) eamus, ut annuntiet nobis viam noſtram, ſuper quam ibimus ſuper eam.* 7 *Et dixit Saul puero ſuo qui ſecum; Et ecce ibimus: & quid feremus homini Dei? quoniam panes defecerunt de vaſis noſtris: & plus non eſt nobiſcum ad afferendum homini Dei, (d) quod eſt nobis.* 8 *Et adjecit puer reſpondere Sauli, & dixit; Ecce inventa eſt in manu mea quarta pars ſicli argenti: & dabis homini Dei, & annuntiabit nobis viam noſtram.* 9 *Et anteà in Iſrael hæc dicebat unuſquiſq; in eundo ad interrogandum Deum; Veni, & eamus ad Videntem: (e) quoniam prophetam vocabat populus antea, Videns.* 10 *Et dixit Saul ad puerum ſuum, Bonum eſt verbum: veni, & eamus. Et iverunt in civitatem, ubi erat ibi homo Dei.* 11 *Ipſis aſcendentibus aſcenſionem civitatis, & ipſi inveniunt puellas exeuntes ad hauriendam aquam: & dicunt eis, Si eſt hîc Videns?* 12 *Et reſponderunt puellæ eis, & dicunt eis; Eſt: ecce ad faciem (f) veſtram. Nunc per (g) diẽ venit in civitatem, quoniam ſacrificium hodiè populo in (h) Bama.* 13 *Cum ingreſſi fueritis in civitatem, ſic invenietis eum in civitate, priuſquàm ipſe aſcendat in Bama ad manducandum: quoniam non manducabit populus, quoadusque ipſe ingrediatur: quoniã hic benedicit ſacrificium; & poſt hæc comedũt (i) hoſpites. Et nunc aſcendite, quia per diem invenietis eum.* 14 *Et aſcendunt civitatem. Ipſis ingredientibus in medium civitatis, & ecce Samuel exiit in occurſum eorum ad aſcendendum in Bama.* 15 *Et Dominus revelaverat aurem Samuel die unâ, antequàm veniret ad eum Saul, dicens;* 16 *Sicut (k) tempus, cras mittam ad te virum de terra Benjamin: & unges eum in principem ſuper populum meum Iſrael, & ſalvabit populum meum de manu alienigenarum: quoniam reſpexi ſuper humiliationem populi mei: quia venit clamor eorum ad me.*

MS. A. (λ) εἰς γῆν Σεὶφ, (μ) φροντίζῃ περὶ (ν) πορευθῶμεν ἐκεῖ, ὅπως (ξ) εἰσοίσομεν (ο) ὅτι ἄρτοι (π) ἐν ἡμῖν τοῦ εἰσενεγκεῖν (ρ) ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ (σ) ἔλεγεν (τ) ἐπερωτῆσαι θεὸν, Δεῦτε (υ) ἄνθρωπος τοῦ (φ) ὑδρεύσασθαι (χ) λέγουσιν, Ἔστιν· (ψ) ὑμῶν. ταχύνον, νῦν (ω) εἰσέλθητε τὴν (α) Βαμᾶ (β) ἐλθεῖν (γ) Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν, λέγων, Ὡς ὁ καιρὸς οὗτος, αὔριον * αὔριον ἀποστέλλω

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

[illegible]

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

5 Ipſi venerunt ad terrã in qua *Propheta Domini*: & Saul dixit puero ſuo qui ſecũ: Veni & redibim⁹: fortè ceſſaverit pater meus à cura aſinarum, & ſolicitus erit noſtri. 6 Et dixit illi: Ecce nunc Propheta Dñi in urbe hac, & vir *vaticinans* veritatẽ: omne quod vaticinabitur, firmando confirmabitur: nunc ibimus *nobis* eò, fortaſſe indicabit nobis viam noſtram quam venimus ſuper eam. 7 Et dixit Saul puero ſuo: Et ecce ibimus: *&* ſi accipiens mamon, quid inferemus Prophetæ *Domini*? etiã nos viatica *egreſſa* defecerunt *nobis*, & quicquam quod placens non eſt ad inferendum Prophetæ Dñi: quid nobis faciendum? 8 Et addidit puer ad reſpondendũ Sauli, & dixit: Ecce inventa eſt in manu mea zuza una argenti, & *dabimus* Prophetæ Dñi, & indicabit nobis viam noſtrã. 9 In antiquis in Iſrael ſic dixit vir cùm ambularet ad quærendum doctrinam ab-ante Dominum: Venite & perducemur uſque ad Videntem: quia Propheta hodie, vocatus fuit ab antiquis Videns. 10 Et dixit Saul puero ſuo: Rectũ verbũ tuum: veni, ibim⁹: & iverunt ad urbem ubi Propheta Dñi. 11 Illi aſcendentes in aſcenſu urbis, & illi invenerunt puellas exeuntes ad implendũ aquas, & dixerunt eis: Num eſt hic videns? 12 Et reſponderunt illis & dixerunt. Eſt hîc, ecce ante te: feſtina nunc, quoniã hodie intravit ad urbẽ, quia poſuerunt oblationẽ ſanctitatum hodie populo in domo confeſſûs. 13 In intrando vos ad urbẽ ſic invenietis eũ antequã aſcendat ad domũ confeſſûs ad comedendũ; quia non comedet popul⁹ donec veniat ille; namq; ille benedicens *cibo*, poſteà comedentes vocati: & nunc aſcendite, quoniam illũ in die hac invenietis illum. 14 Et aſcenderunt ad urbem: illi intrantes intra urbem, & ecce Semuel exiens ad occurſum eorum ad aſcendendum ad domum confeſſûs. 15 Et ab-ante Dominum dictum fuit ad Semuel die uno antequàm veniret Saul, dicendo: 16 In tempore hoc cras mittam ad te virum de terra tribûs Binjamin, & unges eum ut ſit rex ſuper populum meum Iſrael: & liberabit populum meum de manu Peliſthæorum; quia revelata eſt ante me afflictio populi mei, quia intravit clamor eorum ante me.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

5 * Demum venerunt ad terram Sur, dixitque Saul puero qui ſecum erat, Veni, redeamus, ne fortè pater meus relictâ curâ aſinarum, pavidus ſit de nobis. 6 Dixit illi puer ejus, Ecce vir quidam Dei eſt in civitate iſta, & quidem vir honorandus eſt apud populum, & quicquid prædicit, proculdubiò evenit: eamus ergò illuc, fortè indicabit nobis viam cujus cauſâ venimus. 7 Reſpondit Saul puero ſuo, En ituri ſumus, *at* quid offeremus viro Dei? nam panis defecit è vaſis noſtris, nec adeſt viaticum ut offeramus viro Dei, quia nihil habeamus. 8 Rurſum reſpondit puer domino ſuo, & ait, Ecce inventus eſt in manibus meis quadrans ſicli argentei, *hunc* dabimus viro Dei, ut indicet nobis viam noſtram. 9 (Olim enim in Iſrael ſic dicebat aliquis cùm iret conſulturus Deum, Venite, eamus uſque ad Videntem; nam qui hodiè propheta, olim Videns appellabatur.) 10 Dixit Saul puero ſuo, Rectus eſt ſermo tuus, age, eamus: abieruntque ad civitatem ubi erat vir Dei. 11 Dum ipſi conſcenderent clivum civitatis, invenerunt puellas egredientes ad hauriendum aquam: quibus dixit Saul, Eſt ne hic Videns? 12 Quæ reſponderunt dicentes, Eſt, en ante te eſt: aſcendite modò feſtini, quoniã hodiè venit in civitatem: ſiquidem ſacrificium eſt hodiè populo in Bim: 13 Cúmque ingrediemini civitatem, ſic reperietis eum antequam aſcendat in Bim ad comedendum: neq; enim comeſturus eſt populus donec adveniat; quoniam ipſe benedicit ſacrificia, tum poſtea comedunt hi qui ſunt invitati: aſcendite igitur, quoniam hodiè reperietis eum. 14 Aſcenderunt ergò ad civitatem: ipſis ingredientibus in introitum civitatis, ecce Samuel egrediebatur in occurſum eorum aſcenſurus ad Bim. 15 (Dominus autem prædixerat Samueli die uno antequam veniſſet Saul, dicendo; 16 Tempore craſtino mittam ad te virum de terra Benjamin, ipſum unge rectorem populi mei Iſrael, ut liberet populum meum de manu Philiſtæorum: nam reſpexi populum meum, & ingreſſus eſt clamor eorum ad me.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * فاتيا ارض صوف * فقال شاول للغلام الذي معه * ارجع بنا لعل ابي قد ترك هم الاتن واهتم
بنا * 6 قال له غلامه * ها هنا في هذه القرية رجل نبي الله * وهو رجل كريم على الشعب * وكلما قال
من شي كان حقا * انطلق بنا اليه لعله يدلنا على ما نطلب * 7 قال شاول لغلامه * نحن
منطلقان اليه * فما الذي ننطلق به الى نبي الله * وقد فني الخبز الذي معنا زادا * فما الذي
ننطلق به الى نبي الله * من اجل انه ليس معنا شي * 8 فكلم الغلام مولاه وقال * ان معي ربع
مثقال فضة * ننطلق به الى نبي الله * لعله يرشدنا الى ما نريد * 9 من اجل انه اذا كان الرجل من
بني اسرائيل يريد الانطلاق ليسال الله شيئا * يقول انطلقوا بنا ننطلق الى الذي يرى لنا * من
اجل ان النبي في تلك الايام كان يسمى الناظر للناس في حوائجهم * 10 قال شاول لغلامه * نعم
ما قلت * مر بنا اليه * وانطلقا الى القرية التي فيها نبي الله * 11 وبينما هما يصعدان في مصعد
القرية استقبلا فتيات خرجن ليستقين الماء * وقال لهن شاول * اهاهنا النبي الذي ينظر في
امور الناس * 12 فاجبن وقلن * نعم هو ها هنا بين يديك * اصعد عاجلا * من اجل انه اتى قريتنا
يومنا هذا * لان لاهل قريتنا ذبيحة في بيت الله * 13 فاذا دخلتما القرية فسلا عنه * فانكما تجدانه
قبل ان يصعد الى المجلس ليتغدا * من اجل ان الشعب لا ياكل شيئا حتى يدخل * لانه هو
الذي يبارك على الذبائح وبعد ذلك ياكل * ثم ياكلون الذين دعوا الى الذبيحة * فاصعدا الان
سريعا * فانكما تجدانه اليوم * 14 فصعدا الى القرية * واذا قد استقبلهم صموئيل يريد الصعود
الى موضع الماكل * 15 وكان الرب قد اوحى الى صموئيل * وقال له قبل ان ياتيه شاول بيوم * 16 اذا
كان غدا ارسلت اليك رجلا من بني بنيامين * فامسحه مدبرا وملكا على بني اسرائيل سعبي *
ليخلص بني اسرائيل سعبي من ايدي اهل فلسطين * لاني رايت سعبي قد ضاق بهم * وارتفع
ضوارهم الي *

5 *Et cùm deniq; veniſſent ad terram Sur, dixit Saul adoleſcenti qui ſecũ erat, Redeamus, ne fortè pater meus omiſſâ curâ aſinarum, ſollicitus ſit de nobis.* 6 *Reſpondit ei juvenis ejus, Eſt hic in iſta civitate vir quidam propheta Dei, eſtq; vir venerandus apud populum, & quoties rem aliquam prædicit, veritate comprobatur: adeamus illũ ut indicet nobis quod petimus.* 7 *Dixit Saul ad juvenem ſuum, Ituri ad eum quid muneris dabimus prophetæ Dei, cùm jam defecerit panis quem habebamus pro viatico? quod inquam, munus offeremus prophetæ Dei, quandoquidẽ nihil habemus?* 8 *Allocutus eſt autem adoleſcens dominum ſuum, & dixit, Ego habeo quartam partem ſicli argentei; eam donabimus prophetæ Dei, ut nos edoceat quod cupimus.* 9 *(Cum enim quiſpiam ex filiis Iſrael ire vellet aliquid ſciſcitatum à Deo, dicebat, Agite, eamus ad eum qui videt nobis; propheta enim iñ illis diebus vocabatur Videns hominibus res eorum.)* 10 *Reſpondit Saul adoleſcenti ſuo, Rectè eſt quod dixiſti, adeamus illum: abieruntq; ad civitatem in qua erat propheta Dei.* 11 *Dum ipſi conſcenderent clivum civitatis, offenderunt puellas quæ exierant ad hauriendã aquã, dixitq; ad eas Saul, Eſt ne hic propheta qui prævidet res hominũ?* 12 *Reſponderunt dicentes, Ita, hic eſt ante te: aſcende celeriter, quoniam ipſe advenit hodierno die in civitatem noſtram: ſiquidem gens civitatis noſtræ ſacrificium habet in domo Dei:* 13 *Et cùm ingrediemini civitatem, interrogate de ipſo, nam reperietis eum antequam aſcendat convivium prandiurus: nam populus nihil comedet quoad ingrediatur ille; quandoquidem ipſe eſt qui benedictis ſacrificiis incipit comedere, ac tum comedunt qui invitati fuerint ad ſacrificium. Aſcendite ergò celeriter, quoniam hodiè reperietis eum.* 14 *Ipſis igitur ad civitatem aſcendentibus, en obviam ſe obtulit eis Samuel aſcendere volens ad locum convivii:* 15 *(Dominus enim revelaverat Samueli, & pridiè quàm veniſſet ad eum Saul, dixerat illi,* 16 *Craſtinã die mittã ad te virũ è filiis Benjamin, ipſũ unge gubernatorem ac regem ſuper filios Iſrael populum meum, ut liberet filios Iſrael populum meum de manibus Paleſtinorum: nam vidi populum meum anguſtiis deprehenſum, & aſcendit ſtrepitus eorum ad me.*

v'r Ecce : ei respondit Dominus & ,Saul respexit Semuel Et
17 וּשְׁמוּאֵל רָאָה אֶת־שָׁאוּל וַיהוָה עָנָהוּ הִנֵּה הָאִישׁ
Saul accessit Et .meum populum in cohibebit iste ; te ad dixi quem
18 אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ זֶה יַעְצֹר בְּעַמִּי׃ וַיִּגַּשׁ שָׁאוּל
hic tibi ,mihi nunc Indica : dixit & ,portæ medio in Semuel ad
אֶת־שְׁמוּאֵל בְּתוֹךְ הַשָּׁעַר וַיֹּאמֶר הַגִּידָה־נָּא לִי אֵי־זֶה
Ego : dixit & ,Saul ad Semuel respondit Et ? Videntis domus
19 בֵּית הָרֹאֶה׃ וַיַּעַן שְׁמוּאֵל אֶת־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר אָנֹכִי
: hodie mecum comedetis & ,Bamah in meas facies ad ascende : Videns
הָרֹאֶה עֲלֵה לְפָנַי הַבָּמָה וַאֲכַלְתֶּם עִמִּי הַיּוֹם
.tibi annunciabo ,tuo corde in quod omne & : mane in te dimittam &
וְשִׁלַּחְתִּיךָ בַבֹּקֶר וְכֹל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ אַגִּיד לָךְ׃
ponas ne ,dierum tertio die tibi pereuntibus asinabus Et
20 וְלָאֲתֹנוֹת הָאֹבְדוֹת לְךָ הַיּוֹם שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים אַל־תָּשֶׂם
nonne ? Israel desiderabile omne cui & : sunt inventæ quia ,eis tuum cor
אֶת־לִבְּךָ לָהֶם כִּי נִמְצָאוּ וּלְמִי כָּל־חֶמְדַּת יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא
Nonne : dixit & ,Saul respondit Et ? tui patris domui omni & ,tibi
21 לְךָ וּלְכֹל בֵּית אָבִיךָ׃ וַיַּעַן שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הֲלוֹא
minima mea familia & ,Israel tribubus minoribus de ego Jemini filius
בֶן־יְמִינִי אָנֹכִי מִקְּטַנֵּי שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וּמִשְׁפַּחְתִּי הַצְּעִרָה
me ad es locutus quid ut & ? Binjamin tribus familiis omnibus præ
מִכָּל־מִשְׁפְּחוֹת שִׁבְטֵי בִנְיָמִן וְלָמָּה דִּבַּרְתָּ אֵלַי
;ejus puerum & Saul ipsum Semuel assumpsit Et ? hoc verbũ secundũ
22 כַּדָּבָר הַזֶּה׃ וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־נַעֲרוֹ
,invitatorum capite in locum eis dedit & :cubiculũ in eos introduxit &
וַיְבִיאֵם לִשְׁכָּתָה וַיִּתֵּן לָהֶם מָקוֹם בְּרֹאשׁ הַקְּרוּאִים
Da : coquo Semuel Dixitque .viri triginta ferme ipsi &
23 וְהֵמָּה כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל לַטַּבָּח תְּנָה
eam pone ,te ad dixi quam ; tibi dedi quam ,distributionem
אֶת־הַמָּנָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ שִׂים אֹתָהּ
posuit & ,eum super quod & ,armum mactator levavit Et .tecum
24 עִמָּךְ׃ וַיָּרֶם הַטַּבָּח אֶת־הַשּׁוֹק וְהֶעָלֶיהָ וַיָּשֶׂם
,comede ,tuas facies ad pone residuum Ecce : dixit & ,Saul facies ad
לִפְנֵי שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה הַנִּשְׁאָר שִׂים־לְפָנֶיךָ אֱכֹל
comeditque : vocavi Populum : dicendo ,tibi servatũ statum tempus in quia
כִּי לַמּוֹעֵד שָׁמוּר־לְךָ לֵאמֹר הָעָם קָרָאתִי וַיֹּאכַל
Bamah de Descenderuntque .illa die in Semuel cum Saul
25 שָׁאוּל עִם־שְׁמוּאֵל בַּיּוֹם הַהוּא׃ וַיֵּרְדוּ מֵהַבָּמָה
, fuit & : mane surrexerunt Et .tectum super Saul cum est locutus & ,civitatẽ
26 הָעִיר וַיְדַבֵּר עִם־שָׁאוּל עַל־הַגָּג׃ וַיַּשְׁכִּמוּ וַיְהִי
: dicendo ,tectum ad Saul ad Semuel vocavit & ,aurorã ascendere circa
כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיִּקְרָא שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל הַגָּג לֵאמֹר
ipse ,ipsi ambo sunt egressi & ,Saul surrexit & :te dimittã & ,Surge
קוּמָה וַאֲשַׁלְּחֶךָּ וַיָּקָם שָׁאוּל וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם הוּא
Semuel & ,urbis extremum in descendentibus Ipsis .foras Semuel &
27 וּשְׁמוּאֵל הַחוּצָה׃ הֵמָּה יוֹרְדִים בִּקְצֵה הָעִיר וּשְׁמוּאֵל
:transivit & ; nostras facies ad transeat & ,puero Dic : Saul ad dixit
אָמַר אֶל־שָׁאוּל אֱמֹר לַנַּעַר וְיַעֲבֹר לְפָנֵינוּ וַיַּעֲבֹר
.Dei verbum te faciam audire & ,die sicut sta tu &
וְאַתָּה עֲמֹד כַּיּוֹם וְאַשְׁמִיעֲךָ אֶת־דְּבַר אֱלֹהִים׃

CAP. X י

,eũ est osculatꝰ &,ejꝰ caput super effudit &,olei lenticulam Semuel cepit Et
1 וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת־פַּךְ הַשֶּׁמֶן וַיִּצֹק עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּשָּׁקֵהוּ
? ducem in suã hæreditatẽ super Dominus te unxit quia Nonne : dixit ac
וַיֹּאמֶר הֲלוֹא כִּי־מְשָׁחֲךָ יְהוָה עַל־נַחֲלָתוֹ לְנָגִיד׃
sepulchro cum homines duos invenies & ,me apud de hodie te abeundo In
2 בְּלֶכְתְּךָ הַיּוֹם מֵעִמָּדִי וּמָצָאתָ שְׁנֵי אֲנָשִׁים עִם־קְבֻרַת
sunt Inventæ : te ad dicentque ; Selsach in Binjamin termino in ,Rachel
רָחֵל בִּגְבוּל בִּנְיָמִן בְּצֶלְצַח וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ נִמְצְאוּ
tuus pater dimisit ecce & ; quærendũ ad iveras quas ,asinæ
הָאֲתֹנוֹת אֲשֶׁר הָלַכְתָּ לְבַקֵּשׁ וְהִנֵּה נָטַשׁ אָבִיךָ אֶת־
? meo filio faciam Quid : dicendo ,vobis est solicitus & ,asinarum verba
דִּבְרֵי הָאֲתֹנוֹת וְדָאַג לָכֶם לֵאמֹר מָה אֶעֱשֶׂה לִבְנִי׃

Versio VUL. LAT.

17 Cúmq; aspexisset Samuel Saulé, Dñs dixit ei; Ecce vir quem dixerã tibi, Iste dominabitur populo meo. 18 Accessit auté Saul ad Samuelé in medio portæ, & ait; Indica, oro, mihi, ubi est domꝰ Videntis. 19 Et respõdit Samuel Sauli dicens, Ego sũ Videns: ascende ante me in excelsum, ut comedatis mecũ hodiè, & dimittã te mané: & omnia quæ sũt in corde tuo, indicabo 20 tibi. Et de asinis, quas nudiustertiꝰ perdidisti, nè solicitꝰ sis, quia inventæ sunt. Et cujꝰ erũt optima quæq; Israel? nónne tibi & omni domui patris tui? 21 Respondés auté Saul, ait; Núquid non filiꝰ Jemini ego sum, de minima tribu Israel, & cognatio mea novissima inter omnes familias de tribu Benjamin? quarè ergò locutꝰ es mihi 22 sermoné istũ? Assumens itaque Samuel Saulé, & puerũ ejꝰ, introduxit eos in tricliniũ, & dedit eis locũ in capite eorũ qui fuerãt invitati: erant enim qua- 23 si triginta viri. Dixitq; Samuel coquo; Da parté, quã dedi tibi, & præcepi ut reponeres seor- 24 sũ apud te. Levavit auté coquꝰ armũ, & posuit ante Saul. Dixitq; Samuel; Ecce ꝙ remansit, pone ante te, & comede: quia de industria servatũ est tibi, quando populũ vocavi. Et comedit Saul cum Samuele in 25 die illa. Et descenderũt de excelso in oppidũ, & locutus est cũ Saule in solario: stravítque Saul in solario, & dormivit. 26 Cúmq; manè surrexissent, et jã elucesceret, vocavit Samuel Saulé in solario, dicens; Surge, & dimittã te. Et surrexit Saul: egressiq; sunt ambo, ipse videlicét, & Samuel. 27 Cúmq; descenderent in extrema parte civitatis, Samuel dixit ad Saul; Dic puero, ut antecedat nos, et transeat: tu auté subsiste paulisper, ut indicem tibi verbum Dñi.

CAP. X.

1 Tulit auté Samuel lenticulã olei, & effudit super caput ejꝰ, et deosculatꝰ est eũ: et ait; Ecce, unxit te Dñs super hæreditaté suã in principé, et liberabis populũ suũ de manibꝰ inimicorũ ejꝰ, qui in circuitu ejꝰ sunt. Et hoc tibi signũ, quia unxit te 2 Deꝰ in principé. Cùm abieris hodiè à me, invenies duos viros juxta sepulchrũ Rachel in finibꝰ Benjamin, in Meridie: dicentq; tibi; Inventæ sunt asinæ, ad quas ieras perquirendas: & intermissis pater tuꝰ asinis, solicitus est pro vobis, & dicit, Quid faciam de filio meo?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ Σαμουὴλ εἶδε τὸν Σαοὺλ, καὶ κύριος ἀπεκρίθη αὐτῷ, (ε) Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὃν εἶπά 18 σοι, Οὗτος ἄρξει ἐν τῷ λαῷ μου. Καὶ προσήγαγε Σαοὺλ πρὸς Σαμουὴλ εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν, Ἀπάγγειλον (ζ) δὴ ποῖος ὁ οἶκος τοῦ 19 βλέποντος. Καὶ ἀπεκρίθη Σαμουὴλ τῷ Σαοὺλ, καὶ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι αὐτός. ἀνάβηθι ἔμπροσθέν μου εἰς Βαμᾶ, καὶ φάγε μετ' ἐμοῦ σήμερον, καὶ (η) ἐξαποστελῶ σε πρωῒ, καὶ πάντα τὰ 20 ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀπαγγελῶ σοι. Καὶ περὶ τῶν (θ) ὄνων σου τῶν ἀπολωλυιῶν (ι) σήμερον τριταίων, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου αὐταῖς, ὅτι εὕρηνται. καὶ τίνι τὰ ὡραῖα τοῦ Ἰσραήλ; οὐ σοὶ, 21 (κ) καὶ τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου; Καὶ ἀπεκρίθη Σαοὺλ, καὶ εἶπεν, Οὐχὶ ἀνδρὸς υἱὸς Ἰεμιναίου ἐγώ εἰμι τοῦ (λ) μικροῦ σκήπτρου φυλῆς Ἰσραήλ; καὶ τῆς φυλῆς τῆς ἐλαχίστης ἐξ ὅλου σκήπτρου Βενιαμίν; καὶ ἵνα τί ἐλάλησας (μ) πρός ἐμὲ κατὰ 22 τὸ ῥῆμα τοῦτο; Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ κατάλυμα, καὶ ἔθετο (ν) αὐτοῖς ἐκεῖ τόπον ἐν πρώτοις τῶν κεκλημένων ὡσεὶ ἑβδομήκοντα ἀν- 23 δρῶν. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ μαγείρῳ, Δός μοι τὴν μερίδα ἣν ἔδωκά σοι, ἣν εἶπά σοι 24 θεῖναι αὐτὴν παρὰ σοί. Καὶ ἥψησεν ὁ μάγειρος τὴν (ξ) κωλέαν, καὶ παρέθηκεν αὐτὴν ἐνώπιον Σαούλ. καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ Σαοὺλ, Ἰδοὺ ὑπόλειμμα, παράθες αὐτὸ ἐνώπιόν σου καὶ φάγε, ὅτι εἰς (ο) μαρτύριον (π) τέθειταί σοι παρὰ τοὺς ἄλλους, ἀπόκνιζε. καὶ ἔφαγε Σαοὺλ 25 μετὰ Σαμουὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ κατέβη ἐκ τῆς Βαμᾶ (ρ) εἰς τὴν πόλιν. καὶ διέστρωσε τῷ 26 Σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, καὶ ἐκοιμήθη. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβαινεν ὁ ὄρθρος, καὶ ἐκάλεσε Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, λέγων, Ἀνάστα, καὶ ἐξαποστελῶ σε. καὶ (σ) ἀνέστη Σαοὺλ, καὶ ἐξῆλθεν 27 αὐτὸς καὶ Σαμουὴλ ἕως ἔξω. Αὐτῶν καταβαινόντων εἰς μέρος τῆς πόλεως, καὶ Σαμουὴλ εἶπε τῷ Σαοὺλ, Εἰπὸν τῷ νεανίσκῳ, καὶ διελθέτω ἔμπροσθεν (τ) ἡμῶν· καὶ σὺ στῆθι ὡς σήμερον, καὶ (υ) ἄκουσον ῥῆμα θεοῦ.

17 Et Samuel vidit Saul: & Dominus respondit ei: Ecce homo, quẽ dixi tibi, Hic principabitur in po- 18 pulo meo. Et accessit Saul ad Samuel in medium civitatis, et dixit; Annuntia nunc, qualis est do- 19 mus Videntis. Et respondit Samuel Sauli, & dixit, Ego sum ipse. Ascende ante me in Bama, & manduca mecum hodiè: & dimittam te manè, et omnia, quæ 20 in corde tuo, annuntiabo tibi. Et de asinabus tuis, quæ perierunt, hodiè tres dies, ne ponas cor tuũ (l) eis: quoniam inventæ sunt. Et cui speciosa Israel? Nõnne tibi, et 21 domui patris tui? Et respondit Saul, & dixit; Nõnne viri filius Jeminæi ego sum (m) pusilli sceptri tribûs Israel, & tribûs minimæ ex toto sceptro Benjamin? Et ut quid locutꝰ es ad me jux- 22 ta verbum hoc? Et sumpsit Samuel Saulem, & puerum ejus: & introduxit eos in diversorium: & posuit eis ibi locum in primis vocatorum circiter septuaginta 23 virorum. Et dixit Samuel coquo; Da mihi partem, quam dedi tibi, quam dixi tibi ut poneres eam a- 24 pud te. (n) Et coxerat coquus (o) armum: & apposuit illud coram Saul. Et dixit Samuel Sauli, Ecce (p) quod remansit. Appone illud coram te & manduca: quoniam in (q) testimonium est positum tibi (r) præter alios. Carpe. Et comedit 25 Saul cum Samuel in die illa. Et descendit de Bama in civitatem. Et straverũt Sauli super solariũ: 26 et dormivit. Et factũ est, ut ascendit diluculum; et vocavit Samuel Saulem in solario, dicens; Surge, & dimittam te. Et surrexit Saul, & exiit ipse, & Samuel usq; fo- 27 ras. Ipsis descendentibus ad partẽ civitatis, et Samuel dixit Sauli; Dic puero, et transeat ante nos: et tu sta, ut hodiè, et (s) audi verbum Dei.

MS.A. (ε) Ἰδοὺ ἄνθρωπος (ζ) δή μοι ποῖος οἶκος (η) ἐξαποστέλλω (θ) ὄνων τῶν (ι) σου σήμερον (κ) καὶ παντὶ τῷ (λ) μικροτέρου (μ) πρός με (ν) αὐτοῖς τόπον (ξ) κωλέαν καὶ τὸ ἐπ' αὐτῆς, καὶ (ο) μαρτυρίαν (π) τέθεταί σοι παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, (ρ) ἐν τῇ πόλει. (σ) ἀνέστη, καὶ ἐξῆλθεν Σαοὺλ αὐτὸς (τ) ἡμῶν· καὶ διῆλθεν. καὶ σὺ (υ) ἄκουσόν σοι ῥῆμα

Κεφ. ι.

1 Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου, καὶ ἐπέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Οὐχὶ κέχρικέ σε κύριος εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ; καὶ σὺ (α) ἄρξεις ἐν λαῷ κυρίου, (β) καὶ σὺ σώσεις αὐτὸν ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν (γ) αὐτοῦ. καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον, ὅτι (δ) ἔχρισέ σε κύριος ἐπὶ 2 κληρονομίαν αὐτοῦ εἰς ἄρχοντα. Ὡς ἂν ἀπέλθῃς σήμερον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ εὑρήσεις δύο ἄνδρας πρὸς τοῖς τάφοις Ῥαχὴλ ἐν τῷ ὄρει (ε) Βενιαμὶν ἁλλομένους μεγάλα· καὶ ἐροῦσί σοι, Εὕρηνται αἱ ὄνοι ἃς ἐπορεύθητε ζητεῖν· καὶ (ζ) ἰδοὺ ὁ πατήρ σου ἀποτετίνακται τὸ ῥῆμα τῶν ὄνων, καὶ ἐδαψιλεύσατο δι' ὑμᾶς, λέγων, Τί ποιήσω ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου;

CAP. X.

1 Et sumpsit Samuel lenticulã olei: et infudit super caput ejus, et osculatus est eum: et dixit ei, Nonne (a) unxit te Dominus in principẽ super populũ suũ, super Israel? et tu principaberis in populo Domini: et tu salvabis eũ de manu inimicorũ ejꝰ. Et hoc tibi signũ, quia unxit te Dominꝰ super 2 hæreditatẽ suã in principẽ. Postquàm abieris hodiè à me; et invenies duos viros, ad sepulchra Rachel in (b) monte Benjamin, salientes granditer: et dicent tibi; Inventæ sunt asinæ, quas ibatis quærere: et ecce pater tuꝰ dimisit (c) verbum asinarum; et (d) profundebat propter vos, dicens, Quid faciam pro filio meo?

MS.A ἄρξεις λαοῦ (β) καὶ σώσεις (γ) αὐτοῦ κυκλόθεν. καὶ (δ) κέχρικεν (ε) τοῦ Βενιαμεὶν (ζ) ἰδοὺ ἀποτετίνακται ὁ πατήρ σου τὸ ῥῆμα

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 ושמואל חזא ית שאול ומן קדם יי אתאמר ליה הא גברא דאמרית לך דין יעדי מרותא
18 מן עמי : וקרב שאול ית שמואל בגו תרעא ואמר חוי כען לי אידין בית חזיא : ואתיב
19 שמואל ית שאול ואמר אנא חזיא סק לקדמי לבית אסחרותא ותיכלון עמי יומא דין
ואשלחנך בצפרא וכל די בלבך אחוי לך : ועל עסק אתניא דאבדא לך ואת אתית
20 למבעיהון יומא דין דנן תלתא יומין לא תשוי ית לבך עליהון ארי אשתכחא ודמן כל
חמדת ישראל הלא די לך ולכל בית אבוך : ואתיב שאול ואמר הלא בר שבט בנימין
21 אנא מזעירי שבטיא דישראל וזרעיתי חלשא מכל זרעית שבט בנימין ולמא מללתא
עמי כפתגמא הדין : ודבר שמואל ית שאול וית עולימיה ואעילנון לאסחרותא ויהב
22 להון אתר בריש זמיניא ואנון כתלתין גברא : ואמר שמואל לטבחא הב ית מנתא די
23 יהבית לך דאמרית לך שוי יתה עמך : וארים טבחא ית שקא וירכיה ושוי קדם שאול
24 ואמר הא דאשתאר שוי קדמך אכול ארי לזמנא נטיר לך למימר עמא זמנית לשירותא
ואכל שאול עם שמואל ביומא ההוא : ונחתו מבית אסחרותא לקרתא ומליל עם שאול
25 על אגרא : ואקדימו והוה כמסק צפרא וקרא שמואל לשאול לאגרא למימר קום
26 ואשלחנך וקם שאול ונפקו תרויהון הוא ושמואל לברא : אנון נחתין בסיפי קרתא
27 ושמואל אמר לשאול אמר לעולימא ויעבר קדמנא ועבר ואת קום הכא כיומא דין
ואשמענך ית פתגמא דיי :

י

1 ונסיב שמואל ית מנא דמשחא ואריק על רישיה ונשקיה ואמר הלא ארי משחך יי
2 על אחסנתיה למהוי מלכא : במהכך יומא דין מני מלותי ותשכח תרין גברין עם
קבורתא דרחל בתחום בנימן בצלצח ויימרון לך אשתכחא אתניא דאזלת למבעי יתהן
והא שבק אבוך ית עסק אתניא ויציף לכון למימר מה אעביד לברי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

17 Et Semuel vidit Saul, & ab-ante Dominũ dictũ est ei: Ecce vir qué dixi 18 tibi: ille transire faciet dominiũ à populo meo. Et occurrit Saul Semueli 19 intra portã, & dixit: Indica nunc mihi quænam domꝰ Videntis. Et respondit Semuel Sauli, & dixit, Ego Videns: ascende ante me ad domũ consessûs, & comedetis mecũ in die hac: & dimitam te mane, & omnia quæ in corde 20 tuo, indicabo tibi. Et super negotiũ asinarũ quæ perierunt tibi, & tu venisti ad quærendũ eas, hodie sunt tres dies, non pones cor tuũ super eas, quia inventæ sũt: & cujꝰ omne desideriũ Israel, nonne tuũ, & omnis domꝰ 21 patris tui? Et respondit Saul & dixit: An non filiꝰ tribus Binjamin ego ex parvis tribuũ Israel; & prosapia mea infirma præ omni prosapia *tribus* 22 Binjamin? & quare locutꝰ es *mecum* juxta verbũ hoc? Et accepit Semuel Saulé & puerũ ejus, & introduxit eos ad consessum; & dedit illis locũ 23 in capite invitatorũ, & illi quasi triginta viri. Et dixit Semuel ad co- 24 quũ: Da parté quã dedi tibi, quã dixi tibi pone eam tecũ. Et extulit coquꝰ armũ, & femur ejus, & posuit ante Saul, & dixit: Ecce quod relictũ est, pone ante te, comede, quia ad tempꝰ servatũ tibi, dicendo, Populũ invi- 25 tavi ad conviviũ: & comedit Saul cum Semuele in die illo. Et descende- 26 runt de domo consessus ad urbé, & locutus est cum Saule super tectũ. Et anticipaverunt, & fuit cùm ascenderet manè, & vocavit Semuel Saulé ad tectũ dicendo: Surge, & dimittam te: & surrexit Saul, & exierunt am- 27 bo illi ipse & Semuel foras. Illi descendentes in finibus urbis, & Semuel dixit ad Saul: Dic puero, & transibit ante nos, & transivit: & tu sta hic, & audire faciam te verbum Domini.

CAP. X.

1 Et accepit Semuel vas unctionis, & fudit super caput illius; & osculatus est eum, & dixit: Nunquid unxit te Dominus super possessioné 2 suam ad existendum regem? Cùm tu abieris hodie à me & invenies duos viros apud sepulchrum Rahhel in termino Binjamin in Szilszach, & dicent: tibi Repertæ sunt asinæ quas ivisti ad quærendum, & ecce deposuit pater tuus curam asinarum, & solicitus est vestri dicendo: Quid faciam filio meo?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܘܫܡܘܐܝܠ ܚܙܝܗܝ ܠܫܐܘܠ ܕܡܪܝܐ ܓܒܝܗܝ. ܘܡܪܝܐ ܐܡܪ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܗܐ ܓܒܪܐ ܕܐܡܪܬ
18 ܠܟ. ܗܢܘ ܢܫܠܛ ܒܥܡܝ. * ܘܩܪܒ ܫܐܘܠ ܠܘܬ ܫܡܘܐܝܠ ܒܓܘ ܬܪܥܐ. ܘܐܡܪ. ܚܘܝܢܝ ܐܝܢܐ
19 ܒܝܬ ܚܙܝܐ. * ܘܥܢܐ ܫܡܘܐܝܠ ܘܐܡܪ ܠܫܐܘܠ. ܐܢܐ ܗܘ ܚܙܝܐ. ܣܩ ܩܕܡܝ ܠܒܝܡܐ ܘܐܟܘܠ
20 ܥܡܝ ܝܘܡܢܐ. ܘܐܫܪܝܟ ܒܨܦܪܐ. ܘܟܠ ܕܒܠܒܟ ܐܚܘܝܟ. * ܘܥܠ ܐܬܢܐ ܕܐܒܕ ܠܟ ܝܘܡܢܐ ܗܘ
ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܠܐ ܬܣܝܡ ܠܒܟ ܥܠܝܗܝܢ. ܡܛܠ ܕܐܫܬܟܚ. ܘܠܡܢ ܗܘ ܟܠ ܪܓܝܓܬܐ
21 ܕܝܣܪܝܠ. ܠܐ ܠܟ. ܘܠܒܝܬ ܐܒܘܟ. * ܘܥܢܐ ܫܐܘܠ ܘܐܡܪ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܗܐ ܒܪ
ܒܢܝܡܝܢ ܐܢܐ. ܡܢ ܙܥܘܪܐ ܕܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܪܒܬܝ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܫܪ̈ܒܬܐ
22 ܕܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܘܠܡܢܐ ܐܡܪܬ ܠܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. * ܘܕܒܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ ܘܠܛܠܝܗ.
ܘܐܥܠ ܐܢܘܢ ܠܒܝܬܐ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܕܘܟܬܐ ܒܪܝܫ ܩܪ̈ܝܐ. ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܐܝܟ ܬܠܬܝܢ ܓܒܪܝܢ.
23 24 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܛܒܚܐ. ܗܒ ܡܢܬܐ ܕܝܗܒܬ ܠܟ. ܕܐܡܪܬ ܠܟ. ܣܝܡ ܠܘܬܟ. * ܘܐܪܝܡ
ܛܒܚܐ ܫܩܐ ܘܕܥܠܘܗܝ. ܘܣܡ ܩܕܡ ܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܕܐܫܬܚܪ. ܣܝܡ ܩܕܡܝܟ. ܘܐܟܘܠ.
25 ܡܛܠ ܕܠܙܒܢܐ ܢܛܝܪ ܠܟ. ܘܐܟܠ ܫܐܘܠ ܥܡ ܫܡܘܐܝܠ. * ܘܢܚܬ ܡܢ ܒܝܡܐ ܠܩܪܝܬܐ.
26 ܘܡܠܠ ܥܡ ܫܐܘܠ ܥܠ ܐܓܪܐ. * ܘܩܕܡܘ. ܘܗܘܐ ܟܕ ܣܠܩ ܨܦܪܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ ܠܐܓܪܐ.
27 ܘܐܡܪ. ܩܘܡ ܘܐܫܪܝܟ. ܘܩܡ ܫܐܘܠ ܘܢܦܩܘ ܬܪ̈ܝܗܘܢ ܗܘ ܘܫܡܘܐܝܠ ܠܒܪ. * ܘܟܕ ܢܚܬܝܢ ܗܘܘ
ܒܣܘܦܗ ܕܩܪܝܬܐ. ܫܡܘܐܝܠ ܐܡܪ ܠܫܐܘܠ. ܐܡܪ ܠܛܠܝܐ ܢܥܒܪ ܩܕܡܝܢ. ܘܐܢܬ ܩܘܡ
ܗܪܟܐ. ܘܐܫܡܥܟ ܦܬܓܡܐ ܕܐܠܗܐ.
1 ܘܢܣܒ ܫܡܘܐܝܠ ܩܪܢܐ ܕܡܫܚܐ. ܘܐܫܕ ܥܠ ܪܝܫܗ. ܘܢܫܩܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܐ ܡܫܚܟ ܡܪܝܐ ܪܫܐ
2 ܥܠ ܝܪܬܘܬܗ. * ܘܡܐ ܕܐܙܠܬ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܠܘܬܝ. ܗܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܠܘܬ ܩܒܪܗ
ܕܪܚܝܠ. ܒܬܚܘܡܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܒܨܠܨܚ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܟ. ܐܫܬܟܚ ܐܬܢܐ ܕܐܙܠܬ ܠܡܒܥܐ.
ܘܗܐ ܫܒܩ ܐܒܘܟ ܦܬܓܡܐ ܕܐܬܢܐ. ܘܕܚܠ ܡܛܠܬܟܘܢ. ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܠܒܪܝ.

17 Samuel itaq; præviderat quòd Dñs elegisset Saulem.) Dixitq, Dñs ad Samuelem, Ecce vir quem dixerã tibi, Hic dominabitur populo 18 meo. Accedens itaque Saul ad Samuelem intra portã, dixit, Ostende mihi ubi sit domus 19 Videntis. Respondens Samuel dixit Sauli, Ego sum Videns: ascende ante me ad Bim, & comede mecũ hodiè, dimittamque te manè, & quicquid est in corde tuo, indicabo 20 tibi. Et verò de asinabus quæ tibi perierunt tribus abhinc diebus, ne sit solicitus animus tuus, quoniã inventæ sunt: cujus autem est quicquid expetibile est in Israelitis, nisi tibi 21 & domui patris tui? Respondit Saul dixitq; Samueli, Ecce Benjaminita sum, è minima *scilicet* tribuum Israelis, & familia mea minima est inter omnes familias tribûs Benjamin: quare ergò dixisti mihi talia verba? 22 Duxit tamen Samuel Saulem et puerum ejus, introduxitque eos domũ, deditque eis locum in summo invitatorũ, qui erant quasi trigin- 23 ta viri. Dixitq; Samuel ad coquũ, Affer partem quam tibi dederã quamque tibi dixerã 24 ut apud te reponeres. Cùm ergò tulisset coquus crus cum parte ei imminéte, et posuisset ante Saulem, dixit, Ecce quod remansit, pone ante te, et comede; jampridem enim tibi reservatum est: comeditq; Saul cum Samuele. 25 Deinde descendit à Bim ad civitaté, et allo- 26 cutꝰ est Saulem super solario. Nam prætervertés Samuel ortâ jam aurorâ, vocavit Saulé ad solarium, et ait, Surge, ut dimittam te: surrexitque Saul, et exierunt ambo, *nempe* ipse 27 et Samuel forás. Et descendentibus ipsis ad extremum civitatis, ait Samuel ad Saulem, Dic puero ut antecedat nos; tu verò consiste paulisper, et indicabo tibi sermoné Dei.

CAP. X.

1 Tum accipiens Samuel cornu olei effudit in caput ejus, et osculatus est eum, dixitque ad eum, Ecce unxit te Dñs rectorem su- 2 per hæreditatem suam. Et cùm discesseris hodiè à me, ecce invenies duos viros apud sepulchrum Rahil, in limite Benjamin, in Salsah, dicentque tibi, Inventæ sunt asinæ quas quæsitum ieras: et ecce relictâ pater tuus asinarum curâ, pavidus est pro vobis, dicens, Quid faciam filio meo?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وعلم صموال ان الرب اختار ساول * وقال الرب لصموال * هذا الرجل الذي قلت لك *
18 19 هو يدبر شعبي * فدنا ساول من صموال عند الباب وقال * اين بيت النبي * دلني عليه * اجاب
صموال وقال لساول انا النبي * اصعد بين يدي المجلس * وتغد معي يومنا هذا * حتى اذا كان
20 غدا ارسلتك الى طريقك * واخبرك بكل ما في قلبك * فاما الاتن التي هلكت منكم منذ ثلاثة
ايام * لا تجعل في نفسك الا خيرا * فان اباك قد وجدها * وان كل شهوة بني اسرايل وخيرهم الان لك
21 ولاهل بيتك * فرد ساول على صموال قايلا * انا من بني بنيامين * وقبيلتي اصغر قبايل بني
22 اسرايل * وعشيرتي اقل عددا من جميع عشاير بني اسرايل * فكيف قلت لي هذا القول * فانطلق
صموال بساول وغلامه * وادخلهما الى البيت * ورفعهما الى صدر المجلس * واجلسهما في اول القوم * وكان
23 عدد المجتمعين في المجلس ثلاثون رجلا * فقال صموال للطباخ * اعطني النصيب الذي دفعت
24 اليك * وقلت لك ارفعه عندك * واخذ الطباخ الفخذ باعلاها * ووضعه بين يدي ساول * وقال *
هذا الذي بقي * قد قدمته اليك * وكل لاني انما رفعته لك * فتغدى ساول مع صموال في ذلك
25 اليوم * ونزلوا من المجلس الذي تغدوا فيه الى القرية * وكان صموال قد كلم ساول فوق البيت
26 ما اراد ان يصنع * فلما اصبحوا وارتفع الصبح * دعا صموال ساول واصعده الى فوق * وقال له *
27 قم بنا لارسلك في حاجتك * فقام ساول وخرج مع صموال الى خارج * فبينما هما خارجان من
اقصى القرية قال صموال لساول * مر الغلام يتقدمنا * وقف انت مكانك حتى اخبرك بما اوحى
1 الله الي * * الفصل العاشر * * فلما ان مضى الغلام * اخذ صموال وعاء الدهن فصبه
2 على راسه وقبله وقال * قد مسحك الرب مدبرا لشعبه ووراثته * فاذا فارقتني اليوم يستقبلك
رجلان عند قبر راحيل في حد ارض بنيامين في صلصح * ويقولان لك * قد وجدت الاتن التي خرجت
في طلبها * وقد ترك ابوك الهم بالاتن واغتم بسببك * وقال ما حال ابني * وكيف اصنع في امري *

17 *Cognoverat ergò Samuel quòd elegisset Dominus Saulem) Et dixit Dominus ad Samuelem, Hic est vir de quo tibi dixerã,* 18 *Ipse reget populum meũ. Accessit ergò Saul ad Samuelem apud portam, & ait; Ubinam est domus prophetæ? indica eã* 19 *mihi. Respondit Samuel, & dixit Sauli, Ego sum propheta: ascende corã me ad convivium, & prande mecum hodiè, ut crastinâ die mittã te in viã tuã, & indicem tibi quicquid est in corde tuo.* 20 *Quòd autẽ ad asinas quæ perierunt à vobis tribꝰ abhinc diebus, nonnisi fausta tibi augureris, quoniã pater tuus jam reperit eas: & verò omnia expetibilia filiorum Israel & opes eorũ jam tua sunt & familiæ tuæ.* 21 *Respondit Saul Samueli, dicens; Ego sum de filiis Benjamin; & tribus mea minima est inter tribus filiorũ Israel, & familia mea paucior numero cunctis familiis filiorum Israel: quomodo ergò dixisti mihi hujusmodi sermonem?* 22 *Duxit itaq; Samuel Saulem & juvenem ejus, & introducens eos domũ evexit eos ad culmen convivii, & sedere fecit eos præcipuo loco inter turbã (erat autem numerus eorum qui convenerant ad conviviũ, triginta virorũ.)* 23 *Tum dixit Samuel ad coquũ, Affer mihi portionem quã tibi dederam, & de qua tibi dixerã, Serva eã apud te.* 24 *Accipiens ergò coquus coxã cũ superiore ipsius parte, posuit eam ante Saulem, & ait, Hoc est quod remansit, jam tibi propono, comede; nam pro te reposuerã illud: sic pransus est Saul cum Samuele eo die.* 25 *Tum descenderunt è convivio ubi pransi fuerant ad civitatem (jam autem loquutus fuerat Samuel cũ Saule super domũ de his quæ facere volebat.)* 26 *Et cùm manè surrexissent, & aurora prodiisset, vocavit Samuel Saulem, & ducens eum ad superiora domûs dixit illi, Agedũ ut mittã te ad negotiũ tuũ: surrexitq; Saul, & egressus est foras cũ Samuele.* 27 *Dumq; egrederentur ambo ex ima civitate, dixit Samuel ad Saulem, Præcipe puero, ut præcedat nos, tu verò subsiste in loco tuo, ut indicem tibi quod revelavit mihi Deus.*

CAP. X.

1 *Cùm ergò præiisset puer, accepit Samuel vasculũ olei, fuditq; super caput ejꝰ, et osculatꝰ est eũ, ac dixit, Jã unxit te Dominꝰ rectorem populi sui & hæreditatis suæ.* 2 *Et cũ separatꝰ hodiè fueris à me, occurrent tibi duo viri prope sepulchrum Rahil, in termino terræ Benjamin, in Selaseh, qui dicent tibi, Jam inventæ sunt asinæ quas quæsitum exieras: paterq; tuus abjectâ jam curâ asinarum, solicitus est de mora tua, & ait, Quinam est filii mei status, & quomodo faciam de re ipsius?*

שמואל א׳ : י

te reperient & ,Tabor Elon ad uſq; venies &,ultrà & ,inde præteribis Et
3 וחלפת משם והלאה ובאת עד אלון תבור ומצאוך
unus ,Bethel Deum ad aſcendentes viri tres ibi
שם שלשה אנשים עלים אל האלהים בית אל אחד
,panis tortas tres portans unus & ,hœdos tres portans
נשא שלשה גדיים ואחד נשא שלשת ככרות לחם
tibi dabunt & ,pace in tibi optabunt Et .vini utrem portans unus &
4 ואחד נשא נבל יין׃ ושאלו לך לשלום ונתנו לך
collem venies Poſtea .eorum manu de accipies & ,panes duos
5 שתי לחם ולקחת מידם׃ אחר כן תבוא גבעת
te ingredi ſecundum ,erit & : Peliſtim præſides ibi quo ,Dei
האלהים אשר שם נצבי פלשתים ויהי כבאך
,Bamah de deſcendentium prophetarum choro occurres & ,urbem illuc
שם העיר ופגעת חבל נביאים ירדים מהבמה
.prophetantes ipſi & ,cithara & ,tibia & ,tympanũ & ,nebel eorum facies ad &
ולפניהם נבל ותף וחליל וכנור והמה מתנבאים׃
converteris & ,eis cum prophetabis & ,Domini ſpiritus te ſuper proſperabit Et
6 וצלחה עליך רוח יהוה והתנבית עמם ונהפכת
fac ,tibi iſta ſigna venerint cùm ,erit Et .alterum virum in
7 לאיש אחר׃ והיה כי תבאינה האתות האלה לך עשה
deſcendes Et .tecum Deus quia ,tua manus invenerit quod tibi
8 לך אשר תמצא ידך כי האלהים עמך׃ וירדת
aſcendere faciendum ad te ad deſcendens ego ecce & ,Ghilgal in meis faciebus ad
לפני הגלגל והנה אנכי ירד אליך להעלות
,expectabis diebus ſeptem : pacificorũ ſacrificia ſacrificandũ ad ,aſcenſiones
עלות לזבח זבחי שלמים שבעת ימים תוחל
,fuit Et .facias quæ tibi notificabo & ,te ad me venire uſque
9 עד בואי אליך והודעתי לך את אשר תעשה׃ והיה
Deus ei vertit & ,Semuel cum à abeundũ ad ſuũ humerũ vertendo in
כהפנתו שכמו ללכת מעם שמואל ויהפך לו אלהים
.illa die in hæc ſigna omnia venerunt & :alterum cor
לב אחר ויבאו כל האתות האלה ביום ההוא׃
;eius occurſum in prophetarum funis ecce & ;collem ad illuc Veneruntq;
10 ויבאו שם הגבעתה והנה חבל נבאים לקראתו
.eorum medio in prophetavit & ,Dei ſpiritus eum ſuper proſperavit &
ותצלח עליו רוח אלהים ויתנבא בתוכם׃
ecce & ,viderunt & ,nudiuſtertius heri ab eum ſciens omnis fuit Et
11 ויהי כל יודעו מאתמול שלשם ויראו והנה
:ſuum ſocium ad vir populus dixitque ,prophetabat prophetis cum
עם נבאים נבא ויאמר העם איש אל רעהו
? prophetis in Saul etiam num ? Chis filio fuit hoc Quid
מה זה היה לבן קיש הגם שאול בנביאים׃
propterea ? eorum pater quis Et : dixit & ,inde vir reſpondit Et
12 ויען איש משם ויאמר ומי אביהם על כן
conſummavit Et ? prophetas inter Saul etiam Num : parabolam in fuit
13 היתה למשל הגם שאול בנבאים׃ ויכל
,eum ad Saul patruus dixit Et .Bamah in venit & ,prophetando à
14 מהתנבות ויבא הבמה׃ ויאמר דוד שאול אליו
,aſinas quærendum Ad : dixit & ? abiiſtis Quò :ejus puerũ ad &
ואל נערו אן הלכתם ויאמר לבקש את האתנות
patruus dixit Et .Semuel ad veniemus & ,non quòd vidimus &
15 ונראה כי אין ונבוא אל שמואל׃ ויאמר דוד
.Semuel vobis dixit quid ,mihi nunc Indica : Saul
שאול הגידה נא לי מה אמר לכם שמואל׃
quòd ,nobis indicavit Indicando : ſuum patruum ad Saul Dixitque
16 ויאמר שאול אל דודו הגד הגיד לנו כי
,ei indicavit non regni verbum & ; aſinæ eſſent inventæ
נמצאו האתנות ואת דבר המלוכה לא הגיד לו
ad populum Semuel accivit Et .Semuel dixerat quod
17 אשר אמר שמואל׃ ויצעק שמואל את העם אל
.Miſpah in Dominum
יהוה המצפה׃

Verſio VULG. LAT.

3 Cúmq; abieris indè, & ultrà tranſieris, & veneris ad quercũ Thabor, invenient te ibi tres viri aſcendentes ad Deum in Bethel, unus portans tres hœdos, & alius tres tortas panis, & alius portans lagenam vini. 4 Cúmq; te ſalutaverint, dabunt tibi duos panes, & accipies de manu eorum. 5 Poſt hæc venies in collẽ Dei, ubi eſt ſtatio Philiſthinorum: & cùm ingreſſus fueris ibi urbem, obviã habebis gregẽ prophetarũ deſcendentiũ de excelſo, & ante eos pſalteriũ, & tympanũ, et tibiã, & citharã, ipſóſq; prophetantes. 6 Et inſiliet in te Spiritus Dñi, & prophetabis cum eis, & mutaberis in virum alium. 7 Quando ergò evenerint ſigna hæc omnia tibi, fac quæcunq; invenerit manus tua, quia Dominus tecum eſt. 8 Et deſcendes ante me in Galgala, (ego quippe deſcendam ad te) ut offeras oblationem, & immoles victimas pacificas: ſeptẽ diebus expectabis, donec veniam ad te, & oſtendã tibi quid facias. 9 Itaq; cùm avertiſſet humerũ ſuũ ut abiret à Samuele, immutavit ei Deus cor aliud, & venerunt omnia ſigna hæc 10 in die illa. Venerúntq; ad prædictũ collem, & ecce cuneus prophetarum obvius ei: & inſiluit ſuper eum Spiritus Dñi, & prophetavit in medio eorum. 11 Videntes autẽ omnes qui noverant eum herì & nudiuſtertiùs, quòd eſſet cum prophetis, & prophetaret, dixerunt ad invicẽm, Quænam res accidit filio Cis? num & Saul inter prophetas? 12 Reſpondítq; alius ad alterũ, dicens; Et quis pater eorum? propterea verſum eſt in proverbiũ; Num & Saul inter prophetas? 13 Ceſſavit autẽ prophetare, & venit ad excelſũ. 14 Dixítque patruus Saul ad eũ, & ad puerũ ejus, Quò abiſtis? Qui reſponderunt, Quærere aſinas: quas cùm non reperiſſemus, venimus ad Samuelem. 15 Et dixit ei patruus ſuus, Indica mihi quid 16 dixerit tibi Samuel. Et ait Saul ad patruũ ſuum, Indicavit nobis quia inventæ eſſent aſinæ. De ſermone autem regni non indicavit ei quem locutus fuerat ei Samuel. 17 Et convocavit Samuel populum ad Dominum in Maſpha.

Verſio GRÆCA LXX Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

3 Καὶ ἀπελεύσῃ ἐκεῖθεν, καὶ ἐπέκεινα ἥξεις ἕως τῆς δρυὸς Θαβὼρ, καὶ εὑρήσεις ἐκεῖ τρεῖς ἄνδρας ἀναβαίνοντας πρὸς τὸν θεὸν εἰς Βαιθὴλ, ἕνα αἴροντα τρία αἰγίδια, καὶ ἕνα αἴροντα τρία ἀγγεῖα ἄρτων, καὶ ἕνα αἴροντα ἀσκὸν οἴνου. 4 Καὶ ἐρωτήσουσί σε τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ δώσουσί σοι δύο ἀπαρχὰς 5 ἄρτων, καὶ λήψῃ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ εἰς τὸν βουνὸν τοῦ θεοῦ, οὗ (η) ἐστιν ἐκεῖ τὸ ἀνάστημα τῶν ἀλλοφύλων· ἐκεῖ Νασὶβ ὁ ἀλλόφυλος· καὶ ἔσται ὡς ἂν εἰσέλθητε ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσεις χορῷ προφητῶν καταβαινόντων ἐκ τῆς Βαμᾶ, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν νάβλα, καὶ (θ) τύμπανον, καὶ αὐλὸς, καὶ κινύρα, 6 καὶ αὐτοὶ προφητεύοντες. Καὶ ἐφαλεῖται ἐπὶ σὲ πνεῦμα κυρίου, καὶ προφητεύσεις (ι) μετ᾽ αὐτῶν, καὶ στραφήσῃ εἰς ἄνδρα ἄλλον. 7 Καὶ ἔσται ὅταν ἥξει τὰ σημεῖα ταῦτα ἐπὶ σὲ, ποίει πάντα ὅσα ἐὰν εὕρῃ ἡ χείρ σου, 8 ὅτι θεὸς μετὰ σοῦ. Καὶ καταβήσῃ ἔμπροσθεν τῆς (κ) Γαλγὰλ, καὶ (λ) ἰδοὺ καταβαίνω πρὸς σὲ ἀνενέγκειν ὁλοκαύτωσιν (μ) καὶ θυσίας εἰρηνικάς. ἑπτὰ ἡμέρας διαλείψεις ἕως τοῦ ἐλθεῖν με πρὸς σὲ, καὶ γνωρίσω σοι ἃ ποιήσεις. 9 Καὶ ἐγενήθη ὥστε ἐπιστραφῆναι τῷ ὤμῳ αὐτοῦ ἀπελθεῖν ἀπὸ Σαμουὴλ, μετέστρεψεν αὐτῷ ὁ θεὸς καρδίαν ἄλλην. καὶ ἦλθε πάντα τὰ σημεῖα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 10 Καὶ ἔρχεται ἐκεῖθεν εἰς τὸν (ν) βουνὸν, καὶ ἰδοὺ χορὸς προφητῶν ἐξεναντίας αὐτοῦ. καὶ ἥλατο ἐπ᾽ αὐτὸν πνεῦμα θεοῦ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ αὐτῶν. 11 Καὶ ἐγενήθησαν (ξ) πάντες οἱ εἰδότες αὐτὸν ἐχθὲς καὶ τρίτης, καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐν μέσῳ τῶν (ο) προφητῶν. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, Τί τοῦτο τὸ γεγονὸς τῷ υἱῷ Κίς; ἦ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις; 12 Καὶ ἀπεκρίθη τις αὐτῶν, καὶ εἶπε, Καὶ τίς πατὴρ (π) αὐτοῦ; καὶ διὰ τοῦτο ἐγενήθη εἰς παραβολὴν, Ἦ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις; 13 Καὶ συνετέλεσε προφητεύων, καὶ ἔρχεται εἰς τὸν βουνόν. 14 Καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ, Ποῦ ἐπορεύθητε; καὶ εἶπαν, Ζητεῖν τὰς ὄνους, καὶ (ρ) εἴδομεν ὅτι οὐκ εἰσί, καὶ εἰσήλθομεν πρὸς Σαμουήλ. 15 Καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος πρὸς Σαοὺλ, Ἀπάγγειλον δή μοι τί εἶπέ σοι Σαμουήλ; 16 Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ, Ἀπήγγειλεν ἀπαγγέλλων μοι, ὅτι εὕρηνται αἱ ὄνοι. τὸ δὲ ῥῆμα τῆς βασιλείας οὐκ ἀπήγγειλεν (σ) αὐτῷ. 17 Καὶ παρήγγειλε Σαμουὴλ παντὶ τῷ λαῷ πρὸς κύριον εἰς (τ) Μασσηφάθ.

3 Et abibis indè, et ulteriùs venies uſq; ad quercum Thabor: & invenies ibi tres viros aſcendentes ad Deum in Bethel, unum portantem tres hædos, & unum portantem tria vaſa panum, & unum portantem utrem vini. 4 Et interrogabunt te, quæ ad pacem: & dabunt tibi duas primitias panum; & ſumes de manu eorũ. 5 Et poſt hæc ingredieris in collem Dei; ubi eſt ibi ſtatio alienigenarum: (e) ibi Naſib alienigena. Et erit, poſtquàm intraveritis illuc in civitatem; & occurres choro prophetarum deſcendentium de Bama: & ante eos nabla, & tympanum, & tibia, & cithara: & ipſi prophetantes. 6 Et inſiliet ſuper te Spiritus Domini, & prophetabis cum eis: & verteris in virum alium. 7 Et erit, quando venient ſigna hæc ſuper te; fac omnia, quæcunq; invenerit manus tua: quoniam Deus tecum. 8 Et deſcendes (f) ante Galgal; & ecce deſcendo ad te ad offerendum holocauſtum, & (g) ſacrificia pacifica. Septem diebus differes, donec ego veniam ad te, & oſtendam tibi, quæ facies. 9 Et factum eſt, ut convertit ſe humero ſuo ad abeundum à Samuel; mutavit ei Deus cor aliud: & venerunt omnia ſigna in die illa. 10 Et pergit indè in collem: & ecce chorus prophetarum ex adverſo ipſius. Et inſiliit in eum Spiritus Dei, & prophetavit in medio eorum. 11 Et fuerunt omnes, qui noverunt eum heri, & nudiuſtertiùs, & viderunt: & ecce ipſe in medio (h) prophetarum. Et dixit populus unuſquiſq; ad proximum ſuum; Quid eſt hoc, quod evenit filio Cis? (i) Nunquid et Saul in prophetis? 12 Et reſpondit quiſpiam eorum, et dixit; Et quis pater ejus? Et propter hoc factum eſt in parabolam, Nunquid et Saul in prophetis? 13 Et conſummavit prophetans, et venit in collem. 14 Et dixit (k) propinquus ejus ad eum, et ad puerum ejus; Quò iviſtis? Et dixerunt, Ad quærendas aſinas; et vidimus, quia non ſunt: et intravimus ad Samuel. 15 Et dixit propinquus ad Saul, Annuntia nunc mihi, quid dixit tibi Samuel. 16 Et dixit Saul ad propinquum ſuum, Annuntians annuntiavit mihi, quia inventæ ſunt aſinæ. Verbum autẽ regni non annuntiavit (l) ei. 17 Et (m) condixit Samuel univerſo populo ad Dominum in Maſſephath.

MS.A. (η) ἐστιν τὸ (θ) τύμπανα, (ι) ἐπ᾽ αὐτῶν, καὶ στραφήσει (κ) Γάλγαλα, (λ) ἰδοὺ ἐγὼ (μ) καὶ θῦσαι θυσίας (ν) βουνὸν τῶν προφητῶν, καὶ (ξ) ἅπαντες οἱ ἰδόντες (ο) προφητῶν προφητεύων. καὶ εἶπαν ὁ (π) αὐτοῦ; οὐ Κείς; διὰ (ρ) εἴδομεν (σ) αὐτῷ ὃ εἶπεν Σαμουήλ. Καὶ (τ) Μασηφά.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 ותחלף מתמן ולהלא ותיתי עד מישר תבור וישכחונך תמן תלתא גברין דסלקין
למסגד קדם יי בביתאל חד נטיל תלתא גדיין וחד נטיל תלת פתין דלחם וחד נטיל
4 גרבא דחמר׃ וישאלון לך לשלם ויתנון לך תרתין גריצן דלחם ותקבל מידיהון׃ בתר
5 כן תהך לגבעתא די בה ארונא דיי דתמן אסטרטיגי פלשתאי ויהי כמעלך תמן לקרתא
ותערע סיעת ספריא נחתין מבית אסחרותא וקדמיהון נבלין ותופין וצלצלין וכנורין
6 ואנון משבחין׃ ותשרי עלך רוח נבואה מן קדם יי ותשבח עמהון ותשתני לגבר
7 אוחרן׃ ויהי ארי ייתון אתיא האלין לך עביד לך מני מלכו ארי מימרא דיי בסעדך׃
8 ותיחות קדמי לגלגלא והא אנא נחית לותך לאסקא עלון ולנכסא נכסת קודשין שבעא
9 יומין תוריך עד מיתי לותך ואחוי לך ית דתעביד׃ והוה כד אתפני כתפיה למיזל מלות
שמואל ושני ליה יי לבא אוחרנא ואתאה כל אתיא האלין ביומא ההוא׃ ואתו לתמן
10 לגבעתא והא סיעת ספריא לקדמותיה ושרת עלוהי רוח נבואה מן קדם יי ושבח
11 ביניהון׃ והוה כל דידע ליה מאתמלי ומדקמוהי וחזו והא עם ספריא משבח ואמר עמא
12 גבר לחבריה מא דין הוה לבר קיש האף שאול בספריא׃ ואתיב גברא מתמן ואמר ומן
13 רבהון על כן הות למתלא האף שאול בספריא׃ ופסק מלשבחא ואתא לבית אסחרותא׃
14 ואמר אח אבוהי דשאול ליה ולעולימיה לאן אזלתון ואמר למבעי ית אתניא וחזינא
15 ארי לא אשכחנא ואתינא לות שמואל׃ ואמר אח אבוהי דשאול חוי כען לי מה אמר
16 לכון שמואל׃ ואמר שאול לאח אבוהי חואה חוי לנא ארי אשתכחא אתניא וית
17 עסק מלכותא לא חוי ליה די אמר שמואל׃ וכנש שמואל ית עמא
לקדם יי למצפיא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

3 Et ibis indè porrò, & venies uſque ad planiciem Thabor, & invenient te ibi tres viri, qui aſcendentes ad adorandũ ante Dñm in Bethel: unus ferens tres hœdos, & un⁹ ferens tres tortas panis, & un⁹ ferens lagenam vini. 4 Et rogabunt tibi pacem, & dabunt tibi duas tortas panis, & accipies de *manibus* eorum. 5 Poſteà ibis ad collem in quo arca Dñi, ubi duces peliſthæorum, & erit intrante te eò ad urbem, & offendes cœtum ſcribarum deſcendentium de domo conſeſſûs, & ante eos nabli, & tympani, & cymbala, & citharæ, & illi canentes. 6 Et manebit ſuper te ſpiritus Prophetiæ ab-ante Dñm, & laudabis cum illis, & mutaberis in virum alium. 7 Et erit quando venient ſigna hæc tibi, fac tibi vaſa regni, quia dictum Domini in auxilio tuo. 8 Et deſcendes ante me ad Gilgela: & ecce ego deſcendens ad te ad tollendũ holocauſta, & ad offerendũ oblationem ſanctitatum; ſeptem diebus differes uſq; dum veniam ad te, & indicabo tibi quid facies. 9 Et fuit quando *converſus eſſet humer⁹ ejus* ad abeundum à Semuel, et mutavit Dominus illi cor aliud, et venerunt omnia ſigna hæc in die illa. 10 Et venerunt eò ad Gibghatha, & ecce cœtus ſcribarum ante eum; et manſit ſuper illum ſpiritus Prophetiæ ab-ante Dominum; et laudavit inter illos. 11 Et fuit omnis qui novit illum ab heri et ab-ante illud, & viderunt, et ecce inter ſcribas laudans, et dixit populus vir ad ſocium ſuum: Quid hoc fuit filio Kis? an etiam Saul in ſcribis? 12 Et reſpondit vir indè, et dixit: Et quis pater illorũ? ideò fuit in parabolam: Num etiam Saul in ſcribis? 13 Et ceſſavit à laudando, et intravit ad domum conſeſſûs. 14 Et dixit patruus ipſius Saul illi et puero illius: Quò iviſtis? et dixit: Ad quærendum aſinas: et vidimus quòd non reperiremus, et venimus ad Semuel. 15 Et dixit patruus ipſius Saul: Indica nunc mihi quid dixit vobis Semuel. 16 Et dixit Saul patruo ſuo, Indicando indicavit nobis quòd repertæ ſunt aſinæ: et ſuper negotium regni non indicavit ei quod dixit Semuel. 17 Et congregavit Semuel populum ad-ante Dominum ad Miſzpeja.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܡܐ ܕܥܒܪܬ ܡܢ ܬܡܢ ܠܗܠ. ܘܡܛܝܬ ܠܒܛܡܬܐ ܕܬܒܘܪ. ܘܗܐ ܡܫܟܚܬ ܬܡܢ ܬܠܬܐ
ܓܒܪܝܢ ܣܠܩܝܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܠܒܝܬ ܐܝܠ. ܚܕ ܫܩܝܠ ܬܠܬܐ ܓܕܝܐ. ܘܚܕ ܫܩܝܠ ܬܠܬܐ
4 ܓܪܝܨܢ ܕܠܚܡܐ. ܘܚܕ ܫܩܝܠ ܙܩܐ ܕܚܡܪܐ. * ܘܢܫܐܠܘܢ ܫܠܡܟ. ܘܢܬܠܘܢ ܠܟ ܬܪܬܝܢ
5 ܓܪܝܨܢ ܕܠܚܡܐ. ܘܬܣܒ ܡܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܬܐܬܐ ܠܪܡܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܬܡܢ ܩܝܡܐ
ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܡܐ ܕܥܠܬ ܬܡܢ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܗܐ ܦܓܥ ܐܢܬ ܒܟܢܫܐ ܕܢܒܝܐ ܕܢܚܬܝܢ
6 ܡܢ ܒܝܡ. ܘܩܕܡܝܗܘܢ ܟܢܪܐ ܘܩܝܬܪܐ. ܘܦܠܓܐ ܘܬܦܐ. ܘܗܢܘܢ ܡܬܢܒܝܢ. * ܘܬܨܠܚ
7 ܥܠܝܟ ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܬܬܢܒܐ ܥܡܗܘܢ. ܘܬܬܗܦܟ ܠܓܒܪܐ ܐܚܪܢܐ. * ܘܟܕ ܢܗܘܝܢ ܠܟ ܐܬܘܬܐ
8 ܗܠܝܢ ܥܒܕ. ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܫܟܚܐ ܐܝܕܟ. ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܥܡܟ. * ܘܬܚܘܬ
ܩܕܡܝ ܠܓܠܓܠܐ. ܘܗܐ ܐܢܐ ܢܚܬ ܐܢܐ ܠܘܬܟ. ܠܡܣܩܘ ܥܠܘܬܐ. ܘܠܡܕܒܚܘ ܕܒܚܐ
9 ܕܫܠܡܐ. ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܟܘܪ. ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟ. ܘܐܘܕܥܟ ܡܕܡ ܕܬܥܒܕ. * ܘܗܘܐ
ܟܕ ܐܗܦܟ ܟܬܦܗ ܠܡܐܙܠ ܡܢ ܠܘܬ ܫܡܘܐܝܠ. ܫܚܠܦ ܠܗ ܐܠܗܐ ܠܒܐ ܐܚܪܢܐ.
10 ܘܐܬܝ ܟܠܗܝܢ ܐܬܘܬܐ ܗܠܝܢ ܒܗ ܒܝܘܡܐ. * ܘܐܬܐ ܠܪܡܬܐ. ܘܗܐ ܟܢܫܐ ܕܢܒܝܐ
11 ܠܘܩܒܠܗ. ܘܨܠܚܬ ܥܠܘܗܝ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܬܢܒܝ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܘܗܘܐ ܟܠ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ
ܡܢ ܐܬܡܠܝ ܘܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܚܙܘ. ܘܗܐ ܥܡ ܢܒܝܐ ܡܬܢܒܐ. ܘܐܡܪ ܥܡܐ ܚܕ ܠܚܕ.
12 ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܕܗܘܬ ܠܒܪ ܩܝܫ. ܕܐܦ ܫܐܘܠ ܒܢܒܝܐ. * ܘܥܢܐ ܓܒܪܐ ܡܢ
ܬܡܢ. ܘܐܡܪ. ܘܡܢܘ ܐܒܘܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘܐ ܠܡܬܠܐ. ܕܐܦ ܫܐܘܠ ܒܢܒܝܐ.
13 * ܘܫܠܡ ܡܢ ܠܡܬܢܒܝܘ. ܘܐܬܐ ܠܒܝܡ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܕܗ ܕܫܐܘܠ ܘܠܛܠܝܗ.
14 ܠܐܝܟܐ ܐܙܠܬܘܢ. ܘܐܡܪ. ܠܡܒܥܐ ܐܬܢܐ. ܘܟܕ ܚܙܝܢ ܕܠܝܬ. ܐܬܝܢ ܠܘܬ ܫܡܘܐܝܠ. * ܘܐܡܪ ܠܗ
15 ܕܕܗ ܕܫܐܘܠ. ܚܘܝܢܝ ܡܢܐ ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܫܡܘܐܝܠ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܕܕܗ. ܡܚܘܝܘ ܚܘܝܢ
16 ܕܐܫܬܟܚܝ ܐܬܢܐ. ܘܡܠܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܠܐ ܚܘܝܗ. ܕܐܡܪ ܠܗ ܫܡܘܐܝܠ. * ܘܟܢܫ
17 ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܨܦܝܐ.

3 Cúmque progreſſus fueris ulteriùs, & perveneris ad terebinthum Tabor, ecce reperies ibi tres viros aſcendentes ad Deum in Beth-il, unum portantem tres hœdos, alterum ferentem tres placentas panis, tertium geſtantem lagenam vini: 4 Qui incolumitatem tibi precantes, & dabunt tibi duas *placentas* panis, quas accipies dè manibus eorum. 5 Deinde venies ad collem Dei, ubi eſt ſtatio Philiſtæorum: cúmque eò deveneris ad civitatem, ecce occurres ſeriei prophetarum deſcendentium ex Bim, habentium ante ſe citharas & pſalteria, tympana, & ſiſtra, prophetantium: 6 Favebítque tibi ſpiritus Domini, & prophetabis cum eis, & mutaberis quaſi in alium virum. 7 Et fiet, cùm evenerint tibi hujuſmodi ſigna, fac quicquid valebunt manus tuæ; quoniam Deus tecum erit. 8 Et deſcende ante me in Galgala, quoniã en ego deſcẽſur⁹ ſum ad te holocauſta oblaturus, & victimas integras ſacrificaturus: ſeptem diebus expectabis, quoad te conveniam, & indicem tibi quid agere *debeas*. 9 Factúmq; eſt ut cùm avertiſſet humerum ſuum ut diſcederet à Samuele, mutaſſet illi Deus cor aliud. Evenerunt autem omnia hæc ſigna eodem die. 10 Eiq; venienti uſque ad Rama, ecce ſeries prophetarum occurrit ei: & favente illi ſpiritu Dei, prophetavit inter eos. 11 Et fuit ut quiſquis noverat eum ab herì et nudiuſtertiùs, viderent eum cũ prophetis vaticinantem, dicerétq; populus alter alteri, Quid eſt hoc quod accidit filio Cis, ut en etiam Saul ſit inter prophetas? 12 Reſpondens autem quidam illinc *oriundus*, ait; Quis eſt pater ejus? propterea abiit in proverbium, Ecce etiã Saul inter prophetas. 13 Cùm autẽ finẽ feciſſent prophetandi, & Saul adveniſſet è Bim, 14 Dixit patruus Saulis ad ipſum & ad puerum ejus, Quò abieratis? qui dixit, Ad quærendum aſinas; videntes autem nuſquam eſſe, Samuelem adivimus. 15 Dicente verò patruo Saulis ad ipſum, Indica mihi quid dixerit vobis Samuel, 16 Reſpondit Saul patruo ſuo, Certò indicavit nobis inventas eſſe aſinas: ſed negotium regni quod dixerat ei Samuel, non indicavit illi. 17 Porrò Samuel congregato populo coram Domino in Maſphia,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وإذا خرجت أيضا من هناك وانتهيت إلى شجرة البطمة التي عند تابور تصادف هناك ثلثة
رجال يصعدون إلى بيت الله الذي في بيت آل * مع أحدهم ثلثة جديا ومع الآخر ثلاثة
4 أرغفة من الخبز ومع الآخر زق من خمر * ويسلمون عليك ويعطونك رغيفين فتأخذ منهم *
5 * ثم تأتي بيت الله الذي في الرامة حيث نصب أهل فلسطين منصبا وإذا انتهيت إلى القرية
التي هناك تلقا جماعة أنبياء تخرج من بيت الله بين أيديهم عيدان ومعازف ودفوف
6 وطبول مربعة يتنبون هناك * حينئذ تحل عليك روح الله وتتنبا معهم وتتغير وتصير
7 كرجل آخر * فإذا نزلت بك هذه الآيات ورأيت هذه العلامات اصنع ما ينبغي لك أن تصنع *
8 لأن الله بعونه معك * وانزل أمامي إلى الجلجال فإني أنزل إليك من بعد لأقرب هناك القرابين
9 والذبائح الكاملة * فامكث سبعة أيام حتى آتيك وأعلمك ما ينبغي أن تصنع * فلما أراد
شاوول أن ينصرف من عند صموال غير الله قلبه وأحدث له رأيا جديدا ولقي هذه العلامات
10 التي أخبره بها النبي في ذلك اليوم * فجاء إلى الرامة وإذا هو بجماعة أنبياء قد استقبلته وحل
11 عليه روح الله وتنبا معهم * فلما رآه كل من كان يعرفه قبل ذلك أنه تنبا مع الأنبياء *
قال كل امرئ منهم لصاحبه ما هذا أصاب ابن قيس أنه قد صار شاوول في عدد الأنبياء *
12 * فأجابهم رجل من هناك وقال من أبوه * فلذلك صار هذا القول مثلا يتمثل به بين بني
13 إسرائيل ويقال قد صار شاوول في عدد الأنبياء * وأكملوا النبوة فرغوا من ذلك وخرج شاوول
14 من موضع الذبائح * فلقيه عمه وقال له ولغلامه إلى أين انطلقتما فقالا انطلقنا في طلب الأتن *
15 16 فلما لم نجدها أتينا صموال النبي * قال له عمه أخبرني ما قال لكما صموال * قال شاوول
17 لعمه أخبرنا أن الأتن قد وجدت ولم يخبره بما قال له صموال من أمر الملك * ثم إن صموال
النبي جمع الشعب إلى مصفيا أمام الرب *

3 Item cùm inde egreſſus fueris, & perveneris ad arborem terebinthi quæ eſt prope Tabor, offendes illic tres viros aſcendentes ad domum Dei, quæ eſt in Beth-el; quorum unus tres habet hœdos, alter tres placentas panis, tertius utrem vini. 4 Hi te ſalutabunt, dabúntque tibi duas placentas, & accipies ab eis. 5 Tum venies ad domum Dei, quæ eſt in Rama, ubi erexerunt Palæſtini columnam: cúmque perveneris ad civitatem quæ ibi eſt, incides in cœtum prophetarum egredientium è domo Dei, habentium præ manibus fides, et pſalteria, & tympana, & ſiſtra quadrata, prophetantium illic. 6 Tunc deſcendet ſuper te ſpiritus Dei, & prophetabis cum eis, & mutaberis, ac fies quaſi vir alius. 7 Cùm itaque evenerint tibi hæc ſigna, & videris hæc indicia, fac quod te facere decet, quia Deus ope ſua tibi aderit. 8 Deinde deſcende ante me in Galgala, quoniam deſcenſurus ſum ad te poſtmodum, ut afferam ibi munera & ſacrificia perfecta: et expecta ſeptem diebus, donec veniam ad te & doceam te quid te facere oporteat. 9 Cùm verò voluiſſet Saul diſcedere à Samuele, mutavit Deus animum ejus, & indidit ei mentem novam. Tum ſignis illis quæ indicaverat ei propheta, eodem die comprobatis; 10 Venit ad Rama, et ecce turba prophetarum venit obviàm illi: & deſcendente ſuper eum ſpiritu Dei, prophetavit cum eis. 11 Cùm autem vidiſſet quicunque eum noverat anteà, ipſum prophetâſſe cum prophetis, dicebat quiſque eorũ ſocio ſuo, Quid accidit filio Cis, quòd factus eſt Saul in numerum prophetarum? 12 Et reſpondens eis quidam illinc oriundus, ait; Quis eſt pater ejus? Propterea verſus eſt ejuſmodi ſermo in proverbiũ quod fertur inter filios Iſrael: dicitur enim, Factus eſt Saul in numerum prophetarũ. 13 Abſolutâ vaticinatione, eâque finitâ, et Saule è loco ſacrificiorum egreſſo; 14 Incidit in eum patruus ejus, & dixit ad eũ & ad puerum ejus, Quo abieratis? Dixerunt; Abieramus quæſitum aſinas, quas cùm non reperiſſemus, Samuelem prophetam adivimus. 15 Ait illi patruus ejus, Narra mihi quid dixerit vobis Samuel. 16 Reſpondit Saul patruo ſuo, Indicavit nobis inventas jam fuiſſe aſinas: cæterùm non indicavit ei quod ſibi dixerat Samuel quoad regnum. 17 Poſthæc Samuel propheta convocavit populum ad Maſphia coram Domino,

שמואל א: יא

:Israel Deus Dominus dixit Sic :Israel filios ad Dixitque
18 ויאמר אל־בני ישראל כה־אמר יהוה אלהי ישראל
manu de vos liberavi & ,Ægypto ex Israel feci ascendere Ego
אנכי העליתי את־ישראל ממצרים ואציל אתכם מיד
.vos opprimentium regnorum omnium manu de & ,Ægyptorum
מצרים ומיד כל־הממלכות הלחצים אתכם:
vos salvans ipse qui ,vestrum Deum abjecistis hodie vos Et
19 ואתם היום מאסתם את־אלהיכם אשר־הוא מושיע לכם
regem Quia :ei dixistisque ;vestris angustiis &,vestris malis omnibus ab
מכל־רעותיכם וצרתיכם ותאמרו לו כי־מלך
,vestras tribus ad Domini facies ad state nunc & :nos super pones
תשים עלינו ועתה התיצבו לפני יהוה לשבטיכם
:Israel tribus omnes Semuel applicuit Et .vestra millia ad &
20 ולאלפיכם: ויקרב שמואל את כל־שבטי ישראל
Binjamin tribum applicuit Et .Binjamin tribus est capta &
21 וילכד שבט בנימן: ויקרב את־שבט בנימן
Saul est captus & ,Mathri familia est capta & ,suas familias ad
למשפחתיו ותלכד משפחת המטרי וילכד שאול
interrogaverunt Et .est inventus non & ,eum quæsieruntque :Chis filius
22 בן־קיש ויבקשהו ולא נמצא: וישאלו־
:Dominus dixit & ,vir illuc adhuc esset venturus an,Domino in adhuc
עוד ביהוה הבא עוד הלם איש ויאמר יהוה
eum ceperuntque ,cucurrerunt Et .vasa ad latet ipse Ecce
23 הנה־הוא נחבא אל־הכלים: וירצו ויקחהו
,populo omni præ fuit altus & :populi medio in stetit & ;inde
משם ויתיצב בתוך העם ויגבה מכל־העם
:populum omnem ad Semuel Dixitque .suprà &,suo humero ab
24 משכמו ומעלה: ויאמר שמואל אל־כל־העם
omni in ipse sicut non quia ,Dominus eo in elegerit quem ,vidistis Num
הראיתם אשר בחר־בו יהוה כי אין כמהו בכל־
est locutus Et .rex Vivat :dixerunt ac ,populus omnis ovarunt & ?populo
25 העם וירעו כל־העם ויאמרו יחי המלך: וידבר
,libro in scripsit & ;regni judicium populum ad Semuel
שמואל אל־העם את משפט המלכה ויכתב בספר
,populum omnem Semuel dimisit & ,Domini facies ad reposuit &
וינח לפני יהוה וישלח שמואל את־כל־העם
,Ghibhah in suam domum in ivit Saul etiam Et.suam domum in virum
26 איש לביתו: וגם־שאול הלך לביתו גבעתה
.eorum cor in Deus tetigerat quorum ,exercitus eo cum ierunt &
וילכו עמו החיל אשר־נגע אלהים בלבם:
,cum despexerunt & ?iste nos salvabit,Quid :dixerunt profectu absque filii Et
27 ובני בליעל אמרו מה־ישענו זה ויבזהו
.surdus veluti fuit & ,munus ei attulerunt non &
ולא־הביאו לו מנחה ויהי כמחריש:

CAP. XI. יא

super est castrametatus & ,Hammonites Nachas ascendit Et
1 ויעל נחש העמוני ויחן על־
:Nachas ad Jabes viri omnes dixerunt & :Ghilhad Jabes
יביש גלעד ויאמרו כל־אנשי יביש אל־נחש
Nachas eos ad Dixitque .tibi serviemus & ,fœdus nobis Excide
2 כרת־לנו ברית ונעבדך: ויאמר אלהם נחש
omnem vobis effodiendo in vobis excidam hoc In :Hammonites
העמוני בזאת אכרות לכם בנקור לכם כל־
.Israel omni super opprobrium istud ponamque :dextrum oculum
עין ימין ושמתיה חרפה על־כל־ישראל:
,dies septem nobis Remitte :Jabes seniores eum ad Dixeruntque
3 ויאמרו אליו זקני יביש הרף לנו שבעת ימים
non si & :Israel terminum omnem in nuncios mittemus &
ונשלחה מלאכים בכל גבול ישראל ואם־אין
.te ad egrediemur & ,nos salvans
מושיע אתנו ויצאנו אליך:

Versio VULG. LAT.

18 Et ait ad filios Israel, Hæc dicit Dominus Deus Israel; Ego eduxi Israel de Ægypto, & erui vos de manu Ægyptiorum, & de manu omnium regum qui affligebant vos.

19 Vos autem hodiè projecistis Deum vestrum, qui solus salvavit vos de universis malis & tribulationibus vestris: & dixistis, Nequaquám: sed regem constitue super nos. Nunc ergò state coram Domino per tribus vestras, & per familias.

20 Et applicuit Samuel omnes tribus Israel, & cecidit sors tribûs Benjamin.

21 Et applicuit tribum Benjamin & cognationes ejus, & cecidit cognatio Metri, & pervenit usque ad Saul filium Cis. Quæsierunt ergò eum, & non est inventus.

22 Et consuluerunt post hæc Dominum, utrúmnam venturus esset illuc. Respondítque Dominus, Ecce absconditus est domi.

23 Cucurrerunt itaque & tulerunt eum indé: stetítque in medio populi, & altior fuit universo populo ab humero & sursum.

24 Et ait Samuel ad omnem populum; Certè videtis quem elegit Dominus, quoniã non sit similis illi in omni populo. Et clamavit omnis populus, & ait; Vivat Rex.

25 Locutus est autem Samuel ad populum legem regni, & scripsit in libro, et reposuit coram Domino: & dimisit Samuel omnẽ populum, singulos in domum suam.

26 Sed & Saul abiit in domum suam in Gabaa: et abiit cum eo pars exercitûs, quorum tetigerat Deus corda.

27 Filii verò Belial dixerunt; Num salvare nos poterit iste? Et despexerunt eum, & non attulerunt ei munera: ille verò dissimulabat se audire.

CAP. XI.

1 ET factum est quasi post mensem, ascendit Naas Ammonites, & pugnare cœpit adversùm Jabes Galaad. Dixerúntque omnes viri Iabes ad Naas; Habeto nos fœderatos, & serviemus tibi.

2 Et respondit ad eos Naas Ammonites; In hoc feriam vobiscum fœdus, ut eruam omnium vestrúm oculos dextros, ponámque vos opprobrium in universo Israel.

3 Et dixerunt ad eum seniores Jabes; Concede nobis septem dies, ut mittamus nuntios ad universos terminos Israel: & si non fuerit qui defendat nos, egrediemur ad te.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ εἶπε πρὸς υἱοὺς Ἰσραὴλ, Τάδε εἶπε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐγὼ ἀνήγαγον (υ) τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, ϗ ἐξειλάμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, ϗ ἐκ πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν (φ) θλιβουσῶν ὑμᾶς.

19 Καὶ ὑμεῖς σήμερον (χ) ἐξουθενήκατε τὸν θεὸν, ὃς αὐτός ἐστιν (ψ) ὑμῶν σωτὴρ ἐκ πάντων τῶν κακῶν ὑμῶν ϗ θλίψεων ὑμῶν· ϗ εἴπατε, Οὐχί, (ω) ἀλλ᾽ ἢ ὅτι βασιλέα καταστήσεις ἐφ᾽ ἡμῶν. ϗ νῦν κατάστητε ἐνώπιον κυρίου κατὰ τὰ σκῆπτρα ὑμῶν ϗ (α) κατὰ τὰς φυλὰς ὑμῶν.

20 Καὶ (β) προσήγαγε Σαμουὴλ πάντα τὰ σκῆπτρα Ἰσραὴλ, ϗ κατακληροῦται σκῆπτρον Βενιαμίν.

21 Καὶ προσάγει σκῆπτρον Βενιαμὶν εἰς φυλὰς, ϗ κατακληροῦται φυλὴ Ματταρί. ϗ προσάγουσι τὴν φυλὴν Ματταρὶ εἰς ἄνδρας, ϗ κατακληροῦται Σαοὺλ υἱὸς Κίς. καὶ ἐζήτει αὐτὸν, ϗ οὐχ εὑρίσκετο.

22 Καὶ ἐπηρώτησε (γ) Σαμουὴλ ἔτι ἐν κυρίῳ, (δ) Εἰ ἔρχεται ὁ ἀνὴρ ἐνταῦθα; ϗ εἶπε κύριος, Ἰδοὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν τοῖς σκεύεσι.

23 Καὶ ἔδραμε ϗ λαμβάνει αὐτὸν ἐκεῖθεν, ϗ κατέστησεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ, καὶ ὑψώθη ὑπὲρ πάντα τὸν λαὸν ὑπωμίαν καὶ ἐπάνω.

24 Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα τὸν λαὸν, Εἰ ἑωράκατε ὃν ἐκλέλεκται ἑαυτῷ κύριος, ὅτι οὐκ ἔστιν ὅμοιος αὐτῷ ἐν πᾶσιν ὑμῖν; καὶ ἔγνωσαν πᾶς ὁ λαὸς, (ε) ϗ εἶπαν, Ζήτω ὁ βασιλεύς.

25 Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως· ϗ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ, καὶ ἔθηκεν ἐνώπιον κυρίου. ϗ ἐξαπέστειλε Σαμουὴλ πάντα τὸν λαὸν, ϗ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

26 Καὶ Σαοὺλ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς (ζ) Γαβαά. καὶ ἐπορεύθησαν υἱοὶ (η) δυνάμεων, ὧν ἥψατο κύριος καρδίας αὐτῶν μετὰ Σαούλ.

27 Καὶ (θ) υἱοὶ λοιμοὶ εἶπαν, Τίς σώσει ἡμᾶς οὗτος; καὶ ἠτίμασαν αὐτὸν, ϗ οὐκ ἤνεγκαν αὐτῷ δῶρα.

18 Et dixit ad filios Israel, Hæc dixit Dominus Deus Israel, dicens; Ego eduxi filios Israel ex Ægypto: & erui vos de manu Pharaonis regis Ægypti, & ex omnibus regnis tribulantibus vos.

19 Et vos hodiè sprevistis Deum, qui ipse est salvator vester ex omnibus malis vestris, & tribulationibus vestris. Et dixistis, Nequaquàm; (n) sed quia regem constitues super nos. Et nunc state coram Domino secundùm (o) sceptra vestra, & secundùm tribus vestras.

20 Et applicuit Samuel omnia sceptra Israel: & sorte capitur sceptrum Beniamin.

21 Et applicat sceptrum (p) Benjamin in tribus: & sorte capitur tribus Mattari. Et applicant tribum Mattari in viros: & sorte capitur Saul filius Cis. Et quærebat eum, & non inveniebatur.

22 Et interrogavit Samuel adhuc in Domino, Si venit vir huc? Et dixit Dominus, Ecce ipse absconditus est in vasis.

23 Et cucurrit, & sumit eum indè, & constituit in medio populi: & exaltatus est super omnem populum ab humero, & suprá.

24 Et dixit Samuel ad universum populum; Si vidistis, quem elegit sibi Dominus? quia non est similis ei in omnibus vobis? Et cognoverunt universus populus, & dixerunt; Vivat rex.

25 Et dixit Samuel ad populum justificationem regis: & scripsit in libro; & posuit coram Domino. Et dimisit Samuel universum populum, & abiit unusquisq; ad locum suum.

26 Et Saul abiit in domum suam in Gabaa. Et iverunt filii virtutum, quorum tetigit Dominus corda eorum cum Saul.

27 Et filii pestilentes dixerunt; (q) Quis, salvabit nos iste? Et contempserunt eum: & non attulerunt ei (r) munera.

MS.A. (υ) τὸν Ἰσραὴλ ἐξ (φ) ἐκθλιβουσῶν (χ) ἐξουδενώκατε (ψ) σωτὴρ ὑμῶν ἐκ (ω) ἀλλ᾽ ἢ βασιλέα στήσεις (α) κατὰ τὰς χιλιάδας ὑμῶν. (β) προσήγαγεν Ἰσραὴλ πάντα τὰ σκῆπτρα Σαμουὴλ, ϗ (γ) ἔτι Σαμουὴλ ※ἔτι ἐν (δ) Εἰσέρχεται ἔτι ἐντεῦθα ἀνήρ; ϗ (ε) ϗ Ζή.., εἶπαν, ὁ βασιλεύς. (ζ) Γαβααθά. (η) δυνάμεων, (θ) οἱ υἱοὶ

Κεφ. ια΄.

1 Καὶ ἐγενήθη ὡς μετὰ μῆνα, ϗ ἀνέβη Νάας ὁ (α) Ἀμμανίτης, καὶ παρεμβάλλει (β) ἐπὶ Ἰαβὶς Γαλαάδ. ϗ εἶπαν πάντες οἱ ἄνδρες Ἰαβὶς πρὸς Νάας τὸν (γ) Ἀμμανίτην, Διάθου ἡμῖν διαθήκην, ϗ δουλεύσομέν σοι.

2 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Νάας ὁ (δ) Ἀμμανίτης, Ἐν ταύτῃ (ε) διαθήσομαι διαθήκην ὑμῖν, ἐν τῷ (ζ) ἐξορύξαι ὑμῶν πάντα ὀφθαλμὸν δεξιὸν, ϗ θήσομαι ὄνειδος (η) ἐπὶ Ἰσραήλ.

3 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Ἰαβὶς, Ἄνες ἡμῖν ἑπτὰ ἡμέρας, ϗ ἀποστελοῦμεν ἀγγέλους εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραήλ· ἐὰν (θ) μὴ ᾖ ὁ σώζων ἡμᾶς, (ι) ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς.

CAP. XI.

1 ET factum est quasi post mensem, & ascendit Naas Ammanites, & castrametatur super Jabis Galaad. Et dixerunt omnes viri Jabis ad Naas Ammanitem; Dispone nobis testamentum, et serviemus tibi.

2 Et dixit ad eos Naas Ammanites; In (a) hac disponam testamentum vobis, in effodiendo vobis omnem oculum dextrum: et ponam opprobrium super Israel.

3 Et dicunt ei viri Jabis, Permitte nobis septem dies: et mittemus nuntios in omnem terminum Israel. Si non fuerit qui salvet nos, exibimus ad vos.

MS.A. (α) Ἀμανίτης, (β) ἐπ᾽ Ἰαβεῖς (γ) Ἀμανίτην, (δ) Ἀμανίτης, (ε) διαθήκην διαθήσομαι ὑμῖν, (ζ) ἐξορύξαι πάντα (η) ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. (θ) μὴ ὁ (ι) ϗ ἐξελευσόμεθα

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 ואמר לבני ישראל כדנן אמר יי אלהא דישראל אנא אסקית ית ישראל ממצרים
19 ושיזבית יתכון מידא דמצראי ומיד כל מלכותא דדחקין יתכון: ואתון יומא דין קצתון
בפולחנא דאלהכון דהוא פריק לכון מכל בישתיכון ועקתכון ואמרתון קדמוהי לית
אנחנא מתפרקין אלהן מלכא תמני עלנא וכען אתעתדו קדם יי לשבטיכון ולאלפיכון:
20 וקריב שמואל ית כל שבטיא דישראל ואתאחד שבטא דבית בנימין: וקריב ית שבטא
21 דבנימן לזרעיתיה ואתאחדת זרעית מטרי ואתאחד שאול בר קיש ובעוהי ולא אשתכח:
22 ושאילו עוד במימרא דיי האית עוד הכא גברא ואמר יי הא הוא טמיר במניא: ורהטו
23 ודברוהי מתמן ואתעתד בגו עמא ורם מכל עמא מכתפיה ולעלא: ואמר שמואל לכל
24 עמא החזיתון די אתרעי ביה יי ארי לית דכותיה בכל עמא ויבבו כל עמא ואמרו
25 יצלח מלכא: ומליל שמואל עם עמא ית נימוס מלכותא וכתב בספרא ואצנע
26 קדם יי: ופטר שמואל ית כל עמא גבר לביתיה: ואף שאול אזל לביתיה לגבעתא ואזלו עמיה
27 מן עמא דחלי חטאה דאתיהיב דחלתא מן קדם יי בלבהון: ובני רשעא אמרו
מה יפרקננא דין ושטיוהי ולא אתו למשאל בשלמיה והוה כשתיק:

יא

1 וסליק נחש מלכא דבני עמון ושרא על יבש גלעד ואמרו כל אנשי יבש לנחש גזר
2 לנא קים ונפלחנך: ואמר להון נחש מלכא דבני עמון בהדא אגזר לכון במנקר לכון כל
3 עינא דימינא ואשוינה חסודא על כל ישראל: ואמרו ליה סבי יבש אוריך לנא שבעא
יומין ונשלח אזגדין בכל תחום ישראל ואם לית דפריק יתנא ונפוק לותך:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

18 Et dixit filiis Israel: Sic dixit Dñs Deus Israel: Ego ascendere feci Israel ex Miszraim, & liberavi vos de manu Miszraæorum, & de manu omnium regnorum quæ afflixerunt vos.

19 Et vos hodie sprevistis doctrinam Dei vestri, qui ille servans vos ex omnibus malis vestris et afflictionibus vestris: et dixistis ante eum, Non sumus servati, sed regem præficies sup nos: et nunc state ante Dominum per tribus vestras et per millia vestra.

20 Et applicuit Semuel omnes tribus Israel, et comprehensa est tribus Binjamin.

21 Et applicuit tribum Benjamin per prosapias suas, et comprehensa est prosapia Matri, & comprehensus est Saul filius Kis: et quæsierunt illum, et non est repertus.

22 Et petierunt adhuc in dicto Domini, Num adest adhuc hic vir? & dixit Dñs: Ecce *ille* absconditus in vasis.

23 Et cucurrerunt et acceperunt illũ indè, et constitutus est inter populum: et procerus præ oñi populo ab humeris suis & suprá.

24 Et dixit Semuel ad oẽm populum: An vidistis quem elegit sibi Dñs? quia non est sicut ille in omni populo. Et vociferati sunt oës populus et dixerunt: Prosperetur rex.

25 Et locutus est Semuel cum populo statutum regni, et scripsit in libro, et deposuit ante Dñm. Et dimisit Semuel omnem populum virum ad domum suam.

26 Et etiam Saul ivit ad domum suam ad Gibghatha: et iverunt cum illo pars ex populo, timentes peccatum, et datus est timor ab-ante Dño in corde eorũ.

27 Et filii improbitatis dixerunt: In quo liberabit nos hic? & contempserunt eum; & non venerunt ad rogandum in pace ejus: et fuit sicut tacens.

CAP. XI.

1 ET ascendit Nahhas rex filiorum Ghamon, et posuit [*castra*] super Jabes Ghilghad: et dixerunt omnis homo Jabes ad Nahhas: Decerne nobis pactũ, et serviemus tibi.

2 Et dixit illis Nahhas rex filiorum Ghamon: *In hoc*, decernam vobis: eruendo vobis omnem oculum dextrum, et ponam illud opprobrium super omnem Israel.

3 Et dixerunt ei senes Jabes: Protrahe nobis septem dies, et mittemus nuntios in omni termino Israel: & si non fuerit qui liberet nos, & exibimus ad te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 * ܘܐܡܪ ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܢܐ ܐܦܩܬ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܦܪܩܬܟܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝ̈ܐ ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܟܠܗܝܢ ܡܠܟܘ̈ܬܐ ܕܐܠܨܝ ܠܟܘܢ.

19 * ܘܐܢܬܘܢ ܝܘܡܢܐ ܐܣܠܝܬܘܢ ܠܐܠܗܟܘܢ. ܕܗܘ ܦܪܩ ܠܟܘܢ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܟܘܢ ܘܐܘܠܨܢܝܟܘܢ. ܘܐܡܪܬܘܢ. ܠܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܡܠܟܐ ܐܩܝܡ ܠܢ. ܘܗܫܐ ܢܬܩܝܡܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܫܒܛܝ̈ܟܘܢ ܘܐܠܦܝ̈ܟܘܢ.

20 * ܘܩܪܒ ܫܡܘܐܝܠ ܠܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܬܐܚܕ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ.

21 * ܘܩܪܒ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ ܠܫܪ̈ܒܬܐ. ܘܐܬܐܚܕܬ ܫܪܒܬܐ ܕܡܛܪܝ. ܘܐܬܐܚܕ ܫܐܘܠ ܒܪ ܩܝܫ. ܘܒܥܘܗܝ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘܗܝ.

22 * ܘܫܐܠ ܬܘܒ ܫܡܘܐܝܠ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܐܝܟܘ ܗܢܐ ܓܒܪܐ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܗܐ ܗܘ ܡܬܛܫܐ ܒܝܬ ܡܐܢ̈ܐ.

23 * ܘܪܗܛܘ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܩܡ ܒܝܢܝ ܥܡܐ. ܘܪܡ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܡܢ ܟܬܦܬܗ ܘܠܥܠ.

24 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܚܙܝܬܘܢ ܕܨܒܐ ܒܗ ܐܠܗܐ. ܕܠܝܬ ܕܟܘܬܗ ܒܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܩܥܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܘܐܡܪܘ. ܢܚܐ ܡܠܟܐ.

25 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ. ܢܡܘܣܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܟܬܒ ܒܟܬܒܐ. ܘܣܡ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܫܪܐ ܫܡܘܐܝܠ ܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܐܙܠܘ ܐܢܫ ܠܒܝܬܗ.

26 * ܘܐܦ ܫܐܘܠ ܐܙܠ ܠܒܝܬܗ ܠܪܡܬܐ. ܘܐܙܠܘ ܥܡܗ ܚܝܠܐ ܕܩܪܒ ܐܠܗܐ ܒܠܒܗܘܢ.

27 * ܘܒܢܝ̈ ܚܛܝܬܐ ܐܡܪܘ. ܒܡܢܐ ܢܦܪܘܩ ܠܢ ܗܢܐ. ܘܫܛܘܗܝ. ܘܠܐ ܐܝܬܝܘ ܠܗ ܩܘܪܒܢܐ. ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܚܪܫ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

1 * ܘܣܠܩ ܢܚܫ ܥܡܘܢܝܐ. ܘܫܪܐ ܥܠ ܠܟܝܫ ܕܓܠܥܕ. ܘܐܡܪܘ ܟܠܗܘܢ ܐܢܫ̈ܐ ܕܠܟܝܫ ܠܢܚܫ. ܐܩܝܡ ܥܡܢ ܩܝܡܐ. ܘܢܦܠܚܟ.

2 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܢܚܫ ܥܡܘܢܝܐ. ܒܗܕܐ ܐܩܝܡ ܥܡܟܘܢ ܩܝܡܐ. ܐܢ ܬܥܘܪܘܢ ܟܠ ܥܝܢܐ ܕܝܡܝܢܐ. ܘܐܣܝܡܝܗ ܚܣܕܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ.

3 * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܣܒ̈ܐ ܕܠܟܝܫ. ܐܪܦܐ ܠܢ ܫܒܥܐ ܝܘ̈ܡܝܢ. ܘܢܫܕܪ ܐܝܙܓ̈ܕܐ ܠܟܠܗ ܬܚܘܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܚܙܐ ܐܢ ܐܝܬ ܠܢ ܦܪܘܩܐ. ܘܐܠܐ ܢܦܘܩ ܠܘܬܟ.

18 * Dixit ad filios Israel, Sic dicit Dominus Deus Israelis, Ego extraxi Israelem è terra Ægypti, & eripui vos è manu Philistæorum & è manu omnium regnorum quæ vos opprimebant:

19 Vos verò sprevistis hodiè Deum vestrum liberantem vos ex omnibus ærumnis & afflictionibus vestris, & dixistis, Non sic, sed regem constitue nobis: igitur sistant se coram Domino tribus vestræ & millia vestra.

20 Admovit ergò Samuel omnes tribus Israelis, & deprehensa est tribus Benjamin.

21 Tum admotâ tribu Benjamin per familias, deprehensa est familia Matri, deniq; deprehensus est Saul filius Cis: quem cùm quæsîssent, nec invent' esset,

22 Consuluit denuò Samuel Dominum, & ait, Ubi est vir iste? Respondit Dominus Samueli, En ipse latitat inter utensilia.

23 Accurrentes ergò adduxerunt eum indè; stetítq; in medio populi, & erat procerior cuncto populo ab humero suo & sursum.

24 Tum dixit Samuel universo populo, Videtísne quem Deus voluit, quòd non sit ei similis in toto populo? & acclamantes universus populus dixerunt, Vivat rex.

25 Edixítq; Samuel populo jus regis, scripsit in libro, posuítq; coram Domino: tum dimisso Samuel universo populo, abierunt quisque domum suam.

26 Saul quoque abiit domum suam ad Rama, abierúntque cum eo copiæ quarum cor Deus tetigerat.

27 Filii verò peccati dixerunt, Per quid liberabit nos iste? & spreverunt eum, nec attulerunt ei munera: ipse tamen silentium simulavit.

CAP. XI.

1 DEinde cùm ascendisset Nahas Ammonita & castrametatus esset contra Lachis Gelaad, dixerunt omnes cives Lachis ad Nahas, Pange nobiscum fœdus, & serviemus tibi.

2 Dixit eis Nahas Ammonita, Hâc *lege* pangam vobiscum fœdus, si oculum dextrum cujusque vestrûm obcæcaveritis, ut id probro vertam toti Israeli.

3 Dixerunt ei seniores Lachis, Da nobis inducias septem dierum, ut mittamus nuntios per totum terminum Israelis, & videamus utrùm sit nobis vindex: sin minùs, tunc exibimus ad te.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 *وقال لبني اسرائيل* هكذا يقول الله اله اسرائيل* انا الذي اصعدت بني اسرائيل من ارض مصر*

19 وانقذتكم من ايدي اهل فلسطين* ومن جميع ايدي المملكات التي اضطهدوكم* وانتم اليوم رذلتم الاهكم الذي يخلصكم من كل الاحزان والبلايا* وقلتم* لا نرضى بهذا* ولكن صير علينا ملكا* فلتجتمع الان اسباطكم والوفكم* ويقومون امام الرب*

20 فقدم صموال جميع اسباط بني اسرائيل واقترعوا* فاصابت القرعة سبط بنيامين*

21 وقدم قبايل سبط بنيامين واقترعوا* فاصابت القرعة قبيلة مطري فاقترعوا* فاصابت القرعة ساوول بن قيس*

22 ثم طلب صموال الي الرب وقال* اين هذا الرجل* فقال الرب لصموال* هو متغيب بين الناس*

23 فارسل النبي رجالا* واتوا به واقاموه بين الشعب* واذا هو ارفع قامة من جميع الشعب* من كتفه الي فوق*

24 قال صموال لجميع الشعب* رايتم ان الله قد احبه واختاره* وانه ليس له في الشعب نظير* فهتف الشعب كلهم باعلا اصواتهم وقالوا* يعيش الملك*

25 وقص صموال على الشعب سنن الملوك كلها* واخبرهم بها* وكتبها في صحيفة* وصيرها امام الرب* وسرح صموال جميع الشعب* وانصرف كل امري الي منزله*

26 وساوول ايضا انصرف الي بيته الي الرامة* وانصرف معه الاجناد الذين القى الله في قلوبهم الطاعة له*

27 وقال قوم من الشعب* بماذا يقدر هذا يخلصنا* وحقروه ولم يهدوا اليه هدايا* فتغافل عنهم وكف عن اذاهم*

* الفصل الحادي عشر*

1 *ثم صعد ناحاش ملك بني عمون* ونزل بلخيش قرية جلعاد* فقال اهل بلخيش لناحاش*

2 عاهدنا عهدا ونعبدك* ونصير لك في طاعتك* قال لهم ناحاش العموني* انما اعاهدكم عهدا ان اسلم فلعلم اعينكم اليمني حتى اصير ذلك على جماعة بني اسرائيل*

3 وقال المشيخة لناحاش* اجلنا سبعة ايام نرسل رسلا الي جميع حدود بني اسرائيل وينظر ان يكن لنا مخلصا* والا خرجنا اليك*

18 *Dixitq; filiis Israel, Sic dicit Deus, Deus Israelis, Ego sum qui extraxi filios Israel è terra Ægypti, & erui vos è manibus Palæstinorum, et ex omnibus manibus regnorum quæ persequuta sunt vos.*

19 *Nihilominùs vos hodiè sprevistis Deum vestrũ qui liberat vos ex omnibus mœroribus & calamitatibus, & dixistis; Nolumus hoc, sed præfice nobis regem: congregentur itaque tribus vestræ & millia vestra, steñtq; coram Domino.*

20 *Igitur admovit Samuel omnes tribus filiorum Israel, & sortiti sunt: accidítq; sors tribui Benjamin.*

21 *Rursùs admotis familiis tribûs Benjamin, sortiti sunt; accidítque sors familiæ Matris: rursúmque sortiti, accidit sors Sauli filio Cis.*

22 *Tum postulavit Samuel à Domino, & ait; Ubi est vir iste? Dixit Dominus Samueli, Est delitescens inter homines.*

23 *Misit ergò propheta viros qui adduxerunt eum, & stiterunt eum inter populum: cúmque esset statu procerior universo populo ab humero suo sursùm versùs,*

24 *Dixit Samuel universo populo, vidistísne quòd Deus voluit & elegit eum, & quòd non est ei in populo similis? tunc exclamavit universus populus altissimis vocibus, & dixerunt; Vivat rex.*

25 *Deinde narravit Samuel populo jura regum omnia, eáque nota fecit illis, & laminæ inscripta reposuit coram Domino: posteà dimisit Samuel universum populum, abiítque unusquisque domum suam.*

26 *Saule quoque domum suam rediente ad Rama, secuti sunt eum milites in quorum corda injecerat Deus obedientiam ejus.*

27 *Quidam verò ex populo dixerunt, Quâ ratione poterit hic salvare nos? & contemnentes eum non obtulerunt ei munera: is verò conniventiâ usus est in eos, continuítque se à damno iis inferendo.*

CAP. XI.

1 *PRæterea ascendit Nahas rex filiorum Ammon, & castrametatus est contra Belchis urbem Galaad. Dixerunt ergo cives Belchis ad Nahas, Feri nobiscum fœdus, & subjicemus tibi, atque redigemur in ditionem tuam.*

2 *Ait illis Nahas Ammonita, Equidem feriam vobiscum fœdus, dummodo vos effodiatis oculos vestros dexteros, ut imponam hoc cœtui filiorum Israel.*

3 *Responderunt seniores Nahaso, Proroga nobis septem dies quibus mittamus nuntios in omnes fines filiorum Israel; & videamus an sit nobis vindex: alioquin egrediemur ad te.*

שמואל א: יב

auribus in verba ſunt locuti & ,Saul Ghibhah in legati Veneruntque
4 ויבאו המלאכים גבעת שאול וידברו הדברים באזני
ecce Et .fleverunt & ,ſuam vocem populus omnis levaverunt & :populi
5 העם וישאו כל־העם את־קולם ויבכו: והנה
Quid :Saul dixit & ,agro ex bovem poſt veniens Saul
שאול בא אחרי הבקר מן־השדה ויאמר שאול מה־
.Jabes virorum verba ei narraverunt & :flebunt quia ,populo
לעם כי יבכו ויספרו־לו את־דברי אנשי יביש:
verba ipſum audiendum in Saul ſuper Dei ſpiritus proſperavit Et
6 ותצלח רוח־אלהים על־שאול בשמעו את־הדברים
,illud incidit & ,bovis jugum Cepitque .valde ejus naſus eſt iratus & ;hæc
7 האלה ויחר אפו מאד: ויקח צמד בקר וינתחהו
:dicendo ,legatorum manu in Iſrael terminum omnem in miſit &
וישלח בכל־גבול ישראל ביד המלאכים לאמר
fiet ſic ,Semuel poſt & ,Saul poſt exiens ipſe non Qui
אשר איננו יצא אחרי שאול ואחר שמואל כה יעשה
ſunt egreſſi & ,populum ſuper Domini pavor cecidit & :ejus bovi
לבקרו ויפל פחד־יהוה על־העם ויצאו
Iſrael filii fuerunt & :Bezech in eos viſitavit Et .unus vir tanquam
8 כאיש אחד: ויפקדם בבזק ויהיו בני־ישראל
Dixeruntque millia triginta Jehudah vir & ,millia trecenta
9 שלש מאות אלף ואיש יהודה שלשים אלף: ויאמרו
Cras :Ghilhad Jabes viro dicetis Sic :venientibus legatis
למלאכים הבאים כה תאמרון לאיש יביש גלעד מחר
,legati venerunt & :Solem incaleſcendo in ,ſalus vobis erit
תהיה־לכם תשועה בחם השמש ויבאו המלאכים
viri dixerunt Et .ſunt lætatique :Jabes viris nunciaverunt &
10 ויגידו לאנשי יביש וישמחו: ויאמרו אנשי
bonum omne juxta nobis facietis & ,vos ad exibimus Manè :Jabes
יביש מחר נצא אליכם ועשיתם לנו ככל־הטוב
populum Saul diſpoſuit & ,craſtino à fuit Et .veſtris oculis in
11 בעיניכם: ויהי ממחרת וישם שאול את־העם
cuſtodia in caſtrorum medium in ſunt ingreſſi & ,capita tria
שלשה ראשים ויבאו בתוך־המחנה באשמרת
fuit & ,diem incaleſcere uſque Hammon percuſſerunt & ;matutini
הבקר ויכו את־עמון עד־חם היום ויהי
.pariter duo eis in remanſerunt non & ,ſunt diſperſi & reſidui
הנשארים ויפצו ולא נשארו־בם שנים יחד:
regnabit Saul ,dicens Quis :Semuel ad populus Dixitq;
12 ויאמר העם אל־שמואל מי האמר שאול ימלך
:Saul Dixitque .eos faciemus mori & ,viros date ?nos ſuper
13 עלינו תנו האנשים ונמיתם: ויאמר שאול
Dominus fecit hodie quia ;hac die in vir morietur Non
לא־יומת איש ביום הזה כי היום עשה־יהוה
,Venite :populum ad Semuel Dixitque .Iſrael in ſalutem
14 תשועה בישראל: ויאמר שמואל אל־העם לכו
abierunt Et .regnum ibi innovemus & ;Ghilghal in eamus &
15 ונלכה הגלגל ונחדש שם המלוכה: וילכו
Saul ibi fecerunt regnare & ,Ghilghal in populus omnis
כל־העם הגלגל וימלכו שם את־שאול
pacificas victimas ibi ſacrificaverunt & ,Ghilghal in Domini facies ad
לפני יהוה בגלגל ויזבחו־שם זבחים שלמים
valde uſque Iſrael viri omnes & ,Saul ibi eſt lætat' & :Domini facies ad
לפני יהוה וישמח שם שאול וכל־אנשי ישראל עד־מאד:

CAP. XII. יב

audivi Ecce :Iſrael univerſum ad Semuel dixit Et
1 ויאמר שמואל אל־כל־ישראל הנה שמעתי
feci regnare & ,mihi dixiſtis quæ omnibus in veſtra voce in
בקלכם לכל אשר־אמרתם לי ואמליך
.regem vos ſuper
עליכם מלך:

Verſio VULG. LAT.

4 Venerunt ergò nuntii in Gabaa Saulis: & locuti ſunt verba hæc, audiente populo: & levavit omnis populus vocem 5 ſuam, & flevit. Et ecce, Saul veniebat ſequens boves de agro, & aït; Quid habet populus quòd plorat? Et narraverunt ei verba virorum Jabes. 6 Et inſilivit Spiritus Domini in Saul, cùm audiſſet verba hæc, & iratus eſt furor ejus 7 nimis. Et aſſumens utrumque bovem, concidit in fruſta, miſitque in omnes terminos Iſrael per manum nuntiorum, dicens; Quicunque non exierit, & ſecutus fuerit Saul & Samuel, ſic fiet bobus ejus. Invaſit ergò timor Domini populum, & egreſſi ſunt quaſi vir 8 unus. Et recenſuit eos in Bezech: fuerúntque filiorum Iſrael, trecenta millia: virorum 9 autem Juda, triginta millia. Et dixerunt nuntiis, qui venerant; Sic dicetis viris, qui ſunt in Jabes Galaad; Cras erit vobis ſalus, cùm incaluerit Sol. Venerunt ergò nuntii, & annuntiaverunt viris Jabes: qui 10 lætati ſunt. Et dixerunt, Manè exibimus ad vos: & facietis nobis omne quod placuerit vobis. 11 Et factum eſt, cùm dies craſtinus veniſſet, conſtituit Saul populum in tres partes: & ingreſſus eſt media caſtra in vigilia matutina, & percuſſit Ammon uſque dum incaleſceret dies: reliqui autem diſperſi ſunt, ita ut non relinquerentur in eis 12 duo pariter. Et ait populus ad Samuelem; Quis eſt iſte qui dixit, Saul num regnabit ſuper nos? Date viros, & interficiemus eos. 13 Et ait Saul, Non occidetur quiſquam in die hac, quia hodiè fecit Dominus ſalutem in Iſrael. 14 Dixit autem Samuel ad populum; Venite, & eamus in Galgala, 15 & innovemus ibi regnum. Et perrexit omnis popul⁹ in Galgala, & fecerunt ibi regem Saul coram Domino in Galgala, & immolaverunt ibi victimas pacificas coram Domino. Et lætatus eſt ibi Saul, & cuncti viri Iſrael nimis.

CAP. XII.

1 Dixit autem Samuel ad univerſum Iſrael; Ecce audivi vocem veſtram, juxta omnia quæ locuti eſtis ad me, & conſtitui ſuper vos regem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

4 Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι εἰς (κ) Γαβαὰ πρὸς Σαοὺλ, καὶ λαλοῦσι τοὺς λόγους εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ. καὶ ἦραν πᾶς ὁ λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν, 5 καὶ ἔκλαυσαν. Καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ ἤρχετο μετὰ τὸ πρωῒ ἐξ ἀγροῦ. καὶ εἶπε Σαοὺλ, (λ) Τί ὅτι κλαίει ὁ λαός; καὶ διηγοῦνται αὐτῷ τὰ 6 (μ) ῥήματα τῶν ἀνδρῶν Ἰαβίς. Καὶ ἐφήλατο πνεῦμα κυρίου ἐπὶ Σαοὺλ ὡς ἤκουσε τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐθυμώθη ἐπ᾽ αὐτοὺς 7 ὀργὴ αὐτοῦ σφόδρα. Καὶ ἔλαβε δύο βόας, καὶ ἐμέλισεν αὐτὰς, καὶ ἀπέστειλεν εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ (ν) ἀγγέλων, λέγων, (ξ) Ὃς οὐκ ἔστιν ἐκπορευόμενος ὀπίσω Σαοὺλ καὶ ὀπίσω Σαμουὴλ, κατὰ τάδε ποιήσουσι τοῖς βουσὶν αὐτοῦ. καὶ ἐπῆλθεν ἔκστασις κυρίου ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐβόησαν ὡς ἀνὴρ εἷς. 8 Καὶ ἐπισκέπτεται αὐτοὺς ἐν (ο) Βεζὲκ ἐν Βαμᾷ πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ ἑξακοσίας χιλιάδας, καὶ ἄνδρας Ἰούδα ἑβδομήκοντα χιλιάδας. 9 Καὶ εἶπε τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐρχομένοις, Τάδε ἐρεῖτε τοῖς ἀνδράσιν (π) Ἰαβίς, Αὔριον ὑμῖν ἡ σωτηρία διαθερμάναντος τοῦ ἡλίου. καὶ (ρ) ἦλθον οἱ ἄγγελοι εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαγγέλλουσι τοῖς ἀνδράσιν Ἰαβίς, καὶ (σ) εὐφράνθησαν. 10 Καὶ (τ) εἶπον οἱ ἄνδρες Ἰαβὶς πρὸς Νάας τὸν (υ) Ἀμμανίτην, Αὔριον ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ποιήσετε ἡμῖν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον ὑμῶν. 11 Καὶ ἐγενήθη μετὰ τὴν αὔριον, καὶ ἔθετο Σαοὺλ τὸν λαὸν εἰς τρεῖς ἀρχὰς, καὶ εἰσπορεύονται μέσον τῆς παρεμβολῆς ἐν φυλακῇ τῇ ἑωθινῇ, (φ) καὶ ἔτυπτον τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν ἕως διεθερμάνθη ἡ ἡμέρα. καὶ (χ) ἐγενήθη καὶ ὑπολελειμμένοι διεσπάρησαν, καὶ οὐχ ὑπελείφθησαν ἐν αὐτοῖς δύο κατὰ τὸ αὐτό. 12 Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαμουὴλ, Τίς ὁ εἴπας ὅτι Σαοὺλ οὐ βασιλεύσει ἡμῶν; παράδος τοὺς ἄνδρας, 13 καὶ θανατώσομεν αὐτούς. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Οὐκ ἀποθανεῖται οὐδεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὅτι σήμερον ἐποίησε κύριος σωτηρίαν ἐν Ἰσραήλ. 14 Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν, λέγων, Πορευθῶμεν εἰς Γάλγαλα, καὶ 15 ἐγκαινίσωμεν ἐκεῖ τὴν βασιλείαν. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς εἰς Γάλγαλα, καὶ ἔχρισε Σαμουὴλ ἐκεῖ (ψ) τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα ἐνώπιον κυρίου ἐν Γαλγάλοις. καὶ ἔθυσεν ἐκεῖ θυσίας καὶ εἰρηνικὰς ἐνώπιον κυρίου. καὶ εὐφράνθη (ω) Σαμουὴλ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ (α) ὥστε λίαν.

MS.A. (κ) Γαβααθὰ (λ) Τί ὁ λαὸς ὅτι κλαίει; (μ) ῥήματα * ταῦτα. Καὶ ἐθυμώθη (ν) ἀγγέλων αὐτῶν, λέγων, (ξ) Ὃς οὐκ ἔστιν, * ὃς οὐκ ἔστιν (ο) Βεζὲκ πάντα (π) Ἰαβεὶς Γαλαὰδ, Αὔριον ἔσται ὑμῖν (ρ) ἦλθαν (σ) ηὐφράνθησαν. (τ) εἶπαν (υ) Ἀμανίτην, (φ) καὶ ἔπληξεν τοὺς (χ) ἐγενήθησαν οἱ ὑπολελιμμένοι (ψ) εἰς βασιλέα τὸν Σαοὺλ ἐνώπιον (ω) Σαμουὴλ ἐκεῖ καὶ (α) ἕως τε

4 Et veniunt nuntii in (b) Gibaa ad Saul: & loquuntur verba in aures populi. Et elevaverunt univerſus populus vocem ſuam, & ploraverunt. 5 Et ecce, Saul veniebat (c) poſt manè ex agro. Et dixit Saul; Quid eſt, quia plorat populus? Et narrant ei verba virorum Jabis. 6 Et inſiliit Spiritus Domini ſuper Saul; ut audivit verba hæc, & indignatus eſt ſuper eos irâ ſuâ valdè. 7 Et ſumpſit duas vaccas, & membratim diviſit eas, & miſit in omnem terminum Iſrael in manu nuntiorū, dicens; Qui non eſt egrediens poſt Saul, & poſt Samuel; ſecundùm hæc facient bobus ejus. Et ſupervenit ecſtaſis Domini ſuper populum Iſrael: & clamaverunt tanquàm vir unus. 8 Et recenſet eos in Bezec in (d) Bama, omnem virum Iſrael (e) ſexcenta millia, & viros Juda ſeptuaginta millia. 9 Et dixit nuntiis qui venerant; Hæc dicetis viris Jabis, Cras vobis ſalus, cùm incaluerit Sol. Et venerunt nuntii in civitatem, & nuntiant viris Jabis: & lætati ſunt. 10 Et dixerunt viri Jabis ad Naas Ammanitem, Cras egrediemur ad vos: & facietis nobis, quod bonum in conſpectu veſtro. 11 Et factum eſt poſt cras; & poſuit Saul populum in tria principia: et ingrediuntur medium caſtrorum in cuſtodia matutina; & percutiebant filios Ammon, quoadusq; incaluit dies. Et factum eſt, & reſidui diſperſi ſunt: & non remanſerunt in eis duo ſecundùm idipſum. 12 Et dixit populus ad Samuel; Quis eſt, qui dixit, quia Saul non regnabit ſuper nos? Trade viros, & mortificabimus eos. 13 Et dixit Saul, Non morietur ullus in die hac: quoniam hodiè fecit Dominus ſalutem in Iſrael. 14 Et dixit Samuel ad populum, dicens; Eamus in Galgala, & innovemus ibi regnum. 15 Et ivit omnis populus in Galgala. Et unxit Samuel ibi Saul in regem coram Domino in Galgalis. Et ſacrificavit ibi (f) ſacrificia, & pacificas coram Domino. Et lætatus eſt (g) Samuel, et univerſus Iſrael (h) quamplurimùm.

Κεφ. ιβ'.

1 Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς (α) πάντα Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἤκουσα φωνῆς ὑμῶν εἰς πάντα ὅσα εἴπατέ μοι, καὶ ἐβασίλευσα ἐφ᾽ ὑμᾶς βασιλέα.

MS.A. (α) πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ,

CAP. XII.

1 Et dixit Samuel ad univerſum Iſrael; Ecce audivi vocem veſtram in omnibus, quæcunque dixiſtis mihi: & feci regnare ſuper vos regem.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ואתו אזגדיא לגבעתא דשאול ומלילו פתגמיא קדם עמא וארימו כל עמא ית קליהון
5 ובכו: והא שאול אתא בתר תוריא מן חקלא ואמר שאול מה לעמא ארי בכן ואשתעיאו
6 ליה ית פתגמי אנשי יבש: ושרת רוח גבורא מן קדם יי על שאול כד שמע ית פתגמיא
7 האלין ותקיף רוגזיה לחדא: ונסיב פדן תוריא והדמיה ושלח בכל תחום ישראל ביד
אזגדיא למימר דליתוהי נפיק בתר שאול ובתר שמואל כדין יתעביד לתורוהי ונפלת אימתא מן
8 קדם יי על עמא ונפקו כגברא חד: ומננון בבזק והוו בני ישראל תלת מאה
9 אלפין וגברי יהודה תלתין אלפין: ואמרו לאזגדיא דאתו כדין תימרון לאנשי יבש
גלעד מחר יהי לכון פורקנא במיחם שמשא ואתו אזגדיא וחויאו לאנשי יבש
10 וחדיאו: ואמרו אנשי יבש מחר ניפוק לותכון ותעבדון לנא ככל דתקין בעיניכון:
11 והוה ביומא דבתרוהי ושוי שאול ית עמא תלתא משרין ועלו בגו משריתא במטרת
צפרא וקטלו ית בני עמון עד דחמא יומא והוו דאשתארו ואתבדרו ולא אשתארו בהון
12 תרין כחדא: ואמר עמא לשמואל מן דאמר שאול לא ימלוך עלנא הבו גבריא ונקטלינון:
13 ואמר שאול לא יתקטל אנש ביומא הדין ארי יומא דין עבד יי פורקן בישראל:
14 ואמר שמואל לעמא איתו ונזיל לגלגלא ונחדית תמן
15 מלכותא: ואזלו כל עמא לגלגלא ואמליכו תמן ית שאול קדם יי בגלגלא ונכסו תמן
נכסת קודשין קדם יי וחדי תמן שאול וכל אנשי ישראל עד לחדא:

יב

1 ואמר שמואל לכל ישראל הא קבלית למימריכון לכל די אמרתון לי ואמליכית עליכון
מלכא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

4 Et venerunt nuncii ad Gibghatha Saulis, & locuti ſunt verba ante populum: & extulerunt omnis populus vocem ſuam, & fleverunt. 5 Et ecce Saul venit poſt boves ex agro: & dixit Saul: Quid populo, quòd lugeant? & narraverunt illi verba hominum Jabes. 6 Et manſit ſpiritus fortitudinis abante Dominum ſuper Saul, quando audivit verba hæc, & fortificata eſt indignatio illius valdé. 7 Et accepit par boum, & diſcerpſit illud, & miſit in omni termino Iſrael in manu nunciorum dicens: Qui non erit exiens poſt Saul & poſt Semuel, ut hoc fiet bobus ejus: & cecidit terror abante Dn̄m ſuper populum, & exierunt ut vir unus. 8 Et recenſuit illos in Bezeq: & fuerunt filii Iſrael tercentum millia, & viri Juda triginta millia. 9 Et dixerunt nunciis qui venerunt: Sic dicetis viris Jabes Gilghad: Cras erit vobis liberatio, ubi incaleſcet Sol: et venerunt nuncii et nunciaverunt viris Jabes, et lætati ſunt. 10 Et dixerunt viri Jabes; Cras exibimus ad vos, & facietis nobis juxta omne quod rectum in oculis veſtris. 11 Et fuit in die qui poſt illum, & recenſuit Saul populum tres turmas, & intraverunt intra caſtra in cuſtodia matutina, & percuſſerunt *filios* Ghamon uſq; dum caleſceret dies: & fuerunt qui relicti ſunt & diſperſi ſunt, et non relicti ſunt in illis duo qui fugientes ſimul. 12 Et dixit populus ad Semuel: Quis hic qui contempſit, dicendo: non rectus Saul ad regnandum ſuper nos? venire facite viros, et occidemus illos. 13 Et dixit Saul: Non occidetur vir in die hoc, nam hodie fecit Dn̄s liberationem in Iſrael. 14 Et dixit Semuel populo: Venite et ibimus ad Gilgela, et renovabimus 15 ibi regnum. Et venerunt omnis populus ad Gilgela, et regnare fecerunt ibi Saul ante Dn̄m in Gilgela; et obtulerunt ibi oblationem ſanctitatum ante Dominum: & lætatus eſt ibi Saul & *omnes homines* Iſrael uſq; valdé.

CAP. XII.

1 Et dixit Semuel ad omnem Iſrael: Ecce recepi dicta veſtra ad omnia quæ dixiſtis mihi; et regnare feci ſuper vos, regem.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܘܐܬܘ ܐܝܙܓܕܐ ܠܓܒܥܬܐ ܕܫܐܘܠ܂ ܘܡܠܠܘ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܩܕܡ ܥܡܐ܂ ܘܐܪܝܡܘ ܟܠܗ ܥܡܐ
5 ܩܠܗܘܢ ܘܒܟܘ܂ * ܘܗܐ ܫܐܘܠ ܐܬܐ ܒܬܪ ܬܘܪܐ ܡܢ ܚܩܠܐ܂ ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ܂ ܡܢܐ ܠܗ ܠܥܡܐ
6 ܕܒܟܝܢ܂ ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗ ܡܠܐ ܕܐܢܫܐ ܕܠܟܝܫ܂ * ܘܐܬܚܝܠܬ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܫܐܘܠ܂
7 ܟܕ ܫܡܥ ܡܠܐ ܗܠܝܢ܆ ܘܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܗ ܛܒ܂ * ܘܢܣܒ ܨܡܕܐ ܕܬܘܪܐ܆ ܘܦܠܓܗ
ܐܢܘܢ܂ ܘܫܕܪ ܒܟܠܗ ܬܚܘܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܆ ܒܝܕ ܐܝܙܓܕܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ܂ ܕܟܠ ܕܠܐ ܢܦܘܩ ܒܬܪ
ܫܐܘܠ ܘܒܬܪ ܫܡܘܐܝܠ܆ ܗܟܢܐ ܢܬܥܒܕ ܠܬܘܪܘܗܝ܂ ܘܢܦܠܬ ܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܥܠ
8 ܥܡܐ܆ ܘܢܦܩܘ ܟܠܗܘܢ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܚܕ܂ * ܘܡܢܐ ܐܢܘܢ ܒܒܙܩ܂ ܘܗܘܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
9 ܬܠܬܡܐܐ ܐܠܦܝܢ܂ ܘܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ ܬܠܬܝܢ ܐܠܦܝܢ܂ * ܘܐܡܪ ܠܐܝܙܓܕܐ ܕܐܬܘ ܡܢ ܠܟܝܫ܂
ܐܡܪܘ ܠܓܒܪܐ ܕܠܟܝܫ ܘܕܓܠܥܕ܂ ܡܚܪ ܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܦܘܪܩܢܐ ܡܐ ܕܚܡ ܫܡܫܐ܂ ܘܐܙܠܘ
10 ܐܝܙܓܕܐ ܘܚܘܝܘ ܠܐܢܫܐ ܕܠܟܝܫ܂ ܘܚܕܝܘ܂ * ܘܐܡܪܘ ܐܢܫܐ ܕܠܟܝܫ܂ ܡܚܪ ܢܦܘܩ ܠܘܬܟܘܢ܂
11 ܘܬܥܒܕܘܢ ܠܢ ܟܠ ܕܫܦܪ ܒܥܝܢܝܟܘܢ܂ * ܘܗܘܐ ܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ܂ ܘܦܠܓܗ ܫܐܘܠ
ܠܥܡܐ ܠܬܠܬܐ ܪܫܝܢ܂ ܘܥܠܘ ܠܡܨܥܬ ܡܫܪܝܬܐ ܒܡܛܪܬܐ ܕܨܦܪܐ܂ ܘܩܛܠܘ ܠܒܢܝ ܥܡܘܢ܂
12 ܥܕܡܐ ܕܚܡ ܝܘܡܐ܂ ܘܕܐܫܬܚܪܘ ܐܬܒܕܪܘ܂ ܘܠܐ ܐܫܬܚܪܘ ܒܗܘܢ ܬܪܝܢ ܐܟܚܕܐ܂ * ܘܐܡܪ
ܥܡܐ ܠܫܡܘܐܝܠ܂ ܡܢܘ ܐܡܪ ܕܫܐܘܠ ܠܐ ܢܡܠܘܟ ܥܠܝܢ܂ ܗܒܘ ܠܢ ܓܒܪܐ܂ ܘܢܩܛܘܠ ܐܢܘܢ܂
13 * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ܂ ܠܐ ܢܬܩܛܠ ܓܒܪ ܒܝܘܡܐ ܗܢܐ܂ ܡܛܠ ܕܝܘܡܢܐ ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܦܘܪܩܢܐ
14 ܠܐܝܣܪܝܠ܂ * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ܂ ܬܘ ܢܐܙܠ ܠܓܠܓܠ܂ ܘܢܚܕܬ ܬܡܢ ܡܠܟܘܬܐ܂
15 * ܘܐܬܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܓܠܓܠ܂ ܘܐܡܠܟܘ ܬܡܢ ܠܫܐܘܠ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܓܠܓܠ܂
ܘܕܒܚܘ ܬܡܢ ܕܒܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܂ ܘܚܕܝ ܬܡܢ܂ ܫܐܘܠ ܘܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ ܛܒ܂ * ܦܘܠܓܗ * ܝܒ * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܟܠܗ 1
ܐܝܣܪܝܠ܂ ܗܐ ܫܡܥܬ ܒܩܠܟܘܢ܂ ܒܟܠ ܕܐܡܪܬܘܢ ܠܝ܂ ܘܐܡܠܟܬ ܥܠܝܟܘܢ ܡܠܟܐ܂

4 Cùm itaq; veniſſent nuntii ad collem Saulis, & retuliſſent verba iſta præſente populo, extollens univerſus populus vocem ſuam fleverunt. 5 Ecce autem Saul advenit poſt tauros ex agro, dixítq; Saul, Quid habet populus quòd fleant? & narraverunt ei verba civium Lachis. 6 Tum adfuit ſpiritus Dei Sauli cùm audiſſet hæc verba, & vehementer exarſit furor ejus: 7 Acceptóque jugo boum, membratìm diviſit utrumque: miſítque in totum terminum Iſraelis per nuntios, dicendo, Quicunq; non egredietur poſt Saulem & poſt Samuelem, ſic fiet tauris ejus: cecidítque timor Dei ſuper populum, & egreſſi ſunt omnes quaſi vir unus: 8 Quos cùm recenſuiſſet in Bezec, fuerunt filiorum Iſrael trecenta millia, & virorum Juda triginta millia. 9 Nuntiis autem qui venerant è Lachis, ait, Dicite civibus Lachis & Gelaad, Cras erit vobis ſalus cùm ſol incaluerit. Diſcedentibus ergò nuntiis, & civibus Lachis *id* referentibus, lætati ſunt: 10 Et dixerunt cives Lachis, Cras exibimus ad vos, & facietis nobis quicquid vobis placuerit. 11 Factum eſt autem die poſtero, ut diviſo Saul populo in tres turmas, irruiſſet media in caſtra vigiliâ matutinæ, & trucidâſſent Ammonitas donec dies incaleſceret: qui verò reſidui fuerunt, diſperſi fuerunt, nec inventi fuerunt inter ipſos duo ſimul. 12 Tum dixerunt populus ad Samuelem, Quiſnam dixerat Saulem minimè regnaturum ſuper nos? da nobis *ejuſmodi* viros, ut eos morti tradamus. 13 Dixit autem Saul, Nemo interficietur hoc tempore, quoniam hodiè fecit Dominus ſalutem Iſraeli. 14 Deinde dixit Samuel ad populum, Agite, eamus in Galgala, & renovemus ibi regnum. 15 Venientes ergò totus populus in Galgala, regem conſtituerunt ibi Saulem coram Domino in Galgala, & mactaverunt ibi victimas pacificas coram Domino, & vehementer lætati ſunt ibi Saul & omnes Iſraelitæ.

CAP. XII.

1 PRæterea dixit Samuel toti Iſraeli, Ecce auſcultavi voci veſtræ in omnib' quæ dixiſtis mihi, & conſtitui ſuper vos regem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * فجاءت رسلهم الى قرية ساوول* وقالوا هذا القول بين يدي الشعب* ورفع الشعب كلهم اصواتهم
5 بالبكاء * فاذا ساوول قد جاء خلف البقر من الحقل* فقال ساوول* ما لي ارى الشعب يبكون *
6 واخبروه برسالة اهل بلخيس * فايده الله* ونزلت عليه قوة من روح الله حيث سمع هذا
7 الكلام* وغضب جدا * واخذ الثورين فقطعهما بيده* وارسل رسلا الى جميع حدود بني اسرائيل
يقولون* كل من لا يخرج خلف ساوول وصموال* هكذا يصنع بثيرانه* فالقى الله في جميع
8 قلوب الشعب من الخوف والرعب في ذلك الوقت* وخرجوا كلهم كرجل واحد * واخذوا عددهم في
9 باراق* فكان عدد بني اسرائيل ثلثماية الف رجل* وآل يهودا كانوا ثلثين الف رجل * وقالوا
للرسل الذين اتوهم من بلخيس* قولوا لاهل بلخيس وجلعاد* غدا يأتيكم الخلاص اذا ارتفع
10 النهار* فرجع الرسل واخبروا اهل بلخيس وفرحوا * وقال اهل بلخيس لملك بني عمون* غدا
11 نخرج اليك واصنع بنا ما احببت * فلما كان من الغد صير ساوول الشعب ثلثة فرق* وهجم
على العسكر بكرة* وقاتل بني عمون الى ارتفاع النهار* فقتل عامتهم* والذين بقوا منهم هربوا*
12 ولم يبق اثنان منهم مجتمعان* فقال الشعب لصموال* من الذي قال* لا يملك علينا ساوول*
13 اخرجوا القوم الذين قالوا هذا القول لنقتلهم * قال ساوول* لا يقتل اليوم رجل من اجل ان
14 الرب قد خلص بني اسرائيل اليوم * فقال صموال للشعب* مروا بنا الى الجلجال لنجدد هناك
15 الملك * فانطلقوا جميعهم الى الجلجال * وصيروا هناك ساوول ملكا امام الرب في الجلجال *
وقربوا هناك ذبائح للرب* وفرح هناك ساوول وبني اسرائيل كلهم فرحا عظيما *

1 * الفصل الثاني عشر * * ثم قال صموال لجميع بني اسرائيل*
قد قبلت قولكم في جميع ما قلتم لي* وصيرت عليكم ملكا *

4 *Venientes ergò nuntii eorum ad civitatem Saulis, retulerunt hunc ſermonem coram populo: ſuſtulitque populus univerſus voces ſuas cum fletu.* 5 *Ecce autem Saul adveniebat ex agro poſt boves, & ait Saul; Cur video populum flentem? & indicaverunt ei legationem civium Belchis.* 6 *Confortavit ergò illum Deus, deſcenditque ſuper eum virtus à ſpiritu Dei ubi audiiſſet hæc verba, et iratus eſt valdè.* 7 *Aſſumenſque duos tauros, concidit eos manu ſua: miſitque nuntios in omnes limites filiorum Iſrael, ut dicerent; Quicunque non egreditur poſt Saulem et Samuelem, ſic fiet tauris ejus: injecitque Deus in omnes populi animos timorem ac pavorem tunc temporis, & egreſſi ſunt omnes quaſi vir unus.* 8 *Et ſubducto eorum numero in Bazic, fuit numerus filiorum Iſrael trecentorum millium virorum; familiæ verò Judæ fuerunt triginta millia virorum.* 9 *Dixeruntque nuntiis qui venerant ad eos è Belchis, Dicite civibus Belchis et Galaad, Cras adveniet vobis ſalus cùm provectus fuerit dies: & redeuntes nuntii indicaverunt civibus Belchis, & lætati ſunt:* 10 *Et dixerunt cives Belchis ad regem filiorum Ammon, Cras egrediemur ad te, & fac nobis quicquid volueris.* 11 *Cúmque fuiſſet craſtinus dies, diviſit Saul populum in tres turmas, et irruit in exercitum matutino tempore, & prælio cum filiis Ammon commiſſo uſque ad proceſſum diei, interfecit complures eorum: & qui remanſerunt ex eis, fugerunt, nec manſerunt ex eis duo ſimul.* 12 *Dixitque populus ad Samuelem, Quis eſt qui dixit, Non regnabit ſuper nos Saul? proferte homines qui talem ſermonem dixerunt, ut interficiamus eos.* 13 *Dixit Saul, Nemo interficietur hodiè, quoniam Dominus ſervavit hodiè filios Iſrael.* 14 *Dixit autem Samuel ad populum, Eamus in Galgal ut renovemus ibi regnum.* 15 *Abierunt igitur omnes ad Galgal, & conſtituerunt ibi Saulem regem coram Domino in Galgal, & obtulerunt ibi ſacrificia Domino, & lætatus eſt ibi Saul cum omnibus filiis Iſrael, lætitiâ magnâ.*

CAP. XII.

1 *Tum dixit Samuel omnibus Iſraelitis, Jam accepi ſermonem veſtrum in omnibus quæ dixiſtis mihi, & præfeci vobis regem.*

;incanui & ,senui ego & :vestras facies ad ambulans rex ecce nunc Et
2 ועתה הנה המלך מתהלך לפניכם ואני זקנתי ושבתי
:vestras facies ad ambulavi ego & :vobiscum ipsi ecce mei filii &
ובני הנם אתכם ואני התהלכתי לפניכם
coram me in respondete :ego Ecce .hanc diem ad usque mea adolescentia ab
3 מנערי עד היום הזה: הנני ענו בי נגד
cujus asinum & ,ceperim cujus bovem ,ejus Uncto coram & ,Domino
יהוה ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמור מי
cujus manu de & ,contriverim quem ,oppresserim quem & ,acceperim
לקחתי ואת מי עשקתי את מי רצותי ומיד מי
.vobis restituam & ;eo in meos oculos occultaverim & ;propitiationem ceperim
לקחתי כפר ואעלים עיני בו ואשיב לכם:
manu de cepisti neque ,nos contrivisti nec ,nos oppressisti Non:dixerunt Et
4 ויאמרו לא עשקתנו ולא רצותנו ולא לקחת מיד
testis & ,vos in Dominus Testis :eos ad Dixitque .quippiam viri
5 איש מאומה: ויאמר אליהם עד יהוה בכם ועד
:quippiam mea manu in inveneritis non quòd ;hac die ejus Unctus
משיחו היום הזה כי לא מצאתם בידי מאומה
fecit qui ,Dominus populum ad Semuel Dixitque .Testis:dixit &
6 ויאמר עד: ויאמר שמואל אל העם יהוה אשר עשה
terra de vestros patres fecit ascendere qui & ,Aharon & ,Moseh
את משה ואת אהרן ואשר העלה את אבתיכם מארץ
facies ad vobiscum dijudicer & ,state nunc Et .Ægypti
7 מצרים: ועתה התיצבו ואשפטה אתכם לפני
cum & ,vobiscum fecit quas ,Domini justitiis omnibus cum Domini
יהוה את כל צדקות יהוה אשר עשה אתכם ואת
clamaverunt & ,Ægyptum Jahacob esset ingressus Cùm .vestris patribus
8 אבותיכם: כאשר בא יעקב מצרים ויזעקו
& ,Moseh Dominus misitque :Dominum ad vestri patres
אבתיכם אל יהוה וישלח יהוה את משה ואת
eos fecerunt habitare & ,Ægypto ex vestros patres eduxerunt & ;Aharon
אהרן ויוציאו את אבתיכם ממצרים וישבום
eos vendidit & ,sui Dei Domini sunt obliti Et .isto loco in
9 במקום הזה: וישכחו את יהוה אלהיהם וימכר אתם
,Pelistim manu in & ,Chasor militiæ principis Sisera manu in
ביד סיסרא שר צבא חצור וביד פלשתים
ad Clamaveruntque .eos in pugnaverunt & ,Moab regis manu in &
10 וביד מלך מואב וילחמו בם: ויזעקו אל
,Dominum dereliquimus quia ,Peccavimus :dixerunt ac ,Dominum
יהוה ויאמר חטאנו כי עזבנו את יהוה
nos libera nunc & ;Hastharoth & ,Behalim servivimus &
ונעבד את הבעלים ואת העשתרות ועתה הצילנו
Misitque .tibi serviemus & ,nostrorum inimicorum manu de
11 מיד איבינו ונעבדך: וישלח
eruitque ;Semuel & ,Iphtach & ,Bedan & ,Jerubahal Dominus
יהוה את ירבעל ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל ויצל
.confidenter habitastis & ,circuitu à vestrorum inimicorum manu de vos
אתכם מיד איביכם מסביב ותשבו בטח:
dixistis & ,vos super venit Hammon filiorū rex Nachas quòd vidistis Et
12 ותראו כי נחש מלך בני עמון בא עליכם ותאמרו
vester Deus Dominus & :nos super regnabit rex sed ,Nequaquam :mihi
לי לא כי מלך ימלך עלינו ויהוה אלהיכם
quem ,elegistis quem rex ecce nunc Et .vester rex
13 מלככם: ועתה הנה המלך אשר בחרתם אשר
timueritis Si .regem vos super Dominus dedit ecce & :petistis
14 שאלתם והנה נתן יהוה עליכם מלך: אם תיראו
non & ,ejus voce in audieritis atque ,ei servieritis & ,Dominum
את יהוה ועבדתם אתו ושמעתם בקולו ולא
,rex etiam & ,vos etiam eritis & ,Domini os irritaveritis
תמרו את פי יהוה והיתם גם אתם גם המלך
.vestrum Deum Dominum post ,vos super regnabit qui
אשר מלך עליכם אחר יהוה אלהיכם:

Versio VULG. LAT.

2 Et nunc rex graditur ante vos:
ego autem senui, & incanui:
porrò filii mei vobiscum sunt:
itaque conversatus corā vobis
ab adolescentia mea usque ad
3 hanc diē, ecce præstò sum. Loquimini de me coram Dño, &
coram Christo ejus, utrùm bovem cujusquam tulerim, aut asinum: si quempiam calumniatus sum, si oppressi aliquem, si
de manu cujusquam munus accepi: & contemnā illud hodiè,
4 restituámque vobis. Et dixerunt; Non es calumniatus nos,
neque oppressisti, neque tulisti
5 de manu alicujus quidpiā. Dixítque ad eos; Testis est Dominus adversùm vos, & testis
Christ° ej° in die hac, quia non
inveneritis in manu mea quid-
6 piam. Et dixerūt, Testis. Et ait
Samuel ad populum; Domin°,
qui fecit Moysen & Aaron, &
eduxit patres nostros de terra
7 Ægypti. Nunc ergò state, ut
judicio contendam adversùm
vos coram Domino, de omnibus misericordiis Dñi, quas fecit vobiscum, & cum patribus
8 vestris: Quo modo Jacob ingressus est in Ægyptum, & clamaverunt patres vestri ad Dominum: & misit Domin° Moysen & Aaron, & eduxit patres
vestros de Ægypto: & collo-
9 cavit eos in loco hoc. Qui obliti sunt Domini Dei sui, et tradidit eos in manu Sisaræ magistri militiæ Hasor, et in manu Philisthinorum, et in manu
regis Moab, et pugnaverunt
10 adversùm eos. Posteà autem
clamaverunt ad Dominum, et
dixerunt; Peccavimus, quia dereliquimus Dominum, et servivimus Baalim et Astaroth:
nunc ergò erue nos de manu
inimicorum nostrorum, et ser-
11 viemus tibi. Et misit Domin°
Jerobaal, et Badan, et Jephte,
et Samuel, et eruit vos de manu inimicorum vestrorum per
circuitum, et habitâstis confi-
12 denter. Videntes autem quòd
Naas rex filiorum Ammon venisset adversū vos, dixistis mihi; Nequaquàm, sed rex imperabit nobis: cùm Domin° Deus
13 vester regnaret in vobis. Nunc
ergò præstò est rex vester, quē
elegistis et petîstis: ecce dedit
14 vobis Dominus regem. Si timueritis Dominum, et servieritis ei, et audieritis vocem ejus, et non exasperaveritis os
Domini: eritis et vos, et rex
qui imperat vobis, sequentes
Dominum Deum vestrum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς διαπορεύεται ἐνώπιον ὑμῶν. (β) κἀγὼ γεγήρακα καὶ καθήσομαι, καὶ οἱ υἱοί μου ἰδοὺ ἐν ὑμῖν. κἀγὼ ἰδοὺ διελήλυθα ἐνώπιον ὑμῶν ἐκ (γ) νεότητός μου καὶ 3 ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ἰδοὺ ἐγώ, Ἀποκρίθητε κατ' ἐμοῦ ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐνώπιον χριστοῦ αὐτοῦ· μόσχον τίνος εἴληφα, ἢ ὄνον τίνος εἴληφα, ἢ τίνα (δ) κατεδυνάστευσα ὑμῶν, ἢ τίνα ἐξεπίεσα, ἢ ἐκ χειρὸς τίνος εἴληφα ἐξίλασμα (ε) καὶ ὑπόδημα; ἀποκρίθητε κατ' 4 ἐμοῦ, καὶ ἀποδώσω ὑμῖν. Καὶ εἶπαν πρὸς Σαμουήλ, Οὐκ ἠδίκησας ἡμᾶς, καὶ οὐ κατεδυνάστευσας (ζ) ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἔθλασας ἡμᾶς, καὶ οὐκ 5 εἴληφας ἐκ χειρὸς οὐδενὸς οὐδέν. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, Μάρτυς κύριος ἐν ὑμῖν, καὶ μάρτυς χριστὸς αὐτοῦ σήμερον ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅτι οὐχ εὑρήκατε ἐν χειρί 6 μου οὐδέν. καὶ εἶπαν, Μάρτυς. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, λέγων, Μάρτυς κύριος ὁ ποιήσας τὸν Μωυσῆν καὶ τὸν Ἀαρών, (η) ὁ ἀνα- 7 γαγὼν τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ νῦν κατάστητε, καὶ (θ) δικάσω ὑμᾶς ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀπαγγελῶ ὑμῖν (ι) τὴν πᾶσαν δικαιοσύνην κυρίου, ἃ ἐποίησεν ἐν ὑμῖν καὶ ἐν τοῖς 8 πατράσιν ὑμῶν. Ὡς εἰσῆλθεν Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτοὺς Αἴγυπτος· καὶ ἐβόησαν οἱ πατέρες ἡμῶν πρὸς κύριον, καὶ ἀπέστειλε κύριος τὸν Μωυσῆν καὶ τὸν Ἀαρών, καὶ (κ) ἐξήγαγον τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ (λ) κατῴκισεν αὐτοὺς 9 ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Καὶ ἐπελάθοντο κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας Σισάρα (μ) ἀρχιστρατήγου Ἰαβὶς βασιλέως Ἀσώρ, καὶ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως Μωάβ, καὶ (ν) ἐπολέμησεν ἐν 10 αὐτοῖς. Καὶ ἐβόησαν πρὸς κύριον, καὶ ἔλεγον, Ἡμάρτομεν, ὅτι (ξ) ἐγκατελίπομεν τὸν κύριον, καὶ ἐδουλεύσαμεν τοῖς Βααλὶμ καὶ τοῖς ἄλσεσι. καὶ νῦν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν 11 ἡμῶν, καὶ δουλεύσομέν σοι. Καὶ ἀπέστειλε (ο) τὸν Ἱεροβάαλ, καὶ τὸν Βαράκ, καὶ τὸν Ἰεφθάε, καὶ τὸν Σαμουήλ, καὶ ἐξείλατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν τῶν κυκλόθεν, καὶ κατῳκεῖτε 12 πεποιθότες. Καὶ ἴδετε ὅτι Ναὰς βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν ἦλθεν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ εἴπατε, Οὐχί, ἀλλ' (π) ἢ ὅτι βασιλεὺς βασιλεύσει ἐφ' ἡμῶν. καὶ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν βασιλεὺς 13 ἡμῶν. Καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ὃν (ρ) ἐξελέξασθε· καὶ ἰδοὺ δέδωκε κύριος ἐφ' ὑμᾶς 14 βασιλέα. Ἐὰν φοβηθῆτε τὸν κύριον, καὶ δουλεύσητε αὐτῷ, καὶ ἀκούσητε τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐρίσητε τῷ στόματι κυρίου, καὶ ἦτε καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύων ἐφ' ὑμῶν ὀπίσω κυρίου πορευόμενοι.

Et nunc ecce rex graditur ante vos. Et ego senui, & (a) sedebo: & filii mei ecce in vobis. Et ego ecce (b) ambulavi coram vobis à juventute, & usq; ad diem hanc. 3 Ecce ego: Respondete contra me coram Domino, & coram Christo ejus: bovem cujus cepi, aut asinum cujus cepi, aut quem oppressi vestrûm, aut quem expressi, aut de manu cujus cepi propitiationem, vel calceamentum. Respondete contra me, & reddam vobis. 4 Et dixerunt ad Samuel; Non fecisti injuriam nobis, neq; oppressisti nos, neq; contrivisti nos: & non cepisti de manu cujusquam quicquam. 5 Et dixit Samuel ad populum; Testis Dominus in vos: & testis Christus ejus (c) hodiè in hac die, quia non invenistis in manu mea quicquam. 6 Et dixerunt, Testis. Et dixit Samuel ad populum, dicens; Testis Dominus, qui fecit Moysen, & Aaron, qui eduxit patres nostros ex Ægypto. 7 (d) Et nunc state: & judicabo vos coram Domino, & annuntiabo vobis omnem justitiam Domini: quæ fecit in vobis, & in patribus vestris. 8 Postquàm intravit Jacob, & filii ejus in Ægyptum; & humiliavit eos Ægyptus: & clamaverunt patres nostri ad Dominum. Et misit Dominus Moysen, & Aaron: & (e) eduxerunt patres vestros ex Ægypto: & habitare fecit eos in loco hoc. 9 Et obliti sunt Domini Dei sui. Et vendidit eos in manus Sisaræ magistro militiæ Jabis regis Asor, & in manus alienigenarum, & in manus regis Moab: & (f) pugnavit in eos. 10 Et clamaverunt ad Dominum, et dicebant; Peccavimus, quoniam dereliquim° Dominum: & servivimus Baalim, et lucis. Et nunc erue nos de manu inimicorum nostrorum: et serviemus tibi. 11 Et misit Jerobaal, et Barac, et Jephthæ, et Samuel: et eripuit (g) nos de manu inimicorum nostrorum, qui in circuitu, et habitâstis confidentes. 12 Et vidistis, quia Naas rex filiorum Ammon venit super vos, et dixistis, Nequaquàm: (h) sed quia rex regnabit super nos. Et Dominus Deus noster, rex noster. 13 Et nunc ecce rex, quem (i) elegistis. Et ecce dedit Dominus super vos regem. 14 (k) Si timueritis Dominum, et servieritis ei, et audieritis vocem ejus, et non repugnaveritis ori Domini; et eritis et vos, et rex regnans super vos post Dominum ambulantes.

MS.A. (β) καὶ ἐγὼ (γ) νεότητός μου καὶ (δ) κατεδυνάστευσα, ἢ τίνα ἐξεπίασα, (ε) ἢ ὑπόδημα; (ζ) ἡμᾶς, καὶ οὐκ εἴληφας (η) καὶ ὁ (θ) δικαιώσω (ι) τὰς πάσας δικαιοσύνας κυρίου, ἃς ἐποίησεν ὑμῖν (κ) ἐξήγαγεν (λ) κατῴκησεν (μ) ἀρχιστρατήγου Ἰαβεὶς (ν) ἐπολέμησαν αὐτοῖς. (ξ) ἐγκαταλελεί...εν (ο) κύριος τὸν (π) ἢ βασιλεὺς (ρ) ἐξελέξασθαι, ὃν ᾐτήσασθαι καὶ ἰδοὺ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 וכען הא מלכא מדבר ברישיכון ואנא קשיש וסבירת ובני הא אנון עמכון ואנא הליכית
3 קדמיכון מזעירי עד יומא הדין: הא עד די אנא קים אסהידו בי קדם יי וקדם משיחיה
ית תורא דמן דבריית וחמרא דמן שחרית וית מן עשקית וית מן אנסית ומיד מן
4 קבלית ממון דשקר וכבשית עיני בדינא מניה ואתיב לכון: ואמרו לא עשקתנא ולא
5 אנסתנא ולא קבלתא מיד אנש מדעם: ואמר להון סהיד מימרא דיי בכון וסהיד
6 משיחיה יומא הדין ארי לא אשכחתון בידי מדעם ואמרו סהיד: ואמר שמואל לעמא
7 יי דעבד גבורן על ידי משה ואהרן ודאסיק ית אבהתכון מארעא דמצרים: וכען
8 אתעתדו ואתוכח עמכון קדם יי ית כל זכותא דיי דעבד עמכון ועם אבהתכון: כד על
יעקב למצרים וזעיקו אבהתכון קדם יי ושלח יי ית משה וית אהרן ואפיקו ית אבהתכון
9 ממצרים ואותיבנון באתרא הדין: ואתנשיאו ית פלחנא דיי אלההון ומסר יתהון ביד
סיסרא רב חילא דחצור ובידא דפלשתאי ובידא מלכא דמואב ואגיחו קרבא בהון:
10 וזעיקו קדם יי ואמרו חבנא ארי שבקנא ית פולחנא דיי ופלחנא ית בעליא וית עשתרתא
11 וכען שזבנא מיד בעלי דבבנא ונפלח קדמך: ושלח יי ית גדעון וית שמשון וית יפתח וית
12 שמואל ושזיב יתכון מיד בעלי דבביכון מסחור סחור ויתבתון לרוחצן: וחזיתון ארי
13 נחש מלכא דבני עמון אתא עליכון ואמרתון לי לא אלהין מלכא ימלוך עלנא ויי
14 אלהכון מלככון: וכען הא מלכא דאתרעיתון די שאלתון והא מני יי עליכון מלכא:
אם תדחלון קדם יי ותפלחון קדמוהי ותקבלון למימריה ולא תסרבון על מימרא דיי
ותהון אף אתון ואף מלכא דמליך עליכון בתר פולחנא דיי אלהכון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

2 Et nunc ecce rex ductor in capite vestro: & ego *antiquus*, & senui; & filii mei ecce illi vobiscum; & ego ambulavi ante vos à *pueritia* mea usq; in diem hunc. 3 Ecce usq; dum ego vivens, testificamini in me ante Dñm & ante unctum ejus, bovem cujus accepi, & asinū cujus *petii*, & quem oppressi, & quem contrivi, & à *manu cujus* accepi mamon falsitatis, & inclinavi oculos meos in judicio ab eo; & reddam vobis. 4 Et dixerunt: Non oppressisti nos, & non diripuisti nos, & non accepisti de manu hominis quicquam. 5 Et dixit illis: Testis dictum Dñi in vobis, & testis Unctus ejus die hoc, quòd non invenistis in manu mea quicquam, & dixerunt: Testis. 6 Et dixit Semuel ad populum: ~~Testis~~ Dñs qui fecit fortitudines per manus Moseh & Aharon, & qui eduxit patres vestros ex terra Ægypti. 7 Et nunc state, & disceptabo vobiscū ante Dñm de omnib° justitiis Dñi quas fecit vobiscum & cum patrib° vestris. 8 Ut cùm ingressus est Jaghacob in Miszraim: & clamaverunt patres vestri ante Dñm, & misit Dñs Moseh & Aharon, & eduxerunt patres vestros ex Miszraim, & sedere fecerūt illos in *loco hoc*. 9 Et obliti sunt cultum Dñi Dei ipsorum, & tradidit eos in manu Zzizera principis virtutis Hhaszor, & in manu Pelisthæorū, & in manu regis Moab, & inierunt bellum in eos. 10 Et clamaverunt ante Dñm & dixerunt: Peccavim°, quòd deseruim° cultū Dñi, & coluim° Baghalaia & Ghastheratha; & nunc eripe nos de manu auctorum inimicitiæ nostræ, & serviem° ante te. 11 Et misit Dñs *Gidghon*, & Simson, & Jiphtahh & Semuel, & eripuit vos de manu auctorū inimicitiarum vestrarum undiquaque, et sedistis in tranquillitate. 12 Et vidistis quòd Nahhas rex filiorū Ghamon venit ad terminos vestros: et dixistis mihi: Non, sed rex regnabit super nos: et Dñs Deus vester rex vester. 13 Et nunc ecce rex quē voluistis, quem petiistis: et ecce præfecit Dñs super vos regē. 14 Si timueritis ab-ante Dñm, et servieritis eiā, et obedieritis dicto illi°, et nō rebellaveritis sup dictū Dñi, et eritis etiā vos, et etiam rex qui regnat sup vos, post cultū Dñi Dei vestri.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܘܗܫܐ ܗܐ ܡܠܟܐ ܡܗܠܟ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܘܐܢܐ ܣܒܬ ܘܩܫܝܬ. ܘܒܢܝ ܗܐ ܥܡܟܘܢ. ܘܐܢܐ ܗܠܟܬ
3 ܩܕܡܝܟܘܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܗܐ ܩܐܡ ܐܢܐ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܣܗܕܘ ܒܝ ܩܕܡ
ܡܪܝܐ. ܘܩܕܡ ܡܫܝܚܗ. ܬܘܪܐ ܕܡܢ ܢܣܒܬ. ܐܘ ܚܡܪܐ ܕܡܢ ܕܒܪܬ. ܐܘ ܠܡܢ ܛܠܡܬ. ܐܘ ܡܢ ܐܝܕܐ
4 ܕܡܢ ܢܣܒܬ ܫܘܚܕܐ. ܘܐܟܡܫܬ ܒܗ ܥܝܢܝ. ܐܡܪܘ ܠܝ. ܘܐܦܪܘܥܟܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ
5 ܛܠܡܬܢ. ܘܠܐ ܐܘܠܨܬܢ. ܘܠܐ ܢܣܒܬ ܡܢ ܐܢܫ ܡܢܢ ܡܕܡ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܣܗܕ ܒܟܘܢ
ܐܠܗܐ. ܘܣܗܕ ܒܟܘܢ ܡܫܝܚܗ ܝܘܡܢܐ: ܕܠܐ ܐܫܟܚܬܘܢ ܒܐܝܕܝ ܡܕܡ. ܘܐܡܪܝܢ ܣܗܕ.
6 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ. ܡܪܝܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܐܠܗܐ. ܕܥܒܕ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܗܪܘܢ. ܘܐܣܩ
7 ܠܐܒܗܝܟܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܩܘܡܘ ܗܫܐ. ܘܐܕܘܢܟܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܟܠܗ ܙܕܝܩܘܬܗ ܕܥܒܕ
8 ܥܡܟܘܢ ܘܥܡ ܐܒܗܝܟܘܢ. * ܟܕ ܥܠ ܝܥܩܘܒ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܩܥܘ ܐܒܗܝܟܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
ܫܕܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܗܪܘܢ. ܘܐܦܩܘ ܠܐܒܗܝܟܘܢ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܘܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܒܐܬܪܐ
9 ܗܢܐ. * ܘܛܥܘ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܝ ܣܝܣܪܐ ܪܒ ܚܝܠܐ ܕܚܨܘܪ. ܘܒܐܝܕܝ
10 ܦܠܫܬܝܐ. ܘܒܐܝܕܝ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ. ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܡܗܘܢ. * ܘܩܥܘ ܠܡܪܝܐ ܘܐܡܪܘ. ܚܛܝܢ.
ܕܫܒܩܢ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. ܘܦܠܚܢ ܠܒܥܠܐ ܘܠܐܣܛܪܘܬܐ. ܘܗܫܐ ܦܨܢ ܡܢ
11 ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܢܦܠܘܚ ܠܟ. * ܘܫܕܪ ܡܪܝܐ ܠܕܒܘܪܐ ܘܠܒܪܩ. ܘܠܓܕܥܘܢ. ܘܠܢܦܬܚ.
ܘܠܫܡܫܘܢ. ܘܦܨܝ ܐܢܟܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ ܕܡܢ ܚܕܪܝܟܘܢ. ܘܝܬܒܬܘܢ ܠܫܠܝܐ.
12 * ܘܚܙܝܬܘܢ ܕܢܚܫ ܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ ܐܬܐ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܐܡܪܬܘܢ. ܠܐ ܐܠܐ. ܠܐ ܡܠܟܐ
13 ܢܡܠܟ ܥܠܝܢ. ܘܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܡܠܟܟܘܢ. * ܘܗܫܐ ܗܐ ܡܠܟܐ ܕܓܒܝܬܘܢ ܘܫܐܠܬܘܢ.
14 ܗܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܡܠܟܐ. * ܐܢ ܕܚܠܝܬܘܢ ܡܢ ܡܪܝܐ ܘܦܠܚܬܘܢ ܠܗ. ܘܫܡܥܬܘܢ
ܒܩܠܗ ܘܠܐ ܐܡܪܡܪܬܘܢܝܗܝ. ܬܗܘܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܦ ܡܠܟܟܘܢ. ܕܐܡܠܟ ܥܠܝܟܘܢ.
ܒܬܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ.

2 Nunc ergò ecce rex coram vobis adest; ego verò senex sum atq; grandævus: & filii quidem mei ecce vobiscum sunt, ego autem ambulavi coram vobis à pueritia mea ad hunc usque diem. 3 Ecce adsum in conspectu vestro, testificamini contra me in præsentia Domini & in præsentia Christi ejus, cujus taurū abstulerim, aut quem oppresserim, aut quem vexârim, aut è cujus manu munus acceperim, & defixus in eò sit oculus meus: dicite mihi, & ego solvam vobis. 4 Dicunt ad eum, Non oppressisti nos, neq; vexâsti nos, nec quicquā accepisti ab ullo nostrûm. 5 Ait illis, Testis est adversùm vos Deus, & testis est adversùm vos Christus ejus hodiè, quòd nihil inveneritis in manibus meis? Dicunt, Testis est. 6 Tum dixit Samuel populo, Dominus est solus Deus qui fecit Mosen & Aharonem, & extraxit patres nostros à terra Ægypti. 7 Surgite modò ut judicem vos corā Domino pro tota justitia sua quam exercuit vobiscum & cum patribus vestris. 8 Cùm ingressus esset Jacob Ægyptum, orassêntque patres vestri ad Dominum, misit Dominus Mosen & Aharonem, & extrahens patres vestros è terra Ægypti collocavit eos in regione ista. 9 Et cùm obliti essent Domini Dei sui, tradidit eos in manum Sisaræ ducis exercitûs Hasoris, & in manum Palestinorum, & in manum regis Moab, qui oppugnaverunt eos. 10 Sed cùm orâssent ad Dominum, ac dixissent, Peccavimus quia dereliquimus Dominum Deum nostrum, & coluimus Baal, & phana, nunc autem libera nos de manu inimicorum nostrorum, & colemus te; 11 Misit Dominus Deboram, & Barac, & Gedeonem, & Nephtah, & Samsonem, & eripuit vos de manu inimicorum vestrorum qui circum vos erant, ita ut pacificè habitaretis. 12 Deinde videntes Nahas regem filiorū Ammon venisse contra vos, dixistis, Non ita, sed rex super nos regnabit, cùm Deus vester esset rex vester. 13 Nunc ergò ecce regem quem elegistis, & postulâstis, ecce dedit vobis Dominus regem. 14 Si timueritis Dominum, colueritis eum, vocem ejus audieritis, nec ad iram provocaveritis eum; manebitis tam vos, quam rex vester qui regnavit super vos, sequentes Dominum Deum vestrum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فهذا ملككم الآن امامكم * فاما انا فقد شخت وكبرت * وبني هم معكم ايضا * وقد
3 علمتم سيرتي معكم منذ صباي الى اليوم * وانا قايما بين ايديكم * اشهدوا علي امام الرب قدام
مسيحه. هل غصبت انسانا على ثور او اخذت من انسان حمارا * او ظلمت احدا * وضيقت على
احد * او هل ارتشيت من انسان * ومالت عيني اليه * ان كنت فعلت ذلك قولوا حتى ارد
4 5 المظالم * قالوا له * ما ظلمتنا * وما ضيقت علينا * ولم ترتشي من احد * قال لهم يشهد الله
عليكم * ويشهد مسيحه اليوم انكم لم تجدوا على اثر ظلم * قالوا يشهد الله على ذلك *
6 * فقال صموال للشعب * الرب هو الله وحده الذي خلق موسي وهرون * واصعد اباءنا من
7 ارض مصر * قوموا الآن فاحاكمكم امام الرب * واقص عليكم كل البر الذي صنع بكم
8 وبابايكم * حيث دخل يعقوب ارض مصر * وصلى اباوكم امام الرب * فارسل الرب موسي
9 وهرون * واصعد اباءكم من ارض مصر * وانزلهم بهذا البلاد * فنسوا ما صنع الله ربهم بهم *
وعبدوا غيره * فدفعهم الله الى سيسرا صاحب شرطة حاصور * وفي ايدي اهل فلسطين * وفي
10 ايدي ملك مواب فحاربهم * فصلوا امام الرب وقالوا * اثمنا وتركنا عبادة الله ربنا * وعبدنا بعلا
11 الصنم * والاصنام الاناث * فانقذنا يا رب الآن من ايدي اعدائنا لنعبدك * فارسل الله دبورا
وباراق * وجدعون * ويفتاح وشمسون * وانقذكم من ايدي اعدائكم الذين حولكم * ونزلتم
12 منازلكم مطمينين * ثم رايتم ناحاش ملك بني عمون صعد اليكم * وقلتم لا نكون كما
13 كنا * ولكن نصير علينا ملكا والله ربكم ملككم * فهذا الآن ملككم الذي اخترتم
14 وطلبتم * قد صيره الرب عليكم ملكا * وان انتم اتقيتم الرب * وعبدتموه * وسمعتم قوله * ولم
تسخطوه * صرتم انتم وملككم الذي اخترتم في طاعة الرب *

2 En igitur regem vestrum coram vobis: ego verò jam senui & grandævus factus sum, & filii quoque mei vobiscum sunt: Jamq; nôstis institutum meum vobiscum à pueritia mea ad hunc usque diem. 3 Dum sto in præsentia vestra, testare me coram Domino, præsente Uncto ipsius, num violentâ usus sim in quemquam pro tauro, aut acceperim à quoquam asinum, aut oppresserim quemquam, aut infestâ im quemquam; num etiam munus acceperim à quoquam, & oculi mei deflexerint ad illud: si quid hujusmodi egi, dicite, ut reparem damna. 4 Dixerunt ad eum, Non oppressisti nos, nec molestiam exhibuisti nobis, nec munus à quoquam accepisti. 5 Dixit eis, Testis est Deus contra vos et testis est Unct° ej° hodiè, quòd non inveneritis in me vestigium iniquitatis? Dixerunt, Testis est Deus hujus rei. 6 Dixitque Samuel ad populum, Dominus est Deus solus qui creavit Mosen & Haronem, & extraxit patres nostros è terra Ægypti. 7 Surgite nunc ut judicium ineam vobiscum ante Dominum, & enarrem vobis totam justitiam quâ usus est erga vos & erga patres vestros. 8 Ubi ingressus est Jacob terram Ægypti, & orârunt patres vestri coram Domino, misit Dominus Mosen & Haronem, & extraxit patres vestros è terra Ægypti, & collocavit eos in hac regione. 9 Verùm obliti rerum quas fecerat Deus Dominus eorum erga eos, aliósque præter ipsum adorantes, tradidit eos Deus Sisaræ duci militiæ Hasoris, & in manus Palestinorum, & in manus regis Moab, qui bellum gessit cum eis. 10 Et oraverunt coram Domino, ac dixerunt; Peccavimus deserentes cultum Dei Domini nostri, et colentes Baal idolum et idola fœminea: nunc ergò libera nos O Domine, de manibus inimicorum nostrorum, & serviemus tibi. 11 Tunc misit Deus Deboram, & Barac, et Gedeonem, et Nephtah, et Samsonem, et liberavit vos de manib° inimicorum vestrorum qui circum vos erant, et domicilia vestra tuti habitâstis. 12 Tum videntes Nahas regem filiorum Ammon ascendisse contra vos, dixistis; Non erimus ut fuimus, sed præficiamus nobis regem, cùm tamen Deus Dominus vester esset rex vester. 13 Ecce nunc regem vestrum quem elegistis et efflagitâstis, quem constituit Dominus super vos regem. 14 Quòd si vos Dominum timueritis, colueritis eum, vocem ejus audieritis, nec ad iracundiam provocaveritis eum; ambulabitis vos et rex vester quem elegistis, in obedientia Domini.

שמואל א׃ יג

erit & ,Domini os irritaveritis & Domini voce in audieritis non si Et
15 ואם־לא תשמעו בקול יהוה ומריתם את־פי יהוה והיתה
,state nunc Etiam .vestros patres in & ,vos in Domini manus
16 יד־יהוה בכם ובאבתיכם׃ גם־עתה התיצבו
faciens Dominus quod ,hoc magnum verbum videte &
וראו את־הדבר הגדול הזה אשר יהוה עשה
,Dominum ad invocabo ?hodie frumentorum messis Nonne .vestris oculis in
17 לעיניכם׃ הלוא קציר־חטים היום אקרא אל־יהוה
vestrum malum quod videte & ,scitote & :pluviam & ,voces dabit &
ויתן קלות ומטר ודעו וראו כי־רעתכם
.regem vobis petendo ,Domini oculis in fecistis quod ,multum
רבה אשר עשיתם בעיני יהוה לשאול לכם מלך׃
pluviam &,voces Dominus deditque;Dominum ad Semuel clamavit Et
18 ויקרא שמואל אל־יהוה ויתן יהוה קלת ומטר
.Semuel & ,Dominum valde populus omnis timuit & :illa die in
ביום ההוא וייראו כל־העם מאד את־יהוה ואת־שמואל׃
ad tuis servis pro Ora :Semuel ad populus omnis Dixeruntq;
19 ויאמרו כל־העם אל־שמואל התפלל בעד־עבדיך אל־
omnibus super addidimus quia:moriamur non ut ,tuum Deum Dominum
יהוה אלהיך ואל־נמות כי־יספנו על־כל־
Semuel Dixitque .regem nobis petendum ad ,malum nostris peccatis
20 חטאתינו רעה לשאל לנו מלך׃ ויאמר שמואל
:hoc malum omne fecistis vos ;timeatis Ne :populum ad
אל־העם אל־תיראו אתם עשיתם את כל־הרעה הזאת
Domino servietis & ,Dominum post à declinetis ne veruntamen
אך אל־תסורו מאחרי יהוה ועבדתם את־יהוה
quæ vana post quia ,declinetis non Et .vestro corde toto in
21 בכל־לבבכם׃ ולא תסורו כי אחרי התהו אשר
derelinquet non Quoniam .ipsa vanitas quia ,eruent nec ,proderunt non
22 לא־יועילו ולא יצילו כי־תהו המה׃ כי לא־יטש
velle quia :magnum suum nomen propter suum populum Dominus
יהוה את־עמו בעבור שמו הגדול כי הואיל
mihi absit ego Etiam .populum in sibi vos facere Dominus
23 יהוה לעשות אתכם לו לעם׃ גם אנכי חלילה לי
docebоque ;vobis pro orare cessando à ,Domino peccando à
מחטא ליהוה מחדל להתפלל בעדכם והוריתי
,Dominum timete Veruntamen .recta & bona via in vos
24 אתכם בדרך הטובה והישרה׃ אך יראו את־יהוה
quod videte quia :vestro corde toto in veritate in ei servite &
ועבדתם אתו באמת בכל־לבבכם כי ראו את אשר־
;vos etiam:malefeceritis malefaciendo si Et .vobiscum fecit magnifice
25 הגדל עמכם׃ ואם־הרע תרעו גם־אתם
.peribitis ,vester rex etiam
גם־מלככם תספו׃

CAP. XIII. יג

.Israel super regnavit annis duobus &;ipsum regnando in,Saul anni filius
1 בן־שנה שאול במלכו ושתי שנים מלך על־ישראל׃
cum fuerunt & :Israel ex millia tria Saul sibi elegit Et
2 ויבחר־לו שאול שלשת אלפים מישראל ויהיו עם־
fuerunt mille & ;Bethel monte in & ,Michmas in millia duo Saul
שאול אלפים במכמש ובהר בית־אל ואלף היו
tentoria ;dimisit populi residuum & ;Binjamin Ghibhah in Jonathan cum
עם־יונתן בגבעת בנימין ויתר העם שלח איש
,Ghebah in qui ,Pelistim præsidem Jonathan percussit Et .sua tentoria in
3 לאהליו׃ ויך יונתן את נציב פלשתים אשר בגבע
:dicendo ,terra omni in tuba in clanxit Saul & :Pelistim audierunt &
וישמעו פלשתים ושאול תקע בשופר בכל־הארץ לאמר
Saul Percussit :dicendo,audierunt Israel omnis Et .Hebræi Audiant
4 ישמעו העברים׃ וכל־ישראל שמעו לאמר הכה שאול
:Pelistim in Israel fœtuit etiam & ,Pelistim præsidem
את־נציב פלשתים וגם־נבאש ישראל בפלשתים
.Ghilghal in Saul post populus sunt acciti &
ויצעקו העם אחרי שאול הגלגל׃

Verſio VUL. LAT.

15 Si autem non audieritis vocem Dñi, ſed exaſperaveritis ſermones ejus, erit manus Domini ſuper vos, & ſuper patres veſtros. 16 Sed & nunc ſtate, & videte rem iſtam grandem, quam facturus eſt Dominꝰ in conſpectu veſtro. 17 Numquid non meſſis tritici eſt hodié? invocabo Dominũ, et dabit voces et pluvias: & ſcietis, & videbitis, quia grande malũ feceritis vobis in conſpectu Domini, petentes ſuper vos regem. 18 Et clamavit Samuel ad Dominum, & dedit Dominus voces & pluvias in illa die. 19 Et timuit omnis populus nimis Dominum & Samuelẽ: & dixit univerſus populꝰ ad Samuelem; Ora pro ſervis tuis ad Dominum Deum tuum, ut non moriamur: addidimus enim univerſis peccatis noſtris malum, ut peteremꝰ nobis regem. 20 Dixit autem Samuel ad populum; Nolite timere, vos feciſtis univerſum malum hoc: veruntamen nolite recedere à tergo Domini, ſed ſervite Domino in omni corde veſtro. 21 Et nolite declinare poſt vana, quæ non proderũt vobis, neque eruent vos, quia vana ſunt. 22 Et non derelinquet Dominus populum ſuum, propter nomen ſuum magnum: quia juravit Dominus facere vos ſibi populum. 23 Abſit autem à me hoc peccatum in Dominum, ut ceſſem orare pro vobis, & docebo vos viam bonam et rectã. 24 Igitur timete Dominum, & ſervite ei in veritate, & ex toto corde veſtro: vidiſtis enim magnifica quæ in vobis geſſerit. 25 Quòd ſi perſeveraveritis in malitia: & vos & rex veſter pariter peribitis.

CAP. XIII.

1 Filius unius anni erat Saul cùm regnare cœpiſſet, duobus autem annis regnavit ſuper Iſrael. 2 Et elegit ſibi Saul tria millia de Iſrael: & erant cum Saul duo millia in Machmas, et in monte Bethel: mille autem cum Jonatha in Gabaa Benjamin: porrò cæterum populum remiſit unumquemq; in tabernacula ſua. 3 Et percuſſit Jonathas ſtationem Philiſthinorũ, quæ erat in Gabaa. Quod cùm audiſſent Philiſthiim, Saul cecinit buccinâ in omni terra, dicens; Audiant Hebræi. 4 Et univerſus Iſrael audivit hujuſcemodi famã; Percuſſit Saul ſtationem Philiſthinorum: & erexit ſe Iſrael adverſùs Philiſthiim. Clamavit ergò populus poſt Saul in Galgala.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

15 Ἐὰν δὲ μὴ (σ) ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου, καὶ ἐρίσητε τῷ στόματι κυρίου, καὶ ἔσται χεὶρ κυρίου (τ) ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν. 16 Καὶ νῦν κατάστητε, καὶ ἴδετε τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο, ὃ ὁ κύριος ποιήσει ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. 17 Οὐχὶ θερισμὸς πυρῶν σήμερον; ἐπικαλέσομαι (υ) κύριον, καὶ δώσει φωνὰς καὶ ὑετόν· καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε, ὅτι ἡ κακία ὑμῶν μεγάλη ἣν ἐποιήσατε ἐνώπιον κυρίου, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα. 18 Καὶ ἐπεκαλέσατο Σαμουὴλ τὸν κύριον, καὶ ἔδωκε κύριος φωνὰς καὶ ὑετὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 19 Καὶ ἐφοβήθησαν πᾶς ὁ λαὸς τὸν κύριον σφόδρα καὶ τὸν Σαμουήλ. Καὶ εἶπαν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Σαμουήλ, Πρόσευξαι ὑπὲρ τῶν δούλων σου πρὸς κύριον θεόν σου, καὶ μὴ ἀποθάνωμεν, ὅτι προστεθείκαμεν πρὸς πάσας τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν κακίαν, 20 αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν, Μὴ φοβεῖσθε. ὑμεῖς πεποιήκατε τὴν πᾶσαν κακίαν ταύτην· πλὴν μὴ ἐκκλίνητε ἀπὸ ὄπισθεν κυρίου, καὶ δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν ὅλῃ 21 καρδίᾳ ὑμῶν. Καὶ μὴ παραβῆτε ὀπίσω τῶν μηθὲν ὄντων, οἳ οὐ περανοῦσιν οὐθὲν, καὶ οἳ οὐκ ἐξελοῦνται, ὅτι οὐθέν 22 εἰσιν. Ὅτι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ μέγα, ὅτι ἐπιεικῶς κύριος προσελάβετο ὑμᾶς 23 ἑαυτῷ εἰς λαόν. Καὶ ἐμοὶ μηδαμῶς τοῦ ἁμαρτεῖν τῷ κυρίῳ ἀνιέναι τοῦ προσεύχεσθαι περὶ ὑμῶν. καὶ δουλεύσω τῷ κυρίῳ, καὶ δείξω ὑμῖν τὴν ὁδὸν τὴν 24 ἀγαθὴν καὶ τὴν εὐθεῖαν· Πλὴν φοβεῖσθε τὸν κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν, ὅτι ἴδετε ἃ ἐμεγάλυνε μεθ' ὑμῶν. 25 Καὶ ἐὰν κακίᾳ κακοποιήσητε, καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὑμῶν προστεθήσεσθε.

MS.A. (σ) εἰσακούσητε (τ) εἰς ὑμᾶς (υ) τὸν κύριον,

Κεφ. ιγʹ.

2 Καὶ ἐκλέγεται ἑαυτῷ Σαοὺλ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν Ἰσραήλ. καὶ ἦσαν μετὰ Σαοὺλ δισχίλιοι οἱ ἐν Μαχμὰς, καὶ ἐν τῷ ὄρει Βαιθὴλ, καὶ χίλιοι ἦσαν μετὰ Ἰωνάθαν ἐν Γαβαὰ τοῦ Βενιαμίν. καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἐξαπέστειλεν ἕκαστον εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. 3 Καὶ ἐπάταξεν Ἰωνάθαν τὸν Νασὶβ τὸν ἀλλόφυλον τὸν ἐν τῷ βουνῷ. καὶ ἀκούουσιν οἱ ἀλλόφυλοι· καὶ Σαοὺλ σάλπιγγι σαλπίζει εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, λέγων, 4 Ἠθετήκασιν οἱ δοῦλοι. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἤκουσε λεγόντων, Πέπαικε Σαοὺλ τὸν Νασὶβ τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ᾐσχύνθησαν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὀπίσω Σαοὺλ ἐν Γαλγάλοις.

Si autem non audieritis vocem Domini, & repugnaveritis ori Domini; & erit manus Domini ſuper vos, & ſuper regem veſtrum. 15 *Et nunc ſtate, & videte verbum magnum hoc, quod Dominus faciet in oculis veſtris.* 16 *Nónne meſſis frumentorum hodiè? Invocabo Dominum; & dabit voces, & pluviam. Et cognoſcite, & videte, quia maleficium veſtrum eſt magnum, quod feciſtis in conſpectu Domini, petentes vobiſipſis regem.* 17 *Et invocavit Samuel Dominum: & dedit Dominus voces, & pluviam in die illa.* 18 *Et timuerunt omnis populus Dominum valdè, & Samuel.* 19 *Et dixerunt omnis populus ad Samuel, Ora pro ſervis tuis ad Dominum Deum tuum; et non moriamur: quoniam addidimus ad omnia peccata noſtra (l) maleficium, petentes nobis ipſis regem.* *Et dixit Samuel ad populum, Ne timeatis.* 20 *Vos feciſtis omne maleficium hoc. Veruntamen ne declinetis à poſt Dominum, et ſervite Domino in toto corde veſtro.* *Et non tranſgrediamini poſt eos, qui nihil ſunt, qui non perficient quicquam, et qui non eruent; quia nihil ſunt.* 21 *Quoniam non abjiciet Dominus populum ſuum propter nomen ſuum magnum: quoniam (m) admodùm Dominus ſuſcepit vos ſibi in populum.* 22 *(n) Et mihi nequaquàm, ut peccem Domino, omittendo orare pro vobis. Et ſerviam Domino: et oſtendam vobis viam bonam et rectam.* 23 *Tantummodò timete Dominũ: et ſervite ei in veritate, et in toto corde veſtro: quoniam videtis quæ magnificavit vobiſcum.* 24 *Et, ſi maleficio malefeceritis; et vos, et rex veſter (o) apponemini.* 25

CAP. XIII.

Et elegit ſibi Saul tria millia virorum ex viris Iſrael. Et fuerant cum Saul bis mille, qui in Machmas, & in monte Bethel: et mille fuerunt cum Jonathan in Gabaa Benjamin. Et reſiduum populi dimiſit, unumquemq; in tabernaculum ejus. 2 *Et percuſſit Jonathan (b) Naſib alienigenam, qui in colle. Et audiunt alienigenæ. Et Saul tubâ clangit in omnem terram, dicens, (c) Spreverunt ſervi.* 3 *Et omnis Iſrael audivit dicentes, Percuſſit Saul Naſib alienigenam: et (d) polluit Iſrael in alienigenas. Et (e) aſcenderunt filii Iſrael poſt Saul in Galgala.* 4

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ואם לא תקבלון למימרא דיי ותסרבון על מימרא דיי ותהי מחתא דיי בכון כמא דהות
16 באבהתכון׃ אף כען אתעתדו וחזו ית פתגמא רבא הדין דיי עביד לעיניכון׃ הלא חצד
17 חטין יומא דין אצלי קדם יי ויתן קלין ומטרא ודעו וחזו ארי בישתכון סגיאה דעבדתון
קדם יי למשאל לכון מלכא׃ וקרא שמואל קדם יי ויהב יי קלין ומטרא ביומא ההוא
18 ודחל כל עמא לחדא מן קדם יי ומפתגמי שמואל׃ ואמרו כל עמא לשמואל צלי על
19 עבדך קדם יי אלהך ולא נמות ארי אוספנא על כל חובנא בישתא למשאל לנא מלכא׃
20 ואמר שמואל לעמא לא תדחלון אתון גרמתון ית כל בישתא הדא ברם לא תסטון
21 מבתר פולחנא דיי ותפלחון קדם יי בכל לבכון׃ ולא תסטון מבתר פולחניה ולא תפלחון
לטעותא דאנון למא ולית בהון הנאה ולא משיבין ארי למא אנון׃ ארי לא ירחיק יי
22 ית עמיה בדיל שמיה רבא ארי רעוא קדם יי למעבד יתכון קדמוהי לעם׃ אף אנא חס לי
23 מלמחטי קדם יי מלאתמנעא לצלאה עליכון ואליף יתכון דתהכון באורח תקנא
וכשרא׃ ברם דחילו מן קדם יי ותפלחון קדמוהי בקשוט בכל לבכון ארי חזו ית דאסגי
24 למעבד עמכון׃ ואם אבאשא תבאשון עובדיכון אף אתון אף מלככון תשתיצון׃
25

יג

1 כבר שנא דלית ביה חובין כן שאול כד מלך ותרתין שנין מלך על ישראל׃ ובחר ליה
2 שאול תלתא אלפין מישראל והוו עם שאול תרין אלפין במכמש ובטור ביתאל ואלפא
הוו עם יונתן בגבעתא דבית בנימין ושאר עמא שלח גבר לקרווהי׃ ומחא יונתן ית
3 אסטרטיגי פלשתאי די בגבעתא ושמעו פלשתאי ושאול תקע בשופרא בכל ארעא
למימר ישמעון יהודאי׃ וכל ישראל שמעו למימר מחא שאול ית אסטרטיגי פלשתאי
4 ואף אתגריו ישראל בפלשתאי ואתכנישו עמא בתר שאול לגלגלא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ſi non obedieritis dicto Dñi, at rebellaveritis ſuper dictum Domini, 15 & erit plaga Domini in vobis, ut hæc quæ fuit in patribus veſtris. 16 Etiam nunc ſtate & videte verbum grande hoc quod Dominus facit ad oculos veſtros. 17 Nonne meſſis tritici hodie? orabo ante Dominum, & dabit voces & pluviam: cognoſcite & videte quòd malum veſtrum magnum quod feciſtis ante Dominum, ad petendum vobis regem. 18 Et *clamavit* Semuel ante Dñm, & dedit Dominus voces & pluviam in die illa: & *timuit* omnis populꝰ valdè ab-ante Dñm, & à verbis Semuel. 19 Et dixerunt omnis populus ad Semuel: Ora ſuper ſervos tuos ante Dominum Deum *tuum*, & non moriemur; quia addidimus ſuper omnem culpam noſtram malum, petendo nobis regem. 20 Et dixit Semuel populo, Ne timeatis: vos *procurâſtis* omne malum hoc; verùm non recedatis de-poſt cultum Dñi, & ſervietis ante Dñm in omni corde veſtro. 21 Et non recedetis de-poſt cultum ejus, & non ſervietis erroribꝰ qui non ſunt quicquam, & non eſt in illis utilitas; & non liberant, quia nihilum illi. 22 Quia non elongabit Dñs populũ ſuum propter nomen ſuum magnũ; quia voluntas ante Dñm ut faciat vos ante ſe in populum. 23 Etiam ego, abſit mihi, ut peccem ante Dominum à ceſſando orare ſuper vos: & docebo vos ut eatis in via ſtatuta & recta. 24 Verùm timete ab-ante Dñm, & ſervite ante illum in veritate in toto corde veſtro; nam videte quòd multiplicavit facere vobiſcum. 25 Et ſi depravando depravaveritis facta veſtra, etiam vos, etiam rex veſter, perdemini.

CAP. XIII.

1 Sicut filius anni in quo non ſunt culpæ, Saul [*erat*] quando regnavit, & duobꝰ annis regnavit ſuper Iſrael. 2 Et delegit ſibi Saul tria millia ex Iſrael, & fuerunt cum Saul duo millia in Michmas & in monte Beth-el, et mille fuerunt cum Jonathan in Gibghatha domꝰ Binjamin, et reliquũ populum miſit quemq; ad urbes ſuas. 3 Et pcuſſit Jonathan ducem Peliſthæorũ qui in Gibghatha, et audierunt Peliſthæi, et Saul clanxit in cornu in omni terra dicens: Audiant Judæi. 4 Et omnis Iſrael audierunt dicendo: Percuſſit Saul ducem Peliſthæorum, et etiam concitatus eſt Iſrael in Peliſthæos; et congregati ſunt populus poſt Saul ad Gilgela.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 *ܐܢ ܕܝܢ ܠܐ ܬܫܡܥܘܢ ܠܩܠܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܘܬܡܪܡܪܘܢܝܗܝ. ܬܗܘܐ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܒܟܘܢ.
16 ܐܝܟ ܕܗܘܬ ܒܐܒܗܝܟܘܢ. *ܘܗܫܐ ܐܬܛܝܒܘ. ܘܚܙܘ ܦܬܓܡܐ ܪܒܐ ܗܢܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܥܝܢܝܟܘܢ.
17 *ܗܐ ܚܨܕܐ ܗܘ ܕܚܛܐ ܝܘܡܢܐ. ܐܩܪܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܢܬܠ ܩܠܐ ܘܡܛܪܐ. ܘܕܥܘ ܘܚܙܘ ܕܒܝܫܬܟܘܢ
18 ܪܒܐ ܗܝ. ܕܫܐܠܬܘܢ ܠܟܘܢ ܡܠܟܐ. *ܘܩܪܐ ܫܡܘܐܝܠ ܠܡܪܝܐ. ܘܝܗܒ ܡܪܝܐ ܩܠܐ
19 ܘܡܛܪܐ ܒܐܬܪܐ ܗܘ. ܘܕܚܠܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܚܕ ܡܢ ܡܪܝܐ ܘܡܢ ܫܡܘܐܝܠ. *ܘܐܡܪܘ ܟܠܗ
ܥܡܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܨܠܝ ܚܠܦ ܥܒܕܝܟ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܘܠܐ ܢܡܘܬ. ܡܛܠ ܕܐܘܤܦܢ ܥܠ
20 ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܝܢ. ܒܝܫܬܐ ܪܒܬܐ. ܕܫܐܠܢ ܠܢ ܡܠܟܐ. *ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ. ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ.
ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܬܘܢ ܗܕܐ ܟܠܗ ܒܝܫܬܐ. ܒܪܡ ܠܐ ܬܤܛܘܢ ܡܢ ܒܬܪ ܡܪܝܐ. ܐܠܐ ܦܠܘܚܘܗܝ
21 ܠܡܪܝܐ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟܘܢ. *ܘܠܐ ܬܤܛܘܢ ܒܬܪ ܤܪܝܩܘܬܐ. ܕܠܐ ܬܡܘܬܘܢ. ܘܠܐ ܡܦܨܝܢ ܠܟܘܢ.
22 ܡܛܠ ܕܤܪܝܩܘܬܐ ܐܢܝܢ. *ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܒܩ ܡܪܝܐ ܠܥܡܗ. ܡܛܠ ܫܡܗ ܪܒܐ. ܡܛܠ
23 ܕܐܨܛܒܝ ܠܡܥܒܕܟܘܢ ܠܗ ܠܥܡܐ. *ܐܦ ܐܢܐ ܚܤ ܠܝ ܕܐܚܛܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܐܨܠܐ ܚܠܦܝܟܘܢ.
24 ܐܠܐ ܐܠܦܟܘܢ ܐܘܪܚܐ ܛܒܬܐ ܘܬܪܝܨܬܐ. *ܐܠܐ ܕܚܠܘ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܘܦܠܘܚܘܗܝ ܒܩܘܫܬܐ ܒܟܠܗ
25 ܠܒܟܘܢ. ܘܒܟܠܗ ܢܦܫܟܘܢ. ܘܚܙܘ ܕܡܘܪܒ ܠܡܥܒܕ ܥܡܟܘܢ. *ܘܐܢ ܡܐܒܫܘ ܬܒܐܫܘܢ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ
1 ܐܦ ܡܠܟܟܘܢ ܬܐܒܕܘܢ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ * *ܘܟܕ ܫܢܬܐ ܚܕܐ ܐܘ ܬܪܬܝܢ ܐܡܠܟ ܫܐܘܠ
2 ܒܡܠܟܘܬܗ ܥܠ ܐܝܤܪܝܠ. *ܘܓܒܐ ܠܗ ܫܐܘܠ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܐܝܤܪܝܠ.
ܘܗܘܘ ܥܡ ܫܐܘܠ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܒܡܟܡܫ ܘܒܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܐܠܦ ܗܘܘ
3 ܥܡ ܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. ܒܓܒܥܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܘܫܪܟܗ ܕܥܡܐ. ܫܪܐ ܐܢܫ ܠܒܝܬܗ. *ܘܡܚܐ
ܝܘܢܬܢ ܠܩܤܛܪܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܕܒܓܒܥ. ܘܫܡܥܘ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܫܐܘܠ ܩܥܐ ܒܫܝܦܘܪܐ ܒܟܠܗ
4 ܐܪܥܐ. ܟܕ ܐܡܪ. ܢܫܡܥܘܢ ܥܒܪܝܐ ܘܟܠܗ ܐܝܤܪܝܠ. *ܕܡܚܐ ܫܐܘܠ ܠܩܤܛܪܐ ܕܦܠܫܬܝܐ.
ܘܙܟܐ ܐܝܤܪܝܠ ܠܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܥܡܐ ܒܬܪ ܫܐܘܠ ܠܓܠܓܠܐ.

Sed ſi non auſcultaveritis voci Dñi Dei veſtri, & ad irã provocaveritis eũ; erit manus Dñi contra vos, ut fuit contra patres veſtros. 15 Jam verò parate vos, & videte rem iſtã magnam quam facturꝰ eſt Dñs ſup vos. 16 Ecce meſſis triticea eſt hodiè, vocabo *tamen* Dñm, edétque Dñs fragorem ac pluviã: & ſcitote ac videte magnã fuiſſe culpã veſtrã petendo vobis regẽ. 17 Tunc vocavit Samuel Dñm, edidítq; Dñs fragorem & pluviã in loco illo: & vehementer timuerunt univerſus populus Dñm & Samuelẽ: 18 Et dixerunt omnis populꝰ ad Samuelem, Ora pro ſervis tuis ad Dñm Deum tuũ, et ne moriamur: adjecimꝰ enim ad omnia peccata noſtra crimen ingens petendo nobis regem. 19 Dixit Samuel populo, Ne timeatis, vos commiſiſtis totũ hoc malum; veruntàmen ne declinetis à ſectando Domino, ſed colite Dñm ex toto corde veſtro: 20 Et ne deflectatis poſt vanitates, ne moriamini: non enim liberabũt vos, quia vanitates ſunt. 21 Neq; enim deſeret Dominus populũ ſuum, propter nomen ſuum magnum; quandoquidẽ conſenſit efficere vos ſibi populum. 22 Quod autẽ ad me, abſit à me ut peccem in Dominum haud orando pro vobis; imò docebo vos viam bonam & rectam. 23 Verùm timete Dominũ, eúmque juridicè colite ex toto corde veſtro totâq; animâ veſtrâ, conſiderantes quàm magnificè vobiſcum agat. 24 Quòd ſi ultrò malefeceritis, tum vos tum rex veſter, moriemini, 25

CAP. XIII

Cum autem anno uno vel duobꝰ regnâſſet Saul in regno ſuo ſuper Iſraelem, 1 Elegit ſibi Saul tria millia virorum ex Iſraele, quorũ virorũ duo millia fuerunt cum Saule in Machmas & in monte Beth-il, mille verò fuerũt cum Jonathan ejus filio in colle Benjamin: reliquum autem populum dimiſit quemque in domum ſuam. 2 Percuſſitque Jonathan ſtationem Philiſtæorũ in Gebaa. Quo audito Philiſtæi (Saul enim tubâ proclamaverat in tota terra, dicendo, Audiant Ebræi & omnis Iſrael, 3 Quòd percuſſit Saul ſtationem Philiſtæorum vicítq; Iſrael Philiſtæos: & congregatꝰ populus adhæſit Sauli in Galgala.) 4

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وان انتم لم تسمعوا قول الله ربكم وعصيتم * انزل الرب عليكم عقابه كما انزل على ابائكم *
16 * فاستعدوا الآن وانظروا الى الامر العظيم الذي يصنعه الرب بكم * وقتنا هذا هو وقت
17 الحصاد * ادعوا الرب فيسمع لنا صوتا شديدا * ويهبط علينا مطرا جودا * لتعلموا ان شركم
18 عظيم حيث طلبتم ملكا * فدعا صموال الرب * فاسمع الرب صوتا * وانزل مطرا في تلك البلاد *
19 وفرق الشعب فرقا شديدا * واتقوا الرب * وهابوا صموال * ثم قال جميع الشعب لصموال * صلي
على عبيدك امام الله ربك ليلا نموت * لانا قد زدنا على جميع خطايانا شرا عظيما حيث طلبنا
20 ملكا * قال صموال للشعب * لا خوف عليكم * انتم فعلتم هذا الشر العظيم * ولكن لا تميلوا
21 عن الرب * ولا تعبدوا غيره * بل اعبدوا الرب من كل قلوبكم * ولا تحيدوا الى البواطل * ليلا
22 تموتوا * من اجل ان البواطل لا تقدر ان تنجيكم لانها خاوية * والرب لا يخذل شعبه من
23 اجل اسمه العظيم * لان الرب قد رضي ان تكونوا له شعبا * فاما انا * فحاشا لله ان اثم واترك
24 الصلاة عليكم * وتعليمي لكم الطريق المستقيمة الصالحة * فاتقوا الله الرب واعبدوه عبادة
25 صحيحة من كل قلوبكم وانفسكم * واعلموا انه يعظم لكم الخيرات * وان اسأتم واثمتم *
اعلموا ان الرب سيهلككم * ويهلك ملككم *

* الفصل الثالث عشر *

1 * فلما ملك شاول سنة وسنتين وثلثا من ملكه على بني اسرائيل * انتخب شاول من بني
2 اسرائيل ثلثة الف رجل * صير معه الفين في مخماس وجبل بيت ال * والفا مع يوناثان ابنه في
رامة بنيامين * وسرح بقية الشعب كل انسان الى منزله * وقتل يوناثان مشايخ اهل فلسطين في
3 جبع * فسمع اهل فلسطين بذلك * وامر شاول ان ينفخ في الصور في الارض كلها ويقال * ليسمع
4 العبرانيون وجميع بني اسرائيل * ان شاول قتل مشايخ اهل فلسطين * وظفر بنو اسرائيل باهل
فلسطين * فاجتمع الشعب الى شاول في الجلجال *

Verùm niſi vos acquieveritis dicto Dei Domini veſtri, ſed rebellaveritis; immittet Dominꝰ in vos punitionem ſuã quemadmodum immiſit in patres veſtros. 15 *Jam verò parate vos, et ſpectate rem grandem quam facturus eſt Dominus erga vos.* 16 *Tempus hoc noſtrum, tempus eſt meſſis: invocabo Dominum, et audire faciet nos ſonitum vehementem, demittétque ſuper vos pluviam ſalubrem, ut ſciatis grandem eſſe malitiam veſtram, quòd regem poſtulaveritis.* 17 *Invocavitque Samuel Dominum, & audire fecit Dominus ſonitum, demiſítque pluviam in regionem illam; ita ut percitus fuerit populus pavore vehementi, Dominum timuerint, & Samuelẽ veriti ſint.* 18 *Tum dixit univerſus populus Samueli, Ora pro ſervis tuis coram Deo Domino tuo ne moriamur: quoniã omnibus peccatis noſtris malum ingens addidimus petentes regem.* 19 *Dixit Samuel ad populũ, Ne metuatis, vos perpetrâſtis hoc malum ingens; attamen ne declinetis à Domino, néve colatis alium præter eum, ſed Dominum colite totis cordibus veſtris.* 20 *Et ne deflectatis ad vanitates, ne moriamini: nam vanitates non poterunt ſalvare vos, quòd ſint inanes.* 21 *Dominus autem non deſtituet populum ſuum, propter nomen ſuum magnum; quandoquidem Domino placuit ut eſſetis ſibi populus.* 22 *Quod autem ad me, nequaquam ſaxit Deus ut peccem, & omittam precari pro vobis, et docere vos viam rectam & bonam.* 23 *Verùm timete Deum Dominum, eúmque adorate cultu ſincero, integris cordibus ac mentibus; & ſcitote quanta vobiſcum ampliaturus ſit beneficia. Quòd ſi perverſè egeritis, ſcitote quòd Dominus perdet vos, perdétque regem veſtrum.* 24 25

CAP. XIII.

Cum autem regnaſſet Saul uno, duobus, vel tribus annis è regno ſuo ſuper filios Iſrael, 1 *Delegit Saul ex Iſraelitis tria millia virorum, quorum duo millia collocavit apud ſe in Machmas & monte Bethel, mille verò apud Jonathanem filium ſuum in Rama Benjamini: reliquum verò populum dimiſit quemque ad domum ſuam.* 2 *Et occidit Jonathan ſeniores Palæſtinorum in Gabaa, audierantque id Palæſtini; & præcepit Saul ut caneretur cornu per univerſam terram, ut diceretur, Audiant Ebræi & omnes Iſraelitæ,* 3 *Quòd Saul interfecit ſeniores Palæſtinorum, & devicerunt Iſraelitæ Palæſtinos: Et congregatus eſt populus ad Saulem in Galgal.* 4

שמואל א׳ : יג

millia triginta ,Israel cum pugnandum ad sunt collecti Pelistim Et
5 וּפְלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף
super quæ arena sicut populus & ,equitum millia sex & ,currus
רֶכֶב וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים פָּרָשִׁים וְעָם כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל־
sunt castrametati & ,ascenderunt & :multitudine in maris labium
שְׂפַת־הַיָּם לָרֹב וַיַּעֲלוּ וַיַּחֲנוּ
quòd viderunt Israel vir Et .Beth aven orientem ad ,Michmas in
6 בְמִכְמָשׂ קִדְמַת בֵּית אָוֶן׃ וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי
populus se absconderunt & :populus erat coarctatus quia ,sibi angustia
צַר־לוֹ כִּי נִגַּשׂ הָעָם וַיִּתְחַבְּאוּ הָעָם
.cisternis in & ,turribus in & ,petris in & ,munitionibus in &,speluncis in
בַּמְּעָרוֹת וּבַחֲוָחִים וּבַסְּלָעִים וּבַצְּרִחִים וּבַבֹּרוֹת׃
ipse adhuc Saul &:Ghilhad &,Ghad terram Jarden transierunt Hebræi Et
7 וְעִבְרִים עָבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶרֶץ גָּד וְגִלְעָד וְשָׁאוּל עוֹדֶנּוּ
septem expectavit Et .eum post intremuerunt populus omnis &,Ghilghal in
8 בַגִּלְגָּל וְכָל־הָעָם חָרְדוּ אַחֲרָיו׃ וַיּוֹחֶל שִׁבְעַת
;Ghilghal in Semuel venit non & ,Semuel quod statutum tempus ad dies
יָמִים לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר שְׁמוּאֵל וְלֹא־בָא שְׁמוּאֵל הַגִּלְגָּל
me ad facite Accedere :Saul Dixitque .eo desuper populus est dispersus &
9 וַיָּפֶץ הָעָם מֵעָלָיו׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הַגִּשׁוּ אֵלַי
cum complere ut ,fuit Et .ascensionem fecit ascendere & :pacifica & ,ascensionem
10 הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיַּעַל הָעֹלָה׃ וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ
Saul est egressus & ,venit Semuel ecce & ,ascensionem facere ascendere
לְהַעֲלוֹת הָעֹלָה וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל בָּא וַיֵּצֵא שָׁאוּל
? fecisti Quid :Semuel dixit Et .ei benedicendum ad ejus occursum in
11 לִקְרָאתוֹ לְבָרְכוֹ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל מֶה עָשִׂיתָ
,me desuper populus dispergebatur quòd vidi Quia :Saul Dixitque
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כִּי־רָאִיתִי כִי־נָפַץ הָעָם מֵעָלַי
collecti Pelistim & :dierum statutum tempus ad veniebas non tu &
וְאַתָּה לֹא־בָאתָ לְמוֹעֵד הַיָּמִים וּפְלִשְׁתִּים נֶאֱסָפִים
,Ghilghal in me ad Pelistim descendent Nunc :dixi & .Michmas in
12 מִכְמָשׂ׃ וָאֹמַר עַתָּה יֵרְדוּ פְלִשְׁתִּים אֵלַי הַגִּלְגָּל
.ascensionem feci ascendere & ,mihi feci vim & ,oravi non Domini facies &
וּפְנֵי יְהוָה לֹא חִלִּיתִי וָאֶתְאַפַּק וָאַעֲלֶה הָעֹלָה׃
præceptum servasti non :es factus Stultus ,Saul ad Semuel dixit Et
13 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל נִסְכָּלְתָּ לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת־מִצְוַת
Dominus stabilierat nunc quia ;tibi præcepit quod ,tui Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר צִוָּךְ כִּי עַתָּה הֵכִין יְהוָה
tuum regnum nunc Et .seculum in usque Israel ad tuum regnum
14 אֶת־מַמְלַכְתְּךָ אֶל־יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם׃ וְעַתָּה מַמְלַכְתְּךָ
,suum cor secundùm virum sibi Dominus quæsivit :stabit non
לֹא־תָקוּם בִּקֵּשׁ יְהוָה לוֹ אִישׁ כִּלְבָבוֹ
servasti non quia :suum populũ super ducem in Dominus ei præcepit &
וַיְצַוֵּהוּ יְהוָה לְנָגִיד עַל־עַמּוֹ כִּי לֹא שָׁמַרְתָּ
de ascendit & ,Semuel surrexit Et .Dominus tibi præcepit quod
15 אֵת אֲשֶׁר־צִוְּךָ יְהוָה׃ וַיָּקָם שְׁמוּאֵל וַיַּעַל מִן־
inventos populum Saul visitavit &:Binjamin Ghibhah in Ghilgal
הַגִּלְגָּל גִּבְעַת בִּנְיָמִן וַיִּפְקֹד שָׁאוּל אֶת־הָעָם הַנִּמְצְאִים
,ejus filius Jonathan & ,Saul Et .viros sexcentos fermè ; secum
16 עִמּוֹ כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ׃ וְשָׁאוּל וְיוֹנָתָן בְּנוֹ
Pelistim & ;Binjamin Ghebah in sedentes ,eis cum inventus populus &
וְהָעָם הַנִּמְצָא עִמָּם יֹשְׁבִים בְּגֶבַע בִּנְיָמִן וּפְלִשְׁתִּים
castrametatione è corrumpens est egressus Et .Michmas in sunt castrametati
17 חָנוּ בְמִכְמָשׂ׃ וַיֵּצֵא הַמַּשְׁחִית מִמַּחֲנֵה
viam ad respiciebat unum caput :capitibus tribus Pelistim
פְלִשְׁתִּים שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים הָרֹאשׁ אֶחָד יִפְנֶה אֶל־דֶּרֶךְ
viam respiciebat unum caput Et .Suhal terram ad ,Ophrah
18 עָפְרָה אֶל־אֶרֶץ שׁוּעָל׃ וְהָרֹאשׁ אֶחָד יִפְנֶה דֶּרֶךְ
super prospicientem termini viam respiciebat unum caput & :Beth-choron
בֵּית חֹרוֹן וְהָרֹאשׁ אֶחָד יִפְנֶה דֶּרֶךְ הַגְּבוּל הַנִּשְׁקָף עַל־
.desertum ad Sebohim vallem
גֵּי הַצְּבֹעִים הַמִּדְבָּרָה׃

Versio VUL. LAT.

5 Et Philisthiim congregati sunt ad præliandũ contra Israel, triginta millia curruũ, & sex millia equitũ, et reliquũ vulg⁹, sicut arena quæ est in littore maris plurima. Et ascendentes castrametati sunt in Machmas ad 6 Orientẽ Bethaven. Quod cùm vidissent viri Israel se in arcto positos, (afflict⁹ enim erat popul⁹) absconderũt se in speluncis, & in abditis, in petris quoque, & in antris, et in cisternis. 7 Hebræi autem transierunt Jordanẽ in terrã Gad & Galaad. Cúmq; adhuc esset Saul in Galgala, universus popul⁹ perter- 8 rit⁹ est, qui sequebatur eum. Et expectavit septem diebus juxta placitũ Samuelis, & non venit Samuel in Galgala, dilapsúsq; 9 est popul⁹ ab eo. Ait ergò Saul; Afferte mihi holocaustũ, & pacifica. Et obtulit holocaustum. 10 Cúmq; compléſset offerens holocaustum, ecce Samuel veniebat: & egress⁹ est Saul obviàm 11 ei ut salutaret eum. Locutúsq; est ad eum Samuel, Quid fecisti? Respondit Saul, Quia vidi quòd popul⁹ dilaberetur à me, & tu non veneras juxta placitos dies: porrò Philisthiim con- 12 gregati fuerãt in Machmas, Dixi: Nunc descendẽt Philisthiim ad me in Galgala, & faciẽ Dñi non placavi. Necessitate com- 13 pulsus, obtuli holacaustũ. Dixítq; Samuel ad Saul; Stultè egisti, nec custodisti mandata Dñi Dei tui, quæ præcepit tibi. Quod si non fecisses, jam nunc præparâſset Dñs regnum tuum 14 sup Israel in sempiternũ, Sed nequaquàm regnũ tuum ultrà consurget. Quæsivit Dñs sibi virũ juxta cor suum: & præcepit ei Dñs ut esset dux sup populum suũ, eò quòd non serva- 15 veris quæ præcepit Dñs. Surrexit autẽ Samuel, et ascẽdit de Galgalis in Gabaa Benjamin. Et reliqui populi ascenderunt post Saul obviàm populo, qui expugnabant eos venientes de Galgala in Gabaa, in colle Benjamin. Et recensuit Saul populum, qui inventi fuerãt cum eo, 16 quasi sexcentos viros. Et Saul & Jonathas filius ej⁹, populúsque qui invent⁹ fuerat cum eis, erat in Gabaa Benjamin: porrò Philisthiim consederant in 17 Machmas. Et egressi sunt ad prædandũ de castris Philisthinorũ tres cunei. Un⁹ cuneus pgebat contra viã Ephra ad ter- 18 ram Sual. Porrò alius ingrediebatur p viã Beth-horon: Tertius autẽ verterat se ad iter termini imminentis valli Seboim contra desertum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνάγονται εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ Ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδες ἁρμάτων, καὶ ἓξ χιλιάδες ἱππέων, καὶ λαὸς ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν τῷ πλήθει· καὶ ἀναβαίνουσι καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν Μαχμὰς ἐξ 6 ἐναντίας Βαιθωρὼν κατὰ Νότου. Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἶδεν ὅτι στενῶς αὐτῷ μὴ προσάγειν αὐτόν, καὶ ἐκρύβη ὁ λαὸς ἐν τοῖς σπηλαίοις, καὶ ἐν ταῖς μάνδραις, καὶ ἐν ταῖς πέτραις, καὶ ἐν τοῖς βόθροις, καὶ 7 ἐν τοῖς λάκκοις. Καὶ οἱ διαβαίνοντες διέβησαν τὸν Ἰορδάνην εἰς γῆν Γὰδ καὶ Γαλαάδ. καὶ Σαοὺλ ἔτι ἦν ἐν Γαλγάλοις, 8 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξέστη ὀπίσω αὐτοῦ. Καὶ διέλιπεν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ μαρτυρίῳ, ὡς εἶπε Σαμουήλ, καὶ οὐ παρεγένετο Σαμουὴλ εἰς Γάλγαλα, καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς αὐτοῦ ἀπ' 9 αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Προσαγάγετε ὅπως ποιήσω ὁλοκαύτωσιν καὶ εἰρηνικάς. 10 καὶ ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκαύτωσιν. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ Σαμουὴλ παραγίνεται. καὶ ἐξῆλθε Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ εὐλο- 11 γῆσαι αὐτόν. Καὶ εἶπε Σαμουήλ, Τί πεποίηκας; καὶ εἶπε Σαοὺλ, Ὅτι εἶδον ὡς διεσπάρη ὁ λαὸς ἀπ' ἐμοῦ, καὶ σὺ οὐ παρεγένου ὡς διετάξω ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῶν ἡμερῶν, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν εἰς 12 Μαχμάς, Καὶ εἶπα, Νῦν καταβήσονται οἱ ἀλλόφυλοι πρός με εἰς Γάλγαλα, καὶ τοῦ προσώπου τοῦ κυρίου οὐκ ἐδεήθην. καὶ ἐνεκρατευσάμην, καὶ ἀνήνεγκα τὴν ὁλο- 13 καύτωσιν. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ, Μεματαίωταί σοι, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολήν μου, ἣν ἐνετείλατό σοι κύριος, ὡς νῦν ἡτοίμασε κύριος τὴν βασιλείαν 14 σου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος. Καὶ νῦν ἡ βασιλεία σου οὐ στήσεταί σοι, καὶ ζητήσει κύριος ἑαυτῷ ἄνθρωπον κατὰ τὴν καρδίαν αὐτοῦ· καὶ ἐντελεῖται κύριος αὐτῷ εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας ὅσα ἐνετείλατό σοι κύριος. 15 Καὶ ἀνέστη Σαμουήλ, καὶ ἀπῆλθεν ἐκ Γαλγάλων. καὶ τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ ἀνέβη ὀπίσω Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν ὀπίσω τοῦ λαοῦ τοῦ πολεμιστοῦ. αὐτῶν παραγινομένων ἐκ Γαλγάλων εἰς Γαβαὰ Βενιαμίν, καὶ ἐπεσκέψατο Σαοὺλ τὸν λαὸν τὸν εὑρεθέντα μετ' αὐτοῦ ὡς ἑξακοσίους ἄνδρας. 16 Καὶ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς αὐτοῦ καὶ ὁ λαὸς οἱ εὑρεθέντες μετ' αὐτῶν ἐκάθισαν ἐν Γαβαὰ Βενιαμίν, καὶ ἔκλαιον, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παρεμβεβλήκεισαν ἐν Μαχ- 17 μάς. Καὶ ἐξῆλθε διαφθείρων ἐξ ἀγροῦ ἀλλοφύλων τρισὶν ἀρχαῖς· ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Γοφερὰ ἐπὶ γῆν Σω- 18 γάλ. Καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Βαιθωρών. καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Γαβαὲ τὴν εἰσκύπτουσαν ἐπὶ Γαὶ τὴν Σαβίμ.

Et alienigenæ congregantur in 5 prælium super Israel. Et ascendunt super Israel triginta millia curruum, & sex millia equitum, & populus tanquam arena, (f) quæ iuxta mare, multitudine. Et ascendunt, & castrametantur in Machmas (g) ex adverso Bethoron contra Austrum. Et vir 6 Israel vidit, (h) quia angustè sibi, ne ipse accedat: & occultavit se populus in speluncis, & in abditis, & in petris, & in foveis, & in cisternis. Et (i) tran- 7 sitores transierunt Jordanem in terram Gad, & Galaad. Et Saul adhuc erat in Galgalis: & universus populus expavit post eum. Et (k) distulit septem dies te- 8 stimonio, sicut dixerat Samuel: & non adveniebat Samuel in (l) Galgala: & dispersus est populus ejus ab eo. Et dixit Saul; 9 Adducite ut faciam holocaustosim, et pacifica. Et obtulit holocaustosim. Et factum est, ut con- 10 summavit offerens holocaustosim; et Samuel advenit. Et exiit Saul in occursum ei ad benedicendum eum. Et dixit Samuel, Quid 11 fecisti? Et dixit Saul; Quoniam vidi, quia dispersus erat populus à me, & tu non adveniebas, sicut constitueras in testimonio dierum, & alienigenæ congre- 12 gati erant in Machmas: Et dixi, Nunc descendent alienigenæ ad me in Galgala, & faciẽ Domini non sum deprecat⁹. Et vim feci, & obtuli holocaustosim. Et dixit Samuel ad Saul, Stultè actum est tibi: quoniam non custodîsti mandatum meum, quod mandavit tibi Dominus: (m) quia nunc præparaverat Dominus regnum tuum super Israel usq; in seculum. Et nunc regnum 14 tuum non stabit tibi: & quæret sibi Dominus hominem secundùm cor suum: & mandabit Dominus eum in principem super populũ suum: quoniam non custodîsti quæcunq; mandavit tibi Dominus. Et surrexit Samuel, 15 & abiit de (n) Galgalis. Et residuum populi ascendit post Saul in occursum post populum bellatorem. Ipsis advenientibus è Galgalis in Gabaa Benjamin, & recensuit Saul populum, qui inventus erat cum eo, circiter sexcentos viros. Et Saul, & Jona- 16 than filius ejus, et populus, qui inventi sunt cum eis, sederunt in Gabaa Benjamin: (o) et plorabant. Et alienigenæ castrametati erant in Machmas. Et egressus 17 est vastator ex agro alienigenarum tribus principiis: principium unum spectans viam Gophera ad terram Sogal. Et principium 18 unum spectans viam Bethoron: et principium unum spectans (p) viam Gabae vergentem ad Ge Sabim.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 ופלשתאי אתכנישו לאגחא קרבא בישראל תלתין אלפין רתיכין ושתא אלפין פרשין
6 ועמא כחלא דעל כיף ימא לסגי וסליקו ושרו במכמש מדנח בית און : ואנש ישראל חזו
ארי עקת להון ארי אדחק עמא ואטמרו עמא במערתא ובמצדתא ובשקיפי כיפיא
7 ובמערת טינרא ובנוביא : ויהודאי עברו ית ירדנא לארע גד וגלעד ושאול עד כען
8 בגלגלא וכל עמא אתכנישו בתרוהי : ואוריך שבעא יומין לזמנא דאמר ליה שמואל
9 ולא אתא שמואל לגלגלא ואתבדר עמא מעלוהי : ואמר שאול קריבו לותי עלתא
10 ונכסת קודשיא ואסיק עלתא : והוה כד שיצי לאסקא עלתא והא שמואל אתא ונפק
11 שאול לקדמותיה למשאל בשלמיה : ואמר שמואל מה עבדתא ואמר שאול ארי חזיתי
ארי אתבדר עמא מעלוי ואת לא אתיתא לזמן יומיא ופלשתאי אתכנישו למכמש :
12 ואמרית כען יחתון פלשתאי לותי לגלגלא וקדם יי לא צליתי ואתקפית ואסיקית עלתא :
13 ואמר שמואל לשאול אסכלתא לא נטרתא ית פקודא דמימרא דיי אלהך דפקדך ארי כען
14 אתקין יי ית מלכותך על ישראל עד עלמא : וכען מלכותך לא תתקיים בעא יי קדמוהי
גבר עביד רעותיה ופקדיה יי למהוי מלך על עמיה ארי לא נטרתא ית דפקדך יי :
15 וקם שמואל וסליק מן גלגלא לגבעתא דבית בנימין ומנא שאול ית עמא דאשתכחו
16 עמיה כשית מאה גברא : ושאול ויונתן בריה ועמא דאשתכח עמהון יתבין בגבעתא
17 דבית בנימין ופלשתאי שרו במכמש : ונפק מחבלא ממשריית פלשתאי תלתא משרין
18 משריתא חדא מתפניא לאורח עפרה לארעא דרומא : ומשריתא חדא מתפניא לאורח
בית חורון ומשריתא חדא מתפניא לאורח תחומא דמסתכי על חילת אפעיא למדברא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et Pelisthæi congregati sunt ad ineundum bellum *in* Israel triginta mille 5 currus, & sex mille equites; & populus ut arena quæ super littus maris ad multitudinem: & ascenderunt & posuerunt [*castra*] in Michmas ad ori- 6 entem Beth-aven. Et homines Israel viderunt quòd afflictio eis, quia oppressus est populus; & absconditi sunt populus in speluncis, & in munitionibus, & in foraminibus petrarum, & in speluncis rupium & in foveis. Et Jehudæi transierunt Jordanem ad terram Gad & Gilghad; & Saul usq; 7 adhuc in Gilgela: & omnis populus congregati sunt post illum. Et pro- 8 duxit septem dies post tempus quod dixit *ei* Semuel, & non venit Semuel ad Gilgela, & dispersus est populus de-super eum. Et dixit Saul: Afferte 9 ad me holocaustum & oblationem sanctitatis, & ascendere fecit holocaustum. Et fuit cùm absolvisset offerre holocaustum, & ecce Samuel 10 venit; & exivit Saul ad occursum ejus ut rogaret in pace ejus. Et dixit Se- 11 muel: Quid fecisti? & dixit Saul: Quia vidi quod dispersus est populus de-super me, & tu non venisti ad tempus dierum, & Pelisthæi congregati sunt in Michmas. Et dixi: Nunc descendent Pelisthæi ad me ad 12 Gilgela, & ante Dominum non oravi, & roboratus sum et ascendere feci holocaustum. Et dixit Semuel ad Saul: Stultè egisti, non custodisti ordi- 13 nationem dicti Dñi Dei tui quam præcepit tibi: nam nunc firmaret Dñs regnum tuum super Israel usque in seculum. Et nunc regnum tuum non 14 firmabitur: firmavit Dñs ante se virum facientem voluntatem suam, et jubebit eum Dñs esse regem super populum suum, quia non custodisti id quod jussit Dñs. Et surrexit Semuel et ascendit de Gilgela ad Gibghatha 15 domus Binjamin, & numeravit Saul populum qui inventi sunt cum illo quasi sexcentos viros. Et Saul et Jonathan filius ejus, et populus qui in- 16 ventus est cum eis, sedebant in Gibghatha domus Binjamin; et Pelisthæi posuerunt [*castra*] in Michmas. Et exivit vastator ex castris Pelisthæorum 17 [*per*] tres turmas: turma una respiciebat ad viam Ghophra ad terram Australem. Et turma una respiciebat ad viam Beth-horon: et turma una 18 respiciebat ad viam termini qui spectat ad vallem Aphghaia ad desertum.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

ܘܦܠܫܬ̈ܝܐ ܐܬܟܢܫܘ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܡܪ̈ܟܒܬܐ. ܘܫܬܐ 5
ܐܠܦܝܢ ܦܪ̈ܫܐ. ܘܥܡܐ ܐܝܟ ܚܠܐ ܕܥܠ ܣܦܬ ܝܡܐ. ܣܘܓܐܐ ܗ̈ܘܐ. ܘܣܠܩܘ ܘܫܪܘ
ܒܡܟܡܫ. ܡܢ ܡܕܢܚܗ ܕܒܝܬ ܐܝܠ. * ܘܚܙܘ ܓܒܪ̈ܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܕܚܠܘ ܘܐܬܛܫܝܘ 6
ܥܡܐ ܒܡܥܪ̈ܐ ܘܒܫ̈ܩܝܦܐ. ܘܒܫܘ̈ܩܦܐ. ܘܒܢ̈ܩܥܐ. ܘܒܓܘ̈ܒܐ. * ܘܥܒܪ̈ܝܐ ܥܒܪܘ ܝܘܪܕܢܢ 7
ܠܐܪܥܐ ܕܓܕ ܘܕܓܠܥܕ. ܘܫܐܘܠ ܥܕܟܝܠ ܒܓܠܓܠܐ ܗܘܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܥܡܗ. * ܘܟܠܝ 8
ܫܒܥܐ ܝܘܡ̈ܝܢ ܠܙܒܢܐ ܕܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܠܐ ܐܬܐ ܫܡܘܐܝܠ ܠܓܠܓܠܐ. ܘܐܬܦܪܕ ܥܡܐ ܡܢ
ܠܘܬ ܫܐܘܠ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܩܪܒܘ ܠܝ ܥܠܬܐ. ܘܐܩܪܒ ܕܒ̈ܚܐ ܫܠܡ̈ܐ ܠܥܠܬܐ. * ܘܟܕ 9 10
ܫܠܡ ܠܡܣܩܘ ܥܠܬܐ. ܐܬܐ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܢܦܩ ܫܐܘܠ ܠܐܘܪܥܗ. ܠܡܒܪܟܘܬܗ.
* ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܚܙܝܬ ܕܐܬܦܪܕ ܥܡܐ ܡܢܝ. ܘܐܢܬ 11
ܠܐ ܐܬܝܬ ܠܙܒܢܐ ܘܠܝܘܡ̈ܬܐ. ܘܦܠܫܬ̈ܝܐ ܟܢܝܫܝܢ ܒܡܟܡܫ. * ܘܐܡܪܬ. ܕܠܡܐ
ܢܚܬܘܢ ܦܠܫܬ̈ܝܐ ܥܠܝ ܠܓܠܓܠܐ. ܘܐܦ̈ܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܠܐ ܚܙܝܬ. ܘܐܡܪܚܬ ܘܐܣܩܬ
ܥܠܬܐ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ. ܣܟܠܬ ܕܠܐ ܢܛܪܬ ܦܘܩܕܢܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟ 12
ܕܦܩܕܟ. ܡܛܠ ܕܗܫܐ ܐܛܝܒ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܡܠܟܘܬܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܕܢܩܝܡܝܟ
ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. * ܘܗܫܐ ܠܐ ܬܩܘܡ. ܡܛܠ ܕܓܒܐ ܠܗ ܡܪܝܐ ܓܒܪܐ ܐܝܟ ܠܒܗ. 13
ܘܦܩܕܗ. ܡܪܝܐ ܠܡܕܒܪܢܘܬܐ ܕܥܡܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܛܪܬ ܡܕܡ ܕܦܩܕܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. 14
* ܘܩܡ ܫܡܘܐܝܠ ܘܣܠܩ ܡܢ ܓܠܓܠܐ ܠܓܒܥܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܘܡܢܝܗܝ ܫܐܘܠ ܠܥܡܐ 15
ܕܐܫܬܟܚ ܥܡܗ. ܐܝܟ ܫܬܡܐܐ ܓܒܪ̈ܝܢ. * ܘܫܐܘܠ ܘܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. ܝܬܒܝܢ 16
ܒܓܒܥܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܘܦܠܫܬ̈ܝܐ ܫܪܝܢ ܒܡܟܡܫ. * ܘܢܦܩܘ ܡܚܒܠܢ̈ܐ ܡܢ 17
ܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬ̈ܝܐ. ܬܠܬܐ ܪܫ̈ܝܢ. ܪܫܐ ܚܕ ܡܬܦܢܐ ܗܘܐ ܠܐܘܪܚܐ ܕܥܦܪܐ. ܠܘܬ
ܐܪܥܐ ܕܫܘܥܠ. * ܘܪܫܐ ܐܚܪܢܐ ܠܐܘܪܚܐ ܕܒܝܬ ܚܘܪܘܢ. ܘܪܫܐ ܐܚܪܢܐ ܬܠܝܬܝܐ 18
ܠܐܘܪܚܐ ܕܬܚܘܡܐ ܕܡܣܬܟܐ ܠܚܝܠܬܐ ܕܨܒܘܥܝܢ ܘܠܡܕܒܪܐ.

Congregati sunt Philistæi ad bellandum con- 5 tra Israelem, tria millia curruum, & sex millia equitum, populus verò plurimus quasi arena quæ est in littore maris; & ascendentes castra fixerunt in Machmas, ab Orientali plaga Beth-il. Quod videntes Israelitæ timuerunt, 6 & abdiderunt se in speluncis & in cryptis, & in rupibus, & in hiatibus, & in cisternis: E- 7 bræi verò (*hoc est, qui erant alterius ripæ Jordanis*) trajecerunt Jordanẽ ad terrã Gad & Gelaad: Saul autẽ adhuc erat in Galgala cum universo populo. Cúmque expectâſset septẽ 8 diebus, *nempe* usque ad temp⁹ à Samuele condictum, nec veniret Samuel ad Galgala, et popul⁹ à Saule dispergeretur; Dixit Saul, Affer- 9 te mihi holocaustum, obtulítque sacrificia pfecta in holocaustum. Cúmque absolvisset 10 offerre holocaustũ, advenit Samuel, & egressus est Saul in occursum ejus, ut benediceret illi. Dixitq; Samuel, Quid fecisti? Respondit 11 Saul, Videns populũ à me dispergi, & te non advenisse temporib⁹ ac dieb⁹ *condictis*, & Philistæos congregatos in Machmas; Dixi, Fortè 12 descendẽt Philistæi contra me in Galgala antequam viderim faciem Domini: quapropter ausus sum, & obtuli holocaustum. Dixit Sa- 13 muel Sauli, Deliquisti non servando præceptum Dñi Dei tui, quod tibi præceperat: jam enim stabiliverat Domin⁹ Deus tuus regnum tuum super Israelem, dixerátque se firmaturũ te in seculum usque: Nunc *autem* nequaquã 14 durabit, quoniam elegit sibi Dominus virum juxta cor suum, cui mandavit Dominus regere populum suum; eò quòd non servaveris quæcunque præceperat tibi Dominus Deus tuus. Tum surgens Samuel ascendit è 15 Galgala ad collem Benjamin. Saul verò recensuit populum qui secum inventus est, quasi sexcentos viros. Et Saule ac Jonatha- 16 ne ejus filio sedentibus in Gebaa Benjamini, Philistæis autem castra habentibus in Machmas, Egressi sunt populatores è castris 17 Philistæorum tribus agminibus: quorum agmen unum pergebat ad viam Ophar contra terram Seguel: Agmen secundum ten- 18 debat ad viam Beth-horon: agmen tertium vertebat se ad viam limitis qui respicit vallem Seboon & desertum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * واجتمع اهل فلسطين لمحاربة بني اسرايل * ثلاثة الف مركب * وستة الف فارس * وجماعة
كثير مثل الرمل الذي في سواحل البحر بالكثرة * وصعدوا وعسكروا في مخمس في شرقية بيت
6 ال * فلما راى رجال بني اسرايل فرقوا * وتغيبوا في المغار والمطامير * وفي الكهوف والنقب والابار *
7 * وجاز العبرانيون نهر الاردن الى ارض جاد وجلعاد * وكان شاوول بعد مقيما في الجلجال * والشعب
8 كله معه * ومكثوا سبعة ايام ينتظروا صموال * ولم يجي صموال الى الجلجال * وتفرق الشعب
9 10 من عند شاوول * وقال شاوول * قربوا قرابين * حتى ارفع الذبايح الكاملة * فلما فرغ الذبايح اتى
11 صموال * وخرج شاوول اليه ليدعو له * قال صموال * ما هذا الذي صنعت * قال شاوول * رايت
12 عسكري تفرق * وانت لم تاتنا * فطال وقت مكثنا * واهل فلسطين مجتمعين في مخمس * وقلت
13 لعل اهل فلسطين ينزلون الى الجلجال * ولم ار وجه الرب * وجسرت وقربت قربانا * قال صموال
اسات حيث لم تحفظ وصية الرب التي اوصاك حيث ثبت الله ربك ملكك على بني اسرايل *
14 وقال * انا اثبتك الى الابد * فاما الان فلا يدوم ملكك * لان الرب قد اختار رجلا بهواه * وامر
15 ان يدبر شعبه * لانك لم تحفظ ما امرك به الله ربك * وقام صموال وصعد من الجلجال الى
16 رامة بنيامين * واحصى شاوول عدد الشعب الذين بقوا معه * وكانوا ستماية رجل * وكان شاوول
17 ويوناثان ابنه مقيمان في جبع بنيامين * واهل فلسطين معسكرون في مخمس * وخرج المفسدون
من عسكر اهل فلسطين ثلثة كراديس * واحد كردوس منها في طريق عافان الى ارض
18 سوال * والكردوس الاخر احد الى ارض حوران * والكردوس الثالث احد في طريق الحد
الذي يلي وادي صبعون ناحية البرية *

Congregati sunt etiam Palæstini ad bellum 5 *gerendum cum Israelitis, tria scilicet millia curruum, & sex millia equitum, & turba plurima, arenæ quæ in litoribus maritimis conspicitur, multitudine comparanda; & ascendentes castrametati sunt in Machmas, ab Orientali parte Beth-el. Quod cùm vidissent viri Israelitæ, ex-* 6 *paverunt, & occultârunt se cavernis, & latebris, & petris, & foraminibus, & puteis: Ebræi verò trajecerunt flumen* 7 *Jordanem ad terram Gad & Galaad: Saul autem morabatur adhuc in Galgal, omnisque populus erat cum eo. Cúmque* 8 *mansissent septem diebus Samuelem expectantes, nec venisset Samuel ad Galgal, diffluerétque popul⁹ à Saule; Dixit Saul,* 9 *Admovete oblationes, ut attollam sacrificia perfecta. Cúmque confecisset sacri-* 10 *ficia, venit Samuel, & egressus est Saul ad eum ut* fausta *precaretur illi. Dixit Sa-* 11 *muel, Quid est hoc quod fecisti? Respondit Saul, Vidi exercitum meum dispersum, téque non venisse ad nos, & longum esse tempus moræ nostræ, & Palæst nos congregatos in Machmas; Dixi, Fortè* 12 *Palæstini descendent in Galgal cùm nondum viderim vultum Domini: sic ausus sum, & obtuli sacrificium. Ait Samu-* 13 *el, Peccâsti quòd non servaveris mandatum Domini quod tibi præceperat quando firmavit Deus Dominus tuus regnum tuum super filios Israel, & dixit; Ego firmabo te in perpetuum. At verò nunc* 14 *non permanebit regnum tuum, quia Dominus jam elegit virum sibi gratum, cui præcepit ut regeret populum suum, eò quòd non servaveris quod præcepit tibi Deus Dominus tuus. Et surgens Samuel* 15 *ascendit è Galgal ad Ramá Benjamin. Saul autem subducto numero populi qui secum remanserant, fuerunt sexcenti viri. Saul ergo & Jonathan filius ejus* 16 *morabantur in Gabaa Benjamin; & Palæstini castra habebant in Machmas. Et* 17 *prodierunt vastatores ex exercitu Palæstinorum tribus turmis: ex quarum turma una perrexit ad viam Aphra, in terram Sogual: Altera turma perrexit ad ter-* 18 *ram Horon, tertia turma perrexit ad viam limitis contigui valli Seboim à latere deserti.*

שמואל . א : יד

dixerant quia ,Israel terra tota in inveniebatur non faber Et
19 וְחָרָשׁ לֹא יִמָּצֵא בְּכֹל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי־אָמְרוּ
Descendebantq; .lanceā aut gladium Hebræi faciant fortè Ne ,Pelistim
20 פְלִשְׁתִּים פֶּן יַעֲשׂוּ הָעִבְרִים חֶרֶב אוֹ חֲנִית׃ וַיֵּרְדוּ
& ,suum vomerem vir *acuendum ad* ,Pelistim ad Israel omnis
כָּל־יִשְׂרָאֵל הַפְּלִשְׁתִּים לִלְטוֹשׁ אִישׁ אֶת־מַחֲרַשְׁתּוֹ וְאֶת־
lima erat Et .suum *fossorium* & ,suam securim & ,suum ligonem
21 אֵתוֹ וְאֶת־קַרְדֻּמּוֹ וְאֵת מַחֲרֵשָׁתוֹ׃ וְהָיְתָה הַפְּצִירָה
,securibus & ,tridentibus & ,ligonibus & ,vomeribus (*habens*)ora
פִים לַמַּחֲרֵשֹׁת וְלָאֵתִים וְלִשְׁלֹשׁ קִלְּשׁוֹן וּלְהַקַּרְדֻּמִּים
est repertus non & ,prælii die in fuit Et .stimulum *statuendum* ad &
22 וּלְהַצִּיב הַדָּרְבָן׃ וְהָיָה בְּיוֹם מִלְחֶמֶת וְלֹא נִמְצָא
cum & ,Saul cum qui populi omnis manu in lancea &,gladius
חֶרֶב וַחֲנִית בְּיַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־
est egressus Et.ejus filio Jonathan & ,Saul ipsi est repertus *&* :Jonathan
23 יוֹנָתָן וַתִּמָּצֵא לְשָׁאוּל וּלְיוֹנָתָן בְּנוֹ׃ וַיֵּצֵא
.Michmas *transitum* ad Pelistim præfectus
מַצַּב פְּלִשְׁתִּים אֶל־מַעֲבַר מִכְמָשׂ׃

CAP. XIV. יד

ferentem puerum ad Saul filius Jonathan dixit& ,dies Fuitque
1 וַיְהִי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל אֶל־הַנַּעַר נֹשֵׂא
transitu à *quæ* Pelistim *stationem* ad transeamus & ,*Ito* :*sua vasa*
כֵלָיו לְכָה וְנַעְבְּרָה אֶל־מַצַּב פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר מֵעֵבֶר
extremo in *sedens* Saul Et .indicavit non suo patri & ,*isto*
2 הַלָּז וּלְאָבִיו לֹא הִגִּיד׃ וְשָׁאוּל יוֹשֵׁב בִּקְצֵה
qui populus & :Mighron in quod malogranato sub Ghibhah
הַגִּבְעָה תַּחַת הָרִמּוֹן אֲשֶׁר בְּמִגְרוֹן וְהָעָם אֲשֶׁר
fratris Achitub filius Achijah Et .viri sexcenti ferme ,secum
3 עִמּוֹ כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ׃ וַאֲחִיָּה בֶן־אֲחִטוּב אֲחִי
portans Siloh in Domini sacerdos ,Heli filii ,Pinechas filii ,Ichabod
אִי־כָבוֹד בֶּן־פִּינְחָס בֶּן־עֵלִי כֹּהֵן יְהוָה בְּשִׁלֹה נֹשֵׂא
inter Et .Jonathan abiisset quòd sciebat non populus & :Ephod
4 אֵפוֹד וְהָעָם לֹא יָדַע כִּי הָלַךְ יוֹנָתָן׃ וּבֵין
,Pelistim *stationem super* transire Jonathan quærebat *quibus* ,transitus
הַמַּעְבְּרוֹת אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ יוֹנָתָן לַעֲבֹר עַל־מַצַּב פְּלִשְׁתִּים
nomen & :inde transitu à petræ dens & ,inde transitu à petræ dens
שֵׁן־הַסֶּלַע מֵהָעֵבֶר מִזֶּה וְשֵׁן־הַסֶּלַע מֵהָעֵבֶר מִזֶּה וְשֵׁם
stato *unius* *Dentis* .Seneh *unius* nomen & ,Boses unius
5 הָאֶחָד בּוֹצֵץ וְשֵׁם הָאֶחָד סֶנֶּה׃ הַשֵּׁן הָאֶחָד מָצוּק
.Ghebah contra meridie à *unius* & ,Michmas contra aquilone ab
מִצָּפוֹן מוּל מִכְמָשׂ וְהָאֶחָד מִנֶּגֶב מוּל גָּבַע׃
transeamus & ,*Ito* :*sua vasa ferentem* puerum ad Jonathan Dixitque
6 וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל־הַנַּעַר נֹשֵׂא כֵלָיו לְכָה וְנַעְבְּרָה
,nobis Dominus faciet fortè ;istorum incircumcisorum *stationem* ad
אֶל־מַצַּב הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה אוּלַי יַעֲשֶׂה יְהוָה לָנוּ
.*pauco in* vel ,*multo in* servandi *restrictio* Domino non quia
כִּי אֵין לַיהוָה מַעְצוֹר לְהוֹשִׁיעַ בְּרַב אוֹ בִמְעָט׃
diverte :tuo corde in quod omne Fac :*sua vasa ferens* ei Dixitq;
7 וַיֹּאמֶר לוֹ נֹשֵׂא כֵלָיו עֲשֵׂה כָּל־אֲשֶׁר בִּלְבָבֶךָ נְטֵה
Ecce :Jonathan Dixitque .tuum cor secundùm tecum *ego* ecce ;tibi
8 לָךְ הִנְנִי עִמְּךָ כִּלְבָבֶךָ׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן הִנֵּה
.*eos ad* nos manifestabimus & ,viros ad *transeuntes* nos
אֲנַחְנוּ עֹבְרִים אֶל־הָאֲנָשִׁים וְנִגְלִינוּ אֲלֵיהֶם׃
stemus & ,vos *ad nos attingere usque* *Silete* :nos ad dixerint ita Si
9 אִם־כֹּה יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ דֹּמּוּ עַד־הַגִּיעֵנוּ אֲלֵיכֶם וְעָמַדְנוּ
Ascendite :dixerint sic si Et .eos ad ascendamus non & ;*nos subter*
10 תַחְתֵּינוּ וְלֹא נַעֲלֶה אֲלֵיהֶם׃ וְאִם־כֹּה יֹאמְרוּ עֲלוּ
: nostra manu in Dominus eos *dedit* quia ,ascendamus & ,nos ad
עָלֵינוּ וְעָלִינוּ כִּי־נְתָנָם יְהוָה בְּיָדֵנוּ
.signum nobis hoc &
וְזֶה־לָּנוּ הָאוֹת׃

Versio VUL. LAT.

19 Porrò faber ferrarius non inveniebatur in omni terra Israel: caverant enim Philisthiim, ne fortè facerent Hebræi gladium aut lanceam. 20 Descendebat ergò omnis Israel ad Philisthiim, ut exacueret unusquisq; vomerem suum, & ligonem, & securim, & sarculum. 21 Retusæ itaque erant acies vomerum, et ligonum, & tridentum, & securium, usque ad stimulum corrigendum. 22 Cúmque venisset dies prælii, non est inventus ensis & lancea in manu totius populi, qui erat cum Saule & Jonathâ, excepto Saul & Jonatha filio ejus. 23 Egressa est autem statio Philisthiim, ut transcenderet in Machmas.

CAP. XIV.

1 Et accidit quâdam die ut diceret Jonathas filius Saul ad adolescentem armigerū suum; Veni, & transeamus ad stationem Philisthinorum, quæ est trans locum illum. Patri autē suo hoc ipsum non indicavit. 2 Porrò Saul morabatur in extrema parte Gabaa, sub malogranato, quæ erat in Magron: & erat populus cum eo quasi 3 sexcentorum virorum. Et Achias filius Achitob fratris Ichabod filii Phinees, qui ortus fuerat ex Heli sacerdote Dñi in Silo, portabat ephod. Sed et popul⁹ ignorabat quò îsset Jo- 4 nathas. Erant autem inter ascensus, per quos nitebatur Jonathas transire ad stationē Philistinorum, eminentes petræ ex utrâque parte, & quasi in modum dentium scopuli hinc & inde prærupti, nomen uni Bo- 5 ses, & nomen alteri Sene: Un⁹ scopulus prominens ad Aquilonem ex adverso Machmas, & alter ad Meridiem contra Ga- 6 baa. Dixit autem Jonathas ad adolescentem armigerum suū; Veni, transeamus ad stationem incircumcisorum horum, si fortè faciat Dominus pro nobis: quia non est Domino difficile salvare, vel in multis, vel in 7 paucis. Dixítque ei armiger suus, Fac omnia quæ placent animo tuo: perge quò cupis, & ero tecum ubicunq; volue- 8 ris. Et ait Jonathas, Ecce nos transimus ad viros istos. Cúm- 9 que apparuerimus eis, Si taliter locuti fuerint ad nos, Manete donec veniamus ad vos: stemus in loco nostro, nec a- 10 scendamus ad eos. Si autem dixerint, Ascendite ad nos, adscendamus: quia tradidit eos Dominus in manibus nostris: hoc erit nobis signum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ τέκτων σιδήρου οὐχ εὑρίσκετο ἐν πάσῃ γῇ Ἰσραήλ, ὅτι εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, Μὴ ποιήσωσιν οἱ Ἑβραῖοι ῥομφαίαν καὶ 20 δόρυ. Καὶ κατέβαινον πᾶς Ἰσραὴλ εἰς γῆν ἀλλοφύλων χαλκεύειν ἕκαστος τὸ θέριστρον αὐτοῦ καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξίνην αὐτοῦ καὶ 21 τὸ δρέπανον αὐτοῦ. Καὶ ἦν ὁ τρυγητὸς ἕτοιμος τοῦ θερίζειν. τὰ δὲ σκεύη ἦν τρεῖς σίκλοι εἰς τὸν ὀδόντα, καὶ τῇ ἀξίνῃ καὶ τῷ δρεπάνῳ ὑπόστασις 22 ἦν ἡ αὐτή. Καὶ ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ πολέμου Μαχμὰς, καὶ οὐχ εὑρέθη ῥομφαία καὶ δόρυ ἐν χειρὶ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ Σαοὺλ καὶ μετὰ Ἰωνάθαν. καὶ εὑρέθη τῷ Σαοὺλ καὶ 23 τῷ Ἰωνάθαν υἱῷ αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ἐξ ὑποστάσεως τῶν ἀλλοφύλων τὴν ἐν τῷ πέραν Μαχμάς.

19 Et faber ferri non inveniebatur in universa terra Israel: quoniam dixerunt alienigenæ, Ne faciant Hebræi gladium, 20 & lanceam. Et descendebant universus Israel ad terram alienigenarum, fabricari unusquisque (q) messorium suum, & vas suum, & unusquisq; securim suam, & marram suam. 21 Et erat (r) vindemia parata ad metendum. (s) Vasa autem erant, tres sicli in dentem: & securi, & falci substantia erat eadem. 22 Et factum est in diebus prælii (t) Machmas: & non est inventus gladius, & lancea in manu universi populi, qui cum Saul, et cū Jonathan. Et inventus est Sauli, et Jonathan filio ejus. 23 Et exiit (u) de statione alienigenarum trans Machmas.

Κεφ. ιδʹ.

1 Καὶ γίνεται ἡ ἡμέρα, καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν υἱὸς Σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ, Δεῦρο, καὶ διαβῶμεν εἰς Μεσσὰβ τῶν ἀλλοφύλων τὴν ἐν τῷ πέραν ἐκείνῳ. καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλε. 2 Καὶ Σαοὺλ ἐκάθητο ἐπ' ἄκρου τοῦ βουνοῦ ὑπὸ τὴν ῥόαν τὴν ἐν Μαγδὼν, καὶ ἦσαν μετ' 3 αὐτοῦ ὡς ἑξακόσιοι ἄνδρες. Καὶ Ἀχιὰ υἱὸς Ἀχιτὼβ ἀδελφοῦ Ἰωχαβὴλ υἱοῦ Φινεὲς υἱοῦ Ἡλὶ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ ἐν Σηλὼμ αἴρων ἐφούδ. καὶ ὁ λαὸς οὐκ ᾔ- 4 δει ὅτι πεπόρευται Ἰωνάθαν. Καὶ ἀναμέσον τῆς διαβάσεως οὗ ἐζήτει Ἰωνάθαν διαβῆναι εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὀδοὺς πέτρας ἐκ τούτου, καὶ ὀδοὺς πέτρας ἐκ τούτου· ὄνομα τῷ ἑνὶ 5 Βασὲς, καὶ ὄνομα τῷ ἄλλῳ Σεννά. Ἡ ὁδὸς ἡ μία ἀπὸ Βορρᾶ ἐρχομένῳ Μαχμὰς, καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄλλη ἀπὸ Νότου ἐρ- 6 χομένῳ Γαβαέ. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἶρον τὰ σκεύη αὐτοῦ, Δεῦρο, διαβῶμεν εἰς Μεσσὰβ τῶν ἀπεριτμήτων τούτων, εἴ τι ποιήσαι κύριος ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἔστι τῷ κυρίῳ συνεχόμενον σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις. 7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, Ποίει πᾶν ὃ ἐὰν ἡ καρδία σου ἐκκλίνῃ· ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ, ὡς ἡ καρδία σου 8 καρδία μου. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν, Ἰδοὺ ἡμεῖς διαβαίνομεν πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ κατακυλισθησόμεθα πρὸς αὐτούς. 9 Ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, Ἀπόστητε ἐκεῖ ἕως ἂν ἀπαγγείλωμεν ὑμῖν· καὶ στησόμεθα ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ οὐ μὴ ἀνα- 10 βῶμεν ἐπ' (a) αὐτούς. Ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, Ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς· καὶ ἀναβησόμεθα, ὅτι παραδέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς χεῖρας ἡμῶν. τοῦτο ἡμῖν τὸ σημεῖον.

CAP. XIV.

1 Et fit dies: & dixit Jonathan filius Saul puero portanti vasa ipsius; Veni, & transeamus ad (a) Messab alienigenarum, quæ trans locum illum. Et patri suo non annuntiavit. 2 Et Saul sedebat super summitatem collis, sub malo granato, quod in Magdon: & erant cum eo quasi sexcenti viri. 3 Et Achia filius Achitob fratris (b) Jochabed filii Phinees, filii Heli, sacerdos Dei in Selom, portans Ephud. Et populus non sciebat, quia ivit Jonathan. 4 Et inter transitū, ubi quærebat Jonathan transire ad stationem alienigenarum, et (c) dens petræ hinc, & dens petræ hinc: Nomen uni, Bases; & nomen alteri, Senna. 5 Via una ab Aquilone venienti Machmas: & via altera ab Austro venienti Gabae. 6 Et dixit Jonathan ad puerum portantem vasa ipsius; Veni, transeamus ad Messab incircumcisorum horum; (d) siquid faciat Dominus nobis: quoniam non est Domino restrictum salvare in multis, vel in paucis. 7 Et dixit ei ille qui portabat vasa ejus, Fac omne quodcunq; cor tuū (e) inclinaverit: ecce ego tecum: sicut cor tuum, cor meum. 8 Et dixit Jonathan; Ecce nos transimus ad viros, & devolvemur ad eos. 9 Si hæc dixerint ad nos, (f) Recedite illuc, (g) donec annuntiemus vobis; & stabimus super nos ipsos, & non ascendemus ad eos. 10 Si autem dixerint ad nos, Ascendite ad nos, & ascendemus: quoniam tradidit eos Dominus in manus nostras. Hoc nobis signum.

MS.A. (a) αὐτούς. Καὶ ἐὰν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ואומן עביד זין לא משתכח בכל תחום ארעא דישראל ארי אמרו פלשתאי דלמא יעבדון
20 יהודאין סיפין או רומחין : ונחתו כל ישראל לארעא פלשתאי לחרפא גבר ית פרשיה
21 וית סכת פדניה וית כולביה וית עושפיה : והוי להון שופינא לחרפא ביה פגמת כל מאן
דברזל לעושפיא ולסכת פדניא ולמצלת קצריא די לה תלת שנין ולכולביא ולאנצבא
22 זקת : והוה ביומא דקרבא ולא אשתכח חרבא ומורניתא ביד כל עמא דעם שאול
23 ועם יונתן ומשכחא לשאול וליונתן בריה : ונפק אסטרטיג פלשתאי למגזת מכמש :
יד
1 והוה יומא ואמר יונתן בר שאול לעולימא נטיל זיניה אתא ונעבר לאסטרטיג פלשתאי
2 דמעברא דיכי ולאבוהי לא חוי : ושאול יתיב בסיפי גבעתא בשפולי רמון די במגרון
3 ועמא דעמיה כשית מאה גברא : ואחיה בר אחיטוב אחוהי דאיכבוד בר פנחס בר עלי
4 כהן משמש קדם יי בשילו לביש איפודא ועמא לא ידע ארי אזל יונתן : ובין מניזתא
דבעא יונתן למעבר על אסטרטיג פלשתאי שנא דכיפא מעברא מכא ושנא דכיפא
5 מעברא מכא ושום חדא משרועיתא ושום חדא מדרוכיתא : שנא חדא מסתכיא מצפונא
6 לקבל מכמש וחדא מדרומא לקביל גבעתא : ואמר יהונתן לעולימא נטל זיניה אתא
ונעבר לאסטרטיג ערליא האלין מאים יעביד יי לנא נסא ארי לית קדם יי מעצור למפרק
7 בסגיאי או בזעירי : ואמר ליה נטל זיניה עביד כל די בלבך אתפני לך הא אנא עמך
8 כרעותך : ואמר יהונתן הא אנחנא עברין לות גבריא ונתגלי להון : אם כדין יימרון לנא
9 10 אוריכו עד דנתמטי לותכון ונקום באתרנא ולא נסק לותהון : ואם כדין יימרון סקו עלנא
ונסק ארי מסרנון יי בידנא ודין לנא אתא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et artifex faciens arma non inventus est in omni termino terræ Israel: 19 quia dixerunt Pelisthæi, Fortassis facient Jehudæi gladios aut lanceas. 20 Et descenderunt omnis Israel ad terram Pelisthæorum ad acuendum vir stimulum suum, & paxillum jugi sui, & securim suam, & ferramenta sua. 21 Et fuit eis lima ad acuendū in ea fracturam omnis vasis ferri ad fabrilia & ad paxillum jugorum, & ad instrumentum fullonum cui tres dentes, & ad secures, & ad stabilimentum stimuli. 22 Et fuit in die belli & non inventus est gladius & hasta in manu omnis populi qui cum Saul & cum Jonathan: & inventus est Sauli & Jonathan filio ejus. 23 Et exivit dux Pelisthæorum ad vadum Michmas.

CAP. XIV.

1 Et fuit dies, & dixit Jonathan filius Saul ad puerum suum portantem arma sua: Veni & transibimus ad stationem Pelisthæorum qui illic ultrà: & patri suo non indicavit. 2 Et Saul sedebat in finib⁹ collis *in planicie* granati quæ est in Migron: & populus qui cum eo quasi sexcenti viri. 3 Et Ahhia filius Ahhitob fratris Ichabod filii Pinhhazz filii Gheli sacerdos ministrans ante Dñm in Silo vestitus Ephoda: & populus non novit quòd ivisset Jonathan. 4 Et inter vada quæ quæsivit Jonathan ad transeundū super stationem Pelisthæorū, dens petræ à transitu hinc, & dens petræ à transitu hinc: & nomen uni⁹ Lubricatio, & nomen alteri⁹ Conculcatio. 5 Dens un⁹ respiciens à Septentrione contra Michmas, & alter à Meridie contra Gibghatha. 6 Et dixit Jonathan puero portanti arma sua: Veni & transibim⁹ ad ducem præputiatorum horum: fortè faciet Dñs nobis signum; quia non ante Dñm difficile servare in multitudine aut in exiguitate. 7 Et dixit illi portans arma ej⁹: Fac omne quod in corde tuo: prospice tibi; ecce ego tecum ut voluntas tua. 8 Et dixit Jonathan: Ecce nos transeuntes ad viros & manifestabimur eis. 9 Si sic dicent *nobis*: Moramini usq; quo appropinquem⁹ nos ad vos, & stabimus in loco nostro, & non ascendemus ad illos. 10 Et si sic dicent: Ascendite ad nos; & ascendemus, quoniam tradidit eos Dominus in manu nostra; & hoc nobis signum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܢܓܪܐ ܠܐ ܐܫܬܟܚ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܘ ܦܠܫܬܝܐ. ܕܠܐ ܢܥܒܕܘܢ
20 ܥܒܪܝܐ ܣܦܣܪܐ ܘܪܘܡܚܐ. * ܘܢܚܬܘ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܠܘܬ ܦܠܫܬܝܐ. ܠܡܫܚܠܦܘ ܐܢܫ ܡܓܠܗ
21 ܘܣܟܬܗ. ܘܚܨܝܢܗ ܘܡܪܩܥܬܗ. * ܘܗܘܬ ܫܘܦܝܢܐ ܕܦܘܡܐ. ܠܡܓܠܐ ܘܠܣܟܬܐ. ܘܠܐܟܦܐ
22 ܘܠܚܨܝܢܐ. ܘܠܡܬܩܢܘ ܡܥܩܬܐ. * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܩܪܒܐ. ܠܐ ܐܫܬܟܚ ܣܦܣܪܐ ܐܘ ܪܘܡܚܐ
ܒܐܝܕܐ ܕܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡ ܫܐܘܠ ܘܥܡ ܝܘܢܬܢ. ܘܐܫܬܟܚ ܠܫܐܘܠ ܘܠܝܘܢܬܢ ܒܪܗ.
23 * ܘܢܦܩܘ ܡܚܪܒܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܠܥܒܪܐ ܕܡܟܡܣ.

19 Faber autem non est inventus in tota terra Israelis: dixerunt enim Philistæi, Ne fortè conficiant gladios & lanceas: 20 Adeò ut descenderent omnes Israelitæ à Palestinis ad expoliendum quisque falcem, & vomerem suum, & ligonem suum, & rutrum suum: 21 Et lima quæ latior erat, vertebatur in falcem, & in vomerem, & in rallum, & in ligonem, & in hastam stimuli: 22 Ita ut in die belli non inveniretur gladius aut lancea ad manum totius populi qui erat cum Saule & cum Jonathane: inventus est autem penes Saulem & Jonathanem filium ejus. 23 Interim egressa fuerat statio Philistæorum ad alteram partem Machmas.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ *

1 * ܘܐܡܪ ܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ ܠܛܠܝܐ ܕܫܩܝܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܬܐ ܢܥܒܪ ܠܡܚܪܒܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܠܥܒܪܐ
2 ܕܗܠܝܢ. ܘܠܐܒܘܗܝ ܠܐ ܚܘܝ. * ܘܫܐܘܠ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܣܘܦܗ ܕܪܡܬܐ. ܬܚܝܬ ܪܡܘܢܐ ܕܒܓܒܥܘܢ.
3 ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܗܘܐ ܐܝܟ ܫܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. * ܘܐܚܝܐ ܒܪ ܐܚܝܛܘܒ. ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܟܒܪ
ܒܪ ܦܢܚܤ ܒܪ ܥܠܝ ܟܗܢܐ ܕܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. ܫܩܝܠ ܦܢܛܐ. ܘܥܡܐ ܠܐ ܝܕܥ ܕܐܙܠ
4 ܝܘܢܬܢ. ܒܥܐ ܕܢܥܒܪ. * ܘܨܒܐ ܕܢܥܒܪ ܠܡܚܪܒܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܫܢܐ ܕܟܐܦܐ ܡܢ ܥܒܪܐ
5 ܠܗܠ. ܘܫܢܐ ܕܟܐܦܐ ܡܢ ܥܒܪܐ ܠܗܪܟܐ. ܫܡܗ ܕܚܕ ܒܘܨܨ. ܘܫܡܗ ܕܐܚܪܝܢܐ ܣܝܐ. * ܫܢܐ
6 ܚܕ ܡܢ ܓܪܒܝܐ ܠܘܩܒܠ ܡܟܡܣ. ܘܐܚܪܝܢܐ ܡܢ ܬܝܡܢܐ ܠܘܩܒܠ ܓܒܥ. * ܘܐܡܪ
ܝܘܢܬܢ ܠܛܠܝܐ ܕܫܩܝܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܬܐ ܢܥܒܪ ܠܡܚܪܒܐ ܕܗܠܝܢ ܥܘܪܠܐ. ܠܡܐ ܢܥܕܪܢ ܡܪܝܐ.
7 ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܡܟܠܝܢܘܬܐ ܠܡܪܝܐ. ܠܡܦܪܩܘ ܒܣܓܝܐܐ ܐܘ ܒܒܨܝܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܛܠܝܐ
8 ܕܫܩܝܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܥܒܕ ܟܠ ܕܒܠܒܟ. ܣܛܝ ܙܠ. ܗܐ ܐܢܐ ܥܡܟ. ܟܠ ܕܨܒܝܬ ܥܒܕ. * ܘܐܡܪ
9 ܠܗ ܝܘܢܬܢ. ܗܐ ܚܢܢ ܥܒܪܝܢ ܠܘܬ ܓܒܪܐ. ܘܢܬܓܠܐ ܠܗܘܢ. * ܐܢ ܗܟܢܐ ܢܐܡܪܘܢ ܠܢ.
10 ܩܘܡܘ ܥܕ ܕܢܡܛܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܢܩܘܡ ܒܕܘܟܬܢ. ܘܠܐ ܢܣܩ ܠܘܬܗܘܢ. * ܘܐܢ ܗܟܢܐ
ܢܐܡܪܘܢ ܠܢ. ܣܩܘ ܠܘܬܢ. ܢܣܩ. ܡܛܠ ܕܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܒܐܝܕܝܢ. ܘܗܢܐ ܠܢ ܐܬܐ.

CAP. XIV.

1 Dixit autem Jonathan filius Saulis ad puerum ferentem arma sua, Veni, transeamus ad stationem Philistæorū in ulteriorem partem: 2 cùm patri suo non indicavisset. Porrò Saul sedebat in extremitate collis sub malo granata quæ est in Gebaon, habebátq; secum populum quasi sexcentos viros. 3 Et Ahiam filium Ahitob, fratris Jochabar, filii Phinhes, filii Eli sacerdotis Dñi in Silo, & gestantis Ephod: populus autem ignorabat abiisse Jonathanem ad locum vadi. 4 Voluit inquam, transire ad stationem Palestinorum, ubi erat promontoriū unum petræ istinc à transitu, & promontorium alterum petræ illinc: nomē unius, Bosus; & nomen alterius, Sia: 5 Promontorium unum trahit ab Aquilone Machmas versùs, alterū à Meridie versùs Gebaa. 6 Dixit ergò Jonathā ad puerum arma sua ferentem, Veni, transeamus ad stationem horum præputiatorum, fortè juvabit nos Dominus: non enim est obstaculū Domino salvare multis vel paucis. 7 Respondit ei armiger ejus, Fac quicquid est in animo tuo, declina & abi, ecce ego tecum sum; quicquid libuerit, facito. 8 Dixit ad eum Jonathan, Ecce nos transituri sumus ad viros istos, & retegemus nos eis. 9 Si sic dixerint nobis, Subsistite donec perveniamus ad vos, subsistamus in loco nostro, & ne ascendamus ad eos. 10 Si verò sic dixerint nobis, Ascendite ad nos, ascendamus: quoniam tradidit eos Dominus Deus noster in manum nostram: hoc erit nobis signū.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ولم يوجد في ارض اسرايل حداد يعمل سلاحا * لان اهل فلسطين قالوا * لا ندع حدادا يدخل
20 ارض بني اسرايل * ليلا يعملوا سيوفا ورماحا * ونزل جميع بني اسرايل كل امري منهم ليحدد منجله *
21 ووتده * ومعوله * وفاسه * ويصيروا من المبرد العريض منجلا * واتخذوا اوتادا واسنة من المبارد *
22 وجعلوا معاول وخشبا للاسنة لتكون مزاريق * فلما حان وقت الحرب * لم يوجد سيف ولا
23 مزراق عند جميع الشعب الذين مع شاوول ويوناثان * ما خلا سيف شاوول ويوناثان ابنه * وخرج
طلايع اهل فلسطين الي مجاز مخمس * * الفصل الرابع عشر *
1 * ومن بعد ايام * قال يوناثان بن شاوول للفتي الذي كان حاملا لثيابه * مر بنا ناتي مسلحة
2 اهل فلسطين التي في المجاز الاقصي * ولم يخبر اباه بذلك * وكان شاوول جالسا اقصي الرامة
3 تحت شجرة رمان في جبع وكان معه نحو من ستماية رجل * وكان احيا بن احيطوب اخو يوخاباد *
بن فنحاس بن عالي الحبر الذي يشلوا حاملا لوعاء عهد الله الذي كانوا يطلبون به
4 الوحي * ولم يعلم الشعب اين يوناثان * وكان الطريق اليهم بين حجرين كبيرين * حجر يمنه
5 وحجر يسره * اسم الحجر الايمن باصوص * واسم الاخر سيعا * احد الحجرين ممتد من الجربي
6 بازا مخمس * والاخر ممتد من التيمن بازا جبع * وقال يوناثان للفتي الذي كان يحمل سلاحه *
مر بنا في مسلحة هولا العلف * لعل يعيننا الرب * لانه لا يعسر على الرب ان يخلص بالعدد
7 القليل دون الكثير * قال له حامل سلاحه اصنع ما احببت * وجد في الطريق التي تحب * وانا
8 9 معك حيث ما توجهت * فاقدم على ما في قلبك * قال له نجوز الي الرجال * ونظهر لهم * فان
10 قالوا لنا * قفوا مكانكم حتي ناتيكم * نقف في موضعنا ولا نصعد اليهم * وان قالوا لنا *
اصعدوا صعدنا * لان الله ربنا قد دفعهم في ايدينا * وهذه علامتنا *

19 Nec inveniebatur in terra Israelis faber ferrarius qui arma conficeret: dixerant enim Palæstini, Ne permittamus ulli fabro ferrario ingredi terram Israelitarum, ne faciant gladios & lanceas. 20 Adeóque descendebant omnes Israelitæ unusquisque ex eis, ad fabrefaciendum falcem suam, et paxillum suum, bipennem, et securim suā; 21 Et componendum ex lima latiore falcem: composuerúntq; sibi paxillos & cuspides è limis, feceruntque bipennes, & hastas cuspidibus ut essent in jacula. 22 Itaque instante tempore belli nullus inventus est gladius neque sarissa apud universum populum qui erant cum Saule et Jonathane, præter gladium Saulis & Jonathanis filii ejus. 23 Egressi sunt autem exploratores Philisteorū ad oppositum Lu⁹ Machmas.

CAP. XIV.

1 Post dies aliquot dixit Jonathan filius Saulis puero qui gestabat vestimenta sua, Age, eamus ad aciem Palestinorū, quæ est ab ulteriori parte: hoc verò non indicaverat patri suo. 2 Saul autem sedebat in extrema parte Ramæ sub arbore mali granati in Gabaa, erántque cum eo fermè sexcenti viri: 3 Aderat etiam Abia filius Abitob, fratre Juchabadis filii Phenhas, filii Eli sacerdotis qui erat in Silo portans vas fœderis Dei, per quod petebant oracula: neque sciebat populus ubinam esset Jonathan. 4 Aditus autem ad illos erat inter duas petras ingentes; petra una dextrorsum, & altera petra sinistrorsum: nomen petræ dexteræ, erat Bases; & nomen alterius, Sia: 5 Una harum petrarum porrigitur à Septentrione contra Machmas, altera verò porrigitur à Meridie contra Gabaa. 6 Dixit itaque Jonathan adolescenti qui gestabat arma sua, Eamus ad aciem incircumcisorum istorum, fortè auxiliabitur nobis Dominus: quoniam non est difficile Domino liberare pauco numero potiùs quàm multo. 7 Ait illi armiger ejus, Fac quicquid libuerit, & carpe viam quam cupis, & ego tecum ero quocunque perrexeris, audacter suscipe quod animo tuo designâsti. 8 Dixit ad eum, Transeamus ad viros istos, et appareamus eis: 9 Si dixerint nobis, Consistite in loco vestro donec venerimus ad vos, consistemus in loco nostro, & non ascendemus ad eos: 10 Sin autem dixerint nobis, Ascendite, ascendemus; quia Deus Dominus noster jam tradidit eos in manus nostras: hoc erit signum nostrum.

שמואל א : יד

dixeruntque :Pelistim stationem ad ipsi ambo sunt revelati Et
11 ויגלו שניהם אל־מצב פלשתים ויאמרו
quibus ,foraminibus de egredientes Hebræi Ecce :Pelistim
פלשתים הנה עברים יצאים מן־החרים אשר
,Jonathan cum stationis viri responderunt Et .ibi latitârant
12 התחבאו־שם: ויענו אנשי המצבה את־יונתן
faciemus scire & ,nos ad Ascendite :dixerunt & ,ejus vasa ferente cum &
ואת־נשא כליו ויאמרו עלו אלינו ונודיעה
Ascende :sua vasa ferentem ad Jonathan dixitque :verbum vos
אתכם דבר ויאמר יונתן אל־נשא כליו עלה
ascendit Et .Israel manu in Dominus eos tradidit quia ,me post
אחרי כי־נתנם יהוה ביד ישראל: ויעל
13 ejus vasa ferens & ,suis pedibus super & ,suis manibus super Jonathan
יונתן על־ידיו ועל־רגליו ונשא כליו
interficiens ejus vasa ferentis & ,Jonathan facies ad ceciderunt & :eum post
אחריו ויפלו לפני יונתן ונשא כליו ממותת
,Jonathan percussit qua ,prima plaga fuit Et .eum post
14 אחריו: ותהי המכה הראשנה אשר הכה יונתן
jugeri sulci medio in quasi ,virorum viginti fere ,ejus vasa ferens &
ונשא כליו כעשרים איש כבחצי מענה צמד
omni in & ,agro in castrametatione in pavor fuit Et .agri
15 שדה: ותהי חרדה במחנה בשדה ובכל־
ipsi etiam ,expaverunt corruptor & statio :populo
העם המצב והמשחית חרדו גם־המה
respexerunt Et .Dei trepidationem in fuit & ,terra est commota &
ותרגז הארץ ותהי לחרדת אלהים:
16 tumultus ecce & ,Binjamin Ghibhah in Saul speculatores
ויראו הצפים לשאול בגבעת בנימן והנה ההמון
populum ad Saul Dixitque .quassabatur & ,abibat & ,dissolvebatur
נמוג וילך והלם: ויאמר שאול לעם
17 :nobiscum ex ierit quis ,videte & ,nunc visitate :secum qui
אשר אתו פקדו־נא וראו מי הלך מעמנו
Dixitque .ejus vasa ferens & ,Jonathan non ecce & ,visitaverunt &
18 ויפקדו והנה אין יונתן ונשא כליו: ויאמר
erat quia ;Dei arcam accedere Fac :Achijah ad Saul
שאול לאחיה הגישה ארון האלהים כי־היה
adhuc ,fuit Et .Israel filii & ,illa die in Dei arca
ארון האלהים ביום ההוא ובני ישראל: ויהי עד
19 castris in qui tumultus & ,sacerdotem ad Saul loquebatur
דבר שאול אל־הכהן וההמון אשר במחנה
Saul Dixitque .multiplicabatur & ,eundo ibat & ,Pelistim
פלשתים וילך הלוך ורב ויאמר שאול
omnis & Saul Et .tuam manum Recollige :sacerdotem ad
20 אל־הכהן אסף ידך: ויזעק שאול וכל־
ecce & ,prælium ad usque venerunt & ,secum qui populus
העם אשר אתו ויבאו עד־המלחמה והנה
magna contritio ,suum proximum in viri gladius fuerat
היתה חרב איש ברעהו מהומה גדולה
heri fuerant Pelisthæis Hebræi Et .valde
21 מאד: והעברים היו לפלשתים כאתמול
circum castris in eis cum ascenderant qui ,nudiustertius
שלשום אשר עלו עמם במחנה סביב
Jonathan & Saul cum qui Israel cum essent ut ipsi etiam &
וגם־המה להיות עם־ישראל אשר עם־שאול
audierunt Ephraim monte in latitantes Israel vir omnis Et .Jonathan &
22 ויונתן: וכל איש ישראל המתחבאים בהר־אפרים
ipsi etiam adhæserunt & ;Pelistim fugerunt quod
שמעו כי־נסו פלשתים וידבקו גם־המה
.prælio in illos post
אחריהם במלחמה:

Versio VULG. LAT.

11 Apparuit igitur vterque stationi Philisthinorum : dixerúntque Philisthiim ; En Hebræi egrediuntur de cavernis, in quibus absconditi fuerant. 12 Et locuti sunt viri de statione ad Jonatham, & ad armigerum ejus: dixerúntque; Ascendite ad nos, & ostendemus vobis rem. Et ait Jonathas ad armigerum suum ; Ascendamus, sequere me : tradidit enim Dominus eos in manus Israel. 13 Ascendit autem Jonathas manibus & pedibus reptans, & armiger ejus post eum. Itaque alii cadebant ante Jonatham, alios armiger ej⁹ interficiebat sequens eum. 14 Et facta est plaga prima, quâ percussit Jonathas & armiger ejus, quasi viginti virorũ, in media parte jugeri, quam par boũ in die arare consuevit. 15 Et factum est miraculũ in castris, per agros : sed & omnis populus stationis eorum, qui ierant ad prædandum, obstupuit, & conturbata est terra : & accidit quasi miraculũ à Deo. 16 Et respexerunt speculatores Saul, qui erant in Gabaa Benjamin, & ecce multitudo prostrata, & huc illúcque diffugiens. 17 Et ait Saul populo, qui erat cum eo ; Requirite, & videte quis abierit ex nobis. Cúmque requisissent, repertum est non adesse Jonatham, & armigerum ejus. 18 Et ait Saul ad Achiam, Applica arcam Dei. (Erat enim ibi arca Dei in die illa cum filiis Israel.) 19 Cúmque loqueretur Saul ad sacerdotem, tumultus magnus exortus est in castris Philisthinorum : crescebátque paulatim, & clariùs resonabat. Et ait Saul ad sacerdotem, Contrahe manum tuam. 20 Conclamavit ergò Saul, & omnis populus qui erat cum eo, & venerunt usque ad locum certaminis : & ecce versus fuerat gladius uniuscujusque ad proximum suum, & cædes magna nimis. 21 Sed & Hebræi qui fuerant cum Philisthiim herì & nudiustertiùs, adscenderántq; cum eis in castris, reversi sunt ut essent cum Israel, qui erant cum Saul & Jonatha. 22 Omnes quoq; Israelitæ qui se absconderant in monte Ephraim, audientes quòd fugissent Philisthæi, sociaverunt se cum suis in prælio. Et erant cum Saul, quasi decem millia virorum.

Versio GRÆCA LXX Interp.
Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεροι εἰς (β) Μεσσὰβ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ λέγουσιν οἱ ἀλλόφυλοι, Ἰδοὺ (γ) Ἑβραῖοι ἐκπορεύονται ἐκ τῶν τρωγλῶν αὐτῶν, οὗ ἐκρύβησαν ἐκεῖ. 12 Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἄνδρες (δ) Μεσσὰβ πρὸς Ἰωνάθαν καὶ πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ λέγουσιν, Ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς, καὶ γνωριοῦμεν ὑμῖν ῥῆμα. καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, Ἀνάβηθι ὀπίσω μου, ὅτι παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος (ε) εἰς χεῖρας Ἰσραήλ. 13 Καὶ ἀνέβη Ἰωνάθαν ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐπέβλεψαν κατὰ πρόσωπον Ἰωνάθαν, καὶ ἐπάταξεν αὐτούς· καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπεδίδου ὀπίσω αὐτοῦ. 14 Καὶ ἐγενήθη ἡ πληγὴ ἡ πρώτη, ἣν ἐπάταξεν Ἰωνάθαν καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὡς εἴκοσιν ἄνδρες ἐν βολίσι καὶ ἐν πετροβόλοις καὶ ἐν κόχλαξι τοῦ πεδίου. 15 Καὶ ἐγενήθη ἔκστασις ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ἐν ἀγρῷ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐν Μεσσὰβ, καὶ οἱ διαφθείροντες ἐξέστησαν, καὶ αὐτοὶ οὐκ ἤθελον (ζ) ποιεῖν· καὶ ἐθάμβησεν ἡ γῆ, καὶ ἐγενήθη ἔκστασις παρὰ κυρίου. 16 Καὶ εἶδον οἱ σκοποὶ τοῦ Σαοὺλ ἐν Γαβαὰ Βενιαμὶν, καὶ ἰδοὺ ἡ παρεμβολὴ τεταραγμένη ἔνθεν καὶ ἔνθεν. 17 Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ, Ἐπισκέψασθε δὴ, καὶ ἴδετε τίς πεπόρευται ἐξ ὑμῶν· καὶ ἐπεσκέψαντο, καὶ ἰδοὺ οὐχ (η) εὑρίσκετο Ἰωνάθαν καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ. 18 Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ Ἀχιᾷ, Προσάγαγε τὸ ἐφούδ· (θ) ὅτι αὐτὸς ἦρεν τὸ ἐφοὺδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ. 19 Καὶ ἐγενήθη ὡς (ι) ἐλάλει Σαοὺλ πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ ὁ ἦχος ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐπλήθυνε. καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν ἱερέα, Συνάγαγε τὰς χεῖράς σου. 20 Καὶ (κ) ἀνέβη Σαοὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔρχονται ἕως τοῦ πολέμου. καὶ ἰδοὺ ἐγένετο ῥομφαία ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, σύγχυσις μεγάλη σφόδρα. 21 Καὶ οἱ δοῦλοι οἱ (λ) ὄντες ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων οἱ ἀναβάντες εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἐπεστράφησαν καὶ αὐτοὶ εἶναι μετὰ Ἰσραὴλ τοῦ μετὰ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν. 22 Καὶ (μ) πᾶς Ἰσραὴλ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ ἤκουσαν ὅτι πεφεύγασιν οἱ ἀλλόφυλοι· καὶ συνάπτουσι καὶ αὐτοὶ ὀπίσω αὐτῶν εἰς πόλεμον. Καὶ ἔσωσε κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὸν Ἰσραήλ. καὶ ὁ πόλεμος (ν) διῆλθε τὴν Βαμώθ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἦν μετὰ Σαοὺλ ὡς δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν.

11 Et intrârunt utriq; in Messab alienigenarum. Et dicunt alienigenæ; Ecce Hebræi egrediuntur è cavernis suis, ubi absconditi erant illic. 12 Et responderunt viri Messab ad Jonathan, & ad eum, qui portabat vasa ejus, & dicunt; Ascendite ad nos: & notum faciemus vobis verbum. Et dixit Jonathan ad portantem vasa ipsius, Ascende post me: quoniam tradidit eos Dominus in manus Israel. 13 Et ascendit Jonathan super manus suas, & super pedes suos, & portans vasa ejus cum eo. Et inspexerunt ad faciem Jonathan; & percussit eos : & portans vasa ejus procedebat post eum. 14 Et fuit plaga prima, quam percussit Jonathan, & portans vasa ejus, circiter viginti viri, in (h) jaculis, & in lapidum jactu, & in silicib⁹ campi. 15 Et factus est pavor in castris, & in agro: & universus populus, qui in Messab; & qui vastabant, (i) obstupuerunt : & ipsi nolebant facere. Et obstupuit terra : & factus est pavor à Domino. 16 Et viderunt speculatores Saulis in Gabaa Benjamin : & ecce castra perturbata hinc, & hinc. 17 Et dixit Saul populo, qui cum ipso; Recognoscite nunc, & videte, quis ivit ex vobis. Et recognoverunt: & ecce non inveniebatur Jonathan, & portans vasa ejus. 18 Et dixit Saul ad Achia; Applica (k) Ephud: quoniam ipse tulit Ephud in die illa coram Israel. 19 Et factum est, ut loquitur Saul ad sacerdotem; & sonus in castris alienigenarum pergebat pergens, et multiplicabatur. Et dixit Saul ad sacerdotem, Collige manus tuas. 20 Et ascendit Saul, & omnis populus, qui cum eo: & veniunt usq; in prælium. Et ecce factus est gladius viri super proximum suum, confusio magna valdé. 21 Et (l) servi, qui erant heri, & nudiustertiùs cum alienigenis, qui ascenderant in castra, reverterunt & ipsi esse cum Israel iis qui cum Saul, & Jonathan. 22 Et (m) omnis Israel, qui se absconderant in monte Ephræm, (n) & audierunt, quia fugerunt alienigenæ; & adhærent etiam ipsi post eos in prælium. Et salvavit Dominus in die illa Israel. Et prælium transiit ipsam (o) Bamoth. Et omnis populus erat cum Saul, circiter decem millia virorum.

MS.A. (β) Μεσσὰβ (γ) οἱ Ἑβραῖοι (δ) τῆς Μεσσὰβ (ε) εἰς τὰς χεῖρας (ζ) ποιεῖν· (η) εὑρίσκεται (θ) ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ι) ἐλάλει (κ) ἀνεβόησεν Σαοὺλ (λ) ὄντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν οἱ ἀναβαίνοντες εἰς (μ) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ (ν) διῆλθεν Βηθαῦν. καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ואתגליאו תרויהון לאסטרטיון פלשתאי ואמרו פלשתאי הא יהודאי נפקין מן חוריא
12 דאטמרו תמן: ואתיבו אנשי מטרתא ית יונתן וית נטיל זייניה ואמרו סקו לותנא ונהודע
יתכון פתגמא ואמר יונתן לנטיל זייניה סק בתרי ארי מסרינון יי בידא דישראל:
13 וסליק יונתן על ידוהי ועל רגלוהי ונטיל זייניה בתרוהי ונפלו קדם יונתן ונטיל
14 זייניה ממית בתרוהי: והות מחתא קדמיתא דמחא יונתן ונטיל זייניה כעסרין גברא
15 כבית פלגות מהלך פדן תורין בחקלא: והות זיעא במשריתא בחקלא ובכל עמא
אסטרטיא ומחבליא זעו אף אנון וזעת ארעא והות לזיעא מן קדם יי: וחזו סכואי
16 לשאול בגבעתא דבית בנימין והא המון משרית פלשתאי אתברא אזיל ואתבר:
17 ואמר שאול לעמא דעמיה סערו כען וחזו מן אזל מעמנא וסערו והא ליתוהי יונתן
18 ונטיל זייניה: ואמר שאול לאחיה קריב ארונא דיי ארי הוה ארונא דיי ביומא
ההוא עם בני ישראל: והוה עד דמליל שאול עם כהנא והמון דבמשרית פלשתאי
19 אזיל מיזל וסגי ואמר שאול לכהנא כנוש ידך: ואזדעק שאול וכל עמא
20 דעמיה ואתו עד קרבא והא הות חרב גבר בחבריה שגושא רבא לחדא: ויהודאי
21 הוו לפלשתאי כמאתמלי ומדקמוהי דסליקו עמהון במשריתא סחור סחור ואף
22 אנון תבו למהוי עם ישראל דעם שאול ויונתן: וכל אנש ישראל דאטמרו
בטורא דבית אפרים שמעו ארי אפכו פלשתאי ואדבקו אף אנון בתריהון
בקרבא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

11 Et manifestati sunt ambo illi stationi Pelisthæorum : & dixerunt Pelisthæi, Ecce Jehudæi exeuntes ex foveis in quib⁹ absconditi sunt. 12 Et responderunt viri custodiæ Jonathan & portanti arma ejus, & dixerunt : Ascendite super nos, & docebimus vos verbum : & dixit Jonathan portanti arma sua : Ascende post me : nam tradidit illos Dñs in manu Israel. 13 Et ascendit Jonathan super manus suas & super pedes suos, & ferens arma ejus post eum : & ceciderunt debilitati ante Jonathan & ferentem arma ejus occidentem post eum. 14 Et fuit percussio prima, quam percussit Jonathan & ferens arma ej⁹, quasi viginti virorum circiter spacium dimidiæ ambulationis jugi boum in agro. 15 Et fuit turbatio in castris in agro, & in omni populo stationis, & vastatores turbati sunt etiam illi ; & turbata est terra, & fuit in turbationem ab-ante Dñm. 16 Et indicaverunt speculatores Sauli in Gibghatha domus Binjamin, & ecce turba castrorum Pelisthæorum confracta est ; procedebat confractio ejus & crescebat. 17 Et dixit Saul ad populum qui cum eo : Recensete nunc, & videte quis aberret à nobis : & numeraverunt, & ecce non erat Jonathan & ferens arma ejus. 18 Et dixit Saul ad Ahhia : Accedere fac arcam Dñi : nam fuit arca Dñi in die illo cum domo Israel. 19 Et fuit cùm adhuc locutus est Saul cum sacerdote, & turba quæ in castris Pelisthæorũ, ambulãs ambulabat & multiplicabatur : & dixit Saul ad sacerdotem : Affer Ephoda. 20 Et congregatus est Saul & omnis populus qui cum eo, & venerunt usq; ad prælium ; & ecce erat gladius viri in socium suum ; conturbatio magna nimis. 21 Et Jehudæi fuerunt Pelisthæis ut ab heri & ab-ante ipsum qui ascenderunt cum eis in castra circum circa, & etiam illi redierunt ut essent cum Israel, qui cum Saul et Jonathan. 22 Et omnes homines Israel qui absconditi sunt in monte domus Ephraim, audierunt quòd conversi sunt Pelisthæi, et adjunxerunt etiam ipsi se post illos in bello.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܐܬܓܠܝܘ ܬܪܝܗܘܢ ܠܘܬ ܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܡܪܘ ܦܠܫܬܝܐ. ܗܐ ܥܒܪܝܐ ܢܦܩܝܢ ܡܢ
12 ܫܩܝܦܐ ܕܐܬܛܫܝܘ ܬܡܢ. ܘܥܢܘ ܐܢܫܐ ܕܡܫܪܝܬܐ ܠܝܘܢܬܢ ܘܠܢܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܐܡܪܘ. ܣܩܘ
ܠܘܬܢ. ܘܢܘܕܥܟܘܢ ܦܬܓܡܐ. ܘܐܡܪ ܝܘܢܬܢ ܠܢܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܣܩ ܒܬܪܝ. ܡܛܠ
13 ܕܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܣܠܩ ܝܘܢܬܢ ܥܠ ܐܝܕܘܗܝ ܘܥܠ ܪܓܠܘܗܝ.
ܘܢܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ ܒܬܪܗ. ܘܢܦܠܘ ܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܩܕܡ ܝܘܢܬܢ . ܘܢܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ
14 ܡܩܛܠ ܗܘܐ ܒܬܪܗ. * ܘܗܘܬ ܡܚܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ. ܕܡܚܐ ܝܘܢܬܢ ܘܢܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ . ܐܝܟ
15 ܥܣܪܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܐܝܟ ܦܣܘܠܐ ܘܐܝܟ ܕܒܪܝ ܦܕܢܐ ܒܚܩܠܐ. * ܘܗܘܐ ܙܘܥܐ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ
ܕܒܚܩܠܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܩܐܡ. ܘܡܚܒܠܢܐ ܐܦ ܗܢܘܢ ܙܥܘ. ܘܙܥܬ ܐܪܥܐ. ܘܗܘܬ ܠܗܘܢ
16 ܙܘܥܬܐ ܕܡܪܝܐ. * ܘܚܙܘ ܕܘܩܐ ܕܫܐܘܠ ܕܒܓܒܥܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ . ܘܗܐ ܚܝܠܐ ܕܦܠܫܬܝܐ
17 ܐܙܕܥܙܥ. ܘܐܙܠ. ܘܐܬܬܒܪ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܦܩܘܕܘ. ܘܚܙܘ ܡܢܘ ܐܙܠ ܡܢܢ.
18 ܘܦܩܕܘ. ܘܚܙܘ. ܘܗܐ ܠܝܬ ܝܘܢܬܢ ܘܢܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܐܚܝܐ. ܩܪܒ ܐܪܘܢܗ
19 ܕܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܬܡܢ ܗܘ . ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ
ܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܟܗܢܐ . ܣܓܝ ܕܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܐܙܠ ܘܫܦܥ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܟܗܢܐ.
20 ܟܢܘܫ ܐܝܕܟ. * ܘܩܥܐ ܫܐܘܠ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ . ܘܐܬܘ ܠܩܪܒܐ. ܘܗܐ ܗܘܐ ܬܡܢ
21 ܚܪܒܐ ܕܚܕ ܒܚܒܪܗ. ܫܓܘܫܝܐ ܪܒܐ ܕܝܠܗ. * ܥܒܪܝܐ ܘܦܠܫܬܝܐ ܐܝܟ
ܕܐܬܡܠܝ ܘܐܝܟ ܕܡܢ ܬܠܬܐ. ܘܣܠܩܘ ܥܡܗܘܢ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܚܕܪܝܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܠܡܗܘܐ
22 ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܥܡ ܫܐܘܠ. ܘܥܡ ܝܘܢܬܢ. * ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܕܡܛܫܝܢ ܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ . ܫܡܥܘ ܕܝܗܒܘ ܦܠܫܬܝܐ ܚܨܐ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
ܘܐܙܕܪܙܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܒܬܪܗܘܢ ܠܩܪܒܐ.

11 Itaque retegentibus se ambobus stationi Palestinorum, dixerunt Palestini, Ecce Ebræi egrediuntur è cryptis ubi se abdiderant. 12 Tum responderunt homines stationis illius Jonathani & armigero ejus, ac dixerunt; Ascendite ad nos, & notam faciemus vobis rem. Dixit ergò Jonathan armigero suo, Ascende post me, quia tradidit eos Dominus in manum Israelis. 13 Sic ascendit Jonathan nixus manibus ac pedibus suis, armigero suo eum sequente : corruítque statio Philistæorum coram Jonathane ; armiger quoque ejus trucidabat post eum. 14 Fuitque plaga illa prior, quâ Jonathan & armiger ejus viginti fermè viros percussit tanquam lapicidas & tanquam ducentes juga boum in agro. 15 Factúsque est tremor à castris quæ erant in agro, usque ad totum populum qui aderat : quin etiam populatores ipsi contremuerunt & terra trepidavit, invasítque eos terror Domini. 16 Respicientibus autem speculatoribus Saulis, qui erant in Gebaa Benjamini, en exercitus Philistæorum trepidaverat, discesserat, et profligatus fuerat. 17 Quapropter dixit Saul populo qui secum erat, Recensete, & videte quis nostrûm abierit : & recensentes viderunt, & ecce non aderat Jonathan & armiger ejus. 18 Tum dixit Saul ad Ahiam, Admove arcam Dei (illic enim erat arca Domini in die illo cum filiis Israel.) 19 Factúmque est ut cùm *hæc* diceret Saul Sacerdoti, major pars exercitûs qui erat in castris Philistæorum, difflueret : dixítque Saul sacerdoti, Recipe manum tuam. 20 Tum exclamans Saul & universus populus qui cum eo erat venerunt usque ad prælium, & ecce *versus* erat ibi gladius unius in alterum, tumultu valdè magno 21 Ebræorum ac Philistæorum, ut herì & ut nudiustertiùs ; & ascenderunt cum eis ad castra, & ambiebant ipsi quoque esse cum Israelitis, cum Saule, & cum Jonathane. 22 Prætereà omnes Israelitæ qui erant absconsi in monte Aphrem, audientes terga dedisse Philistæos coram filiis Israel, accinxerunt ipsi quoque se post eos in prælium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فظهر لمسلحة اهل فلسطين * فقال اهل فلسطين * قد خرج العبرانيون من المطامير التي
12 اختفوا فيها * وقال الذين في المسلحة ليوناثان والصبي الذي يحمل سلاحه * اصعدوا الينا
لنعلمكم الحال * قال يوناثان للفتى الذي كان معه * اصعد خلفي * لان الرب قد دفعهم في
13 ايدي بني اسرايل * وصعد يوناثان متمسكا بالجبل بيديه ورجليه * وتبعه الذي كان يحمل
سلاحه * فسقط الذين في المسلحة بين ايدي يوناثان جرحى * والذي كان يحمل سلاحه تجبر على
14 من لم يمت * وكان عدد الذين قتل يوناثان وحامل سلاحه اولا نحو من عشرين رجلا * وذلك
15 لانهم كانوا عنده كالذين يقعرون الحجارة والذين يحرثون بالفدان * وفزع العسكر الذي
كان في الحقل * وفرق جميع شعب اهل فلسطين * وفزع المفسدون ايضا * وارتجت الارض
16 عليهم * ووقع في قلوبهم الرعب الشديد من قبل الرب * ونظر ديادبة شاوول الذين كانوا
17 في جبع بنيامين * واذا عسكر اهل فلسطين قد فزع وانهزم وتفرق * فقال شاوول للاجناد الذين
معه * افتقدوا وابصروا من غاب من عسكرنا * ففتشوا ونظروا * واذا يوناثان وحامل سلاحه ليسا في
18 العسكر * قال شاوول لاحيا * قدم تابوت الرب * لان تابوت الرب كان مع بني اسرايل هناك في
19 ذلك اليوم * فلما قال شاوول للحبر هذا القول * نظر الديادبة الى اجناد اهل فلسطين قد هرب
20 عامتها * فقال شاوول للحبر دع التابوت * وكف يدك عنها * ثم هتف شاوول وجميع الشعب الذي
معه باعلا اصواتهم * وحضروا الى موضع الحرب ونظروا * فاذا اهل فلسطين قد قتل بعضهم
21 بعضا * واذا لهم رجفة شديدة * ونظروا الى العبرانيين قد واقعوا اهل فلسطين * ووضعوا السيف
فيهم * واشتبك الحرب كما كان يشتبك قبل ذلك * وصعد معهم الى العسكر قوم اخرون * واجتمعوا
22 اليهم ايضا بالعسكر ليصيروا مع بني اسرايل * وعانوا بنو اسرايل شاوول ويوناثان * وجميع
رجال بني اسرايل الذين تغيبوا في جبل افرايم سمعوا ان اهل فلسطين قد هربوا من بني
اسرايل * فتسلحوا وخرجوا اليهم الى الحرب *

11 *Apparentibus ergò ipsis aciei Palestinorum, dixerunt Palestini, Jam egressi sunt Ebræi è latebris in quibus delitescebant.* 12 *Dixerunt etiam qui erant in acie ad Jonathanem & puerum qui ferebat arma ipsius, Ascendite ad nos, et docebimus vos* rerum *conditionem. Dixit Jonathan adolescenti qui secum erat, Ascende post me, quia Dominus jam tradidit eos in manus Israelitarum.* 13 *Ascendit itaque Jonathan perrepens in montem manibus ac pedibus suis, sequente eum armigero suo : & qui erant in acie, saucii ceciderunt coram Jonathane; & armiger ejus prævalebat his qui nondum mortui fuerant.* 14 *Fuit autem numerus eorum quos primò interfecit Jonathan et armiger ejus, fermè viginti virorum; idque quoniam erant apud eum quasi qui lapides cædunt & qui bobus arant.* 15 *Timuitque exercitus qui erat in agro, & expavit universus populus Palæstinorum : quin etiam timuerunt vastatores, tremuitque terra super eos, et incidit in corda eorum vehemens pavor à Domino.* 16 *Aspicientibus autem speculatoribus Saulis, qui erant in Gabaa Benjamini, ecce exercitus Palestinorum territus atque profligatus dissipabatur.* 17 *Dixit ergò Saul militibus qui secum erant, Visitate & dispicite quis absit ab exercitu nostro : qui cùm disquisissent atque dispexissent, ecce Jonathan & armiger ejus non aderant in exercitu.* 18 *Dixit Saul ad Ahiam, Admove arcam Domini (nam arca Domini erat ibi cum filiis Israel eo die.)* 19 *Et cùm dixisset Saul sacerdoti sermonem hujusmodi, viderunt exploratores majorem partem militum Palestinorum jam aufugisse : quapropter dixit Saul ad sacerdotem, Desine arcam, et retrahe manum tuam ab ea.* 20 *Tum exclamans Saul & universus populus qui cum eo erat altissimis vocibus, accurrerunt ad locum belli : viderunt, & ecce Philistæi occidebant alter alterum, & ecce erat inter eos summa perturbatio.* 21 *Viderunt etiam Ebræos pugnam conseruisse cum Philistæis, & gladium in eos injecisse, commissúmq; esse certamen quemadmodum anteà committi solebat : & ascenderunt cum eis ad exercitum alii homines, qui convenerunt illos etiam in exercitu, ut adjungerent se filiis Israel : sic opem tulerunt Israelitæ Sauli & Jonathani.* 22 *Prætereà omnes Israelitæ qui se abdiderant in monte Ephraim, audientes quòd Palestini fugissent ab Israelitis, sumptis armis exierunt ad eos in bellum.*

transiit bellum & :Israel illa die in Dominus servavit Et

23 וַיּוֹשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה עָבְרָה

adjuraverat & ,illa die in exigebatur Israel vir Et .Bethaven

24 אֶת־בֵּית אָוֶן׃ וְאִישׁ־יִשְׂרָאֵל נִגַּשׂ בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאֶל

panem comederit qui ,vir Maledictus:dicendo ,populum Saul

שָׁאוּל אֶת־הָעָם לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר־יֹאכַל לֶחֶם

omnis gustavit non & :meis inimicis de ulciscar ut ,vesperam ad usque

עַד־הָעֶרֶב וְנִקַּמְתִּי מֵאֹיְבַי וְלֹא־טָעַם כָּל־

super mel eratque ,sylvã in venerunt terra omnis Et .panem populus

25 הָעָם לָחֶם׃ וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ בַיָּעַר וַיְהִי דְבַשׁ עַל־

ambulatio ecce & ;sylvam in populus est ingressus Et .agri facies

26 פְּנֵי הַשָּׂדֶה׃ וַיָּבֹא הָעָם אֶל־הַיַּעַר וְהִנֵּה הֵלֶךְ

timebat quia ,suum os ad suam manum faciens attingere non & ,mellis

דְּבָשׁ וְאֵין־מַשִּׂיג יָדוֹ אֶל־פִּיו כִּי־יָרֵא

adjurando in audierat non Jonathan Et .juramentum populus

27 הָעָם אֶת־הַשְּׁבֻעָה׃ וְיוֹנָתָן לֹא־שָׁמַע בְּהַשְׁבִּיעַ

,sua manu in quæ ,extensionis extremitatem misitque ,populum suum patrem

אָבִיו אֶת־הָעָם וַיִּשְׁלַח אֶת־קְצֵה הַמַּטֶּה אֲשֶׁר בְּיָדוֹ

,suum os ad suã manum convertit & ;mellis favum in illam intinxit &

וַיִּטְבֹּל אוֹתָהּ בְּיַעְרַת הַדְּבָשׁ וַיָּשֶׁב יָדוֹ אֶל־פִּיו

Adjurando :dixit & ,populo de vir respondit Et .ejus oculi viderunt &

28 וַתָּרֹאנָה עֵינָיו׃ וַיַּעַן אִישׁ מֵהָעָם וַיֹּאמֶר הַשְׁבֵּעַ

qui vir Maledictus :dicendo,populum tuus pater adjuravit

הִשְׁבִּיעַ אָבִיךָ אֶת־הָעָם לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר־

Turbavit:Jonathan Dixitq; .populus est defessus & :hodie panem comederit

29 יֹאכַל לֶחֶם הַיּוֹם וַיָּעַף הָעָם׃ וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן עָכַר

quia ,mei oculi sunt illuminati quia,nunc videte :terram meus pater

אָבִי אֶת־הָאָרֶץ רְאוּ־נָא כִּי־אֹרוּ עֵינַי כִּי

comedisset comedendo utinam quia Etiam .hujus mellis paululum gustavi

30 טָעַמְתִּי מְעַט דְּבַשׁ הַזֶּה׃ אַף כִּי לוּא אָכֹל אָכַל

non nunc quia ;reperit quod ,suorum inimicorum spolio de populus hodie

הַיּוֹם הָעָם מִשְּׁלַל אֹיְבָיו אֲשֶׁר מָצָא כִּי עַתָּה לֹא־

Pelistim in illa die in percusserunt Et ?Pelistim in plaga crevisset

31 רָבְתָה מַכָּה בַּפְּלִשְׁתִּים׃ וַיַּכּוּ בַּיּוֹם הַהוּא בַּפְּלִשְׁתִּים

populus fecit Et .valde populus est fatigatus & :Ajalon ad Michmas à

32 מִמִּכְמָשׂ אַיָּלֹנָה וַיָּעַף הָעָם מְאֹד׃ וַיַּעַשׂ הָעָם

mactaverunt & ,bovis filios & ,bovem & ,pecus ceperunt & ,spolium ad

אֶל־שָׁלָל וַיִּקְחוּ צֹאן וּבָקָר וּבְנֵי בָקָר וַיִּשְׁחֲטוּ

,Saul nunciaverunt Et .sanguine super populus comeditque :terram in

33 אַרְצָה וַיֹּאכַל הָעָם עַל־הַדָּם׃ וַיַּגִּידוּ לְשָׁאוּל

.sanguine super comedendo Domino peccantes populus Ecce :dicendo

לֵאמֹר הִנֵּה הָעָם חֹטְאִים לַיהוָה לֶאֱכֹל עַל־הַדָּם

.magnum lapidem hodie me ad volvite :estis Prævaricati ,dixit &

וַיֹּאמֶר בְּגַדְתֶּם גֹּלּוּ־אֵלַי הַיּוֹם אֶבֶן גְּדוֹלָה׃

accedere Facite :eis dicetis & ,populum in Dispergimini :Saul Dixitque

34 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל פֻּצוּ בָעָם וַאֲמַרְתֶּם לָהֶם הַגִּישׁוּ

,vescemini & ,hoc in mactabitis & ,suum agnum vir & ,suum bovem vir me ad

אֵלַי אִישׁ שׁוֹרוֹ וְאִישׁ שֵׂיֵהוּ וּשְׁחַטְתֶּם בָּזֶה וַאֲכַלְתֶּם

omnis attulerunt & :sanguinem ad comedendo Domino peccabitis non &

וְלֹא־תֶחֶטְאוּ לַיהוָה לֶאֱכֹל אֶל־הַדָּם וַיַּגִּשׁוּ כָל־

.ibi mactaverunt & ,nocte sua manu in suum bovem vir populus

הָעָם אִישׁ שׁוֹרוֹ בְיָדוֹ הַלַּיְלָה וַיִּשְׁחֲטוּ־שָׁם׃

ædificare cœpit illud :Domino altare Saul ædificavit Et

35 וַיִּבֶן שָׁאוּל מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֹתוֹ הֵחֵל לִבְנוֹת

post Descendamus :Saul Dixitque .Domino altare

36 מִזְבֵּחַ לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל נֵרְדָה אַחֲרֵי

,mane illucescat donec ,eos in deprædemur & ,noctu Pelistim

פְלִשְׁתִּים לַיְלָה וְנָבֹזָה בָהֶם עַד־אוֹר הַבֹּקֶר

tuis oculis in bonum Omne :dixerunt & :virum eis in relinquamus non &

וְלֹא־נַשְׁאֵר בָּהֶם אִישׁ וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ

.Deum ad huc Accedamus :sacerdos Dixitque .fac

עֲשֵׂה וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן נִקְרְבָה הֲלֹם אֶל־הָאֱלֹהִים׃

Versio VUL. LAT.

23 Et salvavit Dominus in die illa Israel, pugna autẽ pervênit usque ad Bethaven. 24 Et viri Israel sociati sunt sibi in die illa: adjuravit autem Saul populũ, dicens; Maledictus vir, qui comederit panem usque ad vesperam, donec ulciscar de inimicis meis. Et non manducavit universus populus panem: 25 Omnéque terræ vulgꝰ venit in saltũ, in quo erat mel super faciẽ agri. 26 Ingressus est itaque populus saltum, & apparuit fluens mel, nullúsque applicuit manũ ad os suum, timebat enim populus juramentum. 27 Porrò Jonathas non audierat cùm adjuraret pater ejus populum: extendítque summitatem virgæ, quam habebat in manu, et intinxit in favum mellis: & convertit manum suam ad os suũ, & illuminati sunt oculi ejus. 28 Respondensque unus de populo, ait; Jurejurando constrinxit pater tuꝰ populum, dicens; Maledictus vir, qui comederit panem hodié. (defecerat autem populus.) 29 Dixítque Jonathas, Turbavit pater meus terrã: vidistis ipsi quia illuminati sunt oculi mei, eò quòd gustaverim paululùm de melle isto: 30 Quantò magis si comedîsset populꝰ de præda inimicorum suorum, quam reperit? nónne major plaga facta fuisset in Philisthiim? 31 Percusserunt ergò in die illa Philisthæos à Machmis usque in Ajalon. Defatigatus est autem populus nimis: 32 Et versꝰ ad prædã, tulit oves, & boves, & vitulos, & mactaverunt in terra: comedítque populus cum sanguine. 33 Nuntiaverunt autẽ Sauli, dicentes, Quòd populus peccâsset Dño, comedens cum sanguine. Qui ait, Prævaricati estis: volvite ad me jam nunc saxum grande. 34 Et dixit Saul, Dispergimini in vulgus, & dicite eis, ut adducat ad me unusquisque bovem suum & arietem, et occidite super istud, & vescimini, & non peccabitis Dño comedentes cum sanguine. Adduxit itaq; omnis populus unusquisque bovẽ in manu sua usque ad noctem: & occiderunt ibi. 35 Ædificavit autem Saul altare Domino; túncque primùm cœpit ædificare altare Domino. 36 Et dixit Saul, Irruamus super Philisthæos nocte, & vastemus eos usquedùm illucescat mane, nec relinquamus ex eis virum. Dixítq; populus; Omne quod bonum videtur in oculis tuis, fac. Et ait sacerdos, Accedamus huc ad Deum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ ἦν ὁ πόλεμος διεσπαρμένος εἰς (ξ) ὅλην πόλιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ. 24 Καὶ Σαοὺλ ἠγνόησεν ἄγνοιαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ϗ ἀρᾶται τῷ λαῷ, λέγων, Ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον ἕως ἑσπέρας· ϗ ἐκδικήσω τὸν ἐχθρόν μου. καὶ οὐκ ἐγεύσατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου· ϗ πᾶσα ἡ γῆ ἠρίστα. 25 Καὶ (ο) Ἰααλ δρυμὸς ἦν μελισσῶνος κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ. 26 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὸν μελισσῶνα, ϗ ἰδοὺ ἐπορεύετο λαλῶν· (π) ϗ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ ἐπιστρέφων τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη ὁ λαὸς τὸν ὅρκον κυρίου. 27 Καὶ Ἰωνάθαν οὐκ ἀκηκόει ἐν τῷ ὁρκίζειν τὸν πατέρα αὐτοῦ τὸν λαόν· ϗ ἐξέτεινε τὸ ἄκρον τοῦ σκήπτρου αὐτοῦ τοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ϗ ἔβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κηρίον τοῦ μέλιτος, ϗ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, ϗ ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ. 28 Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ, ϗ εἶπεν, Ὁρκίσας ὥρκισε (ρ) τὸν λαὸν ὁ πατήρ σου, λέγων, Ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον σήμερον. ϗ ἐξελύθη ὁ λαός. 29 Καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν, ϗ εἶπεν, Ἀπήλλαχεν ὁ πατήρ μου τὴν γῆν. ἴδε, δὴ ὅτι εἶδον οἱ (σ) ὀφθαλμοί μου ὅτι ἐγευσάμην (τ) βραχύ τι τοῦ μέλιτος τούτου. 30 Ἀλλ᾽ ὅτι ἔφαγεν ἔσθων σήμερον ὁ λαὸς τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ὧν εὗρεν, ὅτι νῦν ἂν μείζων ἦν ἡ (υ) πληγὴ ἡ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. 31 Καὶ ἐπάταξεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων ἐν Μαχμάς. ϗ ἐκοπίασεν ὁ λαὸς σφόδρα. 32 Καὶ ἐκλίθη ὁ λαὸς εἰς τὰ σκῦλα. ϗ ἔλαβεν ὁ λαὸς ποίμνια, καὶ βουκόλια, ϗ τέκνα βοῶν, ϗ ἔσφαξεν ἐπὶ τὴν γῆν, 33 ϗ ἤσθιεν ὁ λαὸς σὺν τῷ αἵματι. Καὶ ἀπηγγέλη (φ) Σαοὺλ, λέγοντες, Ἡμάρτηκεν ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ, φαγὼν σὺν τῷ αἵματι. ϗ εἶπε Σαοὺλ, (χ) ἐκ Γεθθαίμ κυλίσατέ μοι (ψ) λίθον ἐνταῦθα μέγαν. 34 Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Διασπάρητε ἐν τῷ λαῷ, ϗ εἴπατε αὐτοῖς προσαγαγεῖν ἐνταῦθα ἕκαστος τὸν μόσχον αὐτοῦ, ϗ ἕκαστος τὸ πρόβατον αὐτοῦ· ϗ (ω) σφαζέτω ἐπὶ τούτου, (α) ϗ οὐ μὴ ἁμάρτητε τῷ κυρίῳ τοῦ ἐσθίειν σὺν τῷ αἵματι. καὶ (β) προσῆγον ὁ λαὸς ἕκαστος τὸ (γ) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ϗ ἔσφαζον ἐκεῖ. 35 Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Σαοὺλ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ. τοῦτο ἤρξατο Σαοὺλ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ. 36 Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Καταβῶμεν ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων τὴν νύκτα, ϗ διαρπάσωμεν ἐν αὐτοῖς ἕως (δ) διαφαύσῃ ἡμέρα, ϗ μὴ ὑπολείπωμεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρα. ϗ (ε) εἶπαν, Πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ποίει. ϗ εἶπεν ὁ ἱερεύς, Προσέλθωμεν ἐνταῦθα πρὸς τὸν θεόν.

23 Et erat prælium dispersum in totam civitatem in monte Ephræm. 24 Et Saul ignoravit ignorantiam magnam in die illa: & maledicto e'stringit populum, dicens; Maledictus homo, qui comedet panem usq; ad vesperam: & ulciscar inimicum meum. Et non gustavit omnis populus panem: (p) & universa terra prandebat. 25 (q) Et Jaal sylva erat apiarii ad faciem agri. 26 Et intravit populus in apiarium: & (r) ecce ibat dicens: & ecce non fuit convertens manum suam ad os suum: quoniam timuit populus juramentum domini. 27 Et Jonathan non audierat, cùm adjuraret pater ejus populum: & extendit summitatem sceptri sui, quod in manu sua, & tinxit illam in favo mellis: & convertit manum suam ad os suum, & suspexerunt oculi ejus. 28 Et respondit unus de populo, & dixit; Adjurans adjuravit populum pater tuus, dicens; Maledictus homo, qui comedet panem hodié. Et defecit populus. 29 Et cognovit Jonathan, & dixit; Perturbavit pater meus terram. Vide, quia viderunt oculi mei; quoniam gustavi breve quid de melle hoc. 30 Utinam comedisset comedens hodiè populus de spoliis inimicorum suorum, quæ invenit; quoniam nunc major fuisset plaga in alienigenis. 31 Et percussit in die illa de alienigenis (s) in Machmas. Et laboravit populꝰ valdé. 32 (t) Et divertit populus ad spolia: & cepit populus greges, & armenta boum, & filios boum: & jugulavit super terram: & comêdit populus cum sanguine. 33 Et annuntiatum est Sauli, dicentes; Peccavit populus Domino, comedens cum sanguine. Et dixit Saul; (u) De Getthæm, volvite mihi lapidẽ huc magnũ. 34 Et dixit Saul; Dispergimini in populum, & dicite eis, ut adducat huc unusquisq; vitulum suum, & unusquisq; ovem suam, & jugulet super hunc: et non peccetis Domino, comedendo cum sanguine. Et adduxit populus, unusquisq;, quod in manu (x) sua, et jugulârunt ibi. 35 Et ædificavit ibi Saul altare Domino. Istud cœpit Saul ædificare altare Domino. 36 Et dixit Saul; Descendamus post alienigenas nocte, et deprædemur in eis, donec illucescat dies: et non relinquamus in eis virum. Et dixerunt; Omne quod bonum coram te, fac. Et dixit sacerdos; Accedamus huc ad Deum.

MS.A. (ξ) ὅλην τὴν πόλιν (ο) Ἰααρ δρυμὸς (π) ϗ οὐκ ἦν (ρ) ὁ πατήρ σου τῷ λαῷ, λέγων, (σ) ὀφθαλμοὶ ὅτι (τ) βραχὺ τοῦ (υ) πληγὴ ἐν (φ) τῷ Σαοὺλ, λέγοντες, Ὅτι ὁ λαὸς ἡμάρτηκεν τῷ (χ) Ἐν Γεθὲμ (ψ) ἐνταῦθα λίθον μέγαν. (ω) σφαζάτω (α) ϗ φαγέται αὐτά, ϗ οὐ μὴ (β) προσήγαγεν πᾶς ὁ λαὸς (γ) ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὴν νύκταν, ϗ ἔσφαξεν (δ) διαφώσῃ ἡ ἡμέρα, ϗ μὴ ὑπολείπωμεν (ε) εἶπεν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 ופרק יי ביומא ההוא ית ישראל ועבדי קרבא מטו עד בית און׃ ואנש ישראל אתחיק
24 ביומא ההוא ואומי שאול ית עמא למימר ליט גברא דייכול לחמא עד רמשא עד
25 דאתפרע מבעלי דבבי ולא טעים כל עמא לחמא׃ וכל דיירי ארעא עלו בחורשא והוה
26 דובשא על אפי חקלא׃ ואתא עמא לחורשא והא בריו דובשא ולית דמתיב ידיה
27 לפומיה ארי דחיל עמא משבועתא׃ ויונתן לא שמע כד אומי אבוהי ית עמא ואושיט
ית ריש שוטיתא דבידיה וטבל יתה בקנא דדובשא ואתיב ידיה לפומיה ונהרא עינוהי׃
28 ואתיב גברא חד מעמא ואמר אומאה אומי אבוך ית עמא למימר ליט גברא דייכול
29 לחמא יומא דין ואשתלהי עמא׃ ואמר יונתן עכר אבא ית עמא דארעא חזו כען ארי
30 נהרא עיני ארי טעמית זעיר דובשא הדין׃ ברם אלו מיכל אכל יומא דין עמא מבזת בעלי
31 דבבוהי דאשכח ארי כען לא סגיאת מחתא בפלשתאי׃ וקטלו ביומא ההוא בפלשתאי
32 ממכמש עד מישר אילון ואשתלהי עמא לחדא׃ ואתפני עמא על בזתא ונסיבו עאן
33 ותורין ובני תורין ונכיסו על ארעא ואכל עמא על דמא׃ וחויאו לשאול למימר הא עמא
חיבין קדם יי למיכל על דמא ואמר שקרתון קריבו לותי יומא דין אבנא רבתא׃
34 ואמר שאול אתבדרו בעמא ותימרון להון קריבו לותי גבר תוריה וגבר אמריה ותכסון
הכא ותיכלון ולא תחובון קדם יי למיכל על דמא וקריבו כל עמא גבר תוריה בידיה
35 בליליא ונכיסו תמן׃ ובנא שאול מדבחא קדם יי יתיה שרי למבני מדבחא קדם יי׃
36 ואמר שאול נחות בתר פלשתאי בליליא ונקטול בהון עד מנהר צפרא ולא
נשאר בהון אנש ואמרו כל דתקין בעינך עביד ואמר כהנא נתקרב הלכא ונשאל
במימרא דיי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et liberavit Dñs in die illo Israelem: & facientes prælium attigerunt usq; 23 Bethaven. Et homo Israel angustiatus erat in die illo: & adjuravit Saul 24 populum, dicens: Maledictus vir qui comederit panem usq; ad vesperum, quoad ulciscar de auctoribus inimicitiarum mearum: & non gustavit omnis populus panem. Et omnes incolæ terræ intraverunt in sylvam, & 25 fuit mel super facies agri. Et venit populus ad sylvam, & ecce fluxus mel- 26 lis, & non erat qui referret manum suam ad os suum; quia timuit populꝰ à juramento. Et Jonathan non audivit quando adjuravit pater suus popu- 27 lum, & extendit caput baculi qui in manu ejus, & intinxit illud in nido mellis, & retulit *manum suam* ad os suum, & illuxerunt oculi ejus. Et 28 respondit vir *unus* de populo & dixit: Adjurando adjuravit pater tuus populũ dicens: Maledictus vir qui comedet panem hodie; & fatigatus est populꝰ. Et dixit Jonathan: Turbavit pater meus populum terræ: videte 29 nunc quòd illuxerunt oculi mei quòd gustavi pauxillũ mellis hoc. Enim- 30 verò si comedendo comedisset hodie populꝰ ex præda auctorũ inimicitiæ suæ quam invenit, etenim nunc non magna percussio Pelisthæorum? Et 31 occiderunt in die illo in Pelisthæis à Michmas usq; ad planiciem Ajalon: & fatigatus est populꝰ nimis. Et respexit populꝰ super prædam: & cepe- 32 runt oves & boves & filios boum, & jugulaverunt super terram, & comederunt populꝰ super sanguinem. Et indicarunt Sauli dicentes: Ecce 33 populꝰ peccant ante Dñm comedendo super sanguinem: & dixit, Prævaricati estis: afferte ad me hodie lapidem magnũ. Et dixit Saul: Dispergimini 34 in populo, & dicetis illis: Afferte ad me vir bovem suum, & vir pecudem suam, & mactabitis hic & comedetis, & non peccabitis ante Dñm comedendo super sanguinem: & attulerunt omnis populꝰ vir bovem suum in manu sua in nocte, & jugulaverunt ibi. Et struxit Saul altare ante Dñm: 35 illud cœpit ædificare altare ante Dñm. Et dixit Saul: Descendemꝰ post 36 Pelisthæos in nocte, & occidemꝰ in illis quoad luceat aurora, & non relinquemꝰ in illis hominem: & dixerunt, Quod statutum in oculis tuis fac. Et dixit sacerdos: Ascendemꝰ huc, & rogabimꝰ in dicto Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܦܪܩ ܡܪܝܐ ܠܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܩܪܒܐ ܥܒܪ ܗܘܐ ܒܝܢ ܒܝܬ ܐܘܢ ܠܓܒܪ̈ܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. 23
* ܘܩܪܒ ܫܐܘܠ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܐܡܪ ܠܥܡܐ. ܠܝܛ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܥܕܡܐ 24
ܠܪܡܫܐ. ܥܕܡܐ ܕܐܬܦܪܥ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒ̈ܝ. ܘܠܐ ܛܥܡ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܚܡܐ. * ܘܐܦܢ 25
ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܥܠܘ ܠܥܒܐ. ܘܗܘܐ ܕܒܫܐ ܥܠ ܐܦܝ ܚܩܠܐ. ܘܪܕܐ ܗܘܐ ܕܒܫܐ. * ܘܠܐ ܐܢܫ 26
ܐܘܫܛ ܐܝܕܗ ܠܦܘܡܗ. ܡܛܠ ܕܕܚܠ ܥܡܐ ܡܢ ܡܘܡܬܐ. * ܘܝܘܢܬܢ ܠܐ ܫܡܥ ܟܕ ܐܘܡܝ 27
ܐܒܘܗܝ ܠܥܡܐ. ܘܐܘܫܛ ܗܘ ܪܝܫܐ ܕܫܒܛܐ ܕܒܐܝܕܗ. ܘܨܒܥܗ ܒܟܘܪܬܐ ܕܕܒܫܐ. ܘܐܗܦܟ
ܐܝܕܗ ܠܦܘܡܗ. ܘܢܗܪ̈ܝ ܥܝܢ̈ܘܗܝ. * ܘܥܢܐ ܓܒܪܐ ܡܢ ܥܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܝܘܢܬܢ. 28
ܡܘܡܬܐ ܐܘܡܝ ܐܒܘܟ ܠܥܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܝܛ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܝܘܡܢܐ. ܘܐܬܛܪܦ
ܥܡܐ. * ܘܐܡܪ ܝܘܢܬܢ. ܕܒܠܒܠ ܐܒܝ ܠܐܪܥܐ. ܚܙܘ ܕܢܗܪ̈ܝ ܥܝܢ̈ܝ ܕܛܥܡܬ ܩܠܝܠ ܡܢ ܕܒܫܐ 29
ܗܢܐ. * ܘܐܦ ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܟܠ ܥܡܐ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܒܙܬܐ ܕܒܥܠܕܒܒ̈ܘܗܝ ܕܐܫܟܚ. ܡܛܠ ܗܢܐ 30
ܠܐ ܣܓܝܐܐ ܡܚܘܬܐ ܕܦܠܫܬܝ̈ܐ. * ܘܩܛܠܘ ܝܘܡܢܐ ܦܠܫܬܝ̈ܐ ܡܢ ܡܟܡܣ ܐܝܠܘܢ. 31
ܘܐܬܛܪܦ ܥܡܐ ܛܒ. * ܘܐܬܪܗܒ ܥܡܐ ܠܘܬ ܒܙܬܐ. ܘܕܒܪܘ ܥܢܐ ܘܬܘܪ̈ܐ ܘܥܓ̈ܠܐ. ܘܢܟܣܘ 32
ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܟܠܘ ܥܡܐ ܥܠ ܕܡܐ. * ܘܚܘܝܘ ܠܫܐܘܠ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܗܐ ܥܡܐ ܚܛܘ ܠܡܪܝܐ. 33
ܘܐܟܠܝܢ ܥܠ ܕܡܐ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܐܥܘܠܬܘܢ. ܓܪܘܪܘ ܠܝ ܝܘܡܢܐ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ.
* ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܐܬܒܕܪܘ ܒܥܡܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܢܝܬܘܢ ܠܘܬܝ ܓܒܪ ܬܘܪܗ. 34
ܘܓܒܪ ܥܢܗ. ܘܢܟܣܘܢ ܗܪܟܐ. ܘܠܐ ܬܚܛܘܢ ܠܡܪܝܐ ܘܬܐܟܠܘܢ ܥܠ ܕܡܐ. ܘܩܪܒܘ ܟܠܗ ܥܡܐ.
ܓܒܪ ܬܘܪܗ ܒܐܝܕܗ ܒܠܠܝܐ. ܘܢܟܣܘ ܬܡܢ. * ܘܒܢܐ ܬܡܢ ܫܐܘܠ. ܡܕܒܚܐ 35
ܠܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܢܚܘܬ ܒܬܪ ܦܠܫܬܝ̈ܐ. ܘܢܒܘܙ ܐܢܘܢ. ܥܕܡܐ ܕܢܢܗܪ 36
ܨܦܪܐ. ܘܠܐ ܢܫܒܘܩ ܡܢܗܘܢ ܓܒܪܐ. ܘܐܡܪܘ. ܟܠ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟ. ܢܥܒܕ.

Sic liberavit Dominus Israelem in die illa. 23 Cúmque transiret præliũ inter Aven & viros Israelis. Accedens Saul eodem die; dixit ad 24 populũ, Maledictus esto vir qui comederit cibum usque ad vesperam, donec vindictam sumpsero ab hostibus meis: & non gustaverunt universus populus cibum. Et *quamvis* 25 totã illam terrã perlustrâssent, et sylvas ingressi essent, esséto; mel in sylva super faciẽ agri, fluerétque mel; Nemo tamen extendit manũ 26 suam ad os suũ, quia timebat populꝰ abjurationé. Jonathan verò qui non audiverat quan- 27 do adjuravit pater suus populum, extendens summitaté baculi qué manu suâ *gestabat*, intinxit eum in favũ mellis, advertitque manũ suã ad os suum, & illuminati sunt oculi ejus. Respondens autem quidã ex populo dixit ad 28 Jonathan, Strictè adjuravit pater tuꝰ populũ, dicens; Maledictꝰ esto vir qui cibũ comederit hodiè (& verò exagitatꝰ erat populus.) Dixit 29 Jonathan, Conturbavit pater meus terrã: videte ut lumen receperint oculi mei quòd parũ ex hoc melle gustaverim. Imò verò quia 30 non comedit hodiè populꝰ è præda hostiũ suorũ quam reperit; propterea haud magna est strages Philistæorũ: Et quidẽ trucidâssemus 31 hodiè Philistæos à Machmas Ilon. Verùm populꝰ cùm esset admodũ exagitatus, Inhiavit 32 populꝰ prædæ, & abducentes pecudes, ac boves, vitulósque, mactaverũt sup terrã, et comederunt populꝰ sup sanguine. Quod cùm nun- 33 tiâssent Sauli, et dixissent ei, Ecce populꝰ peccaverũt in Dñm, & comedunt sup sanguine; respõdit Saul, Iniquè egistis, excidite mihi hodiè lapidẽ magnũ. Rursum ait Saul, Excurrite 34 p populũ, & dicite eis, Adducite quisq; bové suũ, & quisque ové suã, & mactate hic, & ne peccetis in Dñm, & comedatis sup sanguine: adduxerũt ergò totus populꝰ quisq; bové suũ manu suâ nocte, & mactaverũt illic. Et ædi- 35 ficavit ibi Saul arã Dño. Dixítque Saul, De- 36 scendamus post Philistæos, & prædemur eos quoad illucescat aurora, nec relinquamus ex eis quenquam, Dixerunt, Quicquid bonum fuerit in oculis tuis, faciemus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * وخلص الرب بني اسرائيل في ذلك اليوم * وحارب رجال بني اسرائيل في بيت اون في ذلك اليوم
24 * ودنا ساوول من الشعب في ذلك اليوم * وقال لهم * ملعون يكون الرجل الذي يذوق طعاما الي
25 المساء * حتى ننتقم من اعدائنا * ولم يذق انسان من الشعب طعاما الي المساء * وساروا في الارض
26 كلها * ودخلوا في غيضة * فاذا في الغيضة عسل يسيل من عش النحل * ودخل الشعب في الغيضة *
ونظروا الي العسل يسيل * ولم يجسر انسان ان يمد يده اليه ويدخل الي فيه * لان الشعب كانوا
27 [illegible] اللعن واليمين الذي حلفهم بها الملك * فاما يوناثان فلم يسمع حيث حلف ابوه الشعب * ورفع
العصا التي كانت في يده * وغمس راس العصا في ذلك الشهد * وادخل منه الي فيه وذاقه * فاستضاء
28 بصره لانه كان اظلم عليه * وكلمه رجل من الشعب وقال له * ان اباك حلف الشعب وقال * ملعون
29 يكون الرجل الذي يذوق اليوم شيا * وجاع الشعب وتعبوا وضعفوا * قال يوناثان * اساء ابي الي
30 الشعب * وابصروا كيف اضاء بصري حيث ذقت من هذا العسل * لان الشعب لم يذق اليوم
31 شيا من نهب اعدائهم * لذلك لم تكن القتلى في اهل فلسطين كثيرين * وانما قتلنا منهم اليوم
32 من مخمس ايلون الي ههنا * وضعف الشعب جدا * وسرعت نفس الشعب على النهب * واخذوا غنما
33 وبقرا وعجولا * وذبحوا على الارض * وجلس الشعب فاكل على الدم * واخبروا ساوول وقالوا له * قد
اخطا الشعب واجرم امام الرب * لانه اكل على الدم * قال ساوول * قد اثمتم * اقلعوا لي اليوم من
34 الجبل صخرا كبيرا * وقال ساوول * طوفوا في المعسكر * وقولوا للشعب يقدم كل امرئ منهم ثوره
وكبشه ويذبحه ههنا * ولا تسوا امام الرب وتاكلوا على الدم * وقدم الشعب كل رجل منهم ثوره *
35 وذبحه هناك في تلك الليلة * وبنا هناك ساوول مذبحا للرب * وحيث بدا ان يبني مذبحا للرب *
36 قال ساوول * ننزل الي اهل فلسطين * ونقتل منهم الي الصباح * ولا ندع منهم رجلا * قال
الشعب * نفعل كما امرتنا به واحببت *

Et servavit Dominus Israelitas eo die: 23 *eodemq; die bellum gesserunt Israelitæ in Beth-aven. Accessit etiã Saul ad populum* 24 *eodem die, & dixit eis, Maledictus sit vir qui cibum gustaverit ad vesperam usque, donec ultionem sumamus ab inimicis nostris; quare nemo ex populo cibũ gustavit ad vesperã usque. Et obierunt totam illam* 25 *terram, & ingressi sylvam quandam, ecce erat in sylva mel decurrens ex apum nido. Et implicuit se populus in sylva, videruntque* 26 *mel decurrens; at nemo ausus est manũ suã ad illud extendere, & in os suum immittere; quoniam populus timebat maledictionem & juramentum quo astrinxerat eos rex. Jonathan autem non audiverat* 27 *cùm adjuravit pater ejus populũ; quare elato baculo quem manu tenebat, fastigium baculi in favũ illum intingens, immisit aliquid ex eo in os suum; quod cùm gustâsset, lumen receperunt oculi ejus; caligo enim occupaverat eum. Allocutus* 28 *autem est eum vir quidam ex populo, & dixit ei, Sanè pater tuus populum adjuravit, dicens; Maledictus sit homo qui quicquã gustaverit hodiè (populus autem fame laborabat & lassus ac debilis erat.) Dixit* 29 *Jonathan, Peccavit pater meus in populum: videte quomodo illustrata est acies mea ubi gustavi ex hoc melle. Quia populus* 30 *nihil hodiè gustavit è præda inimicorum suorum; propterea confossi ex Palæstinis non sunt multi: Et verò confodissemus* 31 *ex eis hodiè à Machmas Ailon huc usque. Cùm ergò populus admodum langueret, Avidè appetiverunt populus præ-* 32 *dam; & accipientes oves, boves, ac vitulos, mactaverunt super terram: & sedens populus comedit super sanguinẽ. Et indi-* 33 *caverunt Sauli, at dixerunt ei, Jam peccavit populus, & deliquit coram Domino, quia comedit super sanguinem. Dixit Saul, Jam crimen commisistis, eruite mihi hodiè è monte lapidem magnũ. Dixit quo-* 34 *que Saul, Perlustrate castra, & dicite populo ut afferat quilibet eorum taurum suum, & hircum suum, & mactet eum istic; & ne peccetis coram Domino, & comedatis super sanguinem; attulitque populus, quilibet ex eis, taurum suum, & mactavit eum ibi eâ nocte. Tum extruxit ibi Saul altare* 35 *Domino. Et cùm cœpisset extruere alta-* 36 *re Domino, dixit Saul, Descendamus ad Philisteos, & occidamus ex eis usque manè, & ne relinquamus ex eis quenquam. Ait populus, Faciemus prout jusseris nobis, & volueris.*

שמואל א: יד

? Peliſtim poſt deſcendam Num : *Deo in* Saul *interrogavit* Et
37 וישאל שאול באלהים הארד אחרי פלשתים
.illa die in ei reſpondit non & ? Iſrael manu in eos trades num
התתנם ביד ישראל ולא ענהו ביום ההוא:
, ſcitote & , populi anguli omnes huc Accedite : Saul Dixitque
38 ויאמר שאול גשו הלם כל פנות העם ודעו
vivit Quia .hodie hoc peccatum ſit quo in videte &
39 וראו במה היתה החטאת הזאת היום: כי חי
Jonathan in illud fuerit ſi quia , Iſrael *ſalvans* DOMINUS
יהוה המושיע את ישראל כי אם ישנו ביונתן
.populo omni ex ei reſpondit non & :morietur moriendo quia ,meo filio
בני כי מות ימות ואין ענהו מכל העם:
, uno *tranſitu in* eritis Vos : Iſrael univerſum ad Dixitque
40 ויאמר אל כל ישראל אתם תהיו לעבר אחד
populus dixeruntque : *uno tranſitu* in erimus me⁹ filius Jonathan & ,ego &
ואני ויונתן בני נהיה לעבר אחד ויאמרו העם
ad Saul dixit Et .fac , tuis oculis in *Bonum* : Saul ad
41 אל שאול הטוב בעיניך עשה: ויאמר שאול אל
Jonathan eſt deprehenſus & :*integritatem* Da : Iſrael Deum DOMINUM
יהוה אלהי ישראל הבה תמים וילכד יונתן
me inter Projicite : Saul Dixitque .ſunt egreſſi populus & ; Saul &
42 ושאול והעם יצאו: ויאמר שאול הפילו ביני
Saul Dixitque .Jonathan eſt deprehēſus & :mei filiū Jonathan inter &
43 ובין יונתן בני וילכד יונתן: ויאמר שאול
: ait & ,Jonathan ei indicavit & :feceris quid mihi Indica : Jonathan ad
אל יונתן הגידה לי מה עשיתה ויגד לו יונתן ויאמר
:mellis paululū ;mea manu in quæ ,*extenſionis extremitate in* guſtavi Guſtando
טעם טעמתי בקצה המטה אשר בידי מעט דבש
, Deus faciat Sic : Saul Dixitque ? moriar ego ecce
44 הנני אמות: ויאמר שאול כה יעשה אלהים
populus Dixitque .Jonathan morieris moriendo quia ,addat ſic &
45 וכה יוסף כי מות תמות יונתן: ויאמר העם
magnam ſalutem fecit qui ,morietur Jonathan Nunquid : Saul ad
אל שאול היונתן ימות אשר עשה הישועה הגדולה
capillo de ceciderit ſi ,DOMINUS *vivens* : abſit ? Iſrael in hanc
הזאת בישראל חלילה חי יהוה אם יפל משערת
.hac die fecit Deo cum quia , terram in ejus capitis
ראשו ארצה כי עם אלהים עשה היום הזה
aſcendit Et .mortuus eſt non & ,Jonathan populus redemerunt &
46 ויפדו העם את יונתן ולא מת: ויעל
.ſuum locum in abierunt Peliſtim & : Peliſtim poſt de Saul
שאול מאחרי פלשתים ופלשתים הלכו למקומם:
omnes *in circum* pugnavit & , Iſrael ſuper regnum cepit Saul Et
47 ושאול לכד המלוכה על ישראל וילחם סביב בכל
reges *in* & ,Edom *in* & ,Hammon filios *in* & , Moab *in* ,ſuos inimicos
איביו במואב ובבני עמון ובאדום ובמלכי
.*condemnabat* ,*reſpiciebat* quæ ,omnibus in & : Peliſtim *in* & ,Sobah
צובה ובפלשתים ובכל אשר יפנה ירשיע:
Iſrael eruit & , Hamalec percuſſit & ,*virtutem fecit* Et
48 ויעש חיל ויך את עמלק ויצל את ישראל
Iſvi & ,Jonathan ,Saul filii fuerunt Et .eum diripientis manu de
49 מיד שסהו: ויהיו בני שאול יונתן וישוי
,Merab primogenitæ nomen ,ej⁹ filiarū duarū nomen & : Malchi-ſuah &
ומלכי שוע ושם שתי בנתיו שם הבכירה מרב
, Achinoham , Saul uxoris nomen Et .Michal minoris nomen &
50 ושם הקטנה מיכל: ושם אשת שאול אחינעם
patrui Ner filius , Abner ej⁹ militiæ principis nomen &: Achimahats filiæ
בת אחימעץ ושם שר צבאו אבינר בן נר דוד
filius , Abner pater Ner & , Saul pater Chis Et .Saul
51 שאול: וקיש אבי שאול ונר אבי אבנר בן
.Abiel
אביאל:

Verſio VUL. LAT.

37 Et conſuluit Saul Dñm, Num perſequar Philiſthiim? ſi trades eos in man⁹ Iſrael? Et non reſpondit ei in die illa. 38 Dixítq; Saul, Applicate huc univerſos angulos populi: & ſcitote, & videte, per quē acciderit peccatū hoc hodié. 39 Vivit Dñs ſalvator Iſrael, quia ſi per Jonatham filiū meū factū eſt, abſq; retractatione morietur. Ad q̃d null⁹ cōtradixit ei de omni populo. 40 Et ait ad univerſū Iſrael; Separamini vos in partē unā, & ego cū Jonatha filio meo ero in parte altera. Reſpondítque popul⁹ ad Saul; Quod bonū videtur in oculis tuis, fac. 41 Et dixit Saul ad Dñm Deum Iſrael; Dñe Deus Iſrael, da indiciū: quid eſt q̃d non reſponderis ſervo tuo hodié? Si in me, aut in Jonatha filio meo, eſt iniquitas hæc, da oſtenſionem: aut ſi hæc iniquitas eſt in populo tuo, da ſanctitatē. Et deprehenſ⁹ eſt Jonathas & Saul, popul⁹ autē exivit. 42 Et ait Saul; Mittite ſortē inter me, & inter Jonatham filiū meū. Et capt⁹ eſt Jonathas. 43 Dixit autē Saul ad Jonatham, Indica mihi quid feceris. Et indicavit ei Jonathas, & ait; Guſtans guſtavi in ſummitate virgæ, quæ erat in manu mea, paululū mellis, & ecce ego morior. 44 Et ait Saul, Hæc faciat mihi De⁹, et hæc addat, quia morte moriêris Jonatha. 45 Dixítq; popul⁹ ad Saul, Ergóne Jonathas morietur, qui fecit ſalutē hanc magnā in Iſrael? hoc nefas eſt: vivit Dñs, ſi ceciderit capill⁹ de capite ej⁹ in terrā, quia cū Deo operatus eſt hodié. Liberavit ergò popul⁹ Jonatham, ut non moreretur. 46 Receſſitq; Saul, nec perſecut⁹ eſt Philiſthiim: porrò Philiſthiim abierunt in loca ſua. 47 Et Saul, confirmato regno ſuper Iſrael, pugnabat per circuitū adverſū omnes inimicos ej⁹, contra Moab, & filios Ammon, & Edom, & reges Soba, & Philiſthæos: & quocunq; ſe verterat, ſuperabat. 48 Congregatóq; exercitu, percuſſit Amalec, & eruit Iſrael de manu vaſtatorū ej⁹. 49 Fuerunt autē filii Saul, Jonathas, & Jeſſui, & Melchiſua: & nomina duarū filiarū ej⁹, nomen primogenitæ Merob, & nomen minoris Michol. 50 Et nomen uxoris Saul, Achinoam filia Achimaas: & nomen principis militiæ ejus Abner, filius Ner, patruelis Saul. 51 Porrò Cis fuit pater Saul, & Ner pater Abner, filius Abiel.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

37 Καὶ ἐπηρώτησε Σαοὺλ τὸν θεόν, Εἰ καταβῶ ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων, εἰ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ἰσραήλ; ϗ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 38 Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Προσαγάγετε ἐνταῦθα πάσας τὰς γωνίας τοῦ Ἰσραήλ, ϗ γνῶτε ϗ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη σήμερον. 39 Ὅτι ζῇ κύριος ὁ σώσας τὸν Ἰσραήλ, ὅτι ἐὰν ἀποκριθῇ κατὰ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ μου, θανάτῳ ἀποθανεῖται. ϗ οὐκ ἦν ὁ ἀποκρινόμενος ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ. 40 Καὶ εἶπε παντὶ ἀνδρὶ Ἰσραήλ, Ὑμεῖς ἔσεσθε εἰς δουλείαν, ϗ ἐγὼ ϗ Ἰωνάθαν ὁ υἱός μου ἐσόμεθα εἰς δουλείαν. ϗ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαοὺλ, Τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ποίει. 41 Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Κύριε ὁ θεὸς (ζ) Ἰσραήλ, τί ὅτι οὐκ ἀπεκρίθης τῷ δούλῳ σου σήμερον; (η) εἰ ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν Ἰωνάθαν τῷ υἱῷ μου ἡ ἀδικία, κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ δὸς δήλους. ϗ ἐὰν τάδε (θ) εἴπῃ, Δὸς δὴ τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ, δὸς δὴ ὁσιότητα. ϗ κληροῦται Ἰωνάθαν ϗ Σαοὺλ, ϗ ὁ λαὸς ἐξῆλθε. 42 Καὶ εἶπε Σαοὺλ, (ι) Βάλλετε ἀναμέσον ἐμοῦ ϗ ἀναμέσον Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ μου. ὃν ἂν κατακληρώσηται κύριος, ἀποθανέτω. ϗ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαοὺλ, Οὐκ ἔστι τὸ ῥῆμα τοῦτο. ϗ κατεκράτησε Σαοὺλ τοῦ λαοῦ, ϗ βάλλουσιν ἀναμέσον αὐτοῦ ϗ ἀναμέσον Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ϗ κατακληροῦται Ἰωνάθαν. 43 Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Ἰωνάθαν, Ἀπάγγειλόν μοι τί πεποίηκας. ϗ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωνάθαν, ϗ εἶπε, (κ) Γευσάμενος ἐγευσάμην ἐν ἄκρῳ τῷ σκήπτρῳ τῷ ἐν τῇ χειρί μου βραχὺ (λ) μέλι, ϗ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω. 44 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ, Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς ϗ τάδε προσθείη, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ σήμερον. 45 Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαοὺλ, Εἰ σήμερον θανατωθήσεται ὁ ποιήσας τὴν (μ) σωτηρίαν τὴν μεγάλην (ν) ταύτην ἐν Ἰσραήλ; ζῇ κύριος, εἰ (ξ) πεσεῖται τριχὸς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ὅτι ὁ λαὸς τοῦ θεοῦ ἐποίησεν τὴν ἡμέραν ταύτην. ϗ προσηύξατο ὁ λαὸς περὶ (ο) Ἰωνάθαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ϗ οὐκ ἀπέθανε. 46 Καὶ ἀνέβη Σαοὺλ ἀπὸ ὄπισθε τῶν ἀλλοφύλων· ϗ οἱ ἀλλόφυλοι ἀπῆλθον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. 47 Καὶ Σαοὺλ ἔλαχε τοῦ (π) βασιλεύειν, κατακληροῦται ἔργον ἐπὶ Ἰσραήλ. ϗ ἐπολέμει κύκλῳ πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὸν Μωάβ, ϗ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἀμμών, ϗ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἐδώμ, ϗ εἰς τὸν (ρ) Βαιθαιὼρ, ϗ εἰς βασιλέα Σουβά, ϗ εἰς τοὺς ἀλλοφύλους· οὗ ἂν ἐστράφη, ἐσώζετο. 48 Καὶ ἐποίησε δύναμιν, ϗ ἐπάταξε τὸν Ἀμαλήκ. ϗ (σ) ἐξείλετο τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν καταπατούντων αὐτόν. 49 Καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ Σαοὺλ Ἰωνάθαν, ϗ (τ) Ἰεσσιοὺ, ϗ Μελχισά. ϗ ὀνόματα τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ, ὄνομα τῇ (υ) πρωτοτόκῳ Μερὸβ, ϗ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ Μελχόλ. 50 Καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Ἀχινοόμ, θυγάτηρ Ἀχιμάας. ϗ ὄνομα τῷ (φ) ἀρχιστρατήγῳ αὐτοῦ Ἀβεννὴρ, υἱὸς Νὴρ, υἱοῦ οἰκείου Σαούλ. 51 Καὶ Κὶς πατὴρ Σαούλ, ϗ Νὴρ πατὴρ (χ) Ἀβεννὴρ υἱὸς Ἰαμὶν, υἱοῦ Ἀβιήλ.

37 *Et interrogavit Saul Deum; Si deſcendero poſt alienigenas, ſi trades eos in man⁹ Iſrael? Et non reſpondit ei in die illa.* 38 *Et dixit Saul, Adducite huc omnes angulos Iſrael, & cognoſcite, & videte, in quo factū eſt peccatū hoc hodié.* 39 *Quoniam vivit Dominus, qui ſalvavit Iſrael; quia ſi reſponderit contra Jonatham filiū meum, morte morietur. Et non erat reſpondens de omni populo.* 40 *Et dixit omni viro Iſrael, Vos eritis in (y) ſervitutem: & ego, & Jonathan filius meus erimus in ſervitutē. Et dixit popul⁹ ad Saul, Quod bonū corā te, fac.* 41 *Et dixit Saul, Domine Deus Iſrael, (z) Quid, quòd non reſpondiſti ſervo tuo hodié? Si in me, vel in Jonathan filio meo injuſtitia; Domine De⁹ Iſrael, da manifeſtationes. Et ſi hæc dixerit, Da nunc populo tuo Iſrael, da nunc ſanctitatē. Et ſorte capitur Jonathan & Saul, & popul⁹ egreſſ⁹ eſt.* 42 *Et dixit Saul, (aa) Jacite inter me, et inter Jonathan filiū meū: (bb) Quemcunq; ſorte ceperit Dominus, moriatur. Et dixit populus ad Saul, Non eſt verbū hoc. Et prævaluit Saul populo, et jaciunt inter eū & inter Jonathan filiū ej⁹: & ſorte capitur Jonathan.* 43 *Et dixit Saul ad Jonathan; Annuntia mihi, quid feciſti. Et annuntiavit ei Jonathan, & dixit; Guſtans guſtavi in ſummo ſceptro, quod in manu mea, breve mel: & ecce ego morior.* 44 *Et dixit ei Saul, Hæc faciat mihi De⁹, & hæc adjiciat; quia morte morietur hodié.* 45 *Et dixit populus ad Saul; Si hodiè morti tradetur, qui fecit ſalutem magnā hanc in Iſrael? (cc) Vivit Domin⁹, ſi cadet capill⁹ de capite ej⁹ ſuper terrā: quoniā (dd) popul⁹ Dei fecit diem hanc. Et oravit populus pro Jonathan in die illa, & non eſt mortuus.* 46 *Et aſcendit Saul à poſt alienigenas: & alienigenæ abierunt ad locū ſuū.* 47 *Et (ee) Saul ſorte cœpit regnare, ſorte capit opus ſuper Iſrael. Et oppugnabat in circuitu omnes inimicos ſuos in Moab, et in filios Ammon, & in filios Edom, et in Bæthæor, et in regē Suba, & in alienigenas: quocunq; ſe vertebat, ſalvabatur.* 48 *Et fecit virtutē, et percuſſit Amalec. Et eruit Iſrael de manu conculcantiū eū.* 49 *Et fuerunt filii Saulis, Jonathan, & Jeſſiu, & Melchiſa. Et nomina duarū filiarū ejus: nomen primogenitæ Merob, & nomen ſecundæ Melchol.* 50 *Et nomen uxori ej⁹ Achinoom filia Achimaas. Et nomen principi militiæ ejus Avenner, fili⁹ (ff) Ner, filii propinqui Saul.* 51 *Et Cis pater Saul, & Ner pater Avenner, (gg) filius Jamin filii Abiel.*

MS.A. (ζ) Ἰσραήλ, ὅτι (η) ἢ ἐν (θ) εἴπῃς τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ, Δὸς (ι) Λάβετε ἀναμέσον (κ) Γευσάμενος (λ) μέλι, ἰδοὺ (μ) σωτηρίαν ἐν * Ἰερουσαλὴμ τὴν (ν) ταύτην ἵλεως; ζῇ (ξ) πεσεῖται ἀπὸ τῆς τριχὸς τῆς κεφαλῆς (ο) Ἰωνάθαν τῇ (π) βασιλεύειν ἐπὶ Ἰσραήλ. ϗ ἐπολέμει (ρ) Βεθὼρ, (σ) ἐξείλατο (τ) Ἰσουεί, ϗ Μελχισουέ. (υ) πρωτοτόκῳ * Μελχόλ. Καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ (φ) ἀρχιστρατήγῳ Ἀβεννὴρ, (χ) Ἀβεννὴρ υἱὸς Εἰαμείν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

37 ושאל שאול במימרא דיי האחות בתר פלשתאי התמסרנון ביד ישראל ולא קביל
38 צלותיה ביומא ההוא: ואמר שאול אתקרבו הלכא כל רישי עמא ודעו וחזו במן הות
39 חובא הדין יומא דין: ארי קים הוא יי דפריק ית ישראל ארי אלו איתוהי ביונתן ברי ארי
40 אתקטלא יתקטל ולית דמתיב ליה מכל עמא: ואמר לכל ישראל אתון תהון לעברא
41 חד ואנא ויונתן ברי נהי לעברא חד ואמרו עמא לשאול דתקין בעינך עביד: ואמר שאול
42 קדם יהוה אלהא דישראל איתנה בקשוט ואתאחד יונתן ושאול ועמא נפקו: ואמר
43 שאול רמו עדבין בינא ובין יונתן ברי ואתאחד יונתן: ואמר שאול ליהונתן חוי לי מה
עבדתא וחוי ליה יהונתן ואמר מטעם טעמית בריש שוטיתא דבידי זעיר דובשא הא
44 אנא חיב לממת: ואמר שאול כדין יעביד לי יי וכדין יוסיף ארי ממת תמות יונתן: ואמר
45 עמא לשאול היונתן יתקטיל די עבד פורקנא רבא הדין בישראל חס קים הוא יי אם יפול
מסער רישיה לארעא ארי קדם יי גלי דבשלו עבד יומא דין ופרקו עמא ית יונתן ולא
46 מית: וסליק שאול מבתר פלשתאי ופלשתאי אזלו לאתריהון: ושאול אצלח במלכותא
47 על ישראל ואגיח קרבא סחור סחור בכל בעלי דבבוהי במואב ובבני עמון ובאדום
48 ובמלכי צובה ובפלשתאי ובכל אתר דמתפני מחיב: וכנש משרין ומחא ית דבית עמלק
49 ושיזיב ית ישראל מיד בזוזיהון: והוו בני שאול יונתן וישוי ומלכישוע ושום תרתין
50 בנתיה שום רבתא מירב ושום זעירתא מיכל: ושום אתת שאול אחינועם בת אחימעץ
51 ושום רב חיליה אבינר בר נר אח אבוהי דשאול: וקיש אבוהי דשאול ונר אבוהי דאבנר
בר אביאל:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et rogavit Saul in dicto Dñi: Num deſcendam poſt Peliſthæos? num trades 37
eos in manus Iſrael? et non accepit orationē ſuā in die illo. Et dixit *S*aul: 38
Accedite huc omnia capita populi, et cognoſcite et videte in quo fuit culpa hæc hodie. Nam permanens ipſe Dñs qui liberavit Iſrael, q̃ ſi eſt illud 39
in Jonathan filio meo, q̃ occidendo occidetur: et non erat qui reſponderet illi ex omni populo. Et dixit oñi Iſrael: Vos eritis in tranſitu uno, ego 40
autem et Jonathan fili⁹ me⁹ erim⁹ in tranſitu altero: et dixerunt popul⁹ ad
ad Saul, Quod ſtatutū in oculis tuis fac. Et dixit Saul ante Dñm Deū Iſrael, Venire fac eū in veritate: et comprehenſ⁹ eſt Jonathan et Saul: et popul⁹ exierunt. Et dixit *S*aul: Jacite ſortem inter me et inter Jonathan filiū 41 42
meū: et comprehenſus eſt Jonathan. Et dixit *S*aul ad Jonathan: Indica mihi quid feciſti: et indicavit illi Jonathan, et dixit, Guſtando guſtavi in capite baculi qui in manu mea, paululum mellis: ecce ego obligat⁹ ad mortē. 43
Et dixit *S*aul: *S*ic faciat Dñs mihi et ſic addat, q̃ moriendo morieris Jonathan. Et dixit popul⁹ ad *S*aul: Num Jonathan occidetur, qui fecit liberationem magnam hanc in Iſrael? abſit: Permanens ipſe Dñs, ſi ceciderit ex 44 45
capillo capitis ejus ad terram: quia ante Dñm manifeſtum quòd in ignorantia fecit hodie: et liberarunt populus Jonathan, et non eſt mortuus. Et 46
aſcendit *S*aul de-poſt Peliſthæos, et Peliſthæi ierunt ad loca ſua. Et *S*aul 47
proſperat⁹ eſt in regno ſuper Iſrael, et inivit bellū circū circa cum omnibus auctoribus inimicitiarū ejus in Moab, et in filiis Ghamon, et in Edom, et in regibus *S*zoba, et in Peliſthæis: et in omni loco quocunque reſpiciebat ſubjugabat. Et congregavit exercitum, et percuſſit [*homines*] domûs 48
Ghamalek: et eruit Iſrael de manu direptorū ſuorū. Et fuerunt filii Saul, 49
Jonathan, et Iſvi et Malchiſuah: et nomen duarū filiarū ej⁹, nomen magnæ, Merab; et nomen parvæ, Michal. Et nomen uxoris *S*aul Ahhinogham 50
filia Ahhi-Maghaz: et nomen magiſtri exercitûs ej⁹ Abner fili⁹ Ner patrui ipſi⁹ *S*aul. Et Kis pater ipſi⁹ *S*aul, et Ner pater ipſi⁹ Abner filius Abiel. 51

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܐܠܗܐ. ܐܢܚܘܬ ܒܬܪ ܦܠܫܬܝܐ. ܬܫܠܡ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܝ ܕܐܝܣܪܝܠ.
38 ܘܠܐ ܥܢܝܗܝ ܡܪܝܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܩܪܘܒܘ ܠܟܐ ܠܘܬܝ. ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ
39 ܕܥܡܐ. ܘܕܥܘ ܘܚܙܘ ܒܡܢܐ ܗܘܬ ܚܛܝܬܐ ܗܕܐ ܝܘܡܢܐ. * ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܕܦܪܩܗ
ܠܐܝܣܪܝܠ. ܕܐܦ ܐܢ ܒܝܘܢܬܢ ܒܪܝ. ܡܡܬ ܢܡܘܬ. ܘܠܐ ܐܝܬ ܕܥܢܝܗܝ ܡܢ ܟܠܗ ܥܡܐ.
40 * ܘܐܡܪ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܢܬܘܢ ܗܘܘ ܠܣܛܪܐ ܚܕ. ܘܐܢܐ ܘܝܘܢܬܢ ܒܪܝ. ܢܗܘܐ ܠܣܛܪܐ
41 ܐܚܪܢܐ. ܘܐܡܪܘ ܥܡܐ ܠܫܐܘܠ. ܡܐ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟ ܥܒܕ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܡܪܝܐ
42 ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܒ ܬܪܝܨܘܬܐ. ܘܐܬܐܚܕ ܫܐܘܠ ܘܝܘܢܬܢ. ܘܢܦܩ ܥܡܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ.
43 ܪܡܘ ܦܣܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢ ܝܘܢܬܢ ܒܪܝ. ܘܐܬܐܚܕ ܝܘܢܬܢ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܝܘܢܬܢ. ܚܘܝܢܝ ܡܢܐ
ܥܒܕܬ. ܘܚܘܝܗ ܝܘܢܬܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܪܫ ܫܒܛܐ ܕܒܐܝܕܝ. ܩܠܝܠ ܕܒܫܐ ܛܥܡܬ.
44 ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܐܬ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܝ ܐܠܗܐ. ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ ܠܝ.
45 ܕܡܡܬ ܬܡܘܬ ܝܘܢܬܢ. * ܘܐܡܪ ܥܡܐ ܠܫܐܘܠ. ܝܘܢܬܢ ܢܡܘܬ. ܕܥܒܕ ܦܘܪܩܢܐ ܠܐܝܣܪܝܠ.
ܚܣ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܢ ܬܦܠ ܡܢ ܣܥܪܐ ܕܪܝܫܗ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܥܡܗ
46 ܕܐܠܗܐ ܦܪܩ ܝܘܡܢܐ. ܘܦܪܩܗ ܥܡܐ ܠܝܘܢܬܢ. ܘܠܐ ܡܝܬ. * ܘܗܦܟ ܫܐܘܠ ܡܢ ܒܬܪ
47 ܦܠܫܬܝܐ. ܘܦܠܫܬܝܐ ܐܙܠܘ ܠܐܬܪܗܘܢ. * ܘܐܚܕ ܫܐܘܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܬܟܬܫ
ܥܡ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. ܒܡܘܐܒ. ܘܒܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܒܐܕܘܡ. ܘܒܡܠܟܐ ܕܨܘܒܐ. ܘܒܦܠܫܬܝܐ.
48 ܘܠܟܠ ܡܐ ܕܗܦܟ ܗܘܐ. ܙܟܐ ܗܘܐ. * ܘܟܢܫ ܚܝܠܐ. ܘܡܚܐ ܠܥܡܠܩܝܐ.
49 ܘܦܪܩ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܙܘܙܝܗܘܢ. * ܘܗܘܘ ܒܢܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܝܘܢܬܢ. ܘܝܫܘܝ.
ܘܡܠܟܝܫܘܥ. ܘܐܫܒܥܠ. ܘܫܡܗܝܢ ܕܬܪܬܝܢ ܒܢܬܗ. ܫܡܗ ܕܪܒܬܐ. ܢܕܒ. ܘܫܡܗ
50 ܕܙܥܘܪܬܐ. ܡܠܟܝܐܝܠ. * ܘܫܡܗ ܕܐܢܬܬܗ ܕܫܐܘܠ. ܐܚܝܢܥܡ ܒܪܬ ܐܚܝܡܥܨ. ܘܫܡ ܪܒ ܚܝܠܗ.
51 ܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܝܪ ܕܕܗ ܕܫܐܘܠ. * ܘܩܝܫ ܐܒܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܢܝܪ ܒܪ ܐܒܝܠ. ܐܒܘܗܝ ܕܐܒܢܝܪ.

37 Dicente autem Saule ad Deum, Deſcendámne poſt Philiſtæos? tradéſne eos in manum Iſraelis? non reſpondit ei Dominus in illo die. 38 Quapropter dixit Saul, Admovete hûc ad me omnes familias populi, et recognoſcite, atque perſpicite qua in re fuerit peccatū hoc hodié. 39 Vivat enim Dominus qui ſervavit Iſraelem; quòd etiamſi fuerit in Jonathane filio meo, proculdubiò morietur: nec fuit ullus ex toto populo qui reſponderit ei. 40 Dixit etiam toti Iſraeli, Vos eſtote à latere uno, & ego & Jonathan filius meus erimus à latere altero Dixerunt populus ad Saulem, Quicquid bonum factu tibi videtur, facias. 41 Tum dixit Saul, Domine Deus Iſraelis, præbe æquabilitatem: deprehenſóque Saule & Jonathane, egreſſus eſt populus. 42 Dixítque Saul, Sortimini inter me & Jonathanem filium meum: & deprehenſus eſt Jonathan. 43 Quare dixit Saul ad Jonathan, Indica mihi quid feceris? & indicavit illi Jonathan, dixítque ei, Summitate baculi qui eſt in manibus meis, parum mellis guſtavi: propter hoc moriárne? 44 Ait Saul, Sic faciat mihi Deus, & ſic addat mihi, quòd omninò morieris, Jonathan. 45 Dixit populus ad Saulem, An Jonathan moreretur, qui comparavit ſalutem Iſraeli? Abſit: vivat Dominus Deus Iſraelis, num cadat è pilis capitis ejus ſuper terram, quandoquidem populum Dei liberavit hodié: ſic ſervavit populus Jonathanem, quin moreretur. 46 Reverſus eſt itaque Saul ab inſequendis Philiſtæis: Philiſtæi verò abierunt in locum ſuum. 47 Obtinuit autē Saul regnum Iſraelis, & bellavit contra vicinos ſuos, & omnes inimicos ſuos, contra Moab, & filios Ammon, & Edom, & contra regnum Sobæ, & Philiſtæos: & quocunque ſe vertebat, vincebat. 48 Præterea collecto exercitu, vaſtavit Amalecitas, & eripuit Iſraelem de manu diripientium eum. 49 Porrò hi erant filii Saulis; Jonathan, & Jaſphi, & Melechieſus, & Eſbeſol: nomina verò duarum filiarum ejus, nomen majoris, Nadab; nomen verò minoris, Melchiel. 50 Nomen autem uxoris Saulis, Ahineem filia Ahimees: & nomen ducis exercitûs ejus, Abner filius Ner patrui Saulis. 51 Cis autem erat pater Saulis; et Ner filius Abiel, pater Abner.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * وقال ساوول بين يدي الرب * انزل الى اهل فلسطين * تدفعهم في ايدي بني اسرائيل * ولم
38 يستجب له الرب في ذلك اليوم * قال ساوول قدموا الي جميع عشائر الشعب لننظر ونعلم ممن
39 كانت هذه الخطية اليوم * وحلف بالرب الذي خلص آل اسرائيل * انه ان كانت هذه الخطية
40 ولو في يوناثان ابني * لم افارقه حتى اقتله فلم يكلمه انسان من الشعب * ثم قال لجميع الشعب *
41 كونوا انتم ناحية * وانا وابني يوناثان ناحية * قال الشعب * ما احببت ان تصنع فاصنع * قال
ساوول * يا رب اسرائيل والاهه * بين لنا ما تريد * واقترعوا جميعا فاصابت القرعة ساوول ويوناثان *
42 43 ونجا الشعب * وقال ساوول * اقترع انا ويوناثان ابني * فاصابت القرعة يوناثان * قال ساوول ليوناثان *
اخبرني ما صنعت * فاخبره يوناثان وقال * ذقت من العسل براس العصي التي كانت معي في
44 يدي * فمن اجل العسل الذي ذقت اموت * قال ساوول * هكذا يصنع الله بي وكذلك يزيدني *
45 ان لم تمت يوناثان * قال الشعب * يموت يوناثان الذي خلص بني اسرائيل * نعوذ بالله ان يكون
ذلك * حلفنا بالرب الاهنا ان لا يسقط من شعر راسه شعرة على الارض * لانه خلص شعب الله
46 اليوم * ونجا الشعب يوناثان ولم يقتل * ورجع ساوول من محاربة اهل فلسطين * وانصرف اهل
47 فلسطين الى بلادهم * وصار ملك بني اسرائيل الى ساوول * وثبت له * وحارب اهل فلسطين وكل
من كان حوله من الاعداء * المواييين * والادوميين * وبني عمون * واهل مملكة نصيبين * وغيرهم *
48 وكان يظفر حيث ما خرج * وجمع الخيل * وقتل اهل عماليق * وانقذ بني اسرائيل من الذين كانوا
49 ينهبونهم * وكان لساوول هولاء البنون * يوناثان * ويسوي * وملك يسوع * واشباسول * وكانت له ابنتان *
50 اسم الكبرى ناداب * واسم الصغرى ملكال * واسم امراة ساوول احينعام ابنة احيمعاص * واسم
51 صاحب سطيته ابنار بن نار عم ساوول * وقيس ابو ساوول * ونار بن ابيل ابو ابنار *

37 * *Dixitq; Saul ante Dominum, Deſcendámne ad Paleſtinos? tradéſne eos in manus Iſraelitarū? at non reſpondit illi Dominus eâ die.* 38 *Dixit Saul, Admovete ad me omnes populi familias, ut videam⁹ & ſciamus à quo provenerit hoc peccatum hodié.* 39 *Juravitq; per Dominū qui liberavit Iſraelitas, quòd ſi peccatum hoc fuerit vel in Jonathane filio meo, non dimittam eum donec interficiam illū: nemóq; ex populo allocutus eſt eum.* 40 *Tum dixit univerſo populo, Eſtote vos ſeorſim; ego verò & filius meus Jonathan ſeorſim. Dixit populus, Quod facere lubet, facito.* 41 *Dixit Saul, O Domine Iſraelis & Deus ejus, oſtende nobis quid velis: tum miſſis ſimul ſortibus, obtigit ſors Sauli, & Jonathani; populus verò evaſit.* 42 *Rurſum dixit Saul, Subſortiar ego & Jonathan filius meus; obtigitque ſors Jonathani.* 43 *Dixit Saul Jonathani, Narra mihi quid feceris: & narravit ei Jonathan, & ait, Ex melle guſtavi extremitate baculi quem mecum habebam in manu mea: num propter mel quod guſtavi, moriar?* 44 *Dixit Saul, Sic faciat mihi Deus, & ſic addat mihi, niſi moriaris, Jonathan.* 45 *Dixit populus, Num moreretur Jonathan qui ſalvavit Iſraelitas? Abſit ut hoc fiat: Juramus per Dominum Deum noſtrum quòd non cadet è pilis capitis ejus ne pilus quidem ſuper terrā, quandoquidem liberavit hodiè populum Dei; ſic eripuit populus Jonathanem, nec interfectus fuit.* 46 *Tum rediit Saul ab oppugnatione Paleſtinorum; & abierunt Paleſtini in patriam ſuam.* 47 *Porrò regnum Iſraelitarum factum eſt Saulis, eique permanſit; & pugnavit adverſùs Paleſtinos, & omnes circumjacentes ſibi hoſtes, Moabitas, Adumæos, Ammonitas, incolas regni Neſibin, aliosque: & victor erat quocunque exibat.* 48 *Paravit quoque robur, interfecit Amalecitas, vindicavitque Iſraelitas ab his qui prædabantur eos.* 49 *Habuit autem Saul hos filios; Jonathanem, & Jeſui, Melech-Jeſu, & Eſbeſol; duas etiam habuit filias, nomen majoris, Nadab; nomen verò minoris, Melchael.* 50 *Nomen uxoris Saul, Abinoam filia Abimahas; nomen autem ducis militiæ ejus, Abner filius Ner patrui Saulis.* 51 *Porrò Cis erat pater Saulis; & Ner filius Abiel erat pater Abneri.*

: Saul diebus omnibus Pelistim *super* forte bellum fuit Et

52 וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה חֲזָקָה עַל־פְּלִשְׁתִּים כֹּל יְמֵי שָׁאוּל

,*virtutis* filium omnem & ,potentem virum omnem Saul vidit &

וְרָאָה שָׁאוּל כָּל־אִישׁ גִּבּוֹר וְכָל־בֶּן־חַיִל

.se ad eum *collegit* &

וַיַּאַסְפֵהוּ אֵלָיו׃

CAP. XV. טו

te *urgendum ad* Dominus misit Me : Saul ad Semuel dixit Et

1 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל אֹתִי שָׁלַח יְהוָה לִמְשָׁחֳךָ

vocem *ad* audi nunc & : Israel super suum populum super regem in

לְמֶלֶךְ עַל־עַמּוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה שְׁמַע לְקוֹל

Recensui : exercituum Dominus dicit Sic .Domini verborum

2 דִּבְרֵי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת פָּקַדְתִּי

,via in illi posuit quid ; Israel ipsi Hamalec fecit quod

אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־שָׂם לוֹ בַּדָּרֶךְ

: Hamalec *percuties* & ,vade Nunc .Ægypto ex *ipsum ascendendo in*

3 בַּעֲלֹתוֹ מִמִּצְרָיִם׃ עַתָּה לֵךְ וְהִכִּיתָה אֶת־עֲמָלֵק

interficies *& eo super* parces non & : ei quæ omnia perdetis &

וְהַחֲרַמְתֶּם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וְלֹא תַחְמֹל עָלָיו וְהֵמַתָּה

,agnū ad usq; & bove à ,*sugenē* ad usq; & parvulo à ,mulierē ad usq; viro à

מֵאִישׁ עַד־אִשָּׁה מֵעֹלֵל וְעַד־יוֹנֵק מִשּׁוֹר וְעַד־שֶׂה

, populum Saul congregavit Et .asinum ad usque & camelo à

4 מִגָּמָל וְעַד־חֲמוֹר׃ וַיְשַׁמַּע שָׁאוּל אֶת־הָעָם

millia decem & , *peditis* millia ducenta ,Thelaim in eos *recensuit* &

וַיִּפְקְדֵם בַּטְּלָאִים מָאתַיִם אֶלֶף רַגְלִי וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים

, Hamalec civitatem ad usque Saul venit Et .Jehudah *viri*

5 אֶת־אִישׁ יְהוּדָה׃ וַיָּבֹא שָׁאוּל עַד־עִיר עֲמָלֵק

,recedite ,Ite : Chinæum ad Saul Dixitque *torrente in est insidiatus* &

6 וַיָּרֶב בַּנָּחַל׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־הַקֵּינִי לְכוּ סֻּרוּ

fecisti tu & ,eo cū te *deleam* fortè ne,Hamalechitarū medio de descēdite

רְדוּ מִתּוֹךְ עֲמָלֵקִי פֶּן־אֹסִפְךָ עִמּוֹ וְאַתָּה עָשִׂיתָה

: Ægypto ex *eos ascendendo in* Israel filiis omnibus cum misericordiam

חֶסֶד עִם־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּעֲלוֹתָם מִמִּצְרָיִם

Hamalech Saul percussit Et .Hamalech medio de Chinæus recessit &

7 וַיָּסַר קֵינִי מִתּוֹךְ עֲמָלֵק׃ וַיַּךְ שָׁאוּל אֶת־עֲמָלֵק

Cepitque .Ægypti *facies super* quæ , Sur te veniente Chavilah à

8 מֵחֲוִילָה בּוֹאֲךָ שׁוּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרָיִם׃ וַיִּתְפֹּשׂ

os ad interfecit populum omnem & ,vivum Hamalech regem Agag

אֶת־אֲגַג מֶלֶךְ־עֲמָלֵק חָי וְאֶת־כָּל־הָעָם הֶחֱרִים לְפִי־

bonitatem super & ,Agag *super* populus & , Saul pepercit Et .gladii

9 חָרֶב׃ וַיַּחְמֹל שָׁאוּל וְהָעָם עַל־אֲגָג וְעַל־מֵיטַב

,bonum *omne super* & , *agnos super* & , *pinguium* & , *bovis* & , *pecoris*

הַצֹּאן וְהַבָּקָר וְהַמִּשְׁנִים וְעַל־הַכָּרִים וְעַל־כָּל־הַטּוֹב

illud,dissolutū & contemptibile *opificium omne &* : ea perdere noluerunt &

וְלֹא אָבוּ הַחֲרִימָם וְכָל־הַמְּלָאכָה נְמִבְזָה וְנָמֵס אֹתָהּ

: dicendo ,Semuel ad DOMINI verbum fuit Et .perdiderunt

10 הֶחֱרִימוּ׃ וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל לֵאמֹר׃

est aversus quia ,regem *in* Saul regem constituerim quòd me Pœnitet

11 נִחַמְתִּי כִּי־הִמְלַכְתִּי אֶת־שָׁאוּל לְמֶלֶךְ כִּי־שָׁב

clamavit & ; Semuel *in* est iratus & :confirmavit non mea verba &,me *post* à

מֵאַחֲרַי וְאֶת־דְּבָרַי לֹא הֵקִים וַיִּחַר לִשְׁמוּאֵל וַיִּזְעַק

occursum in Semuel *manicavit* Et .nocte tota DOMINUM ad

12 אֶל־יְהוָה כָּל־הַלָּיְלָה׃ וַיַּשְׁכֵּם שְׁמוּאֵל לִקְרַאת

Saul Venit : dicendo ,Semuel ipsi fuit nunciatúmque : manè *in* Saul

שָׁאוּל בַּבֹּקֶר וַיֻּגַּד לִשְׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא־שָׁאוּל

descenditque,transivit &,circuivit &,*manum* sibi cōstituit ecce & ,Carmel in

הַכַּרְמֶלָה וְהִנֵּה מַצִּיב לוֹ יָד וַיִּסֹּב וַיַּעֲבֹר וַיֵּרֶד

.Ghilgal in

הַגִּלְגָּל׃

Versio VULG. LAT.

52 Erat autē bellū potens adversùm Philisthæos omnibus diebus Saul. Nam quemcunq; viderat Saul virū fortē, & aptū ad præliū, sociabat eum sibi.

CAP. XV.

1 ET dixit Samuel ad Saul; Me misit Dn̄s, ut ungerem te in regem super populū ejus Israel: nunc ergò audi vocem 2 Dn̄i. Hæc dicit Dn̄s exercituum; Recensui quæcunq; fecit Amalec Israeli, quomodò restitit ei in via cùm ascende3ret de Ægypto. Nunc ergò vade, & percute Amalec, & demolire universa ejus: non parcas ei, & non concupiscas ex rebus ipsius aliquid: sed interfice à viro usq; ad mulierem, & parvulū atq; lactentē, bovem & ovē, camelū & asi4num. Præcepit itaq; Saul populo, & recensuit eos quasi agnos: ducenta millia peditū, & decem millia virorum Ju5da. Cúmq; venisset Saul usq; ad civitatem Amalec, tetendit in6sidias in torrente. Dixitq; Saul Cinæo; Abite, recedite, atque descendite ab Amalec, ne fortè involvam te cum eo: tu enim fecisti misericordiā cum omnibus filiis Israel, cùm ascenderent de Ægypto. Et recessit Cinæus de medio Ama7lec. Percussitque Saul Amalec, ab Hevila, donec venias ad Sur, quæ est è regione Ægypti. 8 Et apprehendit Agag regem Amalec vivum: omne autem vulgus interfecit in ore gladii. 9 Et pepercit Saul, & populus, Agag, & optimis gregibus oviū & armentorū, & vestibus & arietibus, & universis quæ pulchra erant, nec voluerunt disperdere ea: quidquid verò vile fuit & reprobum, hoc 10 demoliti sunt. Factū est autem verbū Domini ad Samuel, di11cens; Pœnitet me quòd constituerim Saul regem: quia dereliquit me, & verba mea opere non implevit. Contristatúsq; est Samuel, et clamavit 12 ad Dn̄m totâ nocte. Cúmq; de nocte surrexisset Samuel, ut iret ad Saul manè, nuntiatum est Samueli, eò quòd venisset Saul in Carmelum, & erexisset sibi fornicem triumphalem, & reversus transisset, descendissétque in Galgala. Venit ergò Samuel ad Saul, & Saul offerebat holocaustum Domino, de initiis prædarum quæ attulerat ex Amalec.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

52 Καὶ ἦν ὁ πόλεμος κραταιὸς ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας Σαούλ. καὶ ἰδὼν Σαοὺλ πάντα ἄνδρα δυνατὸν, καὶ πάντα ἄνδρα υἱὸν δυνάμεως, καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν.

Et fuit bellum validum super alienigenas omnibus diebus Saul. Et videns Saul omnem virum potentem, & omnem virum filium virtutis, & colligebat eos ad se. 52

ΚΕΦ. ιε΄.

1 ΚΑὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ, Ἐμὲ ἀπέστειλε κύριος χρῖσαί σε εἰς βασιλέα (α) ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ νῦν (β) ἄκουε τῆς φωνῆς κυρίου. 2 Τάδε εἶπε κύριος Σαβαὼθ, Νῦν ἐκδικήσω ἃ ἐποίησεν (γ) Ἀμαλὴκ τῷ Ἰσραὴλ, ὡς ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντος 3 αὐτοῦ ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ νῦν πορεύου, καὶ πατάξεις τὸν Ἀμαλὴκ καὶ (δ) Ἱερὶμ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ οὐ περιποιήσῃ ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσεις αὐτόν· καὶ ἀναθεματιεῖς αὐτὸν καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ οὐ φείσῃ ἀπ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἀποκτενεῖς ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, καὶ ἀπὸ νηπίου ἕως θηλάζοντος, καὶ ἀπὸ μόσχου ἕως 4 προβάτου, καὶ ἀπὸ καμήλου ἕως ὄνου. Καὶ παρήγγειλε Σαοὺλ τῷ λαῷ, καὶ ἐπισκέπτεται αὐτοὺς ἐν (ε) Γαλγάλοις τετρακοσίας χιλιάδας ταγμάτων, καὶ τὸν Ἰούδαν τριάκοντα 5 χιλιάδας ταγμάτων. Καὶ ἦλθε Σαοὺλ ἕως τῶν πόλεων (ζ) Ἀμαλὴκ, καὶ ἐνήδρευσεν ἐν 6 τῷ χειμάῤῥῳ. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν Κιναῖον, Ἄπελθε καὶ ἔκκλινον ἐκ μέσου τοῦ Ἀμαληκίτου, μὴ προσθῶ σε μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ σὺ ἐποίησας ἔλεος (η) μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ ἐξέ7κλινεν ὁ Κιναῖος ἐκ μέσου Ἀμαλήκ. Καὶ ἐπάταξε Σαοὺλ τὸν Ἀμαλὴκ ἀπὸ (θ) Εὐιλὰτ 8 ἕως Σοὺρ (ι) ἐπὶ προσώπου Αἰγύπτου. Καὶ συνέλαβε τὸν Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλὴκ ζῶντα, καὶ πάντα τὸν (κ) λαὸν καὶ Ἱερὶμ ἀπέκτει9νεν ἐν στόματι ῥομφαίας. Καὶ περιεποιήσατο Σαοὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς τὸν Ἀγὰγ ζῶντα, καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν ποιμνίων, καὶ τῶν βουκολίων, καὶ τῶν ἐδεσμάτων, καὶ τῶν ἀμπελώνων, καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ οὐκ (λ) ἐβούλοντο ἐξολοθρεῦσαι αὐτά· καὶ πᾶν ἔργον ἠτιμωμένον καὶ ἐξουδε10νωμένον (μ) ἐξωλόθρευσε. Καὶ ἐγενήθη ῥῆ11μα κυρίου πρὸς Σαμουὴλ, λέγων, Παρακέκλημαι (ν) ὅτι ἐβασίλευσα τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα, ὅτι ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὄπισθέ μου, καὶ τοὺς λόγους μου (ξ) οὐκ ἐτήρησε. καὶ ἠθύμησε Σαμουὴλ, καὶ ἐβόησε πρὸς κύριον ὅλην τὴν νύκτα. 12 Καὶ ὤρθρισε Σαμουὴλ, καὶ ἐπορεύθη εἰς ἀπάντησιν (ο) Ἰσραὴλ τοπρωΐ. καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαοὺλ, λέγοντες, Ἥκει Σαμουὴλ εἰς Κάρμηλον, (π) καὶ ἀνέστακεν αὐτῷ χεῖρα. καὶ ἐπέστρεψε τὸ ἅρμα, καὶ κατέβη εἰς Γάλγαλα πρὸς Σαοὺλ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἀνέφερεν ὁλοκαύτωσιν τῷ κυρίῳ, (ρ) τὰ πρῶτα τῶν σκύλων ὧν ἤνεγκεν ἐξ Ἀμαλήκ.

CAP. XV.

ET dixit Samuel ad Saul, Me misit Dominus ungere te in regem super Israel. Et nunc audi vocem Domini. Hæc dixit Dominus Sabaoth; Nunc ulciscar, quæ fecit Amalec Israeli, ut occurrit ei in via, ascendente eo ex Ægypto. Et nunc vade, & percuties Amalec, & (a) Hierim, & omnia quæ ejus: & non reservabis ex eo, & exterminabis eum, & anathemabis eum, & omnia quæ ejus, & non parces (b) ab eo: & interficies à viro, & usque ad mulierem, & ab infante (c) usque ad lactentem, & à vitulo usque ad ovem, & à camelo usque ad asinum. Et condixit Saul populo, & recenset eos in Galgalis, (d) quadringenta millia ordinum, & Judam triginta millia ordinum. Et venit Saul usque ad civitates Amalec, & tetendit insidias in torrente. Et dixit Saul ad Cinæum, Abi & declina de medio Amalecitæ, nè addam te cum eo: & tu fecisti misericordiam cum filiis Israel in ascendendo ipsos ex Ægypto. Et declinavit Cinæus de medio Amalec. Et percussit Saul Amalec ab Euilat usque Sur super faciem Ægypti. Et cepit Agag regem Amalec vivum. Et omnem populum, (e) & Hierim interfecit in ore gladii. Et reservavit Saul, & omnis populus ipsum Agag vivum: & optima gregum, & armentorum, & ferculorum, & vinearum, & omnium bonorum: & noluerunt exterminare ea: & omne opus vile, & contemptum exterminârunt. Et factum est verbum Domini ad Samuel, dicens, (f) Revocavi me, quia regnare feci Saul in regem, quoniam avertit se à post me: et verba mea non servavit. Et tristatus est Samuel: et clamavit ad Dominum totam noctem. Et diluculò surrexit Samuel, et ivit in occursum Israel mané. Et annuntiatum est ipsi (g) Saul, dicentes; Venit Samuel in Carmelum, et constituit sibi manum. Et convertit currum, et descendit in Galgala (h) ad Saul: et ecce ipse efferebat holocaustosim Domino, prima spoliorum, quæ tulit ex Amalec.

MS. A. (α) ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ. (β) ἄκουσον τῆς φωνῆς τῶν λόγων κυρίου. (γ) Ἀμαλὴχ (δ) Ἱερεὶμ καὶ πάντα αὐτοῦ, (ε) Γαλγάλοις δέκα χιλιάδας ταγμάτων, καὶ δέκα χιλιάδας ταγμάτων Ἰούδα. Καὶ ἦλθεν (ζ) Ἀμαλὴχ, (η) μετὰ πάντων τῶν (θ) Εὐιλὰ (ι) ἢ ἐπὶ (κ) λαὸν ἐξωλέθρευσεν,* Ἡρεὶμ ἀπέκτεινεν (λ) ἐβούλετο ἐξολεθρεῦσαι (μ) ἐξωλέθρευσεν. (ν) τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα, (ξ) οὐκ ἔστησεν. καὶ (ο) τῷ Ἰσραὴλ πρωΐ. καὶ ἀπήγγειλεν τῷ Σαμουὴλ, λέγοντες, Ἥκει Σαοὺλ εἰς (π) καὶ ἰδοὺ ἀνέστακεν (ρ) τὰ πρόβατα τῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

52 והות קרבא תקיפא על פלשתאי כל יומי שאול וחזא שאול כל גבר גבר וכל גבר עביד
קרב וכניש יתיה לותיה:

טו

1 ואמר שמואל לשאול יתי שלח יי לרביותך למהוי מלכא על עמיה על ישראל וכען קבל
2 למימר פתגמא דיי: כדנן אמר יי צבאות דכירנא ית דעבד עמלק לישראל דכמן ליה
3 באורחא במסקיה ממצרים: וכען איזיל ותמחי ית דבית עמלק ותגמר ית כל דילהון ולא
תחוס עליהון ותקטול מגבר ועד אתתא מעולים ועד יניק מתור ועד אמר מגמל ועד
4 חמר: וכנש שאול ית עמא ומנינון באמרי פסחיא מאתן אלפין גברא רגלאי ועסרא אלפין
5 6 ית אנש יהודה: ואתא שאול עד קרתא דבית עמלק וטקס משריתיה בנחלא: ואמר
שאול לשלמאה איזיל זור אתפרש מגו עמלקאה דלמא אשיצנך עמיה ואת עבדת טיבו
7 עם כל בני ישראל במסקהון ממצרים ואתפרש שלמאה מגו עמלקאה: ומחא שאול ית עמלק
8 מחוילה מעלך לחגרא דעל אפי מצרים: ואחד ית אגג מלכא דעמלק כד הוא חי וית כל עמא
9 קטל לפתגם דחרב: וחס שאול ועמא על אגג ועל שפר ענא ותורי ופטימיא ופטומיא ועל כל
10 דטב ולא אבו לשיצאה אנון וכל מדעם דבסיר ודשיט יתיה שיצו: והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם שמואל
11 למימר: תבית במימרי ארי אמליכית ית שאול למלכא ארי תב מבתר פולחני וית פתגמי לא קיים ותקיף לשמואל וצלי קדם יי כל
12 לילא: ואקדים שמואל לקדמות שאול בצפרא ואתחוא לשמואל למימר אתא שאול
לכרמלא והא מתקן ליה תמן אתר לפלגא ביה ביזא ואתחזר ועבר ונחת לגלגלא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit bellum validum super Pelisthæos omnibus diebus Saul: et vidit Saul omnem virum virilem, et omnem virum facientem bellum, & congregavit illum ad se. 52

CAP. XV.

ET dixit *S*emuel ad *S*aul: Me misit Dominus ad ungendum te ut sis rex super populum suum super Israel: & nunc ausculta dicto verbi Dn̄i. *S*ic dicit Dn̄s Szebaoth: Recordatus sum quod fecit Ghamalek Israeli, qui insidiatus est ei in via cū ascēderet de Miszraim. *Et* nunc vade & percuties [*eos qui sunt*] domus Ghamalek, et conficies omne quod illorum, et non parces super eos: e occides à viro usque ad mulierem, à puero usque ad lactentem, à bove et usq; ad pecus, à camelo et usq; ad asinū. Et congregavit *S*aul populum, et numeravit eos in agnis paschalibus, ducenta millia virorum peditum, et decem millia hominum Jehuda. Et venit *S*aul usq; ad urbem domûs Ghamalek, et statuit castra sua in fluvio. Et dixit *S*aul *S*almaah: Vade recede, separare de-inter Gamalekæū, ne fortè perdā te cum illo: et tu fecisti bonum cum omnibus filiis Israel cùm ascenderēt ex Miszraim: et separatus est *S*almaah de inter Ghamalekæum. Et percussit *S*aul [*viros*] domus Ghamalek à Hhavilah ascensu Hhagra quæ [*est*] super faciem Miszraim. Et apprehendit Agag regem domus Ghamalek cum vivus esset, et omnem populum confecit in acie gladii. Et pepercit *S*aul et popul⁹ super Agag, & super pulcherrimas ovium et boum, et crassa et saginata, et super omne quod bonum, et noluerunt conficere ea; et omnem rem quæ vilis & quæ contemptibilis erat, confecerunt. Et fuit verbum prophetiæ ab-ante Dn̄m cum *S*emuel, dicens: Pœnitui in dicto meo regnare feci *S*aul in regem: quia aversus est de-post cultum meū, et verba mea non firmavit: et durum fuit *S*emueli, et oravit ante Dn̄m totâ nocte. Et anticipavit *S*emuel ad occursum *S*aul in aurora, et nunciatū est *S*emueli dicendo: venit *S*aul ad Carmela: et ecce constitutus est illi ibi locus ad dividendū in eo prædam: et reversus est et transiit et descendit ad Gilgela. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

52 ܘܗܘܐ ܩܪܒܐ ܚܣܝܢܐ ܥܡ ܦܠܫܬܝܐ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܚܙܐ ܗܘܐ ܫܐܘܠ
ܟܠ ܓܒܪܐ ܕܚܝܠܬܢ. ܘܟܠ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܚܝܠܐ. ܘܡܟܢܫ ܗܘܐ ܠܗ ܠܘܬܗ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ *

1 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ. ܠܟ ܫܕܪܢܝ ܡܪܝܐ ܠܡܡܫܚܟ. ܕܬܗܘܐ ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ.
2 ܗܫܐ. ܫܡܥ ܠܩܠܐ ܕܡܠܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܕܟܝܪ ܐܢܐ ܟܠܡܕܡ
3 ܕܥܒܕ ܥܡܠܩ ܠܐܝܣܪܝܠ ܒܐܘܪܚܐ. ܟܕ ܣܠܩܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. * ܗܫܐ. ܙܠ ܡܚܝܘܗܝ
ܠܥܡܠܩܝܐ. ܘܐܘܒܕ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܬܚܘܣ ܥܠܝܗܘܢ. ܩܛܘܠ ܡܢ ܓܒܪܐ. ܘܥܕܡܐ
ܠܢܫܐ. ܘܡܢ ܛܠܝܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܢܘܩܐ. ܘܡܢ ܬܘܪܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܐܡܪܐ. ܘܡܢ ܓܡܠܐ. ܘܥܕܡܐ
4 ܠܚܡܪܐ. * ܘܐܟܢܫ ܫܐܘܠ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܠܩܪܒܐ. ܘܡܢܐ ܐܢܘܢ ܒܛܠܝܐ. ܡܐܬܝܢ ܐܠܦܝܢ
5 ܓܒܪܝܢ ܪܓܠܝܐ. ܘܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܐܬܐ ܫܐܘܠ ܥܕܡܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܥܡܠܩܝܐ.
6 ܘܐܬܚܪܝ ܒܢܚܠܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܩܝܢܝܐ. ܣܛܘ ܘܙܠܘ. ܘܚܘܬܘ ܡܢ ܒܝܬ ܥܡܠܩܝܐ. ܕܠܐ
ܐܘܒܕܟܘܢ ܥܡܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܥܒܕܬܘܢ ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܟܕ ܣܠܩܝܢ
7 ܗܘܘ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܘܣܛܘ ܩܝܢܝܐ ܡܢ ܒܝܬ ܥܡܠܩܝܐ. * ܘܡܚܐ ܫܐܘܠ ܠܥܡܠܩܝܐ. ܡܢ ܚܘܝܠܐ
8 ܕܡܥܠܢܗ ܕܣܘܪ ܕܠܩܘܒܠ ܡܨܪܝܢ. * ܘܐܚܕ ܠܐܓܓ ܡܠܟܐ ܕܥܡܠܩܝܐ ܚܝܐ. ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ
9 ܩܛܠ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. * ܘܚܣ ܫܐܘܠ ܘܥܡܐ. ܥܠ ܐܓܓ ܡܠܟܐ. ܘܥܠ ܫܦܝܪܐ ܕܥܢܐ ܘܬܘܪܐ.
ܘܕܡܫܡܢܐ ܘܕܡܦܛܡܐ. ܘܥܠ ܟܠ ܡܕܡ ܕܛܒ. ܘܠܐ ܨܒܘ ܕܢܚܪܒܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܟܠܗ ܡܐܢܐ
10 ܕܫܝܛܐ ܘܕܡܣܠܝܐ ܒܥܝܢܝܗܘܢ. ܠܗ ܚܪܒܘ. * ܘܗܘܐ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ
11 ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܐܡܪ. * ܬܘܝ ܠܝ ܕܐܡܠܟܬ ܠܫܐܘܠ ܡܠܟܐ. ܕܗܦܟ ܡܢ ܒܬܪܝ. ܘܡܠܝ ܠܐ
12 ܐܩܝܡ. ܘܐܬܥܩ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܘܨܠܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܟܠܗ ܠܠܝܐ. * ܘܩܕܡ ܫܡܘܐܝܠ ܒܨܦܪܐ
ܠܐܘܪܥܗ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܬܚܘܝ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܕܐܬܐ ܫܐܘܠ ܠܟܪܡܠܐ. ܘܗܐ ܡܬܩܢ ܠܗ ܐܬܪܐ.
ܘܐܬܗܦܟ ܘܥܒܪ. ܘܢܚܬ ܠܓܠܓܠܐ.

* Cúmque validum esset bellum contra Philistæos cunctis diebus Saulis, considerabat Saul omnem virum strenuum omnemque virum robore præditum, & colligebat eum ad se. 52

CAP. XV.

1 DIxit autem Samuel Sauli, Me misit Dominus ad ungendum te ut regnares super Israelem populum suum: nunc audi vocem sermonum Domini. 2 Sic dicit Dominus exercituum, Memor sum rerum omnium quas fecit Amalec Israeli in itinere cùm ascenderent ex Ægypto. 3 Vade nunc, trucida Amalecitas, & perde quicquid possident, & ne parcas eis: occide tam viros quàm fœminas, & tam juvenes quàm puerulos, tam boves quàm agnos, & tam camelos quàm asinos. 4 Indixit ergò Saul toti populo bellum; & cùm recensuisset eos in Telais, ducenta & decem millia peditum cum viris Juda, 5 Venit Saul usque ad civitatem Amalec, & altercatus est in convalle. 6 Tum dixit Saul Cinæis, Deflectite, recedite, & descendite de medio Amalecitarum, ne perdam vos cum eis: vos enim officium præstitistis omnibus Israelitis cùm ascenderent ex Ægypto: & recesserunt Cinæi de medio Amalecitarum. 7 Et percussit Saul Amalecum ab Hevila, quæ est in ingressu Sod, quæ est ex adverso Ægypti. 8 Captóque Agag rege Amalecitarum vivo, totum populum extinxit acie gladii. 9 Pepercit igitur Saul ac populus Agago regi, & pulcherrimis ovium, & boum, & pinguium, & saginatorum, & cuique rei optimæ; & noluerunt ea occidere: omnem verò supellectilem quæ vilis & abjecta erat in oculis eorum, illam consumpserunt. 10 Factúsque est sermo Domini ad Samuelem, 11 dicendo, Pœnitet me constituisse Saulem regem, quoniam retrocessit à me, & verba mea eventu minimè comprobavit: quod ægrè ferens Samuel, deprecatus est Dominum totâ nocte. 12 Quumque manè surrexisset Samuel ut obviàm iret Sauli, indicatum fuit Samueli abiisse Saulem ad Carmelum ubi paratus fuerat ei locus, tum deflexisse, prætergressum esse, ac descendisse in Galgalam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

52 * وَكَانَ حَرْبٌ شَدِيدٌ بَيْنَهُمْ * وَبَيْنَ اَهْلِ فَلَسْطِينَ طُولَ عُمْرِ سَاوُولَ * وَنَظَرَ سَاوُولُ اِلَي كُلِّ رَجُلٍ
جَبَّارٍ وَكُلِّ رَجُلٍ بَطَلٍ * وَجَمَعَهُمْ اِلَيْهِ * اَلْفَصْلُ اَلْخَامِسَ عَشَرَ * وَقَالَ 1
صَمْوَالُ لِسَاوُولَ * اَنَا الَّذِي اَرْسَلَنِي الرَّبُّ لِاَمْسَحَكَ لِتَكُونَ مَلِكًا عَلَي بَنِي اِسْرَايِلَ شَعْبِي * فَاسْمَعِ
2 الْآنَ قَوْلَ الرَّبِّ * هَكَذَا يَقُولُ الرَّبُّ الْقَوِيُّ * اَنَا عَارِفٌ مَا صَنَعَ اَهْلُ عَمَالَاقَ بِبَنِي اِسْرَايِلَ فِي الطَّرِيقِ
3 حَيْثُ صَعِدُوا مِنْ اَرْضِ مِصْرَ * فَسِرِ الْآنَ اِلَي عَمَالَاقَ * وَاقْتُلْهُمْ وَاَهْلِكْ جَمِيعَ مَا لَهُمْ * وَلَا تَرْحَمْهُمْ *
بَلِ اقْتُلِ الرِّجَالَ وَالنِّسَاءَ جَمِيعًا * وَالْاَحْدَاثَ وَالْاَطْفَالَ اَيْضًا * وَاقْتُلِ الْبَقَرَ وَالْغَنَمَ اَيْضًا وَالْاِبِلَ وَالْحَمِيرَ
4 اَيْضًا * وَجَمَعَ سَاوُولُ جَمِيعَ الشَّعْبِ لِلْحَرْبِ * وَاَحْصَا عَدَدَهُمْ فِي مَوْضِعٍ يُقَالُ لَهُ طُوِيلَا * فَكَانَ عَدَدُهُمْ
5 مِيتَيْ اَلْفِ رَجُلٍ وَعَشَرَةَ اَلْفِ رَجُلٍ * مِنْ بَنِي يَهُودَا * فَجَاءَ سَاوُولُ اِلَي قَرْيَةِ عَمَالَاقَ * وَهَيَّاءَ الشَّعْبَ
6 هُنَاكَ لِلْحَرْبِ * وَقَالَ سَاوُولُ لِلْقِينَايِيِّينَ * مِيلُوا عَنِ الْعَمَلْقَانِيِّينَ وَفَارِقُوهُمْ * وَانْزِلُوا مِنْ بَيْنِهِمْ * لِئَلَّا
اُهْلِكَكُمْ مَعَهُمْ * وَاَنْتُمْ كُنْتُمْ قَدْ صَنَعْتُمْ مَعْرُوفًا بِجَمِيعِ بَنِي اِسْرَايِلَ حَيْثُ صَعِدُوا مِنْ اَرْضِ مِصْرَ *
7 وَخَرَجَ الْقِينَايِيُّونَ مِنْ بَيْنِ الْعَمَلْقَانِيِّينَ * وَحَارَبَ سَاوُولُ عَمَالَاقَ وَقَتَلَهُمْ اَجْمَعِينَ * مِنْ حَدِّ حُوِيلَا
8 الَّذِي فِي مَدْخَلِ سُودَ الَّتِي هِيَ مُنَاجِمَةُ مِصْرَ * وَاَخَذَ اَغَاغَ مَلِكَ عَمَالَاقَ حَيًّا * وَقَتَلَ شَعْبَهُ
9 اَجْمَعِينَ بِالسَّيْفِ * وَرَحِمَ سَاوُولُ وَالشَّعْبُ اَغَاغَ الْمَلِكَ * وَشَفِقُوا عَلَي حُسْنِ الْغَنَمِ * وَالْبَقَرِ السِّمَانِ
وَالْمُطْرَفَاتِ * وَعَلَي كُلِّ خَيْرِهِمْ * وَلَمْ يُعْجِبْهُمْ اَنْ يَقْتُلُوا الْاَنْعَامَ * وَلَكِنْ اَهْلَكُوا وَاَحْرَقُوا كُلَّمَا كَانَ
10 11 دَنِيًّا حَقِيرًا عِنْدَهُمْ * وَاَوْحَي الرَّبُّ اِلَي صَمْوَالَ النَّبِيِّ * وَقَالَ لَهُ * اَسِفْتُ عَلَي اَنِّي صَيَّرْتُ سَاوُولَ مَلِكًا *
اِنَّهُ رَجَعَ عَنْ عَهْدِي * وَلَمْ يَعْمَلْ بِمَا اَمَرْتُهُ * وَشَقَّ ذَلِكَ عَلَي صَمْوَالَ * وَصَلَّي اَمَامَ الرَّبِّ لَيْلَتَهُ
12 جَمِيعًا * وَاَدْلَجَ صَمْوَالُ بُكْرَةً * وَخَرَجَ لِيَلْقَي سَاوُولَ * وَاُخْبِرَ صَمْوَالُ اَنَّ سَاوُولَ قَدْ اَتَي كَرْمِلَا
وَهُوَ يُهَيِّي لَهُ مَوْضِعًا * وَاَقْبَلَ وَجَازَ وَنَزَلَ اِلَي الْجِلْجَالِ *

Quia verò grave bellum erat inter ipsos & inter Palestinos totâ ætate Saulis, considerabat Saul omnem virum gigantem omnemque virum robustum, & colligebat eos ad se. 52

CAP. XV.

1 D*Ixit autem Samuel ad Saulem, Ego sum quem Dominus misit ad ungendum te ut esses rex super Israelitas populum meū; audi modò sermonem Domini.* 2 *Sic dicit Dominus potentissimus, Ego novi quid fecerint Amalecitæ Israelitis in via cùm ascenderent è terra Ægypti.* 3 *Vade ergò ad Amalech, & interfice eos, & disperde quicquid habent, & ne miserearis illorū; sed interfice viros simul atq; mulieres, adolescentes et infantes etiā; et occide boves et oves etiā, camelos etiā atq; asinos.* 4 *Quapropter convocavit Saul universum populū ad bellū, subductoq; eorū numero in loco quodā qui dicitur Tavila, fuit numerus eorum ducenta millia peditum, & decem millia virorum ex filiis Juda.* 5 *Et veniens Saul ad civitatem Amalech, instruxit ibi populum ad prælium.* 6 *Dixitq; Saul ad Cainanæos, Recedite ab Amalecitis; & sejungite vos ab eis, et descendite de medio eorum, ne fortè disperdā vos cum eis; vos enim beneficium exercuistis in omnes Israelitas cùm ascenderent è terra Ægypti.* 7 *Egressis itaque Cainanæis è medio Amalecitarū, Bellavit Saul contra Amalech, & interfecit eos omnes à limite Hevilæ, quæ est ingressu Sod, quæ est contermina Ægypto.* 8 *Agag regem Amalech vivum apprehendit, populum autē ejus universum gladio interfecit.* 9 *Misertusq; est Saul ac popul⁹ regis Agag, et pepercerunt pulcherrimis quibusq; ovib⁹, et pinguib⁹, & pinguibus præstantibusq; bob⁹, et optimis quibusq; rebus eorū, nec placuit eis interficere delicatiora; sed perdiderunt atque combusserunt quicquid vile et contemptum erat apud ipsos.* 10 *Revelavit autem Dominus Samueli prophetæ,* 11 *& dixit eum, Vehementer doleo quòd regem constituerim Saulem, quia aversus est à fœdere meo, nec fecit quod præceperam ei. Ægrè tulit hoc Samuel, & oravit ad Dominū totâ nocte illâ.* 12 *Et diluculò surgente Samuele, egressoq; ad conveniendū Saulem, nuntiatū fuit Samueli quòd Saul jam iverat Carmelum, & locum ipse sibi parabat, tum abiens pertransierat, ac descenderat in Galgal.*

tu Benedictus : Saul ei dixit & : Saul ad Semuel Venitque
13 ויבא שמואל אל־שאול ויאמר לו שאול ברוך אתה
qua Et : Semuel Dixitque .DOMINI verbum statui : DOMINO
ליהוה הקימתי את־דבר יהוה: ויאמר שמואל ומה 14
? audiens ego *quam* *bovis vox* & ,meis auribus in *hujus pecoris vox*
קול־הצאן הזה באזני וקול הבקר אשר אנכי שמע:
populus pepercit quia ; ea adduxerunt Hamalechitis Ex : Saul dixitque
15 ויאמר שאול מעמלקי הביאום אשר חמל העם
: tuo Deo DOMINO *sacrificare pro* , *bovis &* , *pecoris bonitate super*
על־מיטב הצאן והבקר למען זבח ליהוה אלהיך
, Permitte : Saul ad Semuel Dixitque .perdidimus residuum &
16 ואת־היותר החרמנו: ויאמר שמואל אל־שאול הרף
,ei dixitque : nocte me ad Domin' est locut' quæ tibi indicabo &
ואגידה לך את אשר דבר יהוה אלי הלילה ויאמרו לו
caput ,tuis oculis in *tu* parvus *si* Nonne :Semuel Dixitque .Loquere
17 דבר: ויאמר שמואל הלוא אם־קטן אתה בעיניך ראש
? Israel super regem in DOMINUS te unxitque *: tu* Israel tribuum
שבטי ישראל אתה וימשחך יהוה למלך על־ישראל:
anathematizabis & ,*Abi* : dixitque ,*via in* DOMINUS te misit Et
18 וישלחך יהוה בדרך ויאמר לך והחרמתה את־
.eos *ipsos consumere ad usque* eum *in pugnabis* & ,Hamalech peccatores
החטאים את־עמלק ונלחמת בו עד־כלותם אתם:
,*spolium* ad divertisti sed ,DOMINI *voce in audivisti* non quid ut Et
19 ולמה לא־שמעת בקול יהוה ותעט אל־השלל
: Semuel ad Saul Dixitque ? DOMINI oculis in malum fecisti &
20 ותעש הרע בעיני יהוה: ויאמר שאול אל־שמואל
me misit *qua via in* ambulavi & ,DOMINI *voce in audivi Quod*
אשר שמעתי בקול יהוה ואלך בדרך אשר־שלחני
.perdidi Hamalech & ,Hamalech regem Agag adduxi & ;Domin'
יהוה ואביא את־אגג מלך עמלק ואת־עמלק החרמתי:
, *anathematis initium bovis &* , *pecoris spolio* de populus *cepit Et*
21 ויקח העם מהשלל צאן ובקר ראשית החרם
dixit Et .Ghilgal in tuo Deo DOMINO immolandum ad
22 לזבח ליהוה אלהיך בגלגל: ויאמר
,victimis & , *ascensionibus* in DOMINI voluntas Nunquid : Semuel
שמואל החפץ ליהוה בעלות וזבחים
intendere :bonum sacrificio præ audire ecce ? Domini *voce in audire sicut*
כשמע בקול יהוה הנה שמע מזבח טוב להקשיב
,*mendacium* & ,rebellio divinationis peccatum Quia ? arietum *adipe præ*
23 מחלב אילים: כי חטאת־קסם מרי ואון
DOMINI verbum *reprobâsti* quòd eò : transgredi Theraphim &
ותרפים הפצר יען מאסת את־דבר יהוה
, Peccavi : Semuel ad Saul Dixitque .*rege à* te *reprobavit* &
24 וימאסך ממלך: ויאמר שאול אל־שמואל חטאתי
timui quia ; tua verba & ,DOMINI *os* sum transgressus quia
כי־עברתי את־פי־יהוה ואת־דבריך כי יראתי את־
,*meū peccatum nunc tolle* nunc Et .eorum *voce in audivi* & ,populum
25 העם ואשמע בקולם: ועתה שא נא את־חטאתי
Semuel Dixitque .DOMINO me incurvabo & ,mecum revertere &
26 ושוב עמי ואשתחוה ליהוה: ויאמר שמואל
; DOMINI verbum *reprobâsti* quia : tecum revertar Non : Saul ad
אל־שאול לא אשוב עמך כי מאסתה את־דבר יהוה
se vertit Et .Israel super *regem existendo ab* DOMINUS te projecit &
27 וימאסך יהוה מהיות מלך על־ישראל: ויסב
.se scidit & , ejus pallii *alam in apprehendit* & *: eundum ad* Semuel
שמואל ללכת ויחזק בכנף־מעילו ויקרע:
Israel regnum DOMINUS Scidit : Semuel eum ad Dixitque
28 ויאמר אליו שמואל קרע יהוה את־ממלכות ישראל
.te *præ bono* tuo *socio* ipsum tradidit & ,hodie te *desuper*
מעליך היום ונתנה לרעך הטוב ממך:

Versio VUL. LAT.

13 Et cùm venisset Samuel ad Saul, dixit ei Saul; Benedictus tu Domino, implevi verbum Domini. 14 Dixitque Samuel; Et quæ est hæc vox gregum, quæ resonat in auribus meis, & armentorum, quam ego audio? 15 Et ait Saul, De Amalec adduxerunt ea: pepercit enim populus melioribus ovibus & armentis, ut immolarentur Dño Deo tuo; reliqua verò occidimus. 16 Ait autē Samuel ad Saul; Sine me, et indicabo tibi quæ locut' sit Dñs ad me nocte. Dixítque ei, Loquere. 17 Et ait Samuel; Nónne cùm parvulus esses in oculis tuis, caput in tribubus Israel factus es? unxítque te Domin' in regem super Israel. 18 Et misit te Dominus in viam, & ait; Vade, & interfice peccatores Amalec, & pugnabis contra eos usque ad internecionem eorum. 19 Quarè ergò non audisti vocem Domini: sed versus ad prædam es, & fecisti malum in oculis Domini? 20 Et ait Saul ad Samuelem; Immò audivi vocem Domini, & ambulavi in via per quam misit me Dominus, & adduxi Agag regem Amalec, & Amalec interfeci. 21 Tulit autem de præda populus oves & boves, primitias eorum quæ cæsa sunt, ut immolet Domino Deo suo in Galgalis. 22 Et ait Samuel; Numquid vult Dominus holocausta & victimas, & non potiùs ut obediatur voci Domini? MELIOR est enim obedientia quàm victimæ: & auscultare magis quàm offerre adipem arietum. 23 Quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare: & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere. Pro eo ergò quòd abjecisti sermonem Domini, abjecit te Dominus ne sis rex. 24 Dixítque Saul ad Samuelem; Peccavi, quia prævaricatus sum sermonē Domini, & verba tua, timens populum, 25 & obediens voci eorum. Sed nunc porta, quæso, peccatum meum, & revertere mecum, ut 26 adorem Dominum. Et ait Samuel ad Saul; Non revertar tecum, quia projecisti sermonem Domini, & projecit te Dominus ne sis rex super Israel. 27 Et conversus est Samuel ut abiret: ille autem apprehendit summitatem pallii ejus, quæ 28 & scissa est. Et ait ad eum Samuel; Scidit Dominus regnum Israel à te hodiè, & tradidit illud proximo tuo meliori te.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ παρεγένετο Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ, Εὐλογητὸς σὺ τῷ κυρίῳ· 14 ἔστησα πάντα ὅσα ἐλάλησε κύριος. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ, Καὶ τίς ἡ φωνὴ τοῦ ποιμνίου (σ) τούτου ἐν τοῖς ὠσί μου, καὶ φωνὴ τῶν 15 βοῶν (τ) ἣν ἐγὼ ἀκούω; Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Ἐξ Ἀμαλὴκ ἤνεγκα αὐτὰ, ἃ περιεποιήσατο ὁ λαὸς τὰ κράτιστα τοῦ ποιμνίου, καὶ τῶν βοῶν, ὅπως τυθῇ κυρίῳ τῷ θεῷ σου, καὶ 16 τὰ λοιπὰ (υ) ἐξωλόθρευσα. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ, Ἄνες, καὶ ἀπαγγελῶ σοι ἃ ἐλάλησε κύριος πρὸς μὲ τὴν νύκτα. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Λάλησον. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ, Οὐχὶ μικρὸς εἶ σὺ ἐνώπιον αὐτοῦ ἡγούμενος σκήπτρου φυλῆς Ἰσραήλ; καὶ ἔχρισέ σε κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ. 18 Καὶ ἀπέστειλέ σε κύριος ἐν ὁδῷ, καὶ εἶπέ σοι, Πορεύθητι, καὶ (φ) ἐξολόθρευσον· ἀνελεῖς τοὺς ἁμαρτάνοντας εἰς ἐμὲ, τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ πολεμήσεις αὐτοὺς ἕως (χ) 19 συντελέσῃς αὐτούς. Καὶ ἵνα τί οὐκ ἤκουσας (ψ) φωνῆς κυρίου, (ω) ἀλλ᾽ ὥρμησας τοῦ θέσθαι ἐπὶ τὰ σκῦλα, καὶ ἐποίησας τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου; 20 Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Σαμουὴλ, Διὰ τὸ ἀκοῦσαί με τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθην (†) τῇ ὁδῷ ᾗ (α) ἀπέστειλέ με κύριος, καὶ ἤγαγον τὸν Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλὴκ, καὶ τὸν Ἀμαλὴκ (β) ἐξωλόθρευσα. 21 Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῶν σκύλων ποίμνια καὶ βουκόλια τὰ πρῶτα τοῦ (γ) ἐξολοθρεύματος, θῦσαι ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν 22 ἐν Γαλγάλοις. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ, Εἰ θελητὸν τῷ κυρίῳ (δ) ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας, ὡς τὸ ἀκοῦσαι φωνῆς κυρίου; ἰδοὺ ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴν, καὶ ἡ ἐπακρόασις 23 ὑπὲρ στέαρ κριῶν. Ὅτι ἁμαρτία οἰώνισμά ἐστιν, (ε) ὀδύνην καὶ πόνους θεραφὶν ἐπάγουσιν. ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐξουδενώσει σε κύριος μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ 24 Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Σαμουὴλ, Ἡμάρτηκα, ὅτι παρέβην τὸν λόγον κυρίου καὶ τὸ ῥῆμά σου, ὅτι ἐφοβήθην τὸν λαὸν, καὶ ἤκουσα 25 τῆς φωνῆς αὐτῶν. Καὶ νῦν ἆρον δὴ τὸ ἁμάρτημά μου, καὶ ἀνάστρεψον μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ προσκυνήσω 26 (ζ) κυρίῳ τῷ θεῷ σου. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ, Οὐκ (η) ἀναστρέφω μετὰ σοῦ, ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐξουδενώσει σε κύριος τοῦ μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ τὸν 27 Ἰσραήλ. Καὶ ἐπέστρεψε Σαμουὴλ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ ἀπελθεῖν, καὶ ἐκράτησε Σαοὺλ τοῦ πτερυγίου τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ, καὶ διέρρηξεν 28 αὐτό. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Σαμουὴλ, Διέρρηξε κύριος τὴν βασιλείαν σου ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκ χειρός σου σήμερον, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ ἀγαθῷ ὑπὲρ σέ.

Et advenit Samuel ad Saul. Et 13 *dixit ei Saul, Benedictus tu Domino: firmavi omnia quæcunque locutus est Dominus. Et di-* 14 *xit Samuel, Et quæ est vox gregis hujus in auribus meis, & vox boum, quam ego audio? Et* 15 *dixit Saul; Ex Amalec tuli ea quæ reservavit populus optima gregis, & boum; ut sacrificemur Domino Deo tuo: & reliqua exterminavi. Et dixit Samuel* 16 *ad Saul, Permitte: & annuntiabo tibi, quæ locutus est Dominus ad me noctu. Et dixit ei, Loquere. Et dixit Samuel ad* 17 *Saul, Nónne parvus es tu (i) coram te ipso dux sceptri (k) tribûs Israel? Et unxit te Dominus in regem super Israel. Et* 18 *misit te Dominus in viam: & dixit tibi, Vade, & extermina: destrues peccantes in me, ipsum Amalec; & oppugnabis eos, donec consummaveris eos. Et ut* 19 *quid non audîsti vocem Domini, sed irruisti (l) ad ponendum super spolia, & fecisti malum coram Domino? Et dixit Saul* 20 *ad Samuel; Propterea quòd ego audivi vocem populi: & ivi viâ, quâ misit me Dominus, & adduxi Agag regem Amalec: & ipsum Amalec exterminavi. Et* 21 *sumsit populus de spoliis greges, & armenta (m) prima exterminationis, ad sacrificandum coram Domino Deo nostro in Galgalis. Et dixit Samuel, (n)* 22 *Si volitum Domino holocaustomata, & sacrificia; sicut audire vocem Domini? ecce auditio super sacrificium (o) bonum: & obedientia super adipem arietum. Quoniam (p) peccatum augurium est: dolorem, & labores (q)* 23 *Theraphin inducunt. Quia sprevisti verbum Domini, & spernet te Dominus, nè sis rex super Israel. Et dixit Saul ad Samuel,* 24 *Peccavi; quoniam transgressus sum verbum Domini, & verbum tuum: quoniam timui populum, & audivi vocem eorum. Et nunc* 25 *tolle, quæso, peccatum meum, & reverte mecum, & adorabo Dominum Deum tuum. Et dixit* 26 *Samuel ad Saul; Non revertor tecum: quia sprevisti verbum Domini, & spernet te Dominus, nè sis rex super Israel. Et convertit* 27 *Samuel faciem suam, ut abiret: & tenuit Saul pinnulam diploidis ejus, & dirupit eam. Et dixit ad e-* 28 *um Samuel, Dirupit Dominus regnum (r) tuum ab Israel de manu tua hodiè, & dabit illud proximo tuo bono super te.*

MS. A: (σ) αὕτη ἐν τοῖς (τ) ὧν ἐγὼ (υ) ἐξωλέθρευσα. (φ) ἐξολόθρευσον τοὺς (χ) συντελέσεις (ψ) τῆς φωνῆς (ω) ἀλλὰ (†) ἐν τῇ (α) ἀπέσταλκεν (β) ἐξωλέθρευσα. (γ) ἐξολεθρεύματος, (δ) ὁλοκαύτωμα καὶ θυσία ὡς (ε) ὀδύνη καὶ πόνος (ζ) κυρίῳ θεῷ (η) ἀναστρέψω

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ואתא שמואל לות שאול ואמר ליה שאול בריך את קדם יי קימית ית פתגמא דיי: ואמר
14 שמואל ואלו קימתא ומה קל ענא הדין באודני וקל תוריא דאנא שמע: ואמר שאול
15 מעמלקאה איתיאונון דחס עמא על שפר ענא ותורי בדיל לדבחא קדם יי אלהך וית
16 שאר מותרא גמרנא: ואמר שמואל לשאול אוריך ואחוי לך ית דאתמלל מן קדם יי עמי
17 בליליא ואמר ליה מליל: ואמר שמואל הלא מן שירותך הויתא שיט וחליש בעיני נפשך
ברם זכות שבטא דבנימין אבוך גרמא לך די בעו למעבר בימא קדם בני ישראל בדיל כן
18 רבינך יי למהוי מלכא על ישראל: ושלחך יי באורחא ואמר איזיל ותגמר ית חיביא ית
19 דבית עמלק ותגיח קרבא בהון עד דתשיצי יתהון: ולמה לא קבלתא למימרא דיי
20 ואתפניתא על בזתא ועבדתא דביש קדם יי: ואמר שאול לשמואל דקבלית למימרא דיי
ואזלית באורחא דשלחני יי ואיתיתי ית אגג מלכא דעמלק וית עמלקאה גמרית:
21 ואפריש עמא מן בזתא ען ותורין קדם דיתחרמון לדבחא קדם יי אלהך בגלגלא: ואמר
22 שמואל הארעוא קדם יי בעלון ובנכסת קודשין כקבלא למימרא דיי הא קבלת
23 למימריה מנכסת קודשין טב לאצתא למלי נביוהי מתרב פטימין: ארי כחוב גבריא
דשאלין בקסמא כן חובת כל גבר דמסרב על פתגמא דיי וכחובי עמא דטעו בתר
טעותא כן חובת כל אנש דפצר ומוסיף על מלי נביא חלף דקצתא בפתגמא דיי רחקך
24 מלמהוי מלכא: ואמר שאול לשמואל חבית ארי עברית על מימרא דיי ובסרית על
25 פתגמך ארי דחלית מן עמא וקבלית למימריהון: וכען שבוק כען לחובי ותוב עמי
26 ואסגוד קדם יי: ואמר שמואל לשאול לא אתוב עמך ארי קצתא בפתגמא דיי ורחקך
27 יי מלמהוי מלכא על ישראל: ואסתחר שמואל למיזל ואתקף בכנף מעיליה ואתבזע:
28 ואמר ליה שמואל אעדי יי ית מלכותא דישראל מנך יומא דין ויהביה לחברך דתקן
עובדיה מנך:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venit *S*emuel ad *S*aul: et dixit *S*aul, Benedictus tu ante Dñm: firmavi 13 verbum Dñi. Et dixit *S*emuel: *Et* si firmâsti, et quid vox ovium istarum in 14 auribus meis, & vox boum quam ego audio? Et dixit *S*aul: Ex Ghamalekæo 15 attulerunt ea; quia pepercit popul' pulchris oviū & boum, ut sacrificet ante Dñm Deum tuum, et *reliquum* residuum confecimus. Et dixit *S*emuel 16 *S*auli: Attende, et annunciabo tibi quod dictum est ab ante Dñm mecum nocte: et dixit illi, Loquere. Et dixit *S*emuel: Nonne à principio tuo fuisti 17 vilis et debilis in oculis animæ tuæ? verùm meritum tribus Binjamin patris tui occasionem dedit tibi, (*qui quæsierunt transire in mare ante filios Israel, ideo unxit te Dominus*) ut sis rex sup Israel. Et misit te 18 Dñs in via, et dixit: Vade et conficies culpatos domus Ghamalec, et inibis bellū cum illis usq; quo destruas eos. Et cur non auscultâsti dicto Dñi, & 19 respexisti sup prædam, et fecisti quod malum est ante Dominum? Et dixit 20 *S*aul ad *S*emuel, Quòd auscultavi dicto Dñi, et ambulavi in viâ quâ misit me Dñs, et adduxi Agag regem Ghamalec, & *Ghamalekæum* confeci. Et 21 separavit populus ex præda oves et boves, antequā exciderentur, ad sacrificandum ante Dñm Deum tuum in Gilgela. Et dixit *S*emuel: Num voluntas 22 ante Dñm in holocaustis et oblatione sanctitatū, sicut in auscultatione dicti Dñi? ecce auscultatio dicti illius præ oblatione sanctitatum bona est; attendere loquelis prophetarum ejus, præ pinguedine saginatorum. Nam 23 ut *culpa* virorū qui petunt ab ariolo, sic culpa omnis viri qui rebellat sup *verbū* Dñi; & sicut culpæ populi qui errat post errores, sic culpa omnis hominis qui *multiplicat &* addit super loquelas Prophetarum: eò quòd sprevisti verbum Dñi, elongavit te Dns ne sis rex. Et dixit *S*aul ad Semuel: 24 Culpatus sum, quia transgressus sum dictum Dñi, & contempsi verbū ejus; quia timui à populo, et auscultavi dictis eorum. Et nunc, remitte nunc cul- 25 pæ meæ, & redi mecum, et adorabo ante Dñm. Et dixit Semuel ad Saul: Non 26 redibo tecum, quia sprevisti verbum Dñi; et elongavit te Dominus ne sis rex sup Israel. Et revers' est Semuel ut abiret, et apprehendit alā pallii ej', 27 et scissum est. Et dixit illi Semuel: Transire fecit Dñs regnum Israel à te 28 die hoc, et dedit socio tuo, quòd *rectius sit factum* illius præ te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

27 ܠܐ ܢܗܘܐ ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܦܢܝ ܫܡܘܐܝܠ ܠܡܐܙܠ. ܘܐܚܕ ܫܐܘܠ ܒܟܢܦܐ ܕܡܥܝܠܗ
28 ܘܐܨܛܪܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܡܘܐܝܠ. ܨܪܐ ܡܪܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܢܟ ܝܘܡܢܐ.
ܘܝܗܒܗ ܠܚܒܪܟ ܕܛܒ ܡܢܟ.

Quò veniente Samuel ad Saulē, dixit ei Saul; 13 Benedictus Dñs qui sermonem suum eventu comprobavit. Dixit Samuel, Quænā est vox 14 ista pecudum in auribus meis, & vox boum quam audio? Respondit Saul, Ab Amalec ad- 15 duxerunt ea: pepercit enim populus pulcherrimis ovium ac boum, & adduxerunt *ea* ut immolarent Domino Deo tuo: cætera verò vastavimus. Dixit Samuel ad Saulem, Sile ut 16 indicem tibi quod dixit mihi Dominus hâc nocte. Respondit ei Saul, Dic. Dixit ergò Sa- 17 muel Sauli, Ecce si parvus eras in oculis tuis, *jam* caput es tribuum Israelis, unxítque te Dominus ut regnares super Israelem, Teque 18 misit Dominus ad expeditionē hanc, dicens; Vade, trucida Amalecum peccatorem, eósq; impugna donec absumas eos. Quomodo non 19 auscultâsti voci Domini, sed convers' ad prædam, malum perpetrâsti coram Domino? Di- 20 xit Saul Samueli, Auscultavi voci Domini, & perfunctus sum expeditione ad quam me miserat, Agag regem Amalec adduxi, & Amalecitas perdidi: Popul' autem adduxit prædā, 21 oves ac boves, & præcipua anathematis, ut sacrificarent Domino Deo tuo. Respondit 22 Samuel, Non oblectatur Domin' holocaustis & victimis quantùm eo qui auscultat voci suæ; & quidem obedientia victimis præstantior est, & acquiescere, adipe arietum. Quia 23 peccatum divinationis provocatio est iræ, & divinatio scelus aggravat; *propterea* quoniam rejecisti verbum Domini, rejecturus est te de regno. Dixit Saul ad Samuelem, 24 Peccavi quòd transgressus sim verbum oris Domini, & verba tua, quòd extimuerim populum, & voci eorum acquieverim. Con- 25 dona jam peccatum meum, & revertere mecum ut adorem Dominum. Dixit Samuel ad 26 Saulem, Non revertar tecum: quia sprevisti verbum Domini, sprevit te Dominus ne sis rex super Israel. Conversóque Samuele ut 27 abiret, & apprehendit Saul fimbriam pallii ejus, & laceravit illud. Tum dixit ad eum 28 Samuel, Laceravit Dominus regnum Israelis à te hodiè, dedítque illud proximo tuo te meliori.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 14 * واتى صموال الى ساوول * وقال له ساوول * تبارك الرب الذي حقق قوله * قال صموال * ما هذا
15 الصوت الذي اسمع من صوت الغنم * فانه قد وقع مسامعي صوت خير البقر * قال ساوول *
هذا ما اتى به الشعب من عمالاق. لان الشعب عجبهم حسن الغنم والبقر * وجاوا بها ليذبحوا لله
16 ربك * والبقيه قتلوها * قال صموال لساوول * كف حتى اخبرك بما قال لي الله ليلتي هذه التي
17 مضت * قال له ساوول * قل * قال صموال لساوول * كنت صغيرا عند نفسك * فانك رييس لاسباط
18 بني اسرايل * من اجل ان الرب مسحك ملكا على بني اسرايل * وارسلك الرب في طريق وقال *
19 انطلق الى عمالاق الخاطي * وجاهدهم واهلكهم حتى تفنيهم ايضا * كيف لم تطع الرب * ولكن
20 اقبلت على النهب * وعملت عملا رديا امام الرب * قال ساوول لصموال * سمعت قول الرب واطعته *
21 وانطلقت في الطريق الذي ارسلني * وجيت باغاغ ملك عمالاق * وقتلت العمالقانيين * وساق
22 الشعب من النهب غنما وبقرا اختارها حرمة للرب ليذبحوا لله ربك في الجلجال * قال صموال * لا
يهوى الرب الذبايح والقرابين كما يهوى من يطيعه * والطاعة خير من الذبايح * والعمل بمسرة الله
23 افضل من شحم الكباش * لان خطية ذبيحة العراف سخطة الله * وذبيحة العراف تعظم الاثم *
وذبيحتك هذه التي لم يهواها الله هي شبيهة بذبيحة العراف * وهي تعظم الاثم * فالان لانك
24 رذلت كلام الله يرذلك الله من الملك * قال ساوول لصموال * اسات حيث تعديت على قول الله
25 26 وقولك * واطعت الشعب فرقا منهم * فاغفر الان خطيتي * وارجع معي لاسجد للرب * قال صموال
لساوول * لا ارجع معك * لانك رذلت قول الرب * وقد رذلك الرب ان لا تكون ملكا على بني اسرايل *
27 28 * واقبل صموال لينصرف * واخذ ساوول بطرف رداه فتخرق * قال له صموال * قد شق الله ملكك
وعزلك عن بني اسرايل اليوم * ودفع ملكك الى غيرك الذي هو اخير منك *

Cúmque pervenisset Samuel ad Saulem, 13 *dixit illi Saul, Benedictus Dominus qui sermonem suum asseruit. Dixit Samuel,* 14 *Quænam est vox ista quam audio balatûs ovium? incidit enim in aures meas vox boatûs armentorum. Respondit Saul,* 15 *Hoc est quod attulit populus ex Amalech: placuit enim populo pulchritudo ovium ac boum, & attulerunt ea ad immolandum Deo Domino tuo; reliqua verò interfecerunt. Ait Samuel Sauli, Siste ut indicem* 16 *tibi quod dixit mihi Deus nocte hâc præteritâ. Respondit illi Saul, Loquere. Di-* 17 *xit Samuel ad Saulem, Exiguus eras tuo judicio, jam verò princeps es tribuum filiorū Israel, quādoquidē unxit te Domin' regem super filios Israel: Misitq; te Do-* 18 *minus in expeditionem, et dixit; Vade ad Amalech peccatorem, & bellum gere contra eos, & disperde illos donec vel conficias eos. Quomodo non obtemperâ-* 19 *sti Domino, quin ad prædam versus, improbum facinus perpetrâsti coram Domino? Dixit Saul ad Samuelem, Audivi* 20 *sermonem Domini, eique obtemperavi, abii in via ad quam me miserat, Agag regem Amalech adduxi, & Amalecitas interfeci: Abegit autem populus è præda oves* 21 *ac boves quas Domino dicatas elegit, ut sacrificarent Deo Domino tuo in Galgal. Dixit Samuel, Non oblectatur Dominus* 22 *victimis et oblationibus quantum oblectatur eo qui sibi obtemperat: nam obedientia melior est victimis, & executio voluntatis divinæ præstantior est adipe arietum. Nam peccatum victimæ barioli, ira* 23 *Dei est, & victima barioli crimen aggravat: hæc autem victima tua quâ Deus minimè oblectatur, similis est victimæ barioli, ipsáque crimen augescit. Jam ergò quia sprevisti verba Dei, spernit te Deus à regno. Dixit Saul ad Samuelem,* 24 *Peccavi quòd transgressus sim sermonem Dei, & sermonem tuum, & obediverim populo metuens illos. Dimitte quæso pec-* 25 *catum meum, & revertere mecum ut adorem Dominum. Dixit Samuel ad Sau-* 26 *lem, Non revertar tecum, quoniam reprobâsti sermonem Domini, jamque reprobavit te Dominus, ne sis rex super filios Israel. Cúmque verteret se Samuel ut* 27 *abiret, tenuit Saul extremitatem pallii ejus, & scissum est. Ait illi Samuel,* 28 *Jam scidit Deus regnum tuum, teque deposuit hodiè à filiis Israel, & regnum tuum dedit alteri qui te melior est.*

non quia : pœnitebit non & , mentietur non Israel *Victoris* etiam Et
29 וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא
nunc me honora nunc : Peccavi ,dixit Et .*pœnitendum ad* ipse homo
30 אדם הוא להנחם : ויאמר חטאתי עתה כבדני נא
,mecum revertere & ; Israel coram & ,mei populi senioribus coram
נגד זקני עמי ונגד ישראל ושוב עמי
post Semuel est reversus Et .tuo Deo DOMINO me incurvabo &
31 והשתחויתי ליהוה אלהיך : וישב שמואל אחרי
: Semuel dixit Et .DOMINO Saul se incurvavit & ; Saul
32 שאול וישתחו שאול ליהוה : ויאמר שמואל
Agag cum ad ivit & ,Hamalech regem Agag me ad accedere Facite
הגישו אלי את אגג מלך עמלק וילך אליו אגג
Dixitque .mortis amaritudo *recessit* Verè , Agag dixitque ;*deliciis (cum)*
33 מעדנת ויאמר אגג אכן סר מר המות : ויאמר
orbabitur sic , tuus gladius mulieres orbavit Quemadmodum : Semuel
שמואל כאשר שכלה נשים חרבך כן תשכל
facies ad Agag Semuel fecit scindere & : tua mater mulieribus præ
מנשים אמך וישסף שמואל את אגג לפני
ascendit Saul & : Ramah in Semuel abiit Et ,Ghilgal in *Domini*
34 יהוה בגלגל : וילך שמואל הרמתה ושאול עלה
videndum ad Semuel addidit non Et .Saul Ghibhah in suã domum in
35 אל ביתו גבעת שאול : ולא יסף שמואל לראות
:Saul *ad* Semuel luxit quia;*ejus mortis* diem ad usque Saul
את שאול עד יום מותו כי התאבל שמואל אל שאול
.Israel super Saul fecisset regnare quòd pœnituit DOMINUM &
ויהוה נחם כי המליך את שאול על ישראל :

CAP. XVI. יו

,Saul *ad lugens* tu Usquequo : Semuel ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל שמואל עד מתי אתה מתאבל אל שאול
,*ito* & ,oleo tuũ cornu Imple ? Israel super *regnando à*,eũ reprobavi ego &
ואני מאסתיו ממלך על ישראל מלא קרנך שמן ולך
.regem mihi ej⁹ filiis *in vidi quia* ; Bethlachmitam Isai ad te mittam
אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך :
.me interficiet & , Saul audiet & ? vadam Quomodo :Semuel Dixitque
2 ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני
: dicésque ,tua manu in *capies bovis* Vitulam :DOMINUS Dixitque
ויאמר יהוה עגלת בקר תקח בידך ואמרת
ego & :*victima in* Isai *ad vocabis* Et .veni DOMINO immolandum Ad
3 לזבח ליהוה באתי : וקראת לישי בזבח ואנכי
dixero quem ,mihi ungésque : sis facturus quid ,te faciam scire
אודיעך את אשר תעשה ומשחת לי את אשר אמר
venit & ,DOMINUS est locutus quod Semuel Fecitque .te ad
4 אליך : ויעש שמואל את אשר דבר יהוה ויבא
: *dixit* & ,ejus occursum in civitatis seniores *contremuerunt* & : Beth-lechem
בית לחם ויחרדו זקני העיר לקראתו ויאמר
: veni Domino immolandũ ad .*Pax* : dixit Et ? tuus ingressus *Pax*
5 שלם בואך : ויאמר שלום לזבח ליהוה באתי
,ejus filios & ,Isai sanctificavit & : *victima in* mecũ venite &,vos sanctificate
התקדשו ובאתם אתי בזבח ויקדש את ישי ואת בניו
,Eliab vidit & *ipsos veniendo in* ,fuit Et .victimã ad eos *vocavit &*
6 ויקרא להם לזבח : ויהי בבואם וירא את אליאב
ad Dominus dixit Et .ejus *unctus* Domino coram Certè : dixit &
7 ויאמר אך נגד יהוה משיחו : ויאמר יהוה אל
quia,ejus staturæ altitudinẽ ad & ,ejus aspectũ ad respicias Ne : Semuel
שמואל אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו כי
videbit homo nam : *homo videbit quod* non quia : eum reprobavi
מאסתיהו כי לא אשר יראה האדם כי האדם יראה
.cor ad videbit Domin⁹ & ,oculos ad
לעינים ויהוה יראה ללבב :

Verſio VUL.LAT.

29 Porrò Triumphator in Iſrael
non parcet,et pœnitudine nõ
flectetur:neque enim homo eſt
ut agat pœnitentiã. At ille ait,
30 Peccavi : ſed nunc honora me
corã ſenioribus populi mei, &
corã Iſrael,& revertere mecũ,
31 ut adorẽ Dñm Deũ tuum. Re-
verſus ergò Samuel ſecutus eſt
Saulẽ : & adoravit Saul Dñm.
32 Dixítque Samuel,Adducite ad
me Agag regẽ Amalec. Et ob-
lat⁹ eſt ei Agag pinguiſſim⁹, et
33 tremens. Et dixit Agag,Síccine
ſeparat amara mors? Et ait Sa-
muel;Sicut fecit abſque liberis
mulieres gladi⁹ tuus,ſic abſque
liberis erit inter mulieres ma-
ter tua. Et in fruſta concîdit eũ
Samuel coram Dño in Galga-
34 lis. Abiit autẽ Samuel in Ra-
matha : Saul verò aſcendit in
35 domũ ſuam in Gabaa. Et non
vidit Samuel ultrà Saul uſque
ad diem mortis ſuæ: verunta-
men lugebat Samuel Saulem,
quoniã Dñm pœnitebat quòd
conſtituiſſet eum regem ſuper
Iſrael.

CAP. XVI.

1 DIxítque Dñs ad Samuelẽ ;
Uſquequò tu luges Saul, cùm
ego projecerim eum ne regnet
ſuper Iſrael? Imple cornu tuum
oleo,& veni,ut mittã te ad Iſai
Bethlehemitem :provîdi enim
2 in filiis ejus mihi regẽ. Et ait
Samuel,Quo modo vadam? au-
diet enim Saul, & interficiet
me. Et ait Dñs; Vitulum de ar-
mento tolles in manu tua, &
dices ; Ad immolandum Dño
3 veni. Et vocabis Iſai ad victi-
mam, & ego oſtendã tibi quid
facias, & unges quemcunque
4 monſtravero tibi. Fecit ergò
Samuel,ſicut locut⁹ eſt ei Dñs.
Venítque in Bethlehẽ, & ad-
mirati ſunt ſeniores civitatis,
occurrentes ei, dixerúntque ;
Pacificúſne eſt ingreſſus tu⁹?
5 Et ait, Pacificus:ad immolan-
dum Domino veni,ſanctifica-
mini, & venite mecum ut im-
molem. Sanctificavit ergò Iſai
& filios ejus,& vocavit eos ad
6 ſacrificium. Cúmque ingreſſi
eſſent, vidit Eliab,& ait;Num
coram Domino eſt chriſtus e-
7 jus? Et dixit Dominus ad Sa-
muelem ; Ne reſpicias vultum
ejus,neque altitudinem ſtaturæ
ejus:quoniam abjeci eum, nec
juxta intuitum hominis ego ju-
dico:homo enim videt ea quæ
patent, Dominus autem intu-
etur cor.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

29 Καὶ διαιρεθήσεται Ἰσραὴλ εἰς δύο, ϗ οὐκ ἀπο-
στρέψει (θ) οὐδὲ μετανοήσει, ὅτι οὐχ ὡς ἄν-
30 θρωπός ἐστι τοῦ μετανοῆσαι αὐτός. Καὶ εἶπε
Σαοὺλ, Ἡμάρτηκα, ἀλλὰ δόξασόν με δὴ ἐν-
ώπιον (ι) πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ ϗ ἐνώπιον
λαοῦ μου, ϗ ἀνάστρεψον μετ᾽ ἐμοῦ, ϗ προσκυνή-
31 σω κυρίῳ τῷ θεῷ σου. Καὶ ἀνέστρεψε Σαμου-
ὴλ ὀπίσω Σαοὺλ, ϗ προσεκύνησε (κ) τῷ κυ-
32 ρίῳ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ, Προσαγάγετέ μοι τὸν
Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλήκ. ϗ προσῆλθε πρὸς
αὐτὸν Ἀγὰγ τρέμων. ϗ εἶπεν Ἀγὰγ, Εἰ
33 (λ) οὕτω πικρὸς ὁ θάνατος. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ
πρὸς Ἀγὰγ, Καθότι ἠτέκνωσε γυναῖκας ἡ
ῥομφαία σου, οὕτως ἀτεκνωθήσεται ἐκ γυναι-
κῶν ἡ μήτηρ σου. ϗ ἔσφαξε Σαμουὴλ τὸν Ἀ-
34 γὰγ ἐνώπιον κυρίου ἐν Γαλγάλ. Καὶ ἀπῆλθεν
Σαμουὴλ εἰς Ἀρμαθαΐμ, ϗ Σαοὺλ ἀνέβη (μ)
35 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς Γαβαά. Καὶ οὐ προσέθε-
το (ν) ἔτι Σαμουὴλ ἰδεῖν τὸν Σαοὺλ ἕως ἡμέ-
ρας θανάτου αὐτοῦ, ὅτι ἐπένθει Σαμουὴλ ἐπὶ
Σαοὺλ, ϗ κύριος μετεμελήθη ὅτι ἐβασίλευ-
σε τὸν Σαοὺλ ἐπὶ Ἰσραήλ.

Et dividetur Iſrael in duo: & 29
non (θ) avertet, neq; (ι) pœnitebit e-
um: quoniam non eſt, ſicut homo,
ut pœniteat (κ) eum. Et dixit Saul, 30
Peccavi: ſed glorifica me nunc co-
ram ſenioribus Iſrael, & coram
populo meo: & reverte mecum, et
adorabo Dominum Deum tuũ. Et 31
revertit Samuel poſt Saul, & ad-
oravit Dominum. Et dixit Sa- 32
muel, Adducite mihi Agag regem
Amalec. Et advenit ad eum Agag
tremens. Et dixit Agag, Si ſic a-
mara mors. Et dixit Samuel ad 33
Agag; Sicut liberis orbavit mulie-
res gladius tuus, ſic filiis orbabitur
ex mulieribus mater tua. Et ju-
gulavit Samuel Agag coram Do-
mino in Galgal. Et abiit Samuel 34
in Armathem: & Saul aſcendit
in domum ſuam in Gabaa. Et non 35
adjecit ultrà Samuel videre Saul
uſq; ad diem mortis ejus: quoniam
lugebat Samuel ſuper Saul, &
Dominum pœnituerat, quia fece-
rat regem Saul ſuper Iſrael.

MS. A. (θ) ϗ οὐ (ι) πρεσβυτέρων λαοῦ μου ϗ ἐνώπιον Ἰσραὴλ, ϗ ἀνά-
στρεψον (κ) Σαοὺλ τῷ (λ) οὕτως πικρὸς θάνατος. (μ) εἰς οἶκον (λ) Σα-
μουὴλ ἔτι ἰδεῖν

ΚΕΦ. ιϛʹ.

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαμουὴλ, Ἕως πό-
τε σὺ πενθεῖς ἐπὶ Σαοὺλ, (α) κἀγὼ ἐξουδέ-
νωκα αὐτὸν, μὴ βασιλεύειν ἐπὶ Ἰσραήλ;
πλῆσον τὸ κέρας σου ἐλαίου, ϗ δεῦρο ἀποστείλω
σε πρὸς Ἰεσσαὶ ἕως Βηθλεὲμ, ὅτι ἑώρακα
2 ἐν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐμοὶ (β) βασιλέα. Καὶ εἶ-
πε Σαμουὴλ, Πῶς πορευθῶ; ϗ ἀκούσεται Σα-
οὺλ, ϗ ἀποκτενεῖ με. ϗ εἶπε κύριος, Δάμα-
λιν βοῶν λάβε ἐν τῇ χειρί σου, ϗ ἐρεῖς, Θῦ-
3 σαι τῷ κυρίῳ ἥκω. Καὶ καλέσεις τὸν Ἰεσσαὶ (γ)
εἰς τὴν θυσίαν, ϗ (δ) γνωριῶ σοι ἃ ποιήσεις· ϗ
4 χρίσεις ὃν (ε) ἂν εἴπω πρὸς σέ. Καὶ ἐποίησε
Σαμουὴλ πάντα ἃ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος. ϗ
ἦλθεν εἰς Βηθλεὲμ, ϗ ἐξέστησαν οἱ πρεσβύτε-
ροι τῆς πόλεως τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ, ϗ εἶπαν,
5 (ζ) Ἢ εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου ὁ Βλέπων; Καὶ
εἶπεν, Εἰρήνη. θῦσαι τῷ κυρίῳ ἥκω. ἁγιάσθη-
τε ϗ εὐφράνθητε μετ᾽ ἐμοῦ σήμερον. ϗ ἡγίασε
τὸν Ἰεσσαὶ ϗ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ϗ ἐκάλεσεν αὐ-
6 τοὺς εἰς τὴν θυσίαν. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσιέναι
αὐτοὺς, ϗ εἶδε τὸν Ἐλιὰβ, ϗ εἶπεν, Ἀλλὰ ϗ
7 ἐνώπιον κυρίου χριστὸς αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύρι-
ος πρὸς Σαμουὴλ, Μὴ (η) ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν
ὄψιν αὐτοῦ, μηδὲ εἰς τὴν ἕξιν μεγέθους αὐτοῦ,
ὅτι ἐξουδένωκα αὐτόν. ὅτι οὐχ ὡς ἐμβλέψε-
ται ἄνθρωπος, ὄψεται ὁ θεός· ὅτι ἄν-
θρωπος ὄψεται εἰς πρόσωπον, (θ) ὁ δὲ θε-
ὸς ὄψεται εἰς καρδίαν.

CAP. XVI.

ET dixit Dominus ad Samuel, 1
uſq; quò tu luges ſuper Saul; &
ego ſprevi eum, nè regnet ſuper
Iſrael? Imple cornu tuum oleo, et
veni: mittã te ad Jeſſæ uſq; Beth-
leem, quia vidi in filiis ejus mihi
regem. Et dixit Samuel, Quomo- 2
dò ibo? Et audiet Saul, & inter-
ficiet me. Et dixit Dominus, Vi-
tulam boum cape in manu tua; &
dices, Ad ſacrificandum Domino
venio. Et vocabis Jeſſæ ad ſacri- 3
ficium, & nota faciam tibi quæ
facies, & unges, quemcunq; dixe-
ro ad te. Et fecit Samuel omnia, 4
quæ locutus eſt Dominus ei. Et ve-
nit in Bethleem: & expaverunt ſe-
niores civitatis occurſu ejus, &
dixerunt, Si pax introitus tuus,
(a) ô Videns? Et dixit, Pax. Ad 5
ſacrificandũ Domino venio. San-
ctificamini, & (b) lætamini mecũ
hodié. Et ſanctificavit ipſum Jeſ-
ſæ, & filios ejus, & vocavit eos
ad ſacrificium. Et factum eſt, cũ 6
illi ingrederentur, & vidit Eliab,
& dixit; At enim coram Domino
chriſtus ejus. Et dixit Dominus 7
ad Samuel, Nè reſpexeris in aſpe-
ctum ejus, neq; in habitum ma-
gnitudinis ejus, quoniã ſprevi eũ.
Quoniam non, ſicut inſpiciet ho-
mo, aſpiciet Deus: quoniam homo
aſpiciet in faciem, Deus autem
aſpiciet ad cor.

MS. A. (α) καὶ ἐγὼ (β) βασιλεύειν. Καὶ (γ) εἰς θυσίαν, (δ)
γνωρίσω (ε) ἐὰν (ζ) Εἰρήνη ἡ (η) *ἐπιστρέψῃς ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, (θ)
θεὸς δὲ ὄψεται

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 ואם תימר אתוב מחובי וישתבק לי בדיל דאעביד מלכו אנא ובני על ישראל לעלם כבר
גזיר עלך מן קדם מרי נצחניה דישראל דלית קדמוהי שקר ולא תאיב ממה דאמר ארי
30 לא כבני אנשא הוא דאמרין ומכדבין גזרין ולא מקימין : ואמר חבית כען יקרני כען קדם
31 סבי עמי וקדם ישראל ותוב עמי ואסגוד קדם יי אלהך : ותב שמואל בתר שאול וסגיד
32 שאול קדם יי : ואמר שמואל קריבו לותי ית אגג מלכא דבית עמלק ואתא לותיה אגג
33 מפנקא ואמר אגג בבעו רבוני מריר מותא : ואמר שמואל כמא דאתכלת נשיא חרבך כן
34 תתכל מנשיא אמך ופשח שמואל ית אגג קדם יי בגלגלא : ואזל שמואל לרמתא ושאול
35 סליק לביתיה לגבעתא דשאול : ולא אוסיף שמואל למחזי ית שאול עד יום מותיה
ארי אתאבל שמואל אל שאול ויי תב במימריה ארי אמליך ית שאול על ישראל :
יו
1 ואמר יי לשמואל עד אימתי את מתאבל אל שאול ואנא רחקתיה מלמהוי מלכא על ישראל
מלי קרנך משחא ואתא אשלחנך לות ישי דמבית לחם ארי גלי קדמי בבנוהי כשר קדמי
2 למהוי מלכא : ואמר שמואל איכדין איזיל ואם ישמע שאול ויקטלנני ואמר יי עגלת תורים
3 תיסב בידך ותימר לדבחא קדם יי אתיתי : ותזמין לישי בשירותא ואנא אחוינך
4 ית דתעביד ותמשח קדמי ית דאימר לך : ועבד שמואל ית דמליל יי ואתא לבית
5 לחם ואתכנשו סבי קרתא לקדמותיה ואמרו שלם מיתך : ואמר שלם לדבחא
קדם יי אתיתי אזדמנו ותיעלון עמי לשירותא וזמין ית ישי וית בנוהי וקרא להון
6 לנכסת קודשא : והוה במיעלהון וחזא ית אליאב ואמר ברם קדם יי משיחיה :
7 ואמר יי לשמואל לא תסתכל בחיזוהי וברום קומתיה ארי רחקתיה ארי לא כמא דחזן
בני אנשא ארי בני אנשא חזן בעיניהון וקדם יי גלן מחשבת לבא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ſi dixeris: Revertar à culpa mea, et dimittetur mihi, ut faciam regnũ ego 29
et filii mei ſup Iſrael in ſeculũ: jam decretũ eſt ſuper te ab-ante Dñm vi-
ctoriarum Iſrael, ante quem non eſt vanitas, et non revertitur ab eo quod
dixit: quia non eſt ut filii hominis ille, qui dicunt et mentiuntur, decernunt
et non firmant. Et dixit; Peccavi: nunc honora me nunc ante ſenes popu- 30
li mei et ante Iſrael, et redi mecum, et adorabo ante Dñm Deum tuum.
Et reverſus eſt Semuel poſt Saulem, et adoravit Saul coram Dño. Et dixit 31
Semuel: Adducite ad me Agag regem domûs Ghamalek: et venit ad illum 32
Agag delitioſus: et dixit Agag, Obſecro domine mi, amaritudo mortis.
Et dixit Semuel: Sicut orbavit mulieres gladius tu⁹, ſic orbabitur præ mu- 33
lieribus mater tua: et diſcerpſit Semuel Agag ante Dñm in Gilgela. Et 34
abiit Semuel ad Ramatha, et Saul aſcendit in domum ſuam ad Gibghath
Saulis. Et non addidit Semuel ut videret Saulem uſq; ad diem mortis ſuæ; 35
quia lamentatus eſt Semuel *ad* Saulem, et Domin⁹ reverſus eſt in dicto
ſuo, quòd regnare feciſſet Saulem ſuper Iſrael.

CAP. XVI.

ET dixit Dominus Semueli: Uſque quo lamentaris tu *ad* Saulem, et ego 1
elongavi eum ne ſit rex ſup Iſrael? imple cornu tuum oleo, et veni, mittam
te ad Iſai qui ex Bethlehhem, quia notus ante me in filiis ejus rectus, ut an-
te me ſit rex. Et dixit Semuel: Quomodo ibo? et ſi audierit Saul, occidet 2
me. Et dixit Dñs: Vitulum boum accipies in manu tua, et dices : Ad ſacri-
ficandum ante Dñm veni. Et invitabis Iſai in conviviũ, et ego indicabo 3
tibi quid facies; et unges ante me quem dicam tibi. Et fecit Semuel ꝙ locu- 4
tus eſt Domin⁹, et venit ad Bethlehhem: et congregati ſunt ſenes urbis ad
occurſum ej⁹: et dixerunt; Pax advent⁹ tu⁹? Et dixit, Pax: ad ſacrificandũ 5
ante Dñm veni: præparamini et intrabitis mecũ in conviviũ : et invitavit
Iſai et filios ejus, et vocavit eos ad oblationẽ ſanctitatis. Et fuit cùm in- 6
trarent illi, et vidit Eliab et dixit: Verùm ſtat ante Dominũ unct⁹ ej⁹? Et 7
dixit Domin⁹ ad Semuel: Ne contempleris in aſpectu ej⁹, et in altitudine
ſtaturæ ej⁹: quia non elongavi eum; quia non [video] ut vident filii hominis;
quia filii hominis vident in oculis ſuis, et ante Dominũ manifeſtæ ſunt
cogitationes cordis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܘܐܦ ܢܨܚܢܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܐ ܡܕܓܠ ܐܦܠܐ ܡܬܡܠܟ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܪܢܫܐ ܕܢܬܡܠܟ. 29
*ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܚܛܝܬ. ܗܫܐ ܝܩܪܝܢܝ ܩܕܡ ܣܒܐ ܕܥܡܝ. ܘܩܕܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܦܘܟ 30
ܥܡܝ. ܘܐܣܓܘܕ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. * ܘܗܦܟ ܫܡܘܐܝܠ ܒܬܪ ܫܐܘܠ. ܘܣܓܕ ܫܐܘܠ 31
ܠܡܪܝܐ.*ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܩܪܒܘ ܠܘܬܝ ܠܐܓܓ ܡܠܟܐ ܕܥܡܠܝܩ. ܘܐܡܪ ܐܓܓ ܫܪܝܪܐܝܬ 32
ܡܪܝܪ ܡܘܬܐ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܬܟܠ ܢܫܐ ܣܝܦܟ. ܗܟܢܐ ܬܬܟܠ ܐܡܟ ܡܢ 33
ܢܫܐ. ܘܦܣܩܗ ܫܡܘܐܝܠ ܠܐܓܓ ܡܠܟܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܓܠܓܠ.*ܘܐܙܠ ܫܡܘܐܝܠ ܠܪܡܬܐ.
ܘܫܐܘܠ ܣܠܩ ܠܒܝܬܗ. ܠܪܡܬܐ ܕܫܐܘܠ. ܘܠܐ ܐܘܣܦ ܬܘܒ ܫܡܘܐܝܠ ܠܡܚܙܝܗ 34
ܠܫܐܘܠ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܡܝܬ. ܡܛܠ ܕܐܬܟܪܝ ܫܡܘܐܝܠ ܥܠ ܫܐܘܠ. ܘܡܪܝܐ
ܐܬܬܘܝ ܥܠ ܕܐܡܠܟ ܠܫܐܘܠ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ.

* ܦܬܓܡܐ * ܝܘ *

* ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܡܬܟܪܐ ܐܢܬ ܥܠ ܫܐܘܠ. ܘܐܢܐ ܐܣܠܝܬܗ 1
ܕܠܐ ܢܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܡܠܝ ܩܪܢܟ ܡܫܚܐ. ܘܬܐ ܐܫܕܪܟ
ܠܘܬ ܐܝܫܝ ܕܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ. ܡܛܠ ܕܚܙܝܬ ܒܝ ܒܒܢܘܗܝ ܡܠܟܐ. *ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. 2
ܐܝܟܢܐ ܐܙܠ. ܘܢܫܡܥ ܫܐܘܠ. ܘܢܩܛܠܢܝ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܥܓܠܬܐ ܕܬܘܪܐ ܣܒ
ܒܐܝܕܝܟ. ܘܐܡܪ. ܠܡܕܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܐܬܝܬ. * ܘܩܪܝ ܠܐܝܫܝ ܠܕܒܚܐ. ܘܐܢܐ ܐܘܕܥܟ ܡܕܡ 3
ܕܬܥܒܕ. ܘܬܡܫܘܚ ܠܝ ܠܡܢ ܕܐܡܪ ܠܟ. * ܘܥܒܕ ܫܡܘܐܝܠ ܐܝܟ ܕܦܩܕܗ ܡܪܝܐ. ܘܐܬܐ 4
ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܢܦܩܘ ܣܒܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܐܡܪܘ. ܫܠܡ ܡܐܬܝܟ. *ܘܐܡܪ 5
ܫܠܡ. ܠܡܕܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܐܬܝܬ. ܐܬܩܕܫܘ. ܘܬܘ ܥܡܝ ܠܕܒܚܐ. ܘܩܕܫ ܠܐܝܫܝ
ܘܠܒܢܘܗܝ. ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܠܕܒܚܐ. * ܘܟܕ ܐܬܘ. ܚܙܐ ܠܐܠܝܐܒ. ܘܐܡܪ. ܐܟܘܬ ܕܡܪܝܐ 6
ܡܫܝܚܗ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܠܐ ܬܚܘܪ ܒܚܙܘܗ ܘܒܪܘܡܐ ܕܩܘܡܬܗ. ܡܛܠ 7
ܕܐܣܠܝܬܗ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܝܟ ܕܚܙܐ ܒܪܢܫܐ. ܡܛܠ ܕܒܪܢܫܐ ܚܙܐ ܒܥܝܢܐ. ܘܡܪܝܐ ܚܙܐ ܒܠܒܐ.

Quin etiam nobiliſſimus Iſraelis nequaquam 29
mentitur, neque conſilium petit: non enim ho-
mo eſt, ut conſilium petat. Dixit Saul, Pecca- 30
vi; jam honora me coram ſenioribus populi
mei, et corã Iſraele, et revertere mecũ ut ado-
rem Dñm Deum tuũ: Reverſúſq; eſt Samuel 31
poſt Saulem, & adoravit Saul Dñm. Deinde 32
dixit Samuel, Adduc ad me Agagũ regem A-
malec: dixítque Agag, Verè amara eſt mors.
Dixit autẽ Samuel, Quemadmodum orbavit 33
mulieres gladi⁹ tuus, ita orbabitur mater tua
inter mulieres: dilaniavítque Samuel Agagũ
regem coram Dño in Galgala. Tum abiit Sa- 34
muel in Rama, Saul verò aſcendit domũ ſuam
ad Rama Saulis: nec adjecit ampliùs Samuel
videre Saulẽ uſque ad diem quã mortuus eſt,
eò quòd contriſtatus eſſet Samuel de Saule,
& Dominum pœnituiſſet regem conſtituiſſe
Saulem ſuper Iſraelem,

CAP. XVI.

DIxit autem Dñs Samueli, Quoúſque con- 1
triſtaberis de Saule, cùm ego reprobaverim
eum ne regnet ſuper Iſraele? Dixit etiã Dñs ad
Samuelẽ, Imple cornu tuum oleo, & veni ut
mittam te ad Iſai qui eſt ex Beth-lehem: pro-
vidi enim mihi inter filios ejus de rege. Di- 2
xit Samuel, Quomodo irẽ? audiret enim Saul,
& interficeret me. Dixit Dominus Samueli,
Vitulam bovinam accipe in manu tua, & dic,
Ad ſacrificandum Domino veni. Deinde vo- 3
ca Iſaium ad ſacrificium, & ego oſtendã tibi
quid agere *debeas*: & unge mihi eum quẽ di-
xero tibi. Fecit ergò Samuel quemadmodum 4
præceperat ei Dñs; & cùm adveniſſet Beth-
lehem Judæ, exierunt ſeniores civitatis in oc-
curſum ej⁹, et dixerunt; Pacificúſne eſt adven-
tus tuus? Qui dixit, Pacificus: ad ſacrifican- 5
dum Domino veni: ſanctificamini, & venite
mecum ad ſacrificium: tum ſanctificavit Iſai-
um & filios ejus, & vocavit eos ad ſacrificiũ.
Qui cùm veniſſent, videns Eliabum ait, Se- 6
cundùm Dominum unctus ejus eſt. Dixit au- 7
tem Dominus Samueli, Ne intuearis aſpectũ
ejus & altitudinem ſtaturæ ejus, quia reſpui
eum: neque enim humano modo *res* contem-
plor; homo quippe oculos conſiderat, Domi-
nus autem cor rimatur.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*لان طاهر بني اسرايل لا يكذب ولا يستشير * لانه ليس مثل الناس الذين يحتاجون الي المشورة 29
* قال ساوول * اسات واخطات فاكرمني الآن بين مشيخة شعبي وقدام بني اسرايل * وارجع معي 30
لاسجد لله ربك * فرجع صموال مع ساوول * وسجد ساوول للرب * وقال صموال * قدموا الي اغاغا 31 32
ملك عمالاق * قال اغاغا * يقينا ان الموت مر * قال صموال * كما اثكل سيفك من النساء * كذلك 33
تثكل امك من النساء * وقطع صموال اغاغ الملك امام الرب في الجلجال * وانصرف صموال 34
الي الرامة * وصعد ساوول الي بيته الي رامة ساوول * ولم يعد صموال ان يعاين ساوول الي يوم مات *
لان صموال حزن علي ساوول * والرب اسف علي انه ملك ساوول علي بني اسرايل *

* الفصل السادس عشر *

* وقال الرب لصموال * الي متي تحزن علي ساوول * وانا قد رذلته ان لا يملك علي بني اسرايل * 1
فامل وعاك دهنا واقبل حتي ارسلك الي ايساء الي بيت لحم * لاني قد صيرت من بنيه ملكا علي
بني اسرايل * قال صموال * كيف انطلق * ويسمع ساوول فيقتلني * قال الرب لصموال * خذ معك 2
عجلة بقر وقل * اني جيت لاقرب ذبيحة للرب * وادع ايساي للذبيحة * واخبرك كيف ينبغي ان 3
تصنع * وامسح لي الذي اقول لك * وفعل صموال كما امر الرب * واتي بيت لحم قرية يهودا * ودرج 4
مشيخة القرية اليه * فتلقوه وقالوا * سلامة * قال سلامة * انما جيت لاقرب ذبيحة للرب * تطهروا وصيروا 5
معي في وقت الذبيحة * وطهر صموال ايساء وبنيه * ودعاهم للذبيحة * فلما اتوه نظر الي الياب 6
بن ايساء الكبير فقال * مسيح الرب بمسرته * قال الرب لصموال * لا تنظر الي جماله وطوله وحسن 7
قامته * لاني قد اقصيته * لست مثل البشر الذين ينظرون الي المحاسن الخارجة * لان الناس
يحتاجون الي نظر العين * وانا ابلوا ما في القلوب * واعرف السراير *

Nam ſanctus Iſraelitarum non mentitur, 29
neque conſilium petit : neque enim ſimilis
eſt hominibus qui egent conſilio. Dixit 30
Saul, Deliqui & peccavi ; ſed honora me
nunc inter ſeniores populi mei, & coram
filiis Iſrael, & revertere mecum ut ado-
rem Dominũ Deũ tuũ. Reverſus eſt itaq; 31
Samuel cũ Saule, adoravitq; Saul Dominũ.
Tum dixit Samuel, Adducite ad me Agag 32
regem Amalech. Dixit Agag, Proculdubiò
amara eſt mors. Ait Samuel, Quemad- 33
modum orbavit gladius tuus multas ex
mulieribus, ita orbabitur mater tua inter
mulieres : & diſſecuit Samuel Agagum
regem coram Domino in Galgal. Et ab- 34
iit Samuel ad Rama, Saul verò aſcen-
dit in domum ſuam in Rama Saulis ; neq;
poſthac vidit Samuel Saulem uſq; ad di-
em quo mortuus eſt, quoniam contriſtatus
erat Samuel propter Saulem, & Domi-
nus doluerat ſe regem conſtituiſſe Saulem
ſuper filios Iſrael.

CAP. XVI.

DIxit verò Dominus ad Samuelem, 1
Quouſque dolebis de Saule, cùm ego
reprobaverim eum ne regnet ſuper filios Iſ-
rael? imple vaſculum tuum oleo, & veni
ut mittam te ad Iſai in Beth-lehem : con-
ſtitui enim ex filiis ejus regem ſuper fili-
os Iſrael. Dixit Samuel, Quomodo irem? 2
audiret enim Saul, & occideret me. Dixit
Dominus ad Samuelem, Sume tecum vitu-
lam bovinam, & dic, Equidem veni ad
offerendum ſacrificium Domino. Et voca 3
Iſai ad ſacrificium, & indicabo tibi quid
te facere oporteat; & unge mihi, quem di-
xero tibi. Fecitque Samuel ſicut man- 4
daverat ei Dominus; cúmque veniſſet
Beth-lehem civitatem Judæ, exierunt
ſeniores civitatis ad eum, eique obviàm
facti dixerunt, Páxne? Reſpondit, 5
Pax; nam veni ad offerendum ſacrifi-
cium Domino ; mundamini, meque comi-
tamini tempore ſacrificii : mundavitque
Samuel Iſai & filios ejus, tum invita-
vit eos ad ſacrificium. Cúmque veniſ- 6
ſent ad eum, reſpiciens Eliab filium
Iſai natu majorem, dixit, Unctus Domi-
ni pro voluntate ipſius eſt. Dixit Do- 7
minus ad Samuelem, Ne conſideres
venuſtatem ejus, & longitudinem ejus,
pulchrumque modum ſtaturæ ipſius, quo-
niam repudiavi eum; non ſum ſicut ho-
mines qui conſiderant venuſtates ex-
teriores : homines enim egent intuitu ocu-
li; ego verò quod in cordibus ineſt, ex-
ploro, & abdita cognoſco.

.Semuel *facies ad* eum transire fecit & ,Abinadab *ad* Isai vocavit Et
8 ויקרא ישי אל-אבינדב ויעברהו לפני שמואל
:Sammah Isai fecit transire Et .Dominus elegit non *hoc in* Etiam :dixit &
9 ויאמר גם-בזה לא-בחר יהוה: ויעבר ישי שמה
Isai fecit transire Et .DOMINUS elegit non *hoc in* Etiam : dixit &
10 ויאמר גם-בזה לא-בחר יהוה: ויעבר ישי
elegit Non : Isai ad Semuel dixitque :Semuel *facies ad* suos filios septem
שבעת בניו לפני שמואל ויאמר שמואל אל-ישי לא-בחר
? pueri *consummati* Suntne : Isai ad Semuel Dixitque .*illis in* Dominus
11 יהוה באלה: ויאמר שמואל אל-ישי התמו הנערים
Semuel dixit & : *pecore in pascens* ecce &,minor remansit Adhuc :dixit &
ויאמר עוד שאר הקטן והנה רעה בצאן ויאמר שמואל
.huc *eum venire usque circumsedebimus* non quia : eum *cape* & ,Mitte : Isai ad
אל-ישי שלחה וקחנו כי-לא נסב עד-באו פה:
,oculis pulcher *simul* ,rubeus ipse & : eum fecit venire & , Misitque
12 וישלח ויביאהו והוא אדמוני עם-יפה עינים
hic quia , eum unge , Surge : Dominus dixit Et .visu *bonus* &
וטוב ראי ויאמר יהוה קום משחהו כי-זה
eum unxit & ,olei cornu Semuel *Cepitque* .*ipse*
13 הוא: ויקח שמואל את-קרן השמן וימשח אתו
die à David *ad* Domini spiritus *prosperavit* & :suorũ fratrũ *interiori* in
בקרב אחיו ותצלח רוח-יהוה אל-דוד מהיום
.Ramah in abiit & ,Semuel surrexitque :*supra* & , ipsa
ההוא ומעלה ויקם שמואל וילך הרמתה:
spiritus eum terruit & ,Saul *cum* à recessit Domini spiritus Et
14 ורוח יהוה סרה מעם שאול ובעתתו רוח-
: eum ad Saul servi dixerunt Et .Domino à malus
15 רעה מאת יהוה: ויאמרו עבדי-שאול אליו
nunc Dicat .te *turbans* malus Dei spiritus nunc Ecce
16 הנה-נא רוח-אלהים רעה מבעתך: יאמר-נא
modulantẽ scientem virum quærent ,*tuas facies ad* tui servi ,noster dominus
אדננו עבדיך לפניך יבקשו איש ידע מנגן
psallet & ,malus Dei spiritus te super *existendo in* ,erit & *citharã* in
בכנור והיה בהיות עליך רוח-אלהים רעה ונגן
Providete :suos servos ad Saul dixit Et .tibi erit bene &,sua manu *in*
17 בידו וטוב לך: ויאמר שאול אל-עבדיו ראו-
.me ad *adducetis* & ,*modulari* scientem bene virum mihi *nunc*
נא לי איש מיטיב לנגן והביאותם אלי:
Isai ipsi filium vidi Ecce : dixit & ,*pueris* è unus respondit Et
18 ויען אחד מהנערים ויאמר הנה ראיתי בן לישי
, *belli* virum & ,*virtute* potentem & ,*modulari* scientẽ Beth-halachamitæ
בית הלחמי ידע נגן וגבור חיל ואיש מלחמה
Misitque .eo cum Dominus & ,*formæ* virum & ,*verbo* prudentem &
19 ונבון דבר ואיש תאר ויהוה עמו: וישלח
David me ad Mitte ;dixit & :Isai ad *legatos* Saul
שאול מלאכים אל-ישי ויאמר שלחה אלי את-דוד
,vini *utris* & ,*panis* asinum Isai *Cepitque* .*pecore in* qui ,tuum filium
20 בנך אשר בצאן: ויקח ישי חמור לחם ונאד יין
.Saul ad sui filii David *manu in* misit & :unum caprarum hœdum &
וגדי עזים אחד וישלח ביד-דוד בנו אל-שאול:
eum dilexit & : *ejus facies ad* stetit & , Saul ad David Venitque
21 ויבא דוד אל-שאול ויעמד לפניו ויאהבהו
,Isai ad Saul misit Et .*vasa ferens* ei fuit & ,valde
22 מאד ויהי-לו נשא כלים: וישלח שאול אל-ישי
.meis oculis in gratiã invenit quia,*meas facies ad* David *nunc* Stet :dicendo
לאמר יעמד-נא דוד לפני כי-מצא חן בעיני:
David *capiebat* & , Saul *in* Dei *spiritum existendo in* ,fuit Et
23 והיה בהיות רוח-אלהים אל-שאול ולקח דוד את-
erat bene & ,Saul ipsi *respiratio* erat & :sua manu in *modulabatur* & ,citharam
הכנור ונגן בידו ורוח לשאול וטוב
.malus spiritus eo *desuper* recedebatque , ei
לו וסרה מעליו רוח הרעה:

Versio VULG. LAT.

8 Et vocavit Isai Abinadab, &
adduxit eum coram Samuele.
Qui dixit, Nec húc elegit Dñs.
9 Adduxit autẽ Isai Samma, de
quo ait; Etiam hunc non elegit
10 Dominus. Adduxit itaque Isai
septem filios suos coram Samuele:
& ait Samuel ad Isai;
Non elegit Dominus ex istis.
11 Dixítq; Samuel ad Isai; Numquid
jam completi sunt filii?
qui respondit; Adhuc reliquꝰ
est parvus, & pascit oves. Et
ait Samuel ad Isai; Mitte, &
adduc eum: nec enim discumbemus
priùs quàm huc ille ve-
12 niat. Misit ergò, & adduxit
eum. Erat autem rufus,
& pulcher aspectu, decorâque
facie. Et ait Dominus;
Surge, unge eum, ipse est enim.
13 Tulit ergò Samuel cornu olei,
& unxit eum in medio fratrũ
ejus: & directus est Spiritus
Domini à die illa in David, &
deinceps: surgénsque Samuel
14 abiit in Ramatha. Spiritus autem
Domini recessit à Saul, et
exagitabat eum spiritꝰ nequã,
15 à Domino. Dixerúntque servi
Saul ad eũ, Ecce spiritus Dei
16 malꝰ exagitat te. Jubeat dñs
noster, & servi tui qui coram
te sunt quærent hominẽ scientẽ
psallere citharã, ut quando
arripuerit te spiritus Dñi malus,
psallat manu suâ, et leviùs
17 feras. Et ait Saul ad servos suos,
Providete ergò mihi aliquẽ
benè psallentẽ, & adducite eũ
18 ad me. Et respondens unus de
pueris, ait; Ecce vidi filiũ Isai
Bethlehemitẽ, scientẽ psallere,
& fortissimũ robore, et virũ
bellicosũ, et prudentẽ in verbis,
et virum pulchrum: et Dñs
19 est cũ eo. Misit ergò Saul nuntios
ad Isai, dicens; Mitte ad me
David filiũ tuũ, qui est in pa-
20 scuis. Tulit itaq; Isai asinũ plenũ
panibꝰ, & lagenã vini, &
hœdũ de capris unũ, et misit
ꝑ manũ David filii sui Sauli.
21 Et venit David ad Saul, et stetit
corã eo: at ille dilexit eum
nimis, et factus est ejus armi-
22 ger. Misitque Saul ad Isai,
dicens; Stet David in conspectu
meo: invenit enim
23 gratiam in oculis meis. Igitur
quandocunque spiritus Domini
malus arripiebat Saul, David
tollebat citharam, et percutiebat
manu suâ, et refocillabatur
Saul, et leviùs habebat:
recedebat enim ab eo spiritus
malus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ ἐκάλεσεν Ἰεσσαὶ τὸν Ἀμιναδὰβ, ϗ
παρῆλθε κατὰ πρόσωπον Σαμουήλ. ϗ εἶπεν,
9 Οὐδὲ τοῦτον ἐξελέξατο (ι) ὁ θεός. Καὶ παρ-
ήγαγεν Ἰεσσαὶ τὸν (κ) Σαμά. ϗ εἶπε, Καὶ ἐν
10 τούτῳ οὐκ ἐξελέξατο κύριος. Καὶ παρήγαγεν
Ἰεσσαὶ τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς αὐτοῦ ἐνώπιον Σαμουήλ.
ϗ εἶπε (λ) Σαμουήλ, Οὐκ ἐξελέξατο κύριος
11 ἐν τούτοις. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Ἰεσσαὶ,
Ἐκλελοίπασι τὰ παιδάρια; ϗ εἶπεν, Ἔτι
ὁ μικρὸς ἰδοὺ ποιμαίνει ἐν τῷ ποιμνίῳ. ϗ
εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Ἰεσσαὶ, Ἀπόστειλον ϗ
λάβε αὐτὸν, ὅτι οὐ μὴ κατακλιθῶμεν ἕως
12 τοῦ ἐλθεῖν (μ) αὐτόν. Καὶ ἀπέστειλε ϗ εἰσ-
ήγαγεν αὐτόν. (ν) ϗ αὐτὸς πυῤῥάκης μετὰ
κάλλους ὀφθαλμῶν, ϗ ἀγαθὸς ὁράσει κυρίῳ.
ϗ εἶπε κύριος πρὸς Σαμουήλ, Ἀνάστα ϗ
13 χρῖσον τὸν Δαυίδ, ὅτι οὗτος ἐστὶν ἀγαθός. Καὶ
ἔλαβε Σαμουὴλ τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου, ϗ ἔχρι-
σεν αὐτὸν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. ϗ ἐφ-
ήλατο πνεῦμα κυρίου ἐπὶ Δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡ-
μέρας ἐκείνης, ϗ ἐπάνω. ϗ ἀνέστη Σαμουήλ,
14 ϗ ἀπῆλθεν εἰς Ἀρμαθαίμ. Καὶ πνεῦμα
κυρίου ἀπέστη ἀπὸ Σαοὺλ, ϗ ἔπνιγεν αὐτὸν
15 πνεῦμα πονηρὸν παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπαν οἱ
(ξ) παῖδες Σαοὺλ πρὸς αὐτόν, Ἰδοὺ δὴ
16 πνεῦμα κυρίου πονηρὸν πνίγει σε. Εἰπάτωσαν
δὴ οἱ δοῦλοί σου ἐνώπιόν σου, ϗ ζητησάτω-
σαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἄνδρα (ο) εἰδότα ψάλ-
λειν ἐν κινύρᾳ· ϗ ἔσται ἐν τῷ εἶναι (π) πνεῦμα
πονηρὸν ἐπὶ σοὶ, ϗ ψαλεῖ ἐν τῇ κινύρᾳ αὐ-
τοῦ, ϗ ἀγαθόν σοι ἔσται ϗ ἀναπαύσει σε.
17 Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἴδε-
τε (ρ) δή μοι ἄνδρα ὀρθῶς ψάλλοντα, ϗ
18 εἰσαγάγετε αὐτὸν πρὸς μέ. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς
τῶν παιδαρίων (σ) αὐτοῦ, ϗ εἶπεν, Ἰδοὺ ἑώ-
ρακα υἱὸν τῷ Ἰεσσαὶ Βηθλεεμίτην, ϗ αὐτὸν
εἰδότα (τ) ψαλμὸν, ϗ ὁ ἀνὴρ συνετὸς, (υ)
ϗ πολεμιστὴς, ϗ σοφὸς λόγῳ, ϗ ὁ ἀνὴρ
19 ἀγαθὸς τῷ εἴδει, ϗ κύριος μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ
(φ) ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους πρὸς Ἰεσσαὶ,
λέγων, Ἀπόστειλον πρὸς μὲ (χ) τὸν υἱόν σου
20 Δαυὶδ τὸν ἐν τῷ ποιμνίῳ σου. Καὶ ἔλαβεν Ἰ-
εσσαὶ γόμορ ἄρτων, ϗ ἀσκὸν οἴνου, ϗ ἔριφον
(ψ) αἰγῶν ἕνα, ϗ ἐξαπέστειλεν ἐν χειρὶ Δα-
21 υὶδ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πρὸς Σαούλ. Καὶ εἰσῆλθε
Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, ϗ παρειστήκει ἐνώπιον
αὐτοῦ, ϗ ἠγάπησεν αὐτὸν σφόδρα· ϗ ἐγενήθη
22 αὐτῷ (ω) αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστει-
λε Σαοὺλ πρὸς Ἰεσσαὶ, λέγων, Παρεστάτω δὴ
Δαυὶδ ἐνώπιον ἐμοῦ, ὅτι εὗρε χάριν ἐν ὀφ-
23 θαλμοῖς μου. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἶναι πνεῦμα
πονηρὸν ἐπὶ Σαοὺλ, ϗ ἐλάμβανε Δαυὶδ τὴν
κινύραν, ϗ ἔψαλλεν ἐν χειρὶ αὐτοῦ, ϗ ἀνέψυχε
Σαούλ, ϗ ἀγαθὸν αὐτῷ, ϗ ἀφίστατο ἀπ᾽
αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν.

Et Jessæ vocavit Aminadab: & transiit ad faciem Samuel. Et di- 8
xit; Neque hunc elegit Deus. Et 9
Jessæ adduxit Sama. Et dixit, Et
in hoc non elegit Dominus. Et 10
adduxit Jessæ septem filios suos
coram Samuel. Et dixit Samuel,
Non elegit Dominus in his. Et di- 11
xit Samuel ad Jessæ, Defecerunt
filii? Et dixit; Adhuc parvus ecce
pascit in grege. Et dixit Samuel
ad Jessæ; Mitte, & sume eum: quo-
niam non discumbemus quoadus-
que ille venerit. Et misit, & intro- 12
duxit eum. Et ipse rufus cum
pulchritudine oculorum, & bonus
aspectu Domino. Et dixit Domi-
nus ad Samuel; Surge, & unge
David: quoniam hic est bonus. Et 13
sumpsit Samuel cornu olei, & un-
xit eũ in medio fratrũ ejꝰ. Et in-
siliit spiritꝰ Domini super David à
die illa, & (c) suprà. Et surrexit
Samuel, et abiit in Armathæm. Et 14
spiritus Domini discessit à Saul,
& suffocabat eum spiritus ma-
lignus à Domino. Et dixerunt pu- 15
eri Saul ad eum; Ecce nunc spiri-
tus Domini malignus suffocat te.
Dicant nunc servi tui coram te, 16
& quærant domino nostro virum
scientem psallere in cithara. Et e-
rit in existendo spiritum (d) ma-
lignum super te, & psallet in ci-
thara sua; & bonum tibi erit, (e)
& requiescere te faciet. Et dixit 17
Saul ad pueros suos, Videte nunc
mihi virum rectè psallentem: &
introducite eum ad me. Et respon- 18
dit unus puerorum ejus, & dixit;
Ecce vidi filium Jessæ Bethlehemi-
tem, (f) & ipsum scientem psal-
mum: & vir intelligens, & bella-
tor, & sapiens sermone, & vir
bonus specie: & Dominus cum eo.
Et misit Saul nuntios ad Jessæ, 19
dicens; Mitte ad me filium tuum
David, qui in grege tuo. Et sũpsit 20
Jessæ (g) Gomor panum, et utrem
vini, & hædum caprarũ unũ: &
misit in manu David filii sui ad
Saul. Et intravit David ad Saul, 21
& assistebat coram eo; & dilexit
(h) eum valdè: & factus est ei
portans vasa ejus. Et misit Saul 22
ad Jessæ, dicens; Assistat nunc Da-
vid coram me: quoniam invenit
gratiam in oculis meis. Et factum 23
est, cùm esset spiritus malignus
super Saul; & sumebat David
citharam, & psallebat in manu
sua: et refrigerabat Saul; et bo-
num ei erat discedebat ab eo spiri-
tus malignus.

MS. A. (ι) κύριος. Καὶ (κ) Σαμμά. (λ) Σαμουὴλ πρὸς Ἰεσσαὶ, Οὐκ (μ) αὐτὸν ἐνταῦθα. Καὶ (ν) καὶ οὗτος (ξ) παῖδες αὐτοῦ πρὸς (ο) ἰδόντα (π) ἐν σοὶ πνεῦμα πονηρὸν, καὶ ψάλλειν (ρ) δὴ ἄνδρα (σ) αὐτοῦ, Ἰδοὺ (τ) ψάλλειν, καὶ (υ) ϗ ὁ ἀνὴρ πολεμιστὴς, ϗ συνετὸς λόγῳ, καὶ ἀνὴρ (φ) ἀπέστειλεν ἀγγέλους (χ) Δαυὶδ τὸν υἱόν σου τὸν (ψ) ἐξ αἰγῶν αἶγα, (ω) αἴρων σκεύη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 וקרא ישי לאבינדב ואעבריה קדם שמואל ואמר אף בדין לא רעוא קדם יי: ואעבר
9 ישי שמה ואמר אף בדין לא רעוא קדם יי: ואעביר ישי שבעא בנוהי קדם שמואל ואמר 10
11 שמואל לישי לא רעוא קדם יי באלין: ואמר שמואל לישי השלימו עולימיא ואמר עוד
אשתאר זעירא והא רעי בענא ואמר שמואל לישי שלח ואיתניה ארי לא נסתחר עד
12 מיתוהי הכא: ושלח ואיתיה והוא סמוק עינוהי יאין ושפיר בריוה ואמר יי קום משחיה
13 ארי דין הוא: ונסיב שמואל ית קרנא דמשחא ומשח יתיה בגו אחוהי ושרת רוח
14 נבואה מן קדם יי על דויד מיומא ההוא ולעילא וקם שמואל ואזל לרמתא: ורוח גבורא מן
15 קדם יי דהות עם שאול עדת מניה ומבעתא ליה רוח בישא מן קדם יי: ואמרו עבדי
16 שאול ליה הא כען רוח בישא מן קדם יי מבעתא לך: יימר כען רבוננא עבדך קדמך
יבעון גברא דידע לנגנא בכנורא ויהי כד תשרי עלך רוח בישא מן קדם יי וינגן בידיה
17 וייטב לך: ואמר שאול לעבדוהי חזו כען לי גברא דמוטיב לנגנא ותיתוניה לותי:
18 ואתיב חד מעולימיא ואמר הא חזיתי בר לישי דמבית לחם ידע לנגנא וגבר חילא וגבר
19 עביד קרבין וסוכלתן בעיצה וגברא שפיר בריוה ומימרא דיי בסעדיה: ושלח שאול
20 אזגדין לות ישי ואמר שדר לי ית דויד ברך די בענא: ונסיב ישי טעון חמרא טיין דלחמא
21 וגרב דחמר וגדיא בר עזי חד ושדר ביד דויד בריה לות שאול: ואתא דויד לות שאול
22 ושמש קדמוהי ורחמיה לחדא והוה ליה נטל זינין: ושלח שאול לות ישי למימר ישמש
23 כען דויד קדמי ארי אשכח רחמין קדמי: והוה כד שריא רוח בישא מן קדם יי על שאול
ונסיב דויד ית כנרא ומנגן בידיה ורווח לשאול וטב ליה ומסתלקא מניה רוח
בישא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et vocavit Jesse Abinadab, et transire fecit illum ante Semuel, et dixit: 8
Etiam in hoc non est voluntas ante Dñm. Et transire fecit Isai Sama, & 9
ait: Etiam in hoc non est voluntas ante Dñm. Et transire fecit Isai septem 10
filios suos ante *S*emuel, et dixit *S*emuel ad Isai: Non est voluntas ante Dñm
in his. Et dixit *S*emuel Isai: Num completi sunt pueri? et dixit: Adhuc 11
relictus est parvus, et ecce pascit oves, et dixit *S*emuel Isai: Mitte et veni-
re fac illum: non enim discumbemus usque quo veniat ille huc. Et misit et 12
venire fecit illum: et is ruffus erat, et oculi ejus decentes, et pulcher in as-
pectu suo, et dixit Dñs: Surge, unge illũ, quia hic ipse. Et tulit *S*emuel 13
cornu unctionis, et unxit *David* inter fratres ejus: et mansit spiritus for-
titudinis ab-ante Dñm super David à die illo et suprà: et surrexit Semuel
et venit ad Ramatha. Et spiritus fortitudinis ab-ante Dñm qui fuit cum 14
Saul, transivit ab illo, et terruit eum spiritus malꝰ ab-ante Dñm. Et dixerunt 15
servi Saul ipsi: Ecce nunc spiritus malꝰ ab-ante Dñm terrens te. Dicat 16
nunc dñs noster, servi tui ante te quærent virum qui sciat psallere in ci-
thara: et erit quando manebit super te spiritus malus ab-ante Dñm, et
psallet in manibus suis, et benè erit tibi. Et dixit *S*aul servis suis: Provi- 17
dete nunc mihi virum qui aptus sit ad psallendum, et venire facietis eum
ad me. Et respondit unꝰ de pueris ejꝰ, et dixit: Ecce vidi filiũ Isai qui ex 18
Bethlehem, scientẽ psallere, et virum virtutis, et virũ bellatorem, & in-
telligentem in consilio, et virum pulchrũ aspectu, et verbũ Dñi in auxilio
ejus. Et misit Saul nuncios ad Isai, et dixit: Mitte mihi David filiũ tuum 19
qui est inter pecora. Et tulit Isai oneratũ asinũ *onere panis*, et utrem vini, 20
et hœdum filium capræ unum, et misit in manu David filii sui ad Saul. Et 21
venit David ad Saul, et ministravit ante eum; et amavit illum valdè, et
fuit ei portans arma ejus. Et misit Saul ad Isai dicens: Ministrabit nunc 22
David ante me, quia invenit gratiam *ante me*. Et fuit quando mansit spi- 23
ritus malus ab-ante Dominum *apud* Saul, et tulit David chinaram, et psal-
lebat in manu sua, et refrigerium fuit Sauli, et bene fuit ei, et ascendit *ab*
eo spiritus malus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Deinde vocans Isai Abinadabum, transire 8
fecit eum ante Samuelem: sed dixit ei, Non
vult Dominus istum. Tum transire jussit 9
Isai Sammam: dixítque, Neque hunc vult.
Sic transire fecit Isai septem filios suos an- 10
te Samuelem: dixítque Samuel, Non vult
hos Dominus. Demum dixit Samuel ad 11
Isai, Finierúntne pueri? Respondit ei, Re-
stat minimus, & ecce pascit oves. Dixit Sa-
muel ad Isai, Mitte, & adduc eum; non e-
nim revertar donec hûc adveniat. Mit- 12
tens ergò adduxit eum (is verò rufus erat,
pulchris oculis, & aspectu decoro) dixít-
que Dominus Samueli, Surge, unge eum,
quoniam hic est. Sumens itaque Samuel 13
cornu olei, unxit illum in medio fratrum
ejus: & adfuit spiritus Domini Davidi ab
eo die. Samuel verò surgens abiit ad Rama
domum suam. Tum recedente spiritu Dei 14
à Saule, vexabat eum spiritus malus à Do-
mino. Quapropter dixerunt Sauli servi sui, 15
Ecce servi tui præstò tibi sunt, quærant vi- 16
rum qui citharam pulset, ut cùm invaserit
te spiritus malus, pulset manibus suis, te-
que sublevet. Dixit Saul servis suis, Pro- 17
spicite de aliquo bene pulsante, & adduci-
te eum ad me. Tunc respondens quidam 18
ex juvenibus, ait; Ecce vidi filium quen-
dam Isaio Bethlehemitæ, qui pulsare novit,
valentem robore, virum bellicosum, sermo-
ne perspicacem, aspectu decorum, cum quo
denique Dominus adest. Mittens ergò Saul 19
rex ad Isai dixit illi, Mitte ad me Davidem
filium tuum, utilis *enim* est mihi. Tunc ac- 20
cipiens Isai asinum, oneravit illum pane, u-
tre vini, hœdo uno caprarum, misitque per
manum Davidis ad Saulem. Cúmque venis- 21
set David ad Saulem, stetit coram eo, & di-
lexit eum vehementer, fuítque ejus armiger.
Et misit Saul ad Isai, dixítque ad eum, Ma- 22
neat David apud me, nam assecutus est favo-
rem in oculis meis. Itaque quoties spiritus 23
Dñi malus invadebat Saulem, sumebat Da-
vid citharam ac pulsabat, relaxabátque Sau-
lem ac sublevabat eum, recedebátque ab eo
spiritus malus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 ٭ ثم دعا ايسي ابيناداب ابنه الثاني ٭ وقدمه الي صموال ٭ وقال ٭ لا يهوي الرب هذا ٭ ثم قدم
9 اليه ايسي ابنه الثالث ٭ وقال ٭ لا يهوي الرب هذا ايضا ٭ وقدم ايسي سبعة بنيه الي صموال
10 فقال صموال لايسي ٭ لا يهوي الرب هولآء ٭ ثم قال صموال لايسي ٭ قد فرغت من فتيانك
11 ليس غير هولآء ٭ قال له ٭ بقي الصغير وهو يرعي الغنم ٭ قال صموال لايسآء ٭ جيئنا به ٭ لاني لا
ارجع الي موضعي حتي ياتي هاهنا ٭ فارسل ايسآء واتي به ٭ وكان اسقر حسن العينين حسن 12
المنظر ٭ قال الرب لصموال ٭ قم فامسحه ٭ لانه هو هذا ٭ فاخذ صموال وعآء الدهن ٭ ومسحه 13
بين اخويه ٭ وحل روح الرب علي داود من ذلك اليوم ٭ وادلج صموال باكرا منصرفا الي بيت
14 الرامة ٭ وجاز روح الله عن ساوول ٭ فصارت الروح الرديه تذيب جسده بامر الرب ٭ فقال عبيد 15
16 ساوول له ٭ عبيدك امامك ٭ اما تري يتطلبون لك رجلا يحسن يضرب بالعود ٭ فاذا تسلطت
17 عليك روح سوء يضرب بيده فيفرج عنك ٭ قال ساوول لعبيده ٭ اطلبوا رجلا يحسن يضرب
18 بالعود ايتوني به ٭ فاجاب فتي من الفتيان وقال ٭ رايت ابنا لايسآء من بيت لحم يجيد الضرب
بالعود ٭ جبارا بقوته ٭ هو رجل بطل محراب ٭ جيد الفهم للكلام ٭ حسن المنظر ٭ عليه نعمة من
19 الرب ٭ فارسل ساوول الملك الي ايسآء ٭ وقال له ٭ ارسل الي داود ابنك ٭ فاني احتاج اليه ٭ فساق 20
21 ايسآء حمارا ٭ وحمل عليه خبزا وزق خمر ٭ وجديا من المعز ٭ وارسل داود ابنه الي ساوول ٭ فاتي
22 داود ساوول وخدمه ٭ واحبه وصار حاملا لسلاحه ٭ وارسل ساوول الي ايسآء وقال له ٭ دع داود
23 يكون في خدمتي لاني قد احببته واعجبني جدا ٭ وكانت اذا تسلطت علي ساوول الروح
الرديه بامر الرب ٭ كان داود ياخذ عوده ويضرب بين يديه ٭ ويفرج عن ساوول بنعمته ٭
ويتصرف عنه الروح الرديه ٭

Tum advocans Isai Abinadabum filium 8
suum secundum, obtulit eum Samueli; qui
dixit, Non hunc vult Dominus. Rursus 9
obtulit ei Isai filium suum tertiũ: & di-
xit, Neque hunc etiã vult Dominus. Tan- 10
dem obtulit septem filios suos Samueli;
dixitq; Samuel ad Isai, Non vult hos Do-
minus. Tum dixit Samuel ad Isai, Absol- 11
vistine pueros tuos? non extant alii præ-
ter istos? Respondit illi, Restat natu mi-
nimus, at ille pascit oves. Dixit Samuel
ad Isai, Fac veniat ad nos; non enim re-
vertar ad locum meum, donec istic vene-
rit. Cúmque misisset Isai, & adduxisset 12
illum (erat autem rufus, pulchris oculis, &
formoso aspectu) dixit Dominus ad Sa-
muelem, Surge, unge eum, quoniam iste est.
Accipiens igitur Samuel vasculum olei, 13
unxit illum in medio fratrũ ejus; descen-
ditque spiritus Domini super Davidem ab
illo die. Samuel autem diluculò surgens
abiit in domum Ramæ. Porrò à Saule re- 14
cessit spiritus Dei, cœpitque spiritus malus
liquefacere corpus ejus permissu Domini.
Quare dixerunt servi Saulis ad eum, 15
Servi tui coram te adsunt, annon perqui- 16
rant tibi virum qui possit fides pulsare; ut
cùm invaserit te spiritus malus, manu suâ
pulset, tuq; refocillet? Dixit Saul servis su- 17
is, Quærite virũ qui fides pulsare possit,
et adducite eũ ad me. Respondit puer qui- 18
dam è pueris, & ait, Vidi filiũ quendam
Isaio Beth-lehemitæ fides apprimè pulsan-
tem, gigantem robore, virum strenuissimum
& bellicosissimum, ingenio perspicacem in
loquendo, pulchrum aspectu, cui demum
inest gratia à Domino. Mittens igitur 19
Saul rex ad Isai, dixit illi, Mitte ad me
Davidem filium tuum, quoniam ipsius e-
geo. Tum adduxit Isai asinum, imposuit 20
illi panem, utrem vini, & hœdum capri-
num, misitque Davidem filium suum ad
Saulem. Et venit David ad Saulem, & 21
ministravit ei, dilexitque eum, & factus
est portitor armorum ejus. Mittens autem 22
Saul ad Isai, dixit ei, Sine Davidem ma-
nere in ministerio meo, quoniam dilexi
eum, multúmque mihi arridet. Quoties 23
igitur invadebat Saulem spiritus malus
permissu Domini, sumptis David fidi-
bus suis pulsabat coram eo, & recrea-
bat Saulem cantu suo, recedebatque ab eo
spiritus malus.

שמואל א: יז

CAP. XVII. יז

sunt congregati & ,prælium ad sua castra Pelistim congregaverunt Et
1 וַיַּאַסְפוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־מַחֲנֵיהֶם לַמִּלְחָמָה וַיֵּאָסְפוּ
inter & ,Sochoh inter sunt castrametati & : Jehudah quæ , Sochoh in
שֹׂכֹה אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיַּחֲנוּ בֵּין־שׂוֹכֹה וּבֵין־
,sunt cõgregati Israel vir & ,Saul Et .Dammim fine in ,Hazecah
2 עֲזֵקָה בְּאֶפֶס דַּמִּים׃ וְשָׁאוּל וְאִישׁ־יִשְׂרָאֵל נֶאֶסְפוּ
occursum in bellum ordinarunt & ; Elah valle in sunt castrametati &
וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק הָאֵלָה וַיַּעַרְכוּ מִלְחָמָה לִקְרַאת
Israel & ,hinc montem ad stantes Pelistim Et .Pelistim
3 פְלִשְׁתִּים׃ וּפְלִשְׁתִּים עֹמְדִים אֶל־הָהָר מִזֶּה וְיִשְׂרָאֵל
vir est egressus Et .eos inter vallis & : inde montem ad stantes
4 עֹמְדִים אֶל־הָהָר מִזֶּה וְהַגַּיְא בֵּינֵיהֶם׃ וַיֵּצֵא אִישׁ־
: Gath de ,ejus nomen Goliath ,Pelistim castris de intermedius
הַבֵּנַיִם מִמַּחֲנוֹת פְּלִשְׁתִּים גָּלְיָת שְׁמוֹ מִגַּת
,ej' caput super ærea galea Et .palmi & cubitorũ sex ejus altitudo
5 גָּבְהוֹ שֵׁשׁ אַמּוֹת וָזָרֶת׃ וְכוֹבַע נְחֹשֶׁת עַל־רֹאשׁוֹ
quinque loricæ pondus & : indutus ipse squamarum loricâ &
וְשִׁרְיוֹן קַשְׂקַשִּׂים הוּא לָבוּשׁ וּמִשְׁקַל הַשִּׁרְיוֹן חֲמֵשֶׁת־
clypeus & ,ej' pedib' super æris frontale Et .æris siclorum millium
6 אֲלָפִים שְׁקָלִים נְחֹשֶׁת׃ וּמִצְחַת נְחֹשֶׁת עַל־רַגְלָיו וְכִידוֹן
liciatoriũ tanquam ejus lanceæ hastile Et .ej' humeros inter æreus
7 נְחֹשֶׁת בֵּין כְּתֵפָיו׃ וְחֵץ חֲנִיתוֹ כִּמְנוֹר
:ferri siclorum sexcentorum ejus lanceæ flamma & ,texentium
אֹרְגִים וְלַהֶבֶת חֲנִיתוֹ שֵׁשׁ־מֵאוֹת שְׁקָלִים בַּרְזֶל
ad clamavit & , stetit Et .ejus facies ad vadens scutum ferens &
8 וְנֹשֵׂא הַצִּנָּה הֹלֵךְ לְפָנָיו׃ וַיַּעֲמֹד וַיִּקְרָא אֶל־
ordinandum ad egrediemini quid Ut : eis dixit & , Israel ordines
מַעַרְכֹת יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה תֵצְאוּ לַעֲרֹךְ
eligite ? Saul servi vos & , Pelistæus ego nonne ? prælium
מִלְחָמָה הֲלוֹא אָנֹכִי הַפְּלִשְׁתִּי וְאַתֶּם עֲבָדִים לְשָׁאוּל בְּרוּ־
,mecum pugnare quiverit Si .me ad descendat & ,virum vobis
9 לָכֶם אִישׁ וְיֵרֵד אֵלָי׃ אִם־יוּכַל לְהִלָּחֵם אִתִּי
,eũ in quivero ego si & : servos in vobis erimus & ,me percusserit &
וְהִכָּנִי וְהָיִינוּ לָכֶם לַעֲבָדִים וְאִם־אֲנִי אוּכַל־לוֹ
dixit Et .nobis servietis & , servos in nobis eritis & ,eũ percussero &
10 וְהִכִּתִיו וִהְיִיתֶם לָנוּ לַעֲבָדִים וַעֲבַדְתֶּם אֹתָנוּ׃ וַיֹּאמֶר
date : hac die Israel ordines exprobravi Ego : Pelistæus
הַפְּלִשְׁתִּי אֲנִי חֵרַפְתִּי אֶת־מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה תְּנוּ־
Israel omnis & ,Saul audivit Et .pariter pugnemus & ,virum mihi
11 לִי אִישׁ וְנִלָּחֲמָה יָחַד׃ וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל וְכָל־יִשְׂרָאֵל
.valde timuerunt & ,sunt consternati & ; hæc Pelistæi verba
אֶת־דִּבְרֵי הַפְּלִשְׁתִּי הָאֵלֶּה וַיֵּחַתּוּ וַיִּרְאוּ מְאֹד׃
ej' nomẽ & ,Jehudah Beth-lechẽ de hujus Ephrathæi viri filius David Et
12 וְדָוִד בֶּן־אִישׁ אֶפְרָתִי הַזֶּה מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וּשְׁמוֹ
veniens ,senex ,Saul diebus in vir & : filii octo ei & : Isai
יִשַׁי וְלוֹ שְׁמֹנָה בָנִים וְהָאִישׁ בִּימֵי שָׁאוּל זָקֵן בָּא
post abierunt ,majores Isai filii tres Abieruntque .homines inter
13 בַאֲנָשִׁים׃ וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת בְּנֵי־יִשַׁי הַגְּדֹלִים הָלְכוּ אַחֲרֵי־
iverunt qui ejus filiorum trium nomen & : bellum ad Saul
שָׁאוּל לַמִּלְחָמָה וְשֵׁם שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו אֲשֶׁר הָלְכוּ
tertius & ,Abinadab ej' secundus & ,primogenitus Eliab ,bellum in
בַּמִּלְחָמָה אֱלִיאָב הַבְּכוֹר וּמִשְׁנֵהוּ אֲבִינָדָב וְהַשְּׁלִשִׁי
.Sammah
שַׁמָּה׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XVII.

1 COngregantes autem Philisthiim agmina sua in prælium, convenerunt in Socho Judæ: & castrametati sunt inter Socho & Azeca, in finibus 2 Dommim. Porrò Saul & filii Israel congregati venerunt in Vallẽ terebinthi, & direxerũt aciẽ ad pugnandũ contra Phi- 3 listhiim. Et Philisthiim stabant super montem ex parte hac, & Israel stabat supra montem ex altera parte: vallísq; erat inter 4 eos. Et egress' est vir spuri' de castris Philisthinorum, nomine Goliath, de Geth, altitudinis 5 sex cubitorũ & palmi: Et cassis ærea super caput ej', & loricâ squamatâ induebatur: porrò pond' loricæ ej', quinque millia siclorũ æris erat: 6 Et ocreas æreas habebat in crurib': Et clypeus æreus te- 7 gebat humeros ej'. Hastile autem hastæ ej', erat quasi liciatoriũ texentiũ: ipsũ autẽ ferrũ hastæ ej', sexcentos siclos habebat ferri: & armiger ej' 8 antecedebat eũ. Stánsq; clamabat adversũ phalangas Israel, & dicebat eis; Quarè venistis parati ad prælium? Numquid ego non sum Philisthæus, & vos servi Saul? Eligite ex vobis virũ, & descendat ad singulare certamen. 9 Si quiverit pugnare mecũ, & percusserit me, erimus vobis servi: si autẽ ego prævaluero, & percussero eũ, vos servi 10 eritis, & servietis nobis. Et aiebat Philisthæus, Ego exprobravi agminib' Israel hodiè: Date mihi virũ, & ineat 11 mecũ singulare certamen. Audiens autẽ Saul, & omnes Israelitæ, sermones Philisthæi hujuscemodi, stupebant, & me- 12 tuebant nimis. David autem erat filius viri Ephrathæi, de quo suprà dictũ est, de Bethlehem Juda, cui nomen erat Isai, qui habebat octo filios, & erat vir in diebus Saul senex, & grandævus inter viros. 13 Abierunt autem tres filii ejus majores post Saul in prælium: & nomina triũ filiorũ ejus, qui perrexerunt ad bellum, Eliab primogenitus, et secundus Abinadab, tertiúsque Samma.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιζʹ.

1 ΚΑὶ συνάγουσιν ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ συνάγονται εἰς (α)Σοκχὼθ τῆς Ἰουδαίας, καὶ παρεμβάλλουσιν ἀναμέσον (β)Σοκχὼθ, καὶ ἀναμέσον Ἀζηκὰ (γ)Ἐφερμέν. 2 Καὶ Σαὺλ καὶ οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ συνάγονται, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν τῇ κοιλάδι (δ) αὐτοὶ, καὶ παρατάσσονται εἰς πόλεμον ἐξεναντίας (ε) τῶν ἀλλοφύλων. 3 Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἵστανται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐνταῦθα, καὶ Ἰσραὴλ ἵσταται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐνταῦθα, καὶ ὁ αὐλὼν ἀναμέσον αὐτῶν. 4 Καὶ ἐξῆλθεν ἀνὴρ δυνατὸς ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν ἀλλοφύλων, Γολιὰθ ὄνομα αὐτῷ ἐκ Γέθ, ὕψος αὐτοῦ (ζ) τεσσάρων πήχεων καὶ σπιθαμῆς. 5 Καὶ (η) περικεφαλαία ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ θώρακα ἁλυσιδωτὸν αὐτὸς ἐνδεδυκώς· καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ θώρακος αὐτοῦ, πέντε χιλιάδες σίκλων χαλκοῦ καὶ σιδήρου. 6 Καὶ κνημῖδες χαλκαῖ (θ) ἐπὶ τῶν σκελῶν αὐτοῦ, καὶ ἀσπὶς χαλκῆ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτοῦ. 7 Καὶ ὁ κοντὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡσεὶ μέσακλον (ι) ὑφαινόντων, καὶ ἡ λόγχη αὐτοῦ ἑξακοσίων σίκλων σιδήρου. καὶ ὁ αἴρων τὰ ὅπλα αὐτοῦ προεπορεύετο αὐτοῦ. 8 Καὶ ἔστη καὶ ἀνεβόησε (κ)εἰς τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, (λ) Τί ἐκπορεύεσθε παρατάξασθαι πολέμῳ ἐξεναντίας ἡμῶν; οὐκ ἐγώ εἰμι ἀλλόφυλος, καὶ ὑμεῖς Ἑβραῖοι τοῦ Σαὺλ; ἐκλέξασθε (μ) ἑαυτοῖς ἄνδρα, καὶ καταβήτω πρός με. 9 Καὶ ἐὰν δυνηθῇ (ν) πολεμῆσαι πρός με, καὶ ἐὰν πατάξῃ με, καὶ ἐσόμεθα ὑμῖν εἰς δούλους· (ξ) ἐὰν δὲ ἐγὼ δυνηθῶ καὶ πατάξω αὐτὸν, ἔσεσθε ἡμῖν εἰς 10 δούλους, καὶ (ο) δουλεύσετε ἡμῖν. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος, Ἰδοὺ ἐγὼ ὠνείδισα τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ σήμερον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. δότε μοι ἄνδρα, καὶ (†)μονομαχήσομεν ἀμφότεροι. 11 Καὶ ἤκουσε Σαοὺλ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ τὰ ῥήματα (π) τοῦ ἀλλοφύλου ταῦτα, καὶ ἐξέστησαν καὶ ἐφοβήθησαν (ρ) σφόδρα.

CAP. XVII.

1 ET congregant alienigenæ castra sua in bellum: & congregantur in Soccboth (a) Judææ: & castrametantur inter Socchoth, & inter Azeca (b) Ephermen. 2 Et Saul, & viri Israel congregantur, & castrametantur in valle (c) ipsi: & instruuntur in prælium ex adverso alienigenarum. 3 Et alienigenæ stant super montem hinc; & Israel stat super montem hinc: & vallis inter eos. 4 Et exiit vir potens, ex acie alienigenarum: Goliath nomen ei è Geth: altitudo ejus (d) quatuor cubitorum, & palmi: 5 Et (e) cassis super caput ejus, & thoracem hamatum ipse indutus: & pondus thoracis ejus, quinque millia siclorum æris, & ferri. 6 Et ocreæ æneæ super crura ejus: & clypeus æneus inter humeros ejus. 7 Et hastile hastæ ejus, sicut (f) liciatorium texentium: & lancea ejus sexcentorum siclorum ferri. Et portans arma ejus antecedebat eum. 8 Et stetit, & exclamavit in aciem Israel, & dixit eis, Quid egredimini congredi prælio adversum nos? Nónne ego sum alienigena, & vos (g) Hebræi ipsius Saul? Eligite vobis ipsis virum, & descendat ad me. 9 Et, si potuerit pugnare adversùs me, & si percusserit me; & erimus vobis in servos. Si autem ego (h) potuero, et percussero eum; eritis nobis in servos, et servietis nobis. 10 Et dixit alienigena, Ecce ego exprobravi aciem Israel (i) hodiè in die hac. Date mihi virum, et singulariter pugnabimus utrique. 11 Et audivit Saul et universus Israel verba alienigenæ hæc: et expaverunt, et timuerunt (k) valdè.

MS.A.

(α) Σογχὼ (β) Σογχὼ, (γ) ἐν Ἀφεσδομμείν. (δ) αὐτοὶ παρατάσσονται, (ε) ἀλλοφύλων. Καὶ ἀλλόφυλοι (ζ) ἓξ πήχεων (η) περικεφαλαίαν (θ) ἐπάνω τῶν (ι) ὑφαινόντος, (κ) πρὸς τὴν (λ) Ἐπ(μ) αὐτοῖς (ν) πρός με πολεμῆσαι, καὶ (ξ) ἐὰν ἐγὼ (ο) δουλεύσατε (†) μονομαχήσωμεν (π) αὐτοῦ 12 τοῦ (ρ) σφόδρα. Καὶ * εἶπεν Δαυὶδ υἱὸς ἀνθρώπου Ἐφραθαίου. οὗτος ἐκ Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰεσσαὶ, καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί. καὶ ὁ ἀνὴρ ἐν 13 ταῖς ἡμέραις Σαοὺλ πρεσβύτερος ἐληλυθὼς ἐν ἀνδράσιν. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ Ἰεσσαὶ οἱ μείζονες * ἐπορεύθησαν ὀπίσω Σαοὺλ εἰς πόλεμον, καὶ ὄνομα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν πορευθέντων εἰς τὸν πόλεμον, Ἐλιὰβ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ὁ δεύτερος αὐτοῦ Ἀμιναδὰβ, καὶ ὁ τρίτος αὐτοῦ Σαμμά.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יז

1 וכנשו פלשתאי ית משריתהון לאגחא קרבא ואתכנשו לשוכה די לשבט יהודה ושרו
2 בין סוכו ובין עזקה באפס דמים : ושאול ואנש ישראל אתכנשו ושרו במישר בוטמא
3 וסדרו קרבא לקדמות פלשתאי: ופלשתאי קימין על טורא מכא וישראל קימין על טורא
4 מכא וחילתא ביניהון: ונפק גברא מביניהון ממשרית פלשתאי גלית שמיה מגת רומיה
5 שתא אמין וזרתא : וקולס דנחש על רישיה ושרין גלבין הוא לביש ומתקל שריונא
6 חמשא אלפין תקלי נחשא: וטרקלילין דנחש על רגלוהי ומסחפא דנחשא נפק מן קלסא
7 ומטל דנחשא בין כתפוהי: ואעא דמורניתיה כאכסן דגרדאין ושננא דמורניתיה מתקל
8 שית מאה תקלי פרזלא ונטל תריסא אזיל קדמוהי : וקם ואכריז על סדרי ישראל ואמר
להון למה תפקון לסדרא קרבא הלא אנא פלשתאה ואתון עבדין לשאול אנא הוא
גלית פלשתאה דמן גת דקטלית תרין בני עלי כהני חפני ופנחס ושביתי ית ארון קימא
דיי ואובילית יתיה לבית דגון טעותי והוה תמן בקרוי פלשתאי שבעא ירחין ואף כל קרב
וקרב דהוו להון לפלשתאי אנא נפיק בריש חילא ונצחנא בקרבא ורמינא קטילין
בעפרא דארעא ועד כען לא אכשרו יתי פלשתאי למהוי רב אלפא עליהון ואתון בני
ישראל מה גבורא עבד לכון שאול בר קיש דמן גבעתא דמניתון יתיה מלכא עליכון אם גבר גיבר הוא יחות ויעביד עמי קרבא ואם גבר חלש הוא בחרו לכון גברא ויחות לותי:
9 אם יכול לסדרא עמי קרבא ויקטלינני ונהי לכון לעבדין ואם אנא איכול ליה ואקטליניה ותהון לנא לעבדין ותפלחון יתנא:
10 ואמר פלשתאה אנא חסדית ית סדרי ישראל יומא הדין למימר אתו לי גברא ונגיח קרבא כחדא:
11 ושמע שאול וכל ישראל ית פתגמי פלשתאה האלין ואתברו ודחילו לחדא:
12 ודוד בר גבר אפרתאה הדין מבית לחם דבית יהודה ושמיה ישי וליה תמניא בנין וגברא ביומי שאול סיב ממני בעולימיא:
13 ואזלו תלתא בני ישי רברביא אזלו בתר שאול לקרבא ושום תלתא בנוהי דאזלו לקרבא אליאב בוכרא ותנינהי אבינדב ותליתאה שמה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

XVII.

1 ET congregaverunt Pelistæi exercitũ suũ ad ineundum bellũ, & congregati sunt ad Zzocho quæ est tribui Jehudah, & posuerunt castra inter Zzocho & inter Ghazekah in Ephezzdummin. 2 Et Saul & homo Israel congregati sunt, & posuerunt castra in planicie glandis, & ordinaverunt præliũ ad occursũ Pelistæorũ. 3 Et Pelistæi stabant super montem hinc, & Israel stabat super montem hinc; & vallis inter eos. 4 Et exiit vir de inter illos ex castris Pelisthæorũ, Goliath nomen ej' ex Gath: altitudo ej' sex cubiti & palm'. 5 Et galea ærea sup caput ej', et lorica squamarũ ipse indut', & pond' loricæ quinq; mille sicli æris. 6 Et ocreæ æreæ super pedes ej', et hasta ærea exiens ex galea *ac* gestata *ære* inter humeros ej'. 7 Et lignũ hastæ ej' sicut jugũ textorũ, et acies hastæ ej' pond' sexcentũ siclorũ ferri; et ferens scutum ambulans ante eũ. 8 Et stetit, et *proclamavit* super ordines Israel, et dixit illis, Ad quid *exitis* ad ordinandũ bellũ? nónne ego Pelistæ', et vos servi *Saulis*? *ego ille Goliath* P*elistæus qui ex Gath, qui interemi duos filios Heli sacerdotes Hhophni & Pinhhazz, & captivã abduxi arcã fœderis Domini, & intuli eam in domũ Dagon Erroris mei, eratq; illic in urbibus Pelistæorum septem mensibus; etiam singulis præliis quæ fuerunt ipsis Pelistæis ego egrediens in capite exercitus, et vicimus in bello, et projecimus interfectos ut pulverem terræ, et usque huc non eo honore affecerunt me Pelistæi ut essem princeps mille apud ipsos: vos autem filii Israel, quod virile facinus præstitit vobis Saul filius Kis qui ex Gibghatha, quod constituistis ipsũ regẽ super vos? si vir fortis ipse, descendat, et faciat prælium mecũ; sin autem vir imbellis ille, eligite vobis virum, et descendat ad me.* 9 Si valebit ad ordinandũ præliũ mecũ, et occidet me, et erimus vobis ad servos; si ego valebo ei, et occidã eũ, et eritis nobis ad servos, et servietis nobis. 10 Et dixit Pelistæus, Ego exprobravi ordines Israel hodie: *dicens* venire facite mihi virũ, et inibim' prælium simul. 11 Et audivit Saul et omnis Israel verba Pelisthæi *hæc*: et fracti sunt, et timuerunt valde. 12 Et David filius viri Ephratæi hujus, ex Bethlehem de domo Juda, et nomen ejus Isai, et illi octo filii, et vir in dieb' Saul senex numeratus in juvenib'. 13 Et iverunt tres filii Isai majores, iverunt post Saul ad bellũ: et nomen trium filiorum ejus, qui iverunt *ad bellum*, Eliab primogenitus, et secundus Abinadab, et tertius Samah.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܙ *

* ܘܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ ܡܫܪܝܬܗܘܢ ܠܩܪܒܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ. ܠܣܘܦܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܫܪܘ ܒܝܬ 1
ܣܘܦܐ ܘܒܝܬ ܥܪܩܐ. ܒܐܦܪܣܡܝܢ. * ܘܫܐܘܠ ܘܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܬܟܢܫܘ. 2
ܘܫܪܘ ܒܥܘܡܩܐ ܕܒܛܡܬܐ. ܘܣܕܪܘ ܩܪܒܐ ܠܘܩܒܠ ܦܠܫܬܝܐ. * ܘܦܠܫܬܝܐ 3
ܩܝܡܝܢ ܥܠ ܛܘܪܐ ܡܟܐ. ܘܐܝܣܪܝܠ ܩܝܡܝܢ ܥܠ ܛܘܪܐ ܡܟܐ. ܘܢܚܠܐ ܒܝܢܬܗܘܢ.
* ܘܢܦܩ ܓܒܪܐ ܓܢܒܪܐ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܓܘܠܝܕ ܫܡܗ. ܡܢ ܓܬ. 4
ܘܪܘܡܗ ܫܬ ܐܡܝܢ ܘܙܪܬܐ. * ܘܩܘܢܣܐ ܕܢܚܫܐ ܒܪܫܗ. ܘܫܪܝܢܐ ܕܩܠܦܐ ܠܒܝܫ. 5
ܘܡܬܩܠܐ ܕܫܪܝܢܗ. ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܡܬܩܠܝܢ ܕܢܚܫܐ. * ܘܡܙܪܩܐ ܕܢܚܫܐ 6
ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܡܨܥܦܐ ܕܢܚܫܐ ܒܝܬ ܟܬܦܬܗ. * ܘܩܢܝܐ ܕܪܘܡܚܗ. ܐܝܟ ܢܘܠܐ 7
ܕܓܪܕܝܐ. ܘܫܢܢܐ ܕܪܘܡܚܗ. ܫܬ ܡܐܐ ܡܬܩܠܝܢ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܫܩܝܠ ܙܝܢܐ
ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܩܡ ܘܩܪܐ ܠܣܕܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܣܕܪ 8
ܩܪܒܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܢܬܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܓܒܘ ܠܟܘܢ ܓܒܪܐ
ܕܢܚܘܬ ܠܘܬܝ. * ܐܢ ܢܫܟܚ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡܝ ܘܢܩܛܠܢܝ. ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܠܥܒܕܐ. 9
ܘܐܢ ܐܢܐ ܐܙܟܝܘܗܝ ܘܐܩܛܠܝܘܗܝ. ܬܗܘܘܢ ܠܢ ܠܥܒܕܐ ܘܬܦܠܚܘܢܢ. * ܘܐܡܪ 10
ܦܠܫܬܝܐ. ܐܢܐ ܚܣܕܬ ܠܣܕܪܘܗܝ ܕܐܝܣܪܝܠ ܝܘܡܢܐ. ܗܒܘ ܠܝ ܓܒܪܐ. ܘܢܬܟܬܫ
ܐܟܚܕܐ. * ܘܫܡܥ ܫܐܘܠ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܡܠܘܗܝ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܙܕܗܝܘ ܘܕܚܠܘ ܛܒ. 11
* ܘܕܘܝܕ. ܒܪ ܓܒܪܐ ܗܘܐ ܐܦܪܬܝܐ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܫܡܗ. ܐܝܫܝ. ܘܠܗ 12
ܬܡܢܝܐ ܒܢܝܢ. ܘܓܒܪܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܫܐܘܠ. ܣܒ ܘܥܠ ܒܫܢܝܐ. * ܘܐܙܠܘ ܬܠܬܐ 13
ܒܢܘܗܝ ܕܐܝܫܝ ܪܘܪܒܐ. ܒܬܪ ܫܐܘܠ ܠܩܪܒܐ. ܘܫܡܗܐ ܕܬܠܬܝܗܘܢ. ܐܠܝܒ ܒܘܟܪܗ. ܘܐܒܝܢܕܒ
ܬܢܝܢܗ. ܘܬܠܝܬܝܐ ܫܡܥܐ.

CAP. XVII.

1 POst hæc colligentes Philistæi castra suâ ad prælium, pugnam intentârunt in extremitate Juda, castra ponentes inter Sopha & Arca, in Opharsemin. 2 Saul verò & Israelitæ collecti, castra fixerunt in valle Terebinthi, & instruxerunt aciem contra Philistæos. 3 Consistentibus itaque Philistæis supra montem hinc, & Israelitis supra montem inde consistentibus, valle interjectâ; 4 Egressus est vir gigas è castris Philistæorum Goliad nomine, è Gath *oriundus*, cujus altitudo erat sex cubitorum cum spithama: 5 Galea ærea in capite ipsius, & loricâ in laminam ductâ vestit', cujus loricæ pondus erat quinque millium siclorum æris: 6 Tibialia ærea in cruribus ejus, & humerale æneum inter humeros ejus: 7 Lignum lanceæ ejus simile erat jugo textorum, & mucro lanceæ ejus sexcentorum siclorum ferri: & ferens clypeum *ejus* antecedebat eum. 8 Is stans clamabat ad acies Israelis, & dicebat eis, Quare proditis ad instruendam aciem? en ego Philistæus sum, vos verò servi Saulis: seligite vobis virum qui contra me egrediatur. 9 Si bellare mecum possit, meque interficiat, erimus vobis servi: at si ego eum vincam & interficiam, eritis nobis servi, & famulabimini nobis. 10 Dicebat etiam Philistæus iste, Ego exprobravi agminibus Israelis hodiè; date mihi virum ut simul dimicemus. 11 Cúmque audîsset Saul ac totus Israel verba Philistæi, trepidârunt & extimuerunt valdé. 12 David autem filius erat viri cujusdam Ephratæi ex Beth-lehem Juda (huic nomen Isai, habebátque octo filios: & vir iste in diebus Saulis senuerat & provectus erat annis. 13 Tres autem filii Isai natu majores secuti fuerant Saulem ad bellum: & eorum nomina, Eliab primogenitus ejus, secundus Abinadab, tertius Samma:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع عشر *

* وجمع اهل فلسطين عساكرهم * وجاهدوا في اقصي حد آل يهودا * ونزلوا بين اقصي 1
حد يهودا وبين عرقا * في فرسمين * وساوول ورجال بني اسرائيل اجتمعوا * ونزلوا غور شجرة 2
البطمة * واصطفوا لمحاربة اهل فلسطين * وكان اهل فلسطين قياما على الجبل جانبا * 3
وبنو اسرائيل على الجبل حيالهم جانبا * وكان بينهم وادي * فخرج رجل جبار من عسكر 4
اهل فلسطين * اسمه جليد من مدينة جات * كان طوله ستة اذرع وشبرا * وعليه بيضة 5
من نحاس * وجوشن من نحاس * وكان وزن جوشنه خمسة الف مثقال * وعليه ساقان من 6
نحاس * وعلى راسه مغفر من نحاس ينزل الى اسفل كتفه * وكانت خشبة حربته كغلظ 7
النول * وكان وزن سنان رمحه ستماية مثقال * وبين يديه رجل حامل ترسه * فقام حيال صف 8
بني اسرائيل * فهتف وقال * ما حاجتكم الى مصافقة الحرب * هاانذا رجل من اهل فلسطين *
وانتم عبيد ساوول * اختاروا رجلا يبارزني * فان قدر على محاربتي وان قتلني * صرنا 9
لكم عبيدا * وان ظفرت انا به وقتلته * تصيرون انتم لنا عبيدا وتخدمونا * ثم قال 10
الفلسطيني ايضا انا عيرت صفوف آل اسرائيل اليوم * احضروا رجلا يبارزني * وسمع ساوول 11
وبنو اسرائيل كلام الفلسطيني * وفزعوا فزعا شديدا * فاما داود فكان ابن رجل افراثي * من 12
بيت لحم قرية يهودا * اسمه ايسا * كان له ثمانية بنين * وكان الرجل على عهد ساوول قد شاخ
وطعن في السن * وانطلق ثلثة من بنيه مع ساوول الى الحرب * اسماوهم البكر الياب 13
والثاني ابيناداب * والثالث شما *

CAP. XVII.

1 COngregantes Palestini copias suas, prælium inierunt in extremo limite familiæ Juda, castra figentes inter extremum terminum Juda, & inter Arca, in Pharsamin. 2 Saul autem & viri Israelitæ congregati castrametatiq; sunt in valle arboris Terebinthi, & instruxerunt sese ad prælium contra Palestinos. 3 Et Palestini quidem stabant super montem ab uno latere, Israelitæ verò super montem in opposito latere, valle inter eos interceptâ. 4 Et egressus est vir quidam gigas ab exercitu Palestinorum, nomine Goliad ex urbe Gath, cujus longitudo erat sex cubitorum cum palmo. 5 Tegebatur is cassi æneâ, & loricâ æneâ; pondus autem loricæ ejus erat quinque millium siclorum. 6 Habebat etiam duo crura ænea, & super caput suum tegmen æneum ad humeri sui extremitatem demissum. 7 Lignum lanceæ ejus par erat crassitie jugo liciatorio, & pondus mucronis lanceæ ejus erat sexcentorum siclorum: præcedebatque eum vir portans clypeum ejus. 8 Hic stans ex adverso aciei filiorum Israel clamabat ac dicebat, Quid opus est instructione belli? en ego vir sum ex Palestinis, vos autem servi Saulis; eligite virum qui ad me descendat. 9 Si mecum certamen poterit inire, sique me trucidabit, fiemus vobis servi; quòd si ego superavero eum, & trucidavero illum, fietis vos nobis servi, & ministrabitis nobis. 10 Præterea dicebat Philistæus ille, Ego probro affeci agmina Israelis hodie; proferte virum qui ad me descendat. 11 Audiens autem Saul & filii Israel verba Palestini, perculsi sunt timore gravissimo. 12 Porrò David erat filius viri cujusdam Ephratæi ex Beth-lehem civitate Juda, nomine Isai, qui habebat octo filios: & vir iste tempore Saulis jam senuerat, provectusque erat ætatis. 13 Profecti autem erant tres ex filiis ejus cum Saule ad bellum: eorum nomina, Eliab primogenitus ejus; secundus Aminadab; tertius Samma:

שמואל א: יז

.aul post abierunt majores tres & : minor ipse David Et
14 וְדָוִד הוּא הַקָּטָן וּשְׁלֹשָׁה הַגְּדֹלִים הָלְכוּ אַחֲרֵי שָׁאוּל׃
sui patris pecus pascendū ad ,Saul desuper revertens & vadens David Et
15 וְדָוִד הֹלֵךְ וָשָׁב מֵעַל שָׁאוּל לִרְעוֹת אֶת־צֹאן אָבִיו
, vesperascendo & , mane surgendo Pelistæus accessit Et .Beth-lechem
16 בֵּית־לָחֶם׃ וַיִּגַּשׁ הַפְּלִשְׁתִּי הַשְׁכֵּם וְהַעֲרֵב
: suum filium David ad Isai Dixitque .diebus quadraginta stetit &
17 וַיִּתְיַצֵּב אַרְבָּעִים יוֹם׃ וַיֹּאמֶר יִשַׁי לְדָוִד בְּנוֹ
,hos panes decem & ,hujus tosti ephah tuis fratribus nunc Cape
קַח־נָא לְאַחֶיךָ אֵיפַת הַקָּלִיא הַזֶּה וַעֲשָׂרָה לֶחֶם הַזֶּה
lactis formellas decem Et .tuos fratres ad castra in defer currendo &
18 וְהָרֵץ הַמַּחֲנֶה לְאַחֶיךָ׃ וְאֵת עֲשֶׂרֶת חֲרִצֵי הֶחָלָב
, pace in visitabis tuos fratres & : mille principem ad deferes illas
הָאֵלֶּה תָּבִיא לְשַׂר־הָאָלֶף וְאֶת־אַחֶיךָ תִּפְקֹד לְשָׁלוֹם
Israel vir omnis & ,ipsi & Saul Et .capies eorum pignus &
19 וְאֶת־עֲרֻבָּתָם תִּקָּח׃ וְשָׁאוּל וְהֵמָּה וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל
David mane surrexit Et .Pelistim cum pugnantes ,Elah valle in
20 בְּעֵמֶק הָאֵלָה נִלְחָמִים עִם־פְּלִשְׁתִּים׃ וַיַּשְׁכֵּם דָּוִד
,abiit & ,portavit & ; custodientem super pecus reliquit & ,diluculo in
בַּבֹּקֶר וַיִּטֹּשׁ אֶת־הַצֹּאן עַל־שֹׁמֵר וַיִּשָּׂא וַיֵּלֶךְ
fuerat egressus exercit' &,vallā ad venit & : Isai ei præcepit quemadmodū
כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יִשָׁי וַיָּבֹא הַמַּעְגָּלָה וְהַחַיִל הַיֹּצֵא
,Israel ordinaverat Et .prælio in fuerant vociferati & ,ordinem ad
21 אֶל־הַמַּעֲרָכָה וְהֵרֵעוּ בַּמִּלְחָמָה׃ וַתַּעֲרֹךְ יִשְׂרָאֵל
David dereliquit Et .ordinis occursum in ordinem Pelistim &
22 וּפְלִשְׁתִּים מַעֲרָכָה לִקְרַאת מַעֲרָכָה׃ וַיִּטֹּשׁ דָּוִד אֶת־
: ordinem in cucurrit & ; vasorum custodis manu super se desuper vasa
הַכֵּלִים מֵעָלָיו עַל־יַד שׁוֹמֵר הַכֵּלִים וַיָּרָץ הַמַּעֲרָכָה
ecce & ,eis cum loquente ipso Et .pacem ad suis fratribus optavit &,venit &
23 וַיָּבֹא וַיִּשְׁאַל לְאֶחָיו לְשָׁלוֹם׃ וְהוּא מְדַבֵּר עִמָּם וְהִנֵּה
gramineti de Ghath de ej' nomē Pelistæus Goliath ,ascendens utrosq; inter vir
אִישׁ הַבֵּנַיִם עוֹלֶה גָּלְיָת הַפְּלִשְׁתִּי שְׁמוֹ מִגַּת מִמַּעַרְוֹת
omnis Et .David audivit Et .hæc verba juxta loquebatur &,Pelistinorū
24 פְלִשְׁתִּים וַיְדַבֵּר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמַע דָּוִד׃ וְכֹל
timuerunt &,ej' faciebus à fugerūt &,virum eos videndo in Israel vir
אִישׁ יִשְׂרָאֵל בִּרְאוֹתָם אֶת־הָאִישׁ וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו וַיִּירְאוּ
? hunc ascendentem virum vidistis Num : Israel vir dixit Et .valde
25 מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַרְּאִיתֶם הָאִישׁ הָעֹלֶה הַזֶּה
,eū percusserit qui Virum erit Et.ascendens Israel exprobrandū ad quia
כִּי לְחָרֵף אֶת־יִשְׂרָאֵל עֹלֶה וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר־יַכֶּנּוּ
ej' patris domum & ,ei dabit suā filiam &,magna opulentia rex eum ditabit
יַעְשְׁרֶנּוּ הַמֶּלֶךְ עֹשֶׁר גָּדוֹל וְאֶת־בִּתּוֹ יִתֶּן־לוֹ וְאֵת בֵּית אָבִיו
stantes viros ad David Dixitque .Israel in liberam faciet
26 יַעֲשֶׂה חָפְשִׁי בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הָאֲנָשִׁים הָעֹמְדִים
,hunc Pelistæum percusserit qui ,viro fiet Quid :dicendo ,secū
עִמּוֹ לֵאמֹר מַה־יֵּעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי הַלָּז
præputiatus Pelistæus quis quoniam ? Israel desuper opprobriū removerit &
וְהֵסִיר חֶרְפָּה מֵעַל יִשְׂרָאֵל כִּי מִי הַפְּלִשְׁתִּי הֶעָרֵל
ei Dixitque ? viventium Divorum ordines exprobravit quia ,hic
27 הַזֶּה כִּי חֵרֵף מַעַרְכוֹת אֱלֹהִים חַיִּים׃ וַיֹּאמֶר לוֹ
.eū percusserit qui ,viro fiet Sic :dicendo ,hoc verbū secūdum populus
הָעָם כַּדָּבָר הַזֶּה לֵאמֹר כֹּה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר יַכֶּנּוּ׃
est irat' & :viros ad eo loquendo in ,major ejus frater Eliab audivit Et
28 וַיִּשְׁמַע אֱלִיאָב אָחִיו הַגָּדוֹל בְּדַבְּרוֹ אֶל־הָאֲנָשִׁים וַיִּחַר־
quem super & ,descendisti hoc quid Ut :dixit & ,David in Eliab nasus
אַף אֱלִיאָב בְּדָוִד וַיֹּאמֶר לָמָּה־זֶּה יָרַדְתָּ וְעַל־מִי
,tuā superbiam novi Ego ? deserto in illarum pecudū parum reliquisti
נָטַשְׁתָּ מְעַט הַצֹּאן הָהֵנָּה בַּמִּדְבָּר אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת־זְדֹנְךָ
.descendisti ,prælium videndum ad quia ,tui cordis malitiam &
וְאֵת רֹעַ לְבָבֶךָ כִּי לְמַעַן רְאוֹת הַמִּלְחָמָה יָרָדְתָּ׃
? est verbum non an ? nunc feci Quid :David Dixitque
29 וַיֹּאמֶר דָּוִד מֶה עָשִׂיתִי עָתָּה הֲלוֹא דָּבָר הוּא׃

Versio VULG. LAT.

14 David autem erat minimus. Tribus ergò majoribus secutis Saulem, 15 Abiit David, & reversus est à Saul, ut pasceret gregem patris sui in Bethlehem. 16 Procedebat verò Philisthæus manè & vesperè, & stabat quadraginta diebus. 17 Dixit autem Isai ad David filium suum; Accipe fratribus tuis ephi polentæ, & decem panes istos, & curre in castra ad fratres tuos, 18 Et decem formellas casei has deferes ad tribunum: & fratres tuos visitabis, si rectè agant: & cum quibus ordinati sunt, disce. 19 Saul autem, & illi, & omnes filii Israel in Valle terebinthi pugnabant adversùm Philisthiim. 20 Surrexit itaque David manè, & commendavit gregem custodi: & onustus abiit, sicut præceperat ei Isai. Et venit ad locum Magala, & ad exercitum, qui egressus ad pugnam vociferatus erat in certamine. 21 Direxerat enim aciem Israel, sed & Philisthiim ex adverso fuerant præparati. 22 Derelinquens ergò David vasa quæ attulerat, sub manu custodis ad sarcinas, cucurrit ad locum certaminis, & interrogabat si omnia rectè agerentur erga fratres suos. 23 Cúmque adhuc ille loqueretur eis, apparuit vir ille spurius ascendens, Goliath nomine, Philisthæus, de Geth, de castris Philisthinorum: & loquente eo hæc eadem verba audivit David. 24 Omnes autem Israelitæ, cùm vidissent virum, fugerunt à facie ejus, timentes eum valdé. 25 Et dixit unus quispiam de Israel, Num vidistis virum hunc qui ascendit? ad exprobrandum enim Israeli ascendit. Virum ergò qui percusserit eum, ditabit rex divitiis magnis, & filiam suam dabit ei, & domum patris ejus faciet absque tributo in Israel. 26 Et ait David ad viros qui stabant secum, dicens; Quid dabitur viro, qui percusserit Philistæum hunc, & tulerit opprobrium de Israel? quis enim est hic Philistæus incircumcisus, qui exprobravit aciei Dei viventis? 27 Referebat autem ei populus eundem sermonem, dicens; Hæc dabuntur viro, qui percusserit eum. 28 Quod cùm audîsset Eliab frater ejus major, loquente eo cum aliis, iratus est contra David, & ait; Quarè venisti, & quarè dereliquisti pauculas oves illas in deserto? ego novi superbiam tuam, & nequitiam cordis tui: quia ut videres prælium, descendisti. 29 Et dixit David, Quid feci? numquid non verbum est?

MS.A.

14 Καὶ Δαυὶδ αὐτός ἐστιν ὁ νεώτερος, καὶ οἱ τρεῖς οἱ μίζονες ἐπορεύθησαν ὀπίσω Σαούλ. 15 Καὶ Δαυὶδ ἀπῆλθεν, καὶ ἀνέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Σαούλ, ποιμαίνειν τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν Βηθλεέμ. 16 Καὶ προσῄει ὁ ἀλλόφυλος ὀρθρίζων καὶ ὀψίζων, καὶ ἐστηλώθη τεσσαράκοντα ἡμέρας. 17 Καὶ εἶπεν Ἰεσσαὶ πρὸς Δαυὶδ, Λάβε δὴ τοῖς ἀδελφοῖς σου οἰφεὶ * πύρου, καὶ δέκα ἄρτους τούτους, καὶ διάδραμε εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ δὸς τοῖς ἀδελφοῖς σου. 18 Καὶ τὰς δέκα τρυφαλίδας τοῦ γάλακτος τούτου εἰσοίσεις τῷ χιλιάρχῳ, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου ἐπισκέψῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ὅσα ἂν χρῄζωσιν γνώσῃ. 19 Καὶ Σαοὺλ αὐτὸς καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυὸς πολεμοῦντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. 20 Καὶ ὤρθρισεν Δαυὶδ τοπρωῒ, καὶ ἀφῆκεν τὰ πρόβατα φύλακι, καὶ ἔλαβεν, καὶ ἀπῆλθεν καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ Ἰεσσαί· καὶ ἦλθεν εἰς τὴν στρογγύλωσιν καὶ δύναμιν τὴν ἐκπορευομένην εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἠλάλαξαν ἐν τῷ πολέμῳ. 21 Καὶ παρετάξαντο Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παράταξιν ἐξεναντίας παρατάξεως. 22 Καὶ ἀφῆκεν Δαυὶδ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπὶ χεῖρα φύλακος, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἦλθεν καὶ ἠρώτησεν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ εἰς εἰρήνην. 23 Καὶ αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, Ἰδοὺ ἀνὴρ ὁ Ἀμεσσαῖος ἀνέβαινεν, Γολιὰθ ὁ Φιλισταῖος ὄνομα αὐτῷ ἐκ Γὲθ ἐκ τῶν παρατάξεων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐλάλησεν κατὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἤκουσεν Δαυίδ. 24 Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτοὺς τὸν ἄνδρα, καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 25 Καὶ εἶπεν ἀνὴρ Ἰσραήλ, Εἰ ἑοράκατε τὸν ἄνδρα τὸν ἀναβαίνοντα τοῦτον, ὅτι * ὀνιδίσαι τὸν Ἰσραὴλ ἀνέβη; καὶ ἔσται ἀνὴρ ὃς ἂν πατάξῃ αὐτὸν, πλουτίσει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς πλοῦτον μέγαν, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ δώσει αὐτῷ, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ποιήσει ἐλεύθερον ἐν τῷ Ἰσραήλ. 26 Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς συνεστηκότας μετ' αὐτοῦ, λέγων, Ἢ ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξῃ τὸν ἀλλόφυλον ἐκεῖνον, καὶ ἀφελεῖ ὀνιδισμὸν ἀπὸ Ἰσραήλ; ὅτι τίς ἀλλόφυλος ὁ ἀπερίτμητος αὐτὸς, ὅτι ὠνίδισεν παράταξιν θεοῦ ζῶντος; 27 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, λέγων, Οὕτως ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξῃ αὐτόν. 28 Καὶ ἤκουσεν Ἐλιὰβ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ μίζων ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ ὠργίσθη θυμῷ Ἐλιὰβ ἐν τῷ Δαυίδ, καὶ εἶπεν, Ἱνατί τοῦτο κατέβης; καὶ ἐπὶ τίνα ἀφῆκας τὰ μικρὰ πρόβατα ἐκεῖνα ἐν τῇ ἐρήμῳ; ἐγὼ οἶδα τὴν ὑπερηφανίαν σου, καὶ τὴν κακίαν τῆς καρδίας σου, ὅτι ἕνεκεν τοῦ ἰδεῖν τὸν πόλεμον, κατέβης. 29 Καὶ εἶπεν Δαυίδ, Τί ἐποίησα νῦν; οὐχὶ ῥῆμά ἐστιν;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 וְדָוִד הוּא זְעֵירָא וּתְלָתָא רַבְרְבַיָּא אֲזַלוּ בָּתַר שָׁאוּל׃ 15 וְדָוִד אָזֵל וְתָב מִלְוָת שָׁאוּל לְמִרְעֵי יָת עָנָא דַאֲבוּהִי בֵּית לָחֶם׃ 16 וְקָרֵיב פְּלִשְׁתָּאָה וּמַקְדִּים וּמַחְשִׁיךְ וְאִתְעַתַּד אַרְבְּעִין יוֹמִין׃ 17 וַאֲמַר יִשַׁי לְדָוִד בְּרֵיהּ סַב כְּעַן לַאֲחָךְ מְכִילְתָּא דִקְלִיָּא הָדֵין וַעֲסַר טוֹלְמִין דִּלְחֵמָא הָדֵין וְאוֹבֵיל לְמַשְׁרִיתָא לַאֲחָךְ׃ 18 וְיָת עֲסַר גּוּבְנִין דַּחֲלָבָא הָאִלֵּין תּוֹבֵיל לְרַב אַלְפָּא וְיָת אַחָךְ [illegible]

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

14 Et David ipse parvus, et tres magni iverunt post Saul. 15 Et David ivit, & rediit à Saul ad pascendū pecus patris sui Bethlehhē. 16 Et accessit Pelisthæ' anticipans, et vespertinans, & commoratus est quadraginta dies. 17 Et dixit Issai David filio ejus, Ferto nunc fratribus tuis mensuram tosti hujus, & decem tortas panis *hujus*, & deferto ad exercitum ad fratres tuos. 18 Et decem caseos lactis hos deferes ad magistrum mille, et fratres tuos visitabis ad pacem, et bonitatem eorum afferes. 19 Et *Saul*, et illi, et omnis homo Israel in planicie glandis ineuntes bellum cum Pelistæis. 20 Et anticipavit David in mane et reliquit pecus super *custodem*, et tulit et abiit sicut jussit illum Issai, et venit ad castra: et exercitus facientiū bellū exierunt ad ordinem, et clanxerunt in prælio. 21 Et ordinaverunt Israel et Pelistæi ordinem ad occursū ordinis. 22 Et reliquit David vasa quæ super se super manū custodis vasorum, et cucurrit ad ordinem; et venit, et rogavit fratribus suis ad pacem. 23 Et ipse loquens cum illis, et ecce vir de-inter eos ascendit, Goliath Pelisthæus nomen ejus ex Gath, ex ordinibus Pelisthæorum; et locut' est, ut verba ista, et audivit David. 24 Et omnis homo Israel in videndo eos virū, et verterunt ab-ante illum, et metuerunt valde. 25 Et dixit homo Israel, Num vidistis virū qui ascendit hunc, quia ad exprobrandū Israel ascendit? et erit qui occiderit eum, ditabit illū rex divitiis magnis, et filiam suam dabit ei; et domū patris sui faciet *liberos* magnates in Israel. 26 Et dixit David viris qui stantes secū ad dicendum, Quid fiet viro qui occidet Pelisthæū præputiatū istum; et auferet ignominiā desuper Israel? quia quis Pelisthæus præputiatus iste? quia exprobrat ordinibus *facientiū bellū* populi Dei manentis? 27 Et dixit illi popul' sicut verbū hoc ad dicendū, *Sic* fiet viro qui occiderit illum. 28 Et audivit Eliab frater ejus maximus, in loqui eum cum viris, et invaluit indignatio ipsius Eliab in David: et dixit, Ad quid huc descendisti? et super quem dereliquisti exiguum pecorum illorū in deserto? ego novi præsumptionem tuam, et malitiam cordis tui, ꝙ ad videndum facientes prælium descendisti. 29 Et dixit David, Quid feci nunc? nónne verbum fuit quod dixi?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 [illegible]

* 14 David autem erat minimus.) 15 Hic ergò David reversus fuerat à comitatu Saulis, abieràtque ad pascendas oves patris sui in Bethlehem. 16 Dum igitur accederet Philistæus ille manè ac vespere, & quadraginta diebus perstitisset, 17 Dixit interim Isai Davidi filio suo, Ferto fratribus tuis satum *tritici* fricti, & decem panes; & accurrens deporta in castra ad fratres tuos. 18 Decem verò caseos istos lacteos defer ad tribunum, fratrésque tuos visita in pace, & nuntium eorū ad me deferto. 19 (Saul autem cum omnibus Israelitis sub terebintho pugnabant adversùs Philistæos.) 20 Surgens itaque David manè, ovibúsque custodi commissis, portavit *ea* & abiit, quemadmodum præceperat ei Isai: cumque pervenisset ad castra in vallem quæ porrigebatur ad aciem, clanxerant ad prælium: 21 Jamque instruxerant sese Israelitæ & Philistæi, acies adversùs aciem. 22 Quapropter depositis à se David vasis *suis* prope *reliqua* vasa, cucurrit ad aciem, salutavitque fratres suos. 23 Et dum ipse loqueretur cum eis, ecce vir ille gigas, Goliad Philistæus nomine, è Gath *oriundus*, ascendebat ex acie Philistæorum, eadémque verba dicebat audiente Davide. 24 Omnes autem Israelitæ, cùm vidissent gigantem, timuerunt & fugerūt à conspectu ipsius: 25 Et dixerunt Israelitæ, Vidistísne virum istum qui ad exprobrandum Israeli ascendit? virum qui interfecerit eum, locupletabit rex divitiis magnis, & filiam suam dabit illi, & domum patris ejus nobilem reddet in Israele. 26 Dixit David viris sibi astantib', Quid fiet viro qui interfecerit Philistæum hunc præputiatum, & averterit probrum ab Israele? quid enim est Philistæus iste præputiatus qui probro afficit agmina Dei viventis? 27 Cui populus idem verbum dixit; Ita fiet viro qui interfecerit eum. 28 Audivit autem Eliab frater ejus maximus cùm viros illos alloqueretur: quare irâ percitus Eliab contra Davidem, dixit ad eum, Cur descendisti? & cuinā commisisti oves illas pauculas quæ sunt in deserto? ego novi arrogantiā tuā & nequitiam cordis tui, quòd ad videndum bellū descenderis. 29 Dixit verò David, Quid feci? jam verò hæc verba sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 *وكان داود أصغر الاخوة* 15 فلما اشتغل شاوول بالحرب* انصرف داود يرعى غنم ابيه في بيت لحم
16 *وكان الفلسطيني يغدوا ويروح ويعيرهم* فمكثوا كذلك اربعين يوما* 17 فقال ايساء لداود
ابنه* انطلق الى اخوتك بكيل من حنطة مقلوة وعشر ارغفة* فاسرع الى اخوتك الى العسكر
18 *وخذ عشر جبنات هدية لقائدهم* وتعاهد سلامة اخوتك* وأت بخبرهم* 19 وكان شاوول وجميع
رجال اسرائيل يجاهدون اهل فلسطين في غور شجر البطم* 20 فبكر داود سحرا* وترك الغنم عند
من يحفظها* وحمل ما امره به ابوه وانطلق* وأتى العسكر الى الوادي الذي يخرج الى
21 الصفين* وهتف القوم للحرب* وتصافف بنوا اسرائيل واهل فلسطين* صفا بازاء صف* 22 فوضع
23 داود ما كان معه عند ثياب اخوته* فاحضر الى الصف* وسلم على اخوته* وبينما هو يكلمهم
اذا هو بالرجل الجبار صاعد* اسمه جليذ الفلسطيني من جات من صف اهل فلسطين* فقال
24 القول الذي كان يقوله* وسمعه داود* فلما رأى جميع بني اسرائيل الجبار فرقوا وولوا من بين
25 يديه* وقال رجال آل اسرائيل* رأيتم هذا الرجل كيف صعد ليعير بني اسرائيل* الرجل الذي
يقتله يغنيه الملك* ويكثر ماله* ويزوجه ابنته* ويصير اهل بيته احرارا* ولا يكون عليهم سبيل
26 *فقال داود للذين كانوا قياما* ما الذي يصنع بالرجل الذي يقتل هذا الفلسطيني الاغلف*
ويصرف العار عن بني اسرائيل* لانه ما عسى ان يبلغ من امر هذا الفلسطيني الاغلف الذي
27 عير صف الله الحي* فقالوا رجال الشعب القول الذي قالوه قبل ذلك* هكذا يصنع بالرجل
28 الذي يقتله* وسمع اليب اكبر اخوته قوله للرجال* فاشتد غضب اليب على داود* وقال له*
لماذا نزلت الى ههنا* وعند من خلفت الغنم القليل الذي في البرية* وقد عرفت جرأتك وخبث
29 قلبك* انك انما نزلت لتنظر الى الحرب* قال داود* ما الذي صنعت* انما قلت قولا*

14 *David autem erat minimus fratrū.* 15 *Cumq; occupatus esset Saul bello, rediit David ad pascendum oves patris sui in Beth-lehem.* 16 *Et verò Palæstinus ille manè & sub vesperam veniens probro afficiebat eos; & manserunt sic quadraginta diebus.* 17 *Dixit autem Isai ad Davidem filium suum, Defer ad fratres tuos mensuram tritici frixi, & decem panes, & vade citò ad fratres tuos ad exercitum.* 18 *Et accipe decem caseos munus duci eorum, & visita pacem fratrum tuorū, & affer nuntium eorum.* 19 *(Porrò Saul & omnes Israelitæ bellum gerebant cum Palæstinis in valle arborum terebinthi.)* 20 *Surgens itaq; David diluculò, dimissisque ovibus apud quendam ut custodiret eas, tulit quæ præceperat ei pater suus, et profectus pervenit ad exercitum in vallem quæ exitum habebat ad utranque aciem; ubi exclamaverat populus ad pugnā,* 21 *Instruxerantque sese Israelitæ & Palæstini, acies ex adverso aciei.* 22 *Quare deposito David quod secum habebat, apud vestes fratrum suorum, accurrit ad aciem, & salutavit fratres suos.* 23 *Dúmque alloqueretur eos, ecce vir ille gigas nomine Goliad Palæstinus, è Gath, ascendens ex acie Palæstinorum, sermonem protulit quem dicere solebat; audivitque eum David.* 24 *Hunc gigantem cùm vidissent omnes Israelitæ, timuerunt, & terga verterunt coram eo:* 25 *Et dixerunt viri Israelitæ, Vidistis virum hunc quomodo ascenderit ad afficiendum contumeliis filios Israel? virum qui trucidaverit eum, ditabit rex & augebit opes ejus, filiam suam nuptum dabit illi, faciétque familiam ejus immunem, ita ut nulli rei subjiciatur.* 26 *Dixit David iis qui adstabant, Quid fiet viro illi qui trucidârit Philistæum hunc incircumcisum, probrumque abstulerit à filiis Israel? nam quis tandem futurus est exitus negotii Philistæi hujus incircumcisi qui probra objecit aciei Dei vivi?* 27 *Dixerunt viri populi eundem sermonem quem antea dixerant, Sic fiet viro qui trucidârit eum.* 28 *Audiens autem Eliab maximus natu fratrū suorum colloquium ejus cum viris illis, efferbuit irâ Eliab adversùs Davidem, & ait illi, Cur hùc descendisti? & apud quem reliquisti oves illas paucas quæ sunt in deserto? jam novi audaciam tuam & malitiam cordis tui, quòd descenderis quidem ut bellum spectares.* 29 *Dixit David, Quid egi? equidem verba tantùm dixi.*

: hoc verbū secundū dixit &,alterum contra ad ipsum apud ex se vertit Et 30
30 ויסב מאצלו אל־מול אחר ויאמר כדבר הזה
sunt audita Et .primum verbum juxta,verbum populus ei respōderunt &
31 וישבהו העם דבר כדבר הראשון: וישמעו
.eum cepit & ,Saul facies ad indicarunt&:David est locut⁹ quæ verba
הדברים אשר דבר דוד ויגדו לפני־שאול ויקחהו: 32
tuus Servus .eum super hominis cor concidat Ne : Saul ad David Dixitq;
32 ויאמר דוד אל־שאול אל־יפל לב־אדם עליו עבדך
: David ad Saul Dixitque .isto Pelistæo cum pugnabit & , ibit 33
33 ילך ונלחם עם־הפלשתי הזה: ויאמר שאול אל־דוד
puer quia :eo cum pugnandum ad istum Pelistæum ad ire poteris Non
לא תוכל ללכת אל־הפלשתי הזה להלחם עמו כי־נער
: Saul ad David dixit Et .suis pueritiis à belli vir ipse & ,tu 34
34 אתה והוא איש מלחמה מנעריו: ויאמר דוד אל־שאול
,ursus & ,leo veniebat & : pecore in suo patri tuus servus erat Pastor
רעה היה עבדך לאביו בצאן ובא הארי ואת־הדוב 35
,eū percutiebam & ,eum post egrediebar Et .grege de agnum tulit &
35 ונשא שה מהעדר: ויצאתי אחריו והכתיו
,ej⁹ barbā in apprehēdebā & ,me super cōsurgebat Et .ej⁹ ore ex eruebam &
והצלתי מפיו ויקם עלי והחזקתי בזקנו
etiam ,leonem Etiam .eā mori faciebam & ,eum percutiebam & 36
36 והכתיו והמתיו: גם את־הארי גם
unus tanquā iste præputiatus Pelistæus erit Et .tuus servus percussit ursum
הדוב הכה עבדך והיה הפלשתי הערל הזה כאחד
dixit Et .viventium Deorum ordines affecit probris quia , eis ex
37 מהם כי חרף מערכת אלהים חיים: ויאמר
ipse ,ursi manu de & ,leonis manu de me eruit qui Dominus : David 37
דוד יהוה אשר הצלני מיד הארי ומיד הדב הוא
,Vade : David ad Saul Dixitque ,hujus Pelistei manu de me eruet
יצלני מיד הפלשתי הזה ויאמר שאול אל־דוד לך
dedit &,suis vestibus David Saul induit Et .tecum sit Dominus &
38 ויהוה יהיה עמך: וילבש שאול את־דוד מדיו ונתן
David accinxit Et .loricā eum induit &,ej⁹ caput super æream galeam 38
39 קובע נחשת על־ראשו וילבש אתו שריון: ויחגר דוד את
,erat expertus non quia : ire voluit & ,suas vestes desuper suū gladium
חרבו מעל למדיו ויאל ללכת כי לא־נסה 39
non quia , istis in ire potero Non : Saul ad David Dixitque
ויאמר דוד אל־שאול לא־אוכל ללכת באלה כי־לא
suū baculū Cepitque .se desuper David ea removit Et .feci periculum
40 נסיתי ויסרם דוד מעליו: ויקח מקלו
posuit &,torrente de lapides læves quinque sibi elegit & ,sua manu in 40
בידו ויבחר־לו חמשה חלקי־אבנים מן־הנחל וישם
:sua manu in sua funda & ,pera in & ,sibi quod ,pastorum vase in eos
אתם בכלי הרעים אשר־לו ובילקוט וקלעו בידו
appropinquans & ,iens Pelisteus ibat Et .Pelisteum ad accessit &
41 ויגש אל־הפלשתי: וילך הפלשתי הלך וקרב
,Pelisteus aspexit Et .ejus facies ad scutum ferens vir & ; David ad 41
42 אל־דוד והאיש נשא הצנה לפניו: ויבט הפלשתי
simul ,rubicundus & ,puer erat quia : eum despexit & ,David vidit &
ויראה את־דוד ויבזהו כי־היה נער ואדמני עם־ 42
quia ,ego canis Nunquid:David ad Pelistæus Dixitque .aspectu pulcher
43 יפה מראה: ויאמר הפלשתי אל־דוד הכלב אנכי כי־
.suis diis in David Pelistæus maledixit Et ? baculis in me ad veniens tu
אתה בא־אלי במקלות ויקלל הפלשתי את־דוד באלהיו: 43
tuam carnem dabo & ,me ad Veni : David ad Pelistæus Dixitque
44 ויאמר הפלשתי אל־דוד לכה אלי ואתנה את־בשרך
: Pelisteum ad David dixit Et .agri animali & ,cælorum volatili 44
45 לעוף השמים ולבהמת השדה: ויאמר דוד אל־הפלשתי
te ad veniens ego & : clypeo & ,lancea in & gladio in me ad veniens Tu
אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון ואנכי בא־אליך 45
,affecisti probris quē ,Israel ordinum Dei exercituū Domini nomine in
בשם יהוה צבאות אלהי מערכות ישראל אשר חרפת:

Versio VUL. LAT.

30 Et declinavit paululū ab eo ad aliū: dixítque eundē sermonē. 31 Et respondit ei popul⁹ verbum sicut priùs. 31 Audita sunt autem verba, quæ locut⁹ est David, et annuntiata in conspectu Saul. 32 Ad quē cùm fuisset adduct⁹, locutus est ei, Non concidat cor cujusquā in eo: ego serv⁹ tuus vadā, & pugnabo advers⁹ Philisthæum. 33 Et ait Saul ad David; Non vales resistere Philisthæo isti, nec pugnare advers⁹ eum: quia puer es, hic autē vir bellator est ab adolescentia sua. 34 Dixítq; David ad Saul; Pascebat serv⁹ tuus patris sui gregē, & veniebat leo, vel urs⁹, & tollebat arietē de medio gregis: 35 Et psequebar eos, & percutiebā, eruebámq; de ore eorū: & illi consurgebant adversùm me, & apprehendebā mentū eorū, & suffocabā, interficiebámq; eos. 36 Nam & leonē & ursū interfeci ego servus tu⁹: erit igitur & Philisthæus hic incircumcisus, quasi un⁹ ex eis. Nunc vadā, & auferā opprobriū populi: quoniā quis est iste Philisthæ⁹ incircumcis⁹ qui aus⁹ est maledicere exercitui Dei viventis? 37 Et ait David; Dn̄s qui eripuit me de manu leonis, et de manu ursi, ipse me liberabit de manu Philisthæi huj⁹. Dixit autē Saul ad David; Vade, & Dn̄s tecum sit. 38 Et induit Saul David vestimentis suis, & imposuit galeā æreā sup caput ejus; & vestivit eum loricā. 39 Accinct⁹ ergò David gladio ej⁹ super vestē suā, cœpit tentare si armat⁹ posset incedere: non enim habebat consuetudinē. Dixítque David ad Saul; Non possū sic incedere, quia non usū habeo. Et deposuit ea, 40 Et tulit baculū suū, quē semp habebat in manib⁹: & elegit sibi quinq; limpidissimos lapides de torrente, et misit eos in perā pastoralē, quam habebat secū, & fundam manu tulit: & processit adversū Philisthæū. 41 Ibat autem Philistha⁹ incedens: et appropinquans adversùm David, & armiger ejus ante eum. 42 Cúmque inspexisset Philisthæus, & vidisset David, despexit eū. Erat enim adolescens rufus, et pulcher aspectu. 43 Et dixit Philisthæus ad David; Numquid ego canis sum, quòd tu venis ad me cum baculo? Et maledixit Philisthæ⁹ David in diis suis: 44 Dixítque ad David; Veni ad me, et dabo carnes tuas volatilibus cœli & bestiis terræ. 45 Dixit autem David ad Philisthæum; Tu venis ad me cum gladio, et hasta, & clypeo: ego autē venio ad te in nomine Domini exercituum, Dei agminum Israel, quibus exprobrâsti

MS.A.

30 Καὶ ἐπέστρεψεν παρ' αὐτοῦ εἰς ἐναντίον ἑτέρου, καὶ εἶπεν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο· 31 καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πρῶτον. Καὶ ἠκούσθησαν οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησεν Δαυίδ, καὶ ἀνηγγέλησαν* ὀπίσω Σαούλ. Καὶ παρέλαβεν αὐτόν, καὶ εἶπεν

Versio GRÆ. LXX. Interp. Cum Transl. LAT.

32 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαούλ, Μὴ δὴ συμπεσέτω (σ) καρδία τοῦ κυρίου μου ἐπ' αὐτόν. ὁ δοῦλός σου πορεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ τοῦ ἀλλοφύλου τούτου. 33 Καὶ εἶπε Σαοὺλ (τ) πρὸς τὸν Δαυίδ, Οὐ μὴ (υ) δυνήσῃ πορευθῆναι πρὸς τὸν ἀλλόφυλον τοῦ πολεμεῖν (φ) μετ' αὐτοῦ, ὅτι παιδάριον εἶ σύ, καὶ αὐτὸς ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐκ νεότητος αὐτοῦ. 34 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαούλ, Ποιμαίνων ἦν ὁ δοῦλός σου τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐν τῷ ποιμνίῳ· καὶ ὅταν ἤρχετο ὁ λέων, καὶ ἡ ἄρκος, καὶ ἐλάμβανε πρόβατον ἐκ τῆς ἀγέλης, 35 Καὶ ἐξεπορευόμην ὀπίσω αὐτοῦ καὶ ἐπάταξα αὐτόν, καὶ ἐξέσπασα ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ εἰ ἐπανίστατο ἐπ' ἐμέ, καὶ ἐκράτησα (χ) τοῦ φάρυγγος αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξα, καὶ ἐθανάτωσα αὐτόν. 36 Καὶ τὸν λέοντα καὶ τὴν ἄρκον ἔτυπτεν ὁ δοῦλός σου, καὶ ἔσται ὁ ἀλλόφυλος ὁ ἀπερίτμητος ὡς ἓν τούτων. οὐχὶ πορεύσομαι καὶ πατάξω αὐτόν, καὶ ἀφελῶ (ψ) σήμερον ὄνειδος ἐξ Ἰσραήλ; διότι τίς ὁ ἀπερίτμητος οὗτος, ὃς ὠνείδισε παράταξιν θεοῦ ζῶντος; 37 (ω) Κύριος ὃς ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς τοῦ λέοντος καὶ ἐκ χειρὸς (α) τῆς ἄρκτου, αὐτὸς ἐξελεῖταί με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀλλοφύλου τοῦ ἀπεριτμήτου τούτου. καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Δαυίδ, Πορεύου, καὶ (β) ἔσται κύριος μετὰ σοῦ. 38 Καὶ ἐνέδυσε Σαοὺλ (γ) τὸν Δαυὶδ μανδύαν, καὶ τὴν περικεφαλαίαν χαλκῆν (δ) περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, 39 Καὶ (ε) ἔζωσε τὸν Δαυὶδ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ μανδύου αὐτοῦ· καὶ ἐκοπίασε (ζ) περιπατήσας ἅπαξ καὶ δίς. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαούλ, Οὐ μὴ δύνωμαι (η) πορευθῆναι ἐν τούτοις, ὅτι οὐ πεπείραμαι. καὶ 40 (θ) ἀφαιροῦσιν αὐτὰ ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβε τὴν βακτηρίαν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ πέντε (ι) λίθους λείους ἐκ τοῦ χειμάρρου, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῷ καδίῳ τῷ ποιμενικῷ τῷ ὄντι αὐτῷ εἰς συλλογήν, καὶ (κ) σφενδόνη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ προσῆλθε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἀλλόφυλον. 42 (λ) Καὶ εἶδε Γολιὰθ τὸν Δαυίδ, καὶ (μ) ἐξητίμασεν αὐτόν· ὅτι αὐτὸς ἦν παιδάριον, καὶ αὐτὸς πυρράκης 43 μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος πρὸς Δαυίδ, Ὡσεὶ κύων ἐγώ εἰμι, ὅτι σὺ ἔρχῃ (ν) ἐπ' ἐμὲ ἐν ῥάβδῳ καὶ (ξ) λίθοις; καὶ εἶπε Δαυίδ, Οὐχί, ἀλλ' ἢ χείρων κυνός. καὶ κατηράσατο ὁ ἀλλόφυλος τὸν Δαυὶδ ἐν (ο) τοῖς θεοῖς 44 αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος πρὸς Δαυίδ, Δεῦρο πρὸς μέ, καὶ (π) δώσω τὰς σάρκας σου τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς (ρ) κτήνεσι τῆς 45 γῆς. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν ἀλλόφυλον, Σὺ ἔρχῃ πρός με ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν δόρατι καὶ ἐν ἀσπίδι, κἀγὼ πορεύομαι πρὸς σὲ ἐν ὀνόματι (σ) κυρίου θεοῦ σαβαὼθ παρατάξεως Ἰσραήλ, ἣν ὠνείδισας.

32 Et dixit David ad Saul, Non concidat nunc cor Domini mei super eū. Serv⁹ tuus ibit, & pugnabit cū alienigena hoc. 33 Et dixit Saul ad David, Non poteris ire adversùs alienigenā, ad pugnandū cū eo, quoniā puer es tu: & ipse vir bellator à juventute sua. 34 Et dixit David ad Saul, Pascens erat serv⁹ tuus patri suo in grege: & quando veniebat leo, & ursa, & capiebat ovem de grege: 35 Et egrediebar post eū, & percutiebā eū, & extrahebā ex ore ejus: & si insurgebat in me, & tenui guttur ejus, & percussi, & morti tradidi eum. 36 Et leonē, & ursam percutiebat serv⁹ tu⁹: & erit alienigena incircumcisus, tanquā unū eorū. (l) Nonne ibo, & percutiā eū, & auferā hodiè opprobriū ex Israel? Quoniā quis incircumcisus iste, qui exprobravit aciē Dei viventis? 37 Dominus, qui eruit me de manu leonis, & de manu ursæ, ipse eruet me de manu alienigenæ incircumcisi hujus. Et dixit Saul ad David; Vade, & erit Domin⁹ tecū. 38 Et induit Saul David (m) vestimentum, & cassidē æneā circa caput ejus, 39 Et cinxit David (n) gladio suo super (o) vestimentū suū: & laboravit, cùm ambulâsset (p) semel & bis. Et dixit David ad Saul, Non potero ire in his, quia usum nō habeo. Et (q) auferunt ea ab eo. 40 Et sumpsit baculū suū in manu sua: & elegit sibi quinq; lapides læves de torrente, et posuit eos in (r) pera pastorali, quæ erat sibi ad collectionē: et funda ejus in manu ejus. Et accessit ad virū alienigenā. 42 (s) Et vidit Goliath David, et contempsit eū: quoniā ipse erat puer, et ipse rufus cum pulchritudine oculorum. 43 Et dixit alienigena ad David; Tanquā canis ego sum, quia tu venis super me in virga, et lapidibus? Et dixit David; Nequaquàm, sed pejor cane. Et maledixit alienigena David in diis suis. 44 Et dixit alienigena erga David; Veni ad me, et dabo carnes tuas volatilibus cœli, et pecoribus terræ. 45 Et dixit David ad alienigenam; Tu venis ad me in gladio, et in hasta, et in clypeo: et ego venio ad te in nomine (t) Domini Dei Sabaoth aciei Israel, quam exprobrâsti

MS.A. (σ) ἡ καρδία (τ) πρὸς Δαυίδ, (υ) δυνηθήσῃ (φ) πρὸς αὐτόν, ὅτι παιδίον εἶ (χ) τοῦ φάρυγγος (ψ) ὄνειδος σήμερον ἐξ (ω) Καὶ εἶπεν Δαυίδ, Κύριος (α) τῆς ἄρκου, οὗτος (β) κύριος ἔσται (γ) τὸν μανδύαν αὐτοῦ, καὶ περικεφαλαίαν (δ) ἐπὶ τὴν (ε) ἔζωσεν Δαυὶδ τὴν φάραγγα καὶ περιεζώσατο Δαυὶδ τὴν ῥομφαίαν (ζ) περιπατῆσαι (η) ἐν τούτοις πορευθῆναι, ὅτι (θ) διαφροῦσιν (ι) λίθους ἐκ (κ) σφενδόνην (λ) Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀλλόφυλος πορευόμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς Δαυίδ, καὶ ἀνὴρ ὁ αἴρων τὸν θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ ἐπέβλεψεν ὁ ἀλλόφυλος, καὶ ἶδεν Γολιὰθ (μ) ἠτίμασεν (ν) πρὸς μὲ (ξ) λίθῳ; καὶ κατηράσατο (ο) τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ. (π) παραδώσω (ρ) θηρίοις τῆς (σ) κυρίου Σαβαώθ, θεοῦ παρατάξεως

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 ואסתחר מלותיה לקביל אוחרן ואמר כפתגמא הדין ואתיבוהי עמא פתגמא כפתגמא
31 32 קדמאה: ואשתמעו פתגמיא דמלל דוד וחויאו קדם שאול ודבריהי: ואמר דוד לשאול
33 לא יתבר לבא דאנשא מניה עבדך ייזיל ויגיח קרבא עם פלשתאה הדין: ואמר שאול
לדוד לא תכול למיזל עם פלשתאה הדין לאגחא קרבא עמיה ארי יניק את והוא גבר
34 עביד קרבין מינקותיה: ואמר דוד לשאול רעיא הוה עבדך לאבוהי בענא ואתא אריא
35 ואף דובא ונסיב אמרא מעדרא: ונפקית בתרוהי ומחיתיה ושזבתיה מפומיה וקם עלי
36 ואחדית בלועיה ומחיתיה וקטלתיה: אף ית אריא אף דובא קטל עבדך ויהי פלשתאה
37 ערלא הדין כחד מנהון ארי חסד סדרי עמא דיי קימא: ואמר דוד יי דשזבני מידא דאריא
ומידא דדובא הוא ישזבנני מידא דפלשתאה הדין ואמר שאול לדוד איזל ומימרא דיי
38 יהי בסעדך: ואלביש שאול ית דוד לבושוהי ויהב קולס דנחש על רישיה ואלביש יתיה
39 שרינא: וזריז דוד ית חרביה מעל ללבושוהי ולא אבה למיזל ארי לא אליף ואמר דוד
40 לשאול לית אנא יכיל למיזל באלין ארי לית בהון נסא ואעדנון דוד מעלוהי: ונסיב
חוטריה בידיה ובחר ליה חמשא שעיעי אבניא מן נחלא ושוי יתהון במן רעיא די ליה
41 ובתרמיליה וקלעיה בידיה וקריב לות פלשתאה: ואזל פלשתאה אזיל וקריב לות דוד
42 וגברא נטיל תריסא קדמוהי: ואסתכי פלשתאה וחזא ית דוד ושטיה ארי הוה יניק
43 וסמוק שפיר בריויה: ואמר פלשתאה לדוד הכלבא שטי אנא דאת אתי עלי בחוטריא
44 ולייט פלשתאה ית דוד בטעותיה: ואמר פלשתאה לדוד איתא לותי ואתן ית בסרך
45 לעופא דשמיא ולבעירא דארעא: ואמר דוד לפלשתאה את אתי עלי בחרבא ובמורניתא
וברומחא ואנא אתי עלך בשמא דיי צבאות אלהא דסדרי ישראל דחסדתא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

30 Et reversus est ab illo ad-eregione aliorum, et dixit sicut verbum hoc: et responderunt illi popul⁹ ut verbū anteri⁹. 31 Et audita sunt verba quæ locutus est David, et indicarunt ante Saul, & duxit eum. 32 Et dixit David Sauli, Non frangetur cor hominis ab eo; servus tuus ibit et inibit bellum cum Pelisthæo hoc. 33 Et dixit Saul Davidi, Non valebis ad eundum ad Pelisthæum hunc, ad ineundū præliū cum illo, quia puer tu, et ipse vir faciens prælia à pueritia sua. 34 Et dixit David ad Saul, Pastor fuit servus tuus patri suo in pecore, et venit leo et etiam ursus, et tulit agnum ex grege. 35 Et exii post eum, et percussi eum, et eripui eum ex ore ej⁹; et stetit super me, et apprehendi in maxilla ejus, et percussi eum, et occidi eum. 36 Etiam leonem & ursum occidit servus tuus: et erit Pelisthæ⁹ præputiat⁹ hic ut unus ex illis, quia exprobravit ordinib⁹ populi Dn̄i manentis. 37 Et dixit David, Dn̄s qui liberavit me de manu leonis et de manu ursi, ipse liberabit me de manu Pelisthæi hujus: et dixit Saul ad David, Vade, et dictū Dn̄i erit in auxilio tuo. 38 Et vestivit Saul David vestimenta sua, et dedit galeam chalybis super caput ejus, 39 & vestivit eum loricam. Et cinxit David gladium ejus desuper vestimenta sua, & non potuit ad eundum quia non doct⁹: et dixit David ad Saul, Non ego valens ad eundum in istis, quia non *est in istis miraculū*; & transire fecit illa David *desuper* se. 40 Et tulit baculum suū in manu sua, et elegit sibi quinq; lævitates lapidū ex fluvio, et posuit illos in vase pastoris, ꝙ ei, et in pera sua; et funda sua in manu sua, et appropinquavit Pelisthæo. 41 Et ivit Pelisthæ⁹ iens et appropinquans ad David; et vir ferens scutū ante ipsum. 42 Et respexit Pelisthæus et vidit David, et contempsit illū quia fuit puer et ruffus, pulcher aspectu. 43 Et dixit Pelisthæus ad David, Num canis despect⁹ ego, ꝙ tu venis super me in baculis? et maledixit Pelisthæ⁹ David in Errore suo. 44 Et dixit Pelisthæ⁹ ad David, Veni ad me, et dabo carnem tuam volatilibus cœli, et feris *terræ*. 45 Et dixit Dauid ad *P*elisthæum, Tu veniens super me in gladio, et in hasta, et in lancea; et ego veniens super te in nomine Domini Szebaoth, Dei ordinum Israel cui exprobrâsti.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

30 Tum deflectens ab eo in alteram partem, eundem sermonem repetiit: & reddiderunt ei populus responsum simile responso priori. 31 Delatis autem verbis quæ loquutus fuerat David, apud Saulem, *jussit* eum adduci. 32 Dixítque David Sauli, Ne concidat animus ullius propter istum: servus tuus ibit & pugnabit cum Philistæo isto. 33 Dixit Saul Davidi, Non poteris ire contra Philistæum hunc, quoniam tu puer es, ille verò vir bellicosus à pueritia sua. 34 Respondit David Sauli, Pascente servo tuo pecudes patri meo, venit leo & lupus, & abripuerunt agnum è grege: 35 Ego verò post eum egressus hunc percussi, & eripui eum ex faucibus hujus: cúmq; in me fureret, prehendi eum barbâ, & percussi eum, & despexi illum. 36 Tum leonem, tum lupum interfecit servus tuus: erit Philistæus iste præputiatus ut unus ex eis, quoniam probro affecit agmina Dei viventis. 37 Dixit etiam David, Dominus qui me liberavit è manu leonis & è manu lupi, ipse me liberabit è manibus Philistæi huj⁹ præputiati. Tum dixit Saul Davidi, Abi, & Dominus sit tecum. 38 Induítque Saul Dauidem armis suis, imposuítque galeam æneam capiti ejus, & induit eum loricā; 39 Tum cinxit Davidem gladio suo super arma sua: at noluit abire, quòd non esset eis assuetus. Quare depositis iis à se David, 40 Sumptóq; baculo suo manu suá, & quinq; glareis lapideis ex arena sibi delectis, quos posuit in vas suū pastorale, peram *scilicet* suā, fundâque suâ manu *arreptâ*, processit ad Philistæum. 41 Philistæ⁹ quoque veniens processit ad Davidem: viro illo qui scutū portabat, eum præcedente. 42 Cúmque prospectans Philistæus vidisset Davidem, aspernatus est eum, eò quòd puer esset, rufus, & pulcher aspectu. 43 Dixítque Philistæus ad Davidē, An canis sum, quòd venis contra me cum baculo? & imprecatus est Philistæus Davidi deos suos. 44 Dixítque Philistæus Davidi, Veni ad me, & dabo carnes tuas volucri cœli & belluis deserti. 45 Dixit David Philistæo, Tu venis contra me cum gladio, lanceā, & scuto; ego verò contra te venio in nomine Domini Dei exercituum, te *inquam* qui acies Israelis probro affecisti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وانصرف من عنده الى ناحية اخرى فقال مثل قوله الاول * فاجابه الشعب بجوابهم الاول * فبلغ
31 32 ساوول كلام داود * وارسل فاخذه * وقال داود لساوول * لا تخف ولا يفزع قلبك مثل ابن ادم
33 الضعيف * عبدك ينطلق ويحارب هذا الفلسطيني * فقال ساوول لداود * لا تقدر على محاربة
34 هذا الفلسطيني * لانك حدث وهو رجل جبار منذ صباه * قال داود لساوول * كان عبدك يرعى
35 غنما لابيه * فجاء اسد وذيب وحملا من الغنم حملا * واحضرت اليه فضربته * وخلصت الحمل
36 من فيه * فضرى علي فحملت عليه وضربته * واخذت بلحيته وقتلته * فقد قتل عبدك
اسدا وذيبا * يكون هذا الفلسطيني الاغلف مثل احدهما * لانه عير صفوف الله الحي واجناده *
37 * ثم قال داود * الرب خلصني من ايدي الاسد والذيب * هو يخلصني من هذا الاغلف * قال
38 ساوول لداود * انطلق بعون الرب * والرب ينصرك * والبس ساوول داود ثيابه * وصير على راسه
39 بيضة * والبسه جوشنا * وقلده سيفه فوق الجوشن * ولم يحب داود ان يحارب بسلاح ساوول *
40 لانه لم يكن جربه * فنزع داود سلاح ساوول وعزله عنه * واخذ عصا بيده * وانتقى خمسة
حجارة من الرمل * ووضعها في مخلاته التي كانت تكون معه اذا رعى الغنم * فاخذ مقلاعه
41 بيده * ودنا من جليات الفلسطيني * فاذا الفلسطيني قد سعى الى داود * وبين يديه رجل
42 حامل ترسه * فرفع الفلسطيني عينيه ونظر الى داود * فزرى به لان الفتى كان حدثا اشقر جميل
43 المنظر * قال الفلسطيني لداود * أكلب انا تاتيني بالعصا * وافترى الفلسطيني على داود وسمه
44 بذكر الالهة * ثم قال الفلسطيني لداود * تقدم الي * فاني اجعل لحمك ماكلا لطير السماء
45 وسباع القفر * قال داود للفلسطيني * انت تجيني بالسيف والرمح والترس * وانا اجيك بسم الله الرب
القوي * لانك عيرت اجناد اسرايل *

30 *Et versus ab eo in aliam partem, repetiit sermonem suum præcedentem: respondítque ei populus juxta primum responsum.* 31 *Cúmque perlata fuissent ad Saulem verba Davidis, mittens accepit eum.* 32 *Dixit autem David ad Saulem, Ne timeas, neve trepidet cor tuum more hominis imbecilli: servus tuus ibit, & pugnabit cum Palestino isto.* 33 *Dixit Saul ad Davidem, Non poteris congredi cum Palestino isto, quia tu es adolescens, ille verò vir gigas à pueritia sua.* 34 *Respondit David Sauli, Pascebat servus tuus oves patri suo, veniensq; leo & lupus abstulerunt ex ovibus agnū:* 35 *Ego verò ad eum accurrens percussi eum, & agnum eripui è faucibus ejus: eo autem in me sæviente, concitatus in eum percussi illum, mentoque ejus apprehenso, occidi eum.* 36 *Nam leonem & lupum occidit servus tuus: erit Palestinus hic incircuncisus tanquam unus ex illis, quoniam contumeliosè insultavit ordinibus & militibus Dei viventis.* 37 *Tum dixit David, Dominus eripuit me de manibus leonis & lupi, ipse me eripiet ab hoc incircunciso. Dixit Saul ad Davidem, Vade sub tutela Domini, & Dominus victorem te reddat.* 38 *Et induit Saul Davidem vestimentis suis, imposuítque capiti ejus galeam, & induit eum loricâ,* 39 *Et accinxit se gladio ejus super loricam: at noluit David pugnare armis Saulis, quia nunquam fuerat ea expertus. Depositis itaque à David armis Saulis, iisque à se amotis,* 40 *Et accepto baculo manu suâ, elegit quinq; lapides ex arena, posuitq; eos in peram suā quam secū habere consueverat dū pasceret oves, accepitq; fundam suam manu suâ, & accessit ad Goliath Palestinum.* 41 *Ecce autem Philisteus accurrit ad Davidem, præcedente cum viro scutum ejus ferente.* 42 *Sublatisque Palæstinus oculis suis, visoque Davide, despexit illum; nam puer adolescens erat rufus, pulcher aspectu.* 43 *Dixit Palæstinus ad Davidem, Num canis ego sum, ut venias ad me cum fuste? & convitiatus est ei, allegato deo suo.* 44 *Tum dixit Palæstinus Davidi, Accede ad me: siquidem efficiam carnem tuam cibum volatilibus cœli & belluis deserti.* 45 *Dixit David Palæstino, Tu quidem venis ad me gladio, lanceâ, & scuto: ego autem venio ad te in nomine Domini fortissimi, quoniam tu insultâsti militibus filiorum Israel.*

שמואל א׳ : יז

46 היום הזה יסגרך יהוה בידי והכיתך והסרתי את ראשך מעליך ונתתי פגר מחנה פלשתים היום הזה לעוף השמים ולחית הארץ וידעו כל הארץ כי יש אלהים לישראל׃
47 וידעו כל הקהל הזה כי לא בחרב ובחנית יהושיע יהוה כי ליהוה המלחמה ונתן אתכם בידנו׃
48 והיה כי קם הפלשתי וילך ויקרב לקראת דוד וימהר דוד וירץ המערכה לקראת הפלשתי׃
49 וישלח דוד את ידו אל הכלי ויקח משם אבן ויקלע ויך את הפלשתי אל מצחו ותטבע האבן במצחו ויפל על פניו ארצה׃
50 ויחזק דוד מן הפלשתי בקלע ובאבן ויך את הפלשתי וימיתהו וחרב אין ביד דוד׃
51 וירץ דוד ויעמד אל הפלשתי ויקח את חרבו וישלפה מתערה וימתתהו ויכרת בה את ראשו ויראו הפלשתים כי מת גבורם וינסו׃
52 ויקמו אנשי ישראל ויהודה ויריעו וירדפו את הפלשתים עד בואך גיא ועד שערי עקרון ויפלו חללי פלשתים בדרך שערים ועד גת ועד עקרון׃
53 וישבו בני ישראל מדלק אחרי פלשתים וישסו את מחניהם׃
54 ויקח דוד את ראש הפלשתי ויבאהו ירושלם ואת כליו שם באהלו׃
55 וכראות שאול את דוד יצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנר שר הצבא בן מי זה הנער אבנר ויאמר אבנר חי נפשך המלך אם ידעתי׃
56 ויאמר המלך שאל אתה בן מי זה העלם׃
57 וכשוב דוד מהכות את הפלשתי ויקח אתו אבנר ויבאהו לפני שאול וראש הפלשתי בידו׃
58 ויאמר אליו שאול בן מי אתה הנער ויאמר דוד בן עבדך ישי בית הלחמי׃

Verſio VULG. LAT.

46 Hodiè: & dabit te Domin' in manu mea, & percutiam te, & auferam caput tuum à te: & dabo cadavera caſtrorū Philiſthiim hodiè volatilib' cœli, & beſtiis terræ: ut ſciat omnis terra, quia eſt De' in Iſrael. 47 Et noverit univerſa Eccleſia hæc, quia non in gladio, nec in haſta ſalvat Domin': ipſius enim eſt bellū, & tradet vos in manus noſtras. 48 Cùm ergò ſurrexiſſet Philiſthæ', & veniret, & appropinquaret contra David, feſtinavit David, & cucurrit ad pugnam ex adverſo Philiſthæi. 49 Et miſit manum ſuam in peram, tulitque unum lapidem, & fundâ jecit, & circumducens percuſſit Philiſthæum in fronte: & infix' eſt lapis in fronte ej', & cecidit in faciem 50 ſuam ſuper terram. Prævaluítque David adverſùm Philiſthæum in funda & lapide, percuſſúmque Philiſthæum interfecit. Cúmq; gladiū non haberet in manu David, 51 Cucurrit, & ſtetit ſuper Philiſthæum, & tulit gladium ejus, & eduxit eū de vagina ſua: & interfecit eum, præciditque caput ejus. Videntes autem Philiſthiim, quòd mortu' eſſet fortiſſimus 52 eorū, fugerunt. Et conſurgentes viri Iſrael & Juda vociferati ſunt, & perſecuti ſunt Philiſthæos uſq; dum venirent in vallē, & uſq; ad portas Accaron, ceciderúntq; vulnerati de Philiſthiim in via Saraim, & uſq; ad Geth, & uſq; ad Acca- 53 ron. Et revertentes filii Iſrael poſtquā perſecuti fuerāt Philiſthæos, invaſerūt caſtra eorū. 54 Aſſumens autē David caput Philiſthæi, attulit illud in Jeruſalem: arma verò ej' poſuit in 55 tabernaculo ſuo. Eo autē tempore, quo viderat Saul David egredientem contra Philiſthæum, ait ad Abner principem militiæ; De qua ſtirpe deſcendit hic adoleſcens, Abner? Dixítq; Abner; Vivit anima 56 tua, rex, ſi novi. Et ait rex, Interroga tu, cuj' fili' ſit iſte puer. 57 Cúmq; regreſſus eſſet David, percuſſo Philiſthæo, tulit eū Abner, & introduxit corā Saule, caput Philiſthæi habentem in 58 manu. Et ait ad eū Saul; De qua progenie es, ô adoleſcens? Dixitq; David; Filius ſervi tui Iſai Bethlehemitæ ego ſum.

Verſio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

46 Σήμερον, ϗ ἀποκλείσει σε (τ) κύριος σήμερον εἰς τὴν χεῖρά μου, ϗ ἀποκτενῶ σε, ϗ ἀφελῶ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ, ϗ δώσω τὰ κῶλά σου ϗ τὰ κῶλα παρεμβολῆς ἀλλοφύλων (υ) ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ ϗ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς. ϗ γνώσεται πᾶσα ἡ γῆ, ὅτι ἔστι θεὸς ἐν Ἰσραήλ. 47 Καὶ γνώσεται πᾶσα ἡ ἐκκλησία αὕτη, ὅτι οὐκ ἐν ῥομφαίᾳ ϗ δόρατι σώζει κύριος, ὅτι τοῦ κυρίου ὁ πόλεμος, ϗ παραδώσει κύριος ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἡμῶν. 48 Καὶ ἀνέστη ὁ ἀλλόφυλος ϗ (φ) ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν Δαυίδ. 49 Καὶ ἐξέτεινε Δαυὶδ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ κάδιον, ϗ (χ) ἔλαβεν ἐκεῖθεν λίθον ἕνα, ϗ ἐσφενδόνησε, ϗ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτοῦ, ϗ διέδυ ὁ λίθος διὰ τῆς περικεφαλαίας (ψ) εἰς τὸ μέτωπον αὐτοῦ, ϗ ἔπεσεν ἐπὶ (†) πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν (ω) γῆν. 51 Καὶ ἔδραμε Δαυὶδ, ϗ ἐπέστη ἐπ' αὐτὸν, ϗ ἔλαβε τὴν ῥομφαίαν (α) αὐτοῦ, ϗ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, ϗ ἀφεῖλεν (β) τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ϗ (γ) εἶδον οἱ ἀλλόφυλοι, ὅτι τέθνηκεν ὁ δυνατὸς αὐτῶν, ϗ (δ) ἔφυγον. 52 Καὶ ἀνίστανται ἄνδρες Ἰσραὴλ ϗ Ἰούδα, ϗ ἠλάλαξαν, ϗ κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως εἰσόδου (ε) Γὲθ, ϗ ἕως τῆς πύλης Ἀσκάλωνος. ϗ ἔπεσον τραυματίαι τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ὁδῷ τῶν πυλῶν (ζ) ϗ ἕως Γὲθ, ϗ ἕως Ἀκκαρών. 53 Καὶ ἀνέστρεψαν ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκκλίνοντες ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων, ϗ κατεπάτουν τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν. 54 Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀλλοφύλου, ϗ ἤνεγκεν αὐτὴν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ϗ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἔθηκεν ἐν τῷ σκηνώματι (η) αὐτοῦ.

46 *Hodiè: & intercludet te Dominus hodiè in manum meam, & interficiam te, & auferam caput tuum à te, & dabo cadavera tua, & cadavera caſtrorum alienigenarum in hac die volatilibus cœli, & beſtiis terræ. Et cognoſcet univerſa terra, quia eſt Deus in Iſrael.* 47 *Et cognoſcet univerſa eccleſia hæc, quia non in gladio, & haſta ſalvat Dominus: quoniam Domini eſt bellum; & tradet Dominus vos in manus noſtras.* 48 *Et ſurrexit alienigena, et ivit in occurſum (u) David.* 49 *Et extendit David manum ſuam in peram, & ſumpſit indè lapidem unum, et fundâ jecit, et percuſſit alienigenam ad frontem ejus: et infixus eſt lapis per caſſidem in frontem ejus: et cecidit in faciem ſuam ſuper (x) terram.* 51 *Et cucurrit David, et aſcendit ſuper eum, et ſumpſit gladium ejus, et morti tradidit eum, et abſtulit caput ejus. Et viderunt alienigenæ, quia mortuus eſt potens ipſorum, et fugerunt.* 52 *Et exurgunt viri Iſrael, et Juda, et vociferati ſunt, et perſequuti ſunt poſt eos uſque ad introitum Geth, et uſque ad portam (1) Aſcalonis. (z) Et ceciderunt vulnerati alienigenarum in via portarum, et uſque Geth, et uſque Accaron.* 53 *Et reverterunt viri Iſrael declinantes poſt alienigenas, et (aa) conculcarunt caſtra eorum.* 54 *Et cepit David caput alienigenæ, et tulit illud in Hieruſalem: et vaſa ejus poſuit in tabernaculo (bb) ſuo.*

MS. A.

(τ) κύριος ἐν τῇ χειρί μου σήμερον, ϗ ἀποκτενῶ (υ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ (φ) ἐπορεύθη ϗ ἤγγισεν εἰς συνάντησιν Δαυίδ. ϗ ἐτάχυνεν Δαυὶδ ϗ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν τοῦ ἀλλοφύλου. Καὶ ἐξέτεινεν (χ) ἔλα-
50 βεν λίθον ἕνα, (ψ) ἐπὶ τὸ (†) τὸ πρόσωπον (ω) γῆν. Καὶ ἐκραταίωσεν Δαυὶδ ὑπὲρ τὸν ἀλλόφυλον ἐν τῇ σφενδόνῃ ϗ ἐν τῷ λίθῳ, ϗ ἐπάταξεν τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν χειρὶ Δαυίδ. Καὶ ἔδραμεν (α) αὐτοῦ, ϗ * ἐξέσπασεν αὐτὴν ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτῆς, καὶ ἐθανάτωσεν (β) ἐν αὐτῇ τὴν κεφαλὴν (γ) ἴδαν (δ) ἔφυγαν. (ε) Γαὶ, (ζ) καὶ
55 εἰς Γὲθ, (η) αὐτοῦ. Καὶ ὡς εἶδεν Σαοὺλ τὸν Δαυὶδ ἐκπορευόμενον εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀλλοφύλου, εἶπεν πρὸς Ἀβεννὴρ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως, Υἱὸς τίνος ὁ νεανίσκος οὗτος; καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ, Ζῇ ἡ
56 ψυχή σου βασιλεῦ εἰ οἶδα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ἐπερώτησον σὺ,
57 υἱὸς τίνος ὁ νεανίσκος οὗτος. Καὶ ὡς ἐπέστρεψεν Δαυὶδ τοῦ πατάξαι τὸν ἀλλόφυλον, καὶ παρέλαβεν αὐτὸν Ἀβεννὴρ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν
58 ἐνώπιον Σαοὺλ, καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀλλοφύλου ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Σαοὺλ, Υἱὸς τίνος εἶ παιδάριον; καὶ εἶπεν Δαυὶδ, Υἱὸς δούλου σου Ἰεσσαὶ τοῦ Βηθλεεμίτου.

תרגום יונתן. Targum JONATHAN.

46 יומא הדין ימסרינך יי בידי ואקטלנך ואעדי ית רישך מנך ואתין פגר משרית פלשתאי יומא הדין לעופא דשמיא ולחית ארעא וידעון כל דיירי ארעא ארי אית אלהא לישראל׃
47 וידעון כל קהלא הדין ארי לא בחרבא ובמורניתא פריק יי ארי מן קדם יי נצחן קרביא וימסר יתכון בידנא׃
48 והוה כד קם פלשתאה ואזל וקריב לקדמות דוד ואוחי דוד ורהט לסדרא לקדמות פלשתאה׃
49 ואושיט דוד ית ידיה למניה ונסיב מתמן אבנא ואקלע ומחא ית פלשתאה על בית עינוהי וטבעת אבנא בבית עינוהי ונפל על אפוהי על ארעא׃
50 ותקיף דוד מן פלשתאה בקלעא ובאבנא ומחא ית פלשתאה וקטליה וחרבא לית ביד דוד׃
51 ורהט דוד וקם על פלשתאה ונסיב ית חרביה ושלפה מתיקה וקטליה ופסק בה ית רישיה וחזו פלשתאי ארי מית גברהון ואפיכו׃
52 וקמו אנשי ישראל ויהודה ויבבו ורדפו ית פלשתאי עד מעלך גיא ועד תרעי עקרון ונפלו קטילי פלשתאי באורח שערים ועד גת ועד עקרון׃
53 ותבו בני ישראל מלמרדף בתר פלשתאי ובזו ית משריתהון׃
54 ונסיב דוד ית רישא דפלשתאה ואיתיה לירושלם וית זינוהי שוי במשכניה׃
55 וכד חזא שאול ית דוד נפיק לקדמות פלשתאה אמר לאבנר רב חילא בר מן עולימא הדין אבנר ואמר אבנר קיימא נפשך מלכא אם ידענא׃
56 ואמר מלכא שאל את בר מן עולימא הדין׃
57 וכד תב דוד מלמקטל ית פלשתאה ודבר יתיה אבנר ואיתיה קדם שאול ורישא דפלשתאה בידיה׃
58 ואמר ליה שאול בר מן את עולימא ואמר דוד בר עבדך ישי דמבית לחם׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

46 Hodie tradet te Dominus in manu mea, & occidam te, & abſcindam caput tuum abs te, & dabo *fœtorem* exercitus Peliſthæorum hodie volatilib' cœli & animanti terræ: & cognoſcent omnes habitatores terræ, quòd eſt Deus in Iſrael. 47 Et cognoſcent omnis congregatio hæc, quòd non in gladio & non in haſta liberans Domin', quia ex-ante Dominum victorem *bella*, & tradet vos in manu noſtra. 48 Et fuit quando ſurrexit Peliſthæus & ivit, & appropinquavit in occurſum David: & feſtinavit David, & cucurrit ad ordinem in occurſum Peliſthæi. 49 Et extendit David manum ſuam ad vas, & tulit inde lapidem, & *projecit fundâ*, & percuſſit Peliſthæum ſuper domū oculorū ejus, & infixus eſt lapis in domo oculorum ejus, & cecidit ſuper naſum ſuum ſuper terram. 50 Et prævaluit David à *P*eliſthæo in funda & in lapide, & percuſſit *P*eliſthæū, & occidit eum, & gladius non erat in manu David. 51 Et cucurrit David & ſtetit *ſuper Peliſthæum*, & tulit gladium illius, & evaginavit eum è theca ipſius, & occidit illum, & abſcidit in eo caput illius, & viderunt *P*eliſthæi quòd mortuus eſt robuſtus ipſorum, & verterunt. 52 Et ſurrexerunt homo Iſrael, & Jehuda, & jubilaverunt, & ſecuti ſunt *P*eliſthæos uſque ad introitum Gia, & uſque ad portas Ghekron: & ceciderunt occiſi *P*eliſthæorum in via Segharim, & uſq; Gath, & uſque Ghekron. 53 Et redierunt filii Iſrael à ſequendo poſt *P*eliſthæos, & diripuerunt caſtra illorū. 54 Et tulit David caput *P*eliſthæi, & venire fecit illud ad Jeruſalem, & arma illi' poſuit in tentorio ſuo. 55 Et quando vidit Saul David exeuntem ad occurſū *P*eliſthæi, dixit ad Abner magiſtrum exercitus, Filius cujus hic adoleſcens, Abner? & dixit Abner, Vivit anima tua rex, ſi novi. 56 Et dixit rex, *P*ete tu, filius cujus hic adoleſcens. 57 Et quando rediit David ab occidendo *P*eliſthæū, & accepit eum Abner; & venire fecit eū ante Saul, & caput *P*eliſtæi in manu ej'. 58 Et dixit illi Saul, Filius cujus tu adoleſcens? & dixit, Filius ſervi tui Iſſai qui ex Bethlehhem.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

46 * ܝܘܡܢܐ ܢܫܠܡܟ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝ. ܘܐܩܛܠܟ. ܘܐܦܣܘܩ ܪܫܟ ܡܢܟ. ܘܐܬܠ ܫܠܕܐ ܕܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܝܘܡܢܐ. ܠܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ. ܘܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܢܕܥܘܢ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܕܐܝܬ ܐܠܗܐ ܠܐܝܣܪܝܠ.
47 * ܘܢܕܥܘܢ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܗܢܐ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܣܝܦܐ ܘܒܪܘܡܚܐ ܦܪܩ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܕܡܪܝܐ ܗܘ ܩܪܒܐ. ܘܢܫܠܡܟܘܢ ܒܐܝܕܝܢ.
48 * ܘܗܘܐ ܟܕ ܩܡ ܦܠܫܬܝܐ ܐܬܐ ܘܩܪܒ ܠܐܘܪܥܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܣܬܪܗܒ ܕܘܝܕ ܘܪܗܛ ܠܣܕܪܐ ܠܐܘܪܥܗ ܕܦܠܫܬܝܐ.
49 * ܘܐܘܫܛ ܕܘܝܕ ܐܝܕܗ ܠܡܐܢܗ. ܘܢܣܒ ܡܢ ܬܡܢ ܟܐܦܐ. ܘܐܛܦܐ. ܘܡܚܝܗ ܠܦܠܫܬܝܐ ܒܝܬ ܥܝܢܘܗܝ. ܘܢܥܨܬ ܟܐܦܐ ܒܝܬ ܥܝܢܘܗܝ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ.
50 * ܘܥܫܢ ܕܘܝܕ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ. ܒܩܠܥܐ ܘܒܟܐܦܐ. ܘܡܚܝܗ ܠܦܠܫܬܝܐ. ܘܩܛܠܗ. ܘܣܝܦܐ. ܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܐܝܕܗ ܕܕܘܝܕ.
51 * ܘܪܗܛ ܕܘܝܕ. ܘܩܡ ܥܠ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܢܣܒ ܣܝܦܗ. ܘܫܡܛܗ ܡܢ ܬܢܬܗ. ܘܩܛܠܗ. ܘܦܣܩ ܪܫܗ. ܘܚܙܘ ܦܠܫܬܝܐ ܕܡܝܬ ܓܢܒܪܗܘܢ. ܘܥܪܩܘ.
52 * ܘܩܡܘ ܐܢܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܕܝܗܘܕܐ. ܘܝܒܒܘ. ܘܪܕܦܘ ܒܬܪ ܦܠܫܬܝܐ. ܥܕܡܐ ܠܡܥܠܢܐ ܕܢܚܠܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܬܪܥܐ ܕܥܩܪܘܢ. ܘܢܦܠܘ ܩܛܝܠܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܫܥܪܝܡ. ܘܥܕܡܐ ܠܓܬ. ܘܥܕܡܐ ܠܥܩܪܘܢ.
53 * ܘܗܦܟܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܪܕܦܝܢ ܗܘܘ ܒܬܪ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܒܙܘ ܡܫܪܝܬܗܘܢ.
54 * ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ ܪܫܗ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܝܬܝܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܐܢܘܗܝ ܣܡ ܒܡܫܟܢܗ.
55 * ܘܟܕ ܚܙܝܗ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ. ܕܢܦܩ ܠܐܘܪܥܗ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܐܡܪ ܠܐܒܢܝܪ ܪܒ ܚܝܠܗ. ܒܪ ܡܢܘ ܗܢܐ ܛܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܐܒܢܝܪ. ܚܝܐ ܢܦܫܟ ܡܠܟܐ ܐܢ ܝܕܥ ܐܢܐ.
56 * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܫܐܠ ܐܢܬ ܒܪ ܡܢܘ ܗܢܐ ܥܠܝܡܐ.
57 * ܘܟܕ ܗܦܟ ܕܘܝܕ ܡܢ ܕܩܛܠ ܠܦܠܫܬܝܐ. ܕܒܪܗ ܐܒܢܝܪ. ܘܐܥܠܗ ܩܕܡ ܫܐܘܠ. ܘܪܫܗ ܕܦܠܫܬܝܐ ܒܐܝܕܗ.
58 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܐܘܠ. ܒܪ ܡܢܘ ܐܢܬ ܥܠܝܡܐ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܒܪ ܥܒܕܟ ܐܝܫܝ ܕܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ.

46 Hodiè tradet te Dominus in manus meas, & occîdam te, auferamque caput tuum à te, & dabo cadavera caſtrorum Philiſtæorum hodiè beſtiæ ſylveſtri & volucri cœli: ſcietque tota terra eſſe Deum in Iſraele, 47 Et ſcient univerſus hic cœtus quòd non gladio aut lanceâ ſervet Dominus; nam Domini eſt bellum, ipſeque tradet vos in manus noſtras. 48 Ecce ergò Philiſtæus veniens proceſſit obviàm Davidi, & David feſtinans procurrit in aciem obviàm Philiſtæo. 49 Et extendens David manum ſuam ad vas ſuum, tulit inde lapidem, & intorquens percuſſit Philiſtæum in fronte ipſius: infixoque lapide in frontem ejus, cecidit in faciem ſuam ſuper terram. 50 Valentior itaque fuit David Philiſtæo cum funda & lapide, percuſſitque Philiſtæum & occîdit illum: cúmque non eſſet gladius in manu Davidis, 51 Cucurrit David, ſtetitque ſuper Philiſtæum, & accipiens gladium ejus, exemit illum è vaginâ ipſius, & occîdit illum, amputato ejus capite. Quapropter videntes Philiſtæi mortuum eſſe gigantem ſuum, fugæ ſe dederunt. 52 Surgentes autem viri Iſraelis & Juda, ſumpſerunt animos, & inſecuti ſunt Philiſtæos uſque ad ingreſſum vallis, & uſque ad vallem Acronis: cecideruntque confoſſi Philiſtæorum per viā in qua caſtra fixerāt, uſq; ad Gath, et uſq; ad Acronē. 53 Deinde redeuntes Iſraelitæ qui perſequebantur Philiſtæos, diripuerunt caſtra eorum. 54 David autem acceptum caput Philiſtæi detulit illud in Jeruſalem; arma verò ipſius poſuit in tabernaculo ſuo. 55 Cùm autem videret Saul Davidem prodeuntem in occurſum Philiſtæi, dixit Abnero duci militiæ ſuæ, Cujuſnam filius eſt puer iſte? 56 Reſpondit Abner, Vivat anima tua rex, ignoro. Dixitque rex, Pete tu cujuſnam filius ſit adoleſcens iſte. 57 Itaque cùm reverſus eſſet David, cæſo Philiſtæo, duxit eum Abner, introduxitque eum ad aſpectum Saulis, caput Philiſtæi manu ſuâ ferentem: 58 dixitque ad eum Saul, Cujus filius es tu, puer? Ait illi David, Filius ſervi tui Iſai Bethlehemitæ

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 * فاليوم يدفعك الرب في يدي * واقتلك واخذ راسك * واصير جيف عسكر اهل فلسطين اليوم ماكلا لسباع البر وطير السماء * فيعلم اهل الارض كلهم ان لال اسرايل الاها قادرا على كل شي *
47 ويعلم هذه الجماعه كلها ان الرب ليس يخلص بالسيف والرمح * لان الحرب للرب *
48 وعجل داود * واحضر الي الفلسطيني *
49 ومد داود يده الي مخلاته * واخذ منها حجرا ووضعه في المقلاع * وادار مقلاعه ورمي * فضرب الفلسطيني بين عينيه ودخل الحجر في جبهته * فسقط على وجهه على الارض *
50 وظفر داود بالفلسطيني بالمقلاع والحجر * وضرب الفلسطيني وقتله * ولم يكن في يد داود سيفا *
51 فاتي الي الفلسطيني وقام فوقه * واخذ سيفه واخرطه * وقتله وحز راسه * فلما راوا اهل فلسطين ان جبارهم قد قتل ولوا هاربين *
52 ووثب ال اسرايل وال يهودا * وخرجوا على اهل فلسطين * وسعوا في طلبهم حتي انتهوا الي اول الوادي * وبلغوا الي وادي عقرون * وسقط قتلي اهل فلسطين في طريق معسكرهم الي جاث والي عقرون *
53 ورجع بنو اسرايل الذين كانوا في طلب اهل فلسطين * وانتهبوا ما كان في معسكرهم *
54 واخذ داود راس الفلسطيني وجاء به الي اورشليم * واخذ ثيابه فجعلها في منزله *
55 ولما راي شاول داود حيث خرج لاهل فلسطين * قال لابنار صاحب حربته * اين هذا الفتي *
56 قال ابنار وحياتك وحياه نفسك ايها الملك لا اعلم الي اين هو * قال الملك * سل عن هذا الفتي لتعلمني اين هو *
57 فلما رجع داود من قتله الفلسطيني * اخذه ابنار وادخله الي شاول * وراس الفلسطيني معه *
58 قال له شاول * ابن من انت يا فتي * قال له داود * انا ابن عبدك ايساء الذي من بيت لحم *

46 *Hodiè ſanè te tradet Dominus in man' meas, & interficiā te, tollamq; caput tuū, & efficiā cadavera exercitûs Paleſtinorū hodiè eſcā feris deſerti & volucribus cœli: ut ſciant omnes incolæ terræ eſſe Iſraelitis Deum omnipotentem,* 47 *Et ſciat univerſus hic cœtus quòd Dominus non ſalvat gladio & lanceâ; bellū enim Domini eſt.* 48 *Tum feſtinans David cucurrit obviā Paleſtino.* 49 *Extenſâq; David manu ſuâ in peram ſuā, protulit ex ea lapidem, poſuitq; in fundam ſuam, & fundam contorquens ejaculatus eſt, feriitque Paleſtinum inter oculos ejus; & ingreſſus eſt lapis in frontem ejus, ceciditque pronus in terram.* 50 *Vicit ergò David Paleſtinum fundâ & lapide, & percuſſit Paleſtinum, & occîdit eum: cúmque non eſſet gladius in manu Davidis,* 51 *Venit ad Paleſtinum, ſtetitque ſuper eum; & accipiens gladiū ejus evaginavit illum, & occîdit eum, & amputavit caput ejus. Cùm autem vidiſſent Paleſtini quòd gigas eorum interfectus jam eſſet, terga verterunt fugientes.* 52 *Tunc proſilientes Iſraelitæ & Judæi, exierunt contra Paleſtinos, & inſectati ſunt eos donec perveniſſent uſq; ad principiū vallis, devenerintque ad vallem Acron: & corruerunt occiſi Paleſtini per viam caſtrorum ſuorum uſque ad Gath & uſque ad Acron.* 53 *Tum reverſi Iſraelitæ qui perſecuti fuerant Paleſtinos, prædati ſunt quicquid remanſerat in caſtris illorum.* 54 *David autem accipiens caput Paleſtini, portavit illud in Jeruſalem; & accipiens veſtimenta ipſius, repoſuit ea domui ſuæ.* 55 *Porrò cùm vidiſſet Saul Davidem quando proceſſerat obviàm Paleſtinis, dixerat Abnero portitori lanceæ ſuæ, Ubi eſt puer ille?* 56 *Reſpondit Abner, Per caput tuum & per vitam animæ tuæ ô rex, neſcio ubi ſit. Dixit rex, Interroga de puero iſto ut indices mihi ubi ſit.* 57 *Quare reverſo Davide à cæde Paleſtini duxit eum Abner, & ad Saulem introduxit habentem caput Paleſtini in manu ſua:* 58 *Cui dixit Saul, Cujus filius es ô adoleſcens? Reſpondit ei David, Filius ſum ſervi tui Iſai qui eſt ex Beth-lehem.*

שמואל א: יח

CAP. XVIII. יח

est ligata Jonathan anima & ,Saul ad loqui eũ consummare secundũ fuit Et
1 וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר אֶל־שָׁאוּל וְנֶפֶשׁ יְהוֹנָתָן נִקְשְׁרָה
eum cœpit Et .suam animam sicut Jonathan eum dilexit &,David anima in
2 בְּנֶפֶשׁ דָּוִד וַיֶּאֱהָבוֹ יְהוֹנָתָן כְּנַפְשׁוֹ׃ וַיִּקָּחֵהוּ
.sui patris domum redeundum ad ei dedit non & ,illa die in Saul
שָׁאוּל בַּיּוֹם הַהוּא וְלֹא נְתָנוֹ לָשׁוּב בֵּית אָבִיו׃
.suâ animâ secundũ eum illũ diligendo in ,fœdus David & Jonathan excidit Et
3 וַיִּכְרֹת יְהוֹנָתָן וְדָוִד בְּרִית בְּאַהֲבָתוֹ אֹתוֹ כְּנַפְשׁוֹ׃
, David illud dedit & ,se super quod pallio Jonathan se exuit Et
4 וַיִּתְפַּשֵּׁט יְהוֹנָתָן אֶת־הַמְּעִיל אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתְּנֵהוּ לְדָוִד
ad usque & ,suũ arcum ad usque & ,suũ gladium ad usque & suas vestes &
וּמַדָּיו וְעַד־חַרְבּוֹ וְעַד־קַשְׁתּוֹ וְעַד־
eum mittebat quæ omnibus in David est egressus Et .suum cinctorium
5 חֲגֹרוֹ׃ וַיֵּצֵא דָוִד בְּכֹל אֲשֶׁר יִשְׁלָחֶנּוּ
: belli viros super Saul eum posuitque :agebat intelligens ,Saul
שָׁאוּל יַשְׂכִּיל וַיְשִׂמֵהוּ שָׁאוּל עַל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה
.Saul servorum oculis in etiam & ,populi omnis oculis in bonus fuit &
וַיִּיטַב בְּעֵינֵי כָל־הָעָם וְגַם בְּעֵינֵי עַבְדֵי שָׁאוּל׃
; Pelisteum percutiendo à David redeundo in ,eos veniendo in fuit Et
6 וַיְהִי בְּבוֹאָם בְּשׁוּב דָּוִד מֵהַכּוֹת אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי
chori & ,cantando Israel urbibus cunctis de mulieres sunt egressæ &
וַתֵּצֶאנָה הַנָּשִׁים מִכָּל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל לָשִׁיר וְהַמְּחֹלוֹת
.instrumentis trifidis in & ,lætitia in tympanis in ,regis Saul occursum in
לִקְרַאת שָׁאוּל הַמֶּלֶךְ בְּתֻפִּים בְּשִׂמְחָה וּבְשָׁלִשִׁים׃
Saul Percussit : dicebant & ,ludentes mulieres respondebant Et
7 וַתַּעֲנֶינָה הַנָּשִׁים הַמְשַׂחֲקוֹת וַתֹּאמַרְןָ הִכָּה שָׁאוּל
,valdè Saul est iratus Et suis millibus denis in David & ,suis millibus in
8 בַּאֲלָפָו וְדָוִד בְּרִבְבֹתָיו׃ וַיִּחַר לְשָׁאוּל מְאֹד
David Dederunt : dixit & ,istud verbum suis oculis in fuit malum &
וַיֵּרַע בְּעֵינָיו הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר נָתְנוּ לְדָוִד
.regnum certe ei ultra Et .mille dederunt mihi &,millia decem
רְבָבוֹת וְלִי נָתְנוּ הָאֲלָפִים וְעוֹד לוֹ אַךְ הַמְּלוּכָה׃
fuit Et .ultra & ,illa die à David malignè aspiciens Saul fuit Et
9 10 וַיְהִי שָׁאוּל עָוֹן אֶת־דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה׃ וַיְהִי
,Saul in malus Dei spiritus prosperavit & ,crastino à
מִמָּחֳרָת וַתִּצְלַח רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה אֶל־שָׁאוּל
diem secundũ ,sua manu in modulans David &,domûs medio in prophetabat &
וַיִּתְנַבֵּא בְתוֹךְ־הַבַּיִת וְדָוִד מְנַגֵּן בְּיָדוֹ כְּיוֹם
,lanceam Saul sustulit Et .Saul manu in lancea Et .die in
11 בְּיוֹם וְהַחֲנִית בְּיַד־שָׁאוּל׃ וַיָּטֶל שָׁאוּל אֶת־הַחֲנִית
ejus faciebus à David se avertit Et .parietẽ in & David in Percutiã :dixit &
וַיֹּאמֶר אַכֶּה בְדָוִד וּבַקִּיר וַיִּסֹּב דָּוִד מִפָּנָיו
Dominus erat quia ,David faciebus à Saul timuit Et .vicibus duabus
12 פַּעֲמָיִם׃ וַיִּרָא שָׁאוּל מִלִּפְנֵי דָוִד כִּי־הָיָה יְהוָה
,secum à Saul eum fecit recedere Et .recesserat Saul cum à & ,eo cum
13 עִמּוֹ וּמֵעִם שָׁאוּל סָר׃ וַיְסִרֵהוּ שָׁאוּל מֵעִמּוֹ
ingrediebatur & ,egrediebatur & : mille principem sibi eum posuit &
וַיְשִׂמֵהוּ לוֹ שַׂר־אָלֶף וַיֵּצֵא וַיָּבֹא
Dominus & ,intelligens suis viis omnibus in David fuit Et .populi facies ad
14 לִפְנֵי הָעָם׃ וַיְהִי דָוִד לְכָל־דְּרָכָו מַשְׂכִּיל וַיהוָה
timuit & ,valdè agens prudenter ipse quòd ,Saul vidit Et .eo cum
15 עִמּוֹ׃ וַיַּרְא שָׁאוּל אֲשֶׁר־הוּא מַשְׂכִּיל מְאֹד וַיָּגָר
ipse quia ,David diligens Jehudah & ,Israel omnis Et .ejus faciebus à
16 מִפָּנָיו׃ וְכָל־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה אֹהֵב אֶת־דָּוִד כִּי־הוּא
Ecce : David ad Saul dixit Et .eorum facies ad ingrediens & egrediens
17 יוֹצֵא וָבָא לִפְנֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד הִנֵּה
esto tantũmodo :uxorem in tibi dabo eam ,Merab majorem meã filiã
בִתִּי הַגְּדוֹלָה מֵרַב אֹתָהּ אֶתֶּן־לְךָ לְאִשָּׁה אַךְ הֱיֵה־
:dicebat Saul Et .Domini bella præliare & : virtutis filium in mihi
לִּי לְבֶן־חַיִל וְהִלָּחֵם מִלְחֲמוֹת יְהוָה וְשָׁאוּל אָמַר
.Pelistinorum manus eo in sit sed ,eum in mea manus sit Ne
אַל־תְּהִי יָדִי בּוֹ וּתְהִי־בוֹ יַד־פְּלִשְׁתִּים׃

Versio VUL. LAT.

CAP. XVIII.

1 ET factum est cùm complesset loqui ad Saul: anima Jonathæ conglutinata est animæ
David, & dilexit eum Jonathas
2 quasi animã suã. Tulítq; eũ Saul
in die illa, & non concessit ei
ut reverteretur in domũ patris
3 sui. Inierũt autẽ David et Jonathas fœd: diligebat enim eũ
4 quasi animã suã. Nam expoliavit se Jonathas tunicâ, quâ erat indut, & dedit eam David,
& reliqua vestimenta sua, usque ad gladium & arcum suũ,
5 & usque ad balteum. Egrediebatur quoque David ad omnia
quæcunque misisset eum Saul,
& prudenter se agebat: posuítque eum Saul super viros
belli, & acceptus erat in oculis universi populi, maximéque
in conspectu famulorum Saul.
6 Porrò cùm reverteretur percusso Philisthæo David, egressæ sunt mulieres de universis
urbibus Israel, cantantes, choróſque ducentes in occursum
Saul regis, in tympanis lætitiæ,
7 & in sistris. Et præcinebant
mulieres ludentes, atq; dicentes; Percussit Saul mille, & Da-
8 vid decem millia. Iratus est autem Saul nimis, & displicuit
in oculis ejus sermo iste: dixitque; Dederunt David decem
millia, & mihi mille dederũt:
quid ei superest, nisi solum
9 regnũ? Non rectis ergò oculis
Saul aspiciebat David à die il-
10 la, & deincéps. Post diem autem alteram, invasit spiritus
Dei mal Saul, & prophetabat
in medio dom suæ: David autẽ psallebat manu suâ, sicut per
singulos dies, tenebátque Saul
11 lanceam. Et misit eam, putans
quòd configere posset David
cũ pariete: & declinavit David
12 à facie ej secundó. Et timuit
Saul David, eò quòd Dñs esset
13 cum eo, & à se recessisset. Amovit ergò eum Saul à se, et fecit eũ tribunũ super mille viros: & egrediebatur, & intra-
14 bat in conspectu populi. In omnibus quoq; viis suis David
prudenter agebat, & Dñs erat
15 cum eo. Vidit itaq; Saul quòd
prudens esset nimis, & cœpit
16 cavere eũ. Omnis autẽ Israel et
Juda diligebat David: ipse enim ingrediebatur & egredie-
17 batur ante eos. Dixítq; Saul ad
David, Ecce filia mea major
Merob, ipsam dabo tibi uxorẽ:
tantummodò esto vir fortis, &
præliare bella Dñi. Saul autem
reputabat, dicens; Non sit man
mea in eũ, sed sit super cũ manus Philistinorum.

MS. A.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν λαλῶν πρὸς Σαὺλ, καὶ ἡ ψυχὴ Ἰωνάθαν συνεδέθη τῇ ψυχῇ Δαυὶδ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν Ἰωνάθαν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
2 Καὶ ἔλαβεν αὐτὸν Σαὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτὸν ἐπιστρέψαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
3 Καὶ διέθετο Ἰωνάθαν καὶ Δαυὶδ * ἐν τῷ ἀγαπᾷν αὐτὸν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
4 Καὶ ἐξεδύσατο Ἰωνάθαν τὸν ἐπενδύτην τὸν ἐπάνω, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ Δαυὶδ, καὶ * τὸ μανδύαν αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ τόξου αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ζώνης αὐτοῦ.
5 Καὶ ἐξεπορεύετο Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἀπέστειλεν αὐτὸν Σαὺλ. συνῆκεν· καὶ κατέστησεν αὐτὸν Σαὺλ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοῦ πολέμου. καὶ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλ-
6 μοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ, καί γε ἐν ὀφθαλμοῖς δούλων Σαὺλ. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐν τῷ ἐπιστρέφειν Δαυὶδ ἀπὸ τοῦ πατάξαι τὸν ἀλλόφυλον· Καὶ ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιη'.

6 ΚΑὶ ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι εἰς συνάντησιν Δαυὶδ ἐκ πασῶν (α) πόλεων Ἰσραὴλ ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν χαρμοσύνῃ, καὶ ἐν
7 κυμβάλοις. Καὶ (β) ἐξῆρχον αἱ γυναῖκες, καὶ ἔλεγον, Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐ-
8 τοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ. Καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς Σαοὺλ περὶ τοῦ λόγου τούτου, καὶ εἶπεν, (γ) Τῷ Δαυὶδ ἔδωκαν τὰς μυριάδας, καὶ ἐμοὶ ἔδωκαν τὰς (δ) χιλιάδας.

CAP. XVIII.

6 ET egressæ sunt choros ducentes (a) in occursum David ex omnibus civitatibus Israel, in tympanis, & in lætitia, & in
7 cymbalis. Et exibant (b) mulieres, & dicebant; Percussit Saul in millibus suis, & David in de-
8 cem millibus suis. Et (c) malum visum est verbum in oculis Saul de sermone isto: & dixit, Davidi dederunt decem millia: & mihi dederunt (d) millia.

MS. A.

(α) τῶν πόλεων Ἰσραὴλ, καὶ χορεύουσαι εἰς ἀπάντησιν Σαοὺλ τοῦ βασιλέως ἐν τυμπάνοις καὶ χαρμοσύνῃ, (β) ἐξῆλθον αἱ γυναῖκες αἱ παίζουσαι, καὶ ἔλεγον, (γ) Ἔδωκαν τῷ Δαυὶδ τὰς (δ) χιλιάδας· καὶ τί αὐτῷ πλὴν ἡ βα-
9 σιλεία; Καὶ ἦν Σαοὺλ ὑποβλεπόμενος τὸν Δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας
10 ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. Καὶ ἐγενήθη ἀπὸ τῆς ἐπαύριον, καὶ ἔπεσεν πνεῦμα θεοῦ πονηρὸν ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ οἴκου αὐτοῦ. καὶ Δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν χειρὶ αὐτοῦ ὡς καθ' ἑκάστην ἡμέραν. καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ Σα-
11 οὺλ. Καὶ ἦρεν Σαοὺλ τὸ δόρυ, καὶ εἶπεν, Πατάξω ἐν Δαυὶδ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ. καὶ ἐξέκλινεν Δαυὶδ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ δίς. Καὶ ἐφοβήθη Σαοὺλ

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ ἐφοβήθη Σαοὺλ ἀπὸ προσώπου (ε)
13 Δαυὶδ, Καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἑαυτῷ χιλίαρχον. καὶ ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο ἔμπροσθεν τοῦ λα-
14 οῦ. Καὶ ἦν Δαυὶδ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ συνιῶν, καὶ (ζ) κύριος ἦν μετ' αὐ-
15 τοῦ. Καὶ εἶδε Σαοὺλ ὡς αὐτὸς συνιεῖ σφόδρα, καὶ εὐλαβεῖτο ἀπὸ προσώπου αὐ-
16 τοῦ. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας ἠγάπα τὸν Δαυὶδ, ὅτι αὐτὸς (η) εἰσεπορεύετο καὶ ἐξεπορεύετο πρὸ προσώπου (θ) τοῦ λαοῦ.

12 Et timuit Saul à facie (e) Da-
13 vid: Et removit eum à se, & constituit eum sibi Chiliarchum. Et egrediebatur, & in-
14 grediebatur ante populum. Et erat David in omnibus viis suis
15 intelligens: & Dominus erat cum eo. Et vidit Saul, quia ipse intelligebat valdè: & ca-
16 vebat à facie ejus. Et universus Israel, & Judas diligebat David: quoniam ipse ingrediebatur, & egrediebatur ante faciem (f) populi.

MS. A.

(ε) Δαυὶδ, ὅτι ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ Σαοὺλ ἀπέστη, Καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν Σαοὺλ ἀπ' αὐτοῦ, (ζ) κύριος μετ' (η) ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο
17 (θ) τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπεν Σαοὺλ πρὸς Δαυὶδ, Ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ μου ἡ μείζων Μερὸβ, αὐτὴν δώσω σοι εἰς γυναῖκα, καὶ πλὴν γίνου μοι εἰς υἱὸν δυνάμεως, καὶ πολέμει τοὺς πολέμους κυρίου. καὶ Σαοὺλ εἶπεν, Μὴ ἔστω χείρ μου ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἔσται ἐπ' αὐτὸν χεὶρ ἀλλοφύλων.

תרגום יונת Targum JONATHAN.

ח

1 והוה כד שיצי למללא עם שאול ונפשא דיהונתן אתחביבת בנפשא דדוד ורחמיה
2 יהונתן כנפשיה׃ ודבריה שאול ביומא ההוא ולא שבקיה למתב בית אבוהי׃ וגזר
3 יהונתן ודוד קים ברחים יתיה כנפשיה׃ ואשלח יהונתן ית מעילא די עלוהי ויהביה
4 לדוד ולבושוהי ועד חרביה ועד קשתיה ועד זרזיה׃ ונפק דוד בכל אתר דשלח יתיה
5 שאול מצלח ומניה שאול על גברי עבדי קרבא ושפר בעיני כל עמא ואף בעיני עבדי
6 שאול׃ והוה במעלהון כד תב דוד מלמקטל ית פלשתאה ונפקא נשיא מכל קרוי
7 ישראל לשבחא בתנניא לקדמות שאול מלכא בתופין בחדוא ובצלצלין׃ ואתיבא
8 נשיא דמשבחן ואמרא קטל שאול באלפין ודוד בריבון׃ ותקיף לשאול לחדא ובאש
בעינוהי פתגמא הדין ואמר יהבו לדוד ריבון ולי יהבו אלפיא ומכען לא אשתארת
9 10 ליה אלהין מלכותא׃ והוה שאול כמין לדוד מיומא ההוא ולהלא׃ והוה ביומא
דבתרוהי ושרת רוח בישא מן קדם יי על שאול ואשתטי בגו ביתא ודוד מנגן בידיה
11 כיום ביום ומורניתא בידא דשאול׃ וארים שאול ית מורניתא ואמר אמחניה בדוד
12 ואברוניה בכותלא ואסתחר דוד מן קדמוהי תרתין זמנין׃ ודחיל שאול מן קדם דוד
13 ארי הוה מימרא דיי בסעדיה וית שאול רחיק׃ ואפניה שאול מלותיה ומניה ליה רב
14 15 אלפא ונפק ועליל בריש עמא׃ והוה דוד לכל אורחתיה מצלח ומימרא דיי בסעדיה׃
16 וחזא שאול דהוא מצלח לחדא ודחיל מן קדמוהי׃ וכל ישראל ויהודה רחמין ית דוד
17 ארי הוא נפק ועליל ברישיהון׃ ואמר שאול לדוד הא ברתי רבתא מרב יתה אתן
לך לאתו ברם הוי לי לגבר עביד קרבין ואגיח קרבא דעמיה דיי ושאול אמר לא
תהי ידי ביה ויתמסר בידא דפלשתאי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XVIII.

ET fuit quando finivit loqui cum Saul; & anima Jehonathan adjuncta 1
fuit in anima David; & amavit illũ Johonathan sicut animam suam. Et 2
accepit illum Saul in die illa, & non sivit illum ad redeundũm domum
patris ejus. Et pepigit Jehonathan & David fœdus in eoquòd amavit 3
illum ut animã suam. Et *exuit* Jehonathan pallium quod super ipsum, & 4
dedit illud David, & vestimenta sua, & usque ad gladium suum, & usque
ad arcum suum, & usque ad arma sua. Et exivit David in omni loco quò 5
misit eũ Saul, prosperans, & præfecit illũ Saul super viros facientes bellũ:
& pulchruit in oculis omnis populi, & etiam in oculis servorum Saul. Et 6
fuit in intrare eos quando rediit David ab occidendo Pelisthæum, & exierunt mulieres ex omnib urbib Israel ad laudandum in canticis in oc-
cursum Saul regis in tympanis, in lætitia, & in cymbalis. Et responderũt 7
mulieres quæ laudantes, & dixerunt; Occidit Saul in millib, & David
in decem millib. Et duruit Sauli nimis, & malũ fuit in oculis ejus ver- 8
bum hoc; & dixit: Dederunt David decem millena, & mihi dederunt millena; & ex nunc non restat ei adhuc nisi regnũ. Et fuit Saul insidians 9
Davidi à die illo & ulteri. Et fuit à die qui post illum, & mansit spirit 10
mal ab-ante Dñm super Saul, & insanivit intra domũ, & David psallens
in manu sua, ut aliis dieb; & lancea in manu ipsi Saul. Et sustulit Saul 11
lanceam; & dixit, Quatiam eam in David, & infixit eam in pariete: & re-
trocessit David ab-ante illum duab vicib. Et timuit Saul ab-ante David, 12
quia fuit verbũ Dñi in auxilio ej, & Saulẽ elongavit. Et amovit eum 13
Saul à se, & constituit illũ *sibi* principẽ mille, & exiit et intravit in capite
populi. Et fuit David omnib viis suis prosperans, et verbũ Dñi in au- 14
xilio ej. Et vidit Saul, quòd ille prosperans valdè, et timuit ab-ante 15
eum. Et omnis Israel et Jehudah amantes David, qui *ipse* exiens et in- 16
trans in capite eorum. Et dixit Saul ad David, Ecce filia mea maxima 17
Merab, eam dabo tibi ad uxorem; verùm esto mihi viro facienti bella, et
inito bellum populi ipsius Dñi: et Saul dixit, Non erit manus mea in eo,
et tradetur in manu Philistæorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܚ * ܘܟܕ ܫܠܡ ܕܘܝܕ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡ ܫܐܘܠ . ܢܦܫܗ ܕܝܘܢܬܢ
2 ܢܩܦܬ ܠܢܦܫܗ ܕܕܘܝܕ . ܘܐܚܒܗ ܝܘܢܬܢ . ܐܝܟ ܢܦܫܗ . * ܘܕܒܪܗ ܫܐܘܠ ܒܝܘܡܐ ܗܘ . ܘܠܐ
3 ܫܒܩܗ ܠܡܗܦܟ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ . * ܘܐܩܝܡܘ ܝܘܢܬܢ ܘܕܘܝܕ ܩܝܡܐ . ܡܛܠ ܕܪܚܡ ܗܘܐ
4 ܝܘܢܬܢ ܠܕܘܝܕ . ܐܝܟ ܢܦܫܗ . * ܘܫܠܚ ܝܘܢܬܢ ܡܪܛܘܛܐ ܕܠܒܝܫ ܗܘܐ . ܘܝܗܒܗ ܠܕܘܝܕ . ܘܡܐܢܘܗܝ
5 ܘܠܒܘܫܘܗܝ . ܥܕܡܐ ܠܣܝܦܗ ܘܠܩܫܬܗ . ܘܠܚܨܗ . * ܘܢܦܩ ܗܘܐ ܕܘܝܕ . ܠܟܠ ܐܬܪ ܕܡܫܕܪ ܗܘܐ ܠܗ
ܫܐܘܠ . ܘܡܨܠܚ ܗܘܐ . ܘܐܩܝܡܗ ܫܐܘܠ ܥܠ ܓܒܪܐ ܡܩܪܒܢܐ . ܘܫܦܪ ܒܥܝܢܝ ܟܠܗ ܥܡܐ . ܘܐܦ
6 ܒܥܝܢܝ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ . * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܬܘ . ܟܕ ܗܦܟ ܕܘܝܕ ܟܕ ܩܛܠܗ ܠܦܠܫܬܝܐ .
ܢܦܩܝ ܢܫܐ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ . ܠܡܫܒܚܘ ܒܙܡܪܐ ܠܐܘܪܥܗ ܕܫܐܘܠ ܡܠܟܐ .
7 ܒܛܒܠܐ ܘܒܚܕܘܬܐ . ܘܒܨܠܨܠܐ . * ܘܡܥܢܝܢ ܗܘܝ ܢܫܐ ܡܚܝܟܢ . ܘܐܡܪܢ . ܩܛܠ ܫܐܘܠ ܒܐܠܦܐ .
8 ܘܕܘܝܕ ܒܪܒܘܬܐ . * ܘܐܬܒܐܫ ܠܫܐܘܠ ܛܒ . ܘܐܬܒܐܫ ܒܥܝܢܘܗܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ . ܘܐܡܪ . ܝܗܒܝܢ
9 ܠܕܘܝܕ ܪܒܘܬܐ . ܘܠܝ ܝܗܒܝܢ ܐܠܦܐ . ܘܠܐ ܚܣܝܪܐ ܠܗ ܐܠܐ ܡܠܟܘܬܐ . * ܘܗܘܐ ܫܐܘܠ ܚܣܡ
10 ܠܕܘܝܕ ܡܢ ܗܘ ܝܘܡܐ ܘܠܗܠ . * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܐ . ܘܫܪܬ ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܥܠ
ܫܐܘܠ . ܘܐܬܢܒܝ ܒܓܘ ܒܝܬܗ . ܘܕܘܝܕ ܢܩܫ ܒܐܝܕܗ . ܐܝܟ ܕܒܟܠܝܘܡ . ܘܡܘܪܢܝܬܐ ܒܐܝܕܗ
11 ܕܫܐܘܠ . * ܘܫܕܐ ܫܐܘܠ ܡܘܪܢܝܬܐ . ܘܐܡܪ . ܐܡܚܝܘܗܝ ܠܕܘܝܕ ܘܠܐܣܛܘܢܐ . ܘܐܬܥܪܝ ܕܘܝܕ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ .
12 ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ . * ܘܕܚܠ ܫܐܘܠ ܡܢ ܩܕܡ ܕܘܝܕ . ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܗܘܐ ܥܡܗ . ܘܡܢ ܫܐܘܠ ܐܬܪܚܩ .
13 * ܘܐܥܒܪܗ ܫܐܘܠ ܡܢ ܠܘܬܗ . ܘܐܩܝܡܗ ܠܗ ܪܫ ܐܠܦܐ . ܘܗܘܐ ܢܦܩ ܘܥܐܠ ܩܕܡ ܥܡܐ .
14 * ܘܗܘܐ ܕܘܝܕ ܡܣܬܟܠ ܒܟܠܗܝܢ ܐܘܪܚܬܗ . ܘܡܪܝܐ ܥܡܗ . * ܘܚܙܐ ܫܐܘܠ ܕܡܣܬܟܠ
15 16 ܗܘ ܛܒ . ܘܕܚܠ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ . * ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܘܝܗܘܕܐ ܪܚܡܝܢ ܗܘܘ ܠܕܘܝܕ . ܡܛܠ ܕܗܘ
17 ܢܦܩ ܗܘܐ ܘܥܐܠ ܩܕܡܝܗܘܢ . * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ . ܗܐ ܒܪܬܝ ܪܒܬܐ ܢܕܒ . ܠܗ ܐܬܠܝܗ
ܠܟ ܠܐܢܬܬܐ . ܒܪܡ ܗܘܝ ܠܝ ܒܪ ܚܝܠܐ . ܘܐܬܟܬܫ ܩܪܒܘܗܝ ܕܡܪܝܐ . ܘܫܐܘܠ ܐܡܪ . ܠܐ
ܬܗܘܐ ܒܗ ܐܝܕܝ ܕܝܠܝ . ܐܠܐ ܬܗܘܐ ܒܗ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ .

CAP. XVIII.

CUmque absolvisset David alloqui Saulẽ, 1
anima Jonathanis adhæsit animæ Davidis, & dilexit eum Jonathan ut animã suam.
Duxit autẽ eum Saul eo die, nec permisit ei 2
redire ad patrẽ suũ. Deinde pepigerunt Jo- 3
nathan & David fœdus, quoniã dilexerat Jo-
nathan Davidem ut animã suam. Et exuens 4
se Jonathan pallio quod habebat, dedit illud
Davidi cum armis quæ ferebat, usq; ad gladiũ
suum, arcũ suum, & baltcũ suũ. Prodibat au- 5
tem David quocunq; mittebat eum Saul, vincebatque; ideo præfecit eum Saul viris militaribus: & gratus erat in oculis populi, & in
oculis servorũ Saulis. Accidit autẽ ut redeun- 6
tib illis, cùm reverteretur David cæso Philistæo, prodirent mulieres ex omnib civitatib
Israelis ad canendũ cum sistris obviã Sauli regi, cùm cymbalis, tympanis, ac lætitiâ. Cane- 7
bant autẽ mulieres et ridebant, dicentes; Interfecit Saul millia, David verò myriadas.
Quapropter Saul admodũ irat, et rem istam 8
ægrè ferens ait, Dederunt Davidi myriadas,
mihi verò millia dederũt; quin etiã ipsius est
regnũ. Cœpit ergò Saul odio prosequi Da- 9
videm ab eo die. Factumq; est post dies *ali-* 10
quot ut invadente spiritu Dei malo Saulem,
prophetaret intra domũ suã: pulsanteq; Davide coram eo, ut singulis diebus, Saule verò
lanceã manu tenente; Jacularetur Saul lance- 11
am, dicens, Feriã Davidem et parietẽ: sed deflexit David à conspectu ejus duabus vicib.
Porrò Saul pertimescens Davidem, eò quòd 12
Dñs esset cum eo, à Saule verò recessisset;
Amovit eum Saul à se, constituens eum sibi 13
tribunum: eratque egrediens et ingrediens
ante populum. Erat autem David in omni- 14
bus viis suis prudens, et Dominus erat cum
illo. Vidensque quòd esset admodum pru- 15
dens, extimescebat eum: Totus autem Is- 16
rael et Juda diligebant Davidem, quoniam
ipse egrediebatur et ingrediebatur coram
eis. Quapropter dixit Saul Davidi, Ecce fi- 17
lia mea major Nadab, ipsam dabo tibi uxorem: verùm esto mihi dux militiæ, et gere
bella Domini. Saul enim dicebat, Non sit in
eum manus mea, sed sit in eum manus Philistæorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل الثامن عشر * فلما تم داود قوله لساوول احبت نفس يوناثان داود * واحبه
2 3 يوناثان كمحبته لنفسه * واخذه ساوول في ذلك اليوم * ولم يدعه ان يرجع الى بيت ابيه * وعاهد
4 يوناثان داود عهدا * لان يوناثان احب داود مثل نفسه * وكسا يوناثان داود رداءه وخلع ثيابه
5 عليه * واعطاه سيفه وقوسه وهميانه * وكان يخرج داود حيث ما وجهه ساوول ويظفر * وصيره
ساوول قائدا على الرجال الابطال * واحبه الشعب * واحبه عبيد ساوول * فلما رجعوا من محاربة
6 اهل فلسطين بعد قتل داود الفلسطيني * خرجت النسوان من جميع قرى اسرائيل
7 ليستقبلن ساوول الملك بالطبول * والدفوف * والمربعات * والصنوج * والفرح * وجعلن النساء
8 يصحن ويعبن ويقلن * قتل ساوول الوفا وداود ربوات * فغضب ساوول جدا * وسا عليه حيث
سمع هذا القول وقال * صيروا لداود كتائب ولي الوفا * ما اري الا ان الملك سيصير اليه *
9 10 فبدا ساوول ان يبغض داوود من ذلك اليوم * فلما كان من بعد ايام اخذ ساوول الروح
الردي بخذلان الرب اياه * وتنبا اي تكلم بالهذيان في بيته * وكان داود يضرب بالعود بين
11 يديه * وكان في يد ساوول مزراق * ورما ساوول المزراق وقال * اضرب داود بالمزراق * واسكه في
12 الحائط * وفر داود من بين يديه مرتين * وفرق ساوول من داود لانه عرف ان الرب معه * وجاز
13 عن ساوول روح الرب * فنحي ساوول داود من بين يديه وصيره قائدا على الف رجل * وصار
14 15 يدخل امام الشعب ويخرج * وكان داود في جميع اموره حكيما * لان الرب معه * فلما راي ساوول
16 داود انه حكيم فهم * اتقاه وفرقه فرقا شديدا * واحب بنو اسرائيل وبنو يهودا داود * لانه كان
17 الداخل والخارج امامهم * قال ساوول لداود * هذه ابنتي البكر الكبري ناداب ازوجكها وتصير
لك امراة * ولكن كن لي صاحب سرطة * وجاهد في محاربة شعب الرب * وقال ساوول لا اقتله
انا * ولا يبتلي على يدي * بل على ايدي اهل فلسطين *

CAP. XVIII.

P*Ostquam finem fecisset David loquendi cum Saule, amavit anima Jonathanis Davidem; amavit autem eum Jonathan pari quo seipsum amore.* 1 *Acceptique* 2
eum Saul eodem die, nec permisit ei redire domum paternam. Ferit ergò Jonathan 3
cum Davide fœdus, quòd amaret Jonathã Davidem ut animam propriam. Induitq; 4
Jonathan Davidem pallio suo, & donavit illi vestes suas, deditque ei gladiũ, arcum, et cingulum suum. Et quoniam egres- 5
sus David quocunq; mittebat eum Saul, fœliciter se gerebat, constituit eũ Saul ducem virorum bellicosorum; dilexitq; eum populus, & dilexerunt eum servi Saulis.
Revertentibus autẽ ipsis ab expugnatione 6
Palestinorum, postquam trucidaverat David Palestinum, egressæ sunt mulieres ex omnibus oppidis Israelitarũ obviàm Sauli regi cum tympanis, & sistris, quadratis, cymbalis, & gaudio. Cœperuntque mulie- 7
res clamare & canere, dicentes, Trucidavit Saul millia, David autem myriadas. Ira- 8
tus est autem Saul vehementer, molestéq; tulit cùm audisset hujusmodi cantum, & ait, Tribuerunt Davidi acies, mihi verò millia: nil video, nisi quòd regnũ sit ipsius futurum. Cœpitq; Saul odio habere Davi- 9
dem ab eo die. Contigit autem post dies a- 10
liquot, ut occuparet Saulem spiritus malus permittente illi Domino, & prophetaret in domo sua, hoc est, pythonũ verba proferret, David autem fides pulsaret coram eo, & esset lancea in manu Saulis. Jaculatus est 11
igitur Saul lanceam, dicens, Feriam Davidem lanceâ, eumq; parieti infigam: at prosilit David à conspectu ejus bis. Timensq; 12
Saul Davidem, eò quòd nôsset esse cum eo Dominum, à Saule verò recessisset spiritus Domini; Amovit Saul Davidem à 13
conspectu suo, & constituit eum ducem mille virorũ, eratq; ingrediens & egrediens coram populo. Eratque David in cun- 14
ctis negotiis suis prudens, quia Dominus erat cum ipso. Cúmq; vidisset Saul Da- 15
videm esse prudentem & sagacem, metuit eum & formidavit illum vehementi formidine. Cæterùm diligebant Israelitæ & 16
Judæi Davidem, quoniam ipse ingrediebatur & egrediebatur ante eos. Dixit 17
Saul ad Davidem, Hanc filiam meam primogenitam, natu majorem, Nadab, nuptum tibi dabo, eritque tibi uxor: veruntamen esto mihi dux cohortis, & belligera prælium populi Domini: (dicebat autem Saul, Non occidam ego eum, neque malum patietur per manum meam, sed per manus Palestinorum.)

שמואל א : יט

familia ,mea vita quæ & ,ego Quis : Saul ad David dixit Et
18 ויאמר דוד אל־שאול מי אנכי ומי חיי משפחת
tempore in fuit Et ? regi gener ero quia ,Israel in mei patris
19 אבי בישראל כי־אהיה חתן למלך׃ ויהי בעת
Hadrieli est data Ipsa & ,David ipsi Saul filiam Merab dandi
תת את־מרב בת־שאול לדוד והיא נתנה לעדריאל
:David ipsum Saul filia Michal dilexit Et .uxorem in Mecholathitæ
20 המחלתי לאשה׃ ותאהב מיכל בת־שאול את־דוד
Dixitque .ejus oculis in verbum *fuit rectum* & ,Saul ipsi nunciaverunt &
21 ויגדו לשאול וישר הדבר בעיניו׃ ויאמר
manus eo in sit & ,laqueum in ipsi sit & ;ei eam Dabo : Saul
שאול אתננה לו ותהי־לו למוקש ותהי־בו יד־
me in eris gener duabus In :David ad Saul dixitque ,Pelistinorum
פלשתים ויאמר שאול אל־דוד בשתים תתחתן בי
David ad Loquimini : suis servis Saul præcepit Et .hodie
22 היום׃ ויצו שאול את־עבדו דברו אל־דוד
ejus servi omnes & ,rex te in complacuit Ecce : dicendo ,*silentio in*
בלט לאמר הנה חפץ בך המלך וכל־עבדיו
Saul servi sunt locuti Et .rege *in esto gener* nunc & : te dilexerunt
23 אהבוך ועתה התחתן במלך׃ וידברו עבדי שאול
leve Nunquid : David Dixitque .hæc verba David auribus in
באזני דוד את־הדברים האלה ויאמר דוד הנקלה
,pauper vir ego & ,rege cum contrahere affinitatē vestris oculis in
בעיניכם התחתן במלך ואנכי איש־רש
verba Secundùm :dicendo ,ei Saul servi nunciaverunt Et ? despectus &
24 ונקלה׃ ויגדו עבדי שאול לו לאמר כדברים
:David ad dicetis Sic : Saul dixit Et .David est locutus hæc
25 האלה דבר דוד׃ ויאמר שאול כה־תאמרו לדוד
, Pelistim præputiis centum in *quia* ,dote in regi voluntas Non
אין־חפץ למלך במהר כי במאה ערלות פלשתים
David *dejicere* cogitabat Saul Et .regis *inimicos in ulciscendum ad*
להנקם באיבי המלך ושאול חשב להפיל את־דוד
verba David ipsi ejus servi Nunciaveruntq; .Pelistim *manu in*
26 ביד־פלשתים׃ ויגדו עבדיו לדוד את־הדברים
contrahendum affinitatem *ad* ,David oculis in verbum *fuit rectum* & : hæc
האלה וישר הדבר בעיני דוד להתחתן
ivit & ,David surrexit Et .dies erant completi non Et .rege cum
27 במלך ולא־מלאו הימים׃ ויקם דוד וילך
attulit & ,viros ducentos Pelistim *in* percussit & ,ejus viri & ,ipse
הוא ואנשיו ויך בפלשתים מאתים איש ויבא
affinitatē *contrahendum ad* ,regi *ea impleverunt* & ,eorum præputia David
דוד את־ערלתיהם וימלאום למלך להתחתן
.uxorem in suam filiam Michal Saul ei dedit Et .rege cum
במלך ויתן־לו שאול את־מיכל בתו לאשה׃
Michal Et .David cum Dominus quòd cognovit & ,Saul vidit Et
28 וירא שאול וידע כי יהוה עם־דוד ומיכל
David *faciebus* à timere Saul addidit Et .eum diligebat Saul filia
29 בת־שאול אהבתהו׃ ויאסף שאול לרא מפני דוד
sunt egressi Et .diebus omnibus David inimicans Saul fuit Et .amplius
30 עוד ויהי שאול איב את־דוד כל־הימים׃ ויצאו
omnibus præ David *intellexit* ,*eos egrediendo ab* fuit Et .Pelistim principes
שרי פלשתים ויהי מדי צאתם שכל דוד מכל
.valdè ejus nomen *fuit honorificum* & : Saul servis
עבדי שאול וייקר שמו מאד׃

CAP. XIX. יט

,suos servos omnes ad & ,suum filium Jonathan ad Saul est locutus Et
1 וידבר שאול אל־יונתן בנו ואל־כל־עבדיו
David in complacuit Saul filius Jonathan Et .David *occidendum ad*
להמית את־דוד ויהונתן בן־שאול חפץ בדוד
.valdè
מאד׃

Versio VULG. LAT.

18 Ait autem David ad Saul; Quis ego sum, aut quæ est vita mea, aut cognatio patris mei in Israel, ut fiam gener regis? 19 Factum est autem tempus cùm deberet dari Merob filia Saul David, data est Hadrieli Molathitæ uxor. 20 Dilexit autē David Michol filia Saul altera. Et nuntiatum est Saul, & placuit ei. 21 Dixitque Saul; Dabo eam illi, ut fiat ei in scandalum, & sit super eum manus Philisthinorum. Dixitque Saul ad David, In duabus rebus gener meus eris hodiè. 22 Et mandavit Saul servis suis, Loquimini ad David clam me, dicentes; Ecce places regi, & omnes servi ejus diligunt te. Nunc ergò esto gener regis. 23 Et locuti sunt servi Saul in auribus David omnia verba hæc. Et ait David; Num parum videtur vobis, generum esse regis? Ego autem sum vir pauper & tenuis. 24 Et renuntiaverunt servi Saul, dicentes; Hujuscemodi verba locut⁹ est David. 25 Dixit autē Saul, Sic loquimini ad David; Non habet rex sponsalia necesse, nisi tantùm centum præputia Philisthinorum, ut fiat ultio de inimicis regis. Porrò Saul cogitabat tradere David in manus Philisthinorum. 16 Cúmque renuntiâssent servi ejus David, verba quæ dixerat Saul, placuit sermo in oculis David, ut fieret gener regis. 27 Et post paucos dies surgens David, abiit cum viris qui sub eo erant. Et percussit ex Philisthiim ducentos viros, & attulit eorū præputia, & annumeravit ea regi, ut esset gener ejus. Dedit itaq; Saul ei Michol filiā suā uxorem. 28 Et vidit Saul, & intellexit quòd Dn̄s esset cū David. Michol autem filia Saul diligebat eum. 29 Et Saul magis cœpit timere David: factúsq; est Saul inimicus David cunctis diebus. 30 Et egressi sunt principes Philisthinorum: à principio autem egressionis eorum, prudentiùs se gerebat David quàm omnes servi Saul, & celebre factum est nomen ejus nimis.

CAP. XIX.

1 LOcutus est autem Saul ad Jonathan filium suum, & ad omnes servos suos, ut occiderent David. Porrò Jonathas filius Saul diligebat David valdè.

MS.A.

18 Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, Τίς ἐγώ εἰμι, καὶ τίς ἡ ζωὴ τῆς συγγενείας *σου πατρός μου ἐν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔσομαι γαμβρὸς τοῦ βασιλέως;
19 Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ τοῦ δοθῆναι τὴν Μερὸβ θυγατέρα Σαοὺλ τῷ Δαυὶδ, καὶ αὕτη ἐδόθη τῷ *Ἰσραὴλ τῷ Μοθυλαθείτῃ εἰς γυναῖκα. Καὶ ἠγάπησεν

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἠγάπησε Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ τὸν Δαυίδ. καὶ ἀπηγγέλη (ι) τῷ Σαοὺλ, καὶ ηὐθύνθη ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. 21 Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Δώσω αὐτὴν αὐτῷ, καὶ ἔσται αὐτῷ εἰς σκάνδαλον. καὶ ἦν ἐπὶ Σαοὺλ χεὶρ (κ) ἀλλοφύλων. 22 Καὶ ἐνετείλατο Σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, λέγων, Λαλήσατε ὑμεῖς (λ) λάθρα τῷ Δαυίδ, λέγοντες, Ἰδοὺ θέλει ἐν σοὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀγαπῶσί σε, καὶ σὺ ἐπιγάμβρευσον τῷ βασιλεῖ. 23 Καὶ ἐλάλησαν οἱ παῖδες Σαοὺλ εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ (μ) τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ εἶπε Δαυίδ, Εἰ κοῦφον ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ἐπιγαμβρεῦσαι βασιλεῖ; κἀγὼ (ν) ἀνὴρ ταπεινὸς, καὶ οὐχὶ ἔνδοξος. 24 Καὶ ἀπήγγειλαν οἱ παῖδες Σαοὺλ αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐλάλησε Δαυίδ. 25 Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Τάδε ἐρεῖτε τῷ Δαυίδ, Οὐ βούλεται ὁ βασιλεὺς ἐν δόματι, ἀλλ' ἢ ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίαις (ξ) ἀλλοφύλων ἐκδικῆσαι ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως. καὶ Σαοὺλ ἐλογίσατο ἐμβαλεῖν αὐτὸν εἰς χεῖρας τῶν ἀλλοφύλων. 26 Καὶ ἀπαγγέλλουσιν οἱ παῖδες Σαοὺλ τῷ Δαυὶδ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ηὐθύνθη ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Δαυὶδ ἐπιγαμβρεῦσαι τῷ (ο) βασιλεῖ. 27 Καὶ ἀνέστη Δαυίδ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς (π) ἀλλοφύλοις ἑκατὸν ἄνδρας· καὶ ἀνήνεγκε τὰς ἀκροβυστίας αὐτῶν, καὶ ἐπιγαμβρεύεται τῷ βασιλεῖ, καὶ δίδωσιν (ρ) αὐτῷ τὴν Μελχὸλ θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα. 28 Καὶ εἶδε (σ) Σαοὺλ ὅτι κύριος μετὰ Δαυίδ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἠγάπα αὐτόν. 29 Καὶ προσέθετο εὐλαβεῖσθαι ἀπὸ Δαυὶδ (τ) ἔτι.

Et dilexit Melchol filia Saul David. Et annuntiatum est Sauli: & rectum fuit in oculis ejus. 21 *Et dixit Saul, Dabo eam ei: et erit illi in scandalum. (g) Et fuit super Saul manus alienigenarum.* 22 *Et mandavit Saul pueris suis, dicens, Loquimini vos clanculùm ipsi David, dicentes; Ecce vult in te rex, & omnes pueri ejus diligunt te: & tu esto gener regi.* 23 *Et locuti sunt pueri Saul in aures David verba ista. Et dixit David, Si leve in oculis vestris fieri generum regi? Et ego vir humilis, & non honoratus.* 24 *Et annuntiaverunt pueri Saul ei juxta verba ista, quæ locutus est David.* 25 *Et dixit Saul, Hæc dicetis ipsi David; Non vult rex in (h) dono, sed in centum præputiis alienigenarum, ad ulciscendum inimicos regis. Et Saul cogitabat injicere eum in manus alienigenarum.* 26 *Et annuntiant pueri Saul ipsi David verba hæc: & rectum fuit verbum in oculis David, generum fieri (i) regi.* 27 *Et surrexit David, et ivit ipse, & viri ejus, & percussit in alienigenis (k) centum viros. Et attulit præputia (l) eorum; & fit gener regi: & dat ei Melchol filiam suam ei in uxorem.* 28 *Et vidit Saul, quia Dominus cum David, & universus Israel diligebat eum:* 29 *Et adjecit cavere à David (m) amplius.*

MS.A.

(ι) Σαοὺλ, καὶ εὐθύνθη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς (κ) ἀλλοφύλων. καὶ εἶπεν Σαοὺλ πρὸς τὸν Δαυίδ, Ἐν ταῖς δυσὶν ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον. Καὶ ἐνετείλατο (λ) τὸν Δαυὶδ λάθρα, λέγοντες, (μ) κατὰ τὰ (ν) ἄνθρωπος ταπεινὸς, (ξ) ἀλλοφύλων. *Καὶ ἀπαγγέλλουσιν (ο) βασιλεῖ. Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ ἀνέστη (π) ἀλλοφύλοις *ἄνδρας· καὶ ἤνεγκεν ἀκροβυστίας αὐτῶν, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπιγαμβρεύεται (ρ) αὐτῷ Σαοὺλ τὴν (σ) Σαοὺλ καὶ ἔγνω ὅτι (τ) ἔτι. καὶ ἐγένετο Σαοὺλ ἐχθρεύων τὸν Δαυὶδ 30 πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ ἐξοδίας αὐτῶν συνῆκεν Δαυὶδ παρὰ πάντας τοὺς δούλους Σαούλ, καὶ ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ σφόδρα. Καὶ ἐλάλησεν Σαοὺλ

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Interpretatione LATINA.

Κεφ. ιθ'.

1 Καὶ ἐλάλησε Σαοὺλ πρὸς Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ (α) θανατῶσαι τὸν Δαυίδ. καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Σαοὺλ ᾑρεῖτο τὸν Δαυὶδ σφόδρα.

CAP. XIX.

ET locutus est Saul ad Jonathan filium suum, & ad omnes pueros suos, ad interficiendum David. Et Jonathan filius Saul diligebat David valdè. 1

MS.A. (α) θανατῶσαι αὐτόν. καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ואמר דוד לשאול מן אנא ומן חיי זרעית אבא בישראל ארי אהי חתנא למלכא׃ והוה 18
בעדן דמטא למתן ית מירב בת שאול לדוד והיא אתיהיבת לעדריאל דממחולת 19
לאתו׃ ורחימת מיכל בת שאול לדוד וחויאו לשאול וכשר פתגמא בעינוהי׃ ואמר 20 21
שאול אתננה ליה ותהי ליה לתקלא ויתמסר בידא דפלשתאי ואמר שאול לדוד בחדא
מתרין תתחתן בי יומא דין׃ ופקיד שאול ית עבדוהי מלילו עם דוד ברז למימר הא 22
אתרעי בך מלכא וכל עבדוהי רחמוך וכען אתחתן במלכא׃ ומלילו עבדי שאול קדם 23
דוד ית פתגמיא האלין ואמר דוד הזעירא בעיניכון לאתחתנא במלכא ואנא גבר מסכן
והדיוט׃ וחויאו עבדי שאול ליה למימר כפתגמיא האלין מליל דוד׃ ואמר שאול כדין 24 25
תימרון לדוד לא רעוא למלכא במוהרין אלהן במאה ערלת פלשתאי לאתפרעא
בסנאי מלכא ושאול חשיב למסר ית דוד בידא דפלשתאי׃ וחויאו עבדוהי לדוד 26
ית פתגמיא האלין וכשר פתגמא בעיני דוד לאתחתנא במלכא ולא שלימו יומיא׃ וקם 27
דוד ואזל הוא וגברוהי וקטל בפלשתאי מאתן גברא ואיתי דוד ית ערלתהון
ואשלמנון למלכא לאתחתנא במלכא ויהב ליה שאול ית מיכל ברתיה לאתו׃ וחזא 28
שאול וידע ארי מימרא דיי בסעדיה דדוד ומיכל בת שאול רחמתיה׃ ואוסיף שאול 29
למדחל מן קדם דוד עוד והוה שאול בעיל דבב לדוד כל יומיא׃ ונפקו רברבי 30
פלשתאי והוה בזמן מפקהון אצלח דוד מכל עבדי שאול וסגי שמיה לחדא׃

יט

ומליל שאול עם יונתן בריה ועם כל עבדוהי למקטל ית דוד ויהונתן בר שאול 1
אתרעי בדוד לחדא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit David ad Saul, Quis ego aut quæ vita mea, prosapia patris mei 18 in Israel, quòd ero gener regi? Et fuit in tempore quo pertinuit dari Me- 19 rab filia Saul Davidi, & ipsa data est Ghadrieli, qui ex Mehholath, ad uxorem. Et amavit Michal filia Saul Davidem, & nuntiârunt Sauli; & 20 *rectum fuit* verbum in oculis ejus. Et dixit Saul, Dabo eam illi, & erit ei 21 in offendiculū, & tradetur in manu Pelisthæorum: & dixit Saul Davidi, In una de duab⁹ gener fies mihi hodiè. Et jussit Saul servos suos, Loqui- 22 mini cum David in secreto: ad dicendum, Ecce complacuit in te regi, & omnes servi ejus amant te, & nunc gener esto regi. Et locuti sunt 23 servi Saul ante David verba hæc. Et dixit David, Anne exiguum in oculis vestris generum fieri regi, & ego vir pauper & idiota? Et nunti- 24 averunt servi Saul illi ad dicendum, Ut verba hæc locutus est David. Et dixit Saul, Sic dicetis Davidi, Non vult rex in dotibus, sed in cen- 25 tum præputiis Pelisthæorum ad ulciscendum de osoribus regis; & Saul cogitavit ad tradendum David in manu Pelisthæorum. Et nunciaverunt 26 servi ejus Davidi verba hæc: & rectum fuit verbum in oculis David ad generum fiendum regi, & non completi sunt dies. Et surrexit David, & 27 ivit ille & viri ejus, & occidit in Pelisthæis ducentos viros; & venire fecit David præputia eorum, & reddiderunt illa regi ad generum fieri regi; & dedit illi Saul Michal filiam suam in uxorem. Et vidit Saul, & 28 cognovit quòd dictum Domini in auxilio ipsi⁹ David, & Michal filia Saul amavit eū. Et addidit Saul ad timendū ab-ante David adhuc: & fuit 29 Saul auctor inimicitiæ Davidi omnib⁹ dieb⁹. Et exierunt principes 30 Pelisthæorū; & fuit in tempore exeundi eos, prosperè egit David præ omnibus servis Saul, & magnum nomen ejus valdè.

CAP. XIX.

ET locutus est Saul cum Jehonathan filio suo, & cum omnib⁹ servis suis 1 ad occidendum David; & Jehonathan filius Saul affectus est in David valdè.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܫܐܘܠ. ܡܢ ܐܢܐ. ܘܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܘܡܢܐ ܐܝܬ ܚܝܝ ܘܫܪܒܬܗ ܕܒܝܬ ܐܒܝ ܒܐܝܣܪܝܠ. 18
ܕܐܗܘܐ ܚܬܢܐ ܠܡܠܟܐ. *ܘܗܘܐ ܙܒܢܐ ܕܢܬܝܗܒ ܢܕܒ ܒܪܬ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ. ܘܗܝ ܐܬܝܗܒܬ 19
ܠܥܙܪܝܐܝܠ ܕܡܢ ܡܚܘܠܐ ܠܐܢܬܘ. *ܘܪܚܡܬܗ ܡܠܟܝܠ ܒܪܬ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ. ܘܚܘܝܘ ܠܫܐܘܠ. 20
ܘܫܦܪ ܦܬܓܡܐ ܒܥܝܢܘܗܝ. *ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܐܬܠܝܗ ܠܗ. ܘܬܗܘܐ ܠܗ ܠܬܘܩܠܬܐ. 21
ܘܬܗܘܐ ܒܗ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ. ܒܬܪܬܝܗܝܢ ܬܗܘܐ ܠܝ ܚܬܢܐ ܝܘܡܢܐ.
*ܘܦܩܕ ܫܐܘܠ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܡܪܘ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܐܝܫܝ. ܗܐ. ܪܓܐ ܒܟ ܡܠܟܐ. ܘܟܠܗܘܢ 22
ܥܒܕܘܗܝ ܪܚܡܝܢ ܠܟ. ܗܫܐ ܗܘܝ ܚܬܢܐ ܠܡܠܟܐ. *ܘܐܡܪܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ ܡܠܐ 23
ܗܠܝܢ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܕܩܠܝܠܐ ܗܝ ܗܕܐ ܒܥܝܢܝܟܘܢ. ܕܐܗܘܐ ܚܬܢܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܢܐ ܓܒܪܐ ܡܣܟܢܐ
ܘܡܫܝܛܐ. *ܘܚܘܝܘܗܝ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪ ܕܘܝܕ. 24
*ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܗܟܢܐ ܐܡܪܘ ܠܕܘܝܕ. ܠܐ ܨܒܐ ܡܠܟܐ ܡܘܗܪܐ. ܐܠܐ ܡܐܬܝܢ ܥܘܪܠܬܐ 25
ܕܦܠܫܬܝܐ. ܠܡܬܦܪܥܘ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. ܘܡܠܟܐ ܫܐܘܠ ܐܬܪܥܝ ܠܡܫܠܡܘܬܗ ܠܕܘܝܕ
ܒܐܝܕܝܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. *ܘܚܘܝܘܗܝ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܘܫܦܪ ܦܬܓܡܐ 26
ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܕܢܗܘܐ ܚܬܢܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܠܐ ܫܠܡܘ ܝܘܡܬܐ. *ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܘܐܙܠ ܗܘ 27
ܘܓܒܪܘܗܝ. ܘܩܛܠ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ ܡܐܬܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܘܐܝܬܝ ܕܘܝܕ ܥܘܪܠܬܗܘܢ. ܘܡܠܝ
ܐܢܝܢ ܠܡܠܟܐ. ܕܢܗܘܐ ܚܬܢܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܡܠܟܝܠ ܒܪܬܗ. ܠܐܢܬܘ.
*ܘܚܙܐ ܫܐܘܠ ܘܝܕܥ. ܕܡܪܝܐ ܗܘܐ ܥܡ ܕܘܝܕ. ܘܡܠܟܝܠ ܒܪܬ ܫܐܘܠ ܪܚܡܬܗ ܠܕܘܝܕ ܛܒ. 28
*ܘܐܘܣܦ ܬܘܒ ܫܐܘܠ ܠܡܕܚܠ ܡܢ ܩܕܡ ܕܘܝܕ. ܘܗܘܐ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ ܒܥܠܕܒܒܐ 29
ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. *ܘܢܦܩܘ ܪܘܪܒܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܗܘܐ ܡܢ ܕܡܦܩܝܢ. ܡܬܟܣܠ ܗܘܐ ܕܘܝܕ ܡܢ 30
ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܬܝܩܪ ܫܡܗ ܛܒ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ *
*ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܠܡܩܛܠܗ ܠܕܘܝܕ. 1
ܘܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ ܪܚܡ ܗܘܐ ܠܕܘܝܕ ܛܒ.

Dixit verò David Sauli, Quis ego sum? & 18 quid feci? & quæ est vita mea, & familia patris mei in Israele, ut filiam regis accipiam? Sed cùm temp⁹ adfuisset quo danda erat Na- 19 dab filia Saulis Davidi, ipsa tamen data fuisset Azarieli Meholitæ uxor; Adamavit Mal- 20 chiel filia Saulis Davidem, quod cùm indicâssent Sauli, placuit sermo in oculis ej⁹. Di- 21 cebat enim Saul, Dabo eam ipsi, ut sit ei offendiculo, & sit in eum man⁹ Philistæorū: quapropter dixit Saul Davidi, Per utramq; eris mihi gener hodiè. Præceperat autē Saul 22 servis suis, Dicite Davidi filio Isai, Ecce gratus es regi, & omnes servi ej⁹ te diligunt: sis ergò gener regis. Ut autem dixerunt servi 23 Saulis hujusmodi verba Davidi, respondit David, Parvíne momenti hoc vobis videtur ut sim gener regis, cùm ego homo sim pauper & obscur⁹? Quod cùm servi Saulis indi- 24 câssent ei, & retulissent ei verba ista quæ dixerat David; Ait Saul, Ita dicetis Davidi, 25 Non vult rex dotem, sed ducenta præputia Philistæorū, ut vindictā sumat ab hostib⁹ suis: rex enim Saul cogitabat injicere Davidē in manū *Philistæorū*. Renuntiantib⁹ ergò servis 26 Saulis hæc verba Davidi, recta visa est res Davidi, ut esset gener regis. Et nondū completis dieb⁹ *præfinitis*, Surgens David pro- 27 fectus est ipse cum viris suis; cæsisq; ducentis viris Philistæis, attulit David præputia eorū, & obtulit ea regi, ut esset gener regis; deditque ei Saul Malchelem filiā suā uxorem. Vi- 28 dens ergò Saul & cognoscens Dn̄m esse cum Davide, & Malchelem filiam Saulis multùm amare Davidē; Adiecit etiam Saul timere Da- 29 videm: fuitque Saul infensus Davidi omnib⁹ dieb⁹. Deinde prodeuntib⁹ magnatib⁹ Phi- 30 listæorum, factū est quo tempore prodierunt, secundaretur David cum omnib⁹ servis Saulis, summoque esset in honore nomen ejus.

CAP. XIX.

QUapropter dixit Saul Jonathani filio suo 1 omnibusq; servis suis, ut occiderent Davidem. Verùm Jonathan filius Saulis, qui Davidem vehementer amabat,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*قال داود لساوول * من انا وما خطري * وماذا تعد حياتي وعشيرتي بين 18
قبايل بني اسرايل حتي اتزوج ابنة الملك * ولما حضر وقت تزويج ناداب ابنة ساوول من داوود * 19
زوجت من عزريال الذي من محولا * وصارت امراته * واحبت ملكال ابنة ساوول داود * واخبروا 20
بذلك ساوول * ورضي بها * وقال * ازوجها منه لتكون له عثرة * ويبتلي على ايدي اهل 21
فلسطين * فقال ساوول لداود * احب ان تكون لي اليوم ختنا * وامر ساوول عبيده وقال * 22
قولوا لداود بن ايساء ان الملك قد احبك * وجميع عبيده ايضا قد رضوا بك واحبوك *
فخاتن الان الملك * فلما قال عبيد ساوول لداود هذا الكلام * قال لهم داود * اصغير هذا 23
عندكم ان اكون للملك ختنا * وانا رجل مسكين ذليل * واخبر عبيد ساوول ساوول بذلك * 24
ووصفوا عليه الكلام الذي كلمهم داود * وقال ساوول * قولوا لداود هذا القول * ليس يريد 25
الملك منك مهرا * بل انما يريد مايتي غلفة من غلف اهل فلسطين * لينتقم من اعدايه * وكان
ساوول الملك قد فكر ان يلقي داود في ايدي اهل فلسطين * واخبر عبيد ساوول داود بهذا 26
الكلام * ورضي داود ان يكون ختنا للملك * فمضت ايام قلايل * وخرج داود هو ورجاله الي ارض 27
فلسطين * وقتل من اهل فلسطين مايتي رجل * وجاء داود بغلفهم * فادخلها الي الملك ليكون
له ختنا * وزوجه ساوول ملكال ابنته * فلما راي ساوول هذا * عرف ان مع داود نصرا من الله * 28
فاما ملكال ابنة ساوول فاحبت داود حبا شديدا * وازداد ساوول خوفا من داود * وصار ساوول عدوا 29
لداود كل الايام * وخرج قواد اهل فلسطين لمحاربة بني اسرايل * فلما خرجوا اتي داود في الحرب * وظفر 30
بما لم يظفر احد من عبيد ساوول * وعظم اسمه واكرم جدا * الفصل التاسع عشر * وقال * 1
ساوول ليوناثان وجميع عبيده انه يريد قتل داود * فاما يوناثان بن ساوول فكان يهوي داود ويحبه جدا *

Dixit David ad Saulem, Quis ego sum? & quæ dignitas mea? quid feci? & quanti penditur vita mea & familia mea inter familias Israeliticas, ut nubam filiæ regis? 18 *Verùm instante tempore nuptiarum Nadab filiæ Saulis cum Davide, nuptui data fuit Azrieli qui erat ex Mehola, factaque est uxor ejus.* 19 *Adamavit autem Melchal filia Saulis Davidem: quod cùm nuntiâssent Sauli, rem approbavit.* 20 *Dixitq; Matrimonio jungo eam cum ipso, ut sit illi offendiculo, & calamitatem patiatur per manus Palestinorum. Dixit Saul Davidi, Volo te esse mihi hodiè generū.* 21 *Mandavitq; Saul servis suis, & ait, Dicite Davidi filio Isai, Sanè rex te diligit, & omnibus etiam servis ejus probatus es, teque amore prosequuntur; junge te ergò affinitate cum rege.* 22 *Hæc verba cùm Davidi retulissent servi Saulis, Dixit ad eos David, Num leve est hoc apud vos, ut fiam regis gener, cùm ego homo sim pauper ac vilis?* 23 *Quod cùm servi Saulis renuntiâssent Sauli, eique narrâssent verba quæ locutus fuerat sibi David;* 24 *Ait Saul, Dicite Davidi hunc sermonem, Non vult rex à te dotem, imò verò vult ducenta præputia ex præputiis Palestinorum, ut vindictam sumat ab inimicis suis: Saul enim rex cogitaverat injicere Davidem in manus Palestinorum.* 25 *Renuntiârunt itaque servi Saulis Davidi hujusmodi verba, consensitque David esse gener regis.* 26 *Quare paucis diebus elapsis, Egressus David unà cū viris suis ad terram Palestinæ, cæsisque ex Palestinis ducentis viris, attulit David præputia eorū, obtulitque ea regi, ut esset ipsi gener; deditque illi Saul in matrimonium Melchalem filiā suā.* 27 *Hoc cùm vidisset Saul, animadvertit esse cū Davide auxilium Dei.* 28 *Verùm Melchal filia Saulis dilexit Davidem ardenti amore. Quapropter Saul plus metuit sibi à Davide, & factus est Saul hostis Davidi cunctis diebus.* 29 *Et egressi sunt duces Palestinorū ad pugnandū cū Israelitis: cùmque egressi essent, perrexit David ad bellum, nactusque est fœlicitatem quam nemo servorū Saulis nactus fuerat, ita ut celebre fieret nomen ejus, summumque honorem adipisceretur.* 30

CAP. XIX.

DIxit autem Saul Jonathani & omnibus servis suis velle se necem Davidis: sed Jonathan filius Saulis summâ gratiâ & amore prosequebatur Davidem. 1

Versio VUL.LAT.

meus pater Saul *Quærens* : dicendo David ipsi Jonathan nunciavit Et
2 וַיַּגֵּד יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵאמֹר מְבַקֵּשׁ שָׁאוּל אָבִי
,occulto in manebis & ,mane in obsecro *observare* nunc Et .te interficere
לַהֲמִיתֶךָ וְעַתָּה הִשָּׁמֶר־נָא בַבֹּקֶר וְיָשַׁבְתָּ בַסֵּתֶר
,agro in mei patris manum ad ſtabo & ,egrediar ego Et .*latitabis* &
3 וְנַחְבֵּאתָ׃ וַאֲנִי אֵצֵא וְעָמַדְתִּי לְיַד־אָבִי בַּשָּׂדֶה
,quid videbo & : meum patrem ad te *in* loquar ego & ;*ibi tu quo*
אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם וַאֲנִי אֲדַבֵּר בְּךָ אֶל־אָבִי וְרָאִיתִי מָה
Saul ad bonum David *in* Jonathan eſt locutus Et .tibi *indicabo* &
4 וְהִגַּדְתִּי לָךְ׃ וַיְדַבֵּר יְהוֹנָתָן בְּדָוִד טוֹב אֶל־שָׁאוּל
,ſuum ſervum *in* rex peccet Ne : eum ad dixitque ,ſuum patrem
אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַל־יֶחֱטָא הַמֶּלֶךְ בְּעַבְדּוֹ
.valde tibi *bonum* ejus opera quia & ,tibi peccavit non quia ,David *in*
בְדָוִד כִּי לוֹא חָטָא לָךְ וְכִי מַעֲשָׂיו טוֹב־לְךָ מְאֹד׃
fecitque : Peliſtæum percuſſit & ,ſua *vola* in ſuam animam poſuit Et
5 וַיָּשֶׂם אֶת־נַפְשׁוֹ בְכַפּוֹ וַיַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיַּעַשׂ
.es lætatus & ,vidiſti : Iſrael univerſo magnam ſalutem Dominus
יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה לְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאִיתָ וַתִּשְׂמָח
? gratis David *interficiendo* ,innocentem ſanguinē *in* peccabis quid ut Et
וְלָמָּה תֶחֱטָא בְּדָם נָקִי לְהָמִית אֶת־דָּוִד חִנָּם׃
Dominus *Vivens* ,Saul juravit & ;Jonathan *voce in* Saul Audivitque
6 וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל בְּקוֹל יְהוֹנָתָן וַיִּשָּׁבַע שָׁאוּל חַי־יְהוָה
ei *indicavit* & ,David *ad* Jonathan vocavit Et .morietur ſi
7 אִם־יוּמָת׃ וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן לְדָוִד וַיַּגֶּד־לוֹ
David Jonathan adduxit Et .hæc verba omnia Jonathan
יְהוֹנָתָן אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּבֵא יְהוֹנָתָן אֶת־דָּוִד
addidit Et .nudiuſtertius heri ſicut *ejus facies ad* fuit & ,Saul ad
8 אֶל־שָׁאוּל וַיְהִי לְפָנָיו כְּאֶתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃ וַתּוֹסֶף
,Peliſtim *in* pugnavit & ,David eſt egreſſus & ,eſſe bellum
הַמִּלְחָמָה לִהְיוֹת וַיֵּצֵא דָוִד וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים
fuit Et .ejus *faciebus* à fugerunt & : magna plaga eos *in* percuſſitque
9 וַיַּךְ בָּהֶם מַכָּה גְדוֹלָה וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו׃ וַתְּהִי
,ſedens ſua domo in *ipſe &* ,Saul *ad* malus Domini ſpiritus
רוּחַ יְהוָה רָעָה אֶל־שָׁאוּל וְהוּא בְּבֵיתוֹ יוֹשֵׁב
quæſivit Et .manu in *modulans* David & : ſua manu in ejus lancea &
10 וַחֲנִיתוֹ בְּיָדוֹ וְדָוִד מְנַגֵּן בְּיָד׃ וַיְבַקֵּשׁ
faciebus à ſe dimiſit & : parietem *in* & ,David *in* lancea *in* percutere Saul
שָׁאוּל לְהַכּוֹת בַּחֲנִית בְּדָוִד וּבַקִּיר וַיִּפְטַר מִפְּנֵי
evaſit & ,fugit David Et .parietem *in* lancea percuſſit & ,Saul
שָׁאוּל וַיַּךְ אֶת־הַחֲנִית בַּקִּיר וְדָוִד נָס וַיִּמָּלֵט
,David domum ad nuncios Saul miſit Et .illa nocte in
11 בַּלַּיְלָה הוּא׃ וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים אֶל־בֵּית דָּוִד
David ipſi indicavit & : mane *in* eum *occidendum ad* & ,eum *cuſtodiendum ad*
לְשָׁמְרוֹ וְלַהֲמִיתוֹ בַּבֹּקֶר וַתַּגֵּד לְדָוִד
,nocte tuam animam *evadere facias tu non Si* :dicendo ,ejus uxor Michal
מִיכַל אִשְׁתּוֹ לֵאמֹר אִם־אֵינְךָ מְמַלֵּט אֶת־נַפְשְׁךָ הַלַּיְלָה
per David Michal fecit deſcendere Et .interficieris tu cras
12 מָחָר אַתָּה מוּמָת׃ וַתֹּרֶד מִיכַל אֶת־דָּוִד בְּעַד
,*imagines* Michal *Cepitque* .evaſit & ,fugit & ,abiit & :feneſtram
13 הַחַלּוֹן וַיֵּלֶךְ וַיִּבְרַח וַיִּמָּלֵט׃ וַתִּקַּח מִיכַל אֶת־הַתְּרָפִים
;ejus *capitibus* poſuit caprarum *pellem* & ,lecto in poſuit &
וַתָּשֶׂם אֶל־הַמִּטָּה וְאֵת כְּבִיר הָעִזִּים שָׂמָה מְרַאֲשֹׁתָיו
,David *capiendum ad* ,nuncios Saul Miſitque .veſte in operuit &
14 וַתְּכַס בַּבָּגֶד׃ וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים לָקַחַת אֶת־דָּוִד
videndum ad nuncios Saul Miſitque .ipſe *Ægrotus* :dixit &
15 וַתֹּאמֶר חֹלֶה הוּא׃ וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל אֶת־הַמַּלְאָכִים לִרְאוֹת
.eū *interficiendū ad* ,me ad lecto in eum facite Aſcendere :dicendo ,David
אֶת־דָּוִד לֵאמֹר הַעֲלוּ אֹתוֹ בַמִּטָּה אֵלַי לַהֲמִתוֹ׃
pellis & ,*protenſionem ad imagines* ecce & ,nuncii venerunt Et
16 וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים וְהִנֵּה הַתְּרָפִים אֶל־הַמִּטָּה וּכְבִיר
.ejus *capitibus* caprarum
הָעִזִּים מְרַאֲשֹׁתָיו׃

2 Et indicavit Jonathas David, dicens; Quærit Saul pater me⁹ occidere te: quapropter obſerva te, quæſo, manè, & manebis 3 clàm, & abſconderis. Ego autē egrediens ſtabo juxta patrē meum, in agro ubicumque fueris: & ego loquar de te ad patrē meum: & quodcumque 4 videro, nuntiabo tibi. Locut⁹ eſt ergò Jonathas de David bona ad Saul patrē ſuum: dixítque ad eum; Ne pecces rex in ſervum tuū David, quia non peccavit tibi, & opera ej⁹ bo- 5 na ſunt tibi valdé. Et poſuit animā ſuam in manu ſua, & percuſſit Philiſthæum, & fecit Dominus ſalutem magnam univerſo Iſraeli: vidiſti, & lætatus es. Quarè ergò peccas in ſanguine innoxio, interficiens David, qui eſt abſque culpa? 6 Quod cùm audiſſet Saul, placatus voce Jonathæ, juravit; Vivit Domin⁹, quia non occi- 7 detur. Vocavit itaque Jonathas David, & indicavit ei omnia verba hæc: & introduxit Jonathas David ad Saul, & fuit ante eum, ſicut fuerat herì 8 & nudiuſtertiùs. Motum eſt autem rurſum bellum: & egreſſus David, pugnavit adverſùm Philiſthiim: percuſſítque eos plagâ magnâ, & fuge- 9 runt à facie ejus. Et factus eſt ſpiritus Domini malus in Saul: ſedebat autem in domo ſua, & tenebat lanceam: porrò David 10 pſallebat manu ſuâ. Niſúſq; eſt Saul configere David lanceâ in pariete, & declinavit David à facie Saul: lancea autem caſſo vulnere perlata eſt in parietē, & David fûgit, & ſalvatus eſt 11 nocte illâ. Miſit ergò Saul ſatellites ſuos in domū David, ut cuſtodirent eū, & interficeretur mané. Quod cùm annuntiâſſet David Michol uxor ſua, dicens; Niſi ſalvaveris te nocte 12 hâc, cras morieris: Depoſuit eū per feneſtrā. Porrò ille abiit 13 & aufûgit, atq; ſalvat⁹ eſt. Tulit autē Michol ſtatuam, & poſuit eam ſuper lectum, & pellē piloſam caprarū poſuit ad caput ej⁹, et operuit eam veſti- 14 mentis. Miſit autem Saul apparitores, qui raperent David: et reſponſum eſt quòd ægrotaret. 15 Rursúmque miſit Saul nuntios ut viderent David, dicens; Afferte eum ad me in lecto, ut 16 occidatur. Cúmque veniſſent nuntii, inventum eſt ſimulacrum ſuper lectum, et pellis caprarum ad caput ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ ἀπήγγειλεν Ἰωνάθαν τῷ Δαυὶδ, λέγων, (β) Σαοὺλ ζητεῖ θανατῶσαί σε· φύλαξαι οὖν αὔριον πρωῒ, καὶ κρύβηθι καὶ κάθισον 3 κρυφῇ. Καὶ ἐγὼ ἐξελεύσομαι καὶ στήσομαι ἐχόμενος τοῦ πατρός μου ἐν ἀγρῷ οὗ ἐὰν ἧς ἐκεῖ· ϗ ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ὄψομαι ὅ, τι ἐὰν ᾖ, ϗ ἀπ- 4 αγγελῶ σοι. Καὶ ἐλάλησεν Ἰωνάθαν περὶ Δαυὶδ ἀγαθὰ πρὸς Σαοὺλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, ϗ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Μὴ ἁμαρτησάτω ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν δοῦλόν σου Δαυὶδ, ὅτι οὐχ ἡμάρτηκεν εἰς σὲ, ϗ τὰ ποιήματα 5 αὐτοῦ (γ) ἀγαθὰ σφόδρα. Καὶ ἔθετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ϗ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον, ϗ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην, ϗ πᾶς Ἰσραὴλ εἶδον, ϗ ἐχάρησαν· ϗ ἵνα τί ἁμαρτάνεις εἰς αἷμα ἀθῷον θανατῶσαι τὸν Δαυὶδ δωρεάν; 6 Καὶ ἤκουσε Σαοὺλ τῆς φωνῆς Ἰωνάθαν· ϗ ὤμοσε Σαοὺλ, λέγων, Ζῇ κύριος εἰ ἀπο- 7 θανεῖται. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰωνάθαν τὸν Δαυὶδ, ϗ ἀπήγγειλεν (δ) αὐτῷ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. ϗ εἰσήγαγεν Ἰωνάθαν τὸν Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, ϗ ἦν ἐνώπιον αὐ- 8 τοῦ ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. Καὶ προσέθετο ὁ πόλεμος (ε) γενέσθαι πρὸς Σαοὺλ, ϗ κατίσχυσε Δαυὶδ, ϗ ἐπολέμησε τοὺς ἀλλοφύλους, ϗ (ζ) ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην σφόδρα, καὶ ἔφυ- 9 γον ἐκ προσώπου αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο πνεῦμα (η) θεοῦ πονηρὸν ἐπὶ Σαοὺλ, ϗ αὐτὸς ἐν οἴκῳ καθεύδων, ϗ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, (θ) καὶ Δαυὶδ ἔψαλλεν (ι) ταῖς χερσὶν 10 αὐτοῦ. Καὶ ἐζήτει Σαοὺλ πατάξαι τὸ δόρυ εἰς (κ) Δαυὶδ· ϗ ἀπέστη Δαυὶδ ἐκ προσώπου Σαοὺλ· ϗ ἐπάταξε τὸ δόρυ εἰς τὸν τοῖχον. ϗ Δαυὶδ ἀνεχώρησε (λ) ϗ δι- 11 εσώθη. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, ϗ ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους εἰς οἶκον Δαυὶδ φυλάξαι αὐτὸν τοῦ θανατῶσαι αὐτὸν πρωΐ. ϗ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ Μελχὸλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, Ἐὰν μὴ σὺ (μ) σώσῃς τὴν ψυχὴν (ν) σαυτοῦ τὴν νύκτα 12 ταύτην, αὔριον θανατωθήσῃ. Καὶ κατάγει ἡ Μελχὸλ τὸν Δαυὶδ διὰ τῆς θυρίδος, ϗ ἀπῆλθε ϗ ἔφυγε ϗ σώζεται. 13 Καὶ ἔλαβεν ἡ Μελχὸλ τὰ κενοτάφια, καὶ (ξ) ἔθετο ἐπὶ τὴν κλίνην, ϗ ἧπαρ τῶν αἰγῶν ἔθετο πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, ϗ ἐκάλυψεν αὐτὰ 14 ἱματίῳ. Καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυὶδ, ϗ λέγουσιν ἐνοχλεῖσθαι αὐτόν. 15 Καὶ ἀποστέλλει (ο) ἐπὶ τὸν Δαυὶδ, λέγων, Ἀγάγετε αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸς με 16 τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι, ϗ ἰδοὺ τὰ κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης, ϗ ἧπαρ τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ.

Et annuntiavit Jonathan ipſi David, dicens, Saul quærit morti tradere te: Obſerva igitur cras manè, & abſcondere, & ſede in occulto. Et ego egrediar, & 3 *ſtabo adhærens patri meo in agro, ubi fueris illic: & ego loquar pro te ad patrem meum: & videbo quicquid fuerit, & annuntiabo tibi. Et locutus eſt Jo-* 4 *nathan de David bona ad Saul patrem ſuum: & dixit ad eum, Non peccet rex in ſervum ſuum David: quoniam non peccavit in te, & opera ejus bona valdé. Et poſuit animam* 5 *ſuam in manu ſua, & percuſſit alienigenam; & fecit Dominus ſalutem magnam: & univerſus Iſrael viderunt, & gaviſi ſunt. Et ut quid peccas in ſanguinem* 6 *innoxium, interficiendo David gratis? Et audivit Saul vocem Jonathan: & juravit Saul dicens; Vivit Dominus, ſi morietur. Et vocavit Jonathan Da-* 7 *vid, et annuntiavit ei omnia verba hæc. Et introduxit Jonathan David ad Saul; et erat in conſpectu ejus, ſicut heri, et nudiuſtertius. Et proceſſit bellum fie-* 8 *ri (a) adverſus Saul: & invaluit David, et impugnavit alienigenas, et percuſſit in eis plagam magnam valdè, et fugerunt à facie ejus. Et factus eſt ſpiritus* 9 *Dei malus ſuper Saul: et ipſe in domo ſedens, et haſta in manu ejus, et David pſallebat manibus ſuis. Et quærebat Saul percutere* 10 *haſtam in David. Et receſſit David à facie Saul. Et percuſſit haſtam in parietem: et David ſeceſſit, et ſalvatus eſt. Et fa-* 11 *ctum eſt in nocte illa, et miſit Saul nuntios in domum David, ad cuſtodiendum eum, et interficiendum eum mané. Et annuntiavit ipſi David Melchol uxor ejus, dicens; Si tu non ſalvaveris animam tuam nocte hâc; cras interficiêris. Et deſcendere facit* 12 *Melchol David per feneſtram: et abiit, et fugit, et ſalvatur. Et* 13 *ſumpſit Melchol (b) cenotaphia, et poſuit ſuper lectū, et jecur caprarum poſuit ad caput ejus: et operuit ea veſtimento. Et miſit* 14 *Saul nuntios ad capiendum David: et dicunt ægrotare eum. Et miſit ſuper David, dicens; Ad-* 15 *ducite eum ſuper lectū ad me ad interficiendum eum. Et veniunt* 16 *nuntii: et ecce cenotaphia ſuper lectum; et jecur caprarum ad caput ejus.*

MS.A. (β) Ζητεῖ Σαοὺλ ὁ πατήρ μου θανατῶσαί σε· φύλαξαι αὔριον (γ) ἀγαθά σοι σφόδρα. (δ) αὐτῷ Ἰωνάθαν πάντα (ε) γίνεσθαι, ϗ κατίσχυσεν (ζ) ἐπάταξεν αὐτοὺς πληγὴν (η) κυρίου πονηρὸν (θ) ϗ ἰδοὺ Δαυὶδ (ι) ἐν τῇ (κ) Δαυὶδ, ϗ ἐν τῷ τοίχῳ· (λ) ϗ ἐξεσπάσθη. Καὶ (μ) σώσεις (ν) σεαυτοῦ τὴν νύκταν (ξ) ἔθηκεν (ο) τοῦ ἰδεῖν ἐπὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 וחוי יהונתן לדוד למימר בעי שאול אבא למקטלך וכען אסתמר כען בצפרא ותתיב
בסתרא ותטמר : ואנא אפוק ואקום לות אבא בחקלא דאת תמן ואנא אמליל עלך 3
פתגמין תקנין קדם אבא ואחזי מה ואחוי לך : ומליל יהונתן על דוד פתגמין תקנין 4
קדם שאול אבוהי ואמר ליה לא יחטי מלכא בעבדיה בדוד ארי לא חטי לך וארי
עובדוהי תקנין לך לחדא : ומסר ית נפשיה בעל גב לאתקטלא וקטל ית פלשתאה 5
ועבד יי פורקנא רבא לכל ישראל חזיתא וחדיתא ולמה תתחיב בדם זכאי למקטל ית
דוד מגן : וקביל שאול למימר יהונתן וקיים שאול קים חי יי אם יתקטל : וקרא יהונתן 6
לדוד וחוי ליה יהונתן ית כל פתגמיא האלין ואיתי יהונתן ית דוד לות שאול והוה 7
משמש קדמוהי כמאתמלי ומדקמוהי : ואוסיפו עבדי קרבא למהוי ונפק דוד ואגיח 8
קרבא בפלשתאי ומחא בהון מחא סגיאה ואפיכו מן קדמוהי : ושרת רוח בישא 9
מן קדם יי לות שאול והוא בביתיה יתיב ומורניתא בידיה ודוד מנגן ביד : ובעא 10
שאול למימחי במורניתא בדוד ולמברזיה בכותלא ואתפטר מן קדם שאול וקבע ית
מורניתא בכותלא ודוד ערק ואשתיזיב בליליא ההוא : ושלח שאול אזגדין לות בית 11
דוד למטריה ולמקטליה בצפרא וחויאת לדוד מיכל אתתיה למימר אם ליתך משיזיב
ית נפשך בליליא מחר את מתקטל : ושלשילת מיכל ית דוד מן חרכא ואזל וערק 12
ואשתיזיב : ונסיבת מיכל ית צלמניא ושויאת על ערסא וית נודא דעיזי שויאת 13
איספדוהי וכסיאת בלבושא : ושלח שאול אזגדין לדברא ית דוד ואמרת מרע 14
הוא : ושלח שאול ית אזגדיא למחזי ית דוד למימר אסיקו יתיה בערסא לותי 15
למקטליה : ואתו אזגדיא והא צלמניא על ערסא ונודא דעיזי איספדוהי : 16

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

2 Et nunciavit Jehonathan Davidi, ad dicendū, Quærens Saul pater me⁹ ad occidendū te, & nunc caut⁹ eſto nunc in aurora, & ſedebis in ſecreto, & 3 cuſtodieris. Et ego exibo & ſtabo ad patrē meū in agro quo tu ibi; & ego loquar ſuper te verba parata ante patrē meū, et videbo quid nunciabo tibi. 4 Et locut⁹ eſt Jehonathā ſuper David verba parata ante Saul patrē ſuum; & dixit illi, Non peccabit rex in ſervo ſuo in David, quia non peccavit *tibi*, 5 & quia facta ej⁹ parata tibi valde. Et tradidit animā ſuā propè ad occidendū, & occidit Peliſthæū, & fecit Dn̄s liberationē magnā omni Iſrael; vidiſti & gaviſ⁹ fuiſti; & quare *fies* culpabilis in ſanguine innocente, ad occi- 6 dendū David immeritò? Et accepit Saul dictū Jehonathan, & juravit Saul 7 *juramentū, Vivit* Dn̄s, ſi occidetur. Et vocavit Jehonathā Davidē, & nunciavit illi Jehonathan omnia verba hæc: & venire fecit Jehonathan Davi- 8 dē ad Saul, & fuit miniſtrans ante eū, ut ab heri & ab-ante ipſū. Et *addiderunt facientes* bellum eſſe, & exivit David & inivit bellum in Peliſthæos, & percuſſit in illis percuſſionē magnā; & verterunt [*terga*] ab-ante 9 illū. Et manſit ſpirit⁹ mal⁹ ab-ante Dn̄m *apud* Saul, & ipſe in domo ſua 10 ſedens; & haſta in manu ej⁹, & David pſallens in manu. Et quæſivit Saul ad percutiendū in haſta Davidem, & ad perforandū *eum* in pariete, & liberat⁹ eſt ab-ante Saul, & infixit haſtā in parietē: & David fugit, & eva- 11 ſit in nocte illa. Et miſit Saul nuncios ad domū David ad cuſtodiendū eum, & ad occidendū eum in aurora; & renunciavit Davidi Michal uxor ejus 12 dicendo, Niſi tu liberaveris animā tuā in nocte hac, cras tu occidêris. Et catenâ demiſit Michal Davidē ex feneſtra; & ivit & fugit, & liberat⁹ eſt. 13 Et tulit Michal ſimulacra, et poſuit ſuper lectū, et pellē *capræ* poſuit cer- 14 vical illi⁹, et operuit in veſte. Et miſit Saul nuncios ad tollendū David, 15 & dixit, *Decumbit* infirm⁹ ille. Et miſit Saul nuncios ad viſitandū David, 16 dicendo, Afferte eum in lecto ad me ad occidendum eum. Et venerunt nuncii, et ecce ſimulacra ſuper lectum, et pellis *capræ* cervical ejus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܚܘܝ ܝܘܢܬܢ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܥܐ ܫܐܘܠ ܐܒܝ ܠܡܩܛܠܟ. ܘܗܫܐ ܐܙܕܗܪ 2
ܒܨܦܪܐ. ܘܬܒ ܒܛܘܫܝܐ ܘܐܬܛܫܐ. * ܘܐܢܐ ܐܦܘܩ ܘܐܩܘܡ ܠܘܬ ܐܒܝ ܒܚܩܠܐ ܕܐܢܬ ܬܡܢ. ܘܐܢܐ ܐܡܠܠ 3
ܥܠܝܟ ܥܡ ܐܒܝ. ܘܐܚܙܐ ܡܢܐ ܘܐܚܘܝܟ. * ܘܡܠܠ ܝܘܢܬܢ ܥܠ ܕܘܝܕ ܛܒܬܐ 4
ܠܫܐܘܠ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܢܚܛܐ ܡܠܟܐ ܒܥܒܕܗ ܕܘܝܕ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܚܛܐ ܠܟ. ܘܐܦ
ܥܒܕܘܗܝ ܫܦܝܪܝܢ ܠܟ. * ܘܣܡ ܢܦܫܗ ܒܐܝܕܗ. ܘܩܛܠ ܠܦܠܫܬܝܐ. ܘܥܒܕ ܡܪܝܐ 5
ܦܘܪܩܢܐ ܪܒܐ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܐܝܠ ܒܐܝܕܗ. ܘܚܙܝܬ ܘܚܕܝܬ. ܘܗܫܐ. ܠܡܢܐ ܬܚܛܐ ܒܕܡܐ
ܕܠܐ ܚܘܒܐ. ܘܬܩܛܘܠ ܠܕܘܝܕ ܡܓܢ. * ܘܫܡܥ ܫܐܘܠ ܠܡܠܬܗ ܕܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. 6
ܘܝܡܐ ܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܕܠܐ ܢܡܘܬ. * ܘܩܪܐ ܝܘܢܬܢ ܠܕܘܝܕ. ܘܚܘܝܗ ܟܠܗܝܢ 7
ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܘܐܥܠܗ ܠܘܬ ܫܐܘܠ. ܘܗܘܐ ܩܕܡܘܗܝ ܐܝܟ ܕܐܬܡܠܝ ܘܕܡܢ ܩܕܡ ܬܠܬܐ.
* ܘܐܘܣܦ ܩܪܒܐ ܠܡܗܘܐ. ܘܢܦܩ ܕܘܝܕ. ܘܐܬܟܬܫ ܥܡ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ 8
ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܥܪܩܘ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܗܘܬ ܪܘܚܐ ܕܡܪܝܐ ܒܝܫܬܐ ܥܠ ܫܐܘܠ. 9
ܘܗܘ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܒܝܬܗ. ܘܡܘܪܢܝܬܐ ܒܐܝܕܗ. ܘܕܘܝܕ ܢܩܫ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܒܥܐ ܫܐܘܠ 10
ܠܡܚܪܢܘܬܗ ܠܕܘܝܕ ܒܡܘܪܢܝܬܐ ܘܒܐܣܬܐ. ܘܥܪܩ ܕܘܝܕ ܡܢ ܩܕܡ ܫܐܘܠ. ܘܡܚܝܗ
ܠܡܘܪܢܝܬܐ ܒܐܣܬܐ. ܘܕܘܝܕ ܥܪܩ ܘܐܬܦܨܝ ܒܠܠܝܐ ܗܘ. * ܘܫܕܪ ܫܐܘܠ ܐܝܙܓܕܐ 11
ܠܒܝܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܠܡܛܪܗ. ܘܠܡܩܛܠܗ ܒܨܦܪܐ. ܘܚܘܝܬܗ ܠܕܘܝܕ ܡܝܟܠ ܐܢܬܬܗ.
ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܕܐܢ ܠܐ ܡܦܨܐ ܐܢܬ ܢܦܫܟ. ܡܚܪ ܩܛܝܠ ܐܢܬ. * ܘܐܚܬܬܗ ܡܝܟܠ 12
ܠܕܘܝܕ ܡܢ ܟܘܬܐ. ܘܐܙܠ ܘܥܪܩ ܘܐܬܦܨܝ. * ܘܢܣܒܬ ܡܝܟܠ ܨܠܡܐ ܘܐܪܡܝܬ ܒܥܪܣܐ. 13
ܘܡܫܟܐ ܕܥܙܐ ܣܡܬ ܒܪܝܫܗ. ܘܟܣܝܬܗ ܒܡܪܛܘܛܐ. * ܘܫܕܪ ܫܐܘܠ ܐܝܙܓܕܐ ܠܡܕܒܪܗ 14
ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܬ ܟܪܝܗ ܗܘ. * ܘܫܕܪ ܫܐܘܠ ܐܝܙܓܕܐ ܠܡܚܙܝܗ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܐܣܩܘܗܝ 15
ܥܡ ܥܪܣܗ ܠܡܩܛܠܗ. * ܘܐܬܘ ܐܝܙܓܕܐ. ܘܗܐ ܨܠܡܐ ܒܥܪܣܐ. ܘܡܫܟܐ ܕܥܙܐ ܒܪܝܫܗ. 16

2 Indicavit Jonathan Davidi, & dixit ad eum; Quærit Saul pater meus occidere te: cave tibi, morare in occulto, & abde te. Ego verò 3 en egrediens ſtabo ad lat⁹ patris mei in agro ubi tu eris, & ego alloquar de te patrem meū; explorabo quid habeat in animo ſuo, & indicabo tibi. Alloquens ergò Jonathan de Da- 4 vide bonis *verbis* Saulē patrem ſuū, dicebat ei; Ne peccet rex in ſervum ſuum Davidem, quoniā non peccavit in te: imò verò ejus acta ſatisfacere tibi *deberent*. Poſuit enim animā 5 ſuā in manibus tuis, & Philiſtæū interfecit, & comparavit Dn̄s ſalutem magnam toti Iſraeli p manum ejus, & vidiſti, & gaviſus es: nunc ergò cur peccares in ſanguinem innoxiū, & miſerum gratìs occideres? Acquievítq; Saul 6 voci Jonathanis filii ſui, & juravit Saul, ac dixit; Vivit Dn̄s, non morietur. Tum advoca- 7 to Jonathan Davide, indicavit ei omnia verba iſta, introduxítq; eum ad Saulem, & fuit apud eum ut herì & ut nudiuſtertiùs. Et cùm 8 denuò bellū accidiſſet, egreſſ⁹ David pugnavit cum Philiſtæis, percuſſítq; eos plagâ magnâ, & fugerunt à conſpectu ejus. Sed ſpiritu Do- 9 mini malo Saulē invadente, dum ille ſederet domi ſuæ, ſuámq; lanceam manu ſuâ teneret, David pulſabat coram eo: Tentavítque Saul 10 lanceam vibrare in Davidē & in parietem: at ipſo à facie Saulis abſcedente, lanceā vibravit in parietem: ſic aufugiens David evaſit illâ nocte. Miſit autem Saul legatos in domū 11 Davidis ad cuſtodiendum eum & manè interficiendum: at nuntiavit *hoc* Davidi Malchel uxor ejus, dixítque ad eum, Niſi teipſum eripias, cras moriêris. Sic demiſit Malchel Da- 12 videm per feneſtram, qui fugiens abiit & evaſit. Malchel verò ſimulachrum accipi- 13 ens poſuit in lecto, & pelle caprinâ ad cervical ejus collocatâ, texit illud pallio. Cúm- 14 que miſiſſet Saul legatos ad adducendum Davidem, dixit *illa*, Ægrotus eſt. Tum remiſit 15 Saul legatos ad inviſendum Davidem, & ait; Adducite eum ad me in lecto, ut interficiam 16 eum. Legatis autem venientibus, ecce ſimulachrum in lecto, & pellis caprina ad ejus cervical.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * واخبر يوناثان داود وقال* ان ساوول ابي يريد قتلك* احتفظ وتغيب ولا تظهر * فاني خارج مع
3 ابي الى الحقل الذي انت فيه متغيب* واكلم ابي بسببك* وانظر ما في قلبه واخبرك به * فتكلم
4 يوناثان ساوول اباه في امر داود* وذكره بخير وقال* لا ياثم الملك بعبده داود* لانه لم يسي
اليك* وقد كان ينبغي ان تكتفي باعماله* وتحمده على ذلك* انه بذل نفسه للموت في 5
سببك* وقتل الفلسطيني* وخلص الرب جميع بني اسرايل على يديه خلاصا عظيما* ورايت
6 ذلك وفرحت* فلم تاثم الان* وتدخل في دم زكي* وتقتل الشقي مجانا* فسمع ساوول كلام يوناثان
7 ابنه* وحلف وقال* حي هو الرب وبه احلف انه لا يقتل* ثم عاد يوناثان دعا داود واخبره
8 بهذا الكلام كله* وادخله على ساوول* وصار عنده كمثل ما كان قبل ذلك* وعاد اهل فلسطين
لمحاربة بني اسرايل* وخرج داود وحارب اهل فلسطين* وجرح منهم* وقتل منهم قتلا كثيرا*
9 وهربوا من بين يديه * ثم نزل بساوول الروح الردي* وهو جالس في بيته* وكان في يده مزراق*
10 وكان داود يضرب بالعود بين يديه * واراد ساوول ان يضرب داود بالمزراق ويسكه في
11 الحايط* وهرب داود من بين يديه* وسك المزراق في الحايط* وهرب داود ونجا تلك الليلة* وارسل
ساوول رسلا الى بيت داود* ليحرسوا بابه حتى يصبح ويقتله* واخبرته ملكال امراته وقالت له* ان
12 لم تنج بنفسك غدا تموت* وادلته ملكال امراته من كوة* وهرب ونجا منهم* ثم اخذت 13
14 ملكال تمثالا* وصيرته على سرير داود* وجعلت تحت راسه جلد شاة* وسترته بالرداء* وارسل
15 ساوول رسلا ياخذون داود* وقالت امراته* هو مريض* وارسل ساوول رسلا لينظروا الى داود*
16 وارسل لهم وقال* اصعدوه الي على السرير لاقتله* فجاء رسل ساوول* واذا على السرير تمثال
تحت راسه جلد شاة*

Et indicavit Jonathan Davidi, & ait, Profectò Saul pater meus vult necem tuam: cave tibi, delitesce, & ne conſpiciaris. Ego enim egreſſurus ſum cum patre 3 *meo ad agrum in quo tu abdes, & alloquar patrem meum de te, præſentiam quid ſit in animo ipſius, & referam tibi. Itaq;* 4 *alloquutus eſt Jonathan Saulem patrem ſuum de re Davidis, bonámque de eo fecit mentionem, & dixit; Ne faciat rex injuriam ſervo ſuo Davidi, quoniam non peccavit in te; imò deceret eſſe tibi ſatisfactam operibus ejus, eúmque ob id laudare. Ipſe enim ſeipſum tui cauſâ* 5 *morti expoſuit, & Palæſtinum interfecit, & ſervavit Dominus cunctos Iſraelitas per manus ipſius ſalute magnâ: hoc tu vidiſti, & gaviſus es: quare ergò peccares modò, & ingredereris in ſanguinem innocentem, & miſerum abſque cauſa interficeres? Acquieſcens igitur* 6 *Saul verbis Jonathan filii ſui, juravit ac dixit; Vivus eſt Dominus per quem juro, quòd non interficietur. Deinde re-* 7 *verſus Jonathan acceſſivit Davidem, & indicavit ei omnia verba iſta, introduxitque eum ad Saulem, & factus eſt apud eum qualis erat antea. Redintegran-* 8 *tibus autem Palæſtinis bellum contra Iſraelitas, egreſſus eſt David, & pugnâ cum Palæſtinis inſertâ vulneravit & occîdit ex eis interfectos multos, & fugerunt à conſpectu ipſius. Deinde irruit in* 9 *Saulem ſpiritus malus dum ſederet domi ſuæ, habebatque in manu ſua lanceam: David autem fidibus pulſabat ante eum. Tentavitq; Saul Davidem lanceâ tranſ-* 10 *figere, eúmque parieti infigere: ſed fugit ille à conſpectu ejus, & lancea in parietem, & evaſit eâdem nocte. Saul verò miſit* 11 *legatos in domum Davidis ut cuſtodirent oſtium uſque mane, & ut occiderent eum: cui eum indicavit illi Michal uxor ejus, eique dixit; Niſi teipſum ſerves, cras morieris. Demiſit ergo eum Michal* 12 *uxor ejus è feneſtra, & effugit ſeſeque eripuit ab iis. Tum accepta Michal ſimulacrum, poſuit illud ſuper lectum Davidis, ſuppoſuitque capiti ejus pellem ovinam, texit cum pallio. Saul autem miſit* 13 14 *legatos ut caperent Davidem, dixit uxor ejus; Ægrotat is. Sed remiſit Saul nuncios ad viſitandum Davidem, quibus mandavit ac dixit, Adducite eum ad me ſuper lectum, ut occidam eum. Venientibus autem legatis Saulis, ecce ſuper lecto ſimulacrum cum pelle ovina ejus capiti ſuppoſita.* 15 16

שמואל א : כ

dimisisti & ,me decepisti sic quid Ut :Michal ad Saul Dixitque
17 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־מִיכַל לָמָּה כָּכָה רִמִּיתִנִי וַתְּשַׁלְּחִי אֶת־
:me ad dixit Ipse :Saul ad Michal dixit Et ?evasit & ,meum inimicum
אֹיְבִי וַיִּמָּלֵט וַתֹּאמֶר מִיכַל אֶל־שָׁאוּל הוּא־אָמַר אֵלַי
ad venit & ,evasit & ,fugit David Et.te interficiam *quid ad* ,me Dimitte
18 שַׁלְּחִנִי לָמָה אֲמִיתֵךְ׃ וְדָוִד בָּרַח וַיִּמָּלֵט וַיָּבֹא אֶל־
:Saul sibi fecit quæ omnia ei indicavit & ,Ramah in Semuel
שְׁמוּאֵל הָרָמָתָה וַיַּגֶּד־לוֹ אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה־לוֹ שָׁאוּל
,Saul est nunciatum Et.Najoth in *manserunt* & ,Semuel & ,ipse abiit &
19 וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁמוּאֵל וַיֵּשְׁבוּ בְּנָוֹת׃ וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל
nuncios Saul Misitque .Ramah in *habitaculis* in David Ecce:dicendo
20 לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּנָוֹת בָּרָמָה׃ וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים
,prophetantium prophetarum *cœtum* *vidit* & ;David *capiendum* ad
לָקַחַת אֶת־דָּוִד וַיַּרְא אֶת־לַהֲקַת הַנְּבִיאִים נִבְּאִים
spiritus Saul nunciis super fuit &:eos *super constitutum*,stantem Semuel &
וּשְׁמוּאֵל עֹמֵד נִצָּב עֲלֵיהֶם וַתְּהִי עַל־מַלְאֲכֵי שָׁאוּל רוּחַ
misit & ,Saul nunciaverunt Et .ipsi etiam prophetabant & ,Dei
21 אֱלֹהִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם־הֵמָּה׃ וַיַּגִּדוּ לְשָׁאוּל וַיִּשְׁלַח
misit & ,Saul addidit Et.ipsi etiam prophetaverunt &;alios nuncios
מַלְאָכִים אֲחֵרִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם־הֵמָּה וַיֹּסֶף שָׁאוּל וַיִּשְׁלַח
ipse etiam abiit Et .ipsi etiam prophetaverunt & ,tertios nuncios
22 מַלְאָכִים שְׁלִשִׁים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם־הֵמָּה׃ וַיֵּלֶךְ גַּם־הוּא
,Secho in quæ ,magnam cisternam ad usque venit & ,Ramah in
הָרָמָתָה וַיָּבֹא עַד־בּוֹר הַגָּדוֹל אֲשֶׁר בַּשֶּׂכוּ
Najoth in Ecce,dixit Et?David Et,Semuel Ubi :dixit &,interrogavit &
וַיִּשְׁאַל וַיֹּאמֶר אֵיפֹה שְׁמוּאֵל וְדָוִד וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּנָיוֹת
etiam eum super fuit & :Ramah in Najoth *ad* illuc abiit Et .Ramah in
23 בָּרָמָה׃ וַיֵּלֶךְ שָׁם אֶל־נָיוֹת בָּרָמָה וַתְּהִי עָלָיו גַּם־
ipsum ingredi usq; prophetavit & ,eundo ivit & ,Dei spiritus *ille*
הוּא רוּחַ אֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וַיִּתְנַבֵּא עַד־בֹּאוֹ
,suis vestimentis ipse etiam se expoliavit Et .Ramah in Najoth in
24 בְּנָוֹית בָּרָמָה׃ וַיִּפְשַׁט גַּם־הוּא בְּגָדָיו
die tota nudus cecidit & ,Semuel *facies ad* ipse etiam prophetavit &
וַיִּתְנַבֵּא גַם־הוּא לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיִּפֹּל עָרֹם כָּל־הַיּוֹם
?prophetas inter Saul etiam Num :*dicent* Idcirco .nocte tota & ,illa
הַהוּא וְכָל־הַלָּיְלָה עַל־כֵּן יֹאמְרוּ הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִם׃

CAP. XX. כ

:Jonathan *facies ad* dixit &,venit &,Ramah in Najoth de David fugit Et
1 וַיִּבְרַח דָּוִד מִנָּוֹת בָּרָמָה וַיָּבֹא וַיֹּאמֶר לִפְנֵי יְהוֹנָתָן
facies ad ,meum peccatum quod & ,mea iniquitas quæ ?feci Quid
מֶה עָשִׂיתִי מֶה־עֲוֺנִי וּמֶה־חַטָּאתִי לִפְנֵי
morieris non ,Absit :ei Dixitq; ?meam animam quærit quia ,*tui patris*
2 אָבִיךָ כִּי מְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשִׁי׃ וַיֹּאמֶר לוֹ חָלִילָה לֹא תָמוּת
revelet non *&,parvum verbum* vel,*grande verbum* meꝰ pater faciet *sibi* ecce
הִנֵּה לוֹ־עָשָׂה אָבִי דָּבָר גָּדוֹל אוֹ דָּבָר קָטֹן וְלֹא יִגְלֶה
non *hoc verbum* me à meus pater absconderit quare Et.meæ auri
אֶת־אָזְנִי וּמַדּוּעַ יַסְתִּיר אָבִי מִמֶּנִּי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֵין
quod,tuus pater scivit Sciendo:dixit & ,David adhuc juravit Et .hoc
3 זֹאת׃ וַיִּשָּׁבַע עוֹד דָּוִד וַיֹּאמֶר יָדֹעַ יָדַע אָבִיךָ כִּי־
,Jonathan hoc cognoscat Ne :dicet & ,tuis oculis in gratiam inveni
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וַיֹּאמֶר אַל־יֵדַע־זֹאת יְהוֹנָתָן
quia ,tua anima vivit & Dominus *vivens* verùm Et .*doleat* forte ne
פֶּן־יֵעָצֵב וְאוּלָם חַי־יְהוָה וְחֵי נַפְשֶׁךָ כִּי
ad Jonathan Dixitque .mortem inter & ,me inter passus tanquam
4 כְפֶשַׂע בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל־
ad David dixit & .tibi faciam & ,tua anima dixerit Quod :David
5 דָּוִד מַה־תֹּאמַר נַפְשְׁךָ וְאֶעֱשֶׂה־לָּךְ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־
rege cum sedebo sedendo ego & ,cras *mensis* Ecce :Jonathan
יְהוֹנָתָן הִנֵּה־חֹדֶשׁ מָחָר וְאָנֹכִי יָשֹׁב־אֵשֵׁב עִם־הַמֶּלֶךְ
.tertiæ vesperã ad usq; agro in me abscõdã&,me dimittes &;vescẽdũ ad
לֶאֱכוֹל וְשִׁלַּחְתַּנִי וְנִסְתַּרְתִּי בַשָּׂדֶה עַד הָעֶרֶב הַשְּׁלִשִׁית׃

Versio VUL. LAT.

17 Dixítq; Saul ad Michol; Quarè
sic illusisti mihi, & dimisisti ini-
micũ meum ut fugeret? Et re-
spondit Michol ad Saul, Quia
ipse locutus est mihi, Dimitte
18 me, alioquin interficiã te. Da-
vid autẽ fugiens, salvatꝰ est, &
venit ad Samuel in Ramatha,
et nuntiavit ei omnia quæ fe-
cerat sibi Saul: & abierũt ipse
& Samuel, & morati sunt in
19 Naioth. Nuntiatũ est autẽ Sau-
li à dicentibus, Ecce David in
20 Naioth in Ramatha. Misit er-
gò Saul lictores, ut raperẽt Da-
vid: qui cùm vidissent cuneum
prophetarũ vaticinantium, &
Samuelẽ stantem sup eos, factꝰ
est etiã Spiritus Dñi in illis, &
prophetare cœperunt etiam
21 ipsi. Quod cùm nuntiatũ esset
Sauli, misit & alios nuntios:
prophetaverunt autẽ & illi. Et
rursũ misit Saul tertios nuntios:
qui & ipsi prophetaverunt.
22 Et iratꝰ iracundiã Saul, Abiit
etiã ipse in Ramatha, & venit
usque ad cisternã magnam, quæ
est in Socho, et interrogavit, et
dixit; In quo loco sunt Samuel
& David? Dictúmq; est ei, Ecce
in Naioth sunt in Ramatha.
23 Et abiit in Naioth in Ramatha,
& factꝰ est etiã sup eum Spiritꝰ
Dñi, & ambulabat ingrediens,
& prophetabat usquedũ veniret
24 in Naioth in Ramatha. Et
expoliavit etiam ipse se vestimentis
suis, et prophetavit cum
cæteris corã Samuele, & cecidit
nudꝰ totã die illâ & nocte.
Unde & exivit proverbium,
Num & Saul inter prophetas?

CAP. XX.

1 Fugit autẽ David de Naioth,
quæ est in Ramatha, veniénsq;
locutꝰ est corã Jonatha; Quid
feci? quæ est iniquitas mea, &
ꝙ peccatũ meum in patrẽ tuũ,
2 quia quærit animã meam? Qui
dixit ei; Absit, non morieris:
neque enim faciet pater meus
quidquã grande vel parvũ, nisi
priùs indicaverit mihi: hunc
ergò celavit me pater meꝰ sermonẽ
tantũmodò? nequaquã erit
3 istud. Et juravit rursũ Davidi.
Et ille ait; Scit profectò pater
tuꝰ, quia inveni gratiã in oculis
tuis, et dicet; Nesciat hoc
Jonathas, ne fortè tristetur.
Quinimmò vivit Dñs, & vivit
anima tua, quia uno tantùm
(ut ita dicam) gradu, ego
4 mórsque dividimur. Et ait
Jonathas ad David, Quodcunque
dixerit mihi anima tua,
5 faciam tibi. Dixit autem David
ad Jonathan; Ecce calendæ
sunt crastinò, & ego ex
more sedere soleo juxta regem
ad vescendum: dimitte ergò me ut abscondar in agro usque ad vesperam diei tertiæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῇ Μελχόλ, Ἱνατί οὕτως παρ-
ελογίσω με, καὶ (π) ἐξαπέστειλας τὸν ἐχθρόν μου,
καὶ διεσώθη; καὶ εἶπε Μελχὸλ τῷ Σαοὺλ, Αὐτὸς
(ρ) εἶπεν, Ἐξαπόστειλόν με, εἰ δὲ μὴ, (σ) θα-
18 νατώσω σε. Καὶ Δαυὶδ ἔφυγε καὶ (τ) διεσώθη,
καὶ παραγίνεται πρὸς Σαμουὴλ εἰς Ἀρμαθαὶμ,
καὶ ἀπαγγέλλει αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐ-
τῷ Σαούλ. καὶ ἐπορεύθη (υ) Σαμουὴλ καὶ Δαυὶδ,
19 καὶ ἐκάθισαν ἐν (φ) Ναυὰθ ἐν Ῥαμᾷ. Καὶ ἀπ-
ηγγέλη τῷ Σαοὺλ, λέγοντες, (χ) Ἰδοὺ Δαυὶδ
20 ἐν Ναυὰθ ἐν Ῥαμᾷ. Καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγ-
γέλους λαβεῖν τὸν Δαυὶδ, καὶ (ψ) εἶδον τὴν ἐκκλη-
σίαν τῶν (ω) προφητῶν, καὶ Σαμουὴλ εἱστήκει καθ-
εστηκὼς ἐπ' αὐτῶν. καὶ ἐγενήθη ἐπὶ τοὺς ἀγγέλους
τοῦ Σαοὺλ πνεῦμα θεοῦ, καὶ προφητεύουσιν (α).
21 Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαοὺλ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγ-
γέλους ἑτέρους, καὶ (β) ἐπροφήτευσαν καὶ αὐτοί. καὶ
προσέθετο Σαοὺλ ἀποστεῖλαι ἀγγέλους τρίτους,
22 καὶ (γ) ἐπροφήτευσαν καὶ αὐτοί. Καὶ ἐθυμώθη ὀρ-
γῇ Σαοὺλ, καὶ ἐπορεύθη καὶ αὐτὸς εἰς Ἀρμα-
θαὶμ, καὶ ἔρχεται ἕως τοῦ φρέατος τοῦ (δ) ἅλω τοῦ
ἐν τῷ Σεφὶ, καὶ ἠρώτησε καὶ εἶπε, Ποῦ Σαμουὴλ
καὶ Δαυίδ; καὶ εἶπαν, Ἰδοὺ ἐν (ε) Ναυὰθ ἐν
23 Ῥαμᾷ. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς Ναυὰθ ἐν
Ῥαμᾷ· καὶ ἐγενήθη καὶ ἐπ' αὐτῷ πνεῦμα θεοῦ,
καὶ (ζ) ἐπορεύετο προφητεύων ἕως τοῦ ἐλθεῖν
24 αὐτὸν (η) εἰς Ναυὰθ ἐν Ῥαμᾷ. Καὶ ἐξεδύ-
σατο (θ) τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ (ι) ἐπροφήτευσεν
ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ ἔπεσε γυμνὸς ὅλην τὴν ἡ-
μέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα. διὰ τοῦτο ἔ-
λεγον, (κ) Εἰ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις;

Et dixit Saul ad Melchol, Ut 17
quid sic decepisti me: & emisisti
inimicũ meũ, & salvatꝰ est? Et
dixit Melchol ad Saul; Ipse dixit,
Emitte me: si autẽ non, interficiã
te. Et David fugit, et salvatꝰ 18
est: et advenit ad Samuel in Armathem:
& annuntiat ei omnia,
quæcunq; fecit sibi Saul. Et ivit
Samuel et David: & sederunt in
Nauath in Rhama. Et annuntiatũ 19
est Saul, dicentes; Ecce David
in Nauath in Rhama. Et misit 20
Saul nuntios ad capiendũ David:
et viderunt Ecclesiã (c) prophetarũ,
et Samuel stabat assistens super
eos. Et factꝰ est super nuntios
Saul spiritꝰ Dei, et prophetant. Et 21
annuntiatũ est Saul: et misit nuntios
alios, et prophetaverunt etiã
ipsi. Et adjecit Saul mittere nuntios
tertios, et prophetaverũt etiã
ipsi. Et indignatꝰ est irâ Saul: et 22
ivit etiã ipse in Armathem: et venit
usq; ad puteum areæ, quæ in
Sephi: et interrogavit et dixit, Ubi
Samuel et David? Et dixerunt,
Ecce in Nauath in Rhama. Et ivit
indè in Nauath in Rama. Et factꝰ 23
est etiã super eũ spiritus Dei:
(d) et ibat prophetans, quoadusq;
ipse veniret in Nauath in Rhama.
Et exuit vestimenta sua, & prophetavit 24
coram (e) eis. Et cecidit
nudus totam diem illam, & totã
noctẽ. Propter hoc dicebant, Si &
Saul in Prophetis?

MS.A. (π) ἐξαπέστειλες (ρ) εἶπεν πρός με, Ἐξαπόστειλόν (σ) θανατῶ σε. Καὶ (τ) ἐσώθη, (υ) Δαυὶδ καὶ Σαμουὴλ, (φ) Ναυϊὼθ (χ) ἰδοὺ δὴ Δαυὶδ ἐν Ναυϊὼθ (ψ) εἶδαν (ω) προφητῶν τῶν προφητευόντων, (α) καί γε αὐτοί. Καὶ (β) προεφήτευσαν (γ) προεφήτευσαν (δ) τοῦ μεγάλου τοῦ ἐν Σοκχώ, καὶ (ε) Ναυϊὼθ (ζ) ἐπορεύθη πορευόμενος καὶ προφητεύων (η) ἐν Ναυϊὼθ (θ) καὶ αὐτὸς τὰ (ι) ἐπροεφήτευσεν καί γε αὐτὸς ἐνώπιον (κ) Ἦ καὶ

Κεφ. κ΄.

1 Καὶ ἀπέδρα Δαυὶδ ἐκ (α) Ναυὰθ ἐν Ῥα-
μᾷ, καὶ (β) ἔρχεται ἐνώπιον Ἰωνάθαν, καὶ εἶπε,
Τί πεποίηκα, καὶ τί τὸ ἀδίκημά μου, καὶ τί ἡ-
μάρτηκα ἐνώπιον τοῦ πατρός σου, ὅτι ἐπιζητεῖ τὴν
2 ψυχήν μου; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωνάθαν, (γ)
Μηδαμῶς σοι, οὐ μὴ ἀποθάνῃς. ἰδοὺ οὐ μὴ
ποιήσῃ ὁ πατήρ μου ῥῆμα μέγα, (δ) ἢ μικρὸν,
καὶ οὐκ ἀποκαλύψει τὸ ὠτίον μου· καὶ τί ὅτι κρύ-
ψει ὁ (ε) πατήρ μου ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο; οὐκ
3 ἔστι τοῦτο. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ Ἰωνάθαν,
καὶ εἶπε, Γινώσκων οἶδεν ὁ πατήρ σου, ὅτι
εὕρηκα χάριν (ζ) ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ εἶπε, (η)
Μὴ γνώτω τοῦτο Ἰωνάθαν, μὴ οὐ (θ) βούληται.
ἀλλὰ ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, ὅτι κα-
θὼς εἶπον, (ι) ἐμπέπλησται ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ
4 τοῦ θανάτου. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυ-
ίδ, Τί ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, (κ) καὶ τί ποιήσω
5 σοι; Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωνάθαν, Ἰδοὺ
δὴ νεομηνία αὔριον, καὶ ἐγὼ καθίσας οὐ (λ)
καθήσομαι φαγεῖν, καὶ ἐξαποστελεῖς με, (μ)
καὶ κρυβήσομαι ἐν τῷ πεδίῳ ἕως (ν) δείλης.

CAP. XX.

ET fugit David de Nauath (a) 1
in Rhama: et venit coram Jonathan,
et dixit; Quid feci, et quæ
injustitia mea, et quid peccavi cõram
patre tuo: quia inquirit animã
meã? Et dixit ei Jonathan, 2
Nequaquã tibi: non morieris. Ecce
non faciet pater meus verbũ magnũ,
aut parvũ, & (b) non revelabit
auriculã meã. Et quid, quia
abscondet pater meꝰ à me verbũ
hoc? Non est istud. Et respondit 3
David ipsi Jonathan, & dixit;
Cognoscens novit pater tuꝰ, quia
inveni gratiam in oculis tuis: &
dixit; Non (c) cognoscat hoc Jonathan,
(d) ne minimè velit. Sed
vivit Dñs, et vivit anima tua, quia
sicut dixi, impletũ est inter me, et
mortẽ. Et dixit Jonathan ad David, 4
Quid concupiscit anima tua;
et (f) quid faciam tibi? Et dixit 5
David ad Jonathan, Ecce nunc
Neomenia cras; et ego (g) sedens
non sedebo manducare: et dimittes
me; et abscondar in campo
usq; ad (h) vesperam.

MS.A. (α) Ναυϊὼθ (β) ἔρχεται καὶ εἶπεν ἐνώπιον Ἰωνάθαν, Τί (γ) Μηδαμῶς σύ, οὐ (δ) ἢ ῥῆμα μικρὸν, (ε) πατὴρ τὸ ῥῆμα (ζ) ἐνώπιόν σου, (η) Μὴ γνώτω (θ) βούλεται. (ι) πεπλήρωται ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σου ἕως θανάτου. (κ) καὶ ποιήσω (λ) καθήσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως φαγεῖν, (μ) καὶ πορεύσομαι ἐν (ν) δείλης τῆς τρίτης. Ἐὰν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 ואמר שאול למיכל למא כדין שקרת בי ושלחת ית בעיל דבבי ואשתיזיב ואמרת מיכל
18 לשאול הוא אמר לי שלחיני למה אקטלנך: ודוד ערק ואשתיזיב ואתא לות שמואל
לרמתא וחוי ליה ית כל די עבד ליה שאול ואזל הוא ושמואל ויתיבו בבית אולפנא:
19 ואתחוא לשאול למימר הא דוד בבית אולפנא ברמתא: ושלח שאול אזגדין למדבר
20 ית דוד וחזו ית סיעת ספריא משבחין ושמואל קאם מליף עליהון ושרת על אזגדי שאול
21 רוח נבואה מן קדם יי ושבחו אף אנון: וחויאו לשאול ושלח אזגדין אוחרנין ושבחו אף
22 אנון: ואוסיף שאול ושלח אזגדין תליתאין ושבחו אף אנון: ואזל אף הוא לרמתא
ואתא עד גובא רבא די בשכו ושאל ואמר איכא שמואל ודוד ואמר הא בבית אולפנא
23 ברמתא: ואזל לתמן לבית אולפנא די ברמתא ושרת עלוהי אף הוא רוח נבואה מן
24 קדם יי ואזל מיזל ומשבח עד דאתא לבית אולפנא ברמתא: ואשלח אף הוא לבושוהי
ושבח אף הוא קדם שמואל ונפל ברשן כל יומא ההוא וכל ליליא על כן יימרון האף
שאול בספריא:

כ

1 וערק דוד מבית אולפנא די ברמתא ואתא ואמר קדם יהונתן מה עבדית מה חובי ומה
2 סורחני קדם אבוך ארי בעי למקטלי: ואמר ליה חס לא תמות הא לא יעביד אבא פתגם
רב או פתגם זעיר ולא יחוי לי ומא דין כסי אבא מני ית פתגמא הדין לית דא קימא:
3 וקים עוד דוד ואמר מדע ידע אבוך ארי אשכחית רחמין בעינך ואמר לא ידע דא יהונתן
4 דלמא יתנסים וברם קים הוא יי וחיי נפשך ארי כפסעא חדא בינא ובין מותא: ואמר
5 יהונתן לדוד מא רעוא נפשך ואעביד לך: ואמר דוד ליהונתן הא ירחא מחר ואנא אסחר
אסחר עם מלכא למיכל ותשלחנני ואטמר בחקלא עד עדן רמשא דיומא תליתאה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Saul ad Michal, Quare sic mentita es in me, & misisti auctorem 17
inimicitiæ meæ, & liberatus est? & dixit Michal ad Saul, Ille dixit mihi,
Mitte me, quare occidam te? Et David fugit & liberatus est, & venit ad 18
Semuel ad Ramatha, & nunciavit illi omnia quæ fecit sibi Saul: & ivit
ille & *S*emuel, & sederunt in domo doctrinæ in Ramatha. Et nunciatum 19
est Sauli dicendo, Ecce David in domo doctrinæ in Ramatha. Et misit 20
*S*aul nuncios ad tollendum David, & *viderunt* turmam scribarũ laudantium,
& Semuelem stantem docentem super eos: & mansit super nuncios
Saul spiritꝰ prophetiæ ab-ante Dñm, & laudaverunt etiam illi. Et nunciaverunt 21
Sauli, & misit nuncios posteriores, & laudaverunt etiam illi; &
addidit Saul, & misit nuncios tertios, & laudaverunt etiam illi. Et venit 22
etiam ipse ad Ramatha, & venit usq; ad cisternã magnam, quæ in Zzecha:
& rogavit, & dixit, Ubi Semuel & David? & dixit, Ecce in domo doctrinæ
in Ramatha. Et abiit illuc in domũ doctrinæ quæ in Ramatha; & mansit 23
super illum etiam ipsum spiritꝰ prophetiæ ab-ante Dñm: & ivit iens
& laudans, quousq; venit ad domum doctrinæ in Ramatha. Et misit etiã 24
ipse vestimenta sua, & laudavit etiam ipse ante Semuel; & cecidit nudus
tota die illa, & tota nocte: ideo dicent, Num etiam Saul in Scribis?

CAP. XX.

ET fugit David ex domo doctrinæ quæ in Ramatha, & venit & dixit ante 1
Jehonathan, Quid feci, quæ culpa mea? quis excessus meꝰ ante patrem tuũ?
quòd quærens ad occidendũ me? Et dixit illi, Tace, non morieris: ecce 2
non faciet pater meꝰ verbũ magnum aut verbũ parvum, et non indicabit
mihi: et quid hoc, *occultavit* pater meꝰ à me verbũ hoc? non est hoc constans.
Et juravit adhuc David, et dixit: Sciendo scivit pater tuꝰ quòd in- 3
veni charitates in oculis tuis, et dixit, Non sciat hoc Jehonathan; fortè turbaretur:
at verò permanens ipse Dñs, et vivens anima tua, quod [*sit*] ut passus
unꝰ inter me et inter mortem. Et dixit Jehonathan Davidi, Quid vult 4
anima tua et fiet tibi? Et dixit David ad Jehonathan, Ecce mensis cras, 5
et ego sedendo sedebo cum rege ad comedendum, et mittes me, et abscondar
in agro usq; ad tempus vesperæ *diei tertiæ*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 *ܘܚܘܝܘ ܠܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܡܝܟܠ. ܠܡܢܐ ܗܟܢܐ ܒܓܠܬܝܢܝ. ܘܫܕܪܬܝ
ܠܒܥܠܕܒܒܝ ܘܐܫܬܘܙܒ. ܘܐܡܪܬ ܡܝܟܠ ܠܫܐܘܠ. ܗܘ ܐܡܪ ܠܝ. ܫܪܝܢܝ. ܘܐܠܐ ܐܩܛܠܟܝ.
18 *ܘܕܘܝܕ ܥܪܩ ܘܐܬܦܠܛ. ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܫܡܘܐܝܠ ܠܪܡܬܐ. ܘܚܘܝܗ ܟܠ ܕܥܒܕ ܠܗ ܫܐܘܠ.
19 ܘܐܙܠ ܗܘ ܘܫܡܘܐܝܠ. ܘܝܬܒܘ ܒܢܘܝܬ ܕܒܪܡܬܐ. *ܘܚܘܝܘ ܠܫܐܘܠ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܕܘܝܕ
20 ܒܢܘܝܬ ܕܒܪܡܬܐ. * ܘܫܕܪ ܫܐܘܠ ܐܝܙܓܕܐ ܠܡܕܒܪܘܗܝ ܠܕܘܝܕ. ܘܚܙܘ ܟܢܫܐ ܕܢܒܝܐ
ܕܡܬܢܒܝܢ. ܘܫܡܘܐܝܠ ܩܐܡ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܗܘܬ ܥܠ ܐܝܙܓܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ.
21 ܘܐܬܢܒܝܘ ܐܦ ܗܢܘܢ. *ܘܚܘܝܘ ܠܫܐܘܠ. ܘܫܕܪ ܬܘܒ ܐܝܙܓܕܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܬܢܒܝܘ ܐܦ ܗܢܘܢ.
22 *ܘܐܙܠ ܐܦ ܗܘ ܠܪܡܬܐ. ܘܡܛܐ ܠܓܘܒܐ ܪܒܐ ܕܒܣܘܦܐ. ܘܫܐܠ ܘܐܡܪ. ܐܝܟܘ ܫܡܘܐܝܠ
23 ܘܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܒܢܘܝܬ ܕܒܪܡܬܐ. *ܘܐܙܠ ܠܬܡܢ ܠܢܘܝܬ ܕܒܪܡܬܐ. ܘܗܘܬ ܐܦ
ܥܠܘܗܝ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܙܠ ܡܗܠܟ ܘܡܬܢܒܐ. ܥܕܡܐ ܕܡܛܐ ܠܢܘܝܬ ܕܒܪܡܬܐ.
24 *ܘܫܠܚ ܐܦ ܗܘ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܐܬܢܒܝ ܩܕܡ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܢܦܠ ܥܪܛܠܝ ܟܠܗ ܝܘܡܐ ܗܘ
ܘܟܠܗ ܠܠܝܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܝܢ. ܕܐܦ ܫܐܘܠ ܒܢܒܝܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܟ * ܥܣܪܝܢ 1
ܘܥܪܩ ܕܘܝܕ ܡܢ ܢܘܝܬ ܕܒܪܡܬܐ. ܘܐܬܐ ܘܐܡܪ ܩܕܡ ܝܘܢܬܢ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܘܡܢܐ ܗܝ ܥܘܠܝ.
2 ܘܡܢܐ ܗܘ ܚܛܗܝ ܩܕܡ ܐܒܘܟ. ܕܒܥܐ ܠܢܦܫܝ. *ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܘܢܬܢ. ܚܣ ܠܟ. ܠܐ ܬܡܘܬ.
ܗܐ ܠܐ ܥܒܕ ܐܒܝ ܡܕܡ ܙܥܘܪܐ ܘܡܕܡ ܪܒܐ. ܕܠܐ ܓܠܐ ܠܝ. ܘܡܛܠܐ ܡܟܣܐ ܐܒܝ ܡܢܝ
3 ܡܕܡ ܗܢܐ. ܠܝܬ ܗܘ. *ܘܝܡܐ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܐܒܘܟ ܕܐܫܟܚܬ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ.
ܐܡܪ. ܠܐ ܢܕܥ ܝܘܢܬܢ ܗܕܐ. ܕܠܐ ܢܬܟܪܐ ܠܗ. ܒܪܡ ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܘܚܝܐ ܢܦܫܟ. ܐܠܐ ܐܝ
4 ܦܣܥܬܐ ܗܘܬ ܒܝܢܝ ܠܡܘܬܐ. *ܘܐܡܪ ܝܘܢܬܢ ܠܕܘܝܕ. ܡܐ ܕܐܡܪܐ ܢܦܫܟ. ܐܥܒܕ ܠܟ.
5 *ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܝܘܢܬܢ. ܗܐ ܪܝܫ ܝܪܚܐ ܗܘ ܡܚܪ. ܘܐܢܐ ܡܬܒ ܝܬܒ ܐܢܐ ܥܡ ܡܠܟܐ
ܠܡܐܟܠ. ܘܫܕܪܝܢܝ ܘܐܬܛܫܐ ܒܚܩܠܐ. ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ ܕܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ.

Quod cùm retulisset Sauli, dixit Saul ad Mal- 17
chel, Quare sic decepisti me, & dimisisti inimicum
meum, & evasit? Respondit Malchel
Sauli, Ipse mihi dixit; Dimitte me, alioquin
occidã te. Sic aufugiens David & evadens, 18
venit ad Samuelem in Rama, & indicavit ei
quicquid sibi fecerat Saul: Tum abiit ipse &
Samuel, & consederunt in Jonath quæ est in
Rama. Cúmque nuntiatum esset Sauli, eique 19
dictum, Ecce David est in Jonath quæ est in
Rama; Misit Saul nuntios ad adducendum 20
Davidem, qui viderunt cœtum prophetarum
prophetantium, & Samuelem iis præsidentem:
fuitque super nuntios Saulis spiritus
Dei, & prophetaverunt ipsi quoque. Quod 21
cùm renuntiatum esset Sauli, denuò misit alios
legatos, qui prophetaverunt ipsi quoque.
Demum abiit ipsemet ad Rama, & cùm per- 22
venisset ad cisternam magnam quæ est in Sopha,
dixit Saul, Ubi est Samuel & David?
Dixerunt ei; Ecce sunt ad Jonath quæ est in
Rama. Abiitque illuc ad Jonath quæ est in 23
Rama; & fuit etiam super eum spiritus Dei,
ita ut iterfaciens prophetaret quousque perveniret
ad Jonath quæ est in Rama: Ubi de- 24
tractis etiam ipse vestibus suis, prophetavit
coram Samuele: ceciditque nudus toto die
illo, totâque nocte: propterea dicunt, En
etiam Saul inter prophetas.

CAP. XX.

INterea fugit David è Jonath quæ est in Ra- 1
ma, & veniens dixit coram Jonathane, Quid
feci? & quænam est iniquitas mea? quódve
delictum meum coram patre tuo, quòd quærit
animam meam? Dixit ei Jonathan, Absit à 2
te, non morieris: ecce nullam facit pater
meus rem parvam aut rem magnam, quam
non revelet mihi: qua de causa celaret me
pater meus rem istam? non est hoc. Juravit 3
autem illi David, & ait; Quia novit pater
tuus invenisse me clementiam in oculis tuis,
dixit; Ne cognoscat hoc Jonathan, ne dolore
afficiatur: at vivat Dominus, & vivat anima
tua, nonnisi passus interest inter me & mortem.
Dixit Jonathan Davidi, Quicquid di- 4
xerit animus tuus faciam tibi. Dixit David 5
Jonathani, Ecce principium mensis est cras,
quo ego recumbere soleo coram patre tuo ad comedendum: dimittas ergò me ut lateam in agro usque ad tertiam vesperam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 *واخبروا ساوول بذلك * فقال ساوول لمكال * لماذا مكرت بي * وارسلتي عدوي ونجا مني * قالت
18 مكال لساوول * قال لي * انك ان لم تخلصيني قتلتك * وهرب داود ونجا * واتي صموال الي الرامة *
19 واخبره كلما صنع به ساوول * وانطلق صموال معه * فجلسا جميعا في نايوت التي في الرامة * واخبروا
20 ساوول وقالوا له ان داود هو في نايوت التي في الرامة * وارسل ساوول رسلا ياخذون داود * فراي
رسله جماعة انبياء يتنبون * وصموال قايما في صدر جماعتهم * فحلت روح الله على رسل ساوول *
21 ويتنبوا هم ايضا * واخبروا ساوول * وارسل ايضا رسلا اخر ويتنبوا ايضا * وارسل ايضا رسلا اخر ويتنبوا
22 ايضا * وانطلق ساوول الي الرامة * فلما انتهي الي الجب العظيم الذي في الرامة * قال ساوول * اين
23 صموال وداود * فقالوا له * هما في نايوت الذي في الرامة * وانطلق ساوول الي نايوت التي في الرامة *
24 وحلت عليه روح الله * فجعل يسير ويتنبا حتي انتهي الي نايوت التي في الرامة * ونزع ثيابه
ويتنبا امام صموال * وسقط عريانا نهار ذلك وليلته اجمع * فلذلك يقولون ان ساوول قد صار في
الانبياء * * الفصل العشرون * * وهرب داود من نايوت التي في الرامة * 1
فاتي يوناثان وقال له * ماذا الذي صنعت * وما اساءتي * وما جرمي عند ابيك الذي يريد
2 نفسي * قال يوناثان * اعيذك بالله * ما من هذا شي * ولا تموت * ما يصنع ابي امرا صغيرا ولا
3 كبيرا الا اخبرني به * وكيف يكتمني هذا الامر ليس من هذا شي * فحلف داود وقال له *
لان اباك عرف حبك لي * ما ظفرت منه بما في نفسه * فقال لا يعلم يوناثان بهذا لئلا يحزن * ولكن
4 وحق الرب وحياة نفسك * انه ما كان بيني وبين الموت الا خطوة * قال يوناثان لداود * ما احبت
5 نفسك وامرتني من شي صنعت * قال داود ليوناثان * غدا راس الشهر * وانا اتكي بين يدي
والدك في راس كل شهر لاتغدي معه * فارسلني اتغيب في الحرث الي اخر اليوم الثالث *

Quod cùm indicâssent Sauli, dixit Saul 17
ad Melchalem, Cur imposuisti mihi, & dimisisti
hostem meum ut effugeret à me?
Respondit Melchal Sauli, Dixit mihi, Nisi
tu me eripias, interficiam te. Igitur Da- 18
vid aufugiens evasit, abiitque ad Samuelem
in Rama, & indicavit ei omnia quæ
fecerat sibi Saul: abiitque Samuel cum eo,
et habitaverunt ambo simul in Najot quæ
est in Rama. Cúmq; nuntiâssent Sauli, et 19
dixissent ei Davidem esse in Najot quæ est
in Rama, Misit Saul nuntios ut caperent 20
Davidem: viderunt autem nuntii ejus
chorum prophetarum prophetantium, &
Samuelem stantem in capite chori eorum;
descenditque spiritus Dei super nuntios
Saulis, et prophetârunt ipsi quoque. Quod 21
cùm renuntiâssent Sauli, denuò misit alios
legatos, qui etiam prophetârunt: misitque
tertiò nuntios alios, qui etiam prophetârunt.
Demum abiit Saul ipse ad Rama; 22
cúmque pervenisset ad cisternã maximam
quæ est in Rama, dixit Saul; Ubi sunt
Samuel & David? Dixerunt ad eum,
Sunt in Najot quæ est in Rama. Et abiit 23
Saul ad Najot quæ est in Rama, descenditque
super eum spiritus Dei, cœpitque eundo
prophetare donec perveniret ad
Najot quæ est in Rama: Detractisq; ve- 24
stibus suis, prophetabat coram Samuele:
ceciditque nudus totâ die & nocte illâ:
& propterea dicunt; Profectò Saul aliàs
fuit inter prophetas.

CAP. XX.

Fugiens verò David de Najot quæ est 1
in Rama, adivit Jonathanem; et dixit
ad eum; Quid feci? quod est peccatum
meum? & quæ culpa mea erga patrem
tuum, quòd vult animam meam? Dixit 2
Jonathan, Absit à te, nihil tale est, neque
morieris: nullum aggreditur pater meus
negotium parvum neque magnum, quin
mihi illud indicet; quomodo celaret me
negotium istud? nihil minus. Juravit 3
autem David, dixitque ad eum, Quia pater
tuus novit amorem tuum erga me, non
assequeris ab eo quod est in mente ipsius:
dicet enim, Ne rescîscat id Jonathan, nè
fortè contristetur: at verò per Dominum
& vitam animæ tuæ, inter me & inter
mortem vix passus intercedit. Respondit 4
Jonathan Davidi, Quicquid optaverit
animus tuus, & quamcunque rem mihi
præceperis, faciam. Dixit David Jona- 5
thani, Cras initium est mensis, ego verò
accumbere consuevi coram genitore tuo
initio cujusque mensis ad prandendum
cum eo: dimitte me ergò ut delitescam in agro ad finem usque diei tertiæ.

Verſio VUL. LAT.

6 Si reſpiciens requiſierit me
pater tuus, reſpondebis ei; Rogavit me David, ut iret celeriter in Bethlehem civitaté ſuá:
quia victimæ ſolénes ibi ſunt
7 univerſis contribulib' ſuis. Si
dixerit, Benè; pax erit ſervo
tuo: ſi autem fuerit iratus, ſcito
quia completa eſt malitia ejus.
8 Fac ergò miſericordiã in ſervum tuum: quia fœd' Dñi me
famulum tuum tecũ inire feciſti. Si autem eſt iniquitas aliqua
in me; tu me interfice, & ad patrem tuum ne introducas me.
9 Et ait Jonathas, Abſit hoc à te:
neque enim fieri poteſt, ut ſi
certè cognovero completam
eſſe patris mei malitiam con-
10 tra te, non annuntiem tibi. Reſpondítq; David ad Jonathan;
Quis renuntiabit mihi, ſi quid
fortè reſponderit tibi pater tu'
11 durè de me? Et ait Jonathas
ad David; Veni, & egrediamur
foràs in agrum. Cúmque exîſ-
12 ſent ambo in agrum, Ait Jonathas ad David; Domine De'
Iſrael, ſi inveſtigavero ſententiã patris mei craſtinò vel perendié: & aliquid boni fuerit
ſuper David, & non ſtatim miſero ad te, & notum tibi fece-
13 ro, Hæc faciat Dominus Jonathæ, & hæc addat. Si autem
perſeveraverit patris mei malitia adverſùm te, revelabo aurem tuam, & dimittam te, ut
vadas in pace, et ſit Domin' tecum, ſicut fuit cum patre meo.
14 Et ſi vixero, facies mihi miſericordiã Domini: ſi verò mor-
15 tuus fuero, Non auferes miſericordiam tuam à domo mea
uſque in ſempiternum, quando
eradicaverit Domin' inimicos
David, unumquemque de terra: auferat Jonathan de domo
ſua, & requirat Domin' de ma-
16 nu inimicorum David. Pepigit ergò Jonathas fœdus cum
domo David: et requiſivit Dominus de manu inimicorũ Da-
17 vid. Et addidit Jonathas dejerare David, eò quòd diligeret illum: ſicut enim animam
18 ſuam, ita diligebat eum. Dixítque ad eum Jonathas; Cras
calendæ ſunt, & requirêris.
19 Requiretur enim ſeſſio tua uſque perendié. Deſcendes ergò
feſtinus, & venies in locum ubi celandus es in die quâ operari licet, & ſedebis juxta la-
20 pidem, cui nomen eſt Ezel. Et
ego tres ſagittas mittam juxta
eum, & jaciam quaſi exercens
21 me ad ſignum. Mittam quoque & puerum, dicens ei; Vade,
22 & affer mihi ſagittas. Si dixero puero; Ecce ſagittæ intra te
ſunt, tolle eas: tu veni ad me,
quia pax tibi eſt, & nihil eſt mali, vivit Dominus,

Verſio GRÆCA LXX Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

Et ſi recenſens recenſuerit me 6
pater tuus, & dices; Deprecans deprecatus eſt à me David
currere uſq; in Bethleem civitatem ſuam: quoniam ſacrificium
dierum ibi univerſæ tribui. Si 7
hæc dixerit, Bene; pax ſervo tuo.
Et ſi durè reſponderit tibi; ſcito
quia conſummata eſt malitia ab
eo. Et facies miſericordiam cum 8
ſervo tuo; quoniam induxiſti in
teſtamentum Domini ſervum tuũ
cum te ipſo. Et, ſi eſt injuſtitia
in ſervo tuo; interfice me tu: &
uſq; ad patrem tuum ut quid ita
introducis me? Et dixit Jona- 9
than; Nequaquàm tibi: quoniam
ſi cognoſcens cognovero, quia
conſummata eſt malitia à patre
meo ad veniendum ſuper te; (k)
& ſi non fuerit in civitatibus
tuis, ego annuntiabo tibi. Et di- 10
xit David ad Jonathan; Quis
annuntiabit mihi, ſi reſponderit
pater tuus durè? Et dixit Jo- 11
nathan ad David; Vade, & (l)
maneto in campo. Et egrediuntur
utriq; in campum. Et dixit Jo- 12
nathan ad David; Dominus Deus
Iſrael novit, (m) quia interrogavero patrem meum, prout tempus, ter, & ecce bonum fuerit de
David, & non miſero ad te in
campum; Hæc faciat Deus ipſi 13
Jonathan, & hæc adjiciat: (n)
quoniam deferam mala ſuper te;
& revelabo auriculam tuam, et
dimittam te, & abibis in pace:
& erit Dominus tecum, ſicut fuit
cum patre meo. Et ſiquidem ad- 14
huc me vivente, & facies miſericordiam mecum. Et ſi morte
mortuus fuero; Non auferes miſe- 15
ricordiam tuam à domo mea
uſq; in ſeculum. (o) Et, ſi non,
in auferendo Dominum inimicos
David, unumquemq; à facie terræ; inveniatur nomen Jonathan
à domo David, & requirat Dominus inimicos David. Et adje- 17
cit adhuc Jonathan jurare ipſi
David: quoniam amavit (p) animo amantis ſe. Et dixit Jo- 18
nathan; Cras Neomenia, & viſitaberis; quia (q) viſitabitur ſedes
tua. Et (r) tertiabis, & ſpecu- 19
laberis, & venies ad locum tuũ,
ubi abſcondes te in die (ſ) operaria: & ſedebis apud (t) Ergab
illud. Et ego (u) tertiabo ſagittis 20
jaculans, emittens in (x) Amattari. Et ecce mitto puerum, di- 21
cens; Veni, reperias mihi ſagittam. Si dixero dicens puero, Hîc 22
ſagitta à te, (y) & hîc, cape
eam: (z) accede, quoniam pax tibi, & non eſt verbum, vivit Dominus.

MS.A. (ξ) ἀπὸ τοῦ Δαυὶδ δραμεῖν ἕως (ο) ἐὰν ᾖ Σκληρῶς (π) ὅτι (ρ) εἰ ἔστιν * ἐν τῷ δούλῳ σου, θανάτωσόν (σ) Μηδαμῶς σύ ὅτι (τ) Καὶ τίς ἀπαγγελεῖ μοι, ἐὰν μὴ ἐκρίθη ὁ πατήρ (υ) ἰδοὺ ἐὰν ᾖν ἀγαθὸν περὶ (φ) ἀποστέλλω (χ) κύριος τῷ (ψ) ἐξαποστέλλω (ω) Καὶ μὲν ἔτι (α) μετ' ἐμοῦ ἔλεος κυρίου· καὶ (β) ἔλαιος ἀπὸ τοῦ (γ) ἀπὸ προσώπου (δ) ἐξαρθῆναι (ε) Ἰωνάθαν ἀπὸ (ζ) ἐκζητήσει κύριος ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ τοῦ Δαυίδ. (η) Δαυὶδ ἐν τῷ ἠγαπηκέναι αὐτόν, ὅτι ἠγάπηκεν (θ) αὐτῷ Ἰωνάθαν, (ι) ἐκρύβης (κ) καθίσεις (λ) *ἔργον (μ) θῆρα ἀκοντίζων, (ν) Δααρματαραί.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Si quærendo quæret me pater tuus, & dices: Petendo petivit à me Da- 6
vid ad eundũ ad Bethlehhem urbem ejus, quia appoſitum oblationis ſan-
ctitatis hodie ibi omni proſapiæ. Si ſic dicet, Bonum, pax ſervo tuo: 7
& ſi indureſcendo indureſcet illi, ſcito quòd abſoluta malicia ab eo.
Et facies bonum cum ſervo tuo, quia in juramento Domini intrare feciſti 8
ſervum tuum tecum; & ſi eſt in me culpa, occide me tu, & ad patrem
tuum quare intrare facies me? Et dixit Jehonathan, Abſit tibi, quia ſi ſci- 9
endo ſciero quòd perfecta malicia à patre meo ad veniendum ſuper te, &
non ipſum nunciabo tibi? Et dixit David ad Jehonathan, Quis indica- 10
bit mihi, ſi fortè reſponderit tibi pater tuus verba dura? Et dixit Jehona- 11
than ad David, *Vade* & exibimus ad agrum: & exierunt ambo illi ad
agrum. Et dixit Jehonathan ad David: Dñs Deus Iſrael, quòd inquiram 12
patrem meum in tempore hoc, cras aut in die tertia, & ecce verba com-
poſita dicta ſuper David, & non ex-tunc mittam ad te, & indicabo tibi.
Sic faciet Dominus Jehonathan, & ſic addet quòd perfecta à patre meo 13
ad veniendum malicia ſuper te, & indicabo tibi, & dimittam te, & ibis in
pace, & erit dictum Domini in auxilio tuo, ſicut fuit in auxilio patris
mei. Et non quoad ego manens, & non facies mecum bonum ab-ante Do- 14
minum, & non moriar, Et non finies bonitatem tuam ab homine domus 15
meæ, uſq; in ſeculum; nec quando perdiderit Dñs oſores David, virum
de-ſuper facies terræ. Et pepigit Jehonathan fœdus cum domo David, & 16
vindicabit ſe Dñs de manu odientium David. Et addidit Jehonathan ad 17
jurandum Davidi in quo amans eum, quia amore animæ ſuæ amavit eum.
Et dixit ei Jehonathan, *Cras* menſis, & quærêris, quia erit vacua domus 18
accubitus tui. Et in tertia die quærêris nimis, & ibis ad locũ quo abſcon- 19
ditus es ibi in die profeſto: & ſedebis in latere petræ ATHA. Et ego tria 20
jacula in arcu *ſagittabo* ad quatiendum mihi ad ſcopum. Et ecce mittam 21
puerum, Ito, & venire fac jacula: ſi dicendo dixero puero; Ecce jacu-
lum à te & huc tolle, & affer; quòd pax tibi, & non eſt quicquam malum:
permanet ipſe Dominus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Si accuratè me requiſierit pater tuus, dic ei, 6
Veniam poſtulavit à me David eundi in Bethlehem civitatem ſuam, quoniam ſacrificia dierum *aliquot* ſunt ibi toti familiæ. Si ita 7
dixerit, Bene rectéque eſt, pax erit ſervo
tuo: ſin autem ægrè omnino ferat, ſcito
definitum eſſe malum ab eo. Hoc exerce 8
beneficium erga ſervum tuum, quandoquidem in fœdus Domini admiſiſti ſervum tuum tecum quòd ſi eſt penes me culpa,
tu me interfice, & ad patrem tuum ne me
perducas. Dixit Jonathan, Abſit à te: 9
nam ſi planè novero definitum eſſe malũ
à patre meo, veniam ad te & indicabo tibi. Dixit David Jonathani, Quis indica- 10
bit mihi, ſi fortè reſpondeat tibi pater tuus acerbé? Reſpondit Jonathan Davidi, Veni, 11
exeamus ad agrum: egreſſíque ſunt ambo ad
agrum. Tum dixit Jonathan Davidi, Teſtis 12
ſit Dominus Deus Iſraelis, niſi rem expoſuero
patri meo ſub hoc tempus cras horâ tertiâ; &
ſi benevolus erga te ſit, revelavero tibi. Sic 13
faciat Dominus Jonathani, & ſic addat ei, niſi
cùm præſenſero à patre meo malum quod tibi
impendet, tibi revelavero, teque dimiſero ut
abeas in pace, ſitque tecum Dominus ut fuit
cum patre meo; Atque O utinam me viven- 14
te. Verùm utere mecum beneficio Dei antequam moriar, Et ne deficiat beneficium tuũ 15
à domo mea in perpetuum: ut cùm extinxerit
Domin' inimicos Davidis è ſuperficie terræ,
Exurgat Jonathan cum familia Davidis, & 16
ultionem repetat Dominus ab hoſtibus Davidis. Et appoſuit Jonathan adjurare Davidẽ, 17
eò quòd amaret eum; nam amore ſui ipſius
amabat eum. Deinde dixit ad eum Jonathan, 18
Cras initium eſt menſis, túque requirêris
quia vacabit ſedes tua, Et horâ tertiâ in- 19
ſtanter poſtulaberis: venies autem ad locum
ubi te abdideras, craſtino die, & ſedebis prope lapidem illum: Ego verò ecce tres ſagit- 20
tas directurus ſum, ut jaculer, & ſcopum feriam: Et miſſurus ſum famulum, ut abeat, 21
colligátque ſagittas. Si dixero famulo, Ecce
ſagittæ citra te ſunt, accipe eas & veni; ſcias
& videas pacem tibi eſſe, nihílque eſſe mali,
vivat Dominus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Quòd ſi requiſierit me pater tuus, dic 6
illi; Rogavit me David ut ire ſibi
liceret ad Beth-lehem civitatem ſuam,
quoniam ſacrificium eſt illic hiſce diebus
toti ipſius familiæ. Quòd ſi dicat, Quàm 7
rectè feciſti permiſſum ei concedendo,
ſanè ſervus tuus tutior eſt, ſperàtque
ſalutem: verùm ſi moleſtè id tulerit,
eique diſplicuerit, noveris quòd malum
jam deliberârit. Hanc quæſo gratiam 8
præſta ſervo tuo, quoniam pepigiſti cum
ſervo tuo pactum Domini: quòd ſi eſt
apud me crimen aut culpa, tu me interfice, ad patrem autem tuum ne me ducas.
Dixit ad eum Jonathan, Abſit à te; imò 9
verò ſi animadvertam quòd pater meus
malum propoſuerit idque deliberaverit,
veniam ad te, & id indicabo tibi. Dixit 10
David Jonathani, Quo pacto mihi licebit
ſcire quod reſpondebit tibi pater tuus?
& quis hoc indicabit mihi? Reſpondit 11
Jonathan Davidi, Egrediamur ad agrum:
cumq; egreſſi eſſent ambo ſimul ad agrũ,
Dixit Jonathan Davidi, Teſtis mihi ſit 12
Deus, De' Iſraelis quòd exploratur' ſum,
quid ſentiat pater meus de te, cras horâ
diei tertiâ, ſique benè de te ſentiat, miſſurus ſum ad te, tibique indicaturus. Sic fa- 13
ciat Dominus Jonathani, & ſic addat, ſi
te celavero quicquam ex his quæ ſunt in
animo patris mei; & ſi quod ſit malum,
indicabo tibi, nec te celabo, dimittamq; te
ut abeas in pace, & Dominus tecum ſit
quemadmodum fuit cum patre meo. Utinam autẽ id accidat me vivente. Verùm 14
præſta mihi beneficium propter Deum antequam moriar, Et ne prives domum meã 15
beneficio tuo in æternum: ut cùm perdiderit Dominus hoſtes Davidis è ſuperficie
terræ, Surgat Jonathan cum familia Davidis, & vindictam ſumat Dominus ab 16
hoſtibus Davidis. Et iteravit Davidi adjurationem hac de re ob amorem ſuũ erga 17
eum; amabat enim eum pari ac ſeipſum
amore. Tum dixit Jonathan, Cras initium 18
eſt menſis quo requirêris, et requiretur locus tuus. Cùm ergò elapſâ horâ tertiâ 19
appoſitũ fuerit prandium, túq; requiſitus,
veni cras ad locum in quo herè delitueras,
& ſede in umbra lapidis illius, ibiq; maneto. Ego enim egreſſurus ſum, tréſque 20
ſagittas jacturus ſum quaſi in ſcopum jaculaturus: Mittámque puerum meum ut 21
colligat ſagittas. Si dicam puero, Sagittæ à tergo tuo ſunt, accipe eas, & veni ad me; ſcito nihil tibi eſſe apud patrem
meum niſi ſalutem, nec eſſe penes eum malum nec verbum infauſtum: per Dominũ
juro verum me tibi dicturum hac in re.

,ultra & ,te à sagittæ Ecce :adolescenti dixero sic si Et
22 ואם־כה אמר לעלם הנה החצים ממך והלאה
ego sumus locuti quod verbum Et .Dominus te dimisit quia :vade
23 לך כי שלחך יהוה׃ והדבר אשר דברנו אני
.seculum in usque ,te inter & ,me inter Dominus ecce ,tu &
ואתה הנה יהוה ביני ובינך עד־עולם׃
juxta rex sedit & ,mensis fuit & ,agro in David se abscondit Et
24 ויסתר דוד בשדה ויהי החדש וישב המלך על־
,suam sedem super rex Seditque .vescendum ad panem
25 הלחם לאכול׃ וישב המלך על־מושבו
seditque ,Jonathan surrexit & :parietis sedem ad vice in vice sicut
כפעם בפעם אל־מושב הקיר ויקם יהונתן וישב
est locutus non Et .David locus visitatus est & ;Saul latere ex Abner
26 אבנר מצד שאול ויפקד מקום דוד׃ ולא־דבר
,ipsum Accidens :dixit quia ,illa die in quicquam Saul
שאול מאומה ביום ההוא כי אמר מקרה הוא
crastino à fuit Et .mundus non quia ,ipse purus non quia
27 בלתי טהור הוא כי־לא טהור׃ ויהי ממחרת
ad Saul Dixitque .David locus est visitatus & ,secundo mensis
החדש השני ויפקד מקום דוד ויאמר שאול אל־
etiam heri etiam Isai filius venit non Quare :suum filium Jonathan
יהונתן בנו מדוע לא־בא בן־ישי גם־תמול גם־
Postulando :Saul Jonathan respondit Et ?panem ad hodie
28 היום אל־הלחם׃ ויען יהונתן את־שאול נשאל
me Dimitte :dixit Et .Bethlechem ad usque ,me apud ex David postulavit
29 נשאל דוד מעמדי עד־בית לחם׃ ויאמר שלחני
mihi mandavit ipse & ,civitate in nobis familiæ victima quia ,obsecro
נא כי זבח משפחה לנו בעיר והוא צוה־לי
,quæso evadam ,tuis oculis in gratiam inveni si nunc Et .me⁹ frater
אחי ועתה אם־מצאתי חן בעיניך אמלטה נא
.regis mensam ad venit non Idcirco .meos fratres videbo &
ואראה את־אחי על־כן לא־בא אל־שלחן המלך׃
perversæ Fili :ei dixit & ,Jonathan in Saul nasus est iratus Et
30 ויחר־אף שאול ביהונתן ויאמר לו בן־נעות
Isai filium tu eligens quòd ,novi non an ,rebellionis
המרדות הלוא ידעתי כי־בחר אתה לבן־ישי
Quia ?tuæ matris nuditatis confusionem in & ,tuam confusionem in
31 לבשתך ולבשת ערות אמך׃ כי
stabilieris non ,humum super vixerit Isai filius quibus diebus omnibus
כל־הימים אשר בן־ישי חי על־האדמה לא תכון
quia ,me ad eum cape & ,mitte nunc Et .tuum regnum & ,tu
אתה ומלכותך ועתה שלח וקח אתו אלי כי
,suum patrem Saul ad Jonathan respondit Et .ipse mortis filius
32 בן־מות הוא׃ ויען יהונתן את־שאול אביו
Saul protelavit Et ?fecit quid ?morietur quid Ut :eum ad dixit &
33 ויאמר אליו למה יומת מה עשה׃ ויטל שאול
,Jonathan cognovit & :eum percutiendum ad ,eum super lanceam
את־החנית עליו להכתו וידע יהונתן
Surrexitque .David interficere suo patre cum à ipsi conclusio quòd
34 כי־כלה היא מעם אביו להמית את־דוד׃ ויקם
die in comedit non & ,nasi ira in mensa cum à Jonathan
יהונתן מעם השלחן בחרי־אף ולא־אכל ביום־
eum calumniaverat quia ,David super doluit quia :panem secunda mensis
החדש השני לחם כי נעצב אל־דוד כי הכלמו
agrum Jonathan est egressus & ,mane in fuit Et .suus pater
35 אביו׃ ויהי בבקר ויצא יהונתן השדה
:suū puerū ad Dixitque .eo cum parvus puer & ,Davidi statutū tempus ad
36 למועד דוד ונער קטן עמו׃ ויאמר לנערו
,cucurrit puer :jaciens ego quas ,sagittas nunc inveni ,Curre
רץ מצא־נא את־החצים אשר אנכי מורה הנער רץ
.eum transire faciendum ad sagittam jecit ipse &
והוא־ירה החצי להעברו׃

Versio VULG. LAT.

Si autem sic locutus fuero puero, Ecce sagittæ ultra te sunt: vade in pace, quia dimisit te Dominus. 23 De verbo autem quod locuti sumus ego & tu, sit Dominus inter me & te usque in sempiternum. 24 Absconditus est ergò David in agro, & venerunt calendæ, & sedit rex ad comedendum panem. 25 Cúmque sedisset rex super cathedram suam (secundùm consuetudinem) quæ erat juxta parietem, surrexit Jonathas, & sedit Abner ex latere Saul, vacuúsque apparuit locus David. 26 Et non est locutus Saul quidquam in die illa: cogitabat enim quòd fortè evenisset ei, ut nōn esset mundus, nec purificatus. 27 Cúmque illuxisset dies secunda post calendas, rursus apparuit vacuus locus David. Dixitque Saul ad Jonathan filium suum; Cur non venit fili⁹ Isai, nec heri, nec hodiè, ad vescendum? 28 Respondítque Jonathas Sauli; Rogavit me obnixè, 29 ut iret in Bethlehem. Et ait; Dimitte me, quoniam sacrificium solenne est in civitate, unus de fratrib⁹ meis accersivit me: nunc ergò si inveni gratiam in oculis tuis, vadam citò, & videbo fratres meos. Ob hanc causā non venit ad mensam regis. 30 Iratus autem Saul adversùm Jonathan, dixit ei; Fili mulieris virum ultrò rapientis, numquid ignoro quia diligis filium Isai, in confusionem tuam, & in confusionem 31 ignominiosæ matris tuæ? Omnibus enim diebus, quibus filius Isai vixerit super terram, non stabiliêris tu, neque regnū tuum. Itaque jam nunc mitte, & adduc eum ad me: quia filius mortis est. 32 Respondens autē Jonathas Sauli patri suo, ait; Quarè morietur? quid fecit? 33 Et arripuit Saul lanceam ut percuteret eum. Et intellexit Jonathas quòd definitum esset à patre suo, ut interficeret 34 David. Surrexit ergò Jonathas à mensa in ira furoris, & non comêdit in die calendarū secunda panē. Contristatus est enim super David, eò quòd confudisset eum pater suus. 35 Cúmque illuxisset mane, venit Jonathas in agrum juxta placitum David, & puer parvulus 36 cum eo. Et ait ad puerum suum; Vade, & affer mihi sagittas, quas ego jacio. Cúmque puer cucurrisset, jecit aliam sagittam trans puerum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

Ἐὰν τάδε εἴπω τῷ νεανίσκῳ, (ξ) Ὧδε ἡ σχίζα (ο) ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα· πορεύου, ὅτι 23 ἐξαπέσταλκέ σε κύριος. Καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλαλήσαμεν ἐγὼ καὶ σὺ, ἰδοὺ κύριος μάρτυς 24 ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ ἕως αἰῶνος. Καὶ κρύπτεται Δαυὶδ (π) ἐν ἀγρῷ, καὶ παραγίνεται ὁ μὴν, καὶ ἔρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν 25 τράπεζαν τοῦ φαγεῖν. Καὶ (ρ) ἐκάθισεν ἐπὶ τὴν καθέδραν αὐτοῦ ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐπὶ τῆς καθέδρας παρὰ τοῖχον, καὶ προέφθασε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἐκάθισεν (σ) Ἀβεννὴρ ἐκ πλαγίων Σαοὺλ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος Δαυίδ. 26 Καὶ οὐκ ἐλάλησε (τ) Σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι (υ) εἴρηκε, Σύμπτωμα φαίνεται, 27 μὴ καθαρὸς εἶναι, ὅτι οὐ κεκαθάρισται. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἐπαύριον τοῦ (φ) μηνὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος τοῦ Δαυίδ. καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, Τί ὅτι οὐ παραγέγονεν (χ) ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ καὶ ἐχθὲς, καὶ σήμερον ἐπὶ τὴν τράπεζαν; 28 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν τῷ Σαοὺλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Παρῄτηται (ψ) παρ' ἐμοῦ Δαυὶδ ἕως εἰς Βηθλεὲμ τὴν πόλιν αὐτοῦ πορευθῆναι, 29 Καὶ εἶπεν, Ἐξαπόστειλον (ω) δή με, ὅτι θυσία τῆς φυλῆς ἡμῖν ἐν τῇ πόλει, καὶ (α) ἐνετείλαντο πρός με οἱ ἀδελφοί μου. καὶ (β) νῦν εἰ εὕρηκα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, (γ) διασωθήσομαι δὴ καὶ ὄψομαι τοὺς ἀδελφούς μου. διὰ τοῦτο οὐ παραγέγονεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως. 30 Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Σαοὺλ ἐπὶ Ἰωνάθαν σφόδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Υἱὲ κορασίων αὐτομολούντων, οὐ γὰρ οἶδα ὅτι μέτοχος εἶ σὺ τῷ υἱῷ Ἰεσσαὶ εἰς αἰσχύνην σου, καὶ εἰς αἰσχύνην ἀποκαλύψεως 31 μητρός σου; Ὅτι πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ ζῇ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχ ἑτοιμασθήσεται ἡ βασιλεία σου. νῦν οὖν ἀποστείλας λάβε 32 τὸν νεανίαν, ὅτι υἱὸς θανάτου οὗτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν τῷ (δ) Σαοὺλ, Ἱνατί 33 ἀποθνήσκει; τί πεποίηκεν; Καὶ ἐπῆρε Σαοὺλ τὸ δόρυ ἐπὶ (ε) Ἰωνάθαν τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία αὕτη παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θα- 34 νατῶσαι τὸν Δαυίδ. Καὶ (ζ) ἀνεπήδησεν Ἰωνάθαν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἐν ὀργῇ θυμοῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν (η) ἐν τῇ δευτέρᾳ τοῦ μηνὸς ἄρτον, ὅτι ἐθραύσθη ἐπὶ τὸν Δαυίδ, ὅτι συν- 35 ετέλεσεν ἐπ' αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη πρωΐ, καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς ἀγρὸν, καθὼς ἐτάξατο (θ) εἰς τὸ μαρτύριον Δαυ- 36 ίδ, καὶ παιδάριον μικρὸν μετ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ, Δράμε, εὑρέ μοι τὰς σχίζας ἐν αἷς ἐγὼ ἀκοντίζω. καὶ τὸ παιδάριον ἔδραμε, καὶ αὐτὸς ἠκόντισε τῇ σχίζῃ, καὶ παρήγαγεν αὐτήν.

Si autem hæc dixero adolescenti, Hic sagitta à te, & ultrà: vade, quoniam dimisit te Dominus. 23 *Et verbum, quod locuti sumus ego & tu, ecce Dominus testis inter me & te usq; in seculum.* 24 *Et abscondit se David in agro, & advenit (aa) mensis: & venit rex ad mensam ad comedendum.* 25 *Et sedit super cathedram suam, sicut semel, & semel, super cathedram apud parietem. (bb) Et prævenit ipsum Jonathan: Et sedit Avenner à latere Saul; & visitatus est locus David.* 26 *Et non locutus est Saul in die illa; quoniam dixit, (cc) Accidens videtur, ut non sit purus, quoniam mundatus non est.* 27 *Et factum est crastinâ mensis die secundâ, & visitatus est locus David. Et dixit Saul ad Jonathan filium suum; Quid, quòd non advenit filius Jesse & herì & hodiè ad mensam?* 28 *Et respondit Jonathan ad Saul, & dixit ei; Deprecatus est à me David usq; in Bethleem civitatem suam ire:* 29 *Et dixit; Dimitte nunc me, quoniam sacrificium ipsius tribûs nobis in civitate: & mandaverunt ad me fratres mei. Et nunc, si inveni gratiam in oculis tuis, transibo jam, & videbo fratres meos. Propter hoc non advenit ad mensā regis.* 30 *Et indignat⁹ est irâ Saul super Jonathan valdè, & dixit ei; Fili puellarum ultrò venientium. Non enim novi quia particeps es tu filio Jesse in confusionem tuam, & in confusionem revelationis matris tuæ?* 31 *Quoniam omnibus diebus quibus filius Jesse vixerit super terram, (dd) non parabitur regnum tuum. Nunc igitur mittens cape adolescentem, quia filius mortis iste.* 32 *Et respondit Jonathan ad Saul, Ut quid moritur? Quid fecit?* 33 *Et elevavit Saul hastam super Jonathan ad interficiendū eum. Et cognovit Jonathan, quia consummata est malitia hæc à patre suo, interficiendi David.* 34 *Et resilit Jonathan à mensa in indignatione iræ; & non comêdit in secunda mensis panem: quoniam (ee) sauciatus est super David, quoniam (ff) consummaverat super eum pater suus.* 35 *Et factum est mane, et exiit Jonathan in campum, sicut constituerat in testimonium David, & puer parvulus cum eo.* 36 *Et dixit puero; Curre, invenito mihi sagittas, in quibus ego jaculor: Et puer cucurrit, & ipse jaculatus est sagittâ: & (gg) transire fecit eam.*

MS.A. (ξ) Ἰδὲ (ο) ἐκεῖ ἀπὸ (π) ἐν τῷ ἀγρῷ, (ρ) ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ (σ) Ἀβεννὴρ ἐνώπιον αὐτοῦ ἐκ πλαγίων (τ) Σαοὺλ οὐδὲν ἐν τῇ (υ) εἶπεν, (φ) μηνὸς τῇ δευτέρᾳ, καὶ (χ) υἱὸς Ἰεσσαὶ (ψ) Δαυὶδ παρ' ἐμοῦ ἕως (ω) με δὴ, (α) ἐνετείλατο πρός με ὁ ἀδελφός μου. (β) νυνὶ εὕρηκα (γ) διασωθήσομαι δὴ (δ) Σαοὺλ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν, Ἱνατί (ε) Ἰωνάθαν * ὅτι συντετέλεσται (ζ) ἀπεπήδησεν (η) ἐν ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ τοῦ (θ) Δαυὶδ εἰς τὸ μαρτύριον, καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 ואם כדין אימר לעולימא הא גיריא מנך ולהלא איזיל ארי שזבנך יי׃ ופתגמא די מללנא
23 24 אנא ואת הא מימרא דיי ביני ובינך סהיד עד עלמא׃ ואטמר דוד בחקלא והוה ירחא
25 ואסחר מלכא על לחמא למיכל׃ ואסחר מלכא על שוייה כזמן בזמן על שוייה דמתקן
ליה בסטר כותלא וקם יהונתן ואסחר אבנר מסטרא דשאול והוה אתרא דדוד מרוח׃
26 ולא מלל שאול מדעם ביומא ההוא ארי אמר דלמא עירוע הוא ליה ולא דכי הוא או
27 דלמא לאורח אזל ואנחנא לא זמנניה׃ והוה ביומא דבתרוהי דהוא עבור ירחא תנינא
והוה אתרא דדוד מרוח ואמר שאול ליהונתן בריה מא דין לא אתא בר ישי אף תמלי
28 אף יומא דין ללחמא׃ ואתיב יהונתן ית שאול אשתאלא אשתאל דוד מני למיזל עד
29 בית לחם׃ ואמר שלחני כען ארי שירו נכסת קודשיא לכל זרעיתא לנא בקרתא והוא
פקיד לי אחי וכען אם אשכחית רחמין בעינך אשתיזב כען ואחזי ית אחי על כן לא אתא
30 לפתורא דמלכא׃ ותקיף רוגזא דשאול ביהונתן ואמר ליה בר סרבניתא דמרדותא
31 קשיא הלא ידענא ארי רעי את לבר ישי לבהתתך ולבהתת קלן אמך׃ ארי כל יומיא
דבר ישי קים על ארעא לא תתקן את ומלכותך וכען שלח ואיתניה לותי ארי גבר חיב
32 קטול הוא׃ ואתיב יהונתן ית שאול אבוהי ואמר ליה למה יתקטל מה עבד׃ וארים
33 שאול ית מורניתא עלוהי לממחיה וידע יהונתן ארי גמירא היא מן אבוהי למקטל ית דוד׃
34 וקם יהונתן מעם פתורא בתקוף רוגזא ולא אכל ביום עבור ירחא תנינא לחמא ארי
35 אתנסיס על דוד ארי אכלמיה אבוהי׃ והוה בצפרא ונפק יהונתן לחקלא לזמנא דאמר
36 ליה דוד ועולים זעיר עמיה׃ ואמר לעולימיה רהט אשכח כען ית גיריא דאנא שדי
עולימא רהט והוא שדא גירא לאעברותיה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et si ita dicam puero, Ecce *jacula* à te & illuc: abi quia servavit te Dñs. 22 Et verbum quod locuti sumus ego & tu, ecce dictum Dñi inter me & inter te testis usq; in seculum. 23 Et custodivit se David in agro, & fuit mensis, 24 & accubuit rex super panem ad comedendum. Et accubit rex super situm 25 suum, sicut in tempore in tempore; super situm *suum* qui paratus illi, in latere parietis; & stetit Jehonathan, & sedit Abner *à* latere Saulis, & fuit locus Davidis vacuus. Et non locutus est Saul quicquam in die illa, 26 quia dixit, Fortasse eventus fuit ei & non mundus ipse, aut fortassis ad viam ivit, & nos non invitavimus eum. Et fuit *in* die qui post illum qui 27 fuit Embolismus mensis secundi, & fuit locus Davidis vacuus: & dixit Saul Jehonathan filio suo, Quare non venit filius Isai etiam heri, etiam hodie ad panem? Et respondit Jehonathan Sauli, Petendo petivit David 28 ex me ad eundum usq; Bethlehhem. Et dixit, Dimitte me nunc quia posuerunt oblationem sanctitatum omni prosapiæ nobis in urbe; & ipsum 29 præcepit mihi frater meus: & nunc si inveni charitates in oculis tuis, expediar nunc & videbo fratres meos: propterea non *venit* ad mensam regis. Et invaluit indignatio Saulis in Jehonathan, & dixit ei, Fili con- 30 tumacis cujus rebellio dura, nónne novi quòd volens tu in filio Isai ad opprobrium tuum, & ad opprobrium ignominiæ matris tuæ? Nam omnibus diebus quibus filius Isai stans super terram, non firmaberis tu & 31 regnum tuum: & nunc mitte & venire fac illum ad me, quia vir debitor occisionis ille. Et respondit Jehonathan ad Saul patrem suum, & dixit 32 illi, Quare occidetur, quid fecit? Et sustulit Saul hastam super eum ad 33 percutiendum eum: & cognovit Jehonathan quòd conclusum esset à patre suo ad occidendum David. Et surrexit Jehonathan à mensa in forti- 34 tudine indignationis, & non comedit in die Embolismi mensis secundi panem, quia turbatus est super David, quia ignominia affecit illum pater suus. Et fuit in aurora, et exiit Jehonathan ad agrū, ad temp⁹ quod dixit illi 35 David, et puer parvul⁹ cum eo. Et dixit adolescenti, Curre, affer nūc jacula, 36 quæ ego jaciens: adolescens currit, et ille jecit jaculum ad transmittendum illū.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 23 * ܘܐܢ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܛܠܝܐ܆ ܕܗܐ ܓܐܪܐ ܡܢܟ ܘܠܗܠ. ܙܠ. ܡܛܠ ܕܫܕܪܟ ܡܪܝܐ. *ܕܩܝܡܐ ܕܝܢ
24 ܕܡܠܠܢ ܐܢܐ ܘܐܢܬ. ܗܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ. ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. *ܘܐܬܛܫܝ ܕܘܝܕ ܒܚܩܠܐ.
25 ܘܗܘܐ ܪܝܫ ܝܪܚܐ. ܘܐܣܬܡܟ ܡܠܟܐ ܠܡܐܟܠ ܠܚܡܐ. *ܘܐܣܬܡܟ ܡܠܟܐ ܥܠ
ܡܣܡܟܗ. ܐܝܟ ܕܡܥܝܕ. ܠܘܬ ܫܘܪܐ. ܘܩܡ ܝܘܢܬܢ. ܘܐܣܬܡܟ ܥܡ ܐܒܢܝܪ ܥܠ ܓܢܒ
26 ܫܐܘܠ. ܘܐܬܦܩܕ ܕܘܟܬܗ ܕܕܘܝܕ. *ܘܠܐ ܐܡܪ ܫܐܘܠ ܡܕܡ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܡܛܠ ܕܐܡܪ
27 ܕܓܕܫܐ ܗܘ. ܕܠܡܐ ܕܟܐ ܗܘ. ܐܘ ܕܠܡܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܟܐ. *ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܕܪܝܫ ܝܪܚܐ.
ܘܐܬܦܩܕ ܕܘܟܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܠܐ ܐܬܐ ܒܪ ܐܝܫܝ. ܠܐ
28 ܐܬܡܠܝ ܘܠܐ ܝܘܡܢܐ ܠܠܚܡܐ. *ܘܥܢܐ ܝܘܢܬܢ. ܘܐܡܪ ܠܫܐܘܠ ܐܒܘܗܝ. ܡܫܐܠ ܫܐܠ
29 ܡܢܝ ܕܘܝܕ. ܕܢܪܗܛ ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܡܕܝܢܬܗ. *ܘܐܡܪ. ܫܪܝܢܝ. ܡܛܠ ܕܕܒܚܐ
ܕܫܪܒܬܐ ܐܝܬ ܠܢ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܘܦܩܕܢܝ ܘܐܡܪ ܠܝ. ܐܚܝ. ܐܢ ܐܫܟܚܬ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ. ܐܙܠ
30 ܐܚܙܐ ܠܐܚܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ. ܠܐ ܐܬܐ ܠܦܬܘܪܐ ܕܡܠܟܐ. *ܘܐܬܚܡܬ ܫܐܘܠ ܘܐܡܪ
ܠܗ. ܒܪ ܢܩܒܬܐ ܡܪܘܕܬܐ: ܠܐ ܝܕܥܬ ܕܪܚܡ ܐܢܬ ܠܒܪܗ ܕܐܝܫܝ. ܠܒܗܬܬܟ. ܘܠܒܗܬܬܐ
31 ܕܦܘܪܣܝܐ ܕܐܡܟ. *ܡܛܠ ܕܒܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܒܪ ܐܝܫܝ ܚܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܠܐ ܬܬܩܢ ܐܢܬ
32 ܘܡܠܟܘܬܟ. ܗܫܐ ܫܕܪ ܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬܝ. ܡܛܠ ܕܒܪ ܡܘܬܐ ܗܘ. *ܘܥܢܐ ܝܘܢܬܢ. ܘܐܡܪ
33 ܠܫܐܘܠ ܐܒܘܗܝ. ܠܡܢܐ ܡܐܬ. ܡܢܐ ܥܒܕ. *ܘܐܪܝܡ ܫܐܘܠ ܢܝܙܟܐ ܥܠܘܗܝ ܠܡܡܚܝܘܗܝ.
34 ܘܝܕܥ ܝܘܢܬܢ. ܕܓܡܝܪܐ ܗܝ ܡܢ ܐܒܘܗܝ ܠܡܩܛܠܗ ܠܕܘܝܕ. *ܘܩܡ ܝܘܢܬܢ ܡܢ
ܦܬܘܪܐ. ܒܚܡܬܐ ܥܙܝܙܬܐ. ܘܠܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܕܬܪܝܢ ܕܪܝܫ ܝܪܚܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܟܪܝ ܠܗ
35 ܥܠ ܕܘܝܕ. ܕܓܡܪܗ ܐܒܘܗܝ ܒܪܘܚܗ. *ܘܗܘܐ ܨܦܪܐ. ܘܢܦܩ ܝܘܢܬܢ. ܠܚܩܠܐ ܠܐܘܪܥܗ
36 ܕܕܘܝܕ. ܘܛܠܝܐ ܙܥܘܪܐ ܥܡܗ. *ܘܐܡܪ ܠܛܠܝܐ. ܪܗܛ ܠܩܘܛ ܓܐܪܐ ܕܐܢܐ ܫܕܐ. ܛܠܝܐ
ܪܗܛ. ܘܗܘ ܫܕܐ ܓܐܪܐ ܠܡܥܒܪܘܬܗ.

Sed si ita dixero famulo, Ecce sagittæ ultra te sunt, abi, quia dimiserit te Dominus: 22 Conditione *tamen* de qua collocuti sumus ego & tu. 23 Ecce Dominus Deus est inter me & te usque in seculum. Abdidit ergò se David in agro: 24 cúmque fuisset initium mensis, accubuit rex cibo, ut comederet. Et ubi accubuit rex fulcimento suo, more solito, secus parietem, surgens Jonathan accubuit cùm Abnero ad latus 25 Saulis: locus verò Davidis vacavit. Nihil tamen dixit Saul eâ die: dixit enim, Casus est: 26 fortè mundus est, aut fortè non est mund⁹. Sed cùm factum esset alterâ die ab initio mensis, 27 ut vacaret etiam locus Davidis, dixit Saul Jonathani filio suo, Qua de causa non venit fili⁹ Isai neque herì neque hodiè ad cibum? Respondit Jonathan, dixítque Sauli patri suo, 28 Obnixè excusavit se David apud me, ut percurreret usque ad Beth-lehem civitatem suā: Dixítque, Dimitte me, quoniam sacrificiū familiæ est nobis in civitate: & cohortatus est 29 me, dixítque mihi, Frater mi, si nactus sum benignitatem in oculis tuis, ibo invisum fratres meos: hac de causa non venit ad mensam regis. Tum irâ percitus Saul dixit illi, Fili *matris* inurbanæ, annon novi te diligere filium 30 Isai ad ignominiam tuam & ignominiam nuditatis matris tuæ? Cunctis enim dieb⁹ quibus filius Isai vivus erit super terram, nequaquam stabiliêris tu & regnum tuū: nunc mittam & adducam eum ad me, quia fili⁹ est mor- 31 tis. Respondens Jonathan dixit Sauli patri suo, Quam ob causam moriatur? quid fecit? 32 Extulit *ille* lanceam super eum, ut eum percuteret: proinde cognovit Jonathan 33 decretum fuisse à patre suo de interficiendo Davide. Quapropter surrexit Jonathan à 34 mensa vehementi cum ira, nec comêdit die illo secundo ab initio mensis: dolebat enim propter Davidem, quòd rem decrevisset pater suus contra eum. Manè autem facto e- 35 gressus est Jonathan ad agrum obviàm Davidi, cum parvo puero secum. Dixítque pu- 36 ero, Curre, collige sagittas quas jaculaturus sum. Currente puero jaculatus est ipse sagittam, ut ultra eum transmitteret.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 23 * وان قلت للغلام ان النشاب بين يديك * انصرف فان الرب قد وجهك في طريقك * وهذه
24 علامة كلامنا وما كان بيننا. الله الرب بيني وبينك * وتغيب داود في الحرث * فلما كان راس الشهر
25 اتكا الملك في مكانه ليتغدا * واصلحت للملك تكاته مع الحايط كما كانت تصلح له ابدا *
واتكي يوناثان من بعده ايضا عن يمين الملك * واتكي ابنار عن شمال ساوول * وافتقد داود
26 لان مكانه كان خاليا * ولم يقل ساوول في ذلك اليوم شيا * لانه فكر وقال * لعل عرض عرض
27 له * لعله صحيح * او لعله ليس بصحيح * فلما كان من الغد افتقد داود ايضا * وقال ساوول
28 ليوناثان ابنه * ما حال بن ايسي * كيف لم يجي لا امس ولا اليوم * ولم يحضر طعامنا * اجاب
29 يوناثان وقال لابيه * كان داود قد طلب الي ان اذن له في الانطلاق الي قريته بيت لحم * وقال
ارسلني الي قريتنا * لان لعشيرتنا كلها ذبيحة في هذه الايام * وتقدم الي وقال * يا اخي ان كنت
ظفرت منك برحمة * فاذن لي ان انطلق الي اخوتي لاعاينهم * لذلك لم يحضر مايدة الملك *
30 * فغضب ساوول على ابنه وقال له * يا ابن ناقصة العقل قليلة الادب * اليس قد علمت انك
31 تهوى بن ايسي * هذا كله بفضيحتك وخزي امك * من اجل ان ما دام بن ايسي حيا على
32 الارض * لا يصير اليك الملك * ولا يصلح سلطانك * والان ارسل فاجيبه * لانه اهل للموت * قال
33 يوناثان لساوول ابيه * لماذا يقتل * ما الذي صنع * فرفع ساوول حربته ليضرب بها ابنه * وعرف
34 يوناثان ان اباه قد ازمع على قتل داود * وقام يوناثان عن المايدة بغضب شديد * ولم ياكل
يومه ذلك من ذبيحة راس الشهر * لانه حزن على داود جدا * حيث عرف ان اباه قد عزم على
35 قتله * فلما اصبح في اليوم الثالث * خرج يوناثان الي الحرث حيث داود * ومعه صبي صغير *
36 * وقال للصبي * احضر فالتقط النشاب الذي ارمي * واحضر الصبي ورمي يوناثان السهم *
فاجاز الصبي *

Quòd si dicam puero, Sagittæ ante te sunt; vade, quoniam Dominus miserit te in viam tuam. 22 *Hæc erit signum sermonis nostri & secreti quod inter nos est: Deus Dominus sit inter me & inter te.* 23 *Latuit ergò David in agro: cúmque fuisset initium mensis, discubuit rex in loco suo ut pranderet;* 24 *Paratum enim fuerat regi fulcrum ipsius prope parietem uti semper parari solebat, tum discubuit post eum Jonathan à dextera regis, & Abner discubuit à sinistra Saulis; David autem desideratus est, quia locus ejus vacabat.* 25 *Nihil tamen dixit Saul eo die: cogitavit enim ac dixit, Fortè casus aliquis accidit ei, fortè sanus est, aut fortè minimè sanus.* 26 *Sed cùm contigisset ut postero quoque die desideraretur David, dixit Saul ad Jonathan filium suum, Quomodo se habet filius Isai? quo pacto nec herì nec hodiè venit? nec affuit cibo nostro?* 27 *Respondens Jonathan dixit patri suo, Efflagitaverat à me David ut permitterem ei ut abiret ad civitatem suam Beth-lehem:* 28 *Dixítque, Dimitte me ad civitatem nostram, quia tota familia nostra sacrificium habet hisce diebus: & accedens ad me dixit, O mi frater, si clementiam apud te sum nactus, permitte mihi ut abeam invisum fratres meos: idcircò non adfuit mensæ regis.* 29 *Iratus autem Saul adversùs filium suum, dixit ei; O fili* mulieris *dementis & urbanitatis ignaræ, annon noveram diligere te filium Isai? id omne in dedecus tuum, & ruborem matris tuæ cedet.* 30 *Nam quandiu filius Isai vivus erit super terram, neque perveniet ad te regnum, neque subsistet imperium tuum: mittam igitur, & adducam eum, quia dignus est morte.* 31 *Dixit Jonathan ad Saulem patrem suum, Cur occidetur? quid fecit?* 32 *Elevavit autem Saul lanceam suam, ut eâ feriret filium suum: animadvertitque Jonathan quòd pater suus jam deliberavisset necem Davidis.* 33 *Surrexit ergò Jonathan à mensa vehementer iratus, nec comêdit eo die è sacrificio initii mensis, quoniam summoperè contristatus erat propter Davidem ubi animadvertit patrem suum jam deliberâsse necem ipsius.* 34 *Cúmque fuisset manè die tertio, egressus est Jonathan ad agrum ubi erat David, secum habens parvum puerum.* 35 *Et ait ad puerum, Curre, collige sagittas quas jacturus sum. Cucurrit ergò puer, jactâq; Jonathan sagittâ, trajecit illam ultra puerum.* 36

.Jonathan jecerat quam ,sagittæ locum ad usque puer venit Et
37 וַיָּבֹא הַנַּעַר עַד־מְקוֹם הַחֵצִי אֲשֶׁר יָרָה יְהוֹנָתָן
,te à sagitta Nonne :dixit & ,puerum post Jonathan Clamavitque
וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר וַיֹּאמֶר הֲלוֹא הַחֵצִי מִמְּךָ
ne ,festina ,Accelera :puerum post Jonathan Clamavitque ?ultra &
38 וָהָלְאָה׃ וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר מְהֵרָה חוּשָׁה אַל־
.suum dominum ad venit & ,sagittam Jonathan puer collegit &:steteris
תַּעֲמֹד וַיְלַקֵּט נַעַר יְהוֹנָתָן אֶת־הַחִצִּי וַיָּבֹא אֶל־אֲדֹנָיו׃
.verbum sciebant David & Jonathan tantùm,quicquã sciebat non puer Et
39 וְהַנַּעַר לֹא־יָדַע מְאוּמָה אַךְ יְהוֹנָתָן וְדָוִד יָדְעוּ אֶת־הַדָּבָר׃
,Vade :ei dixitque :ei qui ,puerum ad sua vasa Jonathan Deditque
40 וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן אֶת־כֵּלָיו אֶל־הַנַּעַר אֲשֶׁר־לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ
,meridiem apud de surrexit David & ,est ingressus Puer .civitatem defer
41 הָבֵיא הָעִיר׃ הַנַּעַר בָּא וְדָוִד קָם מֵאֵצֶל הַנֶּגֶב
sunt osculati &:vicibꝰ tribꝰ se incurvavit & ,terrã in suas facies in cecidit &
וַיִּפֹּל לְאַפָּיו אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּשְּׁקוּ
David ut adeo :suum socium vir fleverunt & ,suum socium vir
אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וַיִּבְכּוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ עַד־דָּוִד
Quod :pace in Vade :David ad Jonathan Dixitque .adaugeret
42 הִגְדִּיל׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר
Dominus :dicendo ,Domini nomine in nos nos ambo juravimus
נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה
tuum semen inter & ,meum semen inter & ,te inter & ,me inter sit
יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעִי וּבֵין זַרְעֲךָ
.civitatem est ingressus Jonathan & :abiit & ,surrexit Et .seculum in usque
43 עַד־עוֹלָם׃ וַיָּקָם וַיֵּלַךְ וִיהוֹנָתָן בָּא הָעִיר׃

CAP. XXI. כא

contremuit Et .sacerdotem Achimelech ad Nob in David venit Et
1 וַיָּבֹא דָוִד נֹבֶה אֶל־אֲחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן וַיֶּחֱרַד
,es solus tu Quare :ei dixitque ,David occursum in ,Achimelech
אֲחִימֶלֶךְ לִקְרַאת דָּוִד וַיֹּאמֶר לוֹ מַדּוּעַ אַתָּה לְבַדֶּךָ
:sacerdotem Achimelech ad David Dixitque ?tecum non vir &
2 וְאִישׁ אֵין אִתָּךְ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד לַאֲחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן
quicquam nesciat Vir ;me ad dixitque ,verbum mihi præcepit Rex
הַמֶּלֶךְ צִוַּנִי דָבָר וַיֹּאמֶר אֵלַי אִישׁ אַל־יֵדַע מְאוּמָה
pueros Et .tibi præcepi quod & ,te mittens ego quod verbum
אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־אָנֹכִי שֹׁלֵחֲךָ וַאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאֶת־הַנְּעָרִים
sub est quid nunc Et .ignoti obscuri locum ad feci scire
3 יוֹדַעְתִּי אֶל־מְקוֹם פְּלֹנִי אַלְמֹנִי׃ וְעַתָּה מַה־יֵּשׁ תַּחַת־
respondit Et .inventum vel ,mea manu in da panes quinque ?tua manu
4 יָדְךָ חֲמִשָּׁה־לֶחֶם תְּנָה בְיָדִי אוֹ הַנִּמְצָא׃ וַיַּעַן
sub ad prophanus panis Non .dixit & ,David sacerdos
הַכֹּהֵן אֶת־דָּוִד וַיֹּאמֶר אֵין־לֶחֶם חֹל אֶל־תַּחַת
tantùm pueri se servârunt Si .est sanctitatis panis quinimo;mea manu
יָדִי כִּי־אִם־לֶחֶם קֹדֶשׁ יֵשׁ אִם־נִשְׁמְרוּ הַנְּעָרִים אַךְ
Quinimo :ei dixit & ,sacerdoti David respondit Et ?muliere à
5 מֵאִשָּׁה׃ וַיַּעַן דָּוִד אֶת־הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר לוֹ כִּי אִם־
fuerunt & ;me exeundo in ,nudiustertius heri sicut nobis est prohibita mulier
אִשָּׁה עֲצֻרָה־לָנוּ כִּתְמוֹל שִׁלְשֹׁם בְּצֵאתִי וַיִּהְיוּ
hodie quia etiam &,prophanationis via ipsa &;sanctitas puerorum vasa
כְלֵי־הַנְּעָרִים קֹדֶשׁ וְהוּא דֶּרֶךְ חֹל וְאַף כִּי הַיּוֹם
non quia ,sanctitatem sacerdos ei dedit Et .vase in sanctificabitur
6 יִקְדַּשׁ בַּכֶּלִי׃ וַיִּתֶּן־לוֹ הַכֹּהֵן קֹדֶשׁ כִּי לֹא־
Domini faciebus à remoti ,facierum panis nisi panis ibi erat
הָיָה שָׁם לֶחֶם כִּי־אִם־לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוּסָרִים מִלִּפְנֵי יְהוָה
servis de vir ibi Et .ipsum capi die in calidum panem ponendum ad
7 לָשׂוּם לֶחֶם חֹם בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ׃ וְשָׁם אִישׁ מֵעַבְדֵי
Doegh ejus nomen & ,Domini facies ad detentus illa die in Saul
שָׁאוּל בַּיּוֹם הַהוּא נֶעְצָר לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁמוֹ דֹּאֵג
.Saul ipsi qui ,pastorum potentissimus ,Edomæus
הָאֲדֹמִי אַבִּיר הָרֹעִים אֲשֶׁר לְשָׁאוּל׃

Versio VUL. LAT.

37 Venit itaque puer ad locũ jaculi,
quod miserat Jonathas: &
clamavit Jonathas post tergum
pueri, & ait; Ecce ibi est sagitta
38 porrò ultra te. Clamavitq;
iterùm Jonathas post tergũ pueri,
dicens; Festina velociter,
ne steteris. Collegit autẽ puer
Jonathæ sagittas, & attulit ad
39 dominum suum: Et quid ageretur
penitùs ignorabat: tantummodò
enim Jonathas &
40 David rem noverant. Dedit
ergò Jonathas arma sua puero,
& dixit ei; Vade, et defer in
41 civitatẽ. Cúmq; abiisset puer,
surrexit David de loco, qui vergebat
ad Austrum, & cadens
pronꝰ in terram, adoravit tertiò:
& osculantes se alterutrũ,
fleverunt pariter, David autem
42 ampliùs. Dixit ergò Jonathas
ad David, Vade in pace: quæcunque
juravimꝰ ambo in nomine
Domini, dicentes; Dominus
sit inter me & te, & inter
semen meũ & semẽ tuũ usq; in
43 sempiternum. Et surrexit David,
& abiit: sed et Jonathas ingressus
est civitatem.

CAP. XXI.

1 Venit autẽ David in Nobe
ad Achimelech sacerdotem: &
obstupuit Achimelech, eò quòd
venisset David. Et dixit ei;
Quarè tu solus, & nullus est tecum?
2 Et ait David ad Achimelech
sacerdotẽ; Rex præcepit
mihi sermonem, & dixit;
Nemo sciat rem, propter quam
missus es à me, & cujusmodi
præcepta tibi dederim: nam &
pueris condixi in illum & illum
3 locum. Nunc ergò siquid
habes ad manum, vel quinque
panes, da mihi, aut quidquid
4 inveneris. Et respondens sacerdos
ad David, ait illi; Non
habeo laicos panes ad manum,
sed tantùm panem sanctum: si
mundi sunt pueri, maximè à
5 mulieribꝰ? Et respondit David
sacerdoti, & dixit ei; Equidẽ, si
de mulieribus agitur: continuimus
nos ab heri & nudiustertiùs,
quando egrediebamur, &
fuerunt vasa puerorum sancta:
porrò via hæc polluta est, sed
et ipsa hodiè sanctificabitur in
6 vasis. Dedit ergò ei sacerdos
sanctificatum panem: neque enim
erat ibi panis, nisi tantùm
panes propositionis, qui sublati
fuerant è facie Domini,
ut ponerentur panes calidi.
7 Erat autem ibi vir quidam de
servis Saul, in die illa, intus in
tabernaculo Domini: & nomen
ejus Doeg Idumæus, potentissimus
pastorum Saul.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

37 Καὶ ἦλθε τὸ παιδάριον ἕως τοῦ τόπου τῆς σχίζης
οὗ (ι) ἠκόντιζεν Ἰωνάθαν. ϗ ἀνεβόησεν
Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ νεανίου, ϗ εἶπεν, Ἐκεῖ ἡ
38 σχίζα ἀπὸ σοῦ ϗ ἐπέκεινα. Καὶ (κ) ἀνεβόησεν
Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ παιδαρίου αὐτοῦ, λέγων,
Ταχύνας σπεῦσον, ϗ μὴ στῇς. ϗ ἀνέλεξε τὸ
παιδάριον Ἰωνάθαν τὰς σχίζας, ϗ ἤνεγκεν
39 τὰς σχίζας πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ. (λ) Καὶ
τὸ παιδάριον οὐκ ἔγνω οὐθὲν, πάρεξ Ἰωνάθαν
40 ϗ Δαυίδ. Καὶ Ἰωνάθαν ἔδωκε τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἐπὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, ϗ εἶπε τῷ παιδαρίῳ
αὐτοῦ, Πορεύου, (μ) εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν.
41 (ν) Καὶ ὡς εἰσῆλθε τὸ παιδάριον, ϗ Δαυὶδ
ἀνέστη (ξ) ἀπὸ τοῦ ἀργάβ, ϗ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον
(ο) αὐτοῦ, ϗ προσεκύνησεν αὐτῷ τρὶς, ϗ
κατεφίλησεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, ϗ ἔκλαυσεν
ἕκαστος (π) τῷ πλησίον αὐτοῦ, ἕως συντελείας
42 μεγάλης. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν τῷ Δαυίδ,
Πορεύου εἰς εἰρήνην, ϗ ὡς (ρ) ὀμωμόκαμεν
ἡμεῖς ἀμφότεροι ἐν ὀνόματι κυρίου, λέγοντες,
Κύριος ἔσαι μάρτυς ἀναμέσον ἐμοῦ ϗ σοῦ,
ϗ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός μου, ϗ ἀναμέσον τοῦ
43 σπέρματός σου ἕως αἰῶνος. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ
ϗ ἀπῆλθε, ϗ Ἰωνάθαν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν.

Et venit puer usque ad locũ sagittæ, 37
quò jaculatus fuerat Jonathan. Et exclamavit Jonathan 38
post puerũ, & dixit; Illic sagitta
à te, & ultrà. Et exclamavit Jonathan
post puerũ suum, dicens;
Festinans propera, et non stes. Et
collegit puer Jonathan sagittas,
& attulit sagittas ad dominum
suum. Et puer non cognovit quicquam: 39
(hh) tantùm Jonathan, &
David. Et Jonathan dedit vasa 40
sua super puerum suum: & dixit
puero suo; Vade, intra in civitatẽ.
Et ut intravit puer, & David 41
surrexit ab (ii) Argab, & cecidit
super faciem suã, & adoravit eum
ter, & deosculatus est unusquisque
proximum suũ, & ploravit
unusquisque proximum suũ,
(kk) usque ad consummationem
magnam. Et dixit Jonathan ipsi 42
David, Vade in pace: et sicut juravimꝰ
nos utriq; in nomine Dñi,
dicentes; Dñs erit testis inter me
et te, et inter semẽ meum, et inter
semẽ tuũ usq; in seculũ. Et surrexit 43
David, & abiit. Et Jonathan
ingressus est in civitatem.

MS.A. (ι) ἠκόντισεν Ἰωνάθαν * ὀπίσω τοῦ νεανίου, ϗ (κ) ἐβόησεν (λ) Καὶ τὸ παιδάριον * αὐτοῦ, ϗ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ (μ) ϗ εἴσελθε (ν) Καὶ τὸ παιδάριον εἰσῆλθεν, ϗ Δαυὶδ (ξ) ἀπὸ τοῦ * ὕπνου, ϗ (ο) αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ϗ (π) τὸν πλησίον (ρ) ὠμωμόκαμεν ἀμφότεροι ἡμεῖς ἐν

Κεφ. κα'.

1 Καὶ ἔρχεται Δαυὶδ εἰς (α) Νομβὰ πρὸς
Ἀβιμέλεχ τὸν ἱερέα. ϗ ἐξέστη Ἀβιμέλεχ τῇ
ἀπαντήσει αὐτοῦ, ϗ εἶπεν αὐτῷ, Τί (β) ὅτι
2 σὺ μόνος, ϗ οὐθεὶς μετὰ σοῦ; Καὶ εἶπε Δαυὶδ
(γ) τῷ ἱερεῖ, Ὁ βασιλεὺς ἐντέταλταί μοι (δ)
ῥῆμα σήμερον, ϗ εἶπέ μοι, (ε) Μηδεὶς γνώτω
τὸ ῥῆμα περὶ οὗ ἐγὼ (ζ) ἀποστέλλω σε καὶ
ὑπὲρ (η) οὗ ἐγὼ ἐντέταλμαί σοι. ϗ τοῖς
παιδαρίοις διαμεμαρτύρημαι ἐν τῷ τόπῳ τῷ
λεγομένῳ, Θεοῦ πίστις (θ) φελλανὶ μαεμωνί.
3 Καὶ νῦν εἰ εἰσὶν ὑπὸ τὴν χεῖρά σου πέντε ἄρτοι,
4 δὸς εἰς (ι) χεῖρά μου τὸ εὑρεθέν. Καὶ ἀπεκρίθη
ὁ ἱερεὺς τῷ Δαυίδ, ϗ εἶπεν, Οὐκ εἰσὶν
ἄρτοι βέβηλοι ὑπὸ τὴν χεῖρά μου, ὅτι ἀλλ'
ἢ (κ) ἄρτοι ἅγιοί εἰσιν· εἰ πεφυλαγμένα (λ)
τὰ παιδάριά ἐστι πλὴν ἀπὸ γυναικὸς, ϗ φάγεται.
5 Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ ἱερεῖ, ϗ εἶπεν
αὐτῷ, Ἀλλὰ ἀπὸ γυναικὸς ἀπεσχήμεθα
ἐχθὲς ϗ τρίτην ἡμέραν. ἐν τῷ ἐξελθεῖν με
εἰς ὁδὸν γέγονε πάντα (μ) τὰ παιδία ἡγνισμένα,
ϗ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέβηλος, διότι ἁγιασθήσεται
6 σήμερον διὰ τὰ σκεύη μου. Καὶ ἔδωκεν
αὐτῷ Ἀβιμέλεχ ὁ ἱερεὺς τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως,
(ν) ὅτι ἐκεῖ οὐκ ἦν ἄρτοι, ἀλλ' ἢ ἄρτοι
τοῦ προσώπου οἱ ἀφῃρημένοι ἐκ προσώπου
κυρίου, (ξ) τοῦ παρατεθῆναι ἄρτον θερμὸν ᾗ ἡμέρᾳ
ἔλαβεν αὐτούς. Καὶ ἐκεῖ ἦν ἓν τῶν παιδαρίων
7 τοῦ Σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συνεχόμενος
(ο) Νεεσσαρὰν ἐνώπιον κυρίου, ϗ ὄνομα
αὐτῷ Δωὴκ ὁ Σύρος νέμων τὰς ἡμιόνους Σαούλ.

CAP. XXI.

Et venit David in Nomba ad 1
Abimelech sacerdotẽ. Et obstupuit
Abimelech occursu ejus, & dixit ei; Quid, quia tu solus, &
nemo tecum? Et dixit David sacerdoti; 2
Rex mandavit mihi verbum
hodiè, & dixit mihi; Nemo
sciat verbum, de quo ego mitto
te, & pro quo ego mandavi tibi.
Et pueris condixi (a) in loco dicto,
Dei fides, Phelani, Maemoni.
Et nunc, si sunt sub manu tua 3
quinque panes; da in manum meam,
(b) quod inventum fuerit. Et 4
respondit sacerdos ipsi David, &
dixit; Non sunt panes (c) prophani
sub manum meam: quia
nisi panes sancti sunt. Si custodierunt
se pueri tantùm à muliere,
& comedent. Et respondit David 5
sacerdoti, & dixit ei; Sed à muliere
abstinuimꝰ heri, & nudiustertiùs.
In exeundo me in viam,
omnes pueri fuerunt purificati:
(d) & hæc via prophana: quoniã
sanctificabitur hodiè per vasa
mea. Et dedit ei Abimelech sacerdos 6
panes propositionis: quoniam
ibi non erant panes nisi panes faciei,
qui ablati fuerãt à facie Domini,
ad apponendum panem calidum,
quã die cepit eos. Et ibi 7
erat unus puerorum Saul in die
illa, (e) detentus Neesaran coram
Domino: et nomen ei Doec
(f) Syrus pascens mulas Saul.

MS.A. (α) Νοβὰ πρὸς Ἀμιμέλεχ (β) ὅτι μόνος, ϗ οὐδεὶς (γ) τῷ Ἀβιμέλεχ τῷ ἱερεῖ, (δ) σήμερον ῥῆμα, (ε) Μὴ γνώτω μηδεὶς τὸ (ζ) ἀποστελῶ (η) οὗ ἐντέταλμαί σοι. (θ) φελμωνὶ ἀλμωνί. (ι) χεῖράς μου (κ) ἄρτος ἅγιός ἐστιν (λ) τὰ παιδία εἰσὶν (μ) τὰ παιδάρια (ν) ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ ἄρτος, * ὅτι ἀλλ' ἢ ἄρτοι τοῦ * προφήτου οἱ (ξ) παρατεθῆναι (ο) Νεεσσαράν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

37 וַאֲתָא עוּלֵימָא עַד אֲתַר גִּירָא דִּי שְׁדָא יְהוֹנָתָן וּקְרָא יְהוֹנָתָן בָּתַר עוּלֵימָא וַאֲמַר הֲלָא
38 גִּירָא מִנָּךְ וּלְהַלָּא׃ וּקְרָא יְהוֹנָתָן בָּתַר עוּלֵימָא אוֹחִי בִּפְרִיעַ לָא תִתְעַכַּב וּלְקִיט עוּלֵימָא
39 דִּיהוֹנָתָן יָת גִּירַיָּא וַאֲתָא לְוָת רִבּוֹנֵיהּ׃ וְעוּלֵימָא לָא יְדַע מִדַּעַם בְּרַם יְהוֹנָתָן וְדָוִד יָדְעִין
40 יָת פִּתְגָּמָא׃ וִיהַב יְהוֹנָתָן יָת זֵינֵיהּ לְעוּלֵימָא דִּילֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ אֱזֵל אוֹבֵילֵיהּ לְקַרְתָּא׃
41 עוּלֵימָא אֲתָא וְדָוִד קָם מִסְּטַר אֶבֶן אַתָּא דִּלְקֳבֵיל דָּרוֹמָא וּנְפַל עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא וּסְגִיד
42 תְּלָת זִמְנִין וּנְשִׁיקוּ גְּבַר יָת חַבְרֵיהּ וּבְכוֹ גְּבַר עִם חַבְרֵיהּ עַד דְּדָוִד אַסְגֵּי׃ וַאֲמַר יְהוֹנָתָן
לְדָוִד אֱזֵיל לִשְׁלָם דְּקַיֵּמְנָא תַּרְוֵינָא אֲנַחְנָא בִּשְׁמָא דַיְיָ לְמֵימַר מֵימְרָא דַיְיָ יְהֵי סָהִיד בֵּינָנָא
43 וּבֵינָךְ וּבֵין בְּנַי וּבֵין בְּנָךְ עַד עָלְמָא׃ וְקָם וַאֲזַל וִיהוֹנָתָן עַל לְקַרְתָּא׃

כא

1 וַאֲתָא דָוִד לְנוֹב לְוָת אֲחִימֶלֶךְ כַּהֲנָא וְאִתְבְּעִית אֲחִימֶלֶךְ לִקְדָמוּת דָּוִד וַאֲמַר לֵיהּ מָא דֵין
2 אַתְּ בִּלְחוֹדָךְ וּגְבַר לֵית עִמָּךְ׃ וַאֲמַר דָּוִד לַאֲחִימֶלֶךְ כַּהֲנָא מַלְכָּא פַּקְדַנִי פִּתְגָּמָא וַאֲמַר לִי
אֱנָשׁ לָא יְדַע מִדַּעַם יָת פִּתְגָּמָא דַּאֲנָא שָׁלַח לָךְ וּדְפַקֵּדְתָּךְ וְיָת עוּלֵימַיָּא שְׁלַחִית קְדָמַי
3 לַאֲתַר כְּסֵי וְטָמִיר׃ וּכְעַן מָה אִית כָּא תְּחוֹת יְדָךְ חַמְשָׁא טוּלְמִין דִּלְחֵמָא הַב בִּידִי אוֹ מָה
4 דְּאִשְׁתְּכַח׃ וַאֲתֵיב כַּהֲנָא יָת דָּוִד וַאֲמַר לֵית לְחֵם חוּלִּין לִתְחוֹת יְדִי אֱלָהֵין לְחֵמָא
5 דְּקוּדְשָׁא אִית בְּרַם אִם נְטִרִין עוּלֵימַיָּא לְחוֹד מִסּוֹאֲבַת אִתְּתָא׃ וַאֲתֵיב דָּוִד יָת כַּהֲנָא
וַאֲמַר לֵיהּ בְּקוּשְׁטָא אִתְּתָא מְרַחֲקָא לָנָא כְּמֵאִתְמָלֵי וּמִדְּקַמּוֹהִי בְּמִפְּקִי וַהֲוָה מָנֵיהוֹן
לְעוּלֵימַיָּא דְּכָן לְקוּדְשָׁא וְהוּא בְּאוֹרַח חוּלָּא הֲוָה אָזֵיל וְיוֹמָא דֵין הֲוָה מִתְאֲכִיל וְלָא
6 מִתְפְּסַל בְּמָנָא׃ וִיהַב לֵיהּ כַּהֲנָא קוּדְשָׁא אֲרֵי לָא הֲוָה תַּמָּן לְחֵם חוּלִּין אֱלָהֵין לְחֵם
7 אַפַּיָּא דְּמִתַּעְדָּן מִן קֳדָם יְיָ לְשַׁוָּאוּתֵיהּ לְחֵים חַמִּים בְּיוֹם אִתְנְסֵיבוּתֵיהּ׃ וְתַמָּן גַּבְרָא
מֵעַבְדֵי שָׁאוּל בְּיוֹמָא הַהוּא כְּנִישׁ קֳדָם יְיָ וּשְׁמֵיהּ דּוֹאֵג אֱדוֹמָאָה רַב רָעַיָּא דִּלְשָׁאוּל׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venit adolescens super locũ jaculi quod jecit Jehonathan, & clamavit 37
Jehonathan post adolescentẽ: & dixit, Nónne jaculum à te & ulterius? Et 38
clamavit Jehonathan post adolescentem, Festina in celeritate, & non cunctaberis:
& collegit adolescens Jehonathan jacula, & venit ad dñm suũ.
Et adolescens non cognovit quicquã: verùm Jehonathan & David cogno- 39
scentes verbũ. Et dedit Jehonathan arma sua adolescenti qui sibi; et dixit 40
illi, Abi, defer *ea* ad urbẽ. Adolescens venit, & David surrexit de latere 41
petræ Atha, quæ è regione Austri; & cecidit super facies suas super terrã,
& adoravit tribꝰ vicibꝰ, & osculati sunt vir socium suum, & fleverunt vir
cum socio suo, usq; quo David multiplicavit. Et dixit Jehonathan ad David, 42
Ito in pace: quod firmavimus ambo nos in nomine Dñi dicendo, Dictum
Dñi erit testis inter me & inter te, & inter filios meos & inter filios tuos
usq; in seculum. Et surrexit & ivit; & Jehonathan ingressus est in urbem. 43

CAP. XXI.

Et venit David ad Nob ad Ahhimelech sacerdotẽ, et admiratꝰ est Ahhi- 1
melech ad occursũ David: & dixit ei, Quid hoc tu in singularitate tua, &
vir non est tecũ? Et dixit David ad Ahhimelech sacerdotẽ, Rex jussit mihi 2
verbũ, & dixit mihi, Homo non sciet quicquam verbũ quòd ego misi te:
& quòd jussi te, & adolescentes misi ad locum absconditũ & custoditum.
Et nunc quid est hîc sub manu tua? quinque tortas panis da in manu mea, 3
aut quicquid inveneris. Et respondit sacerdos David, & dixit ei: Non est 4
panis laicorũ sub manu mea, sed panis qui sanctus est; verùm si custoditi
pueri singulariter ab immunditia mulieris. Et respondit David ad sacer- 5
dotem, & dixit ei: In veritate mulier remota nobis ut ab heri & ab-ante
ipsum in exitu meo; & fuerunt vasa ipsorum *adolescentibus* pura ad sanctum;
& ipse in via prophana fuit ambulans, & die hoc fuit comestus &
non prophanatꝰ in vase. Et dedit illi sacerdos sanctũ, quia non fuit ibi pa- 6
nis laicorũ, sed panis facierũ quẽ removebant ab-ante Dñm ad ponendũ
ipsũ panem calidũ in die quo accipiebatur. Et ibi vir de servis Saul in die 7
illo cõgregatꝰ ante Dñm, et nomẽ ejꝰ Doeg Idumæꝰ magister pastorũ Sauli.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 * ܘܟܕ ܡܛܐ ܛܠܝܐ ܠܕܘܟܬܐ ܕܓܐܪܐ ܕܫܕܐ ܝܘܢܬܢ. ܩܪܐ ܝܘܢܬܢ ܠܛܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܗܐ ܓܐܪܐ
38 ܡܢܟ ܘܠܗܠ. * ܘܩܪܐ ܝܘܢܬܢ ܠܛܠܝܐ. ܐܣܬܪܗܒ ܥܓܠ. ܘܠܐ ܬܩܘܡ. ܘܠܩܛ ܛܠܝܐ
39 ܕܝܘܢܬܢ ܓܐܪܐ. ܘܐܝܬܝ ܠܡܪܗ. * ܘܛܠܝܐ ܠܐ ܝܕܥ ܡܕܡ. ܐܠܐ ܝܘܢܬܢ ܘܕܘܝܕ. ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ
40 41 ܦܬܓܡܐ. * ܘܝܗܒ ܝܘܢܬܢ ܙܝܢܘܗܝ ܠܛܠܝܐ ܕܝܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܙܠ ܐܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ. * ܘܟܕ
ܥܠ ܛܠܝܐ. ܩܡ ܕܘܝܕ ܡܢ ܓܒ ܟܐܦܐ. ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܝܘܢܬܢ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ.
ܘܣܓܕ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ. ܘܢܫܩܘ ܚܕ ܠܚܕ. ܘܒܟܘ ܚܕ ܥܠ ܚܕ. ܒܪܡ ܕܘܝܕ
42 ܐܣܓܝ. * ܘܐܡܪ ܝܘܢܬܢ ܠܕܘܝܕ. ܙܠ ܒܫܠܡܐ. ܕܝܡܝܢ ܚܢܢ ܬܪܝܢ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ.
ܡܪܝܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܝ ܘܠܟ. ܘܒܝܢ ܙܪܥܝ ܘܙܪܥܟ ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ *
1 2 * ܘܩܡ ܝܘܢܬܢ. ܘܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ. * ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ ܠܢܘܒ. ܠܘܬ ܐܚܝܡܠܟ ܟܗܢܐ. ܘܬܘܗ
ܐܚܝܡܠܟ ܠܐܘܪܥܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܘ ܕܐܢܬ ܒܠܚܘܕܝܟ ܐܬܝܬ. ܘܐܢܫ ܠܝܬ ܥܡܟ.
3 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܚܝܡܠܟ ܟܗܢܐ. ܡܠܟܐ ܦܩܕܢܝ ܦܬܓܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܝ. ܐܢܫ ܠܐ ܢܕܥ ܡܕܡ
4 ܕܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟ ܘܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟ. ܘܠܛܠܝܐ ܐܘܥܕܬ ܐܬܪܐ ܟܣܝܐ ܘܡܛܫܝܐ. * ܘܗܫܐ ܡܢܐ
5 ܐܝܬ ܠܟ ܒܐܝܕܝܟ. ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ ܗܒ ܠܝ. ܐܘ ܡܕܡ ܕܡܫܬܟܚ. * ܘܥܢܐ ܟܗܢܐ
ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܝܬ ܠܝ ܠܚܡܐ ܚܘܠܐ ܬܚܝܬ ܐܝܕܝ. ܐܠܐ ܠܚܡܐ ܩܕܝܫܐ ܐܝܬ. ܐܢ ܢܛܪܘ
6 ܛܠܝܐ ܢܦܫܗܘܢ ܡܢ ܩܘܪܒܢܐ. * ܘܥܢܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܟܗܢܐ. ܩܘܪܒܢܐ ܫܪܝܪ ܠܢ ܗܘ
ܡܢ ܐܬܡܠܝ ܘܡܢ ܩܕܡ ܐܬܡܠܝ ܟܕ ܢܦܩܬ. ܗܐ ܓܝܪ ܡܐܢܐ ܕܛܠܝܐ ܩܕܝܫܝܢ ܐܢܘܢ.
ܘܐܦ ܐܘܪܚܐ ܛܡܐܐ ܗܝ. ܐܦ ܝܘܡܢܐ ܡܬܩܕܫܝܢ ܒܡܐܢܐ. * ܘܝܗܒ ܠܗ ܟܗܢܐ ܩܘܕܫܐ.
7 ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܬܡܢ ܠܚܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܠܐ ܠܚܡܐ ܕܐܦܐ ܕܡܥܒܪܝܢ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
ܠܡܣܡ ܠܚܡܐ ܫܚܝܢܐ. ܒܝܘܡܐ ܕܡܫܩܠ ܥܬܝܩܐ.
8 * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܟܠܝܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܫܡܗ ܕܘܐܝܓ ܐܕܘܡܝܐ. ܚܝܠܬܢܐ ܕܪܥܘܬܐ ܕܫܐܘܠ.

Cúmq; pervenisset puer usque ad locũ sagittæ 37
quã jaculꝰ fuerat Jonathan, vocavit Jonathan
puerũ, & ait; Ecce sagitta ultra te est. Tum in- 38
clamavit Jonathan puero, Festina celeriter, &
ne moreris: collegitq; puer Jonathanis sagittas,
attulítq; domino suo. Puer autẽ nihil scie- 39
bat, sed Jonathan ac David erant ejus rei conscii.
Deinde dedit Jonathan arma sua puero 40
suo, & dixit ei; Abi, infer in civitatẽ. Ingresso 41
puero surrexit David à latere lapidis, venitq;
ad Jonathanẽ; & procidens in faciẽ suam sup
terrã, adoravit tribꝰ vicibus: tum osculati sunt
alter alterũ, & fleverunt alter sup alterũ; sed
David abundantiùs. Dixítq; Jonathan Davi- 42
di, Vade in pace: juravimꝰ autẽ ambo per nomen
Dñi dicendo, Dñs esto inter me & te, &
inter semen meũ et semen tuũ usq; in seculũ.

CAP. XXI.

Deinde surgens Jonathan, ingressꝰ est civi- 1
tatẽ: David autẽ abiit in Nochab ad Ahime- 2
lech sacerdotẽ: obstupuítq; Ahimelech ad occursũ
Davidis, & dixit ei; Quid rei est ꝙ tu
solꝰ veneris nemine te comitante? Respondit 3
David Ahimelecho sacerdoti, Rex mandavit
mihi negotiũ, & dixit mihi; Nemo sciat rem
propter quã te mitto, quámq; tibi mando: pueris
autẽ condixi locũ abditum & occultum.
Nunc autẽ quid habes præ manibꝰ? quinq; pa- 4
nes tradito in manus meas, aut ꝙ præsto est.
Respondens sacerdos Davidi, ait illi; Non ha- 5
beo panẽ communẽ præ manibꝰ meis, sed panis
sacer adest, dummodo servaverint se pueri
ab oblationis *esũ impedientibus*. Respon- 6
dit David, dixítq; sacerdoti, Oblatio licita est
nobis ab heri et nudiustertiùs quando egressꝰ
sum: ecce enim vasa puerorũ sancta sunt, licèt
ipsũ iter sit prophanũ: quin & hodiè sanctificati
sunt in vasis. Dedit itaq; ei sacerdos san- 7
ctũ, quia non erat ibi panis *aliꝰ*, præter panem
faciei, quẽ amovebãt è conspectu Dñi, ut panẽ
calidũ apponerẽt quo die tollebatur *vetꝰ*.
Erat autẽ ibi quidam è servis Saulis eodẽ die 8
detentus coram Dño, cujus nomen erat Doeg
Adomæus, potentissimus pastorum Saulis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 *فبلغ الصبي موضع النشابة الذي رمى يوناثان* وقال يوناثان للصبي* النشابة بين يديك
38 39 *ودعا يوناثان الصبي وقال* اعجل ولا تقم* والتقط غلام يوناثان النشاب* وجاء به الى مولاه* ولم
40 يعلم الغلام شيا مما كان فيه يوناثان وداود* ويوناثان وداود الذين كانا يعلمان* ودفع يوناثان
41 قوسه ونشابه الى غلامه* وقال له* انطلق الى القرية* فادخل ما معك* فلما دخل الغلام* قام
داود من عند الصخرة والى يوناثان* خر على وجهه على الارض* وسجد لله ثلاثة مرات* وقبل
42 كل منهما صاحبه* وبكى كل امرء منهما على صاحبه* ولكن كان بكاء داود اشد* وقال يوناثان
لداود* انطلق بسلام* قد حلفنا جميعا باسم الرب وقلنا* الرب بيننا* وهو شاهد علينا* وهو بين
1 ذريتي وذريتك الى الابد* * الفصل الحادي والعشرون * *ثم قام يوناثان* ودخل الى
2 القرية* فاما داود فاتى الى نحاح الى احمليك الحبر* فتعجب احمليك من داود وقال له* كيف
3 صرت وحدك* وليس معك احد من الاجناد* قال داود لاحمليك الحبر* امرني الملك وقال* لا
يعلم انسان بما امرتك* ولا حيث وجهتك* فاما الفتيان* فقد دللتهم على موضع ستر يتغيبون
4 فيه حتى ارجع اليهم* فما الذي عندك الآن* ان كان عندك خمسة ارغفة من الخبز فادفع لي*
5 او ما كان عندك من شي* فاجاب الحبر وقال لداود* ليس عندي خبز يحل اكله* ولكن
عندي من خبز القربان* وذلك ان كان الفتيان يحفظون اوعيتهم من النجاسة التي لا ينبغي لمن
6 يدنوا من القربان ان يتنجس بها* فاجاب داود وقال للحبر* القربان حلال لنا* لان لنا منذ امس
واول امس* من حيث خرجت* واوعية الفتيان ذكية مقدسة ايضا* والطريق لا يصلح لمن يسير
7 فيه ان يتنجس* ونحن اليوم اذكياء* لانا لم يتنجس انسان منا بجنابة وغير ذلك* فاعطاه الحبر
من خبز القربان* لانه لم يكن عنده خبز غيره ما خلا خبز الوجوه الذي يقدم امام الرب*
8 الذي اذا اخذ جعل بدله الخبز الذي يخبز حميرا في اليوم الذي يرفع الاول* وكان هناك
رجل من عبيد شاوول محبسا في بيت الرب في ذلك اليوم لنذره وكان اسمه دواغ الادومي كبير من رعاة شاوول.

Perveniente autem puero ad locum sagit- 37
tæ quã jaculatꝰ fuerat Jonathan dixit Jo-
nathan ad puerũ; Sagitta ultrà te est. Cla- 38
mavitque Jonathan post puerum, ac dixit;
Festina, & ne cunctêris: collegitq; adole-
scens Jonathanis sagittas, attulitq; eas ad
dominum suum. (Porrò adolescens nihil 39
noverat ex iis de quibus convenerant Jo-
nathan et David, sed Jonathan ac David
erant qui rem noverant) Deditq; Jona- 40
than arcum suum et sagittas suas adole-
scenti suo, dixitque ad eum; Abi in civita-
tem, et infer quod habes. Et cùm ingres- 41
sus esset adolescens, surrexit David à pe-
tra, & veniens ad Jonathanẽ procidit in
faciem suã super terrã, adoravitque Deũ
tribus vicibꝰ: et osculati sunt alter alterũ,
et flevit unusquisq; ex eis super socio suo;
at verò fletꝰ Davidis fuit acerbior. Tum 42
dixit Jonathan ad Davidẽ, Vade in pace,
jam simul juravimꝰ per nomen Dñi, & di-
ximus, Dominus sit inter nos, ipseq; testis
sit super nos, & ipse sit inter progeniem
meam & progeniem tuam in perpetuum.

CAP. XXI.

Tum surgens Jonathan ingressus est ci- 1
vitatẽ. David autẽ recepit se in Nochab 2
ad Achimelech sacerdotẽ: & admiratus
Achimelech Davidem, ait illi; Quomodo
solus venisti, & non est tecũ ullus ex mi-
litibus? Dixit David ad Achimelech sa- 3
cerdotem, Præcepit mihi rex, et ait; Nemo
sciat quod tibi præcipio, nec quò te mitto:
pueris autem indicavi locum occultum in
quo se absderent quousque redirem ad eos.
Nunc igitur quid habes? si habes quinque 4
placentas panis, da mihi: vel quamcunque
rem habes. Respondit sacerdos, dixitque 5
Davidi, Non habeo panem cujus licitus sit
esus, sed habeo ex pane oblationis, modò
tamen servaverint pueri vasa sua ex im-
munditia, quâ non convenit inquinari cum
qui accedit ad oblationem. Respondit Da- 6
vid, & ait sacerdoti; Oblatio licita nobis
est, quia ab heri & nudiustertiùs, ex quo
scilicet egressus sum, vasa puerorum mun-
da sunt & sancta: et quidem via iter fa-
cienti non est idonea ad contrahendã im-
munditiem, unde nos hodiè mundi sumus,
quia nemo nostrũm contaminavit se con-
cubitu aut aliâ re. Dedit igitur ei sacerdos 7
ex pane oblationis, quia non habebat ali-
um panem præter panẽ facierum, qui pro-
ponebatur coram Domino, quo sublato po-
nebatur ejus loco panis qui coquebatur fer-
mentatus in die quo prior amovebatur.
Erat autem ibi quidam è servis Saulis qui 8
se clauserat eo die in domo Domini ut sol-
veret votum suum, cujus nomen erat Doeg
Adomæus, maximus inter pastores Saulis.

lancea tua manu sub hic est non Et :Achimelech ad David Dixitq;

8 ויאמר דוד לאחימלך ואין יש־פה תחת־ידך חנית

cepi non mea vasa etiam & ,meum gladium etiam Quia ?gladius vel

או־חרב כי גם־חרבי וגם־כלי לא־לקחתי

Gladius:sacerdos dixit Et.festinatum regis verbum fuit quia,mea manu in

בידי כי־היה דבר־המלך נחוץ : ויאמר הכהן חרב 9

ipse ecce ,quercus valle in percussisti quem ,Pelistæi Goliath

גלית הפלשתי אשר־הכית בעמק האלה הנה־היא

quia ,cape tibi ceperis istum si :Ephod post veste in involutus

לוטה בשמלה אחרי האפוד אם־אתה תקח־לך קח כי

eum da ,ille sicut Non :David Dixitque hoc in eum præter alius non

אין אחרת זולתה בזה ויאמר דוד אין כמוה תננה

venit Et .Saul faciebus à illa die in fugit &,David surrexit Et.mihi

10 לי : ויקם דוד ויברח ביום־ההוא מפני שאול ויבא

Nonne :eum ad Achis servi Dixeruntque .Gath regem Achis ad

11 אל־אכיש מלך גת : ויאמרו עבדי אכיש אליו הלוא

:dicendo ,choris in respondebant huic nonne ?terræ rex David iste

זה דוד מלך הארץ הלוא לזה יענו במחלות לאמר

David posuit Et ?suis millibus denis in David &,suis millibus in Saul Percussit

12 הכה שאול באלפו ודוד ברבבתו : וישם דוד

regis Achis faciebus à valde timuit &,suo corde in hæc verba

את־הדברים האלה בלבבו וירא מאד מפני אכיש מלך־

furere se finxit &,eorum oculis in suum sensum ipsum mutavit Et .Gath

13 גת : וישנו את־טעמו בעיניהם ויתהלל

faciebat descendere & ,portæ fores super designabat &,eorũ manibus in

בידם ויתו על־דלתות השער ויורד

Ecce :suos servos ad Achis Dixitque .suam barbam in suam salivam

14 רירו אל־זקנו : ויאמר אכיש אל־עבדיו הנה

Indigus ?me ad eum adduxistis quid ut ,furentem virum videbitis

15 תראו איש משתגע למה תביאו אתו אלי : חסר

iste Num?me super insaniendum ad hunc adduxistis quia ego insanis

משגעים אני כי־הבאתם את־זה להשתגע עלי הזה

?meam domum in ingredietur

יבוא אל־ביתי :

CAP. XXII. כב

audierunt Et .Hadullam spelunca in evasit & ,inde David abiit Et

1 וילך דוד משם וימלט אל־מערת עדלם וישמעו

.illuc eum ad descenderunt &,ejus patris domus omnis & ,ejus fratres

אחיו וכל־בית אביו וירדו אליו שמה :

vir omnis & ,angustiatus vir omnis eum ad sunt congregati Et

2 ויתקבצו אליו כל־איש מצוק וכל־איש

eis super fuitque :animo amarus vir omnis & ,creditor ei cui

אשר־לו נשא וכל־איש מר־נפש ויהי עליהם

David abiit Et .viri quadringenti fermè eo cum fuerunt & ;principem in

3 לשר ויהיו עמו כארבע מאות איש : וילך דוד

quæso Egrediatur :Moab regem ad dixitque :Moab Mispeh inde

משם מצפה מואב ויאמר אל־מלך מואב יצא־נא

mihi faciat quid sciam donec ,vobiscum mea mater &,meus pater

אבי ואמי אתכם עד אשר אדע מה־יעשה־לי

manserunt & ;Moab Regis faciebus cum eos duxit Et .Deus

4 אלהים : וינחם את־פני מלך מואב וישבו

Gad Dixitque munitione in David esse diebus omnibus eo cum

5 עמו כל־ימי היות־דוד במצודה : ויאמר גד

ingrederis & ,vade :munitione in maneas Ne :David ad propheta

הנביא אל־דוד לא תשב במצודה לך ובאת־

.Chareth sylvam venit & ,David abiit Et .Jehudah terram tibi

לך ארץ יהודה וילך דוד ויבא יער חרת :

Saul & ;eo cum qui viri & ,David sciretur quod Saul audivit Et

6 וישמע שאול כי נודע דוד ואנשים אשר אתו ושאול

,ej° manu in ej° lancea &,Ramah in arbore sub Ghibhah in manens

ישב בגבעה תחת־האשל ברמה וחניתו בידו

.eum super stantes ejus servi omnes &

וכל־עבדיו נצבים עליו :

Verſio VULG. LAT.

8 Dixit autem David ad Achimelech; Si habes hic ad manum haſtam, aut gladium? quia gladium meum, & arma mea non tuli mecum: ſermo enim regis urgebat. 9 Et dixit ſacerdos; Ecce hic gladius Goliath Philiſthæi, quem percuſſiſti in valle Terebinthi, eſt involutus pallio poſt ephod: ſi iſtum vis tollere, tolle: neque enim hîc eſt alius abſque eo. Et ait David, Non eſt huic alter ſimilis, da mihi eum. 10 Surrexit itaque David, & fûgit in die illa à facie Saul: & venit ad Achis regem Geth. 11 Dixerúntque ſervi Achis ad eũ cùm vidiſſent David, Numquid non iſte eſt David rex terræ? nónne huic cantabant per choros, dicentes; Percuſſit Saul mille, & David decem millia? 12 Poſuit autem David ſermones iſtos in corde ſuo, & extimuit valdè à facie Achis 13 regis Geth. Et immutavit os ſuum coram eis, & collabebatur inter manus eorum; & impingebat in oſtia portæ, defluebántque ſalivæ ejus in barbam. 14 Et ait Achis ad ſervos ſuos, Vidiſtis hominem inſanum: quarè adduxiſtis eum ad 15 me? An deſunt nobis furioſi, quòd introduxiſtis iſtum, ut fureret me præſente? hiccine ingredietur domum meam?

CAP. XXII.

1 Abiit ergò David indè, et fûgit in ſpeluncã Odollã. Quòd cùm audiſſent fratres ejus, & omnis domus patris ejus, de- 2 ſcenderunt ad eum illùc. Et convenerũt ad eum omnes, qui erant in anguſtia conſtituti, & oppreſſi ære alieno, & amaro animo: & factus eſt eorũ princeps, fuerúntque cum eo quaſi 3 quadringenti viri. Et profect° eſt David inde in Maſpha, quæ eſt Moab: et dixit ad regẽ Moab; Maneat, oro, pater me° & mater mea vobiſcũ, donec ſciã quid 4 faciat mihi De°. Et reliquit eos ante faciẽ regis Moab: manſerúntq; apud eum cunctis diebus, quibus David fuit in præ- 5 ſidio. Dixítque Gad propheta ad David; Noli manere in præſidio, proficiſcere, & vade in terrã Juda. Et profectus eſt Da- 6 vid, & venit in ſaltũ Haret. Et audivit Saul quòd apparuiſſet David, & viri qui erant cum eo: Saul autem cùm maneret in Gabaa, & eſſet in nemore quod eſt in Rama, haſtam manu tenens, cunctique ſervi ejus circumſtarent eum,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

8 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς (π) Ἀβιμέλεχ, Ἴδε εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν χεῖρά σου δόρυ ἢ ῥομφαία, ὅτι τὴν ῥομφαίαν μου καὶ τὰ (ρ) σκεύη οὐκ εἴληφα ἐν τῇ χειρί μου, ὅτι ἦν τὸ ῥῆμα 9 τοῦ βασιλέως (σ) κατὰ σπουδήν. Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, Ἰδοὺ ἡ ῥομφαία Γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου, ὃν ἐπάταξας ἐν τῇ κοιλάδι Ἠλᾶ· καὶ αὐτὴ (τ) ἐνειλημένη ἦν ἐν (υ) ἱματίῳ· εἰ ταύτην λήψῃ, σεαυτῷ λάβε, ὅτι οὐκ ἔστιν ἑτέρα παρὲξ ταύτης ἐνταῦθα. Καὶ εἶπε Δαυίδ, Ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ὥσπερ αὐτή· δός μοι αὐτήν. 10 Καὶ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ. Καὶ ἀνέστη Δαυίδ, καὶ ἔφυγεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου Σαοὺλ· καὶ ἦλθε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς βασι- 11 λέα Γέθ. Καὶ (φ) εἶπον οἱ παῖδες Ἀγχοῦς πρὸς αὐτόν, Οὐχὶ οὗτος Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς; οὐχὶ τούτῳ (χ) ἐξῆρχον αἱ χορεύουσαι, λέγουσαι, Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, 12 καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ; Καὶ (ψ) ἔθετο Δαυὶδ τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου Ἀγχοῦς βασι- 13 λέως Γέθ. Καὶ ἠλλοίωσε (ω) τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ προσεποιήσατο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐτυμπάνιζεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς πόλεως, καὶ παρεφέρετο ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἔπιπτεν ἐπὶ τὰς θύρας τῆς πύλης, (α) καὶ τὰ σίελα αὐτοῦ κατέῤῥει ἐπὶ τὸν πώγωνα 14 αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἰδοὺ ἴδετε ἄνδρα ἐπίληπτον, ἵνα τί 15 εἰσηγάγετε αὐτὸν πρός με; (β) Μὴ ἐλαττοῦμαι ἐπιλήπτων ἐγώ, ὅτι εἰσαγειόχατε αὐτὸν ἐπιληπτεύεσθαι πρός με; οὗτος οὐκ εἰσελεύσεται εἰς οἰκίαν.

MS. A. (π) Ἀχιμέλεχ, (ρ) σκεύη μου οὐκ (σ) καταπεῦδον. (τ) εἰλημμένη (υ) ἱματίῳ ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος· εἰ (φ) εἶπαν (χ) ἦρχον (ψ) ἔθηκεν (ω) τὸν τρόπον αὐτοῦ (α) καὶ κατέρρει τὰ σίελα αὐτοῦ ἐπὶ (β) Ἦ ἐλαττοῦμαι

Κεφ. κβ΄.

1 Καὶ (α) ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν Δαυίδ, καὶ διεσώθη, καὶ ἔρχεται εἰς τὸ σπήλαιον τὸ (β) Ὀδολλάμ. Καὶ ἀκούουσιν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, (γ) καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ καταβαίνουσιν 2 πρὸς αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ συνήγοντο πρὸς αὐτὸν πᾶς ἐν ἀνάγκῃ, (δ) καὶ πᾶς ὑπόχρεως, καὶ πᾶς κατώδυνος ψυχῇ, καὶ ἦν ἐπ᾽ αὐτῶν ἡγούμενος, καὶ ἦσαν μετ᾽ αὐτοῦ ὡς τετρακόσιοι 3 ἄνδρες. Καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ ἐκεῖθεν εἰς (ε) Μασσηφὰθ τῆς Μωάβ, καὶ εἶπε πρὸς βασιλέα Μωάβ, Γινέσθωσαν δὴ ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου παρὰ σοί, ἕως ὅτου γνῶ (ζ) τί ποιήσει 4 μοι ὁ Θεός. Καὶ παρεκάλεσε τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως Μωάβ, καὶ κατῴκουν μετ᾽ αὐτοῦ πάσας τὰς (η) ἡμέρας, ὄντος τοῦ Δαυὶδ ἐν 5 τῇ περιοχῇ. Καὶ εἶπε Γὰδ ὁ προφήτης πρὸς Δαυίδ, Μὴ κάθου ἐν τῇ περιοχῇ· πορεύου, καὶ ἥξεις εἰς γῆν (θ) Ἰούδα. Καὶ ἐπορεύθη Δαυίδ, 6 καὶ ἦλθε καὶ ἐκάθισεν (ι) ἐν πόλει Σαρίκ. Καὶ ἤκουσε Σαούλ, ὅτι ἔγνωσται Δαυίδ, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ Σαοὺλ ἐκάθητο ἐν τῷ βουνῷ ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἐν (κ) Ῥαμᾷ, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ παρειστήκεισαν αὐτῷ.

MS. A. (α) ἀπηλλάγη Δαυὶδ ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται καὶ διεσώθη εἰς τὸ (β) Ὀδολλάμ. (γ) καὶ πᾶς ὁ οἶκος (δ) καὶ κατώδυνος τῇ ψυχῇ, (ε) Μασσηφὰ (ζ) ὅ, τι (η) ἡμέρας τοῦ Δαυὶδ (θ) τοῦ Ἰούδα. (ι) ἐν τῇ πόλει Ἀσιάθ. (κ) Ῥαμμᾷ,

8 Et dixit David ad Abimelech; Vide, ſi eſt hîc ſub manum tuam haſta, vel gladius: quoniam gladiũ meum, & vaſa non ſumpſi in manu mea: quoniam fuit verbum 9 regis ſecundùm feſtinationem. Et dixit ſacerdos; Ecce gladius Goliath alienigenæ, quem percuſſiſti in valle Ela: & hic involutus fuit in (h) veſtimento. Si hunc ſumpſeris, tibi ſume: quoniam non eſt alius præter hunc hîc. Et dixit David; Ecce non eſt, ſicut hic: da mihi illum. Et dedit 10 illum ei. Et ſurrexit David, & fûgit in die illa à facie Saul. Et venit David ad Anchus regem 11 Geth. Et dixerunt pueri Anchus ad eum, Nónne hic David rex terræ? Nónne huic præcinebãt cæ, quæ choros ducebant, dicentes; Percuſſit Saul in millibus ſuis, & 12 David in decẽ millib° ſuis? Et poſuit David verba in corde ſuo, & timuit valdè à facie Anchus 13 regis Geth. Et mutavit faciẽ ſuã corã eo, & affectabat in die illa, & tympanizabat ad oſtia civitatis, et (k) collabebatur in manibus ſuis, et cadebat ad portas civitatis: et. ſalivæ ejus defluebant in barbam ejus. Et di- 14 xit Anchus ad pueros ſuos; Ecce, vidiſtis virum arreptitiũ correptum: ut quid introdu- 15 xiſtis eum ad me? Num indigens furentib° ego? quoniã introduxiſtis eum furere ad me? (l) hic non ingredietur in domum.

CAP. XXII.

1 Et abiit indè David, & ſalvu° eſt: & venit in ſpeluncã Odollam. Et audiunt fratres ej°, et dom° patris ejus: et deſcendunt 2 ad eum illûc. Et convenerunt ad eum omnis (a) in neceſſitate, & omnis debitor, & omnis triſtis animo. Et fuit ſuper eos dux: & fuerunt cum eo circiter quadrin- 3 genti viri. Et abiit David indè in Maſſephath ipſius Moab: et dixit ad regem Moab, Sint nunc pater me°, et mater mea apud te; quoadúſq; cognovero, quid faciet mihi 4 Deus. Et deprecatus eſt faciẽ regis Moab: & habitaverunt cum eo omnes dies, dum eſſet David 5 in præſidio. Et dixit Gad propheta ad David; Ne ſedeas in præſidio. Vade, et venias ad 6 terram Juda. Et ivit David, & venit, et ſedit in civitate (b) Saric. Et audivit Saul, quia cognitus eſt David, & viri qui cum eo. Et Saul ſedebat in colle (c) ſub arboreto, quod in Rhama: & haſta in manu ejus, & omnes pueri ejus aſſiſtebant ei.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ואמר דוד לאחימלך אלו אית כא תחות ידך מורניתא או חרבא ארי אף חרבי ואף מני

9 לא נסבית בידי ארי הוה פתגם מלכא בבהילו : ואמר כהנא חרבא דגלית פלישתאה

דקטלתא במישר בוטמא הא היא מכרכא בשושיפא בתר דשאיל ליה באפודא אם

10 יתה תסב לך סב ארי לית אוחרי בר מנה הכא ואמר דוד לית דכותה הבנה לי : וקם

11 דוד וערק ביומא ההוא מן קדם שאול ואתא לות אכיש מלכא דגת : ואמרו עבדי אכיש

ליה הלא דין דוד מלכא דארעא הלא לדין משבחין בחנגיא למימר קטל שאול באלפין

12 ודוד ברבבן : ושוי דוד ית פתגמיא האלין בלביה ודחיל לחדא מן קדם אכיש מלכא

13 דגת : ואשני ית טעמיה בעיניהון ואשתמם בידיהון ומסרט על דשי תרעא ומחית ריריה

14 על דקניה : ואמר אכיש לעבדוהי הא כד חזיתון דגבר שטי הוא למא איתיתון יתיה

15 לותי : חסר שטיא אנא ארי איתיתון ית דין לאשתטאה קדמי הדין יעול לביתי :

כב

1 ואזל דוד מתמן ואשתיזב למערת עדולם ושמעו אחוהי ובית אבוהי ונחתו לותיה

2 לתמן : ואתכנישו לותיה כל גבר מעיק רוח וכל גבר די ליה מרי רשו וכל גבר מריר

3 נפש והוה עליהון לרבא והוו עמיה כארבע מאה גברא : ואזל דוד מתמן למצפיא דמואב

4 ואמר למלכא דמואב יפוק כען אבא ואמא עמכון עד דאדע מה יעביד לי יי : ואשרנון

5 קדם מלכא דמואב ויתיבו עמיה כל יומין דהוה דוד מטמר במצדיא : ואמר גד נביא

לדוד לא תתיב במצודיא אתא ואזיל לך לארע יהודה ואזל דוד ואתא לחורשא דחרת :

6 ושמע שאול ארי אתידע דוד וגבריא די עמיה ושאול יתיב בגבעתא תחות אשלא

ברמתא ומורניתיה בידיה וכל עבדוהי קימין עלוהי :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

8 Et dixit David ad Ahhimelech, Forſan eſt hic ſub manu tua haſta aut gladius; quia etiam gladium meum, & etiam *vaſa* mea non tuli in manu 9 mea, quia fuit verbum regis in feſtinatione. Et dixit ſacerdos, Gladius Goliath Peliſthæi, quem occidiſti in planitie Glandis opertus pallio, poſtquam quæſivit illi in ephod, ſi eum accipias tibi, accipe; quia non alius 10 præter eum hic; & dixit David, Non eſt ut ipſe: da illum mihi. Et ſurrexit David, & fugit in die illo ab-ante Saul, & venit ad Achis regem Gath. 11 Et dixerunt ſervi Achis ei, Nónne hic David rex terræ? nonne huic audire facientes in choris, dicendo; Occîdit Saul in millib°, & David in decem 12 millib°? Et poſuit David verba hæc in corde ſuo, & timuit valde ab-ante 13 Achis regem Gath. Et mutavit *rationem* ſuam in oculis eorum, & ſtupid° factus eſt in manu eorum, & lineans ſuper valvas portæ, & deſcendere fa- 14 ciens ſalivam ſuam ſuper barbam ſuam. Et dixit Achis ſervis ſuis, Ecce ut 15 vidiſtis quòd vir ſtultus ipſe; quare venire feciſtis illum ad me? Indigens ſtultis ego quòd venire feciſtis hunc ad ſtultizandum ante me? num hic intrabit ad domum meam?

CAP. XXII.

1 Et abiit David inde, & liberatus eſt ad ſpeluncam Ghadulam: & au- 2 dierunt fratres ejus & domus patris ejus, & deſcenderunt ad eum eò. Et congregati ſunt ad eum omnis vir afflictus ſpiritu & omnis vir cui dominus fœnoris, & omnis vir amarus anima; & fuit ſuper eos in principem, 3 & fuerunt cum eo quaſi quadringenti viri. Et ivit David inde ad Miſpeia Moab, & dixit regi Moab, Exeat nunc pater meus, & mater mea vobiſcum, 4 uſq; quò cognoſcam quid faciet mihi Dñs. Et manere fecit illos ante regem Moab, & ſederunt cum illo omnib° diebus quib° fuit David abſcon- 5 dit° in Meſzadia. Et dixit Gad propheta ad David, Non ſedebis in Meſzadia: veni & ito tibi ad terram Juda: & ivit David & venit ad ſylvam 6 Hhareth. Et audivit Saul quòd not° fuit David & viri qui cum eo; & Saul ſedens in Gibghatha ſub arbore in Ramatha: & haſta ejus in manu ejus, & omnes ſervi ejus ſtantes apud eum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]

10 [illegible]

11 [illegible]

12 [illegible]

13 [illegible]

14 [illegible]

15 [illegible]

16 [illegible]

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

9 Præterea dixit David Ahimelecho, An non habes hîc præ manib° gladiũ aut lanceã? nam neque gladiũ meũ neq; lanceã meã ſumpſi mani- 10 bus meis, quia ſermo regis urgebat. Dixit ſacerdos, Gladi° Goliad Philiſthæi quẽ occidiſti in valle terebinthi, ecce involut° eſt in ſudario & *collocatus* à tergo ephod: ſi eum accipere vis, accipe; quia null° eſt alius præter ipſũ hîc. Dixit David, Non eſt ei ſimilis, da eũ 11 mihi. Itaq; ſurgens David aufugit à conſpectu Saulis eo die, recepítq; ſe ad Achis regẽ Gath. 12 Dixerũt autẽ ad Achis ſervi ſui, Hic eſt rex terræ Iſraelis: huic canebãt filiæ Iſraelis dicentes; Interfecit Saul millia, David autẽ myriadas. 13 Hæc verba repoſuit David in corde ſuo, mul- 14 túmq; timens Achis regẽ Gath, Mutavit ſaporem ſuũ in oculis ejus, & fœdũ ſe reddidit in oculis eorũ: & limini januæ inſidens emit- 15 tebat ſalivã ſuam ſup barbã ſuam. Quapropter dixit Achis ſervis ſuis, Ecce videratis hominem inſanũ eſſe, ad quid adduxiſtis eum ad 16 me? Numquid ſenſ° expers ego ſum, ut hunc adduceretis ad inſaniendum in me? hiccine ingredietur domum meam?

CAP. XXII.

1 Profect° ergò David inde, aufugit in ſpeluncam Arlam: q̃ cùm audiſſent fratres ej° & univerſa domus patris ejus, deſcenderunt ad 2 eum illùc. Congregaverunt ſe quoq; ad eum quilibet acerbitate preſſ°, & quicunq; creditorẽ habebat, & quiſquis amaro erat animo, fuitq, dux eorũ: & fuerũt cum eo fermè qua- 3 dringenti viri. Deinde profect° David illinc ad Maſphia Moabi, dixit regi Moabi, Moretur pater me° & mater mea apud vos, donec ſciã 4 quid factur° ſit mihi De°. Sic reliquit eos apud regẽ Moab, manſerúntq; cum eo cunctis 5 dieb° quib° fuit David in Maſphia. Dixit autẽ Gad propheta Davidi, Ne moreris in Maſphia, vade, ingredere terrã Juda. Diſceſſit er- 6 gò David, & ingreſſ° eſt ſylvã Hezjoth. Audiens autẽ Saul apparuiſſe Davidẽ & viros qui cum eo erant (porrò Saul ſedebat in Gebaa ſub amygdalo quæ erat in colle, lanceã ſuam manu tenens, aſtantib° ei omnib° ſervis ſuis,)

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وقال داود لاخيملك * ليس هاهنا عندك سيفا او مزراقا * لاني لم اخذ سيفا معي

10 ولا رمحا * من اجل ان امر الملك اعجلني جدا * قال الحبر * هاهنا سيف جليد

الفلسطيني الذي قتلته في غور البطم * ملفوف في منديل موضوع خلف وعاء الوحي *

11 ان اردت ان تاخذه خذه * لانه ليس هاهنا غيره * قال داود * ليس مثله جيد بالغ * ادفعه الي * فاخذه

12 وهرب داود من شاوول في ذلك اليوم * فاتي اخيش ملك جات * وقال عبيد اخيش له * هذا ملك

بني اسرايل * هذا الذي كانت بنات اسرايل تغني له وتقول * قتل شاوول الوفا * وداود كتايب *

13 14 * فلما سمع داود هذا الكلام * رجف قلبه وفزع من اخيش الملك جدا * وجبن نفسه بين يديه *

15 وسمج لونه * وقبح وجهه بين ايديهم * وجلس على معقمة الباب * والقي زبد ريقه على لحيته * وقال

16 اخيش لعبيده * ترون الرجل مجنونا * لم اتيتموني به * لم انا قليل العقل * حتي تاتوني بهذا

المجنون ليسفه علي * مثل هذا يدخل بيتي *

* الفصل الثاني والعشرون *

1 * فقام داود وانصرف من هناك * ونجا الي مغارة عرلم والتجا اليها * وسمع اخوته وجميع اهل بيته *

2 واجتمعوا ونزلوا اليه الي ثم * واجتمع اليه كل رجل حزين * وكل رجل عليه دين * وكل رجل مر

3 النفس فقير * وصار عليهم رييسا * وصار معه نحو من اربعماية رجل * وانطلق من هناك الي

مصفيا بارض مواب * وقال لملك مواب * يسكن ابي وامي عندك * حتي انظر ما يصنع الله بي *

4 5 * وتركهما عند ملك مواب * وسكنا هناك كل الايام التي كان داود في مصفيا * ثم قال جاد

النبي لداود * لا تسكن مصفيا * ولكن انطلق وادخل ارض يهودا * وانصرف داود من هناك *

6 ووصل الى غيضة حريث * وسمع شاوول ان داود قد ظهر هو واصحابه * وكان شاوول جالسا في جبع *

تحت شجرة اللوز التي في الرامة * ورمحه بيده * وكان جميع عبيده قياما بين يديه *

9 Dixit etiam David ad Achimelech, Eſtne hic apud te gladi° aliquis aut lancea? nam neq; gladiũ neq; lanceã tuli mecum, eò quòd mandatum regis me multùm ur- 10 geret. Dixit ſacerdos, Adeſt hîc gladius Goliad Palæſtini quem occidiſti in convalle terebinthorũ ſudario involutus poſitúſque ponè inſtrumentum oraculi: ſi illum accipere velis, accipe, quia nullus eſt hîc alius præter eum. Dixit David, Incomparabilis eſt, per quàm optimus, da eum 11 mihi. Eo accepto fugit David à Saule eodem die, venitque ad Achis regem Gath. 12 Dixerunt autem ſervi Achis ad eum, Iſte eſt rex filiorum Iſrael, hic eſt ille cui canebant filiæ Iſraelis, ac dicebant; Interfecit Saul millia, David autem phalanges: 13 Hæc verba cùm audiſſet David, contremuit cor ejus, multúmque timuit ab A- 14 chis rege. Et finxit ſe pavidum in conſpectu ejus; & colorem ſuum turpem, vultúmque ſuum deformem ſimulans coram eis, ſedit ſuper limen januæ, demiſitque ſpumam ſalivæ ſuæ ſuper barbam 15 ſuam: Ita ut diceret Achis ad ſervos ſuos, Videbatis hunc hominem eſſe veſa- 16 num, cur adducebatis eum ad me? Nam ego ſum demens, ut veſanum hunc adduceretis ad inſaniendum in me? huic ſimilis ingredietur domum meam?

CAP. XXII.

1 Surgens itaque David diſceſſit illinc, et ffugit in ſpeluncam Arlam, ſeſéque recepit in eam: quo audito fratres ejus & univerſi domeſtici ejus, convenientes de- 2 ſcenderunt illuc ad eum. Confluxerúntq; ad eum omnes viri afflicti et omnes alieno ære conſtricti, omnéſque viri amaro animo et pauperes, factúſque eſt caput eorum: et fuerunt cum eo quadringenti cir- 3 citer viri. Inde profectus ad Maſphia in terram Moab, dixit ad regem Moab, Habitet apud te pater meus et mater mea, donec videam quid facturus ſit mihi Deus. 4 Sic reliquit eos apud regem Moab, moratique ſunt ibi cunctis diebus quibus man- 5 ſit David in Maſphia. Tum dixit Gad propheta Davidi, Ne habites in Maſphia, ſed abi, ingredere terram Juda: & pro- 6 fect° inde David, ingreſſus eſt ſylvam Hareth. Audiens autem Saul prodiiſſe Davidem cum ſociis ſuis (ſedebat autem Saul in Gabaa ſub arbore amygdali quæ eſt in Rama, & ſpiculum ſuum manu tenebat, omneſq; ſervi ipſius circumſtabant eum,)

שמואל א׳ : כב

filii quæſo Audite :eum ſuper ſtantibus ſuis ſervis Saul Dixitque
7 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לַעֲבָדָיו הַנִּצָּבִים עָלָיו שִׁמְעוּ־נָא בְּנֵי
vobis omnibus ; vineas & ,agros Iſai filius dabit vobis omnib⁹ Etiā :Jemini
יְמִינִי גַּם־לְכֻלְּכֶם יִתֵּן בֶּן־יִשַׁי שָׂדוֹת וּכְרָמִים לְכֻלְּכֶם
vos omnes eſtis ligati Quia ? centenorum principes & ,millium principes ponet
8 יָשִׂים שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת׃ כִּי קְשַׁרְתֶּם כֻּלְּכֶם
,Iſai filio cum meū filium excidendo in meam aurem revelans non & ,me ſuper
עָלַי וְאֵין־גֹּלֶה אֶת־אָזְנִי בִּכְרָת־בְּנִי עִם־בֶּן־יִשַׁי
ſuſcitavit quia ,meam aurem revelans & ,me ſuper vobis ex ægrotans non &
וְאֵין־חֹלֶה מִכֶּם עָלַי וְגֹלֶה אֶת־אָזְנִי כִּי הֵקִים
? hanc diem ſecundùm inſidiatorem ad me ſuper meum ſervum meus filius
בְּנִי אֶת־עַבְדִּי עָלַי לְאֹרֵב כַּיּוֹם הַזֶּה׃
,Saul ſervos ſuper conſtitutus ipſe & Edomæus Doeg reſpondit Et
9 וַיַּעַן דֹּאֵג הָאֲדֹמִי וְהוּא נִצָּב עַל־עַבְדֵי־שָׁאוּל
filium Achimelech ad Nob in venientē Iſai filium Vidi : dixit &
וַיֹּאמַר רָאִיתִי אֶת־בֶּן־יִשַׁי בָּא נֹבֶה אֶל־אֲחִימֶלֶךְ בֶּן־
& ,ei dedit eſcam & ,Domino in ei interrogavit Et .Achitub
10 אֲחִטוּב׃ וַיִּשְׁאַל־לוֹ בַּיהוָה וְצֵידָה נָתַן לוֹ וְאֵת
vocandum ad rex miſit Et .ei dedit Peliſtæi Gholiath gladiū
11 חֶרֶב גָּלְיָת הַפְּלִשְׁתִּי נָתַן לוֹ׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ לִקְרֹא
,ej⁹ patris domum omnem & ,ſacerdotem Achitub filium Achimelech
אֶת־אֲחִימֶלֶךְ בֶּן־אֲחִיטוּב הַכֹּהֵן וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיו
.regem ad ipſi omnes venerunt & : Nob in qui ,ſacerdotes
הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר בְּנֹב וַיָּבֹאוּ כֻלָּם אֶל־הַמֶּלֶךְ׃
ego Ecce ,dixit & : Achitub fili nunc Audi : Saul dixit Et
12 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל שְׁמַע־נָא בֶּן־אֲחִיטוּב וַיֹּאמֶר הִנְנִי
,tu me ſuper eſtis ligati quid Ut : Saul eum ad Dixitque .mi domine
13 אֲדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו שָׁאוּל לָמָּה קְשַׁרְתֶּם עָלַי אַתָּה
,Deo in ei interrogando &,gladium & panem ei te dando in ,Iſai filius &
וּבֶן־יִשָׁי בְּתִתְּךָ לוֹ לֶחֶם וְחֶרֶב וְשָׁאוֹל לוֹ בֵּאלֹהִים
reſpondit Et ? hanc diem ſecundùm inſidiantem in me in conſurgendum ad
14 לָקוּם אֵלַי לְאֹרֵב כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וַיַּעַן
David ſicut tuis ſervis omnibus in quis Et : ait & , regi Achimelech
אֲחִימֶלֶךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמַר וּמִי בְּכָל־עֲבָדֶיךָ כְּדָוִד
? tua domo in glorioſus & ,tuum auditum ad recedens & ,regis gener & ,fidelis
נֶאֱמָן וַחֲתַן הַמֶּלֶךְ וְסָר אֶל־מִשְׁמַעְתֶּךָ וְנִכְבָּד בְּבֵיתֶךָ׃
imponat Ne mihi Abſit ? Deo in ei interrogare cœpi hodie Num
15 הַיּוֹם הַחִלֹּתִי לִשְׁאָל־לוֹ בֵאלֹהִים חָלִילָה לִּי אַל־יָשֵׂם
novit non quia ; mei patris domo omni in verbum ſuo ſervo in rex
הַמֶּלֶךְ בְּעַבְדּוֹ דָבָר בְּכָל־בֵּית אָבִי כִּי לֹא־יָדַע
grande vel parvum verbum hoc omni in tuus ſervus
עַבְדְּךָ בְּכָל־זֹאת דָּבָר קָטֹן אוֹ גָדוֹל׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ 16
Dixitque .tui patris domus omnis & ,tu ,Achimelech morieris Moriendo
17 מוֹת תָּמוּת אֲחִימֶלֶךְ אַתָּה וְכָל־בֵּית אָבִיךָ׃ וַיֹּאמֶר
interficite & ,Convertimini : eum ſuper ſtantibus curſoribus rex
הַמֶּלֶךְ לָרָצִים הַנִּצָּבִים עָלָיו סֹבּוּ וְהָמִיתוּ
cognoverūt quia &,David cum eorū manus etiam quia :Domini ſacerdotes
כֹּהֲנֵי יְהוָה כִּי גַם־יָדָם עִם־דָּוִד וְכִי יָדְעוּ
ſervi noluerunt & :meam aurem revelarunt non & ,ipſe fugiens quod
כִּי־בֹרֵחַ הוּא וְלֹא גָלוּ אֶת־אָזְנוֹ וְלֹא־אָבוּ עַבְדֵי
.Domini ſacerdotes in irruendum ad ſuam manum mittere regis
הַמֶּלֶךְ לִשְׁלֹחַ אֶת־יָדָם לִפְגֹעַ בְּכֹהֲנֵי יְהוָה׃
eſt cōverſ⁹ & :ſacerdotes in irrue & ,tu Convertere :Doeg ad rex dixit Et
18 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְדוֹיֵג סֹב אַתָּה וּפְגַע בַּכֹּהֲנִים וַיִּסֹּב
illa die in interfecit & :ſacerdotes in ipſe irruit & ,Edomæus Doeg
דּוֹיֵג הָאֲדֹמִי וַיִּפְגַּע־הוּא בַּכֹּהֲנִים וַיָּמֶת בַּיּוֹם הַהוּא
civitatē Nob Et .lineum ephod portantem virum quinque & octoginta
19 שְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ נֹשֵׂא אֵפוֹד בָּד׃ וְאֵת נֹב עִיר־
infante ab ,mulierem ad uſque & viro à ,gladii os ad percuſſit ſacerdotum
הַכֹּהֲנִים הִכָּה לְפִי־חֶרֶב מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה מֵעוֹלֵל
.gladii os ad agnum & ,aſinum & ,bovem & ,ſugentem ad uſque &
וְעַד־יוֹנֵק וְשׁוֹר וַחֲמוֹר וָשֶׂה לְפִי־חָרֶב׃

Verſio VUL. LAT.

7 Ait ad ſervos ſuos qui aſſiſtebāt ei, Audite nunc filii Jemini: numquid omnibus vobis dabit filius Iſai agros et vineas, et univerſos vos faciet tribunos, et 8 centuriones: Quoniā conjurâſtis omnes adverſùm me, & nō eſt qui mihi renuntiet; maximè cùm & filius meus fœdus inierit cum filio Iſai? Non eſt qui vicē meā doleat ex vobis, nec qui annuntiet mihi: eò quòd ſuſcitaverit filius meus ſervum meū adverſùm me, inſidiantē 9 mihi uſque hodié. Reſpondens autem Doeg Idumæus, qui aſſiſtebat, & erat prim⁹ inter ſervos Saul, Vidi inquit, filiū Iſai in Nobe, apud Achimelech fi- 10 lium Achitob ſacerdotē. Qui conſuluit pro eo Dñm, & cibaria dedit ei: ſed & gladiū Go- 11 liath Philiſthæi dedit illi. Miſit ergò rex ad accerſendū Achimelech ſacerdotē filium Achitob, & omnem domū patris ejus, ſacerdotū, qui erant in Nobe, qui univerſi venerunt ad 12 regē. Et ait Saul ad Achimelech; Audi, fili Achitob. Qui reſpondit; Præſtò ſum, domine. 13 Dixítque ad eum Saul, Quarè conjurâſtis adverſùm me, tu & fili⁹ Iſai, & dediſti ei panes & gladium, & conſuluiſti pro eo Deū, ut conſurgeret adverſùm me, inſidiator uſque hodiè per- 14 manens? Reſpondénſq; Achimelech regi, ait; Et quis in omnibus ſervis tuis, ſicut David fidelis, & gener regis, & pgens ad imperium tuū, & glorioſus 15 in domo tua? Num hodiè cœpi pro eo conſulere Deū? abſit hoc à me: ne ſuſpicetur rex adverſùs ſervum ſuum rem hujuſcemodi, in univerſa domo patris mei: non enim ſcivit ſerv⁹ tuus quidquā ſup hoc negotio, 16 vel modicū vel grande. Dixítque rex; Morte morièris Achimelech, tu, & omnis domus pa- 17 tris tui. Et ait rex emiſſariis, qui circumſtabant eum; Convertimini, & interficite ſacerdotes Dñi: nam manus eorum cum David eſt: ſcientes quòd fugiſſet, et non indicaverūt mihi. Noluerūt autem ſervi regis extendere manus ſuas in ſacer- 18 dotes Dñi. Et ait rex ad Doeg; Convertere tu, & irrue in ſacerdotes. Converſúſque Doeg Idumæus, irruit in ſacerdotes, & trucidavit in die illa octogintaquinque viros veſti- 19 tos ephod lineo. Nobe autem civitatem ſacerdotum percuſſit in ore gladii, viros & mulieres, & parvulos, & lactentes, bovémque & aſinum, & ovem in ore gladii.

Verſio GRÆCA LXX Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς παρεστηκότας (λ) αὐτῷ, Ἀκούσατε δὴ (μ) υἱοὶ Βενιαμὶν, εἰ ἀληθῶς πᾶσιν ὑμῖν δώσει ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας, καὶ πάντας ὑμᾶς (ν) τάξει ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους. 8 Ὅτι σύγκεισθε πάντες ὑμεῖς ἐπ᾽ ἐμὲ, καὶ οὐκ (ξ) ἔστιν ὁ ἀποκαλύπτων τὸ ὠτίον μου, ἐν τῷ διαθέσθαι τὸν υἱόν μου διαθήκην μετὰ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ οὐκ ἔστι πονῶν (ο) περὶ ἐμοῦ ἐξ ὑμῶν, καὶ ἀποκαλύπτων τὸ ὠτίον μου, ὅτι ἐπήγειρεν (π) ὁ υἱός μου τὸν δοῦλόν μου ἐπ᾽ ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. 9 Καὶ ἀποκρίνεται (ρ) Δωὴκ ὁ Σύρος ὁ καθεστηκὼς ἐπὶ τὰς ἡμιόνους Σαοὺλ, καὶ εἶπεν, Ἑώρακα τὸν υἱὸν Ἰεσσαὶ παραγινόμενον εἰς (σ) Νομβὰ πρὸς (τ) Ἀβιμέλεχ υἱὸν Ἀχιτὼβ 10 τὸν ἱερέα. Καὶ ἠρώτα αὐτῷ διὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπισιτισμὸν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τὴν ῥομφαίαν Γολιὰθ τοῦ 11 ἀλλοφύλου ἔδωκεν αὐτῷ. Καὶ ἀπέστειλεν (υ) ὁ βασιλεὺς καλέσαι τὸν (φ) Ἀβιμέλεχ υἱὸν (χ) Ἀχιτὼβ καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοὺς (ψ) ἱερεῖς τοὺς ἐν Νομβά. καὶ παρεγένοντο 12 πάντες πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Ἄκουε δὴ υἱὲ Ἀχιτώβ. καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγὼ, λάλει 13 κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ, Ἵνα τί συνέθου (ω) κατ᾽ ἐμοῦ σὺ καὶ ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ, δοῦναί σε αὐτῷ ἄρτον καὶ ῥομφαίαν, καὶ (α) ἐρωτᾷν αὐτῷ διὰ τοῦ θεοῦ, θέσθαι αὐτὸν ἐπ᾽ ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν, ὡς 14 ἡ ἡμέρα αὕτη; Καὶ ἀπεκρίθη (β) τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε, Καὶ τίς ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις σου ὡς Δαυὶδ πιστὸς, καὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως, καὶ ἄρχων παντὸς παραγγέλματός σου, καὶ ἔνδοξος 15 ἐν τῷ οἴκῳ (γ) σου; Ἦ σήμερον ἦργμαι ἐρωτᾷν αὐτῷ διὰ τοῦ θεοῦ; μηδαμῶς. μὴ δότω ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ δούλου αὐτοῦ λόγον, καὶ ἐφ᾽ ὅλον τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ὅτι οὐκ ᾔδει ὁ (δ) δοῦλός σου ἐν πᾶσι τούτοις ῥῆμα μικρὸν, ἢ 16 μέγα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Σαοὺλ, Θανάτῳ ἀποθανῇ (ε) Ἀβιμέλεχ σὺ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος 17 τοῦ πατρός σου. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παρατρέχουσι τοῖς ἐφεστηκόσι (ζ) πρὸς αὐτὸν, Προσαγάγετε καὶ θανατοῦτε τοὺς ἱερεῖς τοῦ κυρίου, ὅτι ἡ χεὶρ αὐτῶν μετὰ Δαυὶδ, καὶ ὅτι ἔγνωσαν ὅτι φεύγει αὐτὸς, καὶ οὐκ ἀπεκάλυψαν τὸ ὠτίον μου. Καὶ οὐκ ἐβουλήθησαν οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως ἐπενεγκεῖν τὰς χεῖρας αὐτῶν (η) ἀπαν- 18 τῆσαι εἰς τοὺς ἱερεῖς κυρίου. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δωὴκ, Ἐπιστρέφου σὺ, καὶ ἀπάντα εἰς τοὺς ἱερεῖς. καὶ ἐπεστράφη Δωὴκ ὁ Σύρος, καὶ ἐθανάτωσε τοὺς ἱερεῖς (θ) τοῦ κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τριακοσίους καὶ πέντε ἄνδρας, 19 πάντας αἴροντας (ι) ἐφούδ. Καὶ τὴν (κ) Νομβὰ τὴν πόλιν τῶν ἱερέων ἐπάταξεν ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς, ἀπὸ νηπίου ἕως θηλάζοντος, καὶ μόσχου, καὶ ὄνου, καὶ (λ) προβάτου.

7 Et dixit Saul ad pueros ſuos, qui aſſiſtebant ei, Audite nunc filii Benjamin; ſi verè omnibus vobis dabit fili⁹ Jeſſæ agros, et vineas, et omnes vos ſtatuet centuriones, & chiliarchos; 8 Quia compoſiti eſtis omnes vos ſuper me, & non eſt, qui revelet auriculam meam, cum diſpoſuerit filius me⁹ teſtamentum cum filio Jeſſæ: & non eſt qui laboret pro me ex vobis, & revelans auriculam meam: quoniam ſuſcitavit fili⁹ me⁹ ſervum meum ſuper me in inimicū, ſicut dies hæc. 9 Et reſpondet Doec Syrus, qui præſidebat ſuper mulas Saul, & dixit; Vidi filium Jeſſæ advenientem in Nomba ad (d) Abimelech filium Achitob ſacerdotem. 10 Et interrogavit ei per Deū, & cibaria dedit ei: & gladium Goliath alienigenæ dedit ei. 11 Et miſit rex vocare Abimelech filium Achitob, & omnes filios patris ej⁹, ſacerdotes, qui in Nomba. Et advenerunt omnes ad regem. 12 Et dixit Saul; Audi nunc fili Achitob. Et dixit, Ecce ego, Loquere dñe. 13 Et dixit ei Saul; ut quid compoſitus es contra me tu, & filius Jeſſæ, ad dandum te ei panem, & gladium, & interrogandum ei per Deum, ad ponendū eum ſuper me in inimicū, ſicut dies hæc? 14 Et reſpondit regi, et dixit; Et quis in omnib⁹ ſervis tuis, ſicut David, fidelis, & gener regis, & (e) princeps omnis præcepti tui, & honorat⁹ in domo tua? 15 Nunquid hodiè cepi interrogare ei per Deum? Nequaquam. Ne det rex contra ſervū ſuum verbum, & ſuper totam domum patris mei: quoniā ignoravit ſervus tuus in omnibus his verbum parvum, vel magnum. 16 Et dixit rex Saul; Morte morièris Abimelech tu, & univerſa domus patris tui. 17 Et dixit rex emiſſariis, qui aſſiſtebant apud eum; Adducite, & interficite ſacerdotes Domini: quoniā manus eorum cum David: et quoniā cognoverunt, quia fūgit ipſe, & non revelaverunt auriculam meam. Et non voluerunt pueri regis inferre manus ſuas ad occurrendum in ſacerdotes Domini. 18 Et dixit rex ipſi Doec; Convertere tu, & occurre in ſacerdotes. Et convertit ſe Doec Syrus; & interfecit ſacerdotes Domini in die illa, (f) trecentos, & quinq; viros, omnes portantes Ephod. 19 Et ipſam Nomba civitatem ſacerdotum percuſſit in ore gladii à viro uſq; ad mulierē, ab infante uſq; ad lactentem, et vitulum, et aſinum, et ovem.

MS.A. (λ) αὐτῷ, * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούσατε (μ) υἱοὶ Ἰεμενὶ, εἰ (ν) τάξει χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους. Ὅτι (ξ) ἔστιν ἀποκαλύπτων (ο) ἐξ ὑμῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ (π) υἱός μου (ρ) Δωὴγ (σ) Νοβὰ (τ) Ἀμιμέλεχ (υ) Σαοὺλ ὁ βασιλεὺς (φ) Ἀχιμέλεκ (χ) Ἀχιτὼβ τὸν ἱερέαν καὶ (ψ) ἱερεῖς τοῦ κυρίου τοὺς ἐν Νοβάθ. καὶ (ω) σὺ κατ᾽ ἐμοῦ καὶ (α) ἐπερωτᾷν αὐτὸν διὰ (β) Ἀχιμέλεχ τῷ (γ) σου, ὡς σήμερον (δ) δοῦλος ὁ σὸς ἐν (ε) Ἀχιμέλεχ (ζ) ἐπ᾽ αὐτῷ, (η) * ἀπαντῆσαι τοὺς (θ) κυρίου * καὶ ἐθανάτωσεν ἐν τῷ (ι) ἐφοὺδ λίνου. (κ) Νοβὰ (λ) προβάτου * ἐν στόματι ῥομφαίας. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ואמר שאול לעבדוהי דקימין עלוהי שמעו כען בני שבטא דבית בנימן אף לכולכון
8 יתן בר ישי חקלין וכרמין לכלכון ימני רבני אלפין ורבני מאותא׃ ארי מרדתון כלכון
עלי ולית דחוי לי כד גזר קים ברי עם בר ישי ולית דכאב מנכון עלי ומחוי לי ארי אקים
9 ברית עבדי עלי לכמנא ביומא הדין׃ ואתיב דואג אדומאה והוא ממנא על עבדי
10 שאול ואמר חזיתי ית בר ישי אתא לנוב לות אחימלך בר אחיטוב׃ ושאל ליה במימרא
11 דיי וזודין יהב ליה וית חרבא דגלית פלשתאה יהב ליה׃ ושלח מלכא למקריה
ית אחימלך בר אחיטוב כהנא וית כל בית אבוהי כהניא דבנוב ואתו כלהון לות מלכא׃
12 ואמר שאול שמע כען בר אחיטוב ואמר הא אנא רבוני׃ ואמר ליה שאול למא
13 מרדתון עלי את ובר ישי במתנך ליה לחים וחרבא ושאילת ליה במימרא דיי למקם
14 עלי לכמנא ביומא הדין׃ ואתיב אחימלך ית מלכא ואמר ומן בכל עבדך כדוד מהימן
וחתן מלכא ורב על משמעתך ויקיר בביתך׃ יומא דין שריתי למשאל ליה במימרא דיי חס
15 לי לא ישוי מלכא בעבדיה פתגמא בכל בית אבא ארי לא ידע עבדך בכל דא מדעם זעיר
16 או רב׃ ואמר מלכא ממת תמות אחימלך את וכל בית אבוך׃ ואמר מלכא
17 לרהטיא דקימין עלוהי אתחזרו וקטולו כהניא דיי ארי אף ידיהון עם דוד וארי ידעו ארי
עריק הוא ולא גליאו ית אודני ולא אבו עבדי מלכא לאושטא ית ידיהון למשלט בכהניא דיי׃
18 ואמר מלכא לדואג אתחזר את ושלוט בכהניא ואתחזר דואג אדומאה ושלט הוא
בכהניא וקטיל ביומא ההוא תמנן וחמשא גברין דכשרין למלבש אפוד בוצא׃ וית נוב
19 קרתא כהניא קטל לפתגם דחרב מגבר ועד אתתא מעולים ועד ינקי ותור וחמר
ואימר לפתגם דחרב׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

7 Et dixit Saul ſervis ſuis, qui ſtantes apud eum, Audite nnnc filii tribus domus Binjamin, etiam omnibus vobis dabit filius Iſai agros, & vineas; 8 omnes vos præficiet magiſtros millium, & magiſtros centenorum? Quia rebellâſtis omnes vos ſuper me, & non eſt qui indicet mihi quando pepigit fœdus filius meus cum filio Iſai, & non eſt qui doleat inter vos ſuper me, & indicet mihi quòd ſtatuit filius meus ſervum meum ſuper me ad inſidias in die hac. 9 Et reſpondit Doeg Idumæus, & ipſe præpoſitus ſuper ſervos Saul, & dixit, Vidi: filius Iſai venit ad Nob ad Ahhimelech filium Ahhitob. 10 Et quæſivit illi in dicto Dñi, & viatica dedit illi, & gladium Goliath Peliſthæi dedit illi. 11 Et miſit rex ad vocandum Ahhimelech filium Ahhitob ſacerdotem, & omnem domum patris ejus ſacerdotes qui in Nob: & venerunt omnes illi ad regem. 12 Et dixit Saul, Audi nunc fili Ahhitob, & dixit: Ecce me domine mi. 13 Et dixit ei Saul, Quare rebellâſtis in me, tu & filius Iſai? in dando te illi cibum & gladium, & quæſiſti illi in dicto Domini ad ſtandum ſuper me in inſidiis, ſicut die hoc? 14 Et reſpondit Ahhimelech regi, & dixit, & quis in omnib⁹ ſervis tuis, David, fidelis, & gener regis, & magiſter ſuper obedientiam tuam, & honorat⁹ in domo tua? 15 Die hoc cœpi quærere illi in dicto Dñi? abſit mihi; non ponet rex in ſervo ſuo verbum, in omni domo patris mei, quia non novit ſerv⁹ tuus in omni hoc verbum parvū aut magnū. 16 Et dixit rex Moriendo morieris Ahhimelech, tu & omnis domus patris tui. 17 Et dixit rex ad curſores qui ſtantes ſuper illum, Circuite & occidite ſacerdotes Dei quia manus illorum cum David, & quia cognoverunt quòd fugiens ille, & non indicarunt mihi: & non voluerunt ſervi regis extendere manus ſuas ad poteſtatem exercendum in ſacerdotes Dei. 18 Et dixit rex ad Doeg, Circui tu & poteſtatem exerce in ſacerdotes: et circuivit Doeg Edomæus, et poteſtatem exercuit ipſe in ſacerdotes, et occidit in die illo octoginta et quinq; viros qui idonei ad veſtiendū Ephod byſſi. 19 Et Nob urbem ſacerdotum occidit in acie gladii à viro et uſq; mulierem, ab adoleſcente et uſq; lactantem, et bovem, et aſinum, et pecudem in acie gladii.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠܘܗܝ. ܫܡܥܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܐܦ ܠܟܠܟܘܢ ܢܬܠ ܒܪ ܐܝܫܝ ܚܩܠܐ ܘܟܪܡܐ. ܘܠܟܠܟܘܢ ܢܥܒܕ ܪܝܫܝ ܐܠܦܐ ܘܪܝܫܝ ܡܐܐ.
8 ܕܡܪܕܬܘܢ ܟܠܟܘܢ ܥܠܝ. ܘܠܝܬ ܕܡܓܠܐ ܐܕܢܝ ܟܕ ܓܙܪ ܒܪܝ ܩܝܡܐ ܥܡ ܒܪ ܐܝܫܝ. ܘܠܝܬ ܡܢܟܘܢ ܕܟܐܒ ܠܗ ܥܠܝ ܘܡܓܠܐ ܐܕܢܝ. ܕܐܩܝܡ ܒܪܝ ܠܥܒܕܝ ܥܠܝ ܠܡܟܡܢܘ ܐܝܟ ܝܘܡܢܐ.
9 ܘܥܢܐ ܕܘܐܓ ܐܕܘܡܝܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ ܘܐܡܪ. ܚܙܝܬ ܠܒܪ ܐܝܫܝ ܕܐܬܐ ܠܢܘܒ ܠܘܬ ܐܚܝܡܠܟ ܒܪ ܐܚܝܛܘܒ ܟܗܢܐ.
10 ܘܫܐܠ ܠܗ ܒܡܪܝܐ. ܘܙܘܕܐ ܝܗܒ ܠܗ. ܘܣܝܦܗ ܕܓܘܠܝܕ ܦܠܫܬܝܐ ܝܗܒ ܠܗ.
11 ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܘܩܪܐ ܠܐܚܝܡܠܟ ܒܪ ܐܚܝܛܘܒ ܟܗܢܐ. ܘܠܟܠܗ ܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܒܢܘܒ. ܘܐܬܘ ܟܠܗܘܢ ܠܘܬ ܡܠܟܐ.
12 ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܫܡܥ ܒܪ ܐܚܝܛܘܒ. ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܢܐ ܡܪܝ.
13 ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܐܘܠ. ܠܡܢܐ ܡܪܕܬܘܢ ܥܠܝ ܐܢܬ ܘܒܪ ܐܝܫܝ. ܕܝܗܒܬ ܠܗ ܠܚܡܐ ܘܣܝܦܐ. ܘܫܐܠܬ ܠܗ ܒܡܪܝܐ ܕܢܩܘܡ ܥܠܝ ܠܡܟܡܢܘ ܐܝܟ ܝܘܡܢܐ.
14 ܘܥܢܐ ܐܚܝܡܠܟ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܡܠܟܐ. ܘܡܢܘ ܒܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܟ ܡܗܝܡܢ ܐܝܟ ܕܘܝܕ. ܚܬܢܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܢܛܪ ܦܘܩܕܢܝܟ. ܘܝܩܝܪ ܒܒܝܬܟ.
15 ܝܘܡܢܐ ܫܪܝܬ ܠܡܫܐܠ ܠܗ ܒܡܪܝܐ. ܚܣ ܠܝ. ܠܐ ܢܣܝܡ ܡܠܟܐ ܒܥܒܕܗ ܡܕܡ ܒܟܠܗ ܒܝܬ ܐܒܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥ ܥܒܕܟ ܒܟܠ ܗܕܐ ܡܕܡ ܙܥܘܪܐ ܐܘ ܪܒܐ.
16 ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܡܡܬ ܬܡܘܬ ܐܚܝܡܠܟ ܐܢܬ ܘܟܠܗ ܒܝܬ ܐܒܘܟ.
17 ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܪ̈ܗܛܐ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠܘܗܝ. ܚܕܪܘ ܘܩܛܘܠܘ ܟܗܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܐܝܕܝܗܘܢ ܥܡ ܕܘܝܕ. ܘܝܕܥܘ ܕܥܪܘܩܐ ܗܘ ܘܠܐ ܓܠܘ ܐܕܢܝ. ܘܠܐ ܨܒܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܠܡܘܫܛ ܐܝܕܝܗܘܢ ܘܠܡܦܓܥ ܒܟܗܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ.
18 ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܕܘܐܓ. ܚܕܪ ܐܢܬ ܘܦܓܘܥ ܒܟܗܢܐ. ܘܚܕܪ ܕܘܐܓ ܐܕܘܡܝܐ ܘܦܓܥ ܗܘ ܒܟܗܢܐ. ܘܩܛܠ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܬܡܢܐܝܢ ܘܚܡܫܐ ܓܒܪܝܢ ܕܠܒܝܫܝܢ ܗܘܘ ܐܦܘܕܐ ܕܒܘܨܐ.
19 ܘܢܘܒ ܩܪܝܬܐ ܕܟܗܢܐ ܡܚܐ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. ܡܢ ܓܒܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܐܢܬܬܐ. ܘܡܢ ܥܠܝܡܐ ܘܥܕܡܐ ܠܝܠܘܕܐ. ܘܬܘܪܐ ܘܚܡܪܐ ܘܥܢܐ. ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ.

7 Dixit Saul ſervis ſuis ſibi aſtantibus, Audite filii Benjamin, num vobis omnibus daturus eſt filius Iſai agros & vineas, an vos omnes creaturus tribunos & centuriones? 8 Quòd omnes rebellâſtis in me, nec eſt qui mihi revelet pactum filii mei cum filio Iſai, neque eſt quiſquam veſtrûm qui condoleat mihi, & revelet mihi? ſuſcitavit enim filius meus ſervum meū contra me *talem* inſidiatorem qualis eſt hodié. 9 Reſpondit Doeg Adomæ⁹ qui præerat ſervis Saulis, & ait; Vidi Davidem veniſſe in Nochah ad Ahimelech filiū Ahitob ſacerdotem: 10 Qui conſuluit pro eo Deum & arma viaticúmque ſuppeditavit illi, & gladium Goliad Philiſtæi dedit illi. 11 Tum miſit rex vocatum Ahimelech filium Ahitob ſacerdotem, totámque domum patris ejus ſacerdotalem quæ erat in Nochah: & venerunt omnes ad regem, 12 Dixítque Saul, Audi quæſo fili Ahitob: qui reſpondit, Ecce me domine mi. 13 Dixit Saul, Quare dolum ſtruxiſtis contra me tu & filius Iſai, ſubminiſtrans ei panē & gladium, & conſulens pro illo Deum, ut excitares adverſùm me inſidias quales ſunt hodiernæ? 14 Reſpondit Ahimelech ſacerdos regi, & ait; Quis eſt inter omnes ſervos tuos fidus ut David, gener regis, obſervans mandata tua, & honorabilis in domo tua? 15 Hodiéne cœpi Deum conſulere pro eo? abſit à me: ne imponat rex ſervo ſuo, nec ulli ex paterna domo mea negotium iſtud: quoniam non eſt conſcius ſervus tuus in toto hoc negotio rei magnæ aut parvæ. 16 Dixit autem rex, Omnino morièris Ahimelech, tu ac tota familia patris tui. 17 Dixítque rex curſoribus qui adſtabant ſibi, Divertite, & occidite ſacerdotes Dei, quia manus eorum ſunt cum Davide, & ſcientes ipſum eſſe fugitivum, non revelârunt mihi: at noluerunt ſervi regis extendere manus ſuas, & lædere ſacerdotes Dei. 18 Quarè dixit rex ad Doeg, Diverte tu, & irrue in hos ſacerdotes: irruítque Doeg in ſacerdotes, & morte affecit eo die octoginta quinque viros qui geſtabant ephod byſſinum. 19 Quapropter dedit illi civitatem ſacerdotum, qui trucidavit acie gladii à viro uſque ad mulierem, & à juvenibus uſque ad infantes, & boves, & aſinos, & pecudes; acie *inquam* gladii.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فقال ساوول لعبيده القيام بين يديه * اسمعوا يا بني بنيامين * لعل ابن ايساء يعطيكم
8 مزارعا وكروما * او لعل يصيركم اجمعين عظماء الالوف والربوات * لانكم قد تمردتم كلكم
على * وليس فيكم من يخبرني بالعهد الذي عاهد ابني ابن ايساء * وليس فيكم من يتوجع
9 لي ويطلعني على ذلك * لان ابني قد صير عبدي كمينا على اليوم * فاجاب دواغ الادوماني *
10 وهو قايم مع عبيد ساوول * وقال * رايت داود قد اتى الى احيملك ابن احيطوب الحبر * فطلب الى
11 الله في امره * واعطاه ثيابا وزادا * ودفع اليه سيف جليذ الفلسطيني * فارسل الملك * فدعي
احيملك ابن احيطوب الحبر * وجميع بيت ابيه * وجميع الكهنة الذين كانوا بنحاب * وجمعوهم
12 واتوا بهم الى الملك * فقال ساوول * اسمع ابن احيطوب * قال الحبر * هاانذا يا سيدي * قال له ساوول *
13 لماذا مكرتما بي انت وابن ايساء * حيث اعطيته الخبز والسيف * وطلبت الى الله في امره * ليصير
14 علي كمينا * مثل ما ارى اليوم * فاجاب احيملك الحبر وقال للملك * من في جميع عبيدك امين
15 مثل داود * صهر الملك * حافظ لوصاياه * كريم في بيتك * اليوم الذي بدات ان ادعو واطلب
الى الله في امره * حاشا الله لا يفكر الملك في عبده وفي بيت ابي كلهم هذه الفكر * لان عبدك
16 لا يعلم بقليل ولا بكثير من هذا الامر * قال الملك اليوم تموت يا احيملك انت وجميع
17 اهل بيت ابيك * ثم قال الملك لاجناده الذين كانوا بين يديه * دوروا واقتلوا كهنة الرب *
لان ايديهم مع داود * وعلموا انه هارب مني ولم يخبروني * فلم يجسر عبيد الملك على قتل كهنة
18 الله * ثم قال الملك لدواغ * در انت واقتل الكهنة * فاقبل دواغ الى الكهنة وقتلهم * وقتل في ذلك
19 اليوم خمسة وثمانين رجلا يحملون وعاء الوحي ويلبسون لباس الكتان * وامر ان يقتل كل من
كان في قرية الكهنة * رجالهم ونساءهم جميعا * والاحداث والاطفال ايضا * والثيران والحمير والغنم *

7 *Dixit Saul ſervis ſuis ſibi aſtantibus, Audite O filii Benjamin, num filius Iſai daturus eſt vobis arva & vineta? an fortè vos omnes conſtituturus eſt tribunos & chiliarchas? 8 Quandoquidem conſpirâſtis vos omnes contra me, nec eſt inter vos qui indicet mihi fœdus quod pepigit filius meus cum filio Iſai: nec eſt inter vos qui mihi condoleat, idque revelet mihi; ſiquidem filius meus poſuit ſervum meum inſidiatorem contra me hodiè. 9 Reſpondens Doeg Adomæus qui aſtabat cum ſervis Saulis, dixit; Vidi Davidem veniſſe ad Achimelech filium Achitob ſacerdotem, 10 Qui Deum conſuluit de re ipſius, & ſuppeditavit ei veſtes ac viaticum, deditque ei gladium Goliad Palæſtini. 11 Miſit ergò rex, & accerſivit Achimelech filium Achitob ſacerdotem, & totam domum patris ejus, omnéſque ſacerdotes qui erant in Nochab: quibus collectis et ad regem adductis, 12 Dixit Saul, Audi fili Achitob. Reſpondit ſacerdos, Præſtò ſum domine mi. 13 Dixit ad eum Saul, Quarè conſpirâſtis in me tu et filius Iſai, cùm dediſti illi panem & gladium, & conſuluiſti Deum de re ipſius, ut fieret contra me inſidiator, ut hodiè video? 14 Reſpondens Achimelech ſacerdos, dixit ad regem; Quis eſt inter omnes ſervos tuos fidelis ut David, gener regis, obſervans mandata ejus, honoratus in domo tua? 15 Num hodiè cœpi precari pro eo, & conſulere Deum de re ipſius? abſit à me: ne conſideret rex de ſervo ſuo, quicquam omnibus domeſticis patris mei talem opinionem: nihil enim parùm vel multum novit ſervus tuus de hoc negotio. 16 Dixit rex, Hodiè morieris O Achimelech, tu & tota familia domus patris tui. 17 Tum dixit rex militibus ſuis qui coram ſe ſtabant, Obite, & interficite ſacerdotes Domini, quia manus eorum ſunt cum Davide, & cùm ſcirent ipſum eſſe fugitivum, non indicaverunt mihi: ſed non ſunt auſi ſervi regis interficere ſacerdotes Dei. 18 Tum dixit rex ad Doeg, Tu te verte, & interfice ſacerdotes: impetens ergò Doeg ſacerdotes interfecit eos, & trucidavit ſacerdotes eo die octoginta quinque viros veſtitos ephod lineis. 19 Juſſit etiam illi ut occiderent omnes qui erant in civitate ſacerdotum, viros ſimul ac mulieres, adoleſcentes ac pueros etiam boves, aſinos, & pecudes.

fugit &;Ebjathar ej'nomē &,Ahhitub filio Achimelech unus filius evasit Et
20 וימלט בן־אחד לאחימלך בן־אחטוב ושמו אביתר ויברח
Saul occidisset quòd ,David ipsi Ebjathar nunciavit Et .David post
21 אחרי דוד׃ ויגד אביתר לדוד כי הרג שאול את
illa die in Novi :Ebjathar ad David dixit Et .Domini sacerdotes
22 כהני יהוה׃ ויאמר דוד לאביתר ידעתי ביום ההוא
causā præbui ego:Saul nunciaret nunciādo quòd,Edomæus Doeg ibi quòd
כי־שם דויג האדמי כי־הגד יגיד לשאול אנכי סבתי
qui quia ,timeas ne :mecum Sede .tui patris domus animam omnem in
23 בכל־נפש בית אביך׃ שבה אתי אל־תירא כי אשר־
.me penes tu custodia quia :tuā animam quæret,meā animam quæsierit
יבקש את־נפשי יבקש את־נפשך כי־משמרת אתה עמדי׃

CAP. XXIII. כג

,Chehilah in pugnantes Pelistæi Ecce :dicendo,David nunciaverūt Et
1 ויגדו לדוד לאמר הנה פלשתים נלחמים בקעילה
:dicendo ,Domino in David interrogavit Et .areas diripientes ipsi &
2 והמה שסים את־הגרנות׃ וישאל דוד ביהוה לאמר
:David ad Dn̄s Dixitque ?istos Pelistæos in percutiam &,vadam Num
האלך והכיתי בפלשתים האלה ויאמר יהוה אל־דוד
viri Dixeruntque .Chehilah servabis & ,Pelistæos in pcuties &,Vade
3 לך והכית בפלשתים והושעת את־קעילה׃ ויאמרו אנשי
iverimus cùm etiam &,timentes Jehudah in hic nos Ecce :eum ad David
דוד אליו הנה אנחנו פה ביהודה יראים ואף כי־נלך
David adhuc addidit Et ?Pelistim ordines ad Chehilah in
4 קעלה אל־מערכות פלשתים׃ ויוסף עוד דוד
descende,Surge :dixit &,Dominus ei respōdit Et. Domino in interrogandū ad
לשאול ביהוה ויענהו יהוה ויאמר קום רד
,David abiit Et tua manu in Pelistæos dans ego quia ,Chehilah in
5 קעילה כי־אני נתן את־פלשתים בידך׃ וילך דוד
:eorum acquisitiones duxit &,Pelistæis in pugnavit &,Chehilah in ejus viri &
ואנשיו קעילה וילחם בפלשתים וינהג את־מקניהם
.Chehilah habitatores David servavit &,magna plaga eos in percussitque
ויך בהם מכה גדולה וישע דוד את ישבי קעילה׃
ephod ,Chehilah in David ad Achimelech filius Ebjathar fugiendo in fuit Et
6 ויהי בברח אביתר בן־אחימלך אל־דוד קעילה אפוד
,Chehilah in David venisset quòd,Saul fuit nunciatū Et.sua manu in descendit
7 ירד בידו׃ ויגד לשאול כי־בא דוד קעילה
ingrediēdo est claus' quia,mea manu in Deus eum Alienavit :Saul dixitque
ויאמר שאול נכר אתו אלהים בידי כי נסגר לבוא
populum omnem Saul audire fecit Et.vectis &,portarum urbem in
8 בעיר דלתים ובריח׃ וישמע שאול את־כל־העם
.ejus viros &,David angustiandum ad,Chehilah in descendendū ad,prælium in
למלחמה לרדת קעילה לצור אל־דוד ואל־אנשיו׃
ad dixit & ;malum tacens Saul se super quòd David cognovit Et
9 וידע דוד כי עליו שאול מחריש הרעה ויאמר אל־
Deus Domine:David dixitque .ephod Applica :sacerdotem Ebjathar
10 אביתר הכהן הגישה האפוד׃ ויאמר דוד יהוה אלהי
in venire Saul quærens quòd,tuus servus audivit audiendo ,Israel
ישראל שמע שמע עבדך כי־מבקש שאול לבוא אל־
domini me concludent Nunquid.me propter civitatē corrumpendū ad Chehilah
11 קעילה לשחת לעיר בעבורי׃ היסגרני בעלי
,tu' serv' audivit quēadmodū,Saul descēdet Nunquid?ej' manu in Chehilah
קעילה בידו הירד שאול כאשר שמע עבדך
.Descēdet :Dn̄s Dixitq; .tuo servo quæso Indica ?Israel Deus Domine
יהוה אלהי ישראל הגד־נא לעבדך ויאמר יהוה ירד׃
meos viros & ,me Chehilah domini concludent Nunquid :David Dixitq;
12 ויאמר דוד היסגרו בעלי קעילה אתי ואת־אנשי
ejus viri & ,David surrexit Et .Concludent :Dn̄s dixit & ?Saul manu in
13 ביד שאול ויאמר יהוה יסגירו׃ ויקם דוד ואנשיו
quo in ambulaverunt & ,Chehilah è sunt egressi & ;viri sexcenti fermè
כשש־מאות איש ויצאו מקעילה ויתהלכו באשר
:Chehilah è David evasisset quòd ,est nunciatum Sauli Et .ambulaverunt
יתהלכו ולשאול הגד כי־נמלט דוד מקעילה
.exire cessavit &
ויחדל לצאת׃

Versio VUL. LAT.

20 Evadens autē unus fili' Achimelech, filii Achitob, cuj' nomē erat Abiathar, fūgit ad David. 21 Et annuntiavit ei quòd occidisset Saul sacerdotes Dñi. 22 Et ait David ad Abiathar; Sciebā in die illa, quòd cùm ibi esset Doeg Idumæus, proculdubiò annuntiaret Sauli: ego sum re' omnium animarum patris tui. 23 Mane mecum, ne timeas: si quis quæsierit animā meā, quæret & animā tuā, mecúmq; servaberis.

CAP. XXIII.

1 Et annuntiaverūt David, dicentes; Ecce Philisthiim oppugnāt Ceilā, & diripiunt areas. 2 Consuluit ergò David Dñm, dicens; Num vadā et percutiam Philisthæos istos? Et ait Dñs ad David; Vade, & pcuties Philisthæos, et Ceilā salvabis. 3 Et dixerūt viri, qui erāt cum David ad eum; Ecce nos hîc in Judæa consistentes timemus: quantò magis si ierim' in Ceilā adversū agmina Philisthinorū? 4 Rursū ergò David consuluit Dñm. Qui respondēs, ait ei; Surge, & vade in Ceilā: ego enim tradā Philisthæos in manu tua. 5 Abiit ergò David, et viri ej', in Ceilā, & pugnavit adversūm Philisthæos, & abegit jumēta eorū, & pcussit eos plagâ magnâ: & salvavit David habitatores Ceilæ. 6 Porrò eo tempore, quo fugiebat Abiathar fili' Achimelech ad David in Ceilā, ephod secū habens, descenderat. 7 Nuntiatū est autē Sauli quòd venisset David in Ceilā: & ait Saul; Tradidit eū De' in man' meas, conclusúsq; est, introgress' urbē in qua portæ & seræ sūt. 8 Et præcepit Saul omni populo ut ad pugnā descenderet in Ceilā: & obsideret David, & viros ej'. 9 Quod cū David rescisset, quia præpararet ei Saul clàm malū, dixit ad Abiathar sacerdotem; Applica ephod. 10 Et ait David; Dñe De' Israel, audivit famā serv' tu', quòd disponat Saul venire in Ceilā, ut evertat urbē propter me: 11 Si tradent me viri Ceilæ in man' ej'? & si descendet Saul, sicut audivit servus tu'? Dñe De' Israel, indica servo tuo. Et ait Dñs; Descendet. 12 Dixitq; David; Si tradent me viri Ceilæ, & viros qui sūt mecum, in man' Saul? Et dixit Dñs, Tradent. 13 Surrexit ergò David & viri ej' quasi sexcenti, & egressi de Ceila, huc atq; illuc vagabantur incerti: nuntiatúmque est Sauli quòd fugisset David de Ceila, & salvatus esset: quam ob rem dissimulavit exire.

Versio GRÆ. LXX. Interp. Cum Transl. LAT.

20 Καὶ διασώζεται υἱὸς εἷς τῷ (μ) Ἀβιμέλεχ υἱῷ Ἀχιτὼβ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἀβιάθαρ, καὶ ἔφυγεν ὀπίσω (ν) Δαυίδ. 21 Καὶ ἀπήγγειλεν Ἀβιάθαρ τῷ Δαυίδ, ὅτι ἐθανάτωσε Σαοὺλ πάντας τοὺς ἱερεῖς τοῦ κυρίου. 22 Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Ἀβιάθαρ, (ξ) Ἤδειν ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι Δωὴκ ὁ (ο) Σύρος ὅτι ἀπαγγέλλων ἀπαγγελεῖ τῷ Σαούλ. ἐγώ εἰμι αἴτιος τῶν (π) ψυχῶν οἴκου τοῦ πατρός σου. 23 Κάθου μετ' ἐμοῦ μὴ φοβοῦ, ὅτι οὗ ἐὰν ζητῶ τῇ ψυχῇ μου τόπον, ζητήσω καὶ τῇ ψυχῇ σου, ὅτι πεφύλαξαι σὺ παρ' ἐμοί.

ΚΕΦ. κγ'.

1 Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυίδ, λέγοντες, Ἰδοὺ, οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν τῇ (α) Κεϊλά, καὶ αὐτοὶ (β) διαρπάζουσι, καταπατοῦσι τοὺς ἅλω. 2 Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τοῦ κυρίου, λέγων, Εἰ πορευθῶ, καὶ πατάξω τοὺς ἀλλοφύλους τούτους; καὶ εἶπε (γ) κύριος, Πορεύου, καὶ πατάξεις ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις τούτοις, καὶ σώσεις τὴν (δ) Κεϊλά. 3 Καὶ (ε) εἶπον οἱ ἄνδρες τοῦ Δαυὶδ πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φοβούμεθα, καὶ πῶς ἔσται ἐὰν πορευθῶμεν εἰς Κεϊλά, εἰς τὰ σκῦλα τῶν ἀλλοφύλων (ζ) εἰσπορευσόμεθα; 4 Καὶ προσέθετο (η) Δαυὶδ ἔτι ἐπερωτῆσαι διὰ τοῦ κυρίου. καὶ (θ) ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς Κεϊλά, ὅτι ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀλλοφύλους εἰς χεῖράς σου. 5 Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς (ι) Κεϊλά, καὶ ἐπολέμησε (κ) τοῖς ἀλλοφύλοις· καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ (λ) καὶ ἀπήγαγε τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην, καὶ ἔσωσε Δαυὶδ τοὺς κατοικοῦντας (μ) Κεϊλά. 6 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φεύγειν Ἀβιάθαρ υἱὸν Ἀχιμέλεχ πρὸς Δαυίδ, καὶ αὐτὸς μετὰ Δαυὶδ εἰς (ν) Κεϊλὰ κατέβη ἔχων ἐφοὺδ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 7 Καὶ ἀπηγγέλη τῷ (ξ) Σαούλ, ὅτι ἥκει ὁ Δαυὶδ εἰς Κεϊλά. καὶ εἶπε Σαούλ, Πέπρακεν αὐτὸν ὁ θεὸς (ο) εἰς τὰς χεῖράς μου, ὅτι (π) ἀποκέκλεισται εἰσελθὼν εἰς πόλιν θυρῶν καὶ μοχλῶν. 8 Καὶ παρήγγειλε Σαοὺλ παντὶ τῷ λαῷ (ρ) καταβαίνειν εἰς πόλεμον εἰς Κεϊλά, συνέχειν τὸν Δαυίδ, καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ. 9 Καὶ ἔγνω Δαυίδ, (σ) ὅτι οὐ παρασιωπᾷ Σαοὺλ περὶ αὐτοῦ τὴν κακίαν. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα, Προσάγαγε τὸ ἐφοὺδ κυρίου. 10 Καὶ εἶπε Δαυίδ, Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἀκούων ἀκήκοεν ὁ δοῦλός σου, ὅτι ζητεῖ Σαοὺλ ἐλθεῖν ἐπὶ (τ) Κεϊλὰ διαφθεῖραι τὴν πόλιν δι' ἐμέ. 11 Εἰ ἀποκλεισθήσεται; καὶ νῦν εἰ καταβήσεται Σαοὺλ καθὼς ἤκουσεν ὁ δοῦλός σου; κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπάγγειλον τῷ δούλῳ σου. καὶ εἶπε κύριος, (υ) Ἀποκλεισθήσεται. 13 Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ (φ) ὡς τετρακόσιοι, καὶ ἐξῆλθον ἐκ (χ) Κεϊλά, καὶ ἐπορεύοντο (ψ) οὗ ἐὰν ἐπορεύοντο. καὶ τῷ Σαοὺλ ἀπηγγέλη, ὅτι διασέσωσται Δαυὶδ ἐκ (ω) Κεϊλά, καὶ ἀνῆκεν (α) τοῦ ἐλθεῖν.

20 Et salvatur filius unus ipsi Abimelech filio Achitob: et nomen ei Abiathar: & fugit post David. 21 Et annuntiavit Abiathar ipsi David, quia interfecit Saul omnes sacerdotes Domini. 22 Et dixit David ad Abiathar; Novi, (g) quia in die illa, quia Doec Syrus, quia annuntians annuntiavit ipsi Saul. Ego fui causa animarum (h) domûs patris tui. 23 Sede mecum; ne timeas: quoniam, ubicunque quæsiero animæ meæ locum, quæram & animæ tuæ; quoniam custoditus es tu apud me.

CAP. XXIII.

1 Et nuntiatum est ipsi David, dicentes; Ecce, alienigenæ pugnant in Ceila: et ipsi diripiunt, (a) côculcant areas. 2 Et interrogavit David per Dominum, dicens; Si ibo, & percutiam alienigenas hos? Et dixit Dominus; Vade, et percuties in alienigenis his, & salvabis Ceila. 3 Et dixerunt viri David ad eum, Ecce nos hîc in Judæa timemus: & quomodò erit si iverim' in Ceila, in (b) spolia alienigenarum ingredimur? 4 Et adjecit adhuc David interrogare per Dominum. Et respondit ei Dominus, & dixit ei; Surge, & descende in Ceila: quoniam ego trado alienigenas in manus tuas. 5 Et ivit David, & viri, qui cum eo, in Ceila, & bellum fecit alienigenis. Et fugerunt à facie ejus. Et abduxit pecora eorū, & percussit in eis plagam magnam: et salvavit David habitantes Ceila. 6 Et factū est in fugiendo Abiathar filium Achimelech ad David, & ipse cum David in Ceila descendit habens Ephud in manu sua. 7 Et nuntiatum est ipsi Saul, quia venit David in Ceila. Et dixit Saul, Vendidit eum De' in man' meas: quoniam conclusus est, ingressus in civitatē portarum, et serarum. 8 Et præcepit Saul universo populo descendere in bellum in Ceila, ad comprehendendum David, et viros ejus. 9 Et cognovit David, quia (c) non tacet Saul de eo malitiā. Et dixit David ad Abiathar sacerdotē, Applica Ephud Domini. 10 Et dixit David; Domine De' Israel, audiens audivit serv' tuus, quia quærit Saul venire super Ceila ad corrumpendā civitatem propter me. 11 Nunquid concludetur? Et nunc, nunquid descendet Saul, sicut audivit serv' tuus? Domine De' Israel annuntia servo tuo. Et dixit Dominus, (d) Concludetur. 13 Et surrexit David, & viri qui cum eo, circiter quadringenti: & exierunt è Ceila: & (e) ibant quò ibant. Et annuntiatum est Saul, quia evasit David è Ceila: & omisit exire.

MS.A. (μ) Ἀχιμέλεχ (ν) Δαυίδ. * ὅτι ἐθανάτωσεν (ξ) Ἤδειν ἐν (ο) Σύρος ἀπαγγέλλων (π) ψυχῶν ἐκείνων οἴκου. Κεφ. κγ'. MS.A. (α) Κεειλά, (β) διαρπάζουσιν τοὺς ἅλω. (γ) κύριος πρὸς Δαυίδ, * καὶ πατάξεις (δ) Κεειλά. (ε) εἶπαν (ζ) εἰ πορευόμεθα; (η) ἔτι Δαυὶδ ἐρωτῆσαι (θ) ἀπεκρίθη κύριος, καὶ εἶπεν, Ἀνάστηθι πρὸς αὐτὸν καὶ κατάβηθι εἰς Κεειλά, (ι) Κεειλά, (κ) ἐν τοῖς (λ) καὶ * οὐκ ἀπήγαγεν (μ) Κεειλά. (ν) Κεειλὰ ἐφοὺδ κατέβη ἔχων ἐν (ξ) Σαούλ, * Πέπρακεν (ο) εἰς χεῖράς (π) ἀποκέκλεισται (ρ) εἰς πόλεμον καταβαίνειν εἰς Κεειλά, (σ) ὅτι περὶ αὐτοῦ Σαοὺλ οὐ παρεσιώπα τὴν κακίαν. (τ) Κεειλὰ (υ) Ἀποκλεισθήσεται. Καὶ εἶπεν Δαυίδ, Εἰ παραδώσουσιν παρὰ τῆς Κεειλὰ ἐμὲ, καὶ τοὺς ἄνδρας μου εἰς χεῖρας Σαούλ; καὶ εἶπεν κύριος, Παραδώσουσιν. Καὶ ἀνέστη (φ) ὡς υ', καὶ (χ) Κεειλά, (ψ) οὗ ἂν ἐπορεύθησαν (ω) Κεειλά, (α) τοῦ ἐξελθεῖν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 ואשתיזיב ברא חדא לאחימלך בר אחיטוב ושמיה אביתר ועריק בתר דוד׃ וחוי אביתר
21 לדוד ארי קטל שאול ית כהניא דיי׃ ואמר דוד לאביתר ידענא ביומא ההוא ארי תמן 22
23 דואג אדומאה ארי חואה יחוי לשאול אנא גרמית לאסתקפא בכל נפש בית אבוך׃ תיב
עמי לא תדחל ארי דבעי למקטלי בעי למקטלך ארי נטיר את עמי׃ כג
1 וחויאו לדוד למימר הא פלשתאי מגיחין קרבא בקעילא והא אנון בזזין ית אדריא׃
2 ושאל דוד במימרא דיי למימר האיזיל ואקטול בפלשתאי האלין׃ ואמר יי לדוד איזיל
3 ותקטול בפלשתאי ותפרוק ית יתבי קעילה׃ ואמרו גברי דוד ליה הא כד אנחנא הכא
4 בארעא דבית יהודה אנחנא דחלין ואף אלהין דניזיל לקעילא לסדרי פלשתאי׃ ואוסיף
עוד דוד למשאל במימרא דיי וקביל צלותיה יי ואמר קום חות לקעילה ארי אנא מסר
5 ית פלשתאי בידך׃ ואזל דוד וגברוהי לקעילה ואגיח קרבא בפלשתאי ודבר ית גיתיהון
6 ומחא בהון מחא סגיאה ופרק דוד ית יתבי קעילה׃ והוה כד ערק אביתר בר אחימלך
7 לות דוד לקעילה אפודא אחית בידיה׃ ואתחוא לשאול ארי אתא דוד לקעילה ואמר
8 שאול מסר יתיה יי בידי ארי נתמסר למיעל בקרתא דלה דשין ועברין׃ וכנש שאול ית
9 כל עמא לאגחא קרבא למיחת לקעילה למצר על דוד ועל גברוהי׃ וידע דוד ארי עלוהי
10 שאול כמין בישתא ואמר לאביתר כהנא קריב אפודא׃ ואמר דוד יי אלהא דישראל
11 משמע שמע עבדך ארי בעי שאול למיעל לקעילה לחבלא לקרתא בדילי׃ הסבירין
למסרי יתבי קעילה בידיה הסביר למיחת שאול כמא דשמע עבדך יי אלהא דישראל
12 חוי כען לעבדך ואמר יי סבר למיחת׃ ואמר דוד הסבירין למסרי יתבי קעילה יתי וית
13 גברי בידא דשאול ואמר יי סבירין למסר׃ וקם דוד וגברוהי כשית מאה גברא ונפקו
מקעילא והליכו באתר דכשר להלכא ולשאול אתחוא ארי אשתיזיב דוד מקעילה ואתמנע מלמפק׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et evasit filius unus Ahhimelech filio Ahhitob; & nomen ejus Abiathar, 20 & fugit post David. Et indicavit Abiathar Davidi quòd occidit Saul sacerdotes Dñi. 21 Et dixit David ad Abiathar, Cognovi in die illo, quia ibi 22 Doeg Edomæus quòd indicando indicaret Sauli: ego occasio fui ad dolendum in omni *anima domus* patris tui. Sede mecum, ne timeas; quia qui 23 quærens ad occidendum me, quærens ad occidendum te, quia custoditus tu mecum.

CAP. XXIII.

Et indicaverunt Davidi, dicendo: Ecce Pelisthæi ineuntes bellum in Keghilah, & ipsi diripientes areas. 1 Et quæsivit David in dicto Dñi, dicendo: Num ibo & occidam in Pelisthæis his? & dixit Dñs Davidi, Ito 2 & occides in Pelisthæis, & liberabis *habitantes* Keghilam. Et dixerunt 3 viri David ei, Ecce quando nos hic in terra domus Jehudah, nos timentes; & quanto magis si ibim' ad Keghilam ad ordines Pelisthæorū? Et addidit 4 adhuc David ad quærendū in dicto Dñi: & audivit orationem ejus Dñs, & dixit, Surge, descende ad Keghilam, quia ego tradidi Pelisthæos in manu tua. Et ivit David & viri ej' ad Keghilam, & inivit bellū in Pelisthæos, 5 & accepit pecora eorum, & percussit in eis percussionē magnā, & liberavit David habitatores Keghila. Et fuit quando fugit Abiathar filius 6 Ahhimelech ad David ad Keghilah, Ephod descendere fecit in manu sua. Et indicatū est Sauli quòd venit David ad Keghilah: & dixit Saul, Tradidit illū 7 Dñs in manu mea, quia tradit' est ut intraret in urbē cui sunt portæ & vectes. Et congregavit Saul omnē populū ad ineundū bellū ad descendendū ad Keghilah, 8 ad angustiandū sup David & sup viros ej'. Et cognovit 9 David quòd sup ipsū Saul insidiaretur malū; & dixit ad Abiathar Sacerdotē, Approxima Ephoda. Et dixit David, Dñe De' Israel, audiendo audivit serv' tu', 10 quòd quærens Saul intrare ad Keghilam, ad perdendū urbem propter me. Num cogitantes tradere me habitatores Keghilah in manu illi'? 11 num cogitans descendere juxta id quòd audivit serv' tu'? Dñe Deus Israel indica nunc servo tuo: & dixit Dñs, Cogitat descendere. Et dixit 12 David, Num cogitāt tradere habitatores Keghilæ me & viros meos in manu Saul? & dixit Dñs, Cogitant tradere. Et surrexit David & viri ej' ut sexcēti viri, 13 & exierūt ex Keghilah, & iverūt in locū qui idone' ad eūdū: & Sauli nūciatū est quòd evasit David ex Keghilah: & detent' est ab exeūdo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܘܐܬܦܠܛ ܒܪܐ ܚܕ ܠܐܚܝܡܠܟ ܒܪ ܐܚܝܛܘܒ. ܘܫܡܗ ܐܒܝܬܪ. ܘܥܪܩ ܒܬܪ ܕܘܝܕ.
21 * ܘܚܘܝ ܐܒܝܬܪ ܠܕܘܝܕ. ܕܩܛܠ ܫܐܘܠ ܟܗܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܝܬܪ. 22
ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܕܟܕ ܗܘܐ ܬܡܢ ܕܘܐܓ ܐܕܘܡܝܐ. ܕܡܚܘܝܘ ܡܚܘܐ ܠܫܐܘܠ. ܘܐܢܐ
ܐܝܬܝ ܚܝܒܐ ܒܟܠܗܘܢ ܢܦܫܬܐ ܕܒܝܬ ܐܒܘܟ. * ܬܒ ܥܡܝ. ܘܠܐ ܬܕܚܠ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܕܒܥܐ ܢܦܫܝ. 23
ܒܥܐ ܐܦ ܢܦܫܟ. ܡܛܠ ܕܢܛܘܪܐ ܐܝܬ ܠܟ ܥܡܝ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܓ *
1 * ܘܚܘܝܘ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܦܠܫܬܝܐ ܡܬܟܬܫܝܢ ܥܡ ܩܥܝܠܐ. ܘܗܢܘܢ ܒܙܙܝܢ ܐܕܪܐ.
2 * ܘܫܐܠ ܕܘܝܕ ܒܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܐܙܠ ܐܡܚܐ ܦܠܫܬܝܐ ܗܠܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܙܠ ܡܚܝ
ܠܦܠܫܬܝܐ. ܘܦܪܘܩ ܠܩܥܝܠܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܢܫܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܗܐ ܡܢ ܐܬܡܠܝ ܗܪܟܐ 3
ܚܢܢ ܘܕܚܠܝܢ ܚܢܢ. ܐܝܟܢܐ ܢܐܙܠ ܠܩܥܝܠܐ. ܠܣܕܪܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܬܘܒ ܫܐܠ ܕܘܝܕ 4
ܒܡܪܝܐ. ܘܥܢܝܗ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ ܚܘܬ ܠܩܥܝܠܐ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ
ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܦܠܫܬܝܐ ܒܐܝܕܝܟ. * ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ ܠܩܥܝܠܐ. ܘܐܬܟܬܫ 5
ܥܡ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܕܒܪ ܒܥܝܪܗܘܢ. ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܦܪܩ ܕܘܝܕ ܠܥܡܘܪܝܗ
ܕܩܥܝܠܐ. * ܟܕ ܥܪܩ ܐܒܝܬܪ ܒܪ ܐܚܝܡܠܟ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܠܩܥܝܠܐ. ܐܦܘܕܐ ܢܚܬ ܒܐܝܕܗ. 6
7 * ܘܐܫܬܡܥ ܠܫܐܘܠ ܕܐܬܐ ܕܘܝܕ ܠܩܥܝܠܐ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܐܫܠܡܗ ܐܠܗܐ ܒܐܝܕܝ. ܡܛܠ
ܕܐܬܚܒܫ ܠܡܥܠܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܬܪܥܐ ܘܡܘܫܚܠܐ. * ܘܐܟܪܙ ܫܐܘܠ ܠܟܠܗ ܥܡܐ. 8
ܠܡܚܬ ܠܩܪܒܐ ܠܩܥܝܠܐ. ܠܡܐܚܕ ܕܘܝܕ ܘܠܓܒܪܘܗܝ. * ܘܝܕܥ ܕܘܝܕ ܕܫܐܘܠ ܡܬܚܫܒ ܥܠܘܗܝ ܒܝܫܬܐ. ܘܐܡܪ 9
ܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. ܩܪܒ ܠܝ ܐܦܘܕܐ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܫܡܥ ܫܡܥ 10
11 ܥܒܕܟ. ܕܒܥܐ ܫܐܘܠ ܠܡܐܬܐ ܠܩܥܝܠܐ. ܠܡܚܒܠܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܡܛܠܬܝ. * ܡܫܠܡܝܢ
12 ܠܝ ܡܪܝ ܡܕܝܢܬܐ ܘܠܓܒܪܝ ܥܡܝ ܒܐܝܕܝ ܫܐܘܠ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܫܠܡܝܢ ܠܟ.
ܩܘܡ ܦܘܩ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ ܕܥܡܗ. ܐܝܟ ܫܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. ܘܢܦܩܘ 13
ܡܢ ܩܥܝܠܐ. ܘܐܬܦܢܝܘ. ܘܚܘܝܘ ܠܫܐܘܠ ܕܥܪܩ ܕܘܝܕ ܡܢ ܩܥܝܠܐ. ܘܫܠܐ ܠܗ ܡܢ ܕܢܦܘܩ.

Nihilominus evadens filius unus Ahimelechi 20 filii Ahitob, nomine Abiathar, fūgit post Davidem. Et cùm indicâsset Abiathar Davidi 21 trucidâsse Saulem sacerdotes Dei, Dixit 22 David ad Abiathar, Sciebam eo die quo illic erat Doeg Adomæus quòd certissimè indicaturus esset Sauli: & ego reus sum omnium animarum familiæ patris tui. Mane apud me, 23 & ne timeas: quoniam qui quærit animam meam, animam quoque tuam quærit: tu enim custos mecum eris.

CAP. XXIII.

Indicaverunt autē Davidi, & dixerunt ei, Ecce Philistæi pugnant in Ceila, & ipsi diripiunt areas. 1 Consuluit ergò David Dominum dicens, Ibóne interfectum Philistæos istos. 2 Ait illi Dominus, Vade, interfice Philistæos, & libera Ceilam. Dixerunt autem Davidi 3 homines ejus, Ab hesterna die nos hîc sumus, & timemus: quomodo ibimus in Ceilam ad agmina Philistæorum? Iterum ergò David 4 consuluit Deum: & respondit ei Dominus, dixitque ei; Surge, descende in Ceilam: quoniam ego traditurus sum Philistæos in manus tuas. Abiit itaque David cum viris suis ad 5 Ceilam, bellóque cum Philistæis inito, adduxit jumenta eorum, & percussit eos plagâ magnâ: sicq; eripuit David incolas Ceilæ. Quando autē fugit Abiathar filius Ahimelech ad 6 Davidē in Ceilam, incidit ephod in manū ej'. Tum nuntiatum fuit Sauli intrâsse David in 7 Ceilā: quare dixit Saul, Tradidit eum De' in manus meas, comprehens' est enim, quandoquidem ingressus est civitatē portas & seras habentē. Et promulgavit Saul toti populo ut 8 descenderet in Ceilā, ad obsidendū David & viros qui cum eo erant. Verùm sciens David 9 quòd machinat' fuerat in eum Saul malū, dixit ad Abiathar sacerdotē, Affer mihi ephod. Dixitq; David, Dñe Deus Israelis, certò audi- 10 vit serv' tuus velle Saulē venire in Ceilam ad destruendam civitatē meâ causâ: Proditu- 11 ríne sunt me cives urbis, & viros qui mecū 12 sunt in manū Saulis? Dixit Dñs, Proditurì sunt te: surge, egredere ab urbe. Surgens itaq; Da- 13 vid cum hominibus qui secum erant sexcentis fermè viris, egressi sunt è Ceila: tū reversi quidam indicaverunt Sauli fugisse Davidem è Ceila: quare destitit ab exeundo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * ونجا ابن لاخيملك بن اخيطوب * اسمه ابيثار وهرب الي داود * واخبر ابيثار داود ان ساوول قتل
21 كهنة الله * فقال داود لابيثار قد عرفت ذلك اليوم حيث رايت هناك دواغ الادوماني * انه 22
23 سيخبر ساوول بذلك * فقد اثمت بانفس اهل بيت ابيك كلهم * اجلس عندي ولا تخف * لان
الذي يطلب نفسي هو يطلب نفسك * وانا معي حافظ من الله * * الفصل الثالث والعشرون *
1 * واخبروا داود وقالوا له * ان اهل فلسطين يحاربون اهل قعيلا * وينهبون بيادرهم * وطلب داود
2 الي الرب وقال له * انطلق احارب هولاء الفلسطينيين * قال له الرب * انطلق اقتل اهل فلسطين *
3 وخلص قعيلا * قال اصحاب داود * نحن هنا مقيمين ونحن خايفون * كيف ننطلق الي قعيلا
4 لمحاربة اهل فلسطين * وعاد داود ان يطلب الي الرب ايضا * قال له الرب مجيبا * قم فانزل الي
5 قعيلا * فاني ادفع اهل فلسطين في يديك * وانطلق داود ورجاله الي قعيلا * وحارب اهل
6 فلسطين * وظفر بهم * وساق مواشيهم * وقتل منهم قتلا كثيرا * وخلص داود اهل قعيلا * فلما
7 هرب ابيثار ابن اخيملك الي قعيلا الي داود * كان في يده وعاء الوحي * ونزل به معه * واخبروا
ساوول بان داود قد دخل قعيلا * فقال ساوول * قد دفعه الله الي * لانه دخل قرية لها ابواب ولها
8 اغلاق * وجمع ساوول جميع الشعب لينزل الي قعيلا * ليحاصر داود والرجال الذين معه * وعرف
9 داود ان ساوول قد فكر فيه البلا * فقال لابيثار الحبر * قدم الي وعاء الوحي * وقال داود 10
اللهم رب اسرايل * قد بلغ عبدك ان ساوول يريد ان ياتي قعيلا ليخرب القرية من اجلي *
11 * ايدفعوني واصحابي اهل القرية الي ساوول * قال الرب * نعم هم يدفعوك * قم فاخرج من القرية * 12
13 * وقام داود واصحابه نحو من ستماية رجل * وخرجوا من قعيلا * ورجع الرسل فاخبروا ساوول ان
داود قد خرج من قعيلا * وبقي ساوول في موضعه ولم يخرج *

Evasit autem filius unus Achimelechi filii Achitob, cujus nomen erat Abithar, fugitq; ad Davidem. 20 Et nuntiavit Abithar Davidi quomodò Saul occidisset sacerdotes Dei. 21 Et ait David ad Abithar, Jam id noveram eo die cùm ibi vidissem Doeg Adomæum, quòd scilicet nuntiaturus hoc esset Sauli: ego peccavi in omnes animas familiæ patris tui. 22 Mane apud me, et ne metuas: nam qui quærit animam meam, ipsemet quærit animam tuam: ego verò habeo custodem à Deo. 23

CAP. XXIII.

Nuntiaverunt autem Davidi, & dixerunt ad eum; Palestini oppugnant incolas Ceilæ, & areas eorum populantur. 1 Consuluit ergò David Dominum, dixitq; ad eum; Vadámne oppugnatum Palestinos istos? 2 Respondit illi Dominus, Vade, interfice Palestinos, & libera Ceilam. Dixerunt socii Davidis. Nos hîc morantes, pavidi sumus; quomodò ergò ibimus Ceilam ad oppugnandos Palestinos? 3 Quapropter Davide secundò consulente Dominum, respondit illi Dominus, dicens; Surge, descende in Ceilam: daturus enim sum Palestinos in manus tuas. 4 Abiit ergò David cum viris suis in Ceilam, et prælio cum Palestinis commisso devicit eos, et abegit armenta eorum, & trucidavit ex eis cæsos multos: servavitque David cives Ceilæ. 5 Cùm autem fugisset Abithar filius Achimelech in Ceilam ad Davidem, habebat in manu sua vas oraculi, quod & secum detulit. 6 Nuntiaverunt ergò Sauli Davidem ingressum esse Ceilam: & ait Saul, Jam tradidit eum mihi Deus, quoniam intravit civitatem valvis et vectibus munitam. 7 Collegitq; Saul universum populum ut descenderet in Ceilam ad obsidendum Davidē et viros qui cum eo erant. 8 Animadvertens autem David quòd Saul meditatus esset contra eum perniciē, dixit ad Abithar sacerdotem, Affer mihi instrumentum oraculorum. 9 Atq; David, Deus Domine Israelis, perlatum est ad servum tuum quòd Saul venire vult in Ceilam ad destruendam civitatem propter me: 10 Tradéntne me cum sociis meis cives urbis Sauli? 11 Dixit Dominus, Ita, ipsi te tradituri sunt: surge, egredere ab urbe. 12 Surgens itaque David et socii ejus fermè sexcenti viri, egressi sunt è Ceila: cùmque rediissent nuntii & indicâssent Sauli egressum jam esse Davidem è Ceila, mansit Saul in loco suo, & non egressus est. 13

שמואל א׳ : כג

monte in manſitque ,munitionibus in deſerto in David manſit Et
14 וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּמִּדְבָּר בַּמְּצָדוֹת וַיֵּשֶׁב בָּהָר
non & ,diebus omnibus Saul eum quæſivit & ;Ziph deſerto in
בְּמִדְבַּר־זִיף וַיְבַקְשֵׁהוּ שָׁאוּל כָּל־הַיָּמִים וְלֹא־
Saul eſſet egreſſus quòd David vidit Et.ejus manu in Deus eũ tradidit
15 נְתָנוֹ אֱלֹהִים בְּיָדוֹ׃ וַיַּרְא דָוִד כִּי־יָצָא שָׁאוּל
ſurrexit Et .ſylva in Ziph deſerto in David & :ſuam animã quærendum ad
16 לְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשׁוֹ וְדָוִד בְּמִדְבַּר־זִיף בַּחֹרְשָׁה׃ וַיָּקָם
confortavit & ;ſylvam in David ad ivit & ,Saul filius Jehonathan
יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל וַיֵּלֶךְ אֶל־דָּוִד חֹרְשָׁה וַיְחַזֵּק
non quia ,timeas Ne :eum ad Dixitque .Deo in ejus manum
17 אֶת־יָדוֹ בֵּאלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַל־תִּירָא כִּי לֹא
,Iſrael ſuper regnabis tu &,mei patris Saul manus te inveniet
תִמְצָאֲךָ יַד־שָׁאוּל אָבִי וְאַתָּה תִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל
.ita ſciens meus pater Saul etiam & :ſecundum in tibi ero ego &
וְאָנֹכִי אֶהְיֶה־לְּךָ לְמִשְׁנֶה וְגַם־שָׁאוּל אָבִי יֹדֵעַ כֵּן׃
David manſit & :Domini facies ad fœdus ipſi ambo exciderunt Et
18 וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית לִפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב דָּוִד
Ziphæi aſcenderunt Et .ſuam domum in abiit Jehonathan Et .ſylva in
19 בַּחֹרְשָׁה וִיהוֹנָתָן הָלַךְ לְבֵיתוֹ׃ וַיַּעֲלוּ זִפִים
nobiſcum ſe abſcondens David Nonne :dicendo ,Ghibhah in Saul ad
אֶל־שָׁאוּל הַגִּבְעָתָה לֵאמֹר הֲלוֹא דָוִד מִסְתַּתֵּר עִמָּנוּ
?Jeſimon dextra à quæ ,Chachilah colle in ,ſylva in munitionibus in
בַמְּצָדוֹת בַּחֹרְשָׁה בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה אֲשֶׁר מִימִין הַיְשִׁימוֹן׃
:deſcende deſcendendo rex tuæ animæ deſiderium omne ad nunc Et
20 וְעַתָּה לְכָל־אַוַּת נַפְשְׁךָ הַמֶּלֶךְ לָרֶדֶת רֵד
Benedicti :Saul Dixitque .regis manu in eum concludere nobis &
21 וְלָנוּ הַסְגִּירוֹ בְּיַד הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל בְּרוּכִים
;adhuc parate ,quæſo Ite .me ſuper pepercistis quia ,Domino vos
22 אַתֶּם לַיהוָה כִּי חֲמַלְתֶּם עָלָי׃ לְכוּ־נָא הָכִינוּ עוֹד
cum viderit quis ,ejus pes ſit quo ejus locum videte &,ſcitote &
וּדְעוּ וּרְאוּ אֶת־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר תִּהְיֶה רַגְלוֹ מִי רָאָהוּ
,videte Et .ipſe aget callide callendo :me ad dixit quia :ibi
23 שָׁם כִּי אָמַר אֵלַי עָרוֹם יַעְרִם הוּא׃ וּרְאוּ
revertimini & ,ibi ſe abſcondet quibus latibulis omnibus ex ſcitote &
וּדְעוּ מִכֹּל הַמַּחֲבֹאִים אֲשֶׁר יִתְחַבֵּא שָׁם וְשַׁבְתֶּם
,terra in ipſe fuerit ſi ,erit Et.vobiſcum ibo & ;certum ad me ad
אֵלַי אֶל־נָכוֹן וְהָלַכְתִּי אִתְּכֶם וְהָיָה אִם־יֶשְׁנוֹ בָאָרֶץ
abierunt &,ſurrexerunt Et.Jehudah millibus omnibus in eum ſcrutabor &
24 וְחִפַּשְׂתִּי אֹתוֹ בְּכֹל אַלְפֵי יְהוּדָה׃ וַיָּקוּמוּ וַיֵּלְכוּ
ſolitudine in Mahon deſerto in ejus viri &,David Et .Saul facies ad Ziph in
זִיפָה לִפְנֵי שָׁאוּל וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו בְּמִדְבַּר מָעוֹן בָּעֲרָבָה
,quærendum ad ejus viri & ,Saul ivit Et .Jeſimon dexteram ad
25 אֶל יְמִין הַיְשִׁימוֹן׃ וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל וַאֲנָשָׁיו לְבַקֵּשׁ
deſerto in manſit & ,petram deſcendit & ;Davidi nunciaverunt &
וַיַּגִּדוּ לְדָוִד וַיֵּרֶד הַסֶּלַע וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר
.Mahon deſertum David poſt eſt perſecutus & ,Saul audivit Et .Mahon
מָעוֹן וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי־דָוִד מִדְבַּר מָעוֹן׃
latere ex ejus viri & ,David &,hinc montis latere ex Saul ivit Et
26 וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל מִצַּד הָהָר מִזֶּה וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו מִצַּד
,Saul Et .Saul faciebus à abeundum ad feſtinus David fuit & :inde montis
הָהָר מִזֶּה וַיְהִי דָוִד נֶחְפָּז לָלֶכֶת מִפְּנֵי שָׁאוּל וְשָׁאוּל
.eos prehendendum ad ejus viros in & ,David in corona cingentes ejus viri &
וַאֲנָשָׁיו עֹטְרִים אֶל־דָּוִד וְאֶל־אֲנָשָׁיו לְתָפְשָׂם׃
ſe a ffuderunt quia ,vade & ,Accelera :dicendo ,Saul ad venit legatus Et
27 וּמַלְאָךְ בָּא אֶל־שָׁאוּל לֵאמֹר מַהֲרָה וְלֵכָה כִּי־פָשְׁטוּ
poſt perſequendo à Saul eſt reverſus Et .terram ſuper Peliſtim
28 פְלִשְׁתִּים עַל־הָאָרֶץ׃ וַיָּשָׁב שָׁאוּל מִרְדֹף אַחֲרֵי
,illum locum vocaverunt Ideo .Peliſtim occurſum in ivit &,David
דָוִד וַיֵּלֶךְ לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים עַל־כֵּן קָרְאוּ לַמָּקוֹם הַהוּא
.hammachlecoth Selah
סֶלַע הַמַּחְלְקוֹת׃

Verſio VUL. LAT.

14 Morabatur auté David in deſerto
in locis firmiſſimis, manſitq; in monte ſolitudinis Ziph,
in monte opaco: quærebat eũ
tamen Saul cunctis diebus: &
non tradidit eũ Deus in manus
15 ej⁹. Et vidit David quòd egreſſus
eſſet Saul, ut quæreret animã
ejus. Porrò David erat in
16 deſerto Ziph in ſylva. Et ſurrexit
Jonathas fili⁹ Saul, et abiit
ad David in ſylvã, et confortavit
man⁹ ejus in Deo: dixitq;
17 ei, Ne timeas: neq; enim inveniet
te man⁹ Saul patris mei, &
tu regnabis ſuper Iſrael, & ego
ero tibi ſecund⁹; ſed et Saul pa-
18 ter me⁹ ſcit hoc. Percuſſit ergò
uterque fœd⁹ corã Dño: manſitq;
David in ſylva: Jonathas
auté reverſus eſt in domũ ſuã.
19 Aſcenderunt autem Ziphæi ad
Saul in Gabaa, dicentes; Nónne
ecce David latitat apud nos in
locis tutiſſimis ſylvæ, in colle
Hachila quæ eſt ad dexterã de-
20 ſerti? Nunc ergò, ſicut deſideravit
anima tua ut deſcenderes,
deſcende: noſtrũ autem erit ut
21 tradam⁹ eum in man⁹ regis. Dixítque
Saul; Benedicti vos à
Dño, quia doluiſtis vicẽ meã.
22 Abite ergò, oro, & diligentiùs
præparate, et curioſiùs agite, &
conſiderate locũ ubi ſit pes ej⁹,
vel quis viderit eũ ibi: recogitat
enim de me, ꝙ callidè inſi-
23 dier ei. Conſiderate & videte
omnia latibula ej⁹, in quib⁹ abſconditur:
et revertimini ad me
ad rem certã, ut vadã vobiſcũ:
ꝙ ſi etiam in terrã ſe abſtruſerit,
pſcrutabor eum in cunctis
24 millib⁹ Juda. At illi ſurgentes
abierũt in Ziph ante Saul: David
auté & viri ej⁹ erant in deſerto
Maon, in campeſtrib⁹, ad
25 dexterã Jeſimon. Ivit ergò Saul
& ſocii ejus ad quærendum eum:
& nuntiatum eſt David,
ſtatímque deſcendit ad petrã,
& verſabatur in deſerto Maon:
quod cùm audiſſet Saul, perſecutus
eſt David in deſerto Ma-
26 on. Et ibat Saul ad lat⁹ montis
ex parte una: David auté et viri
ej⁹ erant in latere montis ex
parte altera: porrò David deſperabat
ſe poſſe evadere à facie
Saul: itaque Saul & viri ejus,
in modum coronæ cingebant
David & viros ejus, ut
27 caperent eos. Et nuntius venit
ad Saul, dicens; Feſtina, &
veni, quoniã infuderũt ſe Phi-
28 liſthiim ſuper terram. Reverſus
eſt ergò Saul deſiſtens pſequi
David, & perrexit in occurſum
Philiſthinorum: propter hoc vocaverunt
locum illum, Petram dividentem.

Verſio GRÆCA LXX Interp.

14 Καὶ ἐκάθισεν (β) ἐν Μασερὲμ ἐν τῇ ἐρήμῳ
ἐν τοῖς στενοῖς, ϗ ἐκάθητο (γ) ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν
τῷ ὄρει Ζίφ, ἐν τῇ γῇ τῇ αὐχμώδει· ϗ ἐζήτει
αὐτὸν Σαοὺλ πάσας τὰς ἡμέρας, ϗ οὐ
παρέδωκεν αὐτὸν κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.
15 Καὶ εἶδε Δαυίδ, ὅτι (δ) ἐξέρχεται Σαοὺλ τοῦ
ζητεῖν τὸν Δαυίδ· ϗ (ε) Δαυὶδ ἦν ἐν τῷ ὄρει
16 τῷ (ζ) αὐχμώδει ἐν τῇ Καινῇ Ζίφ. Καὶ ἀνέστη
Ἰωνάθαν υἱὸς Σαοὺλ ϗ ἐπορεύθη πρὸς Δαυὶδ
εἰς Καινὴν, ϗ ἐκραταίωσε τὰς χεῖρας
17 αὐτοῦ ἐν κυρίῳ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Μὴ φοβοῦ,
ὅτι οὐ μὴ εὕρῃ σε ἡ χεὶρ Σαοὺλ τοῦ πατρός
μου, ϗ σὺ βασιλεύσεις ἐπὶ Ἰσραήλ, ϗ ἐγὼ
ἔσομαί σοι εἰς δεύτερον, ϗ Σαοὺλ ὁ πατήρ
18 μου οἶδεν οὕτως. Καὶ διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην
ἐνώπιον κυρίου. (η) ϗ ἐκάθητο Δαυὶδ
ἐν Καινῇ, ϗ Ἰωνάθαν ἀπῆλθεν εἰς οἶ-
19 κον αὐτοῦ. Καὶ ἀνέβησαν οἱ Ζιφαῖοι ἐκ τῆς αὐχμώδους
πρὸς Σαοὺλ ἐπὶ τὸν βουνόν, λέγοντες,
Οὐκ ἰδοὺ Δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν ἐν (θ)
Μεσσαρὰ ἐν τοῖς στενοῖς ἐν τῇ Καινῇ ἐν τῷ
βουνῷ τοῦ Ἐχελὰ τοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἰεσσαιμοῦ;
20 Καὶ νῦν πᾶν τὸ πρὸς ψυχὴν τοῦ βασιλέως
εἰς κατάβασιν, καταβαινέτω πρὸς ἡμᾶς· (ι)
κεκλείκασιν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασι-
21 λέως. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαούλ, Εὐλογημένοι
ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, ὅτι ἐπονέσατε περὶ ἐμοῦ.
22 Πορεύθητε δὴ ϗ ἑτοιμάσατε ἔτι, ϗ (κ) γνῶτε
τὸν τόπον αὐτοῦ οὗ ἔσται ὁ ποὺς αὐτοῦ ἐν τάχει
23 ἐκεῖ οὗ εἴπατε, μήποτε πανουργεύσηται. Καὶ
(λ) ἴδετε ϗ γνῶτε, ϗ πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν.
ϗ ἔσται εἰ ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς, ϗ (μ) ἐξερευνήσω
24 αὐτὸν ἐν πάσαις χιλιάσιν Ἰούδα. Καὶ (ν)
ἀνέστησαν οἱ Ζιφαῖοι, ϗ ἐπορεύθησαν ἔμπροσθεν
Σαούλ. ϗ Δαυὶδ ϗ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν
τῇ ἐρήμῳ τῇ Μαὼν καθ' ἑσπέραν ἐκ δε-
25 ξιῶν τοῦ Ἰεσσαιμοῦ. Καὶ ἐπορεύθη Σαοὺλ ϗ οἱ
ἄνδρες αὐτοῦ ζητεῖν αὐτόν. ϗ (ξ) ἀπήγγειλαν
τῷ Δαυίδ, ϗ κατέβη εἰς τὴν πέτραν τὴν ἐν
τῇ ἐρήμῳ Μαών. ϗ ἤκουσε Σαούλ, ϗ κατεδίωξεν
ὀπίσω Δαυὶδ εἰς τὴν ἔρημον Μαών.
26 Καὶ πορεύονται Σαοὺλ ϗ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ (ο)
ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τούτου, ϗ ἦν Δαυὶδ ϗ
οἱ ἄνδρες αὐτοῦ (π) ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τού-
του. (ρ) ϗ ἦν Δαυὶδ σκεπαζόμενος πορεύεσθαι
ἀπὸ προσώπου Σαούλ. ϗ Σαοὺλ ϗ οἱ ἄνδρες
αὐτοῦ παρενέβαλον ἐπὶ Δαυὶδ ϗ τοὺς
27 ἄνδρας αὐτοῦ, συλλαβεῖν αὐτούς. Καὶ (σ)
πρὸς Σαοὺλ ἦλθεν ἄγγελος, λέγων, Σπεῦδε
ϗ δεῦρο, ὅτι (τ) ἀλλόφυλοι ἐπέθεντο ἐπὶ τὴν
28 γῆν. Καὶ ἀνέστρεψε Σαοὺλ μὴ καταδιώκειν
ὀπίσω Δαυίδ, ϗ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν τῶν
ἀλλοφύλων· διὰ τοῦτο ἐπεκλήθη ὁ τόπος
ἐκεῖνος, Πέτρα ἡ μερισθεῖσα.

MS.A. (β) Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν Μασερὲθ ἐν τοῖς (γ) ἐν τῷ ὄρει ἐν
τῇ ἐρήμῳ Ζείφ, εἰς ὄρος τὸ αὐχμῶδες ἐν γῇ αὐχμώδει· (δ) ἔρχεται Σαοὺλ
ζητεῖν (ε) Δαυὶδ ἐν (ζ) αὐχμώδει Ζεὶφ ἐν τῇ Καινῇ. Καὶ (η) ϗ Δαυὶδ ἐκά-
θητο ἐν (θ) Μεσαρὰ (ι) ϗ κεκλείκασιν (κ) γνῶτε ϗ ἴδετε τὸν τόπον οὗ (λ)
γνῶτε ϗ εἴδετε ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅπου κρύβεται ἐκεῖ, ϗ ἐπιστρέψατε πρὸς
με εἰς ἕτοιμον, ϗ πορευσόμεθα μεθ' ὑμῶν. (μ) ἐξερευνήσω (ν) ἀνέστησαν ϗ
ἐπορεύθησαν οἱ Ζιφαῖοι (ξ) ἀπηγγέλη (ο) ἐκ μέσου τοῦ (π) ἐκ μέσου τοῦ (ρ) ϗ ἐ-
γένετο Δαυὶδ (σ) ἄγγελος ἦλθεν πρὸς Σαούλ, λέγων, (τ) ἐπέθεντο ἀλλόφυ-
λοι ἐπὶ

Cum Tranſlatione LATINA.

Et ſedit (f) in Maſerem in deſerto in anguſtis, & ſedit (g) in deſerto in monte Ziph, in terra æſtuoſa. Et quærebat eum Saul omnibus diebus: & non tradidit eum 14
Dominus in manus ejus. Et vidit 15
David, quia egreditur Saul ad quærendum David: & David erat (h) in monte æſtuoſo in Cæne
Ziph. Et ſurrexit Jonathas filius 16
Saul: & ivit ad David in Cæne: et confirmavit manus ejus in Domino. Et dixit ad eum; Ne ti- 17
meas, quoniam non inveniet te manus Saul patris mei: & tu regnabis ſuper Iſrael: et ego ero tibi in ſecundum. Et Saul pater meus novit ita. Et diſpoſuerunt utriq; 18
teſtamentum coram Domino. Et ſedit David in Cæne, & Jonathan abiit in domum ſuam. Et a- 19
ſcenderunt Ziphæi de æſtuoſa ad Saul in (i) collem, dicentes; Nónne ecce David abſcondit⁹ eſt apud nos in (k) Meſſera in anguſtis, in Cæne, in colle ipſi⁹ Echela, qui à dextris Jeſſemu? Et (l) nunc o- 20
mne quod eſt ad animam regis, in deſcenſum deſcendat ad nos: (m) concluſerunt eum in manus
regis. Et dixit eis Saul; Be- 21
nedicti vos Domino, quia laboraſtis pro me. Ite nunc, & parate 22
adhuc, & noſcite locum ejus, ubi erit pes ejus citò ibi, ubi dixiſtis: (n) ne fortè verſutè agat. Et vi- 23
dete & (o) noſcite: et ibo vobiſcum. Et erit, ſi eſt ſuper terram, et inveſtigabo eum in omnibus millibus Juda. Et ſurrexerunt Zi- 24
phæi, & iverunt ante Saul. Et David, & viri ejus in deſerto Maon, (p) ad occidentem à dextris Jeſſemu. Et ivit Saul, et viri 25
ej⁹, ad quærendũ eum. Et annunciaverunt ipſi David, & deſcendit ad petrã, quæ in deſerto Maon. Et audivit Saul, et perſequut⁹ eſt poſt David in deſertum Maon. Et eunt Saul, & viri ejus 26
à parte montis ab hac: et erat David, & viri ejus à parte montis (q) ab hac. Et fuit David tegens ſe in eundo à facie Saul. Et Saul, & viri ejus (r) caſtrametati ſunt ſuper David, & viros ejus, ad comprehendendum eos. Et ad Saul venit nuntius, 27
dicens; Feſtina, et veni: quoniam alienigenæ (ſ) incurſionem fecerunt ſuper terram. Et reverſus eſt 28
Saul non perſequendo poſt David, & ivit in occurſum alienigenarum. Propter hoc cognominatus eſt locus ille, Petra diviſa.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ויתב דוד במדברא במצדתא ויתב בטורא במדברא דזיף ובעוהי שאול כל יומיא ולא
15 מסריה יי בידיה: וחזא דוד ארי נפק שאול למקטליה ודוד במדברא דזיף בחורשא:
16 וקם יהונתן בר שאול ואזל לות דוד לחורשא ותקיף ית ידיה במימרא דיי: ואמר ליה
17 לא תדחל ארי לא תשכחנך ידא דשאול אבא ואת תמלוך על ישראל ואנא אהי לך
18 לתנין ואף שאול אבא ידע כן: וגזרו תרויהון קים קדם יי ויתב דוד בחורשא ויהונתן
19 אזל לביתיה: וסליקו אנשי זיף לות שאול לגבעתא למימר הלא דוד מטמר עמנא
20 במצדתא בחורשא בגבעת חכילה דמדרום לישימון: וכען לכל רעות נפשך מלכא
21 למחת חות ואנחנא נמסרניה בידא דמלכא: ואמר שאול בריכין אתון קדם יי ארי
22 חסתון עלי: איזילו כען אתקינו עוד ודעו וחזו ית אתריה דשרי ביה מן חזהי תמן ארי
23 אמרין לי דערים ונפיק הוא: וחזו ודעו מכל מטמוריתא דאטמר תמן ותתובון לותי
בקשוט ואהך עמכון ויהי אם איתוהי בארעא ואבלוש יתיה בכל אלפיא דבית יהודה:
24 וקמו ואזלו לזיף קדם שאול ודוד וגברוהי במדברא דמעון במישרא דמדרום לישימון:
25 ואזל שאול וגברוהי למבעי וחויאו לדוד ונחת לכיפא ויתב במדברא דמעון ושמע שאול
26 ורדף בתר דוד במדברא דמעון: ואזל שאול מסטר טורא מכא ודוד וגברוהי מסטר
טורא מכא והוה דוד מתבעי למיזל מן קדם שאול ושאול וגברוהי כמנין על דוד ועל
27 גברוהי למחדהון: ואזגדא אתא לות שאול למימר אוחי ואזיל ארי אתנגידו פלשתאי
28 על ארעא: ותב שאול מלמרדף בתר דוד ואזל לקדמות פלשתאי על כן קרו לאתרא
ההוא כיף פלגותא אתרא דאתפליג ביה לבא דמלכא למיזל לכא ולכא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ſedit David in deſerto in præſidio, & ſedit in monte in deſerto Ziph; 14
& quæſivit illum Saul omnib⁹ dieb⁹, & non tradidit illum Dñs in manu
ejus. Et vidit David quòd exivit Saul ad occidendũ ſe: & David in de- 15
ſerto Ziph in ſylva. Et ſurrexit Jehonathan filius Saul, & ivit ad David ad 16
ſylvam: & confortavit manus ej⁹ in dicto Dñi. Et dixit ei, Non timebis, 17
quia non inveniet te man⁹ Saul patris mei: & tu regnabis ſuper Iſrael, &
ego ero tibi in ſecundum, & etiam Saul pater me⁹ cognoſcit ſic. Et pepigerunt 18
ambo illi fœd⁹ ante Dñm, & ſedit David in ſylva, & Jehonathan
ivit in *domum* ſuam. Et aſcenderũt viri Ziph ad Saul in Gibghatha ad di- 19
cendum, Nónne David abſcondit⁹ nobiſcum in præſidio in ſylva in Gibghatha
Hhachilah quæ ad Auſtrum Jeſſimon? Et nunc ad omnem volunta- 20
tem animæ tuæ rex deſcendendo deſcende, & nos tradem⁹ eum in manu
regis. Et dixit Saul, Benedicti vos ante Dñm, quia miſerti eſtis ſuper 21
me. Ite nunc & præparamini adhuc, & cognoſcite & videte locum ejus 22
in quo manens: quis vidit illum ibi? quia dicentes *mihi* quòd callidè agens
& exiens ille. Et videte & cognoſcite ex omni latibulo in quo abſcondit⁹ 23
eſt ibi, & redibitis ad me in veritate, & veniam vobiſcum: & erit ſi ille
eſt in terra, & inveſtigabo illum in omnibus millibus domus Jehuda. Et 24
ſurrexerunt & iverunt ad Ziph ante Saul: & David & viri ej⁹ in deſerto
Maghon in planicie, quæ ab Auſtro Jeſſimon. Et ivit Saul & ſervi ej⁹ ad 25
quærendũ eum, & denunciarunt David, & deſcendit ad rupem, & ſedit
in deſerto Maghon: & audivit Saul & ſecut⁹ eſt poſt David in deſertum
Maghon. Et ivit Saul à latere montis hinc; & David & viri ej⁹ ex latere 26
montis inde: & fuit David diſquirens ad abeundũ ex-ante Saul: & Saul
& viri ej⁹ inſidiantes ſuper David, & ſuper viros ejus ad comprehendendũ
eos. Et nunci⁹ venit ad Saul ad dicendũ: Feſtina & vade, nam extracti 27
ſunt Peliſthæi ſuper terram. Et rediit Saul à ſequendo poſt David, & ivit 28
ad occurſum Peliſthæorum: ideo vocarunt locum illum Rupem diviſionis,
locum, in quo diviſum eſt cor regis ad eundum huc, & illuc.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܝܬܒ ܕܘܝܕ ܒܡܕܒܪܐ ܕܡܨܪܘܬܐ. ܘܝܬܒ ܒܛܘܪܐ ܒܡܕܒܪܐ ܕܙܝܦ. ܘܒܥܝܗܝ ܫܐܘܠ ܟܠܗܘܢ
ܝܘܡܬܐ. ܘܠܐ ܐܫܠܡܗ ܐܠܗܐ ܒܐܝܕܘܗܝ. * ܘܚܙܐ ܕܘܝܕ ܕܢܦܩ ܫܐܘܠ ܠܡܒܥܐ ܢܦܫܗ. 15
ܘܕܘܝܕ ܒܡܕܒܪܐ ܕܙܝܦ ܒܚܘܪܫܐ. * ܘܩܡ ܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܠܚܘܪܫܐ. 16
ܘܐܚܣܢ ܐܝܕܘܗܝ ܒܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ ܠܟ ܐܝܕܗ ܕܫܐܘܠ 17
ܐܒܝ. ܘܐܢܬ ܬܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܐ ܐܗܘܐ ܥܡܟ. ܘܬܚܐ. ܘܐܦ ܫܐܘܠ ܐܒܝ ܝܕܥ ܕܗܟܢܐ
ܗܘ. * ܘܐܩܝܡܘ ܬܪܝܗܘܢ ܩܝܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܪܘܒܐ: ܒܢܚܠܐ. ܘܐܙܠ ܝܘܢܬܢ 18
ܠܒܝܬܗ. * ܘܣܠܩܘ ܙܝܦܝܐ ܠܘܬ ܫܐܘܠ ܠܓܒܥܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܕܘܝܕ ܡܛܫܐ 19
ܥܡܢ ܒܡܨܪܘܬܐ ܒܚܘܪܫܐ ܒܓܒܥܬܐ. ܒܢܚܠܐ ܕܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܐܝܫܝܡܘܢ. * ܘܗܫܐ ܐܝܟ ܟܠ ܪܓܬܐ 20
ܕܢܦܫܟ. ܚܘܬ ܠܘܬܢ. ܘܚܢܢ ܢܫܠܡܝܘܗܝ ܒܐܝܕܐ ܕܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܐܘܠ. ܡܒܪܟܝܢ 21
ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܕܚܣܬܘܢ ܥܠܝ. * ܙܠܘ ܐܬܩܢܘ. ܘܕܥܘ ܘܚܙܘ ܐܬܪܗ. ܐܝܟܐ ܕܗܘܐ 22
ܪܓܠܗ ܡܢ ܕܚܙܝܗܝ. ܬܡܢ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܘ ܠܝ. ܕܡܚܪܡ ܡܚܪܡ ܗܘ. * ܘܕܥܘ ܘܚܙܘ 23
ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܛܫܝܬܐ ܕܡܛܫܐ ܬܡܢ. ܘܗܦܘܟܘ ܠܘܬܝ ܠܫܪܝܪܘܬܐ. ܘܐܙܠ ܥܡܟܘܢ.
ܘܐܢ ܐܝܬܘܗܝ ܒܐܪܥܐ. ܐܒܨܝܘܗܝ ܒܟܠܗܘܢ ܐܠܦܘܗܝ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܩܡܘ ܘܐܙܠܘ ܠܙܝܦ ܩܕܡ 24
ܫܐܘܠ. ܘܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ ܒܡܕܒܪܐ ܕܡܥܘܢ ܒܥܪܒܐ. ܠܘܬ ܝܡܝܢܐ ܕܐܝܫܝܡܘܢ. * ܘܐܙܠ ܫܐܘܠ 25
ܘܥܒܕܘܗܝ ܠܡܒܥܝܗ ܠܕܘܝܕ. ܘܚܘܝܘܗܝ ܠܕܘܝܕ. ܘܢܚܬ ܠܗ ܠܫܘܥܐ. ܘܝܬܒ ܒܡܕܒܪܐ
ܕܡܥܘܢ. ܘܫܡܥ ܫܐܘܠ. ܘܪܕܦ ܒܬܪ ܕܘܝܕ ܠܡܕܒܪܐ ܕܡܥܘܢ. * ܘܐܙܠ ܫܐܘܠ ܡܢ ܓܒܗ 26
ܕܛܘܪܐ. ܘܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ ܡܢ ܓܒܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܗܘܐ ܕܘܝܕ ܡܣܬܪܗܒ ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܩܕܡ
ܫܐܘܠ. ܘܫܐܘܠ ܘܥܒܕܘܗܝ ܡܚܕܪܝܢ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܘܠܘܬ ܥܒܕܘܗܝ ܠܡܐܚܕ ܐܢܘܢ. * ܘܐܙܓܕܐ 27
ܐܬܐ ܠܘܬ ܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܬܐ ܠܟ. ܡܛܠ ܕܐܫܪܝܘ ܦܠܫܬܝܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ. * ܘܗܦܟ ܫܐܘܠ 28
ܡܢ ܪܕܦ ܕܘܝܕ. ܘܐܙܠ ܠܐܘܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܐܘܗ ܠܐܪܥܐ ܗܝ. ܫܢܥܪ ܦܘܠܓܐ.

* Manſit auté David in deſerto Maſroth, & cõ- 14
moratus eſt in monte in deſerto Ziph: & *licèt*
quæſiviſſet eũ Saul omnib⁹ dieb⁹, tamen non
tradidit eum Deus in manũ illi⁹: Videns au- 15
tem David egreſſũ eſſe Saulem ad quærendã
animã ſuam, *remanſit* David in deſerto Ziph
in ſylva. Tũ ſurgens Jonathan fili⁹ Saulis, ab- 16
iit ad Davidé in ſylvam, & confirmavit ma-
n⁹ ejus in Deo, (*id eſt, animos addidit ei.*) Et 17
dixit illi, Ne metuas, quia non valebit adverſũm
te man⁹ Saulis patris mei, ſed tu regnaturus
es ſuper Iſraelé: ego quoque tecũ ero, et
vives: quin etiã Saul pater me⁹ novit ita fore.
Et pepigerũt ambo fœdus corã Dño ſedente 18
ſup Cherubim, in convalle: deinde Jonathan
abiit in domũ ſuã. Aſcendentes autẽ Ziphæi 19
ad Saulé in Gebaa, dixerunt illi; Ecce David
latet apud nos in Maſroth, in ſylva, in Gebaoth,
in valle quæ eſt ad dexterã Aſimon. Nunc 20
ergò juxta omne deſideriũ animæ tuæ deſcende
contra nos, & nos tradem⁹ eũ in manũ re-
gis. Quib⁹ dixit Saul, Benedicti ſitis à Deo, 21
quòd clementiã utamini erga me. Ite, conſi- 22
dete, explorate manſioné ejus, & inſpicite locũ
ejus, ut pes ejus qui viderit illũ, ibi ſit: dixerunt
enim mihi aſtutiſſimũ eum eſſe. Recog- 23
noſcite ergò, & diſpicite omnes latebras ubi
ſe abdit, & revertimini ad me ut me certioré
faciatis, & ibimus vobiſcũ: nam ſi eſt in terra,
perquirã eum inter omnia millia Juda. Itaq; 24
ſurgentes præceſſerunt Saulé ad Ziph. David
auté cum viris ſuis erat in deſerto Maonis, in
Araba, ad lat⁹ Aſimon. Abiítq; Saul cum ſer- 25
vis ſuis ad quærendũ Davidé: ꝙ cùm nuntiâſſent
Davidi, deſcendit ad Selaa, ſedítq; in deſerto
Maonis. Hoc audito Saul, inſequutus eſt
Davidé ad deſertum Maonis: Abiítq; Saul ab 26
uno latere montis; David auté & viri ſui ab
altero latere: & verò David feſtinabat aufugere
à conſpectu Saulis, Saul auté & ſervi ſui
oberrabãt circũ Davidé & ſervos ejus ad deprehendendũ
eos. Sed nunti⁹ venit ad Saulé, 27
& dixit ei, Veni citò, quoniam caſtra fixerunt
Philiſtæi in tota terra. Quapropter rediens 28
Saul ab inſectando Davide, abiit obviàm Phi-
liſtæis: idcircò vocaverunt terrã illam, Senaar
diremptionis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وسكن داود ببرية مصروث وسكن الجبل الذي في برية ريف * فطلبه ساوول طول عمره * ولم يدفعه
15 الله في يده ولم يظفر به * ورأي داود ان ساوول قد خرج في طلبه وكان داود في غيضة كانت
16 ببرية ريف * فاما يوناثان ابن ساوول * فانه قام واتي داود في الغيضة * ووثق بالله وتوكل عليه
17 * وقال لداود * لا تخف لان ساوول ابي لا يظفر بك وانت الذي تملك علي بني اسرائيل * وقد عرف
18 ساوول ابي ان الامر هكذا * وانا اكون معك وتحيي نفسي * وتعاهدا كلاهما عهدا امام الرب رب
19 الكاروبين في الغور * وانصرف يوناثان الي منزله * وصعد الريفانيون الي ساوول الي جبع وقالوا له *
ان داود متغيب عندنا بمصروث في الغيضة التي بجبعون * في الوادي الذي عن يمين اسمون
20 * فانزل الينا الان كما تحب وتشتهي * فانا ندفعه اليك ايها الملك * قال لهم ساوول * بارك الله
21 عليكم * لانكم رحمتموني * انصرفوا واسكتوا * فان موضعه جيد * والذي يراه فلياتيني حتي
22 ينزل بين يدي * من اجل اني قد اخبرت انه محتال ذا حيل * وابحثوا عن جميع المخابي التي
23 يختفي فيها وارجعوا الي في اصلاح امري * حتي انصرف معكم * وان كان في جوف الارض * فاني
اخرجه منها * ولو كان بين الوف كثيرة من آل يهودا * اخرجته من بينهم * وقام اهل ريف *
24 وانصرفوا من بين يدي ساوول * فاما داود ورجاله فكانوا في برية معون * في مغارة اسمون
25 * وانطلق ساوول وعبيده في طلب داود * واخبروا داود بذلك * فاتي الي سلع * وسكن برية
26 معون * وسمع ساوول ذلك * وانطلق في طلبه الي برية معون * وكان ساوول يسير الي جانب الجبل
الايمن * وداود ورجاله في الجانب الاخر * وكان داود مسرعا في هربه من ساوول * وساوول وعبيده
27 يجدون في طلب داود واصحابه لياخذوهم * فاتي ساوول نذير من ارض اسرائيل وقال له * ارجع
28 سريعا * لان اهل فلسطين قد نزلوا الارض كلها * ورجع ساوول من حيث كان في طلب داود *
وانطلق لاهل فلسطين * ولذلك دعي اسم ذلك الموضع سنعار الانشقاق

* *David autem commoratus in ſolitudine* 14
*Maſroth, habitavit in monte qui eſt in deſerto
Ziph: & quæſivit eum Saul totâ ætate
ſuâ, ſed non tradidit eum Deus in
manum ejus, neq; voti compos factus eſt.*
Animadvertens autem David quòd Saul 15
*egreſſus eſſet ad quærendum eum, manſit
David in ſylva quadã quæ eſt in deſerto
Ziph. Verùm Jonathan filius Saulis ſur-* 16
*gens adivit Davidem in ſylvã illam, Deo
fretus atque confiſus; Dixitque Davidi,* 17
*Ne timeas, quia Saul pater meus non ſuperabit
te, & tu es ille qui regnaturus es
ſuper filios Iſrael: jamque novit Saul pater
meus rem ita futuram: & ego tecum
ero, & ſervabis animam meam. Et inie-* 18
*runt ambo fœdus coram Domino, Domino
Cherubim, in convalle: tum rediit Jonath
in domum ſuam. Aſcenderunt autem* 19
*Ziphæi ad Saulem in Gabaa, & dixerunt
ad eum, David delitеſcit apud nos in
Maſroth, in ſylva quæ eſt in Gabaon, in
valle quæ eſt à dextera Aſimon. Nunc i-* 20
*taque deſcende ad nos prout cupis & optas:
nos enim tradituri ſumus eum tibi,
ô rex. Dixit eis Saul, Benedicat vobis* 21
Deus, quòd mei miſerti ſitis. Ite, & 22
*ſilete, quia locus ejus aptus eſt: & qui
viderit eum, veniat ad me, ut deſcendat
ante me; nuntiatum eſt enim mihi eum
eſſe callidum, verſutiis plenum. Scru-* 23
*tamini ergò omnia latibula in quibus ſeſe
abſcondit, & redite ad me ut proſpiciam
rebus meis, ut proficiſcar vobiſcum: etiamſi
fuerit in centro terræ, inde extraham
illum: & licèt fuerit inter multa
millia familiæ Juda, educam eum de medio
eorum. Surgentes ergò Ziphæi, ab-* 24
*ierunt à conſpectu Saulis: David autem
cum viris ſuis erat in deſerto Maonis,
in ſpelunca Aſimon. Cùmque pro-* 25
*fectus eſſet Saul cum ſervis ſuis ad quærendum
Davidem, idque nuntiatum eſſet
Davidi, recepit ſe in Selaa, habitavitq;
in deſerto Maon. Quod cùm audiſſet
Saul, abiit quæſitum illum in deſertum
Maonis. Ibat ergò Saul ad latus montis* 26
*dexterum, David autem & viri ejus ad
latus oppoſitum: feſtinabatque David fugam
ſuam à Saule. Saul autem & ſervi
ejus ſolliciti erant in quærendo Davide
& ſociis ej⁹, ut caperent eos. Sed venit ad* 27
*Saulem monitor de terra Iſrael, & dixit
ad eum, illico redi, quoniam Paleſtini
occupârunt univerſam terram. Rediens* 28
*ergò Saul è loco ubi perſequebatur Davidem,
abiit ad Paleſtinos: ob hoc appellatus
eſt locus ille, Senaar diviſionis.*

שמואל א׃ כד

CAP. XXIV. כד

.Henghedi munitionibus in manſit & ,inde David aſcendit Et
1 וַיַּעַל דָּוִד מִשָּׁם וַיֵּשֶׁב בִּמְצָדוֹת עֵין־גֶּדִי׃
,ei nunciaverunt & ,Peliſtim poſt à Saul eſt reverſus quando ,fuit Et
2 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁב שָׁאוּל מֵאַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים וַיַּגִּדוּ לוֹ
tria Saul Tulitque .ghedi-Hen deſerto in David Ecce :dicendo
3 לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּמִדְבַּר עֵין גֶּדִי׃ וַיִּקַּח שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת
,David quærendū ad ivit & ,Iſrael omni ex electi viri millia
אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד
venit Et .ſylveſtrium hircorum petrarum facies ſuper ejus viros &
4 וַאֲנָשָׁיו עַל־פְּנֵי צוּרֵי הַיְּעֵלִים׃ וַיָּבֹא
Saul eſt ingreſſus & ; ſpelunca ibi & , viam ſuper pecoris caulas ad
אֶל־גִּדְרוֹת הַצֹּאן עַל־הַדֶּרֶךְ וְשָׁם מְעָרָה וַיָּבֹא שָׁאוּל
,manentes ſpeluncæ lateribus in ejꝰ viri &,David Et :ſuos pedes tegendū ad
לְהָסֵךְ אֶת־רַגְלָיו וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו בְּיַרְכְּתֵי הַמְּעָרָה יֹשְׁבִים׃
DOMINUS dixit quam dies Ecce : eum ad David viri Dixeruntque
5 וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי דָוִד אֵלָיו הִנֵּה הַיּוֹם אֲשֶׁר־אָמַר יְהוָה
ei facies & ,tua manu in tuum inimicum dans ego Ecce : te ad
אֵלֶיךָ הִנֵּה אָנֹכִי נֹתֵן אֶת־אֹיִבְךָ בְּיָדֶךָ וְעָשִׂיתָ לּוֹ
abſcidit & ,David ſurrexit & :tuis oculis in erit bonum quemadmodum
כַּאֲשֶׁר יִטַב בְּעֵינֶיךָ וַיָּקָם דָּוִד וַיִּכְרֹת אֶת־
percuſſit & ſic poſt fuit Et .ſecreto in Saul quod ,pallii alam
6 כְּנַף־הַמְּעִיל אֲשֶׁר־לְשָׁאוּל בַּלָּט׃ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּךְ
.Sauli ipſi quæ alam abſciderat quod propterea ,eum David cor
לֵב־דָּוִד אֹתוֹ עַל אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־כָּנָף אֲשֶׁר לְשָׁאוּל׃
verbum faciam ſi ,Domino à mihi Abſit : ſuis viris Dixitque
7 וַיֹּאמֶר לַאֲנָשָׁיו חָלִילָה לִּי מֵיְהוָה אִם־אֶעֱשֶׂה אֶת־הַדָּבָר
; eum in mei manū mittendum ad , Domini uncto meo domino hoc
הַזֶּה לַאדֹנִי לִמְשִׁיחַ יְהוָה לִשְׁלֹחַ יָדִי בּוֹ
,verbis in ſuos viros David ſcidit Et .ipſe Domini unctus quia
8 כִּי־מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא׃ וַיְשַׁסַּע דָּוִד אֶת־אֲנָשָׁיו בַּדְּבָרִים
ivit &,ſpelunca de ſurrexit Saul Et .Saul in cōſurgere eos dedit non &
וְלֹא נְתָנָם לָקוּם אֶל־שָׁאוּל וְשָׁאוּל קָם מֵהַמְּעָרָה וַיֵּלֶךְ
clamavit &,ſpelunca de eſt egreſſus & ,poſthæc David ſurrexit Et .via in
9 בַּדָּרֶךְ׃ וַיָּקָם דָּוִד אַחֲרֵי־כֵן וַיֵּצֵא מִן־הַמְּעָרָה וַיִּקְרָא
,ſe poſt Saul reſpexit Et .rex mi Domine :dicendo , Saul poſt
אַחֲרֵי־שָׁאוּל לֵאמֹר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַיַּבֵּט שָׁאוּל אַחֲרָיו
David Dixitque .ſe incurvavit &,terram in vultus David inclinavit &
10 וַיִּקֹּד דָּוִד אַפַּיִם אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד
David Ecce : dicendo ,hominis verba audies quid Ut : Saul ad
לְשָׁאוּל לָמָּה תִשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי אָדָם לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד
quod tui oculi viderunt hac die Ecce ? tuū malum quærens
11 מְבַקֵּשׁ רָעָתֶךָ׃ הִנֵּה הַיּוֹם הַזֶּה רָאוּ עֵינֶיךָ אֵת אֲשֶׁר־
dixit Et .ſpelunca in mea manu in hodie Dominus te tradiderit
נְתָנְךָ יְהוָה הַיּוֹם בְּיָדִי בַּמְּעָרָה וְאָמַר
meā manum mittam Non : dixi & ,te ſuper pepercit & ,te occidendum ad
לַהֲרָגְךָ וַתָּחָס עָלֶיךָ וָאֹמַר לֹא־אֶשְׁלַח יָדִי
vide etiam ,vide mi pater Et .ipſe Domini unctus quia ,meū dominū in
12 בַּאדֹנִי כִּי־מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא׃ וְאָבִי רְאֵה גַּם רְאֵה
, tui pallii alam me abſcindendo in quia : mea manu in tui pallii alam
אֶת־כְּנַף מְעִילְךָ בְּיָדִי כִּי בְּכָרְתִי אֶת־כְּנַף מְעִילְךָ
;prævaricatio &,malū mea manu in nō quia,vide &,Scito.te interfeci nō &
וְלֹא הֲרַגְתִּיךָ דַּע וּרְאֵה כִּי אֵין בְּיָדִי רָעָה וָפֶשַׁע
Judicet .eam capiendum ad meæ animæ inſidians tu Et .tibi peccavi non &
13 וְלֹא־חָטָאתִי לָךְ וְאַתָּה צֹדֶה אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃ יִשְׁפֹּט
mea manꝰ & : te de Dominus me ulciſcatur &,te inter &,me inter Dominus
יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּנְקָמַנִי יְהוָה מִמֶּךָּ וְיָדִי
impiis Ab : antiqui proverbium dicit Quemadmodum .te in ſit non
14 לֹא תִהְיֶה־בָּךְ׃ כַּאֲשֶׁר יֹאמַר מְשַׁל הַקַּדְמֹנִי מֵרְשָׁעִים
.te in ſit non mea manus & : impietas egredietur
יֵצֵא רֶשַׁע וְיָדִי לֹא תִהְיֶה־בָּךְ׃

SAMUEL I.

Verſio VUL. LAT.

CAP. XXIV.

1 AScendit ergò David indé:
et habitavit in locis tutiſſimis
2 Engaddi. Cúmq; reverſꝰ
eſſet Saul, poſtquā perſecutꝰ
eſt Philiſtæos, nuntiaverūt ei,
dicentes; Ecce, David in deſerto
3 eſt Engaddi. Aſſumens
ergò Saul tria millia electorū
virorū ex omni Iſrael, perrexit
ad inveſtigandū David, &
viros ejꝰ; etiā ſup abruptiſſimas
petras, quæ ſolis ibicibus
4 perviæ ſūt. Et venit ad caulas
oviū, quæ ſe offerebant vianti;
erátq; ibi ſpelunca, quā ingreſſꝰ
eſt Saul, ut purgaret vētré:
porrò David et viri ejꝰ in
interiore parte ſpeluncæ latebāt.
5 Et dixerūt ſervi David ad
eū; Ecce dies, de qua locutꝰ eſt
Dñs ad te; Ego tradā tibi inimicū
tuū, ut facias ei ſicut placuerit
in oculis tuis. Surrexit
ergò David, & præcîdit oram
6 chlamydis Saul ſilenter. Poſt
hæc percuſſit cor ſuū David, eò
ꝙ abſcidiſſet oram chlamydis
7 Saul. Dixítq; ad viros ſuos;
Propitiꝰ ſit mihi Dñs, ne faciā
hanc rem dño meo, chriſto
Dñi, ut mittā manū meam in
8 eū, quia chriſtꝰ Dñi eſt. Et
confregit David viros ſuos
ſermonibꝰ, & non permiſit eos
ut conſurgerent in Saul: porrò
Saul exurgens de ſpelunca,
9 pergebat cœpto itinere. Surrexit
autē & David poſt eū:
& egreſſus de ſpelunca, clamavit
poſt tergū Saul, dicens;
Dñe mi rex. Et reſpexit Saul
poſt ſe: & inclinans ſe David
10 pronꝰ in terrā, adoravit. Dixítq;
ad Saul; Quarè audis
verba hominū loquentiū, David
quærit malū adverſū te?
11 Eccè hodiè viderūt oculi tui,
quòd tradiderit te Dñs in manu
mea in ſpelunca: & cogitavi
ut occiderē te, ſed pepercit
tibi oculꝰ meꝰ: dixi enim;
Nō extendā manū meā in dominū
meum, quia chriſtꝰ Dñi
12 eſt. Quin potiꝰ, pater mi, vide,
& cognoſce oram chlamydis
tuæ in manu mea: quoniam
cùm præſcinderē ſummitatem
chlamydis tuæ, nolui extendere
manum meā in te: animadverte,
& vide, quoniā nō
eſt in manu mea malū, neq;
iniquitas, neq; peccavi in te:
tu autē inſidiaris animæ meæ
13 ut auferas eā. Judicet Dñs inter
me & te, & ulciſcatur me
Dñs ex te: manꝰ autē mea non
14 ſit in te. Sicut & in proverbio
antiquo dicitur; AB IMPIIS
egredietur impietas: manus
ergò mea non ſit in te.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. κδʹ.

1 ΚΑὶ ἀνέστη Δαυὶδ (α) ἐκεῖθεν, καὶ ἐκάθισεν
2 ἐν τοῖς στενοῖς Ἐνγαδδί. Καὶ ἐγενήθη
ὡς ἀνέστρεψε Σαοὺλ ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀλλοφύλων,
καὶ ἀπηγγέλη (β) αὐτῷ, λεγόντων, Ὅτι
3 Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἐνγαδδί. Καὶ ἔλαβε
μεθ' ἑαυτοῦ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκλεκτοὺς
ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθη ζητεῖν τὸν
Δαυὶδ, καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον
4 (γ) Σαδδαιέμ. Καὶ ἦλθεν εἰς τὰς ἀγέλας
τῶν ποιμνίων τὰς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἦν ἐκεῖ σπήλαιον.
καὶ (δ) Σαοὺλ εἰσῆλθε παρασκευάσασθαι,
καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ σπηλαίου
5 ἐκάθηντο. Καὶ (ε) εἶπον οἱ ἄνδρες
Δαυὶδ πρὸς αὐτὸν, (ζ) Ἰδοὺ ἡ ἡμέρα αὕτη,
ἣν εἶπε κύριος πρὸς σὲ παραδοῦναι τὸν ἐχθρόν
σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ ποιήσεις αὐτῷ
ὡς ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἀνέστη
Δαυὶδ, καὶ ἀφεῖλε τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος
6 (η) τοῦ Σαοὺλ λαθραίως. Καὶ ἐγενήθη μετὰ
ταῦτα, καὶ ἐπάταξε καρδία Δαυὶδ αὐτὸν, ὅτι
7 ἀφεῖλε τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ. Καὶ
εἶπε Δαυὶδ πρὸς τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, Μηδαμῶς
μοι (θ) παρὰ κυρίου, εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα
τοῦτο τῷ κυρίῳ μου τῷ χριστῷ κυρίου, (ι) ἐπενέγκαι
χεῖρά μου ἐπ' αὐτὸν, ὅτι χριστὸς κυρίου
8 ἐστὶν οὗτος. Καὶ ἔπεισε Δαυὶδ τοὺς ἄνδρας
αὐτοῦ ἐν λόγοις, καὶ οὐκ ἔδωκεν (κ) αὐτοῖς ἀναστάντας
θῦσαι τὸν Σαούλ. καὶ (λ) ἀνέστη Σαοὺλ
9 καὶ κατέβη τὴν ὁδόν. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ὀπίσω
(μ) αὐτοῦ ἐκ τοῦ σπηλαίου· καὶ ἐβόησεν Δαυὶδ
ὀπίσω Σαοὺλ, λέγων, (ν) Κύριε βασιλεῦ. καὶ
ἐπέβλεψε (ξ) Σαοὺλ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἔκυψε
Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν,
10 καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς
Σαοὺλ, Ἵνα τί ἀκούεις τῶν λόγων τοῦ λαοῦ, λεγόντων,
11 Ἰδοὺ Δαυὶδ ζητεῖ τὴν ψυχήν σου; Ἰδοὺ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ (ο) ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί
σου ὡς παρέδωκέ σε (π) κύριος σήμερον εἰς χεῖράς
μου ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ οὐκ ἠβουλήθην ἀποκτεῖναί
σε, καὶ ἐφεισάμην σου, καὶ εἶπα, Οὐκ ἐποίσω
χεῖρά μου ἐπὶ κύριόν μου, (ρ) ὅτι χριστὸς
12 κυρίου οὗτός ἐστι. Καὶ ἰδοὺ τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος
σου ἐν τῇ χειρί μου, ἐγὼ ἀφῄρηκα τὸ (σ)
πτερύγιον, καὶ οὐκ ἀπέκταγκά σε· καὶ γνῶθι καὶ ἴδε
σήμερον, ὅτι οὐκ (τ) ἔστι κακία ἐν τῇ χειρί μου
οὐδὲ ἀσέβεια καὶ ἀθέτησις, καὶ οὐχ ἡμάρτηκα εἰς
σὲ, καὶ σὺ δεσμεύεις τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν.
13 Δικάσαι κύριος ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ (υ)
ἐκδικήσαι σοι κύριος ἐκ σοῦ. καὶ ἡ χείρ μου
14 οὐκ ἔσται (φ) ἐπὶ σέ, Καθὼς λέγεται ἡ παραβολὴ
ἡ ἀρχαία, Ἐξ ἀνόμων ἐξελεύσεται
πλημμέλεια. καὶ ἡ χείρ μου οὐκ ἔσται ἐπὶ σέ.

CAP. XXIV.

ET ſurrexit David indè, & 1
ſedit in anguſtiis Engaddi. Et factum 2
eſt, ut revertit Saul à poſt
alienigenas, & annuntiatum eſt
ei, dicentibus; Quoniam David in
deſerto Engaddi. Et ſumpſit ſecum 3
tria millia virorum electorum
ex omni Iſrael: & ivit quærere
David, & viros ejus ſuper
faciem (a) Saddæem. Et venit ad 4
greges pecorum, quæ ſuper viam.
Et erat ibi ſpelunca. Et Saul intravit
ad (b) provocandum. Et
David, & viri ejus in interioribꝰ
ſpeluncæ ſedebant. Et dixerūt 5
viri David ad eum, Ecce dies hæc,
quam dixit Dominus ad te, (c)
tradere inimicum tuum in manus
tuas: & facies ei, ſicut (d) bonum
in oculis tuis. Et exurrexit
David, & dempſit pinnā diploidis
Saul occultè. Et factū eſt poſt hæc, 6
& percuſſit cor David eum, quia
dempſerat pinnam diploidis ejus.
Et dixit David ad viros ſuos, 7
Nequaquàm mihi à Domino; ſi
faciam verbum hoc domino meo
chriſto Domini, ut inferam manū
meā ſuper eum: quoniā chriſtus
Domini eſt hic. Et ſuaſit David 8
viros ſuos in verbis, & non dedit
eis, ut ſurgentes (e) immolarent
Saul. Et ſurrexit Saul, & deſcendit
(f) viā. Et ſurrexit David 9
poſt eum de ſpelunca. Et clamavit
David poſt Saul, dicens; Domine
rex. Et reſpexit Saul poſt ſe. Et
inclinavit ſe David in faciē ſuā
ſuper terram, & adoravit eum. Et 10
dixit David ad Saul; Quarè
audis verba populi dicentium;
Ecce David quærit animam (g)
tuam? Ecce in die hac viderunt 11
oculi tui, quia tradidit te Dominus
hodiè in manus meas in ſpelunca:
& nolui te occidere, &
peperci tibi, & dixi; Non injiciam
manum meam in dominū meum:
quoniam chriſtus Domini hic
(h) eſt. Et ecce pinna diploidis 12
tuæ in manu mea: ego abſtuli (i)
pinnam, & non occidi te. Et cognoſce,
& vide hodiè, quoniam nō
eſt malitia in manu mea (k) neq;
impietas & contemptus, & non
peccavi in te: & tu (l) ligas animam
meam ad capiendum eam.
Judicet Dominus inter me & te, 13
& (m) vindicet tibi Dñs de te:
& manus mea non erit in te:
Sicut dicitur parabola antiqua, 14
Ex iniquis exibit delictum: &
manus mea non erit in te.

MS.A. (α) ἐκεῖθεν, * ἐν τοῖς (β) αὐτῷ, λέγων, Ὅτι (γ) Ἀειαμείν. (δ) εἰσῆλθεν Σαοὺλ (ε) εἶπαν (ζ) Ἰδοὺ ἡμέρα (η) τὸ Σαοὺλ (θ) παρὰ κυρίῳ, (ι) ἐπενεγκεῖν (κ) αὐτοὺς ἀναστάντας θανατῶσαι τὸν (λ) Σαοὺλ ἀνέστη ἐκ τοῦ σπηλαίου, καὶ κατέβη εἰς τὴν (μ) αὐτοῦ καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ (ν) Κύριέ μου βασιλεῦ. (ξ) Σαοὺλ ὀπίσω (ο) ἑωράκασιν (π) σήμερον κύριος εἰς (ρ) ὅτι χριστὸς κυρίου ἐστίν. Καὶ πατήρ μου, καὶ ἰδοὺ (σ) πτερύγιον τοῦ ἱματίου, καὶ οὐκ (τ) ἔστιν ἐν τῇ χειρί μου κακία, οὐδὲ ἀθέτησις, οὐδὲ ἀσέβεια, καὶ οὐχ (υ) ἐκδικήσαι με κύριος (φ) ἐπὶ σοί,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כד

1 2 וסליק דוד מתמן ויתיב במצדתא עין גדי: והוה כד תב שאול מבתר פלשתאי וחויאו ליה
3 למימר הא דוד במדברא דעין גדי: ודבר שאול תלתא אלפין גבר עולים מכל ישראל
4 ואזל למבעי ית דוד וגברוהי על אפי שקיפי כיפיא: ואתא לחטרי ענא דעל אורחא ותמן
5 מערתא ועאל שאול למעבד צורכיה ודוד וגברוהי בסיפי מערתא יתבין: ואמרו גברי
דוד ליה הא יומא דאמר יי לך הא אנא מסר ית בעיל דבבך בידך ותעביד ליה כמא
6 דתקן בעינך וקם דוד ופסק ית כנף מעילא דלשאול ברז: והוה בתר כן וחש דוד בלביה
7 על די פסק ית כנפא דלשאול: ואמר לגברוהי חס לי מן קדם יי אם אעביד ית פתגמא
8 הדין לרבוני למשיחא דיי לאושטא ידי ביה ארי משיחא דיי הוא: ופיס דוד ית גברוהי
9 בפתגמיא ולא שבקנון למקם על שאול ושאול קם ממערתא ואזל באורחא: וקם דוד
בתר כן ונפק מן מערתא וקרא בתר שאול למימר רבוני מלכא ואסתכי שאול
10 לאחורוהי וכרע דוד על אפוהי על ארעא וסגיד: ואמר דוד לשאול למא את שמע ית
11 פתגמי בני אנשא דאמרין הא דוד כמין בישתך: הא יומא דין חזאה עינך ית דמסרך יי
יומא דין בידי במערתא ואמרו אוחרנין למקטלך וחסית עלך ואמרית לא אושיט ידי
12 ברבוני ארי משיחא דיי הוא: ורבוני אסתכל אף חזי ית כנף מעילך בידי ארי במפסקי
ית כנף מעילך ולא קטלתיך דע וחזי ארי לית בידי חוב וסורחן ולא חטית לך ואת כמין
13 על נפשי למקטלה: ידין יי בינא ובינך ויתפרע לי יי מנך וידי לא תהי בך: כמא דאמרין
14 מתלא דמלקדמין מרשיעין תפק חובתהון וידי לא תהי בך:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. XXIV.

ET aſcendit David inde, et ſedit in præſidio Ghengedi. Et fuit quando 1
rediit Saul de-poſt Peliſthæos, et nunciarunt illi dicendo: Ecce David in 2
deſerto Ghengedi. Et accepit tria millia virûm adoleſcentium ex omni 3
Iſrael, et ivit ad quærendū David et viros ejus ſuper facies foraminū rupium.
Et venit ad caulas pecoris quæ ſuper viam, et ibi ſpelunca: et introivit 4
Saul ad faciendū neceſſaria ſua: et David et viri ejus in foraminibus
ſpeluncæ ſedentes. Et dixerunt viri David ei: Ecce dies quem dixit Dñs 5
tibi, Ecce ego tradens auctores inimicitiæ tuæ in manu tua, et facies ei id
quod rectū in oculis tuis. Et ſurrexit David et abſcidit alam pallii Sauli
in occulto. Et fuit poſtea et doluit David in corde ſuo, eò quòd abſcidit 6
alam quæ Sauli. Et dixit viris ſuis, Abſit mihi ab-ante Dñm, ſi faciā verbum 7
hoc domino meo uncto Dñi, ad extendendum manū meam in eum;
quia unctus Domini ipſe. Et quietos reddidit David viros ſuos in verbis, 8
et non ſivit eos ſurgere ſuꝑ Saul: et Saul ſurrexit ex ſpelunca, et ivit in via.
Et ſurrexit David poſt hæc, et exivit ex ſpelunca, et clamavit poſt Saul, dicendo: 9
Domine mi rex: et reſpexit Saul retro ſe, et incurvavit ſe David
ſuper faciē ſuam ſuꝑ terram, et adoravit. Et dixit David ad Saul, Ad quid 10
tu audis verba filiorū hominū; qui dicunt: Ecce David inſidians malum
tuū? Ecce hodie vidit oculꝰ tuꝰ ꝙ tradidit te Dominꝰ hodie in manu mea 11
in ſpelunca: et dixerunt alii ut occiderē te, et peperci ſuꝑ te, et dixi: Non
extendā manum meā in dominū meū, quia unctꝰ Domini ipſe. Et domine 12
mi conſidera, etiā vide alam pallii tui in manu mea, quòd cùm abſcinderē
alam pallii tui, non occidi te; cognoſce et vide quòd non eſt in manu mea
culpa et iniquitas, et non *peccavi* tibi, et tu inſidians ſuꝑ animā meam ad
occidendū me. Judicabit Dominus inter me et inter te, et ulciſcetur me 13
Dominus à te, et manus mea non erit in te. Ut id quod dicunt *proverbio* 14
quod ab antiquis, Ex impiis exibit culpa eorum, et manꝰ mea non erit in te.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܕ *

1 ܘܣܠܩ ܕܘܝܕ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܝܬܒ ܒܡܨܪܘܬܐ ܕܒܝܬ ܓܒܥܬܐ. *ܘܟܕ
2 ܗܦܟ ܫܐܘܠ ܡܢ ܒܬܪ ܦܠܫܬܝܐ. ܚܘܝܘܗܝ ܠܗ. ܘܐܡܪܘ. ܗܐ ܕܘܝܕ ܒܡܨܪܘܬܐ ܕܒܝܬ ܓܒܥܬܐ.
3 * ܘܕܒܪ ܫܐܘܠ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܓܒܝܐ ܡܢ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܙܠ ܠܡܒܥܝܘ
4 ܠܕܘܝܕ ܘܠܓܒܪܘܗܝ ܥܠ ܐܦܝ ܛܘܪܐ ܕܝܥܠܐ. * ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܪܐ ܕܥܢܐ ܕܒܐܘܪܚܐ. ܘܬܡܢ
ܗܘܬ ܡܥܪܬܐ. ܘܥܠ ܫܐܘܠ ܠܡܥܪܬܐ. ܘܕܡܟ ܬܡܢ. ܘܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ ܒܥܘܩܒܐ ܕܡܥܪܬܐ
5 ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܓܒܪܘܗܝ ܠܕܘܝܕ. ܗܢܐ ܗܘ ܝܘܡܐ ܕܐܡܪ ܠܟ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܡܫܬܠܡ
ܒܥܠܕܒܒܟ ܒܐܝܕܝܟ. ܥܒܕ ܠܗ ܐܝܟ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟ. ܘܩܡ ܕܘܝܕ. ܘܦܣܩ ܒܢܝܚ
6 ܟܢܦܐ ܕܡܪܛܘܛܗ ܕܫܐܘܠ. * ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܐܬܢܟܦ ܠܒܗ ܕܕܘܝܕ. ܥܠ ܕܦܣܩ
7 ܟܢܦܐ ܕܡܪܛܘܛܗ ܕܫܐܘܠ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܓܒܪܐ ܕܥܡܗ. ܚܣ ܠܝ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܕܐ
ܥܒܕ ܗܢܐ ܨܒܘܬܐ ܠܡܪܝ ܠܡܫܝܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܘܫܛ ܐܝܕܝ ܒܗ. ܡܛܠ ܕܡܫܝܚܗ
8 ܗܘ ܕܡܪܝܐ. * ܘܦܝܣ ܕܘܝܕ ܠܓܒܪܐ ܕܥܡܗ ܒܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܐܢܘܢ ܠܡܩܡ ܥܠ
9 ܫܐܘܠ. ܘܫܐܘܠ ܩܡ ܡܢ ܡܥܪܬܐ. ܘܐܙܠ ܒܐܘܪܚܗ. * ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܡܢ ܒܬܪܗ. ܘܢܦܩ
ܡܢ ܡܥܪܬܐ. ܘܩܪܐ ܒܬܪ ܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ. ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܘܐܬܦܢܝ ܫܐܘܠ ܠܒܣܬܪܗ.
10 ܘܢܦܠ ܕܘܝܕ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܣܓܕ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܫܐܘܠ. ܠܐ ܬܫܡܥ ܡܠܝ ܒܢܝܢܫܐ
11 ܕܐܡܪܝܢ. ܗܐ ܕܘܝܕ ܒܥܐ ܒܝܫܬܟ. * ܗܐ ܚܙܝ ܝܘܡܢܐ ܒܥܝܢܝܟ. ܕܐܫܠܡܟ ܡܪܝܐ
ܝܘܡܢܐ ܒܐܝܕܝ ܒܡܥܪܬܐ. ܘܐܡܪܘ ܓܒܪܐ ܕܥܡܝ ܠܡܩܛܠܟ. ܘܚܣܬ ܥܠܝܟ. ܘܐܡܪܬ.
12 ܠܐ ܐܘܫܛ ܐܝܕܝ ܒܡܪܝ. ܡܛܠ ܕܡܫܝܚܗ ܗܘ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܦ ܐܒܝ ܚܙܝ ܐܦ ܚܙܝ ܟܢܦܐ ܕܡܪܛܘܛܟ
ܒܐܝܕܝ. ܕܟܕ ܦܣܩܬ ܟܢܦܐ ܕܡܪܛܘܛܟ. ܠܐ ܩܛܠܬܟ. ܕܥ ܘܚܙܝ. ܕܠܝܬ ܒܐܝܕܝ
13 ܒܝܫܬܐ ܘܡܪܘܕܘܬܐ. ܘܠܐ ܚܛܝܬ ܠܟ. ܘܐܢܬ ܨܐܕ ܐܢܬ ܠܢܦܫܝ ܠܡܣܒܗ. * ܢܕܘܢ ܡܪܝܐ
14 ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ. ܘܢܬܒܥ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝܟ. ܘܐܝܕܝ ܠܐ ܬܗܘܐ ܒܟ. * ܐܝܟ ܕܐܡܪܝܢ ܒܡܬܠܐ
ܩܕܡܝܐ. ܕܡܢ ܪܫܝܥܐ ܢܦܘܩ ܪܘܫܥܐ. ܘܐܝܕܝ ܠܐ ܬܗܘܐ ܒܟ.

CAP. XXIV.

POſtea aſcendens David inde, conſedit in 1
Maſroth quæ eſt in Gebaoth. Et cùm reverſus 2
eſſet Saul ab inſectandis Philiſtæis, indicaverunt
ei, & dixerunt; Ecce David eſt in Maſroth
quæ eſt in Gebaoth. Quarè ductis Saul 3
tribus millibꝰ virorū electorum ex toto Iſraele,
abiit quæſitum Davidē & homines ejus in
ſuperficie montis ibicum. Cúmque ꝑveniſſet 4
ad caulā oviū, quæ eſt in itinere ubi erat ſpelunca
quædam, ingreſſus Saul ſpeluncam illā,
dormivit illic, Davide & hominibꝰ ſuis in extremitatibꝰ
ſpeluncæ confidentibꝰ. Dixerunt 5
ergò Davidi homines ſui, Hæc eſt dies de qua
dixit tibi Dñs, Ecce traditus eſt inimicus tuus
in manus tuas, fac illi prout bonū videtur in
oculis tuis. Surgens itaque David, leniter abſcidit
fimbriam pallii Saulis: Poſtmodū verò 6
doluit cor Davidis, quòd abſcidiſſet fimbriā
pallii Saulis. Dixítq; David hominibus qui 7
ſecum erant, Abſit mihi à Dño ut faciam rem
iſtam contra dominum meum unctum Dñi; ut
extendam manum meam in ipſum, quia unctꝰ
Dñi eſt. Et à ſententia abduxit David homines 8
qui ſecum erant hiſce verbis, nec permiſit
eis inſurgere in Saulem. Saul autem ſurgens è
ſpelunca, iter perrexit. Poſtea ſurgens David 9
è ſpelunca, inclamavit poſt Saulē, & ait, Dñe
mi rex: converſóq; Saule retrorſūm, procidit
David in faciē ſuam ſuper terrā, & adoravit.
Tum dixit David Sauli, Ne auſcultes verbis 10
hominū qui dicunt, Ecce David quærit malū
tuū. En vide hodiè oculis tuis quòd tradiderit 11
te Dñs in manus meas hodiè in ſpelunca:
& *quamvis* dixerint viri qui mecū ſunt ut occiderē
te, clementiâ tamen uſus ſum erga te, &
dixi; Non extendā manum meam in dominum
meum, quia unctus eſt Domini. Imò convertere 12
& vide etiam fimbriam pallii tui in manibus
meis: cùm enim pallii tui fimbriā præciderim,
te tamen haud occîdi; ſcias & conſideres
non eſſe in manibus meis malum vel
culpam, nec me peccâſſe in te: tu verò venaris
ad capiendam animā meam. Judicet Dñs inter 13
me & te, & ulciſcatur me Dñs manibus
tuis, manꝰ autē mea non ſit in te: Uti dictū eſt 14
proverbiis antiquis, Ex impio prodeat impietas:
manus autem mea non ſit in te.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع والعشرون *

1 2 وصعد داود من هناك * ونزل مصروت التي في جبعون * فلما رجع ساوول من محاربة اهل
3 فلسطين * اخبروه وقالوا له ان داود بمصروت التي في جبعون * وانتخب ساوول ثلاثة الف رجل
4 من جميع بني اسرايل * وانطلق في طلب داود واصحابه الي جبل الوعولة * واتي مربض الغنم
الذي في البرية * وكانت هناك مغارة كبيرة * فدخل ساوول الي المغارة ورقد هناك * وكان داود
5 واصحابه خلف المغارة * فقال اصحاب داود له * هذا اليوم الذي قال لك الرب ان عدوك يدفع
6 اليك * فاصنع به ما احببت * فقام داود ودخل * وقطع طرف رداء ساوول في رفق * وندم داود
7 بعد ذلك على قطعه طرف رداء ساوول * وقال لاصحابه * حاشا ان امد يدي على سيدي مسيح
8 الرب فاوذيه * او امد يدي الي قتله * لانه مسيح الرب * وانذر داود اصحابه بمثل هذا الكلام *
9 ولم يدعهم ان يثبوا على ساوول * ثم قام ساوول وخرج من المغارة * وسار في طريقه * وقام داود بعد
ذلك * وخرج من موضعه * وهتف باعلا صوته الي ساوول وقال * يا سيدي * يا ايها الملك * فالتفت
10 ساوول الي خلفه * فخر داود على وجهه على الارض ساجدا * وقال داود لساوول * لا تسمع اقوال القوم
11 الذين يقولون ان داود يريد الشر * قد رايت اليوم بعينك ان الرب دفعك الي في المغارة * وقال
12 اصحابي اقتله * فرحمتك وقلت * لا امد يدي الي قتل سيدي * لانه مسيح الرب * فاقبل الي
وانظر الي طرف رداك في يدي * اني قطعت طرف رداك ولم اقتلك * فاعلم يقينا ان ليس
13 عندي شر * ولا اساءة * ولا اثم بك * وانت تطلب نفسي * يحكم الرب بيني وبينك * وينتقم
14 الرب لي منك * ولا تبتلي على يدي * كما قيل في الامثال الاولي * النفاق يخرج من
المنافق * ولا تبتلي على يدي *

CAP. XXIV.

AScendit ergò David illinc, & commoratus 1
eſt in Maſroth quæ eſt in Gabaon.
Sauli verò è Paleſtinorum oppugnatione 2
revertenti nuntiârunt ac dixerunt
Davidem eſſe in Maſroth quæ eſt in Gibaon.
Quapropter delectis Saul tribus millibus 3
virorū ex omnibus filiis Iſrael, abiit
quæſitum Davidem ac ſocios ejus in montem
rupicaprarum: Et veniens ad ſeptum 4
ovium quod eſt in deſerto, ubi ingens erat
ſpelunca, ingreſſus eſt Saul ſpeluncā, ibiq;
jacuit: David autem & ſocii ejus erant
à tergo ſpeluncæ. Dixerunt ergò ſocii Davidis 5
ad eum, Hic eſt dies quo dixit tibi
Dominꝰ inimicū tuū eſſe tibi tradendum;
fac illi quod volueris. Surgens itaque David
ingreſſus eſt, leniterque abſcidit oram
pallii Saulis. Sed mox pœnitentiâ ductus 6
David ob abſciſſā oram pallii Saulis, Dixit 7
ad ſocios ſuos, Abſit ut extendā manum
meā in dominū meum unctum Domini,
eique noceam, aut extendā manum
meā ad interficiendū eum: quoniā unctus
Domini eſt. Et commonuit David ſocios 8
ſuos ſimilibus hiſce verbis, nec permiſit eis
irruere in Saulem. Tum ſurgens Saul exivit
è ſpelunca, & abiit itinere ſuo. Deinde 9
ſurgens etiam David egreſſus eſt è
loco ſuo, & altiſſimâ voce Saulem inclamans,
ait, O domine mi, O rex: tum Saule
retrò converſo, David in faciem ſuā humi
procubuit adorans; Et ait David ad Saulem, 10
Ne audias ſermones hominū qui dicunt
Davidē malum intendere. Oculatim 11
hodiè vidiſti quòd tradiderat te mihi
Dominus in ſpelunca: et quamvis dixerint
mihi ſocii mei, Interfice eū, tamen tui miſertus
dixi, Non extendā manum meā ad
necē domini mei, quia unctus Domini eſt.
Convertere ad me, & aſpice orā pallii tui 12
in manu mea: cùm enim pallii tui orā abſciderim,
te minimè interfeci: quare certò
ſcias nullū eſſe penes me malū, neq; peccatū,
neq; culpā in te: tu tamen quæris animā
meā. Judicet Dominꝰ inter me & inter 13
te, meamq; ſumat Dominus vindictam
à te: nec malum tibi contingat per manum
meā. Quemadmodū veteribus fertur proverbiis, 14
Impietas egredietur ab impio; at
malum per manum meā minimè patieris.

post ? persequens tu quem post ,Israel rex est egressus quem Post
15 אחרי מי יצא מלך ישראל אחרי מי אתה רדף אחרי
,judicem in Dominus sit Et .unum pulicem post ,mortuum canem
16 כלב מת אחרי פרעש אחד: והיה יהוה לדין
me judicet & ,meā litē disceptet & ,videat & ; te inter & ,me inter judicet &
ושפט ביני ובינך וירא וירב את ריבי וישפטני
verba loqui David consummere sicut ,fuit Et .tua manu de
17 מידך: ויהי ככלות דוד לדבר את הדברים
? David mi fili hæc tua vox Num : Saul dixit & ; Saul ad hæc
האלה אל שאול ויאמר שאול הקלך זה בני דוד
tu Justus : David ad Dixitque .flevit & ,suā vocē Saul levavit &
18 וישא שאול קלו ויבך: ויאמר אל דוד צדיק אתה
.malum tibi retribui ego & ,bonum mihi retribuisti tu quia : me pre
ממני כי אתה גמלתני הטובה ואני גמלתיך הרעה:
quia ; bonum mecum fecisti quod ,hodie indicasti tu Et
19 ואת הגדת היום את אשר עשיתה אתי טובה את אשר
invenerit cùm Et .me occidisti non &,tuā manum in Dominus me conclusit
20 סגרני יהוה בידך ולא הרגתני: וכי ימצא
DOMINUS & ? bona via in eum mittet & ,suum inimicum quispiam
איש את איבו ושלחו בדרך טובה ויהוה
nunc Et .mihi fecisti quam ,hac die pro bonum tibi rependat
21 ישלמך טובה תחת היום הזה אשר עשיתה לי: ועתה
regnum tua manu in stabit & ; regnabis regnando quòd ,cognovi ecce
הנה ידעתי כי מלך תמלוך וקמה בידך ממלכת
abscideris si ,Domino in mihi jura nunc Et .Israel
22 ישראל: ועתה השבעה לי ביהוה אם תכרית את
.mei patris domo de meū nomen disperdideris si & ; me post meū semen
זרעי אחרי ואם תשמיד את שמי מבית אבי:
,David & ; suā domum in Saul abiit & : Saul ipsi David juravit Et
23 וישבע דוד לשאול וילך שאול אל ביתו ודוד
.munitionem super ascenderunt ejus viri &
ואנשיו עלו על המצודה:

CAP. XXV. כה

,eū planxerunt & ,Israel omnis sunt cōgregati & ,Semuel est mortuus Et
1 וימת שמואל ויקבצו כל ישראל ויספדו לו
descendit & ,David surrexit Et .Ramah in sua domo in eum sepelierunt &
ויקברהו בביתו ברמה ויקם דוד וירד
: Charmel in ejus opus & ,Mahon in vir Et .Paran desertum in
2 אל מדבר פארן: ואיש במעון ומעשהו בכרמל
; capræ mille & ,millia tria pecus ei & ; valde magnus vir &
והאיש גדול מאד ולו צאן שלשת אלפים ואלף עזים
,Nabal viri nomen Et .Charmel in suum pecus tondendo in erat &
3 ויהי בגזז את צאנו בכרמל: ושם האיש נבל
pulchra & ,intellectu bona mulier & : Abighail ejus uxoris nomen &
ושם אשתו אביגיל והאשה טובת שכל ויפת
audivit Et .Calibita ipse &,adinventionibus malus &,durus vir & :forma
4 תאר והאיש קשה ורע מעללים והוא כלבו: וישמע
David misit Et .suum pecus Nabal tondent quòd ,deserto in David
5 דוד במדבר כי גזז נבל את צאנו: וישלח דוד
,Charmel in Ascendite : pueris David dixitque : pueros decem
עשרה נערים ויאמר דוד לנערים עלו כרמלה
.pacem ad meo nomine in ei optabitis & ,Nabal ad venietis &
ובאתם אל נבל ושאלתם לו בשמי לשלום:
omne & ,pax tua domus & ,pax tu & ; vitam Ad : sic dicetis Et
6 ואמרתם כה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל
nunc ; tibi tondentes quòd ,audivi nunc Et .pax tibi quod
7 אשר לך שלום: ועתה שמעתי כי גזזים לך עתה
,eos verecundia affecimus non : nobiscum fuerunt ,tibi qui ,pastores
הרעים אשר לך היו עמנו לא הכלמנום
.Charmel in eos esse diebus omnibus quicquam eis est visitatum nec
ולא נפקד להם מאומה כל ימי היותם בכרמל:

Versio VUL.LAT.

15 Quem persequeris, rex Israel? quē persequeris? canē mortuum persequeris, & pulicem 16 unum. Sit Dn̄s judex, & judicet inter me & te: & videat, & judicet causam meam, & 17 eruat me de manu tua. Cùm autem complesset David loquens sermones hujuscemodi ad Saul, dixit Saul; Numquid vox hæc tua est, fili mi David? Et levavit Saul vocem suā, & 18 flevit: Dixítq; ad David, Justior tu es quàm ego: tu enim tribuisti mihi bona: ego 19 autem reddidi tibi mala. Et tu indicâsti hodiè quæ feceris mihi bona: quomodò tradiderit me Dn̄s in manū tuā, & 20 non occideris me. Quis enim cū invenerit inimicū suū, dimittet eum in via bona? Sed Dn̄s reddat tibi vicissitudinē hanc, pro eo ꝙ hodiè operat⁹ 21 es in me. Et nunc quia scio ꝙ certissimè regnatur⁹ sis, & habiturus in manu tua regnū Is- 22 rael: Jura mihi in Dn̄o, ne deleas semen meū post me, neque auferas nomen meum 23 de domo patris mei. Et juravit David Sauli. Abiit ergò Saul in domū suam: & David & viri ejus ascenderunt ad tutiora loca.

CAP. XXV.

1 Mortuus est autē Samuel, & congregatus est universus Israel, & planxerunt eū, & sepelierunt eum in domo sua in Ramatha. Consurgénsque David descendit in desertum 2 Pharan. Erat autē vir quispiā in solitudine Maon, & possessio ejus in Carmelo, & homo ille magnus nimis: erántq; ei oves tria millia, & mille capræ: & accidit ut tonderetur 3 grex ejus in Carmelo. Nomen autē viri illius erat Nabal: & nomen uxoris ejus Abigail: erátq; mulier illa prudentissima & speciosa: porrò vir ej⁹ durus, & pessim⁹, & malitiosus: erat autē de genere Ca- 4 leb. Cùm ergò audisset David in deserto quòd tonderet Na- 5 bal gregem suū, Misit decem juvenes, & dixit eis; Ascendite in Carmelū, & venietis ad Nabal, & salutabitis eum ex 6 nomine meo pacificé. Et dicetis; Sit fratribus meis, & tibi pax; & domui tuæ pax, et omnib⁹, quæcunq; habes, sit 7 pax. Audivi ꝙ tōderent pastores tui, qui erāt nobiscū in deserto: nunquā eis molesti fuimus, nec aliquando defuit quidquā eis de grege, omni tempore quo fuerunt nobiscū in Carmelo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ νῦν ὀπίσω τίνος σὺ ἐκπορεύῃ βασιλεῦ Ἰσραήλ; ὀπίσω τίνος (χ) καταδιώκεις σύ; ὀπίσω κυνὸς τεθνηκότος, ϗ ὀπίσω ψύλλου 16 ἑνός; Γένοιτο κύριος εἰς κριτὴν ϗ δικαστὴν ἀναμέσον ἐμοῦ ϗ ἀναμέσον σοῦ, ἴδοι κύριος ϗ κρίναι τὴν κρίσιν μου, ϗ δικάσαι μοι ἐκ 17 χειρός σου. Καὶ ἐγένετο, ὡς συνετέλεσε Δαυίδ (ψ) τὰ ῥήματα ταῦτα λαλῶν πρὸς Σαοὺλ, ϗ εἶπε Σαοὺλ, Ἡ φωνή σου αὕτη, τέκνον Δαυίδ; ϗ ἦρε Σαοὺλ τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ϗ ἔ- 18 κλαυσε. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Δαυίδ, Δίκαιος σὺ ὑπὲρ ἐμὲ, ὅτι σὺ ἀνταπέδωκάς μοι ἀ- 19 γαθὰ, ἐγὼ δὲ ἀνταπέδωκά σοι κακά. Καὶ σὺ ἀπήγγειλάς μοι σήμερον ἃ ἐποίησάς μοι ἀγαθὰ, ὡς ἀπέκλεισέ με (ω) κύριος εἰς χεῖ- 20 ράς σου σήμερον, ϗ οὐκ ἀπέκτεινάς με. Καὶ (α) ὅτι εἰ εὕροι τις τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ ἐν θλίψει, ϗ (β) ἐκπέμψαι αὐτὸν ἐν ὁδῷ ἀγαθῇ, ϗ κύριος (γ) ἀποτίσει αὐτῷ ἀγαθὰ, καθὼς 21 πεποίηκας σήμερον. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ γινώσκω, ὅτι βασιλεύων βασιλεύσεις, ϗ στήσεται (δ) 22 ἐν χειρί σου ἡ βασιλεία Ἰσραήλ. Καὶ νῦν ὄμοσόν μοι ἐν κυρίῳ, ὅτι οὐκ (ε) ἐξολοθρεύσεις τὸ σπέρμα μου ὀπίσω μου, οὐκ ἀφανιεῖς 23 τὸ ὄνομά μου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου. Καὶ ὤμοσε Δαυίδ τῷ Σαούλ. ϗ ἀπῆλθε Σαοὺλ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, ϗ Δαυίδ ϗ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀνέβησαν εἰς τὴν (ζ) Μεσσαρὰ στενήν.

Et nunc post quem tu egrederis rex Israel? post quem persequeris tu? post canem mortuum, & post pulicem unum? Fiat Dominus in judicem & vindicem, inter me & inter te: videat Dominus, & judicet judicium meum, & vindicet me de manu tua. 17 Et factum est, cùm consummasset David verba hæc loquens ad Saul; & dixit Saul, Vox tua hæc, fili David? Et elevavit Saul vocem suam, & ploravit. 18 Et dixit Saul ad David; Justus tu super me: quoniam tu reddidisti mihi bona: ego autem retribui tibi mala. 19 Et tu renuntiâsti mihi hodiè, quæ fecisti mihi bona, sicut conclusit me Dominus in manibus tuis hodiè, & non occidisti me. (η) 20 Et sicut si inveniat quis inimicum suum in tribulatione, & emittat eum in viam bonam, & Dominus reddet ei bona; sicut fecisti hodiè. 21 Et nunc ecce ego cognosco, quoniam regnans regnabis, & cōstituetur in manu tua regnū Israel. 22 Et nunc jura mihi in Domino, quia non exterminabis semen meum post me: (o) non delebis nomen meum de domo patris mei. 23 Et juravit David ipsi Saul. Et abiit Saul ad locum suū: & David, & viri ejus, ascenderunt in Messara angustam.

MS. A. (χ) καταδιώκεις; ὀπίσω (ψ) λαλῶν τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς (ω) κύριος σήμερον εἰς χεῖράς σου, ϗ (α) ὅτι εὑρὼν (β) ἐκπέμψῃ (γ) ἀνταποδώσει αὐτῷ, καθὼς (δ) ἐν χερσίν σου * βασιλεία (ε) ἐξολεθρεύσεις (ζ) Μεσσαρὰ.

ΚΕΦ. κε'.

1 Καὶ ἀπέθανε Σαμουὴλ, ϗ συναθροίζονται πᾶς Ἰσραὴλ, ϗ κόπτονται αὐτὸν, ϗ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ (α) ἐν Ἀρμαθαίμ. ϗ ἀνέστη Δαυίδ, ϗ κατέβη εἰς τὴν ἔρημον (β) 2 Μαών. Καὶ ἦν (γ) ἄνθρωπος ἐν τῇ Μαὼν, ϗ τὰ ποίμνια αὐτοῦ ἐν τῷ Καρμήλῳ, ϗ ὁ ἄνθρωπος μέγας σφόδρα· ϗ τούτῳ ποίμνια τρισχίλια, (δ) ϗ αἶγες χίλιαι. ϗ ἐγενήθη ἐν τῷ κείρειν (ε) τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν τῷ 3 Καρμήλῳ. Καὶ ὄνομα τῷ ἀνθρώπῳ Νάβαλ, ϗ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Ἀβιγαία. ϗ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀγαθὴ (ζ) συνέσει ϗ ἀγαθὴ τῷ εἴδει σφόδρα· ϗ ὁ ἄνθρωπος (η) σκληρὸς ϗ πονηρὸς ἐν ἐπιτηδεύμασι, ϗ ὁ ἄνθρω- 4 πος κυνικός. Καὶ ἤκουσε Δαυίδ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι κείρει Νάβαλ ὁ Καρμήλιος τὸ ποίμνιον 5 αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλε Δαυίδ δέκα παιδάρια, ϗ (θ) εἶπε τοῖς παιδαρίοις, Ἀνάβητε εἰς Κάρμηλον ϗ ἀπέλθατε πρὸς Νάβαλ, ϗ ἐρωτήσατε αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου εἰς εἰρήνην, 6 Καὶ ἐρεῖτε τάδε, Εἰς ὥρας ϗ σὺ ὑγιαίνων ϗ ὁ 7 οἶκός σου, ϗ πάντα τὰ σὰ ὑγιαίνοντα. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι κείρουσί σοι νῦν οἱ ποιμένες σου οἳ ἦσαν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ϗ οὐκ ἀπεκωλύσαμεν αὐτοὺς, ϗ οὐκ ἐνετειλάμεθα αὐτοῖς οὐθὲν πάσας τὰς ἡμέρας ὄντων αὐτῶν ἐν Καρμήλῳ.

CAP. XXV.

Et mortuus est Samuel: & 1 congregantur universus Israel: & plangunt eum, & sepeliunt eum in domo sua in Armathem. Et surrexit David, & descendit in desertum (a) Maon. 2 Et erat homo in (b) Maon: & (c) greges ejus in Carmelo: et homo magnus valdé: et huic (d) greges ter mille, et capræ mille. Et factum est in (e) tondendo gregem suum in 3 Carmelo. Et nomen homini Nabal, et nomen uxori ejus (f) Abigaa; et uxor ejus bona intellectu, et (g) bona specie valdé: et homo durus, et malignus in studiis, et homo caninus. 4 Et audivit David in deserto, quia tondet Nabal Carmelius gregem suum. 5 Et misit David decem pueros, et dixit pueris; Ascendite in Carmelum, et (h) abite ad Nabal, et interrogate eum in nomine meo in pacem, 6 Et dicetis hæc; (i) In horas et tu salvus, et domus tua, et omnia tua salva. 7 Et nunc ecce audivi, quia tondent tibi nunc pastores tui, qui erant nobiscum in deserto: et non prohibuimus eos, et non imperavimus eis quicquam omnibus diebus, cùm ipsi essent in Carmelo.

MS. A. (α) ἐν Ῥαμᾶ. ϗ (β) Φαράν. Καὶ (γ) ἄνθρωπος Μαὼν, (δ) ϗ χίλιαι αἶγες. ϗ (ε) τὰ ποίμνια (ζ) τῇ συνέσει ϗ καλὴ τῷ (η) πονηρὸς ϗ σκληρὸς ἐν (θ) εἶπεν Δαυίδ τοῖς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 בתר מן נפק מלכא דישראל בתר מן את רדיף בתר חלש חד בתר הדיוט חד: ויהי יי
16 לדין ויעביד דין בינא ובינך וגלי קדמוהי וידון דיני ויתפרע עולבני מנך: והוה כד שיצי
17 דוד למללא ית פתגמיא האלין עם שאול ואמר שאול הקלך דין ברי דוד וארים שאול
18 קליה ובכא: ואמר לדוד זכי את מני ארי את גמלתני טבתא ואנא גמלתך בישתא: ואת
19 חויתא יומא דין ית דעבדת עמי טיבו וית דמסרני יי בידך ולא קטלתני: וארי ישכח גבר
20 ית בעיל דבביה וישלחניה באורח תקנא ויי ישלמנך טבתא חלף יומא דין דעבדתא לי:
21 וכען הא ידענא ארי ממלך תמלוך ותתקיים בידך מלכותא דישראל: וכען קיים לי
22 במימרא דיי דלא תשיצי ית בני בתרי ולא תפסוק ית שמי מבית אבא: וקיים דוד לשאול
23 ואזל שאול לביתיה ודוד וגברוהי סליקו למצדתא:

כה

1 ומית שמואל ואתכנישו כל ישראל וספדו עלוהי וקברוהי בביתיה ברמה וקם דוד ונחת
2 למדברא דפארן: וגברא במעון ונכסוהי בכרמלא וגברא רב לחדא וליה ען תלתא
3 אלפין ואלף עזין והוה בממי ית עניה בכרמלא: ושום גברא נבל ושום אתתיה אביגיל
4 ואתתא חכימת מדע ושפירת ריוו וגברא קשי וביש עובדין והוא מדבית כלב: ושמע דוד
5 במדברא ארי גזיז נבל ית עניה: ושלח דוד עשרא עולמין ואמר דוד לעולמיא סקו
6 לכרמלא ותהכון לות נבל ותשאלון ליה בשמי לשלם: ותימרון כדין לחיך ואת שלם
7 וביתך שלם וכל דילך שלם: וכען שמעית ארי גזזין לך כען רעיא דילך הוו עמנא לא
אנזקנונון ולא שגא להון מדעם כל יומין דהוו בכרמלא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Post quem exivit rex Israel? post quem tu secutus? post debilem unum, 15 post abjectum unum. 16 Et erit Dominus in judicem, et faciet judicium inter me et inter te: et *manifestum* ante eum, *& judicabit judicium meum*, & liberabit afflictionem meam à te. 17 Et fuit quando finivit David loqui verba hæc cum Saul, & dixit Saul, Nunquid vox tua ista fili mi David? et extulit Saul vocem suam et luxit. 18 Et dixit ad David, Justus tu à me, quia *tu* retribuisti mihi bonum, et ego retribui tibi malum. 19 Et tu indicâsti hodie quòd fecisti mecum benignitatem, quòd tradidit me Dn̄s in manu tua, & non occidisti me. 20 Si enim inveniret vir auctorem inimicitiæ suæ, et dimittet eum in via recta? et Dn̄s rependet tibi bonum propter diem hanc, quod fecisti mihi. 21 Et nunc, ecce scivi, quòd regnando regnabis, et stabilietur in manu tua regnum Israel. 22 Et nunc jura mihi in dicto Domini ꝙ non perdes filios meos post me, et non cessare facies nomen meum de domo patris mei. 23 Et juravit David Sauli, et ivit Saul ad domum suam: et David et viri ejus ascenderunt ad-*præsidium*.

CAP. XXV.

1 Et mortuus est Semuel, et congregati sunt omnis Israel, et planxerunt super eum, et sepelierunt eum in domo ejus in *Ramah*: et stetit David & *descendit* in desertum Paaran. 2 Et vir in Maghon, et substantiæ ejus in Charmela, et vir magnus valde, et illi pecora tria millia, et mille capræ: et fuit cùm tonderet pecora sua in Charmel. 3 Et nomen viri Nabal, et nomen uxoris ejus Abigail, et mulier sapiens intelligentia, et pulchra visu, et vir durus et malus factis; et ipse ex domo Chaleb. 4 Et audivit David in deserto ꝙ tondens Nabal pecora sua. 5 Et misit David decem adolescentes, et dixit David adolescentibus, Ascendite ad Charmel, et ite ad Nabal, et rogabitis illi in nomine meo pacem. 6 Et dicetis sic; Per vitam tuam, et tu pax, et domus tua pax, et omnia quæ tibi pax. 7 Et nunc audivi quòd tondentes tibi [*sint*,] et nunc pastores tui fuerunt nobiscum, non læsimus eos, et non defuit illis quicquam omnibus diebus, quibus fuerunt in Charmela.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܒܬܪ ܡܢܘ ܢܦܩܬ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ . ܘܒܬܪ ܡܢܘ ܪܕܦ ܐܢܬ . ܒܬܪ ܟܠܒܐ
16 ܡܝܬܐ. ܘܒܬܪ ܦܪܥܘܫܐ ܚܕ. * ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܕܝܢܐ . ܘܢܕܘܢ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ. ܘܢܚܙܐ ܘܢܕܘܢ
17 ܕܝܢܝ . ܘܢܬܒܥܢܝ ܡܢ ܐܝܕܝܟ. * ܘܟܕ ܫܠܡ ܕܘܝܕ ܠܡܡܠܠܘ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ ܠܫܐܘܠ . ܐܡܪ
18 ܠܗ ܫܐܘܠ . ܩܠܟ ܗܘ ܗܢܐ ܒܪܝ ܕܘܝܕ . ܘܐܪܝܡ ܫܐܘܠ ܩܠܗ ܘܒܟܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ
ܠܕܘܝܕ. ܙܕܝܩ ܐܢܬ ܡܢܝ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܦܪܥܬܢܝ ܛܒܬܐ . ܘܐܢܐ ܦܪܥܬܟ ܒܝܫܬܐ.
19 * ܘܐܢܬ ܚܘܝܬ ܝܘܡܢܐ ܕܥܒܕܬ ܥܡܝ ܛܒܬܐ. ܕܐܫܠܡܢܝ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝܟ. ܘܠܐ ܩܛܠܬܢܝ.
20 * ܘܡܢ ܢܫܟܚ ܒܥܠܕܒܒܗ ܘܢܫܒܩܝܘܗܝ ܒܐܘܪܚܐ ܛܒܬܐ. ܡܪܝܐ ܢܦܪܥܝܘܗܝ
21 ܛܒܬܐ. ܢܦܪܥܟ ܡܪܝܐ ܚܠܦ ܛܒܬܐ ܕܥܒܕܬ ܒܝ. * ܘܗܫܐ ܗܐ ܝܕܥܬ. ܕܡܡܠܟܘ
22 ܡܡܠܟ ܐܢܬ . ܘܡܬܩܝܡܐ ܒܐܝܕܝܟ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܫܐ ܝܡܝ ܠܝ ܒܡܪܝܐ ܕܠܐ ܬܘܒܕ
23 ܙܪܥܝ ܡܢ ܒܬܪܝ . ܘܠܐ ܬܘܒܕ ܫܡܝ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܝ. * ܘܝܡܐ ܕܘܝܕ ܠܫܐܘܠ. ܘܐܙܠ ܫܐܘܠ
ܠܒܝܬܗ . ܘܕܘܝܕ ܘܓܒܪܐ ܕܥܡܗ . ܣܠܩܘ ܠܡܨܦܝܐ.

* ܫܠܡ * ܟܗ *

1 * ܘܡܝܬ ܫܡܘܐܝܠ . ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ . ܘܐܪܩܕܘ ܥܠܘܗܝ . ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܩܒܪܗ
2 ܒܪܡܬܐ. ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܘܢܚܬ ܠܡܕܒܪܐ ܕܦܐܪܢ. * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܗܘܐ ܒܡܥܘܢ. ܘܩܢܝܢܗ ܒܟܪܡܠ.
ܘܓܒܪܐ ܪܒ ܗܘܐ ܛܒ ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܥܢܐ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܐܠܦ ܥܙܐ. ܘܗܘܐ ܟܕ ܓܙܙ
3 ܥܢܗ ܒܟܪܡܠ. * ܘܫܡܗ ܕܓܒܪܐ ܢܒܠ. ܘܫܡܗ ܕܐܢܬܬܗ ܐܒܝܓܝܠ . ܘܐܢܬܬܐ ܫܦܝܪܐ
4 ܗܘܬ ܚܙܘܗ ܘܡܘܣܟܠܬܐ . ܘܓܒܪܐ ܢܒܠ. ܩܫܐ ܗܘܐ ܘܒܝܫ ܒܥܒܕܘܗܝ. ܘܟܠܒܢܐ. * ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ
5 ܒܡܕܒܪܐ ܕܓܙܙ ܢܒܠ ܥܢܗ. * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܥܣܪܐ ܛܠܝܢ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܛܠܝܐ. ܣܩܘ
6 ܠܟܪܡܠ. ܘܥܘܠܘ ܠܘܬ ܢܒܠ . ܘܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ ܒܫܡܝ . * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܗܟܢܐ. ܡܢ
7 ܢܗܘܐ ܚܝ. ܘܐܢܬ ܫܠܡ. ܘܒܝܬܟ. * ܪܥܘܬܐ ܕܝܠܟ ܗܘܘ ܥܡܢ.. ܘܠܐ ܐܝܬܝܢ ܥܠܝܗܘܢ.. ܘܠܐ ܐܒܕ
ܠܗܘܢ ܡܕܡ. ܟܠ ܝܘܡܬܐ ܕܗܘܘ ܒܡܕܒܪܐ.

* Post quem egressus es rex Israelis? & quem 15 persequeris? canem mortuum, & pulicem unum. 16 Sit dominus judex, judicétque inter me & te, & videat, judicétque causam meam, meque ulciscatur manibus tuis. 17 Et cùm finé fecisset David dicendi hæc verba Sauli, dixit ei Saul, Vox tua est hæc fili mi David? tum sublatâ Saul voce suâ, flevit. 18 Præterea dixit Saul Davidi, Justior me es, quia tu bonum rependisti mihi, cùm ego malum intulerim tibi. 19 Tu enim indicâsti hodiè te usum erga me beneficio, qui cùm tradiderit me Dominus in manus tuas, non occidisti me. 20 Sed cùm invenerit aliquis inimicum suum, & dimiserit eum in viam bonam, Dominus rependet illi bonum: rependat tibi Dominus pro beneficio quod in me exercuisti. 21 Et nunc ecce cognovi te certissimè regnaturum, & regnum Israelis in manibus tuis firmandum: 22 Jura mihi per Dominum quòd non sis extincturus semen meum post me, neque perditurus nomen meum è familia patris mei. 23 Juravitque David Sauli: tum abiit Saul in domum suam; David autem & viri qui cum eo erant, ascenderunt ad Masphia.

CAP, XXV.

1 Mortuo autem Samuele congregati sunt omnes Israelitæ, & planxerunt eum, & sepelierunt eum in sepulchro ipsius in Rama. David vero surgens descendit in desertum Pharan. 2 Porrò vir quidam erat in Maon, & opes ejus in Carmelo: vir iste magnus erat valdè, habebátque oves ter mille, & mille capras. Factúmque est ut cùm tonderet oves suas in Carmelo, 3 (Nomen autem hujus viri erat Nabal, & nomen uxoris ejus Abigal: & quidem mulier pulchri erat aspectûs & formæ, vir autem Nabal severus erat, pravis moribus, ac rabidus) 4 Audisset David in deserto quòd tonderet Nabal oves suas. 5 Quapropter misit David decem juvenes, dixitque David juvenibus, Ascendite ad Carmelum, adite Nabalum, salutem dicite ei nomine meo, 6 Et sic dicite ad eum, Quis fortè vivus maneat? tu autem ac domus tua sis incolumis. 7 Pastores tui nobiscum erant, nec damnum intulimus eis, nec periit illis quicquā cunctis diebus quibus fuerunt in deserto.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * في طلب من خرجت يا ملك اسرائيل * ومن تطلب مجتهدا * انما تطلب كلبا ميتا * وبرغوثا من
16 البراغيث * يحكم الرب بيني وبينك * وينظر الي ما تصنع بي * ويحكم في امري * وينتقم لي منك
17 * فلما تم داود قوله لساوول * قال له ساوول * هذا صوتك يا داود ابني * فرفع ساوول صوته بالبكاء
18 19 * وقال ساوول لداود * انت ابر واتقي مني * لانك كافيتني بالخير * وانا كافيتك بالشر * وانت اظهرت
20 اليوم انك صنعت معي معروفا * ان الرب اسلمني في يدك ولم تقتلني * واذا وجد الرجل عدوه
21 وظفر به * وصنع به خيرا * يجزيه الرب خيرا * يجزيك الرب خيرا * بدل ما صنعت بي اليوم * فاما الان
22 فقد عرفت انك ستصير * بعدي ملكا * ويصير ملك بني اسرائيل اليك * فاحلف لي بالرب انك
23 لا تهلك ذريتي بعدي * ولا تهلك اسمي * ولا تنسي ذكري من بيت ابي * فحلف داود لساوول *
وانصرف ساوول الي منزله * وصعد داود واصحابه الي مصفيا *

* الفصل الخامس والعشرون *

1 * وتوفي صموال النبي * واجتمع جميع بني اسرائيل * وناحوا عليه * ودفنوه في مقبرة في الرامة * وقام
2 داود ونزل الي برية فاران * وكان رجل في معون * وعمله في كرمل * وكان الرجل كبيرا عظيما * رب
3 ثلاثة الف نعجة * والف شاة ايضا * وبينما الرجل يجز غنمه في كرمل * واسم الرجل نابال * واسم
امراته ابيغال * وكانت امراته جميلة بهية المنظر * وكان نابال رجلا فظا غليظا ردي الخلق *
4 5 يشبه الكلاب في صنيعه * فبلغ داود في البرية ان نابال يجز غنمه * فارسل اليه عشرة فتيان * وقال
6 داود للفتيان * اصعدوا الي كرمل الي نابال * وسلموا عليه * واقرءوه مني السلام * وقولوا له كذلك *
7 تعيش وتجز سنين كثيرة * وانت سالم واهل بيتك * كان رعاتك معنا في البرية * ولم نوذهم *
ولم يذهب لهم شي جميع الايام التي كانوا معنا في البرية *

Quemnam existi quæsitum O rex Israel? & quem solicitè quæris? canē sanè mortuum, et pulicem è pulicibus quæris. 16 *Judicet Dominus inter me et inter te, consideretque ut me tractas; judicet causam meam, meque vindicet à te.* 17 *Cùm complesset David alloqui Saulem, dixit ad eum Saul, Vox tua est hæc O David fili mi? sustulitque Saul vocem suam cum fletu,* 18 *Et ait Saul Davidi, Tu es me justior et religiosior, quandoquidem retribuisti mihi bonum, cùm ego malū tibi rependerim.* 19 *Et tu quidem indicâsti hodiè quanto beneficio sis me prosecutus; quòd cùm tradiderit me Dominus in manum tuā, haud interfeceris me.* 20 *Cùm autem reperit aliquis inimicum suum, ejusque potitur, nihilominus beneficiis prosequitur illum, beneficia rependit ei Dominus: rependat tibi Dominus bonum* 21 *pro eo quod fecisti mecum hodiè. Nunc equidem scio te regem futurum post me, & regnum Israelitarū ad te devolvendum.* 22 *Jura igitur mihi per Dominum quòd non extingues progeniem meam post me, neque delebis nomen meum, nec oblivioni trades memoriam meam de domo patris mei.* 23 *Juravit itaque David Sauli, abiitq; Saul in domum suam. David autem cum sociis suis ascendit ad Masphia.*

CAP. XXV.

1 *Mortuus est autem Samuel propheta, & congregati omnes filii Israel planxerunt eum, & sepelierunt eum in sepulchro quodam in Rama. Surgens autem David descendit ad desertum Pharan.* 2 *Et erat vir quidam in Maon, cujus opera erant in Carmelo; eratque vir ille magnus ac præpotens, dominus trium millium ovium, & mille caprarum etiam. Dum itaque vir iste tonderet oves suas in Carmelo,* 3 *(Nomen autem hujus viri erat Nabal, & nomen uxoris ejus Abigal: & quidem uxor ejus pulchra erat & aspectu formosa, Nabal verò homo erat asper, rudis, & incultus, similis canib⁹ in actionibus suis.)* 4 *Perlatū est ad Davidem in deserto quòd Nabal tonderet oves suas.* 5 *Misit ergò ad eum decem pueros, dixitque David pueris ipsis, Ascendite in Carmelum ad Nabal, valere eum jubete, eique salutem dicite nomine meo,* 6 *Et sic eum alloquimini, Vivas, & multis annis tondeas, cum tua & familia tua incolumitate.* 7 *Erant pastores tui nobiscum in deserto, quibus nullum intulimus damnum, nec quicquam deperiit cunctis diebus quibus fuerunt nobiscum in deserto.*

Verſio VULG. LAT.

8 Interroga pueros tuos, & indicabunt tibi. Nunc ergò inveniant pueri tui gratiam in oculis tuis: in die enim bona venim⁹, quodcunque invenerit manus tua, da ſervis tuis, & filio tuo David. 9 Cúmq; veniſſent pueri David, locuti ſunt ad Nabal omnia verba hæc ex nomine David: & ſiluerunt. 10 Reſpondens autem Nabal pueris David, ait; Quis eſt David? & quis eſt fili⁹ Iſai? hodiè increverunt ſervi 11 qui fugiunt dominos ſuos. Tollam ergò panes meos, & aquas meas, & carnes pecorum, quæ occîdi tonſorib⁹ meis, et dabo 12 viris quos neſcio unde ſint? Regreſſi ſunt itaque pueri David per viam ſuam, & reverſi venerunt, et nuntiaverunt ei omnia 13 verba quæ dixerat. Tunc ait David pueris ſuis, Accingatur unuſquiſque gladio ſuo. Et accincti ſunt ſinguli gladiis ſuis, accinctúſque eſt & David enſe ſuo: & ſecuti ſunt David quaſi quadringenti viri: porrò ducenti remanſerunt ad ſarcinas. 14 Abigail autẽ uxori Nabal nuntiavit unus de pueris ſuis, dicens; Ecce David miſit nuntios de deſerto, ut benedicerent domino noſtro: & averſatus eſt 15 eos. Homines iſti, boni ſatis fuerunt nobis, & non moleſti: nec quidquam aliquando periit omni tempore, quo fuim⁹ con- 16 verſati cum eis in deſerto, Pro muro erant nobis tam in nocte quàm in die, omnibus diebus quibus pavimus apud eos, gre- 17 ges. Quam ob rem conſidera, & recogita quid facias: quoniam completa eſt malitia adverſùm virum tuum, & adverſùm domum tuam; & ipſe eſt filius Belial, ita ut nemo poſſit ei lo- 18 qui. Feſtinavit igitur Abigail, et tulit ducentos panes, et duos utres vini, et quinq; arietes coctos, et quinque ſata polentæ, et centum ligaturas uvæ paſſæ, & ducentas maſſas caricarum, & 19 poſuit ſuper aſinos. Dixítque pueris ſuis, Præcedite me: ecce, ego poſt tergũ ſequar vos: viro autem ſuo Nabal non indi- 20 cavit. Cùm ergò aſcendiſſet aſinum, & deſcenderet ad radices montis, David & viri ejus deſcendebant in occurſum ej⁹: 21 quibus & illa occurrit. Et ait David; Verè fruſtrà ſervavi omnia, quæ hujus erant in deſerto; & non periit quidquam de cunctis quæ ad eum pertinebant: & reddidit mihi malum pro bono.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
cum Tranſlatione LATINA.

8 Ἐρώτησον τὰ (ι) παιδάριά σου, ϗ ἀπαγγελοῦσί σοι· ϗ εὑρέτωσαν τὰ (κ) παιδάριά σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, ὅτι ἐφ' ἡμέραν ἀγαθὴν ἥκομεν· δὸς (λ) δὴ ὃ ἐὰν εὕρῃ ἡ χείρ (μ) 9 σου τῷ υἱῷ σου τῷ Δαυίδ. Καὶ ἔρχονται τὰ (ν) παιδάρια, ϗ λαλοῦσι τοὺς λόγους τούτους πρὸς Νάβαλ κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῷ ὀνόματι Δαυίδ. καὶ ἀνεπήδησε. 10 (ξ) Καὶ ἀπεκρίθη Νάβαλ τοῖς παισὶ Δαυίδ, (ο) ϗ εἶπε, Τίς ὁ Δαυίδ, ϗ τίς ὁ υἱὸς Ἰεσσαί; σήμερον (π) πεπληθυμένοι εἰσὶν οἱ δοῦλοι ἀναχωροῦντες ἕκαστος ἐκ προσώπου 11 τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Καὶ λήψομαι τοὺς ἄρτους μου ϗ τὸν οἶνόν μου ϗ τὰ θύματά μου ἃ τέθυκα τοῖς κείρουσί μου τὰ πρόβατα, ϗ δώσω αὐ- 12 τὰ ἀνδράσιν, οἷς οὐκ οἶδα πόθεν εἰσί; Καὶ ἀπεστράφησαν τὰ παιδάρια Δαυίδ εἰς ὁδὸν αὐτῶν, ϗ ἀνέστρεψαν ϗ (ρ) ἦλθον, ϗ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυίδ (σ) κατὰ τὰ ῥήματα ταῦ- 13 τα. Καὶ εἶπε Δαυίδ τοῖς ἀνδράσιν αὐτοῦ, Ζώσασθε ἕκαστος τὴν ῥομφαίαν (τ) αὐτοῦ. ϗ ἀνέβησαν ὀπίσω Δαυίδ, ὡς τετρακόσιοι ἄνδρες· ϗ οἱ διακόσιοι ἐκάθισαν μετὰ τῶν 14 σκευῶν. Καὶ τῇ Ἀβιγαίᾳ γυναικὶ Νάβαλ ἀπήγγειλεν ἓν τῶν παιδαρίων, λέγων, Ἰδοὺ (υ) Δαυίδ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἐκ τῆς ἐρήμου εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν, ϗ ἐξέ- 15 κλινεν ἀπ' αὐτῶν. Καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαθοὶ ἡμῖν σφόδρα· οὐκ ἀπεκώλυσαν ἡμᾶς, οὐδὲ ἐνετείλαντο ἡμῖν οὐδὲν πάσας τὰς ἡμέρας 16 ἃς ἦμεν παρ' αὐτοῖς. Καὶ ἐν τῷ εἶναι ἡμᾶς ἐν ἀγρῷ, ὡς τεῖχος ἦσαν περὶ ἡμᾶς ϗ τὴν νύκτα ϗ τὴν ἡμέραν, πάσας τὰς ἡμέρας (φ) ἃς ἦμεν παρ' αὐτοῖς ποιμαίνοντες τὸ 17 ποίμνιον. Καὶ νῦν γνῶθι ϗ ἴδε (χ) σὺ τί ποιήσεις, ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία εἰς τὸν κύριον ἡμῶν ϗ (ψ) εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ϗ οὗτος υἱὸς λοιμός, ϗ οὐκ ἔστι λαλῆσαι πρὸς αὐτόν. 18 Καὶ ἔσπευσεν Ἀβιγαία ϗ ἔλαβε διακοσίους ἄρτους, ϗ δύο ἀγγεῖα οἴνου, ϗ πέντε πρόβατα πεποιημένα, ϗ πέντε οἰφὶ ἀλφίτου, ϗ γόμορ ἓν σταφίδος, ϗ διακοσίας παλάθας, ϗ 19 ἔθετο ἐπὶ (ω) τοὺς ὄνους. Καὶ εἶπε τοῖς παιδαρίοις αὐτῆς, Προπορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, ϗ ἰδοὺ ἐγὼ ὀπίσω ὑμῶν παραγίνομαι· 20 ϗ τῷ ἀνδρὶ (α) αὐτῆς οὐκ ἀπήγγειλε. Καὶ ἐγενήθη, αὐτῆς ἐπιβεβηκυίας ἐπὶ τὴν ὄνον ϗ καταβαινούσης ἐν σκέπῃ τοῦ ὄρους, ϗ ἰδοὺ Δαυίδ ϗ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ (β) κατέβαινον εἰς συνάντησιν αὐτῆς, ϗ ἀπήντησεν αὐτοῖς. 21 Καὶ Δαυίδ εἶπεν, Ἴσως εἰς ἄδικον πεφύλακα πάντα τὰ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ϗ οὐκ ἐνετειλάμεθα λαβεῖν ἐκ πάντων τῶν αὐτοῦ οὐθέν, ϗ ἀνταπέδωκέ μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν.

Interroga pueros tuos, & annunciabunt tibi: Et invenient pueri tui gratiam in oculis tuis; quoniam ſuper diem bonam venimus. Da nunc, quodcunque invenerit manus tua, (k) filio tuo David. 9 Et veniunt (l) pueri, & loquuntur ſermones hos ad Nabal juxta omnia verba hæc in nomine David. Et reſiliit, 10 Et reſpondit Nabal pueris David, & dixit; Quis eſt David, & quis filius Jeſſæ? Hodie multiplicati ſunt ſervi (m) recedentes unuſquiſque à facie Domini ſui. 11 Et capiam panes meos, & vinum meum, & victimas meas, quas immolavi tondentibus pecora mea, & dabo ea viris, quos non novi, undè ſunt? 12 Et reverſi ſunt pueri David ad viam ſuam, & reverterunt, & venerunt, & annuntiaverunt David ſecundùm verba hæc. 13 Et dixit David viris ſuis; Cingimini unuſquiſque gladium (n) ſuum. Et aſcenderunt poſt David circiter quadringenti viri: & ducenti ſederunt cum vaſis. 14 Et Abigeæ uxori Nabal nuntiavit unus puerorum, dicens; Ecce David miſit nuntios è deſerto ad benedicendum dominum noſtrum, & declinavit ab eis. 15 Et viri boni nobis valdè, & non prohibuerunt nos, neque imperârunt nobis quicquam omnibus diebus, quibus fuimus apud eos. 16 (o) Et dum eſſemus nos in agro, tanquàm murus erant circa nos & nocte & die, omnibus diebus, quibus fuimus apud eos paſcentes gregem. 17 Et nunc cognoſce, & vide tu, quid facies: quoniam (p) conſummata eſt malitia in dominum noſtrum, & in domum ejus. Et hic eſt filius peſtilentis: & non eſt loqui ad eum. 18 Et feſtinavit Abigæa, & ſumpſit ducentos panes & duo vaſa vini, & quinque oves factas, et quinque (q) œphi farinæ, et gomor unum uvæ paſſæ, et ducentas (r) palathas: et poſuit ſuper aſinos. 19 Et dixit pueris ſuis; Præcedite ante me, et ecce ego poſt vos venio. Et viro ſuo nõ annuntiavit. 20 Et factum eſt, cùm ipſa inſcendiſſet ſuper aſinum, et deſcenderet in tegmine montis; et ecce David, et viri ejus deſcendebant in occurſum ejus. Et obviàm ivit eis. 21 Et David dixit; (ſ) Utique immeritò cuſtodivi omnia ejus in deſerto et (t) non imperavimus capere ex omnibus ejus quicquam: et retribuit mihi mala pro bonis.

MS.A. (ι) παιδάρια, ϗ (κ) παιδάρια χάριν (λ) δὴ ἐὰν (μ) σου παισίν σου τῷ υἱῷ σου Δαυίδ. (ν) παιδάρια Δαυίδ, ϗ λαλοῦσιν τῷ Νάβαλ (ξ) Καὶ εἶπεν Νάβαλ (ο) ϗ ἀπεκρίθη, Τίς Δαυίδ, ϗ τίς υἱὸς (π) πεπληθυμμένοι (ρ) ἦλθαν, (σ) κατὰ πάντα τὰ (τ) αὐτοῦ. ϗ περιεζώσαντο ἀνὴρ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, ϗ περιεζώσατο ϗ Δαυίδ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ. ϗ ἀνέβησαν (υ) ἀπέστειλεν Δαυίδ (φ) ἃς ἤμεθα παρ' (χ) τί σὺ (ψ) εἰς πάντα τὸν (ω) τὰς ὄνους. (α) αὐτῆς Νάβαλ οὐκ (β) κατέβαιναν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Interroga adoleſcentes tuos, et indicabunt tibi, et invenient adoleſcentes 8 miſericordiam in oculis tuis, quia die bono venimus; da nunc quod inveniet manus tua ſervis tuis, et filio tuo David. Et venerunt adoleſcentes Da- 9 vid, et locuti ſunt cum Nabal *ſecundùm omnia* verba hæc in nomine David, et finierunt. Et reſpondit Nabal ſervis David, et dixit, Quis David? et 10 quis filius Iſai? hodie *quando* multi ſervi qui fugiunt, et qui abſconduntur vir ab-ante dominum ſuum. Et accipiam cibum meum, et potum meum, et 11 conviviũ meũ, quæ paravi tonſorib⁹ meis, et dabo viris quos non novi, unde ipſi? Et reverſi ſunt adoleſcentes David in viã ſuã, et redierunt et ve- 12 nerũt, et indicaverũt illi oĩa ejuſmodi verba. Et dixit David viris ſuis, Ac- 13 cingite vir gladiũ ſuũ: et accinxerũt vir gladiũ ſuũ, et accinxit quoq; David gladiũ ſuũ, et aſcenderũt poſt David quaſi quadringenti viri; et ducenti relicti ſunt ad cuſtodienda vaſa. Et Abigail uxori Nabal indicavit adoleſcens 14 un⁹ de adoleſcentib⁹, dicendo, Ecce miſit David nuncios ex deſerto ad benedicendũ hero noſtro, et abominatus eſt in eos. Et viri boni nobis valde: 15 *et* non læſi ſumus, et non alteratum nobis quicquam omnibus diebus quibus ambulavim⁹ cum illis quando fuimus manentes in agro. Murus circun- 16 dans fuerunt ſuper nos etiam noctu, etiam interdiu omnib⁹ diebus quibus fuimus cum illis paſcentes pecus. Et nunc cognoſce et vide quid facies; 17 nam completa eſt malitia ut veniat ſuper herũ noſtrum, et ſuper omnem domum ejus: et ipſe vir improbus ad loquendũ cum eo. Et feſtinavit Abi- 18 gail et accepit ducentas tortas panis, et duos utres vini, et quinque pecora ſaginata, et quinq; *Zzein* polentæ, et centum palmites uvarũ paſſarum, & ducentas portiones caricarum, et poſuit ſuper aſinos. Et dixit adoleſcenti- 19 bus ſuis, Tranſite ante me, ecce ego poſt vos veniens: et marito ſuo Nabal non indicavit. Et fuit illa inſidens ſuper aſinũ, et deſcendens in latere mon- 20 tis; et ecce David et viri ejus deſcendentes ad occurſũ ejus, et obviavit eis. Et David dixit, Verùm in vanum cuſtodivi omnia quæ illi in deſerto; non 21 alteratum eſt ex omnib⁹ quæ illi, quicquã: et reddidit mihi malũ pro bono.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sciſcitare ſervos tuos, & indicabunt tibi: 8 nunc ergò inveniant juvenes benevolentiã in oculis tuis, quandoquidem fauſto die venim⁹: da quod volueris ſervis tuis & filio tuo Davidi. Venientes ergò ſervi Davidis dixerunt 9 Nabali omnia verba iſta nomine Davidis. Sed reſpondens Nabal dixit ſervis Davidis, 10 Quis eſt David? & quis eſt filius Iſai? hodiè multi ſunt ſervi qui defecerunt quiſque à domino ſuo. Tollámne panem meum, & 11 aquam meam, & victimam quam mactavi pro tonſoribus meis, et dabo hominibus quos ignoro undenam ſint? Reverſis itaque juve- 12 nibus Davidis in viam ſuam, & indicantibus Davidi omnia verba iſta; Dixit David 13 viris qui ſecum erant, Accingite quiſque gladium ſuum: quibus gladios ſuos accingentibus; David etiam accinxit gladium ſuum: & aſcenderunt poſt Davidem viri circiter quadringenti; ducenti verò manſerunt apud impedimenta. Interim Abigali uxori Nabalis 14 indicavit puer unus ex adoleſcentibus, & dixit, Miſit David nuntios à deſerto ad benedicendum domino noſtro? ipſe verò tædio habuit illos. Cæterùm homines illi boni 15 fuerunt erga nos valdè; nec læſerunt nos, nec ullius rei jacturam nobis attulerunt cunctis diebus quibus verſati ſumus cum eis. Cùm 16 eſſemus in deſerto, muri loco nobis fuerunt tam nocte quàm die, cunctis diebus quibus fuimus cum eis paſcentes oves. Nunc ſcito 17 & conſiderato quid factura ſis, nam definitum eſt malum contra dominum noſtrum, & contra univerſam domum ipſius: Nabal autem erat apud paſtores. Tunc feſtinans Abi- 18 gal, & accipiens ducentos panes, & duos utres vini, quinque oves paratas, & quinque ſata *tritici* fricti, centum caſeos, & ducentas *ficuum* palathas impoſuit aſinis. Tum dixit 19 ad juvenes, Præcedite me, en ego vos ſequar: Nabali autem viro ſuo non indicavit. Dum 20 ipſa inſidens aſino deſcenderet per operta montis, David & viri qui cum eo erant, aſcendebant obviàm illi. David autem dice- 21 bat, Fruſtrà conſervavimus quicquid iſte habebat, reddidit enim nobis malum pro bono.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * سل عبيدك فانهم يخبروك * فهذا فاصنع نصيبا بنا الان ما يحمل بك * لانا اتيناك نطلب يوما صالحا * اعط داود ابنك وحبيبك ما احببت * فاتى رسل داود نابال * وقالوا له 9
10 الكلام الذي امرهم به داود * فاجاب نابال عبيد داود وقال لهم * من داود * ومن ابن ايساء * كثر العبيد الذي عصوا مواليهم وسعوا العصا * أخذ طعامي وشرابي * 11
12 وما ذبحت وهيات للذين يجزون غنمي * واعطي قوما لا اعرف من اين هم * ورجع فتيان داود اليه * واخبروا داود بجميع ما كلمهم به نابال * فقال داود لاصحابه * تقلدوا سيوفكم * 13
فتقلد القوم سيوفهم * وتسلح داود وتقلد سيفه * وصعد مع داود نحو من اربع مائة رجل * وبقي مائتان رجل يحفظون متاعهم * فاما ابيعال امراة نابال فاخبرها في 14
من مماليكها * وقال * ان داود ارسل رسلا من البرية يدعوا لسيدنا ويهنيه * وسخر مولانا بهم * وكان القوم في البرية لنا عونا ويحفظونا * ولم يوذونا * ولم يذهب لنا شي جميع 15
16 الايام التي مكثنا معهم * وكانوا شبه السور حيث كنا في البرية * يحفظونا ليلا ونهارا حيث كنا نرعى غنمنا معهم * فاعلمي الان انه سيصيبنا منهم بلية * فاحتالي لنفسك * 17
18 من اجل انه سينزل البلا عاجلا مولانا ويجمع اهل بيته * وكان نابال خارجا مع الرعاة * فاسرعت ابيعال واخذت مائتين رغيف وزقي خمر * وخمسة مسالخ لحم * وخمسة اصع حنطة مقلوة
19 ومائة جبنة * ووعاء فيه تين * وحملته على الحمير * وقالت لغلمانها * جوزوا بين يدي * فاني اتبعكم سريعا * ولم تخبر زوجها بذلك * فاستقبلها داود واصحابه يصعدون * فلما بلغهم 20 21
قال داود * باطلا حفظنا مواشي نابال في البرية * ولم يوجد من غنمه شيا * فجازانا شرا عوض صنيعنا به *

Interroga ſervos tuos, qui id indicabunt 8 tibi: exerce igitur gratiam erga nos prout gratũ tibi fuerit, quandoquidem ad te venimus fauſtum diem precaturi: impertire Davidi filio tuo & dilecto tuo quicquid volueris. Venerunt ergò nuntii Davidis ad 9 Nabal, & dixerunt ei verba quæ mandaverat ipſis David. Reſpondens Nabal 10 ſervis Davidis dixit ad eos, Ecquis eſt David, quiſve fili⁹ Iſai? crevit numerus *ſervorũ qui rebellârunt contra heros ſuos et baculum abſciderunt,* (id eſt, deſciverunt.) *Num acciperem cibum meum & potum 11 meum, quódque mactavi et preparavi his qui tondent oves meas, & darem hominibus qui unde ſint ignoro? Redeuntibus 12 itaque pueris Davidis ad eum, & renuntiantibus Davidi quæcunque ſibi locutus fuerat Nabal, Ait David ſociis ſuis, Ac- 13 cingimini gladiis veſtris: & accincti ſunt viri gladiis ſuis: armavit ſe quoque David, accinxitque ſe gladio ſuo, & aſcenderunt poſt Davidem fermè quadringenti viri, ducenti autem viri manſerunt ad cuſtodiendam ſupellectilem ſuam. Porrò 14 Abigali uxori Nabalis indicavit puer quidam è ſubditis ejus, ac dixit, Miſit quidem David nuntios ex deſerto* fauſta *precatum hero noſtro eique gratulatum; herus autem noſter deriſit illos. Homines 15 verò illi adjumento nobis erant in deſerto, & cuſtodiebant nos, nec offecerunt nobis, nec ulla nobis deperiit res cunctis diebus quibus morati ſumus cum eis. Imò 16 erant nobis veluti mur⁹ dum eſſem⁹ in deſerto, cuſtodientes nos noctu diúque dum paſceremus oves noſtras apud illos: nunc ergò ſcias malum nobis ab ipſis eventurum. Quapropter tibimetipſi proſpice; 17 nam* alioqui *infortunium premet herum noſtrum & omnes domeſticos ejus: interim Nabal foris erat cum paſtoribus. Fe- 18 ſtinans igitur Abigal accepit ducentos panes, duos utres vini, quinque decorticata carniũ* corpora, *ſata tritici frixi quinq;, centum caſeos, & vas plenum ficubus, impoſuitque aſinis. Tum dixit pueris ſuis, Præcedite me; nam ego mox ſum 19 vos ſecutura: id autem non indicavit marito ſuo. David igitur & ſocii ſui 20 aſcendentes offenderunt eam: Et cùm 21 perveniſſet ad eos, dixit David, Fruſtrà conſervavimus pecudes Nabalis in deſerto, ut nihil ablatum ſit ex ovibus ejus, & is rependit nobis injuriam pro beneficio quo uſi ſumus in eum.*

שמואל א׃ כה

reliquero si, addat sic & , David inimicis Deus faciat Sic
22 כה־יעשה אלהים לאיבי דוד וכה יוסיף אם־אשאיר
vidit Et .parietem in mingentem mane ad usque ei quæ omnibus ex
23 מכל־אשר־לו עד־הבקר משתין בקיר׃ ותרא
se prostravit &,asino desuper descendit &,festinavit &,David Abighail
אביגיל את־דוד ותמהר ותרד מעל החמור ותפל
cecidit Et .terram se incurvavit & ,suæ facies super David facies in
24 לאפי דוד על־פניה ותשתחו ארץ׃ ותפל
loquatur & ,iniquitas mi domine ego me In : dixit & ,ejus pedes super
על־רגליו ותאמר בי־אני אדני העון ותדבר־
.tuæ ancillæ verba audi & ,tuis auribus in tua ancilla obsecro
נא אמתך באזניך ושמע את דברי אמתך׃
,hunc profectu absque virum ad suum cor meus dominus ponat quæso Ne
25 אל־נא ישים אדני את־לבו אל־איש הבליעל הזה
:eo cũ vilitas &,ej⁹ nomẽ Nabal :ipse sic suũ nomẽ secundũ quia,Nabal super
על־נבל כי כשמו כן־הוא נבל שמו ונבלה עמו
.misisti quos ,mei domini pueros vidi non tua ancilla ego &
ואני אמתך לא־ראיתי את־נערי אדני אשר שלחת׃
te prohibuit quia ,tua anima vivit & ,Dominus vivit mi domine nunc Et
26 ועתה אדני חי־יהוה וחי־נפשך אשר מנעך
.tibi tuam manum servaret & ,sanguinibus in veniendo à DOMINUS
יהוה מבוא בדמים והושע ידך לך׃
.malum meũ dominum ad quærentes & ,tui inimici Nabal sicut sint nunc Et
ועתה יהיו כנבל איביך והמבקשים אל־אדני רעה׃
,meo domino tua ancilla attulit quam ,hæc benedictio nunc Et
27 ועתה הברכה הזאת אשר־הביא שפחתך לאדני
Parce .mei domini pedibus in ambulantibus pueris detur &
28 ונתנה לנערים המתהלכים ברגלי אדני׃ שא
Dominus faciet faciendo quia :tuæ ancillæ prævaricationi obsecro
נא לפשע אמתך כי־עשה יעשה יהוה
meus dominus Domini prælia quia ,fidelem domum meo domino
לאדני בית נאמן כי־מלחמות יהוה אדני
homo surrexit Et .tuis diebus à te in est inventa non malitia &,est præliat⁹
29 נלחם ורעה לא־תמצא בך מימיך׃ ויקם אדם
mei domini anima erit & ; tuã animã quærendũ ad & ,te persequendũ ad
לרדפך ולבקש את־נפשך והיתה נפש אדני
tuorũ inimicorũ animã &,tuo Deo Domino cũ vitarum fasciculo in colligata
צרורה בצרור החיים את יהוה אלהיך ואת נפש איביך
fecerit cùm ,erit Et .fundæ curvaturæ medio in eam jaciet funda
30 יקלענה בתוך כף הקלע׃ והיה כי־יעשה
,te super bonum est locutus quod omne secundũ meo domino Domin⁹
יהוה לאדני ככל אשר־דבר את־הטובה עליך
tibi hoc erit non Et : Israel super ducem in tibi præceperit &
31 וצוך לנגיד על־ישראל׃ ולא־תהיה זאת לך
effundendum ad & ,meo domino cordis offendiculum in & vacillationem in
לפוקה ולמכשול לב לאדני ולשפך־
benefecerit & ; sibi meus domin⁹ salutẽ faciendũ ad & ,gratis sanguinem
דם חנם ולהושיע אדני לו והיטב
David Dixitque .tuæ ancillæ recordaberis & ,meo domino Dominus
32 יהוה לאדני וזכרת את־אמתך׃ ויאמר דוד
die te misit qui ,Israel Deus Dominus Benedictus:Abighail ad
לאביגל ברוך יהוה אלהי ישראל אשר שלחך היום
quæ ,tu benedicta & ,tua discretio benedicta Et .mei occursum in hac
33 הזה לקראתי׃ וברוך טעמך וברוכה את אשר
meã manũ servando & ,sanguinib⁹ in veniendo à hac die me prohibuisti
כלתני היום הזה מבוא בדמים והשע ידי
me prohibuit qui Israel Deus Dominus vivit quidem Et .mihi
34 לי׃ ואולם חי־יהוה אלהי ישראל אשר מנעני
si quia ,mei occursũ in venisses &,festinasses nisi quia :tibi malefaciendo à
מהרע אתך כי לולי מהרת ותבאתי לקראתי כי אם־
.pariete in mingens ,matutinam lucem ad usque Nabal ipsi remansisset
נותר לנבל עד־אור הבקר משתין בקיר׃

Versio VUL.LAT.

22 Hæc faciat Deus inimicis David, & hæc addat, si reliquero de omnibus quæ ad ipsum pertinent usque manè, mingentem ad parietem. 23 Cùm autem vidisset Abigail David, festinavit, & descendit de asino, & procidit coram David sup faciem suam, & adoravit super terram. 24 Et cecidit ad pedes ejus, & dixit; In me sit, domine mi, hæc iniquitas: loquatur, obsecro, ancilla tua in auribus tuis: et audi verba famulæ tuæ. 25 Ne ponat, oro, domin⁹ me⁹ rex cor suum super virum istũ iniquum Nabal: quoniam secundùm nomen suum stultus est, & stultitia est cum eo: ego autem ancilla tua non vidi pueros tuos, domine mi, quos misisti. 26 Nunc ergò, domine mi, vivit Dñs & vivit anima tua, qui prohibuit te ne venires in sanguinẽ, & salvavit manũ tuam tibi: & nunc fiant sicut Nabal inimici tui, & qui quærunt domino meo malũ. 27 Quapropter suscipe benedictionẽ hanc, quã attulit ancilla tua tibi domino meo: & da pueris qui sequuntur te dominũ meũ. 28 Aufer iniquitatẽ famulæ tuæ: faciens enim faciet Dñs tibi dño meo domũ fidelẽ, quia prælia Dñi, domine mi, tu præliaris: malitia ergò non inveniatur in te omnibus diebus vitæ tuæ. 29 Si enim surrexerit aliquando homo persequens te, & quærens animam tuam, erit anima domini mei custodita quasi in fasciculo viventium apud Dominũ Deum tuum: porrò inimicorum tuorum anima rotabitur, quasi in impetu & circulo fundæ. 30 Cùm ergò fecerit Dominus tibi domino meo omnia quæ locutus est bona de te, & constituerit te ducem super Israel; 31 Non erit tibi hoc in singultũ, & in scrupulum cordis domino meo, quòd effuderis sanguinem innoxium, aut ipse te ultus fueris: & cùm benefecerit Dominus domino meo, recordaberis ancillæ tuæ. 32 Et ait David ad Abigail; Benedictus Dominus Deus Israel, qui misit hodiè te in occursum meum, et 33 benedictum eloquiũ tuum. Et benedicta tu, quæ prohibuisti me hodiè ne irem ad sanguinẽ, 34 & ulciscerer me manu meâ. Alioquin, vivit Dominus Deus Israel, qui prohibuit me ne malum facerem tibi: nisi citò venisses in occursum mihi, non remansisset Nabal usque ad lucem matutinam, mingens ad parietem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

22 Τάδε ποιήσαι ὁ θεὸς τῷ Δαυὶδ καὶ τάδε προσθείη, εἰ ὑπολείψομαι ἐκ πάντων τῶν τοῦ Νάβαλ ἕως πρωῒ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον. 23 Καὶ εἶδεν Ἀβιγαία τὸν Δαυὶδ, καὶ ἔσπευσε καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τοῦ ὄνου, καὶ ἔπεσεν ἐνώπιον Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν (γ) γῆν. 24 Ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ἐν ἐμοὶ κύριέ μου ἡ ἀδικία μου· λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου εἰς τὰ ὦτά σου, καὶ ἄκουσον (δ) λόγων τῆς δούλης σου. 25 Μὴ δὴ θέσθω ὁ κύριός μου καρδίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὸν λοιμὸν (ε) τοῦτον, ὅτι κατὰ τὸ ὄνομα (ζ) αὐτοῦ οὗτός ἐστι· Νάβαλ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἀφροσύνη μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἐγὼ ἡ δούλη σου οὐκ εἶδον τὰ (η) παιδάρια τοῦ κυρίου μου ἃ ἀπέστειλας. 26 Καὶ νῦν (θ) κύριέ μου, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, καθὼς ἐκώλυσέ σε κύριος τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἷμα ἀθῷον, καὶ σώζειν τὴν χεῖρά σου σοί. καὶ νῦν γένοιντο ὡς Νάβαλ οἱ ἐχθροί σου καὶ οἱ ζητοῦντες τῷ κυρίῳ μου κακά. 27 Καὶ νῦν λάβε τὴν εὐλογίαν ταύτην, ἣν ἐνήνοχεν ἡ δούλη σου τῷ κυρίῳ μου, (ι) καὶ δώσεις τοῖς παιδαρίοις τοῖς παρεστηκόσι τῷ κυρίῳ μου. 28 Ἆρον δὴ τὸ ἀνόμημα τῆς δούλης σου, (κ) ὅτι ποιῶν ποιήσει κύριος τῷ κυρίῳ μου (λ) οἶκον πιστὸν, ὅτι πόλεμον κυρίου μου ὁ (μ) κύριος πολεμεῖ, καὶ κακία οὐχ εὑρεθήσεται ἐν σοὶ πώποτε. 29 Καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος καταδιώκων σε καὶ ζητῶν τὴν ψυχήν σου, καὶ ἔσται (ν) ψυχὴ κυρίου μου ἐνδεδεμένη ἐν δεσμῷ τῆς ζωῆς παρὰ κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ ψυχὴν (ξ) ἐχθρῶν σου σφενδονήσεις ἐν μέσῳ τῆς σφενδόνης. 30 Καὶ ἔσται ὅτε (ο) ποιήσῃ κύριος τῷ κυρίῳ μου πάντα ὅσα ἐλάλησεν ἀγαθὰ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐντελεῖταί σοι (π) εἰς ἡγούμενον ἐπὶ Ἰσραὴλ, 31 Καὶ οὐκ ἔσται σοι τοῦτο βδελυγμὸς καὶ (ρ) σκάνδαλον τῷ κυρίῳ μου, ἐκχέαι αἷμα ἀθῷον δωρεὰν, καὶ σῶσαι χεῖρα κυρίῳ μου αὐτῷ· καὶ ἀγαθῶσαι κύριος τῷ κυρίῳ μου, καὶ μνησθήσῃ τῆς δούλης σου ἀγαθῶσαι (σ) αὐτῇ. 32 Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ Ἀβιγαίᾳ, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπέστειλέ σε σήμερον ἐν ταύτῃ εἰς (τ) ἀπάντησίν μοι, καὶ 33 εὐλογητὸς ὁ τρόπος σου, καὶ εὐλογημένη σὺ ἡ ἀποκωλύσασά με σήμερον ἐν ταύτῃ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἵματα, καὶ σῶσαι χεῖρά μου ἐμοί. 34 Πλὴν ὅτι ζῇ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπεκώλυσέ με σήμερον τοῦ κακοποιῆσαί σε, ὅτι εἰ μὴ ἔσπευσας καὶ παρεγένου εἰς ἀπάντησίν (υ) μοι, τότε εἶπα, Εἰ ὑπολειφθήσεται τῷ Νάβαλ ἕως φωτὸς τοῦ πρωῒ οὐρῶν πρὸς τοῖχον.

22 Hæc faciat Deus (u) ipsi David, & hæc adjiciat, si relinquam ex omnibus qui sunt ipsius Nabal, usque manè, mingentem ad parietem. 23 Et vidit Abigæa David, & festinavit, & descendit ab asino, & cecidit coram David in faciem suam, & adoravit eum super terram (x) 24 Ad pedes ejus, & dixit; In me, domine mi, injustitia (y) mea. Loquatur nunc serva tua in aures tuas, & audi sermones servæ tuæ. 25 Nè nunc ponat dominus meus cor suum super hominem pestilentem (z) hunc: quia juxta nomen suum (aa) hic est. Nabal nomen ei: (bb) & insipientia cum eo. Et ego serva tua non vidi pueros domini mei, quos misisti. 26 Et nunc, domine mi, vivit Dominus, & vivit anima tua; sicut probibuit te Dominus, nè venires in sanguinem innoxium, & (cc) servares manum tuam tibi. Et nunc fiant tanquàm Nabal, inimici tui, & qui quærunt domino meo mala. 27 Et nunc accipe benedictionem hanc, quam attulit serva tua domino meo: & dabis pueris, qui assistunt domino meo. 28 Tolle nunc iniquitatem ancillæ tuæ, quia faciens faciet Dominus domino meo domum fidelem: quia prælium domini mei Dominus præliatur, & malitia non invenietur in te unquam. 29 Et surget homo persequens te, & quærens animam tuam: & erit anima domini mei illigata in vinculo vitæ apud Dominum Deum: & animam inimicorum tuorum rotabis in medio fundæ. 30 Et erit cũ fecerit Dominus domino meo omnia quæcunq; locutus est bona super te, & mandabit tibi in ducem super Israel; 31 Et non erit tibi hoc (dd) abominatio, & (ee) scandalum domino meo, effundere sanguinem innoxium gratis, & servare manum domino meo sibi. Et benefaciat Dominus domino meo, & recordêris ancillæ tuæ ad benefaciendum ei. 32 Et dixit David Abigææ, (ff) Benedictus Domin⁹ Deus Israel, qui misit te hodiè in hac in occursũ mihi, et benedict⁹ modus 33 tuus, Et benedicta tu, quæ prohibuisti me hodiè, in (gg) hac, nè venire ad sanguines, (hh) et servando manũ meã mihi. 34 Veruntamen vivit Domin⁹ De⁹ Israel, qui prohibuit me hodiè malefacere tibi; quia nisi festinabas, atq; adveniebas in occursum mihi; tunc dixeram, Si remanebit ipsi Nabal usq; ad lucem matutinam mingens ad parietem.

MS. A. γῆν, Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ (δ) τὸν λόγον (ε) τοῦτον ἐπὶ Νάβαλ, ὅτι (ζ) αὐτοῦ καὶ ἀφροσύνη μετ᾽ αὐτοῦ· αὐτός ἐστιν Νάβαλ, καὶ ἀφροσύνη μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἐγὼ (η) παιδάριά σου ἃ (θ) κύριε, ζῇ (ι) λάβε καὶ (κ) ὅτι ποιήσει κύριος (λ) οἶκον, ὅτι (μ) κύριός μου πολεμεῖ, (ν) ἡ ψυχὴ (ξ) τῶν ἐχθρῶν (ο) ποιήσει (π) κύριος εἰς (ρ) σκάνδαλον καρδίας τῷ (σ) αὐτήν. (τ) ἀπάντησιν ἐμοί. (υ) ἀπαντήν μου.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 כדין יעביד אלהים לסנאי דוד וכדין יוסיף אם אשאיר מכל די ליה עד מנהר צפרא ידע
23 מדע׃ וחזת אביגיל ית דוד ואוחיאת ואתרכינת מעל חמרא ונפלת לאפי דוד על אפהא
24 וסגידת על ארעא׃ ונפלת על רגלוהי ואמרת בבעו עלי דילי רבוני חובא ותמלל כען
25 אמתך קדמך ותשמע ית פתגמי אמתך׃ לא כען ישוי רבוני ית לביה על גברא שטיא
הדין על נבל ארי כשמיה כן הוא נבל שמיה וטפשותא עמיה ואנא אמתך לא חזיתי ית
26 עולימי רבוני דשלחתא׃ וכען רבוני קים הוא יי וחיי נפשך די מנעך יי מלמשפך דם זכאי
27 ולמפרק ידך לך וכען יהון כנבל סנאך ודתבעין על רבוני בישתא׃ וכען תקרובתא הדא
28 דאיתיאת אמתך לרבוני ותתיהב לעולמיא דמשמשין קדם רבוני׃ שבוק כען לחובי
אמתך ארי קימא יקים יי לרבוני מלכו קימא ארי קרבי עמא דיי רבוני מגיח ובישתא
29 לא אשתכחת בך מיומך׃ וקם אנשא למרדפך ולמבעי למקטלך ותהא נפשא דרבוני
גניזא בגנז חיי עלמא קדם יי אלהך וית נפש בעלי דבבך יפרחנה כמא דמפרחין אבנא
30 בקלעא׃ ויהוה כד יקים יי לרבוני ככל דמליל לאיתאה טבתא עלך ויפקדנך למהוי מלכא
31 על ישראל׃ ולא תהי דא לך ליצפא ולתקלת לב לרבוני ולמשפך דם זכאי מגן ולמפרק
32 רבוני ליה וכד יוטיב יי לרבוני ותדכר ית אמתך׃ ואמר דוד לאביגיל בריך יי אלהא
33 דישראל דשלחך יומא דין לקדמותי׃ ובריך מדעיך ובריכא את דמנעתני יומא הדין
34 מלמשפך דם זכאי ולמפרק ידי לי׃ וברם קים הוא יי אלהא דישראל דמנעני מלאבאשא
ליך ארי אלו לא פון אוחית ואתית לקדמותי אלהן אשתאר לנבל עד מנהר צפרא
ידע מדע׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

22 Sic faciat *Deus* odientibus David, et sic addat, si relinqui faciam ex omnibus quæ illi, usque ad lucem auroræ cognoscentem cognitionem. 23 Et vidit Abigail David et festinavit, et inclinata est desuper asino, et cecidit ad faciem David sup faciem suam, et adoravit sup terram. 24 Et cecidit *ad* pedes ejus, et dixit, Obsecro, super me quæ mihi, domine mi, culpa: et loquatur nunc ancilla tua ante te, et audias verba ancillæ tuæ. 25 Non, nunc, ponat dñs me⁹ cor suum sup virũ stultũ hunc sup Nabal, nam ut nomen ejus, sic ille; Nabal nomen ejus, et stoliditas cũ illo: et ego ancilla tua non vidi adolescentes domini mei quos misisti. 26 Et nunc domine mi, permanens ipse Dñs, et vivit anima tua, quòd prohibuit te Dñs ab effundendo sanguinem, *innocentem*, et ab ulciscendo manu tua te, et nunc erunt ut Nabal osores tui, et qui quærunt sup dominũ meũ malũ. 27 Et nunc oblatio hæc, quam venire fecit ancilla tua domino meo, et dabitur adolescentibus qui ministrant ante dominũ meũ. 28 Ignosce nunc culpis ancillæ tuæ, quia firmando firmabit Dñs domino meo regnũ firmũ, quoniam bella populi Dñi dominus meus init, et malũ non inventũ est in te à die tuo. 29 Et surrexit homo ad persequendũ te, et ad quærendũ occidere te; et erit anima domini mei *reposita* in thesauro vitarũ seculi ante Dñm Deum tuũ, et animam auctorũ inimicitiæ tuæ volare faciet, ut qui volare faciunt lapides in funda. 30 Et erit quando firmabit Dñs domino meo juxta omnia quæ locutus est ad venire faciendũ bonum sup te, et juberi faciet te esse regem super Israel. 31 Et non erit hoc tibi in anxietatem et in pond⁹ cordis domino meo, et ad effundendum sanguinem innoxium frustra, et ad ulciscendũ dominũ meũ sibi; et quando benefecerit Dñs domino meo, et recordaberis ancillam tuam. 32 Et dixit David ad Abigail, Benedictus Dñs Deus Israel, qui misit te hodie in occursũ meum. 33 Et benedicta cognitio tua, et benedicta tu, quæ prohibuisti me ab effundendo sanguinẽ innoxiũ, et me ulciscendo manu mea. 34 Et verùm permanens ipse Dñs Deus Israel, qui prohibuit me à malefaciendo tibi, quòd nisi fortè festinasses, et venisses in occursum meũ, si utiq; relict⁹ foret Nabali, donec luceret aurora, cognoscens cognitionem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܘܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܥܒܕܗ ܕܘܝܕ. ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ ܠܗ. ܐܢ ܢܫܬܒܩ ܡܕܡ ܕܐܝܬ
ܠܗ ܠܨܦܪܐ ܕܬܠܐ ܒܣܘܪܐ. * ܘܟܕ ܚܙܬ ܐܒܝܓܠ ܠܕܘܝܕ. ܐܣܬܪܗܒܬ ܘܢܚܬܬ 23
ܡܢ ܚܡܪܐ. ܘܢܦܠܬ ܩܕܡ ܕܘܝܕ ܥܠ ܐܦܝܗ. ܘܣܓܕܬ ܠܗ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܢܦܠܬ 24
ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܐܡܪܬ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܡܪܝ. ܠܝ ܡܪܝ ܚܘܒܬܐ. ܐܠܐ ܬܡܠܠ ܐܡܬܟ
ܩܕܡܝܟ ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܢܒܠ. * ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܫܡܗ. ܗܟܢܐ ܗܘ. ܢܒܠ ܫܡܗ. 25
ܘܨܥܪܘܬܐ ܥܡܗ. ܘܐܢܐ ܐܡܬܟ. ܠܐ ܚܙܝܬ ܠܛܠܝܐ ܕܫܕܪ ܡܪܝ. * ܘܗܫܐ ܡܪܝ. ܚܝ 26
ܗܘ ܡܪܝܐ. ܘܚܝܐ ܢܦܫܟ ܡܪܝ. ܕܠܐ ܬܬܩܪܒ ܠܕܡܐ. ܘܢܦܪܩܟ ܡܪܝܐ. ܘܗܫܐ ܡܪܝ.
ܢܗܘܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ. ܐܝܟ ܢܒܠ. ܘܕܒܥܝܢ ܠܟ ܒܝܫܬܐ. * ܘܗܫܐ. ܒܘܪܟܬܐ ܗܕܐ ܕܐܝܬܝܬ 27
ܐܡܬܟ ܠܡܪܝ. ܒܘܪܟܬܐ. ܗܒ ܠܥܠܝܡܐ ܕܡܗܠܟܝܢ ܒܪܓܠܝ ܡܪܝ. * ܘܫܒܘܩ ܣܟܠܘܬܐ 28
ܠܐܡܬܟ. ܡܛܠ ܕܡܬܩܢ ܡܬܩܢ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ. ܒܝܬܐ ܗܢܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܡܛܠ
ܕܩܪܒܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܡܪܝ ܡܩܪܒ. ܘܒܝܫܬܐ ܠܐ ܐܫܬܟܚܬ ܒܟ ܡܢ ܝܘܡܝܟ.
* ܘܐܢ ܢܩܘܡ ܒܪܢܫܐ ܠܡܪܕܦܟ ܘܠܡܒܥܐ ܢܦܫܟ. ܬܗܘܐ ܢܦܫܗ ܕܡܪܝ ܐܣܝܪܐ ܒܩܛܪܐ 29
ܕܚܝܐ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܘܢܦܫܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܟ ܢܫܕܐ ܡܪܝܐ ܒܓܘ ܟܦܐ ܕܩܠܥܐ. * ܘܢܗܘܐ 30
ܡܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ ܛܒܬܐ. ܘܦܩܕܟ ܠܡܕܒܪܢܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. * ܠܐ ܢܗܘܐ 31
ܠܟ ܗܕܐ ܠܬܘܩܠܬܐ ܘܠܡܬܩܠܢܘܬܐ ܕܠܒܟ. ܠܡܐܫܕ ܕܡܐ ܡܓܢ. ܘܡܐ ܕܐܛܝܒ ܠܟ ܡܪܝܐ.
ܬܬܕܟܪ ܠܐܡܬܟ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܝܓܠ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. 32
ܕܫܕܪܟ ܝܘܡܢܐ ܠܐܘܪܥܝ. * ܘܒܪܝܟ ܗܘ ܛܥܡܟ. ܘܒܪܝܟܬܐ ܐܢܬܝ. ܕܟܠܝܬܝܢܝ ܝܘܡܢܐ 33
ܕܠܐ ܐܥܘܠ ܒܕܡܐ. ܘܦܪܩܬ ܐܝܕܝ ܡܢ ܕܡܐ. * ܒܪܡ ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ 34
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܟܠܝܢܝ ܝܘܡܢܐ ܕܠܐ ܐܒܐܫ ܠܟ. ܕܐܠܘ ܠܐ ܐܘܚܕܬܝ ܘܐܬܝܬܝ ܠܐܘܪܥܝ
ܠܐ ܡܫܬܚܪ ܗܘܐ ܠܢܒܠ ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ. ܡܕܡ ܕܡܫܬܢܐ ܒܣܘܪܐ.

22 Sic faciat Dominus servo suo Davidi, & sic addat ei, si quicquam ex his quæ habet, relictum fuerit usque ad matutinum, appensum ad parietem. 23 Cùm itaq; vidisset Abigal Davidem, festinans descendit de asino: & procidens ante Davidem in faciem suam, adoravit eum super terram. 24 Corruitq; ad pedes ejus, & ait; Obsecro te domine mi, mihi domine mi, culpa *imputetur*: *sed* loquatur ancilla tua coram te de viro isto Nabale. 25 Nam quale est nomen ejus, talis ipse: Nabal est nomen ejus, & dedecus ejus comitatur eum: ego verò ancilla tua non videram juvenes quos miserat dominus meus. 26 Nunc ergò domine mi, *ut* vivit Dominus, & per vitam animæ tuæ domine mi, non attinges sanginem; quin, liberet te Domin⁹. Nunc domine mi, sint hostes tui & qui quærunt tibi malũ, sicut Nabal. 27 Jam verò benedictionem hanc attulit ancilla tua domino meo: benedictionem *hanc* dato juvenibus qui sequuntur vestigia domini mei. 28 Et condona culpam ancillæ tuæ: nam Dominus me⁹ certissimè paraturus est domino meo domũ istam fidelẽ, quia *quamvis* bella Domini gerat dominus me⁹, malũ tamen non est inventum in te à diebus tuis. 29 Et *licèt* homo decreverit persequi te & quærere animam tuam, tamen anima dñi mei colligata est in fasciculo vitæ apud Dominũ Deum tuũ; animam verò inimicorum tuorum ejaculabitur Domin⁹ in medio lancis fundæ *positam*. 30 Sic fiet, ut cùm fecerit Dñs domino meo bonum, teq; moderatorem præposuerit Israeli; 31 Non sit tibi hoc titubationi et offendiculo cordis tui, gratìs effudisse sanguinem? cúmq; benefecerit tibi Dominus, recorderis ancillæ tuæ. 32 Tum dixit David Abigali, Benedictus sit Dominus Deus Israelis qui te misit hodiè in occursum meum: 33 Benedictus sit sapor tuus, benedictáque tu ipsa, quæ me continuisti hodiè quin cædem aggrederer, liberâsti manus meas hodiè à sanguine. 34 Verùm vivat Dominus Deus Israelis, qui me compescuit hodiè ne damno afficerem, nisi festinâsses & venisses in occursum meum, non remansisset Nabali usque ad lucem matutinam quicquam aptatum parieti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * كذلك يصنع الرب بداود عبده، وكذلك يزيد، ان اصبحنا ولنابال شي يعلق على وتد،
23 فضلا عن الاشياء * فلما رأت ابيغال داود وسمعت قوله * عجلت ونزلت عن اتانها، وخرت على
24 الارض ساجدة بين يديه * ثم سقطت عند قدميه ساجدة وقالت * اطلب اليك يا سيدي
ان تصفح * هذا الخطأ مني كان * اذن يا سيدي لامتك ان تتكلم وتذكر حال
25 نبال * لان فعله بسبة اسمه * نابال اسمه يدل على فعله وخطاه * فاما امتك فلم تر الفتيان
26 الذين ارسلت * والآن يا سيدي * وحق الرب وحياة نفسك اني لا ادعك تدخل في
الدماء * بل يخلصك الرب منها * والآن تكون شناتك مثل نابال * ومن اراد بك
27 الشر * فقد اتتك امتك يا سيدي بهذا اللطف * فمر بقبضه ليكون للفتيان الذين
28 مع سيدي * واغفر ذنب امتك * لان الرب سيصير لسيدي بيتا امينا * من اجل
29 ان سيدي يجاهد عن شعب الرب * وانت صالح لم يكن منك شر قط * والانسان
السوء يهلك نفسه * ونفس سيدي محفوظة قد صير الله الرب عليها وقاية * واما انفس
30 اعدائك يرمي بها الرب كما يرمي الحجر بالمقلاع * واذا انعم الرب على سيدي * وصيره
31 الى الخير * وامرك ان تدبر آل اسرائيل * لا يكون هذا الذي تريد ان تعمله عثرة
32 ولكن تفرح منها ان تكون قد سفكت الدماء مجانا * واذا انعم الرب عليك اذكر امتك * قال
33 داود لابيغال * تبارك الله اله اسرائيل الذي ارسلك اليوم الي * بارك الله عليك وعلى عقلك انك
34 منعتني اليوم من سفك الدماء * وخلصتني من الدخول في الدماء * ولكن حي هو الله اله اسرائيل
الذي منعني من الدخول في الدم * ومن الاساءة اليك والى بيتك * انك لو لم تعجلي وتستقبليني *
كان قد هلك كل شي لنابال * ولم يكن يبقى له شي الى الصباح *

*22 * Sic faciat Dominus Davidi servo suo, & sic addat, si intra lucem matutinam remanserit Nabali res ulla quæ paxillo appendatur, ne dicam res alias. 23 Cúmque vidisset Abigal Davidem, ejusque sermonem audisset, illico descendit ab asina sua, humiq; procubuit adorans coram eo: 24 Tum procidit ad pedes ejus adorans, & ait, Rogo te mi domine, ut condones: culpa hæc mea est: permitte O domine mi famulæ tuæ ut loquatur, narretq; conditionẽ Nabalis. 25 Nam actiones ejus ejusdem nomini respondent: Nabal nomen ejus indicat actiones et inepias ejus: verùm ancilla tua non viderat pueros quos miseras. 26 Nunc ergò O domine mi, per Dominũ perq; vitã animæ tuæ nequaquã patiar te in sanguines ingredi, quin potius servet te Domin⁹ ab eis: & nunc sint osores tui & quicunque machinantur tibi malum, similes Nabali. 27 Jam verò attulit tibi famula tua mi domine, munusculum hoc: jube illud excipi, ut sit pro pueris qui sunt cum domino meo. 28 Et remitte culpam ancillæ; nam Dominus facturus est domino meo domum fidelem, quia dominus meus pugnat pro populo Domini, tuque probus es, nec ullum unquam malum à te promanavit. 29 Et verò improbus homo perdet animam suam: anima autem domini mei est asservata, cui Deus Dominus tutelam imposuit; animas autem inimicorum tuorum projiciet Dominus quemadmodum lapis fundâ jacitur. 30 Cúmque faverit Dominus domino meo, teque ad fælicitatem perduxerit, & præceperit tibi ut regas Israelitas, 31 Ne quæso sit hoc quod facere cupis, offendiculum & cogitatio quam reformides, si sanguines gratìs effunderes: cúmque faverit tibi Dominus, memineris ancillæ tuæ. 32 Dixit David Abigali, Benedictus sit Deus, Deus Israelis qui te hodiè ad me misit. 33 Benedicat Deus tibi & judicio tuo, quia tu me cohibuisti hodiè ab effusione sanguinis, & liberâsti me quominus ingrederer in sanguinem. 34 Veruntamen vivit Deus Israelis qui me coercuit ne ingrederer in sanguinem, néve malo afficerem te & domum tuam, nisi festinâsses & obviàm mihi venisses, periissent omnia quæ sunt Nabalis, nec quicquam remansisset ei usque ad lucem matutinam.*

שמואל א: כו

Ascende :dixit ei & ,sibi adduxerat quod ej⁹ manu è David cepit Et 35
ויקח דוד מידה את אשר הביאה לו ולה אמר עלי
venit Et .tuas facies tuli & ,tua voce in audivi ,vide : tuam domũ in pace in
36 לשלום לביתך ראי שמעתי בקולך ואשא פניך: ותבא
,regis cõviviũ sicut ,sua domo in cõvivium ei ecce & ,Nabal ad Abighail
אביגיל אל נבל והנה לו משתה בביתו כמשתה המלך
ei indicavit non & ,valde usque ebrius ipse & ,se super bonum Nabal cor &
ולב נבל טוב עליו והוא שכר עד מאד ולא הגידה לו
egrediendo in mane fuit Et .matutinã lucẽ ad usque,magnũ &,parvum verbum
37 דבר קטן וגדול עד אור הבקר: ויהי בבקר בצאת
est mortuũ &,ista verba ej⁹ uxor ei indicavit &,Nabal à vinum
היין מנבל ותגד לו אשתו את הדברים האלה וימת
,dies decem fere fuit Et .lapidem in fuit ipse &,ejus interiori in ej⁹ cor
38 לבו בקרבו והוא היה לאבן: ויהי כעשרת הימים
quod ,David audivit Et .est mortuus & ,Nabal DOMINUS percussit &
39 ויגף יהוה את נבל וימת: וישמע דוד כי
Etenī Eugaeut qui Dominus Benedictus : dixit & ,Nabal esset mortuus
מת נבל ויאמר ברוך יהוה אשר רב את ריב
malum & ,malo à retinuit suum servum & ,Nabal manu de mei opprobrii
חרפתי מיד נבל ואת עבדו חשך מרעה ואת רעת
est locut⁹ & ,David misitque : ej⁹ caput in DOMINUS reddidit Nabal
נבל השיב יהוה בראשו וישלח דוד וידבר
ad David servi venerunt Et .uxorem in sibi eã capiendum ad Abighail in
40 באביגיל לקחתה לו לאשה: ויבאו עבדי דוד אל
nos misit David : dicendo ,eam ad sunt locuti & ,Charmel in Abighail
אביגיל הכרמלה וידברו אליה לאמר דוד שלחנו
facies in se incurvavit & ,surrexit Et .uxorem in sibi te capiendum ad ,te ad
41 אליך לקחתך לו לאשה: ותקם ותשתחו אפים
servorũ pedes lavandũ ad ancillam in tua famula Ecce : dixit &,terrã super
ארצה ותאמר הנה אמתך לשפחה לרחץ רגלי עבדי
,asinum super equitavit & ,Abighail surrexit & ,festinavit Et .mei domini
42 אדני: ותמהר ותקם אביגיל ותרכב על החמור
,David legati post ivit & : ej⁹ pedem ad ambulantes ej⁹ puellæ quinque &
וחמש נערתיה ההלכת לרגלה ותלך אחרי מלאכי דוד
fuerunt & ; Izrehel de David cepit Achinoham Et .uxorem in ei fuit &
43 ותהי לו לאשה: ואת אחינעם לקח דוד מיזרעאל ותהיין
suam filiam Michal dedit Saul Et .uxores in sibi ipsæ ambæ etiam
44 גם שתיהן לו לנשים: ושאול נתן את מיכל בתו
.Gallim de qui ,Lais filio Palti ,David uxorem
אשת דוד לפלטי בן ליש אשר מגלים:

CAP. XXVI. כו

David Nonne : dicendo ,Ghibhah in Saul ad Ziphæi venerũt Et
1 ויבאו הזפים אל שאול הגבעתה לאמר הלוא דוד
Surrexitque ? Jesimon facies super Chachilah Ghibhah in latet
2 מסתתר בגבעת החכילה על פני הישימן: ויקם
millia tria eo cum & ,Ziph desertum in descendit & Saul
שאול וירד אל מדבר זיף ואתו שלשת אלפים
.Ziph deserto in David quærendum ad ,Israel electorum virorum
איש בחורי ישראל לבקש את דוד במדבר זיף:
facies super quæ ,Chachilah Ghibhah in Saul est castrametatus Et
3 ויחן שאול בגבעת החכילה אשר על פני
venisset quod vidit & ; deserto in sedens David & : viam super Jesimon
הישימן על הדרך ודוד ישב במדבר וירא כי בא
,cognovit &;exploratores David misit Et .desertum in se post Saul
4 שאול אחריו המדברה: וישלח דוד מרגלים וידע
ad venit & ,David surrexit Et .certum ad Saul venisset quod
5 כי בא שאול אל נכון: ויקם דוד ויבא אל
locum David vidit Et .Saul ibi erat castrametatus quo locum
המקום אשר חנה שם שאול וירא דוד את המקום
.ejus militiæ princeps ,Ner filius Abner & ,Saul ibi jacebat quo
אשר שכב שם שאול ואבנר בן נר שר צבאו
.ejus circuitus castrametantes populus & ,rotunditate in jacens Saul Et
ושאול שכב במעגל והעם חנים סביבתו:

Versio VUL.LAT.

35 Suscepit ergò David de manu ejus omnia quæ attulerat ei, dixítq; ei; Vade pacificè in domũ tuã, ecce audivi vocẽ tuã, & honoravi faciem tuã. 36 Venit autem Abigail ad Nabal: & ecce erat ei conviviũ in domo ejus, quasi convivium regis, & cor Nabal jucundũ: erat enim ebrius nimis: Et non indicavit ei verbum pusillũ aut grande usq; mané. 37 Diluculò autẽ cũ digessisset vinũ Nabal, indicavit ei uxor sua verba hæc, & emortuum est cor ejus intrinsecus, & fact⁹ est quasi lapis. 38 Cúmq; pertransissent decem dies, percussit Dñs Nabal, & mortu⁹ est. 39 Quod cũ audìsset David mortuũ Nabal, ait; Benedictus Dñs, qui judicavit causã opprobrii mei de manu Nabal, & servũ suum custodivit à malo, & malitiam Nabal reddidit Dñs in caput ej⁹. Misit ergò David, & locut⁹ est ad Abigail, ut sumeret eam sibi in uxorem. 40 Et venerunt pueri David ad Abigail in Carmelũ, & locuti sunt ad eã, dicentes; David misit nos ad te, ut accipiat te sibi in uxorem. 41 Quæ consurgens adoravit prona in terram, & ait; Ecce famula tua sit in ancillam, ut lavet pedes servorũ dñi mei. 42 Et festinavit, & surrexit Abigail, & ascendit sup asinũ, & quinque puellæ ierunt cũ ea, pedisequæ ejus, & secuta est nuntios David: & facta est illi uxor. 43 Sed & Achinoam accepit David de Jezrael: & fuit utraq; uxor ej⁹. 44 Saul autẽ dedit Michol filiam suam, uxorem David, Phalti filio Lais, qui erat de Gallim.

CAP. XXVI.

1 Et venerũt Ziphæi ad Saul in Gabaa, dicentes; Ecce, David abscondit⁹ est in colle Hachila, quæ est ex adverso solitudinis. 2 Et surrexit Saul, & descendit in desertũ Ziph, & cũ eo tria millia virorũ de electis Israel, ut quæreret David in deserto Ziph. 3 Et castrametat⁹ est Saul in Gabaa Hachila, quæ erat ex adverso solitudinis in via. David autẽ habitabat in deserto. Videns autem ꝙ venisset Saul post se in desertũ, 4 Misit exploratores, & didicit ꝙ illuc venisset certissimè. 5 Et surrexit David clàm, & venit ad locũ vbi erat Saul: cúmq; vidisset locum, in quo dormiebat Saul, & Abner filius Ner, princeps militiæ ejus, & Saulem dormientẽ in tentorio, & reliquum vulgus per circuitum ejus,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
cum Translatione LATINA.

35 Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἐκ (φ) χειρὸς αὐτῆς πάντα ἃ ἔφερεν αὐτῷ, (χ) καὶ εἶπεν αὐτῇ, Ἀνάβηθι εἰς εἰρήνην εἰς οἶκόν σου· βλέπε, ἤκουσα τῆς φωνῆς σου, καὶ ᾑρέτισα τὸ πρόσωπόν σου. 36 Καὶ παρεγενήθη Ἀβιγαία πρὸς Νάβαλ. καὶ (ψ) ἰδοὺ αὐτῷ πότος ἐν οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς πότος (ω) βασιλέως. καὶ ἡ καρδία Νάβαλ ἀγαθὴ ἐπ' αὐτόν· καὶ αὐτὸς μεθύων ἕως σφόδρα. καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ῥῆμα μικρὸν ἢ μέγα ἕως φωτὸς τοῦ πρωΐ. 37 Καὶ ἐγένετο πρωΐ, (α) ὡς ἐξένηψεν ἀπὸ τοῦ οἴνου Νάβαλ, ἀπήγγειλεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἐναπέθανεν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς (β) γίνεται ὡς λίθος. 38 Καὶ ἐγένετο ὡσεὶ δέκα ἡμέραι, καὶ ἐπάταξε κύριος τὸν Νάβαλ, καὶ ἀπέθανε. 39 Καὶ ἤκουσε (γ) Δαυὶδ, καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος, ὃς ἔκρινε τὴν κρίσιν τοῦ ὀνειδισμοῦ (δ) μου ἐκ χειρὸς (ε) Νάβαλ, καὶ τὸν δοῦλον αὐτοῦ περιεποιήσατο ἐκ χειρὸς κακῶν, καὶ τὴν κακίαν Νάβαλ ἀπέστρεψε κύριος εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ καὶ ἐλάλησε περὶ (ζ) Ἀβιγαίας, λαβεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα. 40 Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες Δαυὶδ πρὸς (η) Ἀβιγαίαν εἰς Κάρμηλον, καὶ ἐλάλησαν αὐτῇ, λέγοντες, Δαυὶδ ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρὸς σὲ, λαβεῖν σε αὐτῷ εἰς γυναῖκα. 41 Καὶ ἀνέστη καὶ προσεκύνησεν (θ) ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ δούλη σου εἰς παιδίσκην (ι) νίψαι πόδας τῶν παίδων σου. 42 Καὶ ἀνέστη Ἀβιγαία, καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὴν ὄνον, καὶ πέντε κοράσια ἠκολούθουν αὐτῇ, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν παίδων Δαυὶδ, καὶ γίνεται αὐτῷ εἰς γυναῖκα. 43 Καὶ τὴν Ἀχινάαμ ἔλαβε Δαυὶδ ἐξ (κ) Ἰεζραὲλ, καὶ ἀμφότεραι ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες. 44 Καὶ Σαοὺλ ἔδωκε Μελχὸλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τὴν γυναῖκα Δαυὶδ τῷ Φαλτὶ υἱῷ (λ) Ἀμὶς τῷ ἐκ Ῥομμᾶ.

MS.A. (φ) τῆς χειρὸς (χ) καὶ αὐτῇ εἶπεν, (ψ) ἰδοὺ πότος ἐν τῷ οἴκῳ (ω) τοῦ βασιλέως. (α) ἕως (β) ὡσεὶ (γ) Δαυὶδ, ὅτι ἀπέθανεν Νάβαλ, καὶ (δ) ἐμοῦ (ε) τοῦ Νάβαλ, (ζ) Ἀβιγαίᾳ, (η) Ἀβιγαία (θ) ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, (ι) ναίψαι πόδας τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου. Καὶ ἐτάχυνεν καὶ ἀνέστη (κ) Ἰζραέλ, καὶ ἦσαν ἀμφότεραι (λ) Λαὶς τῷ ἐκ Γαλλεί.

35 Et accepit David de manu ejus omnia quæ ferebat ei: & dixit ad eã; Ascende in pace in domũ tuã: vide, audivi vocẽ tuã, & (ii) suscepi faciẽ tuam. 36 Et advenit Abigæa ad Nabal. Et ecce ei conviviũ in domo sua, sicut conviviũ regis. Et cor Nabal bonũ in eo: & ipse ebrius usq; valdé. Et non annuntiavit ei verbum parvũ, vel magnum, usq; ad lucẽ matutinã. 37 Et factum est manè, ut resipuit à vino Nabal, annuntiavit uxor ejus verba hæc. Et immortuum est cor ejus in eo; & ipse fit tanquã lapis. 38 Et facti sunt circiter decem dies, & percussit Dominus Nabal, & mortu⁹ est. 39 Et audivit (kk) David, & dixit; Benedict⁹ Dominus, qui judicavit judiciũ opprobrii mei de manu Nabal, & servũ suum reservavit de manu malorũ: & malitiã Nabal convertit Domin⁹ in caput ej⁹. Et misit David, & locutus est de Abigæa, ad accipiendũ eã sibi in uxorẽ. 40 Et venerunt pueri David ad Abigæã in Carmelum, & locuti sunt ei, dicentes; David misit nos ad te ad accipiendum te sibi in uxorem. 41 Et surrexit, & adoravit super terram in faciem, & dixit; Ecce serva tua in ancillã ad lavandum pedes (ll) puerorũ tuorum. 42 Et surrexit Abigæa, & inscendit super asinũ: & quinq; puellæ sequutæ sunt eam: & ivit post pueros David, & fit ei in uxorẽ. 43 Et Achinaam (mm) sumpsit David de Jezrael, & utraq; fuerunt ei uxores. 44 Et Saul dedit Melchol filiã suã, quæ erat uxor David, Phalti filio (nn) Amis, qui de Rhommà.

ΚΕΦ. κϛʹ.

1 Καὶ ἔρχονται οἱ Ζιφαῖοι ἐκ τῆς αὐχμώδους πρὸς τὸν Σαοὺλ εἰς τὸν βουνὸν, λέγοντες, Ἰδοὺ Δαυὶδ σκεπάζεται (α) μεθ' ἡμῶν ἐν τῷ βουνῷ (β) τῷ Ἐχελὰ, κατὰ πρόσωπον τοῦ (γ) Ἰεσσαιμοῦ. 2 Καὶ ἀνέστη Σαοὺλ, καὶ κατέβη εἰς τὴν ἔρημον (δ) Ζὶφ, καὶ μετ' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν (ε) ἐκλεκτοὶ ἐξ Ἰσραὴλ, ζητεῖν τὸν Δαυὶδ 3 ἐν τῇ ἐρήμῳ (ζ) Ζίφ. Καὶ παρενέβαλε Σαοὺλ ἐν τῷ βουνῷ (η) τῷ Ἐχελὰ τῷ ἐπὶ προσώπου τοῦ (θ) Ἰεσσαιμοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐκάθισεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ εἶδε Δαυὶδ, ὅτι ἥκει 4 Σαοὺλ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ κατασκόπους, καὶ ἔγνω ὅτι ἥκει Σαοὺλ 5 ἕτοιμος ἐκ (ι) Κεϊλά. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ λάθρα, καὶ (κ) εἰσπορεύεται εἰς τὸν τόπον οὗ ἐκάθευδεν ἐκεῖ Σαοὺλ, καὶ ἐκεῖ Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ ἀρχιστράτηγος αὐτοῦ. καὶ Σαοὺλ ἐκάθευδεν ἐν λαμπήνῃ, καὶ ὁ λαὸς παρεμβεβληκὼς κύκλῳ αὐτοῦ.

MS.A. (α) παρ' ἡμῖν (β) τοῦ Ἀχιλὰ τοῦ κατὰ (γ) Ἐιεσσαιμοῦ. Καὶ κατέβη Σαοὺλ, καὶ ἐπορεύθη εἰς (δ) Ζείφ, (ε) ἐκλεκτῶν (ζ) Ζείφ. (η) τοῦ Ἐχελὰ τοῦ ἐπὶ (θ) Ἐιεσσαιμοῦ (ι) Κεειλά. (κ) πορεύεται.

CAP. XXVI.

1 Et veniunt Ziphæi (a) ab æstuosa ad Saul in collẽ, dicentes; Ecce David tegitur nobiscum in colle Echela ad faciẽ Jessemu. 2 Et surrexit Saul, & descendit in desertum (b) Ziph, & cũ eo tria millia virorum, electi ex Israel, ad quærendum David in deserto 3 Ziph. Et castrametatus est Saul in colle Echela, qui super faciẽ Jessemu super viam. Et David sedit in deserto. Et vidit David, quia 4 venit Saul post se in desertum. Et misit David exploratores, & cognovit, quia venit Saul (c) paratus 5 de Ceila. Et surrexit David clã: & ingreditur in locum, ubi dormiebat illìc Saul: & ibi Abenner filius Ner princeps militiæ ejus. Et Saul dormiebat in (d) lampene: & populus castrametatus circa eum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

35 וקביל דוד מנהא ית דאיתיאת ליה ולה אמר סקי לשלם לביתיך חזי דקבילית מניך ונסבית
36 אפיכי: ואתת אביגיל לות נבל והא ליה משתיא בביתיה כמשתי מלכא ולבא דנבל
37 שפיר עלוהי והוא רוי עד לחדא ולא חויאת ליה פתגם זעיר ורב עד מנהר צפרא: והוה
בצפרא כד פג חמרא מנבל וחויאת ליה אתתיה ית פתגמיא האלין ומית ליביה במעוהי
38 והוא הוה כאבנא: והוה לזמן עסרא יומין ותבר יי ית נבל ומית: ושמע דוד ארי מית
39 נבל ואמר בריך יי דדן ית דין חסודי מידא דנבל וית עבדיה מנע מלמעבד בישא וית
40 בישת נבל אתיב יי ברישיה ושלח דוד ושאל באביגיל למסבה ליה לאתו: ואתו עבדי
דוד לות אביגיל לכרמלא ומלילו עמה למימר דוד שלחנא לותיך למסביך ליה לאתו:
41 וקמת וסגידת על אפהא על ארעא ואמרת הא אמתך לאמהו לאסחאה רגלי עבדי
42 רבוני: ואוחיאת וקמת אביגיל ורכבת על חמרא וחמש עולימתהא דאזלין לקבלהא ואזלת
43 בתר אזגדי דוד והות ליה לאתו: וית אחינועם נסיב דוד מיזרעאל והואה אף תרויהון
44 ליה לנשין: ושאול יהבית מיכל ברתיה אתת דוד לפלטי בר ליש דמגלים:

כו

1 ואתו אנשי זיפאי לות שאול לגבעתא למימר הלא דוד מטמר בגבעתא דחכילה די על אפי
2 ישימון: וקם שאול ונחת למדברא דזיף ועמיה תלתא אלפין גברא בחירי ישראל
3 למבעי ית דוד במדברא דזיף: ושרא שאול בגבעת חכילה די על אפי ישימון על אורחא
4 ודוד יתיב במדברא וחזא ארי אתא שאול בתרוהי למדברא: ושלח דוד מאללין וידע
5 ארי אתא שאול בקשוט: וקם דוד ואתא לאתרא די שרא תמן שאול וחזא דוד ית אתרא
דשכב תמן שאול ואבנר בר נר רב חיליה ושאול שכיב בכרקומא ועמא שרן סחרנוהי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

35 Et accepit David ab illa id quod venire fecit illi: et illi dixit, Ascende in pace ad domũ tuam; vide quòd audivi te et suscepi faciẽ tuam. 36 Et venit Abigail ad Nabal, et ecce illi convivium in domo sua, ut conviviũ regis, et cor Nabal pulchrũ sup ipsum, et ipse ebri⁹ valde: et non indicavit illi verbũ parvum aut magnũ, donec luceret aurora. 37 Et fuit in aurora quando quievit vinũ à Nabal, et indicavit illi uxor ejus verba hæc: et mortuum est cor ejus in visceribus suis, et ipse fuit ut lapis. 38 Et fuit post tempus decẽ dierum, et fregit Dñs Nabal, et mortuus est. 39 Et audivit David quòd mortuus est Nabal: et dixit, Benedictus Dñs qui judicavit judicium opprobrii mei de manu Nabal, et servum suum prohibuit à faciendo malo, et malũ Nabal redire fecit Dñs in caput ipsius: et misit David, et petivit Abigail ad accipiendũ sibi uxorẽ. 40 Et venerunt servi David ad Abigail ad Charmela, & locuti sunt cum illa dicendo, David misit nos ad te ad accipiendũ te sibi in uxorem. 41 Et surrexit et adoravit sup faciem suam super terram, et dixit: Ecce ancilla tua in ancillã, ad lavandũ pedes servorũ domini mei. 42 Et festinavit, et surrexit Abigail, et ascẽdit super asinũ, et quinq; adolescentulæ ejus euntes juxta eam: et ivit post nuncios David, et fuit illi in uxorem. 43 Et Ahhinogham tulit David ex Jezraghel, et fuerunt etiam ambæ illæ ipsi in uxores. 44 Et Saul dedit Michal filiam suam uxorem David, Palti filio Lais qui ex Galim.

CAP. XXVI.

1 Et venerunt homines Ziph ad Saul ad Gibghatha: ad dicendũ, Nónne David absconditus in colle Hhachila qui super faciem Jessimon? 2 Et surrexit Saul et descendit ad desertum Ziph, et cum eo tria millia viri electi Israel, ad quærendũ David in deserto Ziph. 3 Et posuit [*castra*] Saul in colle Hhachilah qui sup faciẽ Jessimon sup viam: et David sedens in deserto, et 4 vidit ꝙ venit Saul post se in desertũ. Et misit David exploratores, et cognovit ꝙ venit Saul in veritate. 5 Et surrexit David et venit ad locũ ubi posuit Saul [*castra*,] et vidit David locũ in quo cubãs Saul, et Abner fili⁹ Ner princeps virtutis ej⁹, et Saul cubans in yallo, et popul⁹ se ponentes circũ ipsũ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ ܡܢ ܐܝܕܗ ܡܕܡ ܕܐܝܬܝܬ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܣܩܝ ܒܫܠܡ ܠܒܝܬܟܝ. ܚܙܝ
ܕܫܡܥܬ ܡܠܬܟܝ. ܘܢܣܒܬ ܒܐܦܝܟܝ. * ܘܐܬܬ ܐܒܝܓܝܠ ܠܘܬ ܢܒܠ. ܘܗܐ ܗܘܐ ܠܗ 36
ܡܫܬܝܐ ܒܒܝܬܗ. ܐܝܟ ܡܫܬܝܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܠܒܗ ܕܢܒܠ ܛܐܒ ܒܓܘܗ. ܘܗܘ ܪܘܐ ܗܘܐ
ܛܒ. ܘܠܐ ܚܘܝܬܗ ܡܕܡ ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ. * ܘܗܘܐ ܒܨܦܪܐ ܟܕ ܦܓ ܚܡܪܗ ܕܢܒܠ 37
ܚܘܝܬܗ ܐܢܬܬܗ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܘܡܝܬ ܠܒܗ ܒܓܘܗ. ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܟܐܦܐ. * ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܥܣܪܐ 38
ܝܘܡܝܢ. ܘܡܚܝܗ ܡܪܝܐ ܠܢܒܠ ܘܡܝܬ. * ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ ܕܡܝܬ ܢܒܠ. ܘܐܡܪ. ܒܪܝܟ ܗܘ 39
ܡܪܝܐ ܕܕܢ ܕܝܢܐ ܕܚܣܕܝ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܢܒܠ. ܘܠܥܒܕܗ ܚܣܟ ܡܢ ܒܝܫܬܐ. ܘܒܝܫܬܗ
ܕܢܒܠ. ܐܗܦܟ ܡܪܝܐ ܒܪܫܗ. ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܒܝܓܝܠ ܕܢܣܒܝܗ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ.
40 * ܘܐܬܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܠܘܬ ܐܒܝܓܝܠ ܠܟܪܡܠܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܘܝܕ ܫܕܪܢ ܠܘܬܟܝ
41 ܕܢܣܒܟܝ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ. * ܘܩܡܬ ܘܣܓܕܬ ܥܠ ܐܦܝܗ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܡܪܬ. ܗܐ ܐܡܬܟ ܠܐܡܗܘ
42 ܠܡܫܝܓܘ ܪܓܠܝ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܝ. * ܘܐܣܬܪܗܒܬ ܘܩܡܬ ܐܒܝܓܝܠ ܘܪܟܒܬ ܥܠ ܚܡܪܐ.
ܘܚܡܫ ܥܠܝܡܬܗ ܐܙܠܢ ܥܡܗ. ܘܐܙܠܬ ܒܬܪ ܐܝܙܓܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܗܘܬ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ.
43 * ܘܠܐܚܝܢܘܥܡ ܢܣܒ ܕܘܝܕ ܡܢ ܝܙܪܥܝܠ. ܘܗܘܝ ܠܗ ܬܪܬܝܗܝܢ ܢܫܐ. * ܘܫܐܘܠ ܝܗܒ ܠܡܝܟܠ
44 ܒܪܬܗ ܐܢܬܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܠܦܠܛܝ ܒܪ ܠܝܫ ܕܡܢ ܓܠܝܡ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܘ *
1 * ܘܐܬܘ ܙܝܦܝܐ ܠܘܬ ܫܐܘܠ ܠܓܒܥܬܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܕܘܝܕ ܡܬܛܫܐ ܒܓܒܥܬܐ ܕܚܟܝܠܐ
2 ܕܠܩܘܒܠ ܝܫܝܡܘܢ. * ܘܩܡ ܫܐܘܠ. ܘܢܚܬ ܠܡܕܒܪܐ ܕܙܝܦ. ܘܥܡܗ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ
3 ܓܒܝܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ. ܠܡܒܥܐ ܠܕܘܝܕ ܒܡܕܒܪܐ ܕܙܝܦ. * ܘܫܪܐ ܫܐܘܠ ܒܓܒܥܬܐ ܕܚܟܝܠܐ
ܕܠܩܘܒܠ ܝܫܝܡܘܢ. ܒܐܘܪܚܐ. ܘܕܘܝܕ ܝܬܝܒ ܗܘܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܚܙܐ ܕܐܬܐ ܫܐܘܠ ܒܬܪܗ ܠܡܕܒܪܐ.
4 * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܓܫܘܫܐ. ܘܝܕܥ ܕܐܬܐ ܫܐܘܠ ܒܬܪܗ. * ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܘܐܬܐ ܠܐܬܪܐ ܕܫܪܐ ܬܡܢ
5 ܫܐܘܠ. ܘܚܙܐ ܕܘܝܕ ܐܬܪܐ ܕܕܡܟ ܬܡܢ ܫܐܘܠ. ܘܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܝܪ ܪܒ ܚܝܠܗ ܕܫܐܘܠ. ܘܕܡܟ
ܒܫܒܝܠܐ. ܘܥܡܐ ܫܪܐ ܚܕܪܘܗܝ.

35 Et accepit David è manibus ejus ꝙ attulerat: deinde dixit ad eam, Ascende in domũ tuam cum pace, vide ꝙ auscultaverim voci tuæ, & susceperim vultũ tuum. 36 Cúmque venisset Abigal ad Nabalem, ecce conviviũ erat illi domi suæ, quasi convivium regiũ: & cor Nabalis lætum erat, ipséq; erat admodũ temulentus: quamobrẽ non indicavit ei negotium usque ad aurorã. 37 Fuítque ut cùm orta esset aurora, & ille excussisset vinum suum, indicaret illi uxor ejus res istas: unde emortuũ est cor ejus in præcordiis ejus, & evasit quasi lapis. 38 Et exactis quasi decem diebus, percussit Dñs Nabalem, & mortuus est. 39 Audiens autem David mortuum esse Nabalẽ, dixit; Benedict⁹ sit Dñs qui exegit judiciũ opprobrii mei è manibus Nabalis, & servũ suũ servavit à malo, & pravitatem Nabalis convertit Dñs in caput ejus: mitténsque David alloquutus est Abigalẽ ut duceret eam sibi uxorem. 40 Euntes ergò servi Davidis ad Abigalẽ in Carmelũ, dixerunt ad eam, David misit nos ad te, ut ducat te uxorẽ sibi. 41 Quæ surgens adoravit prona super terram, & ait; Ecce ancilla tua in famulã ad lavandum pedes servorũ domini mei. 42 Deinde festinans surrexit Abigal, inseditque asino; quinque adolescentulis ejus euntibus post eã: & profecta cum legatis Davidis, fuit ei uxor. 43 Ahineẽ quoq; duxerat David ex Jezraele: habuitq; duas uxores. 44 Nam Saul dederat Malchelem filiam suam uxorem Davidis, Palti filio Lis Galimitæ.

CAP. XXVI.

1 Rursus venerunt Ziphæi ad Saulem in Gebaa, & dixerunt ei; Ecce David latitat in Gebaoth Hevilæ quæ est ex adverso Asimon. 2 Quarè surgens Saul descendit in desertũ Ziph, & cum eo ter mille viri delecti Israelitæ, ad quærendũ Davidem in deserto Ziph. 3 Et verò Saul castrametat⁹ est in Gebáoth Hevilæ quæ est ex adverso Asimon, in via; David autẽ sedebat in deserto: vidénsq; quòd venisset Saul post se ad desertum, 4 Misit David exploratores; & cognovit venisse Saulem post se. 5 Surgens itaque David, venit ad locum ubi castra posuerat Saul, vidítque David locum ubi jacuerat Saul: Abner autem filius Ner, dux militiæ Saulis jacebat in semita, & populus castra habebat circa eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * فامر داود وقبض لطفها وقال لها ارجعي الى بيتك بسلام * واعلمي اني قد حابيتك وقبلت
36 قولك * فجاءت ابيغال الى نابال واذا في بيته دعوة كدعوة الملوك * وقلب نابال طابت نفسه وسكر
37 جدا * ولم تخبره امراته بما كان حتى اصبح * فلما اصبح وفاق من سكره اخبرته امراته بالقصة
38 كلها * ووجع وخشي قلبه في جوفه وصار كالحجر * فمرض عشرة ايام * وعاقبه الله ومات * فلما
39 سمع داود بموت نابال قال * تبارك الله الرب الذي انتقم لي من نابال وما عيرني به * ومنع عبده
40 من فعل السوء * ورد الرب كيد نابال في نحره * فارسل داود الى ابيغال وكلمها ان يتزوج بها * فجاء
41 عبيد داود الى ابيغال الى كرمل وقالوا لها ارسلنا داود اليك يطلبك ان يتزوج بك * وقامت
42 وسجدت على الارض وقالت * نعم انا امة له خادمة تغسل ارجل عبيد سيدي * واسرعت ابيغال
وركبت حمارا * واخذت خمسة من جواريها * وانطلقت مع رسل داود * فتزوج بها * وصارت له
43 امراة * وكان قد تزوج داود باحينعام من ايزرعال * وصارت له امراتان * فاما شاول فزوج
44 ملكال ابنته التي كانت امراة داود * من فلطي بن اليس الذي من جليم *

* الفصل السادس والعشرون *

1 * فاتى الزيفانيون شاول * وقالوا له في جبع ان داود متغيب في جبعون التي بحويلا امام اسمون
2 * وتهيا شاول * ونزل الى برية زيف * ومعه ثلاثة الف رجل نجدة من جميع بني اسرائيل ليطلب
3 داود في برية زيف * ونزل شاول في جبعون التي بحويلا * بين يدي اسمون في الطريق * وكان
4 داود في البرية * فلما راى ان شاول قد تبعه الى البرية * ارسل داود جواسيس * وعلم ان شاول
5 قد اتاه * وقام داود فاتى الى الموضع الذي نزله شاول * وبصر بالموضع الذي رقد فيه شاول * وكان
ابنار بن نار صاحب شرطة شاول راقدا في الطريق * والعسكر حوله *

35 Jubente ergò Davide exceptum fuit munusculũ ejus, & dixit ad eam, Revertere domum tuam in pace, et scias quòd assentatus tibi sum, et accepi sermonẽ tuũ. 36 Venit itaq; Abigal ad Nabalẽ, & en habebat domi suæ cõviviũ veluti conviviũ regũ: eratq; Nabal temulentus, hilaris animi, et admodum ebrius: unde non indicavit ei uxor ipsius quod contigerat usq; ad lucem matutinã. 37 Cùmq; ortus esset dies, illeq; ab ebrietate sua experrectus esset, narravit ei uxor ejus totã historiã: & exanimatur, atq; perterritũ est cor ejus in pectore ipsius, factusq; est tanquã lapis: 38 Adeo ut ægrotaret decem diebus, et à Deo cruciatus moreretur. 39 Cùm autem audìsset David mortem Nabalis, ait, Benedictus Deus Dominus qui à Nabale ult⁹ est me & opprobriũ quo me affecerat, et servũ suũ prohibuit ne malum cõmitteret, retuditq; Dominus pravitatẽ Nabalis in jugulũ ej⁹: misitque David ad Abigalem, & loquutus est cum ea ut eam duceret in matrimonium. 40 Quapropter venientes servi Davidis ad Abigalem in Carmelũ, dixerunt ad eã, Misit nos David ad te rogatũ ut matrimoniũ tecũ contrahat. 41 Quæ surgens adoravit super terrã, & ait; Libenter, ego sum ipsius ancilla, famula ad lavandos pedes servorũ domini mei. 42 Et festinans Abigal inscendit asinũ, et assumptis quinq; ex ancillis suis abiit cum nuntiis Davidis, qui duxit illã in matrimoniũ, et facta est ei uxor. 43 David autem jam duxerat Achinoã de Jezraele, fueruntq; ei duæ uxores. 44 Porrò Saul Melchalẽ filiã suam quæ erat uxor Davidis, matrimonio junxit cum Phalti filio Alis qui erat de Gallim.

CAP. XXVI.

1 Cum verò venissent Ziphæi ad Saulem, eique dixissent in Gabaa Davidem latere in Gabaon quæ est in Hevila contra Asimon, 2 Paravit se Saul descenditque in desertũ Ziph, secũ habens tria millia virorũ animosissimorũ ex omnibus Israelitis, ut quæreret Davidem in deserto Ziph. 3 Et castrametatus est Saul in Gabaon quæ est in Hevila contra Asimon, in via: David autẽ erat in deserto; et cùm vidisset Saulem sectatũ se esse ad desertũ, 4 Missis David exploratoribus cognovit etiã advenisse ad se Saulem. 5 Quapropter surgens David venit ad locũ in quo castrametatus fuerat Saul, inspexitque locum in quo jacuerat Saul: Abner autem filius Ner dux militiæ Saulis jacuerat in via, et exercitus erat circum eum.

שמואל א: כו

Abisai ad & ,Chittæum Achimelech ad dixit & ,David respondit Et
6 ויען דוד ויאמר אל־אחימלך החתי ואל־אבישי
Saul ad mecum descendet Quis : dicendo ,Joab fratrem Serujah filium
בן־צרויה אחי יואב לאמר מי־ירד אתי אל־שאול
venit Et .tecum descendam Ego : Abisai dixit Et ?castrametationem in
אל־המחנה ויאמר אבישי אני ארד עמך: ויבא 7
dormiebat jacens Saul ecce & : nocte populum ad Abisai & ,David
דוד ואבישי אל־העם לילה והנה שאול שכב ישן
,Abner & ; ejus capitibus terra in compressa ejus lancea & ,vallo in
במעגל וחניתו מעוכה־בארץ מראשתו ואבנר
: David ad Abisai dixit Et .ejus circuitus jacentes populus &
והעם שכבים סביבתו: ויאמר אבישי אל־דוד 8
nunc & : tua manu in tuum inimicum hodie Deus Conclusit
סגר אלהים היום את־אויבך בידך ועתה
.ei iterabo non & ,una vice terra in & lancea in nunc eum percutiam
אכנו נא בחנית ובארץ פעם אחת ולא אשנה לו:
misit quis quia : eum corrumpas Ne : Abisai ad David Dixitque
9 ויאמר דוד אל־אבישי אל־תשחיתהו כי מי שלח
Dixitque ?erit innocens & ,DOMINI Christum in suam manum
10 ידו במשיח יהוה ונקה: ויאמר
,eum percusserit DOMINUS si quia ,DOMINUS Vivit : David
דוד חי־יהוה כי אם־יהוה יגפנו
: perierit & descenderit prælium in vel ,moriatur &,venerit ejus dies vel
או־יומו יבוא ומת או במלחמה ירד ונספה:
Christum in meam manum mittendo à ,DOMINO à mihi Absit
11 חלילה לי מיהוה משלח ידי במשיח
,ejus capitibus quæ ,lanceam obsecro cape nunc Et .DOMINI
יהוה ועתה קח־נא את־החנית אשר מראשתו
,lanceam David cepit Et .nobis eamus & ,aquarum scyphum &
12 ואת־צפחת המים ונלכה לנו: ויקח דוד את־החנית
,videns non & : sibi abierunt & ,Saul capitibus à aquarum scyphum &
ואת־צפחת המים מראשתי שאול וילכו להם ואין ראה
quoniam : dormientes ipsi omnes quia ,expergefaciens non &,cognoscens non &
ואין יודע ואין מקיץ כי כלם ישנים כי
,transitum David transivit Et .eos super ceciderat Domini sopor
13 תרדמת יהוה נפלה עליהם: ויעבר דוד העבר
.eos inter locus multus : longè à montis caput super stetit &
ויעמד על־ראש־ההר מרחק רב המקום ביניהם:
Nónne : dicendo ,Ner filium Abner ad & ,populum ad David clamavit Et
14 ויקרא דוד אל־העם ואל־אבנר בן־נר לאמר הלוא
ad clamâsti tu Quis :dixit &,Abner respondit Et ? Abner respondebis
תענה אבנר ויען אבנר ויאמר מי אתה קראת אל־
quis Et ? tu vir Nónne : Abner ad David dixit Et ? regem
15 המלך: ויאמר דוד אל־אבנר הלוא־איש אתה ומי
? regem tuum dominum ad custodisti non quid ut & ? Israel in tu sicut
כמוך בישראל ולמה לא שמרת אל־אדניך המלך
Non .tuum dominum regem corrumpendum ad populi unus venit quia
16 כי־בא אחד העם להשחית את־המלך אדניך: לא־
,vos mortis filii quia ,Dominus Vivit.fecisti quod hoc verbum bonum
טוב הדבר הזה אשר עשית חי־יהוה כי בני־מות אתם
.DOMINI unctum super vestrum dominū super custodistis non qui
אשר לא־שמרתם על־אדניכם על־משיח יהוה
qui aquarum scyphus & ,regis lancea ubi ,vide nunc Et
ועתה ראה אי־חנית המלך ואת־צפחת המים אשר
hæc tua vox Num :dixit &,David vocem Saul cognovit Et .ejꝰ capitibus
17 מראשתו: ויכר שאול את־קול דוד ויאמר הקולך זה
: dixit Et .Rex mi domine mea Vox : David dixit Et ? David mi fili
18 בני דוד ויאמר דוד קולי אדני המלך: ויאמר
? feci quid quia ? suum servum post persequens meus dominꝰ quid Ut
למה זה אדני רדף אחרי עבדו כי מה עשיתי
? malum mea manu in quod &
ומה־בידי רעה:

Versio VULG. LAT.

6 Ait David ad Achimelech Hethæum, & Abisai filium Sarviæ, fratrem Joab, dicens; Quis descendet mecum ad Saul in castra? Dixitq; Abisai, 7 Ego descendam tecum. Venerunt ergò David & Abisai ad populum nocte, & invenerunt Saul jacentem & dormientem in tentorio, & hastam fixam in terra ad caput ejus: Abner autem & populū dor- 8 mientes in circuitu ejꝰ. Dixitq; Abisai ad David, Conclusit Deus inimicum tuū hodiè in manꝰ tuas: nunc ergò perfodiā eum lanceâ in terra, semel, 9 & secundò opus non erit. Et dixit David ad Abisai, Ne interficias eum: quis enim extendet manum suā in christum 10 Dñi, & innocens erit? Et dixit David; Vivit Dñs, quia nisi Dñs percusserit eum, aut dies ejꝰ venerit ut moriatur, aut in prælium descendens perierit: 11 Propitius sit mihi Dñs ne extendā manū meam in christum Dñi: nunc igitur tolle hastam, quæ est ad caput ejus, & scy- 12 phum aquæ, & abeamus. Tulit igitur David hastam, & scyphum aquæ, qui erat ad caput Saul, & abierunt: & non erat quisquam, qui videret, & intelligeret, & evigilaret, sed omnes dormiebant, quia sopor 13 Dñi irruerat sup eos. Cúmq; transisset David ex adverso, & stetisset in vertice montis de longè, et esset grande interval- 14 lum inter eos, Clamavit David ad populum, & ad Abner filium Ner, dicens; Nónne respondebis Abner? Et respondens Abner, ait; Quis es tu, qui clamas, & inquietas regē? 15 Et ait David ad Abner, Numquid non vir tu es? & quis aliꝰ similis tui in Israel? quarè ergò nō custodîsti dominum tuūm regem? ingressus est enim unꝰ de turba, ut interficeret re- 16 gē, dominum tuū. Non est bonum hoc, quod fecisti: vivit Dominus, quoniam filii mortis estis vos, qui non custodîstis dñm vestrum, christum Domini: nunc ergò vide ubi sit hasta regis, & ubi sit scyphus aquæ, qui erat ad caput ejus. 17 Cognovit autem Saul vocem David, & dixit; Numquid vox hæc tua, fili mi David? et ait David; Vox mea, domine mi 18 rex. Et ait, Quam ob causam dominus meus persequitur servum suum? Quid feci? aut quod est malum in manu mea?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ, ϗ εἶπε πρὸς Ἀβιμέλεχ τὸν Χετταῖον, ϗ πρὸς (λ) Ἀβεσσὰ υἱὸν Σαρουίας ἀδελφὸν Ἰωὰβ, λέγων, Τίς εἰσελεύσεται μετ' ἐμοῦ πρὸς Σαοὺλ εἰς τὴν παρεμβολήν; ϗ εἶπεν (μ) Ἀβεσσὰ, Ἐγὼ εἰσελεύσομαι 7 μετὰ σοῦ. Καὶ εἰσπορεύεται Δαυὶδ ϗ (ν) Ἀβεσσὰ εἰς τὸν λαὸν τὴν νύκτα· ϗ ἰδοὺ Σαοὺλ (ξ) καθεύδων ὕπνῳ ἐν λαμπήνῃ, ϗ τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐμπεπηγὸς εἰς τὴν γῆν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, ϗ Ἀβεννὴρ ϗ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐκάθευδε κύκλῳ 8 αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν (ο) Ἀβεσσὰ πρὸς Δαυὶδ, Ἀπέκλεισε κύριος σήμερον τὸν ἐχθρόν σου εἰς χεῖράς σου, ϗ νῦν πατάξω αὐτὸν τῷ δόρατι εἰς 9 τὴν γῆν ἅπαξ, ϗ οὐ δευτερώσω αὐτῷ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς (π) Ἀβεσσὰ, Μὴ ταπεινώσῃς αὐτὸν, ὅτι τίς ἐποίσει χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ 10 χριστὸν κυρίου ϗ ἀθωωθήσεται; Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Ζῇ (ρ) κύριος, ἐὰν μὴ κύριος παίσῃ αὐτὸν, ἢ ἡμέρα αὐτοῦ ἔλθῃ ϗ ἀποθάνῃ, ἢ εἰς πόλε- 11 μον καταβῇ ϗ προστεθῇ, (σ) Μηδαμῶς μοι παρὰ κυρίου (τ) ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριστὸν κυρίου. ϗ νῦν λάβε δὴ τὸ δόρυ ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ, ϗ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος, 12 ϗ (υ) ἀπέλθωμεν ἡμεῖς καθ' ἑαυτούς. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸ δόρυ, ϗ τὸν (φ) φακὸν τοῦ ὕδατος ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ, ϗ ἀπῆλθον καθ' ἑαυτούς. ϗ οὐκ ἦν ὁ βλέπων, ϗ οὐκ ἦν ὁ γινώσκων, ϗ οὐκ ἦν ὁ ἐξεγειρόμενος, πάντες ὑπνοῦντες, ὅτι θάμβος κυρίου (χ) ἐπέπεσεν 13 ἐπ' αὐτούς. Καὶ διέβη Δαυὶδ εἰς τὸ πέραν, ϗ ἔστη ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους μακρόθεν, ϗ 14 πολλὴ ἡ ὁδὸς ἀναμέσον αὐτῶν. Καὶ προσεκαλέσατο Δαυὶδ τὸν λαὸν, ϗ τῷ Ἀβεννὴρ ἐλάλησε, λέγων, Οὐκ ἀποκριθήσῃ Ἀβεννήρ; (ψ) ϗ ἀπεκρίθη Ἀβεννὴρ, ϗ εἶπε, Τίς 15 εἶ σὺ ὁ (ω) καλῶν; Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβεννὴρ, Οὐκ ἀνὴρ σύ; ϗ τίς, ὡς σὺ, ἐν Ἰσραήλ; ϗ διατί οὐ φυλάσσεις τὸν κύριόν σου τὸν βασιλέα; ὅτι εἰσῆλθεν εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ δι- 16 αφθεῖραι (α) τὸν κύριόν σου τὸν βασιλέα. Καὶ οὐκ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὃ πεποίηκας. ζῇ κύριος, ὅτι υἱοὶ θανατώσεως ὑμεῖς, οἱ φυλάσσοντες τὸν βασιλέα τὸν κύριον ὑμῶν τὸν χριστὸν κυρίου. ϗ νῦν ἴδε δὴ τὸ δόρυ τοῦ βασιλέως, ϗ ὁ φακὸς τοῦ ὕδατος, ποῦ ἐστι τὰ 17 πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ; Καὶ ἐπέγνω Σαοὺλ τὴν φωνὴν Δαυὶδ, ϗ εἶπε, Ἡ φωνή σου αὕτη, τέκνον Δαυίδ; ϗ εἶπε Δαυὶδ, Δοῦλός σου 18 κύριε βασιλεῦ. Καὶ (β) εἶπε, Ἵνα τί τοῦτο καταδιώκει ὁ κύριος ὀπίσω τοῦ δούλου αὐτοῦ; (γ) ὅτι τί ἡμάρτηκα; ϗ τί εὑρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα;

Et respondit David, & dixit 6 ad Abimelech Chettæum, & ad Abessa filium Sarviæ, fratrem Joab, dicens; Quis introibit mecum ad Saul in castra? Et dixit Abessa, Ego introibo tecū. Et in- 7 trat David, & Abessa ad populum nocte: & ecce Saul (e) dormiens somno in lampene, & lancea ejus fixa in terram ad caput ejus: & Abenner, & populus ejus dormiebat circa eum. Et 8 dixit Abessa ad David; Conclusit Dominus hodiè inimicum tuum in manus tuas: & nunc percutiam eum lanceâ in terram semel, & non (f) repetam ei. Et di- 9 xit David ad Abessa; Nè (g) humilies illum, quoniam quis injiciet manum suam in christum Domini, & (h) purus erit? Et di- 10 xit David; Vivit Dominus, nisi Dominus percusserit illū, aut hora illius venerit, & moriatur, vel in pugnam descenderit, & apponatur; (i) Nequaquàm mihi à 11 Domino injicere manum meam in christum Domini. Et nunc accipe, quæso, lanceam (k) à cervicali ejus, & lentem aquæ, & abeamus nos per (l) nos ipsi. Et 12 accepit David lanceam, & lentem aquæ, à cervicali ejus, & abierunt per se ipsi. Et non erat qui videret, & nō erat qui cognosceret, & non erat qui vigilaret; omnes somno sopiti: quoniam (m) stupor Domini irruerat super illos. Et (n) transivit Da- 13 vid ultrà, & stetit in cacumine montis longè: & multa via inter eos. Et advocavit David popu- 14 lum, & ad Abenner locutus est, dicens; Non respondebis Abenner? Et respondit Abenner, & dixit; Quis es tu, qui (o) vocas? Et dixit David ad Abenner; 15 Nónne vir tu? & quis, sicut tu, in Israel? & quarè non custodis dominū tuum regem? quoniam intravit unus de populo disperdere dominum tuum regem. Et 16 non est bonum verbum hoc, quod fecisti. Vivit Dominus, quoniam filii (p) mortificationis vos estis, qui non custoditis regem dominum vestrum christum Domini. Et nunc vide, quæso, lanceam regis, & lenticula aquæ ubi est, quæ ad caput ejus? Et cogno- 17 vit Saul vocem David, & dixit; Vox tua hæc, fili (q) David? Et dixit David; Servus tuus, domine rex. Et dixit; ut 18 quid hoc persequitur dominus post servum suum? quoniam quid peccavi? & quæ inventa est in me (r) injustitia?

MS. A. (λ) Ἀβισαὶ υἱὸν Σαρουΐα (μ) Ἀβισαὶ, Ἐγὼ εἰσπορεύομαι (ν) Ἀβισαὶ (ξ) καθεύδων ἐν λαμπήνῃ, ϗ τὸ δόρυ ἐμπεπηγὸς εἰς (ο) Ἀβισαὶ (π) Ἀβισαὶ, Μὴ διαφθείρῃς αὐτὸν, (ρ) κύριος, ὅτι ἐὰν (σ) Μηδαμῶς παρὰ (τ) ἐπενέγκειν (υ) ἀπέλθωμεν καθ' (φ) φακὸν ἀπὸ προσκεφαλῆς, ϗ (χ) ἔπεσεν (ψ) ϗ εἶπεν, Τίς (ω) καλῶν με πρὸς τὸν βασιλέα; Καὶ εἶπεν (α) τὸν βασιλέα τὸν κύριόν σου. Καὶ (β) εἶπεν Δαυὶδ, Ἵνα τί τοῦτο ὁ κύριος καταδιώκει ὀπίσω (γ) ὅ, τι ἡμάρτηκα;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ואתיב דוד ואמר לאחימלך חתאה ולאבישי בר צרויה אחוהי דיואב למימר מן יחות
7 עמי לות שאול למשריתא ואמר אבישי אנא אחות עמך: ואתא דוד ואבישי לות עמא
בליליא והא שאול שכיב דמוך בכרקומא ומורניתיה נעיצא בארעא אסדוהי ואבנר
8 ועמא שרן סחרנוהי: ואמר אבישי לדוד מסר יי יומא דין ית בעיל דבבך בידך וכען
9 אמחניה כען במורניתא ואברזנה בארעא זמנא חדא ולא אתני ליה: ואמר דוד לאבישי
10 לא תחבלניה ארי מן אושיט ידיה במשיחא דיי וזכא: ואמר דוד קים הוא יי אלהין מן
11 קדם יי יתמחי או יומיה ימטי וימות או בקרבא יחות ויתקטל: חס לי מן קדם יי
מלאושטא ידי במשיחא דיי וכען סב ית מורניתא די אסדוהי וית מנא דמיא וניזיל לנא:
12 ונסיב דוד ית מורניתא וית מנא דמיא מאסדי שאול ואזלו להון ולית דחזי ולית דידע
13 ולית דמתער ארי כולהון דמכין ארי שנא תקיפא מן קדם יי נפלת עליהון: ועבר דוד
14 עברא וקם על ריש טורא מרחיק סגי אתרא ביניהון: וקרא דוד לעמא ולאבנר בר נר
15 למימר הלא תעני אבנר ואתיב אבנר ואמר מן דין דקרי בריש מלכא: ואמר דוד לאבנר
הלא גבר גבר את ומן כותך בישראל ולמא לא נטרתא על רבונך מלכא ארי אתא חד
16 מן עמא לחבלא ית מלכא רבונך: לא תקין פתגמא הדין די עבדתא קים הוא יי ארי גברין
חיבי קטול אתון דלא נטרתון על רבונכון על משיחא דיי וכען חזי אן מורניתא דמלכא
17 וית מנא דמיא די אסדוהי: ואשתמודע שאול ית קליה דדוד ואמר הקלך דין ברי דוד ואמר
18 דוד קלי רבוני מלכא: ואמר למא דנן רבוני רדיף בתר עבדיה ארי מה עבדית ומה
בידי חובא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et respondit David et dixit ad Ahhimelech Hhethæū et ad Abissai filium 6 Szarujæ fratrem ipsius Joab, dicendo, Quis descendet mecum ad Saul ad castra? et dixit Abissai; Ego descendam tecum. Et venit David et Abis- 7 sai ad populū in nocte, et ecce Saul cubans sopitꝰ in vallo, et hasta ejus infixa in terrā ad cervical ejus; et Abner et populus se ponentes circum illum. Et dixit Abissai ad David, Tradidit Dominꝰ hodie auctorē inimici- 8 tiæ tuæ in manu tua: et nunc percutiā eum nunc in hasta, et configā *eam* in terra vice una, et non iterabo illi. Et dixit David ad Abissai, Non perdes il- 9 lum; nam quis extendet manum suam in unctū Domini, et innoxiꝰ erit? Et dixit David: Permanens ipse Dominꝰ, nisi *ab-ante Dominū percutia-* 10 *tur* aut dies ejꝰ pervenerit et moriatur, aut in prælio descendat et occidatur. Nefas mihi ab-ante Dominum ab extendendo manum meā in un- 11 ctū Domini, et nunc accipe hastā quæ ad cervical ejꝰ, et vas aquæ, et ibimꝰ nobis. Et tulit David hastam et vas aquæ de cervicali Saul, et abierunt si- 12 bi, et non erat qui videns, et non qui cognoscens, et non qui excitatꝰ esset, quia omnes illi soporati, quia somnꝰ fortis ab-ante Dominū cecidit super illos. Et transivit David transitum, et stetit sup caput montis à longè; magnꝰ 13 locꝰ inter illos. Et vocavit David ad populū, et ad Abner filiū Ner, dicen- 14 do: Nónne respondebis Abner? et respondit Abner, et dixit, Quis hic qui clamans in capite regis? Et dixit David ad Abner, Nónne vir *fortis* tu? 15 et quis ut tu in Israel? et quare non custodisti sup dominū tuum regē, quia venit unꝰ ex populo ad perdendum regem dominum tuum? Non rectum 16 verbum hoc quod fecisti: permanens ipse Dñs quod viri debitores occisionis vos, qui non custodistis super dominum vestrum, super unctum Domini: & nunc vide ubi hasta regis, & vas aquæ quòd ad cervical ejus. Et agno- 17 vit Saul vocem David, et dixit, Num vox tua hæc, fili mi David? & dixit David, Vox mea domine mi rex. Et dixit, Quare hoc, dominus meus per- 18 sequens post servum suum? nam quid feci? et *quæ* in manu mea culpa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܘܥܢܐ ܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܠܐܚܝܡܠܟ ܚܬܝܐ ܘܠܐܒܝܫܝ ܒܪ ܨܪܘܝܐ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܐܒ. ܘܐܡܪ. ܡܢܘ
ܢܚܘܬ ܥܡܝ ܠܘܬ ܫܐܘܠ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܐܡܪ ܐܒܝܫܝ. ܐܢܐ ܐܚܘܬ ܥܡܟ. * ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ 7
ܘܐܒܝܫܝ ܠܘܬ ܥܡܐ ܒܠܠܝܐ. ܘܗܐ ܫܐܘܠ ܕܡܟ ܒܡܫܒܝܠܐ. ܘܡܘܪܢܝܬܗ ܩܒܝܥܐ ܥܠ ܐܪܥܐ
ܠܘܬ ܐܪܝܫܘܗܝ. ܘܐܒܢܝܪ ܘܥܡܐ ܕܡܟܝܢ ܚܕܪܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܐܒܝܫܝ ܠܕܘܝܕ. ܐܫܠܡ ܝܘܡܢܐ 8
ܐܠܗܐ ܠܒܥܠܕܒܒܟ ܒܐܝܕܝܟ. ܐܡܚܝܘܗܝ ܒܡܘܪܢܝܬܐ ܗܕܐ ܕܒܐܪܥܐ. ܙܒܢܬܐ ܚܕܐ. ܘܠܐ
ܐܬܢܐ ܠܗ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܝܫܝ. ܠܐ ܬܚܒܠ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܕܦܫܛ ܐܝܕܗ ܥܠ ܡܫܝܚܗ 9
ܕܡܪܝܐ. ܘܐܙܕܟܝ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܡܪܝܐ ܢܡܚܝܘܗܝ. ܐܘ ܝܘܡܗ ܢܐܬܐ. 10
ܘܢܡܘܬ. ܐܘ ܒܩܪܒܐ ܢܚܘܬ. ܘܢܐܒܕ. * ܚܣ ܠܝ ܡܢ ܡܪܝܐ ܕܐܘܫܛ ܐܝܕܝ ܒܡܫܝܚܗ 11
ܕܡܪܝܐ. ܘܗܫܐ ܣܒ ܡܘܪܢܝܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܠܘܬ ܐܪܝܫܘܗܝ ܘܩܘܠܬܐ ܕܡܝܐ. ܘܢܐܙܠ ܠܢ. * ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ 12
ܡܘܪܢܝܬܐ. ܘܩܘܠܬܐ ܕܡܝܐ ܡܢ ܐܪܝܫܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܙܠܘ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܚܙܐ. ܘܠܐ ܝܕܥ.
ܘܠܐ ܐܬܬܥܝܪ. ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܕܡܟܝܢ ܗܘܘ. ܡܛܠ ܕܫܢܬܐ ܕܡܪܝܐ ܢܦܠܬ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܟܕ ܥܒܪ 13
ܕܘܝܕ ܡܢ ܠܘܬ ܫܐܘܠ. ܩܡ ܥܠ ܪܝܫ ܛܘܪܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. * ܘܩܪܐ ܕܘܝܕ ܠܡܠܟܐ. 14
ܘܠܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܪ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܥܢܐ ܐܢܬ ܐܒܢܝܪ. ܘܥܢܐ ܐܒܢܝܪ. ܘܐܡܪ. ܡܢ ܐܢܬ ܕܩܪܐ ܐܢܬ
ܠܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܢܝܪ. ܗܐ ܓܢܒܪܐ ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܐܟܘܬܟ ܒܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܝܟܢܐ 15
ܠܐ ܢܛܪܬ ܠܡܪܟ ܡܠܟܐ. ܕܐܬܐ ܚܕ ܠܡܘܒܕܘ ܠܡܠܟܐ ܡܪܟ. * ܠܐ ܫܦܝܪ 16
ܥܒܕܬ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܒܢܝ ܡܘܬܐ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܢܛܪܬܘܢ ܠܡܪܟܘܢ. ܠܡܫܝܚܗ ܕܡܪܝܐ.
ܘܗܫܐ ܚܙܝ ܐܝܟܐ ܗܝ ܡܘܪܢܝܬܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܩܘܠܬܐ ܕܡܝܐ ܕܠܘܬ ܐܪܝܫܘܗܝ. * ܘܝܕܥ ܫܐܘܠ 17
ܩܠܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܠܟ ܗܘ ܗܢܐ ܒܪܝ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܩܠܝ ܗܘ. ܡܪܝ ܡܠܟܐ.
* ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܠܡܢܐ ܪܕܦ ܐܢܬ ܡܪܝ. ܒܬܪ ܥܒܕܟ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܘܡܢܐ ܐܝܬ 18
ܒܝܫܬܐ ܒܐܝܕܝ.

Tum respondens David allocutus est Ahimelechum Hethæum, & Abisai filium Suriæ fratrem Ioabi, dicens; Quis descendet mecum ad Saulem in castra? Dixit Abisai, Ego descen- 6 dam tecum. Venit ergò David cum Abisai 7 ad populum noctu, & ecce Saul dormiebat in semita, & lancea ejus posita erat super terram ad cervical ipsius; Abner autem & populus dormiebant circa eum. Tum dixit A- 8 bisai Davidi, Tradidit hodiè Deus tuus inimicum tuum in manus tuas: percutiam eum hâc lanceâ quæ est humi *defixa*, vice unâ, nec iterabo ei. Respondit David Abisai, Ne 9 quid perversi agas, quia nemo extendens manum suam in unctum Domini insons erit. Dixit etiam David, Vivat Dominus nisi Do- 10 minus percusserit eum, aut adveniente die suo moriatur, aut in bello sauciatus intereat; Ab- 11 sit mihi à Domino ut extendam manum meam in unctum Domini: nunc accipe lanceam quæ est ad cervical ejus, & amphoram aquæ, & abeamus. Accepit ergò David lan- 12 ceam & amphorā aquæ à cervicali Saulis, & abierunt, nemine vidente, neque sciente, neque experrecto; omnes enim dormiebant, & sopore Domini tenebantur. Cúmque trans- 13 îsset David à Saule, stetit in vertice montis longâ *interjectâ* distantiâ: Et inclamans 14 David regem & Abnerum filium Ner, ait; Non respondes Abner? Respondit Abner & dixit; Quis es qui inclamas regem? Respon- 15 dit David Abnero, Ecce tu gigas es, & quis est æqualis tibi in toto Israele? quomodo non custodisti dominum tuum regem? ita ut venerit hodiè quidam ad perimendum regem dominum tuum? Non rectè fecisti: vivat 16 Dominus, rei mortis estis, quòd non custodieritis dominum vestrum unctum Domini: aspice jam ubi sit lancea regis & amphora aquæ, quæ erant ad cervical ejus. Tum audi- 17 tâ Saul voce Davidis, ait illi, Vox tua est hæc fili mi David? Qui dixit, Vox mea est, domine mi rex. Subjunxitque David, Quarè per- 18 sequeris domine mi, servum tuum? quid feci? & quodnam crimen est in manibus meis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وَقَالَ دَاوُدُ لِأَحِيمَلَكَ ٱلْحَاثِيِّ وَلِأَبِيسِي بْنِ صُورِيَا أَخِي يُوَابَ * مَنْ يَنْزِلُ مَعِي إِلَى عَسْكَرِ شَاوُولَ * 6
قَالَ أَبِيسِي أَنَا أَنْزِلُ مَعَكَ * فَأَتَى دَاوُدُ وَأَبِيسِي مَعَهُ عَسْكَرَ شَاوُولَ لَيْلًا * وَإِذَا شَاوُولُ رَاقِدٌ فِي 7
ٱلطَّرِيقِ * وَمِزْرَاقُهُ مَوْضُوعٌ عِنْدَ رَأْسِهِ * وَأَبْنَارُ وَٱلشَّعْبُ رُقُودٌ حَوْلَهُ * فَقَالَ أَبِيسِي لِدَاوُدَ * قَدْ دَفَعَ 8
ٱللّٰهُ ٱلْيَوْمَ عَدُوَّكَ فِي يَدِكَ * دَعْنِي حَتَّى أَضْرِبَهُ بِهٰذَا ٱلْمِزْرَاقِ ٱلَّذِي عِنْدَ رَأْسِهِ ضَرْبَةً وَاحِدَةً * وَلَا
أُثَنِّيهِ * قَالَ دَاوُدُ لِأَبِيسِي * لَا تُفْسِدْ * لِأَنَّهُ لَا يَمُدُّ إِنْسَانٌ يَدَهُ إِلَى مَسِيحِ ٱلرَّبِّ فَيَغْلِبُ * ثُمَّ قَالَ 9 10
دَاوُدُ * لَا وَحَقِّ ٱلرَّبِّ ٱلْحَيِّ * إِنَّهُ إِنْ لَمْ يَضْرِبْهُ ٱلرَّبُّ وَيَقْتُلْهُ * أَوْ يَجِي يَوْمُهُ فَيَمُوتَ * أَوْ تُصِيبَهُ
آفَةٌ فِي ٱلْحَرْبِ فَيُقْتَلَ * حَاشَا لِلّٰهِ أَنْ أَمُدَّ يَدِي وَأَقْتُلَ مَسِيحَ ٱللّٰهِ * وَلٰكِنْ خُذِ ٱلْقُلَّةَ ٱلَّذِي 11
عِنْدَ رَأْسِهِ وَٱلْمِزْرَاقَ * وَٱنْصَرِفْ بِنَا * وَأَخَذَ دَاوُدُ ٱلْمِزْرَاقَ * وَقُلَّةَ ٱلْمَاءِ ٱلَّتِي كَانَتْ عِنْدَ رَأْسِ 12
شَاوُولَ وَٱنْصَرَفَا * وَلَمْ يَنْتَبِهْ أَحَدٌ * وَلَمْ يَرَ وَلَمْ يَعْلَمْ بِهِ أَحَدٌ * لِأَنَّهُمْ كَانُوا رُقُودًا أَجْمَعِينَ * مِنْ
أَجْلِ أَنَّ ٱلرَّبَّ أَثْقَلَ نَوْمَهُمْ * فَجَازَ دَاوُدُ مِنْ عِنْدِ شَاوُولَ * وَقَامَ عَلَى رَأْسِ ٱلْجَبَلِ مِنْ بَعِيدٍ 13
* وَنَادَى دَاوُدُ * يَا شَاوُولُ وَيَا مَلِكُ * وَيَا أَبْنَارُ بْنَ نَارٍ * وَقَالَ مَا تُجِيبُ يَا أَبْنَارُ * فَأَجَابَ أَبْنَارُ 14
وَقَالَ * وَمَنْ أَنْتَ حَتَّى تُنَادِيَ ٱلْمَلِكَ * قَالَ دَاوُدُ لِأَبْنَارَ * أَنْتَ جَبَّارٌ لَيْسَ مِثْلُكَ فِي جَمِيعِ 15
بَنِي إِسْرَائِيلَ * كَيْفَ لَمْ تَحْرُسْ حَرَسَ سَيِّدِكَ ٱلْمَلِكِ * إِنَّهُ جَاءَهُ إِنْسَانٌ ٱلْيَوْمَ * فَأَرَادَ قَتْلَ
سَيِّدِكَ ٱلْمَلِكِ * وَلَمْ تُحْسِنْ فِيمَا صَنَعْتَ * حَيٌّ هُوَ ٱلرَّبُّ إِنَّهُ قَدْ وَجَبَ عَلَيْكُمُ ٱلْمَوْتُ * لِأَنَّكُمْ لَمْ 16
تَحْرُسُوا حَرَسَ سَيِّدِكُمْ مَسِيحِ ٱلرَّبِّ * فَٱنْظُرِ ٱلْآنَ أَيْنَ قُلَّةُ ٱلْمَاءِ وَٱلْمِزْرَاقُ ٱلَّذِي كَانَتْ عِنْدَ رَأْسِ
ٱلْمَلِكِ * فَسَمِعَ شَاوُولُ صَوْتَ دَاوُدَ وَقَالَ لَهُ * هٰذَا صَوْتُكَ يَا دَاوُدُ ٱبْنِي * فَقَالَ دَاوُدُ * هُوَ صَوْتِي 17
أَيُّهَا ٱلْمَلِكُ ٱلسَّيِّدُ * ثُمَّ قَالَ دَاوُدُ * مَا لَكَ يَا سَيِّدِي تَطْلُبُ عَبْدَكَ * مَا ٱلَّذِي صَنَعْتُ * وَمَا 18
ٱلَّذِي ٱرْتَكَبْتُ مِنْ إِسَاءَةٍ *

Dixitque David ad Achimelech Hethæ- 6 um, & ad Abisai filium Suriæ fratrem Joabi, Quis descendet mecum ad exercitum Saulis? Respondit Abisai, Ego descendam tecum. Venit itaque David unà 7 cum Abisai ad exercitum Saulis noctu, & ecce Saul jacebat in via, & spiculum ejus positum erat ad caput ejus; Abner autem & populus circunjacebant ei. Ait 8 ergò Abisai ad Davidem, Jam tradidit hodiè Deus hostem tuum in manum tuam: permitte mihi ut percutiam eum spiculo isto quod est ad caput ejus, unico ictu; nec iterabo. Dixit David ad Abi- 9 sai, Ne committas vitium, quia nemo extendens manum suam ad unctum Domini, victor erit. Tum subjunxit Da- 10 vid, Nequaquam, per Dominum vivum, nisi Dominus percusserit eum & occiderit eum, aut venerit dies ejus ut moriatur, vel infortunium contingat ei in bello & interficiatur; Absit ut extendam ma- 11 num meam, & unctum Dei trucidem: verùm accipe urceolum qui est ad caput ejus cum spiculo, & abeamus. Tulit 12 itaque David spiculum & urceolum aquarium qui erat ad caput Saulis, & abierunt, nemine evigilante, nemine vidente, neminéq; id animadvertente: quoniā dormiebant omnes; Dominꝰ enim gravissimū reddiderat somnum eorum. Cúmque 13 transîsset David à Saule, & stetisset super verticem montis eminùs, Clamavit 14 David, O Saul, O rex; O Abner fili Ner: tum dixit, Nihil respondes O Abner? Respondit Abner, et ait, Ecquis es tu ut regem voces? Dixit David ad Ab- 15 ner, Tu gigas es incomparabilis inter omnes Israelitas: quomodo non custodîsti excubias domini tui regis? venit enim quispiam hodiè, voluitque interficere dominum tuum regem. Non benè 16 te gessisti in actione tua; vivit Dominus, digni estis morte, quia non egistis excubias domini vestri, uncti Domini: vide modò ubi sit urceus aquarius et spiculum, quæ erant ad caput regis. Audiens 17 autem Saul vocem Davidis, ait illi, Vox tua est hæc O David fili mi? Dixit David, vox mea est O rex domine. Dixit præ- 18 terea David, Quid est O domine mi quòd quæris servum tuum? quid est quod perpetravi? et quodnam est scelus quod designavi?

שמואל א׳ כו

Abisai ad & ,Chittæum Achimelech ad dixit & ,David respondit Et
6 וַיַּעַן דָּוִד וַיֹּאמֶר אֶל־אֲחִימֶלֶךְ הַחִתִּי וְאֶל־אֲבִישַׁי
Saul ad mecum descendet Quis : dicendo ,Joab fratrem Serujah filium
בֶּן־צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב לֵאמֹר מִי־יֵרֵד אִתִּי אֶל־שָׁאוּל
venit Et : tecum descendam Ego : Abisai dixit Et ?castra ad
7 אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי אֲנִי אֵרֵד עִמָּךְ׃ וַיָּבֹא
dormiebat jacens Saul ecce & : nocte populum ad Abisai & ,David
דָּוִד וַאֲבִישַׁי אֶל־הָעָם לַיְלָה וְהִנֵּה שָׁאוּל שֹׁכֵב יָשֵׁן
,Abner & ; ejus capitibus terra in compressa ejus lancea & ,vehiculo in
בַּמַּעְגָּל וַחֲנִיתוֹ מְעוּכָה־בָאָרֶץ מְרַאֲשֹׁתָו וְאַבְנֵר
: David ad Abisai dixit Et .ejus circuitu jacentes populus &
8 וְהָעָם שֹׁכְבִים סְבִיבֹתָו׃ וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי אֶל־דָּוִד
nunc & : tua manu in tuum inimicum hodie Deus Conclusit
סִגַּר אֱלֹהִים הַיּוֹם אֶת־אוֹיִבְךָ בְּיָדֶךָ וְעַתָּה
.ei iterabo non & ,una vice terra in & lancea in nunc eum percutiam
אַכֶּנּוּ נָא בַּחֲנִית וּבָאָרֶץ פַּעַם אַחַת וְלֹא אֶשְׁנֶה לוֹ׃
misit quis quia : eum corrumpas Ne : Abisai ad David Dixitque
9 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישַׁי אַל־תַּשְׁחִיתֵהוּ כִּי מִי שָׁלַח
Dixitque ?erit innocens & ,DOMINI Christum in suam manum
10 יָדוֹ בִּמְשִׁיחַ יְהוָה וְנִקָּה׃ וַיֹּאמֶר
,eum percusserit DOMINUS si quia ,DOMINUS Vivit : David
דָּוִד חַי־יְהוָה כִּי אִם־יְהוָה יִגָּפֶנּוּ
: perierit & descenderit prælium in vel ,moriatur & ,venerit ejus dies vel
אוֹ־יוֹמוֹ יָבוֹא וָמֵת אוֹ בַמִּלְחָמָה יֵרֵד וְנִסְפָּה׃
Christum in meam manum mittendo à ,DOMINO à mihi Absit
11 חָלִילָה לִּי מֵיהוָה מִשְּׁלֹחַ יָדִי בִּמְשִׁיחַ
,ejus capitibus quæ ,lanceam obsecro cape nunc Et .DOMINI
יְהוָה וְעַתָּה קַח־נָא אֶת־הַחֲנִית אֲשֶׁר מְרַאֲשֹׁתָו
,lanceam David cepit Et .nobis eamus & ,aquarum scyphum &
12 וְאֶת־צַפַּחַת הַמָּיִם וְנֵלְכָה לָּנוּ׃ וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־הַחֲנִית
,videns non & : sibi abierunt & ,Saul capitibus à aquarum scyphum &
וְאֶת־צַפַּחַת הַמַּיִם מֵרַאֲשֹׁתֵי שָׁאוּל וַיֵּלְכוּ לָהֶם וְאֵין רֹאֶה
quoniam : dormientes ipsi omnes quia ,expergefaciens non & ,cognoscens non &
וְאֵין יוֹדֵעַ וְאֵין מֵקִיץ כִּי כֻלָּם יְשֵׁנִים כִּי
,transitum David transivit Et .eos super ceciderat Domini sopor
13 תַּרְדֵּמַת יְהוָה נָפְלָה עֲלֵיהֶם׃ וַיַּעֲבֹר דָּוִד הָעֵבֶר
.eos inter locus multus : longè à montis caput super stetit &
וַיַּעֲמֹד עַל־רֹאשׁ־הָהָר מֵרָחֹק רַב הַמָּקוֹם בֵּינֵיהֶם׃
Nonne : dicendo ,Ner filium Abner ad & ,populum ad David clamavit Et
14 וַיִּקְרָא דָוִד אֶל־הָעָם וְאֶל־אַבְנֵר בֶּן־נֵר לֵאמֹר הֲלוֹא
ad clamasti tu Quis : dixit & ,Abner respondit Et ? Abner respondebis
תַעֲנֶה אַבְנֵר וַיַּעַן אַבְנֵר וַיֹּאמֶר מִי אַתָּה קָרָאתָ אֶל־
quis Et ? tu vir Nonne : Abner ad David dixit Et ? regem
15 הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אַבְנֵר הֲלוֹא־אִישׁ אַתָּה וּמִי
? regem tuum dominum ad custodisti non quid ut & ? Israel in tu sicut
כָמוֹךָ בְּיִשְׂרָאֵל וְלָמָּה לֹא שָׁמַרְתָּ אֶל־אֲדֹנֶיךָ הַמֶּלֶךְ
Non .tuum dominum regem corrumpendum ad populi unus venit quia
16 כִּי־בָא אַחַד הָעָם לְהַשְׁחִית אֶת־הַמֶּלֶךְ אֲדֹנֶיךָ׃ לֹא־
, vos mortis filii quia ,Dominus Vivit .fecisti quod hoc verbum bonum
טוֹב הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ חַי־יְהוָה כִּי בְנֵי־מָוֶת אַתֶּם
.DOMINI unctum super vestrum dominũ super custodistis non qui
אֲשֶׁר לֹא־שְׁמַרְתֶּם עַל־אֲדֹנֵיכֶם עַל־מְשִׁיחַ יְהוָה
qui aquarum scyphus & ,regis lancea ubi ,vide nunc Et
וְעַתָּה רְאֵה אֵי־חֲנִית הַמֶּלֶךְ וְאֶת־צַפַּחַת הַמַּיִם אֲשֶׁר
hæc tua vox Num : dixit & ,David vocem Saul cognovit Et .ej⁹ capitibus
17 מְרַאֲשֹׁתָו׃ וַיַּכֵּר שָׁאוּל אֶת־קוֹל דָּוִד וַיֹּאמֶר הֲקוֹלְךָ זֶה
: dixit Et .Rex mi domine mea Vox : David dixit Et ? David mi fili
18 בְּנִי דָוִד וַיֹּאמֶר דָּוִד קוֹלִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר
?feci quid quia ? suum servum post persequens meus domin⁹ quid Ut
לָמָּה זֶּה אֲדֹנִי רֹדֵף אַחֲרֵי עַבְדּוֹ כִּי מֶה עָשִׂיתִי
? malum mea manu in quod &
וּמַה־בְּיָדִי רָעָה׃

Versio VULG. LAT.

6 Ait David ad Achimelech Hethæum, & Abisai filium Sarviæ, fratrem Joab, dicens; Quis descendet mecum ad Saul in castra? Dixitq; Abisai, 7 Ego descendam tecum. Venerunt ergò David & Abisai ad populum nocte, & invenerunt Saul jacentem & dormientem in tentorio, & hastam fixam in terra ad caput ejus: Abner autem & populũ dor- 8 mientes in circuitu ej⁹. Dixitq; Abisai ad David, Conclusit Deus inimicum tuũ hodiè in man⁹ tuas: nunc ergò perfodiã eum lanceâ in terra, semel, 9 & secundò opus non erit. Et dixit David ad Abisai, Ne interficias eum: quis enim extendet manum suã in christum 10 Dñi, & innocens erit? Et dixit David; Vivit Dñs, quia nisi Dñs percusserit eum, aut dies ej⁹ venerit ut moriatur, aut in prælium descendens perierit: 11 Propitius sit mihi Dñs ne extendã manũ meam in christum Dñi: nunc igitur tolle hastam, quæ est ad caput ejus, & scy- 12 phum aquæ, & abeamus. Tulit igitur David hastam, & scyphum aquæ, qui erat ad caput Saul, & abierunt: & non erat quisquam, qui videret, & intelligeret, & evigilaret, sed omnes dormiebant, quia sopor 13 Dñi irruerat sup eos. Cúmq; transisset David ex adverso, & stetisset in vertice montis de longè, et esset grande interval- 14 lum inter eos, Clamavit David ad populum, & ad Abner filium Ner, dicens; Nónne respondebis Abner? Et respondens Abner, ait; Quis es tu, qui clamas, & inquietas regẽ? 15 Et ait David ad Abner, Numquid non vir tu es? & quis ali⁹ similis tui in Israel? quarè ergò nõ custodîsti dominum tuum regem? ingressus est enim un⁹ de turba, ut interficeret re- 16 gẽ, dominum tuũ. Non est bonum hoc, quod fecisti: vivit Dominus, quoniam filii mortis estis vos, qui non custodîstis dñm vestrum, christum Domini: nunc ergò vide ubi sit hasta regis, & ubi sit scyphus aquæ, qui erat ad caput ejus. 17 Cognovit autem Saul vocem David, & dixit; Numquid vox hæc tua, fili mi David? et ait David; Vox mea, domine mi 18 rex. Et ait, Quam ob causam dominus meus persequitur servum suum? Quid feci? aut quod est malum in manu mea?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ, καὶ εἶπε πρὸς Ἀβιμέλεχ τὸν Χετταῖον, καὶ πρὸς (λ) Ἀβεσσὰ υἱὸν Σαρουίας ἀδελφὸν Ἰωὰβ, λέγων, Τίς εἰσελεύσεται μετ᾽ ἐμοῦ πρὸς Σαοὺλ εἰς τὴν παρεμβολήν; καὶ εἶπεν (μ) Ἀβεσσὰ, Ἐγὼ εἰσελεύσομαι 7 μετὰ σοῦ. Καὶ εἰσπορεύεται Δαυὶδ καὶ (ν) Ἀβεσσὰ εἰς τὸν λαὸν τὴν νύκτα· καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ (ξ) καθεύδων ὕπνῳ ἐν λαμπήνῃ, καὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐμπεπηγὸς εἰς τὴν γῆν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ Ἀβεννὴρ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐκάθευδε κύκλῳ 8 αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν (ο) Ἀβεσσὰ πρὸς Δαυὶδ, Ἀπέκλεισε κύριος σήμερον τὸν ἐχθρόν σου εἰς χεῖράς σου, καὶ νῦν πατάξω αὐτὸν τῷ δόρατι εἰς 9 τὴν γῆν ἅπαξ, καὶ οὐ δευτερώσω αὐτῷ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς (π) Ἀβεσσὰ, Μὴ ταπεινώσῃς αὐτὸν, ὅτι τίς ἐποίσει χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ 10 χριστὸν κυρίου καὶ ἀθῳωθήσεται; Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Ζῇ (ρ) κύριος, ἐὰν μὴ κύριος παίσῃ αὐτὸν, ἢ ἡμέρα αὐτοῦ ἔλθῃ καὶ ἀποθάνῃ, ἢ εἰς πόλε- 11 μον καταβῇ καὶ προστεθῇ, (σ) Μηδαμῶς μοι παρὰ κυρίου (τ) ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριστὸν κυρίου. καὶ νῦν λάβε δὴ τὸ δόρυ ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος, 12 καὶ (υ) ἀπέλθωμεν ἡμεῖς καθ᾽ ἑαυτούς. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸ δόρυ, καὶ τὸν (φ) φακὸν τοῦ ὕδατος ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον καθ᾽ ἑαυτούς. καὶ οὐκ ἦν ὁ βλέπων, καὶ οὐκ ἦν ὁ γινώσκων, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξεγειρόμενος, πάντες ὑπνοῦντες, ὅτι θάμβος κυρίου (χ) ἐπέπεσεν 13 ἐπ᾽ αὐτούς. Καὶ διέβη Δαυὶδ εἰς τὸ πέραν, καὶ ἔστη ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους μακρόθεν, καὶ 14 πολλὴ ἡ ὁδὸς ἀναμέσον αὐτῶν. Καὶ προσεκαλέσατο Δαυὶδ τὸν λαὸν, καὶ τῷ Ἀβεννὴρ ἐλάλησε, λέγων, Οὐκ ἀποκριθήσῃ Ἀβεννήρ; (ψ) καὶ ἀπεκρίθη Ἀβεννὴρ, καὶ εἶπε, Τίς 15 εἶ σὺ ὁ (ω) καλῶν; Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβεννὴρ, Οὐκ ἀνὴρ σύ; καὶ τίς, ὡς σὺ, ἐν Ἰσραήλ; καὶ διατί οὐ φυλάσσεις τὸν κύριόν σου τὸν βασιλέα; ὅτι εἰσῆλθεν εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ δι- 16 αφθεῖραι (α) τὸν κύριόν σου τὸν βασιλέα. Καὶ οὐκ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὃ πεποίηκας. Ζῇ κύριος, ὅτι υἱοὶ θανατώσεως ὑμεῖς, οἱ φυλάσσοντες τὸν βασιλέα τὸν κύριον ὑμῶν τὸν χριστὸν κυρίου. καὶ νῦν ἴδε δὴ τὸ δόρυ τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ φακὸς τοῦ ὕδατος, ποῦ ἐστι τὰ 17 πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ; Καὶ ἐπέγνω Σαοὺλ τὴν φωνὴν Δαυὶδ, καὶ εἶπε, Ἡ φωνή σου αὕτη, τέκνον Δαυίδ; καὶ εἶπε Δαυὶδ, Δοῦλός σου 18 κύριε βασιλεῦ. Καὶ (β) εἶπε, Ἱνατί τοῦτο καταδιώκει ὁ κύριος ὀπίσω τοῦ δούλου αὐτοῦ; (γ) ὅτι τί ἡμάρτηκα; καὶ τί εὑρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα;

Et respondit David, & dixit ad Abimelech Chettæum & ad Abessa filium Sarviæ, fratrem Joab, dicens, Quis intrabit mecum ad Saul in castra? Et dixit Abessa, Ego intrabo tecum. 6 *Et intrat David, & Abessa ad populum nocte: & ecce Saul (ξ) dormiens somno in lampene, & lancea ejus fixa in terram ad caput ejus: & Abenner, & populus ejus dormiebat circa eum.* 7 *Et dixit Abessa ad David, Conclusit Dominus hodiè inimicum tuum in manus tuas: & nunc percutiam eum lanceâ in terram semel, & non (f) repetam ei.* 8 *Et dixit David ad Abessa; Ne (g) humilies illum, quoniam quis injiciet manum suam in christum Domini, & (h) purus erit?* 9 *Et dixit David; Vivit Dominus, nisi Dominus percusserit illũ, aut hora illius venerit, & moriatur, vel in pugnam descenderit, & apponatur;* 10 *(i) Nequaquàm mihi à Domino injicere manum meam in christum Domini. Et nunc accipe, quæso, lanceam (k) à cervicali ejus, & lentem aquæ, & abeamus nos per (l) nos ipsi.* 11 *Et accepit David lanceam, & lentem aquæ, à cervicali ejus, & abierunt per se ipsi. Et non erat qui videret, & nõ erat qui cognosceret, & non erat qui vigilaret; omnes somno sopiti: quoniam (m) stupor Domini irruerat super illos.* 12 *Et (n) transivit David ultrà, & stetit in cacumine montis longè: & multa via inter eos.* 13 *Et advocavit David populum, & ad Abenner locutus est, dicens; Non respondebis Abenner? Et respondit Abenner, & dixit; Quis es tu, qui (o) vocas?* 14 *Et dixit David ad Abenner; Nonne vir tu? & quis, sicut tu, in Israel? & quarè non custodis dominũ tuum regem? quoniam intravit unus de populo disperdere dominum tuum regem.* 15 *Et non est bonum verbum hoc, quod fecisti. Vivit Dominus, quoniam filii (p) mortificationis vos estis, qui non custoditis regem dominum vestrum christum Domini. Et nunc vide, quæso, lanceam regis, & lenticula aquæ ubi est, quæ ad caput ejus?* 16 *Et cognovit Saul vocem David, & dixit; Vox tua hæc, fili (q) David? Et dixit David; Servus tuus, domine rex.* 17 *Et dixit; Ut quid hoc persequitur dominus post servum suum? quoniam quid peccavi? & quæ inventa est in me (r) injustitia?* 18

MS. A. (λ) Ἀβισαὶ υἱὸν Σαρουία (μ) Ἀβισαὶ, Ἐγὼ εἰσπορεύομαι (ν) Ἀβισαὶ (ξ) καθεύδων ἐν λαμπήνῃ, καὶ τὸ δόρυ ἐμπεπηγὸς εἰς (ο) Ἀβισαὶ (π) Ἀβισαὶ, Μὴ διαφθείρῃς αὐτὸν, (ρ) κύριος, ὅτι ἐὰν (σ) Μηδαμῶς παρὰ (τ) ἐπενέγκειν (υ) ἀπέλθωμεν καθ᾽ (φ) φακὸν ἀπὸ προσκεφαλῆς, καὶ (χ) ἔπεσεν (ψ) καὶ εἶπεν, Τίς (ω) καλῶν με πρὸς τὸν βασιλέα; Καὶ εἶπεν (α) τὸν βασιλέα τὸν κύριόν σου. Καὶ (β) εἶπεν Δαυίδ, Ἱνατί τοῦτο ὁ κύριος καταδιώκει ὀπίσω (γ) ὅ, τι ἡμάρτηκα;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 וַאֲתֵיב דָּוִד וַאֲמַר לַאֲחִימֶלֶךְ חִתָּאָה וְלַאֲבִישַׁי בַּר צְרוּיָה אֲחוּהִי דְיוֹאָב לְמֵימַר מַן יֵיחוֹת
7 עִמִּי לְוָת שָׁאוּל לְמַשְׁרִיתָא וַאֲמַר אֲבִישַׁי אֲנָא אֵיחוֹת עִמָּךְ׃ וַאֲתָא דָוִד וַאֲבִישַׁי לְוָת עַמָּא
בְּלֵילְיָא וְהָא שָׁאוּל שְׁכִיב דְּמוּךְ בִּכְרַקּוֹמָא וּמוּרָנִיתֵיהּ נְעִיצָא בְאַרְעָא אִסָּדוֹהִי וְאַבְנֵר
8 וְעַמָּא שָׁרַן סַחְרָנוֹהִי׃ וַאֲמַר אֲבִישַׁי לְדָוִד מְסַר יְיָ יוֹמָא דֵין יָת בְּעֵיל דְּבָבָךְ בִּידָךְ וּכְעַן
9 אֶמְחֵינֵיהּ כְּעַן בְּמוּרָנִיתָא וְאַבְרְזִנֵּיהּ בְּאַרְעָא זִמְנָא חֲדָא וְלָא אֶתְנֵי לֵיהּ׃ וַאֲמַר דָּוִד לַאֲבִישַׁי
10 לָא תְחַבְּלִנֵּיהּ אֲרֵי מַן אוֹשֵׁיט יְדֵיהּ בִּמְשִׁיחָא דַיְיָ וְזָכֵא׃ וַאֲמַר דָּוִד קַיָּם הוּא יְיָ אֱלָהֵין מִן
11 קֳדָם יְיָ יִתְמְחֵי אוֹ יוֹמֵיהּ יִמְטֵי וִימוּת אוֹ בִקְרָבָא יֵיחוֹת וְיִתְקְטֵל׃ חַס לִי מִן קֳדָם יְיָ
מִלְּאוֹשָׁטָא יְדִי בִּמְשִׁיחָא דַיְיָ וּכְעַן סַב יָת מוּרָנִיתָא דִּי אִסָּדוֹהִי וְיָת מָנָא דְמַיָּא וְנֵיזֵיל לָנָא׃
12 וּנְסִיב דָּוִד יָת מוּרָנִיתָא וְיָת מָנָא דְמַיָּא מֵאִסָּדֵי שָׁאוּל וַאֲזַלוּ לְהוֹן וְלֵית דַּחֲזֵי וְלֵית דִּידַע
13 וְלֵית דְּמִתְּעַר אֲרֵי כּוּלְּהוֹן דָּמְכִין אֲרֵי שִׁנְתָא תַּקִּיפָא מִן קֳדָם יְיָ נְפַלַת עֲלֵיהוֹן׃ וַעֲבַר דָּוִד
14 עִבְרָא וְקָם עַל רֵישׁ טוּרָא מֵרָחִיק סַגִּי אַתְרָא בֵּינֵיהוֹן׃ וּקְרָא דָוִד לְעַמָּא וּלְאַבְנֵר בַּר נֵר
15 לְמֵימַר הֲלָא תְעָנֵי אַבְנֵר וַאֲתֵיב אַבְנֵר וַאֲמַר מַן דֵּין דְּקָרֵי בְּרֵישׁ מַלְכָּא׃ וַאֲמַר דָּוִד לְאַבְנֵר
הֲלָא גְבַר גִּבָּר אַתְּ וּמַן כְּוָתָךְ בְּיִשְׂרָאֵל וּלְמָא לָא נְטַרְתָּא עַל רִבּוֹנָךְ מַלְכָּא אֲרֵי אֲתָא חַד
16 מִן עַמָּא לְחַבָּלָא יָת מַלְכָּא רִבּוֹנָךְ׃ לָא תַקִּין פִּתְגָּמָא הָדֵין דִּי עֲבַדְתָּא קַיָּם הוּא יְיָ אֲרֵי גֻבְרִין
חַיָּבֵי קְטוֹל אַתּוּן דְּלָא נְטַרְתּוּן עַל רִבּוֹנְכוֹן עַל מְשִׁיחָא דַיְיָ וּכְעַן חֲזֵי אָן מוּרָנִיתָא דְמַלְכָּא
17 וְיָת מָנָא דְמַיָּא דְּאִסָּדוֹהִי׃ וְאִשְׁתְּמוֹדַע שָׁאוּל יָת קָלָא דְדָוִד וַאֲמַר הֲקָלָךְ דֵּין בְּרִי דָוִד וַאֲמַר
18 דָּוִד קָלִי רִבּוֹנִי מַלְכָּא׃ וַאֲמַר לְמָא דְנַן רִבּוֹנִי רָדֵיף בָּתַר עַבְדֵּיהּ אֲרֵי מָה עֲבַדִית וּמָה
בִּידִי חוֹבָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et respondit David et dixit ad Ahhimelech Hhethæũ et ad Abissai filium Szarujæ fratrem ipsius Joab, dicendo, Quis descendet mecum ad Saul ad castra? et dixit Abissai; Ego descendam tecum. 6 Et venit David et Abissai ad populũ in nocte, et ecce Saul cubans sopit⁹ in vallo, et hasta ejus infixa in terrã ad cervical ejus; et Abner et populus se ponentes circum illum. 7 Et dixit Abissai ad David, Tradidit Domin⁹ hodie auctorẽ inimicitiæ tuæ in manu tua: et nunc percutiã eum nunc in hasta, et configã eam in terra vice una, et non iterabo illi. 8 Et dixit David ad Abissai, Non perdes illum; nam quis extendet manum suam in unctũ Domini, et innoxi⁹ erit? 9 Et dixit David: Permanens ipse Domin⁹, nisi *ab-ante Dominũ percutiatur* aut dies ej⁹ pervenerit et moriatur, aut in prælio descendat et occidatur. 10 Nefas mihi ab-ante Dominum ab extendendo manum meã in unctũ Domini, et nunc accipe hastã quæ ad cervical ej⁹, et vas aquæ, et ibim⁹ nobis. 11 Et tulit David hastam et vas aquæ de cervicali Saul, et abierunt sibi, et non erat qui videns, et non qui cognoscens, et non qui excitat⁹ esset, quia omnes illi soporati, quia somn⁹ fortis ab-ante Dominũ cecidit super illos. 12 Et transivit David transitum, et stetit sup caput montis à longè; magn⁹ loc⁹ inter illos. 13 Et vocavit David ad populũ, et ad Abner filiũ Ner, dicendo: Nónne respondebis Abner? et respondit Abner, et dixit, Quis hic qui clamans in capite regis? 14 Et dixit David ad Abner, Nónne vir *fortis* tu? et quis ut tu in Israel? et quare non custodisti sup dominũ tuum regẽ, quia venit un⁹ ex populo ad perdendum regem dominum tuum? 15 Non rectum verbum hoc quod fecisti: permanens ipse Dñs ꝙ viri debitores occisionis vos, qui non custodistis super dominum vestrum, super unctum Domini: & nunc vide ubi hasta regis, & vas aquæ quòd ad cervical ejus. 16 Et agnovit Saul vocem David, et dixit, Num vox tua hæc, fili mi David? & dixit David, Vox mea domine mi rex. 17 Et dixit, Quare hoc, dominus meus persequens post servum suum? nam quid feci? et *quæ* in manu mea culpa. 18

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܥܢܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܐܚܝܡܠܟ ܚܬܝܐ ܘܠܐܒܝܫܝ ܒܪ ܨܪܘܝܐ. ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܐܒ. ܘܐܡܪ. ܡܢܘ
ܢܚܘܬ ܥܡܝ ܠܘܬ ܫܐܘܠ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܐܡܪ ܐܒܝܫܝ. ܐܢܐ ܐܢܚܘܬ ܥܡܟ. * ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ 7
ܘܐܒܝܫܝ ܠܘܬ ܥܡܐ ܒܠܠܝܐ. ܘܗܐ ܫܐܘܠ ܕܡܟ ܒܫܒܝܠܐ. ܘܡܘܪܢܝܬܗ. ܢܥܝܨܐ ܥܠ ܐܪܥܐ
ܒܪܝܫܗ. ܘܐܒܢܝܪ ܘܥܡܐ. ܕܡܟܝܢ ܚܕܪܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܐܒܝܫܝ ܠܕܘܝܕ. ܐܫܠܡ ܡܪܝܐ 8
ܠܒܥܠܕܒܒܟ ܝܘܡܢܐ ܒܐܝܕܝܟ. ܐܡܚܝܘܗܝ ܒܡܘܪܢܝܬܐ ܗܕܐ ܕܩܒܝܥܐ ܒܐܪܥܐ. ܙܒܢܬܐ ܚܕܐ. ܘܠܐ
ܐܬܢܝܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܝܫܝ. ܠܐ ܬܚܒܠ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܡܘܫܛ ܐܝܕܗ ܠܡܫܝܚܗ 9
ܕܡܪܝܐ. ܘܙܟܐ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܡܪܝܐ ܢܡܚܝܘܗܝ. ܐܘ ܢܐܬܐ ܝܘܡܗ 10
ܘܢܡܘܬ. ܐܘ ܒܩܪܒܐ ܢܚܘܬ ܘܢܬܩܛܠ. * ܚܣ ܠܝ ܡܢ ܡܪܝܐ ܕܐܘܫܛ ܐܝܕܝ ܒܡܫܝܚܗ 11
ܕܡܪܝܐ. ܘܗܫܐ ܣܒ ܡܘܪܢܝܬܐ ܕܥܠ ܒܝܬ ܪܝܫܘܗܝ ܘܩܘܩܐ ܕܡܝܐ. ܘܢܐܙܠ ܠܢ. * ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ 12
ܡܘܪܢܝܬܐ. ܘܩܘܩܐ ܕܡܝܐ ܡܢ ܒܝܬ ܪܝܫܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܙܠܘ ܠܗܘܢ. ܘܠܝܬ ܕܚܙܐ. ܘܠܐ ܝܕܥ.
ܘܠܐ ܐܬܬܥܝܪ. ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܕܡܟܝܢ ܗܘܘ. ܘܫܢܬܐ ܕܡܪܝܐ ܢܦܠܬ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܥܒܪ 13
ܕܘܝܕ ܡܢ ܠܘܬ ܫܐܘܠ. ܘܩܡ ܥܠ ܪܝܫܗ ܕܛܘܪܐ ܘܪܚܝܩ ܗܘܐ ܣܓܝ. * ܘܩܪܐ ܕܘܝܕ ܠܡܠܟܐ. 14
ܘܠܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܪ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ. ܐܒܢܝܪ. ܘܥܢܐ ܐܒܢܝܪ ܘܐܡܪ. ܡܢ ܐܢܬ ܕܩܪܐ ܐܢܬ
ܠܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܢܝܪ. ܗܐ ܓܢܒܪܐ ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܕܫܘܐ ܠܟ ܒܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟܢܐ 15
ܠܐ ܢܛܪܬ ܠܡܪܟ ܠܡܠܟܐ. ܕܐܬܐ ܚܕ ܝܘܡܢܐ ܠܡܚܒܠܘ ܠܡܠܟܐ ܡܪܟ. * ܠܐ ܫܦܝܪ 16
ܥܒܕܬ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܒܢܝ ܡܘܬܐ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܢܛܪܬܘܢ ܠܡܪܟܘܢ ܠܡܫܝܚܗ ܕܡܪܝܐ.
ܘܚܙܝ ܗܫܐ ܐܝܟܐ ܡܘܪܢܝܬܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܩܘܩܐ ܕܡܝܐ ܕܥܠ ܒܝܬ ܪܝܫܘܗܝ. * ܘܫܡܥ ܫܐܘܠ 17
ܩܠܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܠܟ ܗܘ ܗܢܐ ܒܪܝ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܠܝ ܗܘ. ܡܪܝ ܡܠܟܐ.
18 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܠܡܢܐ ܪܕܦ ܐܢܬ ܡܪܝ. ܠܥܒܕܟ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܘܡܢܐ ܗܝ
ܣܟܠܘܬܐ ܕܒܐܝܕܝ.

6 Tum respondens David allocutus est Ahimelechum Hethæum, & Abisai filium Suriæ fratrem Ioabi, dicens; Quis descendet mecum ad Saulem in castra? Dixit Abisai, Ego descendam tecum. 7 Venit ergò David cum Abisai ad populum noctu, & ecce Saul dormiebat in semita, & lancea ejus posita erat super terram ad cervical ipsius; Abner autem & populus dormiebant circa eum. 8 Tum dixit Abisai Davidi, Tradidit hodiè Deus tuus inimicum tuum in manus tuas: percutiam eum hâc lanceâ quæ est humi *defixa*, vice unâ, nec iterabo ei. 9 Respondit David Abisai, Ne quid perversi agas, quia nemo extendens manum suam in unctum Domini insons erit. 10 Dixit etiam David, Vivat Dominus nisi Dominus percusserit eum, aut adveniente die suo moriatur, aut in bello sauciatus intereat; 11 Absit mihi à Domino ut extendam manum meam in unctum Domini: nunc accipe lanceam quæ est ad cervical ejus, & amphoram aquæ, & abeamus. 12 Accepit ergò David lanceam & amphorã aquæ à cervicali Saulis, & abierunt, nemine vidente, neque sciente, neque experrecto: omnes enim dormiebant, & sopore Domini tenebantur. 13 Cúmque transisset David à Saule, stetit in vertice montis longâ *interjectâ* distantiâ: 14 Et inclamans David regem & Abnerum filium Ner, ait; Non respondes Abner? Respondit Abner & dixit; Quis es qui inclamas regem? 15 Respondit David Abnero, Ecce tu gigas es, & quis est æqualis tibi in toto Israele? quomodo non custodisti dominum tuum regem? ita ut venerit hodiè quidam ad perimendum regem dominum tuum? 16 Non rectè fecisti; vivat Dominus, rei mortis estis, quòd non custodieritis dominum vestrum unctum Domini: aspice jam ubi sit lancea regis & amphora aquæ, quæ erant ad cervical ejus. 17 Tum auditâ Saul voce Davidis, ait illi, Vox tua est hæc fili mi David? Qui dixit, Vox mea est, domine mi rex. 18 Subjunxitque David, Quarè persequeris domine mi, servum tuum? quid feci? & quodnam crimen est in manibus meis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وَقَالَ دَاوُد لِأَحِيمَلِكَ الحِتَّانِي وَلِأَبِيشَي بن صُورِيَا أَخِي يُوَاب * مَن يَنزِلُ مَعِي إِلَى عَسكَرِ شَاوُل *
7 قَالَ أَبِيشَي أَنَا أَنزِلُ مَعَكَ * فَأَتَى دَاوُد وَأَبِيشَي مَعَهُ عَسكَرَ شَاوُل لَيلًا * وَإِذَا شَاوُل رَاقِدٌ فِي
8 الطَّرِيقِ * وَمِزرَاقُهُ مَوضُوعٌ عِندَ رَأسِهِ * وَأَبنَار وَالشَّعبُ رُقُودٌ حَولَهُ * فَقَالَ أَبِيشَي لِدَاوُد * قَد دَفَعَ
اللهُ اليَومَ عَدُوَّكَ فِي يَدِكَ * دَعنِي حَتَّى أَضرِبَهُ بِهٰذَا المِزرَاقِ الَّذِي عِندَ رَأسِهِ ضَربَةً وَاحِدَةً * وَلَا
9 أُثَنِّيهِ * قَالَ دَاوُد لِأَبِيشَي * لَا تُفسِد * لِأَنَّهُ لَا يَمُدُّ إِنسَانٌ يَدَهُ إِلَى مَسِيحِ الرَّبِّ فَيَغلِبُ * ثُمَّ قَالَ 10
دَاوُد * لَا وَحَقِّ الرَّبِّ الحَيِّ * أَنَّهُ إِن لَم يَضرِبهُ الرَّبُّ وَيَقتُلهُ * أَو يَجِي يَومُهُ فَيَمُوتُ * أَو تُصِيبُهُ
11 آفَةٌ فِي الحَربِ فَيُقتَلُ * حَاشَا لِلّٰهِ أَن أَمُدَّ يَدِي وَأَقتُلَ مَسِيحَ اللهِ * وَلٰكِن خُذِ القُلَّةَ الَّذِي
12 عِندَ رَأسِهِ وَالمِزرَاقَ * وَانصَرِف بِنَا * وَأَخَذَ دَاوُد المِزرَاقَ * وَقُلَّةَ المَاءِ الَّتِي كَانَت عِندَ رَأسِ
شَاوُل وَانصَرَفَا * وَلَم يَنتَبِه أَحَدٌ * وَلَم يَرَ وَلَم يَعلَم بِهِ أَحَدٌ * لِأَنَّهُم كَانُوا رُقُودًا أَجمَعِين * مِن
13 أَجلِ أَنَّ الرَّبَّ أَثقَلَ نَومَهُم * فَجَازَ دَاوُد مِن عِندِ شَاوُل * وَقَامَ عَلَى رَأسِ الجَبَلِ مِن بَعِيدٍ
14 * وَنَادَى دَاوُد * يَا شَاوُل وَيَا مَلِكُ * وَيَا أَبنَارُ بنَ نَار * وَقَالَ مَا تُجِيبُ يَا أَبنَارُ * فَأَجَابَ أَبنَارُ
15 وَقَالَ * وَمَن أَنتَ حَتَّى تُنَادِي المَلِكَ * قَالَ دَاوُد لِأَبنَار * أَنتَ جَبَّارٌ لَيسَ مِثلُكَ فِي جَمِيعِ
بَنِي إِسرَائِيلَ * كَيفَ لَم تَحرُس حَرَسَ سَيِّدِكَ المَلِكِ * أَنَّهُ جَاءَهُ إِنسَانٌ اليَومَ * فَأَرَادَ قَتلَ
16 سَيِّدِكَ المَلِكِ * وَلَم تُحسِن فِيمَا صَنَعتَ * حَيٌّ هُوَ الرَّبُّ أَنَّهُ قَد وَجَبَ عَلَيكُمُ المَوتُ * لِأَنَّكُم لَم
تَحرُسُوا حَرَسَ سَيِّدِكُم مَسِيحِ الرَّبِّ * فَانظُرِ الآنَ أَينَ قُلَّةُ المَاءِ وَالمِزرَاقُ الَّذِي كَانَت عِندَ رَأسِ
17 المَلِكِ * وَسَمِعَ شَاوُل صَوتَ دَاوُد وَقَالَ لَهُ * هٰذَا صَوتُكَ يَا دَاوُد ابنِي * فَقَالَ دَاوُد * هُوَ صَوتِي
18 أَيُّهَا المَلِكُ السَّيِّدُ * ثُمَّ قَالَ دَاوُد * مَا لَكَ يَا سَيِّدِي تَطلُبُ عَبدَكَ * مَا الَّذِي صَنَعتُ * وَمَا
الَّذِي ارتَكَبتُ مِن إِسَاءَةٍ *

6 *Dixitque David ad Achimelech Hethæum, & ad Abisai filium Suriæ fratrem Joabi, Quis descendet mecum ad exercitum Saulis? Respondit Abisai, Ego descendam tecum.* 7 *Venit itaque David unà cum Abisai ad exercitum Saulis noctu, & ecce Saul jacebat in via, & spiculum ejus positum erat ad caput ejus; Abner autem & populus circunjacebant ei.* 8 *Ait ergò Abisai ad Davidem, Jam tradidit hodiè Deus hostem tuum in manum tuam: permitte mihi ut percutiam eum spiculo isto quod est ad caput ejus, unico ictu; nec iterabo.* 9 *Dixit David ad Abisai, Ne committas vitium, quia nemo extendens manum suam ad unctum Domini, victor erit.* 10 *Tum subjunxit David, Nequaquam, per Dominum vivum, nisi Dominus percusserit eum & occiderit eum, aut venerit dies ejus ut moriatur, vel infortunium contingat ei in bello & interficiatur;* 11 *Absit ut extendam manum meam, & unctum Dei trucidem: verùm accipe urceolum qui est ad caput ejus cum spiculo, & abeamus.* 12 *Tulit itaque David spiculum & urceolum aquarium qui erat ad caput Saulis, & abierunt, nemine evigilante, nemine vidente, neminéq; id animadvertente: quoniã dormiebant omnes; Domin⁹ enim gravissimũ reddiderat somnum eorum.* 13 *Cùmque transîsset David à Saule, & stetisset super verticem montis eminùs,* 14 *Clamavit David, O Saul, O rex; O Abner fili Ner: tum dixit, Nihil respondes O Abner? Respondit Abner, et ait, Ecquis es tu ut regem voces?* 15 *Dixit David ad Abner, Tu gigas es incomparabilis inter omnes Israelitas: quomodo non custodisti excubias domini tui regis? venit enim quispiam hodiè, voluitque interficere dominum tuum regem.* 16 *Non benè te gessisti in actione tua; vivit Dominus, digni estis morte, quia non egistis excubias domini vestri, uncti Domini: vide modò ubi sit urceus aquarius et spiculum, quæ erant ad caput regis.* 17 *Audiens autem Saul vocem Davidis, ait illi, Vox tua est hæc O David fili mi? Dixit David, vox mea est O rex domine.* 18 *Dixit præterea David, Quid est O domine mi quòd quæris servum tuum? quid est quod perpetravi? et quodnam est scelus quod designavi?*

שמואל א׳: כו

Si ſui ſervi verba rex meus dominus quaſo audiat nunc Et
ועתה ישמע־נא אדני המלך את דברי עבדו אם 19
,hominis filii ſi & :munus odoret ,me in te incitavit DOMINUS
יהוה הסיתך בי ירח מנחה ואם בני האדם
inhærendo ab ,hodie me expulerunt quia ,Domini facies ad ipſi maledicti
ארורים הם לפני יהוה כי־גרשוני היום מהסתפח
.aliis diis ſervi ,Vade :dicendo ,DOMINI hæreditate in
בנחלת יהוה לאמר לך עבד אלהים אחרים:
quia;DOMINI facierum regione è terram in me⁹ ſanguis cadat ne nunc Et
ועתה אל־יפל דמי ארצה מנגד פני יהוה כי־ 20
quemadmodum ,unum pulicem quærendum ad Iſrael rex eſt egreſſus
יצא מלך ישראל לבקש את־פרעש אחד כאשר
,Peccavi :Saul Dixitque .montibus in cantorem perſequitur
ירדף הקרא בהרים: ויאמר שאול חטאתי 21
quòd eo pro ,amplius tibi malefaciam non quia ,David mi fili revertere
שוב בני־דוד כי לא־ארע לך עוד תחת אשר
,egi ſtultè Ecce .hac die tuis oculis in mea anima fuit pretioſa
יקרה נפשי בעיניך היום הזה הנה הסכלתי
lancea Ecce :dixit & ,David reſpondit Et .valde multum erravi &
ואשגה הרבה מאד: ויען דוד ויאמר הנה החנית 22
reddat DOMINUS Et .eam capiat & ,pueris è unus tranſeat & :regis
המלך ויעבר אחד מהנערים ויקחה: ויהוה ישיב 23
DOMINUS te tradidit quia :ſuam fidem & ,ſuam juſtitiam unicuique
לאיש את־צדקתו ואת־אמנתו אשר נתנך יהוה
.DOMINI unctum in meã manũ mittere volui non & ,manum in hodie
היום ביד ולא אביתי לשלח ידי במשיח יהוה:
,meis oculis in hac die tua anima eſt magnificata ſicut ecce Et
והנה כאשר גדלה נפשך היום הזה בעיני 24
omni ex me eruat & ,DOMINI oculis in mea anima magnificetur ſic
כן־תגדל נפשי בעיני יהוה ויצלני מכל־
.David mi fili tu Benedictus :David ad Saul Dixitque .anguſtia
צרה: ויאמר שאול אל־דוד ברוך אתה בני דוד 25
.ſui viam in David ivit & ;valebis valendo etiam &,facies faciendo Etiam
גם עשה תעשה וגם יכל תוכל וילך דוד לדרכו
.ſuum locum in eſt reverſus Saul Et
ושאול שב למקומו:

CAP. XXVII. כז

:Saul manu in una die conſumar Nunc :ſuum cor ad David dixit Et
ויאמר דוד אל־לבו עתה אספה יום־אחד ביד־שאול 1
,Peliſtim terram in me eruam eruendo quòd ,bonum mihi non
אין־לי טוב כי המלט אמלט אל־ארץ פלשתים
,Iſrael termino omni in amplius me quærendo Saul me de deſperet &
ונואש ממני שאול לבקשני עוד בכל־גבול ישראל
centi ſex- & ,ipſe tranſivit & ,David ſurrexit Et ?ej⁹ manu de me eruã &
ונמלטתי מידו: ויקם דוד ויעבר הוא ושש־מאות 2
habitavit Et .Gath regem Maoch filium Achis ad ,ſecum qui viri
איש אשר עמו אל־אכיש בן־מעוך מלך גת: וישב 3
duæ & ,David ,ej⁹ domus & vir ,ej⁹ viri & ,ipſe ,Gath in Achis cum David
דוד עם־אכיש בגת הוא ואנשיו איש וביתו דוד ושתי
.Charmelitis Nabal uxor Abighail & ,Izrehelitis Achinoham ,ej⁹ uxores
נשיו אחינעם היזרעאלית ואביגיל אשת־נבל הכרמלית:
ultrà addidit non & ,Ghath David fugiſſet quòd Sauli eſt nunciatum Et
ויגד לשאול כי־ברח דוד גת ולא־יוסף עוד 4
inveni quæſo Si :Achis ad David dixit Et .eum quærendum ad
לבקשו: ויאמר דוד אל־אכיש אם־נא מצאתי 5
,urbium una in locum mihi dent ,tuis oculis in gratiam
חן בעיניך יתנו־לי מקום באחת ערי השדה
regni civitate in tuus ſervus manebit quid ut Et .ibi manebo &
ואשבה שם ולמה ישב עבדך בעיר הממלכה
? tecum
עמך:

Verſio VULG. LAT.

19 Nunc ergò audi, oro, domine
mi rex, verba ſervi tui: Si Do-
min⁹ incitat te adverſùm me,
odoretur ſacrificium: ſi autem
filii hominum, maledicti ſunt
in conſpectu Dñi: qui ejece-
runt me hodiè, ut non habitē
in hæreditate Domini, dicen-
20 tes; Vade, ſervi diis alienis. Et
nunc non effundatur ſanguis
meus in terram coram Domi-
no: quia egreſſus eſt rex Iſrael
ut quærat pulicem unum, ſicut
perſequitur perdix in montib⁹.
21 Et ait Saul; Peccavi, revertere,
fili mi David: nequaquàm e-
nim ultrà tibi malefaciam, eò
quòd pretioſa fuerit anima
mea in oculis tuis hodié: ap-
paret enim quòd ſtultè ege-
rim, & ignoraverim multa ni-
22 mis. Et reſpondens David, ait;
Ecce haſta regis: tranſeat unus
de pueris regis, & tollat eam.
23 Dominus autem retribuet uni-
cuique, ſecundùm juſtitiam ſu-
am & fidem: tradidit enim te
Dominus hodiè in manum me-
am, & nolui extendere manum
24 meam in chriſtum Domini. Et
ſicut magnificata eſt anima tua
hodiè in oculis meis, ſic ma-
gnificetur anima mea in oculis
Domini, & liberet me de o-
25 mni anguſtia. Ait ergò Saul ad
David; Benedictus tu, fili mi
David: & quidem faciens fa-
cies, & potens poteris. Abiit
autem David in viam ſuam, &
Saul reverſus eſt in locum ſuũ.

CAP. XXVII.

1 Et ait David in corde ſuo,
Aliquandò incidam unâ die in
manus Saul: nónne melius eſt
ut fugiam, & ſalver in terra
Philiſthiorum, ut deſperet
Saul, ceſſétque me quærere in
cunctis finibus Iſrael? fugiam
2 ergò manus ejus. Et ſurrexit
David, & abiit ipſe, & ſexcen-
ti viri cum eo, ad Achis filium
3 Maoch regē Geth. Et habita-
vit David cum Achis in Geth,
ipſe & viri ejus, vir & domus
ejus; & David, & duæ uxores
ejus, Achinoam Jezrahelitis, et
Abigail uxor Nabal Carmeli.
4 Et nuntiatum eſt Sauli quòd
fugiſſet David in Geth, & non
5 addidit ultrà quærere eum. Di-
xit autem David ad Achis; Si
inveni gratiam in oculis tuis,
detur mihi locus in una urbi-
um regionis hujus, ut habitem
ibi: cur enim manet ſervus tuus
in civitate regis tecum?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

19 Καὶ νῦν ἀκουσάτω (δ) ὁ κύριός μου ὁ βασι-
λεὺς τὸ ῥῆμα τοῦ δούλου αὐτοῦ. εἰ ὁ Θεὸς ἐπι-
σείει (ε) σε ἐπ' ἐμὲ, ὀσφρανθείη θυσία σου·
καὶ εἰ υἱοὶ ἀνθρώπων, ἐπικατάρατοι (ζ) οὗτοι
ἐνώπιον κυρίου, ὅτι ἐξέβαλόν με σήμερον
μὴ (η) ἐστηρίχθαι ἐν κληρονομίᾳ κυρίου, λέ-
20 γοντες, Πορεύου, δούλευε θεοῖς ἑτέροις. Καὶ
νῦν μὴ πέσοι τὸ αἷμά μου ἐπὶ τὴν γῆν ἐξ-
εναντίας προσώπου κυρίου, ὅτι ἐξελήλυθεν
ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ζητεῖν (θ) ψυχήν μου,
καθὼς καταδιώκει ὁ νυκτικόραξ ἐν τοῖς ὄ-
21 ρεσι. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Ἡμάρτηκα· ἐπίστρεφε
τέκνον Δαυὶδ, ὅτι οὐ κακοποιήσω (ι) σε, ἀνθ'
ὧν ἔντιμος ψυχή μου ἐν ὀφθαλμοῖς (κ) σου
καὶ ἐν τῇ σήμερον μεματαίωμαι καὶ (λ) ἠγνό-
22 ηκα πολλὰ σφόδρα. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ,
καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ τὸ δόρυ τοῦ βασιλέως· διελ-
θέτω εἷς τῶν παιδαρίων καὶ λαβέτω αὐτό·
23 Καὶ κύριος ἐπιστρέψει (μ) ἑκάστῳ κατὰ τὰς
δικαιοσύνας αὐτοῦ καὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ· ὡς
παρέδωκέ σε (ν) κύριος σήμερον εἰς χεῖράς
μου, καὶ οὐκ ἠθέλησα ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου
24 ἐπὶ χριστὸν κυρίου. Καὶ ἰδοὺ καθὼς ἐμεγα-
λύνθη ἡ ψυχή σου σήμερον ἐν ταύτῃ ἐν ὀφ-
θαλμοῖς μου, οὕτως μεγαλυνθείη ἡ ψυχή μου
ἐνώπιον κυρίου, καὶ (ξ) σκεπάσαι με, καὶ ἐξε-
25 λεῖταί με ἐκ πάσης θλίψεως. Καὶ εἶπε Σα-
οὺλ πρὸς Δαυὶδ, (ο) Εὐλογημένος σὺ τέ-
κνον· καὶ ποιῶν ποιήσεις, καὶ δυνάμενος
δυνήσῃ. καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ εἰς τὴν ὁδὸν
αὐτοῦ, καὶ Σαοὺλ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐ-
τοῦ.

Et nunc audiat dominus meus 19
rex verbum ſervi tui. Si Deus
incutit te in me, olfiat ſacri-
ficium tuum: quòd ſi filii homi-
num, maledicti hi in conſpe-
ctu Domini: quoniam ejece-
runt me hodiè (ſ) non confir-
matum eſſe in hæreditate Do-
mini, dicentes; Vade, ſervi di-
is alienis. Et nunc non cadat 20
ſanguis meus in terram ante
conſpectum Domini: quoniam
exiit rex Iſrael quærere (t) a-
nimam meam, ſicut perſequitur
nycticorax in montibus. Et di- 21
xit Saul; Peccavi: reverte, fili
David: quoniam non malefaci-
am tibi, ideò quoniam pretioſa
anima mea in oculis tuis. (u) Et
in hodierna ſtultè egi & igno-
ravi multa valdè. Et reſpon- 22
dit David, & dixit; Ecce lan-
cea regis: tranſeat unus ex
pueris, & accipiat eam. Et Do- 23
minus reſtituet unicuique (x) ſe-
cundùm juſtitias ejus, & ſe-
cundùm fidem ejus; ſicut tra-
didit te Dominus hodiè in ma-
nus meas, & nolui injicere
manum meam in chriſtum Do-
mini. Et ecce, ſicut magnifica- 24
ta eſt anima tua hodiè in hac
in oculis meis; ſic magnificetur
anima mea in conſpectu Domini,
(y) & tegat me, & eruat me ex
omni tribulatione. Et dixit Saul 25
ad David; Benedictus tu, fili: &
faciens facies, & potens poteris.
Et abiit David ad viam ſuam: &
Saul revertit ad locum ſuum.

MS. A. (δ) δὴ ὁ (ε) σε εἰς ἐμὲ, (ζ) ἐνώπιον κυρίου (η) ἐστηρίσθαι (θ) τὴν ψυχήν (ι) σε ἔτι, ἀνθ' (κ) σου· ἐν (λ) ἠγνόησα (μ) ἑκάστῳ τὰς (ν) κύριος εἰς (ξ) * σκεπάσοι με καὶ ἐξέλοιτό με (ο) Εὐλογημένον σὺ τέκνον Δαυὶδ, καὶ

ΚΕΦ. κζ΄.

1 Καὶ εἶπε Δαυὶδ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, λέ-
γων, Νῦν προστεθήσομαι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ εἰς
χεῖρας Σαοὺλ· καὶ οὐκ ἔστι μοι ἀγαθὸν ἐὰν μὴ
σωθῶ εἰς γῆν ἀλλοφύλων, (α) καὶ ἀνῇ ἀπ'
ἐμοῦ Σαοὺλ τοῦ ζητεῖν με εἰς πᾶν ὅριον Ἰσ-
2 ραὴλ, καὶ σωθήσομαι ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. Καὶ
ἀνέστη Δαυὶδ (β) καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἀγχοῦς (γ)
3 υἱὸν Ἀμμὰχ βασιλέα Γέθ. Καὶ ἐκάθισε
Δαυὶδ μετὰ (δ) Ἀγχοῦς, αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες
αὐτοῦ ἕκαστος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ καὶ
ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ, Ἀχινάαμ
(ε) Ἰεζραηλῖτις καὶ Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νάβαλ
4 τοῦ Καρμηλίου. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σαοὺλ ὅτι
πέφευγε Δαυὶδ εἰς Γέθ, καὶ οὐ προσέθετο ἔτι
5 ζητεῖν αὐτόν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγ-
χοῦς, Εἰ δὴ εὕρηκεν ὁ δοῦλός σου χάριν ἐν ὀφ-
θαλμοῖς σου, δότωσαν δή μοι τόπον ἐν μιᾷ
τῶν πόλεων τῶν κατ' ἀγρὸν, (ζ) καὶ καθήσο-
μαι ἐκεῖ· καὶ ἱνατί κάθηται ὁ δοῦλός σου ἐν
πόλει βασιλευομένῃ μετὰ σοῦ;

CAP. XXVII.

Et dixit David in corde ſuo, 1
dicens; Nunc (a) apponar in
die una in manus Saul: & non
eſt mihi bonum, niſi ſalvatus fu-
ero in terram alienigenarum: &
(b) ceſſet à me Saul, à quæren-
do me in omnem terminum Iſ-
rael: & ſalvabor de manu ejus.
Et ſurrexit (c) David, & ſex- 2
centi viri, qui cum eo: & i-
vit ad Anchus filium Am-
mach, regem Geth. Et ſedit 3
David cum Anchus, ipſe, &
viri ejus, unuſquiſque, & do-
mus ejus, & David, & ambæ
uxores ejus, Achinaam Jezra-
elites, & Abigæa uxor Nabal
Carmelii. Et annuntiatum eſt 4
ipſi Saul, quia fugit David in
Geth: & non adjecit ultrà
quærere eum. Et dixit David 5
ad Anchus, Si nunc invenit ſer-
vus tuus gratiam in oculis tu-
is; dent nunc mihi locum in
una civitatum, quæ per agrum:
& ſedebo illic. Et ut quid ſe-
det ſervus tuus in civitate re-
gia tecum?

MS. A. (α) καὶ ἦλθεν Σαοὺλ τοῦ ζητεῖν (β) καὶ διέβη αὐτὸς καὶ οἱ (γ) υἱὸν Μωὰβ βασιλέα (δ) Ἀγχοῦς ἐν Γέθ, αὐτὸς (ε) ἡ Εἰζραηλεῖτις (ζ) καὶ κάθισόν με ἐκεῖ·

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וכען ישמע כען רבוני מלכא ית פתגמי עבדיה אם מן קדם יי אתגרית בי יקבל קורבני 19
ברעוא ואם בני אנשא ליטין אנון קדם יי ארי תריכוני יומא דין מלמהך באחסנת עמא
דיי למימר איזיל דוד ביני עממיא פלחי טעותא: וכען לא יתשד דמי לארעא מן קדם 20
מימרא דיי ארי נפק מלכא דישראל למבעי ית חלש חד כמא דמחרדין קוראה בטוריא:
ואמר שאול חבית תוב ברי דוד ארי לא אבאיש לך עוד חלף דיקרת נפשי בעינך יומא 21
הדין הא אסתכלית ואטפשית סגי לחדא: ואתיב דוד ואמר הא מורניתא דמלכא ויעבר 22
חד מעולמיא ויסבה: ויי יתיב לגבר ית זכותיה וית קושטיה דמסרך יי יומא דין בידי 23
ולא אביתי לאושטא ידי במשיחא דיי: והא כמא די יקרת נפשך יומא דין בעיני כן תיקר 24
נפשי קדם יי וישזבנני מכל עקא: ואמר שאול לדוד בריך את ברי דוד אף ממלך תמלוך 25
ואף אצלחא תצלח ואזל דוד לאורחיה ושאול תב לאתריה:

כז

ואמר דוד בלביה דלמא אתמסר יומא חד בידא דשאול לית לי מדעם דטב ארי 1
אשתזבא אשתזיב לארע פלשתאי וינוח מני שאול למבעי עוד בכל תחום ארעא
דישראל ואשתזיב מן ידיה: וקם דוד ועבר הוא ושית מאה גברא דעמיה לות אכיש בר 2
מעוך מלכא דגת: ויתב דוד עם אכיש בגת הוא וגברוהי גבר ואנש ביתיה דוד ותרתין 3
נשוהי אחינועם דמיזרעאל ואביגיל אתת נבל דמכרמלא: ואתחוא לשאול ארי ערק דוד 4
לגת ולא אוסיף עוד למבעוהי: ואמר דוד לאכיש אם כען אשכחית רחמין בעינך יתנון 5
לי אתר בחדא מן קרוי חקלא ואתיב תמן ולמא יתיב עבדך בקרית מלכותא עמך:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et nunc, audiat nunc dominus meus rex verba ſervi ſui: ſi ab-ante Dñm 19
deſtinat⁹ es in me, accipiatur ſacrificiũ meum in voluntate: et ſi filii ho-
minis, maledicti illi ante Dñm, quia repudiaverunt me hodie ne habitem
in hæreditate populi Dñi, dicendo: Abi David inter gentes colentes erro-
res. Et nunc non fundatur ſanguis me⁹ in terra ab-ante dictũ Dñi, quia ex- 20
ivit rex Iſrael ad quærendũ debilem unum, ut perquiritur perdix in mon-
tib⁹. Et dixit Saul, Peccavi, redi fili mi David, quia non malefaciam tibi 21
ampli⁹, proptera quòd pretioſa fuit anima mea in oculis tuis hodie: ecce
ſtult⁹ fui et inſanivi valde. Et retulit David, et dixit, Ecce haſta regis, & 22
tranſeat un⁹ ex adoleſcentib⁹, et accipiet eam. Et Domin⁹ reddet viro me- 23
ritũ ej⁹, et veritatē ej⁹, ꝙ tradidit te Domin⁹ hodie in manu mea, et nolui
extendere manũ meã in unctũ Domini. Et ecce ſicut pretioſa fuit anima 24
tua hodie in oculis meis, ſic pretioſa erit anima mea ante Dominũ, et li-
berabit me de omni tribulatione. Et dixit Saul ad David, Benedict⁹ tu fi- 25
li mi David; etiam regnando regnabis, et etiam proſperando proſperabis:
& ivit David ad viam ſuam, et Saul rediit ad locum ſuum.

CAP. XXVII.

Et dixit David in corde ſuo, Ne fortè tradar uno die in manu Saul: 1
non eſt quidquã quòd bonũ; ſed evadendo evadã in terrã Peliſthæorũ, et
quieſcet à me Saul ad quærendũ me ampli⁹ in omni termino terræ Iſrael,
et liberabor de manu ejus. Et ſurrexit David et tranſiit ipſe et ſexcenti vi- 2
ri qui cum eo, ad Akis filium Maoc regem Gath. Et ſedit David cum Akis 3
in Gath, ipſe et viri ejus, vir et homo domus ejus, David et duæ uxores ej⁹,
Ahhinogham quæ ex Jezraghel, et Abigail uxor Nabal qui ex Carmela. Et 4
nunciatum eſt Sauli quòd fugit David ad Gath, & non addidit amplius
ut quæreret illum. Et dixit David ad Akis, Si nunc inveni miſericordiam 5
in oculis tuis, dent mihi locum in una ex urbibus agri, et ſedebo ibi: &
quare ſedebit ſervus tuus in urbe regni tecum?

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܗܫܐ. ܢܫܡܥ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܡܠܘܗܝ ܕܥܒܕܗ. ܐܢ ܡܪܝܐ ܓܪܝܟ ܒܝ . ܢܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ.
ܘܐܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܠܝܛܝܢ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܛܪܕܘܢܝ ܕܠܐ ܐܬܩܦ ܒܝܪܬܘܬܗ ܕܡܪܝܐ.
20 ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܙܠ ܦܠܘܚ ܠܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ. * ܘܗܫܐ. ܠܐ ܢܦܠܘܢ ܕܡܝ ܥܠ ܐܪܥܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
ܡܛܠ ܕܢܦܩ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ. ܠܡܒܥܐ ܠܡܥܘܪܬܢܐ ܚܕ . ܐܝܟ ܕܪܕܦ ܩܩܐ ܒܛܘܪܐ.
21 * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ. ܚܛܝܬ. ܗܦܘܟ ܒܪܝ ܕܘܝܕ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܒܐܫ ܠܟ ܬܘܒ . ܚܠܦ
22 ܕܝܩܪܐ ܢܦܫܝ ܒܥܝܢܝܟ ܝܘܡܢܐ. ܘܐܣܟܠܬ ܘܣܓܝܬ. ܛܒ ܛܒ. * ܘܥܢܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ.
23 ܗܐ ܢܝܙܟܐ ܕܡܠܟܐ. ܢܥܒܪ ܚܕ ܡܢ ܥܠܝܡܐ. ܢܣܒܝܗ. * ܘܡܪܝܐ ܢܦܪܘܥ ܠܓܒܪܐ
ܙܕܝܩܘܬܗ ܘܗܝܡܢܘܬܗ. ܕܐܫܠܡܟ ܡܪܝܐ ܝܘܡܢܐ ܒܐܝܕܝ . ܘܠܐ ܨܒܝܬ ܠܡܘܫܛܘ ܐܝܕܝ
24 ܒܡܫܝܚܗ ܕܡܪܝܐ. * ܐܝܟ ܕܪܒܬ ܢܦܫܟ ܝܘܡܢܐ ܒܥܝܢܝ . ܘܬܪܒܐ ܢܦܫܝ ܒܥܝܢܘܗܝ
25 ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ. ܒܪܝܟ ܐܢܬ ܒܪܝ. ܐܦ ܡܥܒܕ ܬܥܒܕ. ܐܦ ܡܨܐ ܬܫܟܚ.
ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ ܠܐܘܪܚܗ . ܘܐܦ ܫܐܘܠ ܗܦܟ ܠܒܝܬܗ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܙ *

1 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܒܠܒܗ. ܘܗܫܐ. ܐܢ ܐܦܠ ܝܘܡ ܚܕ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ . ܠܐ ܛܒ ܠܝ.
ܐܠܐ ܐܦܠܛ ܠܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܢܠܐ ܫܐܘܠ ܠܡܒܥܝܢܝ ܬܘܒ ܒܟܠܗ ܬܚܘܡܐ
2 ܕܐܝܣܪܐܝܠ ܘܐܬܦܠܛ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ. * ܘܩܡ ܕܘܝܕ. ܘܥܒܪ ܗܘ ܘܫܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܕܥܡܗ.
3 ܠܘܬ ܐܟܝܫ ܒܪ ܡܥܟܐ ܡܠܟܐ ܕܓܬ. * ܘܝܬܒ ܕܘܝܕ ܥܡ ܐܟܝܫ ܒܓܬ. ܗܘ ܘܓܒܪܘܗܝ.
ܘܐܢܫ ܒܝܬܗ. ܘܕܘܝܕ ܘܬܪܬܝܢ ܢܫܘܗܝ. ܐܚܝܢܥܡ ܕܡܢ ܝܙܪܥܝܠ. ܘܐܒܝܓܝܠ ܐܢܬܬܗ ܕܢܒܠ
4 ܕܡܢ ܟܪܡܠܐ. * ܘܐܬܚܘܝ ܠܫܐܘܠ ܕܥܪܩ ܕܘܝܕ ܠܓܬ . ܘܠܐ ܐܘܣܦ ܬܘܒ ܠܡܒܥܝܘܗܝ.
5 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܟܝܫ. ܐܢ ܐܫܟܚܬ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ. ܢܬܠܘܢ ܠܝ ܕܘܟܬܐ ܒܚܕܐ ܡܢ ܩܘܪܝܐ
ܕܒܡܕܒܪܐ. ܘܐܬܒ ܬܡܢ. ܘܠܐ ܢܬܒ ܥܒܕܟ ܥܡܟ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ.

Audiat modò dominus meus rex verba ſervi 19
ſui: ſi Dominus te concitavit in me, offera-
mus ſacrificium: ſin autem homines, male-
dicti ſint coram Domino, quia expulerunt
me ne inhærerem hæreditati Domini; quaſi
dicerent; Abi, cole deos alienos. Nunc, 20
non permittet Dominus ut cadat ſanguis me-
us ſuper terram: etenim egreſſus eſt rex Iſ-
raelis ad quærendum pulicem unum, perinde
ac ſiquis perſequeretur perdicem in monte.
Dixit Saul Davidi, Peccavi, revertere fili mi 21
David; non enim lædam te ampliùs, eò quòd
pretioſa fuerit vita mea in oculis tuis hodié:
ecce deliqui & peccavi quamplurimúm. Re- 22
ſpondens David ait; Ecce lanceam regis:
tranſeat aliquis è juvenibus ut accipiat eam.
Dominus autem reddat unicuique juſtitiam 23
ſuam & fidem ſuam: tradiderat enim te Do-
minus hodiè in manus meas, attamen nolui
extendere manum meam in unctum Domini.
Quemadmodum magni fuit vita tua hodiè in 24
oculis meis, ita magni fiat vita mea in oculis
Domini. Reſpondit Saul Davidi, Benedi- 25
ctus ſis fili mi: tum opere complêſti, tum vi-
ctoriam reportâſti: ſic abiit David itinere
ſuo, & Saul quoque rediit domum ſuam.

CAP. XXVII.

Tandem dixit David in corde ſuo, Jam ſi 1
quâ die cecidero in manum Saulis, haud bene
mihi cedet: ſed aufugiam in terram Philiſtæ-
orum, ut fatigetur Saul quærendo me dein-
ceps in toto termino Iſraelis, & ſic evadam è
manibus ejus. Surgens ergò David tranſiit 2
ipſe & ſexcenti viri qui ſecum erant, ad Achis
filium Maachæ regem Gath: Et commora- 3
tus eſt David apud Achis in Gath, ipſe & viri
ſui, & domeſtici Davidis, & ambæ uxores
ejus, Ahinoam quæ erat ex Jezraele, & Abi-
gal uxor Nabalis qui erat è Carmelo. Et 4
quamvis indicâſſent Sauli deſcendiſſe Davi-
dem in Gath, non tamen perrexit ampliùs
quærere eum. Dixítque David ad Achis, Si 5
gratiam nactus ſum in oculis tuis, concedant
mihi locum in aliqua ex civitatibus quæ ſunt
in deſerto, ut ibi commorer, & non commo-
retur ſervus tuus apud te in urbe regia.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * فيسمع سيدي الملك كلام عبده الان * ان كان الرب الذي اغواك بي * فاخبرني حتى اقرب
قربانا * وان كان ذلك من الناس * فليكونوا ملعونين امام الرب * لانهم طردوني ان لا اكون في
20 ميراث الرب * كانهم يقولون * انطلق فاعبد الهة اخر * فارجوا ان لا يسفك دمي على الارض *
لان الرب حافظي * لانه انما خرج ملك اسرايل ان يطلب برغوثا * وكما تطلب الحجل في الجبل
21 * قال ساوول لداود * قد اسات * ارجع يا داود ابني * لاني لا اعود ان اطلب اساتك ايضا * فلانك
22 اكرمتني اليوم وعظمت نفسي في عينك * علمت اني مسي مخطي جدا * فرد داود عليه قايلا *
23 هذا مزراق الملك * يجي بعض الفتيان ياخذه * والرب يكافي الرجل ويجزيه ببره وايمانه * ان
24 الرب دفعك في يدي اليوم * ولم يسرني ان امد يدي الي مسيح الرب * فكما عظمت نفسك
25 عندي اليوم * كذلك يعظم الرب نفسي * قال ساوول لداود * بارك الله عليك يا ابني * قد
صنعت صنيعا وظفرت * فانصرف داود الي رفيقه * ورجع ساوول الي بيته *

Audiat nunc dominus meus rex verba 19
ſervi ſui: Si Dominus eſt qui te incitavit
contra me, indica mihi ut offeram ſacri-
ficium: quòd ſi hoc ab hominibus eſt, ma-
ledicti ſint coram Domino, quoniam eje-
cerunt me ne eſſem in hæreditate Domi-
ni; ac ſi dicerent, Vade, cole deos a-
lios. Spero tamen haud effundendum 20
ſanguinem meum ſuper terram, quia Do-
minus cuſtos meus eſt: egreſſus enim eſt
rex Iſraelis ut quæreret pulicem, &
quemadmodum quæruntur perdices in
monte. Dixit Saul Davidi, Peccavi, re- 21
vertere fili mi David, quia non ſum am-
pliùs tibi damnum illaturus: nam quia
honorâſti me hodiè, magnique facta eſt
anima mea in oculo tuo, novi me eſſe val-
dè reum ac peccatorem. Reſpondit autem 22
illi David, dicens, En ſpiculum regis, ve-
niat aliquis puerorum ad accipiendum il-
lud. Cæterùm rependat Dominus viro, 23
& retribuat ei ſecundùm juſtitiam ſuam
& fidem ſuam: quoniam tradiderat te
Dominus hodiè in manum meam, ego ve-
rò nolui extendere manum meam in chri-
ſtum Domini. Et quemadmodum magni- 24
fica fuit anima tua apud me hodiè, ſic
magnificet Dominus animam meam. Dixit 25
Saul Davidi, Benedicat tibi Deus O fili
mi: jam præclarum opus egiſti, & vici-
ſti: tum contulit ſe David ad ſocios ſuos,
Saul autem reverſus eſt in domum ſuam.

* الفصل السابع والعشرون *

1 * وقال داود في قلبه * ان انا وقعت يوما في يد ساوول لا ارجوا الحياة * ولكن انجوا الي ارض
فلسطين * ويتعب ساوول في طلبي في كل حدود اسرايل * وانجوا من يديه * وسار داود
2 والستماية رجل الذين كانوا معه الي اخيس بن معكا ملك جاث * فنزل داود جاث مع اخيس
3 هو ورجاله * واهل بيته * وامراتاه اخينعام التي من يزرعيل * وابيغال امراة نابال الكرملي *
4 فاخبروا ساوول ان داود قد نزل جاث * ولم يعد ان يطلبه ايضا * وقال داود لاخيس * ان
5 كنت قد ظفرت منك برحمة * مر ان يدفع لي موضع في القري التي عند البرية فانزله * ولا
يسكن عبدك معك في مدينة الملك *

CAP. XXVII.

Dixit autem David in corde ſuo, Si 1
quo die incidero in manum Saulis, vitam
deſpero: quapropter evadam in terram
Palæſtinorum, ut fatigetur Saul in me
quærendo per omnes terminos filiorum Iſ-
rael, effugiamque manus ejus. Tranſivit 2
ergo David & ſexcenti viri qui cum eo
erant, ad Achis filium Maachæ regem
Gath: Et habitavit David cum Achis in 3
Gath ipſe & viri ſui, & familia
ambæque uxores ejus, Achinoam quæ e-
rat ex Jezraele, & Abigail uxor Nabalis
Carmelitæ. Nuntiatumque fuit Sauli 4
deſcendiſſe David in Gath, & non
quæſivit eum ultra. Dixit autem David 5
ad Achis, Si clementiam apud te ſum
nactus, jube dari mihi locum in civita-
tibus quæ ſunt prope deſertum, ut il-
lic habitem, & non habitet ſervus tuus
tecum in urbe regia.

שמואל א: כח

fuit Ideo ,Siclagh . illa die in Achis ei dedit Et
ויתן־לו אכיש ביום ההוא את־צקלג לכן היתה 6
numerus fuit Et .hanc diem ad usque Jehudah regibus Siclagh
צקלג למלכי יהודה עד היום הזה: ויהי מספר 7
quatuor & dies , Pelistim agro in David manſit quibus ,dierum
הימים אשר־ישב דוד בשדה פלשתים ימים וארבעה
ad ſe diffuderunt & ,ejus viri & ,David aſcendit Et .menſes
חדשים: ויעל דוד ואנשיו ויפשטו אל־ 8
terram inhabitantes ipſi quia :Hamalechitam &,Ghirzitam &,Gheſuritam
הגשורי והגרזי והעמלקי כי הנה ישבות הארץ
.Ægypti terram ad uſque & ,Sur te ingrediente ,ſeculo à quæ
אשר מעולם בואך שורה ועד־ארץ מצרים:
: mulierem & virum vivificavit non & ,terram David percuſſit Et
והכה דוד את־הארץ ולא יחיה איש ואשה 9
,eſt reverſus & : veſtes ac ,camelos & ,aſinos & ,bovem & pecus cepit &
ולקח צאן ובקר וחמרים וגמלים ובגדים וישב
?hodie vos diffudiſtis Quò : Achis Dixitque .Achis ad venit &
ויבא אל־אכיש: ויאמר אכיש אל־פשטתם היום 10
,Jerachmeeli meridiem ſuper &,Jehudah meridiem Super :David dixit Et
ויאמר דוד על־נגב יהודה ועל־נגב הירחמאלי
vivificabat non mulierem & virum Et .Cheni meridiem ad &
ואל־נגב הקיני: ואיש ואשה לא־יחיה 11
,nos ſuper nuncient fortè Ne : dicendo ,Ghath adducendum ad ,David
דוד להביא גת לאמר פן־יגדו עלינו
quibus diebus omnibus ejus judicium ſic & , David fecit Sic : dicendo
לאמר כה־עשה דוד וכה משפטו כל־הימים אשר
: dicendo , David in Achis credidit Et .Peliſtim agro in manſit
ישב בשדה פלשתים: ויאמן אכיש בדוד לאמר 12
mihi erit & , Iſrael in ſuo populo in fœtere fecit faciendo Fœtere
הבאש הבאיש בעמו בישראל והיה לי
.ſeculi ſervum in
לעבד עולם:

CAP. XXVIII. כח

ſua caſtra Peliſtim congregaverunt & , illis diebus in fuit Et
ויהי בימים ההם ויקבצו פלשתים את־מחניהם 1
: David ad Achis Dixitque . Iſrael in pugnandum ad exercitum in
לצבא להלחם בישראל ויאמר אכיש אל־דוד
.tui viri & , tu ,caſtrametationem in egredieris mecum quòd ſcies Sciendo
ידע תדע כי אתי תצא במחנה אתה ואנשיך:
faciet quæ ſcies tu Profectò : Achis ad David Dixitque
ויאמר דוד אל־אכיש לכן אתה תדע את אשר־יעשה 2
cuſtodem Profectò : David ad Achis Dixitque .tuus ſervus
עבדך ויאמר אכיש אל־דוד לכן שמר
,erat mortuus Semuel Et .diebus omnibus te ponam meo capiti
לראשי אשימך כל־הימים: ושמואל מת 3
.ſua urbe in &,Ramah in eū ſepelierunt & , Iſrael omnis ei planxerūt &
ויספדו־לו כל־ישראל ויקברהו ברמה ובעירו
.terra de ſciolos & , pythones removit Saul Et
ושאול הסיר האבות ואת־הידענים מהארץ:
: Sunem in ſunt caſtrametati & ,venerunt & , Peliſtim ſunt congregati Et
ויקבצו פלשתים ויבאו ויחנו בשונם 4
ſunt caſtrametati & , Iſrael omnem Saul congregavit &
ויקבץ שאול את־כל־ישראל ויחנו
,timuit & , Peliſtim caſtrametationem Saul vidit Et .Ghilboah in
בגלבע: וירא שאול את־מחנה פלשתים ויירא 5
non & ,DOMINO in Saul interrogavit Et .valde ejus cor expavit &
ויחרד לבו מאד: וישאל שאול ביהוה ולא 6
etiam ,illuminationibus in etiam , ſomniis in etiam ,DOMINUS ei reſpondit
ענהו יהוה גם בחלמות גם באורים גם
.prophetis in
בנביאם:

Verſio VULG. LAT.

6 Dedit itaque ei Achis in die illa Siceleg: propter quam cauſam facta eſt Siceleg regum Juda, uſque in diem hanc. 7 Fuit autem numerus dierum, quibus habitavit David in regione Philiſthinorum, quatuor menſium. 8 Et aſcendit David, & viri ejus, & agebant prædas de Geſſuri, & de Gerzi, & de Amalecitis: hi enim pagi habitabantur in terra antiquitùs, euntibus Sur uſque ad terram Ægypti. 9 Et percutiebat David omnem terram, nec relinquebat viventem virum & mulierem: tollénſque oves, & boves, & aſinos, & camelos, & veſtes, revertebatur, & veniebat ad Achis. 10 Dicebat autem ei Achis, In quem irruiſti hodié? Reſpondebat David; Contra Meridiem Judæ, & contra Meridiem Jerameel, & contra Meridiem Ceni. 11 Virum & mulierem non vivificabat David, nec adducebat in Geth, dicens; Ne fortè loquantur adverſùm nos, Hæc fecit David. Et hoc erat decretum illi omnibus diebus quibus habitavit in regione Philiſthinorum. 12 Credidit ergò Achis David, dicens; Multa mala operatus eſt contra populum ſuum Iſrael: erit igitur mihi ſervus ſempiternus.

CAP. XXVIII.

1 Factum eſt autem in diebus illis, congregaverunt Philiſthiim agmina ſua, ut præparentur ad bellum contra Iſrael: dixítque Achis ad David; Sciens nunc ſcito, quoniam mecum egrediêris in caſtris tu, & viri tui. 2 Dixítque David ad Achis, Nunc ſcies quæ facturus eſt ſervus tuus. Et ait Achis ad David; Et ego cuſtodem capitis mei ponam te cunctis diebus. 3 Samuel autem mortuus eſt, planxítque eum omnis Iſrael, & ſepelierūt eū in Ramatha urbe ſua. Et Saul abſtulit magos & hariolos de terra. 4 Congregatiq; ſunt Philiſthiim, & venerunt, & caſtrametati ſunt in Sunam: congregavit autem & Saul univerſum Iſrael, & venit in Gelboe. 5 Et vidit Saul caſtra Philiſthiim, & timuit, & expavit cor ejus nimis. 6 Conſuluítque Dominum, & non reſpondit ei neque per ſomnia, neque per ſacerdotes, neque per prophetas.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ ἔδωκεν (η) αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν (θ) Σεκελάκ· διὰ τοῦτο ἐγενήθη Σεκελὰκ τῷ βασιλεῖ τῆς Ἰουδαίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 7 Καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν (ι) ἡμερῶν ὧν ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων, (κ) τέσσαρας μῆνας. 8 Καὶ ἀνέβαινε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν (λ) Γεσιρὶ καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαληκίτην. καὶ ἰδοὺ (μ) ἡ γῆ κατῳκεῖτο ἀπὸ ἀνηκόντων ἢ ἀπὸ Γελαμψοὺρ τετειχισμένων καὶ ἕως γῆς Αἰγύπτου. 9 Καὶ (ν) ἔτυπτε τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐζωογόνει ἄνδρα (ξ) ἢ γυναῖκα. καὶ ἐλάμβανον ποίμνια καὶ βουκόλια καὶ ὄνους καὶ καμήλους καὶ ἱματισμόν, καὶ (ο) ἀνέστρεψαν καὶ ἤρχοντο πρὸς Ἀγχοῦς. 10 Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυίδ, Ἐπὶ τίνα ἐπέθεσθε σήμερον; καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς, Κατὰ Νότον τῆς Ἰουδαίας καὶ κατὰ Νότον (π) Ἰεσμεγὰ καὶ κατὰ Νότον τοῦ (ρ) Κενεζί. 11 Καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα οὐκ ἐζωογόνησα τοῦ εἰσαγαγεῖν εἰς Γέθ, λέγων, Μὴ ἀναγγείλωσιν εἰς Γὲθ καθ' ἡμῶν, λέγοντες, (σ) Τάδε Δαυὶδ ποιεῖ. καὶ τόδε τὸ δικαίωμα αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐκάθητο Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων. 12 Καὶ (τ) ἐπιστεύθη Δαυὶδ ἐν τῷ Ἀγχοῦς σφόδρα, λέγων, Ἤσχυνται αἰσχυνόμενος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἔσται (υ) μοι δοῦλος εἰς τὸν αἰῶνα.

6 Et dedit ei in die illa ipſam Sicelac: propter hoc facta eſt Sicelac regi Judeæ uſque in diem hanc. 7 Et factus eſt numerus dierum, quibus ſedit David in agro alienigenarum, (d) quatuor menſes. 8 Et aſcendit David, & viri ejus; & incurſiones faciebant in omnem (e) Geſiri, & in Amalecitem. Et ecce terra habitabatur ab (f) advenientibus, quæ à Gelampſur murata, & uſque ad terram Ægypti. 9 Et percutiebat terram, & non vivificabat virum vel mulierem. Et capiebant greges, & armenta boum, & aſinos, & camelos, & veſtem: & revertebant, & veniebant ad Anchus. 10 Et dixit Anchus ad David; Super quem irruiſtis hodié? Et dixit David ad Anchus; Ad Auſtrum Judææ, & ad Auſtrum Jeſmega, & ad Auſtrum Genezi. 11 Et virum, & mulierem non (g) vivificavi ad adducendum in Geth, dicens; Nè annuntient in Geth contra nos, dicentes, Hæc David facit. Et hæc autem fuit (h) juſtificatio ejus, omnibus diebus, quibus ſedit David in agro alienigenarum. 12 Et fidem ſibi conciliavit David in Anchus valdè, dicens; Abominans abominatus eſt in populo ſuo, in Iſrael: & erit mihi ſervus in ſeculum.

MS. A. (η) αὐτῷ Ἀγχοῦς ἐν τῇ (θ) Σικελάγ * τῷ βασιλεῖ (ι) ἡμερῶν Δαυὶδ ὧν ἐκάθισεν ἐν (κ) ἡμέρας, τέσσαρες μῆνας. (λ) Γεσρεὶ καὶ τὸν Γεζραῖον καὶ ἐπὶ τὸν (μ) κατῳκεῖτο ἡ γῆ ἀπὸ Γηλαμσοὺρ ἀπὸ ἀνηκόντων τετειχισμένων καὶ ἕως (ν) ἔτυπτεν Δαυὶδ τὸν (ξ) καὶ γυναῖκα. καὶ ἐλάμβανεν (ο) ἐπέστρεψεν (π) Ἰσραμηλεὶ, (ρ) Κινεὶ, (σ) Τάδε ἐποίει Δαυίδ. καὶ τάδε τὸ (τ) ἐπιστεύθη Ἀγχοῦς ἐν τῷ Δαυὶδ σφόδρα, (υ) μου

ΚΕΦ. κη'.

1 Καὶ (α) ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι ἐν ταῖς παρεμβολαῖς (β) αὐτῶν ἐξελθεῖν πολεμεῖν μετὰ Ἰσραήλ. καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυίδ, Γινώσκων γνώσῃ, ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐξελεύσῃ εἰς πόλεμον σύ, καὶ οἱ ἄνδρες σου. 2 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς, Οὕτω νῦν γνώσῃ ἃ ποιήσει ὁ δοῦλός σου. καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυίδ, Οὕτως ἀρχισωματοφύλακα θήσομαί σε πάσας τὰς ἡμέρας. 3 Καὶ Σαμουὴλ ἀπέθανε, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραήλ, καὶ θάπτουσιν αὐτὸν (γ) ἐν Ἀρμαθαὶμ ἐν πόλει αὐτοῦ. καὶ Σαοὺλ περιεῖλε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς. 4 Καὶ συναθροίζονται (δ) οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ ἔρχονται καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς (ε) Σωνάμ· καὶ συναθροίζει Σαοὺλ πάντα ἄνδρα Ἰσραήλ, καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς Γελβουέ. 5 Καὶ εἶδε Σαοὺλ τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἐξέστη ἡ 6 καρδία αὐτοῦ σφόδρα. Καὶ ἐπηρώτησε Σαοὺλ διὰ κυρίου, καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος ἐν τοῖς ἐνυπνίοις καὶ ἐν τοῖς δήλοις καὶ ἐν τοῖς προφήταις.

CAP. XXVIII.

1 Et factum eſt in diebus illis, & congregantur alienigenæ in caſtris ſuis, ad exeundum pugnare cum Iſrael. Et dixit Anchus ad David; Cognoſcens cognoſces, quia mecum exibis in bellum, tu & viri tui. 2 Et dixit David ad Anchus; Ità nunc cognoſces, quæ faciet ſervus tuus. Et dixit Anchus ad David; Sic principem cuſtodiæ corporis ponam te omnibus diebus. 3 Et Samuel mortuus eſt: & planxerunt eum univerſus Iſrael; & ſepeliunt eum in Armathem, in civitate ejus. Et Saul circumabſtulit ventriloquos, & Gnoſtas de terra. 4 Et congregantur alienigenæ, & veniunt, & caſtrametantur in Sonam. Et congregat Saul omnem virum Iſrael: & caſtrametantur in Gelbue. 5 Et vidit Saul caſtra alienigenarum, & timuit, & expavit cor ejus valdé. 6 Et interrogavit Saul per Dominum: & non reſpondit ei Dominus in ſomniis, & in manifeſtationibus, & in prophetis.

MS.A. (α) ἐγένετο (β) αὐτῶν πολεμεῖν ἐπὶ Ἰσραήλ. (γ) ἐν Ῥαμᾷ ἐν (δ) ἀλλόφυλοι, καὶ (ε) Γωναμάν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ויהב ליה אכיש ביומא ההוא ית צקלג בכן הות צקלג למלכיא דבית יהודה עד יומא 6
הדין: והוה מנין יומיא דיתב דוד בקרוי פלשתאי יומין עדן בעדן וארבעא ירחין: וסליק 7 8
דוד וגברוהי ואתנגידו על גשוראי ועל גזראי ועמלקאי ארי אנון יתבת ארעא דמעלמא
מעלנא דחגרא ועד ארעא דמצרים: ומחי דוד ית יתבי ארעא ולא מקים גבר ואתא 9
ושבא עאן ותורין וחמרין וגמלין ונסיב לבושין ותאב ואתי לות אכיש: ואמר אכיש לאן 10
אתנגדתון יומא דין ואמר דוד על דרום יהודה ועל דרום ירחמאלה ולדרום שלמאה:
וגבר ואתא לא מקים דוד לאיתאה לגת למימר דלמא יחוון עלנא למימר כדין עבד דוד 11
וכדין הוה הלכתיה כל יומין דהוה יתיב בקרוי פלשתאי: והימין אכיש בדוד למימר 12
אתגראה אתגרי בעמיה בישראל ויהי לי עבד פלח לעלם:

כח

והוה ביומיא האנון וכנשו פלשתאי ית משריתהון לחילא לאגחא קרבא בישראל ואמר 1
אכיש לדוד מדע תדע ארי עמי תפוק במשריתא את וגברך: ואמר דוד לאכיש בכן את 2
תדע ית די עבד עבדך ואמר אכיש לדוד בכן נטרא לרישי אשוינך כל יומיא: ושמואל 3
מית וספדו עלוהי כל ישראל וקברוהי ברמתא וספדו עלוהי אנש בקרתיה ושאול פלי
ית בדין וזכורו מן ארעא: ואתכנישו פלשתאי ואתו ושרו בשונם וכנש שאול ית כל 4
ישראל ושרו בגלבוע: וחזא שאול ית משרית פלשתאי ודחיל וזע לביה לחדא: 5
ושאיל שאול במימרא דיי ולא קביל צלותיה יי אף בחלמיא אף באוריא אף 6
בספריא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dedit illi Akis in die illo Sziklag: ſic fuit Sziklag regib' dom' Jehudah uſq; ad diem hanc. 6 Et fuit numer' dierū, quib' ſedit David in urbib' Peliſthæorū, dies tempus in tempore et quatuor menſes. 7 Et aſcendit David & viri ejus, et diſtracti ſunt ſuper Gheſſuræū, et ſuper Gizræū, et Ghamalekæū, quia illi habitantes terram quæ à ſeculo deſcenſ' Hhagra et uſq; ad terram Miſzraim. 8 Et percuſſit David habitatores terræ, non manere faciens virū et mulierem: et cepit pecus et boves, et aſinos, et camelos; et accepit veſtes, et retulit, et venit ad Akis. 9 Et dixit Akis, Quò extracti eſtis hodie? et dixit David, Super Meridiem Jehudah, et ſuper Meridiem Jerahhmelah, et ad Meridiem Salmaah. 10 Et virum et mulierem non vivere faciebat David ut venire ſineret ad Gath, dicendo: Fortè indicabunt ſuper nos, dicendo: Talia fecit David, et talis erat conſuetudo ej' omnib' dieb', quib' fuit ſedens in urbibus Peliſthæi. 11 Et credidit Akis Davidi, dicendo: Immittendo immiſſus eſt in populum ſuum Iſrael, et erit mihi ſervus ſerviens in ſeculū. 12

CAP. XXVIII.

Et fuit in diebus illis, et congregaverunt Peliſthæi caſtra ſua ad exercitum ad ineundum bellum in Iſrael. Et dixit Akis ad David, Sciendo ſcias quòd mecum exibis in caſtris, tu et viri tui. 1 Et dixit David ad Akis, Sic tu cognoſces id quod faciet ſervus tuus. 2 Et dixit Akis ad David, Sic cuſtodem capiti meo ponam te omnibus diebus. Et Semuel mortuus eſt, et luxerunt ſuper illum omnis Iſrael, et ſepelierunt illum in Ramatha, et luxerunt ſuper eum homo in civitate ſua: & Saul exterminavit Hariolos et incantatores de terra. 3 Et congregati ſunt Peliſthæi, et venerunt, et compoſuerunt ſe in Sunam: et congregavit Saul omnem Iſrael, et poſuerunt [caſtra] in Gilboah. 4 Et vidit Saul caſtra Peliſthæorum, et timuit, et expavit cor ejus valdè. 5 Et petivit Saul in dicto Domini: et non accepit orationem ej' Dominus etiam in ſomniis, etiam in luminibus, etiam in ſcribis. 6

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܘܝܗܒ ܠܗ ܐܟܝܫ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܠܨܩܠܓ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘܬ ܨܩܠܓ ܠܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. 6
ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܗܘܐ ܡܢܝܢܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܝܬܒ ܕܘܝܕ ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܫܢܬܐ ܚܕܐ. 7
ܘܐܪܒܥܐ ܝܪܚܝܢ. * ܘܣܠܩܘ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ. ܘܡܬܦܫܛܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܓܫܘܪ ܘܥܠ ܓܕܘܠܐ ܘܥܠ 8
ܥܡܠܩ. ܡܛܠ ܕܗܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡܘܪܐ ܕܐܪܥܐ ܕܡܢ ܥܠܡ. ܘܡܬܦܫܛܝܢ ܥܠ ܓܫܘܪ. ܘܥܕܡܐ
ܠܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܚܪܒ ܕܘܝܕ ܠܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܐܫܒܩ ܒܪܢܫܐ ܐܘ ܐܢܬܬܐ. ܘܢܣܒ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ. 9
ܘܚܡܪܐ ܘܓܡܠܐ. ܘܡܐܢܐ. ܘܗܦܟ ܕܘܝܕ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܐܟܝܫ. * ܘܐܡܪ ܐܟܝܫ ܠܕܘܝܕ. ܐܝܟܐ 10
ܗܘܝܬܘܢ ܝܘܡܢܐ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܠܘܬ ܢܓܒ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܠܘܬ ܢܓܒ ܕܝܪܚܡܐܝܠ. ܘܠܘܬ ܢܓܒ
ܕܩܝܢܝ. * ܘܠܓܒܪܐ ܘܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܐܚܝ ܕܘܝܕ ܕܢܐܬܐ ܠܓܬ. ܟܕ ܐܡܪ. ܕܠܐ ܢܚܘܘܢ ܥܠܝܢ 11
ܘܢܐܡܪܘܢ. ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܕܘܝܕ. ܘܗܢܐ ܗܘܐ ܢܡܘܣܗ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܝܬܒ
ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܗܝܡܢ ܐܟܝܫ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܡܣܪܚܘ ܐܣܪܚ ܒܥܡܗ 12
ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܐ ܗܘܐ ܠܝ ܥܒܕܐ ܠܥܠܡ.

*ܩܦܠܐܘܢ * ܟܚ *

*ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ ܡܫܪܝܬܗܘܢ ܠܦܩܥܬܐ. ܠܡܬܟܬܫܘ 1
ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܐܟܝܫ ܠܕܘܝܕ. ܡܕܥ ܬܕܥ. ܕܥܡܝ ܬܦܘܩ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܐܢܬ ܘܓܒܪܐ
ܕܥܡܟ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܟܝܫ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܢܬ ܬܕܥ. ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܥܒܕܟ. ܘܐܡܪ 2
ܐܟܝܫ ܠܕܘܝܕ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܛܘܪܐ ܕܪܫܝ ܐܣܝܡܟ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. * ܘܫܡܘܐܝܠ 3
ܡܝܬ. ܘܐܪܩܕܘ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܪܡܬܐ. ܒܡܕܝܢܬܗ. ܘܫܐܘܠ ܥܒܪ
ܙܟܘܪܐ ܘܚܪܫܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܬܘ ܫܪܘ ܒܫܘܢܡ. ܘܟܢܫ ܫܐܘܠ 4
ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܪܘ ܒܓܠܓܠ. *ܘܚܙܐ ܫܐܘܠ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܕܚܠ. ܘܙܥ 5
ܠܒܗ ܛܒ. *ܘܫܐܠ ܒܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܥܢܝܗܝ. ܐܦ ܒܚܠܡܐ. ܐܦ ܒܢܘܪܐ. ܐܦ ܒܡܝܐ. 6

6 Itaque conceſſit ei Achis in illo die Seneclagh: propterea ceſſit Seneclagh regi Juda in hodiernū uſque diem. 7 Fuitque numerus dierū quib' commoratus eſt David in terra Philiſtæorum, anni & quatuor menſium. 8 Aſcendebant autem David & viri ſui, procedebantq; contra Geſſur, & contra Gedola, & contra Amalec: hi enim erant incolæ terræ ab antiquo: procedebant autem contra Geſſur, & uſque ad terram Ægypti. 9 Vaſtavit ergò David terram illam nemine ſervato vivo mare aut fœminâ: raptiſque ovib', bobus, aſinis, camelis, & ſupellectili, reverſus eſt David, venitq; ad Achis. 10 Dixit autem Achis Davidi, Ubi fuiſtis hodié? Reſpondit David, Contra Negheb Juda, & contra Negheb Jerahmel, & contra Negheb Ceilæ. 11 Porro David, nec marem nec fœminam vivum conſervavit, qui veniret in Gath: dicendo, Ne retegant nos, ac dicant, Ita fecit David, atque hujuſmodi fuit conſuetudo ejus cunctis diebus quibus moratus eſt in terra Philiſtæorum. 12 Et confidit Achis Davidi: dixit enim, Crimen proculdubiò commiſit in populum ſuum Iſraelem, ecce factus eſt ſervus in perpetuum.

CAP. XXVIII.

1 Contigit etiā dieb' illis, cùm congregâſſent Philiſtæi exercitus ſuos ad bellū in convallé, præliaturi cum Iſraele, ut diceret Achis Davidi, Certò ſcias te mecū proditurum ad exercitū unà cum viris qui tecum ſunt. 2 Dixit David ad Achis, Hoc pacto experiêris quid factur' ſit ſerv' tu'. Ait Achis Davidi, Propterea cuſtodē te conſtituam capitis mei cunctis diebus. 3 (Samuel autem mortuus erat, & planxerant eum omnes Iſraelitæ, & ſepeliverant eum in Rama in ſepulchro ipſius: & Saul amoverat pythones & hariolos è terra) 4 Congregati itaque Philiſtæi venerunt, & caſtra poſuerunt in Sechim: Saul etiam collecto univerſo Iſraele, caſtra fixerunt in Galgala. 5 Sed videns Saul exercitus Philiſtæorum, timuit, & trepidavit cor ejus valdé. 6 Conſuluitque Dominum, at non reſpondit ei: tentavit per ſomnium etiam, per ignem, & per aquam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*فدفع اليه احيس في ذلك اليوم صيقلغ * لذلك صارت صيقلغ لملك يهودا الي اليوم * 6
*وكان عدد الايام التي سكن داود بين اهل فلسطين * سنة واربعة اشهر *وصعد داود 7 8
واصحابه * وساروا الي جاسور وجدولا وعمالاق * هولاء الذين كانوا يسكنون هذه المدن مذ دهر
طويل * وسار من حد جاسور الي حد مصر * وقتل داود اهل تلك الارض * ولم يبق منهم رجلا 9
ولا امراة * وساق بقرهم وغنمهم وحميرهم وابلهم وامتعتهم * ورجع داود الي موضعه الي احيس *
*قال احيس لداود * اين كنت انت واصحابك * قال داود * انطلقت الي انعاب يهودا * وانعاب 10
يرحمال * وانعاب قعيلا * ولم يبق داود رجلا ولا امراة تجي الي جات فتخبر بخبره * لانه قال 11
لا نبقي قوما يخبرون عنا ويقولون ان داود صنع صنيعا مثل هذا * وكانت هذه سنته جميع الايام
التي سكن لارض فلسطين * فاتي احيس رجل في سبب داود وقال * هذا قد ساء في ارضه 12
وفي شعب اسرائيل وهرب منهم * فقد صار عبدك الي الابد * * الفصل الثامن والعشرون *
*ومن بعد تلك الايام جمع اهل فلسطين عساكرهم الي الوادي ليحاربوا بني اسرائيل * فقال 1
احيس لداود * اعلم علما يقينا انك خارج معي الي العسكر انت واصحابك * فقال داود لاحيس * 2
لذلك ستعلم ما يصنع عبدك * قال احيس لداود * ساصيرك صاحب حربي وحافظا لبيتي كل
الايام * فاما صموال النبي فتوفي * وبكا عليه جميع بني اسرائيل * ودفنوه في مقبرة في الرامة * 3
وكان شاول قد رفع العرافين والقافة عن الارض * ولم يترك منهم احدا * فاجتمع اهل 4
فلسطين فاتوا شكام ونزلوها * وجمع شاول جميع بني اسرائيل * فنزل الجلجال * فلما راي 5
شاول عسكر اهل فلسطين * فزع وفرق * ورجف قلبه جدا * وطلب الي الرب * ولم يستجب 6
له * ثم طلب بالنار والرويا * وسال الانبياء * فلم يستجب له *

6 Dedit igitur ei Achis in die illa Sicelegh: hinc Sicelegh facta eſt regis Juda in hunc uſq; diem. 7 Fuit verò numerus dierū quibus David habitavit inter Paleſtinos, annus & quatuor menſes. 8 Deinde aſcendens David cum ſociis ſuis, abierunt ad Geſſur, & Gedola, & Amalec; hos videlicet qui degebant in his urbibus longis ab ævis. Abiit inquā à termino Geſſur uſq; ad terminū Ægypti. 9 Occiditq; David incolas terræ illius, nullo ex eis viro aut fœminâ ſuperſtite relicto: Abegitq; boves, et oves, aſinos, camelos, & ſupellectiles eorū, & reverſus eſt David in locum ſuū ad Achis. 10 Dixit Achis ad Davidē, Ubi fuiſti tu & ſocii tui? Reſpondit David; Abieram ad Negheb Juda, & Negheb Jerahmel, & Negheb Ceilæ. 11 Nullū inquā David reliquit ſuperſtitem virū aut fœminā quæ venire poſſet ad Gath, ejuſq; famam referre: dicebat enim, Neminem relinquamus qui famam noſtrā referat ac dicat Davidem talem actionē commiſiſſe, atq; hic fuit mos ejus cunctis diebus quibus habitavit in terra Paleſtinæ. 12 Venit autem ad Achis vir quidā cauſâ Davidis, & ait, Iſte crimen commiſit in patriā ſuā & populū Iſraeliticū, & fugit ab eis; proinde factus eſt ſervus tuus in perpetuum.

CAP. XXVIII.

1 Poſt dies illos cogentibus Paleſtinis copias ſuas in convallem ut oppugnarent Iſraelitas, dixit Achis ad Davidem, Perſuaſiſſimum tibi ſit quòd ſis mecum egreſſurus ad aciem, tu & ſocii tui. 2 Dixit David ad Achis, Inde cognoſces quid facturus ſit ſervus tuus. Dixit Achis ad Davidem, Efficiam te ſatiſſophorum meū & cuſtodem domûs meæ cunctis diebus. 3 (Porrò Samuel Propheta jam obierat, planxerantq; eum omnes Iſraelitæ, & ſepelierant eum in monumento quodam in Rama: & Saul ejecerat pythones & divinos è terra, ne uno quidem ex eis relicto.) 4 Congregati igitur Paleſtini, venerunt in Sechem, ibique caſtra fixerunt, congregavit etiam Saul omnes Iſraelitas, & caſtrametatus eſt in Galgal. 5 Cùm autem vidiſſet Saul exercitū Paleſtinorum, timuit & expavit, & cor ejus valdè contremuit. 6 Et conſuluit Dominum, nec reſpondit ei: conſuluit etiam per ignem, et per ſomnia, interrogavitque prophetas: nec reſponſum fuit illi.

pythonis dominam mulierem mihi Quærite : suis servis Saul dixit Et
7 ויאמר שאול לעבדיו בקשו־לי אשת בעלת־אוב
Ecce : eum ad ejus servi Dixeruntque .ea in inquiram & ,eam ad ibo &
ואלכה אליה ואדרשה־בה ויאמרו עבדיו אליו הנה
,Saul Labnu se mutavit Et .Hen-dor in pythonis domina mulier
8 אשת בעלת־אוב בעין דור: ויתחפש שאול
;eo cum viri duo & ,ipse abiit & ,aliis vestimentis se induit &
וילבש בגדים אחרים וילך הוא ושני אנשים עמו
mihi quæso Divina : dixit & ,nocte mulierem ad venerunt &
ויבאו אל־האשה לילה ויאמר קסומי־נא לי
Dixitque .te ad dixero quem ,mihi fac ascendere & ,pythone in
9 באוב והעלי לי את אשר־אמר אליך: ותאמר
,Saul fecit quæ nôsti tu Ecce : eum ad mulier
האשה אליו הנה אתה ידעת את אשר־עשה שאול
: terra è sciolum & ,pythones abscidit qui
אשר הכרית את־האבות ואת־הידעני מן־הארץ
? me mori faciendum ad ,meam animam in ponens offendiculum tu quid ut &
ולמה אתה מתנקש בנפשי להמיתני:
,Dominus Vivit : dicendo ,Domino in Saul ei juravit Et
10 וישבע לה שאול ביהוה לאמר חי־יהוה
: mulier Dixitque .hoc verbo in perversitas tibi evenerit si
11 אם־יקרך עון בדבר הזה: ותאמר האשה את־
.mihi ascendere fac Semuelem : dixit Et ? tibi faciam ascendere Quem
מי אעלה־לך ויאמר את־שמואל העלי־לי:
dixit & ,magna voce in clamavit & ,Semuelem mulier Viditque
12 ותרא האשה את־שמואל ותזעק בקול גדול ותאמר
? Saul tu & ,me decepisti quid Ut : dicendo ,Saul ad mulier
האשה אל־שאול לאמר למה רמיתני ואתה שאול:
dixit Et ? vidisti quid quia ,timeas Ne : rex ei Dixitque
13 ויאמר לה המלך אל־תיראי כי מה ראית ותאמר
.terra è ascendentes vidi Deos .: Saul ad mulier
האשה אל־שאול אלהים ראיתי עלים מן־הארץ:
ipse & ,ascendens senex Vir : ait & ? ejus forma Quæ : ei Dixitque
14 ויאמר לה מה־תארו ותאמר איש זקן עלה והוא
inclinavit & ,ipse Semuel quòd Saul cognovit Et .pallio amictus
עטה מעיל וידע שאול כי־שמואל הוא ויקד
: Saul ad Semuel Dixitque .se incurvavit & ,terram super facies
15 אפים ארצה וישתחו: ויאמר שמואל אל־שאול
mihi Angustia : Saul Dixitque ? me ascendere faciendū ad me irritâsti quid Ut
למה הרגזתני להעלות אתי ויאמר שאול צר־לי
,me desuper recessit Deus & ,me in pugnantes Pelistim & ,valde
מאד ופלשתים נלחמים בי ואלהים סר מעלי
.somniis in etiam ,prophetarum manu in etiam ,ultra mihi respondit non &
ולא־ענני עוד גם ביד־הנביאים גם־בחלמות
: Semuel Dixitque .faciam quid ,me faciendū scire ad ,te ad clamavi Et
16 ואקראה לך להודיעני מה אעשה: ויאמר שמואל
? tui æmuli est factus & ,te desuper recessit Domin⁹ & ,me interrogas quid ut Et
ולמה תשאלני ויהוה סר מעליך ויהי ערך:
scidit Et .mea manu in est locutus quemadmodum ei Dominus fecit Et
17 ויעש יהוה לו כאשר דבר בידי ויקרע
.David tuo socio illud dedit & ,tua manu de regnum Dominus
יהוה את־הממלכה מידך ויתנה לרעך לדוד:
ejus nasi iram fecisti nec ,Domini voce in audisti non Sicut
18 כאשר לא־שמעת בקול יהוה ולא־עשית חרון־אפו
.hac die Dominus tibi fecit hoc verbum ideo : Hamalech in
בעמלק על־כן הדבר הזה עשה־לך יהוה היום הזה:
: Pelistim manu in tecum Israel etiam Dominus dabit Et
19 ויתן יהוה גם את־ישראל עמך ביד־פלשתים
dabit Israel castrametationem etiam :mecum tui filii & ,tu cras &
ומחר אתה ובניך עמי גם את־מחנה ישראל יתן
.Pelistim manu in Dominus
יהוה ביד פלשתים:

Versio VULG. LAT.

7 Dixítque Saul servis suis;
Quærite mihi mulierē haben-
tem pythonem, & vadam ad
eam, & sciscitabor per illam,
Et dixerunt servi ejus ad eum,
Est mulier pythonem habens
8 in Endor. Mutavit ergò habi-
tum suum: vestitúsq; est aliis
vestimentis, & abiit ipse, &
duo viri cū eo, venerúntq; ad
mulierē nocte, & ait illi; Di-
vina mihi in pythone, & su-
9 scita mihi quem dixero tibi. Et
ait mulier ad eum; Ecce, tu
nôsti quanta fecerit Saul, &
quo modo eraserit magos &
hariolos de terra: quare ergò
insidiaris animæ meæ ut occi-
10 dar? Et juravit ei Saul in Do-
mino, dicens; Vivit Dñs, quia
non eveniet tibi quidquam
11 mali propter hanc rem. Di-
xítq; ei mulier; Quem susci-
tabo tibi? Qui ait, Samuelem
12 mihi suscita. Cùm autem vi-
disset mulier Samuelem, ex-
clamavit voce magnâ, & di-
xit ad Saul, Quarè imposuisti
13 mihi? Tu es enim Saul. Di-
xítque ei rex, Noli timere:
quid vidisti? Et ait mulier
ad Saul, Deos vidi ascenden-
14 tes de terra. Dixítque ei,
Qualis est forma ejus? Quæ
ait; Vir senex ascendit, &
ipse amictus est pallio. Et in-
tellexit Saul quòd Samuel es-
set, & inclinavit se super faciē
15 suam in terra, & adoravit. Di-
xit autem Samuel ad Saul,
Quarè inquietâsti me ut su-
scitarer? Et ait Saul, Coar-
ctor nimis: siquidem Phi-
listhiim pugnant adversū me,
& Deus recessit à me, & ex-
audire me noluit, neq; in ma-
nu prophetarū, neq; per so-
mnia: vocavi ergò te, ut osten-
16 deres mihi quid faciam. Et
ait Samuel; Quid interrogas
me cùm Dñs recesserit à te, &
17 transierit ad æmulū tuū? Fa-
ciet enim tibi Dñs sicut locu-
tus est in manu mea, & scin-
det regnū tuum de manu tua,
& dabit illud proximo tuo
18 David: Quia non obedîsti voci
Dñi, neq; fecisti iram furoris
ejus in Amalec: idcircò quod
pateris, fecit tibi Dñs hodié.
19 Et dabit Dominus etiam Is-
rael tecum in manus Phili-
sthiim: cras autem tu & filii
tui mecum eritis; sed et castra
Israel tradet Dominus in ma-
nus Philisthiim.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ εἶπε Σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Ζητή-
σατέ μοι γυναῖκα ἐγγαστρίμυθον, ϗ πορεύ-
σομαι πρὸς αὐτὴν, ϗ ζητήσω ἐν αὐτῇ.
ϗ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ
8 γυνὴ ἐγγαστρίμυθος ἐν Ἀενδώρ. Καὶ (ζ)
συνεκαλύψατο Σαοὺλ, ϗ περιεβάλετο ἱμά-
τια ἕτερα, ϗ πορεύεται αὐτὸς ϗ δύο ἄν-
δρες μετ' αὐτοῦ, ϗ ἔρχονται πρὸς τὴν γυ-
ναῖκα νυκτὸς, ϗ εἶπεν αὐτῇ, Μάντευσαι
δή μοι ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ, ϗ ἀνάγαγέ
9 μοι ὃν ἐὰν εἴπω σοι. Καὶ (η) εἶπεν αὐτῷ
ἡ γυνὴ, Ἰδοὺ δὴ σὺ οἶδας ὅσα ἐποίησε
Σαοὺλ, ὡς (θ) ἐξωλόθρευσε τοὺς ἐγγα-
στριμύθους ϗ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς, ϗ
ἱνατί σὺ παγιδεύεις τὴν ψυχήν μου θα-
10 νατῶσαι αὐτήν; Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ (ι)
Σαοὺλ, λέγων, Ζῇ κύριος, εἰ ἀπαντήσε-
11 ταί σοι ἀδικία ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. Καὶ
εἶπεν ἡ γυνὴ, Τίνα ἀναγάγω σοι; ϗ εἶ-
12 πε, Τὸν Σαμουὴλ ἀνάγαγέ μοι. Καὶ εἶ-
δεν ἡ γυνὴ τὸν Σαμουὴλ, ϗ ἀνεβόησε
φωνῇ μεγάλῃ· ϗ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς
Σαοὺλ, Ἱνατί παρελογίσω με; ϗ σὺ εἶ
13 Σαούλ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς, Μὴ
φοβοῦ, (κ) εἰπόν τίνα ἑώρακας. ϗ εἶπεν (λ)
αὐτῷ ἡ γυνὴ, Θεοὺς ἑώρακα ἀναβαίνοντας
14 ἐκ τῆς γῆς. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τί ἔγνως;
ϗ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνδρα ὄρθιον ἀναβαίνοντα
ἐκ τῆς γῆς, ϗ οὗτος (μ) διπλοΐδα ἀναβε-
βλημένος. ϗ ἔγνω Σαοὺλ, ὅτι (ν) οὗτος Σα-
μουὴλ, ϗ ἔκυψεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ
15 τὴν γῆν, ϗ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ
εἶπε (ξ) Σαμουὴλ, Ἱνατί παρηνώχλησάς
(ο) μοι ἀναβῆναί με; ϗ εἶπε Σαοὺλ, Θλί-
βομαι σφόδρα, ϗ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦ-
σιν ἐν ἐμοὶ, ϗ ὁ θεὸς ἀφέστηκεν ἀπ' ἐμοῦ, ϗ
οὐκ ἐπακήκοέ (π) μοι ἔτι ϗ ἐν χειρὶ τῶν
προφητῶν ϗ ἐν τοῖς ἐνυπνίοις· ϗ νῦν
κέκληκά σε γνωρίσαι μοι τί ποιήσω.
16 Καὶ εἶπε Σαμουὴλ, Ἱνατί (ρ) ἐπερωτᾷς
με, ϗ κύριος ἀφέστηκεν ἀπὸ σοῦ, ϗ γέγονε
17 μετὰ τοῦ πλησίον σου; Καὶ πεποίηκε κύριός
σοι, καθὼς ἐλάλησε (σ) κύριος ἐν χειρί
μου, ϗ (τ) διαῤῥήξει κύριος τὴν βασιλείαν
σου ἐκ χειρός σου, ϗ δώσει αὐτὴν τῷ πλη-
18 σίον σου τῷ Δαυίδ, Διότι οὐκ ἤκουσας
(υ) φωνῆς κυρίου, ϗ οὐκ ἐποίησας θυμὸν
ὀργῆς αὐτοῦ ἐν Ἀμαλήκ, διὰ τοῦτο τὸ (φ)
ῥῆμα ἐποίησε κύριός σοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
19 τῃ. Καὶ παραδώσει κύριος τὸν Ἰσραὴλ με-
τὰ σοῦ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, ϗ αὔριον
σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ πεσοῦνται,
καὶ τὴν παρεμβολὴν Ἰσραὴλ δώσει κύριος
εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων.

Et dixit Saul pueris suis; Quæ- 7
rite mihi mulierem ventrilo-
quam: & ibo ad eam, & quæ-
ram in ea. Et dixerunt pueri
ejus ad eum; Ecce mulier
ventriloqua in Aendor. Et (a) 8
cooperuit se Saul, & induit ve-
stimenta alia, & vadit ipse,
& duo viri cum eo: & ve-
niunt ad mulierem nocte, &
dixit ad eam; Vaticinare nunc
mihi in ventriloquo, & reduc
mihi quemcunque dixero tibi.
Et dixit ei mulier; Ecce nunc 9
tu nôsti quæcunque fecit Saul,
quomodò exterminavit ventri-
loquos, & Gnostas, à terra.
Et ut quid tu illaqueas ani-
mam meam ad mortificandam
eam? Et juravit ei Saul, di- 10
cens; Vivit Dominus, si oc-
curret tibi injustitia in verbo
hoc. Et dixit mulier, Quem 11
reducam tibi? Et dixit, Ipsum
Samuel reduc mihi. Et (b) 12
vidit mulier ipsum Samuel;
& exclamavit voce magnâ:
Et dixit mulier ad Saul; ut
quid decepisti me, & tu es
Saul? Et dixit ei rex; Ne 13
timeas: dicito quem vidisti. Et
dixit ei mulier; Deos vidi a-
scendentes è terra. Et dixit 14
ad eam, Quid cognovisti?
Et dixit ei, Virum (c) erectum
ascendentem è terra: & hic
diploidem indutus. Et novit
Saul, quia hic Samuel, &
procubuit in faciem suam super
terram, & adoravit eum. Et 15
dixit Samuel, ut quid pertur-
bâsti me, faciendo me ascende-
re? Et dixit Saul, Tribulor
valdè, & alienigenæ bellant
in me: & Deus discessit à me,
& non exaudivit me ultrà (d)
etiam in manu prophetarum, et
in somniis. Et nunc vocavi te ad
notificandum mihi quid faci-
ciam. Et dixit Samuel, ut 16
quid interrogas me, & Domi-
nus discessit à te, & factus
est cum proximo tuo? Et fecit 17
Dominus (e) tibi, sicut locutus
est Dominus in manu mea, &
abscindet Dominus regnum tu-
um de manu tua, & dabit il-
lud proximo tuo ipsi David.
Propterea quòd non audisti 18
vocem Domini, & non (f)
fecisti indignationem iræ suæ in
Amalec, propter hoc verbum
fecit Dominus tibi in die hac.
Et tradet Dominus ipsum Is- 19
rael tecum in manus alienige-
narum: & cras tu & filii tui
(g) tecum cadent, & castra
Israel dabit Dominus in manus alienigenarum.

MS. A. (ζ) περιεκαλύψατο (η) εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ
(θ) ἐξωλέθρευσεν (ι) Σαοὺλ ἐν κυρίῳ, λέγων, (κ) εἰπὲ τίνα
ἑόρακας. (λ) αὐτῷ, Θεοὺς ἑόρακα (μ) ἀναβεβλημένος διπλοΐδα. ϗ
(ν) Σαμουὴλ οὗτος, καὶ (ξ) Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ, Ἱνατί (ο)
με (π) μου (ρ) ἐπηρώτησάς με, (σ) κύριός σοι ἐν (τ) διαρρήξει
(υ) τῆς φωνῆς (φ) ῥῆμα τοῦτο ἐποίησέν σοι κύριος τῇ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ואמר שאול לעבדוהי בעו לי איתתא דידעא לאסקא בידין ואיהך לותה ואשאל בה
8 ואמרו עבדוהי ליה הא איתתא דידעא לאסקא בידין בעין דור: ואשתני שאול ולבש
לבושין אוחרנין ואזל הוא ותרין גבריא עמיה ואתו לות איתתא בליליא ואמר קסמי
9 כען לי בבידין ואסקי לי ית דאימר לך: ואמרת איתתא ליה הא את ידעת ית דעבד
10 שאול דשיצי ית בידין וית זכורו מן ארעא ולמא את מתגרי בנפשי למקטלי: וקים לה
11 שאול במימרא דיי למימר קים הוא יי אם יערענך חובא בפתגמא הדין: ואמרת איתתא
12 ית מן אסיק לך ואמר ית שמואל אסיקי לי: וחזת איתתא ית שמואל וצוחת בקל רב
13 ואמרת איתתא לשאול למימר למה שקרת בי ואת שאול: ואמר לה מלכא לא תדחלין
14 ארי מה חזית ואמרת איתתא לשאול מלאכא דיי חזיתי דסליק מן ארעא: ואמר לה
מה חזויה ואמרת גברא סבא סליק והוא עטיף מעילא וידע שאול ארי שמואל הוא
15 וכרע על אפוהי על ארעא וסגיד: ואמר שמואל לשאול למא אועתני לאסקא יתי
ואמר שאול עקת לי לחדא ופלשתאי מגיחין קרבא בי ומימרא דיי רחיק יתי ולא
קביל צלותי עוד אף ביד ספריא אף בחלמין וקריתי לך להודעותני מה אעביד:
16 ואמר שמואל ולמא את שאיל מני ומימרא דיי רחיק יתך והוה בסעדיה דגברא דאת
17 בעיל דבביה: ועבד יי ליה כמא דמליל בידי ואעדי יי ית מלכותא מנך ויהבה
18 לחברך לדוד: כמא דלא קבלתא למימרא דיי ולא עבדתא תקוף רוגזיה בעמלק על
כן פתגמא הדין עבד לך יי יומא הדין: וימסר יי אף ית ישראל עמך בידא דפלשתאי
19 ומחר את ובנך עמי אף ית משריתא דישראל ימסר יי בידא דפלשתאי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Saul servis suis, Quærite mihi mulierem quæ sciat educere Py- 7
thones, & ibo ad eam, & quæram ex ea: & dixerunt servi ejus illi; Ecce
mulier quæ scit educere Pythones in Gheindor. Et mutatus est Saul & 8
induit indumenta alia, & ivit ipse & duo viri cum illo, & venerunt ad
mulierem in nocte, & dixit, Divina nunc mihi in pythonibus, & ascendere
fac mihi quem dicā tibi. Et dixit mulier illi, *Ecce* tu nôsti quod fecit Saul, 9
qui exterminavit pythones & incantatores ex terra; & quare tu conci-
tatus in animam meam ad occidendum me? Et juravit illi Saul in dicto 10
Dñi, dicendo: Permanens ipse Dñs, si contigerit tibi culpa in verbo hoc.
Et dixit mulier, Quem ascendere faciam tibi? Et dixit, Semuelem 11
ascendere fac mihi. Et vidit mulier Semuelem, & clamavit in voce 12
magna, & dixit mulier ad Saul, dicendo: Quare mentitus es in me, & tu
Saul? Et dixit illi rex, Non timebis: nam quid vidisti? & dixit mulier 13
Sauli, Angelum Dñi vidi qui ascendit è terra. Et dixit illi, Quis aspectus 14
ejus? & dixit, Vir senex ascendens & ille amictus pallio: & cognovit
Saul, quòd Semuel ipse, & incurvavit in faciem suam super terram, & ado-
ravit. Et dixit Semuel ad Saul, Ad quid commovisti me, ad ascendere fa- 15
ciendum me? Et dixit Saul, Angustia mihi valdè, & Pelisthæi ineuntes
bellum in me, & dictum Dñi projecit me, & non accepit orationem me-
am amplius, etiam in manu scribarum, etiam in somniis; & vocavi te ut
doceres me quid faciam. Et dixit Semuel, Et ad quid tu petis à me, & 16
dictum Dñi projecit te: & erit in auxilium viri, cujus tu obtines inimi-
citias ejus. Et faciet Dñs illi juxta id, quod locutus est in manu mea, & 17
transire faciet Dñs regnum à te, & dabit illud socio tuo David. Sicut non 18
accepisti dictum Dñi, & non fecisti fortitudinē indignationis ejª in Gham-
alek, propterea verbū hoc fecit tibi Dñs hodiè. Et tradet Dñs etiā Israel tecum in 19
manu Pelisthæorum, & cras tu, & filii tui mecū; etiam castra Israel tradet
Dominus in manu Pelisthæorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܒܥܘ ܠܝ ܐܢܬܬܐ ܕܡܫܐܠܐ. ܙܟܘܪܐ ܘܐܙܠ ܘܐܫܐܠ ܒܗ̇. ܐܡܪܘ 7
ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ. ܗܐ ܐܢܬܬܐ ܕܡܫܐܠܐ ܙܟܘܪܐ. ܒܥܝܢܕܘܪ. * ܘܐܫܬܚܠܦ ܫܐܘܠ ܢܚܬܘܗܝ. 8
ܘܠܒܫ ܢܚܬܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܙܠ ܗܘ. ܘܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܥܡܗ. ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܐܢܬܬܐ ܒܠܠܝܐ. ܘܐܡܪ
ܠܗ̇ ܫܐܘܠ. ܡܨܐܠܝ ܠܝ ܒܙܟܘܪܐ. ܘܐܣܩܝ ܠܝ ܠܡܢ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܝ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ. 9
ܗܐ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܫܐܘܠ. ܕܐܘܒܕ ܙܟܘܪܐ ܘܡܚܪ̈ܫܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܠܡܢܐ ܡܨܝܕ
ܐܢܬ ܢܦܫܝ. ܠܡܩܛܠܘܬܗ̇. * ܘܝܡܐ ܠܗ̇ ܫܐܘܠ ܒܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ 10
ܠܟܝ ܣܘܪܚܢܐ ܒܡܠܬܐ ܗܕܐ. * ܘܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ. ܠܡܢ ܐܣܩ ܠܟ. ܘܐܡܪ. ܠܫܡܘܐܝܠ. ܐܣܩܝ 11
ܠܝ. * ܘܚܙܬܗ ܐܢܬܬܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܘܩܥܬ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܫܐܘܠ. ܡܢܘ ܗܢܐ 12
ܕܥܒܕܬ ܠܝ. ܠܡܢܐ ܢܟܠܬܢܝ. ܘܐܢܬ ܗܘ ܫܐܘܠ. * ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܡܠܟܐ. ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ. ܡܢܐ 13
ܚܙܝܬܝ. ܘܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ. ܐܠܗܐ ܚܙܝܬ. ܕܣܠܩܝܢ ܡܢ ܐܪܥܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܡܢܐ 14
ܚܙܘܗ. ܐܡܪܬ ܠܗ. ܓܒܪܐ ܣܒܐ ܕܣܠܩ. ܘܡܬܥܛܦ ܡܥܝܠܐ. ܘܝܕܥ ܫܐܘܠ ܕܫܡܘܐܝܠ ܗܘ.
ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܣܓܕ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ. ܠܡܢܐ ܐܪܓܙܬܢܝ. 15
ܠܡܣܩܘܬܝ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܐܠܝܨ ܠܝ ܛܒ. ܘܦܠܫܬܝ̈ܐ ܡܬܟܬܫܝܢ ܥܡܝ. ܘܐܠܗܐ
ܫܒܩܢܝ. ܘܠܐ ܥܢܝܢܝ ܬܘܒ. ܐܦ ܒܐܝܕܝܐ ܕܢܒܝ̈ܐ. ܐܦ ܒܚܠܡ̈ܐ. ܩܪܝܬܟ ܕܬܘܕܥܢܝ ܡܢܐ
ܐܥܒܕ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ. ܡܢܐ ܡܫܐܠ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܡܪܝܐ ܫܒܩܟ ܠܟ ܘܗܘܐ 16
ܥܡ ܚܒܪܟ. * ܘܥܒܕ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܡܠܠ ܒܐܝܕܝ. ܘܒܙܥ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܐܝܕܝܟ. ܘܝܗܒܗ̇ 17
ܠܚܒܪܟ ܠܕܘܝܕ. * ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܡܥܬ ܠܩܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܥܒܕܬ ܚܡܬܗ ܕܪܘܓܙܗ ܒܥܡܠܝܩ. 18
ܡܛܠ ܗܢܐ ܦܬܓܡܐ ܥܒܕ ܠܟ ܡܪܝܐ ܝܘܡܢܐ. * ܘܢܫܠܡ ܡܪܝܐ ܐܦ ܠܐܝܣܪܝܠ ܥܡܟ. ܒܐܝܕܝܐ 19
ܕܦܠܫܬܝ̈ܐ. ܘܡܚܪ ܐܢܬ. ܘܒܢܝܟ. ܥܡܝ. ܐܦ ܠܡܫܪܝܬܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܢܫܠܡ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝܐ ܕܦܠܫܬܝ̈ܐ.

Quapropter dixit Saul servis suis, Quærite 7
mihi mulierem quæ ascendere compellat py-
thones, ut eam consultū illā. Dixerunt ad eum 8
servi ipsius, Ecce mulierē quandā quæ ascen-
dere cogit pythones, in Adoir. Detractis ergò
Saul vestib⁹ suis, & aliis vestib⁹ indutus, abiit
ipse & duo viri cum eo, & venerunt ad mu-
lierē noctu: dixitque ad eam Saul, Divina
mihi per pythones, & evoca mihi quē dixero
tibi. Cui dixit mulier, Ecce tu nôsti quid fe- 9
cerit Saul, quòd *scilicet* amoverit pythones
& hariolos è terra: quare venaris animam
meā ut morte me afficias? Sed juravit ei Saul 10
per Dñm, dicens, Vivat Dñs, non erit tibi no-
cumentū propter hanc rem. Tum dixit muli- 11
er, Quem evocabo tibi? Respondit, Samuelē
evoca mihi. Cùm autē vidisset mulier Samu- 12
elem, gemuit altā voce, & ait Sauli, Quid est
hoc quod fecisti mihi? cur decepisti me, cùm
tu sis Saul? Dixit ad eā rex, Ne timeto, quid vi- 13
disti? Respondit mulier Sauli, Deos vidi a-
scendentes è terra. Qui dixit ad eā, Qualis est 14
aspect⁹ ej⁹? Ait illi, Vir senex est qui ascendit
pallio circunvolutus: tunc agnoscens Saul
quòd Samuel esset, cecidit pronus in terram,
& adoravit. Dixit autē Samuel Sauli, Quare 15
conturbâsti me evocando me? Respondit Saul,
Ingenti mœrore crucior? nā Philistæi belli-
gerant mecū, Deus autē recessit, nec exaudi-
vit me ampliùs: quin & per prophetas, &
per somniū sciscitatus sum: ideo vocavi te ut
indicares mihi quid agendū sit. Dixit Samuel 16
Sauli, Cur me consulis, quandoquidē recessit
à te Dñs, & comitatus est socium tuū? Et fe- 17
cit illi Dñs quemadmodū prædixerat per me,
scindens regnum de manibus tuis, & dans
illud socio tuo Davidi. Quia non acquie- 18
visti voci Dñi, & non exercuisti iram furoris
ejus in Amalecū; idcirco rem istam fecit tibi
Dominus hodiè. Quin etiam traditur⁹ est Do- 19
minus Israelem tecum in manum Philistæo-
rū, & cras tu & filii tui futuri estis apud me: et
exercitum quoque Israelis traditurus est Do-
minus in manum Philistæorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * ثم قال ساوول لعبيده * اطلبوا لي امراة عرافة تصعد الموتى من القبور * حتى انطلق فاسالها
8 عن امرنا هذا * قال له عبيده * في عداوعيد امراة عرافة تفعل هذا * فغير ساوول ثيابه
وستر بثياب السوقة * وانطلق هو ورجلان من القواد معه * واتوا المراة ليلا * قال لها ساوول *
9 انظري الى نجمي واصعدي الي الذي اقول لك * قالت المراة قد عرفت ما صنع ساوول * انه
اصرف العرافين * ورفع التنجيم عن الارض * فلماذا تريد ان تصطاد نفسي وتهيج لي الموت *
10 * فحلف لها ساوول بالرب وقال * لا وحق الرب الحي * انه ما يصيبك من هذا الامر ما
11 تكرهين * قالت المراة * من تريد ان اصعد لك * قال ساوول * اصعدي لي صموال النبي *
12 * فلما عملت المراة ما تعمل من سحرها * فرات صموال * فرنت باعلا صوتها وقالت لساوول * ما
13 الذي صنعت بي * لماذا مكرت بي وخدعتني * وانت ساوول * قال لها الملك * لا خوف عليك *
14 ما الذي رايت * قالت المراة لساوول * رايت الهة تصعد من الارض * قال لها * صفيه لي ما صفته *
قالت له * رايت رجلا شيخا يصعد من الارض مسردي ببرداء * فعرف ساوول انه صموال * فخر بوجهه
15 على الارض ساجدا * قال صموال لساوول * لماذا اقلقتني واصعدتني من موضعي * قال ساوول *
ضاق بي الامر جدا * لان اهل فلسطين قد احاطوا بي يريدون محاربتي والله قد رفع عني الرويا
والخبر وجاروحيه * وطلبت من الانبياء ومن اصحاب الرويا ان يخبروني ما يكون من امري * فلم
16 يخبرني احد * فدعوتك لاسالك عن امري * وما اصير اليه * قال صموال لساوول * لماذا تسالني
17 والرب قد اصرف عنك الخير وازال نعمته عنك * وصير ما في يدك الى غيرك * وصنع الرب كما قال
18 على لساني يا اخي * ونزع الملك منك * وصيره الى داود صاحبك * لانك لم تطع الرب * وصنع باهل
عماليق ما امرك * ولم ترسل بهم غضبه لذلك صنع الله بك هذا الصنيع الان * ويسلم الرب
19 اسرايل في ايدي اهل فلسطين * وغدا انت وبنوك عندي * واما عسكر بني اسرايل فان الرب
يدفعهم الى اهل فلسطين *

Tum dixit Saul servis suis, Quærite mihi 7
mulierem pythonissam quæ mortuos è se-
pulchris evocet, ut adeam illā & inter-
rogem eam de hoc negotio nostro. Dixe- 8
runt ad eum servi ipsius, Adest in Ada-
uaid mulier quædam id præstans. Muta-
tis itaque Saul vestibus suis, et plebeiorum
indumentis larvatus, abiit ipse & duo vi-
ri è ducibus cum eo: cúmque mulierem
illam noctu adiissent, dixit ad eam Saul,
Contemplare sidus meū, & ascendere fac
ad me quē dixero tibi. Respondit mulier, 9
Jam nôsti quid fecerit Saul, quomodo eje-
cerit pythones, & abstulerit astrologiam à
terra: cur ergò venaris animam meam,
mortemq; mihi concitas? Juravit autem 10
illi Saul per Dominū, & ait; Nequaquā,
per Dominū viventem juro quòd nihil
tibi ex hac re continget quod horrescas.
Dixit mulier, Quem vis evocē tibi? Dixit 11
Saul, Evoca mihi Samuelem prophetam.
Quare peractis mulier illa præstigiis qui- 12
bus utebatur, vidit Samuelem, & altissi-
mâ voce exclamans ait ad Saulem, Quid
fecisti mihi? cur me fefellisti & impo-
suisti mihi, cùm tu sis Saul? Dixit ad eā 13
rex, Nullus tibi metus immineat, quid
vidisti? Ait mulier ad Saulem, Deos vi-
di ascendentes de terra. Dixit ad eam, 14
Describe mihi cujusnā sit conditionis. Ait
illi, Vidi virū quendā senem ex humo e-
mergentem pallio amictū: cognovit autē
Saul quòd is esset Samuel, procidítq; in
faciem suā super terrā adorans. Dixit Sa- 15
muel ad Saulem, Cur interturbâsti me, et a-
scendere me fecisti è loco meo? Respondit
Saul, Ingens premor angustiā, quia Pa-
lestini circumdiderunt me volentes bellū
contra me gerere, & Deus abstulit à me
visionem & responsū, suamq; revelatio-
nem cohibuit: rogavi quoque pro-
phetas et dominos visionis, ut indica-
rent mihi quid futurum sit de re mea,
& nemo indicavit mihi: ideo evocavi te
ut interrogarem te de re mea, & quò me
vertere debeam. Dixit Samuel ad Sau- 16
lem, Cur me interrogas, cùm Dominus à
te bonū averterit, & gratiā suā amove-
rit à te, & quod est in manu tua ad alium
transtulerit? Et Dominus quidem fecit 17
quemadmodū dixerat per linguā meā,
& excidit te à regno, & abstulit regnū à te, de-
ditq; illud ad Davidem proximū tuū.
Quia non obtemperâsti Domino, & ex- 18
cessus es in Amalecitas quod tibi præcepe-
rat, nec immisisti in eos iram ejus, propter-
ea fecit nunc tibi Deus hoc opus. Et tra- 19
diturus est Dominus Israelem in manus
Palestinorū, & cras tu & filii tui eritis
apud me: exercitū verò quoque filiorū Israel
tradet Dominus Palestinis.

timuit & ,terram in ejus staturæ plenitudo cecidit & ,Saul festinavit Et
20 וימהר שאול ויפל מלא־קומתו ארצה וירא
comederat non quia ,eo in *fuit* non *vis* etiam : Samuel *verbis à* valdè
מאד מדברי שמואל גם־כח לא־היה בו כי לא אכל
,Saul ad mulier venit Et .nocte tota & ,die tota panem
21 לחם כל־היום וכל־הלילה׃ ותבוא האשה אל־שאול
audivit Ecce :eum ad dixit & ,valdè esset territus quòd vidit &
ותרא כי־נבהל מאד ותאמר אליו הנה שמעה
audivi & ,mea *vola* in meam animam posui & ,*tua voce in* tua ancilla
שפחתך בקולך ואשים נפשי בכפי ואשמע את־
in etiam quæso *audi* nunc Et .me ad es locutus quæ ,*tua verba*
22 דבריך אשר דברת אלי׃ ועתה שמע־נא גם־אתה
.comede & ,panis buccellam *tuas facies ad* ponam & ,tuæ ancillæ *voce in*
בקול שפחתך ואשמה לפניך פת־לחם ואכול
Non : dixit & ,renuit Et .*via in* vadas ut ,*vis* te in *erit* Et
23 ויהי בך כח כי תלך בדרך׃ וימאן ויאמר לא
audivit & : mulier etiam &,ejus servi eum *in fecerunt vim* & : comedam
אכל ויפרצו־בו עבדיו וגם־האשה וישמע
mulieri Et .lectum *ad* sedit & ,terra è surrexitque :eorum voci
24 לקלם ויקם מהארץ וישב אל־המטה׃ ולאשה
,farinam *cepit* & ;eum jugulavit & ,festinavit & ,domo in *saginarii* vitulus
עגל־מרבק בבית ותמהר ותזבחהו ותקח־קמח
facies ad & ,Saul *facies ad accedere fecit* Et .infermentata eã coxit & ,*subegit* &
25 ותלש ותפהו מצות׃ ותגש לפני־שאול ולפני
.ipsa nocte in abierunt & ,surrexerunt & ,comederunt & ,ejus *servorum*
עבדיו ויאכלו ויקמו וילכו בלילה ההוא׃

CAP. XXIX. כט

Israel & ,Aphec in sua castra omnia Pelistim congregaverunt Et
1 ויקבצו פלשתים את־כל־מחניהם אפקה וישראל
transeuntes Pelistim principes Et .Izrehel in qui fonte in *castrametantes*
2 חנים בעין אשר ביזרעאל׃ וסרני פלשתים עברים
cum novissimo in *transeuntes* ejus viri & ,David Et .*millena ad & ,centena ad*
למאות ולאלפים ודוד ואנשיו עברים באחרנה עם־
? isti Hebræi Quid : Pelistim principes Dixeruntque .Achis
3 אכיש׃ ויאמרו שרי פלשתים מה העברים האלה
servus David iste Nonne : Pelistim principes ad Achis Dixitque
ויאמר אכיש אל־שרי פלשתים הלוא־זה דוד עבד
jam vel ,*diebus* jam mecum fuit qui Israel regis Saul
שאול מלך־ישראל אשר היה אתי זה ימים או־זה
diem ad usque *ejus cadere* die à quicquam eo in inveni non & ,annis
שנים ולא־מצאתי בו מאומה מיום נפלו עד־היום
ei dixeruntque , Pelistim principes eum *super* sunt irati Et ? hanc
4 הזה׃ ויקצפו עליו שרי פלשתים ויאמרו לו
,suum locum ad revertatur & ,virum redire Fac : Pelistim principes
שרי פלשתים השב את־האיש וישב אל־מקומו
, prælium in nobiscum descendat non & , *ibi* eum constituisti quo
אשר הפקדתו שם ולא־ירד עמנו במלחמה
acceptabitur quo in & : prælio in *adversarium in* nobis sit non &
ולא־יהיה־לנו לשטן במלחמה ובמה יתרצה
? horum virorum capitibus in nonne ? *suum dominum* ad hic
זה אל־אדניו הלוא בראשי האנשים ההם׃
Percussit :dicendo ,choris in *ei* concinebant cui David hic Nónne
5 הלוא־זה דוד אשר יענו־לו במחלות לאמר הכה
Achis *clamavit* Et ? suos millia decem *in* David & ,suos mille *in* Saul
6 שאול באלפו ודוד ברבבתו׃ ויקרא אכיש
bonus & , *tu* rectus quia ,Dominus Vivit :eum ad dixit & ,David *ad*
אל־דוד ויאמר אליו חי־יהוה כי־ישר אתה וטוב
: *castrametationem* in mecum *te veniendo &* ,*te egrediendo* ,meis oculis in
בעיני צאתך ובאך אתי במחנה
diem ad usque me ad *te ingredi* die à malum te in inveni non quia
כי לא־מצאתי בך רעה מיום באך אלי עד־היום
.*tu* bonus non *satraparum* oculis in & : hanc
הזה ובעיני הסרנים לא־טוב אתה׃

Verſio VULG. LAT.

20 Statímq; Saul cecidit porrect⁹ in terrã: extimuerat enim verba Samuelis, & robur nõ erat in eo,quia non comederat panẽ totâ die illâ. 21 Ingreſſa eſt itaque mulier illa ad Saul, (conturbat⁹ enim erat valdè) dixítque ad eũ; Ecce obedivit ancilla tua voci tuæ, & poſui animã meã in manu mea: et audivi ſermones tuos,quos locutus es ad me. 22 Nunc igitur audi & tu vocẽ ancillæ tuæ,& ponã corã te bucellã panis,ut comedens convaleſcas, & poſſis 23 iter agere. Qui renuit, & ait; Non comedam. Coegerunt autem eum ſervi ſui et mulier, et tandẽ auditâ voce eorũ ſurrexit de terra,& ſedit ſuper lectum. 24 Mulier autẽ illa habebat vitulũ paſcualẽ in domo,& feſtinavit, et occîdit eũ: tollénſq; farinã, 25 miſcuit eã, et coxit azyma. Et poſuit ante Saul et ante ſervos ej⁹. Qui cùm comediſſent, ſurrexerunt, et ambulaverunt per totam noctem illam.

CAP. XXIX.

1 Congregata ſunt ergò Philiſthiim univerſa agmina in Aphec: ſed et Iſrael caſtrametatus eſt ſuper fontẽ,qui erat in 2 Jezrahel. Et ſatrapæ quidem Philiſthiim incedebant in centuriis et millib⁹: David autem et viri ejus erant in noviſſimo 3 agmine cum Achis. Dixerúntque principes Philiſthiim ad Achis, Quid ſibi volunt Hebræi iſti? Et ait Achis ad principes Philiſthiim; Nũ ignoratis David, qui fuit ſervus Saul regis Iſrael, et eſt apud me multis dieb⁹, vel annis, et non inveni in eo quidquam, ex die quá transfûgit ad me, uſque ad 4 diẽ hanc? Irati ſũt autẽ adverſùs eum principes Philiſthiim, et dixerunt ei; Revertatur vir iſte, et ſedeat in loco ſuo, in quo conſtituiſti eũ, et non deſcendat nobiſcũ in præliũ, ne fiat nobis adverſari⁹, cùm præliari cœperim⁹: quomodò enim aliter poterit placare dominũ ſuũ, niſi in capitib⁹ no- 5 ſtris? Nónne iſte eſt David, cui cantabant in choris, dicentes; Percuſſit Saul in millibus ſuis, et David in decẽ millibus ſuis? 6 Vocavit ergò Achis David, et ait ei; Vivit Dñs, quia rectus es tu, et bonus in conſpectu meo: et exitus tuus, et introitus tuus mecũ eſt in caſtris: et non inveni in te quidquam mali, ex die quá veniſti ad me, uſque in diem hanc: ſed ſatrapis non places.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

20 Καὶ ἔσπευσε Σαοὺλ καὶ ἔπεσεν ἑστηκὼς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ τῶν λόγων Σαμουήλ, (χ) καὶ ἐν αὐτῷ οὐκ ἦν ἰσχὺς ἔτι, οὐ γὰρ ἔφαγεν ἄρτον ὅλην τὴν (ψ) ἡμέραν καὶ ὅ- 21 λην τὴν νύκτα ἐκείνην. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς Σαούλ, καὶ εἶδεν ὅτι (ω) ἔσπευσε σφόδρα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἰδοὺ δὴ ἤκουσεν ἡ δούλη σου τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐθέμην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ ἤκουσα 22 τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησάς μοι. Καὶ νῦν ἄκουσον δὴ (α) φωνῆς τῆς δούλης σου, καὶ παραθήσω ἐνώπιόν σου ψωμὸν ἄρτου, καὶ φάγε, καὶ ἔσται 23 (β) σοι ἰσχύς, ὅτι πορεύῃ ἐν ὁδῷ. Καὶ οὐκ ἐβουλήθη φαγεῖν. καὶ παρεβιάζοντο αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἡ γυνή, καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν δίφρον. 24 Καὶ τῇ γυναικὶ ἦν δάμαλις νομὰς ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ ἔσπευσε καὶ ἔθυσεν αὐτήν· καὶ ἔλαβεν ἄλευρα καὶ ἐφύρασε, 25 καὶ ἔπεψεν ἄζυμα. Καὶ προσήγαγεν ἐνώπιον Σαούλ, καὶ ἐνώπιον τῶν παίδων αὐτοῦ· καὶ ἔφαγον καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀπῆλθον τὴν νύκτα ἐκείνην.

20 Et (h) feſtinavit Saul, & cecidit (i) porrectus ſuper terram, & timuit valdè à ſermonibus Samuel: & in eo non fuit fortitudo ultrà: non enim comederat panem totâ die & totâ nocte illâ. 21 Et intravit mulier ad Saul, & vidit quia feſtinabat valdè: Et dixit ad eum, Ecce nunc audivit ſerva tua vocem tuam: & poſui animam meam in manu mea: & audivi verba, quæ locutus es mihi. 22 Et nunc audi, quæſo, vocem ancillæ tuæ, & apponam coram te buccellam panis, & comede: & erit tibi fortitudo, quoniam vadis in via. 23 (k) Et noluit comedere. Et coegerunt eum pueri ejus, & mulier: & audivit vocem eorum, et ſurrexit de terra, & ſedit ſuper ſellam. 24 Et mulieri erat (l) vitula paſcualis in domo, & feſtinavit, & immolavit eam: & ſumpſit farinas, & conſperſit, & coxit azyma. 25 Et attulit coram Saul, & coram pueris ejus. Et comederunt, & ſurrexerunt, & abierunt nocte illâ.

MS. A. (χ) καὶ ἰσχὺς οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι, (ψ) ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ὅλην τὴν νύκτα. Καὶ (ω) ἔσπευδεν (α) τῆς φωνῆς τῆς (β) ἐν σοὶ

ΚΕΦ. κθʹ.

1 Καὶ (α) συναθροίζουσιν ἀλλόφυλοι πάσας τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς Ἀφέκ, καὶ Ἰσραὴλ παρενέβαλεν ἐν Ἀενδὼρ τὴν ἐν (β) Ἰεζ- 2 ραέλ. Καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων παρεπορεύοντο εἰς ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρεπορεύοντο 3 (γ) ἐπ᾽ ἐσχάτων μετὰ Ἀγχοῦς. Καὶ εἶπον οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων, Τίνες οἱ διαπορευόμενοι οὗτοι; καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν ἀλλοφύλων, Οὐχ οὗτος Δαυὶδ ὁ δοῦλος (δ) Σαοὺλ βασιλέως Ἰσραήλ; γέγονε μεθ᾽ ἡμῶν ἡμέρας τοῦτο δεύτερον ἔτος, καὶ οὐχ εὕρηκα ἐν αὐτῷ (ε) οὐθὲν ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἐνέπεσε πρὸς μὲ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας 4 ταύτης. Καὶ ἐλυπήθησαν ἐπ᾽ αὐτῷ οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπόστρεψον τὸν ἄνδρα, καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, οὗ κατέστησας αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ μὴ ἐρχέσθω μεθ᾽ ἡμῶν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μὴ γινέσθω ἐπίβουλος τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἐν τίνι διαλλαγήσεται οὗτος τῷ κυρίῳ αὐτοῦ; οὐχὶ ἐν 5 ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων; Οὐχ οὗτος Δαυίδ, ᾧ ἐξῆρχον ἐν χοροῖς, λέγοντες, Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ 6 ἐν μυριάσιν αὐτοῦ; Καὶ ἐκάλεσεν Ἀγχοῦς τὸν Δαυίδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ζῇ κύριος, ὅτι εὐθὺς σὺ καὶ ἀγαθὸς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἡ ἔξοδός σου καὶ ἡ εἴσοδός σου μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὅτι οὐχ εὕρηκα (ζ) κατὰ σοῦ κακίαν ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἥκεις πρὸς μὲ (η) ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας· καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν οὐκ ἀγαθὸς σύ.

CAP. XXIX.

1 Et congregant alienigenæ omnia caſtra ſua in Aphec. Et Iſrael caſtrametatus eſt in (a) Aendor, quæ in Jezrael. 2 Et ſatrapæ alienigenarum tranſibant ad centurias, et ad millia. Et David, & viri ejus tranſibant in noviſſimis cum Anchus. 3 Et dixerunt ſatrapæ alienigenarum, Quinam iſti (b) pertranſeuntes? Et dixit Anchus ad duces alienigenarum, Nónne hic David ſervus Saul regis Iſrael? (c) Fuit nobiſcum dies, hunc ſecundum annum: et non inveni in eo quicquã, ex qua die (d) incidit ad me, & uſque in diem hanc. 4 Et (e) contriſtati ſunt ſuper eum duces alienigenarum: et dicunt ei; Fac reverti virum, et revertatur ad locum ſuum, ubi collocâſti eum illîc, et non veniat nobiſcum ad bellum, et non fiat inſidiator caſtrorum. Et in quo conciliabitur hic domino ſuo? Nónne in capitibus virorum iſtorum? 5 Nónne iſte David cui præcinebant in choris, dicentes; Percuſſit Saul in millibus ſuis, et David in decem millibus ſuis? 6 Et vocavit Anchus David, et dixit ei; Vivit Dominus, quia rectus tu, et bonus in oculis meis, et exitus tuus, et introitus tuus mecum in caſtris: et quia non inveni de te malum ex qua die venis ad me uſque hodiernam diem. Et in oculis ſatraparum non bonus tu.

MS. A. (α) συναθροίζονται (β) Ἰζραέλ. Καὶ σατράπαι (γ) ἐπ᾽ ἐσχάτῳ (δ) Σαοὺλ * φυλῆς Ἰσραήλ; ὃς γέγονεν (ε) οὐδὲν (ζ) ἐν σοὶ (η) ἕως τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 ואוחי שאול ונפל מלי קומתיה לארעא ודחיל לחדא מפתגמי שמואל אף חילא לא
21 הוה ביה ארי לא אכל לחמא כל יומא וכל ליליא׃ ואתת אתתא לות שאול וחזת ארי
אתבהיל לחדא ואמרת ליה הא קבלת אמתך מנך ומסרית נפשי כעל גב לאתקטלא
22 ושמעית ית פתגמך דמלילתא עמי׃ וכען קביל כען אף את למימר אמתך ואשוי
23 קדמך פתא דלחמא ואכול ויהי בך חילא ארי תיזיל באורחא׃ וסריב ואמר לא איכול
ואתקיפו ביה עבדוהי ואף אתתא וקביל למימרהון וקם מארעא ויתב על ערסא׃
24 ולאתתא עגל פטים בביתא ואוחיאת ונכסתיה ונסיבת קמחא ולשת ואפתיה פטיר׃
25 וקריבת קדם שאול וקדם עבדוהי ואכלו וקמו ואזלו בליליא ההוא׃

כט

1 וכנשו פלשתאי ית כל משריתהון לאפק וישראל שרן בעינא די ביזרעאל׃ וטורני
2 פלשתאי עברין למאון ולאלפין ודוד וגברוהי עברין בבתריתא עם אכיש׃ ואמרו רברבי
3 פלשתאי מה יהודאי האלין ואמר אכיש לרברבי פלשתאי הלא דין דוד עבדא דשאול
מלכא דישראל דהוה עמי דנן יומין או דנן שנין ולא אשכחית ביה מדעם ביש מיומא
4 דאתפרש לותי עד יומא הדין׃ ורגיזו עלוהי רברבי פלשתאי ואמרו ליה רברבי
פלשתאי אתיב ית גברא ויתוב לאתריה דמניתיה תמן ולא יחות עמנא בקרבא ולא יהי
5 לשטן בקרבא ובמה יתרעי דין לות רבוניה הלא ברישי גבריא האנון׃ הלא דין
6 דוד דמשמעין ליה בחנגיא למימר קטל שאול באלפין ודוד ברבבן׃ וקרא אכיש לדוד
ואמר ליה קים הוא יי ארי כשר את וטב בעיני מפקך ומעלך עמי במשריתא ארי לא
אשכחית בך מדעם ביש מיומא דאתיתא לותי עד יומא הדין ובעיני טורניא לא תקין את׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

20 Et feſtinavit Saul, & cecidit plena ſtatura ſua in terrã, & timuit valdè à verbis Semuel; & etiã virtus non fuit in eo, quia non comederat panẽ tota die & tota nocte. 21 Et venit mulier ad Saul, & vidit quòd conturbatus eſſet valdè, & dixit illi, Ecce obedivit ancilla tua tibi; & tradidi animã meã propè ut occideretur, & audivi verbũ tuũ quod locutus es mecum. 22 Et nunc, accipe nunc etiã tu verbũ ancillæ tuæ, & ponam ante te buccellã panis, & comede, & erit in te virtus ut eas in via. 23 Et renuit, & dixit, Non comedã: & invaluerunt in eum ſervi ejus, & etiã mulier, & acquievit ad dicta illorum, & ſurrexit à terra, & ſedit ſuper lectum. 24 Et mulieri vitulus ſaginatus in domo ſua, & feſtinavit & mactavit eum, & accepit farinã & miſcuit, & coxit eam azymum. 25 Et attulit ante Saul & ante ſervos ejus, & comederunt, & ſurrexerunt, & abierunt in nocte illa.

CAP. XXIX.

1 Et congregaverunt Peliſtæi omnia caſtra ſua ad Aphek, et Iſrael poſuerunt [*caſtra*] in fonte qui in Izraghel. 2 Et tyranni Peliſtæorum tranſeuntes per centena et per millena; et David et viri ejus tranſeuntes in poſteriori cum Akis. 3 Et dixerunt magnates Peliſtæorum, Quid Jehudæi iſti? Et dixit Akis ad magnates Peliſtæorum, Nónne hic David ſervus Saul regis Iſrael, qui fuit mecum his diebus, aut his annis, et non inveni in eo quicquam mali à die quo ſeparatus eſt ad me uſque ad diem hunc? 4 Et indignati ſunt ſuper eũ magnates Peliſtæorũ, et dixerunt illi magnates Peliſthæorũ, Redire fac virũ, et redibit ad locũ ſuũ cui præfeciſti eum ìbi, et non deſcendet nobiſcum in bello, et non erit in Zzatan in bello: et in quo reconciliabitur hic domino ſuo, nónne in capitib⁹ virorum horum? 5 Nónne hic David, cui audire faciebant in canticis, dicendo: Occîdit Saul in millibus, et David in decem millibus? 6 Et vocavit Akis Davidem, et dixit illi, Permanens ipſe Dominus quòd rectus tu, et bonus in oculis meis: exitus tuus et introitus tuus mecum in caſtris, quia non inveni in te quicquam mali, ex die quo veniſti ad me uſque ad diem hanc, et in oculis tyrannorum non gratus es.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܘܐܣܬܪܗܒ ܫܐܘܠ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܕܚܠ ܛܒ ܡܢ ܡܠܘܗܝ ܕܫܡܘܐܝܠ.
ܘܐܦ ܚܝܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܟܠ ܗܘܐ ܠܚܡܐ. ܟܠܗ ܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܟܠܗ ܠܠܝܐ ܗܘ.
21 * ܘܥܠܬ ܐܢܬܬܐ ܠܘܬ ܫܐܘܠ. ܘܚܙܬ ܕܐܬܒܗܠ ܛܒ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܗܐ ܫܡܥܬ ܐܡܬܟ ܒܩܠܟ.
ܘܫܡܬ ܢܦܫܝ ܒܐܝܕܝ. ܘܫܡܥܬ ܡܠܝܟ ܕܡܠܠܬ ܥܡܝ. * ܘܗܫܐ ܫܡܥ ܐܦ ܐܢܬ. ܒܩܠܐ 22
ܕܐܡܬܟ. ܘܐܣܝܡ ܩܕܡܝܟ ܦܬܬܐ ܕܠܚܡܐ. ܘܐܟܘܠ. ܘܬܗܘܐ ܒܟ ܚܝܠܐ. ܡܛܠ ܕܐܙܠ ܐܢܬ
23 ܒܐܘܪܚܐ. * ܘܠܐ ܨܒܐ. ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܟܘܠ. ܘܐܠܨܘܗܝ ܥܒܕܘܗܝ ܥܡ ܐܢܬܬܐ. ܘܫܡܥ
24 ܠܩܠܗܘܢ. ܘܩܡ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܝܬܒ ܥܠ ܥܪܣܐ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܐܢܬܬܐ ܥܓܠܐ ܡܦܛܡܐ ܒܒܝܬܐ.
25 ܘܐܣܬܪܗܒܬ ܘܢܟܣܬܗ. ܘܢܣܒܬ ܩܡܚܐ ܘܠܫܬ ܘܐܦܬ ܦܛܝܪܐ. * ܘܩܪܒܬ ܩܕܡ ܫܐܘܠ.
ܘܩܕܡ ܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܟܠܘ. ܘܩܡܘ ܘܐܙܠܘ ܒܠܠܝܐ ܗܘ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܛ *
1 * ܘܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ ܟܠܗܘܢ ܡܫܪܝܬܗܘܢ ܠܐܦܩ. ܘܝܫܪܐܝܠ ܫܪܘ ܥܠ ܥܝܢܐ ܕܒܝܙܪܥܝܠ.
2 * ܘܛܘܪܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܥܒܪܝܢ ܠܡܐܐ ܘܠܐܠܦܐ. ܘܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ ܥܒܪܝܢ
3 ܒܚܪܬܐ ܥܡ ܐܟܝܫ. * ܘܐܡܪܘ ܪܘܪܒܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܠܐܟܝܫ. ܡܢܘ ܗܠܝܢ ܥܒܪܝܐ. ܘܐܡܪ
ܐܟܝܫ ܠܪܘܪܒܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܗܢܘ ܕܘܝܕ ܥܒܕܗ ܕܫܐܘܠ ܡܠܟܐ ܕܝܫܪܐܝܠ. ܕܗܘܐ ܠܘܬܝ.
ܫܢܝܢ ܬܪܬܝܢ ܘܝܪܚܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܗ ܡܕܡ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
4 * ܘܪܓܙܘ ܥܠܘܗܝ ܪܘܪܒܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܗܦܟ ܠܓܒܪܐ ܢܐܙܠ ܠܕܘܟܬܗ
ܕܐܫܠܡܬܗ ܬܡܢ. ܘܠܐ ܢܐܙܠ ܥܡܢ ܠܩܪܒܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܣܛܢܐ ܒܩܪܒܐ. ܒܡܢܐ
5 ܓܝܪ ܢܬܪܥܐ ܗܢܐ ܥܡ ܡܪܗ. ܐܠܐ ܒܪܫܝܗܘܢ ܕܓܒܪܐ ܗܠܝܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܕܘܝܕ. ܗܘ
ܕܡܫܒܚܢ ܗܘܝ ܠܗ ܒܢܬ ܝܫܪܐܝܠ ܒܛܒܠܐ. ܘܐܡܪܢ. ܩܛܠ ܫܐܘܠ ܒܐܠܦܐ. ܘܕܘܝܕ
6 ܒܪܒܘܬܐ. * ܘܩܪܐ ܐܟܝܫ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܬܪܝܨ ܐܢܬ. ܘܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝ
ܡܦܩܟ ܘܡܥܠܟ ܥܡܝ ܒܩܪܒܐ. ܕܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܟ ܒܝܫܬܐ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܐܬܝܬ ܠܘܬܢ.
ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܒܥܝܢܝ ܛܘܪܢܐ. ܠܐ ܫܦܝܪ ܐܢܬ.

20 Tum Saul confeſtim cecidit pronus in terram, verbis Samuelis admodum perterritus; vis etiam non erat in eo, quia totâ die illâ & totâ nocte non comederat cibũ. 21 Quare accedens mulier illa ad Saulem, & videns eum valdè timuiſſe, dixit ei; Ecce obtemperavit ancilla tua voci tuæ, & poſui vitam meam in manibus tuis, & acquievi verbis tuis quæ dixiſti mihi. 22 Audi igitur tu quoque vocem ancillæ tuæ: apponam tibi fruſtum panis, ut comedas, viréſque reſumas; quandoquidem viam es aggreſſurus. 23 Renuente verò & ad eam dicente, Non comedam, efflagitârunt ab eo ſervi ejus unà cum muliere: demum auſcultans voci eorum, ſurrexit è terra ſedítque ſuper lectum. 24 Mulier autem illa vitulum habebat domi ſuæ nutritum, quem feſtinans jugulavit; & accipiens farinam, pinſuit, coxítq; azymum: 25 Deinde obtulit Sauli & ſervis ej⁹; qui cùm comediſſent, ſurrexerunt, & iter fecerunt eâdem nocte.

CAP. XXIX.

1 Congregaverunt igitur Philiſtæi copias ſuas omnes ad Aphec, Iſraelitis caſtra habentibus in In quæ eſt in Jezrael. 2 Et tyranni Philiſtæorũ tranſibãt ante centurias et millenos, David autẽ & viri qui cum eo erãt, tranſibant in extremis *agminibus* cum Achis. 3 Dixerúntque magnates Philiſtæorum ad Achis, Quò tranſeũt hi? Dixit Achis magnatib⁹ Philiſtæorum, Hic eſt David ſerv⁹ Saulis regis Iſrael, qui manſit apud nos duob⁹ annis, et menſibus, neque deprehendi in eo quicquã ex quo die venit ad me in hunc uſque diem. 4 Sed irati in eum magnates Philiſtæorum dicunt ei, Ejice virum ut redeat ad locũ ubi præfeciſti eum, & non abeat nobiſcum ad bellum, ne ſit nobis moleſtiæ in bello: quá enim re conciliaretur vir iſte cum domino ſuo, niſi capite noſtro? 5 Nónne hic eſt David ille cui canebant filiæ Iſrael cum ſiſtris, ac dicebant; Occîdit Saul millia, David autẽ myriadas? 6 Quapropter advocans Achis Davidem, ait illi, Vivit Dominus, tu rectus es, & bonus foret in oculis meis ingreſſus & egreſſus tu⁹ mecũ in bello, cùm nihil pravi deprehenderim in te ex quo die veniſti ad nos ad hunc uſque diem; at in in oculis tyrannorũ non es bonus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * فاستعجل ساوول وسقط على وجهه على الارض وفرق من كلام صموال فرقا شديدا * ولم يكن
21 به قوة ينهض * لانه لم يذق طعاما يومه ذلك ولا ليلته * فتقدمت المراة الي ساوول * ورات انه
قد فزع جدا * قالت له * اعلم ان امتك قد اطاعتك واجابتك الي ما طلبت * وصيرت نفسي
22 في يديك * وقبلت كلامك الذي كلمتني * فاسمع انت ايضا كلام امتك واقبل قولي * واقدم لك
23 كسرة لتاكل وتقوي * لانك تريد ان تتعب في الطريق * ولم يهوي ان يقبل قولها * وقال
لها * لست اكل شيا * فطلبت اليه عبيده والمراة ايضا فقبل منهم * فقام عن الارض وجلس على
24 السرير * وكان عند المراة عجل قد ربته في بيتها * فذبحته سريعا * واخذت دقيقا وعجنته وخبزته
25 فطيرا * وقدمته الي ساوول وعبيده * فاكلوا وقاموا وساروا ليلا * الفصل التاسع والعشرون *
1
2 * وجمع اهل فلسطين عساكرهم الي افاق * فنزل بنو اسرايل على قرية ايزرعال * وقام قواد
اهل فلسطين * فاحصوا مين والوفا * واما داود واصحابه فجاوا اواخر العسكر مع احيش الملك *
3 * وقال قواد فلسطين لاحيش * هولاء الي اين يسيرون معنا * قال احيش لقواد فلسطين * هذا
داود عبد ساوول ملك بني اسرايل * الذي مكث عندنا سنة واشهر * ولم نجد عليه سية ولا
4 مكروها * بل وجدناه صحيحا منذ يوم اتانا الي اليوم * فغضبت قواد اهل فلسطين وقالوا *
رد الرجل الي الموضع الذي صيرته فيه * ولا ينطلق معنا الي الحرب * ولا يكون لنا عثرا في محاربتنا *
5 ما الذي نري ان هذا الرجل لا يفكر في سيده * ما يفكر الا ان نقتل نحن ويظفر سيده * اليس
هذا داود الذي كانت بنات اسرايل تغني بالمربعات وتقول * ان ساوول قتل الوفا * وداود الوف
6 الالوف * فدعا احيش داود وقال له * حي هو الرب انك عندي صحيح * وقد رضيت بك * وسررت
بدخولك وخروجك معي الي الحرب * ولم ار عليك سوا منذ يوم اتيتنا الي اليوم فاما في اعين
روساء اهل فلسطين فليس انت صحيح *

20 * *Corruit illicò Saul in faciẽ ſuã ſuper terram, timuitque verba Samuelis timore vehementi, ita ut nulla maneret in eo vis erigendi ſeſe: nullum enim cibum guſtaverat illâ die noctéq;.* 21 *Accedens autem mulier illa ad Saulem, & videns eum ſummo pavore perculſum, dixit ad eum, Scias quòd ancilla tua obedivit tibi, & acquievit rogatis tuis, poſuiq; animam meam in manibus tuis, & ſuſcepi verba tua quæ locutus es ad me.* 22 *Audi igitur tu quoq; verba ancillæ tuæ, & acquieſce ſermoni meo: proponam tibi fruſtum panis, ut comedas, viréſque ſumas; quandoquidem laborem itineris ſuſcipere decreviſti.* 23 *Verùm noluit acquieſcere dictis ejus, dixitque ad eam, Nihil comedam: ſervis autem ejus, & muliere quoque illâ rogantibus eum, acquievit illis, & ſurgens de terra ſedit ſuper lectum.* 24 *Erat autem apud mulierem illam vitulus quẽ domi ſuæ nutriebat, eum illico mactavit: & accipiens farinam pinſuit eã, & coxit azymum:* 25 *Obtulitque Sauli & ſervis ejus, qui cùm comediſſent, ſurrexerunt, & noctu iter fecerunt.*

CAP. XXIX.

1 *Congregantibus itaq; Palæſtinis copias ſuas in Aphec, caſtrametati ſunt Iſraelitæ prope civitatẽ Jezrael.* 2 *Et ſurgentes duces Palæſtinorum recenſuerunt centurias & chiliades: David autem & ſocii ſuı gradiebantur in poſtrema acie cum Achis rege.* 3 *Et dixerunt duces Palæſtinorum ad Achis, Quò pergunt hi nobiſcũ? Dixit Achis ducibus Palæſtinorum, Hic eſt David ſervus Saulis regis filiorum Iſrael, qui cùm manſerit apud nos anno & menſibus aliquot, nihil perverſi aut exoſi deprehendimus in eo; imò reperimus eum integrum ab eo die quo venit ad nos in hunc uſque diem.* 4 *At irati duces Palæſtinorũ dixerunt, Remitte virũ iſtum ad locum in quo eum collocâras, & non pergat nobiſcũ ad prælium, nec ſit nobis offendiculo dum pugnabimus. Putáſne virũ iſtũ nullã Domini ſui rationẽ habere? nil aliud optaret, niſi ut nos trucidaremur, domin⁹ autẽ ſuus victor exiſteret.* 5 *Annon hic eſt David ille cui filiæ Iſraelis tympanis quadratis canebant dicentes, Saul interfecit millia, David autem millia milliũ.* 6 *Accerſivit autẽ Achis Davidẽ, & dixit ad eũ, Vivit Domin⁹ quòd integer es apud me, & gratus es mihi, & approbavi ingreſſũ tuũ et egreſſũ tuũ mecũ ad bellũ, neq; deprehendi in te crimen ab eo die quo veniſti ad nos ad hunc diẽ: verùm in oculis principum Palæſtinorum non es integer.*

oculis in malum facies non & : pace in vade & ,revertere nunc Et
7 ועתה שוב ולך בשלום ולא־תעשה רע בעיני
, feci quid Quia : Achis ad David Dixitque .Pelistim principum
8 סרני פלשתים : ויאמר דוד אל־אכיש כי מה עשיתי
ad usque *tuas facies ad* fui qua ,die à tuo servo in invenisti quid &
ומה־מצאת בעבדך מיום אשר הייתי לפניך עד
? regis mei domini inimicos *in* pugnem & veniam non quòd ,hanc diem
היום הזה כי לא אבוא ונלחמתי באיבי אדני המלך :
tu bonus quòd Novi : David ad dixitque ,Achis respondit Et
9 ויען אכיש ויאמר אל־דוד ידעתי כי טוב אתה
:dixerunt Pelistim principes *Verum* .Dei angelus sicut meis oculis in
בעיני כמלאך אלהים אך שרי פלשתים אמרו
servi & ,mane *in manica* nunc Et .prælium in nobiscum ascendat Non
10 לא־יעלה עמנו במלחמה : ועתה השכם בבקר ועבדי
illucescet & ,mane *in manicabitis* & ; tecum venerunt qui ,tui domini
אדניך אשר־באו אתך והשכמתם בבקר ואור
,mane *in eundum ad* ,ejus viri & ,ipse David *manicavit* Et .ite & , vobis
11 לכם ולכו : וישכם דוד הוא ואנשיו ללכת בבקר
.Izrehel ascenderunt Pelistim Et .Pelistim terram ad *redeundum ad*
לשוב אל־ארץ פלשתים ופלשתים עלו יזרעאל :

CAP. XXX. ל

,tertia die in Siclagh ejus viri & David *veniendo in* fuit Et
1 ויהי בבא דוד ואנשיו צקלג ביום השלישי
percusserant & : Siclagh ad & ,meridiem *ad se diffuderant* Hamalechitæ &
ועמלקי פשטו אל־נגב ואל־צקלג ויכו
duxerant captivas Et .igne in eam combusserant & ,Siclagh
2 את־צקלג וישרפו אתה באש : וישבו את־
,*virum* interfecerunt non ,magnū ad usq; & parvo à ,ea in quæ ,mulieres
הנשים אשר־בה מקטן ועד־גדול לא המיתו איש
,civitatē ad ejus viri & ,David venit Et .suā viā in abierūt & ,duxerūt &
3 וינהגו וילכו לדרכם : ויבא דוד ואנשיו אל־העיר
eorum filiæ & ,eorum filii & ,eorum uxores & : igne in combusta ecce &
והנה שרופה באש ונשיהם ובניהם ובנתיהם
eo cum qui populus & ,David levavit Et .erant ducti captivi
4 נשבו : וישא דוד והעם אשר־אתו את־
duæ Et .flendum ad *vis* eis in non donec ,fleverunt & ,suam vocem
5 קולם ויבכו עד אשר אין־בהם כח לבכות : ושתי
Abighail & ,Jezrehelita Achinoham ,fuerant ductæ captivæ David uxores
נשי־דוד נשבו אחינעם היזרעלית ואביגיל
dixerunt quia ,valde David *fuit angustia* Et .Charmelitæ Nabal uxor
6 אשת נבל הכרמלי : ותצר לדוד מאד כי־אמרו
omnis anima esset affecta amaritudine quòd ,eum *lapidandum ad* populus
העם לסקלו כי־מרה נפש כל־
David se roboravit Et .suis filiabus super & ,suis filiis super *viri* ,populi
העם איש על־בנו ועל־בנתיו ויתחזק דוד
filium sacerdotem Ebjathar ad David dixit Et .suo Deo Domino in
7 ביהוה אלהיו : ויאמר דוד אל־אביתר הכהן בן־
Ebjathar *accedere fecit* Et .ephod mihi quæso *accedere Fac* :Achimelech
אחימלך הגישה־נא לי האפוד ויגש אביתר את־
: dicendo ,Domino *in* David interrogavit Et .David *ad* ephod
8 האפוד אל־דוד : וישאל דוד ביהוה לאמר
: ei dixit Et ? ipsum attingam Num ? *istud agmen post* Persequar
ארדף אחרי הגדוד־הזה האשגנו ויאמר לו
.erues eruendo & ,comprehendes comprehendendo quia ,Persequere
רדף כי־השג תשיג והצל תציל :
venerunt & ; secum qui viri sexcenti & ,ipse David abiit Et
9 וילך דוד הוא ושש־מאות איש אשר אתו ויבאו
est persecutus Et .substiterunt *residui* & ,Besor torrentem ad usque
10 עד־נחל הבשור והנותרים עמדו : וירדף
viri ducenti substiterunt & : viri quadringenti & ,ipse David
דוד הוא וארבע־מאות איש ויעמדו מאתים איש
.Besor torrentem *transeundo à pigrescebant* qui
אשר פגרו מעבר את־נחל הבשור :

Versio VUL. LAT.

7 Revertere ergò, & vade in pace, & non offendas oculos satraparū Philisthiim. 8 Dixítque David ad Achis; Quid enim feci, & quid invenisti in me servo tuo à die quâ fui in conspectu tuo usque in diē hanc, ut non veniam, & pugnē contra inimicos dñi mei regis? 9 Respondens autē Achis, locut⁹ est ad David; Scio quia bonus es tu in oculis meis, sicut Angelus Dei: sed principes Philisthinorum dixerunt, Non ascendet nobiscū in præliū. 10 Igitur consurge manè tu, & servi dñi tui, qui venerunt tecū: & cùm de nocte surrexeritis, & cœperit dilucescere, pergite. 11 Surrexit itaque de nocte David ipse & viri ejus, ut proficiscerentur manè, & reverterentur ad terram Philisthiim: Philisthiim autē ascenderunt in Jezrahel.

CAP. XXX.

1 Cumque venissent David & viri ej⁹ in Siceleg die tertiâ, Amalecitæ impetum fecerant ex parte Australi in Siceleg, et percusserant Siceleg, & succenderant eam igni. 2 Et captivas duxerant mulieres ex ea, à minimo usque ad magnū: & non interfecerant quenquam, sed secū duxerant, & pergebant itinere suo. 3 Cùm ergò venissent David & viri ej⁹ ad civitatē, & invenissent eam succensam igni, & uxores suas, & filios suos, & filias ductas esse captivas, 4 Levaverunt David & popul⁹ qui erat cum eo voces suas, & planxerunt donec deficerent in eis lacrymæ. 5 Siquidem & duæ uxores David captivæ ductæ fuerant, Achinoam Jezrahelites, & Abigail uxor Nabal Carmeli. 6 Et contristat⁹ est David valdé: volebat enim eū popul⁹ lapidare, quia amara erat anima uniuscujusq; viri super filiis suis & filiab⁹: confortat⁹ est autem David in Dño Deo suo. 7 Et ait ad Abiathar sacerdotem filiū Achimelech, Applica ad me ephod. Et applicavit Abiathar ephod ad David. 8 Et consuluit David Dñm, dicēs; Persequar latrunculos hos, & comprehendam eos, an non? Dixitq; ei Dñs; Persequere: absq; dubio enim comprehendes eos, & excuties prædā. 9 Abiit ergò David ipse, & sexcenti viri qui erant cum eo, et venerūt usq; ad torrentē Besor: & lassi quidā substiterūt. 10 Persecutus est autē David ipse, et quadringenti viri: substiterant enim ducenti, qui lassi transire non poterant torrentem Besor.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ νῦν ἀνάστρεφε καὶ πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ οὐ μὴ (θ) ποιήσῃς κακίαν ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύλων. 8 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς, Τί πεποίηκά σοι καὶ τί εὗρες ἐν τῷ δούλῳ σου ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἤμην ἐνώπιόν σου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι οὐ μὴ ἔλθω (ι) πολεμήσαι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως; 9 Καὶ ἀπεκρίθη Ἀγχοῦς (κ) πρὸς Δαυὶδ, Οἶδα ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς (λ) μου, ἀλλ᾽ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων λέγουσιν, Οὐχ ἥξει μεθ᾽ ἡμῶν εἰς πόλεμον. 10 Καὶ νῦν ὄρθρισον (μ) τοπρωῒ σὺ καὶ οἱ παῖδες τοῦ κυρίου σου οἱ ἥκοντες μετὰ σοῦ, καὶ πορεύεσθε εἰς τὸν τόπον οὗ κατέστησα (ν) ὑμᾶς ἐκεῖ, καὶ λόγον λοιμὸν μὴ θῇς ἐν καρδίᾳ σου, ὅτι ἀγαθὸς σὺ (ξ) ἐνώπιόν μου, καὶ (ο) ὀρθρίσατε ἐν τῇ ὁδῷ καὶ φωτισάτω ὑμῖν, καὶ πορεύθητε. 11 Καὶ ὤρθρισε Δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ (π) ἀπελθεῖν καὶ φυλάσσειν τὴν γῆν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀνέβησαν πολεμεῖν (ρ) ἐπὶ Ἰεζραήλ.

7 Et nunc reverte, & vade in pace: et non facies malum in oculis satraparum alienigenarum. 8 Et dixit David ad Anchus, Quid feci tibi? & quid invenisti in servo tuo, ex qua die fui coram te, & usq; ad diem hanc; ut non veniam impugnans inimicos domini mei regis? 9 Et respondit Anchus ad David; Novi, quia bonus tu in oculis (f) meis. Sed satrapæ alienigenarum dicunt, Non veniet nobiscum ad bellum. 10 Et nunc diluculò surge manè, tu, & pueri domini tui, qui veniunt tecum: & ite ad locum, ubi collocavi vos illic. Et verbum pestilens ne posueris in corde tuo: quoniam bonus tu coram me. Et diluculò surgite in viam; & illucescat vobis: & ite. 11 Et diluculò surrexit David, ipse, & viri ejus ad (g) abeundum, & custodiendum terram alienigenarum. Et alienigenæ ascenderunt ad bellandum in Jezrael.

MS. A. (θ) ποιήσεις (ι) πολεμῆσαι (κ) καὶ εἶπεν πρὸς (λ) μου καθὼς ἄγγελος θεοῦ, ἀλλ᾽ οἱ (μ) τοπρωῒ καὶ (ν) ὑμᾶς, καὶ (ξ) ἐνώπιον ἐμοῦ, (ο) διορθρίσατε (π) ἀπελθεῖν τοπρωῒ καὶ (ρ) πρὸς Ἰσραήλ.

Κεφ. λ'.

1 Καὶ ἐγενήθη εἰσελθόντος Δαυὶδ καὶ τῶν ἀνδρῶν (α) αὐτοῦ τῇ Σεκελὰκ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ Ἀμαλὴκ ἐπέθετο ἐπὶ τὸν Νότον καὶ ἐπὶ τὴν (β) Σεκελὰκ, καὶ ἐπάταξε τὴν (γ) Σεκελὰκ, καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὴν ἐν πυρί. 2 (δ) Καὶ τὰς γυναῖκας καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ ἀπὸ μικροῦ (ε) ἕως μεγάλου οὐκ (ζ) ἐθανάτωσαν ἄνδρα καὶ γυναῖκα, ἀλλ᾽ ᾐχμαλώτευσαν, καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν. 3 Καὶ ἦλθε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ ἐμπεπύρισται ἐν πυρί, αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν (η) ᾐχμαλωτευμένοι. 4 Καὶ ἦρε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν ἕως ὅτου οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς ἰσχὺς (θ) ἔτι τοῦ κλαίειν. 5 Καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες Δαυὶδ ᾐχμαλωτεύθησαν, Ἀχινάαμ ἡ (ι) Ἰεζραηλῖτις, καὶ 6 Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νάβαλ τοῦ Καρμηλίου. Καὶ ἐθλίβη Δαυὶδ σφόδρα, ὅτι εἶπεν ὁ λαὸς λιθοβολῆσαι αὐτὸν, ὅτι κατώδυνος ψυχὴ παντὸς τοῦ λαοῦ ἑκάστου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ. καὶ ἐκραταιώθη 7 Δαυὶδ ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα υἱὸν (κ) Ἀχιμέλεχ, 8 Προσάγαγε τὸ ἐφούδ. (λ) Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τοῦ κυρίου, λέγων, Εἰ καταδιώξω ὀπίσω τοῦ γεδδοὺρ τούτου; (μ) εἰ καταλήψομαι αὐτούς; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Καταδίωκε, ὅτι καταλαμβάνων (ν) καταλήψῃ αὐτοὺς, καὶ ἐξαιρούμενος 9 ἐξελῇ. Καὶ ἐπορεύθη (ξ) Δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ (ο) ἔρχονται ἕως τοῦ χειμάῤῥου Βοσὸρ, καὶ οἱ 10 περισσοὶ ἔστησαν. (π) Καὶ κατεδίωξεν ἐν τετρακοσίοις ἀνδράσιν. ὑπέστησαν δὲ διακόσιοι ἄνδρες οἵτινες ἐκάθισαν πέραν τοῦ χειμάῤῥου τοῦ Βοσόρ.

CAP. XXX.

1 Et factū est, intrāte David, et viris ej⁹ in Secelac die tertiā; et Amalec incursionē fecit ad Austrū, et ad Secelac: et percussit ipsā Secelac, et incenderūt eā in igni. 2 Et mulieres, et (a) omnia quæ in ea, à parvo usq; ad magnū non mortificaverunt virum, et mulierē: sed captivârunt, & abierunt ad viā suam. 3 Et venit David, et viri ej⁹ in civitatem: et ecce incensa est in igni. uxores autē ipsorum, et filii ipsorū, & filiæ ipsorū captivatæ. 4 Et elevavit David, et viri ejus vocem suam: et ploraverunt quoadusq; non fuit in eis ultrà fortitudo ad plorandum. 5 Et ambæ uxores David captivatæ fuerant, Achinaam Jezraelites, & Abigæa uxor Nabal Carmelii. 6 Et tribulatus est David valdé: quoniā dixit populus lapidare eum: quoniā amara anima universi populi, cujusq; super filios suos, & super filias suas. Et confortatus est David in Domino Deo suo. 7 Et dixit David ad Abiathar sacerdotē filium Achimelech, Applica Ephud. 8 (b) Et interrogavit David per Dominū dicens; Si persequar post (c) Geddur istud, si assequar eos? Et dixit ei; Persequere, quoniam assequens assequêris eos, et eruens erues. 9 Et ivit David, ipse & sexcenti viri cū eo: et venit usq; ad torrentem Bosor: (d) & residui substiterunt. 10 Et persequutus est in quadringentis viris. Substiterūt autem ducenti viri, qui quidē sederant trans torrentem Bosor.

MS.A. (α) αὐτοῦ εἰς Σικελὰγ (β) Σικελάγ, (γ) Σικελὰγ, καὶ ἐνέπρησεν (δ) Καὶ ᾐχμαλώτευσεν καὶ τὰς γυναῖκας (ε) καὶ ἕως (ζ) ἐθανάτωσεν (η) αἰχμαλωτευόμενοι. (θ) ἔτι κλαίειν. (ι) Ἰσραηλεῖτις, (κ) Ἀχιμέλεχ, (λ) Καὶ προσήγαγεν Ἀβιάθαρ τὸ ἐφοὺδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἐπηρώτησεν (μ) καὶ καταλήμψομαι (ν) καταλήμψῃ, καὶ (ξ) Δαυὶδ καὶ οἱ (ο) ἔρχεται (π) Καὶ ἐξεδίωκεν Δαυὶδ σὺν τετρακοσίοις

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 וכען תוב ואזיל בשלם ולא תעביד ביש בעיני טורני פלשתאי : ואמר דוד לאכיש
8 ארי מה עבדית ומה אשכחתא בעבדך מיומא דהויתי משמש קדמך עד יומא הדין
ארי לא איזיל ואגיח קרבא בסנאי רבוני מלכא : ואתיב אכיש ואמר לדוד ידענא ארי 9
תקין את בעיני כמלאכא דיי ברם רברבי פלשתאי אמרו לא יסק עמנא בקרבא :
10 וכען אקדם בצפרא ועבדי רבונך דאתו עמך ותקדמון בצפרא ויניהר לכון ותיזלון :
11 ואקדים דוד הוא וגברוהי למיזל בצפרא למתב לארע פלשתאי ופלשתאי סליקו ליזרעאל :
ל
1 והוה כד אתא דוד וגברוהי לצקלג ביומא תליתאה ועמלקאה אתנגידו
2 על דרום ועל צקלג ומחו ית צקלג ואוקידו יתה בנורא : ושבו ית נשיא די בה מזעירא ועד רבא
3 לא קטלו אנש ודברו ואזלו לאורחיהון : ואתא דוד וגברוהי לקרתא והא קליא
4 בנורא ונשיהון ובניהון ובנתיהון אשתביאו : וארים דוד ועמא די עמיה ית קלהון
5 ובכו עד דלא הוה בהון חילא למבכי : ותרתין נשי דוד אשתביאה אחינעם
6 דמיזרעאל ואביגיל אתת נבל דמכרמלא : ועקת לדוד לחדא ארי אמרו עמא
למרגמיה ארי מרת נפשא דכל עמא גבר על בנוהי ועל בנתיה ואתקף דוד
7 במימרא דיי אלהיה : ואמר דוד לאביתר כהנא בר אחימלך קריב כען לי אפודא
8 וקריב אביתר ית אפודא לדוד : ושאיל דוד במימרא דיי למימר ארדוף בתר
משריתא הדא ואדבקניה ואמר ליה רדוף ארי אדבקא תדביק ושזבא תשיזיב :
9 ואזל דוד הוא ושית מאה גברא די עמיה ואתו עד נחלא דבשור ומקצתהון אשתארו :
10 ורדף דוד הוא וארבע מאה גברא ואשתארו מאתן גברא דאתמנעו מלמעבר
ית נחל דבשור :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nunc redi & ito in pace, & non facies malum in oculis tyrannorū Pe- 7 listæorū. Et dixit David ad Akis, Nam quid feci aut quid invenisti in ser- 8 vo tuo à die quo fui ministrās ante te usq; ad diem hanc, quòd non ibo & inibo bellū in osores dñi mei regis? Et respondit Akis & dixit Davidi, 9 Cognovi quòd gratus tu in oculis meis ut angelus Dñi: verùm magnates Pelistæorū dixerunt, Non ascendet nobiscū ad bellum. Et nunc anticipa 10 in aurora & servi domini tui, qui venerunt tecū, & anticipabitis in aurora, & illucescet vobis & ibitis. Et anticipavit David ipse & viri ejus ad 11 eundum in aurora, ad redeundum in terram Pelistæorum: & Pelistæi ascenderunt ad Izraghel.

CAP. XXX.

Et fuit quando venit David & viri ej⁹ ad Zziklag in die tertia, & Gha- 1 malekæi extracti sunt super Meridiem, & super Sziklag, & incenderunt illam in igne. Et captivaverunt mulieres quæ in ea, à parvula & usque ad 2 magnā: & non occiderunt hominem, & duxerunt & abierunt ad viam suam. Et venit David & viri ejus ad urbem; & ecce combusta in igni, & 3 uxores eorū, & filii eorū, & filiæ eorum captivati sunt. Et levavit David 4 & omnis populus qui cum illo, vocē suā, & ploraverunt usque quò non fuit in eis virtus ad plorandum. Et duæ uxores David captivatæ sunt, 5 Ahhinogham quæ ex Jizraghel, & Abigail uxor Nabal qui ex Carmela. Et 6 augustia fuit Davidi valdè, quia dixerunt populus ad lapidandum eum, quia amara fuit anima omnis populi viri super filiū suum, & super filiam suā, & confortat⁹ est David in dicto Dñi Dei sui. Et dixit David ad Abi- 7 athar sacerdotē filiū Ahhimelech, Affer nunc mihi Ephoda: & attulit Abiathar Ephoda ad David. Et rogavit David in dicto Dñi, dicendo: Sequar 8 post exercitum hunc, & comprehendā illū? & dixit illi, Sequere, quia comprehendendo comprehendes, & liberando liberabis. Et ivit David ipse 9 & sexcenti viri qui cum eo, & venerunt usq; ad fluvium Bezzor: & pars 10 eorum relicti sunt. Et secutus est David ipse & quadringenti viri, & re- 11 licti sunt ducenti viri, qui prohibiti sunt à transeundo fluvium Bezzor.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܗܫܐ ܗܦܘܟ ܘܙܠ ܒܫܠܡܐ. ܘܠܐ ܬܒܐܫ ܒܥܝܢܝ ܪܘܪܒܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܐܡܪ
8 ܕܘܝܕ ܠܐܟܝܫ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܘܡܢܐ ܐܫܟܚܬ ܒܥܒܕܟ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܗܘܝܬ ܩܕܡܝܟ. ܘܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܢܐ. ܐܠܐ ܐܙܠ. ܘܐܬܟܬܫ ܥܡ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܡܪܝ ܡܠܟܐ. * ܘܥܢܐ ܐܟܝܫ. 9
ܘܐܡܪ ܠܕܘܝܕ. ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܛܒ ܐܢܬ ܒܥܝܢܝ. ܐܝܟ ܡܠܐܟܗ ܕܐܠܗܐ. ܒܪܡ. ܪܘܪܒܢܐ
10 ܕܦܠܫܬܝܐ ܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܢܐܙܠ ܥܡܢ ܠܩܪܒܐ. * ܘܗܫܐ ܩܘܡ ܨܦܪܐ. ܘܥܒܕܐ ܕܡܪܟ ܕܐܬܘ ܥܡܟ
11 ܒܐܘܪܚܐ ܘܡܐ ܕܢܗܪ ܠܟܘܢ. ܗܦܘܟܘ. * ܘܩܕܡ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ. ܠܡܗܦܟ ܠܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ.
ܘܦܠܫܬܝܐ ܣܠܩܘ ܠܝܙܪܥܠ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܠ *

Itaque revertere, & abi cùm pace, & nequid 7 mali committas in oculis tyrannorum Philistæorū. Et Dixit David ad Achis, Quid feci? 8 & quid deprehendisti in servo tuo ex quo die fui coram te usq; in hunc diem? Imò verò ibo, & pugnabo contra hostes dñi mei regis. Respondens autem Achis dixit Davidi, Novi 9 te probum esse in oculis meis ut Angelum Dei: veruntamen magnates Philistæorum dicunt, Non ibit nobiscum ad bellum. Quapropter surge diluculò cum servis dñi tui, qui 10 tecum venerunt in via; & cùm illuxerit vobis, redite. Surrexerunt ergò diluculò David 11 & viri sui ut redirent in terram Philistæorum: Philistæi autem ascenderant ad Jezrael.

1 * ܘܟܕ ܐܬܐ ܕܘܝܕ ܠܨܝܩܠܓ ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ. ܘܥܡܠܩܝܐ ܢܦܩܘ ܥܠ ܢܓܒ ܘܥܠ
2 ܨܝܩܠܓ. ܘܐܘܩܕܘ ܐܢܝܢ ܒܢܘܪܐ. * ܘܫܒܘ ܢܫܐ ܕܒܗܝܢ. ܡܢ ܙܥܘܪܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܪܒܐ.
3 ܘܩܛܠܘ ܓܒܪܐ. ܘܕܒܪܘ. ܘܐܙܠܘ ܠܐܘܪܚܗܘܢ. * ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܐ
4 ܝܩܝܕܐ ܒܢܘܪܐ. ܘܢܫܝܗܘܢ. ܘܒܢܝܗܘܢ. ܘܒܢܬܗܘܢ. ܐܫܬܒܝܘ. * ܘܐܪܝܡ ܕܘܝܕ ܘܥܡܐ
5 ܩܠܗܘܢ. ܘܒܟܘ. ܥܕܡܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܚܝܠܐ ܠܡܒܟܐ. * ܘܬܪܬܝܢ ܢܫܘܗܝ ܕܕܘܝܕ
6 ܐܫܬܒܝ. ܐܚܝܢܘܥܡ ܕܡܢ ܝܙܪܥܠ. ܘܐܒܝܓܠ ܐܢܬܬܗ ܕܢܒܠ ܟܪܡܠܝܬܐ. * ܘܥܩܬ ܠܕܘܝܕ
ܛܒ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܘ ܥܡܐ ܠܡܪܓܡܗ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܪܐ ܢܦܫܗ ܕܟܠܗ ܥܡܐ. ܥܠ ܒܢܘܗܝ
7 ܘܥܠ ܒܢܬܗ. ܘܐܬܚܝܠ ܕܘܝܕ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܗ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ ܒܪ
8 ܐܚܝܡܠܟ. ܩܪܒ ܠܝ ܐܦܘܕܐ. ܘܩܪܒ ܐܒܝܬܪ ܐܦܘܕܐ ܠܕܘܝܕ. * ܘܫܐܠ ܕܘܝܕ ܒܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ.
ܐܪܕܘܦ ܒܬܪ ܓܝܣܐ ܗܢܐ. ܘܐܕܪܟܝܘܗܝ. ܐܡܪ ܠܗ. ܪܕܘܦ. ܡܛܠ ܕܡܕܪܟ ܡܕܪܟ ܐܢܬ
9 ܠܗ. ܘܡܦܨܐ ܐܢܬ ܠܗ. * ܘܐܙܠ ܗܘ. ܘܫܬܡܐܐ ܓܒܪܐ ܕܥܡܗ. ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܢܚܠܐ
10 ܕܒܣܘܪ. ܘܫܒܩ ܕܘܝܕ ܬܡܢ ܡܐܬܝܢ ܓܒܪܝܢ. * ܘܩܡ ܪܕܦ ܕܘܝܕ ܗܘ. ܘܐܪܒܥ ܡܐܐ ܓܒܪܝܢ.
ܘܩܡܘ ܡܐܬܝܢ ܓܒܪܝܢ ܕܫܒܩ. ܘܢܛܪܘ ܕܠܐ ܢܥܒܪܘܢ ܢܚܠܐ ܕܒܣܘܪ.

CAP. XXX.

Et cùm pervenisset David ad Seneclagh 1 die tertio, excurrerant Amalecitæ contra Negheb & contra Seneclagh, & igne combusserant eas: Et captivis ductis hominibus 2 qui in iis erant, à parvo usque ad magnum, virisque neci traditis, abegerant & redierant in viam suam. Cùm pervenisset, inquā, 3 David cum viris suis ad civitatem, ecce combusta erat igni, & eorum uxores, filii, atque filiæ in captivitatem abductæ. Sublatā ergò 4 David ac populus voce suā fleverunt adeo ut non superesset in eis vis flendi. Et *quamvis* 5 duæ uxores Davidis captivæ ductæ essent, Ahineem Jezraelitis, & Abigal uxor Nabalis Carmelitæ: Et David admodum tristis 6 esset, quòd populus eum lapidare proposuisset (emortua enim erat anima totius populi pro filiis & filiabus suis) tamen confirmavit se David in Domino Deo suo. Dixitque David Abiatharo sacerdoti filio 7 Ahimelech, Affer mihi ephod: allatoque Abiathar ephod Davidi, Consuluit David 8 Dñm, & ait, Persequar turmam istam? assequarne eam? Respondit ei, Persequere, quoniam brevi assequêris eam, & *prædam* eripies. Quapropter abiens ipse & sexcenti 9 viri qui cum eo erant, pervenerunt usque ad torrentem Bosar, ubi reliquit David ducentos viros: Tum surgens David persecutus est 10 ipse et quadringenti viri: ducenti verò qui manserant, surgentes custodierunt ne quis pertransiret torrentem Bosar.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * ارجع الى موضعك بسلام * ولا تعصي قواد اهل فلسطين * قال داود لاخيش * ما الذي 8
صنعت * وما الذي وجدت عبدك يرتكبه من المكروه منذ يوم صرت اليك الى اليوم *
9 فدعني حتى اسير معكم واحارب اعداء الملك سيدي * قال اخيش لداود * قد عرفت انك
صحيح * وانت عندي كملاك الله * ولكن قواد اهل فلسطين قالوا * لا يخرج معنا الى الحرب *
10 * فبكر الان سحرا انت وعبيد سيدك الذين جاوا معك * وانصرفوا اذا اصبحتم * فقام داود 11
واصحابه لينطلقوا الى ارض فلسطين * وصعد الفلسطينيون الى ايزرعال *
* الفصل الثلثون *
1 * فلما اتى داود واصحابه صيقلغ في اليوم الثالث * كان اهل عمالاق
2 قد اتوا نعاب صيقلغ * واحرقوها بالنار * وسبوا كل من كان فيها * صغيرهم وكبيرهم * وقتلوا
3 الرجال * وساقوا السبي والمواشي وانصرفوا * فاتى داود واصحابه قريتهم * فوجدوها قد احرقت
4 بالنار * وقد سبي نساوهم وبنوهم وبناتهم * فرفع داود واصحابه اصواتهم بالبكاء * حتى غشي
5 عليهم * ولم يبق لهم قوة يبكون * وسبي امراتان لداود ايضا * احينعام التي من ايزرعال *
6 وابيغال امراة نابال الكرملي * وضاق قلب داود وحزن جدا * لان الشعب ارادوا رجمه * من اجل
7 ان انفس الشعب هلكت حزنا على بنيهم وبناتهم * وصبر داود ووثق بالله ربه * وقال داود لابيتار
8 الحبر بن احملك * قدم الجبة التي تطلب بها الوحي * فقدم ابيتار وعاء الوحي الى داود * وطلب
داود الى الرب وقال * اخرج في طلب هولاء العراة وادركهم * قال الرب اخرج سريعا * فانك
9 ستدركهم عاجلا وتنقذ منهم السبي * وسار داود ورجاله الستمائة * فاتوا وادي بصر * وخلف داود
10 مايتي رجل مع متاعهم هناك ليحفظوه * وسار داود ومعه اربعمائة رجل * فاما المايتان اللذان بقيا
فصارا على شاطي الوادي * يحفظون ان لا يجوز الوادي احد *

Revertere ad locū tuū in pace, & ne resistas ducibus Palestinorum. Dixit David 7 8 ad Achis, Quid feci? & quid turpe à servo tuo committi deprehendisti à die quo te conveni in hunc diem? Permitte quæso mihi ut abeam vobiscū, & pugnem cū hostibus domini mei regis. Dixit 9 Achis ad Davidem, Jam novi te sincerū esse; & tu apud me periade es ac angelus Dei: at verò duces Palestinorum dixerunt, Non exibit nobiscū ad præliū. Surge itaq; summo mane tu & servi do- 10 mini tui, qui tecū venerunt; & cùm illuxerit, discedite. Surrexit ergò David & 11 socii sui ut abirent ad terrā Palestinorū: Palestini verò ascenderunt ad Jezrael.

CAP. XXX.

Cum autem pervenisset David cum 1 sociis suis ad Siceleghi die tertio, Amalecitæ jam irruperant in Negheb Siceleghi, & incenderant eam igni: Captivos du- 2 xerant quotquot in ea erant, tam parvos quàm magnos, viros occiderant, & captivis atq; gregibus abductis, abierant. Veniens itaquā David cum sociis suis ad 3 civitatem suam, invenerunt eam igne succensam, & uxores, filios ac filias suas captivas abductas. Extulit ergò David 4 & socii ejus voces suas cū fletu, adeo ut in deliquium incidissent, nec superesset iis robur flendi. Duæ quoque uxores Da- 5 vidis, Achinoam Jezraelitis, & Abigal uxor Nabalis Carmelitæ, captæ fuerant. Et cor Davidis maximo tædio & mœrore 6 angebatur, eò quòd populus vellent eum lapidare: animi enim populi erant mœrore confecti propter filios & filias suas: David autē patienter ferens confidit in Deo Domino suo. Atque David ad Abiathar 7 sacerdotem Achimelechi filium, Affer thoracem per quem exposcis oracula: allatoq; Abiathar instrumento oraculorū ad Davidem, Consuluit David Dominū, 8 & ait, Egrediárne quæsitū milites istos? & assequárne illos? Respondit Dominus, Egredere citò, quia brevi assequêris eos, & captivos eripies ab eis. Abiit itaque 9 David unà cum sexcentis viris suis, & cùm pervenissent ad torrentem Bosar, reliquit ibi David ducentos viros apud impedimenta sua, ut custodirent ea. Et 10 profectus est David, & cum eo quadringenti viri: ducenti verò qui remanserant, consistērunt ad ripam torrentis ut caverent ne quis torrentem trajiceret.

:David ad eum ceperunt & ,agro in Ægyptium virum invenerunt Et
11 וַיִּמְצְאוּ אִישׁ־מִצְרִי בַּשָּׂדֶה וַיִּקְחוּ אֹתוֹ אֶל־דָּוִד
ei dederunt Et .aquas ei ꝓpinaverũt & ;comedit & ,panem ei dederunt &
12 וַיִּתְּנוּ־לוֹ לֶחֶם וַיֹּאכַל וַיַּשְׁקֻהוּ מָיִם׃ וַיִּתְּנוּ־לוֹ
:eum ad ej⁹ spirit⁹ est reversus &,comedit & :siccos botros duos &,caricæ fragmẽ
פֶּלַח דְּבֵלָה וּשְׁנֵי צִמֻּקִים וַיֹּאכַל וַתָּשָׁב רוּחוֹ אֵלָיו
tribus & ,diebus tribus aquas biberat nec ,panem comederat non quia
כִּי לֹא־אָכַל לֶחֶם וְלֹא־שָׁתָה מַיִם שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה
Dixitque ?tu unde & ,tu Cujus : David ei Dixitque .noctibus
13 לֵילוֹת׃ וַיֹּאמֶר לוֹ דָוִד לְמִי־אַתָּה וְאֵי מִזֶּה אָתָּה וַיֹּאמֶר
,me⁹ dñs me dereliquit &,Hamalechitæ viri servus Ego :Ægyptius puer
נַעַר מִצְרִי אָנֹכִי עֶבֶד לְאִישׁ עֲמָלֵקִי וַיַּעַזְבֵנִי אֲדֹנִי
,Cherethi meridiem vastavimus Nos .tres hodie ,ægrotavi quia
14 כִּי חָלִיתִי הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה׃ אֲנַחְנוּ פָּשַׁטְנוּ נֶגֶב הַכְּרֵתִי
combussimus Siclagh & ;Chaleb meridiem ad & ,Jehudah quod super &
וְעַל־אֲשֶׁר לִיהוּדָה וְעַל־נֶגֶב כָּלֵב וְאֶת־צִקְלַג שָׂרַפְנוּ
? istud agmen ad me facies descẽdere Num :David eum ad Dixitq; .igni in
15 בָאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד הֲתוֹרִדֵנִי אֶל־הַגְּדוּד הַזֶּה
manũ in me cõcludes si &,me occides si Deo in mihi Jura :Dixitque
וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִּי בֵאלֹהִים אִם־תְּמִיתֵנִי וְאִם־תַּסְגִּרֵנִי בְּיַד־
:eũ fecit descẽdere Et .istud agmen ad te faciã descẽdere &,mei domini
16 אֲדֹנִי וְאוֹרִדְךָ אֶל־הַגְּדוּד הַזֶּה׃ וַיֹּרִדֵהוּ
tripudiãtes &,bibẽtes &,comedẽtes,terræ omnis facies super relicti ecce &
וְהִנֵּה נְטֻשִׁים עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ אֹכְלִים וְשֹׁתִים וְחֹגְגִים
terra è & ,Pelistim terra è ceperant quod ,magno spolio omni in
בְּכֹל הַשָּׁלָל הַגָּדוֹל אֲשֶׁר לָקְחוּ מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּמֵאֶרֶץ
:eorũ crastinũ in vesperã ad usq; &,crepusculo à David eos ꝑcussit Et .Jehudah
17 יְהוּדָה׃ וַיַּכֵּם דָּוִד מֵהַנֶּשֶׁף וְעַד־הָעֶרֶב לְמָחֳרָתָם
qui pueri viri quadringenti nisi quisquam eis ex evasit non &
וְלֹא־נִמְלַט מֵהֶם אִישׁ כִּי אִם־אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ־נַעַר אֲשֶׁר־
ceperant quæ omnia David eruit Et .fugerũt &,camelos super equitârũt
18 רָכְבוּ עַל־הַגְּמַלִּים וַיָּנֻסוּ׃ וַיַּצֵּל דָּוִד אֵת כָּל־אֲשֶׁר לָקְחוּ
eis est desideratum non Et .David eruit suas uxores duas & ; Hamalech
19 עֲמָלֵק וְאֶת־שְׁתֵּי נָשָׁיו הִצִּיל דָּוִד׃ וְלֹא נֶעְדַּר־לָהֶם
ad usq; & ,spolio à & ,filias & ,filios ad usq; & magnũ ad usq; & parvo à
מִן־הַקָּטֹן וְעַד־הַגָּדוֹל וְעַד־בָּנִים וּבָנוֹת וּמִשָּׁלָל וְעַד
omne David cepit Et .David reduxit omnia ,sibi ceperunt quæ omnia
20 כָּל־אֲשֶׁר לָקְחוּ לָהֶם הַכֹּל הֵשִׁיב דָּוִד׃ וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־כָּל־
Hoc :dixerunt & ;ipsius acquisitionis facies ad duxerunt boum & ,pecus
הַצֹּאן וְהַבָּקָר נָהֲגוּ לִפְנֵי הַמִּקְנֶה הַהוּא וַיֹּאמְרוּ זֶה
qui viros ducentos ad David Venitque .David spolium
21 שְׁלַל דָּוִד׃ וַיָּבֹא דָוִד אֶל־מָאתַיִם הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־
.Besor torrente in eos fecerãt residere & ,David post eundo ab fuerãt pigri
פִּגְּרוּ ׀ מִלֶּכֶת ׀ אַחֲרֵי דָוִד וַיֹּשִׁיבֻם בְּנַחַל הַבְּשׂוֹר
accessit Et .secum qui ,populi occursũ in &,David occursũ in sunt egressi Et
וַיֵּצְאוּ לִקְרַאת דָּוִד וְלִקְרַאת הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וַיִּגַּשׁ
vir omnis respõdit Et .pacem ad eis optavit & ,populum David
22 דָּוִד אֶת־הָעָם וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם׃ וַיַּעַן כָּל־אִישׁ
:dixerunt & ,David cum iverunt qui viris ex ,Belial & ,malus
רָע וּבְלִיַּעַל מֵהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ עִם־דָּוִד וַיֹּאמְרוּ
quod spolio de eis dabimus non ,mecum iverunt non quod eo Pro
יַעַן אֲשֶׁר לֹא־הָלְכוּ עִמִּי לֹא־נִתֵּן לָהֶם מֵהַשָּׁלָל אֲשֶׁר
.ibunt & ,ducent & suos filios & ,suam uxorem vir quin ; eruimus
הִצַּלְנוּ כִּי־אִם־אִישׁ אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בָּנָיו וְיִנְהֲגוּ וְיֵלֵכוּ׃
,nobis Dominus dedit Quæ .mei fratres sic facietis Non:David dixit Et
23 וַיֹּאמֶר דָּוִד לֹא־תַעֲשׂוּ כֵן אֶחָי אֵת אֲשֶׁר־נָתַן יְהוָה לָנוּ
.nostra manu in ,nos super veniens agmen dedit & ,nos custodivit &
וַיִּשְׁמֹר אֹתָנוּ וַיִּתֵּן אֶת־הַגְּדוּד הַבָּא עָלֵינוּ בְּיָדֵנוּ׃
descendentis portio sicut Quis ? hoc verbo in vobis audiet quis Et
24 וּמִי יִשְׁמַע לָכֶם לַדָּבָר הַזֶּה כִּי כְּחֵלֶק ׀ הַיֹּרֵד
.partientur pariter vasa super manentis portio sicut & ,prælium in
בַּמִּלְחָמָה וּכְחֵלֶק הַיֹּשֵׁב עַל־הַכֵּלִים יַחְדָּו יַחֲלֹקוּ׃

Versio VUL. LAT.

11 Et invenerũt virũ Ægyptiũ in agro, et adduxerũt eũ ad David: dederũtq; ei panẽ ut comederet, et biberet aquã. 12 Sed et fragmẽ massæ caricarũ, et duas ligaturas uvæ passæ. Quæ cùm comedisset, revers⁹ est spiritus ej⁹, et refocillatus est: nõ enim comederat panẽ, neq; biberat aquã trib⁹ dieb⁹, et trib⁹ noctibus. 13 Dixit itaq; ei David, Cuj⁹ es tu? vel unde? et quò pergis? Qui ait; Puer Ægypti⁹ ego sũ, serv⁹ viri Amalecitæ: dereliquit autẽ me dñs meus, quia ægrotare cœpi nudiustertius. 14 Siquidẽ nos erupimus ad Australẽ plagã Cerethi, et cõtra Judã et ad Meridiẽ Caleb, 15 et Siceleg succendim⁹ igni. Dixítq; ei David; Potes me ducere ad cuneũ istũ? Qui ait, Jura mihi ꝑ Deũ, ꝙ nõ occîdas me, et nõ tradas me in man⁹ dñi mei, et ego ducã te ad cuneũ istũ. Et 16 juravit ei David. Qui cũ duxisset eũ, ecce illi discũbebant sup faciẽ universæ terræ, comedentes et bibentes, et quasi festũ celebrantes diẽ, pro cuncta præda, et spoliis quæ ceperãt de terra Philisthiim, et de 17 terra Juda. Et ꝑcussit eos David à vespere usq; ad vesperã alteri⁹ diei, et non evasit ex eis quisquã, nisi quadringenti viri adolescentes, qui ascenderãt camelos, et fugerãt. 18 Eruit ergò David omnia quæ tulerãt Amalecitæ, et duas uxores suas 19 eruit. Nec defuit quidquam à parvo usq; ad magnũ, tã de filiis quã de filiab⁹, et de spoliis, et quæcũq; rapuerãt, omnia re20duxit David. Et tulit universos greges & armenta, et minavit ante faciẽ suã: dixerúntq;, Hæc 21 est præda David. Venit autem David ad ducentos viros, qui lassi substiterãt, nec sequi potuerãt David, et residere eos jusserat in torrente Besor: qui egressi sũt obviã David, et populo qui erat cũ eo. Accedens autẽ David ad populũ, saluta22vit eos pacificẽ. Respondénsq; omnis vir pessim⁹ et iniqu⁹, de viris qui ierãt cũ David, dixit, Quia nõ venerũt nobiscũ; nõ dabim⁹ eis quidquã de præda, quã eruim⁹: sed sufficiat unicuiq; uxor sua et filii: quos cũ 23 acceperint, recedãt. Dixit autẽ David; Non sic facietis, fratres mei, de his, quæ tradidit nobis Dñs, et custodivit nos, et dedit latrũculos, qui eruperãt adver24sũ nos, in man⁹ nostras: Nec audiet vos quisquã sup sermone hoc: æqua enim pars erit descẽdẽtis ad præliũ, et remanentis ad sarcinas, et similiter dividẽt.

Versio GRÆ. LXX. Interp. Cum Transl. LAT.

11 Καὶ εὑρίσκουσιν ἄνδρα Αἰγύπτιον ἐν ἀγρῷ, καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν, καὶ ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς (ρ)Δαυὶδ· καὶ διδόασιν αὐτῷ ἄρτον καὶ ἔφαγε, 12 καὶ ἐπότισαν αὐτὸν ὕδωρ. Καὶ διδόασιν αὐτῷ κλάσμα (σ)παλάθης καὶ ἔφαγε, καὶ κατέστη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ (τ)ἐν αὐτῷ, ὅτι οὐ βεβρώκει ἄρτον, καὶ οὐ πεπώκει ὕδωρ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς 13 νύκτας. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Τίνος σὺ εἶ, καὶ πόθεν εἶ; καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τὸ Αἰγύπτιον, Ἐγώ εἰμι δοῦλος ἀνδρὸς Ἀμαληκίτου, καὶ κατέλιπέ με ὁ κύριός μου, ὅτι ἠνωχλήθην ἐγὼ σήμερον τριταῖος. 14 Καὶ ἡμεῖς ἐπεθέμεθα (υ)ἐπὶ τὸν Νότον τοῦ (φ)Χελεθὶ, καὶ ἐπὶ τὰ τῆς Ἰουδαίας μέρη, καὶ ἐπὶ Νότον (χ)Χελοὺβ, καὶ 15 τὴν Σεκελὰκ ἐνεπυρίσαμεν ἐν πυρί. Καὶ εἶπεν (ψ)αὐτῷ Δαυὶδ, Εἰ κατάξεις με ἐπὶ τὸ γεδδοὺρ τοῦτο; καὶ εἶπεν, Ὄμοσον δή μοι κατὰ τοῦ θεοῦ μὴ θανατώσειν με, καὶ μὴ παραδοῦναί με εἰς χεῖρας τοῦ (ω)κυρίου μου, καὶ κατάξω σε ἐπὶ 16 τὸ γεδδοὺρ τοῦτο. Καὶ (α)κατήγαγεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ οὗτοι διακεχυμένοι ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, (β)ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ ἑορτάζοντες ἐν πᾶσι τοῖς σκύλοις τοῖς μεγάλοις, οἷς ἔλαβον ἐκ γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἐκ 17 γῆς Ἰούδα. Καὶ ἦλθεν (γ)ἐπ᾽ αὐτοὺς Δαυὶδ, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀπὸ ἑωσφόρου ἕως δείλης καὶ τῇ ἐπαύριον, (δ)καὶ οὐκ ἐσώθη ἐξ αὐτῶν ἀνὴρ, ὅτι ἀλλ᾽ ἢ τετρακόσια παιδάρια, ἃ ἦν ἐπι18βεβηκότα ἐπὶ τὰς καμήλους, καὶ ἔφυγον. Καὶ ἀφείλατο Δαυὶδ πάντα ἃ ἔλαβον οἱ Ἀμαληκῖται, καὶ ἀμφοτέρας τὰς γυναῖκας αὐτοῦ (ε)19ἐξείλατο. Καὶ οὐ διεφώνησεν αὐτοῖς ἀπὸ μικροῦ ἕως (ζ)μεγάλου, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων, καὶ ἕως υἱῶν καὶ (η)θυγατέρων, καὶ ἕως πάντων ὧν ἔλαβον αὐτῶν, καὶ (θ)πάντα ἐπέστρεψε Δαυίδ. 20 Καὶ (ι)ἔλαβε πάντα τὰ ποίμνια, καὶ τὰ βουκόλια, καὶ ἀπήγαγεν ἔμπροσθεν τῶν σκύλων· καὶ τοῖς σκύλοις ἐκείνοις ἐλέγετο, (κ)Ταῦτα τὰ σκῦ21λα Δαυίδ. Καὶ παραγίνεται Δαυὶδ πρὸς (λ)τοὺς διακοσίους ἄνδρας τοὺς ὑπολειφθέντας τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω Δαυὶδ, καὶ ἐκάθισεν αὐτοὺς ἐν τῷ χειμάρρῳ (μ)τοῦ Βοσὸρ, καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν Δαυὶδ καὶ εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ τοῦ μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ προσήγαγε Δαυὶδ ἕως τοῦ 22 λαοῦ, καὶ ἠρώτησαν (ν)αὐτοῦ τὰ εἰς εἰρήνην. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ λοιμὸς καὶ πονηρὸς τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν πορευθέντων μετὰ Δαυὶδ, καὶ (ξ)εἶπον, Ὅτι οὐ κατεδίωξαν μεθ᾽ ἡμῶν, οὐ δώσομεν αὐτοῖς ἐκ τῶν σκύλων ὧν (ο)ἐξειλόμεθα, ὅτι ἀλλ᾽ ἢ ἕκαστος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ (π)ἀπα23γέσθωσαν, καὶ ἀποστρεφέτωσαν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Οὐ ποιήσετε (ρ)οὕτως, μετὰ τὸ παραδοῦναι τὸν κύριον ἡμῖν, καὶ φυλάξαι ἡμᾶς, καὶ παρέδωκε κύριος τὸν γεδδοὺρ τὸν ἐπερχόμενον ἐφ᾽ ἡμᾶς 24 εἰς χεῖρας ἡμῶν. Καὶ τίς ἐπακούσεται ὑμῶν τῶν λόγων τούτων; ὅτι οὐχ ἧττον (σ)ἡμῶν εἰσι, διότι κατὰ τὴν μερίδα τοῦ καταβαίνοντος (τ)εἰς τὸν πόλεμον, οὕτως ἔσται ἡ μερὶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τὰ σκεύη, κατὰ τὸ αὐτὸ μεριοῦνται.

11 Et inveniunt virum Ægyptiũ in agro: et capiunt eum, et adducunt eum ad David. Et dant ei panem, et manducavit: & potaverunt eũ 12 aquã. Et dant ei fragmentum(e) palathæ, & manducavit: & restitut⁹ est spiritu⁹ ej⁹ in eo; quoniam non comederat panẽ, et nõ biberat aquã trib⁹ dieb⁹, et trib⁹ noctib⁹. 13 Et dixit ei David, Cuj⁹ tu es, et unde es? Et dixit puer Ægyptius; Ego sum serv⁹ viri Amalecitæ: et dereliquit me domin⁹ me⁹; quia (f) turbat⁹ sum ego hodiè tertianus. 14 Et nos incursionẽ fecim⁹ ad Austrũ ipsi⁹ Chelethi, et super partes Judææ, et ad Austrum Chelub; et ipsam Sicelac incendimus in igni. 15 Et dixit ei David, Si deduces me ad Geddur istud? Et dixit, Jura nunc mihi per Deum non morti tradere me, neq; tradere me in man⁹ domini mei: & deducam te ad Geddur (g)hoc. 16 Et deduxit eum illac: et ecce isti profusi super faciem universæ terræ, comedentes, et bibentes, & festum celebrantes in omnib⁹ spoliis illis magnis, quæ ceperant de terra alienigenarum, & de terra Juda. 17 Et venit super eos David: & percussit eos à (h) Lucifero usq; ad vesperam, (i)& in crastinũ. Et non evasit salv⁹ ex eis vir: quia tantùm quadringenti viri, qui inscenderunt super camelos, & fugerunt. 18 Et eripuit David omnia quæ ceperant Amalecitæ, & utrasq; uxores suas eripuit. 19 Et non (k) dissonuit eis à parvo usq; ad magnum, et de spoliis, et usq; ad filios, & filias, & usq; ad omnia quæ ceperant ipsorum: & omnia redire fecit David. 20 Et cepit omnes greges, & armenta boum, & abduxit ante spolia. E spoliis illis dicebatur, Hæc spolia David. 21 Et advenit David ad ducentos viros, qui remanserant ab eundo post David, et residere fecerat eos in torrente ipsius Bosor. Et exierunt in occursum David, et in occursum populi, qui cum eo. Et accessit David usq; ad populũ. Et (l)interrogaverunt eũ, quæ ad pacem. 22 Et respondit omnis vir pestilens & malignus de viris bellatoribus, qui iverant cum David, & dixerunt; Quoniam non sunt persequuti nobiscum, non dabimus eis de spoliis, quæ eripuim⁹: quia tantũ unusquisq; uxorẽ suam, et filios suos abducant, et revertantur. 23 Et dixit David; Non facietis (m)sic, (n)postquam tradidit Dominus nobis, et custodivit nos, et tradidit Domin⁹ Geddur, qui irruerat super nos, in manus nostras. 24 Et quis exaudiet vestros sermones istos? Quoniam non (o)minoris nobis sunt: quia secundum portionem descendentis in prælium, sic erit portio sedentis super vasa: juxta idem dividentur.

MS.A. (ρ)Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ· καὶ (σ)παλάθης καὶ διακοσίους σταφίδας, καὶ ἔφαγεν, (τ)ἐπ᾽ αὐτῷ, (υ)ἐπὶ Νότον (φ)Χερηθεὶ, (χ)Χαλὲβ, καὶ τὴν Σικελὰγ (ψ)πρὸς αὐτὸν Δαυὶδ, (ω)κυρίου, καὶ (α)κατήγαγεν (β)αἰσθίοντες καὶ ἑορτάζοντες ἐν (γ)ἐπ᾽ αὐτοὺς, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς Δαυὶδ ἀπὸ (δ)καὶ οὐ περιεσώθη (ε)ἐξείλατο Δαυίδ. Καὶ (ζ)μεγάλου, καὶ ἕως υἱῶν (η)θυγατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων, καὶ ἕως πάντων (θ)πάντας (ι)ἔλαβεν Δαυὶδ πάντα (κ)Ταῦτα σκῦλα (λ)τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκλυθέντας τοῦ (μ)τῷ Βεχώρ, (ν)αὐτοῦ εἰρήνην. (ξ)εἶπεν, Διότι (ο)ἐξειλάμεθα, (π)ἐπαγέσθωσαν, καὶ ἀποστρεφέτωσαν. (ρ)οὕτως, ἀδελφοί μου, μετὰ τὸ (σ)ὑμῶν, διότι (τ)εἰς πόλεμον,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ואשכחו גברא מצראה בחקלא ואיתיאו יתיה לות דוד ויהבו ליה לחמא ואכל
12 ואשקיוהי מיא : ויהבו ליה פלח דבלתא ותרין אתכלין דענבין יבישין ואכל ותבת
13 רוחיה ליה ארי לא אכל לחמא ולא שתא מיא תלתא יומין ותלתא לילון : ואמר ליה
דוד דמן את ואי מדין את ואמר עולימא מצראה אנא עבדא לגברא עמלקאה ושבקני
14 רבוני ארי אתמרעית יומא דין דנן תלתא יומין : אנחנא אתנגידנא על דרומא כרית ועל
15 די ליהודה ועל דרום כלב וית צקלג אוקידנא בנורא : ואמר ליה דוד התחתנני
למשריתא הדא ואמר קים לי במימרא דיי דלא תקטלנני ולא תמסרנני בידא דרבוני
16 ואחתנך למשריתא הדא : ואחתיה והא רטישין על אפי כל ארעא אכלין ושתן וחגגין
17 בכל עדאה סגיאה דשבו מארעא פלשתאי ומארעא דבית יהודה : ומחנון דוד מקבלא
ועד עדן רמשא ביומא דבתרוהי ולא אשתזיב מנהון אנש אלהן ארבע מאה גבר
18 עולים דרכיבו על גמליא ואפיכו : ושזיב דוד ית כל דשבו עמלקאי וית תרתין נשוהי
19 שזיב דוד : ולא שנא להון מן זעירא ועד רבא ועד בנין ובנן ומבזתא ועד כל די נסיבו
20 להון כולא אתיב דוד : ושבא דוד ית כל ענא ותורי דברו קדם גיתיא האנון ואמרו דין
21 עדאה דדוד : ואתא דוד לות מאתן גבריא דאתמניעו מלמיזל בתר דוד ואותיבנון
בנחלא דבשור ונפקו לקדמות דוד ולקדמות עמא דעמיה וקריב דוד ית עמא ושאיל
22 להון לשלם : ואתיב כל גבר ביש ורשיעא מגבריא דאזלו עם דוד ואמרו חלף דלא
אזלו עמי לא נתן להון מעדאה דשיזבנא אלהן גבר ית אתתיה וית בנוהי וידברון
23 ויזלון : ואמר דוד לא תעבדון כן אחי ית דיהב יי לנא ונטר יתנא ומסר ית משריתא
24 דאתת עלנא בידנא : ומן ישמע לכון לפתגמא הדין ארי כחולק דנחתו בקרבא וכחולק
דאשתארו למטר מניא כחדא יפלגון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

11 Et invenerunt virũ Miszræũ in agro, & venire fecerunt illũ ad David, & 12 dederunt illi panẽ, & comedit, & potaverunt illũ aqua. Et dederunt illi pond⁹ caricarũ, & duos botros uvarũ siccarũ, & comedit, & rediit spiritus ejus illi, quia non comederat panem & non biberat aquã tribus dieb⁹ & tribus noctibus. 13 Et dixit illi David, Cujus tu, & unde tu? Et dixit adolescens, Miszræus ego, servus viri Ghamalekæi, & reliquit me dñs meus, quia infirmatus fui hodie his tribus diebus. 14 Nos extracti sumus super Meridiẽ Cherith, & super quæ Jehudæ, & super Meridẽ Chaleb; & Szik15lag incendim⁹ in igne. Et dixit illi David, Num duces me ad exercitũ istũ? & dixit, Firma mihi in dicto Dñi, quòd non occides me, & non trades me 16 in manu domini mei, & deducã te ad exercitũ hunc. Et deduxit eum, & ecce extensi erant super faciẽ omnis terræ, comedentes & bibentes, & tripudiantes in omni præda magna quã captivaverant de terra Pelistæorũ, 17 & de terra domus Jehudah. Et percussit illos David à tenebris, & usque ad vesperũ diei sequentis, & non liberatus est ex illis homo nisi quadringenti adolescentes qui ascenderunt super camelos, & verterunt [terga.] 18 Et liberavit David omnia quæ captivaverant Ghamalekæi, & duas uxo19res suas liberavit David. Et non defecit illis à parvo & usque ad magnũ, & usq; ad filios & filias, & ex præda & usq; ad omnia quæ ceperunt eis, 20 omnia redire fecit David. Et cepit David omnẽ pecudem, & boves tu21lerunt ante pecora hæc, & dixerũt, Hæc præda David. Et venit David ad ducentos viros qui prohibiti fuerant ab eundo post David, et sedere fecerant eos in fluvio Bezzor, et egressi sunt ad occursũ David et ad occursũ 22 populi qui cũ illo, et occurrit David populo, et precat⁹ est illis pacẽ. Et respondit omnis vir mal⁹ et improb⁹ ex viris qui iverant cũ David, et dixerunt, Proptera quòd non iverunt mecũ, non dabim⁹ illis ex præda quam 23 eripuim⁹, nisi viro uxorẽ suã & filios suos, & tollent & ibunt. Et dixit David, Non facietis sic, fratres mei, de hoc quod dedit Dñs nobis et custodivit 24 nos, & tradidit exercitũ qui venit super nos in manu nostra. Et quis audiet vobis verbũ hoc? nam sicut pars descendentium ad bellum, sic pars relictorum ad custodiendum vasa, pariter divident.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܘܐܫܟܚܘ ܓܒܪܐ ܡܨܪܝܐ ܒܚܩܠܐ܂ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܕܘܝܕ܂ ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܠܚܡܐ܂ ܘܐܟܠ܂
12 ܘܐܫܩܝܘܗܝ ܡܝܐ܂ * ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܬܪܝܢ ܓܘܒܝܢ܂ ܘܐܟܠ܂ ܘܬܒܬ ܪܘܚܗ ܥܠܘܗܝ܂ ܡܛܠ ܕܬܠܬܐ
13 ܝܘܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܘܬܐ܂ ܠܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ܂ ܘܠܐ ܐܫܬܝ ܡܝܐ܂ * ܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ܂ ܕܡܢ
ܐܢܬ܂ ܘܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܥܠܝܡܐ܂ ܡܨܪܝܐ ܐܢܐ܂ ܥܒܕܐ ܐܢܐ ܠܓܒܪܐ ܥܡܠܩܝܐ܂
14 ܘܫܒܩܢܝ ܡܪܝ ܡܛܠ ܕܐܬܟܪܗܬ܂ ܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ܂ * ܘܐܢܚܢ ܐܬܝܢ ܡܢ ܬܝܡܢܐ ܕܟܪܬܝܐ܂
15 ܘܡܢ ܬܝܡܢܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ ܘܡܢ ܬܝܡܢܐ ܕܟܠܒ܂ ܘܡܢ ܨܩܠܓ܂ ܕܐܘܩܕܢ ܒܢܘܪܐ܂ * ܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ܂ ܡܚܬ ܐܢܬ
ܠܢ ܠܘܬ ܓܘܕܐ ܗܢܐ܂ ܐܡܪ ܠܗ܂ ܝܡܝ ܠܝ ܒܡܪܝܐ ܕܠܐ ܬܩܛܠܢܝ܂ ܘܠܐ ܬܫܠܡܢܝ ܒܐܝܕܝ ܡܪܝ
16 ܘܐܚܘܝܟ ܓܘܕܐ ܗܢܐ܂ * ܘܝܡܐ ܠܗ ܕܘܝܕ܂ ܘܐܚܬܗ܂ ܘܗܐ ܗܢܘܢ ܫܪܝܢ ܥܠ ܐܦܝ
ܐܪܥܐ܂ ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ ܘܚܕܝܢ ܒܟܠܗ ܒܙܬܐ ܪܒܬܐ ܕܫܒܘ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ܂ ܘܡܢ
17 ܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ * ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܕܘܝܕ ܡܢ ܨܦܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ܂ ܡܢ ܒܣܬܪܗܘܢ܂ ܘܠܐ ܐܫܬܘܙܒ
18 ܡܢܗܘܢ܂ ܐܠܐ ܐܪܒܥܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܕܪܟܒܘ ܥܠ ܓܡܠܐ ܘܥܪܩܘ܂ * ܘܦܨܝ ܕܘܝܕ ܟܠܡܕܡ ܕܫܒܘ
19 ܥܡܠܩܝܐ܂ ܘܬܪܬܝܢ ܢܫܘܗܝ ܦܨܐ ܕܘܝܕ܂ * ܘܠܐ ܚܣܪ ܠܗܘܢ ܡܕܡ܂ ܐܠܐ ܟܠܗܘܢ ܐܗܦܟ ܕܘܝܕ܂
20 * ܘܕܒܪ ܕܘܝܕ ܟܠܗ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ܂ ܘܕܒܪܘ ܩܕܡܝܗܘܢ܂ ܘܐܡܪܘ ܗܢܐ ܕܦܨܝ ܕܘܝܕ܂ * ܘܐܬܐ
21 ܕܘܝܕ ܠܘܬ ܡܐܬܝܢ ܓܒܪܝܢ ܕܦܫܘ ܠܡܛܪ ܡܐܢܐ܂ ܕܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܒܢܚܠܐ ܕܒܣܘܪ܂
ܘܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܗ ܕܕܘܝܕ܂ ܘܠܐܘܪܥܗ ܕܥܡܐ ܕܥܡܗ܂ ܘܩܪܒ ܕܘܝܕ ܘܥܡܐ ܘܫܐܠ ܒܫܠܡܗܘܢ܂
22 * ܘܥܢܘ ܓܒܪܐ ܒܝܫܐ ܘܡܪܚܩܐ ܕܡܢ ܓܒܪܐ ܕܐܙܠܘ ܥܡ ܕܘܝܕ܂ ܘܐܡܪܘ܂ ܕܠܐ ܐܙܠܘ ܥܡܢ܂
23 ܠܐ ܢܬܠ ܠܗܘܢ ܡܢܬܐ ܡܢ ܒܙܬܐ ܕܦܨܝܢ܂ ܐܠܐ ܢܕܒܪ ܓܒܪܐ ܐܢܬܬܗ܂ ܘܒܢܘܗܝ܂ * ܘܐܡܪ
ܕܘܝܕ܂ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܗܟܢܐ ܐܚܝ܂ ܒܡܕܡ ܕܝܗܒ ܠܢ ܡܪܝܐ܂ ܘܢܛܪܢ܂ ܘܐܫܠܡ ܓܘܕܐ ܕܐܬܐ ܥܠܝܢ ܒܐܝܕܝܢ܂
24 * ܘܡܢܘ ܢܫܡܥ ܠܡܠܬܟܘܢ ܗܕܐ܂ ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܡܢܬܗ ܕܢܚܬ ܠܩܪܒܐ܂ ܐܝܟ ܡܢܬܗ
ܗܘܬ ܕܝܬܒ ܥܠ ܡܐܢܐ܂ ܘܐܟܚܕܐ ܢܬܦܠܓܘܢ܂

11 Et invenientes hominẽ quendã Ægyptiũ in agro, adduxerunt eum ad Davidẽ; & dederũt ei panem, et comedit, & potaverũt eum aquâ. 12 Duos etiam caseos dederunt ei, & comẽdit, resumpsitq; spiritum: trib⁹ enim dieb⁹ & trib⁹ noctib⁹ nec manducaverat panem, nec biberat aquã. 13 Tum dixit ei David, Cuj⁹ es? & unde venisti? Respondit juvenis ille, Ægyptius sum, serv⁹ hominis Amalecitæ: reliquit me autem her⁹ meus eò ꝙ ægrotaverim, ecce tribus abhinc diebus, 14 Ex quo scilicet venim⁹ è Negheb Juda, et è Negheb Caleb, et è Seneclagh, quas igne combussimus. 15 Dixit ei David, Deduces nos ad turmam istã? Ait illi Jura mihi ꝑ Dñm quòd non occides me; nec prodes me in manũ heri mei, et ego ostendam tibi turmã istam. 16 Cúmq; jurâsset ei David, deduxit illũ. Et ecce illi castrametati fuerant super faciem terræ edentes ac bibẽtes, & gestientes ob totã prædã illã magnã quam ceperant è terra Philistæorũ, & è terra Juda. 17 Percussitq; eos David è matutino ad vesperam usq; à tergo ipsorũ: nec evasit ex eis, nisi quadringenti viri qui conscensis camelis aufugerũt. 18 Et eripuit David quicquid ceperant Amalecitæ, & duas uxores suas in die illo; 19 Nec deperiit eis quicquam, sed omnia recuperavit David: 20 Reduxitq; David cuncta pecora et boves, quantamcunq; possessionem illam: & dixerũt; Hoc est ꝙ recuperavit David. 21 Deinde venit David ad ducentos viros qui remanserãt ad custodienda impedimenta, quos collocaverat ad observandam viã Bosaris: qui cùm egressi essent in occursum Davidis & occursum populi qui cum eo erat, accedentes David & popul⁹ salutaverũt eos. 22 Iniqui autẽ & ꝑditi inter viros qui profecti fuerant cùm Davide, respondentes dixerũt, Quandoquidẽ non sunt profecti nobiscũ, non est illis danda pars ex præda quam asseruim⁹: sed abducat quisq; uxorẽ suã & filios suos. 23 Et ait David, Ne sic feceritis fratres nostri, quandoquidẽ largit⁹ est Dñs, & servavit nos, tradiditq; in man⁹ nostras turmã quæ in nos irruerat. 24 Quis auscultet verbo huic vestro? pars enim ejus qui descendit in præliũ, æqua debet esse parti ej⁹ qui assidet ad latus impedimentorum, & simul partiuntor.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * ثم ان القوم وجدوا رجلا من اهل مصر في الحرث * فاخذوه فاتوا به داود * فاعطاه داود خبزا
12 فاكل * وسقاه ماء * واعطاه عنقودي عنب * فلما اكل ورجعت اليه نفسه * وذاك لانه لم يكن
13 ذاق شيا ثلاثة ايام بلياليها * وكان صايما لم يذق خبزا ولم يشرب ماء * فقال له داود * من اين
انت * ومن اين جيت * قال له الفتي * انا من اهل مصر كنت عبدا لرجل من عمالاق * تركني
14 مولاي مريضا منذ ثلثة ايام * مذ جينا من نعاب يهودا * ونعاب كالاب وصقلغ * اللاتي
15 احرقناها بالنار * فقال له داود تحدرني على الجيش * فقال له * اقسم لي بالرب انك لا تقتلني ولا
16 تسلمني بيدي سيدي * وانا اريك هذا الجيش * فاقسم له داود * فاحدره الي موضع الغزاة * فاذا
هم حلولا على وجه الارض * ياكلون ويشربون ويفرحون بكل الغنيمة العظيمة التي اخذوها من
17 ارض الفلسطانيين * ومن ارض يهودا * فضربهم داود من الصباح حتي المساء من وراهم * ولم
18 يفلت منهم الا اربعماية رجل ركبوا على الجمالات وهربوا * وخلص داود ما اخذ العمالقة *
19 20 وكلتا نسوانه ذلك اليوم * ولم يذهب لهم شي * ولكن رد داود كل شي * واستاق داود كل الغنم
21 والبقر والمواشي * وقالوا هذا ما ارده داود * واتي داود الي المايتي رجل الذين قاموا يحرسون المتاع *
والذين خلفهم يحفظون طريق بصر * خرجوا تجاه داود وتجاه الشعب الذين معه * فاقترب داود
22 والشعب وسلموا عليهم * فاجاب رجال السوء والاثم من الرجال الذين انطلقوا مع داود
فقالوا لانهم لم ينطلقوا معنا * لا يعطون نصيبا من الغنيمة التي اردها * ولكن ياخذ الرجل
23 امراته وبنيه * فقال داود * لا تصنعوا هكذا يا اخوتي * حين اعطانا الرب وحفظنا وظفرنا بالغزاة
24 الذين سبوا عيالاتنا * من يقبل كلامكم هذا * فان نصيب من ينحدر الي القتال مثل
نصيب ذلك الذي يجلس الي جانب المتاع * وبالسوية يقسمون *

11 Præterea invenit populus in agro virum quendam ex Ægyptiis, quem apprehendentes adduxerunt ad Davidem: præbuitque ei David panem, & comedit, & 12 potavit illum aquâ: Dedit ei etiam duos uvarum botros. Cùmque comedisset, & spiritum resumpsisset, (nihil enim gustaverat spatio trium dierum et noctium, eratque jejunus, nec panem gustaverat, nec biberat aquam) 13 Dixit ad eum David, Cujas es tu? et unde venisti? Ait illi juvenis, Ego sum Ægyptius, serv⁹ eram viri cujusdam Amalecitæ: reliquit me autem herus meus ægrotum tribus abhinc diebus, 14 Ex quo venimus à Negheb Juda, et Negheb Caleb, & Siceleghi, quas igni succendimus. 15 Dixit ad eum David, Deduces me ad turmam illam? Respondit ei, Jura mihi per Dominum quòd non interficies me, nec me trades in manus heri mei, 16 & ego ostendam tibi hanc turmam. Cùm itaque jurâsset ei David, deduxit eum ad locum militum illorum: & ecce descenderant super faciem terræ edentes ac bibentes, & gestientes ob universam illam prædam ingentem quam abduxerant è terra Palæstinorum, & è terra Juda. 17 Et percussit eos David à matutino ad vesperam usque à tergo eorum, ita ut non evaderent ex eis nisi quadringenti viri, qui conscensis citatissimi gradûs camelis aufugerunt. 18 Et asseruit David eo die quicquid abduxerant Amalecitæ, & utramq; uxorem suam; 19 Nec deperiit eis quicquam, sed omnia reduxit David: 20 Redegitque David omnes oves, ac boves, & greges: & dixerunt; Hæc sunt quæ restituit David. 21 Cùmque rediisset David ad ducentos illos viros qui remanserant ad custodienda impedimenta, quosque reliquerat ad observandum iter Bosar; prodierunt obviam Davidi & obviam populo qui cum eo erat; & accedens David ac populus, salutaverunt eos. 22 Respondentes autem viri quidam pravi et perversi ex viris illis qui abierant cum Davide, dixerunt; Quia non abierunt nobiscum, ne detur eis portio ex præda quam reduximus: sed resumat quisque uxorem suam & filios suos. 23 Dixit David, Ne sic faciatis O fratres mei, quandoquidem favit nobis Dominus, & custodivit nos, deditque nobis victoriam contra milites qui captivas duxerant familias nostras. 24 Quis acquiescat verbis hisce vestris? nam portio ejus qui descendit ad prælium, par est portioni ejus qui sedet ad latus supellectilis, & æqualiter partiuntur.

שמואל א ׃ לא

statutum in hoc posuit: & supra & illa die à fuit Et
25 וַיְהִי מֵהַיּוֹם הַהוּא וָמָעְלָה וַיְשִׂמֶהָ לְחֹק
in David venit Et .hanc diem ad usque Israel in *judicium* in &
26 וּלְמִשְׁפָּט לְיִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיָּבֹא דָוִד אֶל־
Ecce :dicendo ,suis *sociis* Jehudah senioribus *spolio* de misit & ,Siclagh
צִקְלַג וַיְשַׁלַּח מֵהַשָּׁלָל לְזִקְנֵי יְהוּדָה לְרֵעֵהוּ לֵאמֹר הִנֵּה
,Bethel in Iis .Domini inimicorum *spolio* de benedictio vobis
27 לָכֶם בְּרָכָה מִשְּׁלַל אֹיְבֵי יְהוָה׃ לַאֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל
,Haroher in qui Et .Jather in qui & ,*meridiei* Ramoth in qui &
28 וְלַאֲשֶׁר בְּרָמוֹת־נֶגֶב וְלַאֲשֶׁר בְּיַתִּר׃ וְלַאֲשֶׁר בַּעֲרֹעֵר
,Rachal in qui Et .Estemohab in qui & ,Siphmoth in qui &
29 וְלַאֲשֶׁר בְּשִׂפְמוֹת וְלַאֲשֶׁר בְּאֶשְׁתְּמֹעַ׃ וְלַאֲשֶׁר בְּרָכָל
qui Et .Cheni urbibus in qui & ,Jerachmeli urbibus in qui &
30 וְלַאֲשֶׁר בְּעָרֵי הַיְּרַחְמְאֵלִי וְלַאֲשֶׁר בְּעָרֵי הַקֵּינִי׃ וְלַאֲשֶׁר
qui Et .Hathach in qui & ,Chor-hasan in qui & ,Chormah in
31 בְּחָרְמָה וְלַאֲשֶׁר בְּכוֹר־עָשָׁן וְלַאֲשֶׁר בַּעֲתָךְ׃ וְלַאֲשֶׁר
,ipse David *ibi* ambulaverat quibus locis omnibus in & ,Chebron in
בְּחֶבְרוֹן וּלְכָל־הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר־הִתְהַלֶּךְ־שָׁם דָּוִד הוּא
.ejus viri &
וַאֲנָשָׁיו׃

CAP. XXXI לא

Israel viri fugerunt Et .Israel *in* *pugnantes* Pelistim Et
1 וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל
.Ghilboah monte in vulnerati ceciderunt & ,Pelistim *faciebus* à
מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ׃
Percusseruntque .ejus filios & ,Saul Pelistim sunt persecuti Et
2 וַיַּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־בָּנָיו וַיַּכּוּ
filios Malchisuah & ,Abinadab & ,Jonathan Pelistim
פְלִשְׁתִּים אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־מַלְכִּי־שׁוּעַ בְּנֵי
eum invenerunt & ,Saul *in* prælium est aggravatum Et .Saul
3 שָׁאוּל׃ וַתִּכְבַּד הַמִּלְחָמָה אֶל־שָׁאוּל וַיִּמְצָאֻהוּ
Dixitque .*jacientibus* à valde *est vulneratus* & ,arcu *in* viri *jacientes*
4 הַמּוֹרִים אֲנָשִׁים בַּקָּשֶׁת וַיָּחֶל מְאֹד מֵהַמּוֹרִים׃ וַיֹּאמֶר
,illo *in* me perfode & ,tuum gladium Evagina :*sua vasa ferenti* Saul
שָׁאוּל לְנֹשֵׂא כֵלָיו שְׁלֹף חַרְבְּךָ וְדָקְרֵנִי בָהּ
fiant illusiones & ,me perfodiant & ,isti *præputiati* veniant fortè ne
פֶּן־יָבוֹאוּ הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה וּדְקָרֻנִי וְהִתְעַלְּלוּ־
Saul *cepit* Et .valde timebat quia ;*ejus vasa ferens* noluit & :me in
בִי וְלֹא אָבָה נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי יָרֵא מְאֹד וַיִּקַּח שָׁאוּל
esset mortu⁹ quia ,*ejus vasa ferens* Viditq; .eum super *cecidit* & ,gladium
5 אֶת־הַחֶרֶב וַיִּפֹּל עָלֶיהָ׃ וַיַּרְא נֹשֵׂא־כֵלָיו כִּי־מֵת
est mortuus & ,suum gladium super ipse etiam *cecidit* & ,Saul
שָׁאוּל וַיִּפֹּל גַּם־הוּא עַל־חַרְבּוֹ וַיָּמָת
,ejus *vasa ferens* & ,ejus filii tres & ,Saul est Mortuusque .eo cum
6 עִמּוֹ׃ וַיָּמָת שָׁאוּל וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו וְנֹשֵׂא כֵלָיו
viri viderunt Et .pariter illa die in ejus viri omnes etiam
7 גַּם כָּל־אֲנָשָׁיו בַּיּוֹם הַהוּא יַחְדָּו׃ וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי־
quòd ,Jarden transitu in qui & ,vallis transitu in qui ,Israel
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בְּעֵבֶר הָעֵמֶק וַאֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן כִּי־
,ejus filii & ,Saul essent mortui quòd & ,Israel viri fugissent
נָסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְכִי־מֵתוּ שָׁאוּל וּבָנָיו
,Pelistim Veneruntque .fugerunt & ,civitates reliquerunt &
וַיַּעַזְבוּ אֶת־הֶעָרִים וַיָּנֻסוּ וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים
spoliandum ad Pelistim venerunt & crastino à fuit Et .eis in habitaverũt &
8 וַיֵּשְׁבוּ בָּהֶן׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים לְפַשֵּׁט
ejus filios tres & ,Saul invenerunt & ;interfectos
אֶת־הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו
spoliaverunt & ,ejus caput absciderunt Et .Ghilboah monte in *cadentes*
9 נֹפְלִים בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ׃ וַיִּכְרְתוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיַּפְשִׁטוּ
annunciandum ad *undique* Pelistim terram in miserunt & ,ejus *vasa*
אֶת־כֵּלָיו וַיְשַׁלְּחוּ בְאֶרֶץ־פְּלִשְׁתִּים סָבִיב לְבַשֵּׂר
.populo *cum* & ,suorum *dolorum domo*
בֵּית עֲצַבֵּיהֶם וְאֶת־הָעָם׃

Versio VULG. LAT.

25 Et factum est hoc ex die illa, et deinceps constitutum & præfinitum, & quasi lex in Israel usque in diem hanc. 26 Venit ergò David in Siceleg, & misit dona de præda senioribus Juda proximis suis, dicens; Accipite benedictionem de præda hostium 27 Domini: His qui erant in Bethel, & qui in Ramoth ad Meridiem, & qui in Jether, 28 Et qui in Aroer, & qui in Sephamoth, 29 & qui in Esthamo, Et qui in Rachal, & qui in urbibus Jerameel, & qui in urbibus Ceni, 30 Et qui in Arama, & qui in lacu Asan, & qui in Athach, 31 Et qui in Hebron, & reliquis qui erant in his locis, in quibus commoratus fuerat David ipse, & viri ejus.

CAP. XXXI.

1 Philisthiim autem pugnabãt adversùm Israel: et fugerũt viri Israel ante faciem Philisthiim, & ceciderunt interfecti 2 in monte Gelboe. Irruerúntque Philisthiim in Saul, & in filios ejus, & percusserunt Jonathan, & Abinadab, & Mel- 3 chisua, filios Saul, Totúmque pond⁹ prælii versũ est in Saul: & consecuti sunt eum viri sagittarii, & vulneratus est ve- 4 hementer à sagittariis. Dixitque Saul ad armigerum suum; Evagina gladium tuum, & percute me, ne fortè veniant incircumcisi isti, & interficiant me, illudentes mihi. Et noluit armiger ejus: fuerat enim nimio terrore perterrit⁹: arripuit itaque Saul gladium, & irruit su- 5 per eum. Quod cùm vidisset armiger ejus, videlicèt ꝙ mortu⁹ esset Saul, irruit etiam ipse super gladium suum, & mortu⁹ 6 est cum eo. Mortuus est ergò Saul, & tres filii ejus, & armiger illius, & universi viri ejus 7 in die illa pariter. Videntes autẽ viri Israel, qui erant trans vallem, & trans Jordanem, ꝙ fugissent viri Israelitæ, & quòd mortuus esset Saul, & filii ej⁹, reliquerunt civitates suas, & fugerunt: venerúntque Phili- 8 sthiim, & habitaverunt ibi. Factâ autem die alterâ, venerunt Philisthiim, ut spoliarent interfectos, & invenerunt Saul & tres filios ejus jacentes in mon- 9 te Gelboe. Et præciderunt caput Saul, & spoliaverunt eum armis: & miserunt in terram Philisthinorum per circuitum, ut annuntiaretur in templo idolorum, & in populis.

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ ἐγενήθη ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ϗ ἐπάνω, ϗ ἐγένετο εἰς πρόσταγμα ϗ εἰς δικαίωμα τῷ 26 Ἰσραὴλ ἕως τῆς σήμερον. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ εἰς (υ)Σεκελὰκ, ϗ ἀπέστειλε (φ)τοῖς πρεσβυτέροις τῶν σκύλων Ἰούδα ϗ τοῖς πλησίον αὐτοῦ, λέγων, (χ)Ἰδοὺ ἀπὸ τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν 27 κυρίου, Τοῖς ἐν (ψ) Βαιθσοὺρ, ϗ τοῖς Ῥαμὰ 28 Νότου, ϗ τοῖς ἐν (ω) Γεθὸρ, Καὶ τοῖς ἐν Ἀροὴρ, (α)ϗ τοῖς ἐν Ἀμμαδὶ, ϗ τοῖς ἐν 29 Σαφὶ, ϗ τοῖς ἐν Ἐσθιὲ, Καὶ τοῖς ἐν Γὲθ, ϗ τοῖς ἐν Κιμὰθ, ϗ τοῖς ἐν Σαφὲκ, ϗ τοῖς ἐν Θημὰθ, ϗ τοῖς ἐν Καρμήλῳ, ϗ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ Ἰεραμεὴλ, ϗ τοῖς ἐν 30 ταῖς πόλεσι τοῦ Κενεζί, Καὶ τοῖς ἐν Ἱεριμοὺθ, 31 ϗ τοῖς ἐν Βηρσαβεὲ, ϗ τοῖς ἐν Νομβὲ, Καὶ τοῖς ἐν Χεβρὼν, ϗ πάντας τοὺς τόπους οὓς διῆλθε Δαυὶδ ἐκεῖ αὐτὸς ϗ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ.

MS. A. (υ) Σικελὰγ, (φ) τῶν σκύλων τοῖς πρεσβυτέροις Ἰούδα (χ) Ἰδοὺ ὑμῖν εὐλογία ἀπὸ τῶν (ψ) Βαιθὴλ, ϗ τοῖς ἐν Ῥαμὰθ Νότου, (ω) Ἰεθὲρ, (α) ϗ τοῖς ἐν Σαφαμὼθ, ϗ τοῖς ἐν Ἐσθεμὰ, ϗ τοῖς ἐν Ῥαχὴλ, ϗ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν τοῦ Ἰραμηλεὶ, ϗ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν τοῦ Κειναίου, ϗ τοῖς ἐν Ῥαμμὰ, ϗ τοῖς ἐν Βωρασὰν, ϗ τοῖς ἐν Ἀθὰγ, ϗ τοῖς ἐν Χεβρὼν, ϗ εἰς πάντας

ΚΕΦ. λα'.

1 Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπολέμουν ἐπὶ Ἰσραήλ· ϗ ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, ϗ πίπτουσι τραυματίαι ἐν τῷ ὄρει 2 τῷ Γελβουέ. Καὶ συνάπτουσιν (α) οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ ϗ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ϗ τύπτουσιν ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωνάθαν, ϗ τὸν Ἀμιναδὰβ, ϗ 3 τὸν (β)Μελχισὰ υἱὸν Σαούλ. Καὶ βαρύνεται ὁ πόλεμος ἐπὶ Σαοὺλ, ϗ εὑρίσκουσιν αὐτὸν οἱ ἀκοντισταὶ ἄνδρες τοξόται, ϗ ἐτραυματίσθη 4 εἰς τὰ ὑποχόνδρια. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, Σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου ϗ ἀποκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι ϗ (γ) ἀποκεντήσωσί με ϗ ἐμπαίξωσιν ἐμοί. ϗ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη σφόδρα. ϗ ἔλαβε Σαοὺλ τὴν ῥομφαίαν, ϗ ἐπέπεσεν ἐπ' 5 αὐτήν. Καὶ εἶδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ, ϗ ἐπέπεσε ϗ αὐτὸς ἐπὶ τὴν 6 ῥομφαίαν αὐτοῦ, ϗ ἀπέθανε μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ, ϗ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ, ϗ ὁ αἴρων τὰ σκεύη (δ)αὐτοῦ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ 7 κατὰ τὸ αὐτό. Καὶ εἶδον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ οἱ ἐν τῷ (ε) πέραν τῆς κοιλάδος ϗ οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ, ϗ ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ ϗ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ϗ καταλείπουσι τὰς πόλεις αὐτῶν ϗ φεύγουσι· ϗ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι ϗ κατοικοῦσιν ἐν αὐ- 8 ταῖς. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἐπαύριον (ζ) ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι ἐκδιδύσκειν τοὺς (η)νεκροὺς, ϗ εὑρίσκουσι τὸν Σαοὺλ ϗ τοὺς τρεῖς υἱοὺς αὐτοῦ πε- 9 πτωκότας ἐπὶ τὰ ὄρη Γελβουέ. Καὶ ἀποστρέφουσιν αὐτὸν, ϗ ἐξέδυσαν τὰ σκεύη αὐτοῦ, ϗ ἀποστέλλουσιν αὐτὰ εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ, εὐαγγελίζοντες τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ϗ τῷ (θ) λαῷ.

MS.A. (α) ἀλλόφυλοι τῷ (β) Μελχισουὲ υἱοὺς (γ) ἀποκεντήσουσίν με ϗ ἐμπαίξωσίν μοι. (δ) αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ (ε) πέραν τοῦ Ἰορδάνου, (ζ) καὶ ἔρχονται (η) νεκροὺς, * αὐτοῦ πεπτωκότας (θ) λαῷ αὐτῶν. Καὶ

Et factum est à die illa, & ultrà, & factum est in constitutionẽ, et in justificationem ipsi Israel usq; in hodiernam. Et venit David in 26 *Secelac: & misit senioribus Juda de spoliis, & proximis suis, dicens; Ecce de spoliis inimicorum Domini, Qui in(q) Bæthsur, et qui* 27 *in Rhama Austri, & qui in Gethor, Et qui in Aroer, & qui in* 28 *Ammadi, & qui in Saphi, & qui in Esthie, Et qui in Geth, et qui in Cimath, & qui in Saphec, & qui* 29 *in Themath, & qui in Carmelo, et qui in civitatib⁹ ipsi⁹ Hieremeel, & qui in civitatib⁹ ipsius Cenezi, Et qui in Hierimuth, & qui* 30 *in Bersabee, & qui in Nombe, Et* 31 *qui in Chebron, (r) et omnia loca, quò transierat David illuc, ipse & viri ejus.*

CAP. XXXI.

Et alienigenæ pugnabant in Israel. Et fugiunt viri Israel à facie alienigenarũ: et cadunt vulnerati in monte Gelbue. 1 *Et congrediuntur alienigenæ cum Saul,* 2 *et filiis ejus: et percutiunt alienigenæ Jonathan, et Aminadab, et Melchisa filiũ Saul. Et aggravatur prælium super Saul: et in-* 3 *veniunt eum jaculatores viri sagittarii: et vulneratus est (a) in hypochondria. Et dixit Saul ad* 4 *eũ qui portabat vasa ipsius; Educ gladium tuũ, et confige me in eo: ne veniant incircumcisi isti, et configant me, et illudant mihi. Et noluit, qui portabat vasa ejus: quoniam timuit valdé. Et sumpsit Saul gladiũ, et incubuit super eum. Et vidit portans vasa ejus,* 5 *quia mortuus est Saul: et incubuit etiam ipse super gladium suũ: et mortu⁹ est cum eo. Et mortuus est* 6 *Saul, et tres filii ejus, et portans vasa (b) ejus in die illa in idipsũ. Et viderunt viri Israel, qui trans* 7 *vallem, et qui trans Jordanem, quia fugerunt viri Israel, et quia mortuus est Saul, et filii ejus: et derelinquunt civitates suas, et fugiunt. Et veniunt alienigenæ, et habitãt in eis. Et factũ est, crastinâ* 8 *veniunt alienigenæ ad spoliandos mortuos: et inveniunt Saul, et tres filios ej⁹ jacentes in (c) montibus Gelbue: Et (d) convertunt eum: et* 9 *spoliaverunt vasa ej⁹: et mittunt ea ad terram alienigenarum in circuitu, evangelizantes idolis suis, & populo.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וַהֲוָה מִיוֹמָא הַהוּא וּלְעֵלָּא וְשַׁוְיַהּ לִגְזֵירַת דִּין לְיִשְׂרָאֵל עַד יוֹמָא הָדֵין׃ וַאֲתָא דָוִד לְצִקְלַג
26 וְשַׁדַּר מִבִּזְתָּא לְסָבֵי יְהוּדָה לְרַחֲמוֹהִי לְמֵימַר הָא לְכוֹן מַתְּנָא מִבִּזַּת סָנְאֵי עַמָּא דַייָ׃ לְדִי
27 בְּבֵיתְאֵל וּלְדִי בְרָמוֹת נֶגְבָּא וּלְדִי בְיַתִּיר׃ וּלְדִי בַעֲרוֹעֵר וּלְדִי בְשִׂפְמוֹת וּלְדִי בְאֶשְׁתְּמוֹעַ׃
28 29 וּלְדִי בְרָכָל וּלְדִי בְקִרְוֵי יְרַחְמְאֵל וּלְדִי בְקִרְוֵי שַׁלְמָאָה׃ וּלְדִי בְחָרְמָה וּלְדִי בְכוּר עָשָׁן
30 31 וּלְדִי בַעֲתָךְ׃ וּלְדִי בְחֶבְרוֹן וּלְכָל אַתְרַיָּא דִּי הֲלֵיךְ תַּמָּן דָּוִד הוּא וְגֻבְרוֹהִי׃

לא

1 וּפְלִשְׁתָּאֵי מְגִיחִין קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל וְאַפִּכוּ אֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִן קֳדָם פְּלִשְׁתָּאֵי וּנְפַלוּ קְטִילִין
2 בְּטוּרָא דְגִלְבּוֹעַ׃ וְאַדְבִּיקוּ פְלִשְׁתָּאֵי יָת שָׁאוּל וְיָת בְּנוֹהִי וּקְטַלוּ פְלִשְׁתָּאֵי יָת יְהוֹנָתָן וְיָת
3 אֲבִינָדָב וְיָת מַלְכִּי שׁוּעַ בְּנֵי שָׁאוּל׃ וּתְקִיפוּ עָבְדֵי קְרָבָא עַל שָׁאוּל וְאַשְׁכְּחוּהִי קַשָּׁתַיָּא
4 גֻּבְרִין דְּאוּמָנִין לְמִנְגַּד בְּקַשְׁתָּא וּדְחִיל לַחֲדָא מִקַּשָּׁתַיָּא׃ וַאֲמַר שָׁאוּל לְנָטֵל זֵינֵיהּ שְׁלוֹף
חַרְבָּךְ וְקַטְלַנִי בַהּ דִּלְמָא יֵיתוּן עָרְלַיָּא הָאִלֵּין וְיִקְטְלֻנַנִי וְיִתְלַעֲבוּן בִּי וְלָא אֲבָה נָטֵל
5 זֵינֵיהּ אֲרֵי דְחִיל לַחֲדָא וּנְסֵיב שָׁאוּל יָת חַרְבָּא וּנְפַל עֲלַהּ׃ וַחֲזָא נָטֵל זֵינֵיהּ אֲרֵי מִית שָׁאוּל
6 וּנְפַל אַף הוּא עַל חַרְבֵּיהּ וּמִית עִמֵּיהּ׃ וּמִית שָׁאוּל וּתְלָתָא בְנוֹהִי וְנָטֵל זֵינֵיהּ אַף כָּל
7 גֻּבְרוֹהִי בְּיוֹמָא הַהוּא כַּחֲדָא׃ וַחֲזוֹ אֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל דִּבְעִבְרָא דְמֵישְׁרָא וְדִבְעִבְרָא דְיַרְדְּנָא
אֲרֵי אַפִּיכוּ אֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל וַאֲרֵי מִיתוּ שָׁאוּל וּבְנוֹהִי וּשְׁבַקוּ יָת קִרְוַיָּא וְאַפִּיכוּ וַאֲתוֹ פְלִשְׁתָּאֵי
8 וִיתִיבוּ בְהוֹן׃ וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְבַתְרוֹהִי וַאֲתוֹ פְלִשְׁתָּאֵי לְחַלָּצָא קְטִילַיָּא וְאַשְׁכַּחוּ יָת שָׁאוּל
9 וְיָת תְּלָתָא בְנוֹהִי קְטִילִין רְמַן בְּטוּרָא דְגִלְבּוֹעַ׃ וּפְסַקוּ יָת רֵישֵׁיהּ וְחַלִּיצוּ יָת זֵינֵיהּ וְשַׁלַּחוּ
בְּאַרְעָא דִפְלִשְׁתָּאֵי סְחוֹר סְחוֹר לְבַסָּרָא בֵּית טַעֲוָתְהוֹן וְיָת עַמָּא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit à die illo & ultra, & positum est in decretum hoc Israeli usque ad 25 diem hanc. Et venit David ad Sziklag, & mittendum curavit de spolio ad 26 senes Jehuda amantes eum, dicendo: Ecce vobis donum de spolio odientium populum Dñi. Iis qui in Bethel, & qui in Ramoth Meridiei, & qui 27 in Jathir. Et iis qui in Gharogher, & iis qui in Sephamoth, & qui in Isthe- 28 moagh. Et qui in Rachal, et qui in urbibus *Jerahhmeel*, et qui in urbibus 29 Salmaah. Et iis qui in Hharma, et qui in Bor-ghassan, et qui in Ghathach. 30 Et iis qui in Hhebron, et ad omnia loca quò ivit David ipse et viri ejus. 31

CAP. XXXI.

Et Pelisthæi inibant bellum in Israel, et verterunt [*terga*] homines Is- 1 rael ab-ante Pelisthæos, et ceciderunt occisi in monte Gilboagh. Et assecuti 2 sunt Pelisthæi Saulem et filios ejus, et occiderunt Pelisthæi Jonathan et Abinadab, et Malchisuagh filios Saul. Et invaluerunt facientes bellum su- 3 per Saul, et invenerunt illum jaculatores viri, qui artifices jaciendi in arcu; et timuit valdè à jaculatorib⁹. Et dixit Saul ad ferentem arma sua, Evagina 4 gladium tuum, et occidito me in illo, ne fortè veniant præputiati isti, et occidant me, et insultent in me; et noluit ferens arma ejus, quia timuit valdè: et accepit Saul gladium, et cecidit super illum. Et vidit ferens ar- 5 ma ejus quòd mortuus esset Saul, et irruit etiam ipse super gladium suum, et mortuus est cum illo. Et mortuus est Saul, et tres filii ejus, et ferens arma 6 ejus, etiam omnes viri ejus in die illa pariter. Et viderunt homines Israel, 7 qui ultra planiciem, et qui ultra Jordanem quòd vertissent [*terga*] viri Israel, et quòd mortui essent Saul et filii ejus, et deseruerunt urbes et fugerunt, et venerunt Pelisthæi et habitarunt in eis. Et fuit in die qui post 8 illum, et iverunt Pelisthæi ad expoliandum occisos, et invenerunt Saul et tres filios ejus occisos *projectos* in monte Gilboagh. Et absciderunt caput 9 ejus et expoliaverunt arma ejus, et miserunt in terram Pelisthæorum circum circa ad bene nunciandum domui Errorum suorum et populo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 ܘܗܘܐ ܡܢ ܝܘܡܐ ܗܘ . ܘܣܡܗ ܕܘܝܕ ܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ ܘܢܡܘܣܐ . ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ . * ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ
26 ܠܨܝܩܠܓ . ܘܫܕܪ ܡܢ ܒܙܬܐ ܠܣܒܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܠܚܒܪܝܗܘܢ . ܘܐܡܪ . ܗܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܒܙܬܐ
ܕܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܡܪܝܐ . * ܠܕܒܒܝܬ ܐܝܠ . ܘܠܕܒܪܡܬ ܢܓܒܐ . ܘܠܕܒܒܝܬ ܥܝ . 27
28 * ܘܠܕܒܐܕܥܝܪ . ܘܠܕܒܫܦܡܘܬ . ܘܠܕܒܐܫܬܡܘܥ . * ܘܠܕܒܪܟܝܠ
29 ܘܠܕܒܩܘܪܝܐ ܕܝܪܚܡܐܝܠ . ܘܠܕܒܩܘܪܝܐ ܕܩܝܢܝܐ . * ܘܠܕܒܚܪܡܐ . ܘܠܕܒܒܝܪܥܫܢ . ܘܠܕܒܬܥܢܟ . 30
31 * ܘܠܕܒܚܒܪܘܢ . ܘܠܟܠܗܘܢ ܐܬܪܘܬܐ ܕܗܠܟ ܬܡܢ ܕܘܝܕ ܗܘ ܘܓܒܪܘܗܝ .

* ܩܦܠܐܘܢ * ܠܐ *

1 * ܦܠܫܬܝܐ ܡܬܟܬܫܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ . ܘܥܪܩܘ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܩܕܡ ܦܠܫܬܝܐ .
2 ܘܢܦܠܘ ܩܛܝܠܐ ܒܛܘܪܐ ܕܓܠܒܘܥ . * ܘܐܕܪܟܘ ܦܠܫܬܝܐ ܠܫܐܘܠ ܘܠܒܢܘܗܝ . ܘܩܛܠܘ
3 ܦܠܫܬܝܐ . ܠܝܘܢܬܢ ܘܠܐܝܫܘܝ . ܘܠܡܠܟܝܫܘܥ ܒܢܘܗܝ ܕܫܐܘܠ . * ܘܐܬܝܩܪ ܩܪܒܐ ܥܠ
4 ܫܐܘܠ . ܘܐܕܪܟܘܗܝ ܓܒܪܐ ܫܕܝ ܓܐܪܐ ܒܩܫܬܐ . ܘܕܚܠ ܛܒ ܡܢ ܫܕܝ ܓܐܪܐ . * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ
ܠܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ . ܫܡܘܛ ܣܝܦܟ ܘܕܩܪܢܝ ܒܗ . ܕܠܐ ܢܐܬܘܢ ܥܪ̈ܠܐ ܗܠܝܢ ܘܢܩܛܠܘܢܢܝ ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܝ .
ܘܠܐ ܨܒܐ ܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ . ܡܛܠ ܕܕܚܠ ܗܘܐ ܛܒ . ܘܢܣܒ ܫܐܘܠ ܣܝܦܐ
5 ܘܢܦܠ ܥܠܘܗܝ . * ܘܚܙܐ ܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ ܕܡܝܬ ܫܐܘܠ . ܘܢܦܠ ܐܦ ܗܘ ܥܠ ܣܝܦܗ .
6 ܘܡܝܬ ܥܡܗ . * ܘܡܝܬ ܫܐܘܠ ܘܬܠܬܐ ܒܢܘܗܝ . ܘܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ . ܘܐܦ ܟܠܗܘܢ
7 ܥܒܕܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܟܚܕܐ . * ܘܚܙܘ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ .
ܕܥܪܩܘ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ . ܘܕܡܝܬ ܫܐܘܠ ܘܒܢܘܗܝ . ܘܫܒܩܘ ܩܘܪܝܐ . ܘܥܪܩܘ . ܘܐܬܘ
8 ܦܠܫܬܝܐ . ܘܝܬܒܘ ܒܗܝܢ . * ܘܗܘܐ ܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ . ܘܐܬܘ ܦܠܫܬܝܐ ܠܡܫܠܚܘ ܩܛܝܠܐ .
9 ܘܐܫܟܚܘ ܠܫܐܘܠ ܘܠܬܠܬܐ ܒܢܘܗܝ . ܟܕ ܪܡܝܢ ܒܛܘܪܐ ܕܓܠܒܘܥ . * ܘܦܣܩܘ ܪܫܗ .
ܘܫܠܚܘ ܡܐܢܘܗܝ . ܘܫܕܪܘ ܠܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܚܕܪܝܗܝܢ . ܠܣܒܪܘ ܒܥܡܐ . ܘܒܒܝܬ ܦܬܟܪܝܗܘܢ .

Factúmque est ab eo die ut imponeret Da- 25 vid statutum hoc atque legem, ad hodiernum usque diem. Cùm demum venisset David 26 ad Seneclagh, misit de præda senioribus Judæ & sociis eorum, dicens; Ecce vobis *donum* de præda hostium Domini. Misit inquam, 27 his qui in Beth-il, & in Beth-ramoth Negheb, & in Beth-ai, Qui in Adoir, qui in 28 Saphemoth, & qui in Sethmoa, Qui in Ra- 29 chil & in civitatibus Jerahmel, & in civitatibus Cinæorum, Et his qui erant in 30 Horma, quique in Birasan, & in Taanach, Et his qui in Hebron, omnibus denique 31 locis in quibus versatus fuerat David ipse & viri sui.

CAP. XXXI.

Philistæis autem præliantibus contra Is- 1 raelem, terga dederunt Israelitæ ante Philistæos, ceciderúntque cæsi in monte Gelboe. Et apprehenderunt Philistæi Saulem 2 & filios ejus, & occiderunt Philistæi Jonathanem, & Jesui, & Melech-jesu filios Saulis. Invaluit autem prælium contra Saulem, 3 & deprehenderunt eum viri jaculantes arcubus: cúmque vehementer extimuisset jaculatores, Dixit Saul armigero suo, Exime 4 gladium tuum, eoque me pungito, ne veniant incircuncisi isti, interficiant me, meque probro afficiant: renuente verò armigero ejus, eò quòd valdè timuisset, accepto Saul gladio suo, corruit super eum. Vi- 5 dens autem armiger ejus mortuum esse Saulem, corruit ipse quoque super gladium suum, & mortuus est. Igitur mortuo Sau- 6 le cum tribus filiis suis, armigero suo, & omnibus servis suis eo die pariter; Vi- 7 dentes Israelitæ qui erant citra Jordanem in convalle, aufugisse Israelitas, & mortuum esse Saulem cum filiis suis, derelictis civitatibus suis fugerunt: & venientes Philistæi, habitârunt in eis. Posterâ die re- 8 deuntes Philistæi ad spoliandos confossos, invenerunt Saulem & tres filios ejus projectos in monte Gelboe: Et obtruncantes 9 caput ejus & ejus arma spoliantes, miserunt nuntiatum in terra Philistæorum, in populo, & in phano idolorum suorum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * فكان من بعد ذلك اليوم جعل داود هذا ميثاقا وحقا حتى اليوم * وأتى داود صقلاغ * وبعث
26 من الغنيمة إلى شيوخ يهودا وأصحابهم * فقال * هذه لكم بركة من غنيمة أعداء الرب * وبعث
27 إلى بيت إيل وبيت رموت نجاب * وإلى بيت عي * وإلى بيت عدواعيد * وإلى بيت يسموت * وإلى
28 29 إسموع * وإلى ركيل * وإلى قرى إرحميل * وإلى قرى القسانيين * وإلى الذين من حرما * وإلى
30 31 يعسان * وإلى تعناخ * وإلى حبرون * وإلى جميع الأماكن التي سار هنالك داود ورجاله *

* الفصل الحادي والثلثون *

1 * والفلسطانيون كانوا يقاتلون إسرائيل * وهرب ناس إسرائيل من قدام الفلسطانيين * ووقع
2 قتلى في جبل جلبوع * فأدرك الفلسطانيون ساوول وبنيه * وقتل الفلسطانيون يوناثان *
3 ويسوي * وملكيسوع بني ساوول * وعظم الحرب على ساوول * فأدركه الرماة بالقسي * ففزع
4 جدا من الرماة * فقال ساوول لصاحب سلاحه * سل سيفك وابعجني * لئلا يأتوا هاولاء الغلف
فيقتلوني ويسخروا بي * فلم يجب صاحب سلاحه * وإنه فزع جدا * فأخذ ساوول سيفه فاتكأ
5 عليه * فدخل السيف في بطنه ومات * ونظر صاحب سلاحه أن قد مات ساوول * فسقط هو
6 أيضا على سيفه ومات * فمات ساوول وثلاثة بنيه * وصاحب سلاحه * وجميع عبيده ذلك اليوم
7 جميعا * ونظر أناس إسرائيل الذين في المعبر في عبر الأردن * أن قد هرب أناس إسرائيل * وأن قد
8 مات ساوول وبنوه * فتركوا القرى وهربوا * وأتى الفلسطانيون فجلسوا فيها * واليوم الآخر أتى
9 الفلسطانيون ليسلبوا القتلى * فوجدوا ساوول وثلاثة بنيه مطرحين في جبل جلبوع * فقطعوا
رأسه وسلبوا ثيابه * وبعثوا يبشرون في أرض الفلسطانيين * وفي الشعب * وفي بيت أصنامهم *

Et post diem illum statuit hoc David in 25 *fœdus & jus, ad hunc usque diem. Deinde veniens David in Sicelegh, misit* 26 *ex præda ad seniores Juda & amicos eorum, dicens; Hoc vobis esto munus de præda inimicorum Domini. Misit inquam,* 27 *ad Beth il, & Beth-rammoth Neghcb, & ad Beth-ai, Et ad Beth adauaid, & ad* 28 *Beth-jesimoth, & ad Estemoa, Et ad* 29 *Rachil, & ad civitates Erahmil, & ad civitates Phasanæorum, Ad eos qui sunt* 30 *ex Horma, ad Jaasan, & ad Taanach, Ad Hebron, & ad omnia loca quæ fre-* 31 *quentabat David cum viris suis.*

CAP. XXXI.

Pugnantibus autem Palestinis adversùs Israelem, & fugientibus Israelitis à 1 *conspectu Palestinorum, cæsisque multis corruentibus in monte Gelboe; Assecuti* 2 *sunt Palestini Saulem et filios ejus, et occiderunt Palestini Jonathanem, et Jesui, et Melechiesum filios Saulis. Et ingrave-* 3 *scente bello contra Saulem, assecuti sunt eum jaculantes arcubus, timuitque vehementer ab ipsis jaculatoribus. Quapro-* 4 *pter dixit Saul ad armigerum suum, Stringe gladium tuum, et transfode me, ne veniant præputiati isti, méque interficiant, & illudant mihi. Renuente autem armigero ejus, quòd summoperè timuisset, accepit Saul gladium suum, incubuit illi, penetravitque gladius ventrem ejus, & mortuus est. Videns autem armiger* 5 *ejus quòd mortuus esset Saul, corruit ipse quoque super gladium suum, et mortuus est. Mortuus itaque est Saul, tres filii e-* 6 *jus, armiger ipsius, omnes denique servi ejus eodem die simul. Videntes autem* 7 *Israelitæ qui erant ab ulteriori convalle Jordanis, fugisse Israelitas, & Saulem ac filios ejus mortuos esse, derelictis civitatibus, aufugerunt: venientes verò Palestini inhabitârunt eas. Postero die ve-* 8 *nientes Palestini ad spoliandum occisos, invenerunt Saulem & tres filios ejus prostratos in monte Gelboe. Et præci-* 9 *dentes caput ejus, & vestes ejus exuentes, miserunt nuntiatum in terra Palestinorum, inter populum, & in æde simulachrorum suorum.*

שמואל ב : א

fixerunt ejus corpus & :Hastaroth domo ejus vasa posuerunt Et
10 וישמו את־כליו בית עשתרות ואת־גויתו תקעו
,Ghilhad Jabes habitatores eum ad audiverunt Et .Beth-san muro in
11 בחומת בית שן׃ וישמעו אליו ישבי יבש גלעד
omnis surrexerunt Et .Saul ipsi Pelistim fecerunt quæ
12 את אשר־עשו פלשתים לשאול׃ ויקומו כל־
corpus ceperunt & ,nocte tota ambulaverunt & ,virtutis vir
איש חיל וילכו כל־הלילה ויקחו את־גוית
venerunt & ;Beth-ſan muro de ejus filiorum corpora & ,Saul
שאול ואת גוית בניו מחומת בית שן ויבאו
,eorum ossa ceperunt Et .ibi ea combusserunt & ,Jabes in
13 יבשה וישרפו אתם שם׃ ויקחו את־עצמתיהם
.diebus septem jejunaverunt & ,Jabes in arbore sub sepelierunt &
ויקברו תחת־האשל ביבשה ויצמו שבעת ימים׃

Verſio VULG. LAT.

10 Et poſuerunt arma ej⁹ in templo Aſtaroth, corpus verò ejus ſuſpenderũt in muro Bethſan. 11 Quod cùm audiſſent habitatores Jabes Galaad, quæcunque 12 fecerant Philiſthiim Saul, Surrexerunt omnes viri fortiſſimi, & ambulaverunt totâ nocte, & tulerunt cadaver Saul, & cadavera filiorũ ejus, de muro Bethſan: venerúntq; Jabes Galaad, 13 & combuſſerunt ea ibi. Et tulerunt oſſa eorum, & ſepelierunt in nemore Jabes, & jejunaverunt ſeptem diebus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ ἀνέθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ εἰς τὸ Ἀσταρτεῖον, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ κατέπηξαν ἐν τῷ τείχει (ι) Βαιθσάμ. 11 Καὶ ἀκούουσιν (κ) οἱ κατοικοῦντες (λ) Ἰαβὶς τῆς Γαλααδίτιδος ἃ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαούλ. 12 Καὶ (μ) ἀνέστησαν πᾶς ἀνὴρ δυνάμεως, καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα Σαοὺλ καὶ τὸ σῶμα Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ (ν) ἀπὸ τοῦ τείχους Βαιθσάμ, καὶ φέρουσιν (ξ) αὐτοὺς εἰς Ἰαβὶς, καὶ κατακαίουσιν αὐτοὺς ἐκεῖ. 13 Καὶ λαμβάνουσι τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, καὶ θάπτουσιν ὑπὸ τὴν ἄρουραν (ο) τὴν ἐν Ἰαβὶς, καὶ νηστεύουσιν ἑπτὰ ἡμέρας.

MS.A. (ι) Βηθσάμ. (κ) περὶ αὐτοῦ οἱ (λ) Ἐιαβεὶς (μ) ἀνέστη (ν) ἀπὸ τείχους Βηθσάν, (ξ) αὐτοὺς Ἐιαβεὶς, (ο) τῆς Ἐιαβεὶς,

10 E reposuerunt vaſa ejus in (e) Aſtartio: & corp⁹ ejus defixerunt in muro Bethſam. 11 (f) Et audiunt inhabitantes Jabis Galaaditidis, quæ fecerãt alienigenæ ipſi Saul. 12 Et ſurrexerunt omnis vir virtutis, et iverunt totam noctem: & ſumpſerunt corpus Saul, et corpus Jonathan filii ej⁹ de muro Bethſam, & ferunt eos in Jabis, & comburunt eos illic. 13 Et ſumunt oſſa eorum, & ſepeliunt ſub arboreto, quod in Jabis: & jejunant ſeptem (g) dies.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ושויאו ית זיניה בית עשתרתא וית גופיה צלבו בשורא דבית שן׃ ושמעו עלוהי יתבי
11 יבש גלעד ית דעבדו פלשתאי לשאול׃ וקמו כל גבר גבר ואזלו כל ליליא ונסיבו ית
12 גופא דשאול וית גופי בנוהי משורא דבית שן ואתו ליבש וקלו עליהון כמא דקלן על
13 מלכיא תמן׃ ונסיבו ית גרמיהון וקברו תחות אשלא ביבש וצמו שבעא יומין׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

10 Et poſuerunt arma illius in æde Gaſtharatha, & corpus illi⁹ ſuſpenderunt in muro Bethſan. 11 Et audierunt ſuper illũ habitatores Jabes Gilghad quod fecerunt Peliſthæi Sauli. 12 Et ſurrexerunt omnis vir fortis, & ambulaverunt totã noctem, & acceperunt corp⁹ Saul & corpora filiorum ejus ex muro Bethſan, & venerunt ad Jabes, & cremaverunt ſuper illos, ſicut cremant ſuper reges ibi. 13 Et acceperunt oſſa eorum & ſepelierunt ſub arbore in Jabes, & jejunaverunt ſeptem diebus.

שמואל ב : א

CAP. I. א

,Hamalech cædendo à erat revers⁹ David & ,Saul mortem poſt fuit Et
1 ויהי אחרי מות שאול ודוד שב מהכות את־העמלק
die in fuit Et .duobus diebus Siclagh in David manſerat &
2 וישב דוד בצקלג ימים שנים׃ ויהי ביום
ejus veſtes & ,Saul cum à caſtrametatione è venit vir ecce & ,tertio
השלישי והנה איש בא מן־המחנה מעם שאול ובגדיו
,David ad eum veniendo in ,fuit & :ejus caput ſuper humus & ,ſciſſæ
קרעים ואדמה על־ראשו ויהי בבאו אל־דוד
Unde :David ei Dixitque .ſe incurvavit & ,terram in cecidit &
3 ויפל ארצה וישתחו׃ ויאמר לו דוד אי מזה
Dixitque evaſi Iſrael caſtrametatione E :eum ad dixitque ?venies
4 תבוא ויאמר אליו ממחנה ישראל נמלטתי׃ ויאמר
Quòd ,dixit & :mihi nunc nuncia ?verbum fuit Quod :David eum ad
אליו דוד מה־היה הדבר הגד־נא לי ויאמר אשר־
,populo è cecidit multum etiam & ,prælio de populus fugit
נס העם מן־המלחמה וגם־הרבה נפל מן־העם
Dixitq; .ſunt mortui ej⁹ fili⁹ Jonathan & ,Saul etiam & ;ſunt mortui &
5 וימתו וגם שאול ויהונתן בנו מתו׃ ויאמר
ſit mortuus quòd noſti Quomodo :ſibi indicantem puerum ad David
דוד אל־הנער המגיד לו איך ידעת כי־מת
Fortuito :ei indicans puer dixitque ?ejus filius Jonathan & ,Saul
6 שאול ויהונתן בנו׃ ויאמר הנער המגיד לו נקרא
,ſuam lanceã ſuper erat innix⁹ Saul ecce & ,Ghilboah montem in eveni
נקריתי בהר הגלבע והנה שאול נשען על־חניתו
.eum perſequebantur equitum domini & ,currus ecce &
והנה הרכב ובעלי הפרשים הדבקהו׃
.ego Ecce ,dixi & :me ad clamavitque ,me vidit & ,ſe poſt reſpexit Et
7 ויפן אחריו ויראני ויקרא אלי ואמר הנני׃
.ego Hamalecites :eum ad dixi & ?tu Quis :mihi Dixitque
8 ויאמר לי מי־אתה ואמר אליו עמלקי אנכי׃
me apprehendit quia ,me interfice & ,me ſuper nunc Sta :me ad Dixitque
9 ויאמר אלי עמד־נא עלי ומתתני כי אחזני
.me in mea anima adhuc omnis quia ,tremor
השבץ כי־כל־עוד נפשי בי׃

Verſio VULG. LAT.

Liber ſecundus SAMUELIS,

Quem nos ſecundum Regum dicimus.

CAP. I.

1 FActum eſt autem, poſtquàm mortuus eſt Saul, ut David reverteretur à cæde Amalec, & maneret in Siceleg duos dies. 2 In die autẽ tertia apparuit homo veniens de caſtris Saul, veſte conſciſſâ, & pulvere conſperſus caput: & ut venit ad David, cecidit ſuper faciem 3 ſuam, & adoravit. Dixítque ad eum David, Unde venis? Qui ait ad eum, De caſtris Iſrael 4 fugi. Et dixit ad eum David, Quod eſt verbum quod factum eſt? indica mihi. Qui ait; Fûgit populus ex prælio, & multi corruentes è populo mortui ſunt: ſed & Saul & Jonathas 5 filius ejus interierunt. Dixitq; David ad adoleſcentem, qui nuntiabat ei; Undè ſcis quia mortuus eſt Saul, & Jonathas 6 fili⁹ ejus? Et ait adoleſcens, qui nuntiabat ei; Caſu veni in montem Gelboe, & Saul incumbebat ſuper haſtam ſuam: porrò currus & equites appropinquabant ei. 7 Et converſus poſt tergum ſuum, vidénſque me vocavit. Cui cùm reſpondiſſem, Adſum: 8 Dixit mihi, Quiſnam es tu? Et aio ad eũ, 9 Amalecites ego ſum. Et locutus eſt mihi; Sta ſuper me, & interfice me, quoniam tenent me anguſtiæ, & adhuc tota anima mea in me eſt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙΩ͂Ν Β'. REGNORUM II.

ΚΕΦ. α'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Σαοὺλ, καὶ (α) Δαυὶδ ἀνέστρεψε τύπτων τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν (β) Σεκελὰκ ἡμέρας δύο. 2 Καὶ ἐγενήθη (γ) τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ ἰδοὺ (δ) ἀνὴρ ἦλθεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἐκ τοῦ λαοῦ Σαοὺλ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ (ε) διεῤῥωγότα, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτὸν πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἔπεσεν (ζ) ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Πόθεν σὺ (η) παραγίνῃ; καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἐκ τῆς παρεμβολῆς Ἰσραὴλ ἐγὼ διασέσωσμαι. 4 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Τίς ὁ λόγος οὗτος; (θ) ἀπάγγειλόν μοι. Καὶ εἶπεν, Ὅτι ἔφυγεν ὁ λαὸς ἐκ τοῦ πολέμου, καὶ πεπτώκασι πολλοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἀπέθανον, καὶ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀπέθανε. 5 Καὶ εἶπε Δαυὶδ (ι) τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ, Πῶς οἶδας ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ; 6 Καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τὸ ἀπαγγέλλον αὐτῷ, Περιπτώματι (κ) περιέπεσον ἐν τῷ ὄρει τῷ Γελβουὲ, καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ ἐπεστήρικτο ἐπὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ τὰ ἅρματα καὶ οἱ (λ) ἱππάρχαι συνῆψαν (μ) αὐτῷ. 7 Καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἶδέ με, καὶ ἐκάλεσέ με. καὶ εἶπα, Ἰδοὺ ἐγώ. 8 Καὶ (ν) εἶπέ μοι, Τίς εἶ σύ; καὶ (ξ) εἶπα, Ἀμαληκίτης ἐγώ εἰμι. 9 Καὶ εἶπε πρός με, Στῆθι δὴ ἐπάνω μου καὶ (ο) θανάτωσόν με, ὅτι κατέσχε με σκότος δεινὸν, ὅτι πᾶσα ἡ ψυχή μου ἐν ἐμοί.

MS.A. Βασιλειῶν β'. (α) Δαυεὶδ (β) Σικελὰγ (γ) ἐν τῇ (δ) ἀνὴρ ἐκ (ε) διεῤῥηγότα, (ζ) ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν (η) παραγίνῃ; (θ) ἀνάγγειλόν μοι. καὶ εἶπεν, Πολλοὶ πεπτώκασιν ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ ἀπέθανεν Σαοὺλ, καὶ (ι) τῷ ἀπαγγέλλοντι (κ) περιέπεσα (λ) ἱππάρχοι (μ) αὐτῷ, καὶ ἔπεσεν. Καὶ (ν) εἶπεν, Τίς (ξ) εἶπα πρὸς αὐτὸν, Ἀμαληκείτης (ο) θανάτωσόν με,

CAP. I.

1 ET factum eſt, poſtquàm mortuus eſt Saul; & David reverſus percutiens Amalec: et ſedit David in Seeclac dies duos. 2 Et factum eſt die tertiâ, & ecce vir venit è caſtris, (a) de populo Saul: & veſtes ejus diſciſſæ; & terra ſuper caput ejus. Et factum eſt in intrando ipſum ad David, & cecidit ſuper terram, & adoravit eum. 3 Et dixit ei David, Unde tu advenis? Et dixit ad eum, De caſtris Iſrael ego ſalvus evaſi. 4 Et dixit ei David, Quod verbum hoc? annuntia mihi. Et dixit, Quia fûgit populus ex prælio, et ceciderunt multi de populo, et mortui ſunt, et Saul, et Jonathã filius ejus mortuus eſt. 5 Et dixit David puero, qui annuntiabat ei; Quomodò noſti, quia mortuus eſt Saul, & Jonathan filius ejus? 6 Et dixit puer qui annuntiabat ei, Eventu adveni in monte Gelboe: & ecce Saul innix⁹ erat ſuper lanceã ſuã: et ecce currus, et præfecti equitũ (b) attingebant eũ. 7 Et reſpexit in poſteriora ſua, et vidit me, & vocavit me. Et dixi, Ecce ego. 8 Et dixit mihi, Quis es tu? 9 Et dixi, Amalecites ego ſum. Et dixit ad me; Sta nunc ſuper me, & interfice me: quoniam occupaverunt me tenebræ graves: quia (c) omnis anima mea in me.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 והוה בתר דמית שאול ודוד תב מלממחי ית דבית עמלק ויתיב דוד בצקלג יומין תרין׃
2 והוה ביומא תליתאה והא גברא אתא ממשריתא מלות שאול ולבושוהי מבזעין ועפרא
3 רמי ברישיה והוה במיתוהי לות דוד ונפל על ארעא וסגיד׃ ואמר ליה דוד אי מדין את
4 אתי ואמר ליה ממשריתא דישראל אשתזבית׃ ואמר ליה דוד מה הוה פתגמא חוי כען
לי ואמר דאפיך עמא מן קרבא ואף סגי נפל מן עמא ואתקטלו ואף שאול ויהונתן בריה
5 מיתו׃ ואמר דוד לעולימא דמחוי ליה איכדין ידעתא ארי מית שאול ויהונתן בריה׃
6 ואמר עולימא דמחוי ליה אתערעא אתערעית בטורא דגלבוע והא שאול סמיך על
7 מורניתיה והא רתיכיא ומשרית פרשיא אדבקוהי׃ ואתפני לאחורוהי וחזני וקרא לי
8 ואמרית הא אנא׃ ואמר לי מן את ואמרית ליה עמלקאה אנא׃ ואמר לי קום כען עלי
9 וקטולני ארי אחדני רתיתא ארי כל עוד נפשי בי׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. I.

1 ET fuit poſtquam mortuus eſt Saul, & David rediit à percutiendo homines Ghamalek, & ſedit David in Sziklag dies duos. 2 Et fuit in die tertio, & ecce vir venit ex caſtris à Saul, & veſtes ejus ſciſſæ erant, & pulvis project⁹ in capite ej⁹: & fuit cùm veniſſet ad David, & occubuit ſuper terram, & adoravit. 3 Et dixit illi David, Unde tu venis? & dixit illi, Ex caſtris Iſrael evaſi. 4 Et dixit illi David, Quod fuit verbum? indica nunc mihi: & dixit, Quòd vertit [terga] populus ex bello, & etiam multum cecidit de populo, & occiſi ſunt, & etiam Saul, & Jehonathan fili⁹ ejus mortui ſunt. 5 Et dixit David adoleſcenti qui indicavit illi, Quomodo nôſti quòd mortuus eſt Saul & Jehonathan filius ejus? 6 Et dixit adoleſcens qui indicavit illi, Contingendo contigi in monte Gilboagh, & ecce Saul innixus erat ſuper haſtam ſuam, & ecce curr⁹ & exercit⁹ equitũ aſſecuti ſunt eũ. 7 Et reſpexit retro ſe, & vidit me, & vocavit me: & dixi, Ecce ego. 8 Et dixit mihi, Quis tu? & dixi, Ghamalekæ⁹ ego. 9 Et dixit mihi, Sta quæſo ſuper me, & occidito me, quoniã comprehendit me tremor, nam oĩs adhuc anima mea in me eſt.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܣܡܘ ܙܝܢܘܗܝ ܒܒܝܬ ܦܬܟܪܐ. ܘܦܓܪܗ ܩܒܥܘ ܒܫܘܪܐ ܕܒܝܬ ܝܫܢ. * ܘܫܡܥܘ
11 ܥܡܘܪܐ ܕܝܒܝܫ ܓܠܥܕ ܡܕܡ ܕܥܒܕܘ ܦܠܫܬܝܐ ܠܫܐܘܠ ܘܠܒܢܘܗܝ. * ܘܩܡܘ ܟܠ
12 ܓܒܪ ܓܢܒܪ. ܘܐܙܠܘ ܟܠܗ ܠܠܝܐ. ܘܫܩܠܘ ܦܓܪܗ ܕܫܐܘܠ ܘܦܓܪܐ ܕܒܢܘܗܝ ܡܢ
ܫܘܪܐ ܕܒܝܬ ܝܫܢ. ܘܐܝܬܝܘ ܐܢܘܢ ܠܝܒܝܫ. ܘܐܘܩܕܘ ܐܢܘܢ ܬܡܢ. * ܘܫܩܠܘ ܓܪܡܝܗܘܢ. ܘܩܒܪܘ
13 ܐܢܘܢ ܬܚܝܬ ܠܘܙܐ ܕܒܝܒܝܫ. ܘܨܡܘ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ.

* ܫܠܡ ܣܦܪܐ ܕܫܡܘܐܝܠ *

10 Poſuerunt ejus arma in phano: corpus autem 11 ejus affixerunt muro Beth-jaſan. Audientes verò incolæ Jabes-gelaad quod fecerant Philiſtæi Sauli & filiis ejus, 12 Surrexerunt omnes viri fortes, & totâ nocte abeuntes tulerunt corpus Saulis, & corpora filiorum ejus à muro Beth-jaſan, attulerúntque in Jabes, ibíque cremârunt ea. 13 Deinde ſumentes oſſa eorum, ſepelierunt ea ſubter amygdalum quæ eſt in Jabes, & jejunaverunt ſeptem diebus.

Libri Samuelis Finis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وجعلوا ثيابه بين الانصاب * وجسده علقوه في سور بيت ياسان * وسمع اهل يابيس جلعد
11 الذي صنع الفلسطانيون بساوول وبنيه * فقام كل رجل قوي * فانطلقوا الليل كله * فاخذوا
12 جسد ساوول واجساد بنيه من سور بيت ياسان * واتوا بها الى يابيس * واوقدوا لهم قنديلا كما يوقد
13 للملوك * ودفنوا عظامهم تحت شجرة اللوز الذي في يابيس * وصاموا سبعة ايام *

* تم السفر الاول من اسفار الملوك * بسلام من الرب امين *

10 *Veſtes ejus inter vexilla collocârunt, & corpus ejus in muro Beth-jaſan ſuſpenderunt.* 11 *Audientibus autem incolis Jabes-galaad quod fecerant Paleſtini Sauli & filiis ejus,* 12 *Surrexerunt omnes viri robuſti, totâque nocte profecti, abſtulerunt corpus Saulis & corpora filiorum ejus ex muro Beth-jaſan, & attulerunt ea ad Jabes, et accenderunt eis lampadem, quemadmodum accendi ſolet regibus.* 13 *Oſſa verò eorum ſepelierunt ſub arbore amygdalina quæ erat in Jabes, et jejunaverunt ſeptem diebus.*

Abſolutus eſt, ſoſpitante Domino, liber primus Regum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܬܘܒ ܣܦܪܐ ܕܬܪܝܢ ܕܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܫܐܘܠ. ܘܗܦܟ ܕܘܝܕ ܠܡܚܪܒܘ ܠܥܡܠܝܩܝܐ. ܘܝܬܒ ܕܘܝܕ ܒܨܩܠܓ
2 ܝܘܡܬܐ ܬܪܝܢ. * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ. ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܐܬܐ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ ܡܢ ܠܘܬ ܫܐܘܠ.
ܡܨܪܝܢ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܥܦܪܐ ܥܠ ܪܫܗ. ܘܗܘܐ ܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ.
3 ܘܣܓܕ ܠܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬ ܐܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
4 ܐܬܦܠܛܬ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܡܢܐ ܗܘ ܦܬܓܡܐ. ܚܘܝܢܝ. ܘܐܡܪ. ܥܪܩ ܥܡܐ ܡܢ ܩܪܒܐ.
5 ܘܣܓܝܐܐ ܢܦܠܘ ܡܢ ܥܡܐ. ܘܐܦ ܫܐܘܠ ܘܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. ܡܝܬܘ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܥܠܝܡܐ.
6 ܚܘܝܢܝ ܐܝܟܢܐ ܡܝܬ ܫܐܘܠ ܘܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܥܠܝܡܐ ܗܘ. ܡܬܦܓܥܘ
ܐܬܦܓܥܬ ܒܛܘܪܐ ܕܓܠܒܘܥ. ܘܗܐ ܫܐܘܠ ܣܡܝܟ ܗܘܐ ܥܠ ܪܘܡܚܗ. ܘܡܪܟܒܬܐ ܘܓܒܪܐ
7 ܦܪܫܐ ܐܕܪܟܘܗܝ. * ܘܐܬܦܢܝ ܠܒܣܬܪܗ. ܘܚܙܢܝ. ܘܩܪܢܝ. ܘܐܡܪܬ. ܗܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ.
8 ܡܢ ܐܢܬ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܥܡܠܝܩܝܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܩܘܡ ܥܠܝ. ܘܩܛܘܠܝܢܝ.
9 ܡܛܠ ܕܐܚܕܘܢܝ ܥܪܦܠܐ. ܘܟܠܗ ܢܦܫܝ ܒܝ.

Sequitur Liber Secundus Regum Iſraelitarum.

CAP. I.

1 FActum eſt autem poſtquàm mortuus eſt Saul, cùm rediſſet David ad vaſtandos Amalecitas, conſediſſétque David in Seneclagh duobus diebus: 2 Factum eſt inquam, die tertiâ ut ecce veniret quidam è caſtris à Saule, ſciſſis veſtibus, & terrâ capiti impoſitâ: fuítque ut cùm veniſſet ad Davidem, corrueret ſuper terram & adoraret eum. 3 Huic dixit David, Undenam venis? Qui dixit ei, E caſtris Iſraelis proripui me. 4 Rurſum dixit illi David, Quid rei eſt? indica mihi. Dixit, Fûgit populus à prælio, cùm multi occubuerunt ex populo, tũ Saul & Jonathan fili⁹ ejus mortui ſunt. 5 Dixit etiam David ad adoleſcentem illum, Indica mihi quomodo mortuus eſt Saul & filius ejus. 6 Dixit ad eum adoleſcens ille, Fortè fortunâ incidente me in montem Gelboe, ecce Saul incumbebat jaculo ſuo, & currus virorum cum equitibus aſſequuti fuerant eũ: 7 Retróque verſus vidit me, & vocavit me: & dixi; Ecce me. 8 Eo autẽ dicente mihi, Quis es tu? reſpondi, Amalecita ego ſum. 9 Tum dixit mihi, Sta ſuper me, & interfice me; quoniam tenent me caligines, & tota vita mea in me eſt.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الخالق الحي الناطق *

* نبتدي بعون الله تعالى بختم سفر داود النبي *

* الفصل الاول *

1 * وكان بعد ان مات ساوول ان داود رجع من قتل العمالقة * فقام داود في صقلاغ يومين *
2 * وكان اليوم الثالث * واذا رجل قد اتى من العسكر من عند ساوول * تخرق الثياب وتراب على
3 راسه * فلما اتى داود سقط على الارض وسجد له * فقال له داود * من اين جيت * قال له من عسكر
4 اسرائيل نجوت * قال له داود * ما الخبر اعلمني * قال هرب الشعب من الحرب * وسقط من الشعب
5 6 وساوول ويوناثان ابنه ماتوا * فقال داود للغلام * اخبرني كيف مات ساوول ويوناثان ابنه * فقال له
ذلك الغلام * استقبالا استقبلت في جبل جلبوع * فاذا ساوول متكيا على حربته * والمراكب
7 8 والرجال الفرسان ادركوه * والتفت وراءه فراني ودعاني * فقلت هانذا * فقال لي * من انت * فقلت
9 له * عمالقي انا * فقال لي * قم علي فاقتلني * فقد اخذني الخاص * وكل نفسي معي *

IN NOMINE DEI Creatoris, viventis, rationalis.

Aggredimur, annuente Deo excelſo, editionem libri Davidis Prophetæ.

CAPUT I.

1 *COntigit autem poſtquàm occubuit Saul, ut David reverſus è cæde Amalecitarum, biduò maneret David in Sicelegh:* 2 *Acciderétque die tertio ut veniret homo quidam ex acie à Saule, laceratis veſtibus, et pulvere caput conſperſus; qui cùm adiiſſet Davidem, procidit humi, & adoravit eum.* 3 *Dixit autem ad eum David, unde venis? Qui reſpondit, Ex acie Iſraelis evaſi.* 4 *Dixit ad eum David, Quod nuntium? narra mihi. Reſpondit, Fûgit populus à certamine, & multi ceciderunt ex populo, & Saul atque Jonathan filius ejus mortui ſunt.* 5 *Dixit David juveni illi, Narra mihi quomodò mortui ſint Saul et Jonathan filius ejus.* 6 *Dixit ad eum juvenis ille, Caſu incidi in montem Gelboe, & ecce Saulem propriæ haſtæ innixum, currus et viri equites aſſequebantur.* 7 *Cùmque retroverſus vidiſſet me, vocavit me, cui dixi; Præſtò ſum,* 8 *Tum ad me dicenti, Quis es tu? Reſpondi, Amalecita ſum.* 9 *Dixit mihi, Inſiſte mihi, & trucida me; nam occupârunt me dolores, & tota anima mea eſt in me.*

שמואל ב: א

non quod ſciebam quia :eum interfeci & ,eum ſuper ſteti Et
10 ואעמד עליו ואמתתהו כי ידעתי כי לא
,ejus caput ſuper *quæ coronam cepi &* ;ſuum caſum poſt viveret
יחיה אחרי נפלו ואקח הנזר אשר על־ראשו
meum dominum ad ea adduxi &,ejus brachio ſuper quæ ,armillam &
ואצעדה אשר על־זרעו ואביאם אל־אדני
etiam & ,ea ſcidit & ,ſua veſtimenta *in* David apprehendit Et .huc
11 הנה: ויחזק דוד בבגדו ויקרעם וגם
,fleverunt & ,planxerunt Et .ſecum qui viri omnes
12 כל־האנשים אשר אתו: ויספדו ויבכו
Jonathan ſuper & ,Saul ſuper ,veſperam ad uſque jejunaverunt &
ויצמו עד־הערב על־שאול ועל־יהונתן
,Iſrael domum ſuper & ,Domini populum ſuper & ,ejus filium
בנו ועל־עם יהוה ועל־בית ישראל
indicantem puerum ad David dixit Et .gladio *in ceciderant* quia
13 כי נפלו בחרב: ויאמר דוד אל־הנער המגיד
Hamalecitæ peregrini viri Filius :dixit & ?tu Unde :ſibi
לו אי מזה אתה ויאמר בן־איש גר עמלקי
mittere timuiſti non Quomodo :David eum ad Dixitque .*ego*
14 אנכי: ויאמר אליו דוד איך לא יראת לשלח
David *clamavit* Et ?Domini *unctum corrumpendum* ad tuam manum
15 ידך לשחת את־משיח יהוה: ויקרא דוד
,eum percuſſit & *:eum in occurre* ,Accede :dixit & ,pueris è unum *ad*
לאחד מהנערים ויאמר גש פגע־בו ויכהו
ſuper tuus Sanguis :David eum ad Dixitque .eſt mortuus &
16 וימת: ויאמר אליו דוד דמיך על־
occidi Ego :dicendo ,te *in reſpondit* tuum os quia,tuum caput
ראשך כי פיך ענה בך לאמר אנכי מתתי את־
hanc lamentationem David eſt lamentatus Et .Domini *unctum*
17 משיח יהוה: ויקנן דוד את־הקינה הזאת
docendum ad Dixitque .ejus filium Jonathan ſuper & ,Saul ſuper
18 על־שאול ועל־יהונתן בנו: ויאמר ללמד
.Jaſar libro *ſuper* ſcriptum Ecce *:arcum* Jehudah filios
בני־יהודה קשת הנה כתובה על־ספר הישר:
quomodo :eſt vulneratus tuis excelſis *ſuper* ,Iſrael *decor* O
19 הצבי ישראל על־במותיך חלל איך
plateis in annuncietis ne ,Gath in *indicetis* Ne ?potentes ceciderunt
20 נפלו גבורים: אל־תגידו בגת אל־תבשרו בחוצת
exultent forte ne ,Peliſtim filiæ lætentur fortè ne ,Aſchelon
אשקלון פן־תשמחנה בנות פלשתים פן־תעלזנה
neque ,ros ne ,Ghilboah *in* Montes .incircuncisorum filiæ
21 בנות הערלים: הרי בגלבע אל־טל ואל־
clypeus eſt projectus ibi quia *:elevationum* agri *&* ;vos ſuper pluvia
מטר עליכם ושדי תרומת כי שם נגעל מגן
ſanguine A .oleo in *unctum præter* ,Saul clypeus ,fortium
22 גבורים מגן שאול בלי משיח בשמן: מדם
receſſit non Jonathan arcus fortium adipe ab interfectorum
חללים מחלב גבורים קשת יהונתן לא נשוג
,Saul .inanis eſt reverſus non Saul gladius &;retrorſum
23 אחור וחרב שאול לא תשוב ריקם: שאול
non ſua morte in & ,*ſuis vitis* in *venuſti* & ,amabiles Jonathan &
ויהונתן הנאהבים והנעימם בחייהם ובמותם לא
.fuerunt fortiores leonibus *præ* ,*fuerunt leves aquilis præ* :ſunt ſeparati
נפרדו מנשרים קלו מאריות גברו:
cum coccino vos *veſtiente* ,flete Saul *in* Iſrael Filiæ
24 בנות ישראל אל־שאול בכינה המלבשכם שני עם־
.veſtram veſtem ſuper aureum ornamentum *faciente aſcendere* ,deliciis
עדנים המעלה עדי זהב על לבושכן:
ſuper Jonathan ?belli medio in fortes ceciderunt Quomodo
25 איך נפלו גברים בתוך המלחמה יהונתן על־
.eſt occiſus tuis excelſis
במותיך חלל:

Verſio VULG. LAT.

10 Stánſque ſuper eum, occidi illum: ſciebam enim, quòd vivere non poterat poſt ruinam: & tuli diadema quod erat in capite ejus, & armillam de brachio illius, & attuli ad te dominum meum huc. 11 Apprehendens autem David veſtimenta ſua ſcidit, omnéſq; viri qui erant cum eo. 12 Et planxerunt, et fleverunt, & jejunaverunt uſq; ad veſperam, ſuper Saul, & ſuper Jonathan filium ejus, & ſuper populum Domini, et ſuper domum Iſrael, eò quòd corruiſſent gladio. 13 Dixitque David ad juvenē qui nuntiaverat ei, Undè es tu? Qui reſpondit, Filius hominis advenæ Amalecitæ ego ſum. 14 Et ait ad eum David; Quarè non timuiſti mittere manum tuam ut occideres chriſtum Domini? 15 Vocánſque David unum de pueris ſuis, ait; Accedens irrue in eum. Qui percuſſit illum, & mortuus eſt. 16 Et ait ad eum David, Sanguis tuus ſuper caput tuum: os enim tuum locutum eſt adverſùm te, dicens; Ego interfeci chriſtum Domini. 17 Planxit autem David planctum hujuſcemodi ſuper Saul, & ſuper Jonathan filium 18 ejus, (Et præcepit ut docerent filios Juda arcū, ſicut ſcriptū eſt in libro juſtorū.) Et ait; Conſidera Iſrael, pro his qui mortui ſunt ſuper excelſa tua vulnerati. 19 Inclyti, Iſrael, ſuper montes tuos interfecti ſunt: quo modo ceciderunt fortes? 20 Nolite annuntiare in Geth, neque anuuntietis in compitis Aſcalonis: ne fortè lætentur filiæ Philiſthiim, ne exultent filiæ incircumciſorum. 21 Montes Gelboe, nec ros nec pluvia veniant ſuper vos, neq; ſint agri primitiarum: quia ibi abject⁹ eſt clypeus fortium, clypeus Saul, quaſi non eſſet unctus oleo. 22 A ſanguine interfectorum, ab adipe fortium, ſagitta Jonathæ nunquam rediit retrorſū, & gladius Saul non eſt reverſus inanis. 23 Saul & Jonathas amabiles, & decori in vita ſua, in morte quoque non ſunt diviſi: aquilis velociores, leonib⁹ fortiores. 24 Filiæ Iſrael ſuper Saul flete, qui veſtiebat vos coccino in deliciis, qui præbebat ornamenta aurea cultui veſtro. 25 Quomodò ceciderunt fortes in prælio? Jonathas in excelſis tuis occiſus eſt?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ ἐπέστην ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσα αὐτόν, ὅτι ᾔδειν ὅτι οὐ ζήσεται μετὰ τὸ πεσεῖν αὐτόν. καὶ ἔλαβον τὸ βασίλειον τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸν χλιδῶνα τὸν ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, καὶ ἐνήνοχα αὐτὰ τῷ κυρίῳ μου ὧδε. 11 Καὶ ἐκράτησε Δαυὶδ (π) τῶν ἱματίων αὐτοῦ, καὶ διέῤῥηξεν αὐτά· καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' (ρ) αὐτοῦ, διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν. 12 Καὶ ἐκόψαντο καὶ ἔκλαυσαν καὶ ἐνήστευσαν ἕως δείλης ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰούδα καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ, ὅτι ἐπλήγησαν ἐν ῥομφαίᾳ. 13 Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ, Πόθεν εἶ σύ; καὶ εἶπεν, Υἱὸς ἀνδρὸς παροίκου Ἀμαληκίτου ἐγώ εἰμι. 14 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ, Πῶς οὐκ ἐφοβήθης ἐπενεγκεῖν χεῖρά σου διαφθεῖραι τὸν χριστὸν κυρίου; 15 Καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ ἓν τῶν παιδαρίων αὐτοῦ, καὶ εἶπε, Προσελθὼν ἀπάντησον αὐτῷ. καὶ (σ) ἐπάταξεν αὐτόν, καὶ ἀπέθανε. 16 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Δαυίδ, Τὸ αἷμά σου ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, ὅτι τὸ στόμα σου ἀπεκρίθη κατὰ σοῦ, λέγον, Ὅτι ἐγὼ ἐθανάτωσα τὸν χριστὸν κυρίου. 17 Καὶ ἐθρήνησε Δαυὶδ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ. 18 Καὶ εἶπε τοῦ διδάξαι τοὺς (τ) υἱοὺς Ἰούδα. ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς. Στήλωσον Ἰσραὴλ (υ) ὑπὲρ τῶν τεθνηκότων 19 ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματιῶν. Πῶς ἔπεσον 20 (φ) δυνατοί; Μὴ ἀναγγείλητε ἐν Γέθ, καὶ μὴ εὐαγγελίσησθε ἐν ταῖς ἐξόδοις Ἀσκάλωνος, μή ποτε εὐφρανθῶσι θυγατέρες ἀλλοφύλων, μή ποτε ἀγαλλιάσωνται θυγατέρες 21 τῶν ἀπεριτμήτων. Ὄρη τὰ ἐν Γελβουὲ μὴ (χ) καταβάτω δρόσος καὶ μὴ ὑετὸς ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν, ὅτι ἐκεῖ προσωχθίσθη (ψ) θυρεὸς δυνατῶν· θυρεὸς Σαοὺλ οὐκ ἐχρίσθη 22 ἐν ἐλαίῳ. Ἀφ' αἵματος τραυματιῶν καὶ ἀπὸ στέατος δυνατῶν, τόξον Ἰωνάθαν οὐκ ἀπεστράφη κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ῥομ- 23 φαία Σαοὺλ οὐκ ἀνέκαμψε κενή. Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν οἱ ἠγαπημένοι καὶ ὡραῖοι οὐ διακεχωρισμένοι, εὐπρεπεῖς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν οὐ διεχωρίσθησαν. ὑπὲρ ἀετοὺς κοῦφοι, καὶ ὑπὲρ λέοντας ἐκρα- 24 ταιώθησαν. Θυγατέρες Ἰσραὴλ ἐπὶ Σαοὺλ κλαύσατε, τὸν ἐνδιδύσκοντα ὑμᾶς κόκκινα μετὰ κόσμου ὑμῶν, τὸν ἀναφέροντα κόσμον (ω) χρυσοῦν 25 ἐπὶ τὰ ἐνδύματα ὑμῶν. Πῶς ἔπεσαν δυνατοὶ ἐν μέσῳ τοῦ πολέμου, Ἰωνάθαν ἐπὶ τὰ ὕψη σου (α) τραυματίαι;

Et inſurrexi ſuper eum, & interfeci eum: quia ſciebam quòd non vivet, poſtquàm ipſe cecidiſſet: & ſumpſi (d) regale quod erat ſuper caput ejus, & (e) armillam quæ erat ſuper brachium ejus: & attuli ea domino meo huc. Et apprehendit David veſtimenta ſua, & diſcidit ea. Et omnes viri qui cum eo erant, diſciderunt veſtimenta ſua. Et planxerunt, et ploraverunt, et jejunaverunt uſq; ad veſperam ſuper Saul, & ſuper Jonathan filium ejus, & ſuper populum Juda, & ſuper domum Iſrael: quoniam percuſſi fuerant in gladio. Et dixit David pucro, qui annuntiabat ei, Unde es tu? Et dixit, Filius hominis incolæ Amalecitæ ego ſum. Et dixit ei David; Quomodo non timuiſti injicere manum tuam ad diſperdendum chriſtum Domini? Et vocavit David unum de pueris ſuis, et dixit; Accedens occurre ei. Et percuſſit eum, et mortuus eſt. Et dixit ad eum David, Sanguis tuus ſuper caput tuum: quoniam os tuum reſpondit contra te, dicens, Quia ego interfeci chriſtum Domini. Et lamentatus eſt David lamentum hoc ſuper Saul, & ſuper Jonathan filium ejus: Et dixit ad docendum filios Juda. Ecce ſcriptum eſt in libro recti. (g) Sta Iſrael ſuper mortuos (h) in excelſis tuis vulneratos: Quomodò ceciderunt potentes? Ne annuntietis in Geth, et non evangelizetis in exitibus Aſcalonis: ne fortè lætentur filiæ alienigenarū, ne quando exultent filiæ incircumciſorum. Montes qui in Gelbue, non deſcendat ros, & non pluvia ſuper vos: & agri primitiarum: quoniam ibi projectus eſt clypeus potentium, clypeus Saul non eſt unctus in oleo, A ſanguine vulneratorum, & ab adipe potentium. Arcus Jonathan non eſt reverſus in poſteriora: & gladius Saul non ſe reflexit vacuus. Saul & Jonathan dilecti, & ſpecioſi, non ſeparati, (m) decori in vita ſua, & in morte ſua non ſunt ſeparati. Leves ſuper aquilas, et ſuper leones valuerunt. Filiæ Iſrael ſuper Saul plorate, qui induebat vos coccino cum ornatu veſtro, qui afferebat ornatum aureum ſuper indumenta veſtra. Quomodo ceciderunt potentes in medio belli? Jonathan, in excelſis tuis (a) occiſi?

MS.A. (π) τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, (ρ) αὐτοῦ. Καὶ ἐκόψαντο (σ) ἐπάταξεν, (τ) υἱοὺς Ἰσραὴλ τόξον. ἰδοὺ (υ) ἐπὶ τὰ ὕψη σου περὶ τεθνηκότων (φ) δυνατοί; * ἀναγγείλατε (χ) καταβήτω δρόσος μήδε ὑετὸς ἐφ' ὑμᾶς, (ψ) * θύραι θανάτων· θυρεὸς Σαοὺλ οὐκ ἐχρίσθη ἐν (α) τραυματίας;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 וקמית עלוהי וקטלתיה ארי ידענא ארי לא יחי בתר די נפל ונסבית כלילא די על
11 רישיה וטוטפתא דעל דרעיה ואיתיתנון לות רבוני הלכא : ואתקיף דוד בלבושוהי
12 ובזענון ואף כל גבריא דעמיה : וספדו ובכו וצמו עד רמשא על שאול ועל יהונתן
13 בריה ועל עמא דיי ועל בית ישראל ארי אתקטלו בחרבא : ואמר דוד לעולמא דמחוי
14 ליה אי מדין את ואמר בר גבר גיור עמלקאה אנא : ואמר ליה דוד איכדין לא דחלתא
15 לאושטא ידך לחבלא ית משיחא דיי : וקרא דוד לחד מעולמיא ואמר קרב שלוט ביה
16 ומחהי וקטליה : ואמר ליה דוד חובת קטולך תהי ברישך ארי פומך אסהיד בך למימר
17 18 אנא קטלית ית משיחא דיי : ואלא דוד ית אליא הדין על שאול ועל יהונתן בריה : ואמר
לאלפא בני יהודה מגד בקשתא הא היא כתיבא על ספרא דאוריתא : אתעתדתון
19 ישראל על בית תוקפכון הויתון מתקטלין איכדין אתקטלו גבריא : לא תחוון
20 בגת לא תבשרון בשקקי אשקלון דלמא יחדיין בנת פלשתאי דלמא יבועין בנת ערלאי : טוריא
21 דבגלבע לא יחות עליכון טלא ומטרא לא יהי בכון דייתי למעבד מניה חלתא ארי תמן
אתברו תריסי גבריא תריסא דשאול דאתרבי במשח רבותא : מדם קטיליא
22 מתרב גבריא גירי קשתא דיהונתן לא הוו מסתחרין לאחורא וחרבא דשאול לא הות תיבא ריקניא : שאול
23 ויהונתן דרחימין וחביבין בחייהון ובמותהון לא אתפרשו מנשרין קלילין
24 מאריותא גברו : בנת ישראל על שאול בכינה דהוה מלביש לכון לבוש צבעונין ומוביל
לכון תפנוקין ומסיק תקוני דהב על לבושכון : איכדין אתקטלו גבריא בגו קרבא
25 יהונתן על בית תוקפך אתקטלתא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

10 Et ſteti ſuper illum & occidi illum, quia novi quòd non viveret poſtquam cecidit: & accepi coronam quæ ſuper caput ejus, & armillam quæ ſuper 11 brachium ejus, & attuli ea ad dñm meum huc. Et apprehendit fortiter David veſtimenta ſua, & ſcidit ea, & etiam omnes viri qui erant cum illo. Et 12 planxerunt & fleverunt, & jejunaverunt uſq; ad veſperum ſuper Saul & ſuper Jehonathan filium ejus, & ſuper populum Dñi, & ſuper domum Iſ-13 rael, quia occiſi ſunt in gladio. Et dixit David ad adoleſcentem qui indicavit ei, Unde tu? & dixit, Filius viri proſelyti Ghamalekæi ſum. Et dixit illi 14 David, Quomodo non timuiſti extendere manum tuam, ad perdendum 15 unctum Dñi? Et vocavit David unum ex adoleſcentib⁹: & dixit, Accede, 16 poteſtatem exerce in eum: & percuſſit eum, & occidit eum. Et dixit illi David, Culpa occiſionis tuæ ſit in capite tuo, quia os tuum teſtatum eſt in 17 te, dicendo, Ego occidi unctum Dñi. Et lamentatus eſt David lamentati-18 onem hanc ſuper Saul, & ſuper Jonathan filium ejus. Et dixit ut docerent filios Jehudah, ad jaciendum arcu: Ecce ſcriptum eſt ſuper libro 19 legis. *Stetiſtis* Iſrael, ſuper domum fortitudinum veſtrarum elevati fuit occiſores, quomodo occiſi ſunt fortes? Ne annuncietis in Gath, ne 20 bene nuncietis in plateis Aſkalon, ne fortè lætentur filiæ Peliſhtæorum, ne fortè exultent filiæ præputiatorum. Montes Gilboagh non deſcendat ſuper 21 vos ros, & pluvia non ſit in vobis quæ veniat, ita ut faciant ex ea HHALTHA, quia ibi fracta ſunt ſcuta fortium, ſcutum Saul qui unctus fuit in unctione. De ſanguine occiſorum, de pinguedine robuſtorum, jacula arcus 22 Jehonathan non reverſa ſunt retrorſum, & gladius Saul non rediit inanis. 23 Saul & Jonathan, qui dilecti & amati fuerant in vita ſua, & in morte 24 ſua non ſunt ſeparati à ſe: præ aquilis celeres, & præ leonib⁹ robuſti. Filiæ Iſrael ſuper Saul lugete, qui veſtiebat vos veſtib⁹ colorum, & afferebat vobis delicias, & aſcendere faciebat compoſitiones auri ſuper veſtes veſtras. 25 Quomodo occiſi ſunt robuſti in bello? Jehonathan ſuper domum fortitudinis tuæ occiſus es?

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ܘܩܡܬ ܥܠܘܗܝ ܘܩܛܠܬܗ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܗܘܝܬ ܕܠܐ ܚܐܐ ܒܬܪ ܕܢܦܠ. ܘܢܣܒܬ ܟܠܝܠܐ ܕܥܠ ܪܫܗ ܘܫܝܪܐ ܕܥܠ ܕܪܥܗ ܘܐܝܬܝܬ ܐܢܘܢ ܠܡܪܝ ܠܟܐ܀
11 ܘܐܚܕ ܕܘܝܕ ܒܢܚܘܗܝ ܘܨܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܦ ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܥܡܗ܀
12 ܘܪܩܕܘ ܘܒܟܘ ܘܨܡܘ ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ ܥܠ ܫܐܘܠ ܘܥܠ ܝܘܢܬܢ ܒܪܗ ܘܥܠ ܥܡܗ ܕܡܪܝܐ ܘܥܠ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܕܢܦܠܘ ܒܚܪܒܐ܀
13 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܥܠܝܡܐ ܕܚܘܝܗ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܗ ܒܪ ܓܒܪܐ ܥܡܠܩܝܐ ܬܘܬܒܐ ܐܢܐ܀
14 ܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܕܚܠܬ ܠܡܘܫܛܘ ܐܝܕܟ ܠܡܚܒܠܘ ܠܡܫܝܚܗ ܕܡܪܝܐ܀
15 ܘܩܪܐ ܕܘܝܕ ܠܚܕ ܡܢ ܛܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܩܪܘܒ ܦܓܘܥ ܒܗ. ܘܩܪܒ ܦܓܥ ܒܗ ܘܡܚܝܗ ܘܡܝܬ܀
16 ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ ܕܡܟ ܥܠ ܪܫܟ. ܡܛܠ ܕܦܘܡܟ ܣܗܕ ܥܠܝܟ ܕܐܡܪܬ ܕܐܢܐ ܩܛܠܬ ܠܡܫܝܚܗ ܕܡܪܝܐ܀
17 ܘܐܠܝ ܕܘܝܕ ܐܠܝܬܐ ܗܕܐ ܥܠ ܫܐܘܠ ܘܥܠ ܝܘܢܬܢ ܒܪܗ܀
18 ܘܐܡܪ ܠܡܠܦܘ ܠܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܩܫܬܐ. ܗܐ ܟܬܝܒ ܒܣܦܪ ܐܫܝܪ܀
19 ܐܝܠܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܪܡܬܟ ܐܬܩܛܠܘ. ܐܝܟܢܐ ܢܦܠܘ ܓܢܒܪܐ܀
20 ܠܐ ܬܚܘܘܢ ܒܓܬ. ܘܠܐ ܬܣܒܪܘܢ ܒܫܘܩܐ ܕܐܫܩܠܘܢ. ܕܠܐ ܢܚܕܝܢ ܒܢܬ ܦܠܫܬܝܐ ܘܠܐ ܢܕܘܨܢ ܒܢܬ ܥܘܪܠܐ܀
21 ܛܘܪܐ ܕܓܠܒܘܥ ܠܐ ܢܚܘܬ ܥܠܝܟܘܢ ܛܠܐ ܘܠܐ ܡܛܪܐ ܘܠܐ ܚܩܠܐ ܕܦܪܝܫܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܐܬܬܒܪ ܬܪܣܐ ܕܓܢܒܪܐ ܬܪܣܗ ܕܫܐܘܠ ܕܡܫܝܚ ܗܘܐ ܒܡܫܚܐ܀
22 ܡܢ ܕܡܐ ܕܩܛܝܠܐ ܘܡܢ ܬܪܒܐ ܕܓܢܒܪܐ. ܩܫܬܗ ܕܝܘܢܬܢ ܠܐ ܗܦܟܐ ܗܘܬ ܠܒܣܬܪܗ. ܘܣܝܦܗ ܕܫܐܘܠ ܠܐ ܗܦܟ ܗܘܐ ܣܦܝܩ܀
23 ܫܐܘܠ ܘܝܘܢܬܢ ܪܚܝܡܐ ܘܒܣܝܡܐ ܒܚܝܝܗܘܢ ܘܒܡܘܬܗܘܢ ܠܐ ܦܪܝܫܝܢ ܗܘܘ. ܡܢ ܢܫܪܐ ܩܠܝܠܝܢ ܗܘܘ ܘܡܢ ܐܪܝܘܬܐ ܥܫܝܢܝܢ܀
24 ܒܢܬ ܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܫܐܘܠ ܒܟܝܝܢ. ܕܡܠܒܫ ܗܘܐ ܠܟܝܢ ܙܚܘܪܐ ܥܠ ܨܒܥܐ. ܘܨܘܪܬܐ ܕܕܗܒܐ ܡܣܩ ܗܘܐ ܥܠ ܠܒܘܫܝܟܝܢ܀
25 ܐܝܟܢܐ ܢܦܠܘ ܓܢܒܪܐ ܒܓܘ ܩܪܒܐ. ܝܘܢܬܢ ܥܠ ܪܡܬܟ ܐܬܩܛܠ܀

10 Stetíque ſuper eum, & interfeci eum, quia ſciebam eum nequaquam victurum poſt caſū ſuum: & accepi coronam quæ erat in capite ejus, & armillam quæ erat in brachio ejus, et attuli ea ad dominum meum hûc. 11 Tum apprehenſis David veſtib⁹ ſuis ſcidit ea; ſimulque omnes viri qui cum eo erant: 12 Et plangentes fleverunt, & jejunaverunt uſque ad veſperam propter Saulem & propter Jonathanem filium ejus, propter populum Dei, & propter filios Iſrael, qui gladio ceciderant. 13 Deinde dixit David adoleſcenti illi qui indicaverat ei, Undenā es? Dixit ad eū, Filius ſum viri advenæ cujuſdam Amalecitæ. 14 Dixit ad eum David, Quomodo non timuiſti extendere manum tuam ad perdendum unctum Domini? 15 Vocatóque David uno ex adoleſcentibus, dixit ad eum; Accede, irrue in eum: & accedens irruit in eum, percuſſitque eum, & mortuus eſt. 16 Et dixit ad eum David, Sanguis tuus ſit ſuper caput tuum: quoniam os tuum teſtatum eſt te dixiſſe; Ego interfeci unctum Domini. 17 Lamentatus eſt autem David lamentatione iſtâ Saulem & Jonathanem filium ejus; 18 Dixit autem ut arcum doceret filios Juda. (ecce ſcriptum eſt in libro Aſhir) 19 Cerve Iſrael, ſuper colles tuos occîſi? quomodo occubuerunt heroes? 20 Ne indicetis in Gath, neque annuntietis in plateis Aſcalonis; ut non lætentur filiæ Paleſtinorum, & non exultent filiæ præputiatorum. 21 Montes Gelboe, ne ros neque pluvia *decidat* ſuper vos & *ſuper* agros ſemotos; quoniam ibi confractus eſt clypeus heroum, clypeus Saulis qui unctus erat oleo. 22 A ſanguine occiſorum, & adipe heroū arcus Jonathanis non retrocedebat, & gladius Saulis nequaquam revertebatur vacuus. 23 Saul & Jonathan amabiles & jucundi erant in vita ſua, & in morte ſua non ſunt ſeparati: aquilis velociores erant, & leonibus robuſtiores. 24 Filiæ Iſraelis lugete Saulem qui veſtiebat vos purpuris ultra *cæteras* tincturas, & picturas aureas inducebat veſtimentis veſtris. 25 Quomodo occubuerunt heroes in medio prælio? Jonathan, ſuper colles tuos cæſi?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فقمت عليه فقتلته * لأني علمت أنه لا يحيى بعده * وأخذت التاج الذي على رأسه والسوار الذي في ساعده * فأتيت بهم إلى سيدي ههنا *
11 فمزق داود ثيابه * وجميع الرجال الذين معه *
12 وناحوا وبكوا، وصاموا حتى المساء على ساوول وعلى يوناثان ابنه * وعلى شعب الرب وعلى بني إسرائيل الذين سقطوا في الحرب *
13 فقال داود لذلك الغلام الذي أخبره * من أين أنت * فقال له * أنا رجل عماليقي دخيل *
14 فقال له داود * كيف لم تخف أن تمد يدك لتفسد مسيح الرب *
15 فدعا داود واحدا من الغلمان فقال * اقترب فابطش به * فابطش به فمات *
16 فقال له داود * دمك في رأسك * لأن فمك شهد عليك لما قلت * إني أنا قتلت مسيح الرب *
17 وناح داود هذه المناحة على ساوول وعلى يوناثان ابنه *
18 وقال ليتعلم بنو يهودا الرمي بالقسي * هو ذا مكتوب في سفر أشير هو سفر صموال تفسيره سفر التسابيح *
19 يا ظبي إسرائيل على روابيك القتلى * كيف سقط الجبابرة *
20 لا تخبروا في جات * ولا تبشروا في أسواق عسقلان * لئلا تفرح بنات الفلسطانيين * ولا يبطرن بنات الغلف *
21 يا جبال جلبوع * لا طل عليكم ولا مطر ولا حقول مغرس * لأن هناك انكسر حربة الجبابرة * حربة ساوول الذي كان ممسوحا بالدهن * وامتلأت أرضها من دم القتلى *
22 ومن شحم الجبابرة * قوس يوناثان لم يكن ترجع وراءها * سيف ساوول لم يكن يرجع فارغا *
23 ساوول ويوناثان أحباء وأطياب في حياتهم ومماتهم * لم يفترقوا * كانوا من النسور أسرع * ومن الأسد أعظم *
24 يا بنات إسرائيل ابكين على ساوول الذي كان يلبسكن القرمز على الحرير * ويضع تصاوير الذهب على لباسكن *
25 كيف سقط الجبابرة في وسط الحرب * يوناثان على روابيك القتلى *

10 Inſtiti ergò ei, & trucidavi eum, quòd nôſſem eum haud ulteriùs victurum: arreptúmque diadema quod erat ſuper caput ejus, & armillam quæ erat in brachio ipſius, huc attuli ad dominum meum. 11 Tunc laceravit David veſtimenta ſua, et 12 omnes viri qui cum eo erant: Luxerunt et fleverunt, ac jejunaverunt ad veſperam uſque propter Saulem et propter Jonathanem filium ejus, propter populum Domini, et propter filios Iſrael qui ceciderant in bello. 13 Dixitque David ad juvenem illum qui nuntiaverat ei, Cujus es? Reſpondit ei, Homo ſum Amalecita exterus. 14 Ait illi David, Quomodò non es veritus inferre manum tuam ad perimendum chriſtum Domini? 15 Tum advocato David uno ex juvenibus, ait, Accede, irrue in eum: qui accedens irruit in eum, percuſſitque eum, et mortuus eſt. 16 Et dixit ad eum David, Sanguis tuus in caput tuum; os enim tuum teſtatum eſt contra te cùm diceres, Ego quidem interfeci chriſtum Domini. 17 Lamentatus eſt autem David hujuſmodi lamentatione Saulem & Jonathanem filium ejus. 18 Ac dixit, ut addiſcerent filii Juda arcubus jaculari: (ecce ſcriptum eſt in libro Aſhir, hoc eſt, libro Samuelis, cujus interpretatio eſt, Liber canticorum) 19 Iſrael O cerve, ſuper colles tuos occîſi? quomodò corruerunt gigantes? 20 Ne nuntietis hæc in Gath, néve prædicetis in plateis Aſcalonis; ne fortè lætentur filiæ Paleſtinorum, & ne geſtiant filiæ incircumciſorum. 21 O montes Gelboe, neque ros, neque pluvia ſuper vos, neque agri Deo dicati; quoniam ibi fracta eſt lancea gigantum, lancea Saulis qui unctus erat oleo: Et impleta eſt terra veſtra ſanguine cæſorum, 22 & adipibus gigantum. Arcus Jonathanis non erat ſolitus retrocedere, gladius Saulis nunquam redibat vacuus. 23 Saul & Jonathan amici fuerunt ac benigni in vita & morte ſua, nec ſunt ſeparati: erant aquilis velociores, & leonibus fortiores. 24 O filiæ Iſraelis, flete Saulem qui vos coccino ſuper ſericum veſtiebat, & picturas aureas veſtibus veſtris imponebat. 25 Quomodo corruerunt gigantes in medio bello? Jonathan, ſuper colles tuos cæſi?

שמואל ב : ב

:valde mihi *jucundus* :Jonathan mi frater te super *mihi Angustia*
26 צר לי עליך אחי יהונתן נעמת לי מאד
ceciderunt Quomodo mulierū amore *præ* mihi tuus amor fuit *mirabilis*
27 נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים: איך נפלו
belli vasa perierunt & ,fortes
גבורים ויאבדו כלי מלחמה:

CAP. II. ב

ascendā Num :dicendo ,*Domino in* David interrogavit &,hæc post fuit Et
1 ויהי אחרי כן וישאל דוד ביהוה לאמר האעלה
:David dixit &.Ascēde: ei ad Dominus dixitq; ?Jehudah *urbium* unam in
באחת ערי יהודה ויאמר יהוה אליו עלה ויאמר דוד
etiam & ,David illuc ascendit Et .Chebron In :dixit & ?ascendam Quò
2 אנה אעלה ויאמר חברנה: ויעל שם דוד וגם
Nabal uxor Abighail & ,Izrehelitis Achinoham ,ejus uxores duæ
שתי נשיו אחינעם היזרעלית ואביגיל אשת נבל
virum ,David fecit ascendere ,secum qui suos viros Et .Charmelitæ
3 הכרמלי: ואנשיו אשר עמו העלה דוד איש
,Jehudah viri venerunt Et .Chebron urbibus in manserūt &:*sua domum &*
4 וביתו וישבו בערי חברון: ויבאו אנשי יהודה
:Jehudah domum super regem in David ibi unxerunt &
וימשחו שם את דוד למלך על בית יהודה:
sepelierunt *qui* Ghilhad Jabes Viri :dicendo ,Davidi nunciaverūt &
ויגדו לדוד לאמר אנשי יביש גלעד אשר קברו
,Ghilhad Jabes viros ad *legatos* David misit Et .Saul
5 את שאול: וישלח דוד מלאכים אל אנשי יביש גלעד
fecistis qui ,Domino vos Benedicti :eos ad dixit &
ויאמר אליהם ברכים אתם ליהוה אשר עשיתם
eum sepelistis & .Saul cum ,*vestro domino* cum hanc misericordiam
החסד הזה עם אדניכם עם שאול ותקברו אתו:
ego etiam & veritatē &,misericordiā vobiscum Dominus faciat ,nunc Et
6 ועתה יעש יהוה עמכם חסד ואמת וגם אנכי
hanc rem fecistis quia ,hoc bonum vobiscum faciam
אעשה אתכם הטובה הזאת אשר עשיתם הדבר הזה:
[illegible] quia,*in filios in* estote & ,vestræ manus confortentur nunc Et
7 ועתה תחזקנה ידיכם והיו לבני חיל כי מת
regem in Jehudah domus unxerunt me etiam & :Saul vester domin⁹
אדניכם שאול וגם אתי משחו בית יהודה למלך
erat ,Saul ipsi qui ,militiæ princeps Ner filius Abner Et .eos super
8 עליהם: ואבנר בן נר שר צבא אשר לשאול לקח
.castra eum fecit transire & ,Saul filium Isboseth
את איש בשת בן שאול ויעברהו מחנים:
super & ,Izrehel *in* & ,Asuri *in* & ,Ghilhad *in* eā fecit regnare Et
9 וימלכהו אל הגלעד ואל האשורי ואל יזרעאל ועל
Quadraginta Filius .universum Israel super &,Binjamin super & ,Ephraim
10 אפרים ועל בנימן ועל ישראל כלה: בן ארבעים
duobus & ,Israel super *ipsum regnando in* ,Saul filius Isboseth *annorum*
שנה איש בשת בן שאול במלכו על ישראל ושתים
fuit Et .David *post fuerunt* Jehudah domus tantùm :regnavit annis
11 שנים מלך אך בית יהודה היו אחרי דוד: ויהי
domum super Chebron in rex David fuit quibus dierum numerus
מספר הימים אשר היה דוד מלך בחברון על בית
filius Abner est egressus Et .menses sex & ,anni septem ,Jehudah
12 יהודה שבע שנים וששה חדשים: ויצא אבנר בן
Joab Et .Ghibhon in castris de ,Saul filii Isboseth servi &,Ner
13 נר ועבדי איש בשת בן שאול ממחנים גבעונה: ויואב
piscinam *super* eis occurrerunt & ,sunt egressi David servi &,Serujah filius
בן צרויה ועבדי דוד יצאו ויפגשום על ברכת
super illi & ,hinc piscinam *super* ii manserunt &:pariter Ghibhon
גבעון יחדו וישבו אלה על הברכה מזה ואלה על
nunc Surgant :Joab ad Abner Dixitque .inde piscinam
14 הברכה מזה: ויאמר אבנר אל יואב יקומו נא
.Surgant :Joab dixitque *nostras facies ad* ludant & ,pueri
הנערים וישחקו לפנינו ויאמר יואב יקמו:

Versio VUL. LAT.

26 Doleo super te, frater mi Jonatha, decore nimis, & amabilis super amorem mulierū. Sicut mater unicū amat filiū suū, ita ego te diligebam. 27 Quo modo ceciderunt robusti, & perierūt arma bellica?

CAP. II.

1 Igitur post hæc consuluit David Dominum, dicens; Num ascendā in unā de civitatib⁹ Juda? Et ait Dn̄s ad eum, Ascende. Dixitq; David, Quò ascendā? Et respondit ei, In Hebron. 2 Ascendit ergò David, & duæ uxores ej⁹, Achinoā Jezraelites, et Abigail uxor Nabal Carmeli. 3 Sed & viros, qui erant cum eo, duxit David singulos cum domo sua: & manserūt in oppidis Hebron. 4 Veneruntq; viri Juda, & unxerūt ibi David, ut regnaret super domū Juda. Et nuntiatum est David, quòd viri Jabes Galaad sepelissent Saul. 5 Misit ergò David nuntios ad viros Jabes Galaad, dixitq; ad eos; Benedicti vos Dn̄o, qui fecistis misericordiā hanc cum domino vestro Saul, & sepelistis eum. 6 Et nunc retribuet vobis quidem Domin⁹ misericordiam & veritatem: sed & ego reddam gratiam, eò quòd fecistis verbum istud. 7 Confortentur man⁹ vestræ, et estote filii fortitudinis: licèt enim mortu⁹ sit domin⁹ vester Saul, tamen me unxit domus Juda in regem sibi. 8 Abner autem fili⁹ Ner, princeps exercitûs Saul, tulit Isboseth filium Saul, & circumduxit eum per castra, 9 Regémq; constituit sup Galaad & sup Gessuri, & sup Jezrael, & super Ephraim, & super Benjamin, & super Israel universum. 10 Quadraginta annorum erat Isboseth filius Saul, cùm regnare cœpisset super Israel, & duobus annis regnavit: sola autem domus Juda sequebatur David. 11 Et fuit numerus dierum, quos commoratus est David, imperans in Hebron super domum Juda, septem annorum, & sex mensiū. 12 Egressúsque est Abner filius Ner, & pueri Isboseth filii Saul, de castris in Gabaon. 13 Porrò Joab filius Saruiæ, & pueri David egressi sunt, & occurrerunt eis juxta piscinam Gabaon. Et cùm in unū convenissent, è regione sederunt: hi ex una parte piscinæ, & illi ex altera. 14 Dixítque Abner ad Joab; Surgant pueri, & ludant coram nobis. Et respondit Joab, Surgant.

Versio GRÆCA LXX Interp.

Cum Translatione LATINA.

26 Ἀλγῶ ἐπὶ σοὶ ἀδελφέ μου Ἰωνάθαν, ὡραιώθης μοι σφόδρα, ἐθαυμαστώθη ἡ ἀγάπησίς σου 27 ἐμοὶ ὑπὲρ (β) ἀγάπησιν γυναικῶν. Πῶς ἔπεσον δυνατοὶ, καὶ ἀπώλοντο σκεύη πολεμικά;

MS.A. (β) ἀγάπην

ΚΕΦ. Β'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ ἐν κυρίῳ, λέγων, Εἰ ἀναβῶ εἰς μίαν τῶν πόλεων Ἰούδα; καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτὸν, Ἀνάβηθι. καὶ εἶπε Δαυὶδ, Ποῦ ἀναβῶ; καὶ εἶπεν, Εἰς Χεβρών. 2 Καὶ ἀνέβη ἐκεῖ (α) Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ, (β) Ἀχινόαμ ἡ Ἰεζραηλῖτις, καὶ Ἀβιγαία ἡ 3 γυνὴ Νάβαλ τοῦ (γ) Καρμηλίου, Καὶ οἱ (δ) ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ἕκαστος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ, 4 καὶ κατῴκουν ἐν ταῖς πόλεσι Χεβρών. Καὶ ἔρχονται ἄνδρες τῆς Ἰουδαίας, καὶ χρίουσι (ε) τὸν Δαυὶδ ἐκεῖ τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Δαυὶδ, λέγοντες, Ὅτι οἱ ἄνδρες (ζ) Ἰαβὶς τῆς Γαλααδίτιδος ἔθαψαν τὸν 5 Σαούλ. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς τοὺς ἡγουμένους (η) Ἰαβὶς τῆς Γαλααδίτιδος, καὶ εἶπε πρὸς (θ) αὐτοὺς Δαυὶδ, Εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, ὅτι (ι) ἐποιήσατε τὸ (κ) ἔλεος τοῦτο ἐπὶ τὸν κύριον ὑμῶν, ἐπὶ Σαοὺλ τὸν χριστὸν κυρίου, καὶ ἐθάψατε αὐτὸν καὶ Ἰωνάθαν 6 τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Καὶ νῦν ποιήσαι κύριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος καὶ ἀλήθειαν· καί γε ἐγὼ ποιήσω μεθ' ὑμῶν τὸ ἀγαθὸν τοῦτο, ὅτι ἐποιήσατε 7 τὸ ῥῆμα τοῦτο. Καὶ νῦν κραταιούσθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνατοὺς, ὅτι τέθνηκεν ὁ κύριος ὑμῶν Σαοὺλ, καί γε ἐμὲ κέχρικεν ὁ οἶκος Ἰούδα (λ) ἐφ' ἑαυτὸν εἰς 8 βασιλέα. Καὶ Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ ἀρχιστράτηγος τοῦ Σαοὺλ ἔλαβε τὸν Ἰεβοσθὲ υἱὸν Σαοὺλ, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐκ τῆς (μ) παρεμβολῆς 9 εἰς Μαναέμ, Καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν Γαλααδῖτιν, καὶ ἐπὶ τὸν (ν) Θασιρὶ, καὶ ἐπὶ τὸν (ξ) Ἰεζραὴλ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ τὸν Βενιαμὶν, καὶ (ο) ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. 10 Τεσσαράκοντα ἐτῶν (π) Ἰεβοσθὲ υἱὸς Σαοὺλ, ὅτε ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσε, πλὴν τοῦ οἴκου Ἰούδα, οἳ ἦσαν ὀ-11 πίσω Δαυίδ. Καὶ ἐγένοντο αἱ ἡμέραι ἃς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐν Χεβρὼν ἐπὶ τὸν οἶκον 12 Ἰούδα, ἑπτὰ ἔτη καὶ (ρ) μῆνας ἕξ. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ, καὶ οἱ παῖδες Ἰεβοσθὲ υἱοῦ Σαοὺλ ἐκ (σ) Μαναὲμ εἰς Γαβαών. 13 Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας, καὶ οἱ παῖδες Δαυὶδ (τ) ἐξῆλθον ἐκ Χεβρὼν, καὶ συναντῶσιν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν κρήνην (υ) τὴν Γαβαὼν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἐκάθισαν (φ) οὗτοι ἐπὶ τὴν κρήνην ἐντεῦθεν, καὶ οὗτοι ἐπὶ τὴν κρήνην ἐντεῦθεν. 14 Καὶ εἶπεν (χ) Ἀβεννὴρ πρὸς Ἰωὰβ, Ἀναστήτωσαν δὴ τὰ παιδάρια, καὶ παιξάτωσαν ἐνώπιον ἡμῶν. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Ἀναστήτωσαν.

MS.A. (α) Δαυιδ, καὶ (β) Ἀχινόομ ἡ Ἰζραηλεῖτις, (γ) Καρμηλείτου, (δ) ἄνδρες αὐτοῦ οἱ μετ' αὐτοῦ οὓς ἀνήγαγεν Δαυίδ, ἕκαστος, (ε) ἐκεῖ τὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα τοῦ βασιλεύειν ἐπ' αὐτούς. καὶ (ζ) Ἰαβεὶς (η) Ἰαβεὶς (θ) αὐτούς, Εὐλογημένοι (ι) πεποιήκατε (κ) ἔλεος τοῦ θεοῦ εἰς τὸν κύριον ὑμῶν Σαοὺλ, καὶ ἐθάψατε αὐτόν. Καὶ νῦν (λ) εἰς βασιλέα ἐφ' ἑαυτούς. Καὶ (μ) παρεμβολῆς, Καὶ (ν) Θασοὺρ, (ξ) Ἰσραὴλ, (ο) ἐπὶ Ἰσραὴλ ἅπαντα. Τεσσεράκοντα (π) Εἰεβοσθαὶ (ρ) ἓξ μῆνας. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀβεννὴρ (σ) Μαναεὶμ (τ) ἐξήλθοσαν (υ) τὴν ἐν Γαβαὼν (φ) αὐτοὶ (χ) Ἀβεννὴρ

26 *Doleo super te, frater mi Jonathan. Speciosus fuisti mihi valdè: (o)mirificata est dilectio tua mihi super dilectionem mulierū.* 27 *Quomodò ceciderunt potentes, & perierunt vasa bellica?*

CAP. II.

1 *Et factum est post hæc & interrogavit David in Domino, dicens; Si ascendam in unam civitatum Juda? Et dixit Dominus ad eum, Ascende. Et dixit David, Quo ascendam? Et dixit, In Chebron.* 2 *Et ascendit illuc David in Chebron, & ambæ uxores ejus, Achinaam Jezraelites, & Abigæa uxor Nabal Carmelii,* 3 *Et viri, qui cum eo, unusquisq;, & domus ejus: & habitabant in civitatibus Chebron.* 4 *Et veniunt viri Judeæ, & ungunt David ibi ad regnandum super domum Juda. Et annuntiaverunt David, dicentes; Quia viri Jabis Galaaditidis sepelierunt Saul.* 5 *Et misit David nuntios ad duces Jabis Galaaditidis: & dixit ad eos David, Benedicti vos Domino: quoniam fecistis misericordiam hanc super dominum vestrum, super Saul christū Domini: et sepelistis eum, & Jonathan filium ejus.* 6 *Et nunc faciat Dominus vobiscum misericordiam, & veritatem. Et quidem ego faciam vobiscum bonum hoc: quoniā fecistis verbum istud.* 7 *Et nunc confortentur manus vestræ: et estote in filios potentes: quoniam mortuus est dominus vester Saul: et quidem me unxit domus Juda super se in regem.* 8 *Et Abenner filius Ner princeps militiæ Saul sumpsit Iebosthe filium Saul: & ascendere fecit eum è (a) castris in Manaem:* 9 *Et fecit eū regnare in Galaaditide, et in Thasiri, et in Jezrael, et in Ephraem, & in Benjamin, & super omnem Israel.* 10 *Quadraginta annorum erat Iebosthe filius Saul, quando regnavit super Israel: et duos annos regnavit, præter domum Juda, qui erant post David.* 11 *Et facti sunt dies, quibus David regnavit in Chebron super domum Juda, septem anni, et menses sex.* 12 *Et exivit Abenner filius Ner, & pueri Iebosthe filii Saul de (b) Manaem in Gabaon.* 13 *Et Joab filius Saruia, et pueri David exierunt de Chebron: et occurrunt (c) eis super fontem Gabaon in idipsum. Et sederunt hi super fontem hinc, et hi super fontem hinc.* 14 *Et dixit Abenner ad Joab; Surgant nunc pueri, et ludant coram nobis. Et dixit Joab, Surgant.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 עקת לי עלך אחי יהונתן חביבת לי לחדא מפרשא רחמתך לי מרחמת תרתין נשין:
27 איכדין אתקטלו גבריא ואבדו מני קרבא:
ב
1 והוה בתר כן ושאיל דוד במימרא דיי למימר האסק בחדא מקרויא דבית יהודה ואמר
2 יי ליה סק ואמר דוד לאן אסק ואמר לחברון: וסליק תמן דוד ואף תרתין נשוהי
3 אחינועם דמיזרעאל ואביגיל אתת נבל דמכרמלא: וגברוהי דעמיה אסיק דוד גבר
4 ואנש ביתיה ויתיבו בקרוי חברון: ואתו גברי שבט יהודה ומשחו תמן ית דוד למהוי
5 מלכא על דבית יהודה וחויאו לדוד למימר גברי יביש גלעד דקברו ית שאול: ושלח
דוד אזגדין לות אנשי יבש גלעד ואמר להון בריכין אתון קדם יי דעבדתון חסדא הדין
6 עם רבונכון עם שאול וקברתון יתיה: וכען יעבד יי עמכון טיבו וקשוט ואף אנא אעביד
7 עמכון טבתא הדא דעבדתון פתגמא הדין: וכען יתקפן ידיכון והוו לגברין גברין ארי
8 מית רבונכון שאול ואף יתי משחו דבית יהודה למהוי מלכא עליהון: ואבנר בר נר רב
9 חילא די לשאול דבר ית איש בושת בר שאול ואעבריה למחנים: ואמלכיה על דבית
גלעד ועל דבית אשר ועל דבית יזרעאל ועל דבית אפרים ועל דבית בנימין ועל דבית
10 ישראל כולהון: בר ארבעין שנין איש בושת בר שאול כד מלך על ישראל ותרתין שנין
11 מלך ברם דבית יהודה הוו בתר דוד: והוה מנין יומיא דהוה דוד מלכא בחברון על
12 דבית יהודה שבע שנין ושתא ירחין: ונפק אבנר בר נר ועבדי איש בושת בר שאול
13 ממחנים לגבעון: ויואב בר צרויה ועבדי דוד נפקו וערעונון על ברכתא דגבעון כחדא
14 ושרו אלין על ברכתא מכא ואלין על ברכתא מכא: ואמר אבנר ליואב יקומון כען
עולימיא ויחיכון קדמנא ואמר יואב יקומון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

26 Angustia est mihi super te frater mi Jehonathan, amâsti me valdè, mirabi-
27 lis fuit dilectio tua mihi præ dilectione duarum uxorum. Quomodo occisi sunt robusti & perierunt vasa belli!

CAP. II.

1 Et fuit post hoc & rogavit David in dicto Dn̄i, dicendo: Num ascendam in unam ex civitatib⁹ domus Jehudah? & dixit illi Dn̄s, Ascende: & dixit David, Quò ascendā? & dixit, Ad Hhebron. 2 Et ascendit illuc David & etiam duæ uxores ejus, Ahhinogham, quæ erat ex Izreghel, & Abigail uxor Nabal ex Charmel. 3 Et viros ejus qui erant cum eo ascendere fecit David, virum & hominem domus ejus, & sederunt in urbibus Hhebron. 4 Et venerunt viri tribus Jehuda, & unxerunt ibi David ut esset rex super [*populum*] domus Jehudah, & indicaverunt David, dicendo: Viri Jabes Gilghad sunt qui sepelierunt Saul. 5 Et misit David nuncios ad homines Jabes Gilghad, & dixit illis, Benedicti vos ante Dn̄m, qui fecistis misericordiam hanc cum dn̄o vestro cum Saul, & sepelistis eum. 6 Et nunc faciet Dn̄s vobiscum bonitatem & veritatem, & etiam ego faciam vobiscum bonum hoc, qui fecistis verbum hoc. 7 Et nunc fortificentur manus vestræ, & estote in viros robustos, quia mortuus est dn̄s vester Saul, & etiam me unxerunt [*viri*] domus Jehudah, ut sim rex super eos. 8 Et Abner filius Ner magister virtutis Saul, duxit Isboseth filium Saul, & transire fecit illum ad Mahhanaim. 9 Et regnare fecit illum super [*populum*] domus Gilghad, & super [*populum*] domus Asser, & super Jezraghel, & super [*populum*] domus Ephraim, & super [*viros*] domus Binjamin, & super [*viros*] *domus* Israel omnes illos. 10 Fili⁹ quadraginta annorū erat Isboseth fili⁹ Saul, quando regnavit super Israel, & duob⁹ annis regnavit: verùm [*viri*] dom⁹ Jehudah fuerunt post David. 11 Et fuit numer⁹ dierum, quib⁹ fuit David rex in Hhebron super [*populum*] dom⁹ Jehudah, septem anni & sex menses. 12 Et exivit Abner fili⁹ Ner, & servi Isboseth filii Saul, ex Mahhanaim ad Gibghon. 13 Et Joab fili⁹ Zzarujah, & servi David exierunt & offenderunt illos super piscinam Gibghon simul, & posuerunt [*se*] hi super piscinam hinc & hi super piscinam illinc. 14 Et dixit Abner ad Joab, Surgant nunc adolescentes, & ludant ante nos: & dixit Joab, Surgant.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܥܩܐ ܠܝ ܥܠܝܟ ܐܚܝ ܝܘܢܬܢ. ܚܒܝܒ ܗܘܝܬ ܠܝ ܛܒ. ܦܪܝܫܐ ܗܘܬ ܠܝ ܪܚܡܬܟ
27 ܡܢ ܪܚܡܬܐ ܕܢܫܐ. * ܐܝܟܢܐ ܢܦܠܘ ܓܢܒܪܐ. ܘܐܒܕܘ ܡܐܢܝ ܩܪܒܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *
1 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܫܐܠ ܕܘܝܕ ܒܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܐܣܩ ܠܚܕܐ ܡܢ ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܡܪ
2 ܠܗ ܡܪܝܐ. ܣܩ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܠܐܝܟܐ ܐܣܩ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܚܒܪܘܢ. * ܘܣܠܩ ܬܡܢ ܕܘܝܕ.
3 ܘܬܪܬܝܢ ܢܫܘܗܝ. ܐܚܝܢܘܥܡ ܝܙܪܥܠܝܬܐ. ܘܐܒܝܓܝܠ ܐܢܬܬܗ ܕܢܒܠ ܟܪܡܠܝܬܐ. * ܘܓܒܪܐ
4 ܕܥܡܗ ܐܣܩ ܕܘܝܕ. ܓܒܪܐ ܘܒܝܬܗ. ܘܝܬܒܘ ܒܩܘܪܝܐ ܕܚܒܪܘܢ. * ܘܐܬܘ ܐܢܫܐ ܕܝܗܘܕܐ
ܘܡܫܚܘ ܬܡܢ ܠܕܘܝܕ ܠܡܠܟܐ ܥܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ. ܘܚܘܝܘܗܝ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܐܢܫܐ
5 ܕܝܒܝܫ ܓܠܥܕ ܩܒܪܘ ܠܫܐܘܠ. * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܐܢܫܐ ܕܝܒܝܫ ܓܠܥܕ. ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܒܪܝܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܪܝܐ. ܕܥܒܕܬܘܢ ܛܝܒܘܬܐ ܗܕܐ ܥܡ ܡܪܟܘܢ. ܥܡ ܫܐܘܠ
6 ܘܩܒܪܬܘܢܝܗܝ. * ܘܗܫܐ ܢܥܒܕ ܡܪܝܐ ܥܡܟܘܢ ܛܝܒܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ. ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܥܒܕ
7 ܥܡܟܘܢ ܛܝܒܘܬܐ ܗܕܐ. ܕܥܒܕܬܘܢ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. * ܘܗܫܐ ܢܬܚܝܠܢ ܐܝܕܝܟܘܢ ܘܗܘܘ
ܒܢܝ ܚܝܠܐ. ܡܛܠ ܕܡܝܬ ܡܪܟܘܢ ܫܐܘܠ. ܘܠܝ ܡܫܚܘ ܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܠܡܠܟܐ ܥܠܝܗܘܢ.
8 * ܘܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܝܪ ܪܒ ܚܝܠܗ ܕܫܐܘܠ. ܕܒܪܗ ܠܐܝܫܒܘܫܠ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܘܐܥܒܪܗ ܠܡܚܢܝܡ.
9 * ܘܐܡܠܟܗ ܥܠ ܓܠܥܕ. ܘܥܠ ܓܫܘܪ. ܘܥܠ ܝܙܪܥܝܠ. ܘܥܠ ܐܦܪܝܡ. ܘܥܠ ܒܢܝܡܝܢ.
10 ܘܥܠ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. * ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܐܝܫܒܘܫܠ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܟܕ ܐܡܠܟ ܥܠ
11 ܐܝܣܪܝܠ. ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ. ܒܪܡ ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܗܘܘ ܒܬܪ ܕܘܝܕ. * ܘܗܘܐ ܡܢܝܢܐ
ܕܝܘܡܬܐ. ܕܗܘܐ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܒܚܒܪܘܢ ܥܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ. ܫܒܥ ܫܢܝܢ ܘܫܬܐ ܝܪܚܝܢ.
12 * ܘܢܦܩ ܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܝܪ. ܘܥܒܕܘܗܝ ܕܐܝܫܒܘܫܠ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܡܢ ܡܚܢܝܡ ܠܓܒܥܘܢ.
13 * ܘܝܘܐܒ ܒܪ ܨܪܘܝܐ. ܘܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܢܦܩܘ. ܘܐܙܕܡܢܘ ܥܡܗܘܢ ܒܥܠܝܡܐ ܕܓܒܥܘܢ
14 ܐܟܚܕܐ. ܘܝܬܒܘ ܗܠܝܢ ܥܠܝܡܐ ܡܢ ܗܪܟܐ. ܘܗܠܝܢ ܥܠܝܡܐ ܡܢ ܬܡܢ. * ܘܐܡܪ ܐܒܢܝܪ
ܠܝܘܐܒ. ܢܩܘܡܘܢ ܛܠܝܐ. ܘܢܬܚܫܩܘܢ ܩܕܡܝܢ. ܘܐܡܪ ܝܘܐܒ. ܢܩܘܡܘܢ.

26 Angor propter te frater mi Jonathan: dilect⁹ eras mihi valdè: singularis erat mihi amor tuus magis quàm amor mulierum. 27 Quomodo occubuerunt heroes, & perierunt instrumenta bellica?

CAP. II.

1 Deinde factū est ut consuleret David Dominum, diceréțque; Num ascendam ad unā ex civitatibus Juda? Respondit ei Dn̄s, Ascende. Dixítque David, Quò ascendam? Cui respondit, In Hebronem. 2 Ascendit itaque illuc David, ipse & duæ uxores ejus, Ahincem Jezraelitis, & Abigal uxor Nabalis Carmelitæ. 3 Cum Davide erant etiam viri sui, ascendítque David cum gente domûs suæ, & habitaverunt in Hebrone. 4 Quò venientes homines Juda ad ungendum illic Davidem ut regnaret super domum Juda, nuntiârunt Davidi, & dixerunt ad eum quòd cives Jabes Gelaad sepelissent Saulem. 5 Mittens ergò David legatos ad cives Jabes Gelaad, dixit ad eos; Benedicti sitis à Domino, quòd tale beneficiū exhibueritis domino vestro Sauli, sepeliendo eum. 6 Et nunc præstet vobis Dominus beneficium & justitiam: quin ego etiam tale beneficium rependā vobis, quòd rem hanc feceritis. 7 Cæterū confirmentur manus vestræ, & este strenui, quoniam *licèt* mortu⁹ sit dominus vester Saul, me tamen unxerunt filii Juda ut regnarem super eos. 8 Abner autem filius Ner, princeps militiæ Saulis, ductū Isbesol filium Saulis transtulit in Mahanim, 9 Et regem constituit sup Gelaad & super Gessur, & super Jezrael, & super Aphrem, & super Benjamen, denique super universum Israelem. 10 Quadraginta natus erat annos Isbesol filius Saulis quando regnavit super Israelem, & duobus annis regnavit: Verū familia Juda sectati sunt Davidē. 11 Fuítque numerus dierum quibus David mansit rex in Hebrone super familiam Juda, septem annorum & sex mensium. 12 Deinde egressus Abner filius Ner cum servis Isbesol filii Saulis, è Mahanim ad Gebaon; 13 Joab etiam fili⁹ Suriæ, & viri Davidis egressi, concurrerunt unà cum juvenibus in Gebaon: cúmque consedissent hi juvenes hinc, & illi juvenes inde, 14 Dixit Abner ad Joabum, Consurgant pueri, ludántque coram nobis. Dixit Joab, Consurgant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * ضاق بي عليك يا أخي يوناثان * كنت حبيبا لي جدا * مغرى كانت محبتك عندي * أفضل
27 من محبة النسوان * كيف سقط الجبارون * وبادت أدوات الحرب * * الفصل الثاني *
1 * وكان بعد ذلك سأل داود الرب وقال * أصعد الى واحدة من قرى يهودا * فقال له الرب. اصعد *
2 فقال داود * أين أصعد * فقال له * الى حبرون * وصعد هنالك داود وكلتا نسوانه * أحينعام التي
3 من ايزرعال * وابيغال امرأة نابال الكرملي * وداود ورجاله صعدوا معه وأهل بيته * فأقاموا
4 في حبرون * وأتى أناس يهودا ليمسحوا هنالك داود ملكا على بني يهودا * وقالوا له أن أهل
5 يابيس جلعاد قبروا شاوول * فبعث داود رسلا الى أهل يابيس جلعاد وقال لهم * بارك الله
6 عليكم حين صنعتم خيرا بسيدكم شاوول * حين قبرتموه * فالآن يصنع الرب بكم خيرا
7 وإحسانا * وأنا أيضا فأصنع بكم معروفا * حين عملتم هذا العمل * والآن فلتقوى أيديكم *
8 وكونوا أهل قوة * لأنه قد مات شاوول سيدكم * ولي مسح بنو يهودا لأملك عليهم * فأما ابنار
9 بن نار صاحب حرب شاوول * أخذ اشباسول بن شاوول * فأنفذه الى محنين * وملكه على جلعاد *
10 وعلى جاسور وعلى ايزرعيل * وعلى افريم * وعلى بنيامين * وعلى جميع اسرائيل * ابن اربعين سنة
كان اشباسول بن شاوول حين ملك على اسرائيل * وسنتين اثنتين ملك * الا ان بيت يهودا كانوا
11 في اثر داود * وكان عدد الأيام التي ملك داود بحبرون على بيت يهودا * سبع سنين وستة أشهر *
12 13 * وخرج ابنار بن نار وعبيد اشباسول بن شاوول من محنين الى جبعون * ويواب بن صوريا صاحب
جيش داود ورجال داود خرجوا * فالتقوا الغلمان في جبعون جميعا * فجلس هاولاء الغلمان ناحية *
14 وهاولاء الغلمان ناحية * فقال ابنار ليواب * ليقم الغلمان ليلعبوا قدامنا * فقال يواب يقوموا *

26 *Doleo causâ tui, O mi frater Jonathan: eras mihi dilectus admodùm: peculiaris erat apud me amor tuus plusquam amor mulierum.* 27 *Quomodò corruerunt gigantes, & perierunt instrumenta bellica?*

CAP. II.

1 *Contigit posteà ut consulente Dominum Davide ac dicente, Ascendámne ad aliquam ex civitatibus Juda? diceret ad eum Dominus, Ascende: et dicente Davide, Quò ascendam? diceret ad eum, Ad Hebron.* 2 *Ascendit itaque illuc David et ambæ uxores ejus, Achinaam quæ erat ex Jezraele, et Abigal uxor Nabalis Carmelitæ.* 3 *Cum Davide ascenderunt etiam viri ejus, & domestici ejus, moratique sunt in Hebron:* 4 *Et venientes homines Juda ut ungerent ibi Davidem regem super filios Juda, dixerunt ad eum quòd cives Jabis Galaad sepelissent Saulem.* 5 *Quamobrèm missis David nuntiis ad cives Jabis Galaad, dixit ad eos; Benedicat vos Deus, quòd exercueritis beneficium erga dominum vestrum Saulem, sepelientes eum.* 6 *Et Dominus igitur exerceat erga vos benignitatem & gratiam; quin etiam ego beneficiis vos prosequar, quòd tale opus præstiteritis.* 7 *Et nunc roborentur manus vestræ, et forti sitis animo: nam mortuo Saule domino vestro, me unxerunt filii Juda ut regnem super eos.* 8 *Verùm Abner filius Ner satellitorum Saulis, assumptum Isbesol filium Saulis, traduxit in Mahanim,* 9 *Et regem constituit illum super Galaad, & super Gessur, & super Jezraelem, & super Ephraim, & super Benjamin, & super universum Israelem.* 10 *Quadraginta annos natus erat Isbesol filius Saulis quando regnavit super Israelem, et biennio regnavit. Attamen domus Juda insisterunt vestigiis Davidis:* 11 *Fuitque numerus dierum quibus David regnavit in Hebron super domum Juda, septem annorū et sex mensium.* 12 *Interim Abnero filio Ner, et servis Isbesol filii Saulis è Mahanim ad Gabaon egressis;* 13 *Joabo quoque filio Suriæ, duce exercitûs Davidis, et viris Davidis exeuntibus, & adolescentibus in Gabaon simul coïncidentibus; constiterunt hi adolescentes ab una parte, illi verò adolescentes ab altera parte.* 14 *Dixitque Abner ad Joab, Surgant adolescentes ad ludendum coram nobis: et dixit Joab, Surgant.*

,Binjamin duodecim ,numero in tranſierunt & ,ſurrexerunt Et
15 ויקמו ויעברו במספר שנים עשר לבנימן
.David ſervis ex duodecim & :Saul filio Isboſeth &
ולאיש בשת בן שאול ושנים עשר מעבדי דוד:
,ſui ſocii latus in ſuus gladius & ,ſui ſocii caput in vir apprehenderunt Et
16 ויחזקו איש בראש רעהו וחרבו בצד רעהו
,Hallurim Chelcath ipſum locum vocavit & :pariter ceciderunt &
ויפלו יחדו ויקרא למקום ההוא חלקת הצרים
valde uſque durum prælium fuit Et .Ghibhon in qui
17 אשר בגבעון: ותהי המלחמה קשה עד מאד
ſervorum faciem ad Iſrael viri & ,Abner eſt cæſus & :illa die in
ביום ההוא וינגף אבנר ואנשי ישראל לפני עבדי
,Abiſai & ,Joab ;Serujah filii tres ibi erant Et .David
18 דוד: ויהיו שם שלשה בני צרויה יואב ואבישי
,capreárum unus ſicut ſuis pedibus in levis Hazael & :Hazael &
ועשהאל ועשהאל קל ברגליו כאחד הצבים
non & ;Abner poſt Hazael eſt perſecutus Et .agro in qui
19 אשר בשדה: וירדף עשהאל אחרי אבנר ולא
.Abner poſterioribus de ſiniſtram ſuper & ,dexteram ſuper eundo declinavit
נטה ללכת על הימין ועל השמאל מאחרי אבנר:
:dixit & ?Hazael hic tu Num :ait & ,ſe poſt Abner reſpexit Et
20 ויפן אבנר אחריו ויאמר האתה זה עשהאל ויאמר
,tuam dexteram ſuper tibi Declina :Abner illi Dixitque .Ego
21 אנכי: ויאמר לו אבנר נטה לך על ימינך
cape & ,pueris è unum tibi apprehende & ,tuam ſiniſtram ſuper vel
או על שמאלך ואחז לך אחד מהנערים וקח
.ejus poſterioribus à declinare Hazael noluit & :ejus veſtem mutatoriã tibi
לך את חלצתו ולא אבה עשהאל לסור מאחריו:
tibi Recede :Hazael ad dicere Abner adhuc addidit Et
22 ויסף עוד אבנר לאמר אל עשהאל סור לך
meam faciem levabo quomodo & ?terrã in te percutiã quid ut :meis poſteriorib⁹ à
מאחרי למה אככה ארצה ואיך אשא פני
Abner eum percuſſit & :recedere renuit Et ?tuum fratrem Joab ad
23 אל יואב אחיך: וימאן לסור ויכהו אבנר
:ipſius poſterioribus à lancea eſt egreſſa & :quintam ad lanceæ poſterioribus in
באחרי החנית אל החמש ותצא החנית מאחריו
ad veniens omnis ,fuit & :ſe ſubter eſt mortuus & ,ibi cecidit &
ויפל שם וימת תחתו ויהי כל הבא אל
ſubſiſtebant & ,fuerat mortuus & ,Hazael ibi ceciderat quo ,locum
המקום אשר נפל שם עשהאל וימת ויעמדו:
ingreſſus Sol & :Abner poſt Abiſai & ,Joab ſunt perſecuti Et
24 וירדפו יואב ואבישי אחרי אבנר והשמש באה
via Giach faciem ſuper qui ,Ammah Ghibhah ad uſque venerũt ipſi &
והמה באו עד גבעת אמה אשר על פני גיח דרך
,Abner poſt Binjamin filii ſunt congregati Et .Ghibhon deſerti
25 מדבר גבעון: ויתקבצו בני בנימן אחרי אבנר
.unius collis capite ſuper ſteterunt & :unum globum in fuerunt &
ויהיו לאגדה אחת ויעמדו על ראש גבעה אחת:
gladius perdet æternum ad Num :ait & ,Joab ad Abner clamavit Et
26 ויקרא אבנר אל יואב ויאמר הלנצח תאכל חרב
non quo uſque & ?noviſſimo in ſit amaritudo quòd nôſti nonne
הלוא ידעתה כי מרה תהיה באחרונה ועד מתי לא
:Joab Dixitque ?ſuorũ fratrũ poſterioribus de redeundũ ad populo dices
27 תאמר לעם לשוב מאחרי אחיהם: ויאמר יואב
aſcendiſſet manè à tunc quia ,fuiſſes locutus niſi quia ,Deus Vivit
חי האלהים כי לולא דברת כי אז מהבקר נעלה
,buccina in Joab clanxit Et .ſui fratris poſterioribus à vir ,populus
28 העם איש מאחרי אחיו: ויתקע יואב בשופר
,Iſrael poſt ultrà ſunt perſecuti non & ,populus omnis ſteterunt &
ויעמדו כל העם ולא ירדפו עוד אחרי ישראל
.pugnandum ad ultrà addiderunt nec
ולא יספו עוד להלחם:

Verſio VULG. LAT.

15 Surrexerunt ergò, & tranſierũt numero duodecim de Benjamin, ex parte Iſboſeth filii Saul, & duodecim de pueris 16 David. Apprehenſóque unuſquiſq; capite comparis ſui, defixit gladium in lat⁹ contrarii, & ceciderunt ſimul: vocatúmque eſt nomen loci illius, Ager 17 robuſtorum, in Gabaon. Et ortum eſt bellum durum ſatis in die illa: fugatúſque eſt Abner, & viri Iſrael, à pueris David. 18 Erant autem ibi tres filii Saruiæ, Joab, & Abiſai, & Aſael: porrò Aſael curſor velociſſimus fuit, quaſi unus de capreis quæ morantur in ſylvis. 19 Perſequebatur autem Aſael Abner, & non declinavit ad dexteram neque ad ſiniſtram 20 omittens perſequi Abner. Reſpexit itaque Abner poſt tergum ſuum, & ait; Túne es Aſael? Qui reſpondit, Ego ſum. 21 Dixítque ei Abner; Vade ad dexteram, ſive ad ſiniſtram, & apprehende unum de adoleſcentibus, & tolle tibi ſpolia ejus. Noluit autem Aſael omit- 22 tere quin urgeret eum. Rurſúmque locutus eſt Abner ad Aſael; Recede, noli me ſequi, ne compellar confodere te in terram, & levare non potero faciem meam ad Joab fratrem 23 tuum. Qui audire contempſit, & noluit declinare: percuſſit ergò eum Abner averſâ haſtâ in inguine, & transfôdit, & mortuus eſt in eodem loco: omnéſque qui tranſibant per locum illum, in quo ceciderat Aſael, & mortu⁹ erat, ſubſiſtebãt. 24 Perſequentibus autem Joab & Abiſai fugientem Abner, Sol occubuit: & venerunt uſque ad Collem aquæ ductûs, qui eſt ex adverſo vallis itineris deſerti 25 in Gabaon. Congregatíque ſunt filii Benjamin ad Abner: & conglobati in unum cuneũ, ſteterunt in ſummitate tumuli 26 unius. Et exclamavit Abner ad Joab, & ait; Num uſque ad internecionem tuus mucro deſæviet? an ignoras quòd periculoſa ſit deſperatio? uſquequò non dicis populo ut omittat 27 perſequi fratres ſuos? Et ait Joab; Vivit Dominus, ſi locutus fuiſſes, manè receſſiſſet populus perſequens fratrem ſuũ. 28 Inſonuit ergò Joab buccinâ, et ſtetit omnis exercitus, nec perſecuti ſunt ultrà Iſrael, neque iniére certamen.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

15 Καὶ ἀνέστησαν καὶ παρῆλθον ἐν ἀριθμῷ τῶν παίδων Βενιαμὶν δώδεκα τῶν (ψ) Ἰεβοσθὲ υἱοῦ Σαοὺλ, καὶ δώδεκα ἐκ τῶν παίδων Δαυίδ. 16 Καὶ ἐκράτησαν ἕκαστος τῇ χειρὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ μάχαιρα αὐτοῦ (ω) εἰς πλευρὰν τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ πίπτουσι κατὰ τὸ αὐτό. καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Μερὶς τῶν ἐπιβούλων, ἥ ἐστιν ἐν Γαβαών. 17 Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος σκληρὸς ὥστε λίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἔπταισεν Ἀβεννὴρ καὶ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐνώπιον (α) παίδων Δαυίδ. 18 Καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ τρεῖς υἱοὶ (β) Σαρουία, Ἰωὰβ, καὶ (γ) Ἀβεσσὰ, καὶ Ἀσαήλ. καὶ Ἀσαὴλ κοῦφος τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, (δ) ὡσεὶ μία δορκὰς ἐν ἀγρῷ. 19 Καὶ κατεδίωξεν Ἀσαὴλ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ οὐκ ἐξέκλινε τοῦ πορεύεσθαι (ε) εἰς δεξιὰ οὐδὲ εἰς (ζ) ἀριστερὰ κατόπισθεν Ἀβεννήρ. 20 Καὶ ἐπέβλεψεν Ἀβεννὴρ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Εἰ (η) σὺ εἶ αὐτὸς Ἀσαήλ; καὶ (θ) εἶπεν, Ἐγώ εἰμι. 21 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβεννὴρ, Ἔκκλινον σὺ (ι) εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ, καὶ κάτασχε σεαυτῷ ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ λάβε σεαυτῷ τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀσαὴλ ἐκκλῖναι ἐκ τῶν ὄπισθεν αὐτοῦ. 22 Καὶ προσέθετο ἔτι Ἀβεννὴρ λέγων τῷ Ἀσαὴλ, Ἀπόστηθι ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἵνα μὴ πατάξω σε εἰς τὴν γῆν· καὶ πῶς ἀρῶ τὸ πρόσωπόν μου πρὸς Ἰωάβ; 23 Καὶ ποῦ ἐστι ταῦτα; (κ) ἐπίστρεφε πρὸς Ἰωὰβ τὸν ἀδελφόν σου. καὶ οὐκ ἐβούλετο τοῦ ἀποστῆναι. καὶ τύπτει αὐτὸν Ἀβεννὴρ ἐν τῷ ὀπίσω τοῦ δόρατος ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ (λ) διεξῆλθε τὸ δόρυ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ πίπτει ἐκεῖ καὶ ἀποθνήσκει ὑποκάτω αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ἐρχόμενος ἕως τοῦ τόπου οὗ ἔπεσεν ἐκεῖ Ἀσαὴλ καὶ ἀπέθανε, καὶ ὑφίστατο. 24 Καὶ κατεδίωξεν Ἰωὰβ καὶ Ἀβεσσὰ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ὁ ἥλιος ἔδυνε. καὶ αὐτοὶ εἰσῆλθον ἕως τοῦ βουνοῦ (μ) Ἀμμὰν, ὅ ἐστιν ἐπὶ προσώπου Γαῒ, ὁδὸν ἔρημον Γαβαών. 25 Καὶ συναθροίζονται (ν) οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν οἱ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ἐγενήθησαν εἰς συνάντησιν μίαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ κεφαλὴν βουνοῦ ἑνός. 26 Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβεννὴρ Ἰωὰβ, καὶ εἶπε, Μὴ εἰς νῖκος καταφάγεται (ξ) ἡ ῥομφαία; ἢ οὐκ οἶδας ὅτι πικρὰ ἔσται εἰς τὰ ἔσχατα; καὶ ἕως πότε οὐ μὴ εἴπῃς τῷ λαῷ ἀποστρέφειν ἀπὸ ὄπισθε τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν; 27 Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Ζῇ κύριος, ὅτι εἰ μὴ ἐλάλησας, διότι τότε ἐκ πρωΐθεν (ο) ἀνέβη ἂν ὁ λαὸς ἕκαστος κατόπισθε τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 28 Καὶ ἐσάλπισεν Ἰωὰβ τῇ σάλπιγγι, καὶ ἀπέστησαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ οὐ κατεδίωξαν ὀπίσω τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι τοῦ πολεμεῖν.

15 Et ſurrexerunt, & tranſierunt in numero de pueris Benjamin duodecim ex eis qui erant Iſbosthe filii Saul, & duodecim de pueris David. 16 Et apprehenderunt unuſquiſq; manu caput proximi ſui: & gladius ejus in coſtam proximi ſui, & cadunt pariter. Et vocatum eſt nomen loci illius, Portio (d) irruentium, quæ eſt in Gabaon. 17 Et factum eſt prælium durum, ut cum maximè, in die illa. Et cecidit Abenner, & viri Iſrael coram pueris David. 18 Et fuerunt ibi tres filii Saruia, Joab, & Abeſſa, & Aſael. Et Aſael levis pedibus ſuis, tanquam una caprea in campo. 19 Et perſequutus eſt Aſael poſt Abenner; & non declinavit eundo in dextra neq; in ſiniſtra poſt Abenner. 20 Et inſpexit Abenner in poſteriora ſua, & dixit; Si tu es ipſe Aſael? 21 Et dixit, Ego ſum. Et dixit ei Abenner; Declina tu in dextra aut in ſiniſtra, & apprehende tibi unum puerorum, & ſume tibi armaturam ejus. Et noluit Aſael declinare à poſt ipſum. 22 Et adjecit adhuc Abenner dicens ipſi Aſael; Recede à me, ut non percutiam te in terram: & quomodò levabo faciem meã erga Joab? (e) 23 Et ubi ſunt hæc? reverte ad Joab fratrem tuum. Et noluit recedere. Et percutit eum Abenner in poſteriore parte lanceæ in inguine: & tranſiit lancea ex poſterioribus ejus, & cadit ibi, et moritur (f) ſub ſe. Et factum eſt, omnis qui veniebat ad locum, ubi ceciderat ibi Aſael, et mortuus erat; et ſubſiſtebat. 24 Et perſequutus eſt Joab et Abeſſa poſt Abenner: et Sol occidebat. Et ipſi intraverunt uſq; ad collem Amman, qui eſt ſuper faciem Gai, viam deſertum Gabaon. 25 Et congregantur filii Benjamin, qui poſt Abenner, et facti ſunt in (g) concurſum unum, et ſteterunt ſuper caput collis unius. 26 Et vocavit Abenner Joab, et dixit; Nunquid ad (h) victoriam comedet gladius? Nónne ſcis quia amara (i) erunt in noviſſimis? et uſquequò non dices populo reverti à poſt fratres (k) noſtros? 27 Et dixit Joab; Vivit Dominus, quia, niſi locutus eſſes, quia tunc à mane aſcendiſſet populus, unuſquiſq; poſt fratrem ſuum. 28 Et clanxit Joab tubâ: et receſſerunt omnis populus, et non ſunt perſequuti poſt Iſrael: et non adjecerunt ultrà pugnare.

MS.A. (ψ) Ἰεβοσθαὶ (ω) εἰς πλάγιον τοῦ (α) τῶν παίδων (β) Σαρουίας, (γ) Ἀβισαὶ, (δ) ὡς ἡ μία (ε) εἰς τὰ δεξιὰ (ζ) τὰ ἀριστερὰ (η) σὺ αὐτὸς (θ) εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ (ι) εἰς δεξιὰ (κ) ἀπόστρεφε (λ) ἐξῆλθε (μ) Ἀμμὰ, (ν) υἱοὶ Βενιαμεὶν (ξ) ῥομφαία; ἢ (ο) ἀνέβη ὁ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 וקמו ועברו במנין תרי עסר מדבית בנימן ומדאיש בשת בר שאול ותרי עסר מעבדי
16 דוד: ואתקיפו גבר בריש חבריה וחרביה בסטר חבריה ונפלו כחדא וקרא לאתרא
17 ההוא אחסנת קטיליא די בגבעון: והוה קרבא תקיף עד לחדא ביומא ההוא ואתבר
18 אבנר ואנשי ישראל קדם עבדי דוד: והוו תמן תלתא בני צרויה יואב ואבישי ועשהאל
19 ועשהאל קליל ברגלוהי כחדא מן טביא די בחקלא: ורדף עשהאל בתר אבנר ולא
20 אתפני למיזל על ימינא או על סמלא מבתר אבנר: ואתפני אבנר בתרוהי ואמר האתה
21 דין עשהאל ואמר אנא: ואמר ליה אבנר אתפני לך על ימינך או על סמלך ואיחוד לך
22 חד מעולימיא וסב לך ית זרזיה ולא אבה עשהאל למזר מבתרוהי: ואוסיף עוד אבנר
למימר לעשהאל זור לך מבתרי למה אקטלנך וארמנך לארעא ואיכדין אזקיף אפי
23 ואחמי ליואב אחוך: ולא אבא למזר ומחהי אבנר באחורי מורניתא בסטר ירכיה
ונפקת מורניתא מאחורוהי ונפל תמן ומית באתריה והוה כל דאתי לאתרא דנפל
24 תמן עשהאל ומית וקימין: ורדפו יואב ואבישי בתר אבנר ושמשא עלת ואנון מטו עד
25 גבעת אמתא די על אפי גיח אורח מדברא דגבעון: ואתכנשו בני בנימן בתר אבנר
26 והוו לסיעא חד וקמו על ריש רמתא חדא: וקרא אבנר ליואב ואמר הלאפרש תקטול
חרבא הלא ידעתא ארי מרירא תהי בסופא ועד אימתי לא תימר לעמא למתב מבתר
27 אחיהון: ואמר יואב קים הוא יי ארי אלולפון מללתא ארי בכין פון מעדן צפרא אסתלק
28 עמא גבר מבתר אחוהי: ותקע יואב בשופרא וקמו כל עמא ולא רדפו עוד בתר ישראל
ולא אוסיפו עוד לאגחא קרבא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

15 Et ſurrexerunt & tranſierunt in numero duodecim ex [*populo*] dom⁹ Binjamin, & ex [*populo*] Isboſeth filii Saul, & duodecim ex ſervis David. 16 Et invaluerunt quiſq; in caput ſocii ſui, & gladi⁹ cujuſq; in latere ſocii ſui, & *ceciderunt* ſimul, & vocavit locum illum, Hæreditatem occiſorum, quæ eſt in Gibghon. 17 Et fuit bellum validum uſq; nimis in die illa, & fract⁹ eſt Abner & homines Iſrael ante ſervos David. 18 Et fuerunt ibi tres filii Szarujah, Joab & Abiſſai, & Ghaſſahel: & Ghaſſahel erat levis in pedibus ſuis, ut una de capreis quæ ſunt in agro. 19 Et ſecut⁹ eſt Ghaſſahel poſt Abner, & non deflexit ut iret ſuper dextram *aut* ſuper ſiniſtram de-poſt Abner. 20 Et converſus eſt Abner retro ſe, & dixit, Num tu es ille Ghaſſahel? & dixit, Sum. 21 Et dixit illi Abner, Verte te ſuper dextram tuam, aut ſuper ſiniſtram tuam, & determina tibi unum ex adoleſcentib⁹, et accipe arma ej⁹: et noluit Ghaſſahel recedere de-poſt illum. 22 Et addidit Abner dicere ad Ghaſſahel, Converte te de-poſt me: quare occidam te & projiciam te in terram, & quomodo levabo faciem meam, & oſtendar Joab fratri tuo? 23 Et noluit recedere: & percuſſit eum Abner in poſteriorib⁹ haſtæ, in latere fœmoris ej⁹, & exivit haſta à tergo illius, & cecidit ibi, & mortu⁹ eſt in loco ſuo: & *fuit* omnes qui veniebant ad locum in quo cecidit Ghaſſahel, & mortu⁹ eſt, & ſubſiſtebant. 24 Et ſecuti ſunt Joab & Abiſſai poſt Abner, & Sol occubuit, & ipſi attigerunt uſq; ad collem Amtha qui eſt ſuper facies Giahh, via deſerti Gibghon. 25 Et congregati ſunt filii Binjamin poſt Abner, & fuerunt in cœtum unum, & ſteterunt ſuper caput jugi unius. 26 Et clamavit Abner ad Joab, & dixit, Num quid ad ſeparationem occidet gladius? nónne nôſti quòd amaritudo erit in fine? & uſq; quò non dices populo ut redeat de-poſt fratres ſuos? 27 Et dixit Joab, Permanet ipſe Dñs, quia niſi locutus eſſes quòd tunc fortè à tempore auroræ aſcendiſſet vir de-poſt fratrem ſuum. 28 Et clanxit Joab in cornu, & ſteterunt omnis populus, et non ſecuti ſunt amplius poſt Iſrael, et non addiderunt amplius congredi *bello*.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܩܡܘ ܘܥܒܪܘ. ܒܡܢܝܢܐ. ܬܪܥܣܪ ܒܢܝܡܝܢ̈ܝܐ ܡܢ ܫܪܒܬܗ ܕܐܝܫܒܘܫܠ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܘܬܪܥܣܪ ܡܢ ܓܒܪ̈ܐ
16 ܕܕܘܝܕ. * ܘܐܚܕܘ ܐܢܫ ܒܪܫ ܚܒܪܗ. ܘܣܦܣܪܗ ܒܓܢܒ ܚܒܪܗ. ܘܢܦܠܘ ܐܟܚܕܐ. ܘܩܪܘ
17 ܠܐܬܪܐ ܗܘ. ܚܩܠܐ ܕܨܪܢ ܕܒܓܒܥܘܢ. * ܘܗܘܬ ܩܪܒܐ ܩܫܝܐ ܛܒ ܒܝܘܡܐ ܗܘ.
18 ܘܐܬܬܒܪ ܐܒܢܝܪ ܘܓܒܪ̈ܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܩܕܡ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. * ܘܗܘܘ ܬܡܢ ܬܠܬܐ ܒܢܝ̈ ܨܪܘܝܐ.
ܝܘܐܒ. ܘܐܒܝܫܝ. ܘܥܣܗܝܠ. ܘܥܣܗܝܠ ܗܘܐ ܩܠܝܠ ܒܪ̈ܓܠܘܗܝ. ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܛܒܝ̈ܐ
19 ܕܒܕܒܪܐ. * ܘܪܕܦ ܥܣܗܝܠ ܒܬܪ ܐܒܢܝܪ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܠܡܐܙܠ. ܠܐ ܠܝܡܝܢܐ. ܘܠܐ ܠܣܡܠܐ
20 ܡܢ ܒܬܪ ܐܒܢܝܪ. * ܘܐܬܦܢܝ ܐܒܢܝܪ ܠܒܣܬܪܗ. ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܥܣܗܝܠ. ܘܐܡܪ.
21 ܐܢܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܢܝܪ. ܣܛܝ ܠܟ ܠܝܡܝܢܟ ܐܘ ܠܣܡܠܟ. ܘܐܚܘܕ ܠܟ ܚܕ
22 ܡܢ ܛܠܝ̈ܐ. ܘܣܒ ܠܟ ܙܝܢܗ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܥܣܗܝܠ ܕܢܣܛܐ ܡܢ ܒܬܪܗ. * ܘܐܘܣܦ ܬܘܒ ܐܒܢܝܪ
ܠܡܐܡܪ ܠܥܣܗܝܠ ܕܢܣܛܐ ܡܢ ܒܬܪܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܣܛܝ ܠܟ ܡܢ ܒܬܪܝ. ܕܠܐ ܐܡܚܝܟ
23 ܘܐܪܡܝܟ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܙܩܘܦ ܐܦܝ̈. ܘܐܚܙܐ ܠܝܘܐܒ ܐܚܘܟ. * ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܣܛܐ.
ܘܡܚܝܗܝ ܐܒܢܝܪ ܒܥܘܩܒܐ ܕܪܘܡܚܗ ܥܠ ܚܕܝܗ. ܘܢܦܩ ܡܢ ܒܣܬܪܗ. ܘܢܦܠ ܬܡܢ.
ܘܡܝܬ ܥܠ ܕܘܟܬܗ. ܘܟܠ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܠܐܬܪܐ ܗܘ ܕܢܦܠ ܬܡܢ ܥܣܗܝܠ. ܩܐܡ ܗܘܐ.
24 * ܘܩܡܘ ܝܘܐܒ ܘܐܒܝܫܝ. ܘܪܕܦܘ ܒܬܪ ܐܒܢܝܪ. ܘܟܕ ܥܪܒ ܫܡܫܐ. ܡܛܘ ܠܓܒܥܬ
25 ܝܡܐ ܕܩܕܡ ܓܝܚ. ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪܐ ܕܓܒܥܘܢ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܒܢܝ̈ ܒܢܝܡܝܢ ܒܬܪ
26 ܐܒܢܝܪ. ܘܗܘܘ ܟܢܫܐ ܚܕ. ܘܩܡܘ ܥܠ ܪܝܫ ܪܡܬܐ ܚܕܐ. * ܘܩܪܐ ܐܒܢܝܪ ܠܝܘܐܒ. ܘܐܡܪ.
ܠܙܟܘܬܐ ܐܟܠܐ ܚܪܒܐ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܡܪܝܪܬܐ ܗܘܬ ܒܚܪܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܠܐ
27 ܐܡܪ ܠܥܡܐ ܠܡܬܦܢܝܘ ܡܢ ܒܬܪ ܐܚܝ̈ܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܝܘܐܒ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܐܠܘ
28 ܡܠܠܬ. ܐܦ ܡܢ ܨܦܪܐ ܡܬܦܢܐ ܗܘܐ ܥܡܐ. ܓܒܪ ܡܢ ܒܬܪ ܐܚܘܗܝ. * ܘܩܪܐ
ܝܘܐܒ ܒܩܪܢܐ. ܘܩܡܘ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܠܐ ܪܕܦܘ ܬܘܒ ܒܬܪ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܐܘܣܦܘ
ܬܘܒ ܠܡܬܟܬܫܘ.

15 Conſurrexerunt itaque, & tranſierunt *certo* numero, *nempe* duodecim Benjaminitæ de *gente* Iſbeſol filii Saulis, & duodecim ex viris Davidis: 16 Et apprehenſo quilibet capite ſocii ſui, gladióque ſuo lateri ſocii ſui impoſito, ſimul occubuerunt: & vocaverunt locum illum, Agrum Saran, qui eſt in Gebaon. 17 Eodem die factum eſt prælium atrociſſimum, & confracti fuerunt Abner & viri Iſraelitæ coram ſervis Davidis. 18 Illic aderant tres filii Suriæ, Joab & Abiſai, & Aſael: Aſael autem cùm eſſet velox pedibus ſuis velut unus è cervis qui ſunt in deſerto, 19 Perſecutus eſt Aſael Abnerum, neque deflectebat à veſtigiis Abneri ut iret ad dexteram aut ad ſiniſtram. 20 Abner interim retrò verſus ait illi, Túne es ille Aſael? Ego ſum, inquit. 21 Dixit ad eum Abner, Diverte ad dexteram aut ad ſiniſtram tuam, & apprehendens unum ex pueris tolle tibi ejus arma. Sed renuente Aſaele divertere à veſtigiis ejus, 22 Rurſum dixit Abner ad Aſaelem ut diverteret à veſtigiis ſuis: ait enim illi, Deflecte à veſtigiis meis, ne te percutiam & humi ſternam: quomodo autem frontem attollerem & reſpicerem Joabum fratrem tuum? 23 Verùm cùm renueret deflectere, percuſſit eum Abner caudâ haſtæ ſuæ ſuper pectus ejus, ita ut exiret à tergo ipſius, corruerétque illic, & moreretur ſuper locum ſuum: & quicunque veniebat ad locum illum ubi corruerat Aſael, conſiſtebat. 24 Conſurgentes ergò Joab & Abiſai, perſecuti ſunt Abnerũ, cúmque ſol occumberet pervenerunt ad Gebaath maris quod eſt ante Gih, in via deſerti Gebaon. 25 Tunc congregaverunt ſe Benjaminitæ poſt Abnerum, & in unum cuneum convenientes, ſteterunt ſupra verticem cujuſdam collis. 26 Et vocans Abner Joabum, dixit; An in perpetuum trucidabit gladius? ignoras acerbè tandem rem ſucceſſurã: quouſque non dices populo ut recedat à perſequendo fratres ſuos? 27 Dixit Joab, Vivit Dominus, niſi locutus fuiſſes, proculdubiò cras manè ſeparâſſem populum, quemque à perſequendo fratrem ſuum. 28 Cecinit ergò Joab buccinâ, ſubſtitítque totus populus, & non eſt ultrà perſecutus Iſraelitas, nec ultrà pugnavit.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وقاموا وجازوا بالعدد اثنا عشر من بنيامين لاسباسول بن ساوول واثنا عشر من رجال داود *
16 * واخذ كل انسان براس صاحبه وسيفه في جنب صاحبه * فسقطوا جميعا * ودعوا ذلك المكان حقل
17 صدان التي في جبعون * وكان قتالا عظيما في ذلك اليوم * وانكسر ابنار بن نار ورجال اسرايل
18 قدام عبيد داود * وكان هناك ثلاثة بني صوريا * يواب صاحب جيش داود * وابيساي * وعسايل *
19 وعسايل كان سريعا في احضاره كواحد من ظبي القفر * فطرد عسايل وراء ابنار ولم يعدل
20 ليذهب يمينا ولا شمالا من خلف ابنار * والتفت ابنار وابصره * فقال له * انت هو هذا عسايل *
21 فقال له انا هو * فقال له ابنار * اعدل اليك يمينا او شمالا * وخذ لك واحدا من الغلمان فخذ
22 سلاحه * فلم يرد عسايل ان يرتد من وراه * فقال له * اعدل من ورائي لئلا اضربك والقيك على
23 الارض * وكيف ارفع وجهي * فانظر وجه يواب اخيك * ولم يحب يميل * فضربه ابنار بطرف
الرمح على صدره * فخرج من خلفه * وسقط هناك ومات على مكانه * وكل من كان ياتي ذلك
24 المكان الذي سقط هناك عسايل * كان يقف * فقام يواب وابيساي * فطردا ورا ابنار * والشمس
25 تغرب وهم قد بلغوا جبعة البحر الذي قدام جيح * في طريق قفر جبعون * واجتمع بنو بنيامين
26 ورا ابنار * فكانوا عصابة واحدة * فقاموا على راس رابية * ودعا ابنار ليواب * فقال * للدهر يقتل
السيف * اما تعلم انها مرارة تكون اخيرا * حتى متى لا تقول للشعب يرجعوا من ورا اخوتهم *
27 * فقال يواب * حي هو الرب * لولا انك تكلمت * حقا ما كنت افرق الشعب رجلا من وراء
28 اخيه حتى الصباح * وصرخ يواب بالبوق * فقام جميع الشعب * ولم يطردوا ايضا وراء اسرايل *
ولم يعودوا ايضا للقتال *

15 Surgentes ergò tranſierunt pari numero, duodecim ex Benjamin, ad Iſboſol filium Saulis attinentes, & duodecim è viris Davidis: 16 Et apprehenſo quiſque capite proximi ſui, enſeque ſuo in latus proximi ſui infixo, conciderunt ſimul: & vocaverunt locum illum, Agrum Saddan, qui extat in Gabaon. 17 Factúmque eſt prælium acerrimum eo die, & profligatus fuit Abner filius Ner cum viris Iſraelis ante ſervos Davidis. 18 Aderant autem ibi tres filii Suriæ, Joab imperator exercitûs Davidis, & Abiſai & Aſael: atque Aſael curſu celer quaſi una caprearum ſylveſtrium. 19 Et inſecutus eſt Aſael Abnerum, nequaquam declinans ad eundum dextrorſum aut ſiniſtrorſum à tergo Abneri. 20 Converſ⁹ autem Abner, eumque videns, ait illi, Túne es ille Aſael? Dixit ad eum, Ego ſum. 21 Ait illi Abner, Declina dextrorſum aut ſiniſtrorſum, & accipe tibi aliquem ex adoleſcentibus, ejuſque arma tolle: at noluit Aſael deflectere à tergo ipſius. 22 Rurſus dixit ad eum, Declina à tergo mei, ne te percutiam, humique proſternam; quomodò verò attollerem vultum meum, & aſpicerem vultum Joabi fratris tui? 23 Sed cùm declinare nollet, percuſſit eum Abner extremitate lanceæ in pectore ipſius, ita ut emergeret à tergo ipſius, caderétque illic, & moreretur in loco ſuo: & quicunque veniebat ad locum illum ubi ceciderat Aſael, conſiſtebat. 24 Surgentes autem Joab & Abiſai inſecuti ſunt Abnerum, & occumbente ſole pervenerunt ad Gabaath maris quod eſt è regione Gih, in via deſerti Gabaon. 25 Congregatíque Benjaminitæ poſt Abnerum, & in agmen unum coeuntes, ſteterunt ſupra verticem collis. 26 Unde inclamans Abner Joabum, dixit; An perpetuò occidet gladius? an neſcis amaritudinem tandem ſecuturam? quouſque non præcipies populo ut avertantur ab inſectandis fratribus ſuis? 27 Dixit Joab, Vivit Dominus, niſi locutus fuiſſes, certiſſimè nequaquam retraxiſſem populum, quemque ab inſectatione fratris ſui, uſque ad matutinum. 28 Clangente igitur Joabo buccinâ, conſtitit univerſus populus, et nec ſunt ampliùs perſecuti Iſraelitas, neque redierunt ultrà ad pugnam.

transferunt & ;illa nocte tota solitudine in abierunt ejus viri & Abner Et
29 ואבנר ואנשיו הלכו בערבה כל הלילה ההוא ויעברו
castra ad venerunt & ,Bithron totam perambulaverunt & ,Jarden
את הירדן וילכו כל הבתרון ויבאו מחנים׃
,populum omnem congregavit & ,Abner posterioribus à est reversus Joab Et
30 ויואב שב מאחרי אבנר ויקבץ את כל העם
.Hazael & ,viri novendecim David servis de *sunt visitati* &
ויפקדו מעבדי דוד תשעה עשר איש ועשהאל׃
tre- Abner viris *in* & ,Binjamin de percusserunt David servi Et
31 ועבדי דוד הכו מבנימן ובאנשי אבנר שלש
,Hazael tulerunt Et .sunt mortui ,viros sexaginta & ,centos
32 מאות וששים איש מתו׃ וישאו את עשהאל
ambulaverunt &:Bethlechem quod,sui patris sepulchro in eū sepelierunt &
ויקברהו בקבר אביו אשר בית לחם וילכו
.Chebron in eis illuxit & :ejus viri & ,Joab ,nocte tota
כל הלילה יואב ואנשיו ויאר להם בחברון׃

CAP. III. ג

:David domum inter & ,Saul domum inter longum bellum fuit Et
1 ותהי המלחמה ארכה בין בית שאול ובין בית דוד
sunt nati Et .*tenues & euntes* Saul domus &,*invalescēs & vadens* David &
2 ודוד הלך וחזק ובית שאול הלכים ודלים׃ ויולדו
Achinoam Amnon ejus primogenitus fuit & :Chebron in filii David
לדוד בנים בחברון ויהי בכורו אמנון לאחינעם
Nabal *uxori* Abighail *ipsi* Chilab ejus secundus Et .Izrehelitidi
3 היזרעאלת׃ ומשנהו כלאב לאביגל אשת נבל
regis Talmai filiæ Mahachah filius ,Absalom tertius & :Charmelitæ
הכרמלי והשלשי אבשלום בן מעכה בת תלמי מלך
,Sephathiah quintus & :Chaggith filius Adonijah quartus Et .Ghesur
4 גשור׃ והרביעי אדניה בן חגית והחמישי שפטיה
isti :David *uxori* Heglah *ipsi* Ithream sextus Et .Abithal filius
5 בן אביטל׃ והששי יתרעם לעגלה אשת דוד אלה
domum inter bellum *existendo in* ,fuit Et.Chebron in Davidi sunt nati
6 ילדו לדוד בחברון׃ ויהי בהיות המלחמה בין בית
.Saul domo *in se fortificans erat* Abner &,David domum inter & ,Saul
שאול ובין בית דוד ואבנר היה מתחזק בבית שאול׃
:Abner ad dixitque :Aiah filia ,Rispah ejus nomen & ,*pellex* Sauli Et
7 ולשאול פלגש ושמה רצפה בת איה ויאמר אל אבנר
valde Abner est iratus Et ?mei patris *pellicem* ad es ingressus Quare
8 מדוע באתה אל פילגש אבי׃ ויחר לאבנר מאד
quod ,ego canis caput Nunquid :dixit & ,Isboseth verba *super*
על דברי איש בשת ויאמר הראש כלב אנכי אשר
ad tui patris Saul domo cum misericordiā faciam hodie *Judæ*
ליהודה היום אעשה חסד עם בית שאול אביך אל
tibi ubi &:David manu in te *feci invenire* non & ?ejus *socium ad* &,ejus *fratres*
אחיו ואל מרעהו ולא המציתך ביד דוד ותפקד
sic & ,Abner Deus faciat Sic .hodie mulieris iniquitatē me sup
9 עלי עון האשה היום׃ כה יעשה אלהים לאבנר וכה
.ei faciam sic *quoniam*,David Dominus juravit sicut quia :ei addat
יסיף לו כי כאשר נשבע יהוה לדוד כי כן אעשה לו׃
solium erigendo & ,Saul domo à regnum faciendo Transire
10 להעביר הממלכה מבית שאול ולהקים את כסא
.Beer-Sebah ad usque & Dan à ,Jehudah super & ,Israel super David
דוד על ישראל ועל יהודה מדן ועד באר שבע׃
eo timendo à ,*verbum* Abner respondere ampliùs potuit non Et
11 ולא יכל עוד להשיב את אבנר דבר מיראתו
:dicendo *pro se* David ad *legatos* Abner misit Et .eum
12 אתו׃ וישלח אבנר מלאכים אל דוד תחתו לאמר
mea manus ecce & ,mecum tuum pactum *Scinde* :dicendo ?terra Cui
למי ארץ לאמר כרתה בריתך אתי והנה ידי
.Israel universum te ad *vertendum ad* ,tecum
עמך להסב אליך את כל ישראל׃

Versio VUL. LAT.

29 Abner autem & viri ejus abierunt per campestria, totâ nocte illâ: & transierunt Jordanem, & lustratâ omni Beth-horon
30 venerunt ad castra. Porrò Joab reversus, omisso Abner, congregavit omnē populū: & defuerūt de pueris David decem & novem viri, excepto Asaele.
31 Servi autem David percusserūt de Benjamin, et de viris qui erat cum Abner, trecētos sexa-
32 ginta, qui & mortui sunt. Tuleruntq; Asael, & sepelierunt eum in sepulchro patris sui in Bethlehem: & ambulaverunt totâ nocte Joab & viri qui erāt cum eo, & in ipso crepusculo pervenerunt in Hebron.

CAP. III.

1 FActa est ergò longa concertatio inter domū Saul, & inter domum David: David proficiscens, et semp seipso robustior, domus autem Saul decrescens
2 quotidiè. Natiq; sunt filii David in Hebron: fuitque primogenitus ejus Amnon de Achinoā
3 Jezraelitide. Et post eum Cheleab de Abigail uxore Nabal Carmeli: porrò tertius Absalom, filius Maacha filiæ Tholmai
4 regis Gessur. Quartus autem Adonias, filius Haggith: & quin-
5 tus Saphathia, filius Abital. Sextus quoque Jethraam, de Egla uxore David, Hi nati sunt Da-
6 vid in Hebron. Cùm ergò esset prælium inter domum Saul & domum David, Abner filius
7 Ner regebat domum Saul. Fuerat autem Sauli concubina nomine Respha, filia Aia. Dixitq;
8 Isboseth ad Abner, Quarè ingressus es ad concubinam patris mei? Qui iratus nimis propter verba Isboseth, ait; Numquid caput canis ego sum adversūm Judam hodiè, qui fecerim misericordiam super domū Saul patris tui, et super fratres & proximos ejus, & non tradidi te in manus David, & tu requisisti in me quod argue-
9 res pro muliere hodié? Hæc faciat Deus Abner, & hæc addat ei, nisi quomodò juravit Dominus David, sic faciam cum
10 eo, Ut transferatur regnum de domo Saul, & elevetur thronus David super Israel, & super Judam, à Dan usque Bersabee.
11 Et non potuit respondere ei quidquam, quia metuebat illū.
12 Misit ergò Abner nuntios ad David pro se dicentes, Cujus est terra? Et ut loquerentur; Fac mecum amicitias, & erit manus mea tecum; & reducam ad te universum Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ Ἀβεννὴρ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην, καὶ διέβαινον τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν παρατείνουσαν, καὶ ἔρχονται (π) εἰς τὴν παρεμβολήν. 30 Καὶ Ἰωὰβ ἀνέστρεψεν (ρ) ὄπισθεν ἀπὸ τοῦ Ἀβεννήρ, καὶ (σ) συνήθροισε πάντα τὸν λαόν, καὶ (τ) ἀπεσκέπησαν τῶν παίδων Δαυὶδ ἐννεακαίδεκα ἄνδρες, καὶ Ἀσαήλ. 31 Καὶ οἱ παῖδες Δαυὶδ ἐπάταξαν τῶν υἱῶν Βενιαμὶν τῶν ἀνδρῶν Ἀβεννὴρ τριακοσίους ἑξήκοντα ἄνδρας παρ' αὐτοῦ. 32 Καὶ αἴρουσι τὸν Ἀσαήλ, καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς (υ) αὐτοῦ ἐν Βηθλεέμ. καὶ ἐπορεύθη (φ) Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ διέφαυσεν αὐτοῖς ἐν Χεβρών.

29 *Et Abenner et viri ejus abierunt in Occidentē totâ nocte illâ, & transierunt Jordanem: et iverunt totam (l) porrectam: & veniunt in castra.* 30 *Et Joab revertit à sequendo post Abenner, & congregavit universum populum: et (m)* 31 *visitati sunt de pueris David novem et decem viri, & Asael. Et pueri David percusserunt de filiis Benjamin de viris Abenner trecentos sexaginta viros (n) ab eo.* 32 *Et tollunt Asael, et sepeliunt eum in sepulchro patris sui in Bethlēē. Et ivit Joab, & viri qui cum eo, totam noctem: & illuxit eis in Chebron.*

MS.A. (π) εἰς παρεμβολήν. (ρ) ἀπὸ ὄπισω τοῦ (σ) Συνήθροισε (τ) ἐπεσκέπησαν (υ) αὐτοῦ Βηθλεέμ. (φ) ὅλην τὴν νύκτα Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ

ΚΕΦ. γ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐπὶ πολὺ ἀναμέσον τοῦ οἴκου Σαοὺλ καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου Δαυίδ. καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο, καὶ ὁ 2 οἶκος Σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ ἠσθένει. Καὶ ἐτέχθησαν τῷ Δαυὶδ υἱοὶ ἐν Χεβρών. καὶ ἦν ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ Ἀμνὼν τῆς (α) Ἀχινόομ τῆς Ἰεζραηλίτιδος, 3 Καὶ ὁ δεύτερος αὐτοῦ Δαλουΐα (β) τῆς Ἀβιγαίας τῆς Καρμηλίας, καὶ ὁ τρίτος Ἀβεσσαλὼμ υἱὸς (γ) Μααχὰ θυγατρὸς Θολμὶ βασιλέως Γεσ- 4 σίρ, Καὶ (δ) ὁ τέταρτος Ὀρνία υἱὸς Ἀγγίθ, 5 καὶ ὁ πέμπτος (ε) Σαφατία τῆς Ἀβιτάλ, Καὶ ὁ ἕκτος Ἰεθεραὰμ τῆς (ζ) Αἰγὰλ γυναικὸς Δαυίδ. οὗτοι ἐτέχθησαν τῷ Δαυὶδ ἐν Χε- 6 βρών. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι τὸν πόλεμον ἀναμέσον (η) τοῦ οἴκου Σαοὺλ καὶ ἀναμέσον (θ) τοῦ οἴκου Δαυίδ, καὶ Ἀβεννὴρ ἦν κρατῶν τοῦ οἴκου 7 Σαούλ. Καὶ τῷ Σαοὺλ παλλακὴ Ῥεσφὰ θυγάτηρ (ι) Ἰώλ. καὶ εἶπεν Ἰεβοσθὲ υἱὸς Σαοὺλ 8 πρὸς Ἀβεννήρ, Τί ὅτι εἰσῆλθες πρὸς τὴν παλλακὴν τοῦ πατρός μου; Καὶ ἐθυμώθη σφόδρα Ἀβεννὴρ περὶ τοῦ (κ) λόγου τούτου τῷ Ἰεβοσθέ, καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς αὐτόν, Μὴ κεφαλὴ κυνὸς ἐγὼ (λ) εἰμι; ἐποίησα σήμερον ἔλεος μετὰ τοῦ οἴκου Σαοὺλ τοῦ πατρός σου, καὶ περὶ ἀδελφῶν (μ) καὶ περὶ γνωρίμων, καὶ οὐκ ηὐτομόλησα εἰς τὸν οἶκον Δαυίδ, καὶ ἐπιζητεῖς ἐπ' (ν) ἐμὲ σὺ 9 ὑπὲρ ἀδικίας γυναικὸς σήμερον; Τάδε ποιήσαι ὁ θεὸς τῷ Ἀβεννὴρ καὶ τάδε προσθείη αὐτῷ, ὅτι καθὼς ὤμοσε κύριος τῷ Δαυίδ, ὅτι οὕτως ποιήσω (ξ) αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ- 10 τῃ, Περιελεῖν τὴν βασιλείαν ἀπὸ τοῦ οἴκου Σαούλ, καὶ τοῦ ἀναστῆσαι τὸν θρόνον Δαυὶδ ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ἀπὸ Δὰν (ο) ἕως Βηρσαβεέ. 11 Καὶ οὐκ ἠδυνάσθη ἔτι (ϙ) Ἰεβοσθὲ ἀποκριθῆναι τῷ Ἀβεννὴρ ῥῆμα, ἀπὸ τοῦ φοβεῖσθαι αὐτόν. 12 Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεννὴρ ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ (π) εἰς Θαιλὰμ οὗ ἦν, παραχρῆμα, λέγων, Διάθου διαθήκην (ρ) σου μετ' ἐμοῦ, καὶ ἰδοὺ ἡ χείρ μου μετὰ (σ) σοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς σὲ πάντα τὸν οἶκον Ἰσραήλ.

CAP. III.

1 *ET fuit bellum (a) ad multū inter domum Saul, & inter domum David. Et domus David ibat, & convalescebat: et domus Saul ibat, & infirmabatur.* 2 *Et nati sunt ipsi David filii in Chebron: & fuit primogenitus ejus Ammon ipsius Achinoam Jezraelitidis:* 3 *Et secundus ejus Daluia ipsius Abigææ Carmeliæ: et tertius Abessalom filius Maachæ filiæ Tholmi regis Gessir:* 4 *Et quartus Ornia filius Angith: &* 5 *quintus Saphatia ipsius Abital: Et sextus Jetheraam filius Ægal uxoris David. Hi nati sunt ipsi David in Chebron.* 6 *Et factum est, dum esset bellum inter domum Saul, & inter domum David; & Abenner erat tenens domum Saul.* 7 *Et ipsi Saul fuit concubina Rhespha filia (b) Jal. Et dixit Iebosthe filius Saul ad Abenner,* 8 *Quid, quòd intrâsti ad concubinam patris mei? Et indignatus est valdè Abenner de verbo hoc ipsi Iebosthe. Et dixit Abenner ad eum, Nunquid caput canis ego sum? (c) Feci hodiè misericordiam cum domo Saul patris tui, & pro fratribus & pro (d) notis: & non defeci ad domum David: Et inquiris super me tu pro injuria mulieris hodié?* 9 *Hæc faciat Deus ipsi Abenner, & hæc adjiciat ei, quia sicut juravit Dominus ipsi David, (e) quia sic faciam ei in die hac,* 10 *Auferendo regnū à domo Saul, et erigendo thronum David super Israel, & super Judam à Dan usq; Bersabee.* 11 *Et non potuit ultrà Iebosthe respondere ipsi Abenner verbum, à timendo eum.* 12 *Et misit Abenner nuntios ad David in (f) Thælam, ubi erat, subitò, dicens; Dispone testamentum tuum mecum: et ecce manus mea tecum ad convertendum ad te (g) universam domum Israel.*

MS.A. (α) Ἀχινάαμ τῆς Ἰζραηλίτιδος, (β) τῆς Ἀβιγαίας (γ) Μααχὰθ (δ) ὁ τέταρτος Ὀρνίας υἱὸς Φεγγίθ, (ε) Σαφαθία (ζ) Αἰγὰς (η) οἴκου (θ) οἴκου (ι) Ἰόλ. (κ) λόγου Ἰεβοσθέ. (λ) εἰμι σήμερον; ἐποίησα ἔλαιος (μ) καὶ γνωρίμων, (ν) ἐμὲ ὑπὲρ (ξ) αὐτῷ, Περιελεῖν (ο) καὶ ἕως Βηρσαβεέ. (ϙ) Μεμφιβοσθαὶ (π) εἰς Θηλὰμ οὗ γ' ἦν, (ρ) σου μετ' (σ) σοῦ τοῦ ἐπιστρέψαι ἐπὶ σὲ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 ואבנר וגברוהי הליכו במישרא כל ליליא ההוא ועברו ית ירדנא ואזלו כל בתרון ואתו
30 למחנים׃ ויואב תב מבתר אבנר וכנש ית כל עמא ושנו מעבדי דוד תשעת עסר גברא
31 ועשהאל׃ ועבדי דוד קטלו מדבית בנימן ובגברי אבנר תלת מאה ושתין גברא מיתו׃
32 ונטלו ית עשהאל וקברוהי בקברא דאבוהי די בבית לחם ואזלו כל ליליא יואב וגברוהי
ונהר להון בחברון׃

ג

1 והות קרבא תקיף בין בית שאול ובין בית דוד ובית דוד אזלין ותקיפין ובית שאול
2 אזלין ומאכין׃ ואתילידו לדוד בנין בחברון והוה בוכריה אמנון לאחינועם דמיזרעאל׃
3 ותניניה כלאב לאביגיל אתת נבל דמכרמלא ותליתאה אבשלום בר מעכה בת תלמי
4 5 מלכא דגשור׃ ורביעאה אדוניה בר חגית וחמישאה שפטיה בר אביטל׃ ושתיתאה
6 יתרעם לעגלה אתת דוד אלין אתילידו לדוד בחברון׃ והוה כד הות קרבא בין בית
7 שאול ובין בית דוד ואבנר הוה מתקף בבית שאול׃ ולשאול לחינתא ושמה רצפה בת
8 איה ואמר לאבנר מא דין עלתא לות לחינתא דאבא׃ ותקיף לאבנר לחדא על פתגמי
איש בשת ואמר הלא רישא דכלבא אנא מכען הויתי גבר הדיוט לשארא דבית יהודה
יומא דין אעביד טיבו עם בית שאול אבוך עם אחוהי ועם רחמוהי ולא מסרתך בידא
9 דדוד ומכען את מסער עלי חוב אתתא יומא דין׃ כדין יעביד יי לאבנר וכדין יוסיף ליה
10 ארי כמא דקים יי לדוד ארי כדין אעביד ליה׃ לאעברא מלכו מבית שאול ולאקמא ית
11 כורסי דוד על ישראל ועל דבית יהודה מדן ועד באר שבע׃ ולא יכיל עוד לאתבא ית
12 אבנר פתגמא מדדחיל יתיה׃ ושלח אבנר אזגדין לות דוד מאתריה למימר מקימנא
במן דעבד ארעא למימר גזר קימך עמי והא ידי עמך לאסחרא לותך ית כל ישראל׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

29 Et Abner & viri ejus ambulaverunt in planicie omnem noctem illam, & transierunt Jordanem, & perambulaverunt omnem Bithron, & venerunt ad 30 Mahhanaim. Et Joab rediit de-post Abner, & congregavit omnem populū, & defecerunt ex servis David novendecim viri & Ghassael. 31 Et servi David occiderunt ex viris domus Binjamin, & in viris Abner, trecenti & sexaginta viri mortui sunt. 32 Et tulerunt Ghassael & sepelierunt illum in sepulchro patris sui, quod erat in Bethlehhem: & ambulaverunt omnem noctem Joab & viri ejus, & illuxit illis in Hhebron.

CAP. III.

1 ET fuit bellum validum inter domum Saul & inter domum David: & [*viri*] domus David *ambulabant & prævalebant*, & [*viri*] domus Saul ambulabant & deficiebant. 2 Et nati sunt David filii in Hhebron, & fuit primogenitus ejus Amnon Ahhinogham quæ ex Jezraghel. 3 Et secundus ejus Chilab Abigail uxoris Nabal, quæ ex Charmela: & tertius Absalom filius Maghacha filiæ Thalmai regis Gessur. 4 Et quartus Adoniah filius Hhagith, 5 & quintus Sephatiah filius Abytal. Et sextus Jithragham Gheglæ uxoris David; hi geniti sunt Davidi in Hhebron. 6 Et fuit quando fuit bellum inter domum Saul & inter domū David, & Abner præeminebat in domo Saul. 7 Et Sauli fuerat concubina, & nomen illius Riszpah filia Aiah; & dixit ad 8 Abner, Ut quid intrâsti ad concubinā patris mei? Et fuit ira Abnero valdè super verba Isboseth, & dixit, Nunquid caput canis sum ego? ex-nunc fui abjectus reliquiis domus Jehudah: hodie feci bonitatem cum domo Saul patris tui, cum fratribus tuis, & cum amicis tuis, & non tradidi te in manu David, & nunc tu visitas super me culpam mulieris hodie? 9 Sic faciat Dñs Abner & sic addat illi, quòd sicut firmavit Dominus David, sic faciam ei. 10 Ad transire faciendum regnū à domo Saul, & ad statuendum soliū David super Israel, & sup domū Juda à Dan, & usq; ad Bearsebagh. 11 Et non potuit amplius respondere Abner verbū, quia timuit eum. 12 Et misit Abner nuncios ad David ex loco suo, dicendo: Firmo ego in eo qui fecit terrā, dicendo: Pange firmitatē tuā mecū, & ecce manus mea tecū ad reducendum ad te oēm Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 *ܘܐܒܢܝܪ ܘܓܒܪܘܗܝ. ܐܙܠܘ ܒܡܥܪܒܐ. ܟܠܗ ܠܠܝܐ ܗܘ. ܘܥܒܪܘ ܝܘܪܕܢܢ. ܘܐܙܠܘ ܠܓܫܘܪ.
30 ܘܐܬܘ ܠܡܚܢܝܡ. *ܘܝܘܐܒ ܗܦܟ ܡܢ ܒܬܪ ܐܒܢܝܪ. ܘܟܢܫܗ ܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܐܬܦܩܕܘ
31 ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܬܫܥܣܪ ܓܒܪܝܢ. ܘܥܣܗܐܝܠ. ܥܡܗܘܢ. * ܘܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܩܛܠܘ
32 ܡܢ ܒܢܝܡܝܢ ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܢܝܪ. ܬܠܬܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܓܒܪܝܢ. *ܘܫܩܠܘܗܝ ܠܥܣܗܐܝܠ.
ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܩܒܪܐ ܕܐܒܘܗܝ ܒܒܝܬ ܠܚܡ. ܘܐܙܠ ܝܘܐܒ ܘܓܒܪܘܗܝ ܟܠܗ ܠܠܝܐ. ܘܐܙܠܘ.
ܘܢܓܗ ܠܗܘܢ ܒܚܒܪܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

1 *ܘܗܘܐ ܩܪܒܐ ܒܝܬ ܫܐܘܠ ܘܒܝܬ ܕܘܝܕ. ܘܕܘܝܕ ܐܙܠ ܘܡܬܚܝܠ. ܘܒܝܬ ܫܐܘܠ. ܐܙܠܝܢ
2 ܘܡܬܡܟܟܝܢ. *ܘܐܬܝܠܕܘ ܠܕܘܝܕ ܒܢܝܐ ܒܚܒܪܘܢ. ܘܗܘܐ ܒܘܟܪܗ. ܐܡܢܘܢ ܡܢ ܐܚܝܢܥܡ
3 ܝܙܪܥܠܝܬܐ. *ܘܬܢܝܢܗ. ܟܠܒ ܡܢ ܐܒܝܓܝܠ ܐܢܬܬܗ ܕܢܒܠ ܟܪܡܠܝܐ. ܘܬܠܝܬܝܗ ܐܒܫܠܘܡ
4 ܒܪ ܡܥܟܐ ܒܪܬ ܬܠܡܝ ܡܠܟܐ ܕܓܫܘܪ. * ܘܪܒܝܥܝܐ. ܐܕܘܢܝܐ ܒܪ ܚܓܝܬ. ܘܚܡܝܫܝܐ.
5 ܫܦܛܝܐ ܒܪ ܐܒܝܛܠ. * ܘܫܬܝܬܝܐ. ܝܬܪܥܡ ܕܡܢ ܥܓܠܐ ܐܢܬܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܗܠܝܢ
6 ܐܬܝܠܕܘ ܠܕܘܝܕ ܒܚܒܪܘܢ. *ܘܗܘܐ ܟܕ ܗܘܐ ܩܪܒܐ ܒܝܬ ܫܐܘܠ ܠܒܝܬ
7 ܕܘܝܕ. ܘܐܒܢܝܪ ܡܬܚܝܠ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܫܐܘܠ. *ܘܠܫܐܘܠ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܦܠܓܫܬܐ. ܘܫܡܗ
ܪܨܦܐ ܒܪܬ ܐܝܐ. ܘܐܡܪ ܐܝܫܒܘܫܬ ܠܐܒܢܝܪ. ܠܡܢܐ ܥܠܬ ܠܘܬ ܦܠܓܫܬܗ ܕܐܒܝ.
8 *ܘܐܬܚܡܬ ܠܐܒܢܝܪ ܛܒ ܥܠ ܡܠܘܗܝ ܕܐܝܫܒܘܫܬ. ܘܐܡܪ ܐܒܢܝܪ. ܪܫܐ ܕܟܠܒܐ ܐܢܐ ܕܝܗܘܕܐ
ܝܘܡܢܐ. ܕܥܒܕܬ ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܒܝܬ ܫܐܘܠ ܐܒܘܟ. ܘܥܡ ܐܚܘܗܝ ܘܥܡ ܪܚܡܘܗܝ. ܘܠܐ
9 ܐܫܠܡܬܟ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܢܬ ܬܥܘܠ ܥܠܝ ܥܘܠܐ ܕܐܢܬܬܐ ܝܘܡܢܐ. *ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ
ܐܠܗܐ ܠܐܒܢܝܪ ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ ܠܗ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ. ܗܟܢܐ ܐܥܒܕ ܠܗ.
10 *ܠܡܥܒܪܘ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܒܝܬ ܫܐܘܠ. ܘܠܡܩܡܘ ܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܘܥܠ
11 ܝܗܘܕܐ. ܡܢ ܕܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܒܐܪܫܒܥ. * ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܬܘܒ ܐܝܫܒܘܫܬ ܠܡܦܢܝܘ ܠܐܒܢܝܪ
12 ܦܬܓܡܐ. ܡܢ ܕܚܠܬܗ. *ܘܫܕܪ ܐܒܢܝܪ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܕܢܐܡܪܘܢ. ܡܢܘ ܐܪܥܐ. ܓܙܘܪ
ܩܝܡܟ ܥܡܝ. ܘܗܐ ܐܝܕܝ ܥܡܟ ܠܡܗܦܟܘ ܠܟ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ.

29 Porrò Abner & milites ejus iter fecerunt per solitudinem totâ nocte illâ, & trajecto Jordane abierunt Gessur versùs, pervenerūt ad Mahanim, 30 Joabo quoq; ab Abneri persecutione regresso, totóq; populo coacto, subductus fuit numerus eorū qui cæsi fuerant è militibus Davidis, *desideratique* duodecim viri, & Asael mortuus. 31 Milites verò Davidis interfecerant ex Benjaminitis & ex militibus Abneri, trecentos sexaginta viros. 32 Asaelem autem sublatū sepelierūt in sepulchro patris ejus, in Beth-lehem: & pergentibus totâ nocte Joabo & sociis suis, illuxit eis *dies* in Hebron.

CAP. III.

1 ERat itaque bellum inter domum Saulis & inter domum Davidis: & verò David proficiebat & amplificabatur, domus autem Saulis indies attenuabatur. 2 Natique sunt Davidi filii in Hebron: fuitque primogenitus ejus Hamnon ex Ahineem Jezraelitide. 3 Secundus Caleb ex Abigal uxore Nabalis Carmelitæ, tertius Abisalom filius Maachæ filiæ Tholmai regis Gessur, 4 Quartus Adonia filius Hagith, quintus Se- 5 phatia filius Aphitalæ, Sextus denique Ithream ex Egla uxore Davidis: hi nati sunt Davidi in Hebron. 6 Factúmque est ut cùm esset prælium inter domum Saulis & inter domum Davidis, & Abner hæreret domui Saulis, 7 (Habebat autem Saul pellicem nomine Respham filiam Anæ) diceret Isbesol ad Abnerum, Cur ingrederis ad pellicem patris mei? 8 Offensus est autem vehementer Abner verbis Isbesol, & ait Abner, Num caput canum Juda sum ego hodiè qui beneficio usus erga domum Saulis patris tui, & erga fratres & amicos ejus, non tradidi te in manus Davidis: tu tamen mentionem mihi facis hodiè criminis mulierculæ? 9 Sic faciat Deus Abnero, & sic addat ei, nisi quemadmodum 10 dixit Dominus Davidi, sic faciam ei: Transferam *scilicet* regnum de domo Saulis, & erigam solium Davidis super Israelem & super Judam à Dan usque ad Birsebaa. 11 Et non potuit ampliùs Isbesol responsum reddere Abnero, præ timore suo. 12 Misit igitur Abner legatos ad Davidem ut dicerent, Quid est terra? feri mecum fœdus tuum, & ecce manus mea tecum erit ad reducendum ad te universum Israelem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 *وابنار ورجاله ساروا في القفر كل ذلك الليل *وعبروا الاردن وذهبوا نحو جاسور *واتوا محنين *ويواب
30 رجع من وري ابنار فجمع جميع الشعب *فاحصوا الذين من رجال داود اثنا عسر رجلا *وعسايل
31 مات *ورجال داود قتلوا من بنيامين ومن رجال ابنار ثلثماية وستين رجلا *واحملوا عسايل
32 وقبروه في قبر ابيه في بيت لحم *وسار الليل كله يواب واصحابه *فاضاء عليهم الصبح بحبرون *

* الفصل الثالث *

1 *وكان قتالا لبيت ساوول ولبيت داود *وداود كان يكبر
2 ويعظم *وبيت ساوول يذهبون ويمسكنون *وولد لداود بنون في حبرون *بكره حمنون بن
3 احينعام اليزرعلية *والثاني كالاب بن ابيغال امراة نابال الكرملي *والثالث ابيسالوم بن معكا
4 5 ابنة تلمي ملك جاسور *والرابع ادونيا بن حجيت *والخامس سفطيا بن افيطل *والسادس
6 ايترعم بن عجلا امراة داود *هاولاء ولدوا لداود بحبرون *ولما كان القتال بين بيت ساوول
7 وبيت داود *وابنار متمسكا ببيت ساوول *وكان لساوول سرية اسمها رصفا ابنة انا *فقال اشباسول
8 لابنار لماذا تدخل على سرية ابي *وساء ابنار جدا كلام اشباسول *فقال ابنار قد صيرت نفسي
عنزلة كلاب تهارش *كذلك اهارش انا بني يهودا *وقد صنعت انا باهل بيت ابيك ساوول معروفا *
9 وانعمت على اخوته واحبائه *ولم اسلمك بيد داود *وانت ذكرت على اثم الامراة اليوم *هكذا
10 يصنع الله بابنار وهكذا يزيد *الا كما قال الرب لداود *كذلك يفعل به *ليبعد المملكة من
11 بيت ساوول *وليقيم كرسي داود على اسرائيل وعلى يهودا من دان وحتى بير سبع *ولم
12 يستطع ايضا اشباسول ان يجيب ابنار قولا من خشيته *وبعث ابنار رسلا الي داود يقول له *
ما هذه الارض *اقم عهدا معي وهذه يدي معك *ارد اليك جميع اسرايل *

29 *Ita Abner & viri ejus iter fecerunt per desertum totâ illâ nocte, et trajecto Jordane perrexerunt versus Gessur, & pervenerunt ad Mahanim.* 30 *Joab autem reversus est ab insectando Abnerum; cumq; congregâsset universum populum, et numerati essent qui trucidati fuerant è viris Davidis, desiderati sunt duodecim viri, & Asael mortuus est.* 31 *Viri autem Davidis trucidârant ex Benjaminitis & ex viris Abneri, trecentos sexaginta viros.* 32 *Et portantes Asaelem, sepelierunt eum in sepulchro patris ejus, in Beth-lehem: & iter facientibus totâ nocte Joabo & sociis suis, illuxit eis aurora in Hebron.*

CAP. III.

1 *ERat ergò bellum inter domum Saulis et inter domum Davidis: sed David magnificabatur & crescebat, domus verò Saulis magis magisque pauperescebat.* 2 *Porrò Davidi nati sunt filii in Hebron: primogenitus ejus Hamnon filius Achinoam Jezraelitidis,* 3 *Secundus Caleb filius Abigal uxoris Nabal Carmelitæ, tertius Abisalom filius Maachæ filiæ Tholmai regis Gessur,* 4 *Quartus Adonia filius Haggith,* 5 *quintus Sephatia filius Aphital, Sextus Ithream filius Heglæ uxoris Davidis: Hi nati sunt Davidi in Hebron.* 6 *Dum bellum inquam, vigeret inter domum Saulis & domum Davidis, & Abner teneret partes domûs Saulis;* 7 *Haberétq; Saul concubinam nomine Respham filiam Anæ, dixit Isbesol Abnero; Cur ingrederis super concubinam patris mei?* 8 *Ægrè admodùm tulit Abner verba Isbesol, & ait Abner, Quandoquidem comparâsti animam meam canibus qui concitantur, ideò concitabo ego filios Juda. Prosecutus sum ego domum patris tui Saulis beneficio, & gratiam exercui in fratres & amicos ejus, nec tradidi te in manum Davidis; et tu improperas mihi culpam ejus mulieris hodié?* 9 *Sic faciat Deus Abnero, & sic addat, nisi quemadmodum dixit Dominus David, Sic fiat illi,* 10 *Ut recedat regnum à domo Saulis, et stabiliat sedem Davidis super Israelem & super Judam, à Dan usque ad Bir-sebaa.* 11 *Et ne verbum quidem potuit ultrà respondere Isbesol Abnero, quòd eum metueret.* 12 *Itaque misit Abner nuntios ad Davidem ut diceret ei; Quid est hæc terra? incas mecum pactum, & ecce manus mea tecum erit: reducam ad te universum Israelem.*

שמואל ב : ג

ego unum verbum. Veruntamē:fœdus tecum *scindam* ego ,Bene :dixit Et
13 וַיֹּאמֶר טוֹב אֲנִי אֶכְרֹת אִתְּךָ בְּרִית אַךְ דָּבָר אֶחָד אָנֹכִי
faciei ad quinimo ,*meas facies* videbis Non :dicendo ,te à *postulans*
שֹׁאֵל מֵאִתְּךָ לֵאמֹר לֹא־תִרְאֶה אֶת־פָּנַי כִּי אִם־לִפְנֵי
meas facies videndum ad *te venire in* ,Saul filiam Michal *te adducere*
הֱבִיאֲךָ אֵת מִיכַל בַּת־שָׁאוּל בְּבֹאֲךָ לִרְאוֹת אֶת־פָּנָי׃
Da :dicendo ,Saul filium Isboseth ad *legatos* David misit Et
14 וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל־אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל לֵאמֹר תְּנָה
præputiis centum in mihi despondi quam ,Michal meam uxorem
אֶת־אִשְׁתִּי אֶת־מִיכַל אֲשֶׁר אֵרַשְׂתִּי לִי בְּמֵאָה עָרְלוֹת
cum à ,viro *cum* à eam *cepit* & ,Isboseth misit Et .Pelistim
15 פְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּשְׁלַח אִישׁ בֹּשֶׁת וַיִּקָּחֶהָ מֵעִם אִישׁ מֵעִם
eam post flendo & eundo ,ejus vir secum abiit Et .Lais filio Palthiel
16 פַּלְטִיאֵל בֶּן־לָוִשׁ׃ וַיֵּלֶךְ אִתָּהּ אִישָׁהּ הָלוֹךְ וּבָכֹה אַחֲרֶיהָ
.est reversus &:revertere ,Vade ,Abner eum ad dixitque:Bachurim ad usq;
עַד־בַּחֻרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְנֵר לֵךְ שׁוּב וַיָּשֹׁב׃
etiam ,heri *Etiam* :dicendo ,Israel seniorib' cum fuit Abner verbum Et
17 וּדְבַר־אַבְנֵר הָיָה עִם־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר גַּם־תְּמוֹל גַּם־
nunc Et .vos super *regem in* David *quærentes fuistis* nudiustertius
18 שִׁלְשֹׁם הֱיִיתֶם מְבַקְשִׁים אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם׃ וְעַתָּה
mei servi David *manu In* :dicendo ,David ad dixit Dominus quia;facite
עֲשׂוּ כִּי יְהוָה אָמַר אֶל־דָּוִד לֵאמֹר בְּיַד דָּוִד עַבְדִּי
omnium manu de & ,Pelistim manu de ,Israel meum populũ *fecit salvum*
הוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים וּמִיַּד כָּל־
abiitque :Binjamin auribus in Abner etiam est locutus Et .eorũ inimicorũ
19 אֹיְבֵיהֶם׃ וַיְדַבֵּר גַּם־אַבְנֵר בְּאָזְנֵי בִנְיָמִין וַיֵּלֶךְ
omne Chebron in David auribus in loquendum ad Abner etiam
גַּם־אַבְנֵר לְדַבֵּר בְּאָזְנֵי דָוִד בְּחֶבְרוֹן אֵת כָּל־
venit Et.Binjamin domus omnis oculis in &,Israel oculis in bonum quod
20 אֲשֶׁר־טוֹב בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעֵינֵי כָּל־בֵּית בִּנְיָמִן׃ וַיָּבֹא
David fecit & :viri viginti eo cum & ,Chebron David ad Abner
אַבְנֵר אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹן וְאִתּוֹ עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים וַיַּעַשׂ דָּוִד
Abner Dixitque .convivium secum qui viris & ,Abner
21 לְאַבְנֵר וְלַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ מִשְׁתֶּה׃ וַיֹּאמֶר אַבְנֵר
regem meum dominum ad congregabo & ,ibo & ,Surgam :David ad
אֶל־דָּוִד אָקוּמָה וְאֵלֵכָה וְאֶקְבְּצָה אֶל־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
quod *omni in* regnabis & ,fœdus tecum *scindent* & :Israel universum
אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וְיִכְרְתוּ אִתְּךָ בְּרִית וּמָלַכְתָּ בְּכֹל אֲשֶׁר־
.pace in abiit & ,Abner David dimisit &:tua anima desiderabit
תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וַיְשַׁלַּח דָּוִד אֶת־אַבְנֵר וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃
secum *multam spolium & agmine ex venit* Joab & ,David servi ecce Et
22 וְהִנֵּה עַבְדֵי דָוִד וְיוֹאָב בָּא מֵהַגְּדוּד וְשָׁלָל רָב עִמָּם
,eũ dimiserat quia ,Chebron in David cum *ipse* non Abner & :adducebant
הֵבִיאוּ וְאַבְנֵר אֵינֶנּוּ עִם־דָּוִד בְּחֶבְרוֹן כִּי שִׁלְּחוֹ
,secum qui exercitus omnis & ,Joab Et .pace in abierat &
23 וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃ וְיוֹאָב וְכָל־הַצָּבָא אֲשֶׁר־אִתּוֹ
ad Ner filius Abner Venit :dicendo ,Joab nunciaverunt & ,venerunt
בָּאוּ וַיַּגִּדוּ לְיוֹאָב לֵאמֹר בָּא־אַבְנֵר בֶּן־נֵר אֶל־
ad Joab venit Et .pace in abiit & ,eum dimisit & :regem
24 הַמֶּלֶךְ וַיְשַׁלְּחֵהוּ וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃ וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל־
(*hoc*) quid *ad* ;te ad Abner venit ecce ?fecisti Quid :dixit & ,regem
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר מֶה עָשִׂיתָה הִנֵּה־בָא אַבְנֵר אֵלֶיךָ לָמָּה־זֶּה
,Ner filium Abner Nosti ?eundo abiit & ,eum dimisisti
25 שִׁלַּחְתּוֹ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ׃ יָדַעְתָּ אֶת־אַבְנֵר בֶּן־נֵר
& ,tuum exitum *dignoscendum ad* & ,venit te *decipiendum ad* quia
כִּי לְפַתֹּתְךָ בָּא וְלָדַעַת אֶת־מוֹצָאֲךָ וְאֶת־
faciens tu quod omne *sciendum ad* &,tuum introitum
מְבוֹאֶךָ וְלָדַעַת אֵת כָּל־אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה׃
,Abner post *legatos* misit & ,David *cum* à Joab est egressus Et
26 וַיֵּצֵא יוֹאָב מֵעִם דָּוִד וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אַחֲרֵי אַבְנֵר
.nesciebat David & ;Sirah cisterna à eum reduxerunt &
וַיָּשִׁבוּ אֹתוֹ מִבּוֹר הַסִּרָה וְדָוִד לֹא יָדָע׃

Verſio VULG. LAT.

13 Qui ait, Optimè : ego faciam tecum amicitias: ſed unam rem peto à te, dicens; Non videbis faciem meam, antequàm adduxeris Michol filiam Saul: & ſic 14 venies, & videbis me. Miſit autem David nuntios ad Iſboſeth filium Saul, dicens; Redde uxorem meã Michol, quam deſpondi mihi centum præputiis Philiſthiim. 15 Miſit ergò Iſboſeth, & tulit eam à viro 16 ſuo Phaltiel, filio Lais. Sequebatúrque eam vir ſuus, plorans uſque Bahurim : & dixit ad eum Abner; Vade, & revertere. 17 Qui reverſus eſt. Sermonem quoque intulit Abner ad ſeniores Iſrael, dicens ; Tam herì quàm nudiuſtertiùs quærebatis David ut regnaret ſuper vos. 18 Nunc ergò facite : quoniam Dominus locutus eſt ad David, dicens; In manu ſervi mei David ſalvabo populũ meum Iſrael de manu Philiſthiim, & omnium inimicorũ 19 ejus. Locut' eſt autẽ Abner etiam ad Benjamin. Et abiit ut loqueretur ad David in Hebron, omnia quæ placuerunt Iſraeli 20 & univerſo Benjamin. Venítq; ad David in Hebron cum viginti viris: & fecit David Abner, et viris ej' qui venerãt cum 21 eo, convivium. Et dixit Abner ad David; Surgam, ut congregem ad te dominum meum regem omnem Iſrael, & ineam tecum fœd', & imperes omnibus, ſicut deſiderat anima tua. Cùm ergò deduxiſſet David Abner, & ille îſſet in pace, 22 Statim pueri David & Joab venerunt, cæſis latronibus, cum præda magna nimis: Abner autẽ non erat cum David in Hebron, quia jam dimiſerat eum, 23 & profectus fuerat in pace. Et Joab, & omnis exercitus qui erat cum eo, poſteà venerunt : nuntiatum eſt itaque Joab à narrantibus; Venit Abner filius Ner ad regem, & dimiſit 24 eum, & abiit in pace. Et ingreſſus eſt Joab ad regem, & ait; Quid feciſti ? Ecce venit Abner ad te : quarè dimiſiſti 25 eum, & abiit & receſſit? Ignoras Abner filium Ner, quoniã ad hoc venit ad te, ut deciperet te, & ſciret exitum tuum & introitum tuum, & nôſſet omnia 26 quæ agis? Egreſſus itaque Joab à David, miſit nuntios poſt Abner, & reduxit eum à ciſterna Sira, ignorante David.

Verſio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ εἶπε Δαυὶδ, (τ)Καλῶς ἐγὼ διαθήσομαι πρὸς σὲ διαθήκην· πλὴν λόγον ἕνα ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, λέγων, Οὐκ (υ)ὄψει τὸ πρόσωπόν μου, ἐὰν μὴ ἀγάγῃς τὴν Μελχὸλ θυγατέρα Σαοὺλ παραγινομένου σου ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου. 14 Καὶ (φ)ἐξαπέστειλε Δαυὶδ πρὸς Ἰεβοσθὲ υἱὸν Σαοὺλ ἀγγέλους, λέγων, Ἀπόδος μοι τὴν γυναῖκά μου τὴν Μελχὸλ, ἣν (χ) ἔλαβον 15 ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίαις ἀλλοφύλων. Καὶ ἀπέστειλεν (ψ)Ἰεβοσθὲ, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς παρὰ Φαλτιὴλ (ω) υἱοῦ Σελλής. 16 Καὶ ἐπορεύετο (α) ὁ ἀνὴρ αὐτῆς μετ᾽ αὐτῆς κλαίων ὀπίσω αὐτῆς ἕως (β) Βαρακίμ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀβεννὴρ, Πορεύου, ἀνάστρεφε. καὶ ἀνέστρεψε. 17 Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, λέγων, (γ) Χθὲς καὶ τρίτην ἐζητεῖτε τὸν Δαυὶδ βασιλεύειν (δ) ἐφ᾽ ὑμᾶς. 18 Καὶ νῦν ποιήσατε, ὅτι κύριος ἐλάλησε περὶ Δαυὶδ, λέγων, Ἐν (ε) χειρὶ τοῦ δούλου μου Δαυὶδ σώσω τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, καὶ 19 ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. Καὶ ἐλάλησεν Ἀβεννὴρ (ζ) ἐν τοῖς ὠσὶ Βενιαμίν· καὶ ἐπορεύθη Ἀβεννὴρ τοῦ λαλῆσαι εἰς τὰ (η) ὦτα τοῦ Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν πάντα ὅσα ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς 20 (θ) οἴκου Βενιαμίν. Καὶ ἦλθεν Ἀβεννὴρ πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ εἴκοσι ἄνδρες. καὶ ἐποίησε Δαυὶδ τῷ Ἀβεννὴρ καὶ 21 τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ πότον. Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς Δαυὶδ, Ἀναστήσομαι δὴ καὶ πορεύσομαι καὶ συναθροίσω (ι) πρὸς κύριόν μου τὸν βασιλέα (κ) πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διαθήσομαι μετ᾽ αὐτοῦ διαθήκην, καὶ βασιλεύσεις ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν Ἀβεννὴρ, καὶ (λ) ἐπορεύθη ἐν 22 εἰρήνῃ. Καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδες Δαυὶδ καὶ Ἰωὰβ (μ) παρεγένοντο ἐκ τῆς ἐξοδίας, καὶ σκῦλα πολλὰ (ν) ἔφερον μεθ᾽ ἑαυτῶν. καὶ Ἀβεννὴρ οὐκ ἦν μετὰ Δαυὶδ (ξ) εἰς Χεβρὼν, ὅτι ἀπεστάλκει αὐτὸν, 23 καὶ ἀπεληλύθει ἐν εἰρήνῃ. Καὶ Ἰωὰβ καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ αὐτοῦ (ο) ἤλθοσαν, καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἰωὰβ, λέγοντες, Ἥκει Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέσταλκεν αὐτὸν, καὶ ἀπῆλ-24 θεν ἐν εἰρήνῃ. Καὶ (π) εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπε, Τί τοῦτο ἐποίησας; ἰδοὺ ἦλθεν Ἀβεννὴρ πρὸς σὲ, καὶ ἵνα τί ἐξαπέσταλ-25 κας αὐτὸν, καὶ (ρ) ἀπελήλυθεν ἐν εἰρήνῃ; (σ) Ἢ οὐκ οἶδας τὴν κακίαν Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νὴρ, ὅτι ἀπατῆσαί σε (τ) παρεγένετο, καὶ γνῶναι τὴν ἔξοδόν σου καὶ τὴν εἴσοδόν σου, καὶ γνῶναι ἅπαντα 26 ὅσα σὺ ποιεῖς; Καὶ ἀνέστρεψεν Ἰωὰβ ἀπὸ τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους (υ) πρὸς Ἀβεννὴρ ὀπίσω, καὶ ἐπιστρέφουσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ Σεειράμ, καὶ Δαυὶδ οὐκ ᾔδει.

13 *Et dixit David, Rectè ego diſponam erga te teſtamentũ. Tantummodò verbum unum ego peto à te, dicens; Non videbis faciẽ meã, ſi non adduxeris Melchol filiam Saul, adveniente te videre faciẽ* 14 *meã. Et miſit David ad Iebosthe filiũ Saul, nuntios, dicens; Redde mihi uxorem meã Melchol: quã accepi in centum præputiis alienigenarum.* 15 *Et miſit Iebosthe, & tulit eam à viro ejus, à Phaltiel* 16 *filio (h) Selles. Et ibat vir ejus cum ea plorans poſt eam uſq; Baracim. Et dixit ad eum Abenner; Vade, reverte. Et revertit.* 17 *Et dixit Abenner ad ſeniores Iſrael, dicens; Heri, & nudiuſtertiùs quærebatis David regnare ſuper* 18 *vos: Et nunc facite, quoniã Dominus locutus eſt de David, dicens; In manu ſervi mei David ſalvabo Iſrael de manu alienigenarum, & de manu omnium inimicorum eorum.* 19 *(i) Et locut' eſt Abenner in auribus Benjamin. Et ivit Abenner ad loquendum in aures David in Chebron omnia quæcunq; placebant in oculis Iſrael, & in oculis domûs Benja-*20 *min. Et venit Abenner ad David in Chebron, & cum eo viginti viri. Et fecit David ipſi Abenner, & viris qui cum eo, convi-*21 *vium. Et dixit Abenner ad David; Surgam nunc, & ibo, et congregabo ad dominum meum regẽ univerſum Iſrael: & diſponam cum eo teſtamentum: et regnabis in omnibus quæ deſiderat anima tua. Et miſit David Abenner. Et* 22 *ivit in pace. Et ecce pueri David, & Joab, adveniebant ab (k) excurſione, & ſpolia multa ferebant ſecum. Et Abenner non erat cum David in Chebron: quoniam dimiſerat eum; & abierat in pace.* 23 *Et Joab, & univerſus exercit' ejus (l) venerunt: & nuntiatum eſt ipſi Joab, dicentes, Venit Abenner filius Ner ad David: &* 24 *dimiſit eum, & abiit in pace. Et intravit Joab ad regem, et dixit; Quid hoc feciſti? Ecce venit Abenner ad te: & ut quid dimiſiſti* 25 *eum, & abiit in pace? Nónne noſti malitiam Abenner filii Ner; quia ad decipiendum te advenit, & cognoſcendum exitum tuum, & introitum tuum, & cognoſcendum omnia quæcunque tu facis?* 26 *Et revertit Joab à David, et miſit nuntios ad (m) Abenner retrò: et redire faciunt eum à fonte Seiran. Et David neſcivit.*

MS.A. (τ) Ἐγὼ καλῶς (υ) ὄψῃ (φ) ἀπέστειλεν Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς Μεμφιβοσθαὶ υἱὸν Σαοὺλ, λέγων, (χ) ἔλαβον ἐμαυτῷ ἐν (ψ) Μεμφιβοσθαὶ, (ω) υἱοῦ Λαεὶς. Καὶ (α) σὺν αὐτῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς μετ᾽ αὐτῆς (β) Βαθουρείμ. (γ) Ἐχθὲς (δ) ἐφ᾽ ὑμῶν. (ε) χειρὶ Δαυὶδ τοῦ δούλου μου σώσω (ζ) καίγε ἐν (η) ὦτα Δαυὶδ (θ) παντὸς οἴκου (ι) πρὸς τὸν κύριον (κ) τὸν πάντα (λ) ἐπορεύθησαν (μ) παρεγίνοντο (ν) μετ᾽ αὐτῶν ἔφερον. καὶ (ξ) ἐν (ο) ἤλθοσαν, (π) ἀπῆλθεν (ρ) ἀπῆλθεν (σ) Οὐκ (τ) παραγέγονεν (υ) ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ואמר טב אנא אגזר עמך קים ברם פתגמא חד אנא שאל מעמך למימר לא תחזי ית אפי
14 אלהין קדם מיתיותך ית מיכל בת שאול במיתך לאתחזאה קדמי : ושלח דוד אזגדין
לות איש בושת בר שאול למימר הב ית אתתי ית מיכל דארסית לי במאה ערלות
15 פלשתאי : ושלח איש בושת ודברה מלות בעלה מלות פלטיאל בר ליש : ואזל עמה
16 בעלה אזיל ובכי בתרהא עד עלמת ואמר ליה אבנר איזיל תוב ותב : ופתגם אבנר
17 הוה עם סבי ישראל למימר אף תמלי אף מדקמוהי הויתון בען ית דוד למהוי מלכא
18 עליכון : וכען עבידו ארי יי אמר לדוד למימר ביד דוד עבדי אפרוק ית עמי ישראל
19 מידא דפלשתאי ומיד כל בעלי דבביהון : ומליל אף אבנר קדם דבית בנימן ואזל
אף אבנר למללא קדם דוד בחברון ית כל דתקן בעיני ישראל ובעיני כל דבית בנימן :
20 ואתא אבנר לות דוד לחברון ועמיה עסרין גבריא ועבד דוד לאבנר ולגבריא דעמיה
21 משתיא : ואמר אבנר לדוד אקום ואיזיל ואכנוש לות רבוני מלכא ית כל ישראל ויגזרון
22 עמך קים ותמלוך בכל דרעוא נפשך ושלח דוד ית אבנר ואזל בשלם : והא עבדי דוד
ויואב אתא מן משריתא ועדאה סגיאה עמהון איתיאו ואבנר ליתוהי עם דוד בחברון
23 ארי שלחיה ואזל בשלם : ויואב וכל חילא דעמיה אתו וחויאו ליואב למימר אתא
24 אבנר בר נר לות מלכא ושלחיה ואזל בשלם : ואתא יואב לות מלכא ואמר מה
25 עבדתא הא אתא אבנר לותך למא דנן שלחתיה ואזל מיזל : ידעתא ית אבנר בר
26 נר ארי לאטעיותך אתא ולמדע ית מפקך וית מעלך ולמדע ית כל דאת עביד : ונפק
יואב מן קדם דוד ושלח אזגדין בתר אבנר ואתיבו יתיה מגובא דסירתא ודוד לא ידע :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

13 Et dixit, Bonũ: ego pangã tecũ firmitatẽ: verùm rẽ unã ego peto à te, dicendo: Non videbis faciẽ meã, ſed ante venire facies tu Michal filiã Saul cùm veneris ad apparendũ ante me. 14 Et miſit David nuncios ad Isboſeth filium Saul, dicendo: Redde uxorẽ meã Michal quã diſponſavi mihi in centũ præputiis Peliſthæorũ. 15 Et miſit Isboſeth, & accepit eã à marito ſuo à Paltiel filio Lais. 16 Et ivit cum illa marit' ej' eundo et flendo poſt eã uſq; ad juventutẽ : & dixit illi Abner, Abi, redi : & rediit. 17 Et verbum Abner fuit cum ſenib' Iſrael dicendo : Etiã heri & etiam ante ipſũ quæſiviſtis David, ut eſſet rex ſuper vos. 18 Et nunc facite, quia Dñs dixit David dicendo, In manu David ſervi mei liberabo populũ meũ Iſrael de manu Peliſthæorũ, & de manu omnium auctorũ inimicitiarum eorum. 19 Et locutus eſt etiam Abner ante [*viros*] *domûs* Binjamin, & ivit etiã Abner, ut loqueretur ante David in Hhebron, omne quod rectũ erat in oculis Iſrael, & in oculis omnium [*virorum*] *domûs* Binjamin. 20 Et venit Abner ad David ad Hhebron, & cum illo viginti viri: & fecit David Abner, & viris, qui cum illo, convivíũ. 21 Et dixit Abner ad David, Surgam & ibo, & congregabo ad dominũ meum regem omnẽ Iſrael, & pangent tecũ fœdus, et regnabis in omni quod volet anima tua : et miſit David Abner et ivit in pace. 22 Et ecce ſervi David et Joab *venit* de caſtris, et prædam multam ſecum adduxerunt, et Abner non erat cum David in Hhebron, quia miſit illum; et ivit in pace. 23 Et Joab et omnis copia quæ cum ipſo, venerunt, et indicaverũt Joab, dicendo: Venit Abner filius Ner ad regem, & dimiſit eum, et ivit in pace. 24 Et venit Joab ad regem, & dixit: Quid feciſti? Ecce venit Abner ad te : quare ita dimiſiſti illum, et abiit eundo ? 25 Nôſti Abner filium Ner, quia ad errare faciendum te venit, et ad cognoſcendum exitum tuum et introitum tuum, et ad cognoſcendum omnia quæ tu facis. 26 Et exivit Joab *ab-ante* David, et miſit nuncios poſt Abner, et reduxerunt eum à ciſterna Zziratha, et David neſcivit.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܫܦܝܪ. ܐܢܐ ܡܩܝܡ ܐܢܐ ܥܡܟ ܩܝܡܐ. ܒܪܡ. ܦܬܓܡܐ ܚܕ ܫܐܠ ܐܢܐ ܡܢܟ.
14 ܠܐ ܬܚܙܐ ܐܦܝ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܝܬܝܬ ܥܡܟ ܠܡܠܟܠ ܒܪܬ ܫܐܘܠ. * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ
ܐܫܒܫܘܠ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܒ ܠܝ ܐܢܬܬܝ ܕܡܟܪܬ ܠܝ ܒܡܐܬܝܢ ܥܘܪܠܘܬܐ
15 ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܫܕܪ ܐܫܒܫܘܠ. ܘܕܒܪܗ ܡܢ ܠܘܬ ܒܥܠܗ. ܡܢ ܠܘܬ ܦܠܛܝ ܒܪ ܠܝܫ.
16 * ܘܐܙܠ ܒܥܠܗ ܥܡܗ. ܡܗܠܟ ܘܒܟܐ ܒܬܪܗ. ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܚܘܪܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܢܝܪ.
17 ܗܦܘܟ. ܘܗܦܟ. * ܘܡܡܠܠܐ ܕܐܒܢܝܪ ܗܘܐ ܥܡ ܣܒܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ. ܐܦ ܡܢ ܐܬܡܠܝ
18 ܐܦ ܡܢ ܡܢ ܩܕܡ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܒܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܕܘܝܕ ܕܢܡܠܟ ܥܠܝܟܘܢ. * ܘܗܫܐ ܥܒܕܘ ܗܟܢܐ.
ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܐܡܪ ܥܠ ܕܘܝܕ. ܕܒܐܝܕ ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ. ܐܥܒܕ ܦܘܪܩܢܐ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ.
19 ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. * ܘܡܠܠ ܐܒܢܝܪ ܐܦ ܩܕܡ
ܒܢܝܡܝܢ. ܘܐܙܠ ܐܒܢܝܪ ܠܡܡܠܠܘ ܩܕܡ ܕܘܝܕ ܒܚܒܪܘܢ. ܒܬܪ ܕܫܦܪ ܒܥܝܢܝ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ.
20 ܘܒܥܝܢܝ ܟܠܗ ܒܝܬ ܒܢܝܡܝܢ. * ܘܐܬܐ ܐܒܢܝܪ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܠܚܒܪܘܢ. ܘܥܡܗ ܥܣܪܝܢ
21 ܓܒܪܝܢ. ܘܥܒܕ ܕܘܝܕ ܠܐܒܢܝܪ ܘܠܓܒܪܐ ܕܥܡܗ ܡܫܬܘܬܐ ܪܒܬܐ. * ܘܐܡܪ ܐܒܢܝܪ
ܠܕܘܝܕ. ܐܩܘܡ ܘܐܙܠ. ܐܟܢܫ ܠܡܪܝ ܡܠܟܐ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܩܝܡܘܢ ܥܡܟ ܩܝܡܐ.
22 ܘܬܡܠܟ ܒܟܠ ܕܨܒܝܐ ܢܦܫܟ. ܘܫܪܝܗ ܕܘܝܕ ܠܐܒܢܝܪ. ܘܐܙܠ ܒܫܠܡܐ. * ܘܗܐ ܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ
ܘܝܘܐܒ ܐܬܘ ܡܢ ܓܝܣܐ. ܘܒܙܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܬܝܘ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܒܢܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܥܡ ܕܘܝܕ
23 ܒܚܒܪܘܢ. ܡܛܠ ܕܫܪܝܗ. ܘܐܙܠ ܒܫܠܡܐ. * ܘܐܬܐ ܝܘܐܒ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ.
24 ܘܚܘܝܘܗ ܠܝܘܐܒ ܕܐܬܐ ܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܪ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܫܪܝܗ ܘܐܙܠ ܒܫܠܡܐ. * ܘܐܬܐ
ܝܘܐܒ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܗܐ ܐܬܐ ܐܒܢܝܪ ܠܘܬܟ. ܠܡܢܐ
25 ܫܪܝܬܝܗܝ. ܘܐܙܠ ܡܢ ܠܘܬܟ. * ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܐܒܢܝܪ ܠܡܛܥܝܘܬܟ ܐܬܐ. ܘܠܡܕܥ ܡܥܠܢܟ
26 ܘܡܦܩܢܟ. ܘܠܡܕܥ ܟܠ ܕܥܒܕ ܐܢܬ. * ܘܢܦܩ ܝܘܐܒ ܡܢ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ ܒܬܪ
ܐܒܢܝܪ. ܘܐܗܦܟܘܗܝ ܡܢ ܟܪܗ ܣܝܪܐ. ܘܕܘܝܕ ܠܐ ܝܕܥ.

13 Dixit David, Benè, ego ferio tecum fœdus: at rem unam à te poſtulo. Non videbis faciem meam, niſi tecũ adduxeris Malchelem filiam Saulis. 14 Miſit etiam David legatos ad Iſbeſol filium Saulis, & dixit ad eum, Reſtitue mihi uxorem meam quam deſpondi mihi ducentis præputiis Paleſtinorum. 15 Mittens ergò Iſbeſol tulit eam à marito ipſius, *nempe* à Phalti filio Lis. 16 Et profectus eſt maritus ejus iter faciens & flens poſt eam, uſque ad Beth-hurim. Dixit autem illi Abner, Revertere : & reverſus eſt. 17 Porrò ſermonem habuit Abner cum ſenioribus Iſraelis, & dixit; Tum ab herì, tum à nudiuſtertiùs optabatis Davidem ut regnaret ſuper vos. 18 Sic ergò facite : quia Domin' dixit de Davide, quòd per Davidem ſervum meum comparabo ſalutẽ populo meo Iſraeli de manu Paleſtinorum & de manu omnium inimicorum ejus. 19 Eadem locutus eſt Abner coram Benjamine : tum abiit Abner ut alloqueretur Davidẽ in Hebron poſt aſſenſũ totius Iſraelis & totius domûs Benjamin. 20 Cúmque perveniſſet Abner ad Davidẽ in Hebron, & viginti cum eo viri, fecit David Abnero & viginti viris qui cum eo erant conviviũ magnum. 21 Deinde dixit Abner ad Davidem, Surgam, & abibo collectum univerſum Iſraelem ad dominum meum regem, ut fœdus tecum ineant, & regnes omnino prout expetit animus tuus. Cùm ergò dimiſiſſet David Abnerum, & abiiſſet in pace, 22 Ecce milites Davidis, & Joab redibant à turma quadam *ſpolianda*, prædam multã ſecum afferentes. Abner autem non erat cum Davide in Hebron; dimiſerat enim illum, & abierat in pace. 23 Adveniẽte igitur Joabo et omni populo qui cum eo erat, acceſſerunt *quidam* & nuntiaverunt Joabo veniſſe Abnerũ filium Ner ad regem Davidem, dimiſiſſe eum, et incolumẽ abiiſſe. 24 Tunc adiens Joab regem Davidem, dixit ei; Quid feciſti ? en venerat Abner ad te; quarè dimiſiſti eum ut diſcederet à te ? 25 An neſcis Abnerum ad pellicendum te veniſſe, & ad cognoſcendum introitum tuum & exitum tuum, & ad ſciendum quicquid agis ? 26 Tum egreſſus Joab à Davide, miſit nuntios poſt Abnerum, qui reduxerunt eum à Chereh-ſira, inſcio Davide.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فقال داود * حسنا انا اقيم عهدا معك * ولكن امرا واحدا اطلب منك * لا تري وجهي حتي
14 تاتي معك ملكال ابنة ساوول * وبعث داود رسلا الي اسباسول بن ساوول * فقال له * اعطني امراتي
15 التي خطبتها بمايتي علفة من الفلسطينيين * وبعث اسباسول واخذها من عند بعلها
16 فلطي بن ليش * وذهب بعلها يسير ويبكي وراها حتي بيت حوريم * فقال له ابنار * ارجع
17 فرجع * وكلمة ابنار كانت علي شيوخ اسرايل * فقال لهم * من امس ومن قبل ذلك كنتم
18 تطلبون ان يملك عليكم داود * فالان هكذا فافعلوا * لان الرب قال علي داود ان بيد
داود عبدي اصنع خلاصا لشعبي اسرايل من يد الفلسطينيين * ومن يد جميع اعدايهم *
19 * فتكلم ابنار ايضا قدام بنيامين * وذهب ابنار يتكلم قدام داود بحبرون لما حسن في عيني
20 جميع اسرايل وجميع بيت بنيامين * واتي ابنار الي داود ومعه عشرون رجلا * فصنع داود
21 لابنار والعشرين رجلا الذين معه مدكا عظيما كبيرا * فقال ابنار لداود * انطلق فاجمع
لسيدي الملك جميع اسرايل * ويقيمون معك ميثاقا * فتملك بكل شهوة نفسك * فبعث
22 داود ابنار * فانطلق سالما * واذا رجال داود ويواب قد اتوا من الجيش * وسايقة عظيمة معهم *
23 وابنار لم يكن عند داود في حبرون * لانه ارسله فانطلق سالما * واتي يواب وجميع الشعب
24 الذين معه * فاخبروا يواب بان قد جاء ابنار بن نار الي الملك داود * فقال له * ماذا صنعت *
25 حين اتي ابنار اليك لماذا ارسلته وانطلق من عندك * اما تعلم ان ابنار انما جاء ليخدعك *
26 وليعرف مدخلك ومخرجك * وليعرف ما انت صانع * فخرج يواب من عند داود * فبعث رسلا
وري ابنار * فرده من كرملا * وداود لا يعلم *

13 *Dixit David, Libenter, ego inibo tecum pactum : veruntamen rem unam à te peto; non videbis faciem meam, donec tecum venerit Melchal filia Saulis.* 14 *Miſis præterea David nuntiis ad Isbeſol filium Saulis, dixit ad eum; Da mihi uxorem meam quam deſpondi ducentis præputiis Philiſtæorum.* 15 *Miſit ergò Isbeſol, tulitque eam ab ejus marito Phalti filio Lis.* 16 *Quam cùm ſecutus eſſet maritus ejus gradiens ac plorans, uſque ad Bethhurim, dixit ad eum Abner; Revertere : & reverſus eſt.* 17 *Verbum autem Abneri fuerat ad ſeniores Iſraelis, & dixerat eis; Ab herì & anteà cupiebatis ut regnaret ſuper vos David;* 18 *Sic igitur facite : nam Dominus dixit de Davide, quòd per manum Davidis ſervi mei faciam ſalutem populo meo Iſraeli de manu Philiſtæorum, & de manu omnium hoſtium ejus :* 19 *Locutus etiam fuerat Abner coram Benjamine: Demum abiit Abner ad loquendum coram Davide in Hebron, ubi gratum viſum fuiſſet* negotium *toti Iſraeli totique domui Benjamin.* 20 *Et cùm veniſſet Abner ad Davidem, & cum eo viginti viri, fecit David Abnero & viginti viris qui cum eo erant, convivium grande & ſumptuoſum.* 21 *Tum dixit Abner Davidi, Surgam & congregabo ad dominum meum regem cunctum Iſraelem, ut feriant tecum pactum, & imperes pro omni voto animi tui. Ubi David Abnerum dimiſit, et incolumis diſceſſit,* 22 *Ecce viri Davidis & Joab redierunt ex acie ſpolia opima ſecum* afferentes. *Abner autem non erat apud Davidem in Hebron, eò quòd dimiſiſſet eum, et incolumis diſceſſiſſet.* 23 *Cúmq; veniſſet Joab et cunctus populus qui cum eo erant, et indicatum fuiſſet Joabo veniſſe Abnerum filium Ner ad regem Davidem;* 24 *Dixit ad eum, Quid feciſti? quandoquidem venerat Abner ad te, cur dimiſiſti eum, & diſceſſit à te?* 25 *An ignoras Abnerum veniſſe ad decipiendum te, et explorandum introitum tuum & exitum tuum, & ſciendum quid agas?* 26 *Egreſſus itaque Joab à Davide, miſit nuntios poſt Abnerum, et reduxit eum è Carmelo, inſcio Davide.*

שמואל ב : ד

ad Joab eum fecit divertere & :Chebron Abner eſt reverſus Et
27 וַיָּשָׁב אַבְנֵר חֶבְרוֹן וַיַּטֵּהוּ יוֹאָב אֶל־
ibi eum percuſſit & :quiete in eo cum loquendum ad ,portæ medium
תּוֹךְ הַשַּׁעַר לְדַבֵּר אִתּוֹ בַּשֶּׁלִי וַיַּכֵּהוּ שָׁם
.ſui fratris Haſael ſanguine in eſt mortuus & ,coſta quinta
הַחֹמֶשׁ וַיָּמָת בְּדַם עֲשָׂה־אֵל אָחִיו׃
meum regnum & ,ego Innocens :dixit & ,poſtea David audivit Et
28 וַיִּשְׁמַע דָּוִד מֵאַחֲרֵי כֵן וַיֹּאמֶר נָקִי אָנֹכִי וּמַמְלַכְתִּי
.Ner filii Abner ſanguinibus à ſeculum in uſque Domino cum à
מֵעִם יְהוָה עַד־עוֹלָם מִדְּמֵי אַבְנֵר בֶּן־נֵר׃
ne & ;ejus patris domum omnem ad & ,Joab caput ſuper Maneant
29 יָחֻלוּ עַל־רֹאשׁ יוֹאָב וְאֶל כָּל־בֵּית אָבִיו וְאַל־
,ſcipione in apprehendens &,leproſus &,fluens Joab domo de excidatur
יִכָּרֵת מִבֵּית יוֹאָב זָב וּמְצֹרָע וּמַחֲזִיק בַּפֶּלֶךְ
ejus frater Abiſai & ,Joab & .pane indigens &,gladio in cadens &
30 וְנֹפֵל בַּחֶרֶב וַחֲסַר־לָחֶם׃ וְיוֹאָב וַאֲבִישַׁי אָחִיו
eorum fratrem Haſael occiderat quòd eò ,Abner interfecerunt
הָרְגוּ לְאַבְנֵר עַל אֲשֶׁר הֵמִית אֶת־עֲשָׂהאֵל אֲחִיהֶם
omnem ad & ,Joab ad David dixit Et .prælio in Ghibhon in
31 בְּגִבְעוֹן בַּמִּלְחָמָה׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־יוֹאָב וְאֶל־כָּל־
,ſaccis vos accingite & ,veſtra veſtimenta Scindite :ſecum qui populum
הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ קִרְעוּ בִגְדֵיכֶם וְחִגְרוּ שַׂקִּים
.ſtratum poſt cadens David rex & :Abner facies ad plangite &
וְסִפְדוּ לִפְנֵי אַבְנֵר וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד הֹלֵךְ אַחֲרֵי הַמִּטָּה׃
flevit &,ſuam vocem rex levavit & :Chebron in Abner ſepelierunt Et
32 וַיִּקְבְּרוּ אֶת־אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וַיִּשָּׂא הַמֶּלֶךְ אֶת־קוֹלוֹ וַיֵּבְךְּ
rex eſt lamentatus Et .populus omnis fleverunt &,Abner ſepulchrum ad
33 אֶל־קֶבֶר אַבְנֵר וַיִּבְכּוּ כָּל־הָעָם׃ וַיְקֹנֵן הַמֶּלֶךְ
?Abner moritur vilis mortem ſecundum Num :dixit & ,Abner ſuper
אֶל־אַבְנֵר וַיֹּאמַר הַכְּמוֹת נָבָל יָמוּת אַבְנֵר׃
:erant admoti compedibus non tui pedes & ,ligatæ non tuæ Manus
34 יָדֶךָ לֹא־אֲסֻרוֹת וְרַגְלֶיךָ לֹא־לִנְחֻשְׁתַּיִם הֻגָּשׁוּ
omnis addiderunt & :corruiſti iniquitatis filiorum facies ad cadere ſicut
כִּנְפוֹל לִפְנֵי בְנֵי־עַוְלָה נָפָלְתָּ וַיֹּסִפוּ כָל־
cibandum ad populus omnis venit Et .eum ſuper flere populus
35 הָעָם לִבְכּוֹת עָלָיו׃ וַיָּבֹא כָל־הָעָם לְהַבְרוֹת אֶת־
mihi faciat Sic :dicendo ,David juravit & :die adhuc in ,pane David
דָּוִד לֶחֶם בְּעוֹד הַיּוֹם וַיִּשָּׁבַע דָּוִד לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי
guſtavero Solis ingredi facies ad ſi quis ,addat ſic & ,Deus
אֱלֹהִים וְכֹה יֹסִיף כִּי אִם־לִפְנֵי בוֹא־הַשֶּׁמֶשׁ אֶטְעַם־
bonum fuit &,cognoverunt populus omnis Et .quicquam omne vel ,panem
36 לֶחֶם אוֹ כָל־מְאוּמָה׃ וְכָל־הָעָם הִכִּירוּ וַיִּיטַב
,populi totius oculis in rex fecit quod omne juxta :eorum oculis in
בְּעֵינֵיהֶם כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ בְּעֵינֵי כָל־הָעָם
,illa die in Iſrael omnis &,populus omnis cognoverunt Et .bonum fuit
37 טוֹב׃ וַיֵּדְעוּ כָל־הָעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא
.Ner filium Abner mori faciendum ad ,rege à fuit non quòd
כִּי לֹא הָיְתָה מֵהַמֶּלֶךְ לְהָמִית אֶת־אַבְנֵר בֶּן־נֵר׃
magnus &,princeps quòd ſcitis Nonne :ſuos ſervos ad rex dixit Et
38 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־עֲבָדָיו הֲלוֹא תֵדְעוּ כִּי־שַׂר וְגָדוֹל
unctus &,tener hodie ego Et :Iſrael in hac die cecidit
39 נָפַל הַיּוֹם הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְאָנֹכִי הַיּוֹם רַךְ וּמָשׁוּחַ
reddat :me præ duri Serujah filii iſti viri & ;rex
מֶלֶךְ וְהָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה בְּנֵי צְרוּיָה קָשִׁים מִמֶּנִּי יְשַׁלֵּם
.ſuam malitiam juxta ,malum facienti Dominus
יְהוָה לְעֹשֵׂה הָרָעָה כְּרָעָתוֹ׃

CAP. IV. ד

ſunt remiſſæ &,Chebron in Abner eſſet mortuus quòd ,Saul filius audivit Et
1 וַיִּשְׁמַע בֶּן־שָׁאוּל כִּי מֵת אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וַיִּרְפּוּ
.ſunt territi Iſrael omnis & ;ejus manus
יָדָיו וְכָל־יִשְׂרָאֵל נִבְהָלוּ׃

Verſio VUL. LAT.

27 Cúmque rediiſſet Abner in Hebron, ſeorſùm adduxit eum Joab ad medium portæ, ut loqueretur ei, in dolo: & percuſſit illum ibi in inguine, & mortuus eſt in ultionem ſanguinis Aſael fratris ejus. 28 Quod cùm audîſſet David rem jam geſtam, ait; Mundus ego ſum, et regnum meum, apud Dominũ, uſque in ſempiternum, à ſanguine Abner filii Ner. 29 Et veniat ſuper caput Joab, & ſup omnem domum patris ejus: nec deficiat de domo Joab fluxum ſeminis ſuſtinens, & leproſus, & tenens fuſũ, & cadens gladio, et indigens pane. 30 Igitur Joab et Abiſai frater ejus interfecerunt Abner, eò quod occidiſſet Aſael fratrem eorum in Gabaon, 31 in prælio. Dixit autem David ad Ioab, & ad omnem populum qui erat cum eo; Scindite veſtimenta veſtra, & accingimini ſaccis, & plangite ante exequias Abner: porrò rex David ſequebatur feretrũ. 32 Cúmq; ſepeliſſent Abner in Hebron, levavit rex David vocem ſuam, & flevit ſuper tumulũ Abner: flevit autem & omnis populus. 33 Plangénſque rex & lugens Abner, ait; Nequaquàm ut mori ſolent ignavi, mortuus eſt 34 Abner. Manus tuæ ligatæ non ſunt, & pedes tui non ſunt compedibus aggravati: ſed ſicut ſolent cadere coram filiis iniquitatis, ſic corruiſti. Congeminánſque omnis populus 35 flevit ſuper eum. Cúmque veniſſet univerſa multitudo cibũ capere cum David, clarâ adhuc die juravit David, dicens; Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat, ſi ante occaſum Solis guſtavero panẽ vel aliud quidquam. 36 Omníſque populus audivit, & placuerunt eis cuncta quæ fecit rex in conſpectu to- 37 tius populi. Et cognovit omne vulgus & univerſus Iſrael in die illa, quoniam non actum fuiſſet à rege ut occideretur 38 Abner filius Ner. Dixit quoq; rex ad ſervos ſuos, Num ignoratis quoniam princeps & maximus cecidit hodiè in Iſrael? 39 Ego autem adhuc delicatus, & unctus rex: porrò viri iſti filii Saruiæ duri ſunt mihi: retribuat Dominus facienti malum juxta malitiam ſuam.

CAP. IV.

1 Audivit autem Iſboſeth filius Saul, quòd cecidiſſet Abner in Hebron: & diſſolutæ ſunt manus ejus, omníſque Iſrael perturbatus eſt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

27 Καὶ ἐπέστρεψε τὸν Ἀβεννὴρ εἰς Χεβρὼν, καὶ ἐξέκλινεν αὐτὸν Ἰωὰβ ἐκ πλαγίων τῆς πύλης λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν, ἐνεδρεύων. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ (φ) εἰς τὴν ψόαν, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ αἵματι Ἀσαὴλ τοῦ ἀδελφοῦ Ἰωάβ. 28 Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ μετὰ ταῦτα, καὶ εἶπεν, Ἀθῷός (χ) εἰμι ἐγὼ καὶ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ κυρίου καὶ ἕως αἰῶνος ἀπὸ τῶν αἱμάτων Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νήρ. 29 Καταντησάτωσαν ἐπὶ κεφαλὴν Ἰωὰβ καὶ ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐκλείποι ἐκ τοῦ οἴκου Ἰωὰβ (ψ) γονοῤῥυὴς, καὶ λεπρὸς, καὶ κρατῶν (ω) σκυτάλης, καὶ πίπτων ἐν ῥομφαίᾳ, 30 καὶ ἐλαττούμενος ἄρτοις. Ἰωὰβ δὲ καὶ (α) Ἀβεσσὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διεπαρετηροῦντο τὸν Ἀβεννὴρ, ἀνθ᾽ ὧν ἐθανάτωσε τὸν Ἀσαὴλ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ἐν Γαβαὼν, 31 ἐν τῷ πολέμῳ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ᾽ αὐτοῦ, Διαῤῥήξατε τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ περιζώσασθε σάκκους, καὶ κόπτεσθε (β) ἐνώπιον Ἀβεννήρ. καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐπορεύετο ὀπίσω τῆς κλίνης. 32 Καὶ θάπτουσι τὸν Ἀβεννὴρ ἐν Χεβρών. καὶ ἦρεν ὁ βασιλεὺς τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσε πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ Ἀβεννήρ. 33 Καὶ ἐθρήνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Ἀβεννὴρ, καὶ εἶπεν, Εἰ κατὰ τὸν θάνατον Νάβαλ 34 ἀποθανεῖται Ἀβεννήρ; Αἱ χεῖρές σου οὐκ ἐδέθησαν, οἱ πόδες σου οὐκ ἐν πέδαις· οὐ προσήγαγον ὡς (γ) Νάβαλ, ἐνώπιον υἱῶν ἀδικίας ἔπεσας. καὶ συνήχθη πᾶς ὁ λαὸς τοῦ 35 κλαῦσαι αὐτόν. Καὶ ἦλθε πᾶς ὁ λαὸς (δ) περιδειπνῆσαι τὸν Δαυὶδ (ε) ἄρτοις ἔτι οὔσης ἡμέρας. καὶ ὤμοσε Δαυὶδ, λέγων, Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ἐὰν μὴ δύῃ ὁ ἥλιος, οὐ μὴ γεύσωμαι ἄρτου 36 ἢ ἀπὸ παντός τινος. (ζ) Καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτῶν πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς ἐνώπιον τοῦ (η) λαοῦ. 37 Καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι οὐκ ἐγένετο παρὰ τοῦ βασιλέως (θ) θανατῶσαι τὸν Ἀβεννὴρ 38 υἱὸν Νήρ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Οὐκ οἴδατε, ὅτι ἡγούμενος μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ι) ταύτῃ ἐν 39 τῷ Ἰσραήλ; Καὶ ὅτι ἐγώ (κ) εἰμι συγγενὴς σήμερον, καὶ (λ) καθεσταμένος ὑπὸ βασιλέως; οἱ δὲ ἄνδρες οὗτοι υἱοὶ Σαρουίας σκληρότεροί μου εἰσίν. (μ) ἀποδῷ κύριος τῷ (ν) ποιοῦντι τὰ πονηρὰ κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ.

27 Et (n) redire fecit ipſum Abenner in Chebron: & divertere eum fecit Joab à latere portæ ad loquendum cum eo, (o) inſidians. Et percuſſit eum ibi in inguine. Et mortuus eſt in ſanguine Aſael fratris Joab. 28 Et audivit David poſt hæc, & dixit; Innocens ſum ego, & regnum meum à (p) Domino, & uſq; in ſeculum, à ſanguinibus Abenner filii Ner. 29 Incurrant ſuper caput Joab, & ſuper univerſam domum patris ejus: & non deficiat de domo Joab ſeminifluus, et leproſus, & tenens (q) ſcytalam, & cadens in gladio, & egens panibus. 30 Joab autem, & Aveſſa frater ejus (r) captabant Abenner, pro eo, quòd interfecerat Aſael fratrem ſuum in Gabaon in prælio. 31 Et dixit David ad Joab, et ad univerſum populum, qui ſecum; Diſcindite veſtimenta veſtra, & accingimini ſaccis, & plangite coram Abenner. Et rex David ibat (ſ) poſt lectũ. 32 Et ſepeliunt Abenner in Chebron. Et elevavit rex vocem ſuam, & ploravit ſuper ſepulchrum ejus: & ploravit univerſus populus ſuper Abenner. 33 Et lamentatus eſt rex ſuper Abenner, et dixit; Si juxta mortem Nabal morietur Abenner? 34 Manus tuæ non erant ligatæ: pedes tui non in compedibus. (t) Non acceſſit, ut Nabal: coram filiis injuſtitiæ cecidiſti. Et convenit omnis populus ad plorandũ eum. 35 Et venit omnis populus ad cibandum David panibus, cùm adhuc eſſet dies. Et juravit David, dicens; Hæc faciat mihi Deus, et hæc adjiciat, quia, niſi occiderit Sol, non guſtabo panem, aut de quopiam ullo. 36 Et cognovit omnis populus, et placuerunt coram eis omnia quæcunq; fecerat rex in conſpectu populi. 37 Et cognovit omnis populus, et omnis Iſrael, in die illa; quia non fuit à rege interficere Abenner filium Ner. 38 Et dixit rex ad pueros ſuos; Non noviſtis, quia dux magnus cecidit in die hac in Iſrael? 39 Et quia ego ſum propinquus hodiè, et conſtitutus à (u) rege? Viri autem hi filii Saruiæ duriores me ſunt. Reddat Dominus facienti mala ſecundùm malitiam ejus.

MA.S. (φ) ἐπὶ τὴν ψόαν, (χ) εἰμι καὶ (ψ) γονοῤῥυὴς, (ω) σκυτάλη, (α) Ἀσαὶ (β) Ἀβεννὴρ ἔμπροσθεν. καὶ (γ) Νάφα, (δ) περιδειπνῆσαι τὸν (ε) ἄρτους (ζ) Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἔγνω, (η) λαοῦ ἀγαθόν. Καὶ (θ) τοῦ θανατῶσαι (ι) ταύτῃ τῷ (κ) εἰμι σήμερον συγγενὴς, καὶ (λ) κατεσταμένος (μ) ἀνταποδοῖ (ν) ποιοῦντι πονηρά

ΚΕΦ. δ΄.

1 Καὶ ἤκουσε (α) Ἰεβοσθὲ υἱὸς Σαοὺλ, ὅτι τέθνηκεν (β) Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ ἐν Χεβρὼν, καὶ ἐξελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ παρείθησαν.

CAP. IV.

1 Et audivit Iebosthe filius Saul, quia mortuus eſt Abenner filius Ner in Chebron: et diſſolutæ ſunt manus ejus, et omnes viri Iſrael (a) remiſerunt ſe.

MS.A. (α) Μεμφιβοσθαὶ (β) Ἀβεννὴρ ἐν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 ותב אבנר לחברון ואפניה יואב לגו תרעא למללא עמיה בשליא ומחהי תמן בסטר
28 ירכיה ומית בדמא דעשהאל אחוהי : ושמע דוד מבתר כן ואמר זכאי אנא ומלכותי מן
29 קדם יי עד עלמא מדמא דאבנר בר נר : יחולון על ריש דיואב ועל כל בית אבוהי ולא
30 יפסוק מבית יואב דאב וסגיר ומתקיף באגר ומתקטיל בחרבא וחסיר מזון : ויואב
31 ואבישי אחוהי קטלו לאבנר על דקטל ית עשהאל אחוהון בגבעון בקרבא : ואמר דוד
ליואב ולכל עמא דעמיה בזעו לבושיכון ואסרו סקין וספדו קדם אבנר ומלכא דוד אזיל
32 בתר ערסא : וקברו ית אבנר בחברון וארים מלכא ית קליה ובכו על קברא דאבנר
33 ובכו כל עמא : ואליא מלכא על אבנר ואמר הכממית רשיעין ימות אבנר : ידך לא
34 אסירן ורגלך לא לזקין דנחש אתקרבו כמפל קדם גברין רשיעין נפלתא ואוסיפו כל
35 עמא למבכי עלוהי : ואתא כל עמא לאוכלא ית דוד לחמא עד דיומא קים וקיים דוד
[illegible]

ד

1 ושמע בר שאול ארי מית אבנר בחברון ואתרשלא ידוהי וכל ישראל אתבהלו :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

27 Et rediit Abner ad Hhebron, & divertere fecit eum Joab intra portam ut loqueretur cum eo in tranquillitate: & percuſſit illum ibi in latere femoris ejus, & mortuus eſt propter ſanguinem Ghaſſahel fratris ejus. 28 Et audivit David poſteà, & dixit: Innocens ego et regnum meum ab-ante Dominum uſq; in ſeculum à ſanguine Abner filii Ner. 29 Stillent ſuper caput Joab, et ad omnem domum patris ejus, et non deficiat de domo Joab fluens et leproſus, & apprehendens mercedem, et occiſus in gladio, et deficiens victu. 30 Et Joab, et Abiſai frater ejus occiderunt Abner, eò quòd occiderat Ghaſſahel fratrem eorum in Gibghon in bello. 31 Et dixit David Joab et omni populo qui cum eo, Scindite veſtimenta veſtra, et induite ſaccos, et lamentamini ante Abner: et rex David ivit poſt feretrum. 32 Et ſepelierunt Abner in Hhebron, et extulit rex vocem ſuam, et fleverunt ſuper ſepulchrum Abner, et fleverunt omnis populus. 33 Et lamentatus eſt rex ſuper Abner, et dixit: An ſicut moriuntur impii mortuus eſt Abner? 34 Manus tuæ non fuerunt ligatæ, et pedes tui non ad compedes chalybis acceſſerunt; ſicut cadit [quiſpiam] ante viros improbos cecidiſti: et addiderunt omnis populus flere ſuper illum. 35 Et venit omnis populus ut comedere faceret David panem, dum adhuc dies manebat: et juravit David, dicendo: Sic faciat mihi Dñs et ſic addat, ſi antequam occubuerit Sol guſtavero panem 36 aut omne quicquam. Et omnis populus audierunt, et placuit in oculis eorum, ut omne quod fecit rex in oculis omnis populi [fuit] bonum. 37 Et cognoverunt omnis populus, et omnis Iſrael in die illa, quòd non fuit ex conſilium regis ut occideretur Abner filium Ner. 38 Et dixit rex ad ſervos ſuos, Nonne cognoſcetis quòd magnus et dominator cecidit hodie in Iſrael? 39 Et ego hodie humilis et unctus in regem; et viri iſti filii Sarujah duri præ me: retribuat Dominus facientibus malum ut malum ejus.

CAP. IV.

1 ET audivit filius Saul quòd mortuus eſſet Abner in Hhebron, et remiſſæ ſunt manus ejus, et omnis Iſrael turbati ſunt.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܘܗܦܟ ܐܒܢܝܪ ܠܚܒܪܘܢ. ܘܛܫܝܗ ܝܘܐܒ ܠܓܘ ܡܢ ܬܪܥܐ. ܠܡܡܠܠܘ ܥܡܗ ܒܫܠܝܐ.
ܘܡܚܝܗܝ ܬܡܢ ܒܚܨܘܗܝ. ܘܡܝܬ ܬܡܢ ܚܠܦ ܕܡܗ ܕܥܣܐܝܠ ܐܚܘܗܝ. * ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ ܡܢ 28
ܒܬܪܟܢ. ܘܐܡܪ. ܙܟܝ ܐܢܐ ܘܡܠܟܘܬܝ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܥܠܡ. ܡܢ ܕܡܗ ܕܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܝܪ.
29 * ܢܬܦܢܘܢ ܥܠ ܪܫܗ ܕܝܘܐܒ. ܘܥܠ ܪܫܗ ܕܟܠܗ ܒܝܬ ܐܒܘܗܝ. ܘܠܐ ܢܬܒܛܠ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܝܘܐܒ
ܕܒܗ ܕܘܒܐ. ܘܓܪܒܐ. ܘܐܚܝܕ ܦܠܟܐ. ܘܢܦܠ ܒܚܪܒܐ. ܘܚܣܝܪ ܠܚܡܐ. * ܝܘܐܒ ܘܐܒܝܫܝ ܐܚܘܗܝ. 30
ܩܛܠܘ ܠܐܒܢܝܪ. ܥܠ ܕܩܛܠ ܠܥܣܐܝܠ ܐܚܘܗܘܢ ܒܓܒܥܘܢ ܒܩܪܒܐ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܝܘܐܒ 31
ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܨܪܘ ܡܐܢܝܟܘܢ. ܘܐܬܟܪܟܘ ܣܩܐ. ܘܐܪܩܕܘ ܩܕܡ ܐܒܢܝܪ. ܘܡܠܟܐ
ܕܘܝܕ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ. ܐܙܠܝܢ ܒܬܪ ܥܪܣܐ. * ܘܩܒܪܘܗܝ ܠܐܒܢܝܪ ܒܚܒܪܘܢ. ܘܐܪܝܡ ܡܠܟܐ 32
ܩܠܗ ܘܒܟܐ ܥܠ ܩܒܪܗ ܕܐܒܢܝܪ. ܘܒܟܘ ܟܠܗ ܥܡܐ. * ܘܐܠܐ ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܒܢܝܪ. ܘܐܡܪ. 33
ܐܝܟ ܡܘܬܗ ܕܢܒܠ ܡܝܬ ܐܒܢܝܪ. * ܐܝܕܝܟ ܠܐ ܐܣܝܪܢ. ܘܪܓܠܝܟ ܠܐ ܒܫܫܠܬܐ. ܩܪܒܬ ܐܝܟ 34
ܢܦܠܐ. ܩܕܡ ܒܢܝ ܥܘܠܐ. ܢܦܠܬ. ܘܐܘܣܦܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܡܒܟܐ ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܬܐ ܟܠܗ 35
ܥܡܐ ܠܡܠܥܣܘܬܗ ܠܚܡܐ ܠܕܘܝܕ. ܟܕ ܥܕܟܝܠ ܐܝܡܡܐ. ܘܝܡܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ
ܠܝ ܐܠܗܐ. ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ ܠܝ. ܐܢ ܥܕ ܠܐ ܬܥܪܒ ܫܡܫܐ ܐܛܥܡ ܠܚܡܐ. ܐܘ ܡܕܡ.
36 * ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܝܕܥ. ܘܫܦܪ ܒܥܝܢܝܗܘܢ. ܟܠ ܕܥܒܕ ܡܠܟܐ. ܘܫܦܪ ܒܥܝܢܝ ܟܠܗ ܥܡܐ.
37 * ܘܝܕܥ ܟܠܗ ܝܫܪܝܠ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܡܠܟܐ ܗܘܐ ܠܡܩܛܠܗ ܠܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܝܪ.
38 * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܪܝܫܐ ܪܒܐ ܢܦܠ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܝܫܪܝܠ. * ܘܐܢܐ ܝܘܡܢܐ 39
ܕܚܠ ܐܢܐ. ܘܚܙܝܬ ܐܢܐ ܡܠܟܐ ܕܓܒܪܐ ܗܠܝܢ ܒܢܝ ܨܪܘܝܐ ܩܫܝܢ ܡܢܝ. ܢܦܪܘܥ ܡܪܝܐ
ܠܥܒܕ ܒܝܫܬܐ. ܐܝܟ ܒܝܫܘܬܗ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܕ * ܘܫܡܥ ܐܝܫܒܘܫܬ 1
ܒܪ ܫܐܘܠ ܕܡܝܬ ܐܒܢܝܪ ܒܚܒܪܘܢ. ܐܬܪܦܝܝ ܐܝܕܘܗܝ. ܘܟܠܗ ܝܫܪܝܠ ܐܬܒܗܠܘ.

27 Cúmque reverſus eſſet Abner in Hebron, abſcondit eum Joab intra januam prætextu alloquendi eum tranquillè (ſeorſim) & percutiens eum illic in ilia ipſius, ibidẽ mortuus eſt pro ſanguine Aſaelis fratris ejus. 28 Quod cùm poſtea reſciviſſet David, dixit, Innocens ego ſum & regnum meum à conſpectu Dñi in æternum à ſanguine Abneri filii Ner: 29 Recidat in caput Joabi, & in caput totius domus patris ejus: & non deficiat è domo Joabi fluxum patiens, & leproſus, & fuſum tenens, & gladio cadens, & carens pane. 30 Joab & Abiſai frater ejus occiderunt Abnerum, eò quòd interfeciſſet Aſaelem fratrem eorum in Gebaon, in prælio. 31 Poſtea dixit David Joabo & toti populo qui ſecum erat, Scindite veſtimenta veſtra, accingite vos ciliciis, & plangite ante Abnerum: rex autem David, & univerſus populus ſequebantur feretrum. 32 Sepultoque Abnero in Hebron extulit rex vocem ſuam & flevit ſuper ſepulchrum Abneri, flevitque totus populus. 33 Et lamentatus eſt rex Abnerum, & ait; Eâdem morte quâ Nabal, occubuit Abner. 34 Manus tuæ non erant ligatæ, neq; pedes tui catenis; *tamen* acceſſiſti ut is qui caſurus erat, ante filios iniquitatis cecidiſti: unde flebat eum totus populus magis magiſque. 35 Studuit autẽ totus populus inducere Davidẽ ad comedendũ panẽ vigente adhuc die: at juravit David & dixit, Sic faciat mihi Deus, & ſic addat mihi, ſi antequã ſol occumbat, panẽ vel quicquã guſtavero. 36 Quo agnito populus approbavit quicquid fecerat rex, gratumq; fuit in oculis totius populi. 37 Et cognoverunt omnes Iſraelitæ eo die, nequaquam regis *imperio* factũ ut occideretur Abner filius Ner. 38 Et ait rex, Neſcitis magnũ ducẽ cecidiſſe hodiè ex Iſraele? 39 Et ergò hodiè timeo, & animadverti ego rex viros iſtos filios Suriæ firmiores me eſſe: rependat Dominus facinoroſo ſecundùm facinus ejus.

CAP. IV.

1 Cumq; audiſſet Iſbeſol filius Saulis mortuũ eſſe Abnerum in Hebron, remiſſæ ſunt manus ejus, omneſque Iſraelitæ conturbati ſunt.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * فرجع ابنار الى حبرون * واخفاه يواب داخلا من الباب * ليكلمه في سكون * فضربه هناك
على بطنه * فمات بدم عسايل اخيه * فسمع داود من بعد فقال * انا بريء ومملكتي قدام الرب 28
للدهر من دم ابنار * يستريح على راس يواب وعلى راس جميع بيت ابيه ولا يعدم بيت يواب 29
تقطير المني الذي يوجب النجس * ومن به السل والبرص * ولا يعدم فقيرا يغزل الشعر * ولا
من يسقط في الحرب * ولا من يعوزه الخبز * يواب وابيساي اخوه قتلا ابنار حين قتل عسايل 30
اخاهما بجبعون في الحرب * فقال داود ليواب ولجميع الشعب الذين معه * خرقوا ثيابكم * واكتسوا 31
المسوح * ونوحوا قدام ابنار * والملك داود وجميع الشعب يمشون وراء السرير * وقبروا ابنار 32
بحبرون * ورفع الملك صوته * فبكى على قبر ابنار * وبكا جميع الشعب * وحزن الملك على ابنار * 33
وقال * مثل موت يوناثان مات ابنار * يداك لم تربط * ورجلاك بغير سلاسل * سقطت مثل الساقط * 34
وسقطت بين يدي الائمة * وعاد كل الشعب يبكون عليه * وحرص جميع الشعب ان يطعموا 35
داود خبزا بالنهار * فاقسم داود في ذلك النهار وقال * هكذا يصنع الله بي * وهكذا يزيدني *
من قبل ان تغرب الشمس لا اطعم خبزا او اسقي * وجميع الشعب علموا ان داود بريء من دم 36
ابنار * فصلح في اعينهم كلما صنع الملك * وحسن في اعين جميع الشعب * وعلم جميع 37
الشعب وجميع اسرايل ذلك اليوم * انه لم يكن من الملك قتل ابنار بن نار * فقال الملك * اما 38
تعلمون انه رييس كبير سقط اليوم من اسرايل * وانا اليوم فاني خايف مما رايت هولاء القوم 39
بني صوريا اقوى مني * يجازي الرب فاعل البلية مثل بليته

* الفصل الرابع *

1 * فسمع اسبشلول بن ساوول ان قد مات ابنار بحبرون فاسترخت يداه * وفزع جميع الشعب

27 *Et cùm reverſus eſſet Abner in Hebron, celavit eum Joab intra portam ut quietè (ſecretò) alloqueretur eum, percuſſitque eum ibi in ventrem ipſius, ac mortuus eſt pro ſanguine Aſaelis fratris ejus.* 28 *Quod cùm poſtea audiſſet David, ait, Innoxius ego ſum & regnum meum coram Domino in æternum à ſanguine Abneri:* 29 *Recumbat ſuper caput Joabi & ſuper caput totius domus ejus paternæ: & non careat domus Joabi ſtillatione ſeminis, quâ contrahitur impuritas, & qui phthiſi lepráque laboret: neque careat paupere qui pilos neat, nec qui cadat in bello, nec qui panis indigeat.* 30 *Joab & Abiſai frater ejus interfecerunt Abnerum, eò quòd peremiſſet Aſaelem fratrem eorum in Gabaon, in bello.* 31 *Tum dixit David Joabo & univerſo populo qui ſecum erat, Lacerate veſtes veſtras, & induite vos ciliciis, & præeuntes plorate Abnerum: rex verò David & univerſus populus gradiebantur poſt feretrum.* 32 *Et ſepelierunt Abnerum in Hebron; attollenſque rex vocem ſuam, flevit ſuper ſepulchrum Abneri, flevitque totus populus.* 33 *Et doluit rex de Abnero, & ait, Eâdem quâ Jonathan morte obiit Abner.* 34 *Manus tuæ non erant vinctæ, & pedes tui liberi erant catenis; ductus fuiſti ut cadens, & cecidiſti inter manus iniquorum; & rurſus deploravit eum totus populus.* 35 *Conatus eſt autem univerſus populus ſuadere Davidi ut panem interdiu guſtaret: ſed juravit David eo die, & ait, Sic faciat mihi Deus, & ſic addat mihi, antequam ſol occumbat nec panem ſum guſtaturus, neque bibiturus.* 36 *Totus itaque populus cognoverunt innoxium eſſe Davidem à ſanguine Abneri, placuitque in oculis eorum quicquid fecerat rex, & jucundum fuit in oculis totius populi.* 37 *Et cognovit univerſus populus* [illegible] 38 [illegible] 39 [illegible] *retribuat Dominus authori ſceleris pro ſcelere ipſius.*

CAP. IV.

1 *Audiente verò Iſboſol filio Saulis mortuum jam eſſe Abnerum in Hebron, remiſſæ ſunt manus ejus, totuſque populus territus eſt.*

שמואל ב: ה

unius nomen ,Saul filio erant agminum principes viri duo Et
וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים שָׂרֵי־גְדוּדִים הָיוּ בֶן־שָׁאוּל שֵׁם הָאֶחָד
;Binjamin filiis de Beerothitæ Rimmô filii Rechab *secundi* nomē &,Bahanah
בַּעֲנָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִי רֵכָב בְּנֵי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי מִבְּנֵי בִּנְיָמִן
Beerothitæ Fugeruntque .Binjamin *super* reputabatur Beeroth etiam quia
כִּי גַם־בְּאֵרוֹת תֵּחָשֵׁב עַל־בִּנְיָמִן׃ וַיִּבְרְחוּ הַבְּאֵרֹתִים 3
Jonathan Et .hanc diem ad usque *peregrini* ibi fuerunt &,Ghittaim in
גִּתָּיְמָה וַיִּהְיוּ־שָׁם גָּרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְלִיהוֹנָתָן 4
veniendo in ,erat *annorum quinque filius* :pedibus *percussus* filius Saul filio
בֶּן־שָׁאוּל בֵּן נְכֵה רַגְלָיִם בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים הָיָה בְּבֹא
:fugit &,ejus nutrix eū tulit & ;Izrehel de Jonathan & ,Saul *auditum*
שְׁמֻעַת שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן מִיִּזְרְעֶאל וַתִּשָּׂאֵהוּ אֹמַנְתּוֹ וַתָּנֹס
ej⁹ nomen & ;est effect⁹ claud⁹ &,cecidit &,fugere *ipsum festinando in*,fuit &
וַיְהִי בְּחָפְזָהּ לָנוּס וַיִּפֹּל וַיִּפָּסֵחַ וּשְׁמוֹ
;Bahanah & ,Rechab Beerothitæ Rimmon filii abierunt Et .Mephiboseth
מְפִיבֹשֶׁת׃ וַיֵּלְכוּ בְּנֵי־רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי רֵכָב וּבַעֲנָה 5
recumbens ipse & :Isboseth domum in ,*diem incalescere circa* venerūt &
וַיָּבֹאוּ כְּחֹם הַיּוֹם אֶל־בֵּית אִישׁ בֹּשֶׁת וְהוּא שֹׁכֵב
domus mediā in usque sunt ingressi ecce Et .*meridiei cubili*
אֵת מִשְׁכַּב הַצָּהֳרָיִם׃ וְהִנֵּה בָּאוּ עַד־תּוֹךְ הַבַּיִת 6
,Rechab & ,costa quinta in eum percusserunt & ,frumenta *accipientium*
לֹקְחֵי חִטִּים וַיַּכֻּהוּ אֶל־הַחֹמֶשׁ וְרֵכָב
ipse & ,domum fuerant ingressi Et .*evaserunt* ejus frater Bahanah &
וּבַעֲנָה אָחִיו נִמְלָטוּ׃ וַיָּבֹאוּ הַבַּיִת וְהוּא 7
,eum percusserunt & ,*sui cubilis conclavi* in suum lectum super *recumbens*
שֹׁכֵב עַל־מִטָּתוֹ בַּחֲדַר מִשְׁכָּבוֹ וַיַּכֻּהוּ
;ejus caput tuleruntque ;ejus caput removerunt & ,eū interfecerunt &
וַיְמִתֻהוּ וַיָּסִירוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיִּקְחוּ אֶת־רֹאשׁוֹ
caput adduxerunt Et .nocte tota *solitudinis viā* abierunt &
וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה כָּל־הַלָּיְלָה׃ וַיָּבִאוּ אֶת־רֹאשׁ 8
caput Ecce : regem ad dixeruntque :Chebron David ad Isboseth
אִישׁ־בֹּשֶׁת אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה־רֹאשׁ
dedit & :tuā animam quæsivit qui ,tui inimici Saul filii Isboseth
אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל אֹיִבְךָ אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ אֶת־נַפְשֶׁךָ וַיִּתֵּן
.ej⁹ semine de & ,Saul de hac die ultiones regi meo dño Domin⁹
יְהוָה לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ נְקָמוֹת הַיּוֹם הַזֶּה מִשָּׁאוּל וּמִזַּרְעוֹ׃
Rimmon filios ejus fratrem Bahanah & ,Rechab ad David respondit Et
וַיַּעַן דָּוִד אֶת־רֵכָב וְאֶת־בַּעֲנָה אָחִיו בְּנֵי רִמּוֹן 9
meam animam redemit qui Dominus Vivit : eis dixit & , Beerothitæ
הַבְּאֵרֹתִי וַיֹּאמֶר לָהֶם חַי־יְהוָה אֲשֶׁר־פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי
, Saul est mortuus Ecce : dicendo ,mihi *indicans* Quia .angustia omni ex
מִכָּל־צָרָה׃ כִּי הַמַּגִּיד לִי לֵאמֹר הִנֵּה־מֵת שָׁאוּל 10
eū occidi &,eū *in apprehēdi* & (:suis oculis in evangelizās velut erat ipse &)
וְהוּא־הָיָה כִמְבַשֵּׂר בְּעֵינָיו וָאֹחֲזָה בוֹ וָאֶהְרְגֵהוּ
homines *quia Etiam* .nuntii præmium *sibi me daturum* qui ; Siclagh in
בְּצִקְלָג אֲשֶׁר לְתִתִּי־לוֹ בְּשֹׂרָה׃ אַף כִּי־אֲנָשִׁים 11
nunc & ? *suo cubili* super sua domo in justā virum interfecerunt *impii*
רְשָׁעִים הָרְגוּ אֶת־אִישׁ־צַדִּיק בְּבֵיתוֹ עַל־מִשְׁכָּבוֹ וְעַתָּה
vos auferam & ,vestra manu de ejus sanguinem requiram nonne
הֲלוֹא אֲבַקֵּשׁ אֶת־דָּמוֹ מִיֶּדְכֶם וּבִעַרְתִּי אֶתְכֶם
,eos interfecerunt & , pueris David præcepit Et ? terra è
מִן־הָאָרֶץ׃ וַיְצַו דָּוִד אֶת־הַנְּעָרִים וַיַּהַרְגוּם 12
super suspenderunt & ,eorum pedes & ,eorum manus præciderunt &
וַיְקַצְּצוּ אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם וַיִּתְלוּ עַל־
sepelierunt & ,*ceperunt* Isboseth caput & : Chebron in piscinam
הַבְּרֵכָה בְּחֶבְרוֹן וְאֵת רֹאשׁ אִישׁ־בֹּשֶׁת לָקְחוּ וַיִּקְבְּרוּ
.Chebron in Abner sepulchro in
בְקֶבֶר־אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן׃

CAP. V. ה

,dixerūt atque,Chebron in David ad Israel tribus omnes venerūt Et
וַיָּבֹאוּ כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹנָה וַיֹּאמְרוּ 1
nos tua caro & ,tuum os nos Ecce : dicendo
לֵאמֹר הִנְנוּ עַצְמְךָ וּבְשָׂרְךָ אֲנָחְנוּ׃

Versio VULG.LAT.

2 Duo autē viri principes latronum erant filio Saul, nomen uni Baana, & nomen alteri Rechab, filii Remmon Berothitæ de filiis Benjamin: siquidem et Beroth reputata est in Benjamin. 3 Et fugerunt Berothitæ in Gethaim, fuerúntq; ibi advenæ usq; ad tempus illud. 4 Erat autem Jonathæ filio Saul fili⁹ debilis pedib⁹: quinquennis enim fuit, quando venit nunti⁹ de Saul et Jonatha ex Jezrael: tollens itaq; eum nutrix sua, fûgit: cúmq; festinaret ut fugeret, cecidit, et claud⁹ effectus est: habuítque vocabulum Miphiboseth. 5 Venientes igitur filii Remmon Berothitæ, Rechab et Baana, ingressi sunt fervente die domū Isboseth: qui dormiebat sup stratū suū meridiē. Et ostiaria domûs purgans triticum, 6 obdormivit. Ingressi sunt autem domū latenter assumentes spicas tritici, et percusserunt eū in inguine Rechab et Baana frater ej⁹, et fugerunt. 7 Cū autem ingressi fuissent domū, ille dormiebat sup lectū suū in conclavi, et percutientes interfecerunt eū: sublatóque capite ejus, abierunt p viā deserti totā nocte. 8 Et attulerunt caput Isboseth ad David in Hebron: dixerúntq; ad regē; Ecce caput Isboseth filii Saul inimici tui, qui quærebat animam tuā: et dedit Dominus domino meo regi ultionem hodiè de Saul, et de semine 9 ejus. Respondens autē David Rechab, et Baana fratri ejus, filiis Remmon Berothitæ, dixit ad eos; Vivit Dominus, qui eruit animā meā de omni an10gustia, Quoniā eū, qui annuntiaverat mihi, et dixerat; Mortuus est Saul: qui putabat se prospera nuntiare, tenui, et occidi eū in Siceleg, cui oportebat mercedē dare pro nun11tio. Quantò magis nunc, cùm homines impii interfecerunt virū innoxiū, in domo sua, sup lectū suū, non quærā sanguinē ejus de manu vestra, et auferā 12 vos de terra? Præcepit itaque David pueris suis, et interfecerunt eos: præcidentésque man⁹ et pedes eorū, suspenderunt eos super piscinā in Hebron: caput autem Isboseth tulerunt, et sepelierunt in sepulchro Abner in Hebron.

CAP. V.

1 ET venerunt universæ tribus Israel ad David in Hebron, dicentes; Ecce nos, os tuum et caro tua sumus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ δύο ἄνδρες ἡγούμενοι συστρεμμάτων τῷ (γ) Ἰεβοσθὲ υἱῷ Σαούλ· ὄνομα τῷ ἑνὶ Βαανὰ, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ Ῥηχὰβ, υἱοὶ Ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθαίου ἐκ τῶν υἱῶν (δ) Βενιαμίν· ὅτι Βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς Βενιαμίν. 3 Καὶ ἀπέδρασαν οἱ Βηρωθαῖοι εἰς (ε) Γεθαὶμ, καὶ ἦσαν ἐκεῖ παροικοῦντες ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 4 Καὶ τῷ Ἰωνάθαν υἱῷ Σαοὺλ υἱὸς πεπληγὼς τοὺς πόδας υἱὸς ἐτῶν πέντε, καὶ οὗτος ἐν τῷ ἐλθεῖν τὴν ἀγγελίαν Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐξ (ζ) Ἰεζραὴλ, καὶ ἦρεν αὐτὸν ἡ τιθηνὸς αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεύδειν αὐτὸν καὶ ἀναχωρεῖν, καὶ ἔπεσε καὶ ἐχωλάνθη, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μεμφιβοσθέ. 5 Καὶ ἐπορεύθησαν (η) υἱοὶ Ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθαίου Ῥηχὰβ καὶ Βαανὰ, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας εἰς οἶκον (θ) Ἰεβοσθὲ, καὶ αὐτὸς ἐκάθευδεν ἐν τῇ κοίτῃ τῆς μεσημβρίας. Καὶ ἰδοὺ ἡ θυρωρὸς τοῦ οἴκου ἐκάθαιρε πυροὺς, 6 καὶ ἐνύσταξε καὶ ἐκάθευδε· Καὶ Ῥηχὰβ καὶ Βαανὰ οἱ ἀδελφοὶ διέλαθον, καὶ εἰσῆλθον εἰς 7 τὸν οἶκον. Καὶ (ι) Ἰεβοσθὲ ἐκάθευδεν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. καὶ τύπτουσιν αὐτὸν, καὶ θανατοῦσιν αὐτὸν, καὶ ἀφαιροῦσι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον ὁδὸν τὴν κατὰ δυσμὰς 8 ὅλην τὴν νύκτα. Καὶ ἤνεγκαν τὴν κεφαλὴν (κ) Ἰεβοσθὲ τῷ Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα, (λ) Ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ Ἰεβοσθὲ υἱοῦ Σαοὺλ τοῦ ἐχθροῦ σου, ὃς ἐζήτει τὴν ψυχήν σου, καὶ ἔδωκε κύριος τῷ (μ) κυρίῳ βασιλεῖ ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἐκ Σαοὺλ τοῦ ἐχθροῦ σου καὶ 9 ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ Ῥηχὰβ καὶ τῷ Βαανὰ ἀδελφῷ αὐτοῦ υἱοῖς Ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθαίου, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ζῇ κύριος, ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου 10 ἐκ πάσης θλίψεως, Ὅτι ὁ ἀπαγγείλας μοι ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ, καὶ αὐτὸς ἦν ὡς εὐαγγελιζόμενος (ν) ἐνώπιόν μου, καὶ κατέσχον αὐτὸν καὶ ἀπέκτεινα αὐτὸν ἐν (ξ) Σεκελὰκ, ᾧ 11 ἔδει με δοῦναι εὐαγγέλια. Καὶ νῦν ἄνδρες πονηροὶ ἀπεκτάγκασιν ἄνδρα δίκαιον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ. καὶ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ 12 ἐξολοθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς. Καὶ ἐνετείλατο Δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτοὺς, καὶ κολοβοῦσι τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασαν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κρήνης ἐν Χεβρὼν, καὶ τὴν κεφαλὴν (ο) Ἰεβοσθὲ ἔθαψαν ἐν τῷ τάφῳ Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νήρ.

Et duo viri duces agminum erant ipsi Iebosthe filio Saul: nomen uni Baana, & nomen secundo Rhechab, filii Rhemmon Berothei de filiis Benjamin: quoniam Beroth computabatur filiis Benjamin. 3 *Et aufugerunt Berothæi in Gethæm, & fugerunt ibi incolentes usque in diem hanc.* 4 *Et ipsi Jonathan filio Saul erat filius percussus pedes, filius annorum quinque, & hic in veniendo nuntium Saul & Jonathan filii ejus ex Jezrael, et tulit eū nutrix ejus, & fugit. Et factum est in festinando ipsum, & secedendo, & cecidit, & claudus factus est: & nomen huic Memphibosthe.* 5 *Et iverunt filii Rhemmon Berothæi, Rhechab, & Baana, et intraverunt in æstu diei in domum Iebosthe: & ipse dormiebat in cubili meridiei. Et ecce ostiaria domûs purgabat frumenta, & dormitabat, & dormiebat.* 6 *Et Rhechab & Baana fratres delituerunt, et intrâ*7*runt in domum. Et Iebosthe dormiebat super lectum suum in cubiculo suo. Et percutiunt eum, & interficiunt eum, & auferunt caput ejus: & tulerunt caput ejus, & abierunt viam, quæ ad Occidentem totâ nocte.* 8 *Et attulerunt caput Iebosthe ipsi David in Chebron, & dixerunt ad regem; Ecce caput Iebosthe filii Saul inimici tui, qui quærebat animam tuam: & dedit Dominus domino regi vindictam inimicorum ejus, sicut dies hæc, de Saul inimico tuo, & de semine ejus.* 9 *Et respondit David ipsi Rhechab, & ipsi Baana fratri ejus, filiis Rhemmon Berothæi, & dixit eis; Vivit Dominus, qui redemit animam meam ex omni tribulatione;* 10 *Quia qui nuntiavit mihi, quòd mortuus erat Saul, & ipse fuit tanquam evangelizans coram me, & tenui eum, & interfeci eum in Sicelac, cui oportebat me dare (b) evangelia.* 11 *Et nunc viri mali interfecerunt hominem justum in domo ejus super cubile ejus. Et nunc requiram sanguinem ejus de manu vestra, & exterminabo vos de terra.* 12 *Et mandavit David pueris suis: & interficiunt eos, & truncant manus eorum, & pedes eorum: & suspenderunt eos super fontem in Chebron: & caput Iebosthe sepelierunt in sepulchro Abenner filii Ner.*

MS.A. (γ) Μεμφιβοσθαὶ (δ) Βενιαμείν.* Καὶ ἀπέδρασαν (ε) Γεθθεὶμ, (ζ) Ἰσραὴλ, (η) οἱ υἱοὶ (θ) Μεμφιβοσθαὶ, (ι) Μεμφιβοσθαὶ (κ) Μεμφιβοσθαὶ (λ) Ἰδοὺ κεφαλὴ Μεφιβοσθαὶ (μ) κυρίῳ μου βασιλεῖ (ν) ἐνώπιον ἐμοῦ, (ξ) Σικελὰγ, (ο) Μεμφιβοσθαὶ

ΚΕΦ. έ.

1 ΚΑὶ παραγίνονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ Ἰσραὴλ πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ἰδοὺ ὀστᾶ σου, καὶ σάρκες σου (α) ἡμεῖς.

CAP. V.

1 *ET advenerunt omnes tribus Israel ad David in Chebron, & dixerunt ei; Ecce ossa tua, & carnes tuæ nos.*

MS. A. (α) ἡμεῖς. Ἐχθὲς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וּתְרֵין גֻּבְרִין רַבְּנֵי רֵישֵׁי מַשְׁרְיָן הֲווֹ עִם בַּר שָׁאוּל שׁוּם חַד בַּעֲנָא וְשׁוּם תִּנְיָנָא רֵכָב בְּנֵי 2
רִמּוֹן דְּמִבְּאֵרוֹת מִבְּנֵי בִנְיָמִן אֲרֵי אַף בְּאֵרוֹת מִתְחַשְּׁבָא עַל דְּבֵית בִּנְיָמִין׃ וַעֲרַקוּ אֱנָשׁ 3
בְּאֵרוֹת לְגִתַּיִם וַהֲווֹ תַּמָּן דָּיְרִין עַד יוֹמָא הָדֵין׃ וְלִיהוֹנָתָן בַּר שָׁאוּל בְּרָא לְקֵי בִתְרֵין 4
רִגְלוֹהִי בַּר חָמֵשׁ שְׁנִין הֲוָה כַּד אֲתַת בְּסוֹרַת שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן מִיִּזְרְעֶאל וּנְטַלְתֵּיהּ
תּוּרְבַּנְתֵּיהּ וַאֲפַכַּת וַהֲוָה בְּאִתְבְּעֻיוּתַהּ לְמֶעְרַק וּנְפַל וַחֲגַר וּשְׁמֵיהּ מְפִיבוֹשֶׁת׃ וַאֲזַלוּ בְּנֵי 5
רִמּוֹן דְּמִבְּאֵרוֹת רֵכָב וּבַעֲנָה וַאֲתוֹ בְּמֵיחַם יוֹמָא לְבֵית אִישׁ בּוֹשֶׁת וְהוּא שְׁכִיב יָת שֵׁינַת
מַלְכַיָּא׃ וְאִנּוּן אֲתוֹ עַד גּוֹ בֵּיתָא כְּזָבְנֵי חִטִּין וּמְחוֹהִי בִּסְטַר יַרְכֵּיהּ וְרֵכָב וּבַעֲנָה אֲחוּהִי 6
אִשְׁתֵּיזִבוּ׃ וַאֲתוֹ לְבֵיתָא וְהוּא שְׁכִיב עַל עַרְסֵיהּ בְּאִדְרוֹן בֵּית מִשְׁכְּבֵי וּמְחוֹהִי וְקַטְלוּהִי 7
וְאַעְדִּיאוּ יָת רֵישֵׁיהּ וּנְסִיבוּ יָת רֵישֵׁיהּ וַאֲזַלוּ בְּאוֹרַח מֵישְׁרָא כָּל לֵילְיָא׃ וְאַיְתִיאוּ יָת 8
רֵישׁ אִישׁ בּוֹשֶׁת לְוָת דָּוִד לְחֶבְרוֹן וַאֲמַרוּ לְמַלְכָּא הָא רֵישׁ אִישׁ בּוֹשֶׁת בַּר שָׁאוּל בְּעֵיל
דְּבָבָךְ דִּבְעָא לְמִקְטְלָךְ וַעֲבַד יְיָ לְרִבּוֹנִי מַלְכָּא פּוּרְעָנוּתָא יוֹמָא הָדֵין מִשָּׁאוּל וּמִזַּרְעֵיהּ׃
וַאֲתִיב דָּוִד יָת רֵכָב וְיָת בַּעֲנָה אֲחוּהִי בְּנֵי רִמּוֹן דְּמִבְּאֵרוֹת וַאֲמַר לְהוֹן קַיָּם הוּא יְיָ דִּי פְרַק 9
יָת נַפְשִׁי מִכָּל עָקָא׃ אֲרֵי דְּחַוִּי לִי לְמֵימַר הָא מִית שָׁאוּל וְהוּא הֲוָה כִּמְבַסַּר בְּעֵינֵי נַפְשֵׁיהּ 10
וַאֲחַדִית בֵּיהּ וְקַטַלְתֵּיהּ בְּצִקְלַג דַּהֲוָה מַדְמֵי לְמִתַּן לֵיהּ מַתְּנַת בְּסוֹרְתֵיהּ׃ אַף אֲרֵי גֻבְרִין 11
רַשִּׁיעַיָּא קְטַלוּ יָת גְּבַר זַכַּאי בְּבֵיתֵיהּ עַל שְׁוִויֵהּ וּכְעַן הֲלָא אֶתְבַּע יָת דְּמֵיהּ מִיֶּדְכוֹן וַאֲשֵׁיצֵי
יָתְכוֹן מִן אַרְעָא׃ וּפַקֵּיד דָּוִד יָת עוּלֵמַיָּא וְקַטְלִינוּן וְקַצִּיצוּ יָת יְדֵיהוֹן וְיָת רִגְלֵיהוֹן וּצְלַבוּ עַל 12
בְּרֵכְתָא בְּחֶבְרוֹן וְיָת רֵישׁ אִישׁ בּוֹשֶׁת נְסִיבוּ וּקְבַרוּ בְּקִבְרָא דְּאַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן׃

ה

וַאֲתוֹ כָּל שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל לְוָת דָּוִד לְחֶבְרוֹן וַאֲמַרוּ לְמֵימַר הָא אֲנַחְנָא קָרִיבָךְ 1
וּבִסְרָךְ אֲנַחְנָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

2 Et duo viri principes capita exercituū fuerunt cum filio Saulis: nomen uni⁹ Baghana, & nomen secundi Rechab filii Rimon, qui ex Beeroth ex filiis Binjamin; quia etiā Beeroth computatur super domū Binjamin. 3 Et fugerunt homines Beeroth ad Githaim, & fuerunt ibi advenæ usq; ad diem hanc. 4 Et Jehonathan filio Saulis [*erat*] fili⁹ percussus in duob⁹ pedib⁹ suis: fili⁹ quinq; annorū fuit quando venit nunciatio Saulis, & Jehonathā, ex Jizreghel: & tulit illum nutrix ejus, & fugit: & fuit cùm properaret ipsa fugere, & cecidit & claudicavit; & nomen ejus Mephibosseth. 5 Et iverunt filii Rimon qui ex Beeroth, Rechab & Baghanah, & venerunt, cùm incalesceret dies, ad domū Isboseth, & ille dormiens somnū regū. 6 Et ecce venerunt ad mediū dom⁹ ut emptores tritici, & percusserunt illū in latere femoris ej⁹, & Rechab et Baghanah frater ej⁹ liberati sūt. 7 Et venerunt ad domū, et ille cubās sup lectū suū in conclavi dom⁹ cubiculi ej⁹: et percusserūt eū, & occiderūt illū, & absciderunt caput ej⁹, & tulerunt illud, & venerunt in via recta totā noctē. 8 Et attulerunt caput Isboseth ad David ad Hhebron, & dixerunt regi, Ecce caput Isboseth filii Saul auctoris inimicitiæ tuæ, qui quæsivit occidere te, et fecit Dñs dño meo regi ultionē hodie de Saul et de semine ej⁹. 9 Et respondit David ad Rechab et ad Baghanah fratrē ejus filios Rimon, qui ex Beeroth, & dixit illis, Vivit ipse Dñs qui eripuit animā meā ex omni angustia. 10 Quòd qui indicavit mihi, dicendo: Ecce mortu⁹ est Saul, & ipse fuit ut evangelizans in oculis animæ suæ; & apprehendi illū, & occidi illū in Sziklag, qui cogitabat quòd darē ei donū *nuncii sui*. 11 Quanto magis viros improbos [*qui*] occiderunt virum innocentē in domo sua super lectū suū? & nunc an non requirā sanguinē ejus de manu vestra, & separabo vos de terra? 12 Et mandavit David adolescentibus, & occiderunt illos, & absciderunt man⁹ eorū & pedes eorū, & suspenderunt super piscinā in Hhebron: & caput Isboseth acceperunt, & sepelierunt in sepulchro Abner in Hhebron.

CAP. V.

1 ET venerunt omnes tribus Israel ad David ad Hhebron, et dixerunt, dicendo: Ecce nos propinqui tui, & caro tua sumus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

2 Duo autem viri principes latronum erant cū filio Saulis, nomen unjus Baana, & nomen alteri⁹ Rechab, *ambo* filii Remmon Berothitæ, de filiis Benjamin: siquidē Berothi censetur cum filiis Benjamin. 3 Fugerant enim Berothitæ ad Gethim, ibiq; fuerunt incolæ usq; in hunc diē. 4 Jonathan quoq; fili⁹ Saulis habebat filium claudum pedib⁹, quinq; natum annos quum fama Saulis & Jonathanis venisset ex Jezraele: hunc tollens nutrix sua, fugit, dumq; fugā acceleraret, cecidit *puer* & claud⁹ factus est: nomen verò ipsius est Mephibesoth. 5 Venerunt itaq; filii Remmon Berothitæ, Rechab & Baana, venerunt inquā cùm ferveret dies, in domum Isbesol dum dormiret somnū meridianū: 6 Ecce inquā venerunt usq; ad interiora dom⁹, & suscipientes maligni percusserunt eum in ilia ipsius, Rechab *scilicet* et Baana frater ejus, & evaserunt. 7 Venerunt domū eo dormiente super lectum suum in conclavi suo dormitorio, & percutientes illum interfecerunt eum: sublatoq; capite ipsi⁹, abierunt per viā Arabæ totâ nocte. 8 Et afferentes caput Isbesolis in Hebron ad Davidē, dixerunt regi Davidi, Ecce caput Isbesolis filii Saulis inimici tui & quærentis animā tuam: detque Dñs domino nostro regi ultionem hodiè à Saule & à semine ipsius. 9 Respondens autem David Rechabo & Baanæ fratri ejus, filiis Remmon, Berothitis, ait; Vivit Dñs qui liberavit animā meam ab omni afflictione: 10 Nisi eum qui nuntiavit ac dixit mihi, Ecce mortuus est Saul, qui quidē sibi videbatur esse *faustus* in conspectu mea nunti⁹; nisi *inquam* tenui eum & occidi in Seneclagh, potiùs quàm dederim ei *mercedem* pro nuntio. 11 Multò magis *cùm* viri impii interfecerint virū in domo sua super lectum suum: jamjā exposcā sanguinē ejus de manibus vestris, & extinguā vos de terra. 12 Misit ergò David juvenes ut trucidarent eos, & præcisis manibus ac pedibus eorum, suspenderent super collem in Hebron: caput verò Isbesol acceperunt & sepelierunt in sepulchro Abneri in Hebron.

CAP. V.

1 TUm congregatæ omnes tribus Israelitarum apud Davidem in Hebron, dixerunt ei, En caro tua sumus, & os tuum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * ثم ان رجلين من اصحاب الغزو الذين كانوا مع بني ساوول * اسم الواحد بعنا واسم الآخر راحاب *
ابنا رمون الذي من بروثي * من بني بنيامين من اجل ان بروثي ايضا معدودة مع بني
3 بنيامين * ولكن هربوا البروثيون الي جاثيم * فكانوا هناك سكانا حتي اليوم * 4 وكان ليوناثان بن
ساوول ابن زمن الرجلين * وكان بن خمسة سنين حين جاء صيحة ساوول ويوناثان من
ايزرعيل * فحملته دايته وهربت * واذا كانت مستعجلة للهرب * وقع فانكسرت رجلاه وصار مقعدا *
5 واسمه مفيبست * وذهب بنو رمون البروثيون راحاب وبعنا * فاتوا حين حمي النهار الي بيت
6 اسباسول * وكان نايما وقت انتصاف النهار * فدخلوا داخل البيت * واخذ الفجار فضربوه علي
7 بطنه راحاب وبعنا اخوه * لانهم اتوا البيت وهو نايم علي سريره في بيت معرسه * فضربوه
8 وقتلوه * واخذوا راسه وهربوا * وساروا في طريق عرابا الليل كله * واتوا براس اسباسول الي داود بحبرون *
فقالوا للملك داود * هذه راس اسباسول بن ساوول عدوك وطالب نفسك * ويعطي الرب لسيدنا
9 الملك طلبته اليوم من ساوول ومن ذريته * فاجاب داود راحاب وبعنا اخاه بني رمون
10 البروثيين فقال * حي هو الرب الذي خلص نفسي من كل آفة * اني كما صنعت بالذي
اخبرني * وقال لي ان ساوول مات * وظن انه يبشرني ببشري افرح بها * واخذته وقتلته بصقلغ
11 بدل جايزة البشري * والرجلان المنافقان قتلا الرجل في بيته علي سريره * فانتقم له * واطلب
12 دمه واهلككم * فارسل داود ناسا من اصحابه وقتلوهما * وقطعوا ايديهما وارجلهما * وصلبوهما
علي الاكمة بحبرون * فاما راس اسباسول فدفنوه في قبر ابنار بحبرون *

* الفصل الخامس *

1 * واجتمع جميع قبايل بني اسرايل الي داود بحبرون * وقالوا له * نحن لحمك وعظمك *

2 *Præterea duo viri ex militibus qui erant cum filiis Saulis, quorū unius nomen erat Baana, nomen autem alterius Rechab, uterque filius Remmon qui erat ex Berutha, de filiis Benjamin: nam Berutha quoque annumerabatur Benjamitis.* 3 *Attamen fugerant Beruthitæ in Gethim, ibiq; commorati sunt ad hodiernum usque diem.* 4 *Erat etiam Jonathani filio Saulis, filius affectus pedib⁹, quinq; natus annos quando venit fama Saulis & Jonathanis ex Jezraele, quem cùm tulisset nutrix ejus, ac fugisset, inq; fuga festinâsset, cecidit ille, fractisq; cruribus ejus redditus est claudus: ejus verò nomen erat Mephibboseth.* 5 *Euntes autem filii Remmon Beruthitæ, Rechab & Baana, adierunt æstuante die domū Isbesol dum dormiret tempore meridiano;* 6 *Ingressiq; domum, sumpserunt scelerati, & percusserunt eum in ventrem ipsius, Rechab & Baana frater ejus.* 7 *Adierunt enim domum dum ille dormiret super lectum suum in cubiculo suo dormitorio, & percutientes cum trucidârunt illum; & accipientes caput ejus, fugerunt; totâque nocte iter facientes per viā Arabe,* 8 *Detulerunt caput Isbesol ad Davidē in Hebron, & dixerunt ad regem Davidem, En caput Isbesol filii Saulis inimici tui & quærentis animam tuā: concedatque Dominus hodie domino nostro regi votum ejus à Saule & ab ejus progenie.* 9 *Respondit autem David Rechabo & Baanæ fratri ejus, filiis Remmon, Beruthitis, & ait; Vivit Dominus qui eripuit animam meam ex omni calamitate,* 10 *Quòd quemadmodū egi cum eo qui nuntiaverat mihi & dixerat mihi mortuū esse Saulē, & arbitrabatur afferre se mihi nuntium quo delectarer, & apprehendi eum atque interfeci in Sicelegh pro nuntii præmio;* 11 *Sic ab hominibus sceleratis qui virum occiderunt domi suæ super lectū suum, ulciscar eum, & repetā sanguinem ejus, perdamq; eos.* 12 *Misit itaque David quosdam è suis, et occiderūt utrunque, & amputatis manibus ac pedibus eorū, crucifixerunt eos super collē in Hebron: verū caput Isbesol sepelierunt in sepulchro Abneri in Hebron.*

CAP. V.

1 *PRæterea convenientes universæ tribus filiorū Israël apud Davidem in Hebron, dixerunt ad eum, Nos caro & os tuum sumus:*

שמואל ב : ה

nos ſuper regem Saul exiſtendo in ,nudiuſtertius etiam ,heri Etiam
2 גַּם־אֶתְמוֹל גַּם־שִׁלְשׁוֹם בִּהְיוֹת שָׁאוּל מֶלֶךְ עָלֵינוּ
Dominus dixitque :Iſrael introducens & educens eras tu
אַתָּה הָיִיתָה מוֹצִיא וְהַמֵּבִי אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר יְהוָה
eris tu & ,Iſrael meum populum paſces Tu :tibi
לְךָ אַתָּה תִרְעֶה אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה
ad Iſrael ſeniores omnes Veneruntque .Iſrael ſuper ducem in
3 לְנָגִיד עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹאוּ כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־
Chebron in fœdus David rex eis excidit & ,Chebron in regem
הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹנָה וַיִּכְרֹת לָהֶם הַמֶּלֶךְ דָּוִד בְּרִית בְּחֶבְרוֹן
.Iſrael ſuper regem in David unxerunt & ,Domini facies ad
לִפְנֵי יְהוָה וַיִּמְשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃
.regnavit annis quadraginta ;ipſum regnando in ,David annorū triginta Filius
4 בֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה דָּוִד בְּמָלְכוֹ אַרְבָּעִים שָׁנָה מָלָךְ׃
:menſibus ſex & ,annis ſeptem Jehudah ſuper regnavit Chebron In
5 בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ עַל־יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
,Iſrael omnem ſuper annis tribus & triginta regnavit Jeruſalaim in &
וּבִירוּשָׁלַ͏ִם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל
Jebuſæum ad Jeruſalaim ejus viri & ,rex abiit Et .Jehudah &
6 וִיהוּדָה׃ וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶל־הַיְבֻסִי
quin huc ingredieris Non:dicēdo,David ad dixit & ,terræ habitatorē
יוֹשֵׁב הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר לְדָוִד לֵאמֹר לֹא־תָבוֹא הֵנָּה כִּי אִם־
.huc David veniet Non :dicendo ,claudos & cæcos te removere
הֱסִירְךָ הַעִוְרִים וְהַפִּסְחִים לֵאמֹר לֹא־יָבוֹא דָוִד הֵנָּה׃
Dixitque .David civitas ipſa ,Sion munitionem David cepit Et
7 8 וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֵת מְצֻדַת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד׃ וַיֹּאמֶר
& ,fiſtulam in attinget & ,Jebuſæū percutiens Omnis :illa die in David
דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא כָּל־מַכֵּה יְבֻסִי וְיִגַּע בַּצִּנּוֹר וְאֶת־
:dicebant ideo :David animæ habitos odio cæcos & ,claudos
הַפִּסְחִים וְאֶת־הַעִוְרִים שְׂנֻאֵי נֶפֶשׁ דָּוִד עַל־כֵּן יֹאמְרוּ
David habitavit Et .domum in intrabit non claudus & Cæcus
9 עִוֵּר וּפִסֵּחַ לֹא יָבוֹא אֶל־הַבָּיִת׃ וַיֵּשֶׁב דָּוִד
circum David ædificavit &:David Civitatem,eam vocavitque ,munitione in
בַּמְּצֻדָה וַיִּקְרָא־לָהּ עִיר דָּוִד וַיִּבֶן דָּוִד סָבִיב
;creſcendo grandis & eundo David abiit Et .domum intra & ,Millo à
10 מִן־הַמִּלּוֹא וָבָיְתָה׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד הָלוֹךְ וְגָדוֹל
Tyri rex Chiram miſit Et .eo cum exercituum Deus Domin' &
11 וַיהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת עִמּוֹ׃ וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־צֹר
lapidis fabros & ligni fabros & ,cedrorum ligna & ,David ad legatos
מַלְאָכִים אֶל־דָּוִד וַעֲצֵי אֲרָזִים וְחָרָשֵׁי עֵץ וְחָרָשֵׁי אֶבֶן
quod ,David cognovit Et .David domum ædificaverunt & ;parietis
12 קִיר וַיִּבְנוּ־בַיִת לְדָוִד׃ וַיֵּדַע דָּוִד כִּי־
exaltâſſet quod & ,Iſrael ſuper regem in Dominus eū confirmâſſet
הֱכִינוֹ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְכִי נִשֵּׂא
adhuc David accepit Et .Iſrael ſuū populum propter ejus regnum
13 מַמְלַכְתּוֹ בַּעֲבוּר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקַּח דָּוִד עוֹד
:Chebron de ipſum venire poſt ,Jeruſalaim de uxores & ,pellices
פִּלַגְשִׁים וְנָשִׁים מִירוּשָׁלַ͏ִם אַחֲרֵי בֹּאוֹ מֵחֶבְרוֹן
natorum nomina hæc Et .filiæ & ,filii David adhuc ſunt nati &
14 וַיִּוָּלְדוּ עוֹד לְדָוִד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיִּלֹּדִים
.Selomoh & ,Nathan & ,Sobab & ,Sammuah :Jeruſalaim in ei
לוֹ בִּירוּשָׁלָ͏ִם שַׁמּוּעַ וְשׁוֹבָב וְנָתָן וּשְׁלֹמֹה׃
,Eljadah & ,Eliſamah Et .Japhiah & ,Nephegh & ,Eliſuah & ,Ibchar Et
15 16 וְיִבְחָר וֶאֱלִישׁוּעַ וְנֶפֶג וְיָפִיעַ׃ וֶאֱלִישָׁמָע וְאֶלְיָדָע
regem in David unxiſſent quod ,Peliſtim audierunt Et .Eliphelet &
17 וֶאֱלִיפָלֶט׃ וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים כִּי־מָשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ
:David quærendum ad Peliſtim omnes aſcenderunt & ;Iſrael ſuper
עַל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ כָל־פְּלִשְׁתִּים לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד
,venerunt Peliſtim Et .munitionem in deſcendit & ,David audivit &
18 וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיֵּרֶד אֶל־הַמְּצוּדָה׃ וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ
.Rephaim valle in ſe diffuderunt &
וַיִּנָּטְשׁוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים׃

Verſio VUL. LAT.

2 Sed & herì & nudiuſtertiùs, cùm eſſet Saul rex ſuper nos, tu eras educens & reducens Iſrael: dixit autem Dominus ad te; Tu paſces populum meum Iſrael, & tu eris dux
3 ſuper Iſrael. Venerunt quoque & ſeniores Iſrael ad regem in Hebron, & percuſſit cum eis rex David fœdus in Hebron coram Domino: unxerúntq; David in regem ſuper Iſrael.
4 Filius triginta annorum erat David, cùm regnare cœpiſſet, & quadraginta annis regna-
5 vit. In Hebron regnavit ſuper Judam ſeptem annis & ſex menſibus: in Jeruſalem autem regnavit triginta tribus annis ſuper omnem Iſrael & Judam.
6 Et abiit rex, & omnes viri qui erant cum eo, in Jeruſalem, ad Jebuſæū habitatoré terræ: dictúmq; eſt David ab eis; Non ingrediéris huc, niſi abſtuleris cæcos & claudos dicentes, Non ingredietur
7 David huc. Cepit autem David arcem Sion, hæc eſt civi-
8 tas David. Propoſuerat enim David in die illa præmiū, qui percuſſiſſet Jebuſæum, & tetigiſſet domatum fiſtulas, & abſtuliſſet cæcos & claudos odientes animam David: idcircò dicitur in proverbio; Cæcus & claudus non intrabunt in
9 templū. Habitavit autem David in arce, & vocavit eam, Civitatem David: & ædificavit per gyrum à Mello & in-
10 trinſecus. Et ingrediebatur proficiens atque ſuccreſcens, & Dñs De' exercituū erat cū
11 eo. Miſit quoque Hyram rex Tyri nuntios ad David, & ligna cedrina, et artifices lignorum, artificéſq; lapidū ad parietes: & ædificaverunt domū
12 David. Et cognovit David quoniā confirmâſſet eum Dñs regē ſup Iſrael, & quoniā exaltâſſet regnum ej' ſup populum ſuum Iſrael.
13 Accepit ergò David adhuc concubinas & uxores de Jeruſalem, poſtquā venerat de Hebron: natique ſunt David & alii filii & filiæ:
14 Et hæc nomina eorum qui nati ſunt ei in Jeruſalem, Samua, & Sobab, & Nathan, &
15 Salomon, Et Jebahar, & Eli-
16 ſua, & Nepheg, Et Japhia, et Eliſama, et Elioda, et Elipha-
17 leth. Audierunt ergò Philiſthiim quòd unxiſſent David in regé ſuper Iſrael: et aſcenderunt univerſi ut quærerent David: quod cùm audiſſet David, deſcendit in præſidiū.
18 Philiſthiim autem venientes diffuſi ſunt in valle Raphaim.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ ἐχθὲς καὶ τρίτην ὄντος Σαοὺλ βασιλέως (β)ἐφ' ἡμῖν, σὺ ἦσθα ὁ (γ)ἐξάγων καὶ εἰσάγων τὸν Ἰσραήλ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς σὲ, Σὺ (δ) ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον (ε) ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ.
3 Καὶ ἔρχονται πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Χεβρὼν, καὶ διέθετο αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς (ζ) Δαυὶδ διαθήκην ἐν Χεβρὼν ἐνώπιον κυρίου· καὶ χρίουσι τὸν Δαυὶδ
4 εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. Υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν (η) Δαυὶδ ἐν τῷ (θ) βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ (ι) τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν.
5 Ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνας ἓξ ἐβασίλευσεν ἐν Χεβρὼν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν, καὶ τριάκοντα τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν ἐν Ἱερουσαλήμ.
6 Καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν Ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν. καὶ ἐρρέθη τῷ Δαυὶδ, Οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε, ὅτι ἀντέστησαν οἱ τυφλοὶ καὶ οἱ χωλοὶ, λέγοντες, Ὅτι οὐκ (κ) εἰσελεύσεται
7 Δαυὶδ ὧδε. Καὶ (λ) προκατελάβετο Δαυὶδ τὴν περιοχὴν Σιών· αὕτη ἡ πόλις τοῦ Δαυίδ.
8 Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, Πᾶς τύπτων Ἰεβουσαῖον, ἁπτέσθω ἐν παραξιφίδι καὶ τοὺς χωλοὺς καὶ τοὺς τυφλοὺς καὶ τοὺς (μ) μισοῦντας τὴν ψυχὴν Δαυίδ. διὰ τοῦτο ἐροῦσι, Τυφλοὶ
9 καὶ χωλοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς οἶκον κυρίου. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ (ν) ἐκλήθη αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ. καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὴν πόλιν κύκλῳ ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.
10 Καὶ (ξ) διεπορεύετο Δαυὶδ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ (ο) κύριος παντοκράτωρ
11 μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλε Χιρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ, καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ τέκτονας ξύλων, καὶ τέκτονας (π) λίθων, καὶ
12 ᾠκοδόμησαν οἶκον τῷ Δαυίδ. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι ἐπήρθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ
13 διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ (ρ) ἔτι γυναῖκας καὶ παλλακὰς ἐξ Ἱερουσαλὴμ, μετὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐκ Χεβρών· καὶ ἐγένοντο (σ) τῷ Δαυὶδ ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέρες.
14 Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν γεννηθέντων αὐτῷ ἐν Ἱερουσαλήμ· (τ) Σαμμοὺς, καὶ (υ) Σωβὰβ, καὶ Νάθαν,
15 καὶ Σαλωμών, Καὶ (φ) Ἐβεάρ, καὶ (χ) Ἐλισοὺε,
16 καὶ Ναφὲκ, Καὶ (ψ) Ἰεφιὲς, καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιδαὲ, (ω) καὶ Ἐλιφαλὰθ, Σαμαὲ, Ἰεσσιβὰθ, Νάθαν, Γαλαμαὰν, Ἰεβαὰρ, Θεησοῦς, Ἐλιφαλὰτ, Ναγὲδ, Ναφὲκ, Ἰανάθαν, Λεασαμὺς, Βααλιμὰθ, Ἐλιφαάθ.
17 Καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι κέχρισται Δαυὶδ βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι ζητεῖν τὸν Δαυίδ. καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ κατέβη
18 εἰς τὴν περιοχήν. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παραγίνονται, καὶ συνέπεσαν εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Τιτάνων.

Et heri & nudiuſtertiùs, cùm eſſet Saul rex ſuper nos, tu eras educens, & introducens Iſrael. Et dixit Domin' ad te; Tu paſces populum meum Iſrael, & tu eris in ducem ſuper populū meū Iſrael. 2
Et venerunt omnes ſeniores Iſrael ad regē in Chebron: & diſpoſuit eis rex David teſtamentū in Chebron corā Domino. Et ungunt David in regem ſuper omnem Iſrael. 3
Filius triginta annorum erat David, cùm ipſe regnavit: & quadraginta annos regnavit. 4
Septem annos, & menſes ſex regnavit in Chebron ſuper Judam, & triginta tres annos regnavit ſuper univerſum Iſrael, & Judam, in Hieruſalem. 5
Et abiit David & viri ejus in Hieruſalem ad Jebuſæum habitantem terram. Et dictum eſt ipſi David; Non ingrediêris huc, quia adverſati ſunt cæci, & claudi, dicentes, Quia non ingredietur David huc. 6
Et præoccupavit David (a) munitionem Sion. Hæc eſt civitas David. 7
Et dixit David die illâ; Omnis percutiens Jebuſæum, tangat in (b) pugione, & claudos, & cæcos, & odio habentes animā David. Propter hoc dicent; Cæci & claudi nō ingredientur in civitatem Domini. 8
Et ſedit David in munitione: & vocata eſt hæc, Civitas David. Et ædificavit ipſā civitatem in circuitu à ſummo, & domum ſuam. 9
Et (c) tranſibat David vadens & magnificatus, & Dominus omnipotens cum eo. 10
Et miſit Chiram rex Tyri nuntios ad David, & ligna cedrina, & fabros lignorum, & fabros lapidū, & ædificaverunt domum ipſi David. 11
Et cognovit David, quia paravit eū Domin' in regem ſuper Iſrael, & quia exaltatū eſt regnū ſuum propter populū ejus Iſrael. 12
Et accepit David adhuc uxores & concubinas ex Hieruſalē, poſtquàm ipſe venit in Chebron. Et facti ſunt ipſi David adhuc filii, & filiæ. 13
Et hæc nomina eorū, qui nati ſunt ei in Hieruſalē; (d) Sammus, & Sobab, & Nathan, & Salomon, 14
Et Ebear, & Eliſue, & Naphec, 15
Et Japhies, & Eliſama, & Elidae, & Eliphalath, Samae, Jeſſibath, Nathan, Galamaan, Jebaar, Theeſus, Eliphalat, Naged, Naphec, Janathan, Leaſamys, Baalimath, Eliphalath. 16
Et audierunt alienigenæ, quia unctus eſt David rex ſuper Iſrael, & aſcenderunt omnes alienigenæ, ad quærendum David. Et audivit David, & deſcendit in munitionem. 17
Et alienigenæ adveniunt, & concurrerunt in vallem (e) Titanum. 18

MS. A. (β) ἐφ' ἡμῶν, (γ) εἰσάγων καὶ ἐξάγων τὸν (δ) ποιμαίνεις (ε) ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. (ζ) Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν ἐνώπιον κυρίου διαθήκην· καὶ (η) ἦν Δαυεὶδ (θ) βασιλεύειν (ι) τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν. Ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ἑπτὰ ἔτη καὶ ἓξ μῆνας, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐβασίλευσεν τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν. Καὶ (κ) εἰσελεύσεται ὧδε (λ) κατελάβετο (μ) μισοῦντας ψυχὴν (ν) ἐκλήθη ἡ πόλις αὕτη Δαυίδ. (ξ) ἐπορεύετο (ο) κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ (π) λίθων τοίχου, καὶ (ρ) ἔτι παλλακὰς καὶ γυναῖκας ἐξ (σ) ἔτι τῷ Δαυὶδ υἱοὶ (τ) Σαμμοὺε, (υ) Σωβαδὰν, (φ) Ἰεβὰρ, (χ) Ἐλισοὺς, (ψ) Ἀφιὲ, (ω) καὶ Ἐλιφαάθ. Καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 אַף מֵאִתְמָלֵי אַף מִדְּקַמּוֹהִי כַּד הֲוָה שָׁאוּל מַלְכָּא עֲלָנָא אַתְּ הֲוֵיתָא נָפֵק וְעָלֵל בְּרֵישׁ
יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר יְיָ לָךְ אַתְּ תְּפַרְנֵס יָת עַמִּי יָת יִשְׂרָאֵל וְאַתְּ תְּהֵוֵי לְמַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל׃
3 וַאֲתוֹ כָּל סָבֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת מַלְכָּא בְּחֶבְרוֹן וּגְזַר לְהוֹן מַלְכָּא דָוִד קְיָם בְּחֶבְרוֹן קֳדָם יְיָ
4 וּמְשַׁחוּ יָת דָּוִד לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל׃ בַּר תְּלָתִין שְׁנִין דָּוִד כַּד מְלַךְ אַרְבְּעִין שְׁנִין
5 מְלַךְ׃ בְּחֶבְרוֹן מְלַךְ עַל דְּבֵית יְהוּדָה שְׁבַע שְׁנִין וְשִׁתָּא יַרְחִין וּבִירוּשְׁלֵם מְלַךְ תְּלָתִין
6 וּתְלָת שְׁנִין עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃ וַאֲזַל מַלְכָּא וְגֻבְרוֹהִי לִירוּשְׁלֵם לְוָת יְבוּסָאָה יָתֵב
אַרְעָא וַאֲמַרוּ לְדָוִד לְמֵימַר לָא תֵיעוֹל הָלְכָא אֱלָהֵן בְּאַעְדָּיוּתָךְ חַטָּאַיָּא וְחַיָּבַיָּא דְּאָמְרִין
7 לָא יֵעוֹל דָּוִד הָלְכָא׃ וַאֲחַד דָּוִד יָת חַקְרָא דְּצִיּוֹן הִיא קַרְתָּא דְדָוִד׃ וַאֲמַר דָּוִד בְּיוֹמָא
8 הַהוּא כָּל דְּיִקְטֹל יְבוּסָאָה וְיִשְׁרֵי לְמִכְבַּשׁ כְּרַכָּא וְיָת חַטָּאַיָּא וְיָת חַיָּבַיָּא רְחִיקָא נַפְשָׁא
9 דְדָוִד עַל כֵּן יֵימְרוּן חַטָּאַיָּא וְחַיָּבַיָּא לָא יֵעֲלוּן לְבֵיתָא׃ וִיתֵב דָּוִד בְּחַקְרָא וּקְרָא לָהּ
10 קַרְתָּא דְדָוִד וּבְנָא דָוִד סְחוֹר סְחוֹר מִן מַלְיָתָא וּלְגָיו׃ וַאֲזַל דָּוִד אָזִיל וּסְנֵי וּמֵימְרָא
11 דַּייָ אֱלָהָא צְבָאוֹת בְּסַעֲדֵיהּ׃ וּשְׁלַח חִירָם מַלְכָּא דְּצוֹר אִזְגַּדִּין לְוָת דָּוִד וַאֲעֵי אַרְזִין וְנַגָּרִין
12 דְּאוּמָּנִין לְמִקַּץ אָעִין וְאַבְנִין וְאַרְדִּכְלִין דְּאוּמָּנִין בְּבִנְיַן כּוֹתְלִין וּבְנוֹ בֵיתָא לְדָוִד׃ וִידַע
דָּוִד אֲרֵי אַתְקְנֵיהּ יְיָ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל וַאֲרֵי מְנַטְּלָא מַלְכוּתֵיהּ בְּדִיל עַמֵּיהּ
13 יִשְׂרָאֵל׃ וּנְסִיב דָּוִד עוֹד לְחֵינָן וּנְשִׁין מִירוּשְׁלֵם בָּתַר דַּאֲתָא מֵחֶבְרוֹן וְאִתְיְלִידוּ עוֹד לְדָוִד
14 בְּנִין וּבְנָן׃ וְאִלֵּין שְׁמָהַת דְּאִתְיְלִידוּ לֵיהּ בִּירוּשְׁלֵם שַׁמּוּעַ וְשׁוֹבָב וְנָתָן וּשְׁלֹמֹה׃
15 16 וְיִבְחַר וֶאֱלִישׁוּעַ וְנֶפֶג וְיָפִיעַ׃ וֶאֱלִישָׁמָע וְאֶלְיָדָע וֶאֱלִיפָלֶט׃ וּשְׁמַעוּ פְּלִשְׁתָּאֵי אֲרֵי מְשַׁחוּ
17 יָת דָּוִד לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל וּסְלִיקוּ כָּל פְּלִשְׁתָּאֵי לְמִבְעֵי יָת דָּוִד וּשְׁמַע דָּוִד
18 וּנְחַת לְחַקְרָא׃ וּפְלִשְׁתָּאֵי אֲתוֹ וְאִתְרְטִישׁוּ בְּמֵישַׁר גִּבָּרַיָּא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Etiam ab heri, & etiam ab-ante ipſum, quando fuit Saul rex ſuper nos, tu fuiſti exiens & intrans in caput Iſrael: & dixit Dominus tibi, Tu paſces populum meum Iſrael, & tu eris in regem ſuper Iſrael. 2
Et venerunt omnes ſenes Iſrael ad regem ad Hhebron, & pepigit illis rex David fœdus in Hhebron ante Dñm, & unxerunt David ut eſſet rex ſuper Iſrael. 3
Filius triginta annorum erat David quando regnavit, quadraginta annis regnavit. 4
In Hhebron regnavit ſuper [*populum*] domus Jehudah ſeptem annis & ſex menſib', & in Jeruſalem regnavit triginta & tribus annis ſuper omnem Iſrael & Jehudah. 5
Et ivit rex & viri ejus in Jeruſalem ad Jebuzzæū, *habitatores* terræ, & *dixerunt* Davidi, dicendo: Non intrabis huc niſi abſtuleris peccatores & culpatos, qui dicunt, Non intrabit David huc. 6
Et cepit David arcem Szion, ipſa eſt civitas David. 7
Et dixit David in die illo, Omnis qui occiderit Jebuzzæum & inceperit ſubigere munitionem; & peccatores & culpatos abjicit anima David; ſuper hoc dixerunt peccatores & culpati, Non intrabunt ad domum. 8
Et ſedit David in arce, & vocavit illam civitatem David, & ædificavit undiquaq; ab obſtructione & interi'. 9
Et ivit David eundo & multiplicando, & dictū Dñi Dei Szebaoth in auxilio ejus erat. 10
Et miſit Hhiram rex Szor nuncios ad David, & ligna cedrorū, & fabros, qui artifices [*erant*] ad ſcindenda ligna, & architectos, & artifices in ædificatione murorum, & ædificaverunt domū Davidi. 11
Et cognovit David quòd conſtituit eum Dñs, ut eſſet rex ſuper Iſrael, & quòd extulit regnū ſuum propter populum ſuū Iſrael. 12
Et accepit David adhuc concubinas & uxores ex Jeruſalem, poſtquam venit ex Hhebron, et nati ſunt amplius David filii et filiæ. 13
Et hæc nomina natorum ei in Hieruſalem, Semuagh et Sobab, et Nathan, et Selomoh. 14
Et Jibhhar, et Eliſuagh, et Nepheg, et Japhiagh. 15
Et Eliſamagh, et Eljadagh, et Eliphalet. 16
Et audierunt Peliſthæi quòd unxerunt David ut eſſet rex ſuper Iſrael: et aſcenderunt omnes Peliſthæi ad quærendum David, et audivit David et deſcendit ad arcem. 17
Et Peliſthæi venerunt et expanſi ſunt in planicie fortium. 18

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܐܦ ܡܢ ܐܬܡܠܝ ܘܐܦ ܡܢ ܩܕܡ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ܂ ܟܕ ܗܘܐ ܫܐܘܠ ܡܠܟܐ ܥܠܝܢ܂ ܐܢܬ ܗܘ ܡܦܩ
ܗܘܝܬ ܘܡܥܠ ܠܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܐܡܪ ܠܟ ܡܪܝܐ܂ ܐܢܬ ܬܪܥܐ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܐܢܬ ܬܗܘܐ
3 ܡܕܒܪܢܐ ܥܠ ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ܂ * ܘܐܬܘ ܟܠܗܘܢ ܣܒܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܠܚܒܪܘܢ܂
ܘܩܝܡ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܒܚܒܪܘܢ ܩܝܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܂ ܘܡܫܚܘܗܝ ܠܕܘܝܕ ܕܢܡܠܘܟ ܥܠ
4 5 ܐܝܣܪܝܠ܂ * ܒܪ ܬܠܬܝܢ ܗܘܐ ܫܢܝܢ ܕܘܝܕ܂ ܟܕ ܐܡܠܟܘܗܝ܂ ܘܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ܂ * ܒܚܒܪܘܢ
ܐܡܠܟ ܥܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ܂ ܫܒܥ ܫܢܝܢ ܘܫܬܐ ܝܪܚܝܢ܂ ܘܒܐܘܪܫܠܡ ܐܡܠܟ ܬܠܬܝܢ ܘܬܠܬ
6 ܫܢܝܢ܂ ܥܠ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܘܝܗܘܕܐ܂ * ܘܐܙܠ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܘܥܒܕܘܗܝ ܠܐܘܪܫܠܡ ܥܠ
ܝܒܘܣܝܐ ܥܡܪܝ ܐܪܥܐ܂ ܘܐܡܪܘ ܠܕܘܝܕ ܠܡܐܡܪ܂ ܠܐ ܬܥܘܠ ܠܗܪܟܐ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܡܥܒܪ ܐܢܬ ܥܘܝܪܐ
7 ܘܚܓܝܪܐ܂ ܘܐܡܪܘ ܠܐ ܢܥܘܠ ܕܘܝܕ ܠܗܪܟܐ܂ * ܘܐܚܕ ܕܘܝܕ ܠܡܨܪܘܬ ܕܨܗܝܘܢ܂ ܗܝ ܗܝ ܡܕܝܢܬܐ
8 ܕܕܘܝܕ܂ * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܒܝܘܡܐ ܗܘ܂ ܟܠ ܕܡܚܐ ܠܝܒܘܣܝܐ܂ ܘܡܩܪܒ ܒܬܪܣܐ ܠܥܘܝܪܐ ܘܠܚܓܝܪܐ܂
9 ܣܢܐ ܠܢܦܫܗ ܕܕܘܝܕ܂ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܝܢ܂ ܥܘܝܪܐ ܘܚܓܝܪܐ ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܒܝܬܐ܂ * ܘܝܬܒ ܕܘܝܕ
10 ܒܡܨܪܘܬ܂ ܗܝ ܗܝ ܨܗܝܘܢ܂ ܘܩܪܐ ܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ܂ ܘܒܢܐ ܕܘܝܕ ܚܕܪܝܗ ܡܢ ܠܓܘ܂ * ܘܪܒ
11 ܗܘܐ ܕܘܝܕ܂ ܘܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܚܝܠܬܢܐ ܥܡܗ܂ * ܘܫܕܪ ܚܝܪܡ ܡܠܟܐ ܕܨܘܪ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ܂
12 ܘܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ܂ ܘܢܓܪܐ ܕܩܝܣܐ܂ ܘܢܓܪܐ ܕܟܐܦܐ ܕܫܘܪܐ܂ ܘܒܢܘ ܒܝܬܐ ܠܕܘܝܕ܂ * ܘܝܕܥ ܕܘܝܕ
13 ܕܐܬܩܢܗ ܡܪܝܐ ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܐܬܪܘܪܒ ܡܠܟܘܬܗ ܥܠ ܥܡܗ ܐܝܣܪܝܠ܂ * ܘܢܣܒ
ܬܘܒ ܕܘܝܕ ܕܡܟܐ ܘܢܫܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ܂ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܬܐ ܡܢ ܚܒܪܘܢ܂ ܘܐܬܝܠܕܘ ܬܘܒ ܠܕܘܝܕ
14 ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ܂ * ܘܗܠܝܢ ܫܡܗܝܗܘܢ ܕܒܢܝܐ ܕܐܬܝܠܕܘ ܠܗ ܒܐܘܪܫܠܡ܂ ܫܡܘܥ܂ ܫܘܒܒ܂
15 16 ܢܬܢ܂ ܘܫܠܝܡܘܢ܂ * ܝܘܚܒܪ܂ ܐܠܝܫܘܥ܂ ܢܦܓ܂ ܢܦܝܥ܂ * ܐܠܝܫܡܥ܂ ܐܠܝܕܥ܂ ܘܐܠܝܦܠܛ܂
17 * ܘܫܡܥܘ ܦܠܫܬܝܐ܂ ܕܡܫܚܘܗܝ ܠܕܘܝܕ ܕܢܡܠܘܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܣܠܩܘ ܟܠܗܘܢ ܦܠܫܬܝܐ
18 ܠܡܒܥܝܗ ܠܕܘܝܕ܂ ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ ܘܢܚܬ ܠܡܨܪܘܬ܂ * ܘܦܠܫܬܝܐ ܐܬܘ ܘܐܫܬܪܝܘ ܒܥܘܡܩܐ ܕܓܢܒܪܐ܂

Tam ab herì quàm nudiuſtertius, cum Saul eſſet rex ſuper nos, tu quidem educebas & introducebas Iſraelem: tibique dixit Dñs, Tu paſces populum meū Iſraelem, tuq; rector eris ſuper populum meum Iſraelem. 2
Et accedentib' cunctis ſenioribus Iſraelis ad regem in Hebron, pepigit cum eis rex David in Hebron fœdus coram Domino, unxeruntq; Davidem ut regnaret ſuper Iſrael. 3
Triginta natus erat annos David cùm regnâſſet, & annos quadraginta regnavit. 4
In Hebron regnavit ſuper domū Juda ſeptem annos & ſex menſes, & in Jeruſalem regnavit triginta tres annos ſuper univerſum Iſraelem & Judam. 5
Deinde profecto rege Davide cum ſervis ſuis in Jeruſalem contra Jebuſæos incolas ejus terræ, allocuti ſunt Davidem dicentes, Non ingrediêris hûc, niſi amoveris cæcos & claudos: & dixerunt, Non ingredietur David hûc. 6
Cepit tamen David Meſroth Sionis (hæc eſt civitas Davidis.) 7
Dixerat autem David eo die, Quicunque percutiens Jebuſæos, cæcum aut claudum clypeo tetigerit, odio habet animam Davidis. Propterea dicunt, Cæcus & claudus non ingreditur domum. 8
Et habitavit David in Meſroth (ipſa eſt Sion) & vocavit eā, Civitaté Davidis: cinxitq; eam David ædificio intrinſecus. 9
Porrò David augebatur indies, & Dñs Deus ejus Sebaoth erat cum eo. 10
Miſit quoq; Hirā rex Sur legatos ad Davidé, & ligna cedrina, & fabros lignarios, & lapicîdas pro parietib', qui extruxerunt domū pro Davide. 11
Cognovitq; David quòd ſtabiliviſſet eū Dñs regé ſuper Iſrael, & exaltatum eſſet regnū ſuum ſuper populum ej' Iſraelé. 12
Et accepit adhuc David concubinas & uxores de Jeruſalé poſt adventum ſuum ex Hebron; natiq; ſunt adhuc Davidi filii et filiæ. 13
Atq; hæc ſunt nomina filiorum qui nati ſunt ei in Jeruſalé, Somua, Sobub, Nathā, et Salomō, 14
Jochabar, Eliſaa, Nephegh, et Nephia, 15
Eliſemaa, Elidaa, et Eliphelat. 16
Audientes auté Philiſtæi ꝙ unxiſſent Davidé ut regnaret ſuper Iſraelé, aſcenderunt omnes Philiſtæi ad quærendū Davidé. Quo audito David, deſcendit ad Meſroth, 17
Et venientib' Philiſtæis, caſtráq; figentib' in convalle gigantum, 18

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وامس واول من امس ايضا اذ كان شاول علينا ملكا * انت كنت تدخل وتخرج امامنا * وقال
3 الرب انك ترعى اسرايل شعبي * وانت تدبرهم * واجتمع جميع مشيخة بني اسرايل الى داود
4 بحبران وعاهدهم داود امام الرب * ومسحوا داود ملكا على بني اسرايل * وكان قد اتى عليه
5 ثلاثون سنة يوم ملك * وملك اربعين سنة * ملك منها على آل يهودا بحبرون سبعة سنين
6 وستة اشهر * وملك باورشليم ثلاثة وثلاثين سنة على جميع بني اسرايل وبني يهودا * وسار داود
الملك واصحابه الى اورشليم * واليابوسانيون سكان تلك الارض ارسلوا الى داود وقالوا * لا تدخل
7 علينا الى هاهنا * حتى تهلك كل اعما ومقعد ههنا * وقالوا لا يدخل داود ههنا * وفتح داود
8 مصروت * صهيون * وهي قرية داود * قال داود في ذلك اليوم * كل من يضرب رجلا من
اليابوسانيين وكل من يدنوا ترسه من اعما ومقعد اذا قتل اليابوسانيين * فهو عدوا لنفس
9 داود باغضا لها * فلذلك يقولون * لا يدخل اعما ولا مقعد بيت الله * وسكن داود مصروت *
10 وهي صهيون * وسميت قرية داود * وبنى داود حولها مداخل * وكان داود يعظم ويرتفع سلطانه *
11 والله الرب القوي معه * وارسل حيرام ملك صور رسلا الى داود * معهم خشب صنوبر ونجارون
12 صناع حذاق * والذين يقطعون الحجارة * وبنوا لداود قصرا * وعرف داود ان الله قد ثبت
13 كرسيه ومملكته على بني اسرايل * وعظم مملكته وسلطانه على شعبه * وتزوج داود ايضا نساء
14 وسراري باورشليم بعد مجيئه من حبران * وولد لداود بنون وبنات ايضا * وهذه اسماء البنين
15 الذين ولدوا له باورشليم * شاموع وساحوب * وناثان * وسليمان * ويوحابار * واليسع * ونفاع * ونفيع *
16 17 * واليسمع * والنداع * والنفلط * وسمع اهل فلسطين ان داود قد مسح ملكا على بني اسرايل
18 وصعد جميع اهل فلسطين ليحاربوا داود * فبلغ داود فنزل مصروت * ونزل اهل فلسطين
عور الجبابرة *

Et heri ac nudiuſtertiùs etiam, dum Saul rex erat ſuper nos, tu ingrediebaris & egrediebaris ante nos: Dominus quoq; dixit ut paſceres Iſraelem populum meum, tuq; regeres eos. 2
Coacto itaque toto ſenatu filiorum Iſrael apud Davidem in Hebron, fœdus inivit cum eis David coram Domino, & unxerunt Davidem regem ſuper filios Iſrael. 3
Triginta ſuper eum effluxerant anni quo die regnavit, & annis quadraginta regnavit; 4
Ex quibus regnavit ſuper gentem Judā in Hebron, ſeptem annis & ſex menſibus; & regnavit in Jeruſalem triginta tribus annis ſuper omnes filios Iſrael & filios Juda. 5
Cùm autem perrexiſſet David rex cum ſuis in Jeruſalem, miſerunt Jebuſæi habitatores regionis illius, & dixerunt, Non ingrediêris huc ad nos, quoad extinxeris omnes cæcos & claudos qui ſunt iſtic: & dixerunt, Non ingredietur David huc. 6
Attamen expugnavit David Maſroth Sionis (eaque eſt civitas Davidis.) 7
Edixit David eodem die, Quiſquis percuſſerit quenquam ex Jebuſæis, & omnis miles cujus clypeus tetigerit cæcum aut claudum quū interficiet Jebuſæos, inimicus eſto animæ Davidis, odio habens illam. Propterea dicunt, Non ingreditur cæcus neque claudus domum Dei. 8
Habitavit autem David in Maſroth, nempe Sion, et vocata eſt Civitas Davidis: ædificavitque David aditus circum illam. 9
Magnificabatur itaque David, et exaltabatur imperium ejus, et Deus Dominus fortiſſimus aderat illi. 10
Miſitq; Hiram rex Tyri nuntios ad Davidem unà cum lignis cedrinis, & lignariis artificibus peritiſſimis, et lapides cædentibus, et ædificârūt Davidi palatium. 11
Et ſentiens David confirmatū jam eſſe à Deo ſoliū ac regnū ſuum ſuper filios Iſrael, & magnificatū eſſe regnum atque imperiū ſuum ſuper populum ejus; 12
Duxit etiam David in matrimonium uxores & concubinas in Jeruſalem poſt adventum ſuum in Hebron; natiq; ſunt adhuc Davidi filii & filiæ. 13
Et hæc ſunt nomina filiorum qui nati ſunt ei in Jeruſalem; Samoa, & Sachob, Nathan, et Salomon, 14
Jochabar, & Eliſaa, Nephagh, & Nephia, 15
Eliſemaa, Elidaa, et Eliphelat. 16
Audiens autem gens Paleſtinæ Davidem unctum eſſe regem ſuper filios Iſrael, aſcendit tota gens Paleſtinæ ad oppugnandū Davidem. Quo ad Davidem perlato, deſcendit in Maſroth: 17
Gens autem Paleſtinæ caſtra poſuit in valle gigantum. 18

לשמוא ב: ו

? Pelistim ad ascendā Num :dicendo, *Domino in* David interrogavit Et
19 וישאל דוד ביהוה לאמר האעלה אל־פלשתים
; Ascende : David ad Dominus Dixitque ? mea manu in eos trades num
התתנם בידי ויאמר יהוה אל־דוד עלה
David venit Et .tua manu in Pelistim tradam tradendo quia
20 כי־נתן אתן את־הפלשתים בידך: ויבא דוד
Dominus *Dirupit* :dixit & ,David ibi eos percussit & ,Bahal-perasim in
בבעל־פרצים ויכם שם דוד ויאמר פרץ יהוה
nomen vocavit idcirco :aquarũ *rupturã secũdum meas facies ad* meos inimicos
את־איבי לפני כפרץ מים על־כן קרא שם־
,*suos dolores* ibi reliquerunt Et .Bahal-perasim ipsius loci
21 המקום ההוא בעל פרצים: ויעזבו־שם את־עצביהם
,ascendere Pelistim adhuc *addiderunt* Et .ejus viri & ,David *eos tulit* &
22 וישאם דוד ואנשיו: ויספו עוד פלשתים לעלות
,*Domino in* David interrogavit Et .Rephaim valle in se diffuderunt &
23 וינטשו בעמק רפאים: וישאל דוד ביהוה
eos ad venies & ,*eorum posteriora ad* gyra : ascendes Non : dixit &
ויאמר לא תעלה הסב אל־אחריהם ובאת להם
capitibus in incessus vocem te audiendo in ,erit Et .mororum adverso ex
24 ממול בכאים: ויהי בשמעך את־קול צעדה בראשי
,*tuas facies ad* Dominus egredietur tunc quia ;te movebis tunc ,mororum
הבכאים אז תחרץ כי אז יצא יהוה לפניך
ita David fecit Et .Pelistim *castrametationem in* percutiendum ad
25 להכות במחנה פלשתים: ויעש דוד כן
,Ghebah à Pelistim percussit & : Dominus ei præcepit quemadmodũ
כאשר צוהו יהוה ויך את־פלשתים מגבע
.Ghazer *te venire usque*
עד־באך גזר:

CAP. VI. ו

triginta ,Israel in electum omnem David adhuc collegit Et
1 ויסף עוד דוד את־כל־בחור בישראל שלשים
secum qui populus omnis & ,David abiit & ,surrexit Et .millia
2 אלף: ויקם וילך דוד וכל־העם אשר אתו
,Dei arcam inde *faciendum ascendere ad* ,Jehudah *dominis* de
מבעלי יהודה להעלות משם את ארון האלהים
Cherubim *insidentis* exercituum Domini *nomen nomen est invocatum quam*
אשר־נקרא שם שם יהוה צבאות ישב הכרבים
,novum plaustrum *ad* Dei arcam fecerũt *equitare* Et .*eam super*
3 עליו: וירכבו את־ארון האלהים אל־עגלה חדשה
Achio & Huzza & :Ghibhah in quæ Abinadab domo è eam tulerunt &
וישאהו מבית אבינדב אשר בגבעה ועזא ואחיו
eam tulerunt Et .novum plaustrum *ducentes* Abinadab filii
4 בני אבינדב נהגים את־העגלה חדשה: וישאהו
Achio & : Dei arca cum ,Ghibhah in quæ Abinadab domo è
מבית אבינדב אשר בגבעה עם ארון האלהים ואחיו
ludentes Israel domus omnis & ,David Et .*arcæ facies ad iens*
5 הלך לפני הארון: ודוד וכל־בית ישראל משחקים
,nablis in & ,*cinnaris* in & ,*abietum* lignis omnibus in *Domini facies ad*
לפני יהוה בכל עצי ברושים ובכנרות ובנבלים
ad usque venerunt Et .cymbalis in & ,*commovemibus* in & ,tympanis in &
6 ובתפים ובמנענעים ובצלצלים: ויבאו עד־
,*eam in apprehendit* & ,Dei arcam ad Huzzah *misit* & :Nachon aream
גרן נכון וישלח עזה אל־ארון האלהים ויאחז בו
,Huzzah *in* Domini *nasus* est iratus Et .*bos labascebant* quia
7 כי שמטו הבקר: ויחר־אף יהוה בעזה
cum ibi est mortuus & : *errore super* Deus ibi eum percussit &
ויכהו שם האלהים על־השל וימת שם עם
Dominus *rupisset* quod eo ,*Davidi fuit ira* Et .Dei *arca*
8 ארון האלהים: ויחר לדוד על אשר פרץ יהוה
ad usque ,Huzzah Peres *illi loco* vocavit & ;Huzzah in *rupturam*
פרץ בעזה ויקרא למקום ההוא פרץ עזה עד
.hanc diem
היום הזה:

Versio VUL.LAT.

19 Et consuluit David Dominũ, dicens; Si ascendã ad Philisthiim? & si dabis eos in manu mea? Et dixit Dominus ad David; Ascende, quia tradens dabo Philisthiim in manu tua. 20 Venit ergò David in Baal Pharasim: & percussit eos ibi, & dixit; Divisit Dominus inimicos meos coram me, sicut dividuntur aquæ. Propterea vocatũ est nomen loci illius, 21 Baal Pharasim. Et reliquerũt ibi sculptilia sua: quæ tulit 22 David, & viri ejus. Et addiderunt adhuc Philisthiim ut ascenderent, & diffusi sunt in 23 valle Raphaim. Consuluit autem David Dominũ; Si ascendam contra Philisthæos, & trades eos in man° meas? Qui respondit; Non ascendas contra eos, sed gyra post tergum eorũ, & venies ad eos ex ad-24 verso pyrorum. Et cùm audieris sonitum gradientis in cacumine pyrorum, tunc inibis præliũ: quia tunc egredietur Dominus ante faciem tuam, ut percutiat castra Philisthiim. 25 Fecit itaq; David sicut præceperat ei Dominus, & percussit Philisthum, de Gabaa, usque dum venias Gezer.

CAP. VI.

1 Congregavit autem rursum David omnes electos ex Israel 2 triginta millia. Surrexitq; David, & abiit, & universus populus qui erat cũ eo de viris Juda, ut adducerent arcam Dei, super quam invocatũ est nomen Domini exercituum, sedentis in cherubim super 3 eam. Et imposuerunt arcam Dei super plaustrum novum: tulerúntq; eam de domo Abinadab, qui erat in Gabaa: Oza autem & Ahio filii Abinadab, minabant plaustrum 4 novum. Cúmq; tulissent eam de domo Abinadab, qui erat in Gabaa, custodiens arcam Dei Ahio præcedebat arcam. 5 David autem & omnes Israel ludebant coram Domino, in omnibus lignis fabrefactis, & citharis & lyris & tympanis 6 & sistris et cymbalis. Postquàm autem venerunt ad aream Nachon, extendit Oza manum ad arcam Dei, et tenuit eam: quoniam calcitrabant boves, 7 et declinaverunt eam. Iratúsque est indignatione Dominus contra Ozam, et percussit eum super temeritate: qui mortu° 8 est ibi juxta arcam Dei. Contristatus est autem David, eò q̀ percussisset Dñs Ozã: et vocatũ est nomẽ loci illi°, Percussio Ozæ, usq; in diem hanc.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἠρώτησε Δαυὶδ διὰ κυρίου, λέγων, Εἰ ἀναβῶ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; καὶ εἶπε κύριος πρὸς Δαυὶδ, Ἀνάβαινε, ὅτι παραδιδοὺς παραδώσω τοὺς ἀλλοφύλους εἰς τὰς χεῖράς σου. 20 Καὶ ἦλθε Δαυὶδ ἐκ τῶν ἐπάνω διακοπῶν, καὶ (α) ἔκοψε τοὺς ἀλλοφύλους ἐκεῖ. (β) καὶ εἶπε Δαυὶδ, Διέκοψε κύριος τοὺς (γ) ἐχθροὺς ἀλλοφύλους ἐνώπιον ἐμοῦ, ὡς διακόπτεται ὕδατα· διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, 21 Ἐπάνω διακοπῶν. Καὶ καταλιμπάνουσιν ἐκεῖ τοὺς θεοὺς αὐτῶν, (δ) καὶ ἐλάβοσαν αὐτοὺς 22 Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ προσέθεντο ἔτι ἀλλόφυλοι τοῦ ἀναβῆναι, καὶ συνέπεσον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν Τιτάνων. 23 Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ κυρίου. καὶ εἶπε κύριος, Οὐκ ἀναβήσῃ εἰς συνάντησιν αὐτῶν, ἀποστρέφου ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ (ε) παρέσῃ αὐτοῖς πλησίον τοῦ 24 κλαυθμῶνος. Καὶ ἔσται ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τὴν φωνὴν τοῦ (ζ) συγκλεισμοῦ ἀπὸ τοῦ ἄλσους τοῦ κλαυθμῶνος, τότε καταβήσῃ πρὸς αὐτοὺς, ὅτι τότε ἐξελεύσεται κύριος ἔμπροσθέν σου 25 κόπτειν ἐν τῷ πολέμῳ τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ ἐποίησε Δαυὶδ καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἀπὸ Γαβαὼν ἕως τῆς γῆς Γαζηρά.

MS.A. (α) διέκοψεν (β) καὶ Δαυὶδ εἶπεν, Διέκοψεν (γ) ἐχθρούς μου τοὺς ἀλλοφύλους (δ) καὶ ἔλαβεν Δαυὶδ αὐτοὺς καὶ (ε) περιπέσῃ αὐτοῖς (ζ) συγκλεισμοῦ τοῦ

ΚΕΦ. ϛʹ.

1 Καὶ συνήγαγεν ἔτι Δαυὶδ πάντα νεανίαν 2 ἐξ Ἰσραὴλ, ὡς ἑβδομήκοντα χιλιάδας. Καὶ (α) ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων Ἰούδα ἐν ἀναβάσει τοῦ (β) ἀναγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, ἐφ᾽ ἣν ἐπεκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου τῶν δυνάμεων καθημένου ἐπὶ τῶν χερουβὶν ἐπ᾽ αὐτῆς. 3 Καὶ (γ) ἐπεβίβασε τὴν κιβωτὸν κυρίου (δ) ἐφ᾽ ἅμαξαν καινὴν, καὶ (ε) ἦραν αὐτὴν ἐξ οἴκου Ἀμιναδὰβ τοῦ ἐν τῷ βουνῷ. καὶ (ζ) Ὀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ Ἀμιναδὰβ (η) ἦγον τὴν ἅμαξαν 4 σὺν τῇ κιβωτῷ. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ. 5 Καὶ Δαυὶδ καὶ υἱοὶ Ἰσραὴλ παίζοντες ἐνώπιον κυρίου (†) ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις (θ) ἐν ἰσχύϊ, καὶ ἐν ᾠδαῖς, καὶ ἐν κινύραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν (ι) αὐλοῖς. 6 Καὶ παραγίνονται (κ) ἕως ἅλω Ναχώρ. καὶ ἐξέτεινεν (λ) Ὀζὰ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ κατασχεῖν αὐτὴν, καὶ ἐκράτησεν αὐτὴν, 7 ὅτι περιέσπασεν αὐτὴν ὁ (μ) μόσχος. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος τῷ Ὀζᾷ, καὶ ἔπαισεν αὐτὸν ἐκεῖ ὁ (·) θεὸς, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ παρὰ τὴν 8 κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Καὶ (ν) ἠθύμησε Δαυὶδ ὑπὲρ οὗ διέκοψε κύριος διακοπὴν ἐν τῷ (ξ) Ὀζᾷ, καὶ ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος, Διακοπὴ (ο) Ὀζᾶ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

MS.A. (α) ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν (β) ἀνάγειν (γ) ἐπεβίβασεν (δ) ἐπ᾽ ἅμαξαν (ε) ἦρεν αὐτὴν *εἰς οἶκον (ζ) Ἀζὰ (η) ἦγον τὴν ἅμαξαν τὴν καινὴν, καὶ ἦραν αὐτὴν ἀπὸ οἴκου Ἀμιναδὰβ ἐν βουνῷ σὺν τῇ κιβωτῷ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. Καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ υἱοὶ (†) καὶ ἐν (θ) καὶ ἐν (ι) αὐλοῖς, παραγίνονται (κ) ἕως *ἅλωνος Ναχών. (λ) Ἀζζὰ (μ) μόσχος τοῦ κατασχεῖν αὐτήν. Καὶ ἐθυμώθη κύριος τῷ Ἀζζάν, (·) θεὸς ἐπὶ προπετείᾳ, καὶ (ν) ἐθύμωσεν (ξ) Ἀζζᾶ, (ο) Ἀζζᾶ, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Καὶ

19 *Et interrogavit David per Dominum, dicens; Si ascendero ad alienigenas; & trades eos in manus meas? Et dixit Dominus ad David; Ascende, quoniam tradens tradam alienigenas in man° tuas.* 20 *Et venit David de superioribus rupturis, & concidit alienigenas ibi. Et dixit David; Disrupit Dominus inimicos alienigenas corã me, sicut disrumpũtur aquæ. Propter hoc vocatum est nomen loci illius, Desuper rupturis.* 21 *Et derelinquunt ibi deos suos: & ceperũt eos David, et viri, qui cum eo.* 22 *Et adjecerunt adhuc alienigenæ ascendere, et concurrerunt in vallem Titanum.* 23 *Et interrogavit David per Dominum. Et dixit Dominus, Non ascendes in occursum eorum: reverte ab eis, & accedes ad eos prope Plorationem.* 24 *Et erit in audiendo te vocem (f) constrictionis à nemore Plorationis; tunc descendes ad eos quoniam tunc egredietur Domin° ante te ad (g) cædendum in bello alienigenarũ.* 25 *Et fecit David, sicut mandavit ei Dominus: & percussit alienigenas à Gabaon usq; ad terrã Gazera.*

CAP. VI.

1 *Et congregavit adhuc David omnem adolescentẽ ex Israel, (a) circiter septuaginta millia.* 2 *Et surrexit, & ivit David, et omnis populus, qui cum eo, & de principibus Juda (b) in ascensione ad reducendũ indè arcam Dei, super quam invocatũ est nomen Domini virtutũ sedentis super Cherubin super eam.* 3 *Et ascendere fecerunt arcã Domini super plaustrũ novum, & tulerunt eam de domo Aminadab, quæ in colle. Et Oza, & fratres ejus, filii Aminadab, ducebant plaustrum cum arca:* 4 *(c) Et fratres ejus ibant ante arcam.* 5 *Et David, & filii Israel ludentes corã Domino in organis modulatis (d) in fortitudine, & in canticis, & in citharis, et in nablis, et in tympanis, et in cymbalis, & in tibiis.* 6 *Et adveniunt usq; ad aream Nachor: et extendit Oza manũ suã ad arcam Dei, ad retinendũ eam: & tenuit eam, quoniam circumflectebat eam vitulus.* 7 *Et indignatus est irã Dominus (e) ipsi Ozæ: & percussit eum ibi (f) Deus: & mortuus est ibi apud arcã Domini corã Deo.* 8 *Et tristatus est David, pro eo quòd ruperat Dominus rupturam in Ozam. Et vocatus est locus ille, Ruptura Ozæ, usq; in diem hanc.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ושאל דוד במימרא דיי למימר האסק על פלשתאי התמסרנון בידי: ואמר יי לדוד
20 סק ארי ממסר אמסר ית פלשתאי בידך: ואתא דוד במישר פרצים ומחנון תמן דוד
ואמר תבר יי ית בעלי דבבי קדמי כתבור מאן דחסף דמלי מין על כן קרא שמיה
21 דאתרא ההוא מישר פרצים: ושבקו תמן ית טעותהון ואוקדנון דוד וגברוהי:
22
23 ואוסיפו עוד פלשתאי למסק ואתרטישו במישר גבריא: ושאיל דוד במימרא דיי ואמר
24 לא תסק אסתחר לאחוריהון ותהך להון מקביל אילניא: ויהי כמשמעך ית קל
צוחתא ברישי אילניא בכן תתקף ארי בכן נפק מלאכא דיי לאצלחא קדמך לקטל
25 במשרית פלשתאי: ועבד דוד כן כמא די פקדיה יי וקטל ית פלשתאי מגבע עד
מעלנא דגזר: ח
1 ואוסיף עוד דוד ית כל בחורי ישראל תלתין אלפין: וקם ואזל דוד וכל עמא די
2 עמיה מקרויא דבית יהודה לאסקא מתמן ית ארונא דיי דאתקרי שמא דיי צבאות
דשכנתיה שריא עיל מן כרוביא עלוהי: ואחיתו ית ארונא דיי בעגלתא חדתא
3 ונטלוהי מבית אבינדב די בגבעתא ועזא ואחיו בני אבינדב מדברין ית עגלתא חדתא:
4 ונטלוהי מבית אבינדב די בגבעתא עם ארונא דיי ואחיו אזיל קדם ארונא: ודוד וכל
5 בית ישראל משבחין קדם יי בכל אעי ברון ובכנרין ובנבלין ובתופין וברביעין
6 ובצלצלין: ואתו עד אתר מתקן ואושיט עזה ידיה בארונא דיי ואחד ביה ארי מרגוהי
7 תוריא: ותקיף רוגזא דיי בעזה ומחהי תמן מימרא דיי על דאשתלי ומית תמן עם
8 ארונא דיי: ותקיף לדוד על דתרע יי תרעתא בעזה וקרא לאתרא ההוא אתרא
דמית ביה עזה עד יומא הדין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 Et interrogavit David dictũ Dñi, dicendo: Num ascendã super Pelisthæos? num trades illos in manu mea? & dixit Dñs ad David, Ascende, quia tradendo tradã Pelistæos in manũ tuã. 20 Et venit David in planiciẽ fortium, & percussit illos ibi David, & dixit: Fregit Dñs odientes me ante me sicut frangitur vas testæ quod repletũ est aquis: propter hoc vocavit locum illum, Planiciem rupturarũ. 21 Et reliquerunt ibi errores suos, & combussit eos David & viri ej°. 22 Et addiderunt adhuc Pelisthæi ascendere; & expansi sunt in planicie fortiũ. 23 Et interrogavit David dictum Dñi, & dixit: Non ascendes; gyra ad posteriora eorum, & ibis ad eos è regione arborum. 24 Et erit cùm audieris vocẽ clamoris in capitib° arborum, tunc confortaberis; quia tunc exit angel° Dñi ad prosperandum ante te, ut occidat castra Pelistæorum. 25 Et fecit David sicut mandavit ei Dñs; & occidit Pelistæos à colle usque ad introitum Gazer.

CAP. VI.

1 Et addidit adhuc David omnes delectos Israel triginta mille. 2 Et surrexit & ivit David & omnis popul° qui erat cum eo, ex civitatibus domus Jehudah, ut deducerent inde arcam Dñi, in quo invocabatur nomen Dñi Szebaoth, quòd majestas illius posita sit suprà à Cherubin qui super illam sunt. 3 Et imposuerunt arcam Dñi in plaustro novo, & tulerunt eam ex domo Abinadab quæ erat in Gibghatha, & Ghuza & Ahhio filii Abinadab ducebãt plaustrũ novũ. 4 Et tulerunt eã ex domo Abinadab quæ erat in Gibghatha, cum arca Dñi; & Ahhio ibat ante arcam. 5 Et David & omnis dom° Israel laudabant ante Dominũ in omnib° lignis abietum, et in chinaris, & in nablis, & in tympanis, & in quadruplicib° et cymbalis. 6 Et venerunt usq; ad locum paratum, & extendit Ghuza manum suã in arcam Domini, & apprehendit eã, quia propulerant eã boves. 7 Et invaluit indignatio Dñi in Ghuza, & percussit eum ibi dictum Dñi, eò quòd deliquit; & mortu° est ibi juxta arcã Dñi. 8 Et fuit ira Davidi, eò quòd fregisset fracturã Dñs in Ghuza, & vocavit locum illum, Locum in quo mortuus est Ghuza, usque ad diem hanc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܫܐܠ ܕܘܝܕ ܠܡܪܝܐ ܘܐܡܪ. ܐܣܩ ܠܘܬ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܬܫܠܡ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܝ. ܘܐܡܪ
ܠܗ ܡܪܝܐ ܣܩ. ܡܛܠ ܕܡܫܠܡܘ ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܒܐܝܕܝܟ. * ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ ܠܒܥܠ ܦܪܨܝܢ. 20
ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܬܡܢ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܬܒܪ ܡܪܝܐ ܠܒܥܠܕܒܒܝ ܩܕܡܝ. ܐܝܟ ܬܒܪܐ
ܕܡܝܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܐ ܫܡܗ ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܒܥܠ ܦܪܨܝܢ. * ܘܫܒܩܘ ܬܡܢ ܦܬܟܪܝܗܘܢ. 21
ܘܫܩܠ ܐܢܘܢ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ. * ܘܐܘܣܦܘ ܬܘܒ ܦܠܫܬܝܐ ܠܡܣܩ. ܘܐܫܬܪܝܘ ܒܥܘܡܩܐ ܕܓܢܒܪܐ. 22
* ܘܫܐܠ ܕܘܝܕ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܬܣܩ. ܐܠܐ ܐܬܦܢܐ ܡܢ ܒܣܬܪܗܘܢ. 23
ܘܬܬܩܪܒ ܠܗܘܢ ܡܢ ܠܘܩܒܠ ܒܟܝܡ. * ܘܡܐ ܕܫܡܥܬ ܩܠܐ ܕܡܗܠܟܢܐ ܒܪܝܫܐ ܕܒܟܝܡ. 24
ܗܝܕܝܢ ܐܬܥܫܢ. ܡܛܠ ܕܗܝܕܝܢ ܢܦܩ ܡܪܝܐ ܩܕܡܝܟ. ܠܡܡܚܐ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܥܒܕ
ܕܘܝܕ ܐܝܟ ܡܐ ܕܦܩܕܗ ܡܪܝܐ. ܘܡܚܐ ܠܦܠܫܬܝܐ ܡܢ ܓܒܥ ܥܕܡܐ ܠܡܥܠܢܐ ܕܓܕܪ. 25

* ܩܦܠܐܘܢ ܘ *

1 ܘܟܢܫ ܬܘܒ ܕܘܝܕ ܠܟܠܗܘܢ ܓܒܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܬܠܬܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ. * ܘܩܡ ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܡܢ ܓܒܪܐ
2 ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܙܠ ܠܓܒܥܐ ܠܡܣܩܘ ܡܢ ܬܡܢ ܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܐܬܩܪܝ ܫܡܗ ܥܠܘܗܝ
ܕܐܠܗܐ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܪܘܒܐ. * ܘܐܪܟܒܘܗܝ ܠܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܥܠ ܥܓܠܬܐ ܚܕܬܐ. ܘܫܩܠܘܗܝ 3
ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܝܢܕܒ ܕܒܓܒܥܬܐ. ܘܥܙܐ ܘܐܚܝܘ ܒܢܘܗܝ ܕܐܒܝܢܕܒ. ܡܕܒܪܝܢ ܗܘܘ ܠܥܓܠܬܐ
ܚܕܬܐ. * ܘܫܩܠܘܗܝ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܝܢܕܒ ܕܒܓܒܥܬܐ. ܠܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܚܝܘ ܐܙܠ ܩܕܡ 4
ܐܪܘܢܐ. * ܘܕܘܝܕ ܘܟܠܗ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܫܒܚܝܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܒܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ ܘܕܒܪܘܬܐ. 5
ܘܒܟܢܪܐ ܘܒܢܒܠܐ ܘܒܦܠܓܐ ܘܒܨܨܠܐ. * ܘܐܬܘ ܠܐܕܪܐ ܕܡܛܝܒܐ. ܘܐܘܫܛ ܥܙܐ ܐܝܕܗ 6
ܥܠ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܚܕܗ. ܡܛܠ ܕܐܫܬܪܝܘ ܬܘܪܐ ܡܢ ܢܝܪܐ. * ܘܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܗ ܕܡܪܝܐ 7
ܒܥܙܐ. ܘܡܚܝܗܝ ܬܡܢ ܡܪܝܐ ܥܠ ܕܐܘܫܛ ܐܝܕܗ. ܘܡܝܬ ܬܡܢ ܠܘܬ ܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܬܟܪܝ 8
ܠܕܘܝܕ ܥܠ ܕܬܒܪ ܡܪܝܐ ܬܒܪܐ ܒܥܙܐ. ܘܩܪܐ ܠܐܬܪܐ ܗܘ. ܬܒܪܐ ܕܥܙܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.

19 Consuluit David Dominũ, ac dixit, Ascendámne ad Philistæos? tradésne illos in man° meas? Respondit ei Domin°, Ascende, quia in 20 manus tuas traditurus sum eos. Veniens itaque David in Beel-perasim, percussit eos ibi David: tum dixit David, Rupit Dñs hostes suos coram me quasi ruptionem aquarum. Propterea vocavit nomen loci illius, Beel-21 perasim. Et *quoniam* reliquerant illic idola 22 sua, tulerunt ea David & milites ej°. Iterum quoq; ascendentes Philistæi, castrametati sunt 23 in convalle gigantum. Et consulente Davide Dominum, ait illi Dñs, Ne ascendas; sed revertere è tergo eorum, & irrue in eos ab ad-24 verso Bochim: Cúmq; audieris sonitum incessûs in apice montis Bochim, tunc sumes animos; quia tunc egressus ante te fuerit 25 Dñs ad percutienda castra Philistæorum. Fecitque David eo modo quo præceperat illi Dominus, & percussit Philistæos à Gebaa usque ad introitum Gedar.

CAP. VI.

1 Congregatis iterum David omnibus ju-2 venibus Israelis, triginta millibus, Surrexit abiitque David cum universo populo quem secum habebat ex viris Juda; abiit inquã in Gebaa ad asportandum illinc arcam Dei, ubi invocabatur nomen Dei sedentis super Che-3 rubim. Imponentes itaque arcã Dei plaustro novo, tulerunt eam de domo Abinadab, quæ erat in Gebaath: Oza & Ahio filiis Abina-4 dab plaustrum postremò ducentibus. Cúmq; tulissent de domo Abinadab, quæ erat in Gebaa, arcam Dei, Ahia præcedebat arcam: 5 David autem & omnes Israelitæ ludebant coram Domino lignis cedrinis & abiegnis, 6 nablis, citharis, tympanis, sistris, ac cymbalis. Cúmq; venissent usque ad areas paratas, extendens Oza manũ suã super arcam Domini, tenuit illã: solvebant enim se boves *à jugo*. 7 Quamobrẽ Domin° irâ percit° in Ozã, percussit eum ibi Dñs eò quòd extendisset manũ 8 suam, & mortuus est illic prope arcam Dei. Ægrè verò tulit David, quòd ruptione rupisset Dominus Ozã: vocavitq; locum illum, Ruptionem Ozæ, in hunc usque diem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وطلب الي الرب وقال * اصعد الي اهل فلسطين * تدفعهم الي * قال له الرب * اصعد فاني
20 ادفعهم اليك * وجاء داود الي بعل فرصيم * وقاتل اهل فلسطين هناك * وقال داود * فجر الرب
21 اعداي امامي مثل ما فجر الماء * لذلك سمي ذلك الموضع بعل فراصيم * وتركوا اصنامهم
22 هناك * فاخذوها داود واصحابه * وعادوا اهل فلسطين ان يصعدوا لمحاربة بني اسرايل ايضا *
23 ونزلوا عور الجبابرة * وطلب داود الي الرب في الصعود اليهم * قال له * لا تصعد ولكن ارجع
24 خذ عليهم من خلفهم * وواقعهم في جبال باخيم * فاذا سمعت صوت حوافر الخيل على راس
25 جبال باخيم * فاعتزم حينيذ واقوي * فان الرب خارج امامك * واضرب عسكر اهل فلسطين *
* وفعل داود كما امر الرب * وضرب الفلسطينيين من جبع الي مدخل جدير *

1 الفصل السادس * وجمع داود احداث بني اسرايل ثلاثين الفا * ونهض داود
2 وانطلق هو وجميع شعب يهودا الي جبع ليصعدوا من هناك تابوت عهد الرب * من حيث دعي
3 اسم الرب القوي رب الكاروبين * وجعلوا تابوت عهد الرب على عجلة جديدة * وحملوه
من بيت ابيناداب الذي في جبعات * وكان عازا واحيا ابنا ناداب يدبران العجل ويسوقانه
4 من خلفه * وحملوا تابوت عهد الله من بيت ابيناداب الذي في جبعات * وجعل احيا يسير
5 امام التابوت * فاما داود وجميع بني اسرايل فكانوا يلعبون امام الرب بخشب الصنوبر والارز *
6 والعيدان * والمعازف * والطبول المربعة * والصنوج * فلما جاوا بالتابوت الي موضع البيادر المصلحة *
مد عازا يده الي تابوت عهد الرب فامسكه * لان الثيران كانت قد انسلت من الرباط *
7 واشتد غضب الرب الله على عازا * وضربه الله وعاقبه * لانه مد يده الي التابوت * ومات
8 عازا بين يدي تابوت الرب * وشق على داود موت عازا * وحزن لما نزل به من عقوبة الرب *
فدعي اسم ذلك الموضع ثلمة عازا الي اليوم *

19 *Tum consuluit Dominum, & ait, Ascendámne ad Palestinos? tradésne eos mihi? Dixit ei Domin°, Ascende, quia certissimè* 20 *tradã eos tibi. Veniens itaq; David ad Baal-perasim, prælium ibi conseruit cum Palestinis: dixitq; David, Disrupit Dominus inimicos meos corã me, quemadmodum disrumpuntur aquæ. Propterea vocavit locũ illum, Baal-perasim.* 21 *Reliquerant autem ibi simulacra sua, tuleruntq; ea David et milites sui.* 22 *Denuò ascendentes Palestini ad bellum adhuc gerendum cum filiis Israel, rursus castrametati sunt in valle gigantum.* 23 *Quapropter Davide Dominum consulente de ascensu ad eos, dixit ad eum, Ne ascendas; sed reversus invade illos à tergo ipsorũ, manusq; cum eis consere in montib° Bachim:* 24 *Cumq; audieris sonitũ ungularum equorum super cacumen montium Bachim, vires tunc animosq; sume quia Domin° processurus est coram te, percutiamque exercitum Palestinorum.* 25 *Fecit ergò David quemadmodũ præceperat ei Domin°, percussitque Palestinos à Gabaa ad ingressum Gedir.*

CAP. VI.

1 *Congregavit etiam David juvenes filiorum Israel, triginta millia;* 2 *Tum surgens David abiit ipse & universus populus Judæ in Gabaa, ut assumerent inde arcam fœderis Domini, ex qua nomen Domini fortissimi vocatum est, Dominus Cherubim.* 3 *Cùm ergò imposuissent arcam fœderis Domini plaustro novo, eamque tulissent de domo Abinadab, quæ erat in Gabaath, Aza & Achia filii Nadab regebant plaustrũ, & parte posteriori abigebant.* 4 *Sublatâ itaque arcâ fœderis Dei de domo Abinadab, quæ erat in Gibaath, Achia gradiebatur ante arcam: David verò &* 5 *omnes Israelitæ canebant coram Domino lignis cedrinis & abiegnis, fidib°, nablis, tympanis quadratis, & cymbalis.* 6 *Et cùm adduxissent arcã ad locum arearum paratum, misit Aza manum suam ad arcam fœderis Domini, tenuit eam; quoniam tauri subtraxerant se à loris.* 7 *Quare incanduit ira Domini Dei in Azam, & percussit eum Deus, ut puniret illum, eò quòd extendisset manum suam ad arcam, &* 8 *mortuus est Aza ante arcam Domini. Displicuit autem Davidi mors Azæ, & contristatus est propter pœnam quam inflixerat ei Dominus: & vocavit nomen ejus loci, Ruptionem Azæ, ad hodiernum usque diem.*

שמואל ב : ו

ingredietur Quomodo : dixit & ,illa die in Dominum David timuit Et
9 וַיִּרָא דָוִד אֶת־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵיךְ יָבוֹא
arcam se ad divertere David noluit Et ? Domini arca me ad
10 אֵלַי אֲרוֹן יְהוָה׃ וְלֹא־אָבָה דָוִד לְהָסִיר אֵלָיו אֶת־אֲרוֹן
-Hobed domum David eã fecit divertere & ,David civitatem *super* Domini
יְהוָה עַל־עִיר דָּוִד וַיַּטֵּהוּ דָוִד בֵּית עֹבֵד־
Ghitthæi Edom-Hobed domo Domini arca mansit Et .Ghitthæi Edom
11 אֱדֹם הַגִּתִּי׃ וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן יְהוָה בֵּית עֹבֵד אֱדֹם הַגִּתִּי
omni & ,Edom Hobed Dominus benedixit & :mensibus tribus
שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת־עֹבֵד אֱדֹם וְאֶת־כָּל־
Dominus Benedixit :dicendo,David regi est Nunciatumq; .ej' domui
12 בֵּיתוֹ׃ וַיֻּגַּד לַמֶּלֶךְ דָּוִד לֵאמֹר בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־
: Dei arcam propter ,ei qui omnibus & ,Edom-Hobed domui
בֵּית עֹבֵד אֱדֹם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בַּעֲבוּר אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
Edom-Hobed domo è Dei arcam fecit ascendere &,David abiit &
וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיַּעַל אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִבֵּית עֹבֵד אֱדֹם
Domini arcam portantes incederẽt cùm ,erat Et .lætitia *in* David civitatẽ
13 עִיר דָּוִד בְּשִׂמְחָה׃ וַיְהִי כִּי צָעֲדוּ נֹשְׂאֵי אֲרוֹן־יְהוָה
saltabat(*capræ more in*)David Et .*crassum* &,bovẽ immolabat &,passus sex
14 שִׁשָּׁה צְעָדִים וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא׃ וְדָוִד מְכַרְכֵּר
,David Et .lineo ephod accinctus David & ,*Domini facies ad robore toto in*
15 בְּכָל־עֹז לִפְנֵי יְהוָה וְדָוִד חָגוּר אֵפוֹד בָּד׃ וְדָוִד
,*ovatione in* Domini arcam *facientes* ascendere Israel domus omnis &
וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת־אֲרוֹן יְהוָה בִּתְרוּעָה
,David civitatẽ ingrediente Domini arca ,fuit Et .buccinæ *voce in &*
16 וּבְקוֹל שׁוֹפָר׃ וְהָיָה אֲרוֹן יְהוָה בָּא עִיר דָּוִד
regem vidit & ,*fenestram per* prospexit Saul filia Michal &
וּמִיכַל בַּת־שָׁאוּל נִשְׁקְפָה בְּעַד הַחַלּוֹן וַתֵּרֶא אֶת־הַמֶּלֶךְ
despexit & ,*Domini facies ad* saltantẽ(*capræ more in*)&,agentẽ viriliter David
דָּוִד מְפַזֵּז וּמְכַרְכֵּר לִפְנֵי יְהוָה וַתִּבֶז
suo loco in eam *statuerunt* &,Domini arcam adduxerunt Et .suo corde in eũ
17 לוֹ בְּלִבָּהּ׃ וַיָּבִאוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וַיַּצִּגוּ אֹתוֹ בִּמְקוֹמוֹ
ascensiones David *fecit ascendere* &:David ei tetenderat quod ,*tentorii* medio in
בְּתוֹךְ הָאֹהֶל אֲשֶׁר נָטָה־לוֹ דָּוִד וַיַּעַל דָּוִד עֹלוֹת
,*ascensionẽ ascendere faciendo* à David *consummavit* Et .pacifica &,*Domini facies ad*
18 לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁלָמִים׃ וַיְכַל דָּוִד מֵהַעֲלוֹת הָעוֹלָה
.exercituum Domini nomine in populo benedixit & : pacifica &
וְהַשְּׁלָמִים וַיְבָרֶךְ אֶת־הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת׃
viro à Israel multitudini toti populo universo est partitus Et
19 וַיְחַלֵּק לְכָל־הָעָם לְכָל־הֲמוֹן יִשְׂרָאֵל לְמֵאִישׁ
partẽ carnis pulchrã &,unã panis placentam *viro* ,mulierem ad usque &
וְעַד־אִשָּׁה לְאִישׁ חַלַּת לֶחֶם אַחַת וְאֶשְׁפָּר
.suam domũ in *vir* ,populus omnis abiit & : *unum dolium* & , unam
אֶחָד וַאֲשִׁישָׁה אֶחָת וַיֵּלֶךְ כָּל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ׃
filia Michal est egressa &:suæ domui benedicendũ ad David est reversus Et
20 וַיָּשָׁב דָּוִד לְבָרֵךְ אֶת־בֵּיתוֹ וַתֵּצֵא מִיכַל בַּת־
rex hodie fuit gloriosus Quàm :dixit & ,David occursum in Saul
שָׁאוּל לִקְרַאת דָּוִד וַתֹּאמֶר מַה־נִּכְבַּד הַיּוֹם מֶלֶךְ
,suorũ servorum ancillarum oculis in hodie se discooperuit qui ,Israel
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינֵי אַמְהוֹת עֲבָדָיו
: Michal ad David Dixitque ! *inanium unus nudando nudari sicut*
21 כְּהִגָּלוֹת נִגְלוֹת אַחַד הָרֵקִים׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־מִיכַל
,ejus *domo omni præ &* ,*tuo patre præ* me in elegit qui ,*Domini facies Ad*
לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בָּחַר־בִּי מֵאָבִיךְ וּמִכָּל־בֵּיתוֹ
Iudam & ,Israel super Domini populũ super *ducem* mihi præcipiendo
לְצַוֹּת אֹתִי נָגִיד עַל־עַם יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל וְשִׂחַקְתִּי
humilis ero & ,hoc *præ* amplius *ero levis* Et .*Domini facies ad*
22 לִפְנֵי יְהוָה׃ וּנְקַלֹּתִי עוֹד מִזֹּאת וְהָיִיתִי שָׁפָל
.glorificabor *eis cum dixisti quibus* ,ancillis cum & ,meis oculis in
בְּעֵינָי וְעִם־הָאֲמָהוֹת אֲשֶׁר אָמַרְתְּ עִמָּם אִכָּבֵדָה׃
.*ejus mortis* diem ad usque natus *ei* fuit non Saul filiæ Michal Et
23 וּלְמִיכַל בַּת־שָׁאוּל לֹא־הָיָה לָהּ יָלֶד עַד יוֹם מוֹתָהּ׃

Versio VUL.LAT.

9 Et extimuit David Dominum in die illa, dicens; Quomodò ingredietur ad me arca Dñi?
10 Et noluit divertere ad se arcam Dñi in civitatem David: sed divertit eam in domũ Obededom Gethæi.
11 Et habitavit arca Domini in domo Obededom Gethæi tribus mensibus: & benedixit Dominus Obededom, & omnem domũ ejus.
12 Nuntiatúmq; est regi David ꝙ benedixisset Dominus Obededom, & omnia ejus, propter arcam Dei. Abiit ergò David, & adduxit arcam Dei de domo Obededom in civitatem David cum gaudio: & erant cum David septem
13 chori, & victima vituli. Cúmque transcendissent qui portabant arcã Domini sex passus, immolabat bovem & arietẽ,
14 Et David saltabat totis virib' ante Dominũ: porrò David erat accinctus ephod lineo.
15 Et David & omnis domus Israel ducebant arcã testamenti Domini, in jubilo, & in clan-
16 gore buccinæ. Cúmq; intrásset arca Domini in civitatem David, Michol filia Saul prospiciens ꝑ fenestram, vidit regẽ David subsilientem, atq; saltantem corã Domino: & de-
17 spexit eum in corde suo. Et introduxerunt arcam Domini, & imposuerũt eã in loco suo, in medio tabernaculi quod tetenderat ei David: & obtulit David holocausta, & paci-
18 fica coram Domino. Cúmque complésset offerens holocausta & pacifica, benedixit populo in nomine Domini exer-
19 cituũ. Et partitus est universæ multitudini Israel, tã viro quã mulieri, singulis collyridã panis unã, & assaturã bubulæ carnis unam, & similã frixam oleo: & abiit omnis populus,
20 unusquisq; in domũ suã. Reversúsq; est David ut benediceret domui suæ: & egressa Michol filia Saul in occursum David, ait; Quã glorios' fuit hodiè rex Israel, discooperiens se ante ancillas servorũ suorũ, & nudat' est, quasi si nudetur
21 un' de scurris. Dixítq; David ad Michol; Ante Dñm, qui elegit me potiùs quã patrem tuũ, & quã omnẽ domũ ej', & præcepit mihi ut essẽ dux sup
22 populũ Dñi in Israel, Et ludã, & vilior fiã pl' quã factus sũ: & ero humilis in oculis meis: & cũ ancillis, de quib' locu-
23 ta es, gloriosior apparebo. Igitur Michol filiæ Saul non est natus filius usque in diem mortis suæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, Πῶς εἰσελεύσεται πρός με ἡ
10 κιβωτὸς (π) κυρίου; Καὶ οὐκ ἐβούλετο Δαυὶδ τοῦ ἐκκλῖναι πρὸς αὐτὸν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ· καὶ ἀπέκλινεν αὐτὴν Δαυὶδ εἰς οἶκον Ἀβεδδαρὰ τοῦ (ρ) Γεθαίου.
11 Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου εἰς οἶκον (σ) Ἀβεδδαρὰ τοῦ Γεθαίου μῆνας τρεῖς· καὶ εὐλόγησε (τ) κύριος ὅλον τὸν οἶκον Ἀβεδδαρά,
12 καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ Δαυίδ, λέγοντες, Εὐλόγησε κύριος τὸν οἶκον Ἀβεδδαρά, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ (υ) ἕνεκα τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπορεύθη Δαυίδ, καὶ ἀνήγαγε τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐκ τοῦ οἴκου Ἀβεδδαρὰ εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἐν εὐφροσύνῃ.
13 Καὶ ἦσαν (φ) μετ' αὐτοῦ αἴροντες τὴν κιβωτὸν ἑπτὰ χοροί, καὶ θῦμα μόσχος καὶ (χ) ἄρνες. Καὶ Δαυὶδ
14 ἀνεκρούετο ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὁ Δαυὶδ ἐνδεδυκὼς στολὴν ἔξαλλον.
15 Καὶ Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ (ψ) ἀνήγαγον τὴν κιβωτὸν κυρίου μετὰ κραυγῆς καὶ μετὰ φωνῆς
16 σάλπιγγος. Καὶ ἐγένετο τῆς κιβωτοῦ (ω) παραγινομένης ἕως πόλεως Δαυίδ, καὶ Μηχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ διέκυπτε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα Δαυὶδ (α) ὀρχούμενον, καὶ ἀνακρουόμενον ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν
17 τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ φέρουσι τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου, καὶ ἀνέθηκαν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον (β) αὐτῆς εἰς μέσον τῆς σκηνῆς, ἧς ἔπηξεν αὐτῇ Δαυίδ. καὶ (γ) ἀνήνεγκε Δαυὶδ ὁλοκαυτώματα ἐνώ-
18 πιον κυρίου, (δ) εἰρηνικάς. Καὶ συνετέλεσε Δαυὶδ συναναφέρων τὰς ὁλοκαυτώσεις καὶ τὰς εἰρηνικάς, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνό-
19 ματι κυρίου τῶν δυνάμεων. Καὶ διεμέρισε παντὶ τῷ λαῷ εἰς πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν ἕως (ε) Βηρσαβεέ, καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως (ζ) γυναικός, ἑκάστῳ κολλυρίδα ἄρτου, καὶ ἐσχαρίτην, καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου. καὶ ἀπῆλθε πᾶς
20 ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθε Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν Δαυίδ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν, καὶ εἶπε, Τί δεδόξασται σήμερον ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ; ὃς ἀπεκαλύφθη σήμερον ἐν ὀφθαλμοῖς παιδισκῶν τῶν δούλων ἑαυτοῦ, καθὼς ἀποκαλύπτεται
21 ἀποκαλυφθεὶς εἷς τῶν ὀρχουμένων; Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Μελχόλ, Ἐνώπιον (η) κυρίου ὀρχήσομαι. εὐλογητὸς κύριος ὃς ἐξελέξατό με ὑπὲρ τὸν πατέρα σου καὶ ὑπὲρ πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ, τοῦ καταστῆσαί με εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ, καὶ παίξομαι καὶ (θ) ὀρχήσομαι
22 ἐνώπιον κυρίου, Καὶ ἀποκαλυφθήσομαι ἔτι οὕτως, καὶ ἔσομαι ἀχρεῖος ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ μετὰ τῶν παιδισκῶν, ὧν εἶπάς (ι) με μὴ δοξασθῆ-
23 ναι. Καὶ τῇ Μηχὸλ θυγατρὶ Σαοὺλ οὐκ ἐγένετο παιδίον ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποθανεῖν αὐτήν.

Et timuit David Dominum in die illa, dicens; Quomodò introibit ad me arca Domini? 9 *Et noluit David divertere ad se arcã testamenti Domini in civitatem David. Et divertere fecit eã David in domũ (g) Abeddara Gethæi.* 10 Et remansit arca Dñi in domo Abeddara Gethæi *menses tres. Et benedixit Dominus universam domum Abeddara, et omnia ejus.* 11 *Et annuntiatum est regi David, dicentes; Benedixit Dominus domum Abeddara, & omnia ejus propter arcam Dei. Et ivit David, et adduxit arcam Domini de domo Abeddara in civitatẽ David in lætitia. Et erant cum eo portantes arcam septem chori, & victima, (h) vitulus, & agni. Et David pulsabat in organis modulatis coram Domino: & David indutus stolam (i) eximiã. Et David, & universa dom' Israel adduxerunt arcam Domini cum jubilo, & cum voce tubæ.* 12 *Et factũ est arcã adveniente in civitatem David, & Melchol filia Saul prospiciebat per fenestrã, et vidit regem David saltantem, et pulsantem coram Domino: et sprevit eũ in corde suo.* 16 *Et ferunt arcam Domini, & reposuerunt eam in locũ suum, in medium tabernaculi, quod fixerat ei David. Et obtulit David holocaustomata corã Dño, (k) pacificas.* 17 *Et consummavit David simul offerens holocaustoses, & pacificas: et benedixit populũ in nomine Domini virtutũ.* 18 *Et distribuit universo populo in omnem virtutem Israel à Dan usq; Bersabee, & à viro usq; ad mulierem, unicuiq; collyridã panis, & assaturam unam, & laganũ de sartagine. Et abiit universus populus, unusquisq; in domum suam.* 19 *Et revertit David ad benedicendum domum suam. Et exiit Melchol filia Saul in occursum David: & benedixit eum, & dixit; Quàm glorificatus est hodiè rex Israel, qui discooperuit se hodiè in oculis ancillarũ servorum suorum; sicut discooperit se discoopert' unus saltantiũ?* 20 *Et dixit David ad Melchol, Corã Domino saltabo. (l) Benedict' Dominus, qui elegit me super patrẽ tuum, et super universam domum ejus, constituendo me in ducem super populum suum, super Israel. Et ludam, & saltabo coram Domino: et discooperiar ultrà sic, et ero inutilis in oculis tuis, et cum ancillis, de quibus dixisti, me (m) non esse glorificatum.* 21 22 *Et ipsi Melchol filiæ Saul non fuit filius usq; ad diem, in quo mortua est ipsa.* 23

MS.A. (π) τοῦ κυρίου; (ρ) Γεθθαίου. Καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ γλωσσόκομον κυρίου (σ) Ἀβεδδαδὸμ τοῦ Γεθθαίου (τ) κύριος τὸν Ἀβεδδαρὰ καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ (υ) ἕνεκεν (φ) μετ' αὐτῶν (χ) * ἄρνα. (ψ) ἀνήγαγον (ω) κυρίου παραγινομένης (α) ἀνακρουόμενον, καὶ ὀρχούμενον (β) ἑαυτῆς (γ) ἀνήγαγον Δαυὶδ (δ) καὶ εἰρηνικάς. (ε) Βηρσαβεὲ ἀπὸ (ζ) γυναικός, κολλυρίδα ἄρτου, καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου, καὶ * ἐσχαρίτης. καὶ (η) κυρίου ὃς ἐξελέξατο (θ) ὀρχήσομαι ἔτι οὕτως (ι) με δοξασθῆναι.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 וּדְחֵיל דָּוִד מִן קֳדָם יְיָ בְּיוֹמָא הַהוּא וַאֲמַר אֵיכְדֵין יֵעוֹל לְוָתִי אֲרוֹנָא דַיְיָ׃ וְלָא אֲבָא דָוִד
10 לְאַפְנָאָה לְוָתֵיהּ יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ לְקַרְתָּא דְדָוִד וְאַפְנְיֵהּ דָּוִד לְבֵית עוֹבֵד אֱדוֹם גִּתָּאָה׃
11 וּשְׁרָא אֲרוֹנָא דַיְיָ בְּבֵית עוֹבֵד אֱדוֹם גִּתָּאָה תְּלָתָא יַרְחִין וּבָרֵיךְ יְיָ יָת עוֹבֵד אֱדוֹם וְיָת כָּל
12 בֵּיתֵיהּ׃ וְאִתְחַוָּא לְמַלְכָּא דָוִד לְמֵימַר בָּרֵיךְ יְיָ יָת בֵּית עוֹבֵד אֱדוֹם וְיָת כָּל דִּילֵיהּ בְּדִיל
13 אֲרוֹנָא דַיְיָ וַאֲזַל דָּוִד וְאַסֵּיק יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ מִבֵּית עוֹבֵד אֱדוֹם לְקַרְתָּא דְדָוִד בְּחֶדְוָא׃ וַהֲוָה
14 כַּד נְטַלוּ נָטְלֵי אֲרוֹנָא דַיְיָ שִׁתָּא זוּגִין וְנִכֵיס תּוֹר וּפַטִּים׃ וְדָוִד מְשַׁבַּח בְּכָל תְּקוֹף קֳדָם יְיָ
15 וְדָוִד אֲסִיר כַּרְדּוֹט דְּבוּץ׃ וְדָוִד וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל מַסְּקִין יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ בְּיַבָּבָא וּבְקָל
16 שׁוֹפָרָא׃ וַהֲוָה אֲרוֹנָא דַיְיָ אָתֵא לְקַרְתָּא דְדָוִד וּמִיכַל בַּת שָׁאוּל אִסְתְּכִיאַת מִן חֲרַכָּא
17 וַחֲזָת יָת מַלְכָּא דָוִד מְרַקֵּד וּמְשַׁבַּח קֳדָם יְיָ וּבְסַרַת עֲלוֹהִי בְּלִבַּהּ׃ וְאַיְתִיאוּ יָת אֲרוֹנָא
דַיְיָ וַאֲקִימוּ יָתֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ בְּגוֹ מַשְׁכְּנָא דִּי פְרַס לֵיהּ דָּוִד וְאַסֵּיק דָּוִד עֲלָוָן קֳדָם יְיָ וְנִכְסַת
18 קוּדְשִׁין׃ וְשֵׁיצֵי דָּוִד מִלְּאַסָּקָא עֲלָתָא וְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וּבָרֵיךְ יָת עַמָּא בִּשְׁמָא דַיְיָ צְבָאוֹת׃
19 וּפַלֵּיג לְכָל עַמָּא לְכָל הֲמוֹנָא דְיִשְׂרָאֵל מִגְּבַר וְעַד אִתְּתָא לִגְבַר גְּרִיצְתָּא דִלְחֵם חֲדָא
20 וּפְלוּג חַד וּמְנָתָא חֲדָא וַאֲזַל כָּל עַמָּא גְבַר לְבֵיתֵיהּ׃ וְתָב דָּוִד לְבָרָכָא יָת אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ
וּנְפַקַת מִיכַל בַּת שָׁאוּל לִקְדָמוּת דָּוִד וַאֲמַרַת מָה אִתְיְקַר יוֹמָא דֵין מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל
21 דְּאִתְגְּלִי יוֹמָא דֵין לְעֵינֵי אַמְהָת עַבְדּוֹהִי כְּמָא דְמִתְחַלִּיץ וּמִתְגְּלֵי חַד מִן סְרִיקַיָּא׃ וַאֲמַר דָּוִד
לְמִיכַל קֳדָם יְיָ דִּי אִתְרְעִי בִי מֵאֲבוּךְ וּמִכָּל בֵּיתֵיהּ לְפַקָּדָא יָתִי לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל עַמָּא
22 דַיְיָ עַל יִשְׂרָאֵל וַאֲשַׁבַּח קֳדָם יְיָ׃ וְאֵיעַרְנָא עוֹד מִדָּא וָאֱהֵי מַכִּיךְ בְּעֵינֵי נַפְשִׁי מִבְּכֵן
23 וְעִם אַמְהָתָא דִּי אַתְּ אֲמַרְתְּ בְּעֵינֵיהוֹן אֱהֵי יַקִּיר׃ וּלְמִיכַל בַּת שָׁאוּל לָא הֲוָה לַהּ
וְלַד עַד יוֹם מוֹתַהּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et timuit David ab-ante Dñm in die illa, & dixit: Quomodo intrabit ad 9
me arca Domini? Et noluit David divertere ad se arcam Domini ad ci- 10
vitatem David, & flectere fecit illam David in domum Ghobed-edom
Githæi. Et mansit arca Domini in domo Ghobed-edom Githæi tribus 11
mensibus, & benedixit Dominus Ghobed-edom, & omni domui ejus.
Et nunciatũ est regi David, dicendo: Benedixit Domin' domui Gho- 12
bed-edom, & omnibus quæ sunt illi propter arcam Domini: & ivit David, & ascendere fecit arcam Domini, de domo Ghobed-edom ad civitatem David in lætitia. Et fuit quando tulissent *ferentes* arcam Domini 13
sex gradibus, & mactavit bovem eumque pinguem. Et David laudabat 14
in omni fortitudine ante Dominum, & David accinctus pallio byssi. Et Da- 15
vid & omnis domus Israel tollebant arcam Domini in jubilo, & *in* voce
cornu. Et fuit arca Domini veniens ad civitatem David, & Michal filia 16
Saul aspiciebat è fenestra, & vidit regem David saltando se cribantem &
laudantem ante Dominum, & sprevit eum in corde suo. Et introduxerunt 17
arcam Domini & statuerunt eam *in loco suo* intra tentoriũ, quod tetendit
ei David, & obtulit David holocausta ante Dominum, & libamen sanctorum. Et finivit David offerre holocaustum & libationem sanctorum, 18
& benedixit populo in nomine Domini Szebaoth. Et impartivit omni 19
populo omni turbæ Israelis à viro & usque ad fœminam, cuique tortam
panis unam, & partem unam & portionem unam, & ivit omnis populus
quisq; in domũ suã. Et rediit David ut benediceret homini dom' suæ, & 20
exivit Michal filia Saul ad occursũ David, & dixit: Quàm glorificatus est
hodie rex Israel, qui revelat' est hodie oculis ancillarũ servorum suorũ;
sicut exuitur & revelatur un' ex vacuis! Et dixit David ad Michal: Ante 21
Dñm cui complacitũ est in me præ patre tuo & præ omni domo illius, jubendo me esse regẽ sup populũ Dñi super Israel, & laudabo ante Dñm.
Et minor ero amplius quã hoc, & ero humilis in oculis animæ meæ *adhuc*, 22
& cum ancillis quas dixisti, in oculis earum ero pretiosus. Et Michal filiæ 23
Saul non fuit illi natus usque ad diem mortis suæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܘܕܚܠ ܕܘܝܕ ܡܢ ܡܪܝܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܝܟܢܐ ܐܥܠ ܠܘܬܝ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܠܐ
10 ܨܒܐ ܕܘܝܕ ܠܡܥܠܘ ܠܘܬܗ ܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܒܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܨܠܝܗ ܕܘܝܕ ܠܒܝܬ
ܥܘܒܕ ܐܕܘܡ ܓܬܝܐ. * ܘܝܬܒ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܒܒܝܬ ܥܘܒܕ ܐܕܘܡ ܓܬܝܐ. ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ.
11 ܘܒܪܟ ܡܪܝܐ ܠܥܘܒܕ ܐܕܘܡ ܓܬܝܐ. ܘܠܟܠܗ ܒܝܬܗ. ܡܛܠ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܚܘܝܘܗ
12 ܠܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܒܪܟ ܡܪܝܐ ܠܥܘܒܕ ܐܕܘܡ. ܘܠܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܡܛܠ ܐܪܘܢܗ
ܕܡܪܝܐ. ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ ܘܐܣܩ ܠܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܒܝܬ ܥܘܒܕ ܐܕܘܡ. ܠܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ ܒܚܕܘܬܐ.
13 * ܘܗܘܐ ܟܕ ܗܠܟܘ ܫܩܘܠܝ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܫܬ ܦܣܝܥܢ. ܢܟܣ ܬܘܪܐ ܡܦܛܡܐ. * ܘܕܘܝܕ
14 ܡܫܒܚ ܗܘܐ ܒܟܠ ܚܝܠܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܕܘܝܕ ܚܓܝܪ ܐܦܘܕܐ ܕܒܘܨܐ. * ܘܕܘܝܕ ܘܟܠܗ ܕܝܣܪܝܠ
15 ܡܣܩܝܢ ܠܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܒܫܘܒܚܐ ܘܒܩܠܐ ܕܫܝܦܘܪܐ. * ܘܗܘܐ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܒܡܕܝܢܬܗ
16 ܕܕܘܝܕ. ܘܡܝܟܠ ܒܪܬ ܫܐܘܠ ܕܝܩܐ ܡܢ ܟܘܬܐ. ܘܚܙܬ ܠܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܕܡܫܘܪ ܘܡܫܒܚ ܩܕܡ
ܡܪܝܐ. ܘܫܛܬܗ ܒܠܒܗ. * ܘܐܥܠܘܗܝ ܠܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܩܝܡܘܗܝ ܒܕܘܟܬܗ
17 ܒܡܨܥܬ ܡܫܟܢܐ ܕܐܩܝܡ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܘܐܣܩ ܕܘܝܕ ܥܠܘܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܟܣܬܐ. * ܘܟܕ ܫܠܡ ܕܘܝܕ
18 ܠܡܣܩܘ ܥܠܘܬܐ ܘܢܟܣܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܒܪܟ ܠܥܡܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܘܦܠܓ
19 ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܠܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܓܒܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܐܢܬܬܐ. ܠܚܕ ܚܕ ܓܪܝܨܐ ܕܠܚܡܐ. ܘܡܢܬܐ
ܚܕܐ ܘܫܦܝܚܐ ܚܕ. ܘܐܙܠܘ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܐܢܫ ܠܒܝܬܗ. * ܘܗܦܟ ܕܘܝܕ ܠܡܒܪܟܘ ܠܒܝܬܗ.
20 ܘܢܦܩܬ ܡܝܟܠ ܒܪܬ ܫܐܘܠ ܠܐܘܪܥܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܬ. ܡܐ ܡܝܩܪ ܝܘܡܢܐ ܡܠܟܐ ܕܝܣܪܝܠ.
ܕܐܬܓܠܝ ܝܘܡܢܐ ܠܥܝܢܝ ܐܡܗܬܐ ܕܥܒܕܘܗܝ. ܐܝܟ ܕܡܬܓܠܐ ܚܕ ܡܢ ܪܝܩܐ.
21 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܡܝܟܠ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܕܓܒܢܝ ܡܢ ܐܒܘܟܝ ܘܡܢ ܟܠܗ ܒܝܬܗ. ܘܦܩܕܢܝ
ܕܐܗܘܐ ܡܕܒܪܢܐ ܥܠ ܥܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘܝܬ ܡܫܬܥܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
22 * ܘܐܬܒܣܪ ܬܘܒ ܡܢ ܗܕܐ. ܘܐܗܘܐ ܫܦܠܐ ܒܥܝܢܝ ܢܦܫܝ. ܘܥܡ ܐܡܗܬܐ ܕܐܡܪܬܝ.
23 ܥܡܗܝܢ ܐܬܝܩܪ. * ܘܠܡܝܟܠ ܒܪܬ ܫܐܘܠ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܗ ܝܠܕܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡ ܡܘܬܗ.

* Timuítq; David Dñm eo die, & ait; Quomodo introducerẽ ad me arcã Dñi? 9 Noluit ergò David introducere ad se arcã Dei, in civitatẽ Davidis; sed avertit illam David in domũ Obar-edom Gethæi. 10 Cúmq; mansisset arca Dñi in domo Obar-edom Gethæi tribus mensib', benedixit Dñs Obar-edom Gethæo, totíque domui ipsius propter arcam Dñi. 11 Et indicaverunt regi Davidi, ac dixerunt illi quòd benedixisset Dñs Obar-edom & omnibus quæ possidebat, propter arcam Dñi. 12 Quarè abiens David, adduxit arcã Dñi è domo Obar-edom, in civitatẽ David cum lætitia. Factúmq; est ut cùm progressi fuissent portitores arcæ Dñi sex passib', sacrificârit boves saginatos. 13 David autẽ canebat coram Dño omni cum fastu, erátq; David vestit' ephod lineo. 14 Ita David & tot' Israel adducebant arcam Dñi cum jubilo & voce tubæ. 15 Demũ collocata fuit arca Dñi in domo Davidis. 16 (Verùm Malchel filia Saulis cùm ꝑ fenestrã prospectans vidisset regem Davidẽ exultantem et ludentẽ corã Dño, vilipendit eũ in corde suo.) Inferentes enim arcam Dñi, collocârunt eam intra tabernaculum ꝙ fixerat illi David: obtulítq; David hostias coram Dño, & holocausta. 17 Cúmque absolvisset David oblationẽ hostiarum et holocaustorum coram Dño, benedixit populo in nomine Dñi potentissimi: 18 Et distribuit universo populo, toti cœtui Israelis, tam viris quàm mulieribus, placentam panis unam, frustum carnis unum, & laganũ unũ: tum abierunt totus populus, quisq; domum suam: 19 David etiam reversus est ut abiret domum suam. 20 Egressa est autem Malchel filia Saulis obviàm Davidi, & ait; Quàm honorandus est hodiè rex Israelis, qui se exposuit hodiè coram ancillis servorum suorum! planè se exposuit ut unusquispiam è vanissimis *hominibus*. Dixit verò David Malcheli, Corã Domino cui gratior fui quàm pater tuus, & tota domus ejus, quíque præfecit me ut essem gubernator populi Dñi, *hoc est*, Israelis, ob id quidem lusi coram Domino. 21 Quin, vilis adhuc fierem plusquam hoc, humilior fierẽ apud me ipsum, ut apud ancillas de quibus dixisti, apud eas *inquam* in honore haberer. 22 Itaque Malchel filia Saulis non habuit prolem usque in diem mortis suæ. 23

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وفرق داود في ذلك اليوم وقال * كيف أدخل تابوت عهد الرب الي * وابى داود ان يدخل
10 تابوت الرب الى قريته * وانطلق به الى بيت عوريا الجاثاني * ومكث تابوت عهد الرب عند عوريا
11 الادوماني ثلاثة اشهر * وبارك الرب على عوريا وجميع اهل بيته من اجل تابوت الرب * فاخبر داود
12 الملك وقالوا له * ان الرب قد بارك على عوريا ادوم الجاثاني وعلى كل شي له من اجل تابوت
الرب * فانطلق داود واصعد التابوت من بيت عوريا الى قرية داود بفرح * فلما جاروا بالتابوت
13 ستة خطوات * قرب داود ذبائح لله ثيرانا معلوفة * وجعل يسبح بكل عز الرب * وكان داود لابسا
14 جبة من دمقس * وكان داود وجميع بني اسرائيل يصعدون التابوت باصوات الشكر والنفخ
15 بالقرون * وصير تابوت العهد في قرية داود * وكانت ملكال ابنة ساوول امراة داود متطلعة من
16 كوة * وابصرت داود الملك يطرب ويلعب امام الرب * فازدرته في قلبها * وتابوت الرب فاتوا به *
17 وجعلوه في الخيمة التي ضرب له داود * وقرب داود في ذلك اليوم ذبائح وقرابين تامة للرب * فلما فرغ
18 داود من ذبائحه وقرابينه للرب * دعا الشعب وباركهم باسم الرب القوي * وقسم لجميع الشعب
19 وجميع آل اسرائيل * رجالهم ونساءهم * لكل راس رغيفا من خبز * وقطعة من لحم * وكاس خمر *
20 وانصرف جميع الشعب كل امرئ الى منزله * وداود ايضا اتى الى منزله * فاستقبلته ملكال ابنة ساوول *
وقالت له * ما كان احسن اليوم ملك اسرائيل واجمل صنيعه * انه كان يلعب اليوم ويطرب تجاه
21 امائه وعبيده * طاهرا لجميع الناس كواحد منهم وكبعض العبيد * قال داود لملكال * فعلت ذلك
امام الرب الذي اختارني * وفضلني على ابيك وعلى جميع اهل بيته * وامرني ان اكون مدبرا
22 لشعبه آل اسرائيل * لذلك لعبت بفرح امام الرب * وهذا ايضا لي قليل * لاني ذليل عند نفسي * ليس
23 انا باكرم عند الرب من الاماء التي قلت * واما ملكال ابنة ساوول فلم ترزق ولدا الى يوم ماتت *

* *Timuitque David eo die, & dixit, Quomodo inferrem arcam Domini ad me?* 9 *Vetitus inquam, David inferre arcam Domini in civitatem suã, duxit illam in domum Uziæ Gethæi.* 10 *Mansitque arca fœderis Domini apud Uziam Edomæum tribus mensibus: et benedixit Dominus Uziæ totique familiæ ipsius propter arcam Domini.* 11 *Sed cùm nuntiatum fuisset Davidi regi, dictumque ad eum quòd benedixisset Dominus Uziæ Edom Gethæo & rebus omnibus quas habebat, propter arcã Domini; profectus David assumpsit arcam è domo Uziæ ad civitatẽ Davidis, cũ gaudio.* 12 *Cùmque promovissent arcã sex passibus, obtulit David sacrificia Deo, tauros impinguatos:* 13 *Cœpitq; laudare omni cum fastu Dominũ: erat autem David accinctus sago holoserico.* 14 *David igitur & omnes Israelitæ ducebant arcam vocibus laudis & sono buccinarum:* 15 *Et collocata fuit arca fœderis in civitate David.* 16 *Porrò Malchel filia Saulis, uxor Davidis, prospiciens per fenestram vidit Davidem regem gestientem ac ludentem coram Domino, & aspernata est eum in corde suo.* *Itaque attulerunt arcã Domini, et collocârunt eam in tentorio quod fixerat ei David: obtulitque David eo die sacrificia & oblationes perfectas Domino.* 17 *Et cùm absolvisset David sacrificia & oblationes Domini, convocato populo benedixit eis in nomine Domini potentissimi.* 18 *Deinde partitus est universo populo cunctisque Israelitis, tam viris quàm mulieribus eorum, singulis capitibus, tortam panis, frustum carnis, & calicem vini: tum discessit universus populus, quisque domum suam.* 19 *Davide quoque domũ suam se recipiente, occurrit illi Malchel filia Saulis, dixitque ad eum, Quàm pulcher erat hodiè rex Israelis, & quàm decora actio ipsius! sanè ludebat hodiè, gestiebatque coram ancillis & servis suis, præbens se cunctis hominibus quasi unum ex ipsis, imò ut aliquem servorum.* 20 *Dixit David Malcheli, Id feci coram Domino qui elegit me, prætulitque me patri tuo totique familiæ ipsius, & præcepit mihi ut essem moderator populi sui Israelitici: propterea cum gaudio lusi coram Domino.* 21 *Quin & hoc parum est apud me, quia vilis sum apud me ipsum, neque pluris sum apud Dominum quàm ancillæ de quibus dixisti.* 22 *Malcheli verò filiæ Saulis non fuerunt concessi liberi usque ad diem quo mortua est.* 23

שמואל ב: ז

CAP. VII. ז

ei requiem dediſſet DOMINUS & ,ſua domo in rex ſediſſet cùm,fuit Et
1 וַיְהִי כִּי־יָשַׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וַיהוָה הֵנִיחַ־לוֹ
: prophetam Nathan ad rex dixit Et .ſuis inimicis omnib⁹ ab *circuitu à*
2 מִסָּבִיב מִכָּל־אֹיְבָיו׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־נָתָן הַנָּבִיא
reſidens Dei arca & ,*cedrorum* domo in *ſedens* ego ,nunc Vide
רְאֵה נָא אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲרָזִים וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב
quod Omne : regem ad Nathan Dixitque .cortinæ medio in
3 בְּתוֹךְ הַיְרִיעָה׃ וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר
nocte in fuit Et .tecum DOMINUS quia ; fac ,vade ,tuo corde in
4 בִּלְבָבְךָ לֵךְ עֲשֵׂה כִּי יְהוָה עִמָּךְ׃ וַיְהִי בַּלַּיְלָה
,Vade : dicendo ,Nathan ad DOMINI verbum fuit & : illa
5 הַהוּא וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־נָתָן לֵאמֹר׃ לֵךְ
tu Nunquid:DOMINUS dixit Sic : David ad meum ſervum ad *dices* &
וְאָמַרְתָּ אֶל־עַבְדִּי אֶל־דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה הַאַתָּה
habitavi non Quia *? me habitandum ad* ,domum mihi ædificabis
6 תִּבְנֶה־לִּי בַיִת לְשִׁבְתִּי׃ כִּי לֹא יָשַׁבְתִּי
, Ægypto ex Iſrael filios *me facere aſcendere* die à ,domo in
בְּבַיִת לְמִיּוֹם הַעֲלֹתִי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
.tabernaculo in & ,tentorio in *ambulans fui &* : hanc diem ad uſque &
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וָאֶהְיֶה מִתְהַלֵּךְ בְּאֹהֶל וּבְמִשְׁכָּן׃
ſum locut⁹ verbũ nunquid ,Iſrael filiis omnib⁹ *in* ambulavi *quo* omni In
7 בְּכֹל אֲשֶׁר־הִתְהַלַּכְתִּי בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲדָבָר דִּבַּרְתִּי
meum populum *paſcere* præcepi cui , Iſrael *tribuum* aliqua cum
אֶת־אַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי לִרְעוֹת אֶת־עַמִּי
? cedrorum domum mihi ædificâſtis non quid Ut : dicendo ,Iſrael
אֶת־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לָמָּה לֹּא־בְנִיתֶם לִי בֵּית אֲרָזִים׃
: exercituũ Dominus dixit Sic : David meo ſervo dices ſic nunc Et
8 וְעַתָּה כֹּה־תֹאמַר לְעַבְדִּי לְדָוִד כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
ſuper *ducem exiſtendum ad* , *pecus poſt de* tugurio è te *accepi* Ego
אֲנִי לְקַחְתִּיךָ מִן־הַנָּוֶה מֵאַחַר הַצֹּאן לִהְיוֹת נָגִיד עַל־
quo omni in tecum fui Et .Iſrael ſuper meum populum
9 עַמִּי עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וָאֶהְיֶה עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר
tibi feci & : *tuis faciebus* à tuos inimicos omnes excidi & : ambulâſti
הָלַכְתָּ וָאַכְרִתָה אֶת־כָּל־אֹיְבֶיךָ מִפָּנֶיךָ וְעָשִׂתִי לְךָ
ponam Et .terra in qui magnorum nomen juxta ,magnum nomen
10 שֵׁם גָּדוֹל כְּשֵׁם הַגְּדֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ׃ וְשַׂמְתִּי
non & ,*ſe ſub* habitabit & ,eum plantabo & , Iſrael meo populo locum
מָקוֹם לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל וּנְטַעְתִּיו וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא
eum *affligendum ad* , *iniquitatis* filii addent neque : amplius movebitur
יִרְגַּז עוֹד וְלֹא־יֹסִיפוּ בְנֵי־עַוְלָה לְעַנּוֹתוֹ
ſuper judices præcepi qua die *à Et* .*principio in* ſicut
11 כַּאֲשֶׁר בָּרִאשׁוֹנָה׃ וּלְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוִּיתִי שֹׁפְטִים עַל־
: tuis inimicis omnibus ab tibi dabo requiem & , Iſrael meum populum
עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַהֲנִיחֹתִי לְךָ מִכָּל־אֹיְבֶיךָ
Cùm .DOMINUS tibi faciet domum quòd ,DOMINUS tibi annunciat &
12 וְהִגִּיד לְךָ יְהוָה כִּי־בַיִת יַעֲשֶׂה־לְּךָ יְהוָה׃ כִּי
ſtatuam & ,tuis patribus cum *jacueris* & , tui dies fuerint completi
יִמְלְאוּ יָמֶיךָ וְשָׁכַבְתָּ אֶת־אֲבֹתֶיךָ וַהֲקִימֹתִי אֶת־
.ejus regnum firmabo & : *tuis viſcerib⁹* è egredietur quod,te poſt tuũ ſemẽ
זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ וַהֲכִינֹתִי אֶת־מַמְלַכְתּוֹ׃
ejus regni ſolium firmabo & ; meo nomini domum ædificabit ipſe
13 הוּא יִבְנֶה־בַּיִת לִשְׁמִי וְכֹנַנְתִּי אֶת־כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ
: filiũ in mihi erit ipſe & ,patrem in illi ero Ego .ſeculum in uſque
14 עַד־עוֹלָם׃ אֲנִי אֶהְיֶה־לּוֹ לְאָב וְהוּא יִהְיֶה־לִּי לְבֵן
filiorũ *ictib⁹* in &, virorum virga in eũ arguam *&* ,*eũ perversè agendo in quem*
אֲשֶׁר בְּהַעֲוֺתוֹ וְהֹכַחְתִּיו בְּשֵׁבֶט אֲנָשִׁים וּבְנִגְעֵי בְּנֵי
quemadmodum ; eo ab recedet non mea miſericordia Et .*hominis*
15 אָדָם׃ וְחַסְדִּי לֹא־יָסוּר מִמֶּנּוּ כַּאֲשֶׁר
.*tuis facie⁹bus* à feci recedere quem , Saul *cum* à feci recedere
הֲסִרֹתִי מֵעִם שָׁאוּל אֲשֶׁר הֲסִרֹתִי מִלְּפָנֶיךָ׃

Verſio VUL.LAT.

CAP. VII.

1 FActum eſt autem cùm ſediſſet
rex in domo ſua,& Dominus
dediſſet ei requiem
undiq; ab univerſis inimicis
2 ſuis, Dixit ad Nathan prophetam;
Vidéſne quòd ego habitem
in domo cedrina, &
arca Dei poſita ſit in medio
3 pellium? Dixitq; Nathan ad
regem; Omne quòd eſt in
corde tuo,vade,fac:quia Dominus
4 tecum eſt. Factum eſt
autem in illa nocte: & ecce
ſermo Dñi ad Nathan, dicens;
5 Vade, & loquere ad
ſervum meum David; Hæc
dicit Dominus, Numquid tu
ædificabis mihi domum ad habitandum?
6 Neq; enim habitavi
in domo ex die illa, quâ
eduxi filios Iſrael de terra
Ægypti, uſque in diem hanc:
ſed ambulabam in tabernaculo,
7 & in tentorio. Per cuncta
loca, quæ tranſivi cum omnibus
filiis Iſrael, numquid loquens
locutus ſum ad unam
de tribubus Iſrael, cui præcepi,
ut paſceret populum
meũ Iſrael; dicens, Quarè
non ædificâſtis mihi domum
8 cedrinam? Et nunc hæc dices
ſervo meo David, Hæc dicit
Dominus exercituum; Ego
tuli te de paſcuis ſequentem
greges, ut eſſes dux ſuper populum
9 meum Iſrael: Et fui
tecum in omnibus ubicunque
ambulâſti,& interfeci univerſos
inimicos tuos à facie tua:
fecíque tibi nomen grande,
juxta nomen magnorum qui
10 ſunt in terra. Et ponam locũ
populo meo Iſrael, & plantabo
eum,& habitabit ſub eo,
& non turbabitur ampliùs:
nec addent filii iniquitatis ut
11 affligant eum ſicut priùs, Ex
die quâ conſtitui judices ſuper
populũ meũ Iſrael: & requiẽ
dabo tibi ab omnibus inimicis
tuis: prædicítque tibi
Dñs, quòd domum faciat tibi
12 Dñs. Cúmq; completi fuerint
dies tui, & dormieris cum patribus
tuis: ſuſcitabo ſemen
tuum poſt te, quod egredietur
de utero tuo, & firmabo regnum
13 ejus. Ipſe ædificabit domum
nomini meo, & ſtabiliã
thronum regni ejus uſque in
14 ſempiternum. Ego ero ei in
patrem, & ipſe erit mihi in
filium: qui ſi iniquè aliquid
geſſerit, arguam eum in virga
virorum, & in plagis filiorum
15 hominum. Miſericordiam autem
meam non auferam ab
eo,ſicut abſtuli à Saul, quem
amovi à facie mea.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ζʹ.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ὅτε (α) ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς
ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ϗ κύριος κατεκληρονόμησεν
αὐτὸν κύκλῳ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν
2 (β) αὐτοῦ τῶν κύκλῳ, Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
πρὸς Νάθαν τὸν προφήτην, Ἰδοὺ δὴ ἐγὼ
κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, ϗ ἡ κιβωτὸς τοῦ
3 θεοῦ κάθηται ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς. Καὶ εἶπεν
Νάθαν πρὸς τὸν βασιλέα, Πάντα (γ) ὅσα
ἂν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, βάδιζε ϗ ποίει, ὅτι
4 κύριος μετὰ σοῦ. Καὶ ἐγένετο (δ) τῇ νυκτὶ
ἐκείνῃ, ϗ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Νάθαν,
5 λέγων, Πορεύου, ϗ (ε) εἰπὸν πρὸς τὸν
δοῦλόν μου Δαυίδ, Τάδε λέγει κύριος, Οὐ
σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί
6 με. Ὅτι οὐ κατῴκηκα ἐν οἴκῳ ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας
ἀνήγαγον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ϗ ἤμην ἐμπεριπατῶν
7 ἐν καταλύματι ϗ ἐν σκηνῇ, Ἐν
πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ Ἰσραήλ. εἰ
λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν φυλὴν τοῦ Ἰσραήλ,
(ζ) ᾧ ἐνετειλάμην ποιμαίνειν τὸν
(η) λαόν μου Ἰσραήλ, λέγων, (θ) Ἱνατί
8 οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κέδρινον; Καὶ
νῦν τάδε ἐρεῖς τῷ δούλῳ μου Δαυίδ, Τάδε
λέγει κύριος παντοκράτωρ, Ἔλαβόν
σε ἐκ τῆς (ι) μάνδρας τῶν προβάτων, τοῦ εἶναί σε
εἰς ἡγούμενον (κ) ἐπὶ τὸν λαόν μου ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ,
9 Καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύου,
καὶ (λ) ἐξωλόθρευσα πάντας
τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου σου, ϗ ἐποίησά
σε ὀνομαστὸν κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων
10 τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ
μου τῷ Ἰσραήλ, ϗ καταφυτεύσω (μ) αὐτόν,
ϗ κατασκηνώσει καθ᾽ ἑαυτόν, ϗ οὐ
μεριμνήσει οὐκέτι· καὶ οὐ προσθήσει (ν)
υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτόν, καθὼς
11 ἀπ᾽ ἀρχῆς, Ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ὧν ἔταξα
κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μου (ξ) Ἰσραήλ·
ϗ ἀναπαύσω σε ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν
σου. ϗ ἀπαγγελεῖ σοι κύριος, ὅτι οἶκον οἰκοδομήσεις
12 αὐτῷ. Καὶ ἔσται ἐὰν πληρωθῶσιν
αἱ ἡμέραι σου, ϗ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν
πατέρων σου, ϗ ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου
μετὰ σέ, ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, ϗ ἑτοιμάσω
13 τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Αὐτὸς οἰκοδομήσει
μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, ϗ ἀνορθώσω
τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα.
14 Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, ϗ αὐτὸς
ἔσται μοι εἰς υἱόν. καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἡ ἀδικία
αὐτοῦ, καὶ ἐλέγξω αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ ἀνδρῶν,
καὶ (ο) ἐν ἁφαῖς υἱῶν ἀνθρώπων·
15 Τὸ δὲ ἔλεός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ᾽ αὐτοῦ,
καθὼς ἀπέστησα ἀφ᾽ ὧν ἀπέστησα ἐκ προσώπου
μου.

CAP. VII.

ET factum eſt, quando ſedit 1
rex in domo ſua, & Dominus
(a) hæreditare fecit eum (b)
in circuitu ab omnibus inimicis
ejus, qui in circuitu: Et dixit 2
rex ad Nathan prophetam, Ecce
nunc ego habito in domo cedrina:
& arca Dei ſedet in medio
tabernaculi. Et dixit Nathan 3
ad regem; Omnia quæcunque
in corde tuo, vade, &
fac: quoniam Dominus tecum.
Et factum eſt nocte illâ, & 4
factum eſt verbum Domini ad
Nathan, dicens; Vade, & dic 5
ad ſervum meum David; Hæc
dicit Dominus, Non tu ædificabis
mihi domum ad habitandum
me. Quoniam non habitavi 6
in domo, ex qua die eduxi
filios Iſrael ex Ægypto uſque
in diem hanc: & fui inambulans
in tentorio, & in tabernaculo,
In omnibus per quæ tranſii 7
in omni Iſrael. Nunquid loquens
locutus ſum ad unam tribum
Iſrael, cui mandavi paſcere
populum meum Iſrael, dicens;
ut quid non ædificâſtis
mibi domum cedrinam? Et 8
nunc hæc dices ſervo meo David,
Hæc dicit Dominus omnipotens;
Aſſumpſi te ex mandra
ovium, ut eſſes tu in ducem
ſuper populum meum ſuper
Iſrael: Et fui tecum in omnibus, 9
in quibus ibas: & exterminavi
omnes inimicos tuos à
facie tua, & feci (c) te nominatum
juxta nomen magnorum,
qui ſuper terram. Et ponam locum 10
populo meo Iſrael; &
plantabo eum: & habitabit (d)
per ſe, & non erit ſolicitus ultra:
& non adjiciet filius injuſtitiæ
humiliare eum, ſicut à
principio, A (e) diebus quibus 11
conſtitui judices ſuper populum
meum Iſrael: & requieſcere
faciam te ab omnibus inimicis
tuis. Et annuntiabit tibi Dominus,
quia domum (f) ædificabis
ei. Et erit, ſi impleti fuerint 12
dies tui, & dormieris cum patribus
tuis; & ſuſcitabo ſemen
tuum poſt te, qui erit ex ventre
tuo: & parabo regnum ejus.
Ipſe ædificabit mihi domum nomini 13
meo, & erigam thronum
ejus uſque in ſeculum. Ego ero ei 14
in patrem, & ipſe erit mihi in
filium. Et ſi venerit injuſtitia ejus;
& arguam (g) eum in virga
virorum, & in (h) tactibus
filiorum hominum: Miſericordiam 15
autem meam non removebo
ab eo: ſicut removi (i) ab
iis quos removi à facie mea.

MS.A. (α) ἐκάθισεν Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς (β) αὐτοῦ, Καὶ εἶπεν (γ) ὅσα ἐν (δ) ἐν τῇ (ε) εἶπε (ζ) ὧν (η) λαὸν τὸν Ἰσραήλ, (θ) Τί οὐκ (ι) μάνδρας ἀπὸ ὄπισθεν τῶν προβάτων, (κ) ἐπὶ Ἰσραήλ, (λ) ἐξωλέθρευσα (μ) αὐτὸν ἐν κατασκηνώσει καθ᾽ αὐτόν, (ν) ἔπ υἱὸς (ξ) τὸν Ἰσραήλ· (ο) ἐν ἀφέσει υἱῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ז

1 וַהֲוָה כַּד יְתֵיב מַלְכָּא בְּבֵיתֵיהּ וַייָ אֲנִיחַ לֵיהּ מִסְחוֹר סְחוֹר מִכָּל בַּעֲלֵי דְבָבוֹהִי׃ וַאֲמַר
2 מַלְכָּא לְנָתָן נְבִיָּא חֲזֵי כְעַן דִּי אֲנָא יְתֵיב בְּבֵיתָא דִּי מְטַלַּל בְּכִיּוּרֵי אַרְזַיָּא וַאֲרוֹנָא דַייָ שְׁרֵי
3 בְּמַשְׁכְּנָא בְּגוֹ יְרִיעָתָא׃ וַאֲמַר נָתָן לְמַלְכָּא כֹּל דִּי בְלִבָּךְ אֱזֵיל עֲבֵיד אֲרֵי מֵימְרָא דַייָ
4 בְּסַעֲדָךְ׃ וַהֲוָה בְּלֵילְיָא הַהוּא וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ לְוָת נָתָן לְמֵימַר׃ אֱזֵיל
5 וְתֵימַר לְעַבְדִּי לְדָוִד כִּדְנַן אֲמַר יְיָ הַאַתְּ תִּבְנֵי קֳדָמַי בֵּיתָא לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתִּי בֵהּ׃ אֲרֵי
6 לָא אַשְׁרֵיתִי שְׁכִנְתִּי בְּבֵיתָא מִיּוֹמָא דִּי אַסֵּקִית יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְעַד יוֹמָא הָדֵין
7 וַהֲוֵיתִי מַשְׁרֵי שְׁכִנְתִּי בְּמַשְׁכְּנִין וּבִירִיעָן׃ בְּכָל אֲתַר דִּי הַלֵּכִית בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲפִתְגָם
מַלֵּלִית עִם חַד שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל דִּי פַקֵּדִית לְפַרְנָסָא יָת עַמִּי יָת יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר לְמָה לָא
8 בְנֵיתוּן קֳדָמַי בֵּיתָא דִּי מְטַלַּל בְּכִיּוּרֵי אַרְזַיָּא׃ וּכְעַן כִּדְנַן תֵּימַר לְעַבְדִּי לְדָוִד כִּדְנַן אֲמַר
9 יְיָ צְבָאוֹת אֲנָא דַבַּרְתָּךְ מִן דִּירָא מִבָּתַר עָנָא לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל עַמִּי עַל יִשְׂרָאֵל׃ וַהֲוָה מֵימְרִי
בְּסַעֲדָךְ בְּכָל אֲתַר דִּי הֲלַכְתָּא וְשֵׁיצֵיתִי יָת כָּל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ מִן קֳדָמָךְ וַעֲבַדִית לָךְ שׁוּם רַב
10 כְּשׁוּם רַבְרְבַיָּא דִּי בְאַרְעָא׃ וְאֲשַׁוֵּי אֲתַר מְתַקַּן לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל וַאֲקִימִנּוּן וְיִשְׁרוֹן בְּאַתְרֵיהוֹן
11 וְלָא יְזוּעוּן עוֹד וְלָא יוֹסְפוּן בְּנֵי רִשְׁעָא לְעַנָּיוּתְהוֹן כִּדְבְקַדְמֵיתָא׃ וּלְמִן יוֹמָא דִּי פַקֵּדִית
נְגִידִין עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִיחִית לָךְ מִכָּל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ וְחַוִּי לָךְ יְיָ אֲרֵי בֵית מַלְכוּ יְקִים לָךְ יְיָ׃
12 אֲרֵי יִשְׁלְמוּן יוֹמָךְ וְתִשְׁכּוֹב עִם אֲבָהָתָךְ וְאָקִים יָת בְּרָךְ בָּתְרָךְ דִּי תוֹלִיד וְאַתְקֵן יָת
13 מַלְכוּתֵיהּ׃ הוּא יִבְנֵי בֵיתָא לִשְׁמִי וְאַתְקֵין יָת כּוּרְסֵי מַלְכוּתֵיהּ עַד עָלְמָא׃ אֲנָא אֱהֵי
14 לֵיהּ כְּאַב וְהוּא יְהֵי לִי דָמֵי כְבַר דְּאִם יִסְרַח וְאַלְקֵינֵיהּ בְּמַלְקוּת גַּבְרִין וּבְמַרְדּוּת בְּנֵי אֱנָשָׁא׃
15 וְטוּבִי לָא יַעְדֵּי מִנֵּיהּ כְּמָא דְאַעְדֵּיתִי מִן שָׁאוּל דִּי אַעְדֵּיתִי מִן קֳדָמָךְ׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. VII.

ET fuit quando ſedit rex in domo ſua,et Dominus quietem dedit illi undequaq; 1
ab omnibus autoribus inimicitiæ ejus. Et dixit rex ad Nathan 2
prophetá: Vide nunc, *quòd* ego ſedeo in domo quæ adumbrata eſt in cælaturis
cedrorum,et arca Dñi manet in tabernaculo intra cortinas. Et dixit 3
Nathan ad regem: Omne ꝙ eſt in corde tuo,vade,facito;quia dictũ Domini
in auxilio tuo eſt. Et factũ eſt in nocte illa,et fuit verbum prophetiæ 4
ab-ante Dñm *ad* Nathan,dicendo: Vade et dices ſervo meo David: Sic dicit 5
Dñs,Num tu ædificabis ante me domũ ut manere facias majeſtatẽ meam
in ea? Quia non collocavi majeſtatem meam in domo à die quo aſcendere 6
feci filios Iſrael ex Ægypto uſq; ad diem hunc. Et manſit majeſtas mea in
tabernaculis et in cortinis. In omni loco quò ivi cum omnib⁹ filiis Iſrael, 7
num verbum locut⁹ ſum ad quempiam ex tribubus Iſrael quem juſſerim
paſcere populum meũ Iſrael dicendo: Quare non ædificâſtis ante me domum
quæ adumbrata ſit in cælaturis cedrorum? Et nunc ſic dices ſervo 8
meo David: Sic dicit Dñs Szebaoth, Ego accepi te ex ovili de-poſt pecudes,
ut eſſes rex ſuper populum meũ ſuper Iſrael. Et fuit dictũ meum in 9
auxilio tuo in omni loco quò iviſti, et conſumpſi omnes auctores inimicitiæ
tuæ ex-ante te, et feci tibi nomen magnũ ſicut nomen magnatũ qui
ſunt in terra. Et ponã locũ paratũ ante me populo meo Iſrael, et ſtatuam 10
eos,et manebunt in locis ſuis,et non terrebuntur ampliùs; et non addent
filii improborũ affligere eos ſicut antiquitus. Et à die quo conſtitui præfectos 11
ſuper populũ meũ Iſrael,et quieſcere feci te ab omnib⁹ auctorib⁹ inimicitiæ
tuæ; et indicavit tibi Dñs quòd regnũ firmabit tibi Dñs. Nam perficientur 12
dies tui, et jacebis cum patribus tuis, et ſtatuam filium tuum poſt
te,quẽ gignes poſt hoc,et ſtatuam regnũ ejus. Ipſe ædificabit domũ nomini 13
meo, et ſtabiliam ſolium regni ejus uſq; in ſeculum. Ego ero illi in patrem, 14
et ipſe erit *mihi ſicut* filius; qui ſi iniquè egerit, et caſtigabo eum in caſtigatione
virorũ,et in rebellione filiorũ hominũ. Et bonitas mea non recedet 15
ab eo,quemadmodũ tranſire feci à Saul, quẽ tranſire feci ab-ante te.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ *

1 2 *ܘܟܕ ܝܬܒ ܡܠܟܐ ܒܒܝܬܗ. ܘܡܪܝܐ ܐܢܝܚ ܠܗ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. *ܐܡܪ
ܡܠܟܐ ܠܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܚܙܝ ܕܐܢܐ ܝܬܒ ܒܒܝܬܐ ܕܐܪܙܐ. ܘܩܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܝܬܒܐ ܒܓܘ
3 ܝܪܝܥܬܐ. *ܘܐܡܪ ܢܬܢ ܠܡܠܟܐ. ܟܠ ܕܒܠܒܟ ܥܒܕ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܥܡܟ. *ܘܗܘܐ ܒܠܠܝܐ
4 5 ܗܘ. ܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܢܬܢ ܢܒܝܐ ܘܐܡܪ. *ܙܠ ܐܡܪ ܠܥܒܕܝ ܕܘܝܕ. ܗܟܢܐ
6 ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܢܬ ܠܐ ܬܒܢܐ ܠܝ ܒܝܬܐ ܠܡܥܡܪܝ. *ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܡܪܬ ܒܒܝܬܐ ܡܢ ܝܘܡܐ
ܕܐܣܩܬ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܗܘܝܬ ܡܗܠܟ ܒܡܫܟܢܐ.
7 *ܒܟܠ ܕܗܠܟܬ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܠܡܐ ܡܠܬܐ ܐܡܪܬ ܠܚܕ ܡܢ ܫܒܛܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܦܩܕܬ ܠܡܪܥܐ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܠܡܢܐ ܠܐ ܒܢܝܬܘܢ ܠܝ ܒܝܬܐ ܕܐܪܙܐ.
8 *ܘܗܫܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܥܒܕܝ ܕܘܝܕ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܐܢܐ ܕܒܪܬܟ ܡܢ ܕܪܐ ܡܢ
9 ܒܬܪ ܥܢܐ. ܕܬܗܘܐ ܡܕܒܪܢܐ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. *ܘܗܘܝܬ ܥܡܟ ܒܟܠ ܕܐܙܠܬ.
ܘܐܘܒܕܬ ܠܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܡܢ ܩܕܡܝܟ. ܘܥܒܕܬ ܠܟ ܫܡܐ ܪܒܐ. ܐܝܟ ܫܡܐ ܕܪܘܪܒܢܐ
10 ܕܒܐܪܥܐ. *ܘܐܣܝܡ ܐܬܪܐ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܨܒܝܘܗܝ. ܘܢܫܪܐ ܒܕܘܟܬܗ
ܘܠܐ ܢܙܘܥ ܬܘܒ. ܘܠܐ ܢܘܣܦܘܢ ܒܢܝ ܥܘܠܐ ܠܡܫܥܒܕܘܬܗ. ܐܝܟ ܕܒܩܕܡܝܬܐ.
11 *ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܦܩܕܬ ܕܝܢܐ ܥܠ ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܝܚܟ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ.
12 ܘܢܚܘܝܟ ܡܪܝܐ. ܕܒܝܬܐ ܢܥܒܕ ܠܟ ܡܪܝܐ. *ܘܡܐ ܕܫܠܡܘ ܝܘܡܝܟ. ܘܫܟܒܬ ܥܡ ܐܒܗܬܟ.
13 ܐܩܝܡ ܙܪܥܟ ܡܢ ܒܬܪܟ ܕܢܦܩ ܡܢ ܚܨܟ. ܘܐܬܩܢ ܡܠܟܘܬܗ. * ܘܗܘ ܢܒܢܐ
14 ܒܝܬܐ ܠܫܡܝ. ܘܐܬܩܢ ܟܘܪܣܝܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܠܥܠܡ. * ܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܗ ܠܐܒܐ. ܘܗܘ
ܢܗܘܐ ܠܝ ܠܒܪܐ. ܘܡܐ ܕܣܟܠ. ܐܪܕܝܘܗܝ ܒܫܒܛܐ ܕܓܒܪܐ. ܘܒܡܚܘܬܐ ܕܒܢܝ ܐܢܫܐ.
15 *ܘܛܝܒܘܬܝ ܠܐ ܐܥܒܪ ܡܢܗ. ܐܝܟ ܕܐܥܒܪܬ ܡܢ ܫܐܘܠ ܕܗܘܐ ܡܢ ܩܕܡܝܟ. ܕܐܥܒܪܬܗ ܡܢ ܩܕܡܝ.

CAP. VII.

CUm autem ſediſſet rex domi ſuæ, & Dominus 1
tranquillum reddidiſſet eum ab omnibus
inimicis ejus; Dixit rex ad Nathan 2
prophetam, Vide quòd ego in æde cedrina
degam, arca verò Dei degat intra cortinas.
Dixit Nathan ad regem, Quicquid eſt in 3
animo tuo, fac; quoniam Dominus tecum
eſt. Eâdem illâ nocte factus eſt ſermo 4
Domini ad Nathan prophetam,dicendo; Vade, 5
dic ſervo meo Davidi, Sic dicit Dominus,
Tu non extrues mihi ædem in habitaculum
meum: Nondum enim ædem habitavi 6
à die quâ extraxi filios Iſrael è terra
Ægypti, ad hunc uſque diem; ſed itavi in
tabernaculis. Quandiu ambulavi inter omnes 7
Iſraelitas, numquid ullum verbum
feci cuiquam ex tribubus Iſraelis cui mandavi
ut paſceret populum meum Iſraelem, *ac*
dixi, Quarè non extruxiſtis mihi ædem cedrinam?
Igitur ſic dices ſervo meo Davidi, 8
Sic dicit Dominus potentiſſimus, Ego
te duxi à tugurio, à ſequendis ovibus, ut eſſes
moderator populi mei Iſraelis, Et fui tecũ 9
quocunque perrexiſti, & perdidi omnes hoſtes
tuos ante te, faciámque tibi nomen celebre,
ut nomen cujuſpiam è celeberrimis qui
ſunt in terra. Conſtituam quoq; locũ populo 10
meo Iſraeli, & plantabo eum,& habitare faciã
eũ in loco ſuo cum quiete,ita ut nõ moveatur
ampliùs, nec ultra ſubjiciant eum iniqui
ut anteá. Ab ea *ſcilicet* die quâ judicem te 11
conſtitui ſuper populum meum Iſraelem, teque
pacatũ reddidi ab omnibus inimicis tuis,
& oſtendit tibi Domin⁹ quòd domum extruxerit
tibi Domin⁹. Cùm autem finierint dies 12
tui, & occubueris cùm patribus tuis, erigam
poſt te ſemen tuum quod è dorſo tuo prodibit,
& regnum ejus firmabo; Ipſéque extruet 13
domum nomini meo,& ſoliũ ejus in ſeculum
uſque firmabo. Ego ero illi ceu pater, 14
& ipſe erit mihi ceu filius: & cùm deliquerit,
corripiam eum virgâ viri & verberibus
humanis: Miſericordiam verò meam non 15
amovebo ab eo,quemadmodum amovi à Saule
qui te præceſſit, quem amovi à conſpectu
meo:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع *

1 2 * فلما جلس داود الملك في بيته مطمينا * واراحه الرب من جميع اعدايه * قال الملك لناثان
3 النبي * انظر الي صنيعي * اني نازل في بيت مسقف بالارز * وتابوت الرب في خيمة من سقاف * قال
4 ناثان لداود الملك * اصنع ما في قلبك * لان الله معك * وفي تلك الليلة اوحي الرب لناثان
5 النبي * وقال له * انطلق الي عبدي داود * واخبره وقل له * هكذا يقول الرب * انت لا تبني
6 لي بيتا * لاني لا اسكن بيتا مبنيا مذ يوم اصعدت بني اسرايل من ارض مصر الي اليوم *
7 بل كان بيتي بينهم من خيام * حيث ما ساروا بنوا اسرايل لعلي قلت لسبط من اسباط بني
اسرايل * ممن امرته ان يرعي آل اسرايل شعبي * او لعلي قلت لماذا لا تبنون لي بيتا من
8 خشب الارز * فقل الآن لداود عبدي * هكذا يقول الرب القوي * انا الذي اخترتك * وجيت
9 بك من خلف الغنم * لتكون مدبرا لآل اسرايل شعبي * واعنتك ونصرتك حيث ما توجهت *
واهلكت جميع اعدايك * وصيرت لك اسما عظيما * اعظم من اسماء ملوك الارض واشرافها
10 * وذلك لاعظم بك آل اسرايل شعبي * واسكنهم مسكن الرجاء والاطمانينة * ولا يفزعون ايضا *
11 ولا تعود الامم تستعبدهم * كما كانوا منذ يوم امرتك ان تدبر آل اسرايل شعبي * واما انت
12 فقد ارحتك من جميع اعدايك * والرب يعظمك ويعظم بيتك * واذا كمل عمرك * وقبضت
13 الي آبايك * اقيم ولدك الذي يخرج من صلبك بعدك * واثبت ملكه * وهو يبني بيتا لاسمي *
14 واصلح منبر ملكه الي الابد * واصير له ابا * وهو يكون لي ابنا * وان جهل واخطا وبخته وادبته
15 بقضيب رجل * وبالجلد الذي يجلد به الناس * واما نعمتي فلا ازيل عنه * ولا اصنع به كما صنعت
بشاول الذي كان قبلك * اني اصرفته من بين يدي *

CAP. VII.

CUm ergò David rex tutus in domo 1
ſua ſediſſet, & requiem dediſſet illi Dominus
ab omnibus hoſtibus ejus; Dixit rex 2
Nathani prophetæ, Conſidera conditionem
meam; ego enim commoror in æde cedro
laqueatâ, arca verò Domini in tentorio
ex cortinis compoſito. *Ait Nathan Davidi* 3
regi, Fac quod eſt in animo tuo quoniam
Deus tecum eſt. Eâdem verò nocte 4
revelavit Dominus Nathani prophetæ ac
dixit ei, Vade ad ſervum meum Davidem, 5
indica ei, & dic illi, Sic ait Dominus,
Tu non ædificabis mihi domum; Quia 6
domum extructam nunquam habitavi à
die quâ eduxi filios Iſrael è terra Ægypti
ad hunc uſque diem; ſed fuit domus mea
inter ipſos ex tentoriis. Quocunque perrexerunt 7
filii Iſrael, nunquid dixi ad ullam
ex iis tribubus filiorũ Iſrael quibus
præcepi ut paſcerent gentem Iſraelis populi
mei, nunquid unquã dixi, Cur non ædificâſtis
mihi domũ ex lignis cedrinis? Dic 8
ergò Davidi ſervo meo, Sic dicit Dominus
fortiſſimus, Ego ſum qui elegi te, &
adduxi te è veſtigiis oviũ ut eſſes gubernator
gentis Iſraeliticæ populi mei; Et 9
auxilium opemque tuli tibi quocunque te
vertiſti, omnes inimicos tuos extinxi, &
comparavi tibi nomen celeberrimum, magis
celebre quàm nomina regum ac principum
terræ: Atque id quidem, ut per te magnificarem 10
gentem Iſraeliticam populum meum,
& collocarem eos in habitaculo ſpei,
& ſecuritatis, nec ultrà formidarent, nec
denuò ſervitute premerent eos iniqui,
Quemadmodum fuerant à die quâ præcepi 11
tibi ut regeres gentem Iſraeliticam populum
meum. Tibi verò jam dedi requiem
ab omnibus inimicis tuis, & Dominus
te magnificabit, & domum tuam amplificabit.
Cùm autem exacta fuerit ætas tua, 12
et aſſumptus fueris ad patres tuos, erigam
poſt te filium tuũ qui egredietur è lumbo
tuo, ſtabiliamq; regnũ ejus; Et ipſe ædificabit 13
domũ nomini meo, & firmabo ſolium
regni ejus uſque in æternum. Eroque illi 14
pater, & ipſe erit mihi filius: & ſiquando
ſtultitiam atque peccatum commiſerit, arguam
eum & puniam illum virgâ viri, et
plagis quibus plectunt homines. Gratiam 15
verò meam non amovebo ab eo, nec faciã
illi quemadmodum feci Sauli prædeceſſori
tuo, quem rejeci à conſpectu meo:

16 ונאמן ביתך וממלכתך עד־עולם לפניך כסאך יהיה נכון עד־עולם׃
17 ככל הדברים האלה וככל החזיון הזה כן דבר נתן אל־דוד׃
18 ויבא המלך דוד וישב לפני יהוה ויאמר מי אנכי אדני יהוה ומי ביתי כי הביאתני עד־הלם׃
19 ותקטן עוד זאת בעיניך אדני יהוה ותדבר גם אל־בית־עבדך למרחוק וזאת תורת האדם אדני יהוה׃
20 ומה־יוסיף דוד עוד לדבר אליך ואתה ידעת את־עבדך אדני יהוה׃
21 בעבור דברך וכלבך עשית את כל־הגדולה הזאת להודיע את־עבדך׃
22 על־כן גדלת יהוה אלהים כי־אין כמוך ואין אלהים זולתך בכל אשר־שמענו באזנינו׃
23 ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ אשר הלכו־אלהים לפדות־לו לעם ולשום לו שם ולעשות לכם הגדולה ונראות לארצך מפני עמך אשר פדית לך ממצרים גוים ואלהיו׃
24 ותכונן לך את־עמך ישראל לך לעם עד־עולם ואתה יהוה היית להם לאלהים׃
25 ועתה יהוה אלהים הדבר אשר דברת על־עבדך ועל־ביתו הקם עד־עולם ועשה כאשר דברת׃
26 ויגדל שמך עד־עולם לאמר יהוה צבאות אלהים על־ישראל ובית עבדך דוד יהיה נכון לפניך׃
27 כי־אתה יהוה צבאות אלהי ישראל גליתה את־אזן עבדך לאמר בית אבנה־לך על־כן מצא עבדך את־לבו להתפלל אליך את־התפלה הזאת׃
28 ועתה אדני יהוה אתה־הוא האלהים ודבריך יהיו אמת ותדבר אל־עבדך את־הטובה הזאת׃
29 ועתה הואל וברך את־בית עבדך להיות לעולם לפניך כי־אתה אדני יהוה דברת ומברכתך יברך בית־עבדך לעולם׃

Verſio VULG. LAT.

16 Et fidelis erit domus tua, & regnũ tuũ uſq; in æternũ ante faciem tuam, & thronus tuus erit firmus jugiter. 17 Secundùm omnia verba hæc, & juxta univerſam viſionem iſtam, ſic locutus eſt Nathan ad David. 18 Ingreſſus eſt autem rex David, & ſedit coram Domino, & dixit; Quis ego ſum, Domine Deus, & quæ domus mea, quia adduxiſti me huc-uſque? 19 Sed & hoc parum viſum eſt in conſpectu tuo, Domine Deus, niſi loquereris etiam de domo ſervi tui in longinquum: iſta eſt enim lex Adam, Dñe Deus. 20 Quid ergò addere poterit adhuc David, ut loquatur ad te? tu enim ſcis ſervũ tuũ, Domine Deus. 21 Propter verbũ tuũ, & ſecundùm cor tuum feciſti omnia magnalia hæc, ita ut notum faceres ſervo tuo. 22 Idcircò magnificatus es, Domine Deus, quia non eſt ſimilis tui, neque eſt Deus extra te, in omnibus quæ audivimus auribus noſtris. 23 Quæ eſt autem, ut populus tuus Iſrael, gens in terra, propter quam ivit Deus, ut redimeret eam ſibi in populum, & poneret ſibi nomen facerétque eis magnalia, & horribilia ſuper terram, à facie populi tui, quem redemiſti tibi ex Ægypto, gentẽ, & deũ ejus. 24 Firmâſti enim tibi populũ tuũ Iſrael in populum ſempiternum: & tu Domine Deus fact⁹ es eis in Deũ. 25 Nunc ergò, Domine Deus, verbũ quod locutus es ſuper ſervũ tuũ, & ſuper domũ ej⁹, ſuſcita in ſempiternum: & fac ſicut locutus es, 26 Ut magnificetur nomen tuũ uſq; in ſempiternum, atque dicatur; Dominus exercituum, Deus ſuper Iſrael. Et dom⁹ ſervi tui David erit ſtabilita coram Domino, 27 Quia tu, Domine exercituum Deus Iſrael, reveláſti aurem ſervi tui, dicens; Domum ædificabo tibi: propterea invenit ſervus tuus cor ſuum ut oraret te oratione hac. 28 Nunc ergò, Domine Deus, tu es Deus, & verba tua erunt vera: locutus es enim ad ſervum tuum bona hæc. 29 Incipe ergò, & benedic domui ſervi tui, ut ſit in ſempiternum coram te: quia tu, Domine Deus, locutus es, & benedictione tua benedicetur domus ſervi tui in ſempiternum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

16 Καὶ πιστωθήσεται ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἕως αἰῶνος ἐνώπιόν μου· καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἔσται (π) ἀνωρθωμένος εἰς τὸν 17 αἰῶνα. Κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην, οὕτως ἐλάλησε Νάθαν πρὸς Δαυίδ. 18 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυίδ, καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον κυρίου, καὶ εἶπε, Τίς εἰμι ἐγώ, κύριέ μου κύριε, καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι (ρ) ἠγάπησάς με ἕως 19 τούτων; Καὶ (σ) κατεσμικρύνθην μακρὸν ἐνώπιόν σου, κύριέ (τ) μου κύριε, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ δούλου σου εἰς μακράν. οὗτος δὲ ὁ νόμος τοῦ ἀνθρώπου, κύριέ (υ) μου κύριε. 20 Καὶ τί προσθήσει Δαυὶδ ἔτι τοῦ λαλῆσαι πρὸς σέ; καὶ νῦν σὺ οἶδας τὸν δοῦλόν σου, 21 (φ) κύριέ μου κύριε, Καὶ διὰ τὸν δοῦλόν σου πεποίηκας, καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας πᾶσαν τὴν μεγαλωσύνην (χ) ταύτην, 22 γνωρίσαι (ψ) τῷ δούλῳ σου, Ἕνεκεν τοῦ (ω) μεγαλῦναί σε, κύριέ μου· ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς σύ, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς 23 ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν. Καὶ τίς ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἄλλο ἐν τῇ γῇ; ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι αὐτῷ λαόν, τοῦ θέσθαι σε ὄνομα, τοῦ ποιῆσαι μεγαλωσύνην καὶ ἐπιφάνειαν, τοῦ ἐκβαλεῖν σε ἐκ προσώπου τοῦ λαοῦ σου, οὓς ἐλυτρώσω σεαυτῷ ἐξ Αἰγύπτου, ἔθνη καὶ 24 σκηνώματα; Καὶ ἡτοίμασας σεαυτῷ τὸν λαόν σου (α) Ἰσραὴλ εἰς λαὸν ἕως αἰῶνος, καὶ σὺ κύριε ἐγένου αὐτοῖς εἰς θεόν. 25 Καὶ νῦν κύριέ μου, ῥῆμα ὃ ἐλάλησας περὶ τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, πίστωσον (β) ἕως τοῦ αἰῶνος, κύριε παντοκράτωρ θεὲ τοῦ Ἰσραήλ. καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας, 26 Μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος. 27 Κύριε παντοκράτωρ (γ) θεὸς Ἰσραήλ, ἀπεκάλυψας τὸ ὠτίον τοῦ δούλου σου, λέγων, Οἶκον οἰκοδομήσω σοι· διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ δοῦλός σου τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ τοῦ προσεύξασθαι πρὸς σὲ τὴν προσευχὴν ταύτην. 28 Καὶ νῦν κύριέ (δ) μου κύριε, σὺ εἶ θεός, καὶ οἱ λόγοι σου ἔσονται ἀληθινοί, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου τὰ ἀγαθὰ ταῦ- 29 τα. Καὶ νῦν ἄρξαι καὶ εὐλόγησον τὸν οἶκον τοῦ δούλου σου, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν σου, ὅτι (ε) σὺ κύριέ μου κύριε ἐλάλησας, καὶ ἀπὸ τῆς εὐλογίας σου εὐλογηθήσεται ὁ οἶκος τοῦ δούλου (ζ) σου τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα.

16 Et (k) fidelis erit domus ejus, & regnum ejus uſque in ſeculum coram me: & thronus ejus erit erectus in ſeculum 17 Juxta omnia verba hæc, & juxta omnem viſionem hanc. Sic locutus eſt Nathan ad David. 18 Et intravit rex David, & ſedit coram Domino, & dixit; Quis ſum ego, Domine mi Domine, & quæ domus mea, quia dilexiſti me uſque (l) ad hæc? 19 Et (m) factus ſum parvus parum coram te, Domine mi Domine: & locutus es pro domo ſervi tui in longinquum. Hæc autem lex hominis, Domine mi Domine. 20 Et quid adjiciet ultrà David loqui ad te? Et nunc noſti ſervum tuum, Domine mi Domine: 21 (n) Et propter ſervum tuum feciſti, & ſecundùm cor tuum feciſti omnem magnificentiam hanc, ad notum faciendum ſervo tuo, 22 Ideò ut magnificares te, Domine mi: quoniam non eſt, ſicut tu: et nõ eſt Deus præter te in omnibus, quæ audivimus in auribus noſtris. 23 Et quis ſicut populus tuus Iſrael, gens alia in terra? Quomodò (o) duxit ſe Deus ad redimendum ſibi populum, ad ponendum te nomen, ad faciendum magnificentiam, & claritatem, ad ejiciendum te à facie populi tui quos redemiſti tibi ex Ægypto, gentes, & tabernacula? 24 Et paráſti tibi populum tuum Iſrael in populum uſque in ſeculum: & tu, Domine, factus es eis in Deum. 25 Et nunc, Domine mi, verbum quod locutus es de ſervo tuo, & domo ejus, (p) fidele fac uſque in ſeculum, Domine omnipotens, Dee Iſrael. Et nunc, ſicut locutus es, 26 Magnificetur nomen tuum uſque in ſeculum. 27 Domine omnipotens Deus Iſrael, reveláſti auriculam ſervi tui, dicens; Domum ædificabo tibi: Propter hoc invenit ſervus tuus cor ſuum, ut oraret ad te orationem hanc. 28 Et nunc, Domine mi Domine, tu es Deus, & verba tua erunt veracia: & locutus es de ſervo tuo bona hæc. 29 Et nunc incipe, & benedic domum ſervi tui, ut ſit in ſeculum coram te: quoniam tu, Domine mi Domine, locutus es: & à benedictione tua benedicetur domus ſervi tui, ut ſit in ſeculum.

MS. A. (π) ἀνορθώμενος (ρ) ἠγάπηκάς (σ) κατεσμικρύνθη (τ) μου, καὶ (υ) μου. Καὶ (φ) κύριε, Διὰ τὸν λόγον σου πεποίηκας (χ) σου ταύτην, (ψ) τὸν δοῦλόν σου, (ω) μεγαλυνθῆναί σε κύριε, κύριέ μου· (α) Ἰσραὴλ λαὸν (β) ἕως αἰῶνος, καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας, Καὶ μεγαλυνθείη (γ) θεὸς ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ, ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου Δαυὶδ ἔσται ἀνωρθωμένος ἐνώπιόν σου, ὅτι κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας, μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος. λέγει κύριος παντοκράτωρ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπεκάλυψας τὸ ὠτίον (δ) μου, σὺ εἶ ὁ θεός, (ε) σὺ εἶ κύριέ μου κύριε ἐλάλησας, (ζ) σου εἰς τὸν αἰῶνα.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

16 Et firma erit domus tua et regnum tuum uſq; in ſeculum ante te: ſolium regni tui erit ſtabilitũ uſq; in ſeculũ. 17 Secundùm omnia verba hæc, et ſecundùm omnem prophetiam hanc, ſic locut⁹ eſt Nathan cum David. 18 Et venit rex David, et ſedit ante Dñm, et dixit *ei*: *Ego* pro ſufficientia Dñe Deus? et quæ dom⁹ mea, quòd perduxiſti me uſq; huc? 19 Et exiguũ adhuc fuit hoc ante te Domine De⁹, et locutus es etiam ſuper domum ſervi tui in ſeculum quod venit; et hæc eſt viſio filiis hominis Domine Deus. 20 Et quid addet David amplius loqui ante te, et tu feciſti petitionem ſervi tui Domine Deus? 21 Propter dictum tuum & ſecundùm *cor tuum* feciſti omnia magnalia hæc, ut cognoſcere faceres ſervum tuum. 22 Propterea magnus es Domine Deus, nam non eſt qui ſit ſicut tu, et non eſt Deus præter te: juxta omnia quæ audivimus, dixerant ante nos. 23 Et quis ut populus tuus Iſrael, populus unus electus in terra? quòd iverunt miſſi ab-ante Dominum ad redimendum eum in populum, et ad ponendum ei nomen et ad faciendum vobis magnalia et fortia; donec intrarent ad terram domus majeſtatis tuæ, quam dediſti illis ab-ante populum tuum quem redemiſti tibi ex Ægypto gentibus & diis ejus. 24 Et paráſti tibi populum tuum Iſrael ante te in populum uſque in ſeculum, et tu Domine fuiſti illis in Deum. 25 Et nunc Domine Deus verbũ quod locutus es ſuper ſervum tuum, et ſuper *hominem domus* ej⁹, firma uſque in ſeculum, et fac ſicut locutus es. 26 Et magnificetur nomen tuum uſque in ſeculum, dicendo: Dominus Szebaoth Deus ſuper Iſrael, et domus ſervi tui David erit ſtabilita ante te. 27 Quia tu Dominus Szebaoth Deus Iſrael *indicâſti ſervo tuo*, dicendo: Regnum ſtatuam tibi; propterea fuit in corde ſervi tui ut oraret ante te orationem hanc. 28 Et nunc Domine Deus tu ipſe Dominus, et verba tua ſunt veritas, et locutus es ſuper ſervos tuos bonitatem hanc. 29 Et nunc incipe, et benedic domui ſervi tui, ut ſit in ſeculum ante te, quia tu Domine Deus locutus es, & de benedictione tua benedicentur domus ſervi tui juſti in ſeculum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 Sed firma erit domus tua & regnum tuum coram me uſque in ſeculum, & ſolium tuum ſtabilietur in conſpectu meo in ſeculum uſque. 17 Omnia verba hæc totámque viſionem iſtam, eâdem ſerie retulit Nathan propheta Davidi. 18 Quamobrem veniens David rex ſedit coram Domino, & ait; Quis ego ſum Domine Deus, & quid eſt domus mea, ut eoúſque me promoveris? 19 Parúmne hoc tibi videtur Domine Deus, quod de domo ſervi tui longè antè dixiſti? humanum inſtitutum eſt hoc Domine Deus. 20 Sed quid plura tibi dicat ſervus tuus David? tu nôſti ſervum tuum Domine Deus, propter ſermones tuos. 21 Et juxta cor tuum tantam feciſti magnitudinem, ut notum redderes ſervum tuum. 22 Propterea magnus es tu Domine Deus, quia non eſt tui ſimilis, nec *alius* eſt Deus (quod auribus noſtris audierimus) præter te. 23 Et quiſnam eſt ſimilis populo tuo Iſraeli, populo unico in terra, populo ad quem ſibi redimendum abierit Deus, & ad comparandum ſibi nomen, & faciendum ſibi magnalia atque viſiones ſuper terram ab antiquo, erga populum tuum quem liberâſti tibi ex Ægypto, populum cujus tu es Deus? 24 Et firmâſti tibi populum tuũ Iſraelem, ut ſit tibi populus uſque in ſeculum; & tu Domine, factus es eorum Deus. 25 Nunc Dñe Deus, verbum ꝗ dixiſti de ſervo tuo et de domo ipſius, aſſere uſque in ſeculum, & fac prout dixiſti: 26 Et magnificetur nomen tuum uſque in ſeculũ, quemadmodũ dixiſti Domine potentiſſime, Deus Iſraelis; & dom⁹ ſervi tui Davidis firma ſit coram te uſque in ſeculum. 27 Quandoquidem tu Domine potentiſſime, Deus Iſraelis, revelâſti auri ſervi tui & dixiſti; Ædificabo tibi domum; propterea cogitavit ſervus tuus in corde ſuo de fundenda coram te oratione iſta. 28 Quapropter Domine Deus, *quum* tu ſis Dominus Deus, vera ſint verba tua quibus tantum bonum pronuntiâſti de ſervo tuo. 29 Incipias igitur, & benedicas domui ſervi tui, ut maneat coram te in æternum; quandoquidem tu Domine Deus locutus es: & de benedictione tua benedicatur domus ſervi tui uſque in æternum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * بل يكون بيتك وملكك امينا ثابتا الى الابد * 17 هذا الكلام كله وهذا الوحي قال ناثان لداود * 18 فجاء داود الملك الى بيت الرب * وجلس هناك امام الرب * وقال من انا يا ربي والهي وما بيتي الذي بلغتني الى هذه العظمة * 19 هذا قليل عندك يا ربي والهي * الذي قلت في عبدك وبيته * ووعدته ان يدوم له الخير * هذا يعد على الانسان يا ربي والهي * 20 وما الذي يقدر عبدك داود ان ينطق امامك * انت تعرف نية عبدك من اجل قولك له يا ربي والهي * 21 وانما صنعت لعبدك هذا الصنيع * وبلغت به هذه العظمة بنعمتك * 22 لذلك اقول انك عظيم الرحمة يا ربي والهي * وليس مثلك ولا يعرف اله غيرك * ولم نسمع باذاننا * 23 ومن مثل شعبك آل اسرائيل * واي شعب على الارض يشبههم * وانت يا رب خلصت شعبك * وعظمت اسمك * واظهرت عظمتك بالعجائب التي اكملت لهم اولا والنعم الذي صنعت بهم اولا على الارض * التي بها خلصتهم من ارض مصر * الشعب الذي انت الاله * 24 آل اسرائيل الذي اصلحتهم * وصيرتهم خاصتك * ليكونوا شعبك الى الابد * وانت يا ربي والهي سمي الاههم * 25 والان يا ربي والهي ثبت وحقق الكلام الذي وعدت به عبدك وبيته * وصدق قولك الى الابد وافعل كما قلت * 26 ليعظم بها اسمك الى الابد * ويكون كما قلت يا اله اسرائيل القوي * ويكون بيت داود عبدك مصلحا امامك الى الابد * 27 فلذلك ذكر عبدك في قلبه ان يصلي امامك هذه الصلاة * 28 والان انت الاله الحق يا ربنا والهنا * فثبت كلامك الذي وعدتني به * لانك انما وعدت عبدك هذا الخير بنعمتك * 29 فابدا الان وبارك بيت عبدك * ليكون مصلحا امامك الى الابد * لانك الذي تكلمت به يا رب * فانت بارك بيت عبدك ببركتك الى الابد *

16 *Sed erit domus tua & regnum tuum firmum & ſtabile in perpetuũ.* 17 *Totum hunc ſermonem & revelationem iſtam cùm retuliſſet Nathan Davidi,* 18 *Adivit David rex domum domini, ibique coram Domino ſedens ait, Quis ego ſum O Domine mi & Deus meus, & quid eſt domus mea, ut me ad tantam amplitudinem evexeris?* 19 *Parvine hoc momenti apud te eſt O mi Domine, & Deus meus, quod de ſervo tuo ejuſque domo dixiſti, eique pollicitus es, duraturam illi proſperitatem? hoc ſanè homini computandum eſt O Domine mi & Deus meus.* 20 *Quid verò poſſit ſervus tuus David eloqui coram te? tu nôſti mentem ſervi tui, propter tua ad ipſum verba O mi Domine & Deus meus.* 21 *Et verò opus hoc egiſti erga ſervũ tuum, cumque ad iſtam dignitatem evexiſti ex gratia tua.* 22 *Propter hoc aſſero te eſſe ſummè clementem O Domine mi & Deus meus, nec eſſe tibi parem, nec agnoſci, nec auribus noſtris auditum eſſe, reperiri Deum præter te.* 23 *At quis eſt ſimilis populo tuo, genti Iſraeliticæ? & quinam extat ſuper terram populus ipſi comparandus? tu enim O Domine, ſervâſti populum tuum, & magnificâſti nomen tuum, & amplitudinem tuam patefeciſti per miracula olim erga ipſos peracta, & beneficia quibus eos proſecutus es olim ſuper terram, per quæ ſalvâſti eos de terra Ægypti; populum inquam cujus tu Deus es,* 24 *Gentem Iſraeliticam, quos tu inſtauráſti et peculiũ tuum feciſti, ut eſſent populus tuus in æternum, tuque O mi Domine & Deus meus, eorum Deus vocareris.* 25 *Igitur O mi Domine & Deus meus, rata & vera fac verba quæ promiſiſti ſervo tuo & domui ejus, tuumque ſermonem eventu comproba in perpetuum, et fac quemadmodum dixiſti:* 26 *ut per hæc magnificetur nomen tuum in æternum, & ſuccedat quemadmodum dixiſti O Deus Iſraelis potentiſſime, ſitque domus Davidis ſervi tui idonea coram te in æternum.* 27 *Hac enim de cauſa cogitavit ſervus tuus apud ſemetipſum orandum apud te eſſe hâc oratione.* 28 *Tu itaque Deus vere, Domine ac Deus noſter confirma ſermonem tuũ quem promiſiſti mihi; quandoquidem ex gratia tua tantum bonum ſervo tuo promiſiſti.* 29 *Incipe ergò, & benedic domui ſervi tui, ut ſit parata corã te in æternũ, quandoquidẽ tu de ipſa locutus es O Domine: tu inquã benedic domui ſervi tui benedictione tuâ in perpetuũ.*

CAP. VIII. ח

cepit & : eos depressit & , Pelistim David percussit & ,posthæc fuit Et

1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּךְ דָּוִד אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם וַיִּקַּח

,Moab percussit Et .Pelistim manu de Haama Metheg David

2 דָּוִד אֶת־מֶתֶג הָאַמָּה מִיַּד פְּלִשְׁתִּים׃ וַיַּךְ אֶת־מוֹאָב

est mensus & : terram ad eos jacere faciendo funiculo in eos est mensus &

וַיְמַדְּדֵם בַּחֶבֶל הַשְׁכֵּב אוֹתָם אַרְצָה וַיְמַדֵּד

:vivificandū ad funiculi plenitudinem & ,mortificandum ad funiculos duos

שְׁנֵי־חֲבָלִים לְהָמִית וּמְלֹא הַחֶבֶל לְהַחֲיוֹת

David percussit Et .munus portantes servos in David ipsi Moab fuit &

3 וַתְּהִי מוֹאָב לְדָוִד לַעֲבָדִים נֹשְׂאֵי מִנְחָה׃ וַיַּךְ דָּוִד

convertendum ad ipsum eundo in ,Sobah regem Rechob filium Hadadhezer

אֶת־הֲדַדְעֶזֶר בֶּן־רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה בְּלֶכְתּוֹ לְהָשִׁיב

mille ipso ex David cepit Et .Perath flumine in suam manum

4 יָדוֹ בִּנְהַר׃ וַיִּלְכֹּד דָּוִד מִמֶּנּוּ אֶלֶף

subnervavit & ; peditis viri millia viginti & , equites septingentos &

וּשְׁבַע־מֵאוֹת פָּרָשִׁים וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי וַיְעַקֵּר

venit Et .currus centum eo ex fecit residuum & ,currum omnē David

5 דָּוִד אֶת־כָּל־הָרֶכֶב וַיּוֹתֵר מִמֶּנּוּ מֵאָה רָכֶב׃ וַתָּבֹא

percussit & : Sobah regi Hadadhezer auxiliandū ad Dammesec Aram

אֲרַם דַּמֶּשֶׂק לַעְזֹר לַהֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה וַיַּךְ

posuit Et .virorum millia duo & viginti Aram in David

6 דָּוִד בַּאֲרָם עֶשְׂרִים־וּשְׁנַיִם אֶלֶף אִישׁ׃ וַיָּשֶׂם

servos in Davidi Aram fuit & , Dammesec Aram in præsides David

דָּוִד נְצִבִים בַּאֲרַם דַּמֶּשֶׂק וַתְּהִי אֲרָם לְדָוִד לַעֲבָדִים

ivit quò omni in David Dominus servavit & :munus portantes

נוֹשְׂאֵי מִנְחָה וַיֹּשַׁע יְהוָה אֶת־דָּוִד בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ׃

, Hadadhezer servos ad erant quæ , auri scuta David Cepitque

7 וַיִּקַּח דָּוִד אֵת שִׁלְטֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הָיוּ אֶל עַבְדֵי הֲדַדְעָזֶר

civitatibus Berothai de & ,Bethach de Et .Jerusalaim in ea adduxit &

8 וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלִָם׃ וּמִבֶּטַח וּמִבֵּרֹתַי עָרֵי

audivit Et .valde multum æs David rex cepit Hadadhezer

9 הֲדַדְעָזֶר לָקַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד נְחֹשֶׁת הַרְבֵּה מְאֹד׃ וַיִּשְׁמַע

.Hadadhezer virtutem omnem David percussit quòd Chamath rex Tohi

תֹּעִי מֶלֶךְ חֲמָת כִּי הִכָּה דָוִד אֵת כָּל־חֵיל הֲדַדְעָזֶר׃

ei optandum ad , David regem ad suum filium Joram Tohi Misitque

10 וַיִּשְׁלַח תֹּעִי אֶת־יוֹרָם־בְּנוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ־דָּוִד לִשְׁאָל־לוֹ

,Hadadhezer in pugnâsset quòd super ,ei benedicendum ad & , pacem ad

לְשָׁלוֹם וּלְבָרְכוֹ עַל אֲשֶׁר נִלְחַם בַּהֲדַדְעֶזֶר

ei⁹ manu in & , Hadadhezer fuit Thoi bellorum vir quia;seū percussisset &

וַיַּכֵּהוּ כִּי־אִישׁ מִלְחֲמוֹת תֹּעִי הָיָה הֲדַדְעָזֶר וּבְיָדוֹ

ea Etiam .ærea vasa & , aurea vasa & , argentea vasa erant

11 הָיוּ כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי־זָהָב וּכְלֵי נְחֹשֶׁת׃ גַּם־אֹתָם

quæ ,auro & argento cum DOMINO David rex sanctificavit

הִקְדִּישׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִד לַיהוָה עִם־הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב אֲשֶׁר

, Aram De .subegerat quas , gentibus universis de sanctificaverat

12 הִקְדִּישׁ מִכָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר כִּבֵּשׁ׃ מֵאֲרָם

,Hamelec de & , Pelistim de & , Hammon filiis de & , Moab de &

וּמִמּוֹאָב וּמִבְּנֵי עַמּוֹן וּמִפְּלִשְׁתִּים וּמֵעֲמָלֵק

David fecit Et .Sobah regis Rechob filii Hadadhezer spolio de &

13 וּמִשְּׁלַל הֲדַדְעֶזֶר בֶּן־רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה׃ וַיַּעַשׂ דָּוִד

octodecim , Salis valle in , Aram cædendo à ipsum revertendo in,nomē

שֵׁם בְּשֻׁבוֹ מֵהַכּוֹתוֹ אֶת־אֲרָם בְּגֵיא־מֶלַח שְׁמוֹנָה עָשָׂר

: præsides posuit Edom omni in ; præsides Edom in posuit Et .millia

14 אָלֶף׃ וַיָּשֶׂם בֶּאֱדוֹם נְצִבִים בְּכָל־אֱדוֹם שָׂם נְצִבִים

David DOMINUS servavit & : David servi Edom omnis fuit &

וַיְהִי כָל־אֱדוֹם עֲבָדִים לְדָוִד וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת־דָּוִד

,Israel omnem super David Regnavitque .ambulavit quò omni in

15 בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ׃ וַיִּמְלֹךְ דָּוִד עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל

.suo populo omni justitiam & judicium faciens David fuit &

וַיְהִי דָוִד עֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל־עַמּוֹ׃

Versio VULG. LAT.

CAP. VIII.

1 FActum est autem post hæc,
percussit David Philisthiim, &
humiliavit eos, & tulit David
Frænum tributi de manu Phili-
2 sthiim. Et percussit Moab, &
mensus est eos funiculo, coæ-
quans terræ: mensus est autem
duos funiculos, unum ad occi-
dendum, & unum ad vivifican-
dum: factúsque est Moab Da-
3 vid serviens sub tributo. Et p-
cussit David Adarezer filium
Rohob regem Soba, quando
profectus est ut dominaretur
4 super flumen Euphraten. Et
captis David ex parte ej⁹ mille
septingentis equitib⁹, et viginti
millibus peditum, subnervavit
omnes jugales curruū: dereli-
quit autem ex eis centum cur-
5 rus. Venit quoque Syria Da-
masci, ut præsidiū ferret Ada-
rezer regi Soba: & pcussit Da-
vid de Syria viginti duo millia
6 virorum. Et posuit David præ-
sidiū in Syria Damasci: factáq;
est Syria David serviens sub
tributo: servavítque Dominus
David in omnib⁹ ad quæcunq;
7 profectus est. Et tulit David ar-
ma aurea, quæ habebant servi
Adarezer, & detulit ea in Jeru-
8 salem. Et de Bete et de Beroth,
civitatibus Adarezer, tulit rex
9 David æs multum nimis. Au-
divit autem Thou rex Emath,
quòd percussisset David omne
10 robur Adarezer. Et misit Thou
Joram filium suum ad regem
David, ut salutaret eum con-
gratulans, & gratias ageret:
eò quòd expugnâsset Adare-
zer, & percussisset eum. Hostis
quippe erat Thou Adarezer, et
in manu ejus erant vasa aurea,
& vasa argentea, & vasa ærea:
11 Quæ & ipsa sanctificavit rex
David Domino cum argento
& auro, quæ sanctificaverat de
universis gentibus quas sube-
12 gerat, De Syria, & Moab, & fi-
liis Ammon, & Philisthiim, &
Amalec, & de manubiis Ada-
rezer filii Rohob regis Soba.
13 Fecit quoq; sibi David nomen,
cùm reverteretur captâ Syriâ
in valle Salinarum, cæsis decē
14 & octo millibus: Et posuit in
Idumæa custodes, statuítque
præsidium: & facta est univer-
sa Idumæa serviens David: &
servavit Dominus David in o-
mnibus ad quæcunque profe-
15 ctus est. Et regnavit David su-
per omnem Israel: faciebat
quoque David judicium & ju-
stitiam omni populo suo.

Versio GRÆ. LXX. Interp. Cum Transf. LAT.

ΚΕΦ. η'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐτροπώσατο αὐτούς. καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὴν ἀφωρισμένην ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων. 2 Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὴν Μωὰβ, καὶ διεμέτρησεν (α) αὐτοὺς ἐν σχοινίοις, κοιμίσας αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ (β) ἐγένετο τὰ δύο σχοινίσματα τοῦ θανατῶσαι, καὶ τὰ δύο σχοινίσματα ἐζώγρησε. καὶ ἐγένετο (γ) Μωὰβ τῷ Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια. 3 Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν Ἀδρααζὰρ υἱὸν Ῥαὰβ, βασιλέα Σουβὰ, πορευομένου αὐτοῦ ἐπιστῆσαι τὴν 4 χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν Εὐφράτην. Καὶ προκατελάβετο Δαυὶδ τῶν (δ) αὐτοῦ χίλια ἅρματα, καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἱππέων, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν. καὶ παρέλυσε Δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα, καὶ ὑπελείπετο (ε) ἑαυτῷ 5 ἑκατὸν ἅρματα. Καὶ παραγίνεται Συρία Δαμασκοῦ βοηθῆσαι τῷ Ἀδρααζὰρ βασιλεῖ Σουβὰ, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ ἐν τῷ Σύρῳ 6 (ζ) εἰκοσιδύο χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ ἔθετο Δαυὶδ φρουρὰν ἐν Συρίᾳ τῇ κατὰ Δαμασκὸν, καὶ ἐγένετο ὁ Σύρος τῷ Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια. καὶ ἔσωσε κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν 7 πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τοὺς χλιδῶνας τοὺς χρυσοῦς, οἳ ἦσαν ἐπὶ τῶν παίδων (η) τοῦ Ἀδρααζὰρ βασιλέως Σουβὰ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ ἔλαβεν αὐτὰ Σουσακὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου, ἐν τῷ ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ἡμέραις Ῥοβοὰμ υἱοῦ Σολομῶν-8 τος. Καὶ ἐκ τῆς (θ) Μετεβὰκ καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τοῦ Ἀδρααζὰρ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα. ἐν αὐτῷ ἐποίησε (†) Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς στύ-9 λους, καὶ τοὺς λουτῆρας, καὶ πάντα τὰ σκεύη. Καὶ ἤκουσε (ι) Θοοὺ ὁ βασιλεὺς Ἡμὰθ, ὅτι ἐπάταξε 10 Δαυὶδ πᾶσαν τὴν δύναμιν Ἀδρααζὰρ, Καὶ ἀπέστειλε (κ) Θοοὺ Ἰεδδουρὰμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρὸς βασιλέα Δαυὶδ ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ οὗ (λ) ἐπολέμησε τὸν Ἀδρααζὰρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, ὅτι ἀντικείμενος ἦν τῷ Ἀδρααζάρ· καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἦσαν σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυ-11 σᾶ, καὶ σκεύη χαλκᾶ. Καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ κυρίῳ, μετὰ τοῦ ἀργυρίου (μ) καὶ μετὰ τοῦ χρυσίου οὗ ἡγίασεν ἐκ πα-12 σῶν τῶν πόλεων ὧν κατεδυνάστευσεν, Ἐκ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ ἐκ τῆς Μωὰβ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀμμὼν, (ν) καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐξ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐκ τῶν σκύλων Ἀδρααζὰρ υἱοῦ Ῥαὰβ βασι-13 λέως (ξ) Σουβά. Καὶ ἐποίησε Δαυὶδ ὄνομα. καὶ ἐν τῷ ἀνακάμπτειν αὐτὸν ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν (ο) Γεβελὲμ εἰς ὀκτωκαίδεκα χιλιά-14 δας. Καὶ ἔθετο ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουρὰν, ἐν πάσῃ τῇ (π) Ἰδουμαίᾳ· καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ Ἰδουμαῖοι δοῦλοι τῷ βασιλεῖ. καὶ ἔσωσε κύρι-15 ος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. Καὶ ἐβασίλευσε Δαυὶδ (ρ) ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. καὶ ἦν Δαυὶδ ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ.

MS. A. (α) αὐτοὺς σχοινίοις, (β) ἐγένοντο τὰ δύο σχοινίσματα * ἐζώγρησε. καὶ (γ) Μωὰβ εἰς δούλους (δ) αὐτοῦ * ἑπτὰ ἅρματα καὶ ἑπτὰ χιλιάδας (ε) αὐτῷ ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν (ζ) εἴκοσι χιλιάδας (η) τοῦ Ἀδρααζὰρ (θ) Μασβὰχ ἐκ τῆς (†) Σαλωμὼν (ι) Θαεὶ (κ) Θαεὶ τὸν Ἰεδδουρὰν (λ) * ἐπάταξεν τὸν Ἀδρααζὰρ, καὶ ἐπάταξεν (μ) καὶ τοῦ (ν) καὶ ἐξ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐκ τῆς (ξ) Σωβά. (ο) Γημελὰ (π) Ἰδουμαίᾳ ἔθηκεν ἐστηλωμένους· καὶ ἐγένοντο πάντες Ἰδουμαῖοι (ρ) ἐπὶ Ἰσραήλ.

CAP. VIII.

1 ET factū est post hæc, & percussit David alienigenas, & fugavit eos. Et accepit David (a) segregatā de manu alienigenarū. 2 Et percussit David Moab, & mensus est eos in funibus, sternens eos super terrā. Et fuerunt duo funiculi ad occidendū, (b) et duos funiculos vivificavit. Et fuit Moab ipsi David in servos ferentes (c) xenia. 3 Et percussit David Adraazar filiū Raab regē Suba, eunte eo ad imponendā manū suā super flumen Euphratem. 4 Et cepit David de reb⁹ ej⁹ (d) mille curr⁹, & septē millia equitū, & viginti millia virorū peditū. Et dissolvit David omnes currus, & reliquit sibi ipsi centum curr⁹. 5 Et advenit Syria Damasci ad auxiliandum Adraazar regi Suba: & percussit David in Syro viginti duo millia virorum. 6 Et posuit David præsidiū in Syria, quæ ad Damascū: & fact⁹ est Syrus ipsi David in servos ferentes xenia. Et salvavit Domin⁹ David in omnib⁹ ad quæ ibat. 7 Et cepit David (e) armillas aureas, quæ erant super pueros Adraazar, regis Suba: & attulit ea in Hierusalē. (f) Et cepit ea Susacim rex Ægypti, in ascendendo ipsum in Hierusalem in dieb⁹ Roboā filii Salomonis. 8 Et de Metebac, & de electis civitatibus Adraazar cepit rex David æs multū valdē. (g) In eo fecit Salomon mare æneū, & columnas, & labra, & omnia vasa. 9 Et audivit Thou rex (h) Hemath, quia percussit David omnem virtutē Adraazar; 10 Et misit Thou Jeddurā filiū suū ad regē David, interrogare eum quæ ad pacem, & benedicere eum pro eo, quòd impugnavit Adraazar, & percussit eum: quoniā adversari⁹ erat ipsi Adraazar: Et in manibus ejus erant vasa argentea, & vasa aurea, & vasa ænea. 11 Et hæc sanctificavit rex David Domino cū argento & cum auro, quod sanctificavit de omnibus civitatib⁹, quas subegerat, 12 Ex Idumæa, & ex Moab, & ex filiis Ammon, & ex alienigenis, & ex Amalec, & de spoliis Adraazar filii Raab, regis Suba. 13 Et fecit David nomen. Et cùm ipse reflecteret, percussit Idumeā in (i) Gebelem ad octo & decē millia. 14 Et posuit in Idumea præsidiū, in omni (k) Idumea. Et facti sunt omnes Idumæi servi regi. Et salvavit Dominus David in omnibus ad quæ ibat. 15 Et regnavit David super omnem Israel. Et erat David faciens judicium, & justitiam super omnem populum suum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ח

1 וַהֲוָה בָּתַר כֵּן וּמְחָא דָוִד יָת פְּלִשְׁתָּאֵי וְתַבְּרִנוּן וּנְסֵיב דָוִד יָת תְּקוֹן אַמְתָא מִידָא דִפְלִשְׁתָּאֵי׃

2 וּמְחָא יָת מוֹאֲבָאֵי וּמְשַׁח לְהוֹן בְּעַדְבָא רְמֵי יַתְהוֹן לְאַרְעָא וּמְשַׁח תְּרֵין חַבְלִין לְמִקְטַל

3 וּמְלֵי חַבְלָא לְאַחָאָה וַהֲווֹ מוֹאֲבָאֵי לְדָוִד לְעַבְדִין נָטְלֵי פְּרַס׃ וּמְחָא דָוִד יָת הֲדַדְעֶזֶר בַּר

4 רְחוֹב מַלְכָּא דְצוֹבָה כַּד אֲזַל לְאַשְׁנָאָה תְּחוּמֵיהּ בִּנְהַר פְּרָת׃ וַאֲסַר דָוִד מִנֵיהּ אֲלַף וּשְׁבַע

מְאָה פָרָשִׁין וְעֶשְׂרִין אַלְפִין גְבַר רַגְלִי וַעֲקַר דָוִד יָת כָּל רְתִיכַיָא וְאַשְׁאַר מִנְהוֹן מְאָה

5 רתיכין: ואתו אנש ארם דמשק למסעד להדדעזר מלכא דצובה ומחא דוד בארם עשרין

6 ותרין אלפין גברא: ומני דוד אסטרטיגין בארם דמשק והוו אנש ארם לדוד לעבדין נטלי

7 פרס ופרק יי ית דוד בכל אתר דהליך: ונסיב דוד ית מני דהבא דהוו על עבדי

8 הדדעזר ואיתינון לירושלם: ומבטח ומברותי קרוי הדדעזר נסיב מלכא דוד נחשא סגי

9 לחדא: ושמע תעי מלכא דחמת ארי מחא דוד ית כל משרית הדדעזר: ושלח תעי

10 ית יורם בריה לות מלכא דוד למשאל ליה לשלם ולברכותיה על דאגיח קרבא

11 בהדדעזר וקטליה ארי גבר עביד קרבין בתעי הוה הדדעזר ועמיה הוו מני כספא ומני

12 דהבא ומני נחשא: אף יתהון אקדיש מלכא דוד קדם יי עם כספא ודהבא דאקדיש

13 מכל עממיא דכבש: מארם וממואב ומבני עמון ומפלשתאי ומעמלקאי ומבזת

14 הדדעזר בר רחוב מלכא דצובה: וכנש דוד משרין כד תב מלמקטל ית ארם במישר מלחא

15 תמני עשר אלפין: ומני באדום אסטרטיגין בכל אדום מני אסטרטיגין והוו כל אדומאי

עבדין לדוד ופרק יי ית דוד בכל אתר דהליך: ומלך דוד על כל ישראל והוה דוד עביד

דין דקשוט וזכו לכל עמיה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. VIII.

1 ET fuit post hoc, & percussit David Pælisthæos, & fregit eos, & cepit David commoditatem rivi de manu Pelisthæorū. 2 Et percussit Moabæos, et mens⁹ est illos in sorte, projiciens eos in terram, et mensus est duos funes ad occidendū, & implementū funis ad vivificandū, et fuerunt Moabæi Davidi in servos ferentes mun⁹. 3 Et percussit David *Hhadad-Ghezer* filiū Rehhob regem Szobah, quando ivit ad mutandū terminū suū in fluvio Perath. 4 Et cepit David ex illo mille et septingentos equites & viginti millia virorū peditū, et subnervavit David omnes curr⁹, & reliquit ex illis centū currus. 5 Et venerunt viri Aram Damesek ut auxiliarentur *Hadadghezer* regi Szoba: et percussit David in Aram viginti & duo millia virorū. 6 Et præfecit David duces in Aram Damesek, & fuerunt viri Aram Davidi in servos ferentes munus, et liberavit Dñs Davidem in omni loco quò ivit. 7 Et accepit David scuta aurea quæ erant super servos *Hadadghezer*, et attulit ea in Jerusalem. 8 Et ex Betach & ex Berothai urbib⁹ *Hadadghezer* regis cepit David rex æs multum valde. 9 Et audivit Thogi rex Hhamath quòd percussisset David omnē exercitū *Hadadghezer*. 10 Et misit Thogi Joram filiū suum ad regem David, ut precaretur illi pacem, & ut benediceret illi, eò quòd inisset bellum cum *Hadadghezer*, & occidisset illum (quia vir gerens bella cum Thogi fuit *Hadadghezer*,) & cum illo fuerunt vasa argenti, et vasa auri, et vasa æris. 11 Etiam illa sanctificavit rex David ante Dñm cum argento & auro quod sanctificavit de omnibus gentib⁹ quas subegerat: 12 De Aram & de Moab & de filiis Ghamon & de Pelisthæis, & de Ghamalekæis, & de spolio *Hadadghezer* filii Rechob regis Szoba. 13 Et collegit David copias quando rediit à percutiendo Aram in valle salis octodecim millia. 14 Et constituit in Edom præfectos, & fuerunt omnes Edomæi servi Davidi; et liberavit Dñs David in omni loco quò ivit. 15 Et regnavit David super omnem Israel, & David fecit judicium veritatis & æquitatis omni populo suo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܨܠܐ * ܬ *

1 ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ܂ ܘܡܚܐ ܕܘܝܕ ܠܦܠܫܬܝܐ܂ ܘܬܒܪ ܐܢܘܢ܂ ܘܫܩܠ ܕܘܝܕ ܠܪܡܬ ܓܡܐ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ܂ 2 ܘܡܚܐ ܠܡܘܐܒܝܐ܂ ܘܡܫܚ ܐܢܘܢ ܒܚܒܠܐ܂ ܟܕ ܪܡܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ ܘܡܫܚ ܬܪܝܢ ܚܒܠܝܢ ܠܡܩܛܠ܂ ܘܚܕ ܚܒܠܐ ܠܡܚܝܘ܂ ܘܗܘܘ ܡܘܐܒܝܐ ܥܒܕܐ ܠܕܘܝܕ܂ ܡܝܬܝܢ ܩܘܪܒܢܐ܂ 3 ܘܡܚܐ ܕܘܝܕ ܠܗܕܪܥܙܪ ܒܪ ܪܚܘܒ ܡܠܟܐ ܕܨܘܒܐ܂ ܟܕ ܐܙܠ ܠܡܗܦܟܘ ܐܝܕܗ ܥܠ ܢܗܪܐ ܦܪܬ܂ 4 ܘܩܛܠ ܠܗ ܕܘܝܕ ܐܠܦ ܘܫܒܥܡܐܐ ܪܟܫܐ܂ ܘܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܪܓܠܝܐ܂ ܘܥܩܪ ܕܘܝܕ ܠܟܠܗܘܢ ܪܟܫܐ܂ ܘܐܘܬܪ ܡܢܗܘܢ ܡܐܐ ܪܟܫܐ܂ 5 ܘܐܬܐ ܐܕܘܡ ܘܕܪܡܣܘܩ ܠܡܥܕܪܗ ܠܗܕܪܥܙܪ ܡܠܟܐ ܕܨܘܒܐ܂ ܘܡܚܐ ܕܘܝܕ ܒܐܕܘܡ ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ܂ 6 ܘܐܩܝܡ ܕܘܝܕ ܢܛܘܪܐ ܒܐܕܘܡ ܘܒܕܪܡܣܘܩ܂ ܘܗܘܘ ܐܕܘܡܝܐ ܥܒܕܐ ܠܕܘܝܕ ܡܝܬܝܢ ܡܕܐܬܐ܂ ܘܦܪܩܗ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܒܟܠ ܕܐܙܠ܂ 7 ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ ܡܐܢܐ ܕܕܗܒܐ ܕܗܘܘ ܥܠ ܥܒܕܘܗܝ ܕܗܕܪܥܙܪ܂ 8 ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ ܢܚܫܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ܂ ܘܐܝܬܝ ܐܢܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ ܡܢ ܛܒܚ ܘܡܢ ܒܪܘܬܝ ܩܘܪܝܐ ܕܗܕܪܥܙܪ܂ 9 ܘܫܡܥ ܬܘܥܝ ܡܠܟܐ ܕܚܡܬ܂ ܕܡܚܐ ܕܘܝܕ ܠܟܠܗ ܚܝܠܗ ܕܗܕܪܥܙܪ܂ 10 ܘܫܕܪ ܬܘܥܝ ܠܝܘܪܡ ܒܪܗ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ܂ ܠܡܫܐܠ ܒܫܠܡܗ ܘܠܡܒܪܟܘ܂ ܥܠ ܕܐܬܟܬܫ ܥܡ ܗܕܪܥܙܪ ܘܡܚܝܗܝ܂ ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܩܪܒܬܢܐ ܗܘܐ ܗܕܪܥܙܪ܂ ܘܐܝܬܝ ܒܐܝܕܗ ܝܘܪܡ ܡܐܢܐ ܕܣܐܡܐ ܘܡܐܢܐ ܕܕܗܒܐ ܘܡܐܢܐ ܕܢܚܫܐ܂ ܘܩܪܒ ܠܕܘܝܕ܂ 11 ܘܐܦ ܗܠܝܢ ܐܩܕܫ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܠܡܪܝܐ ܥܡ ܣܐܡܐ ܘܥܡ ܕܗܒܐ ܕܐܩܕܫ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܟܒܫ܂ 12 ܡܢ ܐܕܘܡ ܘܡܢ ܡܘܐܒ ܘܡܢ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܘܡܢ ܦܠܫܬܝܐ ܘܡܢ ܥܡܠܩܝܐ ܘܡܢ ܫܘܠܛܢܗ ܕܗܕܪܥܙܪ ܒܪ ܪܚܘܒ ܡܠܟܐ ܕܨܘܒܐ܂ 13 ܘܐܬܟܬܫ ܬܡܢ ܕܘܝܕ ܟܕ ܗܦܟ܂ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܚܐ ܠܐܕܘܡ ܒܢܚܠܐ ܕܡܠܚܐ܂ ܬܡܢܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ܂ 14 ܘܐܩܝܡ ܕܘܝܕ ܢܛܘܪܐ ܒܟܠܗ ܐܕܘܡ܂ ܘܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܕܘܡܝܐ ܥܒܕܐ ܠܕܘܝܕ܂ ܘܦܪܩܗ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܒܟܠ ܕܐܙܠ܂ 15 ܘܡܠܟ ܕܘܝܕ ܥܠ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܥܒܕ ܗܘܐ ܕܘܝܕ ܕܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܠܟܠܗ ܥܡܗ܂

CAP. VIII.

1 COntigit posthæc ut percuteret David Philistæos, frangeretque eos, & caperet David Ramath-gama à Philistæis. 2 Percussit quoque Moabitas, et mensus est eos funibus: nam humi prostratos mensus est duobus funibus, fune *scilicet uno* ad interficiendum, & *altero* fune ad servandum in vita: factique sunt Moabitæ servi Davidis, afferentes munera. 3 Percussit etiam David Hadarezerem filiū Rehob, regē Soba; quum abiit ad versandam manum suā *(i. auctoritatem exercendam)* in flumen Euphratem. 4 Trucidavit enim illi David mille septingentos curr⁹, & viginti millia virorum peditū: extirpavitq; David omnes currus, centum ex iis relictis curribus. 5 Quumque venisset Edom & Damascus ad juvandū Hadarezeré regē Soba, percussit David in Edom viginti duo millia. 6 Et constituit David præfectos in Edom & in Damasco: fuerúntq; Edomæi Davidi servi, afferentes vectigal: servabat autem Dñs Davidem quocunq; pergebat. 7 Accepit autem David pharetras aureas quas ferebant servi Hadarezeris. 8 Accepit etiā David æris quamplurimū, attulítque ea in Jerusalē ex Tabah & ex Beruthi civitatib⁹ Hadarezeris. 9 Cúmque audîsset Toa rex Hamath percussisse Davidē copias omnes Hadarezeris, 10 Misit Toa Joram filium suum ad regem David ut salutaret eū & benediceret ei, quòd bellum gessisset cum Hadarezere & percussisset eum: erat enim Hadarezer vir bellicosissimus: sumpsítque manu suâ Joram filius Toa vasa argentea, & vasa aurea, & vasa ænea, obtulítque Davidi: 11 Atque hæc etiam consecravit rex David Domino unà cum argento & auro quæ consecraverat ex omnibus gentibus quas subegerat: 12 Ab Edom, & à Moab, à filiis Ammon, à Philistæis, ab Amalecitis, & à principatu Hadarezeris filii Rehob, regis Soba. 13 Et commisso ibi David prælio cùm reverteretur postquā pcussisset Edom in valle salis, peremit decem & octo millia: 14 Et constituit David præfectos in tota Edom, fuerúntque omnes Edomæi servi Davidis. Et servavit Dñs Davidem quocunq; pergebat. 15 Regnavit ergò David super universum Israelem, exercebátque David judicium & justitiam in totum populum suum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل الثامن * فلما كان بعد ذلك حارب داود اهل فلسطين ايضا وظفر
2 بهم * واخذ داود رامة جماه من اهل فلسطين * وظفر بالموابيين ايضا ومسحهم بالحبال واضجع
رجالهم الى الارض * كلما مسح حبلين قتل الذي مسحهما واحيا الذي تحت حبل واحد * وصار
3 الموابيون عبيدا لداود يؤدون اليه الخراج * وظفر داود بهدارعزار بن راحوب ملك نصيبين *
4 حيث صار الى نهر الفرات * وقتل من اصحابه خلقا كثيرا * واخذ منه الفا وسبعماية حمالة * وقتل
5 من رجاله عشرين الفا * وحل داود فراس الحمولات * وترك لنفسه ماية حمولة * وجاء ملك ادوم
وصاحب دمسق ليعينا هدارعزار ملك نصيبين * فقتل داود من ادوم اثنين وعشرين الفا رجال
6 * واستعمل داود عمالا على ادوم ودمسق * وصار اهل ادوم عبيدا لداود يؤدون اليه الخراج * وظفر
7 8 الله داود حيث ما توجه * واخذ داود حقاب الذهب التي كانت مع عبيد هدارعزار * واخذ داود
الملك ايضا من سلطان هدارعزار نحاسا كثيرا واتى به الى اورشليم * واخذ من طاباح ومن
9 10 بروثي قري هدارعزار مالا كثيرا * وسمع توع ملك حماه ان داود قتل اجناد هدارعزار * فارسل
ابنه يورام الى داود الملك يسلم عليه ويدعوا له ويهنيه بالظفر * حيث ظفر بهدارعزار واجتاحه *
لان هدارعزار كان رجلا جبارا * واخذ يورام بن توع معه * انية فضة وذهبا ونحاسا * فاتى بها داود
11 وصيرها داود الملك حرمة للرب مع الفضة والذهب الذي اخذ من جميع الشعوب الذي
12 ظفر بهم * من ادوم * ومن مواب * ومن بني عمون * ومن اهل فلسطين * ومن العمالقيين *
13 ومن سلطان هدارعزار بن راحوب ملك نصيبين * وحارب داود حيث رجع من بعد قتله
14 اهل ادوم في واد الملح * وقتل منهم ثمانية عشر الفا * وصير داود عمالا على ارض ادوم * وصار جميع
15 اهل ادوم عبيدا لداود * وخلص الرب داود حيث توجه * وملك داود على جميع بني اسرايل *
وكان داود ارضى سيره برا وعدلا *

CAP. VIII.

1 HIs peractis, pugnavit etiam David contra Palestinos, & devicit eos, cepitque David Ramath-gamah à Palestinis. 2 Superavit etiam Moabitas, mensusque est eos funibus: viris enim eorum humi prostratis, quoties metiebatur duos funes, interficiebat quos mensus fuerat, & vivos servabat eos qui erant sub altero funium: factiq; sunt Moabitæ servi Davidis, pendentes ei vectigal. 3 Devicit præterea David Hadarezerem filium Rehob, regem Nesibin, quum profectus est ad fluvium Euphratē. 4 Et interfectâ ex ejus gente turbâ plurimâ, cepit ab eo mille septingenta vehicula; interfecit enim ex ejus viris viginti millia; dissolvitque David rotas vehiculorum, reservatis sibi centum vehiculis. 5 Venerunt autem rex Edom, & dominus Damasci ut opem ferrent Hadarezeri regi Nesibin: percussitque David ex Edom viginti duo millia peditum. 6 Et adhibuit David Actores super Edom et Damascum: factique sunt habitatores Edom servi Davidis, pendentes ei vectigal: & prosperum reddebat Deus Davidem quocunque se vertebat. 7 Accepit autem David balteos aureos quos habebant servi Hadarezeris: 8 Accepit etiam David rex ab imperatore Hadarezere æs copiosū, attulitq; illud in Jerusalem: deniq; accepit à Tabah & è Baruthi civitatibus Hadarezeris, opes multas. 9 Audiens autem Toa rex Hamath quòd David trucidâsset milites Hadarezeris, 10 Misit filium suum Jorā ad Davidē regem, ut salutaret eū, eúsq; prosperaret eū, & gratularetur illi ob partam ab Hadarezere ex millibus ejus victoriam: erat enim Hadarezer vir gigas: portavitq; secum Joram filius Toa vasa argentea, aurum, & æs, & obtulit ea Davidi. 11 Et statuit ea David rex sacra Domino unà cum argento & auro quod tulerat ab omnibus populis quos superaverat: 12 Nempe ab Edom, à Moab, à filiis Ammon, à Palestinis, ab Amalecitis, ab imperatore Hadarezere filio Rehob, rege Nesibin. 13 Pugnavit etiam David cùm reversus esset à cæde Edomæorum, in valle salis, & trucidavit decem & octo millia. 14 Constituitque David Actores super universam terrā Edom, & facti sunt omnes Edomæi servi Davidis: servabatque Dominus Davidem quocunque ibat. 15 Regnavit itaque David super universum Israelem, & implevit David terram populi sui integritate & æquitate.

שמואל ב: ט

Achilud filius Jehoſaphath & : exercitum ſuper Serujah filius Joab Et
16 ויואב בן־צרויה על־הצבא ויהושפט בן־אחילוד
Ebjathar filius Achimelech & ,Achitub filius Sadoc Et .commemorans
17 מזכיר: וצדוק בן־אחיטוב ואחימלך בן־אביתר
,Hacerethi &,Jehojadah filius Benajahu Et .ſcriba Serajah & ;ſacerdotes
18 כהנים ושריה סופר: ובניהו בן־יהוידע והכרתי
.erant ſacerdotes David filii & : Haphelethi &
והפלתי ובני דוד כהנים היו:

CAP. IX. ט

faciam & , Saul domui remanſerit qui adhuc eſt Num :David dixit Et
1 ויאמר דוד הכי יש־עוד אשר נותר לבית שאול ואעשה
, ſervus Saul domui Et ? Jonathan propter miſericordiam eo cum
2 עמו חסד בעבור יהונתן: ולבית שאול עבד
rex dixitque ; David ad eum vocaverunt & : Sibah ejus nomen &
ושמו ציבא ויקראו־לו אל־דוד ויאמר המלך
non Nunquid:rex Dixitque .tuus Servus : dixit & ? Siba Tune : eum ad
3 אליו האתה ציבא ויאמר עבדך: ויאמר המלך האפס
dixitque ? Dei miſericordiā eo cū faciam & , Saul domui vir adhuc
עוד איש לבית שאול ואעשה עמו חסד אלהים ויאמר
.pedibus percuſſus Jonathan filius Adhuc : regem ad Siba
ציבא אל־המלך עוד בן ליהונתן נכה רגלים:
Ecce : regem ad Siba dixit & ? ipſe Ubi : rex ei Dixitque
4 ויאמר־לו המלך איפה הוא ויאמר ציבא אל־המלך הנה־
,David rex Miſitque .Lodebar in Hammiel filii Machir domi ipſe
5 הוא בית מכיר בן־עמיאל בלו דבר: וישלח המלך דוד
venit Et .Lodebar de Hammiel filii Machir domo è eum cepit &
6 ויקחהו מבית מכיר בן־עמיאל מלו דבר: ויבא
,ſuas facies ſuper cecidit &,David ad Saul filii Jonathan fili' Mephiboſeth
מפיבשת בן־יהונתן בן־שאול אל־דוד ויפל על־פניו
.tuus ſervus Ecce : dixit & ?Mephiboſeth,David dixitque:ſe incurvavit &
וישתחו ויאמר דוד מפיבשת ויאמר הנה עבדך:
miſericordiā tecum faciam faciendo quia ; timeas Ne : David ei Dixitque
7 ויאמר לו דוד אל־תירא כי עשה אעשה עמך חסד
Saul agrum omnem tibi faciā reddere & :tuū patrē Jonathan propter
בעבור יהונתן אביך והשבתי לך את־כל־שדה שאול
,ſe incurvavit Et .jugiter meā menſam ſuper panē comedes tu & :tui patris
8 אביך ואתה תאכל לחם על־שלחני תמיד: וישתחו
? ego ſicut qui ,mortuū canem ad reſpexiſti quia,tu' ſervus Quid:dixit &
ויאמר מה עבדך כי פנית אל־הכלב המת אשר כמוני:
quod Omne .eum ad dixit & ,Saul puerum Siba ad rex vocavit Et
9 ויקרא המלך אל־ציבא נער שאול ויאמר אליו כל אשר
coles Et .tuorum dominorum filio dedi ,ej' domui omni & , Sauli erat
10 היה לשאול ולכל־ביתו נתתי לבן־אדניך: ועבדת
filio erit & ,adduces & ,tui ſervi &,tui filii & ,tu humum ei
לו את־האדמה אתה ובניך ועבדיך והבאת והיה לבן־
comedet tui domini fili' Mephiboſeth & :eā comedet &,panis tuorū dominorū
אדניך לחם ואכלו ומפיבשת בן־אדניך יאכל
viginti & , filii quindecim Siba & :meā menſam ſuper panē ſemper
תמיד לחם על־שלחני ולציבא חמשה עשר בנים ועשרים
præceperit quæ omnia Juxta : regem ad Siba Dixitque .ſervi
11 עבדים: ויאמר ציבא אל־המלך ככל אשר יצוה
comedens Mephiboſeth & : tu' ſerv' faciet ſic ,ſuo ſervo rex meus dñs
אדני המלך את־עבדו כן יעשה עבדך ומפיבשת אכל
filius Mephiboſeth Et .regis filiis de unus veluti meā menſam ſuper
12 על־שלחני כאחד מבני המלך: ולמפיבשת בן־
ſervi ,Siba domus habitatio omnis & : Micha ej' nomen & ; parvus
קטן ושמו מיכא וכל מושב בית־ציבא עבדים
menſam ſuper quia ,Jeruſalaim in manens Mephiboſeth Et .Mephiboſeth
13 למפבשת: ומפבשת ישב בירושלם כי על־שלחן
.ſuis pedibus duobus claudicabat ipſe & : comedens ipſe ſemper regis
המלך תמיד הוא אכל והוא פסח שתי רגליו:

Verſio VUL. LAT.

16 Joab autem filius Saruiæ erat ſuper exercitum : porrò Joſaphat filius Ahilud erat à commentariis. 17 Et Sadoc fili' Achitob, & Achimelech filius Abiathar, erant ſacerdotes: & Saraias, ſcriba: 18 Banaias autem filius Joiadæ, ſuper Cerethi & Phelethi: filii autem David ſacerdotes erant.

CAP. IX.

1 ET dixit David; Putáſne eſt aliquis qui remanſerit de domo Saul, ut faciam cum eo miſericordiam propter Jonathan? 2 Erat autem de domo Saul, ſervus nomine Siba: quē cùm vocáſſet rex ad ſe, dixit ei; Túne es Siba? & ille reſpondit, Ego 3 ſum ſervus tu'. Et ait rex; Numquid ſupereſt aliquis de domo Saul, ut faciam cum eo miſericordiam Dei? Dixítque Siba regi; Supereſt filius Jonathæ, 4 debilis pedibus. Ubi, inquit, eſt? Et Siba ad regem, Ecce, ait, in domo eſt Machir filii Am-5 miel in Lodabar. Miſit ergò rex David, & tulit eum de domo Machir filii Ammiel de Lo-6 dabar. Cùm autem veniſſet Miphiboſeth filius Jonathæ filii Saul ad David, corruit in faciem ſuam, & adoravit. Dixítque David, Miphiboſeth? Qui reſpondit, Adſum ſervus tuus. 7 Et ait ei David; Ne timeas, quia faciens faciā in te miſericordiam propter Jonathan patrem tuum, & reſtituam tibi omnes agros Saul patris tui, & tu comedes panem in menſa 8 mea ſemp. Qui adorans eum, dixit; Quis ego ſum ſervus tu', quoniam reſpexiſti ſuper canē 9 mortuum ſimilem mei? Vocavit itaque rex Sibam puerum Saul, & dixit ei; Omnia quæcunque fuerunt Saul, & univerſam domum ejus, dedi filio 10 domini tui. Operare igitur ei terram tu, & filii tui, & ſervi tui : & inferes filio domini tui cibos ut alatur : Miphiboſeth autem filius domini tui comedet ſemper panem ſuper menſam meam. Erant autem Sibæ quindecim filii, & viginti ſer-11 vi. Dixítque Siba ad regem; Sicut juſſiſti, domine mi rex, ſervo tuo, ſic faciet ſervus tuus : & Miphiboſeth comedet ſuper menſam meam, quaſi unus de 12 filiis regis. Habebat autem Miphiboſeth filium parvulū nomine Micha: omnis verò cognatio domûs Sibæ ſerviebat 13 Miphiboſeth. Porrò Miphiboſeth habitabat in Jeruſalem: quia de menſa regis jugiter veſcebatur : & erat claudus utroque pede.

Verſ.GRÆC.LXX.Interp.

16 Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας ἐπὶ τῆς στρατιᾶς· ϗ (σ) Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλοὺδ ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων· 17 Καὶ (τ) Σαδοὺκ υἱὸς Ἀχιτὼβ ϗ Ἀχιμέλεχ υἱὸς Ἀβιάθαρ ἱερεῖς· ϗ (υ) Σασὰ ὁ γραμματεύς· 18 Καὶ (φ) Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ (χ) σύμβουλος· ϗ ὁ (ψ) Χελεθὶ, ϗ ὁ Φελετὶ, ϗ οἱ υἱοὶ Δαυὶδ αὐλάρχαι ἦσαν.

MS.A. (σ) Ἰωσὰφ υἱὸς Ἀχιμέλεχ (τ) Σαδοὺχ (υ) Σαραίας (φ) Βαναγαίας (χ) σύμβολος· (ψ) Χερεθθεὶ ϗ ὁ Φελεθθεὶ * υἱοὶ

ΚΕΦ. Θ΄.

1 ΚΑὶ εἶπε Δαυὶδ, Εἰ (α) ἔστιν ἔτι ὑπολελειμμένος ἐν τῷ οἴκῳ Σαοὺλ, ϗ ποιήσω μετ᾿ αὐτοῦ ἔλεος ἕνεκεν Ἰωνάθαν; 2 Καὶ ἐκ τοῦ οἴκου Σαοὺλ (β) ἦν παῖς, ϗ ὄνομα αὐτῷ Σιβά· ϗ καλοῦσιν αὐτὸν πρὸς Δαυίδ. ϗ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, (γ) Σὺ εἶ Σιβά; ϗ εἶπεν, 3 Ἐγὼ δοῦλος σός. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Εἰ ὑπολέλειπται (δ) ἐκ τοῦ οἴκου Σαοὺλ ἔτι ἀνήρ, ϗ ποιήσω μετ᾿ αὐτοῦ ἔλεος θεοῦ; ϗ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἔτι ἐστὶν υἱὸς τῷ 4 Ἰωνάθαν πεπληγὼς τοὺς πόδας. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ποῦ οὗτος; ϗ εἶπεν Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἰδοὺ ἐν οἴκῳ Μαχὶρ υἱοῦ Ἀμιὴλ 5 ἐκ τῆς (ε) Λοδάβαρ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, ϗ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ οἴκου 6 Μαχὶρ υἱοῦ Ἀμιὴλ ἐκ τῆς (ζ) Λοδάβαρ. Καὶ παραγίνεται (η) Μεμφιβοσθὲ υἱὸς Ἰωνάθαν υἱοῦ Σαοὺλ πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, ϗ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, ϗ προσεκύνησεν αὐτῷ. ϗ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Μεμφιβοσθέ; ϗ (θ) εἶπεν, Ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου. 7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Μὴ φοβοῦ, ὅτι ποιῶν ποιήσω (ι) μετὰ σοῦ ἔλεος διὰ Ἰωνάθαν τὸν πατέρα σου, ϗ ἀποκαταστήσω σοι πάντα ἀγρὸν (κ) Σαοὺλ πατρὸς τοῦ πατρός σου, ϗ σὺ φαγῇ ἄρτον ἐπὶ 8 τῆς τραπέζης μου διαπαντός. Καὶ προσεκύνησεν Μεμφιβοσθὲ, ϗ εἶπε, Τίς εἰμι ὁ δοῦλός σου, ὅτι ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸν κύνα τὸν τεθνηκότα τὸν ὅμοιον ἐμοί; 9 Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Σιβὰ τὸ παιδάριον Σαοὺλ, ϗ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Πάντα ὅσα ἐστὶ τῷ Σαοὺλ ϗ ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ (λ) δέδωκα τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου. 10 Καὶ ἐργᾷ αὐτῷ τὴν γῆν σὺ, ϗ οἱ υἱοί σου, ϗ οἱ δοῦλοί σου, ϗ εἰσοίσεις τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου ἄρτους, ϗ ἔδεται (μ) ἄρτους· ϗ Μεμφιβοσθὲ υἱὸς τοῦ κυρίου σου (ν) φάγεται διαπαντὸς ἄρτον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου. ϗ τῷ Σιβᾷ ἦσαν 11 πεντεκαίδεκα υἱοί, ϗ εἴκοσι δοῦλοι. Καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, Κατὰ πάντα ὅσα ἐντέταλται ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ δούλῳ αὐτοῦ, οὕτως ποιήσει ὁ δοῦλός σου. ϗ Μεμφιβοσθὲ ἤσθιεν ἐπὶ τῆς τραπέζης Δαυὶδ καθ-12 ὼς εἷς τῶν (ξ) υἱῶν αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. Καὶ τῷ Μεμφιβοσθὲ υἱὸς (ο) μικρὸς ἦν, ϗ ὄνομα αὐτῷ Μιχά. ϗ πᾶσα ἡ κατοίκησις (π) τοῦ οἴ-13 κου Σιβὰ δοῦλοι (ρ) τοῦ Μεμφιβοσθέ. Καὶ Μεμφιβοσθὲ (σ) κατῴκει ἐν Ἱερουσαλήμ, ὅτι ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ (τ) βασιλέως αὐτὸς διαπαντὸς ἤσθιε, ϗ αὐτὸς ἦν χωλὸς ἀμφοτέροις τοῖς ποσὶν αὐτοῦ.

MS.A. (α) ἔστιν ὑπολελειμμένος τῷ (β) παῖς ἦν, ϗ (γ) Εἰ σὺ εἶ Σιβά; (δ) τῷ οἴκῳ Σαοὺλ (ε) Λαδαβάρ. (ζ) Λαδάβαρ. (η) Μεμφιβοσθαί (θ) εἶπεν, Ὁ δοῦλος (ι) ἔλεος μετὰ σοῦ διὰ (κ) Σαοὺλ τοῦ πατρός σου, ϗ σοὶ (λ) δέδωκα * τῷ οἴκῳ τῷ κυρίῳ σου. (μ) αὐτοὺς· (ν) φάγεται ἄρτους διαπαντὸς ἐπὶ (ξ) υἱῶν τοῦ βασιλέως. (ο) μικρὸς, ϗ (π) αὐτοῦ οἴκου (ρ) τῷ Μεμφιβοσθαί. (σ) κατοικεῖ (τ) βασιλέως ἤσθιεν διαπαντός,

cum Tranſ.LAT.

16 *Et Joab fili' Saruiæ ſuper exercitū: & Joſaphat filius Achilud ſuper commentarios:* 17 *Et Sadoc fili' Achitob, & (l) Achimelech filius Abiathar ſacerdotes: & Saſa ſcriba:* 18 *Et Banæas fili' Jodae cōſiliarius: Et ipſe (m) Chelethi, & ipſe Phelethi: & filii David erant principes aulæ.*

CAP. IX.

1 *ET dixit David; Si eſt (a) adhuc ſuperſtes in domo Saul: & faciā cum eo miſericordiā propter Jonathan?* 2 *Et de domo Saul erat puer, & nomē ei Siba: & vocant eum ad David. Et dixit ad eū rex, Tu es Siba? Et dixit, Ego ſerv' tuus.* 3 *Et dixit rex, Si reſidu' eſt de domo Saul adhuc vir: & faciā cum eo miſericordiam Dei? Et dixit Siba ad regē, Adhuc eſt fili' ipſi Jonathan percuſſ' pedes.* 4 *Et dixit rex, Ubi iſte? Et dixit Siba ad regē, Ecce in domo Machir filii Amiel de ipſa Lodabar.* 5 *Et miſit rex David, & ſumpſit eū de domo Machir filii Amiel de Lodabar.* 6 *Et advenit Memphiboſthe fili' Jonathan filii Saul ad regē David, & cecidit in faciē ſuā, & adoravit eū. Et dixit ei David, Memphiboſthe? Et dixit, Ecce ſerv' tuus.* 7 *Et dixit ei David; Nè timeas, quoniam faciens faciā tecū miſericordiā propter Jonathan patrē tuū; & reſtituā tibi omnem agrū Saul patris patris tui: & tu manducabis panē ſuper menſam meam ſemper.* 8 *Et Memphiboſthe adoravit, & dixit; Quis ſum ſerv' tu', quia reſpexiſti ſuper canē mortuū ſimilē mihi?* 9 *Et vocavit rex Siba puerum Saul, & dixit ad eū; Omnia quæcunq; ſunt ipſi Saul, & (b) univerſæ domui ejus, dedi filio domini tui.* 10 *Et operare ei terram, tu, & filii tui, & ſervi tui: & introferes filio domini tui panes, & (c) comedet panes: & Memphiboſthe fili' domini tui manducabit perpetuò panē ſuper menſam meam. Et Siba erant quinq; & decē filii, & viginti ſervi.* 11 *Et dixit Siba ad regem, Juxta omnia, quæcunq; mandavit domin' meus rex ſervo ſuo, ſic faciet ſervus tuus. Et Memphiboſthe comedebat ſuper menſam David, ſicut unus filiorum ipſius regis.* 12 *Et ipſi Memphiboſthe fili' parv' erat: & nomen ei Micha. Et omnis habitatio domûs Siba, ſervi Memphiboſthe.* 13 *Et Memphiboſthe habitabat in Hieruſalem, quoniā ſuper menſam regis ipſe ſemper comedebat: & ipſe erat claudus ambobus pedibus ſuis.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 וְיוֹאָב בַּר צְרוּיָה מְמַנָּא עַל חֵילָא וִיהוֹשָׁפָט בַּר אֲחִילוּד מְמַנָּא עַל דָּכְרָנַיָּא: וְצָדוֹק בַּר
17 אֲחִיטוּב וַאֲחִימֶלֶךְ בַּר אֶבְיָתָר כַּהֲנַיָּא וּשְׂרָיָה סָפְרָא: וּבְנָיָהוּ בַּר יְהוֹיָדָע מְמַנָּא עַל קַשָּׁתַיָּא
18 וְעַל קַלָּעַיָּא וּבְנֵי דָוִד רַבְרְבִין הֲווֹ:

ט

1 וַאֲמַר דָּוִד הַאִית כָּא עוֹד דִּי אִשְׁתְּאַר לְבֵית שָׁאוּל וְאַעְבֵּיד עִמֵּיהּ טֵיבוּ בְּדִיל יְהוֹנָתָן:
2 וּלְבֵית שָׁאוּל עַבְדָּא וּשְׁמֵיהּ צִיבָא וּקְרוֹ לֵיהּ לְוָת דָּוִד וַאֲמַר מַלְכָּא לֵיהּ הַאַתְּ צִיבָא וַאֲמַר
3 עַבְדָּךְ: וַאֲמַר מַלְכָּא הַאִית עוֹד גַּבְרָא לְבֵית שָׁאוּל וְאַעְבֵּיד עִמֵּיהּ טֵיבוּ מִן קֳדָם יְיָ וַאֲמַר
4 צִיבָא לְמַלְכָּא עוֹד בְּרָא לִיהוֹנָתָן לְקֵי בְּתַרְתֵּין רַגְלוֹהִי: וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא הֵיכָא הוּא וַאֲמַר
5 צִיבָא לְמַלְכָּא הָא הוּא בֵּית מָכִיר בַּר עַמִּיאֵל בְּלוֹדְבָר: וּשְׁלַח מַלְכָּא דָּוִד וְדַבְרֵיהּ מִבֵּית
6 מָכִיר בַּר עַמִּיאֵל מִלּוֹדְבָר: וַאֲתָא מְפִיבוֹשֶׁת בַּר יְהוֹנָתָן בַּר שָׁאוּל לְוָת דָּוִד וּנְפַל עַל
7 אַפּוֹהִי וּסְגִיד וַאֲמַר דָּוִד מְפִיבוֹשֶׁת וַאֲמַר הָא עַבְדָּךְ: וַאֲמַר לֵיהּ דָּוִד לָא תִדְחַל אֲרֵי מֶעְבַּד
אַעְבֵּיד עִמָּךְ טֵיבוּ בְּדִיל יְהוֹנָתָן אֲבוּךְ וַאֲתֵיב לָךְ יָת כָּל אַחְסָנַת שָׁאוּל אֲבוּךְ וְאַתְּ תֵּיכוֹל
8 לַחְמָא עַל פְּתוֹרִי תְּדִירָא: וּסְגִיד וַאֲמַר מָה עַבְדָּךְ אֲרֵי אִתְפְּנֵיתָא עַל גְּבַר הֶדְיוֹט דִּכְוָתִי:
9 וּקְרָא מַלְכָּא לְצִיבָא עוּלֵימָא דְשָׁאוּל וַאֲמַר לֵיהּ כָּל דַּהֲוָה לְשָׁאוּל וּלְכָל בֵּיתֵיהּ יְהַבִית
10 לְבַר רִבּוֹנָךְ: וְתִפְלַח לֵיהּ יָת אַרְעָא אַתְּ וּבְנָךְ וְעַבְדָּךְ וְתֵעוֹל וִיהֵי לְבַר רִבּוֹנָךְ מְזוֹן וְיִתְפַּרְנַס
וּמְפִיבוֹשֶׁת בַּר רִבּוֹנָךְ אָכֵיל תְּדִירָא לַחְמָא עַל פְּתוֹרִי וּלְצִיבָא חַמְשַׁת עֲסַר בְּנִין וְעַסְרִין
11 עַבְדִּין: וַאֲמַר צִיבָא לְמַלְכָּא כְּכֹל דִּי פַקֵּיד רִבּוֹנִי מַלְכָּא יָת עַבְדֵּיהּ כֵּן יַעְבֵּיד עַבְדָּךְ
12 וּמְפִיבוֹשֶׁת אָכֵיל עַל פְּתוֹרִי כְּחַד מִבְּנֵי מַלְכָּא: וְלִמְפִיבוֹשֶׁת בְּרָא זְעֵירָא וּשְׁמֵיהּ מִיכָא
13 וְכָל מוֹתַב בֵּית צִיבָא עַבְדִּין לִמְפִיבוֹשֶׁת: וּמְפִיבוֹשֶׁת יָתֵיב בִּירוּשְׁלֶם אֲרֵי עַל פְּתוֹרָא
דְמַלְכָּא תְּדִירָא הוּא אָכֵיל וְהוּא לְקֵי בְּתַרְתֵּין רַגְלוֹהִי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

16 Et Joab filius Szarujah præfect' erat ſuper exercitum, et Jehoſaphat filius 17 Ahhilud præfectus ſuper monimenta. Et Szadok fili' Ahhitob et Ahhimelech filius Abiathar erant ſacerdotes, et Seraja ſcriba. 18 Et Benjahu filius Jehojadagh præpoſitus ſuper ſagittatores et ſuper funditores; et filii David magnates erant.

CAP. IX.

1 ET dixit David : Num eſt hîc adhuc qui relictus ſit in domo Saul; ut faciam cum illo benignitatem propter Jehonathan? 2 Et in domo Saul erat ſervus, et nomen ejus Sziba, et vocarunt illū ad David: et dixit rex illi, Num tu es Sziba? et dixit : Serv' tu' ſum. 3 Et dixit rex: Num eſt adhuc vir in domo Saul ut faciam cū illo benignitatē ante Dñm ? et dixit Sziba regi : Adhuc eſt fili' Jehonathano claud' in ambob' pedib' ſuis. 4 Et dixit illi rex, Ubi eſt? et dixit Sziba regi, Ecce ille eſt in domo Machir filii Ghamiel in 5 Lodebar. Et miſit rex David, et tulit illū ex domo Machir filii Ghamiel ex 6 Lodebar. Et venit Mephiboſeth fili' Jehonathā filii Saul, ad David; et cecidit ſuper faciē ſuam, et adoravit: et dixit David ; Mephiboſeth? et dixit, Ecce ſerv' tu'. 7 Et dixit illi David, Ne timeas; nam faciendo faciam tecū benignitatē propter Jehonathan patrē tuū, et reddā tibi omnem hæreditatē Saul patris tui; et tu comedes panē ſup menſam *meam*, ſemp. 8 Et adoravit et dixit, Quid eſt ſerv' tu', ꝙ reſpexiſti ad virum idiotā qualis ſum ego ? 9 Et vocavit rex Sziba puerum Saul, et dixit illi, Omne quod fuit Sauli, et omni domui ej' dedi filio domini tui. 10 Et coles illi terrā tu et filii tui, et ſervi tui, et afferes ut ſit filio domini tui vict', et alatur; et Mephiboſeth fili' domini tui comedet ſemp panē ſup menſā meā: et Sziba erant quindecim filii et viginti ſervi. 11 Et dixit Sziba ad regē, Secundùm omne quod juſſit domin' meus rex ſervo ſuo, ſic faciet ſerv' tuus: et Mephiboſeth comedebat ut un' ex filiis regis. 12 Et ipſi Mephiboſeth erat filius parvus , et nomen ejus Michah; et omnis familia domus Sziba ſervi erant Mephiboſeth. 13 Et Mephiboſeth ſedebat in Jeruſalem, quia ſuper menſam regis jugiter ipſe comedebat, et ipſe claudicabat ambobus pedibus ſuis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܝܘܐܒ ܒܪ ܨܪܘܝܐ ܥܠ ܚܝܠܐ. ܘܝܗܘܫܦܛ ܒܪ ܐܚܝܠܘܕ. ܡܥܗܕܢܐ. * ܘܨܕܘܩ ܒܪ ܐܚܝܛܘܒ 17 ܓܠܝܘܢܝܐ. ܘܐܒܝܬܪ ܒܪ ܐܚܝܡܠܟ. ܟܗܢܐ. ܘܣܪܝܐ. ܣܦܪܐ. * ܘܒܢܝܐ ܒܪ ܝܗܘܝܕܥ. ܥܠ ܚܐܪܐ ܘܥܠ 18 ܦܠܚܐ. ܘܒܢܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܪܘܪܒܢܐ ܗܘܘ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

1 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܐܝܬ ܗܘ ܐܢܫ ܕܐܫܬܚܪ ܡܢ ܒܝܬ ܫܐܘܠ. ܕܐܥܒܕ ܥܡܗ ܛܝܒܘܬܐ ܡܛܠ ܝܘܢܬܢ. 2 * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܒܝܬ ܫܐܘܠ ܥܒܕܐ ܘܫܡܗ ܨܝܒܐ. ܘܩܪܘܗܝ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܐܢܬ ܗܘ ܨܝܒܐ. ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܥܒܕܟ. 3 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܐܝܬ ܥܕܟܝܠ ܐܢܫ ܡܢ ܒܝܬ ܫܐܘܠ. ܕܐܥܒܕ ܥܡܗ ܛܝܒܘܬܐ ܡܛܠ ܐܠܗܐ. ܘܐܡܪ ܨܝܒܐ ܠܡܠܟܐ. ܥܕܟܝܠ ܐܝܬ ܒܪܐ ܠܝܘܢܬܢ. ܚܓܝܪ ܒܪܓܠܘܗܝ. 4 * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܐܝܟܐ ܗܘ. ܐܡܪ ܨܝܒܐ ܠܡܠܟܐ. ܗܐ ܒܒܝܬ ܡܟܝܪ ܒܪ ܓܡܝܠ ܡܢ ܠܘܕܒܪ. 5 * ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ. ܘܕܒܪܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܟܝܪ ܒܪ ܓܡܝܠ ܡܢ ܠܘܕܒܪ. 6 * ܘܐܬܐ ܡܦܝܒܫܬ ܒܪ ܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܘܣܓܕ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܡܦܝܒܫܬ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ ܥܒܕܟ. 7 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܡܛܠ ܕܡܥܒܕ ܐܢܐ ܥܡܟ ܛܝܒܘܬܐ. ܡܛܠ ܝܘܢܬܢ ܐܒܘܟ. ܘܡܗܦܢܐ ܐܢܐ ܠܟ. ܟܠܗܘܢ ܚܩܠܬܐ ܕܫܐܘܠ ܐܒܘܟ. ܘܐܢܬ ܬܗܘܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ ܥܠ ܦܬܘܪܝ. ܐܡܝܢܐܝܬ. 8 * ܘܣܓܕ. ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܗܘ ܥܒܕܟ ܕܚܪܬ ܒܝ. ܕܐܝܟ ܟܠܒܐ ܡܝܬܐ. 9 * ܘܩܪܐ ܡܠܟܐ ܠܨܝܒܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܠ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܫܐܘܠ. ܘܠܟܠܗ ܒܝܬܗ. ܝܗܒܬ ܠܒܪ ܡܪܟ. 10 * ܘܬܦܠܘܚ ܠܗ ܐܪܥܐ. ܐܢܬ ܘܒܢܝܟ. ܘܥܒܕܝܟ. ܘܬܥܠ ܠܒܪ ܡܪܟ ܠܚܡܐ. ܘܢܐܟܘܠ. ܘܡܦܝܒܫܬ ܒܪ ܡܪܟ. ܢܗܘܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ ܥܠ ܦܬܘܪܝ. ܐܡܝܢܐܝܬ. ܘܠܨܝܒܐ. ܗܘܘ ܠܗ ܚܡܫܬܥܣܪ ܒܢܝܢ ܘܥܣܪܝܢ ܥܒܕܝܢ. 11 * ܘܐܡܪ ܨܝܒܐ ܠܡܠܟܐ. ܐܝܟ ܟܠ ܕܦܩܕ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܠܥܒܕܗ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܥܒܕܟ. ܘܡܦܝܒܫܬ ܐܟܠ ܗܘܐ ܠܚܡܐ ܥܠ ܦܬܘܪܐ ܕܡܠܟܐ. ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܒܢܝ ܡܠܟܐ. 12 * ܘܠܡܦܝܒܫܬ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܪܐ ܙܥܘܪܐ. ܘܫܡܗ ܡܝܟܐ. ܘܟܠܗ ܬܪܒܝܬܐ ܕܒܝܬ ܨܝܒܐ. ܥܒܕܐ ܗܘܘ ܠܡܦܝܒܫܬ. 13 * ܘܡܦܝܒܫܬ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܡܛܠ ܕܥܠ ܦܬܘܪܐ ܕܡܠܟܐ ܐܡܝܢܐܝܬ ܐܟܠ ܗܘܐ. ܘܡܚܓܪ ܗܘܐ ܒܬܪܬܝܗܝܢ ܪܓܠܘܗܝ.

16 Joab verò filius Suriæ præerat militiæ, & Joſaphat filius Ahilud erat commemorator. 17 Sadoc filius Ahitob Galionæus, & Abiathar fili' Ahimelech, ſacerdotes: Saria verò, ſcriba. 18 Benaia filius Jojadaa, præpoſit' nobilibus & militibus : filii verò Davidis erant principes.

CAP. IX.

1 DIxit verò David, Eſtne quiſpiā ſuperſtes de domo Saulis, ut eum benignè tractem propter Jonathanem. 2 Erat autem domui Saulis ſervus quidam nomine Siba, cui ad Davidem vocato dixit rex, Túne es Siba ? Reſpondit, Ego ſum, ſervus tuus. 3 Ait illi rex, Superéſtne adhuc quiſpiā de familia Saulis, cui benevolentiam exhibeam propter Deum? Dixit Siba regi, Supereſt Jonathani fili' mutilus pedib'. 4 Ait illi rex, Ubinam eſt? Reſpondit Siba regi, Ecce eſt in domo Machir filii Ghemil, de 5 Lodbar. Miſit ergò rex, & tulit eum de domo 6 Machir filii Ghemil, è Lodbar. Cúmque veniſſet Mephibſath filius Jonathanis filii Saulis ad Davidem, procidit in faciem ſuam, & adoravit. Et ait David, Mephibſath. Qui reſpondit, Adeſt ſervus tuus. 7 Dixit ad eum David, Ne timeas, quoniam benignè ſum te excepturus propter Jonathanem patrem tuū, tibíque reſtituturus omnes agros Saulis patris tui, túque eris aſſiduè comedens panem ſuper menſam meā. 8 Qui incurvans ſe dixit, Quid eſt ſervus tuus, ut me reſpexeris? cùm ego ſim velut canis mortuus. 9 Tum accerſito Siba, dixit illi rex, Quicquid attinebat ad Saulem totámque domum ipſius, do filio domini tui. 10 Quapropter coles ei terrā *ejus*, tu, filii tui, & ſervi tui; inferéſque filio domini tui cibū, ut comedat : Mephibſath autem filius domini tui erit perpetuò comedens cibum ſuper menſam meam. Porrò Siba quindecim habebat filios, & viginti ſervos. 11 Ait Siba ad regem, Quicquid imperat dominus me' rex ſervo ſuo, ſic faciet ſervus tuus. Igitur Mephibſath fuit panem edens ſuper menſa regia, ut unus ex filiis regis. 12 (Habebat autem Mephibſath filium parvum, nomine Micha) & omnes vernaculi domûs Sibæ fuerunt ſervi Mephibſath. 13 Cæterùm Mephibſath reſidebat in Jeruſalem, eò quòd ſuper menſa regis perpetuò comederet, quamvis mutilus eſſet utroque pede.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * وكان صاحب حربته يواب بن صوريا * ويوسافاط بن احيلود مذكرا * وصادوق بن احيطوب 17 الجلبني * وابيثار بن احيملك حبرين * وساريا كاتبا للملك * 18 وبنيا بن يوياداع على الاحرار والاجناد * وبنو داود عظماء *

* الفصل التاسع *

1 * فقال داود ليت شعري ان كان بقي احد من اهل ساول * ارحمه من اجل يوناثان * 2 وكان لساول عبدا اسمه صيبا * فدعي به الى داود الملك * فقال داود * انت صيبا * قال * نعم انا عبدك 3 * قال له الملك * بقي انسان من بيت ساول ارحمه من اجل الله * قال صيبا * بقي ابنا ليوناثان معقدا 4 * قال له الملك * اين هو * قال صيبا للملك * هو عند ماخير بن جميل من لود 5 * فارسل داود * واتى به * واسمه مفيبست بن يوناثان بن ساول 6 * فلما اتى داود خر له ساجدا على وجهه * فقال داود * يا مفيبست * قال * قد اتاك عبدك 7 * قال لا خوف عليك * لاني صانع بك خيرا ومعروفا من اجل يوناثان ابيك * وارد عليك جميع مزارع ساول ابيك * وتكون بين ندماني تتغدا معي ابدا 8 * وسجد مفيبست وقال * ماذا يعد عبدك الذي رعيتني * فاما انا مثل كلب ميت 9 * فدعي الملك صيبا وقال له * كل شي كان لساول ولاهل بيته قد صيرته لابن مولاك 10 * وصيرتك انت وبنيك وعبيدك اكرة له * تدخلون الغلات لابن مولاك يعيش بها * واما مفيبست بن مولاك * فقد صيرته نديما لي يتغدي معي ابدا على مائدتي * وكان لصيبا خمسة عشر ابنا وعشرون عبدا 11 * فقال صيبا للملك * ما امر سيدي عبده * كذلك يفعل عبدك * وصار مفيبست من ندماء الملك 12 * وكان لمفيبست ابنا صغيرا اسمه ميخا * وصار اهل صيبا وكل من له عبيدا لمفيبست 13 * وسكن مفيبست باورسليم بحضرة الملك * لانه كان يتغدي مع الملك كل يوم * وكان معقدا *

16 *Erat autem ſariſſophorus ejus Joab filius Suriæ: & Joſaphat filius Achilud, commemorator:* 17 *Sadoc filius Achitob Galinæi, & Abithar filius Achimelech, ambo ſacerdotes : Saria, ſcriba regis :* 18 *Banaia filius Jojadaa, præpoſitus ingenuis atque militibus : filii verò Davidis, principes.*

CAP. IX.

1 *DIxit autem David, Utinam ſcirem num reliquus ſit quiſpiam de gente Saulis, ut clementiâ utar in eū propter Jonathanem.* 2 *Erat autem Sauli ſervus quidam nomine Siba: huic ad Davidem regem accerſito dixit David, Túne es Siba? Quo dicente, Ita, ſum ſervus tuus.* 3 *Ait ad eum rex, Reſtátne aliquis ex familia Saulis, ut clementiâ utar in eum propter Deum? Reſpondit Siba, Reſtat Jonathani filius claudus.* 4 *Ait illi rex, Ubinam eſt? Dixit Siba regi, Eſt apud Machir filium Gemil, de Lud.* 5 *Mittens itaque David adduxit eum: (vocabatur autem Mephibaſeth, filius Jonathanis filii Saulis)* 6 *Qui cùm veniſſet ad Davidem, corruit ante eum ſuper faciem ſuam, adorans: Dixitq; David, O Mephibaſeth. Reſpondit, Adeſt tibi ſervus tuus.* 7 *Dixit, Nullus invadeat tibi metus; nam gratiâ et favore te proſequar propter Jonathanem patrem tuum, & reſtituam tibi cuncta arva Saulis patris tui, eriſque inter convivas meos ſemper mecum prandens.* 8 *Adoravit iterum Mephibaſeth, & ait, Cujus eſt momenti ſervus tuus, ut exaltaveris me qui cani quidem mortuo ſum comparandus?* 9 *Vocavit itaque rex Sibam, & ait illi, Quæcunque Saulis erant, totiuſq; familiæ ej', jubeo ſint filii domini tui.* 10 *Te autē, filios tuos, et ſervos tuos, agricultores ej' eſſe volo, provent' ingerentes pro filio domini tui, quibus veſcatur: verùm Mephibaſeth filium domini tui, feci mihi convivam aſſiduè mecum prandentem ſuper menſa mea. Siba verò quindecim habebat filios, & viginti ſervos.* 11 *Dixit Siba regi, Quod juſſit dominus meus ſervo ſuo, ita exequetur ſervus tuus. Factus eſt igitur Mephibaſeth è convivis regis:* 12 *(Erat autem Mephibaſetho filius parvulus, nomine Micha) familia verò Sibæ, & omnes qui ad eum pertinebant, facti ſunt ſervi Mephibaſeth.* 13 *Et habitabat Mephibaſeth in Jeruſalem in præſentia regis quia prandebat cum rege ſingulis diebus, licèt claudus eſſet.*

CAP. X. י

regnavit & : Hammon filiorum rex est mortuus & , hæc post fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיָּמָת מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ
misericordiā Faciam , David Dixitque .eo pro ejus filius Chanun
2 חָנוּן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶעֱשֶׂה־חֶסֶד
:misericordiā mecū ejꝰ pater fecit quemadmodū ,Nachas filio Chanun cum
עִם־חָנוּן בֶּן־נָחָשׁ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו עִמָּדִי חֶסֶד
:suo patre sup suorū servorū manu in eum consolandū ad David misit &
וַיִּשְׁלַח דָּוִד לְנַחֲמוֹ בְּיַד עֲבָדָיו אֶל־אָבִיו
principes Dixeruntque .Hammon filiorū terrā David servi venerunt &
3 וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי דָוִד אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי
tuū patrē David honorans Num : suū dominū Chanun ad Hammon filiorū
בְנֵי־עַמּוֹן אֶל־חָנוּן אֲדֹנֵיהֶם הַמְכַבֵּד דָּוִד אֶת־אָבִיךָ
investigare propter nonne ? consolatores te ad misit quia ,tuis oculis in
בְּעֵינֶיךָ כִּי־שָׁלַח לְךָ מְנַחֲמִים הֲלוֹא בַּעֲבוּר חֲקֹר אֶת־
David misit,eam evertendum ad & ,eam pedibus peragrandum ad & ,civitatē
הָעִיר וּלְרַגְּלָהּ וּלְהָפְכָהּ שָׁלַח דָּוִד אֶת־
dimidiā rasit & , David servos Chanun cepit Et ? te ad suos servos
4 עֲבָדָיו אֵלֶיךָ׃ וַיִּקַּח חָנוּן אֶת־עַבְדֵי דָוִד וַיְגַלַּח אֶת־חֲצִי
.eos dimisit &:eorū nates ad usq; medio in eorū vestes præcidit &,eorū barbæ
זְקָנָם וַיִּכְרֹת אֶת־מַדְוֵיהֶם בַּחֵצִי עַד שְׁתוֹתֵיהֶם וַיְשַׁלְּחֵם׃
viri erant quia ; eorum occursum in misit & ,David indicaverunt Et
5 וַיַּגִּדוּ לְדָוִד וַיִּשְׁלַח לִקְרָאתָם כִּי־הָיוּ הָאֲנָשִׁים
germinet usquequo ,Jericho in Sedete ,rex dixitque : valde confusi
נִכְלָמִים מְאֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׁבוּ בִירֵחוֹ עַד־יְצַמַּח
quòd Hammon filii viderunt Et .revertemini & , vestra barba
6 זְקַנְכֶם וְשַׁבְתֶּם׃ וַיִּרְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן כִּי
conduxerunt mercede & ,Hammon filii miserunt & : David in fœtebant
נִבְאֲשׁוּ בְּדָוִד וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי־עַמּוֹן וַיִּשְׂכְּרוּ אֶת־
;peditum millia viginti ,Sobah Aram & ,Beth-rechob Aram
אֲרַם בֵּית־רְחוֹב וְאֶת־אֲרַם צוֹבָא עֶשְׂרִים אֶלֶף רַגְלִי
millia duodecim Istob & , viros mille Mahachah regem &
וְאֶת־מֶלֶךְ מַעֲכָה אֶלֶף אִישׁ וְאִישׁ טוֹב שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף
omnem & ,Joab misit & ,David audivit Et .virorum
7 אִישׁ׃ וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיִּשְׁלַח אֶת־יוֹאָב וְאֵת כָּל־
disposuerunt & , Hammon filii sunt egressi Et .robustorum exercitum
8 הַצָּבָא הַגִּבֹּרִים׃ וַיֵּצְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן וַיַּעַרְכוּ
,Istob & , Rechob & , Sobah Aram & : portæ ostium ad bellum
מִלְחָמָה פֶּתַח הַשָּׁעַר וַאֲרַם צוֹבָא וּרְחוֹב וְאִישׁ־טוֹב
se ad esset quòd Joab vidit Et .agro in seorsum Mahachah &
9 וּמַעֲכָה לְבַדָּם בַּשָּׂדֶה׃ וַיַּרְא יוֹאָב כִּי־הָיְתָה אֵלָיו
electis omnibus ex elegit & : retro à & ,faciebus à belli facies
פְּנֵי הַמִּלְחָמָה מִפָּנִים וּמֵאָחוֹר וַיִּבְחַר מִכֹּל בְּחוּרֵי
populi residuum Et .Aram occursum in se ordinavit & , Israel in
10 בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת אֲרָם׃ וְאֵת יֶתֶר הָעָם
filiorum occursum in se disposuit & :sui fratris Abisai manu in tradidit
נָתַן בְּיַד אַבְשַׁי אָחִיו וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת בְּנֵי
mihi eris & , me præ Aram fuerit fortis Si : Dixitque .Hammon
11 עַמּוֹן׃ וַיֹּאמֶר אִם־תֶּחֱזַק אֲרָם מִמֶּנִּי וְהָיִתָה לִּי
salutem dandū ad ibo & , te præ fuerint fortes Hammon filii si & :salutē in
לִישׁוּעָה וְאִם־בְּנֵי עַמּוֹן יֶחֶזְקוּ מִמְּךָ וְהָלַכְתִּי לְהוֹשִׁיעַ
civitatibus pro & ,nostro populo pro simus robusti & , te Robora .tibi
12 לָךְ׃ חֲזַק וְנִתְחַזַּק בְּעַד עַמֵּנוּ וּבְעַד עָרֵי
accessit Et .suis oculis in bonum faciat DOMINUS & : nostri Dei
13 אֱלֹהֵינוּ וַיהוָה יַעֲשֶׂה הַטּוֹב בְּעֵינָיו׃ וַיִּגַּשׁ
fugerunt & : Aram in prælium ad secum qui populus & , Joab
יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ לַמִּלְחָמָה בַּאֲרָם וַיָּנֻסוּ
.ejus faciebus à
מִפָּנָיו׃

Versio VULG. LAT.

CAP. X.

1 FActum est autem post hæc,
ut moreretur rex filiorū Ammon,
& regnavit Hanon filiꝰ
2 ejus pro eo. Dixitq; David;
Faciam misericordiam cum
Hanon filio Naas, sicut fecit
pater ejus mecum misericordiam.
Misit ergò David, consolans
eū per servos suos sup
patris interitu. Cùm autem
venissent servi David in terram
3 filiorum Ammon, Dixerunt
principes filiorum Ammon
ad Hanon dominū suū;
Putas quòd propter honorē
patris tui miserit David ad
te consolatores? & non ideò
ut investigaret, & exploraret
civitatem, & everteret eam,
misit David servos suos ad te?
4 Tulit itaq; Hanon servos David,
rasitque dimidiā partem
barbæ eorum, & præscîdit
vestes eorum medias usque ad
5 nates, & dimisit eos. Quod
cùm nuntiatum esset David,
misit in occursum eorum: erant
enim viri confusi turpiter
valdé: & mandavit eis David;
Manete in Jericho, donec
crescat barba vestra, &
6 tunc revertimini. Videntes
autem filii Ammon quòd injuriam
fecissent David, miserunt,
& conduxerunt mercede
Syrum Rohob, & Syrum Soba,
viginti millia peditum, &
à rege Maacha mille viros, &
ab Istob duodecim millia virorum.
7 rorum. Quod cùm audîsset
David, misit Joab & omnem
8 exercitum bellatorum. Egressi
sunt ergò filii Ammon, & direxerunt
aciem ante ipsum
introitum portæ: Syrus autē
Soba, & Rohob, & Istob, &
Maacha, seorsum erant in
9 campo. Videns igitur Joab quod
præparatum esset adversùm se
prælium, & ex adverso & post
tergum, elegit ex omnibus electis
Israel, et instruxit aciem
10 contra Syrum: Reliquam autem
partem populi tradidit
Abisai fratri suo, qui direxit
aciem adversùs filios Ammon.
11 Et ait Joab; Si prævaluerint
adversùm me Syri, eris
mihi in adjutorium: si autem
filii Ammon prævaluerint adversùm
te, auxiliabor tibi.
12 Esto vir fortis, et pugnemus
pro populo nostro, et civitate
Dei nostri: Dominus autem
faciat quod bonum est in conspectu
13 suo. Iniit itaque Joab,
et populus qui erat cum eo,
certamen contra Syros: qui
statim fugerunt à facie ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. Ι΄.

1 ΚΑὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανε βασιλεὺς
υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν (α) Ἀννὼν
2 υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ,
Ποιήσω ἔλεος μετὰ Ἀννὼν υἱοῦ Ναὰς, ὃν τρόπον
ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ ἔλεος.
καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ παρακαλέσαι αὐτὸν ἐν
χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·
καὶ παρεγένοντο οἱ παῖδες Δαυὶδ εἰς τὴν
3 γῆν υἱῶν Ἀμμών. Καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες
υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς (β) Ἀννὼν τὸν κύριον
αὐτῶν, Μὴ παρὰ τὸ δοξάζειν Δαυὶδ τὸν πατέρα
σου ἐνώπιόν σου, ὅτι ἀπέστειλέ σοι
παρακαλοῦντας; (γ) ἀλλ' ὅπως οὐχὶ ἐρευνήσωσι
τὴν πόλιν καὶ κατασκοπήσωσιν αὐτὴν καὶ τοῦ
κατασκέψασθαι αὐτὴν ἀπέστειλε Δαυὶδ τοὺς
4 παῖδας αὐτοῦ πρὸς σέ; Καὶ ἔλαβεν (δ) Ἀννὼν
τοὺς παῖδας Δαυὶδ, καὶ ἐξύρησε τοὺς
πώγωνας αὐτῶν, καὶ ἀπέκοψε τοὺς μανδύας
αὐτῶν ἐν τῷ ἡμίσει ἕως τῶν ἰσχίων αὐτῶν,
5 καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς. Καὶ (ε) ἀπήγγειλαν
τῷ Δαυὶδ ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀπέστειλεν
εἰς (ζ) ἀπαντὴν αὐτῶν, ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες
ἠτιμασμένοι σφόδρα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς,
Καθίσατε ἐν Ἱεριχὼ ἕως τοῦ
ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν, καὶ ἐπιστραφήσεσθε.
6 Καὶ (η) εἶδον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν ὅτι κατῃσχύνθησαν
ὁ (θ) λαὸς Δαυίδ· καὶ ἀπέστειλαν
οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ ἐμισθώσαντο τὴν (ι)
Συρίαν Βαιθραὰμ, καὶ τὴν Συρίαν Σουβὰ, καὶ
Ῥοὼβ, εἴκοσι χιλιάδας πεζῶν, καὶ τὸν βασιλέα
(κ) Ἀμαλὴκ χιλίους ἄνδρας, καὶ Ἰστὼβ
7 δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ ἤκουσε Δαυίδ,
καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἰωὰβ καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν
8 τοὺς δυνατούς. Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν
καὶ παρετάξαντο πόλεμον παρὰ τῇ θύρᾳ
τῆς πύλης, Συρίας Σουβὰ καὶ (λ) Ῥοὼβ
9 καὶ Ἰστὼβ καὶ (μ) Ἀμαλὴκ μόνοι ἐν ἀγρῷ. Καὶ
εἶδεν Ἰωὰβ ὅτι ἐγενήθη πρὸς αὐτὸν ἀντιπρόσωπον
τοῦ πολέμου ἐκ τοῦ κατὰ (ν) πρόσωπον
ἐξεναντίας καὶ ἐκ τοῦ ὄπισθεν, καὶ (ξ)
ἐπελέξατο ἐκ πάντων τῶν νεανιῶν Ἰσραὴλ,
καὶ παρετάξαντο ἐξ ἐναντίας Συρίας.
10 Καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἔδωκεν ἐν χειρὶ
(ο) Ἀβεσσὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ παρετάξαντο
11 ἐξεναντίας υἱῶν Ἀμμών. Καὶ εἶπεν,
Ἐὰν κραταιωθῇ Συρία ὑπὲρ ἐμὲ, καὶ ἔσεσθέ
μοι εἰς σωτηρίαν· καὶ (π) ἐὰν κραταιωθῶσιν
υἱοὶ Ἀμμὼν ὑπὲρ σὲ, καὶ ἐσόμεθα τοῦ σῶσαι
12 σέ. Ἀνδρίζου καὶ κραταιωθῶμεν ὑπὲρ
τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ περὶ τῶν πόλεων τοῦ
θεοῦ ἡμῶν, καὶ κύριος ποιήσει τὸ ἀγαθὸν ἐν
13 ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Καὶ προσῆλθεν Ἰωὰβ καὶ
ὁ λαὸς (ρ) αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον
πρὸς Συρίαν, καὶ (σ) ἔφυγαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

CAP. X.

ET factum est post hæc, & 1
mortuus est rex filiorum Ammon,
& regnavit pro eo Annon
filius ejus. Et dixit David, Faciam 2
misericordiam cum Annon
filio Naas; quemadmodùm fecit
pater ejus mecum misericordiam.
Et misit David ad consolandum
cum in manu servorum
suorum de patre ejus. Et
adveniunt pueri David in terram
filiorum Ammon. Et dixerunt 3
principes filiorum Ammon
ad Annon dominum suum; (a)
Nunquid eò quòd David glorificet
patrem tuum coram te, (b)
quia misit tibi consolatores? Sed
(c) nónne ut scrutentur civitatem,
& speculentur eam, & ad
(d) considerandam eam misit David
pueros suos ad te? Et cepit 4
Annon pueros David, et rasit barbas
(e) eorum, & præcidit mantella
eorum in dimidio usque ad
nates eorum: & dimisit eos. Et 5
annuntiaverunt David de viris,
& misit in obviàm eorum, quoniam
erant viri inhonorati valdé.
Et dixit rex; Sedete in Hiericho,
quoadusq; pullulent barbæ
vestræ, & revertemini. Et 6
viderunt filii Ammon, quia ignominiâ
affecti sunt populus David.
Et miserunt filii Ammon,
& mercede conduxerunt (f) Syriam
Bathraam, & Syriam Suba,
& Rhoob, viginti millia peditum,
& regem (g) Amalec
mille viros, & Istob duodecim
millia virorum. Et audivit David, 7
& misit Joab, & omnem
virtutem, (h) ipsos potentes. Et 8
exierunt filii Ammon, & instruxerunt
bellum apud (i) ostium
portæ, (k) Syria Suba, &
Rhoob, & Istob, & (l) Amalec
soli in agro. Et vidit Joab, quia 9
erat ad se contraria facies prælii
(m) è loco ad faciem, ex adverso
et à tergo: & elegit ex omnibus
adolescentibus Israel, &
struxerunt aciem ex adverso Syriæ.
Et residuum populi dedit in 10
manu Abessa fratris sui: & struxerunt
aciem ex adverso filiorum
Ammon. Et (n) dixit, Si 11
invaluerit Syria super me; &
eritis mihi in salutem: & si invaluerint
filii Ammon super te;
& erimus ad salvandū te. Viriliter 12
age: & invalescamus pro
populo nostro, & pro civitatibus
Dei nostri: & Dominus faciet,
quod bonum in oculis suis. Et 13
advenit Joab, & populus ejus
cum eo in prælium erga Syriam:
& fugerunt à facie ejus.

MS. A. (α) * Ἀὼν (β) Ἀνὼν (γ) οὐκ ἵνα ἐρευνήσωσιν (δ) Ἀνὼν (ε) ἀνήγγειλαν (ζ) ἀπάντησιν αὐτῶν, (η) ἴδαν (θ) λαὸς ἐν Δαυίδ· (ι) Συρίαν, καὶ Ῥοὼβ, καὶ τὴν Συρίαν Σουβὰ, εἴκοσι (κ) Μααχὰ χιλίοις (λ) Ῥοὼβ (μ) Μααχὰ μόνοι (ν) πρόσωπον καὶ ἐκ τοῦ (ξ) ἐπέλεξεν ἐκ πάντων νεανιῶν (ο) Ἀβισαὶ (π) ἐὰν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κραταιωθῶσιν ὑπὲρ (ρ) αὐτοῦ εἰς (σ) ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ Συρία. Καὶ οἱ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

י

1 2 וַהֲוָה בָּתַר כֵּן וּמִית מַלְכָּא דִבְנֵי עַמּוֹן וּמְלַךְ חָנוּן בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃ וַאֲמַר דָּוִד אַעְבֵּיד
טֵיבוּ עִם חָנוּן בַּר נָחָשׁ כְּמָא דַעֲבַד אֲבוּהִי עִמִּי טֵיבוּ וּשְׁלַח דָּוִד לְנַחָמוּתֵיהּ בְּיַד עַבְדוֹהִי
3 לְוָת אֲבוּהִי וַאֲתוֹ עַבְדֵי דָוִד לְאַרְעָא בְנֵי עַמּוֹן׃ וַאֲמַרוּ רַבְרְבֵי בְנֵי עַמּוֹן לְחָנוּן רִבּוֹנֵיהוֹן
הַמְיַקַּר דָּוִד יָת אֲבוּךְ בְּעֵינָךְ אֲרֵי שְׁלַח לָךְ מְנַחֲמִין הֲלָא בְּדִיל לְמִחְקַר יָת קַרְתָּא
4 וּלְאַלָּלוּתַהּ וּלְבַדָּקָהּ שְׁלַח דָּוִד יָת עַבְדוֹהִי לְוָתָךְ׃ וּנְסֵיב חָנוּן יָת עַבְדֵי דָוִד וּגְרַע יָת פַּלְגוּת
5 דִּקְנֵיהוֹן וּפְסַק יָת לְבוּשֵׁיהוֹן עַד פַּלְגֵיהוֹן עַד אֲתַר בֵּית בַּהֲתַתְהוֹן וְשַׁלְּחִנּוּן׃ וְחַוִּיאוּ לְדָוִד
וּשְׁלַח לְקַדָּמוּתְהוֹן אֲרֵי הֲווֹ גַּבְרַיָּא מִתְכַּלְמִין לַחֲדָא וַאֲמַר מַלְכָּא תִּבוּ בִירִיחוֹ עַד דְּיִצְמַח
6 דִּקְנֵיכוֹן וּתְתוּבוּן׃ וַחֲזוֹ בְּנֵי עַמּוֹן אֲרֵי אִתְגָּרִיאוּ בְדָוִד וּשְׁלַחוּ בְּנֵי עַמּוֹן וַאֲגַרוּ יָת אֲרָם בֵּית
רְחוֹב וְיָת אֲרָם צוֹבָא עַשְׂרִין אַלְפִין גְּבַר רַגְלִי וְיָת מֶלֶךְ מַעֲכָה אֲלַף גְּבַר וְאִישׁ טוֹב תְּרֵי
7 8 עֲסַר אַלְפִין גַּבְרָא׃ וּשְׁמַע דָּוִד וּשְׁלַח יָת יוֹאָב וְיָת כָּל חֵילָא דְגִבָּרַיָּא׃ וּנְפַקוּ בְּנֵי עַמּוֹן וְסַדַּרוּ
קְרָבָא בְּמַעֲלָנָא דְתַרְעָא וַאֲרָם צוֹבָא וּרְחוֹב וְאִישׁ טוֹב וּמַעֲכָה בִּלְחוֹדֵיהוֹן בַּחֲקַלָא׃
9 וַחֲזָא יוֹאָב אֲרֵי תְקִיפוּ עֲלוֹהִי עָבְדֵי קְרָבָא מֵאַפּוֹהִי וּמֵאֲחוֹרוֹהִי וּבְחַר מִכֹּל בְּחִירֵי יִשְׂרָאֵל
10 וְסַדַּר לְקַדָּמוּת אֱנָשׁ אֲרָם׃ וְיָת שְׁאָר עַמָּא יְהַב בְּיַד אֲבִישַׁי אֲחוּהִי וְסַדַּר לְקַדָּמוּת בְּנֵי
11 עַמּוֹן׃ וַאֲמַר אִם תִּתְקַף אֱנָשׁ אֲרָם מִנִּי וּתְהֵי לִי לְפָרִיק וְאִם בְּנֵי עַמּוֹן יִתְקְפוּן מִנָּךְ וְאֵהָךְ
12 13 לְמִפְרַק לָךְ׃ תְּקַף וְנִתְקַף עַל עַמָּנָא וְעַל קִרְוֵי אֱלָהָנָא וַיָי יַעְבֵּיד דְּתַקִּין קֳדָמוֹהִי׃ וּקְרֵיב
יוֹאָב וְעַמָּא דִי עִמֵּיהּ לְאַגָּחָא קְרָבָא בֶּאֱנָשׁ אֲרָם וְאַפִּיכוּ מִן קֳדָמוֹהִי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. X.

ET fuit post hoc, et mortuus est rex filiorū Ghamon, et regnavit Hhanun 1
filius ejus pro eo. Et dixit David, Faciam benignitatem cum Hhanun filio 2
Nahhas, sicut fecit pater ejus mecum benignitatē: et misit David ad consolandum
illum in manu servorū suorū super patre suo; et venerunt servi
David in terram filiorū Ghamon. Et dixerunt magnates filiorum Ghamon 3
ad Hhanun principem suum, Num magnificat David patrem tuum in oculis
tuis, quòd misit tibi consolatores? nónne ut scrutaretur civitatem, &
ut exploraret eam, et ut observaret eam, misit David servos suos ad te? Et 4
accepit Hhanun servos David, et abscidit dimidiū barbæ eorum, et præscidit
vestes illorum usque ad dimidiū earū, usq; ad locum domus confusionis
illorum, et dimisit illos. Et indicarunt Davidi; et misit in occursum illorum, 5
quia fuerant viri confusi nimis: et dixit rex, Sedete in Hiericho quousque
pullulet barba vestra, et redibitis. Et viderunt filii Ghamon, quòd 6
incitati essent in David, et miserunt filii Ghamon, et conduxerunt Aram
domus Rehhob, et Aram Szobah viginti millia virorum peditū, et regem
Maghachah mille viros, et Aistob duodecim millia virorū. Et audivit 7
David, et misit Joab, et omnē exercitum robustorum. Et prodierunt filii 8
Ghamon et ordinaverunt bellū in introitu portæ, et Aram Szobah, &
Rehhob, et Aistob, et Maghachah seorsum in agro. Et vidit Joab quòd invaluerunt 9
super se belligerantes à facie sua, et à posteriori suo, et delegit
ex omnibus delectis Israel, et ordinavit in occursum virorum Aram. Et 10
reliquum populi dedit in manu Abissai fratris sui, et ordinavit in occursū
filiorum Ghamon. Et dixit, Si prævaluerit *vir* Aram in me, et eritis mihi 11
in liberationem; et si filii Ghamon prævaluerint in te, et ibo ad liberandū
te. Invalesce, et invalescamus pro populo nostro, et pro urbibus Dei nostri; 12
et Dominus faciet quòd statutum ante se. Et accessit Joab, et populus 13
qui cum ipso, ad ineundum bellum cum viris Aram, et verterunt terga
ab-ante illum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *

* ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܡܝܬ ܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܐܡܠܟ ܚܢܘܢ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ.* ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܐܥܒܕ 1
ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܚܢܘܢ ܒܪ ܢܚܫ. ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܒܘܗܝ ܥܡܝ ܛܝܒܘܬܐ. ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ 2
ܠܡܒܝܐܘܬܗ ܥܠ ܐܒܘܗܝ. ܒܝܕ ܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܬܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܠܐܪܥܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ.
* ܘܐܡܪܘ ܪܘܪܒܢܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ ܠܚܢܘܢ ܡܪܗܘܢ. ܡܝܩܪܘ ܡܝܩܪ ܗܘܐ ܕܘܝܕ ܠܐܒܘܟ 3
ܒܥܝܢܝܟ. ܕܫܕܪ ܠܟ ܡܒܝܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܢܒܨܝܘܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܢܒܚܪܘܢܗ
ܘܢܗܦܟܘܢܗ. ܫܕܪ ܕܘܝܕ ܥܒܕܘܗܝ ܠܘܬܟ.* ܘܕܒܪ ܚܢܘܢ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. 4
ܘܓܪܥ ܦܠܓܗ ܕܕܩܢܗܘܢ. ܘܦܣܩ ܟܘܬܝܢܝܗܘܢ ܒܓܐܪܐ ܥܕܡܐ ܠܥܓܘܒܝܗܘܢ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ.
* ܘܚܘܝܘ ܠܕܘܝܕ. ܘܫܕܪ ܠܐܘܪܥܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܗܘܘ ܓܒܪܐ ܟܡܝܪܝܢ ܛܒ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ 5
ܡܠܟܐ. ܩܘܘ ܒܐܝܪܝܚܘ ܥܕܡܐ ܕܬܪܒܐ ܕܩܢܟܘܢ. ܘܗܝܕܝܢ ܬܐܬܘܢ.* ܘܚܙܘ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܕܐܬܒܐܫ 6
ܠܕܘܝܕ. ܘܫܕܪܘ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܐܓܪܘ ܠܐܕܘܡ ܒܪ ܪܚܘܒ. ܘܠܐܕܘܡ ܒܪ ܨܘܒܐ. ܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ
ܪܓܠܝܢ. ܘܡܢ ܡܠܟܐ ܕܡܥܟܐ. ܐܠܦ ܓܒܪܝܢ. ܘܐܣܛܘܒܝܐ. ܬܪܥܣܪ ܐܠܦܝܢ ܪܓܠܝܢ.
* ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ. ܘܫܕܪ ܠܝܘܐܒ ܘܠܟܠܗ ܚܝܠܐ ܕܓܢܒܪܐ.* ܘܢܦܩܘ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܣܕܪܘ 7
ܩܪܒܐ ܒܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ ܕܐܕܘܡ ܒܪ ܪܚܘܒ. ܘܕܐܕܘܡ ܒܪ ܨܘܒܐ. ܘܐܣܛܘܒܝܐ ܘܡܥܟܝܐ 8
ܠܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܒܚܩܠܐ.* ܘܚܙܐ ܝܘܐܒ ܕܐܬܚܒܫ ܩܪܒܐ ܥܠܘܗܝ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܘܡܢ ܒܣܬܪܗ. 9
ܘܓܒܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܓܒܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܣܕܪ ܠܘܩܒܠ ܐܕܘܡ.* ܘܫܪܟܐ ܕܥܡܐ. ܐܫܠܡ 10
ܠܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ. ܘܣܕܪ ܠܘܩܒܠ ܒܢܝ ܥܡܘܢ.* ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐܒܫܝ ܐܚܘܗܝ. ܐܢ ܬܥܫܢ 11
ܥܠܝ ܐܕܘܡ. ܬܗܘܐ ܠܝ ܠܡܥܕܪܢܘܬܐ. ܘܐܢ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܢܥܫܢܘܢ ܥܠܝܟ. ܐܐܬܐ ܐܥܕܪܟ.* ܐܬܚܝܠ 12
ܘܢܬܚܝܠ ܥܠ ܥܡܢ. ܘܥܠ ܩܘܪܝܐ ܕܐܠܗܢ. ܘܡܪܝܐ ܢܥܒܕ ܡܐ ܕܫܦܪ
ܒܥܝܢܘܗܝ.* ܘܩܪܒ ܝܘܐܒ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܠܩܪܒܐ ܥܡ ܐܕܘܡ. ܘܥܪܩܘ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. 13

CAP. X.

POsthæc mortuo rege filiorum Ammon, regnavit 1
post eum Hanon filius ejus. Quapropter 2
dixit David, Utar benevolentiâ erga Hanonem
filium Nahas, quemadmodum usus est
pater ejus erga me benevolentiâ: & misit David
cònsolatum eum per servos suos de patre
ipsius. Sed cùm pervenissent servi Davidis ad
terram filiorum Ammon, Dixerunt principes 3
filiorū Ammon ad Hanonem dominum suū,
Magno *nimirum* honore afficiebat David patrem
tuum in oculis tuis, ut miserit ad te consolatores:
nónne ad explorandam & perscrutandam
civitatem, eámque destruendam misit
ad te David servos suos? Quarè accipiens 4
Hanon servos Davidis, rasit mediam partem
barbarùm eorum, perfoditque tunicas eorum
sagittis usque ad nates eorum, & amandavit
eos. Quod cùm renuntiâssent Davidi, misit 5
obviàm eis (erant enim viri illi summo rubore
suffusi) dixitque eis rex, Manete in Jericho,
donec repullulent barbæ vestræ, ac tunc venietis.
Videntes itaque Ammonitæ læsum à 6
se Davidem, miserunt Ammonitæ, & mercede
conduxerunt ab Edom filio Rehob & ab Edom
filio Sobæ viginti millia peditum, & à
rege Maachæ mille viros, & *à rege* Asitobi
duodecim millia peditum. Quod cùm audîsset 7
David, misit Joabum totúmque exercitum
robustissimorum. Egressi verò Ammonitæ 8
prælium disposuerunt in aditu portæ Edom
filii Rehob, & Edom filii Sobæ: Asitobæi autem,
& Maachitæ *fuerunt* seorsim in agro.
Quamobrém videns Joab prælio se obsessum 9
à fronte & à tergo, delegit ex omnibus lectissimis
Israelis, & instruxit *aciem* adversùs Edom:
Reliquum verò populum commisit 10
Abisaio fratri suo, qui instruxit *eos* adversùs
Ammonitas: Dixitque Abisaio fratri suo, Si 11
prævaluerint mihi Edomæi, sis mihi adjutor:
sin Ammonitæ tibi prævaluerint, adero tibi
opem laturus. Cæterùm forti simꝰ animo, & 12
pugnemus pro populo nostro & pro civitatibus
Dei nostri: Dñs autem faciet quod bonū
sibi videbitur. Tum accedente Joabo & populo 13
qui erat cum eo, ut manū cum Edomæis
consereret, fugerunt illi à conspectu ipsius.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل العاشر * فلمّا كان بعد ذلك توفي ملك بني عمون * وملك ابنه من 1
بعده * فقال داود اصنع معروفا بحنون ابن ملك بني عمون كما صنع ابوه مع ابي * فارسل اليه 2
داود رسلاً ليعزيه في ابيه * فجاء عبيد داود الى ارض بني عمون * فقال قواد بني عمون لحنون 3
سيدهم * كيف صار داود مكرما لابيك * يظهر لك انه كان مكرما حتى ارسل اليك بالعزاء * لا
وانما داود احب ان يجس ارضنا ويعرف حال مدينتنا وانما ارسل عبيده اليك لهذا * فاخذ حنون 4
عبيد داود فحلق نصف لحاهم * وغرز في اقمصتهم نشابا الى سراويلاتهم * وردهم * الى داود * واخبروا 5
داود بما صنع حنون فارسل اليهم * وبقي القوم مستحيين لا يقدروا ان يدخلوا المدينة * وارسل
اليهم داود وقال لهم * اجلسوا في اريحا حتى تنبت لحاكم * ثم تدخلون الينا * فلما راي بنو 6
عمون انهم قد اساوا الى داود * فارسل بنو عمون واستاجروا بادوم بن رحوب وادوم بن صوبا *
وانجدهم بعشرين الف فارس * وانجدهم ملك معكا بالف فارس * وانجدهم ملك اصطوب باثني
عشر الف رجل * فبلغ داود * فارسل يواب وجميع الرجال الابطال معه * وخرج بنو عمون واصطفوا 7 8
في مدخل ادوم بن رحوب وادوم بن صوبا للحرب * فاما اصحاب ملك معكا واصطوب فاصطفوا للحرب
على حدة * فلما راي يواب انه قد اصطف عليه الاجناد بين يديه ومن خلفه * انتخب من 9
جميع الابطال من بني اسرائيل قوما * فصيرهم من خلفه * وامرهم ان يصطفوا بحيال ادوم * واما 10
بقية الاجناد فدفعهم الى ابيساء اخيه * وامره ان يحارب بني عمون * وقال له يواب اخوه * ان رايت 11
ان ادوم قد قوي علي فاعني * وان قوي عليك بنو عمون اعنتك * وتقوي ونصطف للحرب * 12
ونجاهد من اجل شعبنا * ومن اجل قرى الاهنا * والرب يصنع بنا ما احب * ودنا يواب والشعب 13
الذين معه الى آل ادوم ليحاربهم * فانهزموا من قدامه *

CAP. X.

HIs igitur exactis mortuꝰ est rex filiorū 1
Ammon, regnavitq; post eū filius ejus.
Atq; David, Beneficentiâ prosequar Hanonem 2
filium regis Ammonitarum, quemadmodū
pater ejus prosecutus est patrem
meum. Misit itaque David legatos ad eum
ut consolaretur eū de patre ipsius: quapropter
venientibꝰ servis Davidis ad regionē
filiorum Ammon, Dixerunt duces Ammonitarū 3
adHanonem dominū suū, Quanto
honore prosequitur David patrem tuum!
Videturne tibi quòd eum adeo honoraret,
ut mitteret ad te consolationis gratiâ? nequaquā,
imò verò David explorare cupit
regionem nostrā, & scire statum urbis nostræ:
& proculdubiò hujus rei gratiâ misit
servos suos ad te. Quapropter acceptis 4
Hanon servis Davidis, abrasit dimidiam
partem barbarū eorū, & infixis in tunicas
eorū sagittis usque ad femoralia eorum,
remisit illos ad Davidem. Cùmque 5
nuntiâssent Davidi quod egerat Hanon,
misit ad eos (verecundi enim manserant
homines illi, nec poterant urbem ingredi)
misit inquam, ad eos David, dixitque eis,
Manete in Jericho, donec repullulent barbæ
vestræ, tum ingredimini ad nos. Cùm
autē vidissent Ammonitæ se offendisse apud 6
Davidem, miserunt Ammonitæ & poposcerunt
opem ab Edom filio Rehob et Edō
filio Sobæ, qui suppeditavit eis viginti
millia equitū, suppeditavit quoq; eis rex
Maachæ mille equites, et rex Asitob suppeditavit
eis duodecim millia peditum.
Quibus ad Davidem perlatis, misit Joabum 7
omnesq; robustissimos viros cum eo.
Prodeuntes igitur Ammonitæ composuerunt 8
se ad pugnam in ostiis Edom filii Rehob
et Edom filii Sobæ; milites autē regis
Maachæ & Asitob instruxerunt aciem seorsim.
Cùmq; vidisset Joab instructas contra 9
se copias à fronte & à tergo, selegit
ex omnibus robustissimis filiorum Israel
quosdam, & collocavit eos à tergo suo,
præcepitque eis ut sese disponerent ex adverso
Edom. Reliquos verò milites tradidit 10
Abisaio fratri suo, mandavitque ei ut
pugnaret adversùs Ammonitas. Dixit etiam 11
illi Joab frater ejus; Si videris Edom
me validiorē, adjuva me; vicissim, si validiores
te fuerint Ammonitæ, adjuvabo te.
Confortemur autē, disponamꝰ nos ad prælium, 12
& pugnemus pro populo nostro & pro
civitatibus Dei nostri: cæterùm Dominus
faciat nobis quod libuerit. Tum accedente 13
Joab & populo qui erat cum eo, ad Edomæos,
ut bellum gereret cum eis, fugæ
se dederunt à conspectu ipsius.

Verſio VULG. LAT.

14 Filii autem Ammon videntes quia fugiſſent Syri, fugerunt & ipſi à facie Abiſai, & ingreſſi ſunt civitatem: reverſúſque eſt Joab à filiis Ammon, & venit Jeruſalem. 15 Videntes igitur Syri quoniam corruiſſent coram Iſrael, congregati ſunt pariter. 16 Miſítque Adarezer, & eduxit Syros qui erāt trans fluviū, et adduxit eorū exercitū: Sobach autē, magiſter militiæ Adarezer, erat princeps eorū. 17 Quod cū nuntiatum eſſet David, contraxit omnem Iſraelem, & tranſivit Jordanē, venítq; in Helam: & direxerūt aciē Syri ex adverſo David, & pugnaverunt contra eum. 18 Fugerúntque Syri à facie Iſrael, & occîdit David de Syris ſeptingentos currus, & quadraginta millia equitū: & Sobach principem militiæ percuſſit: qui ſtatim mortuus eſt. 19 Videntes autem univerſi reges, qui erant in præſidio Adarezer, ſe victos eſſe ab Iſrael, expaverunt & fugerunt quinquaginta & octo millia corā Iſrael. Et fecerunt pacē cum Iſrael: & ſervierunt eis, timuerúntque Syri auxilium præbere ultrà filiis Ammon.

CAP. XI.

1 FActum eſt autem, vertente anno, eo tempore quo ſolent reges ad bella procedere, miſit David Joab, & ſervos ſuos cū eo, & univerſum Iſrael, & vaſtaverunt filios Ammon, & obſederūt Rabba: David autē remanſit in Jeruſalem. 2 Dum hæc agerentur, accidit ut ſurgeret David de ſtrato ſuo poſt meridiem, & deambularet in ſolario domûs regiæ: vidítq; mulierem ſe lavantem, ex adverſo ſuper ſolariū ſuū: erat autem mulier pulchra valdé. 3 Miſit ergò rex, & requiſivit quæ eſſet mulier. Nuntiatúmque eſt ei, quòd ipſa eſſet Bethſabee filia Eliam, uxor 4 Uriæ Hethæi. Miſſis itaq; David nuntiis, tulit eam: quæ cùm ingreſſa eſſet ad illum, dormivit cum ea: ſtatímque ſanctificata eſt ab immunditia 5 ſua: Et reverſa eſt in domum ſuam concepto fœtu. Mitténſq; nuntiavit David, & ait; 6 Concepi. Miſit autem David ad Joab, dicens; Mitte ad me Uriam Hethæum. Miſítq; Joab 7 Uriam ad David. Et venit Urias ad David. Quæſivítque David quā rectè ageret Joab, & populus, & quomodò adminiſtraretur bellum.

שמואל ב: יא

,Abiſai faciebus à fugerunt &,Aram fugeret quòd viderunt Hammon filii Et
14 וּבְנֵי עַמּוֹן רָאוּ כִּי־נָס אֲרָם וַיָּנֻסוּ מִפְּנֵי אֲבִישַׁי
, Hammon filiis deſuper Joab eſt reverſúſque : civitatem ſunt ingreſſi &
וַיָּבֹאוּ הָעִיר וַיָּשָׁב יוֹאָב מֵעַל בְּנֵי עַמּוֹן
, Iſrael facies ad eſſet cæſus quòd Aram vidit Et .Jeruſalaim venit &
15 וַיָּבֹא יְרוּשָׁלָם׃ וַיַּרְא אֲרָם כִּי נִגַּף לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל
, Arani eduxit & ,Hadarheſer miſit Et .pariter ſunt congregati &
16 וַיֵּאָסְפוּ יָחַד׃ וַיִּשְׁלַח הֲדַרְעֶזֶר וַיֹּצֵא אֶת־אֲרָם
exercitus princeps Sobach & : Chelam venerunt & ,fluminis tranſitu à qui
אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַנָּהָר וַיָּבֹאוּ חֵילָם וְשׁוֹבַךְ שַׂר־צְבָא
omnem collegit & ,David eſt nunciatum Et .eorū facies ad Hadarheſer
17 הֲדַרְעֶזֶר לִפְנֵיהֶם׃ וַיֻּגַּד לְדָוִד וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־
ſe ordinaverunt & : Chelam ad venit & , Jarden tranſivitque ,Iſraelem
יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיָּבֹא חֵלָאמָה וַיַּעַרְכוּ
Aram fugit Et .eo cum pugnaverunt & ,David occurſum in Aram
18 אֲרָם לִקְרַאת דָּוִד וַיִּלָּחֲמוּ עִמּוֹ׃ וַיָּנָס אֲרָם
,currus ſeptingentos Aram de David interfecit & ,Iſrael faciebus à
מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּהֲרֹג דָּוִד מֵאֲרָם שְׁבַע מֵאוֹת רֶכֶב
ej' exercitus principem Sobach & : equitum millia quadraginta &
וְאַרְבָּעִים אֶלֶף פָּרָשִׁים וְאֵת שׁוֹבַךְ שַׂר־צְבָאוֹ
ſervi reges omnes viderunt Et .ibi eſt mortuus & ,percuſſit
19 הִכָּה וַיָּמָת שָׁם׃ וַיִּרְאוּ כָל־הַמְּלָכִים עַבְדֵי
cum fecerunt pacem & , Iſrael facies ad eſſent cæſi quòd Hadarheſer
הֲדַרְעֶזֶר כִּי נִגְּפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁלִמוּ אֶת־
ultrà ſervandum ad Aram timueruntque ; eis ſervierunt & ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל וַיַּעַבְדוּם וַיִּרְאוּ אֲרָם לְהוֹשִׁיעַ עוֹד אֶת־
.Hammon filios
בְּנֵי עַמּוֹן׃

CAP. XI. יא

David miſit & , reges egredi tempus ad ,anni reverſione in fuit Et
1 וַיְהִי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה לְעֵת צֵאת הַמְּלָאכִים וַיִּשְׁלַח דָּוִד
corruperunt & , Iſrael omnem & ,eo cum ſuos ſervos & , Joab
אֶת־יוֹאָב וְאֶת־עֲבָדָיו עִמּוֹ וְאֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁחִתוּ
manens David & : Rabbah ſuper coarctaverunt & , Hammon filios
אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן וַיָּצֻרוּ עַל־רַבָּה וְדָוִד יוֹשֵׁב
David ſurrexit & , veſpere tempus ad fuit Et .Jeruſalaim in
2 בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיְהִי לְעֵת הָעֶרֶב וַיָּקָם דָּוִד
vidit & , regis domus tectum ſuper deambulabat & , ſuo cubili deſuper
מֵעַל מִשְׁכָּבוֹ וַיִּתְהַלֵּךְ עַל־גַּג בֵּית־הַמֶּלֶךְ וַיַּרְא
.valde aſpectu bona mulier & : tecto deſuper ſe lavantem mulierem
אִשָּׁה רֹחֶצֶת מֵעַל הַגָּג וְהָאִשָּׁה טוֹבַת מַרְאֶה מְאֹד׃
Bath- iſta Nonne : dixit &:mulierem ad requiſivit & ,David Miſitque
3 וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיִּדְרֹשׁ לָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר הֲלוֹא־זֹאת בַּת־
David miſit Et ? Chittæi Urijah uxor ,Eliam filia Sebah
4 שֶׁבַע בַּת־אֱלִיעָם אֵשֶׁת אוּרִיָּה הַחִתִּי׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד
ipſa & ,ea cum cubuit & ,eum ad eſt ingreſſa & : eam cepit & ,legatos
מַלְאָכִים וַיִּקָּחֶהָ וַתָּבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ וְהִיא
concepit Et .ſuam domum in eſt reverſa & ,ſua immunditia ab ſe ſanctificans
5 מִתְקַדֶּשֶׁת מִטֻּמְאָתָהּ וַתָּשָׁב אֶל־בֵּיתָהּ׃ וַתַּהַר
miſit Et .ego Prægnans : dixit & ,Davidi indicavit & ,miſit & ,mulier
6 הָאִשָּׁה וַתִּשְׁלַח וַתַּגֵּד לְדָוִד וַתֹּאמֶר הָרָה אָנֹכִי׃ וַיִּשְׁלַח
miſit & : Chittæum Urijah me ad Mitte : Joab ad David
דָּוִד אֶל־יוֹאָב שְׁלַח אֵלַי אֶת־אוּרִיָּה הַחִתִּי וַיִּשְׁלַח
: eum ad Urijah venit Et .David ad Urijah Joab
7 יוֹאָב אֶת־אוּרִיָּה אֶל־דָּוִד׃ וַיָּבֹא אוּרִיָּה אֵלָיו
pacem ad & ,populi pacem ad & ,Joab pacem ad David interrogavit &
וַיִּשְׁאַל דָּוִד לִשְׁלוֹם יוֹאָב וְלִשְׁלוֹם הָעָם וְלִשְׁלוֹם
.belli
הַמִּלְחָמָה׃

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν (†) εἶδαν ὅτι ἔφυγε Συρία, ϗ ἔφυγαν ἀπὸ προσώπου (τ) Ἀβεσσὰ, ϗ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν. ϗ ἀνέστρεψεν Ἰωὰβ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμὼν, ϗ (υ) παρεγένετο εἰς Ἱερουσαλήμ. 15 Καὶ εἶδε Συρία ὅτι ἔπταισεν ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ, ϗ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. 16 Καὶ ἀπέστειλεν Ἀδραάζαρ, ϗ συνήγαγε τὴν (φ) Συρίαν τὴν ἐκ τοῦ πέραν τοῦ (χ) ποταμοῦ Χαλαμὰκ, ϗ παρεγένοντο εἰς Αἰλάμ· ϗ (ψ) Σωβὰκ ἄρχων τῆς δυνάμεως Ἀδραάζαρ ἔμπροσθεν αὐτῶν. 17 Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, ϗ συνήγαγε τὸν πάντα Ἰσραὴλ, ϗ διέβη τὸν Ἰορδάνην, ϗ παρεγένετο εἰς Αἰλάμ. ϗ παρετάξατο Συρία (ω) ἀπέναντι Δαυὶδ, ϗ ἐπολέμησαν μετ' αὐτοῦ. 18 Καὶ ἔφυγε Συρία ἀπὸ (α) προσώπου Ἰσραήλ. ϗ ἀνεῖλε Δαυὶδ ἐκ τῆς Συρίας ἑπτακόσια ἅρματα, ϗ (β) τεσσαράκοντα χιλιάδας ἱππέων, ϗ τὸν Σωβὰκ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐπάταξε, ϗ ἀπέθανεν ἐκεῖ. 19 Καὶ εἶδαν πάντες οἱ βασιλεῖς οἱ δοῦλοι Ἀδραάζαρ ὅτι ἔπταισαν ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ, ϗ ηὐτομόλησαν μετὰ Ἰσραὴλ, ϗ ἐδούλευσαν αὐτοῖς. ϗ ἐφοβήθη Συρία τοῦ σῶσαι ἔτι τοὺς υἱοὺς Ἀμμών.

14 *Et filii Ammon viderunt quia fugit Syria: & fugerunt à facie Abiſſa, & intrârunt in civitatem. Et revertit Joab à filiis Ammon, & advenit in Hieruſalem.* 15 *Et vidit Syria, quia cecidit ante Iſrael: & congregati ſunt in idipſum.* 16 *Et miſit Adraazar, & congregavit Syriam, quæ de trans flumine (o) Chalamac: & adveniunt in Ælam: & Sobac princeps virtutis Adraazar ante eos.* 17 *Et nuntiatum eſt David, & congregavit univerſum Iſrael, & tranſivit Jordanem, & advenit in Ælam. Et aciem ſtruxit Syria ex adverſo David, & pugnaverunt cum eo.* 18 *Et fugit Syria à facie Iſrael. Et ſuſtulit David de Syria ſeptingentos currus, & quadraginta millia equitum: & Sobac principem virtutis ejus percuſſit, & mortuus eſt ibi.* 19 *Et viderunt omnes reges ſervi Adraazar, quia ceciderunt ante Iſrael, (p) & confugerunt ad Iſrael, & ſervierunt eis. Et timuit Syria ſalvare ultrà filios Ammon.*

MS. A. (†) εἶδον (τ) Ἀβισαί, ϗ εἰσῆλθαν (υ) παρεγένοντο (φ) Συρίαν ἐκ (χ) ποταμοῦ, ϗ παρεγένοντο Αἰλάμ. (ψ) Σαβάχ (ω) κατέναντι (α) προσώπου Δαυίδ. ϗ (β) τεσσεράκοντα

ΚΕΦ. ια'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο, ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξοδίας τῶν βασιλέων, ϗ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν Ἰωὰβ, ϗ τοὺς παῖδας αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, ϗ τὸν πάντα Ἰσραὴλ, ϗ διέφθειραν τοὺς υἱοὺς Ἀμμών· ϗ (α) διεκάθισαν ἐπὶ Ῥαββάθ. ϗ Δαυὶδ ἐκάθισεν ἐν 2 Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐγένετο πρὸς ἑσπέραν, ϗ ἀνέστη Δαυὶδ ἀπὸ τῆς κοίτης αὐτοῦ, ϗ περιεπάτει ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, ϗ εἶδε γυναῖκα (β) λουομένην ἀπὸ τοῦ δώματος, ϗ ἡ γυνὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα. 3 Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ, ϗ ἐζήτησε τὴν γυναῖκα, ϗ εἶπεν, Οὐχὶ αὕτη (γ) Βηρσαβεὲ θυγάτηρ Ἐλιὰβ (δ) γυνὴ Οὐρίου τοῦ Χετταίου; 4 Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους, ϗ ἔλαβεν αὐτὴν, ϗ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, ϗ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς· ϗ αὕτη ἁγιαζομένη ἀπὸ ἀκαθαρσίας αὐτῆς, 5 Καὶ (ε) ἀπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. ϗ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ γυνή· ϗ ἀποστείλασα ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ, ϗ εἶπεν, 6 Ἐγώ εἰμι ἐν γαστρὶ ἔχω. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, λέγων, Ἀπόστειλον πρός με τὸν Οὐρίαν τὸν Χετταῖον. ϗ ἀπέστειλεν 7 Ἰωὰβ τὸν Οὐρίαν πρὸς Δαυίδ. Καὶ παραγίνεται (ζ) Οὐρίας ϗ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν, ϗ ἐπηρώτησε Δαυὶδ εἰς εἰρήνην Ἰωὰβ, ϗ εἰς εἰρήνην τοῦ λαοῦ, ϗ εἰς εἰρήνην τοῦ πολέμου.

CAP. XI.

1 *ET factum eſt, revertente anno ad tempus egreſſionis regum, & miſit David Joab, & pueros ſuos cum eo, & omnem Iſrael: & diſperdiderunt filios Ammon, & obſederunt ſuper Rabbath. Et David ſedit in Hieruſalem.* 2 *Et factum eſt ad veſperam, & ſurrexit David de cubili ſuo: & ambulabat ſuper ſolarium domûs regis. Et vidit mulierem lavantem ſe de ſolario: & mulier pulchra ſpecie valdè.* 3 *Et miſit David, & quæſivit mulierem, & (a) dixit; Nónne hæc Berſabee filia Eliab, uxor Uriæ Chettæi?* 4 *Et miſit David nuntios, & ſumpſit eam, & intravit ad eam, & dormivit cum ea. Et hæc ſanctificata ab immunditia ſua,* 5 *Et revertit in domum ſuam. Et in (b) utero cepit mulier. Et mittens annuntiavit David, & dixit; Ego quidem in ventre habeo.* 6 *Et miſit David ad Joab, dicens; Mitte ad me Uriam Chettæum. Et miſit Joab Uriam ad David.* 7 *Et advenit Urias, & intravit ad eum. Et interrogavit David (c) ad pacem Joab, & ad pacem populi, & ad pacem belli.*

MS. A. (α ἐκάθισαν (β) λουομένην (γ) Βηθσαβεὲ ἡ θυγάτηρ (δ) ἡ γυνὴ (ε) ἀπέστρεψεν αὐτὴν εἰς (ζ) Οὐρίας πρὸς αὐτὸν, ϗ ἐπηρώτησεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ובני עמון חזו ארי אפכו אנש ארם וערקו מן קדם אבישי ואתו לקרתא ותב יואב מלות
15 בני עמון ואתא לירושלם: וחזו אנש ארם ארי אתברו קדם ישראל ואתכנישו כחדא:
16 ושלח הדרעזר ואפיק ית אנש ארם דמעבר פרת ואתו לחילם ושובך רב חילא דהדרעזר
17 קדמיהון: ואתחוא לדוד וכנש ית כל ישראל ועבר ית ירדנא ואתו לחילם וסדרו אנש
18 ארם לקדמות דוד ואגיחו קרבא עמיה: ואפכו אנש ארם מן קדם ישראל וקטל דוד
מארם שבע מאה רתיכין וארבעין אלפין פרשין וית שובך רב חיליה מחו ומית תמן:
19 וחזו כל מלכיא עבדי הדרעזר ארי אתברו קדם ישראל ואשלימו עם ישראל ופלחונון
ודחילו אנש ארם למפרק עוד ית בני עמון:

יא

1 והוה לזמן סופא דשתא לעדן מפק מלכיא ושלח דוד ית יואב וית עבדוהי עמיה וית
2 כל ישראל וחבילו ית בני עמון וצרו על רבה ודוד יתיב בירושלם: והוה לעדן רמשא
וקם דוד מעל שוויה והליך על אגר בית מלכא וחזא איתתא משתטפא על אגרא ואתתא
3 שפירת חזו לחדא: ושלח דוד ושאל לאתתא ואמר הלא דא בת שבע בת אליעם אתת
4 אוריה חתאה: ושלח דוד אזגדין ודברה ואתת לותיה ושכיב עמה והיא מתדכיא
5 מסובתה ותבת לביתה: ועדיאת אתתא ושלחת וחויאת לדוד ואמרת מעדיא אנא:
6 ושלח דוד לות יואב שדר לי ית אוריה חתאה ושדר יואב ית אוריה חתאה לות דוד:
7 ואתא אוריה לותיה ושאל ליה דוד לשלם יואב ולשלם עמא ולשלם עבדי קרבא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina,

14 Et filii Ghamon viderunt quòd verterunt terga homines Aram, et fugerunt ab ante Abiſſai, et venerunt ad civitatem, et rediit Joab à filiis Ghamon, et venit in Jeruſalem. 15 Et *viderunt viri* Aram quòd fracti eſſent ante Iſrael, et congregati ſunt pariter. 16 Et miſit Hadarghezer et eduxit viros Aram qui erant trans Perath, et venerunt ad Hheilam; et Sobach princeps exercitus Hadarghezer erat ante illos. 17 Et indicatum eſt David, et congregavit omnem Iſrael, et tranſivit Jardena, et venerunt ad Hheilam, et ordinaverunt ſe homines Aram in occurſum David, et inierunt bellum cum illo. 18 Et verterunt terga homines Aram ab ante Iſrael, et occidit David ex Aram ſeptingentos currus et quadraginta millia equitum, et Sobach principem exercitus *percuſſerunt*, et mortuus eſt ibi. 19 Et viderunt omnes reges ſervi Hadarghezer quòd fracti eſſent ante Iſrael, et pacem fecerunt cum Iſrael, et ſervierunt illis, et metuerunt homines Aram liberare amplius filios Ghamon.

CAP. XI.

1 ET fuit in tempore finis anni, in tempore cùm exirent reges, et miſit David Joab et ſervos ſuos cum illo, et omnem Iſrael, et vaſtarunt filios Ghamon, et obſederunt Rabah, et David ſedebat in Jeruſalē. 2 Et fuit in tempore veſperæ, et ſurrexit David deſuper lecto ſuo, et ivit ſuper tectum domus regiæ, et vidit mulierem lavantem ſe ſuper tecto: et mulier erat pulchra viſu valde. 3 Et miſit David et rogavit de muliere: et dixit [*quidam*,] Nónne hæc Bathſebagh filia Eligham uxor Uriah Hhithæi? 4 Et miſit David nuncios, et tulit illam, et venit ad eum, et cubuit cum ea: et ipſa purgata ab immunditia ſua, et rediit ad domum ſuam. 5 Et concepit mulier, et miſit, & indicavit David, et dixit: Prægnans ſum. 6 Et miſit David ad Joab, Mitte mihi Uriah Hhithæum: & miſit Joab Uriah *Hhithæum* ad David. 7 Et venit Uriah ad eum, et rogavit *eum* David de pace Joab, et de pace populi, & de pace gerentium bellum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܚܙܘ ܕܝܗܒܘ ܚܨܐ ܐܕܘܡ. ܘܥܪܩܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܝܫܝ. ܘܥܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܦܟ ܝܘܐܒ ܡܢ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܐܬܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. 15 * ܘܚܙܘ ܐܕܘܡ ܕܐܬܬܒܪܘ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ. 16 * ܘܫܕܪ ܗܕܪܥܙܪ. ܘܐܦܩ ܠܐܕܘܡ ܕܡܢ ܥܒܪ ܢܗܪܐ. ܘܐܬܘ ܠܚܝܠܡ. ܘܫܘܒܟ ܪܒ ܚܝܠܗ ܕܗܕܪܥܙܪ ܩܕܡܝܗܘܢ. 17 * ܘܐܬܚܘܝ ܠܕܘܝܕ. ܘܟܢܫ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܥܒܪܘ ܝܘܪܕܢܢ ܘܐܬܘ ܠܚܝܠܡ. ܘܣܕܪܘ ܐܕܘܡ ܩܪܒܐ ܠܘܩܒܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܕܘܝܕ ܐܬܟܬܫ ܥܡ ܐܕܘܡ. 18 * ܘܥܪܩܘ ܡܢ ܩܕܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܩܛܠ ܕܘܝܕ ܡܢ ܐܕܘܡ ܫܒܥܡܐܐ ܡܪܟܒܬܐ. ܘܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܦܪܫܐ. ܘܥܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܠܫܘܒܟ ܪܒ ܚܝܠܐ ܡܚܐܘܗܝ. ܘܡܝܬ ܬܡܢ. 19 * ܘܚܙܘ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܗܕܪܥܙܪ ܕܐܬܬܒܪܘ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܠܡܘ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܦܠܚܘ ܐܢܘܢ. ܘܕܚܠܘ ܐܕܘܡ ܠܡܥܕܪܘ ܬܘܒ ܠܒܢܝ ܥܡܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

1 * ܘܗܘܐ ܒܫܘܠܡܗ ܕܫܢܬܐ. ܒܙܒܢܐ ܕܢܦܩܝܢ ܡܠܟܐ ܠܩܪܒܐ. ܫܕܪ ܕܘܝܕ ܠܝܘܐܒ ܘܠܥܒܕܘܗܝ ܥܡܗ. ܘܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܪܘ ܥܠ ܪܒܬ. ܘܕܘܝܕ ܦܫ ܗܘܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. 2 * ܘܗܘܐ ܠܥܕܢ ܪܡܫܐ. ܩܡ ܕܘܝܕ ܡܢ ܡܫܟܒܗ. ܘܡܗܠܟ ܗܘܐ ܥܠ ܐܓܪܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܘܬܗ. ܘܚܙܐ ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܕܣܚܝܐ. ܘܐܢܬܬܐ ܫܦܝܪܐ ܗܘܬ ܚܙܘܗ ܛܒ. 3 * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܘܫܐܠ ܥܠ ܐܢܬܬܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܕܐ ܒܬܫܒܥ ܒܪܬ ܐܚܝܢܥܡ ܐܢܬܬܗ ܕܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ. 4 * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܐܝܙܓܕܐ ܘܕܒܪܗ. ܘܥܠܬ ܠܘܬܗ. ܘܕܡܟ ܥܡܗ. ܟܕ ܚܣܝܐ ܡܢ ܕܘܝܗ. ܘܗܦܟܬ ܠܒܝܬܗ. 5 * ܘܒܛܢܬ ܐܢܬܬܐ. ܘܫܕܪܬ ܐܘܕܥܬ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܕܒܛܢܬ ܐܢܐ. 6 * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܠܘܬ ܝܘܐܒ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܕܪ ܠܘܬܝ ܠܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ. ܘܫܕܪܗ ܝܘܐܒ ܠܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. 7 * ܘܐܬܐ ܐܘܪܝܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܫܐܠܗ ܕܘܝܕ ܠܐܘܪܝܐ ܥܠ ܝܘܐܒ ܘܥܠ ܥܡܐ. ܘܥܠ ܩܪܒܐ.

14 Ammonitæ verò videntes Edomæos terga dediſſe, fugerunt ipſi quoque à conſpectu Abiſai, & ingreſſi ſunt civitatem. Joab autem reverſus ab Ammonitis, ingreſſus eſt Jeruſalem. 15 Sed videntes Edomæi ſe profligatos ante filios Iſrael, denuò ſe ſimul collegerunt: 16 Et mittens Hadarezer, eduxit Edomæos qui erant ab altera fluvii ripa, & venerunt ad Hilam, Sobacho Hadarezeris militiæ duce eos præcedente. 17 Hoc Davidi renuntiato, collegit omnes Iſraelitas, trajectóq; Jordane venerunt in Hilam. Cúmque inſtruxiſſent ſe Edomæi adverſùs Iſraelem, & David cum Edomæis manum conſeruiſſet; 18 Fugerunt à conſpectu Iſraelis, peremitq; David ex Edomæis ſeptingentos curr°, quatuor millia equitum, & populū multum: ipſum quoq; Sobachū militiæ ducē percuſſerunt, & mortuus eſt illic. 19 Videntes autē cuncti ſervi Hadarezeris quòd confracti fuiſſent coram Iſraelitis, pacem inierunt cum Iſraelitis, & ſervierunt eis: veritique ſunt Edomæi opem inpoſterum ferre Ammonitis.

CAP. XI.

1 ANno verò declinante, ſub id tempus quo prodeunt reges ad bellum, miſit David Joabum, & ſervos ſuos cum eo, totúmque Iſraelem, & caſtra poſuerūt adverſùs Rabath; David autem manſit in Jeruſalem. 2 Sub tempus verò veſpertinū ſurrexit David è cubili ſuo, deambulánſque ſuper tectum domûs ſuæ regiæ, vidit mulierem quandam ſeſe lavantem, quæ quidem mulier pulchri admodùm erat aſpectûs. 3 Cúmq; miſiſſet David ſciſcitatum de eadem muliere, dixiſſéntq; eam eſſe Bathſebaa filiam Ahineem, uxorem Uriæ Hethæi; 4 Miſit David nuntium adduxítque eam: quæ cùm ingreſſa eſſet ad eum, concubuit cum ea poſtquàm à ſuo ſe menſtruo lavâſſet; tum domum ſuam reverſa, 5 Concepit mulier: & mittens indicavit Davidi, dixítque ad eum, Gravida ſum. 6 Quapropter mittens David ad Joabum mandavit illi, Mitte ad me Uriam Hethæum. Miſitque Joab Uriam Hethæum ad Davidem. 7 Cúmque veniſſet Uria ad Davidem, interrogavit David Uriam de Joabo, de populo, & de bello:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وبنو عمون لما راوا ان قد انهزم ادوم * انهزموا هم ايضا من قدام ابيشاي ودخلوا القرية * ورجع يواب من محاربة بني عمون * ودخل اورشليم 15 * فلما راي الادوماييون ان بني اسرايل قد ظفروا بهم * اجتمعوا جميعا 16 * وارسل هدارعزار واخرج الادوماييين الذين من جانب الفرات الشرقي * واجتمعوا الي حيلم الي سوبح صاحب حربة هدارعزار لانه كان في اول القوم 17 * واخبروا داود بذلك * فجمع جميع بني اسرايل * وجازوا الاردن * وجاوا الي حيلم * واصطف آل ادوم لمحاربة بني اسرايل * وحارب داود آل ادوم 18 * وهرب الادوماييون من بين يدي آل اسرايل * وقتل داود من آل ادوم الذين كانوا على الحمالات الفا وستماية حمالة * علي كل حمالة اربعة رجال * واربعة الف فارس * وقتل من الرجال شعبا كثيرا * وقتل سوبح صاحب حربة هدارعزار * ومات هناك ايضا 19 * فلما راي جميع عبيد هدارعزار ان بني اسرايل قد ظفروا بهم * خضعوا لبني اسرايل وتعبدوا لهم * وفرق الادوماييون ان يعينوا بني عمون ايضا *

* الفصل الحادي عشر *

1 * فلما كان تمام السنة في الوقت الذي يمكنهم الحرب * ارسل داود يواب وعبيده ومعهم جميع بني اسرايل * فنزلوا حول ربة * فاما داود فبقي في اورشليم 2 * فلما كان قرب المساء قام داود من فوق مجلسه * وصعد فوق البيت يمشي فوق قصره * فبصر بامراة تستحم فوق بيتها * وكانت المراة جميلة جدا 3 * فارسل داود وسال عن المراة * فقالوا له * هذه بتسبع ابنة احينعام امراة اوريا الحاثاني 4 * فارسل اليها داود رسلا وحولها اليه * فلما دخلت عليه وطهرت من طمثها دخل عليها * ثم خرجت ورجعت الي بيتها 5 * فحبلت المراة * وارسلت الي داود اخبرته وقالت * اني قد حبلت 6 * فارسل داود الي يواب رسلا وقال * ارسل الي اوريا الحاثاني فارسله يواب 7 * فجاء اوريا الي داود * فسال داود اوريا عن الشعب * وعن يواب ومحاربته *

14 *Et Ammonitæ cùm vidiſſent fugiſſe jam Edomæum, fugerunt ipſi quoque à conſpectu Abiſai, ingreſſique ſunt civitatem: & reverſus Joab ab oppugnatione filiorum Ammon, recepit ſe in Jeruſalem.* 15 *Cùm autem vidiſſent Edomæi ſe ſuperatos ab Iſraelitis, ſimul convenerunt.* 16 *Et mittens Hadarezer eduxit Edomæos qui erant ad oram Euphratis Orientalem, congregatique ſunt in Hilam apud Sobachum portitorem lanceæ Hadarezeris, eò quòd eſſet anteſignanus populi.* 17 *Quod cùm Davidi retuliſſent, collegit omnes Iſraelitas, trajectaque Jordane venerunt in Hilam: ubi cùm inſtruxiſſent ſe Edomæi ad oppugnandos Iſraelitas, & David Edomæum bello adortus eſſet;* 18 *Fugerunt Edomæi à conſpectu Iſraelitarum, occiditque David ex Edomæis qui erant ſuper vehicula, mille ſexcenta vehicula (ſingulis autem vehiculis quatuor inſidebant viri) & quatuor millia equitum, & è peditibus occîdit turbam plurimam; occîdit etiam Sobachum ſariſſophorum Hadarezeris, qui etiam mortuus eſt ibi.* 19 *Cùm itaque vidiſſent omnes ſervi Hadarezeris ſuperatos ſe eſſe ab Iſraelitis, ſubjecerunt ſe Iſraelitis & ſervierunt eis: Edomæi verò metuerunt ampliùs auxiliari Ammonitis.*

CAP. XI.

1 *Sub anni finem, quo tempore belligerari poteſt, miſit David Joabum et ſervos ſuos, & unà cū eis univerſos Iſraelitas, qui caſtrametati ſunt circum Rabbath: David autem manſit in Jeruſalem.* 2 *Cùmq; eſſet circa tempus veſpertinum, ſurgens David è ſedili ſuo conſcendit ſuperiora domûs ut deambularet ſuper palatium ſuum, viditque mulierem quandam ſe lavantem ſuper domum ſuam: ea verò mulier erat valdè formoſa.* 3 *Miſit ergò David, & ſciſcitatus eſt de muliere, dictumq; fuit ad eum, Hæc eſt Bethſabaa filia Achinoam, uxor Uriæ Gethæi.* 4 *Quapropter miſſis David nuntiis, divertit illam ad ſe: cúmque ingreſſa eſſet ad eum, et mundata eſſet à pollutione ſua, ingreſſus eſt ad eam: tum egreſſa & reverſa eſt domum ſuam.* 5 *Concepit autem mulier, & mittens nuntiavit Davidi, & ait, Jam equidem concepi.* 6 *Tunc miſſis David legatis ad Joabū dixit, Mitte ad me Uriam Gethæū: miſitq; eum Joab.* 7 *Et cùm adiiſſet Uria Davidem, interrogavit Uriam David de populo, de Joabo, ejuſq; pugnâ;*

: tuos pedes lava & ,tuā domū in Descende : Urijah ad David Dixitque
8 וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאוּרִיָּה רֵד לְבֵיתְךָ וּרְחַץ רַגְלֶיךָ
,regis ferculum eā post est egressū & : regis domo è Urijah est egressus &
וַיֵּצֵא אוּרִיָּה מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַתֵּצֵא אַחֲרָיו מַשְׂאַת הַמֶּלֶךְ׃
; sui domini servis omnibꝰ cum regis domus ostium ad Urijah jacuit Et
9 וַיִּשְׁכַּב אוּרִיָּה פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל־עַבְדֵי אֲדֹנָיו
Non : dicendo ,David indicaverunt Et .suam domum in descendit non &
10 וְלֹא יָרַד אֶל־בֵּיתוֹ׃ וַיַּגִּדוּ לְדָוִד לֵאמֹר לֹא־
Nonne : Urijah ad David dixitque : suam domum in Urijah descendit
יָרַד אוּרִיָּה אֶל־בֵּיתוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אוּרִיָּה הֲלוֹא
Dixitque ? tuam domum in descendisti non quare ?veniens tu via de
11 מִדֶּרֶךְ אַתָּה בָא מַדּוּעַ לֹא־יָרַדְתָּ אֶל־בֵּיתֶךָ׃ וַיֹּאמֶר
,sepimentis in manentes Jehudah & , Israel & , Arca : David ad Urijah
אוּרִיָּה אֶל־דָּוִד הָאָרוֹן וְיִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה יֹשְׁבִים בַּסֻּכּוֹת
,castrametantes agri facies super mei domini servi & , Joab meus dominꝰ &
וַאדֹנִי יוֹאָב וְעַבְדֵי אֲדֹנִי עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה חֹנִים
cubandū ad & ,bibendum ad & ,comedendum ad ,meā domū in ingrediar ego &
וַאֲנִי אָבוֹא אֶל־בֵּיתִי לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁכַּב
.hoc verbum faciam si ,tuæ animæ vita & ,tua vita? mea uxore cum
עִם־אִשְׁתִּי חַיֶּךָ וְחֵי נַפְשֶׁךָ אִם־אֶעֱשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃
: te dimittam cras & ,hodie etiam hoc in Mane : Urijah ad David Dixitq;
12 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אוּרִיָּה שֵׁב בָּזֶה גַּם־הַיּוֹם וּמָחָר אֲשַׁלְּחֶךָּ
vocavit Et .crastino à & , illa die in Jerusalaim in Urijah mansit &
13 וַיֵּשֶׁב אוּרִיָּה בִירוּשָׁלַםִ בַּיּוֹם הַהוּא וּמִמָּחֳרָת׃ וַיִּקְרָא־
est egressus & : eū inebriavit & ,bibit & ,ejꝰ facies ad comedit & ,David eum
לוֹ דָוִד וַיֹּאכַל לְפָנָיו וַיֵּשְׁתְּ וַיְשַׁכְּרֵהוּ וַיֵּצֵא
non suā domū in & ,sui domini servis cum suo cubili in jacendum ad ,vespera in
בָעֶרֶב לִשְׁכַּב בְּמִשְׁכָּבוֹ עִם־עַבְדֵי אֲדֹנָיו וְאֶל־בֵּיתוֹ לֹא
misit & , Joab ad epistolam David scripsit & ,matutino in fuit Et .descendit
14 יָרָד׃ וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיִּכְתֹּב דָּוִד סֵפֶר אֶל־יוֹאָב וַיִּשְׁלַח
Urijah Date : dicendo ,epistola in scripsit Et .Urijah manu in
15 בְּיַד אוּרִיָּה׃ וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר לֵאמֹר הָבוּ אֶת־אוּרִיָּה
,ejꝰ posterioribus à revertimini & , fortis prælii facierum regione è
אֶל־מוּל פְּנֵי הַמִּלְחָמָה הַחֲזָקָה וְשַׁבְתֶּם מֵאַחֲרָיו
,civitatem ad Joab observando in ,fuit Et .moriatur & ,percutiatur &
16 וְנִכָּה וָמֵת׃ וַיְהִי בִּשְׁמוֹר יוֹאָב אֶל־הָעִיר
.ibi virtutis viri quòd cognovit quem locum ad Urijah dedit &
וַיִּתֵּן אֶת־אוּרִיָּה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָדַע כִּי אַנְשֵׁי־חַיִל שָׁם׃
de ceciderunt & ,Joab cum pugnaverunt & ,civitatis viri sunt egressi Et
17 וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר וַיִּלָּחֲמוּ אֶת־יוֹאָב וַיִּפֹּל מִן־
.Chittæus Urijah etiam est mortuus & ; David servis de , populo
הָעָם מֵעַבְדֵי דָוִד וַיָּמָת גַּם אוּרִיָּה הַחִתִּי׃
præcepit Et .prælii verba omnia Davidi indicavit & ,Joab Misitque
18 19 וַיִּשְׁלַח יוֹאָב וַיַּגֵּד לְדָוִד אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה׃ וַיְצַו
prælii verba omnia te consummare Secundum : dicendo , legato
אֶת־הַמַּלְאָךְ לֵאמֹר כְּכַלּוֹתְךָ אֵת כָּל־דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה
dixerit & ; regis furor ascenderit si ,erit Et : regem ad loqui
20 לְדַבֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ׃ וְהָיָה אִם־תַּעֲלֶה חֲמַת הַמֶּלֶךְ וְאָמַר
sciebatis nonne ? præliandum ad ,civitatem ad accessistis Quare : tibi
לְךָ מַדּוּעַ נִגַּשְׁתֶּם אֶל־הָעִיר לְהִלָּחֵם הֲלוֹא יְדַעְתֶּם אֵת
filium Abimelech percussit Quis ? muro desuper projicerent quòd
21 אֲשֶׁר־יֹרוּ מֵעַל הַחוֹמָה׃ מִי־הִכָּה אֶת־אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־
desuper catilli fragmen eum super projecit mulier nonne ? Jerubbeseth
יְרֻבֶּשֶׁת הֲלוֹא־אִשָּׁה הִשְׁלִיכָה עָלָיו פֶּלַח רֶכֶב מֵעַל
: dices & ? murum ad accessistis quid ad ? Tebes in est mortuꝰ & ;muro
הַחוֹמָה וַיָּמָת בְּתֵבֵץ לָמָּה נִגַּשְׁתֶּם אֶל־הַחוֹמָה וְאָמַרְתָּ
,venit & , legatus abiit Et .est mortuꝰ Chittæus Urijah tuꝰ servꝰ Etiam
22 גַּם עַבְדְּךָ אוּרִיָּה הַחִתִּי מֵת׃ וַיֵּלֶךְ הַמַּלְאָךְ וַיָּבֹא
.Joab eum miserat quibus omnia Davidi indicavit &
וַיַּגֵּד לְדָוִד אֵת כָּל־אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יוֹאָב׃

Verſio VUL.LAT.

8 Et dixit David ad Uriam, Vade in domum tuam, & lava pedes tuos. Et egreſſus eſt Urias de domo regis, ſecutúſque eſt eum 9 cibus regius. Dormivit autem Urias ante portam domꝰ regiæ cum aliis ſervis domini ſui, & non deſcendit ad domum ſuā. 10 Nuntiatúmque eſt David, dicentibus, Non ivit Urias in domum ſuam. Et ait David ad Uriam, Numquid non de via veniſti? quarè non deſcendiſti 11 in domum tuam? Et ait Urias ad David; Arca Dei & Iſrael & Juda habitant in papilionibus, & dominus meus Joab, & ſervi domini mei ſuper faciem terræ manent: & ego ingrediar domum meam, ut comedam & bibam, & dormiam cum uxore mea? per ſalutem tuam, & per ſalutē animæ tuæ, non faciam rem hanc. 12 Ait ergò David ad Uriam; Mane hîc etiam hodiè, & cras dimittam te. Manſit Urias in Jeruſalem 13 in die illa & altera: Et vocavit eum David ut comederet coram ſe & biberet, & inebriavit eum: qui egreſſus veſperè, dormivit in ſtrato ſuo cum ſervis domini ſui, & in domum 14 ſuam non deſcendit. Factum eſt ergò mane, et ſcripſit David epiſtolam ad Joab: miſitque 15 per manum Uriæ, Scribens in epiſtola; Ponite Uriam ex adverſo belli, ubi fortiſſimum eſt prælium: & derelinquite eum, 16 ut percuſſus intereat. Igitur cùm Joab obſideret urbem, poſuit Uriam in loco ubi ſcie- 17 bat viros eſſe fortiſſimos. Egreſſique viri de civitate, bellabant adverſùm Joab, & ceciderunt de populo ſervorum David, & mortuus eſt etiam U- 18 rias Hethæus. Miſit itaque Joab, & nuntiavit David omnia 19 verba prælii: Præcepitq; nuntio, dicens; Cùm compleveris univerſos ſermones belli ad re- 20 gem, Si eum videris indignari, & dixerit; Quarè acceſſiſtis ad murum, ut præliaremini? an ignorabatis quòd multa deſup 21 ex muro tela mittantur? Quis percuſſit Abimelech filium Jerobaal? nónne mulier miſit ſuper eum fragmen molæ de muro, & interfecit eum in Thebes? quarè juxta murum acceſſiſtis? dices; Etiam ſervus tuus Urias Hethæus occubuit. 22 Abiit ergò nuntius, & venit, & narravit David omnia quæ ei præceperat Joab.

Verſ.GRÆC.LXX.Interp.

8 Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Οὐρίᾳ, Κατάβηθι εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ νίψαι τοὺς πόδας σου. καὶ ἐξῆλθεν Οὐρίας ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξῆλθεν 9 ὀπίσω αὐτοῦ ἄρσις τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐκοιμήθη Οὐρίας παρὰ τῇ (η) θύρᾳ τοῦ βασιλέως μετὰ τῶν δούλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ οὐ κατέβη εἰς 10 τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ, λέγοντες, Ὅτι οὐ κατέβη Οὐρίας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Οὐρίαν, Οὐχὶ ἐξ ὁδοῦ σὺ ἔρχῃ; τί ὅτι οὐ (θ) κατέβης εἰς τὸν οἶ- 11 κόν σου; Καὶ εἶπεν Οὐρίας πρὸς Δαυὶδ, (ι) Ἡ κιβωτὸς, καὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας κατοικοῦσιν ἐν σκηναῖς, καὶ ὁ κύριός μου Ἰωὰβ, καὶ οἱ δοῦλοι τοῦ κυρίου μου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ (κ) παρεμβάλλουσι, καὶ ἐγὼ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν (λ) μου τοῦ φαγεῖν, καὶ πιεῖν, καὶ κοιμηθῆναι μετὰ τῆς γυναικός μου; (μ) πῶς; ζῇ 12 ἡ ψυχή σου, εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Οὐρίαν, Κάθισον ἐνταῦθα καί γε σήμερον, καὶ αὔριον ἐξαποστελῶ σε. καὶ ἐκάθισεν Οὐρίας ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ 13 ἐκείνῃ καὶ τῇ ἐπαύριον. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Δαυὶδ, καὶ ἔφαγεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἔπιε, καὶ ἐμέθυσεν αὐτὸν, καὶ ἐξῆλθεν ἑσπέρας τοῦ κοιμηθῆναι (ν) ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ μετὰ τῶν δούλων τοῦ κυρίου (ξ) αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ οὐ κατ- 14 έβη. Καὶ ἐγένετο πρωῒ, καὶ ἔγραψε Δαυὶδ βιβλίον πρὸς Ἰωὰβ, καὶ ἀπέστειλεν (ο) ἐν χειρὶ 15 Οὐρίου. Καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ, λέγων, Εἰσάγαγε τὸν Οὐρίαν ἐξεναντίας τοῦ πολέμου τοῦ κραταιοῦ, καὶ ἀποστραφήσεσθε ἀπὸ ὄπισθεν αὐτοῦ, 16 καὶ πληγήσεται καὶ ἀποθανεῖται. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ φυλάσσειν Ἰωὰβ ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἔθηκεν τὸν Οὐρίαν εἰς τὸν τόπον οὗ ᾔδει ὅτι ἄνδρες δυνά- 17 μεως ἐκεῖ. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμουν μετὰ Ἰωάβ. καὶ ἔπεσον (π) ἐκ τοῦ λαοῦ ἐκ τῶν δούλων Δαυὶδ, καὶ ἀπέθανε καί γε 18 Οὐρίας ὁ Χετταῖος. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ, καὶ ἀπήγγειλε (ρ) τῷ Δαυὶδ πάντας τοὺς λόγους τοῦ (σ) πολέμου λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα. 19 Καὶ ἐνετείλατο τῷ ἀγγέλῳ, λέγων, Ἐν τῷ συντελέσαι πάντας τοὺς λόγους τοῦ πολέμου λα- 20 λῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα, Καὶ ἔσται ἐὰν ἀναβῇ ὁ θυμὸς τοῦ βασιλέως, καὶ εἴπῃ σοι, (τ) Τί ὅτι ἠγγίσατε πρὸς τὴν πόλιν (υ) πολεμῆσαι; οὐκ ᾔδειτε ὅτι (φ) τοξεύσουσιν ἀπάνωθεν τοῦ 21 τείχους; Τίς ἐπάταξε τὸν Ἀβιμέλεχ υἱὸν (χ) Ἰροβάαλ υἱοῦ Νήρ; οὐχὶ γυνὴ (ψ) ἔρριψε κλάσμα μύλου ἐπ᾽ αὐτὸν ἀπὸ ἄνωθεν τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανεν ἐν Θαμασί; ἱνατί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος; καὶ ἐρεῖς, (ω) Καί γε ὁ 22 δοῦλός σου Οὐρίας ὁ Χετταῖος ἀπέθανε. Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἄγγελος Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρεγένετο καὶ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ πάντα ὅσα ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωὰβ, πάντα τὰ ῥήματα τοῦ πολέμου. καὶ ἐθυμώθη Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον, Ἱνατί προσηγάγετε πρὸς τὴν πόλιν τοῦ πολεμῆσαι; οὐκ ᾔδειτε ὅτι πληγήσεσθε ἀπὸ τοῦ τείχους; τίς ἐπάταξε τὸν (α) Ἀβιμέλεχ υἱὸν Ἰροβάαλ; οὐχὶ γυνὴ ἔρριψεν ἐπ᾽ αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανεν ἐν Θαμασί; ἱνατί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος;

cum Tranſ.LAT.

8 Et dixit David Uriæ; Deſcende in domū tuā, & lava pedes tuos. Et exivit Urias è domo regis: & exivit poſt eū (d) demenſum 9 regis. Et dormivit Urias apud oſtiū regis (e) cum ſervis domini ſui, & non deſcendit in domum 10 ſuā. Et annuntiaverunt David, dicentes; Quia non deſcendit Urias in domum ſuā. Et dixit David ad Uriam, Nónne ex itinere tu venis? Quid, quòd non deſcen- 11 diſti in domum tuā? Et dixit Urias ad David; Arca, & Iſrael, & Judas, habitant in tabernaculis: & dominꝰ meꝰ Joab, & ſervi domini mei ſuper faciem agri caſtrametantur: & ego intrabo in domum meā ad manducandum, & bibendum, & dormiendum cū uxore mea? (f) Quomodò? Vivit 12 anima tua, ſi faciā verbū hoc. Et dixit David ad Uriam; Sede hîc etiam hodiè, & cras dimittam te. Et ſedit Urias in Hieruſalem 13 in die illa, & craſtina. Et vocavit eum David: & manducavit corā eo, & bibit; (g) & inebriavit eū. Et egreſſus eſt veſperè ad dormiendum ſuper cubile ſuum cum ſervis domini ſui, & in do- 14 mum ſuā non deſcendit. Et factū eſt mane, & ſcripſit David libellum ad Joab, & miſit in manu 15 Uriæ. Et ſcripſit in libello, dicens; Induc Uriam ex adverſo prælii validi: & revertemini à tergo ejus, & percutietur, & morietur. 16 Et factum eſt in (h) obſervando Joab ſuper civitatem, & poſuit Uriam in locum, ubi ſciebat, quia 17 viri virtutis illîc. Et exierūt viri civitatis, et pugnabāt cū Joab. Et ceciderūt de populo, de ſervis David: et mortuꝰ eſt etiā Urias Chet- 18 tæus. Et miſit Joab, & annuntiavit David omnia verba prælii 19 (i) ad loquendum ad regem. Et mandavit nuntio dicens, In conſummando omnia verba prælii 20 loqui ad regem, Et erit ſi aſcenderit furor regis, & dixerit tibi; Quid, quòd appropinquâſtis ad civitatē pugnare? Nónne ſcie- 21 batis, quia ſagittabūt deſuper muro? Quis percuſſit Abimelech filiū Jerobaal (k) filii Ner? Nónne mulier projecit fragmentum molæ ſuper eum deſuper muro, & mortuus eſt in (l) Thamaſi? Ut quid acceſſiſtis ad murum? Et dices, Etiā 22 ſervus tuꝰ Urias Chettæus mortuus eſt. Et ivit nuntius Joab ad regē in Hieruſalem, et advenit et annuntiavit David omnia quæcunq; annuntiârat ei Joab, (m) omnia verba prælii. Et indignatus eſt David in Joab, & dixit ad nuntiū, Ut quid acceſſiſtis ad civitatem præliando? Nónne ſciebatis quia percutiemini è muro? Quis percuſſit Abimelech filium Jerobaal? Nónne mulier projecit ſuper eū fragmentū molæ è muro, & mortuꝰ eſt in Thamaſi? Ut quid acceſſiſtis ad murum?

MS. A. (η) θύρᾳ οἴκου τοῦ βασιλέως (θ) καταβῇς (ι) Εἰ ἡ κιβωτὸς, (κ) παρεμβαλοῦσιν, κἀγὼ (λ) μου φαγεῖν, (μ) καὶ πῶς; (ν) καὶ ἐπὶ τῆς (ξ) αὐτοῦ, (ο) Δαυὶδ ἐν (π) ἀπὸ τοῦ (ρ) τῷ βασιλεῖ πάντας (σ) πολέμου. Καὶ ἐνετείλατο (τ) Τί * ἠγγίσατε πρὸς (υ) τὸν πολεμῆσαι; (φ) τοξεύσειν (χ) * Ἱεροβοὰμ (ψ) ἔρριψεν ἐπ᾽ αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀπάνωθεν (ω) Καί γε Οὐρίας ὁ δοῦλός σου ὁ (α) Ἀβιμέλεχ υἱὸν * Ἱεροβοάμ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ואמר דוד לאוריה חות לביתך ושטוף רגלך ונפק אוריה מבית מלכא ונפקת בתרוהי
9 סעודתא דמלכא: ושכב אוריה בתרע בית מלכא עם כל עבדי רבוניה ולא נחת לביתיה:
10 וחויאו לדוד למימר לא נחת אוריה לביתיה ואמר דוד לאוריה הלא מאורחא את אתי
11 מא דין לא נחתתא לביתך: ואמר אוריה לדוד ארונא וישראל ויהודה יתבין במטליא
ורבוני יואב ועבדי רבוני על אפי ברא שרן ואנא אעול לביתי למיכל ולמשתי ולמשכב
12 עם אתתי חיך וחיי נפשך אם אעביד ית פתגמא הדין: ואמר דוד לאוריה תב הכא אף
13 יומא דין ומחר אשלחנך ויתב אוריה בירושלם ביומא ההוא וביומא דבתרוהי: וקרא
ליה דוד ואכל קדמוהי ושתי ורויה ונפק ברמשא למשכב בשוויה עם עבדי רבוניה
14 ולביתיה לא נחת: והוה בצפרא וכתב דוד אגרתא לות יואב ושדר ביד אוריה: וכתב
15 באגרתא למימר הבו ית אוריה לקביל אפי קרבא תקיפא ותתובון מבתרוהי ויתמחי
16 וימות: והוה כד צר יואב על קרתא ויהב ית אוריה לאתרא דידע ארי גברין גברין תמן:
17 ונפקו אנשי קרתא ואגיחו קרבא עם יואב ואתקטל מעמא מעבדי דוד ומית אף אוריה
18 חתאה: ושלח יואב וחוי לדוד ית כל עסקי קרבא: ופקיד ית אזגדא למימר כשיצותך
19 20 ית כל עסקי קרבא למללא עם מלכא: ויהי אם ידלק רוגזא דמלכא ויימר לך מא דין
21 אתקרבתון לקרתא לאגחא הלא ידעתון ית דירמון עליכון מן שורא: מן קטל ית
אבימלך בר ירבשת הלא אתתא רמת עלוהי פלגות רכב רחיא מן שורא ומית בתבץ
22 למא אתקרבתון לשורא ותימר אף עבדך אוריה חתאה מית: ואזל אזגדא ואתא וחוי
לדוד ית כל דשלחיה יואב:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

8 Et dixit David ad Uriah, Deſcende ad domum tuam, et lava pedes tuos: & exivit Uriah de domo regis, et exivit poſt eum cibus regis. 9 Et cubuit Uriah in porta domus regis cum omnibus ſervis domini ſui, et non deſcendit in domum ſuam. 10 Et indicarunt David, dicendo: Non deſcendit Uriah in domum ſuam: et dixit David ad Uriah; Nónne de via tu venis? et ut quid hoc non deſcendiſti in domum tuam? 11 Et dixit Uriah ad David, Arca Dñi et Iſrael, et Jehudah ſedent in umbraculis, et dominus meus Joab, et ſervi domini mei ſuper facies agri manent, et ego intrabo domum meam ad comedendum et ad bibendum, et ad cubandū cum uxore mea? Per vitam tuam et per vitā animæ tuæ, ſi fecero verbum hoc. 12 Et dixit David ad Uriah, Sede hic *etiam* hodie, et cras mittā te. Et ſedit Uriah in Jeruſalem in die illo, & in die ſequenti. 13 Et vocavit illū David, et comedit ante illū, et bibit, et inebriavit eum, et exivit veſpere ad cubandū in lecto ſuo cum ſervis domini ſui; et in domū ſuam non deſcendit. 14 Et fuit in aurora, ſcripſit David epiſtolam ad Joab, et miſit per manū Uriah. 15 Et ſcripſit in epiſtola, dicendo: Date Uriah contra faciē prælii fortis, & revertimini de poſt illum ut percutiatur et moriatur. 16 Et fuit quando obſedit Joab urbē, poſuit Uriah in loco quem cognovit ꝙ robuſti viri ibi eſſent. 17 Et exierunt homines urbis, & inierunt præliū cum Joab, et occiſi ſunt de populo de ſervis David, et mortuus eſt etiā Uriah Hhithæus. 18 Et miſit Joab et indicavit David omnia negocia belli. 19 Et juſſit nuncio, ut diceret: Ubi abſolveris omnia negocia belli loqui cum rege. 20 Et erit ſi incendatur indignatio regis, et dicat tibi, Ad quid appropinquâſtis ad urbem, ut congrederemini? nónne ſciebatis quòd dejicerent ſuper vos ex muro? 21 Quis occîdit Abimelech filiū Jerubeſſeth? nónne mulier dejecit ſuper illum partem ſuperioris molæ ex muro, et mortuus eſt in Thebeſz? ad quid appropinquâſtis ad murum? et dices, Etiam ſervus tuus Uriah Hhithæus mortuus eſt. 22 Et ivit nuncius, et venit, et indicavit Davidi omnia quæ mandavit ei Joab.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ. ܚܘܬ ܠܒܝܬܟ. ܘܐܫܝܓ ܪ̈ܓܠܝܟ. ܘܢܦܩ ܐܘܪܝܐ ܡܢ ܒܝܬ
ܡܠܟܐ. ܘܢܦܩܬ ܒܬܪܗ ܡܘܗܒܬܐ ܕܡܠܟܐ. * 9 ܘܕܡܟ ܐܘܪܝܐ ܒܬܪܥܐ ܕܡܠܟܐ. ܥܠ ܓܢܒ
ܫܪܟܐ ܕܥܒ̈ܕܐ ܕܡܪܗ. ܘܠܐ ܢܚܬ ܠܒܝܬܗ. * 10 ܘܚܘܝܘܗܝ ܠܕܘܝܕ. ܕܠܐ ܢܚܬ ܐܘܪܝܐ ܠܒܝܬܗ.
ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ ܠܐܘܪܝܐ. ܗܐ. ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܐܬܝܬ. ܡܛܠܢܐ ܠܐ ܢܚܬܬ ܠܒܝܬܟ. * 11 ܘܐܡܪ ܠܗ
ܐܘܪܝܐ ܠܕܘܝܕ. ܐܪܘܢܐ ܕܕܝܬܩܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܝܣܪܝܠ ܘܝܗܘܕܐ ܫܪܝܢ ܒܡܫܟܢܐ. ܘܡܪܝ
ܝܘܐܒ ܘܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܡܪܝ ܫܪܝܢ ܥܠ ܐܦܝ ܚܩܠܐ. ܘܐܢܐ ܐܥܘܠ ܠܒܝܬܝ. ܘܐܟܘܠ ܘܐܫܬܐ.
ܘܐܫܟܘܒ ܥܡ ܐܢܬܬܝ. ܠܐ ܒܚܝܝܟ ܘܠܐ ܒܚܝܐ ܕܢܦܫܟ. ܠܐ ܐܥܒܕ ܐܝܟ ܗܕܐ. * 12 ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ
ܠܐܘܪܝܐ. ܩܘܝ ܬܘܒ ܝܘܡܢܐ. ܘܡܚܪ ܐܫܠܚܟ. ܘܩܘܝ ܐܘܪܝܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܒܗܘ ܝܘܡܐ.
13 * ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܩܪܝܗܝ ܕܘܝܕ. ܘܐܟܠ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܫܬܝ. ܘܪܘܝ. ܘܢܦܩ ܒܪܡܫܐ.
ܘܕܡܟ ܥܠ ܓܢܒ ܥܒ̈ܕܐ ܕܡܪܗ. ܘܠܒܝܬܗ ܠܐ ܢܚܬ. * 14 ܘܒܨܦܪܐ ܟܬܒ ܕܘܝܕ ܐܓܪܬܐ
ܠܝܘܐܒ. ܘܫܕܪܗ ܒܐܝܕܗ ܕܐܘܪܝܐ. * 15 ܘܟܬܒ ܠܗ. ܣܝܡܘܗܝ ܠܐܘܪܝܐ ܩܕܡ ܚܝܠܐ ܕܩܪܒܐ.
ܘܗܦܘܟܘ ܡܢ ܒܬܪܗ. ܘܢܬܡܚܐ ܘܢܡܘܬ. * 16 ܘܟܕ ܢܛܪ ܝܘܐܒ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܐܩܝܡ
ܠܐܘܪܝܐ ܒܕܘܟܬܐ ܕܝܕܥ ܕܓܒ̈ܪܐ ܚܝܠܬܢܐ ܬܡܢ. * 17 ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܝ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܬܟܬܫܘ
ܥܡ ܝܘܐܒ. ܘܢܦܠܘ ܡܢ ܥܡܐ. ܡܢ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܡܝܬ ܐܦ ܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ.
18 * ܘܫܕܪ ܝܘܐܒ. ܘܚܘܝ ܠܕܘܝܕ ܟܠܗܝܢ ܡܠ̈ܐ ܕܗܘܝ ܒܩܪܒܐ. * 19 ܘܦܩܕܗ ܝܘܐܒ ܠܐܝܙܓܕܐ. ܘܐܡܪ
ܠܗ. ܡܐ ܕܫܠܡܬ ܠܡܡܠܠܘ ܠܡܠܟܐ ܟܠܗܝܢ ܡܠ̈ܐ ܕܗܘܝ ܒܩܪܒܐ. * 20 ܐܢ ܢܬܚܡܬ ܚܡܬܗ
ܕܡܠܟܐ. ܘܢܐܡܪ ܠܟ. ܡܛܠܢܐ ܐܬܩܪܒܬܘܢ ܠܘܬ ܫܘܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܠܡܩܪܒܘ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ
ܗܘܝܬܘܢ ܕܫܕܝܢ ܡܢ ܫܘܪܐ. * 21 ܡܢܘ ܩܛܠܗ ܠܐܒܝܡܠܟ ܒܪ ܢܕܘܒܥܠ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܬܐ
ܫܕܬ ܥܠܘܗܝ ܦܠܓܐ ܕܪܚܝܐ ܡܢ ܫܘܪܐ. ܘܡܝܬ. ܡܛܠܢܐ ܐܬܩܪܒܬܘܢ ܠܫܘܪܐ. ܐܢ ܗܘ
ܕܐܡܪ ܠܟ ܗܟܢܐ. ܐܡܪ ܠܗ. ܐܦ ܥܒܕܟ ܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܡܝܬ. * 22 ܘܐܙܠ ܐܝܙܓܕܐ. ܘܚܘܝ
ܠܕܘܝܕ ܟܠ ܡܕܡ ܕܦܩܕܗ ܝܘܐܒ.

8 Tum dixit David ad Uriam Hethæū, Deſcende ad domum tuam ut laves pedes tuos. Uriâ itaque è domo regis egreſſo, egreſſum eſt poſt eum munus regis. 9 At Uria cubavit in veſtibulo regis, ad latus reliquorum ſervorum domini ſui, nec deſcendit in domum ſuā. 10 Cúmque retuliſſent Davidi Uriam non deſcendiſſe in domū ſuam, dixit David Uriæ, En ex itinere adveniſti, quarè non deſcendiſti in domum tuā? 11 Reſpondit Uria Davidi, Arca fœderis Domini, & Iſrael ac Juda morantur in tentoriis, & dominus meus Joab ſervique domini mei jacent in ſuperficie campi, & ego irem domum meam, comederem ac biberem, & cubarem cum uxore mea? nequaquam per vitam tuam & per vitam animæ tuæ; nihil tale committam. 12 Dixit David Uriæ, Maneto hîc hodiè, & cras dimittam te: manſítque Uria die illo in Jeruſalem. 13 Poſtero die accerſivit eum David ut comederet in præſentia ſua, biberet, ac inebriaretur; ille tamen veſpere egreſſus cubavit ad latus ſervorum domini ſui, neque deſcendit in domum ſuam. 14 Manè verò ſcripſit David epiſtolam ad Joabum, miſitque per Uriam. 15 Scripſit autem ad eum, Colloca Uriam in fronte validiſſimæ pugnæ, deinde recedite ab eo, ut percuſſus intereat. 16 Cùm ergò obſideret Joab civitatem, ſtatuit Uriam in loco ubi noverat viros eſſe robuſtiſſimos. 17 Et egreſſi cives urbis, bellum geſſére cum Joabo: & ceciderunt ibi de populo, *nempe* de ſervis Davidis *nonnulli*, & Uria quoque Hethæus mortuus eſt. 18 Tum mittens Joab ut indicaret Davidi quicquid contigerat in bello, 19 Præcepit Joab nuntio, dixítque ad eum, Cùm finem feceris narrandi regi quicquid accidit in bello, 20 Si æſtuaverit ira regis, dixeritque tibi, Cur propè acceſſiſtis ad urbem ut oppugnaretis eam? annon ſciebatis eos è muro ejaculaturos? 21 Quis interfecit Abimelechum filium Nedubeelis? nónne mulier dejecit ſup eum fragmentū ſuperioris partis molæ de muro, & interiit? cur acceſſiſtis ad murum? Si hæc tibi dixerit, dic ei, Etiam ſervus tuus Uria Hethæus mortuus eſt. 22 Profectus itaque nuntius retulit Davidi quicquid mandaverat ei Joab.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * ثم قال داود لاوريا انزل الي بيتك واستريح واغتسل * فخرج اوريا من عند الملك * وامر الملك
بان يتبع بجايزة * 9 فرقد اوريا على باب الملك مع عبيد الملك * ولم ينزل الي بيته * 10 واخبر داود
ان اوريا لم ينزل الي بيته * فقال داود لاوريا * جيت من السفر * ما بالك ما تنزل الي بيتك * 11 قال اوريا
لداود * تابوت عهد الرب * وآل يهودا * وآل اسرائيل نزول في الخيام * ويواب سيدي وعبيد الملك
سيدي نزول في الصحراء * وانا انطلق الي منزلي * واكل واشرب * وادخل الي اهلي * لا وحياتك
وحياة نفسك اني ما افعل هذا * 12 قال داود لاوريا * اصبر اليوم * واذا كان غدا ارسلتك * وبقي
اوريا في اورشليم ذلك اليوم * 13 فلما كان من الغد دعاه داود * فتغدي معه وشرب وثمل * وخرج
ممسيا ورقد عند باب الملك مع الحراس ولم ينزل الي منزله * 14 فلما كان في اليوم الثالث * كتب
داود الي يواب كتابا * وارسله مع اوريا * 15 وقال في الكتاب هكذا * صير اوريا في اول الحرب * واذا
اشتبك الحرب ارجعوا واتركوه وحده ليقتل * 16 فلما نزل يواب حول القرية * واقام اوريا مع
الرجال الابطال * 17 فخرج اهل القرية فحاربوا يواب * وقتل هناك قوم من عبيد داود * وقتل اوريا
الحثاني ايضا * 18 فارسل يواب الي داود * واخبره بجميع ما كان في الحرب * 19 وامر يواب الرسول
وقال له * اذا فرغت من كلامك للملك واخبارك اياه بكل شي كان في الحرب * 20 فاذا غضب
الملك وقال * لم دنوتم من سور المدينة لتحاربوا * اما تعلمون ان الذين فوق سور المدينة
يرمونكم * 21 من قتل ابيملك بن جدعون * اليس انما رمته امراة بقطعة رحا من فوق السور
ومات * فلماذا دنوتم من السور * اذ قال هذا القول * قل ان اوريا الحثاني عبدك قتل * 22 فانطلق
الرسول * واخبره بجميع ما قال له يواب *

8 Tum dixit David Uriæ, Deſcende in domum tuam ut quieſcas téq; laves. Quare egreſſo Uriâ à rege, juſſit rex ut cum dono ſequerentur eum. 9 Uria verò jacuit ad oſtium regis unà cum ſervis regis, nec deſcendit in domum ſuam. 10 Cúmque nuntiatum eſſet Davidi quòd Uria non deſcendiſſet in domum ſuam, dixit David Uriæ, Ex itinere venis, quare non deſcendis in domum tuam? 11 Ait Uria Davidi, Arca fœderis Domini, & gens Judæa cum gente Iſraelica degunt in tentoriis, & Joab dominus meus, ſervique regis domini mei ſub dio morantur, & ego me reciperem domum meam, ederem ac biberem, intraremque ad domeſticos meos? minimè gentium per vitam tuam, & per vitam animæ tuæ nullo modo id faciam. 12 Ait David Uriæ, Expecta hodiè, & adveniente craſtinâ die mittam te: manſítque Uria in Jeruſalem eo die. 13 Altero die vocavit eum David, pranſúſque cum eo bibit & temulentus factus eſt; tum veſpere egreſſus jacuit ad oſtium regis unà cum excubiis, nec deſcendit in domum ſuam. 14 Die tertio ſcripſit David ad Joabum epiſtolam, quā miſit per Uriam. 15 In epiſtola verò ſic dicebat; Colloca Uriam in fronte aciei, cúmque miſtus fuerit conflictus, recedite, eúmque ſolum relinquite ut occidatur. 16 Quare cùm caſtrametatus eſſet Joab circum civitatem, & Uriam poſuiſſet inter viros heroës; 17 Egreſſi cives urbis commiſerunt pugnam cum Joabo, interfectíque fuerunt ibi nonnulli è ſervis Davidis, & interfectus fuit etiam Uria Gethæus. 18 Joab verò mittens ad Davidem, nuntiavit ei omnem belli eventum. 19 Et præcepit Joab legato, dixítque ad eum, Cùm regem alloqui, eíque narrare deſieris omnem belli eventum; 20 Si rex iratus dixerit, Cur acceſſiſtis ad urbis murum ut pugnaretis? num ignorabatis eos qui ſuper murum urbis erant jaculaturos eſſe in vos? 21 Quis peremit Abimelecum filium Gedeonis? nonne quòd jaculata ſit in eum mulier fragmen molæ è muro mortuus eſt? quare ergò accedebatis ad murum? Si talia inquam verba dixerit, dic, Uria quidem Gethæus ſervus tuus interfectus eſt. 22 Abiens ergò legatus retulit illi quæcumque ſibi dixerat Joab.

שמואל ב: יב

, viri nos ſuper prævaluerunt Quia : David ad legatus dixit Et
וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ אֶל־דָּוִד כִּי־גָבְרוּ עָלֵינוּ הָאֲנָשִׁים 23
.portæ oſtium ad uſque eos ſuper fuimus & ,agrum in nos ad ſunt egreſſi &
וַיֵּצְאוּ אֵלֵינוּ הַשָּׂדֶה וַנִּהְיֶה עֲלֵיהֶם עַד־פֶּתַח הַשָּׁעַר׃
ſunt mortui & , muro deſuper tuos ſervos in jaculatores jecerunt Et
וַיֹּרְאוּ הַמּוֹרְאִים אֶל־עֲבָדֶיךָ מֵעַל הַחוֹמָה וַיָּמוּתוּ 24
.eſt mortuus Chittæus Urijah tuus ſervus etiam & , regis ſervis è
מֵעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְגַם עַבְדְּךָ אוּרִיָּה הַחִתִּי מֵת׃
Ne : Joab ad dices Sic : legatum ad David Dixitque
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַמַּלְאָךְ כֹּה־תֹאמַר אֶל־יוֹאָב אַל־ 25
perdet hunc ſicut & , illum ſicut quia , hoc verbum tuis oculis in ſit malum
יֵרַע בְּעֵינֶיךָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה כִּי־כָזֹה וְכָזֶה תֹּאכַל
.eū conforta tu & : eā deſtrue & , urbem ad tuum bellum robora : gladius
הַחֶרֶב הַחֲזֵק מִלְחַמְתְּךָ אֶל־הָעִיר וְהָרְסָהּ וְחַזְּקֵהוּ׃
, ſuus vir Urijah eſt mortuus quòd , Urijah uxor audivit Et
וַתִּשְׁמַע אֵשֶׁת אוּרִיָּה כִּי־מֵת אוּרִיָּה אִישָׁהּ 26
,David miſit & , luctus Tranſivitque .ſuū maritum ſuper planxit &
וַתִּסְפֹּד עַל־בַּעְלָהּ׃ וַיַּעֲבֹר הָאֵבֶל וַיִּשְׁלַח דָּוִד 27
: filium ei peperit & , uxorem in ei fuit & , ſuam domum in eam collegit &
וַיַּאַסְפָהּ אֶל־בֵּיתוֹ וַתְּהִי־לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ בֵּן
.DOMINI oculis in David fecit quod verbum fuit malum &
וַיֵּרַע הַדָּבָר אֲשֶׁר־עָשָׂה דָוִד בְּעֵינֵי יְהוָה׃

CAP. XII. יב

, eum ad venit & , David ad Nathan DOMINUS miſit Et
וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־נָתָן אֶל־דָּוִד וַיָּבֹא אֵלָיו 1
, dives unus , una civitate in erant viri Duo : ei dixitque
וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁנֵי אֲנָשִׁים הָיוּ בְּעִיר אֶחָת אֶחָד עָשִׁיר
multum bos & pecus erat Diviti .pauper unus &
וְאֶחָד רָאשׁ׃ לְעָשִׁיר הָיָה צֹאן וּבָקָר הַרְבֵּה 2
unā agnā quinimò , omne non pauperi Et .valde
מְאֹד׃ וְלָרָשׁ אֵין־כֹּל כִּי אִם־כִּבְשָׂה אַחַת 3
cum & , ſecum evaſerat grandis & , eam vivificârat & , emerat quam , parva
קְטַנָּה אֲשֶׁר קָנָה וַיְחַיֶּהָ וַתִּגְדַּל עִמּוֹ וְעִם־
, bibebat ejus calice de & , comedebat ejus buccella de ; pariter ſuis filiis
בָּנָיו יַחְדָּו מִפִּתּוֹ תֹאכַל וּמִכֹּסוֹ תִשְׁתֶּה
viator venit Et .filia ſicut illi eratque , recumbebat ejus ſinu in &
וּבְחֵיקוֹ תִשְׁכָּב וַתְּהִי־לוֹ כְּבַת׃ וַיָּבֹא הֵלֶךְ 4
faciendum ad , ſuo bove de & ſuo pecore de ſumere pepercit & , divitem virum ad
לְאִישׁ הֶעָשִׁיר וַיַּחְמֹל לָקַחַת מִצֹּאנוֹ וּמִבְּקָרוֹ לַעֲשׂוֹת
eam fecit & , pauperis viri agnam cepit & : ei venienti viatori
לָאֹרֵחַ הַבָּא־לוֹ וַיִּקַּח אֶת־כִּבְשַׂת הָאִישׁ הָרָאשׁ וַיַּעֲשֶׂהָ
; valde virum in David naſus eſt iratus Et .eum ad venienti viro
לָאִישׁ הַבָּא אֵלָיו׃ וַיִּחַר־אַף דָּוִד בָּאִישׁ מְאֹד 5
faciens vir mortis filius quia , DOMINUS Vivit : Nathan ad dixitque
וַיֹּאמֶר אֶל־נָתָן חַי־יְהוָה כִּי בֶן־מָוֶת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה
quòd mercede , quadruplò reſtituet agnam Et .hoc
זֹאת׃ וְאֶת־הַכִּבְשָׂה יְשַׁלֵּם אַרְבַּעְתָּיִם עֵקֶב אֲשֶׁר 6
Dixitque .pepercit non quòd ſuper & , hoc verbum fecit
עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְעַל אֲשֶׁר לֹא־חָמָל׃ וַיֹּאמֶר 7
Deus DOMINUS dixit ſic : vir Tu , David ad Nathan
נָתָן אֶל־דָּוִד אַתָּה הָאִישׁ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
ego & , Iſrael ſuper regem in te unxi Ego : Iſrael
יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאָנֹכִי
, tui domini domum tibi Dedique .Saul manu de te erui
הִצַּלְתִּיךָ מִיַּד שָׁאוּל׃ וָאֶתְּנָה לְךָ אֶת־בֵּית אֲדֹנֶיךָ 8
, Iſrael domum tibi tradidi & , tuo ſinu in tui domini uxores &
וְאֶת־נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחֵיקֶךָ וָאֶתְּנָה לְךָ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל
.illa ſicut & , illa ſicut tibi adjiciam & , parum ſi & : Jehudah &
וִיהוּדָה וְאִם־מְעָט וְאֹסִפָה לְּךָ כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה׃

Verſio VULG. LAT.

23 Et dixit nuntius ad David; Prævaluerunt adverſùm nos viri, & egreſſi ſunt ad nos in agrum: nos autem facto impetu perſecuti eos ſumus uſque ad portam civitatis. 24 Et direxerunt jacula ſagittarii ad ſervos tuos ex muro deſuper: mortuíque ſunt de ſervis regis, quinetiam ſervus tu⁹ Urias Hethæus mortuus eſt. 25 Et dixit David ad nuntium, Hæc dices Joab; Non te frangat iſta res: varius enim eventus eſt belli; nunc hunc, & nunc illum conſumit gladius: conforta bellatores tuos adverſùs urbem, ut deſtruas eam, & exhortare eos. 26 Audivit autem uxor Uriæ, quòd mortuus eſſet Urias vir ſuus, & planxit eum. 27 Tranſacto autem luctu, miſit David, & introduxit eam in domum ſuam, & facta eſt ei uxor, peperítque ei filium: & diſplicuit verbum hoc, quod fecerat David, coram Domino.

CAP. XII.

1 MIſit ergò Domin⁹ Nathan ad David: qui cùm veniſſet ad eum, dixit ei; Duo viri erant in civitate una, unus dives, & alter pauper. 2 Dives habebat oves, & boves plurimos valdé. 3 Pauper autem nihil habebat omnino, præter ovem unam parvulam, quam emerat & nutrierat, & quæ creverat apud eum cum filiis ejus ſimul de pane illius comedens, & de calice ejus bibens, & in ſinu illius dormiens: erátq; illi ſicut filia. 4 Cùm autem peregrinus quidā veniſſet ad divitem, parcens ille ſumere de ovibus & de bobus ſuis, ut exhiberet convivium peregrino illi qui venerat ad ſe, tulit ovem viri pauperis, & præparavit cibos homini qui venerat ad ſe. 5 Iratus autem indignatione David adverſùs hominem illum nimis, dixit ad Nathan; Vivit Dominus, quoniam filius mortis eſt vir qui fecit hoc. 6 Ovem reddet in quadruplum, eò quòd fecerit verbum iſtud, & non pepercerit. 7 Dixit autem Nathan ad David, Tu es ille vir: Hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Ego unxi te in regem ſuper Iſrael, & ego erui te de manu Saul, 8 Et dedi tibi domum domini tui, & uxores domini tui in ſinu tuo, dedíque tibi domum Iſrael & Juda: & ſi parva ſunt iſta, adjiciam tibi multo majora.

VerſioGRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

23 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος πρὸς Δαυίδ, Ὅτι ἐκραταίωσαν ἐφ' ἡμᾶς οἱ ἄνδρες, καὶ (β) ἐξῆλθον ἐφ' ἡμᾶς εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ ἐγενήθημεν 24 ἐπ' αὐτοὺς ἕως τῆς θύρας τῆς πύλης. Καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξεύοντες πρὸς τοὺς παῖδάς σου ἀπάνωθεν τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανον τῶν παίδων τοῦ βασιλέως, (γ) καί γε ὁ δοῦλός σου 25 Οὐρίας ὁ Χετταῖος ἀπέθανε. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν ἄγγελον, Τάδε ἐρεῖς πρὸς Ἰωάβ, Μὴ πονηρὸν ἔστω ἐν ὀφθαλμοῖς σου τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ποτὲ μὲν οὕτως καὶ ποτὲ οὕτως (δ) φάγεται ἡ μάχαιρα. κραταίωσον τὸν (ε) πόλεμόν σου εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατάσπασον 26 αὐτὴν, καὶ κραταίωσον (ζ) αὐτήν. Καὶ ἤκουσεν ἡ γυνὴ Οὐρίου ὅτι ἀπέθανεν Οὐρίας ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐκόψατο (η) τὸν ἄνδρα αὐτῆς. 27 Καὶ (θ) διῆλθε τὸ πένθος, καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ, καὶ συνήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱόν. (ι) καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ὃ ἐποίησε Δαυὶδ ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου.

Et dixit nuntius ad David; Quia invaluerunt ſuper nos viri, & exierunt ſuper nos in agrum, & fuimus ſuper eos uſque ad oſtium portæ. 23 Et ſagittaverunt ſagittantes in ſervos tuos deſuper muro, & mortui ſunt de pueris regis, & etiam ſervus tuus Urias Chettæus mortuus eſt. 24 Et dixit David ad nuntium, Hæc dices ad Joab; Nè malum ſit in oculis tuis verbum hoc: quoniam interdum quidem ſic, & interdum ſic comedet gladius. Fac invaleſcere prælium tuum in civitatem, & deſtrue eam, & (n) conforta eam. 25 Et audivit mulier Uriæ, quia mortuus eſt Urias vir ſuus: & planxit virum ſuum. 26 Et tranſiit luctus, & miſit David, & conduxit eam in domum ſuam: & facta eſt ei in uxorem, & peperit ei filium. Et malum apparuit verbum quod fecit David in oculis Domini. 27

MS.A. (β) ἐξῆλθαν πρὸς ἡμᾶς (γ) καί γε Οὐρίας ὁ δοῦλός σου ὁ (δ) καταφάγεται (ε) πόλεμον σου πρὸς τὴν (ζ) αὐτόν. (η) ἐπὶ τὸν (θ) ἦλθεν (κ) καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ

ΚΕΦ. ιβ'.

1 ΚΑὶ ἀπέστειλε κύριος τὸν Νάθαν τὸν προφήτην πρὸς Δαυίδ. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν (α) αὐτῷ, Δύο ἦσαν ἄνδρες ἐν 2 πόλει μιᾷ, εἷς πλούσιος, καὶ εἷς πένης. Καὶ τῷ πλουσίῳ ἦν ποίμνια καὶ βουκόλια πολλὰ σφόδρα. 3 Καὶ τῷ πένητι οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἀμνὰς μία μικρὰ, ἣν ἐκτήσατο καὶ περιεποιήσατο, καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὴν, καὶ ἡδρύνθη μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἐκ τοῦ ἄρτου αὐτοῦ ἤσθιε, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου αὐτοῦ ἔπινε, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ ἐκάθευδε, καὶ ἦν 4 αὐτῷ ὡς θυγάτηρ. Καὶ ἦλθε πάροδος τῷ ἀνδρὶ τῷ πλουσίῳ, καὶ ἐφείσατο (β) λαβεῖν ἐκ τῶν ποιμνίων αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν βουκολίων αὐτοῦ, (γ) τοῦ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ὁδοιπόρῳ τῷ ἐλθόντι πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλαβε τὴν ἀμνάδα τοῦ πένητος, καὶ ἐποίησεν αὐτὴν τῷ 5 ἀνδρὶ τῷ ἐλθόντι πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ (δ) Δαυὶδ σφόδρα τῷ ἀνδρὶ, καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Νάθαν, Ζῇ κύριος, ὅτι 6 υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο. Καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει (ε) ἑπταπλασίονα; ἀνθ' ὧν ὅτι ἐποίησε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ περὶ 7 οὗ οὐκ ἐφείσατο. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυὶδ, Σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἐγώ εἰμι ὁ χρίσας (ζ) σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγώ εἰμι ἐρρυσάμην σε ἐκ χειρὸς Σαοὺλ, 8 Καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τοῦ κυρίου (η) σου, καὶ τὰς γυναῖκας τοῦ κυρίου σου ἐν τῷ κόλπῳ σου, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα· καὶ εἰ μικρόν ἐστι, προσθήσω σοι (θ) κατὰ ταῦτα.

CAP. XII.

ET miſit Dominus Nathan prophetam ad David. 1 Et intravit ad eum, & dixit ei; (a) Duo erant viri in civitate una, unus dives, & unus pauper. Et diviti erant greges, & armenta boum multa valdè. 2 Et pauperi nihil niſi agna una parva, quam acquiſiverat, & reſervaverat, & educaverat eam, & (b) creverat cum eo, & cum filiis ejus in idipſum: de pane ejus edebat, & de poculo ejus bibebat, & in ſinu ejus dormiebat, & erat ei tanquàm filia. 3 Et venit (c) viator viro diviti: & pepercit ſumere de gregibus ſuis, & de armentis ſuis ad faciendum (d) hoſpiti viatori, qui venerat ad ipſum: et cepit agnā pauperis, & (e) fecit eam viro, qui venerat ad ſe. 4 Et indignatus eſt irâ David valdè viro: & dixit David ad Nathan; Vivit Dominus, quia filius mortis vir, qui fecit hoc. 5 Et agnam reddet in (f) ſeptuplùm pro eo, quòd fecit verbum iſtud, & pro eo quòd non pepercit. 6 Et dixit Nathan ad David; Tu es vir, qui feciſti hoc. Hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Ego ſum, qui unxi te in regem ſuper Iſrael: & ego quidem (g) erui te de manu Saul: 7 Et dedi tibi domum domini tui, & mulieres domini tui in ſinu tuo: & dedi tibi domum Iſrael, & Juda: et ſi (h) parum eſt, adjiciam tibi ſecundùm hæc. 8

MS.A. (α) πρὸς αὐτὸν, Δύο ἄνδρες ἦσαν ἐν (β) λαβεῖν αὐτὴν ἐκ τῶν ποιμνίων, καὶ ἐκ (γ) τῷ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ἐλθόντι (δ) τῷ ἀνδρὶ σφόδρα σφόδρα Δαυὶδ, καὶ (ε) ἑπταπλάσιον, (ζ) σε βασιλέα (η) σου, ἐν τῷ κόλπῳ σου ἔδωκα τὰς γυναῖκας τοῦ κυρίου σου, καὶ ἔδωκά (θ) καὶ ταῦτα. Τί ἐφαύλισας

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וַאֲמַר אִזְגַּדָּא לְדָוִד אֲרֵי תְקִיפוּ עֲלָנָא גַּבְרַיָּא וּנְפַקוּ לְוָתָנָא לְחַקְלָא וַהֲוֵינָא טָרְדִין 23
לְהוֹן עַד מַעֲלָנָא דְתַרְעָא׃ וּשְׁדוֹ קַשָּׁתַיָּא בְּעַבְדָּךְ מִן שׁוּרָא וְאִתְקְטִילוּ מֵעַבְדֵי מַלְכָּא וְאַף 24
עַבְדָּךְ אוּרִיָּה חִתָּאָה מִית׃ וַאֲמַר דָּוִד לְאִזְגַּדָּא כְּדֵין תֵּימַר לְיוֹאָב לָא יַבְאֵשׁ בְּעֵינָךְ יָת 25
פִּתְגָּמָא הָדֵין אֲרֵי כְדֵין וּכְדֵין תִּקְטוֹל חַרְבָּא אַתְקֵיף קְרָבָךְ עַל קַרְתָּא וּפַגְּרַהּ וְתַקְּפֵהוּ׃
וּשְׁמַעַת אִתַּת אוּרִיָּה אֲרֵי מִית אוּרִיָּה בַּעֲלַהּ וּסְפַדַת עַל בַּעֲלַהּ׃ וַעֲבַר אֶבְלָא וּשְׁלַח דָּוִד 26 27
וְכַנְשַׁהּ לְבֵיתֵיהּ וַהֲוַת לֵיהּ לְאִתּוּ וִילֵידַת לֵיהּ בַּר וּבְאֵשׁ פִּתְגָּמָא דַעֲבַד דָּוִד קֳדָם יְיָ׃

יב

וּשְׁלַח יְיָ יָת נָתָן לְוָת דָּוִד וַאֲתָא לְוָתֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ תְּרֵין גַּבְרִין הֲווֹ בְּקַרְתָּא חֲדָא חַד 1
עֲתִירָא וְחַד מִסְכֵּינָא׃ לַעֲתִירָא הֲווֹ עָאן וְתוֹרִין סַגִּי לַחֲדָא׃ וּלְמִסְכֵּינָא לֵית כָּל מִדַּעַם 2
[illegible]

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

23 Et dixit nuncius ad David, Quoniam invaluerunt ſuper nos viri, & exierunt *ad* nos in *agrum*, et propulſavimus eos uſque ad introitum portæ. 24 Et ſagittarunt jaculatores ſuper ſervos tuos de muro, et occiſi ſunt de ſervis regis; et etiam ſervus tuus Urias Hhithæus mortuus eſt. 25 Et dixit David ad nuncium, Sic dices ad Joab, Non malum ſit in oculis tuis verbum iſtud, quia ſicut hunc, ſic et illum occîdit gladius: robora prælium tuum ſuper urbem et deſtrue eam; et conforta eum. 26 Et audivit uxor Uriah quod mortuus eſſet Uriah maritus ſuus, et planxit ſuper marito ſuo. 27 Et tranſivit luctus ejus, et miſit David, et collegit illam in domum ſuam, et fuit ei in uxorem et peperit ei filium: et malum fuit verbū quòd fecit David ante Dn̄m.

CAP. XII.

1 ET miſit Dn̄s Nathan ad David, et venit ad illum, et dixit ei, Duo viri fuerunt in urbe una, unus dives et alter pauper. 2 Diviti fuerunt oves et boves multi nimis. 3 Et pauperi nihil quicquam niſi agnicula una parva quam emerat et educarat, et creverat cū illo et cum filiis ej⁹ pariter: de buccella ejus comedebat, et de poculo ejus bibebat, et in ſinu ejus recumbebat, et erat illi ut filia. 4 Et venit viator ad virum divitem, et pepercit accipere de ovibus ſuis, et de bobus ſuis, ut pararet viatori qui venit ad ſe; et accepit agniculam viri pauperis, et paravit illam viro qui venerat ad ſe. 5 Et invaluit indignatio David in virum valdè, et dixit ad Nathan, Vivit ipſe Dominus quòd vir obligatus occiſioni, vir qui fecit hoc. 6 Et agniculam reddet, ſuper unam quadraginta, eò quòd fecit rem iſtam, et eò quòd non abſtinuit. 7 Et dixit Nathan ad David, Tu es vir ille: ſic dixit Dominus Deus Iſrael, Ego unxi te ut eſſes rex ſuper Iſrael, & ego liberavi te de manu Saul. 8 Et dedi tibi domum domini tui et uxores domini tui, concubinas tuas, et dedi tibi domum Iſrael, et Jehudah: et ſi parum eſt, et addam tibi ſecundùm iſta et iſta.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܠܕܘܝܕ. ܕܚܡܬܘ ܥܠܝܢ ܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܢܦܩܘ ܥܠܝܢ ܠܡܕܒܪܐ. ܘܐܬܩܦܢܢ ܥܠܝܗܘܢ ܥܕܡܐ ܠܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ.
24 ܘܫܕܘ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠ ܫܘܪܐ. ܘܡܝܬܘ ܡܢ ܥܒܕܝܟ ܡܠܟܐ. ܘܐܦ ܥܒܕܟ ܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܡܝܬ.
25 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܡܠܐܟܐ. ܐܡܪ ܠܝܘܐܒ. ܠܐ ܬܬܟܪܐ ܠܟ ܗܕܐ. ܐܟ ܗܕܐ ܘܐܟ ܗܕܐ ܓܕܫ ܒܩܪܒܐ. ܐܬܩܦ ܩܪܒܐ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܟܒܘܫܝܗ ܘܗܦܘܟܝܗ.
26 ܘܫܡܥܬ ܐܢܬܬܗ ܕܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܕܡܝܬ ܒܥܠܗ. ܘܐܪܩܕܬ ܥܠ ܒܥܠܗ.
27 ܘܟܕ ܥܒܪܘ ܝܘܡܝ ܐܒܠܗ. ܫܕܪ ܕܘܝܕ ܘܐܥܠܗ ܠܒܝܬܗ. ܘܗܘܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ. ܘܝܠܕܬ ܠܗ ܒܪܐ. ܘܒܐܫ ܨܒܘܬܐ ܗܕܐ ܕܥܒܕ ܕܘܝܕ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

1 ܘܫܕܪ ܡܪܝܐ ܠܢܬܢ ܢܒܝܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܐܝܬ ܗܘܘ ܒܚܕܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܚܕ ܥܬܝܪܐ ܘܚܕ ܡܣܟܢܐ.
2 ܠܥܬܝܪܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܠܗ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ.
3 ܘܠܡܣܟܢܐ ܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܡܕܡ. ܐܠܐ ܐܡܪܬܐ ܚܕܐ ܙܥܘܪܬܐ ܕܩܢܐ ܗܘܐ. ܘܚܝܐ ܗܘܬ ܥܡܗ ܘܥܡ ܒܢܘܗܝ. ܘܡܢ ܠܚܡܗ ܐܟܠܐ ܗܘܬ. ܘܡܢ ܟܣܗ ܫܬܝܐ ܗܘܬ. ܘܒܥܘܒܗ ܕܡܟܐ ܗܘܬ. ܘܗܘܬ ܠܗ ܐܝܟ ܒܪܬܐ.
4 ܘܐܬܐ ܐܟܣܢܝܐ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܥܬܝܪܐ. ܘܚܣ ܕܢܣܒ ܡܢ ܬܘܪܘܗܝ ܘܡܢ ܥܢܗ ܕܢܟܘܣ ܠܐܟܣܢܝܐ ܕܐܬܐ ܠܗ. ܘܢܣܒ ܐܡܪܬܗ ܕܗܘ ܡܣܟܢܐ. ܘܢܟܣܗ ܠܐܟܣܢܝܐ ܕܝܠܗ.
5 ܘܐܬܚܡܬ ܕܘܝܕ ܒܗܘ ܓܒܪܐ ܛܒ. ܘܐܡܪ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܚܝܒ ܡܘܬܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܥܒܕ ܗܕܐ.
6 ܘܐܡܪܬܐ ܢܦܪܘܥ ܐܪܒܥ ܚܠܦܝܗ. ܥܠ ܕܥܒܕ ܗܕܐ ܘܠܐ ܚܣ.
7 ܘܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܐܢܬ ܗܘ ܓܒܪܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܢܐ ܡܫܚܬܟ ܕܬܡܠܘܟ ܥܠ ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܐ ܦܨܝܬܟ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ.
8 ܘܝܗܒܬ ܠܟ ܒܢܬܐ ܕܡܪܝܟ. ܘܢܫܐ ܕܡܪܝܟ ܐܫܟܒܬ ܒܥܘܒܟ. ܘܝܗܒܬ ܠܟ ܒܢܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܢ ܙܥܘܪܢ ܗܘܝ. ܐܡܪ ܗܘܝܬ ܕܐܘܣܦ ܠܟ ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܘܐܝܟ ܗܠܝܢ.

23 Et dixit nuntius ad Davidem, Furentes in nos cives, egreſſi ſunt contra nos in deſertum: cúmque inſtitiſſemus eis uſque ad portam civitatis, 24 Jaculati ſunt hi qui ſtabant ſuper murum, & mortui ſunt aliquot è ſervis tuis O rex, quin etiam ſervus tuus Uria Hethæus mortuus eſt. 25 Dixit David nuntio, Dic Joabo, Ne moleſtiâ afficiaris hanc ob rem: modò ſic, modò ſic contingit in bello: urge bellum contra civitatem; eamque captam ſubverte. 26 Audiens autem uxor Uriæ Hethæi mortuum eſſe maritum ſuum, luxit maritum ſuum. 27 Et exactis diebus luctûs ejus, miſit David, introduxitque eam in domum ſuam, & facta eſt ei uxor, & peperit ei filium. Diſplicuit autem Domino facinus quod commiſit David.

CAP. XII.

1 MIſitque Dominus Nathan prophetam ad Davidē, qui cùm adiviſſet eum, dixit illi; Duo homines erant in civitate quadam, unus divês, alter verò pauper. 2 Dives habebat oves ac boves magno numero: 3 Pauper autem nihil habebat omnino, præter oviculam unicam quā poſſidebat, quæ cum eo & cum filiis ejus ſimul vivebat, ex ejus pane comedebat, & ex ejus calice bibebat, dormiebatque in ſinu ipſius, denique inſtar filiæ ab eo habebatur. 4 Adveniente ad virum illum divitem hoſpite, parcens *hic* accipere de bobus ſuis & de ovibus ſuis quod mactaret hoſpiti qui ad ſe venerat, accepit oviculam pauperis illius, mactavitque hoſpiti ſuo. 5 Tunc iratus David in virum illum, dixit; Vivit Dominus, reus eſt mortis vir qui hoc fecit: 6 Et pro ovicula una quatuor reſtituet, quòd ita fecerit, nec pepercerit. 7 Ait illi Nathan propheta, Tu es vir ille. Sic dicit Dominus Deus Iſraelis, Ego te unxi ut regnares ſuper populum meum Iſraelem, & ego liberavi te de manibus Saulis; 8 Dedique tibi filias dominorum tuorum. & uxores domini tui in ſinu tuo cubare feci, inſuper dedi tibi filias Iſraelis ac Judæ: quòd ſi paucæ erant, dixiſſes utinam, & adjeciſſem tibi plures pluresque.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * وقال الرسول لداود * حاصرنا القوم * فكاثرونا وخرجوا الينا الى الصحراء * وحاربناهم حتى
24 صرنا باب القرية * فرمونا الذين كانوا فوق السور * وقتل من عبيدك ايها الملك * وقتل اوريا
25 الحثاني عبدك ايضا * قال داود للرسول * قل ليواب * لا يسوء عليك ذلك * لانه قد يعرض في
26 الحرب مثل هذا واشباهه * حاصر القرية ولج عليها بالحرب * فانك تفتحها وتخربها * وسمعت امراة
27 اوريا الحثاني ان زوجها مات * فناحت على زوجها * فلما تمت ايام مناحتها * ارسل داود
فاخذها * وادخلها الى قصره * وصارت له امراة وولدت له ابنا * وساء عمل داود امام الرب *
1 * الفصل الثاني عشر * فارسل الرب الى داود ناثان النبي * فاتاه وقال له * كان رجلان
2 في قرية واحدة * احدهما غني والآخر مسكين * وكان للغني غنما وبقرا ومواشيا كثيرة *
3 والمسكين لم يكن له غير رخلة واحدة صغيرة * كانت عنده * وكانت تعيش معه في
4 بيته * تاكل من خبزه * وتشرب من كاسه * وترقد معه * وكانت عنده كابنته * فعرض انه نزل
بذلك الغني ضيف * فشفق على غنمه وبقره ان ياخذ منها وهي للضيف الذي نزل به * ولكنه
5 اخذ رخلة ذلك المسكين * وهياها للضيف الذي نزل به * فغضب الملك جدا على
6 الرجل * وقال * حي هو الرب ان الرجل الذي صنع هذا قد وجب عليه الموت * ينبغي ان
7 توجد منه اربع رخلات عوض الرخلة * لانه فعل هذا الفعل ولم يرحم * قال ناثان لداود * انت
الرجل الذي فعل ذلك * هكذا يقول الله اله اسرائيل * انا مسحتك وصيرتك ملكا على آل
8 اسرائيل شعبي * وانا الذي انقذتك من يد شاول * وزوجتك بنات مولاك * وصيرت لك نساء
مواليك * وسلطتك على بنات اسرائيل وبنات يهوذا * فاذا كانت عندك قليلة كان ينبغي لك
ان تقول * فاربة مثلهن ومثلهن *

23 Dixitq; legatus ad Davidem, Obſidentibus nobis cives, majore quàm nos numero prodierunt contra nos in campum; & cùm oppugnâſſemus eos ita ut perveniremus ad portam civitatis, 24 Jaculati ſunt contra nos qui erant ſuper murum, interfectiq; ſunt aliquot è ſervis tuis ô rex, & occiſus eſt etiam Uria Gethæus ſervus tuus. 25 Dixit David legato, Dic Joabo, Ne moleſtè id feras; nam hæc & ſimilia contingere ſolent in bello: obſide civitatem, eamque prælio perurge, & proculdubiò expugnabis eam ac deſtrues illam. 26 Audiens autem uxor Uriæ Gethæi mortuum eſſe conjugem ſuum, planxit conjugem ſuum. 27 Sed cùm abſoluti fuiſſent dies planctûs ejus, mittens David tulit eam introduxitq; in palatium ſuum, factaque eſt ei uxor, & peperit ei filium. Turpis verò fuit actio Davidis coram Domino.

CAP. XII.

1 QUapropter miſit Dominus ad Davidem Nathanem prophetam, qui cùm veniſſet ad eum, ait illi; Erant homines duo in civitate quadam, quorum alter dives erat, alter verò pauper. 2 Et quidem dives habebat oves ac boves, & armenta multa: 3 Pauper autem nihil habebat præter agnam unam parvam, quam apud ſe habebat viventem cum eo domi ſuæ, edentem ex ejus pane, & ex ejus calice bibentem, & cum eo cubantem, quam denique propriæ loco filiæ habebat. 4 Contigit autem ut divertente ad divitem illum hoſpite, pepercerit ovib⁹ ac bobus ſuis, quin aſſumeret ex eis quod pararet hoſpiti qui ad ſe diverterat; ſed accipiens agnam pauperis illius, paravit eā hoſpiti qui apud ſe diverterat. 5 Tunc rex irâ percitus in hominem illum, dixit; Vivit Dominus, homo qui hoc fecit, dignus eſt morte. 6 Oportet ut accipiantur ab eo quatuor agnæ pro agna illa, eò quòd hujuſmodi actionem fecerit, nec miſertus ſit. 7 Dixit Nathan ad Davidem, Tu es homo qui hoc feciſti. Sic dicit Dominus, Deus Iſraelis; Ego te unxi, & conſtitui te regem ſuper gentem Iſraeliticam populum meum, & ego ſum qui eripui te de manu Saulis. 8 In matrimonium collocavi te cum filiabus domini tui, & dedi tibi uxores dominorum tuorum, denique imperium dedi tibi in filias Iſraelis & filias Judæ: quòd ſi paucæ apud te erant, ſignificare deb. bas, & alias atque alias addidiſſem.

: ejus oculis in malum faciendo ,Domini verbum contempſiſti Quare
9 מַדּוּעַ בָּזִיתָ אֶת־דְּבַר יְהוָה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינָו
tibi accepiſti ejus uxorem & ,gladio in percuſſiſti Chittæum Urijah
אֵת אוּרִיָּה הַחִתִּי הִכִּיתָ בַחֶרֶב וְאֶת־אִשְׁתּוֹ לָקַחְתָּ לְּךָ
non nunc Et .Hammon filiorũ gladio in occidiſti ipſum & ;uxorem in
10 לְאִשָּׁה וְאֹתוֹ הָרַגְתָּ בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְעַתָּה לֹא־
,me contempſiſti quòd mercede ,ſeculũ in uſque tua domo de gladius recedet
תָסוּר חֶרֶב מִבֵּיתְךָ עַד־עוֹלָם עֵקֶב כִּי בְזִתָנִי
.uxorem in tibi exiſtendum ad ,Chitthæi Urijah uxorem cepiſti &
וַתִּקַּח אֶת־אֵשֶׁת אוּרִיָּה הַחִתִּי לִהְיוֹת לְךָ לְאִשָּׁה׃
malum te ſuper faciens conſurgere ego Ecce : Dominus dixit Sic
11 כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵקִים עָלֶיךָ רָעָה
, tuo ſocio dabo & ,tuis oculis in tuas uxores capiam & ,tua domo de
מִבֵּיתֶךָ וְלָקַחְתִּי אֶת־נָשֶׁיךָ לְעֵינֶיךָ וְנָתַתִּי לְרֵעֶיךָ
tu Quia .hujus Solis oculis in tuis uxoribus cum cubabit &
12 וְשָׁכַב עִם־נָשֶׁיךָ לְעֵינֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַזֹּאת׃ כִּי אַתָּה
omni coram hoc verbum faciam ego & ,abſcondito in feciſti
עָשִׂיתָ בַסָּתֶר וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה נֶגֶד כָּל־
Peccavi ;Nathan ad David dixit Et .Sole coram & , Iſrael
13 יִשְׂרָאֵל וְנֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־נָתָן חָטָאתִי
fecit tranſire Dominus Etiam ;David ad Nathan dixitque : Domino
לַיהוָה וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־דָּוִד גַּם־יְהוָה הֶעֱבִיר
feciſti conviciari conviciando quia ,Veruntamen .morieris non ,tuũ peccatum
14 חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת׃ אֶפֶס כִּי־נִאֵץ נִאַצְתָּ
,tibi natus filius etiam ;hoc verbo in ,Domini inimicos
אֶת־אֹיְבֵי יְהוָה בַּדָּבָר הַזֶּה גַּם הַבֵּן הַיִּלּוֹד לְךָ
Dominus percuſſit & : ſuã domum in Nathan abiit Et .morietur moriendo
15 מוֹת יָמוּת׃ וַיֵּלֶךְ נָתָן אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּגֹּף יְהוָה
.doluit acritè & ,Davidi Urijah uxor pepererat quem natum
אֶת־הַיֶּלֶד אֲשֶׁר יָלְדָה אֵשֶׁת־אוּרִיָּה לְדָוִד וַיֵּאָנַשׁ׃
,jejuniũ David jejunavit & ,puero pro Deum David quæſivit Et
16 וַיְבַקֵּשׁ דָּוִד אֶת־הָאֱלֹהִים בְּעַד הַנָּעַר וַיָּצָם דָּוִד צוֹם
ſeniores ſurrexerunt Et .terram ſuper jacuit & ,pernoctavit & ,venit &
17 וּבָא וְלָן וְשָׁכַב אָרְצָה׃ וַיָּקֻמוּ זִקְנֵי
non & ,noluit & : terra de eũ faciendũ ſurgere ad ,eũ ſuper ej⁹ domus
בֵיתוֹ עָלָיו לַהֲקִימוֹ מִן־הָאָרֶץ וְלֹא אָבָה וְלֹא־
: natus eſt mortu⁹ & ,ſeptima die in fuit Et .panem eis cum comedit
18 בָרָה אִתָּם לָחֶם׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיָּמָת הַיָּלֶד
quia ,natus eſſet mortuus quòd ei nunciare David ſervi timueruntque
וַיִּרְאוּ עַבְדֵי דָוִד לְהַגִּיד לוֹ כִּי־מֵת הַיֶּלֶד כִּי
non & ,eum ad ſumus locuti ,viventem natum exiſtendo in Ecce : dixerunt
אָמְרוּ הִנֵּה בִהְיוֹת הַיֶּלֶד חַי דִּבַּרְנוּ אֵלָיו וְלֹא־
,natus eſt Mortuus : eum ad dicemus quomodo & ,noſtra voce in audivit
שָׁמַע בְּקוֹלֵנוּ וְאֵיךְ נֹאמַר אֵלָיו מֵת הַיֶּלֶד
intellexit & ,muſſitantes ſui ſervi quòd David vidit Et ? malum faciat &
19 וְעָשָׂה רָעָה׃ וַיַּרְא דָּוִד כִּי עֲבָדָיו מִתְלַחֲשִׁים וַיָּבֶן
eſt mortu⁹ Nũ:ſuos ſervos ad David dixitq; :nat⁹ eſſet mortu⁹ quòd David
דָּוִד כִּי מֵת הַיָּלֶד וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־עֲבָדָיו הֲמֵת
,ſe lavit & , terra è David Surrexitque .eſt Mortu⁹ :dixerũt & ? natus
20 הַיֶּלֶד וַיֹּאמְרוּ מֵת׃ וַיָּקָם דָּוִד מֵהָאָרֶץ וַיִּרְחַץ
:ſe incurvavit & ,Dñi domũ eſt ingreſſuſq; :ſuas veſtes mutavit &,ſe unxit &
וַיָּסֶךְ וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָו וַיָּבֹא בֵית־יְהוָה וַיִּשְׁתָּחוּ
.comedit & ,panem ei poſuerunt & ;petivit & ,ſuam domũ in venit &
וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּשְׁאַל וַיָּשִׂימוּ לוֹ לֶחֶם וַיֹּאכַל׃
? feciſti quod hoc verbum Quod : eum ad ejus ſervi Dixeruntque
21 וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו מָה־הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָה
,ſurrexiſti,natus eſt mortu⁹ quãdo &:fleviſti &,jejunâſti vivo nato pro
בַּעֲבוּר הַיֶּלֶד חַי צַמְתָּ וַתֵּבְךְּ וְכַאֲשֶׁר מֵת הַיֶּלֶד קַמְתָּ
jejunavi ,vivo nato adhuc In : dixit Et .panem comediſti &
22 וַתֹּאכַל לָחֶם׃ וַיֹּאמֶר בְּעוֹד הַיֶּלֶד חַי צַמְתִּי
? natus vivet &,Domin⁹ mei miſerebitur,ſciens Quis : dixi quia ; flevi &
וָאֶבְכֶּה כִּי אָמַרְתִּי מִי יוֹדֵעַ יְחַנַּנִי יְהוָה וְחַי הַיָּלֶד׃

VerſioVUL.LAT.

9 Quarè ergò contempſiſti ver-
bum Dñi, ut faceres malũ in
conſpectu meo? Uriam He-
thæum percuſſiſti gladio, &
uxoré illius accepiſti in uxo-
rem tibi, & interfeciſti eum
10 gladio filiorũ Ammon. Quam
ob rem non recedet gladius
de domo tua uſque in ſempi-
ternum, eò quòd deſpexeris
me, & tuleris uxorem Uriæ
Hethæi, ut eſſet uxor tua.
11 Itaque hæc dicit Dominus;
Ecce, ego ſuſcitabo ſuper te
malum de domo tua, & tollam
uxores tuas in oculis tuis, &
dabo proximo tuo, & dor-
miet cum uxoribus tuis in o-
12 culis Solis hujus. Tu enim fe-
ciſti abſcondité: ego autem
faciã verbũ iſtud in conſpectu
omnis Iſrael, & in conſpectu
13 Solis. Et dixit David ad Na-
than, Peccavi Dño. Dixítque
Nathan ad David, Dñs quoq;
tranſtulit peccatũ tuũ: non
14 moriéris. Veruntamen, quo-
niã blaſphemare feciſti inimi-
cos Dñi, propter verbũ hoc,
filius, qui natus eſt tibi, morte
15 morietur. Et reverſus eſt Na-
than in domũ ſuam. Percuſſit
quoq; Dñs parvulũ, qué pe-
pererat uxor Uriæ David, &
16 deſperatus eſt. Deprecatúſque
eſt David Dñm pro parvulo:
& jejunavit David jejunio, &
ingreſſ⁹ ſeorſũ jacuit ſup ter-
17 ram. Venerunt auté ſeniores
dom⁹ ej⁹, cogentes eũ ut ſur-
geret de terra: qui noluit, nec
18 comédit cũ eis cibũ. Accidit
autem die ſeptimâ ut morere-
tur infans: timuerúntq; ſervi
David nuntiare ei ꝙ mortuus
eſſet parvulus. Dixerunt enim;
Ecce cùm parvulus adhuc vi-
veret loquebamur ad eũ, &
non audiebat vocem noſtrã:
quantò magis ſi dixerimus,
Mortu⁹ eſt puer, ſe affliget?
19 Cũ ergò David vidiſſet ſervos
ſuos muſſitantes, intellexit ꝙ
mortu⁹ eſſet infantul⁹: dixit-
que ad ſervos ſuos, Nũ mortu⁹
eſt puer? Qui reſpóderunt ei,
20 Mortu⁹ eſt. Surrexit ergò Da-
vid de terra: & lot⁹ unctúſque
eſt: cúmq; mutáſſet veſté, in-
greſſ⁹ eſt domũ Dñi: & adora-
vit, & venit in domũ ſuã, peti-
vítq; ut ponerent ei pané, &
21 comédit. Dixerũt auté ei ſervi
ſui; Quis eſt ſermo, qué feciſti?
propter infanté, cũ adhuc vi-
veret, jejunâſti & flebas: mor-
tuo autem puero, ſurrexiſti, &
22 comediſti pané. Qui ait; Pro-
pter infanté, dũ adhuc viveret,
jejunavi et flevi: dicebã enim,
Quis ſcit ſi fortè donet eũ mi-
hi Dñs, & vivat infans?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

9 Τί ὅτι ἐφαύλισας τὸν λόγον κυρίου, τοῦ
ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ;
τὸν Οὐρίαν τὸν Χετταῖον ἐπάταξας ἐν ῥομ-
φαίᾳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔλαβες σεαυτῷ
εἰς γυναῖκα, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινας ἐν ῥομ-
10 φαίᾳ υἱῶν Ἀμμών. Καὶ νῦν οὐκ ἀποστήσεται
ῥομφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου ἕως αἰῶνος, ἀνθ'
ὧν ὅτι ἐξουδένωσάς με, καὶ ἔλαβες τὴν γυ-
ναῖκα τοῦ Οὐρίου τοῦ Χετταίου, τοῦ εἶναί σοι
11 εἰς γυναῖκα. Τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ
ἐξεγείρω ἐπὶ σὲ κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου σου, καὶ
λήψομαι τὰς γυναῖκάς σου κατ' ὀφθαλ-
μούς σου, καὶ δώσω τῷ πλησίον σου, καὶ κοι-
μηθήσεται μετὰ τῶν γυναικῶν σου ἐναντί-
12 ον τοῦ ἡλίου τούτου. Ὅτι σὺ ἐποίησας (ι)
κρυβῆ, κἀγὼ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐναντί-
ον παντὸς Ἰσραήλ, καὶ ἀπέναντι (κ) τοῦ ἡλί-
13 ου τούτου. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Νάθαν, Ἡ-
μάρτηκα τῷ κυρίῳ. καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς
Δαυίδ, Καὶ κύριος παρεβίβασε τὸ ἁμάρ-
14 τημά σου· οὐ μὴ ἀποθάνῃς. Πλὴν ὅτι (λ)
παροργίζων παρώξυνας τοὺς ἐχθροὺς κυρίου
ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ, καί γε ὁ υἱός σου ὁ
15 τεχθείς σοι θανάτῳ ἀποθανεῖται. Καὶ ἀπ-
ῆλθε Νάθαν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἔθραυσε
κύριος τὸ (μ) παιδίον ὃ ἔτεκεν ἡ γυνὴ (ν)
Οὐρίου τοῦ Χετταίου τῷ Δαυίδ, καὶ ἠῤῥώστη-
16 σε. Καὶ ἐζήτησε Δαυὶδ τὸν θεὸν περὶ τοῦ
παιδαρίου, καὶ ἐνήστευσε Δαυὶδ νηστείαν, καὶ
17 εἰσῆλθε καὶ (ξ) ηὐλίσθη ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ
(ο) ἀνέστησαν ἐπ' αὐτὸν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ
οἴκου αὐτοῦ ἐγεῖραι αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκ
18 ἠθέλησε, καὶ οὐ συνέφαγεν αὐτοῖς ἄρτον. Καὶ
ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἀπ-
έθανε τὸ παιδάριον. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ δοῦλοι
Δαυὶδ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ, ὅτι τέθνηκε τὸ
παιδάριον, ὅτι (π) εἶπον, Ἰδοὺ (ρ) ἐν τῷ
τὸ παιδάριον ἔτι ζῆν ἐλαλήσαμεν πρὸς αὐ-
τόν, καὶ οὐκ εἰσήκουσε τῆς φωνῆς ἡμῶν· καὶ πῶς
(σ) εἴπωμεν πρὸς αὐτόν, Ὅτι τέθνηκε τὸ παι-
19 δάριον, καὶ ποιήσει κακά; Καὶ συνῆκε Δαυ-
ίδ, ὅτι οἱ παῖδες αὐτοῦ ψιθυρίζουσι, καὶ ἐνό-
ησε Δαυίδ, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον. καὶ
εἶπε Δαυὶδ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Εἰ τέ-
θνηκε τὸ παιδάριον; καὶ εἶπαν, Τέθνηκε.
20 Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐλού-
σατο, καὶ ἠλείψατο, καὶ ἤλλαξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ προσεκύ-
νησεν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
ᾔτησεν ἄρτον φαγεῖν, καὶ (τ) παρέθηκαν αὐτῷ
21 ἄρτον, καὶ ἔφαγε. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ
πρὸς αὐτόν, Τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐποίησας (υ)
ἕνεκα τοῦ παιδαρίου; ἔτι ζῶντος ἐνήστευες καὶ
ἔκλαιες καὶ ἠγρύπνεις, καὶ ἡνίκα ἀπέθανε
τὸ παιδάριον, ἀνέστης καὶ ἔφαγες ἄρτον καὶ
22 πέπωκας; Καὶ εἶπε Δαυίδ, Ἐν τῷ τὸ παι-
δάριον ἔτι ζῆν ἐνήστευσα καὶ ἔκλαυσα, ὅτι
εἶπα, Τίς οἶδεν εἰ ἐλεήσει με κύριος, καὶ
ζήσεται τὸ παιδάριον;

Quid, quòd (i) vilipendiſti 9
verbum Domini, faciendo ma-
lum in oculis ejus? Uriam Chet-
tæum percuſſiſti in gladio, &
uxorem ejus cepiſti tibi in uxo-
rem, & ipſum interfeciſti in gla-
dio filiorum Ammon. Et nunc 10
non recedet gladius de domo tua
uſque in ſeculum, pro eo, quòd
ſprevisti me, & ſumpſiſti uxorem
Uriæ Chettæi, ut ſit tibi in uxo-
rem. Hæc dicit Dominus, Ecce 11
ego ſuſcito ſuper te mala è do-
mo tua: & capiam uxores tuas
ante oculos tuos, & dabo proxi-
mo tuo, & dormiet cum uxori-
bus tuis corã Sole hoc. Quoniam 12
tu feciſti in occulto: & ego faciã
verbũ hoc corã univerſo Iſrael,
et corã Sole hoc. Et dixit David 13
ad Nathan, Peccavi Domino. Et
dixit Nathan ad David, Et Do-
minus (k) tranſire fecit peccatum
tuum: non morieris. Veruntamen, 14
quia provocans provocâſti ad i-
ram (l) inimicos Domini in ver-
bo hoc, fili⁹ quidem tuus nat⁹ tibi
morte morietur. Et abiit Nathan 15
in domum ſuam. Et percuſſit Do-
minus parvulum, quem pepererat
uxor Uriæ Chettæi ipſi David: &
ægrotavit. Et quæſivit David De- 16
um pro parvulo, & jejunavit
David jejunium, & intravit, &
(m) manſit ſuper terram. Et ſur- 17
rexerunt ſuper eum ſeniores do-
mûs ejus ad ſuſcitandum eum
de terra, & noluit: & non man-
ducavit cũ eis panẽ. Et factũ eſt 18
in die ſeptima, & mortuus eſt
parvulus. Et timuerunt ſervi Da-
vid annuntiare ei, quia mortuus
eſt parvulus: quoniam dixerunt;
Ecce, dum viveret adhuc parvu-
lus, locuti ſumus ad eum, & non
exaudivit vocem noſtram: &
quomodò dicemus ad eum, Quia
mortuus eſt parvulus? & faciet
mala? Et intellexit David, quia 19
pueri ſui muſſitant: & cogitavit
David, quia mortuus eſt parvu-
lus. Et dixit David ad pueros ſu-
os, Si mortuus eſt parvulus? Et
dixerunt, Mortuus eſt. Et ſurrexit 20
David de terra, & lavit ſe, &
unxit ſe, & mutavit veſtimenta
ſua, & intravit in domum
Dei, & adoravit eum: & in-
travit in domum ſuam, & petiit
panem ad manducandũ: et appo-
ſuerũt ei panẽ, et manducavit. Et 21
dixerũt pueri ej⁹ ad eũ; Quod eſt
verbum hoc, quod (n) feciſti pro-
pter parvulum? Cùm adhuc
viveret, jejunabas, & plora-
bas, & vigilabas: & quando
mortuus eſt parvul⁹, ſurrexiſti, et
manducâſti panem, (o) & bibiſti?
Et dixit David; Dũ viveret ad- 22
huc parvulus, jejunavi et ploravi;
quoniã dixi, Quis novit, ſi miſere-
bitur mei Dñs, et vivet parvulus?

MS.A. (ι) κρύβδην, (κ) τούτου τοῦ ἡλίου. (λ) παροξύνων παρώξυνας τοὺς (μ) παιδάριον (ν) Οὐρίου τῷ Δαυίδ, (ξ) ηὐλίσθη καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ (ο) ἀνέστησαν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν τοῦ ἐγεῖραι (π) εἶπαν, (ρ) ἐν τῷ ἔτι ζῆν τὸ παιδάριον ἐλαλήσαμεν (σ) εἴπωμεν (τ) παρέθηκεν (υ) ἕνεκεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 מָא דֵין בְּסַרְתָּא עַל פִּתְגָמָא דַייָ לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָמוֹהִי יַת אוּרִיָּה חִתָּאָה קְטַלְתָּא בְחַרְבָּא
10 וְיַת אִתְּתֵיהּ נְסַבְתָּא לָךְ לְאִתּוּ וְיָתֵיהּ קְטַלְתָּא בְּחַרְבָּא דִבְנֵי עַמּוֹן׃ וּכְעַן לָא תִפְסוֹק
חַרְבָּא מִן אֱנָשׁ בֵּיתָךְ עַד עָלְמָא חֲלָף דְּאַשְׁטֶתְנִי וּנְסַבְתָּא יַת אִתַּת אוּרִיָּה חִתָּאָה לְמֶהֱוֵי
11 לָךְ לְאִתּוּ׃ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ הָא אֲנָא מְקִים עֲלָךְ בִּישָׁא מִבֵּיתָךְ וְאֶדְבַּר יַת נְשָׁךְ לְעֵינָךְ וְאֶתֵּן
12 לְחַבְרָךְ וְיִשְׁכּוֹב עִם נְשָׁךְ לְעֵינֵי שִׁמְשָׁא הָדָא׃ אֲרֵי אַתְּ עֲבַדְתָּא בְסִתְרָא וַאֲנָא אַעְבֵּיד
13 יַת פִּתְגָמָא הָדֵין קֳדָם כָּל יִשְׂרָאֵל וּקְבֵיל שִׁמְשָׁא׃ וַאֲמַר דָּוִד לְנָתָן חָבֵית קֳדָם יְיָ וַאֲמַר
14 נָתָן לְדָוִד אַף יְיָ אַעְבַּר חוֹבָךְ לָא תְמוּת׃ בְּרַם אֲרֵי מִפְתַּח פְּתַחְתָּא פּוּמָא דְסָנְאֵי עַמָּא דַייָ
15 בְּפִתְגָמָא הָדֵין אַף בְּרָא דְאִתְיְלִיד לָךְ מֵמַת יְמוּת׃ וַאֲזַל נָתָן לְבֵיתֵיהּ וּתְבַר יְיָ יַת רַבְיָא
16 דִּילֵידַת אִתַּת אוּרִיָּה לְדָוִד וְאִתְּעַן׃ וּבְעָא דָוִד רַחֲמִין מִן קֳדָם יְיָ עַל רַבְיָא וְצָם דָּוִד
17 צוֹמָא וְעַל וּבָת וּשְׁכֵיב עַל אַרְעָא׃ וְקָמוּ סָבֵי בֵיתֵיהּ עֲלוֹהִי לַאֲקָמוּתֵיהּ מִן אַרְעָא וְלָא
18 אֲבָה וְלָא אֲכַל עִמְּהוֹן לַחְמָא׃ וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וּמִית רַבְיָא וּדְחִילוּ עַבְדֵי דָוִד
לְחַוָּאָה לֵיהּ אֲרֵי מִית רַבְיָא אֲרֵי אֲמַרוּ כַּד הֲוָה רַבְיָא קַיָּם מַלֵּלְנָא עִמֵּיהּ וְלָא קַבֵּיל
19 מִנָּנָא וְאֵיכְדֵין נֵימַר לֵיהּ מִית רַבְיָא וְיַעְבֵּיד בִּישָׁא׃ וַחֲזָא דָוִד אֲרֵי עַבְדוֹהִי מְלַחֲשִׁין וּסְבַר
20 דָּוִד אֲרֵי מִית רַבְיָא וַאֲמַר דָּוִד לְעַבְדוֹהִי הֲמִית רַבְיָא וַאֲמַרוּ מִית׃ וְקָם דָּוִד מִן אַרְעָא
וּמְשַׁח וְשָׁף וְשַׁנִּי כְּסוּתֵיהּ וְעַל לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַייָ וּסְגִיד וַאֲתָא לְבֵיתֵיהּ וּשְׁאֵיל וְשַׁוִּיאוּ
21 לֵיהּ לַחְמָא וַאֲכַל׃ וַאֲמַרוּ עַבְדוֹהִי לֵיהּ מַה פִּתְגָמָא הָדֵין דַּעֲבַדְתָּא עַד דְּרַבְיָא קַיָּם צָמְתָּא
22 וּבְכֵיתָא וְכַד מִית רַבְיָא קָמְתָּא וַאֲכַלְתָּא לַחְמָא׃ וַאֲמַר עַד דְּרַבְיָא קַיָּם צָמֵית וּבְכֵיתִי
אֲרֵי אֲמָרִית מַן יָדַע דִּלְמָא יִתְרַחֵים עֲלַי מִן קֳדָם יְיָ וְיֵחֵי רַבְיָא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Ut quid contempſiſti ſuper verbũ Dñi, faciendo quod malũ eſt ante eum? 9
Uriah Hhithæum occidiſti in gladio, & uxorem illius accepiſti tibi in
uxorem, & illum occidiſti in gladio filiorum Ghamon. Et nunc non 10
deficiet gladius ab hominibus domus tuæ uſque in ſeculum, eò quòd ſpre-
viſti me, & accepiſti uxorem Uriah Hhithæi ut eſſet tibi in uxorem. Sic 11
dixit Dominus, Ecce ego ſuſcito ſuper te malum de domo tua, & accipi-
am uxores tuas in oculis tuis, et dabo ſocio tuo, & cubabit cum uxori-
bus tuis in oculis Solis hujus. Quia tu feciſti in abſcondito, & ego faci- 12
am verbum hoc ante omnem Iſrael & ante Solem. Et dixit David ad 13
Nathan, Peccavi ante Dominum: & dixit Nathan ad David, Etiam Do-
minus tranſtulit peccatum tuum, non morieris. Verùm quoniam aperi- 14
endo aperuiſti os odientium populum Domini in verbo hoc, etiam filius
qui natus eſt tibi, moriendo morietur. Et abiit Nathan ad domum ſu- 15
am, & fregit Dominus puerum quem peperit uxor Uriah, & debilitatus
eſt. Et quæſivit David miſericordias ab-ante Dñm ſuper infantem, & 16
jejunavit David jejuniũ, et ingreſſus eſt & pernoctavit, et cubuit ſuper ter-
ram. Et ſurrexerunt ſenes dom⁹ ejus ſuper illum ut erigerent illũ de ter- 17
ra, & noluit, & non comedit cum illis pané. Et fuit in die ſeptimo, & mor- 18
tu⁹ eſt puer, & timuerunt ſervi David indicare illi quòd mortuus eſſet
puer: nam dixerunt, Quando erat puer ſuperſtes, locuti ſumus cum illo, &
non audivit nos: & quomodo dicem⁹ illi, Mortu⁹ eſt infans, & faciet malũ?
Et vidit David quòd ſervi ejus muſſitarent, & ſuſpicatus eſt David quòd 19
mortu⁹ eſſet puer: & dixit David ſervis ſuis, Num mortu⁹ eſt puer? & dixe-
runt, Mortu⁹ eſt. Et ſurrexit David de terra, & linivit ſe, & unxit ſe, & mu- 20
tavit veſtimentũ ſuũ, & intravit in domũ ſanctuarii Dñi, & adoravit, &
venit ad domũ ſuã, & petivit: & poſuerunt illi pané & comedit. Et dixe- 21
runt ſervi ejus illi, Quod verbũ eſt hoc quod feciſti? quoad puer manſit, je-
junâſti & fleviſti; et quando mortu⁹ eſt puer, ſurrexiſti & comediſti pané.
Et dixit, Quoad puer manſit, jejunavi et flevi, quia dixi, Quis novit, ſi forſan 22
miſericordia erit ſuper me ab ante Dñm, et vivet puer?

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠܢܐ ܫܛܬ ܦܘܩܕܢܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܘܥܒܕܬ ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܠܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ 9
ܩܛܠܬ ܒܚܪܒܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܐܢܬܬܗ. ܢܣܒܬ ܠܟ ܐܢܬܬܐ. * ܡܛܠܗܢܐ ܠܐ ܬܥܒܪ ܚܪܒܐ 10
ܡܢ ܒܝܬܟ. ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܠܐ ܕܫܛܬܢܝ ܘܢܣܒܬ ܐܢܬܬܗ ܕܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܕܬܗܘܐ ܠܟ
ܐܢܬܬܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܡܩܝܡ ܐܢܐ ܥܠܝܟ ܒܝܫܬܐ. ܡܢ ܒܝܬܟ. ܘܐܕܒܪ ܢܫܝܟ ܠܥܝܢܝܟ 11
ܘܐܬܠ ܠܚܒܪܟ. ܘܢܕܡܟ ܥܡܗܝܢ ܠܥܝܢ ܫܡܫܐ ܗܢܐ. * ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܒܛܘܫܝܐ. ܘܐܢܐ 12
ܐܥܒܕܝܘܗܝ ܠܗܢܐ ܦܬܓܡܐ ܩܕܡ ܟܠܗ ܝܣܪܝܠ. ܘܩܕܡ ܫܡܫܐ. * ܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܢܬܢ. 13
ܚܛܝܬ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢ ܠܕܘܝܕ. ܐܦ ܡܪܝܐ ܐܥܒܪ ܚܛܗܝܟ. ܠܐ ܬܡܘܬ. * ܒܪܡ ܕܝܢ 14
ܠܐ ܕܐܪܓܙܬ ܠܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܒܥܒܕܐ ܗܢܐ. ܐܦ ܒܪܐ ܕܐܬܝܠܕ ܠܟ. ܡܡܬ ܢܡܘܬ.
* ܘܐܙܠ ܢܬܢ ܠܒܝܬܗ. ܘܡܚܝܗܝ ܡܪܝܐ ܠܛܠܝܐ ܕܝܠܕܬ ܐܢܬܬܗ ܕܐܘܪܝܐ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܬܟܪܗ. 15
* ܘܒܥܐ ܕܘܝܕ ܡܢ ܐܠܗܐ ܥܠ ܐܦܝ ܛܠܝܐ. ܘܨܡ ܕܘܝܕ ܨܘܡܐ. ܘܥܠ ܒܬ. ܘܕܡܟ ܥܠ ܐܪܥܐ. 16
* ܘܩܡܘ ܩܫܝܫܐ ܕܒܝܬܗ ܕܢܩܝܡܘܢܗ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ. ܘܠܐ ܠܥܣ ܥܡܗܘܢ ܠܚܡܐ. 17
* ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ. ܡܝܬ ܛܠܝܐ. ܘܕܚܠܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܕܢܚܘܘܢܝܗܝ ܕܡܝܬ 18
ܛܠܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ. ܟܕ ܚܝ ܗܘܐ ܛܠܝܐ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܝܢ ܠܗ. ܘܠܐ ܫܡܥ ܗܘܐ ܠܢ. ܐܝܟܢܐ
ܢܐܡܪ ܠܗ ܕܡܝܬ ܛܠܝܐ. ܘܥܒܕ ܠܗ ܒܝܫܬܐ. * ܘܚܙܐ ܕܘܝܕ ܠܥܒܕܘܗܝ 19
ܕܡܬܠܚܫܝܢ. ܘܐܣܬܟܠ ܕܘܝܕ ܕܡܝܬ ܛܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܕܡܝܬ ܠܗ ܛܠܝܐ.
ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܝܬ. * ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܐܣܚܝ ܘܐܬܡܫܚ. ܘܫܢܝ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܥܠ 20
ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܣܓܕ. ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܗ. ܘܫܐܠ ܠܚܡܐ. ܘܣܡܘ ܠܗ. ܘܐܟܠ. * ܐܡܪܝܢ 21
ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ. ܡܢܐ ܗܘ ܗܢܐ ܕܥܒܕܬ. ܟܕ ܚܝ ܗܘܐ ܛܠܝܐ. ܨܡܬ ܗܘܝܬ. ܘܒܟܐ: ܘܟܕ ܡܝܬ.
ܩܡܬ ܐܟܠܬ ܠܚܡܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܘܝܕ. ܟܕ ܛܠܝܐ ܚܝ. ܨܡܬ ܗܘܝܬ. ܘܒܟܐ. ܡܛܠ 22
ܕܐܡܪ ܗܘܝܬ. ܡܢܘ ܝܕܥ ܕܡܪܚܡ ܥܠܝ ܐܠܗܐ. ܘܚܝܐ ܛܠܝܐ.

Cur aſpernatus es præceptum Dñi Dei tui, 9
& malum perpetrâſti coram Domino? Uri-
am Hethæum gladio filiorum Ammon occidi-
ſti, & uxorem ejus duxiſti tibi uxorem. Qua- 10
propter non abſcedet gladius à domo tua in
ſeculũ uſque, eò quòd me ſpreveris, & acce-
peris uxoré Uriæ Hethæi ut eſſet tibi uxor.
Sic dicit Dominus, Ecce ſuſcitabo contra te 11
malũ de domo tua, & uxores tuas te præ-
ſente ducã, daboque proximo tuo qui cum
eis concumbet in præſentia ſolis hujus. Tu 12
clàm feciſti, ego verò faciã hoc in præſentia
totius Iſraelis & coram ſole. Dixit David 13
Nathani, Peccavi coram Domino. Ait Na-
than Davidi, Etiam Dominus tranſtulit pec-
catũ tuum, non moriêris. Veruntamen, quia 14
Dñi hoſtes per actionem iſtã magnificâſti,
propterea filius qui tibi naturus eſt, omnino
morietur. Deinde recepit ſe Nathan domũ 15
ſuam: percuſſitque Dñs puerũ, quem pepe-
rit uxor Uriæ Davidi, & conſternatus eſt. De- 16
precatus eſt autem David Dominũ pro pue-
ro, jejunavitque David jejunium in quo &
pernoctavit, & cubavit, humi. Et quam- 17
vis inſtarent ſeniores domûs ejus ut eri-
gerent eum è terra, tamen noluit, neque cibũ
cum eis comedit. Die verò ſeptimo defun- 18
ctus eſt puer, timueruntque ſervi Davidis in-
dicare ei mortuũ eſſe puerũ. Dicebant enim,
Vivente puero alloquebamur eũ, nec audie-
bat nos; quomodo ergò diceremus ei mor-
tuũ eſſe puerũ? proculdubiò malũ ſibi inferet.
At cùm vidiſſet David ſervos ſuos ſuſur- 19
rantes, animadvertit David mortuum eſſe
puerũ: dixitque David ſervis ſuis, Mor-
tuúſne eſt puer? Dixerunt ei, Mortuus eſt.
Tunc ſurrexit David è terra, lavit & unxit 20
ſe, mutatiſque veſtibus ſuis ingreſſus eſt do-
mum Dñi, & adoravit: tum domum ſuam
reverſus petiit cibum, quem oblatũ comedit.
Dicunt ei ſervi ſui, Quid eſt hoc quod feciſti? 21
vivente puero, jejunabas & orabas; eo au-
té mortuo, ſurgis, cibumque comedis. Ait 22
illis David; Vivente puero, jejunabam &
orabam; dicebam enim, Quis ſcit an miſerea-
tur illi Deus, vivatque puer:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لماذا ازريت بوصية الرب، وارتكبت القبيح امام الرب* وقتلت اوريا الحاثاني في الحرب* واخذت 9
امراءته وتزوجت بها* وامرت بقتله في محاربة بني عمون* فمن الان لا يبرح الحرب من بيتك الي 10
الابد* لانك ازريت بامري* واخذت امراءة اوريا الحاثاني* وصيرتها امراءتك* فاسمع قول 11
الرب* قال الرب اني مثير عليك بلية وشرا من بيتك* واخذ نساءك وادفعهن الي غيرك
يشهد منك* ويدخل عليهن والشمس طالعة* انت فعلت هذا سرا* وانا اجزيك علانية تجاه 12
جميع بني اسراييل في الشمس* قال داود لناثان النبي* جهلت واسات* وارتكبت خطية امام 13
الرب* قال ناثان* قد غفر لك* ليس تموت بعقوبة* ولكن لانك فعلت هذا الفعل* واشمت 14
بك اعداء الرب* الابن الذي يولد لك يموت سريعا* وانصرف ناثان الي بيته* وضرب الرب 15
الصبي الذي ولدت امراءة اوريا لداود وادنف* فطلب داود الي الرب من اجل الصبي* وصام 16
داود وبات طاويا* ورقد علي الارض* وحرص مشيخة اهل بيته ان يقيموه من الارض* فلم 17
يقم معهم* ولم يذق معهم طعاما* فلما كان في اليوم السابع مات الصبي* وفرق عبيد داود 18
ان يخبروه بموته* لانهم قالوا* لانه اذ كان الصبي حيا كنا نقول ولم يقبل منا* وكيف نخبره
الان بموت الصبي* نخاف ان يصنع بنفسه شرا* فلما راي داود عبيده يتساورون علم ان 19
الصبي قد مات* فقال داود لغلمانه* توفي الصبي* قالوا* قد توفي* فقام داود ونهض عن 20
الارض* واغتسل وادهن وغير ثيابه* ودخل بيت الرب فسجد* ورجع الي بيته* وامر ان
يقدم اليه طعام* فقدم اليه فاكل* قال له عبيده ما هذا الصنيع الذي صنعت* حيث 21
كان الصبي حيا كنت تصوم وتبكي* فلما مات قمت واكلت* قال لهم داود* حيث كان 22
الصبي حيا* كنت اصوم واطلب* واقول من يعلم* لعل الله يرحم الصبي فيحيا*

Quare contempſiſti mandatũ Domini? et 9
turpitudinem deſignâſti corã Domino?
Uriam Gethæum in prælio trucidâſti? et
uxorem ejus acceptã nupſiſti? et juſſiſti
ut interficeretur in oppugnatione Ammo-
nitarum? Idcirco non deficiet bellum de- 10
inceps de domo tua in perpetuum, eò
quòd ſpreveris mandatum meum, & ac-
cipiens uxorem Uriæ Gethæi feceris eam
uxorem tuam. Audias ergò ſermonem 11
Domini. Dixit Dominus, Equidem exci-
taturus ſum adverſùm te malum ac per-
niciem è domo tua, & accipiam uxores
tuas, daboq; eas alteri, te ſpectante, &
ingredietur ad eas lucente ſole. Tu id ſe- 12
cretò feciſti, at ego remunerabo te pu-
blicè, coram omnibus filiis Iſrael, in ſole.
Dixit David Nathani prophetæ, Stultè 13
ac turpiter egi, & peccatum deſignavi
coram Domino. Dixit Nathan, Jam tibi
remiſſum eſt, non morieris punitione. Ve- 14
rùm quia facinus hoc perpetrâſti, & ini-
micis Domini ridendi tui occaſionem
præbuiſti; filius qui tibi naſcetur, brevi
morietur. Abiitque Nathan domum ſuam. 15
Percuſſit autem Dominus infantem quem
genuit uxor Uriæ Davidi, morboq; op-
preſſus eſt. Quapropter David rogavit 16
Dominum pro infante, jejunavitq; Da-
vid, & pernoctavit jejunus, jacuitq; ſu-
per terram. Conatiq; ſunt ſeniores familiæ 17
ejus erigere eum à terra, ſed non ſurrexit
eorum precibus, nec cibum guſtavit cum
eis. Fuit autem die ſeptimo ut moreretur 18
infans: timueruntq; ſervi Davidis ſigni-
ficare ei mortem ipſius. Dixerunt enim,
Quandoquidem dum vivus eſſet infans,
loquebamur & non acquieſcebat nobis;
quomodo ergò ſignificaremus nunc ei
mortem infantis? veremur ne malum ſi-
bimet inferat. Sed cùm vidiſſet David 19
ſervos ſuos muſſitantes, intellexit mor-
tuum jam eſſe infantem: dixitq; David
pueris ſuis, Obiitne infans? Dixerunt,
Jam obiit. Stetit ergò David, ſurrexitq; 20
de terra, tum lavit unxitque ſe, veſtes
ſuas mutavit; & ingreſſus domum Do-
mini adoravit; deinde domum ſuam re-
diens, præcepit afferri ſibi cibum; obla-
tusq; fuit ei, & comedit. Dixerunt ad 21
eũ ſervi ſui, Quodnã eſt opus iſtud quod
egiſti? Dum vivus eſſet infans, jejuna-
bas, & flebas; quum verò mortuus eſt,
ſurgens comediſti. Dixit eis, David, Dum 22
viveret infans, jejunabã & deprecabar:
ac dicebam, Quis novit? fortè miſerebi-
tur Dominus infantis, & vivet:

cum reducere potero num ? *jejunans* ego jam quid ut :est mortuus nunc Et
23 וְעַתָּה מֵת לָמָּה זֶּה אֲנִי צָם הַאוּכַל לַהֲשִׁיבוֹ
.me ad revertetur non ipse & ,eum ad *vadens* ego ? amplius
עוֹד אֲנִי הֹלֵךְ אֵלָיו וְהוּא לֹא־יָשׁוּב אֵלָי׃
,eam ad est ingressus & ,suã uxorẽ Bath--sebah David est consolatus Et
24 וַיְנַחֵם דָּוִד אֵת בַּת־שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ
,Selomoh ejus nomen vocavit & ,filium peperit & : ea cum *cubavit* &
וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׁלֹמֹה
vocavit & ,prophetæ Nathan *manu in* misit Et .eum dilexit Dominus &
25 וַיהוָה אֲהֵבוֹ׃ וַיִּשְׁלַח בְּיַד נָתָן הַנָּבִיא וַיִּקְרָא
Rabbah *in* Joab pugnavit Et .Dominum propter Jedidjah ejus nomen
26 אֶת־שְׁמוֹ יְדִידְיָהּ בַּעֲבוּר יְהוָה׃ וַיִּלָּחֶם יוֹאָב בְּרַבַּת
Joab Misitque .*regni* urbem cepit & ,Hammon filiorum
27 בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּלְכֹּד אֶת־עִיר הַמְּלוּכָה׃ וַיִּשְׁלַח יוֹאָב
cepi etiam ,Rabbah *in* Dimicavi : dixitque ,David ad *legatos*
מַלְאָכִים אֶל־דָּוִד וַיֹּאמֶר נִלְחַמְתִּי בְרַבָּה גַּם־לָכַדְתִּי
castrametare & ,populi residuum *collige* nunc Et .aquarum urbem
28 אֶת־עִיר הַמָּיִם׃ וְעַתָּה אֱסֹף אֶת־יֶתֶר הָעָם וַחֲנֵה
vocetur & ,civitatem ego capiam fortè ne ,eam cape & ,civitatem *super*
עַל־הָעִיר וְלָכְדָהּ פֶּן־אֶלְכֹּד אֲנִי אֶת־הָעִיר וְנִקְרָא
abiit & ,populum omnem David *collegit* Et .eam super meum nomen
29 שְׁמִי עָלֶיהָ׃ וַיֶּאֱסֹף דָּוִד אֶת־כָּל־הָעָם וַיֵּלֶךְ
diadema tulit Et .eam cepitque ,eam *in* pugnavit & ; Rabbah in
30 רַבָּתָה וַיִּלָּחֶם בָּהּ וַיִּלְכְּדָהּ׃ וַיִּקַּח אֶת־עֲטֶרֶת
(,preciosus lapis &,auri talentũ ejꝰ pondus&):ejꝰ capite *desuper* eorũ regis
מַלְכָּם מֵעַל רֹאשׁוֹ וּמִשְׁקָלָהּ כִּכַּר זָהָב וְאֶבֶן יְקָרָה
.valde *multum* eduxit urbis *spolium* & :David caput supra fuit &
וַתְּהִי עַל־רֹאשׁ דָּוִד וּשְׁלַל הָעִיר הוֹצִיא הַרְבֵּה מְאֹד׃
trahis in & ,serra in posuit & ,eduxit ,ea in qui ,populum Et
31 וְאֶת־הָעָם אֲשֶׁר־בָּהּ הוֹצִיא וַיָּשֶׂם בַּמְּגֵרָה וּבַחֲרִצֵי
sic & : *Malchen in* eos fecit transire & ferreis securibus in & ,ferreis
הַבַּרְזֶל וּבְמַגְזְרוֹת הַבַּרְזֶל וְהֶעֱבִיר אוֹתָם בַּמַּלְכֵּן וְכֵן
omnis &,David est reversus & :Hammon filiorum civitatibus omnibus fecit
יַעֲשֶׂה לְכֹל עָרֵי בְנֵי־עַמּוֹן וַיָּשָׁב דָּוִד וְכָל־
.Jerusalaim in populus
הָעָם יְרוּשָׁלָ͏ִם׃

CAP. XIII. יג

,pulchra soror David filio Absalom & ,hæc post fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וּלְאַבְשָׁלוֹם בֶּן־דָּוִד אָחוֹת יָפָה
angustia fuit Et .David filius Amnon eã adamavit & ;Thamar ejus nomen &
2 וּשְׁמָהּ תָּמָר וַיֶּאֱהָבֶהָ אַמְנוֹן בֶּן־דָּוִד׃ וַיֵּצֶר
:ipsa virgo quia ,suã sororem Thamar propter *ægrotandum ad* , Amnon
לְאַמְנוֹן לְהִתְחַלּוֹת בַּעֲבוּר תָּמָר אֲחֹתוֹ כִּי בְתוּלָה הִיא
Amnon ipsi Et .quicquam ei facere Amnon oculis in erat *mirabile* &
3 וַיִּפָּלֵא בְּעֵינֵי אַמְנוֹן לַעֲשׂוֹת לָהּ מְאוּמָה׃ וּלְאַמְנוֹן
Jonadab &) : David fratris Simhah filius ,Jonadab ejus nomen & ,*socius*
רֵעַ וּשְׁמוֹ יוֹנָדָב בֶּן־שִׁמְעָה אֲחִי דָוִד וְיוֹנָדָב
tenuis sic tu Quare : ei Dixitque (.valde sapiens vir
4 אִישׁ חָכָם מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר לוֹ מַדּוּעַ אַתָּה כָּכָה דַּל
: Amnon ei dixitque ?mihi *indicabis nonne* ? *manè in manè in* regis fili
בֶּן־הַמֶּלֶךְ בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר הֲלוֹא תַּגִּיד לִי וַיֹּאמֶר לוֹ אַמְנוֹן
Dixitque .*amans* ego mei fratris Absalom sororem Thamar
5 אֶת־תָּמָר אֲחוֹת אַבְשָׁלֹם אָחִי אֲנִי אֹהֵב׃ וַיֹּאמֶר
veniet & ; *ægrum te ostende* & ,tuum *cubile* super Cuba : Jonadab ei
לוֹ יְהוֹנָדָב שְׁכַב עַל־מִשְׁכָּבְךָ וְהִתְחָל וּבָא
Thamar *nunc* Veniat : eum ad dices & ,te videndum ad tuus pater
אָבִיךָ לִרְאוֹתֶךָ וְאָמַרְתָּ אֵלָיו תָּבֹא נָא תָמָר
,*cibum* meis oculis in faciat & ,panem me faciat comedere & ,mea soror
אֲחוֹתִי וְתַבְרֵנִי לֶחֶם וְעָשְׂתָה לְעֵינַי אֶת־הַבִּרְיָה
.ejus manu de comedam & ,videam *quod propter*
לְמַעַן אֲשֶׁר אֶרְאֶה וְאָכַלְתִּי מִיָּדָהּ׃

Versio VUL.LAT.

23 Nunc autem quia mortuus est,
quarè jejunem? Numquid
potero revocare eũ amplius?
ego vadam magis ad eum: ille
24 verò non revertetur ad me. Et
consolatus est David Bethsa-
bee uxorem suam, ingressúsq;
ad eam, dormivit cum ea:
quæ genuit filium, & vocavit
nomen ejus Salomon, et Do-
25 minus dilexit eum. Misitque in
manu Nathan prophetæ, et
vocavit nomen ejus, Amabilis
Domino, eò quòd diligeret
26 eum Dominus. Igitur pugna-
bat Joab contra Rabbath fili-
orum Ammon, et expugnabat
27 urbem regiam. Misitque Joab
nuntios ad David, dicens;
Dimicavi adversùm Rabbath,
et capienda est Urbs aquarũ.
28 Nunc igitur congrega reli-
quam partem populi, et ob-
side civitatem, et cape eam:
ne, cùm à me vastata fuerit
urbs, nomini meo ascribatur
29 victoria. Congregavit itaque
David omnem populum, et
profectus est adversùm Rab-
bath: cúmque dimicâsset, ce-
30 pit eam. Et tulit diadema re-
gis eorum de capite ejus, pon-
do auri talentum, habens gem-
mas pretiosissimas, et impo-
situm est super caput David.
Sed et prædam civitatis as-
31 portavit multam valdé. Po-
pulum quoque ejus adducens
serravit, et circumegit super
eos ferrata carpenta: divisít-
que cultris, et traduxit in ty-
po laterum: sic fecit univer-
sis civitatibus filiorũ Ammon.
Et reversus est David, et omnis
exercitus in Jerusalem.

CAP. XIII.

1 FActum est autem post hæc,
ut Absalom filii David soro-
rem speciosissimam, vocabulo
Thamar, adamaret Amnon
2 filiꝰ David, Et deperiret eã
valdè, ita ut propter amorem
ejus ægrotaret: quia cùm
esset virgo, difficile ei videba-
tur ut quidpiam inhonestè
3 ageret cum ea. Erat autem
Amnon amicus, nomine Jo-
nadab, filius Semmaa fratris
4 David, vir prudens valdè. Qui
dixit ad eum; Quarè sic at-
tenuaris macie, fili regis, per
singulos dies? cur non indi-
cas mihi? Dixitque ei Am-
5 non, Thamar sororem fra-
tris mei Absalom amo. Cui
respondit Jonadab; Cuba
super lectũ tuũ, et languorẽ
simula: cúmq; venerit pater tuꝰ
ut visitet te, dic ei; Veniat,
oro, Thamar soror mea, ut det
mihi cibũ, et faciat pulmentũ
ut comedam de manu ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ νῦν (φ) τέθνηκεν, ἱνατί τοῦτο ἐγὼ νη-
στεύω; μὴ δυνήσομαι ἐπιστρέψαι (χ) αὐτὸν
ἔτι; ἐγὼ πορεύσομαι πρὸς αὐτὸν, ϗ αὐτὸς οὐκ
24 ἀναστρέψει πρός με. Καὶ παρεκάλεσε Δαυὶδ
(ψ) Βηρσαβεὲ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ϗ εἰσῆλθε
πρὸς αὐτὴν, ϗ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς, ϗ
συνέλαβε ϗ ἔτεκεν υἱὸν, ϗ ἐκάλεσε τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ Σαλωμὼν, ϗ κύριος ἠγάπησεν αὐ-
25 τόν. Καὶ ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ Νάθαν τοῦ προ-
φήτου, ϗ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ (ω) Ἰεδδε-
26 δὶ, ἕνεκεν κυρίου. Καὶ ἐπολέμησεν Ἰωὰβ ἐν
(α) Ῥαββὰθ υἱῶν Ἀμμὼν, ϗ κατέλαβε τὴν
27 πόλιν τῆς βασιλείας. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ
ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ, ϗ εἶπεν, Ἐπολέμη-
σα (β) ἐν Ῥαββὰθ, ϗ κατελαβόμην τὴν πό-
28 λιν τῶν ὑδάτων. Καὶ νῦν σύναγε τὸ κατά-
λοιπον τοῦ λαοῦ, ϗ παρέμβαλε ἐπὶ τὴν πόλιν,
ϗ προκαταλαβοῦ αὐτὴν, ἵνα μὴ προκαταλά-
βωμαι ἐγὼ τὴν πόλιν, ϗ κληθῇ τὸ ὄνομά
29 μου ἐπ' αὐτήν. Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ πάντα
τὸν λαὸν, ϗ ἐπορεύθη (γ) εἰς Ῥαββὰθ, ϗ ἐπο-
30 λέμησεν ἐν αὐτῇ ϗ κατελάβετο αὐτήν. Καὶ
ἔλαβε τὸν (δ) στέφανον Μελχὸμ τοῦ βασιλέως
αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ϗ ὁ σταθμὸς αὐ-
τοῦ τάλαντον χρυσίου, ϗ λίθου τιμίου, ϗ ἦν ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς Δαυὶδ, ϗ σκῦλα τῆς πόλεως
31 ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα. Καὶ τὸν λαὸν (ε)
τὸν ὄντα ἐν αὐτῇ ἐξήγαγε, ϗ ἔθηκεν ἐν τῷ
πρίονι, ϗ ἐν τοῖς τριβόλοις τοῖς σιδηροῖς,
ϗ ὑποτομεῦσι σιδηροῖς, ϗ (ζ) διήγαγεν αὐ-
τοὺς διὰ τοῦ πλινθίου. ϗ οὕτως ἐποίησε πά-
σαις ταῖς πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών. ϗ ἐπέστρε-
ψε Δαυὶδ ϗ πᾶς ὁ λαὸς εἰς Ἱερουσαλήμ.

Et nunc mortuus est, ut quid hoc 23
ego jejuno? Numquid potero
facere ipsum reverti ultrà? Ego
ibo ad eum: & ipse non rever-
tet ad me. Et consolatus est Da- 24
vid Bersabee uxorem suam: &
intravit ad eam, & dormivit
cum ea. Et concepit, & pepe-
rit filium, & vocavit nomen e-
jus, Salomon. Et Dominus dilexit
eum. Et misit in manu Nathan 25
prophetæ, & vocavit nomen ejus,
(p) Jeddedi (q) propter Domi-
num. Et bellavit Joab in Rab- 26
bath filiorum Ammon, & cepit
civitatem regni. Et misit Joab 27
nuntios ad David, & dixit; Bel-
lavi in Rabbath, & cepi civita-
tem aquarum. Et nunc congre- 28
ga residuum populi, & castra-
metare super civitatem, & cape
eam: ut non capiam ego civi-
tatem, & vocetur nomen meum
super eam. Et congregavit Da- 29
vid universum populum, & ivit
in Rabbath, & pugnavit in eam, et
cepit eam. Et cepit coronam (r) 30
Molchõ regis eorũ de capite ejꝰ:
Et pondus ejus talentum auri,
& lapidis pretiosi. Et fuit su-
per caput David. Et spolia ci-
vitatis exportavit multa valdè:
Et populum, qui erat in ea, e- 31
duxit, & posuit in serra, &
in tribulis ferreis, & in securi-
bus ferreis: (s) & transire fe-
cit eos per fornacem. Et sic fe-
cit omnibus civitatibus filiorum
Ammon. Et reversus est Da-
vid, & universus populus in Hi-
erusalem.

MS.A. (φ) τέθνηκεν τὸ παιδάριον, ἱνατί (χ) αὐτὸ (ψ) τὴν Βηθσαβεὲ γυναῖκα (ω) Ἰεδιδιὰ, (α) Ῥαβὰθ (β) πρὸς Ῥαββὰθ, (γ) πρὸς Ῥαββὰθ, (δ) στέφανον τοῦ βασιλέως (ε) τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήγαγον, (ζ) ἀπήγαγεν

ΚΕΦ. ιγ΄.

1 ΚΑὶ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα ϗ τῷ Ἀβεσ-
σαλὼμ υἱῷ Δαυὶδ ἀδελφὴ καλὴ τῷ εἴδει
σφόδρα, ϗ ὄνομα αὐτῇ (α) Θημὰρ, ϗ ἠγάπη-
2 σεν αὐτὴν (β) Ἀμνὼν υἱὸς Δαυίδ. Καὶ ἐθλίβετο
(γ) Ἀμνὼν ὥστε ἀῤῥωστεῖν διὰ (δ) Θημὰρ
τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ὅτι παρθένος ἦν αὐτὴ,
ϗ ὑπέρογκον (ε) ἐν ὀφθαλμοῖς (ζ) Ἀμνὼν
3 τοῦ ποιῆσαί (η) τι αὐτῇ. Καὶ ἦν τῷ Ἀμνὼν
ἑταῖρος, ϗ ὄνομα αὐτῷ Ἰωναδὰβ, υἱὸς Σα-
μαὰ τοῦ ἀδελφοῦ Δαυίδ. ϗ Ἰωναδὰβ ἀνὴρ
4 σοφὸς σφόδρα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τί σοι ὅτι
σὺ οὕτως (θ) ἀσθενὴς, υἱὲ τοῦ βασιλέως, τὸ
πρωῒ πρωΐ; οὐκ (ι) ἀπαγγέλλεις μοι; ϗ
εἶπεν αὐτῷ (κ) Ἀμνὼν, (λ) Θημὰρ τὴν ἀδελφὴν
5 Ἀβεσσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐγὼ ἀγαπῶ. Καὶ
εἶπεν αὐτῷ Ἰωναδὰβ, Κοιμήθητι ἐπὶ τῆς
κοίτης σου ϗ μαλακίσθητι, ϗ εἰσελεύσεται
ὁ πατήρ σου τοῦ ἰδεῖν σε, ϗ ἐρεῖς πρὸς αὐ-
τόν, (μ) Ἐλθέτω δὴ Θημὰρ ἡ ἀδελφή μου,
ϗ ψωμισάτω με, ϗ ποιησάτω κατ' ὀφθαλ-
μούς μου βρῶμα, ὅπως ἴδω ϗ φάγω ἐκ τῶν
χειρῶν αὐτῆς.

CAP. XIII.

ET factum est post hæc, & 1
ipsi Abessalom filio David soror
pulchra specie valdè: & nomen
ei, Themar. Et dilexit eam Am-
non filius David. Et tribulabatur 2
Amnon, ita (a) ut ægrotaret
propter Themar sororem suam:
quoniam virgo erat hæc; (b)
difficile in oculis Amnon facere
quicquam ei. Et erat ipsi Amnon 3
amicus, & nomen ei Jonadab, fi-
lius Samaa fratris David. Et Jo-
nathã vir (c) sapiens valdè. Et di- 4
xit ei, Quid tibi, quia tu sic in-
firmus, fili regis, (d) manè, manè?
Nonne annuntias mihi? Et di-
xit ei Amnon, Themar sororem
Abessalom fratris mei amo. Et 5
dixit ei Jonadab, Cuba super
cubile tuum, & (e) languesce:
& ingredietur pater tuus ad vi-
dendum te: & dices ad eum,
Veniat nunc Themar soror mea,
& cibet me, & faciat ante ocu-
los meos (f) cibum: ut videam
& comedam de manu ejus.

MS. A. (α) Θαμὰρ, (β) Ἀμμὼν (γ) Ἀμμὼν (δ) Θαμὰρ (ε) ϗ ἐν (ζ) Ἀμμὼν (η) αὐτῇ τί. (θ) ἀσθενεῖς, (ι) ἀπαγγελεῖς (κ) Ἀμμὼν, (λ) Θαμὰρ (μ) Ἐλθάτω Θαμὰρ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 וּכְעַן מִית לְמָא דְנַן אֲנָא צָאֵם הַאֵיכוּל לַאֲתָבוּתֵיהּ עוֹד אֲנָא אֵיזֵיל לְוָתֵיהּ וְהוּא לָא יְתוּב
24 לְוָתִי׃ וְנַחֵים דָּוִד יָת בַּת שֶׁבַע אִתְּתֵיהּ וְעַל לְוָתַהּ וּשְׁכֵיב עִמַּהּ וִילֵידַת בַּר וּקְרָת יָת
25 שְׁמֵיהּ שְׁלֹמֹה וַיְיָ רַחֲמֵיהּ׃ וּשְׁלַח בְּיַד נָתָן נְבִיָּא וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ יְדִידְיָה בְּדִיל יְיָ׃ וַאֲגִיחַ
26 27 קְרָבָא יוֹאָב בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן וּכְבַשׁ יָת קִרְיַת מַלְכוּתָא׃ וּשְׁלַח יוֹאָב אִזְגַּדִּין לְוָת דָּוִד וַאֲמַר
28 אֲגֵיחִית קְרָבָא בְּרַבָּה וְאַף כְּבֵשִׁית יָת קִרְיַת מַלְכוּתָא׃ וּכְעַן כְּנוֹשׁ יָת שְׁאָר עַמָּא וּשְׁרֵי
29 עַל קַרְתָּא וּכְבֻשַׁהּ דִּלְמָא אֶכְבּוֹשׁ אֲנָא יָת קַרְתָּא וְיִתְקְרֵי שְׁמִי עֲלַהּ׃ וּכְנַשׁ דָּוִד יָת כָּל
30 עַמָּא וַאֲזַל לְרַבַּת וַאֲגִיחַ קְרָבָא בַּהּ וּכְבַשַׁהּ׃ וּנְסִיב יָת כְּלִילָא דְמַלְכֵּיהוֹן מֵעַל רֵישֵׁיהּ
וּמַתְקָלֵיהּ כִּכְּרָא דִדְהַבָא וּבֵהּ אֶבֶן טָבָא וַהֲוָה עַל רֵישָׁא דְדָוִד וַעֲדִית קַרְתָּא אַפֵּיק סַגִּי לַחֲדָא׃
31 וְיָת עַמָּא דְבַהּ אַפֵּיק וּמְסַר יַתְהוֹן בִּמְסָרִין וּבְמוֹרְגֵי בַרְזְלָא וּבְמַגְזְרֵי בַרְזְלָא וּגְרַר יַתְהוֹן
בְּשׁוּקַיָּא וְכֵן עֲבַד לְכָל קִרְוֵי בְּנֵי עַמּוֹן וְתָב דָּוִד וְכָל עַמָּא לִירוּשְׁלֶם׃

יג

1 וַהֲוָה בָתַר כֵּן וּלְאַבְשָׁלוֹם בַּר דָּוִד אֲחָתָא שַׁפִּירְתָּא וּשְׁמַהּ תָּמָר וּרְחָמַהּ אַמְנוֹן בַּר דָּוִד׃
2 וְעָקַת לְאַמְנוֹן לְאִתְמַרְעָא בְּדִיל תָּמָר אֲחָתֵיהּ אֲרֵי בְתוּלְתָּא הִיא וַהֲוָה מְכַסָּא בְּעֵינֵי
3 אַמְנוֹן לְמֶעְבַּד לַהּ מִדַּעַם׃ וּלְאַמְנוֹן שׁוֹשְׁבִינָא וּשְׁמֵיהּ יוֹנָדָב בַּר שִׁמְעָא אֲחוּהִי דְדָוִד
4 וְיוֹנָדָב גְּבַר חַכִּים לַחֲדָא׃ וַאֲמַר לֵיהּ מָא דֵין אַתְּ כְּדֵין חָשׁוֹךְ בַּר מַלְכָּא בִּצְפַר בִּצְפַר הֲלָא
5 תְחַוֵּי לִי וַאֲמַר לֵיהּ אַמְנוֹן יָת תָּמָר אֲחָתֵיהּ דְּאַבְשָׁלוֹם אֲחִי אֲנָא רָחֵים׃ וַאֲמַר לֵיהּ
יְהוֹנָדָב שְׁכַב עַל שְׁוָוָךְ וְאִתְמַרַע וְיֵיתֵי אֲבוּךְ לְמֶחֱזָךְ וְתֵימַר לֵיהּ תֵּיתֵי כְעַן תָּמָר אֲחָתִי
וְתֵיכְלִנַּנִי לַחְמָא וְתַעְבֵּיד לְעֵינַי יָת סְעוּדְתָּא בְּדִיל דְּאֶחֱזֵי וְאֵיכוּל מִן יְדַהּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Eo nunc mortuo, ad quid ego jejuno? num potero reducere illum? adhuc 23
ego ibo ad illum, & ille non redibit ad me. Et consolatus est David 24
Bathsebagh uxorẽ suam, & venit ad eam, & cubuit cum ea, & peperit fi-
lium, & vocavit nomen ejus Selomoh, & Dñs misertus est illius. Et misit 25
in manu Nathan prophetæ, & vocavit nomen ejꝰ Jedidjah propter Dñm.
Et inivit prælium Joab cum Rabath filiorum Ghamon, & subegit urbem 26
regiam. Et misit Joab nuncios ad David, & dixit: Inivi bellum in Ra- 27
bath, & etiam subegi urbẽ regiã. Et nunc congrega reliquum populum, 28
& ponant castra super urbem, & subige eam, ne forte subigam urbem, &
vocetur nomen meũ super illam. Et congregavit David omnem popu- 29
lũ, & ivit ad Rabath, & inivit præliũ cum ea, & subegit eam. Et tulit dia- 30
dema regis illorũ desuper capite ejus, & pondus illius Chichera auri, &
in illo lapis bonus; & fuit super caput ipsius David, & spolia urbis eduxit
multa valde. Et populum qui erat in illa, eduxit, & serravit illos in fer- 31
ris, & in tribulis ferri, & in securibꝰ ferri, & *traxit* illos in plateis; & sic
fecit omnibus urbibus filiorũ Ghamon: & rediit David & omnis popu-
lus in Jerusalem.

CAP. XIII.

ET fuit post hoc, & Absalom filio David erat soror pulchra, & nomen 1
ejus Thamar: et amavit illam Amnon filius David. Et angustiatus fuit 2
Amnon adeò ut ægrotaret propter Thamar sororẽ suam, quia virgo erat,
et erat difficile in oculis Amnon facere illi quicquam. Et Amnon erat so- 3
ciꝰ, et nomen illiꝰ Jonadab filiꝰ Simghah fratris ipsius David, et Jonadab
vir sapiens valde. Et dixit illi, Ut quid es sic caliginosus fili regis singulis 4
matutinis, nónne indicabis mihi? et dixit illi Amnon, Thamar sororem Ab-
salõ fratris mei adamo. Et dixit illi Jonadab, Cuba super stratũ tuũ et malè 5
te habeto, et veniet pater tuus ad videndũ te; et dices illi: Veniat nunc
Thamar soror mea, et comedere faciat me panem, et paret in oculis meis
cibum, ut videam et comedam de manu illius.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܕܡܝܬ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܐܢܐ ܨܐܡ. ܡܫܟܚܐ ܕܢܗܦܘܟ ܬܘܒ. ܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬܗ. 23
ܘܗܘ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܝ. * ܘܒܝܐܗ ܕܘܝܕ ܠܒܪܬܫܒܥ ܐܢܬܬܗ. ܘܥܠ ܠܘܬܗ. ܘܫܟܒ 24
ܥܡܗ. ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܡܪܝܐ ܐܚܒܗ ܠܛܠܝܐ. * ܘܫܕܪ ܒܝܕ 25
ܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܝܕܝܕܝܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܪܚܡܗ. * ܘܐܬܟܬܫ ܝܘܐܒ ܒܪܒܬ ܕܒܢܝ 26
ܥܡܘܢ. ܘܐܚܕ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ. * ܘܫܕܪ ܝܘܐܒ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܐܬܟܬܫܬ 27
ܒܪܒܬ. ܘܐܦ ܐܚܕܬ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ. * ܘܗܫܐ ܟܢܘܫ ܠܫܪܟܐ ܕܥܡܐ. ܘܬܐ ܫܪܝ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ. 28
ܘܐܚܘܕܝܗ. ܕܠܡܐ ܐܚܘܕܝܗ ܐܢܐ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܢܬܩܪܐ ܫܡܝ ܥܠܝܗ. * ܘܟܢܫ ܕܘܝܕ ܠܟܠܗ 29
ܥܡܐ. ܘܐܙܠ ܠܪܒܬ. ܘܐܬܟܬܫ ܒܗ. ܘܐܚܕܗ. * ܘܢܣܒ ܟܠܝܠܐ ܕܡܠܟܗܘܢ ܡܢ ܪܫܗ. 30
ܘܡܬܩܠܗ ܗܘܐ ܟܟܪܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܘܣܡܗ ܥܠ ܪܫܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܒܙܬܐ
ܕܡܕܝܢܬܐ ܐܦܩ ܣܓܝܐܐ ܛܒ. * ܘܠܥܡܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܐܦܩ. ܘܪܡܐ ܐܢܘܢ ܒܟܒܠܐ ܘܒܫܫܠܬܐ ܕܦܪܙܠܐ. 31
ܘܥܒܪ ܐܢܘܢ ܒܡܫܘܚܬܐ. ܘܗܟܢܐ ܥܒܕ ܠܟܠܗܘܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ.
ܘܗܦܟ ܕܘܝܕ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ. ܠܐܘܪܫܠܡ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ *

* ܘܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܝܬ ܗܘܬ ܚܬܐ ܠܐܒܫܠܘܡ ܒܪ ܕܘܝܕ. ܘܫܡܗ ܬܡܪ. ܘܪܚܡܗ ܐܡܢܘܢ 1
ܒܪ ܕܘܝܕ. * ܘܐܬܐܠܨ ܐܡܢܘܢ ܡܛܠ ܬܡܪ ܚܬܗ. ܡܛܠ ܕܒܬܘܠܬܐ ܗܘܬ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ 2
ܗܘܐ ܐܡܢܘܢ ܠܡܐܡܪ ܠܗ ܡܕܡ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܐܡܢܘܢ ܪܚܡܐ. ܝܘܢܕܒ ܒܪ ܫܡܥܐ. 3
ܐܚܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܝܘܢܕܒ ܓܒܪܐ ܚܟܝܡ ܗܘܐ ܛܒ. * ܘܐܡܪ ܠܐܡܢܘܢ ܒܪ ܡܠܟܐ. 4
ܡܢܐ ܗܘ ܕܚܣܝܪ ܐܢܬ ܗܟܢܐ ܡܢ ܝܘܡܐ ܠܝܘܡܐ. ܠܐ ܬܚܘܝܢܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܡܢܘܢ.
ܠܬܡܪ ܚܬܗ ܕܐܒܫܠܘܡ ܐܚܝ ܪܚܡ ܐܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܢܕܒ. ܫܟܘܒ ܥܠ ܥܪܣܟ 5
ܘܐܬܟܪܗ. ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܐܒܘܟ ܠܡܣܥܪܟ. ܐܡܪ ܠܗ. ܬܐܬܐ ܬܡܪ ܚܬܝ. ܘܬܠܥܣܢܝ ܠܚܡܐ.
ܘܬܥܒܕ ܠܝ ܠܠܘܓܝܢܐ. ܕܐܚܙܐ ܘܐܟܘܠ ܡܢ ܐܝܕܝܗ̇.

Nunc cùm sit mortuus, quorsum jejunarem? 23
num possibile est ut denuò revertatur? Ego
quidem iturus sum ad eum, ipse verò non po-
test ad me venire. Et consolatus est David 24
Bath-sebaa uxorem suam, ingressusq; ad eam
cubavit cum ea: peperitq; filium, & vocavit
nomen ejus Salomonem. Dilexit autem Dñs
puerum, Mittensque Nathan prophetam, vo- 25
cavit nomen ejus Jadida, eò quòd Dñs esset
dilectus ejus. Porrò Ioab bellum gerens in 26
Rabath filiorum Ammon, cepit civitatem re-
giam. Missisque Ioab legatis ad Davidem, ait, 27
Bellum gessi in Rabath, quin & civitatem re-
giam cepi: Coge nunc reliquum populum, 28
& veniens obside civitatem, & cape illam;
ne capiam ego civitatem, & prædicetur de ea
nomen meum. Igitur coacto David universo 29
populo, prodiit contra Rabath, & expugnavit
ac cepit illam. Tulitque diadema regis eo- 30
rũ ex ejus capite, quod pendebat auri talen-
tum, & in quo erant lapides optimi, imposi-
tumque fuit capiti Davidis; et prædam civi-
tatis asportavit magna copia. Populum ve- 31
rò qui erat in ea, eduxit, injecitque in compe-
des et catenas ferreas, et transire fecit eos per
mensuram: idemque fecit omnibus civitatibꝰ
filiorum Ammon, deinde reversus est David
et universus populus in Jerusalem.

CAP. XIII.

POst hæc Abisalom filius Davidis habebat 1
sororem nomine Thamar, quam adamavit.
Hamnon filius Davidis. Cruciabaturque 2
Hamnon propter Thamar sororem suam, eò
quòd virgo esset, nec posset Hamnon illi quic-
quam dicere. Habebat autẽ Hamnon amicũ 3
Jonadab filium Samma fratris Davidis, erat-
que Jonadab vir sapiens admodũ. Hic dixit 4
ad Hamnonem filiũ regis, Quid rei est quòd
sic attenuaris in dies? annon dices mihi?
Ait illi Hamnon, Thamar sororẽ Abisalom
fratris mei depereo. Dixit ad eum Jonadab, 5
Cuba super lectum tuum, et age ægrotum:
cúmque venerit pater tuus ad invisendum
te, dic illi, Veniat Thamar soror mea ut refi-
ciat me cibo, componatque mihi lagana, ut
videam, et comedam de manibus ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * فاما اذ قد مات الصبي فلماذا اصوم * لعل يمكن ان يرجع الي * انا اصير اليه * واما هو
24 فلا يمكن ان يرجع الي * وعزى داود بتسبع امراته * ودخل اليها ايضا وحبلت وولدت ابنا *
25 ودعت اسمه سليمان * واحب الرب الصبي * وارسل اليه ناثان النبي * وامر ان يدعى اسمه يديدا *
26 وتفسيره المحبوب * لان الرب قد احبه * وحارب يواب اهل ربت مدينة بني عمون * وظفر بمدينة
27 28 الملك * وارسل يواب رسلا وقال له * قد حاصرت ربت * وتمكنت من مدينة الملك * فاجمع
الان بقية الشعب واقبل الينا * حتى تفتح انت المدينة * لئلا افتحها انا ويكون الفتح باسمي *
29 30 فجمع داود جميع الشعب وسار الى ربت * فحارب اهلها وحاصرها وفتحها * واخذ تاج ملكهم
من على راسه * وكان وزنه قنطارا من ذهب * وكان فيه جواهر مرتفعة * وصير على راس داود *
31 واخرجوا من القرية حريبا كثيرا * واخرجوا كل من كان فيها من الشعب * وشدهم بالسلاسل
والزيارات * واجازهم بين يديه بتقدير مقدر * وكذلك صنع بجميع قرى بني عمون * فرجع
داود وجميع الشعب الى اورسليم *

* الفصل الثالث عشر *

1 2 * ومن بعد ذلك كان لابشالوم اخت اسمها تامار * فعشقها امنون بن داود * واغتم امنون في امر
3 اخته * لانها كانت عذرى * ولم يكن يقدر ان يصنع بها شي * وكان لامنون خليل اسمه
4 يوناداب بن سما بن اخي داود * وكان يوناداب رجلا حكيما بصيرا * فقال يوناداب لامنون * يا ابن
الملك ما لي اراك تبكر كل يوم الى باب اختك * الا تخبرني * قال له انا عاشق لتامار اخت
5 ابشالوم اخي * قال يوناداب * تمارض وارقد على سريرك * فاذا اتاك ابوك ليعودك فقل له *
ارسل الي بتامار اختي لتخدمني وتهيي لي ما اطعم * وتخبز لي خشكنانجا لعلي اكل من يديها *

Jam verò cùm mortuus sit infans, ad 23
quid jejunarem? non fieri potest ut ad
me revertatur? ego ad illum ibo, at
ipsum ad me redire impossibile est. Conso- 24
latus est itaq; David Bathsabeam uxorem
suam, & rursus ad eam ingressusque
concepit genuitque filium, & vocavit
nomen ejus Solimanem. Dilexitque Do-
minus infantem, Et misit ad eum Na- 25
thanem prophetam, jussitque vocari no-
men ejus Jadida, quod dilectum signifi-
cat, eò quòd Dominus jam diligeret eum.
Verum Joab bellum gerebat cum civibus 26
Rabbath urbis Ammonitarum, jamque
potitus fuerat urbis regiæ. Quare misit 27
Joab nuntios, & ait illi, Jam obsedi
Rabbath, & urbem regiam obtinui: Col- 28
lige jam reliquum populum, teque ad nos
confer, ut urbem tu expugnes; ne ego
expugnem illam, mihique tribuatur vi-
ctoria. Collegit itaque David universum 29
populum, seseque contulit ad Rabbath, bel-
lum gessit cum civibus ejus, obsedit eam,
& expugnavit illam. Et corona regis 30
eorum ab ejus capite ablata (erat autem
pondus ejus centum auri librarum, eratq;
præstantissimis gemmis inserta) imposita
fuit capiti Davidis: eduxerunt etiam è
civitate prædam copiosam. Totum quoque 31
populum qui erat in ea, eduxerunt, con-
strinxitque eos catenis ac funibus, tum
transire fecit eos ante conspectum suum
stata quadam mensura; atq; ita fecit cun-
ctis civitatibus Ammonitarum: tum
demum reversus est David & universus
populus in Jerusalem.

CAP. XIII.

POsthæc habebat Abisalom sororem 1
nomine Thamar, amavitque eam Amnon
filius Davidis. Angebatur autem Am- 2
non causâ sororis suæ, quòd esset virgo,
nec posset ei facere quicquam. Porrò ha- 3
bebat Amnon amicum quendam nomine
Jonadab filium Sammæ, nepotem Davi-
dis, eratque Jonadab vir prudens &
cautus. Dixit ergò Jonadab ad Amno- 4
nem, Unde fit ô fili regis, ut videam te
singulis dierum matutinis stare pro foribus
sororis tuæ? annon indicabis mihi? Cui
dixit, Thamar sororem Abisalomis fra-
tris mei ego amo. Dixit Jonadab, Finge 5
te ægrotũ, & recumbe super lectum tuũ:
cúmq; venerit pater tuus invisum te, dic
illi, Mitte ad me Thamar, sororem meam,
ut ministret mihi, paretque mihi quo
vescar, pinsatque mihi artocreata, ut
fortè comedam è manibus ejus.

שמואל ב: יג

6 וַיִּשְׁכַּב אַמְנוֹן וַיִּתְחָל וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ לִרְאֹתוֹ וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל־הַמֶּלֶךְ תָּבוֹא־נָא תָּמָר אֲחֹתִי וּתְלַבֵּב לְעֵינַי שְׁתֵּי לְבִבוֹת וְאֶבְרֶה מִיָּדָהּ׃
7 וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶל־תָּמָר הַבַּיְתָה לֵאמֹר לְכִי נָא בֵּית אַמְנוֹן אָחִיךְ וַעֲשִׂי־לוֹ הַבִּרְיָה׃
8 וַתֵּלֶךְ תָּמָר בֵּית אַמְנוֹן אָחִיהָ וְהוּא שֹׁכֵב וַתִּקַּח אֶת־הַבָּצֵק וַתָּלָשׁ וַתְּלַבֵּב לְעֵינָיו וַתְּבַשֵּׁל אֶת־הַלְּבִבוֹת׃
9 וַתִּקַּח אֶת־הַמַּשְׂרֵת וַתִּצֹק לְפָנָיו וַיְמָאֵן לֶאֱכוֹל וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן הוֹצִיאוּ כָל־אִישׁ מֵעָלַי וַיֵּצְאוּ כָל־אִישׁ מֵעָלָיו׃
10 וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל־תָּמָר הָבִיאִי הַבִּרְיָה הַחֶדֶר וְאֶבְרֶה מִיָּדֵךְ וַתִּקַּח תָּמָר אֶת־הַלְּבִבוֹת אֲשֶׁר עָשָׂתָה וַתָּבֵא לְאַמְנוֹן אָחִיהָ הֶחָדְרָה׃
11 וַתַּגֵּשׁ אֵלָיו לֶאֱכֹל וַיַּחֲזֶק־בָּהּ וַיֹּאמֶר לָהּ בּוֹאִי שִׁכְבִי עִמִּי אֲחוֹתִי׃
12 וַתֹּאמֶר לוֹ אַל־אָחִי אַל־תְּעַנֵּנִי כִּי לֹא־יֵעָשֶׂה כֵן בְּיִשְׂרָאֵל אַל־תַּעֲשֵׂה אֶת־הַנְּבָלָה הַזֹּאת׃
13 וַאֲנִי אָנָה אוֹלִיךְ אֶת־חֶרְפָּתִי וְאַתָּה תִּהְיֶה כְּאַחַד הַנְּבָלִים בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה דַּבֶּר־נָא אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי לֹא יִמְנָעֵנִי מִמֶּךָּ׃
14 וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָהּ וַיֶּחֱזַק מִמֶּנָּה וַיְעַנֶּהָ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ׃
15 וַיִּשְׂנָאֶהָ אַמְנוֹן שִׂנְאָה גְּדוֹלָה מְאֹד כִּי גְדוֹלָה הַשִּׂנְאָה אֲשֶׁר שְׂנֵאָהּ מֵאַהֲבָה אֲשֶׁר אֲהֵבָהּ וַיֹּאמֶר־לָהּ אַמְנוֹן קוּמִי לֵכִי׃
16 וַתֹּאמֶר לוֹ אַל־אוֹדֹת הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת מֵאַחֶרֶת אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ עִמִּי לְשַׁלְּחֵנִי וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ לָהּ׃
17 וַיִּקְרָא אֶת־נַעֲרוֹ מְשָׁרְתוֹ וַיֹּאמֶר שִׁלְחוּ־נָא אֶת־זֹאת מֵעָלַי הַחוּצָה וּנְעֹל הַדֶּלֶת אַחֲרֶיהָ׃
18 וְעָלֶיהָ כְּתֹנֶת פַּסִּים כִּי כֵן תִּלְבַּשְׁןָ בְנוֹת־הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלֹת מְעִילִים וַיֹּצֵא אוֹתָהּ מְשָׁרְתוֹ הַחוּץ וְנָעַל הַדֶּלֶת אַחֲרֶיהָ׃
19 וַתִּקַּח תָּמָר אֵפֶר עַל־רֹאשָׁהּ וּכְתֹנֶת הַפַּסִּים אֲשֶׁר עָלֶיהָ קָרָעָה וַתָּשֶׂם יָדָהּ עַל־רֹאשָׁהּ וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְזָעָקָה׃
20 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אַבְשָׁלוֹם אָחִיהָ הַאֲמִינוֹן אָחִיךְ הָיָה עִמָּךְ וְעַתָּה אֲחוֹתִי הַחֲרִישִׁי אָחִיךְ הוּא אַל־תָּשִׁיתִי אֶת־לִבֵּךְ לַדָּבָר הַזֶּה וַתֵּשֶׁב תָּמָר וְשֹׁמֵמָה בֵּית אַבְשָׁלוֹם אָחִיהָ׃

Verſio VUL. LAT.

6 Accubuit itaq; Amnon, & quaſi
ægrotare cœpit: cúmq; veniſſet
rex ad viſitandum eum, ait
Amnon ad regem; Veniat,
obſecro, Thamar ſoror mea,
ut faciat in oculis meis duas
ſorbitiunculas, & cibũ capiã
7 de manu ej⁹. Miſit ergò David
ad Thamar domum, dicens;
Veni in domũ Amnon fratris
8 tui, & fac ei pulmentum. Venítque
Thamar in domũ Amnon
fratris ſui: ille autẽ jacebat:
quæ tollens farinam
commiſcuit: & liquefaciens,
in oculis ejus coxit ſorbitiunculas.
9 Tollénſq; quod coxerat,
effudit, & poſuit corã eo, &
noluit comedere: dixítque
Amnon, Ejicite univerſos à
me. Cúmq; ejeciſſent omnes,
10 Dixit Amnon ad Thamar; Infer
cibum in conclave, ut veſcar
de manu tua. Tulit ergò
Thamar ſorbitiunculas, quas
fecerat, & intulit ad Amnon
fratrem ſuum in conclave.
11 Cúmq; obtuliſſet ei cibum,
apprehendit eam, & ait; Veni,
cuba mecum, ſoror mea.
12 Quæ reſpondit ei; Noli, frater
mi, noli opprimere me, neque
enim hoc fas eſt in Iſrael: noli
13 facere ſtultitiam hanc. Ego
enim ferre non potero opprobriũ
meũ, & tu eris quaſi un⁹
de inſipientib⁹ in Iſrael: quin
poti⁹ loquere ad regem, & nõ
14 negabit me tibi. Noluit autem
acquieſcere precibus ejus, ſed
prævalens viribus oppreſſit
15 eam, & cubavit cum ea. Et exoſam
eã habuit Amnon odio
magno nimis: ita ut maj⁹ eſſet
odiũ quo oderat eam, amore
quo antè dilexerat. Dixítque
ei Amnon; Surge, et vade.
16 Quæ reſpondit ei; Majus eſt
hoc malum, ꝙ nunc agis adverſũ
me, quàm quod ante feciſti,
expellens me. Et noluit
17 audire eam: Sed vocato puero,
qui miniſtrabat ei, dixit; Ejice
hanc à me foràs, & claude
18 oſtium poſt eam. Quæ induta
erat talari tunicâ: hujuſmodi
enim filiæ regis virgines veſtib⁹
utebantur. Ejecit itaq; eã
miniſter illius forás: clauſítque
19 fores poſt eã. Quæ aſpergẽs cinerẽ
capiti ſuo, ſciſſâ talari tunicâ,
impoſitiſq; manib⁹ ſuper
caput ſuum, ibat ingrediens,
20 & clamans. Dixit autem ei
Abſalom frater ſuus, Numquid
Amnon frater tuus concubuit
tecum? ſed nunc, ſoror,
tace, frater tuus eſt: neque
affligas cor tuum pro hac re.
Manſit itaque Thamar contabeſcens
in domo Abſalom
fratris ſui.

Verſ. GRÆC. LXX. Interp. cum Tranſ. LAT.

6 Καὶ ἐκοιμήθη (ν) Ἀμνὼν ϗ ἠῤῥώστησε· ϗ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἰδεῖν αὐτόν· ϗ εἶπεν (ξ) Ἀμνὼν πρὸς τὸν βασιλέα, Ἐλθέτω δὴ (ο) Θημὰρ ἡ ἀδελφή μου πρὸς μὲ, ϗ κολλυρισάτω ἐν ὀφθαλμοῖς μου δύο κολλυρίδας, ϗ φάγομαι ἐκ 7 τῆς χειρὸς αὐτῆς. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ πρὸς (π) Θημὰρ εἰς τὸν οἶκον, λέγων, Πορεύθητι δὴ εἰς τὸν (ρ) οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σου, ϗ ποίησον αὐτῷ (σ) 8 βρῶμα. Καὶ ἐπορεύθη (τ) Θημὰρ εἰς τὸν οἶκον Ἀμνὼν ἀδελφοῦ αὐτῆς, ϗ αὐτὸς κοιμώμενος· ϗ ἔλαβε (υ) τὸ σταῖς ϗ ἐφύρασε, ϗ ἐκολλύρισε κατ᾽ ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ϗ (φ) ἥψησε τὰς κολλυρίδας. 9 Καὶ ἔλαβε τὸ τήγανον ϗ κατεκένωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, ϗ οὐκ ἠθέλησε φαγεῖν. ϗ εἶπεν Ἀμνὼν, Ἐξαγάγετε πάντα (χ) ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθέν μου. ϗ ἐξήγαγον πάντα ἄνδρα (ψ) 10 ἐπάνωθεν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν (ω) Ἀμνὼν πρὸς Θημὰρ, Εἰσένεγκε τὸ βρῶμα εἰς τὸ (α) ταμιεῖον, ϗ φάγομαι ἐκ τῆς χειρός σου. ϗ ἔλαβε Θημὰρ τὰς κολλυρίδας ἃς ἐποίησε, ϗ εἰσήνεγκε τῷ Ἀμνὼν ἀδελφῷ αὐτῆς εἰς τὸν κοιτῶνα. 11 Καὶ προσήγαγεν αὐτῷ τοῦ φαγεῖν, ϗ ἐπελάβετο αὐτῆς, ϗ (β) εἶπεν αὐτῇ, Δεῦρο, κοιμήθητι 12 μετ᾽ ἐμοῦ ἀδελφή μου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Μὴ ἀδελφέ μου, μὴ ταπεινώσῃς με, διότι οὐ ποιηθήσεται οὕτως ἐν Ἰσραὴλ, μὴ ποιήσῃς τὴν ἀφροσύνην 13 ταύτην. Καὶ ἐγὼ ποῦ ἀποίσω τὸ ὄνειδός μου; ϗ σὺ ἔσῃ ὡς εἷς τῶν ἀφρόνων ἐν Ἰσραήλ. ϗ νῦν λάλησον δὴ πρὸς τὸν βασιλέα, 14 ὅτι οὐ μὴ κωλύσῃ με ἀπὸ σοῦ. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀμνὼν τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς· ϗ (ς) ἐκραταίωσεν ὑπὲρ αὐτὴν, ϗ ἐταπείνωσεν αὐτὴν, ϗ 15 ἐκοιμήθη μετ᾽ αὐτῆς. Καὶ ἐμίσησεν αὐτὴν Ἀμνὼν μῖσος μέγα σφόδρα, ὅτι μέγα τὸ (δ) μῖσος ὃ ἐμίσησεν αὐτὴν ὑπὲρ τὴν ἀγάπην ἣν ἠγάπησεν (ε) αὐτὴν, ὅτι μείζων ἡ κακία ἡ ἐσχάτη ἢ ἡ πρώτη. ϗ εἶπεν αὐτῇ Ἀμνὼν, (ζ) Ἀνάστηθι, ϗ πορεύου. 16 Καὶ εἶπεν αὐτῷ (η) Θημὰρ, Περὶ τῆς κακίας τῆς μεγάλης ταύτης ὑπὲρ ἑτέραν ἣν ἐποίησας μετ᾽ (θ) ἐμοῦ, τοῦ ἐξαποστεῖλαί με. ϗ οὐκ ἠθέλησεν 17 Ἀμνὼν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς. Καὶ ἐκάλεσε τὸ παιδάριον αὐτοῦ τὸν προεστηκότα τοῦ οἴκου, ϗ εἶπεν αὐτῷ, Ἐξαποστείλατε δὴ ταύτην ἀπ᾽ ἐμοῦ ἔξω, ϗ ἀπόκλεισον τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς. 18 Καὶ ἐπ᾽ αὐτῆς ἦν χιτὼν καρπωτὸς, ὅτι οὕτως ἐνεδιδύσκοντο αἱ θυγατέρες τοῦ βασιλέως αἱ παρθένοι τοὺς ἐπενδύτας αὐτῶν. ϗ ἐξήγαγεν αὐτὴν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ ἔξω, ϗ ἀπέκλεισε τὴν 19 θύραν ὀπίσω αὐτῆς. Καὶ ἔλαβε (ι) Θημὰρ σποδὸν, ϗ ἐπέθηκεν (κ) ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ϗ τὸν χιτῶνα τὸν καρπωτὸν τὸν ἐπ᾽ αὐτῆς διέῤῥηξε. ϗ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, 20 ϗ ἐπορεύθη πορευομένη ϗ κράζουσα. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ἀβεσσαλὼμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, Μὴ Ἀμνὼν (λ) ὁ ἀδελφός σου ἐγένετο μετὰ σοῦ; ϗ νῦν ἀδελφή μου κώφευσον, ὅτι ἀδελφός σου ἐστί· μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου τοῦ (μ) λαλῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο. ϗ ἐκάθισε (ν) Θημὰρ χηρεύουσα (ξ) ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβεσσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς.

Et cubuit Amnon, & ægrotavit: 6 & intravit rex videre eum. Et dixit Amnon ad regẽ; Veniat nũc Themar ſoror mea ad me, & collyrizet in oculis meis duas collyridas, et comedã de manu ej⁹. Et 7 miſit David ad Themar in domũ, dicens; Vade nunc in domũ fratris tui, et fac ei cibum. Et ivit 8 Themar in domũ Amnon fratris ſui: et ipſe cubans. Et ſumpſit paſtã, & conſperſit, et fecit collyridas ante oculos ej⁹: et coxit collyridas. Et ſumpſit (g) ſartaginẽ, 9 & effudit coram eo: & noluit comedere. Et dixit Amnon, Educite omnem virum deſuper me. Et eduxerunt omnẽ virũ deſuper eo. Et dixit Amnon ad Themar; 10 Infer cibum in cubiculũ, et comedã de manu tua. Et ſumpſit Themar collyridas, quas fecerat, & introtulit ad Amnon fratrẽ ſuum in cubiculũ: Et obtulit ei ad comedendũ. 11 Et prehendit eam, et dixit ei; Veni, cuba mecum, ſoror mea. Et dixit ei; Nequaquã, frater mi, 12 nequaquàm humilies me, quoniam non fiet ſic in Iſrael. Ne facias ſtultitiã hanc. Et ego, quo 13 auferam opprobrium meum? Et tu eris tanquam unus inſipientium in Iſrael. Et nunc loquere, quæſo, ad regẽ, quoniam non prohibebit me à te. Et noluit Amnon audire 14 vocem ejus: et invaluit ſuper eã: et humiliavit eam, et cubuit cum ea. Et odivit eam Amnon odio 15 magno valdè: quoniam magnum fuit odium, quo odivit eam, ſuper amorem, quo amaverat eam: (h) quoniã majus malũ ultimũ, quã primũ. Et dixit ei Amnon; Surge, & vade. Et dixit ei Themar, Pro 16 malo magno hoc ſuper alterum quod feciſti mecũ, emittendo me. Et noluit Amnon audire vocem ejus. Et vocavit puerũ ſuũ præfectũ 17 dom⁹, et dixit ei; Emittite nunc iſtam à me foràs, & claude oſtium poſt eam. Et ſuper eam 18 erat tunica (i) intexta fructibus: quia ſic induebantur filiæ regis virgines ſuper indumenta ſua. Et eduxit eam miniſter ejus foràs, et clauſit oſtium poſt eam. Et ſumpſit 19 Themar cinerem, & impoſuit ſuper caput ſuum: & tunicã intextam fructib⁹, quæ ſuper ipſam, diſcidit: & impoſuit manus ſuas ſuper caput ſuum: et perrexit pergens, & clamans. Et dixit ad eã 20 Abeſſalom frater ejus, Numquid Amnon frater tuus fuit tecum? Et nunc, ſoror mea, obmuteſce, quoniam frater tuus eſt. Ne poſueris cor tuum ad loquendum verbum hoc. Et ſedit Themar viduata agens in domo Abeſſalom fratris ſui.

MS.A (ν) Ἀμμὼν (ξ) Ἀμμὼν (ο) Θαμὰρ (π) Θαμὰρ (ρ) οἶκον Ἀμνὼν τοῦ (σ) τὸ βρῶμα. (τ) Θαμὰρ (υ) τὸ * στέαρ ϗ (φ) ἥψεν (χ) ἄνδρα ἐπάνωθέν (ψ) ἀπὸ ἐπάνωθεν (ω) Ἀμμὼν πρὸς Θαμὰρ, * Εἰσενέγκατε (α) ταμεῖον, (β) εἶπεν, Δεῦρο (ς) ἐκραταιώθη (δ) μῖσος ἐμίσησεν (ε) αὐτήν. ϗ εἶπεν αὐτῇ Ἀμνὼν, (ζ) Ἀνάστηθι, πορεύου. (η) Θαμὰρ, (θ) ἐμοῦ, ἐξαποστεῖλαί (ι) Θαμὰρ (κ) ἐπὶ τῆς κεφαλῆς (λ) ὁ ἀδελφός μου ἐγένετο (μ) λαλῆσαι εἰς τὸ (ν) Θαμὰρ (ξ) ἐν οἴκῳ Ἀβεσσαλὼν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ושכיב אמנון ואתמרע ואתא מלכא למחזיה ואמר אמנון למלכא תיתי כען תמר 6
אחתי ותחלוט לעיני תרתין חליטתא ואיכול מן ידהא : ושלח דוד לות תמר לביתא 7
למימר אזילי כען לבית אמנון אחוך ועבדי ליה סעודתא : ואזלת תמר בית אמנון 8
אחוהא והוא שכיב ונסיבת ית לישא ולשת וחלטת לעינוהי ובשילת ית חליטתא :
ונסיבת ית מסריתא ואריקת קדמוהי ולא אבה למיכל ואמר אמנון אפיקו כל אנש 9
מעלוי ואפיקו כל אנש מעלוהי : ואמר אמנון לתמר איעלי סעודתא לאדרון בית 10
משכבא ואיכול מן ידיך ונסיבת תמר ית חליטתא דעבדת ואעילת לאמנון אחוהא
לאדרון בית משכבא : וקריבת ליה למיכל ואתקיף בה ואמר לה עולי שכיבי עמי 11
אחתי : ואמרת ליה אחי בבעו לא תענני ארי לא מתעבד כן בישראל לא תעביד ית 12
קלנא הדין : ואנא לאן אוביל ית חסודי ואת תהי כחד מן שטיא בישראל וכען מליל 13
כען עם מלכא ארי לא ימנענני מנך : ולא אבא לקבלא מנה ותקיף מנה ועניה ושכיב 14
עמה : וסנאה אמנון סנאתא רבתא לחדא ארי סניאה סנאתא די סנאה מרחמתא 15
דרחימה ואמר לה אמנון קומי איזילי : ואמרת ליה על עסק בישתא רבתא הדא 16
מאוחרנתא דעבדתא עמי את אמר לשלחותי ולא אבה לקבלא מנה : וקרא ית עולימיה 17
משומשניה ואמר שלחו כען ית דא מלותי לברא ואחיד דשא בתרהא : ועלה כתונא 18
דפסי ארי כן לבשן בנת מלכא בתולתא כרדוטין ואפק יתה משומשניה לברא ואחיד
דשא בתרהא : ונסיבת תמר קטמא על רישה וכתונא דפסי דעלה בזעת ושויאת ידה 19
על רישה ואזלת מיזל וצווחת : ואמר לה אבשלום אחוהא האמנון אחוך הוה עמך 20
וכען אחתי שתוקי אחוך הוא לא תשוין ית לבך לפתגמא הדין ויתיבת תמר וצדיא
בית אבשלום אחוהא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et cubuit Amnon & malè ſe habuit, & venit rex ad videndũ illũ; & dixit 6 Amnon regi, Veniat nunc Thamar ſoror mea, et coquet in oculis meis duas placentas, & comedã de manu illi⁹. Et miſit David ad Thamar domũ, 7 dicendo: Ito nunc ad domũ Amnon fratris tuis, & fac illi cibũ. Et ivit 8 Thamar domũ Amnon, & ipſe recumbebat, & accepit mixtionẽ, & miſcuit, & pinſuit in oculis illius, & coxit placentas. Et accepit patellam & 9 fudit ante illũ, & noluit comedere, & dixit Amnon, Exire facite omnem hominẽ à me: & *exire fecerunt* omnes homines ab eo. Et dixit Amnon 10 ad Thamar, Adfer mihi cibũ in conclave dom⁹ cubilis, & comedã de manu tua: & accepit Thamar placentas quas fecerat, & attulit ad Amnon fratrẽ ſuũ in conclave domus cubilis. Et obtulit illi ut comederet, & 11 invaluit contra eam, & dixit illi, Intra & cuba mecũ ſoror mea. Et dixit 12 illi, Obſecro frater mi ne opprimas me, quia non fit ſic in Iſrael: non facias ignominiam hanc. Et ego quò deferã opprobrium meũ? & tu eris ut 13 unus ex ſtultis in Iſrael: & nunc loquere, quæſo, cum rege, quia non prohibebit me à te. Et noluit audire illã, & inualvit præ illa, & affixit 14 illã & cubuit cũ illa. Et odivit illã Amnon odio magno valdè, quia 15 magnũ odiũ fuit quo odivit illã, præ amore, quo amavit illã: & dixit illi Amnon, Surge, vade. Et dixit illi, Propter ea malũ magnũ hoc præaltero 16 quod feciſti mecũ; tu *dicis* ut emitterer: & noluit audire illã. Et vocavit 17 adoleſcentes ſuos miniſtros ſuos, & dixit, Emittite nunc hanc à me foras: & claude oſtium poſt eã. Et ſuper illam erat tunica filorũ, quia 18 ſic veſtitæ erant filiæ regis virgines palliis: & eduxit eam miniſter illius foras, & occluſit portã poſt illam. Et accepit Thamar cinerem ſuper 19 caput ſuum, & tunicam filorũ quæ erat ſuper ſe, ſcidit, & poſuit manus ſuas ſuper caput ſuum, & ibat eundo, & clamabat. Et dixit illi 20 Abſalom frater illius, Num Aminon frater tuus fuit tecum? et nunc ſoror mea tace, frater tuus eſt; non ponas cor tuum ad rem iſtam: et ſedit Thamar deſolata in domo Abſalom fratris ſui.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܫܟܒ ܐܡܢܘܢ ܘܐܬܟܪܗ. ܘܐܬܐ ܡܠܟܐ ܠܡܣܥܪܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܡܢܘܢ ܠܡܠܟܐ. ܬܐܬܐ ܠܘܬܝ
ܬܡܪ ܚܬܝ. ܘܬܥܒܕ ܩܕܡܝ ܬܪܬܝܢ ܓܪ̈ܝܨܢ. ܘܐܟܘܠ ܡܢ ܐܝ̈ܕܝܗ̇. * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ 7
ܠܬܡܪ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܙܠܝ ܠܒܝܬܗ ܕܐܡܢܘܢ ܐܚܘܟܝ. ܘܥܒܕܝ ܠܗ ܡܐܟܘܠܬܐ. * ܘܐܙܠܬ 8
ܬܡܪ ܠܒܝܬܗ ܕܐܡܢܘܢ ܐܚܘܗ̇. ܘܗܘ ܫܟܝܒ ܗܘܐ. ܘܢܣܒܬ ܠܫܐ ܘܠܫܬܗ. ܘܥܒܕܬ ܓܪ̈ܝܨܢ.
* ܘܢܣܒܬ ܓܪ̈ܝܨܢ. ܘܩܪܒܬ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܐܟܠ. ܘܐܡܪ ܐܡܢܘܢ. ܢܦܩܘܢ 9
ܟܠ ܐܢܫ ܡܢ ܠܘܬܝ. ܘܢܦܩܘ ܟܠܗܘܢ ܐܢܫ ܡܢ ܠܘܬܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܐܡܢܘܢ ܠܬܡܪ. 10
ܐܥܠܝ ܠܝ ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܩܝܛܘܢܐ. ܘܐܟܘܠ ܡܢ ܐܝ̈ܕܝܟܝ. ܘܢܣܒܬ ܬܡܪ ܓܪ̈ܝܨܢ
ܕܥܒܕܬ. ܘܐܥܠܬ ܠܐܡܢܘܢ ܐܚܘܗ̇ ܠܩܝܛܘܢܐ. * ܘܩܪܒܬ ܠܗ ܠܡܐܟܠ. ܘܐܚܕܗ̇. 11
ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܬܝ ܕܡܟܝ ܥܡܝ ܚܬܝ. * ܐܡܪܐ ܠܗ. ܠܐ ܐܚܝ. ܠܐ ܬܛܢܦܢܝ. ܠܐ ܘܠܐ ܕܢܥܒܕ ܗܟܢ 12
ܒܐܝܣܪܝܠ. * ܐܢܐ ܠܐܝܟܐ ܐܘܒܠ ܚܣܕܝ. ܘܐܢܬ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܣܟܠܐ ܬܗܘܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. 13
ܐܠܐ ܡܠܠ ܥܡ ܡܠܟܐ. ܘܠܐ ܟܠܐ ܠܝ ܡܢܟ. * ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܫܡܥܗ̇. 14
ܘܐܚܕܗ̇. ܘܛܢܦܗ̇. ܘܫܟܒ ܥܡܗ̇ ܘܬܒܪܗ̇. * ܘܣܢܗ̇ ܐܡܢܘܢ ܣܢܐܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܗܘܬ 15
ܣܢܐܬܐ ܕܣܢܗ̇. ܝܬܝܪ ܡܢ ܪܚܡܬܐ ܕܪܚܡܗ̇. ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܐܡܢܘܢ. ܩܘܡܝ ܙܠܝ. * ܐܡܪܐ 16
ܠܗ. ܟܕ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ ܪܒܬܐ ܥܒܕܬ ܠܝ. ܡܣܩܪ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܫܡܥܗ̇.
* ܘܩܪܐ ܠܛܠܝܐ ܡܫܡܫܢܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܦܩܝܗ̇ ܠܗܕܐ ܡܢ ܠܘܬܝ ܠܒܪ. ܘܐܚܘܕ ܬܪܥܐ 17
ܒܐܦ̈ܝܗ̇.
* ܘܢܣܒܬ ܬܡܪ ܩܛܡܐ. ܘܫܕܬ ܥܠ ܪܫܗ̇. ܘܟܘܬܝܢܐ ܕܡܨܝܪܐ ܕܠܒܝܫܐ ܗܘܬ 19
ܨܪܬܗ̇. ܘܣܡܬ ܐܝܕܝܗ̇ ܥܠ ܪܫܗ̇. ܘܡܝܠܠܐ ܘܐܙܠܐ. * ܐܡܪ ܠܗ̇ ܐܒܫܠܘܡ ܐܚܘܗ̇. 20
ܐܡܢܘܢ ܐܚܘܟܝ. ܕܡܟ ܥܡܟܝ. ܗܫܐ ܫܬܘܩܝ ܚܬܝ. ܐܚܘܟܝ ܗܘ.
ܠܐ ܬܐܬܐ ܠܟܝ ܗܕܐ ܒܠܒܟܝ. ܘܝܬܒܬ ܬܡܪ. ܘܡܬܡܗܐ ܗܘܬ. ܒܒܝܬ ܐܒܫܠܘܡ
ܐܚܘܗ̇.

* Decumbens itaque Hamnon agebat ægrotũ: 6 cúmque veniſſet rex ad inviſendum eum, dixit Hamnon ad regẽ, Veniat ad me Thamar ſoror mea, componatque in præſentia mea duo lagana, ut comedã de manibus ej⁹. Miſit ergò 7 David ad Thamar, & ait illi, Vade in domũ Hamnonis fratris tui, & para ei cibum. Abiitque 8 Thamar in domũ Hamnonis fratris ſui, ipſo decumbente: aſſumptamq; maſſã depſit, compoſuitq; lagana: Tum accipens lagana, 9 appoſuit illi; at noluit comedere. Ait Hamnon, Exeant omnes homines à me: & exierunt omnes homines ab eo. Dixit Hamnon ad 10 Thamar, Infer mihi cibum in penetrale, ut comedã è manibus tuis: & accepit Thamar lagana quæ paraverat, intulitq; Hamnoni fratri ſuo in penetrale. Cúmque obtuliſſet ei ut 11 comederet, apprehendit illã, & ait illi; Veni, concumbe mecũ ſoror mea. Dixit ad eum, 12 Noli mi frater, noli me ſtuprare: non decet ſic fieri in Iſraele. Ego quò deferrẽ opprobrium 13 meũ? tu verò cenſereris in Iſraele quaſi un⁹ è ſtultis, jam verò regẽ alloquere, & ipſe non negabit me tibi. At ille noluit acquieſcere 14 ei, ſed apprehenſã vi oppreſſit, & concubuit cum ea, & ſtupravit illam. Deinde odit 15 eam Hamnon odio magno, fuitque odium quo proſecutus eſt eam, multò majus amore quo adamaverat illam: dixitque ad eam Hamnon, Surge, abi. Quæ reſpondit ei, Jam cùm tam atrocem injuriã 16 intuliſti mihi, amandas me? ſed noluit eam auſcultare. Quin vocato puero miniſtro 17 ſuo dixit ei, Ejice hanc à me foràs, & oſtium in faciem ejus obſerato. Tum Thamar acceptã 19 cinerem jecit ſuper caput ſuum, tunicamque figuratam quâ induta erat, laceravit, manibuſque capiti ſuo impoſitis ululabat eundo. Ait illi Abiſalom frater ejus, Hamnon frater 20 tuus concubuit tecum? jam tace ſoror mea, frater tuus eſt ne tibi ſubeat in mentem opus iſtud: conſedit ergò Thamar ſtupore capta, domi Abiſalom fratris ſui.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * ففعل امنون ذلك * وتمارض ورقد على سريره * فاتاه الملك كي يعوده فقال للملك تجيني
بتامار اختي * فتعمل لي خشكنانجا * لاري ذلك واكل من يدها * فارسل داود الى تامار 7
وقال لها * انطلقي الى امنون اخيك * وهيي له طعاما * فانطلقت تامار لامنون اخيها فوجدته 8
راقدا * فاخذت درمكا فعجنته خشكنانجا * واخذت منه وقدمت اليه * ولم يعجبه ان ياكل * 9
قال امنون * يخرج كل من عندي خارجا * فخرج كل من كان هناك * وقال امنون لتامار * ادخلي 10
الطعام الى داخل البيت * وقدمته اليه لياكل * فاخذها وقال تقدمي الي لنرقد 11
جميعا * فقالت له * يا اخي لا تفضحني * لا ينبغي ان تفعل هذا الفعل بين بني اسرايل * 12
* كيف اصنع واين اغيب عاري وبلايي * وانت ايضا تحسب ارعنا مجنونا بين بني 13
اسرايل * ولكن استاذن الملك واخبره بما عندك * لانه لا يمنعك مني * فلم يقبل 14
قولها * ولكن اخذها قهرا وضاجعها وفضحها * ثم ابغضها بغضا شديدا * وغلب 15
بغضه لها على حبها الاول * وقال امنون لتامار * انصرفي عني * قالت له * من بعد ما 16
ارتكبت مني هذا البلاء العظيم تخرجني * ولم يقبل قولها * ودعى الفتى الذي كان يخدمه * 17
وقال * اخرج هذه عني الى خارج * واغلق الباب في وجهها * فاخذت تامار رمادا وصيرته 19
على راسها * وخرقت القميص الموشي الذي كان عليها * ووضعت يدها على راسها * وصرخت
وانصرفت * قال لها ابيسالوم اخوها * ما لك * امنون اخوك فضحك * كفي الان يا اختي * 20
لانه اخوك * ولا يخطر لك ما صنع بك على بال * فجلست تامار في بيت ابيسالوم اخيها
مبهوتة *

* *Præſtitit id Amnon, & ægrotum ſe ſimulans recumbit ſuper lectum ſuum, cúmque veniſſet ad eum rex ut inviſeret eum, dixit ad regem, Adducas ad me Thamar ſororem meam ut conficiat mihi artocreata, ut id videns comedam è manu ipſius. Mittens itaque David ad* 7 *Thamar, dixit illi, Vade ad Amnonem fratrem tuum, & para ei cibum. Et* 8 *cùm abiiſſet Thamar ad Amnonem fratrem ſuum, & inveniſſet eum decumbentem, accepit ſimilam, pinſuitque eam in artocreata: Tum accepit ex eis, &* 9 *obtulit illi: ſed non placuit ei comedere. Dixit Amnon, Egrediantur omnes qui apud me ſunt, forás: cúmque egreſſi eſſent quotquot illic aderant, Dixit* 10 *Amnon ad Thamar, Infer cibum in penitiora domûs. Quæ cùm obtuliſſet ei* 11 *ut comederet, apprehendit eam, & ait, Accede ad me ut ſimul accumbamus. Quæ dixit ad eum, O mi frater, ne me* 12 *ſtupres: non decet hujuſmodi actionem te facere inter Iſraelitas. Quid facerem?* 13 *& ubi celarem infamiam & miſeriam meam? quin & tu ſtolidus ac demens reputareris inter Iſraelitas: verùm obtine permiſſum à rege, eique quod in animo tuo eſt aperi: non enim interdicet me tibi. Ille verò dictis ejus minimè ac-* 14 *quievit, imò violenter accipiens eam concubuit cum ea, & violavit eam. Tum odio illam proſecutus adeo vehe-* 15 *menti, ut odium in eam conceptum ſuperaret priorem ipſius amorem, dixit Amnon ad Thamar, Abſcede à me. Quæ* 16 *dixit ad eum, Poſt tam ingens malum in me deſignatum expellis me? at ille non acquievit dictis ejus; Sed accerſito* 17 *puero qui ſibi miniſtrabat, dixit, Expelle hanc à me foràs, & januam in faciem ejus occlude. Tum Thamar aſſumptum* 19 *cinerem impoſuit capiti ſuo, diſciſſáque tunicâ acupictâ quam geſtabat, manuque ſuper caput ſuum elatâ, vociferata eſt & abiit. Dixit ad eam Abiſalom frater* 20 *ejus, Quid habes? Amnon frater tuus te violavit? cobibe te modò ſoror mea, quoniam frater tuus eſt; & ad id quod tibi fecit, animum ne adjicias; & manſit Thamar in domo Abiſalomis fratris ſui; attonita.*

ei ſuit ira & , hæc verba omnia audivit David rex Et
21 וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד שָׁמַע אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּחַר לוֹ
malo à Amnon cum Abſalom eſt locutus non Et .valde
22 מְאֹד׃ וְלֹא־דִבֶּר אַבְשָׁלוֹם עִם־אַמְנוֹן לְמֵרָע
verbum ſuper ,Amnon Abſalom habebat odio quia ;bonũ ad uſq; &
וְעַד־טוֹב כִּי־שָׂנֵא אַבְשָׁלוֹם אֶת־אַמְנוֹן עַל־דְּבַר
,dierum annos duos ad ,fuit Et .ſuã ſororẽ Thamar affixerat quòd
23 אֲשֶׁר עִנָּה אֵת תָּמָר אֲחֹתוֹ׃ וַיְהִי לִשְׁנָתַיִם יָמִים
: Ephraim cum quæ ,Bahalchaſor in Abſalom ipſi tondentes erant &
וַיִּהְיוּ גֹזְזִים לְאַבְשָׁלוֹם בְּבַעַל חָצוֹר אֲשֶׁר עִם־אֶפְרָיִם
Abſalom venit Et .regis filios omnes ad Abſalom vocavit &
24 וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיָּבֹא אַבְשָׁלוֹם
nunc eat : tuo ſervo tondentes nunc Ecce : dixit & ,regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא גֹזְזִים לְעַבְדֶּךָ יֵלֶךְ־נָא
: Abſalom ad rex dixit Et .tuo ſervo cum ejus ſervi & ,rex
25 הַמֶּלֶךְ וַעֲבָדָיו עִם־עַבְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־אַבְשָׁלוֹם
fecit vim &:te ſuper ſimus graves non &,nos omnes eamus nunc ne ,mi fili Ne
אַל־בְּנִי אַל־נָא נֵלֵךְ כֻּלָּנוּ וְלֹא נִכְבַּד עָלֶיךָ וַיִּפְרָץ־
non Et : Abſalom Dixitque .ei benedixit & ,ire noluit & : eũ in
26 בּוֹ וְלֹא־אָבָה לָלֶכֶת וַיְבָרְכֵהוּ׃ וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם וָלֹא
quid Ad : rex ei dixitque ? meus frater Amnon nobiſcũ nunc ibit
יֵלֶךְ־נָא אִתָּנוּ אַמְנוֹן אָחִי וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה
,Amnon ſecum miſit & : Abſalom eum in fecit vim Et ? tecum ibit
27 יֵלֵךְ עִמָּךְ׃ וַיִּפְרָץ־בּוֹ אַבְשָׁלוֹם וַיִּשְׁלַח אִתּוֹ אֶת־אַמְנוֹן
:dicendo ,ſuis pueris Abſalom præcepit Et .regis filios omnes &
28 וְאֵת כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיְצַו אַבְשָׁלוֹם אֶת־נְעָרָיו לֵאמֹר
: vos ad dixero & ,vino in Amnon cor bonum circa ,nunc Videte
רְאוּ נָא כְּטוֹב לֵב־אַמְנוֹן בַּיַּיִן וְאָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם
quia nonne : timeatis ne ,eum interimite & ,Amnon Percutite
הַכּוּ אֶת־אַמְנוֹן וַהֲמִתֶּם אֹתוֹ אַל־תִּירָאוּ הֲלוֹא כִּי
fecerunt Et .virtutis filios in eſtote &,cõfortamini ?vobis præcepi ego
29 אָנֹכִי צִוִּיתִי אֶתְכֶם חִזְקוּ וִהְיוּ לִבְנֵי־חָיִל׃ וַיַּעֲשׂוּ
: Abſalom præceperat quemadmodũ ,Amnon ipſi Abſalom pueri
נַעֲרֵי אַבְשָׁלוֹם לְאַמְנוֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה אַבְשָׁלוֹם
,ſuum mulum ſuper vir equitaverunt & , regis filii omnes ſurrexeruntq;
וַיָּקֻמוּ כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּרְכְּבוּ אִישׁ עַל־פִּרְדּוֹ
,David ad venit auditus & ,via in ipſis ,fuit Et .fugerunt &
30 וַיָּנֻסוּ׃ וַיְהִי הֵמָּה בַדֶּרֶךְ וְהַשְּׁמֻעָה בָאָה אֶל־דָּוִד
remanſit non & ,regis filios omnes Abſalom Percuſſit :dicendo
לֵאמֹר הִכָּה אַבְשָׁלוֹם אֶת־כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלֹא־נוֹתַר
jacuit & ,ſua veſtimenta ſcidit & ,rex ſurrexit Et .unus eis ex
31 מֵהֶם אֶחָד׃ וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיִּשְׁכַּב
reſpond t Et .veſtibus ſciſſis aſſiſtentes ejus ſervi omnes & : terra in
32 אַרְצָה וְכָל־עֲבָדָיו נִצָּבִים קְרֻעֵי בְגָדִים׃ וַיַּעַן
,meus dominꝰ dicat Ne : dixit & ,David fratris Simhah filius Jonadab
יוֹנָדָב בֶּן־שִׁמְעָה אֲחִי־דָוִד וַיֹּאמֶר אַל־יֹאמַר אֲדֹנִי
ipſe ſolus Amnon quia ,interemerunt regis filios pueros omnes
אֵת כָּל־הַנְּעָרִים בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ הֵמִיתוּ כִּי־אַמְנוֹן לְבַדּוֹ
ipſum affligere die à poſitum erat Abſalom os ſuper quia ;eſt mortuꝰ
מֵת כִּי־עַל־פִּי אַבְשָׁלוֹם הָיְתָה שׂוּמָה מִיּוֹם עַנֹּתוֹ
rex meus dominus ponat ne nunc Et .ſuã ſororem Thamar
33 אֵת תָּמָר אֲחֹתוֹ׃ וְעַתָּה אַל־יָשֵׂם אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
quia ;ſunt mortui regis filii Omnes :dicendo ,verbum ſuum cor ad
אֶל־לִבּוֹ דָּבָר לֵאמֹר כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ מֵתוּ כִּי־אִם
puer elevavit & : Abſalom fugit Et .eſt mortuus ſolus Amnon
34 אַמְנוֹן לְבַדּוֹ מֵת׃ וַיִּבְרַח אַבְשָׁלוֹם וַיִּשָּׂא הַנַּעַר
via de euntes multus populus ecce & ;vidit & ,ſuos oculos ſpeculator
הַצֹּפֶה אֶת־עֵינָו וַיַּרְא וְהִנֵּה עַם־רַב הֹלְכִים מִדֶּרֶךְ
filii Ecce ,regem ad Jonadab Dixitque .montis latere ex eum poſt
35 אַחֲרָיו מִצַּד הָהָר׃ וַיֹּאמֶר יוֹנָדָב אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה בְנֵי־
.fuit ſic ,tui ſervi verbum juxta : veniunt regis
הַמֶּלֶךְ בָּאוּ כִּדְבַר עַבְדְּךָ כֵּן הָיָה׃

Verſio VUL.LAT.

21 Cùm autẽ audiſſet rex David verba hæc, cõtriſtatꝰ eſt valdè, et noluit contriſtare ſpiritum Amnon filii ſui, quoniã diligebat eũ, quia primogenitus erat ei. 22 Porrò non eſt locutus Abſalom ad Amnon, nec malũ nec bonũ: oderat enim Abſalom Amnon, eò quòd violâſſet 23 Thamar ſororẽ ſuã. Factũ eſt autem poſt tempꝰ biennii, ut tonderentur oves Abſalom in Baalhaſor, quæ eſt juxta Ephraim: & vocavit Abſalom 24 omnes filios regis. Venitq; ad regẽ, & ait ad eũ; Ecce tondentur oves ſervi tui: veniat, oro, rex cũ ſervis ſuis ad ſervũ 25 ſuũ. Dixitq; rex ad Abſalom; Noli fili mi, noli rogare ut veniamus omnes, & gravemꝰ te. Cũ autem cogeret eũ, & no-26 luiſſet ire, benedixit ei. Et ait Abſalom; Si nõ vis venire, veniat, obſecro, nobiſcũ ſaltem Amnon frater meꝰ. Dixitq; ad eũ rex, Non eſt neceſſe ut va-27 dat tecũ. Coëgit itaq; Abſalõ eũ, & dimiſit cum eo Amnon & univerſos filios regis. Feceràtq; Abſalom conviviũ quaſi 28 cõviviũ regis. Præceperat autem Abſalom pueris ſuis, dicens; Obſervate cũ temulentꝰ fuerit Amnon vino, & dixero vobis; Percutite eũ, & interficite; nolite timere: ego enim ſũ qui præcipio vobis: roboramini, & eſtote viri fortes. 29 Fecerũt ergò pueri Abſalom adverſũ Amnon, ſicut præceperat eis Abſalom. Surgẽtéſq; omnes filii regis aſcẽderũt ſinguli mulas ſuas, et fugerunt. 30 Cũq; adhuc pergerẽt in itinere, fama pervenit ad David, dicẽs, Percuſſit Abſalom omnes filios regis, et non remanſit ex 31 eis ſaltẽ unꝰ. Surrexit itaq; rex, et ſcidit veſtimenta ſua: & cecidit ſup terrã, & omnes ſervi illiꝰ, qui aſſiſtebãt ei, ſciderũt 32 veſtimẽta ſua. Reſpõdens autẽ Jonadab filius Semmaa fratris David, dixit; Ne æſtimet dñs meꝰ rex, quòd omnes pueri filii regis occiſi ſint: Amnon ſolus mortuꝰ eſt, quoniã in ore Abſalom erat poſitus, ex die quâ oppreſſit Thamar ſororẽ ejus. 33 Nunc ergò ne ponat dñs meus rex ſup cor ſuũ verbũ iſtud, dicens; Omnes filii regis occiſi ſunt: quoniã Amnon ſolꝰ mor-34 tuꝰ eſt. Fûgit autẽ Abſalom: & elevavit puer ſpeculator oculos ſuos, & aſpexit: & ecce populꝰ multus veniebat per iter 35 deviũ ex latere montis. Dixit autẽ Jonadab ad regẽ, Ecce filii regis adſunt: juxta verbũ ſervi tui, ſic factum eſt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

21 (o)Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐθυμώθη σφόδρα, καὶ οὐκ ἐλύπησε τὸ πνεῦμα Ἀμνὼν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἠγάπα 22 αὐτόν, ὅτι πρωτότοκος αὐτοῦ ἦν. Καὶ οὐκ ἐλάλησεν Ἀβεσσαλὼμ μετὰ Ἀμνὼν ἀπὸ πονηροῦ ἕως ἀγαθοῦ, ὅτι ἐμίσει Ἀβεσσαλὼμ τὸν Ἀμνὼν ἐπὶ λόγου οὗ ἐταπείνωσε(π)Θημὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐ-23 τοῦ. Καὶ ἐγένετο εἰς διετηρίδα ἡμερῶν, καὶ ἦσαν κείροντες τῷ Ἀβεσσαλὼμ ἐν (ρ)Βελασὼρ τῇ ἐχόμενα Ἐφραίμ, καὶ ἐκάλεσεν Ἀβεσσαλὼμ πάν-24 τας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. Καὶ ἦλθεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ δὴ κείρουσι τῷ δούλῳ σου, πορευθήτω δὴ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ 25 παῖδες αὐτοῦ μετὰ τοῦ δούλου σου. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀβεσσαλώμ, Μὴ δὴ υἱέ μου, μὴ πορευθῶμεν πάντες ἡμεῖς, καὶ οὐ μὴ καταβαρυνθῶμεν ἐπὶ σέ. καὶ ἐβιάσατο αὐτόν, καὶ οὐκ ἠθέλησε(σ) τοῦ πορευθῆναι, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. 26 Καὶ εἶπεν (τ) Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτόν, Καὶ εἰ μή, πορευθήτω δὴ μεθ᾽ ἡμῶν Ἀμνὼν ὁ ἀδελφός μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, Ἱνατί 27 πορευθῇ μετὰ σοῦ; Καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν Ἀβεσσαλώμ, καὶ ἀπέστειλε μετ᾽ αὐτοῦ τὸν Ἀμνὼν καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. καὶ ἐποίησεν Ἀβεσ-28 σαλὼμ πότον κατὰ τὸν πότον τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐνετείλατο Ἀβεσσαλὼμ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, λέγων, Ἴδετε ὡς ἂν ἀγαθυνθῇ ἡ καρδία Ἀμνὼν ἐν τῷ οἴνῳ, καὶ εἴπω πρὸς ὑμᾶς, Πατάξατε τὸν Ἀμνών, καὶ θανατώσατε αὐτόν· μὴ φοβηθῆτε, ὅτι οὐχὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἐντελλόμενος ὑμῖν; 29 ἀνδρίζεσθε καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνάμεως. Καὶ ἐποίησαν τὰ παιδάρια Ἀβεσσαλὼμ τῷ Ἀμνών, καθὰ ἐνετείλατο αὐτοῖς Ἀβεσσαλώμ. καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ (υ)ἐπεκάθισαν ἀνὴρ ἐπὶ τὸν ἡμίονον αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον. 30 Καὶ ἐγένετο, αὐτῶν ὄντων ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθε πρὸς Δαυίδ, λέγων, Ἐπάταξεν Ἀβεσσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ 31 οὐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πάντες οἱ παῖδες (φ)αὐτοῦ οἱ περιεστῶτες αὐτῷ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐ-32 τῶν. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωναδὰβ υἱὸς Σαμαὰ ἀδελφοῦ (χ)Δαυίδ, καὶ εἶπε, Μὴ εἰπάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς, ὅτι πάντα τὰ (ψ) παιδάρια τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως ἐθανάτωσεν, ὅτι Ἀμνὼν μονώτατος ἀπέθανεν, ὅτι ἐπὶ στόματος Ἀβεσσαλὼμ ἦν κείμενος ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐταπεί-33 νωσε(ω)Θημὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ. Καὶ νῦν μὴ θέσθω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ (α)ῥῆμα, λέγων, Πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἀπέθανον· (β)ὅτι ἀλλ᾽ ἢ Ἀμνὼν μο-34 νώτατος ἀπέθανε. Καὶ ἀπέδρα Ἀβεσσαλώμ. καὶ ἦρε τὸ παιδάριον ὁ σκοπὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ λαὸς πολὺς πορευόμενος ἐν τῇ ὁδῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ἐκ (γ)πλευρᾶς τοῦ ὄρους ἐν τῇ καταβάσει. καὶ παρεγένετο ὁ σκοπὸς καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπεν, Ἄνδρας ἑώρακα ἐκ τῆς ὁδοῦ (δ) τῆς Ὠρωνὴν ἐκ μέρους τοῦ 35 ὄρους. Καὶ εἶπεν Ἰωναδὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεισι· κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου, οὕτως ἐγένετο.

21 Et audivit rex David omnia verba hæc, & indignatꝰ eſt valdè:(k)et non contriſtavit ſpiritũ Amnon filii ſui: quoniam diligebat eum; quoniã primogenitꝰ ſuus erat. 22 Et non eſt locutꝰ Abeſſalom cum Amnon à malo uſq; ad bonum: quoniã odio habebat Abeſſalom Amnon ſuper verbo, quòd humiliaverat Themar ſororẽ ſuã. 23 Et factum eſt in bienniũ dierũ, et erant tondentes ipſi Abeſſalom in Belaſor contigua Ephræm. Et vocavit Abeſſalom omnes filios regis. 24 Et venit Abeſſalom ad regẽ, & dixit; Ecce nunc tondent ſervo tuo: Eat, quæſo, rex, et pueri ejus cum ſervo tuo. 25 Et dixit rex ad Abeſſalom; Nequaquam nunc, fili mi: non eamꝰ omnes nos, et non ingraveſcamus ſuper te. Et coëgit eũ: et noluit ire, et benedixit eũ. 26 Et dixit Abeſſalom ad eum; Et ſi non, eat, quæſo, nobiſcum Amnon frater meus. Et dixit ei rex, ut quid eat tecum? 27 Et coëgit eũ Abiſſalom. Et miſit cum eo Amnon, et omnes filios regis. (l) Et fecit Abeſſalom conviviũ juxta conviviũ regis. 28 Et mandavit Abeſſalom pueris ſuis, dicens; Videte, cùm bonum factũ fuerit cor Amnon in vino, et dixero ad vos; Percutite Amnon, et interficite eum: Ne timeatis; quoniã nónne ego ſum, qui mando vobis? Viriliter agite, et ſitis in filios virtutis. 29 Et fecerunt pueri Abeſſalom ipſi Amnon; ſicut mandavit eis Abeſſalom. Et ſurrexerunt omnes filii regis, et inſederunt, vir ſuper mulã ſuã: et fugerunt. 30 Et factũ eſt, dum ipſi eſſent in via; et fama venit ad David, dicens; Percuſſit Abeſſalom omnes filios regis: & non remanſit de eis ullus. 31 Et ſurrexit rex, et diſcidit veſtimenta ſua, et cubuit ſuper terram: & omnes pueri ejꝰ aſſiſtentes ei diſciderũt veſtimenta ſua. 32 Et reſpõdit Jonadab filius Samaa fratris David, et dixit; Non dicat dominus meus rex, quia omnes parvulos filios regis interfecerit: quoniã Amnon prorſus ſolus mortuꝰ eſt: quoniam(m)ſuper os Abeſſalom erat poſitꝰ à die, quâ humiliavit Themar ſororem ejꝰ. 33 Et nunc non ponat dominꝰ meꝰ rex ſuper cor ſuum, verbum, dicens; Omnes filii regis mortui ſunt: quoniã tantùm Amnon ſolꝰ mortuꝰ eſt. 34 Et aufũgit Abeſſalom. Et elevavit puer ſpeculator oculos ſuos, et vidit: et ecce populꝰ multꝰ pergens in (n) via poſt eum à latere montis (o) in deſcenſu. Et advenit ſpeculator, et annuntiavit regi, et dixit; Viros vidi de via Oronim, è parte montis. 35 Et dixit Jonadab ad regẽ, Ecce filii regis adſunt: juxta verbũ ſervi tui, ſic factũ eſt.

MS.A.(o)Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἤκουσεν πάντας (π)Θαμὰρ (ρ)Βελλασὼρ(σ) πορευθῆναι, καὶ (τ)Ἀβεσσαλώμ, Καὶ εἰ(υ)ἐπεκάθισεν ἕκαστος ἐπὶ (φ) αὐτοῦ περιεστῶτες(χ)Δαυίδ, Μὴ(ψ)παιδία(ω)Θαμὰρ(α)τὸ ῥῆμα,(β)ὅτι Ἀμνὼν(γ)πλευρᾶς(δ)τῆς Ὀρωνὴν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 וּמַלְכָּא דָוִד שְׁמַע יַת כָּל פִּתְגָמַיָא הָאִלֵין וּתְקֵיף לֵיהּ לַחֲדָא : וְלָא מַלֵיל אַבְשָׁלוֹם עִם
22 אַמְנוֹן לְמִבִישׁ וְעַד טָב אֲרֵי סְנֵי אַבְשָׁלוֹם יַת אַמְנוֹן עַל עֵסַק דְעַנֵי יַת תָּמָר אֲחָתֵיהּ : וַהֲוָה
23 לִזְמַן תַּרְתֵּין שְׁנִין וַהֲווֹ גָזְזִין לְאַבְשָׁלוֹם בְּמֵישַׁר חָצוֹר עִם בֵּית אֶפְרַיִם וְזַמֵן אַבְשָׁלוֹם לְכָל
24 בְּנֵי מַלְכָּא : וַאֲתָא אַבְשָׁלוֹם לְוָת מַלְכָּא וַאֲמַר הָא כְעַן גָזְזִין לְעַבְדָךְ יֵיזִיל כְּעַן מַלְכָּא
25 וְעַבְדוֹהִי עִם עַבְדָךְ : וַאֲמַר מַלְכָּא לְאַבְשָׁלוֹם לָא בְרִי לָא כְעַן נֵיזִיל כּוּלָנָא וְלָא נִתְקַף עֲלָךְ
26 וְאַתְקֵיף בֵּיהּ וְלָא אֲבָא לְמֵיזַל וּבָרְכֵיהּ : וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם וְלָא יֵיזִיל כְּעַן עִמָּנָא אַמְנוֹן אֲחִי
27 וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא לְמָא יֵיזִיל עִמָּךְ : וְאַתְקֵיף בֵּיהּ אַבְשָׁלוֹם וּשְׁלַח עִמֵיהּ יַת אַמְנוֹן וְיַת כָּל
28 בְּנֵי מַלְכָּא : וּפַקֵיד אַבְשָׁלוֹם יַת עוּלֵמוֹהִי לְמֵימַר חֲזוֹ כְעַן כַּד יִשְׁפַּר לִבָּא דְאַמְנוֹן בְּחַמְרָא
וְאֵימַר לְכוֹן קְטוּלוּ יַת אַמְנוֹן וְתִקְטְלוּן יָתֵיהּ לָא תִדְחֲלוּן הֲלָא אֲרֵי אֲנָא פַּקְדִית יָתְכוֹן
29 אִתְקִיפוּ וַהֲווֹ לְגַבְרִין גִבָּרִין : וַעֲבַדוּ עוּלֵמֵי אַבְשָׁלוֹם לְאַמְנוֹן כְּמָא דְפַקֵיד אַבְשָׁלוֹם וְקָמוּ
30 כָּל בְּנֵי מַלְכָּא וּרְכִיבוּ אֱנָשׁ עַל כּוּדַנְתֵּיהּ וְאַפְכוּ : וַהֲוָה עַד דְאִנוּן בְּאוֹרְחָא וּשְׁמוּעֲתָא
31 אֲתָת לְוָת דָוִד לְמֵימַר קְטַל אַבְשָׁלוֹם יַת כָּל בְּנֵי מַלְכָּא וְלָא אִשְׁתְּאַר מִנְהוֹן חַד : וְקָם
מַלְכָּא וּבְזַע יַת לְבוּשׁוֹהִי וּשְׁכִיב עַל אַרְעָא וְכָל עַבְדוֹהִי מְעַתְּדִין כַּד מְבַזְעִין לְבוּשֵׁיהוֹן :
32 וַאֲתִיב יוֹנָדָב בַּר שִׁמְעָה אֲחוּהִי דְדָוִד וַאֲמַר לָא יֵימַר רִבּוֹנִי יַת כָּל עוּלֵמַיָא בְּנֵי מַלְכָּא
קְטָלוּ אֲרֵי אַמְנוֹן בִּלְחוֹדוֹהִי מִית אֲרֵי בְלִבָּא דְאַבְשָׁלוֹם הֲוָת כְּמָנָא מִיוֹמָא דְעַנֵי יַת תָּמָר
33 אֲחָתֵיהּ : וּכְעַן לָא יְשַׁוֵי רִבּוֹנִי מַלְכָּא עַל לִבֵּיהּ פִּתְגָמָא לְמֵימַר כָּל בְּנֵי מַלְכָּא מִיתוּ אֱלָהֵין
34 אַמְנוֹן בִּלְחוֹדוֹהִי מִית : וַעֲרַק אַבְשָׁלוֹם וּזְקַף עוּלֵמָא סַכּוּאָה יַת עֵינוֹהִי וַחֲזָא וְהָא עַם
35 סַגִי אָתַן מֵאוֹרַח מֵאֲחוֹרוֹהִי מִסְטַר טוּרָא : וַאֲמַר יוֹנָדָב לְמַלְכָּא הָא בְּנֵי מַלְכָּא
אֲתוֹ כְּפִתְגָמָא דְעַבְדָךְ כֵּן הֲוָה :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

21 Et rex David audivit omnia verba hæc, & ira fuit illi nimis. 22 Et non locutus eſt Abſalom cum Amnon à malo uſque ad bonum; nam odiit Abſalom Amnon propter cauſam quòd oppreſſiſſet Thamar ſororem ſuam. 23 Et fuit poſt tempus duorum annorum, fuerunt tonſores Abſalom in planicie Hhaſzor apud *domum* Ephraim, & invitavit Abſalom omnes filios regis. 24 Et ingreſſus eſt Abſalom ad regem, & dixit, Ecce nunc ſunt tonſores ſervo tuo; & vadat quæſo rex, & ſervi ejus cum ſervo tuo. 25 Et dixit rex ad Abſalom, Non fili mi, ne nunc eamꝰ omnes nos, & ne ingraveſcamus ſuper te: & inſtitit in illum; & non voluit ire, ſed benedixit illi. 26 Et dixit Abſalom, Et non ibit quæſo nobiſcũ Amnon frater meus? & dixit illi rex, Ad quid ibit tecum? 27 Et invaluit in illum Abſalom, & miſit cum eo Amnon & omnes filios regis. 28 Et juſſit Abſalom adoleſcentibus ſuis, dicendo: Videte quæſo, quando jucundum erit cor Amnon in vino, & dicam vobis, Occidite Amnon, & occidetis illum, non timebitis; nónne *quòd* ego juſſi vobis? roboramini & eſtote in robuſtos viros. 29 Et fecerunt adoleſcentes Abſalom Amnoni, quemadmodum juſſerat Abſalom: & ſurrexerunt omnes filii regis, & equitàrunt quiſque ſuper mulum ſuum, & verterunt terga. 30 Et fuit dum adhuc eſſent illi in via, rumor venit ad David, dicendo: Occîdit Abſalom omnes filios regis, & non relictus eſt ex illis unus. 31 Et ſurrexit rex & ſcidit veſtimenta ſua, & cubuit ſuper terram, & omnes ſervi ejus ſtabant ſcindentes veſtes ſuas. 32 Et reſpondit Jonadab filius Simghahi fratris ipſius David, & dixit, Non dicat rex, omnes adoleſcentes filios regis occiderunt, ſed Amnon ipſe ſolus mortuus eſt; quia in corde Abſalom fuit inſidiatio, à die quo oppreſſit Thamar ſororem ſuam. 33 Et nunc non ponat dominus meus rex ſuper cor ſuum verbum, dicendo: omnes filii regis *mortui* ſunt, ſed Amnon ipſe ſolus mortuus eſt. 34 Et fugit Abſalom & levavit adoleſcens circumſpector oculos ſuos, & vidit, & ecce populus multus veniebant ex via de-poſt eum de latere montis. 35 Et dixit Jonadab regi, Ecce filii regis veniunt; ſecundùm verbum ſervi tui ſic fuit.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܕܘܝܕ ܡܠܟܐ. ܫܡܥ ܟܠܗܘܢ ܡ̈ܠܐ ܗܠܝܢ. ܘܐܬܟܪܝ ܠܗ ܛܒ. * ܘܠܐ ܐܡܪ ܐܒܫܠܘܡ
22 ܠܐܡܢܘܢ. ܠܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܠܐ ܛܒܬܐ. ܡܛܠ ܕܣܢܐ ܗܘܐ ܐܒܫܠܘܡ ܠܐܡܢܘܢ. ܥܠ ܕܨܥܪ
ܠܬܡܪ ܚܬܗ. * ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܫܢ̈ܝܢ ܬܪܬܝܢ. ܗܘܘ ܓܙܘܙܐ ܠܐܒܫܠܘܡ ܒܒܥܠܚܨܘܪ ܕܒܬܚܘܡ ܐܦܪܝܡ.
23 ܘܩܪܐ ܐܒܫܠܘܡ ܠܟܠܗܘܢ ܒ̈ܢܝ ܡܠܟܐ. * ܘܐܬܐ ܐܒܫܠܘܡ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
24 ܓܙܘܙܐ ܐܝܬ ܠܥܒܕܟ. ܢܐܙܠ ܡܠܟܐ ܘܥܒ̈ܕܘܗܝ ܥܡ ܥܒܕܟ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܒܪܝ. ܠܐ ܢܐܙܠ
25 ܟܠܢ. ܘܠܐ ܢܝܩܪ ܥܠܝܟ. ܘܐܠܨܗ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܕܢܐܙܠ ܥܡܗ. ܘܒܪܟܗ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ.
26 ܘܟܕ ܠܐ . ܢܐܙܠ ܥܡܢ ܐܡܢܘܢ ܐܚܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܠܡܢܐ ܢܐܙܠ ܥܡܟ. * ܘܐܠܨܗ
27 ܐܒܫܠܘܡ . ܘܫܕܪ ܥܡܗ ܠܐܡܢܘܢ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܒ̈ܢܝ ܡܠܟܐ. * ܘܦܩܕ ܐܒܫܠܘܡ
28 ܠܥܒ̈ܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܐ ܕܫܦܪ ܠܒܗ ܕܐܡܢܘܢ ܒܚܡܪܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܡܚܐܘܗܝ
ܠܐܡܢܘܢ ܘܩܛܠܘܗܝ. ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. ܐܢܐ ܗܘ ܦܩܕܬܟܘܢ. ܐܬܚܝܠܘ. ܘܗܘܘ ܓܒܪ̈ܐ.
* ܘܥܒܕܘ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܐܒܫܠܘܡ. ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܐܒܫܠܘܡ. ܘܩܡܘ ܟܠܗܘܢ ܒ̈ܢܝ
29 ܡܠܟܐ . ܘܪܟܒܘ ܓܒܪ ܥܠ ܟܘܕܢܝܗ. ܘܥܪܩܘ. * ܘܟܕ ܐܢܘܢ ܒܐܘܪܚܐ . ܡܛܬ ܫܡܥܬܐ
30 ܠܕܘܝܕ. ܕܩܛܠ ܠܗܘܢ ܐܒܫܠܘܡ ܠܟܠܗܘܢ ܒ̈ܢܝ ܡܠܟܐ . ܘܠܐ ܫܒܩ ܡܢܗܘܢ ܐܦ ܚܕ.
* ܘܩܡ ܡܠܟܐ. ܘܨܪܝ ܠܢܚ̈ܬܘܗܝ. ܘܕܡܟ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ
31 ܨܪ̈ܝܩܝܢ ܢܚ̈ܬܝܗܘܢ. * ܘܥܢܐ ܝܘܢܕܒ ܒܪ ܫܡܥܐ ܐܚܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܢܣܒܪ ܡܪܝ
32 ܡܠܟܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒ̈ܢܝ ܡܠܟܐ ܡܝܬܘ. ܡܛܠ ܕܐܡܢܘܢ. ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܡܝܬ. ܡܛܠ
ܕܗܘܐ ܒܪܥܝܢܗ ܕܐܒܫܠܘܡ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܨܥܪ ܠܬܡܪ ܚܬܗ. * ܘܗܫܐ ܠܐ ܢܣܒܪ
33 ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒ̈ܢܝ ܡܠܟܐ ܡܝܬܘ. ܡܛܠ ܕܐܡܢܘܢ. ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܡܝܬ.
* ܘܥܪܩ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ. ܘܐܪܝܡ ܕܘܩܐ ܥܝ̈ܢܘܗܝ. ܘܚܙܐ ܐܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܬܝܢ ܒܐܘܪܚܐ
34 ܡܢ ܓܒܐ ܕܛܘܪܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܢܕܒ ܠܡܠܟܐ. ܗܐ ܒ̈ܢܝ ܡܠܟܐ ܐܬܝܢ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ
35 ܥܒܕܟ. ܗܟܢܐ ܗܘܐ.

21 David etiam rex omnibus hiſce rebus auditis, ægrè admodum tulit. 22 Abiſalom verò nihil boni vel mali dicebat Hamnoni; oderat enim Abiſalom Hamnonem, eò quòd ſtupràſſet Thamarem ſororem ſuam. 23 Poſt biennium verò habuit Abiſalom tonſores in Beelhaſor quæ eſt contermina Aphremo, & invitavit Abiſalom omnes filios regis: 24 Tum veniens Abiſalom ad regem ait illi, Tonſores habet ſervus tuus, eat rex & ſervi ejus cum ſervo tuo. 25 Dixit ad eum, Nequaquam fili mi, ne eamus omnes, ne gravemus te: & licèt urſiſſet eum, noluit tamen ire cum illo, ſed benedixit ei. 26 Ait illi Abiſalom, Quandoquidem non *venis*, eat mecum Hamnon frater meus. 27 Dixit ad eum rex; Quorſum tecum iret? Sed inſtante Abiſalome, miſit cum eo Hamnonem & omnes filios regis. 28 Præceperat autem Abiſalom ſervis ſuis, & dixerat eis; Cùm exhilaratus fuerit animus Hamnonis vino, & dixero vobis, percutite Hamnonem; & interficite eum, & ne timeatis; ego enim præcipio vobis, confortamini & eſtote viri. 29 Facientibus itaque ſervis Abiſalomis quemadmodum præceperat eis Abiſalom, ſurrexerunt omnes filii regis, & conſcendentes quilibet mulum ſuum aufugerunt. 30 Dum ipſi eſſent in via, pervenit rumor ad Davidem quòd interfeciſſet Abiſalom cunctos filios regis, & neminem ex eis reliquiſſet. 31 Quapropter ſurgens rex laceravit veſtimenta ſua, & jacuit humi, cunctis ſervis ejus aſtantibus, laceratis veſtimentis. 32 Reſpondens autem Jonadab filius Sammæ fratris Davidis, ait; Ne putet dominus meus rex omnes filios regis mortuos eſſe; nam Hamnon ipſe ſolus mortuus eſt: propoſitum quippe hoc erat in animo Abiſalomis ab eo die quo ſtupraverat Thamarem ſororem ejus. 33 Nunc ergò ne putet dominus meus rex mortuos eſſe omnes filios regis; nam Hamnon ipſe ſolus mortuus eſt. 34 Interim fûgit Abiſalom. Speculator verò ſublatis oculis vidit multos homines venientes in via à latere montis. 35 Dixit Jonadab regi, Ecce filii regis veniunt: quemadmodum dixit ſervus tuus, ita factum eſt,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وسمع داود الملك هذا الخبر وسعي عليه جدا * فاما ابيسالوم فلم يقل لامدون خيرا ولا
22 سرا * لان ابيسالوم ابغض امدون بغضا شديدا لاجل فضح تامار اخته * وكان ابيسالوم كل
23 سنة يجز غنمه في بعلحاصور التي في حد افرام * ودعي ابيسالوم جميع بني الملك * ثم اتى
24 الي الملك وقال له * لعبدك قوم يجزون غنمه * احب ان يحملني الملك هو واخوتي * قال له * لا
25 نريد يا بني * لا ناتيك كلنا لئلا يثقل عليك الامر * وطلب ابيسالوم الي الملك فلم يجبه * لكنه
دعي له * ثم قال ابيسالوم * فان كنت انت لا تجي * فمر امدون اخي ان ينطلق معي * قال
26 له الملك * ما حاجتك الي هذا * فطلب ابيسالوم الي ابيه * وارسل معه امدون وجميع بني الملك *
27 * وامر ابيسالوم عبيده وقال لهم * اذا سكر امدون وطابت نفسه وامرتكم * فاضربوا امدون
28 واقتلوه * ولا تخافوا * انا امرتكم * تقووا وكونوا رجالا * وفعل عبيد ابيسالوم كما امرهم * فلما
29 قتل امدون وثب جميع بني الملك * وركب كل امرء منهم وهرب * وبينما هم في الطريق اذا
30 جاء الخبر الي داود ان ابيسالوم قتل جميع بني الملك * ولم يبق منهم احد * فقام الملك
31 قايما * ومزق ثيابه * وجلس على الارض * وقام عبيده بين يديه ممزقين الثياب * وكلم يوناداب
32 بن سما اخي داود الملك * وقال له * لا يظن سيدي ان جميع بني الملك قتلوا * ولكن انما
قتل امدون وحده * لان هذا كان في راي ابيسالوم مذ يوم فضح تامار اخته * والان لا يظن
33 الملك ان جميع بنيه قتلوا * بل انما كان على ما اخبرتك * وقد هرب ابيسالوم * فنظر الديدبان
34 الي الطريق * فراي قوما كثيرين يجيون من ناحية الجبل * فقال يوناداب للملك * قد جاوا
35 بنو الملك كلهم * وانما كان الامر على ما اخبرتك انا عبدك ايها الملك *

21 David autem rex hunc audivit rumorem, et diſplicuit ei vehementer. 22 At verò Abiſalom nihil boni vel mali dicebat Amnoni, quoniam Abiſalom vehementi odio proſequebatur Amnonem, quòd Thamarem ſororem ſuam violâſſet. 23 Solebat autem Abiſalom oves ſuas tondere quotannis in Baalhaſor quæ eſt in finibus Aphrem: quarè invitatis Abiſalom cunctis filiis regis, 24 Adivit poſtremò regem, et ait illi; Habet ſervus tuus homines qui tondent oves ejus, velim faveat mihi tum rex ipſe, tum fratres mei. 25 Dixit ad eum, Nolumus fili mi; non ibimus ad te omnes, ne grave tibi ſit negotium: inſtitit tamen Abiſalom regi, at non annuit ei, ſed bene precatus eſt illi. 26 Tum dixit Abiſalom, Quòd ſi tu minimè venias, præcipe quæſo Amnoni fratri meo ut abeat mecum. 27 Ait illi rex, Quorſum hoc? Verùm Abiſalome patrem ſuum efflagitante, miſit cum illo Amnonem & omnes filios regis. 28 Deinde juſſit Abiſalom ſervis ſuis, et dixit eis; Cùm biberit Amnon, hilarique fuerit animo, & præcepero vobis, percutite Amnonem, et occidite eum, et ne metuatis: ego præcipio vobis: forti ac virili ſitis animo. 29 Fecerunt itaque ſervi Abiſalomis quemadmodum mandaverat eis: cúmque interfectus fuiſſet Amnon, proſilientes omnes filii regis, & conſcendens quilibet eorum jumentum ſuum, *aufugerunt. 30 Dúmque eſſent in itinere, ecce pervenit fama ad Davidem quòd Abiſalom trucidâſſet omnes filios regis, nemine ex eis ſuperſtite relicto. 31 Stetit illicò rex pedibus, ſciſſiſque veſtibus ſuis humi conſedit, ſteteruntque ſervi ejus coram ipſo ſciſſis veſtibus. 32 Tum Jonadab filius Sammæ fratris Davidis regem allocutus ait illi, Ne arbitretur dominus meus omnes filios regis interfectos eſſe, ſed Amnon quidem ſolus interfectus eſt: hoc enim erat in mente Abiſalomis à die quo violavit Thamarem ſororem ejus. 33 Ne arbitretur itaque rex omnes filios ſuos eſſe peremptos, ſed proculdubiò res habet prout narravi tibi. 34 Intereà fugit Abiſalom, Speculator autem viam explorans, vidit turbam multam venientem ex parte montis. 35 Et dixit Jonadab regi, Jam venerunt omnes filii regis, & certiſſimè res habet quemadmodum expoſui tibi ego ſervus tuus, O rex.*

Verſio VULG. LAT.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

,venerunt regis filii ecce & , loqui *eum conſummare circa* , fuit Et
36 וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר וְהִנֵּה בְנֵי־הַמֶּלֶךְ בָּאוּ
ejus ſervi omnes & , rex etiam & :fleverunt &,ſuam vocem levaverunt &
וַיִּשְׂאוּ קוֹלָם וַיִּבְכּוּ וְגַם־הַמֶּלֶךְ וְכָל־עֲבָדָיו
Thalmai ad abiit & ,fugit Abſalom Et .valde magno fletu fleverunt
37 בָּכוּ בְּכִי גָּדוֹל מְאֹד : וְאַבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ אֶל־תַּלְמַי
.diebus omnib⁹ ſuũ filiũ ſuper luxit & :Gheſur regem Hammichud filiũ
בֶּן־עַמִּיחוּר מֶלֶךְ גְּשׁוּר וַיִּתְאַבֵּל עַל־בְּנוֹ כָּל־הַיָּמִים :
.annis tribus ibi fuit & , Gheſur abiit & , fugit Abſalom Et
38 וְאַבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ גְּשׁוּר וַיְהִי־שָׁם שָׁלֹשׁ שָׁנִים :
fuerat conſolat⁹ quia ; Abſalom *ad* egredi regis David *ceſſavit* Et
39 וַתְּכַל דָּוִד הַמֶּלֶךְ לָצֵאת אֶל־אַבְשָׁלוֹם כִּי־נִחַם
.eſſet mortuus quòd Amnon ſuper
עַל־אַמְנוֹן כִּי־מֵת :

CAP. XIV. יד

.Abſalom *ſuper* regis cor quòd ,Serujah filius Joab cognovit Et
1 וַיֵּדַע יוֹאָב בֶּן־צְרֻיָה כִּי־לֵב הַמֶּלֶךְ עַל־אַבְשָׁלוֹם :
dixit & ,ſapientem mulierem inde *cepit* & ,Tecohah in Joab miſit Et
2 וַיִּשְׁלַח יוֹאָב תְּקוֹעָה וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חֲכָמָה וַיֹּאמֶר
, *luctus* veſtimentis *nunc* te indue & ,*nunc* luctum fer te Præ : eam ad
אֵלֶיהָ הִתְאַבְּלִי־נָא וְלִבְשִׁי־נָא בִגְדֵי־אֵבֶל
lugens multis diebus jam mulier veluti ſis & ,oleo te ungas ne &
וְאַל־תָּסוּכִי שֶׁמֶן וְהָיִית כְּאִשָּׁה זֶה יָמִים רַבִּים מִתְאַבֶּלֶת
verbũ juxta eum ad loquèris & ,regem ad ingredieris Et .mortuum ſuper
3 עַל־מֵת : וּבָאת אֶל־הַמֶּלֶךְ וְדִבַּרְתְּ אֵלָיו כַּדָּבָר
mulier dixit Et .ejus ore in verba Joab poſuit & : hoc
4 הַזֶּה וַיָּשֶׂם יוֹאָב אֶת־הַדְּבָרִים בְּפִיהָ : וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה
,ſe incurvavit &,terram in *ſua facies* ſuper cecidit & ,regem ad Tecohitis
הַתְּקֹעִית אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל עַל־אַפֶּיהָ אַרְצָה וַתִּשְׁתָּחוּ
: dixit & ? tibi Quid : rex ei dixit Et .rex Serva : dixit &
5 וַתֹּאמֶר הוֹשִׁעָה הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר־לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ וַתֹּאמֶר
tuæ ancillæ Et .meus vir eſt mortuus &, *ego* vidua mulier Profectò
6 אֲבָל אִשָּׁה־אַלְמָנָה אָנִי וַיָּמָת אִישִׁי : וּלְשִׁפְחָתְךָ
: eos *inter* *eruens* non & , agro in ipſi ambo ſunt rixati & ; filii duo
שְׁנֵי בָנִים וַיִּנָּצוּ שְׁנֵיהֶם בַּשָּׂדֶה וְאֵין מַצִּיל בֵּינֵיהֶם
ſurrexit ecce Et .eum occidit & , *unum* unus *eum* percuſſit &
7 וַיַּכּוּ הָאֶחָד אֶת־הָאֶחָד וַיָּמֶת אֹתוֹ : וְהִנֵּה קָמָה
percuſſorem Da : dixerunt & , tuam ancillam *ſuper* familia tota
כָל־הַמִּשְׁפָּחָה עַל־שִׁפְחָתֶךָ וַיֹּאמְרוּ תְּנִי אֶת־מַכֵּה
; occidit quem , ſui fratris *anima in* eum interficiamus & , ſui fratris
אָחִיו וּנְמִתֵהוּ בְּנֶפֶשׁ אָחִיו אֲשֶׁר הָרָג
,eſt relicta quæ,meam prunam extinguent & :hæredem etiam diſp͂damus &
וְנַשְׁמִידָה גַּם אֶת־הַיּוֹרֵשׁ וְכִבּוּ אֶת־גַּחַלְתִּי אֲשֶׁר נִשְׁאָרָה
.terræ *facies* ſuper reſiduum & ,nomen meo viro *ponere non ad*
לְבִלְתִּי שִׂים־לְאִישִׁי שֵׁם וּשְׁאֵרִית עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה :
jubebo ego & ; tuam domum in Vade : mulierem ad rex dixit Et
8 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הָאִשָּׁה לְכִי לְבֵיתֵךְ וַאֲנִי אֲצַוֶּה
: regem ad Tecohitis mulier Dixitque .te *ſuper*
9 עָלָיִךְ : וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַתְּקוֹעִית אֶל־הַמֶּלֶךְ
rex & : mei patris domũ ſuper & ,*perverſitas* rex mi domine me Super
עָלַי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הֶעָוֹן וְעַל־בֵּית אָבִי וְהַמֶּלֶךְ
te *ad* Loquentem : rex Dixitque .innocens ejus thronus &
10 וְכִסְאוֹ נָקִי : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַמְדַבֵּר אֵלַיִךְ
: dixit Et .te *in tangere* ultrà addet non & ,me ad eum adduc &
11 וַהֲבֵאתוֹ אֵלַי וְלֹא־יֹסִיף עוֹד לָגַעַת בָּךְ : וַתֹּאמֶר
redemptorem multiplicando à , ſui Dei DOMINI rex *nunc* Recordetur
יִזְכָּר־נָא הַמֶּלֶךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מֵהַרְבַּית גֹּאֵל
Vivit , dixit & : meũ filium diſperdant non & ,*corrumpendum* ad ſanguinis
הַדָּם לְשַׁחֵת וְלֹא יַשְׁמִידוּ אֶת־בְּנִי וַיֹּאמֶר חַי־
.terram in tui filii *crine* de ceciderit ſi , DOMINUS
יְהוָה אִם־יִפֹּל מִשַּׂעֲרַת בִּנְךָ אָרְצָה :

36 Cúmque ceſſaſſet loqui, apparuerunt & filii regis: & intrantes levaverunt vocem ſuam, & fleverunt: ſed & rex & omnes ſervi ejus fleverũt ploratu magno nimis. 37 Porrò Abſalom fugiens, abiit ad Tholomai filiũ Ammiud regem Geſſur. Luxit ergò David filium ſuũ cunctis 38 diebus. Abſalom autem cùm fugiſſet, & veniſſet in Geſſur, 39 fuit ibi tribus annis. Ceſſavítque rex David perſequi Abſalom, eò quòd conſolatus eſſet ſuper Amnon interitu.

CAP. XIV.

1 INtelligens autem Joab filius Saruiæ, quòd cor regis verſum 2 eſſet ad Abſalom, Miſit Thecuam, & tulit inde mulierem ſapientem : dixítque ad eam ; Lugere te ſimula, & induere veſte lugubri, & ne ungaris oleo, ut ſis quaſi mulier jam plurimo tempore lugens mortuũ : 3 Et ingrediêris ad regem, & loquêris ad eum ſermones hujuſcemodi. Poſuit autẽ Joab verba in ore ejus. 4 Itaque cùm ingreſſa fuiſſet mulier Thecuitis ad regem, cecidit coram eo ſuper terram, & adoravit, & di5xit; Serva me rex. Et ait ad eam rex, Quid cauſæ habes ? Quæ reſpondit; Heu, mulier vidua ego ſum: mortuus eſt enim vir 6 meus. Et ancillæ tuæ erant duo filii: qui rixati ſunt adverſum ſe in agro, nullúſque erat qui eos prohibere poſſet : & percuſſit alter alterũ, & interfecit eum. 7 Et ecce conſurgens univerſa cognatio adverſum ancillã tuam, dicit ; Trade eum qui percuſſit fratrem ſuum, ut occidamus eum pro anima fratris ſui quem interfecit, & deleamus hæredem : & quærunt extinguere ſcintillam meam, quæ relicta eſt, ut non ſuperſit viro meo nomen, & reliquiæ ſuper 8 terram. Et ait rex ad mulierem ; Vade in domum tuam, 9 & ego jubebo pro te. Dixítque mulier Thecuitis ad regẽ ; In me, domine mi rex, ſit iniquitas, & in domum patris mei : rex autem & thronus e10jus ſit innocens. Et ait rex ; Qui contradixerit tibi, adduc eum ad me, & ultrà non addet 11 ut tangat te. Quæ ait ; Recordetur rex Domini Dei ſui, ut non multiplicentur proximi ſanguinis ad ulciſcendum, & nequaquàm interficiant filium meum. Qui ait ; Vivit Dominus, quia non cadet de capillis filii tui ſuper terram.

36 Καὶ ἐγένετο ἡνίκα συνετέλεσε λαλῶν, καὶ ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἦλθον, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν, καί γε ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἔκλαυσαν κλαυθμὸν 37 μέγαν σφόδρα. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἔφυγε, καὶ ἐπορεύθη πρὸς (ε) Θολμὶ υἱὸν Ἐμιοὺδ βασιλέα Γεδσοὺρ εἰς γῆν (ζ) Χαμααχάδ. καὶ (η) ἐπένθησεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐπὶ τὸν υἱὸν 38 αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. (θ) Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἀπέδρα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γεδσούρ, καὶ ἦν ἐκεῖ 39 ἔτη τρία. Καὶ ἐκόπασεν (ι) ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τοῦ ἐξελθεῖν πρὸς Ἀβεσσαλώμ, ὅτι παρεκλήθη ἐπὶ Ἀμνών, ὅτι ἀπέθανε.

Et factum eſt, poſtquàm conſum- 36 mavit loquens; & ecce filii regis venerunt: & elevaverunt vocem ſuam, & ploraverunt : & etiam rex, & omnes pueri ejus ploraverunt plorationem magnam valdè. Et Abeſſalom fûgit, & 37 ivit ad Tholmi filium Emiud regem Gedſur (p) in terram Chamaachad. Et luxit rex David ſuper filium ſuum (q) omnibus diebus. Et Abeſſalom aufûgit, & i- 38 vit in Gedſur: & fuit ibi annos tres. Et (r) ceſſavit rex David 39 exire ad Abeſſalom ; quoniam conſolatus eſt ſe ſuper Amnon, quia mortuus erat.

MS.A. (ε) Θολομαὶ (ζ) Μαχάδ. (η) ἐπένθησεν Δαυὶδ ἐπὶ (θ) Καὶ ἀπέδρα Ἀβεσσαλώμ, καὶ (ι) Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τοῦ

ΚΕΦ. ιδ´.

1 ΚΑὶ ἔγνω Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας ὅτι ἡ καρδία τοῦ βασιλέως ἐπὶ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ εἰς Θεκωέ, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν 2 γυναῖκα σοφήν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν, Πένθησον δή, καὶ ἔνδυσαι ἱμάτια πενθικά, καὶ μὴ ἀλείψῃ ἔλαιον, καὶ ἔσῃ ὡς (α) γυνὴ πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι τοῦτο ἡμέρας (β) πολλάς, 3 Καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἔθηκεν Ἰωὰβ 4 τοὺς λόγους (γ) ἐν τῷ στόματι αὐτῆς. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ ἡ Θεκωῖτις πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς (δ) εἰς τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν (ε) αὐτῷ, καὶ εἶπε, Σῶσον 5 βασιλεῦ, σῶσον. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ βασιλεύς, Τί ἐστί σοι; ἡ δὲ εἶπε, Καὶ μάλα γυνὴ χήρα ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ 6 μου. Καί γε τῇ δούλῃ σου δύο υἱοί, καὶ ἐμαχέσαντο ἀμφότεροι ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἀναμέσον αὐτῶν· καὶ (ζ) ἔπαισεν ὁ εἷς τὸν ἕνα ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν 7 αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ ἐπανέστη ὅλη ἡ πατριὰ πρὸς τὴν δούλην σου, καὶ εἶπαν, Δὸς τὸν παίσαντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ θανατώσομεν αὐτὸν ἀντὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ οὗ ἀπέκτεινε, καὶ ἐξαροῦμεν καί γε τὸν κληρονόμον ὑμῶν. καὶ σβέσουσι τὸν ἄνθρακά μου τὸν καταλειφθέντα, ὥστε μὴ θέσθαι τῷ ἀνδρί (η) μου κατάλειμμα 8 καὶ ὄνομα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς. Καὶ εἶπεν ὁ (θ) βασιλεὺς πρὸς τὴν γυναῖκα, Ὑγιαίνουσα βάδιζε εἰς τὸν οἶκόν σου, κἀγὼ ἐντελοῦμαι 9 περὶ σοῦ. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ Θεκωῖτις πρὸς τὸν βασιλέα, Ἐπ' ἐμέ, κύριέ μου βασιλεῦ, ἡ ἀνομία καὶ (ι) ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, 10 καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἀθῷος. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, Τίς ὁ λαλῶν πρὸς σέ, καὶ ἄξεις αὐτὸν πρὸς ἐμέ, καὶ (κ) οὐ προσθήσει ἔτι 11 ἅψασθαι αὐτοῦ; Καὶ εἶπεν, Μνημονευσάτω δὴ ὁ βασιλεὺς τὸν κύριον θεὸν αὐτοῦ (λ) πληθυνθῆναι ἀγχιστέα τοῦ αἵματος τοῦ διαφθεῖραι, καὶ οὐ μὴ ἐξάρωσι τὸν υἱόν μου. καὶ εἶπε, Ζῇ κύριος, εἰ (μ) πεσεῖται ἀπὸ τῆς τριχὸς τοῦ υἱοῦ σου ἐπὶ τὴν γῆν.

CAP. XIV.

ET intellexit Joab filius Saruiæ, quia cor regis (a) ſuper Abeſſalom. Et miſit Joab in Thecoe, & ſumpſit indè mulierem ſapientem, & dixit ad eam ; Luge 2 nunc, & indue veſtimenta lugubria, & non ungaris oleo, & eris tanquã mulier lugens ſuper mortuum (b) jam diebus multis. Et 3 venies ad regem, & loquêris ad eum juxta verbum hoc. Et poſuit Joab verba in ore ejus. Et in- 4 travit mulier Thecoites ad regẽ, & cecidit ſuper faciem ſuam in terram, & adoravit eum, & dixit; Salva rex, ſalva. Et dixit ad 5 eam rex, Quid eſt tibi? At illa dixit, Et (c) valdè, vidua mulier ego ſum, & mortuus eſt vir me⁹. Et etiam ancillæ tuæ erant duo 6 filii: et pugnaverũt utriq; in agro, & non fuit qui eximeret inter eos. Et percuſſit unus (d) unũ fratrẽ ſuum, & interfecit eum. Et 7 ecce inſurrexit tota (e) cognatio erga ancillam tuam, et dixerunt; Da eum qui percuſſit fratrẽ ſuũ, & interficiemus eum pro anima fratris ſui, quem occîdit, & tollemus etiam hæredem (f) veſtrum. Et (g) extinguent prunam meam reſiduam, ita ut non ponatur viro meo reſiduum, et nomen ſuper faciem terræ. Et dixit rex ad mu- 8 lierem ; Valens vade in domum tuam, & ego mandabo pro te. Et 9 dixit mulier Thecoites ad regem; Super me, domine mi rex, iniquitas, & ſuper domum patris mei: & rex & thron⁹ ejus innocens. Et dixit rex ; Quiſquis eſt qui 10 loquitur ad te, & duces eum ad me: & non adjiciet ultrà tangere eum. Et dixit; Recordetur nunc 11 rex Domini Dei ſui, (h) multiplicando redemptorem ſanguinis ad diſperdendum: & non tollant filium meum. Et dixit; Vivit Dominus, ſi cadet de capillo filii tui ſuper terram.

MS. A. (α) γυνὴ τοῦτο (β) πολλὰς πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι, Καὶ (γ) εἰς τὸ στόμα αὐτῆς. (δ) ἐπὶ τὴν (ε) αὐτῷ, * σῶσον βασιλεῦ, σῶσον. (ζ) ἔπαισεν εἷς (η) μου ὄνομα καὶ * λῆμμα ἐπὶ (θ) βασιλεύς, Ὑγιαίνουσα (ι) ἐπὶ οἶκον (κ) οὐ μὴ προσθήσει (λ) πληθῦναι (μ) πεσεῖται τῆς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

36 וַהֲוָה כְּשֵׁיצָיוּתֵיהּ לְמַלָּלָא וְהָא בְּנֵי מַלְכָּא אֲתוֹ וַאֲרִימוּ קָלְהוֹן וּבְכוֹ וְאַף מַלְכָּא וְכָל
37 עַבְדוֹהִי בְּכוֹ בְּכִי סַגִּיאָה לַחֲדָא : וְאַבְשָׁלוֹם עֲרַק וַאֲזַל לְוָת תַּלְמַי בַּר עַמִּיחוּר מַלְכָּא דִגְשׁוּר
38 וְאִתְאַבַּל עַל בְּרֵיהּ כָּל יוֹמַיָּא : וְאַבְשָׁלוֹם עֲרַק וַאֲזַל לִגְשׁוּר וַהֲוָה תַמָּן תְּלָת שְׁנִין :
39 וַחֲמֵידַת נַפְשָׁא דְדָוִד מַלְכָּא לְמִפַּק עַל אַבְשָׁלוֹם אֲרֵי אִתְנַחַם עַל אַמְנוֹן אֲרֵי מִית :
יד
1 וִידַע יוֹאָב בַּר צְרוּיָה אֲרֵי לִבָּא דְמַלְכָּא לְמִפַּק עַל אַבְשָׁלוֹם : וּשְׁלַח יוֹאָב לִתְקוֹעַ וּנְסֵיב
2 מתמן אתתא חכימתא ואמר לה אתאבלי כען ולבושי כען לבושי אבלא ולא תשופין
3 משחא ותהי כאתתא דנן יומין סגיאין מתאבלא על מיתא : ותיעול לות מלכא ותמליל
4 עמיה כפתגמא הדין ושוי יואב ית פתגמיא בפומה : ואמרת אתתא דמתקוע למלכא
5 ונפלת על אפהא על ארעא וסגידת ואמרת פרוק מלכא : ואמר לה מלכא מה ליך ואמרת
6 בקושטא אתתא ארמלתא אנא ומית בעלי : ולאמתך תרין בנין ואתנציאו תרויהון
7 בחקלא ולית דמשזיב ביניהון ומחא חד ית חד וקטל יתיה : והא קמת כל זרעיתי על אמתך
ואמרו הב ית דקטל אחוהי ונקטלניה בחובת נפשא דאחוהי די קטל ונשיצי אף ית ירתא ובען למקטל
8 אף ית חד יחידאה דאשתאר בדיל דלא לשואה לבעלי שום ושאר על אפי ארעא : ואמר מלכא
9 לאתתא איזילי לביתיך ואנא אפקיד עלך : ואמרת אתתא דמתקוע למלכא עלי רבוני מלכא חובא
10 ועל בית אבא ומלכא וכורסי מלכותיה זכאין : ואמר מלכא דימליל עמיך מלין ותיתיניה לותי
11 ולא יוסיף עוד לאנזקותיך : ואמרת ידכר כען מלכא מה דכתיב בספר אוריתא דיי אלהך בדיל לאסגאה
אורחא קדם גאיל דמא לחבלא ולא ישיצון ית ברי ואמר קים הוא יי אם יפל מסער ריש
בריך לארעא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et fuit cùm finiret ille loqui, & ecce filii regis venerunt, & extulerunt vo- 36
cem ſuam & fleverunt, & etiam rex & omnes ſervi ejus fleverunt fletu
magno. Et Abſalom fugit & ivit ad Thalmai filium *Ghamihhur* regem 37
Geſſur, & luxit ſuper filium ſuum *omnibus* diebus. Et Abſalom fugit & 38
ivit ad Geſſur, & fuit ibi tribus annis. Et deſideravit anima David regis 39
egredi ad Abſalom, quia conſolatus erat ſuper Amnon quòd mortuus eſſet.

CAP. XIV,

ET cognovit Joab filius Szaruja quòd eſſet *cor* regis exire ad Abſalom. 1
Et miſit Joab ad Thekoagh, & adduxit indè mulierem ſapientem, & dixit 2
illi: Luge obſecro, & indue quæſo veſtes luctus: & non ungaris unguento, & ſis ut mulier quæ jam diebus multis lugeat ſuper mortuum. Et venies ad 3
regem, & loqueris ad eum ſecundùm verbum hoc. & poſuit Joab verba in ore ejus. Et dixit mulier quæ erat ex Thekoagh ad regem, & procidit 4
ſuper faciem ſuam ſuper terram, & adoravit, & dixit: Libera rex. Et dixit 5
illi rex: Quid eſt tibi? & dixit: Verè mulier vidua ego, & mortuus eſt maritus meus. Et ancillæ tuæ erant duo filii, & rixati ſunt ambo illi in 6
agro, & non erat, qui liberaret, inter illos; & percuſſit unus alterum, & occidit illum. Et ecce ſurrexit omnis proſapia *mea* ſuper ancillam tuam, 7
dixeruntque: Da *occidentem fratrem ſuum*, & occidemus illum propter culpam animæ fratris ſui quem occidit, & perdemus etiam hæredem: & quærunt occidere etiam unum unicum qui relictus eſt, ut non ponant marito meo nomen & reſiduum ſuper faciem terræ. Et dixit 8
rex ad mulierem: Vade in domum tuam, & ego jubebo pro te. Et dixit 9
mulier quæ erat ex Thekoagh regi: Super me quæ mea eſt, domine mi rex, ſit culpa & ſuper domum patris mei, & rex & ſolium regni ſui ſit innocens. Et dixit rex: Qui dixerit tibi loquelam, produces illum ad me, 10
& non addet amplius nocere tibi. Et dixit, Recordetur, obſecro, rex quid 11
ſit ſcriptum in libro Legis Dñi Dei tui, ut multiplicetur via ante redemptorem ſanguinis ad devaſtandum, & non perdant filium meum, & dixit: Vivit ipſe Dominus, ſi ceciderit ex capillo capitis filii tui in terram.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
8 9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]

Et cùm abſolviſſet eloqui, advenerũt filii re- 36
gis, ſublatâque voce ſuâ fleverunt; rex etiã &
omnes ſervi ejus fleverunt fletu magno. Abi- 37
ſalom autẽ fugiens recepit ſe ad Tholmai filium Ammihud regẽ Geſſur : ſeditque David
in luctu propter filiũ ſuũ, diebus multis. Abi- 38
ſalom verò cùm fugiſſet abiiſſétq; in Geſſur,
fuit ibi tribus annis. Et abſtinuit David rex 39
ab exeundo poſt Abiſaló, eò quòd conſolationẽ accepiſſet de Hamnone qui mortuus erat.

CAP. XIV.

ANimadvertens ergò Joab Suriæ filius placatum eſſe animum Davidis regis erga Abiſalomẽ, Miſit Joab in Tecoa, & adduxit inde 2
mulierẽ prudentem, & dixit ad eam, Age lugentẽ, et induere veſtimento lugubri, nec oleo te ungas, ſed finge mulierem multis jam diebus lugentẽ de mortuo; Et ad regẽ ingreſſa 3
dic illi verbum iſtud: & compoſuit Joab verba, indidítq; in os ejus. Ingreſſa igitur mu- 4
lier illa Tecuitis ad regem, & humi procumbens in faciẽ ſuam atque adorans, dixit; Serva me domine mi rex. Ait illi rex, Quid habes? 5
Dixit ad eum, Verè mulier ego ſum vidua ;
mortuus eſt *enim* maritus meus. Et ancillæ 6
tuæ duo erant liberi, qui dum altercarentur ambo in deſerto, nec adeſſet dirimens inter
eos, alter alteri prævaluit, & occidit eum: Et 7
ecce ſurgens tota familia in ancillã tuam, dicunt ; Trade nobis eum qui interfecit fratrem ſuũ, ut occidamus eum pro fratre ſuo quem interfecit: & hæredẽ perdere volunt, & cupiunt extinguere carbonẽ qui mihi ſupereſt; ita ut non relinquant fratri ejus nomen neq; proſapiã ſuper faciẽ terræ. Ait illi rex, Vade in 8
domũ tuã, ego mandabo de te. Dixit mulier 9
illa Tecuitis ad regẽ, Dñe mi rex, Crimen hoc mihi & familiæ patris mei imminet ; rex
autẽ & ſoliũ ejus ſunt immunes. Ait illi rex, 10
Eum qui tibi quicquã dixerit, adduc ad me, &
ampliùs non accedet ad te. Illã denuò di- 11
cente, Recordetur dominus meus rex ꝑ Dñs Deus ob frequentiã renovationis ſanguinis
(*h.e. licèt ſæpiùs effundatur ſanguis*) haud interficit; & ne filiũ meũ: reſpondit rex, Vivit Dñs Deus, non cadet è capillis capitis filii tui ſup terrã.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 * فلما فرغ من قوله للملك اتوا بنو الملك * ورفعوا اصواتهم بالبكاء * وبكي الملك وجميع عبيده
37 بكاء كثيرا * فاما ابيسالوم فهرب والتجا الي تلماء بن عميهود ملك جاسور * وحزن داود على
38 ابنه اياما كثيرة * فاما ابيسالوم فمكث عند جاسور ثلاثة سنين * حن قلب داود الملك
39 الي ابيسالوم * واراد ان يخرج في طلبه * لانه كان تعزي في امنون * * الفصل الرابع عشر *
1 2 * وعرف يواب بن صوريا ان داود الملك قد رضي عن ابيسالوم * فارسل يواب الي تقوع * واتي
من هناك بامراة حكيمة * وقال لها صيري نفسك كالحزينة * والبسي لباس الحزن * ولا تدهني
3 راسك وكوني كالحزينة التي قد حزنت على ميت لها اياما كثيرة * فادخلي الي الملك وقولي
4 هذا القول * وعلمها يواب الكلام * وامرها ان تنطلق به امام الملك * فدخلت الامراة التقوعية
5 الي الملك * وخرت له ساجدة على الارض بوجهها * وقالت خلصني ايها الملك سيدي * قال لها
6 الملك ما حالك * قالت له يقينا انني امراة ارملة * قد توفي رجلي منذ حين * وكان لامتك
ابنان اختصما واقتتلا في الصحراء * ولم يكن من يخلص بينهما * وقهر احدهما صاحبه وقتله *
7 * وقد وثب جميع اهل العشيرة على امتك وقالوا اخرجي لنا الذي قتل اخاه لنقتله بقتل
اخيه * يريدون يهلكون الوارث * ويريدون ان يطفوا الجمر التي بقيت لي * ولا يتركوا لي بينهما
8 9 ذكرا على وجه الارض * قال لها انصرفي الي منزلك * فاني سامر من يحفظك * قالت الامراة
التقوعية للملك ايها الملك سيدي * هذه السيئة وهذا الذنب على وعلى بيت ابي والملك
10 وعرشه بريان * قال لها الملك من عرض لك او قال لك شيا فاتيني به فانه لا يعرض لك ايضا
11 * قالت اذكر ايها الملك ربك الله ان لا يعاقب كل من يقتل ولا يهلكه سريعا بل يرحم *
فلا تدع ايها الملك ان يقتل ابني * قال لها الملك حي هو الله وفيه اقسم انه لا تسقط شعرة
من راس ابنك على الارض *

Eo ſiatem faciente alloquendi regem, advenêre filii regis, quibus ſuas cum lacrymis voces attollentibus, flevit quoque rex omnéſque ſervi ipſius fletu copioſo. Abi- 37 *ſalom verò fugit, recepítque ſe ad Tholmai filium Ammihud, regem Geſſur: doluitque David de filio ſuo diebus multis. Cùmque manſiſſet Abiſalom apud Geſſur* 38 *tribus annis, clementiâ permotum eſt cor Davidis regis erga Abiſalomem, Volu-* 39 *itque egredi quæſitum eum, eò quòd conſolationem accepiſſet de Amnone.*

CAP. XIV.

SCiens autem Joab filius Suriæ quòd 1 *David rex placatus jam eſſet Abiſalomi, Miſit Joab in Tecoa, & accerſivit inde* 2 *mulierem cautam, & ait illi ; Simula teipſam mœſtam, induere veſtibus mœſtitiæ, & ne ungito caput tuum, ſed eſto ſicut mœſta quæ multis jam diebus dolet de mortuo ſuo : Tum regem adito, eique ta-* 3 *lia verba dicito : et docuit eam Joab ſermonem, juſſitque ei ut referret illum regi. Adiens itaque mulier illa Tecuitis regem,* 4 *corruit ante eum, vultu ſuo ſuper terram adorans, & ait ; Libera me O rex mi domine. Cui dicente rege, Quid habes ?* 5 *Reſpondit ei, Proculdubiò mulier ſum vidua, cujus maritus obiit aliquanto ab hinc tempore. Habebat autem ancilla tua du-* 6 *os filios, quibus unà rixantibus atque pugnantibus in agro, nemine præſente qui eos ab invicem divelleret, alter alterum ſuperavit & occidit. Jam verò proſili-* 7 *ens tota gens familiæ contra ancillam tuam, dicunt ; Profer ad nos eum qui fratrem ſuum occidit, ut occidamus eum pro nece fratris ſui: hæredem perdere cupientes, & volentes extinguere carbonem qui mihi ſupereſt, nec relinquere mihi inter alterutrum memoriam ſuper ſolum terræ. Dixit ad eam, Vade in domum* 8 *tuum ; ego enim alicui mandabo qui te ſervet. Ait mulier illa Tecuitis ad re-* 9 *gem, O rex domine mi, culpa hæc & ſcelus hoc mihi & domui patris mei imputentur: rex autem & thronus ejus ſint immunes. Dixit ad eam Rex, Eum qui ti-* 10 *bi adverſatus fuerit, vel quicquam tibi dixerit, ad me adducito, nec vexabit te deinceps. Ait, Meminerit O rex mi* 11 *Dominus Deus tuus nequaquam puniat omnem homicidam, nec illico perimat eum, ſed miſereatur: ne permittas itaque O rex interfici filium meum. Dixit illi rex, Vivit Deus per quem et juro ne pilum quidem è capite filii tui caſurum ſuper terram.*

שמואל ב: יד

regem meum dominum ad tua ancilla nunc Loquatur :mulier Dixitque
12 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה תְּדַבֶּר־נָא שִׁפְחָתְךָ אֶל־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
cogitâsti quid ad Et :mulier ait Et .Loquere ,dixitque :verbum
13 דָּבָר וַיֹּאמֶר דַּבֵּרִי: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה וְלָמָּה חָשַׁבְתָּה
hoc verbum rex loquendo à & ?Dei populum super hoc sicut
כָּזֹאת עַל־עַם אֱלֹהִים וּמִדַּבֵּר הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר הַזֶּה
Quia .suum expulsum rex reducere non pro ,delinquens tanquam
14 כְּאָשֵׁם לְבִלְתִּי הָשִׁיב הַמֶּלֶךְ אֶת־נִדְּחוֹ: כִּי־
non & :colligentur non quæ ,terram in effusæ aquæ veluti &,morimur moriẽdo
מוֹת נָמוּת וְכַמַּיִם הַנִּגָּרִים אַרְצָה אֲשֶׁר לֹא יֵאָסֵפוּ וְלֹא־
se à expellat non ut ,cogitationes cogitabit & :animam Deus tollet
יִשָּׂא אֱלֹהִים נֶפֶשׁ וְחָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבִלְתִּי יִדַּח מִמֶּנּוּ
meum dominũ regem ad loquendum ad venerim quòd nunc Et .expulsum
15 נִדָּח: וְעַתָּה אֲשֶׁר־בָּאתִי לְדַבֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִי אֶת־
Loquar :tua ancilla dixit & :populus me terruerunt quia;hoc verbum
הַדָּבָר הַזֶּה כִּי יֵרְאֻנִי הָעָם וַתֹּאמֶר שִׁפְחָתְךָ אֲדַבְּרָה־
.suæ ancillæ verbum rex faciet forsitan :regem ad nunc
נָּא אֶל־הַמֶּלֶךְ אוּלַי יַעֲשֶׂה הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר אֲמָתוֹ:
viri sola de suam ancillam eruendum ad rex audiet Quia
16 כִּי יִשְׁמַע הַמֶּלֶךְ לְהַצִּיל אֶת־אֲמָתוֹ מִכַּף הָאִישׁ
.Dei hæreditate de pariter meum filium & ,me perdere
לְהַשְׁמִיד אֹתִי וְאֶת־בְּנִי יַחַד מִנַּחֲלַת אֱלֹהִים:
:requiem ad regis mei domini verbum nunc Sit :tua ancilla dixit Et
17 וַתֹּאמֶר שִׁפְחָתְךָ יִהְיֶה־נָּא דְּבַר־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לִמְנֻחָה
,bonum audiendum ad ,rex meus dominus sic ,Dei angelus sicut quia
כִּי כְּמַלְאַךְ הָאֱלֹהִים כֵּן אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב
,rex respondit Et .tecum sit tuus Deus Dominus & ;malum &
18 וְהָרָע וַיהוָה אֱלֹהֶיךָ יְהִי עִמָּךְ: וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ
ego quod verbum me à abscondas nunc Ne :mulierem ad dixit &
וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַל־נָא תְכַחֲדִי מִמֶּנִּי דָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי
.rex meus dominus nunc Loquatur :mulier dixitque :te interrogans
שֹׁאֵל אֹתָךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה יְדַבֶּר־נָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ:
respondit & Hoc omni in tecum Joab manus Num :rex Dixitque
19 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲיַד יוֹאָב אִתָּךְ בְּכָל־זֹאת וַתַּעַן
,dextrandũ ad est si ,rex mi domine tuæ animæ Vita :dixit & ,mulier
הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר חֵי נַפְשְׁךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אִם־אִשׁ לְהֵמִין
tu' serv' quia ;rex me' dominus est locut' quæ omnibus ab sinistrandũ ad &
וּלְהַשְׂמִיל מִכֹּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־עַבְדְּךָ
omnia tuæ ancillæ ore in posuit ipse & ,mihi præcepit ipse Joab
יוֹאָב הוּא צִוָּנִי וְהוּא שָׂם בְּפִי שִׁפְחָתְךָ אֵת כָּל־
fecit ,verbi facies vertere Propter .hæc verba
20 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: לְבַעֲבוּר סַבֵּב אֶת־פְּנֵי הַדָּבָר עָשָׂה
sapientiam secundùm sapiens me' dñs &:hoc verbum Joab tuus servus
עַבְדְּךָ יוֹאָב אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַאדֹנִי חָכָם כְּחָכְמַת
rex dixit Et .terra in quæ omnia sciendum ad ,Dei angeli
21 מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים לָדַעַת אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּאָרֶץ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
reduc,Vade & :hoc verbum feci nunc Ecce :Joab ad
אֶל־יוֹאָב הִנֵּה־נָא עָשִׂיתִי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֵךְ הָשֵׁב אֶת־
,terram in suas facies ad Joab cecidit Et .Absalom puerum
22 הַנַּעַר אֶת־אַבְשָׁלוֹם: וַיִּפֹּל יוֹאָב אֶל־פָּנָיו אַרְצָה
cognovit Hodie :Joab dixitque :regi benedixit &,se incurvavit &
וַיִּשְׁתַּחוּ וַיְבָרֶךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר יוֹאָב הַיּוֹם יָדַע
quia ;rex mi domine tuis oculis in gratiam inveni quia ,tuus servus
עַבְדְּךָ כִּי־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־
abiit & ,Joab surrexit Et .sui servi verbum rex fecit
23 עָשָׂה הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר עַבְדֶּךָ: וַיָּקָם יוֹאָב וַיֵּלֶךְ
Dixitque .Jerusalem in Absalom adduxit & ;Ghesur in
24 גְּשׁוּרָה וַיָּבֵא אֶת־אַבְשָׁלוֹם יְרוּשָׁלָם: וַיֹּאמֶר
est reversus & :videat non meas facies &,suam domũ ad Revertatur :rex
הַמֶּלֶךְ יִסֹּב אֶל־בֵּיתוֹ וּפָנַי לֹא יִרְאֶה וַיִּסֹּב
.vidit non regis facies &,suam domum ad Absalom
אַבְשָׁלוֹם אֶל־בֵּיתוֹ וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה:

Verſio VULG. LAT.

12 Dixit ergò mulier, Loquatur ancilla tua ad dominum meum regem verbum. Et ait, Loquere. 13 Dixitque mulier, Quarè cogitâsti hujuſcemodi rẽ contra populum Dei, & locut' eſt rex verbum iſtud, ut peccet, & non reducat ejectum ſuum? 14 Omnes morimur, & quaſi aquæ dilabimur in terram, quæ non revertuntur: nec vult De' perire animam, ſed retractat cogitans ne penit' pereat qui abjectus eſt. 15 Nunc igitur veni, ut loquar ad dominum meum regem verbum hoc, præſente populo. Et dixit ancilla tua: Loquar ad regem, ſi quo modo faciat rex verbum ancillæ ſuæ; 16 Et audivit rex, ut liberaret ancillam ſuam de manu omniũ, qui volebant de hæreditate Dei delere me, & filium meum ſimul. 17 Dicat ergò ancilla tua, ut fiat verbum dñi mei regis ſicut ſacrificium. Sicut enim Angelus Dei, ſic eſt domin' me' rex, ut nec benedictione, nec maledictione moveatur: unde & Dominus Deus tuus eſt tecum. 18 Et reſpondens rex, dixit ad mulierem; Ne abſcondas à me verbum, quod te interrogo. Dixitque ei mulier; Loquere, domine mi rex. 19 Et ait rex, Numquid manus Joab tecum eſt in omnibus iſtis? Reſpondit mulier, & ait; Per ſalutem animæ tuæ, domine mi rex, nec ad ſiniſtram, nec ad dexteram eſt, ex omnibus his quæ locut' eſt dominus meus rex: ſervus enim tuus Joab, ipſe præcepit mihi, & ipſe poſuit in os ancillæ tuæ 20 omnia verba hæc. Ut verterẽ figuram ſermonis hujus, ſervus tuus Joab præcepit iſtud: tu autem, domine mi rex, ſapiens es, ſicut habet ſapientiam Angelus Dei, ut intelligas omnia ſuper terram. 21 Et ait rex ad Joab, Ecce placatus feci verbum tuum: vade ergò, & revoca puerum 22 Abſalom. Cadénſque Joab ſuper faciem ſuam in terram, adoravit & benedixit regi: & dixit Joab; Hodiè intellexit ſervus tuus, quia inveni gratiã in oculis tuis, domine mi rex: feciſti enim ſermonem ſervi tui. 23 Surrexit ergò Joab & abiit in Geſſur, & adduxit Abſalom in 24 Jeruſalem. Dixit autem rex; Revertatur in domum ſuam, & faciem meam non videat. Reverſus eſt itaque Abſalom in domum ſuam, & faciem regis non vidit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου πρὸς τὸν κύριόν μου (ν) βασιλέα ῥῆμα. καὶ εἶπε, 13 Λάλησον. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Ἱνατί ἐλογίσω (ξ) τοιοῦτο ἐπὶ λαὸν Θεοῦ; ἢ ἐκ στόματος τοῦ βασιλέως ὁ λόγος οὗτος ὡς πλημμέλεια, τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι (ο) τὸν βασιλέα τὸν ἐξωσμένον 14 αὐτοῦ; Ὅτι θανάτῳ ἀποθανούμεθα, καὶ ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ καταφερόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ὃ οὐ συναχθήσεται, καὶ λήψεται ὁ Θεὸς (π) ψυχὴν, καὶ λογιζόμενος τοῦ ἐξῶσαι ἀπ᾽ αὐτοῦ (ρ) ἐξεωσμένον. 15 Καὶ νῦν ὃ ἦλθον λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα τὸν κύριόν μου τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ὄψεταί με ὁ λαὸς, καὶ (σ) ἐρεῖ ἡ δούλη σου, Λαλησάτω δὴ πρὸς (τ) τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα, εἴπως ποιήσει ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τῆς δούλης αὐτοῦ, 16 Ὅτι (υ) ἀκούσει ὁ βασιλεύς. ῥυσάσθω (φ) τὴν δούλην αὐτοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ζητοῦντος ἐξᾶραί με καὶ τὸν υἱόν (χ) μου ἀπὸ κληρονομίας Θεοῦ. 17 Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Εἰ ἤδη ὁ λόγος τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως εἰς (ψ) θυσίας· ὅτι καθὼς ἄγγελος (ω) Θεοῦ, οὕτως ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, τοῦ ἀκούειν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ πονηρόν. καὶ 18 κύριος ὁ Θεός σου ἔσται μετὰ σοῦ. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα, Μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ ῥῆμα, ὃ ἐγὼ ἐπερωτῶ σε. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Λαλησάτω δὴ ὁ κύριός 19 μου ὁ βασιλεύς. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Μὴ ἡ χεὶρ (α) Ἰωὰβ ἐν παντὶ τούτῳ μετὰ σοῦ; καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ βασιλεῖ, Ζῇ ἡ ψυχή σου κύριέ μου βασιλεῦ, εἰ ἔστιν εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐκ (β) πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι ὁ δοῦλός σου Ἰωὰβ αὐτὸς ἐνετείλατό μοι, καὶ αὐτὸς ἔθετο ἐν τῷ (γ) στόματι τῆς δούλης σου πάντας τοὺς λόγους 20 τούτους· Ἕνεκεν τοῦ (δ) περιελθεῖν τὸ πρόσωπον τοῦ ῥήματος τούτου, ὃ ἐποίησεν ὁ δοῦλός σου Ἰωὰβ τὸν λόγον τοῦτον. καὶ ὁ κύριός (ε) μου σοφὸς καθὼς σοφία ἀγγέλου τοῦ Θεοῦ, τοῦ γνῶναι 21 πάντα τὰ ἐν τῇ γῇ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωὰβ, Ἰδοὺ δὴ ἐποίησά σοι κατὰ τὸν λόγον σου (ζ) τοῦτον. πορεύου, ἐπίστρεψον τὸ παι-22 δάριον τὸν Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἔπεσεν Ἰωὰβ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησε, καὶ εὐλόγησε τὸν βασιλέα. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Σήμερον ἔγνω ὁ δοῦλός σου ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου βασιλεῦ, ὅτι ἐποίησεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸν λόγον τοῦ δού-23 λου αὐτοῦ. Καὶ ἀνέστη Ἰωὰβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γεδσοὺρ, καὶ ἤγαγε τὸν Ἀβεσσαλὼμ εἰς Ἱερουσα-24 λήμ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ἀποστραφήτω εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπόν μου μὴ βλεπέτω. καὶ (η) ἀπέστρεψεν Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε.

12 Et dixit mulier, Loquatur nunc ancilla tua ad dominum meum regem verbum. Et dixit, Loquere. 13 Et dixit mulier, ut quid (b) cogitâſti tale ſuper populũ Dei? numquid ex ore regis verbũ hoc, tanquam delictum; ut non redire faciat rex ejectum ſuum? 14 Quoniã (i) morte moriemur, et tanquam aqua delabens ſuper terram, quæ non colligetur. Et accipiet Deus animam & cogitans expellere à ſe expulſum? 15 Et nunc, quòd veneram loqui ad regem dominum meum verbum hoc, quia aſpiciet me populus, & dicet (k) ancilla tua; Loquatur nunc ad dominum meum regem, ſi quomodò faciet rex verbum ancillæ ſuæ; 16 Quoniã audiet rex: (l) Eruat ancillam ſuam de manu viri quærentis tollere me, & filium meum, ab hæreditate Dei. 17 Et dixit mulier, Si (m) jam ſermo domini mei regis in ſacrificia: quoniam ſicut angelus Dei, ſic dominus meus rex ad audiendum bonum, et malum: & Dominus Deus tuus erit tecum. 18 Et reſpondit rex, et dixit ad mulierem, Ne nunc occultaveris à me verbum quod ego interrogo te. Et dixit mulier, Loquatur nunc dominus meus rex. 19 Et dixit rex, Nunquid manus Joab in omni hoc tecum? Et dixit mulier regi; Vivit anima tua, domine mi rex, ſi eſt in dextra, vel in ſiniſtra de omnibus, quæ locutus eſt dominus meus rex: quoniam ſervus tuus Joab ipſe mandavit mihi, & ipſe poſuit in ore ancillæ tuæ omnia verba hæc: 20 (n) Ut verterem faciem verbi hujus, (o) quod fecit ſervus tuus Joab verbum hoc: Et dominus meus ſapiens, ſicut ſapientia angeli Dei, ad cognoſcendum omnia quæ in terra. 21 Et dixit rex ad Joab, Ecce nunc feci tibi juxta verbum tuũ hoc. Vade, reduc puerum Abeſſalom. 22 Et cecidit Joab ſuper faciem ſuam in terram, & adoravit, & benedixit regem. Et dixit Joab; Hodiè cognovit ſervus tuus, quia inveni gratiam in oculis tuis, domine mi rex: quoniam fecit dominus meus rex verbum ſervi ſui. 23 Et ſurrexit Joab, & ivit in Gedſur: & duxit Abeſſalom in Hieruſalem. 24 Et dixit rex; Revertatur in domum ſuam, & faciem meam non videat. Et revertit Abeſſalom in domum ſuam: & faciem regis non vidit.

MS.A. (ν) τὸν βασιλέα (ξ) τοιοῦτον (ο) πρὸς τὸν (π) τὴν ψυχὴν, καὶ διαλογιζόμενος λογισμοὺς τοῦ ἐξῶσαι (ρ) ἐξωσμένον. (σ) ἐρεῖ ὁ λαός σου, (τ) τὸν βασιλέα, εἴπως ποιήσῃ (υ) ἀκούσῃ (φ) δὴ τὴν (χ) μου κατὰ τὸ αὐτὸ ἀπὸ (ψ) θυσίαν· (ω) τοῦ Θεοῦ, (α) Ἰωὰβ μετὰ σοῦ ἐν παντὶ τούτῳ; καὶ εἶπεν (β) πάντων τούτων ὧν (γ) στόματί μου τὸ (δ) περιελθεῖν τὸ (ε) μου * Ἰωὰβ σοφὸς (ζ) τοῦτον. καὶ πορεύθητι καὶ ἐπίστρεψον (η) ἐπέστρεψεν ὁ Ἀβεσσαλώμ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ואמרת אתתא תמלל כען אמתך קדם רבוני מלכא פתגמא ואמר מללי: ואמרת אתתא
13 ולמה חשבתא כהדא על עמא דיי וממלל מלכא פתגמא הדין כגבר חיב בדיל דלא
14 לאתבא מלכא ית בדוריה: ארי מיתא דמאת וכמיא דמתאשדין לארעא דלא אפשר
להון דיתוספון כן לית אפשר לדינא דקושטא לקבלא ממון דשקר ודמחשב מחשבן
15 בדיל דלא לבדרא מניה בדורא: וכען דאתיתי למללא קדם מלכא רבוני ית פתגמא
הדין ארי דחלוני עמא ואמרת אמתך אמלל כען קדם מלכא מאים יעביד מלכא ית
16 פתגמא דאמתיה: ארי ישמע מלכא לשיזבא ית אמתיה מיד גברא לשיצאה יתי וית ברי
17 כחדא מאחסנת עמא דיי: ואמרת אמתך יהי כען פתגמא דרבוני מלכא לניחא ארי
18 כמלאכא דיי כן רבוני מלכא למשמע טב וביש ומימרא דיי אלהך יהי בסעדך: ואתיב
מלכא ואמר לאתתא לא כען תכסי מני פתגמא דאנא שאל יתיך ואמרת אתתא ימלל
19 כען רבוני מלכא: ואמר מלכא הדיד יואב עמך בכל דא ואתיבת אתתא ואמרת חיי נפשך
רבוני מלכא אם אית למסטי לימינא ולסמלא מכל די מלל רבוני מלכא ארי עבדך יואב
20 הוא פקדני והוא שוי בפומא דאמתך ית כל פתגמיא האלין: בדיל לאקפא ית אפי
פתגמא עבד עבדך יואב ית פתגמא הדין ורבוני חכים כחכמת מלאכא דיי למדע ית
21 כל די בארעא: ואמר מלכא ליואב הא כען עבדית ית פתגמא הדין ואזיל אתיב ית
22 עולימא ית אבשלום: ונפל יואב על אפוהי לארעא וסגיד ובריך ית מלכא ואמר יואב
יומא דין ידע עבדך ארי אשכחית רחמין בעינך רבוני מלכא דעבד מלכא ית פתגמא
23 דעבדיה: וקם יואב ואזל לגשור ואיתי ית אבשלום לירושלם: ואמר מלכא יסתחר
24 לביתיה ואפי לא יחזי ואסתחר אבשלום לביתיה ואפי מלכא לא חזא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

12 Et dixit mulier: Loquatur nunc ancilla tua ante dominum meum regem verbum: & dixit, Loquere. 13 Et dixit mulier: Et quare cogitâſti ſecundùm hoc ſuper populum Dñi, & loquitur rex verbum hoc ſicut vir culpatus, ut non reducat rex diſperſum ſuũ? 14 Quia mors qua morior ecce eſt ſicut aquæ quæ defluunt in terram, quia non poſſibile eſt illis quòd congregentur: ſic non eſt poſſibile judici veritatis accipere mamon iniquitatis, & quod cogitet cogitationes ut non diſpergat à ſe diſperſum. 15 Et nunc quòd veni ad loquendum ante regem dominum meum verbum hoc, quia terruerunt me popul'; & dixit ancilla tua, *Loquar* nunc ante regem; fortè faciet rex verbum *ancillæ ſuæ*. 16 Quia audiet rex ad liberandum ancillam ſuam de manu viri [*quærentis*] conſumere me & filium meum ſimul de hæreditate populi Dñi. 17 Et dixit ancilla tua, Sit quæſo verbum domini mei regis in requiem; nam ut angelus Dñi, ſic dominus meus rex ad audiendum bonum & malum: & dictum Dñi Dei tui ſit in auxilio tuo. 18 Et reſpondit rex & dixit mulieri: Ne obſecro celes à me verbum quod ego rogo te: & dixit mulier, Loquatur quæſo dominus meus rex. 19 Et dixit rex: Num manus Joab tecum eſt in omni hoc? & reſpondit mulier, & dixit: Per vitam animæ tuæ domine mi rex, ſi non eſt declinandum ad dexteram vel ad ſiniſtram ex omni quod locutus eſt dominus meus rex: nam ſervus tuus Joab ipſe juſſit mihi, & ipſe poſuit in ore ancillæ tuæ omnia verba hæc. 20 Ut immutarem faciem verbi, fecit ſervus tuus Joab verbum hoc, & dominus meus ſapiens eſt juxta ſapientiam angeli Dñi ad cognoſcendum omne quod in terra. 21 Et dixit rex ad Joab, Ecce nunc feci verbum hoc, Ito, reduc adoleſcentem Abſalom. 22 Et procidit Joab ſuper faciem ſuam *ad* terram & adoravit, & benedixit regi: & dixit Joab, Hodie novit ſervus tuus quòd inveni miſericordias in oculis tuis domine mi rex, quòd fecit rex verbum ſervi *ſui*. 23 Et ſurrexit Joab & ivit ad Geſſur, & adduxit Abſalom in Jeruſalem. 24 Et dixit rex, Revertatur ad domum ſuam & faciem meam non videat: & reverſus eſt Abſalom ad domum ſuam, & faciem regis non vidit.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ. ܐܦܝܣ ܐܡܬܟ ܬܡܠܠ ܥܡ ܡܠܟܐ ܡܠܬܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܡܠܠܝ. * ܐܡܪܐ
13 ܠܗ ܐܢܬܬܐ. ܠܡܢܐ ܐܬܚܫܒܬ ܗܕܐ ܥܠ ܥܡܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܠܠܬ ܐܡܪܬ ܡܠܟܐ.
14 ܐܝܟ ܚܛܝܐ. ܘܠܐ ܡܦܢܬ ܐܢܬ ܡܠܟܐ ܠܡܠܟܟ. * ܕܡܘܬܐ ܡܝܬܝܢܢ. ܘܐܝܟ ܡܝܐ
ܕܡܬܐܫܕܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܡܬܟܢܫܝܢ. ܘܠܐ ܫܩܠ ܐܠܗܐ ܢܦܫܐ. ܘܡܬܚܫܒ
15 ܡܚܫܒܬܐ ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܡܢܗ ܐܢܫ. * ܘܗܫܐ ܗܐ ܐܡܪܬ ܠܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܡܛܠ ܕܐܘ
ܕܚܠܘܢܝ ܥܡܐ. ܘܐܡܪܬ ܐܡܬܟ. ܐܢܐ ܐܡܪ ܠܡܠܟܐ. ܡܟܝܠ ܢܦܨܐ ܠܐܡܬܗ ܡܢ
16 ܐܝܕܝ ܐܢܫܐ. * ܕܠܐ ܢܘܒܕܘܢܢܝ ܠܝ ܘܠܒܪܝ ܡܢ ܝܪܬܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪܬ ܐܡܬܟ. ܫܪܝܪ
17 ܬܗܘܐ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܘܬܗܘܐ ܩܘܪܒܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܡܠܐܟܗ ܕܐܠܗܐ. ܗܟܢܐ ܡܪܝ
ܡܠܟܐ. ܠܡܫܡܥ ܛܒܬܐ ܘܒܝܫܬܐ. ܘܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܢܗܘܐ ܥܡܟ. * ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ. 18
ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܬܛܫܝܢ ܡܢܝ ܡܕܡ ܕܫܐܠ ܐܢܐ ܠܟܝ. ܐܡܪܐ ܠܗ ܐܢܬܬܐ. ܐܡܪ
19 ܡܪܝ ܡܠܟܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܐܝܕܗ ܕܝܘܐܒ ܐܝܬ ܥܡܟܝ ܒܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ.
ܘܥܢܬ ܐܢܬܬܐ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܚܝܐ ܢܦܫܟ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܕܠܐ ܠܝܡܝܢܐ ܘܠܐ ܠܣܡܠܐ
ܣܛܝܬ ܡܢ ܟܠ ܕܐܡܪ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܥܒܕܟ ܝܘܐܒ. ܗܘ ܦܩܕܢܝ. ܘܗܘ ܣܡ ܒܦܘܡܗ
20 ܕܐܡܬܟ ܟܠܗܝܢ ܡܠܐ. * ܡܛܠ ܕܬܥܒܕ ܨܒܝܢܝ. ܡܛܠܗܢܐ ܗܘ ܥܒܕ ܥܒܕܟ
ܝܘܐܒ. ܘܡܪܝ ܚܟܝܡ. ܐܝܟ ܚܟܡܬܐ ܕܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܠܡܕܥ ܟܠ ܕܒܗ
21 ܐܪܥܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܠܝܘܐܒ. ܗܐ ܥܒܕܬ ܐܝܟ ܕܐܡܪܬ. ܙܠ ܐܝܬܝܗܝ ܠܝ ܠܐܒܫܠܘܡ
22 ܛܠܝܐ. * ܘܢܦܠ ܝܘܐܒ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܣܓܕ. ܘܒܪܟ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܝܘܐܒ.
ܝܘܡܢܐ ܝܕܥ ܥܒܕܟ ܕܐܫܟܚܬ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܕܥܒܕ ܡܠܟܐ ܡܠܬܐ
23 ܕܥܒܕܗ. * ܘܩܡ ܝܘܐܒ. ܘܐܙܠ ܠܓܫܘܪ. ܘܐܝܬܝܗ ܠܐܒܫܠܘܡ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܐܡܪ
24 ܡܠܟܐ. ܢܐܙܠ ܠܒܝܬܗ. ܘܐܦܝ ܠܐ ܢܚܙܐ. ܘܐܙܠ ܐܒܫܠܘܡ ܠܒܝܬܗ. ܘܐܦܘܗܝ
ܕܡܠܟܐ ܠܐ ܚܙܐ.

12 Dixit etiam mulier illa, Dicat ancilla tua verbum regi. Ait illi rex, Dic. 13 Ait illi mulier, Quarè cogitâſti rem hujuſmodi contra populum Dei? & quarè locutus es rex, quaſi reus, nec revocas O rex, ſententiam tuam? 14 Nam certiſſimè morituri ſumus, & ſimiles ſumus aquis quæ in terram effuſæ non recolliguntur: nec aufert Deus animam, ſed ſolicitè cogitat ne quis ab ipſo pereat. 15 Jam verò dixi domino meo regi verbum iſtud, quoniam turbârat me populus: dixit autem ancilla tua, Ego regem alloquar: forſan liberabit ancillam ſuam de manibus hominum, 16 Ne me & filium meum perdant ab hæreditate Dei. 17 Dixitque ancilla tua, Verum erit verbum domini mei regis, eritque ſacrificium: quoniam qualis eſt Angelus Dei, talis dominus meus rex ad audiendum bonum & malum; & Dominus Deus tuus erit tecum. 18 Reſpondens autem rex dixit ad mulierem illam, Ne celato me rem de qua te ſum interrogaturus. Ait illi mu[illegible], Loquere domine mi rex. 19 Dixit ad [illegible] rex, Manus Joabi tecum eſt in his omnibus? Reſpondens mulier ait illi, Vivat anima tua domine mi rex; neque dextrorſum neque ſiniſtrorſum deflexi ab omnibus quæ dixit dominus meus rex: ſervus tuus Joab ipſe mihi præcepit, ipſéque indidit in os ancillæ tuæ omnia verba hæc. 20 Ut mihi morem gereres; idcirco ſic facit Joab ſervus tuus; dominus autem meus ſapiens eſt, quaſi ſapientia Angelorum Dei, ad cognoſcendum quicquid eſt in terra. 21 Dixit rex Joabo, Ecce feci quemadmodum dixiſti, vade, adduc ad me puerum Abiſalom. 22 Tum procidens Joab in faciem ſuam ſuper terram, adoravit, benedixitque regi, & ait Joab; Hodiè novit ſervus tuus nactum eſſe me clementiam in oculis tuis domine mi rex, ſiquidem præſtitit rex verbum ſervi ſui. 23 Surgénſque Joab abiit in Geſſur, & adduxit Abiſalomem in Jeruſalem. 24 Et ait, Eat in domum ſuam, & in conſpectu meo ne compareat: abiítque Abiſalom domum ſuam, & vultum regis minimè vidit.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * قالت المراة ادن ايها الملك لامتك ان تكلمك كلمة * قال لها الملك تكلمي * قالت له
13 المراة لماذا فكرت هذه الفكرة في شعب الله * ولماذا قلت ايها الملك ان الذي استوجب العقوبة
14 لا بد ان يعاقب * ولا يعفى له * ولماذا لا ترد الضال ايها الملك * اعلم انا نموت اجمعون * وانما نحن
مثل الماء الذي يدفق على الارض ولا يجمع * وان الله لا ينزع النفس * ويفكر فكرا * ولا يخفى
15 عليه فعل انسان * فقد اخبرت ايها الملك الآن بما عندي * لان الشعب قد اذاني * وقلت انا
16 اخبر الملك بهذا كله * لعله ينقذ امته من ايدي الناس * ليلا يهلكوني ويهلكوا وارثي من
17 وراثة الرب * قالت امتك يحقق قول الملك سيدي * ويصير كالقربان * من اجل انه كما يتصف
18 ملاك الله * كذلك يتصف الملك سيدي بسماع الخير والشر * فالله ربك يكون معك * رد
الملك على المراة قائلا * لا تخفي شيا مما اسالك عنه * قالت له المراة * قل ايها الملك سيدي *
19 قال لها الملك * بامر يواب فعلت هذا الذي صنعت * اجابت المراة وقالت * وحياة نفسك ايها
الملك * اني لم امل عن قول الملك يمنة ولا يسرة * عبدك يواب امرني ان افعل ما فعلت * وهو
20 علمني ان اقول ما قلت * لعلك تحابيني لذلك فعل عبدك يواب ما فعل * وسيدي حكيم
21 كحكمة ملاك الرب * ويعلم كل شي في الارض * قال الملك ليواب * قد فعلت كقولك * انطلق
22 واتني بابشالوم الفتى * فخر يواب بوجهه على الارض ساجدا * ودعا للملك وقال * اليوم علم
23 عبدك ان له في قلب الملك رحمة وكرامة * لان الملك فعل ما قال عبده * وقام يواب وانطلق
24 الى جاسور * واتى بابشالوم الى اورشليم * وقال الملك * ينصرف الى منزله ولا يدخل الي ولا اراه *
فانصرف ابشالوم الى منزله * ولم ير وجه الملك *

12 *Ait mulier, Permittas O rex, ancillæ tuæ dicere tibi verbum. Ait illi rex, Loquere.* 13 *Dixit ad eum mulier, Quarè cogitâſti cogitationem iſtam in populum Dei? & quarè dixiſti O rex, eum qui punitionem meretur, omnino puniendum eſſe, nec illi parcendum? & quarè non reduces errantem O rex?* 14 *Notum ſit tibi nos omnes morituros; & nos eſſe quidem aquæ ſimiles, quæ ſuper terram effuſa minimè colligitur; & Deum non auferre vitam, ſed cogitare cogitationem, & nullius hominis opus ei eſſe abſtruſum.* 15 *Jam igitur expoſui O rex; quod habebam, quia infeſtante me populo, dixi; Exponam regi hæc omnia, ut fortè eripiat ancillam ſuam de manibus hominum,* 16 *Quin perdant me, et perdant hæredem meum ab hæreditate Domini.* 17 *Dixit ancilla tua, Verus erit ſermo regis domini mei, fietq; veluti ſacrificium: quia quemadmodùm tribuitur Angelo Dei, ſic tribuitur domino meo regi audire bonum et malum: & Deus Dominus tuus erit tecum.* 18 *Reſpondit rex mulieri, dicens; Ne quicquam celes ex his de quibus interrogabo te. Ait illi mulier, Dicas O rex mi domine.* 19 *Ait illi rex, Juſſu Joabi feciſti hoc quod geſſiſti? Reſpondit mulier, & ait; Per vitam animæ tuæ O rex, non deflexi à dicto regis dextrorſùm neque ſiniſtrorſùm: ſervus tuus Joab præcepit mihi ut agerem quod egi, & ipſe docuit me dicere quæ dixi.* 20 *Ut mihi aſſentareris, ea de cauſa fecit ſervus tuus Joab quod fecit: & verò dominus meus æquat ſapientiâ Angelum Domini, & novit quicquid eſt in terra.* 21 *Ait rex ad Joab, Jam feci ſecundùm ſermonem tuum, vade, & adduc ad me puerum Abiſalomem.* 22 *Tum corruens Joab vultu ſuo ſuper terram adorans bene precatus eſt regi, & ait; Hodiè deprehendit ſervus tuus conſecutum ſe in animo regis benevolentiam & honorem, quandoquidem effecit rex quod dixit ſervus ſuus.* 23 *Deinde ſurgens Joab abiit ad Geſſur, adduxitque Abiſalomem in Jeruſalem.* 24 *Dixitque rex, Abeat in domum ſuam, et ne ingrediatur ad me, nec videam illum: ſic abiit Abiſalom domum ſuam, faciémque regis nequaquam vidit.*

universo in pulcher vir erat non Abſalom ſicut Et
וּכְאַבְשָׁלוֹם לֹא־הָיָה אִישׁ־יָפֶה בְּכָל־ 25
ejus verticem ad uſque &,ejus pedis *vola à* :*valde laudandum ad* ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל לְהַלֵּל מְאֹד מִכַּף רַגְלוֹ וְעַד קָדְקֳדוֹ
fine à erat &) ,ſuum caput *eum tondendo in* Et .macula eo in erat non
26 לֹא־הָיָה בוֹ מוּם׃ וּבְגַלְּחוֹ אֶת־רֹאשׁוֹ וְהָיָה מִקֵּץ
,*eum ſuper* erat grave quia ,tondebat quo *dies ad* *dierum*
יָמִים לַיָּמִים אֲשֶׁר יְגַלֵּחַ כִּי־כָבֵד עָלָיו
ſeclis ducentis ſui capitis *crinem* ponderabat & (;*illud* tondebat &
וְגִלְּחוֹ וְשָׁקַל אֶת־שְׂעַר רֹאשׁוֹ מָאתַיִם שְׁקָלִים
filia & ,filii tres Abſalom ſunt nati Et .*regis lapide* in
27 בְּאֶבֶן הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּוָּלְדוּ לְאַבְשָׁלוֹם שְׁלוֹשָׁה בָנִים וּבַת
.aſpectu pulchra mulier erat ipſa ;Thamar ejus nomen & ,una
אַחַת וּשְׁמָהּ תָּמָר הִיא הָיְתָה אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה׃
facies & ;dierum annis duobus Jeruſalaim in Abſalom Manſitque
28 וַיֵּשֶׁב אַבְשָׁלוֹם בִּירוּשָׁלַםִ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְנֵי
,Joab ad Abſalom miſit Et .vidit non regis
29 הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה׃ וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶל־יוֹאָב
miſit & :eum ad venire noluit & :regem ad eum *mittendum ad*
לִשְׁלֹחַ אֹתוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ וְלֹא אָבָה לָבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁלַח
:ſuos ſervos ad Dixitque .venire [illegible]luit & ,ſecundò adhuc
30 עוֹד שֵׁנִית וְלֹא [illegible] לָבוֹא׃ וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו
,ite :hordea ibi ei & ,*meam manum ad* Joab *partem* Videte
רְאוּ חֶלְקַת יוֹאָב אֶל־יָדִי וְלוֹ־שָׁם שְׂעֹרִים לְכוּ
Abſalom ſervi ſuccenderunt & :igni *in eam incendite* &
וְהַוְצִתִיהָ בָאֵשׁ וַיַּצִּתוּ עַבְדֵי אַבְשָׁלוֹם אֶת־
Abſalom ad venit & ,Joab Surrexitque .igne in *partem*
31 הַחֶלְקָה בָּאֵשׁ׃ וַיָּקָם יוֹאָב וַיָּבֹא אֶל־אַבְשָׁלוֹם
tui ſervi ſuccenderunt quid Ut :eum ad dixitque :domum in
הַבַּיְתָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה הִצִּיתוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־
:Joab ad Abſalom Dixitque ?igni *in* ,mihi quæ *partem*
32 הַחֶלְקָה אֲשֶׁר־לִי בָּאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־יוֹאָב
te mittam & ,huc Veni :dicendo ,te ad miſi Ecce
הִנֵּה שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר בֹּא הֵנָּה וְאֶשְׁלְחָה אֹתְךָ
mihi *bonum* ?Gheſur de veni quid *Ad* :*dicendum ad* ,regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה בָּאתִי מִגְּשׁוּר טוֹב לִי
me in eſt ſi & ;regis *facies* videam nunc & :ibi *ego* adhuc
עֹד אֲנִי־שָׁם וְעַתָּה אֶרְאֶה פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־יֶשׁ־בִּי
indicavit & ,regem ad Joab venit Et .me faciat interficere *&* ,*perverſitas*
33 עָוֹן וֶהֱמִתָנִי׃ וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיַּגֶּד־
ſe incurvavit & ,regem ad venit & ,Abſalom *ad* vocavit & ,ei
לוֹ וַיִּקְרָא אֶל־אַבְשָׁלוֹם וַיָּבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחוּ
rex eſt oſculatus & ;*regis facies ad* terram ad *ſuos vultus* ſuper ei
לוֹ עַל־אַפָּיו אַרְצָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשַּׁק הַמֶּלֶךְ
.Abſalom
לְאַבְשָׁלוֹם׃

CAP. XV. טו

;equos & *currum* Abſalom ſibi fecit & ,hæc poſt à fuit Et
1 וַיְהִי מֵאַחֲרֵי כֵן וַיַּעַשׂ לוֹ אַבְשָׁלוֹם מֶרְכָּבָה וְסֻסִים
manè conſurgebat Et .*ejus facies ad* currentes viros quinquaginta &
2 וַחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו׃ וְהִשְׁכִּים
,virum omnem ,erat & :portæ viæ *manum ſuper* ſtabat & ,Abſalom
אַבְשָׁלוֹם וְעָמַד עַל־יַד דֶּרֶךְ הַשָּׁעַר וַיְהִי כָּל־הָאִישׁ
vocabat & ,*judicium ad* regem ad *veniendum ad lis ei* eſſet cui
אֲשֶׁר־יִהְיֶה־לּוֹ רִיב לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לַמִּשְׁפָּט וַיִּקְרָא
una Ex :dicebat & ?tu civitate qua Ex :dicebat &,eum *ad* Abſalom
אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֵי־מִזֶּה עִיר אַתָּה וַיֹּאמֶר מֵאַחַד
,Vide :Abſalom eum ad Dicebatque .tuus ſervus Iſrael tribuum
3 שִׁבְטֵי־יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְשָׁלוֹם רְאֵה
.rege à tibi non *audiens* & ;recti & ,boni tui ſermones
דְבָרֶיךָ טוֹבִים וּנְכֹחִים וְשֹׁמֵעַ אֵין־לְךָ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ׃

Verſio VULG. LAT.

25 Porrò ſicut Abſalom, vir non erat pulcher in omni Iſrael,& decorus nimis: à veſtigio pedis vſque ad verticem non erat in eo ulla macula. 26 Et quando tondebat capillum, (ſemel autem in anno tondebatur, quia gravabat eum cæſaries,) ponderabat capillos capitis ſui ducentis ſiclis, pondere publico. 27 Nati ſunt auté Abſalom filii tres, & filia una nomine Thamar, elegantis formæ. 28 Manſitque Abſalom in Jeruſalem duobus annis, & faciem regis non vidit. 29 Miſit itaque ad Joab, ut mitteret eum ad regem: qui noluit venire ad eum. Cúmque ſecundò miſiſſet, & ille noluiſſet venire ad eum, 30 Dixit ſervis ſuis; Scitis agrũ Joab juxta agrum meum, habentem meſſem hordei: ite igitur, & ſuccendite eum igni. Succenderũt ergò ſervi Abſalom ſegetem igni. Et venientes ſervi Joab, ſciſſis veſtibus ſuis, dixerunt; Succenderunt ſervi Abſalom partem agri igni. 31 Surrexítque Joab, & venit ad Abſalom in domum ejus, & dixit; Quarè ſuccenderunt ſervi tui ſegetem meam igni? 32 Et reſpondit Abſalom ad Joab; Miſi ad te obſecrans ut venires ad me, & mitterem te ad regem, & diceres ei; Quarè veni de Geſſur? melius mihi erat ibi eſſe: obſecro ergò ut videam faciem regis: quòd ſi memor eſt iniquitatis meæ, interficiat me. 33 Ingreſſus itaque Joab ad regem, nuntiavit ei omnia: vocatúſque eſt Abſalom, & intravit ad regem, & adoravit ſuper faciem terræ coram eo: oſculatúſque eſt rex Abſalom.

CAP. XV.

1 IGitur poſt hæc fecit ſibi Abſalom curr⁹, et equites, et quinquaginta viros qui præcederent eum. 2 Et manè conſurgens Abſalom, ſtabat juxta introitum portæ, & omnem virum qui habebat negotium ut veniret ad regis judicium, vocabat Abſalom ad eum, & dicebat; De qua civitate es tu? Qui reſpondens aiebat, Ex una tribu Iſrael ego ſum ſervus tuus. 3 Reſpondebátque ei Abſalom, Videntur mihi ſermones tui boni & juſti. Sed non eſt qui te audiat conſtitut⁹ à rege:

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

25 Καὶ ὡς Ἀβεσσαλὼμ οὐκ ἦν (ϑ) ἀνὴρ ἐν παντὶ Ἰσραὴλ αἰνετὸς σφόδρα, ἀπὸ ἴχνους ποδὸς αὐτοῦ καὶ ἕως κορυφῆς αὐτοῦ, οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ μῶμος. 26 Καὶ ἐν τῷ κείρεσθαι αὐτὸν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ὡς ἂν ἐκείρετο, ὅτι κατεβαρύνετο ἐπ' αὐτὸν, καὶ κειρόμενος αὐτὴν ἔστησε τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ διακοσίους σίκλους ἐν τῷ σίκλῳ τῷ βασιλικῷ. 27 Καὶ ἐτέχθησαν (ι) τῷ Ἀβεσσαλὼμ τρεῖς υἱοὶ, καὶ θυγάτηρ μία, καὶ ὄνομα αὐτῇ (κ) Θημάρ. αὕτη ἦν γυνὴ καλὴ σφόδρα· καὶ γίνεται γυνὴ (λ) Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμὼν, καὶ τίκτει αὐτῷ τὸν (μ) Ἀβιά. 28 Καὶ ἐκάθισεν Ἀβεσσαλὼμ ἐν Ἱερουσαλὴμ δύο ἔτη ἡμερῶν, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε. 29 Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἰωὰβ ἀποστεῖλαι αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν· καὶ ἀπέστειλεν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν, καὶ οὐκ 30 ἠθέλησε παραγενέσθαι. Καὶ (ν) εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἴδετε, ἡ μερὶς ἐν ἀγρῷ τοῦ Ἰωὰβ ἐχόμενά μου, καὶ (ξ) αὐτῷ ἐκεῖ κριθαί· πορεύεσθε καὶ ἐμπρήσατε αὐτὴν ἐν πυρί. καὶ (ο) ἐνέπρησαν οἱ παῖδες Ἀβεσσαλὼμ τὴν μερίδα. καὶ παραγίνονται οἱ δοῦλοι Ἰωὰβ πρὸς αὐτὸν διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια (π) αὐτῶν, καὶ εἶπον, Ἐνέπρησαν οἱ δοῦλοι Ἀβεσσαλὼμ τὴν μερίδα ἐν πυρί. 31 Καὶ ἀνέστη Ἰωὰβ, καὶ ἦλθε πρὸς Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν, Ἵνα τί ἐνέπρησαν οἱ παῖδές 32 σου τὴν μερίδα τὴν ἐμὴν ἐν πυρί; Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἰωὰβ, Ἰδοὺ ἀπέστειλα πρὸς σὲ, λέγων, Ἧκε ὧδε, καὶ ἀποστελῶ σε πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων, Ἵνα τί ἦλθον ἐκ Γεδσούρ; ἀγαθόν (ρ) μοι ἦν τοῦ εἶναι ἐκεῖ· καὶ νῦν (σ) ἰδοὺ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδον. εἰ δέ ἐστιν ἐν ἐμοὶ ἀδικία, καὶ θανάτωσόν με. 33 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ (τ) ἀπήγγειλεν αὐτῷ. καὶ ἐκάλεσε (υ) τὸν Ἀβεσσαλώμ. καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀβεσσαλώμ.

25 Et, ſicut Abeſſalom, non erat vir in omni Iſrael, laudabilis valdè: à veſtigio pedis ejus, & uſque ad verticẽ ej⁹, non erat in eo macula. 26 Et cũ tonderetur ipſe caput ſuũ, (& erat (p) à principio dierum in dies, quando tondebatur, quoniã aggravabatur ſuper eum) et tonſ eum ponderavit capillum capitis ſui ducentos ſiclos in ſiclo regio. 27 Et nati ſunt ipſi Abeſſalom tres filii & filia una, et nomen ei Themar. Hæc fuit mulier pulchra valdé: (q) & fit uxor Roboam filio Salomon: Et parit ei Abia. 28 Et ſedit Abeſſalom in Hieruſalem duos annos dierum: et faciem regis non vidit. 29 Et miſit Abeſſalom ad Joab ad mittendum eum ad regem, et noluit venire ad eum. Et miſit ſecundò ad eũ; et noluit advenire. 30 Et dixit Abeſſalom ad pueros ſuos; Videte: portio in agro ipſius Joab eſt contigua mihi; et ei illic hordea. Ite, & ſuccendite eam in igni. Et incenderunt pueri Abeſſalom portionem. Et adveniunt ſervi Joab ad eũ, diſciſſi veſtimenta ſua, & dixerunt; Incenderunt ſervi Abeſſalom portionem in igni. 31 Et ſurrexit Joab, & venit ad Abeſſalom in domum, et dixit ad eum; ut quid incenderunt pueri tui portionem meam in igni? 32 Et dixit Abeſſalom ad Joab; Ecce miſi ad te, dicens, Veni huc, et mittã te ad regẽ dicẽs; (r) ut quid veni de Geſſur? Bonum mihi erat eſſe ibi: & nunc ecce faciem regis (ſ) non vidi: Si autem eſt in me injuſtitia, & interfice me. 33 Et intravit Joab ad regem, et annuntiavit ei. Et vocavit Abeſſalom. Et intravit ad regem, & adoravit eum, & cecidit ſuper faciem ſuam in terram, & ad faciem regis. Et deoſculatus eſt rex ipſum Abeſſalom.

MS.A. (ϑ) ἀνὴρ καλὸς ἐν παντὶ (ι) τῷ *βασιλεῖ τρεῖς (κ) Θαμάρ. αὕτη ἡ γυνὴ (λ) τῷ Ῥοβοὰμ (μ) Ἀβιάν. (ν) εἶπεν πρὸς τοὺς *παῖ αὐτοῦ Ἀβεσσαλὼμ, Ἴδετε εἰ μερὶς (ξ) αὐτῷ κριθαί εἰσι, πορεύεσθαι (ο) ἐνέπρησαν αὐτὰς οἱ (π) ἑαυτῶν, καὶ εἶπαν, (ρ) μοι ἦν τοῦ ἔτι εἶναί με ἐκεῖ· (σ) ἰδοὺ οὐκ εἶδον τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως. εἰ δέ ἐστιν ἐμοὶ (τ) ἀνήγγειλεν (υ) Ἀβεσσαλώμ. καὶ

ΚΕΦ. ιε.

1 ΚΑὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐποίησεν (α) ἑαυτῷ Ἀβεσσαλὼμ ἅρματα, καὶ ἵππους, καὶ πεντήκοντα ἄνδρας παρατρέχειν ἔμπροσθεν 2 αὐτοῦ. Καὶ ὤρθρισεν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἔστη ἀνὰ χεῖρα τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης. καὶ ἐγένετο πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐγένετο κρίσις, ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα εἰς κρίσιν, καὶ (β) ἐβόησε πρὸς αὐτὸν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἔλεγεν αὐτῷ, Ἐκ ποίας πόλεως (γ) σὺ εἶ; καὶ εἶπεν, Ἐκ μιᾶς φυλῶν Ἰσραὴλ 3 ὁ δοῦλός σου. Καὶ εἶπε πρὸς (δ) αὐτὸν ὁ Ἀβεσσαλὼμ, Ἰδοὺ οἱ λόγοι σου ἀγαθοὶ καὶ εὔκολοι, (ε) καὶ ὁ ἀκούων οὐκ ἔστι σοι παρὰ τοῦ βασιλέως.

CAP. XV.

1 ET factum eſt poſt hæc, & fecit ſibi Abeſſalom currus, & (a) equos, & quinquaginta viros ad currendum ante ſe. 2 Et diluculò ſurgebat Abeſſalom, et ſtabat ſuper (b) manũ viæ portæ. Et factũ eſt, omnis vir, cui erat judicium, veniebat ad regem in judicium: & clamabat ad eum Abeſſalom, & dicebat ei; Ex quali civitate tu es? Et dixit, Ex una tribuum Iſrael ſervus tuus. 3 Et dixit ad eum Abeſſalom; Ecce verba tua bona, & (c) facilia: & qui audiat, non eſt tibi à rege.

MS.A. (α) αὐτῷ (β) ἐβόησεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτὸν, καὶ (γ) εἶ σύ; καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ, Ἐκ (δ) αὐτὸν Ἀβεσσαλώμ, (ε) καὶ ἀκούων σου οὐκ ἔστιν παρὰ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וּכְאַבְשָׁלוֹם לָא הֲוָה גְּבַר שַׁפִּיר בְּכָל יִשְׂרָאֵל לְשַׁבָּחָא לַחֲדָא מִפַּרְסַת רִגְלוֹהִי וְעַד מוֹחֵיהּ
26 לָא הֲוָה בֵיהּ מוּמָא׃ וּבְסַפָּרוּתֵיהּ יַת רֵישֵׁיהּ וַהֲוֵי מִזְמַן עִדָּן לְעִדָּן דִּמְסַפַּר אֲרֵי יַקִּיר עֲלוֹהִי
27 וּמְסַפַּר לֵיהּ וְתָקֵיל יַת סְעַר רֵישֵׁיהּ מָאתַן סִלְעִין בְּמַתְקְלָא דְמַלְכָּא׃ וְאִתְיְלִידוּ לְאַבְשָׁלוֹם
28 תְּלָתָא בְנִין וּבְרַתָּא חֲדָא וּשְׁמַהּ תָּמָר הִיא הֲוָת אִתְּתָא שַׁפִּירַת חֵזוּ׃ וִיתֵיב אַבְשָׁלוֹם
29 בִּירוּשְׁלֵם תַּרְתֵּין שְׁנִין וְאַפֵּי מַלְכָּא לָא חֲזָא׃ וּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם לְוָת יוֹאָב לְשַׁלָּחָא יָתֵיהּ
30 לְוָת מַלְכָּא וְלָא אֲבָה לְמֵיתֵי לְוָתֵיהּ וּשְׁלַח עוֹד תִּנְיָנוּת וְלָא אֲבָה לְמֵיתֵי׃ וַאֲמַר לְעַבְדוֹהִי
חֲזוֹ אַחְסַנְתֵּיהּ דְּיוֹאָב דִּסְמִיכָא לְדִילִי וְלֵיהּ תַּמָּן סְעָרִין אֱזִילוּ וְאַדְלִיקוּהָא בְּנוּרָא וְאַדְלִיקוּ
31 עַבְדֵי אַבְשָׁלוֹם יַת אַחְסַנְתֵּיהּ בְּנוּרָא׃ וְקָם יוֹאָב וַאֲתָא לְוָת אַבְשָׁלוֹם לְבֵיתָא וַאֲמַר לֵיהּ
32 לְמָה אַדְלִיקוּ עַבְדָּךְ יַת אַחְסַנְתָּא דִּילִי בְּנוּרָא׃ וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לְיוֹאָב הָא שְׁלַחִית לְוָתָךְ
לְמֵימַר אֲתָא הַלְכָא וְאֶשְׁלְחִנָּךְ לְוָת מַלְכָּא לְמֵימַר לְמָה אֲתֵיתִי מִגְּשׁוּר טָב לִי עוֹד דַּאֲנָא
33 תַּמָּן וּכְעַן אֶחֱזֵי אַפֵּי מַלְכָּא וְאִם אִית בִּי חוֹבָא וְיִקְטְלִנַּנִי׃ וַאֲתָא יוֹאָב לְוָת מַלְכָּא
וְחַוִּי לֵיהּ וּקְרָא לְאַבְשָׁלוֹם וַאֲתָא לְוָת מַלְכָּא וּסְגִיד לֵיהּ עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא קֳדָם מַלְכָּא
וּנְשַׁק מַלְכָּא לְאַבְשָׁלוֹם׃

טו

1 וַהֲוָה מִבָּתַר כֵּן וַעֲבַד לֵיהּ אַבְשָׁלוֹם רְתִיכִין וְסוּסָוָן וְחַמְשִׁין גַּבְרָא דְּרָהֲטִין קֳדָמוֹהִי׃
2 וּמַקְדִּים אַבְשָׁלוֹם וְקָאֵם עַל כִּבְשׁ אוֹרַח תַּרְעָא וַהֲוֵי כָּל גַּבְרָא דִּיהֲוֵי לֵיהּ דִּין לְמֵיעַל לִקְדָם
מַלְכָּא לְמִדַּן וּקְרֵי אַבְשָׁלוֹם לֵיהּ וַאֲמַר אֵי מִדָּא קַרְתָּא אַתְּ וַאֲמַר מֵחַד שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל
3 עַבְדָּךְ׃ וַאֲמַר לֵיהּ אַבְשָׁלוֹם חֲזֵי פִּתְגָמָךְ תַּקִּינִין וְיָאָן וְשָׁמַע לֵית לָךְ מִן קֳדָם מַלְכָּא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

25 Et ſicut Abſalom non erat vir pulcher in omni Iſrael ad laudandum valdè; à planta pedis ejus & uſq, ad cerebrum ejus non erat in eo macula. 26 Et quando tondebat caput ſuum, & erat à tempore opportunitatis ad opportunitatem tondendi, quia ingraveſcebat ſuper ſe, tondebat ſe; & ponderabat capillum capitis ſui ducentis zilghin in pondere regis. 27 Et nati ſunt Abſalom tres filii & filia una, et nomen ejus Thamar, illa fuit mulier pulchra viſu. 28 Et ſedit Abſalom in Jeruſalem duobus annis, & faciem regis non vidit. 29 Et miſit Abſalom ad Joab ut mitteret illum ad regem: & noluit venire ad eum, & miſit adhuc ſecundò, & noluit venire. 30 Et dixit ad ſervos ſuos: Videte hæreditatem Joab quæ proxima meæ eſt, & in ea ſunt ordea, ite & incendite illam in igne: & incenderunt ſervi Abſalom hæreditatem *ejus* in igne. 31 Et ſurrexit Joab & venit ad Abſalom in domum, & dixit illi, Ad quid incenderunt ſervi tui hæreditatem, quæ eſt mihi, in igne? 32 Et dixit Abſalom ad Ioab: Ecce miſi ad te dicens, Veni huc & mittam te ad regem dicendo: Ad quid veni ex Geſſur? melius mihi adhuc quòd eſſem ibi: & nunc videam faciem regis; & ſi *ſit* in me culpa, occidat me. 33 Et venit Joab ad regem & indicavit illi: & vocavit Abſalom, & venit ad regem, & adoravit eum ſuper faciem ſuam ſuper terram ante regem: & oſculatus eſt rex Abſalom.

CAP. XV.

1 ET fuit poſt hæc, & fecit ſibi Abſalom currus & equos, & quinquaginta viros ſatellites ante ſe. 2 Et anticipabat Abſalom & ſtabat ſuper ſtratam viæ portæ, & fuit omnis vir cui erat judicium ut veniret ante regem ad judicandum, vocabat Abſalom illum, & dicebat illi: Ex qua civitate es tu? & dicebat: Ex una tribuum Iſrael eſt ſervus tuus. 3 Et dicebat illi Abſalom: Vide, verba tua recta ſunt & pulchra; ſed qui audiat non eſt tibi ab-ante regem.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܟܘܬ ܐܒܫܠܘܡ. ܠܝܬ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܒܐܝܣܪܝܠ ܕܡܫܬܒܚ ܛܒ. ܡܢ ܦܣܬܐ ܕܪܓܠܗ 25
ܘܥܕܡܐ ܠܩܘܕܩܕܗ. ܠܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܡܘܡܐ. * ܘܡܐ ܕܡܣܦܪ ܗܘܐ ܪܫܗ. ܡܢ ܫܢܐ ܠܫܢܐ 26
ܡܣܦܪ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܡܛܠ ܕܝܩܪ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܡܣܦܪ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܬܩܝܠ ܗܘܐ ܣܥܪܐ
ܕܪܫܗ. ܡܐܬܝܢ ܡܬܩܠܝܢ ܒܡܬܩܠܐ ܕܡܠܟܐ. * ܘܐܬܝܠܕܘ ܠܐܒܫܠܘܡ ܬܠܬܐ ܒܢܝܢ. ܘܒܪܬܐ 27
ܚܕܐ. ܘܫܡܗ ܬܡܪ. ܘܐܦ ܗܝ ܗܘܬ ܐܢܬܬܐ ܫܦܝܪܬ ܚܙܘܐ. * ܘܝܬܒ ܐܒܫܠܘܡ ܒܐܘܪܫܠܡ 28
ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܦܝ ܡܠܟܐ ܠܐ ܚܙܐ. * ܘܫܕܪ ܐܒܫܠܘܡ ܠܘܬ ܝܘܐܒ. ܕܢܫܕܪܝܘܗܝ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. 29
ܘܠܐ ܨܒܐ ܕܢܐܬܐ. ܘܫܕܪ ܬܘܒ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܐܬܐ. * ܘܐܡܪ ܐܒܫܠܘܡ ܠܥܒܕܘܗܝ. 30
ܚܙܘ ܚܩܠܐ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬ ܠܝܘܐܒ ܠܘܬ ܓܒܝ. ܕܐܝܬ ܒܗ ܚܛܐ ܐܘ ܣܥܪܐ. ܙܠܘ ܘܐܘܩܕܘܗܝ ܒܢܘܪܐ.
ܘܐܘܩܕܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܫܠܘܡ ܠܚܩܠܐ ܕܝܘܐܒ. * ܘܩܡ ܝܘܐܒ ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܗ ܕܐܒܫܠܘܡ. 31
ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܘܐܒ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܠܡܢܐ ܐܘܩܕܘ ܥܒܕܝܟ ܚܩܠܝ ܒܢܘܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ 32
ܐܒܫܠܘܡ ܠܝܘܐܒ. ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ. ܘܐܡܪܬ ܕܬܐܬܐ ܠܗܪܟܐ ܘܐܫܕܪܟ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܬܐܡܪ ܠܗ. ܠܡܢܐ
ܐܬܝܬ ܡܢ ܓܫܘܪ. ܛܒ ܗܘܐ ܠܝ ܟܕ ܐܢܐ ܬܡܢ. ܘܗܫܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܐܬܚܙܐ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܘܐܢ ܐܝܬ
ܒܝ ܣܟܠܘܬܐ. ܢܩܛܠܢܝ. * ܘܐܬܐ ܝܘܐܒ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܘܚܘܝܗ ܡܠܘܗܝ ܕܐܒܫܠܘܡ. 33
ܘܩܪܝܗ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܘܥܠ ܐܒܫܠܘܡ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ ܩܕܡ
ܡܠܟܐ. ܘܢܫܩܗ ܡܠܟܐ ܠܐܒܫܠܘܡ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ *

* ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ. ܡܪܟܒܬܐ ܘܦܪܫܐ. ܘܚܡܫܝܢ ܓܒܪܐ ܕܪܗܛܝܢ ܗܘܘ 1
ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܡܩܕܡ ܗܘܐ ܐܒܫܠܘܡ. ܘܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܬܪܥܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܟܠ ܓܒܪܐ 2
ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܕܝܢܐ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܩܪܐ ܗܘܐ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܡܢ ܐܝܢܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܒܕܟ ܐܢܐ ܡܢ ܚܕ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪ ܠܗ 3
ܐܒܫܠܘܡ. ܗܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܕܦܬܓܡܝܟ ܛܒܝܢ ܘܬܪܝܨܝܢ. ܘܡܫܡܥܢܐ ܠܝܬ ܠܟ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ.

25 Similis autem Abiſalomi nullus erat vir in Iſraele ſummè laudabilis: à planta pedis ejus ad cerebrum uſque, nulla erat in eo macula. 26 Cúmque raderet caput ſuum, radebat illud ab anno in annum; & quia prægravabat eum, radebat illud: pendebat autem capillitium capitis ſui ducentis ſiclis, pondere regio. 27 Natique ſunt Abiſalomi tres filii, & filia una, cujus nomen erat Thamar: atque hæc etiam erat mulier pulcherrimi aſpectûs. 28 Cùm itaque manſiſſet Abiſalom in Jeruſalem duobus annis, & vultum regis nondum vidiſſet; 29 Miſit Abiſalom ad Joab, ut mitteret eum ad regem; ille autem venire noluit: miſit etiam ſecundâ vice, nec ire voluit. 30 Quapropter dixit Abiſalom ſervis ſuis, Videte ubi habeat Joab penes me agrum tritici aut hordei, ite & ſuccendite eum igne: ſuccenderuntque ſervi Abiſalomis agrum Joabi. 31 Tum ſurgens Joab ivit ad domum Abiſalomis, dixítque Joab ad Abiſalomem, Quare ſuccenderunt ſervi tui agrum meum igne? 32 Dixit Abiſalom ad Joab, Ecce miſeram ad te, dixerámque; Veni ut mittam te ad regem & dicas ei, Cur veni è Geſſur? felicior eram dum eſſem ibi: vellem itaque apparere coram rege: quòd ſi eſt in me crimen, occidat me. 33 Quarè veniens Joab coram rege, indicavit ei verba Abiſalomis, qui vocavit Abiſalomem: & ingreſſus Abiſalom coram rege, procubuit in faciem ſuam ſuper terram ante regem, & oſculatus eſt rex Abiſalomem.

CAP. XV.

1 POſt hæc paravit ſibi Abiſalom currus, & equites, & quinquaginta tabellarios ſibi præcurrentes. 2 Præterea manè conſurgens Abiſalom, ſtabat ſecus januam regis, & omnem virum qui litem habebat agitandam coram rege, accerſebat Abiſalom ad ſe, & dicebat ei; E qua civitate es tu? Quo dicente; Servus tuus ſum ex una tribuum Iſraelis. 3 Aiebat illi Abiſalom, Ecce video ſermones tuos bonos eſſe ac rectos, at audientem non habes à rege.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وَلَمْ يَكُنْ فِي بَنِي اسرايل رجل يشبه ابيسالوم بالجمال * لانه لم يكن فيه عيب من قرنه 25
الى قدميه * وكان اذا اخذ من شعره * انما ياخذ منه من سنة الى سنة * وانما كان ياخذ منه لانه 26
كان يكثر عليه * وكان وزن ما ياخذ من شعره مايتي مثقال بمثقال الملك * وولد لابيسالوم 27
ثلثة بنين وابنة * فدعي اسم ابنته تامار وكانت هي ايضا امراة جميلة * وسكن ابيسالوم 28
اورشليم سنتين * ولم يرى وجه الملك * فارسل ابيسالوم الى يواب * ليرسله الى الملك * ولم يحب 29
ان ياتيه * وارسل ايضا ثانيه * ولم يشا ان ياتيه * فقال ابيسالوم لعبيده * انظروا حقلا ليواب 30
فيه حنطة او شعيرا احرقوه بالنار * فاحرق عبيد ابيسالوم حقل يواب * وانطلق يواب الى منزل 31
ابيسالوم * فقال يواب لابيسالوم * لماذا احرق عبيدك مزرعي * قال ابيسالوم ليواب * ارسلت 32
اليك مرارا قلت ان تجيني حتى ارسلك الى الملك فلم تجي * لماذا جيت من جاسور * لقد كان
المكث هناك اخير لي * انا احب ان ادخل الى الملك * فان كان لي عنده ذنب فيقتلني *
* فدخل يواب الى الملك * فاخبره بكلام ابيسالوم * فدعا الملك ابيسالوم * فدخل ابيسالوم 33
الى الملك * وسجد بوجهه على الارض بين يديه * وقبل الملك ابيسالوم *

* الفصل الخامس عشر *

* من بعد ذلك اتخذ ابيسالوم مراكب وخيلا وفرسانا * وخمسون راجلا يسيرون بين يديه * 1
* وكان ابيسالوم يبكر ويجلس عند باب الملك * وينظر كل رجل له خصومة يريد ان يقتضي 2
الى الملك * فيدعوه اليه ويقول * من اي قرية انت * فيقول انا عبدك من قبيلة من قبايل
بني اسرايل * فيقول له ابيسالوم * اري كلامك مستقيما حسنا * وليس لك عند الملك من 3
يسمع كلامك *

25 *Cæterùm nullus erat inter filios Iſrael qui Abiſalomem æquaret pulchritudine; nullum enim erat in eo vitium à vertice ipſius ad pedes uſque.* 26 *Et quoties tondebat pilos ſuos (tondebat autem eos ab anno in annum, & quia præcreſcebant, tondebat eos) pondus pilorum quos tondebat, erat ducentorum ſiclorum, ſiclo regio.* 27 *Nati ſunt autem Abiſalomi tres filii, & filia: vocavítque nomen filiæ ſuæ, Thamar, quæ etiam fœmina fuit formoſiſſima.* 28 *Cúmque commoratus eſſet Abiſalom in Jeruſalem biennio, nec vidiſſet faciẽm regis;* 29 *Miſit Abiſalom ad Joab, quatenus mitteret eum ad regem: at illo convenire ipſum renuente, miſit adhuc ſecundò: ſed cùm nec adire libuiſſet,* 30 *Dixit Abiſalom ſervis ſuis, Videte agrum Joabi proprium, in quo ſit triticum aut hordeum, eúmque igni comburite. Cùm igitur combuſſiſſent ſervi Abiſalomis agrum Joabi,* 31 *Abiit Joab domum Abiſalomis, dixítque Joab ad Abiſalom, Quarè combuſſerunt ſervi tui ſatum meum?* 32 *Dixit Abiſalom Joabo, Sæpiùs ad te miſi dictum ut venires ad me quatenus mitterem te ad regem, nec veniſti. Quorſum veni è Geſſur? melius mihi fuiſſet ibi morari. Cupio ego ad regem ingredi: quòd ſi apud eum offendi, interficiat me.* 33 *Quarè ingreſſus Joab ad regem, retulit ei verba Abiſalomis: vocavítque rex Abiſalomem, & ingreſſus eſt Abiſalom ad regem, vultúque ſuper terram adoravit ante ipſum; tum oſculatus eſt rex Abiſalomem.*

CAP. XV.

1 *POſt hæc adhibuit ſibi Abiſalom aurigas, & equos, equitéſque; & quinquaginta pedites incedebant ante eum.* 2 *Item conſurgens Abiſalom diluculò, ſedebat ad januam regis, & conſiderans omnem virum qui cauſam habebat, volebátque judicium ad regem deferre, vocabat eum ad ſe, dicebátque; E qua civitate es tu? Reſpondebat ille, Ego ſervus tuus ex tali ſum tribu filiorum Iſrael.* 3 *Aiebat illi Abiſalom, Videtur mihi ſermo tuus rectus & conſentaneus; verùm non habes apud regem qui audiat ſermonem tuum.*

me super & ,terra in judicem me ponat Quis : Absalom Dicebatque
4 וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם מִי־יְשִׂמֵנִי שֹׁפֵט בָּאָרֶץ וְעָלַי
i eum justificabo & ,judiciū & ,lis ei sit cui vir omnis veniat
יָבוֹא כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה־לּוֹ רִיב וּמִשְׁפָּט וְהִצְדַּקְתִּיו׃
,suam manum mittebat &,ei se incurvandum ad ,virum appropinquando in,erat Et
5 וְהָיָה בִּקְרָב־אִישׁ לְהִשְׁתַּחֲוֺת לוֹ וְשָׁלַח אֶת־יָדוֹ
Absalom faciebat Et .ei osculum dabat & ,eum apprehendebat &
6 וְהֶחֱזִיק לוֹ וְנָשַׁק לוֹ׃ וַיַּעַשׂ אַבְשָׁלוֹם
ad judicium ad veniebant qui ,Israel universo hoc verbum juxta
כַּדָּבָר הַזֶּה לְכָל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־יָבֹאוּ לַמִּשְׁפָּט אֶל־
,fuit Et .Israel virorum cor Absalom furabatur & : regem
7 הַמֶּלֶךְ וַיְגַנֵּב אַבְשָׁלוֹם אֶת־לֵב אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי
Ibo : regem ad Absalom dixit & ,annorū quadraginta fine à
מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵלְכָה
.Chebron in Domino vovi quod ,meum votū reddam & ,nunc
נָּא וַאֲשַׁלֵּם אֶת־נִדְרִי אֲשֶׁר־נָדַרְתִּי לַיהוָה בְּחֶבְרוֹן׃
:dicendo ,Aram in Ghesur in me manendo in tuus servus vovit votum Quia
8 כִּי־נֵדֶר נָדַר עַבְדְּךָ בְּשִׁבְתִּי בִגְשׁוּר בַּאֲרָם לֵאמֹר
serviam & ,Jerusalaim in Dominus me reduxerit reducendo Si
אִם־יָשׁוֹב יְשִׁיבֵנִי יְהוָה יְרוּשָׁלַיִם וְעָבַדְתִּי אֶת־
abiit & ,surrexit & : pace in Vade ,rex ei Dixitque .Domino
9 יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר־לוֹ הַמֶּלֶךְ לֵךְ בְּשָׁלוֹם וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ
tribus universas in vestigatores Absalom misit Et .Chebron in
10 חֶבְרוֹנָה׃ וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם מְרַגְּלִים בְּכָל־שִׁבְטֵי
: dicetis & ,buccinæ vocem vos audire Circa : dicendo ,Israel
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כְּשָׁמְעֲכֶם אֶת־קוֹל הַשֹּׁפָר וַאֲמַרְתֶּם
iverunt Absalom cum Et .Chebron in Absalom Regnavit
11 מָלַךְ אַבְשָׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן׃ וְאֶת־אַבְשָׁלוֹם הָלְכוּ
;sua perfectione in euntes & ,invitati ,Jerusalaim de viri ducenti
מָאתַיִם אִישׁ מִירוּשָׁלַםִ קְרֻאִים וְהֹלְכִים לְתֻמָּם
Achitophel ad Absalom Misitque .verbum omne sciebant nec
12 וְלֹא יָדְעוּ כָּל־דָּבָר׃ וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶת־אֲחִיתֹפֶל
ipsum immolando in ,Ghiloh de sua civitate de David consiliarū Ghilonitā
הַגִּילֹנִי יוֹעֵץ דָּוִד מֵעִירוֹ מִגִּלֹה בְּזָבְחוֹ אֶת־
cum se multiplicans & ,vadens populus & ,valida colligatio fuit & : victimas
הַזְּבָחִים וַיְהִי הַקֶּשֶׁר אַמִּץ וְהָעָם הוֹלֵךְ וָרָב אֶת־
cor Fuit : dicendo ,David ad indicator venit Et .Absalom
13 אַבְשָׁלוֹם׃ וַיָּבֹא הַמַּגִּיד אֶל־דָּוִד לֵאמֹר הָיָה לֶב־
,suis servis omnib' David Dixitque .Absalom post Israel viri
14 אִישׁ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד לְכָל־עֲבָדָיו
erit non quia ; fugiamus & ,Surgite : Jerusalaim in secum qui
אֲשֶׁר־אִתּוֹ בִירוּשָׁלַםִ קוּמוּ וְנִבְרָחָה כִּי לֹא־תִהְיֶה־
,acceleret forte ne ,ire festinate : Absalom faciebus à evasio nobis
לָנוּ פְלֵיטָה מִפְּנֵי אַבְשָׁלֹם מַהֲרוּ לָלֶכֶת פֶּן־יְמַהֵר
civitatem percutiat & ,malum nos super impellat & ,nos apprehēdat &
וְהִשִּׂגֵנוּ וְהִדִּיחַ עָלֵינוּ אֶת־הָרָעָה וְהִכָּה הָעִיר
omne Secundū : regem ad regis servi Dixeruntque .gladii os ad
15 לְפִי־חָרֶב׃ וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ כְּכֹל
,rex est egressus Et .tui servi ecce ,rex meus domin' elegerit quod
16 אֲשֶׁר־יִבְחַר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הִנֵּה עֲבָדֶיךָ׃ וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ
mulieres decem rex reliquit & : suis pedibus in ejus domus omnis &
וְכָל־בֵּיתוֹ בְּרַגְלָיו וַיַּעֲזֹב הַמֶּלֶךְ אֵת עֶשֶׂר נָשִׁים
populus omnis & ,rex est egressus Et .domum custodiendum ad ,pellices
17 פִּלַגְשִׁים לִשְׁמֹר הַבָּיִת׃ וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם
ejus servi universi Et .elongationis domi steterunt & : suis pedibus in
18 בְּרַגְלָיו וַיַּעַמְדוּ בֵּית הַמֶּרְחָק׃ וְכָל־עֲבָדָיו
omnes & ,Pelethi omnes & ,Cherethi omnes & ,ejus manū super transeuntes
עֹבְרִים עַל־יָדוֹ וְכָל־הַכְּרֵתִי וְכָל־הַפְּלֵתִי וְכָל־
,Gath de suo pede in venerant qui ,viri sexcenti Ghittæi
הַגִּתִּים שֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר־בָּאוּ בְרַגְלוֹ מִגַּת
.regis facies super transeuntes
עֹבְרִים עַל־פְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃

SAMUEL II.

Versio VUL. LAT.

4 Dicebátque Absalom; Quis me constituat judicem super terram, ut ad me veniant omnes qui habent negotium, & justè 5 judicem? Sed & cùm accederet ad eum homo ut salutaret illum, extendebat manum suā, & apprehendens, osculabatur 6 eum. Faciebátque hoc omni Israel venienti ad judicium, ut audiretur à rege, & sollicita- 7 bat corda virorum Israel. Post quadraginta autem annos, dixit Absalom ad regem David; Vadam, & reddam vota mea quæ vovi Domino in Hebron. 8 Vovens enim vovit servus tu⁹, cùm esset in Gessur Syriæ, dicens; Si reduxerit me Domin⁹ in Jerusalem, sacrificabo Do- 9 mino. Dixítque ei rex David, Vade in pace. Et surrexit, & 10 abiit in Hebron. Misit autem Absalom exploratores in universas tribus Israel, dicens; Statim ut audieritis clangorem buccinæ, dicite; Regnavit Ab- 11 salom in Hebron. Porrò cum Absolom ierunt ducenti viri de Jerusalem vocati, euntes simplici corde, & causam penitùs 12 ignorantes. Accersivit quoque Absalom Achitophel Gilonitem consiliarium David, de civitate sua Gilo. Cúmque immolaret victimas, facta est conjuratio valida, populúsq; concurrens augebatur cum Absa- 13 lom. Venit igitur nuntius ad David dicens, Toto corde universus Israel sequitur Absa- 14 lom. Et ait David servis suis, qui erant cum eo in Jerusalem; Surgite, fugiamus: neque enim erit nobis effugium à facie Absalom: festinate egredi, ne fortè veniens occupet nos, & impellat super nos ruinam, & percutiat civitatem in ore gla- 15 dii. Dixerúntque servi regis ad eum; Omnia quæcunque præceperit domin⁹ noster rex, 16 libenter exequemur servi tui. Egressus est ergò rex, & universa domus ejus, pedib⁹ suis: & dereliquit rex decem mulieres concubinas ad custodien- 17 dam domum. Egressúsque rex & omnis Israel pedibus suis, 18 stetit procul à domo: Et universi servi ej⁹ ambulabant juxta eum, & legiones Cerethi et Phelethi, & omnes Gethæi, pugnatores validi, sexcenti viri, qui secuti eum fuerant de Geth pedites, præcedebant regem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλώμ, Τίς με καταστήσει κριτὴν ἐν τῇ γῇ, (ζ) καὶ ἐπ' ἐμὲ ἐλεύσεται πᾶς ἀνὴρ (η) ᾧ ἐὰν ᾖ ἀντιλογία καὶ κρίσις, καὶ δικαιώ- 5 σω αὐτόν; Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν ἄνδρα τοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ, καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ (θ) ἐπελαμβάνετο αὐτοῦ, καὶ κατεφίλη- 6 σεν αὐτόν. Καὶ ἐποίησεν Ἀβεσσαλὼμ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο παντὶ Ἰσραὴλ τοῖς παραγινομένοις εἰς κρίσιν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἰδιοποιεῖτο 7 Ἀβεσσαλὼμ τὴν καρδίαν ἀνδρῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο ἀπὸ τέλους (ι) τεσσαράκοντα ἐτῶν, καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πορεύσομαι δή, καὶ ἀποτίσω τὰς εὐχάς μου, ἃς (κ) 8 ηὐξάμην τῷ κυρίῳ ἐν Χεβρών. Ὅτι εὐχὴν ηὔξατο ὁ δοῦλός σου ἐν τῷ οἰκεῖν με ἐν Γεδσοὺρ ἐν Συρίᾳ, λέγων, Ἐὰν ἐπιστρέφων (λ) ἐπιστρέψῃ με κύριος εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ λατρεύσω 9 τῷ κυρίῳ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, Βάδιζε εἰς εἰρήνην. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη εἰς Χε- 10 βρών. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ (μ) κατασκόπους ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραήλ, λέγων, Ἐν τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, καὶ ἐρεῖτε, (ν) Βεβασίλευκε βασιλεὺς Ἀβεσσαλὼμ 11 ἐν Χεβρών. Καὶ μετὰ Ἀβεσσαλὼμ ἐπορεύθησαν διακόσιοι ἄνδρες ἐξ Ἱερουσαλὴμ κλητοί· καὶ πορευόμενοι (ξ) τῇ ἁπλότητι αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν 12 πᾶν ῥῆμα. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ τῷ Ἀχιτόφελ (ο) τῷ Θεκωνὶ σύμβουλον Δαυὶδ ἐκ τῆς πόλεως αὐτοῦ ἐκ Γωλὰ ἐν τῷ θυσιάζειν (π) αὐτόν. καὶ ἐγένετο (ρ) σύνδεσμος ἰσχυρόν· καὶ ὁ (σ) λαὸς ὁ πορευόμενος καὶ πολὺς μετὰ Ἀβεσσα- 13 λώμ. Καὶ παρεγένετο ἀπαγγέλλων πρὸς Δαυίδ, λέγων, Ἐγενήθη ἡ καρδία ἀνδρῶν 14 Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ τοῖς μετ' αὐτοῦ τοῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, (τ) Ἀνάστητε καὶ φύγωμεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν σωτηρία ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλώμ· (υ) ταχύνατε τοῦ πορευθῆναι, ἵνα μὴ ταχύνῃ καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς, καὶ ἐξώσῃ ἐφ' ἡμᾶς τὴν κακίαν, καὶ πατάξῃ τὴν (φ) πόλιν ἐν στό- 15 ματι μαχαίρας. Καὶ (χ) εἶπον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως πρὸς τὸν βασιλέα, Κατὰ πάντα ὅσα αἱρεῖται ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεύς, ἰδοὺ 16 οἱ παῖδές σου. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ τοῖς ποσὶν αὐτῶν. καὶ ἀφῆκεν ὁ βασιλεὺς (ψ) δέκα γυναῖκας τῶν παλλα- 17 κῶν αὐτοῦ φυλάσσειν τὸν οἶκον. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ (ω) πε- 18 ζῇ, καὶ ἔστησαν ἐν οἴκῳ τῷ μακράν. Καὶ πάντες οἱ παῖδες (α) αὐτοῦ ἀνὰ χεῖρα αὐτοῦ παρῆγον, καὶ πᾶς Χελεθὶ καὶ πᾶς ὁ (β) Φελεθί, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῆς ἐλαίας ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύετο ἐχόμενος αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτόν, καὶ πάντες οἱ ἁδροί, καὶ πάντες οἱ μαχηταὶ ἑξακόσιοι ἄνδρες· καὶ παρῆσαν ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ. καὶ πᾶς ὁ Χελεθί, καὶ πᾶς ὁ Φελεθί, καὶ πάντες οἱ Γεθαῖοι οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ ἐλθόντες (γ) τοῖς ποσὶν αὐτῶν ἐκ Γέθ, καὶ πορευόμενοι ἐπὶ πρόσωπον τοῦ βασιλέως.

Et dixit Abessalom, Quis me constituat judicem in (d) terra: et super me veniet omnis vir, cuicunq; fuerit controversia, & judiciū; et justificabo eum? Et factū est, cùm appropinquaret vir ad adorandum eum; & extendebat manū suā, & apprehendebat eū, & deosculabatur eum. Et fecit Abessalom juxta verbum hoc omni Israel, iis qui adveniebant in judiciū ad regē: et Abessalom suum faciebat cor virorū Israel. Et factum est à (e) fine quadraginta annorū, et dixit Abessalom ad patrem suum; Ibo nunc, et reddam vota mea quæ vovi Domino in Chebron: Quoniā votū vovit servus tuus, cùm ego habitarem in Gedsur in Syria, dicens; Si reducens reduxerit me Domin⁹ in Hierusalem, & serviam Domino. Et dixit ei rex, Vade in pace. Et surgens ivit in Chebron. Et misit Abessalom exploratores in omnes tribus Israel, dicens; In audiendo vos vocem corneæ, et dicetis; Regnavit rex Abessalom in Chebron. Et post Abessalom iverunt ducenti viri ex Hierusalem vocati, & euntes simplicitate suâ, & non noverunt omne verbū. (f) Et misit Abessalom ad Achitophel Theconi consiliarium David de civitate ejus, de Gola, dum ille sacrificaret. Et facta est coitio fortis: & popul⁹ pergens, & mult⁹ cum Abessalom. Et advenit adnuntiās ad David, dicens; Factum est cor virorū Israel post Abessalom. Et dixit David omnibus pueris suis, qui secum, qui in Hierusalē; Surgite, et fugiam⁹: quoniā non est nobis salus à facie Abessalom. Festinate ad eundum: ut non festinet, & apprehendat nos, & projiciat super nos malum, & percutiat civitatem in ore gladii. Et dixerūt pueri regis ad regē; Juxta omnia quæcunq; elegit dominus noster rex, ecce pueri tui. Et egressus est rex, & universa domus ejus (g) pedibus suis. Et dimisit rex decem mulieres de concubinis suis ad custodiendā domū. Et egress⁹ est rex, et omnes pueri ej⁹ pedib⁹: & steterunt in domo, quæ longè. Et omnes pueri ejus super manū ejus transibant, (h) & universus Chelethi, & universus Phelethi: et steterunt super oleam in deserto. Et omnis populus prætergrediebatur juxta eum, & omnes qui circa eum, & omnes robusti, & omnes bellatores sexcenti viri: et transierunt super manum ejus. Et universus Chelethi, et universus Phelethi, et omnes Gethæi sexcenti viri, qui venerant pedibus suis è Geth, et euntes ad faciem regis.

MS.A. (ζ) ἐπ' ἐμοῦ ἐπελεύσεται (η) οὗ ἐὰν (θ) κατελαμβάνετο (ι) τεσσαράκοντα (κ) εὐξάμην (λ) ἐπιστρέψῃ με ὁ κύριος (μ) κατασκόπους πάσαις (ν) Βεβασίλευκεν Ἀβεσσαλὼμ (ξ) ἐν τῇ (ο) τῷ Γιλωναίῳ τῷ συμβούλῳ Δαυὶδ ἐν πόλει αὐτοῦ ἐν Γωλὰ (π) αὐτὸν τὰς θυσίας. καὶ (ρ) σύστρεμμα (σ) λαὸς πορευόμενος (τ) Ἀνάστητε (υ) καὶ ταχύνατε (φ) πόλιν στόματι (χ) εἶπαν (ψ) τὰς * δέ -- γυναῖκας (ω) πεζοί, (α) αὐτοῦ παρῆγον ἀνὰ χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ Χερεθθεὶ (β) Φελεθθεί, καὶ πάντες οἱ Γεθθαῖοι ἑξακόσιοι (γ) ἐν * ταῖς πόλεσιν αὐτῶν εἰς Γέθ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם מַן יְמַנֵּינַנִי דַיָּנָא בְּאַרְעָא וּקְדָמַי יֵיתֵי כָּל גְּבַר דִּיהֵי לֵיהּ דִּין וּמַצּוּ וַאֲדִינְנֵיהּ
5 בִּקְשׁוֹט׃ וַהֲוָה כַּד קָרֵב גַּבְרָא לְמִסְגַּד לֵיהּ וּמוֹשֵׁיט יָת יְדֵיהּ וּמַתְקֵיף בֵּיהּ וְנָשֵׁיק לֵיהּ׃
6 וַעֲבַד אַבְשָׁלוֹם כְּפִתְגָּמָא הָדֵין לְכָל יִשְׂרָאֵל דְּאָתַן לְמֵידַן לְוָת מַלְכָּא וּגְנֵיב אַבְשָׁלוֹם יָת
7 לִבָּא דֶאֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל׃ וַהֲוָה מִסּוֹף אַרְבְּעִין שְׁנִין וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לְמַלְכָּא אֵיזִיל כְּעַן וַאֲשַׁלֵּם
8 יָת נִדְרַי דִּנְדָרִית קֳדָם יְיָ בְּחֶבְרוֹן׃ אֲרֵי נִדְרָא נְדַר עַבְדָּךְ בְּמִתְּבִי בִגְשׁוּר בַּאֲרָם לְמֵימַר
9 אִם אֲתָבָא יְתִיבִנַּנִי יְיָ לִירוּשְׁלֵם וְאֶפְלַח קֳדָם יְיָ׃ וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא אֱזֵיל בִּשְׁלָם וְקָם וַאֲזַל
10 לְחֶבְרוֹן׃ וּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם מְאַלְּלִין בְּכָל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר כְּמִשְׁמַעְכוֹן יָת קָל
11 שׁוֹפָרָא וְתֵימְרוּן מְלַךְ אַבְשָׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן׃ וְעִם אַבְשָׁלוֹם אֲזַלוּ מָאתָן גַּבְרִין מִירוּשְׁלֵם
12 זְמִינִין וְאָזְלִין לְתוּמֵּיהוֹן וְלָא יָדְעִין כָּל מִדָּעַם׃ וּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם יָת אֲחִיתוֹפֶל גִּילוֹנָאָה
מַלְכָּא דְדָוִד מִקַּרְתֵּיהּ מִגִּילוֹ בְּדַבָּחוּתֵיהּ יָת דִּבְחַיָּא וַהֲוָה מֶרְדָּא תַּקִּיף וְעַמָּא אָזֵיל וְסָגֵי
13 עִם אַבְשָׁלוֹם׃ וַאֲתָא דִּמְחַוֵּי לְוָת דָּוִד לְמֵימַר אִתְפְּנֵי לִבָּא דֶאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל בָּתַר אַבְשָׁלוֹם׃
14 וַאֲמַר דָּוִד לְכָל עַבְדוֹהִי דִּי עִמֵּיהּ בִּירוּשְׁלֵם קוּמוּ וְנֵעֲרוֹק אֲרֵי לָא תְהֵי לַנָא שֵׁיזָבָא מִן
קֳדָם אַבְשָׁלוֹם אוֹחוּ לְמֵיזַל דִּלְמָא יוֹחֵי וְיִדְבְּקִנַּנָא וְיִכְמוֹן יָת בִּישְׁתָּא עֲלָנָא וְיִמְחֵי יָת
15 קַרְתָּא לְפִתְגַּם דְּחָרֶב׃ וַאֲמַרוּ עַבְדֵי מַלְכָּא לְמַלְכָּא כְּכֹל דְּיֵימַר רִבּוֹנִי מַלְכָּא הָא עַבְדָּךְ׃
16 וּנְפַק מַלְכָּא וְכָל אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ דִּי עִמֵּיהּ וּשְׁבַק מַלְכָּא יָת עֲשַׂר נְשִׁין לְחֵינָן לְמִטַּר בֵּיתָא׃
17 וּנְפַק מַלְכָּא וְכָל אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ עִמֵּיהּ וְקָמוּ בַּאֲתַר רָחִיק׃ וְכָל עַבְדוֹהִי עָבְרִין עַל יְדוֹהִי וְכָל
18 קַשָּׁתַיָּא וְכָל קַלָּעַיָּא וְכָל גִּתָּאֵי שִׁית מְאָה גַּבְרָא דַּאֲתוֹ עִמֵּיהּ מִגַּת עָבְרִין קֳדָם מַלְכָּא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dicebat Absalom: Quis præficiet me judicē in terra, ut ante me veniat 4 omnis vir cui sit judiciū & lis, & judicabo illū in veritate? Et erat quando 5 accedebat quispiam ad adorandum eum, extendebat manum suam & apprehendebat illum, & osculabatur illum. Et faciebat Absalom secundùm 6 verbum hoc omni Israeli qui ibant ut judicarentur *ad* regem: & furabatur Absalom cor hominum Israel. Et fuit à fine quadraginta annorum, & 7 dixit Absalom ad regem: Eam quæso & reddam vota mea quæ vovi ante Dñm in Hhebron. Nam votum vovit servus tuus, cùm sederet in Gessur in 8 Aram, dicendo: Si reducendo reduxerit me Dñs in Jerusalem, serviam ante Dñm. Et dixit illi rex, Vade in pace: & surrexit & ivit ad Hhebron. 9 Et misit Absalom exploratores ad omnes tribus Israel dicendo: Cùm au- 10 dieritis vos vocem buccinæ, dicatis, Regnavit Absalom in Hhebron. Et 11 cum Absalom ierant ducenti viri ex Jerusalem invitati, & abierunt in simplicitate suâ, & non noverant omnino quicquam. Et misit Absalom Ahhi- 12 tophel Gilonæum consiliarium David ex civitate sua ex Giloh dum sacrificaret sacrificia, & fuit rebellio valida; et populus ambulabat et multiplicabatur cum Absalom. Et venit qui nunciavit ad David dicendo: De- 13 clinavit cor hominum Israel post Absalom. Et dixit David ad omnes ser- 14 vos suos qui erant secum in Jerusalem: Surgite et fugiamus, quia non erit nobis evasio ab-ante Absalom: festinate abire, ne fortè festinet et assequatur nos, et insidietur malum super nos, et percutiat civitatem in acie gladii. Et dixerunt servi regis regi: Secundùm omnia quæ 15 dicet dñs meus rex, ecce servi tui. Et exivit rex et omnis homo domus 16 ejus *qui* cum illo, et reliquit rex decem mulieres concubinas ad custodiendam domum. Et exivit rex et omnis *homo domus ejus* cum illo, et ste- 17 terunt in loco longinquo. Et omnes servi illius transibant ad manum 18 ejus, et omnes sagittarii et omnes fundibularii, et omnes Githæi sexcenti viri qui venerunt cum illo ex Gath, transibant ante regem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Dicebat illi præterea Abisalom, Utinam constituerer judex in terra, & ad me veniret quicunque litem habet vel petitionem: sanè ju- 4 stum pronuntiarem illum. Et cùm surgeret 5 homo ille ut adoraret eum, apprehendebat manum ejus, & osculabatur eum. Atque ita 6 faciebat Abisalom cunctis Israelitis venientibus ad litigandum coram rege: abduxítq; Abisalom cor omnium filiorum Israel. Demū 7 post quatuor annos dixit Abisalom regi, Abeam *rogo* solutum vota mea quæ vovi Dño in Hebron: Votū enim voverat serv⁹ tuus dum 8 manerē in Gessur et in Edom, Si omnino reduceret me Dñs in Jerusalem, adoraturū me Dominum. Ait illi rex, Vade in pace: qui sur- 9 gens abiit in Hebron. Misit autem Abisalom 10 exploratores p omnes trib⁹ Israelis hisce mandatis; Cùm audieritis sonum buccinæ, dicite; Regnavit Abisalom in Hebron. Unà cum 11 Abisalome abierant ducenti viri ex Jerusalem: abierant verò simpliciter, nullius rei conscii. Misit quoque Abisalom ad Ahito- 12 phel Galionitam consiliarium regis Davidis, & adduxit eum è civitate sua, è Galio, dum mactaret victimam: denique magis magísque proficiebat & invalescebat, populo vehementer augescente penes Abisalomem. Tum venit nuntius ad Davidem, & dixit ei, 13 Conspiravit cor filiorum Israel cum Abisalome. Quamobrem dixit David omnibus 14 servis suis qui secum erant in Jerusalem, Surgite, fugiamus, ne fortè nequeamus evadere à conspectu Abisalomis: festinanter abeamus, ne fortè properans apprehendat nos, & impellat in nos malum, urbémque acie gladii percutiat. Dixerunt servi regis ad regem, 15 Quicquid volueris domine noster rex, ita facturi sunt servi tui. Egressus est itaque rex 16 cum tota familia sua, & reliquit rex decem fœminas concubinas ut custodirent domum suam. Egressus est inquam rex totúsque po- 17 pulus post vestigia ejus, & steterunt procul: Omnibus etiam servis ejus transeuntibus se- 18 cus eum; & omnibus nobilibus, cunctísque militibus ejus, & omnibus Gethæis qui secuti fuerant vestigia ejus è Geth, coram rege transeuntibus;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 * فيقول لابيسالوم ليت لو صرت لنا قاضيا على الارض * وكان كل رجل ياتي الي حصومة فاذا
قام الرجل ليسجد له * كان ابيسالوم يمسك بيده ويقبلها * وكان هذا صنيع ابيسالوم 6
بجميع بني اسرايل الذين كانوا ياتون الملك ليقتضوا بين يديه * فاصغي الي ابيسالوم
قلوب جميع بني اسرايل * ومن بعد اربعة سنين قال ابيسالوم للملك * اني اريد ان انطلق 7
فاقضي نذرا علي بحبران * لان عبدك نذر نذرا حيث كنت بجاسور وادوم * وقلت ان 8
ردني الله الي اورشليم اعبد الرب بحبران * قال له الملك * انطلق بسلام * فقام انطلق الي 9
حبران * وارسل ابيسالوم جواسيس الي جميع اسباط بني اسرايل * وامرهم وقال * اذا سمعتم صوت 10
السافور فقولوا ان ابيسالوم قد ملك بحبران * وكان قد انصرف مع ابيسالوم مايتا رجل * 11
وانطلقوا معه من غير ان يعلموا ما في نفسه * وارسل ابيسالوم الي احيتوفال وزير داود الجلواني * 12
واخذه من قريته من جيلو وهو يذبح ذبيحة لله * وكثر الذين جاوا الي ابيسالوم * واشتدت
الفتنه جدا وكثر الشعب الذي مع ابيسالوم * فجاوا المخبرون الي داود وقالوا له * قد صفت 13
قلوب جميع بني اسرايل لابيسالوم * واحبوه ليملك * فقال داود لجميع عبيده * قوموا بنا 14
نهرب قبل ان يدركنا ابيسالوم * ولا نقدر ان ننجوا منه * اهربوا بنا سريعا قبل ان يعجل
علينا ويدركنا وينزل بنا البلا * ويقتل كل من في قريتنا بالسيف * قال عبيد الملك للملك * 15
ما احببت ايها الملك سيدنا هكذا تصنع عبيدك * فنزل الملك في قصره عشر من 16
السراري ليحفظن بيته * وخرج الملك وجميع الشعب معه * وقام الملك خارج القرية لينظر 17
الي جميع عبيده كيف يجوزون * ومر به جميع عبيده وجميع اجناده * وجميع احراره * وجميع 18
الجاثيين الذين اتوه خرجوا معه *

Respondebat ille Abisalomi, O utinam esses nobis judex super terram. Ad hæc 4 5 quoties veniebat aliquis ad causam dicendam, cùm surgeret homo iste ut adoraret eum, prehensabat Abisalom manum ejus, & osculabatur eam. Cúmque hoc 6 modo se gereret Abisalom cum omnibus Israelitis qui accedebant ad regem causam dicturi apud eum, inclinârunt ad Abisalomem corda omnium Israelitarum. Post annos quatuor dixit Abisalom ad 7 regem, Equidem abire cupio votum quo teneor, solutum in Hebron. Nam servus 8 tuus votum voverat dum essem in Gessur & Edom, ac dixeram; Si reduxerit me Deus ad Jerusalem, adorabo Dominum in Hebron. Cui dicente rege, Vade in pace, 9 surgens profectus est in Hebron. Misit 10 autem Abisalom exploratores ad omnes tribus filiorum Israel, & præcipiens ac dixit; Statim atque audieritis vocem tubæ, dicite; Jam regnavit Abisalom in Hebron. Porrò cum Abisalome abierant 11 ducenti viri, qui cum eo profecti fuerant ignorantes quod habebat in animo. Deinde misit Abisalom ad Achithophelem con- 12 siliarium Davidis Galonitem, sumpsitque eum è civitate ipsius, è Gilo, dum offerret sacrificium Deo: & crescebant qui confluebant ad Abisalomem, multúmque invalescebat conspiratio; multiplicabatur enim populus cum Abisalome. Et vene- 13 runt nuntii ad Davidem, & dixerunt ei; Jam sincera facta sunt corda omnium Israelitarum erga Abisalomem ipsúmq; regnare volunt. Tum ait David omni- 14 bus servis suis, Surgite fugiamus antequam assequatur nos Abisalom, nec possimus eripere nos ab eo: fugiamus celeriter antequam præoccupet nos, & apprehendat nos, inferátque nobis calamitatem, et occidat omnes qui sunt in civitate nostra, gladio. Dixerunt servi regis ad 15 regem, Quod libuerit O rex domine noster, ita facient servi tui. Cùm ergò ma- 16 nere jussisset rex in palatio suo decem è concubinis ut custodirent domum suam, Egressus est rex totúsque cum eo popu- 17 lus, stetitque rex extra civitatem ut videret quemodò transirent omnes servi sui. Et cùm transissent juxta eum o- 18 mnes servi ipsius, & omnes milites ejus, omnésque nobiles ipsius; & omnes Gethæi qui venerant ad eum, egressi essent cum ipso;

Versio VUL. LAT.

19 Dixit autē rex ad Ethai Gethæum; Cur venis nobiscū? revertere, et habita cum rege, quia peregrinus es, & egressus es de loco tuo. 20 Herì venisti, & hodiè compellêris nobiscū egredi? ego autem vadam quò iturus sum: revertere, & reduc tecum fratres tuos, & Dominus faciet tecum misericordiam & veritatem, quia ostendisti gratiam & fidem. 21 Et respondit Ethai regi, dicens; Vivit Dominus, & vivit domin⁹ meus rex: quoniam in quocunq; loco fueris, domine mi rex, sive in morte, sive in vita, ibi erit serv⁹ tuus. 22 Et ait David Ethai; Veni, & transi. Et transivit Ethai Gethæus, & omnes viri qui cum eo erant, & reliqua multitudo. 23 Omnesq; flebant voce magnâ, & universus popul⁹ transibat: rex quoque transgrediebatur torrentem Cedron, & cunctus populus incedebat contra viam, quæ respicit ad desertum. 24 Venit autē & Sadoc sacerdos, et universi Levitæ cum eo, portantes arcam fœderis Dei, & deposuerunt arcam Dei: & ascendit Abiathar, donec expletus esset omnis populus, qui egressus fuerat de civitate. 25 Et dixit rex ad Sadoc, Reporta arcam Dei in urbem: si invenero gratiam in oculis Domini, reducet me, & ostendet mihi eam, & tabernaculum suum. 26 Si autem dixerit mihi, Non places: præstò sum, faciat quod bonum est coram se. 27 Et dixit rex ad Sadoc sacerdotē, O Videns revertere in civitatem in pace: & Achimaas filius tu⁹, & Jonathas fili⁹ Abiathar, duo filii vestri, sint vobiscum. 28 Ecce ego abscondar in campestribus deserti, donec veniat sermo à vobis indicans mihi. 29 Reportaverunt ergò Sadoc & Abiathar arcã Dei in Jerusalem: & manserunt ibi. 30 Porrò David ascendebat clivum Olivarum, scandens & flens, nudis pedib⁹ incedens, & operto capite: sed & omnis popul⁹, qui erat cum eo, operto capite ascendebat plorans. 31 Nuntiatum est autē David, quòd & Achitophel esset in conjuratione cum Absalom: dixitq; David; Infatua, quæso, Domine, consiliũ Achitophel. 32 Cúmq; ascenderet David summitatem montis, in quo adoraturus erat Dominum, ecce occurrit ei Chusai Arachites, scissâ veste, & terrâ pleno capite.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς (δ) Ἐθὶ τὸν Γεθαῖον, Ἵνα τί πορεύῃ καὶ σὺ μεθ' ἡμῶν; ἐπίστρεφε, καὶ οἴκει μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅτι ξένος εἶ σὺ, καὶ ὅτι μετῴκηκας σὺ ἐκ τοῦ τόπου σου. 20 Εἰ ἐχθὲς παραγέγονας, καὶ σήμερον κινήσω σε μεθ' (ε) ἡμῶν; καί γε μεταναστήσεις τὸν τόπον σου. ἐχθὲς ἡ ἐξέλευσίς σου, καὶ σήμερον μετακινήσω σε μεθ' ἡμῶν τοῦ πορευθῆναι; καὶ ἐγὼ πορεύσομαι οὗ ἐὰν ἐγὼ πορευθῶ. ἀπόστρεφε καὶ ἐπίστρεψον τοὺς ἀδελφούς σου μετὰ σοῦ, καὶ κύριος ποιήσει μετὰ σοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν. 21 Καὶ ἀπεκρίθη (ζ) Ἐθὶ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι εἰς τὸν τόπον οὗ (η) ἐὰν ᾖ ὁ κύριός (θ) μου, καὶ ἐὰν εἰς θάνατον καὶ ἐὰν εἰς ζωὴν, ὅτι ἐκεῖ ἔσται ὁ δοῦλός σου. 22 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς (ι) Ἐθὶ, Δεῦρο, καὶ (κ) διάβαινε μετ' ἐμοῦ. καὶ παρῆλθεν (λ) Ἐθὶ ὁ Γεθαῖος καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ὁ μετ' αὐτοῦ. 23 Καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἔκλαιε φωνῇ μεγάλῃ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς (μ) παρεπορεύοντο ἐν τῷ χειμάρρῳ τῶν Κέδρων· καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη τὸν χειμάρρουν Κέδρων. καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ ὁ βασιλεὺς παρεπορεύοντο ἐπὶ πρόσωπον ὁδοῦ τὴν ἔρημον. 24 Καὶ ἰδοὺ καί γε (ν) Σαδὼκ καὶ πάντες οἱ Λευῖται μετ' αὐτοῦ, αἴροντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἀπὸ Βαιθάρ. καὶ ἔστησαν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ. καὶ ἀνέβη Ἀβιάθαρ ἕως ἐπαύσατο πᾶς ὁ λαὸς παρελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως. 25 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς (ξ) πρὸς τὸν Σαδὼκ, Ἀπόστρεψον τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς τὴν (ο) πόλιν. ἐὰν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, καὶ ἐπιστρέψει με, καὶ (π) δείξει μοι αὐτὴν καὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς. 26 Καὶ ἐὰν εἴπῃ οὕτως, Οὐκ ἠθέληκα ἐν σοὶ, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι, ποιείτω μοι κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. 27 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Σαδὼκ τῷ ἱερεῖ, Ἴδετε, σὺ ἐπιστρέφεις εἰς τὴν πόλιν ἐν εἰρήνῃ, καὶ Ἀχιμάας ὁ υἱός σου, καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Ἀβιάθαρ οἱ 28 δύο (ρ) υἱοὶ ὑμῶν μεθ' ὑμῶν. Ἴδετε, ἐγώ εἰμι στρατεύομαι ἐν Ἀραβὼθ τῆς ἐρήμου, ἕως τοῦ ἐλθεῖν 29 ῥῆμα παρ' ὑμῶν τοῦ ἀπαγγεῖλαί μοι. Καὶ (σ) ἀπέστρεψε Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ. 30 Καὶ Δαυὶδ ἀνέβαινε (τ) ἐν τῇ ἀναβάσει τῶν ἐλαιῶν ἀναβαίνων καὶ κλαίων, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπικεκαλυμμένος, καὶ αὐτὸς ἐπορεύετο ἀνυπόδετος. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐπεκάλυψεν ἀνὴρ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ ἀνέβαινον ἀναβαίνοντες καὶ κλαίοντες. 31 (υ) Καὶ ἀνηγγέλη Δαυὶδ, λέγοντες, Καὶ Ἀχιτόφελ ἐν τοῖς συστρεφομένοις μετὰ Ἀβεσσαλώμ. καὶ εἶπε Δαυὶδ, Διασκέδασον δὴ τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ, κύριε ὁ θεός μου. 32 Καὶ ἦν Δαυὶδ (φ) ἐρχόμενος ἕως τοῦ (χ) Ῥὼς, οὗ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ θεῷ. καὶ ἰδοὺ εἰς (ψ) ἀπαντὴν αὐτῷ Χουσὶ ὁ ἀρχιεταῖρος Δαυὶδ διερρηχὼς (ω) τὸν χιτῶνα αὐτοῦ, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.

19 Et dixit rex ad Ethi Getheum, Ut quid vadis & tu nobiscum? Reverte, & habita cum rege: quoniam peregrinus es tu, et quoniã transmigrâsti tu de loco tuo. 20 Si heri advenisti; (i) & hodiè movebo te nobiscum? et etiã mutabis rursus locum tuum. Heri exitus tuus: & hodiè transmovebo te nobiscum ad eundum? Et ego ibo, quocunq; ivero. Revertere, & reduc fratres tuos tecum: & Dominus faciet tecum misericordiam, & veritatem. 21 Et Ethi respondit regi, & dixit; Vivit Domin⁹, (k) & vivit domin⁹ me⁹ rex, quòd in loco, ubicunq; fuerit domin⁹ meus, et si ad mortem, et si ad vitam, quia ibi erit serv⁹ tu⁹. 22 Et dixit rex ad Ethi; Veni, & transcende mecum. Et transivit Ethi Getheus, & rex, & omnes pueri ejus, & omnis turba, quæ cum eo. 23 Et universa terra plorabat voce magnâ. (l) Et universus populus præteribant in torrente Cedron. Et rex transcendit torrentem Cedron. Et universus populus & rex præteribant ad (m) faciem viæ, quæ desertum. 24 Et ecce etiam Sadoc, & omnes Levitæ cum eo levantes arcã testamenti Domini de (n) Bæthar. Et statuerũt arcam Dei. Et ascendit Abiathar, quoadusq; cessavit universus populus transire de civitate. 25 Et dixit rex ad Sadoc; Reduc arcam Dei in civitatem. Si invenero gratiã in oculis Domini; & reducet me, & ostendet mihi eam, & decorē ejus. 26 Et, si dixerit sic, Non volui in te; ecce ego sum: faciat mihi juxta id quod bonum in oculis suis. 27 Et dixit rex ad Sadoc sacerdoti, (o) Videte: tu revertere in civitatem in pace, & Achimaas filius tuus, & Jonathan filius Abiathar, duo filii vestri vobiscum. 28 Videte: ego quidem (p) castra facio in Araboth deserti quoadusque veniat verbũ à vobis ad annunciandũ mihi. 29 Et reduxit Sadoc, & Abiathar, arcam Dei, in Hierusalem, & (q) sedit ibi. 30 Et David ascendit in ascensione Olivarum, ascendens, & plorans, et caput adopertus: et ipse ibat discalceatus. Et universus populus, qui cum eo, adoperuit vir caput suum: Et ascenderunt ascendentes, et plorantes. 31 Et annunciatum est David, dicentes; Et Achitophel in iis, qui conglobantur cum Abessalom. Et dixit David; (r) Dissipa nunc consilium Achitophel, Domine Deus mi. 32 Et fuit David pergens usq; (ſ) Rhos, ubi adoravit illìc Deum. Et ecce in obviã ei Chusi (t) princeps amic⁹ David discissus tunicam suam: & terra super caput ejus.

MS. A. (δ) Ἐθθεὶ τὸν Γεθθαῖον, (ε) ἡμῶν τοῦ πορευθῆναι; καὶ ἐγὼ πορεύσομαι ἐφ' οὗ ἂν πορευθῶ. ἐπίστρεφε (ζ) Ἐθθεὶ (η) ἂν (θ) μου ὁ βασιλεὺς, καὶ (ι) Ἐθθεὶ, (κ) διάβαι (λ) Ἐθθεὶ ὁ Γεθθαῖος, καὶ πάντες (μ) παρεπορεύοντο, καὶ ὁ βασιλεὺς παρερχόμενος ἐν τῷ χειμάρρῳ τῶν Κέδρων. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύοντο ἐπὶ (ν) Σαδδὼκ (ξ) τῷ Σαδδὼκ, (ο) πόλιν, καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. ἐὰν (π) δείξῃ αὐτήν (ρ) Δαυὶδ ἀνηγγέλη, λέγοντες, Ἀχιτόφελ (φ) εἰσερχόμενος (χ) Ῥὼς, (ψ) ἀπάντησιν (ω) τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 Et dixit rex ad Ithai Githæum: Ad quid venies etiam tu nobiscum? redi & sede cum rege, quia alienigena tu & etiam *si* migrans tu; vade tibi ad locum tuum. 20 Heri venisti & hodie tollam te nobiscum ut venias? & ego ibo ad locum quem non cognovi quò ego vado: redi & reduc fratres tuos tecum, & fac cum illis benignitatem & veritatem. 21 Et respondit Ithai ad regem, & dixit: Permanet ipse Dominus & vivit dominus meus rex, nisi in loco in quo erit ibi dominus meus sive ad mortem sive ad vitam, quòd ibi erit servus tuus. 22 Et dixit David ad Ithai, Vade *&* transi: & transivit Ithai Githæus & omnes viri ejus, & omnes parvuli qui erant cum illo. 23 Et omnes habitatores terræ plorabant voce magna, & omnis populus transibant, & rex transibat per torrentem Kedron, & omnis populus transibant super facies viæ deserti. 24 Et ecce etiam Szadok & omnes Levitæ cum illo ferentes arcam fœderis Dñi, statuerunt arcam Dñi: & ascendit Abiathar quousque perfecit omnis populus transire ex urbe. 25 Et dixit rex ad Szadok, Reduc arcam Domini ad urbem: si invenero misericordias ante Dñm *&* reducet me, & videre faciet me ante se, & serviam ante eum in domo sanctuarii ejus. 26 Et si sic dixerit, non est voluntas ante me in te, ecce ego; faciet mihi secundùm quod est voluntas ante eum. 27 Et dixit rex ad Szadok sacerdotem, Vides tu? redeas ad urbem in pace, & Ahhimaghasz filius tuus & Jehonathan filius Abiathar duo filii vestri sint vobiscum. 28 Videte quòd ego commoror in planiciebus deserti usq; quo accedat verbum ex vobis ad indicandum mihi. 29 Et reduxit Szadok & Abiathar arcam Dñi in Jerusalem, & sederunt ibi. 30 Et David ascendit in ascensione montis olivarum ascendens, & plorans, & caput ej⁹ opertum, & ipse discalciat⁹, & omnis populus qui erat cum illo operuerunt quisq; caput suum, & ascenderunt ascendendo & plorabant. 31 Et ipsi David indicatum est dicendo: Ahhithophel est in rebellibus cum Absalom, & dixit David: Infatua quæso consilium Ahhitophel Dñe. 32 Et pervenit David usq; ad caput montium ubi adoravit ibi ante Dñm, & ecce fit in occursum ejus Hhussai Archæ ruptis vestibus suis & pulvere injecto in capite suo:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 Dixit rex ad Athi Gethæum, Quarè tu quoq; proficiscerêre nobiscum? siste à *sequendo* rege, quandoquidem peregrinus es, & exul commigrâsti è patria tua. 20 Herì venisti, & hodiè turbaremus te ad eundum nobiscum? ego quidem ibo quocunque me abire *contigerit*: maneto & fratribus tuis commodam habitationem curato. 21 Respondens Athi dixit ad regem, Vivit Dominus, & vivit anima tua rex, nonnisi ubi fuerit dominus meus rex, sive ad mortem, sive ad vitam, nonnisi illic erit servus tuus. 22 Tum dixit rex ad Athi, Transi & abi; transivítque Athi Gethæus cum omnibus militibus suis, totóque comitatu qui erat cum eo. 23 Flebat autem tota terra fletu magno, dum transiret universus populus: transivítque rex per torrentem Cedron: & transeunte universo populo super faciem viæ campestris; 24 Ecce Sadoc etiam sacerdotem & omnes Levitas qui secum erant, portantes arcam Dei: quin & Abithar ascenderat donec totus populus plenè transîsset è civitate. 25 Dixit autem rex ad Sadoc, Reduc arcam Dei in civitatem: fortasse clementiam nanciscar in oculis Domini, reducétque me, & ostendet mihi ipsam & habitaculum ejus. 26 Quòd si ita dicat; Non es mihi gratus, ecce adsum, faciat mihi prout bonum sibi videtur. 27 Dixit prætereà rex ad Sadoc sacerdotem, Revertere, vade in civitatem cum pace, tu & Ahimees filius tuus, & Nathan filius Abitharis, duo filii vestri vobiscum: 28 Et videte, ecce ego cunctaturus sum in planitie deserti, donec veniat aliquis à vobis, indicétque mihi. 29 Itaque reduxerunt Sadoc & Abithar sacerdotes arcam Dei in Jerusalem, ibíque manserunt. 30 Porrò David ascendebat per clivum oliveti: flens ascendebat, & tecto capite gradiebatur: itidémque totus populus qui erat cum ipso, tectis capitibus flentes ascendebant. 31 Cúmque indicâssent Davidi, ac dixissent ei; Rebellavit Ahitophel cum Abisalome, dixit David, Dominus irritum faciat consilium Ahitophelis. 32 Deinde cùm pervenisset David ad locum quendam ubi Deum adorabat, venit ad eum Husi Arcæus laceratâ tunicâ, & caput terrâ conspersus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * قال الملك لاتي الجاتي * لماذا انت ايضا تخرج معنا * لا تخرج مع الملك * لانك غريب * وانما جيتنا من بلادك مستعفيا * 20 امس اتيتنا واليوم نكلفك ان تخرج معنا * انا منطلق حيث انطلق * ابق انت * وانزل اخوتك واصحابك نزولا حسنا * 21 اجاب اتي الجاتي وقال للملك * لا وحق الرب وحياة نفسك ايها الملك * اني لا ابقي ولا اتخلف عنك . ولكن في الموضع الذي يكون فيه الملك سيدي * موت كان فيه او حياة * هناك يكون عبدك * 22 قال داود لاتي * جز الان * وجاز اتي الجاتي * وجميع اصحابه * وكل العيال الذي كانوا معه * 23 وبكا جميع اهل الارض بكاء شديدا * وكان الشعب كلهم يجوزون * ثم جاز الملك وادي قدرون * وجاز الشعب كله واخذ طريق البرية * 24 واذا صادوق الحبر وجميع اللاويين معه * قد حملوا تابوت عهد الرب واتوا به معهم * وصعد ابيتار الحبر وقام حتي جاز الشعب كله وخرج من القرية * 25 قال الملك لصادوق الحبر * رد تابوت العهد الي القرية * لعل الرب يرحمني ويردني اليه * واراه في موضعه * 26 وان قال الرب * اني لم اهواك * فانا بين يديه * يصنع بي ما احب * 27 ثم قال الملك لصادوق الحبر * ارجع بسلام الي القرية انت واخيمعاص ابنك * وناتان بن ابيتار * يرجع ابناكما معكما * 28 وانظروا فاني انا مقيم في صحراء القفر حتي يجيني انسان من قبلكم * ويخبرني عما قبلكم * 29 ورد صادوق وابيتار الحبر تابوت الرب الي اورسليم * وجلسا هناك * 30 وصعد داود عقبة الزيتون * وكان يمشي راجلا * ويبكي ويصعد ماضيا * وكان راسه مغطا * وكذلك كان جميع الذين معه قد غطوا روسهم وهم يصعدون ويبكون * 31 فاخبروا داود وقالوا له * ان اخيتوفال قد عصي وصار مع ابشالوم * فقال داود * 32 الرب يبطل مشورة اخيتوفال ورايه * فلما جاء داود الي موضع اراد ان يسجد لله فيه * فاتاه حوسي الاركاني وقد مزق ثيابه وصير على راسه ترابا .

19 *Dixit rex ad Athi Gethæum, Quorsum tu etiam egrederêris nobiscum? ne egrediaris cum rege, quia tu peregrinus es, & quidem ad nos venisti de patria tua perfugium quærens.* 20 *Herì ad nos pervenisti, & hodiè incommodaremus tibi ut egrediaris nobiscum? ego proficiscor quocunque* tandem *profecturus sum: tu verò maneto, & fratribus atque comitibus tuis commodum ascisce domicilium.* 21 *Respondens Athi Getheus dixit ad regem, Nequaquam per Dominum, & per vitam animæ tuæ O rex, nullo modo manebo, nec deseram te: sed in loco in quo fuerit rex dominus meus, sive mors in eo fuerit, sive vita, ibidem erit servus tuus.* 22 *Dixit David ad Athi, Transi igitur: transivítque Athi Getheus, & omnes comites ejus, omnesque familiæ quæ erant cum ipso.* 23 *Fleverunt autem omnes incolæ terræ fletu vehementi, dum totus populus transiret: deinde transivit rex torrentē Cedron, transivitque totus populus, & carpsit viam deserti.* 24 *Tum ecce Sadoc sacerdos, omnesque Levitæ cum eo sublatâ arcâ fœderis Domini, attulerunt eam secum. Abithar etiam sacerdos ascendens substitit donec transiret universus populus & egrederetur ex urbe.* 25 *Ait rex ad Sadoc sacerdotē, Reduc arcam fœderis ad urbem: fortè miserebitur mei Dominus, & reducet me ad illam, & videbo eam in loco suo.* 26 *Quòd si dixerit Dominus, Non delector te, præstò quidem sum in conspectu ipsius, faciat mihi quicquid ipsi libuerit.* 27 *Tum dixit rex ad Sadoc sacerdotem, Revertere cum pace in urbem tu & Achimeas filius tuus, & Nathan filius Abitharis; revertatur uterque filius vester vobiscum:* 28 *Et videte, ego moraturus sum in solitudine campi, donec ad me veniat aliquis nomine vestro, meq; certiorē faciat de his apud quæ vos* agentur. 29 *Reduxerunt igitur Sadoc & Abithar sacerdos arcam Domini in Jerusalem, & manserunt illic.* 30 *David autem conscendit clivum olearum pedibus incedens, dumque ascendens progrederetur, flebat, & caput ejus erat opertum: eodemque modo omnes qui cum eo erant, operuerant capita sua, et ascendentes flebant.* 31 *Et nuntiaverunt Davidi, ac dixerunt ei rebellâsse Achithophelem, & ad Abisalomis* partes *accessisse: quapropter ait David, Irritū faciat Domin⁹ consilium & opinionem Achithophelis.* 32 *Cùm demum pervenisset David ad locum quendam in quo Deum adorare voluit, venit ad eum Husi Arcites discissis vestibus, impositoque capiti pulvere.*

שמואל ב : יו

enim in me super eris & , mecum transieris Si : David ei Dixitque
33 וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אִם עָבַרְתָּ אִתִּי וְהָיִתָ עָלַי לְמַשָּׂא׃
rex ego tuus Servus : Absalom ad dixeris &, revertaris civitatē in si Et
34 וְאִם־הָעִיר תָּשׁוּב וְאָמַרְתָּ לְאַבְשָׁלוֹם עַבְדְּךָ אֲנִי הַמֶּלֶךְ
;tuus servus *ego &* nunc *& ,tunc ex ego &* tui patris servus ,*ero*
אֶהְיֶה עֶבֶד אָבִיךָ וַאֲנִי מֵאָז וְעַתָּה וַאֲנִי עַבְדֶּךָ
,Sadoc ibi tecum non an Et .Achitophel consilium mihi *infringes* &
35 וְהֵפַרְתָּה לִי אֵת עֲצַת אֲחִיתֹפֶל׃ וַהֲלוֹא עִמְּךָ שָׁם צָדוֹק
domo de audieris quod ,verbum omne ,erit & ?sacerdotes Ebjathar &
וְאֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים וְהָיָה כָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר תִּשְׁמַע מִבֵּית
eis cum ibi Ecce .sacerdotibus Ebjathar & ,Sadoc indicabis ,regis
36 הַמֶּלֶךְ תַּגִּיד לְצָדוֹק וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים׃ הִנֵּה־שָׁם עִמָּם
mittetis & :Ebjathar ipsi Jonathan &,Sadoc ipsi Achimahas,eorū filii duo
שְׁנֵי בְנֵיהֶם אֲחִימַעַץ לְצָדוֹק וִיהוֹנָתָן לְאֶבְיָתָר וּשְׁלַחְתֶּם
Chusai venit Et .audieritis quod verbum omne me ad eorum *manu in*
37 בְּיָדָם אֵלַי כָּל־דָּבָר אֲשֶׁר תִּשְׁמָעוּ׃ וַיָּבֹא חוּשַׁי
.Jerusalaim est ingressus Absalom & :civitatem in David amicus
רֵעֶה דָוִד הָעִיר וְאַבְשָׁלֹם יָבוֹא יְרוּשָׁלִָם׃

CAP. XVI. יו

Mephibosetb puer Sibah ecce & ;*capite* de paululum transierat David Et
1 וְדָוִד עָבַר מְעַט מֵהָרֹאשׁ וְהִנֵּה צִיבָא נַעַר מְפִיבֹשֶׁת
ducenti eos super & , stratorum asinorum *jugum* &,ejus occursum in
לִקְרָאתוֹ וְצֶמֶד חֲמֹרִים חֲבֻשִׁים וַעֲלֵיהֶם מָאתַיִם
Dixitque .vini uter & ,*fructus æstivi* centum & ,*sicci botri* centum & ,panes
2 לֶחֶם וּמֵאָה צִמּוּקִים וּמֵאָה קַיִץ וְנֵבֶל יָיִן׃ וַיֹּאמֶר
Asini : Siba dixitque ?tibi hæc Quid : Siba ad rex
הַמֶּלֶךְ אֶל־צִיבָא מָה־אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמֶר צִיבָא הַחֲמוֹרִים
;*pueris comedendum ad* ,æstas & ,panis &,equitandū ad regis *domui*
לְבֵית־הַמֶּלֶךְ לִרְכֹּב וּלְהַלֶּחֶם וְהַקַּיִץ לֶאֱכוֹל הַנְּעָרִים
filius ubi Et :rex Dixitque .deserto in *lasso bibendum ad* ,vinum et
3 וְהַיַּיִן לִשְׁתּוֹת הַיָּעֵף בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְאַיֵּה בֶּן־
quia ,Jerusalaim in *manens* Ecce : regem ad Siba dixit et ?tui domini
אֲדֹנֶיךָ וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלִַם כִּי
.mei patris regnum Israel domus mihi *restituent* Hodie : dixit
אָמַר הַיּוֹם יָשִׁיבוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֵת מַמְלְכוּת אָבִי׃
.Mephiboseth quæ omnia tibi Ecce : Sibah ad rex Dixitque
4 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצִבָא הִנֵּה לְךָ כֹּל אֲשֶׁר לִמְפִי־בֹשֶׁת
mi domine tuis oculis in gratiā inveniam ,me Incurvavi : Sibah dixit Et
וַיֹּאמֶר צִיבָא הִשְׁתַּחֲוֵיתִי אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי
vir inde ecce & :Bachurim ad usque David rex venit Et .rex
5 הַמֶּלֶךְ׃ וּבָא הַמֶּלֶךְ דָּוִד עַד־בַּחוּרִים וְהִנֵּה מִשָּׁם אִישׁ
,Ghera filius Simhi ejus nomen & ,Saul domus familia è *egrediens*
יוֹצֵא מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית־שָׁאוּל וּשְׁמוֹ שִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא
,David lapidibus in lapidabat Et *maledicens* &,egrediendo *egrediens*
6 יֹצֵא יָצוֹא וּמְקַלֵּל׃ וַיְסַקֵּל בָּאֲבָנִים אֶת־דָּוִד
potentes omnes & ,populus omnis & ;David regis servos omnes &
וְאֶת־כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְכָל־הָעָם וְכָל־הַגִּבֹּרִים
: ei *maledicendo in* Simhi dicebat sic Et .ejus sinistra à & ,ejus dextera à
7 מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ׃ וְכֹה־אָמַר שִׁמְעִי בְּקַלְלוֹ
te super Reddidit .*profectus sine* vir & ,sanguinum vir egredere ,Egredere
8 צֵא צֵא אִישׁ הַדָּמִים וְאִישׁ הַבְּלִיָּעַל׃ הֵשִׁיב עָלֶיךָ
deditque : eo pro regnasti quo Saul domus *sanguines omnes* Dominus
יְהוָה כֹּל דְּמֵי בֵית־שָׁאוּל אֲשֶׁר מָלַכְתָּ תַּחְתָּו וַיִּתֵּן
tu ecce Et .tui filii Absalom manu in regnum Dominus
יְהוָה אֶת־הַמְּלוּכָה בְּיַד אַבְשָׁלוֹם בְּנֶךָ וְהִנְּךָ
filius Abisai Dixitque .*tu* sanguinum vir quoniam ,tuo malo in
9 בְּרָעָתֶךָ כִּי אִישׁ דָּמִים אָתָּה׃ וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי בֶּן־
hic mortuus canis *maledicet* quid Ut : regem ad Serujah
צְרוּיָה אֶל־הַמֶּלֶךְ לָמָּה יְקַלֵּל הַכֶּלֶב הַמֵּת הַזֶּה אֶת
.ejus caput removebo & ,obsecro Transeam ? regi meo domino
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶעְבְּרָה־נָּא וְאָסִירָה אֶת־רֹאשׁוֹ׃

Versio VUL. LAT.

33 Et dixit ei David; Si veneris mecum, eris mihi oneri: 34 Si autem in civitatem revertaris, & dixeris Absalom; Servus tuus sum, rex: sicut fui servus patris tui, sic ero servus tuus: dissipabis consilium Achitophel. 35 Habes autem tecum Sadoc & Abiathar sacerdotes: & omne verbum quodcunque audieris de domo regis, indicabis Sadoc & Abiathar sacerdotibus. 36 Sunt autem cum eis duo filii eorum, Achimaas filius Sadoc, & Jonathas filius Abiathar: & mittetis per eos ad me omne verbum quod audieritis. 37 Veniente ergò Chusai amico David in civitatē, Absalom quoque ingressus est Jerusalem.

CAP. XVI.

1 Cúmq; David transisset paululùm montis verticem, apparuit Siba puer Miphiboseth in occursum ejus, cum duobus asinis, qui onerati erant ducentis panibus, & centum alligaturis uvæ passæ, & centum massis palatharum, & utre vini. 2 Et dixit rex Sibæ, Quid sibi volunt hæc? Respondítque Siba; Asini, domesticis regis ut sedeant: panes & palathæ, ad vescendum pueris tuis: vinum autem, ut bibat si quis defecerit in deserto. 3 Et ait rex, Ubi est fili⁹ domini tui? Respondítque Siba regi; Remansit in Jerusalem, dicens; Hodiè restituet mihi domus Israel regnum patris mei. 4 Et ait rex Sibæ, Tua sint omnia quæ fuerunt Miphiboseth. Dixítque Siba; Oro ut inveniam gratiam coram te, domine mi rex. 5 Venit ergò rex David usque Bahurim: & ecce egrediebatur indè vir de cognatione domûs Saul, nomine Semei, filius Gera: procedebátque egrediens, et maledicebat, 6 Mittebátq; lapides contra David, & contra universos servos regis David: omnis autem populus, & universi bellatores, à dextro & à sinistro latere regis incedebant. 7 Ita autem loquebatur Semei cùm malediceret regi; Egredere, egredere, vir sanguinum, & vir Belial. 8 Reddidit tibi Domin⁹ universum sanguinem domûs Saul: quoniam invasisti regnum pro eo, & dedit Dominus regnum in manu Absalom filii tui: & ecce premunt te mala tua, quoniam vir sanguinum es. 9 Dixit autem Abisai filius Saruiæ, regi; Quarè maledicit canis hic mortuus domino meo regi? vadam, & amputabo caput ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

33 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ, (α) Ἐὰν μὲν διαβῇς μετ᾽ ἐμοῦ, ϗ ἔσῃ ἐπ᾽ ἐμὲ εἰς βάσταγμα. 34 Καὶ (β) ἐὰν ἐπιστρέψῃς ἐπὶ τὴν πόλιν, ϗ ἐρεῖς τῷ Ἀβεσσαλώμ, Διεληλύθασιν οἱ ἀδελφοί σου, ϗ ὁ βασιλεὺς κατόπισθέ (γ) μου διελήλυθεν ὁ πατήρ σου· ϗ νῦν παῖς σου εἰμὶ βασιλεῦ, ἔασόν με ζῆσαι· παῖς τοῦ πατρός σου ἤμην τότε ϗ ἀρτίως, ϗ νῦν ἐγὼ (δ) δοῦλος σός· ϗ διασκεδάσεις μοι τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ. 35 Καὶ (ε) ἰδοὺ ἐκεῖ μετὰ σοῦ Σαδὼκ ϗ Ἀβιάθαρ οἱ ἱερεῖς. ϗ ἔσται πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἀκούσῃς ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως, ϗ (ζ) ἀπαγγελεῖς τῷ Σαδὼκ ϗ τῷ Ἀβιάθαρ τοῖς ἱερεῦσιν. 36 Ἰδοὺ ἐκεῖ μετ᾽ αὐτῶν δύο υἱοὶ αὐτῶν, Ἀχιμάας υἱὸς τῷ Σαδώκ, ϗ Ἰωνάθαν υἱὸς τῷ Ἀβιάθαρ· ϗ ἀποστελεῖτε ἐν χειρὶ αὐτῶν πρός με πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἀκούσητε. 37 Καὶ εἰσῆλθε Χουσὶ ὁ (η) ἑταῖρος Δαυὶδ εἰς τὴν πόλιν, ϗ (θ) Ἀβεσσαλὼμ ἄρτι εἰσεπορεύετο εἰς Ἱερουσαλήμ.

MS.A. (α) Ἐὰν διαβῇς (β) ἐὰν εἰς τὴν πόλιν ἐπιστρέψῃς, ϗ (γ) μου, ϗ ἐλήλυθεν (δ) δοῦλός σου· (ε) ἰδοὺ μετὰ σοῦ ἐκεῖ Σαδὼκ (ζ) ἀναγγελεῖς (η) ἀρχεταῖρος (θ) Ἀβεσσαλὼμ εἰσεπορεύετο εἰς τὴν πόλιν. Καὶ

33 Et dixit ei David; Siquidē transcenderis mecū, & eris super me in onus. 34 Et si reverteris in civitatem, & dices ad Abessalom, (u) Transierunt fratres tui, & rex de post me transiit pater tuus: Et nunc puer tu⁹ sum, ô rex, permitte me vivere: puer patris tui erā tunc, & nuper, & nunc ego servus tuus; & (x) dissipabis mihi consilium Achitophel. 35 Et ecce ibi tecum Sadoc, & Abiathar sacerdotes. Et erit, omne verbum, quodcunq; audieris è domo regis, & annuntiabis Sadoc, & Abiathar sacerdotib⁹. 36 Ecce ibi cum eis duo filii eorum, Achimaas filius Sadoc, & Jonathan fili⁹ Abiathar. Et mittetis in manu eorum omne verbū, quodcunq; audieritis. 37 Et intravit Chusi amicus David in civitatem. Et Abessalom jam ingrediebatur in Hierusalem.

ΚΕΦ. ιϛʹ.

1 ΚΑὶ Δαυὶδ παρῆλθε βραχύ τι ἀπὸ τῆς (α) Ῥώς, ϗ ἰδοὺ Σιβὰ τὸ παιδάριον (β) Μεμφιβοσθὲ εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ· ϗ ζεῦγος ὄνων ἐπισεσαγμένων, ϗ ἐπ᾽ αὐτοῖς διακόσιοι ἄρτοι, ϗ ἑκατὸν σταφίδες, ϗ ἑκατὸν φοίνικες, ϗ νέβελ οἴνου. 2 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σιβά, Τί ταῦτά σοι; ϗ εἶπε (γ) Σιβά, Τὰ ὑποζύγια τῇ οἰκίᾳ τοῦ βασιλέως τοῦ ἐπικαθῆσθαι, ϗ οἱ ἄρτοι ϗ οἱ φοίνικες εἰς βρῶσιν τοῖς παιδαρίοις, ϗ ὁ οἶνος πιεῖν τοῖς ἐκλελυμένοις ἐν τῇ ἐρήμῳ. 3 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, Καὶ ποῦ ὁ υἱὸς τοῦ κυρίου σου; ϗ εἶπε (δ) Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἰδοὺ κάθηται ἐν Ἱερουσαλήμ, ὅτι εἶπε, Σήμερον ἐπιστρέψουσί μοι (ε) οἶκος Ἰσραὴλ τὴν βασιλείαν τοῦ πατρός μου. 4 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ (ζ) Σιβᾷ, Ἰδοὺ σοὶ πάντα ὅσα ἐστὶ (η) Μεμφιβοσθέ. ϗ εἶπε (θ) Σιβὰ προσκυνήσας, Εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου βασιλεῦ. 5 Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἕως Βαουρίμ. ϗ ἰδοὺ ἐκεῖθεν ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐκ συγγενείας οἴκου Σαούλ, ϗ ὄνομα αὐτῷ Σεμεῒ υἱὸς Γηρά· ἐξῆλθε ἐκπορευόμενος ϗ καταρώμενος, 6 Καὶ (ι) λιθάζων ἐν λίθοις τὸν Δαυίδ, ϗ πάντας τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως Δαυίδ. ϗ πᾶς ὁ (κ) λαὸς ἦν, ϗ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ δεξιῶν ϗ ἐξ εὐωνύμων τοῦ βασιλέως. 7 Καὶ οὕτως ἔλεγε Σεμεῒ ἐν τῷ καταρᾶσθαι (λ) αὐτόν, Ἔξελθε ἔξελθε ἀνὴρ αἱμάτων ϗ ἀνὴρ ὁ παράνομος. 8 Ἐπέστρεψεν (μ) ἐπὶ σὲ κύριος πάντα τὰ αἵματα τοῦ οἴκου Σαούλ, ὅτι ἐβασίλευσας ἀντ᾽ αὐτοῦ· ϗ ἔδωκε κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ Ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ σου· ϗ ἰδοὺ σὺ ἐν τῇ κακίᾳ σου, ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων σύ. 9 Καὶ εἶπεν (ν) Ἀβεσσὰ υἱὸς Σαρουΐας πρὸς τὸν βασιλέα, Ἵνα τί καταρᾶται ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς οὗτος τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα; διαβήσομαι δὴ ϗ ἀφελῶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

MS.A. (α) Ῥοώς, (β) Μεμφιβοσθαὶ εἰς ἀπάντησιν (γ) Σιββά, (δ) Σιββὰ (ε) ὁ οἶκος (ζ) Σιββᾷ, (η) τῷ Μεμφιβοσθαί. (θ) Σιββὰ (ι) λιθάζων λίθοις (κ) λαός, ϗ (λ) αὐτόν, Ἔξελθε ἀνὴρ (μ) κύριος ἐπὶ σὲ πάντα (ν) Ἀβισαὶ

CAP. XVI.

1 ET David transiit breve quid à Rhos: & ecce Siba puer Memphibosthe in occursum ejus; et par asinorum constratorum, & super eos ducenti panes, & centum botri (a) passi, & centū (b) palmæ, et Nebel vini. 2 Et dixit rex ad Siba, Quid hæc tibi? Et dixit Siba, Subjugalia domui regis ad insidendum: & panes, & palmulæ in escam pueris: & vinum ad bibendum iis, qui lassati sunt in deserto. 3 Et dixit rex, Et ubi filius domini tui? Et dixit Siba ad regem, Ecce sedet in Hierusalem: quoniā dixit, Hodiè redire facient ad me domus Israel regnum patris mei. 4 Et dixit rex ad Siba; Ecce tibi omnia, quæcunq; sunt Memphibosthe. Et dixit Siba (c) adorans; Inveniam gratiam in oculis tuis, domine mi rex. 5 Et venit rex David usq; Baurim. Et ecce indè vir egrediebatur de cognatione dom⁹ Saul: et nomen ei Semei, filius Gera: egrediebatur egrediens, & maledicens, 6 Et lapidans in lapidib⁹ David, & omnes pueros regis David. Et omnis populus erat, et omnes potentes, à dextris, et à sinistris regis. 7 Et sic dicebat Semei in maledicendo eum; Egredere, egredere, vir sanguinum, et vir qui iniqu⁹. 8 Redire fecit super te Domin⁹ omnes sanguines dom⁹ Saul: quoniā regnâsti pro eo: Et dedit Domin⁹ regnū in manu Abessalom filii tui. Et ecce (d) tu in malo tuo; quoniam vir sanguinū tu. 9 Et dixit Abessa fili⁹ Sarviæ ad regem, Ut quid maledicit canis mortuus hic dominum meum regem? Transcendam nunc, et auferam caput ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

33 וַאֲמַר לֵיהּ דָּוִד אִם עֲבַרְתָּא עִמִּי וּתְהֵי עֲלַי לְמַטּוּל : וְאִם לְקַרְתָּא תְּתוּב וְתֵימַר לְאַבְשָׁלוֹם
34 עַבְדָּךְ אֲנָא מַלְכָּא אֲהֵי עַבְדָּא דַאֲבוּךְ וַאֲנָא מִבְּכֵן וּכְעַן וַאֲנָא עַבְדָּךְ וּתְקַלְקֵל לִי יָת מַלְכָּא
35 דַּאֲחִיתֹפֶל : וַהֲלָא עִמָּךְ תַּמָּן צָדוֹק וְאֶבְיָתָר כָּהֲנַיָּא וִיהֵי כָּל פִּתְגָמָא דְּתִשְׁמַע מִבֵּית מַלְכָּא
36 תְּחַוֵּי לְצָדוֹק וּלְאֶבְיָתָר כָּהֲנַיָּא : הָא תַמָּן עִמְּהוֹן תְּרֵין בְּנֵיהוֹן אֲחִימַעַץ לְצָדוֹק וִיהוֹנָתָן
37 לְאֶבְיָתָר וְתִשְׁלְחוּן בִּידֵיהוֹן לְוָתִי כָּל מִדַּעַם דְּתִשְׁמְעוּן : וַאֲתָא חוּשַׁי שׁוֹשְׁבִינָא דְדָוִד
לְקַרְתָּא וְאַבְשָׁלוֹם אֲתָא לִירוּשְׁלֶם :
יו
1 וְדָוִד עֲבַר זְעֵיר מֵרֵישׁ טוּרָא וְהָא צִיבָא עוּלֵמָא דִמְפִיבֹשֶׁת לְקַדְמוּתֵיהּ וְזוּג חֲמָרִין חֲשִׁיקִין
וַעֲלֵיהוֹן מָאתַן גְּרִיצָן דִּלְחֵים וּמְאָה אַתְכָּלִין דְּעִנְבִין יְבֵשִׁין וּמְאָה מְנָן דְּבֵילְתָא וְגַרְב
2 דַּחֲמַר : וַאֲמַר מַלְכָּא לְצִיבָא מָה אִלֵּין לָךְ וַאֲמַר צִיבָא חֲמָרַיָּא לְבֵית מַלְכָּא לְמִרְכַּב
3 וְלַחְמָא וּדְבֵילְתָא לְמֵיכַל עוּלֵמַיָּא וְחַמְרָא לְמִשְׁתֵּי דְּמִשְׁלְהֵי בְּמַדְבְּרָא : וַאֲמַר מַלְכָּא וְאָן
בַּר רִבּוֹנָךְ וַאֲמַר צִיבָא לְמַלְכָּא הָא יָתֵיב בִּירוּשְׁלֶם אֲרֵי אֲמַר יוֹמָא דֵין יְתִיבוּן לִי בֵּית
4 יִשְׂרָאֵל יָת מַלְכוּתָא דְּאַבָּא : וַאֲמַר מַלְכָּא לְצִיבָא הָא לָךְ כָּל דִּי לִמְפִיבֹשֶׁת וַאֲמַר צִיבָא
5 מוֹדֵינָא אַשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינָךְ רִבּוֹנִי מַלְכָּא : וַאֲתָא דָוִד מַלְכָּא עַד עַלְמַת וְהָא מִתַּמָּן גַּבְרָא
6 נְפַק מִזַּרְעִית בֵּית שָׁאוּל וּשְׁמֵיהּ שִׁמְעִי בַּר גֵּירָא נָפֵק מִפַּק וּמְלַטֵּט : וּמְרַגֵּם בְּאַבְנַיָּא יָת
7 דָּוִד וְיָת כָּל עַבְדֵי מַלְכָּא דָוִד וְכָל עַמָּא וְכָל גִּבָּרַיָּא מִימִינֵיהּ וּמִסְּמָלֵיהּ : וּכְדֵין אֲמַר שִׁמְעִי
8 בְּלַטָּטוּתֵיהּ פּוּק פּוּק גְּבַר חַיַּב קְטוֹל וּגְבַר רַשִׁיעָא : אֲתֵיב עֲלָךְ יְיָ כָּל חוֹבֵי בֵּית שָׁאוּל
דִּמְלַכְתָּא תְּחוֹתוֹהִי וְאַצְלַח יְיָ יָת מַלְכוּתָא בִּידָא דְּאַבְשָׁלוֹם בְּרָךְ וְהָא אַתְּ בְּבִישְׁתָּךְ אֲרֵי
9 גְּבַר חַיַּב קְטוֹל אַתְּ : וַאֲמַר אֲבִישַׁי בַּר צְרוּיָה לְמַלְכָּא לְמָא יְלַטֵּט כַּלְבָּא מִיתָא הָדֵין יָת
רִבּוֹנִי מַלְכָּא אֶעְבַּר כְּעַן וְאַעְדֵּי יָת רֵישֵׁיהּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

33 Et dixit illi David: Si transieris mecum, & eris mihi oneri. 34 Et si ad urbem redieris, & dixeris Absalom; Servus tuus sum rex, fui servus patris tui ego tunc, sed & nunc ero servus tuus: infatuabis mihi consilium Ahhitophel. 35 Nonne tecum ibi erit Szadok & Abiathar sacerdotes? & erit omne verbum quod audieris ex domo regis, indicabis Szadok & Abiathar sacerdotibus. 36 Et ecce ibi cum eis duo filii eorum, Ahhimaghaz ipsius Szadok & Jehonathan ipsius Abiathar, & mitteris in manu eorum ad me omne quod audieritis. 37 Et venit Hhussai amicus David in urbem, & Absalom venit in Jerusalem.

CAP. XVI.

1 ET David transiit paululum à capite montis, & ecce Sziba puer ipsius Mephiboseth fit in occursum ejus, & par asinorum stratorum, & super illos ducentæ tortæ panis, & centum palmites uvarum *passarum*, & centum partes caricarum, & uter vini. 2 Et dixit rex ad Sziba: Quid ista tibi? & dixit Sziba: Asinæ pro domo regis ad equitandum, & panis & caricæ ut comedant adolescentes, & vinum ut bibat qui lassus fuerit in deserto. 3 Et dixit rex: Et ubi filius dñi tui? & dixit Sziba regi, Ecce sedet in Jerusalem; quia dixit: Hodie reddent mihi [*homines*] dom⁹ Israel regnum patris mei. 4 Et dixit rex ad Sziba: Ecce tua sunt omnia quæ habet Mephiboseth: & dixit Sziba adorans, Inveniam misericordias in oculis tuis dñe mi rex. 5 Et venit rex David usq; ad Ghalemeth, & ecce indè vir exibat de prosapia domus Saul, & nomen ejus Simghi filius Gera exibat exeundo & maledicebat. 6 Et lapidabat in saxis David & omnes servos regis David; & omnis populus & omnes robusti erant à dextra ejus & à sinistra ejus. 7 Et sic dixit Simghi cùm malediceret ei: Exi, exi, vir obnoxius morti, & vir improbe. 8 Reddidit Dominus super te omnia debita domus Saul, eò quòd regnâsti pro illo, & direxit Dominus regnum in manu Absalom filii tui, & ecce tu es in malitia tua, quia *vir* reus mortis tu es. 9 Et dixit Abisai filius Szarujah regi: Ad quid maledicet canis mortuus hic domino meo regi? transibo nunc & auferam caput ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܐܢ ܥܒܪܬ ܥܡܝ. ܬܗܘܐ ܥܠܝ ܠܡܘܥܢܐ. * ܐܠܐ ܗܦܘܟ ܠܡܕܝܢܬܐ.
34 ܘܐܡܪ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܥܒܕܟ ܐܢܐ ܡܠܟܐ. ܘܥܒܕܗ ܕܐܒܘܟ ܡܢ ܩܕܝܡ. ܘܗܫܐ ܐܢܐ ܡܠܟܐ. ܒܥܐ
ܐܢܐ ܡܢܟ. ܙܠ ܒܛܠ ܠܡܠܟܗ ܕܐܚܝܬܘܦܠ. * ܘܗܐ ܐܝܬ ܠܟ ܬܡܢ ܨܕܘܩ ܘܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. 35
ܟܠ ܡܠܬܐ ܕܫܡܥܬ ܐܝܟ ܡܢ ܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܚܘܝ ܠܨܕܘܩ ܘܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. * ܘܗܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ 36
ܬܡܢ ܬܪܝܢ ܒܢܝܗܘܢ. ܐܚܝܡܥܨ ܒܪܗ ܕܨܕܘܩ. ܘܢܬܢ ܒܪ ܐܒܝܬܪ. ܘܫܕܪܘ ܒܐܝܕܝܗܘܢ
37 ܠܘܬܝ ܟܠ ܡܕܡ ܕܫܡܥܬܘܢ. * ܘܐܙܠ ܚܘܫܝ ܪܚܡܗ ܕܕܘܝܕ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܒܫܠܘܡ ܥܠ
ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܦܨܠܐ * ܝܘ * ܘܕܘܝܕ ܥܒܪ ܩܠܝܠ ܡܢ ܕܘܟܬܐ ܕܣܓܕ ܬܡܢ. ܘܗܐ 1
ܨܝܒܐ ܥܠܝܡܗ ܕܡܦܝܒܘܫܬ. ܐܬܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܝܬܝ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܚܡܪܝܢ ܛܥܝܢܝܢ.
ܘܐܝܬ ܥܠܝܗܘܢ ܡܐܬܝܢ ܠܚܡܐ. ܘܡܐܐ ܕܒܠܬܐ. ܘܡܐܐ ܓܒܢܝܢ. ܘܙܩܐ ܕܚܡܪܐ. * ܐܡܪ ܠܗ 2
ܡܠܟܐ ܠܨܝܒܐ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܠܟ ܗܠܝܢ. ܐܡܪ ܠܗ ܨܝܒܐ. ܚܡܪܐ. ܕܢܫܩܠܘܢ ܛܥܘܢܐ ܕܒܝܬ
ܡܠܟܐ. ܘܠܚܡܐ ܘܓܒܢܐ. ܕܢܐܟܠܘܢ ܛܠܝܐ. ܘܚܡܪܐ. ܕܢܫܬܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܠܗܝܢ ܒܡܕܒܪܐ.
3 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܐܝܟܐ ܗܘ ܒܪ ܡܪܟ. ܐܡܪ ܨܝܒܐ. ܗܐ ܝܬܒ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܡܪ. ܝܘܡܢܐ
4 ܢܗܦܟܘܢ ܠܝ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܡܠܟܘܬܗ ܕܫܐܘܠ ܐܒܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ ܠܨܝܒܐ. ܗܐ ܝܗܒܬ ܠܟ
ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܡܦܝܒܘܫܬ. ܐܡܪ ܨܝܒܐ. ܣܓܝ ܐܝܬ ܠܝ. ܐܫܟܚܬ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ
5 ܡܠܟܐ. * ܘܐܬܐ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܠܒܝܬ ܚܘܪܝܢ. ܘܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ. ܡܢ ܫܪܒܬܐ
6 ܕܒܝܬ ܫܐܘܠ. ܘܫܡܗ ܫܡܥܝ ܒܪ ܓܪܐ. ܢܦܩ ܘܡܨܚܐ ܒܗ ܒܕܘܝܕ. * ܘܪܓܡ ܠܗ ܒܟܐܦܐ.
ܠܗ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ. ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܡܢ
7 ܣܡܠܗ. * ܘܗܟܢܐ ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ ܫܡܥܝ ܠܕܘܝܕ. ܟܕ ܡܨܚܐ ܗܘܐ ܠܗ. ܦܘܩ ܦܘܩ. ܓܒܪܐ
8 ܕܕܡܐ ܘܓܒܪܐ ܥܘܠܐ. * ܢܦܪܘܥ ܡܪܝܐ ܠܟ ܟܠܗ ܕܡܐ ܕܒܝܬ ܫܐܘܠ. ܕܐܡܠܟܬ ܒܬܪܗ. ܘܢܫܠܡܝܘܗ
ܡܪܝܐ ܡܠܟܘܬܟ. ܒܐܝܕܗ ܕܐܒܫܠܘܡ ܒܪܟ. ܘܗܐ ܐܬܦܪܥܬ ܒܒܝܫܬܟ. ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܐܝܬ ܐܢܬ
9 ܠܡܢܐ ܡܨܚܐ ܗܢܐ ܟܠܒܐ ܡܝܬܐ. ܠܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܐܥܒܪ ܐܫܩܘܠ ܪܝܫܗ.
ܕܕܡܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܝܫܝ ܒܪ ܨܪܘܝܐ ܠܕܘܝܕ.

33 Cui dixit David, Si mecū transieris, eris mihi oneri. 34 Verùm revertere in civitatem, & dic Abisalomi, Servus tuus sum rex; & servus patris tui jam olim. Et nunc ego rex te deprecor, vade, irritum fac consilium Ahitophelis. 35 Ecce sūt illic apud te Sadoc & Abithar sacerdotes; quamcunque rem audiveris è domo regis, indica Sadoc & Abithari sacerdotibus. 36 En etiam illic erunt ambo filii eorum, Ahimees filius Sadoci, et Nathan filius Abitharis; per ipsos ad me mittite quicquid audieritis. 37 Abiit ergò Husi amicus Dauidis in civitatem: & Abisalom ingressus est in Jerusalem.

CAP. XVI.

1 PAululū recesserat David ab eo loco ubi adorabat, quum Siba famulus Mephibsathi venit in Jerusalem, adduxitque secum duos asinos onustos, quibus impositi erant ducenti panes, centū palathæ *ficuum*, centum casei, & uter vini. 2 Dixit rex ad Siba, Unde hæc tibi? Ait illi Siba, Asini *quidem* sunt ad ferendam sarcinam domûs regis; panis verò & casei, ut edant pueri; & vinum, ut bibant qui fatigati fuerint in deserto. 3 Dixit ad eum rex, Ubi est filius dñi tui? Ait Siba, Ecce sedet in Jerusalē, ac dicit; Hodiè restituent mihi filii Israel regnū Saulis patris mei. 4 Dixit David ad Siba, Tibi conceditur quicquid habet Mephibsath. Ait Siba, Multū mihi est nactū esse gratiā in oculis tuis rex. 5 Cùm autē pervenisset rex David usque ad Beth-hurim, egressus est illinc homo quidam de familia Saulitica, nomine Semei, fili⁹ Gera. *Is* procedens convitiabatur Davidi, 6 Et lapidib⁹ appetebat eū, eum *inquam* et omnes servos ejus, totum populum, omnésq; servos ejus qui erant ad dextram & ad sinistram ipsius. 7 Sic autem dicebat Semei Davidi cùm convitiaretur ei, Egredere, egredere vir sanguinarie & flagitiose. 8 Rependat tibi Domin⁹ totum sanguinem familiæ Saulis post quem regnâsti, tradátque Dominus regnum tuum in manum Abisalomis filii tui: jam ecce compensata est malitia tua, eò quòd sis vir sanguinarius. 9 Dixit Abisai filius Suriæ ad Davidem, Quarè convitiatur canis hic mortuus domino meo regi? transeam, & auferam caput ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 * قال له داود ان انت انطلقت معي صرت علي ثقلا * ولكن ارجع الي اورشليم وقل لابيسالوم * 34
انا عبدك ايها الملك وعبد ابيك قبلك * والان اطلب اليك ان تنطلق * وتبطل راي
35 احيتوفال ومشورته * وقد صيرت هناك عندك صادوق وابيثار الكهنين * فان معهم ابناهما * 36
37 احيماعص ابن صادوق وناثان بن ابيثار * ارسلوا الي معهما ما سمعتم من خبر * ورد داود حوشي
صديقه الي القرية * ودخل ابيسالوم الي اورشليم * * الفصل السادس عشر *
1 * فلما تنحى داود عن الموضع الذي سجد فيه قليلا * اتاه صيبا مملوك مفيبست * ومعه
2 حماران موقران * عليهما مايتا رغيف * ومايه جبنة * ومايه وعاء فيه تين * وزق من خمر * قال
الملك لصيبا * من اين لك هذا * قال له صيبا * جيت بالحمارين ليحمل عليهما الملك ما احب من
ثقله * والخبز والجبن لياكلوا الفتيان * والخمر ليشرب عبيدك الذين كدوا وتعبوا في البرية *
3 * قال له الملك * اين ابن مولاك * قال له صيبا هو باورشليم جالس يقول هل يرد علي بنو اسرايل
4 ملك ساوول ابي * قال داود لصيبا * قد وهبت لك كل شي لمفيبست * قال صيبا لي كثير وقد
5 ظفرت منك برحمة ايها الملك سيدي * فجاء داود الملك الي بيت حوريم * خرج من هناك
6 رجل من قبيلة ساوول اسمه سمعي بن جاري * خرج يفتري على داود * ويرجمه بالحجارة
ويشتمه * ويشتم جميع عبيده وشعبه * ويفتري على قواده الذين كانوا عن يمينه وعن يساره *
7 8 * وكان يقول سمعي في شتيمته لداود * اخرج اخرج ايها الرجل الاثيم السافك الدماء * يجزيك
الرب ويعاقبك بكل ذنب بيت ساوول الذي ملكت من بعده * ويدفع الرب ملكك الي
9 ابيسالوم ابنك * وقد كوفيت بشرك * لانك رجل سافك الدماء * ثم قال ابيشي بن صوريا
لداود * كيف اترك هذا الكلب الميت ان يشتم سيدي الملك * اجوز اليه فاخذ راسه *

33 Ait illi David, si tu mecum proficiscaris, eris mihi oneri. 34 Sed revertere in Jerusalem, & dic Abisalomi, Servus tuus sum O rex, & servus patris tui ante te. Itaque rogo te ut abeas, & mentem Ahithophelis ejusque consilium destruas. 35 Hac de causa illic apud te collocavi Sadoc & Abithar sacerdotes; 36 Cum quibus adsunt etiam duo filii eorum, nempe Ahimeas Sadoci filius, & Nathan filius Abitharis: per hos duos mittite ad me quodcunque nuntium audieritis. 37 Remisit ergò David Husi amicum suum in urbem, & Abisalom ingressus est Jerusalem.

CAP. XVI.

1 CUm recessisset David ab eo loco in quo paulisper adoraverat, venit ad eum Siba servus Mephibbasethi cum duobus asinis onustis, quibus impositi erant ducenti panes, centum casei, centum vasa plena ficubus, & uter vini. 2 Dixit rex ad Siba, Unde hæc tibi? Ait illi Siba, Adduxi hos duos asinos, ut iis imponat rex quod voluerit è supellectile sua; panis verò & caseus est, ut comedant pueri; vinum autem, ut bibant servi tui qui labore & lassitudine confecti sunt in deserto. 3 Dixit ad eum rex, Ubinam est filius domini tui? Respondit ei Siba, Sedet in Jerusalem, ac dicit, Forsan restituent mihi filii Israel regnum Saulis patris mei. 4 Dixit David ad Siba, Jam dedi tibi quicquid est Mephibbasethi. Respondit Siba, Multum habeo, cùm jam gratiam nactus sim apud te O rex mi domine. 5 Perveniente demum Davide rege ad Beth-horim, egressus est inde homo quidam de familia Saulis, nomine Semei, filius Gari: is egressus contumeliis afficiebat Davidem, 6 Lapidibus appetebat, & injuriis afficiebat eum, & convitiabatur omnibus servis ac populo ipsius, & maledictis incessebat duces ejus qui erant ad dexteram & ad sinistram ipsius. 7 Dicebat autem Semei dum contumelias vomeret in Davidem, Egredere, egredere O vir nefarie, sanguinum effusor. 8 Retribuat tibi Dominus, puniatque te pro omni culpa comissa in domum Saulis post quem regnâsti, tradatque Dominus regnum tuum Abisalomi filio tuo: tandem remuneratus es pro nequitia tua, cùm sis homo sanguinum effusor. 9 Tum dixit Abisai filius Suriæ Davidi, Quomodo paterer hunc canem mortuum contumeliis afficere dominum meum regem? transibo ad eum, & amputabo caput ejus.

? maledicat quia , Serujah filii vobis & mihi Quid : rex Dixitque
10 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרֻיָה כִּי יְקַלֵּל
: dicet quis & ,David Maledic : ei dixit DOMINUS quia &
וְכִּי יְהוָה אָמַר לוֹ קַלֵּל אֶת־דָּוִד וּמִי יֹאמַר
omnes ad & ,Abisai ad David dixit Et ? sic fecisti Cur
11 מַדּוּעַ עָשִׂיתָה כֵּן׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישַׁי וְאֶל־כָּל־
quærens ,meis visceribus de est egressus qui ,meus filius Ecce : suos servos
עֲבָדָיו הִנֵּה בְנִי אֲשֶׁר־יָצָא מִמֵּעַי מְבַקֵּשׁ
, ei Dimittite ? Jemini filius nunc quia etiam & ; meam animam
אֶת־נַפְשִׁי וְאַף כִּי־עַתָּה בֶּן־הַיְמִינִי הַנִּחוּ לוֹ
respiciet Forsitan .DOMINUS ei dixit quia ,maledicat &
12 וִיקַלֵּל כִּי אָמַר־לוֹ יְהוָה׃ אוּלַי יִרְאֶה
pro bonum mihi DOMINUS reddet & : meum oculum in DOMINUS
יְהוָה בְּעֵינִי וְהֵשִׁיב יְהוָה לִי טוֹבָה תַּחַת
: via in ejus viri & ,David ibat Et .hac die ej' maledictione
13 קִלְלָתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַאֲנָשָׁיו בַּדָּרֶךְ
,maledicebat & , eundo ejus adverso ex ,montis costa in vadens Simhi Et
וְשִׁמְעִי הֹלֵךְ בְּצֵלַע הָהָר לְעֻמָּתוֹ הָלוֹךְ וַיְקַלֵּל
venit Et .pulvere in pulverabat & ,ejus regione è lapidibus in lapidabat &
14 וַיְסַקֵּל בָּאֲבָנִים לְעֻמָּתוֹ וְעִפַּר בֶּעָפָר׃ וַיָּבֹא
.ibi respiravit & ; lassi eo cum qui ,populus omnis & , rex
הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ עֲיֵפִים וַיִּנָּפֵשׁ שָׁם׃
, Jerusalaim in venerunt Israel vir populus omnis & ,Absalom Et
15 וְאַבְשָׁלוֹם וְכָל־הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּאוּ יְרוּשָׁלִָם
Archites Chusai venit quando , fuit Et .eo cum Achithophel &
16 וַאֲחִיתֹפֶל אִתּוֹ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא חוּשַׁי הָאַרְכִּי
Vivat : Absalom ad Chusai dixit & , Absalom ad David socius
רֵעֶה דָוִד אֶל־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם יְחִי
Ista : Chusai ad Absalom Dixitque .rex vivat , rex
17 הַמֶּלֶךְ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־חוּשַׁי זֶה
? tuo socio cum ivisti non quid Ut ? tuo socio cum tua misericordia
חַסְדְּךָ אֶת־רֵעֶךָ לָמָּה לֹא־הָלַכְתָּ אֶת־רֵעֶךָ׃
,DOMINUS elegerit quem quia , Non : Absalom ad Chusai Dixitque
18 וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלֹם לֹא כִּי אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה
.manebo eo cum & ,ero non , Israel vir omnis & ,iste populus &
וְהָעָם הַזֶּה וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל לֹא אֶהְיֶה וְאִתּוֹ אֵשֵׁב׃
Quemadmodũ ? ejus filii facies ad nonne ? serviturus sum ego cui , secunda Et
19 וְהַשֵּׁנִית לְמִי אֲנִי אֶעֱבֹד הֲלוֹא לִפְנֵי בְנוֹ כַּאֲשֶׁר
dixit Et .tuas facies ad ero sic ,tui patris facies ad servivi
20 עָבַדְתִּי לִפְנֵי אָבִיךָ כֵּן אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר
.faciamus quid consilium vobis Date : Achitophel ad Absalom
אַבְשָׁלוֹם אֶל־אֲחִיתֹפֶל הָבוּ לָכֶם עֵצָה מַה־נַּעֲשֶׂה׃
,tui patris pellices ad Ingredere : Absalom ad Achitophel Dixitque
21 וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל־אַבְשָׁלֹם בּוֹא אֶל־פִּלַגְשֵׁי אָבִיךָ
quod , Israel omnis audiet & : domum custodiendũ ad dimisit quas
אֲשֶׁר הִנִּיחַ לִשְׁמוֹר הַבָּיִת וְשָׁמַע כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־
.tecum qui omnium manus roborabuntur &,tuo patri te fœtidum reddideris
נִבְאַשְׁתָּ אֶת־אָבִיךָ וְחָזְקוּ יְדֵי כָּל־אֲשֶׁר אִתָּךְ׃
est ingressus & : tectum super tentorium Absalom ipsi extenderunt Et
22 וַיַּטּוּ לְאַבְשָׁלוֹם הָאֹהֶל עַל־הַגָּג וַיָּבֹא
consilium Et .Israel omnis oculis in sui patris pellices ad Absalom
אַבְשָׁלוֹם אֶל־פִּלַגְשֵׁי אָבִיו לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל׃ וַעֲצַת
quemadmodum illis diebus in consulebat quod Achitophel
23 אֲחִיתֹפֶל אֲשֶׁר יָעַץ בַּיָּמִים הָהֵם כַּאֲשֶׁר
, Achitophel consilia omne Sic .Dei verbo in vir interrogaret
יִשְׁאַל־אִישׁ בִּדְבַר הָאֱלֹהִים כֵּן כָּל־עֲצַת אֲחִיתֹפֶל
.Absalom ipsi etiam ,Davidi etiam
גַּם־לְדָוִד גַּם לְאַבְשָׁלֹם׃

Verſio VULG. LAT.

10 Et ait rex; Quid mihi & vobis eſt, filii Saruiæ? dimittite eum, ut maledicat: Dominus enim præcepit ei ut malediceret David: & quis eſt qui audeat dicere, quarè ſic fecerit? 11 Et ait rex Abiſai, & univerſis ſervis ſuis; Ecce filius meus, qui egreſſus eſt de utero meo, quærit animam meam: quantò magis nunc filius Jemini? dimittite eum ut maledicat juxta 12 præceptum Domini; Si fortè reſpiciat Dominus afflictionem meam: & reddat mihi Dominus bonum pro maledictione hac hodierna. 13 Ambulabat itaque David & ſocii ejus per viam cum eo. Semei autem, per jugum montis ex latere, contra illum gradiebatur, maledicens, & mittens lapides adverſùm eum, terrámque ſpargens. 14 Venit itaque rex, & univerſus populus cum eo laſſus, & refocillati ſunt ibi. 15 Abſalom autem & omnis populus ejus ingreſſi ſunt Jeruſalem, ſed & Achitophel cum 16 eo. Cùm autem veniſſet Chuſai Arachites amic' David ad Abſalom, locutus eſt ad eum; 17 Salve rex, ſalve rex. Ad quem Abſalom, Hæc eſt, inquit, gratia tua ad amicum tuum? quarè non iviſti cum amico tuo? 18 Reſponditque Chuſai ad Abſalom, Nequaquám: quia illius ero, quem elegit Dominus, & omnis hic populus, & univerſus Iſrael, & cum eo mane-19 bo. Sed ut & hoc inferam, cui ego ſerviturus ſum? nónne filio regis? ſicut parui patri tuo, 20 ita parebo & tibi. Dixit autem Abſalom ad Achitophel, Inite conſilium quid agere de-21 beamus. Et ait Achitophel ad Abſalom; Ingredere ad concubinas patris tui, quas dimiſit ad cuſtodiendam domum: ut cùm audierit omnis Iſrael quòd fœdaveris patrem tuum, roborentur tecum manus eo-22 rum. Tetenderunt ergò Abſalom tabernaculum in ſolario, ingreſſúſque eſt ad concubinas patris ſui coram univerſo Iſ-23 rael. Conſilium autem Achitophel, quod dabat in diebus illis, quaſi ſi quis conſuleret Deum: ſic erat omne conſilium Achitophel, & cùm eſſet cum David, & cùm eſſet cum Abſalom.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ Σαρουΐας; (ξ) καὶ ἄφετε αὐτὸν, καὶ οὕτως καταράσθω, ὅτι κύριος εἶπεν αὐτῷ καταρᾶσθαι τὸν Δαυίδ· καὶ τίς ἐρεῖ, Ὡς τί ἐποίησας οὕτως; 11 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς (ο) Ἀβεσσὰ καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἰδοὺ ὁ υἱός μου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῆς κοιλίας μου ζητεῖ τὴν ψυχήν μου, καὶ προσέτι νῦν ὁ υἱὸς τοῦ (π) Ἰεμινί. ἄφετε αὐτὸν (ρ) καταρᾶσθαι, ὅτι εἶπεν αὐτῷ κύριος. 12 Εἴπως ἴδοι κύριος ἐν τῇ ταπεινώσει μου, καὶ ἐπιστρέψει (σ) μοι ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς (τ) κατάρας αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. 13 Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ (υ) καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ Σεμεῒ ἐπορεύετο (φ) ἐκ πλευρᾶς τοῦ ὄρους ἐχόμενα αὐτοῦ πορευόμενος καὶ καταρώμενος καὶ λιθάζων ἐν λίθοις ἐκ πλαγίων αὐτοῦ καὶ τῷ χοῒ πάσσων. 14 Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ (χ) πᾶς ὁ λαὸς μετ᾽ αὐτοῦ ἐκλελυμένοι, καὶ 15 ἀνέψυξαν ἐκεῖ. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ καὶ (ψ) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰσῆλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ, 16 καὶ Ἀχιτόφελ μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ἡνίκα (ω) ἦλθε Χουσὶ ὁ ἀρχιεταῖρος Δαυὶδ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, Ζήτω ὁ βασι-17 λεύς. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Χουσὶ, Τοῦτο τὸ ἔλεός σου μετὰ τοῦ ἑταίρου σου; ἱνα-18 τί οὐκ ἀπῆλθες μετὰ τοῦ ἑταίρου σου; Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, Οὐχὶ, ἀλλὰ κατόπισθεν οὗ ἐξελέξατο κύριος καὶ ὁ λαὸς οὗτος καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ, (α) αὐτῷ ἔσο-19 μαι, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ καθήσομαι. Καὶ τὸ δεύτερον, τίνι ἐγὼ δουλεύσω; οὐχὶ ἐνώπιον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ; καθάπερ ἐδούλευσα ἐνώπιον τοῦ πατρός σου, οὕτως ἔσομαι (β) 20 ἐνώπιόν σου. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἀχιτόφελ, Φέρετε ἑαυτοῖς βου-21 λὴν τί ποιήσωμεν. Καὶ εἶπεν Ἀχιτόφελ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, Εἴσελθε πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ πατρός σου, ἃς κατέλιπε φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ (γ) ἀκούσεται πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι (δ) κατῄσχυνας τὸν πατέρα σου, καὶ ἐνισχύσουσιν αἱ χεῖρες 22 πάντων τῶν μετὰ σοῦ. Καὶ ἔπηξαν (ε) τὴν σκηνὴν τῷ Ἀβεσσαλὼμ ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ (ζ) εἰσῆλθεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κατ᾽ ὀφθαλμοὺς παν-23 τὸς Ἰσραήλ. Καὶ ἡ βουλὴ Ἀχιτόφελ, ἣν ἐβουλεύσατο ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρώταις, ὃν τρόπον (η) ἐπερωτήσῃ τις ἐν λόγῳ τοῦ θεοῦ, οὕτως πᾶσα ἡ βουλὴ (θ) τοῦ Ἀχιτόφελ καί γε τῷ Δαυὶδ, καί γε τῷ Ἀβεσσαλώμ.

10 *Et dixit rex; Quid mihi & vobis, filii Saruiæ? Et permittite eum, & ſic maledicat: quoniam Dominus dixit ei maledicere David. Et quis dicet, Ut quid feciſti ſic?* 11 *Et dixit David ad Abeſſa, & ad omnes pueros ſuos: Ecce filius meus, qui egreſſus eſt è ventre meo, quærit animam meam: & multò magis nunc filius Jemini. Permitte eum maledicere, quoniam dixit ei Dominus.* 12 *Si fortè inſpiciat Dominus in humiliationem meam; & redire faciet mihi bona pro maledictione illius in die hac.* 13 *Et ivit David, & omnes viri ejus in via. Et Semei ibat à latere montis juxta eum vadens, & maledicens, & lapidans in lapidibus (e) ex obliquo ejus, & pulvere aſpergens.* 14 *Et venit rex, & omnis populus cum eo laſſati, & reſpirârunt ibi.* 15 *Et Abeſſalom, & omnis vir Iſrael intrârunt in Hieruſalē, & Achitophel cū eo.* 16 *Et factum eſt quando venit Chuſi princeps amicus David ad Abeſſalom; & dixit Chuſi ad Abeſſalom, (f) Vivat rex.* 17 *Et dixit Abeſſalom ad Chuſi, Hæc eſt miſericordia tua cum amico tuo? ut quid non abiiſti cum amico tuo?* 18 *Et dixit Chuſi ad Abeſſalom, Nequaquàm: ſed poſt eum, quem elegit Dominus, et populus hic, et omnis vir Iſrael, ei ero, et cum eo ſedebo.* 19 *Et (g) ſecundò, cui ego ſerviam? nónne coram filio ejus? Sicut ſervivi coram patre tuo; ſic ero coram te.* 20 *Et dixit Abeſſalom ad Achitophel: (h) Ferte vobis conſilium, quid facturi ſimus.* 21 *Et dixit Achitophel ad Abeſſalom, Intra ad concubinas patris tui: quas reliquit cuſtodire domum ejus: et audiet omnis Iſrael, quia confudiſti patrem tuum: & invaleſcent manus omnium, qui tecum.* 22 *Et fixerunt tabernaculum ipſi Abeſſalom ſuper ſolarium: & intravit Abeſſalom ad concubinas patris ſui ante oculos univerſi Iſrael.* 23 *Et erat conſilium Achitophel, quod conſulendo dabat in diebus primis; quemadmodùm interroget quis in verbo Dei: Sic omne conſilium ipſius Achitophel etiam ipſi David; etiam ipſi Abeſſalom.*

MS.A. (ξ) ἄφετε αὐτὸν, (ο) Ἀβισαὶ (π) Ἐιεμινεί. (ρ) καταράσθω, (σ) κύριός μοι (τ) κατάρας ταύτης ἐν τῇ (υ) καὶ οἱ (φ) εἰς πλευρὰς (χ) πᾶς ὁ ἐκλελυμένος, καὶ ἀνέψυξαν (ψ) πᾶς ὁ λαὸς Ἰσραὴλ εἰσῆλθεν (ω) εἰσῆλθεν (α) οὕτως (β) καὶ ἐνώπιόν (γ) ἀκούσονται (δ) ᾔσχυνας (ε) τῷ Ἀβεσσαλὼμ τὴν σκηνὴν ἐπὶ τὸ (ζ) εἰσῆλθεν Ἀβεσσαλὼμ * τοῦ πατρὸς (η) ἐπηρωτήσῃ ἐν λόγῳ (θ) τῷ Ἀχιτόφελ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 וַאֲמַר מַלְכָּא מַה לִי וּלְכוֹן בְּנֵי צְרוּיָה כְּדֵין יְלַטֵט אֲרֵי יְיָ אֲמַר לֵיהּ לַטֵט יָת דָוִד וּמַן יֵימַר
11 מַה דֵין עֲבַדְתָּא כֵּן : וַאֲמַר דָוִד לַאֲבִישַׁי וּלְכָל עַבְדוֹהִי הָא בְרִי דְאוֹלֵידִית בָּעֵי לְמִקְטְלִי
12 וְאַף אֲרֵי כְעַן בַּר שְׁבַט בִּנְיָמִן שְׁבוּקוּ מִנֵיהּ וִילַטֵט אֲרֵי אֲמַר לֵיהּ יְיָ : מָאִים גְלֵי קֳדָם יְיָ
דִמְעַת עֵינִי וִיתִיב יְיָ לִי טָבְתָא חֲלַף לְוָטְתֵיהּ יוֹמָא הָדֵין : וַאֲזַל דָוִד וְגֻבְרוֹהִי בְּאוֹרְחָא
13 וְשִׁמְעִי אָזֵיל בִּסְטַר טוּרָא לְקִבְלֵיהּ אָזֵיל וּמְלַטֵט וּמְרַגֵם בְּאַבְנַיָא לְקִבְלֵיהּ וּמְשַׁדֵי
14 עַפְרָא : וַאֲתָא מַלְכָּא וְכָל עַמָא דִי עִמֵיהּ כַּד מְשַׁלְהַן וְנָח תַּמָן : וְאַבְשָׁלוֹם וְכָל עַמָא 15
16 אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אֲתוֹ לִירוּשְׁלֵם וַאֲחִיתוֹפֶל עִמֵיהּ : וַהֲוָה כַּד אֲתָא חוּשַׁי אַרְכָּאָה
שׁוּשְׁבִינָא דְדָוִד לְוַת אַבְשָׁלוֹם וַאֲמַר חוּשַׁי לְאַבְשָׁלוֹם יִצְלַח מַלְכָּא יִצְלַח מַלְכָּא :
17 וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לְחוּשַׁי דָא טֵיבוּתָךְ דְעִם חַבְרָךְ לְמָא לָא אֲזַלְתְּ עִם חַבְרָךְ : וַאֲמַר חוּשַׁי 18
לְאַבְשָׁלוֹם לָא אֱלָהֵן דְאִתְרְעֵי יְיָ וְעַמָא הָדֵין וְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל דִי לֵיהּ אֱהֵי וְעִמֵיהּ אֵתֵב :
19 וְתִנְיָנוּת קֳדָם מַן אֲנָא אֶפְלַח הֲלָא קֳדָם בְּרֵיהּ כְּמָא דִפְלַחִית קֳדָם אֲבוּךְ כֵּן אֱהֵי
20 פָּלַח קֳדָמָךְ : וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לַאֲחִיתוֹפֶל הַבוּ לְכוֹן מִלְכָּא מַה נַעְבֵיד : וַאֲמַר אֲחִיתוֹפֶל
21 לְאַבְשָׁלוֹם עוּל לְוַת לְחֵינָתָא דַאֲבוּךְ דִי שְׁבַק לְמִטַר בֵּיתָא וְשָׁמַע כָּל יִשְׂרָאֵל אֲרֵי
אִתְגָרִיתָא בַאֲבוּךְ וְיִתְקוֹף יְדֵי כָּל דִי עִמָךְ : וּנְגַדוּ לְאַבְשָׁלוֹם קְנוּפִין עַל אִגְרָא וְעַל אַבְשָׁלוֹם
22 לְוַת לְחֵינָתָא דַאֲבוּהִי לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל : וּמִלְכָּא דַאֲחִיתוֹפֶל דְמְלַךְ בְּיוֹמַיָא הָאִנוּן כְּמָא
23 דְשָׁאֵיל גַבְרָא בְּפִתְגָמָא דַיְיָ כֵּן כָּל מִלְכָּא דַאֲחִיתוֹפֶל אַף לְדָוִד אַף לְאַבְשָׁלוֹם :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

10 Et dixit rex: Quid mihi & vobis filii Szarujah? ſic maledicat, quia Dominus dixit illi: Maledic David: & quis dicet, Quare feciſti hoc? 11 Et dixit David Abiſai & omnibus ſervis ſuis: Ecce filius meus quem genui quærit occidere me, quanto magis nunc filius tribus Binjamin? ſinite eum ut maledicat, quia dixit illi Dominus. 12 Fortè revelabitur ante Dominum lachryma oculi mei, & reddet Dominus mihi bonum pro maledictione ejus hodie. 13 Et abiit David & viri ejus in via, & Simghi ambulabat in latere montis, è regione ejus ambulabat & maledicebat, & lapidabat in ſaxis è regione ejus, & effundebat pulverem. 14 Et venit rex & omnis populus qui erat cum eo, cùm laſſi [*eſſent*;] & quievit ibi. 15 Et Abſalom et omnis popul' hominum Iſrael venerunt in Jeruſalem, & Ahhithophel cum illo. 16 Et fuit ut venit Hhuſai Archæus amicus David ad Abſalom, & dixit Hhuſai ad Abſalom: Proſperet rex, proſperet rex. 17 Et dixit Abſalom ad Hhuſai: Hæc eſt benignitas tua *quæ* cum amico tuo? & ut quid non abiiſti cum amico tuo? 18 Et dixit Hhuſai ad Abſalom: Non, ſed quem voluit Dominus & populus iſte et omnis homo Iſrael, illius ero, et cum illo ſedebo. 19 Et ſecundò ante quem ego ſerviam? nónne ante filium ejus? ſicut ſervivi ante patrem tuum, ſic ſerviam ante te. 20 Et dixit Abſalom ad Ahhitophel: Date vobis conſilium quid faciemus. 21 Et dixit Ahhitophel ad Abſalom: Intra ad concubinas patris tui quas reliquit ad cuſtodiendum domum, et audiet omnis Iſrael quòd alienatus fueris à patre tuo, et roborabuntur manus omnium qui tecum ſunt. 22 Et tetenderunt ipſi Abſalom conopæa ſuper tectũ, et ingreſſus eſt Abſalom ad concubinas patris ſui in oculis omnis Iſrael. 23 Et conſilium Ahhithophel quod conſulebat in diebus illis, [*erat*] quaſi interrogâſſet quis verbum Domini, ſic omne conſilium Ahhithophel etiam Davidi, etiam Abſalom.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܡܢܐ ܠܝ ܘܠܟܘܢ. ܒܢܝ ܨܪܘܝܐ. ܫܒܘܩܘܗܝ ܢܨܛܢܐ. ܡܪܝܐ.
ܗܘ ܐܡܪ ܠܗ ܕܢܨܛܢܐ ܠܕܘܝܕ. ܘܡܢ ܢܐܡܪ ܠܝ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܗܘܝ ܗܠܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ 11
ܠܐܒܫܝ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ. ܗܐ ܒܪܝ. ܕܢܦܩ ܡܢ ܡܥܝ. ܒܥܐ ܠܡܣܒ ܢܦܫܝ.
ܐܦ ܟܡܐ ܒܢܝ ܝܡܝܢܐ. ܫܒܘܩܘܗܝ ܢܨܛܢܐ. ܡܪܝܐ ܗܘ ܐܡܪ ܠܗ. * ܟܒܪ ܢܚܙܐ ܡܪܝܐ 12
ܡܘܟܟܝ. ܘܢܦܪܥܢܝ ܛܒܬܐ ܚܠܦ ܨܘܚܝܗ ܕܝܘܡܢܐ. * ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܕܘܝܕ 13
ܘܥܒܕܘܗܝ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܫܡܥܝ ܐܙܠ ܗܘܐ ܒܣܛܪܗ ܕܛܘܪܐ ܠܘܩܒܠܗ. ܘܡܨܛܢ ܗܘܐ
ܠܗ. ܘܪܓܡ ܗܘܐ ܠܗ ܒܟܐܦܐ. ܘܡܫܕܐ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܥܦܪܐ. * ܘܐܬܐ ܡܠܟܐ ܘܟܠܗ ܥܡܐ 14
ܕܥܡܗ. ܟܕ ܡܠܐܝܢ. ܘܐܬܢܝܚܘ ܬܡܢ. * ܘܐܒܫܠܘܡ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܘܟܠܗ 15
ܕܝܣܪܝܠ. ܐܬܘ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܚܝܬܘܦܠ ܥܡܗ. * ܘܟܕ ܐܬܐ ܚܘܫܝ ܐܪܟܝܐ ܪܚܡܗ 16
ܕܕܘܝܕ ܠܘܬ ܐܒܫܠܘܡ. ܐܡܪ ܠܗ ܚܘܫܝ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܢܚܐ ܡܠܟܐ. ܢܚܐ ܡܠܟܐ.
* ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ ܠܚܘܫܝ. ܗܕܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟ ܕܥܡ ܪܚܡܟ. ܠܡܢܐ ܠܐ ܐܙܠܬ ܥܡ 17
ܪܚܡܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܚܘܫܝ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܡ ܡܢ ܕܓܒܝܗ ܡܪܝܐ: ܘܥܡܐ ܗܢܐ 18
ܘܟܠܗ ܝܣܪܝܠ ܕܝܠܗ. ܥܡܗ ܐܬܒ ܘܕܝܠܗ ܐܗܘܐ. * ܘܬܢܝܢܘܬ ܠܡܢ ܐܦܠܘܚ 19
ܠܐ ܒܚܝܠܝ. ܐܝܟ ܕܦܠܚܬ ܩܕܡ ܐܒܘܟ. ܗܟܢܐ ܐܦܠܘܚ ܩܕܡܝܟ. * ܐܡܪ 20
ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ ܠܐܚܝܬܘܦܠ. ܡܠܟܘ ܡܠܟܐ ܡܢܐ ܢܥܒܕ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܝܬܘܦܠ 21
ܠܐܒܫܠܘܡ. ܥܘܠ ܠܘܬ ܦܠܓܫܬܗ ܕܐܒܘܟ. ܕܫܒܩ ܠܡܛܪ ܒܝܬܗ. ܘܡܐ ܕܫܡܥ ܟܠܗ
ܝܣܪܝܠ. ܕܗܘܝܬ ܥܡ ܦܠܓܫܬܗ ܕܐܒܘܟ. ܢܬܚܝܠܢ ܐܝܕܝ ܕܟܠܗܘܢ ܕܥܡܟ. * ܘܦܪܣܘ 22
ܠܗ ܠܐܒܫܠܘܡ ܡܫܟܢܐ ܥܠ ܐܓܪܐ. ܘܥܠ ܐܒܫܠܘܡ ܥܠ ܦܠܓܫܬܗ ܕܐܒܘܗܝ ܠܥܝܢ
ܟܠܗ ܝܣܪܝܠ. * ܘܡܠܟܐ ܕܡܠܟ ܗܘܐ ܐܚܝܬܘܦܠ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܐܝܟ ܐܢܫ ܕܫܐܠ 23
ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܗܟܢܐ ܗܘܘ ܡܠܟܘܗܝ ܕܐܚܝܬܘܦܠ. ܐܦ ܠܕܘܝܕ. ܐܦ ܠܐܒܫܠܘܡ.

10 Ait illi rex David, Quid mihi & vobis filii Suriæ? ſinite eum convitiari: Dominus ipſe dixit illi; Convitiare Davidi: ah quis mihi dicat quamobrem hæc mihi contigerint? 11 Dixit rex David Abiſaio omnibúſque ſervis ſuis, Ecce filius meus qui prodiit è viſceribus meis, quærit abripere animam meam; quantò igitur magis filii Jemini? ſinite eum convitiari: Dominus quidem dixit illi. 12 Forſan reſpiciet Dominus ſummiſſionem meam, reddétque mihi bona pro convitiis meis hodiernis. 13 Itaque progrediente Davide & ſervis ſuis in via, Semei pergebat per oras montis ex adverſo ipſius, convitians ei; & appetens eum lapidibus, pulverémque jaciens in eum. 14 Sic veniens rex totúſque populus qui erat cum eo, fatigati, quieverunt illic. 15 Abiſalom verò & omnis populus qui cum eo erat, nec non Iſrael univerſus venerunt in 16 Jeruſalem, & cum eo Ahitophel. Cùm autem veniſſet Huſi Arcæus amicus Davidis ad Abiſalom, dixit Huſi ad Abiſalom; Vivat rex, vivat rex. 17 Ait Abiſalom ad Huſi, Hæccine eſt amicitia tua erga amicum tuum? quare non es profectus cum amico tuo? 18 Ait Huſi ad Abiſalom, Nónne cum eo quem Dominus elegit, & cujus eſt populus hic totúſque Iſrael, manebo, & ipſius ero? 19 Et ſecundâ vice cujuſdam ſervus ſim futurus, non eſt meæ facultatis: quemadmodum ſervivi coram patre tuo, ita ſerviam coram te. 20 Ait Abiſalom ad Ahitophel, Da mihi conſilium quid acturus ſim. 21 Dixit Ahitophel Abiſalomi, Ingredere ad concubinas patris tui, quas reliquit ad cuſtodiendam domum ſuam: cùm enim audierit omnis Iſrael fuiſſe te cum concubinis patris tui, confortabuntur manus omnium eorum qui tecum ſunt. 22 Tetenderunt ergò Abiſalomi tentorium ſuper tectum, & ingreſſus eſt Abiſalom ad concubinas patris ſui in præſentia totius Iſraelis. 23 Cæterùm conſilium quod dabat Ahitophel iis diebus, erat perinde ac ſi quis ipſum Dei verbum conſuluiſſet: talia erant omnia conſilia Ahitophelis tam erga Davidem, quàm erga Abiſalomem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * قال داود الملك ما لي ولكم يا بني صوريا * دعوه يشتمني الرب قال له اشتم داود * ليت مخبرا
11 اخبرني لم نزل بي هذا البلاء * ثم قال داود لابيسي وجميع عبيده ابني الذي خرج من
12 صلبي يريد نزع نفسي * فدعوه يا اهل يميني الان يشتمني الرب قال له اشتم داود * لعل
13 الرب ينظر الى خضوعي * ويجزيني خيرا بدل شتم هذا لي اليوم * فسار داود وعبيده في
طريقهم * وكان شمعي حيالهم في ظل الجبل * ويشتمه في مسيره * ويرجمه بالحجارة * ويرميه
14 بالتراب * فجاء الملك وجميع الشعب الذين معه نحوصا قد نصبوا ونزلوا البرية * واما ابيسالوم 15
16 وجميع الشعب الذين معه وجميع بني اسرايل دخلوا الى اورشليم واحيتوفال معه * فلما دخل
17 حوشي الاركاني خليل داود الى ابيسالوم * قال حوشي لابيسالوم * عش ايها الملك * قال
18 ابيسالوم لحوشي * هذه صداقتك لصديقك * كيف لم تخرج مع صديقك * قال حوشي
لابيسالوم * اليس اكون مع الذي الرب معه * وهذا الشعب وجميع بني اسرايل كلها معه *
19 ينبغي لي ان اكون انا ايضا معه ازل * وليس الامر ايضا الى ان اكون عبدا ابدا لواحد *
20 وكما خدمت بين يدي ابيك كذلك اخدمك * قال ابيسالوم لاحيتوفال * اشر علي ما الذي
21 ينبغي ان اصنع * قال احيتوفال لابيسالوم * ادخل الى سراري ابيك التي تركهن ان يحفظن
منزله * حتى اذا سمع بنو اسرايل جميعهم انك قد دخلت على سراري ابيك * تقوى ايدي
22 جميع الرجال الذين معك * فضربت لابيسالوم خيمة فوق القصر * ودخل على سراري ابيه
23 تجاه جميع بني اسرايل * والمشورة الذي كان يشير بها احيتوفال في تلك الايام * مثل مشورة
الانسان الذي يوحي اليه من قبل الله * كذلك كانت مشورة احيتوفال في جميع ما اشار
على داود وعلى ابيسالوم ايضا *

10 *Dixit David rex, Quid mihi vobiſcum O filii Suriæ? ſinite eum maledictis me appetere: Dominus ait illi, Maledictis inceſſe Davidem: utinam index aliquis indicaret mihi qua de cauſa obvenerit me tanta calamitas!* 11 *Tum dixit David Abiſaio cunctiſque ſervis ſuis, Filius meus qui egreſſus eſt è dorſo meo, animam meam eripere tentat: ſinite ergò illum O gens dexteræ meæ, convitiari mihi: Dominus ait illi; Convitia profer in Davidem.* 12 *Fortaſſe conſiderabit Dominus humilitatem meam, rependétque mihi bonum pro maledictis hujus* hominis *in me hodie* prolatis. 13 *Incedentibus ergò Davide et ſervis ſuis itinere ſuo, erat Semei ex adverſo eorum in umbra montis, contumeliis afficiens eum dum ambularet, lapidibus appetens eum, & pulverem jactans in illũ.* 14 *Venerunt autem rex et omnis populus qui cum eo erat, turbati jamque feſſi, & caſtrametati ſunt in deſerto.* 15 *Cæterùm Abiſalom, totúſque populus qui erat cum eo, & omnes Iſraelitæ ingreſſi ſunt Jeruſalem, nec non Achithophel cum ipſo.* 16 *Et cùm ingreſſus eſſet Huſi Arcites amicus Davidis ad Abiſalomem, dixit Huſi ad Abiſalomem, Vivas O rex.* 17 *Dixit Abiſalom ad Huſi, Hæccine eſt amicitia tua erga amicum tuum? quamodò non es egreſſus cum amico tuo?* 18 *Reſpondit Huſi Abiſalomi, Annon cum illo forem, cum quo Dominus eſt, et cum quo populus iſte, omnéſque prorſus Iſraelitæ ſunt? ſanè me quoque cum ipſo commorari oportet.* 19 *Ad hæc, nequaquam pendet à me perpetuum eſſe ejuſdem* principis *ſervum: & quemadmodum ſervivi coram patre tuo, ita ſerviam tibi.* 20 *Dixit Abiſalom ad Achithophel, Conſule mihi quid agere oporteat.* 21 *Ait Achithophel Abiſalomi, Ingredere ad pellices patris tui, quas reliquit ut cuſtodirent domum ſuam; ut audientibus Iſraelitis omnibus ingreſſum te eſſe ad pellices patris tui, roborentur manus omnium virorum qui tecum ſunt.* 22 *Quapropter fixo Abiſalomi tentorio ſupra palatium, congreſſus eſt cum pellicibus patris ſui in conſpectu omnium Iſraelitarum.* 23 *Conſilium autem quod dabat Achithophel iis diebus, erat veluti conſilium hominis revelationem habentis à Deo: ejuſmodi erat conſilium Achithophelis in omnibus quæ conſulebat Davidi atque Abiſalomi.*

CAP. XVII. יז

mille duodecim nunc Eligam : Absalom ad Achithophel dixit Et
1 ויאמר אחיתפל אל־אבשלם אבחרה נא שנים־עשר אלף
sea super veniā Et .nocte David post persequar & ,consurgā & ,virum
2 איש ואקומה וארדפה אחרי־דוד הלילה׃ ואבוא עליו
populus omnis fugiet &,eum terrebo & :manibus *remissus* &,laborans *ipse* &
והוא יגע ורפה ידים והחרדתי אתו ונס כל־העם
omnem reducam Et .*eum* solū *ad* regem percutiam & ;secum qui
3 אשר־אתו והכיתי את־המלך לבדו׃ ואשיבה כל־
omnis : *quærens* tu quem ,*virum omnem redire secundùm*,te ad populū
העם אליך כשוב הכל האיש אשר־אתה מבקש כל־
oculis in &,Absalom oculis in verbū fuit rectū Et .*pax* erit populus
4 העם יהיה שלום׃ ויישר הדבר בעיני אבשלם ובעיני
etiam obsecro Voca : Absalom Dixitque .Israel seniorum omnium
5 כל־זקני ישראל׃ ויאמר אבשלום קרא נא גם
.ipse etiam suo ore in quid audiemus & ,Architam Chusai *ad*
לחושי הארכי ונשמעה מה־בפיו גם־הוא׃
: dicendo ,eum ad Absalom dixit & , Absalom ad Chusai venit Et
6 ויבא חושי אל־אבשלום ויאמר אבשלום אליו לאמר
,ejus verbum faciemus nunquid : Achitophel est locutus hoc verbū Secūdum
כדבר הזה דבר אחיתפל הנעשה את־דברו
Non : Absalom ad Chusai Dixitque .loquere tu ?non an
7 אם־אין אתה דבר׃ ויאמר חושי אל־אבשלום לא־
.hac vice *in* Achithophel consuluit quod ,consilium bonum
טובה העצה אשר־יעץ אחיתפל בפעם הזאת׃
quòd ,ejus viros & ,tuum patrem nôsti Tu : Chusai Dixitque
8 ויאמר חושי אתה ידעת את־אביך ואת־אנשיו כי
: agro in orbatus ursus sicut ,*ipsi* animo amari & ,*ipsi* fortes
גברים המה ומרי נפש המה כדוב שכול בשדה
Ecce .populo cum pernoctabit non & , *belli* vir tuus pater &
9 ואביך איש מלחמה ולא ילין את־העם׃ הנה
: *locorum* uno in vel ,*fovearum* una in *latens* ipse nunc
עתה הוא־נחבא באחת הפחתים או באחד המקומות
: dicet & ,audiens audierit & ,principio in eis *in cadere secundùm* erit &
והיה כנפל בהם בתחלה ושמע השמע ואמר
filius etiam ipse Et .Absalom post qui ,populo in plaga Fuit
10 היתה מגפה בעם אשר אחרי אבשלם׃ והוא גם־בן־
sciens quia : liquefiet liquefiendo ,leonis cor sicut *ejus* cor cujus ,*virtutis*
חיל אשר לבו כלב האריה המס ימס כי־ידע
.eo cum qui ,*virtutis* filii & ,tuus pater fortis quòd ,Israel omnis
כל־ישראל כי־גבור אביך ובני־חיל אשר אתו׃
,Dan à Israel omnis te *super* congregetur congregando ,*consului Quoniam*
11 כי יעצתי האסף יאסף עליך כל־ישראל מדן
;multitudine in mare *super* quæ ,arena tanquam ,sebah-Beer usque &
ועד־באר שבע כחול אשר־על־הים לרב
,*locorum* unum in eum ad veniemus Et .*conflictu in euntes tuæ facies* &
12 ופניך הלכים בקרב׃ ובאנו אליו באחת המקומות
ros cadit quemadmodū ,eū *super* castrametabimur & ,*ibi invenitur quo*
אשר נמצא שם ונחנו עליו כאשר יפל הטל
,secum qui ,viris omnibus *in* & ,eo *in remanebit* non & : *humum* super
על־האדמה ולא־נותר בו ובכל־האנשים אשר־אתו
Israel omnis portabunt & ,se collegerit civitatem in si Et .unus etiam
13 גם־אחד׃ ואם־אל־עיר יאסף והשיאו כל־ישראל
usque ,torrentem in usque eam trahemus & , funes illam civitatē ad
אל־העיר ההיא חבלים וסחבנו אתו עד־הנחל עד
Absalom Dixitque .*lapillus* etiam ibi inveniatur non quò
14 אשר לא־נמצא שם גם־צרור׃ ויאמר אבשלום
consilio *præ* ,Architæ Chusai consilium *Bonum* : Israel vir omnis &
וכל־איש ישראל טובה עצת חושי הארכי מעצת
Achitophel consilium *infringere* præceperat DOMINUS & : Achitophel
אחיתפל ויהוה צוה להפר את־עצת אחיתפל
.malum Absalom super *DOMINUM inducere propterea ad* , bonum
הטובה לבעבור הביא יהוה אל־אבשלם את־הרעה׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XVII.

1 Dixit ergò Achitophel ad Absalom; Eligam mihi duodecim millia virorum, & consurgens persequar David hâc nocte. 2 Et irruens sup eum (quippe qui lassus est, & solutis manibus) percutiam eum: cúmq; fugerit omnis popul' qui cum eo est, percutiam regem desolatum. 3 Et reducam universum populum, quomodò un' homo reverti solet: unum enim virū tu quæris: & omnis populus erit in pace. 4 Placuítque sermo ejus Absalom, & cunctis majoribus natu Israel. 5 Ait autē Absalom; Vocate Chusai Arachiten, & audiamus quid etiam ipse dicat. 6 Cúmque venisset Chusai ad Absalom, ait Absalom ad eum; Hujuscemodi sermonem locut' est Achitophel: facere debemus an non? quod das consilium? 7 Et dixit Chusai ad Absalom; Non est bonū consilium, quod dedit Achitophel hâc vice. 8 Et rursum intulit Chusai; Tu nôsti, patrem tuum, et viros qui cum eo sunt, esse fortissimos & amaro animo, veluti si ursa raptis catulis in saltu sæviat: sed & pater tuus vir bellator est, nec morabitur cum populo. 9 Forsitàn nunc latitat in foveis, aut in uno, quo voluerit, loco: & cùm ceciderit unus quilibet in principio, audiet quicunque audierit, & dicet; Facta est plaga in populo qui sequebatur Absalom. 10 Et fortissim' quisque, cujus cor est quasi leonis, pavore solvetur: scit enim omnis populus Israel, fortem esse patrem tuū, & robustos omnes qui cum eo sunt. 11 Sed hoc mihi videtur rectum esse consilium; Congregetur ad te universus Israel, à Dan usque Bersabee, quasi arena maris innumerabilis: & tu eris in medio eorum. 12 Et irruemus super eum in quocunque loco inventus fuerit: & operiem' eum, sicut cadere solet ros super terram: & non relinquemus de viris, qui cum eo sunt, ne unum quidem. 13 Quòd si urbem aliquā fuerit ingressus, circumdabit omnis Israel civitati illi funes, & trahemus eam in torrentem, ut non reperiatur ne calculus quidem ex ea. 14 Dixítque Absalom, & omnes viri Israel; Melius est consilium Chusai Arachitæ, consilio Achitophel: Domini autem nutu dissipatum est consilium Achitophel utile, ut induceret Dominus super Absalom malum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιζʹ.

1 Καὶ εἶπεν Ἀχιτόφελ πρὸς Ἀβεσσαλώμ, Ἐπιλέξω δὴ ἐμαυτῷ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἀναστήσομαι καὶ καταδιώξω ὀπίσω Δαυὶδ τὴν νύκτα. 2 Καὶ ἐπελεύσομαι ἐπ' αὐτόν, καὶ αὐτὸς κοπιῶν καὶ ἐκλελυμένος (α) χερσί, καὶ ἐκστήσω αὐτόν, καὶ (β) φεύξεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ πατάξω τὸν βασιλέα μονώτατον. 3 Καὶ ἐπιστρέψω πάντα τὸν λαὸν πρὸς σέ, ὃν τρόπον ἐπιστρέφει ἡ νύμφη πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. πλὴν ψυχὴν (γ) ἀνδρὸς ἑνὸς σὺ ζητεῖς, 4 καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἔσται εἰρήνη. Καὶ εὐθὴς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Ἀβεσσαλώμ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς 5 πάντων τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλώμ, Καλέσατε δὴ καί γε τὸν Χουσὶ τὸν Ἀραχί, καὶ (δ) ἀκούσωμεν τί ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καί γε αὐτοῦ. 6 Καὶ εἰσῆλθε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλώμ, καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτόν, λέγων, Κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐλάλησεν Ἀχιτόφελ. ποιήσομεν κατὰ τὸν λόγον αὐτοῦ; εἰ δὲ μή, σὺ λάλησον. 7 Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλώμ, Οὐκ ἀγαθὴ αὕτη ἡ βουλή, ἣν ἐβουλεύσατο Ἀχιτόφελ τὸ ἅπαξ τοῦτο. 8 Καὶ εἶπε Χουσί, Σὺ οἶδας τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, ὅτι δυνατοί εἰσι σφόδρα, καὶ κατάπικροι τῇ ψυχῇ αὐτῶν, ὡς ἄρκος ἠτεκνωμένη ἐν (ε) ἀγρῷ, καὶ ὡς ὗς τραχεῖα ἐν τῷ πεδίῳ· καὶ ὁ πατήρ σου ἀνὴρ πολεμιστής, καὶ 9 οὐ μὴ καταλύσῃ τὸν λαόν. Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸς νῦν κέκρυπται ἐν ἑνὶ τῶν βουνῶν ἢ ἐν ἑνὶ τῶν τόπων. καὶ ἔσται ἐν τῷ ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀκούσῃ (ζ) ἀκούων, καὶ εἴπῃ, Ἐγενήθη θραῦσις 10 ἐν τῷ λαῷ τῷ ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ. Καί γε αὐτὸς υἱὸς δυνάμεως, οὗ ἡ καρδία καθὼς ἡ καρδία τοῦ λέοντος, τηκομένη τακήσεται, ὅτι οἶδεν πᾶς Ἰσραήλ, ὅτι δυνατὸς ὁ πατήρ σου, 11 (η) καὶ υἱοὶ δυνάμεως οἱ μετ' αὐτοῦ. Ὅτι (θ) οὕτως συμβουλεύων ἐγὼ συνεβούλευσα, καὶ συναγόμενος συναχθήσεται ἐπὶ σὲ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεέ, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος· καὶ τὸ πρόσωπόν σου πορευόμενον ἐν μέσῳ αὐτῶν. 12 Καὶ ἥξομεν (ι) πρὸς αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν τόπων οὗ ἐὰν εὕρωμεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ παρεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐτόν, ὡς πίπτει (κ) δρόσος ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οὐχ ὑπολειψόμεθα ἐν (λ) αὐτῷ καὶ τοῖς (μ) ἀνδράσιν αὐτοῦ τοῖς μετ' 13 αὐτοῦ καί γε ἕνα. Καὶ ἐὰν εἰς τὴν πόλιν συναχθῇ, καὶ λήψεται (ν) πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς τὴν πόλιν ἐκείνην σχοινία, καὶ συροῦμεν αὐτὴν ἕως εἰς τὸν χειμάρρουν, ὅπως μὴ καταλειφθῇ ἐκεῖ 14 μηδὲ λίθος. Καὶ εἶπεν Ἀβεσαλώμ, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραήλ, Ἀγαθὴ ἡ βουλὴ Χουσὶ τοῦ Ἀραχὶ ὑπὲρ τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ. καὶ Κύριος ἐνετείλατο διασκεδάσαι τὴν (ξ) βουλὴν τοῦ Ἀχιτόφελ τὴν ἀγαθήν, ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ Κύριος ἐπὶ Ἀβεσαλὼμ τὰ κακὰ πάντα.

CAP. XVII.

1 *Et dixit Achitophel ad Abessalom; Eligam nunc mihi duodecim millia virorum, & surgam, & persequar post David noctè.* 2 *Et superveniam super eum: & ipse laborans, & resolutus manibus: & pavefaciam eum: & fugiet omnis populus, qui cum eo: & percutiam regē prorsus solum.* 3 *Et reverti faciā omnē populum ad te, quemadmodùm (a) redit sponsa ad virum suum. Tantummodò animam viri unius tu (b) quæris; & universo populo erit pax.* 4 *Et rectum fuit verbum in oculis Abessalom, & in oculis omnium seniorum Israel.* 5 *Et dixit Abessalom; Vocate nunc etiam Chusi Arachi, & audiamus quid in ore ejus, etiam ipsius.* 6 *Et intravit Chusi ad Abessalom. Et dixit Abessalom ad eum dicens, Juxta verbum hoc locutus est Achitophel. Faciemus juxta verbum ejus? Si autem non; tu loquere.* 7 *Et dixit Chusi ad Abessalom; Non bonū hoc consiliū, quod consulendo dedit Achitophel (c) vice hâc.* 8 *Et dixit Chusi, Tu nôsti patrē tuum, et viros ejus, quia potētes sunt valdè, et amari animo suo, tanquam ursa orbata filiis in agro, (d) & tanquam sus aspera in campo. Et pater tuus vir bellator, & non (e) dissolvet populum.* 9 *Ecce enim ipse nunc absconditus est in uno (f) collium, vel in uno locorum. Et erit in (g) incidendo eis in principio, et audiet audiens, & dicet; Facta est percussio in populo, qui post Abessalom.* 10 *Et etiam ipse fili' virtutis: cujus cor, sicut cor leonis, liquescens liquescet: (h) quoniam novit omnis Israel, quia potens pater tuus, & filii virtutis, qui cū eo.* 11 *(i) Quoniā sic consulens ego consului; (k) & congregatus congregabitur ad te universus Israel à Dan, & usq; Bersabee, tanquā arena, quæ super mare, in multitudine: & facies tua pergens in medio eorum.* 12 *Et veniemus ad eum in unum locorum, ubicunq; invenerimus eum illic, & castrametabimur super eum sicut cadit ros super terram: & non relinquemus in eo, & viris ejus, qui cum eo, etiam unum.* 13 *Et si in civitatem se collegrit; et sumet omnis Israel erga civitatem illam funes, & pertrahemus eam usq; in torrentem; ut non relinquatur ibi neq; lapis.* 14 *Et dixit Abessalom, & omnis vir Israel; Bonum consilium Chusi Arachi super consilium Achitophel. Et Dominus mandavit dissipare consilium Achitophel bonum; ut induceret Dominus super Abessalom mala omnia.*

MS.A. (α) χερσὶν ἐκστήσω (β) ἐκφεύξεται (γ) ἑνὸς ἀνδρὸς σὺ (δ) ἀκούσομαι τί (ε) ἀγρῷ πατήρ σου (ζ) ὁ ἀκούων, (η) καὶ οἱ υἱοὶ (θ) οὕτως ἐγὼ * συνεβουλευσάμην, καὶ (ι) ἐπ' αὐτὸν (κ) ἡ δρόσος (λ) αὐτῷ ἐν πᾶσιν καὶ τοῖς (μ) ἀνδράσιν τοῖς (ν) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ (ξ) βουλὴν Ἀχιτόφελ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יז

1 ואמר אחיתופל לאבשלום אבחר כען תרי עסר אלפין גברא ואקום וארדוף בתר דויד
2 בליליא׃ ואהך עלוהי כד הוא משלהי וידוהי מרשלן ואויע יתיה ויערוק כל עמא די
3 עמיה ואקטול ית מלכא בלחודוהי׃ ואתיב כל עמא לותך יתובון כולהון בתר דיתקטל
4 גברא דאת בעי כל עמא יהי שלם׃ וכשר פתגמא בעיני אבשלום ובעיני כל סבי ישראל׃
5 ואמר אבשלום קרי כען אף לחושי ארכאה ונשמע מה דיימר אף הוא׃ ואתא חושי לות
6 אבשלום ואמר אבשלום ליה למימר כפתגמא הדין מלל אחיתופל הנעביד ית
7 פתגמיה אם לא דכשר בעינך את מלל׃ ואמר חושי לאבשלום לא תקין מלכא דמלך
8 אחיתופל בזמנא הדא׃ ואמר חושי את ידעתא ית אבוך וית גברוהי ארי גברין אנון
9 ומרירן נפשן אנון כדוב תכל בחקלא ואבוך גבר עביד קרבין ולא יבית ית עמא׃ הא
כען הוא טמיר בחד מן קומציא או בחד מן אתריא ויהי כמפל בהון בקדמיתא וישמע די
10 שמע ויימר הוית מחתא בעמא דבתר אבשלום׃ והוא אף גבר גבר דלביה כלבא דאריא
11 מסמס ימסי ארי ידע כל ישראל ארי גבר אבוך וגברין גברין די עמיה׃ ארי מלכית
אתכנשא יתכנשון עלך כל ישראל מדן ועד באר שבע כחלא די על ימא לסגי ואת
12 תהי אזיל בריש כולנא׃ ונהך עלוהי בחד מן אתריא דיהך לתמן ונשרי עלוהי כמא דנחית
טלא על ארעא ולא ישתאר ביה ובכל גבריא דעמיה אף חד׃ ואם לקרתא יתכניש
13 ויקרבון כל ישראל על קרתא ההיא משרין ונגררנה עד נחלא עד דלא ישתאר תמן אף צרור׃
14 ואמר אבשלום וכל אנש ישראל תקין מלכא דחושי ארכאה ממלכא דאחיתופל ומן קדם יי
אתפקיד לקלקלא ית מלכא דאחיתופל תקינא בדיל לאיתאה יי על אבשלום ית בישתא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XVII.

1 Et dixit Ahhithophel ad Absalom: Deligam nunc duodecies mille viros, & surgam & persequar post David in nocte. 2 Et vadam super illum quando fuerit lassus, & manus illius remissæ, & turbabo illum; & fugiet omnis popul' qui [*est*] cum illo, & occidam regem solum. 3 Et reducam omnem populum ad te; redibunt omnes illi, postquam occisus fuerit vir quem tu quæris; omnis populus erit pacific'. 4 Et rectum fuit verbum in oculis Absalom & in oculis omnium senum Israel. 5 Et dixit Absalom: Voca nunc etiam Hhusai Archæū, & audiemus id quod dicet etiam ille. 6 Et venit Hhusai ad Absalom: & dixit Absalom ei dicendo, Secundùm verbum hoc locut' est Ahhithophel: num faciem' verbum ejus, an non? quod rectum fuerit in oculis tuis, tu loquere. 7 Et dixit Hhusai ad Absalom: Non rectum est consilium quod consuluit Ahhithophel in tempore hoc. 8 Et dixit Hhusai: Tu nôsti patrem tuum & viros ej' quòd robusti sint & amari animis, ut ursus orbat' in agro: & pater tuus vir belligerator, & non pernoctabit cum populo. 9 Ecce nunc ipse abscondit' est in una ex speluncis aut in uno ex locis: et erit ubi ceciderint in eis in principio, et audierit qui audiet, et dicet, Fuit percussio in populo qui erat post Absalom. 10 Et ipse [*sit*] etiam vir robustus, & cor ej' ut cor leonis, liquefiens liquefiet: nam novit omnis Israel quòd robust' sit pater tuus, & viri robusti qui cum illo sunt. 11 *Quoniam* consulo: Congregando congregentur ad te omnis Israel à Dan & usq; ad Beer-sebagh tanquam arena quæ est super litt' maris in multitudine; & tu ambulabis in capite omnium nostrûm. 12 Et ibimus super illum in uno ex locis quò ibis illuc, & decidemus super illum sicut decidit ros super terrā, & non relinquem' ex eo & ex omnib' viris qui cum illo sunt, etiam unum. 13 Et si ad urbem se collegerit, congregabuntur omnis Israel super urbē illā, & circundabunt eā ut castra, & diruem' eam & lapides ej', & projiciem' eā in flumen usq; non relinquatur ibi etiam lapidê. 14 Et dixit Absalom & omnes viri Israel: Rectū est consilium Hhusai Archæi præ consilio Ahhithophel: & Dñs jusserat infatuari consilium Ahhithophel rectū, ut adduceret Dñs super Absalom malum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 *ܦܘܠܓܐ * ܚ * ܘܐܡܪ ܐܚܝܬܘܦܠ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܐܓܒܐ ܠܝ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܘܐܩܘܡ ܘܐܪܕܘܦ ܒܬܪ ܕܘܝܕ ܒܠܠܝܐ. 2 * ܘܐܕܪܟܝܘܗܝ ܟܕ ܠܐܐ. ܘܡܪܦܝܢ ܐܝܕܘܗܝ. ܘܐܙܝܥܝܘܗܝ. ܘܢܥܪܘܩ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܘܐܩܛܘܠ ܠܡܠܟܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. 3 * ܘܐܗܦܘܟ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܠܘܬܟ. ܐܝܟ ܕܗܦܟ ܟܠ ܐܢܫ ܕܨܒܝܬ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܢܗܘܐ ܒܫܠܡܐ. 4 * ܘܫܦܪܬ ܡܠܬܐ ܒܥܝܢܝ ܐܒܫܠܘܡ. ܘܒܥܝܢܝ ܟܠܗܘܢ ܩܫܝܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. 5 * ܘܐܡܪ ܐܒܫܠܘܡ. ܩܪܘ ܠܚܘܫܝ ܐܪܟܝܐ. ܘܢܫܡܥ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܦ ܗܘ. 6 * ܘܐܬܐ ܚܘܫܝ ܠܘܬ ܐܒܫܠܘܡ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ. ܗܟܢܐ ܘܗܟܢܐ ܐܡܪ ܐܚܝܬܘܦܠ. ܢܥܒܕ ܐܝܟ ܕܐܡܪ. ܘܐܠܐ. ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ. 7 * ܐܡܪ ܠܗ ܚܘܫܝ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܠܐ ܗܘܐ ܫܦܝܪܐ ܡܠܟܐ ܕܐܡܠܟ ܐܚܝܬܘܦܠ ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ. 8 * ܘܐܡܪ ܚܘܫܝ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܐܒܘܟ ܘܠܥܒܕܘܗܝ ܕܓܢܒܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܓܒܪܐ ܡܪܝܪܝ ܢܦܫܐ ܐܢܘܢ. ܐܝܟ ܕܒܐ ܕܒܙܐ ܒܕܒܪܐ. ܘܐܒܘܟ ܓܒܪܐ ܩܪܒܬܢܐ. ܘܠܐ ܡܒܝܬ ܥܡ ܥܡܐ. 9 * ܗܫܐ ܗܐ ܡܛܫܐ ܒܚܕ ܡܢ ܐܬܪܘܬܐ. ܐܘ ܒܚܕ ܕܘܟܬܐ. ܘܐܢ ܢܦܠ ܒܗܘܢ ܐܝܟ ܕܡܢ ܠܘܩܕܡܝܢ. ܘܢܫܡܥ ܫܡܘܥܐ ܘܢܐܡܪ. ܕܗܘܐ ܬܒܪܐ ܒܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. 10 * ܘܐܦ ܗܘ ܒܪ ܚܝܠܐ ܕܠܒܗ ܐܝܟ ܠܒܐ ܕܐܪܝܐ. ܡܬܡܣܐ ܢܬܡܣܐ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܕܓܢܒܪܐ ܗܘ ܐܒܘܟ. ܘܒܢܝ ܚܝܠܐ ܕܥܡܗ. 11 * ܡܠܟܐ ܕܝܢ ܐܢܐ. ܕܡܬܟܢܫܘ ܢܬܟܢܫ ܠܘܬܟ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܕܢ ܘܥܕܡܐ ܠܒܝܪܫܒܥ. ܘܐܦܝܟ ܐܙܠܝܢ ܒܩܪܒܐ. 12 * ܘܢܐܬܐ ܥܠܘܗܝ ܒܚܕ ܡܢ ܐܬܪܘܬܐ ܐܝܟܐ ܕܢܫܟܚܝܘܗܝ. ܘܢܫܪܐ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟ ܛܠܐ ܕܢܚܬ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܢܫܒܘܩ ܒܗ ܘܒܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܥܡܗ ܐܦ ܠܐ ܚܕ. 13 * ܘܐܢ ܠܡܕܝܢܬܐ ܢܥܘܠ. ܢܪܡܘܢ ܥܠܝܗ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܚܒܠܐ. ܘܢܓܪܘܢܗ ܠܢܚܠܐ. ܘܠܐ ܢܫܬܒܩ ܬܡܢ ܐܦ ܠܐ ܩܡܨܐ. 14 * ܘܐܡܪ ܐܒܫܠܘܡ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܫܦܝܪ ܗܘ ܡܠܟܗ ܕܚܘܫܝ ܐܪܟܝܐ ܡܢ ܡܠܟܗ ܕܐܚܝܬܘܦܠ. ܘܡܪܝܐ ܦܩܕ ܕܢܬܒܛܠ ܡܠܟܗ ܛܒܐ ܕܐܚܝܬܘܦܠ. ܐܝܟ ܕܢܝܬܐ ܡܪܝܐ ܒܝܫܬܐ ܥܠ ܐܒܫܠܘܡ.

CAP. XVII.

1 Præterea dixit Ahitophel Abisalomi, Deligam duo millia virorum, & surgens persequar Davidem noctu; 2 Assequar eum dum lassus est ac remissis manibus, & exagitabo eum, fugiétque ab ipso totus populus qui cum ipso est, solumque regem interficiam; 3 Populum verò universum ad te reducam, ac si rediret quisquis quem velles; & totus populus erit pacificus. 4 Et placuit verbum istud in oculis Abisalomis, & in oculis omnium seniorum Israelis. 5 Dixit autem Abisalom, Accersite Husi Arcæum, ut audiamus quid ipse quoque dicat. 6 Cúmque venisset Husi ad Abisalom, dixit ad eum Abisalom; Talia ac talia dicit Ahitophel, faciemúsne quod dicit? alioqui, quid sentis? 7 Ait Husi ad Abisalom, Non est bonum consilium quod dedit Ahitophel hoc tempore. 8 Subjunxítque Husi, Tu nôsti patrem tuum & servos ejus esse gigantes, & viros esse amaro animo, non secus ac ursum qui prædatur in deserto. Ad hæc pater tuus vir est bellicosus, nec pernoctat ad lat' populi: 9 Nunc delitescit aliqua in parte vel aliquo in loco. Jam si irruerimus in eos ut antea, audierítque rumorē quòd facta fuerit clades in populo Israelitico; 10 Cùm alioqui sit vir strenuissimus, cujus cor est velut cor leonis, nullo modo contabescet: novit enim totus Israel robustissimum esse patrem tuum, & *omnes* qui cum eo sunt, esse generosissimos. 11 Ego verò consulo ut cùm congregati fuerint ad te omnes Israelitæ à Dan usq; ad Bir-sebaa, te in medio *exercitu* procedente, 12 Aggrediamur eum ubicunq; locorū fuerit invent', & obsideamus eum quemadmodū cadit ros super terrā, & nec ipsum neque unum quidē ex omnib' qui sunt cum eo, relinquam'. 13 Quòd si in aliquā civitatē se recipiat, admovebunt ei omnes Israelitæ funes, & trahent illam ad torrentē usque, & ne gryllū quidē ibi relinquent. 14 Ait Abisalom & univers' Israel, Melius est consiliū Husi Arcæi consilio Ahitophelis: siquidem Dominus præceperat irritum fieri bonum Ahitophelis consilium ut malum induceret Dominus super Abisalomem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع عشر *

1 * ثم قال احيتوفال لابيسالوم * انتخب من بني اسرائيل اثني عشر الف رجل يخرجون في طلب
2 داود ليلا * فيدركوه وهو تعب قد استرخا * وتواقعه بغتة * ويهرب الشعب الذي معه * وتقتل الملك
3 وحده * وتدعوا الشعب اليك * فينقلبون اليك كما انقلب جميع الشعب الذين احببت وهويت *
4 ويكون الشعب كله سالما مستريحا * ورضي ابيسالوم بالقول * ورضي مشيخة بني اسرائيل جميعا * فقال
5 ابيسالوم * ادع لي حوسي الاركاني * لنسمع ما الذي يقول هو ايضا * فدعي حوسي * وقال له
6 ابيسالوم * ان احيتوفال قال لنا كذا وكذا نفعل ما قال * وان لم ينبغي ان نفعل فقل ما عندك * قال
7 حوسي لابيسالوم * ليس مشورة احيتوفال بحسنة في هذا الوقت * ثم قال حوسي لابيسالوم * قد
8 تعرف اباك وعبيده انهم جبابرة وهم رجال انفسهم مرة مثل السبع الذي يفترس في البرية * وابوك
9 رجل بطل ليس يبيت في معسكر الشعب * ولكنه يستكفي في موضع آخر * فاذا واقعناهم كالمرة
الاولى * وسمع الخبر انه قد اصابت الجراحات * ونزل البلاء بالشعب الذي معه من قبل ابيسالوم
10 * وان كان رجل جبار قلبه كقلب الاسد * وليس يفزع ويسترخي * من اجل ان جميع بني اسرائيل
11 يعرفون ان اباك جبار والذين معه ذوو قوة وبأس * فانا اشير عليك * انه اذا اجتمع اليك
12 جميع بني اسرائيل من دان الى بير سبع * وانت سائر في وسطهم * فنخرج اليه الى بعض البلدان
حيث ما كان * وننزل حول البلاد مثل الطل الذي يقع على الارض * ولا نبقي ممن معه ولا واحدا *
13 * وان دخل في بعض القرى * تلقي عليها جميع بني اسرائيل حبالا * ويجرونها الى الوادي * فلا يدع
14 فيها ولا صرصور * قال ابيسالوم وجميع بني اسرائيل * مشورة حوسي الاركاني خير من مشورة
احيتوفال * وذلك ان الرب امر ان تبطل مشورة احيتوفال الصالحة * لينزل البلاء على ابيسالوم *

CAP. XVII.

1 *Deinde dixit Achitophel Abisalomi, Selige ex filiis Israel duodecim millia virorum, ut egrediantur ad persequendum Davidem noctu,* 2 *Et assequantur eum dum fatigatus ac jam languidus est; te enim repente in eum irruente, fugiet populus qui cum ipso est; & solo rege perempto,* 3 *Vocabis ad te populum, & convertentur ad te, quemadmodum conversus est universus populus, quoscunque volueris & & optaveris; eritque populus universus incolumis ac tranquillus.* 4 *Approbavit Abisalom ejusmodi sermonem, & approbārunt eum pariter seniores filiorum Israel.* 5 *Dixit tamen Abisalom, Voca mihi Husi Arcitem, audiamus quid ipse quoque sentiat.* 6 *Vocavit ille Husi dixitque ad eum Abisalom, Talia ac talia dixit nobis Achithophel, faciemúsne quod dixit? quòd si facere non expedit, dic nobis quid sentias.* 7 *Respondit Husi Abisalomi, Consilium Achithophelis non est bonum hoc tempore.* 8 *Tum dixit Husi ad Abisalomem, Jam nôsti patrem tuum ejusque servos esse robustissimos, & acerbi animi viros, ceu leo qui prædatur in deserto: patrem quoque tuū esse generosum, neq; pernoctaturū in castris populi, Sed latitaturū alio in loco.* 9 *Cùm ergò irruerimus in eos ut primâ vice, & audierit famam quod cædes acciderit, & calamitas oppresserit populum qui secum est, operâ Abisalomis;* 10 *Sanè si vir magnanimus est & cor ejus ut cor leoninum, haudquaquam trepidabit, neque remittetur: nôrunt autem omnes Israelitæ patrem tuum esse magnanimum, & eos qui cum ipso sunt, robore præditos atque strenuos.* 11 *Ego igitur consilium do tibi, ut collectis ad te cunctis Israelitis à Dan usque ad Birsabea, teque in medio eorum procedente,* 12 *Exeamus ad eum in aliquam regionem ubicunque fuerit, & circumvallemus regionem illam instar roris quod decidit super terram, & ne unum quidem ex his qui cum ipso sunt relinquamus.* 13 *Quòd si ingrediatur civitatem aliquam, injicient in eam omnes Israelitæ funes trahentque illam ad torrentem, & ne gryllus quidem relinquetur in ea.* 14 *Dixerunt Abisalom & omnes Israelitæ, Consilium Husi Arcitæ melius est quàm consilium Achithophelis. Id autem fuit, quia Dominus præceperat irritum fieri bonum Achithophelis consilium, ut calamitatem induceret in Abisalomem.*

,hoc Sicut : ſacerdotes Ebjathar ad & , Sadoc ad Chuſai dixit Et
15 ויאמר חושי אל־צדוק ואל־אביתר הכהנים כזאת
: Iſrael ſenioribus & , Abſalom Achitophel conſuluit hoc ſicut &
וכזאת יעץ אחיתפל את־אבשלם ואת זקני ישראל
indicate &,feſtinanter mittite nunc Et .ego conſului hoc ſicut & hoc ſicut &
16 וכזאת וכזאת יעצתי אני: ועתה שלחו מהרה והגידו
etiam & , deſerti tranſitibus in nocte pernoctes Ne : dicendo ,David
לדוד לאמר אל־תלן הלילה בעברות המדבר וגם
.eo cum qui populo omni & , regi deglutiatur fortè ne;trāſibis,trāſeundo
עבור תעבור פן יבלע למלך ולכל־העם אשר אתו:
ancilla abiit & , Roghel fonte in ſtantes Achimahas & Jonathan Et
17 ויהונתן ואחימעץ עמדים בעין־רגל והלכה השפחה
non quia ;David regi indicaverunt & ,abierunt ipſi & : eis indicavit &
והגידה להם והם ילכו והגידו למלך דוד כי לא
indicavit & ,puer eos vidit Et .urbem ingredi videri poterant
18 יוכלו להראות לבוא העירה: וירא אתם נער ויגד
domum ad venerunt & ,feſtinanter ipſi ambo abierunt Et .Abſalom
לאבשלם וילכו שניהם מהרה ויבאו אל־בית־
.illuc deſcenderunt & ,ſuo atrio in puteus ei & ; Bachurim in viri
איש בבחרים ולו באר בחצרו וירדו שם:
diſtendit &,putei faciem ſuper operimentum expandit & ,mulier cepit Et
19 ותקח האשה ותפרש את־המסך על־פני הבאר ותשטח
ſervi venerunt Et .verbum eſt agnitum non & , grana contuſa eum ſuper
20 עליו הרפות ולא נודע דבר: ויבאו עבדי
, Achimahas Ubi : dixerunt & ,domum in mulierem ad Abſalom
אבשלום אל־האשה הביתה ויאמרו איה אחימעץ
.aquarum rivum Tranſierunt : mulier eis Dixitque ? Jonathan &
ויהונתן ותאמר להם האשה עברו מיכל המים
fuit Et .Jeruſalaim ſunt reverſi & ;invenerunt non &,quæſierunt Et
21 ויבקשו ולא מצאו וישבו ירושלם: ויהי
indicaverunt & ,abierunt & ,puteo de aſcenderunt & , eos abire poſt
אחרי לכתם ויעלו מהבאר וילכו ויגדו
feſtinanter tranſite & ,Surgite : David ad dixerúntque : David regi
למלך דוד ויאמרו אל־דוד קומו ועברו מהרה
ſurrexit Et .Achithophel vos ſuper conſuluit ſic quia , aquas
22 את־המים כי־ככה יעץ עליכם אחיתפל: ויקם
ad uſque ,Jarden tranſierunt & ,eo cum qui ,populus omnis & David
דוד וכל־העם אשר אתו ויעברו את־הירדן עד־
.Jarden tranſiret non qui defuit Non .unum ad uſque matutini lucem
אור הבקר עד־אחד לא נעדר אשר לא־עבר את־הירדן:
ſtravit & ,ſuū conſilium eſſet factum non quòd vidit Achitophel Et
23 ואחיתפל ראה כי לא נעשתה עצתו ויחבש את־
,ſuā domū ad præcepit&,ſuā civitatē in,ſuā domū in abiit &,ſurrexit &,aſinum
החמור ויקם וילך אל־ביתו אל־עירו ויצו אל־ביתו
.ſui patris ſepulchro in eſt ſepultus & ,eſt mortuus & ; ſe ſtrangulavit &
ויחנק וימת ויקבר בקבר אביו:
, ipſe ,Jarden tranſiit Abſalom & : Machanaim in venit David Et
24 ודוד בא מחנימה ואבשלם עבר את־הירדן הוא
Abſalom poſuit Hamaſam Et .eo cum Iſrael vir omnis &
25 וכל־איש ישראל עמו: ואת־עמשא שם אבשלם
ej' nomen & , viri filius Hamaſa Et .exercitum ſuper Joab pro
תחת יואב על־הצבא ועמשא בן־איש ושמו
ſororem Nachas filiam Abighal ad eſt ingreſſus qui , Iſraelita Ithra
יתרא הישראלי אשר־בא אל־אביגל בת־נחש אחות
terrā Abſalom & , Iſrael eſt caſtrametatus Et .Joab matris Serujah
26 צרויה אם יואב: ויחן ישראל ואבשלם ארץ
Nachas filius Subi & ;Machanaim in David venire ſecundū ,fuit Et .Ghilhad
27 הגלעד: ויהי כבוא דוד מחנימה ושבי בן־נחש
,debar-Lo de Hammiel filius Machir & ,Hammon filiorum Rabbah de
מרבת בני־עמון ומכיר בן־עמיאל מלא דבר
; Roghelim de Ghilhadites Barzillai &
וברזלי הגלעדי מרגלים:

Verſio VUL. LAT.

15 Et ait Chuſai Sadoc & Abiathar ſacerdotib' ; Hoc et hoc modo conſiliū dedit Achitophel Abſalom, & ſenioribus Iſrael : & ego tale & tale dedi 16 conſilium. Nunc ergò mittite citò ; & nuntiate David, dicentes ; Ne morêris nocte hâc in campeſtribus deſerti ; ſed abſq; dilatione tranſgredere : ne fortè abſorbeatur rex, & omnis popul' qui cum eo eſt. 17 Jonathas autem & Achimaas ſtabant juxta fontem Rogel : abiit ancilla & nuntiavit eis : & illi profecti ſunt, ut referrēt ad regē David nuntiū : non enim poterant videri, aut in- 18 troire civitatem. Vidit autem eos quidam puer, & indicavit Abſalom : illi verò concito gradu ingreſſi ſūt domū cujuſdā viri in Bahurim, qui habebat puteū in veſtibulo ſuo, & 19 deſcenderūt in eū. Tulit autē mulier, & expandit velamen ſup os putei, quaſi ſiccans ptiſanas : & ſic latuit res. 20 Cúmq; veniſſēt ſervi Abſalom in domū, ad mulierē dixerunt ; Ubi eſt Achimaas & Jonathas ? Et reſpondit eis mulier, Tranſierunt feſtinanter, guſtatâ paululū aquâ. At hi qui quærebant, cū non reperiſſent, re- 21 verſi ſunt in Jeruſalem. Cúmq; abiiſſent, aſcenderūt illi de puteo, & pergentes nuntiaverūt regi David, & dixerunt ; Surgite, & tranſite citò fluvium : quoniā hujuſcemodi dedit cōſiliū contra vos Achitophel. 22 Surrexit ergò David, & omnis popul' qui cū eo erat, & tranſierunt Jordanem, donec dilu- ceſceret : & ne un' quidē reſiduus fuit, qui non tranſiſſet 23 fluviū. Porrò Achitophel videns ꝙ non fuiſſet factum conſiliū ſuū, ſtravit aſinū ſuū, ſurrexítq; & abiit in domū ſuam & in civitatē ſuā : & diſpoſitā domo ſuâ, ſuſpendio interiit, & ſepult' eſt in ſepulchro pa- 24 tris ſui. David autē venit in caſtra, & Abſalom tranſivit Jordanem, ipſe & omnes viri 25 Iſrael cum eo. Amaſam verò conſtituit Abſalom pro Joab ſup exercitū : Amaſa autem erat fili' viri, qui vocabatur Jetra de Jeſraeli, qui ingreſſ' eſt ad Abigail filiā Naas, ſororem Saruiæ, quæ fuit mater Joab. 26 Et caſtrametat' eſt Iſrael cum Abſalom in terra Galaad. 27 Cúmq; veniſſet David in caſtra, Sobi fili' Naas de Rabbath filiorū Ammon, & Machir fili' Ammihel de Lodabar, & Berzellai Galaadites de Rogelim,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

15 Καὶ εἶπε (ο) Χουσὶ ὁ τοῦ Ἀραχὶ πρὸς Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς, Οὕτως καὶ οὕτως συνεβούλευσεν Ἀχιτόφελ τῷ Ἀβεσσαλὼμ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις Ἰσραήλ· καὶ οὕτως καὶ οὕτως συνεβούλευσα ἐγώ. 16 Καὶ νῦν ἀποστείλατε ταχὺ καὶ (π) ἀναγγείλατε τῷ Δαυὶδ, λέγοντες, Μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα ἐν Ἀραβὼθ τῆς ἐρήμου, καί γε διαβαίνων σπεῦσον, μήποτε (ρ) καταπείσῃ τὸν βασιλέα, (σ) καὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ᾽ αὐτοῦ. 17 Καὶ Ἰωνάθαν καὶ Ἀχιμάας εἱστήκεισαν ἐν τῇ πηγῇ Ῥωγήλ, καὶ ἐπορεύθη ἡ παιδίσκη, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ πορεύονται καὶ ἀναγγέλλουσι τῷ βασιλεῖ Δαυίδ· ὅτι οὐκ ἠδύναντο ὀφθῆναι τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν. 18 Καὶ εἶδεν αὐτοὺς παιδάριον, καὶ (τ) ἀνήγγειλε τῷ Ἀβεσσαλώμ. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ταχέως, καὶ (υ) εἰσῆλθαν εἰς οἰκίαν ἀνδρὸς ἐν Βαουρείμ· καὶ αὐτῷ λάκκος ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ κατέβησαν ἐκεῖ. 19 Καὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ διεπέτασε τὸ ἐπικάλυμμα ἐπὶ πρόσωπον τοῦ λάκκου, (φ) καὶ ἔψυξεν ἐπ᾽ αὐτῷ ἀραφώθ, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ῥῆμα. 20 Καὶ (χ) ἦλθον οἱ παῖδες Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὴν γυναῖκα εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ (ψ) εἶπαν, Ποῦ Ἀχιμάας καὶ Ἰωνάθαν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ γυνὴ, (ω) Παρῆλθαν μικρὸν τοῦ ὕδατος. καὶ ἐζήτησαν, καὶ οὐχ εὗραν, καὶ ἀνέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ. 21 Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτοὺς, καὶ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ ἐπορεύθησαν. καὶ (α) ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ, καὶ εἶπαν πρὸς Δαυὶδ, Ἀνάστητε καὶ διάβητε ταχέως τὸ ὕδωρ, ὅτι οὕτως ἐβουλεύσατο περὶ ὑμῶν Ἀχιτόφελ. 22 Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ (β) λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην ἕως τοῦ φωτὸς τοῦ πρωΐ, ἕως ἑνὸς οὐκ ἔλαθεν ὃς οὐ διῆλθε τὸν Ἰορδάνην. 23 Καὶ Ἀχιτόφελ εἶδεν ὅτι οὐκ ἐγενήθη ἡ βουλὴ αὐτοῦ, καὶ ἐπέσαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ· καὶ ἐνετείλατο τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἀπήγξατο καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη ἐν (γ) τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 24 Καὶ Δαυὶδ διῆλθεν εἰς Μαναΐμ· καὶ Ἀβεσσαλὼμ (δ) διέβη τὸν Ἰορδάνην αὐτὸς καὶ (ε) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ. 25 Καὶ τὸν Ἀμεσσαὶ κατέστησεν (ζ) Ἀβεσσαλὼμ ἀντὶ Ἰωὰβ ἐπὶ τῆς δυνάμεως. καὶ Ἀμεσσαὶ υἱὸς ἀνδρὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ (η) Ἰεθὲρ ὁ Ἰεζραηλίτης· οὗτος εἰσῆλθε πρὸς Ἀβιγαίαν θυγατέρα Νάας (θ) ἀδελφὴν Σαρουίας μητρὸς Ἰωάβ. 26 Καὶ παρενέβαλεν πᾶς Ἰσραὴλ καὶ Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὴν γῆν Γαλαάδ. 27 Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἦλθε Δαυὶδ εἰς (ι) Μαναΐμ, καὶ Οὐεσβὶ υἱὸς Νάας ἐκ Ῥαββὰθ (κ) υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ Μαχὶρ υἱὸς (λ) Ἀμιὴλ ἐκ Λωδαβὰρ, καὶ Βερζελλὶ ὁ Γαλααδίτης ἐκ (μ) Ῥωγελλίμ,

15 *Et dixit Chuſi, (l) qui Arachi, ad Sadoc et Abiathar ſacerdotes; Sic, & ſic conſilium dedit Achitophel ipſi Abeſſalom, & ſenioribus Iſrael : & ſic, & ſic conſilium dedi ego.* 16 *Et nunc mittite citò, & annuntiate David, dicentes ; Nè maneas nocte in (m) Araboth deſerti, etiam tranſiens feſtina ; nè fortè (n) abſorbeat regem, & omnem populum, qui cum eo.* 17 *Et Jonathan, & Achimaas ſteterant in fonte Rhogel : & ivit ancilla, & nuntiavit eis : Et ipſi vadunt, & annuntiant regi David ; quia non poterant videri ingredi in civitatem.* 18 *Et vidit eos puer, & annuntiavit Abeſſalom. Et iverunt ambo velociter, & intrārunt in domum viri in Baurim : & ei ciſterna in atrio. Et deſcenderunt illuc.* 19 *Et ſumpſit mulier, & expandit velum ſuper (o) faciem ciſternæ, & ſiccavit ſuper illud (p) Arapboth : & non eſt agnitum verbum.* 20 *Et venerunt pueri Abeſſalom ad mulierem in domum, & dixerunt ; Ubi Achimaas, & Jonathan ? Et dixit eis mulier ; (q) Prætererunt puſillum aquæ. Et quæſierunt, & non invenerunt, & reverterunt in Hieruſalem.* 21 *Factum eſt autem, poſtquàm ipſi abierunt ; & aſcenderunt è ciſterna, & iverunt. Et annuntiaverunt regi David, & dixerunt ad David ; Surgite, & tranſite velociter aquam : quoniam ſic conſilium dedit de vobis Achitophel.* 22 *Et ſurrexit David, & omnis populus, qui cum eo : & tranſierunt Jordanem, uſque ad lucem matutinam, uſque ad unum non latuit, qui non tranſierit Jordanem.* 23 *Et Achitophel vidit, quia non eſt factum conſilium ſuum, & inſtravit aſinum ſuum, & ſurrexit, & abiit* in domum ſuam *in civitatem ſuam : & mandavit domui ſuæ, & ſuffocavit ſe, & mortuus eſt ; & ſepultus eſt in ſepulchro patris ſui.* 24 *Et David tranſiit in (r) Manaim. Et Abeſſalom tranſiit Jordanem ipſe, & omnis vir Iſrael cum eo.* 25 *Et ipſum Ameſſai conſtituit Abeſſalom pro Joab ſuper virtutem. Et Ameſſai filius viri ; & nomen ejus Jether Jezraelites. Hic intravit ad Abigæam filiam (ſ) Naas, ſororem Saruiæ matris Joab.* 26 *Et caſtrametatus eſt omnis Iſrael, & Abeſſalom in terra Galaad.* 27 *Et factum eſt, quando venit David in Manaim, & Ueſbi filius Naas de Rhabbath filiorū Ammō, & Machir filius Amjel de Lodabar, & Berzelli Galaadites de Rhogellim,*

MS. A. (ο) Χουσὶ πρὸς Σαδὼκ καὶ (π) ἀπαγγείλατε (ρ) καταπίῃ (σ) καὶ τὸν (τ) ἀπήγγειλεν (υ) εἰσῆλθον (φ) καὶ ἔψυξεν ἐπ᾽ αὐτῷ Ἀραβωθώθ, (χ) ἦλθαν (ψ) εἶπον, (ω) Παρῆλθον (α) ἀνήγγειλαν (β) λαὸς μετ᾽ (γ) τῷ * οἴκῳ τοῦ (δ) διῆλθεν (ε) πᾶς Ἰσραὴλ (ζ) Ἀβεσσαλὼμ τῷ Ἰωάβ (η) Ἰοθὸρ ὁ Ἰσμαηλείτης (θ) ἀδελφοῦ (ι) Μααναεὶμ, Οὐεσβεὶ (κ) υἱὸς (λ) Ἀμιὴς (μ) Ῥωγηεὶμ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ואמר חושי לצדוק ולאביתר כהניא כדין וכדין מליך אחיתופל ית אבשלום וית סבי
16 ישראל וכדין מלכית אף אנא: וכען שלחו בפריע וחוו לדוד למימר לא תבית בליליא
17 במישרי מדברא ואף מעבר תעבר דלמא יתחני למלכא ולכל עמא די עמיה: ויהונתן
ואחימעץ קימין בעין קצרא ואזלת אמתא וחויאת להון ואנון ייזלון וחויאו למלכא דוד
18 ארי לא יכלין לאתחזאה למיעל לקרתא: וחזא יתהון עולימא וחוי לאבשלום ואזלו
19 תרויהון בפריע ועלו לבית גברא בעלימת וליה גובא בדרתיה ונחתו תמן: ונסיבת
אתתא ופרסת ית פרסא על פומא דגובא ושטחת עלוהי דקילן ולא אתידע פתגמא:
20 ואתו עבדי אבשלום לות אתתא לביתא ואמרו אן אחימעץ ויהונתן ואמרת להון אתתא
21 כבר עברו ית ירדנא ובעו ולא אשכחו ותבו לירושלם: והוה בתר מיזלהון וסליקו מגובא
ואזלו וחויאו למלכא דוד ואמרו לדוד קומו ועברו בפריע ית ירדנא ארי כדין מליך
22 עליכון אחיתופל: וקם דוד וכל עמא די עמיה ועברו ית ירדנא עד מנהר צפרא עד חד
23 לא שנא דלא עבר ית ירדנא: ואחיתופל חזא ארי לא אתקיים מלכיה וזריז ית חמרא
וקם ואזל לביתיה ולקרתיה ופקיד על אנש ביתיה ואתחנק ומית ואתקבר בקברא
24 דאבוהי: ודוד אתא למחנים ואבשלום עבר ית ירדנא הוא וכל אנש ישראל עמיה: וית 25
עמשא מני אבשלום חלף יואב על חילא ועמשא בר גברא ושמיה יתרא ישראלא
26 דעל לות אביגל בת נחש אחתיה דצרויה אמיה דיואב: ושרא ישראל ואבשלום
27 בארע גלעד: והוה כד אתא דוד למחנים ושובי בר נחש מרבת בני עמון ומכיר בר
עמיאל מלוא דבר וברזילי גלעדאה מרגלים:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

15 Et dixit Hhuſai ad Szadok & ad Abiathar ſacerdotes: Sic & ſic conſuluit Ahhithophel Abſalom & ſenibus Iſrael; et ſic conſului ego. 16 Et nunc mittite in feſtinatione, et nunciate David dicendo: Ne morêris in nocte in *planiciebus deſerti*, ſed etiam tranſeundo tranſibis, ne fortè pereundum ſit regi et omni populo qui cum eo. 17 Et Jehonathan et Ahhimaghaſz ſtabant in ſcaturigine fullonis, et ivit ancilla et indicavit illis, & illi iverunt et indicaverunt regi David, quia non poterant videri ingrediendo urbē. 18 Et vidit illos adoleſcens, et indicavit Abſalom, et iverunt ambo illi in feſtinatione, et intraverunt in domum viri in Ghalemeth, et illi erat puteus in atrio ſuo, et deſcenderunt illuc. 19 Et accepit mulier et expandit operimentum ſuper os putei, et extendit ſuper illum frumenta contuſa, et non cognita eſt res. 20 Et venerunt ſervi Abſalom ad mulierem in domum, et dixerunt: Ubi Ahhimaghaz & Jehonathan ? et dixit illis mulier, Jam tranſierunt Jardena : & quæſierunt et non invenerunt, et redierunt ad Jeruſalem. 21 Et fuit poſtquam abiiſſent illi, et aſcenderunt de puteo, et iverunt et indicaverunt regi David, et dixerunt ad David: Surgite et tranſite in feſtinatione Jardena, quia ſic conſuluit contra vos Ahhithophel. 22 Et ſurrexit David et omnis populus qui erat cum illo, et tranſierunt Jardena donec illuceſceret aurora : uſq; ad unum non defuit qui non tranſiret Jardena. 23 Et Ahhithophel vidit quòd non firmatum eſſet conſilium ſuum, et ſtravit aſinū ſuum, et ſurrexit et abiit ad domum ſuam et ad urbem ſuam, et diſpoſuit ſuper hominem domus ſuæ, & ſtrangulavit ſeſe et mortuus eſt, et ſepult' eſt in ſepulchro patris ſui. 24 Et David venit in Mahhanaim, et Abſalom tranſivit Jardena, ipſe & omnis homo Iſrael cum eo. 25 Et Ghamazza præfecit Abſalom pro Joab ſuper exercitum: et Ghamazza filius erat viri et nomen ejus Jithra Jiſraelæus qui intraverat ad Abigal filiam Nahhas ſororem ipſius Szarujah matris Joab. 26 Et conſedit Iſrael et Abſalom in terra Gilghad. 27 Et fuit, quando venit David ad Mahhanaim, et Subi filius Nahhas ex Rabbath filiorum Ghamon & Machir filius Ghamiel de Lodebar, et Barzelai Gilghadæus de Rogelim.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܘܐܡܪ ܚܘܫܝ ܠܨܕܘܩ ܘܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. ܗܟܢܐ. ܘܗܟܢܐ ܡܠܟ ܐܚܝܬܘܦܠ ܠܐܒܫܠܘܡ
ܘܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܟܢܐ. ܘܗܟܢܐ ܡܠܟܬ ܐܢܐ.* ܘܗܫܐ ܫܕܪܘ ܒܥܓܠ. ܘܚܘܘ ܠܕܘܝܕ. 16
ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܐ ܬܒܘܬ ܒܠܠܝܐ. ܒܡܫܪܐ ܕܡܕܒܪܐ. ܐܠܐ ܥܒܪ ܥܒܘܪ. ܕܠܐ ܬܐܒܕ ܐܢܬ. ܘܟܠܗ
17 ܥܡܐ ܕܥܡܟ. * ܘܢܬܢ ܘܐܚܝܡܥܨ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܥܝܢܐ ܕܩܨܪܐ. ܘܐܙܠܬ ܐܡܬܐ. ܘܚܘܝܬ
ܠܗܘܢ. ܘܐܙܠܘ ܘܚܘܘ ܠܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܬܚܙܝܘ ܘܠܡܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ.
18 * ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ ܛܠܝܐ. ܘܚܘܝ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܘܐܙܠܘ ܬܪܝܗܘܢ. ܘܥܠܘ ܠܒܝܬܗ ܕܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ
19 ܒܝܬ ܚܘܪܘܢ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܓܘܒܐ ܒܕܪܬܗ. ܘܢܚܬܘ ܠܗ. * ܘܢܣܒܬ ܐܢܬܬܐ ܟܣܝܬܐ. ܘܦܪܣܬ
20 ܥܠ ܦܘܡܗ ܕܓܘܒܐ. ܘܡܬܚܬ ܥܠܘܗܝ ܩܠܝܐ. ܘܠܐ ܐܬܝܕܥ. * ܘܐܬܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܫܠܘܡ
ܠܒܝܬܐ ܠܘܬ ܐܢܬܬܐ. ܘܐܡܪܘ. ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ ܐܚܝܡܥܨ ܘܢܬܢ. ܐܡܪܐ ܠܗܘܢ ܐܢܬܬܐ. ܥܒܪܘ ܠܗܘܢ
21 ܡܝܐ. ܡܛܠ ܕܒܥܘ ܡܝܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ. ܘܗܦܟܘ ܠܗܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܐܙܠܘ
ܠܗܘܢ. ܣܠܩܘ ܠܗܘܢ ܡܢ ܓܘܒܐ. ܘܐܙܠܘ. ܘܚܘܘ ܠܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܩܘܡ
22 ܥܒܪ ܒܥܓܠ ܡܝܐ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܡܠܟ ܥܠܝܟܘܢ ܐܚܝܬܘܦܠ. * ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܘܟܠܗ
23 ܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܘܥܒܪܘ ܝܘܪܕܢܢ. ܥܕܡܐ ܠܢܓܗܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܚܪ ܚܕ ܕܠܐ ܥܒܪ ܝܘܪܕܢܢ. *ܘܐܚܝܬܘܦܠ
ܚܙܐ ܕܠܐ ܐܬܥܒܕܬ ܡܠܟܗ. ܘܐܣܪܗ ܠܚܡܪܗ. ܘܩܡ ܐܙܠ ܠܒܝܬܗ. ܘܠܡܕܝܢܬܗ. ܘܦܩܕ
24 ܥܠ ܒܝܬܗ. ܘܚܢܩ ܢܦܫܗ. ܘܡܝܬ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܩܒܪܐ ܕܐܒܘܗܝ. * ܘܕܘܝܕ. ܐܬܐ
25 ܠܡܚܢܝܡ. ܘܐܒܫܠܘܡ. ܥܒܪ ܝܘܪܕܢܢ. ܗܘ. ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ. *ܘܠܥܡܣܐ. ܐܩܝܡ
ܐܒܫܠܘܡ ܚܠܦ ܝܘܐܒ. ܥܠ ܚܝܠܐ. ܘܥܡܣܐ. ܒܪܗ ܗܘܐ ܕܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܣܪܝܠܝܐ. ܘܫܡܗ
26 ܝܬܪܐ. ܕܥܠ ܗܘܐ ܥܠ ܐܒܝܓܝܠ ܒܪܬ ܢܚܫ ܚܬܗ ܕܨܪܘܝܐ ܐܡܗ ܕܝܘܐܒ. * ܘܫܪܐ ܐܝܣܪܝܠ
27 ܘܐܒܫܠܘܡ ܒܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ. * ܘܟܕ ܐܬܐ ܕܘܝܕ ܠܡܚܢܝܡ. ܐܒܝܫܝ ܒܪ ܢܚܫ ܡܢ ܪܒܬ
ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܡܟܝܪ ܒܪ ܓܡܝܠ ܡܢ ܠܘܕܒܪ. ܘܒܪܙܠܝ ܓܠܥܕܝܐ ܡܢ ܕܘܒܠܝܢ.

15 Ait Huſi ad Sadoc & ad Abithar ſacerdotes, Talia ac talia conſuluit Ahitophel Abiſalomi totíque Iſraeli, ego verò talia ac talia conſului. 16 Nunc mittite celeriter, & indicate Davidi, & dicite illi ; Ne pernoctes hâc nocte in planitie deſerti, ſed prætergredere, ne pereas, tu & univerſus populus qui tecum eſt. 17 Porrò Nathan & Ahimees ſtabant prope fontem fullonis, & abiens ancilla indicavit eis, ut euntes indicarent regi Davidi : non enim poterant comparere, aut ingredi civitatem. 18 (Videns tamen illos puer quidam, nuntiavit Abiſalomi.) Ambo itaque profecti ingreſſi ſunt domum viri cujuſdam Bethhoronitæ qui puteum habebat in atrio ſuo, in quem deſcenderunt. 19 Tollénſque ſibi mulier tegumentum explicavit ſuper puteum, expandítque ſuper illud cicerculam, nemine conſcio. 20 Et venientibus ſervis Abiſalomis in domum mulieris, ac dicentibus ; Ubinam eſt Ahimees & Nathan ? dixit illis mulier, Prætergreſſi ſunt iſtinc ; quæſierunt enim aquam, & non invenerunt : ſic redierunt illi in Jeruſalē. 21 Poſtquā abierunt illi, aſcenderunt hi de puteo, & pergentes nuntiaverunt regi Davidi, ac dixerunt ei ; Surge citò, & trajice aquas ; quoniam ſic conſuluit contra vos Ahitophel. 22 Surgens itaque David & omnis popul' qui erat cum eo, trajecit Jordanē : & cùm orta eſſet aurora, nemo remanſit qui non trajeciſſet Jordanē. 23 Ahitophel autē videns haud ſucceſſiſſe conſilium ſuū, ſtravit aſinum ſuū, et conſurgens abiit in domū ſuam & in civitatē ſuam, & diſpoſitā re familiari ſtrangulavit ſeipſū, & mortu' eſt, ac ſepult' in ſepulchro patris ſui. 24 Cùm tranſiiſſet David ad Mahanim, tranſiniſit Abiſalom Jordanem, ipſe & omnes Iſraelitæ cum eo. 25 Porrò Amaſam conſtituerat Abiſalom loco Joabi ſuper militiā. Amaſa verò filius erat viri cujuſdam Iſraelitæ nomine Jethra, qui ingreſſ' fuerat ad Abigal filiam Nahas, ſororē Suriæ matris Joab. 26 Et caſtrametat' eſt Iſrael et Abiſalom in terra Gelaad. 27 Cùm inquā, perveniſſet David ad Mahanim, Abiſai filius Nahas de Rabath filiorū Ammon, & Machir filius Ghemil de Ludbar, & Bar-zali Gelaadites de Doblin,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * ثم قال حوسي لصادوق ولابيثار الكهنين * ان احيدوفال اشار علي ابسالوم وعلي جميع بني
16 اسرائيل بكذا وكذا * وانا اشرت انا بخلاف ذلك * فارسلا الآن واخبرا داود سريعا وقولا له * لا تبيت في
17 صحراء البرية * ولكن جز من هناك * لئلا تهلك انت وجميع من معك * وكان ناثان واحيمعاص
فاعين عند بير القصار * فانطلقت اليهما امة من جوار الكاهن واخبرتهما * فانصرفا واخبرا
18 داود الملك * وذلك انهما لم يقدرا ان يظهرا في المدينة * وبصر بهما فتي فاخبر ابسالوم * واما
19 هما فانطلقا ودخلا بيت رجل من اهل حوريم * وكانت له في داره بير * فنزلا الي البير * واخذت
20 امراته مسحا * وبسطته علي راس البير * وبسرت عليه شعيرا مدقوقا * ولم يعلم بهما احد * فجاء
عبيد ابسالوم الي بيت المراة وقالوا * اين احيمعاص وناثان * قالت لهم المراة * قد جازا * لانهما
21 طلبا ماء ولم يجدا * فرجع عبيد ابسالوم الي اورشليم * ومن بعد رجوعهم صعدا من البير *
وانطلقا واخبرا داود الملك وقالا له * قم سريعا وجز النهر * لان احيدوفال اشار علي ابسالوم
22 بكذا وكذا * فقام داود وجميع من معه وجازوا الاردن * فلما اصبحوا جازوا كلهم * ولم يبق منهم
23 انسان لم يجز الاردن * فلما راي احيدوفال ان مشورته لم تقبل * اسرج دابته وركبها * وانصرف
24 الي منزله والي قريته * وامر بنيه واوصاهم بما اراد * وخنق نفسه ومات * ودفن في قبر ابيه * واما
25 داود فجاز الي مخيم * وجاز ابسالوم بحار نهر الاردن ايضا هو وجميع بني اسرائيل معه * واما
ابسالوم فصير صاحب حربته بدل احيدوفال رجلا يسمي عسا ابن رجل ايسر اسمه يثرا * دخل
26 علي ابيغال ابنة ابيساء اخت صوريا ام يواب * ونزل بنو اسرائيل وابسالوم ارض جلعاد * فلما
27 جاء داود الي مخيم اتاه ابيساء ابن جلسور من ربث مدينة بني عمون * وماخير بن جميل من مدينة
لودبر * وابن زالي الجلعادي من مدينة دينبس *

15 *Tū dixit Huſi ad Sadoc et ad Abiathar ſacerdotes, Achithophel tale ac tale dedit conſilia Abiſalomi & omnibus Iſraelitis, ego verò contrariū dedi conſiliū.* 16 *Mittite ergò, & quamprimùm ſignificate Davidi, ac dicite ei, Ne permaneas in ſolitudine deſerti, ſed trajicito illinc, ne pereas tu et omnes qui tecum ſunt.* 17 *Interea Nathan & Achimeas ſtabant prope puteum fullonis : abiens ergò ad eos una ex ancillis ſacerdotis, indicavit* hoc *illis ? qui profecti indicārunt Davidi regi. (Atq; id quidē, quoniam iſti duo non poterant præbere ſe in urbe.)* 18 *Attamen videns eos puer quidam, nuntiavit Abiſalomi : ipſi verò profecti ingreſſi ſunt domū cujuſdā è civib' Horim, qui habebat in atrio ſuo puteū, & deſcenderunt in puteū.* 19 *Cepit autem uxor ejus cilicium, expanditq; ſuper os putei, & ſparſit ſuper illud hordeū contuſum, nemine eos deprehendente.* 20 *Cúmq; veniſſent ſervi Abiſalomis ad domū mulieris illius, & dixiſſent, Ubi ſunt Achimeas et Nathan? reſpondit mulier, Jam tranſierunt, quoniam petebant aquam, et non repererunt : quapropter redierunt ſervi Abiſalomis in Jeruſalē.* 21 *Poſtquā redierunt hi, aſcenderunt illi duo è puteo, et euntes indicārunt Davidi regi, et dixerunt ei, Surge quāprimùm, et trajice fluviū ; nā Achithophel tale ac tale conſiliū dedit Abiſalomi.* 22 *Sic ſurgens David & omnes qui ſecū erant, trajecerunt Jordanem ; cúmque ortus eſſet eis dies, tranſierant omnes, ita ut nemo ex eis manſiſſet qui non tranſiſſet Jordanē.* 23 *Cùm autem vidiſſet Achithophel rejectum fuiſſe cōſiliū ſuū, ſternens jumentū ſuū, illudq; conſcendens perrexit in domū ſuā & civitatē ſuam ; & cùm dediſſet filiis ſuis præcepta & monita quæ voluit, ſtrangulavit ſeſe, ac mortuus eſt, & ſepultus in ſepulchro patris ſui.* 24 *Cæterùm David tranſiit ad Mahanaim, & Abiſalom quoque trajecit vadum fluvii Jordanis, tam ipſe quàm omnes Iſraelitæ cum ipſo.* 25 *Et verò Abiſalom creavit poſitionem lanceæ ſuæ loco Achithophelis, virum quendam qui vocabatur Amaſa, filium viri cujuſdam divitis nomine Jethra, qui congreſſus fuerat cum Abigale filia Abiſai, ſorore Suriæ matris Joabi.* 26 *Tum caſtra fixerunt Iſraelitæ & Abiſalom in terra Galaad.* 27 *Cùm autem perveniſſet David ad Mahanim, convenerunt eum Abiſai filius Geſur ex Rabbath urbe Ammonitarum oriundus, & Machir filius Gemil ex urbe Lodbar, & filius Zali Galaaditæ ex urbe Denbis :*

, tostum & ,farinã & ,hordea & ,frumenta & ,figuli vas & ,scyphos & ,Cubile
28 מִשְׁכָּב וְסַפּוֹת וּכְלִי יוֹצֵר וְחִטִּים וּשְׂעֹרִים וְקֶמַח וְקָלִי
coagulationes & ,pecus & ,butyrum & ,mel Et ; tostum & ,lentes & ,fabam &
29 וּפוֹל וַעֲדָשִׁים וְקָלִי׃ וּדְבַשׁ וְחֶמְאָה וְצֹאן וּשְׁפוֹת
; vescendum ad eo cum qui populo & , David fecerunt accedere bovis
בָּקָר הִגִּישׁוּ לְדָוִד וְלָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ לֶאֱכוֹל
.deserto in sitiens & , lassus & , famelicus Populus : dixerunt quia
כִּי אָמְרוּ הָעָם רָעֵב וְעָיֵף וְצָמֵא בַּמִּדְבָּר׃

CAP. XVIII. יח

eos super posuit & , secum qui populum David numeravit Et
1 וַיִּפְקֹד דָּוִד אֶת־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּשֶׂם עֲלֵיהֶם
,populum David misit Et .centenorum principes & ,millium principes
2 שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת׃ וַיְשַׁלַּח דָּוִד אֶת־הָעָם
.filii Abisai manu in partem tertiam & ,Joab manu in partem tertiam
הַשְּׁלִשִׁית בְּיַד־יוֹאָב וְהַשְּׁלִשִׁית בְּיַד אֲבִישַׁי בֶּן־
Dixitque .Ghittæi Itthai manu in partem tertiam & ,Joab fratris Serujah
צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב וְהַשְּׁלִשִׁת בְּיַד אִתַּי הַגִּתִּי וַיֹּאמֶר
.vobiscum ego etiam egrediar Egrediendo : populum ad rex
הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם יָצֹא אֵצֵא גַּם־אֲנִי עִמָּכֶם׃
, fugerimus fugiendo si quia ; egredieris Non : populus Dixitque
3 וַיֹּאמֶר הָעָם לֹא תֵצֵא כִּי אִם־נֹס נָנוּס
ponent non,nostrũ medietas mortua fuerit si & ; cor nos ad ponent non
לֹא־יָשִׂימוּ אֵלֵינוּ לֵב וְאִם־יָמֻתוּ חֶצְיֵנוּ לֹא־יָשִׂימוּ
quod bonum nunc Et .millia decem nos sicut nunc quia , cor nos ad
אֵלֵינוּ לֵב כִּי־עַתָּה כָמֹנוּ עֲשָׂרָה אֲלָפִים וְעַתָּה טוֹב כִּי־
: rex eos ad Dixitque .auxiliandum ad civitate à nobis sis
4 תִהְיֶה־לָּנוּ מֵעִיר לַעְזוֹר׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַמֶּלֶךְ
manum ad rex stetit Et .faciam , vestris oculis in erit bonum Quod
אֲשֶׁר־יִיטַב בְּעֵינֵיכֶם אֶעֱשֶׂה וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ אֶל־יַד
.millia ad & centum ad egrediebantur populus omnis & , portæ
הַשַּׁעַר וְכָל־הָעָם יָצְאוּ לְמֵאוֹת וְלַאֲלָפִים׃
Leniter : dicendo , Itthai & , Abisai & , Joab rex præcepit Et
5 וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־יוֹאָב וְאֶת־אֲבִישַׁי וְאֶת־אִתַּי לֵאמֹר לְאַט־
rex præcipiendo in,audierunt populus omnis &:Absalom ad puerum ad mihi
לִי לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם וְכָל־הָעָם שָׁמְעוּ בְּצַוֹּת הַמֶּלֶךְ
populus est egressus Et .Absalom verbum super principibus omnibus
6 אֶת־כָּל־הַשָּׂרִים עַל־דְּבַר אַבְשָׁלוֹם׃ וַיֵּצֵא הָעָם
.Ephraim sylva in prælium fuit & ;Israel occursum in campum in
הַשָּׂדֶה לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה בְּיַעַר אֶפְרָיִם׃
ibi fuit & ,David servorum facies ad Israel populus ibi sunt cæsi Et
7 וַיִּנָּגְפוּ שָׁם עַם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וַתְּהִי־שָׁם
ibi fuit Et .millium viginti illa die in magna plaga
8 הַמַּגֵּפָה גְדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים אָלֶף׃ וַתְּהִי־שָׁם
sylva multiplicavit & : terræ omnis facies super dispersum prælium
הַמִּלְחָמָה נְפֹצוֹת עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיֶּרֶב הַיַּעַר
occurrit Et .illa die in gladius devoravit quos iis ab, populo in peredere
9 לֶאֱכֹל בָּעָם מֵאֲשֶׁר אָכְלָה הַחֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא׃ וַיִּקָּרֵא
: mulum super equitans Absalom & ,David servorum facies ad Absalom
אַבְשָׁלוֹם לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם רֹכֵב עַל־הַפֶּרֶד
se tenuit & , magnæ quercus densitatem subter mulus est ingressus &
וַיָּבֹא הַפֶּרֶד תַּחַת שׂוֹבֶךְ הָאֵלָה הַגְּדוֹלָה וַיֶּחֱזַק
mulus & : terram inter & , cœlos inter est datus & ,quercu in ejus caput
רֹאשׁוֹ בָאֵלָה וַיֻּתַּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ וְהַפֶּרֶד
, Joab indicavit & ,unus vir vidit Et .transivit , eo sub qui
10 אֲשֶׁר־תַּחְתָּיו עָבָר׃ וַיַּרְא אִישׁ אֶחָד וַיַּגֵּד לְיוֹאָב
Joab dixit Et .quercu in suspensum Absalom vidi Ecce :dixit &
11 וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי אֶת־אַבְשָׁלֹם תָּלוּי בָּאֵלָה׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָב
ibi eũ percussisti non cur & ,vidisti ecce Et : sibi indicanti viro
לָאִישׁ הַמַּגִּיד לוֹ וְהִנֵּה רָאִיתָ וּמַדּוּעַ לֹא־הִכִּיתוֹ שָׁם
? unum cingulum & ,argenteos decem tibi dare me super & : terram in
אָרְצָה וְעָלַי לָתֶת לְךָ עֲשָׂרָה כֶסֶף וַחֲגֹרָה אֶחָת׃

Versio VULG. LAT.

28 Obtulerunt ei stratoria, et tapetia, et vasa fictilia, frumentũ, et hordeum, et farinam, et polentam, et fabam, et lentem, et 29 frixũ cicer, Et mel, et butyrũ, oves, et pingues vitulos: dederúntque David, et populo qui cum eo erat, ad vescendum: suspicati enim sunt, populum fame et siti fatigari in deserto.

CAP. XVIII.

1 IGitur considerato David populo suo, constituit super eos 2 tribunos et centuriones. Et dedit populi tertiam partem sub manu Joab, et tertiã partẽ sub manu Abisai filii Saruiæ fratris Joab, et tertiã partem sub manu Ethai, qui erat de Geth: dixitq; rex ad populũ, Egre-3 diar et ego vobiscum. Et respondit populus, Non exibis: sive enim fugerimus, non magnoperè ad eos de nobis pertinebit: sive media pars ceciderit è nobis, non satis curabunt: quia tu unus pro decem millibus computaris: melius est igitur ut sis nobis in urbe 4 præsidio. Ad quos rex ait; Quod vobis videtur rectum, hoc faciã. Stetit ergò rex juxta portam: egrediebatúrque populus p turmas suas, centeni, et milleni. 5 Et præcepit rex Joab, et Abisai, et Ethai, dicens; Servate mihi puerum Absalom. Et omnis populus audiebat præcipientem regem cunctis principibus pro Ab-6 salom. Itaque egressus est populus in campum contra Israel, et factum est prælium in 7 saltu Ephraim. Et cæsus est ibi populus Israel ab exercitu David, factáque est plaga magna in die illa, viginti millium. 8 Fuit autẽ ibi prælium dispersũ super faciem omnis terræ, et multò plures erant quos saltus consũpserat de populo, quàm hi quos voraverat gladius in 9 die illa. Accidit autem ut occurreret Absalom servis David, sedens mulo: cúmque ingressus fuisset mulus subter condensam quercum et magnam, adhæsit caput ejus quercui: et illo suspenso inter cœlum et terram, mulus, cui 10 insederat, pertransivit. Vidit autem hoc quispiam, et nuntiavit Joab, dicens; Vidi 11 Absalom pendere de quercu. Et ait Joab viro, qui nuntiaverat ei; Si vidisti, quarè non confodisti eum cum terra, et ego dedissem tibi decem argenti siclos, et unum balteum?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Ἤνεγκαν δέκα (ν) κοίτας ἀμφιτάπους, καὶ λέβητας (ξ) δέκα, καὶ σκεύη κεράμου, καὶ πυροὺς, καὶ κριθὰς, καὶ ἄλευρον, καὶ ἄλφιτον, καὶ κύαμον, 29 καὶ φακὸν, Καὶ μέλι, καὶ βούτυρον, καὶ πρόβατα, καὶ (ο) σαφὼθ βοῶν. καὶ προσήνεγκαν τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ φαγεῖν· ὅτι εἶπεν, Ὁ λαὸς (π) πεινῶν καὶ ἐκλελυμένος καὶ διψῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

28 Attulerunt decem cubilia, tapetia, & lebetes (t) decem, & vasa figuli, & frumenta, & hordea, & farinam, (u) polentam, & fabam, & lentem, 29 Et mel, & butyrum, & oves, & (x) sapboth boum. Et attulerunt David, & populo, qui cũ eo, ad comedendum: quoniã dixit, (y) Popul^9 esuriens, & lassatus, & sitiens in deserto.

MS. A. (ν) κοίτας καὶ ἀμφιτάπους, (ξ) δέκα, καὶ πυροὺς (ο) σαφφὼθ (π) πεινῶν καὶ διψῶν καὶ ἐκλελυμένος ἐν τῇ

ΚΕΦ. ΙΗ'.

1 ΚΑὶ ἐπεσκέψατο Δαυὶδ τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτῶν (α) χιλιάρχους 2 καὶ ἑκατοντάρχους. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν λαὸν τὸ τρίτον ἐν χειρὶ Ἰωὰβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ (β) Ἀβεσσὰ υἱοῦ Σαρουίας ἀδελφοῦ Ἰωὰβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ (γ) Ἐθὶ τοῦ Γεθθαίου. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν λαὸν, Ἐξελθὼν ἐξ-3 ελεύσομαι καί γε ἐγὼ μεθ' ὑμῶν. Καὶ (δ) εἶπον, Οὐκ ἐξελεύσῃ, ὅτι ἐὰν φυγῇ φύγωμεν, οὐ θήσουσιν ἐφ' ἡμᾶς καρδίαν· καὶ ἐὰν ἀποθάνωμεν τὸ ἥμισυ ἡμῶν, οὐ θήσουσιν ἐφ' ἡμᾶς καρδίαν, ὅτι σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες· καὶ νῦν ἀγαθὸν ὅτι ἔσῃ ἡμῖν ἐν τῇ πόλει (ε) βο-4 ήθεια τοῦ βοηθεῖν. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς, Ὃ ἐὰν ἀρέσῃ ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, ποιήσω. καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἀνὰ χεῖρα τῆς πύλης· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξεπορεύετο εἰς ἑκατοντάδας καὶ εἰς χιλιάδας. 5 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Ἰωὰβ καὶ τῷ (ζ) Ἀβεσσὰ καὶ τῷ (η) Ἐθὶ, λέγων, Φείσασθέ (θ) μοι τοῦ παιδαρίου τοῦ (ι) Ἀβεσσαλώμ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐντελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν 6 ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ· Καὶ ἐξῆλθε πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὸν δρυμὸν (κ) ἐξεναντίας Ἰσραήλ. καὶ ἐγέ-7 νετο ὁ πόλεμος ἐν τῷ δρυμῷ Ἐφραίμ. Καὶ ἔπταισεν (λ) ἐκεῖ ὁ λαὸς Ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυὶδ, καὶ ἐγένετο ἡ θραῦσις μεγάλη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἴκοσι χιλιάδες 8 ἀνδρῶν. Καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ὁ πόλεμος διεσπαρμένος ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς· καὶ ἐπλεόνασεν ὁ δρυμὸς τοῦ καταφαγεῖν ἐκ τοῦ λαοῦ, ὑπὲρ οὓς (μ) κατέφαγεν ἐν τῷ λαῷ ἡ 9 μάχαιρα τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ συνήντησεν Ἀβεσσαλὼμ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυίδ· καὶ (ν) Ἀβεσσαλὼμ ἦν ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν ὁ ἡμίονος (ξ) ὑπὸ τὸ δάσος τῆς δρυὸς τῆς (ο) μεγάλης, καὶ περιεπλάκη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐν τῇ δρυΐ, καὶ ἐκρεμάσθη ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναμέσον τῆς γῆς, καὶ ὁ ἡμίονος (π) ὑποκάτω αὐτοῦ παρῆλθε. 10 Καὶ εἶδεν ἀνὴρ εἷς, καὶ ἀνήγγειλε (ρ) τῷ Ἰωὰβ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ (σ) ἑώρακα τὸν Ἀβεσσαλὼμ 11 κρεμάμενον ἐν τῇ δρυΐ. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ ἀνδρὶ τῷ (τ) ἀναγγέλλοντι αὐτῷ, Καὶ ἰδοὺ (υ) ἑώρακας· τί ὅτι οὐκ ἐπάταξας (φ) αὐτὸν ἐκεῖ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐγὼ ἂν δεδώκειν σοι δέκα ἀργυρίου καὶ παραζώνην μίαν;

CAP. XVIII.

1 ET recognovit David populum, qui cum eo: et super eos constituit chiliarchos, & centuriones. 2 Et misit David populum tertiam partem in manu Joab; & tertiam in manu Abessa filii Saruiæ, fratris Joab; & tertiam in manu Ethi Gethæi. Et dixit David ad populum, Exiens 3 exibo etiam ego vobiscum. Et dixerunt, Non exibis: quoniã si fugã fugerimus, non ponent super nos cor: & si mortui fuerimus dimidium nostrũ, non ponent super nos cor: (z) quia tu, sicut nos decẽ millia. Et nunc bonũ quòd sis nobis in civitate auxilium ad 4 auxiliandũ. Et dixit ad eos rex; Quodcunq; placuerit in oculis vestris, faciã. Et stetit rex ad (b) manum portæ. Et omnis populus egrediebatur in centuriis & in 5 millib^9. Et mandavit rex ipsi Joab, & Abessa, & Ethi, dicens; Parcite mihi, puero Abisalom. Et univers^9 popul^9 audivit mandantem regem omnib^9 principibus pro 6 Abessalom. Et exiit universus populus in (c) sylvã ex adverso Israel. Et factum est præliũ in sylva 7 Ephræm. Et cecidit ibi populus Israel corã pueris David: & facta est plaga magna in die illa, 8 (d) viginti millia virorum. Et factũ est ibi præliũ dispersum super faciẽ universæ (e) terræ. Et multiplicavit sylva devorare è populo, super eos, quos devoraverat 9 in populo gladi^9 die illã. Et occurrit Abessalom coram pueris David. Et Abessalom inscenderat super mulã suã. Et intravit mula subter (f) densitatem quercûs magnæ: & circumplicatum est caput ejus in quercu: & pependit inter cœlum, & inter terram: & 10 mula subter eum præteriit. Et vidit vir unus, & adnuntiavit ipsi Joab, & dixit; Ecce vidi Abes-11 salom pendentem in quercu. Et dixit Joab viro annuntianti sibi, Et ecce vidisti. Quid, quòd non percussisti eum illic in terram; & ego dedissem tibi (g) decem argenti, & balteum unum?

MS. A. (α) ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους. Καὶ (β) Ἀβισαὶ (γ) Ἐθθεὶ τοῦ Γεθθαίου. (δ) εἶπαν, (ε) βοήθεια. Καὶ εἶπεν (ζ) Ἀβισαὶ (η) Ἐθθεὶ, (θ) μου (ι) Ἀβεσσαλώμ. *Καὶ ἐξῆλθεν πᾶς (κ) ἐναντίον (λ) ἐκεῖ πᾶς ὁ λαὸς (μ) κατέφαγεν ἡ μάχαιρα ἐν τῇ (ν) Ἀβεσσαλὼμ ἐπιβεβηκὼς (ξ) ὑπὸ * δάσος (ο) μεγάλης, καὶ ἐκρέμασεν ἡ κεφαλὴ (π) ὁ ὑποκάτω (ρ) Ἰωὰβ, καὶ (σ) ἑόρακα (τ) ἀπαγγέλλοντι (υ) ἑόρακας (φ) αὐτὸν εἰς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

28 מַכְבִּין וְקוּלִין וּמָאן דַּחֲסַף וְחִטִּין וּסְעוֹרִין וְקִמְחָא וְקַלְיָא וּפוּלָא וּטְלוֹפְחִין וְקַלְיָא׃ וּדְבַשׁ
29 וּשְׁמַן וְעָאן וְגוּבְנִין דַּחֲלַב תּוֹרִין קָרִיבוּ לְדָוִד וּלְעַמָּא דִּי עִמֵּיהּ לְמֵיכַל אֲרֵי אֲמַרוּ עַמָּא כְּפַן
וּמְשַׁלְהַן וְצָחֵי בְּמַדְבְּרָא׃
יח
1 וּמְנָא דָוִד יָת עַמָּא דִּי עִמֵּיהּ וּמַנִּי עֲלֵיהוֹן רַבָּנֵי אַלְפִין וְרַבָּנֵי מָאוָתָא׃ וְשַׁלַּח דָּוִד יָת עַמָּא
2 תְּלָתָא בְּיַד יוֹאָב וּתְלָתָא בְּיַד אֲבִישַׁי בַּר צְרוּיָה אֲחוּהִי דְיוֹאָב וּתְלָתָא בְּיַד אִתַּי גִּתָּאָה
וַאֲמַר מַלְכָּא לְעַמָּא מִפַּק אֶפּוֹק אַף אֲנָא עִמְּכוֹן׃ וַאֲמַר עַמָּא לָא תִפּוֹק אֲרֵי אִם מֵעֲרַק
3 נַעֲרוֹק לָא יְשַׁוּוֹן עֲלָנָא לִבָּא וְאִם יִתְקַטְלוּן פַּלְגָּנָא לָא יְשַׁוּוֹן עֲלָנָא לִבָּא אֲרֵי כְעַן אַתְּ יָכִיל
4 לְמִסְעַד כְּוָתָנָא עַסְרָא אַלְפִין וּכְעַן טַב אֲרֵי תְצַלֵּי עֲלָנָא מִקַּרְתָּא לְמִסְעַד׃ וַאֲמַר לְהוֹן
מַלְכָּא דְּתָקֵין בְּעֵינֵיכוֹן אַעֲבֵיד וְקָם מַלְכָּא עַל כִּיבַשׁ אוֹרַח תַּרְעָא וְכָל עַמָּא נְפַקוּ לְמָאוָן
5 וּלְאַלְפִין׃ וּפַקֵּיד מַלְכָּא יָת יוֹאָב וְיָת אֲבִישַׁי וְיָת אִתַּי לְמֵימַר אִסְתַּמַּרוּ לִי בְּעוּלֵימָא
6 בְּאַבְשָׁלוֹם וְכָל עַמָּא שְׁמַעוּ כַּד פַּקֵּיד מַלְכָּא יָת כָּל רַבְרְבַיָּא עַל עֵסֶק אַבְשָׁלוֹם׃ וּנְפַק עַמָּא
7 לַחַקְלָא לְקַדָּמוּת יִשְׂרָאֵל וַהֲוָת קְרָבָא בְּחוּרְשָׁא דְּבֵית אֶפְרָיִם׃ וְאִתְּבָרוּ תַמָּן עַם יִשְׂרָאֵל
8 קֳדָם עַבְדֵי דָוִד וַהֲוָת תַמָּן מַחְתָּא רַבְּתָא בְּיוֹמָא הַהוּא עַסְרִין אַלְפִין׃ וַהֲווֹ תַמָּן עָבְדֵי
קְרָבָא מִתְבַּדְּרִין עַל אַפֵּי כָּל אַרְעָא וְאַסְגִּיאַת חֵיוַת חוּרְשָׁא לְקַטָּלָא בְּעַמָּא מִדְּקַטִּילַת חַרְבָּא
9 בְּיוֹמָא הַהוּא׃ וְאִתְעָרַע אַבְשָׁלוֹם קֳדָם עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם רָכֵיב עַל כּוּדַנְתָּא וְעָלַת
כּוּדַנְתָּא תְּחוֹת סוֹכָא דְּבוּטְמָא רַבָּא וְאִתְּאַחַד רֵישֵׁיהּ בְּבוּטְמָא וְאִתְּלֵי בֵּין שְׁמַיָּא וּבֵין
10 אַרְעָא וְכוּדַנְתָּא דִּי תְחוֹתוֹהִי עֲבָרַת׃ וַחֲזָא גַּבְרָא חַד וְחַוִּי לְיוֹאָב וַאֲמַר הָא חֲזֵיתִי יָת
11 אַבְשָׁלוֹם תְּלֵי בְּבוּטְמָא׃ וַאֲמַר יוֹאָב לְגַבְרָא דִּמְחַוֵּי לֵיהּ וְהָא חֲזֵיתָא וּמָא דֵין לָא מְחֵיתְהִי
תַּמָּן וּרְמֵיתְהִי לְאַרְעָא וְעָלַי פּוֹן לְמִתַּן לָךְ עֲסַר סִלְעִין דִּכְסַף וְאַסְפַּנְקֵי חֲדָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

28 Sindones, lagenas, et vasa testæ, et frumenta, et hordea, et farinam, et po-29 lentã, et fabã, et lentes, et polentã: Et mel, et butyrũ, et pecudes, et caseos lactis vaccarũ obtulerunt Davidi, et populo qui erat cum eo, ad comedendũ: quia dixerunt, Populus esuriunt & lassi sunt, et sitiunt in deserto.

CAP. XVIII.

1 ET numeravit David populũ qui erat secũ, et præfecit super illos magi-2 stros milliũ et magistros centenorũ. Et misit David populũ, tertiã partem in manu Joab, et tertiã in manu Abisai filii Szarujah fratris Joab, et tertiã in manu Ithai Ghithæi: et dixit rex ad populũ: Exeundo exibo etiã ego 3 vobiscũ. Et dixit populus, Non exibis; nam si fugiendo fugerimus, non ponent super nos cor: et si occidatur pars nostri, non ponent super nos cor; nam nunc tu potes roborare sicut nos decẽ millia: et nunc bonũ est quòd 4 ores pro nobis ex urbe ad roborandũ. Et dixit illis rex: Quod rectũ in oculis vestris faciã: et stetit rex super stratã viæ portæ, et omnis populus 5 exierunt per centena et per millena. Et jussit rex Joab et Abisai et Jethai dicendo: Estote circumspecti mihi in adolescente Absalom: et omnis populus audierunt quando mandavit rex *omnibus* magnatibus curam Absa-6 lom. Et exivit populus ad agrũ in occursũ Israel, et fuit prælium in sylva 7 domus Ephraim. Et fracti sunt ibi populus Israel ante servos David, et fu-8 it ibi percussio magna in die illa viginti millium. Et *fuerunt* ibi præliantes dispersi super facies omnis terræ, et multiplicavit fera sylvæ occidere in 9 populo præ illis quos occiderat gladius in die illa. Et incidit Absalom ante servos David, et Absalom equitabat super mulum, et intravit mulus subtus ramum quercus magnæ, et apprehensum est caput ejus in quercu, & suspensus est inter cœlum et inter terram; & mulus qui erat sub illo, trans-10 ivit. Et vidit vir unus, et indicavit Joab et dixit: Ecce vidi Absalom suspen-11 sum in quercu. Et dixit Joab viro qui indicabat ei: Et ecce vidisti, & ut quid non percussisti illum ibi, et projecisti eum in terram? & super me [*fuisset*] dare tibi decem siclos argenti & cingulum unum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܩܪܒܘ ܠܗ ܥܪ̈ܣܬܐ ܘܡܫܘܝܬܐ . ܘܡܐܢ̈ܐ ܕܦܚܪܐ. ܘܚܛܐ. ܘܣܥܪ̈ܐ. ܘܩܡܚܐ. ܘܩܠܝܐ.
29 ܘܦܘܠܐ. ܘܛܠܘܦܚܐ. * ܘܕܒܫܐ ܘܚܐܘܬܐ. ܘܥܢܐ. ܘܓܘܒܢܐ ܕܬܘܪ̈ܐ. ܘܩܪܒܘ ܠܘܬ ܕܘܝܕ
ܘܠܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܠܡܐܟܠ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ. ܕܥܡܐ ܟܦܢ ܗܘ ܘܡܫܠܗܝ. ܘܨܗܐ ܒܡܕܒܪܐ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܚ *
1 * ܘܡܢܐ ܕܘܝܕ ܠܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܘܐܩܝܡ ܥܠܝܗܘܢ ܪ̈ܒܝ ܐܠܦ̈ܐ. ܘܪ̈ܒܝ ܡܐܘܬܐ. *ܘܦܠܓܗ ܠܥܡܐ
2 ܬܠܬܐ. ܬܘܠܬܐ ܥܡ ܝܘܐܒ. ܘܬܘܠܬܐ ܥܡ ܐܒܝܫܝ ܒܪ ܨܪܘܝܐ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܐܒ. ܘܬܘܠܬܐ ܥܡ ܐܬܝ ܓܬܝܐ. * ܘܐܡܪ
3 ܡܠܟܐ ܠܥܡܐ. ܐܢ ܡܥܪܩܘ ܥܪܩܝܢ ܚܢܢ. ܠܐ ܣܝܡܝܢ ܥܠܝܢ ܠܒܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܣܦܩܝܢ ܠܢ ܥܣܪܐ
4 ܐܠܦܝܢ. ܘܛܒ ܠܢ. ܕܢܗܘܘܢ ܡܥܕܪ̈ܢܐ ܠܢ. ܡܢ ܩܘܪ̈ܝܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܒܕ̈ܘܗܝ ܕܕܘܝܕ.
ܢܦܘܩ ܚܢܢ ܘܢܣܬܪܗܒ ܠܡܩܪܒܘ ܥܡܗܘܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ. ܡܕܡ ܕܫܦܝܪ
ܒܥܝܢܝܟܘܢ. ܥܒܕܘ. ܘܩܡ ܡܠܟܐ ܠܘܬ ܬܪܥܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܢܦܩܘ ܠܡܐܐ ܘܠܐܠܦ̈ܐ.
5 *ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܠܝܘܐܒ ܘܠܐܒܝܫܝ ܘܠܐܬܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܚܘܕܘ ܠܝ ܠܛܠܝܐ ܐܒܫܠܘܡ. ܟܕ ܚܝ. ܘܫܡܥܘ
6 ܟܠܗ ܥܡܐ ܟܕ ܦܩܕ ܡܠܟܐ ܠܪ̈ܘܪܒܢܘܗܝ. ܥܠ ܥܣܩܐ ܕܐܒܫܠܘܡ. *ܘܢܦܩܘ ܥܡܐ
7 ܠܡܕܒܪܐ. ܠܐܘܪܥܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘܐ ܩܪܒܐ. ܘܐܬܬܒܪ ܬܡܢ ܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܥܒܕ̈ܘܗܝ
8 ܕܕܘܝܕ. ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܩܛܠܐ ܪܒܐ. ܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ. * ܘܗܘܐ ܩܪܒܐ ܬܩܝܦܐ ܕܗܘܐ ܥܠ ܐܦܝ
9 ܐܪܥܐ. ܘܐܣܓܝܬ ܐܟܠܬ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ. ܡܢ ܚܪܒܐ. ܕܐܟܠܬ ܒܗ ܒܝܘܡܐ. *ܘܐܬܦܓܥ
ܐܒܫܠܘܡ ܩܕܡ ܥܒܕ̈ܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܒܫܠܘܡ ܪܟܝܒ ܗܘܐ ܥܠ ܟܘܕܢܝܐ. ܘܥܒܪ ܟܘܕܢܝܐ
ܬܚܝܬ ܣܘܟܐ ܕܒܘܛܡܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܬܐܚܕ ܪܝܫܗ ܕܐܒܫܠܘܡ ܒܒܘܛܡܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܬܬܠܝ ܒܝܬ ܫܡܝܐ
10 ܠܐܪܥܐ. ܘܟܘܕܢܝܐ ܕܬܚܘܬܘܗܝ ܥܒܪ ܘܐܙܠ. * ܘܚܙܐ ܓܒܪܐ ܚܕ. ܘܚܘܝ ܠܝܘܐܒ. ܘܐܡܪ. ܚܙܝܬܗ
11 ܠܐܒܫܠܘܡ. ܟܕ ܬܠܐ ܒܒܘܛܡܬܐ. *ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܐܒ ܠܓܒܪܐ ܕܚܘܝܗ. ܟܕ ܚܙܝܬܝܗܝ. ܠܡܢܐ ܠܐ
ܡܚܝܬܝܗܝ ܘܪܡܝܬܝܗܝ ܠܐܪܥܐ. ܘܐܢܐ ܝܗܒ ܗܘܝܬ ܠܟ. ܥܣܪܐ ܕܐܣܛܐܪ̈ܐ. ܘܢܚܬܐ ܚܕ.

28 Obtulerunt lectos, & strata, & vasa fictilia, frumentum, hordeum, *triticum* frixum, fari-29 nam, fabas, & lentes, Mel, butyrum, oves, & caseos vaccinos: obtulerunt inquam, Davidi & populo qui erat cum ipso, ad comedendũ: dicebant enim, Populus iste famelicus est, & fatigatus, atque sitibundus in deserto.

CAP. XVIII.

1 DAvid autem lustrato populo quem secum habebat, & constitutis super eos tribunis 2 & centurionibus, Tertia pars fuit cum Joabo, & tertia pars cum Abisai filio Suriæ, fratre Joabi, & tertia pars cum Athi Gethæo. 3 Tum dixit rex populo, Etiamsi planè fugeremus, nequaquam adjicient ad nos animum: quarè sufficiunt nobis decem millia, & consultius nobis est, ut adjutores habea-4 mus è civitatibus. Dixerunt Davidi servi ipsius, Nos egrediemur, & properabimus ad pugnandum cum eis. Ait illis rex, Quod bonum fuerit in oculis vestris, facite: sic constitit rex secus januam, totus autem populus 5 egressi sunt in centurias & chiliades. Præcepit autem rex Joabo, Abisaio, & Ethaio, *dicens*; Prehendite mihi puerum Abisalom vivum: audivítque totus populus, quum præcepit rex omnibus magnatibus de re Abisalo-6 mis. Egressus est igitur populus ad desertum 7 in occursum Israelis, Et commisso prælio profligatus est illic populus Israeliticus ante servos Davidis, factáque fuit ibi cædes magna, *nempe* viginti millium. Et *præter* bel-8 lum atrocissimum *quod* fuit super faciem terræ, plures etiam devoravit bestia sylvestris, 9 quàm quos consumpsit gladius eo die. Casu verò incidit Abisalom corã servis Davidis, & Abisalome insidente mulo transiit mul^9 subter ramũ ingentis cujusdã trunci, retentóque capite Abisalomis magno illo trunco, suspensus est inter cœlũ ac terrã, & mulus qui erat sub ipso, prætergress^9 abiit. Quod videns qui-10 dam indicavit Joabo, & ait; Vidi Abisalomẽ 11 appensum trunco. Ait Joab viro qui *hoc* sibi nuntiaverat, Quando vidisti eum, cur non pcussisti eum, & in terrã dejecisti; equidẽ dedissem tibi decẽ argenteos & vestimentũ unum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 29 * واتوه بالاسرة والفرش * واوعية الفخار وغير ذلك من الحنطة * والشعير * والحنطة المقلوة * والدقيق *
وباقلا * وعدس * وعسل * وسمن * وغنم * ولبن البقر * وقدموا الي داود والي الشعب الذين معه * لانهم
قالوا ان الشعب والعسكر الذي مع داود * جياع قد نصبوا وعطشوا وتعبوا في القفر *
* الفصل الثامن عشر *
1 * واحصي داود الشعب الذين معه * وصير عليهم رؤساء
2 الوف ومئين * وصير ثلث عسكره مع يواب * وثلثا مع ابيشي بن صوريا اخي يواب * وثلثا مع
3 اثي الجاثي * وقال الملك للشعب * ان هزمونا وهربنا * فانهم لا يفكرون الي اين نهرب * فنكتفي
4 بعشرة الف * فانهم انفع لنا من الذين يجمعون الينا من القري * قال عبيد داود * نحن نخرج اليهم *
ونعاجل في مجاهدتهم * قال لهم الملك * ما رايتم ان ينبغي ان يعمل فاعملوا * فقام الملك بالباب *
5 وخرج الشعب ليعدوا الوفا ومئين مع قوادهم * وامر الملك يواب وابيشي اخاه واثي * وقال لهم *
احتفظوا بابيسالوم الفتي ان ظفرتم به * وخذوه حيا * وسمع الشعب كله حيث امر الملك القواد
6 7 في امر ابيسالوم * وخرج الشعب الي البرية ليستقبلوا بني اسرائيل * ولقوهم فواقعوهم * واشتدت
الحرب بينهم * وانكسر شعب بني اسرائيل بين يدي عبيد داود * وقتل منهم عشرون الف رجل
8 * واشتدت الحرب بينهم جدا علي وجه الارض * واكلت منهم السباع اكثر من الذين قتلوا
9 في ذلك اليوم * وادرك عبيد داود ابيسالوم * وكان ابيسالوم راكبا علي بغل فهرب * ودخل البغل
تحت شجرة عظيمة * وتعلق شعر ابيسالوم باغصان الشجرة السرو الكبيرة * وصار معلقا بين
10 السماء والارض * ومر البغل من تحته هاربا * فبصر به رجل من الاجناد * واخبر يواب وقال له * اني
11 رايت ابيسالوم معلقا بشجرة عظيمة * قال يواب للذي اخبره * فلماذا لم تضربه برمحك وتلقيه
علي الارض حيث رايته * وكنت اعطيتك عشرة الف مثقال فضة وثوبا *

28 *Et attulerunt ei lectos, & strata, vasaque fictilia: præterea frumentũ, & hordeum, triticum frixum, & farinam, fabas, len-29 tes, Mel, butyrum, & oves, & lac vaccinum: obtuleruntque Davidi & populo qui cum eo erat: dixerant enim populum & exercitum qui erat cum Davide, famelicos esse, & labore, siti, atque lassitudine confectos in deserto.*

CAP. XVIII.

1 *DAvid etiã recensuit populum quem secum habebat, præfecitque eis duces chi-2 liadum & centuriarum, Commisitque tertiã exercitûs sui partem Joabo, et tertiam partem Abisaio filio Suriæ, fratri Joabi, 3 & tertiam partem, Athi Gethæo. Tum dixit rex ad populum, Si nos profligàrint, ac fugerimus, non considerabunt quò fugiemus: quapropter contenti simus decem millibus; utilior enim erunt nobis quàm ii qui congregabuntur ad nos è civitati-4 bus. Dixerunt servi Davidis, Nos egrediemur ad eos, & bello præveniemus eos. Dixit eis rex, Quod agendum esse judicaveritis, agite. Manente itaq; rege in porta, egressus est populus ut numerarentur in chiliades et centurias, cum ducibus su-5 is. Mandavit autem rex Joabo, & Abisaio fratri ejus, & Athi, dixitque ad eos, Habete curam pueri Abisalomis, si fortè potiamini illius, & capite eum vivum: & audivit universus populus quum mandaret rex ducibus de re Abisalomis. Pro-6 cessit ergò populus ad desertum, ut occurrerent Israelitis; et cùm reperissent eos, 7 manus conseruêre cum eis: Et effervescente inter eos bello, profligatus fuit populus Israeliticus ante servos Davidis, & occisi fuerunt ex eis viginti millia vi-8 rorum. Cúmque vehementer grassatũ esset bellũ inter eos super faciẽ terræ, devorârunt ex eis feræ, plures quàm qui interfecti 9 fuerunt eã die. Præterea assecuti sunt servi Davidis Abisalomem: cùm enim Abisalom insideret mulo, fugeretq; ingressus est mulus subter ingentem arborẽ, & hærente Abisalomis comã ramis ingentis illius pini arboris, mansit suspensus inter cœlum ac 10 terrã, præteriitque mulus de sub eo fugiens. Quẽ cùm vidisset quidã ex militib^9, 11 nuntiavit Joabo dixitq; ad eũ, Equidẽ vidi Abisalomẽ ingenti arbori suspensũ. Dixit Joab ad eum qui sibi nuntiaverat, Quare ergò non percussisti eũ lanceã tuã, & ad terram prostravisti ubi vidisti eum? dedissemque tibi decem millia talentorum argenti, & indumentum.*

meas volas ſuper appendens ego ſi Et : Joab ad vir Dixitque
12 ויאמר האיש אל־יואב ולא אנכי שקל על־כפי
quia : regis filium in meam manum mitterem non argenteos mille
אלף כסף לא־אשלח ידי אל־בן־המלך כי
: dicendo, Itthai & , Abiſai & , tibi rex præcepit noſtris aurib' in
באזנינו צוה המלך אתך ואת־אבישי ואת־אתי לאמר
meam animam in fecisſem Vel . Abſalom in puerum in quis Obſervate
13 שמרו־מי בנער באבשלום: או־עשיתי בנפשו
tu & ; rege à eſſet abſconditum non verbum omne & , mendacium
שקר וכל־דבר לא־יכחד מן־המלך ואתה
: tuæ facies ad expectabo ſic Non : Joab Dixitque . adverſo ex ſtares
14 תתיצב מנגד: ויאמר יואב לא־כן אחילה לפניך
Abſalom corde in ea infixit & , ſua vola in ſpicula tria cepit &
ויקח שלשה שבטים בכפו ויתקעם בלב אבשלום
Juvenes decem circuierunt Et . quercus corde in vivente ipſo adhuc
15 עודנו חי בלב האלה: ויסבו עשרה נערים
. eum occiderunt & , Abſalom percuſſerunt & , Joab vaſa ferentes
נשאי כלי יואב ויכו את־אבשלום וימתהו:
poſt perſequendo à populus eſt reverſus & , buccina in Joab clanxit Et
16 ויתקע יואב בשפר וישב העם מרדף אחרי
, Abſalom ceperunt Et . populum Joab prohibuit quia , Iſrael
17 ישראל כי־חשך יואב את־העם: ויקחו את־אבשלום
ſtatuerunt & , grandem foveam in , ſaltum in eum projecerunt &
וישלכו אתו ביער אל־הפחת הגדול ויצבו
fugerunt Iſrael omnis & : valde magnum lapidum acervum eum ſuper
עליו גל־אבנים גדול מאד וכל־ישראל נסו
ſua vita in ſibi ſtatuera & , tulerat Abſalom Et . ſua tentoria in vir
18 איש לאהלו: ואבשלם לקח ויצב־לו בחיו
, filius mihi Non : dixit quia ; regia valle in qui , titulum
את־מצבת אשר בעמק־המלך כי אמר אין־לי בן
. ſuo nomine ſuper titulum vocavit & : meũ nomen facere memorare pro
בעבור הזכיר שמי ויקרא למצבת על־שמו
Achimahas Et . hanc diem ad uſque Abſalom manus ei eſt vocatum Et
19 ויקרא לה יד אבשלום עד היום הזה: ואחימעץ
quod , regi evangelizabo & , nunc Curram : dixit Sadoch filius
בן־צדוק אמר ארוצה נא ואבשרה את־המלך כי־
Dixitque . ſuorum inimicorum manu de DOMINUS cum judicaverit
20 שפטו יהוה מיד איביו: ויאמר
die in bona nunciabis & , hac die tu boni nuncii vir Non : Joab ei
לו יואב לא איש בשרה אתה היום הזה ובשרת ביום
. eſt mortu' regis filius ideo quia , bona nunciabis non hac die Et . altera
אחר והיום הזה לא תבשר כי־על־בן־המלך מת:
. vidiſti quod , regi indica , Vade : Chuſi ad Joab Dixitque
21 ויאמר יואב לכושי לך הגד למלך אשר ראיתה
adhuc addidit Et . cucurrit & , Joab ipſi Chuſi ſe incurvavit Et
22 וישתחו כושי ליואב וירץ: ויסף עוד
curram ; quicquid ſit Et : Joab ad dixit & , Sadoc filius Achimahas
אחימעץ בן־צדוק ויאמר אל־יואב ויהי מה ארצה־
tu hic quid Ut : Joab Dixitque . Chuſi poſt ego etiam nunc
נא גם־אני אחרי הכושי ויאמר יואב למה־זה אתה
; quicquid ſit Et ? contingens bonum nuncium non tibi & , mi fili currens
23 רץ בני ולכה אין־בשורה מצאת: ויהי־מה
; planiciei via Achimahas cucurrit Et . Curre : ei Dixitque . curram
ארוץ ויאמר לו רוץ וירץ אחימעץ דרך הככר
portas duas inter ſedens David Et . Chuſi tranſivit &
24 ויעבר את־הכושי: ודוד יושב בין־שני השערים
elevavit & , murum ad , portæ tectum ad ſpeculator ivit &
וילך הצפה אל־גג השער אל־החומה וישא את־
. ſolus currens vir ecce & , vidit & , ſuos oculos
עיניו וירא והנה־איש רץ לבדו:

Verſio VULG. LAT.

12 Qui dixit ad Joab; Si appenderes in manibus meis mille argenteos, nequaquàm mitterem manum meam in filium regis: audientibus enim nobis præcepit rex tibi, & Abiſai, & Ethai, dicens; Cuſtodite mihi puerum Abſalom. 13 Sed & ſi feciſſem contra animam meam audacter, nequaquàm hoc regem latere potuiſſet, & tu ſtares ex adverſo. 14 Et ait Joab; Non ſicut tu vis, ſed aggrediar eum coram te. Tulit ergò tres lanceas in manu ſua, & infixit eas in corde Abſalom: cúmque adhuc palpitaret hærens 15 in quercu, Cucurrerunt decem juvenes armigeri Joab, & percutientes interfecerunt 16 eum. Cecinit autem Joab buccinâ, & retinuit populum, ne perſequeretur fugientem Iſrael, volens parcere multitudi- 17 ni. Et tulerunt Abſalom, & projecerunt eum in ſaltu, in foveam grandem, & comportaverunt ſuper eum acervum lapidum magnum nimis: omnis autem Iſrael fûgit in tabernacula ſua. 18 Porrò Abſalom erexerat ſibi, cùm adhuc viveret, titulum qui eſt in Valle regis: dixerat enim, Non habeo filium: & hoc erit monimentum nominis mei. Vocavítque titulum nomine ſuo: & appellatur, Manus Abſalom, uſque 19 ad hanc diem. Achimaas autem filius Sadoc, ait; Curram, & nuntiabo regi, quia judiciũ fecerit ei Dominus de manu 20 inimicorum ejus. Ad quem Joab dixit; Non eris nuntius in hac die, ſed nuntiabis in alia: hodiè nolo te nuntiare, filius e- 21 nim regis eſt mortuus. Et ait Joab Chuſi; Vade, & nuntia regi quæ vidiſti. Adoravit 22 Chuſi Joab, & cucurrit. Rurſus autem Achimaas filius Sadoc dixit ad Joab, Quid impedit ſi etiam ego curram poſt Chuſi? Dixítque ei Joab; Quid vis currere, fili mi? non eris bo- 23 ni nuntii bajulus. Qui reſpondit, Quid enim ſi cucurrero? Et ait ei, Curre. Currens ergò Achimaas per viã compendii, 24 tranſivit Chuſi. David autem ſedebat inter duas portas: ſpeculator verò, qui erat in faſtigio portæ ſuper murum, elevans oculos, vidit hominem currentem ſolum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

12 Εἶπε δὲ ὁ ἀνὴρ πρὸς Ἰωὰβ, Καὶ ἐγώ εἰμι ἵστημι ἐπὶ τὰς χεῖράς μου χιλίους σίκλους ἀργυρίου, οὐ μὴ ἐπιβάλω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, ὅτι ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς σοι (χ) καὶ τῷ Ἀβεσσὰ καὶ τῷ Ἐθὶ, λέγων, Φυλάξατέ μοι τὸ παιδάριον τὸν Ἀβεσσαλώμ, 13 Μὴ ποιῆσαι ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἄδικον. καὶ (ψ) πᾶς ὁ λόγος οὐ λήσεται ἀπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ σὺ στήσῃ ἐξ ἐναντίας. 14 Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Τοῦτο ἐγὼ (ω) ἄρξομαι, οὐχ οὕτως μενῶ ἐνώπιόν σου. καὶ ἔλαβεν Ἰωὰβ τρία βέλη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὰ (α) ἐν τῇ καρδίᾳ Ἀβεσσαλώμ, ἔτι αὐτοῦ ζῶντος ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς δρυός. 15 Καὶ ἐκύκλωσαν δέκα παιδάρια αἴροντα τὰ σκεύη Ἰωὰβ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Ἀβεσσαλὼμ, 16 καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν. Καὶ ἐσάλπισεν Ἰωὰβ ἐν κερατίνῃ, καὶ ἀπέστρεψεν ὁ λαὸς τοῦ μὴ διώκειν ὀπίσω Ἰσραὴλ, ὅτι ἐφείδετο Ἰωὰβ τοῦ λαοῦ. 17 Καὶ ἔλαβεν τὸν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ (β) ἔρριψεν αὐτὸν εἰς χάσμα μέγα ἐν τῷ δρυμῷ εἰς τὸν βόθυνον τὸν μέγαν, καὶ ἐστήλωσεν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν σφόδρα. καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. 18 Καὶ (γ) Ἀβεσσαλὼμ ἔτι ζῶν ἔλαβε καὶ ἔστησεν ἑαυτῷ τὴν στήλην ἐν ᾗ ἐλήφθη, καὶ ἐστήλωσεν αὐτὴν λαβεῖν (δ) τὴν στήλην τὴν ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ (ε) βασιλέως, ὅτι εἶπεν, Ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ υἱὸς (ζ) ἕνεκα τοῦ ἀναμνῆσαι τὸ (η) ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐκάλεσε τὴν (θ) στήλην, Χεὶρ Ἀβεσσαλὼμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 19 Καὶ Ἀχιμάας υἱὸς Σαδὼκ εἶπε, Δράμω δὴ καὶ εὐαγγελιῶ τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἔκρινεν κύριος ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. 20 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωὰβ, Οὐκ ἀνὴρ εὐαγγελίας σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ εὐαγγελιῇ ἐν ἡμέρᾳ ἄλλῃ· ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ οὐκ εὐαγγελιῇ, οὗ (ι) εἵνεκεν ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως ἀπέθανε. 21 Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ Χουσὶ, Βαδίσας (κ) ἀνάγγειλον τῷ βασιλεῖ ὅσα εἶδες. καὶ προσεκύνησε Χουσὶ τῷ Ἰωὰβ, καὶ ἐξῆλθε. 22 Καὶ προσέθετο ἔτι Ἀχιμάας υἱὸς Σαδὼκ, καὶ εἶπε πρὸς Ἰωὰβ, Καὶ (λ) ἔστω, ὅτι δράμω (μ) καί γε ἐγὼ ὀπίσω τοῦ Χουσί. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, (ν) Ἵνα τί σὺ τοῦτο τρέχεις υἱέ μου; δεῦρο, οὐκ ἔστι σοι εὐαγγελία (ξ) εἰς ὠφέλειαν πορευομένῳ. 23 Καὶ εἶπε, Τί γὰρ ἐὰν (ο) δράμω; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωὰβ, Δράμε. καὶ ἔδραμεν Ἀχιμάας (π) τὴν ὁδὸν τὴν τοῦ Κεχὰρ, καὶ ὑπερέβη τὸν Χουσί. 24 Καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἀναμέσον τῶν δύο πυλῶν. καὶ ἐπορεύθη ὁ σκοπὸς εἰς τὸ δῶμα τῆς πύλης πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ τρέχων μόνος ἐνώπιον αὐτοῦ.

12 *Dixit autem vir ad Joab; Et (h) ego quidem appendo in manibus meis mille ſiclos argenti, non injiciam manum meam ſuper filium regis: quoniam in auribus noſtris mandavit rex tibi, & Abeſſa, & Ethi, dicens; Cuſtodite mihi puerum Abeſſalom,* 13 *(i) Non faciendo in animam ejus injuriam. Et omne verbum non latebit à rege, & tu ſtares ex adverſo.* 14 *Et dixit Joab, (k) Hoc ego aggrediar: non ſic manebo coram te. Et ſumpſit Joab tria ſpicula in manu ſua; & infixit ea in corde Abeſſalom, adhuc illo vivente in corde quercûs.* 15 *Et circumierunt decem pueri portantes vaſa Joab, & percuſſerunt Abeſſalom, & interfecerunt eum.* 16 *Et cecinit Joab in cornea: & revertit populus non perſequendo poſt Iſrael; quoniam pepercit Joab populo.* 17 *Et (l) ſumpſit Abeſſalom, & projecit eum in hiatum magnum in ſylva, (m) in foveam magnam: & ſtatuit ſuper eum, acervum lapidum magnum valdé. Et omnis Iſrael fûgit vir in tabernaculum ſuum.* 18 *Et Abeſſalom adhuc vivens tulerat, & ſtatuerat ſibi titulum (in quo aſſumptus eſt; (n) & ſtatuerat illum, capere titulũ) qui in valle regis: quoniam dixit; Quia non eſt (o) ei filius, ut memoretur nomen ejus. Et vocavit (p) titulum, Manus Abeſſalom, uſque in diem hanc.* 19 *Et Achimaas filius Sadoc dixit; Curram nunc, & evangelizabo regi; quoniam judicavit Dominus de manu inimicorum ejus.* 20 *Et dixit ei Joab, Non vir evangelii tu in die hac; & evangelizabis in die alia: in die autem hac non evangelizabis; propterea quòd filius regis mortuus eſt.* 21 *Et dixit Joab ad Chuſi, Ambulans annuntia regi, quæcunque vidiſti. Et adoravit Chuſi Joab, & exiit.* 22 *Et adjecit adhuc Achimaas filius Sadoc, & dixit ad Joab; Et (q) eſto, quia curram etiã ego poſt Chuſi. Et dixit Joab; ut quid tu hoc curris, fili mi? Veni: non eſt tibi evangelium, ad utilitatem eunti.* 23 *Et dixit; Quid enim, ſi cucurrero? Et dixit ei Joab, Curre: Et cucurrit Achimaas, viam quæ Chechar, & prætergreſſus eſt Chuſi.* 24 *Et David ſedebat inter duas portas. Et ivit ſpeculator in ſolarium portæ ad murum: & elevavit oculos ſuos, & vidit: & ecce vir currens ſolus in conſpectu ejus.*

MS. A. (χ) καὶ Ἀβισαὶ καὶ τῷ Ἐθθεὶ, (ψ) πᾶς λόγος (ω) ἄρξωμαι ἐνώπιον * καὶ ἔλαβεν (α) εἰς τὴν καρδίαν (β) ἔρριψεν εἰς (γ) Ἀβεσσαλὼμ * ἐλήμφθη καὶ ἐστήλωσεν (δ) τὴν στήλωσιν τὴν (ε) βασιλέως, ὡς ὅτι εἶπεν, Οὐκ ἔστιν (ζ) ἕνεκεν (η) ὄνομά μου. καὶ (θ) στήλην ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν τὴν στήλην, Χεὶρ (ι) ἕνεκεν (κ) ἀνάγγειλον ὅσα (λ) ἔστω, (μ) καὶ ἐγὼ (ν) Ἱνατί τοῦτο σὺ τρέχεις (ξ) πρὸς ὠφέλειαν (ο) δραμοῦμαι; (π) ὁδὸν τοῦ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ואמר גברא ליואב ולו אנא תקל על כפי אלף סלעין דכסף לא אושיט ידי בבר מלכא ארי קדמנא פקיד מלכא יתך וית אבישי וית אתי למימר אסתמרו לי בעולמא באבשלום: 13 או פון עבדית בנפשי שקר וכל מדעם לא איתכסא מן מלכא ואת תתעתד מקביל: 14 ואמר יואב הלא מכבן אשרי קדמך ונסיב תלתא גססין בידיה וקבענון בלבא דאבשלום ועד כען קים בגו בוטמא: 15 ואסתחרו עסרא עולמיא נטלי זיניה דיואב ומחו ית אבשלום וקטלוהי: 16 ותקע יואב בשופרא ותב עמא מלמרדף בתר ישראל ארי מנע יואב ית עמא: 17 ונסיבו ית אבשלום ורמו יתיה בחורשא לגו קומצא רבא ואקימו עלוהי דגור אבנין רב לחדא וכל ישראל אפכו גבר לקרווהי: 18 ואבשלום נסיב ואקים ליה בחיוהי ית קמתא די במישר מלכא ארי אמר לית לי בר קים בדיל לאדכרא שמי וקרא לקמתא על שמיה וקרא לה אתרא דאבשלום עד יומא הדין: 19 ואחימעץ בר צדוק אמר ארהוט כען ואבסר ית מלכא ארי אתפרע ליה יי מיד בעלי דבבוהי: 20 ואמר ליה יואב לא גבר כשר לבסרא את יומא דין ותבסר ביום אוחרן ויומא הדין לא תבסר אלהין דבר מלכא מית: 21 ואמר יואב לכושי איזל חוי למלכא דחזיתא וסגיד כושי ליואב ורהט: 22 ואוסיף עוד אחימעץ בר צדוק ואמר ליואב ויהי מה ארהוט כען אף אנא בתר כושי ואמר יואב למא דנן את רהט ברי ולך לית בסורא מתיהב: 23 ויהי מה בכדין ארהוט ואמר ליה רהוט ורהט אחימעץ באורח מישרא וקדים ית כושי: 24 ודוד יתיב בין תרין תרעיא והליך סכואה על אגר תרעא על שורא וזקף ית עינוהי וחזא והא גברא רהיט בלחודוהי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

12 Et dixit vir ad Joab: Et licet ego appenderẽ ſuper manu mea mille ſiclos argenti, non extenderẽ manum meam in filium regis: nam ante nos juſſit rex tibi et Abiſai et Ithai dicendo: Eſtote circunſpecti mihi in adoleſcente Abſalom. 13 Aut utique faciam in anima mea falſitatem? et omne quicquam non occultabitur à rege, et tu ſtares contrá. 14 Et dixit Joab: Nónne nunc manebo coram te? et accepit tria tela in manu ſua, et infixit ea in cor Abſalom *etiam* uſq; tunc ſuperſtitis in medio quercus. 15 Et circuierunt decem adoleſcentes ferentes arma Joab, et percuſſerunt Abſalom et occiderunt illum. 16 Et clanxit Joab buccina, et rediit populus à perſequendo poſt Iſrael, quia prohibuit Joab populum. 17 Et acceperunt Abſalom et projecerunt illum in ſylvam in medium foveæ magnæ, et erexerunt ſuper illum acervum lapidum magnum valde: et omnis Iſrael fugerunt unuſquiſque ad urbem ſuam. 18 Et Abſalom acceperat et erexerat ſibi in vita ſua ſtatuam quæ [*eſt*] in planicie Regis: quia dixerat: Non eſt mihi filius ſuperſtes, ut memorari faciat nomen meum: et vocavit ſtatuam ex nomine ſuo, et vocavit illam Locum Abſalom uſque ad diem hanc. 19 Et Ahhimaghaſz filius Szadok dixit: Curram nunc, et nunciabo regi, quòd liberavit eum Dominus de manu auctorum inimicitiæ ſuæ. 20 Et dixit ei Joab: Non vir idoneus es ad nunciandum hodie, et nunciabis die alio, at die hoc non nunciabis, eo quòd filius regis mortuus eſt. 21 Et dixit Joab ad Chuſæum: Vade indica regi quod vidiſti: et adoravit Chuſæus Joab, et cucurrit. 22 Et addidit adhuc Ahhimaghaſz filius Szadok, et dixit ad Joab: Quicquid ſit, curram nunc etiam ego poſt Chuſæum: et dixit Joab, Ad quid tu curris fili mi, et tibi non eſt nunciũ datũ? 23 Et quicquid ſit, curram: et dixit illi, Curre: et cucurrit Ahhimaghaſz per viam planam, et prævertit Chuſæum. 24 Et David ſedebat inter duas portas, et ierat ſpeculator ſuper tectum portæ ſuper murum, & elevavit oculos ſuos et vidit, et ecce vir currebat ſolus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]

12 Dixit vir ille Joabo, Etiamſi numerares ſolveréſque mihi mille argenteos, nequaquam extenderem manum meam in filium regis: me enim præſente præcepit rex tibi, & Abiſaio, atque Ethaio, ac dixit; Servate mihi puerum Abiſalomem. 13 Si feciſſem, in meipſum deliquiſſem; nihil enim regem latuiſſet, ac tu procul ſtetiſſes. 14 Ait illi Joab, Non ita, ego te prior incipiam: & accipiens Joab tres haſtas manu ſuâ, tranſverberavit iis cor Abiſalomis dum adhuc vivus eſſet & pendens à trunco. 15 Reverſi quoq; decẽ juvenes armigeri Joabi percuſſerunt Abiſalomem, & occiderunt eum. 16 Tum canente Joabo buccinâ, recepit ſe populus qui perſequebatur Iſraelem, quia coercuit Joab populum. 17 Sumpſerúntque Abiſalomem, & projicientes eum in foveam, in foſſam ingentem, erexerunt ſuper eum acervum grandem magnorum lapidum: omnes verò Iſraelitæ fugerũt quiſque in tentorium ſuum. 18 Porrò Abiſalom dum viveret, acceperat ſibi ſimulachrum, erexeráτque in convalle regum: dixerat enim, Neminem habeo qui celebret nomen meum: quapropter vocavit ſimulachrum illud de nomine ſuo, & vocatum eſt, Manus Abiſalomis, ad hunc uſque diem. 19 Ahimees autem Sadoci filius ait, Accurram nuntiatum regi quòd vindicavit eum Dominus è manu hoſtium ejus. 20 Ait illi Joab, Non expedit te nuntiare hodiè, ſed nuntiabis alio die: ne nunties hodiè, nam filium regis mortuum eſſe nuntiares. 21 Dixítque Joab ad Chuſi, Vade nuntiatum regi quod vidiſti. 22 Rurſum currens Ahimees filius Sadoc dixit Joabo, Quid igitur? curram etiam ego, & ibo poſt Chuſi. Ait illi Joab, Quorſum curreres fili mi, cùm nemo daturus ſit tibi *mercedem* pro nuntio? 23 Dixit ad eum, Quid igitur? curram: cucurrítque Ahimees per viam Chachar, & antevertit ipſum Chuſi. 24 David autem ſedebat inter duas portas, & ſpeculator ambulabat ſuper tectum portæ muri, ſublatíſque oculis vidit hominem currentem ſolum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 *قال ذلك الرجل ليواب* لو انك عددت لي الف الف مثقال* لما كنت امد يدي واقتل ابن الملك* قد سمعت حيث امرك الملك* وامر ابيشي اخاك* وامر ايضا اني بمشهد مني وقال* احتفظوا بابيسالوم الفتي* 13 ولو اني فعلت كنت مسيا الي نفسي* لانه لم يكن يخفي الملك شي* 14 وانت كنت تقوم من بعيد وتنظر الي* قال له* لا ما هكذا* انا ابداء به قبلك* واخذ يواب بيده ثلاثة سهام* ورمي بها ابيسالوم ونشبها في قلبه* وكان بعد حيا معلقا في السرو* 15 ورجع عشر فتيان من الذي يحملون سلاح يواب* وضربوا ابيسالوم وقتلوه* 16 ونفخ يواب في الصور* ورجع جميع الشعب الذين كانوا في طلب بني اسرائيل* لان يواب منع الشعب من قتل اخوتهم* 17 واخذوا ابيسالوم وطرحوه في جب عظيم* وجمعوا فوقه تلا من حجارة كبار* وهرب جميع بني اسرائيل كل امرء الي بيته* 18 وكان ابيسالوم في حياته قد عمل تمثالا* وصيره في غور الملوك* لانه قال ليس لي من يذكر اسمي بعد موتي* ودعي اسم التمثال باسمه* ودعي اسمه يد ابيسالوم الي هذا اليوم* 19 فاما احيمعاص بن صادوق الحبر فقال* اسعي ابشر الملك* لان الله قد انتقم له من اعدائه اليوم* 20 قال له يواب* لا ينبغي ان تبشر الملك اليوم* ولكن بشر غدا* ولا تبشر اليوم* اي بشري تبشر* ان ابن الملك قد قتل* 21 ثم قال لكوشي* انطلق فاخبر الملك بما رايت* 22 ثم تقدم احيمعاص بن صادوق ايضا* وقال ليواب* لماذا تمنعني انا ان اسعي خلف كوشي ايضا* 23 قال له يواب* لماذا تسعي يا بني* وليس من يعطيني بشري* قال له* وماذا اريد من البشري* اذا اسعي فابشر* قال له* اسعي* وسعي احيمعاص في طريق خلف حاحار* وسبق كوشي* 24 وكان داود جالسا بين البابين* وقام الديدبان على سور الباب* ورفع الناظر عينيه* وبصر رجلا يحاضر في الطريق وحده*

12 *Reſpondit vir ille Joabo, Etiamſi millies mille talenta numerares mihi, haudquaquam extenderem manum meam & occiderem filium regis: jam audivi quando præcepit tibi rex, & præcepit Abiſaio fratri tuo, præcepit etiam Athi me præſente, & ait, Curam habete Abiſalomis pueri.* 13 *Et quidem ſi id committerem, mihimetipſi noxius forem: cùm enim regem nulla res lateat, tu procul ſtans me ſpectares.* 14 *Dixit illi, Nequaquam, non ita, ego te prior aggrediar illum: ſumpſítque Joab in manum ſuam tribus ſagittis, jecit eas in Abiſalomem, & vibravit eas in cor ipſius, dum adhuc vivus eſſet, pino ſuſpenſus.* 15 *Et reverſi decem pueri ex his qui ferebant arma Joabi, percuſſerunt Abiſalomem, & occiderunt eum.* 16 *Tum inflante buccinam Joabo, regreſſus eſt omnis populus qui perſequebatur Iſraelitas; Joab enim populũ continuit à cæde fratrum ſuorum.* 17 *Deinde acceptum Abiſalomem projecerunt in foveam ingentem, coegerunt ſuper eum acervum lapidum magnorum: omnes autem Iſraelitæ fugerunt quiſque in domum ſuam.* 18 *Abiſalom autem, dum viveret, ſtatuam fecerat, & collocârat eam in valle regia (dicebat enim, Neminem habeo qui memoriam conſervet nominis mei poſt obitum meum) & vocatum eſt nomen ſtatuæ illius de nomine ipſius; nam vocatum eſt nomen ejus, Manus Abiſalomis, ad hodiernum uſque diem.* 19 *At verò Achimeas filius Sadoci ſacerdotis dixit, Curram, nuntiabo regi quòd vindicaverit eũ Deus ab hoſtibus ejus hodié.* 20 *Dixit ad eum Joab, Non decet te nuntiare hodiè regi, ſed cras nuntiabis: ne nunties, inquam, hodié: quale enim ferres nuntium? quòd filius regis extinctus eſt?* 21 *Deinde dixit ad Chuſi, Vade nuntiatum regi quæ vidiſti.* 22 *Tum rurſus accedens Achimeas Sadoci filius ait Joabo, Cur prohibes me quoque currere poſt Chuſi? Dixit ei Joab, Ad quid curreres fili mei, quum nemo ſit qui nuntii mercedem ſolvat?* 23 *Ait illi, Ecquid curo nuntii mercedem? curram igitur, & nuntiabo illi. Ait illi, Curre: cucurrit itaque Achimeas per viam quandam à tergo Chachar, & prætergreſſus eſt Chuſi.* 24 *Interim Davide inter utramque portam ſedente, ſtabat ſpeculator ſuper murum portæ; ſublatíſque ſpeculator oculis ſuis vidit hominem ſolum in via currentem.*

ipſe ſolus Si : rex Dixitque : regi *indicavit* &,ſpeculator clamavit Et
25 ויקרא הצפה ויגד למלך ויאמר המלך אם־לבדו
vidit Et .appropinquabat & ,eundo ibat & : ejus ore in *bonum nuncium*
בשורה בפיו וילך הלוך וקרב׃ 26 וירא
,janitorem ad ſpeculator clamavit & ,currentem alterum virum ſpeculator
הצפה איש־אחר רץ ויקרא הצפה אל־השער
.*bene nuncians* iſte Etiam : rex Dixitque .ſolus currens vir Ecce :dixit &
ויאמר הנה־איש רץ לבדו ויאמר המלך גם־זה מבשר׃
curſum ſicut ,prioris curſum *videns* Ego :ſpeculator Dixitque
27 ויאמר הצפה אני ראה את־מרוצת הראשון כמרצת
ad & ,hic bonus Vir : rex Dixitque .Sadoc filii Achimahas
אחימעץ בן־צדוק ויאמר המלך איש־טוב זה ואל־
,regem ad dixit & ,Achimahas clamavit Et .veniet *bonum nuncium*
בשורה טובה יבוא׃ 28 ויקרא אחימעץ ויאמר אל־המלך
Benedictus : ait &,terrã ſuper *ſuos vultus* in regi ſe incurvavit Et .Pax
שלום וישתחו למלך לאפיו ארצה ויאמר ברוך
levaverunt qui ,viros *concluſit* qui ,tuus Deus Dominus
יהוה אלהיך אשר סגר את־האנשים אשר־נשאו
puero Pax : rex dixit Et .regem meũ dominũ *in ſuam manum*
את־ידם באדני המלך׃ 29 ויאמר המלך שלום לנער
mittendo in magnum tumultum Vidi : Achimahas Dixitque ? Abſalom
לאבשלום ויאמר אחימעץ ראיתי ההמון הגדול לשלח
.aliquid novi non & ,tuum ſervum & ,Joab regium ſervum
את־עבד המלך יואב ואת־עבדך ולא ידעתי מה׃
ecce Et .ſtetit & ,*circuivit* & : hic ſta *Circumi* : rex Dixitque
30 ויאמר המלך סב התיצב כה ויסב ויעמד׃ 31 והנה
te judicavit quòd ,regi meo dño Nũciatur : Chuſi ait &:venit Chuſi
הכושי בא ויאמר הכושי יתבשר אדני המלך כי־שפטך
rex dixit Et .te *ſuper* inſurgentiũ omniũ manu de hodie DOMINUS
יהוה היום מיד כל־הקמים עליך׃ 32 ויאמר המלך
Sint : Chuſi Dixitque ? Abſalom puero pax Num : Chuſi ad
אל־הכושי השלום לנער לאבשלום ויאמר הכושי יהיו
te *ſuper inſurrexerunt* qui univerſi & ,regis mei domini inimici puer ſicut
כנער איבי אדני המלך וכל אשר־קמו עליך
,flevit &,portæ *cœnaculum* ſuper aſcendit &,rex eſt cõturbat' Et .malum in
לרעה׃ 33 וירגז המלך ויעל על־עלית השער ויבך
quis ,Abſalom mi fili,mi fili ,Abſalom mi Fili ,*ipſum eundo in* dicebat ſic &
וכה אמר בלכתו בני אבשלום בני בני אבשלום מי־
.mi fili ,mi fili Abſalom , te pro *ego me mori* dabit
יתן מותי אני תחתיך אבשלום בני בני׃

CAP. XIX. יט

.Abſalom ſuper luget & ,*flens* rex Ecce :Joab eſt nunciatum Et
1 ויגד ליואב הנה המלך בכה ויתאבל על־אבשלום׃
audivit quia : populo omni luctum in illa die in ſalus fuit Et
2 ותהי התשעה ביום ההוא לאבל לכל־העם כי־שמע
.ſuo filio ſuper rex *eſt Triſtatus* :dicendo ,illa die in populus
העם ביום ההוא לאמר נעצב המלך על־בנו׃
quemadmodũ ,urbem ingrediendo illo die in populus *ſe eſt furatus* Et
3 ויתגנב העם ביום ההוא לבוא העיר כאשר
involvit rex Et .prælio *in eos fugiendo in*,*erubeſcentes* populus *ſe furaretur*
יתגנב העם הנכלמים בנוסם במלחמה׃ 4 והמלך לאט
Abſalom ,Abſalom mi Fili :magna voce rex clamavit &,*ſuas facies*
את־פניו ויזעק המלך קול גדול בני אבשלום אבשלום
: dixit &,domum in regem ad Joab eſt ingreſſus Et .mi fili ,mi fili
בני בני׃ 5 ויבא יואב אל־המלך הבית ויאמר
eruentium tuorũ ſervorũ omnium vultus hodie affeciſti Pudore
הבשת היום את־פני כל־עבדיך הממלטים
,tuarũ filiarũ & ,tuorũ filiorum animam & ,hodie tuam animam
את־נפשך היום ואת נפש בניך ובנתיך
: tuarum *pellicum* animam & ,tuarum uxorum animam &
ונפש נשיך ונפש פלגשיך׃

Verſio VULG. LAT.

25 Et exclamans indicavit regi: dixítque rex; Si ſolus eſt, bonus eſt nunti' in ore ejus. Properante autem illo, et accedente propiùs, 26 Vidit ſpeculator hominem alterum currentẽ, & vociferans in culmine, ait; Apparet mihi alter homo currens ſolus. Dixítque rex, Et iſte bonus eſt nuntius. 27 Speculator autem; Contemplor, ait, curſũ prioris, quaſi curſum Achimaas filii Sadoc. Et ait rex; Vir bon' eſt: & nuntium portans bonũ, 28 venit. Clamans autem Achimaas, dixit ad regem; Salve rex. Et adorans regem coram eo pronus in terram, ait; Benedictus Dñs Deus tuus, qui concluſit homines qui levaverunt manus ſuas contra dominum 29 meum regem. Et ait rex, Eſtne pax puero Abſalom? Dixítque Achimaas; Vidi tumultum magnum, cùm mitteret Joab ſerv' tuus, ô rex, me ſervum tuum: 30 neſcio aliud. Ad quem rex; Tranſi, ait, & ſta hic. Cúmq; 31 ille tranſiſſet, & ſtaret, Apparuit Chuſi: & veniens ait; Bonum apporto nuntium, domine mi rex: judicavit enim pro te Dominus hodiè de manu omnium qui ſurrexerunt contra 32 te. Dixit autem rex ad Chuſi, Eſtne pax puero Abſalom? Cui reſpondens Chuſi, Fiant, inquit, ſicut puer, inimici domini mei regis, & univerſi qui conſurgunt adverſùs eum in 33 malum. Contriſtat' itaque rex, aſcendit cœnaculum portæ, & flevit. Et ſic loquebatur, vadens; Fili mi Abſalom, Abſalom fili mi: quis mihi tribuat ut ego moriar pro te, Abſalom fili mi, fili mi Abſalom?

CAP. XIX.

1 Nuntiatum eſt autem Joab quòd rex fleret & lugeret filiũ 2 ſuum: Et verſa eſt victoria in luctũ in die illa omni populo: audivit enim populus in die illa dici; Dolet rex ſuper filio 3 ſuo. Et declinavit populus in die illa ingredi civitatem, quomodò declinare ſolet populus verſus & fugiens de prælio. 4 Porrò rex operuit caput ſuum, & clamabat voce magnâ; Fili mi Abſalom, Abſalom fili mi, 5 fili mi. Ingreſſus ergò Joab ad regem in domum, dixit; Confudiſti hodiè vultus omnium ſervorum tuorum, qui ſalvam fecerunt animam tuam, & animam filiorum tuorum, & filiarum tuarum, & animam uxorum tuarum, & animam concubinarum tuarum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

25 Καὶ ἀνεβόησεν ὁ σκοπὸς ϗ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ. ϗ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Εἰ μόνος ἐστὶν, εὐαγγέλια ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. (ρ) ϗ ἐπορεύετο 26 πορευόμενος ϗ ἐγγίζων. Καὶ εἶδεν ὁ σκοπὸς ἄνδρα ἕτερον τρέχοντα. ϗ ἐβόησεν ὁ σκοπὸς πρὸς τῇ πύλῃ, ϗ (σ) εἶπεν, Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἕτερος τρέχων μόνος. ϗ εἶπεν ὁ βασι- 27 λεὺς, Καί γε οὗτος εὐαγγελιζόμενος. (τ) Καὶ εἶπεν ὁ σκοπὸς, Ἐγὼ ὁρῶ τὸν δρόμον τοῦ πρώτου ὡς δρόμον Ἀχιμάας υἱοῦ Σαδώκ. ϗ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ἀνὴρ ἀγαθὸς οὗτος, καί γε εἰς εὐ- 28 αγγελίαν ἀγαθὴν ἐλεύσεται. Καὶ ἐβόησεν Ἀχιμάας, ϗ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, Εἰρήνη. ϗ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ϗ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός σου, ὃς ἀπέκλεισε τοὺς ἄνδρας (υ) τοὺς ἐπαραμένους τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν τῷ κυρίῳ μου 29 τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ (φ) τῷ Ἀβεσσαλώμ; ϗ εἶπεν Ἀχιμάας, Εἶδον τὸ πλῆθος τὸ μέγα τοῦ ἀποστεῖλαι τὸν δοῦλον τοῦ βασιλέως Ἰωὰβ ϗ τὸν δοῦ- 30 λόν σου, ϗ οὐκ ἔγνων τί ἐκεῖ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ἐπίστρεψον, (χ) στηλώθητι ὧδε. ϗ 31 ἐπεστράφη, ϗ ἔστη. Καὶ ἰδοὺ ὁ Χουσὶ παρεγένετο, ϗ (ψ) εἶπε τῷ βασιλεῖ, Εὐαγγελισθήτω (ω) ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἔκρινέ σοι κύριος σήμερον ἐκ χειρὸς πάντων τῶν (α) 32 ἐπεγειρομένων ἐπὶ σέ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν (β) Χουσὶ, Εἰ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ τῷ Ἀβεσσαλώμ; ϗ (γ) εἶπεν ὁ Χουσὶ, Γένοιντο ὡς τὸ παιδάριον οἱ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, ϗ πάντες ὅσοι ἐπανέστησαν 33 ἐπ᾿ αὐτὸν εἰς κακά. Καὶ ἐταράχθη ὁ βασιλεὺς, ϗ ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον τῆς πύλης, ϗ ἔκλαυσε· ϗ οὕτως εἶπεν ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν, Υἱέ μου (δ) Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ· τίς δῴη τὸν θάνατόν μου ἀντὶ σοῦ; ἐγὼ ἀντὶ σοῦ Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου.

MS. A. (ρ) ϗ ἐγένετο πορευόμενος (σ) εἶπεν, Ἰδοὺ (τ) Εἶπεν δὲ ὁ (υ) τοὺς ἀνταίραντας τὴν (φ) Ἀβεσσαλώμ; ϗ (χ) στηλώθητι. ϗ (ψ) εἶπεν ὁ Χουσεὶ τῷ (ω) δὴ ὁ κύριος (α) ἐγειρομένων (β) Χουσεὶ, Εἰρήνη (γ) εἶπεν Χουσεὶ, (δ) Ἀβεσσαλώμ, τίς δῴη τὸν θάνατόν μου ἀντὶ σοῦ, Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου, υἱέ μου;

ΚΕΦ. ιθ'.

1 Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἰωὰβ, λέγοντες, Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κλαίει ϗ πενθεῖ ἐπὶ Ἀβεσσαλώμ. 2 Καὶ ἐγένετο ἡ σωτηρία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς πένθος παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, Ὅτι λυπεῖται ὁ 3 βασιλεὺς ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Καὶ διεκλέπτετο ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, καθὼς διακλέπτεται ὁ λαὸς (α) οἱ αἰσχυνόμενοι ἐν τῷ αὐτοὺς φεύγειν ἐν τῷ πολέ- 4 μῳ. Καὶ ὁ βασιλεὺς (β) ἔκρυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ϗ ἔκραξεν ὁ βασιλεὺς (γ) φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, (δ) Υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ, Ἀβεσσα- 5 λὼμ υἱέ μου. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον, ϗ εἶπε, Κατῄσχυνας σήμερον (ε) τὰ πρόσωπα πάντων τῶν δούλων σου τῶν (ζ) ἐξαιρουμένων σε σήμερον, ϗ τὴν ψυχὴν τῶν υἱῶν σου, ϗ τῶν θυγατέρων σου, (η) ϗ τὴν ψυχὴν τῶν γυναικῶν σου, (θ) καὶ τῶν παλλακῶν σου,

MS. A. (α) ὁ αἰσχυνόμενος ἐν τῷ φυγεῖν αὐτοὺς ἐν πολέμῳ. (β) ἐπέκρυψεν (γ) ἐν φωνῇ (δ) Υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου, υἱέ μου. Καὶ (ε) τὸ πρόσωπον (ζ) ἐξαιρούντων σε (η) ϗ ψυχὴν (θ) ϗ ψυχὴν τῶν

Et exclamavit ſpeculator, & annuntiavit regi. Et dixit rex; Si ſolus eſt, evangelia in ore ejus. Et pergebat pergens, & appropinquans. 25 *Et vidit ſpeculator virum alium currentem. Et exclamavit ſpeculator ad portam, & dixit; Et ecce vir alius currens ſolus. Et dixit rex, Etiam iſte evangelizans.* 26 *Et dixit ſpeculator;* 27 *Ego video curſum primi, tanquã curſum Achimaas filii Sadoc. Et dixit rex; Vir bonus iſte, etiam ad Evangelium bonum veniet.* *Et* 28 *clamavit Achimaas, & dixit ad regem; Pax. Et adoravit regem ſuper faciem ſuam in terram, & dixit; Benedictus Dominus Deus tuus, qui concluſit viros, qui extulerant manum ſuã in dominũ meum regem.* *Et dixit rex, Pax* 29 *puero Abeſſalom? Et dixit Achimaas, Vidi multitudinem (r) magnam in mittendo ſervum regis Joab, & (ſ) ſervum tuum: & nõ novi quid illic.* *Et dixit rex, (t)* 30 *Converte te: ſta hic. Et convertit ſe, & ſtetit.* *Et ecce Chuſi advenit,* 31 *& dixit regi; Evangelizetur dominus meus rex: quoniam judicavit tibi Dominus hodiè de manu omnium inſurgentium ſuper te.* *Et dixit rex ad Chuſi, Si pax* 32 *puero Abeſſalom? Et dixit Chuſi; Fiant, ſicut puer, inimici domini mei regis, & omnes quicunq; inſurrexerunt ſuper eum in mala.* *Et turbatus eſt rex, & aſcendit* 33 *in cœnaculum portæ, & ploravit: & ſic dixit, dum (u) ipſe iret; Fili mi Abeſſalom, fili mi, fili mi Abeſſalom: quis dederit (x) mortem meam pro tua? Ego pro te Abeſſalom, fili mi, fili mi.*

CAP. XIX.

Et annuntiatum eſt Joab, dicentes; Ecce rex plorat, & luget ſuper Abeſſalom. 1 *Et facta eſt ſalus in die illa in luctũ omni populo: quoniã audivit populus in die illa, dicens; Quia triſtatur rex ſuper filium ſuum.* 2 *Et ſuffuratus eſt ſe populus in die illa ab intrando in civitatem; ſicut ſuffuratur ſe populus, qui confunduntur in fugiendo ipſos in prælio.* 3 *Et rex abſcondit faciem ſuam: Et vociferatus eſt rex voce magnâ, dicens; Fili mi Abeſſalom, Abeſſalom fili (a) mi.* 4 *Et intravit Joab ad regem in domum, & dixit; Confudiſti hodiè facies omnium ſervorum tuorum, qui eripuerunt te hodiè, & animam filiorum tuorum, & filiarum tuarum, & animam uxorum tuarum, & concubinarum tuarum,* 5

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וקרא סכואה וחוי למלכא ואמר מלכא אם בלחודוהי הוא בסורתא בפמיה ואזל מיזל
26 וקרב׃ וחזא סכואה גברא אחרנא רהיט וקרא סכואה לנטר תרעא ואמר הא גברא רהיט
27 בלחודוהי ואמר מלכא אף דין מבסר׃ ואמר סכואה אנא חזי ית ריהטא דקדמאה
28 כריהטא דאחימעץ בר צדוק ואמר מלכא גבר טב דין ואף בסורא טבא ייתי׃ וקרא
אחימעץ ואמר למלכא שלם וסגיד למלכא על אפוהי על ארעא ואמר בריך יי אלהך
29 דמסר ית גבריא דארימו ית ידיהון ברבוני מלכא׃ ואמר מלכא שלם לעולמא לאבשלום
ואמר אחימעץ חזיתי המונא סגיאה בתר דשלח ית עבדא דמלכא יואב וית עבדך ולא
30 ידעית מה׃ ואמר מלכא אסתחר אתעתד הכא ואסתחר וקם׃ והא כושי אתא ואמר
31 כושי יתבסר רבוני מלכא ארי אתפרע לך יי יומא דין מיד כל דקמו עלך׃ ואמר מלכא
32 לכושי השלם לעולמא לאבשלום ואמר כושי יהון כעולמא סנאי רבוני מלכא וכל דקמו
33 עלך לבישא׃ ורגז מלכא וסליק על עלית תרעא ובכא וכדין אמר במיזליה ברי אבשלום
ברי ברי אבשלום לוי דמתית אנא חלופך ואת קים יומא דין אבשלום ברי ברי׃

יט

1 ואתחואה ליואב הא מלכא בכי ומתאבל על אבשלום׃ והות תשועתא ביומא ההוא
2 לאבלא לכל עמא ארי שמע עמא ביומא ההוא למימר אתנסיס מלכא על בריה׃
3 ומתגנבין עמא ביומא ההוא למעל לקרתא כמא דמתגנבין עמא דמתכלמין במפכהון
4 בקרבא׃ ומלכא כריך ית אפוהי וצוח מלכא בקל רב ברי אבשלום אבשלום ברי ברי׃
5 ואתא יואב לות מלכא לביתא ואמר אבהתתא יומא דין ית אפי כל עבדך דשיזיבו ית
נפשך יומא דין וית נפש בנך ובנתך ונפש נשך ונפש לחינתך׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et clamavit ſpeculator et indicavit regi: et dixit rex, Si ſolus eſt, bonum 25 nuntiũ in ore ejus eſt: et ibat eundo et appropinquabat. Et vidit ſpeculator 26 virũ alterũ currentem, & clamavit ſpeculator ad custodẽ portæ, et dixit: Ecce vir accurrit ſolus: et dixit rex, Etiam hic eſt bonus nuncius. Et dixit 27 ſpeculator, Ego video curſum prioris ut curſum Ahhimaghaſz filii Szadok: et dixit rex, Vir bonus iſte, et etiam nunciũ bonũ afferet. Et clamavit Ahhimaghaſz 28 et dixit ad regem, Pax: et adoravit regem ſup faciẽ ſuam ſuper terram, et dixit: Benedictus Dominus Deus tuus qui tradidit viros qui levaverunt manus ſuas in dominum meum regem. Et dixit rex: Eſt pax adoleſcenti 29 Abſalom? et dixit Ahhimaghaſz: Vidi tumultũ magnũ poſtquam miſit ſervum regis Joab et ſervũ tuũ, ſed non novi quid. Et dixit rex, Diverte 30 et conſiſte hîc: et divertit et ſtetit. Et ecce Chuſæus venit: et dixit 31 Chuſæus: Nuntietur domino meo regi quia liberavit te Dominus hodie de manu omnium qui ſurrexerunt contra te. Et dixit rex ad Chuſæum: Nunquid 32 pax eſt adoleſcenti Abſalom? Et dixit Chuſæus: Sint ſicut adoleſcens inimici domini mei regis, et omnes qui ſurrexerunt contra te in malum. Et 33 conturbatus eſt rex, et aſcendit ſuper cœnaculum portæ, et luxit: et ſic dicebat dum ambularet: Fili mi Abſalom, fili mi, fili mi Abſalom; vellẽ quòd mortuus eſſem pro te, et tu manſiſſes hodie, Abſalom fili mi, fili mi.

CAP. XIX.

Et nunciatum eſt Joab: Ecce rex plorat et luget ſuper Abſalom. Et fuit 1 2 ſalus in die illa in luctũ omni populo, quia audivit populus in die illa dicendo: Contriſtatus eſt rex ſuper filium ſuum. Et furati ſunt ſeſe populus in 3 die illo ut intrarent in urbem ſicut ſeſe furantur popul' qui pudefacti ſunt in converſione ſua in prælio. Et rex operuit faciem ſuam, et clamavit rex 4 voce magna: Fili mi Abſalom, Abſalom fili mi, fili mi. Et venit Joab ad 5 regem in domum et dixit: Confudiſti hodie facies omnium ſervorum tuorum qui liberaverunt animam tuam hodie, et animam filiorum tuorum et filiarum tuarum, et animam uxorum tuarum, & animã concubinarũ tuarũ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܩܪܐ ܕܘܩܐ. ܘܚܘܝ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܐܢ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܗܘ. ܣܒܪܬܐ ܒܦܘܡܗ. 25
* ܘܗܘ ܟܕ ܐܙܠ ܘܩܪܒ. ܘܩܪܐ ܕܘܩܐ ܠܬܪܥܐ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܓܒܪܐ ܐܚܪܢܐ ܪܗܛ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. 26
* ܘܐܡܪ ܕܘܩܐ. ܚܙܐ ܐܢܐ ܪܗܛܗ ܕܩܕܡܝܐ. ܐܝܟ ܪܗܛܗ ܕܐܚܝܡܥܨ ܒܪ ܨܕܘܩ. ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܓܒܪܐ 27
ܗܘ ܛܒܐ. ܘܣܒܪܬܐ ܛܒܬܐ ܡܝܬܐ. * ܘܩܪܐ ܠܐܚܝܡܥܨ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܕܫܠܡ ܐܬܝܬ. 28
ܘܣܓܕ ܠܡܠܟܐ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܡܪ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܕܐܫܠܡ ܐܢܫܐ
ܕܐܪܝܡܘ ܐܝܕܝܗܘܢ ܥܠ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܫܠܝܡ ܗܘ ܛܠܝܐ 29
ܐܒܫܠܘܡ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܝܡܥܨ. ܚܙܝܬ ܚܝܠܐ ܪܒܐ ܕܡܛܝܒ ܥܠ ܝܘܐܒ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝ ܡܠܟܐ.
ܘܠܥܒܕܟ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܗܘܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܩܘܡ ܬܢܢ. ܘܐܬܦܢܝ ܘܩܡ. * ܘܗܐ 30
31 ܟܘܫܝ ܐܬܐ. ܘܐܡܪ. ܢܣܒܪ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܕܬܒܥܗ ܡܪܝܐ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܟܠܗܘܢ ܕܩܡܘ
ܥܠܘܗܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܠܟܘܫܝ. ܫܠܝܡ ܗܘ ܐܒܫܠܘܡ ܛܠܝܐ. ܐܡܪ ܟܘܫܝ. 32
ܢܗܘܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ. ܐܝܟ ܛܠܝܐ. ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܘܟܠ ܕܩܡܘ ܥܠܝܟ ܠܒܝܫܬܐ.
* ܘܐܬܥܝܩ ܡܠܟܐ. ܘܣܠܩ ܠܥܠܝܬܐ. ܘܒܟܐ. ܘܟܕ ܒܟܐ ܐܡܪ ܗܘܐ. ܒܪܝ 33
ܐܒܫܠܘܡ. ܒܪܝ ܒܪܝ. ܐܒܫܠܘܡ. ܡܢ ܢܬܠ ܕܐܡܘܬ ܚܠܦܝܟ. ܐܒܫܠܘܡ ܒܪܝ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ *

* ܘܗܘܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܐܒܠܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܥܡܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܕܐܬܟܪܝ 2
ܠܡܠܟܐ ܥܠ ܒܪܗ. * ܘܐܬܓܢܒ ܥܡܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܠܡܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܐܝܟ ܕܡܬܓܢܒ 3
ܥܡܐ ܕܒܗܬ. ܟܕ ܥܪܩ ܡܢ ܩܪܒܐ. * ܘܡܠܟܐ ܚܦܐ ܐܦܘܗܝ. ܘܝܠܠ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. 4
ܘܐܡܪ. ܒܪܝ. ܐܒܫܠܘܡ. ܒܪܝ. ܒܪܝ ܐܒܫܠܘܡ. * ܘܥܠ ܝܘܐܒ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. 5
ܐܒܗܬܬ ܝܘܡܢܐ ܐܦܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܟ ܕܦܨܝܘ ܢܦܫܟ ܝܘܡܢܐ. ܘܢܦܫܐ ܕܒܢܝܟ
ܘܕܒܢܬܟ. ܘܢܦܫܐ ܕܢܫܝܟ ܘܢܦܫܐ ܕܦܠܓܫܝܟ.

Clamavit ergò ſpeculator, & ſignificavit 25 regi. Dixit autem rex, Si ſolus eſt, nuntium eſt in ore ejus. Cúmque procedens ad- 26 ventaret accederétque, clamavit ſpeculator ad portam, & ait; Ecce alterum hominem currentem ſolum. Subjunxit ſpecula- 27 tor, Video curſum prioris quaſi curſum Ahimees filii Sadoc. Ait rex, Vir bonus eſt, & nuntium quidem fauſtum affert. Tum 28 vocavit Ahimeeſum, & ait illi rex; Pacificéne veniſti? Qui adorato rege ſuper faciem ſuam in terram ait; Benedictus Dominus Deus tuus qui tradidit homines qui extenderant manus ſuas adverſùs dñm meũ regem. Ait illi rex, Sanúſne eſt puer Abiſalom? 29 Dixit ad eum Ahimees, Vidi exercitum magnum inſtructum contra Joabum ſervum domini mei regis, ſervo autem tuo quid acciderit ignoro. Ait illi rex, Conſiſte iſthic: 30 qui retrocedens ſtetit. Interim ecce Chuſi 31 venit, & dixit; Nuntium accipiat rex, quòd vindicavit eum hodiè Dominus è manu omnium inſurgentium in eum. Ait rex ad 32 Chuſi, Sanúſne eſt puer Abiſalom? Reſpondit Chuſi, Sint inimici tui ſicut puer *ille* domine mi rex, & omnes inſurgentes in te ad nocendum tibi. Tum rex acerbè ferens a- 33 ſcendit in cubiculum, & flevit: dúmque fleret, ſic dicebat; Fili mi Abiſalom, fili mi, fili mi Abiſalom; ah quis me morte afficiat loco tui Abiſalom fili mi.

CAP. XIX.

Itaque fuit eo die luctus apud univerſũ po- 2 pulum, eò quòd audiſſet populus eo die dolore affectum regem de filio ſuo. Et abdidit 3 ſe populus eo die quin civitatem ingrederetur, quemadmodum abdit ſe populus qui erubeſcit cùm fugit à prælio. Rex autem obvo- 4 lutâ facie ſuâ ululavit altâ voce, & ait; Fili mi Abiſalom, fili mi, fili mi Abiſalom. Tum 5 ingreſſus Joab ad regem, dixit ei; Pudefeciſti hodiè vultus omnium ſervorum tuorum qui liberârunt animam tuã hodiè, & animam filiorum ac filiarum tuarum, animam uxorũ tuarum, & animam concubinarum tuarum:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ودعا الناظر رسولا واخبر الملك وكان جالسا * فقال * ان كان رجلا واحدا فينبغي ان يكون مبشرا 25
* واحضر الرجل وقرب * ودعى الديدبان وقال * اري رجلا آخر يحاضر وحده * وقال الديدبان * اري 26 27
سعي الاول ومشيه كمشي اخيمعاص بن صادوق الكاهن * فقال الملك * هذا رجلا صالحا ولا شك
انه اتانا ببشارة صالحة * فلما بلغ دعي به وقال له * ما عندك * جئت سالما * فسجد على الارض 28
بين يدي الملك وقال * تبارك الله ربنا الذي دفع اليوم في يديك القوم الذي اسوا اليك ايها
الملك سيدي * قال له الملك * ابيسالوم الفتي حي * قال اخيمعاص * رايت خيلا كثيرا قد احاطت 29
بيواب عبد سيدنا الملك * ولم اعلم ما كان من امر ابيسالوم * قال له الملك * قف مكانك * فاستوى 30
فقام * واذا كوشي قد اتاهم وقال * يبشر الملك ويستبشر * ان الرب قد انتقم من الذين وثبوا 31
عليه * قال الملك لكوشي * ابيسالوم الفتي حيا * قال كوشي * تكون جميع اعدائك مثل 32
ابيسالوم ايها الملك سيدي * وكل من يريد له الشر * فحزن الملك حزنا كثيرا وصعد الي مجلسه * 33
وبكا بكاء مرا شديدا * وقال في بكائه * يا ابني ابيسالوم * يا ابني ابي سالوم * من اماني يا بني بدلك *
ليتني مت بدلك يا ابيسالوم ابني *   * الفصل التاسع عشر *
* فقالوا ليواب ان الملك يبكي وينتحب على ابيسالوم * وحزن جميع الشعب في ذلك اليوم 1 2
حزنا شديدا * لان الشعب سمعوا في ذلك اليوم ان الملك قد حزن على ابيسالوم * وتغيب الشعب 3
ولم يدخل المدينة في ذلك اليوم * كما تتغيب المنهزمون اذا هربوا من الحرب * واما الملك فستر 4
وجهه * ورفع صوته بالبكاء وقال * يا ابني ابيسالوم * يا ابيسالوم ابني * فدخل يواب الي الملك 5
وقال له * قد اخزيت اليوم وجوه عبيدك كلهم الذين نجوا نفسك اليوم * وانفس بنيك * وانفس
نسائك وسراريك *

Quapropter advocato ſpeculator nuntio, 25 *ſignificavit regi ſedenti; qui dixit, Quandoquidem unicus homo eſt, oportet ut ſit nuntius. Dum curreret homo ille, & pro-* 26 *piùs accederet, clamavit ſpeculator, et ait, Video alterum hominem currentem ſolũ. Tum dixit ſpeculator, Video curſum prio-* 27 *ris, & greſſum ejus ſimilem greſſui Achimeaſi filii Sadoci ſacerdotis. Dixit rex, Is probus eſt homo, & procul dubio fauſtum affert nobis nuntiũ. Cùm ergo per-* 28 *veniſſet, accerſivit eum, & ait illi, Quid nuntii apud te eſt? incolumis veniſti? Is autem humi procumbens ante regem, dixit, Benedictus ſit Deus Dominus noſter qui tradidit hodiè in man' tuas gentẽ quæ tibi nocuerat O rex mi domine. Dixit ad eũ* 29 *rex, Abiſalom puer vivúſne eſt? Reſpondit Achimeas, Vidi Joabũ ſervum Domini noſtri regis multo equitatu circumſeptum, nec novi quem ſucceſſum habuerit res Abiſalomis. Ait illi rex, Subſiſte in loco tuo;* 30 *qui ſurgens ſtetit. Tum ecce Chuſi adve-* 31 *nit ad eos, & ait, Nuntiũ accipiat rex, ac lætetur; quoniam Dominus jam ſumpſit vindictã ab his qui contra te proſilierant. Dixit rex ad Chuſi, Abiſalom puer, vi-* 32 *vúſne eſt? Reſpondit Chuſi, Sint omnes inimici tui ſicut Abiſalom, O rex mi domine, & omnes qui tibi malum exoptant. Tum rex multo perculſus mœrore, aſcen-* 33 *dit in cubiculum ſuũ, flevitque fletum acerbum ac vehementẽ: dicebat autem flendo, O fili mi Abiſalom, O fili mi Abiſalom; quis me morte afficiat pro te O fili mi? utinam pro te mortuus eſſem O Abiſalom fili mi.*

CAP. XIX.

Dixerunt autem Joabo regem flere 1 *luctúque confici propter Abiſalomem: Ita* 2 *ut contriſtatus eſſet univerſus populus eo die triſtitiã vehementi. Populus enim audientes eo die mœrore confici regem propter Abiſalomem, Subtraxit ſe populus,* 3 *nec urbem eſt ingreſſus eo die, perinde ac ſubtrahunt ſe victi cùm terga vertunt in prælio. (Porrò rex operto vultu, voceq;* 4 *ſuâ cum fletu ſublatâ, dicebat, O fili mi Abiſalom, O Abiſalom fili mi) Quapro-* 5 *pter ingreſſus Joab ad regem ait illi, Mœſtos hodiè reddidiſti vultus omnium ſervorum tuorum qui hodiè ſervaverunt animam tuam, & animas filiorum tuorum, & animas uxorum et concubinarum tuarum:*

שמואל ב: יט

indicâsti Quia .te diligentes odiendo & ,te habentes odio Diligendo
6 לאהבה את־שנאיך ולשנא את־אהביך כי הגדת
si quia ,hodie novi quia ; servi & , principes tibi non quia ,hodie
היום כי אין לך שרים ועבדים כי ידעתי היום כי לא
fuisset rectum tunc quòd , mortui hodie nos omnes &,vivens Absalom
אבשלום חי וכלנו היום מתים כי־אז ישר
;tuorũ servorũ cor super loquere &,egredere ,surge nunc Et.tuis oculis in
7 בעיניך׃ ועתה קום צא ודבר על־לב עבדיך
pernoctabit si , egrediens tu non quòd , juravi Domino in quia
כי ביהוה נשבעתי כי־אינך יוצא אם־ילין
venit quod , malo omni præ hoc tibi malum erit & , nocte tecum vir
איש אתך הלילה ורעה לך זאת מכל־הרעה אשר־באה
: porta in sedit & , rex Surrexitque nunc usque tuis pueritiis ab te super
8 עליך מנעריך עד־עתה׃ ויקם המלך וישב בשער
: porta in sedens rex Ecce : dicendo ,nunciaverunt populo omni &
ולכל־העם הגידו לאמר הנה המלך יושב בשער
.sua tentoria in vir fugit Israel Et regis facies ad popul' omnis venit &
ויבא כל־העם לפני המלך וישראל נס איש לאהליו׃
: dicendo , Israel tribubus omnibus in certabat populus omnis ,fuit Et
9 ויהי כל־העם נדון בכל־שבטי ישראל לאמר
nos eripuit ipse & ,nostrorum inimicorum vola de nos eruit Rex
המלך הצילנו מכף איבינו והוא מלטנו
.Absalom desuper terra de fugit nunc & , Pelistim vola de
מכף פלשתים ועתה ברח מן־הארץ מעל אבשלום׃
nunc Et .prælio in est mortuus ,nos super unximus quem , Absalom Et
10 ואבשלום אשר משחנו עלינו מת במלחמה ועתה
David rex Et ? regem faciendũ redire ad silentes vos quid ut
11 למה אתם מחרשים להשיב את־המלך׃ והמלך דוד
ad Loquimini : dicendo,sacerdotes Ebjathar ad & , Sadoc ad misit
שלח אל־צדוק ואל־אביתר הכהנים לאמר דברו אל־
reducendum ad ultimi eritis quid Ut : dicendo,Jehudah seniores
זקני יהודה לאמר למה תהיו אחרנים להשיב את־
regem ad venit Israel omnis verbum & ? suam domum in regem
המלך אל־ביתו ודבר כל־ישראל בא אל־המלך
quid ut & ; vos mea caro &,meum os ,vos mei Fratres .ej' domum in
12 אל־ביתו׃ אחי אתם עצמי ובשרי אתם ולמה
: dicetis Hamasa ad Et ? regem reducendũ ad novissimi eritis
13 תהיו אחרנים להשיב את־המלך׃ ולעמשא תמרו
, Deus mihi faciat Sic ? tu mea caro & , meum os Nunquid
הלוא עצמי ובשרי אתה כה יעשה־לי אלהים
omnibus meas facies ad fueris exercitus princeps non si , addat sic &
וכה יסיף אם־לא שר־צבא תהיה לפני כל־
viri omnis cor inclinavit Et .Joab pro diebus
14 הימים תחת יואב׃ ויט את־לבב כל־איש־
, tu Revertere : regem ad miserunt & ,unius viri veluti ,Jehudah
יהודה כאיש אחד וישלחו אל־המלך שוב אתה
, Jarden ad usque venit & , rex est reversus Et .tui servi omnes &
15 וכל־עבדיך׃ וישב המלך ויבא עד־הירדן
faciendũ transire ad,regis occursũ in eundum ad,Ghilghal in venit Jehudah &
ויהודה בא הגלגלה ללכת לקראת המלך להעביר
, Jemini filii Ghera filius Simhi festinavit Et .Jarden regem
16 את־המלך את־הירדן׃ וימהר שמעי בן־גרא בן־הימיני
occursum in ,Jehudah viro cum descendit & ; Bachurim de qui
אשר מבחורים וירד עם־איש יהודה לקראת
, Binjamin de eo cum viri mille Et .David regis
17 המלך דוד׃ ואלף איש עמו מבנימן
,ejus filii quindecim & Saulis domus puer Siba &
וציבא נער בית שאול וחמשת עשר בניו
facies ad Jarden trajecerunt prosperè & : secum ejus servi viginti &
ועשרים עבדיו אתו וצלחו הירדן לפני
regis
המלך׃

Versio VULG. LAT.

6 Diligis odientes te, & odio habes diligentes te: & ostendisti hodiè, quia non curas de ducibus tuis, & de servis tuis: & verè cognovi modò, quia si Absalom viveret, & omnes nos occubuissemus, 7 tunc placeret tibi. Nunc igitur surge, & procede, & alloquens satisfac servis tuis: juro enim tibi per Dominum, quòd si non exieris, ne unus quidem remansurus sit tecum nocte hâc: & pejus erit hoc tibi, quàm omnia mala quæ venerunt super te, ab adolescentia tua usque in præsens. 8 Surrexit ergò rex & sedit in porta: & omni populo nuntiatum est quòd rex sederet in porta: venítque universa multitudo coram rege: Israel autem fûgit in tabernacula 9 sua. Omnis quoque populus certabat in cunctis tribubus Israel, dicens; Rex liberavit nos de manu inimicorum nostrorum, ipse salvavit nos de manu Philisthinorum: & nunc fugit de terra propter Ab- 10 salom. Absalom autem, quem unximus super nos, mortuus est in bello: usquequò siletis, & non reducitis regem? 11 Rex verò David misit ad Sadoc & Abiathar sacerdotes, dicens; Loquimini ad majores natu Juda, dicentes, Cur venitis novissimi ad reducendum regem in domum suam? (Sermo autem omnis Israel pervenerat ad regem in do- 12 mo ejus:) Fratres mei vos, os meum, & caro mea vos, quarè 13 novissimi reducitis regem? Et Amasæ dicite, Nónne os meum, & caro mea es? Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat, si non magister militiæ fueris coram me omni tempore pro 14 Joab. Et inclinavit cor omnium virorum Juda, quasi viri unius: miserúntque ad regem, dicentes; Revertere tu, 15 & omnes servi tui. Et reversus est rex: & venit usque ad Jordanem, & omnis Juda venit usque in Galgalam, ut occurreret regi, & traduceret 16 eum Jordanem. Festinavit autem Semei filius Gera filii Jemini de Bahurim, & descendit cum viris Juda in oc- 17 cursû regis David, Cum mille viris de Benjamin: & Siba puer de domo Saul, & quindecim filii ejus, ac viginti servi erant cum eo: & irrumpentes Jordanem, ante regem,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Τοῦ ἀγαπᾷν τοὺς μισοῦντάς σε, καὶ μισεῖν τοὺς ἀγαπῶντάς σε· καὶ ἀνήγγειλας σήμερον, ὅτι οὐκ εἰσὶν οἱ ἄρχοντές σου, οὐδὲ παῖδες· ὅτι ἔγνωκα σήμερον, ὅτι εἰ Ἀβεσσαλὼμ ἔζη, πάντες ἡμεῖς (ι) σήμερον νεκροί, ὅτι 7 τότε τὸ εὐθὲς ἦν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Καὶ νῦν ἀναστὰς ἔξελθε καὶ λάλησον εἰς τὴν καρδίαν τῶν δούλων σου, ὅτι ἐν κυρίῳ ὤμοσα, ὅτι εἰ μὴ ἐκπορεύσῃ σήμερον, εἰ αὐλισθήσεται (κ) ἀνὴρ μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην. καὶ ἐπίγνωθι σεαυτῷ, καὶ κακόν σοι τοῦτο ὑπὲρ πᾶν τὸ κακὸν τὸ ἐπελθόν σοι ἐκ νεότητός σου 8 ἕως τοῦ νῦν. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πύλῃ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀνήγγειλαν, λέγοντες, Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κάθηται ἐν τῇ πύλῃ. καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς κατὰ πρόσωπον τοῦ (λ) βασιλέως ἐπὶ τὴν πύλην. καὶ Ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματα 9 αὐτοῦ. Καὶ ἦν πᾶς ὁ λαὸς κρινόμενος ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραήλ, λέγοντες, Ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐρρύσατο (μ) ἡμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ αὐτὸς (ν) ἐξείλετο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων· καὶ νῦν πέφευγεν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῆς βασιλείας 10 (ξ) αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ὃν ἐχρίσαμεν ἐφ' ἡμῶν, ἀπέθανεν ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ νῦν ἱνατί ὑμεῖς κωφεύετε τοῦ ἐπιστρέψαι (ο) τὸν βασιλέα; καὶ τὸ ῥῆμα παντὸς Ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα. 11 Καὶ ὁ βασιλεὺς (π) Δαυὶδ ἀπέστειλε πρὸς Σαδὼκ καὶ πρὸς Ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς, λέγων, Λαλήσατε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα, λέγοντες, Ἱνατί γίνεσθε ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι (ρ) τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ; καὶ λόγος παντὸς Ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν (σ) βασιλέα 12 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἀδελφοί μου ὑμεῖς, ὀστᾶ μου καὶ σάρκες μου ὑμεῖς· ἱνατί γίνεσθε ἐσχάτοι τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον 13 αὐτοῦ; Καὶ τῷ (τ) Ἀμεσσαὶ ἐρεῖτε, Οὐχὶ ὀστοῦν μου καὶ σάρξ μου σύ; καὶ νῦν τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεός, καὶ τάδε προσθείη, εἰ μὴ ἄρχων δυνάμεως ἔσῃ ἐνώπιον ἐμοῦ πάσας τὰς ἡ- 14 μέρας ἀντὶ Ἰωάβ. Καὶ ἔκλινε τὴν καρδίαν παντὸς ἀνδρὸς Ἰούδα ὡς ἀνδρὸς ἑνός. καὶ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα, λέγοντες, Ἐπιστράφηθι 15 σὺ καὶ πάντες οἱ δοῦλοί σου. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἄνδρες Ἰούδα (υ) ἦλθαν εἰς Γάλγαλα τοῦ πορεύεσθαι εἰς (φ) ἀπαντὴν τοῦ βασιλέως, (χ) 16 διαβιβάσαι τὸν βασιλέα τὸν Ἰορδάνην. Καὶ ἐτάχυνε Σεμεῒ υἱὸς Γηρὰ υἱοῦ τοῦ Ἰεμινὶ ἐκ Βαουρείμ, καὶ κατέβη μετὰ ἀνδρὸς Ἰούδα εἰς (ψ) ἀ- 17 παντὴν τοῦ βασιλέως Δαυίδ, Καὶ χίλιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ Βενιαμίν, καὶ Σιβὰ τὸ παιδάριον τοῦ οἴκου Σαούλ, καὶ (ω) πεντεκαίδεκα υἱοὶ αὐτοῦ μετ' (α) αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ κατεύθυναν τὸν Ἰορδάνην ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως,

Diligendo eos, qui oderunt te, & odiendo eos, qui diligunt te. Et annuntiâsti hodiè, quia (b) non sunt principes tui, neque pueri. Quoniam novi hodiè, quia si Abessalom viveret, (c) omnes nos hodiè mortui; quia tunc rectum 7 erat in oculis tuis. Et nunc surgens egredere, & loquere ad cor servorum tuorum: quoniam in Domino (d) juravi, quia nisi egrediaris hodiè, si manebit vir tecum nocte hâc. Et scito tibi, (e) & malum tibi hoc super omne malum, quod supervenit tibi à 8 juventute tua usque nunc. Et surrexit rex, & sedit in porta. Et (f) universus popul' annuntiaverũt, dicentes; Ecce rex sedet in porta. Et intravit universus populus ad faciẽ regis ad portã. Et Israel fûgit, vir ad tabernacula sua. 9 Et erat omnis popul' concertans in omnibus tribubus Israel, dicentes; Rex David eripuit nos ab omnibus inimicis nostris, & ipse eripuit nos de manu alienigenarum. Et nunc fugit de terra, & (g) de 10 regno suo, & ab Abessalom. Et Abessalom, quem unxeram' super nos, mortu' est in prælio. Et nunc ut quid vos siletis ad revocandũ regem? Et verbum universi Is- 11 rael venit ad regem. Et rex David misit ad Sadoc, & ad Abiathar sacerdotes, dicens; Loquimini ad seniores Juda, dicentes; ut quid estis ultimi ad reducendum regem in domum suã? Et verbũ universi Israel venit ad regem in 12 domum ejus. Fratres mei vos, ossa mea, & carnes meæ vos. ut quid estis ultimi ad reducendum regẽ 13 in domum suam? Et ad Amessai dicetis; Nónne os meum, & caro mea tu? Et nunc hæc faciat mihi Deus, & hæc adjiciat; si non princeps virtutis fueris coram me 14 omnibus diebus pro Joab. Et inclinavit cor omnis viri Juda, tanquàm viri unius. Et miserunt ad regem, dicentes; Revertere 15 tu, & omnes servi tui. Et revertit rex, & venit usque ad Jordanem. Et viri Juda venerunt in Galgala ad eundum in occursum regis, ad traducendum regẽ Jor- 16 danem. Et festinavit Semei filius Gera filii Jemini de Baurim, & descendit cum viro Juda in 17 occursum regis David: Et mille viri cum eo de Beniamin. Et Siba puer domûs Saul, & quindecim filii ejus cum eo, & viginti servi ejus cum eo: Et (h) direxerunt Jordanem ante regem:

MS. A. (ι) νεκροὶ σήμερον, ὅτι (κ) μετὰ σοῦ ἀνὴρ τὴν (λ) βασιλέως. καὶ Ἰσραὴλ (μ) ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀπὸ πάντων (ν) ἐρρύσατο ἡμᾶς (ξ) αὐτοῦ ἀπὸ (ο) πρὸς τὸν (π) Δαυὶδ * πρὸς Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τοὺς (ρ) πρὸς τὸν (σ) βασιλέα. Ἀδελφοί μου (τ) Ἀμεσσαὶ (υ) ἦλθον (φ) ἀπάντησιν (χ) διαβιβάσαι τὸν Ἰορδάνην. (ψ) ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως, Καὶ (ω) δεκαπέντε υἱοὶ (α) αὐτοῦ· * καὶ κατεύθυναν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 למרחם ית סנאך ולמסני ית רחמך ארי חויתא יומא דין ארי לית לך רברבין ועבדין ארי
אנא ידענא יומא דין ארי אלו אבשלום קים וכולנא יומא דין מתקטלין ארי בכן כשר
7 בעינך׃ וכען קום פוק ומלל על לבא דעבדך ארי במימרא דיי קימית ארי ליתך נפיק אם
יבית גבר עמך בליליא ותהי בישא לך דא מכל בישתא דאתת עלך מעורך עד כען׃
8 וקם מלכא ויתב בתרעא ולכל עמא חויאו למימר הא מלכא יתיב בתרעא ואתא כל
9 עמא לקדם מלכא וישראל אפיך גבר לקרווהי׃ והוו כל עמא מתוכחין בכל שבטיא
דישראל למימר מלכא שזבנא מיד בעלי דבבנא והוא פרקנא מידא דפלשתאי וכען ערק
10 מן ארעא מלות אבשלום׃ ואבשלום דמשחנא עלנא מית בקרבא וכען למא אתון
11 שתקין לאתבא ית מלכא׃ ומלכא דוד שלח לצדוק ולאביתר כהניא למימר מלילו
לסבי יהודה למימר למא תהון בתראין לאתבא ית מלכא לביתיה ופתגם כל ישראל
12 אתא לות מלכא לביתיה׃ אחי אתון קריבי ובסרי אתון ולמה תהון בתראין לאתבא
13 ית מלכא׃ ולעמשא תימרון הלא קריבי ובשרי את כדין יעביד לי יי וכדין יוסיף אם
14 לא רב חילא תהי קדמי כל יומיא חלף יואב׃ ואתפני לבא דכל אנש יהודה כגברא חד
15 ושלחו למלכא תוב את וכל עבדך׃ ותב מלכא ואתא עד ירדנא ודבית יהודה אתו לגלגלא
16 למיזל לקדמות מלכא לאעברא ית מלכא ית ירדנא׃ ואוחי שמעי בר גרא בר שבט
17 בנימן די מעלמת ונחת עם אנש יהודה לקדמות מלכא דוד׃ ואלף גברא עמיה משבטא
דבנימן וציבא עולמא דבית שאול וחמשת עסר בנוהי ועשרין עבדוהי עמיה ונוו ירדנא
קדם מלכא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Amando odientes te, & odiendo amantes te, quia ostendisti hodie quòd 6 non sunt tibi magnates & servi: quia *ego* novi hodie quòd si Absalom viveret, & omnes nos hodie occisi essemus, quòd tunc rectum esset in oculis tuis. Et nunc surge, exi, & loquere *super* corde servorum tuorum; quia 7 per dictum Dñi juro, quòd nisi tu exeas, si pernoctabit vir tecum in nocte: & erit malum hoc tibi præ omni malo quod venit super te à pueritia tua usq; nunc. Et surrexit rex & sedit in porta; & omni populo indicârunt di- 8 cendo: Ecce rex sedet in porta: & venit omnis populus ante regem, & Israel vertit terga quisq; ad urbem suam. Et fuit omnis populus repre- 9 hensus in omnibus tribubus Israel dicendo: Rex liberavit nos de manu auctorum inimicitiarum nostrarum, & *ille* redemit nos de manu Pelisthæorum, & nunc fugit ex terra propter Absalom. Et Absalom, quem unximus 10 super nos, mortuus est in bello: & nunc ut quid *siletis* in reducendo regem? Et rex David misit ad Szadok & ad Abiathar sacerdotes dicendo: 11 Loquimini senioribus Jehudah dicendo: Ad quid eritis postremi ad reducendum regem ad domum suam? et verbũ totius Israel venit ad regem in domum ejus. Fratres mei estis, propinqui mei et caro mea estis; et ad 12 quid eritis postremi ad reducendum regem? Et ad Ghamassa dicetis: 13 Nónne propinquus meus et caro mea tu es? sic faciat mihi Dominus et sic addat, si non magister exercitus fueris ante me omnibus diebus pro Joab. Et inclinatum est cor omnium virorum Jehudah veluti viri unius: et mi- 14 serunt ad regem [*qui dicerent:*] Redi tu et omnes servi tui. Et rediit rex et 15 pervenit usq; Jardena, et viri domus Jehudah venerunt ad Gilgela, ut irent in occursum regis ad traducendum regem Jardena. Et festinavit Simghi 16 filius Gera filii tribus Binjamin qui erat ex Ghalemeth, et descendit cum hominibus Jehudah in occursum regis David. Et mille viri erant cum illo 17 ex tribu Binjamin, et Sziba puer domus Saul, et quindecim filii ejus, et viginti servi ejus cum eo, et transvadârunt Jardena ante regem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܚܒܬ ܣܢܐܝܟ. ܘܣܢܝܬ ܪܚܡܝܟ. ܘܚܘܝܬ ܝܘܡܢܐ. ܕܠܝܬ ܠܟ ܒܢܝ ܚܐܪܐ. ܘܠܐ ܥܒܕܐ. 6
ܝܕܥܬ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ. ܕܐܠܘ ܐܒܫܠܘܡ ܚܝ ܗܘܐ. ܟܠܢ ܡܝܬܝܢ ܗܘܝܢ. ܘܫܦܝܪ ܗܘܐ ܒܥܝܢܝܟ.
* ܘܩܘܡ ܗܫܐ ܦܘܩ. ܘܡܠܠ ܥܡ ܥܒܕܝܟ. ܡܛܠ ܕܒܡܪܝܐ ܝܡܝܬ. ܕܐܢ ܠܐ ܢܦܩܬ ܐܢܬ. ܠܐ 7
ܒܐܬ ܐܢܫ ܠܘܬܟ ܒܠܠܝܐ ܗܢܐ. ܘܒܝܫܐ ܠܟ ܗܕܐ. ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܕܐܬܝ ܥܠܝܟ ܡܢ
ܛܠܝܘܬܟ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. * ܘܩܡ ܡܠܟܐ. ܘܝܬܒ ܒܬܪܥܐ. ܘܚܘܝܘ ܠܟܠܗ ܥܡܐ.
ܘܐܡܪܘ. ܕܗܐ ܡܠܟܐ ܝܬܒ ܒܬܪܥܐ. ܘܐܬܐ ܟܠܗ ܥܡܐ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܘܐܝܣܪܝܠ ܥܪܩܘ ܓܒܪ 8
ܠܡܫܟܢܗ. * ܘܗܘܐ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܢܝܢ ܒܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪܝܢ. ܡܠܟܐ 9
ܦܪܩܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܗܘ ܦܨܝܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܗܫܐ ܬܘ
ܢܥܪܘܩ ܠܢ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܐܒܫܠܘܡ. * ܐܒܫܠܘܡ ܓܝܪ ܕܡܫܚܢ ܘܐܩܝܡܢ ܥܠܝܢ. 10
ܡܝܬ ܠܗ ܒܩܪܒܐ. ܘܐܡܪܘ ܓܒܪ ܠܚܒܪܗ ܒܥܢܝܐ. ܡܛܠܐ ܡܬܐܚܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܗܦܟܘܢ
ܥܡ ܡܠܟܐ. ܬܘ ܢܗܦܟܝܘܗܝ ܠܒܝܬܗ. * ܘܡܠܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܠܬ 11
ܩܕܡ ܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ. ܐܚܝ ܐܢܬܘܢ. ܘܒܣܪܝ. ܘܓܪܡܝ. ܠܡܢܐ ܗܘܝܬܘܢ 12
ܐܚܪܝܐ ܕܬܗܦܟܘܢ ܥܡ ܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܠܥܡܣܐ. ܗܐ ܒܣܪܝ ܐܢܬ ܘܓܪܡܝ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ 13
ܠܝ ܐܠܗܐ. ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ ܠܝ. ܐܠܐ ܐܢ ܪܝܫ ܚܝܠܐ ܬܗܘܐ ܩܕܡܝ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܚܠܦ
ܝܘܐܒ. * ܘܐܪܟܢ ܠܒܐ ܕܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܐܝܟ ܕܓܒܪܐ ܚܕ. ܘܫܕܪܘ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪܘ 14
ܠܗ. ܗܦܘܟ ܐܢܬ ܘܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܟ. * ܘܗܦܟ ܡܠܟܐ. ܘܐܬܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܪܕܢܢ. ܘܝܗܘܕܐ 15
ܐܬܐ ܠܓܠܓܠܐ. ܠܡܦܩ ܠܐܘܪܥܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܠܡܥܒܪܘ ܠܡܠܟܐ ܠܝܘܪܕܢܢ. * ܘܐܣܬܪܗܒ 16
ܫܡܥܝ ܒܪ ܓܪܐ ܒܪ ܝܡܝܢܝ. ܘܢܚܬ ܥܡ ܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ ܠܐܘܪܥܗ ܕܡܠܟܐ ܕܘܝܕ.
* ܘܐܠܦ ܓܒܪܐ ܥܡܗ ܡܢ ܒܢܝܡܝܢ. ܘܨܝܒܐ ܥܠܝܡܐ ܕܫܐܘܠ. ܘܚܡܫܬܥܣܪ ܒܢܘܗܝ. ܘܥܣܪܝܢ ܥܒܕܘܗܝ 17
ܥܒܕܘ ܓܫܪܐ ܠܝܘܪܕܢܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ.

Dilexisti osores tuos, & odisti amicos tu- 6 os; & hodiè declarâsti te nec liberos habere, nec servos: hodiè novi quòd si vivus esset Abisalom, mortui essemus omnes, & gratum fuisset in oculis tuis. Surge igitur, egre- 7 dere, & alloquere servos tuos: nam per Dominum juro, quòd nisi egrediaris, nemo pernoctabit apud te hâc nocte; & pejus tibi erit hoc omnibus malis quæ tibi contigerunt à pueritia tua usque nunc. Surgens ita- 8 que rex consedit in porta: quod cùm nuntiâssent universo populo, ac dixissent, Ecce rex considet in porta, venit universus populus coram rege. Israelitæ verò fugerant quisque in tabernaculum suum. Cœpítque to- 9 tus populus per omnes tribus Israelis cogitare ac dicere; Rex eripuit nos è manu omnium inimicorum nostrorum, ipséque liberavit nos è manu Palestinorum: venite ergò, fugiamus è terra *ista* à sectando Abisalome: A- 10 bisalom enim quem unxeramus & præficeramus nobis, mortuus est in prælio. Tum dixerunt alter ad alterum, Cur igitur hæsitatis quò minùs redeatis cum rege? venite reducamus eum in domum suam. Cúmque ver- 11 bum *hoc* omnium Israelitarum ingressum esset coram rege, Ait illis rex, Fratres mei 12 estis, & caro mea, & os meum: quarè fuistis postremi ad redeundum cum rege? Di- 13 xit etiam ad Amasam, Ecce caro mea es, & os meum: sic faciat mihi Deus, & sic addat mihi, nisi dux militiæ sis futurus coram me cunctis diebus loco Joabi. Sic cùm inflexis- 14 set animum omnium Judæorum quasi viri unius, miserunt ad regem, & dixerunt ei; Revertere tu & omnes servi tui. Reversus ita- 15 que rex venit usque ad Jordanem; Judas autem venit ad Galgalam, ut prodirent obviàm regi, traducerént que regem cis Jordanem. Et festinans Semei filius Gera filii Benjamin, 16 descendit cum viris Juda in occursum regis Davidis. Siba quoque puer Saulis, & quin- 17 decim filii sui cum viginti servis suis præcedentes, pontem extruxerunt Jordani ante regem,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واحببت شانئيك وابغضت احبائك * واظهرت اليوم ان ليس لك احرار ولا عبيد * قد علمت اليوم 6
انه لو كان ابيسالوم حيا كنا قد متنا كلنا * وكان هذا عندك حسنا * قم الآن واخرج الي عبيدك 7
وكلمهم * من اجل اني قد اقسمت بالرب، انك ان لم تخرج لا يبيت عندك انسان في هذه الليلة *
ويكون هذا الشر اشر عليك من جميع انواع الشرور والبلايا التي اصابتك منذ صباك والي
اليوم * فقام الملك وخرج وجلس على الباب * واخبروا الشعب وقالوا له ان الملك جالس بالباب * 8
فاجتمع الشعب كله الي الملك * واما بنو اسرائيل فهرب كل انسان الي بيته * وصار بنو اسرائيل 9
يفكرون في بيوتهم كل الاسباط ويقول * الملك نجانا من جميع اعدائنا * وهو خلصنا من ايدي
اهل فلسطين * مروا بنا الآن الي الملك * واتركوا ابيسالوم * الذي مسحناه وصيرناه ملكا 10
علينا * لانه الآن قد قتل في الحرب * وبعث داود الملك الي صادوق وابيثار الحبرين قايلا * الا 11
تخاطبوا شيوخ آل يهودا قايلين * لماذا انتم متاخرون عن رد الملك الي منزله * فقال كل امرئ منهم
لصاحبه * ما بالكم تتغافلون عن الخروج الي الملك * امضوا بنا اليه * نرده الي بيته * واخبر الملك
بجميع كلام شيوخ يهودا * فقال لهم الملك * انتم اخوتي ولحمي وعظمي * فلم انقلبتم عن 12
الملك * وصرتم عنه متاخرين عن رده الي منزله * ثم قال لعمسا انت لحمي وعظمي * هكذا يصنع 13
الله بي وكذلك يزيدني * ان لم اصيرك صاحب حربي طول عمرك بدل يواب * فاصغي قلوب 14
آل يهودا اليه كرجل واحد * وارسلوا الي الملك وقالوا له * ارجع انت وجميع عبيدك * فرجع 15
الملك وانتهي الي نهر الاردن * ويهودا اتي الي الجلجال * لينطلق نحو الملك * ليعبر الملك الاردن *
* واسرع سمعي بن جارا من الجبابرة من قبيل بنيامين * ونزل مع رجاله الي ارض يهودا الي داود 16
الملك * ومعه الف رجل من سبط بنيامين * واتي صيبا مملوك مفيبست * ومعه بنوه الخمسة عشر 17
وعشرون عبدا له * وعقد جسرا على نهر الاردن ليعبر الملك *

Dilexisti osores tuos, & odisti amicos tu- 6 os; & indicâsti hodiè te nec ingenuos habere in pretio, nec servos: jam novi hodiè quòd si vivus esset Abisalom, mortui jam essemus omnes, essetque id tibi jucundum. Surge jam, & egredere ad 7 servos tuos, & alloquere eos: nam per Dominum juro, nisi egrediaris, neminem apud te mansurum hâc nocte, & perniciosius tibi fore malum istud omnibus malorum & adversitatum generibus, quæ obvenerunt tibi ab adolescentia tua ad hunc usque diem. Surrexit ergò rex, & 8 egressus consedit ad portam: quod cùm nunciâssent populo, & dixissent ei regem sedere in porta, congregatus est totus populus ad regem, cæterùm filii Israel fugerant quisque in domum suam. Cœpe- 9 runtque omnes Israelitarum tribus cogitare in domibus suis, ac dicere, Rex eripuit nos ab omnibus inimicis nostris, idemque liberavit nos de manibus Philistæorum: adeamus ergò regem, & relinquite Abisalomem. Quem unxeramus & re- 10 gem constitueramus super nos: is enim jam occisus est in bello. Misit quoque David 11 rex ad Sadocum & Abiatharem sacerdotes, dicens, Annon alloquemini seniores gentis Judæ, dicentes, Quorsum differtis reducere regem in domum suam? Dixit igitur quilibet ex eis proximo suo, Quod est consilium vestrum, ut negligatis prodire ad regem? adeamus illum, & reducamus eum in domum suam. Cúmque renunciata fuissent regi omnia verba seniorum filiorum Judæ, Dixit eis rex, Fra- 12 tres mei estis, & caro mea, atque os meum: quam igitur ob causam aversi estis à rege, vosque retraxistis ab eo, quin revocetis eum domum suam? Tum dixit 13 Amasæ, Tu caro mea es, & os meum: sic faciat mihi Deus, & sic addat mihi, nisi te constituero imperatorem militiæ meæ totâ ætate tuâ loco Joabi. Itaq; flexit ad 14 eum corda gentis Judaicæ quasi viri unius, ita ut mittentes ad regem dicerent ei, Revertere tu & omnes servi tui. Quare 15 cùm rediens rex pervenisset ad flumen Jordanem, contulit se Juda ad Galgal, ut regẽ conveniens traduceret regem per Jordanem. Porrò Semei filius Garæ, de 16 gigantibus, ex tribu Benjamin, festinans descendit cum militibus suis in terram Judæ ad Davidem regem, ductis secum mille viris de tribu Benjamin. Venit etiã 17 Siba serv' Mephibbaseth cũ quindecim filiis suis & viginti servis suis, nexuitque pontem super flumen Jordanem, ut rex transiret.

שמואל ב : יט

faciendum ad & ,regis domum traducendum ad scapha transivit Et
וְעָבְרָה הָעֲבָרָה לַעֲבִיר אֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְלַעֲשׂוֹת 18
, regis faciei ad procidit Ghera filius Simhi Et .ejus oculis in bonum
הַטּוֹב בְּעֵינָו וְשִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא נָפַל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
mihi reputet Ne : regem ad dixit Et .Jarden *in ipsum transeundo in*
בְּעָבְרוֹ בַּיַּרְדֵּן׃ וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אַל־יַחֲשָׁב־לִי 19
tuus servus egit iniquè quòd memineris ne & : *perversitatē* meus dominus
אֲדֹנִי עָוֹן וְאַל־תִּזְכֹּר אֵת אֲשֶׁר הֶעֱוָה עַבְדְּךָ
ponendum ad ,Jerusalaim de rex meus dominus est egressus qua die in
בַּיּוֹם אֲשֶׁר־יָצָא אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ מִירוּשָׁלִַם לָשׂוּם
; *peccavi ego quia* tuus servus novit Quia .suum cor *ad regem*
הַמֶּלֶךְ אֶל־לִבּוֹ׃ כִּי יָדַע עַבְדְּךָ כִּי אֲנִי חָטָאתִי 20
descendendum ad , Joseph *domui omni* primus hodie veni ecce &
וְהִנֵּה־בָאתִי הַיּוֹם רִאשׁוֹן לְכָל־בֵּית יוֹסֵף לָרֶדֶת
, Serujah filius Abisai respondit Et .regis mei domini occursum in
לִקְרַאת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיַּעַן אֲבִישַׁי בֶּן־צְרוּיָה 21
maledixit *quia* ,Simhi morietur non hoc propter Nunquid : dixit &
וַיֹּאמֶר הֲתַחַת זֹאת לֹא יוּמַת שִׁמְעִי כִּי קִלֵּל אֶת־
,Serujah filii vobis & ,mihi Quid : David dixit Et ? DOMINI *uncto*
מְשִׁיחַ יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד מַה־לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּיָה 22
? Israel in vir morietur hodie ? *adversarium in* hodie mihi *eritis* quia
כִּי־תִהְיוּ־לִי הַיּוֹם לְשָׂטָן הַיּוֹם יוּמַת אִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל
Dixitque ? Israel super rex *ego* hodie quòd novi nónne *Quia*
כִּי הֲלוֹא יָדַעְתִּי כִּי הַיּוֹם אֲנִי־מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר 23
Mephiboseth Et .rex ei Juravitque .morieris Non : Simhi ad rex
הַמֶּלֶךְ אֶל־שִׁמְעִי לֹא תָמוּת וַיִּשָּׁבַע לוֹ הַמֶּלֶךְ׃ וּמְפִבֹשֶׁת 24
,suos pedes *fecerat* non & , regis occursum in descendit Saul filius
בֶּן־שָׁאוּל יָרַד לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ וְלֹא־עָשָׂה רַגְלָיו
die à laverat non suas vestes & , *suam mustacam fecerat* non &
וְלֹא־עָשָׂה שְׂפָמוֹ וְאֶת־בְּגָדָיו לֹא כִבֵּס לְמִן־הַיּוֹם
cùm ,fuit Et .pace in venit qua diem ad usque *regem abire*
לֶכֶת הַמֶּלֶךְ עַד־הַיּוֹם אֲשֶׁר־בָּא בְשָׁלוֹם׃ וַיְהִי כִּי־ 25
quid Ut : rex ei dixit & , regis occursum in Jerusalaim venit
בָא יְרוּשָׁלִַם לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה
, rex mi Domine : Dixitque ? Mephiboseth mecum *ivisti* non
לֹא־הָלַכְתָּ עִמִּי מְפִיבֹשֶׁת׃ וַיֹּאמַר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ 26
mihi Sternam ; tuus servus dixit Quia : me decepit meus servus
עַבְדִּי רִמָּנִי כִּי־אָמַר עַבְדְּךָ אֶחְבְּשָׁה־לִּי
claudus quia , regem ad ibo & , eam super equitabo & , *asinum*
הַחֲמוֹר וְאֶרְכַּב עָלֶיהָ וְאֵלֵךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ כִּי פִסֵּחַ
.regem meū dominum *ad* tuum servum *in detraxit* Et .tuus servus
עַבְדֶּךָ׃ וַיְרַגֵּל בְּעַבְדְּךָ אֶל־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ 27
.tuis oculis in bonum fac & , Dei angelus sicut rex meus dn̄s Et
וַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ כְּמַלְאַךְ הָאֱלֹהִים וַעֲשֵׂה הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ׃
mortis viri quin , mei patris *domus* omnis fuit non Quia
כִּי לֹא הָיָה כָּל־בֵּית אָבִי כִּי אִם־אַנְשֵׁי־מָוֶת 28
.tuæ mensæ *comedentibus in* tuum servum posuisti & , regi meo domino
לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַתָּשֶׁת אֶת־עַבְדְּךָ בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ
? regem ad ultrà *clamandum ad &* , justitia ultrà mihi est *quid* Et
וּמַה־יֶּשׁ־לִי עוֹד צְדָקָה וְלִזְעֹק עוֹד אֶל־הַמֶּלֶךְ׃
Tu : Dixi ? tua verba ultrà loquêris quid Ut : rex ei Dixitque
וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה תְּדַבֵּר עוֹד דְּבָרֶיךָ אָמַרְתִּי אַתָּה 29
ad Mephiboseth dixit Et .*agrum partiemini* Siba &
וְצִיבָא תַּחְלְקוּ אֶת־הַשָּׂדֶה׃ וַיֹּאמֶר מְפִיבֹשֶׁת אֶל־ 30
meus dominus venit postquam , tollat omnia Etiam , regem
הַמֶּלֶךְ גַּם אֶת־הַכֹּל יִקָּח אַחֲרֵי אֲשֶׁר־בָּא אֲדֹנִי
Ghilhadites Barzillai Et .suam domum in pace in rex
הַמֶּלֶךְ בְּשָׁלוֹם אֶל־בֵּיתוֹ׃ וּבַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי 31
eū *transmittendū ad* ,Jarden rege cum *transiit &*,Roghelim de descendit
יָרַד מֵרֹגְלִים וַיַּעֲבֹר אֶת־הַמֶּלֶךְ הַיַּרְדֵּן לְשַׁלְּחוֹ
.Jarden *in*
אֶת־בַּיַּרְדֵּן׃

Versio VULG. LAT.

18 Transierunt vada ut traducerent domum regis, & facerent juxta jussionem ejus : Semei autem filius Gera prostratus coram rege, cùm jam transisset Jordanem, 19 Dixit ad eum, Ne reputes mihi, dn̄e mi, iniquitatem, neque memineris injuriarum servi tui in die quâ egressus es, domine mi rex, de Jerusalem, neque ponas 20 rex in corde tuo. Agnosco enim servus tuus peccatum meum : & idcircò hodiè primus veni de omni domo Joseph, descendíq; in occursum 21 domini mei regis. Respondens verò Abisai filius Sarviæ, dixit; Numquid pro his verbis non occidetur Semei, quia maledixit christo Domini? 22 Et ait David; Quid mihi, & vobis filii Sarviæ? cur efficimini mihi hodiè in Satan? ergóne hodiè interficietur vir in Israel? an ignoro hodiè me 23 factum regem super Israel? Et ait rex Semei, Non morières. 24 Juravítque ei. Miphiboseth quoque filius Saul descendit in occursum regis, illotis pedibus, & intonsâ barbâ : vestésque suas non laverat à die quâ egressus fuerat rex, usque ad diem reversionis ejus in 25 pace. Cúmque Jerusalem occurrisset regi, dixit ei rex; Quare non venisti mecum, Mi- 26 phiboseth? Et respondens ait; Domine mi rex, servus meus contempsit me : dixíque ei ego famulus tuus, ut sterneret mihi asinum, & ascendens abirem cum rege : claudus enim sum servus tuus. 27 Insuper & accusavit me servum tuum ad te dominum meum regem : tu autem, domine mi rex, sicut angelus Dei 28 es, fac quod placitū est tibi. Neq; enim fuit dom' patris mei, nisi morti obnoxia domino meo regi : tu autē posuisti me servum tuū inter convivas mensæ tuæ : quid ergò habeo justæ querelæ? aut quid possum ul- 29 trà vociferari ad regē? Ait ergo ei rex, Quid ultrà loqueris? fixum est quod locutus sum: tu & Siba dividite possessiones. 30 Respondítq; Miphiboseth regi; Etiam cuncta accipiat, postquàm reversus est dominus meus rex pacificè in do- 31 mum suam. Berzelli quoque Galaadites, descendens de Rogelim, traduxit regem Jordanem, paratus etiam ultra fluvium prosequi eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ ἐλειτούργησαν τὴν λειτουργίαν (β) τοῦ διαβιβάσαι τὸν βασιλέα. καὶ διέβη ἡ διάβασις τοῦ ἐξεγεῖραι τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. καὶ Σεμεῒ υἱὸς Γηρὰ ἔπεσεν ἐπὶ (γ) πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, διαβαίνοντος αὐτοῦ τὸν Ἰορδάνην, 19 Καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, (δ) Μὴ δὴ λογισάσθω ὁ κύριός μου ἀνομίαν, καὶ μὴ μνησθῇς ὅσα ἠδίκησεν ὁ παῖς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ε) ᾗ ὁ κύριός μου ἐξεπορεύετο ἐξ Ἱερουσαλὴμ, τοῦ θέσθαι τὸν βασιλέα εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ. 20 Ὅτι ἔγνω ὁ δοῦλός σου ὅτι ἐγὼ ἥμαρτον, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἦλθον σήμερον πρότερος (ζ) παντὸς Ἰσραὴλ καὶ οἴκου Ἰωσὴφ, τοῦ καταβῆναί με εἰς ἀπαντὴν 21 τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως. Καὶ ἀπεκρίθη (η) Ἀβεσσαὲ υἱὸς Σαρουΐας, καὶ εἶπε, Μὴ ἀντὶ τούτου οὐ θανατωθήσεται Σεμεῒ, ὅτι κατηράσατο τὸν 22 χριστὸν κυρίου; Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ Σαρουΐας, ὅτι (θ) γίνεσθέ μοι σήμερον εἰς ἐπίβουλον; σήμερον οὐ θανατωθήσεταί τις ἀνὴρ ἐξ Ἰσραήλ· ὅτι οὐκ οἶδα εἰ (ι) σή- 23 μερον βασιλεύω ἐγὼ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεῒ, Οὐ μὴ ἀπο- 24 θάνῃς. καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς. Καὶ Μεμφιβοσθὲ (κ) υἱὸς υἱοῦ Σαοὺλ κατέβη εἰς (λ) ἀπαντὴν τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἐθεράπευσε τοὺς πόδας αὐτοῦ, οὐδὲ ὠνυχίσατο, οὐδὲ ἐποίησε τὸν μύστακα αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οὐκ (μ) ἀπέπλυνεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς, ἕως τῆς ἡμέρας (ν) ἧς αὐτὸς παρεγένετο ἐν εἰρή- 25 νῃ. Καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Τί ὅτι οὐκ ἐπορεύθης μετ' ἐμοῦ 26 Μεμφιβοσθέ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Μεμφιβοσθὲ, (ξ) Κύριέ μου βασιλεῦ, ὁ δοῦλός μου παρελογίσατό με, ὅτι εἶπεν ὁ παῖς σου αὐτῷ, Ἐπίσαξόν μοι τὴν ὄνον, καὶ ἐπιβῶ ἐπ' αὐτὴν, καὶ πορεύσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅτι χωλὸς ὁ 27 δοῦλός σου. Καὶ (ο) μεθώδευσεν ἐν τῷ δούλῳ σου πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα. καὶ ὁ κύριός μου ὁ (π) βασιλεὺς ὡς ἄγγελος τοῦ θεοῦ, καὶ 28 ποίησον τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Ὅτι οὐκ (ρ) ἦν πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου, ἀλλ' ἢ ὅτι ἄνδρες θανάτου τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ, καὶ ἔθηκας τὸν δοῦλόν σου ἐν τοῖς ἐσθίουσι τὴν τράπεζάν σου· καὶ τί ἐστι μοὶ ἔτι δικαίωμα, καὶ 29 τοῦ κεκραγέναι με ἔτι πρὸς τὸν βασιλέα; Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Ἵνα τί λαλεῖς ἔτι τοὺς λόγους σου; εἶπον, Σὺ καὶ Σιβὰ διελεῖσθε τὸν 30 ἀγρόν. Καὶ εἶπε Μεμφιβοσθὲ πρὸς τὸν βασιλέα, (σ) Καί γε τὰ πάντα λαβέτω μετὰ τὸ παραγενέσθαι τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα ἐν εἰρήνῃ εἰς 31 τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ Βερζελλὶ ὁ Γαλααδίτης κατέβη ἐκ Ῥωγελλὶμ, καὶ διέβη μετὰ τοῦ βασιλέως τὸν Ἰορδάνην ἐκπέμψαι αὐτὸν τὸν Ἰορδάνην.

18 *Et ministrârunt ministerium ad traducendum regē. Et transiit (i) transitus ad erigendam domū regis, & ad faciendum, quod rectū in oculis ejus. Et Semei filius Gera cecidit super faciem suā corā* 19 *rege, transeunte illo Jordanem. Et dixit ad regem; Nè nunc imputet dominus meus iniquitatem, & nè recordêris quæcunque injustè fecit puer tuus in die, quâ dominus meus egrediebatur è Hierusalem, ita ut ponat rex in cor-* 20 *de suo. Quoniā (k) cognovit servus tuus, quia ego peccavi, & ecce ego veni hodiè prior (l) universo Israel, et domo Joseph, ut descenderem in occursum domi-* 21 *ni mei regis. Et respondit Abessae filius Sarviæ, & dixit; Nunquid pro hoc non interficietur Semei, quia maledixit christum Do-* 22 *mini? Et dixit David; Quid mihi & vobis filii Sarviæ : quia estis mihi hodiè in adversariū? Hodiè non tradetur morti ullus vir de Israel: quoniā nónne novi, si hodiè regno ego super Israel.* 23 *Et dixit rex ad Semei, Non mo-* 24 *rières. Et juravit ei rex. Et Memphibosthe fili' filii Saul, descendit in occursum regis. Et non curaverat pedes suos : (m) neq; fecerat ungues, neq; fecerat labrum suū: & vestimenta sua non laverat à die, quâ abiit rex, usq; ad diem,* 25 *quâ ipse advênit in pace. Et factum est, quando intravit in Hierusalem in occursum regis, & dixit ei rex; Quid, quòd non ivisti* 26 *mecum Memphibosthe? Et dixit ad eum Memphibosthe; Domine mi rex, servus meus decepit me. Quoniā dixit puer tu' ei; Insterne mibi asinam, & ascendā super eam, & ibo cū rege: quoniā clau-* 27 *dus servus tu'. Et (n) fallaciter egit in servo tuo ad dominū meū regem. Et dominus me' rex, sicut angelus Dei: (o) & fac, quod bo-* 28 *num in oculis tuis. Quoniam nō erat universa domus patris mei, nisi viri mortis domino meo regi, & posuisti servū tuum in iis qui comedūt mensam tuā. Et quæ est mihi ultrà justificatio, & ut ego* 29 *vociferer ultrà ad regē? Et dixit ei rex, Ut quid loqueris ultrà sermones tuos? Dixi; Tu, & Si-* 30 *ba dividite agrū. Et dixit Memphibosthe ad regem, Etiam omnia accipiat; postquàm advenit dominus me' rex in pace in domū* 31 *suam. Et Berzelli Galaadites descenderat de Rhogellim: et transierat cum rege Jordanem, ad transmittendum eum Jordanem.*

MS.A. (β) τοῦ βασιλέως τοῦ διαβιβάσαι αὐτόν. καὶ διέβη διάβασις (γ) πρόσωπον * τοῦ βασιλέως, (δ) Μὴ διαλογισάσθω (ε) ᾗ ἐξεπορεύετο ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξ (ζ) παντὸς οἴκου Ἰωσὴφ, τοῦ (η) ὁ Ἀβισαὶ υἱὸς Σαρουΐας, λέγων, Μὴ (θ) γίνεσθε σήμερον (ι) σήμερον ἐμοὶ ἐγὼ βασιλεύω ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. (κ) υἱὸς Σαοὺλ (λ) ἀπάντησιν (μ) ἔπλυνεν (ν) ἧς παρεγένετο (ξ) Κύριε βασιλεῦ, ὁ δοῦλός * σου παρελογίσατό (ο) μεθώδευσεν ὁ δοῦλός * σου πρὸς (π) βασιλεὺς ἐποίησεν τὸ καλὸν ἐνώπιον * ὡς ἄγγελος τοῦ θεοῦ, καὶ ποίησον (ρ) ἦν * πᾶς οἶκος τοῦ πατρός * σου, ἀλλ' ἢ (σ) Καὶ τὰ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ועברו מגותא לאעבראה ית בית מלכא ולמעבד דתקין בעינוהי ושמעי בר גרא נפל קדם 18
מלכא במעבריה בירדנא : ואמר למלכא לא יחשוב עלי דילי רבוני חובא ולא תדכר 19
ית די סרח עבדך ביומא די נלא רבוני מלכא מירושלם לשואה מלכא על לביה : ארי 20
ידע עבדך ארי אנא חבית והא אתית יומא דין קדמאי לכל בית יוסף למחת לקדמות
רבוני מלכא : ואתיב אבישי בר צרויה ואמר החלף דא לא יתקטל שמעי ארי לטית 21
משיחא דיי : ואמר דוד מה לי ולכון בני צרויה ארי תהוון לי יומא דין לסטן יומא דין 22
יתקטל גברא בישראל ארי הלא ידענא ארי יומא דין אנא מלכא על ישראל : ואמר 23
מלכא לשמעי לא תמות וקים ליה מלכא : ומפיבשת בר שאול נחת לקדמות מלכא 24
ולא שטף רגלוהי ולא ספר ספמיה וית לבושוהי לא חור למן יומא די נלא מלכא עד
יומא דאתא בשלם : והוה כד אתא לירושלם לקדמות מלכא ואמר ליה מלכא למה לא 25
אזלת עמי מפיבשת : ואמר רבוני מלכא עבדי שקר בי ארי אמר עבדך אחשוך לי חמרא 26
וארכוב עלה ואהך עם מלכא ארי חגיר עבדך : ואמר על עבדך מלין דלא כשרן קדם 27
רבוני מלכא ורבוני מלכא חכים כמלאכא דיי ועביד דתקין בעינך : ארי לא הוה כל בית 28
אבא אלהין גברי חיבי קטול לרבוני מלכא ושויתא ית עבדך באכלי פתורך ומה אית
לי עוד זכו ולמקבל עוד קדם מלכא : ואמר ליה מלכא למא תמלל עוד פתגמך אמרית 29
את וציבא תפלגון ית אחסנתא : ואמר מפיבשת למלכא אף ית כולא יסב בתר דאתא 30
רבוני מלכא בשלמא לביתיה : וברזלי גלעדאה נחת מרוגלים ועבר ית מלכא ית 31
ירדנא לאלוויתיה ית ירדנא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

18 Et *transierunt scaphæ* ad traducendum domum regis, et ad faciendum quod erat statutum in oculis illius : & Simghi filius Gera procidit ante 19 regem dum transiret Jardena. Et dixit ad regem: Ne cogitet super me dominus meus culpam: et ne memineris quòd iniquè egit servus tuus in die quo migravit dominus meus ex Jerusalem, ut ponat rex super cor suum. 20 Quia novit servus tuus quòd ego peccavi; et ecce veni die hoc prior omni 21 domo Jozzeph, ut descenderem in occursum domini mei regis. Et respondit Abisai filius Szarujah, et dixit : Nunquid propter hoc non occidetur 22 Simghi? nam maledixit uncto Dn̄i. Et dixit David: Quid mihi et vobis filii Szarujah quòd sitis mihi hodie in satan? hodie occidetur vir in Israel? 23 nam nunquid non novi quòd hodie sim rex super Israel? Et dixit rex ad 24 Simghi, Non morieris: et juravit illi rex. Et Mephiboseth fili' Saul descendit in occursum regis: et non laverat pedes suos, et non totonderat labrum suum, et vestimenta sua non candidaverat à die qua migraverat rex usque 25 ad diem qua rediit in pace. Et fuit quando venit ad Jerusalem in occursum 26 regis, dixit illi rex : Ad quid non venisti mecum Mephiboseth? Et dixit: Domine mi rex, servus meus dolosè egit contra me : nam dixit servus tuus, Sternam mihi asinam, et equitabo super illam, & ibo cum re- 27 ge; quia claudus servus tuus. Et dixit contra servum tuum locutiones quæ non rectæ sunt ante dominum meum regem: et dominus meus rex sapiens ut angelus Domini : facias quod statutum est in oculis tuis. 28 Nam non fuerunt omnes viri domus patris mei nisi viri obnoxii cædis domino meo regi: et posuisti servum tuum inter convivas mensæ tuæ: et quod 29 est mihi amplius meritum ut clamem amplius ante regem? Et dixit illi rex: Ad quid loqueris ampliùs verbum tuum? dixi : Tu et Sziba diuidetis hæ- 30 reditatem. Et dixit Mephiboseth regi: Etiam totam accipiat, postquam ve- 31 nit dominus meus rex in pace in domum suam. Et Barzelai Gilghadæ' descendit ex Roghelim, et transivit cum rege Jardena ut concomitaretur eum ultra Jordanem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]

18 Et parârunt vada, ut traducerent familiam regis, facerêntque quicquid illi placeret. Verùm Semei filius Gera corruit corā rege dum 19 trajiceret Jordanem; Et ait ad regem, Ne reputes mihi domine mi, stultitiam, neque memineris eorum quæ stultè egit servus tuus quā die egressus est dominus meus rex è Jerusalem, neque animum *ad ea* suum adjiciat domi- 20 nus me' rex. Novi ego serv' tu' peccâsse me, proinde ecce veni ego hodiè prior totā familiâ Josephi, & descendi in occursum domini 21 mei regis. Respondens Abisai filius Suriæ dixit, An propterea non moreretur Semei qui 22 convitiatus est uncto Dn̄i? Ait David, Quid mihi vobiscum filii Suriæ, ut sitis mihi hodiè satana? hodiè nemo morietur in Israeli: annon 23 cognosco hodiè me esse regē in Israele? Ait rex ad Semei, Non morières: & juravit ei rex. 24 Mephibsath autem filius Jonathanis filii Saulis descendit obviàm regi : & is nec barbam suam raserat, nec vestes suas mutaverat ab eo die quo profectus est rex, usque ad diem quo 25 rex incolumis rediit. Cúmque venisset in Jerusalem obviàm regi, dixit ad eum rex; Me- 26 phibsath, cur non profectus es mecum? Ait illi Mephibsath, Domine mi rex, servus meus me fefellit: nam dixeram ei; Sterne mihi asinum, ut conscendam eum, & proficiscar cum domino meo rege : quoniam claudus est ser- 27 vus tuus. Sed fefellit me servus meus, domine mi rex. Tu verò domine mi rex, similis es An- 28 gelo Dei, fac quod tibi bonum videtur. Nam *licèt* universa domus patris mei, rei mortis erant apud te domine mi rex; tu tamen servum tuum annumerâsti inter commensales tuos. Nunc neque me justificare possum, neque lo- 29 qui coram domino meo rege. Dixit ad eum rex, Sat verborum dixisti; pronuntiavi inter 30 te & Sibam partiendos esse agros. Ait illi Mephibsath. Quin etiam totam agriculturam accipiat modò, cùm dominus meus rex 31 incolumis redierit in domum suam. Barzali quoque Gelaadites descenderat è Doblin, trajecerâtque cum rege Jordanem, ut illinc deduceret eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وجاوا بالمعابر لتعبر عيال الملك * وعملوا ما احب الملك وحسن عنده * فاما سمعي بن جارا
19 خر ساجدا امام الملك حيث جاز الاردن * وقال للملك لا تواخذني يا سيدي بسيئتي * ولا تذكر
20 ما اساء عبدك حيث خرج الملك سيدي من اورشليم * ولا يخطر ذلك ببال سيدي * قد عرفت
انا عبدك اني خطيت مسيي * لذلك سبقت وجيت اليوم قبل جميع بني يوسف ونزلت الي سيدي
21 الملك لاستقبله * فاجاب ابيشا بن صوريا وقال * كيف لا يموت سمعي اليوم من اجل هذا الفعل
22 الذي فعل * انه افتري على الملك مسيح الرب * قال داود ما لي ولكم يا بني صوريا * لا تكونوا لي
شيطان اليوم اني اليوم لا اريد ان يموت انسان من بني اسرايل * لاني اعرف اني اليوم ملكا على
23 24 بني اسرايل * وقال الملك لسمعي * ليس تموت اليوم وحلف له الملك * فاما مفيبست بن يوناثان
بن ساوول * فنزل ليستقبل الملك * ولم يكن احلق من شعر راسه ولا من لحيته * ولم يغير ثيابه
25 مذ خرج الملك الي اليوم الذي رجع الملك سالما * فلما جا من اورشليم واستقبل الملك قال
26 له الملك * يا مفيبست كيف لم تنطلق معنا * قال له مفيبست * مكر بي عبدي وغدرني يا سيدي *
27 اني قلت له اسرج لي حمارا لاركبه * وانطلق مع الملك سيدي * لان عبدك مقعد * فغدرني
28 عبدي ايها الملك * وانت ايها السيد مثل ملاك الله اصنع ما احببت واستحسنت * لان اهل بيت
ابي كلهم مستوجبون القتل لما صنعوا بك ايها الملك * وانت بفضلك تفضلت على عبدك *
29 وصيرته من ندمايك * فلست اقدر الان افلح ولا انطق بين يدي الملك سيدي * قال له
30 الملك * حسبك ما تكلمت * وقد قلت ان المزارع تقسم بينك وبين صيبا * قال مفيبست للملك *
31 ياخذ كل المزارع وعملها * اذا قدم سيدي الملك الي بيته سالما * واما ابن زلاي الجلعادي خرج
من دبلين * وجاز نهر الاردن مع الملك ليسلم عليه ويرجع *

18 *Attulerunt quoq; sublicia, quatenus transirent familiæ regis : denique fecerunt quicquid libitum regi, ac placitum erat ei. At verò Semei filius Gera corruit adorans ante regem, cùm trajecisset Jordanem,* 19 *Dixitque regi, Ne succenseas mihi O domine mi, propter culpam meam, néve sis memor eorum quæ perpetravit serv' tuus dum exiret rex dominus meus è Jerusalem, neque pulsent animum domini mei.* 20 *Jam novi ego servus tuus me reum esse atque noxium: propterea antevertens veni hodiè ante omnes filios Josephi, et descendi ad dominū meū regem, ut occurrerem* 21 *ei. Respondens Abisai filius Suriæ dixit, Quomodo non moreretur hodiè Semei propter actionē istam quā fecit; cùm ipse maledixerit regi uncto Domini?* 22 *Dixit David, Quid mihi vobiscum O filii Suriæ? ne sitis mihi Satan hodiè: nam hodiè nolo moriatur quisquā è filiis Israel: cognosco enim me esse hodiè regem super* 23 *filios Israel. Tum dixit rex ad Semei, Non morieris hodiè : & juravit illi rex.* 24 *Verùm Mephibbaseth filius Jonathanis filii Saulis, descendit ut occurreret regi: (is autem nihil dempserat è capillis capitis sui, neque ex barba sua, neque mutaverat vestes suas, ex quo exierat rex, usque ad eum diem quo rex incolumis reversus est)* 25 *Cúmq; profectus è Jerusalem occurrisset regi, dixit ad eum rex, O Mephibbaseth, quomodo non discessisti nobis-* 26 *cum? Ait illi Mephibbaseth, Decepit me servus meus, & imposuit mihi O domine mi : Dixeram enim illi, Sterne mihi asinum ut conscendam illū, discedamq; cum rege domino meo, quia claudus est servus* 27 *tuus: At imposuit mihi serv' meus O rex. Tu verò O domine, qui refers Angelum Dei, fac quicquid libuerit, & consentaneū* 28 *duxeris: Nam tota familia domûs patris mei necem merentur ob ea quæ contra te commiserunt O rex: tuque ex humanitate tua benignitatem exercuisti in servū tuū, & effecisti eū è commensalibus tuis: non possum igitur vincere, neque verba texere* 29 *coram rege domino meo. Ait illi rex, Sufficiant quæ locutus es: jam verò edixi agros esse dividendos inter te & inter* 30 *Sibam. Dixit Mephibbaseth ad regem, Vel omnes agros & culturam eorum accipiat, postquam venit dominus meus rex* 31 *domum suam incolumis. At verò filius Zellai Galaadites egressus fuerat è Doblin, trajeceratque Jordanem cum rege, ut ei valedicto rediret.*

Verſio VULG. LAT.

32 Erat autem Berzellai Galaadites ſenex valdè, id eſt, octogenarius, & ipſe præbuit alimenta regi, cùm moraretur in caſtris: fuit quippe vir dives nimis. 33 Dixit itaque rex ad Berzellai; Veni mecum, ut requieſcas ſecurus mecum in Jeruſalem. 34 Et ait Berzellai ad regē; Quot ſunt dies annorum vitæ meæ, ut aſcendam cum rege in Jeruſalem? 35 Octogenarius ſum hodié: numquid vigent ſenſus mei ad diſcernendū ſuave, aut amarum? aut delectare poteſt ſervum tuum cibus & potus? vel audire poſſum ultrà vocem cantorum, atque cantatricum? quarè ſervus tuus ſit oneri domino meo regi? 36 Paululùm procedam famulus tuus ab Jordane tecum: non indigeo hâc viciſſitudine, 37 Sed, obſecro, ut revertar ſervus tuus, & moriar in civitate mea, & ſepeliar juxta ſepulchrum patris mei, & matris meæ. Eſt autem ſervus tuus Chamaam, ipſe vadat tecū, domine mi rex, & fac ei quidquid tibi bonum videtur. 38 Dixit itaque ei rex; Mecum tranſeat Chamaam, & ego faciam ei quidquid tibi placuerit; & omne, quod petieris à me, impetrabis. 39 Cúmque tranſiſſet univerſus populus & rex Jordanem, oſculatus eſt rex Berzellai, & benedixit ei: & ille reverſus eſt in locum ſuum. 40 Tranſivit ergò rex in Galgalam, & Chamaā cum eo: omnis autem populus Juda traduxerat regem, & media tantùm pars affuerat de populo Iſrael. 41 Itaque omnes viri Iſrael concurrentes ad regem dixerunt ei; Quarè te furati ſunt fratres noſtri viri Juda, & traduxerūt regem & domū ejus Jordané, omnéſque viros David cum eo? 42 Et reſpondit omnis vir Juda ad viros Iſrael, Quia mihi propior eſt rex: cur iraſceris ſuper hâc re? numquid comedimus aliquid ex rege, aut munera nobis data ſunt? 43 Et reſpondit vir Iſrael ad viros Juda, & ait; Decem partib⁹ major ego ſum apud regem, magíſque ad me pertinet David quàm ad te: cur feciſti mihi injuriam, & non mihi nuntiatum eſt priori, ut reducerem regem meum? Duriùs autem reſponderunt viri Juda viris Iſrael.

pavit ipſe & , annorum octoginta *filius* valde ſenex Barzillai Et
32 וּבַרְזִלַּי זָקֵן מְאֹד בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה וְהוּא־כִלְכַּל
ipſe magnus vir quia ,Machanaim in *ejus converſione in* regem
אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּשִׁיבָתוֹ בְמַחֲנַיִם כִּי־אִישׁ גָּדוֹל הוּא
,mecum tranſi Tu : Barzillai ad rex Dixitque .valde
33 מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־בַּרְזִלָּי אַתָּה עֲבֹר אִתִּי
ad Barzillai Dixitque .Jeruſalaim in *me apud* te alam &
34 וְכִלְכַּלְתִּי אֹתְךָ עִמָּדִי בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיֹּאמֶר בַּרְזִלַּי אֶל־
rege cum aſcendam ut ,meæ vitæ annorum dies Quot : regem
הַמֶּלֶךְ כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיַּי כִּי־אֶעֱלֶה אֶת־הַמֶּלֶךְ
ſciam Num .hodie *ego* annorum octoginta Filius ? Jeruſalaim
35 יְרוּשָׁלִָם׃ בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם הַאֵדַע
,comedam quod id tuus ſervus guſtabit an ? malum *ad* bonum inter
בֵּין־טוֹב לְרָע אִם־יִטְעַם עַבְדְּךָ אֶת־אֲשֶׁר אֹכַל
,cantorum *voce in* ultrà audiam Si ? bibam quod &
וְאֶת־אֲשֶׁר אֶשְׁתֶּה אִם־אֶשְׁמַע עוֹד בְּקוֹל שָׁרִים
ad onus in adhuc tuus ſervus erit quid ut Et ? cantatricum &
וְשָׁרוֹת וְלָמָּה יִהְיֶה עַבְדְּךָ עוֹד לְמַשָּׂא אֶל־
tuus ſervus tranſibit paululum Quaſi ? *regem meum dominum*
36 אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃ כִּמְעַט יַעֲבֹר עַבְדְּךָ אֶת־
? iſtam retributionem rex mihi retribuet quid ut & : rege cum Jarden
הַיַּרְדֵּן אֶת־הַמֶּלֶךְ וְלָמָּה יִגְמְלֵנִי הַמֶּלֶךְ הַגְּמוּלָה הַזֹּאת׃
cum , mea civitate in moriar & , tuus ſervus obſecro Revertatur
37 יָשָׁב־נָא עַבְדְּךָ וְאָמֻת בְּעִירִי עִם
tranſibit Chimham tu⁹ ſervus ecce & : meæ matris & ,mei patris ſepulchro
קֶבֶר אָבִי וְאִמִּי וְהִנֵּה עַבְדְּךָ כִמְהָם יַעֲבֹר
.tuis oculis in bonum quod ei fac & : rege meo domino cum
עִם־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַעֲשֵׂה־לוֹ אֵת אֲשֶׁר־טוֹב בְּעֵינֶיךָ׃
ei faciam *ego* & ,Chimham tranſeat Mecum : rex Dixitque
38 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אִתִּי יַעֲבֹר כִּמְהָם וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה־לּוֹ אֶת־
.tibi faciam *me ſuper elegeris quod omne* & , tuis oculis in bonum
הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וְכֹל אֲשֶׁר־תִּבְחַר עָלַי אֶעֱשֶׂה־לָּךְ׃
eſt oſculatus & :tranſivit rex & ,Jarden populus omnis tranſivit Et
39 וַיַּעֲבֹר כָּל־הָעָם אֶת־הַיַּרְדֵּן וְהַמֶּלֶךְ עָבָר וַיִּשַּׁק
.ſuum locum in eſt reverſus & ,ei benedixit & , Barzillai rex
הַמֶּלֶךְ לְבַרְזִלַּי וַיְבָרְכֵהוּ וַיָּשָׁב לִמְקֹמוֹ׃
omnis & ,eo cum tranſivit Chimhan & ,Ghilghal in rex tranſivit Et
40 וַיַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ הַגִּלְגָּלָה וְכִמְהָן עָבַר עִמּוֹ וְכָל־
populi dimidium etiam & ,regem fecerunt tranſire & ,Jehudah populus
עַם יְהוּדָה וַיַּעֲבִירוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וְגַם חֲצִי עַם
, regem ad *venientes* Iſrael vir omnis ecce Et .Iſrael
41 יִשְׂרָאֵל׃ וְהִנֵּה כָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּאִים אֶל־הַמֶּלֶךְ
, Jehudah viri noſtri fratres te ſunt furati Cur : regem ad *dixerunt* &
וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ מַדּוּעַ גְּנָבוּךָ אַחֵינוּ אִישׁ יְהוּדָה
omnes & ,Jarden ejus *domum* & , regem fecerunt tranſire &
וַיַּעֲבִרוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־בֵּיתוֹ אֶת־הַיַּרְדֵּן וְכָל־
Jehudah vir omnis reſpondit Et ? eo cum David viros
42 אַנְשֵׁי דָוִד עִמּוֹ׃ וַיַּעַן כָּל־אִישׁ יְהוּדָה
hoc cur & , *me ad* rex propinquus Quia : Iſrael viro *ſuper*
עַל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל כִּי־קָרוֹב הַמֶּלֶךְ אֵלַי וְלָמָּה זֶּה
ex comedimus comedendo Nunquid ? hoc *verbum ſuper tibi eſt ira*
חָרָה לְךָ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה הֶאָכוֹל אָכַלְנוּ מִן־
vir reſpondit Et ? nobis *detulit* donativum *Si* ? rege
43 הַמֶּלֶךְ אִם־נִשֵּׂאת נִשָּׂא לָנוּ׃ וַיַּעַן אִישׁ־
etiam & ,rege in mihi *manus* Decem : dixit & ,Jehudah viro Iſrael
יִשְׂרָאֵל אֶת־אִישׁ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר עֶשֶׂר־יָדוֹת לִי בַמֶּלֶךְ וְגַם־
meum verbum fuit non & ,me flocci feciſti cur Et .*te præ ego* David in
בְּדָוִד אֲנִי מִמְּךָ וּמַדּוּעַ הֱקִלֹּתַנִי וְלֹא־הָיָה דְבָרִי
viri verbum fuit *durum* Et ? meum regem *reducendum ad* ,mihi primum
רִאשׁוֹן לִי לְהָשִׁיב אֶת־מַלְכִּי וַיִּקֶשׁ דְּבַר־אִישׁ
.Iſrael viri verbo *præ* Jehudah
יְהוּדָה מִדְּבַר אִישׁ יִשְׂרָאֵל׃

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

32 Καὶ Βερζελλὶ ἀνὴρ πρεσβύτερος σφόδρα, υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν, καὶ αὐτὸς διέθρεψε τὸν βασιλέα ἐν τῷ οἰκεῖν αὐτὸν ἐν Μαναΐμ, ὅτι ἀνὴρ μέγας (τ) ἦν σφόδρα. 33 Καὶ εἶπεν ὁ (υ) βασιλεὺς πρὸς Βερζελλὶ, Σὺ διαβήσῃ μετ' ἐμοῦ, καὶ (φ) διαθρέψω τὸ γῆράς σου μετ' ἐμοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. 34 Καὶ εἶπε Βερζελλὶ πρὸς τὸν βασιλέα, Πόσαι ἡμέραι ἐτῶν ζωῆς μου, ὅτι ἀναβήσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως (χ) εἰς Ἱερουσαλήμ; 35 Υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἐγώ εἰμι σήμερον· (ψ) εἰ μὴ γνώσομαι ἀναμέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ; (ω) εἰ γεύσεται ὁ δοῦλός σου ἔτι ὃ φάγομαι ἢ πίομαι; ἢ ἀκούσομαι ἔτι φωνὴν ᾀδόντων καὶ (α) ᾀδουσῶν; καὶ ἱνατί ἔσται ἔτι ὁ δοῦλός σου εἰς φορτίον ἐπὶ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα; 36 Ὡς βραχὺ διαβήσεται ὁ δοῦλός σου τὸν Ἰορδάνην μετὰ τοῦ βασιλέως· καὶ ἱνατί ἀνταποδίδωσί μοι ὁ βασιλεὺς τὴν ἀνταπόδοσιν ταύτην; 37 Καθισάτω δὴ ὁ δοῦλός σου, καὶ ἀποθανοῦμαι ἐν τῇ πόλει μου παρὰ τῷ τάφῳ τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου. καὶ ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου (β) Χαμαὰμ διαβήσεται μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως· καὶ ποίησον αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. 38 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Μετ' ἐμοῦ διαβήτω (γ) Χαμαὰμ, κἀγὼ ποιήσω αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς (δ) μου, καὶ πάντα (ε) ὅσα ἂν ἐκλέξῃ ἐπ' ἐμοὶ, ποιήσω σοι. 39 Καὶ διέβη πᾶς ὁ λαὸς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη, καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βερζελλὶ, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. 40 Καὶ (ζ) διέβη ὁ βασιλεὺς εἰς Γάλγαλα, καὶ Χαμαὰμ διέβη μετ' αὐτοῦ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς Ἰούδα διαβαίνοντες μετὰ τοῦ βασιλέως, καί γε τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ Ἰσραήλ. 41 Καὶ ἰδοὺ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ παρεγίνοντο πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ (η) εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα, Τί ὅτι ἔκλεψάν σε οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀνὴρ Ἰούδα, καὶ διεβίβασαν τὸν βασιλέα καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν Ἰορδάνην, καὶ πάντες ἄνδρες Δαυὶδ μετ' αὐτοῦ; 42 Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα πρὸς ἄνδρα Ἰσραὴλ, καὶ εἶπαν, Διότι (θ) ἐγγίζει πρός με ὁ βασιλεύς· καὶ ἱνατί οὕτως ἐθυμώθης περὶ τοῦ λόγου τούτου; μὴ βρώσει ἐφάγαμεν ἐκ τοῦ βασιλέως, ἢ δόμα (ι) ἔδωκεν, ἢ ἄρσιν ἦρεν ἡμῖν; 43 Καὶ ἀπεκρίθη ἀνὴρ Ἰσραὴλ τῷ ἀνδρὶ Ἰούδα, καὶ εἶπεν, Δέκα χεῖρές μοι ἐν τῷ βασιλεῖ, καὶ πρωτότοκος ἐγὼ ἢ σὺ, καί γε ἐν τῷ Δαυὶδ εἰμὶ ὑπὲρ σέ. καὶ ἱνατί τοῦτο ὕβρισάς με, καὶ οὐκ ἐλογίσθη ὁ λόγος μου πρῶτός (κ) μοι τοῦ Ἰούδα ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα ἐμοί; καὶ ἐσκληρύνθη ὁ λόγος ἀνδρὸς Ἰούδα ὑπὲρ τὸν λόγον ἀνδρὸς Ἰσραήλ.

32 *Et Berzelli vir ſenior valdè, filius octoginta annorum; & ipſe aluerat regem, cùm ille habitaret in Manaim: quoniam vir magnus erat valdè.* 33 *Et dixit rex ad Berzelli, Tu tranſibis mecum: & nutriam ſenectutem tuam mecum in Hieruſalem.* 34 *Et dixit Berzelli ad regem, Quot dies annorum vitæ meæ: quia aſcendam cum rege in Hieruſalem?* 35 *Filius octoginta annorum ego ſum hodié. Nunquid cognoſcam inter bonum & malum? Nunquid guſtabit ſervus tuus ultrà, quod comedam, aut bibam? Aut audiam ultrà vocem cantorum, & cantatricum? Et ut quid erit ultrà ſervus tuus in onus ſuper dominum meum regem?* 36 *Perpaùm tranſibit ſervus tuus Jordanem cum rege: & ut quid retribuit mihi rex retributionem hanc?* 37 *Sedeat nunc ſervus tuus: & moriar in civitate mea apud ſepulchrum patris mei, & matris meæ. Et ecce ſervus tuus (p) Chamaam tranſibit cum domino meo rege: & fac ei quod bonum in oculis tuis.* 38 *Et dixit rex, Mecum tranſeat Chamaam: & ego faciam ei quod bonum in oculis (q) meis: & omnia, quæcunque elegerit in me, faciam ei.* 39 *Et tranſivit univerſus populus Jordanem: & rex (r) tranſivit, & deoſculatus eſt rex ipſum Berzelli, & benedixit eum: & revertit in locum ſuum.* 40 *Et tranſivit rex in Galgala, & Chamaam tranſivit cū eo. Et univerſus populus Juda (ſ) tranſeuntes cum rege, atque etiam dimidium populi Iſrael.* 41 *Et ecce omnis vir Iſrael advenerunt ad regem: & dixit ad regem; Quid, quòd furati ſunt te fratres noſtri, vir Juda, et tranſmiſerunt regem, & domum ejus Jordanem, & omnes viri David cum eo?* 42 *Et reſpondit omnis vir Juda ad virum Iſrael, & dixerunt; Eò quòd appropinquat ad me rex. Et ut quid ita indignatus es de verbo hoc? Nunquid comeſtione comedimus ex rege? aut munus dedit? (t) aut tributum ſuſtulit nobis?* 43 *Et reſpondit vir Iſrael viro Juda, et dixit; Decem manus mihi in rege: & (u) primogenitus ego, quàm tu: etiam in ipſo David ſum ſuper te. Et ut quid hoc, injuriam intuliſti mihi, & non eſt reputatum verbum meum primum mihi à Juda ad reducendum regem mihi? Et durum fuit verbum viri Juda ſuper verbum viri Iſrael.*

MS. A. (τ) ἐστὶν σφόδρα. (υ) βασιλεὺς Βερζελλεῖ, (φ) διαθρέψω τὸν οἶκόν σου ἐν Ἱερουσαλήμ. (χ) ἐν (ψ) μὴ γνώσομαι (ω) ἢ γεύσεται (α) ἢ ᾀδουσῶν; ἱνατί ἔσται ὁ δοῦλός σου ἔτι εἰς (β) Χαναὰν (γ) Χαναὰν, (δ) σου, (ε) ὅσα ἐκλέξηται (ζ) διέβη * πᾶς ὁ λαὸς εἰς Γάλγαλα, καὶ Χαναὰν (η) εἶπαν (θ) ἐγγίζει ὁ βασιλεύς μου πρός με· καὶ ἱνατί τοῦτο ἐθυμώθης (ι) δέδωκαν, (κ) μοι τοῦ ἐπιστρέψαι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

32 וּבַרְזִילַי סִיב לַחֲדָא בַּר תְּמָנַן שְׁנִין וְהוּא סוֹבַר יָת מַלְכָּא בְּמִתְּבֵיהּ בְּמַחֲנַיִם אֲרֵי גְּבַר רַב
33 הוּא לַחֲדָא׃ וַאֲמַר מַלְכָּא לְבַרְזִילַי אַתְּ עֲבַר עִמִּי וַאֲסוֹבַר יָתָךְ עִמִּי בִּירוּשְׁלֶם׃ וַאֲמַר
34 בַּרְזִילַי לְמַלְכָּא כַּמָּא יוֹמֵי שְׁנֵי חַיַּי אֲרֵי אֶסַּק עִם מַלְכָּא לִירוּשְׁלֶם׃ בַּר תְּמָנַן שְׁנִין אֲנָא
35 יוֹמָא דֵין הַאֲדַע בֵּין טַב לְבִישׁ אִם יִטְעַם עַבְדָּךְ יָת מָה דְאֵיכוֹל וְיָת מָה דְאֶשְׁתֵּי אִם אֶשְׁמַע
עוֹד בְּקָל כִּנָּרִין וְתוּשְׁבְּחָן וּלְמָה יְהֵי עַבְדָּךְ עוֹד לְמִטּוֹל עַל רִבּוֹנִי מַלְכָּא׃ כִּזְעֵיר יֶעְבַּר
36 עַבְדָּךְ יָת יַרְדְּנָא עִם מַלְכָּא וּלְמָה יְשַׁלְּמִנַּנִי מַלְכָּא תַּשְׁלוּמָא הָדָא׃ יְתִיב כְּעַן עַבְדָּךְ
37 וְאֵמוּת בְּקַרְתִּי וְאֶתְקְבַר בְּקִבְרָא דְאַבָּא וּדְאִמָּא וְהָא עַבְדָּךְ כִּמְהָם יֶעְבַּר עִם רִבּוֹנִי מַלְכָּא
38 וְעֲבֵיד לֵיהּ יָת דְּתַקִּין בְּעֵינָךְ׃ וַאֲמַר מַלְכָּא עִמִּי יֶעְבַּר כִּמְהָם וַאֲנָא אַעְבֵּיד לֵיהּ יָת דְּתַקִּין
בעינך וכל דתתרעי עלי אעביד לך׃ ועבר כל עמא ית ירדנא ומלכא עבר ונשק מלכא לברזילי
39 וברכיה ותב לאתריה׃ ועבר מלכא לגלגלא וכמהם עבר עמיה וכל עמא דבית יהודה אעברו ית מלכא
40 ואף פלגות עמא דישראל׃ והא כל אנש ישראל אתן לות מלכא ואמרו למלכא מה דין כסינוך אחנא
41 אנש יהודה ואעברו ית מלכא וית אנש ביתיה ית ירדנא וכל אנש דוד עמיה׃ ואתיב כל אנש יהודה על
42 אנש ישראל ארי קריב מלכא לי ולמא דנן תקיף לך על פתגמא הדין המיכל אכלנא מנכסי מלכא אם מתנא
מני לנא׃ ואתיב אנש ישראל ית אנש יהודה ואמר עשר חולקין לי במלכא ואף בדוד אנא רעינא יתיר מנך
43 ולמה אקילתני ולא הוה פתגמי קדמאה לי לאתבא ית מלכי ותקיף פתגם אנש יהודה מפתגם אנש ישראל׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et Barzelai erat ſenex valde, filius octoginta annorum: & ille paverat 32
regem dum ſederet in Mahhanaim; quia vir magnus erat valde. Et dixit 33
rex ad Barzelai: Tu tranſi mecum, & ſuſtentabo te mecum in Jeruſalem.
Et dixit Barzelai ad regem: Quot ſunt dies annorū vitæ meæ, quòd aſcen- 34
dam cum rege in Jeruſalem? Filius octoginta annorum ſum hodie: num 35
noſcam inter bonum & inter malū? an guſtabit ſervus tuus id quod com-
edam, & id quod bibam? num audiam ampliùs vocem cithararum & laudū?
& ad quid erit ſervus tuus ultrà in onus ſuper dominum meum regem? Pa- 36
rumper tranſibit ſervus tuus Jardena cum rege? & ad quid retribuet mihi
rex retributionem iſtam? Redeat nunc ſervus tuus, & moriar in civitate 37
mea, et ſepeliar in ſepulchro patris mei et matris meæ: et ecce ſervus tuus
Chimham tranſibit cum domino meo rege: et fac ei quod appoſitum eſt in
oculis tuis. Et dixit rex: Mecum tranſibit Chimham, et ego faciam illi quod 38
appoſitum eſt in oculis tuis; et omne quod impoſueris ſuper me, faciam ti-
bi. Et tranſivit omnis populus Jardena, & rex tranſivit: et oſculatus eſt rex 39
Barzelai, et benedixit eum, et rediit ad locum ſuum. Et tranſivit rex in Gil- 40
gala, et Chimham tranſivit cum eo, et omnis populus domus Jehudah tra-
duxerunt regem, & etiam dimidium populi Iſrael. Et ecce omnes homi- 41
nes Iſrael venientes ad regem, et dixerunt ad regem: Quare occultave-
runt te à nobis fratres noſtri homines Jehudah, et traduxerunt regem, &
homines domus ejus Jardena, & omnes viros David cum eo? Et reſpon- 42
dit omnis homo Jehudah homini Iſrael, Quia propinquior eſt mihi rex
quàm tibi: et ad quid durum eſt tibi propter verbum iſtud? nunquid com-
edendo comedimus ex divitiis regis? aut donum numeravit nobis? Et 43
reſpondit homo Iſrael homini Jehudah et dixit: Decem partes ſunt mihi
in rege, et etiam David volumus pluſquam te; et ut quid contempſiſti nos?
& non fuit verbum meum prius mihi ad reducendum regem meum? et du-
rius fuit verbum hominis Jehudah verbo hominis Iſrael.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 * ܘܒܪܙܠܝ. ܣܒ ܗܘܐ ܛܒ. ܒܪ ܬܡܢܐܝܢ ܓܝܪ ܫܢܝܢ ܗܘܐ. ܘܗܘ ܬܪܣܝܗ ܗܘܐ ܠܡܠܟܐ. ܟܕ ܝܬܒ ܗܘܐ
33 ܒܡܚܢܝܡ. ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܗܘܐ ܪܒܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܠܒܪܙܠܝ. ܐܦ ܐܢܬ ܥܒܪ ܥܡܝ.
34 ܘܐܬܪܣܝܟ ܥܡܝ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܐܡܪ ܠܗ ܒܪܙܠܝ ܠܡܠܟܐ. ܟܡܐ ܐܝܬ ܫܢܝ ܚܝܝ.
35 ܕܐܣܩ ܥܡ ܡܠܟܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܒܪ ܬܡܢܐܝܢ ܫܢܝܢ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܒܝܬ ܛܒ
ܠܒܝܫ. ܘܡܕܡ ܕܐܟܠ ܘܕܫܬܐ ܥܒܕܟ. ܠܐ ܛܥܡ ܐܢܐ ܠܗ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ
36 ܬܘܒ ܠܡܫܡܥ ܩܠܐ ܕܓܒܪܐ ܘܕܢܫܐ. ܠܡܢܐ ܗܘܐ ܥܒܕܟ ܡܘܒܠܐ ܠܡܪܝ ܡܠܟܐ. * ܒܥܩܬܐ
ܥܒܪ ܥܒܕܟ ܝܘܪܕܢܢ ܥܡ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܠܐ ܢܦܪܥܢܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܦܘܪܥܢܐ ܗܢܐ.
37 * ܢܩܘܘܐ ܥܒܕܟ. ܘܐܡܘܬ ܒܡܕܝܢܬܝ ܠܘܬ ܩܒܪܐ ܕܐܒܝ ܘܕܐܡܝ. ܗܐ ܥܡܟ ܥܒܕܟ ܒܪܝ
ܒܡܗܡ. ܢܥܒܪ ܥܡܟ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܘܥܒܕ ܠܗ ܡܕܡ ܕܫܦܪ ܒܥܝܢܝܟ.
38 * ܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܥܡܝ ܢܥܒܪ ܒܡܗܡ. ܘܐܢܐ ܐܥܒܕ ܠܗ ܡܕܡ ܕܫܦܪ ܒܥܝܢܝ. ܘܟܠ
39 ܕܬܫܐܠ ܡܢܝ. ܐܥܒܕ ܠܟ. * ܘܥܒܪ ܟܠܗ ܥܡܐ ܝܘܪܕܢܢ. ܘܐܦ ܡܠܟܐ ܥܒܪ. ܘܢܫܩܗ
40 ܡܠܟܐ ܠܒܪܙܠܝ. ܘܒܪܟܗ. ܘܗܦܟ ܠܐܬܪܗ. * ܘܥܒܪ ܡܠܟܐ ܠܓܠܓܠ. ܘܥܒܪ ܒܡܗܡ
41 ܥܡܗ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܐ ܥܒܪ ܥܡ ܡܠܟܐ. ܘܐܦ ܦܠܓܗ ܕܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܘ
ܐܝܣܪܝܠ ܟܠܗܘܢ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܠܡܠܟܐ. ܠܡܢܐ ܓܢܒܘܟ ܐܚܝܢ ܝܗܘܕܝܐ.
ܘܥܒܪܘܟ ܝܘܪܕܢܢ. ܠܟ ܡܠܟܐ ܘܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܒܝܬܟ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ
42 ܥܡܟ. * ܘܥܢܘ ܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܠܢ
ܡܠܟܐ. ܠܡܢܐ ܐܬܒܐܫ ܠܟܘܢ ܥܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܐܟܠܢ. ܡܢ ܡܠܟܐ ܐܘ
43 ܡܘܗܒܬܐ ܐܬܝܗܒܬ ܠܢ ܡܢܗ. * ܘܥܢܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪܘ
ܠܒܢܝ ܝܗܘܕܐ. ܥܣܪ ܡܢܘܢ ܐܝܬ ܠܢ ܒܡܠܟܐ. ܘܐܦ ܒܕܘܝܕ. ܠܡܢܐ ܒܣܪܬܘܢ. ܠܢ
ܗܘ ܓܝܪ ܘܠܐ ܗܘܐ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ ܕܢܗܦܟ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܬܥܫܢܬ ܡܠܬܐ
ܕܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܥܠ ܡܠܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.

32 (Barzali verò ſenuerat admodū, erat enim octoginta nat⁹ annos: ipſéque regem ſuſtentaverat dum maneret in Mahanim, quoniam erat vir præpotens) 33 Ait rex ad Barzali, Tu quoque trajice mecum, & nutriam te mecum in Jeruſalem. 34 Ait Barzali ad regem, Quot ſunt anni vitæ meæ, ut aſcendam cum rege ad Jeruſalem? 35 Annos octoginta natus ſum hodiè, nec diſcerno inter bonum ac malum; & eorum quæ comedit ſervus tuus, quæque bibit, nullum habet guſtum, neque poſſum ampliùs percipere vocem nobilium virorum ac mulierum: quorſum foret poſthac ſerv⁹ tuus oneri domino meo regi? 36 Vix enim trajecit ſervus tuus Jordanem cum domino meo rege: ne retribuat mihi dominus meus rex retributionem iſtam. 37 Maneat *quæſo* ſervus tuus, ut moriar in civitate mea ad latus ſepulchri patris mei & matris meæ: en tecum eſt ſervus tuus Bemham filius meus, is tecum trajiciat domine mi rex, eique fac quod bonum tibi viſum fuerit. 38 Dixit rex, Mecum trajiciet Bemham, et ego faciam ei quod bonum mihi viſum fuerit: & quicquid poſtulaveris à me, faciā tibi. 39 Trajecit ergò totus populus Jordanem, & rex etiam trajecit: tum oſculat⁹ eſt rex Barzali, & benedixit ei: rediítq; in terram ſuam. 40 Cùm autem tranſîſſet rex ad Galgalam, tranſiſſétque cum eo Bemham, & totus populus Judæ tranſîſſet cum rege, necnon media pars populi Iſraelitici; 41 Venerunt ad eum omnes Iſraelitæ, & dixerunt ipſi regi, Cur abdiderunt te fratres noſtri Judæi, & traduxerunt te cis Jordanem, te rex, omnéſque tuos filios familiâs, & omnes Judæos tecum? 42 Reſponderunt omnes Judæi, & dixerunt Iſraelitis, Quandoquidem rex propinquus nobis eſt, quarè diſplicet vobis hæc res? num quicquam comedimus à rege? an donativum donatum eſt nobis ab eo? 43 Reſpondentes Iſraelitæ dixerunt Judæis, Decem portiones habemus in rege, ac proinde in Davide plus quàm vos; quarè vilipendiſtis nos? ad nos enim pertinebat eſſe priores ad reducendum regem. Verùm prævaluit verbūm Judæorum verbò Iſraelitarum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وكان ابن زلاي قد شاخ وكبر جدا * قد اتت عليه ثمانون سنة * وهو الذي انفق على الملك *
33 واقام له بركة حيث كان بمحنيم * لانه كان رجلا عظيما * قال له الملك * جز معي الى اورشليم *
34 وعش هناك معي * قال له بن زلاي * كم بقي من عمر عبدك حتى يصعد الى اورشليم مع الملك
35 سيدي * لي اليوم ثمانون سنة * ولا اعلم الطيب والردي * ولست اجد طعما لما اكل او اشرب * ولا
36 اقدر ايضا اسمع كلام المتكلمين وما يقولون * فلماذا يصير عبدك ثقلا على سيدي الملك * ما
37 جزت نهر الاردن مع الملك الا بعد الجهد * لا يجزيني سيدي الملك هذا الجزي * دع عبدك
يموت في مدينته * ويدفن في قبر ابائه * هذا ابني بمهم يجوز معك ايها الملك سيدي * واصنع به
38 ما احببت * قال الملك * معي يجوز بمهم * وانا صانع به كلما احببت ان اصنع بك * واصنع بك
39 كلما تحب * واسعفك بما طلبت * وجاز الشعب كله نهر الاردن * وجاز الملك ايضا * وقبل الملك بن
40 زلاي ودعا له * ورجع الى بلده * وسار الملك الى الجلجال * وسار معه بمهم * وجاء ال يهودا
41 كلهم مع الملك * ونصف شعب اسرائيل ايضا * واجتمع بنو اسرائيل كلهم الى الملك وقالوا للملك *
لماذا كتموا اخوتنا ال يهودا عبورك النهر * وكانوا هم اخص بعبورك وعبور اهل بيتك * واجازوا
42 جميع من كان معك من ال يهودا * فاجاب بنو يهودا اجمعون وقالوا لبني اسرائيل * لان الملك
قرابتنا * فلماذا غضبتم علينا * لعلنا اكلنا اكلا من الملك * او اجازنا
43 بجائزة * اجاب بنو اسرائيل لبني يهودا * لنا في الملك عشرة اجزاء * ولنا في داود نصيب افضل
منكم * كيف انطلقتم انتم خاصة دوننا * الواجب ان نكون نحن اول من يجيز الملك النهر *
فقهر بنو يهودا لبني اسرائيل بكلامهم *

32 *(Porrò filius Zellai jam ſenuerat & grandævus admŏdum erat, quippe qui octogeſimum ageret annum; idemque impenſas fecerat pro rege, & annonam ſuppeditaverat ei dum eſſet in Mahanim, eò quòd eſſet vir opulentus).* 33 *Dixit illi rex, Tranſi mecum in Jeruſalem, ibique mecum vive.* 34 *Ait illi filius Zellai, Quantum ſupereſt ætatis ſervo tuo, ut aſcendat in Jeruſalem cum rege domino meo?* 35 *Octogeſimum hodiè annum ago, neque ſuave ab injucundo internoſco, neque ſaporem experior in his quæ comedo aut bibo, neque poſſum ampliùs verba loquentium & eorum dicta percipere; quorſum igitur foret ſervus tuus oneri domino meo regi?* 36 *Nonniſi magna cum difficultate flumen Jordanem traject cum rege. Ne tali* quæſo *mercede me muneret dominus meus rex.* 37 *Liceat ſervo tuo mori in civitate ſua, & ſepeliri in ſepulchro patrum ſuorum. Iſte filius meus Bembam tecum tranſibit O rex mi domine, & ei quod volueris* beneficium *exhibebis.* 38 *Ait rex, Mecum tranſeat Bembam, ut in eum exerceam* omnes humanitates *quas in te exercere decreveram: prætereà quicquid optaveris, efficiam tibi; & quicquid petieris, concedam tibi.* 39 *Cúmque trajeciſſet totus populus flumen Jordanem, & rex etiam trajeciſſet, oſculatus eſt rex filium Zellai, eique* fauſta *precatus, qui reverſus eſt in patriam ſuam.* 40 *Deinde progreſſo rege ad Galgal, & Bembamo procedente cum eo; quum tota gens Judæ & dimidia quoq; pars populi Iſraelitici, cum rege tranſiſſet:* 41 *Congregati ſunt ad regem omnes Iſraelitæ, & dixerunt ad regem, Quare celaverunt nos fratres noſtri Judæi tranſitum tuum cis flumen, & ipſi peculiariter ſuſceperunt onus traducendi te, & traducendi familiam tuam; & traduxerunt omnes Judæi qui tecum fuerunt?* 42 *Reſponderunt omnes Judæi, & dixerunt Iſraelitis, Quia rex propinquus nobis eſt: cur ergo indignamini? num cibum ullum comedimus à rege? aut verò ullo nos munere donavit?* 43 *Reſponderunt Iſraelitæ Judæis, Habemus in rege decem partes, & habemus in Davide ſortem potiorem quàm vos; quomodo abiiſtis vos privatim abſque nobis? nos præferri debebamus ad traducendum regem cis flumen. At ſuperârunt Judæi Iſraelitas verbis ſuis.*

שמואל ב: כ

CAP. XX. כ

:Jemini vir Bichri filius Sebah ej⁹ nomen &,profectu sine vir evenit ibi Et
1 ושם נקרא איש בליעל ושמו שבע בן־בכרי איש ימיני
hæreditas neque,David in pars nobis est Non:dixit &,buccina in clanxit &
ויתקע בשופר ויאמר אין־לנו חלק בדוד ולא נחלה־
vir omnis ascendit Et .Israel sua tentoria ad Vir .Isai filio in nobis
2 לנו בבן־ישי איש לאהליו ישראל: ויעל כל־איש
Jehudah vir & : Bichri filium Sebah post ,David posteriorib⁹ à Israel
ישראל מאחרי דוד אחרי שבע בן־בכרי ואיש יהודה
venit Et .Jerusalaim ad usque & , Jarden à suo rege in adhæserunt
3 דבקו במלכם מן־הירדן ועד־ירושלם: ויבא
mulieres decem rex tulit &,Jerusalaim suam domum in David
דוד אל־ביתו ירושלם ויקח המלך את עשר־נשים
domo eas dedit & , domum custodiendā ad dimiserat quas pellices
פלגשים אשר הניח לשמור הבית ויתנם בית־
vinctæ fuerunt & ; est ingressus non eas ad & , eas pavit & ,custodiæ
משמרת ויכלכלם ואליהם לא־בא ותהיינה צררות
ad rex Dixitque .vitæ viduitate suæ mortis diem ad usque
4 עד־יום מתן אלמנות חיות: ויאמר המלך אל־
tu & , diebus tribus Jehudah virum mihi Convoca : Hamasa
עמשא הזעק־לי את־איש־יהודה שלשת ימים ואתה
est moratus & :Jehudah accersendum ad Hamasa abiit Et .sta hic
5 פה עמד: וילך עמשא להזעיק את־יהודה וייחר
: Abisai ad David Dixitque .ei constituerat quod ,statuto tempore à
6 מן־המועד אשר יעדו: ויאמר דוד אל־אבישי
cape Tu .Absalom quàm ,Bichri filius Sebah nobis faciet pejus Nunc
עתה ירע לנו שבע בן־בכרי מן־אבשלום אתה קח
civitates sibi inveniat fortè ne,eum post persequere & ,tui domini servos
את־עבדי אדניך ורדף אחריו פן־מצא לו ערים
, Joab viri eum post sunt egressi Et .nostris oculis se liberet &,munitas
7 בצרות והציל עיננו: ויצאו אחריו אנשי יואב
Jerusalaim de sunt egressi & : fortes omnes & ,Pelethi & ,Cerethi &
והכרתי והפלתי וכל־הגבורים ויצאו מירושלם
,magno lapide cum Ipsis .Bichri filium Sebah post persequendū ad
8 לרדף אחרי שבע בן־בכרי: הם עם־האבן הגדולה
sago accinctus Joab Et .corā facies ad venit Hamasa & ,Ghibhon in qui
אשר בגבעון ועמשא בא לפניהם ויואב חגור ׀ מדו
ej⁹ lumbis super conjuncti gladii cingulum ipsum super & ,sui vestimenti
לבשו ועלו חגור חרב מצמדת על־מתניו
: Hamasa ad Joab Dixitque .cecidit & ,est egressus ipse & ,sua vagina in
9 בתערה והוא יצא ותפל: ויאמר יואב לעמשא
,Hamasa barbam in Joab dextera manus tenuit Et ?mi frater tu pax Num
השלום אתה אחי ותחז יד־ימין יואב בזקן עמשא
qui , gladio in se observavit non Hamasa Et .ei osculum dandum ad
10 לנשק־לו: ועמשא לא־נשמר בחרב ׀ אשר
ej⁹ intestina effudit &,costa quinta in illo in eum percussit Et.Joab manu in
ביד־יואב ויכהו בה אל־החמש וישפך מעיו
ej⁹ frater Abisai &,Joab Et .est mortuus & ,ei iteravit & non &,terram in
ארצה ולא־שנה לו וימת ויואב ואבישי אחיו
pueris è eum super stetit vir Et .Bichri filium Sebah post est secutus
11 רדף אחרי שבע בן־בכרי: ואיש עמד עליו מנערי
post Davidi qui quis & , Joab in voluit qui Quis ; dixit & , Joab
יואב ויאמר מי אשר חפץ ביואב ומי אשר־לדוד אחרי
. vidit Et .altæ viæ medio in sanguine in involutus Hamasa Et : Joab
12 יואב: ועמשא מתגלל בדם בתוך המסלה וירא
de Hamasa fecit circumire & ,populus omnis subsisteret quòd ,vir
האיש כי־עמד כל־העם ויסב את־עמשא מן־
omnem vidit quum ,vestimentū eū super projecit & ,agrum in alta via
המסלה השדה וישלך עליו בגד כאשר ראה כל־
.subsisteret & ,eum super venientem
הבא עליו ועמד:

Versio VUL. LAT.

CAP. XX.

1 Accidit quoque ut ibi esset vir Belial, nomine Seba, filius Bochri, vir Jemineus: & cecinit buccinâ, & ait; Non est nobis pars in David, neque hæreditas in filio Isai: revertere in
2 tabernacula tua Israel. Et separatus est omnis Israel à David, secutúsque est Seba filium Bochri: viri autem Juda adhæserunt regi suo à Jordane usque
3 Jerusalē. Cúmque venisset rex in domum suam in Jerusalem, tulit decem mulieres concubinas, quas dereliquerat ad custodiendā domū, et tradidit eas in custodiam, alimenta eis præbens: & non est ingressus ad eas, sed erant clausæ usque in diem mortis suæ in viduitate
4 viventes. Dixit autē rex Amasæ; Convoca mihi omnes viros Juda in diem tertium, & tu ad-
5 esto præsens. Abiit ergò Amasa ut convocaret Judam, & morat⁹ est extra placitum quod ei
6 constituerat rex. Ait autē David ad Abisai; Nunc magis afflicturus est nos Seba fili⁹ Bochri quàm Absalom: tolle igitur servos domini tuī, & persequere eum, ne fortè inveniat civitates munitas, & effugiat
7 nos. Egressi sunt ergò cum eo viri Joab, Cerethi quoque & Phelethi: & omnes robusti exierunt de Jerusalem ad persequendum Seba filium Bochri.
8 Cúmque illi essent juxta lapidē grandē, qui est in Gabaon, Amasa veniens occurrit eis. Porrò Joab vestitus erat tunicâ strictâ ad mensuram habitûs sui, et desuper accinctus gladio dependente usq; ad ilia, in vagina, qui fabricatus levi motu egredi poterat, & percutere.
9 Dixit itaque Joab ad Amasam; Salve, mi frater. Et tenuit manu dexterâ mentū Amasæ, quasi
10 osculans eum. Porrò Amasa non observavit gladium, quem habebat Joab: qui pcussit eum in latere, & effudit intestina ejus in terrā, nec secundum vulnus apposuit: & mortu⁹ est. Joab autem, & Abisai frater ejus, persecuti sunt Seba filium Bo-
11 chri. Intereà quidam viri, cùm stetissēt juxta cadaver Amasæ, de sociis Joab, dixerunt; Ecce qui esse voluit pro Joab comes
12 David. Amasa autem conspersus sanguine, jacebat in media via. Vidit hoc quidā vir quòd subsisteret omnis populus ad videndū eum, & amovit Amasam de via in agrum, operuítque eū vestimento, ne subsisterent transeuntes propter eum.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. cum Trans. LAT.

ΚΕΦ. κ'.

1 (α) Καὶ ἐκεῖ ἐπικαλούμενος υἱὸς παράνομος, ϗ ὄνομα αὐτῷ (β) Σαβεὲ, υἱὸς Βοχορὶ ἀνὴρ ὁ (γ) Ἰεμινὶ· ϗ ἐσάλπισε (δ) τῇ κερατίνῃ, ϗ εἶπεν, Οὐκ (ε) ἔστιν ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυὶδ, οὐδὲ κληρονομία ἡμῖν ἐν τῷ υἱῷ Ἰεσσαί. ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματά σου Ἰσραήλ.
2 Καὶ ἀνέβη πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπὸ ὄπισθεν Δαυὶδ ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορί· ϗ ἀνὴρ Ἰούδα ἐκολλήθη τῷ βασιλεῖ αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου ϗ ἕως Ἱερουσαλήμ.
3 Καὶ εἰσῆλθε Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ· ϗ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας (ζ) τὰς παλλακὰς αὐτοῦ, ἃς ἀφῆκε φυλάσσειν τὸν οἶκον, ϗ ἔδωκεν αὐτὰς ἐν οἴκῳ φυλακῆς, ϗ διέθρεψεν αὐτὰς, ϗ πρὸς αὐτὰς οὐκ εἰσῆλθε, ϗ ἦσαν συνεχόμεναι ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτῶν χῆραι ζῶσαι.
4 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀμεσσαΐ, Βόησόν μοι τὸν ἄνδρα Ἰούδα τρεῖς ἡμέρας, σὺ δὲ αὐτοῦ στῆθι.
5 Καὶ ἐπορεύθη Ἀμεσσαῒ τοῦ βοῆσαι τὸν Ἰούδαν, ϗ ἐχρόνισεν ἀπὸ τοῦ καιροῦ οὗ ἐτάξατο (η) αὐτῷ Δαυίδ.
6 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς (†) Ἀμεσσαΐ, Νῦν κακοποιήσει ἡμᾶς Σαβεὲ υἱὸς Βοχορὶ ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ. ϗ (θ) νῦν σὺ λάβε μετὰ σεαυτοῦ τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου σου, ϗ καταδίωξον ὀπίσω αὐτοῦ, μή ποτε (ι) ἑαυτῷ εὕρῃ πόλεις ὀχυρὰς ϗ σκιάσει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν.
7 Καὶ ἐξῆλθον ὀπίσω (κ) αὐτοῦ Ἀβεσσαῒ ϗ οἱ ἄνδρες Ἰωὰβ, ϗ ὁ (λ) Χερεθὶ, ϗ ὁ Φελεθὶ, ϗ πάντες οἱ δυνατοὶ, ϗ ἐξῆλθον ἐξ Ἱερουσαλὴμ διῶξαι ὀπίσω (μ) Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορί.
8 Καὶ αὐτοὶ παρὰ τῷ λίθῳ τῷ μεγάλῳ τῷ ἐν Γαβαών· ϗ Ἀμεσσαῒ εἰσῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν. ϗ Ἰωὰβ περιεζωσμένος μανδύαν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ, ϗ ἐπ' αὐτῷ (ν) ἐζωσμένος μάχαιραν ἐζευγμένην ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ἐν κολεῷ αὐτῆς. ϗ ἡ μάχαιρα (ξ) ἐξῆλθε· ϗ αὐτὴ ἐξῆλθε ϗ ἔπεσε.
9 Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ (ο) Ἀμεσσαΐ, Εἰ ὑγιαίνεις σὺ ἀδελφέ; ϗ ἐκράτησεν ἡ χεὶρ ἡ (π) δεξιὰ Ἰωὰβ τοῦ πώγωνος Ἀμεσσαῒ τοῦ
10 καταφιλῆσαι αὐτόν. Καὶ Ἀμεσσαῒ οὐκ ἐφυλάξατο τὴν μάχαιραν τὴν ἐν τῇ χειρὶ Ἰωάβ· ϗ ἔπαισεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ Ἰωὰβ (ρ) εἰς τὴν ψόαν, ϗ ἐξεχύθη ἡ κοιλία αὐτοῦ (σ) εἰς τὴν γῆν, ϗ οὐκ ἐδευτέρωσεν αὐτῷ, ϗ ἀπέθανε. ϗ Ἰωὰβ ϗ (τ) Ἀβεσσαῒ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ (υ)
11 ἐδίωξεν ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορί. Καὶ ἀνὴρ ἔστη ἐπ' αὐτὸν τῶν (φ) παιδαρίων Ἰωὰβ, ϗ εἶπε, Τίς ὁ βουλόμενος Ἰωὰβ, ϗ τίς τοῦ
12 Δαυὶδ, ὀπίσω Ἰωάβ; Καὶ Ἀμεσσαῒ πεφυρμένος ἐν τῷ αἵματι ἐν μέσῳ τῆς τρίβου. ϗ εἶδεν ἀνὴρ, ὅτι εἱστήκει πᾶς ὁ λαὸς, ϗ ἀπέστρεψε τὸν Ἀμεσσαῒ ἐκ τῆς τρίβου εἰς ἀγρόν· ϗ (χ) ἐπέρριψεν ἐπ' αὐτὸν ἱμάτιον, καθ' ὅτι εἶδε πάντα τὸν ἐρχόμενον ἐπ' αὐτὸν ἑστηκότα.

CAP. XX.

1 Et ibi (a) advocatus, filius iniquus: & nomen ei Sabee filius Bochori, vir Jemini. Et clanxit corneâ, & dixit; Non est nobis pars in David, neque hæreditas nobis in filio Jesse. (b) Vir ad tabernacula tua Israel.
2 Et ascendit omnis vir Israel à post David post Sabee filium Bochori. Et vir Juda adhæsit regi suo, à Jordane & usque Hierusalem.
3 Et intravit David in domum suam in Hierusalem: & sumpsit rex decem illas mulieres concubinas ejus, quas reliquerat custodire domum: & dedit eas in domo custodiæ, & nutrivit eas: & ad eas non intravit: & fuerunt detentæ usque ad diem mortis suæ, viduæ viventes.
4 Et dixit rex ad Amessai, Clama mihi virum Juda tribus diebus: tu autem hîc
5 sta. Et ivit Amessai ad clamandum Judam: & tardavit à tempore, quo constituerat ei David.
6 Et dixit David ad Amessai; Nunc malefaciet nobis Sabee filius (c) Bochori super Abessalom. Et nunc tu sume tecum pueros domini tui, & persequere post eum: nè fortè inveniat sibi civitates munitas, & teget oculos nostros.
7 Et exierunt post eum (d) Abessai, & viri Joab, et Cherethi, & Phelethi, & omnes potētes: & exierūt è Hierusalē ad persequendū post Sabee filiū Bochori.
8 Et ipse apud lapidē magnum, qui in Gabaon. Et Amessai intravit ante eos. Et Joab indutus mantellum, vestimentum suum, & super illud accinctus gladio (e) conjuncto super lumbum suum in vagina ejus. Et gladius exivit: & (f) ipse exivit, & irruit.
9 Et dixit Joab ad Amessai; Si vales tu, frater? Et tenuit manus dextera Joab barbam Amessai ad osculandum
10 illum. Et Amessai non observârat gladium, qui in manu Joab. Et percussit illum in ipso Joab in inguinem: & effusus est venter ejus in terram: & non iteravit ei; & mortuus est. Et Joab, & Abessai frater ejus persequutus est post Sabee filium
11 Bochori. Et vir stetit super eum de pueris Joab, & dixit; (g) Quis volens Joab, & quis
12 ipsius David post Joab? Et Amessai (h) conspersus in sanguine in medio semitæ. Et vidit vir, quia subsistebat omnis populus, & transtulit Amessai è semita in agrum: & injecit super eum vestem; secundùm quod viderat omnem, qui veniebat super eum, subsistere.

MS. A. (α) Καὶ ἐπικαλούμενος ἐκεῖ υἱὸς, (β) Ἀβεὲ, (γ) Ἐιεμινεί· (δ) ἐν τῇ (ε) ἔστιν μερὶς ἡμῖν ἐν (ζ) τὰς παλλακίδας αὐτοῦ, (η) αὐτῷ. Καὶ (†) Ἀβισαεὶ, (θ) νῦν λάβε τοὺ (ι) εὕρῃ αὐτῷ πόλεις (κ) αὐτοῦ ϗ οἱ (λ) Χορεθθεὶ, ϗ ὁ Φελεθθεὶ, (μ) Ἀβεὲ (ν) περιεζωσμένος (ξ) ἐξῆλθεν ϗ ἔπεσεν. Καὶ (ο) Ἀμεσσαεὶ, Ὑγιαίνεις ἀδελφέ μου Ἀμεσσαεί; ϗ (π) δεξιὰ τοῦ πώγωνος (ρ) ἐπὶ τὴν (σ) ἐπὶ τὴν (τ) Ἀβισαεὶ (υ) ἐδίωξαν (φ) παιδαρίων, ϗ (χ) ἐπέρριψαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כ

1 ותמן אתערע גבר רשיעא ושמיה שבע בר בכרי גברא משבטא דבית בנימן ותקע
בשופרא ואמר לית לן חולק בדוד ולא אחסנא לנא בבר ישי גבר לקרווהי ישראל:
2 וסליק כל אנש ישראל מבתר דוד למיזל בתר שבע בר בכרי ואנש יהודה לוו עם
3 מלכהון מן ירדנא ועד ירושלם: ואתא דוד לביתיה לירושלם ודבר מלכא ית עשר
נשין לחינן די שבק למטר ביתא ומנינון בבית מטרא ומסובר להין ולותהן לא על והואה
4 נטירן ומתקרין עד יום מותהן ארמלן דבעליהן קיים: ואמר מלכא לעמשא כנוש קדמי
5 ית אנש יהודה תלתא יומין ואת הכא קום: ואזל עמשא למכנש ית דבית יהודה ואוחר
6 מן זמנא דאמר ליה: ואמר דוד לאבישי כען יבאש לנא שבע בר בכרי מן אבשלום את
7 דבר ית עבדי רבונך ורדף בתרוהי דלמא ישכח ליה קרוין כריכן ויעיק לנא: ונפקו
בתרוהי גברי יואב וקשתיא וקלעיא וכל גבריא ונפקו מירושלם למרדף בתר שבע בר
8 בכרי: אנון עם אבנא רבתא די בגבעון ועמשא אתא לאפיהון ויואב אסיר מזריז לבושוהי
9 ועלוהי אספנקי חרב מזרזא על חרציה בנדנה והוא אזיל ופסע: ואמר יואב לעמשא
10 השלם את אחי ואחדת יד ימין יואב בדקנא דעמשא למנשק ליה: ועמשא לא אסתמר
בחרבא די ביד יואב ומחהי בה בסטר ירכיה ושפך מעוהי לארעא ולא תנא ליה ומית
11 ויואב ואבישי אחוהי רדף בתר שבע בר בכרי: וגברא קאם עלוהי מעולימי יואב ואמר
12 מן דרעי ביואב ומן די לדוד ייזל בתר יואב: ועמשא מתרף בדמא בגו כבשא וחזא גברא
ארי קם כל עמא ואסחר ית עמשא מן כבשא לחקלא ורמא עלוהי לבושא כד חזא כל
דאתי עלוהי וקאם:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XX.

1 Et ibi casu venit vir improbus, et nomen ejus erat Sebagh filius Bichri, vir ex tribu *domus* Binjamin, et clanxit buccina, et dixit: Non est nobis pars in David, nec hæreditas nobis in filio Isai: quisq; ad habitacula sua Israel.
2 Et ascendit omnis homo Israel de-post David, ut irent post Sebagh filium Bichri: et homines Jehudah associaverunt se cum rege suo à Jardena & usque ad Jerusalem.
3 Et venit David in domum suam in Jerusalem, et accepit rex decem mulieres concubinas, quas reliquerat ad custodiendum domum, et constituit illas in domo custodiæ; et aluit eas: et ad eas non intravit, et fuerunt custoditæ et vocatæ usque ad diem mortis suæ viduæ viri ipsarum superstitis.
4 Et dixit rex ad Ghamassa: Congrega ante me homines Jehuda [*intra*] tres dies, & tu hic sta.
5 Et ivit Ghamassa ut congregaret domum Jehudah, et moratus est ultra tempus quod dixerat illi.
6 Et dixit David ad Abisai: Nunc ne fortè pejus faciat nobis Sebagh fili⁹ Bichri quàm Absalom, *tu* accipe servos domini tui, et persequere post illum, ne fortè inveniat sibi urbes munitas, et affligat nos.
7 Et exierunt post illum viri Joab, et jaculatores, et fundibularii et omnes robusti, et exierunt ex Jerusalē ad persequendum post Sebagh filium Bichri.
8 Illi erant apud petram magnam quæ est in Gibghon, et Ghamasa venit ante eos: et Joab erat accinctus lumbari vestimentorum suorum, et super illud cingulum gladii accincti super lumbos ejus in vagina sua, et ipse ambulans impegit.
9 Et dixit Joab ad Ghamasa: Num salvus es frater mi? et apprehendit manus dextra Joab barbam Ghamasa ut oscularetur illum.
10 Et Ghamasa non observabat se à gladio qui erat in manu Joab; et percussit eum illo in latere femoris illius, et effudit intestina ejus in terram: et non iteravit illi, et mortuus est: et Joab et Abisai frater ejus sequutus est post Sebagh filium Bichri.
11 Et vir stetit juxta illum de adolescentibus Joab, et dixit: Quis est qui sibi complaceret in Joab, et quis est qui esset Davidi *eat* post Joab?
12 Et Ghamasa jacebat in sanguine in medio stratæ: et vidit vir quòd subsisteret oīs popul⁹, et avertit Ghamasa de strata in agrum, et injecit super illum vestimentum, quando vidit omnem, qui veniebat super illum, subsistentem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܩܦܠܐܘܢ * ܟ *
1 ܘܐܬܡܪܚ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ ܒܝܫܐ. ܘܫܡܗ ܫܡܘܥ ܒܪ ܒܟܪܝ ܡܢ ܒܢܝܡܝܢ. ܘܩܪܐ ܒܫܝܦܘܪܐ. ܘܐܡܪ. ܠܝܬ ܠܢ ܡܢܬܐ ܥܡ ܕܘܝܕ. ܘܠܐ ܝܪܬܘܬܐ ܥܡ ܒܪ ܐܝܫܝ. ܙܠܘ ܐܢܫ ܠܡܫܟܢܗ.
2 * ܘܗܦܟܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܒܬܪ ܕܘܝܕ. ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܫܡܘܥ ܒܪ ܒܟܪܝ. ܘܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܢܩܦܘ ܠܡܠܟܗܘܢ. ܡܢ ܝܘܪܕܢܢ ܘܥܕܡܐ ܠܐܘܪܫܠܡ.
3 * ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܥܣܪ ܢܫܝܢ ܦܠܓܫܬܐ ܕܫܒܩ ܗܘܐ ܕܢܛܪܢ ܒܝܬܐ. ܘܚܒܫ ܐܢܝܢ ܒܒܝܬܐ ܕܡܛܪܬܐ. ܘܬܪܣܝ ܐܢܝܢ. ܘܠܐ ܥܠ ܠܘܬܗܝܢ. ܘܗܘܝ ܚܒܝܫܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܡܝܬܘ. ܘܗܘܝ ܐܪܡܠܬܐ.
4 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܠܥܡܫܐ. ܩܪܝ ܠܝ ܠܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܐܢܬ ܗܪܟܐ ܩܘܡ.
5 ܘܐܙܠ ܥܡܫܐ ܠܡܩܪܐ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܘܐܘܚܪ ܡܢ ܙܒܢܐ ܕܐܘܥܕܗ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ.
6 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܝܘܐܒ. ܗܫܐ ܢܐܒܫ ܠܢ ܫܡܘܥ ܒܪ ܒܟܪܝ ܡܢ ܐܒܫܠܘܡ. ܐܠܐ ܕܒܪ ܥܡܟ ܡܢ ܥܒܕܝ ܡܪܟ. ܘܪܕܘܦ ܒܬܪܗ. ܕܠܡܐ ܢܫܟܚ ܠܗ ܩܘܪܝܐ ܚܣܝܢܬܐ. ܘܢܬܥܫܢ ܒܗܝܢ ܘܢܚܨܕ ܥܝܢܝܢ.
7 * ܘܢܦܩܘ ܒܬܪܗ ܚܒܪܘܗܝ ܕܝܘܐܒ. ܚܐܪܐ ܘܦܠܚܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܓܢܒܪܐ. ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܫܡܘܥ ܒܪ ܒܟܪܝ.
8 * ܘܟܕ ܗܢܘܢ ܠܘܬ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ ܕܒܓܒܥܘܢ. ܥܒܪ ܥܡܫܐ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܝܘܐܒ ܐܣܝܪ ܗܘܐ ܒܙܝܢܐ ܕܠܒܘܫܗ. ܘܣܝܦܐ ܥܠ ܚܨܘܗܝ. ܐܝܟ ܐܣܛܘܡܐ. ܘܗܘ ܢܦܩ. ܘܢܦܠܬ ܐܝܕܗ ܥܠ ܣܝܦܗ.
9 * ܘܐܡܪ ܝܘܐܒ ܠܥܡܫܐ. ܫܠܡ ܠܟ ܐܚܝ. ܘܢܦܠܬ ܐܝܕܗ ܕܝܘܐܒ ܥܠ ܕܩܢܗ ܕܥܡܫܐ. ܘܢܫܩܗ.
10 ܘܥܡܫܐ ܠܐ ܐܙܕܗܪ ܡܢ ܣܝܦܐ ܕܒܐܝܕܗ ܕܝܘܐܒ. ܘܡܚܝܗ ܒܗ ܒܦܠܓܗ. ܘܢܦܠܘ ܡܥܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܬܢܝ ܠܗ. ܘܡܝܬ. ܘܝܘܐܒ ܘܐܒܝܫܝ ܐܚܘܗܝ ܪܕܦܘ ܒܬܪ ܫܡܘܥ ܒܪ ܒܟܪܝ.
11 * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܝܘܐܒ ܐܙܠ ܘܩܡ ܥܠܘܗܝ. ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܕܒܬܪ ܝܘܐܒ.
12 ܘܥܡܫܐ ܡܬܦܠܫ ܗܘܐ ܒܕܡܐ ܒܓܘ ܫܒܝܠܐ. ܘܟܕ ܚܙܐ ܓܒܪܐ ܕܩܡ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܡܚܙܝܗ. ܓܪܗ ܠܥܡܫܐ ܡܢ ܫܒܝܠܐ. ܘܐܪܡܝܗ ܒܚܩܠܐ. ܘܐܪܡܝ ܥܠܘܗܝ ܡܐܢܐ. ܟܕ ܚܙܐ ܕܟܠܗܘܢ ܕܥܒܪܝܢ ܥܠܘܗܝ. ܩܝܡܝܢ ܥܠܘܗܝ.

CAP. XX.

1 Audacter autem se proferens illic homo quidam nequissimus, nomine Samua, filius Bechri de Benjamin, cecinit buccinâ, & ait, Non est nobis portio cum Davide, neq; hæreditas cum filio Isai: ite quilibet in tentorium suū.
2 Sic retrocedentes omnes Israelitæ à Davide secuti sunt Samuā filiū Bechri: filii verò Judæ adhæserunt regi suo à Jordane usque in Jerusalē.
3 (Rex autē accipiens decē mulieres concubinas quas reliquerat ut domū custodirent, clausit eas in domo quadā ut asservarentur *ibi*: & sustentavit eas, nec congressus est cum ipsis: manseruntq; in carcere usq; ad diem quo mortuæ sunt, & fuerunt viduæ.)
4 Tum dixit rex David ad Amasā, Convoca mihi Judæos ad tres dies, & tu hîc adesto.
5 Abiit ergò Amasa ad convocandos Judæos, sed cùm moratus esset ultra tempus quod condixerat illi rex David,
6 Ait David Joabo, Nunc negotium facesset nobis Samua fili⁹ Bechri plusquam Abisalom. Verùm duc tecū de servis dñi tui, & persequere eū, ne fortè inveniat sibi civitates munitas, commoretur in eis, & eruat oculos nostros.
7 Itaq; egressi sunt post eum sodales Joabi tā nobiles quā milites, omnesq; viri; gressi sunt inquā, è Jerusalē, abieruntque post Samuā filiū Bechri.
8 Ubi ipsi pervenerunt ad lapidem magnū qui est in Gebaon, transivit Amasa corā eis: Joab autē præcinct⁹ erat instructu armorū suorū, & gladi⁹ annexus erat & apposit⁹ lumbis ej⁹ pugionis instar: is ergò egressus est, et incidit man⁹ ej⁹ sup gladiū suū.
9 Ait Joab ad Amasā, Salve mi frater: ceciditque man⁹ Joabi super barbā Amasæ, & osculat⁹ est eū.
10 Cúmq; Amasa non caveret sibi à gladio qui erat in manu Joabi, percussit eum illo in mediā ipsius partē, & ceciderunt viscera ejus in terram, adeo ut non iterato ei *ictu* moreretur, deinde Joab & Abisai frater ejus persecuti sunt Samuā filium Bechari.
11 Quidam autem ex Joabi servis abiit, stetitque juxta eum, & ait illi, Quis es apud Davidem qui posterior est Joabo?
12 Amasa verò proprio intinctus sanguine jacebat in via. Cúmque videret homo ille consistere universum populum ad spectandū, tractum Amasam à viā projecit in agrū, injecitq; sup eū palliū, cùm videret quemvis prætereuntē juxta eū, consistere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل العشرون * * ووثب هناك رجل اثيم اسمه ساموع بن جاري من قبيلة بنيامين *
وهتف في الشافور وقال ليس لنا مع داود نصيب ولا وراثة مع ابن ايسي * انصرفوا بنا كل انسان الى
2 منزله * فانصرف جميع بني اسرائيل عن داود * واتبعوا ساموع بن جاري * اما بنو يهودا فلحقوا
3 ملكهم * وشيعوه من نهر الاردن الى اورشليم * فاتى داود منزله الذي باورشليم * وعمد الى العشر
السراري التي تركهن يحفظن منزله * وصيرهن في بيت على حدة * واجرى عليهن ارزاقا * ولم
4 يدخل عليهن * وصرن في ضيق وشدة الى يوم وفاتهن * وصرن ارامل * ثم قال الملك لعمسا *
5 اجمع الي بني يهودا الى ثلاثة ايام * وانت اقم عندي ههنا * فانطلق عمسا ليجمع آل يهودا *
6 واحتبس وابطأ عما امر الملك * فقال الملك ليوب * الآن يكون ساموع بن جاري اشر علينا
من ابيسالوم * خذ معك عبيد سيدك * وانطلق في طلبه قبل ان يظفر بقرى حصينة فياوي
7 اليها * ويتحصن فيها فينزع اعيننا * فخرج يواب وجميع اصحابه الاحرار معه * والاجناد وجميع
8 الابطال خرجوا من اورشليم * وانطلقوا في طلب ساموع بن جاري * فاول ما انتهوا الى الصخرة
العظيمة التي بجبعون استقبلهم عمسا * وكان يواب قد شد عليه سلاحه * وكان سيفه معلقا في غمد
9 كغلاف الموسى * فلما خرج مد يده الى سيفه * فقال يواب لعمسا مرحبا يا اخي واخذ يواب بلحية
10 عمسا وقبله * ولم يتحفظ عمسا من السيف الذي كان في يد يواب * وضرب به وسطه ووقعت امعاءه
11 على الارض فمات * ومر يواب وابيسي اخوه في طلب ساموع بن جاري * فرأى رجل من عبيد
يواب لعمسا مطروحا فقال له من اين انت ومن اصحاب من انت * انت من اصحاب داود النبي
12 الذي مع يواب * وكان عمسا مرملا بدماه مطروحا في السبيل * فلما رأى الرجل ان كل من
يمر من العسكر ليقوم فينظر اليه * جره من الطريق فرماه في الحرث * واخذ كساه وبسطه
عليه حيث رأى ان كل من يمر يقوم لينظر اليه *

CAP. XX.

1 *Prosiliens autem ibi vir quidam scelerat⁹, nomine Samua fili⁹ Gari de tribu Benjamin, buccinâ clanxit, & ait; Non est nobis sors cū Davide, neq; hæreditas cū filio Isai: redeamus quisq; in domiciliū suū.*
2 *Quarè discedentes omnes filii Israelis à Davide, secuti sunt Samuam filium Gari: filii verò Judæ adhærentes regi suo præcesserunt eū à flumine Jordane in Jerusalem.*
3 *Deinde reverso Davide domū suā quæ erat in Jerusalem, Clausit decem cōcubinas quas reliquerat ad custodiendā ædem suā, et collocavit eas in domo quadā seorsim, annonam suppeditabat eis, nec unquā cōgressus est cū eis; ubi calamitatibus & ærumnis afflictæ ad obitūs suī diē usq; manserunt viduæ.*
4 *Tū dixit rex ad Amasam, Coge ad me filios Judæ intra triduū; & tu maneto hîc apud me.*
5 *Profectus igitur Amasa ad cogendā gentem Judæ, diutiùs immoratus est in mandato regis exequendo.*
6 *Quapropter dixit rex ad Joab, Nunc perniciosior futur⁹ est nobis Samua filius Gari, quàm Absalom: duc tecū servos domini tui, & vade quæsitū illū antequā obtineat urbes munitas, sese recipiat ad eas, & in iis se muniat, eruatq; oculos nostros.*
7 *Exivit ergò Joab, & omnes amici ejus nobiles; & milites, omnesq; robusti exierunt cū ipso ex Jerusalem, abieruntq; quæsitū Samuam filiū Gari.*
8 *Et ut primùm pervenêre ad petrā magnā quæ est in Gabaon, occurrit eis Amasa: Joab autem jā præcinxerat sese armis suis, & gladius ejus appensus erat in vagina instar thecæ novaculæ. Cúmque egressus esset, porrexit manū suā ad ensem suū.*
9 *Dixitq; Joab ad Amasam, Bene veneris ô mi frater; & apprehensā Joab Amasæ barbâ, osculatus est eum:*
10 *Dumq; Amasa minimè sibi caveret ab ense qui erat in manu Joabi, feriit illo mediam corporis ejus partem, ita ut caderent viscera ejus in terrā, & moreretur. Tum prætergresso Joabo & Abisai fratre ipsius ad quærendū Samuam filiū Gari,*
11 *Vidit quidā è servis Joabi Amasā prostratū, & ait illi. Unde es tu? & è cujus amicis es tu? ésne ex amicis Davidis prophetæ qui est cum Joabo?*
12 *Amasa verò proprio sanguine illinitus jacebat in via. Videns autē vir ille quòd omnes milites qui transibant, consisterent, eumque spectarent; traxit illū à via, projecitque in agrum; & detractā ejus veste, expandit eam super ipsū, cùm vidisset omnem prætereuntem consistere ad spectandū illum.*

שמואל ב׃ כ

post vir omnis transivit , alta via de fuit amotus Quando
כַּאֲשֶׁר הֹגָה מִן־הַמְסִלָּה עָבַר כָּל־אִישׁ אַחֲרֵי 13
transivit Et .Bichri filium Sebah post persequendum ad Joab
יוֹאָב לִרְדֹּף אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי׃ וַיַּעֲבֹר 14
omnia & ,mahachah-Beth & ,Abel in Israel tribus omnes in
בְּכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָבֵלָה וּבֵית מַעֲכָה וְכָל־
,venerunt Et .eum post etiam venerunt & ,sunt congregati & ; Berim
הַבֵּרִים וַיִּקָּלֲהוּ וַיָּבֹאוּ אַף־אַחֲרָיו׃ וַיָּבֹאוּ 15
effuderunt & ,mahachah-Beth Abelah in eum super angustiarunt &
וַיָּצֻרוּ עָלָיו בְּאָבֵלָה בֵּית הַמַּעֲכָה וַיִּשְׁפְּכוּ
,populus omnis Et .antemurali in stetit & ,civitatem ad aggerem
סֹלְלָה אֶל־הָעִיר וַתַּעֲמֹד בַּחֵל וְכָל־הָעָם
clamavit Et .murum faciendum cadere ad corrumpentes ,Joab cum qui
אֲשֶׁר אֶת־יוֹאָב מַשְׁחִיתִם לְהַפִּיל הַחוֹמָה׃ וַתִּקְרָא 16
ad obsecro dicite : audite ,Audite :civitate de sapiens mulier
אִשָּׁה חֲכָמָה מִן־הָעִיר שִׁמְעוּ שִׁמְעוּ אִמְרוּ־נָא אֶל־
accessit Et .te ad loquar & ,huc usque Appropinqua : Joab
יוֹאָב קְרַב עַד־הֵנָּה וַאֲדַבְּרָה אֵלֶיךָ׃ וַיִּקְרַב 17
.Ego : dixit & ? Joab tu Num : mulier dixit Et .eam ad
אֵלֶיהָ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַאַתָּה יוֹאָב וַיֹּאמֶר אָנִי
ego Audiens : dixit Et .tuæ ancillæ verba Audi : ei dixit Et
וַתֹּאמֶר לוֹ שְׁמַע דִּבְרֵי אֲמָתֶךָ וַיֹּאמֶר שֹׁמֵעַ אָנֹכִי׃
: dicendo ,principio in loquebantur Loquendo : dicendo Dixitque
וַתֹּאמֶר לֵאמֹר דַּבֵּר יְדַבְּרוּ בָרִאשֹׁנָה לֵאמֹר 18
Ego .sunt perfecta sic & ,Abel in interrogent Interrogando
שָׁאוֹל יְשָׁאֲלוּ בְּאָבֵל וְכֵן הֵתַמּוּ׃ אָנֹכִי 19
,civitatem interficere quærens tu : Israel fidelium pacificarum
שְׁלֻמֵי אֱמוּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתָּה מְבַקֵּשׁ לְהָמִית עִיר
? Domini hæreditatem deglutiès Quare .Israel in matrem &
וְאֵם בְּיִשְׂרָאֵל לָמָּה תְבַלַּע נַחֲלַת יְהוָה׃
,deglutiam si ,mihi absit Absit : dixit & ,Joab respondit Et
וַיַּעַן יוֹאָב וַיֹּאמַר חָלִילָה חָלִילָה לִי אִם־אֲבַלַּע 20
monte de vir quia ,verbum ita Non .corrumpam si &
וְאִם־אַשְׁחִית׃ לֹא־כֵן הַדָּבָר כִּי אִישׁ מֵהַר 21
suam manum levavit ,ejus nomen Bichri filius Sebah Ephraim
אֶפְרַיִם שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי שְׁמוֹ נָשָׂא יָדוֹ
civitate desuper abibo & ,solum illum Tradite : David in regem in
בַּמֶּלֶךְ בְּדָוִד תְּנוּ־אֹתוֹ לְבַדּוֹ וְאֵלְכָה מֵעַל הָעִיר
projicitur ejus caput Ecce : Joab ad mulier Dixitque
וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־יוֹאָב הִנֵּה רֹאשׁוֹ מֻשְׁלָךְ
omnem ad mulier venit Et .murum per te ad
אֵלֶיךָ בְּעַד הַחוֹמָה׃ וַתָּבוֹא הָאִשָּׁה אֶל־כָּל־ 22
filii Sebah caput absciderunt & ,sua sapientia in populum
הָעָם בְּחָכְמָתָהּ וַיִּכְרְתוּ אֶת־רֹאשׁ שֶׁבַע בֶּן־
sunt dispersi & ,buccina in clanxit Et .Joab ad projecerunt & ,Bichri
בִּכְרִי וַיַּשְׁלִכוּ אֶל־יוֹאָב וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר וַיָּפֻצוּ
Jerusalaim est reversus Joab Et .sua tentoria ad vir urbe desuper
מֵעַל־הָעִיר אִישׁ לְאֹהָלָיו וְיוֹאָב שָׁב יְרוּשָׁלִַם
.Israel exercitum omnem ad Joab Et .regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ׃ וְיוֹאָב אֶל כָּל־הַצָּבָא יִשְׂרָאֵל 23
.Pelethi super & ,Cerethi super Jehojadah filius Benajah Et
וּבְנָיָה בֶּן־יְהוֹיָדָע עַל־הַכְּרֵי וְעַל־הַפְּלֵתִי׃
,commemorans Achilud filius Jehosaphath & : tributum super Adoram Et
וַאֲדֹרָם עַל־הַמַּס וִיהוֹשָׁפָט בֶּן־אֲחִילוּד הַמַּזְכִּיר׃ 24
Hira etiam Et .sacerdotes Ebjathar & ,Sadoc & ; scriba Seia Et
וְשְׁיָא סֹפֵר וְצָדוֹק וְאֶבְיָתָר כֹּהֲנִים׃ וְגַם עִירָא 25
.Davidi sacerdos erat Jarites
הַיָּאִרִי הָיָה כֹהֵן לְדָוִד׃ 26

Versio VULG. LAT.

13 Amoto ergò illo de via, transibat omnis vir sequens Joab ad persequendum Seba filium 14 Bochri. Porrò ille transierat per omnes tribus Israel in Abelam, & Bethmaacha: omnésque viri electi con15gregati fuerant ad eum. Venerunt itaque & oppugnabant eum in Abela, & in Bethmaacha, & circumdederunt munitionibus civitatem, & obsessa est urbs: omnis autem turba, quæ erat cum Joab, moliebatur destruere 16 muros. Et exclamavit mulier sapiens de civitate; Audite, audite: dicite Joab; Appropin17qua huc, & loquar tecum. Qui cùm accessisset ad eam, ait illi; Tu es Joab? Et ille respondit, Ego. Ad quem sic locuta est, Audi sermones ancillæ tuæ. Qui respondit, 18 Audio. Rursúmque illa; Sermo, inquit, dicebatur in veteri proverbio; Qui interrogant, interrogent in Abela: 19 & sic perficiebant. Nónne ego sum quæ respondeo veritatem in Israel, & tu quæris subvertere civitatem, & evertere matrem in Israel? Quarè præcipitas hæreditatem Do20mini? Respondénsque Joab, ait; Absit, absit hoc à me: non præcipito, neque demolior. 21 Non sic se habet res, sed homo de monte Ephraim, Seba filius Bochri cognomine, levavit manum suam contra regem David: tradite illum solum, & recedemus à civitate. Et ait mulier ad Joab, Ecce caput ejus mittetur ad 22 te per murum. Ingressa est ergò ad omnem populum, & locuta est eis sapienter: qui abscissum caput Seba filii Bochri projecerunt ad Joab; & ille cecinit tubâ, & recesserunt ab urbe, unusquisque in tabernacula sua: Joab autem reversus est Jerusalem ad 23 regem. Fuit ergò Joab super omnem exercitum Israel: Banaias autem filius Joiadæ super Cerethæos & Phelethæos. 24 Aduram verò super tributa; porrò Josaphat filius Ahilud, 25 à commentariis. Siva autem, scriba; Sadoc verò & Abia26thar, sacerdotes. Ira autem Jairites erat sacerdos David.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

13 Ἡνίκα δὲ ἔφθασεν ἐκ τῆς τρίβου, παρῆλθε πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἰωὰβ, τοῦ 14 διῶξαι ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί. Καὶ διῆλθεν ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ εἰς Ἀβὲλ καὶ εἰς (†) Βεθμαχά· καὶ πάντες ἐν Χαρρὶ καὶ ἐξεκκλησιάσθησαν, καὶ ἦλθον κατόπισθεν αὐτοῦ. 15 Καὶ παρεγενήθησαν καὶ ἐπολιόρκουν ἐπ' αὐτὸν ἐν Ἀβὲλ (ⱶ) καὶ Φερμαχά· καὶ ἐξέχεαν (ω) πρόσχωμα πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ἔστη ἐν τῷ προτειχίσματι. καὶ πᾶς ὁ (α) λαὸς ὁ μετὰ Ἰωὰβ ἐνοοῦσαν κα16ταβαλεῖν τὸ τεῖχος. Καὶ ἐβόησε γυνὴ σοφὴ ἐκ τοῦ τείχους, καὶ εἶπεν, (β) Ἀκούσατε ἀκούσατε, εἴπατε δὴ (γ) πρὸς Ἰωὰβ, Ἔγγισον ἕως ὧδε, καὶ λαλήσω πρὸς 17 αὐτόν. Καὶ (δ) προσήγγισε πρὸς αὐτήν. καὶ εἶπεν ἡ γυνή, Εἰ σὺ εἶ Ἰωάβ; ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ. εἶπε δὲ αὐτῷ, Ἄκουσον τοὺς λόγους τῆς δούλης σου. καὶ εἶπεν Ἰωάβ, Ἀ18κούω ἐγώ εἰμι. Καὶ εἶπε λέγουσα, Λόγον ἐλάλησαν ἐν πρώτοις, λέγοντες, Ἠρωτημένος (ε) ἠρωτήθη ἐν τῇ Ἀβὲλ καὶ ἐν Δὰν εἰ ἐξέλιπον ἃ ἔθεντο οἱ πιστοὶ τοῦ Ἰσραήλ. ἐρωτῶντες ἐπερωτήσουσιν ἐν Ἀβέλ, 19 καὶ οὕτως εἰ ἐξέλιπον. Ἐγώ εἰμι εἰρηνικὰ τῶν στηριγμάτων Ἰσραήλ· σὺ δὲ ζητεῖς θανατῶσαι πόλιν καὶ μητρόπολιν ἐν Ἰσραήλ. (ζ) ἱνατί καταποντίζεις κληρο20νομίαν κυρίου; Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωὰβ, καὶ εἶπεν, (η) Ἵλεώς μοι ἵλεώς μοι, εἰ κα21ταποντιῶ καὶ εἰ (θ) φθερῶ. Οὐχ (ι) οὕτως ὁ λόγος, ὅτι ἀνὴρ ἐξ ὄρους Ἐφραΐμ, Σαβεὲ υἱὸς Βοχορεὶ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἐπῆρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν βασιλέα Δαυίδ. δότε αὐτόν μοι μόνον, καὶ ἀπελεύσομαι ἀπάνωθεν τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἰωάβ, (κ) Ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ (λ) 22 ῥιφήσεται πρὸς σὲ διὰ τοῦ τείχους. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς πάντα τὸν λαόν, καὶ ἐλάλησε πρὸς πᾶσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτῆς. καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί· καὶ ἀφεῖλε καὶ ἔβαλε πρὸς Ἰωάβ. καὶ ἐσάλπισεν (μ) ἐν κερατίνῃ, καὶ διεσπάρησαν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπ' αὐτοῦ ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. καὶ Ἰωὰβ ἀπέστρεψεν 23 εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ (ν) ὁ Ἰωὰβ πρὸς πάσῃ τῇ δυνάμει Ἰσραήλ· καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τοῦ (ξ) 24 Χερεθὶ, καὶ ἐπὶ τοῦ Φελεθί· Καὶ Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τοῦ φόρου· καὶ (ο) Ἰωσαφὰθ υἱὸς Ἀ25χιλοὺθ ἀναμιμνήσκων· Καὶ (π) Σουσὰ γραμ26ματεύς· καὶ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ ἱερεῖς· Καί γε Ἰρὰς ὁ (ρ) Ἰαρὶν ἦν ἱερεὺς τοῦ Δαυίδ.

13 Postquàm autem declinavit de via, præteriit omnis vir Israel post Joab, ad persequendum post 14 Sabee filium Bochori. Et transiit in omnibus tribubus Israel in Abel, & in Bethmacha, & (i) omnes in Charri, & congregati sunt, & venerunt post 15 eum. Et advenerunt, & obsederunt super eum in Abel, & in (k) Phermacha. Et effuderunt aggerem erga civitatem: & stetit in antemurali. Et omnis populus, qui cum Joab, cogita16verunt dejicere murum. Et clamavit mulier sapiens de muro, & dixit; Audite, audite. Dicite nunc ad Joab, Appropinqua usque huc: & loquar ad 17 eum. Et appropinquavit ad eam. Et dixit mulier, Si tu es Joab? At ille dixit, Ego. Dixit autem ad eum, Audi verba servæ tuæ. Et dixit Joab, Au18dio equidem. Et dixit dicens; Verbum locuti sunt in primis, dicentes; (l) Interrogando interrogatus est in Abel, & in Dan, si defecerunt, quæ posuerunt fideles Israel. Interrogantes interrogabunt in Abel, & ita, si 19 defecerunt. Ego sum pacifica de firmamentis Israel. Tu autem quæris mortificare civitatem, et metropolim in Israel. Ut quid 20 demergis hæreditatē Domini? Et respondit Joab, & dixit; Propitius mihi, propitius mihi, si demergam, 21 et si corrumpā. Non sic verbum, quia vir de monte Ephræm, Sabee filius Bochori nomen ejus, & elevavit manū suā super regē David. Date eum mihi solū: & abibo desuper civitate. Et dixit mulier ad Joab; Ecce caput ejus jacietur ad te per mu22rum. Et intravit mulier ad universum populum, & locuta est ad universam civitatem in sapientia sua. Et (m) abstulit caput Sabee filii Bochori: & abstulit, & jecit ad Joab. Et clanxit in cornea: & dispersi sunt à civitate (n) ab eo vir in tabernacula sua. Et Joab revertit in Hierusalem ad regem. Et Joab 23 (o) ad omnem virtutem Israel: Et Banæas filius Jodae (p) super Cherethi, & super Phe24lethi. Et Adoniram super tributum: & Josaphath filius Achiluth (q) commonefaciens: Et Susa scriba: & Sadoc, & 25 Abiathar sacerdotes. Et e26tiam (r) Iras, qui Jarin, erat sacerdos ipsi David.

MS. A. (†) Βηθμαχά (ⱶ) ἐν Βηθμαχά (ω) πρόσχωμα (α) λαὸς μετὰ (β) Ἀκούσατε, εἴπατε (γ) πρὸς τὸν Ἰωάβ, Ἔγγισον ὧδε, (δ) ἤγγισεν (ε) ἠρωτήθη (ζ) καὶ ἱνατί (η) Ἵλεως, ἵλεώς μοι, (θ) διαφθερῶ. (ι) οὕτος (κ) Ἰδοὺ κεφαλὴ (λ) ῥιφήσεται διὰ τοῦ. (μ) ἐν τῇ κερατίνῃ, (ν) Ἰωὰβ (ξ) Χερεθθεὶ καὶ Θοφεθθεί· (ο) Ἰωσαφὰτ (π) Ἰσουσὰ (ρ) Ἰαειρεὶ ἦν ἱερεὺς τοῦ Δαυίδ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כַּד אַפְנְיֵהּ מִן כַּבְשָׁא עֲבַר כָּל גַּבְרָא בָּתַר יוֹאָב לְמִרְדַּף בָּתַר שֶׁבַע בַּר בִּכְרִי׃ וַעֲבַר 13
בְּכָל שִׁבְטַיָא דְיִשְׂרָאֵל לְאָבֵלָה וּבֵית מַעֲכָה וְכָל בֵּירִין וְאִתְכְּנִישׁוּ וַאֲתוֹ אַף אִנּוּן בַּתְרוֹהִי׃ 14
וַאֲתוֹ וְצָרוּ עֲלוֹהִי בְּאָבֵל בֵּית מַעֲכָה וּצְבַרוּ מְלִיתָא עַל קַרְתָּא וְאַקִּיפָהּ מַשְׁרְיָן וְכָל 15
עַמָּא דְעִם יוֹאָב מִתְעַשְּׁתִין לְחַבָּלָא שׁוּרָא׃ וּקְרַת אִתְּתָא חַכִּימְתָּא מִן קַרְתָּא שְׁמַעוּ 16
שְׁמַעוּ אֱמַרוּ כְעַן לְיוֹאָב קְרַב עַד הָכָא וַאֲמַלֵּל עִמָּךְ׃ וּקְרִיב לְוָתַהּ וַאֲמַרַת אִתְּתָא הַאַתְּ יוֹאָב 17
וַאֲמַר אֲנָא וַאֲמַרַת לֵיהּ שְׁמַע פִּתְגָּמֵי אַמְתָךְ וַאֲמַר שָׁמַע אֲנָא׃ וַאֲמַרַת לְמֵימַר אִדְכַּר 18
כְּעַן מַה דִכְתִיב בְּסֵפֶר אוֹרַיְתָא לְמִשְׁאַל בְּקַרְתָּא בְקַדְמִין לְמֵימַר הֲכְדֵין הֲוָה לָךְ לְמִשְׁאַל
בְּאָבֵל אִם מְשַׁלְמִין׃ אֲנַחְנָא שְׁלָמִין בְּהֵימְנוּתָא עִם יִשְׂרָאֵל דְאַתְּ בָּעֵי לְחַבָּלָא קַרְוָא 19
דְהִיא כְּרַךְ רַב וְאִמָּא בְּיִשְׂרָאֵל לְמָא תְקַלְקֵל אַחְסָנַת עַמָּא דַיְיָ׃ וַאֲתֵיב יוֹאָב וַאֲמַר חַס 20
חַס לִי אִם אֲקַלְקֵל וְאִם אֲחַבֵּל׃ לָא כֵן פִּתְגָּמָא אֲרֵי גַבְרָא מִטּוּרָא דְבֵית אֶפְרַיִם שֶׁבַע 21
בַּר בִּכְרִי שְׁמֵיהּ אֲרִים יְדֵיהּ בְּמַלְכָּא בְדָוִד הַבוּ יָתֵיהּ בִּלְחוֹדוֹהִי וְאֵיהַךְ מֵעִל קַרְתָּא
וַאֲמַרַת אִתְּתָא לְיוֹאָב הָא רֵישֵׁיהּ מִתְרְמֵי לָךְ מִן שׁוּרָא׃ וַאֲתַת אִתְּתָא לְוָת כָּל 22
עַמָּא בְּחוּכְמְתַהּ וּפְסַקוּ יָת רֵישׁ שֶׁבַע בַּר בִּכְרִי וּרְמוֹ לְיוֹאָב וּתְקַע בְּשׁוֹפָרָא וְאִתְבַּדַּרוּ
מֵעַל קַרְתָּא גְּבַר לְקִרְווֹהִי וְיוֹאָב תָּב לִירוּשְׁלֵם לְוָת מַלְכָּא׃ וְיוֹאָב מְמַנָּא עַל כָּל 23
חֵילָא דְיִשְׂרָאֵל וּבְנָיָה בַּר יְהוֹיָדָע עַל קַשָּׁתַיָא וְעַל קַלָּעַיָא׃ וַאֲדוֹרָם מְמַנָּא עַל מַסְּקֵי 24
מִסִּין וִיהוֹשָׁפָט בַּר אֲחִילוּד מְמַנָּא עַל דּוּכְרָנַיָא׃ וּשְׁיָא סָפְרָא וְצָדוֹק וְאֶבְיָתָר כָּהֲנַיָא׃ 25
וְאַף עִירָא יָאִירָאָה דְמִתְּקוֹעַ הֲוָה רַב לְדָוִד׃ 26

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quando avertit illū ex strata, transivit omnis vir post Joab ad persequen- 13 dum post Sebagh filium Bichri. Et transivit per omnes tribus Israel 14 usque ad Abel & Beth-Maghacah, & omnia [*loca*] Berin: & congregati sunt & venerunt etiam ipsi post illum. Et venerunt & coarctaverunt 15 illum in Abel & Beth-Maghacah, & acervarunt aggerem super urbem, & obsederunt eam castra, & omnis populus qui erat cum Joab cogitabant destruere murum. Et clamavit mulier sapiens ex urbe: Audite, 16 audite; dicite quæso ad Joab: Accede hucusque, & loquar tecum. Et ac- 17 cessit ad illam: & dixit mulier, Num tu Joab? & dixit, Ego sum: & dixit illi, Audi verba ancillæ tuæ: & dixit, Audio ego. Et dixit dicendo: 18 Memento nunc id quod scriptum est in libro Legis, ut interrogarent in urbe antiquitus dicendo, Itane sic fuit tibi ut quæreres in Abel, num pacifici? Nos pacifici sumus in fidelitate cum Israel, & tu quæris dissipare 19 urbem quæ est ipsa munitio magna & mater in Israel: ut quid corrumpes hæreditatē populi Domini? Et respondit Joab & dixit: Absit, absit à me ut 20 corrumpam & dissipem. Non sic res est: nam vir de monte domus Ephra- 21 im, Sebagh filius Bichri nomen ejus, levavit manum suam in regem David, date illum solum, & abibo desuper urbem: & dixit mulier ad Joab, Ecce caput ejus projicitur tibi de muro. Et venit mulier ad omnem po- 22 pulum in sapientia sua, & absciderunt caput Sebagh filii Bichri, & projecerūt ad Joab: & clanxit in buccina, & dispersi sunt desuper urbē unusquisq; in civitatē suā; & Joab rediit in Jerusalē ad regē. Et Joab præfect⁹ 23 erat super omnē exercitū Israel, & Benajah fili⁹ Jehojadagh super jaculatores & super fundibularios: Et *Adoram* præfect⁹ super allatores tribu- 24 torum, & Jehosaphat filius Ahhilud præfectus super monimenta. Et 25 *Sia* scriba: & Szadok & Abiathar sacerdotes. Et etiam Ghira *Jairites*, 26 qui erat ex Thecoagh, fuit princeps Davidi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܟܕ ܢܓܕܗ ܡܢ ܐܘܪܚܐ. ܥܒܪ ܟܠܢܫ ܒܬܪܗ ܕܝܘܐܒ. ܘܪܕܦ ܠܫܡܘܥ ܒܪ 13
ܒܟܪܝ. ܠܡܦܩ ܠܘܬܗ. * ܘܥܒܪܘ ܒܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܒܐܒܠ ܘܒܝܬ 14
ܡܥܟܐ. ܘܒܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ. ܘܪܕܦܘ ܒܬܪܗ. * ܘܗܝܕܝܢ ܐܬܘ ܘܐܚܕܘܗܝ ܒܐܒܠ ܘܒܝܬ ܡܥܟܐ. 15
ܘܐܩܝܡܘ ܟܡܐܢܐ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܩܡܬ ܒܐܚܝܕܘܬܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡ ܝܘܐܒ. ܡܬܚܪܝܢ
ܗܘܘ ܠܡܣܚܦܗ ܠܫܘܪܐ. * ܘܩܥܬ ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܚܟܝܡܬܐ ܡܢ ܫܘܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܬ. ܫܡܥܘ 16
ܫܡܥܘ. ܘܐܡܪܘ ܠܝܘܐܒ. ܩܪܘܒ ܠܗܪܟܐ. ܘܐܡܠܠ ܥܡܟ. * ܘܩܪܒ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܐܢܬ 17
ܗܘ ܝܘܐܒ. ܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܗܘ. ܐܡܪܐ ܠܗ. ܫܡܥ ܡܠܝ ܐܡܬܟ. ܐܡܪ. ܫܡܥ ܐܢܐ.
* ܐܡܪܐ ܐܢܬܬܐ. ܡܐܡܪ ܡܬܐܡܪ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ. ܕܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܒܢܒܝܐ. 18
ܘܗܝܕܝܢ ܡܚܪܒܝܢ ܗܘܘ. * ܐܢܐ ܦܪܥܢܐ ܡܫܬܠܐ ܐܢܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܒܥܐ ܐܢܬ ܠܡܩܛܠ 19
ܛܠܝܐ ܥܡ ܐܡܗ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܡܛܒܥܘ ܝܪܬܘܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܥܢܐ ܝܘܐܒ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܣ 20
ܠܝ. ܠܐ ܐܛܒܘܥ. ܘܠܐ ܐܚܪܘܒ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܫܡܘܥ 21
ܒܪ ܒܟܪܝ ܫܡܗ. ܐܘܫܛ ܐܝܕܗ ܥܠ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܠܗܢܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܗܒܘ ܠܝ. ܘܐܙܠ
ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܐܡܪܐ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܠܝܘܐܒ. ܗܐ ܪܫܗ ܡܫܬܕܐ ܠܟ ܡܢ ܫܘܪܐ. * ܘܐܙܠܬ 22
ܐܢܬܬܐ ܗܝ ܠܘܬ ܟܠܗ ܥܡܐ ܒܚܟܡܬܗ. ܘܥܒܕܬ ܕܢܦܣܩܘܢ ܪܫܗ ܕܫܡܘܥ ܒܪ ܒܟܪܝ. ܘܫܕܘܗܝ
ܠܘܬ ܝܘܐܒ. ܘܩܪܐ ܝܘܐܒ ܒܩܪܢܐ. ܘܦܪܩܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܐܢܫ ܠܡܫܟܢܗ.
ܘܗܦܟ ܝܘܐܒ ܠܐܘܪܫܠܡ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. * ܘܝܘܐܒ ܥܠ ܟܠܗ ܚܝܠܐ ܗܘܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. 23
ܘܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. ܥܠ ܚܐܪܐ ܘܥܠ ܦܠܚܐ. * ܘܐܕܘܢܝܪܡ. ܥܠ ܡܟܣܐ. ܘܝܘܫܦܛ ܒܪ 24
ܐܚܝܠܘܕ. ܡܥܗܕܢܐ. * ܘܣܪܝܐ. ܣܦܪܐ. ܘܨܕܘܩ ܘܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. * ܘܥܙܐ ܐܦ ܝܬܝܪܝܐ 25 26
ܗܘܐ ܟܗܢܐ ܠܕܘܝܕ.

Et cùm traxisset eum à via, transivit quisque 13 post Joabum, & insecutus est Samuam filium Bechri ad procedendum in eum. Et 14 transeuntes per omnes tribus Israelis, per Abel, Beth-maacha, perque omnes civitates, insecuti sunt eum: Tum demum obsederunt 15 eum in Abel & in Beth-maacha, positisque adversus civitatem insidiis mansit obsessa, & universus populus qui erat cum Joabo, contendebant murum dejicere. Clamans au- 16 tem mulier quædam sapiens è muro civitatis, ait; Audite, audite, & dicite Joabo, Accede huc ut alloquar te. Cui, quum accessisset ad 17 eam, dixit, Túne es Joab? Respondit illi, Ego sum. Dixit ad eum, Audi verba ancillæ tuæ. Respondit, Audio. Dixit mulier, 18 Dicto ferebatur antiquitùs quòd sedulò consulebant prophetas, ac tum vastabant. Mihine solvendæ sunt pœnæ pro Israele, ut 19 velis interficere puerum cum matre sua in Israele, & obruere hæreditatem Domini? Respondens Joab dixit illi, Absit *procul* à 20 me: nec obruam, nec vastabo. Non ita se 21 res habet, sed homo quidam de monte Aphrem, cujus nomen est Samua, filius Bechri, extendit manus contra regem Davidem; hunc unum date mihi, & abscedam à civitate. Dixit mulier ad Joab, Mox projicietur ad te caput ejus per murum. Et adiens mu- 22 lier illa universum populum cum prudentia sua, *egit* ut amputârint caput Samua filii Bechri, & projecerint illud ad Joabum. Tum buccinâ canente Joabo, recesserunt à civitate & receperunt se quisque in tentorium suum, reversusque est Joab in Jerusalem ad regem Davidem. Joab autem præ- 23 erat toti militiæ Israeliticæ: Benaja verò filius Jojadæ, nobilibus & militibus. Ado- 24 niram, vectigalibus: Josaphat filius Ahilud erat à memoria: Sarja, scriba: Sadoc & 25 Abithar, sacerdotes. Et Aza etiam Jathirites erat sacerdos Davidis. 26

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما جز عن الطريق جاز الاجناد وتبعوا يواب * وانطلقوا في طلب ساموع بن جاري * 13
* وطلبوه في جميع قبايل بني اسرايل * وطلبوه في ءابل وبيت معكا . وجميع القرى * ولم يزالوا 14 15
يتحصصونه ويطلبوه حتى وجدوه في ءابل بيت معكا * واحاطوا بها * وكمنوا على القرية * وحاصروها *
وصاروا اهلها في ضيق شديد * وكان جميع الذين مع يواب من المقاتلة يعالجون السور
ويهدمونه * فنادت امراة حكيمة من فوق السور وقالت * اسمعوا اسمعوا وقولوا ليواب * ادن ههنا 16
حتى اقول لك * فدنا منها . فقالت انت يواب * فقال لها انا يواب * فقالت له . اسمع كلام امتك * قال 17
تكلمي فاني اسمعك * قالت له * قد كان الناس يقولون قبل اليوم * ان الذين يريدون ان 18
يهلكوا قوما * يسالون بالانبياء هل يستحقون ذلك ثم يفعلون * ايلزمني العقاب عن جميع
بني اسرايل * فيما يقضي الذي يريد ان يقتل الطفل والوالدة بين بني اسرايل * لا تفسد ميراث 19
الرب * ولا تقتل من لم يجب عليه القتل * فرد عليها يواب قايلا * حاشا لله ان افعل ذلك * ولا 20
افسد * ولا اهلك * ليس الامر كما تظنين * ولكن عندكم رجلا من جبل افرام اسمه ساموع بن 21
جاري * عصى على الملك * واراد ان يمد يده الى ما لا يقوى به من امر الملك * ادفعوه الي
وحده وانا منصرف عنكم * قالت المراة ليواب * الان نرمي لك براسه من فوق السور * وانطلقت 22
المراة الى جميع اهل القرية بحكمتها * وقالت لهم ذلك * فاجتمعوا وضربوا عنق ساموع بن جاري *
ورموا راسه من فوق السور الى يواب * فنفخ يواب في القرن * وتفرق الاجناد عن القرية * وانصرف
كل امرء الى بيته * ورجع يواب الى اورشليم الى الملك * وكان يواب على جميع اجناد بني اسرايل * 23
وحربة الملك معه * وكان بنايا بن يوياداع على الاحرار والخدم * وادونيرام على الخراج * ويوسافاط 24
بن احيلود مذكرا للملك * صاحب مؤامرته * وساريا كاتب الملك * وصادوق وابيتار حبرين * وعارا 25
الذي من يايير ايضا صار حبرا * 26

Cùmq; traxisset eum à via, progressi sunt milites, & Joabum secuti abierunt quæsitū Samuam filium Gari. Quæsierunt 13 14 *autem illū in omnibus tribubus Israelitarum, & quæsierunt eum in Abel, & in Beth maacha, & in omnibus civitatibus: Et non destiterunt ab eo explorando* 15 *& inquirendo, donec invenirent eum in Abel Bethmaachæ. Igitur obsederunt eā, & positis circum urbem insidiis cinxerunt eā aggeribus, ita ut cives ejus in summā redacti essent miseriam: omnes præterea bellatores qui erant cum Joabo, murum perurgebant, ac destruebant. Inclamans* 16 *autem mulier quædam sapiens ab altis mœnibus, ait; Audite, audite, & dicite Joabo, Accedas huc ut alloquar te. Cui* 17 *ad se accedenti dixit, Túne es Joab? Respondit illi, Ego sum Joab. Ait ad eū, Audi verba ancillæ tuæ. Respondit, Loquere; nam audio te. Dixit ei, Aiebant homines* 18 *antea&tis diebus quòd qui gentem aliquam perdere volebant, sciscitabantur à prophetis an id mererentur, ac tum executioni mandabant. Num debentur mihi pœnæ* 19 *pro omnibus Israelitis, eo sententiā ferente qui perimere vult infantem cum genitrice sua inter Israelitas? ne evertas hæreditatem Domini, néve interficias eū qui necem haud meretur. Respondit illi Joab* 20 *dicens, Haud faxit Deus ut id agam: neq; evertā, neq; perdā. Non ita se res* 21 *habet ut existimas, sed virū habetis apud vos de monte Aphrem, nomine Samuam filiū Gari, qui rebellavit adversùs regem, & manū suam extendere voluit ad negotiū regiū cui est impar; ipsū solū mihi tradite, & abscedā à vobis. Dixit mulier illa Joabo, Mox dejiciemus ad te caput ejus è muro. Et adiens mulier cives omnes* 22 *cū sapientia sua, retulit hoc eis: qui congregati amputârunt cervicem Samuæ filii Gari, & dejecerunt caput ejus è muro ad Joabum. Tū buccinā clangente Joabo, amoverunt se milites ab urbe, recepitq; se quisq; domū suā: Joab autem reversus est Jerusalem ad regem. Cæterùm Joab* 23 *præerat omnibus militibus filiorū Israel, & lanceam regis ipse portabat: Banaja filius Jojadaa præerat nobilibus & famulis: Adoniram præerat vectigalibus:* 24 *Josaphat filius Achilud erat à commentariis regis, à consiliis ejus: Saria, scriba* 25 *regis: Sadoc autem, & Abiathar, sacerdotes: Et Aza qui erat ex Jair factus* 26 *est etiam sacerdos.*

שמואל ב: כא

CAP. XXI. כא

post anno ,annis tribus David diebus in fames fuit Et
וַיְהִי רָעָב בִּימֵי דָוִד שָׁלֹשׁ שָׁנִים שָׁנָה אַחֲרֵי 1
dixit & : Domini facies David requisivit Et .annum
שָׁנָה וַיְבַקֵּשׁ דָּוִד אֶת־פְּנֵי יְהוָה ס וַיֹּאמֶר
quòd super ,sanguinum domum ad & , Saul Ad : DOMINUS
יְהוָה אֶל־שָׁאוּל וְאֶל־בֵּית הַדָּמִים עַל־אֲשֶׁר־
, Ghibhonitas ad rex vocavit Et .Ghibhonitas. interfecit
הֵמִית אֶת־הַגִּבְעֹנִים׃ וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לַגִּבְעֹנִים 2
, ipsi Israel filiis de non Ghibhonitæ Et : eos ad dixit &
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם וְהַגִּבְעֹנִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה
: eis juraverunt Israel filii & ,Emoræorum residuo de quin
כִּי אִם־מִיֶּתֶר הָאֱמֹרִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִשְׁבְּעוּ לָהֶם
.Jehudah & , Israel filiis ipsum zelando in ,eos percutere Saul quæsivit &
וַיְבַקֵּשׁ שָׁאוּל לְהַכֹּתָם בְּקַנֹּאתוֹ לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃
, vobis faciam Quid : Ghibhonitas ad David Dixitque
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַגִּבְעֹנִים מָה אֶעֱשֶׂה לָכֶם 3
? DOMINI hæreditati benedicite & , expiabo quo in &
וּבַמָּה אֲכַפֵּר וּבָרְכוּ אֶת־נַחֲלַת יְהוָה׃
cum aurum & argentum nobis Non ; Ghibhonitæ ei Dixeruntque
וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַגִּבְעֹנִים אֵין־לִי כֶּסֶף וְזָהָב עִם־ 4
interficere virum nobis non & , ejus domo cum & , Saul
שָׁאוּל וְעִם־בֵּיתוֹ וְאֵין־לָנוּ אִישׁ לְהָמִית
.vobis faciam , dicentes vos Quod : dixit Et .Israel in
בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר מָה־אַתֶּם אֹמְרִים אֶעֱשֶׂה לָכֶם׃
cogitavit qui & ,nos consumpsit qui , Viri : regem ad Dixeruntque
וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר כִּלָּנוּ וַאֲשֶׁר דִּמָּה־ 5
nobis Dentur : Israel termino omni in stando à disperderemur nos in
לָנוּ נִשְׁמַדְנוּ מֵהִתְיַצֵּב בְּכָל־גְּבֻל יִשְׂרָאֵל׃ יֻתַּן־לָנוּ 6
Ghibhah in Domino eos strangulabimus &,ejus filiis è viri septem
שִׁבְעָה אֲנָשִׁים מִבָּנָיו וְהוֹקַעֲנוּם לַיהוָה בְּגִבְעַת
pepercit Et .dabo Ego ;rex Dixitque .Domini electi Saul
שָׁאוּל בְּחִיר יְהוָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲנִי אֶתֵּן׃ וַיַּחְמֹל 7
super , Saul filii , Jonathan filio Mephiboseth super rex
הַמֶּלֶךְ עַל־מְפִיבֹשֶׁת בֶּן־יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל עַל־
Jonathan inter & ,David inter ,eos inter quod Domini jusjurandum
שְׁבֻעַת יְהוָה אֲשֶׁר בֵּינֹתָם בֵּין דָּוִד וּבֵין יְהוֹנָתָן
filiæ Rispah filios duos rex tulit Et .Saul filium
בֶּן־שָׁאוּל׃ וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת־שְׁנֵי בְּנֵי רִצְפָּה בַת־ 8
; Mephiboseth & ,Armoni ,Saul ipsi peperit quos , Ajah
אַיָּה אֲשֶׁר יָלְדָה לְשָׁאוּל אֶת־אַרְמֹנִי וְאֶת־מְפִבֹשֶׁת
peperit quos , Saul filiæ Michal filios quinque &
וְאֶת־חֲמֵשֶׁת בְּנֵי מִיכַל בַּת־שָׁאוּל אֲשֶׁר יָלְדָה
manu in eos dedit Et .Mecholatitæ Barzillai filio Hadriel ipsi
לְעַדְרִיאֵל בֶּן־בַּרְזִלַּי הַמְּחֹלָתִי׃ וַיִּתְּנֵם בְּיַד 9
ceciderunt & ,Domini facies ad monte in eos strangulaverunt & ,Ghibhonitarum
הַגִּבְעֹנִים וַיֹּקִיעֻם בָּהָר לִפְנֵי יְהוָה וַיִּפְּלוּ
primis in messis diebus in fuerunt occisi ipsi & :pariter hi septem
שְׁבַעְתָּם יָחַד וְהֵם הֻמְתוּ בִּימֵי קָצִיר בָּרִאשֹׁנִים
,saccum Ajah filia Rispah tulit Et .hordeorum messis principio in
תְּחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים׃ וַתִּקַּח רִצְפָּה בַת־אַיָּה אֶת־הַשַּׂק 10
stillaret donec ,messis principio à petram ad sibi eum extendit &
וַתַּטֵּהוּ לָהּ אֶל־הַצּוּר מִתְּחִלַּת קָצִיר עַד נִתַּךְ־
cœlorum volucrem dedit non & : cœlis è eos super aqua
מַיִם עֲלֵיהֶם מִן־הַשָּׁמָיִם וְלֹא־נָתְנָה עוֹף הַשָּׁמַיִם
.nocte agri bestiam & ,die eos super requiescere
לָנוּחַ עֲלֵיהֶם יוֹמָם וְאֶת־חַיַּת הַשָּׂדֶה לָיְלָה׃
Ajah filia Rispah fecerat quod David est nunciatum Et
וַיֻּגַּד לְדָוִד אֵת אֲשֶׁר־עָשְׂתָה רִצְפָּה בַת־אַיָּה 11
.Saul pellex
פִּלֶגֶשׁ שָׁאוּל׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XXI.

1 FActa est quoque fames in diebus David tribus annis jugiter: & consuluit David oraculum Domini. Dixitque Dominus; Propter Saul, & domum ejus sanguinum, quia occidit Gabaonitas. 2 Vocatis ergò Gabaonitis, rex dixit ad eos. (Porrò Gabaonitæ non erant de filiis Israel, sed reliquiæ Amorrhæorum: filii quippe Israel juraverant eis, & voluit Saul percutere eos zelo, quasi pro filiis Israel & Juda.) 3 Dixit ergò David ad Gabaonitas, Quid faciam vobis? & quod erit vestrî piaculum, ut benedicatis hæreditati Domini? 4 Dixeruntque ei Gabaonitæ; Non est nobis super argento & auro quæstio, sed contra Saul, & contra domum ejus: neque volumus ut interficiatur homo de Israel. 5 Ad quos rex ait, Quid ergò vultis ut faciam vobis? Qui dixerunt regi; Virum, qui attrivit nos & oppressit iniquè, ita delere debemus, ut ne unus quidem residuus sit de stirpe ejus in cunctis finibus Israel. 6 Dentur nobis septem viri de filiis ejus, ut crucifigamus eos Domino in Gabaa Saul, quondam electi Domini. Et ait rex, Ego dabo. 7 Pepercitque rex Miphiboseth filio Jonathæ filii Saul, propter jusjurandum Domini, quod fuerat inter David & inter Jonathan filium Saul. 8 Tulit itaque rex duos filios Respha filiæ Aia, quos peperit Sauli, Armoni, & Miphiboseth: & quinque filios Michol filiæ Saul, quos genuerat Hadrieli filio Berzellai, qui fuit de Molathi. 9 Et dedit eos in manus Gabaonitarum: qui crucifixerunt eos in monte coram Domino: & ceciderunt hi septem, simul occisi in diebus messis primis, incipiente messione hordei. 10 Tollens autem Respha filia Aia cilicium, substravit sibi supra petram, ab initio messis, donec stillaret aqua super eos de cœlo: & non dimisit aves lacerare eos per diem, neque bestias per noctem. 11 Et nuntiata sunt David quæ fecerat Respha, filia Aia, concubina Saul.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κα΄.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν ταῖς ἡμέραις Δαυὶδ τρία ἔτη, ἐνιαυτὸς (α) ὁ ἐχόμενος ἐνιαυτοῦ. καὶ ἐζήτησε Δαυὶδ τὸ πρόσωπον (β) κυρίου. καὶ εἶπε κύριος, Ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ (γ) ἀδικία ἐν θανάτῳ αἱμάτων αὐτοῦ, περὶ οὗ ἐθανάτωσε τοὺς Γαβαωνίτας. 2 Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τοὺς Γαβαωνίτας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· καὶ οἱ Γαβαωνῖται (δ) οὐχ υἱοὶ Ἰσραήλ εἰσιν, ὅτι ἀλλ᾽ ἢ ἐκ τοῦ (ε) ἐλλείμματος τοῦ Ἀμορραίου, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὤμοσαν αὐτοῖς, καὶ ἐζήτησε Σαοὺλ πατάξαι (ζ) αὐτοὺς ἐν τῷ ζηλῶσαι αὐτὸν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα. 3 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τοὺς Γαβαωνίτας, Τί ποιήσω ὑμῖν, καὶ ἐν τίνι (η) ἐξιλάσωμαι, καὶ εὐλογήσετε τὴν κληρονομίαν κυρίου; 4 Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ Γαβαωνῖται, Οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀργύριον (θ) ἢ χρυσίον μετὰ Σαοὺλ καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνὴρ θανατῶσαι ἐν Ἰσραήλ. 5 Καὶ (ι) εἶπε, Τί ὑμεῖς λέγετε, καὶ ποιήσω ὑμῖν; καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βασιλέα, Ὁ (κ) ἀνὴρ ὃς συνετέλεσεν ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ ἐδίωξεν ἡμᾶς, ὃς παρελογίσατο (λ) ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς, ἀφανίσωμεν αὐτὸν, τοῦ μὴ ἑστάναι αὐτὸν ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ. 6 (μ) Δότω ἡμῖν ἑπτὰ ἄνδρας ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἐξηλιάσωμεν αὐτοὺς τῷ κυρίῳ (ν) ἐν τῷ Γαβαὼν Σαοὺλ (ξ) ἐκλεκτοὺς κυρίου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ἐγὼ δώσω. 7 Καὶ ἐφείσατο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Μεμφιβοσθὲ υἱὸν Ἰωνάθαν υἱοῦ Σαοὺλ διὰ τὸν ὅρκον κυρίου τὸν ἀναμέσον αὐτῶν, καὶ ἀναμέσον Δαυὶδ, καὶ ἀναμέσον Ἰωνάθαν υἱοῦ Σαούλ. 8 Καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο υἱοὺς (ο) Ῥεσφὰ θυγατρὸς Ἀϊᾶ, οὓς ἔτεκε τῷ Σαοὺλ, τὸν (π) Ἑρμωνοὶ καὶ τὸν Μεμφιβοσθὲ, καὶ τοὺς πέντε (ρ) υἱοὺς τῆς Μιχὸλ θυγατρὸς Σαοὺλ, οὓς ἔτεκε τῷ (σ) Ἐσδριὴλ υἱῷ Βερζελλὶ τῷ (τ) Μουλαθί. 9 Καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν Γαβαωνιτῶν, καὶ (υ) ἐξηλίασαν αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει (φ) ἔναντι κυρίου· καὶ ἔπεσαν οἱ ἑπτὰ αὐτοὶ ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ αὐτοὶ δὲ ἐθανατώθησαν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ ἐν (χ) πρώτοις, ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν. 10 Καὶ ἔλαβε Ῥεσφὰ θυγάτηρ Ἀϊᾶ τὸν σάκκον, καὶ ἔπηξεν αὐτῇ πρὸς τὴν πέτραν ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν, ἕως (ψ) ἔσταξεν ἐπ᾽ αὐτοὺς ὕδωρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ οὐκ ἔδωκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καταπαῦσαι ἐπ᾽ αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ νυκτός. 11 Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ ὅσα ἐποίησε Ῥεσφὰ θυγάτηρ Ἀϊᾶ παλλακὴ Σαούλ. καὶ ἐξελύθησαν, καὶ κατέλαβεν αὐτοὺς Δὰν υἱὸς Ἰωὰ ἐκ τῶν ἀπογόνων τῶν γιγάντων.

CAP. XXI.

1 ET facta est fames in diebus David tres annos, & annus contiguus anno. Et quæsivit David faciem (a) Domini. Et dixit dominus; Super Saul, & super domum ejus injustitia in (b) morte sanguinum ejus, pro eo quòd morti tradidit Gabaonitas. 2 Et vocavit rex David Gabaonitas, & dixit ad eos. (Et Gabaonitæ non filii Israel sunt: quia tantùm ex (c) reliquiis Amorrhæi: & filii Israel juraverant eis: & quæsivit Saul percutere eos, cùm ipse zelaret filios Israel & Juda.) 3 Et dixit David ad Gabaonitas; Quid faciam vobis, & in quo depropitiabor, & benedicetis hæreditatem Domini? 4 Et dixerunt ei Gabaonitæ; Non est nobis argentum, vel aurum cum Saul, & cum domo ejus: & non est (d) nobis vir ad interficiendum in Israel. 5 Et dixit; Quid vos dicitis, & faciam vobis? Et dixerunt ad regem; Vir, qui (e) consummavit super nos, & persequutus est nos, qui malè cogitavit exterminare nos, deleamus eum: ut (f) non stet ipse in omni termino Israel. 6 (g) Det nobis septem viros de filiis ejus, & Soli (h) exponamus eos Domino in (i) Gabaon Saul (k) electos Domini. Et dixit rex, Ego dabo. 7 Et pepercit rex super Memphibosthe filium Jonathan filii Saul propter juramentum Domini, quod inter eos, & (l) inter David, & inter Jonathan filiū Saul. 8 Et cepit rex duos filios Resphæ filiæ Aia, quos peperit ipsi Saul, Hermoni, & Memphibosthe, & quinque filios Michol filiæ Saul, quos peperit ipsi Esdriel filio Berzelli Moulathitæ. 9 Et dedit eos in manu Gabaonitarum: & Soli (m) exposuerunt eos in monte ante Dominum. Et ceciderunt septem isti in idipsum. Et ipsi verò interfecti sunt in diebus messis, in primis, in principio messis hordeorum. 10 Et sumpsit Rhespha filia Aia saccum: & (n) defixit sibi ad petram, in principio messis hordeorum, quoadusque stillavit super eos aqua de cœlo: & non dedit volatilia cœli requiescere super eos die, & bestias agri nocte. 11 Et nuntiatum est David, quæcunque fecit Rhespha filia Aia concubina Saul. (o) Et resoluti sunt, & cepit eos Dan filius Joa ex pronepotibus Gigantum.

MS. A. (α) ἐχόμενος (β) τοῦ κυρίου. (γ) ἀδικία διὰ τὸ αὐτὸν θανάτῳ αἱμάτων, περὶ (δ) οὐχὶ (ε) λίμματος Ἀμορραίου, (ζ) αὐτὸν (η) ἐξιλάσομαι, (θ) καὶ χρυσίον (ι) εἶπεν αὐτοῖς, Τί (κ) ἀνὴρ συνετέλεσεν (λ) ἐξολεθρεῦσαι (μ) Δότε ἡμῖν (ν) ἐν Γαβαὼν (ξ) * ἐκλεκτοὺς κυρίου. (ο) Ῥεσφὰθ (π) Ἑρμωνιεὶ (ρ) υἱοὺς Μελχὸλ (σ) Ἐσδρὶ υἱῷ (τ) Μοουλαθείτῃ (υ) * ἐξιλίασαν (φ) ἐναντίον (χ) πρώτοις, ἀρχῇ (ψ) ἔσταξεν ὕδωρ ἐπ᾽ αὐτοὺς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כא

וַהֲוָה כַּפְנָא בְּיוֹמֵי דָוִד תְּלָת שְׁנִין שַׁתָּא בָּתַר שַׁתָּא וּבְעָא דָוִד רַחֲמִין קֳדָם יְיָ וַאֲמַר יְיָ 1
עַל שָׁאוּל וְעַל בֵּית חַיָבֵי קְטוֹל עַל דִקְטַל יָת גִבְעוֹנָאֵי : וּקְרָא מַלְכָּא לְגִבְעוֹנָאֵי וַאֲמַר לְהוֹן 2
וְגִבְעוֹנָאֵי לָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִנוּן אֱלָהֵן מִשְׁאָר אֱמוֹרָאֵי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל קַיִימוּ לְהוֹן וּבְעָא
שָׁאוּל לְקַטָּלוּתְהוֹן בְּדִקְנֵי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה : וַאֲמַר דָוִד לְגִבְעוֹנָאֵי מָה אַעְבֵּד לְכוֹן 3
וּבְמָה אֶתְכַּפַּר וּבָרִיכוּ יָת אַחְסָנַת עַמָא דַיְיָ : וַאֲמַרוּ לֵיהּ גִבְעוֹנָאֵי לֵית אֲנַחְנָא צְרִיכִין 4
לְמִסַב כְּסַף וּדְהַב מִן שָׁאוּל וּמִן בֵּיתֵיהּ וְאַף לָא אֱנָשׁ לְמִקְטַל בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר מָה אַתּוּן
אָמְרִין אַעְבֵּיד לְכוֹן : וַאֲמַרוּ לְמַלְכָּא גַבְרָא דְשֵׁיצִיָנָא וּדְחַשֵׁיב לָנָא אִשְׁתֵּיצֵינָא מִלְמֵדַר 5
בְּכָל תְּחוּם אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל : יִתְיַהֲבוּן לָנָא שַׁבְעָא גַבְרִין מִבְּנוֹהִי וְנִצְלְבִנּוּן קֳדָם יְיָ 6
בְּגִבְעָתָא דְשָׁאוּל בְּחִירָא דַיְיָ וַאֲמַר מַלְכָּא אֲנָא אֶתֵּן : וְחָס מַלְכָּא עַל מְפִיבֹשֶׁת בַּר 7
יְהוֹנָתָן בַּר שָׁאוּל עַל שְׁבוּעֲתָא דַיְיָ דְבֵינֵיהוֹן בֵּין דָוִד וּבֵין יְהוֹנָתָן בַּר שָׁאוּל : וּנְסֵיב מַלְכָּא 8
יָת תְּרֵין בְּנֵי רִצְפָּה בַת אַיָה דִילִידַת לְשָׁאוּל יָת אַרְמֹנִי וְיָת מְפִיבֹשֶׁת וְיָת חַמְשַׁת בְּנֵי
מֵרַב דְרַבִּיאַת מִיכַל בַּת שָׁאוּל דִילִידַת לְעַדְרִיאֵל בַּר בַּרְזִלַי דִמְמְחוֹלוֹת : וּמַסְרִנּוּן 9
בִּידָא דְגִבְעוֹנָאֵי וּצְלַבוּנוּן בְּטוּרָא קֳדָם יְיָ וּנְפַלוּ שַׁבְעַתְּהוֹן כַּחֲדָא וְאִנוּן אִתְקְטָלוּ בְּיוֹמֵי
חֲצָדָא בְּקַדְמָאִין בְּשֵׁירוּיוּת חֲצַד סְעוֹרִין : וּנְסֵיבַת רִצְפָּה בַת אַיָה יָת סַקָא וּפַרְסַתֵּיהּ 10
לַהּ עַל טִנָּרָא מִשֵׁירוּיוּת חֲצָדָא עַד דִנְחָתַת מִטְרָא עֲלֵיהוֹן מִן שְׁמַיָא וְלָא שַׁבְקַת עוֹפָא 11
דִשְׁמַיָא לְמִנַח עֲלֵיהוֹן בִּימָמָא וְיָת חֵיוַת בָּרָא בְּלֵילְיָא : וְאִתְחֲוָא לְדָוִד יָת דַעֲבָדַת
רִצְפָּה בַת אַיָה לְחֵינֶתָא דְשָׁאוּל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP.XXI.

ET fuit fames in diebus David tribus annis anno post annum, & exoravit David misericordias ab-ante Dominū: & dixit Dominus, Propter Saul & propter domum reorum mortis, eò quod occidit Gibghonæos. 1
Et vocavit rex Gibghonæos, & dixit illis: Et Gibghonæi non de filiis Israel erant, sed ex reliquiis Emoræi; & filii Israel juraverant illis: & quæsivit Saul occidere illos dum zelaret pro filiis Israel & Jehudah. 2
Et dixit David Gibghonæis: Quid faciam vobis, & in quo expiabo ut benedicatis hæreditati populi Domini? 3
Et dixerunt illi Gibghonæi: Non nos *indigentes accipere* argentum & aurum à Saul & à domo ejus, neque etiam hominem *occidere* in Israel, & dixit: Quod vos dixeritis faciā vobis. 4
Et dixerunt regi: Vir est qui excidit nos & qui cogitavit adversum nos: excisi sumus ut non habitemus in omni termino terræ Israel. 5
Dentur nobis septem viri de filiis ejus, & suspendemus illos ante Dominum in Gibghatha Saulis electi Domini: & dixit Rex, Ego dabo. 6
Et pepercit rex super Mephiboseth filio Jehonathan filii Saul, propter juramentum Domini quod fuit inter ipsos inter David & inter Jehonathan filium Saul. 7
Et accepit rex duos filios Riszpah filiæ Ajah quos pepererat Sauli, Armoni, & Mephiboseth & quinque filios Merab, quos educaverat Michal filia Saul, quos pepererat Ghadrieli filio Barzilai qui erat de Mehholath. 8
Et dedit illos in manu Gibghonæorum, & suspenderunt illos in monte ante Dominum, & ceciderunt septem illi pariter: & illi occisi sunt in diebus messis in primis diebus, in initio messis ordeorum. 9
Et accepit Riszpah filia Ajah saccū & extendit eum sibi super petrā ab initio messis, quousque descendit pluvia super illos de cœlo: & non sivit avem cœli quiescere super illos in die, & feras agri in nocte. 10
Et indicatum est David quod fecerat Riszpah filia Ajah concubina Saul. 11

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ*

1 *ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܫܢܬܐ ܒܬܪ ܫܢܬܐ. ܘܒܥܐ ܕܘܝܕ ܡܢ
ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܫܐܘܠ. ܘܡܛܠ ܒܝܬܐ ܕܕܡܐ. ܥܠ ܕܩܛܠ ܠܓܒܥܘܢܝܐ.
2 *ܘܩܪܐ ܡܠܟܐ ܠܓܒܥܘܢܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܓܒܥܘܢܝܐ ܠܐ ܗܘܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
ܐܠܐ ܡܢ ܫܪܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ. ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܝܡܘ ܠܗܘܢ. ܘܒܥܐ ܫܐܘܠ ܕܢܩܛܠ ܐܢܘܢ.
3 ܟܕ ܛܢ ܕܢܚܛܐ ܠܐܝܣܪܝܠ ܘܠܝܗܘܕܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. *ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܓܒܥܘܢܝܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ
4 ܠܟܘܢ. ܘܒܡܢܐ ܐܚܣܐ ܠܟܘܢ. ܘܬܒܪܟܘܢ ܝܪܬܘܬܗ ܕܡܪܝܐ. *ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܓܒܥܘܢܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ
ܕܗܒܐ ܘܣܐܡܐ ܚܝܒ ܗܘܐ ܠܢ ܫܐܘܠ ܘܒܝܬܗ. ܘܠܐ ܕܢܩܛܘܠ ܠܢ ܐܢܫ ܒܐܝܣܪܝܠ.
5 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܥܒܕ ܠܟܘܢ. *ܐܡܪܝܢ ܠܡܠܟܐ. ܠܓܒܪܐ ܕܐܘܒܕܢ
6 ܘܕܐܬܚܫܒ ܕܢܫܘܦܢ. ܕܠܐ ܢܩܘܡ ܬܚܘܡܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. *ܢܬܠܘܢ ܠܢ ܫܒܥܐ ܓܒܪܝܢ
ܡܢ ܒܢܘܗܝ. ܘܢܕܒܚ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܪܡܬܗ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ.
7 ܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ. *ܘܚܣ ܡܠܟܐ ܥܠ ܡܦܝܒܘܫܬ ܒܪ ܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܡܛܠ ܡܘܡܬܐ
8 ܕܡܪܝܐ ܕܗܘܬ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܒܝܬ ܕܘܝܕ ܠܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ. *ܘܕܒܪ ܡܠܟܐ ܠܬܪܝܢ ܒܢܘܗܝ
ܕܪܨܦܐ ܒܪܬ ܐܝܐ ܕܝܠܕܬ ܠܫܐܘܠ. ܠܐܪܡܘܢܝ ܘܠܡܦܝܒܘܫܬ. ܘܠܚܡܫܐ ܒܢܝ ܢܕܒ ܒܪܬ ܫܐܘܠ.
9 ܕܝܠܕܬ ܠܥܙܪܝܐܝܠ ܒܪ ܒܪܙܠܝ ܕܡܢ ܡܚܘܠܐ. *ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܠܓܒܥܘܢܝܐ. ܘܕܒܚܘ
ܐܢܘܢ ܒܛܘܪܐ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܦܠܘ ܫܒܥܬܗܘܢ ܐܟܚܕܐ. ܘܗܢܘܢ ܐܬܩܛܠܘ ܒܝܘܡܬܐ
10 ܩܕܡܝܐ ܕܚܨܕܐ. ܒܪܫ ܚܨܕܐ ܕܣܥܪܐ. *ܘܢܣܒܬ ܪܨܦܐ ܒܪܬ ܐܝܐ. ܣܩܐ. ܘܦܪܣܬܗ ܠܗ ܥܠ
ܐܪܥܐ ܡܢ ܪܝܫ ܚܨܕܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܦܠܘ ܥܠܝܗܘܢ ܡܝܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܠܐ ܫܒܩܬ ܠܦܪܚܬܐ
11 ܕܫܡܝܐ. ܕܢܫܪܘܢ ܥܠܝܗܘܢ ܒܐܝܡܡܐ. ܘܠܐ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ. ܒܠܠܝܐ. *ܘܐܬܚܘܝ ܠܕܘܝܕ
ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ ܪܨܦܐ ܒܪܬ ܐܝܐ ܦܠܓܫܬܗ ܕܫܐܘܠ.

CAP.XXI.

OBortâ autem fame temporibus Davidis tres annos continuos, consuluit David Dominum. Dixitque Dominus, Propter Saulē, & propter domum illam sanguinariam *id permisi*; eò quòd interfecerit Gabaonitas. 1
Quapropter accersitis rex Gabaonitis, ait illis (Gabaonitæ autem non ex filiis Israelis, sed è residuo Amorræorum erant: & *licèt* Israelitæ juràssent eis, voluit tamen Saul interficere eos, zelo quodam permotus inducendi Israelem & filios Judæ in peccatum.) 2
Ait inquam David Gabaonitis, Quid faciam vobis, & quâ re expiabo vos, ut benedicatis hæreditati Dñi? 3
Dicunt ei Gabaonitæ, Nec aurū quidē, nec argentū debebat nobis Saul & familia ipsi⁹, nec agitur nobis de interficiendo *quoquam* in Israele. Ait illis, Quid ergò dicitis, ut faciā vobis? 4
Dicunt regi, Ut viro illi qui nos perdidit, quique nos extinguere molitus est, nullus restet terminus in Israele. 5
Dent nobis septem homines è filiis ejus ut immolemus eos coram Domino in colle Saulis. Dixit ad eos rex David, Ego dabo. 6
Parcens itaque rex Mephibsatho filio Jonathanis filii Saulis propter juramentum Domini, quod intercesserat inter eos, *nempe* inter Davidem & Jonathanem filium Saulis; 7
Tulit rex duos filios Resphæ filiæ Anæ, quos pepererat Sauli, *videlicet* Armoni & Mephibsathum, & quinque filios Nadab filiæ Saulis, quos genuerat Azraeli filio Barzali qui erat ex Mehola; 8
Et tradidit eos Gabaonitis, qui immolaverunt eos in monte coram Domino: sic occubuerunt septem illi pariter: hi autem occisi fuerunt primis diebus messis, in exordio messis hordeaceæ. 9
Accipiens autem Respha Anæ filia cilicium, expandit illud super terrā ab exordio messis, quousque caderent super eos *occisos* aquæ de cœlo: nec permisit volatili cœli desidere super eos interdiu, nec bestiæ deserti noctu. 10
Et nuntiaverunt Davidi quod fecerat Respha Anæ filia, concubina Saulis. 11

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ الْحَادِي وَالْعِشْرُونَ *

1 * ثُمَّ بَعْدَ ذٰلِكَ كَانَ جُوعًا فِي أَيَّامِ دَاوُدَ ثَلٰثَ سِنِينَ سَنَةً بَعْدَ سَنَةٍ مُتَتَابِعَةً * فَطَلَبَ دَاوُدُ إِلَى الرَّبِّ
أَنْ يَرْفَعَ الْجُوعَ عَنِ الْبَشَرِ. قَالَ لَهُ الرَّبُّ * إِنَّمَا صَيَّرْتُ الْجُوعَ فِي الْأَرْضِ مِنْ أَجْلِ شَاوُلَ وَأَهْلِهِ * الَّذِينَ
2 سَفَكُوا الدِّمَاءَ * لِأَنَّهُمْ قَتَلُوا أَهْلَ جِبْعُونَ * فَدَعَى الْمَلِكُ أَهْلَ جِبْعُونَ وَقَالَ لَهُمْ * وَكَانَ الْقَوْمُ
لَيْسَ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ * بَلْ كَانَ الْقَوْمُ مِنْ بَقِيَّةِ الْأَمُورَائِيِّينَ * وَكَانَ بَنُو إِسْرَائِيلَ قَدْ حَلَفُوا لَهُمْ
وَعَاهَدُوهُمْ * وَشَاوُلُ أَرَادَ قَتْلَهُمْ حَيْثُ أَرَادَ أَنْ يُصَيِّرَ لِآلِ يَهُودَا وَآلِ إِسْرَائِيلَ جُرْمًا عِنْدَ الرَّبِّ *
3 * فَقَالَ دَاوُدُ لِأَهْلِ جِبْعُونَ * مَا الَّذِي أَصْنَعُ بِكُمْ * وَكَيْفَ أَضْطَرُّكُمْ حَتَّى تَتْرُكُوا مِيرَاثَ الرَّبِّ
4 وَشَعْبَهُ * وَتَغْفِرُوا لَهُمْ * فَقَالُوا لَهُ أَهْلُ جِبْعُونَ * لَمْ يَكُنْ لَنَا عَلَى شَاوُلَ وَأَهْلِ بَيْتِهِ عَيْنُ ذَهَبٍ وَلَا
فِضَّةٍ * وَلَيْسَ لَنَا أَحَدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَدُوًّا نَقْتُلُهُ * قَالَ لَهُمْ * فَمَا الَّذِي تَقُولُونَ * قُولُوا مَا أَحْبَبْتُمْ
5 فَإِنِّي صَانِعٌ لَكُمْ * قَالُوا لِلْمَلِكِ * الَّذِي أَهْلَكَنَا وَفَكَّرَ أَنْ يُبِيدَنَا أَنْ لَا نَكُونَ فِي حَدِّ بَنِي
6 إِسْرَائِيلَ وَكُلِّ أَرْضِهِمْ * تُعْطِينَا سَبْعَةَ أُنَاسٍ مِنْ بَيْتِهِ * حَتَّى نَذْبَحَهُمْ أَمَامَ الرَّبِّ فِي أَكَمَةِ شَاوُلَ * فَقَالَ
7 لَهُمُ الْمَلِكُ * نُعْطِيكُمْ * وَرَحِمَ الْمَلِكُ مَفِيبُوشَتَ بْنَ يُونَاثَانَ بْنِ شَاوُلَ * مِنْ أَجْلِ الْأَيْمَانِ الَّتِي بَيْنَ
8 دَاوُدَ وَبَيْنَ يُونَاثَانَ بْنِ شَاوُلَ أَمَامَ الرَّبِّ * وَأَخَذَ الْمَلِكُ ابْنَيْنِ لِرَصْفَا بِنْتِ أَنَّا الَّتِي وَلَدَتْ لِشَاوُلَ
أَرْمُونَا وَمَفِيبُوشَتَ * وَخَمْسَةَ بَنِينَ لِنَادَابَ ابْنَةِ شَاوُلَ الَّتِي وَلَدَتْ لِعَزْرِيَالَ بْنِ بَرْزِلَّاءَ الَّذِي مِنْ
9 مَحُولَا * فَدَفَعَهُمُ السَّبْعَةَ إِلَى أَهْلِ جِبْعُونَ * فَذَبَحُوهُمْ أَهْلُ جِبْعُونَ عَلَى الْجَبَلِ أَمَامَ الرَّبِّ * فَوَقَعُوا
10 سَبْعَتُهُمْ جَمِيعًا * وَقُتِلُوا فِي أَوَّلِ زَمَانِ الْحَصَادِ * فِي أَوَّلِ حَصَادِ الشَّعِيرِ * فَأَخَذَتْ رَصْفَا بِنْتُ أَنَّا مِسْحًا *
وَبَسَطَتْهُ عَلَى الصَّخْرِ مُنْذُ أَوَّلِ الْحَصَادِ حَتَّى مَطَرَ عَلَيْهِمْ مَطَرًا مِنَ السَّمَاءِ * وَلَمْ تَدَعِ الطَّيْرَانَ يَنْقَضُّ
11 عَلَيْهِمْ بِالنَّهَارِ * وَحَرَسَتْهُمْ بِاللَّيْلِ مِنَ الْوُحُوشِ * فَأُخْبِرَ دَاوُدُ بِمَا صَنَعَتْ رَصْفَا بِنْتُ أَنَّا سُرِّيَّةُ شَاوُلَ *

CAP. XXI.

PReterea contigit fames in diebus Davidis, tribus annis, anno post annum, continuus: quare rogante Dominum Davide ut famem tolleret à mortalibus, ait illi Dominus, Hanc ego famem in terram intuli propter Saulem & familiam ejus qui sanguines effuderunt, occidentes cives Gabaonis. 1
Tum accersitis rex civibus Gabaonis, dixit ad eos (erat autem gens ista, non ex filiis Israel; sed erat gens eadem ex residuo Amorræorum, quibus etsi filii Israel jam juràssent, & fœdera cum iis inivissent; Saul tamen voluit occidere eos, quando voluit Judæos & Israelitas noxios reddere apud Dominū.) 2
Dixit inquam, David civibus Gabaonis, Quid faciam vobis, & quomodo compellam vos ad dimittendam hæreditatem Domini ac populum ejus, & ad parcendum illis? 3
Dixerunt ei cives Gabaonis, Non debet nobis Saul & familia ipsius aurum aut argentum mutuatum, neq; ullus est nobis inter Israelitas inimicus quem interficere velimus. Ait illis, Quid ergò dicitis? dicite quid optetis, nam facturus sum vobis. 4
Dixerunt ad regem, Ex ejus qui nos perdidit, & exterminare nos tentavit, ne consisteremus in terminis filiorum Israel totaque terra eorum; 5
Ex ejus domo trade nobis septem homines, ut jugulemus eos coram Domino in colle Saulis. Ait illis rex, Trademus vobis. 6
Misertus autem rex Mephibbasethi filii Jonathanis filii Saulis propter jusjurandū quod inter Davidem & inter Jonathanem filium Saulis intercesserat coram Domino, 7
Accepit rex duos filios Resphæ filiæ Annæ, quæ genuerat Sauli Armunam & Mephibbasethum; & quinque filios Nadab filiæ Saulis, quos genuerat Azrieli filio Berzellai, qui erat ex Mechola: 8
Tradidit; septem istos civibus Gabaonis: cives autem Gibaonis jugulârunt eos super montem coram Domino: & ceciderunt hi septem pariter, ac trucidati fuerunt primâ messis tempestate, initio messis hordeaceæ. 9
Tollens autem Respha Annæ filia saccum, extendit eum supra petram ab initio messis quoad decideret super eos pluvia de cœlo: nec permisit volucribus quiescere super eos interdiu, itidemque noctu servavit eos à feris. 10
Et indicatum fuit Davidi quod fecerat Respha Annæ filia concubina Saulis. 11

שמואל ב : כב

ossa & ,Saul ossa tulit & ,David abiit Et
12 וילך דוד ויקח את־עצמות שאול ואת־עצמות
fuerant furati qui ,Ghilhad Jabes *dominis* à ejus filii Jehonathan
יהונתן בנו מאת בעלי יבש גלעד אשר גנבו
, Pelistim *ibi* eos suspenderant *quo* ,san-Beth platea de ea
אתם מרחב בית־שן אשר תלום שם הפלשתים
fecit ascendere Et .Ghilboah in Saul Pelistim *percutiendi* die in
13 ביום הכות פלשתים את־שאול בגלבע: ויעל
,ejus filii Jehonathan ossa & ,Saul ossa inde
משם את־עצמות שאול ואת־עצמות יהונתן בנו
ossa sepelierunt Et .affixorum ossa collegerunt &
14 ויאספו את־עצמות המוקעים: ויקברו את־עצמות
sepulchro in Selah in Binjamin terra in ejus filii Jonathan & ,Saul
שאול ויהונתן־בנו בארץ בנימן בצלע בקבר
fuit exorabilis & ; rex præceperat quæ omnia fecerunt Et .ejus patris Chis
קיש אביו ויעשו כל אשר־צוה המלך ויעתר
Pelistinis bellum adhuc fuit Et .hæc post terræ Deus
15 אלהים לארץ אחרי־כן: ותהי־עוד מלחמה לפלשתים
pugnaverunt & ,eo cum ejus servi & ,David descendit & : Israel cum
את־ישראל וירד דוד ועבדיו עמו וילחמו
qui ,benob-Isbi Et .David *est fatigatus* & , Pelistinis cum
16 את־פלשתים ויעף דוד: וישבו בנב אשר
ponderis trecentorum ejus hastæ ferri pondus & : Haraphah *natis in*
בילידי הרפה ומשקל קינו שלש מאות משקל
.David percutere *dixit* & ,novo accinctus ipse & ,æris
נחשת והוא חגור חדשה ויאמר להכות את־דוד:
, Pelisteum percussit & , Serujah filius Abisai ei est auxiliatꝰ Et
17 ויעזר־לו אבישי בן־צרויה ויך את־הפלשתי
egredieris Non : dicendo ei David viri juraverunt Tunc .eū interfecit &
וימתהו אז נשבעו אנשי־דוד לו לאמר לא־תצא
.Israel lucernam *extingues nec* , prælium in nobiscum ultrà
עוד אתנו למלחמה ולא תכבה את־נר ישראל:
cum Ghob in bellum adhuc fuit & ,hæc post fuit Et
18 ויהי אחרי־כן ותהי־עוד המלחמה בגב עם
qui , Saph Chusathites Sibbechai percussit Tunc .Pelistim
פלשתים אז הכה סבכי החשתי את־סף אשר
cum Ghob in bellum adhuc fuit Et .Haraphah *natis in*
19 בילדי הרפה: ותהי־עוד המלחמה בגוב עם
halachmites-Beth Oregim Jahare filius Elchanan percussit & : Pelistim
פלשתים ויך אלחנן בן־יערי ארגים בית הלחמי
.texentium liciatoriū tanquā ejus hastæ lignum & ; Ghittæū Gholiath
את גלית הגתי ועץ חניתו כמנור ארגים:
digiti & : mensuræ vir fuit & ;Ghath in bellum adhuc fuit Et
20 ותהי־עוד מלחמה בגת ויהי איש מדין ואצבעת
quatuor & viginti ,sex & ,sex ejus pedum digiti & ,ejus manuum
ידיו ואצבעות רגליו שש ושש עשרים וארבע
, Israel affecit probris Et .Haraphah natus ipse etiam & ,numero
21 מספר וגם־הוא ילד להרפה: ויחרף את־ישראל
Quatuor .David fratris Simhah filius ,Jonathan eum percussit &
22 ויכהו יהונתן בן־שמעי אחי דוד: את־ארבעת
, David *manu in* *ceciderunt* & : Ghath in Haraphah ipsi sunt nati ii
אלה ילדו להרפה בגת ויפלו ביד־דוד
.ejus servorum *manu in* &
וביד עבדיו:

CAP. XXII. כב

,hujus cantici verba Domino David est locutus Et
1 וידבר דוד ליהוה את־דברי השירה הזאת
,suorum inimicorum omnium *vola* de eum Dominus liberavit ,die in
ביום הציל יהוה אתו מכף כל־איביו
.Saul *vola* de &
ומכף שאול:

Versio VULG. LAT.

12 Et abiit David, & tulit oſſa Saul, & oſſa Jonathæ filii ejus à viris Jabes Galaad, qui furati fuerant ea de platea Bethſan, in qua ſuſpenderant eos Philiſthiim cùm interfe13 ciſſent Saul in Gelboë: Et aſportavit indè oſſa Saul, & oſſa Jonathæ filii ejus: & colligentes oſſa eorum qui 14 affixi fuerant, Sepelierunt ea cum oſſibus Saul & Jonathæ filii ejus in terra Benjamin, in latere, in ſepulchro Cis patris ejus: feceruntque omnia, quæ præceperat rex, & repropitiatus eſt Deus terræ 15 poſt hæc. Factum eſt autem rurſum prælium Philiſthinorum adverſùm Iſrael, & deſcendit David, & ſervi ejus cum eo, & pugnabant contra Philiſthiim. Deficiente 16 autem David, Jeſbibenob, qui fuit de genere Arapha, cujus ferrum haſtæ trecentas uncias appendebat, & accinctus erat enſe novo, niſus eſt 17 percutere David. Præſidióque ei fuit Abiſai filius Sarviæ, & percuſſum Philiſthæum interfecit. Tunc juraverunt viri David, dicentes; Jam non egrediéris nobiſcum in bellum, ne extinguas lucernam 18 Iſrael. Secundum quoque bellum fuit in Gob contra Philiſthæos: tunc percuſſit Sobochai de Huſati, Saph de ſtirpe Arapha de genere gi19 gantum. Tertium quoque fuit bellum in Gob contra Philiſthæos, in quo percuſſit Adeodatus filiús Saltûs polymitarius Bethlehemites Goliath Gethæū, cujꝰ haſtile haſtæ erat quaſi liciatorium texentium. 20 Quartum bellum fuit in Geth: in quo vir fuit excelſus, qui ſenos in manibus pedibúſque habebat digitos, id eſt, viginti quatuor, & erat de o21 rigine Arapha. Et blaſphemavit Iſrael: percuſſit autem eum Jonathan filius Samaa fratris 22 David. Hi quatuor nati ſunt de Arapha in Geth, & ceciderunt in manu David, & ſervorum ejus.

CAP. XXII.

1 LOcutus eſt autem David Domino verba carminis hujus, in die quâ liberavit eum Dominus de manu omnium inimicorum ſuorum, & de manu Saul.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ Σαοὺλ, καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ παρὰ τῶν ἀνδρῶν υἱῶν Ἰαβὶς Γαλαάδ, οἳ ἔκλεψαν αὐτοὺς ἐκ τῆς πλατείας (ω) Βαιθσὰν, ὅτι ἔστησαν αὐτοὺς ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι (α) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξαν οἱ ἀλλόφυλοι τὸν Σαοὺλ 13 ἐν Γελβουέ. Καὶ ἀνήνεγκεν ἐκεῖθεν τὰ ὀστᾶ Σαοὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ 14 συνήγαγε τὰ ὀστᾶ τῶν ἐξηλιασμένων. Καὶ (β) ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ Σαοὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ (γ) καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἡλιασθέντων ἐν γῇ Βενιαμὶν ἐν τῇ πλευρᾷ ἐν τῷ τάφῳ Κὶς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐποίησαν πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς. καὶ ἐπήκουσεν ὁ Θεὸς 15 τῇ γῇ μετὰ ταῦτα. Καὶ ἐγενήθη ἔτι πόλεμος τοῖς ἀλλοφύλοις μετὰ Ἰσραήλ. καὶ κατέβη Δαυὶδ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων· (δ) καὶ 16 ἐπορεύθη Δαυίδ. Καὶ Ἰεσβὶ, ὃς ἦν ἐν τοῖς ἐκγόνοις τοῦ Ῥαφὰ, καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ, τριακοσίων σίκλων (ε) ὁλκῇ χαλκοῦ, καὶ αὐτὸς περιεζωσμένος κορύνην, καὶ διε17 νοεῖτο (ζ) τοῦ πατάξαι τὸν Δαυίδ. Καὶ ἐβοήθησεν αὐτῷ (η) Ἀβεσσὰ υἱὸς Σαρουίας, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. τότε ὤμοσαν οἱ ἄνδρες Δαυὶδ, λέγοντες, Οὐκ ἐξελεύσῃ ἔτι μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον, καὶ οὐ μὴ σβέσῃς τὸν (θ) λύχνον Ἰσρα18 ήλ. Καὶ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. τότε ἐπάταξε (ι) Σεβοχὰ ὁ Ἀσταθωθὶ τὸν Σὲφ ἐν τοῖς ἐγγό19 νοις τοῦ Ῥαφά. Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν (κ) Ῥὸμ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐπάταξεν Ἐλεανὰν υἱὸς Ἀριωργὶμ ὁ (λ) Βαιθλεεμίτης τὸν Γολιὰθ τὸν (μ) Γεθθαῖον· καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡς ἀντίον ὑφαινόν20 των. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γέθ. καὶ ἦν ἀνὴρ μαδὼν, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν αὐτοῦ (ν) ἓξ καὶ ἓξ, εἰκοσιτέσσαρες ἀριθμῷ· (ξ) καί γε αὐ21 τὸς ἐτέχθη τῷ Ῥαφᾷ. Καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωνάθαν υἱὸς 22 (ο) Σεμεῒ ἀδελφοῦ Δαυίδ. Οἱ τέσσαρες (π) οὗτοι ἐτέχθησαν ἀπόγονοι τῶν γιγάντων ἐν Γὲθ τῷ Ῥαφὰ οἶκος, καὶ ἔπεσαν ἐν χειρὶ Δαυὶδ, καὶ ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ.

12 Et ivit David, & ſumpſit oſſa Saul, & oſſa Jonathan filii ejus à viris filiis Jabis Galaad, qui furati erant eos (p) è platea Bethſan: quia ſtatuerant eos ibi alienigenæ in die quâ percuſſerunt alienigenæ Saul in Gelbue. Et a13 ſportavit indè oſſa Saul, & oſſa Jonathan filii ejꝰ, & oſſa expoſi14 torum Soli. Et ſepelierunt oſſa Saul, & oſſa Jonathan filii ejus, & oſſa Soli expoſitorum, in terra Benjamin (q) in latere, in ſepulchro Cis patris ejus. Et fecerunt omnia quæcunq; mādavit rex. Et exaudivit Deus terram poſt hæc. 15 Et fuit adhuc bellum alienigenis cum Iſrael. Et deſcendit David & pueri ejus cum eo: & pugna16 verunt cum alienigenis. Et (r) ivit David. Et (ſ) Jeſbi, qui erat in nepotibus ipſius (t) Rhapha, & pondus lanceæ ejus, trecentorum ſiclorum pondere æris, & ipſe accinctus (u) clavâ, & ſtu17 duit percutere David. Et auxiliatꝰ eſt ei Abeſſa filius Sarviæ, & percuſſit alienigenam, & interfecit eum. Tunc jurârunt viri David, dicentes, Non egrediêris ultrà nobiſcum ad bellum: & 18 non extingues lucernam Iſrael. Et fuit poſt hæc adhuc prælium in Geth cum alienigenis. Tunc percuſſit Sibocha Aſtatothi (x) ipſum Seph in nepotibus 19 Rhapha. Et (y) fuit prælium in Rhom cum alienigenis. Et percuſſit Eleanan (z) filius Ariorgim Bethleemites ipſum Goliath Gethæum. Et lignum lanceæ ejus, 20 tanquàm liciatorium texentium. Et factum eſt adhuc prælium in Geth. Et fuit vir (aa) Madon: & digiti manuū ejus, et digiti pedū 21 ejus ſex, & ſex, viginti quatuor numero. Etiam ipſe natus erat ipſi Rhapha. Et exprobravit Iſ22 rael: & percuſſit eum Jonathan filius Semei fratris David. Quatuor hi nati ſunt prompotes gigantum in Geth, (bb) ipſi Rhapha domus: & ceciderunt in manu David, & in manu ſervorum ejus.

MS.A. (ω) Βηθσὰν, (α) ἐν ἡμέρᾳ, ᾗ ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν Γελβουὲ τὸν Σαούλ. Καὶ (β) ἔθαψεν (γ) καὶ τῶν ἡλιασθέντων (δ) καὶ ἐξελύθη Δαυίδ. Καὶ Ἰεσβὶ ἐν Νόβ, ὃς ἦν (ε) ὁλκῆς (ζ) πατάξαι (η) Ἀβισαὶ (θ) λύχνον * μου. Καὶ (ι) Σεβοχαὶ ὁ Ἀθουσαθωνθεὶ τὸν Σεφὲ τὸν ἐν τοῖς (κ) Γόβ (λ) Βηθλεεμίτης (μ) Γεθθαῖον· (ν) ἕξ, καὶ εἰκοσιτέσσαρες (ξ) καί γε οὗτος (ο) Σεμεεὶ (π) οὗτοι ἀπόγονοι τῶν γιγάντων τῷ Ῥαφὰ ἐν Γὲθ, καὶ

ΚΕΦ. κβʹ.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε Δαυὶδ τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης, (α) ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐξείλετο αὐτὸν κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ χειρὸς Σαούλ.

MS.A. (α) ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξείλατο

CAP. XXII.

1 *ET locutus eſt David Domino verba cantici hujus, in qua die eripuit eum Dominus de manu omnium inimicorum ejus, & de manu Saul.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ואזל דוד ונסיב ית גרמי שאול וית גרמי יהונתן בריה מלות יתבי יבש גלעד דגנבו
יתהון משורא דבית שן דצלבונון תמן פלשתאי ביומא דקטלו פלשתאי ית שאול
13 בגלבוע: ואסיק מתמן ית גרמי שאול וית גרמי יהונתן בריה וכנשו ית גרמי צליביא:
14 וקברו ית גרמי שאול ויהונתן בריה בארע שבט בנימין בצלע בקברא דקיש אבוהי
15 ועבדו כל דפקיד מלכא וקביל יי צלותא דדירי ארעא בתר כן: והות עוד קרבא
לפלשתאי עם ישראל ונחת דוד ועבדוהי עמיה ואגיחו קרבא עם פלשתאי ואשתלהי
16 דוד: וישבי בנוב די בבני גברא ומתקל סופיניה מתקל תלת מאה סלעין דנחשא והוא
17 אסיר אספנקי חדתא ואמר למקטל ית דוד: וסעיד ליה אבישי בר צרויה ומחא ית
פלשתאה וקטליה בכן קימו גברי דוד ליה למימר לא תפוק עוד עמנא לקרבא ולא
18 תטפי ית מלכותא דישראל: והוה בתר כן והות עוד קרבא בנוב עם פלשתאי בכין
19 קטל סבכי דמן חושת ית סף דבבני גברא: והות עוד קרבא בנוב עם פלשתאי
וקטל דוד בר ישי מחי פרוכית בית מקדשא דמבית לחם ית גלית גתאה ואעא
20 דמורניתיה כאכסן דגרדאין: והות עוד קרבא בגת והוה גבר דמשחן ואצבעת ידוהי
21 ואצבעת רגלוהי שית ושית עסרין וארבע במנין ואף הוא אתיליד לגברא: וחסיד
22 ית ישראל וקטליה יהונתן בר שמעא אחוהי דדוד: ית ארבעת אלין אתילידו לגברא
בגת ואתמסרו בידא דדוד ובידא דעבדוהי:

כב

1 וידבר ושבח דוד בנבואה קדם יי ית פתגמי תושבחתא הדא על כל יומיא דשיזיב
יי ית ישראל מיד כל בעלי דבביהון ואף לדוד שיזביה מחרבא דשאול:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ivit David & tulit oſſa Saul & oſſa Jehonathan filii ejus, ab habita- 12 toribus Jabes Gilghad qui furati fuerant illos ex muris Beth-San, in quo ſuſpenderant eos Peliſthæi, in die quo interfecerunt Peliſthæi Saul in Gilboagh. Et aſcendere fecit indè oſſa Saul & oſſa Jehonathan filii ejꝰ, & 13 congregaverunt oſſa ſuſpenſorum. Et ſepelierunt oſſa Saul & oſſa Jeho- 14 nathan filii ejus in terra tribus Binjamin in Szelagh in ſepulcho Kis patris ejus, & fecerunt omnia quæ præceperat rex: & ſuſcepit Dominus orationem incolarum terræ poſtea. Et fuit adhuc bellum Peliſtæis cum Iſrael; 15 & deſcendit David & ſervi ejus cum eo, & inierunt bellū *cum Peliſthæis*, & fatigatus eſt David. Et Jiſbi-Benob qui erat ex filiis *robuſti*, & pon- 16 dus haſtæ ejus erat pondꝰ trecentorū ſiclorū æris; & ipſe accinctꝰ cingulo novo, dixit quòd occideret David. Et auxiliatꝰ eſt illi Abiſai filius Sza- 17 rujah, & percuſſit Peliſthæū & occîdit illum: ideò juraverunt viri David ei, dicendo: Non exibis amplius nobiſcū ad bellum, ut non extinguas regnum Iſrael. Et fuit poſt hæc & fuit adhuc bellum in Gob cū Peliſtæis: 18 tunc occîdit Sibchai qui [*erat*] de Hhuſath, Zzaph ex filiis robuſti. Et 19 fuit adhuc bellum in Gob cum Peliſthæis, & occîdit David, filius Jiſai textoris veli domꝰ ſanctuarii *qui de Bethlehhem*, Galiath Githæum; & lignum haſtæ ejus erat ſicut liciatorium textorum. Et fuit ampliùs bellū 20 in Gath, & erat vir menſuræ, & digiti manuum ejus & digiti pedum ejus erant ſex & ſex, viginti quatuor numero; & ipſe etiam genitus ex robuſto. Et exprobravit Iſrael: & occîdit illum Jehonathan filius Simgha fratris 21 ipſius David. Quatuor hi nati ſunt robuſto uni in Gath, & traditi ſunt 22 in manꝰ David & in manus ſervorum ejus.

CAP. XXII.

ET cantavit David *in prophetia coram Domino* verba laudis hujꝰ ſuper 1 omnibus diebus quibus liberaverat Dominus Iſrael de manu omnium auctorum inimicitiarum eorum, & etiam David *liberaverat* ex gladio Saul.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ ܘܢܣܒ ܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. ܡܢ ܡܪ̈ܘܗܝ ܕܝܒܝܫ ܕܓܠܥܕ.
ܕܓܢܒܘ ܐܢܘܢ ܡܢ ܪܚܘܒ ܕܒܝܬ ܫܐܢ. ܐܝܟܐ ܕܬܠܘ ܐܢܘܢ ܦܠܫܬܝ̈ܐ. ܒܝܘܡܐ ܕܩܛܠܘ
13 ܠܫܐܘܠ ܒܛܘܪܐ ܕܓܠܒܘܥ. * ܘܐܣܩ ܡܢ ܬܡܢ ܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܝܘܢܬܢ
14 ܒܪܗ. ܘܟܢܫܘ ܓܪ̈ܡܐ ܕܩܛܝ̈ܠܐ. * ܘܩܒܪܘ ܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܫܐܘܠ ܘܕܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. ܒܐܪܥܐ
ܕܒܢܝܡܝܢ ܒܨܠܥܐ. ܒܩܒܪܐ ܕܩܝܫ ܐܒܘܗܝ. ܘܥܒܕܘ ܟܠ ܕܦܩܕ ܡܠܟܐ. ܘܒܬܪܟܢ
15 ܐܬܪܥܝ ܐܠܗܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܗܘܐ ܬܘܒ ܩܪܒܐ ܠܦܠܫܬܝ̈ܐ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܚܬ
16 ܕܘܝܕ ܘܥܒ̈ܕܘܗܝ ܥܡܗ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܦܠܫܬܝ̈ܐ. * ܘܕܚܠ ܕܘܝܕ ܘܝܘܐܒ ܘܐܒܝܫܝ
ܡܢ ܓܢܒܪܐ ܕܡܬܩܠܐ ܕܫܪܝܢܗ. ܬܠܬܡܐܐ ܡܬܩܠܝ̈ܢ ܕܢܚܫܐ. ܘܗܘ ܐܣܝܪ ܗܘܐ ܣܦܣܝܪܐ
17 ܚܕܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܡܩܛܠܗ ܠܕܘܝܕ. * ܘܥܕܪܗ ܐܒܝܫܝ ܒܪ ܨܪܘܝܐ. ܘܡܚܝܗܝ ܠܦܠܫܬܝܐ
ܘܩܛܠܗ. ܗܝܕܝܢ ܝܡܘ ܠܗ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ ܬܦܘܩ ܥܡܢ ܠܩܪܒܐ.
18 ܘܠܐ ܬܕܥܟ ܫܪܓܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܗܘܐ ܬܘܒ ܩܪܒܐ ܒܓܬ ܥܡ ܦܠܫܬܝ̈ܐ.
19 ܘܩܛܠ ܣܒܟܝ ܚܘܫܬܝܐ ܠܣܦܦ ܕܡܢ ܒܢ̈ܝ ܓܢܒܪ̈ܐ. * ܘܗܘܐ ܬܘܒ ܩܪܒܐ ܐܚܪܢܐ ܠܐܝܣܪܝܠ
ܥܡ ܦܠܫܬܝ̈ܐ. ܘܩܛܠ ܐܠܚܢܢ ܒܪ ܡܠܦܝ ܙܩܘܪܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ. ܠܓܘܠܝܕ ܦܠܫܬܝܐ.
20 ܘܩܢܝܐ ܕܪܘܡܚܗ ܥܒܝܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܢܘܠܐ ܕܙܩܘܪ̈ܐ. * ܘܗܘܐ ܬܘܒ ܩܪܒܐ ܒܓܬ. ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ
ܓܢܒܪܐ. ܘܨܒ̈ܥܬܐ ܕܐܝ̈ܕܘܗܝ ܘܕܪ̈ܓܠܘܗܝ ܫܬ ܫܬ. ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥ ܒܡܢܝܢܐ.
21 ܐܦ ܗܘ ܐܬܝܠܕ ܡܢ ܓܢܒܪ̈ܐ. * ܘܚܣܕ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܩܛܠܗ ܝܘܢܕܒ ܒܪ ܫܡܥܐ ܐܚܘܗܝ ܕܕܘܝܕ.
22 * ܗܠܝܢ ܐܪܒܥܐ ܐܬܝܠܕܘ ܡܢ ܓܢܒܪ̈ܐ ܒܓܬ. ܘܐܫܬܠܡܘ ܒܐܝܕܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܒܐܝܕܐ ܕܥܒ̈ܕܘܗܝ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ * ܬܫܒܘܚܬܗ ܕܕܘܝܕ *

1 * ܘܡܠܠ ܕܘܝܕ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܡ̈ܠܐ ܕܬܫܒܘܚܬܐ ܗܕܐ. ܒܝܘܡܐ ܕܦܪܩܗ ܡܪܝܐ ܡܢ ܐܝܕܐ
ܕܒܥܠܕܒ̈ܒܘܗܝ. ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܫܐܘܠ.

Et abiens David accepit oſſa Saulis & oſſa Jonathanis filii ejus à civibus Jabis-Gelaad, 12 qui furati fuerant ea de Rahob Bethjaſan, ubi ſuſpenderant eos Paleſtini quo die trucidaverant Saulem in monte Gelboe. Et 13 aſſumptis illinc oſſibus Saulis & oſſibus Jonathanis filii ejus, collectiſq; oſſibus interfectorum; Sepelierunt oſſa Saulis & Jonatha- 14 nis filii ejus in terra Benjamen, in Salſah, in ſepulchro Cis patris ejus; & fecerunt quicquid præceperat rex: tum poſtea placatus eſt Deus terræ. Rurſus contigit bellum Paleſti- 15 nis adverſùm Iſraelitas, deſcenditq; David unà cum ſervis ſuis ad bellandum contra Paleſtinos. Extimuit autem David, & Joab, 16 atq; Abiſai, gigantem quendam cujus loricæ pondus trecentorum erat ſiclorum æris: erat iſte novo præcinctus gladio, dixeratque ſe occiſurum Davidem. At opem tulit illi Abiſai 17 filius Suriæ, percuſſumq; Paleſtinum interfecit. Tunc juraverunt Davidi ſervi ipſius dicentes ei, Non egrediêris nobiſcum in pugnam, ne extinguas lucernam Iſraelis. His 18 peractis factum eſt rurſus bellum in Gath cum Paleſtinis: tunc interfecit Sabchi Huſites Sapharum de filiis gigantum. Contigit etiam 19 *aliud* bellum Iſraelitis cum Paleſtinis: & trucidavit Elhanan filiꝰ Malaphi textoris Bethlehemitæ, Goliadum Paleſtinum, cujus lanceæ lignum craſſum erat veluti jugum textorum. Denuò contigit *aliud* bellum in Gath: 20 eratque vir quidam gigas, cujus tam manuum digiti quàm pedum digiti erant ſeni numero *videlicet* viginti quatuor; is etiam natus erat è gigantibus. Et cùm probris affe- 21 ciſſet Iſraelem, interfecit eum Jonadab filius Sammæ fratris Davidis. Hi quatuor nati 22 fuerant gigantibus in Gath, traditique fuerunt in manum Davidis & manum ſervorum ejus.

CAP. XXII.

Canticum Davidis.

PRotulit autem David Domino verba hujus cantici, in die quâ liberavit eum Dominus de manu inimicorum ſuorum, & de manu Saulis, 1

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * فانطلق داود فاخذ عظام شاوول وعظام يوناثان ابنه من عند ارباب يابيس التي بجلعاد *
الذين سرقوها من رحوب التي عند بيت ياسان * من حيث علقوها اهل فلسطين في اليوم
13 الذي قتل اهل فلسطين شاوول في جبل جلبوع * واصعد عظام شاوول وعظام يوناثان من
14 ذلك الموضع وجمعوا العظام * ودفنوا القتلى مع عظام شاوول وابنه يوناثان في ارض بنيامين
بصلاصح * في مقبرة قيس ابي شاوول * وفعلوا كلما امر الملك * ورضي الله عن اهل الارض
15 حينئذ * ثم حارب اهل فلسطين بني اسرائيل * ونزل داود وعبيده ليحارب اهل فلسطين *
16 * وفرق داود ويواب وابيشي من الجبار الذي وزن جوشنه ثلاث مائة مثقال من نحاس * وكان
17 الجبار متقلد سيفا جديدا * فحمل على داود ليقتله * فاعانه ابيشي بن صوريا * وانه حمل
على الجبار فقتله * عند ذلك حلف عبيد داود في ذلك اليوم وقالوا * انه لا يخرج معنا الى
18 الحرب * ولا يطفي سراج اسرائيل * من بعد ذلك حارب بنو اسرائيل اهل فلسطين ايضا في جاث *
19 وقتل سفكا الحوساني سفار الذي كان قد بقي من الجبابرة * ثم حارب بني اسرائيل اهل
فلسطين ايضا * فقتل الحانان بن ملفي النساج الذي من بيت لحم جليات الفلسطيني
20 الذي كان رمحه اغلظ من نول الحاكة * ثم كان لهم حرب في جاث * وخرج من اهل فلسطين
رجل جبار كانت اصابع يديه ورجليه ستة ستة * كانت اصابعه اربعة وعشرين اصبعا * هذا
21 ايضا كان من الجبابرة * وهو الذي عير بني اسرائيل * فقتله يوناداب بن سما اخي داود *
22 * هؤلاء الجبابرة الاربعة ولدوا في جاث * فقتلهم داود وعبيده *

* الفصل الثاني والعشرون *

1 * وقال داود في تسبحة لله هذا القول * في اليوم الذي انقذه الله من اعدائه ومن يد شاوول *

Deinde abiens David accepit oſſa Saulis & oſſa Jonathanis filii ejus à dominis Biniæ quæ in Galaad, qui ea furati fuerant è Rahob quæ eſt prope Beth-jaſan, ex 12 *eo loco ubi ſuſpenderant ea Philiſtæi die quo peremerant Philiſtæi Saulem in monte Gelboe: Et aſportavit oſſa Saulis & oſſa* 13 *Jonathanis ex eo loco: oſſa collegerunt, Et occiſos humârunt cum oſſibus Saulis* 14 *& filii ejus Jonathanis in terra Benjamin, in Salaſch, in ſepulchro Cis patris Saulis; & peregerunt quicquid mandaverat rex; ac tunc placatus eſt Deus incolis terræ. Præterea bellum com-* 15 *mittentibus Philiſtæis cum Iſraelitis, deſcendit David cum ſervis ſuis ad oppugnandos Philiſtæos. Extimuitque Da-* 16 *vid, & Joab, & Abiſai, gigantem cujus loricæ pondus erat trecentorum ſiclorum æris: nam gigas iſte qui novo præcinctus erat gladio, impetiit Davidem ut occideret eum. Sed præſidio fuit illi Abiſai* 17 *filius Suriæ; is enim irruens in gigantem occîdit eum. Tunc juraverunt ſervi Davidis eo die, ac dixerunt, Nunquam egredietur nobiſcum ad prælium, ne extinguatur lucerna Iſraelis. Poſt hæc* 18 *aliud commiſêre bellum Iſraelitæ cum Philiſtæis in Gath; ubi Siphca Huſæus interfecit Sapharum qui remanſerat è gigantibus. Rurſus quoque bellum in-* 19 *ſtaurârunt Philiſtæi adverſùs Iſraelitas; ubi Elhanan filius Malaphi textoris, qui erat ex Beth lehem, interfecit Goliath Philiſtæum, cujus lancea craſſior erat jugo textorum. Bello iterum fa-* 20 *cto in Gath, proceſſit è Philiſtæis vir quidam gigas cujus manuum pedumque digiti erant ſeni, adeoquè digitos habebat viginti quatuor, atque is etiam erat è gigantibus: Idemque conviciis appeti-* 21 *verat filios Iſrael: occîdit autem illum Jonadab filius Sammæ fratris Davidis. Quatuor iſti gigantes nati fuerant in* 22 *Gath, trucidavitque eos David & ſervi ipſius.*

CAP. XXII.

DAvid autem Deum laudans talem habuit ſermonem in die quâ redemit eum Deus ab hoſtibus ejus & de manu Saulis. 1

.mihi meus liberator & ,mea munitio ,mea petra Dominus : dixit Et

2 וַיֹּאמַר יְהוָה סַלְעִי וּמְצֻדָתִי וּמְפַלְטִי־לִי׃

.mea ſalutis cornu & ,meum ſcutum : eo in ſperabo mea petra Deus

3 אֱלֹהֵי צוּרִי אֶחֱסֶה־בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי

.me ſervaſti ſalvum rapina à meus ſalvator :meum refugium & meus elevator

מִשְׂגַּבִּי וּמְנוּסִי מֹשִׁעִי מֵחָמָס תֹּשִׁעֵנִי׃

Quia .ero ſalvus meis inimicis ab & ,Dominum invocabo Laudabilem

4 מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ׃ כִּי

me terruerunt belial torrentes ,mortis contritiones me circumdederunt

5 אֲפָפֻנִי מִשְׁבְּרֵי־מָוֶת נַחֲלֵי בְלִיַּעַל יְבַעֲתֻנִי׃

.mortis laquei me prævenerunt ,me circumdederunt inferni Funes

6 חֶבְלֵי שְׁאוֹל סַבֻּנִי קִדְּמֻנִי מֹקְשֵׁי־מָוֶת׃

clamabo meum Deum ad & ,Dominum invocabo mihi anguſtia In

7 בַּצַּר־לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל־אֱלֹהַי אֶקְרָא

.ejus aures in meus clamor & ,meam vocem ſuo templo de exaudivit Et

וַיִּשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ קוֹלִי וְשַׁוְעָתִי בְּאָזְנָיו׃

commovebantur cœlorum fundamenta ,terra contremuit & ,commota Et

8 וַתִּגְעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ מוֹסְדוֹת הַשָּׁמַיִם יִרְגָּזוּ

ignis & ejus naſo in fumus Aſcendit .ei eſt iratus quia ,ſunt commota &

9 וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי־חָרָה לוֹ׃ עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ

cœlos inclinavit Et .eo ab ſunt ſuccenſi carbones :devorabit ejus ore de

10 מִפִּיו תֹּאכֵל גֶּחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ׃ וַיֵּט שָׁמַיִם

Cherub ſuper equitavit Et .ejus pedibus ſub caligo & :deſcendit &

11 וַיֵּרַד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו׃ וַיִּרְכַּב עַל־כְּרוּב

ſuo circuitu tenebras poſuit Et .venti pennas ſuper viſus & :volavit &

12 וַיָּעֹף וַיֵּרָא עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ׃ וַיָּשֶׁת חֹשֶׁךְ סְבִיבֹתָיו

ejus regione è fulgore Præ .æthereorum nubes aquarum colligantia opertoria

13 סֻכּוֹת חַשְׁרַת־מַיִם עָבֵי שְׁחָקִים׃ מִנֹּגַהּ נֶגְדּוֹ

Altiſſimus & ,Dominus cœlis de Tonavit .ignis carbones ſunt ſuccenſi

14 בָּעֲרוּ גַּחֲלֵי־אֵשׁ׃ יַרְעֵם מִן־שָׁמַיִם יְהוָה וְעֶלְיוֹן

fulgur ,eos diſperſit & ,ſagittas miſit Et .ſuam vocem dedit

15 יִתֵּן קוֹלוֹ׃ וַיִּשְׁלַח חִצִּים וַיְפִיצֵם בָּרָק

fundamenta ſunt revelata ,maris alvei apparuerunt Et .eos contrivit &

16 וַיָּהֹם׃ וַיֵּרָאוּ אֲפִקֵי יָם יִגָּלוּ מֹסְדוֹת

Miſit .ejus naſi ſpiritus inſpiratione ab Domini increpatione in ,orbis

17 תֵּבֵל בְּגַעֲרַת יְהוָה מִנִּשְׁמַת רוּחַ אַפּוֹ׃ יִשְׁלַח

me Liberavit .multis aquis de me eduxit ,me aſſumpſit ,altitudine de

18 מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יַמְשֵׁנִי מִמַּיִם רַבִּים׃ יַצִּילֵנִי

.me præ erãt robuſti quia ,me odio habentibus ab & ,fortis meo inimico ab

מֵאֹיְבִי עָז מִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃

me fulcrum Dominus fuit Et ,mei exitii die in me Prævenerunt

19 יְקַדְּמֻנִי בְּיוֹם אֵידִי וַיְהִי יְהוָה מִשְׁעָן לִי׃

.me in complacuit quia ,me Liberavit :me latitudinem in ,me eduxit Et

20 וַיֹּצֵא לַמֶּרְחָב אֹתִי יְחַלְּצֵנִי כִּי־חָפֵץ בִּי׃

munditiem ſecundum ,meam juſtitiam ſecundum Dominus me Retribuit

21 יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקָתִי כְּבֹר

, Domini vias cuſtodivi Quia .mihi reddidit mearum manuum

22 יָדַי יָשִׁיב לִי׃ כִּי שָׁמַרְתִּי דַּרְכֵי יְהוָה

: meo conſpectu in ejus judicia omnia Quia .meo Deo à egi impiè non &

23 וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי׃ כִּי כָל־מִשְׁפָּטָו לְנֶגְדִּי

me cuſtodivi & ,ei perfectus fui Et .eo ab recedam non :ejus ſtatuta &

24 וְחֻקֹּתָיו לֹא־אָסוּר מִמֶּנָּה׃ וָאֶהְיֶה תָמִים לוֹ וָאֶשְׁתַּמְּרָה

.mea iniquitate ab

מֵעֲוֺנִי׃

Verſio VUL. LAT.

2 Et ait; Dñs petra mea, & robur meum, & ſalvator meus. 3 Deus fortis meus, ſperabo in eum: ſcutum meū, & cornu ſalutis meæ: elevator meꝰ, & refugiū meū: ſalvator meꝰ, de 4 iniquitate liberabis me. Laudabilem invocabo Dñm: & ab 5 inimicis meis ſalvꝰ ero. Quia circumdederunt me contritiones mortis: torrentes Belial 6 terruerunt me. Funes inferni circumdederunt me: præve- 7 nerunt me laquei mortis. In tribulatione mea invocabo Dñm, & ad Deū meū clamabo: & exaudiet de templo ſuo vocē meā, & clamor meꝰ ve- 8 niet ad aures ejus. Commota eſt & contremuit terra: fundamenta montiū cōcuſſa ſunt, & conquaſſata, quoniā iratus eſt 9 eis. Aſcendit fumꝰ de naribꝰ ejꝰ, & ignis de ore ejꝰ vorabit: carbones ſuccenſi ſunt ab 10 eo. Inclinavit cœlos, & deſcendit: & caligo ſub pedibus 11 ejꝰ. Et aſcendit ſup cherubim, & volavit: & lapſus eſt ſuper 12 pennas venti. Poſuit tenebras in circuitu ſuo latibulū: cribrans aquas de nubibꝰ cœlo- 13 rū. Præ fulgore in conſpectu ejus, ſuccenſi ſunt carbones 14 ignis. Tonabit de cœlo Dñs: et 15 excelſus dabit vocē ſuā. Miſit ſagittas, & diſſipavit eos; ful- 16 gur, & conſumpſit eos. Et apparuerunt effuſiones maris, et revelata ſunt fundamenta orbis, ab increpatione Dñi, ab inſpiratione ſpiritꝰ furoris ejꝰ. 17 Miſit de excelſo, & aſſumpſit me: & extraxit me de aquis 18 multis. Liberavit me ab inimico meo potentiſſimo, & ab his qui oderāt me: quoniā ro- 19 buſtiores me erāt. Prævênit me in die afflictionis meæ, & factꝰ eſt Dñs firmamentū meū. 20 Et eduxit me in latitudinē: liberavit me, quia cōplacui ei. 21 Retribuet mihi Dñs ſecundū juſtitiā meā: & ſecundū munditiā manuū mearū reddet mi- 22 hi. Quia cuſtodivi vias Dñi, & non egi impiè, à Deo meo. 23 Omnia enim judicia ejꝰ in cōſpectu meo: & præcepta ejus 24 non amovi à me. Et ero perfectus cum eo: & cuſtodiam me ab iniquitate mea.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

2 Καὶ (β) εἶπεν. Ὠδή. Κύριε πέτρα μου, ϗ ὀχύ- 3 ρωμά μου, ϗ ἐξαιρούμενός με ἐμοί, Ὁ θεός μου, (γ) φύλαξ μου ἔσαι μοι, πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ· ὑπερασπιστής μου, ϗ κέρας σωτηρίας μου, ἀντιλήπτωρ μου, ϗ καταφυγή μου σωτηρίας 4 μου, ἐξ ἀδίκου σώσεις με. Αἰνετὸν ἐπικαλέσομαι κύριον, ϗ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι. 5 Ὅτι περιέσχον με συντριμμοὶ θανάτου, χεί- 6 μαῤῥοι ἀνομίας ἐθάμβησάν με. Ὠδῖνες θανάτου ἐκύκλωσάν με, προέφθασάν με σκλη- 7 ρότητες θανάτου. Ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐπικαλέσομαι (δ) τὸν κύριον, ϗ πρὸς τὸν θεόν μου βοήσομαι, ϗ ἐπακούσεται ἐκ ναοῦ αὐτοῦ φωνῆς 8 μου, ϗ ἡ κραυγή μου ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτοῦ. Καὶ ἐταράχθη ϗ ἐσείσθη ἡ γῆ, ϗ τὰ θεμέλια τοῦ οὐρανοῦ (ε) συνεταράχθησαν ϗ ἐσπαράχθησαν, 9 ὅτι ἐθυμώθη κύριος αὐτοῖς. Ἀνέβη καπνὸς ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ, ϗ πῦρ ἐκ στόματος αὐτοῦ 10 κατέδεται· ἄνθρακες ἐξεκαύθησαν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔκλινεν οὐρανοὺς ϗ κατέβη, ϗ γνόφος ὑποκά- 11 τω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Καὶ (ζ) ἐπεκάθισεν ἐπὶ τῶν χερουβὶμ ϗ ἐπετάσθη, ϗ ὤφθη ἐπὶ πτερύ- 12 γων (η) ἀνέμου. Καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ· κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ σκότος ὑδάτων, ἐπάχυνεν ἐν νεφέλαις (θ) ἀέρος. 13 Ἀπὸ τοῦ φέγγους ἐναντίον αὐτοῦ ἐξεκαύθησαν 14 ἄνθρακες πυρός. Ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ κύ- 15 ριος, ϗ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλε βέλη, ϗ ἐσκόρπισεν (ι) αὐτούς· ϗ ἤ- 16 στραψεν ἀστραπήν, ϗ ἐξέστησεν αὐτούς. Καὶ ὤφθησαν ἀφέσεις θαλάσσης, ϗ ἀπεκαλύφθη θεμέλια τῆς οἰκουμένης ἐν τῇ ἐπιτιμήσει κυρίου, ἀπὸ πνοῆς πνεύματος θυμοῦ αὐτοῦ. 17 Ἀπέστειλεν ἐξ ὕψους ϗ (κ) ἔλαβέ με, εἵλκυσέ 18 με ἐξ ὑδάτων πολλῶν. Ἐῤῥύσατό με ἐξ ἐχθρῶν μου (λ) ἰσχύος, ἐκ τῶν μισούντων με, 19 ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ. Προέφθασάν με ἡμέραι θλίψεώς μου· ϗ ἐγένετο κύριος 20 ὑποστήριγμά μου, Καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμόν, ϗ (μ) ἐξείλετό με, ὅτι (ν) ηὐδόκησεν ἐν 21 ἐμοί. Καὶ ἀνταπέδωκέ μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, ϗ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χει- 22 ρῶν μου ἀνταπέδωκέ μοι. Ὅτι ἐφύλαξα ὁδοὺς 23 κυρίου, ϗ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου. Ὅτι πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ κατεναντίον μου ϗ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, οὐκ (ξ) ἀπέστην ἀπ' 24 αὐτῶν. Καὶ ἔσομαι ἄμωμος αὐτῷ, ϗ προφυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.

Et dixit. (a) CANTICUM. Domine petra mea, & munitio mea, 2 *& eruens me mihi: Deus meus,* 3 *cuſtos meus erit mihi: confidens ero in eo. Protector meus, & cornu ſalutis meæ, ſuſceptor meus, & refugium meum ſalutis meæ, de iniquo ſalvabis me. Laudabilē* 4 *invocabo Dominum: & de inimicis meis ſalvabor. Quia circum-* 5 *dederunt me contritiones mortis: torrentes iniquitatis exterruerunt me. (b) Dolores mortis circumde-* 6 *derunt me: prævenerunt me aſperitates mortis. Dum ego tribulor,* 7 *invocabo Dominum, & ad Deum meum clamabo: & exaudiet de templo ſuo vocem meam: & vociferatio mea in auribus ejus. Et* 8 *turbata eſt, & concuſſa eſt terra: & fundamenta cœli conturbata ſunt, & (c) quaſſata ſunt: quoniā indignatus eſt Dominus eis. A-* 9 *ſcendit fumus in ira ejus: & ignis de ore ejus vorabit: carbones ſuccenſi ſunt ab eo. Et inclinavit cœ-* 10 *los, & deſcendit: et caligo ſub pedibus ejus. Et inſedit ſuper Che-* 11 *rubim, & volavit: & conſpectus eſt ſuper pennas venti. Et poſuit* 12 *tenebras latibulum ſuum in circuitu ſuo tabernaculum ſuum, tenebras aquarum condenſavit in nubibus aeris. A fulgore in con-* 13 *ſpectu ejus ſuccenſi ſunt carbones ignis. Intonuit è cœlo Dominus:* 14 *& altiſſimus dedit vocem ſuam. Et miſit ſagittas, & diſſipavit* 15 *eos: et coruſcavit coruſcationem, & exterruit eos. Et apparuerunt* 16 *emiſſiones maris: et revelata ſunt fundamenta orbis in increpatione Domini, à ſpiratione ſpiritûs furoris ejus. Miſit de excelſo, &* 17 *aſſumpſit me: traxit me de aquis multis. Eripuit me (d) de inimi-* 18 *cis meis fortitudinis, de iis, qui oderunt me; quoniam confortati fuerant ſuper me. Prævenerunt* 19 *me (e) dies tribulationis meæ: & factus eſt Dominus firmamentum meum: Et eduxit me in lati-* 20 *tudinem, & eripuit me: quoniam (f) benè ſenſit in me. Et retribuit* 21 *mihi Dominus ſecundùm juſtitiam meam: & ſecundùm puritatem manuum mearum retribuit mihi. Quoniam cuſtodivi vias* 22 *Domini: neq; (g) impiè egi à Deo meo. Quoniam omnia judicia ejus in conſpectu* 23 *meo, & juſtificationes ejus: non (h) diſceſſi ab eis. Et ero immaculatus ei, & præ-* 24 *cavebo ab iniquitate mea.*

MS. A. (β) εἶπεν. Κύριε (γ) φύλαξ ἔσαι μου, (δ) κύριον, ϗ (ε) ἐταράχθησαν ϗ * ἐταράχθησαν, ὅτι (ζ) ἐκάθισεν ἐπὶ χερουβεὶμ (η) ἀνέμων. (θ) ἀέρων. (ι) αὐτούς· ἀστραπήν, ϗ (κ) ἀνέλαβέ με, (λ) ἰσχυρός, (μ) ἐξείλατό (ν) εὐδόκησεν (ξ) ἀπέστησαν ἀπ' * αὐτῶν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 וַאֲמַר יְיָ תוּקְפִי וְרָחֲצָנִי וּמְשֵׁיזֵב יָתִי׃ אֱלָהִי אֱלָהָא דְאִתְרְעִי בִי קָרְבַנִי לְדַחַלְתֵיהּ תּוּקְפִי דְמִן
3 קֳדָמוֹהִי מִתְיְהַב לִי תְקוֹף וּפוּרְקָן לְאִתְגַבָּרָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבִי רוּחְצָנִי דְעַל מֵימְרֵיהּ אֲנָא
רָחִיץ בְּעִדָן עָקָא מְגִין עֲלַי מִבַּעֲלֵי דְבָבִי וַאֲמַר לַאֲרָמָא קַרְנִי בְּפוּרְקָנֵיהּ סוֹמְכָנִי דַהֲוָה
מֵימְרֵיהּ סָמֵךְ לִי כַּד הֲוֵיתִי עָרִיק מִן קֳדָם רָדְפַי פוּרְקָנִי מִבַּעֲלֵי דְבָבִי וְאַף מִיַד כָּל חָטוֹפִין
4 שֵׁיזֵיב יָתִי׃ מְהַלַּל אֲמַר דָוִד בְּתוּשְׁבַּחְתָּא אֲנָא מְצַלֵּי קֳדָם יְיָ דִבְכָל עִדָן מִבַּעֲלֵי דְבָבִי פָּרִיק
5 יָתִי׃ כִּי אֲרֵי אַקִיפַתְנִי עָקָא כְּאִתְּתָא דְיָתְבָא עַל מַתְבְּרָא וְחֵילָא לֵית לַהּ לְמֵילַד וְהִיא מְסַכְּנָא
6 לִמְמָת סִיעַת חַיָבִין בַּעֲתַת יָתִי׃ חַבְלֵי מַשְׁרְיַת רַשִׁיעִין אַקִיפוּנִי קַדְמוּנִי דִמְזַיְנִין בְּמָנֵי
7 קְטוֹל׃ בַּצַר אֲמַר דָוִד כַּד עָקָא לִי אֲנָא מְצַלֵּי קֳדָם יְיָ וְקֳדָם אֱלָהִי אֲנָא מִתְחַנַן וּמְקַבֵּל
8 מֵהֵיכְלֵיהּ צְלוֹתִי וּבָעוּתִי קֳדָמוֹהִי מִתְעַבְדָא׃ וַתִּגְעַשׁ וְאִתְרְגִישַׁת וְאִתְרְגִישַׁת אַרְעָא
9 שַׁכְלוּלֵי שְׁמַיָא זָעוּ וְאִתְרְכִינוּ אֲרֵי תְקֵיף רוּגְזֵיהּ׃ עָלָה סְלֵיק זְדוֹנֵי דְפַרְעֹה רַשִׁיעָא כִּתְנָנָא
קֳדָמוֹהִי בְּכֵן שְׁלַח רוּגְזֵיהּ כְּאֶשָׁא בָעֲרָא דְמִן קֳדָמוֹהִי מְשֵׁיצְיָא מוֹפְתֵיהּ כְּגוּמְרִין דְנוּר
10 דָלְקָא מֵימְרֵיהּ׃ וַיֵט וְאַרְכֵין שְׁמַיָא וְאִתְגְלֵי יְקָרֵיהּ וַעֲנַן אֲמִטְתָא כְּבַשׁ קֳדָמוֹהִי׃ וַיִרְכַּב
11 וְאִתְגְלֵי בִּגְבוּרְתֵיהּ עַל כְּרוּבִין קַלִילִין וְדַבַּר בִּתְקוֹף עַל כַּנְפֵי רוּחָא׃ וַיָשֶׁת וְאַשְׁרֵי שְׁכִנְתֵּיהּ
12 בַּעֲרָפִילָא וַעֲנַן יְקָר סְחוֹר סְחוֹר לֵיהּ מַחֵית מַיִין תַּקִיפִין מִרְכֶּבֶת עֲנָנִין קַלִילִין בְּרוּם עָלְמָא׃
13 מִנֹגַהּ מִזִיו יְקָרֵיהּ מִבְהִיקִין שְׁמֵי שְׁמַיָא מוֹפְתֵיהּ כְּגוּמְרִין דְנוּר דָלְקָא מֵימְרֵיהּ׃ יַרְעֵם
14 אַכְלֵי מִן שְׁמַיָא יְיָ וְעִלָאָה אֲרֵים מֵימְרֵיהּ׃ וַיִשְׁלַח וּשְׁלַח מַחֲתֵיהּ כְּגִירִין וּבַדַרְנוּן בַּרְקִין
15 וְשַׁגְשִׁנוּן׃ וַיֵרָאוּ וְאִתְחֲזִיאוּ עוּמְקֵי יַמָא אִתְגְלִיאוּ שַׁכְלוּלֵי תֵבֵל בְּמוֹפִיתָא מִן קֳדָם יְיָ
16 מִמֵימַר תְּקוֹף רוּגְזֵיהּ׃ יִשְׁלַח שְׁלַח נְבִיוֹהִי מֶלֶךְ תַּקִיף דְיָתֵיב בִּתְקוֹף רוּמָא דַבְּרַנִי שֵׁיזְבַנִי
17 מֵעַמְמִין סַגִיאִין׃ יַצִילֵנִי שֵׁיזְבַנִי מִסָנְאַי אֲרֵי תַקִיפְנִי מִבַּעֲלֵי דְבָבִי אֲרֵי אִתְגַבָּרוּ עֲלַי׃ יְקַדְמוּנִי
18 יְקַדְמוּנִי בְּיוֹם טַלְטוּלִי וַהֲוַת מֵימְרָא דַיְיָ סָמֵךְ לִי׃ וַיֹצֵא וְאַפֵּיק לִרְוָחָא יָתִי שֵׁיזְבַנִי אֲרֵי
19 אִתְרְעִי בִי׃ יִגְמְלֵנִי אֲמַר דָוִד יְשַׁלְמִנַנִי יְיָ כִּזְכוּתִי כְּבְרִירוּת יְדַי יָתֵיב לִי׃ כִּי אֲרֵי נְטָרִית
20 אוֹרְחָן דְתַקְנָן קֳדָם יְיָ וְלָא הֲלִיכִית בְּרִשְׁעָא קֳדָם אֱלָהִי׃ כִּי אֲרֵי כָל דִינוֹהִי גְלַן לִקְבָלִי
21 לְמֶעְבַּדְהוֹן וּקְיָמוֹהִי לָא עֲדֵית מִנְּהוֹן׃ וַהֲוֵית שְׁלִים בִּדְחַלְתֵּיהּ וַהֲוֵית נְטַר
22 נַפְשִׁי מֵחוֹבִין׃
23
24

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit: Dñs firmitudo mea & fiducia mea, & liberans me. Dominus *cui* 2 *complacitum eſt in me, applicuit me ad timorem ſuum*; firmitudo mea, quòd 3 ab-ante ipſum data ſit mihi firmitas & liberatio ad ſuperandum auctores inimicitiarum mearum; fiducia mea, quòd ſuper verbum ejus confido in tempore anguſtiæ, protegens me ab auctoribus inimicitiarum mearum; & qui dixit, quòd extolleret cornu meum in liberatione ſua; *fulcimentum meum, quòd* fuit dictum ejus ſuſtentaculum mihi quando fugiebam ante perſecutores meos; *liberatio mea* de auctoribus inimicitiarū mearum, & etiam de manu omniū raptorū eripuit me. *Dixit David*, In laude oro ante 4 Dñm, qui in omni tempore de auctoribus inimicitiarum mearū liberavit me. Quia circundedit me auguſtia tanquā mulierē quæ ſedit in ſella par- 5 turientis, & virtus non illi eſt ad pariendū, *eſtque in periculo moriendi*: multitudo peccatorū territat me. Caſtra improborū obſederunt me, antici- 6 paverunt me qui armati erant vaſis occiſionis. *Dixit David*, Quando an- 7 guſtia erat mihi, ego orabā ante Dñm, & ante Deū meū ego deprecabar; & accipiebat de templo ſuo orationē meā; & poſtulatio mea ab-ante ipſū *facta eſt*. Et commota eſt & tremefacta terra, fundamenta cœlorū expave- 8 rūt, et dejecta ſunt, quia gravis erat indignatio ejꝰ. Aſcendit *ſuperbia Phar-* 9 *ghonis improbi ſicut fumꝰ corā eo, ideo miſit indignationē* ejꝰ, ſicut ignis comburens, *qui* ab-ante illū, conſumit increpatio ejus; ſicut carbones ignis, *ſuccenſū dictū* ejꝰ. Et inclinavit cœlos, & revelata eſt gloria ejꝰ, & nubes ca- 10 liginis ſcabellū ante eū. Et revelatꝰ eſt in fortitudine ſua ſup *Cherubin cele-* 11 *res*, & deduxit in fortitudine ſup alas venti. *Et* poſuit majeſtatē ſuā in ob- 12 ſcuritate nubis gloriā circū ſe, deſcendere faciēs aquas fortes de multitudine nubiū *velociū in celſitudine mundi*. A fulgore gloriæ ejꝰ candent cœli cœlo- 13 rū, increpatio ejꝰ ſicut carbones ignis, *ſuccenſū eſt dictū* ejus. Tonavit de 14 cœlo Dñs, & altiſſimꝰ extulit dictū ſuū. Et miſit plagas ſuas ſicut jacula, & 15 diſperſit illos; fulgura, & conturbavit eos. Et viſæ ſūt profunditates maris, 16 et revelata ſūt fundamenta orbis, in increpatione ante Dñm, à dicto valido indignationis ejꝰ. Miſit prophetas ſuos rex fortis qui ſedet in fortitudine 17 celſitudinis: gubernavit me, eripuit me de gentibus multis. Eripuit me de 18 inimicis meis, quia prævaluerant in me: de auctoribꝰ inimicitiæ meæ, quia fortificati fuerant ſuper me. Anticipaverunt me in die migrationis meæ, at 19 fuit dictū Dñi ſuſtentaculū mihi. Et eduxit in latitudinē me; eripuit me, 20 quia complacuit ſibi in me. *Dixit David*, Retribuit mihi Dñs ſecundū me- 21 ritū meū, et juxta puritatē manuū mearū rediddit mihi. Quia cuſtodivi vias 22 quæ rectæ ſunt ante Dñm; & non ambulavi in improbitate ante Deū meū. Quia omnia judicia ejꝰ revelata apud me ad faciendū ea, & fœdera ejus; 23 non receſſi ab eis. Et fui perfectus in timore ejus, & cuſtodivi animam meam à peccatis. 24

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܘܐܡܪ: ܐܪܚܡܟ ܡܪܝܐ ܚܝܠܝ ܘܬܘܟܠܢܝ. ܡܪܝܐ ܬܩܝܦܝ ܘܓܘܣܝ ܘܦܪܘܩܝ.
3 * ܐܠܗܝ ܬܩܝܦܐ ܕܥܠܘܗܝ ܬܘܟܠܢܝ. ܡܣܝܥܢܝ. ܘܩܪܢܐ ܕܦܘܪܩܢܝ. ܘܓܘܣܝ
ܘܡܦܨܝܢܝ ܡܢ ܥܘܠܐ. ܘܦܪܘܩܝ ܡܫܒܚܐ. * ܐܩܪܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝ 4
5 ܐܬܦܪܩ. * ܡܛܠ ܕܐܚܕܘܢܝ ܚܒܠܐ ܕܡܘܬܐ. ܘܢܚܠܐ ܕܥܘܠܐ ܫܓܫܘܢܝ. * ܚܒܠܐ ܕܫܝܘܠ 6
ܚܕܪܘܢܝ. ܘܩܕܡܘܢܝ ܦܚܐ ܕܡܘܬܐ. * ܒܐܘܠܨܢܝ ܩܪܝܬ ܠܡܪܝܐ. ܘܠܘܬ ܐܠܗܝ 7
ܩܥܝܬ. ܘܫܡܥ ܩܠܝ ܡܢ ܗܝܟܠܗ. ܘܒܥܘܬܝ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܥܠܬ ܒܐܕܢܘܗܝ. * ܘܐܬܬܙܝܥܬ 8
ܘܪܬܬ ܐܪܥܐ. ܘܫܬܐܣܝ ܕܛܘܪܐ ܙܥܘ ܘܐܬܬܥܝܩܘ. ܡܛܠ ܕܐܬܚܡܬ ܥܠܝܗܘܢ. * ܣܠܩ 9
ܬܢܢܐ ܒܪܘܓܙܗ. ܘܢܘܪܐ ܡܢ ܦܪܨܘܦܗ ܐܬܝܩܕܬ. ܘܓܘܡܪܐ ܢܦܩܘ ܡܢܗ. * ܘܐܪܟܢ 10
ܫܡܝܐ. ܘܢܚܬ. ܘܥܪܦܠܐ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ. * ܘܪܟܒ ܥܠ ܟܪܘܒܐ. ܘܦܪܚ. ܘܦܪܚ ܥܠ 11
ܓܦܐ ܕܪܘܚܐ. * ܘܣܡ ܚܫܘܟܐ ܒܡܛܫܝܬܗ. ܘܚܕܪܗ ܡܛܠܬܗ. ܚܫܘܟܐ ܕܡܝܐ ܒܥܢܢܐ 12
ܕܐܐܪ ܡܢ ܙܠܝܩܐ ܕܡܛܠܬܗ. * ܥܒܕ ܥܢܢܘܗܝ ܒܪܕܐ. ܘܓܘܡܪܐ ܕܢܘܪܐ. * ܘܐܪܥܡ ܡܢ ܫܡܝܐ 13 14
ܡܪܝܐ. ܘܡܪܝܡܐ ܝܗܒ ܩܠܗ. ܒܪܕܐ ܘܓܘܡܪܐ ܕܢܘܪܐ. * ܫܕܪ ܓܐܪܘܗܝ. ܘܒܕܪ ܐܢܘܢ. ܘܣܓܝ 15
ܒܪܩܐ. ܘܫܓܫ ܐܢܘܢ. * ܘܐܬܚܙܝܘ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ. ܘܐܬܓܠܝܘ ܫܬܐܣܝܗ ܕܬܒܝܠ ܡܢ 16
ܟܐܬܟ ܡܪܝܐ. ܘܡܢ ܢܫܡܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܪܘܓܙܟ. * ܫܕܪ ܡܢ ܡܪܘܡܐ. ܘܕܒܪܢܝ. ܘܐܡܫܢܝ 17
ܡܢ ܡܝܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܦܨܢܝ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝ ܚܝܠܬܢܐ. ܘܡܢ ܣܢܐܝ ܕܥܫܢܘ ܡܢܝ. 18
* ܘܩܕܡܘܢܝ ܒܝܘܡܐ ܕܬܘܠܒܝ. ܘܗܘܐ ܠܝ ܡܪܝܐ ܡܣܡܟܢܐ. * ܘܐܦܩܢܝ ܠܪܘܘܚܐ. 19 20
ܘܦܨܢܝ. ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܒܝ. * ܘܦܪܥܢܝ ܡܪܝܐ ܐܝܟ ܙܕܝܩܘܬܝ. ܘܐܝܟ ܕܕܟܝܘܬ ܐܝܕܝ ܦܪܥ 21
ܠܝ. * ܡܛܠ ܕܢܛܪܬ ܐܘܪܚܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܐܬܡܪܕܬ ܡܢ ܐܠܗܝ. * ܡܛܠ 22 23
ܕܟܠܗܘܢ ܕܝܢܘܗܝ ܩܕܡܝ. ܘܢܡܘܣܘܗܝ. ܠܐ ܐܥܒܪܬ ܡܢܝ. * ܘܗܘܝܬ ܠܗ ܬܡܝܡܐ 24
ܘܠܐ ܡܘܡ. ܘܐܙܕܗܪܬ ܡܢ ܚܛܗܝ.

Ac dixit; Diligam te Domine fortitudo mea, 2 & fiducia mea; Domine robur meum, aſylum meum, & ereptor meus; Mi Deus fortiſſime, 3 in quo *collocata* eſt ſpes mea, ſuffultor meus, & cornu ſalutis meæ, confugium meum, liberans me ab iniquis, & ſalvator mi glorioſiſſime. Invocabo Dominum, & ab inimicis 4 meis ſervabor. Quoniam circundederunt me 5 dolores mortis, & torrentes iniquorum conturbaverunt me; Funes inferni cinxerunt me, 6 & præverterunt me laquei mortis; In calamitate mea Dominum vocavi, & ad Deum 7 meum clamavi, & audivit vocem meam de templo ſuo, & clamor meus in conſpectum ipſius, imò in aures ejus intravit. Et conturba- 8 ta eſt ac tremuit terra, & fundamenta montium concuſſa & ſciſſa ſunt, eò quòd iratus ſit eis. In ira ejus fumus aſcendit, & ignis ex 9 ejus vultu exarſit, & carbones ex eodem incenſi ſunt. Inclinavit cœlum, ac deſcendit 10 cum caliginibus ſub pedibus ſuis. Equitavit 11 ſuper Cherubim ac volavit, volavitque ſuper alas venti. Collocavit tenebras in latibulo 12 ſuo, & vallavit eum tabernaculum ſuum: tenebræ aquarum *obortæ ſunt* in nubibus aëris ex fulgore tabernaculi ejus. Vertit nubes ſuas 13 in grandinem & carbones ignis. Tonuit in 14 cœlo Dominus, et Altiſſimus edidit vocem ſuam, grandinem, et carbones ignis. Emiſit 15 ſagittas ſuas, et diſſipavit eos; fulgura multiplicavit, et exagitavit illos. Apparuerunt 16 fontes aquarum, et retecta ſunt fundamenta orbis ab increpatione tua Domine, et ab anhelitu flatûs iræ tuæ. Miſit ab alto, et accepit 17 me, extraxitque me ex aquis multis; Et eri- 18 puit me ab hoſtibus meis potentibus, et ab oſoribus meis qui me validiores erant, Qui 19 præverterant me in die calamitatis meæ: ſed fuit mihi Dominus ſuffultor, Et eduxit me ad 20 locum ſpatioſum, et eripuit me, quia gratus ſum ipſi. Et rependit mihi Dominus juxta ju- 21 ſtitiam meā, et juxta puritatem manuum mearum mihi reddidit: Obſervavi enim vias Do- 22 mini, nec rebellavi in Deum meum. Cuncta 23 enim judicia ejus ante me ſunt, et leges ejus non rejeci à me: Sed fui cum eo ſine labe, 24 et cavi mihi à peccatis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * قال * احبك يا رب لانك قوتي * وانت يا رب عزي وملجاي ومنقذي * الله المنيع 3
الذي ارجوه * ناصري وقرن خلاصي * ومنقذي من الاثمة * ومخلصي المحمود * ادعو الرب 4
لاخلص من اعدائي * من اجل ان سكرات الموت احاطت بي * ورجفتني مجاري الاثمة * 5
6 * واحتولتني طلق الجدث * وبغتتني فخاخ الموت * دعوت الرب عند ضيقي * وصرخت 7
الى الاهي * وسمع صوتي من هيكله * وارتفع خواري وصار امامه * ووصل الى اسماعه *
8 * ارتجفت الارض وتزلزلت * وتزعزع اساس الجبال بالرجفة * لان الرب غضب عليها * ارتفع 9
الدخان من غضبه * والتهبت النار من وجهه * وكان لهيب نار اشد من لهيب الجمر *
10 * فتح السماء ونزل * وظهر الضباب تحت قدميه * ركب على الكاروبين * تحلق وارتفع 11
12 على اكتاف الهواء * جعل الظلمة حجابه * احاط به ظلاله * جعل سحابه بردا وجمرا من 13
14 نار * وهتف الرب بصوت الرعد من السماء * واسمع العلي صوته ببرد وجمر نار * سرح 15
16 سهامه ففرقهم * واكثر بروقه فازعجهم * ظهرت ينابيع المياه * وانكشفت اساسات
17 المسكونة من زجرك يا رب من ريح غضبك * ارسل العلي من علوه فاخذني * وسلني
18 من المياه الكثيرة * وانقذني من اعداي الاعزاء * ومن شاني الذين اعتزوا وقووا علي *
19 * وبغتوني في يوم اضطهادي * لكن كان الرب ناصري * وهو الذي اخرجني من 20
21 الضيق الى السعة * واعانني لهواه لي * جازاني الرب ببري * وكافاني بزكاة يدي * لاني 22
23 حفظت طرق الرب * ولم اعص الاهي * بل صيرت احكامه كلها قدامي * ولم احد عن
24 سننه * صرت معه بلا عيب * احتفظت من الخطايا واجتنبتها *

Dixit; Diligo te O Domine mi, quia tu 2 *es robur meum; tuque O Domine mi, potentia mea, & refugium meum, & redemptor meus; Deus excelſus quem ſpe-* 3 *ro, adjutor meus, & cornu ſalutis meæ, & ſervans me à ſceleratis, & liberator meus laudandus. Dominum invoco, ut* 4 *eripiar ab hoſtibus meis. Cùm obſediſ-* 5 *ſent me mortis angores, rivi ſceleſtorum tremefeciſſent me, Cinxiſſent me dolo-* 6 *res ſepulchri, & tendiculæ mortis præveniſſent me; Invocavi Dominum tem-* 7 *pore anguſtiæ meæ, & clamavi ad Deum meum, qui vocem meam audivit de templo ſuo; extulitque ſe clamor meus, ſtititque ſe coram eo, & perveniit ad aures ejus. Contremuit & concuſſa eſt* 8 *terra, & commota ſunt cum tremore fundamenta montium, quia ſuccenſuit eis Dominus. Aſcendit fumus ex ira ipſius,* 9 *& ex ejus vultu inflammatus eſt ignis, fuitque flamma ignis ejus vehementior flammâ carbonum. Aperuit cœlum, ac* 10 *deſcendit; & apparuit nebula ſub pedibus ejus: Equitavit ſuper Cherubim,* 11 *volavit, & alas venti conſcendit. Fecit* 12 *tenebras velū ſuū, cinxit eū umbrâ ſuâ. Fecit nubes ſuas grandines & carbones* 13 *igneos: Edidit que Dominus fragorem* 14 *tonitrui de cœlo, & audire fecit Altiſſimus vocem ſuam cum grandinibus & carbonibus igneis. Jacula ſua miſit, &* 15 *diſperſit eos; multiplicavit fulgura ſua, & tremefecit eos. Patuerunt fontes a-* 16 *quarum, & detecta ſunt fundamenta* orbis *habitati, ob increpationem tuam O Domine, propter flatum iræ tuæ. Mittens* 17 *Altiſſimus ab excelſis ſuis accepit me, & extraxit me ex aquis copioſis: Rede-* 18 *mitque me ab inimicis meis validis, & ab oſoribus meis; qui robur* quidem *ac vires contra me acquiſierant, Méque* 19 *prævenerant in die perſecutionis meæ; ſed fuit Dominus adjutor meus, Et ipſe e-* 20 *duxit me ex anguſtia ad latitudinem, & adjuvit me ob amorem ſuum erga me. Retribuit mihi Dominus ſecundùm juſti-* 21 *tiam meam, & rependit mihi ſecundùm puritatem manuum mearum. Eò quòd* 22 *cuſtodierim vias Domini, nec defecerim à Deo meo; Imò propoſuerim cuncta* 23 *judicia ejus ob oculos meos, & non deflexerim à legibus ejus; Cum eo candi-* 24 *dè me geſſerim, caverim mihi à peccatis, eáque devitaverim:*

שמואל ב׳ כב

meam munditiam secundùm meam justitiã secundùm mihi Dñs restituit Et
25 וַיָּשֶׁב יְהוָה לִי כְּצִדְקָתִי כְּבֹרִי
perfecto forti cum :eris pius pio Cum .ejus oculorum conspectu in
26 לְנֶגֶד עֵינָיו׃ עִם־חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם־גְּבוֹר תָּמִים
.te facies perversum perverso cum & ;eris mundus mundo Cum .eris perfectus
27 תִּתַּמָּם׃ עִם־נָבָר תִּתָּבָר וְעִם־עִקֵּשׁ תִּתַּפָּל׃
.humiliabis,excelsos sup tuos oculos & :facies salvum afflictum populum Et
28 וְאֶת־עַם עָנִי תּוֹשִׁיעַ וְעֵינֶיךָ עַל־רָמִים תַּשְׁפִּיל׃
te in Quia .meam obscuritatem illustrabit Dñs & :Domine mea lucerna tu Quia
29 30 כִּי־אַתָּה נֵירִי יְהוָה וַיהוָה יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי׃ כִּי בְכָה
.eloquium:ejus via perfecta Dei .murũ transiliã meo Deo in:agmen percurram
31 אָרוּץ גְּדוּד בֵּאלֹהַי אֲדַלֶּג־שׁוּר׃ הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת
Deus quis Quia .se in sperantibus omnibus ipse scutum ;conflatum Domini
32 יְהוָה צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ׃ כִּי מִי־אֵל
mea fortitudo Deus ?nostrũ Deum præter petra quis &?Dominum præter
33 מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר מִבַּלְעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ׃ הָאֵל מָעוּזִּי
,cervarũ tanquã meos pedes Adæquans .meam viam perfectã solvit & ,virtutis
34 חַיִל וַיַּתֵּר תָּמִים דַּרְכּוֹ׃ מְשַׁוֶּה רַגְלָיו כָּאַיָּלוֹת
est contrit⁹ &:bellum ad meas man⁹ Docens.me statuet mea excelsa sup &
35 וְעַל בָּמֹתַי יַעֲמִידֵנִי׃ מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה וְנִחַת
:tuæ salutis scutum mihi dedisti Et .meis brachiis æreus arcus
36 קֶשֶׁת־נְחוּשָׁה זְרֹעֹתָי׃ וַתִּתֶּן־לִי מָגֵן יִשְׁעֶךָ
non &;me subter meũ passum Dilatabis .me multiplicabis tua mansuetudine &
37 וַעֲנֹתְךָ תַּרְבֵּנִי׃ תַּרְחִיב צַעֲדִי תַּחְתֵּנִי וְלֹא
redibo non &;eos disperdam & ,meos inimicos Persequar .meæ vertebræ nutarunt
38 מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי׃ אֶרְדְּפָה אֹיְבַי וָאַשְׁמִידֵם וְלֹא אָשׁוּב
ceciderũt &,surgũt non &,eos transfixi &,eos consumpsi Et.eos consumere usque
39 עַד־כַּלּוֹתָם׃ וָאֲכַלֵּם וָאֶמְחָצֵם וְלֹא יְקוּמוּן וַיִּפְּלוּ
meos insurgẽtes incurvabis :præliũ ad virtute me accinxisti Et.meis pedib⁹ sub
40 תַּחַת רַגְלָי׃ וַתַּזְרֵנִי חַיִל לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ קָמַי
,me habentes odio :cervicem mihi dedisti meos inimicos Et .me subtus
41 תַּחְתֵּנִי׃ וְאֹיְבַי תַּתָּה לִּי עֹרֶף מְשַׂנְאַי
.eis respondit non &,Dominum ad;salvator non & ,Aspexerunt .eos excidi &
42 וָאַצְמִיתֵם׃ יִשְׁעוּ וְאֵין מֹשִׁיעַ אֶל־יְהוָה וְלֹא עָנָם׃
,eos comminuam platearum lutum sicut;terræ pulverem sicut eos contudi Et
43 וְאֶשְׁחָקֵם כַּעֲפַר־אֶרֶץ כְּטִיט־חוּצוֹת אֲדִקֵּם
caput in me Custodies .mei populi contentionibus à me eruisti Et .eos distendam
44 אֶרְקָעֵם׃ וַתְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עַמִּי תִּשְׁמְרֵנִי לְרֹאשׁ
alienigenæ Filii .mihi servient novi non ,populus :gentium
45 גּוֹיִם עַם לֹא־יָדַעְתִּי יַעַבְדֻנִי׃ בְּנֵי נֵכָר
alienigenæ Filii .mihi audient auris audire Ad .mihi mentientur
46 יִתְכַּחֲשׁוּ־לִי לִשְׁמוֹעַ אֹזֶן יִשָּׁמְעוּ לִי׃ בְּנֵי נֵכָר
benedictus & ,Dominus Vivit .suis clausuris à se cingent & ,defluent
47 יִבֹּלוּ וְיַחְגְּרוּ מִמִּסְגְּרוֹתָם׃ חַי־יְהוָה וּבָרוּךְ
dans Deus .meæ salutis petra Deus exaltetur & : mea petra
48 צוּרִי וְיָרֻם אֱלֹהֵי צוּר יִשְׁעִי׃ הָאֵל הַנֹּתֵן
me educens Et .me subtus populos submittens & ,mihi vindictas
49 נְקָמֹת לִי וּמוֹרִיד עַמִּים תַּחְתֵּנִי׃ וּמוֹצִיאִי
rapinarum viro à ,me elevabis meis insurgentibus ab & ,meis inimicis ab
מֵאֹיְבַי וּמִקָּמַי תְּרוֹמְמֵנִי מֵאִישׁ חֲמָסִים
.me liberabis
תַּצִּילֵנִי׃

Versio VUL. LAT.

25 Et restituet mihi Dominus se-
cundùm justitiam meam: et se-
cundùm munditiam manuum
mearum, in conspectu oculorũ
26 suorum. Cum sancto sanct⁹ e-
ris: & cum robusto perfectus.
27 Cum electo elect⁹ eris: & cum
28 perverso pverteris. Et populũ
pauperé salvum facies: oculisq;
29 tuis excelsos humiliabis. Quia
tu lucerna mea, Dñe: et tu, Dñe,
30 illuminabis tenebras meas. In
te enim currã accinctus: in Deo
31 meo transiliã murũ. Deus, im-
maculata via ejus, eloquiũ Dñi
igne examinatum: scutũ est o-
32 mnium sperantium in se. Quis
est Deus præter Dñm: & quis
33 fortis præter Deũ nostrũ? De⁹
qui accinxit me fortitudine: &
complanavit pfectã viam meã.
34 Coæquans pedes meos cervis,
et sup excelsa mea statuens me.
35 Docens man⁹ meas ad præliũ,
& componens quasi arcũ ære-
36 um brachia mea. Dedisti mihi
clypeũ salutis tuæ: & mansue-
37 tudo tua multiplicavit me. Di-
latabis gress⁹ meos subt⁹ me:
38 & non deficient tali mei. Per-
sequar inimicos meos, & con-
teram: & non convertar donec
39 consumã eos. Consumam eos
& confringam, ut non consur-
gant: cadent sub pedibus meis.
40 Accinxisti me fortitudine ad
prælium: incurvâsti resistentes
41 mihi subt⁹ me. Inimicos meos
dedisti mihi dorsum; odientes
42 me, & disperdã eos. Clamabũt,
& non erit qui salvet; ad Dñm,
43 & non exaudiet eos. Delebo
eos ut pulveré terræ: quasi lu-
tum platearum comminuã eos
44 atque confringã. Salvabis me
à contradictionib⁹ populi mei:
custodies me in caput Gentiũ:
populus, quem ignoro, serviet
45 mihi. Filii alieni resistent mi-
hi, auditu auris obedient mihi.
46 Filii alieni defluxerunt, & con-
47 trahentur in angustiis suis. Vi-
vit Dñs, & benedict⁹ De⁹ me⁹:
et exaltabitur De⁹ fortis salutis
48 meæ. Deus qui das vindictas
mihi, & dejicis populos sub
49 me. Qui educis me ab inimicis
meis, & à resistentib⁹ mihi ele-
vas me: à viro iniquo libera-
bis me.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ ἀποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην
μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου (ο)
26 ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Μετὰ ὁσίου ὁσιω-
27 θήσῃ, καὶ μετὰ ἀνδρὸς τελείου τελειωθήσῃ. Καὶ
μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ (π)
28 στρεβλωθήσῃ. Καὶ τὸν λαὸν τὸν πτωχὸν σώσεις, καὶ
29 ὀφθαλμοὺς ἐπὶ μετεώρων ταπεινώσεις. Ὅτι
σὺ ὁ λύχνος μου κύριε, καὶ (ρ) κύριος ἐκλάμ-
30 ψει μοι τὸ σκότος μου. Ὅτι ἐν σοὶ δραμοῦ-
μαι μονόζωνος, καὶ ἐν τῷ (σ) θεῷ μου ὑπερβή-
31 σομαι τεῖχος. Ὁ ἰσχυρὸς, ἄμωμος ἡ ὁδὸς
αὐτοῦ. τὸ ῥῆμα (τ) κυρίου κραταιὸν πεπυρω-
μένον· ὑπερασπιστής ἐστι πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν
32 (υ) ἐπ᾽ αὐτόν. Τίς ἰσχυρὸς πλὴν κυρίου; καὶ
33 τίς κτίστης ἔσται πλὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν; Ὁ ἰσχυ-
ρὸς ὁ κραταιῶν με δυνάμει, καὶ (φ) ἐξετίνα-
34 ξεν ἄμωμον τὴν ὁδόν μου. Τιθεὶς τοὺς πόδας
μου ὡς ἐλάφων, καὶ ἐπὶ τὰ ὕψη ἱστῶν με.
35 Διδάσκων χεῖράς μου εἰς πόλεμον, καὶ κα-
τάξας τόξον (χ) χαλκοῦν ἐν βραχίονί μου.
36 Καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας μου,
37 (ψ) καὶ ἡ ὑπακοή σου ἐπλήθυνέ με. Εἰς
πλατυσμὸν εἰς τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω
38 μου, καὶ οὐκ ἐσαλεύθησαν τὰ σκέλη μου. Διώξω
ἐχθρούς μου, καὶ (ω) ἀφανιῶ αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀνα-
39 στρέψω (α) ἕως ἂν συντελέσω αὐτούς. (β) Καὶ
θλάσω αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀναστήσονται, καὶ πεσοῦνται
40 ὑπὸ τοὺς πόδας μου. Καὶ ἐνισχύσεις με δυνάμει
εἰς πόλεμον, κάμψεις τοὺς †ἐπανισταμένους μοι
41 ὑποκάτω μου. Καὶ τοὺς ἐχθρούς μου ἔδωκάς μοι
νῶτον, τοὺς μισοῦντάς με, καὶ ἐθανάτωσας αὐ-
42 τούς. Βοήσονται, καὶ οὐκ (γ) ἔστι βοηθὸς, πρὸς κύρι-
43 ον, καὶ οὐκ (δ) ἐπήκουσεν αὐτῶν. Καὶ ἐλέανα αὐτοὺς
ὡς χοῦν γῆς. ὡς πηλὸν ἐξόδων ἐλέπτυνα αὐ-
44 τούς. Καὶ ῥύσῃ με ἐκ μάχης λαῶν, φυλάξεις
με εἰς κεφαλὴν ἐθνῶν. λαὸς ὃν οὐκ (ε) ἔγνω
45 ἐδούλευσάν μοι. Υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό
46 μοι, εἰς ἀκοὴν ὠτίου (ζ) ἤκουσάν μου. Υἱοὶ
ἀλλότριοι ἀπορριφήσονται, καὶ σφαλοῦσιν ἐκ
47 τῶν συγκλεισμῶν αὐτῶν. Ζῇ κύριος, καὶ εὐλο-
γητὸς ὁ φύλαξ μου, καὶ (η) ὑψωθήσεται ὁ θεός
48 μου ὁ φύλαξ τῆς σωτηρίας μου. (θ) Ἰσχυρὸς κύρι-
ος ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοὶ, παιδεύων λαοὺς
49 ὑποκάτω (ι) μου, Καὶ ἐξάγων με ἐξ ἐχθρῶν
μου· καὶ ἐκ τῶν ἐπεγειρομένων μοι ὑψώσεις με, ἐξ
ἀνδρὸς ἀδικημάτων ῥύσῃ με.

Et reddet mihi Dominus secun- 25
dùm justitiam meã: & secundùm
puritatem manuum mearum in
conspectu oculorum ejus. Cum 26
sancto sanctificaberis: et cum vi-
ro (i) perfecto perfect⁹ eris. Et cũ 27
electo electus eris: & cum perver-
so perverteris. Et populum (k) in- 28
opem salvabis: & (l) oculos super
excelsos, humiliabis. Quoniam tu 29
(m) lucerna mea, Domine: & Do-
min⁹ illuminabit mihi tenebras
meas. Quoniam in te curram ac- 30
cinctus: & in Deo meo transgre-
diar murum. (n) Fortis, immacu- 31
lata via ejus. Verbum Domini (o)
potens, igni examinatũ: protector
est omnibus confidentibus super
eum. (p) Quis fortis præter Domi- 32
num? et quis creator erit præter
Deum nostrum? Fortis, confortans 33
me virtute: (q) explanavit imma-
culatam viam meam. Ponens pe- 34
des meos, tanquam cervorum, &
super excelsa statuens me. Docens 35
manus meas ad prælium, & con-
fringens arcum æneum in brachio
meo. Et dedisti mihi protectionem 36
salutis meæ: & (r) placabilitas
tua multiplicavit me In (s) lati- 37
tudinẽ in gressib⁹ meis subt⁹ me:
et non vacillãrunt (t) crura mea. 38
Persequar inimicos meos, et dele-
bo eos: et non revertã, donec con-
summavero eos. Et confringam e- 39
os, & non resurgent: & cadent
subtus pedes meos. Et confortabis 40
me virtute ad prælium: curvabis
eos, qui insurgunt mihi, subt⁹ me.
Et inimicos meos dedisti mihi 41
dorsum, eos qui odio habent me:
et morti tradidisti eos. Clamabũt, 42
& non est adjutor: ad Dominum,
et non exaudivit eos. Et contri- 43
vi eos, tanquam pulverem terræ:
tanquam lutum viarũ comminui
eos. Et erues me de (u) pugna po- 44
pulorum: custodies me in caput
gentium. Populus, quem non (x)
novit, servierunt mihi. Filii alieni 45
mentiti sunt mihi: in auditu au-
ris audierũt me. Filii alieni abji- 46
cientur, & contremiscent è clau-
suris suis. Vivit Dñs, et benedict⁹ 47
custos meus: et exaltabitur Deus
meus custos salutis meæ. Fortis 48
Dominus, dans vindictas mihi, castigans populos sub me. Et educens me ex inimi- 49
cis meis, et de insurgentibus mihi exaltabis me: à (y) viro iniquitatum eripies me.

MS.A. (ο) ἐναντίον (π) διαστρέψεις. Καὶ σὺ (ρ) κύριός μου ἐκλάμψεις (σ) θεῷ ὑπερ-
βήσομαι (τ) κυρίου πεπυρωμένον· (υ) ἐπ᾽ αὐτῷ. (φ) ἐξέτεινεν (χ) χαλκοῦν τοὺς βρα-
χίονάς μου. (ψ) καὶ ὑπακοή (ω) ἀφανίσω (α) ἕως συντελέσω (β) Καὶ τρίψω αὐτοὺς, καὶ
θλάσω †ἐπανισταμένους (γ) ἔσται (δ) ὑπήκουσεν (ε) ἔγνων ἐδούλευσέν (ζ) ὑπήκουσε (η) ὑ-
ψωθήτω ὁ φύλαξ σωτηρίας (θ) Ὑψηλὸς κύριος (ι) μου, Καὶ *ἐκ τῶν ἐπανισταμένων μοι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וִישַׁב וְאָתִיב יְיָ לִי כִּזְכוּתִי כִּבְרִירוּתִי קֳדָם מֵימְרֵיהּ׃ עִם עִם אַבְרָהָם דְּאִשְׁתְּכַח חֲסִיד קֳדָמָךְ
26 בְּכֵין אַסְגֵּיתָא לְמֶעְבַּד חִסְדָּא עִם זַרְעֵיהּ יִצְחָק דַּהֲוָה שְׁלִים בְּדַחַלְתָּךְ בְּכֵן אַשְׁלֶמְתָּא מֵימַר
27 רְעוּתָךְ לְמֶעְבַּד עִמֵּיהּ׃ עִם עִם יַעֲקֹב דְּהַלֵּיךְ בִּבְרִירוּתָא קֳדָמָךְ בְּחַרְתָּא בְנוֹהִי מִכָּל עַמְמַיָּא
וְאַפְרֵשְׁתָּא זַרְעֵיהּ מִכָּל פְּסוּלָא פַּרְעֹה וּמִצְרָאֵי דַּחֲשִׁיבוּ מַחְשְׁבָן עַל עַמָּךְ בַּלְבֵּלְתִּנּוּן
28 בְּמַחְשְׁבָתְהוֹן׃ וְאֶת וְיָת עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּמִתְקְרַן בְּעָלְמָא הָדֵין עַם חֲשִׁיךְ אַתְּ עָתִיד
29 לְמִפְרַק וּבְמֵימְרָךְ תַּקִּיפָא דְּמִתְגַּבְּרִין עֲלֵיהוֹן תַּמְאִיךְ׃ כִּי אֲרֵי אַתְּ הוּא מָרֵי נְהוֹרֵיהּ
30 דְּיִשְׂרָאֵל יְיָ וַיְיָ יַפְּקִנַּנִי מֵחֲשׁוֹכָא לִנְהוֹרָא וְיַחְזִנַּנִי בְּעָלְמָא דְעָתִיד לְמֵיתֵי לְצַדִּיקַיָּא׃ אֲרֵי
31 בְּמֵימְרָךְ אַסְגֵּי מַשְׁרְיָן וּבְמֵימַר אֱלָהִי אֲכַבֵּשׁ כָּל כְּרַכִּין תַּקִּיפִין׃ הָאֵל אֱלָהָא דְּכֵיוָנָא
32 אוֹרְחֵיהּ אוֹרָיְתָא דַּיְיָ בְּחִירָא הִיא תַּקִּיף הוּא לְכָל דִּי מִתְרַחֲצִין עֲלוֹהִי׃ כִּי בְּכֵן עַל נִסָּא
וּפוּרְקָנָא דִּי תַעְבֵּיד לִמְשִׁיחָךְ וְלִשְׁאָרָא דְעַמָּךְ דְּאִשְׁתְּאָרוּן יוֹדוּן כָּל עַמְמַיָּא אוּמַיָּא
וְלִישָׁנַיָּא וְיֵימְרוּן לֵית אֱלָהָא אֶלָּא יְיָ אֲרֵי לֵית בַּר מִנָּךְ וְעַמָּךְ יֵימְרוּן לֵית דְּתַקִּיף אֶלָּא
33 34 אֱלָהָנָא׃ הָאֵל אֱלָהָא דְּסָעֵיד לִי בְּחֵילָא וּמְתַקֵּן שְׁלִים אוֹרְחִי׃ מְשַׁוֶּה מְשַׁוֵּי רַגְלַי קַלִּילִין
35 כְּאַיַּלְתָּא וְעַל בֵּית תּוּקְפִּי יְקִימִנַּנִי׃ מְלַמֵּד מַלִּיף יְדַי לְמֶעְבַּד קְרָבָא וּמַתְקִף בְּקֶשֶׁת נְחָשָׁא
36 37 דְּרָעַי׃ וַתִּתֶּן וִיהַבְתְּ לִי תְּקוֹף וּבְפוּרְקָנָךְ וּבְמֵימְרָךְ אַסְגִּיתָנִי׃ תַּרְחִיב אַסְגֵּיתָא בְּסִיעָתִי
38 תְּחוֹתַי וְלָא אִזְדַּעְזְעָה רְכוּבָתִי׃ אֶרְדְּפָה רְדַפִית סָנְאַי וְשֵׁיצֵיתִנּוּן וְלָא תָבֵית עַד דִּי
39 גְּמַרְתִּנּוּן׃ וָאֲכַלֵּם וְשֵׁיצֵיתִנּוּן וּגְמַרְתִּנּוּן וְלָא יְכִילוּ לְמֵיקָם וּנְפַלוּ קְטִילִין תְּחוֹת פַּרְסַת
40 רַגְלָי׃ וַתַּזְרֵנִי וְסַעֲדְתַּנִי בְּחֵילָא לְמֶעְבַּד קְרָבָא תַּבַּרְתָּא עַמְמַיָּא דְּקָיְמִין לְאַבְאָשָׁא לִי
41 42 תְּחוֹתָי׃ וְאֹיְבַי וְסָנְאַי תַּבַּרְתָּא קֳדָמַי מְחַזְרֵי קְדָל בַּעֲלֵי דְבָבַי וְשֵׁיצֵיתִנּוּן׃ יִשְׁעוּ בְּעוֹ סְעֵיד
43 וְלֵית לְהוֹן פָּרִיק מְצַלַּן קֳדָם יְיָ וְלָא מְקַבֵּיל צְלוֹתְהוֹן׃ וְאֶשְׁחָקֵם וּדְשַׁשְׁתִּנּוּן כְּעַפְרָא
44 דְאַרְעָא כְּסֵין שׁוּקִין בְּעַטִּית בְּהוֹן רְפַסְתִּנּוּן׃ וַתְּפַלְּטֵנִי וְתַשֵּׁיזְבִנַּנִי מִפַּלְגּוּת עַמָּא תְּמַנֵּינִי
45 רֵישָׁא לְעַמְמַיָּא עַמָּא דְּלָא יְדַעִית יִפְלְחוּנַנִי׃ בְּנֵי בְּנֵי עַמְמַיָּא יִתְכַּדְּבוּן לִי לְשֵׁמוּעַ אוּדְנִין
46 47 יִשְׁתַּמְעוּן לִי׃ בְּנֵי בְּנֵי עַמְמַיָּא יִסּוּפוּן וְיִזּוּעוּן מִבִּירָנְיָתְהוֹן׃ בְּכֵין עַל נִסָּא וּפוּרְקָנָא דַעֲבַדְתָּא
לְעַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל אוֹדִיאוּ וַאֲמַרוּ קַיָּם הוּא יְיָ וּבְרִיךְ תַּקִּיפָא דְמִן קֳדָמוֹהִי מִתְיְהִיב לָנָא
48 תְּקוֹף וּפוּרְקָן וּמְרוֹמַם אֱלָהָא תְּקוֹף פּוּרְקָנַנָא׃ הָאֵל אֱלָהָא דַּעֲבַד פּוּרְעָנוּתָא לִי וְתַבַּר
49 עַמְמַיָּא דְּקָיְמִין לְאַבְאָשָׁא לִי תְּחוֹתָי׃ וּמוֹצִיאִי וּפָרְקִי מִסָּנְאַי וְעַל דְּקָיְמִין לְאַבְאָשָׁא לִי
תִּתְגַּבַּרְנִי מִגּוֹג וּמִמַּשְׁרִית עַמְמִין חָטוֹפִין דְּעִמֵּיהּ תְּשֵׁיזְבִנַּנִי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et reddidit Dominus mihi secundùm meritum meum, juxta purita- 25
tem meam ante dictum ejus. *Cum* Abraham qui inventus est pius 26
ante te, ideò multiplicâsti facere misericordiam cum semine ejus Isaac qui
fuit perfect⁹ in timore tuo; idcircò perfecisti dictum voluntatis tuæ *facere*
cum illo. *Cum* Jaghacob qui ambulavit in puritate ante te, elegisti filios 27
ejus ab omnib⁹ gentibus, *& separâsti semen ejus ab omni prophano.* Par-
gho & Miszraæos qui excogitârant cogitationes super populum tuum,
confudisti illos in cogitationibus suis. Et populum *domus Israel, qui vo-* 28
cantur in hoc mundo populus miser, tu futur⁹ es ut salves, & in dicto tuo
forti eos qui invalescunt super illos, humiliabis. Quia tu ipse Dñs lux 29
ipsius Israel Domine: & Dñs educet me de obscuritate in lucem, & videre
faciet me in seculo quod futurum est ut eveniat justis. Quia in dicto tuo 30
multiplicabo castra, & in dicto Dei mei subigam omnes arces validas.
Deus est cujus rectæ sunt viæ, lex Domini electa est, *ipse* est *fortis* omnibus 31
qui confidunt in eo. *Ideo propter signum & liberationem quæ facies uncto* 32
tuo, & reliquo populo tuo qui relicti sunt, confitebuntur omnes populi, gentes
& linguæ, ac dicent: Non est Deus nisi Dñs, *quia non est præter te; & po-*
pulus tuus dicent, Non est qui sit fortis nisi Deus noster. Deus qui auxili- 33
atus est mihi in virtute, & constituit perfectam viam meam. Ponens pedes 34
meos veloces instar cervorum, & super domũ fortitudinis meæ statuit me.
Docens manus meas ad gerendum bellum, & fortificans *arcu æreo* brachia 35
mea. Et dedisti mihi fortitudinem, *& in liberatione tua* & in dicto tuo 36
multiplicâsti me. Auxisti gressus meos subtus me, & non commotus est po- 37
ples meus. Persecutus sum osores meos & disperdidi eos, & non redii 38
usq; quò consumpsi eos. Et consumpsi eos & exterminavi eos, nec potu- 39
erunt stare: & ceciderunt occisi subtus plantam pedum meorum. Et ro- 40
borâsti me in virtute ad gerendum bellum; fregisti populos, qui insurge-
bant ut malefacerent mihi, subtus me. Et inimicos meos fregisti ante me, 41
vertentes *ante* auctores inimicitiæ meæ, et disperdidi illos. Quærentes au- 42
xilium, et non fuit eis liberator: orantes ante Dominum, et non fuit accipi-
ens orationem eorum. Et contrivi illos ut pulverem terræ; sicut lutum pla- 43
tearum calcavi eos, et conculcavi illos. Et liberâsti me de medio populi; 44
præfecisti me caput gentibus: populus quem non cognovi servierunt mihi.
Filii populorum mentiti sunt mihi; ad auditum auris obedierunt mihi. 45
Filii gentiũ defecerunt, et commoti sunt de palatiis suis. *Ideo propter signũ* 46
et liberationem quæ fecisti populo tuo, domus Israel gratias egerunt ac di- 47
xerunt: Permanet ipse Dñs, et benedictus fortis, eo quòd ab-ante eum
datur nobis robur et liberatio; et *exaltatur* Deus, robur liberationis no- 48
stræ. Deus qui facit ultionem mihi, et frangit gentes, quæ stant ut malefaci- 49
ant mihi, sub me. Qui liberas me ab osoribus meis, et contra eos qui stant
ut malefaciant mihi, roborabis me, *à Gog, et ab* exercitu *populorum* ra-
ptorum *qui cum eo* eripies me.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

25 * ܘܦܪܥܢܝ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܙܕܝܩܘܬܝ. ܘܐܝܟ ܕܟܝܘܬܐ ܕܐܝܕܝ. ܩܕܡ ܥܝܢܘܗܝ. * ܥܡ ܛܒܐ.
26 ܛܒܐ ܬܗܘܐ. ܘܥܡ ܓܒܪܐ ܕܠܐ ܡܘܡ. ܕܠܐ ܡܘܡ ܬܗܘܐ. * ܥܡ ܓܒܝܐ. ܓܒܝܐ ܬܗܘܐ.
27 ܘܥܡ ܥܩܡܐ. ܬܬܥܩܡ. * ܡܛܠ ܕܠܥܡܐ ܡܣܟܢܐ ܬܦܪܘܩ. ܘܥܝܢܐ ܪܡܬܐ. ܬܡܟܟ.
28 * ܐܢܬ ܬܢܗܪ ܫܪܓܝ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ ܢܢܗܪ ܚܫܘܟܝ. * ܡܛܠ ܕܒܟ
29 30 ܐܪܗܛ ܠܘܩܒܠ ܓܝܣܐ. ܘܒܐܠܗܝ ܐܥܒܪ ܫܘܪܐ. * ܐܠܗܐ. ܕܠܐ ܡܘܡ ܐܘܪܚܗ. ܡܐܡܪܗ ܕܡܪܝܐ.
31 ܒܚܝܪ ܘܡܥܕܪ ܠܟܠ ܕܬܟܝܠܝܢ ܥܠܘܗܝ. * ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܐܠܗܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܪܝܐ.
32 ܘܠܝܬ ܕܚܣܝܢ ܐܠܐ ܐܠܗܢ. * ܐܠܗܐ. ܕܐܣܪܢܝ ܚܝܠܐ. ܘܝܗܒ ܠܐ ܡܘܡ ܐܘܪܚܝ. * ܥܒܕ
33 34 ܪܓܠܝ ܐܝܟ ܕܐܝܠܐ. ܘܥܠ ܪܘܡܐ ܐܩܝܡܢܝ. * ܡܠܦ ܐܝܕܝ ܠܩܪܒܐ. ܘܥܒܕ ܐܝܟ ܩܫܬܐ
35 ܕܢܚܫܐ ܕܪܥܝ. * ܘܝܗܒܬ ܠܝ ܬܪܣܐ ܕܦܘܪܩܢܐ. ܘܝܡܝܢܟ ܣܡܟܬܢܝ. ܘܡܪܕܘܬܟ ܐܪܒܝܢܝ.
36 37 * ܐܪܘܝܚ ܗܠܟܬܝ ܬܚܬܝ. ܘܠܐ ܚܡܝܘ ܥܩܒܝ. * ܐܪܕܘܦ ܠܒܥܠܕܒܒܝ. ܘܐܕܪܟ ܐܢܘܢ.
38 ܘܠܐ ܐܗܦܘܟ. ܥܕܡܐ ܕܐܫܩܘܦ ܐܢܘܢ. * ܘܐܡܚܐ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܠܡܩܡ. ܘܢܦܠܘܢ
39 ܬܚܝܬ ܪܓܠܝ. * ܐܣܪܬܢܝ ܚܝܠܐ ܠܩܪܒܐ. ܘܟܦܬ ܠܕܩܝܡܝܢ ܠܩܘܒܠܝ ܬܚܬܝ. * ܘܒܥܠܕܒܒܝ
40 41 ܝܗܒܬ ܠܝ ܩܕܠܐ. ܘܣܢܐܝ ܫܬܩܬ ܐܢܘܢ. * ܢܩܥܘܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ
42 ܠܗܘܢ ܦܪܘܩܐ. ܘܢܒܥܘܢ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܢܥܢܐ ܐܢܘܢ. * ܐܕܩ ܐܢܘܢ. ܐܝܟ ܥܦܪܐ
43 ܠܘܩܒܠ ܪܘܚܐ. ܘܐܝܟ ܛܝܢܐ ܕܫܘܩܐ ܐܕܘܫ ܐܢܘܢ. * ܬܦܨܝܢܝ ܡܢ ܚܪܝܢܐ ܕܥܡܐ.
44 ܘܬܩܝܡܢܝ ܠܪܫܐ ܕܥܡܡܐ. ܥܡܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬ. ܢܫܬܥܒܕܘܢ ܠܝ. * ܒܡܫܡܥ ܐܕܢܐ ܢܫܡܥܘܢ ܠܝ.
45 ܒܢܝ ܢܘܟܪܝܐ ܢܫܬܥܒܕܘܢ ܠܝ. * ܒܢܝ ܢܘܟܪܝܐ ܢܬܟܠܘܢ ܡܢ ܫܒܝܠܝܗܘܢ.
46 ܘܢܚܓܪܘܢ. * ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܘܡܒܪܟ ܗܘ ܡܥܫܢܢܝ. ܘܢܬܪܘܡ ܐܠܗܐ ܦܪܘܩܝ.
47 48 * ܐܠܗܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܬܒܥܬܐ. ܫܥܒܕ ܥܡܡܐ ܬܚܬܝ. * ܘܡܦܨܐ ܠܝ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝ.
49 ܘܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠܝ. ܐܪܝܡܢܝ. ܘܡܢ ܓܒܪܐ ܕܥܘܠܐ. ܦܨܝܢܝ.

Idcirco rependit mihi Dominus secundùm 25
justitiam meam & secundùm puritatem ma-
nuum mearum coram oculis ejus. Cùm bo- 26
no bonus eris, & cum viro integro integer e-
ris. Cum electo electus eris, & cum obliquo 27
obliquè te geres. Tu enim populum paupe- 28
rem servabis, oculos autem elatos deprimes.
Tu illuminabis lucernam meam, Dominus 29
Deus meus illustrabit tenebras meas. Nam p 30
te curram adversùs turmam, & per Deum
meum transiliam murum. Dei via est imma- 31
culata, eloquium Domini purgatissimum, o-
pem ferens omnibus in eo confidentibus.
Nullus est enim Deus præter Dominum, nec 32
est qui sit Potens, nisi Deus noster; Deus qui 33
cinxit me robore, & reddidit immaculatam
viam meam: Fecit pedes meos quasi cervi- 34
nos, & super editum *locum* me constituit:
Qui manus meas ad bellum instruxit, & for- 35
tia reddidit quasi arcum æneum brachia mea:
Et dedisti mihi clypeum salutis, & dextera 36
tua fulciet me: & correptio tua enutriet me:
Dilatâsti gressus meos subtus me, ne vacilla- 37
rent vertebræ meæ. Persequar inimicos me- 38
os, & assequar illos, nec revertar donec ab-
sumam eos. Percutiam illos ita ut surgere 39
nequeant, sed cadant sub pedes meos. Ac- 40
cinges me robore in prælio, & insurgentes in
me, subtus me prosternes. Cervicem inimi- 41
corum meorum exposuisti mihi, & osores me-
os, silentio involvam. Clamabunt ad Do- 42
minum, at non erit eis salvator: rogabunt
Dominum, at non respondebit eis. Commi- 43
nuam eos tanquam pulverem contra faciem
venti, & veluti lutum platearum conculcabo
eos. Eripies me à contentionibus populi, 44
constitues me caput gentium: Populus quem
non noveram, servient mihi. Auditu auris 45
obedient mihi; filii alienigenæ subdent se mi-
hi. Filii alienigenæ continebunt se à viis 46
suis, & claudicabunt. Vivat Dominus, & 47
benedictus sit roborator meus. Exaltare De-
us servator meus, Deus qui concessisti mihi 48
vindictam, populos sub me subjecisti: Qui 49
me ab inimicis meis eripuisti, ab his etiam
qui insurgunt in me erue me, & à viris ini-
quis libera me.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 26 * فجازاني الرب ببري * وكافاني بزكاة يدي امامه * ما اعدلك يا رب * لانك تكون مع الصالح
27 صالحا * ومع الرجل الخبيث لتكون منكبا * ومع المنكب تكون منكبا * ومع الملتوي
28 29 المعوج معوجا * من اجل انك تخلص الشعب المسكين * وتواضع الاعين المتعظمة * انت
30 تضيء سراجي يا ربي والاهي * بك تضيء ظلمتي * لاني انا اقوى بك ان اسعى في طلب
31 المشبهين بك يا الاهي * وبقوتك اعبر السور * من اجل ان الله عدل * لا عيب في طرقه *
32 وقول الرب مجرب بالصدق * ناصر جميع المتوكلين عليه * لانه ليس الاه غير الرب * وليس
33 34 منيع عزيز غير الاهنا * الله الهي القوة من قبله * صير طريقي بلا عيب * وثبت قدمي
35 وصلبها مثل ارجل الايل * واقامني ارفع المواضع * علم يدي القتال * وشدد ذراعي مثل
36 37 قوس النحاس * دفع الي ترس الخلاص * يمينك تعينني * وتواضعك يعظمني * وسعت خطاي *
38 ولم تضعف اقدامي * اطلب اعدائي فادركهم * ولا ارجع حتى افنيهم * اهزمهم فلا يقدرون
39 على النهوض * بل يسقطون تحت قدمي * لانك تلبسني القوة في الحرب * وتصرع تحت الذين
40 يثبون علي * وتوليني رقاب اعدائي امامي * ومبغضي حتى اصمت شانئي * يصرخون الى الرب فلا
41 42 يكن لهم مخلص * يطلبون الى الرب فلم يستجب لهم * اذريهم مثل التراب الذي تذريه
43 الرياح * وادوسهم كما يداس الزرع في السكك * تنجيني من احكام الشعب * تصيرني راسا للشعوب *
44 يخدمني الشعب الذي لا اعرفه * يسمعون قولي ويطيعون الابناء الغرباء * فسمع ابناء الغرباء
45 46 عن طريقهم * يعرجون عن سبلهم * تبارك الله الحي الذي يقويني * اعظم الله الخلاص *
47 الاهي الذي انتقم لي * صير الشعوب حولي خاضعين * نجاني من اعدائي * ورفعني على
48 49 الذين قاموا علي * انقذني من الرجال الائمة *

Propterea retribuit mihi Dominus secun- 25
dùm justitiam meam, & rependit mihi
secundùm innocentiam manuum mearum
coram ipso. Quàm justus es O Domine! 26
nam cum bono bonus es, & cum viro im-
probo malè te geris: Cum electo electus 27
es, & cum obliquo æque perverso perver-
sus. Tum quia populum miserum tu libe- 28
ras & oculos sese efferentes humilias. Tu 29
accendis lucernam meam O Domine mi
& Deus meus, per te clarescent tenebræ
meæ. Ego enim per te facultatem adipi- 30
scar currendi post eos qui sunt tui similes
O Deus meus, tuáque virtute transiliam
murum. Quoniam Deus justissimus est, 31
& nullum in viis ejus vitium: sermo Do-
mini est in veritate probatissimus, auxili-
um præbens omnibus in eo confidentibus.
Nullus est enim Deus præter Dominum, 32
neque Fortis ac Potens præter Deum no-
strum. Deus præstitit mihi robur à se, 33
viam meam fecit irreprehensibilem: Et 34
firmos solidósque reddidit pedes meos ut
pedes cervorum, & collocavit me in edi-
tissimo locorum: Edocuit manus meas 35
prælium, & roboravit brachia mea ut ar-
cum æneum: Dedit mihi clypeum salu- 36
tis. Dextera tua opem ferat mihi, & hu-
militas tua magnificet me. Dilatâsti gres- 37
sus meos, nec debilitati sunt pedes mei.
Quæram inimicos meos, et apprehendam 38
illos, & non revertar donec exterminem
eos. Quos perimam, nec valebunt surgere; 39
sed corruent sub pedes meos: Quia tu sup- 40
peditas mihi vires in certamine, & subter
me prosternis eos qui me adoriuntur.
Hostium meorum cervices comminuisti 41
mihi, & osores meos. Vociferabuntur ad Do- 42
minum, & non erit qui salvet: ad Do-
minum, & non exaudiet eos. Comminuam 43
eos tanquam pulverem quem
dispergunt venti, & calcabo eos quem-
admodum calcatur semen in viis ru-
tis. Liberabis me à judiciis populi, 44
constitues me principem gentium: mini-
strabit mihi populus quem non cognosco:
Audient sermonem meum, & obedient 45
mihi filii alieni: Retrahent se filii alieni 46
à via sua, excæcabuntur à semitis suis.
Benedictus sit Deus vivus qui me corro- 47
borat, magnificò Deum servatorem. De- 48
um qui ultus est mihi, posuit
populos circum me subjectos, Eripuit me 49
ab hostibus meis, & protexit me ab iis qui
surrexerant adversum me, liberavit me à
viris iniquis.

שמואל ב : כג

.pſallam tuo nomini & ,gentibus in Domine tibi confitebor Propterea
עַל־כֵּן אוֹדְךָ יְהוָה בַּגּוֹיִם וּלְשִׁמְךָ אֲזַמֵּר׃ 50
,David ſuo *uncto* miſericordiam faciens & ,ſui regis *ſalutum* *Turris*
מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה־חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד 51
.ſeculum in uſque ejus ſemini &
וּלְזַרְעוֹ עַד־עוֹלָם׃

CAP. XXIII. כג

dixit & ,Iſai filius David Dixit .noviſſima David verba hæc Et
וְאֵלֶּה דִּבְרֵי דָוִד הָאַחֲרֹנִים נְאֻם דָּוִד בֶּן־יִשַׁי וּנְאֻם 1
pſalmis jucundus & ,Jahacob Dei *unctus* ,excelſus conſtitutus vir
הַגֶּבֶר הֻקַם עָל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וּנְעִים זְמִרוֹת
ſuper ejus ſermo & ,me *in* eſt locutus Domini Spiritus .Iſrael
יִשְׂרָאֵל׃ רוּחַ יְהוָה דִּבֶּר־בִּי וּמִלָּתוֹ עַל־ 2
: Iſrael *petra* eſt locutus mihi ; Iſrael Deus Dixit .meâ linguâ
לְשׁוֹנִי׃ אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לִי דִבֶּר צוּר יִשְׂרָאֵל 3
lux ſicut Et .Dei *timoris* dominator juſtus ,*homine in* *dominans*
מוֹשֵׁל בָּאָדָם צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים׃ וּכְאוֹר 4
pluvia à ſplendore à *denſitates* *non* manè : ſol orietur matutina
בֹּקֶר יִזְרַח־שָׁמֶשׁ בֹּקֶר לֹא עָבוֹת מִנֹּגַהּ מִמָּטָר
quia ,Deo cum mea domus ſic non Quia .terra de *germen*
דֶּשֶׁא מֵאָרֶץ׃ כִּי־לֹא־כֵן בֵּיתִי עִם־אֵל כִּי 5
: cuſtoditum & ,omnibus in diſpoſitum mihi poſuit *ſeculi* pactum
בְרִית עוֹלָם שָׂם לִי עֲרוּכָה בַכֹּל וּשְׁמֻרָה
.faciet germinare non quia ,voluntas omnis & ,mea ſalus cuncta quoniam
כִּי־כָל־יִשְׁעִי וְכָל־חֵפֶץ כִּי־לֹא יַצְמִיחַ׃
.capient manu in non quia ; *ipſi* univerſi *motus ſpina* tanquam *belial* Et
וּבְלִיַּעַל כְּקוֹץ מֻנָד כֻּלָּהַם כִּי־לֹא בְיָד יִקָּחוּ׃ 6
igne *in* & :lanceæ ligno & ,ferro replebitur ,eas *in* tetigerit vir Et
וְאִישׁ יִגַּע בָּהֶם יִמָּלֵא בַרְזֶל וְעֵץ חֲנִית וּבָאֵשׁ 7
fortium nomina Iſta .*manſione* in comburentur comburendo
שָׂרוֹף יִשָּׂרְפוּ בַּשָּׁבֶת׃ אֵלֶּה שְׁמוֹת הַגִּבֹּרִים 8
ipſe ,*tertiarius* caput ſapiens *ſede* in Sedens :David ipſi qui
אֲשֶׁר לְדָוִד יֹשֵׁב בַּשֶּׁבֶת תַּחְכְּמֹנִי רֹאשׁ הַשָּׁלִשִׁי הוּא
.una vice in *occiſos* octingentos *ſuper* ,Heſnita Hadino
עֲדִינוֹ הָעֶצְנִי עַל־שְׁמֹנֶה מֵאוֹת חָלָל בְּפַעַם אֶחָד׃
fortes tres inter ,Achochi filii Dodo filius Elhazar eum poſt Et
וְאַחֲרוֹ אֶלְעָזָר בֶּן־דֹּדִי בֶּן־אֲחֹחִי בִּשְׁלֹשָׁה גִבֹּרִים 9
illic erant *collecti* ,Peliſthæos *in eos probris afficiendo in* ,David cum
עִם־דָּוִד בְּחָרְפָם בַּפְּלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ־שָׁם
,ſurrexit Ipſe .Iſrael viri aſcenderunt & ,prælium in
לַמִּלְחָמָה וַיַּעֲלוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל׃ הוּא קָם 10
adhæreret & ,ejus manus *defatigaretur quo uſque* ,Peliſtim *in* percuſſit &
וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים עַד כִּי־יָגְעָה יָדוֹ וַתִּדְבַּק
die in magnam ſalutem Dominus fecit Et .gladium ad ejus manus
יָדוֹ אֶל־הַחֶרֶב וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה בַּיּוֹם
.ſpoliandum ad tantùm eum poſt *revertebantur* populus & :illa
הַהוּא וְהָעָם יָשֻׁבוּ אַחֲרָיו אַךְ לְפַשֵּׁט׃

Verſio VULG. LAT.

50 Propterea confitebor tibi, Domine, in gentibus : & nomini 51 tuo cantabo. Magnificans ſalutes regis ſui, & faciens miſericordiam chriſto ſuo David, et ſemini ejus in ſempiternum.

CAP. XXIII.

1 Hæc autem ſunt verba David noviſſima. Dixit David filius Iſai : dixit vir, cui conſtitutum eſt de chriſto Dei Jacob, 2 egregius pſaltes Iſrael; Spiritus Domini locutus eſt per me, & ſermo ejus per linguam me- 3 am. Dixit Deus Iſrael mihi, locutus eſt Fortis Iſrael, Dominator hominum, juſtus domi- 4 nator in timore Dei. Sicut lux auroræ, oriente Sole, manè abſque nubibus rutilat, & ſicut pluviis germinat herba de ter- 5 ra. Nec tanta eſt domus mea apud Deum, ut pactum æternũ iniret mecum, firmum in omnibus atque munitum. Cuncta enim ſalus mea, & omnis voluntas : nec eſt quidquam ex 6 ea quod non germinet. Prævaricatores autem quaſi ſpinæ evellentur univerſi : quæ non 7 tolluntur manibus. Et ſi quis tangere voluerit eas, armabitur ferro & ligno lanceato, ignéque ſuccenſæ comburentur 8 uſque ad nihilũ. Hæc nomina fortium David. Sedens in cathedra ſapientiſſimus princeps inter tres, ipſe eſt quaſi tenerrimus ligni vermiculus, qui octingentos interfecit impetu 9 uno. Poſt hunc, Eleazar filius patrui ejus Ahohites inter tres fortes, qui erant cum David quando exprobraverunt Philiſthiim, & congregati ſunt il- 10 luc in prælium. Cúmque aſcendiſſent viri Iſrael, ipſe ſtetit & percuſſit Philiſthæos, donec deficeret manus ejus, & obrigeſceret cum gladio : fecítque Dominus ſalutem magnam in die illa : & populus qui fugerat, reverſus eſt ad cæſorum ſpolia detrahenda.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

50 Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν τοῖς 51 ἔθνεσι, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. Μεγαλύνων (x) τὰς σωτηρίας βασιλέως αὐτοῦ, καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτοῦ τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

MS.A. (x) σωτηρίας

Propter hoc confitibor tibi, Domine, in gentibus: & in nomine tuo pſallam. Magnificans ſalutes regis ſui, & faciens miſericordiam chriſto ſuo David, & ſemini ejus, uſq; in ſeculum. 50 51

ΚΕΦ. κγ'.

1 Καὶ οὗτοι οἱ λόγοι Δαυὶδ οἱ ἔσχατοι. πιστὸς Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, καὶ πιστὸς (α) ἀνὴρ ὃν ἀνέστησε κύριος ἐπὶ χριστὸν (β) θεοῦ Ἰακὼβ, καὶ 2 εὐπρεπεῖς ψαλμοὶ Ἰσραήλ. Πνεῦμα κυρίου ἐλάλησεν ἐν ἐμοὶ, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ἐπὶ 3 γλώσσης μου. Λέγει ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἐμοὶ ἐλάλησε (γ) φύλαξ ἐξ Ἰσραὴλ παραβολήν· Εἶπον ἐν ἀνθρώπῳ, Πῶς (δ) κραταιώσητε (ε) 4 φόβον χριστοῦ; Καὶ ἐν φωτὶ θεοῦ πρωΐας ἀνατείλαι (ζ) ἥλιος τοπρωΐ, (η) οὐ κύριος παρῆλθεν ἐκ φέγγους, καὶ ὡς ἐξ ὑετοῦ χλόης ἀπὸ 5 γῆς. Οὐ γὰρ (θ) οὕτως ὁ οἶκός μου μετὰ ἰσχυροῦ· διαθήκην γὰρ αἰώνιον (ι) ἔθετό μοι ἑτοίμην ἐν παντὶ καιρῷ πεφυλαγμένην· ὅτι πᾶσα σωτηρία μου καὶ πᾶν θέλημα, ὅτι οὐ μὴ (κ) βλα- 6 στήσῃ ὁ παράνομος. Ὥσπερ ἄκανθα ἐξωσμένη πάντες (λ) οὗτοι, ὅτι οὐ χειρὶ ληφθήσονται, 7 Καὶ (μ) ἀνὴρ οὐ κοπιάσει ἐν αὐτοῖς· καὶ πλῆρες σιδήρου, καὶ ξύλον δόρατος, καὶ ἐν πυρὶ καύσει, (ν) καὶ καυθήσονται αἰσχύνην αὐτῶν. 8 Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν (ξ) Δαυίδ· Ἰεβοσθὲ ὁ Χαναναῖος ἄρχων τοῦ τρίτου (ο) ἐστιν· (π) Ἀδινὼν ὁ Ἀσωναῖος, οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ὀκτακοσίους στρατιώτας εἰσάπαξ. 9 Καὶ μετ' αὐτοῦ (ρ) Ἐλεανὰν υἱὸς πατραδέλφου αὐτοῦ, υἱὸς (σ) Δουδὶ τοῦ ἐν τοῖς τρισὶν δυνατοῖς μετὰ (τ) Δαυίδ· καὶ ἐν τῷ ὀνειδίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις, συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλε- 10 μον, Καὶ ἀνέβησαν ἀνὴρ Ἰσραήλ· αὐτὸς ἀνέστη καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις, ἕως οὗ (υ) ἐκοπίασεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ, καὶ προσεκολλήθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ πρὸς τὴν μάχαιραν. καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ὁ λαὸς ἐκάθητο ὀπίσω αὐτοῦ πλὴν ἐκδιδύσκειν.

CAP. XXIII.

Et hæc verba David ultima. 1 *Fidelis David filius Jeſſæ, & fidelis vir, (a) quem ſuſcitavit Dominus in chriſtum Dei Jacob: & decori pſalmi Iſrael. Spiritus* 2 *Domini locutus eſt in me: et verbum ejus ſuper linguam meam. Dicit Deus Iſrael, Mihi locutus* 3 *eſt (b) cuſtos ex Iſrael parabolam. Dixi in homine, Quomodò tenebitis timorem Chriſti? Et in luce* 4 *Dei matutina, exoriatur Sol manè, (c) non Dominus tranſiit à ſplendore, et tanquam ex pluvia viroris à terra. Non enim ſic do-* 5 *mus mea cum Forti. Teſtamentum enim æternum poſuit mihi paratum in omni tempore cuſtoditum. Quoniam univerſa ſalus mea, et omnis (d) voluntas: quoniam non germinabit iniquus. Sicut ſpi-* 6 *na ejecta, omnes hi: quoniam non manu ſumentur: (e) Et vir non la-* 7 *borabit in eis. Et pleni ferro : et lignum lanceæ: et in igni comburet, et comburentur confuſionem eorum. Hæc nomina potentium* 8 *David. (f) Jeboſthe Chananæus princeps tertii eſt : Adinon Aſonæus; hic eduxit gladium ſuum ſuper octingentos milites vice unâ. Et cum eis Eleanan filius pa-* 9 *trui ejus, filius (g) Dudi, qui in tribus potentibus cum David: et cùm ipſe exprobraret in alienigenas; congregati ſunt illuc in prælium, Et aſcendit vir Iſrael: ipſe* 10 *ſurrexit, et percuſſit in alienigenis; quoadusq; defatigata eſt manus ejus, et adhæſit manus ejus ad gladium. Et fecit Dominus ſalutem magnã in die illâ: et populus ſedit poſt eum tantùm ad ſpoliandum.*

MS.A. (α) ὁ ἀνὴρ (β) κυρίου θεοῦ (γ) φύλαξ Ἰσραὴλ (δ) κραταιώσατε (ε) φόβον κυρίου; Καὶ ἐν θεοῦ φωτὶ πρωΐας (ζ) ὁ ἥλιος (η) οὐ παρῆλθεν (θ) οὗτος (ι) ἑτοίμην ἔθετό μοι ἐν (κ) *βλαστήσῃ (λ) αὐτοί, (μ) ἀνὴρ κοπιάσει (ν) καὶ καυθήσεται αἰσχύνη αὐτῶν. (ξ) τοῦ Δαυίδ· (ο) αὐτός ἐστιν. (π) Ἀδεὶν ὁ Ἀσωναῖος, *ἐπὶ ὀκτακοσίους τραυματίας εἰσάπαξ. (ρ) Ἐλεάζαρ (σ) Σωσεὶ (τ) Δαυίδ· ἐν τῷ (υ) ἐκόπασεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

עַל כֵּן אוֹדֵי קֳדָמָךְ יְיָ בְּעַמְמַיָּא וּלְשְׁמָךְ אֵימַר תּוּשְׁבְּחָן׃ מַסְגֵּי לְמֶעְבַּד פּוּרְקָן עִם מַלְכֵּיהּ 50
וְעָבֵד טִיבוּ לִמְשִׁיחֵיהּ לְדָוִד וּלְזַרְעֵיהּ עַד עָלְמָא׃ 51
כג
וְאִלֵּין פִּתְגָּמֵי נְבוּאַת דָּוִד דְּאִתְנַבֵּי לְסוֹף עָלְמָא לְיוֹמֵי נֶחָמְתָא דַּעֲתִידִין לְמֵיתֵי אֲמַר דָּוִד 1
בַּר יִשַׁי וַאֲמַר גַּבְרָא דְּמַרְבָּא לְמַלְכוּ מְשִׁיחָא בְּמֵימַר אֱלָהֵיהּ דְּיַעֲקֹב וְתַקֵּין לְמִמְנֵי בְחֵיךְ
מְבַסַּם תּוּשְׁבְּחָתֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל׃ אֲמַר דָּוִד בְּרוּחַ נְבוּאָה דַּיְיָ אֲנָא מְמַלֵּל אִלֵּין וּפִתְגָּמֵי 2
קוּדְשֵׁיהּ בְּפוּמִי אֲנָא מְסַדַּר׃ אֲמַר דָּוִד אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל עֲלַי מַלֵּל תַּקִּיפָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּשַׁלִּיט 3
בִּבְנֵי אֱנָשָׁא קוּשְׁטָא דָּאֵין אֲמַר לְמַנָּאָה לִי מַלְכָּא דְּהוּא מְשִׁיחָא דַּעֲתִיד דִּיקוּם וְיִשְׁלוֹט
בִּדְחַלְתָּא דַּיְיָ׃ טוּבֵיכוֹן צַדִּיקַיָּא עֲבַדְתּוּן לְכוֹן עוֹבָדִין טָבִין דְּאַתּוּן עֲתִידִין לְאַנְהָרָא 4
כְּזִיהוֹר יְקָרֵיהּ כִּנְהוֹר צַפְרָא דְּאָזֵיל וְתַקֵּין וּכְשִׁמְשָׁא דַּעֲתִיד לְאַנְהָרָא כְּזִהוֹר יְקָרֵיהּ עַל חַד
תְּלַת מְאָה אַרְבְּעִין וּתְלָתָא כִּנְהוֹר שִׁבְעַת כּוֹכְבַיָּא שִׁבְעַת יוֹמַיָּא יַתִּיר מִכְּדֵין תִּתְרַבּוּן
וְיֵיטַב לְכוֹן דַּהֲוֵיתוּן מְחַמְּדִין לִשְׁנֵי נֶחָמְתָא דְּאָתְיָן הָא כְּאִכָּרָא דִּמְסוֹבַר בִּשְׁנֵי בַצּוֹרְתָא
דִּיחוּת מִטְרָא עַל אַרְעָא׃ אֲמַר דָּוִד יַתִּירָא מִכְּבֵן בֵּיתִי קֳדָם אֵל אֲרֵי קְיָם עָלַם קַיֵּים 5
לִי לְמֶהֱוֵי מַלְכוּתִי קַיְמָא כְּמָא דְּקַיְמִין סִדְרֵי בְרֵאשִׁית וּנְטִירָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי אֲרֵי כָּל
צָרְכַי וְכָל בָּעוּתִי קֳדָמוֹהִי מִתְעַבְדִין בְּכֵן כָּל מַלְכוּ לְקִבְלֵיהּ עוֹד לָא תִתְקַיַּם׃ וְרַשִׁיעַיָּא 6
עָבְדֵי חֶטְאָה דָּמַן לְכוּבִין דִּבְמַפְּקֵיהוֹן רַכִּיכִין לְמִקְטַף וְכַד אֱנָשׁ חָיֵס עֲלֵיהוֹן וְשָׁבֵיק לְהוֹן
אָזְלִין וְתָקְפִין עַד דְּלֵית אֶפְשַׁר לְמִקְרַב לְהוֹן בְּיַד׃ וְאַף כָּל אֱנָשׁ דִּמְשָׁרֵי לְמִקְרַב בְּחוֹבִין 7
אָזְלִין וְתָקְפִין עֲלוֹהִי עַד דְּחָפַן לֵיהּ כִּלְבוּשׁ דְּבַרְזְלָא דְּלָא יָכְלִין לֵיהּ בְּאָעֵי מוּרְנִין וְרוּמְחִין
בְּכֵן לֵית פּוּרְעָנוּתְהוֹן בְּיַד אֱנָשׁ אֱלָהֵן בְּאֶשָּׁתָא עֲתִידִין לְאִתּוֹקָדָא יִתּוֹקְדוּן בְּאִתְגְּלָאָה
בֵּית דִּינָא רַבָּא לְמִתַּב עַל כּוּרְסֵי דִינָא לְמֵדַן יָת עָלְמָא׃ אִלֵּין שְׁמָהַת גִּבָּרַיָּא דַּהֲווֹ 8
עִם דָּוִד [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] וְעַמָּא תָּבוּ בַּתְרֵיהּ בְּרַם לְחַלָּצָא קְטִילַיָּא׃ 10

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Propterea confitebor ante te Domine in gentibus, & nomini tuo dicam 50 laudes. Qui multiplicat facere liberationem cum rege ſuo, & facit be- 51 nignitatem uncto ſuo David & ſemini ejus uſq; in ſeculum.

CAP. XXIII.

Et hæc verba prophetiæ David quæ vaticinatus eſt conſummationi ſe- 1 culi, diebus conſolationis qui futuri ſunt ut veniant : Dixit David filius Iſai, & dixit vir qui ſublimatus eſt in regnum, unctus in dicto Dei Jaghacob, & conſtitutus ut præficiat in ludo ſuavitatis laudem Iſrael. Dixit Da- 2 vid in ſpiritu prophetiæ Domini, Ego loquor hæc, & verba ſanctitatis ejus in ore meo ego ordino. Dixit David, Deus Iſrael ſuper mē locutus eſt, for- 3 tis Iſrael *qui dominatur* in filiis hominis, verax judex dixit, quòd conſtitueret mihi regem, ipſe eſt Meſſias, qui futurus eſt ut ſurgat & dominetur in timore Dñi. Beati vos juſti, feciſtis vobis facta bona, quia vos futuri 4 eſtis ut luceatis *ut lux* gloriæ *ejus*, ſicut ſplendor auroræ qui ambulat & conſtat, & ſicut Sol qui *futurꝰ eſt ut luceat ſicut ſplendor* gloriæ ſuæ, *pro uno tercenties quadragies ac ter, ſicut lux ſeptem ſtellarum ſeptem diebus*; *plus quàm hoc magnificabimini & bene erit vobis, qui fuiſtis expetentes annos conſolationum venturos*, ecce ſicut *agricola* qui expectat in annis ſiccitatis ut deſcendat pluvia ſuper terram. Dixit David : Plus eſt quàm hæc domus 5 mea ante Deum, quia juramentum æternum juravit mihi, quòd eſſet regnum meum firmum ſicut firmi ſunt ordines Bereſith, & cuſtoditum in ſeculum quod veniet, nam omnes indigentiæ meæ, & omnes petitiones meæ ante ipſum factæ ſunt: ideò omne regnum contra ipſum ampliùs non firmabitur. Et improbi factores peccati erunt ſimiles ſpinis quæ in ortu ſuo 6 molles ad eruendum, & *cùm homo* parcit ſuper eis, & ſinit eas, procedunt & invaleſcunt uſq; quo non poſſibile ſit appropinquare ad eas manu. Et 7 omnis homo qui incipit appropinquare ad peccata, progredientia & ſe roborantia ſuper ſe, uſq; quo operiant eum tanquàm veſtis ferrea, non prævalent illi in lignis haſtarum & lancearum : ideò non eſt ultio eorum in manu hominis, ſed in igne incendendo incendentur cum apparuerit domꝰ judicii magni, ut ſedeat ſuper ſolium judicii ad judicandum ſeculum. Hæc 8 nomina robuſtorum qui fuerunt cum David, robuſti capitis exercituum, ſedentis ſuper ſolium judicii, & omnibus prophetis & ſenioribus cingentibus eum, uncti in unctione ſancta, electi, & jucundi, pulchri forma & decori aſpectu, ſapientis ſapientia, & intelligentis conſilio, fortis robore capitis robuſtorum : ipſe præfectus ſuper vaſa armorum, exiens in ore vocis, & vincens in prælio, & contorquens manu lanceæ ſua octingentos occiſos vice una. Et poſt illum Elghazar filius Dodo filii Ahhohhi inter tres 9 robuſtos qui erant cum David quando exprobraverunt Peliſthæi, & congregati erant ibi ad ineundum bellum, & aſcenderunt viri Iſrael: Ipſe ſurrexit & occidit in Peliſthæis uſq; quo defatigaretur manus ejus, & hæreret 10 manus ejus cum gladio : & fecit Dñs liberationem magnam in die illo ; & populus redit poſt illum ; verùm ad exuendum occiſos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܘܕܐ ܠܟ ܒܝܬ ܥܡܡܐ. ܡܪܝ. ܘܠܫܡܟ ܐܙܡܪ. * ܡܪܘܪܒ ܦܘܪܩܢܐ ܕܡܠܟܗ. 50
ܘܥܒܕ ܛܝܒܘܬܐ ܠܡܫܝܚܗ. ܠܕܘܝܕ ܘܠܙܪܥܗ. ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. 51

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܓ *

* ܘܗܠܝܢ ܡܠܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܐܚܪܝܐ. ܐܡܪ ܕܘܝܕ ܒܪ ܐܝܫܝ. ܐܡܪ ܓܒܪܐ ܕܐܩܝܡ ܢܝܪܗ ܕܡܫܝܚܐ. 1
ܘܕܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܘܕܒܣܡ ܙܡܝܪܬܗ ܕܝܣܪܝܠ. * ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠܬ ܒܝ. 2
ܘܡܠܬܗ ܥܠ ܠܫܢܝ. * ܐܡܪ ܐܠܗܗ ܕܝܣܪܝܠ. ܘܠܝ ܐܡܪ ܬܩܝܦܐ ܕܝܣܪܝܠ. 3
ܕܫܠܝܛ ܒܒܢܝܢܫܐ ܙܕܝܩܐ. ܕܫܠܝܛ ܒܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܝܟ ܢܘܗܪܐ ܕܨܦܪܐ. ܟܕ ܕܢܚ ܫܡܫܐ. 4
ܨܦܪܐ ܕܠܐ ܥܢܢܐ ܡܢ ܢܓܗܗ. ܘܡܢ ܡܛܪܐ ܕܡܦܩܐ ܥܣܒܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ ܒܝܬܝ ܥܡ 5
ܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ. ܣܡ ܠܝ. ܘܡܛܝܒ ܒܟܠܡܕܡ. ܘܢܛܝܪ. ܡܛܠ ܕܟܠܗ ܨܒܝܢܝ.
ܘܟܠܗ ܦܘܩܕܢܝ. ܗܘܝܘ ܡܫܡܠܐ. * ܪܫܝܥܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܟܘܒܐ ܡܥܩܪܐ. ܟܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ 6
ܒܐܝܕܐ ܡܬܐܚܕܝܢ ܗܘܘ. * ܘܓܒܪܐ. ܟܕ ܢܩܪܘܒ ܠܗܘܢ. ܢܣܒ ܐܢܘܢ ܒܪܘܡܚܐ 7
ܘܒܦܪܙܠܐ ܢܠܒܟ ܐܢܘܢ. ܘܒܢܘܪܐ ܢܘܩܕܘܢ ܠܢܝܚܬܐ. * ܘܗܠܝܢ ܫܡܗܐ ܕܓܢܒܪܐ ܕܕܘܝܕ. 8
ܕܝܬܒ ܒܡܘܬܒܐ ܩܕܡܝܐ ܘܒܕܪܓܐ ܬܠܝܬܝܐ. ܫܡܗ ܓܕܝܗܘ. ܓܒܪܐ ܕܢܚܬ ܘܩܛܠ
ܬܡܢܐ ܡܐܐ ܩܛܝܠܝܢ. ܒܙܒܢܐ ܚܕܐ * ܘܒܬܪܗ. ܐܠܝܥܙܪ ܒܪ ܐܚܘܗܝ ܕܐܒܘܗܝ. ܗܢܐ ܢܚܬ 9
ܥܡ ܬܠܬܐ ܓܢܒܪܝܢ ܥܡ ܕܘܝܕ. ܟܕ ܚܣܕܘ ܐܢܘܢ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܬܡܢ ܠܡܩܪܒ
ܩܪܒܐ. ܘܣܠܩܘ ܓܢܒܪܐ ܕܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘ ܩܡ ܘܡܚܐ ܒܦܠܫܬܝܐ. ܥܕܡܐ ܕܠܐܝܬ 10
ܐܝܕܗ. ܘܐܬܕܒܩܬ ܐܝܕܗ ܒܩܒܬ ܣܝܦܗ. ܘܥܒܕ ܡܪܝܐ ܦܘܪܩܢܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܘܗܦܟ ܥܡܐ
ܒܬܪܗ ܠܡܫܠܚܘ ܩܛܝܠܐ.

Propter hoc gratias tibi agam inter gentes Domine mi, & nomini tuo canam. 50 O magnificans ſalutem regis tui, & benignitatem exercens erga Chriſtum tuum Davidem & ſemen ejus, uſque in ſeculum. 51

CAP. XXIII.

Denique hæc ſunt poſtrema verba Davidis. 1 Dixit David filius Iſai, dixit vir qui erexit jugum Chriſti & Dei Jacob, qui ſuaves reddidit cantus Iſraelis : 2 Spiritus Domini locutus eſt in me, & ſermo ejus per linguam meam *prolatus*. 3 Dixit Deus Iſraelis, & mihi dixit Potentiſſimus Iſraelis, qui præeſt hominibus juſtis, qui dominatur in timentes Deum, 4 Lucis inſtar matutini cùm ſol oritur, matutini *inquam* nubibus expertis inde ab aurora & à pluvia (*rore*) quæ terram germinare facit, 5 Non eſt ejuſmodi domus mea cum Deo, ſed pactum ſempiternum poſuit mihi, & omnia parata ſunt atque conſervata ; omnem enim voluntatem meam, omne mandatum meum ipſe perficit. 6 Verùm ſcelerati omnes aſperarum ſunt inſtar ſpinarum : harum enim nullæ manu capiuntur; 7 Sed cùm quis attrectaturus eſt eas, haſtâ quidem ſecuris aut ferro cogit illas, tum igne comburuntur ad quietem *conſequendam*. 8 Hæc ſunt nomina heroum Davidis : Primam ſedem *ac* tertiam dignitatem obtinentis nomen erat Gedehu, vir qui deſcendens interfecit octingentos occîſos eodem tempore. 9 Poſt hunc Eliazar filius fratris patris ejus. Deſcendit iſte cum tribus viris in comitatu Davidis (quando probris affecerunt eos Philiſtæi, & congregârunt ſe illuc ad bellum gerendum, aſcenderúntque viri Iſraelitæ) 10 Idémque ſurgens ſtragem edidit inter Philiſtæos, donec manus ejus defatigata gladii ſui capulo hæreret : fecítque Dominus ſalutem in die illa ; reverſúſque eſt poſt eum populus ad ſpoliandos occîſos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اشكرك بين الشعوب يا ربي * وارتل لاسمك * ايها المعظم خلاص ملكه * المنعم على مسيحه 50
داود وذريته الى ابد الآباد * 51

* الفصل الثالث والعشرون *

* هذا آخر كلمات داود * قل يا داود بن ايسي * قل ايها الرجل الذي احتمل اصر مسيحه اله 1
يعقوب * يطيب غني آل اسرائيل وترتيلهم * روح الرب تكلمت على لساني * والكلام الذي 2
ينطق به لساني هو كلام الرب * قال اله اسرائيل * واوحى الي منيع آل اسرائيل * ونطقت بوحيه * 3
المسلط على القوم الابرار ان يلهمهم كلام وحيه * المسلط على المتقين الذين يخافون الله * ووحيه 4
اليهم كنور الصباح اذا طلعت الشمس * ونور الغداة الذي ليس فيها سحاب اذا طلع
الفجر * وكالمطر الذي ينبت في الارض نباتا * فليس هكذا بيتي عند الله * ولكن عاهدني عهدا 5
دائما الى الابد معدا * جميع ما وعدني مهيا محفوظا عنده * من اجل انه يتم كل هواه * فاما 6
الاثمة فهم مثل الشوك الشديد كلهم * الذي لا يقدر المرء ان ياخذه بيده * ولكن اذا اراد 7
الرجل ان يدنو اليه * انما يمسك الفاس ويجمعه بحديدة الفاس * ويصيره لوقود النار للمنفعة
والراحة * وهذه اسماء قواد داود ورجاله * الذي كان يجلس في المجلس الاول في الدرجة الثانية * 8
رجل كان اسمه جدحوا * رجل نزل الى الحرب * فقتل ثماني مائة رجل في ساعة واحدة * ومن 9
بعده العازار بن عمه * الذي نزل مع داود في ثلاثة رجال الذين عيرهم اهل فلسطين *
واصطف اهل فلسطين للحرب * فصعد رجل آل اسرائيل ففروا وانهزموا * فوقف هو وحده وقتل 10
من اهل فلسطين حتى كلت يده * ولصقت يده في قائم سيفه * وخلص الرب بني اسرائيل على
يديه في ذلك اليوم * ونزل الشعب خلفه ليعدوا القتلى * واخذوا سلبهم *

Gratias agam tibi inter gentes O Domine mi, noménque tuum celebrabo. O magnificans ſalutem regis tui, benefice erga unctum tuum Davidem & progeniem ejus in ſecula perpetua. 50 51

CAP. XXIII.

Hæc ſunt poſtrema verba Davidis. 1 *Dic O David fili Iſai, dic O vir qui portavit jugum Chriſti ſui Dei Jacob, qui cantum & harmoniam gentis Iſraeliticæ ſuavem reddidit.* 2 *Spiritus Domini locutus eſt per linguam meam, & ſermo quem profert lingua mea, ſermo Domini eſt.* 3 *Dixit Deus Iſraelis, & Fortiſſimus gentis Iſraeliticæ revelavit mihi; & ejus oracula pronuntiavi, qui dominatur in turbam juſtorum ut indat illis verba revelationum ſuarum; qui dominatur in pios qui timent Deum.* 4 *Ad quos oracula ipſius ſunt veluti lux matutina exoriente ſole, & lux matutini in quo nullæ extant nubes naſcente aurorâ; & veluti pluvia quæ herbam in terra producit.* 5 *Non ſic ſe habet domus mea apud Deum, ſed pepigit mecum fœdus ſempiternum, paratum in perpetuum : quicquid pollicitus eſt mihi, paratum eſt atque reconditum apud eum, nam ipſe perficit omnē voluntatem ſuam.* 6 *At verò impii ſunt omnes veluti ſpinæ duræ quas non poteſt homo ſuâ manu capere;* 7 *Sed cùm quis voluerit eas tangere, ſecurim accipit, ferro ſecuris colligit eas; tum deſtinat illas ad accendendum ignem in uſum et quietem.* 8 *Porrò hæc ſunt nomina ducum & virorum Davidis: Qui primam ſedem, & ſecundam dignitatem occupabat, erat vir quidam nomine Gedebu, qui ad prælium deſcendens occîdit octingentos unâ horâ viros.* 9 *Poſt hunc Eleazar filius patrui ejus, qui cum Davide deſcendit unà cum tribus viris, quos cùm probris affeciſſent Paleſtini, tum Paleſtini ad bellum ſeſe inſtruxiſſent, & aſcendiſſent viri Iſraelitæ, & territi fugæ ſe dediſſent;* 10 *Stetit hic ſolus, & eouſque trucidavit è Paleſtinis, ut fatigaretur manus ejus, hæreretque manus ejus capulo gladii ſui. Sic eripuit per eum Dominus filios Iſrael eo die: tum deſcendit poſt eum populus ad recenſendos occiſos, & prædam eorum capiendam.*

שמואל ב׃ כג

Peliſtim ſunt collecti & : Hararites Aghe filius Sammah eum poſt Et
11 וְאַחֲרָיו שַׁמָּא בֶן־אָגֵא הָרָרִי וַיֵּאָסְפוּ פְלִשְׁתִּים
, lentium plena campi pars ibi erat & : villa in
לַחַיָּה וַתְּהִי־שָׁם חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מְלֵאָה עֲדָשִׁים
, partis medio in ſtetit Et .Peliſtim facibus à fugerat populus &
12 וְהָעָם נָס מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים׃ וַיִּתְיַצֵּב בְּתוֹךְ־הַחֶלְקָה
ſalutem Dominus fecitque ; Peliſtim percuſſit & ,eâ liberavit &
וַיַּצִּילֶהָ וַיַּךְ אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה
venerunt & ; capitibus triginta ex tres deſcenderunt Et ,magnam
13 גְדוֹלָה׃ וַיֵּרְדוּ שְׁלֹשִׁים מֵהַשְּׁלֹשִׁים רֹאשׁ וַיָּבֹאוּ
turma & : Hadullam ſpeluncam ad David ad meſſem ad
אֶל־קָצִיר אֶל־דָּוִד אֶל־מְעָרַת עֲדֻלָּם וְחַיַּת
; præſidio in tunc David Et .Rephaim valle in caſtrametans Peliſtim
14 פְּלִשְׁתִּים חֹנָה בְּעֵמֶק רְפָאִים׃ וְדָוִד אָז בַּמְּצוּדָה
,David deſideravit Et .lechem-Beth tunc ,Peliſtim ſtatio &
15 וּמַצַּב פְּלִשְׁתִּים אָז בֵּית לָחֶם׃ וַיִּתְאַוֶּה דָוִד
quæ lechem-Beth ciſterna de aquis me potabit Quis : ait &
וַיֹּאמַר מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם מִבֹּאר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר
, Peliſtim caſtrametationem in fortes tres irruperunt Et .porta in
16 בַּשָּׁעַר׃ וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים
,porta in quæ ,lechem--Beth ciſterna de aquas hauſerunt &
וַיִּשְׁאֲבוּ־מַיִם מִבֹּאר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר
, eas bibere voluit non & :David ad attulerunt & ,portaverunt &
וַיִּשְׂאוּ וַיָּבִאוּ אֶל־דָּוִד וְלֹא אָבָה לִשְׁתּוֹתָם
Domine mihi Abſit : dixit Et .Domino eas libavit &
17 וַיַּסֵּךְ אֹתָם לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִּי יְהוָה
? ſuis animabus in abeuntium virorum ſanguinem Num .hoc me faciendo à
מֵעֲשֹׂתִי זֹאת הֲדַם הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים בְּנַפְשׁוֹתָם
fortes tres fecerunt hæc : eas bibere noluit &
וְלֹא אָבָה לִשְׁתּוֹתָם אֵלֶּה עָשׂוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים׃
caput ipſe Serujah filius Joab frater Abiſai Et
18 וַאֲבִישַׁי אֲחִי ׀ יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה הוּא רֹאשׁ
trecentos ſuper ſuam lanceam ſuſcitavit ipſe & ,trium
הַשְּׁלִשִׁי וְהוּא עוֹרֵר אֶת־חֲנִיתוֹ עַל־שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
? glorioſus nonne tribus Præ .tres inter nomen ei Et occiſos
19 חָלָל וְלוֹ־שֵׁם בַּשְּׁלֹשָׁה׃ מִן־הַשְּׁלֹשָׁה הֲכִי נִכְבָּד
.pervenit non tres ad uſque & ;principem in eis erat &
וַיְהִי לָהֶם לְשָׂר וְעַד־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא׃
operibus multus ,virtutis viri filius Jehojadah filius Benajahu Et
20 וּבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע בֶּן־אִישׁ־חַי רַב־פְּעָלִים
ipſe & ,Moab leones ut fortes duos percuſſit ipſe ; Cabſeel de
מִקַּבְצְאֵל הוּא הִכָּה אֵת שְׁנֵי אֲרִאֵל מוֹאָב וְהוּא
.nivis die in ciſternæ medio in leonem percuſſit & ,deſcendit
יָרַד וְהִכָּה אֶת־הָאֲרִיֵּה בְּתוֹךְ הַבֹּאר בְּיוֹם הַשָּׁלֶג׃
manu in & ,aſpectus virum ,Ægyptium virum percuſſit ipſe Et
21 וְהוּא־הִכָּה אֶת־אִישׁ מִצְרִי אֲשֶׁר מַרְאֶה וּבְיַד
lanceam rapuit & ,virga in eum ad deſcendit & ,lancea Ægyptii
הַמִּצְרִי חֲנִית וַיֵּרֶד אֵלָיו בַּשָּׁבֶט וַיִּגְזֹל אֶת־הַחֲנִית
Benajahu fecit Hæc .ſua lancea in eum interfecit & ,Ægyptii manu de
22 מִיַּד הַמִּצְרִי וַיַּהַרְגֵהוּ בַּחֲנִיתוֹ׃ אֵלֶּה עָשָׂה בְּנָיָהוּ
Præ .fortes tres inter nomen ei & : Jehojadæ filius
23 בֶּן־יְהוֹיָדָע וְלוֹ־שֵׁם בִּשְׁלֹשָׁה הַגִּבֹּרִים׃ מִן־
eum poſuit & : pervenit non tres ad & ,glorioſus triginta
הַשְּׁלֹשִׁים נִכְבָּד וְאֶל־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא וַיְשִׂמֵהוּ
; triginta inter Joab frater Haſahel .ſuum auditum ad David
24 דָוִד אֶל־מִשְׁמַעְתּוֹ׃ עֲשָׂה־אֵל אֲחִי־יוֹאָב בַּשְּׁלֹשִׁים
,Charodites Samma .lechem--Beth Dodo filius Elchanan
25 אֶלְחָנָן בֶּן־דֹּדוֹ בֵּית לָחֶם׃ שַׁמָּה הַחֲרֹדִי
.Charodites Elica
אֱלִיקָא הַחֲרֹדִי׃

Verſio VULG. LAT.

11 Et poſt hunc, Semma filius Age de Arari : & congregati ſunt Philiſthiim in ſtatione : erat quippe ibi ager lente plenus. Cúmque fugiſſet populus à fa-12 cie Philiſthiim, Stetit ille in medio agri, & tuitus eſt eum, percuſſitque Philiſthæos : & fecit Dominus ſalutem magnã. 13 Nec non & antè deſcenderant tres qui erant principes inter triginta, & venerant tempore meſſis ad David in ſpeluncam Odollam : caſtra autem Philiſthinorum erant poſita in Val-14 le gigantum. Et David erat in præſidio : porrò ſtatio Philiſthinorum tunc erat in Bethle-15 hem. Deſideravit ergò David, & ait; O ſi quis mihi daret potum aquæ, de ciſterna quæ eſt in Bethlehem juxta portam ? 16 Irruperunt ergò tres fortes caſtra Philiſthinorum, & hauſerunt aquam de ciſterna Bethlehem, quæ erat juxta portam, & attulerunt ad David : at ille noluit bibere, ſed libavit eam 17 Domino, Dicens; Propitius ſit mihi Dominus, ne faciam hoc: num ſanguinem hominum iſtorum, qui profecti ſunt, & animarum periculum bibam ! Noluit ergò bibere. Hæc fe-18 cerunt tres robuſtiſſimi. Abiſai quoque frater Joab filius Saruiæ, princeps erat de trib9: ipſe eſt qui levavit haſtam ſuam contra trecentos, quos interfecit, nominatus in tribus, 19 Et inter tres nobilior, erátque eorum princeps, ſed uſque ad tres primos non pervenerat. 20 Et Banaias filius Joiadæ viri fortiſſimi, magnorum operum, de Cabſeel: ipſe percuſſit duos leones Moab, & ipſe deſcendit, & percuſſit leonem in media ciſterna in diebus nivis. 21 Ipſe quoque interfecit virum Ægyptium, virum dignum ſpectaculo, habentem in manu haſtam : itaque cùm deſcendiſſet ad eum in virga, vi extorſit haſtã de manu Ægyptii, & interfecit eum haſta ſuâ. 22 Hæc fecit Banaias filius Joia-23 dæ. Et ipſe nominatus inter tres robuſtos, qui erant inter triginta nobiliores : veruntamen uſq; ad tres non pvenerat: fecitque eum ſibi David auricularium, à ſecreto. 24 Aſael frater Joab inter triginta, Elehanan filius patrui ejus de 25 Bethlehem, Semma de Harodi, Elica de Harodi,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

11 (φ) Καὶ μετ' αὐτὸν Σαμαία υἱὸς (χ) Ἀσὰ ὁ Ἀρουχαῖος. ϗ συνήχθησαν οἱ ἀλλόφυλοι εἰς Θηρία· ϗ ἦν ἐκεῖ μερὶς τοῦ ἀγροῦ πλήρης φακοῦ· ϗ ὁ λαὸς ἔφυγεν ἐκ προσώπου 12 ἀλλοφύλων. Καὶ ἐστηλώθη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, ϗ ἐξείλατο αὐτὴν, ϗ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους. ϗ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην. 13 Καὶ κατέβησαν τρεῖς ἀπὸ τῶν τριάκοντα, ϗ κατέβησαν εἰς (ψ) Κασὼν πρὸς Δαυὶδ εἰς τὸ σπήλαιον (ω) Ὀδολλάμ· ϗ τάγμα τῶν (α) ἀλλοφύλων, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι Ῥαφαΐν. 14 Καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ, ϗ τὸ ὑπόστεμα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν Βηθλεέμ. 15 Καὶ ἐπεθύμησε Δαυὶδ, ϗ εἶπε, Τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ; τὸ δὲ σύστεμα τῶν ἀλλοφύλων τότε 16 ἐν Βηθλεέμ. Καὶ διέρρηξαν οἱ τρεῖς δυνατοὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων, ϗ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ· ϗ (β) ἔλαβαν, ϗ παρεγένοντο πρὸς Δαυὶδ, ϗ οὐκ ἠθέλησε πιεῖν αὐτό· ϗ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυρίῳ, 17 Καὶ εἶπε, Ἵλεώς μοι κύριε τοῦ ποιῆσαι τοῦτο, εἰ αἷμα τῶν ἀνδρῶν τῶν πορευθέντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν πίομαι. ϗ οὐκ ἠθέλησε πιεῖν αὐτό. ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυνατοί. 18 Καὶ (γ) Ἀβεσσὰ ὁ ἀδελφὸς Ἰωὰβ υἱὸς (δ) Σαρουΐας αὐτὸς ἄρχων ἐν τοῖς τρισί, ϗ αὐτὸς ἐξήγειρε τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας· ϗ αὐτῷ ὄνομα 19 ἐν τοῖς τρισίν, Ἐκ τῶν τριῶν ἐκείνων ἔνδοξος, ϗ ἐγένετο αὐτοῖς (ε) εἰς ἄρχοντα, 20 ϗ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἦλθε. Καὶ Βαναίας υἱὸς (ζ) Ἰωδαὲ ἀνὴρ αὐτὸς πολλοστὸς ἔργοις, ἀπὸ Καβεσεὴλ, καὶ αὐτὸς (η) ἐπάταξε τοὺς δύο υἱοὺς Ἀριὴλ τοῦ Μωάβ· καὶ αὐτὸς κατέβη ϗ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν μέσῳ τοῦ λάκκου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς χιόνος. 21 Αὐτὸς ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν Αἰγύπτιον, ἄνδρα (θ) ὁρατὸν, ἐν δὲ τῇ χειρὶ τοῦ Αἰγυπτίου (ι) δόρυ ὡς ξύλον διαβάθρας· καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, ϗ ἥρπασε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Αἰγυπτίου, ϗ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ 22 δόρατι αὐτοῦ. Ταῦτα ἐποίησε Βαναίας 23 υἱὸς (κ) Ἰωδαὲ, Καὶ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶν τοῖς δυνατοῖς, ἐκ τῶν τριῶν ἔνδοξος, καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἦλθε· καὶ ἔταξεν αὐτὸν Δαυὶδ πρὸς τὰς 24 ἀκοὰς αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν Δαυὶδ (λ) τοῦ βασιλέως. Ἀσαὴλ ἀδελφὸς Ἰωὰβ· οὗτος ἐν τοῖς τριάκοντα· Ἐλεανὰν υἱὸς Δουδὶ πατρα-25 δέλφου αὐτοῦ (μ) ἐν Βηθλεέμ· (ν) Σαιμὰ ὁ Ῥουδαῖος·

MS.A. (φ) Μετ' αὐτὸν Σαμμεὰς (χ) Ἀγοὰ (ψ) Κασωὰρ (ω) Ὀδολλάμ· (α) ἀλλοφύλων παρενέβαλεν (β) ἔλαβον, (γ) Ἀβισαὶ ἀδελφὸς (δ) Σαρουΐας (ε) ἐπ' ἄρχοντα, (ζ) Ἰωιαδαὲ (η) ἐπάταξεν * τὸν λέοντα (θ) ὁρατὴν, (ι) δόρυ * ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ (κ) Ἰωιαδαὲ, (λ) βασιλέως. (μ) ἐκ (ν) Σαμμαὶ ὁ Ἀρουδαῖος· Ἐνακὰ ὁ Ἀρωδαῖος· Ἐλλὴς ὁ Φελωνεί·

Cum Tranſlatione LATINA.

Et poſt eum Samaia filius Aſa 11 *Aruchæus. Et congregati ſunt alienigenæ in (k) Theria. Et erat ibi pars agri plena lentis. Et populus fugit à facie alienigenarum. Et ſtetit in medio partis : & e-* 12 *ripuit eam, & percuſſit alienigenas. Et fecit Dominus ſalutem magnam. Et deſcenderunt tres* 13 *è (l) triginta, & deſcenderunt in (m) Caſon ad David in ſpeluncam Odollam. Et (n) ordo alienigenarum, & caſtrametati ſunt in valle Rhaphaim. Et David* 14 *tunc in præſidio : & ſtatio alienigenarum tunc in Bethleem. Et* 15 *concupivit David, et dixit; Quis potabit me aquâ de ciſterna, quæ in Bethleem, quæ in porta? (o) Statio autem alienigenarum tunc in Bethleem. Et irruperunt tres* 16 *illi potentes in caſtra alienigenarum, & aquati ſunt aquam de ciſterna, quæ in Bethleem, quæ in porta. Et tulerunt, & venerunt ad David. Et noluit bibere eam: & libavit eam Domino, Et dixit;* 17 *Propitius mihi, Domine, à faciendo hoc, ſi ſanguinem virorum, qui iverunt in animabus ſuis, bibam. Et noluit bibere eam. Hæc fecerunt tres illi potentes. Et Abeſſa* 18 *frater Joab filius Saruiæ ipſe princeps in tribus: & ipſe ſuſcitavit lanceam ſuam ſuper trecentos cæſos. Et ei nomen in ipſis tribus, Ex tribus illis glorioſus:* 19 *& factus eſt eis in principem : & uſq; ad tres non venit. Et* 20 *Banæas filius Jodae (p) vir ipſe multus operibus, è Cabeſeel : & ipſe percuſſit duos filios Ariel ipſius Moab: & ipſe deſcendit, & percuſſit leonem in medio ciſternæ in die nivis. Ipſe percuſſit virum* 21 *Ægyptium, virum ſpectabilem: in manu autem Ægyptii lancea, (q) tanquam lignum ſcalæ nauticæ : & deſcendit ad eum in virga, & rapuit lanceam de manu Ægyptii, & occîdit eum in lancea ejus. Hæc fecit Banæas* 22 *filius Jodae : Et ei nomen in* 23 *tribus potentibus, (r) ex tribus glorioſus : et ad tres non venit. Et conſtituit eum David ad (ſ) auditiones ſuas. Et hæc no-* 24 *mina potentium David regis: Aſael frater Joab, hic in triginta : Elcanan filius Dudi patrui ejus in Bethleem : Sæma* 25 *Rhudæus:*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ובתרוהי שמא בר אגא דמן הרר טורא ואתכנישו פלשתאי לחיתא והות תמן אחסנת
12 חקלא מליא טלופחין ועמא אפך מן קדם פלשתאי׃ ויתיצב ואתעתד בגו אחסנתא
13 ושיזביה וקטל ית פלשתאי ועבד יי פורקנא רבא׃ ונחתו תלתא גבריא מגברי רישי
משריתא ואתו לחצדא לות דוד עדלם ומשרית פלשתאי שריא במישר גבריא׃ ודוד
14 בכן בחקרא ואסטרטיג פלשתאי בכן בבית לחם׃ וחמידת נפשא דדוד ואמר מן
15 16 ישקנני מיא מגובא דבית לחם די בתרעא׃ ובזעו תלתא גבריא במשרית פלשתאי ומלו
מיא מגובא דבית לחם דבתרעא ונסיבו ואיתיאו לות דוד ולא אבה למשתיהון ואמר
17 לנסכא יתהון קדם יי׃ ואמר חס לי מן קדם יי מלמעבד דא הדם גבריא דאזלו
18 בנפשתהון ולא אבה למשתיהון אלין עבדו תלתא גבריא׃ ואבישי אחוהי דיואב בר
צרויה הוא ריש גבריא והוא תביר ית מורניתיה על תלת מאה קטילין וליה שום
19 20 בתלתא גבריא׃ מן גבריא הוה יקיר והוה להון לרבא ולתלת גברין לא מטא׃ ובניהו
בר יהוידע בר גבר דחיל חטאין דיליה עובדין מקבצאל הוא קטל ית תרין רברבי מואב
21 והוא נחת וקטל ית אריא בגו גובא ביומא דתלגא׃ והוא קטל ית גברא מצראה גבר
דחזוא ובידא דמצראה מורניתא ונחת עלוהי בחוטרא ואניס ית מורניתא מידא
22 דמצראה וקטליה במורניתיה׃ אלין עבד בניהו בר יהוידע וליה שום בתלתא גבריא׃
23 מן גבריא יקיר ולתלת גבורן לא מטא ומנייה דוד על משמעתיה׃ עשהאל
24 25 אחוהי דיואב בגבריא אלחנן בר דודו דמבית לחם׃ שמה דמן חרוד אליקא
דמן חרוד׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et poſt illum Sama filius Agæ qui erat ex Harar *montano* : et congregati 11 ſunt Peliſthæi ad Hhajatha, et fuit ibi hæreditas agri plena lentium, et populus fugit ab-ante Peliſthæos: Et ſtetit in medio hæreditatis, et liberavit 12 illam et occîdit Peliſthæos, et fecit Dñs liberationem magnam. Et deſcen- 13 derunt tres robuſti de robuſtis capitum exercitus, et venerunt in meſſe ad David [*in*] Ghadulam: et exercitus Peliſthæorũ conſederat in planicie robuſtorum. Et David tunc erat in præſidio, et dux Peliſthæorum tunc erat 14 in Beth-lehhem. Et deſideravit anima David et dixit : Quis potabit me 15 aqua de puteo Bethlehhem qui eſt in porta ? Et irruperunt tres robuſti in 16 caſtra Peliſthæorum, et hauſerunt aquas ex puteo Bethlehhem qui erat in porta: & acceperunt et attulerunt ad David: et noluit bibere eas, ſed dixit quòd libaret eas ante Dñm. Et dixit : Abſit mihi ab-ante Dñm ut faciam 17 hoc: num [*bibam*] ſanguinem robuſtorum qui ambulaverunt in animabus ſuis? et noluit bibere eas. Hæc fecerunt tres robuſti. Et Abiſai frater ipſius 18 Joab filii Szarujah, ipſe erat caput robuſtorum, et ille contorſit haſtam ſup trecentos occiſos: et illi erat nomen inter tres robuſtos. Præ robuſtis fuit 19 honorabilis, et fuit illis in magiſtrum, et uſq; ad tres *fortes* non pervenit. Et Benajahu filius Jehojadagh filii viri timentis peccata, cui erant opera, 20 de Kabſzael, ipſe occîdit duos magnates *Moab*, et ipſe deſcendit et occîdit leonem in medio ciſternæ in die nivis. Et ille occîdit virum Miſzræum, 21 virum conſpicuum, et in manu Miſzræi erat haſta; et deſcendit contra illum in virga, et extorſit haſtam de manu Miſzræi, et occîdit illum lancea ipſius. Hæc fecit Benajah filius Jehojadagh, et illi erat nomen inter tres robu- 22 ſtos. Præ robuſtis honorabilis, ſed ad tres fortitudines non pervenit: & 23 præfecit eum David ſuper auditionem ſuam. Ghaſael frater ipſius Joab 24 inter robuſtos ; Elhhanan filius *Dodo* qui erat ex Bethlehhem. Sama qui 25 erat ex Hharod, Elika qui erat de Hharod.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܒܬܪܗ ܩܡ ܫܡܐ ܒܪ ܐܓܐ ܡܢ ܛܘܪ ܡܠܟܐ. ܟܕ ܐܬܟܢܫܘ ܦܠܣܛܝܐ ܠܡܒܙ ܒܥܝܪܐ. ܘܗܘܐ
ܬܡܢ ܚܩܠܐ ܚܕ ܕܙܪܝܥ ܛܠܘܦܚܐ. ܘܥܪܩ ܥܡܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܠܣܛܝܐ. * ܘܩܡ ܗܘ ܒܓܘ 12
ܚܩܠܐ. ܘܦܨܝ ܚܝܘܬܐ ܘܩܛܠ ܠܦܠܣܛܝܐ. ܘܥܒܕ ܡܪܝܐ ܦܘܪܩܢܐ ܪܒܐ ܒܐܝܕܗ. * ܘܢܚܬܘ 13
ܬܠܬܐ ܡܢ ܓܢܒܪܐ. ܘܐܬܘ ܒܙܒܢ ܚܨܕܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܠܡܥܪܬܐ ܕܐܪܠܡ. ܘܚܝܘܬܐ ܕܦܠܣܛܝܐ
ܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܒܡܫܪܝܬܐ ܕܓܢܒܪܐ. * ܘܕܘܝܕ ܗܝܕܝܢ ܐܚܝܕ ܗܘܐ ܡܨܪܘܬ. ܘܪܘܪܒܢܐ ܕܦܠܣܛܝܐ 14
ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܡܫܪܝܬܐ ܒܒܝܬ ܠܚܡ. * ܘܐܬܪܓܪܓ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܡܢ ܗܘ ܢܫܩܝܢܝ ܡܝܐ ܡܢ ܓܘܒܐ ܪܒܐ 15
ܕܒܒܝܬ ܠܚܡ ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܒܙܥܘ ܬܠܬܐ ܓܒܪܝܢ ܡܫܪܝܬܗܘܢ 16
ܕܦܠܣܛܝܐ. ܘܡܠܘ ܡܝܐ ܡܢ ܓܘܒܐ ܪܒܐ ܕܒܒܝܬ ܠܚܡ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܩܪܒܘ ܐܢܘܢ
ܠܕܘܝܕ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܫܬܝ ܐܢܘܢ. ܘܐܫܕ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. * ܚܣ ܠܝ ܡܢ ܩܕܡ 17
ܡܪܝܐ. ܕܐܥܒܕ ܗܕܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܒܢܦܫܬܗܘܢ ܐܙܠܘ ܓܒܪܐ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܕܢܫܬܐ ܐܢܘܢ.
ܗܠܝܢ ܥܒܕܘ ܬܠܬܐ ܓܒܪܝܢ. * ܘܐܒܝܫܝ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܐܒ ܒܪ ܨܪܘܝܐ. ܗܘ ܪܝܫܐ ܕܬܠܬܝܢ. 18
ܘܗܘ ܫܡܛ ܪܘܡܚܗ ܥܠ ܬܠܬܡܐܐ ܩܛܝܠܝܢ. ܘܗܘ ܗܘܐ ܪܝܫܐ ܕܬܠܬܝܢ. * ܘܡܢ ܬܠܬܝܢ 19
ܡܝܩܪ ܗܘܐ. ܘܗܘܐ ܠܗܘܢ ܪܝܫܐ. ܘܓܢܒܪܘܬܐ. ܐܝܟ ܬܠܬܝܢ ܥܒܕ ܗܘܐ. * ܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. 20
ܓܒܪܐ ܓܢܒܪܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܕܥܒܕܘܗܝ ܗܘܘ ܡܫܒܚܝܢ ܡܢ ܩܒܨܐܝܠ. ܗܘ ܩܛܠ ܠܬܪܝܢ
ܓܢܒܪܝܢ ܕܡܘܐܒܝܐ. ܘܗܘ ܢܚܬ ܘܩܛܠ ܐܪܝܐ ܒܥܒܐ ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܓܐ. * ܘܗܘ ܩܛܠ 21
ܠܓܒܪܐ ܡܨܪܝܐ. ܓܒܪܐ ܫܦܝܪ ܚܙܘܐ. ܘܒܐܝܕܗ ܕܡܨܪܝܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܪܘܡܚܐ. ܘܢܚܬ
ܠܘܬܗ ܒܚܘܛܪܐ. ܘܢܣܒܗ ܠܪܘܡܚܐ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܡܨܪܝܐ. ܘܩܛܠܗ ܒܪܘܡܚܗ.
* ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. ܘܠܗ ܐܝܬ ܗܘܐ ܫܡܐ ܒܬܠܬܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܘܓܢܒܪܘܬܐ. 22
ܐܝܟ ܬܠܬܝܢ ܥܒܕ ܗܘܐ. * ܘܥܒܕܗ ܕܘܝܕ ܡܦܩܢܐ ܘܡܥܠܢܐ. * ܥܣܐܝܠ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܐܒ. 23 24
ܒܬܠܬܝܢ ܓܒܪܝܢ. * ܫܡܐ ܕܡܢ ܛܘܪ ܡܠܟܐ. 25

Poſt hunc ſurrexit Samma filius Agæ de 11 monte regio. Congregatis enim Paleſtinis ad animalia prædanda, ubi erat agellus quidam lentibus conſitus, & populo fugiente à conſpectu Paleſtinorum ; Conſtitit is in me- 12 dio agro, vendicavit animalia, & Paleſtinos interfecit: fecítq; Dominus ſalutem magnam per manum ejus. Præterea deſcenderunt tres 13 ex heroibus, & venerunt tempore meſſis ad Davidem in ſpeluncam Arlam, jumentis Philiſtæorum verſantibus in convalle gigantum. (David quidem caſtra tunc habebat in Maſ- 14 roth, principes verò Philiſtæorum caſtra poſuerant in Beth-lehem,) Accenſus ergò Da- 15 vid deſiderio quodam ait, Vellem potaret me quiſpiam aquâ ciſternæ magnæ quæ eſt in Beth-lehem civitate. Tum perruperunt tres 16 illi viri acies Philiſtæorum, & hauſtam è ciſterna magna quæ eſt in Beth-lehem civitate, aquam afferentes obtulerunt Davidi: qui noluit eam bibere, ſed effudit eam coram Domino, & ait : Nequaquam permittat mihi 17 Dominus ut hoc faciam ; periculo vitæ ſuæ abierunt iſti viri : nec voluit eam bibere. Hæc fecerunt tres illi viri. Præterea Abiſai 18 frater Joabi, filius Suriæ, ipſe caput erat horum triginta, ipſéq; lanceam vibravit adverſùs trecentos occiſos, & ipſe princeps erat horum triginta : Inter triginta erat honora- 19 tiſſimus, fuítque princeps eorum, & heroica facinora æquè ac triginta præſtabat. Banaja Jo- 20 jadæ filius vir ſtrenuiſſimus, cujus facta præclariora fuerunt quàm Cabſielis. Hic interfecit duos gigantes Moabitarum : is deſcendit & occîdit leonem in ſylva tempore nivis : Is virum Ægyptium, virum aſpectu venuſtum 21 interfecit, cùm Ægyptius haſtam manu teneret: nam cum baculo deſcendit adverſùs eum, & arreptâ ex Ægyptii manu haſtâ, interfecit illum *eâdem* haſtâ. Hæc fecit Banaja Jojadæ 22 filius qui celebris erat inter triginta viros, & præclara facinora gerebat ut *reliqui* triginta: Eundémque conſtituit David ad egrediendum 23 & ingrediendum. Aſael frater Joabi 24 inter hos triginta viros *numeratur* : Samma 25 qui ex monte regio :

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وبعد هذا سما بن اجا من جبل الملك * هذا حيث اجتمع اهل فلسطين لينهبوا انعام بني
12 اسرايل وكان هناك حقل واحد مزروعا عدسا * وهرب شعب بني اسرايل من آل فلسطين * فانقذ
هو الانعام * وقتل من اهل فلسطين قوما كثيرا * وخلص الرب بني اسرايل على يديه في ذلك
13 اليوم * ونزل ثلاثة رجال * واتوا داود في وقت الحصاد الى مغارة عدلم * وكان خيل اهل فلسطين
14 مجتمعة في قاع الجبابرة * وكان داود نازلا مصروث * وقواد اهل فلسطين نزال في بيت لحم *
15 فاشتهى داود وقال * كنت احب ان يسقيني انسان ماء من الجب العظيم الذي في قرية
16 بيت لحم * فنزل الثلاثة رجال الى عسكر آل فلسطين * وفصلوا عسكرهم * ودخلوا بيت لحم *
واستقوا ماء من الجب العظيم الذي في قرية بيت لحم * واتوا به داود * ولم يحب داود ان يشرب
17 من ذلك الماء * ولكن دفقه امام الرب وقال * حاشا لله ان افعل هذا الفعل * لان هولاء الرجال
خاطروا بدماء انفسهم * ولم يعجبه ان يشرب من ذلك الماء * ولكن دفقه وقال * حاشا لله * هذا
18 فعل الثلاثة رجال * واما ابيشي اخو يواب بن صوريا * فكان رييسا على ثلاثين رجلا * وهو الذي
19 اخذ رمحا * وقتل ثلاث مائة رجل * وكان فعله اكرم من فعل ثلاثين رجلا * فصير رييسا على
20 ثلاثين * واما بنايا بن يوياداع * فكان جبارا ذا قوة * وكان رجلا فصيحا حسن الفعال * وهو الذي
21 قتل جبارا من الموابيين * وهو الذي نزل الى الغيضة يوم الثلج وقتل الاسد * وقتل الرجل
الجبار المصري الجميل * وكان في يد المصري رمح * فنزل اليه بنايا بالعصا * واخذ الرمح من
22 يده * وقتله برمحه * هذه الاشياء فعلها بنايا بن يوياداع * وكان له ذكرا وقوة وفعالا مثل ثلاثين
23 رجلا * وكان يبلي في الحرب * ويعمل عمل ثلاثين رجلا * فصير داود داخلا عليه وخارجا *
24 25 * عسايل اخو يواب رييس ثلاثين * وهذه اسماوهم * سما الذي من جبل الملك *

Poſt hunc etiam Samma filius Agæ de 11 *monte regio. Hic, cùm congregati eſſent Paleſtini ad ſuffurandâ armenta filiorum Iſrael, eſſétque ibi ager quidam conſitus lentibus, & populus Iſraeliticus fugiſſet à Paleſtinis; Hic inquam, eruit armen-* 12 *ta, turbâ multâ Paleſtinorum interfectâ : liberavitque per eum Dominus Iſraelitas eo die. Præterea deſcendentibus tribus* 13 *viris, & Davidem tempore meſſis convenientibus in ſpeluncam Adollam, dum equitatus Paleſtinorum congregatus eſſet in valle gigantum; (David autem caſtra* 14 *habebat in Maſroth, & duces Paleſtinorum caſtra fixerant in Beth-lehem) De-* 15 *ſiderio mot9 David ait, Exoptarem ut bibendam aliquis mihi præberet aquam de puteo magno qui eſt in civitate Beth-lehē. Itaque deſcendentes tres iſti viri ad ex-* 16 *ercitum Paleſtinorum, perruperunt exercitum eorum, penetrârunt in Beth-lehem, & haurientes aquam è puteo magno qui erat in civitate Beth-lehem, attulerunt eam Davidi : Renuit autem David bibere ex ea aqua, ſed effudit eam coram Domino, & ait ; Haudquaquam faxit Deus* 17 *ut hujuſmodi opus committam ; quandoquidem iſti viri proprium ſanguinem periculo expoſuerunt. Non placuit igitur ei bibere ex illa aqua, ſed effudit eam, & dixit ; Abſit. Hoc præſtitêre tres illi viri. At verò Abiſai frater Joabi filius Sariæ* 18 *princeps erat triginta virorum, ipſéque eſt qui ſumptâ lanceâ trecentos viros peremit. Hujus facinora cùm eſſent præ-* 19 *ſtantiora facinoribus triginta virorum, conſtitutus fuit princeps ſuper triginta. Porrò Benaja Jojadæ filius erat gigas ro-* 20 *buſtiſſimus, erátque vir præditus virtute, optimarum actionum : idémque trucidavit gigantem quendam ex Moabitis: idem quoque deſcendit in ſylvam tempore nivis, & occîdit leonem : Occîdit etiam* 21 *virum gigantem Ægyptium formoſum, qui haſtam manu tenebat : deſcendit enim ad eum Benaja cum baculo, raptâque ex ejus manu haſtâ, occîdit illum haſtâ ipſius. Has res patravit Benaja Jojadæ filius,* 22 *pollebátque nomine, robore, & factis ut triginta viri ; agitabatur in bello, & triginta virorum operam ſolus exercebat : Quapropter conſtituit eum David ingre-* 23 *dientem ad ſe & egredientem. Aſael* 24 *frater Joabi princeps erat triginta virorum, quorum hæc ſunt nomina: Samma* 25 *qui ex monte regio :*

Abihezer .Terohites Hiches filius Hira ,Paltites Cheles
26 27 חֶלֶץ הַפַּלְטִי עִירָא בֶּן־עִקֵּשׁ הַתְּקוֹעִי׃ אֲבִיעֶזֶר
,Achuchites Salmon .Chusathites Mebunnai ;Hannethothites
28 הָעַנְּתֹתִי מְבֻנַּי הַחֻשָׁתִי׃ צַלְמוֹן הָאֲחֹחִי
, Netophathites Bahanah filius Cheleb .Netophathites Maharai
29 מַהְרַי הַנְּטֹפָתִי׃ חֵלֶב בֶּן־בַּעֲנָה הַנְּטֹפָתִי
Benajahu .Binjamin filiorum Ghibhah de Ribai filius Itthai
30 אִתַּי בֶּן־רִיבַי מִגִּבְעַת בְּנֵי בִנְיָמִן׃ בְּנָיָהוּ
Halbon - Abi .Ghahas *torrentibus* de Hiddai , Pirhathonites
31 פִּרְעָתֹנִי הִדַּי מִנַּחֲלֵי גָעַשׁ׃ אֲבִי־עַלְבוֹן
,Schalbonites Eliachba : Barchumites Hazmaveth ,Harbathites
32 הָעַרְבָתִי עַזְמָוֶת הַבַּרְחֻמִי׃ אֶלְיַחְבָּא הַשַּׁעַלְבֹנִי
filius Achiam ,Hararites Sammah .Jehonathan Jasen filii
33 בְּנֵי יָשֵׁן יְהוֹנָתָן׃ שַׁמָּה הַהֲרָרִי אֲחִיאָם בֶּן־
;Mahachathi filius Achasbai filius Eliphelet .Ararites Sarar
34 שָׁרָר הָאֲרָרִי׃ אֱלִיפֶלֶט בֶּן־אֲחַסְבַּי בֶּן־הַמַּעֲכָתִי
;Charmelites Chesrai .Ghilonites Achithophel filius Eliham
35 אֱלִיעָם בֶּן־אֲחִיתֹפֶל הַגִּלֹנִי׃ חֶצְרוֹ הַכַּרְמְלִי
.Gadites Bani ,Sobah de Nathan filius Ighal .Arbites Paharai
36 פַּעֲרַי הָאַרְבִּי׃ יִגְאָל בֶּן־נָתָן מִצֹּבָה בָּנִי הַגָּדִי׃
filii Joab *vasa ferens* Beerothites Nacharai ;Hammonites Selec
37 צֶלֶק הָעַמֹּנִי נַחְרַי הַבְּאֵרֹתִי נֹשֵׂא כְּלֵי יוֹאָב בֶּן־
.Chitthæus Urijah .Ithrites Ghareb ,Ithrites Hira .Serujah
38 39 צְרֻיָה׃ עִירָא הַיִּתְרִי גָּרֵב הַיִּתְרִי׃ אוּרִיָּה הַחִתִּי
.septem & triginta Omnes
כֹּל שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה׃

CAP. XXIV. כד

David concitavit & ;Israel *in* irasci DOMINI *nasus* addidit Et
1 וַיֹּסֶף אַף־יְהוָה לַחֲרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּסֶת אֶת־דָּוִד
.Jehudah & ,Israel numera ,Vade :dicendo eis in
בָּהֶם לֵאמֹר לֵךְ מְנֵה אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־יְהוּדָה׃
:secum qui ,*virtutis* principem Joab ad rex Dixitque
2 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאָב שַׂר־הַחַיִל אֲשֶׁר־אִתּוֹ
-Beer ad usque & ,Dan à Israel tribus omnes *in* nunc *Circui*
שׁוּט־נָא בְּכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד־בְּאֵר
.populi numerum sciam & ,populum *recensete* & ;sebah
שֶׁבַע וּפִקְדוּ אֶת־הָעָם וְיָדַעְתִּי אֵת מִסְפַּר הָעָם׃
populum ad tuus Deus DOMINUS addat Et :regem ad Joab Dixitq;
3 וַיֹּאמֶר יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ וְיוֹסֵף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָעָם
videntes regis mei domini oculi & ,vicibus centum *eos* sicut & ,*eos* sicut
כָּהֵם וְכָהֵם מֵאָה פְעָמִים וְעֵינֵי אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ רֹאוֹת
prævaluit Et ?hoc *verbo in* vult quid ut ,rex meus dominus &
וַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ לָמָּה חָפֵץ בַּדָּבָר הַזֶּה׃ וַיֶּחֱזַק
,Joab est egressus Et .*virtutis* principes super & ,Joab *ad* regis verbum
4 דְּבַר־הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאָב וְעַל שָׂרֵי הֶחָיִל וַיֵּצֵא יוֹאָב
.Israel populum *visitandum ad* ,regis *facies ad virtutis* principes &
וְשָׂרֵי הַחַיִל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לִפְקֹד אֶת־הָעָם אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
,urbis *dextera* Haroher in sunt castrametati & ,Jarden transierunt Et
5 וַיַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיַּחֲנוּ בַעֲרוֹעֵר יְמִין הָעִיר
,Ghilhad in venerunt Et .Jahazer ad & ,Ghad torrentis medio in quæ
6 אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַנַּחַל הַגָּד וְאֶל־יַעְזֵר׃ וַיָּבֹאוּ הַגִּלְעָדָה
ad circa & ;Jahan Dan in venerunt & ;Chodsi Tachtim terram in &
וְאֶל־אֶרֶץ תַּחְתִּים חָדְשִׁי וַיָּבֹאוּ דָּנָה יַּעַן וְסָבִיב אֶל־
,Chivvæi urbes omnes & :Tyri munitionem venerunt Et .Sidon
7 צִידוֹן׃ וַיָּבֹאוּ מִבְצַר־צֹר וְכָל־עָרֵי הַחִוִּי
.Sebah-Beer Jehudah meridiem ad sunt egressi & ;Chenahanæi &
וְהַכְּנַעֲנִי וַיֵּצְאוּ אֶל־נֶגֶב יְהוּדָה בְּאֵר שָׁבַע׃
,mensium novem fine in venerunt & ,terram omnem in circuierunt Et
8 וַיָּשֻׁטוּ בְּכָל־הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ מִקְצֵה תִשְׁעָה חֳדָשִׁים
.Jerusalaim dierum viginti &
וְעֶשְׂרִים יוֹם יְרוּשָׁלִָם׃

Versio VULG. LAT.

26 Heles de Phalti, Hira filius 27 Acces de Thecua, Abiezer de Anathoth, Mobonnai de Husati, 28 Selmon Ahohites, Maharai Netophathites, 29 Heled filius Baana, & ipse Netophathites, Ithai filius Ribai de Gabaath filiorum Benjamin, 30 Banaia Pharathonites, Heddai 31 de torrente Gaas, Abialbon Arbathites, Azmaveth de Beromi, 32 Eliaba de Salaboni. 33 Filii Jassen, Jonathan, Semma de Orori, Aian filius Sarar Arorites, 34 Eliphelet filius Aasbai filii Machati, Eliam filius Achitophel Gelonites, 35 Hesrai de Carmelo, Pharai de 36 Arbi. Igaal filius Nathan de 37 Soba, Bonni de Gadi, Selec de Ammoni, Naharai Berothites armiger Joab filii 38 Saruiæ. Ira Jethrites, Gareb 39 & ipse Jethrites. Urias Hethæus. Omnes triginta septem.

CAP. XXIV.

1 ET addidit furor Dñi irasci contra Israel, commovítque David in eis dicentem; Vade, numera Israel & Judam. 2 Dixítque rex ad Joab principem exercitûs sui; Perambula omnes tribus Israel à Dan usque Bersabee, & numerate populum, ut sciam numerum 3 ejus. Dixítque Joab regi; Adaugeat Dominus Deus tuus ad populum tuum, quantus nunc est, iterúmque centuplicet in conspectu domini mei regis: sed quid sibi dominus meus rex vult in re hujuscemo- 4 di? Obtinuit autem sermo regis verba Joab, & principum exercitûs: egressúsque est Joab, & principes militum, à facie regis, ut numeraret po- 5 pulum Israel. Cúmque pertransissent Jordanem, venerunt in Aroer ad dexteram urbis, quæ est in valle Gad: 6 Et per Jazer transierunt in Galaad, & in terram inferiorem Hodsi, & venerunt in Dan sylvestria. Circumeuntésque 7 juxta Sidonem, Transierunt prope mœnia Tyri, & omnem terram Hevæi & Chananæi, venerúntque ad Meridiem Ju- 8 da in Bersabee: Et lustratâ universâ terrâ, affuerunt post novem menses, & viginti dies in Jerusalem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

26 Σελλὴς ὁ Κελωθί. Ἴρας υἱὸς (ξ) Ἴσκα ὁ Θεκωΐ- 27 της. Ἀβιέζερ ὁ (ο) Ἀναθωθίτης, ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ 28 (π) Ἀνωθίτου. Ἐλλὼν ὁ Ἀωΐτης. Νοερὲ ὁ 29 Νετωφατίτης. Ἐσθαὶ υἱὸς Ῥιβὰ ἐκ Γαβαὲθ υἱὸς Βενιαμὶν τοῦ Ἐφραθαίου. Ἀσμὼθ ὁ Βαρ- 32 διαμίτης. Ἐμασοῦ ὁ Σαλαβωνίτης. υἱοὶ Ἀσὰν, 33 Ἰωνάθαν. (ρ) Σαμνὰν ὁ Ἀρωδίτης. Ἀμνὰν 34 υἱὸς (σ) Ἀραΐ Σαραουρίτης. Ἀλιφαλὲθ υἱὸς τοῦ Ἀσβίτου, υἱὸς τοῦ Μααχαχί. (τ) Ἐλιὰβ 35 υἱὸς Ἀχιτόφελ τοῦ (υ) Γελωνίτου. Ἀσαραΐ ὁ 36 (φ) Καρμήλιος τοῦ Οὐραιοέρχι. Γαὰλ υἱὸς (χ) Ναθανὰ Πολυδυνάμεως υἱὸς Γαλααδδί. 30 Ἐλιὲ ὁ Ἀμμανίτης. Ἀδροὶ ἀπὸ χειμάρρων 31 Γαδαβιὴλ υἱὸς τοῦ Ἀραβωθαίου. Γελωρὲ ὁ Βη- 37 ρωθαῖος αἴρων τὰ σκεύη Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουΐας. 38 Ἴρας ὁ (ψ) Ἐθιραῖος. Γηρὰβ ὁ Ἐθεναῖος. 39 Οὐρίας ὁ Χετταῖος. (ω) οἱ πάντες τριάκοντα καὶ ἑπτά.

Selles Celothi: Iras filius Isca Thecuites: Abiezer Anothites, ex filiis Anothitæ: Ellon Aoites: Noere Netophatites: Esthai filius Rhiba de Gabaeth filius Benjamin Ephratæi: Asmoth Bardiamites: Emasu Salabonites: filii Asan, Jonathan, Samnan Arodites: Amnan filius Arai Saraurites: Aliphaleth filius Asbitæ, filio Machachachi: Eliab filius Achitophel Gelonitæ: Asarai Carmelius ipsius Uraeorchi: Gaal filius Nathana: (ι) Polydynameus filius Galaaddi: Elie Ammanites: Hadri de torrentibus: Gadabiel filius Arabothæi: Gelore Bethoræus portans vasa: Joab filius Saruiæ: Iras Ethiræus: Gerab Ethenæus: Urias Chettæus. Omnes triginta, & septem.

MS.A. (ξ) Ἐκκὰς ὁ (ο) Ἀναθωθείτης, (π) Ἀσωθείτου. Σελλὼμ ὁ Ἐλωείτης. Μαραεὶ ὁ Νετωφαθείτης. Ἀλὰφ υἱὸς Βααναὰι τοῦ Ἐφραθαίου. Ἀθθαὶ ἐκ Νααλεάς. Ἀβιβὼν ὁ Ἀραβωθεί. Ἀσμὼθ ὁ Βαρωμείτης. Ἐλιὰβ ὁ Σαλαβωνείτης. υἱοὶ (ρ) Σαμνὰς (σ) Ἀρὰδ ὁ Ἀραρείτης. Ἐλιφαλὲτ υἱὸς τοῦ Ἀιτοὺ υἱὸς τοῦ Μαχαταίου. (τ) Ἐλιὰφ (υ) Γελωνίτου. (φ) Καρμήλιος. Φαραεὶ ὁ Ἀραχεὶς. Γάδη (χ) Νάθαν. Πολλοῦς δυνάμεως υἱὸς Γαδδίς. Βλετὶ ὁ Ἀμανίτης. Γεδωρὲ ὁ Βηρωθαῖος αἴρων τὰ σκεύη Ἰωὰβ υἱοῦ (ψ) Ἐθραῖος. Γαρὴθ ὁ Τεθρίτης. (ω) πάντες.

ΚΕΦ. ΚΔʹ.

1 ΚΑὶ προσέθετο (α) ὀργὴν κύριος ἐκκαῆναι ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέσεισε τὸν Δαυὶδ ἐν αὐτοῖς, λέγων, Βάδιζε, ἀρίθμησον τὸν Ἰσραὴλ 2 καὶ τὸν Ἰούδαν. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωὰβ ἄρχοντα τῆς ἰσχύος τῆς μετ' αὐτοῦ, Δίελθε δὴ πάσας φυλὰς (β) Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, καὶ ἐπίσκεψαι τὸν λαὸν, 3 καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, Καὶ προσθείη κύριος ὁ (γ) θεὸς πρὸς τὸν λαὸν ὥσπερ (δ) αὐτοὺς καὶ ὥσπερ αὐτοὺς ἑκατονταπλασίονα, καὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως ὁρῶντες· καὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἵνα τί βούλεται ἐν τῷ λόγῳ 4 τούτῳ; Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως πρὸς Ἰωὰβ καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως. καὶ ἐξῆλθεν Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς ἰσχύος ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἐπισκέψασθαι τὸν (ε) 5 λαὸν τὸν Ἰσραήλ. Καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην, καὶ παρενέβαλον ἐν Ἀροὴρ ἐκ δεξιῶν τῆς πόλεως τῆς ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος Γαδ καὶ (ζ) 6 Ἐλιέζερ. Καὶ ἦλθον εἰς Γαλαὰδ καὶ εἰς (η) γῆν Θαβασὼν, ἥ ἐστιν Ἀδασαὶ, καὶ παραγίνονται εἰς (θ) Δανιδὰν καὶ Οὐδὰν, καὶ ἐκύκλωσαν (ι) Σιδῶνα. 7 Καὶ ἦλθον εἰς Μάψαρ Τύρου, (κ) καὶ εἰς πάσας τὰς πόλεις τοῦ Εὐαίου καὶ τοῦ Χαναναίου· καὶ ἦλθον (λ) κατὰ Νότον 8 Ἰούδα εἰς Βηρσαβεὲ, Καὶ περιώδευσαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ. καὶ παρεγένοντο ἀπὸ τέλους ἐννέα μηνῶν καὶ εἴκοσι ἡμερῶν εἰς Ἱερουσαλήμ.

CAP. XXIV.

1 ET (a) addidit iram Dominus accendere in Israel. Et commovit ipsum David in (b) eis, dicens; Vade, numera Israel, & Judam. 2 Et dixit rex ad Joab principem virtutis, qui cum eo; Transi nunc omnes tribus Israel, & Juda, à Dan, & usq; Bersabee: & recognosce populum, & sciam numerum populi. 3 Et dixit Joab ad regem; Et adjiciat Dns Deus ad populum, (c) sicut eos, et sicut eos, centuplum: et oculi domini mei regis videntes. Et dominus meus rex ut quid vult in verbo hoc? 4 Et prævaluit verbum regis ad Joab, & ad principes virtutis. Et egressus est Joab, & principes virtutis (d) in conspectu regis, ad recognoscendum populum Israel. 5 Et transierunt Jordanem, & castrametati sunt in Aroer à dexteris civitatis, quæ in medio convallis Gad, et Eliezer. 6 Et venerunt in Galaad, & (e) in terram Thabason, quæ est Adasæ: et advenerunt in Danidan, et Udan, et circumierunt Sidona. 7 Et venerunt in Mapsar Tyri, et in omnes civitates Euæi, et Chananæi: et venerunt ad Austrum in Juda in Bersabee, 8 Et circumierunt in omni terra. Et advenerunt à fine novem mensium, et viginti dierum in Hierusalem.

MS.A. (α) ὀργὴ κυρίου ἐκκαῆναι (β) τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν (γ) θεός σου πρὸς (δ) αὐτοὺς ἑκατονταπλάσιον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ (ε) λαὸν Ἰσραήλ. (ζ) Ἐλιάζερ. (η) γῆν Ἐθαὼν Ἀδασαὶ, (θ) Δὰν Ἰαρὰν καὶ Ἰούδαν, (ι) εἰς Σιδῶνα τὴν μεγάλην. Καὶ (κ) καὶ πάσας (λ) κατὰ τὸν Ἰορδάνην εἰς Βηρσαβαιὲ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 חֶלֶץ דְּמִן פֶּלֶט עִירָא בַר עִקֵּשׁ דְּמִתְּקוֹעַ׃ אֲבִיעֶזֶר דְּמִן עֲנָתוֹת מְבֻנַּי דְּמִן חוּשָׁה׃
27 צַלְמוֹן דְּמִן אֲחוֹחַ מַהֲרַי דְּמִן נְטוֹפָת׃ חֵלֶב בַּר בַּעֲנָא דְּמִנְּטוֹפָת אִתַּי בַּר רִיבַי
28 מִגִּבְעֲתָא דִּבְנֵי בִנְיָמִין׃ בְּנָיָהוּ דְּמִפִּרְעָתוֹן הִדַּי דְּמִנַּחֲלֵי גָעַשׁ׃ אֲבִי עַלְבוֹן דְּמִן עַרְבַת
29 30 עַזְמָוֶת דְּמִבַּרְחוּם׃ אֶלְיַחְבָּא דְּמִשַּׁעַלְבוֹן בְּנֵי יָשֵׁן יְהוֹנָתָן׃ שַׁמָּה דְּמִן הַרַר טוּרָאָה׃
31 32 אֲחִיאָם בַּר שָׁרָר דְּמִטּוּר גָּבוֹהַּ׃ אֱלִיפֶלֶט בַּר אֲחַסְבַּי בַּר מַעֲכַת אֱלִיעָם בַּר אֲחִיתוֹפֶל
33 34 גִּילוֹנָאָה׃ חֶצְרַי דְּמִן כַּרְמְלָא פַּעֲרַי דְּמִן אֲרַב׃ יִגְאָל בַּר נָתָן דְּמִצּוֹבָא בָּנִי מִשֵּׁבֶט גָּד׃
35 36 צֶלֶק דְּמִבְּנֵי עַמּוֹן נַחְרַי דְּמִן בְּאֵרוֹת נָטֵיל זְיָנֵיהּ דְּיוֹאָב בַּר צְרוּיָה׃ עִירָא דְּמִן יָתֵר
37 38 39 גָּרֵב דְּמִן יָתֵר׃ אוּרִיָּה חִתָּאָה כָּל גִּבָּרַיָּא תְּלָתִין וְשִׁבְעָה׃

כד

1 וְאוֹסִיף רוּגְזָא דַיְיָ לְמִתְקַף בְּיִשְׂרָאֵל וְגָרֵי יָת דָּוִד בְּהוֹן לְמֵימַר אֱזֵיל מְנֵי יָת יִשְׂרָאֵל וְיָת
2 דְּבֵית יְהוּדָה׃ וַאֲמַר מַלְכָּא לְיוֹאָב רַב חֵילָא דְּעִמֵּיהּ הַלֵּיךְ כְּעַן בְּכָל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל
3 מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע וּמְנֵי יָת עַמָּא וְאֵדַּע יָת חוּשְׁבַּן עַמָּא׃ וַאֲמַר יוֹאָב לְמַלְכָּא וְיוֹסֵף
יְיָ אֱלָהָךְ עַל עַמָּא כְּאִלֵּין וּכְאִלֵּין מְאָה זִמְנִין וְעֵינֵי רִבּוֹנִי מַלְכָּא חָזְיָן וְרִבּוֹנִי מַלְכָּא
4 לְמָה אִתְרְעֵי בְּפִתְגָמָא הָדֵין׃ וּתְקֵיף פִּתְגָמָא דְמַלְכָּא עַל יוֹאָב וְעַל רַבְּנֵי חֵילָא וּנְפַק
5 יוֹאָב וְרַבְּנֵי חֵילָא קֳדָם מַלְכָּא לְמִמְנֵי יָת עַמָּא יָת יִשְׂרָאֵל׃ וַעֲבַרוּ יָת יַרְדְּנָא וּשְׁרוֹ
6 בַּעֲרוֹעֵר דָּרוֹם קַרְתָּא דִּבְגוֹ נַחְלָא דְּשִׁבְטָא גָד וְאֶלְיַעְזֵר׃ וַאֲתוֹ לְגִלְעָד וּלְאַרְעָא דָרוֹמָא
7 לְחָדְשִׁי וַאֲתוֹ לְדָן יַעַן וּמִתַּמָּן אִסְתְּחַר לְצִידוֹן׃ וַאֲתוֹ לִקְרְוִין כְּרִיכָן וְכָל קִרְוֵי חִוָּאֵי
8 וּכְנַעֲנָאֵי וּנְפַקוּ לִדְרוֹם יְהוּדָה לִבְאֵר שָׁבַע׃ וְהַלִּיכוּ בְּכָל אַרְעָא וַאֲתוֹ מִסּוֹף תִּשְׁעָה
יַרְחִין וְעֶשְׂרִין יוֹמִין לִירוּשְׁלֶם׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hhelesz qui ex *Phelet*. Ghira filius Ghikes qui erat ex Thecoagh. Abighezer qui ex Ghanathoth. Mebunai qui ex Hhusath. Szalmon qui ex Ahhoahh. Maharai qui ex Netophath. Hheleb filius Baghanah ex Netophath: Aithai filius Ribai ex Gibghetha filiorum Binjamin. Benaiah qui ex Pirghathon, Hiddai qui ex torrentibus Gaghas: Abighalbon qui ex Gharabath, Ghasmaveth qui ex Barhhum. Eliahhba qui ex Saghalbon: filii Jasen Jehonathan. Sama qui ex Harar *montano*: Ahhiam filius Sarar qui ex monte alto. Eliphelet filius Ahhazzbai filii *Maghachath*, Eligham filius Ahhithophel Gilonæi. *Hheszrai* qui ex Charmela, Pagharai qui ex Arab. Jighal filius Nathan qui ex Szobah, Bani ex tribu Gad. Szelek qui ex filiis Ghamon, Nahharai qui ex Beiroth, ferens arma ipsius Joab filii Szarujah. Ghira qui ex Jether, Gareb qui ex Jether. Uriah Hhithæus: omnes robusti erant triginta & septem. 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39

CAP. XXIV.

1 ET addidit indignatio Domini irasci in Israel, & incitavit David in eos dicendo: Vade numera Israel, & [*viros*] domus Jehudah. 2 Et dixit rex ad Joab magistrum exercitus qui cum eo erat: Ambula nunc per omnes tribus Israel à Dan & usq; Beerzebagh, & numera populum, & cognoscam supputationem populi. 3 Et dixit Joab ad regem: Addat Dominus Deus tuus super populum sicut sunt & sicut sunt, centum vicibus; & oculi domini mei regis videant: sed dominus meus rex ad quid complacet sibi in re ista? 4 Et invaluit verbum regis super Joab & super magistros exercitus: & exiit Joab & magistri exercitus ante regem, ut numerarent populum Israel. 5 Et transierunt Jardena, & castra posuerunt in Gharogher Meridie urbis quæ est in medio torrentis tribus Gad & ad Jaghzer. 6 Et venerunt in Gilghad, & ad terram australem Hhodsi, & venerunt ad Dan Jaghan, & indè revertitur ad Szidon. 7 Et *venerunt ad urbes munitas*, & ad omnes urbes Hhivæi & Chanaghanæi, & exierunt ad austrum Jehudah ad Beerzebagh. 8 Et perambulaverunt universam terram, & venerunt à fine novem mensium & viginti dierum in Jerusalem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܚܠܨ ܕܡܢ ܦܠܛ. ܥܝܪܐ ܒܪ ܥܩܫ ܕܡܢ ܬܩܘܥ. * ܐܒܝܥܙܪ ܕܡܢ ܥܢܬܘܬ. ܡܒܢܝ ܕܡܢ
27 ܚܘܫܬ. * ܨܠܡܘܢ ܕܡܢ ܛܘܪ ܒܝܬܐ. ܡܗܪ ܕܡܢ ܛܘܦܐ. * ܚܠܒ ܒܪ ܒܥܢܐ ܕܡܢ ܢܛܘܦܐ.
28 ܐܬܝ ܒܪ ܪܒܝ ܕܡܢ ܪܡܬܐ ܕܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. * ܒܢܝܐ ܒܪ ܦܪܥܬܘܢ ܕܡܢ ܓܒܥܐ. ܚܕܝ ܕܡܢ
29 ܢܚܠܓܥܫ. * ܐܒܝ ܒܪ ܐܒܝܥܠܡܘܢ ܕܡܢ ܓܠܥܕ. ܥܪܒܬ ܕܡܢ ܚܘܪܝܡ. * ܐܠܚܢܐ ܕܡܢ
30 ܫܥܠܒ. ܝܘܢܬܢ ܕܡܢ ܒܝܬ ܢܨܘܪ. * ܫܡܐ ܕܡܢ ܛܘܪ ܙܝܬܐ. ܐܚܝܡ ܒܪ
31 ܐܫܪ ܕܡܢ ܐܕܪܝ. * ܐܠܝܦܠܛ ܒܪ ܚܘܫܒ ܕܡܢ ܡܥܟܬ. ܐܠܝܥܡ ܒܪ
32 ܐܚܝܬܘܦܠ ܓܠܝܘܢܝܐ. * ܚܨܪܝ ܕܡܢ
33 ܛܘܪ ܟܪܡܠܐ. ܓܪܝ ܕܡܢ ܐܪܘܒ. * ܢܥܐܝܠ ܒܪ ܢܬܢ ܕܡܢ ܨܘܒܐ. ܒܥܢܐ ܕܡܢ ܓܕ. * ܨܠܩ ܕܡܢ
34 ܥܡܘܢ. ܢܚܪܝ ܕܡܢ ܒܐܪܘܬ. ܛܥܝܢ ܡܐܢܐ ܕܙܝܢܗ ܕܝܘܐܒ ܒܪ ܨܪܘܝܐ. * ܥܝܪܐ ܕܡܢ ܝܬܝܪ. ܥܪܒ
38 ܕܡܢ ܠܟܝܫ. * ܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ. ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܒܡܢܝܢܐ ܬܠܬܝܢ ܘܫܒܥܐ.
39

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܕ *

1 * ܘܐܘܣܦ ܪܘܓܙܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܬܚܡܬܘ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܓܪܝ ܒܗܘܢ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠ ܡܢܝ ܠܐܝܣܪܝܠ ܘܠܝܗܘܕܐ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܝܘܐܒ ܪܒ
2 ܚܝܠܐ ܕܥܡܗ. ܛܘܦ ܒܟܠܗܘܢ ܫܒܛܘܗܝ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܕܢ ܘܥܕܡܐ ܠܒܐܪ ܫܒܥ. ܘܡܢܝ
ܠܝ ܥܡܐ. ܘܐܝܬܐ ܠܝ ܡܢܝܢܗܘܢ ܘܫܘܡܗܐ ܕܥܡܐ. * ܘܐܡܪ ܝܘܐܒ ܠܡܠܟܐ. ܢܘܣܦ
3 ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܠܥܡܐ ܐܚܪܢܐ ܡܐܐ ܥܦܝܦܝܢ. ܘܥܝܢܘܗܝ ܕܡܪܝ ܡܠܟܐ ܚܙܝܢ. ܘܡܪܝ
ܡܠܟܐ. ܠܡܢܐ ܒܥܐ ܗܢܐ ܦܬܓܡܐ. * ܘܥܫܢ ܦܬܓܡܗ ܕܡܠܟܐ ܥܠ ܝܘܐܒ
4 ܘܥܠ ܪܒܝ ܚܝܠܐ. ܘܢܦܩ ܝܘܐܒ ܘܪܒܝ ܚܝܠܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܠܡܡܢܐ ܠܥܡܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܥܒܪܘ ܝܘܪܕܢܢ. ܘܐܬܘ ܠܥܪܘܥܝܪ ܕܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܕܒܓܘ ܢܚܠܐ ܕܓܕ
5 ܘܕܐܠܝܥܙܪ. * ܘܐܬܘ ܠܨܘܪ ܘܠܨܝܕܘܢ. ܠܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢܝܐ ܘܕܚܬܝܐ. ܘܠܐܪܥܐ ܕܝܒܘܣܝܐ.
7 ܘܟܕ ܟܪܟܘ ܐܪܥܐ. ܐܬܘ ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕܐ ܒܬܪ ܬܠܬܝܢ ܘܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܐܬܘ ܠܕܢ. ܘܐܚܕܪܘ
ܠܨܝܕܘܢ. * ܘܟܕ ܟܪܟܘ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܐܬܘ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܬܪ ܬܫܥܐ ܝܪܚܝܢ ܘܥܣܪܝܢ
8 ܝܘܡܝܢ.

26 Halas qui ex Pelat: Ira filius Ecis, qui ex 27 Tecua: Abiazar qui ex Anathoth: Mebni qui 28 ex Husath: Salmon qui ex monte Baita: Ma- 29 har qui de Topha: Halab Baanæ filius qui de Netophath: Athi filius Rabai de colle filio- 30 rum Benjamen: Benaja fili⁹ Peraaton de Ge- 31 baa: Hadi qui ex Nehelgaas: Abi filius Abialmon, qui ex Gelaad: Arboth qui ex Hurim: 32 Elhana qui de Sealab: Jonathan qui ex Beth- 33 nasur: Samma qui ex monte Oliveti: Ahim fili⁹ Asir, qui ex Adri: Eliphelat filius Hosab, qui 34 de Maachath: Eliaam filius Ahitophel Galjo- 35 næi: Hasri qui de monte Carmelo: Gari qui 36 ex Arub: Neael filius Nathan de Soba: Baana 37 qui ex Gad: Selec qui de Ammon: Nahri qui ex Beruthi, portitor instrumentorum armo- 38 rum Joabi filii Suriæ: Hira qui de Jathir: 39 Arab qui ex Lachis: Uria Hethæus: omnes servi Davidis, numero triginta septem.

CAP XXIV.

1 RUrsus etiam irâ Dei gravescente in Israelitas, excitavit in eos Davidem, & dixit ad 2 eum; Vade numera Israelem & Judam, Ait itaque David Joabo principi exercitûs, qui secum erat, Discurre per omnes tribus Israelis à Dan usque ad Bir-sebaa, recense mihi populum, & affer numerum eorum & sum- 3 mam populi. Dixit Joab ad regem, Reddat Dominus Deus tuus populum aliis centum vicibus majorem, & oculi domini mei regis *hoc* videant: dominus verò meus rex quor- 4 sum vult rem istam? At cùm prævaluisset verbum regis Joabo & imperatoribus exercituum, exiit Joab & imperatores exercituum è conspectu regis ad recensendum populum 5 Israeliticum: Et trajecto Jordane venerunt ad Sarub quæ est ad dexteram civitatis sitæ in 7 media valle Gad Eliazar: Tum pervenerunt usque ad Sur & Saidon, ad terram Chananæorum & Hethæorum, & ad terram Jebusæorum: cúmque totum tractum illum perlustrâssent, venerunt in terram Juda post triginta 8 octo dies: tum venerunt ad Dan, & perlustrârunt Sidonem. Demum cùm universam terram illam percurrissent, redierunt post novem menses & viginti dies, in Jerusalem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * حلاص الذي من فلاط * عيرا بن عقيس من تقوع * العازر من عناثوث * مبني من حوست *
27 * صلمون من جبل البيت * ماهار بن طوفث * حلاب بن بعنا من نطوفث * اتي بن راباء من
28 29 رامة بنيامين * بنايا بن فرعون من جبع * حدّي من نحلغس * ابي بن ابيعالمون من جلعاد *
30 31 عربوث بن حوريم * الحنا بن شعلب * يوناثان بن معكث من بيت ناسور * شما من جبل الزيتون *
32 33 احيم بن اسداد من ادري * اليفلط بن حسبي من معكث * اليعم بن احيتوفال الجليوني *
34 35 * حصري من جبل كرملا * جري من اريب * نعايال بن ناثان من صوبا * بعنا بن جاد * صلاق
36 37 بن عمون * نحري بن بروثي الذي كان يحمل سلاح يواب بن صوريا * حيرا الذي من ياثير * عاراب
38 الذي من لخيس * اوريا الحاثي * عدد جميع عبيد داود الرؤساء سبعة وثلاثون رجلا *
39

* الفصل الرابع والعشرون *

1 * ثم ان بني اسرائيل وقعوا في بلاء * واشتد غضب
الرب عليهم وصير سبب عقوبتهم داود * وذلك انه القى في قلبه ان يحصي عددهم * فقال له *
2 انطلق فاحص عدد بني اسرائيل وبني يهودا * فقال داود ليواب ولرؤساء الاجناد الذين معه *
سيروا في حدود جميع بني اسرائيل واسباطهم * وحدوا من دان حتى تنتهوا الى بير سبع * واحصوا
3 لي عدد الشعب * واوفوني بعددهم وحسابهم * قال يواب للملك * الله ربك يزيد في الشعب مائة
4 ضعف * وذلك في حياة الملك سيدي * لماذا احب الملك هذا الامر * فنظر الملك ليواب والقواد
5 الذين معه مغضبا * فخرج يواب ورؤساء الاجناد من عند الملك ليحصوا شعب اسرائيل * وجازوا
7 الاردن * واتوا ساروث التي عن يمين القرية التي في وادي جاد والعازار * وانتهوا الى صور وصيدان *
ودخلوا الى ارض الكنعانيين والحاثانيين * والباشانيين * وساروا في الارض كلها * واتوا دان * وداروا
8 على صيدون * وساروا في كل الارض * ورجعوا الى اورشليم بعد تسعة اشهر وعشرين يوما *

26 Halas qui ex Phelat: Ira filius Acis Te- 27 cuites: Elazar ex Anathoth: Mebni ex 28 Husath: Salmon ex monte-domûs: Ma- 29 har filius Tophath: Halab filius Baana ex Netophath: Athi filius Rabai de colle 30 Benjamin.: Benaja filius Pheraaton de 31 Gabaa: Haddai ex Nahalcis: Abi filius Abialmon ex Galaad: Arboth filius Hu- 32 rim: Elhana filius Saalab: Jonathan fi- 33 lius Maachath ex Beth-nasur: Samma ex monte Olivarum: Ahim filius Asdad ex 34 Adra: Eliphelat filius Hasbi ex Maachath: Eliaam filius Ahithophelis Galjo- 35 næi: Hasri ex monte Carmelo: Gari ex 36 Arib: Naael filius Nathan è Sabba: Baa- 37 na filius Gad: Selac filius Ammon: Nahri filius Baruthi, qui erat armiger Jo- 38 abi filii Suriæ: Hira qui ex Jathir: A- 39 rab qui ex Lachis: Uria Gethæus. Numerus omnium servorum Davidis præcipuorum, triginta septem viri.

CAP. XXIV.

1 IN aliam inciderunt Israelitæ calamitatem: nam sæviente in eos irâ Domini, effecit occasionē punitionis eorū Davidē. Atque id quidem, quoniam injecit in cor ejus ut recenseret numerum eorum: dixitque ad eum; Abi, & recense numerum filiorum Israelis & filiorum Judæ. 2 Quare dixit David Joabo & ducibus militum qui eum eo erant; Obite limites omnium Israelitarum, et tribus eorum; & incipientes à Dan quousque perveniatis ad Bir-sibaa, recensete mihi numerum populi, & afferte mihi numerum & censum eorum. 3 Dixit Joab regi, Deus Dominus tuus augeat populum centuplo, idq; vivente rege domino meo: ad quid rex 4 rem istam exposcit? Sed cùm rex Joabum ac duces qui cum eo erant, respexisset iratus, egressi sunt Joab & præfecti militum à rege, ut numerarent populum 5 Israelis: Et trajicientes Jordanem venerunt in Saroth quæ jacet à dextera civitatis quæ est in valle Gad & Eliazar: 7 Pervenerunt ad Sur & Saidon, & permeârunt terram Chananæorum, Hethæorum, & Basanæorum; totámque terram peragrantes venerunt in Dan, & ambie- 8 runt Sidonem: Totâ denique terrâ perlustratâ, redierunt in Jerusalem post novem menses & viginti dies:

שמואל ב: כד

regem ad populi cenſum numerum Joab Deditque
9 ויתן יואב את־מספר מפקד־העם אל־המלך
educentis virtutis viri millia octingenta Iſrael fuit Et
ותהי ישראל שמנה מאות אלף איש־חיל שלף
percuſſit Et .virorum millia quingenta Jehudah viri & ,gladium
10 חרב ואיש יהודה חמש־מאות אלף איש: ויך
Dixitque .populum numeravit poſtquam ,eum David cor
לב־דוד אתו אחרי־כן ספר את־העם ויאמר
nunc Et .feci quod valde Peccavi :Dominum ad David
דוד אל־יהוה חטאתי מאד אשר עשיתי ועתה
egi ſtultè quia ,tui ſervi perverſitatem quæſo tranſire fac Domine
יהוה העבר־נא את־עון עבדך כי נסכלתי
Ghad ad fuit Domini verbum & :mane in David ſurrexit Et .valdè
11 מאד: ויקם דוד בבקר ודבר־יהוה היה אל־גד
:David ad loqueris & ,Vade :dicendo ,David videntem prophetam
12 הנביא חזה דוד לאמר: הלוך ודברת אל־דוד
tibi elige ſuper te imponens ego Tria ;Dominus dixit Sic
כה אמר יהוה שלש אנכי נוטל עליך בחר־לך
;ei indicavit & ,David ad Ghad venit Et .tibi faciam & ,his ex unum
13 אחת־מהם ואעשה־לך: ויבא־גד אל־דוד ויגד־לו
,tua terra in famis anni ſeptem tibi veniet An :ei dixitque
ויאמר לו התבוא לך שבע־שנים רעב בארצך
ipſe & ,tuorum anguſtiatorū facies ad te fugere menſibus tribus an &
ואם־שלשה חדשים נסך לפני־צריך והוא
Nunc ?tua terra in peſtem diebus tribus eſſe an & ,te perſequens
רדפך ואם־היות שלשת ימים דבר בארצך עתה
Dixitque .verbum me mittenti reſpondeam quod vide & ,cognoſce
14 דע וראה מה־אשיב שלחי דבר: ויאמר
manum in obſecro Incidamus .valde mihi anguſtia :Ghad ad David
דוד אל־גד צר־לי מאד נפלה־נא ביד־
ne hominis manu in & ,ejus miſerationes multæ quia ,Domini
יהוה כי־רבים רחמו וביד־אדם אל־
mane à Iſrael in peſtem Dominus dedit Et .incidam
15 אפלה: ויתן יהוה דבר בישראל מהבקר
Dan à populo de ejus mortuus & ;conſtitutionis tempus ad uſque &
ועד־עת מועד וימת מן־העם מדן
miſit Et .virorum millia ſeptuaginta ,ſebah-Beer ad uſque &
16 ועד־באר שבע שבעים אלף איש: וישלח
;eam corrumpendum ad Jeruſalaim angelus ſuam manum
ידו המלאך ירושלם לשחתה
corrumpenti angelo Dixitque .malo ſuper Dominum pœnituit &
וינחם יהוה אל־הרעה ויאמר למלאך המשחית
Domini angelus Et .tuam manum remitte : nunc Multum ;populo in
בעם רב עתה הרף ידך ומלאך יהוה
ad David Dixitque .Jebuſæi Araunah area cum erat
17 היה עם־גרן האורנה היבסי: ויאמר דוד אל־
:dixit & ,populo in cædentem angelum ipſum videndo in ,Dominum
יהוה בראתו את־המלאך המכה בעם ויאמר
quid ſeus iſti Et .egi iniquè ego & ,peccavi ego Ecce
הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי ואלה הצאן מה
.mei patris domum in & ,me in tua manus obſecro Sit ?fecerunt
עשו תהי נא ידך בי ובבית אבי:
erige ,Aſcende ei dixit & ,illa die in David ad Ghad venit Et
18 ויבא־גד אל־דוד ביום ההוא ויאמר לו עלה הקם
David aſcendit Et .Jebuſæi Araunah area in altare Domino
19 ליהוה מזבח בגרן ארניה היבסי: ויעל דוד
reſpexit Et .Dominus præceperat quemadmodum ,Ghad verbum juxta
20 כדבר־גד כאשר צוה יהוה: וישקף
deſuper tranſeuntes ejus ſervos & ,regem vidit & ,Araunah
ארונה וירא את־המלך ואת־עבדיו עברים עליו
.terram ſuper faciei vultu regi ſe incurvavit & ,Araunah eſt egreſſus &
ויצא ארונה וישתחו למלך אפיו ארצה:

Verſio VULG. LAT.

9 Dedit ergò Joab numerum de-
ſcriptionis populi regi, & in-
venta ſunt de Iſrael octingenta
millia virorum fortium, qui e-
ducerent gladium : & de Juda
quingenta millia pugnatorum.
10 Percuſſit autem cor David eū,
poſtquàm numeratus eſt popu-
lus : & dixit David ad Domi-
num, Peccavi valdè in hoc fa-
cto : ſed precor, Dn̄e, ut tranſ-
feras iniquitatem ſervi tui, quia
11 ſtultè egi nimis. Surrexit ita-
que David manè, & ſermo Do-
mini factus eſt ad Gad prophe-
tam & Videntem David, di-
12 cens; Vade, & loquere ad Da-
vid; Hæc dicit Dominus, Tri-
um tibi datur optio, elige u-
num quod volueris ex his, ut
13 faciam tibi. Cúmque veniſſet
Gad ad David, nuntiavit ei,
dicens; Aut ſeptem annis ve-
niet tibi fames in terra tua: aut
tribus menſibus fugies adver-
ſarios tuos, et illi te perſequen-
tur: aut certè tribus diebus erit
peſtilentia in terra tua. Nunc
ergò delibera, & vide quem
reſpondeam, ei qui me miſit,
14 ſermonem. Dixit autem David
ad Gad, Coarctor nimis : ſed
melius eſt ut incidam in manus
Domini (multæ enim miſeri-
cordiæ ejus ſunt) quàm in ma-
15 nus hominū. Immiſitque Do-
minus peſtilentiam in Iſrael,
de manè uſque ad tempus con-
ſtitutum : & mortui ſunt ex po-
pulo, à Dan uſque ad Berſabee,
ſeptuaginta millia virorum.
16 Cúmque extendiſſet manum
ſuam Angelus Domini ſuper
Jeruſalem ut diſperderet eam,
miſertus eſt Domin⁹ ſuper affli-
ctione : & ait Angelo percuti-
enti populum, Sufficit : nunc
contine manum tuam. Erat au-
tem Angel⁹ Domini juxta are-
17 am Areuna Jebuſæi. Dixitque
David ad Dominum, cùm vi-
diſſet Angelum cædentem po-
pulum; Ego ſum qui peccavi,
ego iniquè egi : iſti qui oves
ſunt, quid fecerunt? vertatur,
obſecro, manus tua contra me,
& contra domum patris mei.
18 Venit autem Gad ad David in
die illa, & dixit ei; Aſcende, &
conſtitue altare Domino in a-
19 rea Areuna Jebuſæi. Et aſcen-
dit David juxta ſermonē Gad,
quem præceperat ei Dominus.
20 Conſpiciénſque Areuna, ani-
madvertit regem & ſervos e-
21 jus tranſire ad ſe : Et egreſſus
adoravit regem prono vultu
in terram,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

9 Καὶ ἔδωκεν Ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως
τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ἐγένετο Ἰσραὴλ,
ὀκτακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν δυνάμεως
σπωμένων ῥομφαίαν. καὶ ἀνὴρ Ἰούδα, πεντα-
10 κόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν μαχητῶν. Καὶ ἐπά-
ταξε καρδία Δαυὶδ αὐτὸν μετὰ τὸ ἀριθμῆσαι
τὸν λαόν. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς κύριον, Ἥμαρτον
σφόδρα (μ) ὃ ἐποίησα νῦν κύριε. παραβίβα-
σον δὴ τὴν ἀνομίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἐμωράν-
11 θην σφόδρα. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ τοπρωΐ. καὶ
λόγος κυρίου ἐγένετο πρὸς Γὰδ τὸν προφήτην
12 τὸν (ν) ὁρῶντα, λέγων, Πορεύθητι, καὶ λάλησον
πρὸς Δαυὶδ, (ξ) λέγων, Τάδε λέγει κύριος,
Τρία ἐγώ εἰμι αἴρω ἐπὶ σέ, καὶ ἔκλεξαι σε-
13 αυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι. Καὶ εἰσῆλ-
θε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ (ο) ἀνήγγειλε, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ, Ἔκλεξαι σεαυτῷ γενέσθαι, εἰ ἔλθῃ
σοι τρία ἔτη λιμὸς ἐν τῇ γῇ σου, ἢ τρεῖς
μῆνας φεύγειν σε ἔμπροσθεν τῶν ἐχθρῶν σου,
καὶ ἔσονται (π) διώκοντές σε, ἢ γενέσθαι τρεῖς
ἡμέρας θάνατον ἐν τῇ γῇ σου. νῦν οὖν γνῶθι
καὶ ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με ῥῆμα.
14 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Γὰδ, Στενά μοι πάν-
τοθεν σφόδρα ἐστί. ἐμπεσοῦμαι δὴ (ρ) εἰς χεῖ-
ρας κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ
σφόδρα, εἰς δὲ χεῖρας (σ) ἀνθρώπου οὐ μὴ
15 ἐμπέσω. Καὶ ἐξελέξατο (τ) ἑαυτῷ Δαυὶδ τὸν
θάνατον. καὶ ἡμέραι θερισμοῦ πυρῶν· καὶ ἔ-
δωκε κύριος (υ) θάνατον ἐν Ἰσραὴλ ἀπὸ
πρωΐθεν (φ) ἕως ὥρας ἀρίστου. καὶ ἤρξατο ἡ
θραῦσις ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἀπέθανεν ἐκ τοῦ λαοῦ
ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, ἑβδομήκοντα χι-
16 λιάδες ἀνδρῶν. Καὶ ἐξέτεινεν ὁ (χ) ἄγ-
γελος τοῦ θεοῦ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ
τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν, καὶ παρεκλήθη κύριος
(ψ) ἐπὶ τῇ κακίᾳ, καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ
διαφθείροντι ἐν τῷ λαῷ, (ω) Πολὺ νῦν, ἄνες
τὴν χεῖρά σου. καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἦν παρὰ
17 τῇ ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου. Καὶ εἶπε Δαυ-
ὶδ πρὸς κύριον, ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἄγγε-
λον τὸν τύπτοντα ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ
ἐγώ εἰμι (α) ἠδίκησα· καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα
τί ἐποίησαν; γενέσθω δὴ ἡ χείρ σου ἐν ἐμοὶ,
18 καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου. Καὶ ἦλθε Γὰδ
πρὸς Δαυὶδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, Ἀνάβηθι, καὶ στῆσον τῷ κυρίῳ θυσια-
στήριον ἐν (β) τῷ ἅλωνι Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου.
19 Καὶ ἀνέβη Δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον Γὰδ, καθ'
20 ὃν τρόπον ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος. Καὶ
διέκυψεν Ὀρνὰ, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα καὶ
τοὺς παῖδας αὐτοῦ παραπορευομένους ἐπάνω
21 αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν Ὀρνὰ, καὶ προσεκύνησε
τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
γῆν.

Et dedit Joab numerum recogni- 9
tionis populi ad regem. Et fuit
Iſrael octingenta millia virorum
virtutis trahentium gladium. Et
vir Juda quingenta millia viro-
rum bellatorum. Et cor David 10
percuſſit (ſ) eum; poſtquàm nu-
meraverat populum : & dixit
David ad Dominum; Peccavi
valdè, quod feci nunc, Domine.
Transfer nunc iniquitatem ſervi
tui : quoniam deſipui valdè. Et 11
ſurrexit David manè. Et ver-
bum Domini factum eſt ad Gad
prophetam, (g) videntem, dicens;
Vade, & loquere ad David, di- 12
cens; Hæc dicit Dominus, Tria
ego porto ſuper te : & elige tibi
unum ex eis, & faciam tibi. Et 13
intravit Gad ad David, & an-
nuntiavit, & dixit ei; (h) Eli-
ge tibi fieri : Si veniat tibi tres
annos fames in terra tua; vel tres
menſes fugere te ante inimicos
tuos, & erunt perſequentes te;
vel fieri tribus diebus (i) mortem
in terra tua. Nunc igitur ſcito
& vide, quod reſpondeam ei,
qui miſit me, (k) verbum. Et di- 14
xit David ad Gad, Anguſta mi-
hi undique valdè ſunt. Incidam
nunc in manus Domini, quoni-
am multæ miſerationes ejus val-
dè : in manus autem hominis non
incidam. Et elegit ſibi David 15
mortem. Et (l) erant dies meſ-
ſis frumentorum : & dedit Do-
minus mortem in Iſrael à ma-
nè uſque ad horam prandii, Et
(m) cœpit quaſſatio in populo.
Et perierunt de populo à Dan,
& uſque Berſabee ſeptuaginta
millia virorum. Et extendit an- 16
gelus Dei manum ſuam in Hie-
ruſalem ad corrumpendam e-
am. Et (n) revocavit ſe Domi-
nus ſuper malo : & dixit an-
gelo corrumpenti in populo, Mul-
tum nunc : remitte manum tu-
am. Et angelus Domini erat a-
pud aream Orna Jebuſæi. Et di- 17
xit David ad Dominum, dum i-
pſe videret angelum percutien-
tem in populo : & dixit; Ecce
ego ipſe (o) injuſtè egi, & hi,
oves quid fecerunt? Fiat nunc
manus tua in me, & in domo
patris mei. Et venit Gad ad 18
David in die illa, & dixit ei; A-
ſcende, & ſtatue Domino alta-
re in area Orna Jebuſæi. Et a- 19
ſcendit David juxta verbum
Gad, quemadmodùm mandavit
ei Dominus. Et proſpexit Orna, 10
& vidit regem, & pueros ejus
accedentes deſuper ſe. Et egreſ- 21
ſus eſt Orna, & adoravit regem
ſuper faciem ſuam in terram.

MS.A. (μ) ὅτι ἐποίησα τὸ ῥῆμα τοῦτο. νῦν κύριε παραβίβασον τὴν (ν) ὁρῶντα τὸν Δαυὶδ, λέγων, (ξ) λέγων, Τρία ἐγώ (ο) ἀνήγγειλεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰσέλθῃ σοι τρία (π) διώκειν σε, (ρ) ἐν χειρὶ (σ) ἀνθρώπων (τ) Δαυὶδ ἑαυτῷ τὸν (υ) ἐν Ἰσραὴλ θάνατον ἀπὸ (φ) ἕως ἀρίστου. (χ) ἄγγελος τοῦ (ψ) ἐν τῇ (ω) Πολὺ, ἄνες (α) ἠδίκησα, καὶ ἐγὼ ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα· καὶ οὗτοι (β) τῇ ἅλωνι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 ויהב יואב ית חושבן מנין עמא למלכא והוו ישראל תמני מאה אלפין גבר גבר שלף
10 סיפא ואנש יהודה חמש מאה אלפין גברא : וחש דוד בלביה בתר כן דמנא ית עמא
ואמר דוד קדם יי חבית לחדא דעבדית הדא וכען יי אעבר כען ית חובא דעבדך ארי
11 אסתכלית לחדא : וקם דוד בצפרא ופתגם נבואה מן קדם יי הוה עם גד נביא חזיא דדוד
12 למימר : איזיל ותמליל עם דוד כדנן אמר יי חדא מתלת אנא רמי עלך בחר לך חדא מנהון
13 ואעביד לך : ואתא גד לות דוד וחוי ליה ואמר ליה התיתי לך שבע שנין כפנא בארעך
אם תלתא ירחין תהי עריק קדם בעלי דבבך והוא רדיף לך ואם מהוי תלתא יומין מותא
14 בארעך כען דע וחזי מא אתיב לשלחי פתגמא : ואמר דוד לגד עקת לי לחדא נתמסר
15 כען ביד מימרא דיי ארי סגיאין רחמוהי ובידא דאנשא לא אתמסר : ויהב יי מותא
בישראל מצפרא ועד עדן דמתנכיס תמידא ועד דמתסק ומית מן עמא מדן ועד באר שבע שבעין
16 אלפין גברא : ואושיט ידיה מלאכא לירושלם לחבלותה ותב יי מן בשתא ואמר
למלאכא דמחבל בעמא ספק כען אנח ידך ומלאכא דיי הוה קאים בבית אדרי ארונה
17 יבוסאה : ואמר דוד קדם יי כד חזא ית מלאכא דקטיל בעמא ואמר הא אנא חבית
ואנא עויתי ואלין עמא דמתילין כענא מה עבדו כען תהי מחתך בי ובבית אבא :
18 ואתא גד לות דוד ביומא ההוא ואמר ליה סק אקים קדם יי מדבחא בבית אדרי ארונה
19 יבוסאה : וסליק דוד כפתגמא דגד כמא דפקיד יי : ואסתכי ארונה וחזא ית מלכא
20 וית עבדוהי עברין לותיה ונפק ארונה וסגיד למלכא על אפוהי על ארעא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dedit Joab ſupputationem numeri populi regi, & fuerunt Iſrael octin- 9
genta millia virorum virtutis, educentium gladium; et viri Jehudah, quin-
genta millia virorum. Et compunctus eſt David in corde ſuo poſteaquàm 10
numeravit populum : et dixit David ante Dominum : Peccavi valdè in eo
quod feci *hoc*; & nunc Dn̄e transfer quæſo culpam ſervi tui, quia ſtultè
egi valde. Et ſurrexit David in aurora, & verbum prophetiæ ab ante 11
Dn̄i fuit cum Gad propheta Videnti Davidis, dicendo : Vade & loque- 12
ris cum David : Sic dixit Dn̄s : Unum de tribus ego projicio contra te;
elige tibi unum ex illis ut faciam tibi. Et venit Gad ad David, & indicavit 13
illi, & dixit ei : Num venient tibi ſeptem anni famis in terra tua, aut ſi tri-
bus menſibus eris fugiens ante hoſtem tuum, & ipſe perſequetur te; aut erit
tribus diebus peſtis in terra tua? nunc cognoſce & vide quid referam
mittenti me verbum. Et dixit David ad Gad : Anguſtia eſt mihi valde; 14
tradar obſecro in manu dicti Dn̄i, quia multæ miſerationes ejus; &
in manu hominum non tradar. Et dedit Dn̄s peſtem in Iſrael à tempore 15
quo mactatur juge, quouſq; adoleatur : & mortui ſunt de populo à Dan
ad Berſebah ſeptuaginta millia virorum. Et extendit manum ſuam 16
angelus ad Jeruſalem ut devaſtaret eam, & rediit Dn̄s à malo [*inferendo*]:
& dixit angelo qui devaſtabat in populo : Satis nunc, quieſcere fac ma-
num tuam : & angelus Domini ſedebat in *loco arearum* Araunah Jebuſæi.
Et dixit David ante Dominum quando vidit angelum qui occidebat in po- 17
pulo, & dixit : Ecce ego peccavi & ego iniquè egi; & iſti populus qui
ſunt ſicut pecus in manu paſtoris, quid fecerunt? ſit quæſo percuſſio tua
in me & in domum patris mei. Et venit Gad ad David in die illo, & 18
dixit ei : Aſcende, erige ante Dominum aram in loco arearum Araunah
Jebuzæi. Et aſcendit David juxta verbum Gad ſicut juſſerat Dominus. 19
Et proſpexit Araunah, & vidit regem & ſervos ejus tranſeuntes ad ſe; 20
& exiit Araunah, & adoravit regem *facie ſua* ſuper terram.

Verſio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

* ܘܝܗܒ ܝܘܐܒ ܡܢܝܢܐ ܘܣܟܘܡܐ ܕܥܡܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘܘ ܡܢܝܢܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ 9
ܬܡܢܡܐܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܕܚܝܠܐ ܫܠܝܦܝ ܣܝܦܐ. ܘܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ ܗܘܘ
ܚܡܫܡܐܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. * ܘܐܬܥܩܬ ܕܘܝܕ ܒܢܦܫܗ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܢܐ ܠܥܡܐ. 10
ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܚܛܝܬ ܒܗܝ ܕܥܒܕܬ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ. ܣܓܝ ܓܝܪ ܐܣܟܠܬ.
* ܘܩܕܡ ܕܘܝܕ ܒܨܦܪܐ. ܘܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܗܘܬ ܥܠ ܓܕ ܢܒܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܙܠ ܐܡܪ ܠܕܘܝܕ. 11 12
ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܬܠܬ ܡܚܘܢ ܡܝܬܐ ܐܢܐ ܥܠܝܟ. ܓܒܝ ܠܟ. ܘܐܥܒܕ ܠܟ. * ܘܐܬܐ ܓܕ 13
ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܡܚܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܐܬܝܐ ܠܟ. ܓܒܝ ܠܟ. ܢܗܘܝܢ ܫܒܥ
ܫܢܝܢ ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܟ. ܐܘ ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ ܬܬܟܒܫ ܩܕܡ ܒܥܠܕܒܒܟ. ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܪܕܦ ܠܟ.
ܐܘ ܕܬܗܘܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܡܘܬܢܐ ܒܐܪܥܟ. ܗܫܐ ܕܥ ܘܚܙܝ ܡܐ ܦܬܓܡܐ ܐܗܦܟ ܠܡܢ
ܕܫܕܪܢܝ ܠܘܬܟ. * ܥܢܐ ܕܘܝܕ ܘܐܡܪ ܠܓܕ ܢܒܝܐ. ܐܠܝܨ ܠܝ ܛܒ. ܦܩܚ ܠܢ 14
ܕܢܬܡܣܪ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. ܕܣܓܝܐܝܢ ܪܚܡܘܗܝ. ܘܒܐܝܕܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܠܐ
ܢܬܡܣܪ. * ܘܐܝܬܝ ܡܪܝܐ ܡܘܬܢܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܨܦܪܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܫܬ ܫܥܝܢ. ܘܡܝܬܘ 15
ܡܢ ܕܢ ܘܥܕܡܐ ܠܒܝܪܫܒܥ. ܫܒܥܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. * ܘܐܘܫܛ ܐܝܕܗ ܡܠܐܟܐ 16
ܠܐܘܪܫܠܡ. ܠܡܚܪܒܘܬܗ. ܘܟܠܝܗ ܡܪܝܐ ܠܡܠܐܟܐ ܕܡܘܬܐ ܕܗܘܐ ܡܚܒܠ ܒܥܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܣܦܩ ܩܛܠܬ. ܗܫܐ ܟܢܫ ܐܝܕܟ. ܘܟܕ ܩܐܡ ܗܘܐ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܩܕܡ ܐܕܪܐ ܕܐܪܢ ܝܒܘܣܝܐ.
* ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܟܕ ܚܙܐ ܠܡܠܐܟܐ ܕܩܛܠ ܒܥܡܐ. ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܡܠܐܟܐ ܗܘ. ܐܢ 17
ܐܢܐ ܚܛܝܬ ܘܐܪܓܙܬ. ܗܠܝܢ ܥܢܐ ܙܟܝܬܐ ܡܢܐ ܥܒܕ. ܬܗܘܐ ܐܝܕܟ ܒܝ ܘܒܒܝܬ
ܐܒܝ. * ܘܐܬܐ ܓܕ ܢܒܝܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܣܩ ܒܢܝ ܡܕܒܚܐ 18
ܠܡܪܝܐ. ܒܐܕܪܐ ܕܐܪܢ ܝܒܘܣܝܐ. * ܘܣܠܩ ܕܘܝܕ ܐܝܟ ܡܠܬܗ ܕܓܕ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. 19
* ܘܐܬܦܢܝ ܐܪܢ. ܘܚܙܐ ܠܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܘܠܥܒܕܘܗܝ ܕܥܒܪܝܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܢܦܠ ܐܪܢ 20
ܘܣܓܕ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ ܩܕܡ ܡܠܟܐ.

Attulitque Joab numerum & ſummam popu- 9
li ad regem : fuerunt autem numeri domûs Iſ-
raelis octingenta millia virorum robore præ-
ditorum, ſtringentium gladium : hominum
verò Juda fuerunt quingenta millia virorum.
Fuit autem David animo turbatus poſtquam 10
numeràſſet populum, aitq; David coram Do-
mino, Peccavi in eo quod feci, ideóque te de-
precor; multum enim offendi. Cúmque manè 11
prætervertiſſet David, factum eſt verbum Do-
mini ad Gad prophetam, dictúmque fuit illi;
Vade dictum Davidi, Sic ait Dominus, Tria 12
mala ſum tibi illaturus, elige tibi *quod ex his*
tibi faciam. Veniens itaque Gad ad Davi- 13
dem, dixit, Prima plaga quæ tibi eventura eſt
(elige tibi) erunt ſeptem anni famis in terra
tua; vel tribus menſibus deprimêris coram
inimico tuo, ipſéque te perſequetur; vel ut ſit
tribus diebus mortalitas in terra tua. Vide
modò quod reſponſum reddas ei qui me miſit
ad te. Reſpondens David ait ad Gad prophe- 14
tam, Vehementer angor : conſultius eſt nobis
cruciari manibus Domini Dei noſtri, quia
multæ ſunt miſerationes ejus, quàm humanâ
manu cruciari. Intulit ergò Dn̄s mortalitatem 15
in Iſraelem à manè uſque ad horam ſextam,
& mortui ſunt à Dan uſq; ad Bir-ſebaa ſeptua-
ginta millia virorum. Extenditque manum 16
ſuam Angelus contra Jeruſalem, ut vaſtaret
eam; ſed compeſcuit Dominus Angelum mor-
tis, qui populum occidebat, dixitque ad eum;
Sat occidiſti, contrahe modò manum tuam.
Subſiſtente igitur Angelo Domini prope are-
am Aran Jebuſæi, Dixit David coram Domi- 17
no, cùm vidiſſet Angelum qui populum truci-
dabat, reſpondit *inquam* & ait ad Angelum
illum, Si ego peccavi & iram excitavi, oves
iſtæ innocentes quid fecerunt? ſit manus tua
in me & in domum patris mei. Et venit Gad 18
propheta ad Davidem eodem die, & ait illi;
Aſcende, ædifica altare Domino in area
Aran Jebuſæi. Cúmque aſcendiſſet David 19
juxta verbum Gad, prout loquutus fuerat ei
Dominus, Converſus Aran vidit regem Da- 20
videm & ſervos ejus tranſeuntes per viam,
& corruens Aran adoravit in faciem ſuam
ſuper terram,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وجاوا بعدد الشعب وحسابهم الي الملك وكان عدد بني اسرايل ثمان ماية الف رجل بطل
10 يضرب بالسيف وعدد بني يهودا خمسة ماية الف رجل * فاغتم داود غما شديدا من بعد عدد
11 الشعب وقال داود امام الرب اساأت فيما صنعت اطلب اليك واقول اني قد اساأت جدا * فلما
12 اصبح داود ادلج باكرا فاوحي الله الي جاد النبي وقال له * انطلق الي داود وقل له هكذا يقول
13 الرب اني منزل بك ثلاث بلايا فاختر منها ما احببت فاصنع بك * فاتي جاد الي داود وقال له *
اول آفة تنزل بك اما ان يكون جوعا في الارض سبع سنين * واما تدفع الي اعدايك
فيتعقبك ثلاثة اشهر ويطردك من سلطانك ويودونك * واما ان يكون موت شديد في الارض
14 ثلاثة ايام * فانظر الان اي جواب ترد على الذي ارسلني اليك * اجاب داود الملك وقال لجاد
النبي * قد ضاق بي الامر جدا ولكن خير الامور ان يكون الله ربنا يتولي ادبنا * فانه عظيم
15 الرحمة * ولا ندفع في ايدي الناس ليعذبونا * فسلط الرب الموت في بني اسرايل من بكرة
16 الي ست ساعات من النهار فمات منهم من دان الي بير سبع سبعون الف رجل * ومد ملاك
الموت يده الي اورسليم ليخربها * فمنع الرب ملاك الموت الذي كان يقتل الشعب وقال له * قد
17 اكثرت من الموتي * فكف * وكان ملاك الرب قايما عند بيدر اران اليباسي * فقال داود امام
الرب حيث ملاك الموت يقتل الشعب * وتكلم داود ذلك الملاك وقال له * ان كنت انا اساأت واجرمت *
18 فما ذنب هولاء الذين يشبهون البهايم المتواضعة * مد يدك الي والي بيت ابي * فجاء جاد النبي
19 في ذلك اليوم الي داود وقال له * اصعد فابني مذبحا للرب في بيدر اران اليباسي * فصعد داود
20 عن قول جاد كما قال له الرب * واقبل اران اليباسي فبصر بداود الملك وعبيده مقبلين اليه
في الطريق * فخر اران ساجدا على الارض امام الملك

Et attulerunt numerum cenſúmque popu- 9
li ad regem. Fuitque numerus filiorum Iſ-
rael, octingenta millia virorum fortium
gladio ferientium: numerus autem filiorū
Judæ, quingenta millia virorum. Tum 10
affectus eſt David vehementi dolore poſt-
quam numeratus eſſet populus, dixitque
David coram Domino, Deliqui in eo quod
feci : rogo te, & fateor me graviter deli-
quiſſe. Cúmque orto die David diluculò 11
ſurrexiſſet, indicavit Deus Gadi prophe-
tæ, & ait illi; Adito Davidem, eique 12
dicito; Sic dicit Dominus, Tres quidem
plagas immiſſurus ſum in te, elige ex eis
quam malueris ut faciam tibi. Venit igi- 13
tur Gad ad Davidem, & ait illi; Prima
calamitatum quæ tibi obventuræ ſunt,
Vel ut ſit fames in terra ſeptem annos; Vel
tradêris hoſtibus tuis qui tribus te menſi-
bus exagitabunt, è tuo te regno expellent,
& nocebunt tibi; Vel demum ut gravis
contingat mortalitas in terra tribus dieb⁹.
Diſpice nunc quod reſponſum reddis ei qui
me miſit ad te. Reſpondens David rex 14
dixit Gadi prophetæ, Maximoperè me an-
git res iſta; optima tamen rerum eſt ut
Deus Dominus noſter nos ſuſcipiat puni-
endos, quandoquidem clementiſſimus eſt,
nec tradamur in manum hominum ut nos
crucient. Immiſit ergò Dominus mortem 15
in filios Iſrael à manè uſque ad horam
diei ſextam: mortuique ſunt ex eis à Dan
ad Bir-ſebaa, ſeptuaginta millia virorum.
Tum extenderat Angelus mortis manum 16
ſuam contra Jeruſalem, ut everteret eam;
at impedivit Dominus Angelum mortis,
qui populum necabat, & dixit illi; Satis
jam peremiſti, deſiſte. (Angelus autem
Domini ſtabat ad aream Aran Baſanæi)
Dixitq; David coram Domino, dum An- 17
gelus mortis populum perimeret, allocu-
túſque eſt David Angelum illum, & ait
illi; Si ego delictum et crimen commiſi,
quænam eſt culpa iſtorū qui ſimiles ſunt
jumentis humilibus? extende manum tu-
am in me & in domum meam paternam.
Deinde venit Gad propheta eodem die ad 18
Davidem, & ait illi; Aſcende, & aram
extrue Domino in area Aran Baſanæi:
Aſcenditque David ex edicto Gadis, pre- 19
ut dixerat illi Dominus. Et reſpiciens 20
Aran Baſanæus, videnſque Davidem re-
gem & ſervos ejus ad ſe venientes in
via, corruit Aran adoravit ſuper terram
coram rege.

מלכים א: א

ad rex meus dominus venit Cur :Araunah Dixitque
21 וַיֹּאמֶר אֲרַוְנָה מַדּוּעַ בָּא אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ אֶל־
ædificandum ad ,aream *tecum à emendum Ad* :David Dixitq; ?ſuũ ſervum
עַבְדּוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד לִקְנוֹת מֵעִמְּךָ אֶת־הַגֹּרֶן לִבְנוֹת
Dixitque .populo *deſuper* plaga reſtringatur & ,Domino altare
22 מִזְבֵּחַ לַיהוָה וְתֵעָצַר הַמַּגֵּפָה מֵעַל הָעָם׃ וַיֹּאמֶר
rex meus dominus *faciat aſcendere* &,Accipiat:David ad Araunah
אֲרַוְנָה אֶל־דָּוִד יִקַּח וְיַעַל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
vaſa & ,*trahas &* ,*aſcenſionem in bovem* Vide .ſuis oculis in bonũ
הַטּוֹב בְּעֵינָו רְאֵה הַבָּקָר לָעֹלָה וְהַמֹּרִגִּים וּכְלֵי
.regi rex Araunah dedit Omnia *.ligna in bovis*
23 הַבָּקָר לָעֵצִים׃ הַכֹּל נָתַן אֲרַוְנָה הַמֶּלֶךְ לַמֶּלֶךְ
.te velit tuus Deus Dominus :regem ad Araunah Dixitque
וַיֹּאמֶר אֲרַוְנָה אֶל־הַמֶּלֶךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ יִרְצֶךָ׃
emam emendo ſed ,Nequaquam :Araunah ad rex Dixitque
24 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־אֲרַוְנָה לֹא כִּי־קָנוֹ אֶקְנֶה
aſcenſiones meo *Deo Domino faciam aſcendere* non & ,pretio in te à
מֵאוֹתְךָ בִּמְחִיר וְלֹא אַעֲלֶה לַיהוָה אֱלֹהַי עֹלוֹת
ſechelim argento in *bovem* & ,aream David emit Et .gratis
חִנָּם וַיִּקֶן דָּוִד אֶת־הַגֹּרֶן וְאֶת־הַבָּקָר בְּכֶסֶף שְׁקָלִים
fecit aſcendere & Domino altare David ibi ædificavit Et.quinquaginta
25 חֲמִשִּׁים׃ וַיִּבֶן שָׁם דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל
eſt reſtricta & ,terræ Dominus *fuit exorabilis* & :pacifica & ,*aſcenſiones*
עֹלוֹת וּשְׁלָמִים וַיֵּעָתֵר יְהוָה לָאָרֶץ וַתֵּעָצַר
.Iſrael *deſuper* plaga
הַמַּגֵּפָה מֵעַל יִשְׂרָאֵל׃

Verſio VULG. LAT.

Et ait; Quid cauſæ eſt ut veniat dñs meus rex ad ſervum ſuum? Cui David ait; Ut emam à te aream, & ædificem altare Domino, & ceſſet interfectio quæ 22 graſſatur in populo. Et ait Areuna ad David; Accipiat, et offerat dominus meus rex, ſicut placet ei: habes boves in holocauſtum, & plauſtrum & juga boum in uſum lignorum. 23 Omnia dedit Areuna rex regi: dixítque Areuna ad regẽ, Dominus Deus tuus ſuſcipiat votum tuum. 24 Cui reſpondens rex, ait; Nequaquàm ut vis, ſed emam pretio à te, & non offeram Domino Deo meo holocauſta gratuita. Emit ergò David aream, & boves, argenti ſiclis quinquaginta. 25 Et ædificavit ibi David altare Domino, & obtulit holocauſta & pacifica: & propitiatus eſt Dominus terræ, & cohibita eſt plaga ab Iſrael.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ, Τί ὅτι ἦλθεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ; ϗ εἶπε Δαυὶδ, Κτήσασθαι παρὰ σοῦ (γ) τὸν ἅλωνα τοῦ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, ϗ (δ) συσχεθῇ ἡ θραῦσις ἐπάνω τοῦ λαοῦ. 22 Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς Δαυὶδ, Λαβέτω ϗ ἀνενεγκάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ κυρίῳ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ· ἰδοὺ οἱ βόες εἰς (ε) ὁλοκαύτωμα, ϗ οἱ τροχοὶ ϗ τὰ σκεύη 23 τῶν βοῶν εἰς ξύλα. Τὰ πάντα ἔδωκεν Ὀρνὰ τῷ βασιλεῖ. ϗ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς τὸν βασιλέα, 24 Κύριος ὁ θεός σου εὐλογήσαι σε. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ὀρνὰ, Οὐχὶ, (ζ) ὅτι ἀλλὰ κτώμενος κτήσομαι παρὰ σοῦ ἐν †ἀνταλλάγματι, ϗ οὐκ ἀνοίσω τῷ (η) κυρίῳ μου θεῷ ὁλοκαύτωμα δωρεάν. ϗ ἐκτήσατο Δαυὶδ (θ) τὸν ἅλωνα ϗ τοὺς βόας ἐν ἀργυρίῳ σίκλων πεντή- 25 κοντα. Καὶ (ι) ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Δαυὶδ θυσιαστήριον (κ) κυρίῳ, ϗ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώσεις ϗ εἰρηνικάς. ϗ προσέθηκε Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπ' ἐσχάτῳ, ὅτι μικρὸν ἦν ἐν πρώτοις. ϗ ἐπήκουσε κύριος τῇ γῇ, ϗ (λ) συνεσχέθη ἡ θραῦσις ἐπάνωθεν Ἰσραήλ.

MS.A. (γ) τὴν ἅλωνα (δ) συνεσχέθη (ε) ὁλοκαυτώματα, (ζ) ὅτι κτώμενος †ἀλλάγματι, (η) κυρίῳ θεῷ μου (θ) τὴν ἅλωνα (ι) ᾠκοδόμησεν Δαυὶδ (κ) τῷ κυρίῳ, (λ) συνεσχέθη

Βασιλειῶν β'.

Et dixit Orna; Quid, quòd venit dominus meᵘ rex ad ſervũ ſuũ? Et dixit David; Acquirere à te aream, ad ædificandũ altare Domino, & cohibebitur quaſſatio deſuper populo. 22 *Et dixit Orna ad David; Accipiat & offerat dominᵘ meus rex Domino, quod bonum in oculis ipſius. Ecce boves in holocauſtoma: & rotæ, et vaſa boũ in ligna.* 23 *Omnia dedit Orna regi. Et dixit Orna ad regem, Dominus Deus tuus benedicat te.* 24 *Et dixit rex ad Orna, Nequaquàm: quoniam tantùm acquirens acquiram à te in permutatione: & non offeram Domino meo Deo holocauſtoma gratis. Et acquiſivit David aream, & boves in argento ſiclorum quinquaginta.* 25 *Et ædificavit ibi David altare Domino, & obtulit holocauſtoſes, & pacificas. Et (p)addidit Salomon ad altare in noviſſimo; quoniam parvum erat in primis. Et exaudivit Dominus terram: & cohibita eſt quaſſatio deſuper Iſrael.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 וַאֲמַר אֲרַוְנָה מָא דֵין אֲתָא רִבּוֹנִי מַלְכָּא לְוָת עַבְדֵיהּ וַאֲמַר דָּוִד לְמִזְבַּן מִנָּךְ יָת בֵּית אִדְּרֵי
22 לְמִבְנָא מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וְיִתְכְּלֵי מוֹתָנָא מֵעַל עַמָּא׃ וַאֲמַר אֲרַוְנָה לְדָוִד יִסַּב וְיַסֵּיק רִבּוֹנִי
23 מַלְכָּא דְּתַקִּין בְּעֵינוֹהִי חֲזִי תוֹרַיָּא דִּכְשִׁירִין לַעֲלָתָא וּמוֹרִיגַיָּא וּמָנֵי תוֹרַיָּא לְאָעַיָּא׃ כּוֹלָא
יְהַב אֲרַוְנָה מַלְכָּא לְמַלְכָּא דִּי בְּעָא מִנֵּיהּ מַלְכָּא וַאֲמַר אֲרַוְנָה לְמַלְכָּא יְיָ אֱלָהָךְ יְקַבֵּל
24 קוּרְבָּנָךְ בְּרַעֲוָא׃ וַאֲמַר מַלְכָּא לַאֲרַוְנָה לָא אֲרֵי מִזְבַּן אֶזְבּוֹן מִנָּךְ בְּדָמִין וְלָא אַסֵּיק קֳדָם
25 יְיָ אֱלָהִי עֲלָוָן מַגָּן וּזְבַן דָּוִד יָת בֵּית אִדְּרֵי וְיָת תוֹרַיָּא בִּכְסַף סִלְעִין חַמְשִׁין׃ וּבְנָא תַמָּן דָּוִד
מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וְאַסֵּיק עֲלָוָן וְנִכְסַת קוּדְשִׁין וְקַבֵּיל יְיָ צְלוֹת דָּיְרֵי אַרְעָא וְאִתְכְּלֵי מוֹתָנָא
מֵעַל יִשְׂרָאֵל׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit Araunah: Ut quid venit dominus meus rex ad ſervum ſuum? & 21 dixit David: Ut emam à te *locum arearum* ad ædificandum altare ante Dominum, ut cohibeatur peſtis à populo. Et dixit Araunah ad David: Ac- 22 cipiat & adoleat dominus meus rex quod ſtatutum eſt in oculis ſuis; ecce boves *idonei* in holocauſtum, & tribulæ & inſtrumenta boum pro lignis. 23 Omnia dedit Araunah rex *regi* quæ petivit ab eo rex: Et Dixit Araunah regi, Dñs Deus tuus accipiat oblationem tuam in beneplacito. 24 Et dixit rex ad Araunah: Minimè; etenim emendo emam à te pretio, nec offeram ante Dominum Deum meum holocauſta gratis: & emit David locum arearum, & boves argento, ſiclis quinquaginta. 25 Et conſtruxit ibi David altare ante Dñm, & obtulit holocauſta & oblationem ſanctitatum: & ſuſcepit Dñs orationem incolarum terræ, & cohibita eſt peſtis *ab* Iſrael.

מלכים א: א

CAP. I. א

,veſtibus cum operiebant & ,dies in venerat,ſenuerat David rex Et
1 וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיְכַסֻּהוּ בַּבְּגָדִים
Quærant :ejus ſervi ei Dixeruntque .ei erat calor non &
2 וְלֹא יִחַם לוֹ׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲבָדָיו יְבַקְשׁוּ
ſit & regis *faciei ad* ſtet & ,virginem puellam regi meo domino
לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ נַעֲרָה בְתוּלָה וְעָמְדָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וּתְהִי
.regi meo domino calor fiat & ,tuo ſinu in *cubet &* ;*foviens ei*
לוֹ סֹכֶנֶת וְשָׁכְבָה בְחֵיקֶךָ וְחַם לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃
invenerunt & ,Iſrael termino omni in pulchram puellam quæſierunt Et
3 וַיְבַקְשׁוּ נַעֲרָה יָפָה בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וַיִּמְצְאוּ
puella Et .regem ad eam adduxerunt &,Sunamiten Abiſagh
4 אֶת־אֲבִישַׁג הַשּׁוּנַמִּית וַיָּבִאוּ אֹתָהּ לַמֶּלֶךְ׃ וְהַנַּעֲרָה
rex & :ei miniſtrabat &,*foviens regi erat & admodum* pulchra
יָפָה עַד־מְאֹד וַתְּהִי לַמֶּלֶךְ סֹכֶנֶת וַתְּשָׁרְתֵהוּ וְהַמֶּלֶךְ
:dicendo ,elevabatur Chagith filius Adoniah Et .eam cognovit non
5 לֹא יְדָעָהּ׃ וַאֲדֹנִיָּה בֶן־חַגִּית מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר
viros quinquaginta & ,equites & ,*currum* ſibi fecit Et .regnabo Ego
אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב וּפָרָשִׁים וַחֲמִשִּׁים אִישׁ
,ſuis diebᵘ à ipſiᵘ pater eũ affecit dolore non Et *ſuas facies ad* currentes
6 רָצִים לְפָנָיו׃ וְלֹא־עֲצָבוֹ אָבִיו מִיָּמָיו
,valde forma *bonus* iſte etiam & ?feciſti ſic Cur :dicendo
לֵאמֹר מַדּוּעַ כָּכָה עָשִׂיתָ וְגַם־הוּא טוֹב־תֹּאַר מְאֹד
.Abſalom poſt pepererat ipſum &
וְאֹתוֹ יָלְדָה אַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם׃

Verſio VUL. LAT.

Liber REGUM Tertius,

Secundùm Hebræos, primus Malachim.

CAP I.

1 ET rex David ſenuerat, habebátque ætatis plurimos dies: cúmque operiretur veſtibus, 2 non calefiebat. Dixerunt ergò ei ſervi ſui; Quæramus domino noſtro regi adoleſcentulã virginem, & ſtet coram rege, & foveat eum, dormiátq; in ſinu ſuo, & calefaciat dominum noſtrum regem. 3 Quæſierunt igitur adoleſcentulam ſpecioſã in omnibus finibus Iſrael, et invenerunt Abiſag Sunamitidẽ, & 4 adduxerunt eam ad regem. Erat autẽ puella pulchra nimis, dormiebátque cum rege, et miniſtrabat ei, rex verò non cog- 5 novit eam. Adonias autem filiᵘ Haggith elevabatur, dicens; Ego regnabo. Fecitq; ſibi currus et equites, & quinquaginta viros qui currerent ante eum. 6 Nec corripuit eum pater ſuus aliquando, dicens; Quarè hoc feciſti? Erat autem & ipſe pulcher valdè, ſecundus natu poſt Abſalom.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙ͂ΩΝ Γ'.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ α'.

1 ΚΑὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πρεσβύτερος προβεβηκὼς ἡμέραις, ϗ περιέβαλλον αὐτὸν ἱμα- 2 τίοις, ϗ οὐκ ἐθερμαίνετο. Καὶ (α) εἶπον οἱ παῖδες αὐτοῦ, Ζητησάτωσαν (β) τῷ βασιλεῖ παρθένον νεάνιδα, ϗ παραστήσεται (γ) τῷ βασιλεῖ, ϗ ἔσται αὐτὸν θάλπουσα, ϗ κοιμηθήσεται μετ' αὐτοῦ, ϗ θερμανθήσεται ὁ (δ) κύριός μου 3 ὁ βασιλεύς. Καὶ ἐζήτησαν νεάνιδα καλὴν ἐκ παντὸς ὁρίου Ἰσραήλ. ϗ εὗρον τὴν Ἀβισὰγ τὴν Σωμανῖτιν, ϗ ἤνεγκαν αὐτὴν πρὸς τὸν βασι- 4 λέα. Καὶ ἡ νεᾶνις καλὴ ἕως σφόδρα· (ε) ϗ ἦν θάλπουσα τὸν βασιλέα, ϗ ἐλειτούργει αὐτῷ· 5 ϗ ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔγνω αὐτήν. Καὶ Ἀδωνίας υἱὸς (ζ) Ἀγγὶθ ἐπήρετο, λέγων, Ἐγὼ βασιλεύσω. ϗ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἅρματα ϗ ἱππεῖς, ϗ πεντήκοντα ἄνδρας (η) παρατρέχειν 6 ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ οὐκ (θ) ἀπεκώλυσεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ οὐδέποτε, λέγων, Διατί σὺ ἐποίησας; ϗ γε αὐτὸς (ι) ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα, ϗ αὐτὸν ἔτεκεν ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ.

MS.A. Βασιλειῶν γ'. (α) εἶπαν (β) τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ (γ) ἐνώπιον τοῦ (δ) κύριος ἡμῶν ὁ (ε) ϗ ἦν τὸν βασιλέα θάλπουσα, ϗ (ζ) Ἀγγὶθ (η) παρατρέχοντας (θ) ἀπεκώλυεν (ι) ὡραῖος σφόδρα,

REGNORUM L. III.

CAP. I.

1 *ET rex David erat ſenior, provectus diebus: & operiebant cum veſtibus: & non calefiebat.* 2 *Et dixerunt pueri ejus, Quærant regi virginem adoleſcentulam: et aſſiſtet regi: & erit cum fovens, & cubabit cum eo: & calefiet dominus meus rex.* 3 *Et quæſierunt adoleſcentulam pulchrã ex omni termino Iſrael. Et invenerunt Abiſag Somanitem: & adduxerunt eam ad regem.* 4 *Et adoleſcentula pulchra uſq; valdè: & erat(a) fovens regem, & miniſtrabat ei: & rex non cognovit eam.* 5 *Et Adonias filius Aggith elevabatur, dicens; Ego regnabo. Et fecit ſibi currus, & equites, & quinquaginta viros ad currendũ ante ſe.* 6 *Et non (b)prohibuit cum pater ejus unquàm, dicens; Propter quid tu feciſti? Et etiam ipſe ſpecioſus aſpectu valdè: & eum(c) pepererat poſt Abeſſalom.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 וּמַלְכָּא דָּוִד סִיב עָל בְּיוֹמִין וּמְכַסַּן לֵיהּ בִּלְבוּשִׁין וְלָא שְׁחִין לֵיהּ׃ וַאֲמַרוּ לֵיהּ עַבְדוֹהִי
2 יִבְעוֹן לְרִבּוֹנִי מַלְכָּא עוּלֵימְתָא בְּתוּלְתָּא וּתְשַׁמֵּישׁ קֳדָם מַלְכָּא וּתְהֵי לֵיהּ קְרִיבָא וְתִשְׁכּוֹב
3 לְוָתָךְ וְתִשְׁחַן לְרִבּוֹנִי מַלְכָּא׃ וּבְעוֹ עוּלֵימְתָא שַׁפִּירְתָּא בְּכָל תְּחוּם אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וְאַשְׁכַּחוּ
4 יָת אֲבִישַׁג דְּמִן שׁוּנֵם וְאַיְתִיאוּ יָתַהּ לְמַלְכָּא׃ וְעוּלֵימְתָא שַׁפִּירָא עַד לַחֲדָא וַהֲוָת לְמַלְכָּא
5 קְרִיבָא וּמְשַׁמְּשָׁא לֵיהּ וּמַלְכָּא לָא יְדָעַהּ׃ וַאֲדוֹנִיָּה בַּר חַגִּית מִתְרַבְרַב לְמֵימַר אֲנָא אֶמְלוֹךְ
6 וַעֲבַד לֵיהּ רְתִיכִין וּפָרָשִׁין וְחַמְשִׁין גַּבְרָא רְהִיטִין קֳדָמוֹהִי׃ וְלָא אַכְלִימֵיהּ אֲבוּהִי מִיּוֹמוֹהִי
לְמֵימַר מָא דֵין כְּדֵין אַתְּ עָבֵיד וְאַף הוּא שַׁפִּיר בְּרֵיוָא לַחֲדָא וְיָתֵיהּ יְלִידַת בָּתַר אַבְשָׁלוֹם׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. I.

ET rex David ſenuit & venit in dies; & operiebant eum veſtibus, & non 1 erat calor ei. Et dixerunt illi ſervi ejus: Quærant domino meo regi pu- 2 ellam virginem, & miniſtret ante regem, & ſit illi propinqua, & cubet tecũ, & calefaciat dominum meum regem. Et quæſiverunt adoleſcentulam pul- 3 chram in omni termino terræ Iſrael, & invenerunt Abiſag quæ erat ex Sunem, & adduxerunt illam ad regem. Et adoleſcentula erat pulchra 4 valdè, & erat regi propinqua & miniſtrabat ei: & rex non cognovit il- 5 lam. Et Adonias filius Hhagith magnificabat ſe dicendo, Ego regnabo: & fecit ſibi currus & equites, & quinquaginta viros currentes ante ſe. 6 Et non confudit illum pater ſuus à diebus ejus dicendo: Ut quid ita facis? & etiam ipſe erat pulcher aſpectu valdè: & ipſũ pepererat[*Hhagith*] poſt Abſalom.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * ܘܐܡܪ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܐܬܐ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܠܘܬ ܥܒܕܗ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܠܡܙܒܢ ܡܢܟ ܐܕܪܐ.
22 ܠܡܒܢܐ ܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܬܬܟܠܐ ܡܘܬܢܐ ܡܢ ܥܡܐ. * ܘܐܡܪ ܐܪܢ ܠܕܘܝܕ. ܢܣܒ ܡܪܝ
23 ܡܠܟܐ. ܘܗܐ ܬܘܪܐ ܠܥܠܬܐ. ܘܦܕܢܐ ܘܢܝܪܐ. ܠܩܝܣܐ. * ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܝܗܒ ܐܪܢ ܠܡܠܟܐ ܕܘܝܕ.
24 ܘܐܡܪ ܐܪܢ ܠܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܢܒܪܟܟ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܪܢ. ܡܙܒܢ ܐܙܒܢ ܡܢܟ.
ܒܕܡܝܐ. ܘܠܐ ܡܣܩ ܐܢܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܝ ܥܠܘܬܐ ܡܓܢ. ܘܙܒܢ ܕܘܝܕ ܐܕܪܐ ܕܓܢܬܐ. ܘܬܘܪܐ.
25 ܒܚܡܫܝܢ ܐܣܬܪܝܢ. * ܘܒܢܐ ܬܡܢ ܕܘܝܕ ܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܣܩ ܥܠܘܬܐ ܘܢܟܣܬܐ.
ܘܐܬܪܥܝ ܡܪܝܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܟܠܝܬ ܡܘܬܢܐ ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ.

* ܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܡܠܟܐ ܬܪܝܢܐ *

Et ait; Ad quid venit dominus meus rex ad ſervum ſuum? Dixit David, Ad emendam à te aream, ut ædificem altare Domino, ceſſétq; mortalitas à populo. 22 Dixit Aran Davidi, Accipiat dominus meus rex; quin ecce boves in holocauſtum, & aratrum atque jugum in ligna. 23 Hæc omnia obtulit Aran regi Davidi; tum dixit Aran regi Davidi, Dominus Deus tuus benedicat tibi. 24 David autem dixit ad Aran, Omnino emam à te pretio, nec offeram Domino Deo meo holocauſtum gratuitum. Emit ergò David aream horti & boves, quinquaginta ſtateribus, 25 Et extructo ibi David altare Domino, obtulit holocauſta & pacifica: ſic apparuit Dominus ſuper terram, et ceſſavit mortalitas de medio Iſraelis.

Libri Regum ſecundi, Finis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * وَقَالَ لَهُ * لِمَاذَا جَآءَ سَيِّدِي اِلَى عَبْدِهِ * قَالَ دَاوُدُ * جِيتُ لِاَبْتَاعَ مِنْكَ هٰذَا ٱلْبَيْدَرَ * لِاَبْنِي فِيهِ
22 مَذْبَحًا لِلرَّبِّ * لِكَيْ يَرْتَفِعَ ٱلْمَوْتُ عَنِ ٱلشَّعْبِ * فَقَالَ اَرَانُ لِدَاوُدَ * يَاخُذُ ٱلْمَلِكُ سَيِّدِي شَهْوَتَهُ *
23 وَهٰذِهِ ثِيرَانٌ لِلْقُرْبَانِ * وَٱلْقَفْرُ بَرِّيَّةٌ كَثِيرُ ٱلْحَطَبِ * هٰذَا كُلُّهُ دَفَعَ اَرَانُ اِلَى دَاوُدَ ٱلْمَلِكِ * وَقَالَ
24 اَرَانُ لِدَاوُدَ ٱلْمَلِكِ * ٱللّٰهُ رَبُّكَ يُبَارِكُ عَلَيْكَ * فَقَالَ دَاوُدُ لِاَرَانَ * اَمَّا نَبْتَاعُ مِنْكَ بِثَمَنٍ * وَلَسْتُ
25 اُقَرِّبُ لِلّٰهِ رَبِّي قُرْبَانًا اَخَذْتُهُ غَصْبًا * فَاشْتَرَى دَاوُدُ اَرْضَ ٱلْبَيْدَرِ وَٱلثِّيرَانَ بِخَمْسِينَ اِسْتَارًا * وَٱبْتَنَى
هُنَاكَ دَاوُدُ مَذْبَحًا لِلرَّبِّ * وَقَرَّبَ عَلَيْهِ ذَبَائِحَ وَقَرَابِينَ تَامَّةً * وَٱسْتَعْلَنَ ٱلرَّبُّ عَلَى ٱلْاَرْضِ * وَكَفَّ
ٱلْمَوْتُ عَنْ بَنِي اِسْرَائِيلَ *

* تَمَّ ٱلسِّفْرُ ٱلثَّانِي مِنْ اَسْفَارِ ٱلْمُلُوكِ * بِحَمْدِ ٱللّٰهِ وَعَوْنِهِ وَحُسْنِ تَوْفِيقِهِ *

Et ait illi, Quam ob cauſam venit dominus meus ad ſervum ſuum? Reſpondit David, Veni emptum à te aream iſtam, ut extruam in ea aram Domino, quatenus tollatur mors à populo. 22 *Dixit Aran Davidi, Sumat rex dominus meus quod cupit: en etiam tauros pro ſacrificio, & campus ſylveſtris eſt, lignis abundans.* 23 *Hæc omnia dedit Aran Davidi regi, dixitque Aran Davidi regi, Deus Dominus tuus benedicat tibi.* 24 *Dixit David ad Aran, Pretio quidem à te ememus; non enim offeram Deo Domino meo ſacrificium vi ablatum. Igitur emit David ſolum areæ & tauros, quinquaginta ſtateribus;* 25 *Et extruens ibi David aram Domino, obtulit ſuper eam ſacrificia & holocauſta perfecta: præbuitque ſe Dominus terræ, et ceſſavit mors à filiis Iſrael.*

Exactus eſt liber ſecundus Regum, favore, auxilio, & optimâ Dei providentiâ.

Verſio *SYRIACA* cum interpretatione *LATINA*.

* ܬܘܒ ܣܦܪܐ ܕܡܠܟܐ ܕܗܘܘ ܒܗܘ ܥܡܐ ܩܕܡܝܐ. ܒܗ ܒܗܢܐ ܟܬܒܐ ܡܬܬܣܝܡܢ ܬܫܥܝܬܐ ܕܢܒܝܐ
ܕܗܘܘ ܒܗܘܢ ܒܙܒܢܐ ܗܢܘܢ. ܒܕܪܗܘܢ * ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܘܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܣܒ. ܘܥܠ ܒܝܘܡܬܐ. ܘܡܟܣܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܡܐܢܐ. ܘܠܐ ܫܚܢ. * ܘܐܡܪܘ
2 ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ. ܗܐ ܥܒܕܝܟ ܩܕܡܝܟ. ܢܒܥܘܢ ܠܡܪܢ ܡܠܟܐ. ܥܠܝܡܬܐ ܒܬܘܠܬܐ.
ܘܬܩܘܡ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܘܬܗܘܐ ܠܗ ܡܫܡܫܢܝܬܐ. ܘܬܫܟܘܒ ܒܥܘܒܟ. ܘܬܫܚܢ ܠܡܪܢ ܡܠܟܐ.
3 * ܘܒܥܘ ܥܠܝܡܬܐ ܫܦܝܪܬܐ ܒܟܠܗ ܬܚܘܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܫܟܚܘ ܠܐܒܝܫܓ ܫܝܠܘܡܝܬܐ.
4 ܘܐܝܬܝܘܗ ܠܡܠܟܐ. * ܘܥܠܝܡܬܐ. ܫܦܝܪܐ ܗܘܬ ܒܚܙܘܐ ܛܒ. ܘܗܘܬ ܠܡܠܟܐ
5 ܡܫܡܫܢܝܬܐ. ܘܡܫܡܫܐ ܠܗ ܠܡܠܟܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܗ. * ܘܐܕܘܢܝܐ ܒܪ ܚܓܝܬ. ܡܬܪܘܪܒ
ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܐܡܠܘܟ. ܘܥܒܕ ܠܗ ܡܪܟܒܬܐ ܘܦܪܫܐ. ܘܚܡܫܝܢ ܓܒܪܝܢ ܪܗܛܝܢ
6 ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܠܐ ܟܐܐ ܒܗ ܐܒܘܗܝ ܡܢ ܝܘܡܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܗܟܢܐ
ܥܒܕ ܐܢܬ. ܐܦ ܗܘ. ܫܦܝܪ ܗܘܐ ܒܚܙܘܐ ܛܒ. ܘܠܗ ܝܠܕܬ ܒܬܪ ܐܒܫܠܘܡ.

Sequitur Liber REGUM, Qui floruerunt in priſco illo populo. In hoc eodem libro proponuntur hiſtoriæ prophetarum qui iis temporibus viguerunt pro ſuis ætatibus.

CAPUT I.

1 CUm rex David ſenuiſſet, provectæque eſſet ætatis, operiebant eum veſtimentis, nec 2 calefiebat. Quapropter dixerunt ad eum ſervi ipſius, Ecce ſervi tui coram te ſunt, quærant domino meo regi puellam virginem quæ aſtet regi, ſit ipſi miniſtra, cubétque in ſinu tuo, & calefiat dominus noſter rex. 3 Quæſierunt ergò puellam pulchram in toto termino Iſraelis, & invenientes Abiſag Silumitidem, adduxerunt eam ad regem, 4 (Erat autem hæc puella aſpectu formoſiſſima) factáque eſt miniſtra regis; & *quamvis* regi miniſtraret, non tamen cognovit eam. 5 Porrò Adonia filius Hegiath ſuperbiâ elatus aiebat, Ego regnaturus ſum: fecitque ſibi currus, & equites, & quinquaginta viros præcurrentes 6 ſibi. Et non increpavit eum pater ſuus aliquando, ac dixit ei, Quare ſic facis? (& hic etiam pulcherrimi erat aſpectûs, eúmque pepererat poſt Abiſalom)

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* بِسْمِ ٱللّٰهِ ٱلرَّحْمٰنِ ٱلرَّحِيمِ *

* سِفْرُ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ ٱلنَّبِيِّ * بَرَكَاتُهُمْ تَكُونُ مَعَنَا آمِينَ *

* اَلْفَصْلُ ٱلْاَوَّلُ *

1 * وَبَعْدَ هٰذَا يُقَالُ اَنَّ دَاوُودَ ٱلْمَلِكَ * لَمَّا طَعَنَ فِي ٱلسِّنِّ وَشَاخَ وَكَبِرَ جِدًّا * كَانَ يَتَدَثَّرُ بِٱلثِّيَابِ
2 وَلَمْ يَكُنْ يَسْتَدْفِي * فَقَالَ لَهُ عَبِيدُهُ * نَحْنُ بَيْنَ يَدَيْكَ وَكُلُّنَا عَبِيدُكَ * نَطْلُبُ لِسَيِّدِنَا ٱلْمَلِكِ
3 شَابَّةً عَذْرَى * تَقُومُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَخْدُمُهُ وَتَضْطَجِعُ مَعَ سَيِّدِنَا ٱلْمَلِكِ وَتُعَانِقُهُ وَتُدَفِّيهِ * وَطُلِبَتْ
فَتَاةٌ جَمِيلَةٌ فِي جَمِيعِ حُدُودِ بَنِي اِسْرَائِيلَ * فَوُجِدَتْ اَبِيشَاغُ ٱلشُّلُومِيَّةُ * فَاَتَوْا بِهَا لِلْمَلِكِ *
4 5 * وَكَانَتِ ٱلْفَتَاةُ بَهِيَّةً جَمِيلَةً جِدًّا * وَصَارَتْ خَادِمَةً لِلْمَلِكِ تَخْدُمُهُ وَلَمْ يَعْرِفْهَا * فَاَمَّا اَدُونِيَا بْنُ
حَجِيثَ مِنْ اَوْلَادِ دَاوُودَ فَتَعَظَّمَ وَقَالَ * اَنَا اَصِيرُ مَلِكًا بَعْدَ اَبِي * وَٱتَّخَذَ مَرَاكِبًا وَفُرْسَانًا * وَخَمْسُونَ
6 رَجُلًا يَحْضُرُونَ بَيْنَ يَدَيْهِ * وَذٰلِكَ اَنَّ اَبَاهُ لَمْ يُهِنْهُ قَطُّ وَلَمْ يُعَتِّبْهُ عَلَى اَمْرٍ فَعَلَهُ * وَكَانَ اَدُونِيَا
هٰذَا صَبِيحًا جَمِيلًا * وَكَانَ مِنْ اُمِّ اَبِيشَالُومَ شَقِيقَهُ * وُلِدَ مِنْ بَعْدِ اَبِيشَالُومَ *

IN NOMINE DEI miſericordis, clementiſſimi.

Liber SALOMONIS filii Davidis Prophetæ, quorum benedictiones ſint nobiſcum, Amen.

CAP. I.

1 *POſt hæc fertur David rex, cùm eſſet jam ætate provectus, & ſenuiſſet, valdéque grandævus factus eſſet, obvolvere ſe veſtimentis, nec tamen calefieri.* 2 *Dixerunt itaq; ad eum ſervi ſui, Nos adſumus tibi, omneſque ſervi tui ſumus, quæremus domino noſtro regi puellam virginem, ut ſit coram eo, famuletur ei, concumbat cum domino noſtro rege, amplexetur eum, & calefaciat illum.* 3 *Quæſita fuit ergò puella formoſa in omnibus terminis filiorum Iſrael, & inventa Abiſag Silumitis, & ad regem adducta.* 4 *Erat autem puella iſta venuſtiſſima atque pulcherrima, factáque eſt miniſtra regis, & miniſtrabat ei, nec agnovit illã.* 5 *Verùm Adonia filius Haggith unus è filiis Davidis extulit ſe, & ait; Ego futurus ſum rex poſt patrem meum: & adhibuit ſibi currus & equites, & quinquaginta viri præcurrebant ei.* 6 *(Atque id quidem, quòd pater ejus nunquam inhibuiſſet eum aut objurgâſſet de rebus quas agebat: erat autem Adonias iſte pulcher ac formoſus, eráque ex matre Abiſalomis, frater ſcilicet ejus, natus poſt Abiſalomem.)*

:facerdote Ebjathar cum & ,Serujah filio Joab cum ejus verba fuerât Et
7 ויהיו דבריו עם יואב בן צרויה ועם אביתר הכהן
filius Benaiahu & ,facerdos Sadoc Et .Adoniah post adjuvabant &
8 ויעזרו אחרי אדניה: וצדוק הכהן ובניהו בן
,Davidi qui fortes & ,Rehi &,Simhi &,propheta Nathan &,Jehojadah
יהוידע ונתן הנביא ושמעי ורעי והגבורים אשר לדוד
pingue &,bovem & pecus Adonijahu immolavit Et.Adonijahu cum erant non
9 לא היו עם אדניהו: ויזבח אדניהו צאן ובקר ומריא
omnes invitavit & :Roghel fontem apud qui Zocheleth lapide cum
עם אבן הזחלת אשר אצל עין רגל ויקרא את כל
Et .regis servos Jehudah viros omnes & ,regis filios suos fratres
10 אחיו בני המלך ולכל אנשי יהודה עבדי המלך: ואת
suũ fratrẽ Selomoh & ,fortes &,Benajahu &,prophetam Nathan
נתן הנביא ובניהו ואת הגבורים ואת שלמה אחיו
:dicendo,Selomoh matrem sebah-Bath ad Nathan Dixitque .invitavit non
11 לא קרא: ויאמר נתן אל בת שבע אם שלמה לאמר
noster dominus &,Chagith filius Adonijahu regnavit quod audisti Nonne
הלוא שמעת כי מלך אדניהו בן חגית ואדנינו
erue & ,consilium obsecro tibi consulã ,vade nunc Et ?nescivit David
12 דוד לא ידע: ועתה לכי איעצך נא עצה ומלטי
ad ingredere & ,Vade .Selomoh tui filii animam & ,tuam animam
13 את נפשך ואת נפש בנך שלמה: לכי ובאי אל
jurâsti rex mi domine tu Nonne :eum ad dices & ,David regem
המלך דוד ואמרת אליו הלא אתה אדני המלך נשבעת
ipse & ,me post est regnatur' tu' fili' Selomoh Quia :dicendo ,tuæ ancillæ
לאמתך לאמר כי שלמה בנך ימלך אחרי והוא
te adhuc Ecce ?Adonijahu regnavit cur & :meum solium super sedebit
14 ישב על כסאי ומדוע מלך אדניהו: הנה עודך
complebo & ,te post veniam ego & ,rege cum ibi loquente
מדברת שם עם המלך ואני אבוא אחריך ומלאתי
conclave in regem ad sebah---Bath est ingressa Et .tuos sermones
15 את דבריך: ותבא בת שבע אל המלך החדרה
regi ministrabat Sunamitis Abisagh & ,valde senuerat rex &
והמלך זקן מאד ואבישג השונמית משרתת את המלך:
Quid : rex Dixitque .regi se incurvavit & ,sebah--Bath flexit corpus Et
16 ותקד בת שבע ותשתחו למלך ויאמר המלך מה
tuo Deo Domino in jurâsti tu ,mi domine :ei Dixitque ?tibi
17 לך: ותאמר לו אדני אתה נשבעת ביהוה אלהיך
sedebit ipse & ,me post regnabit tuus filius Selomoh quia ,tuæ ancillæ
לאמתך כי שלמה בנך ימלך אחרי והוא ישב
mi domine nunc & :regnavit Adoniah ecce nunc & .meum solium super
18 על כסאי: ועתה הנה אדניה מלך ועתה אדני
,multitudinem in pecus &,pingue &,bovem immolavit Et .nescisti rex
19 המלך לא ידעת: ויזבח שור ומריא וצאן לרב
principem Joab &,sacerdotem Ebiathar & ,regis filios omnes invitavit Et
ויקרא לכל בני המלך ולאביתר הכהן וליואב שר
mi domine tu Et .invitavit non tuum servum Selomoh & :exercitus
20 הצבא ולשלמה עבדך לא קרא: ואתה אדני
sit sessur' quis ,eis indicandum ad,te super Israel omnis oculi ,rex
המלך עיני כל ישראל עליך להגיד להם מי ישב
mi domini recubare juxta,erit Et.ipsum post regis mei domini solium super
21 על כסא אדני המלך אחריו: והיה כשכב אדני
.peccatores Selomoh meus filius &,ego ero &,suis patribus cum regem
המלך עם אבתיו והייתי אני ובני שלמה חטאים:
.venit propheta Nathan & ,rege cum loquente ea adhuc ecce Et
22 והנה עודנה מדברת עם המלך ונתן הנביא בא:
faciem ad introivit Et.propheta Nathan Ecce :dicendo regi nunciaverũt Et
23 ויגידו למלך לאמר הנה נתן הנביא ויבא לפני
Dixitque .terram super suas facies super regi se incurvavit & ,regis
24 המלך וישתחו למלך על אפיו ארצה: ויאמר
,me post regnabit Adonijahu ,dixisti tu rex mi Domine :Nathan
נתן אדני המלך אתה אמרת אדניהו ימלך אחרי
?meo solio super sedebit ipse &
והוא ישב על כסאי:

Versio VUL. LAT.

7 Et sermo ei cum Joab filio Saruiæ, & cum Abiathar sacerdote, qui adjuvabant partes Adoniæ. 8 Sadoc verò sacerdos, et Banajas fili' Jojadæ, & Nathan propheta, & Semei & Rei, & robur exercit' David, non erat 9 cum Adonia. Immolatis ergò Adonias arietibus et vitulis, et universis pinguibus, juxta lapidem Zoheleth, qui erat vicinus fonti Rogel, vocavit universos fratres suos filios regis, & omnes viros Juda servos regis. 10 Nathan autem prophetã, & Banajam, & robustos quosque, & Salomonẽ fratrem suũ, 11 non vocavit. Dixit itaque Nathan ad Bethsabee matrem Salomonis; Num audisti, quòd regnaverit Adonias fili' Haggith, & dominus noster David 12 hoc ignorat? Nunc ergò veni, accipe consilium à me, & salva animam tuam, filiique tui Salomonis. 13 Vade, & ingredere ad regem David, & dic ei; Nónne tu, domine mi rex, jurâsti mihi ancillæ tuæ, dicens; Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit in solio meo? quarè ergò regnat Adonias? 14 Et adhuc ibi te loquente cum rege, ego veniam post te, et complebo sermones tuos. 15 Ingressa est itaq; Bethsabee ad regem in cubiculum: rex autẽ senuerat nimis, & Abisag Sunamitis 16 ministrabat ei. Inclinavit se Bethsabee, & adoravit regem. Ad quam rex, Quid 17 tibi, inquit, vis? Quæ respondens, ait; Domine mi, tu jurâsti per Dominum Deum tuum ancillæ tuæ; Salomon filius tu' regnabit post me, & ipse sedebit 18 in solio meo. Et ecce nunc Adonias regnat, te, dñe mi rex, 19 ignorante. Mactavit boves, & pinguia quæque, & arietes plurimos, & vocavit omnes filios regis, Abiathar quoque sacerdotem, & Joab principem militiæ: Salomonem autem servum 20 tuum non vocavit. Verumtamen, domine mi rex, in te oculi respiciunt totius Israel, ut indices eis, quis sedere debeat in solio tuo, domine mi 21 rex, post te. Eritque cùm dormierit dñs meus rex cum patribus suis, erim' ego et filius me' 22 Salomon peccatores. Adhuc illâ loquente cum rege, Nathan 23 propheta venit. Et nuntiaverũt regi, dicentes; Adest Nathan propheta. Cúmq; introisset in conspectu regis, & adorâsset 24 cum pron' in terrã, Dixit Nathan; Dñe mi rex, tu dixisti; Adonias regnet post me, & ipse sedeat super thronum meum?

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἐγένοντο οἱ λόγοι αὐτοῦ μετὰ Ἰωὰβ τοῦ υἱοῦ Σαρουίας, καὶ μετὰ Ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐβοήθουν ὀπίσω Ἀδωνίου. 8 Καὶ Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Βαναίας υἱὸς (κ) Ἰωδαὲ, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης, καὶ Σεμεῒ, καὶ Ῥησὶ, καὶ υἱοὶ δυνατοὶ τοῦ 9 Δαυὶδ οὐκ ἦσαν ὀπίσω Ἀδωνίου. Καὶ ἐθυσίασεν Ἀδωνίας πρόβατα (λ) καὶ μόσχους καὶ ἄρνας μετὰ αἰθὴ τοῦ Ζωελεθὶ, ὃς ἦν ἐχόμενα (μ) τῆς Ῥωγήλ· καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς (ν) αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἁδροὺς Ἰούδα παῖδας τοῦ βασι-10 λέως. Καὶ (ξ) Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν, καὶ τοὺς δυνατοὺς, καὶ τὸν (ο) Σαλωμὼν ἀδελ-11 φὸν αὐτοῦ οὐκ ἐκάλεσε. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς (π) Βηρσαβεὲ μητέρα Σαλωμὼν, λέγων, Οὐκ ἤκουσας ὅτι ἐβασίλευσεν Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγγὶθ, 12 καὶ ὁ κύριος (ρ) ἡμῶν Δαυὶδ οὐκ ἔγνω; Καὶ νῦν δεῦρο, συμβουλεύσω σοι δὴ συμβουλίαν, καὶ ἐξελοῦ τὴν ψυχήν σου, καὶ τὴν 13 ψυχὴν τοῦ υἱοῦ σου Σαλωμών. Δεῦρο, εἴσελθε πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, Οὐχὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ ὤμοσας τῇ δούλῃ σου, λέγων, (σ) Ὅτι ὁ υἱός σου Σαλωμὼν βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου; καὶ τί ὅτι ἐβασίλευσεν Ἀ-14 δωνίας; Καὶ ἰδοὺ ἔτι (τ) λαλούσης σου ἐκεῖ μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐγὼ εἰσελεύσομαι ὀπίσω σου, 15 καὶ πληρώσω τοὺς λόγους σου. Καὶ εἰσῆλθε Βηρσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸ ταμεῖον. καὶ ὁ βασιλεὺς πρεσβύτης σφόδρα· καὶ Ἀβισὰγ ἡ (υ) Σωμανῖτις ἦν λειτουργοῦσα τῷ βασιλεῖ. 16 Καὶ ἔκυψε Βηρσαβεὲ, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Τί ἐστί σοι; 17 Ἡ δὲ εἶπε, (φ) Κύριε, σὺ ὤμοσας ἐν κυρίῳ τῷ Θεῷ σου τῇ δούλῃ σου, λέγων, (χ) Ὅτι ὁ υἱός σου Σαλωμὼν βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, (ψ) καὶ 18 καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου. Καὶ νῦν ἰδοὺ Ἀδωνίας ἐβασίλευσε, καὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ 19 οὐκ ἔγνως. Καὶ ἐθυσίασε μόσχους καὶ ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα, καὶ Ἰωὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως· καὶ τὸν Σαλω-20 μὼν τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσε. Καὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ, οἱ ὀφθαλμοὶ παντὸς Ἰσραὴλ πρὸς σέ. ἀπάγγειλαι αὐτοῖς τίς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως μετ' 21 αὐτόν. Καὶ ἔσται ὡς ἂν κοιμηθῇ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔσομαι ἐγὼ (ω) καὶ Σαλωμὼν ὁ υἱός μου ἁμαρτωλοί. 22 Καὶ ἰδοὺ ἔτι αὐτῆς λαλούσης μετὰ τοῦ βασιλέ-23 ως, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης ἦλθε. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ (α) βασιλεῖ, Ἰδοὺ Νάθαν ὁ προφήτης. καὶ εἰσῆλθε κατὰ (β) πρόσωπον τοῦ βασιλέως, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ κατὰ πρόσω-24 πον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ εἶπεν Νάθαν, Κύριέ μου βασιλεῦ, σὺ εἶπας, Ἀδωνίας βασιλεύσει ὀπίσω μου, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου;

Et fuerunt verba ejus cum Joab filio Sarviæ, & cum Abiathar sacerdote: & adjuvabant post Adoniam. 7 *8 Et Sadoc sacerdos, & Banæas filius Jodae, & Nathan propheta, & Semei, & (d) Rhesi, & filii potentes David non erant post Adoniam.* 9 *Et sacrificavit Adonias oves, & vitulos, et agnos cum (e) Æthe ipsius Zoelethi, (f) qui erat juxta Rhogel. Et vocavit omnes fratres suos, (g) & omnes robustos Juda pueros regis.* 10 *Et Nathan prophetam, & Banæam, & potentes, & Salomon fratrem suum non vocavit.* 11 *Et dixit Nathan ad Bersabee matrem Salomon, dicens; Nonne audisti quia regnavit Adonias filius Aggith, & dominus noster David non novit?* 12 *Et nunc veni, consulam tibi, quæso, consilium: & erue animam tuam, & animam filii tui Salomon.* 13 *Vade, ingredere ad regem David: & dices ad eum, dicens; Nonne tu, domine mi rex, jurâsti ancillæ tuæ, dicens; Quia filius tuus Salomon regnabit post me, et ipse sedebit super thronum meum? Et, quid, quòd regnavit Adonias?* 14 *Et ecce adhuc loquente te illic cum rege, & ego ingrediar post te, & complebo sermones tuos.* 15 *Et intravit Bersabee ad regem in cubiculum: & rex senex valdè, & Abisag Somanites erat ministrans regi.* 16 *Et inclinavit se Bersabee, & adoravit regem. Et dixit rex, Quid est tibi?* 17 *At illa dixit; Domine, tu jurâsti in Domino Deo tuo ancillæ tuæ, dicens; Quia fili' tuus Salomon regnabit post me, & sedebit super thronũ meum.* 18 *Et nunc ecce Adonias regnavit: & tu, domine mi rex, non nôsti.* 19 *Et sacrificavit vitulos, & agnos, & oves in multitudine: & vocavit omnes filios regis, & Abiathar sacerdotem, et Joab principem virtutis: Et Salomon servum tuum non vocavit.* 20 *Et tu domine mi rex, oculi omnis Israel ad te. Annuntia eis, quis sedebit super thronum domini mei regis post eum.* 21 *Et erit postquàm dormierit domin' meus rex cum patribus suis; et ero ego, et Salomon filius meus peccatores.* 22 *Et ecce adhuc eâ loquente cum rege, et Nathan propheta venit.* 23 *Et annuntiatum est regi, Ecce Nathan propheta. Et intravit ad faciem regis: & adoravit regem (h) super faciem suam super terram.* 24 *Et dixit Nathan; Domine mi rex, tu dixisti; Adonias regnabit post me, et ipse sedebit super thronum meum?*

MS.A. (κ) Ἰωιαδαὲ, (λ) καὶ βόας καὶ ἄρνας παρὰ τὸν λίθον τοῦ Ζωελὲθ, (μ) τῆς πηγῆς Ῥωγήλ· (ν) αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας Ἰούδα παῖδας τοῦ (ξ) τὸν Νάθαν (ο) Σαλωμῶντα τὸν ἀδελφὸν (π) Βηθσαβεὲ (ρ) ἡμῶν βασιλεὺς Δαυὶδ (σ) Ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει (τ) σου λαλούσης ἐκεῖ (υ) Σουμανῖτις λειτουργοῦσα (φ) Κύριέ μου βασιλεῦ, σὺ (χ) Ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει (ψ) καὶ αὐτὸς καθήσεται (ω) καὶ ὁ υἱός μου Σαλωμὼν ἁμαρτωλοί. (α) βασιλεῖ, λεγόντων, Ἰδοὺ (β) τὸ πρόσωπον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 והוו פתגמוהי בעצה עם יואב בר צרויה ועם אביתר כהנא וסעדין בתר אדניה: וצדוק 8
כהנא ובניהו בר יהוידע ונתן נביא ושמעי ורעי וגבריא די לדוד לא הוו בעצת אדניהו:
9 ונכיס אדניהו עאן ותורין ופטימין עם אבן סכותא די בסטר עין קצרא וזמין ית כל אחוהי
10 בני מלכא ולכל גברי יהודה עבדי מלכא: וית נתן נביא ובניה וית גבריא וית שלמה
11 אחוהי לא זמין: ואמר נתן לבת שבע אמיה דשלמה למימר הלא שמעת ארי מלך
12 אדוניהו בר חגית ורבוננא דוד לא ידע: וכען אתא אמלכנך כען מלכא ושיזבי ית נפשיך
13 וית נפש בריך שלמה: אזילי ותעלין לות מלכא דוד ותימרין ליה הלא את רבוני מלכא
קימתא לאמתך למימר ארי שלמה בריך ימלוך בתרי והוא יתיב על כורסי מלכותי ומא
14 דין מלך אדניה: והא עד די את ממללא תמן קדם מלכא ואנא איעול בתרך ואקים ית
15 פתגמיכי: ועלת בת שבע לקדם מלכא לאדרון בית משכבא ומלכא סיב לחדא ואבישג
16 דמן שונם משמשא קדם מלכא: וכרעת בת שבע וסגידת למלכא ואמר מלכא מה ליך:
17 ואמרת ליה רבוני את קימתא במימרא דיי אלהך לאמתך ארי שלמה בריך ימלוך
18 בתרי והוא יתיב על כורסי מלכותי: וכען הא אדניה מלך ואת רבוני מלכא לא ידעתא:
19 ונכיס תורין ופטימין ועאן לסגי וזמין לכל בני מלכא ולאביתר כהנא וליואב רב חילא
20 ולשלמה עבדך לא זמין: ואת רבוני מלכא עיני כל ישראל מסכן לך לחואה להון מן יתיב
21 על כורסי רבוני מלכא בתרוהי: ויהי כד ישכוב רבוני מלכא עם אבהתוהי ואהי אנא וברי שלמה
22 חייבין: והא עוד היא ממללא עם מלכא ונתן נביא אתא: וחויאו למלכא למימר הא 23
נתן נביא ועל לקדם מלכא וסגיד למלכא על אפוהי על ארעא: ואמר נתן רבוני מלכא 24
את אמרת אדניה ימלוך בתרי והוא יתיב על כורסי מלכותי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuerunt verba ejus in consilio cum Joab filio Szarujah, & cum Abiathar 7
sacerdote, & auxiliati sunt [*euntes*] post Adoniam. Et Szadok sacerdos, & 8
Benajahu filius Jehojadagh, & Nathan propheta, & Simghi & Reghi, &
robusti qui erant Davidi, non fuerunt in consilio Adoniahu. Et mactavit 9
Adoniahu pecudes & boves & pinguia juxta petram speculæ quæ est in
latere fontis Fullonis, & invitavit omnes fratres suos filios regis, & omnes
viros Jehudah servos regis. At Nathan prophetam, & Benajah, & ro- 10
bustos, & Selomoh fratrem suum non invitavit. Et dixit Nathan ad Bath- 11
sebagh matrem Selomoh dicendo: Nónne audîsti quòd regnavit Adonia-
hu filius Hhagith, & dominus noster David non novit? Et nunc veni, & 12
consulam tibi nunc consilium; & libera animam tuam & animam filii tui
Selomoh. Vade, intresque ad regem David, & dicas ei: Nonne tu do- 13
mine mi rex jurâsti ancillæ tuæ dicendo: Quoniam Selomoh filius tuus
regnabit post me, & ipse sedebit super solium regni mei? & cur regnavit
Adoniah? *Et* ecce adhuc te loquente ibi ante regem, ego intrabo post 14
te, & confirmabo verba tua. Et intravit Bathsebagh ante regem in pene- 15
trale domus cubitus: & rex senuerat valdè, & Abisag, quæ erat ex Sunem,
ministrabat ante regem. Et incurvavit se Bathsebagh & adoravit regem: 16
& dixit rex, Quid est tibi? Et dixit illi: Domine mi, tu jurâsti in dicto 17
Domini Dei tui ancillæ tuæ, Quoniam Selomoh filius tuus regnabit post
me, & ipse sedebit super solium regni mei. Et nunc ecce Adoniah re- 18
gnavit; & *tu* domine mi rex non nôsti. Et mactavit boves, & pinguia, 19
& pecora in multitudine, & invitavit omnes filios regis, & Abiathar sa-
cerdotem, & Joab magistrũ exercit'; at Selomoh servum tuum non invita- 20
vit. Et tu dñe mi rex, oculi omnis Israel expectant te ut indices illis
quis sedebit super solium regni dñi mei regis post ipsum. Et erit cùm dormierit dñs 21
mi' rex cum patrib' suis, ero ego, & fili' me' Selomoh extirpati. Et ecce 22
dum adhuc ipsa loquebatur cum rege, & Nathan propheta venit. Et nunci- 23
averunt regi dicendo; Ecce Nathan propheta; & venit ante regem, &
adoravit regem super faciem suam super terram. Et dixit Nathan: Dñe 24
mi rex, tu dixisti, Adoniah regnabit post me, & ipse sedebit super solium regni mei?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܗܘܘ ܦܬܓܡܘܗܝ ܥܡ ܝܘܐܒ ܒܪ ܨܘܪܝܐ. ܘܥܡ ܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. ܘܡܥܕܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐܕܘܢܝܐ.
8 * ܘܨܕܘܩ ܟܗܢܐ ܘܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. ܘܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܫܡܥܝ ܘܕܝ. ܓܢܒܪܐ ܕܕܘܝܕ. ܠܐ ܗܘܘ
9 ܒܬܪ ܐܕܘܢܝܐ. * ܘܕܒܚ ܐܕܘܢܝܐ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ ܘܡܦܛܡܐ. ܥܠ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ ܕܠܘܬ ܓܒ ܥܝܢ
ܩܨܪܐ. ܘܩܪܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܚܘܗܝ ܒܢܝ ܡܠܟܐ. ܘܠܟܠܗ ܫܪܒܬܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܠܥܒܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ.
10 * ܘܠܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܠܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. ܘܠܓܢܒܪܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܠܫܠܝܡܘܢ ܐܚܘܗܝ. ܠܐ ܩܪܐ.
11 * ܘܐܡܪ ܢܬܢ ܢܒܝܐ ܠܒܬܫܒܥ ܐܡܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܠܐ ܫܡܥܬܝ ܕܐܡܠܟ ܐܕܘܢܝܐ. ܘܡܪܢ
12 ܡܠܟܐ ܠܐ ܝܕܥ. * ܘܗܫܐ ܬܥܝ ܐܡܠܟܟܝ ܡܠܟܐ. ܘܦܨܝ ܢܦܫܟܝ ܘܢܦܫܗ ܕܒܪܟܝ ܫܠܝܡܘܢ.
13 * ܙܠܝ ܥܘܠܝ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܝ ܠܗ. ܠܐ ܐܢܬ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܝܡܝܬ ܠܐܡܬܟ.
ܕܫܠܝܡܘܢ ܒܪܟܝ ܢܡܠܟ ܒܬܪܝ. ܘܗܘ ܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ. ܘܠܡܢܐ ܐܡܠܟ ܐܕܘܢܝܐ.
14 * ܘܟܕ ܐܢܬܝ ܡܡܠܠܐ ܬܡܢ ܥܡ ܡܠܟܐ. ܐܢܐ ܐܬܐ ܒܬܪܟܝ. ܘܐܫܡܠܐ ܡܠܝܟܝ. * ܘܥܠܬ ܒܬܫܒܥ 15
ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܠܩܝܛܘܢܐ. ܘܡܠܟܐ ܣܒ ܗܘܐ ܛܒ. ܘܐܒܝܫܓ ܫܝܠܘܡܝܬܐ ܡܫܡܫܢܝܬܐ
16 ܗܘܬ ܠܗ. ܘܓܚܢܬ ܒܬܫܒܥ. ܘܣܓܕܬ ܠܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܡܐ ܠܟܝ ܒܬܫܒܥ.
17 * ܐܡܪܐ ܠܗ. ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܐܢܬ ܝܡܝܬ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܠܐܡܬܟ. ܕܫܠܝܡܘܢ ܒܪܟ
18 ܢܡܠܟ ܡܢ ܒܬܪܟ. ܘܗܘ ܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܟ. * ܘܗܫܐ ܐܕܘܢܝܐ ܐܡܠܟ. ܘܐܢܬ ܡܪܝ ܡܠܟܐ.
19 ܠܐ ܝܕܥܬ. * ܘܕܒܚ ܬܘܪܐ ܘܡܦܛܡܐ. ܘܥܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܩܪܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܡܠܟܐ.
ܘܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. ܘܠܝܘܐܒ ܪܒ ܚܝܠܐ. ܘܠܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܠܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. ܘܠܫܠܝܡܘܢ
20 ܥܒܕܟ. ܠܐ ܩܪܐ. * ܘܐܢܬ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܥܝܢܝܗܘܢ ܕܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܥܠܝܟ ܗܝ. ܕܬܚܘܐ
21 ܐܢܘܢ. ܡܢ ܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܕܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܒܬܪܗ. * ܘܐܢ ܢܫܟܒ ܡܪܝ ܡܠܟܐ
22 ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܒܫܠܡܐ. ܗܘܐ ܐܢܐ ܘܒܪܝ ܫܠܝܡܘܢ ܚܛܝܐ. * ܘܟܕ ܗܝ ܡܡܠܠܐ ܥܡ
23 ܡܠܟܐ. ܢܬܢ ܢܒܝܐ ܐܬܐ. * ܘܚܘܝܘ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܢܬܢ ܢܒܝܐ ܐܬܐ. ܘܥܠ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܘܢܦܠ ܥܠ
24 ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܣܓܕ. * ܘܐܡܪ ܢܬܢ. ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ. ܕܐܕܘܢܝܐ ܢܡܠܟ ܒܬܪܝ. ܘܗܘ ܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ:

Hujus sermones erant cum Joabo filio Suriæ, & 7
cum Abithare sacerdote, qui partes Adoniæ tuebantur. Sadoc verò sacerdos, & Benaja fili' Jojadæ, 8
Nathan propheta, Semei, & Dai heroes Davidis non sequebantur Adoniam. Mactans autem 9
Adonia oves ac boves, & saginata *pecora* apud lapidẽ magnũ qui est ad latus fontis Fullonis; invitavit omnes fratres suos filios regis, omnémq;
gentem Judæ, & servos regis: Nathanem verò 10
prophetam, & Benajam Jojadæ filium, heroes Davidis, & Salomonem fratrem suum non invitavit. Quare dixit Nathan, propheta ad Bathsebaa matrem Salomonis, Annon audisti regnâsse 11
Adoniam, dño nostro rege ignorante? Age modò, consiliũ dabo tibi ut serves animã tuam, & 12
animã filii tui Salomonis. Vade, ingredere ad regem Davidem, & dic illi, Nónne tu dñe mi rex, 13
jurâsti ancillæ tuæ *dicens*, Salomon filius tu' regnabit post me, ipséq; sedebit super solium meũ? cur regnavit Adonia? Dúmq; tu ibi regem alloqueris, veniã ego post te, & perficiam sermones 14
tuos. Itaque ingressa est Bath-sebaa ad regẽ Davidem in conclave, (rex enim senuerat admodũ, 15
& Abisag Silumitis ministrabat ei) & genuflectens Bath-sebaa regem adoravit. Ait illi rex, 16
Quid tibi *vis* Bath-sebaa? Respondit ei, Dñe mi 17
rex, tu jurâsti per Dñm Deũ tuũ ancillæ tuæ *hisce verbis*, Salomon fili' tu' regnabit post me, ipséq;
sedebit super soliũ meũ: Nunc autem regnavit 18
Adonia, te dñe mi rex ignorante: Mactatis enim 19
bob', *pecoribus* saginatis, & *magnâ* copiâ ovib', invitavit omnes filios regis, Abitharem sacerdotẽ, & Joabum militiæ præfectũ: Nathanem verò prophetã, Benajam Jojadæ filiũ, & Salomonem servũ tuũ non invitavit. At jam in te dñe mi rex, 20
oculi totius Israelis *intenti sunt*, ut indices eis quis sessurus sit super soliũ dñi mei regis post ipsum. Alioquin cùm recubuerit dñs meus rex 21
apud patres suos in pace, ego & filius me' Salomon erimus peccatores. Dum ipsa loqueretur ibi 22
corã rege, venit Nathan propheta. Cúmq; nuntiâssent regi, & dixissent ei, Ecce Nathan propheta venit, ingressus est ad regẽ, & humi procumbens in faciem suam adoravit, Dixitq; Nathan; 24
Domine mi rex, túne dixisti, Adonia regnabit post me, & ipse sedebit super solium meum?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وصير امره ومسورته واجتهاده الي يواب بن صوريا وابيثار الحبر وكان هذان يعينان ادونيا * واما 8
صادوق الحبر وبنايا بن يوياداع * وناثان النبي * وسمعي ودعاه جبابرة داوود فلم يكن لهم راي
في ادونيا * وذبح ادونيا غنما وبقرا معلوفة علي الصخرة العظيمة التي علي عين القصار * ودعي 9
جميع اخوته * وجميع ولد آل يهودا * وجميع عبيد الملك المعروفين * واما ناثان النبي * وبنايا بن 10
يوياداع * وجبابرة داوود * وسليمان اخوه * فلم يكن يدعوهم * فقال ناثان النبي لبتسبع ام 11
سليمان * سمعت ان ادونيا قد ملك * ولم يعلم بذلك سيدنا الملك * فاقبلي الآن حتي اشير عليك 12
مشورة تنجين بها نفسك ونفس سليمان ابنك * وانطلقي وادخلي الي داوود الملك وقولي له * 13
اليس انت حلفت لامتك يا سيدي ان سليمن ابنك يملك من بعدك * وهو يجلس علي منبرك *
فكيف ملك ادونيا * وبينما انت متكلمة وطالبة الي الملك * اتبعك انا فادخل الي الملك * واتم 14
كلامك واحسن قولك * فدخلت بتسبع الي داوود الملك وهو في مجلسه وكان الملك قد كبر 15
جدا * وكانت ابيساغ السلومية تخدم الملك * فخرت بتسبع ساجدة بين يدي الملك * فقال لها 16
الملك * ما حالك يا بتسبع * قالت له * يا سيدي اليس انت كنت حلفت بالرب * وقلت ان سليمان 17
ابنك يملك من بعدك * وهو يجلس علي منبرك * فقد ملك ادونيا * ولم تعلم ايها الملك * وذبح 18 19
بقرا وغنما معلوفة لا تحصي * ودعي بني الملك كلهم * ودعي ابيثار الحبر * ويواب صاحب الحربة *
فاما ناثان * وبنايا بن يوياداع * وسليمان عبدك لم يدعهم * وانت ايها الملك المنظور اليه * واما 20
ينتظر بنو اسرائيل كلهم * ان يخبرهم الملك من يجلس علي منبر الملك سيدنا من بعده * فان 21
نام هذا وان الملك سيدنا وقبض بسلام * اليس اصير انا وابني سليمن عارا بين بني اسرائيل * وفيما هي تتكلم بين يدي 22
الملك * واذا ناثان النبي قد اتاهم * فاخبروا الملك * وقالوا له * ان ناثان النبي بالباب * فامر بدخوله * فدخل وخر علي وجهه علي 23
الارض ساجدا * وقال * يا سيدنا الملك * انت قلت ان ادونيا يملك من بعدك * وهو يجلس علي منبرك * 24

Committebat autẽ res suas, consilia sua, militesq; suos Joabo filio Suriæ, et Abitharo sacerdoti; isti duo favebant Adoniæ. 7 *At verò Sadoc sacerdos, et Benaja filius Jojadæ, Nathan propheta, Semei, et Daa gigantes Davidis non erant propensi erga Adoniam.* 8 *Cúmq; mactâsset Adonias oves bovesq; saginatos super lapidem magnũ qui est prope fontem Fullonis, & invitâsset omnes fratres suos, cunctos duces familiæ Judaicæ, omnésq; subditos regis illustriores:* 9 *Nathanem verò prophetã, et Benajam filiũ Jojadæ, gigantes Davidis, et Salomonem fratrẽ suũ non invitâsset;* 10 *Dixit Nathan propheta Bathsabæ matri Salomonis, Audivi Adoniam jam regnâsse, id ignorante domino nostro rege.* 11 *Quapropter veni ut consilium dem tibi, quo libres animã tuam et animã Salomonis filii tui.* 12 *Vade, et ingredere ad David regem, et dic ei; Nónne tu jurâsti famulæ tuæ O rex, mi domine, Salomonem filiũ tuũ regnaturum post te, ipsumq; sessurum super thronum tuum? quomodo ergò regnavit Adonias?* 13 *Te autem loquente, regémq; deprecante, conveniam ego te, et ad regẽ ingressus explebo verba tua, et sermonem tuũ exornabo.* 14 *Ingressa est igitur Bathsebaa ad Davidem regẽ dum esset in cubiculo suo (rex autem grandævus jam erat admodũ, et Abisag Silumitis ministrabat regi) procidítq;* 15 *Bathsebaa adorans coram rege. Dixitque ad eam rex, Quid rei est O Bathsebaa?* 16 *At illi, O mi domine, nónne tu juraveras per Dominum, et dixeras Salomonẽ filiũ tuum post te regnaturum, cúmq; super thronum tuum sessurum?* 17 *Jam autẽ regnavit Adonias, te O rex, inscio.* 18 *Et mactavit ovibus ac bobus saginatis innumeris, invitavit omnes filios regis, et invitavit Abitharem sacerdotem & Joabum portitorem lanceæ: Nathanem verò, et Benajam Jojadæ filium, atq; Salomonẽ servum tuum haud invitavit.* 19 *Jam verò, tu es O rex, in quem respicitur, omnes enim filii Israelis expectant, ut indices eis rex quis sessurus sit super thronum regis domini nostri post ipsum.* 20 *Quòd si contigat hæc, decedátque dominus noster rex, et rapiatur in pace; nónne fiam ego & filius meus Salomon opprobrii inter filios Israel?* 21 *Et loquente coram rege, ecce Nathan propheta venit ad eos.* 22 *Et nuntiaverunt regi, ac dixerunt ei; Nathan propheta pro foribus est: quem cùm ingredi jussisset, ingressus procubuit in faciem suam super terrã adorans;* 23 *Et ait, O domine noster rex, Num dixisti ut regnaret Adonia post te, ipseque sederet super thronum tuum?* 24

,pecus & ,pingue & ,bovem immolavit & ,hodie descendit Quia
25 כִּי ׀ יָרַד הַיּוֹם וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא־וְצֹאן
principes & ,regis filios omnes invitavitque ;multitudine in
לָרֹב וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְשָׂרֵי
bibentes & ,comedentes ipsi ecce & :sacerdotem Ebjathar & ,exercitus
הַצָּבָא וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן וְהִנָּם אֹכְלִים וְשֹׁתִים
,tuus servus ego me Et.Adonijahu rex Vivat :dixerunt atque :ejus facies ad
26 לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִיָּהוּ׃ וְלִי אֲנִי־עַבְדֶּךָ
tu : servum Selomoh &,Jehojadah filium Benajahu &,sacerdotem Sadoc &
וּלְצָדֹק הַכֹּהֵן וְלִבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְלִשְׁלֹמֹה עַבְדְּךָ
non &,hoc verbum est factum rege meo domino à Si :invitavit non
27 לֹא קָרָא׃ אִם מֵאֵת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא
regis mei domini solium super esset sessurº quis ,tuum servum fecisti scire
הוֹדַעְתָּ אֶת־עַבְדְּיךָ מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ
.Sceba-Bath me ad Vocate :dixit &,David rex respôdit Et ?ipsum post
28 אַחֲרָיו׃ וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קִרְאוּ־לִי לְבַת־שָׁבַע
,rex juravit Et ,regis facies ad stetit & ,regis facies ad est ingressa Et
29 וַתָּבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ
.angustia omni de meam animam redemit qui ,Dominus Vivit:dixit &
וַיֹּאמַר חַי־יְהוָה אֲשֶׁר־פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי מִכָּל־צָרָה׃
quod,dicendo ,Israel Deo Domino in tibi juravi quemadmodû Quia
30 כִּי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּי־
,me pro meû soliû sup sedebit ipse & ,me post regnabit tuus filius Selomoh
שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי תַּחְתָּי
,terrâ vultu in Sceba-Bath cervicem flexit Et .hac die faciam sic quia
31 כִּי כֵּן אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַתִּקֹּד בַּת־שֶׁבַע אַפַּיִם אֶרֶץ
.æternû in David rex meº dñs Vivat :dixit & ,regi se incurvavit &
וַתִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ וַתֹּאמֶר יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעֹלָם׃
,Prophetâ Nathâ &,sacerdotê Sadoc me ad Vocate:David rex dixit Et
32 וַיֹּאמֶר ׀ הַמֶּלֶךְ דָּוִד קִרְאוּ־לִי לְצָדוֹק הַכֹּהֵן וּלְנָתָן הַנָּבִיא
rex Dixitque .regis facies ad sunt ingressi &:Jehojadah filiû Benajahu &
33 וְלִבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע וַיָּבֹאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
facietis equitare & ,vestri domini servos vobiscum Tollite :eis
לָהֶם קְחוּ עִמָּכֶם אֶת־עַבְדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת־
eum facietis descendere &;mihi quæ mulam super meum filiû Selomoh
שְׁלֹמֹה בְנִי עַל־הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר־לִי וְהוֹרַדְתֶּם אֹתוֹ
propheta Nathan &,sacerdos Sadoc ibi eum unget Et .Ghichon super
34 אֶל־גִּחוֹן׃ וּמָשַׁח אֹתוֹ שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא
rex Vivat:dicetis atque,buccina in clangetis & :Israel super regem in
לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וּתְקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָר וַאֲמַרְתֶּם יְחִי הַמֶּלֶךְ
;meum soliû super sedebit & ,veniet & ,eum post ascendetis Et .Selomoh
35 שְׁלֹמֹה׃ וַעֲלִיתֶם אַחֲרָיו וּבָא וְיָשַׁב עַל־כִּסְאִי
,Israel super .ducem existendum ad præcepi ipsi & :me pro regnabit ipse &
וְהוּא יִמְלֹךְ תַּחְתָּי וְאֹתוֹ צִוִּיתִי לִהְיוֹת נָגִיד עַל־יִשְׂרָאֵל
,regem Jehojadah filius Benajahu respondit Et .Jehudah super &
36 וְעַל־יְהוּדָה׃ וַיַּעַן בְּנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע אֶת־הַמֶּלֶךְ
.regis mei domini Deus Dominus dicat Sic .Amen : dixit &
וַיֹּאמֶר ׀ אָמֵן כֵּן יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃
,Selomoh cum sit ita ,rege meo dño cum Dñs fuit Quemadmodum
37 כַּאֲשֶׁר הָיָה יְהוָה עִם־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יְהִי עִם־שְׁלֹמֹה
descendit Et .David regis mei domini solio præ ,ejus solium magnificet &
38 וִיגַדֵּל אֶת־כִּסְאוֹ מִכִּסֵּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד׃ וַיֵּרֶד
,Cerethi &,Jehojadah filiº Benajahu &,propheta Nathâ &,sacerdos Sadoc
צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי
;David regis mulam super Selomoh fecerunt equitare & ,Pelethi &
וְהַפְּלֵתִי וַיַּרְכִּבוּ אֶת־שְׁלֹמֹה עַל־פִּרְדַּת הַמֶּלֶךְ דָּוִד
cornu sacerdos Sadoc Tulitque .Ghichon super eum fecerunt ire &
39 וַיֹּלִכוּ אֹתוֹ עַל־גִּחוֹן׃ וַיִּקַּח צָדוֹק הַכֹּהֵן אֶת־קֶרֶן
,buccina in clanxerunt &:Selomoh unxit & ,tentorio de olei
הַשֶּׁמֶן מִן־הָאֹהֶל וַיִּמְשַׁח אֶת־שְׁלֹמֹה וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָר
.Selomoh rex Vivat :populus omnis dixeruntque
וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעָם יְחִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃

Versio VULG. LAT.

25 Quia descendit hodiè, & immolavit boves, & pinguia, & arietes plurimos, & vocavit universos filios regis, & principes exercitûs, Abiathar quoque sacerdotem : Illísque vescentibus, et bibentibus coram eo, & dicentibus; Vivat rex Adonias: 26 Me servum tuû, & Sadoc sacerdotem, & Banajam filium Jojadæ, & Salomonê famulû tuum non vocavit. 27 Numquid à dño meo rege exivit hoc verbum, & mihi non indicâsti servo tuo, quis sessurus esset super thronum domini mei regis post eû? 28 Et respondit rex David, dicens; Vocate ad me Bethsabee. Quæ cùm fuisset ingressa coram rege, & stetisset ante eum, 29 Juravit rex, & ait; Vivit Dominus, qui eruit animâ meâ 30 de omni angustia, Quia sicut juravi tibi per Dominum Deû Israel, dicens; Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit super soliû meum pro 31 me: sic faciam hodiè. Summissóque Bethsabee in terram vultu, adoravit regem, dicens; Vivat dominus meus David in 32 æternum. Dixit quoque rex David; Vocate mihi Sadoc sacerdotê, & Nathan prophetâ, & Banajam filium Jojadæ. Qui cùm ingressi fuissent coram re- 33 ge, Dixit ad eos; Tollite vobiscum servos domini vestri, et imponite Salomonem filium meum super mulam meam : & 34 ducite eum in Gihon. Et ungat eum ibi Sadoc sacerdos, & Nathan prophetâ, in regem super Israel : & canetis buccinâ, atque dicetis ; Vivat rex Salo- 35 mon. Et ascendetis post eum, & veniet, & sedebit super solium meû, & ipse regnabit pro me: illique præcipiâ ut sit dux super Israel, & super Judam. 36 Et respondit Banajas filiº Jojadæ, regi, dicens; Amen : sic loquatur Dominus Deus domini 37 mei regis. Quomodò fuit Dominus cum domino meo rege, sic fit cum Salomone, & sublimius faciat solium ejus à solio 38 domini mei regis David. Descendit ergò Sadoc sacerdos, et Nathan propheta, & Banajas filius Jojadæ, & Cerethi, & Phelethi : & imposuerunt Salomonê super mulam regis David, & adduxerunt eum in Gi- 39 hon. Sumpsitque Sadoc sacerdos cornu olei de tabernaculo, & unxit Salomonem: & cecinerunt buccinâ, & dixit omnis populus ; Vivat rex Salomon.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

25 Ὅτι κατέβη σήμερον, ϗ (γ) ἐθυσίασε μόσχους ϗ ἄρνας ϗ πρόβατα εἰς πλῆθος, ϗ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, ϗ τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως, ϗ Ἀβιάθαρ τὸν (δ) ἱερέα. ϗ ἰδού εἰσιν ἐσθίοντες ϗ πίνοντες ἐνώπιον αὐτοῦ, ϗ εἶπαν, Ζήτω ὁ βασιλεὺς 26 Ἀδωνίας. Καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν δοῦλόν σου, ϗ Σαδὼκ τὸν ἱερέα, ϗ Βαναίαν υἱὸν Ἰωδαέ, ϗ 27 Σαλωμὼν τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσεν. Εἰ διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο, ϗ οὐκ ἐγνώρισας τῷ δούλῳ σου τίς καθήσεται ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασι- 28 λέως μετ᾽ αὐτόν; Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Δαυίδ, ϗ εἶπε, Καλέσατέ μοι τὴν Βηρσαβεέ. ϗ εἰσῆλθεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ϗ ἔστη ἐνώ- 29 πιον αὐτοῦ. Καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεύς, ϗ εἶπε, Ζῇ κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ 30 πάσης θλίψεως, Ὅτι καθὼς ὤμοσά σοι ἐν κυρίῳ θεῷ Ἰσραήλ, λέγων, Ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ᾽ ἐμέ, ϗ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου ἀντ᾽ ἐμοῦ, 31 ὅτι (ε) οὕτω ποιήσω τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Καὶ ἔκυψε Βηρσαβεὲ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, ϗ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ, ϗ εἶπε, Ζήτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ εἰς τὸν αἰῶνα. 32 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυίδ, Καλέσατέ μοι Σαδὼκ τὸν ἱερέα, ϗ Νάθαν τὸν προφήτην, ϗ Βαναίαν υἱὸν (ζ) Ἰωδαέ. ϗ εἰσῆλ- 33 θον ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς, (η) Λάβετε τοὺς δούλους τοῦ κυρίου ὑμῶν μεθ᾽ ὑμῶν, ϗ ἐπιβιβάσατε τὸν υἱόν μου Σαλωμὼν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τὴν ἐμήν, ϗ κα- 34 τάγετε αὐτὸν (θ) εἰς τὸν Γιών, Καὶ (ι) χρισάτω αὐτὸν ἐκεῖ Σαδὼκ ὁ ἱερεύς, ϗ Νάθαν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ, ϗ σαλπίσατε κερατίνῃ, ϗ ἐρεῖτε, Ζήτω ὁ βασιλεὺς 35 Σαλωμών. (κ) Καὶ καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, (λ) ϗ βασιλεύσει ἀντ᾽ ἐμοῦ· ϗ ἐγὼ ἐνετειλάμην τοῦ (μ) εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ 36 Ἰσραὴλ ϗ (ν) Ἰούδαν. Καὶ ἀπεκρίθη Βαναίας υἱὸς (ξ) Ἰωδαὲ τῷ βασιλεῖ, ϗ εἶπε, Γένοιτο· οὕτως πιστώσαι κύριος ὁ θεὸς τοῦ κυ- 37 ρίου μου τοῦ βασιλέως. Καθὼς ἦν κύριος μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ (ο) βασιλέως, οὕτως εἴη μετὰ Σαλωμών, ϗ μεγαλύναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως 38 Δαυίδ. Καὶ κατέβη Σαδὼκ ὁ ἱερεύς, ϗ Νάθαν ὁ προφήτης, ϗ Βαναίας υἱὸς (π) Ἰωδαέ, ϗ ὁ (ρ) Χερεθὶ, ϗ ὁ (σ) Φελεθί, ϗ ἐπεκάθισαν τὸν Σαλωμὼν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ (τ) βασιλέως Δαυίδ, ϗ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς (υ) τὸν Γιών. 39 Καὶ ἔλαβε Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου ἐκ τῆς σκηνῆς, ϗ ἔχρισε τὸν Σαλωμών, ϗ ἐσάλπισε τῇ κερατίνῃ. ϗ εἶπε πᾶς ὁ λαός, Ζήτω ὁ βασιλεὺς Σαλωμών.

Quoniam descendit hodiè, & sacrificavit vitulos, & agnos, & oves in multitudine: & vocavit omnes filios regis, & principes virtutis, & Abiathar sacerdotem. Et ecce sunt comedentes, & bibentes coram eo : & dixerunt, Vivat rex Adonias. 25 *Et me ipsum servum tuum, & Sadoc sacerdotem, & Banæam filium Jodae, & Salomon servum tuum non vocavit.* 26 *Si per dominum meum regem factum est verbum hoc ; & non fecisti notum servo tuo, quis sedebit super thronum domini mei regis post eum?* 27 *Et respondit rex David, & dixit; Vocate mihi Bersabee. Et intravit coram rege, & stetit coram eo.* 28 *Et juravit rex, & dixit; Vivit Dominus, qui redemit animam meam ex omni tribulatione,* 29 *Quia sicut juravi tibi in Domino Deo Israel, dicens, Quia Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit super thronum meum pro me ; quia sic faciam die hac.* 30 *Et inclinavit se Bersabee super faciem super terram, & adoravit regem, & dixit; Vivat dominus meus rex David in seculum.* 31 *Et dixit rex David; Vocate mihi Sadoc sacerdotem, & Nathan prophetam, & Banæam filium Jodae. Et intrârunt coram rege.* 32 *Et dixit rex eis; Sumite servos domini vestri vobiscum : & facite ascendere filium meum Salomon super mulam meam: & deducite eum in ipsam (k) Gion:* 33 *Et ungat eum ibi Sadoc sacerdos, & Nathan propheta in regem super Israel: et clangite corneâ, & dicetis; Vivat rex (l) Salomon.* 34 *Et sedebit super thronum meum, & regnabit pro me: & ego mandavi esse in ducem super Israel, & Judam.* 35 *Et respondit Banæas filius Jodae regi, & dixit; (m) Fiat. Sic confirmet Dominus Deus domini mei regis.* 36 *Sicut fuit Dominus cum domino meo rege; ita sit cum Salomon: et magnificet thronum ejus super thronum domini mei regis David.* 37 *Et descendit Sadoc sacerdos, & Nathan propheta, et Banæas filius Jodae, et Cherethi, et Phelethi. Et insidere fecerunt Salomon super mulam regis David, et adduxerunt eum ad Gion.* 38 *Et sumpsit Sadoc sacerdos cornu olei de tabernaculo, et unxit Salomon, et clanxit corneâ. Et dixit omnis populus, Vivat rex Salomon.* 39

MS.A. (γ) ἐθυμίασεν (δ) ἀρχιερέα. (ε) οὕτως (ζ) Ἰωιαδαέ. (η) Λάβετε μεθ᾽ ὑμῶν τοὺς δούλους τοῦ κυρίου ὑμῶν, ϗ ἐπιβιβάσατε Σαλωμὼν τὸν υἱόν μου ἐπὶ (θ) εἰς τὸν Γιών, (ι) χρισάτωσαν (κ) Καὶ ἀναβήσεσθαι ὀπίσω αὐτοῦ, ϗ εἰσελεύσεται, ϗ καθήσεται (λ) ϗ αὐτὸς βασιλεύσει (μ) εἶναι ἡγούμενον (ν) ἐπὶ Ἰούδαν. (ξ) Ἰωιαδαὲ (ο) βασιλέως, εἴη (π) Ἰωιαδαέ, (ρ) Χερεθθεὶ, (σ) Φελεθθεὶ, (τ) βασιλέως, ϗ (υ) τὸν Γιών.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 אֲרֵי נְחַת יוֹמָא דֵין וּנְכַס תּוֹרִין וּפַטִּימִין וְעָאן לְסַגִּי וּזְמִין לְכָל בְּנֵי מַלְכָּא וּלְרַבְּנֵי חֵילָא
וּלְאֶבְיָתָר כַּהֲנָא וְהָא אִנּוּן אָכְלִין וְשָׁתַן קֳדָמוֹהִי וַאֲמַרוּ יִצְלַח מַלְכָּא אֲדֹנִיָּה׃ וְלִי דַאֲנָא 26
עַבְדָּךְ וּלְצָדוֹק כַּהֲנָא וְלִבְנָיָה בַּר יְהוֹיָדָע וְלִשְׁלֹמֹה עַבְדָּךְ לָא זַמִּין׃ אִם מִן רִבּוֹנִי מַלְכָּא 27
הֲוָה פִּתְגָּמָא הָדֵין וְלָא הוֹדַעְתְּ יָת עַבְדָּךְ מַן יְתִיב עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא דְרִבּוֹנִי מַלְכָּא
בָּתְרוֹהִי׃ וַאֲתֵיב מַלְכָּא דָוִד וַאֲמַר קְרוֹ לִי לְבַת שֶׁבַע וְעָלַת לִקְדָם מַלְכָּא וְקָמַת לִקְדָם 28
מַלְכָּא׃ וְקַיֵּים מַלְכָּא וַאֲמַר קַיָּם הוּא יְיָ דִּפְרַק יָת נַפְשִׁי מִכָּל עָקָא׃ אֲרֵי כְּמָא דְקַיֵּמִית 29 30
לָךְ בְּמֵימְרָא דַייָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אֲרֵי שְׁלֹמֹה בְרִיךְ יִמְלוֹךְ בָּתְרַי וְהוּא יְתִיב עַל
כּוּרְסֵי מַלְכוּתִי תְּחוֹתַי אֲרֵי כֵּן אַעְבֵּיד יוֹמָא הָדֵין׃ וּכְרָעַת בַּת שֶׁבַע עַל אַפַּהָא עַל אַרְעָא 31
וּסְגִידַת לְמַלְכָּא וַאֲמַרַת יִתְקַיַּם רִבּוֹנִי מַלְכָּא דָוִד לְעָלַם׃ וַאֲמַר מַלְכָּא דָוִד קְרוֹ לִי לְצָדוֹק 32
כַּהֲנָא וּלְנָתָן נְבִיָּא וְלִבְנָיָהוּ בַּר יְהוֹיָדָע וַאֲתוֹ לִקְדָם מַלְכָּא׃ וַאֲמַר מַלְכָּא לְהוֹן דַּבָּרוּ 33
עִמְּכוֹן יָת עַבְדֵי רִבּוֹנֵיכוֹן וְתַרְכְּבוּן יָת שְׁלֹמֹה בְּרִי עַל כּוּדַנְתָּא דִּילִי וְתַחְתּוּן יָתֵיהּ
לְשִׁילוֹחָא׃ וְיִמְשַׁח יָתֵיהּ תַּמָּן צָדוֹק כַּהֲנָא וְנָתָן נְבִיָּא לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל וְתִתְקְעוּן 34
בְּשׁוֹפָרָא וְתֵימְרוּן יִצְלַח מַלְכָּא שְׁלֹמֹה׃ וְתִסְּקוּן בָּתְרוֹהִי וְיֵיתֵי וְיִתֵּיב עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתִי 35
וְהוּא יִמְלוֹךְ תְּחוֹתַי וְיָתֵיהּ פַּקֵּדִית לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל יְהוּדָה׃ וַאֲתֵיב בְּנָיָה 36
בַר יְהוֹיָדָע יָת מַלְכָּא וַאֲמַר אָמֵן כֵּן תְּהֵי רַעֲוָא מִן קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְרִבּוֹנִי מַלְכָּא׃ כְּמָא 37
דַהֲוָה מֵימְרָא דַייָ בְּסַעֲדֵיהּ דְּרִבּוֹנִי מַלְכָּא כֵּן יְהֵי בְּסַעֲדֵיהּ דִשְׁלֹמֹה וִירַבֵּי יָת כּוּרְסֵיהּ
מִכּוּרְסֵיהּ מַלְכוּתָא דְרִבּוֹנִי מַלְכָּא דָוִד׃ וּנְחַת צָדוֹק כַּהֲנָא וְנָתָן נְבִיָּא וּבְנָיָה בַר יְהוֹיָדָע 38
וְקַשָּׁתַיָּא וְקַלָּעַיָּא וְאַרְכִּיבוּ יָת שְׁלֹמֹה עַל כּוּדַנְתָּא דְמַלְכָּא דָוִד וְאוֹבִילוּ יָתֵיהּ לְשִׁילוֹחָא׃
וּנְסֵיב צָדוֹק כַּהֲנָא יָת קַרְנָא דִמְשַׁחָא מִן מַשְׁכְּנָא וּמְשַׁח יָת שְׁלֹמֹה וּתְקַעוּ בְּשׁוֹפָרָא וַאֲמַרוּ 39
כָּל עַמָּא יִצְלַח מַלְכָּא שְׁלֹמֹה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia descendit hodie & mactavit boves & pinguia & pecora in multitudine; & invitavit omnes filios regis, & magistros exercitus, & Abiathar sacerdotem; & ecce illi comedunt & bibunt ante illum : & dixerunt; Prosperet rex Adoniah. 25 Et me qui sum servº tuus, & Szadok sacerdotem, & Benaiah filium Jehojadagh, & Selomoh servum tuum non invitavit. 26 Num à domino meo rege facta est res ista, nec scire fecisti servum tuum quis sedebit super solium regni domini mei regis post eum ? 27 Et respondit rex David & dixit, Vocate mihi Bathsebagh : & intravit ad regem, & stetit ante regem. 28 Et juravit rex & dixit : Vivit ipse Dominus qui liberavit animam meam ab omni angustia : 29 Quòd quemadmodum juravi tibi in dicto Dñi Dei Israel dicendo : Quòd Selomoh filius tuus regnabit post me, & ille sedebit super solium regni mei pro me, quia sic faciam hodie. 30 Et incurvavit se Bathsebagh super faciem suam super terram, & adoravit regem, & dixit : Vivat dominus meus rex David in seculum. 31 Et dixit rex David : Vocate mihi Szadok sacerdotem, & Nathan prophetam, & Benajah filium Jehojadagh : & venerunt ante regem. 32 Et dixit rex illis : Tollite vobiscum servos domini vestri, & equitare facietis Selomoh filium meum super mulam quæ est mihi, & descendere facietis illum in Silohha : 33 Et unget illum ibi Szadok sacerdos & Nathan propheta, ut sit rex super Israel : & clangetis buccina, & dicetis : Prosperet rex Selomoh. 34 Et ascendetis post illum, et veniet et sedebit super solium regni mei, et ipse regnabit pro me : nam illi præcepi ut sit rex super Israel, et super Jehudah. 35 Et respondit Benajah filius Jehojadagh regi, et dixit, Amen : ita sit voluntas ante Dñm Deum domini mei regis. 36 Sicut fuit dictum Dñi in auxilio domini mei regis, ita sit in auxilio ipsius Selomoh, et magnificet solium ejus plusquàm soliû regni dñi mei regis David. 37 Et descendit Szadok sacerdos, et Nathan propheta, et Benajah filius Jehojadagh, et sagittarii et fundibularii, et equitare fecerunt Selomoh super mulam regis David, et deduxerunt illum in Silohha. 38 Et accepit Szadok sacerdos cornu unctionis de tabernaculo, et unxit Selomonem : et clanxerunt buccina, et dixit omnis populus : Prosperet rex Selomoh. 39

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܕܢܚܬ ܝܘܡܢܐ. ܘܕܒܚ ܬܘܪ̈ܐ ܘܦܛܡ̈ܐ ܘܥܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܩܪܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܡܠܟܐ.
ܘܠܪ̈ܒܝ ܚܝܠܐ. ܘܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. ܘܗܐ ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܡܪܝܢ. ܢܚܐ ܡܠܟܐ
26 ܐܕܘܢܝܐ. * ܘܠܝ ܕܐܢܐ ܥܒܕܟ. ܘܠܨܕܘܩ ܟܗܢܐ. ܘܠܒܢܝܐ ܒܪ ܝܗܘܝܕܥ. ܘܠܫܠܝܡܘܢ ܥܒܕܟ
27 ܠܐ ܩܪܐ. * ܐܢ ܗܘ ܕܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܘܠܐ ܐܘܕܥܬ ܠܥܒܕܟ ܡܢ
28 ܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܡܢ ܒܬܪܗ. * ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܘܐܡܪ. ܩܪܘ ܠܝ
29 ܠܒܬܫܒܥ. ܘܥܠܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܘܩܡܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. * ܘܝܡܐ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ. ܚܝ
30 ܗܘ ܡܪܝܐ ܕܦܪܩ ܠܢܦܫܝ ܡܢ ܟܠ ܐܘܠܨܢܐ. * ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܝܡܝܬ ܠܟ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܘܐܡܪܬ: ܕܫܠܝܡܘܢ ܒܪܟܝ ܢܡܠܟ ܒܬܪܝ. ܘܗܘ ܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ. ܗܟܢܐ ܐܥܒܕ ܝܘܡܢܐ.
31 * ܘܣܓܕܬ ܒܪܬܫܒܥ ܥܠ ܐܦܝܗ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܣܓܕܬ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܡܪܬ. ܢܚܐ ܡܪܝ ܡܠܟܐ
32 ܕܘܝܕ ܠܥܠܡ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܩܪܘ ܠܝ ܠܨܕܘܩ ܟܗܢܐ. ܘܠܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܠܒܢܝܐ ܒܪ
33 ܝܗܘܝܕܥ. ܘܥܠܘ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ. ܕܒܪܘ ܥܡܟܘܢ ܠܥܒܕ̈ܘܗܝ ܕܡܪܟܘܢ
ܘܐܪܟܒܘ ܠܫܠܝܡܘܢ ܒܪܝ ܥܠ ܟܘܕܢܝܬܐ ܕܝܠܝ. ܘܐܚܬܘܗܝ ܠܫܝܠܘܚܐ.
34 * ܘܢܡܫܚܘܢܝܗܝ ܬܡܢ ܨܕܘܩ ܟܗܢܐ ܘܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܕܢܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܬܩܥܘܢ ܒܩܪܢܐ.
35 ܘܬܐܡܪܘܢ. ܢܚܐ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. * ܘܬܣܩܘܢ ܒܬܪܗ. ܘܢܐܬܐ ܘܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ. ܘܗܘ
36 ܢܡܠܟ ܒܬܪܝ. ܠܗ ܦܩܕܬ ܕܢܗܘܐ ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܘܥܠ ܝܗܘܕܐ. * ܘܥܢܐ ܒܢܝܐ
37 ܒܪ ܝܗܘܝܕܥ. ܘܐܡܪ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܐܡܝܢ. ܘܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. * ܘܐܝܟ ܕܗܘܐ ܡܪܝܐ
ܥܡ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܐܦ ܥܡ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܢܪܘܪܒ ܟܘܪܣܝܗ. ܡܢ ܟܘܪܣܝܗ
38 ܕܡܪܝ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. * ܘܢܚܬ ܨܕܘܩ ܟܗܢܐ ܘܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܒܢܝܐ ܒܪ ܝܗܘܝܕܥ. ܘܩܫ̈ܬܐ
ܘܒܩܠ̈ܥܐ. ܘܐܪܟܒܘܗܝ ܠܫܠܝܡܘܢ ܥܠ ܟܘܕܢܝܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܠܫܝܠܘܚܐ.
39 * ܘܢܣܒ ܨܕܘܩ ܟܗܢܐ. ܘܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܩܪܢܐ ܕܡܫܚܐ ܡܢ ܡܫܟܢܐ. ܘܡܫܚܘܗܝ ܠܫܠܝܡܘܢ.
ܘܩܥܘ ܒܩܪܢܐ. ܘܐܡܪܘ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܢܚܐ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ.

* Nam descendit hodiè, & mactatis tauris, atque saginatis, ovibúsque permultis, invitavit omnes filios regis, principes militiæ, & Abitharem sacerdotem ; & ecce comedunt ac bibunt coram eo, & dicunt; Vivat rex Adonia : 25 Me verò qui servus tuus sum, & Sadoc sacerdotem, Benajam Jojadæ filium, & Salomonê servum tuum haud invitavit. 26 Itáne, jussu tuo domine mi rex, facta est res ista, & non indicâsti servo tuo quisnam sessurus sit super soliû domini mei regis post ipsum? 27 Respondit rex David, & ait; Accersite mihi Bath-sebaa : cui, cùm introîsset in conspectum ejus, stetissétque coram rege, 28 Juravit rex & ait, Vivat Dominus qui eripuit animam meam ab omni mœrore, 29 Nisi quemadmodum juravi tibi per Dominum Deum Israelis, & dixi Salomonem filium tuum post me regnaturum, ipsúmque super solium meum sessurum ; sic fecero hodiernâ die. 30 Genuflectens ergò Bath-sebaa in faciem suam super terram, adoravit regem, & ait ; Vivat dominus meus rex David in æternum. 31 Tum dixit rex, Vocate mihi Sadoc sacerdotem, Nathanem prophetam, & Benajam filium Jojadæ : quibus, cùm regem adiissent, 32 Dixit rex, Surgite, ducite vobiscû servos domini vestri, & imponentes Salomonem filium meum mulæ meæ, perducite eum ad Siloha: 33 Ibique ungant eum Sadoc sacerdos & Nathan propheta, ut regnet super Israelem, & buccinâ clangentes dicite ; Vivat rex Salomon : 34 Tum ascendite post eum, ut veniat, sedeátque super solium meum, & ipse regnet post me : ipsum præficio ut sit rex sup Israelem & super Judam. 35 Respondens Benaja Jojadæ filius dixit coram rege, Amen : ita faxit Dominus Deus tuus; 36 Et quemadmodum fuit Dominus cum domino meo rege, ita quoque sit cum Salomone, amplificétque solium ejus præ solio domini mei regis Davidis. 37 Descendit ergò Sadoc sacerdos, & Nathan propheta, & Benaja Jojadæ filius, & sagittarii, atque fundibularii, & impositum Salomonem mulæ regis Davidis, perduxerunt in Siloha : 38 Acceptóque Sadoc sacerdos & Nathan propheta, cornu olei è tabernaculo, unxerunt Salomonem , & clangente tubâ dixerunt universus populus, Vivat rex Salomon. 39

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * ان ادونيا نزل اليوم * وذبح ثيرانا معلوفة وغنما كثيرين * ودعي جميع بني اسرايل وبني الملك *
ودعي صاحب الحربة * ودعي ابيثار الحبر * وهم ياكلون ويشربون في منزله * ويقولون يعيش
26 ادونيا * وانا الذي انا عبدك * وصادوق الحبر * وبنايا بن يوياداع * وسليمان عبدك لم يدعونا
27 * نعم من قبلك كان هذا الامر ايها الملك سيدنا * ولم تخبر عبيدك من يجلس علي كرسي
28 29 الملك من بعدك * فقال داوود * ادعوا بثسبع * فقامت بين يدي الملك * فحلف الملك وقال *
30 حلفت بالرب الحي الذي خلص نفسي من كل آفة وحزن * اني فاعل كما حلفت لك بالرب وقلت
31 ان سليمان ابنك يملك من بعدي * وهو يجلس علي منبري * كذلك اكمل * فخرت بثسبع
32 ساجدة علي وجهها امام الملك وقالت يعيش سيدي داوود الملك الي الابد * فقال الملك ادعوا
33 الي صادوق الحبر وناثان النبي * وبنايا بن يوياداع * فدعوا واقاموا بين يدي الملك * فقال لهم الملك *
خذوا معكم عبيد سيدكم * واحملوا سليمان ابني واركبوه بغلتي * وانطلقوا به الي عين سلوحا *
34 * وليمسحه هناك صادوق الحبر وناثان النبي ملكا علي بني اسرايل * واهتفوا بالسافور وقولوا * يعيش
35 سيدنا سليمان الملك * واصعدوا خلفه * حتي يجي ويجلس علي منبري * وهو يملك من بعدي
36 37 علي آل اسرايل وآل يهودا * فاجاب بنايا بن يوياداع * آمين * هكذا يفعل الله ربك * وكما كان
الرب مع سيدنا الملك * وكذلك يكون مع سليمن ايضا * ويعظم كرسيه ويفضله علي كرسي
38 سيدنا داوود * فنزل صادوق الحبر وناثان النبي * وبنايا بن يوياداع * ومعهم اساورة والذين يرمون
39 بالقذافات * وحملوا سليمان علي بغلة داوود الملك * وانطلقوا به الي عين سلوحا * واخذ
صادوق الحبر وناثان النبي قرن الدهن من بيت الرب * ومسحوا سليمان بن داوود ملكا * وهتفوا
بالسافور * وقال كل الشعب * يعيش سليمان الملك *

Nam Adonia descendens hodiè mactavit tauros saginatos, ovesque permultas ; & invitatis omnibus filiis Israel ac filiis regis, invitato etiam lanceæ portitore, & Abithare sacerdote invitato comedunt ac bibunt in ejus domicilio, dicuntque, Vivat Adonia: 25 *Me autê qui servus tuº sum, & Sadoc sacerdotê, & Benajâ Jojadæ filiû, atque Salomonem servum tuum haud invitaverunt nos.* 26 *Verè ne imperio tuo factum est hoc negotiû O rex domine noster, nec notum fecisti servis tuis quis sessurus sit super thronû regis post te?* 27 *Dixit David, Advocate Bathsebaa : cui, cùm astitisset regi,* 28 *Juravit rex et ait, Juro per Dominum viventem qui servavit animam meâ ab omnibº calamitatibº & ærumnis,* 29 *Facturum me ut juraverâ tibi per Dominum ac dixerâ Salomonem filium tuum post me regnaturum, eundemque sessurum super thronum meum, & ita me præstiturum.* 30 *Quapropter corruit Bathsebaa adorans super faciem suâ coram rege, & ait, Vivit dominus meus David rex in perpetuû.* 31 *Dixitque rex, Vocate ad me Sadoc sacerdotem, et Nathanem prophetam, & Benajam Jojadæ filium : quibus, cùm vocati fuissent, stetissentque coram rege,* 32 *Dixit rex, Ducite vobiscum servos domini vestri, et vehite Salomonem filium meum, eumque imponite mulæ meæ, & ducite eum ad fontem Silohæ.* 33 *Et ungat eum ibi Sadoc sacerdos & Nathan propheta in regem super filios Israel, & buccinâ proclamantes dicite, Vivat dominus noster Salomon rex :* 34 *Tum ascendite post eum, ut veniat, sedeatque super thronum meum, et ipse regnet post me super gentem Israeliticâ & gentem Judaicam.* 35 *Respondit Benaja Jojadæ filius, Amen; Sic faciat Deus Dominus tuus :* 36 *Et quemadmodum fuit Dominus cum domino nostro rege, sic etiã sit cum Salomone ; et thronû ejus ampliorê augustioremque reddat throno domini nostri Davidis.* 37 *Descendentes itaque Sadoc sacerdos, & Nathan propheta, & Benaja Jojadæ filius, unâque cum eis sagittarii & jaculantes fundis, vexerunt Salomonê super mulâ Davidis regis, & duxerunt eum ad fontem Silohæ.* 38 *Tum accipientes, Sadoc sacerdos & Nathan propheta cornu olei è domo Domini, unxerunt Salomonem filium Davidis in regem, & proclamaverunt buccinâ, dixitque totus populus, Vivat Salomon rex.* 39

מלכים א: ב

,fiſtulis in fiſtulantes popul' & ,eum poſt popul' omnis aſcenderunt Et
ויעלו כל־העם אחריו והעם מחללים בחללים 40
audivit Et .eorum voce in terra ſcindebatur &:magna lætitia lætantes &
ושמחים שמחה גדולה ותבקע הארץ בקולם: וישמע 41
: comedere finierant ipſi & ,ſecum qui , invitati omnes & , Adonijahu
אדניהו וכל־הקראים אשר אתו והם כלו לאכל
civitatis vox Cur : dixit & , buccinæ vocem Joab audivit &
וישמע יואב את־קול השופר ויאמר מדוע קול־הקריה
Ebjathar filius Jonathan ecce & ,loquente eo Adhuc ? tumultuantis
הומה: עודנו מדבר והנה יונתן בן־אביתר 42
, tu virtutis vir quia,Ingredere ; Adonijahu Dixitque.venit ſacerdotis
הכהן בא ויאמר אדניהו בא כי איש חיל אתה
Profectò: Adonijahu ad dixit &,Jonathā Reſponditque .nunciabis bonū &
וטוב תבשר: ויען יונתן ויאמר לאדניהו אבל 43
ſecum miſit Et .Selomoh fecit regnare David rex noſter dominus
אדנינו המלך־דוד המליך את־שלמה: וישלח אתו 44
filium Benajahu &,prophetam Nathan &,ſacerdotē Sadoc rex
המלך את־צדוק הכהן ואת־נתן הנביא ובניהו בן־
mulam ſuper eum fecerunt equitare & ;Pelethi & , Cerethi & ,Jehojadah
יהוידע והכרתי והפלתי וירכבו אתו על פרדת
regem in propheta Nathan & ſacerdos Sadoc eum unxerunt Et .regis
המלך: וימשחו אתו צדוק הכהן ונתן הנביא למלך 45
: civitas tumultuavit & , lætantes inde aſcenderunt & ; Ghichon in
בגחון ויעלו משם שמחים ותהם הקריה
ſolium ſuper Selomoh ſedit etiam Et .audiſtis quam vox hæc
הוא הקול אשר שמעתם: וגם ישב שלמה על כסא 46
noſtro domino benedicendū ad regis ſervi venerunt etiā Et .regni
המלוכה: וגם־באו עבדי המלך לברך את־אדנינו 47
,tuo nomini præ Selomoh nomini Deus Benefaciat: dicēdo,David regi
המלך דוד לאמר ייטיב אלהיך את־שם שלמה משמך
.lectum ſuper rex ſe incurvavit & ; tuo ſolio præ ej' ſoliū magnificet &
ויגדל את־כסאו מכסאך וישתחו המלך על־המשכב:
qui , Iſrael Deus Dominus Benedictus : rex dixit ſic etiam Et
וגם־ככה אמר המלך ברוך יהוה אלהי ישראל אשר 48
.videntes mei oculi & , meum thronum ſuper ſedentem hodie dedit
נתן היום ישב על־כסאי ועיני ראות:
abierunt & ;Adonijahu qui invitati omnes ſurrexere & ,ſunt territi Et
ויחרדו ויקמו כל־הקראים אשר לאדניהו וילכו 49
,ſurrexit & : Selomoh faciebus à timens Adonijahu Et .ſuā viam in vir
איש לדרכו: ואדניהו ירא מפני שלמה ויקם 50
, Selomoh eſt nunciatum Et .altaris cornua in apprehendit & ,abiit &
וילך ויחזק בקרנות המזבח: ויגד לשלמה 51
apprehendit ecce &,Selomoh regem timens Adonijahu Ecce : dicendo
לאמר הנה אדניהו ירא את־המלך שלמה והנה אחז
ſi ,Selomoh rex hodie ſicut mihi Juret : dicendo ,altaris cornua in
בקרנות המזבח לאמר ישבע־לי כיום המלך שלמה אם־
filium in fuerit Si :Selomoh Dixitque .gladio in ſuū ſervum interficiet
ימית את־עבדו בחרב: ויאמר שלמה אם יהיה לבן־ 52
fuerit inventum malum ſi & : terram ſuper ej' crine de cadet non ,virtutis
חיל לא־יפל משערתו ארצה ואם־רעה תמצא־
cum fecerunt deſcendere & ,Selomoh rex miſit Et .morietur & ,eo in
בו ומת: וישלח המלך שלמה וירדהו 53
ei Dixitque .Selomoh regi ſe incurvavit & ,venit & : altari deſuper
מעל המזבח ויבא וישתחו למלך שלמה ויאמר לו
.tuam domum in Vade : Selomoh
שלמה לך לביתך:

CAP. II. ב

Selomoh præcepitque : moriendum ad David dies appropinquaverunt Et
ויקרבו ימי־דוד למות ויצו את־שלמה 1
: dicendo,ſuo filio
בנו לאמר:

Verſio VULG. LAT.

40 Et adſcendit univerſa multitudo poſt eum, & populus canentium tibiis, & lætantium gaudio magno, & inſonuit terra à clamore eorum. 41 Audivit autem Adonias, & omnes qui invitati fuerant ab eo. Jámque convivium finitum erat : ſed & Joab, auditâ voce tubæ, ait; Quid ſibi vult clamor civitatis tumultuantis? 42 Adhuc illo loquente, Jonathas filius Abiathar ſacerdotis venit : cui dixit Adonias ; Ingredere, quia vir fortis es, & bona nuntians. 43 Reſponditque Jonathas Adoniæ, Nequaquám : Dñs enim noſter rex David regem conſtituit Salomonem: 44 Miſitque cum eo Sadoc ſacerdotem, & Nathan prophetã, & Banaiam filiũ Joiadæ, & Cerethi & Phelethi, & impoſuerunt eum ſuper mulam regis. 45 Unxerúntque eum Sadoc ſacerdos & Nathan propheta regẽ in Gihõ : & adſcenderunt indè lætantes, & inſonuit civitas : hæc eſt vox, quã audiſtis. 46 Sed & Salomon ſedit 47 ſuper ſoliũ regni. Et ingreſſi ſervi regis benedixerunt domino noſtro regi David, dicentes; Amplificet Deus nomen Salomonis ſup nomẽ tuũ, & magnificet thronũ ej' ſuper thronũ tuum. Et adoravit rex in lectulo ſuo : 48 Et locutus eſt; Benedictus Dñs Deus Iſrael, qui dedit hodiè ſedentẽ in ſolio meo, videntibus oculis meis. 49 Territi ſunt ergò, & ſurrexerunt omnes qui invitati fuerant ab Adonia, & 50 ivit unuſquiſq; in viã ſuã. Adonias autem timens Salomonem ſurrexit, & abiit, tenuítque cornu altaris. 51 Et nuntiaverunt Salomoni, dicentes; Ecce Adonias timens regem Salomonem, tenuit cornu altaris, dicens ; Juret mihi rex Salomon hodiè, ꝙ non interficiat ſervũ ſuũ gladio. 52 Dixítque Salomon ; Si fuerit vir bonus, non cadet ne un' quidem capillus ejus in terrã : ſin autem malum inventũ fuerit in 53 eo, morietur. Miſit ergò rex Salomon, & eduxit eum ab altari : & ingreſſus adoravit regem Salomonem : dixitque ei Salomon , Vade in domum tuam.

CAP. II.

1 APpropinquaverunt autem dies David ut moreretur, præcepítque Salomoni filio ſuo, dicens ;

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

40 Καὶ ἀνέβη πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐχόρευον ἐν χοροῖς, καὶ εὐφραινόμενοι εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, καὶ ἐῤῥάγη ἡ γῆ ἐν τῇ φωνῇ αὐτῶν. 41 Καὶ ἤκουσεν Ἀδωνίας καὶ πάντες οἱ κλητοὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ συνετέλεσαν φαγεῖν. καὶ ἤκουσεν Ἰωὰβ τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, καὶ εἶπε, Τίς ἡ φωνὴ τῆς πόλεως ἠχούσης; 42 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἰδοὺ Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως (φ) εἰσῆλθε. καὶ εἶπεν Ἀδωνίας, Εἴσελθε, ὅτι ἀνὴρ δυνάμεως εἶ σὺ, καὶ ἀγαθὰ εὐαγγέλισαι. 43 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν, καὶ (χ) εἶπε, Καὶ μάλα ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐβασίλευσε τὸν Σαλωμών, 44 Καὶ ἀπέστειλε μετ᾽ αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς τὸν Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ (ψ) Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν (ω) τὸν υἱὸν Ἰωδαὲ, καὶ τὸν (α) Χερεθὶ, καὶ τὸν (β) Φελεθὶ, καὶ ἐπεκάθισαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ βασιλέως. 45 Καὶ (γ) ἔχρισαν αὐτὸν Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νάθαν ὁ (δ) προφήτης ἐν τῇ Γιὼν, καὶ ἀνέβησαν ἐκεῖθεν εὐφραινόμενοι, καὶ ἤχησεν ἡ πόλις. αὕτη ἡ φωνὴ ἣν ἠκούσατε. 46 Καὶ ἐκάθισε Σαλωμὼν ἐπὶ θρόνον (ε) βασιλείας. 47 Καὶ εἰσῆλθον οἱ δοῦλοι τοῦ βασιλέως εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν τὸν βασιλέα Δαυὶδ, λέγοντες, Ἀγαθύναι ὁ θεὸς τὸ ὄνομα (ζ) Σαλωμὼν ὑπὲρ τὸ ὄνομά σου, καὶ μεγαλύναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον σου. καὶ προσεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν 48 (η) κοίτην. Καί γε οὕτως εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἔδωκε σήμερον ἐκ τοῦ σπέρματός μου καθήμενον ἐπὶ τοῦ (θ) θρόνου μου, καὶ οἱ ὀφθαλμοί 49 μου βλέπουσι. Καὶ (ι) ἐξέστησαν πάντες οἱ κλητοὶ τοῦ Ἀδωνίου, καὶ (κ) ἦλθον ἀνὴρ εἰς τὴν 50 ὁδὸν αὐτοῦ. Καὶ Ἀδωνίας ἐφοβήθη ἀπὸ προσώπου Σαλωμὼν, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε καὶ 51 ἐπελάβετο τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες, Ἰδοὺ Ἀδωνίας ἐφοβήθη τὸν βασιλέα Σαλωμὼν, καὶ κατέχει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων, Ὀμοσάτω μοι σήμερον (λ) Σαλωμὼν, εἰ οὐ θανατώσει τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ. 52 Καὶ εἶπε Σαλωμὼν, Ἐὰν γένηται εἰς υἱὸν δυνάμεως, εἰ πεσεῖται τῶν τριχῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐὰν κακία εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ, 53 θανατωθήσεται. Καὶ ἀπέστειλεν (μ) ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ κατήνεγκαν αὐτὸν ἀπάνωθεν τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ εἰσῆλθε, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμών. καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαλωμὼν, Δεῦρο εἰς τὸν οἶκόν σου.

40 Et aſcendit omnis populus poſt eum : & choreas ducebant in choris, & lætabantur lætitiam magnam : & ſcindebatur terra in voce eorum. 41 Et audivit Adonias, & omnes invitati ejus : & ipſi conſummaverãt manducare. Et audivit Joab vocem corneæ, & dixit; Quænam vox civitatis ſonantis? 42 Adhuc eo loquente, & ecce Jonathã filius Abiathar ſacerdotis intravit. Et dixit Adonias, Ingredere: Quia vir virtutis es tu, & bona evangeliza. 43 Et reſpondit Jonathan, & dixit; Et quidem dominus noſter rex David regem fecit Salomon, 44 Et miſit rex cum eo Sadoc, ſacerdotem, & Nathan prophetam, & Banæam filium Jodae, & Cherethi, & Phelethi, & ſedere cum fecerunt ſuper mulam regis: 45 Et unxerunt cum Sadoc ſacerdos, & Nathan propheta in ipſa Gion: & aſcenderunt indè lætantes, & ſonuit civitas. Hæc eſt vox quam audiſtis. 46 Et ſedit Salomon ſuper thronum regni. 47 Et intrãrunt ſervi regis ad benedicendum dominum noſtrum regem David, dicentes; Bonum faciat Deus nomen Salomon ſuper nomen tuum, & magnificet thronum ejus ſuper thronum tuum. Et adoravit rex ſuper cubile: 48 Et etiam ſic dixit rex; Benedictus Dominus Deus Iſrael, qui dedit hodiè de ſemine meo ſedentem ſuper thronum meum: & oculi mei aſpiciunt. 49 Et exterriti ſunt omnes invitati Adoniæ, & ivérunt vir in viam ſuam. 50 Et Adonias timuit à facie Salomon: & ſurrexit, & abiit, & apprehendit cornua altaris. 51 Et nuntiatum eſt Salomon, dicentes; Ecce Adonias timuit regem Salomon, & tenet cornua altaris, dicens ; Juret mihi hodiè Salomon, ſi (n) non interficiet ſervum ſuum in gladio. 52 Et dixit Salomon; Si fuerit in filium virtutis, ſi cadet de capillis ejus ſuper terram : & ſi malum inventum fuerit in eo, interficietur. 53 Et miſit rex Salomon; & deduxerunt cum deſuper altari. Et intravit, & adoravit regem Salomon. Et dixit ei Salomon, Vade in domum tuam.

MS.A. (φ) ἦλθεν. (χ) εἶπεν τῷ Ἀδωνίᾳ, Καὶ (ψ) τὸν Νάθαν (ω) υἱὸν Ἰωδαὲ, (α) Χρεθθεὶ, (β) Φλεθθεὶ, (γ) ἔχρισεν (δ) προφήτης εἰς βασιλέαν ἐν τῷ Γιών, (ε) τῆς βασιλείας. (ζ) Σαλωμὼν τοῦ υἱοῦ σου ὑπὲρ (η) κοίτην αὐτοῦ. Καί γε (θ) θρόνου, καὶ (ι) ἐξέστησαν καὶ ἐξανέστησαν πάντες (κ) ἀπῆλθεν (λ) ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, (μ) Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ κατήνεγκεν

De tranſpoſitionibus, quæ in hoc & in ſeqq. capp. hujus exemplaris Romani occurrunt, conſule notas Nobilii & aliorum in ultimo tomo hujus operis.

ΚΕΦ. β'.

1 ΚΑὶ ἤγγισαν αἱ ἡμέραι Δαυὶδ (α) ἀποθανεῖν αὐτὸν, καὶ ἀπεκρίνατο (β) Σαλωμὼν υἱῷ αὐτοῦ, λέγων,

MS. A. (α) ἀποθανεῖν, καὶ (β) τῷ Σαλωμὼν

CAP. II.

1 ET appropinquaverunt dies David, ut ipſe moreretur. Et (a) reſpondit Salomon filio ſuo, dicens;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וסליקו כל עמא בתרוהי ועמא משבחין בחנגיא וחדן חדוא רבא וזעת ארעא לקלהון: 40
ושמע אדניה וכל זמיניא די עמיה ואנון ספיקו למיכל ושמע יואב ית קל שופרא ואמר 41
מא דין קל קרתא אשתגישת: עד דהוא מלל והא יונתן בר אביתר כהנא אתא ואמר 42
אדניה עול ארי גבר דחיל חטאין את וטב תבסר: ואתיב יונתן ואמר לאדוניה בקושטא 43
רבוננא מלכא דוד אמליך ית שלמה: ושלח עמיה מלכא ית צדוק כהנא וית נתן 44
נביא ובניה בר יהוידע וקשתיא וקלעיא וארכיבו יתיה על כודנתא דמלכא: ומשחו 45
יתיה צדוק כהנא ונתן נביא למהוי מלכא בשילוחא וסליקו מתמן כד חדן ואשתגישת
קרתא הוא קלא דשמעתון: ואף יתיב שלמה על כורסי מלכותא: ואף עלו עבדי 46 47
מלכא לברכא ית רבוננא מלכא דוד למימר יוטיב יי ית שום שלמה משמך וירבי ית
כורסוהי מכורסי מלכותך וסגיד מלכא על שוויא: ואף כדין אמר מלכא בריך יי אלהא 48
דישראל דיהב יומא דין בר יתיב על כורסי מלכותי ועיני חזאן: ותוהו וקמו כל זמיניא 49
די לאדוניה ואזלו גבר לארחיה: ואדוניה דחיל מן קדם שלמה וקם ואזל ואתקיף 50
בקרנת מדבחא: ואתחוא לשלמה למימר הא אדוניה דחיל מן קדם מלכא שלמה והא 51
אחד בקרנת מדבחא למימר יקים לי כיומא דין מלכא שלמה דלא יקטיל ית עבדיה
בחרבא: ואמר שלמה אם יהי לגבר דחיל חטאין לא יפול מסער רישיה לארעא ואם 52
בישתא תשתכח ביה ויתקטיל: ושלח מלכא שלמה ואחתוהי מעלוי מדבחא ואתא 53
וסגיד למלכא שלמה ואמר ליה שלמה איזל לביתך:

ב

וקריבו יומי דוד לממת ופקיד ית שלמה בריה למימר: 1

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et aſcendit omnis populus poſt illum, et populus canebat choris, et lætabatur lætitia magna, ita ut tremeret terra ad vocem eorum. 40 Et audivit Adoniah et omnes invitati qui erant cum eo ; (illi autem finierant comedere) et audivit Joab vocem buccinæ, et dixit: Quæ vox hæc? civitas commota eſt. 41 Adhuc loquebatur, et ecce Jehonathan filius Abiathar ſacerdos venit, et dixit Adoniah: Ingredere, quia vir timens peccata tu es, et bonum annunciabis. 42 Et reſpondit Jehonathan et dixit ad Adoniah: In veritate dominus noſter rex David regem conſtituit Selomoh. 43 Et miſit cum illo rex Szadok ſacerdotem, et Nathan prophetam, et Benajah filium Jehojadagh, et ſagittarios et fundibularios, et equitare fecerunt illum ſuper mulam regis. 44 Et unxerunt illum Szadok ſacerdos et Nathan propheta, ut ſit rex, in Silohha; et aſcenderunt inde lætantes, et commota eſt civitas: illa eſt vox quam audiſtis. 45 Et etiam ſedet Selomoh ſuper ſolium regni. 46 Et etiam intraverunt ſervi regis ad benedicendũ domino noſtro regi David dicendo: Benefaciat Dominus nomini Selomoh magis quàm nomini tuo; et magnificet ſolium ejus plus quàm ſolium regni tui : et adoravit rex ſuper ſtratum. 47 Et etiam ſic dixit rex : Benedictus Dominus Deus Iſrael qui dedit hodie filium ſedentem ſuper ſolium regni mei, oculis meis videntibus. 48 Et obſtupuerunt et ſurrexerunt omnes invitati qui aderant Adoniah, et iverunt quiſq; in viam ſuam. 49 Et Adoniah timens faciem Selomoh, et ſurrexit & abiit; et apprehendit cornua altaris. 50 Et indicatum eſt Selomoh dicendo: Ecce Adoniah timens faciẽ *regis* Selomoh; et ecce apprehendit cornua altaris, dicendo: Juret mihi ſicut hodie rex Selomoh, ꝙ non occidet ſervum ſuum gladio. 51 Et dixit Selomoh : Si fuerit vir timens peccata, non cadet ex crine capitis ejus in terram: at ſi malum inventum fuerit in eo, occidetur. 52 Et miſit rex Selomoh, et deduxerunt illum ab altari; et venit et adoravit regem Selomoh: et dixit illi Selomoh, Vade in domum tuam. 53

CAP. II.

ET appropinquaverunt dies David ut moreretur: & præcepit filio ſuo Selomoh dicendo: 1

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܣܠܩܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܒܬܪܗ. ܘܥܡܐ ܡܢܩܫܝܢ ܒܨܠܨܠܐ. ܘܚܕܝܢ ܥܡܐ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܐܝܟ ܕܬܬܒܙܥ 40
ܐܪܥܐ ܒܩܠܗܘܢ. * ܘܫܡܥ ܐܕܘܢܝܐ ܘܟܠܗܘܢ ܕܡܙܡܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܟܕ ܫܠܡܘ ܠܡܐܟܠ. ܘܟܕ 41
ܫܡܥ ܝܘܐܒ ܩܠ ܫܝܦܘܪܐ. ܐܡܪ. ܡܢܘ ܩܠܐ ܗܢܐ ܕܡܬܪܓܫܐ ܩܪܝܬܐ. * ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ. 42
ܘܗܐ ܢܬܢ ܒܪ ܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ ܐܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܕܘܢܝܐ. ܥܘܠ. ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܢܬ.
ܘܣܒܪܬܐ ܡܣܒܪ ܐܢܬ. * ܘܥܢܐ ܢܬܢ. ܘܐܡܪ ܠܐܕܘܢܝܐ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܪܢ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܐܡܠܟ 43
ܠܫܠܝܡܘܢ. * ܘܫܕܪ ܥܡܗ ܡܠܟܐ. ܠܨܕܘܩ ܟܗܢܐ. ܘܠܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܠܒܢܝܐ ܒܪ ܝܗܘܝܕܥ. 44
ܘܠܩܫܬܐ ܘܠܩܠܥܐ. ܘܐܪܟܒܘܗܝ ܠܫܠܝܡܘܢ ܥܠ ܟܘܕܢܝܐ ܕܡܠܟܐ. * ܘܡܫܚܘܗܝ 45
ܬܡܢ ܨܕܘܩ ܟܗܢܐ. ܘܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܗܘܐ ܡܠܟܐ ܒܫܝܠܘܚܐ. ܘܣܠܩܘ ܡܢ ܬܡܢ ܟܕ ܚܕܝܢ.
ܘܚܕܝܬ ܟܠܗ ܩܪܝܬܐ. ܗܢܘ ܩܠܐ ܕܫܡܥܬܘܢ. * ܘܐܦ ܝܬܒ ܫܠܝܡܘܢ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ 46
ܕܡܠܟܘܬܐ. * ܘܐܦ ܥܠܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ. ܠܡܒܪܟܘ ܠܡܪܢ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܘ. 47
ܢܝܬܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܫܡܗ ܕܫܠܝܡܘܢ ܡܢ ܫܡܟ. ܘܢܘܪܒ ܟܘܪܣܝܗ. ܡܢ ܟܘܪܣܝܟ.
ܘܣܓܕ ܡܠܟܐ ܥܠ ܡܫܟܒܗ. * ܘܐܦ ܗܟܢ ܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܒܪܝܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ 48
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܝܗܒ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܙܪܥܝ ܕܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ. ܘܥܝܢܝ ܚܙܝܢ. * ܘܐܬܬܙܝܥܘ 49
ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܙܡܢ ܗܘܐ ܐܕܘܢܝܐ. ܘܩܡܘ. ܘܐܙܠܘ ܟܠܢܫ ܠܐܘܪܚܗ. * ܘܐܕܘܢܝܐ ܕܚܠ 50
ܡܢ ܩܕܡ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܩܡ ܘܐܙܠ. ܘܐܚܕ ܒܩܪܢܬܐ ܕܡܕܒܚܐ. * ܘܐܬܚܘܝ ܠܫܠܝܡܘܢ 51
ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܐܕܘܢܝܐ ܕܚܠ ܡܢ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܗܐ ܐܚܝܕ ܒܩܪܢܬܐ
ܕܡܕܒܚܐ. ܘܐܡܪ. ܢܐܡܐ ܠܝ ܝܘܡܢܐ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܕܠܐ ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܠܥܒܕܗ ܒܚܪܒܐ. * ܘܐܡܪ 52
ܫܠܝܡܘܢ. ܐܢ ܗܘ ܢܗܘܐ ܒܪ ܚܝܠܐ. ܠܐ ܬܦܠ ܡܢ ܣܥܪܗ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܢ ܒܝܫܬܐ ܬܫܬܟܚ ܒܗ ܢܡܘܬ.
* ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܐܚܬܘܗܝ ܡܢ ܡܕܒܚܐ. ܘܐܬܐ ܣܓܕ ܠܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. 53
ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܙܠ ܠܒܝܬܟ.
* ܦܬܓܡܐ * ܩ *
* ܘܩܪܒܘ ܝܘܡܬܗ ܕܕܘܝܕ ܠܡܡܬ. ܘܦܩܕ ܠܫܠܝܡܘܢ ܒܪܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. 1

Tum aſcenderunt totus populus poſt eum, pulſabántque populus ſiſtra, & lætabántur populus lætitiâ magnâ; ita ut finderetur terra clamore eorum. 40 Et audivit Adonia & omnes ab eo invitati, cùm edendi finem feciſſent : audiénſque Joab ſonitum buccinæ dixit; Qualis eſt tantus ſtrepitus ut urbs tumultuetur? 41 Dum ipſe loqueretur, ecce Nathan filius Abitharis ſacerdotis venit ; ad quem dixit Adonia, Ingredere, vir enim ſtrenuus es, & bonum nuntium affers. 42 Reſpondens Nathan dixit Adoniæ, Reverâ dominus noſter rex David regem creavit Salomonem ; 43 Miſítque cum eo rex Sadocum ſacerdotem, Nathanem prophetam, Benajam Jojadæ filium, & ſagittarios ac fundibularios ; & vexerunt Salomonem mulâ regiâ. 44 Et unxerunt eum ibi Sadoc ſacerdos & Nathan propheta, factúsque eſt rex in Siloha ; & aſcenderunt inde læti, & geſtivit tota civitas : hic eſt ſtrepitus quem audiſtis. 45 Quin etiam ſedit Salomon ſuper ſolium regni : 46 Et venerunt ſervi regis ad benedicendum domino noſtro regi Davidi, & dixerunt ; Clarius reddat Dominus Deus tuus nomen Salomonis nomine tuo, & ſolium ejus præ ſolio tuo amplificet. 47 Tum rex adoravit ſuper cubili ſuo. Idémque rex talia locutus eſt, Benedictus Dñs Deus Iſraelis, qui dedit hodiè mihi filium qui ſedeat ſuper ſolium meum cernentibus oculis meis. 48 Quarè territi viri omnes qui invitati fuerant ab Adonia, ſurrexerunt, abierúntque quiſque in viam ſuã. 49 Adonia verò Salomonem timens ſurrexit, & abiit, cepitq; aſylum cornua altaris. 50 Cúmque nuntiatũ eſſet regi Salomoni, Ecce formidavit te Adonia, & confugit ad cornua altaris, & ait; Juret hodiè mihi rex Salomon quòd non interficiat ſervum ſuum gladio; 51 Dixit Salomon, Si fuerit generoſus, non cadet è pilis capitis ejus ſuper terram : quòd ſi crimen deprehendatur in eo, morietur. 52 Mittens itaque rex Salomon juſſit eum adduci ab altari : cui venienti & regem Salomonem adoranti, dixit Salomon rex, Vade in domum tuam. 53

CAP. II.

CUm autem appropinquâſſent dies Davidis ut moreretur, hortatus eſt Salomonem filium ſuum, & ait illi ; 1

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وصعد كل الشعب معه يلعبون بالمربعات * ويفرحون فرحا عظيما * فزعزعت الارض من اصواتهم 40
* فسمع ادونيا والذين معه الذين دعاهم * من بعد اكلهم الطعام * فلما سمع يواب صوت الساقور 41
قال * ما هذا الصوت وما هذه الضجة التي قد زعزعت المدينة * وبينما هو يتكلم واذا ناثان بن 42
ابيثار الحبر قد اتاهم * فقال له ادونيا * ادخل فانك جبار بقوتك * وانما تبشر بالخير * فقال ناثان 43
لادونيا * حقيق ان سيدنا داوود الملك قد صير سليمن ابنه ملكا * وارسل الملك معه صادوق 44
الحبر * وناثان النبي * وبنايا بن يوياداع * ومعهم رماة واصحاب القذافات * وحملوا سليمان على بغلة
الملك * ومسحه صادوق الحبر وناثان النبي في سيلوحا ليصير ملكا من بعد ابيه * وصعدوا من 45
ثم فرحين * وفرح اهل القرية كلهم * فهذا هو الصوت الذي سمعتم * وقد جلس سليمان على منبر 46
الملك يقينا * ودخل عبيد الملك * ودعوا له بين يدي ابيه وقالوا * يعظم اسم سليمن على اسمك 47
ويفضله * ويفضل منبره على منبرك * وسجد الملك على مضجعه * وقال * تبارك الله اله اسرايل 48
الذي رزقني ابنا جلس على كرسيي وعيني تنظران * ففرق جميع الرجال الذين دعاهم ادونيا * 49
وقاموا وانصرف كل انسان الى منزله * فاما ادونيا ففرق من سليمان * وقام وانطلق الى بيت الله * 50 51
والتجا الى المذبح وتمسك به * وقال * يحلف اليوم سليمان الملك الا يقتل عبده * فقال سليمان * ان 52
كان من الانصار واهل الطاعة * لا يسقط من شعر راسه شعرة واحدة على الارض * وان كان غير
ذلك * ووجدنا عليه سبيلا قتلناه * فارسل سليمان الملك فاتي به من عند المذبح * فدخل الى 53
سليمن فخر له ساجدا * فقال له سليمان * انصرف الى منزلك *

* الفصل الثاني *

* ولما حضر يوم وفاة الملك داوود * دعي سليمان ابنه وقال * 1

Deinde aſcendit cum eo totus populus ludentes tympanis quadratis, & geſtientes lætitiâ magnâ; adeo ut contremiſceret terra præ clamoribus eorũ. 40 Et audivit Adonias & hi qui cum eo erant, quos invitaverat, poſtquã comediſſent epulas : & cùm audiſſet Joab ſonitũ buccinæ, dixit, Quinam eſt clamor iſte, & quinã tantus tumultus qui urbẽ commovit? 41 Dum ipſe loqueretur, ecce Nathan fili' Abitharis ſacerdotis venit ad eos ; cui dixit Adonia, Ingredere, quia robore potens es, & proculdubiò proſpera nuntiabis. 42 Dixit Nathan Adoniæ, Certum eſt quòd dominus noſter David rex jam creavit Salomonẽ filium ſuum regem. 43 Miſit enim rex cum eo Sadoc ſacerdotẽ, Nathanẽ prophetam, & Benajam Jojadæ filium, & unà cum eis ſagittarios atque fundibularios, & vexerunt Salomonẽ ſuper mulã regis. 44 Et unxerunt eum Sadoc ſacerdos & Nathan propheta in Siloha, ut eſſet rex poſt parentẽ ſuum, tum aſcenderunt inde læti, & gaviſi ſunt omnes cives urbis : hic eſt clamor quem audîſtis: 45 Et Salomon certiſſimè jam ſedit ſuper ſolium regni ; 46 Et ingreſſi ſervi regis fauſta precati ſunt ei corã patre ipſius, & dixerunt, Majus fiat & illuſtrius nomen Salomonis nomine tuo, & ſolium ej' auguſtius ſolio tuo: tum demum adoravit rex ſuper cubili ſuo, 47 Et ait, Benedictus ſit Deus, Deus Iſraelis, qui conceſſit mihi filium qui ſederit ſuper thronum ſpectantibus oculis meis. 48 Itaque perterriti omnes viri quos invitaverat Adonia, ſurrexerunt, & abierunt quiſque domum ſuam. 49 Et Verùm Adonia Salomonẽ extimeſcens ſurrexit, abiitq; domum Dei, et confugiens ad arã tenuit eam, 50 & dixit, Juret hodiè Salomon rex ſe non interfecturum ſervum ſuum. 51 Dixit Salomon; Si fuerit è fautoribus & obedientibus, ne un' quidẽ pilus è capillis capitis decidet ſuper terrã : verùm ſi fuerit alius, (i. aliter ſe geſſerit) & occaſionẽ adverſùs eum invenerimus, morte plectemus eũ. 52 Miſit ergò Salomon rex, & adduxit cum ab ara: qui cùm ingreſſus eſſet ad Salomonem, & corruiſſet ante ipſum adorans , dixit ei Salomon, Vade in domum tuam. 53

CAP. II.

INſtante verò die obitũs regis Davidis, accerſivit Salomonẽ filium ſuum, & ait ; 1

virum in eris & ,te confortabis & : terræ omnis vis in vadens Ego
אָנֹכִי הֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וְחָזַקְתָּ וְהָיִיתָ לְאִישׁ׃ 2
,ejꝰ viis in ambulandū ad,tui Dei DOMINI cuſtodiam cuſtodies Et
וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו 3
,ejꝰ teſtimonia & ,ejꝰ judicia & ,ejꝰ præcepta & ,ejꝰ decreta cuſtodiendum ad
לִשְׁמֹר חֻקֹּתָיו וּמִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְעֵדְוֹתָיו
,feceris quæ omnia agas prudenter ut , Moſeh lege in ſcriptū ſicut
כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה לְמַעַן תַּשְׂכִּיל אֵת כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
,ſui verbū DOMINUS confirmet Ut .illuc reſpicies quæ omnia &
וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר תִּפְנֶה שָׁם׃ לְמַעַן יָקִים יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ 4
ſuam viam tui filii cuſtodierint Si : dicendo ,me ſuper eſt locutꝰ quod
אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת־דַּרְכָּם
,ſua anima tota in &,ſuo corde toto in,veritate in meas facies ad ambulandū ad
לָלֶכֶת לְפָנַי בֶּאֱמֶת בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם
tu etiam Et .Iſrael ſolio deſuper vir tibi abſcindetur Non:dicendo
לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ וְגַם אַתָּה 5
duobus fecerit quæ , Serujah filius Joab mihi fecerit quæ ,nôſti
יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לִי יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה אֲשֶׁר עָשָׂה לִשְׁנֵי־
, Jether filio Hamaſa & ,Ner filio Abner , Iſrael exercituum principibus
שָׂרֵי צִבְאוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְנֵר בֶּן־נֵר וְלַעֲמָשָׂא בֶן־יֶתֶר
belli ſanguines dedit &,pace in belli ſanguines poſuit &,eos occidit &
וַיַּהַרְגֵם וַיָּשֶׂם דְּמֵי־מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם וַיִּתֵּן דְּמֵי מִלְחָמָה
.ſuis pedibꝰ in quod,ſuo calceamēto in &,ſuis lumbis in qui ,ſuo cingulo in
בַּחֲגֹרָתוֹ אֲשֶׁר בְּמָתְנָיו וּבְנַעֲלוֹ אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו׃
pace in ejꝰ caniciē facies deſcēdere nō & ,tuam ſapientiā juxta Faciéſque
וְעָשִׂיתָ כְּחָכְמָתֶךָ וְלֹא־תוֹרֵד שֵׂיבָתוֹ בְּשָׁלֹם 6
erunt &,miſericordiā facies Ghilhaditæ Barzillai filiis Et .ſepulchrum
שְׁאֹל׃ וְלִבְנֵי בַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי תַּעֲשֶׂה־חֶסֶד וְהָיוּ 7
faciebus à me fugiendo in me ad acceſſerunt ſic quia ;tuæ menſæ veſcentes inter
בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ כִּי־כֵן קָרְבוּ אֵלַי בְּבָרְחִי מִפְּנֵי
Jemini filii Ghera filius Simhi te cum ecce Et .tui fratris Abſalom
אַבְשָׁלוֹם אָחִיךָ׃ וְהִנֵּה עִמְּךָ שִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא בֶן־הַיְמִינִי 8
me ire die in roborata maledictione mihi maledixit ipſe & Bachurim de
מִבַּחֻרִים וְהוּא קִלְלַנִי קְלָלָה נִמְרֶצֶת בְּיוֹם לֶכְתִּי
juravi & , Jarden ad meum occurſum in deſcendit ipſe & ;Machanaim ad
מַחֲנָיִם וְהוּא־יָרַד לִקְרָאתִי הַיַּרְדֵּן וָאֶשָּׁבַע
nunc Et .gladio in te faciam mori Si : dicendo ,DOMINO in ei
לוֹ בַיהוָה לֵאמֹר אִם־אֲמִיתְךָ בֶּחָרֶב׃ וְעַתָּה 9
quæ nôſti & ,tu ſapiens vir quia ,eū dimittas impunē ne
אַל־תְּנַקֵּהוּ כִּי אִישׁ חָכָם אָתָּה וְיָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר
.ſepulchrum ſanguine in ejꝰ caniciem facies deſcendere & ,ei facias
תַּעֲשֶׂה־לּוֹ וְהוֹרַדְתָּ אֶת־שֵׂיבָתוֹ בְּדָם שְׁאוֹל׃
.David civitate in eſt ſepultus & ; ſuis patribus cum David dormivit Et
וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִד׃ 10
.anni quadraginta , Iſrael ſuper David regnavit quibus dies Et
וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה 11
triginta regnavit Jeruſalaim in & , annis ſeptem regnavit Chebron In
בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלִַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים
,ſui patris David ſolium ſuper ſedit Selomoh Et .annis tribus &
וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים׃ וּשְׁלֹמֹה יָשַׁב עַל־כִּסֵּא דָּוִד אָבִיו 12
Chaghith filius Adonijahu venit Et .valde ejꝰ regnū eſt firmatum &
וַתִּכֹּן מַלְכֻתוֹ מְאֹד׃ וַיָּבֹא אֲדֹנִיָּהוּ בֶן־חַגִּית 13
? tuum venire pax Num :dixit Et .Selomoh matrem ſebah-Bath ad
אֶל־בַּת־שֶׁבַע אֵם־שְׁלֹמֹה וַתֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם בֹּאֶךָ
.Loquere :dixit Et .te ad mihi Verbum : ait Et .Pax : Dixitque
וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֵלָיִךְ וַתֹּאמֶר דַּבֵּר׃ 14
poſuerunt me ſuper & ,regnum erat mihi quòd , nôſti Tu : dixit Et
וַיֹּאמֶר אַתְּ יָדַעַתְּ כִּי־לִי הָיְתָה הַמְּלוּכָה וְעָלַי שָׂמוּ 15
;meo fratri fuit &,regnū eſt verſum & regnandū ad,ſuas facies Iſrael omnis
כָל־יִשְׂרָאֵל פְּנֵיהֶם לִמְלֹךְ וַתִּסֹּב הַמְּלוּכָה וַתְּהִי לְאָחִי
.ei fuerat DOMINO à quia
כִּי מֵיְהוָה הָיְתָה לּוֹ׃

Verſio VUL. LAT.

2 Ego ingredior viam univerſæ terræ: confortare, & eſto vir. 3 Et obſerva cuſtodias Dñi Dei tui, ut ambules in viis ejus, ut cuſtodias ceremonias ejus, & præcepta ejus, & judicia, & teſtimonia, ſicut ſcriptū eſt in lege Moyſi: Ut intelligas univerſa quæ facis, & quocunque 4 te verteris: Ut confirmet Dñs ſermones ſuos, quos locutꝰ eſt de me dicens; Si cuſtodierint filii tui vias ſuas, & ambulaverint corā me in veritate, in omni corde ſuo, & in omni anima ſua, non auferetur tibi 5 vir de ſolio Iſrael. Tu quoque nôſti quæ fecerit mihi Joab filius Saruiæ, quæ fecerit duobus principibꝰ exercitꝰ Iſrael, Abner filio Ner, & Amaſæ filio Jether: quos occîdit, et effudit ſanguinē belli in pace, & poſuit cruorē prælii in balteo ſuo, qui erat circa lumbos ejus, & in calceamento ſuo, ꝙ 6 erat in pedibus ejꝰ. Facies ergò juxta ſapientiā tuā, & non deduces canitiem ejꝰ pacificè 7 ad inferos. Sed & filiis Berzellai Galaaditis reddes gratiam, eruntq; comedentes in menſa tua: occurrerunt enim mihi quando fugiebam à facie 8 Abſalom fratris tui. Habes quoq; apud te Semei filiū Gera filii Jemini de Bahurim, qui maledixit mihi maledictione peſſimâ, quando ibam ad caſtra: ſed quia deſcendit mihi in occurſum cùm tranſirem Jordanem, & juravi ei ꝑ Dominū, dicens; Non te interficiam gladio: 9 Tu noli pati eum eſſe innoxium. Vir autem ſapiens es, ut ſcias quæ facies ei, deducéſq; canos ejus cum 10 ſanguine ad inferos. Dormivit igitur David cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in civitate 11 David. Dies autem quibus regnavit David ſup Iſrael, quadraginta anni ſunt: in Hebron regnavit ſeptem annis: in Jeruſalem, triginta tribus. 12 Salomon autem ſedit ſuper thronum David patris ſui, & firmatum eſt regnum ejus nimis. 13 Et ingreſſus eſt Adonias filius Haggith ad Bethſabee matrem Salomonis. Quæ dixit ei, Pacificúſne eſt ingreſſus tuus? Qui reſpondit, Pacificus. 14 Addidítque, Sermo mihi eſt ad te. Cui ait, Loquere. 15 Et ille; Tu, inquit, nôſti, quia meū erat regnū, & me præpoſuerat omnis Iſrael ſibi in regem: ſed tranſlatū eſt regnū, & factū eſt fratris mei: à Dño enim conſtitutum eſt ei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

2 Ἐγώ εἰμι πορεύομαι ἐν ὁδῷ πάσης τῆς γῆς. 3 ϗ ἰσχύσεις, ϗ ἔσῃ εἰς ἄνδρα. Καὶ φυλάξεις (γ) φυλακὴν κυρίου Θεοῦ σου τοῦ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ (δ) δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωυσέως· ἵνα (ε) συνήσῃς ἃ ποιήσεις κατὰ πάντα (ζ) ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι· 4 Ἵνα (η) στήσῃ κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ ὃν (θ) ἐλάλησε, λέγων, Ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοί σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου ἐν ἀληθείᾳ, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ (ι) αὐτῶν, λέγων, Οὐκ (κ) ἐξολοθρευθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐπάνωθεν (λ) θρόνου Ἰσραήλ. 5 Καί γε σὺ ἔγνως (μ) ὅσα ἐποίησέ μοι Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας, ὅσα ἐποίησε τοῖς δυσὶν ἄρχουσι τῶν δυνάμεων Ἰσραήλ, τῷ Ἀβεννὴρ υἱῷ Νήρ, ϗ τῷ (ν) Ἀμεσσαὶ υἱῷ Ἰεθέρ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, ϗ ἔταξε τὰ αἵματα πολέμου ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἔδωκεν αἷμα ἀθῷον ἐν τῇ ζώνῃ αὐτοῦ τῇ ἐν τῇ ὀσφύϊ αὐτοῦ, ϗ ἐν τῷ ὑποδήματι αὐτοῦ (ξ) τῷ ἐν τῷ ποδὶ αὐτοῦ. 6 Καὶ ποιήσεις κατὰ τὴν σοφίαν σου, καὶ οὐ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς ᾅδου. 7 Καὶ τοῖς υἱοῖς Βερζελλὶ τοῦ Γαλααδίτου ποιήσεις ἔλεος, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἐσθίουσι τὴν τράπεζάν σου· ὅτι οὕτως ἤγγισάν μοι ἐν (ο) τῷ με ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 8 Καὶ ἰδοὺ μετὰ σοῦ Σεμεῒ υἱὸς Γηρὰ υἱὸς τοῦ Ἰεμινὶ ἐκ (π) Βαουρείμ, ϗ αὐτὸς (ρ) κατηράσατό με κατάραν ὀδυνηρὰν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς· ϗ αὐτὸς κατέβη εἰς (σ) ἀπαντήν μου εἰς τὸν Ἰορδάνην, ϗ ὤμοσα αὐτῷ ἐν κυρίῳ, λέγων, Εἰ θανατώσω σε ἐν ῥομφαίᾳ. 9 Καὶ οὐ μὴ ἀθῳώσῃς αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ σοφὸς εἶ σύ, ϗ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, ϗ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου. 10 Καὶ ἐκοιμήθη Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, ϗ 11 ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ, (τ) τεσσαράκοντα ἔτη· ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, ϗ ἐν Ἱερουσαλὴμ (υ) τριάκοντα τρία ἔτη. 12 Καὶ (φ) Σαλωμὼν ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ τοῦ πατρὸς (χ) αὐτοῦ, ϗ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ σφόδρα. 13 Καὶ εἰσῆλθεν Ἀδωνίας υἱὸς (ψ) Ἀγγὶθ πρὸς Βηρσαβεὲ μητέρα Σαλωμών, ϗ προσεκύνησεν αὐτῇ. ἡ δὲ εἶπεν, Εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου; ϗ 14 εἶπεν, (ω) Εἰρήνη. Λόγος μοι πρὸς σέ. ϗ εἶπεν αὐτῷ, Λάλησον. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, 15 Σὺ οἶδας, ὅτι ἐμοὶ ἦν (α) βασιλεία, ϗ ἐπ' ἐμὲ ἔθετο πᾶς Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς βασιλέα, ϗ ἐστράφη ἡ βασιλεία, ϗ (β) ἐγένετο τῷ ἀδελφῷ μου, ὅτι παρὰ κυρίου (γ) ἐγενήθη αὐτῷ.

2 Ego quidem vado in via univerſæ terræ. Et confortaberis, & eris in virum: 3 Et cuſtodies cuſtodiam Domini Dei tui, ad ambulandum in viis ejus, cuſtodiendo mandata ejus, & (b) juſtificationes, et judicia, quæ ſcripta ſunt in lege Moyſi: ut intelligas, quæ facias ſecundū omnia quæcunque mandavero tibi: 4 ut ſtabiliat Dominus verbum ſuū, quod locutus (c) eſt, dicens; Si cuſtodierint filii tui viam ſuam ad ambulandum coram me in veritate, in toto corde (d) ſuo, dicens; Non exterminabitur tibi vir deſuper throno Iſrael. 5 Et etiā tu nôſti, quæcunq; fecit mihi Joab filius Saruiæ, quæcunque fecit duobus principibus virtutū Iſrael, Abenner filio Ner, & Ameſai filio Jether: & interfecit eos, & (e) poſuit ſanguines belli in pace: & dedit ſanguinem innocentem in zona ſua, quæ in lumbo ſuo, & in calceamento ſuo, quod in pede ſuo. 6 Et facies ſecundùm ſapientiam tuam: & non deduces caniciem ejus in pace ad infernum. 7 Et filiis Berzelli Galaaditæ facies miſericordiam: & erunt in comedentibus menſam tuam: quoniam ſic appropinquârunt mihi in fugiendo me à facie Abeſſalom fratris tui. 8 Et ecce tecum Semei filius Gera filius Jemini è Baurim: & ipſe maledixit me maledictionem acerbam die, quā ibam in caſtra. Et ipſe deſcendit in occurſum meum in Jordanem: & juravi ei in Domino, dicens; Si interficiam te in gladio. 9 Et non juſtificabis eum: quoniam vir ſapiens es tu, & cognoſces, quæ facies ei: & deduces caniciem ejus in ſanguine ad infernum. 10 Et dormivit David cum patribus ſuis: & ſepultus eſt in civitate David. 11 Et dies, quibus regnavit David ſuper Iſrael, quadraginta anni: in Chebron regnavit ſeptem annos; & in Hieruſalem triginta tres annos. 12 Et Salomon ſedit ſuper thronum David patris ſui: & paratum fuit regnū ejus valdé. 13 Et intravit Adonias filius Aggith ad Berſabee matrē Salomon, & adoravit eam. At illa dixit, Pax introitus tuꝰ? Et 14 dixit, Pax. Verbum mihi ad te. Et dixit ei, Loquere. Et dixit ad eam; 15 Tu nôſti, quia mihi erat regnum: & ſuper me poſuerat omnis Iſrael faciem ſuam in regem: & verſum fuit regnū: & factum eſt fratri meo: quoniam à Domino factum eſt ei.

MS. A. τὴν φυλακὴν (δ) δικαιώματα αὐτοῦ ϗ τὰ κρίματα ϗ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ τὰ γεγραμμένα (ε) συνιῇς (ζ) ὅσα ἐντείλωμαί σοι (η) στήσῃ (θ) ἐλάλησεν περὶ ἐμοῦ, λέγων, (ι) αὐτῶν, ϗ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν, λέγων, (κ) ἐξολεθρευθήσεταί (λ) τοῦ θρόνου (μ) ὅσα μοι ἐποίησεν (ν) Ἀμεσσαὶ (ξ) τοῦ ἐν τῷ (ο) τῷ ἀποδιδράσκειν (π) Βαθουρείμ, (ρ) κατηράσατό (σ) ἀπάντησίν (τ) τεσσεράκοντα (υ) ἐβασίλευσεν τριάκοντα ϗ τρία (φ) Σολομὼν (χ) αὐτοῦ ἐτῶν δώδεκα, ϗ (ψ) Ἀγγιθ (ω) Εἰρήνη. Καὶ εἶπεν, Λόγος (α) ἡ βασιλεία, (β) ἐγενήθη (γ) ἐγένετο

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 אנא אזיל באורח כל ארעא ותתקף ותהא לגבר דחיל חטאין׃ ותטר ית מטרת מימרא
3 דיי אלהך למהך באורחן דתקנן קדמוהי למטר קימוהי פקודוהי ודינוהי וסהדותיה
כמא דכתיב באוריתא דמשה בדיל דתצלח ית כל דתעביד וית כל אתר דתתפני לתמן׃
4 בדיל די יקים יי ית פתגמוהי די מליל עלי למימר אם יטרון בנך ית ארחתהון למהך קדמי
בקשוט בכל לבהון ובכל נפשהון למימר לא יפסוק לך גבר מעל כורסי מלכותא
5 דישראל׃ ואף את ידעת ית דעבד לי יואב בר צרויה דעבד לתרין רבני חילותא דישראל
לאבנר בר נר ולעמשא בר יתר דקטלנון בערמותיה ודמי די יתחשיב ליה דמיהון
עלוהי כדם קטילי קרבא ויתיב להון בכמנת שלמא ואשד דמהון באספניקי די בחרציה
6 ודש בטלריתא די ברגלוהי׃ ותעביד כחוכמתך ולא תחית סיבתיה בשלמא לשאול׃
7 ולבני ברזלי גלעדאה תעביד טיבו ויהון באכלי פתורך ארי אנון ספיקו צרכי במערקי
8 מן קדם אבשלום אחוך׃ והא עמך שמעי בר גרא בר משבט בנימין מעלמת והוא לטטני
לוטין מרירין ביומא דאזלית למחנים והוא נחת לקדמותי לירדנא וקימית ליה במימרא
9 דיי למימר דלא אקטלנך בחרבא׃ וכען לא תזכניה ארי גבר חכים את ותדע ית דתעביד
10 ליה ותחית ית סיבתיה בקטלא לשאול׃ ושכיב דוד עם אבהתוהי ואתקבר בקרתא
11 דדוד׃ ויומיא די מלך דוד על ישראל ארבעין שנין בחברון מלך שבע שנין ובירושלם
12 מלך תלתין ותלת שנין׃ ושלמה יתיב על כורסי מלכותא דדוד אבוהי ואתקינת
13 מלכותיה לחדא׃ ואתא אדוניה בר חגית לות בת שבע אמיה דשלמה ואמרת שלם מיתך
14 ואמר שלם׃ ואמר פתגם אית לי למללא עמך ואמרת מליל׃ ואמר את ידעת ארי דילי 15
הות מלכותא ועלי שויאו כל ישראל אפיהון למהוי מלכא ואסתחרת מלכותא והות
לאחי ארי מן קדם יי הות ליה׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

2 Ego vado in viam univerſæ terræ: roboreris et ſis in virum timentē peccata. 3 Et cuſtodias cuſtodiā dicti Dñi Dei tui, ut ambules in viis quæ rectæ ſunt ante eum, ut cuſtodias pacta ejus et præcepta ejus, et judicia ejus, et teſtimonia ejus, ſicut ſcriptū eſt in Lege Moſeh, ut proſpera reddas omnia quæ feceris, et omnem locū ad quem reſpexeris. 4 Et ut firmet Dñs verbū ſuum ꝙ locutus eſt ſuꝑ me, dicendo: Si cuſtodierint filii tui viā ſuā, ambulando ante me in veritate, et in omni corde ſuo, & in omni anima ſua, dicendo, Non abſcindetur tibi vir de ſolio regni Iſrael. 5 Etiā tu nôſti quæ fecit mihi Joab filiꝰ Szarujah, quæ fecit duobꝰ magiſtris exercitꝰ Iſrael, Abner filio Ner, et Ghamaſſa filio Jether, quos occîdit in dolo ſuo et ſanguine; qui exiſtimavit ſanguinē illorū ſuꝑ ſe ſicut ſanguinē percuſſorum belli: & reſpondit illis inſidiis pacem, & effudit ſanguinem illorum in cingulo quod erat in lumbis ſuis, & conculcavit talaribꝰ quæ erāt in pedibꝰ ſuis. 6 Et facies ſecundùm ſapientiam tuam, & non deſcendere facies ſenectutem illius in pace in ſepulchrum. 7 Et filiis Barzelai Gilghadæi facies benignitatem, & erunt inter convivas menſæ tuæ: quia illi ſuffecerunt neceſſitates meas dum fugerem à facie Abſalom fratris tui. 8 Et ecce tecum eſt Simghi filius Gera filius tribus Binjamin ex Ghalemeth, & ille maledixit mihi maledictionibꝰ amaris die quo ibam in Mahhanaim: & ipſe deſcendit in occurſum meum ad Jardena, & juravi illi in dicto Dñi dicendo, Quia non occidam te gladio. 9 Et nunc non juſtificabis illum; nam vir ſapiens es: & cognoſces id quod facies illi, & deduces ſenectutem ejus occiſione in ſepulchrum. 10 Et dormivit David cum patribus ſuis, & ſepultꝰ eſt in urbe David. 11 Et dies quibus regnavit David ſuper Iſrael, fuerunt quadraginta anni: in Hhebron regnavit ſeptem annis, & in Jeruſalem regnavit triginta & tribus annis. 12 Et Selomoh ſedit ſuper ſolium regni David patris ſui, & confirmatum eſt regnum ejus valdé. 13 Et venit Adoniah filius Hhagith ad Bathſebagh matrem ipſius Selomoh: & dixit [*illa*,] Eſtne pacificus adventus tuus? & dixit, Pacificus. 14 Et dixit, Verbum eſt mihi ad loquendum tecum: & dixit, Loquere. 15 Et dixit: Tu nôſti quòd meum erat regnum, & ſuper me poſuerant omnis Iſrael faciem ſuam, ut eſſem rex: ſed converſum eſt regnum, & fuit fratri meo, quia à Domino datum eſt illi.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 *ܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܐܬܚܝܠ. ܘܗܘܝ ܓܒܪܐ. *ܘܛܪ ܢܛܘܪܬܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟ.
3 ܘܗܠܟ ܒܐܘܪܚܬܗ. ܘܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܘܢܡܘܣܘܗܝ. ܘܕܝܢܘܗܝ ܘܣܗܕܘܬܗ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ
ܒܢܡܘܣܗ ܕܡܘܫܐ. ܕܬܬܟܫܪ ܒܟܠ ܕܥܒܕ ܐܢܬ. ܘܠܐܝܟܐ ܕܐܙܠ ܐܢܬ. ܬܬܛܘܒ. *ܡܛܠ ܕܢܩܝܡ 4
ܡܪܝܐ ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܡܪ ܥܠܝ. ܐܢ ܢܛܪܘܢ ܒܢܝܟ ܐܘܪܚܬܗܘܢ. ܠܡܗܠܟܘ ܩܕܡܝ
ܒܩܘܫܬܐ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܗܘܢ ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܗܘܢ. ܐܡܪ. ܠܐ ܢܚܣܪ ܠܟ ܓܒܪܐ
ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. *ܘܐܦ ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܝ ܝܘܐܒ ܒܪ ܨܪܘܝܐ. 5
ܘܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܬܪܝܢ ܪܝܫܝ ܚܝܠܘܬܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܪ. ܘܠܥܡܣܐ ܒܪ ܝܬܪ.
ܕܩܛܠ ܐܢܘܢ. ܘܚܫܒ ܐܝܟ ܕܒܩܪܒܐ. ܘܐܫܕ ܕܡܗܘܢ ܒܣܝܦܐ ܕܥܠ ܚܨܘܗܝ. ܘܕܫ ܡܣܢܐ
ܕܪ̈ܓܠܘܗܝ. *ܘܥܒܕ ܠܗ ܐܝܟ ܚܟܡܬܟ. ܘܠܐ ܬܫܒܘܩ ܣܝܒܘܬܗ ܕܬܚܘܬ ܒܫܠܡܐ. ܠܫܝܘܠ. *ܘܠܒܢܝ 6
7 ܒܪܙܠܝ ܓܠܥܕܝܐ. ܥܒܕ ܛܝܒܘܬܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܡܢ ܐܟܠܝ ܦܬܘܪܟ. ܡܛܠ ܕܗܢܘܢ
ܫܡܫܘܢܝ ܒܟܠܡܕܡ. ܟܕ ܥܪܩܬ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܫܠܘܡ ܐܚܘܟ. *ܘܗܐ ܫܡܥܝ ܒܪ ܓܪܐ 8
ܥܡܟ. ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܡܢ ܒܝܬ ܚܘܪܝܢ. ܘܗܘ ܠܛܢܝ ܠܘܛܬܐ ܡܪܝܪܬܐ. ܒܝܘܡܐ
ܕܐܙܠ ܗܘܝܬ ܠܡܚܢܝܡ. ܘܟܕ ܢܚܬ ܠܘܩܕܡܘܬܝ ܠܝܘܪܕܢܢ. ܘܝܡܝܬ ܠܗ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܘܐܡܪܬ
ܠܗ. ܕܠܐ ܐܩܛܠܟ ܒܣܝܦܐ. *ܘܗܫܐ ܠܐ ܬܙܕܩܝܘܗܝ ܠܓܒܪܐ. ܐܝܬܝܟ ܚܟܝܡܐ. ܘܕܥ ܡܕܡ ܕܬܥܒܕ 9
ܠܗ. ܘܐܗܦܟ ܣܟܠܘܬܗ ܒܪܫܗ. ܘܐܚܬ ܣܝܒܘܬܗ ܒܕܡܐ ܠܫܝܘܠ. *ܘܫܟܒ ܕܘܝܕ 10
ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ. *ܘܝܘܡܬܐ ܕܐܡܠܟ ܕܘܝܕ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܪܒܥܝܢ 11
ܫܢܝܢ. ܒܚܒܪܘܢ. ܐܡܠܟ ܫܒܥ ܫܢܝܢ. ܘܒܐܘܪܫܠܡ. ܐܡܠܟ ܬܠܬܝܢ ܘܬܠܬ ܫܢܝܢ.
12 *ܘܫܠܝܡܘܢ. ܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܫܬܪܪܬ ܡܠܟܘܬܗ. ܛܒ. *ܘܐܬܐ ܐܕܘܢܝܐ ܒܪ 13
ܚܓܝܬ ܠܘܬ ܒܬܫܒܥ ܐܡܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܫܠܡܐ ܡܐܬܝܬܟ. ܘܐܡܪ ܫܠܡܐ. *ܘܐܡܪ 14
ܠܗ. ܡܠܬܐ ܐܝܬ ܠܝ ܕܐܡܪ ܠܟܝ. ܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܡܪ. *ܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬܝ ܝܕܥܐ ܐܢܬܝ. ܕܠܝ 15
ܗܘܬ ܡܠܟܘܬܐ. ܘܥܠܝ ܣܡܘ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܐܦܝܗܘܢ. ܕܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ.
ܘܐܬܗܦܟܬ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢܝ. ܘܗܘܬ ܠܐܚܝ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܠܗ.

2 Ego aggreſſurus ſum viam totius terræ; fortis ſis ac virili animo, 3 Et obſerva obſervationes Domini Dei tui, & ambula in viis ejus, & cuſtodi ſtatuta & præcepta ipſius, & judicia ac teſtimonia ejus, quemadmodū ſcriptum eſt in lege Moſis, ut proſper ſis in omnibus quæ geſſeris, & quocunque perrexeris ſis beatus: 4 Ut ratos habeat Dominꝰ ſermones ſuos quos de me dixit; Si cuſtodierint filii tui vias ſuas, coram me integrè ambulando, ex toto corde ſuo totâque anima ſuâ; non deficiet inquit, tibi vir ſedens ſuper ſolium Iſraelis. 5 Cæterùm tu nôſti quid fecerit mihi Joab filiꝰ Suriæ, quídve fecerit duobus principibꝰ militiæ Iſraelis, Abnero filio Ner, & Amaſæ Jatharis filio, quos interfecit reputans eos quaſi eſſent in prælio, & ſanguinē eorum gladio ſuis lumbis *appenſo* fuſum calcavit calceis pedū ſuorum. 6 Fac illi pro ſapientia tua, & ne patiaris deſcendere ſenectutem ejus pacificè in inferos. 7 Erga filios autem Barzali Gelaaditis, beneficium exerce, ſintque de comedentibus menſam tuam; quoniā ipſi adminiſtrârunt mihi omnia, quando fugi à conſpectu Abiſalomis fratris tui. 8 Ecce præterea tecum habes Semei filium Geræ, de Benjamin, ex Beth-horim: is acerbis proſecutꝰ eſt me conviciis, quâ die proficiſcebar in Mahanim: at cùm deſcendiſſet in occurſum meum ad Jordanem, juravi ei per Dominum Deum, & dixi illi; Ego non occîdā te gladio. 9 Verùm ne inſontem patiaris hominē: tu ſapiens es, ſcito quid ſis illi facturus; ſtultitias ejus in ipſius caput refunde, & demitte ſenectutē ejus cum ſanguine in foveam. 10 Poſtea occubuit David cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in civitate Davidis. 11 Porrò dies quibus regnavit David ſuper Iſraelem, fuerunt anni quadraginta: Hebrone regnavit ſeptem annos, Jeroſolimis autem regnavit triginta tres annos. 12 Sedit ergò Salomon ſuper ſoliū Davidis patris ſui, & confirmatum eſt regnū ipſius valdé. 13 Venit autem Adonia filius Hegiath ad Bath-ſebaa matrem Salomonis: ad quem dixit illa; Pacificúſne eſt adventus tuus? Reſpondit ille, Pacificus. 14 Tum dixit ad eam; Verbum habeo tibi dicendum; Ait illi, Dic. 15 Qui dixit ad eam, Tu nôſti quòd mihi debebatur regnum, & ſuper me poſuerant omnes Iſraelitæ vultus ſuos, ut eſſem rex eorum: ſed tranſlatum eſt à me regnum, obvenítque fratri meo, quoniam à Domino devolutum eſt ad eum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 *انا منصرف في طريق اهل الارض كلهم *فتقوي وكن رجلا *واحفظ سرايع الله ربك *واسلك في 3
طريقه *واحفظ عهوده ووصاياه واحكامه وسهاداته *كما هو مكتوب في سفر موسي النبي *لتفلح في
كل ما تعمل *وتنجح حيث ما توجهت *لان الرب مثبت قوله الذي قال لي *انه ان حفظ بنوك 4
طرقي *وسلكوا امامي بالقسط والحق من كل قلوبهم وانفسهم *لا يعدم رجل منهم يجلس على
منبر بني اسرايل *وقد عرفت ما صنع بي يواب بن صوريا *وما صنع بعظماء اجناد بني اسرايل * 5
ابنار بن نار *وعمسا بن ياثار *انه قتلهما وحسب قتلهما كمثل من يقتل في الحرب *وسفك دماهم
بسيفه وداسه بخفه *فاصنع به كحكمتك *ولا تدعه ينزل الي القبر بسلام *واما بنو زلاي 6 7
الجلعداني فاصنع بهم معروفا *وصيرهم من ندماك *لانهم خدموني واقاموا لي بجميع الاشياء
حين هربت من ابسالوم اخيك *ومعك سمعي بن جاري *من قبيلة بنيامين *من بيت حوريم * 8
هو الذي سمني واقذفني بالقبيح واسر ما يكون من القذف *ولما انطلقت الي محنيم فهو نزل
الي *واستقبلني حيث جزت نهر الاردن *وحلفت له بالله اني لا اقتلك بسيف في ذلك اليوم *فلا 9
تعفوا عنه *فانك رجل حكيم *وانظر كيف تصنع به *ورد كيده في نحره *وانزل كيده الي
القبر مقتولا بدمه *ونام داود *وصار الي ابائه *ودفن في مدينته *وكان عدد السنين الذي 10
ملك فيها علي اسرائيل اربعين سنة *ملك منها بحبرون سبع سنين *وفي اورشليم ثلثة وثلثين 11
سنة *وجلس سليمن في موضع ابيه *وثبت ملكه *واستقامت الاشياء *فجا ادونيا بن حجيث 12
الي بتسبع ام سليمن *فقالت له السلام جيت *قال نعم السلام *فقال لها احب ان اقول لك شيا * 13 14
قالت *قل *قال لها قد تعلمين ان الملك كان لي *والي مد جميع بني اسرائيل اعينهم لاصير 15
ملكا *فخلع الملك مني وصار الي اخي *وذلك لان الرب احب ذلك *

2 Ego abiturus ſum per viā omnium terricolarū: quapropter fortis eſto atq; virilis, 3 Serva leges Dei Domini tui, ambula in via ejꝰ, & obſerva fœdera ejus, præcepta, & judicia, atq; teſtimonia ipſiꝰ, quemadmodū ſcriptum eſt in libro Moſis prophetæ, ut proſper ſis in omnibus quæ feceris, et quocunq; te verteris, fœliciter habeas. 4 Nam Dominus confirmabit ſermonē ſuū quem dixit mihi, quòd ſi ſervaverint filii tui vias meas, & ambulaverint corā me in æquitate et veritate, totis cordibus animiſque ſuis, non deerit aliquis ex eis qui ſedeat ſuper ſolium filiorū Iſraelis. 5 Ad hæc jam nôſti quid fecerit mihi Joab filius Suriæ, & quid fecerit principibus exercituū filiorū Iſrael, Abnero filio Ner, & Amaſæ Jatharis filio: is enim occîdit utrumque, & reputavit necem eorū velut ejus qui trucidatur in bello, ſanguinem eorum gladio ſuo effudit, ocreiſq; ſuis calcavit. 6 Age cum eo ſecundùm prudentiā tuam, & ne permittas eum deſcendere in ſepulchrum cum pace. 7 At verò in filios Zellai Galaaditis utere benevolentiâ, & fac eos è convivis tuis; quoniā ipſi obſecuti ſunt mihi, & ſuppeditârunt mihi omnia, cùm fugi Abiſalomem fratrem tuum. 8 Deinde tecum eſt Semei filius Gera, de familia Benjamin, ex Beth-horim; is eſt qui conviciatus eſt mihi, & turpioribus atq; atrocioribus quàm dici poſſit injuriis me impetivit: & licèt cùm profectus eſſem ad Mahanim, ipſe ad me deſcendiſſet, mihiq; flumen Jordanē trajicienti obvius fuiſſet, eique per Deum jurâſſem dicens, Non occîdam te gladio eâ die; 9 Attamen ne parcas ei. Et quandoquidem vir prudens es, vide quomodo agendū tibi ſit cū eo, ut retorqueas malignitatē ejꝰ in jugulū ipſiꝰ, et malitiam ejus proprio ſanguine coloratam in ſepulchrum detrudas. 10 Deinde mortuus eſt David, abiitq; ad patres ſuos, & ſepultus eſt in civitate ſua. 11 Numerus autem annorū quibus regnavit ſuper filios Iſrael fuit annorū quadraginta, è quibus regnavit in Hebron ſeptē annis, & in Jeruſalem triginta tribus annis. 12 Cùm itaq; ſediſſet Salomon loco patris ſui, confirmatumq; eſſet regnū ejus, & res ſe ſecundè habèrent; 13 Venit Adonias filius Haggith ad Bathſebaham matrē Salomonis: quæ dixit ad illū: Pax tibi, Veniſti? Reſpondit, pax tibi. 14 Tum dixit ad eā, Velle aliquid tibi dicere. At illa, Dic. 15 Dixit ad eā, Jā nôſti quòd regnū ad me pertinebat, & in me converterant omnes Iſraelitæ oculos ſuos ut rex eſſē; attamē ablatū eſt à me regnū, et devenit ad fratrē meum: eo quòd Dominus hoc voluit.

מלכים א: ב

facias avertere ne ,te à *postulans* ego unam petitionem nunc Et
16 ועתה שאלה אחת אנכי שאל מאתך אל־תשבי את
Selomoh obsecro Dic : dixit Et .Loquere :eũ ad dixit Et *meas facies*
17 פני ותאמר אליו דבר: ויאמר אמרי־נא לשלמה
Abisagh mihi det & ;*tuas facies* faciet avertere non nam : regi
המלך כי לא־ישיב את־פניך ויתן־לי את־אבישג
te *super* loquar ego ,Bene : sebah-Bath Dixitque .uxorem in Sunamiten
18 השונמית לאשה: ותאמר בת־שבע טוב אנכי אדבר עליך
ei *loquendũ ad* , Selomoh regem ad sebah-Bath venit Et .regem ad
19 אל־המלך: ותבא בת־שבע אל־המלך שלמה לדבר־לו
, ei se incurvavit & ,ej⁹ occursum in rex surrexit Et .Adonijahu *super*
על־אדניהו ויקם המלך לקראתה וישתחו לה
.ej⁹ dexterã ad sedit & :regis matri soliũ posuit &,suũ soliũ super sedit &
וישב על־כסאו וישם כסא לאם המלך ותשב לימינו:
ne , te à *petens* ego parvam unam Petitionem : ait Et
20 ותאמר שאלה אחת קטנה אנכי שאלת מאתך אל־
non quia :mea mater Pete : rex ei dixit Et.*meas facies* facias avertere
תשב את־פני ויאמר־לה המלך שאלי אמי כי לא־
Sunamitis Abisagh Detur : ait Et .*tuas facies* faciã avertere
21 אשיב את־פניך: ותאמר יתן את־אבישג השנמית
dixit &,Selomoh rex respondit Et .uxorem in tuo fratri Adonijahu
22 לאדניהו אחיך לאשה: ויען המלך שלמה ויאמר
? Adonijahu *ipsi* Sunamiten Abisagh *postulans* tu quare Et : suæ matri
לאמו ולמה את שאלת את־אבישג השנמית לאדניהו
,ei & ; me *præ* *magnus* meus frater ipse quia ;regnum *ei* pete &
ושאלי־לו את־המלוכה כי הוא אחי הגדול ממני ולו
Selomoh rex juravit Et .Serujah *filio* Joab & ,*sacerdoti* Ebjathar &
23 ולאביתר הכהן ולואב בן־צרויה: וישבע המלך שלמה
quia , addat sic & , Deus mihi faciat Sic : dicendo , *Domino in*
ביהוה לאמר כה יעשה־לי אלהים וכה יוסיף כי
vivit nunc Et .hoc verbum Adonijahu est locutus suã animã *in*
24 בנפשו דבר אדניהו את־הדבר הזה: ועתה חי־
David thronum super me sedere fecit & ,me firmavit qui , DOMINUS
יהוה אשר הכינני ויושיביני על־כסא דוד
hodie quia ; est locutus sicut ,domum mihi fecit qui & ,mei patris
אבי ואשר עשה־לי בית כאשר דבר כי היום
filii Benajahu *manu in* Selomoh rex misit Et .Adonijahu morietur
25 יומת אדניהו: וישלח המלך שלמה ביד בניהו בן־
dixit sacerdotẽ Ebjathar ad Et .est mortuus &,eũ in irruit & ; Jehojadah
26 יהוידע ויפגע־בו וימת: ולאביתר הכהן אמר
die in & : *tu mortis* vir quia,tuos agros *super* vade Hanathoth : rex
המלך ענתת לך על־שדיך כי איש מות אתה וביום
David facies ad Domini Adonai arcam portâsti quia,te interficiã non hac
הזה לא אמיתך כי־נשאת את־ארון אדני יהוה לפני דוד
.meus pater fuit afflictus quibus omnib⁹ in fuisti afflictus quia & ,*mei patris*
אבי וכי התענית בכל אשר־התענה אבי:
implendum ad , *Domino sacerdotem esse ab* ,Ebjathar Selomoh ejecit Et
27 ויגרש שלמה את־אביתר מהיות כהן ליהוה למלא
.Siloh in Heli domum super fuerat locut⁹ quod,DOMINI verbum
את־דבר יהוה אשר דבר על־בית עלי בשלה:
post declinaverat Joab quia , Joab ad usque venit *auditio* Et
28 והשמעה באה עד־יואב כי יואב נטה אחרי
ad Joab fugit Et .declinaverat non Absalom post & , Adonijah
אדניה ואחרי אבשלום לא נטה וינס יואב אל־
est nunciatũ Et .altaris cornua *in* apprehendit &,DOMINI *tentorium*
29 אהל יהוה ויחזק בקרנות המזבח: ויגד
apud ecce &,DOMINI *tentorium* ad Joab fugisset quòd ,Selomoh regi
למלך שלמה כי נס יואב אל־אהל יהוה והנה אצל
Vade :dicendo ,Jehojadah filiũ Benajahu Selomoh Misitque .altare
המזבח וישלח שלמה את־בניהו בן־יהוידע לאמר לך
.eũ *in incurre*
פגע־בו:

Versio VULG. LAT.

16 Nunc ergò petitionem unam precor à te;ne confundas faciẽ meam. Quæ dixit ad eum; Lo- 17 quere. Et ille ait;Precor ut dicas Salomoni regi(neque enim negare tibi quidquã potest) ut det mihi Abisag Sunamitidem 18 uxorem. Et ait Bethsabee,Be- 19 nè:ego loquar pro te regi. Venit ergò Bethsabee ad regẽ Salomonem, ut loqueretur ei pro Adonia : & surrexit rex in occursum ejus,adoravítque eam, & sedit super thronum suum : positúsq; est thronus matri regis, quæ sedit ad dexterã ejus. 20 Dixítque ei ;Petitionem unam parvulam ego deprecor à te,ne confundas faciem meam. Et dixit ei rex, Pete,mater mea : neque enim fas est ut avertam 21 faciem tuam. Quæ ait, Detur Abisag Sunamitis Adoniæ fra- 22 tri tuo uxor. Respondítque rex Salomon, & dixit matri suæ;Quarè postulas Abisag Sunamitidem Adoniæ ?postula ei & regnum: ipse est enim frater meus major me, & habet Abiathar sacerdotem,& Joab filiũ 23 Saruiæ. Juravit itaque rex Salomon per Dominum, dicens ; Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat,quia contra animam suã locut⁹ est Adonias verbũ hoc. 24 Et nunc vivit Dominus,qui firmavit me,& collocavit me super solium David patris mei, & qui fecit mihi domum, sicut locutus est, quia hodiè occi- 25 detur Adonias. Misítque rex Salomon per manum Banaiæ filii Joiadæ,qui interfecit eum, 26 et mortuus est. Abiathar quoque sacerdoti dixit rex;Vade in Anathoth ad agrum tuum, equidem vir mortis es : sed hodiè te non interficiam, quia portâsti arcam Dñi Dei coram David patre meo,& sustinuisti laborem in omnibus, in quib⁹ 27 laboravit pater meus. Ejecit ergò Salomon Abiathar,ut non esset sacerdos Domini, ut impleretur sermo Domini, quem locutus est super domum Heli 28 in Silo. Venit autem nunti⁹ ad Joab, ꝙ Joab declinâsset post Adoniam, & post Salomonem non declinâsset:fûgit ergò Joab in tabernaculũ Dñi, & appre- 29 hendit cornu altaris. Nuntiatúmque est regi Salomoni, ꝙ fugisset Joab in tabernaculum Domini, & esset juxta altare : misítque Salomon Banajam filium Joiadæ, dicens;Vade, interfice eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ νῦν αἴτησιν μίαν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Βηρσαβεὲ, Λάλει. 17 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἰπὸν δὴ πρὸς Σαλωμὼν τὸν βασιλέα, ὅτι οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ, καὶ δώσει μοι 18 τὴν Ἀβισὰγ τὴν (δ) Σωμανῖτιν εἰς γυναῖκα. Καὶ εἶπεν Βηρσαβεὲ, Καλῶς· ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ 19 τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἰσῆλθε Βηρσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν λαλῆσαι αὐτῷ περὶ Ἀδωνίου. καὶ ἐξανέστη ὁ βασιλεὺς εἰς (ε) ἀπαντὴν αὐτῇ, καὶ κατεφίλησεν αὐτὴν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ (ζ) θρόνου· καὶ ἐτέθη θρόνος τῇ μητρὶ τοῦ 20 βασιλέως, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Αἴτησιν μίαν μικρὰν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν (η) μου. καὶ (θ) εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς, Αἴτησαι 21 μῆτερ ἐμὴ, (ι) καὶ οὐκ ἀποστρέψω σε. Καὶ εἶπε, Δοθήτω δὴ Ἀβισὰγ ἡ (κ) Σωμανῖτις τῷ Ἀ- 22 δωνίᾳ τῷ ἀδελφῷ σου εἰς γυναῖκα. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ εἶπε τῇ μητρὶ αὐτοῦ, Καὶ (λ) ἵνα τί σὺ ᾔτησαι τὴν (μ) Ἀβισὰγ τῷ Ἀδωνίᾳ; καὶ αἴτησαι αὐτῷ τὴν βασιλείαν, ὅτι οὗτος ἀδελφός μου ὁ μέγας ὑπὲρ ἐμὲ, καὶ αὐτῷ Ἀβιάθαρ ὁ ἱερεὺς, καὶ αὐτῷ Ἰωὰβ (ν) υἱὸς Σαρουίας (ξ) ἀρχιστράτηγος ἑταῖ- 23 ρος. Καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν κατὰ τοῦ κυρίου, λέγων, Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι κατὰ (ο) τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐ- 24 λάλησεν Ἀδωνίας τὸν λόγον τοῦτον. Καὶ νῦν ζῇ κύριος ὃς ἡτοίμασέ με καὶ ἔθετό με ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ αὐτὸς ἐποίησέ μοι οἶκον καθὼς ἐλάλησε κύριος, ὅτι σή- 25 μερον θανατωθήσεται Ἀδωνίας. Καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν χειρὶ Βαναίου υἱοῦ (π) Ἰωδαὲ, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανεν 26 Ἀδωνίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ τῷ Ἀβιάθαρ τῷ ἱερεῖ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, (ρ) Ἀπότρεχε σὺ εἰς Ἀναθὼθ εἰς ἀγρόν σου, ὅτι ἀνὴρ θανάτου εἶ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ οὐ θανατώσω σε, ὅτι ἦρας τὴν (σ) κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ὅτι ἐκακουχή- 27 θης ἐν πᾶσιν οἷς ἐκακουχήθη ὁ πατήρ μου. Καὶ ἐξέβαλε Σαλωμὼν τὸν Ἀβιάθαρ τοῦ μὴ εἶναι ἱερέα τοῦ κυρίου, πληρωθῆναι τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ 28 ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἠλὶ ἐν Σηλώμ. Καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθεν ἕως (τ) Ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουίας, ὅτι Ἰωὰβ ἦν κεκλικὼς ὀπίσω Ἀδωνίου, καὶ ὀπίσω (υ) Σαλωμὼν οὐκ ἔκλινε. καὶ ἔφυγεν Ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα τοῦ κυρίου, καὶ κατέσχε τῶν κεράτων τοῦ 29 θυσιαστηρίου. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες, Ὅτι (φ) πέφευγεν Ἰωὰβ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κυρίου, καὶ ἰδοὺ κατέχει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἀπέστειλε (χ) Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωὰβ, λέγων, Τί γέγονέ σοι, ὅτι πέφευγας εἰς τὸ θυσιαστήριον; καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Ὅτι ἐφοβήθην ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἔφυγον πρὸς (ψ) κύριον. καὶ ἀπέστειλε (ω) Σαλωμὼν τὸν Βαναίου υἱὸν Ἰωδαὲ, λέγων, Πορεύου καὶ ἄνελε αὐτὸν, καὶ θάψον αὐτόν.

Et nunc petitionẽ unã ego peto à te, nè avertas faciem tuam. Et dixit ei Bersabee;Loquere:Et dixit ad eam, Dic nunc ad Salomon regem ; quia non avertet faciem tuam à te, & dabit mihi Abisag Somanitem in uxorem.Et dixit Bersabee, Rectè. Ego loquar pro te regi. Et intravit Bersabee ad regem Salomon ad loquendũ ei pro Adonia. Et exurrexit rex in obviam ei,& osculatus est eã: & sedit super thronũ:& positus est thronus matri regis,& sedit à dextris ejus.Et dixit ei;Petitionẽ unam parvam ego peto à te, nè avertas faciem meam. Et dixit ei rex ; Pete mater mea,& non avertam te. Et dixit ; Detur,quæso,Abisag Somanites Adoniæ fratri tuo in uxorem. Et respondit rex Salomon,& dixit matri suæ; Et ut quid tu petiisti Abisag Adoniæ ? Et pete ei regnum,quoniam hic frater meus magnus super me : & ei Abiathar sacerdos,& ei Joab filius Saruiæ princeps militiæ amicus.Et juravit rex Salomon per Dominum, dicens ; Hæc verò faciat mihi Deus, & hæc adjiciat : quoniam contra animã suam locutus est Adonias verbũ hoc. Et nunc vivit Dominus,qui paravit me, & posuit me super thronum David patris mei, & ipse fecit mihi domum, sicut locutus est Dominus ; quia hodiè occidetur Adonias.Et misit rex Salomon in manu Banææ filii Jodae, & sustulit illum:& mortuus est Adonias in die illa. Et Abiathar sacerdoti dixit rex; Recurre tu in Anathoth in agrũ tuum:quoniã vir mortis es tu in die hac:& nõ interficiam te ; quia portâsti arcam testamenti Domini coram patre meo:& quia afflictus fuisti in omnibus,in quibus afflictus est pater meus. Et ejecit Salomon Abiathar,nè esset sacerdos Domini,ad implendum verbum Domini,quod locutus est super domum Heli in Selom.Et rumor venit usque ad Joab filiũ Saruiæ:quoniã Joab fuerat inclinans post Adoniam: & (f)post Salomon non inclinaverat. Et fugit Joab in tabernaculum Domini , & tenuit cornua altaris. Et nuntiatum est Salomon,dicentes;Quia fugit Joab in tabernaculum Domini, & ecce tenet cornua altaris.Et misit Salomon rex ad Joab, dicens ; Quid factum est tibi,quia fugisti ad altare? Et dixit Joab; Quoniam timui à facie tua , & fugi ad Dominum. Et misit Salomon ipsũ(g)Banæu filiũ Jodae,dicẽs; Vade,& tolle eũ ,& sepeli eum. 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

MS.A.(δ)Σουμανῖτιν γυναῖκα.(ε)ἀπάντησιν(ζ)θρόνου αὐτοῦ. καὶ(η)σου.(θ) εἶπεν ὁ(ι)ὅτι οὐκ(κ)Σουμανῖτις (λ)ἵνα σὺ(μ) Ἀβισὰγ Σουμανῖτιν τῷ(ν)ὁ υἱὸς (ξ)ὁ ἀρχιστράτηγος(ο)τῆς*ψυχῆς (π)Ἰωιαδαὲ,(ρ)Εἰς Ἀναθὼθ ἀπότρεχε σὺ εἰς ἀγρόν σου,(σ)κιβωτὸν διαθήκης(τ)Ἰωὰβ,ὅτι(υ) Ἀβεσσαλὼμ οὐκ(φ)ἔφυγεν (χ)Σαλωμὼν πρὸς(ψ)τὸν κύριον.(ω)Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 וכען שאלא חדא אנא שאיל מנך לא תתיבין ית אפי ואמרת ליה מלל: ואמר אמרי כען
17 לשלמה מלכא ארי לא יתיב ית אפיך ויהב לי ית אבישג דמן שונם לאתו: ואמרת בת
18 שבע טב אנא אמליל עלך קדם מלכא: ואתת בת שבע לקדם מלכא שלמה למללא
19 עמיה על אדניה וקם מלכא לקדמותה וסגיד לה ויתיב על כורסיה ושוי כורסא לאמא
20 דמלכא ויתיבת לימיניה: ואמרת שאלה חדא זעירא אנא שאלא מנך לא תתיב ית
21 אפי ואמר לה מלכא שאילי אמי ארי לא אתיב ית אפיך: ואמרת תתיהב ית אבישג
22 דמן שונם לאדניה אחוך לאתו: ואתיב מלכא שלמה ואמר לאמיה ולמא את שאלא
ית אבישג דמן שונם לאדניה ושאלי ליה ית מלכותא ארי הוא אחי קשיש מני הלא
23 בעצה הוו הוא ואביתר כהנא ויואב בר צרויה: וקים מלכא שלמה במימרא דיי למימר
כדין יעביד לי אלהים וכדין יוסיף ארי בנפשיה מליל אדניהו ית פתגמא הדין:
24 וכען קים הוא יי דאתקנני ואותבני על כורסי מלכותא דדוד אבא ודקים לי מלכו כמא
25 דמליל ארי יומא דין יתקטיל אדניה: ושלח מלכא שלמה ביד בניה בר יהוידע ואשלט ביה
26 וקטליה: ולאביתר כהנא אמר מלכא לענתות איזיל לך על חקלך ארי גבר חייב קטול את וביומא
הדין לא אקטלינך ארי נטלתא ית ארונא דיי אלהים קדם דוד אבא וארי אתענתא בכל
27 דאתענא אבא: ותריך שלמה ית אביתר מלמהוי כהין משמיש קדם יי לקימא ית פתגמא
28 דיי דמליל על בית עלי בשילו: ושמועתא אתת עד יואב ארי יואב סטא בתר אדניה ובתר אבשלום
לא סטא ואזל יואב למשכנא דיי ואתקיף בקרנת מדבחא: ואתחוא לשלמה מלכא
29 ארי ערק יואב למשכנא דיי והא בסטר מדבחא ושלח שלמה ית בניה בר יהוידע למימר זיל שלוט ביה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nunc petitionem unã ego peto à te, & non reverti facias faciẽ meam : 16
& dixit ei, Loquere. Et dixit : Dic quæso Selomoh regi (quia non re- 17
verti faciet faciem tuam) ut det mihi Abisag,quæ est ex Sunem,in uxorẽ.
Et dixit Bathsebagh ; Bene : ego loquar pro te ante regem. Et venit 18
Bathsebagh ante regem Selomoh, ut loqueretur cum illo pro Adoniah : 19
& surrexit rex in occursum ejus, & adoravit eam ; & sedit super solium
suum: & posuit solium matri regis,& sedit ad dexteram illius. Et dixit : 20
Petitionẽ unam parvam ego peto à te, ne reverti facias faciem meam: &
dixit ei rex : Pete mater mea, quia non reverti faciam faciẽ tuã.Et dixit: 21
Detur Abisag, quæ est ex Sunem, Adoniah fratri tuo in uxorem. Et re- 22
spondit rex Selomoh,& dixit matri suæ : Et ut quid petis Abisag,quæ est
ex Sunem,Adoniah ? pete illi regnum,quia ille est frater meus *senior* me:
nonne in consilio fuerunt ille,& Abiathar sacerdos, & Joab filius Szarujah ? Et juravit rex Selomoh in dicto Domini, dicendo : Sic faciat mihi 23
Dominus & sic addat,quòd contra animã suã locutus est Adoniah verbũ
istud. Et nunc permanet ipse Dominus qui confirmavit me, & sedere fecit 24
me super solium regni David patris mei; & qui firmavit mihi regnum sicut
locutus fuerat: quòd hodie occidetur Adoniah. Et misit rex Selomoh 25
per manum Benajah filii Jehojadagh, & exercuit potestatem in illum, &
occidit illum. Et Abiathar sacerdoti dixit rex: Ad Ghanathoth ito tibi in 26
domos tuas, quia vir obnoxius occisioni tu es: sed hodie non occidam
te, quia tulisti arcam Domini Dei ante David patrem meum, & quia afflictus fuisti in omnibus quibus afflictus fuit pater meus. Et repudiavit 27
Selomoh Abiathar ne esset sacerdos ministrans ante Dominum, ut confirmaret verbum Domini quod locutus fuerat super domum Gheli in
Siloh. Et fama pervenit usque ad Joab (quia Joab declinaverat post Adoniah, & post Absalom non declinaverat) & fugit Joab ad tabernaculum 28
Domini, & apprehendit cornua altaris. Et nunciatum est regi Selomoh, 29
quòd fugit Joab ad tabernaculũ Dñi, & ecce est apud altare: & misit Selomoh Benajah filiũ Jehojadagh dicendo: Vade, exerce potestatẽ in illũ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܗܫܐ ܫܐܠܬܐ ܚܕܐ ܫܐܠܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܠܐ ܬܗܦܘܟ ܐܦܝ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܐܡܪ. * ܐܡܪ ܠܗ.
17 ܐܡܪܝ ܠܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܕܠܐ ܢܗܦܘܟ ܐܦܝ. ܘܢܬܠ ܠܝ ܠܐܒܝܫܓ ܫܝܠܘܡܝܬܐ ܐܢܬܬܐ.
18 * ܘܐܡܪܬ ܒܪܬ ܫܒܥ. ܫܦܝܪ. ܐܢܐ ܐܡܪ ܥܠܝܟ ܠܡܠܟܐ. * ܘܥܠܬ ܒܪܬ ܫܒܥ ܠܘܬ ܡܠܟܐ
19 ܫܠܝܡܘܢ. ܕܬܐܡܪ ܠܗ ܥܠ ܐܕܘܢܝܐ. ܘܩܡ ܡܠܟܐ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܣܓܕ ܠܗ. ܘܝܬܒ ܥܠ
ܟܘܪܣܝܗ. ܘܐܪܡܝܘ ܟܘܪܣܝܐ ܠܐܡܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܝܬܒܬ ܡܢ ܝܡܝܢܗ. * ܘܐܡܪܬ. ܫܐܠܬܐ 20
ܚܕܐ ܙܥܘܪܬܐ ܫܐܠܐ ܐܢܐ ܡܢܟ. ܠܐ ܬܗܦܘܟ ܐܦܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܫܐܠܝ ܐܡܝ. ܡܛܠ
ܕܠܐ ܡܗܦܟ ܐܢܐ ܐܦܝܟܝ. * ܘܐܡܪܬ. ܢܬܝܗܒ ܐܒܝܫܓ ܫܝܠܘܡܝܬܐ ܠܐܕܘܢܝܐ ܐܚܘܟ. ܐܢܬܬܐ. 21
* ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܐܡܗ. ܠܡܢܐ ܫܐܠܬܝ ܐܒܝܫܓ ܫܝܠܘܡܝܬܐ ܠܐܕܘܢܝܐ. 22
ܐܠܐ ܫܐܠܝ ܠܗ. ܡܠܟܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܗܘܝܘ ܐܚܝ ܕܪܒ ܡܢܝ. ܘܠܗ ܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. ܘܝܘܐܒ
ܒܪ ܨܪܘܝܐ. * ܘܝܡܐ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܒܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܝ ܐܠܗܐ. ܘܗܟܢܐ 23
ܢܘܣܦ ܠܝ. ܐܠܐ ܒܢܦܫܗ ܡܠܠ ܐܕܘܢܝܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. * ܘܗܫܐ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. 24
ܕܐܬܩܢܢܝ ܘܐܘܬܒܢܝ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܘܥܒܕ ܠܝ ܒܝܬܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ. ܐܠܐ ܝܘܡܢܐ
ܢܬܩܛܠ ܐܕܘܢܝܐ. * ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܒܐܝܕܐ ܕܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. ܘܦܓܥ ܒܗ. ܘܩܛܠܗ. 25
* ܘܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܠܥܢܬܘܬ ܙܠ ܠܟ. ܠܚܩܠܟ. ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܐܢܬ 26
ܒܪ ܡܘܬܐ. ܘܝܘܡܢܐ. ܠܐ ܐܩܛܠܟ. ܡܛܠ ܕܫܩܠܬ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܩܕܡ ܕܘܝܕ ܐܒܝ.
ܘܐܬܛܪܦܬ ܒܟܠ ܕܐܬܛܪܦ ܒܗ ܕܘܝܕ ܐܒܝ. * ܘܐܦܩܗ ܫܠܝܡܘܢ ܠܐܒܝܬܪ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܟܗܢܐ 27
ܠܡܪܝܐ. ܕܢܫܬܡܠܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܥܠܝ ܒܫܝܠܘ. * ܘܫܡܥܐ ܡܠܬܐ 28
ܠܝܘܐܒ. ܕܐܬܩܛܠ ܐܕܘܢܝܐ. ܡܛܠ ܕܝܘܐܒ ܐܬܢܛܝ ܗܘܐ ܒܬܪ ܐܕܘܢܝܐ. ܘܒܬܪ ܫܠܝܡܘܢ ܠܐ ܐܬܢ.
ܘܥܪܩ ܝܘܐܒ ܠܡܫܟܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܚܕ ܒܩܪܢܬܗ ܕܡܕܒܚܐ. * ܘܚܘܝܘܗܝ ܠܡܠܟܐ 29
ܫܠܝܡܘܢ. ܕܥܪܩ ܝܘܐܒ ܠܡܫܟܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܚܕ ܒܩܪܢܬܗ ܕܡܕܒܚܐ. ܘܫܕܪ
ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠ ܦܓܘܥ ܒܗ.

Nunc autem petitionem unam à te peto, ne avertas faciem meam. Ait illi, Dicas. Ait ad eam ; Dic regi Salomoni ne repellat faciem meam, détque mihi Abisag Silumitidem uxorem. Dixit Bath-sebaa, Benè, ego alloquar pro te regem. Ingressâ itaque Bath-sebaa ad regem Salomonem ut alloqueretur eum pro Adonia, surrexit rex in occursum ejus, & adoravit eam, tum consedit in solio suo : obtulerunt etiam solium matri regis, sedítque à dextera ipsius, Et ait ; Petitionem unam parvam à te peto, ne repellas faciem meam. Dixit ad eam rex, Pete mater mea , neque enim repellam faciem tuam. Quæ dixit, Detur Abisag Silumitis Adoniæ fratri tuo in uxorem. Respondit rex Salomon, dixítque matri suæ ; Quarè petîsti Abisag Silumitidem pro Adonia ? imò pete pro eo regnum ;quandoquidem ipse est frater meus natu major me, habétque pro se Abitharem sacerdotem & Joabum filium Suriæ. Juravit rex Salomon per Dominum, & ait ; Sic faciat mihi Deus, & sic addat mihi, nisi contra vitam suam loquutus est Adonia verbum illud. Nunc ergò vivit Dominus qui stabilivit me & collocavit me super solium Davidis patris mei, fecítque mihi domum prout dixerat,nisi hodiè interficietur Adonia. Misítque rex Salomon Benajam Jojadæ filium,qui irruens in eum interfecit illum. Abithari verò sacerdoti dixit rex, In Anathoth te recipe ad agrum tuum, quoniam homo es morte dignus : hodiè tamen non interficiam te,eò quòd portaveris arcam Domini coram Davide patre meo,& probris affectus sis in omni loco in quo probra sustinuit David pater meus. Ejecítque Salomon Abitharem,ne esset sacerdos Domini : ut compleretur sermo Domini quem locutus fuerat de familia Ili in Silo. Cúmque fama pervenisset ad Joabum quòd interfectus esset Adonia (nam Joab inclinaverat post Adoniam, post Salomonẽ autem non inclinaverat)fugit Joab in tabernaculum Domini, & asylum cepit cornua altaris. Et cùm nuntiâssent regi Salomoni fugisse Joabum in tabernaculum Domini, & asylum cepisse cornua altaris, misit rex Salomon Benajam filium Jojadæ,dixítque ad eum, Vade, irrue in eum. 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * والان اكلفك حاجة واحدة * لا تردني فيها * قالت له * قل * قال لها * قولي لسليمان الملك لا 17
يمنعني ما اطلب * يزوجني ابيساغ السيلونية * قالت له بتسبع ام سليمان * حسن انا اكلم 18
الملك في حاجتك * فدخلت بتسبع الى سليمان لتكلمه في حاجة ادونيا * فلما راها الملك قام 19
اليها وسجد لها * ثم جلس على منبره * وامر ان يلقى منبر ايضا * فجلست عن يمينه * فقالت له * اني 20
ابتيك لاسالك حاجة * لا تردني فيها * فقال لها الملك * سلي يا ام فاني لا اردك * قالت * تدفع 21
ابيساغ السيلونية لادونيا اخيك * لتصير له امراة * فرد سليمان على امه قايلا * كيف سالت 22
ابيساغ السيلونية * سلي له الملك * لانه اخي وهو اكبر مني * وله ابيثار الحبر ويواب بن صوريا
23 * وحلف سليمان بالرب وقال * هكذا يصنع الله بي * وكذلك يزيدني * ان كان ادونيا اراد بهذا الامر
24 الا قتلي * والان احلف بالرب الحي الذي اصلحني * واجلسني على منبر داوود ابي * وصير لي
25 بيتا كما قال * ان امسيت اليوم حتى اقتل ادونيا * وارسل الملك سليمان بنايا بن يوياداع * فلقي
26 ادونيا وقتله * واما ابيثار الحبر قال له الملك * انصرف الى عناثوث قريتك * والزم الحرث في ارضك *
لانك رجل قد وجب عليك القتل * ولكن لا اقتلك * لانك حملت العهد بين يدي داوود
27 ابي * واهنت في كل المواضع الذي اهين داوود ابي * واخرج سليمان ابيثار الحبر الا يكون حبرا
28 للرب * ليتم القول الذي قاله الرب في بيت عالي في سيلوا * وبلغ يواب ان ادونيا قد قتل لان
يواب كان من حزب ادونيا وانصاره * ولم يكن يحب سليمان * فهرب يواب الى
29 بيت الرب * والتجا الى المذبح * فاخبروا سليمان الملك ان يواب قد هرب * والتجا الى
بيت الرب * ومسك بالمذبح * فارسل الملك بنايا بن يوياداع وقال * انطلق واقتله بعد
ان تخرجه *

Nunc ergò molestiâ te afficiã ob rem unã, in qua ne me rejeceris. Ait ad eum,Loquere.Ait illi, Dic Salomoni regi,ne mihi neget quod postulo;matrimonio me jungat cum Abisag Silunitide. Dixit ei Bathsebaa mater Salomonis , Optimè,ego regem alloquar de re tua.Ingressa est igitur Bathsebaa ad Salomonem ut alloqueretur eum de re Adoniæ : quam quum vidisset rex, processit ad eam , & veneratus est eam, tum resedit in solio suo, & alterã sedem apponi jussit. Quæ cùm sedisset ad dexteram ejus, Ait illi,Equidem rem unam à te postulatum veni,in qua ne me repuleris. Dixit ad eã rex, Postula O mater mea,non enim repellam te. Ait Detur Abisag Silunitis Adoniæ fratri tuo, ut sit illi uxor. Respondit Salomõ matri suæ dicens, Quomodo postulâsti Abisag Silunitidem? postules ei regnum ; nam frater meus est, ipséque est natu me major,habetque pro se Abitharem sacerdotem & Joabum Suriæ filium. Juravitque Salomon per Dominũ, & ait,Sic faciat mihi Deus,& sic addat mihi , quòd Adonias hac in re nonnisi necem meam intendit.Quare juro per Deum vivum qui me instauravit, & sedere fecit super solium Davidis patris mei,& paravit mihi domum quemadmodũ dixerat , noctem hodiè minimè affuturam, quin Adoniã interficiam. Misitq; rex Salomon Benajam Jojadæ filium,qui in Adoniam irruens interfecit eum. Ad Abitharem verò sacerdotem,dixit rex,Vade in Anathoth rus tuum, & fundi tui culturæ vacato,nam homo es qui necem mereris : veruntamen non occîdam te,quia portâsti fœdus coram Davide patre meo, & depressus es in omnibus locis in quibus depressus fuit David pater meus.Expulitque Salomon Abitharem sacerdotem, ne esset sacerdos Domini, ut impleretur sermo Domini quem loquutus fuerat in domum Eli in Silo. Cùmque perlatum fuisset ad Joabum quòd Adonias interfectus fuisset (erat enim Joab è sectatoribus & fautoribus Adoniæ , nec amabat Salomonem) fugiens Joab in domum Domini confugit ad altare. Nuntiaverunt autem Salomoni regi quòd Joab fugisset, seseque recepisset in domum Domini, & aram teneret : quapropter misit rex Benajam Jojadæ filium, dixitque ; Vade, eumque eductum interfice. 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

dixit Sic : eum ad dixitque ,DOMINI *tentorium* ad Benajahu venit Et
30 וַיָּבֹא בְנָיָהוּ אֶל־אֹהֶל יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה־אָמַר
Benajahu retulit Et .moriar hic sed,Nequaquā:dixit Et .Egredere : rex
הַמֶּלֶךְ צֵא וַיֹּאמֶר לֹא כִּי פֹה אָמוּת וַיָּשֶׁב בְּנָיָהוּ
.mihi respondit sic & ,Joab est locutus Sic : dicendo ,verbum regi
אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר כֹּה־דִבֶּר יוֹאָב וְכֹה עָנָנִי׃
:eā sepelies & ,eum *in irrue* & ,est locutus sicut Fac : rex ei Dixitque
31 וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ עֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר וּפְגַע־בּוֹ וּקְבַרְתּוֹ
desuper & ,me *desuper* , Joab effudit quos , gratis sanguines removebis &
וַהֲסִירֹתָ דְּמֵי חִנָּם אֲשֶׁר שָׁפַךְ יוֹאָב מֵעָלַי וּמֵעַל
,ejus caput super ej⁹ sanguinē DOMINUS reddet Et .mei patris domo
32 בֵּית אָבִי׃ וְהֵשִׁיב יְהוָה אֶת־דָּמוֹ עַל־רֹאשׁוֹ
eos occidit & , *ipso præ bonos & ,justos* viros duos *in irruit* quia
אֲשֶׁר פָּגַע בִּשְׁנֵי־אֲנָשִׁים צַדִּקִים וְטֹבִים מִמֶּנּוּ וַיַּהַרְגֵם
principē Ner filium Abner ; nescivit David meus pater & ,gladio *in*
בַּחֶרֶב וְאָבִי דָוִד לֹא יָדָע אֶת־אַבְנֵר בֶּן־נֵר שַׂר־
.Jehudah militiæ principem Jether filium Hamasa & , Israel exercitus
צְבָא יִשְׂרָאֵל וְאֶת־עֲמָשָׂא בֶן־יֶתֶר שַׂר־צְבָא יְהוּדָה׃
ej⁹ seminis caput in & ,Joab caput in eorum sanguines revertentur Et
33 וְשָׁבוּ דְמֵיהֶם בְּרֹאשׁ יוֹאָב וּבְרֹאשׁ זַרְעוֹ
sit ejus throno &,ejus domui & ,ejus semini & ,David Et .æternum in
לְעֹלָם וּלְדָוִד וּלְזַרְעוֹ וּלְבֵיתוֹ וּלְכִסְאוֹ יִהְיֶה
filius Benajahu ascendit Et .DOMINO *cum* à seculum in usque pax
34 שָׁלוֹם עַד־עוֹלָם מֵעִם יְהוָה׃ וַיַּעַל בְּנָיָהוּ בֶּן־
sua domo in est Sepultúsque .eum interfecit & ,eum *in irruit* & ,Jehojadah
יְהוֹיָדָע וַיִּפְגַּע־בּוֹ וַיְמִתֵהוּ וַיִּקָּבֵר בְּבֵיתוֹ
super eo pro Jehojadah filium Benajahu rex *dedit* Et .deserto in
35 בַּמִּדְבָּר׃ וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־בְּנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע תַּחְתָּיו עַל־
.Ebjathar pro rex *dedit* sacerdotem Sadoc & , exercitum
הַצָּבָא וְאֶת־צָדוֹק הַכֹּהֵן נָתַן הַמֶּלֶךְ תַּחַת אֶבְיָתָר׃
domum tibi Ædifica : ei dixitque ; Simhi vocavit & , rex misit Et
36 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר לוֹ בְּנֵה־לְךָ בַיִת
.illuc & huc inde egredieris non & , ibi habitabis & ,Jerusalaim in
בִּירוּשָׁלַםִ וְיָשַׁבְתָּ שָׁם וְלֹא־תֵצֵא מִשָּׁם אָנֶה וָאָנָה׃
sciendo ,Chidron torrentem transieris & ,*te egrediendi* die in , erit Et
37 וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ וְעָבַרְתָּ אֶת־נַחַל קִדְרוֹן יָדֹעַ
.tuum caput in erit tuus sanguis :morieris moriendo quòd , scias
תֵּדַע כִּי מוֹת תָּמוּת דָּמְךָ יִהְיֶה בְרֹאשֶׁךָ׃
est locutus sicut ; verbum Bonum : regem ad Simhi Dixitque
38 וַיֹּאמֶר שִׁמְעִי לַמֶּלֶךְ טוֹב הַדָּבָר כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
Jerusalaim in Simhi mansit Et .tuus servus faciet sic , rex meus dñs
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וַיֵּשֶׁב שִׁמְעִי בִּירוּשָׁלַםִ
duo fugerunt & , annorum trium fine à ,fuit Et .multis diebus
39 יָמִים רַבִּים׃ וַיְהִי מִקֵּץ שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיִּבְרְחוּ שְׁנֵי־
nunciaverunt &.Gath regē Maiachah filiū Achis ad Simhi servi
עֲבָדִים לְשִׁמְעִי אֶל־אָכִישׁ בֶּן־מַעֲכָה מֶלֶךְ גַּת וַיַּגִּידוּ
, Simhi surrexit Et .Gath in tui servi Ecce : dicendo , Simhi
40 לְשִׁמְעִי לֵאמֹר הִנֵּה עֲבָדֶיךָ בְּגַת׃ וַיָּקָם שִׁמְעִי
quærendum ad ,Achis ad Ghath in abiit & ,suum asinum stravit &
וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיֵּלֶךְ גַּתָה אֶל־אָכִישׁ לְבַקֵּשׁ אֶת־
.Gath de suos servos adduxit & , Simhi abiit Et .suos servos
עֲבָדָיו וַיֵּלֶךְ שִׁמְעִי וַיָּבֵא אֶת־עֲבָדָיו מִגַּת׃
,Ghath in Jerusalaim de Simhi ivisset quòd ,Selomoh est nunciatum Et
41 וַיֻּגַּד לִשְׁלֹמֹה כִּי־הָלַךְ שִׁמְעִי מִירוּשָׁלַםִ גַּת
: eum ad dixitque , Simhi vocavit & , rex misit Et .esset reversus &
42 וַיָּשֹׁב׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו
die In ,dicendo *te in* sum testificatus & ,*Domino in te adjuravi* Nónne
הֲלוֹא הִשְׁבַּעְתִּיךָ בַיהוָה וָאָעִד בְּךָ לֵאמֹר בְּיוֹם
? morieris moriendo quòd scias sciendo:illuc & ,huc abieris &,*te egrediendi*
צֵאתְךָ וְהָלַכְתָּ אָנֶה וָאָנָה יָדֹעַ תֵּדַע כִּי־מוֹת תָּמוּת
.audivi verbum Bonum,me ad dixisti &
וַתֹּאמֶר אֵלַי טוֹב הַדָּבָר שָׁמָעְתִּי׃

Versio VULG. LAT.

30 Et venit Banaias ad tabernaculum Domini, & dixit ei; Hæc dicit rex, Egredere. Qui ait; Non egrediar, sed hîc moriar. Renuntiavit Banaias regi sermonem, dicens; Hæc locutus est Joab, & hæc respondit mihi. 31 Dixítque ei rex, Fac sicut locutus est: & interfice eum, & sepeli, & amovebis sanguinem innocentem, qui effusus est à Joab, à me, & à domo patris mei. 32 Et reddet Dominus sanguinem ejus super caput ejus, quia interfecit duos viros justos, melioréſque se: & occîdit eos gladio, patre meo David ignorante, Abner filium Ner principē militiæ Israel, & Amasā filiū Jether principem 33 exercitûs Juda: Et revertetur sanguis illorum in caput Joab, & in caput seminis ejus in sempiternum. David autem & semini ejus, & domui & throno illius, sit pax usque in æternum à Domino. 34 Ascendit itaque Banaias filius Joiadæ, & aggressus eum interfecit: sepultúsque est in domo sua in 35 deserto. Et constituit rex Banajam filium Joiadæ pro eo super exercitum, & Sadoc sacerdotem posuit pro Abiathar. 36 Misit quoque rex, & vocavit Semei, dixítque ei; Ædifica tibi domum in Jerusalem, & habita ibi: & non egrediêris indè huc atque illuc. 37 Quâcunque autem die egressus fueris, & transieris torrentem Cedron, scito te interficiendum: sanguis tu⁹ erit super caput tu-38 um. Dixítque Semei regi, Bonus sermo: sicut locutus est dominus meus rex, sic faciet serv⁹ tu⁹. Habitavit itaque Semei in 39 Jerusalem diebus multis. Factum est autē post annos tres, ut fugerent servi Semei ad Achis filium Maacha regē Geth: nuntiatúmque est Semei, quòd 40 servi ejus issent in Geth. Et surrexit Semei, & stravit asinū suum: ivítq; ad Achis in Geth ad requirendum servos suos, 41 & adduxit eos de Geth. Nuntiatum est autem Salomoni, quòd isset Semei in Geth de Jerusa-42 lem, & rediisset. Et mittens vocavit eum, dixítq; illi; Nónne testificatus sum tibi per Dominum, & prædixi tibi; Quâcunque die egressus, ieris huc & illuc, scito te esse moriturū? Et respondisti mihi; Bonus sermo, quem audivi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ ἦλθε (α) Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ πρὸς Ἰωὰβ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κυρίου, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, Ἔξελθε. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Οὐκ ἐκπορεύομαι, ὅτι ὧδε ἀποθανοῦμαι. καὶ (β) ἐπέστρεψε Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ, λέγων, Τάδε λελάληκεν Ἰωὰβ, καὶ τάδε ἀποκέκριταί μοι. 31 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Πορεύου, καὶ ποίησον αὐτῷ καθὼς εἴρηκε, καὶ ἄνελε αὐτὸν, καὶ θάψεις αὐτὸν, καὶ ἐξαρεῖς σήμερον τὸ αἷμα ὃ δωρεὰν (γ) ἐξέχεεν, ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ 32 οἴκου τοῦ πατρός μου. Καὶ ἐπέστρεψε κύριος τὸ αἷμα τῆς ἀδικίας αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, ὡς ἀπήντησε τοῖς δυσὶν ἀνθρώποις τοῖς δικαίοις καὶ ἀγαθοῖς ὑπὲρ αὐτὸν, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὁ πατήρ μου Δαυὶδ οὐκ ἔγνω τὸ αἷμα αὐτῶν, τὸν Ἀβεννὴρ υἱὸν Νὴρ (δ) ἀρχιστράτηγον Ἰσραὴλ, καὶ τὸν Ἀμεσσὰ υἱὸν Ἰεθὲρ ἀρχιστράτηγον Ἰούδα. 33 Καὶ (ε) ἐπεστράφη τὰ αἵματα αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ εἰς (ζ) κεφαλὴν τοῦ σπέρματος αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ τῷ Δαυὶδ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ τῷ θρόνῳ αὐτοῦ γένοιτο εἰρήνη ἕως αἰῶνος παρὰ 34 κυρίου. Καὶ ἀνέβη Βαναίας υἱὸς (η) Ἰωδαὲ, καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρή-35 μῳ. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίαν υἱὸν (θ) Ἰωδαὲ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν στρατηγίαν. καὶ ἡ βασιλεία κατωρθοῦτο ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ (ι) Σαδὼκ τὸν ἱερέα (κ) ἔδωκεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἰς ἱερέα πρῶτον ἀντὶ (λ) Ἀβιάθαρ. καὶ Σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδωκε κύριος φρόνησιν τῷ Σαλωμὼν, καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα, καὶ πλάτος καρδίας, ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν.

30 Et venit Banæas filius Jodae ad Joab in tabernaculum Domini: & dixit ei; Hæc dicit rex, Egredere. Et dixit Joab; Non egrediar, quoniam hîc moriar. Et revertit Banæas filius Jodae, & dixit regi, dicens; Hæc locutus est Joab, & hæc respondit mihi. 31 Et dixit ei rex; Vade, & fac ei sicut dixit: & tolle eum, & sepelies eum: & amovebis hodie sanguinem, quem gratis effudit, à me, & à domo patris mei. 32 Et reverti fecit Dominus sanguinem injustitiæ ejus in caput ejus; quia occurrit duobus hominibus justis, & bonis super eum, & interfecit eos in gladio, (& pater meus David ignoravit (b) sanguinē eorū,) Abenner filium Ner ducem militiæ Israel, & Amessa filium Jether ducem militiæ Juda. 33 Et reversi sunt sanguines eorum in caput ejus, & in caput seminis ejus in seculum. Et David, & semini ejus, & domui ejus & throno ejus fiat pax usque in seculum à Domino. 34 Et ascendit Banæas filius Jodae, & occurrit ei, & interfecit eum, & sepelivit eum in domo ejus (i) in deserto. 35 Et dedit rex ipsum Banæu filium Jodae pro eo super exercitum. Et (k) regnum dirigebatur in Hierusalem. Et Sadoc sacerdotem dedit eum rex in sacerdotem primum pro Abiathar. Et (l) Salomon filius David regnavit super Israel & Juda in Hierusalem. Et dedit Dominus prudentiam ipsi Salomon, & sapientiam multam valde, & latitudinem cordis, velut arena, quæ juxta mare.

MS.A. (α) Βαναὶ υἱὸς Ἰωιαδαὲ (β) ἀπέστρεψεν * Βαναὶ υἱὸς Ἰωιαδαὲ, (γ) ἐξέχεεν Ἰωὰβ ἀπ' (δ) ἀρχιστράτηγον * Ἰούδα, (ε) ἀπεστράφη (ζ) τὴν κεφαλὴν (η) Ἰωιαδαὲ, καὶ ἀπήντησεν Ἰωιαδαὲ τῷ Ἰωὰβ, καὶ ἐθανάτωσεν (θ) Ἰωιαδαὲ (ι) τὸν Σαδὼκ (κ) ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς (λ) Ἀβιάθαρ. * καὶ ἔδωκεν κύριος τῷ Σαλωμὼν φρόνησιν, καὶ

ΚΕΦ. γʹ.

1 Καὶ ἐπληθύνθη ἡ φρόνησις (α) Σαλωμὼν σφόδρα ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων υἱῶν ἀρχαίων, καὶ ὑπὲρ πάντας φρονίμους Αἰγύπτου. καὶ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Φαραὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς (β) πόλιν Δαυὶδ ἕως συντελέσαι (γ) αὐτὸν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸν οἶκον κυρίου ἐν πρώτοις, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ κυκλόθεν. (δ) ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν ἐποίησε καὶ συνετέλεσε. Καὶ (ε) ἦν τῷ Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα (ζ) χιλιάδες αἴροντες ἆρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει. καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν, καὶ τὰ ὑποστηρίγματα, καὶ τοὺς λουτῆρας τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς στύλους, καὶ τὴν κρήνην τῆς αὐλῆς, καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν ἔπαλξιν ἐπ' αὐτῆς, διέκοψε τὴν πόλιν Δαυίδ.

CAP. III.

1 Et (a) multiplicata est prudentia Salomon valdè super prudentiam omnium filiorum antiquorum, & super omnes prudentes Ægypti. Et accepit filiam Pharaonis, & introduxit eam in civitatem David, quoadusque ipse consummâsset ædificare domum suam, & domum Domini in primis, & murum Hierusalem in circuitu. In septem annis fecit, & consummavit. (b) Et fuerunt Salomon septuaginta mille portantes onus, & octuaginta millia lapicidarū in monte. Et fecit Salomon mare, & sustentacula, & labra magna, & columnas, & fontem atrii, & mare æneum. Et ædificavit (c) arcem propugnaculum super eam, abscidit civitatem David.

MS. A. (α) Σαλωμὼν * πάντων ἀρχαίων υἱῶν, καὶ ὑπὲρ (β) τὴν πόλιν (γ) αὐτοῦ τὸν οἶκον (δ) ἑπτὰ ἔτεσιν (ε) ἦσαν τῷ (ζ) χιλιάδες * λατόμων

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 וַאֲתָא בְנָיָה לְמַשְׁכְּנָא דַייָ וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְנַן אֲמַר מַלְכָּא פּוּק וַאֲמַר לָא אֲרֵי כָא אִתְקְטֵיל
31 וַאֲתֵיב בְּנָיָה יַת מַלְכָּא פִּתְגָמָא לְמֵימַר כְּדֵין מַלֵּיל יוֹאָב וּכְדֵין אֲתִיבָנִי: וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא
עֲבִיד כְּמָא דְמַלֵּיל וְתִשְׁלוֹט בֵּיהּ וְתִקְבְּרִנֵּיהּ וְתַפְלֵי חוֹבַת דַּם זַכַּי דַּאֲשַׁד יוֹאָב מִנָּן
32 מִנִּי וּמִן בֵּית אַבָּא: וְיָתִיב יְיָ יַת חוֹבַת קְטוֹלֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ דִּשְׁלַט בִּתְרֵין גֻּבְרַיָּא דְּזַכָּאִין
וְטָבִין מִנֵּיהּ וְקַטְלִנּוּן בְּחַרְבָּא וְאַבָּא דָוִד לָא יְדַע יַת אַבְנֵר בַּר נֵר רַב חֵילָא דְיִשְׂרָאֵל וְיַת
33 עֲמָשָׂא בַּר יֶתֶר רַב חֵילָא דְבֵית יְהוּדָה: וִיתוּבוּן דְּמֵיהוֹן בְּרֵישׁ יוֹאָב וּבְרֵישׁ בְּנוֹהִי עַד
34 עָלְמָא וּלְדָוִד וּלְזַרְעֵיהּ וּלְבֵיתֵיהּ וּלְכוּרְסְיֵהּ יְהֵי שְׁלָמָא עַד עָלְמָא מִן קֳדָם יְיָ: וּסְלִיק בְּנָיָהוּ
35 בַּר יְהוֹיָדָע וּשְׁלֵיט בֵּיהּ וְקַטְלֵיהּ וְאִתְקְבַר בְּבֵיתֵיהּ בְּמַדְבְּרָא: וּמַנִּי מַלְכָּא יַת בְּנָיָהוּ בַר
36 יְהוֹיָדָע חֲלוֹפוֹהִי עַל חֵילָא וְיַת צָדוֹק כַּהֲנָא מַנִּי מַלְכָּא חֲלַף אֶבְיָתָר: וּשְׁלַח מַלְכָּא וּקְרָא
37 לְשִׁמְעִי וַאֲמַר לֵיהּ בְּנֵי לָךְ בֵּיתָא בִּירוּשְׁלֵם וְתִתֵּב תַּמָּן וְלָא תִפּוֹק מִתַּמָּן לְכָא וּלְכָא: וִיהֵי
בְּיוֹם מִפְּקָךְ וְתֶעְבַּר יַת נַחְלָא דְקִדְרוֹן מִדַּע תִּדַּע אֲרֵי מְמַת תְּמוּת חוֹבַת קְטוֹלָךְ תְּהֵא
38 בְּרֵישָׁךְ: וַאֲמַר שִׁמְעִי לְמַלְכָּא תַּקִּין פִּתְגָמָא כְּמָא דְמַלֵּיל רִבּוֹנִי מַלְכָּא כֵּן יַעֲבֵיד עַבְדָּךְ:
39 וִיתֵיב שִׁמְעִי בִּירוּשְׁלֵם יוֹמִין סַגִּיאִין: וַהֲוָה מִסּוֹף תְּלָת שְׁנִין וַעֲרַקוּ תְּרֵין עַבְדִין לְשִׁמְעִי
40 לְוָת אָכִישׁ בַּר מַעֲכָה מַלְכָּא דְגַת וְחַוִּיאוּ לְשִׁמְעִי לְמֵימַר הָא עַבְדָּךְ בְּגַת: וְקָם שִׁמְעִי וְזָרֵיז
יַת חֲמָרֵיהּ וַאֲזַל לְגַת לְוָת אָכִישׁ לְמִבְעֵי יַת עַבְדוֹהִי וַאֲזַל שִׁמְעִי וְאַיְתִי יַת עַבְדוֹהִי מִגַּת:
41 וְאִתְחַוָּא לִשְׁלֹמֹה אֲרֵי אֲזַל שִׁמְעִי מִירוּשְׁלֵם לְגַת וְתָב: וּשְׁלַח מַלְכָּא וּקְרָא לְשִׁמְעִי וַאֲמַר
42 לֵיהּ הֲלָא קַיֵּימִית עֲלָךְ בְּמֵימְרָא דַייָ וְאַסְהֵידִית בָּךְ לְמֵימַר בְּיוֹם מִפְּקָךְ וּתְהָךְ לְכָא וּלְכָא
מִדַּע תִּדַּע אֲרֵי מְמַת תְּמוּת וַאֲמַרְתְּ לִי תַּקִּין פִּתְגָמָא שְׁמָעִית:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

30 Et venit Benajah ad tabernaculū Dñi, & dixit illi: Sic dixit rex, Exi: & dixit, Nequaquā; quia hîc occidar. Et retulit Benajah regi verbū dicendo: Sic locutus est Joab, & sic respondit mihi. 31 Et dixit ei rex, Fac sicut locut⁹ est; & exerceas potestatē in illū: & sepelias illū & auferas culpam sanguinis innocentis quē fudit Joab gratis, à me, & à domo patris mei. 32 Et reddet Dñs noxā occisionis ejus in caput ejus, eo quòd exercuerit potestatē in duos viros qui justiores & meliores se erant, & occîdit illos gladio, & pater me⁹ David non cognovit; Abner filiū Ner magistrū exercitus Israel, & Ghamassa filiū Jether magistrū exercit⁹ domus Jehudah. 33 Et revertetur sanguis eorū in caput Joab, & in caput filiorum ej⁹ in seculū: & David, & semini ej⁹, & domui ej⁹, & solio ejus erit pax usque in seculum ante Dñm. 34 Et ascendit Benajah, filius Jehojadagh, & exercuit potestatē in illū, & occîdit illū: et sepultus est in domo sua in deserto. 35 Et præfecit rex Benajah filiū Jehojadagh pro illo super exercitum, & Szadok sacerdotē præfecit rex pro Abiathar. 36 Et misit rex & vocavit Simghi, & dixit illi, Ædifica tibi domum in Jerusalē, & sedeas ibi, nec exeas inde huc vel illuc. 37 Et erit, die quo exieris & transieris torrentē Kedron, sciendo scias quòd moriendo morieris: culpa occisionis tuæ erit in caput tuum. 38 Et dixit Simghi regi, Rectū est verbum; sicut locut⁹ est dominus meus rex, sic faciet servus tuus: & sedit Simghi in Jerusalē dieb⁹ multis. 39 Et factum est in fine trium annorum, ut fugerent duo servi Simghi, ad Achis filium Maghachah regem Gath, & indicaverunt [*quidam*] Simghi dicendo, Ecce servi tui [*sunt*] in Gath. 40 Et surrexit Simghi et stravit asinum suum, et ivit in Gath ad Achis ut quæreret servos suos, et ivit Simghi, et reduxit servos suos e Gath. 41 Et indicatum est Selomoh quòd ivisset Simghi ex Jerusalem ad Gath, et rediisset. 42 Et misit rex, et vocavit Simghi, et dixit illi, Nonne adjuravi te in dicto Dñi & obtestatus sum in te dicendo, In die quo exieris, et iveris huc aut illuc, sciendo scias quòd moriendo morieris? et dixisti mihi, Rectum est verbum: audivi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܘܥܠ ܒܢܝܐ ܠܡܫܟܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܦܘܩ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܢܦܩ
ܐܢܐ. ܐܠܐ ܗܪܟܐ ܐܡܘܬ ܐܢܐ. ܘܐܦܢܝ ܒܢܝܐ ܦܬܓܡܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܡܠܠ ܝܘܐܒ.
31 ܘܗܟܢܐ ܥܢܢܝ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܥܒܕ ܠܗ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܡܪ. ܘܦܓܥ ܒܗ. ܘܩܛܘܠܝܗܝ.
32 ܘܩܒܘܪܝܗܝ. ܘܐܥܒܪ ܕܡܐ ܙܟܝܐ ܕܐܫܕ ܝܘܐܒ. ܡܢܝ. ܘܡܢ ܒܝܬ ܐܒܝ. * ܘܢܗܦܘܟ ܡܪܝܐ. ܕܡܗ
ܥܠ ܪܫܗ. ܕܦܓܥ ܒܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܙܕܝܩܝܢ ܘܛܒܝܢ ܡܢܗ. ܘܩܛܠ ܐܢܘܢ ܒܣܝܦܐ. ܘܐܒܝ
ܕܘܝܕ ܠܐ ܝܕܥ. ܠܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܝܪ ܪܒ ܚܝܠܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܥܡܣܐ ܒܪ ܝܬܪ ܪܒ ܚܝܠܐ ܕܝܗܘܕܐ.
33 * ܘܢܗܦܟܘܢ ܕܡܝܗܘܢ ܒܪܫܗ ܕܝܘܐܒ. ܘܒܪܫܐ ܕܙܪܥܗ ܠܥܠܡ. ܘܠܕܘܝܕ ܘܠܙܪܥܗ.
34 ܘܠܒܝܬܗ. ܘܠܟܘܪܣܝܗ. ܢܗܘܐ ܫܠܡܐ ܠܥܠܡ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܣܠܩ ܒܢܝܐ ܒܪ
35 ܝܘܝܕܥ. ܘܦܓܥ ܒܗ. ܘܩܛܠܗ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܒܝܬܗ ܒܡܕܒܪܐ. * ܘܐܩܝܡ ܡܠܟܐ
ܠܒܢܝܐ. ܒܪ ܝܘܝܕܥ ܚܠܦܘܗܝ. ܥܠ ܚܝܠܐ. ܘܠܨܕܘܩ ܟܗܢܐ. ܐܩܝܡ ܡܠܟܐ
36 ܚܠܦ ܐܒܝܬܪ. * ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܩܪܐ ܠܫܡܥܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܢܝ ܠܟ ܒܝܬܐ ܒܐܘܪܫܠܡ.
37 ܘܬܒ ܬܡܢ. ܘܠܐ ܬܦܘܩ ܡܢ ܬܡܢ ܠܟܐ ܘܠܟܐ. * ܘܒܝܘܡܐ ܕܢܦܩܬ ܬܥܒܪ ܢܚܠܐ
38 ܕܩܕܪܘܢ. ܝܕܥ ܬܕܥ ܕܡܡܬ ܬܡܘܬ. ܘܕܡܟ ܢܗܘܐ ܒܪܫܟ. * ܘܐܡܪ ܫܡܥܝ ܠܡܠܟܐ.
ܫܦܝܪ ܦܬܓܡܐ ܕܐܡܪܬ. ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܘܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܥܒܕܟ. ܘܝܬܒ ܫܡܥܝ ܒܐܘܪܫܠܡ.
39 ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܥܪܩܘ ܬܪܝܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܡܥܝ. ܠܘܬ
ܐܟܝܫ ܒܪ ܡܥܟܐ ܡܠܟܐ ܕܓܬ. ܘܚܘܝܘܗܝ ܠܫܡܥܝ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܥܒܕܝܟ ܒܓܬ.
40 * ܘܩܡ ܫܡܥܝ. ܘܐܣܪ ܠܚܡܪܗ. ܘܐܙܠ ܠܓܬ ܠܘܬ ܐܟܝܫ. ܠܡܒܥܐ ܠܥܒܕܘܗܝ.
41 ܘܐܙܠ ܫܡܥܝ. ܘܐܝܬܝ ܠܥܒܕܘܗܝ ܡܢ ܓܬ. * ܘܐܬܚܘܝ ܠܫܠܝܡܘܢ ܡܠܟܐ. ܕܐܙܠ ܫܡܥܝ
42 ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܓܬ. ܘܗܦܟ. * ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܩܪܐ ܠܫܡܥܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܐܘܡܝܬܟ
ܒܡܪܝܐ. ܘܐܣܗܕܬ ܒܟ ܘܐܡܪܬ. ܕܒܝܘܡܐ ܕܢܦܩܬ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܘܬܐܙܠ ܠܟܐ ܘܠܟܐ:
ܕܡܡܬ ܬܡܘܬ. ܘܐܡܪܬ ܠܝ: ܫܦܝܪ ܦܬܓܡܐ: ܘܫܡܥܬ ܐܢܐ.

30 * Ingressus itaque Benaja tabernaculum Domini, dixit ad eum; Sic præcipit rex, Egredere: qui dixit; Non egrediar, sed hîc moriar. Retulit Benaja sermonem istum regi dicens; Talia locutus est Joab, & talia mihi respondit. 31 Dixit rex, Fac ei secundùm id quod dixit; irrue in eum, atque interfice eum, & amove sanguinem innoxium quem effudit Joab, à me & à domo patris mei. 32 Refundátque Dominus sanguinem ejus in caput ipsius, qui irruit in duos viros justiores ac meliores se, & gladio peremit eos, inscio Davide patre meo: *nempe* Abnerum filium Ner ducem exercitûs Israelis, & Amasam Jetheris filium ducem exercitûs Judæ. 33 * Et revertatur sanguis eorum in caput Joabi & in caput seminis ejus in perpetuum: Davidi verò & semini ejus, domui, ac solio ipsius sit pax æterna à Dño. 34 Ascendens itaque Benaja Jojadæ filius, irruit in eum & interfecit eum, deinde sepultus est in sepulchro suo in deserto. 35 Tum præposuit rex Salomon ejus loco Benajam Jojadæ filium exercitui: & Sadoc sacerdotem constituit rex loco Abitharis. 36 Deinde mittens rex accersivit Semei, dixítque ad eum; Extrue tibi domum in Jerusalem, ibique maneto, & inde ne egrediaris huc illuc: 37 Nam quo die egressus fueris, transieríſque torrentem Cedron, certissimè scias te morte plectendum: & sanguis tuus erit super caput tuum. 38 Et ait Semei ad regem, Recta est sententia quam pronuntiâsti domine mi rex, ita facturus est servus tuus: sedítque Semei in Jerusalem diebus multis. 39 Post tres autem annos fugientibus duobus servis Semei ad Achis Maachæ filium regem Gath, indicaverunt Semei & dixerunt ei, Ecce servi tui sunt in Gath. 40 Quapropter surrexit Semei, stratóque asino suo profectus est * in Gath ad Achis, ut quæreret servos suos: profectus est inquam Semei, & reduxit servos suos ex Gath. 41 Cúmque nuntiâssent regi Salomoni, profectum esse Semei ex Jerusalē in Gath, ac rediisse; 42 Mittens rex advocavit Semei, dixítq; ad eum; Nonne jurejurando astrinxi te per Dñm, téque obtestatus sum, ac dixi; Quacunque die egressus fueris ex Hierusalē, & transieris torrentem Cedron, certissimè scias te morte plectendum: & tu respondisti, Recta est sententia, ita sum facturus?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * فدخل بنايا إلى مذبح الرب * وقال له * قال لك الملك * أخرج من ههنا * فقال * لا * ولكن ههنا
31 أموت * فأخبر بنايا الملك بذلك * أن يواب قال * لا أخرج من موضعي * فقال له الملك * اصنع به
32 كما قال أقتله في ذلك الموضع * واصرف الدم الذي سفك يواب عني وعن بيت أبي * بل يصير
الرب دمه في عنقه * لأنه لقي رجلين أبر منه وأتقى * وما أبقى * وقتلهما بالسيف * ولم يعلم
33 داود أبي بذلك * أبنار بن نار صاحب حربة شاول * وعسا بن يأثار * وصير الرب دمهما في عنق
34 يواب * وأعناق ذريته إلى الأبد * أما داود أبي * وبنوه وملكه يسلم أمام الرب إلى الأبد * فصعد
35 بنايا بن يوياداع ولقيه وقتله * ودفن في مقبرته في البرية * وصير سليمان الملك بنايا بن يوياداع
36 بدله في الحرب * وأما صادوق الحبر فصيره الملك بدل أبيثار * ثم أرسل الملك إلى سمعي وقال
37 له * ابن لك بيتا في أورشليم واسكنه * ولا تخرج من هناك إلى موضع من المواضع * واعلم أن
38 في اليوم الذي تخرج وتجوز وادي قدرون * تيقن أنك تموت * ويكون دمك في عنقك * قال
سمعي للملك * نعم ما قلت أيها الملك * وكذلك يفعل عبدك * وسكن سمعي في أورشليم
39 أياما كثيرة * ومن بعد ثلاثة سنين هرب لسمعي عبدان إلى أخيش بن معك ملك جات *
40 فأخبر سمعي وقيل له * عبداك في جات * فقام سمعي وأسرج دابته * وطلب إلى أخيش لأجل
41 عبديه * فدخل سمعي جات وأتى بعبديه * وأخبر سليمان الملك أن سمعي خرج من أورشليم
42 إلى جات وعاد * فأرسل الملك ودعا بسمعي وقال * أليس قد أقسمت عليك بالرب * وحلفتك
وحرجتك * وأشهدتك وقلت لك أن في اليوم الذي تخرج من أورشليم وتعبر وادي قدرون
أعلم أنك مقتول * وقلت نعم ما رأيت أيها الملك * كذلك أفعل *

30 *Ingressus itaq; Benaja ad altare Domini, dixit ad eum, Præcipit tibi rex* dicens, *Egredere istinc. Dixit, Nequaquam, imò potiùs istic moriar. Quod cùm Benaja regi indicâsset, dixisse scilicet Joabum, Non egrediar è loco meo;* 31 *Dixit illi rex, Fac ei quemadmodum dixit, interfice eum eodem in loco, & averte sanguinem quem fudit Joab, à me & à domo patris mei.* 32 *Quin potiùs retorqueat Dominus sanguinem ejus in collum ipsius, eò quòd irruerit in duos viros se justiores ac religiosiores, nec pepercerit, sed occiderit eos gladio, id ignorante Davide patre meo;* nempe *Abnerum filium Ner portitorem lanceæ Saulis, & Amasam Jatharis filium.* 33 *Retorqueatque Dominus sanguinem utriusque in collum Joabi & colla prosapiæ ejus in æternum: David autem pater meus, & filii ejus, ac regnum ipsius sint incolumes coram Domino in perpetuum.* 34 *Ascendens igitur Benaja Jojadæ filius irruit in eum & occîdit eum, sepultusque est in sepulchro suo in deserto.* 35 *Et constituit Salomon rex Benajam Jojadæ filium loco ipsius in bello: Sadoc verò sacerdotem sufficit rex Abithari.* 36 *Tum mittens rex ad Semei, dixit illi, Extrue tibi domum in Jerusalem, & in ea commorare, & inde ne egrediaris ad ullum uspiam locorum.* 37 *Et scito, quacunque die egredieris & torrentem Cedron excedes, certò* inquam *scito te moriturum: & sanguis tuus erit in collum tuum.* 38 *Dixit Semei ad regem, Optimè locutus es O rex, & ita faciet servus tuus. Habitavit ergò Semei in Jerusalem diebus multis.* 39 *Post tres autem annos aufugientibus duobus servis Semei ad Achis Machæ filium, regem Gath, nuntiatum fuit Semei, dictumque ad eum, Duo servi tui sunt in Gath.* 40 *Quare surgens Semei, ephippium indidit jumento suo, rogavitque Achis pro servis suis; & ingressus Semei in Gath reduxit servos suos.* 41 *Nuntiatum est autem Salomoni regi quòd Semei egressus esset è Jerusalem ad Gath, rediissetque.* 42 *Tum rex mittens accersivit Semei, & dixit, Annon adjuravi te per Dominum, juramento constrinxeram, hortatus atque obtestatus fueram, ac dixeram tibi quòd quacunque die egredereris è Jerusalem, excederésque torrentem Cedron, nôsses te occisum iri? Tu verò dixeras Optimum est quod decrevisti; O rex, ita faciã.*

, præceptum & , DOMINI juſjurandum cuſtodiſti non quare Et
43 ומדוע לא שמרת את שבעת יהוה ואת המצוה
noſti Tu : Simhi ad rex Dixitque ? te ſuper præcepi quod
44 אשר צויתי עליך: ויאמר המלך אל שמעי אתה ידעת את
: meo patri David feciſti quod , tuum cor novit quod , malum omne
כל הרעה אשר ידע לבבך אשר עשית לדוד אבי
rex Et .tuum caput in tuū malum DOMINUS reddidit &
45 והשיב יהוה את רעתך בראשך: והמלך
DOMINI facies ad ſtabilis ſit David thronus & , benedictus Selomoh
שלמה ברוך וכסא דוד יהיה נכון לפני יהוה
; Jehojadah filio Benajahu rex præcepit Et .ſeculum in uſque
46 עד עולם: ויצו המלך את בניהו בן יהוידע
eſt confirmatum regnum Et .eſt mortuus & ,eum in irruit &,eſt egreſſus &
ויצא ויפגע בו וימת והממלכה נכונה
.Selomoh manu in
ביד שלמה:

CAP. III. ג

accepit & ,Ægypti regi Parhoh Selomoh eſt conjunctus affinitate Et
1 ויתחתן שלמה את פרעה מלך מצרים ויקח
cum conſummare uſque ,David civitatem in eā adduxit & ,Parhoh filiam
את בת פרעה ויביאה אל עיר דוד עד כלתו
Jeruſalaim murum & ,DOMINI domum & ,ſuam domum ædificare
לבנות את ביתו ואת בית יהוה ואת חומת ירושלם
erat ædificata nō quia,excelſis in immolantes populus Attamen .circumquaque
2 סביב: רק העם מזבחים בבמות כי לא נבנה
Selomoh dilexit Et .illos dies ad uſque DOMINI nomini domus
3 בית לשם יהוה עד הימים ההם: ויאהב שלמה
ipſe excelſis in tantū :ſui patris David ſtatutis in ambulando DOMINUM
את יהוה ללכת בחקות דוד אביו רק בבמות הוא
, ibi immolandum ad Ghibhon in rex ivit Et ſuffiens & ,immolans
4 מזבח ומקטיר: וילך המלך גבענה לזבח שם
Selomoh fecit aſcendere aſcenſiones Mille .magnum excelſum ipſum quia
כי היא הבמה הגדולה אלף עלות יעלה שלמה
Selomoh ad DOMINUS eſt viſus Ghibhon In .illud altare ſuper
5 על המזבח ההוא: בגבעון נראה יהוה אל שלמה
.tibi dabo quid Poſtula : Deus dixitque , noctis ſomnio in
בחלום הלילה ויאמר אלהים שאל מה אתן לך:
meo patre David tuo ſervo cum feciſti Tu : Selomoh Dixitque
6 ויאמר שלמה אתה עשית עם עבדך דוד אבי
,juſtitia in &,veritate in tuas facies ad ambulavit ſicut magnā miſericordiā
חסד גדול כאשר הלך לפניך באמת ובצדקה
magnam miſericordiam ei cuſtodiſti & ,tecum cordis rectitudine in &
ובישרת לבב עמך ותשמר לו את החסד הגדול
.hanc diem ſecundū ejus thronū ſuper ſedentē filium ei dediſti & ,iſtam
הזה ותתן לו בן ישב על כסאו כיום הזה:
tuum ſervum feciſti regnare tu meus Deus DOMINE nunc Et
7 ועתה יהוה אלהי אתה המלכת את עבדך
.ingredi & ,egredi ſcio nec ,parvus puer ego & : meo patre David pro
תחת דוד אבי ואנכי נער קטן לא אדע צאת ובא:
qui ,multi populi ,elegiſti quem , tui populi medio in tuus ſervus Et
8 ועבדך בתוך עמך אשר בחרת עם רב אשר
tuo ſervo Dabiſque .multitudine præ ſupputabitur nec numerabitur non
9 לא ימנה ולא יספר מרב: ונתת לעבדך
bonum inter intelligendum ad , tuum populum judicandum ad audiens cor
לב שמע לשפט את עמך להבין בין טוב
? iſtum gravem tuum populum judicare poterit quis quia : malum ad
לרע כי מי יוכל לשפט את עמך הכבד הזה:
Selomoh poſtulaverat quòd ; Adonai oculis in verbum fuit bonum Et
10 וייטב הדבר בעיני אדני כי שאל שלמה את
.hoc verbum
הדבר הזה:

Verſio VUL.LAT.

43 Quarè ergò non cuſtodîſti juſjurandū
Dñi, & præceptū ꝙ
44 præceperā tibi? Dixitq; rex
ad Semei; Tu nôſti omne
malū, cujus tibi conſcium eſt
cor tuum, quod feciſti David
patri meo: reddidit Dominus
malitiam tuam in caput
45 tuum. Et rex Salomon benedictus,
& thronus David erit
ſtabilis coram Domino uſque
46 in ſempiternum. Juſſit itaque
rex Banajæ filio Jojadæ: qui
egreſſus, percuſſit eum, &
mortuus eſt.

CAP. III.

1 COnfirmatum eſt igitur regnum
in manu Salomonis, &
affinitate conjunctus eſt Pharaoni
regi Ægypti: accepit
namq; filiam ejus, & adduxit
in civitatem David, donec
compleret ædificans domum
ſuā, & domū Dñi, & murū
2 Jeruſalem per circuitum. Attamen
populus immolabat in
excelſis: non enim ædificatū
erat templum nomini Dñi
3 uſque in diem illum. Dilexit
autem Salomon Dñm, ambulans
in præceptis David patris
ſui, excepto quòd in excelſis
immolabat, & accendebat
4 thymiama. Abiit itaque in
Gabaon, ut immolaret ibi: illud
quippe erat excelſum
maximū: mille hoſtias in holocauſtū
obtulit Salomon ſuper
altare illud in Gabaon.
5 Apparuit autem Dominus Salomoni
per ſomnium nocte,
dicens; Poſtula quod vis ut
6 dem tibi. Et ait Salomon; Tu
feciſti cum ſervo tuo David
patre meo miſericordiā magnam,
ſicut ambulavit in conſpectu
tuo in veritate, & juſtitia,
& recto corde tecum:
cuſtodîſti ei miſericordiam
tuam grandem, & dediſti ei
filium ſedentem ſuper thronū
7 ejus, ſicut eſt hodié. Et nunc,
Domine Deus, tu regnare feciſti
ſervum tuum pro David
patre meo: ego autē ſum puer
parvulus, & ignorans egreſſū
8 & introitum meum. Et ſervꝰ
tuus in medio eſt populi, quē
elegiſti, populi infiniti, qui
numerari & ſupputari non
9 poteſt præ multitudine. Dabis
ergò ſervo tuo cor docile, ut
populum tuum judicare poſſit,
& diſcernere inter bonum
& malum: quis enim poterit
judicare populū iſtū, populū
10 tuū hunc multū? Placuit ergò
ſermo corā Dño, quòd Salomon
poſtulâſſet hujuſcemodi
rem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

Οὕτως θυγάτηρ Φαραὼ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς πόλεως
Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησεν
αὐτῇ· τότε ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν.
ϗ Σαλωμὼν ἀνέφερε (η) τρεῖς ἐν τῷ ἐνιαυτῷ
ὁλοκαυτώσεις ϗ εἰρηνικὰς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
ὃ ᾠκοδόμησε τῷ κυρίῳ, ϗ ἐθυμία
ἐνώπιον κυρίου, ϗ συνετέλεσε τὸν
οἶκον. ϗ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ (θ) καθεσταμένοι
ἐπὶ τὰ ἔργα τοῦ Σαλωμὼν, τρεῖς χιλιάδες
ϗ ἑξακόσιοι ἐπιστάται (ι) τοῦ λαοῦ
τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, ϗ ᾠκοδόμησε τὴν
Ἀσσοὺρ, ϗ τὴν Μαγδὼ, ϗ τὴν (κ) Γαζὲρ,
ϗ τὴν (λ) Βαιθωρὼν ἐπάνω, ϗ τὰ Βαλαάθ.
πλὴν μετὰ τὸ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν τὸν οἶκον
τοῦ κυρίου, ϗ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ
κύκλῳ, μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τὰς πόλεις
ταύτας. ϗ ἐν τῷ ἔτι (μ) Δαυὶδ ζῆν,
ἐνετείλατο τῷ Σαλωμὼν, λέγων, Ἰδοὺ μετὰ
σοῦ Σεμεῒ υἱὸς Γηρὰ υἱὸς (ν) τοῦ σπέρματος
τοῦ Ἰεμινὶ ἐκ Χεβρών. οὗτος (ξ) κατηράσατό με
κατάραν ὀδυνηρὰν ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐπορευόμην
εἰς παρεμβολάς· ϗ αὐτὸς κατέβαινεν εἰς
(ο) ἀπαντήν μοι ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, ϗ ὤμοσα
αὐτῷ κατὰ τοῦ κυρίου, λέγων, Εἰ θανατωθήσεται
ἐν ῥομφαίᾳ. ϗ νῦν μὴ ἀθωώσῃς
αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ φρόνιμος (π) σύ·
ϗ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, ϗ κατάξεις τὴν
36 πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου. (ρ) Καὶ ἐκάλεσεν
ὁ βασιλεὺς τὸν Σεμεῒ, ϗ εἶπεν
αὐτῷ, (σ) Ὠκοδόμησον σεαυτῷ οἶκον ἐν
Ἱερουσαλὴμ ϗ κάθου ἐκεῖ, ϗ οὐκ ἐξελεύσῃ
37 ἐκεῖθεν οὐδαμοῦ. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
(τ) ἐξόδου σου ϗ διαβήσῃ τὸν (υ) χειμάῤῥουν
Κέδρων, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ
ἀποθανῇ· τὸ αἷμά σου ἔσται ἐπὶ τὴν κεφαλήν
σου. ϗ ὥρκισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν
38 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ εἶπε Σεμεῒ πρὸς τὸν
βασιλέα, Ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας κύριέ
μου βασιλεῦ· (φ) οὕτω ποιήσει ὁ δοῦλός
σου. ϗ ἐκάθισε Σεμεῒ ἐν Ἱερουσαλὴμ τρία
39 ἔτη. Καὶ ἐγενήθη (χ) μετὰ τὰ τρία ἔτη, ϗ
ἀπέδρασαν δύο δοῦλοι (†) τοῦ Σεμεῒ πρὸς (ψ)
Ἀγχοὺς υἱὸν Μααχὰ βασιλέα Γέθ. ϗ ἀπηγγέλη
τῷ Σεμεῒ, λέγοντες, Ἰδοὺ οἱ δοῦλοί σου
40 ἐν Γέθ. Καὶ ἀνέστη Σεμεῒ ϗ ἐπέσαξε τὴν
ὄνον αὐτοῦ, ϗ ἐπορεύθη εἰς Γὲθ πρὸς (ω)
Ἀγχοὺς τοῦ ἐκζητῆσαι τοὺς δούλους αὐτοῦ. ϗ
ἐπορεύθη Σεμεῒ, ϗ ἤγαγε τοὺς δούλους αὐτοῦ
41 ἐκ Γέθ. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες,
Ὅτι ἐπορεύθη Σεμεῒ ἐξ Ἱερουσαλὴμ
εἰς Γὲθ, ϗ (α) ἀνέστρεψε τοὺς δούλους αὐτοῦ.
42 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ϗ ἐκάλεσε
τὸν Σεμεῒ, ϗ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Οὐχὶ ὥρκισά
σε κατὰ τοῦ κυρίου, ϗ ἐπεμαρτυράμην
σοι, λέγων, Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐξέλθῃς ἐξ Ἱερουσαλὴμ,
ϗ πορευθῇς εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερὰ,
γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ (β) ἀποθανῇ;
43 Καὶ τί ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὸν ὅρκον (γ) κυρίου,
ϗ τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετειλάμην κατὰ σοῦ;

Sic filia Pharao aſcendit de civitate
David in domum ſuam,
quam ædificaverat ei: tunc ædificavit
arcem. Et Salomon offerebat
tres in anno holocauſtoſes,
& pacificas ſuper altare,
quod ædificaverat Domino, &
adolebat coram Domino. Et conſummavit
domum. Et hi ſunt
principes, qui erant præpoſiti ſuper
opera ipſius Salomon, ter mille
& ſexcenti præſides populi facientium
opera. Et ædificavit Aſſur,
& Magdo, & Gazer, & Bethoron
ſuperiorem, & Ballath.
Verùm, poſtquàm ipſe ædificâſſet
domum Domini, & murum Hieruſalem
in circuitu; poſt hæc
ædificavit civitates iſtas. Et dum
adhuc David viveret, mandavit
Salomoni, dicens; Ecce tecum Semei
filius Gera filius ſeminis Jemini
de Chebron. Hic maledixit
me maledictionem acerbam,
in qua die egrediebar in caſtra.
Et ipſe deſcendit in obviàm mihi
ſuper Jordanem: & juravi
ei per Dominum, dicens; Si occidetur
in gladio. Et nunc non juſtificabis
eum: quoniam vir prudens
tu: & cognoſces, quæ facies
ei: & deduces canitiem ejus
in ſanguine ad infernum. Et vocavit 36
rex Semei, & dixit ei; Ædifica
tibi domum in Hieruſalem,
& ſede ibi, & non egredîeris
indè uſquàm. Et erit, in die 37
exitûs tui, & tranſieris torrentem
Cedron; cognoſcens cognoſces,
quia morte morîeris: ſanguis
tuus erit ſuper caput tuum.
Et adjuravit eum rex in die illa.
Et dixit Semei ad regem; Bonum 38
eſt verbum, quod locutus es, domine
mi rex. Sic faciet ſervus tuus.
Et ſedit Semei in Hieruſalem
tres annos. Et factum eſt 39
poſt tres annos, & aufugerunt
duo ſervi Semei ad Anchus filium
Maacha regem Geth. Et annuntiatum
eſt Semei, dicentes;
Ecce ſervi tui in Geth. Et ſurrexit 40
Semei, & inſtravit aſinam
ſuam, & ivit in Geth ad Anchꝰ
ad exquirendū ſervos ſuos.
Et ivit Semei & duxit ſervos
ſuos è Geth. Et nuntiatū eſt Salomon, 41
dicentes; Quia ivit Semei
de Hieruſalem in Geth, &
reduxit ſervos ſuos. Et miſit 42
rex, & vocavit Semei, & dixit
ad eum; Nonne adjuravi te
per Dominum, & conteſtatus
ſum tibi, dicens; In quacunque
die exieris de Hieruſalem, & iveris
in dextra, vel in ſiniſtra;
cognoſcens cognoſces, quia morte
(d) morieris? Et quid, quòd 43
non cuſtodîſti juramentum Domini,
& mandatum, quod mandavi
contra te?

MS.A. (η) τρεῖς τῷ (θ) κατεσταμένοι (ι) τῷ λαῷ (κ) Ἀζὲρ, (λ) Βαιθωρὼθ (μ) ζῆν Δαυὶδ, (ν) σπέρματος (ξ) καὶ ἠράσατό (ο) ἀπάντησιν (π) εἶ σύ. (ρ) Καὶ ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσεν τὸν (σ) Οἰκοδόμησον (τ) ἐξοδίας σου (υ) χειμάῤῥουν (φ) οὕτως (χ) μετὰ τρία (†) τῷ (ψ) Ἀγχὶς (ω) Ἀγχὶς (α) ἐπέστρεψεν (β) ἀποθανῇ; καὶ εἶπάς μοι, Ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκουσα. Καὶ τί (γ) τοῦ κυρίου,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

43 ומא דין לא נטרתא ית שבועתא דיי וית תפקדתא די פקדית עלך: ואמר מלכא לשמעי
44 את ידעתא ית כל בישתא די ידע לבך דעבדתא לדוד אבא ואתיב יי ית בישתך ברישך:
45 ומלכא שלמה בריך וכורסי מלכותא דדוד יהי מתקן קדם יי עד עלמא: ופקיד מלכא
46 ית בניהו בר יהוידע ונפק ושליט ביה וקטליה ומלכותא אתקנת בידא דשלמה:

ג

1 ואתחתן שלמה בפרעה מלכא דמצרים ודבר ית בת פרעה ואיתיה לקרתא דדוד עד
דשיצי למבני ית ביתיה וית בית מקדשא דיי וית שורא דירושלם סחור סחור: לחוד 2
עמא מדבחין על במתא ארי לא אתבני בית לשמא דיי עד יומיא האנון: ורחים שלמה 3
ית פולחנא דיי למהך בקימי דוד אבוהי לחוד על במתא הוא מדבח ומסיק בוסמין:
ואזל מלכא לגבעון לדבחא תמן ארי היא במתא רבתא אלף עלון אסיק שלמה על 4
מדבחא ההוא: בגבעון אתגלי יי לשלמה בחלמא דליליא ואמר יי שאל מה אתן 5
לך: ואמר שלמה את עבדתא עם עבדך דוד אבא טיבו רבא כמא דהליך קדמך 6
בקושטא ובזכו ובתריצות לבא עמך ונטרת ליה ית טיבותא רבתא הדא ויהבת ליה בר
יתיב על כורסיה כיומא הדין: וכען יי אלהי אנת אמליכתא ית עבדך חולף דוד אבא ואנא 7
עולים זעיר לית אנא ידע למפק ולמיעל: ועבדך בגו עמך די אתרעיתא עמא סגיאה די לא 8
יתמנון ולא יתספרון מסגי: ותתין לעבדך לבא שמיע למדן ית עמך לאפרשא בין טב לביש 9
ארי מן יכול למדן ית עמך הדין: ושפר פתגמא קדם יי ארי שאל שלמה ית 10
פתגמא הדין:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ut quid non cuſtodîſti juramentum Domini, & præceptum quod præ- 43
cepi tibi? Et dixit rex ad Simghi: Tu nôſti omne malum quod novit cor 44
tuum, quod feciſti David patri meo: et *reddet* Dñs malum tuum in ca-
put tuum. Et rex Selomoh ſit benedictus, et ſolium regni David ſtabile an- 45
te Dñm uſq; in ſeculum. Et præcepit rex Benajah filio Jehojadagh, et exiit, 46
et exercuit poteſtatem in illum, et occîdit illum. Et regnum confirmatum
eſt in manu Selomoh.

CAP. III.

Et affinitate junctus eſt Selomoh cum Parghoh rege Miſzraim, et acce- 1
pit filiam Parghoh et adduxit illam in civitatē David, quoad finiſſet ædi-
ficare domum ſuam, et domum ſanctuarii Dñi, et murum Jeruſalem circū-
circa. Veruntamen populꝰ ſacrificabat ſup excelſa; quia nō ædificata erat 2
domus nomini Dñi uſq; ad dies illos. Et amavit Selomoh cultum Dñi am- 3
bulando in decreto David patris ſui: veruntamen ſuper excelſa ipſe ſacri-
ficabat, et adolebat aromata. Et ivit rex in Gibghon ad ſacrificandum ibi, 4
quia illud erat excelſum magnum: mille holocauſta obtulit Selomoh ſu-
per altare illud. In Gibghon revelatus eſt Dñs Selomoh in ſomnio noctis, 5
et dixit illi Dñs, Pete quid dabo tibi. Et dixit Selomoh: Tu feciſti cum 6
ſervo tuo David patre meo miſericordiam magnam, ſicut ambulavit ante
te in veritate et juſtitia, et in rectitudine cordis ante te; ſervâſti illi mi-
ſericordiam magnam hanc, et dediſti illi filium ſedentem ſuper ſolium ejus
ſicut hodie. Et nunc Dñe Deus me: tu regnare feciſti ſervū tuū pro David 7
patre meo: et ego puer ſum parvꝰ; non ego ſcio egredi et ingredi. Et ſervꝰ 8
tuus [*eſt*] in medio populi *tui* quem voluiſti, populi multi, *qui* non ſup-
putabuntur nec numerabuntur præ multitudine. Des igitur ſervo tuo cor 9
intelligens ad judicandum populum tuum, ad diſcernendum inter bonum et
malum: quia quis poterit judicare populum multum hunc? Et placuit ver- 10
bum ante Dominum, quòd rogâſſet Selomoh rem iſtam.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible] ܢܦܪܘܫ ܒܝܬ ܛܒܬܐ ܠܒܝܫܬܐ. ܡܢܘ ܓܝܪ ܡܫܟܚ ܠܡܕܢ ܠܥܡܟ ܗܢܐ ܪܒܐ. * ܘܫܦܪ 10
ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܕܫܐܠ ܫܠܝܡܘܢ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ.

Cur non cuſtodîſti juramentum Domini, & 43
præceptum quod præcepi tibi? Dixit etiā rex 44
ad Semei, Tu conſcius es totius mali quod novit
cor tuum te commiſiſſe in Davidem patrē
meum: retorſit ergò Dominus malum tuum
in caput tuum: Rex autem Salomon ſit 45
benedictus, & ſolium Davidis firmum ſit in
perpetuum coram Domino. Deinde præ- 46
cepit rex Benajæ Jojadæ filio, qui egreſſus irruit
in eum ita ut moreretur.

CAP. III.

Itaque confirmato regno in manu Salomonis, 1
factus eſt Salomon gener Pharaonis regis
Ægypti: accipiens enim filiam Pharaonis
introduxit eam in civitatem Davidis, antequam
abſolviſſet ædificium domûs ſuæ, &
domûs Domini, & murorum Jeruſalem circumquaque.
Tantummodo populus ſacrifi- 2
cabant ſuper altaria, quia nondum extructa
fuerat domus nomini Domini uſque ad dies
illos. Dilexit autem Salomon Dominum, 3
ambulando in inſtitutis Davidis patris ſui:
duntaxat ſuper altaria ſacrificabat, & incenſa
ponebat. Ibat etiam rex ad Gebaon, ut 4
ibi ſacrificaret; illud enim erat præcipuum
altare: mille holocauſta ſacrificabat Salomon
ſuper illud altare quod erat in Gebaon. Tunc 5
apparuit Dominus Salomoni in viſione nocturna,
& dixit ei Deus, Poſtula quod dem
tibi. Reſpondit Salomon, Tu proſequutus 6
es Davidem patrem meum favore maximo,
quemadmodum ambulavit coram te cum æquitate
& fide, & cum rectitudine cordis ambulavit
coram te: & ſervâſti illi gratiā hanc
ingentem, & conceſſiſti ei filium ſedentem
ſuper ſolium ejus, ut hodiernâ die *cernitur*.
Nunc igitur Domine Deus, *quandoquidem* 7
tu regnare feciſti ſervum tuum loco Davidis
patris mei, ego verò puer ſum parvus, ignarus
egrediendi & ingrediendi inter populum
tuum quem elegiſti, Populum copioſiſſi- 8
mum qui præ multitudine ſua nec numerari
nec ſupputari *poteſt*; Da ſervo tuo cor do- 9
cile ad judicandum populum tuum, & diſcernendum
inter bonum ac malum: quis enim
poſſet judicare populum tuum, populum
hunc maximum? Placuit ſermo iſte 10
Domino, cùm poſtulâſſet Salomon rem hujuſcemodi:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 * فلماذا لم تحفظ ما امرتك وتعديت على اليمين التي حلفت بالرب * ثم قال الملك لسمعي * قد 44
45 عرفت السر الذي ارتكبت من داوود ابي * فرد الرب سرك على راسك * فاما سليمان الملك
46 فيكون مباركا * ومنبر داوود يكون مصلحا امام الرب الى الابد * فامر الملك بنايا بن يوياداع *
فاخرجه الى خارج وقتله * * الفصل الثالث *
1 * وصلح الملك لسليمن وثبت سلطانه * وخاتن سليمان ملك مصر * وتزوج ابنة فرعون * وادخلها
منزله الذي في قرية داوود * قبل ان يتم بناء بيت الرب * وقبل ان يتم بناء سور اورشليم
2 * واما الشعب فكانوا يقربون ذبايحهم على المذابح * لانه لم يكن بني بيت لاسم الرب الى تلك
3 الايام * واحب سليمان الرب واشتاق ان يسير في طرق داوود ابيه * ولكنه كان يقرب القرابين
4 على المذابح ويبخر البخور * وانطلق الملك الى جبعون ليقرب هناك قرابين * لانه انما كان المذبح
العظيم في ذلك الموضع * وكان سليمان يقرب على المذبح الذي كان بجبعون الف ذبيحة
5 * فظهر الرب لسليمان في روياء الليل وقال له * اطلب ما احببت لاعطيك * قال سليمان * انت 6
يا رب انعمت على داوود ابي النعمة العظيمة * لانه سار بين يديك بالايمان والحق * ولزم العدل
بين يديك وصح قلبه * فحفظت له هذه النعمة العظيمة * ورزقته ابنا يجلس على منبره كاليوم
7 * والآن يا ربي والاهي * انت صيرت عبدك ملكا بعد داوود ابيه * وانا حدث صغير السن * ولا
8 اعرف كيف ادخل واخرج وادبر الشعب الذي اخترت * لانه شعب عظيم * لا يحصي ولا يعد
9 لكثرته * اعط عبدك قلبا حكيما يحكم لشعبك بالعدل * وان افهم الخير والشر * والا
10 فمن يقدر ان يحكم لشعبك هذا العظيم * فرضي الرب قول سليمان * حيث طلب
هذا الامر *

Quare ergò non obſervâſti quod præce- 43
peram tibi, et tranſgreſſus es juſjurandum
quod per Dominum juraveras? Tum di- 44
xit rex ad Semei, Jam nôſti crimen quod
perpetrâſti in Davidem patrem meū: Jam
reflexit Dominus crimen tuum in caput
tuum: Rex autem Salomon ſit benedictus, 45
& thronus Davidis ſit ſtabilis in æter-
num coram Domino. Præcepit itaque rex 46
Banaiæ filio Jojadæ, qui eduxit eum fo-
ràs, & interfecit illum.

CAP. III.

IGitur ſtabilito regno Salomonis, et con- 1
firmato ejus imperio, affinitatem contraxit
Salomon cum rege Ægypti, conjugem
duxit filiam Pharaonis, & introduxit
eam in ædes ſuas quæ erant in civitate
Davidis, antequam abſolviſſet ædificium
domûs Domini, & antequā abſolviſſet æ-
dificiū murorū Jeruſalē. At verò populus 2
offerebant ſacrificia ſua ſuper altaria, eò
quòd nondum extructa eſſet domus nomi-
ni Domini ad eos uſque dies. Amavit au- 3
tem Salomon Dominum, optavitque ambu-
lare in itineribus Davidis patris ſui: at-
tamen offerebat ſacrificia, & thus ado-
lebat ſuper altaria. Præterea contulit ſe 4
rex in Gabaon, ad offerendum ibi ſacrifi-
cia, quoniam altare maximum erat in eo
loco: Offerebat autē Salomon ſuper altare
quod erat in Gabaon, mille victimas. Qua- 5
propter apparens Dominꝰ Salomoni in vi-
ſione nocturna, dixit ad eum, Pete quic-
quid volueris ut dem tibi. Ait Salomon, 6
Tu O Domine, uſus es ergà Davidem pa-
trem meum ſummo beneficio, eò quòd am-
bulaverit coram te fideliter ac veraciter,
æquitatem perpetuò exercuerit corā te, et
integra fuerit mens ejus; idcirco ſervâſti
ei tantam benevolentiam, & dediſti ei fi-
lium ſedentem ſuper thronum ejus, ut ho-
diè. Jam verò O Domine Deus meus; 7
tu regem conſtituiſti ſervum tuum poſt
Davidem patrem ſuum: ego verò juve-
nis ſum teneræ ætatis, nec ſcio quomodo
ingredi & egredi debeam, & gubernare
populum quem elegiſti: Nam populus 8
ingens eſt, qui neque numerari neque
cenſeri poteſt ob multitudinem ſuā. Con- 9
cede ſervo tuo cor ſapiens, ut judicium
exerceat populo tuo cum æquitate, &
ut intelligam bonum ac malum: alioquin
qui valeat judicare populum tuum
hunc ingentem. Gratus atque jucundus 10
Domino fuit ſermo Salomonis, ubi rem
iſtam poſtulavit.

, præceptum & , DOMINI jusjurandum cuſtodiſti non quare Et
וּמַדּוּעַ לֹא שָׁמַרְתָּ אֵת שְׁבֻעַת יְהוָה וְאֶת־הַמִּצְוָה 43
noſti Tu : Simhi ad rex Dixitque ? te ſuper præcepi quod
אֲשֶׁר־צִוִּיתִי עָלֶיךָ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־שִׁמְעִי אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת 44
: meo patri David feciſti quod , tuum cor novit quod , malum omne
כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר יָדַע לְבָבְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְדָוִד אָבִי
rex Et . tuum caput in tuū malum DOMINUS reddidit &
וְהֵשִׁיב יְהוָה אֶת־רָעָתְךָ בְּרֹאשֶׁךָ: וְהַמֶּלֶךְ 45
DOMINI facies ad ſtabilis ſit David thronus & , benedictus Selomoh
שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ וְכִסֵּא דָוִד יִהְיֶה נָכוֹן לִפְנֵי יְהוָה
; Jehojadah filio Benajahu rex præcepit Et . ſeculum in uſque
עַד־עוֹלָם: וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־בְּנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע 46
eſt confirmatum regnum Et . eſt mortuus & , eum in irruit & , eſt egreſſus &
וַיֵּצֵא וַיִּפְגַּע־בּוֹ וַיָּמֹת וְהַמַּמְלָכָה נָכוֹנָה
. Selomoh manu in
בְּיַד־שְׁלֹמֹה:

CAP. III. ג

accepit & , Ægypti regi Parhoh Selomoh eſt conjunctus affinitate Et
וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה אֶת־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַיִּקַּח 1
cum conſummare uſque , David civitatem in eā adduxit & , Parhoh filiam
אֶת־בַּת־פַּרְעֹה וַיְבִיאֶהָ אֶל־עִיר דָּוִד עַד כַּלֹּתוֹ
Jeruſalaim murum & , DOMINI domum & , ſuam domum ædificare
לִבְנוֹת אֶת־בֵּיתוֹ וְאֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־חוֹמַת יְרוּשָׁלִַם
erat ædificata nō quia , excelſis in immolantes populus Attamen . circumquaque
סָבִיב: רַק הָעָם מְזַבְּחִים בַּבָּמוֹת כִּי לֹא־נִבְנָה 2
Selomoh dilexit Et . illos dies ad uſque DOMINI nomini domus
בַיִת לְשֵׁם יְהוָה עַד הַיָּמִים הָהֵם: וַיֶּאֱהַב שְׁלֹמֹה 3
ipſe excelſis in tantū : ſui patris David ſtatutis in ambulando DOMINUM
אֶת־יְהוָה לָלֶכֶת בְּחֻקּוֹת דָּוִד אָבִיו רַק בַּבָּמוֹת הוּא
, ibi immolandum ad Ghibhon in rex ivit Et . ſuffiens & , immolans
מְזַבֵּחַ וּמַקְטִיר: וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ גִּבְעֹנָה לִזְבֹּחַ שָׁם 4
Selomoh fecit aſcendere aſcenſiones Mille . magnum excelſum ipſum quia
כִּי־הִיא הַבָּמָה הַגְּדוֹלָה אֶלֶף עֹלוֹת יַעֲלֶה שְׁלֹמֹה
Selomoh ad DOMINUS eſt viſus Ghibhon In . illud altare ſuper
עַל הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא: בְּגִבְעוֹן נִרְאָה יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה 5
. tibi dabo quid Poſtula : Deus dixitque , noctis ſomnio in
בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שְׁאַל מָה אֶתֶּן־לָךְ:
meo patre David tuo ſervo cum feciſti Tu : Selomoh Dixitque
וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אַתָּה עָשִׂיתָ עִם־עַבְדְּךָ דָוִד אָבִי 6
, juſtitia in & , veritate in tuas facies ad ambulavit ſicut magnā miſericordiā
חֶסֶד גָּדוֹל כַּאֲשֶׁר הָלַךְ לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבִצְדָקָה
magnam miſericordiam ei cuſtodiſti & , tecum cordis rectitudine in &
וּבְיִשְׁרַת לֵבָב עִמָּךְ וַתִּשְׁמָר־לוֹ אֶת־הַחֶסֶד הַגָּדֹל
. hanc diem ſecundū ejus thronū ſuper ſedentē filium ei dediſti & , iſtam
הַזֶּה וַתִּתֶּן־לוֹ בֵן יֹשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ כַּיּוֹם הַזֶּה:
tuum ſervum feciſti regnare tu meus Deus DOMINE nunc Et
וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהָי אַתָּה הִמְלַכְתָּ אֶת־עַבְדְּךָ 7
. ingredi & , egredi ſcio nec , parvus puer ego & : meo patre David pro
תַּחַת דָּוִד אָבִי וְאָנֹכִי נַעַר קָטֹן לֹא אֵדַע צֵאת וָבֹא:
qui , multi populi , elegiſti quem , tui populi medio in tuus ſervus Et
וְעַבְדְּךָ בְּתוֹךְ עַמְּךָ אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ עַם־רָב אֲשֶׁר 8
tuo ſervo Dabiſque . multitudine præ ſupputabitur nec numerabitur non
לֹא־יִמָּנֶה וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב: וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ 9
bonum inter intelligendum ad , tuum populum judicandum ad audiens cor
לֵב שֹׁמֵעַ לִשְׁפֹּט אֶת־עַמְּךָ לְהָבִין בֵּין־טוֹב
? iſtum gravem tuum populum judicare poterit quis quia : malum ad
לְרָע כִּי מִי יוּכַל לִשְׁפֹּט אֶת־עַמְּךָ הַכָּבֵד הַזֶּה:
Selomoh poſtulaverat quòd ; Adonai oculis in verbum fuit bonum Et
וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי אֲדֹנָי כִּי שָׁאַל שְׁלֹמֹה אֶת־ 10
. hoc verbum
הַדָּבָר הַזֶּה:

Verſio VUL. LAT.

43 Quarè ergò non cuſtodiſti juſjurandū Dñi, & præceptū quod præceperā tibi? 44 Dixitq; rex ad Semei; Tu nôſti omne malū, cujus tibi conſcium eſt cor tuum, quod feciſti David patri meo: reddidit Dominus malitiam tuam in caput 45 tuum. Et rex Salomon benedictus, & thronus David erit ſtabilis coram Domino uſque 46 in ſempiternum. Juſſit itaque rex Banajæ filio Jojadæ: qui egreſſus, percuſſit eum, & mortuus eſt.

CAP. III.

1 Confirmatum eſt igitur regnum in manu Salomonis, & affinitate conjunctus eſt Pharaoni regi Ægypti: accepit namq; filiam ejus, & adduxit in civitatem David, donec compleret ædificans domum ſuā, & domū Dñi, & murū 2 Jeruſalem per circuitum. Attamen populus immolabat in excelſis: non enim ædificatū erat templum nomini Dñi 3 uſque in diem illum. Dilexit autem Salomon Dñm, ambulans in præceptis David patris ſui, excepto quòd in excelſis immolabat, & accendebat 4 thymiama. Abiit itaque in Gabaon, ut immolaret ibi: illud quippe erat excelſum maximū: mille hoſtias in holocauſtū obtulit Salomon ſuper altare illud in Gabaon. 5 Apparuit autem Dominus Salomoni per ſomnium nocte, dicens; Poſtula quod vis ut 6 dem tibi. Et ait Salomon; Tu feciſti cum ſervo tuo David patre meo miſericordiā magnam, ſicut ambulavit in conſpectu tuo in veritate, & juſtitia, & recto corde tecum: cuſtodiſti ei miſericordiam tuam grandem, & dediſti ei filium ſedentem ſuper thronū 7 ejus, ſicut eſt hodiè. Et nunc, Domine Deus, tu regnare feciſti ſervum tuum pro David patre meo: ego autē ſum puer parvulus, & ignorans egreſſū 8 & introitum meum. Et ſervᵒ tuus in medio eſt populi, quē elegiſti, populi infiniti, qui numerari & ſupputari non 9 poteſt præ multitudine. Dabis ergò ſervo tuo cor docile, ut populum tuum judicare poſſit, & diſcernere inter bonum & malum: quis enim poterit judicare populū iſtū, populū 10 tuū hunc multū? Placuit ergò ſermo corā Dño, quòd Salomon poſtulâſſet hujuſcemodi rem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

Οὕτως θυγάτηρ Φαραὼ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ· τότε ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν. ϗ Σαλωμὼν ἀνέφερε (η) τρεῖς ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ὁλοκαυτώσεις ϗ εἰρηνικὰς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ᾠκοδόμησε τῷ κυρίῳ, ϗ ἐθυμία ἐνώπιον κυρίου, ϗ συνετέλεσε τὸν οἶκον. ϗ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ (θ) καθεσταμένοι ἐπὶ τὰ ἔργα τοῦ Σαλωμὼν, τρεῖς χιλιάδες ϗ ἑξακόσιοι ἐπιστάται (ι) τοῦ λαοῦ τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, ϗ ᾠκοδόμησε τὴν Ἀσσοὺρ, ϗ τὴν Μαγδὼ, ϗ τὴν (κ) Γαζὲρ, ϗ τὴν (λ) Βαιθωρὼν ἐπάνω, ϗ τὰ Βαλαάθ. πλὴν μετὰ τὸ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν τὸν οἶκον τοῦ κυρίου, ϗ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ κύκλῳ, μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τὰς πόλεις ταύτας. ϗ ἐν τῷ ἔτι (μ) Δαυὶδ ζῆν, ἐνετείλατο τῷ Σαλωμὼν, λέγων, Ἰδοὺ μετὰ σοῦ Σεμεῒ υἱὸς Γηρὰ υἱὸς (ν) τοῦ σπέρματος τοῦ Ἰεμινὶ ἐκ Χεβρών. οὗτος (ξ) κατηράσατό με κατάραν ὀδυνηρὰν ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς· ϗ αὐτὸς κατέβαινεν εἰς (ο) ἀπαντήν μοι ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, ϗ ὤμοσα αὐτῷ κατὰ τοῦ κυρίου, λέγων, Εἰ θανατωθήσεται ἐν ῥομφαίᾳ. ϗ νῦν μὴ ἀθωώσῃς αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ φρόνιμος (π) σύ· ϗ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, ϗ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου. 36 (ρ) Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τὸν Σεμεῒ, ϗ εἶπεν αὐτῷ, (σ) Ὠκοδόμησον σεαυτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ ϗ κάθου ἐκεῖ, ϗ οὐκ ἐξελεύσῃ 37 ἐκεῖθεν οὐδαμοῦ. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς (τ) ἐξόδου σου ϗ διαβήσῃ τὸν (υ) χείμαρρον Κέδρων, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ· τὸ αἷμά σου ἔσται ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου. ϗ ὥρκισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν 38 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ εἶπε Σεμεῒ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας κύριέ μου βασιλεῦ· (φ) οὕτω ποιήσει ὁ δοῦλός σου. ϗ ἐκάθισε Σεμεῒ ἐν Ἱερουσαλὴμ τρία 39 ἔτη. Καὶ ἐγενήθη (χ) μετὰ τὰ τρία ἔτη, ϗ ἀπέδρασαν δύο δοῦλοι (†) τοῦ Σεμεῒ πρὸς (ψ) Ἀγχοῦς υἱὸν Μααχὰ βασιλέα Γέθ. ϗ ἀπηγγέλη τῷ Σεμεῒ, λέγοντες, Ἰδοὺ οἱ δοῦλοί σου 40 ἐν Γέθ. Καὶ ἀνέστη Σεμεῒ ϗ ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ, ϗ ἐπορεύθη εἰς Γὲθ πρὸς (ω) Ἀγχοῦς τοῦ ἐκζητῆσαι τοὺς δούλους αὐτοῦ. ϗ ἐπορεύθη Σεμεῒ, ϗ ἤγαγε τοὺς δούλους αὐτοῦ 41 ἐκ Γέθ. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες, Ὅτι ἐπορεύθη Σεμεῒ ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γὲθ, ϗ (α) ἀνέστρεψε τοὺς δούλους αὐτοῦ. 42 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ϗ ἐκάλεσε τὸν Σεμεῒ, ϗ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Οὐχὶ ὥρκισά σε κατὰ τοῦ κυρίου, ϗ ἐπεμαρτυράμην σοι, λέγων, Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐξέλθῃς ἐξ Ἱερουσαλὴμ, ϗ πορευθῇς εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερὰ, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ (β) ἀποθανῇ; 43 Καὶ τί ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὸν ὅρκον (γ) κυρίου, ϗ τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετειλάμην κατὰ σοῦ;

Sic filia Pharao aſcendit de civitate David in domum ſuam, quam ædificaverat ei: tunc ædificavit arcem. Et Salomon offerebat tres in anno holocauſtoſes, & pacificas ſuper altare, quod ædificaverat Domino, & adolebat coram Domino. Et conſummavit domum. Et hi ſunt principes, qui erant præpoſiti ſuper opera ipſius Salomon, ter mille & ſexcenti præſides populi facientium opera. Et ædificavit Aſſur, & Magdo, & Gazer, & Bethoron ſuperiorem, & Ballàth. Verùm, poſtquàm ipſe ædificârat domum Domini, & murum Hieruſalem in circuitu; poſt hæc ædificavit civitates iſtas. Et dum adhuc David viveret, mandavit Salomoni, dicens; Ecce tecum Semei filius Gera filius ſeminis Jemini de Chebron. Hic maledixit me maledictionem acerbam, in qua die egrediebar in caſtra. Et ipſe deſcendit in obviàm mihi ſuper Jordanem: & juravi ei per Dominum, dicens; Si occidetur in gladio. Et nunc non juſtificabis eum: quoniam vir prudens tu: & cognoſces, quæ facies ei: & deduces canitiem ejus in ſanguine ad infernum. 36 Et vocavit rex Semei, & dixit ei; Ædifica tibi domum in Hieruſalem, & ſede ibi, & non egredieris indè uſquàm. 37 Et erit, in die exitûs tui, & tranſieris torrentem Cedron; cognoſcens cognoſces, quia morte morieris: ſanguis tuus erit ſuper caput tuum. Et adjuravit eum rex in die illa. 38 Et dixit Semei ad regem; Bonum eſt verbum, quod locutus es, domine mi rex. Sic faciet ſervus tuus. Et ſedit Semei in Hieruſalem tres annos. 39 Et factum eſt poſt tres annos, & aufugerunt duo ſervi Semei ad Anchus filium Maacha regem Geth. Et annuntiatum eſt Semei, dicentes; Ecce ſervi tui in Geth. 40 Et ſurrexit Semei, & inſtravit aſinam ſuam, & ivit in Geth ad Anchᵒ ad exquirendū ſervos ſuos. Et ivit Semei & duxit ſervos ſuos è Geth. 41 Et nuntiatū eſt Salomon, dicentes; Quia ivit Semei de Hieruſalem in Geth, & reduxit ſervos ſuos. 42 Et miſit rex, & vocavit Semei, & dixit ad eum; Nonne adjuravi te per Dominum, & conteſtatus ſum tibi, dicens; In quacumque die exieris de Hieruſalem, & iveris in dextra, vel in ſiniſtra; cognoſcens cognoſces, quia morte (d) morieris? 43 Et quid, quòd non cuſtodîſti juramentum Domini, & mandatum, quod mandavi contra te?

MS. A. (η) τρεῖς τῷ (θ) κατεσταμένοι (ι) τῷ λαῷ (κ) Ἀζὲρ, (λ) Βαιθωρὼθ (μ) ζῆν Δαυὶδ, (ν) σπέρματος (ξ) κατηράσατό (ο) ἀπάντησιν (π) εἶ σύ. (ρ) Καὶ ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσεν τὸν (σ) Οἰκοδόμησον (τ) ἐξοδίας σου (υ) χειμάρρουν (φ) οὕτως (χ) μετὰ τρία (†) τῷ (ψ) Ἀγχὶς (ω) Ἀγχὶς (α) ἐπέστρεψεν (β) ἀποθανῇ; καὶ εἶπάς μοι, Ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκουσα. Καὶ τί (γ) τοῦ κυρίου,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

43 וּמָא דֵין לָא נְטַרְתָּא יַת שְׁבוּעֲתָא דַיְיָ וְיַת תַּפְקֵידְתָּא דִי פַקֵּידִית עֲלָךְ: וַאֲמַר מַלְכָּא לְשִׁמְעִי
44 אַתְּ יְדַעְתָּא יַת כָּל בִּישְׁתָא דִי יְדַע לִבָּךְ דַעֲבַדְתָּא לְדָוִד אַבָּא וְיָתֵיב יְיָ יַת בִּישְׁתָךְ בְּרֵישָׁךְ:
45 וּמַלְכָּא שְׁלֹמֹה בְּרִיךְ וְכוּרְסֵי מַלְכוּתָא דְדָוִד יְהֵי מְתַקַּן קֳדָם יְיָ עַד עָלְמָא: וּפַקֵּיד מַלְכָּא
46 יַת בְּנָיָהוּ בַּר יְהוֹיָדָע וּנְפַק וּשְׁלֵיט בֵּיהּ וְקַטְלֵיהּ וּמַלְכוּתָא אִתְקְנַת בִּידָא דִשְׁלֹמֹה:

ג

1 וְאִתְחַתַּן שְׁלֹמֹה בְּפַרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וּדְבַר יַת בַּת פַּרְעֹה וְאַיְתְיַהּ לְקַרְתָּא דְדָוִד עַד
2 דְשֵׁיצֵי לְמִבְנֵי יַת בֵּיתֵיהּ וְיַת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְיַת שׁוּרָא דִירוּשְׁלֵם סְחוֹר סְחוֹר: לְחוֹד
3 עַמָּא מְדַבְּחִין עַל בָּמָתָא אֲרֵי לָא אִתְבְּנֵי בֵיתָא לִשְׁמָא דַיְיָ עַד יוֹמַיָּא הָאִנּוּן: וּרְחֵים שְׁלֹמֹה
יַת פּוּלְחָנָא דַיְיָ לְמֵיזַל בִּגְזֵירַת דָּוִד אֲבוּהִי לְחוֹד עַל בָּמָתָא הוּא מְדַבַּח וּמַסֵּיק בּוּסְמִין:
4 וַאֲזַל מַלְכָּא לְגִבְעוֹן לְדַבָּחָא תַמָּן אֲרֵי הִיא בָּמְתָא רַבְּתָא אֲלַף עֲלָוָן יַסֵּיק שְׁלֹמֹה עַל
5 מַדְבְּחָא הַהוּא: בְּגִבְעוֹן אִתְגְּלִי יְיָ לִשְׁלֹמֹה בְּחֶלְמָא דְלֵילְיָא וַאֲמַר יְיָ שְׁאַל מָה אֶתֵּן לָךְ:
6 וַאֲמַר שְׁלֹמֹה אַתְּ עֲבַדְתְּ עִם עַבְדָּךְ דָּוִד אַבָּא טֵיבוּ רַבָּא כְּמָא דִי הֲלִיךְ קֳדָמָךְ בִּקְשׁוֹט
וּבִזְכוּ וּבְתַקִּיפוּת לִבָּא עִמָּךְ וּנְטַרְתְּ לֵיהּ יַת טֵיבוּתָא רַבְּתָא הָדָא וִיהַבְתְּ לֵיהּ בַּר יָתֵיב עַל
7 כּוּרְסֵי מַלְכוּתֵיהּ כְּיוֹמָא הָדֵין: וּכְעַן יְיָ אֱלָהִי אַתְּ אַמְלֵיכְתָּא יַת עַבְדָּךְ חֲלַף דָּוִד אַבָּא וַאֲנָא
8 עוּלֵים זְעֵיר לָא יְדַעְנָא לְמִפַּק וּלְמֵיעַל: וְעַבְדָּךְ בְּגוֹ עַמָּךְ דִּי אִתְרְעִיתָא עַם סַגִּי דְלָא
9 יִתְמְנוּן וְלָא יִתְחַשְׁבוּן מִסְּגֵי: וְתִתֵּן לְעַבְדָּךְ לִבָּא שְׁמִיעַ לְמֵידַן יַת עַמָּךְ לְאַפְרָשָׁא בֵּין טַב לְבִישׁ
10 אֲרֵי מַן יְכוֹל לְמֵידַן יַת עַמָּךְ סַגִּיאָה הָדֵין: וּשְׁפַר פִּתְגָמָא קֳדָם יְיָ אֲרֵי שְׁאַל שְׁלֹמֹה יַת
פִּתְגָמָא הָדֵין:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

43 Et ut quid non cuſtodîſti juramentum Domini, & præceptum quod præcepi tibi? 44 Et dixit rex ad Simghi: Tu nôſti omne malum quod novit cor tuum, quod feciſti David patri meo: et *reddet* Dñs malum tuum in caput tuum. 45 Et rex Selomoh ſit benedictus, et ſolium regni David ſtabile ante Dñm uſq; in ſeculum. 46 Et præcepit rex Benajah filio Jehojadagh, et exiit, et exercuit poteſtatem in illum, et occîdit illum. Et regnum confirmatum eſt in manu Selomoh.

CAP. III.

1 Et affinitate junctus eſt Selomoh cum Parghoh rege Miſzraim, et accepit filiam Parghoh et adduxit illam in civitatē David, quoad finîſſet ædificare domum ſuam, et domum ſanctuarii Dñi, et murum Jeruſalem circū circa. 2 Veruntamen populᵒ ſacrificabat ſup excelſa; quia non ædificata erat domus nomini Dñi uſq; ad dies illos. 3 Et amavit Selomoh cultum Dñi ambulando in decreto David patris ſui: veruntamen ſuper excelſa ipſe ſacrificabat, et adolebat aromata. 4 Et ivit rex in Gibghon ad ſacrificandum ibi; (quia illud erat excelſum magnum;) mille holocauſta obtulit Selomoh ſuper altare illud. 5 In Gibghon revelatus eſt Dñs Selomoh in ſomnio noctis: et dixit illi Dñs, Pete quid dabo tibi. 6 Et dixit Selomoh: Tu feciſti cum ſervo tuo David patre meo miſericordiam magnam, ſicut ambulavit coram te in veritate et juſtitia, et in rectitudine cordis ante te; et ſervâſti illi miſericordiam magnam hanc, et dediſti illi filium ſedentem ſuper ſolium ejus ſicut hodie. 7 Et nunc, tu O Deus meᵒ, tu regnare feciſti ſervum tuum pro David patre meo: et ego puer parvᵒ; non ego ſcio egredi et ingredi. 8 Et ſervᵒ tuus [*eſt*] in medio populi tui quem voluiſti, populi multi, qui non ſupputabitur neque numerabitur præ multitudine. 9 Des igitur ſervo tuo cor intelligens ad judicandū populum tuum, ad diſcernendum inter bonum et malum: nam quis poterit judicare populum tuum multum hunc? 10 Et placuit verbum ante Dominum, quòd rogâſſet Selomoh rem iſtam.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 * ܡܛܠ ܡܢܐ ܠܐ ܢܛܪܬ ܡܘܡܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܦܘܩܕܢܐ ܕܦܩܕܬܟ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܫܡܥܝ.
44 ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܟܠܗ ܒܝܫܬܐ ܕܝܕܥ ܠܒܟ ܕܥܒܕܬ ܠܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܘܐܗܦܟ ܡܪܝܐ ܒܝܫܬܟ
45 ܒܪܫܟ. * ܘܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܢܗܘܐ ܒܪܝܟ. ܘܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ ܢܗܘܐ ܡܬܩܢ ܩܕܡ
46 ܡܪܝܐ ܠܥܠܡ. * ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܠܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. ܘܢܦܩ ܦܓܥ ܒܗ. ܘܡܝܬ.

* ܩܦܐܠܐܘܢ * ܓ *

1 * ܘܐܫܬܪܪܬ ܡܠܟܘܬܐ ܒܐܝܕܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܗܘܐ ܫܠܝܡܘܢ ܚܬܢܐ ܠܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ.
ܘܢܣܒ ܒܪܬܗ ܕܦܪܥܘܢ. ܘܐܥܠܗ ܠܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܥܕܡܐ ܕܫܠܡ ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܗ.
2 ܘܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܫܘܪܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܚܕܪܝܢ. * ܒܪܡ ܥܡܐ ܡܕܒܚܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܐܓܘܪܐ.
3 ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܬܒܢܝ ܗܘܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. * ܘܐܚܒ
ܫܠܝܡܘܢ ܠܡܪܝܐ. ܘܗܠܟ ܒܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܒܪܡ ܥܠ ܐܓܘܪܐ
4 ܡܕܒܚ ܗܘܐ ܘܡܣܩ ܒܣܡܐ. * ܘܐܙܠ ܡܠܟܐ ܠܓܒܥܘܢ. ܠܡܕܒܚܘ ܬܡܢ. ܡܛܠ ܕܗܝ
ܗܘܬ ܐܓܘܪܐ ܪܒܬܐ. ܐܠܦ ܥܠܘܬܐ ܡܕܒܚ ܗܘܐ ܫܠܝܡܘܢ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܗܘ ܕܒܓܒܥܘܢ.
5 * ܘܐܬܚܙܝ ܡܪܝܐ ܠܫܠܝܡܘܢ ܒܚܙܘܐ ܕܠܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܐܠ. ܡܢܐ ܐܬܠ
6 ܠܟ. * ܘܐܡܪ ܫܠܝܡܘܢ. ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܥܡ ܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܛܝܒܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܐܝܟ ܕܗܠܟ
ܩܕܡܝܟ ܒܩܘܫܬܐ ܘܒܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܒܬܪܝܨܘܬ ܠܒܐ ܥܡܟ. ܘܢܛܪܬ ܠܗ ܗܕܐ
7 ܛܝܒܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܝܗܒܬ ܠܗ ܒܪܐ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ. ܐܝܟ ܝܘܡܢܐ. * ܘܗܫܐ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܐ. ܐܢܬ ܐܡܠܟܬ ܠܥܒܕܟ ܚܠܦ ܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܘܐܢܐ ܛܠܝܐ ܐܢܐ ܙܥܘܪܐ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ
8 ܠܡܦܩ ܘܠܡܥܠ. * ܘܥܒܕܟ ܒܓܘ ܥܡܟ ܕܓܒܝܬ. ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܕܠܐ ܡܬܡܢܐ. ܘܠܐ ܡܬܚܫܒ
9 ܡܢ ܣܘܓܐܗ. * ܗܒ ܠܥܒܕܟ ܠܒܐ ܫܡܘܥܐ ܠܡܕܢ ܠܥܡܟ. ܘܠܡܦܪܫܘ ܒܝܬ
10 ܛܒܬܐ ܠܒܝܫܬܐ. ܡܢܘ ܓܝܪ ܡܫܟܚ ܠܡܕܢ ܠܥܡܟ ܗܢܐ ܪܒܐ. * ܘܫܦܪܬ
ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܟܕ ܫܐܠ ܫܠܝܡܘܢ ܡܠܬܐ ܗܕܐ.

43 Cur non cuſtodîſti juramentum Domini, & præceptum quod præcepi tibi? 44 Dixit etiā rex ad Semei, Tu conſcius es totius mali quod novit cor tuum te commiſiſſe in Davidem patrē meum: retorſit ergò Dominus malum tuum in caput tuum: 45 Rex autem Salomon ſit benedictus, & ſolium Davidis firmum ſit in perpetuum coram Domino. 46 Deinde præcepit rex Benajæ Jojadæ filio, qui egreſſus irruit in eum ita ut moreretur.

CAP. III.

1 Itaque confirmato regno in manu Salomonis, factus eſt Salomon gener Pharaonis regis Ægypti: accipiens enim filiam Pharaonis introduxit eam in civitatem Davidis, antequam abſolviſſet ædificium domûs ſuæ, & domûs Domini, & murorum Jeruſalem circumquaque. 2 Tantummodo populus ſacrificabant ſuper altaria, quia nondum extructa fuerat domus nomini Domini uſque ad dies illos. 3 Dilexit autem Salomon Dominum, ambulando in inſtitutis Davidis patris ſui: duntaxat ſuper altaria ſacrificabat, & incenſa ponebat. 4 Ibat etiam rex ad Gebaon, ut ibi ſacrificaret; illud enim erat præcipuum altare: mille holocauſta ſacrificabat Salomon ſuper illud altare quod erat in Gebaon. 5 Tunc apparuit Dominus Salomoni in viſione nocturna, & dixit ei Deus, Poſtula quod dem tibi. 6 Reſpondit Salomon, Tu proſequutus es Davidem patrem meum favore maximo, quemadmodum ambulavit coram te cum æquitate & fide, & cum rectitudine cordis ambulavit coram te: & ſervâſti illi gratiā hanc ingentem, & conceſſiſti ei filium ſedentem ſuper ſolium ejus, ut hodiernâ die *cernitur*. 7 Nunc igitur Domine Deus, *quandoquidem* tu regnare feciſti ſervum tuum loco Davidis patris mei, ego verò puer ſum parvus, ignarus egrediendi & ingrediendi inter populum tuum quem elegiſti, 8 Populum copioſiſſimum qui præ multitudine ſua nec numerari nec ſupputari *poteſt*; 9 Da ſervo tuo cor docile ad judicandum populum tuum, & diſcernendum inter bonum ac malum: quis enim poſſet judicare populum tuum, populum hunc maximum? 10 Placuit ſermo iſte Domino, cùm poſtulâſſet Salomon rem hujuſcemodi:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 * فلماذا لم تحفظ ما امرتك * وتعديت على اليمين التي حلفت بالرب * ثم قال الملك لسمعي * قد
44 عرفت السر الذي ارتكبت من داوود ابي * فرد الرب سرك علي راسك * فاما سليمان الملك
45 فيكون مباركا * ومنبر داوود يكون مصلحا امام الرب الي الابد * فامر الملك بنايا بن يوياداع *
46 فاخرجه الي خارج وقتله *

* الفصل الثالث *

1 * وصلح الملك لسليمن وثبت سلطانه * وختن سليمان ملك مصر * وتزوج ابنة فرعون * وادخلها
منزله الذي في قرية داوود * قبل ان يتم بناء بيت الرب * وقبل ان يتم بناء سور اورشليم
2 * واما الشعب فكانوا يقربون ذبايحهم على المذابح * لانه لم يكن بني بيت لاسم الرب الي تلك
3 الايام * واحب سليمان الرب واشتاق ان يسير في طرق داوود ابيه * ولكنه كان يقرب القرابين
4 على المذابح وبخر البخور * وانطلق الملك الي جبعون ليقرب هناك قرابين * لانه انما كان المذبح
العظيم في ذلك الموضع * وكان سليمان يقرب علي المذبح الذي كان بجبعون الف ذبيحة
5 6 * فظهر الرب لسليمان في رويا الليل وقال له * اطلب ما احببت لاعطيك * قال سليمان * انت
يا رب انعمت على داوود ابي النعمة العظيمة * لانه سار بين يديك بالايمان والحق * ولزم العدل
بين يديك * وصح قلبه * فحفظت له هذه النعمة العظيمة * ورزقته ابنا يجلس على منبره كاليوم
7 * والان يا ربي والاهي * انت صيرت عبدك ملكا بعد داوود ابيه * وانا حدث صغير السن * ولا
8 اعرف كيف ادخل واخرج وادبر الشعب الذي اخترت * لانه شعب عظيم * لا يحصي ولا يعد
9 لكثرته * اعط عبدك قلبا حكيما يحاكم لشعبك بالعدل * وان افهم الخير والشر * والا
10 فمن يقدر ان يحكم لشعبك هذا العظيم * فرضي الرب قول سليمان وسر * حيث طلب
هذا الامر *

43 Quare ergò non obſervâſti quod præceperam tibi, et tranſgreſſus es juſjurandum quod per Dominum juraveras? 44 Tum dixit rex ad Semei, Jam nôſti crimen quod perpetrâſti in Davidem patrem meū: Jam reflexit Dominus crimen tuum in caput tuum: 45 Rex autem Salomon ſit benedictus, & thronus Davidis ſit ſtabilis in æternum coram Domino. 46 Præcepit itaque rex Benaiæ filio Jojadæ, qui eduxit eum foràs, & interfecit illum.

CAP. III.

1 Igitur ſtabilito regno Salomonis, et confirmato ejus imperio, affinitatem contraxit Salomon cum rege Ægypti, conjugem duxit filiam Pharaonis, & introduxit eam in ædes ſuas quæ erant in civitate Davidis, antequam abſolviſſet ædificium domûs Domini, & antequā abſolviſſet ædificiū murorū Jeruſalē. 2 At verò populus offerebant ſacrificia ſua ſuper altaria, eò quòd nondum extructa eſſet domus nomini Domini ad eos uſque dies. 3 Amavit autem Salomon Dominum, optavitque ambulare in itineribus Davidis patris ſui: attamen offerebat ſacrificia, & thus adolebat ſuper altaria. 4 Præterea contulit ſe rex in Gabaon, ad offerendum ibi ſacrificia, quoniam altare maximum erat in eo loco: Offerebat autē Salomon ſuper altare quod erat in Gabaon, mille victimas. 5 Quapropter apparens Dominᵒ Salomoni in viſione nocturna, dixit ad eum, Pete quicquid volueris ut dem tibi. 6 Ait Salomon, Tu O Domine, uſus es ergà Davidem patrem meum ſummo beneficio, eò quòd ambulaverit coram te fideliter ac veraciter, æquitatem perpetuò exercuerit corā te, et integra fuerit mens ejus; idcirco ſervâſti ei tantam benevolentiā, & dediſti ei filium ſedentem ſuper thronum ejus, ut hodiè. 7 Jam verò O Domine & Deus meus; tu regem conſtituiſti ſervum tuum poſt Davidem patrem ſuum: ego verò juvenis ſum teneræ ætatis, nec ſcio quomodo ingredi & egredi debeam, & gubernare populum quem elegiſti: 8 Nam populus ingens eſt, qui neque numerari neque recenſeri poteſt ob multitudinem ſuā. 9 Concede ſervo tuo cor ſapiens, ut judicium exerceat populo tuo cum æquitate, & ut intelligam bonum ac malum: alioquin quis valeat judicare populum tuum hunc ingentem. 10 Gratus atque jucundus Domino fuit ſermo Salomonis, ubi rem iſtam poſtulavit.

non & , hoc verbum poſtulâſti quod eo Pro :eum ad Deus Dixitque
11 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלָיו יַעַן אֲשֶׁר שָׁאַלְתָּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא־
poſtulâſti neque opulentiam tibi poſtulâſti nec ,multos dies tibi poſtulâſti
שָׁאַלְתָּ לְּךָ יָמִים רַבִּים וְלֹא־שָׁאַלְתָּ לְּךָ עֹשֶׁר וְלֹא שָׁאַלְתָּ
audiendũ ad intelligere tibi poſtulâſti & ;tuorum inimicorum animam
נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ וְשָׁאַלְתָּ לְּךָ הָבִין לִשְׁמֹעַ
cor tibi dedi ecce :tua verba juxta feci Ecce :judicium
12 מִשְׁפָּט׃ הִנֵּה עָשִׂיתִי כִּדְבָרֶיךָ הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ לֵב
te poſt & ,tui facies ad fuerit non tu ſicut ut , intelligens & ,ſapiens
חָכָם וְנָבוֹן אֲשֶׁר כָּמוֹךָ לֹא־הָיָה לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ
dedi poſtulâſti non quod etiam Et .tu ſicut ſit ſurrecturus non
13 לֹא־יָקוּם כָּמוֹךָ׃ וְגַם אֲשֶׁר לֹא־שָׁאַלְתָּ נָתַתִּי
vir tu ſicut fuerit non ut , gloriam etiam ,opulentiam etiam , tibi
לָךְ גַּם־עֹשֶׁר גַּם־כָּבוֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כָמוֹךָ אִישׁ
meis viis in ambulaveris ſi Et .tuis diebus omnibus reges inter
14 בַּמְּלָכִים כָּל־יָמֶיךָ׃ וְאִם תֵּלֵךְ בִּדְרָכַי
David ambulavit ſicut , mea præcepta & , mea ſtatuta cuſtodiendum ad
לִשְׁמֹר חֻקַּי וּמִצְוֺתַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִיד
ſomniũ ecce & ,Selomoh evigilavit Et .tuos dies longos faciã &,tuꝰ pater
15 אָבִיךָ וְהַאַרַכְתִּי אֶת־יָמֶיךָ׃ וַיִּקַץ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם
,DOMINI fœderis arcæ facies ad ſtetit & , Jeruſalaim in venit Et
וַיָּבוֹא יְרוּשָׁלַםִ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה
univerſis convivium fecit & ,pacifica fecitque ,aſcenſiones fecit aſcendere &
וַיַּעַל עֹלוֹת וַיַּעַשׂ שְׁלָמִים וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־
,regem ad meretrices mulieres duæ venerunt Tunc .ſuis famulis
16 עֲבָדָיו׃ אָז תָּבֹאנָה שְׁתַּיִם נָשִׁים זֹנוֹת אֶל־הַמֶּלֶךְ
ego,mi domine me In : una mulier Dixitque .ejus facies ad ſteterunt &
17 וַתַּעֲמֹדְנָה לְפָנָיו׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאַחַת בִּי אֲדֹנִי אֲנִי
.domo in ea cum peperi & : una domo in habitantes iſta mulier &
וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת יֹשְׁבֹת בְּבַיִת אֶחָד וָאֵלֵד עִמָּהּ בַּבָּיִת׃
: hæc mulier etiam peperit & ,me parere tertia die in fuit Et
18 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְלִדְתִּי וַתֵּלֶד גַּם־הָאִשָּׁה הַזֹּאת
duas præter ,domo in nobiſcum alienus non ; pariter nos &
וַאֲנַחְנוּ יַחְדָּו אֵין־זָר אִתָּנוּ בַּבַּיִת זוּלָתִי שְׁתַּיִם־
quia ; nocte hujus mulieris filius eſt mortuus Et .domo in nos
19 אֲנַחְנוּ בַּבָּיִת׃ וַיָּמָת בֶּן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת לָיְלָה אֲשֶׁר
meum filium tulit & , nocte media in ſurrexit Et .eum ſuper jacuit
20 שָׁכְבָה עָלָיו׃ וַתָּקָם בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּקַּח אֶת־בְּנִי
& : ſuo ſinu in eũ fecit jacere & ,dormiebat tua ancilla & : me apud ex
מֵאֶצְלִי וַאֲמָתְךָ יְשֵׁנָה וַתַּשְׁכִּיבֵהוּ בְּחֵיקָהּ וְאֶת־
mane in ſurrexi Et .meo ſinu in fecit jacere mortuum ſuum filium
21 בְּנָהּ הַמֵּת הִשְׁכִּיבָה בְחֵיקִי׃ וָאָקֻם בַּבֹּקֶר
,mane in eũ ad intendi Et.erat mortuus ecce &,meum filium ſugere faciendum ad
לְהֵינִיק אֶת־בְּנִי וְהִנֵּה־מֵת וָאֶתְבּוֹנֵן אֵלָיו בַּבֹּקֶר
mulier dixit Et .pepereram quem ,meus filius erat non ecce &
22 וְהִנֵּה לֹא־הָיָה בְנִי אֲשֶׁר יָלָדְתִּי׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה
hæc & ; mortuus tuꝰ filius & ,vivus meꝰ filius quia Nequaquã : altera
הָאַחֶרֶת לֹא כִי בְּנִי הַחַי וּבְנֵךְ הַמֵּת וְזֹאת
loquebatur Et .vivus meꝰ filius & , mortuus tuus filius ſed,Non : dicens
אֹמֶרֶת לֹא כִי בְּנֵךְ הַמֵּת וּבְנִי הֶחָי וַתְּדַבֵּרְנָה
,vivus meus filius Hic , dicens Hæc : rex Dixitque .regis facies ad
23 לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ זֹאת אֹמֶרֶת זֶה־בְּנִי הַחַי
,eſt mortuus tuꝰ filius ſed ,Nequaquã ; dicens hæc & :mortuus tuꝰ filius &
וּבְנֵךְ הַמֵּת וְזֹאת אֹמֶרֶת לֹא כִי בְּנֵךְ הַמֵּת
attulerunt & ;gladium mihi Capite : rex Dixitque .vivus meꝰ filius &
24 וּבְנִי הֶחָי׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ קְחוּ־לִי חָרֶב וַיָּבִאוּ
natum Dividite : rex Dixitque .regis facies ad gladium
25 הַחֶרֶב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גִּזְרוּ אֶת־הַיֶּלֶד
dimidium & , uni dimidium date & , duas in vivum
הַחַי לִשְׁנָיִם וּתְנוּ אֶת־הַחֲצִי לְאַחַת וְאֶת־הַחֲצִי
.alteri
לְאֶחָת׃

Verſio VULG. LAT.

11 Et dixit Dñs Salomoni; Quia poſtulâſti verbũ hoc, & non petiſti tibi dies multos, nec divitias, aut animas inimicorũ tuorũ, ſed poſtulâſti tibi ſapientiam ad diſcernendũ judiciũ: 12 Ecce feci tibi ſecundùm ſermones tuos, & dedi tibi cor ſapiens & intelligens, in tantũ, ut nullus ante te ſimilis tui fuerit, nec poſt te ſurrecturus ſit. 13 Sed & hæc, quæ non poſtulâſti, dedi tibi: divitias ſcilicet, & gloriam, ut nemo fuerit ſimilis tuî in regibus cunctis retrò diebus. 14 Si autem ambulaveris in viis meis, & cuſtodieris præcepta mea, & mandata mea, ſicut ambulavit pater tuus, longos faciã dies tuos. 15 Igitur evigilavit Salomon, & intellexit quod eſſet ſomniũ: cúmq; veniſſet Jeruſalem, ſtetit corã arca fœderis Dñi, & obtulit holocauſta, & fecit victimas pacificas, & grãde conviviũ univerſis famulis ſuis. 16 Tunc venerũt duæ mulieres meretrices ad regẽ, ſteterúntq; coram eo, 17 Quarũ una ait; Obſecro, mi dñe: ego & mulier hæc habitabamꝰ in domo una, & peperi apud eam in cubiculo. 18 Tertiá autem die poſtquàm ego peperi, peperit & hæc: & eramꝰ ſimul, nullúſque aliꝰ nobiſcũ in domo, exceptis nobis duabꝰ. 19 Mortuꝰ eſt autẽ filiꝰ mulieris hujꝰ nocte: dormiens quippe oppreſſit eũ. 20 Et conſurgens intempeſtæ noctis ſilentio, tulit filium meum de latere meo ancillæ tuæ dormientis, & collocavit in ſinu ſuo: ſuũ autẽ filiũ, qui erat mortuus, poſuit in ſinu meo. 21 Cúmq; ſurrexiſſẽ manè, ut darẽ lac filio meo, apparuit mortuꝰ: quem diligentiùs intuens clarâ luce, deprehendi non eſſe meũ quẽ genueram. 22 Reſpondítque altera mulier, Non eſt ita ut dicis: ſed filius tuus mortuus eſt, meus autem vivit. Econtrariò illa dicebat, Mentiris: filius quippe meus vivit, & filius tuus mortuus eſt. Atq; in hunc modũ contendebant coram rege. 23 Tunc rex ait; Hæc dicit, Filius meus vivit, & filius tuꝰ mortuus eſt. Et iſta reſpondit, Non: ſed filius tuus mortuus eſt, meus autem vivit. 24 Dixit ergò rex, Afferte mihi gladiũ. Cúmque attuliſſent gladium corã rege, 25 Dividite, inquit, infantem vivũ in duas partes, & date dimidiam partem uni, & dimidiam partem alteri.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

44 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεΐ, (δ) Σὺ οἶδας πᾶσαν τὴν κακίαν σου (ε) ἣν οἶδεν ἡ καρδία σου, ἃ ἐποίησας (ζ) Δαυὶδ τῷ πατρί μου, καὶ ἀνταπέδωκε κύριος τὴν κακίαν σου εἰς κεφαλήν σου. 45 Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν εὐλογημένος, καὶ ὁ θρόνος (η) Δαυὶδ ἔσται ἕτοιμος ἐνώπιον κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα. 46 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Βαναίᾳ υἱῷ (θ) Ἰωδαὲ, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἀνεῖλεν (ι) αὐτόν. καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν φρόνιμος σφόδρα καὶ σοφός. καὶ Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ πολλοὶ σφόδρα, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ χαίροντες. καὶ Σαλωμὼν ἦν ἄρχων ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις· καὶ ἦσαν προσφέροντες δῶρα, καὶ ἐδούλευον τῷ Σαλωμὼν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ Σαλωμὼν ἤρξατο ἀνοίγειν τὰ δυναστεύματα τοῦ Λιβάνου. καὶ αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν Θερμαὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ τοῦτο τὸ ἄριστον τῷ Σαλωμών· τριάκοντα κόροι σεμιδάλεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου κεκοπανισμένου, δέκα μόσχοι ἐκλεκτοὶ, καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκατὸν πρόβατα, ἐκτὸς ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὀρνίθων ἐκλεκτῶν νομάδων· ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ Ῥαφὶ ἕως Γάζης ἐν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάντων τῶν μερῶν αὐτοῦ κυκλόθεν. καὶ κατῴκει Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ πεποιθότες, ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ ἑορτάζοντες ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών. καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τοῦ Σαλωμών· Ἀζαρίου υἱὸς Σαδὼκ τοῦ ἱερέως, καὶ Ὀρνίου υἱὸς Νάθαν ἄρχων τῶν ἐφεστηκότων· καὶ ἔδραμεν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ Σουβὰ γραμματεὺς, καὶ Βασὶ υἱὸς Ἀχιθαλὰμ ἀναμιμνήσκων, καὶ Ἀβὶ υἱὸς Ἰωὰβ ἀρχιστράτηγος, καὶ Ἀχιρὲ υἱὸς Ἐδραῒ ἐπὶ τὰς ἄρσεις, καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τῆς αὐλαρχίας καὶ ἐπὶ τοῦ πλινθίου, καὶ Καχοὺρ υἱὸς Νάθαν ὁ σύμβουλος. καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες τοκάδες ἵπποι εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἵππων. καὶ ἦν ἄρχων ἐν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως ὁρίων Αἰγύπτου. καὶ Σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα ἐν Ἱερουσαλήμ. 2 Πλὴν ὁ λαὸς ἦσαν θυμιῶντες (κ) ἐπὶ τοῖς ὑψηλοῖς, ὅτι οὐκ ᾠκοδομήθη οἶκος (λ) τῷ κυρίῳ ἕως τοῦ νῦν. 3 Καὶ ἠγάπησε Σαλωμὼν τὸν κύριον, πορεύεσθαι ἐν τοῖς προστάγμασι Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, πλὴν ἐν τοῖς (μ) ὑψηλοῖς ἔθυε καὶ ἐθυμία.

Et dixit rex ad Semei; Tu noſti omne malum tuum, quod novit cor tuum, quæ feciſti David patri meo: & retribuit Dominus malum tuum in caput tuum. 44 *Et rex Salomon benedictus: & thronus David erit paratus coram Domino in ſeculum.* 45 *Et mandavit rex Salomon Banææ filio Jodæ: & egreſſus eſt, & ſuſtulit illum. Et fuit rex Salomon prudens valdè, & ſapiens. Et Juda & Iſrael multi valdè, tanquàm arena, quæ ſuper mare, in multitudine, comedentes, & bibentes, & (e)gaudentes. Et Salomon erat princeps in omnibus (f) regnis. Et erant offerentes dona, & ſerviebant Salomon omnes dies vitæ ejus. Et Salomon cœpit aperire præfecturas Libani. Et ipſe ædificavit Thermæ in deſerto. Et hoc (g) prandium Salomon: triginta cori ſimilæ, & ſexaginta cori farinæ ſubactæ: decem vituli electi, & viginti boves paſcuales, & centum oves, præter cervos, & capreas, & aves electas paſcuales: quoniam erat princeps in omni trans flumen à Raphi uſque Gazin in omnibus regibus trans flumen. Et erat ei pax ex omnibus partibus ejus in circuitu. Et habitabat Juda & Iſrael confidentes, unuſquiſque ſub vite ſua, & ſub ficu ſua, comedentes, & bibentes, & feſtivitatem celebrantes, à Dan, & uſque Berſabee omnibus diebus Salomon. (h) Et hi erant principes Salomon: Azariu filius Sadoc ſacerdotis, & Orniu filius Nathan princeps præfectorum (& cucurrit ad domum ſuam) & Suba ſcriba, & Baſa filius Achithalam commonefaciens, & Abi filius Joab princeps militiæ, & Achire filius Edrai ſuper onera, & Banæas filius Jodæ ſuper aulæ præfecturam, & ſuper plinthium, & Cachur filius Nathan conſiliarius. Et erant Salomon quadraginta mille fœtæ equæ in currus, & duodecim millia equorum. Et fuit princeps in omnibus regibus à flumine, & uſque ad terram alienigenarum, & uſque ad fines Ægypti. Et Salomon filius David regnavit ſuper Iſrael, & Juda in Hieruſalem.* 46 *Verumtamen populus erant adolentes in excelſis: quoniam non erat ædificata domꝰ Domino uſq; nunc.* 2 *Et dilexit Salomon Dominũ, eundo in præceptis David patris ſui: tantummodò in excelſis ſacrificabat, & adolebat.* 3

MS.A. (δ) Σὺ ἔγνως πᾶσαν (ε) ἣν ἔγνω ἡ (ζ) τῷ Δαυὶδ (η) Δαυὶδ ἀτοιμος (θ) Ἰωιαδαὲ, (ι) αὐτὸν, καὶ ἀπέθανεν. 1 Τῆς δὲ βασιλείας ἑδρασθείσης ἐν χειρὶ Σαλωμὼν, ἐπιγαμίαν ἐποιήσατο Σαλωμὼν πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἔλαβεν τὴν θυγατέρα Φαραὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἕως οὗ συνετέλεσεν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον ἑαυτοῦ καὶ τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ κύκλῳ. Πλὴν ὁ λαὸς ἦσαν (κ) ἐν τοῖς (λ) τῷ ὀνόματι κυρίου ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων. Καὶ ἠγάπησεν (μ) ὑψηλοῖς αὐτὸς ἔθυεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ חֲלָף דִשְׁאֶלְתָּא יַת פִּתְגָמָא הָדֵין וְלָא שְׁאֶלְתָּא לָךְ יוֹמִין סַגִיאִין וְלָא שְׁאֶלְתָּא
12 לָךְ עֻתְרָא וְלָא שְׁאֶלְתָּא נְפַשׁ בַּעֲלֵי דְבָבָךְ וּשְׁאֶלְתָּא לָךְ סַבְּרוּתָא לְמִשְׁמַע דִינָא: הָא עֲבָדִית
כְּפִתְגָמָךְ הָא יְהָבֵית לָךְ לֵב חַכִּים וְסוּכְלְתָן דִכְוָתָךְ לָא הֲוָה קֳדָמָךְ וּבָתְרָךְ לָא יְקוּם כְּוָתָךְ:
13 וְאַף דְלָא שְׁאֶלְתָּא יְהָבֵית לָךְ אַף עֻתְרָא אַף יְקָרָא דְלָא הֲוָה כְוָתָךְ גְבַר בְּמַלְכַיָא כָּל יוֹמָךְ:
14 וְאִם תְּהָךְ בְּאוֹרְחָן דְתַקְנָן קֳדָמַי לְמִטַר קְיָמַי וּפִקּוּדַי כְּמָא דַהֲלִיךְ דָוִד אֲבוּךְ וְאוֹרִיךְ יַת
15 יוֹמָךְ: וְאִתְּעַר שְׁלֹמֹה וְהָא חֶלְמָא וַאֲתָא לִירוּשְׁלֶם וְקָם קֳדָם אֲרוֹנָא קְיָמָא דַייָ וְאַסִיק
16 עֲלָוָן וְנִכֵּיס נִכְסַת קוּדְשִׁין וַעֲבַד מִשְׁתְּיָא לְכָל עַבְדוֹהִי: בְּכֵן אֲתָאָה תַּרְתֵּין נְשִׁין פּוּנְדְקָן
17 לְמֵדַן קֳדָם מַלְכָּא וְקָמָא קֳדָמוֹהִי: וַאֲמַרַת אִתְּתָא חֲדָא בְּבָעוּ רִבּוֹנִי אֲנָא וְאִתְּתָא הָדָא
18 יָתְבָן בְּבֵיתָא חֲדָא וִילֵידִית עִמַּהּ בְּבֵיתָא: וַהֲוָה בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה לְמֵלְדִי וִילֵידַת אַף
אִתְּתָא הָדָא וַאֲנַחְנָא כַּחֲדָא זַכָּאִין לֵית נוּכְרָא עִמָּנָא בְּבֵיתָא אֱלָהֵן תַּרְתֵּין אֲנַחְנָא בְּבֵיתָא:
19 20 וּמִית בַּר אִתְּתָא הָדָא בְּלֵילְיָא דִשְׁכִיבַת עֲלוֹהִי: וְקָמַת בְּגוֹ לֵילְיָא וּנְסִיבַת יַת בְּרִי מִלְוָתִי
21 וְאַמְתָךְ דָמְכָא וְאַשְׁכְּבַתֵּיהּ לְוָתַהּ וְיַת בְּרַהּ מִיתָא אַשְׁכִּיבַת לְוָתִי: וְאָקֵמִית בְּצַפְרָא לְאוֹנָקָא
22 יַת בְּרִי וְהָא מִית וְאִסְתַּכְּלִית בֵּיהּ בְּצַפְרָא וְהָא לָא הֲוָה בְּרִי דִילֵידִית: וַאֲמַרַת אִתְּתָא
אוּחֲרַנְתָּא לָא כֵן בְּרִי חַיָא וּבְרִיךְ מִיתָא וְדָא אָמְרָא לָא כֵן בְּרִיךְ מִיתָא וּבְרִי חַיָא
23 וְדִינָן קֳדָם מַלְכָּא: וַאֲמַר מַלְכָּא דָא אָמְרָא דֵין בְּרִי חַיָא וּבְרִיךְ מִיתָא וְדָא אָמְרָא לָא כֵן
24 בְּרִיךְ מִיתָא וּבְרִי חַיָא: וַאֲמַר מַלְכָּא אַיְתוֹ לִי חַרְבָּא וְאַיְתִיאוּ חַרְבָּא לִקֳדָם מַלְכָּא: וַאֲמַר
25 מַלְכָּא פְּסֻקוּ יַת רַבְיָא חַיָא לִתְרֵין גִּזְרִין וְהַבוּ פַלְגָא לַחֲדָא וּפַלְגָא לַחֲדָא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit Dominus illi, Pro eo quòd rogâſti rem iſtam, et non rogâſti tibi 11 dies multos, et non rogâſti tibi divitias, et non rogâſti animam auctorũ inimicitiarũ tuarũ: ſed rogâſti tibi intelligentiam ad audiendũ judicium. Ecce feci juxta verbũ tuũ: ecce dedi tibi cor ſapiens, et conſiderans, ita ut 12 ſicut tu, non fuerit ante te, et poſt te non ſurget ſicut tu. Et etiam quod 13 non petiſti dedi tibi, etiam divitias, etiam gloriam, ita ut non fuerit ſicut tu vir inter reges omnibus diebus tuis. Et ſi ambulaveris in viis quæ rectæ 14 ſunt ante me, cuſtodiendo decreta mea, et præcepta mea, quemadmodum ambulavit David pater tuus, prolongabo dies tuos. Et excitatus eſt Selomoh, 15 et ecce ſomnium; et venit in Jeruſalem, et ſtetit ante arcam fœderis Domini, et obtulit holocauſta, et mactavit victimam ſanctitatum, & fecit convivium omnibus ſervis ſuis. Tunc venerunt duæ mulieres tabernariæ 16 ut judicio contenderent ante regem, et ſteterunt ante illum. Et dixit mulier una, 17 Obſecro domine mi, ego et mulier hæc habitabamus in domo una, et peperi cum ea in domo. Et fuit die tertia qua peperi, peperit etiam mu- 18 lier hæc, et nos eramus ſimul *innocentes*, et non erat extraneus nobiſcum in domo, præter nos duas in domo. Et mortuus eſt filius mulieris hujus 19 nocte, quia incubuit ſuper eum. Et ſurrexit in medio noctis, et accepit fi- 20 lium meum à me (et ancilla tua dormiebat) et cubare fecit illum apud ſe, et filium ſuum mortuum cubare fecit apud me. Et ſurrexi in aurora ut 21 lactarem filium meum, et ecce [*erat*] mortuus, et contemplata ſum eum in aurora, et ecce non erat filius meus quem pepereram. Et dixit mulier alte- 22 ra, Non ita eſt, filius meus eſt vivus, et filius tuus mortuus; at hæc *illi* dixit: Non ita eſt, filius tuus mortuus eſt, et filius meus vivus: et *diſceptabant* ante regem. Et dixit rex: Hæc dicit, Hic eſt filius meus qui eſt vivus, et fi- 23 lius tuus eſt qui mortuus eſt: et iſta dicit, Non ita eſt, filiꝰ tuus eſt qui mortuus eſt, et filius meus eſt qui vivus eſt. Et dixit rex, Afferte mihi gladium: 24 et attulerunt gladium ante regem. Et dixit rex, Dividite infantem vivum in 25 *duas partes*, et date partem uni, et partem alteri.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܠܝܡܘܢ. ܡܛܠ ܕܫܐܠܬ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܘܠܐ ܫܐܠܬ ܠܟ ܥܘܬܪܐ. * 11
ܘܠܐ ܫܐܠܬ ܠܟ ܢܦܫܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܟ. ܘܠܐ ܫܐܠܬ ܠܟ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܫܐܠܬ
ܠܟ ܚܟܡܬܐ ܠܡܫܡܥ ܕܝܢܐ. * ܗܐ ܥܒܕܬ ܠܟ ܐܝܟ ܦܬܓܡܝܟ. ܗܐ ܝܗܒܬ ܠܟ ܠܒܐ 12
ܚܟܝܡܐ ܘܡܣܬܟܠܢܐ. ܕܐܟܘܬܟ ܠܐ ܗܘܐ ܩܕܡܝܟ. ܘܒܬܪܟ ܠܐ ܢܩܘܡ ܐܟܘܬܟ. * ܘܐܦ 13
ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܐܠܬ. ܝܗܒܬ ܠܟ. ܐܦ ܥܘܬܪܐ. ܐܦ ܐܝܩܪܐ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܐܟܘܬܟ ܐܢܫ ܒܡܠܟܐ.
ܒܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝܟ. * ܘܐܢ ܬܗܠܟ ܒܐܘܪܚܬܝ: ܘܬܛܪ ܦܘܩܕܢܝ ܘܢܡܘܣܝ. ܐܝܟ ܕܗܠܟ 14
ܕܘܝܕ ܐܒܘܟ. ܐܘܪܟ ܝܘܡܝܟ. * ܘܐܬܬܥܝܪ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܚܙܐ ܚܠܡܐ ܗܘ. ܘܐܬܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. 15
ܘܩܡ ܩܕܡ ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܣܩ ܥܠܘܢ. ܘܢܟܣ ܢܟܣܬܐ. ܘܥܒܕ ܡܫܬܝܐ
ܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ. * ܗܝܕܝܢ ܐܬܝ ܬܪܬܝܢ ܢܫܐ ܙܢܝܬܐ ܠܡܕܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ 16
ܫܠܝܡܘܢ. * ܘܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܡܪܝ. ܐܢܐ ܘܐܢܬܬܐ 17
ܗܕܐ ܝܬܒܢ ܒܒܝܬܐ ܚܕ. ܘܝܠܕܬ ܥܡܗ ܒܒܝܬܐ. * ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܡܢ 18
ܕܝܠܕܬ. ܝܠܕܬ ܐܦ ܗܕܐ ܐܢܬܬܐ. ܘܚܢܢ ܐܟܚܕܐ. ܘܠܝܬ ܐܢܫ ܢܘܟܪܝܐ ܥܡܢ. ܐܠܐ
ܐܢ ܬܪܬܝܢ ܒܒܝܬܐ. * ܘܡܝܬ ܒܪܗ ܕܗܕܐ ܒܠܠܝܐ. ܕܕܡܟܬ ܥܠܘܗܝ. * ܘܩܡܬ 19 20
ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ. ܘܢܣܒܬ ܠܒܪܝ ܡܢ ܓܒܝ. ܟܕ ܐܡܬܟ ܕܡܟܐ ܗܘܬ. ܘܐܪܡܝܬܗ
ܒܥܘܒܗ. ܘܒܪܗ ܡܝܬܐ ܐܪܡܝܬ ܒܥܘܒܝ. * ܘܩܡܬ ܒܨܦܪܐ ܕܐܝܢܩܝܘܗܝ ܠܒܪܝ. ܘܡܝܬ 21
ܗܘܐ. ܘܐܬܒܩܝܬ ܒܗ ܒܨܦܪܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܒܪܝ ܕܝܠܕܬ. * ܘܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ ܐܚܪܬܐ 22
ܠܐ. ܐܠܐ ܒܪܝ ܗܘ ܚܝܐ. ܘܒܪܟܝ ܗܘ ܡܝܬܐ. ܘܗܝ ܐܡܪܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ. ܒܪܟܝ
ܗܘ ܡܝܬܐ. ܘܒܪܝ ܚܝܐ. ܘܢܨܝܢ ܗܘܝ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܐܝܬܘ ܠܝ ܣܝܦܐ. 24
ܘܐܝܬܝܘ ܣܝܦܐ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܦܣܘܩܘܗܝ ܠܗܢܐ ܛܠܝܐ ܕܚܝ ܠܬܪܝܢ. 25
ܘܗܒܘ ܦܠܓܗ ܠܚܕܐ. ܘܦܠܓܗ ܠܚܕܐ.

11 Dixítque Dominus Salomoni, Eò quòd poſtulaveris rem iſtam, nec petieris tibi divitias, nec petieris tibi animas inimicorum tuorum, neque petieris tibi dies multos, ſed petieris ſapientiã ad audiendum judicium; 12 Ecce feci tibi juxta ſermonẽ tuũ: ecce dedi tibi cor ſapiens & intelligens, adeo ut par tibi non fuerit ante te, nec poſt te ſurrecturus ſit par tibi. 13 Quin etiam quod non poſtulâſti, dedi tibi, tum divitias, tum honorem; adeo ut nullus par tibi ſit inter reges, cunctis diebus tuis. 14 Quòd ſi ambulaveris in viis meis, obſervando ſtatuta & præcepta mea, quemadmodum ambulavit David pater tuus, multiplicabo dies tuos. 15 Cùm autem evigilâſſet Salomon viſo ſomnio, venit Salomon ad Jeruſalem, ſtetítque coram arca fœderis Domini, & obtulit holocauſta, & mactavit pacifica, & fecit convivium omnibus ſervis ſuis. 16 Tunc venerunt duæ mulieres meretrices ad litigandum corã rege Salomone: 17 Et dixit mulier una ex eis, Rogo te domine noſter, Ego et mulier iſta cohabitabamus in eadem domo, & peperi cum ea in domo illa; 18 Tribus enim diebus poſtquam peperiſſem, peperit etiam hæc mulier: & quidem nos ſimul eramus, nec quiſquam extraneus erat nobiſcum, ſed nos ambæ eramus in domo. 19 Mortuo autem hujus filio, eò quòd noctu cubâſſet ſuper eum; 20 Surrexit mediâ nocte, ſublatúmque filium meum à latere meo, ancillâ tuâ dormiente, poſuit in gremiũ ſuum; filium autem ſuum mortuum poſuit in gremium meum. 21 Cúmque manè ſurrexiſſem ut lactarem filium meũ, deprehendi eum eſſe mortuũ: at eo manè diligentiùs conſiderato, *percepi* eum non eſſe filium illum quem pepereram. 22 Porrò illa mulier altera dixit, Non ita eſt; filius meus eſt vivus, filius verò tuus mortuus. Illa verò dicebat, Non eſt ita; filius tuus eſt mortuus, filius autem meus vivus: ſicque altercabantur coram rege. 24 Tum dixit rex, Afferte mihi gladium: cúmque attuliſſent gladium ad regem, 25 Dixit rex, Diſſecate puerum illum vivum in duas partes, & date dimidium uni, & dimidium alteri.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فقال الرب لسليمان * لانك لم تسالني في كلامك * وتطلب مني اياما كثيرة * ولم تسل الغنى *
12 ولم تطلب انفس اعدايك * بل طلبت مني حكمة تفهم بها الاحكام والقضايا * فقد استجبت لك
واسعفتك بما طلبت * واعطيتك قلبا فهما حكيما * حتى تصير الى الامر المنعوت * ما لم يكن قبلك
13 مثلك * ولا يكون بعدك * وقد اعطيتك ايضا * وخولتك ما لم تطلب من الاموال والغنى والكرامة *
14 ما لم يكن مثلك في الملوك * ولا يكون طول عمرك * وان انت حفظت شرايعي ووصاياي * وسلكت
15 في طرقي كما حفظ داوود ابوك * اطيل عمرك * فانتبه سليمان * وعلم ان الذي راه رويا من قبل الله *
فجاء سليمان الى اورسليم * وقام بين يدي تابوت عهد الرب * وقرب ذبايحا وقرابينا كاملة * وهيا
16 دعوة لجميع عبيده * مايدة عظيمة * وهناك تقدمت امراتان * واتتا الى سليمان الملك في
17 القضاء * فقالت احديهما اطلب اليك يا سيدي ان تنصفني * كنت انا وهذه المراة ساكنتين
18 في بيت واحد * فولدت انا ابنا في البيت الذي كنا فيه * ومن بعد ما ولدت بثلاثة ايام *
19 ولدت هذه المراة ايضا * وليس معنا في البيت غريبا ساكنا * بل وحدنا * فمات ابن هذه
20 المراة بالليل * لانها اضطجعت عليه * فقامت عند نصف الليل * فاخذت ابني من عندي *
21 وكانت امتك راقدة * وصيرت ابني في حضنها * وابنها الميت صيرته عندي * فلما قمت بالغداة
ارضع ابني * رايت انه ميت * فلما بينته وتفرست منه * واذا هو ليس ابني الذي ولدته
22 * قالت المراة الاخرى * كذبت هذه * وليس الامر على هذا الحال * ولكن ابنها الميت
24 وابني الحي * وجعلتا يختصمان ويتنازعان بين يدي الملك * فقال الملك علي بالسيف *
25 فاتوا بالسيف * فقال الملك * اقطعوا الصبي الحي باثنين * وادفعوا نصفه الى هذه *
ونصفه الى الاخرى *

11 *Ideo dixit Dominus Salomoni, Quoniam non rogâſti me in colloquio tuo, neque poſtulâſti à me dies multos, neque petiſti divitias, nec poſtulâſti animas inimicorum tuorum, ſed poſtulâſti à me ſapientiam quâ jura atque judicia perciperes;* 12 *Jam exaudivi te, & conceſſi tibi quod poſtulâſti, dedique tibi animum prudentem atque ſapientem, ita ut ad gradum pervenias adeò ſublimem, ut nemo par tibi extiterit ante te, nec ſit futurus poſt te.* 13 *Inſuper do tibi & largior quod non petiſti, opes & divitias, atque gloriam tantam, ut nullus inter reges par tibi extiterit, neque futurus ſit quamdiu vixeris.* 14 *Quòd ſi tu jura & præcepta mea cuſtodieris, & ambulaveris in viis meis, quemadmodum cuſtodivit David pater tuus, ætatem tuam prorogabo.* 15 *Expergefactus itaque Salomon, & ſciens id quod viderat eſſe viſionem à Deo factam, venit Salomon ad Jeruſalem, ſtititque ſe ante arcam fœderis Domini, & obtulit ſacrificia & oblationes perfectas, paravitque convivium omnibus ſervis ſuis, menſam ingentem.* 16 *Ibidem acceſſerunt duæ mulieres, adieruntque Salomonem regem litigandi cauſâ:* 17 *Dixitque una ex eis, Obſecro te O Domine mi, ut jus mihi dicas: Ego & mulier iſta degebamus in eadem domo, peperique ego filium in domo in quâ morabamur:* 18 *Et tribus poſtquam peperiſſem diebus peperit hæc etiam mulier, nec ullus nobiſcum habitabat in illa domo extraneus, ſed ſolæ eramus.* 19 *Mortuus eſt autem mulieris hujuſce filius noctu, eò quòd incubuiſſet ei:* 20 *Quæ nocte mediâ ſurgens abſtulit filium meum à latere meo dum famula tua dormiret, poſuitque filium meum in ſinu ſuo; filium verò ſuum mortuũ prope me collocavit.* 21 *Cùm autem manè ſurrexiſſem lac præbitura filio meo, vidi eum eſſe mortuum: ſed cùm diſpexiſſem eũ & contemplata eum eſſem, ecce non erat filius meus quem pepereram.* 22 *Dixit altera mulier, Mentitur hæc, nec iſto ſe res habet modo; imò filius ejus eſt mortuus, & filius meus vivus: ſimulque rixabantur & contendebant coram rege.* 24 *Rex verò ait, Ad me gladium afferte, & atulerunt gladium.* 25 *Dixitque rex, Scindite puerum vivum duas in partes, & date dimidium ejus huic, dimidium autem ejus alteri.*

מלכים א׃ ד

incaluerant quia , regem ad vivus ejus filius cujus , mulier Dixitque
26 ותאמר האשה אשר־בנה החי אל־המלך כי־נכמרו
natum ei date ,mi dñe me In :dixit &,ſuo filio ſuper ejᵒ miſerationes
רחמיה על־בנה ותאמר ׀ בי אדני תנו־לה את־הילוד
,mihi Etiam : dicens illa & :eum interficiatis ne interficiendo & ,vivum
החי והמת אל־תמיתהו וזאת אמרת גם־לי
ei Date : dixit & , rex reſpondit Et .dividite , ſit non tibi etiam
27 גם־לך לא יהיה גזרו׃ ויען המלך ויאמר תנו־לה
.ejus mater hæc :ei interficiatis non interficiendo &,vivum natum
את־הילוד החי והמת לא תמיתהו היא אמו׃
timuerũt & rex judicavit quod ,judicium Iſrael omnis audierũt Et
28 וישמעו כל־ישראל את־המשפט אשר שפט המלך ויראו
eius interiore in Dei ſapientia quòd viderunt quia : regis faciebus à
מפני המלך כי ראו כי־חכמת אלהים בקרבו
.judicium faciendum ad
לעשות משפט׃

CAP. IV. ד

principes iſti Et .Iſrael omnẽ ſuper rex Selomoh rex fuit Et
1 ויהי המלך שלמה מלך על־כל־ישראל׃ ואלה השרים
2 filii Achiah &,Elichoreph .ſacerdotis Sadoc filius Hazariahu :ei qui
3 אשר־לו עזריהו בן־צדוק הכהן׃ אליחרף ואחיה בני
Benajahu Et .commonefaciens Achilud filius Jehoſaphat : ſcribæ Siſa
4 שישא ספרים יהושפט בן־אחילוד המזכיר׃ ובניהו
.ſacerdotes Ebjathar & ,Sadoc & : exercitum ſuper Jehojadah filius
בן־יהוידע על־הצבא וצדוק ואביתר כהנים׃
ſacerdos Nathan filius Zabud & :præfectos ſuper Nathan fili⁹ Hazariahu Et
5 ועזריהו בן־נתן על־הנצבים וזבוד בן־נתן כהן
Habda filius Adoniram & ,domum ſuper Achiſar Et .regis ſocius
6 רעה המלך׃ ואחישר על־הבית ואדנירם בן־עבדא
ſuper præfecti duodecim Selomoh ipſi Et .tributum ſuper
7 על־המס׃ ולשלמה שנים־עשר נצבים על־
anno in menſe : ej⁹ domum & ,regem alebant & ,Iſrael omnem
כל־ישראל וכלכלו את־המלך ואת־ביתו חדש בשנה
Filius ,eorum nomina hæc Et .alere unumquemque ſuper intererat
8 יהיה על־אחד לכלכל׃ ואלה שמותם בן־
,Sahalbim in & ,Machas in Decher Filius .Ephraim monte in Chur
9 חור בהר אפרים׃ בן־דקר במקץ ובשעלבים
:Arubboth in Cheſed Filius .Bethchanan Elon & ; Beth-ſemes &
10 ובית שמש ואילון בית חנן׃ בן־חסד בארבות
clona omne , Abinadab Filius .Chepher terra omnis & ,Sochoh ei
11 לו שכה וכל־ארץ חפר׃ בן־אבינדב כל־נפת
filius Bahanah .uxorem in ei erat Selomoh filia Taphath : Dor
12 דאר טפת בת־שלמה היתה לו לאשה׃ בענא בן־
juxta quæ , Sean-Beth omnis & , Meghiddo & , Tahanach , Achilud
אחילוד תענך ומגדו וכל־בית שאן אשר אצל
uſque Mecholah Abel ad uſque Sean-Beth à Izrehel deſubter Sarthan
צרתנה מתחת ליזרעאל מבית שאן עד אבל מחולה עד
villæ ei : Ghilhad Ramoth in Gheber Filius .Jochmeham tranſitu à
13 מעבר ליקמעם׃ בן־גבר ברמת גלעד לו חות
,Baſan in quæ Argob funis ei : Ghilhad in quæ Menaſſeh filii Jair
יאיר בן־מנשה אשר בגלעד לו חבל ארגב אשר בבשן
filius Achinadab .æris vectis & ,murus , magnæ urbes ſexaginta
14 ששים ערים גדלות חומה ובריח נחשת׃ אחינדב בן־
accepit ipſe etiam : Naphthali in Achimahas .Machanaim in Hiddo
15 עדא מחנימה׃ אחימעץ בנפתלי גם־הוא לקח
Chuſai filius Bahanah .uxorem in Selomoh filiam Boſmath
16 את־בשמת בת־שלמה לאשה׃ בענא בן־חושי
.Iſachar in Paruach filius Jehoſaphat .Haloth in & ,Aſer in
17 באשר ובעלות׃ יהושפט בן־פרוח ביששכר׃
.Binjamin in Elah filius Simhi
18 שמעי בן־אלא בבנימן׃

Verſio VULG. LAT.

26 Dixit autem mulier, cujus filius erat vivus, ad regem; (commota ſunt quippe viſcera ejus ſup filio ſuo;) Obſecro, domine, date illi infantem vivum, & nolite interficere eum. Econtrariò illa dicebat; Nec mihi, nec tibi 27 ſit, ſed dividatur. Reſpondit rex, & ait; Date huic infantem vivum, & non occidatur: hæc 28 eſt enim mater ejus. Audivit itaque omnis Iſrael judicium quod judicâſſet rex, & timuerunt regem, videntes ſapientiã Dei eſſe in eo ad faciendum judicium.

CAP. IV.

1 ERat autem rex Salomon re- 2 gnans ſuper omnem Iſrael. Et hi principes quos habebat: Azarias filius Sadoc ſacerdotis: 3 Elihoreph & Ahia filii Siſa ſcribæ: Joſaphat filius Ahilud 4 à commentariis: Banajas filius Jojadæ ſuper exercitum: Sadoc autem, et Abiathar ſacerdotes. 5 Azaria fili⁹ Nathan, ſup eos qui aſſiſtebant regi: Zabud fili⁹ Na- 6 than ſacerdos, amicus regis: Et Ahiſar præpoſitus dom⁹: & Adoniram filius Abda ſuper tri- 7 buta. Habebat autẽ Salomon duodecim præfectos ſuper omnem Iſrael, qui præbebant annonam regi & domui ejus: ꝑ ſingulos enim menſes in anno, ſinguli neceſſaria miniſtra- 8 bant. Et hæc nomina eorum: Benhur, in monte Ephraim. 9 Bendecar, in Macces, & in Salebim, & in Bethſames, & in 10 Elon, et in Bethanan. Benheſed in Aruboth: ipſius erat Socho, 11 & omnis terra Epher. Benabinadab, cuj⁹ omnis Nephathdor, Tapheth filiam Salomonis 12 habebat uxorem. Bana filius Ahilud regebat Thanac & Mageddo, & univerſam Bethſan, quæ eſt juxta Sarthana ſubter Jezrahel, à Bethſan uſq; Abelmehula è regione Jecmaan. 13 Bengaber in Ramoth Galaad: habebat Avothjair filii Manaſſe in Galaad, ipſe præerat in omni regione Argob, quæ eſt in Baſan, ſexaginta civitatib⁹ magnis atque muratis, quæ habe- 14 bant ſeras æreas. Ahinadab filius Addo præerat in Manaim. 15 Achimaas in Nephthali: ſed & ipſe habebat Baſemath filiam 16 Salomonis in conjugio. Baana fili⁹ Huſi, in Aſer, et in Baloth. 17 Joſaphat filius Pharue, in Iſſa- 18 char. Semei filius Ela, in Benjamin.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

4 Καὶ ἀνέστη ϗ (ν) ἐπορεύθη εἰς Γαβαὼν θῦσαι ἐκεῖ, ὅτι αὕτη ὑψηλοτάτη, ϗ (ξ) μεγάλη. χιλίαν ὁλοκαύτωσιν ἀνήνεγκε Σαλωμὼν 5 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον (ο) ἐν Γαβαών. Καὶ ὤφθη (π) κύριος τῷ Σαλωμὼν ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα· ϗ εἶπε κύριος πρὸς Σαλωμὼν, Αἴ- 6 τησαί τι αἴτημα σεαυτῷ. Καὶ εἶπε Σαλωμὼν, Σὺ ἐποίησας (ρ) μετὰ τοῦ δούλου σου Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καθὼς διῆλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ ϗ ἐν δικαιοσύνῃ ϗ ἐν εὐθύτητι καρδίας μετὰ σοῦ, ϗ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ (σ) ἔλεος τὸ μέγα τοῦτο, δοῦναι τὸν υἱὸν (τ) αὐτοῦ ἐ- 7 πὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ νῦν κύριε ὁ θεός μου, σὺ ἔδωκας τὸν δοῦλόν σου ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου. ϗ ἐγώ εἰμι παιδάριον μικρὸν, ϗ οὐκ οἶδα (υ) τὴν 8 ἔξοδόν μου ϗ τὴν εἴσοδόν μου. Ὁ δὲ δοῦλός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω 9 λαὸν πολὺν, ὃς οὐκ (φ) ἀριθμηθήσεται. Καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν ἀκούειν ϗ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν (χ) δικαιοσύνῃ, ϗ τοῦ συνιεῖν ἀναμέσον ἀγαθοῦ ϗ κακοῦ· ὅτι τίς (ψ) δυνηθήσεται κρίνειν τὸν λαόν σου 10 τὸν βαρὺν τοῦτον; Καὶ ἤρεσεν (ω) ἐνώπιον κυρίου, ὅτι ᾐτήσατο Σαλωμὼν τὸ ῥῆμα 11 τοῦτο. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτὸν, Ἀνθ' ὧν ᾐτήσω παρ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ϗ οὐκ ᾐτήσω (α) σεαυτῷ ἡμέρας πολλὰς, ϗ οὐκ ᾐτήσω (β) πλοῦτον, οὐδὲ ᾐτήσω ψυχὰς ἐχθρῶν σου, ἀλλ' ᾐτήσω (γ) σεαυτῷ τοῦ συν- 12 ιεῖν τοῦ εἰσακούειν κρίμα, Ἰδοὺ πεποίηκα κατὰ τὸ ῥῆμά σου· ἰδοὺ δέδωκά σοι καρδίαν (δ) φρονίμην ϗ σοφήν· ὡς σὺ οὐ γέγονεν ἔμπροσθέν σου, ϗ μετὰ σὲ οὐκ ἀναστήσεται 13 ὅμοιός σοι. Καὶ ἃ οὐκ ᾐτήσω (ε) δέδωκά σοι ϗ πλοῦτον ϗ δόξαν, ὡς οὐ (ζ) γέγονεν ἀνὴρ 14 ὅμοιός σοι ἐν (η) βασιλεῦσι. Καὶ ἐὰν πορευθῇς ἐν τῇ ὁδῷ μου φυλάσσειν (θ) τὰς ἐντολάς μου ϗ τὰ προστάγματά μου, ὡς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, ϗ πληθυνῶ 15 τὰς ἡμέρας σου. Καὶ ἐξυπνίσθη Σαλωμὼν, ϗ ἰδοὺ ἐνύπνιον. ϗ ἀνέστη ϗ παραγίνεται εἰς Ἱερουσαλὴμ, ϗ ἔστη κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου ἐν Σιὼν, ϗ ἀνήγαγεν ὁλοκαυτώσεις, ϗ ἐποίησεν εἰρηνικὰς, ϗ ἐποίησε πότον μέγαν ἑαυτῷ ϗ πᾶσι τοῖς παι- 16 σὶν αὐτοῦ. Τότε ὤφθησαν δύο γυναῖκες πόρ- 17 ναι τῷ βασιλεῖ, ϗ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ (ι) μία, Ἐν ἐμοὶ (κ) κύριε, ἐγὼ ϗ ἡ γυνὴ αὕτη ᾠκοῦμεν ἐν οἴκῳ ἑνὶ, ϗ ἐτέκομεν ἐν τῷ οἴκῳ.

4 Et ſurrexit, & ivit in Gabaon ad ſacrificandum ibi: quoniam ipſum erat excelſiſſimum, & (i) magnum. Millenariam holocauſtoſim obtulit Salomon 5 ſuper altare in Gabaon. Et apparuit Dominus ipſi Salomon in ſomno nocte. Et dixit Dominus ad Salomon, Pete aliquam pe- 6 titionem (k) tibi. Et dixit Salomon, Tu feciſti cum ſervo tuo David patre meo miſericordiam magnam: ſicut tranſivit coram te in veritate, & in juſtitia, & in rectitudine cordis tecum. Et cuſtodîſti ei miſericordiam magnam hanc, dare filium ejus ſuper thronum ejus, ſicut di- 7 es hæc. Et nunc, Domine Deus meus, tu (l) dediſti ſervum tuum pro David patre meo: & ego ſum puer parvus: & non novi exitum meum, & introitum me- 8 um. Servus autem tuus in medio populi tui, quem elegiſti populũ multũ, qui non (m) numera- 9 bitur. Et dabis ſervo tuo cor ad audiendum, & dijudicandum populum tuum in juſtitia, & ad intelligendum inter bonum, & malum. Quoniam quis poterit judicare populum tuum gravem 10 hunc? Et placuit coram Domino, quia petierat Salomon ver- 11 bum hoc. Et dixit Dominus ad eum; Pro eo, quòd petiiſti à me verbum hoc, & non petiiſti tibi dies multos, & non petiiſti divitias, neque petiiſti animas inimicorum tuorum, ſed petiiſti tibi intelligere ad exaudiendum 12 judicium; Ecce feci juxta verbum tuum. Ecce dedi tibi cor prudens, & ſapiens: ſicut tu, non fuit ante te, & poſt te non 13 exurget ſimilis tibi. Et quæ non petiiſti, dedi tibi, & divitias, & gloriam; ita ut non fuerit 14 vir ſimilis tibi in regibus. Et, ſi ambulaveris in via mea cuſtodiendo mandata mea, & præcepta mea, ſicut ambulavit David pater tuus; & (n) multiplica- 15 bo dies tuos. Et expergefactus eſt Salomon: & ecce ſomnium. Et ſurrexit, & advenit in Hieruſalem: & ſtetit ad faciem altaris, quod ad faciem arcæ teſtamenti Domini in Sion: & obtulit holocauſtoſes, & fecit pacificas: & fecit convivium (o) magnum ſibi, & omnibus 16 pueris ſuis. Tunc apparuerunt duæ mulieres meretrices regi, & 17 ſteterunt coram eo. Et dixit mulier una; In me, Domine: Ego, & mulier hæc, habitabamus in domo una; & (p) peperimus in domo.

MS. A. (ν) ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς εἰς (ξ) μεγάλη * λίαν ὁλοκαύτωσιν (ο) ἐκεῖνο ἐν (π) τῷ Σαλωμὼν ὁ κύριος ἐν (ρ) μετὰ δούλου (σ) ἔλαιός σου τὸ (τ) αὐτοῦ καθήμενον ἐπὶ τοῦ (υ) τὴν εἴσοδόν μου ϗ τὴν ἔξοδόν μου. (φ) ἀριθμηθήσεται, ϗ οὐ ψηφισθήσεται ἀπὸ πλήθους. Καὶ δώσεις (χ) δικαιοσύνῃ, τοῦ συνιέναι (ψ) δυνήσεται (ω) ὁ λόγος ἐνώπιον (α) σαυτῷ (β) σεαυτῷ πλοῦτον, (γ) σαυτῷ (δ) σοφὴν ϗ φρονίμην· (ε) ἔδωκα (ζ) γέγονεν ὅμοιός (η) βασιλεῦσιν πάσας τὰς ἡμέρας σου. Καὶ ἐὰν (θ) τὰ προστάγματά μου ϗ τὰς ἐντολάς μου, ὡς (ι) ἡ μία, (κ) κύριέ μου, ἐγὼ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 ואמרת אתתא די ברה חיא למלכא ארי אתגללו רחמהא על ברה ואמרת בבעו רבוני
הבו לה ית רביא חיא ומקטל לא תקטלוניה ודא אמרא אף דילי אף די לך לא יהי פסקו׃
27 ואתיב מלכא ואמר הבו לה ית רביא חיא ומקטל לא תקטלוניה היא אמיה׃
28 ושמעו כל ישראל ית דינא דדן מלכא ודחילו מן קדם מלכא ארי חזו ארי חוכמתא מן
קדם יי במעוהי למעבד דינא׃
ד
1 2 והוה מלכא שלמה מלכא על כל ישראל׃ ואלין רברביא די ליה עזריהו בר צדוק כהנא׃
3 אליחורף ואחיה בני שישא ספריא יהושפט בר אחילוד ממנא על דכרניא׃ ובניהו בר
4 5 יהוידע ממנא על חילא וצדוק ואביתר כהניא׃ ועזריהו בר נתן ממנא על אסטרטיגיא
6 וזבוד בר נתן רבא שושבינא דמלכא׃ ואחישר ממנא על ביתא ואדנירם בר עבדא ממנא
7 על מסקי מסין׃ ולשלמה תרי עסר אסטרטיגיא ממנן על כל ישראל ומסוברין ית
8 מלכא וית אנש ביתיה ירחא בשתא מטי לחוד לסוברא׃ ואלין שמהתהון בר חור
9 בטורא דבית אפרים׃ בר דקר במקץ ובשעלבים ובית שמש ואילון דמבית חנן׃ בר
10 11 חסד בארובות דיליה סוכו וכל ארע חפר׃ בר אבינדב כל פלכי דאר טפת בת שלמה
12 הות ליה לאתו׃ בענא בר אחילוד תענך ומגדו וכל בית שאן די בסטר צרתנה מלרע
13 ליזרעאל מבית שאן עד מישר מחולה עד מעבר ליקמעם׃ בר גבר ברמות גלעד דיליה
כפרני יאיר בר מנשה די בגלעד דיליה בית פלך טרכונא דבמתנן שתין קרוין רברבן
14 15 מקפן שור רם דילהן עברין דנחשא׃ אחינדב בר עדוא מדבית מחנים׃ אחימעץ בשבטא
16 דבית נפתלי אף הוא נסיב ית בשמת בת שלמה לאתו׃ בענא בר חושי בשבטא אשר
17 18 ובעלות׃ יהושפט בר פרוח בשבטא דיששכר׃ שמעי בר אלא בשבטא דבית בנימן׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

26 Et dixit mulier, cujus filius erat vivus, regi, (quoniam convoluta ſunt viſcera ejus ſuper filio ſuo) et dixit: Obſecro Dñe mi; date illi infantem vivum, et occidendo non occidatis eum: et altera dixit, Nec me⁹ nec tu⁹ ſit, dividite. Et reſpondit rex et dixit: Date illi infantẽ vivum, et occidendo 27 non occidatis eum: ipſa eſt mater ejus. Et audivit omnis Iſrael judicium 28 quod judicavit rex: et timuerunt regem, quia viderunt quòd ſapientia à Deo eſſet in præcordiis ejus ad faciendum judicium.

CAP. IV.

ET fuit rex Selomoh, rex ſup omnem Iſrael. Et hi ſunt magnates qui [adερant] illi: Ghazariah fili⁹ Szadok ſacerdotis. Elihhoreph et Ahhiah filii 1 2 Siſa ſcribæ: Jehoſaphat fili⁹ Ahhilud præpoſit⁹ ſup monimenta. Et Benajah fili⁹ Jehojadagh præpoſitus ſup exercitum: et Szadok et Abiathar ſa- 3 4 cerdotes. Et Ghazariah fili⁹ Nathan, præpoſit⁹ ſuper anteſignanos; et Zabud fili⁹ Nathan ſacerdotis amic⁹ regis. Et Ahhiſar præpoſit⁹ ſuꝑ domũ, 5 6 et Adoniram fili⁹ Ghabda, præpoſitus ſuper convectores tributorum. Et 7 erant Selomoh duodecim anteſignani præpoſiti ſuper omnẽ Iſrael ſuſtentantes regẽ, et viros dom⁹ ejus: menſe in anno attinebat ad unum [ex eis] ſuſtentare. Et hæc ſunt nomina eorum. Filius Hhur in monte domus 8 Ephraim. Filius Deker in Makaſz et in Saghalbin et Beth-ſames et Ailon 9 Beth-Hhanan. Filius Hhezzed in Aruboth, cujus erat Sochoh, et omnis terra Hhepher. Filius Abinadab, cuj⁹ erant omnes regiones Dor. Taphath fi- 10 11 lia Selomoh erat ei in uxorem. Baghana filius Ahhilud, [ejus erat] Thaghnach et Megiddo, et omnis Beth-Sean quæ eſt juxta Szarthan ſubter Jizreghel à Beth-Sean uſq; ad planitiem Mehholah, uſq; trans Jacmegham. Fi- 12 13 lius Gebar in Ramoth Gilghad, cujus erant vici Jair filii Menaſſeh qui erat in Gilghad: cujus Bethpelach Tarcona quæ erat in Mathnan, ſexaginta urbes magnæ circundatæ muro excelſo, quib⁹ erant vectes ærei. Ahhinadab 14 filius Ghido [ejus erant] quæ de domo Mahhanaim. Ahhimaghaſz in tribu 15 domus Nephtali, etiã ipſe accepit Baſmath filiã Selomoh in uxorẽ. Baghana filius Hhuſi, in tribu Aſſer et Baghaloth. Jehoſahpat filius Paruahh in 16 17 tribu Iiſachar. Simghi filius Elah in tribu domus Binjamin. 18

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 ܘܐܡܪܬ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܕܒܪܗ̇ ܚܝ. ܠܡܠܟܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܚܡܣܘ ܪ̈ܚܡܝܗ̇ ܥܠ ܒܪܗ̇. ܒܥܘܬܐ ܡܪܝ
ܗܒܘ ܠܗ̇ ܛܠܝܐ ܚܝܐ. ܘܡܩܛܠ ܠܐ ܬܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܗ̇ܝ ܐܚܪܬܐ ܐܡܪܐ ܗܘܬ. ܐܦ ܠܐ ܠܝ ܐܦ ܠܐ ܠܟܝ
27 ܢܗܘܐ. ܦܠܓܘܗܝ. * ܥܢܐ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ. ܗܒܘ ܠܗ̇ ܛܠܝܐ ܚܝܐ.
28 ܘܡܩܛܠ ܠܐ ܬܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܗܝ ܗܝ ܐܡܗ. * ܘܫܡܥܘ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܝܢܐ ܕܕܢ ܡܠܟܐ.
ܘܕܚܠܘ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܡܛܠ ܕܚܙܘ. ܕܚܟܡܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬ ܒܗ. ܠܡܥܒܕ ܕܝܢܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *
1 2 * ܘܗܘܐ ܫܠܝܡܘܢ ܡܠܟܐ. ܥܠ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܠܝܢ
3 ܪ̈ܘܪܒܢܘܗܝ ܕܗܘܘ ܠܗ. ܥܙܪܝܐ ܒܪ ܨܕܘܩ ܟܗܢܐ. * ܐܠܝܚܪܦ ܘܐܚܝܐ ܒ̈ܢܝ ܫܝܫܐ. ܣܦܪ̈ܐ. ܗܘܘ
4 5 ܒܪ ܐܚܝܠܘܕ. ܡܥܗܕܢܐ. * ܘܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. ܥܠ ܚܝܠܐ. ܘܨܕܘܩ ܘܐܒܝܬܪ. ܟܗܢ̈ܐ. * ܘܥܙܪܝܐ
6 ܒܪ ܢܬܢ. ܥܠ ܡܦܩܕ̈ܢܐ. ܘܙܟܘܪ ܒܪ ܢܬܢ ܟܗܢܐ. ܪܚܡܗ ܕܡܠܟܐ. * ܘܐܒܝܢܣܪ ܪܒ ܒܝܬܐ.
7 ܘܐܕܘܢܝܪܡ ܒܪ ܥܒܕܐ. ܥܠ ܡܟܣܐ. * ܘܬܪ̈ܥܣܪ ܦܩܘܕܝܢ ܗܘܘ ܠܫܠܝܡܘܢ. ܥܠ ܟܠܗ
ܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܬܪܣܝܢ ܠܡܠܟܐ. ܘܠܒܝܬܗ. ܘܠܚܝܠܗ. ܝܪܚܐ ܒܫܢܬܐ. ܐܢܫ ܥܠ ܚܕ
8 9 ܠܡܬܪܣܝܘ. * ܘܗܠܝܢ ܫܡܗ̈ܝܗܘܢ. ܒܪ ܚܘܪ. ܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. * ܒܪ ܕܩܪ. ܒܡܩܨ.
10 ܘܒܫܥܠܒܝܡ. ܘܒܒܝܬ ܫܡܫ. ܘܒܐܝܠܘܢ. ܕܒܝܬ ܚܢܢ. * ܒܪ ܚܣܕ. ܒܐܪܒܘܬ. ܕܝܠܗ ܗܘܬ
11 ܣܘܟܘ. ܘܟܠܗ̇ ܐܪܥܐ ܕܚܦܪ. * ܒܪ ܐܒܝܢܕܒ. ܒܢܦܬܕܘܪ. ܛܦܬ ܒܪܬ ܫܠܝܡܘܢ. ܗܘܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ.
12 * ܒܥܢܐ ܒܪ ܐܚܝܠܘܕ. ܒܬܥܢܟ. ܘܒܡܓܕܘ. ܘܒܟܠܗ̇ ܒܝܬ ܫܐܢ ܕܠܘܬ ܨܪܬܢ. ܬܚܝܬ
13 ܠܐܝܙܪܥܝܠ. ܡܢ ܒܝܬ ܫܐܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܐܒܠ ܡܚܘܠܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܥܒܪܐ ܕܝܩܡܥܡ. * ܒܪ ܓܒܪ.
ܒܪܡܬ ܓܠܥܕ. ܕܝܠܗ ܚܒܠܐ ܕܝܐܝܪ ܒܪ ܡܢܫܐ. ܕܝܠܗ ܚܒܠܐ ܕܐܪܓܘܒ ܕܒܡܬܢܢ. ܫܬܝܢ
14 ܩܘܪܝܢ ܪ̈ܘܪܒܢ. ܕܐܝܬ ܠܗܝܢ ܫܘܪ̈ܐ. ܘܡܘܬ̈ܒܐ. ܘܡ̈ܘܬܐ ܕܢܚܫܐ. * ܐܚܝܢܕܒ ܒܪ ܥܕܘ. ܒܡܚܢܝܡ.
15 16 * ܐܚܝܡܥܨ ܒܢܦܬܠܝ. ܐܦ ܗܘ ܢܣܒ ܠܒܣܡܬ ܒܪܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܐܢܬܬܐ. * ܒܥܢܐ ܒܪ
17 18 ܚܘܫܝ. ܒܐܫܝܪ ܘܒܒܥܠܘܬ. * ܝܗܘܫܦܛ ܒܪ ܦܪܘܚ. ܒܐܝܣܟܪ. * ܫܡܥܝ ܒܪ ܐܠܐ. ܒܒܢܝܡܝܢ.

26 Dixit autem mulier illa cujus filius erat vivus, ad regem (contorta quippe fuerant ejus viſcera pro filio ſuo) Rogo te domine mi, date illi puerum vivum, & haudquaquam occidatis eum. Contrà altera dicebat, Neq; mihi, neque tibi ſit, diſſecate eum. 27 Reſpondens rex ait, Date illi puerum vivum, & nullo modo occidatis eum: illa eſt mater ejus. 28 Audientes autem omnes Iſraelitæ ſententiam quam rex tulerat, timuerunt à conſpectu regis; quia viderunt ſapientiam Dei eſſe in eo ad exercendum judicium.

CAP. IV.

1 Fuit itaque Salomon rex ſuper univerſum Iſraelem. 2 Et hi erant principes ejus: Azaria filius Sadoc ſacerdotis, 3 Eliheraph, & Ahia filii Siſæ, erant ſcribæ: Joſaphat filius Ahilud, à commentariis: 4 Benaja Jojadæ filius præerat exercitui: Sadoc & Abithar, ſacerdotes: 5 Azaria Nathanis filius, præpoſitus præfectorum: Zachur filius Nathanis ſacerdotis, amicus regis: 6 Abinſar, œconomus: Adoniram Abdæ filius præerat tributo. 7 Habebat prætereà Salomon hos duodecim præfectos ſuper totum Iſraelem, qui regem, ejúſque domum & exercitum alebant: menſem quotannis tenebatur unus ex iis annonam parare. 8 Hæc autem ſunt eorum nomina: Filius Hur, in monte Aphrem: 9 Filius Decar, in Macas, & in Sciaelbim, & in Beth-ſemes, & in Ilon-Beth-hanan: 10 Filius Heſed, in Raboth: ipſius etiam erat Sochoth, & tota terra Hepher: 11 Filius Abinadab, in Nephethdor: Thaphath filia Salomonis erat hujus uxor. 12 Baana fili⁹ Ahilud, in Taanach, & in Magedo, & in tota Beth-jaſan quæ eſt ad latus Saitan infra Jezraelé, à Beth-jaſan uſq; ad Abel-Mehola, & uſq, ad ulteriorem ripã Necamam. 13 Filius Geber, in colle Gelaad: hujus erat tract⁹ Jair filii Manaſſe, & ad eundẽ pertinebat tractus Argob qui eſt in Baiſan, ſexaginta civitates magnæ habentes muros, ſeras, & portas æneas. 14 Ahinadab filius Gedo, in Mahanim: 15 Ahimees, in Nephtali: hic etiam Beſmath Salomonis filiã duxit uxorem. 16 Baana filius Huſi, in Aſir & in Baeloth: 17 Joſaphat fili⁹ Paruh, in Iſachar: 18 Semei filius Elæ, in Benjamen:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * فقالت ام الصبي * لانها رحمته واشفقت عليه * اطلب اليك يا سيدي ان تدفع اليها الصبي
27 حيا ولا يقتل قتلا * فاما الاخرى فقالت * لا يكون لي ولا لها * اقطعوه * فاجاب الملك وقال
28 ادفعوا الصبي الى هذه لانها امه * وسمع بنو اسرائيل ما قضاه الملك * وهابوا الملك وفرقوا منه
وخافوا * لانهم علموا ان له حكمة من قبل الله * يعرف القضاء ويقضي بالعدل *

1 * الفصل الرابع *
2 * وصار سليمان ملكا على جميع بني اسرائيل * وهذه اسماء
3 قواده * عازور بن صادوق الكبير * والحرب واحيا ابنا شيشان كاتبان * يوسافاط بن احيلود على
4 5 الموامر * بنايا بن يوياداع على الحرب * صادوق وابيثار حبران * وعزريا بن ناثان على الوكلاء *
6 7 زبود بن ناثان الحبر خليل الملك * وابيسار خازن الملك * وادونيرام بن عبدا على الخراج * وكان
لسليمان اثنا عشر وكيلا على نفقته * وكانوا هولاء يجمعون النفقة من جميع بني اسرائيل * وينفقون
8 على الملك وعلى اهل بيته وعلى الروابط * على كل وكيل منهم شهرا واحدا من السنة * وهذه
9 اسماوهم بردور في جبل افرام * بردقار في مقاص وفي ساعير وبيت شماس * وفي ايلون التي في
10 11 بيت حنن * بردساد في ربوث * واليه ساحوث وكل ارض حافار * ابن ابيناداب في انفذور * وصار
12 متزوجا بطوفث ابنة سليمان * بعنا بن احيلود في تعنخ ومجدو * اليه كل بيت ياسان التي
13 عند صرتن * وهي بسط ايزرعال * من بيت ياسان الى ابل محولا * والى عبر يقنعين * ابن جبار
في رامة جلعاد * له ميراث يائر بن منسا * واليه حبل ارجوب التي في بيسان * ستون قرية
14 15 عظيمة لها سور وابواب من نحاس باغلاقها * احيناداب بن جدو في محنيم * احيماعص في
16 17 ارض نفتالي * هذا ايضا تزوج ابنة لسليمان * بعنا بن حوشي في ارض اشير وبعلوث * يوسافاط
18 بن فروح في ارض ايساخار * شمعي بن الا في ارض بنيامين *

26 *Dixit mater pueri (nam commiſeratione & clementiâ commota fuerat in eum) Precor te O Domine mi, ut des illi puerum vivum, nec ullatenus occidatur: altera verò dicebat, Neque mihi eſto neque illi, ſcindite eum.* 27 *Reſpondit rex & ait, Date puerum huic, quoniam hæc eſt mater ejus.* 28 *Cùmque audiiſſent filii Iſrael quod judicaverat rex, veriti ſunt regem & timuerunt ac formidaverunt eum; eò quòd noverint habere eum ſapientiam à Deo, quâ jus cognoſceret, & æquè judicaret.*

CAP. IV.

1 *FActus eſt ergò Salomon rex ſuper omnes Iſraelitas.* 2 *Et hæc ſunt nomina ducum ipſius: Azor filius Sadoc ſacerdotis:* 3 *El horab & Achia filii Siſan erant duo ſcribæ: Joſaphat filius Achilud præſes erat conſilii:* 4 *Benaja Jojadæ filius, belli præpoſitus: Sadoc & Abiathar, duo ſacerdotes:* 5 *Azira Nathanis filius, præfectus curatorum: Zabod filius Nathanis ſacerdotis, familiaris regis:* 6 *Abiſar, theſaurarius regis: denique Adoniram Abdæ filius erat ſuper tributum.* 7 *Habebat etiam Salomon duodecim annonæ ſuæ curatores; & hi cogebant annonam ab omnibus Iſraelitis, eamque diſpenſabant pro rege, pro domeſticis ejus, & pro militibus ejus: ſinguli ex his curatoribus menſe uno quotannis ſuo munere fungebantur.* 8 *Hæc autem ſunt eorum nomina: Bar-hur, in monte Aphrem:* 9 *Bar-decar, in Macas, & in Seir, & in Beth-ſemes, & in Ailon quæ eſt in Beth-hannan:* 10 *Bar-heſed, in Rabboth; ad quem etiam pertinebat Sochoth, & tota terra Hepher:* 11 *Filius Abinadab, in Enphethdor: atque is conjugem duxit Tophath filiam Salomonis:* 12 *Baana filius Achilud, in Taanach, & Magheddo; ejus etiam erat tota Beth-jaſan quæ eſt prope Sartan, ſita in littore Jezraelis: à Beth jaſan ad Abel & Mehola, & ad citeriorem partem Jocnaain.* 13 *Filius Geber, in Ramath-galaad; ejus erat hereditas Jair filii Manaſſis, & ad eum attinebat tractus Argob qui eſt in Baſan, ſexaginta urbes magnæ muris munitæ portiſque æneis cum vectibus ſuis.* 14 *Achinadab filius Geddo, in Mahanim:* 15 *Achimeas in terra Nephtali: hic etiam unam è Salomonis filiabus duxit uxorem.* 16 *Baana Huſi filius, in terra Aſir et Baaloth:* 17 *Joſaphat Pharrubæ filius, in terra Iſachar:* 18 *Semei Ala filius, in terra Benjamin:*

19 גבר בן־ארי בארץ גלעד ארץ סיחון מלך האמרי ועג מלך הבשן ונציב אחד אשר בארץ׃
20 יהודה וישראל רבים כחול אשר־על־הים לרב אכלים ושתים ושמחים׃
21 ושלמה היה מושל בכל־הממלכות מן־הנהר ארץ פלשתים ועד גבול מצרים מגשים מנחה ועבדים את־שלמה כל־ימי חייו׃
22 ויהי לחם־שלמה ליום אחד שלשים כר סלת וששים כר קמח׃
23 עשרה בקר בראים ועשרים בקר רעי ומאה צאן לבד מאיל וצבי ויחמור וברברים אבוסים׃
24 כי־הוא רדה בכל־עבר הנהר מתפסח ועד־עזה בכל־מלכי עבר הנהר ושלום היה לו מכל־עבריו מסביב׃
25 וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו מדן ועד־באר שבע כל ימי שלמה׃
26 ויהי לשלמה ארבעים אלף ארות סוסים למרכבו ושנים־עשר אלף פרשים׃
27 וכלכלו הנצבים האלה את־המלך שלמה ואת כל־הקרב אל־שלחן המלך־שלמה איש חדשו לא יעדרו דבר׃
28 והשערים והתבן לסוסים ולרכש יבאו אל־המקום אשר יהיה־שם איש כמשפטו׃
29 ויתן אלהים חכמה לשלמה ותבונה הרבה מאד ורחב לב כחול אשר על־שפת הים׃
30 ותרב חכמת שלמה מחכמת כל־בני־קדם ומכל חכמת מצרים׃
31 ויחכם מכל־האדם מאיתן האזרחי והימן וכלכל ודרדע בני מחול ויהי־שמו בכל־הגוים סביב׃
32 וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף׃
33 וידבר על־העצים מן־הארז אשר בלבנון ועד האזוב אשר יצא בקיר וידבר על־הבהמה ועל־העוף ועל־הרמש ועל־הדגים׃

Verſio VULG. LAT.

19 Gaber filius Uri, in terra Galaad, in terra Sehon regis Amorrhæi & Og regis Baſan, ſuper omnia quæ erant in illa
20 terra. Juda & Iſrael innumerabiles, ſicut arena maris in multitudine: comedentes, &
21 bibentes, atque lætantes. Salomon autẽ erat in ditione ſua, habens omnia regna à flumine terræ Philiſthiim uſque ad terminum Ægypti: offerentium ſibi munera, & ſervientium ei
22 cunctis diebus vitæ ejus. Erat autem cibus Salomonis ꝑ dies ſingulos, triginta cori ſimilæ,
23 & ſexaginta cori farinæ, Decem boves pingues, & viginti boves paſcuales, & centum arietes, exceptâ venatione cervorum, caprearum, atque bu-
24 balorum, & aviũ altilium. Ipſe enim obtinebat omnem regionem quæ erat trans flumen, à Thaphſa uſque ad Gazan, & cunctos reges illarũ regionũ: & habebat pacẽ ex omni parte
25 in circuitu. Habitabátq; Juda & Iſrael abſque timore ullo, unuſquiſque ſub vite ſua, & ſub ficu ſua, à Dan uſque Berſabee, cunctis diebus Salomo-
26 nis. Et habebat Salomon quadraginta millia præſepia equorum currilium, & duodecim
27 millia equeſtriũ. Nutriebántque eos ſupradicti regis præfecti: ſed & neceſſaria menſæ regis Salomonis, cum ingenti cura præbebant in tempore ſuo.
28 Hordeum quoque & paleas equorum & jumentorum, deferebant in locum ubi erat rex,
29 juxta conſtitutum ſibi. Dedit quoque Deus ſapientiam Salomoni, & prudentiam multam nimis, & latitudinem cordis, quaſi arenam, quæ eſt in litto-
30 re maris. Et præcedebat ſapientia Salomonis ſapientiam omnium Orientalium & Ægy-
31 ptiorum, Et erat ſapientior cunctis hominibus: ſapientior Ethan Ezrahitâ, & Heman, & Chalcol, & Dorda, filiis Mahol: & erat nominatus in univerſis gentibus per circuitum.
32 Locutus eſt quoque Salomon tria millia parabolas: & fuerunt carmina ejus quinque &
33 mille. Et diſputavit ſuper lignis, à cedro quæ eſt in Libano, uſque ad hyſſopum quæ egreditur de pariete: & diſſeruit de jumentis, & volucribus, & reptilibus, & piſcibus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

18 Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ τεκούσης μου, (λ) ἔτεκε καὶ ἡ γυνὴ αὕτη. καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸ (μ) αὐτό· καὶ οὐκ ἔστιν οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν (ν) πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ.
19 Καὶ ἀπέθανεν ὁ (ξ) υἱὸς τῆς γυναικὸς ταύτης τὴν νύκτα, ὡς (ο) ἐπεκοιμήθη ἐπ'
20 αὐτόν. Καὶ ἀνέστη μέσης τῆς νυκτὸς, καὶ ἔλαβε τὸν υἱόν μου ἐκ τῶν ἀγκαλῶν (π) μου, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν τεθνηκότα ἐκοίμισεν ἐν τῷ
21 κόλπῳ μου. Καὶ ἀνέστην τοπρωῒ θηλάσαι τὸν υἱόν μου, καὶ ἐκεῖνος ἦν τεθνηκώς· καὶ ἰδοὺ κατενόησα αὐτὸν (ρ) πρωῒ, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν
22 ὁ υἱός μου ὃν ἔτεκον. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ ἑτέρα, Οὐχὶ, (σ) ἀλλὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ υἱός σου ὁ τεθνηκώς. καὶ ἐλάλησαν ἐνώπιον τοῦ
23 βασιλέως. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐταῖς, Σὺ λέγεις, Οὗτος ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς· (τ) καὶ σὺ λέγεις, Οὐχὶ, ἀλλὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱός σου ὁ τεθνη-
24 κώς. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, (υ) Λάβετε μάχαιραν. καὶ προσήνεγκαν τὴν μάχαιραν ἐνώ-
25 πιον τοῦ βασιλέως. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Διέλετε τὸ παιδίον (φ) τὸ ζῶν τὸ θηλάζον εἰς δύο, καὶ δότε τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ, καὶ
26 τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ. Καὶ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ (χ) ἧς ἦν ὁ υἱὸς ὁ ζῶν, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι ἐταράχθη ἡ μήτρα αὐτῆς ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς, καὶ εἶπεν, Ἐν ἐμοὶ κύριε, δότε αὐτῇ τὸ (ψ) παιδίον, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό. καὶ αὕτη εἶπε, Μήτε ἐμοὶ, μήτε
27 αὐτῇ ἔστω, (ω) διέλετε. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε, (α) Δότε τὸ παιδίον τῇ εἰπούσῃ, Δότε αὐτῇ αὐτὸ, καὶ θανάτῳ μὴ
28 θανατώσητε αὐτό, αὕτη ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Καὶ (β) ἤκουσε πᾶς Ἰσραὴλ τὸ κρίμα (γ) τοῦτο ὃ ἔκρινεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως, ὅτι εἶδον ὅτι φρόνησις Θεοῦ ἐν αὐτῷ τοῦ ποιεῖν δικαίωμα.

18 Et factum eſt in die tertia, cùm ego pepeῤiſſem, peperit & mulier hæc. Et nos ſimul: & non eſt ullus nobiſcum præter ambas nos
19 in domo. Et mortuus eſt filius mulieris hujus nocte, quia incubuit
20 ſuper eum. Et ſurrexit mediâ nocte, & ſumpſit filium meum ex ulnis (q) meis: & collocavit eum in ſinu ſuo: & filium ſuum mortuum collocavit in ſinu
21 meo. Et ſurrexi manè ad lactandum filium meum: & ille erat mortuus. Et ecce conſideravi eum manè: & ecce non erat fili-
22 us meus, quem peperi. Et dixit mulier altera, Nequaquàm: ſed filius meᵘ eſt, qui vivit: filius autem tuus, qui (r) mortuus. Et lo-
23 quutæ ſunt coram rege. Et dixit rex eis; Tu dicis, Hic filius meus, qui vivit; & filius hujus eſt, qui mortuus. Et tu dicis; Nequaquàm, ſed filius meus eſt, qui vivit; & filius tuus, qui mortu-
24 us. Et dixit rex, Sumite gladium. Et attulerunt gladium coram re-
25 ge. Et dixit rex, Dividite puerum viventem lactentem in duo: & date dimidium ejus huic, & di-
26 midium ejus huic. Et reſpondit mulier, cujus erat filius vivens, & dixit ad regem; Quoniam turbatus eſt uterus ejus ſuper filio ſuo, & dixit; In me domine: Date ei puerum: & morte non mortificetis eum. Et hæc dixit; Neque mihi, neque tibi ſit:
27 dividite. Et reſpondit rex, & dixit; Date puerum ei, quæ dixit, Date huic eum, & morte nè mor-
28 tificetis eum: hæc mater ejus. Et audierunt omnis Iſrael judicium hoc, quod judicaverat rex: & timuerunt à facie regis: quoniã viderunt, quia prudentia Dei in eo ad faciendũ juſtificationẽ.

MS. A. (λ) καὶ ἔτεκεν καὶ αὕτη ἡ γυνή. καὶ (μ) αὐτό· οὐκ (ν) ἐν τῷ οἴκῳ πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν * ἐν τῷ οἴκῳ. Καὶ (ξ) υἱὸς ταύτης (ο) ἐκοιμήθη (π) μου, καὶ ἡ δούλη σου ὕπνου, καὶ (ρ) τοπρωῒ, (σ) ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ἐστὶν ὁ νεκρὸς, υἱὸς δὲ ἐμὸς ὁ ζῶν ἤδε λαλοῦσα, καὶ αὐτὴ ἔλεγεν, Οὐχὶ, ἀλλ' ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ (τ) σὺ δὲ λέγεις, Οὐχὶ, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκὼς, καὶ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν. Καὶ εἶπεν (υ) Λάβετέ μοι μάχαιραν. (φ) τὸ θηλάζον τὸ ζῶν εἰς δύο, (χ) ἧς ὁ υἱὸς ἦν ὁ ζῶν, (ψ) παιδίον τὸ ζῶν, καὶ θανάτῳ (ω) διέλετε αὐτό. Καὶ (α) Δότε αὐτῇ τὸ παιδίον τὸ ζῶν τῇ εἰπούσῃ, (β) ἤκουσεν (γ) τοῦτ' ὃ ἔκρινεν

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν βασιλεύων
2 ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ οὗτοι (α) ἄρχοντες οἳ ἦσαν (β) αὐτῷ· Ἀζαρίας υἱὸς (γ) Σαδώκ·
3 Ἐλιὰφ καὶ Ἀχιὰ υἱὸς Σηβὰ γραμματεῖς· καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς (δ) Ἀχιλοὺδ ἀναμιμνήσκων·
4 Καὶ Βαναίας υἱὸς (ε) Ἰωδαὲ ἐπὶ τῆς δυνάμε-
5 ως· καὶ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ ἱερεῖς· Καὶ (ζ) Ὀρνία υἱὸς Νάθαν ἐπὶ τῶν καθεσταμένων· καὶ (η) Ζαβοὺθ υἱὸς Νάθαν ἑταῖρος τοῦ βασιλέως·
6 Καὶ Ἀχισὰρ ἦν οἰκονόμος· καὶ Ἐλιὰκ ὁ οἰκονόμος· καὶ Ἐλιὰβ υἱὸς (θ) Σὰφ ἐπὶ τῆς πατριᾶς· καὶ Ἀδωνιρὰμ υἱὸς (ι) Αὐδὼν ἐπὶ τῶν φόρων.

CAP. IV.

1 ET erat rex Salomon regnans
2 ſuper Iſrael. Et hi principes, qui erant ei: Azarias filius (a) Sa-
3 doc: Eliaph, & Achia (b) filius Seba ſcribæ: & Joſaphat filius
4 Achilud commonefaciens: Et Banæas filius Jodae ſuper virtutem: Et Sadoc, & Abiathar ſa-
5 cerdotes: Et (c) Ornia filius Nathan ſuper aſſiſtentes: Et Zabuth
6 filius Nathan amicus regis: Et Achiſar erat œconomus: & (d) Eliac œconomus: & Eliab filius Saph ſuper familiam: & Adoniram filius Aydon ſuper tributa.

MS. A. (α) οἱ ἄρχοντες (β) αὐτοῦ· (γ) Σαδὼκ ὁ ἱερεύς· Ἐναρὲβ καὶ Ἀχιὰ υἱὸς Σεισὰ γραμματεῖς· (δ) Ἀχιμὰ (ε) Ἰωιαδὲ ἐπὶ τῆς στρατείας· καὶ (ζ) Ἀζαρίας (η) Ζαβοὺθ υἱὸς Νάθαν ἱερεὺς ἑταῖρος (θ) Σαφὰτ (ι) Ἀβδών

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 גבר בר אורי בארעא גלעד ארעא סיחון מלכא אמוראה ועוג מלכא דמתנן ואסטרטיגא
20 חד די ממנא בארעא׃ יהודה וישראל סגיאין כחלא דעל ימא לסגי אכלין ושתן וחדן׃
21 ושלמה הוה שליט בכל מלכותא מן נהר פרת עד ארע פלשתאי ועד תחום מצרים
22 מקרבין קורבנא ופלחין ית שלמה כל יומי חיוהי׃ והוה לחמא דשלמה ליומא חד
23 תלתין כורין סולתא ושתין כורין קמחא׃ עסרא תורין דפטמא ועסרין תורין דרעיא
24 ומאה ענא בר מאילין וטביין ויחמורין ועופא פטימא׃ ארי הוא מפלח בכל עבר פרת
מתפסח ועד עזה בכל מלכי עבר פרת ושלמא הוה ליה מכל עברוהי מסחור סחור׃
25 ויתיב יהודה וישראל לרוחצן גבר תחות פרי גופנוהי ותחות פרי תאניהי מדן ועד באר
26 שבע כל יומי שלמה׃ והוו לשלמה ארבעין אלפין ארות סוסון לרתיכוהי ותרי עסר
27 אלפין פרשין׃ ומסוברין אסטרטיגיא האלין ית מלכא שלמה וית כל דקריב לפתורא
28 דמלכא שלמה גבר ירחיה לא מעכבין מדעם׃ וסעוריא ותבנא לסוסותא ולרכשא
29 מיתן לאתרא דיהי תמן גבר כהלכתיה׃ ויהב יי חוכמתא לשלמה וסוכלתנותא סגי
30 לחדא ופתיות לבא כחלא דעל כיף ימא׃ וסגיאת חוכמת שלמה מחכמת כל בני
31 מדנחא ומכל חכמת מצרים׃ וחכם מכל אנשא מאיתן בר זרח והימן וכלכול ודרדע
32 בני מחול והוה שמיה סגי בכל עממיא סחור סחור׃ ומליל תלתא אלפין מתלין והואה
33 תושבחתיה אלף וחמש׃ ואתנבי על מלכי בית דוד דעתידין למשלט בעלמא הדין
ובעלמא דאתי דמשיחא ואתנבי על בעירא ועל עופא ועל ריחשא ועל נוניא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

19 Gebar filiᵘ Uri in terra Gilghad terra Zzihhon regis Amorrhæorũ et Ghog regis Mathnan: et anteſignanus unus præerat terræ.
20 Jehudah et Iſrael multi erant tanquã arena quæ eſt ſup mare in multitudine, comedẽtes et bibentes et gaudentes.
21 Et Selomoh imperabat omnibᵘ regnis à *fluvio* Perath *uſq; ad terrã* Peliſthæorũ et uſq; ad terminũ Miſzraim, afferentibᵘ munᵘ, et ſervientibus Selomoh omnibᵘ diebᵘ vitæ ſuæ.
22 Et erat panis Selomoh ſingulis diebus triginta cori ſimilæ, et ſexaginta cori farinæ.
23 Decem boves ſaginæ, et decẽ boves paſcuæ et centũ pecudes, præter cervos, et capreas, et bubalos, et aves ſaginatas.
24 Quia dominabatur ipſe omni loco trans Perath à Thiphzzahh uſq; Ghaza, omnibus regibus citra Perath: et pax erat illi ab omnibus lateribus ejus circũ circa.
25 Et ſedebat Jehudah et Iſrael in confidentia quiſq; ſub fructu vitis ſuæ, et ſub fructu ficus ſuæ à Dan et uſq; ad Beerſebagh omnibus diebus Selomoh.
26 Et fuerunt Selomoh quadraginta millia præſepiorũ equorũ pro curribus ſuis, et duodecim millia equitũ.
27 Et ſuſtentabant anteſignani hi regẽ Selomoh, et omnem qui accedebat ad menſã regis Selomoh, unuſquiſque menſe ſuo, non differebãt [*ſuppetere*] quicquam.
28 Et hordea, et paleã equis et curſoribus equis deferebant ad locum in quo erat quiſq; juxta conſuetũ ſibi.
29 Et dedit Dominus ſapientiam Selomoh et intelligentiã multã valde et dilatationẽ cordis, tanquã arenã quæ eſt ſup littᵘ maris.
30 Et amplior fuit ſapientia Selomoh ſapientiâ omniũ filiorũ Orientis, et omni ſapientia Miſzraim.
31 Et ſapientior fuit omni homine, ipſo Aithan filio Zerahh, et Hheman, et Chalchol, et Dardagh filiis Mahhol: et fuit nomen ejus celebre in omnibus gentibus undiquaq;.
32 Et locutus eſt tria millia parabolarũ, et fuerunt cantica ejus mille et quinque.
33 *Et vaticinatus eſt ſuper regibus domus David qui dominaturi erant in ſeculo hoc, & in ſeculo futuro Meſſihhæ: & vaticinatus eſt* ſuper jumentis, et ſuper avibus, et ſuper reptilibus, et ſuper piſcibus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

19 * Geber filius Uri, in terra Gelaad, terra Sihon regis Amoræorum, & Og regis Baiſan. Hi ergò præfecti inierunt poſſeſſionem terræ.
20 Cæterùm Juda & Iſrael plurimi numero quaſi arena quæ eſt in litore maris, edebant ac bibebant, & lætabantur.
21 Et Salomon dominabatur in omnia regna, à fluvio terræ Paleſtinorum, uſque ad limitem Ægypti; & offerebant munera, ſerviebantque regi Salomoni cunctis diebus vitæ ejus.
22 Erat autem cibus Salomonis in die uno, triginta cori ſimilaginis, & ſexaginta cori farinæ.
23 Decem boves ſaginati, viginti boves paſcuales, & centum oves; præter cervos, & capreas, & bubalos ſylveſtres, & volatile ſaginatum.
24 Nam ipſe dominabatur in tota citeriore parte fluminis, à Tahphis uſq; ad Aza, & in omnes reges qui erant cis flumen; pacemque habebat ex omnibᵘ partibus & ex omnibᵘ locis adjacentibus:
25 Confidebatq; Juda & Iſrael tranquillè, quiſq; ſub vitibus ſuis, & ſub ficubus ſuis, à Dan uſq; ad Bir-ſebaa cunctis diebᵘ Salomonis.
26 Habebat præterea Salomon quadraginta millia præſepiorum equilium pro equitatu ſuo, & duodecim millia equitum.
27 Et ii præfecti ſuſtentabant regem Salomonem, & omnes accedentes ad menſam regis Salomonis, quiſq; menſe ſuo; nec quicquam deſiderari ſinebant.
28 Hordeum quoque & paleam pro equis & equabus advehebant ad locum ubi erat, quiſque pro munere ſuo.
29 Conceſſit ergò Deus Salomoni ſapientiã & prudentiam, mentiſque capacitatem tantâ copiâ,
30 Ut excederet ſapientia Salomonis ſapientiam omnium Orientalium, & ſapientias Ægyptiorum.
31 Eſſetque ſapientior cunctis hominibᵘ, Ethane Orientali, Hamane, Chalchole, & Dardaa filiis Meholis; vigeretque nomen ejus inter omnes circunjacentes ſibi gentes.
32 Et elocutus eſt ter mille ſententias, fueruntque cantica ejus mille et quinque.
33 Diſſeruit etiam de arboribus, à cedris Libani uſque ad ſempervivum quod prodit in pariete. Diſſeruit quoque de jumentis, de volucribus, de reptilibus, et de piſcibus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * جبار بن اروي في ارض جلعاد * وارض سحون ملك الاموراييين * وعوج ملك بيسان * فلزم
20 الوكلاء كل رجل ارضه وما ولي عليه * وكان بنو يهودا وال اسرايل بالكثرة مثل الرمل التي في
21 سواحل البحر * ياكلون ويشربون ويفرحون * وكان سليمان مسلطا على جميع المملكات من
22 حد فلسطين الي حد مصر ويهدون اليه الهدايا ويتعبدون له طول عمره * وكانت مايدة سليمان
23 ونفقة طعامه في كل يوم * احد وثلثين كرا من السميذ * وستين كرا من الدقيق * وعشر
ثيران معلوفة * وعشرون ثورا من الرعي * ومائة كبش * هذا غير الوحش والبرابير والطير
24 السمين * لانه كان مسلطا على جميع الذين في عبر نهر الفرات * من حد تفسح الي غزة * وكان
مسلطا على جميع الملوك الذين في تجاه نهر الفرات * وكان مطمينا سالما من جميع الذين حوله
25 ونواحيه * وسكنوا بنو يهودا وبنو اسرايل مطمانين * كل انسان تحت كرمه وتينه * من حد دان
26 الي بير سبع * طول عمر سليمان * وكان لسليمان اربعون الف اري عليها خيل لعجلته * واثنا
27 عشر الف فارس * وكان هولاء الوكلاء يقومون على سليمان وعلى جميع ندمايه الذين يحضرون
28 مايدته ولم يكونوا يتركون مايدته تعوز شيا * وكانوا يجمعون الشعير والتبن للخيل والرماك *
29 الي الموضع الذي يكون فيه سليمان كما يومرون * واعطي الله لسليمان الحكمة والفهم واللب *
30 وجلة كل الفهم * وعظمت حكمة سليمان وفاقت حكمته جميع اهل المشرق * وفاقت حكمته اهل
31 مصر ايضا * وصار احكم من جميع الناس * وغلب اثان المشرقي في حكمته * وفاق هامان
32 وخلكل ودردع بني محول في الحكمة * وشاع خبره في جميع المملكات التي حوله * وكتب ثلاثة
33 الاف مثل * وكانت تسابيحه الف تسبيحة وخمسة تسابيح * وتكلم في الشجر * ونعت قواها *
ووصف كل شجرة * من ارز لبنان والي الحشيش الذي ينبت في الحايط * ووصف البهايم
والطيور وما فيها من المنافع * ووصف الهوام والزحافة وسمك البحر *

19 *Geber filius Arvi, in terra Galaad, & terra Sihon regis Amoræorum, & Og regis Baiſan. Et quilibet horũ curatorũ vacabat terræ ſuæ, & ditioni ſuæ.*
20 *Porrò filii Juda & gens Iſraelitica numero æquabant arenã quæ eſt in litoribus maris; cõedebãt, bibebant, & lætabantur.*
21 *Salomon autem dominus erat omnium regnorum, à termino Palæſtinæ ad terminũ Ægypti; & offerebant ei munera, erantq; ei ſubdita toto ſpatio ætatis illius.*
22 *Menſa verò Salomonis, & annona victûs ejus ſingulis diebᵘ erant unᵘ et triginta cori ſimilæ, &*
23 *ſexaginta cori farinæ: Decẽ boves ſaginati, & viginti boves paſcuales, & centũ arietes; præter ferinas, & venaticas, & volucre ſaginatum.*
24 *Nam ipſe dominabatur in omnes qui erant cis fluviũ Euphratem, à termino Tahphis uſq; ad Gazam; & dominabatur in omnes reges qui erant à citeriori parte fluvii Euphratis; eratq; tutus & immunis ab omnibus ſibi adjacentibus & conterminis.*
25 *Adeoq; filii Juda & filii Iſrael ſecuri habitabant, quilibet ſub vineis, & ficubus ſuis, à limite Danis uſq; Bir-ſebaa, totâ ætate Salomonis.*
26 *Habebat etiam Salomon quadraginta millia præſepiorum in quibus equi pro viris ſuis, & duodecim millia equitum.*
27 *Igitur hi curatores impenſã faciebant pro Salomone & pro omnibus convivis ejus qui aſſiſtebant menſæ ipſius, nec ſinebant ejus menſã ullius rei indigere.*
28 *Et cogebant hordeum & paleã pro equis & equabᵘ in locũ in quo Salomonem eſſe contingebat, prout jubebantur.*
29 *Dedit ergò Deus Salomoni ſapientiam, & ſagacitatem, atq; prudentiã, & conceſſit ei omnem intelligentiam:*
30 *Crevitque ſapientia Salomonis, & ſuperavit ſapientia ejus omnes Orientales, & excelluit ſapientia ejus etiam Ægyptiis:*
31 *Factuſq; eſt omniũ hominũ ſapientiſſimᵘ, & ſuperavit Ethanem Orientalem ſapientiâ ſuâ; & Hemanem, Chalchalem, atque Dardaem filios Meholis ſapientiâ antecelluit: & divulgata eſt fama ipſius in omnia circunjacentia regna.*
32 *Scripſit tria millia proverbiorum, & fuerunt ejus carmina mille carmina & quinque carmina.*
33 *Locutus eſt de arboribus, & expoſuit virtutes earum: diſſeruit autem de quibuſcunq; arboribus, à cedro Libani uſque ad herbam quæ naſcitur in pariete. Diſſeruit etiam de animantibus & volucribus, deque inditis in ea utilitatibus. Denique diſſeruit de inſectis & reptilibus, & piſcibus maris.*

Selomoh sapientiam audiendam ad populis omnibus ex veniebant Et
34 וַיָּבֹאוּ מִכָּל־הָעַמִּים לִשְׁמֹעַ אֵת חָכְמַת שְׁלֹמֹה
ejus sapientiam audierunt qui , terræ regibus universis de
מֵאֵת כָּל־מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־חָכְמָתוֹ׃

CAP. V. ה

quia : Selomoh ad suos servos Sor rex Chiram misit Et
1 וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־צוֹר אֶת־עֲבָדָיו אֶל־שְׁלֹמֹה כִּי
fuerat amans quia ; suo patre pro regē in unxissent ipsum quòd audierat
שָׁמַע כִּי אֹתוֹ מָשְׁחוּ לְמֶלֶךְ תַּחַת אָבִיהוּ כִּי אֹהֵב הָיָה
ad Selomoh Misitque .diebus omnibus David ipsum Chiram
2 חִירָם לְדָוִד כָּל־הַיָּמִים׃ וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל־
quia ,meum patrem David nôsti Tu : dicendo , Chiram
3 חִירָם לֵאמֹר׃ אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־דָּוִד אָבִי כִּי
facubus à ,sui Dei Domini nomini domum ædificare potuit non
לֹא יָכֹל לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו מִפְּנֵי
sub eos Dominum dare usque ,eū circundederunt quod , belli
הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר סְבָבֻהוּ עַד תֵּת־יְהוָה אֹתָם תַּחַת
meus Deus Dominus dedit requiem nunc Et .ejus pedum curvitatibus
4 כַּפּוֹת רַגְלָו׃ וְעַתָּה הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהַי
ego ecce Et .malus occursus non & ,adversarius non : circuitu à mihi
5 לִי מִסָּבִיב אֵין שָׂטָן וְאֵין פֶּגַע רָע׃ וְהִנְנִי
est locutus sicut ,mei Dei Domini nomini domum ædificare dicens
אֹמֵר לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
te pro dabo quem tuus Filius :dicendo,meū patrē David ad Dominus
יְהוָה אֶל־דָּוִד אָבִי לֵאמֹר בִּנְךָ אֲשֶׁר אֶתֵּן תַּחְתֶּיךָ
,præcipe nunc Et .meo nomini domum ædificabit ipse ,tuū soliū super
6 עַל־כִּסְאֶךָ הוּא־יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי׃ וְעַתָּה צַוֵּה
:tuis servis cum sint mei servi & ,Lebanon de cedros mihi præcidāt ut
וְיִכְרְתוּ־לִי אֲרָזִים מִן־הַלְּבָנוֹן וַעֲבָדַי יִהְיוּ עִם־עֲבָדֶיךָ
quia : dixeris quæ omnia secundū tibi dabo tuorū servorū mercedē &
וּשְׂכַר עֲבָדֶיךָ אֶתֵּן לְךָ כְּכֹל אֲשֶׁר תֹּאמֵר כִּי
ligna cædere sciens vir nos inter non quia , nôsti tu
אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי אֵין בָּנוּ אִישׁ יֹדֵעַ לִכְרָת־עֵצִים
: Selomoh verba Chiram *audire secundùm* ,fuit Et .Sidonii sicut
7 כַּצִּדֹנִים׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ חִירָם אֶת־דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה
Davidi dedit qui ,hodie Dominus Benedictus : ait & ,valde est lætatº &
וַיִּשְׂמַח מְאֹד וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִד
Chiram misit Et .hunc multum populum super sapientem filium
8 בֵּן חָכָם עַל־הָעָם הָרָב הַזֶּה׃ וַיִּשְׁלַח חִירָם
ego : me ad misisti quæ Audivi : dicendo , Selomoh ad
אֶל־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר שָׁמַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֵלָי אֲנִי
.abiegnis lignis in & ,cedrinis lignis in tuā voluntatē omnē faciam
אֶעֱשֶׂה אֶת־כָּל־חֶפְצְךָ בַּעֲצֵי אֲרָזִים וּבַעֲצֵי בְרוֹשִׁים׃
ratibus ea ponam ego & : mare ad Lebanon de *descēdere faciēt* mei Servi
9 עֲבָדַי יֹרִדוּ מִן־הַלְּבָנוֹן יָמָּה וַאֲנִי אֲשִׂימֵם דֹּבְרוֹת
: ibi ea *dissipabo* & ,me ad miseris quem locum ad usque mari in
בַּיָּם עַד־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח אֵלַי וְנִפַּצְתִּים שָׁם
.meæ *domus panem dando* meā voluntatē facies tu & ,tolles tu &
וְאַתָּה תִשָּׂא וְאַתָּה תַּעֲשֶׂה אֶת־חֶפְצִי לָתֵת לֶחֶם בֵּיתִי׃
abiegna ligna & ,cedrina ligna Selomoh *dans* Chirom *fuit* Et
10 וַיְהִי חִירוֹם נֹתֵן לִשְׁלֹמֹה עֲצֵי אֲרָזִים וַעֲצֵי בְרוֹשִׁים
millia viginti Chiram præbuit Selomoh Et .ejus voluntatē omnem
11 כָּל־חֶפְצוֹ׃ וּשְׁלֹמֹה נָתַן לְחִירָם עֶשְׂרִים אֶלֶף
sic : *contusi* olei coros viginti & ,ejus domui cibum *triticorum* coros
כֹּר חִטִּים מַכֹּלֶת לְבֵיתוֹ וְעֶשְׂרִים כֹּר שֶׁמֶן כָּתִית כֹּה־
dedit Dominus Et .*anno in anno* Chiram ipsi Selomoh dedit
12 יִתֵּן שְׁלֹמֹה לְחִירָם שָׁנָה בְשָׁנָה׃ וַיהוָה נָתַן
Chiram inter pax fuit & :ei est locutus sicut , Selomoh sapientiam
חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ וַיְהִי שָׁלֹם בֵּין חִירָם
.ipsi ambo fœdus *exciderunt* & ,Selomoh inter &
וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם׃

Versio VULG. LAT.

34 Et veniebant de cunctis populis ad audiendā sapientiā Salomonis, & ab universis regibus terræ, qui audiebant sapientiam ejus.

CAP. V.

1 Misit quoq; Hiram rex Tyri servos suos ad Salomonem: audivit enim quod ipsū unxissent regē pro patre ejº: quia amicus fuerat Hiram David omni
2 tempore. Misit autem Salo-
3 mon ad Hiram, dicens; Tu scis voluntatem David patris mei, & quia non potuerit ædificare domum nomini Dñi Dei sui propter bella imminentia per circuitū, donec daret Dñs eos sub vestigio pe-
4 dū ejº. Nunc autē requiē dedit Dñs Deº meº mihi per circuitū: & non est satan, neq; occursº
5 malº. Quamobrèm cogito ædificare templū nomini Domini Dei mei, sicut locutus est Dñs David patri meo, dicens; Filius tuus, quem dabo pro te super soliū tuū, ipse ædifica-
6 bit domū nomini meo. Præcipe igitur ut præcîdant mihi servi tui cedros de Libano, & servi mei sint cū servis tuis: mercedem autem servorum tuorum dabo tibi quamcunq; petieris: scis enim quomodò non est in populo meo vir qui noverit ligna cædere sicut
7 Sidonii. Cùm ergò audîsset Hiram verba Salomonis, lætatus est valdè, & ait; Benedictus Dñs Deus hodiè, qui dedit David filiū sapientissimum super populū hunc plurimū.
8 Et misit Hiram ad Salomonem, dicens; Audivi quæcunque mandâsti mihi: ego faciam omnem voluntatem tuam in lignis cedrinis & abiegnis.
9 Servi mei deponent ea de Libano ad mare: & ego componam ea in ratibus in mari, usq; ad locū quem significaveris mihi; & applicabo ea ibi, & tu tolles ea: præbebísque necessaria mihi, ut detur cibus
10 domui meæ. Itaq; Hiram dabat Salomoni ligna cedrina, & ligna abiegna, juxta omnem
11 voluntatem ejº. Salomon autem præbebat Hiram, coros tritici viginti millia, in cibū domui ejus, & viginti coros purissimi olei: hæc tribuebat Salomon Hiram per singulos
12 annos. Dedit quoq; Dñs sapientiā Salomoni, sicut locutus est ei: & erat pax inter Hiram & Salomonem, & percusserunt ambo fœdus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ τῷ Σαλωμὼν δώδεκα καθεςάμϑυοι ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ, χορηγεῖν τῷ βασιλεῖ ϗ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· (κ) μῆνα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐγί-
8 νετο ἐπὶ τὸν ἕνα χορηγεῖν. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· (λ) Βεὲν υἱὸς Ὢρ ἐν ὄρει (μ)
9 Ἐφραὶμ εἷς. Υἱὸς Δακὰρ ἐν (ν) Μακὲς, ϗ ἐν (ξ) Σαλαβὶν, ϗ Βαιθσαμὺς, ϗ (ο) Ἐλὼν ἕ-
10 ως (π) Βηθανὰν, εἷς. Υἱὸς Ἐσδὶ ἐν Ἀραβὼθ, αὐτοῦ (ρ) Σωχὼ ϗ πᾶσα ἡ γῆ Ὀφέρ.
11 Υἱοῦ (σ) Ἀμιναδὰβ πᾶσα (τ) Νεφθαδὼρ, (υ) Τεφὰθ θυγάτηρ Σαλωμὼν ἦν αὐτῷ εἰς
12 (φ) γυναῖκα, εἷς. Βανὰ υἱὸς Ἀχιλὰθ τὴν Ἰθααναχ, ϗ Μαγεδδὼ, ϗ πᾶς ὁ οἶκος Σὰν ὁ παρὰ (χ) Σεσαθὰν ὑποκάτω τοῦ Ἐσραὲ, ϗ ἐκ (ψ) Βηθσὰν ἕως Σαβελμαουλᾶ, ἕως
13 Μαεβὲρ Λουκὰμ, εἷς. Υἱὸς (ω) Ναβὲρ ἐν Ῥαβὼθ Γαλαὰδ, τούτῳ σχοίνισμα Ἐργὰβ ἐν τῇ Βασὰν, ἑξήκοντα πόλεις μεγάλαι τει-
14 χήρεις ϗ μοχλοὶ (α) χαλκοῖ, εἷς. Ἀχινα-
15 δὰβ υἱὸς Σαδδὼ Μααναΐμ. Ἀχιμαὰς ἐν (β) Νεφθαλὶμ, ϗ οὗτος ἔλαβε τὴν (γ) Βασεμμὰθ θυγατέρα Σαλωμὼν εἰς (δ) γυναῖκα,
16 εἷς. Βαανᾶ υἱὸς Χουσὶ ἐν Ἀσὴρ ϗ ἐν (ε) Βα-
18 αλὼθ, εἷς. Σεμεῒ υἱὸς Ἠλὰ ἐν τῷ Βενια-
19 μίν. Γαβὲρ υἱὸς Ἀδαῒ ἐν τῇ γῇ (ζ) Γὰδ Σηὼν βασιλέως τοῦ Ἐσεβὼν ϗ Ὢγ βασιλέως τοῦ Βασὰν, ϗ (η) νασὲφ εἷς ἐν γῇ Ἰούδα.
17 Ἰωσαφὰτ υἱὸς Φουασοὺδ ἐν Ἰσσάχαρ. Καὶ ἐ-
27 χορήγουν οἱ καθεςάμϑυοι οὕτως τῷ βασιλεῖ Σαλωμών· ϗ πάντα τὰ διαγγέλματα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως ἕκαστος μῆνα
28 αὐτοῦ, οὐ παραλλάσσουσι λόγον. Καὶ τὰς κριθὰς ϗ τὸ ἄχυρον τοῖς ἵπποις ϗ τοῖς ἅρμασιν ἦρον εἰς τὸν τόπον οὗ ἂν ᾖ ὁ βασιλεὺς, ἕκα-
22 στος κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα τὰ δέοντα τῷ Σαλωμών· ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τριάκοντα κόροι σεμιδάλεως, ϗ ἑξήκοντα κόροι
23 ἀλεύρου κεκοπανισμένου, (θ) Καὶ δέκα μόσχοι ἐκλεκτοὶ, ϗ εἴκοσι βόες νομάδες, ϗ ἑκατὸν πρόβατα, ἐκτὸς ἐλάφων, ϗ (ι) δορ-
24 κάδων ἐκλεκτῶν σιτευτά. Ὅτι ἦν (κ) ἄρχων πέραν τοῦ ποταμοῦ, ϗ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάντων τῶν μερῶν (λ) κυκλόθεν.

Et Salomoni duodecim præfecti 7 *super omnem Israel, ad præbendum regi, & domui ejus: mensem in anno erat super unum præbere. Et hæc nomina eorum.* 8 *(e) Been filius Or in monte Ephræm, (f) unus. Filius Dacar* 9 *in Maces, & in Salabin, & Bethsamys, & Elon usque Bethanan, unus. Filius Esdi in Araboth: ipsius Socho, & universa terra Opher.* 10 *Filii Aminadab universa Nephthador: (Tephath filia Salomon erat ei in uxorem,) unus.* 11 *Bana filius Achiluth ipsā Ithaanach, & Mageddo: & universa domus San, quæ apud Sesathan, sub Esrae: & de Bethsan usque Abelmaüla, usque Maeber Lucam, unus.* 12 *Filius Naber in Rhaboth (g) Galaad, (huic funiculus Ergab in Basan sexaginta civitates magnæ muratæ, & vectes ænei,) unus.* 13 *Achinadab filius Saddo Maanaim.* 14 *Achimaas in Nephthalim: (& hic accepit Basemmath filiam Solomon in uxorem,) unus.* 15 *Baana filius Chusi in Aser,* 16 *& in Baaloth, (h) unus. Semei* 18 *filius Ela in Benjamin. Gaber* 19 *filius Adai in terra Gad Seon regis Esebon, & Og regis Basan: & (i) Naseph unus in terra Juda. Josaphat filius Phuasud in* 17 *Issachar. (k) Et præbebant præfecti sic regi Salomon: & omnia* 27 *mandata ad mensam regis, unusquisque mensem suum: non mutant verbum. Et hordea, &* 28 *paleam equis, & curribus ferebant ad locum, ubicunque esset rex, unusquisque juxta ordinem suum. (l) Et hæc erant necessaria* 22 *Salomon in die una, triginta cori similæ, & sexaginta cori farinæ subactæ, Et decem vituli ele-* 23 *cti, & viginti boves pascuales, & centum oves, præter cervos, & capreas (m) electas, saginata. Quoniam erat princeps trans flu-* 24 *men, & erat ei pax ex omnibus partibus in circuitu.*

MS. A.

(κ) μῆνα ἐνιαυτῷ (λ) Βὲν (μ) Ἐφραίμ. Υἱὸς (ν) Μαχμὰς, (ξ) Σαλαβεὶμ, (ο) Αἰαλὼμ (π) Βηθανάν. Υἱὸς * Ἐσδὶ ἐν (ρ) Σοχαὼ (σ) Ἀβιναδὰβ (τ) Νεφαδδὼρ, (υ) Ταφατὰ (φ) γυναῖκα. Βαανὰ υἱὸς Ἐλοὺδ τὴν Θααναχ, ϗ * Μεμαγεδδαὼ, (χ) Ἐσθαανθὰν ὑποκάτω τοῦ Ἰεζραὲλ, (ψ) Βεθσὰν ἕως Ἀβελμαουλᾶ, ἕως Μεμβραδὲ Ἰεκμαὰν, εἷς. (ω) Γαβὲρ ἐν Ῥαμὼθ Γαλαάδ· αὐτῷ ὁ Αὐὼθ Ἰαρεὶρ * υἱοῦ Μανασσῆ Γαλαάδ, τούτῳ σχοίνισμα Ἐργὰβ ἡ ἐν (α) χαλκοῖ. * Αἰναδὰβ υἱὸς Σαδὼκ (β) Νεφθαλεὶ, (γ) Μασεμμὰθ (δ)
17 γυναῖκα. Βαανᾶς (ε) Μααλώτ. Ἰωσαφὰτ υἱὸς Φαρροῦ ἐν Ἰσσάχαρ. Σεμεῒ (ζ) Γαλαὰδ τῇ Σηὼν βασιλέως Ἐσεβὼν τοῦ Ἀμορραίου, ϗ Ὢγ (η) Ἐνασὶβ ἐν
20 γῇ. Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ πολλοὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος,
21 ἐσθίοντες ϗ πίνοντες ϗ εὐφραινόμενοι. Καὶ Σαλωμὼν ἦν ἐξουσιάζων ἐν πᾶσιν τοῖς βασιλείοις, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ γῆς ἀλλοφύλων ϗ ἕως ὁρίου Αἰγύπτου. * προσφέροντες δῶρα ϗ δουλεύοντες τῷ Σαλωμὼν πάσας ἡμέρας ζωῆς αὐ-
22 τοῦ. Καὶ ταῦτα τὰ δέοντα Σαλωμών· (θ) Δέκα μόσχοι (ι) δορκάδων ϗ ὀρνίθων ἐκλεκτὰ ἐκλεκτῶν (κ) ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ Θαψὰ ϗ ἕως * ἐν πᾶσιν βασιλεῦσιν πέραν τοῦ ποταμοῦ. ϗ εἰρήνη ἦν αὐτῷ ἐκ πάν-
25 των (λ) κυκλόθεν. Καὶ κατῴκει Ἰούδας ϗ Ἰσραὴλ πεποιθότες ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ, ϗ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ, ἐσθίοντες ϗ πίνοντες, ἀπὸ Δὰν ϗ ἕως Βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 וַאֲתוֹ מִכָּל עַמְמַיָא לְמִשְׁמַע יָת חוּכְמַת שְׁלֹמֹה מִכָּל מַלְכֵי אַרְעָא דִשְׁמַעִין יָת חוּכְמְתֵיהּ׃

ה

1 וּשְׁלַח חִירָם מַלְכָּא דְצוֹר יָת עַבְדוֹהִי לְוָת שְׁלֹמֹה אֲרֵי שְׁמַע אֲרֵי יָתֵיהּ מְשַׁחוּ לְמֶהֱוֵי
מַלְכָּא תְּחוֹת אֲבוּהִי אֲרֵי רְחִימָא הֲוָה חִירָם לְדָוִד כָּל יוֹמַיָא׃ וּשְׁלַח שְׁלֹמֹה לְוָת חִירָם 2
3 לְמֵימַר׃ אַתְּ יְדַעְתְּ יָת דָּוִד אַבָּא אֲרֵי לָא יְכִיל לְמִבְנֵי בֵיתָא לִשְׁמָא דַיְיָ אֱלָהֵיהּ מִן קֳדָם
4 עָבְדֵי קְרָבָא דְאַקִּפוּהִי עַד דִּמְסַר יְיָ יַתְהוֹן תְּחוֹת פַּרְסַת רַגְלוֹהִי׃ וּכְעַן אֲנִיחַ יְיָ אֱלָהִי לִי
5 מִסְחוֹר סְחוֹר לֵית שָׂטָן וְלֵית פְּגַע בִּישׁ׃ וְהָא אֲנָא אָמַר לְמִבְנֵי בֵיתָא לִשְׁמָא דַיְיָ אֱלָהִי
כְּמָא דְמַלֵּל יְיָ עִם דָּוִד אַבָּא לְמֵימַר בְּרָךְ דְאֶתֵּן תְּחוֹתָךְ עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָךְ הוּא יִבְנֵי
6 בֵיתָא לִשְׁמִי׃ וּכְעַן פַּקֵּיד וְיִקְצְצוּן לִי אַרְזִין מִן לִבְנָן וְעַבְדַי יְהוֹן עִם עַבְדָךְ וַאֲגַר עַבְדָךְ אֶתֵּן
7 לָךְ כְּכֹל דְּתֵימַר אֲרֵי אַתְּ יְדַעְתְּ אֲרֵי לֵית בָּנָא גַבְרָא דְיָדַע לְמִקַּץ אָעִין כְּצִידוֹנָאֵי׃ וַהֲוָה
כַּד שְׁמַע חִירָם יָת פִּתְגָמֵי דִשְׁלֹמֹה וַחֲדִי לַחֲדָא וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ יוֹמָא דֵין דִיהַב לְדָוִד בַּר
8 חַכִּים עַל עַמָּא סַגִּיאָה הָדֵין׃ וּשְׁלַח חִירָם לְוָת שְׁלֹמֹה לְמֵימַר שְׁמַעִית יָת דִּשְׁלַחְתָּא
9 לְוָתִי אֲנָא אַסְפֵּיק יָת כָּל צוֹרְכָךְ בְּאָעֵי אַרְזִין וּבְאָעֵי בִירוֹן׃ עַבְדַי יַחֲתוּן מִן לִבְנָן לְיַמָּא
וַאֲנָא אֲשַׁוֵּינוּן תּוּרְגְּסִין בְּיַמָּא עַד אַתְרָא דְתִשְׁלַח לִי וְאַרְמֵינוּן תַּמָּן וְאַתְּ תִּטּוֹל וְאַתְּ תַּסְפֵּיק
10 צוֹרְכִי לְמִתַּן מְזוֹן לֶאֱנָשׁ בֵּיתִי׃ וַהֲוָה חִירָם יָהֵיב לִשְׁלֹמֹה אָעֵי אַרְזִין וְאָעֵי בִירוֹן כָּל
11 צוֹרְכֵיהּ׃ וּשְׁלֹמֹה יְהַב לְחִירָם עַסְרִין אַלְפִין כּוֹרִין חִטִּין פַּרְנוּס לֶאֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ וְעַסְרִין
12 כּוֹרִין מְשַׁח כְּתִישָׁא כְּדֵין יְהֵיב שְׁלֹמֹה לְחִירָם שְׁנָא בִשְׁנָא׃ וַיְיָ יְהַב חוּכְמְתָא לִשְׁלֹמֹה
כְּמָא דְמַלֵּיל לֵיהּ וַהֲוָה שְׁלָמָא בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וּגְזָרוּ קְיָם תַּרְוֵיהוֹן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et veniebant ex omnibus gentibus ad audiendam sapientiam Selomoh, ab omnibus regibus terræ qui audierant sapientiam ejus. 34

CAP. V.

Et misit Hhiram rex Szor servos suos ad Selomoh, quia audierat 1
quòd unxerant eum ut esset rex pro patre suo: nam dilexerat Hhiram Da- 2
vid omnibus diebus. Et misit Selomoh ad Hhiram dicendo. Tu nôsti 3
David patrem meum quòd non potuit ædificare domum Dñi Dei sui
propter belligeratores qui circuierant illum, usque quo tradidit illos Do-
minus sub planta pedū ejus. Et nunc requiem dedit Dñs Deus meus mihi 4
undique; non est adversarius, nec occursus malus. Et ecce ego dico quòd 5
ædificabo domū nomini Dñi Dei mei, sicut locutus est Dñs cum David
patre meo, dicendo: Filius tuus quē dabo pro te super soliū regni tui, ipse
ædificabit domū nomini meo. Et nunc jube ut scindant mihi cedros ex 6
Libnan, & servi mei erunt cum servis tuis; & mercedē servorum tuorum
dabo tibi juxta id quod dixeris: nam tu nôsti quòd non est inter nos vir
qui nôrit scindere ligna ut Szidonæi. Et fuit cū audîsset Hhiram verba 7
Selomoh, lætatus est valdè, & dixit: Benedictº Deus hodie, qui dedit Da-
vid filiū sapientem super populum multum hunc. Et misit Hiram ad Selo- 8
moh dicendo, Audivi quòd misisti ad me: ego sufficiam omnem necessita-
tem tuā in lignis cedrorū & lignis abietū. Servi mei deducent [*ligna*] ex 9
Libnan ad mare, & ego ponā ea per rates in mare usq, ad locū ad quem
miseris mihi, & conjiciā ea ibi, & tu tolles: & tu suppeditabis necessitatem
meā dando cibū viris domº meæ. Et Hhirā præbuit Selomoh ligna cedro- 10
rū & ligna abietū, omnē necessitatē ejº. Et Selomoh dedit Hhirā viginti 11
millia cororū frumenti in sustentationē hominibº domº ejus, & viginti co-
ros olei contusi: sic dedit Selomoh Hhiram singulis annis. Et Dñs dedit 12
sapientiam Selomoh, sicut locutus fuerat ei: & fuit pax inter Hhiram &
Selomoh; & percusserunt fœdus ambo ipsi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܠܡܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܡܩܒܠ ܗܘܐ ܩܘܪܒܢܐ.
ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܕܫܡܥܘ ܚܟܡܬܗ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܗ * * ܘܫܕܪ ܚܝܪܡ 1
ܡܠܟܐ ܕܨܘܪ. ܥܒܕܘܗܝ ܠܘܬ ܫܠܝܡܘܢ. ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܚܘܗܝ ܠܡܡܠܟ ܚܠܦ
ܐܒܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܚܝܪܡ ܠܕܘܝܕ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܘܫܕܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܝܡܘܢ.
2 ܘܒܪܟܗ. * ܘܫܕܪ ܫܠܝܡܘܢ ܠܚܝܪܡ. ܘܐܡܪ. * ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܕܠܐ ܐܫܟܚ 3
ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗ: ܡܛܠ ܩܪ̈ܒܐ ܣܓܝ̈ܐܐ ܕܐܚܕܘܗܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܫܠܡ
4 ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ. ܬܚܝܬ ܦܣܬܐ ܕܪ̈ܓܠܘܗܝ. * ܘܗܫܐ. ܐܢܝܚ ܠܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܣܚܪ̈ܢܝ.
5 ܘܠܝܬ ܣܛܢܐ. ܘܠܐ ܦܓܥܐ ܒܝܫܐ. * ܘܗܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܐܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܝ. ܐܝܟ
ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܕܒܪܟ ܕܐܩܝܡ ܬܚܘܬܝܟ ܥܠ ܟܘܪܣܝܟ. ܗܘ ܢܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܝ.
6 * ܘܗܫܐ ܦܩܘܕ. ܘܢܦܣܩܘܢ ܠܝ ܡܢ ܠܒܢܢ. ܩܝ̈ܣܐ ܕܐܪ̈ܙܐ. ܘܥܒ̈ܕܝ ܢܗܘܘܢ ܥܡ ܥܒ̈ܕܝܟ.
ܘܐܓܪܐ ܕܥܒ̈ܕܝܟ ܐܬܠ ܠܟ. ܐܝܟ ܕܬܐܡܪ ܐܢܬ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܕܠܝܬ ܒܢ ܐܢܫ
7 ܕܝܕܥ ܠܡܦܣܩ ܩܝ̈ܣܐ. ܐܝܟ ܨܝܕܢܝ̈ܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܚܝܪܡ ܡ̈ܠܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܚܕܝ ܛܒ.
ܘܐܡܪ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܝܘܡܢܐ. ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪܐ ܚܟܝܡܐ. ܕܢܕܒܪ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܪܒܐ.
8 * ܘܫܕܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܝܡܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܡܥܬ ܟܠ ܡܐ ܕܫܕܪܬ ܠܘܬܝ. ܐܢܐ ܐܥܒܕ. ܟܠܗ
9 ܨܒܝܢܟ. ܒܩܝ̈ܣܐ ܕܐܪ̈ܙܐ. ܘܒܩܝ̈ܣܐ ܕܒܪ̈ܘܬܐ. * ܥܒ̈ܕܝ ܢܚܬܘܢ ܡܢ ܠܒܢܢ ܠܝܡܐ. ܘܐܢܐ
ܐܣܝܡ ܐܢܘܢ ܡܫܘܬܐ ܒܝܡܐ. ܥܕܡܐ ܠܐܬܪܐ ܕܬܫܕܪ ܠܝ. ܘܐܫܪܐ ܐܢܘܢ ܬܡܢ. ܘܐܢܬ
10 ܬܫܩܘܠ ܐܢܘܢ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܐܦ ܐܢܬ ܬܥܒܕ ܨܒܝܢܝ. ܠܡܬܠ ܠܚܡܐ ܠܒܝܬܝ. * ܘܗܘܐ ܚܝܪܡ
11 ܝܗܒ ܠܫܠܝܡܘܢ. ܩܝ̈ܣܐ ܕܐܪ̈ܙܐ. ܘܩܝ̈ܣܐ ܕܒܪ̈ܘܬܐ. ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ. * ܘܫܠܝܡܘܢ ܝܗܒ ܠܚܝܪܡ.
ܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܟܘܪܝܢ ܕܚܛܐ. ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܒܝܬܗ. ܘܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܟܘܪܝܢ ܕܡܫܚܐ ܟܬܝܫܐ.
12 ܗܟܢܐ ܝܗܒ ܗܘܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܚܝܪܡ. ܫܢܐ ܒܫܢܐ. * ܘܡܪܝܐ ܝܗܒ ܠܫܠܝܡܘܢ ܚܟܡܬܐ.
ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ. ܘܗܘܐ ܫܠܡܐ. ܒܝܬ ܚܝܪܡ ܠܒܝܬ ܫܠܝܡܘܢ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܘܐܩܝܡܘ ܩܝܡܐ ܬܪܝܗܘܢ.

Et ex omnibº gentibº veniebant auditū sapi- 34
entiā Salomonis, et accipiebat munera ab o-
mnibus regibus terræ qui audiebant sapienti-
am ejus.

CAP. V.

Misit quoq; Hirā rex Tyri servos suos ad 1
Salomonē (audiverat enim quòd unxissent
eum ut regnaret vice patris sui: nam dilexerat
Hirā Davidē cunctis diebº) misit inquā Hirā
ad Salomonē, & benedixit ei. Tum misit Sa- 2
lomon ad Hirā, & dixit ei, Tu nôsti Davidē 3
patrē meū non potuisse domū ædificare no-
mini Dñi Dei sui ob frequentia bella quæ
cinxerant eum, donec tradiderit ea Dñs sub
plantā pedis ejº. Nunc ergò cùm requiē mihi 4
dederit Dñs Deus meº undequaque, nullus sit
Satanas, nec ullus sinister occursus; En ego 5
statuo ædificare domū nomini Dñi Dei mei,
quemadmodum dixit Dñs Davidi patri meo
hisce verbis, Filius tuus quē pro te constitui
sup soliū tuū, ipse ædificabit domum nomini
meo. Itaque jube ut succîdant mihi de Liba- 6
no ligna cedrina; erunt autē servi mei cum
servis tuis, & mercedē servorum tuorū dabo
tibi quamcunque præscripseris: tu enim nôsti
neminē inter nos esse qui cædendorū ligno-
rū gnarus sit ut Sidonii. Cúmque audîsset Hi- 7
ram verba Salomonis, lætatº est vehementer,
et ait; Benedictus sit hodiè Dñs qui concessit
Davidi filium sapientē, ut præesset populo
huic ingenti. Misitque Hirā ad Salomonē, et 8
dixit ad eum, Intellexi quicquid ad me misisti:
ego perfecturus sum omnē voluntatē tuam
quod ad ligna cedrina, et quod ad ligna a-
biegna. Servi mei devehent ea è Libano ad 9
mare, tum in rates componā illa in mari ad eū
usque locum quē mihi *significatum* miseris,
ibi exponā ea, tuq; ea inde asportabis: tu quo-
que vicissim facies voluntatem meā, & com-
meatū dabis domui meæ. Itaque dabat Hirā 10
Salomoni ligna cedrina et ligna abiegna pro
voto ipsius. Salomon verò dabat Hiramo vi- 11
cies millenos coros tritici in cibum pro do-
mo ejº, et vicies millenos coros olei expressi:
hoc pacto dabat Salomon Hiramo singulis
annis. Dedit quoque Dñs Salomoni sapientiā, 12
quemadmodū dixerat ei: fuitque pax inter
Hiramum & inter Salomonē cunctis diebus,
& pepigerunt ambo fœdus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * وكان يجتمع الى سليمن من جميع الشعوب ليسمعوا حكمته * ومن جميع ملوك الارض الذين
1 يسمعون بحكمته * * الفصل الخامس * * وارسل حيرام ملك صور
عبيده الى سليمان مهنيا له وداعيا * لما سمع انه قد مسح ملكا مكان ابيه * اذ كان حيرام لم
2 3 يزل محبا لداود في كل ايامه * وارسل سليمان الى حيرام وقال * قد عرفت ان داود ابي لم يقدر
ان يبني بيتا للرب باسم الله ربه * من اجل الحروب التي اشتغل بها * حتى صير الله الملوك كلها
4 تحت قدميه * فاما انا فقد اراحني الله من كل من حولي * وليس من يضادني * ولا من يلقاني
5 بالشر * وانا قد نويت ان ابني بيتا باسم الله ربي * كما قال الرب لداود ابي * ان ابنك الذي اصيره
6 من بعدك ملكا هو يبني بيتا لاسمي * فمن الان تقدم بان تقطع لي خشب صنوبر من لبنان *
ويكون عبيدي مع عبيدك * وانا اعطي عبيدك من الارزاق ما امرتني * لانك تعلم ان
7 ليس فينا من يقطع الخشب مثل الصيدانيين * فلما سمع حيرام كلام سليمان فرح فرحا
عظيما وقال * تبارك الله يومنا هذا * الذي رزق داود ابنا حكيما يدبر هذا الشعب
8 العظيم * فارسل حيرام الى سليمان وقال * قد فهمت رسالتك * وانا افعل كما تحب وتهوى * وارسل
9 اليك خشب الصنوبر وخشب السرو * وعبيدي يقطعون ويدلون حمله من لبنان الى البحر
وانا اصيرها اطوافا في البحر الى الموضع الذي تريد * واصيرها هناك وترسل انت فتحملها من هناك *
10 وانت ايضا تعمل بما اقول لك * وتجري على اصحابي ارزاقا * وصار حيرام يبعث الى سليمان خشب الصنوبر
11 وخشب السرو على ما يريد * واجرى سليمان على اصحاب حيرام عشرين الف كر من طعام * وعشرين الف
12 كر من الزيت المغسول * هكذا كان يجري سليمان على اصحاب حيرام في كل سنة * والرب اعطى سليمان
من الحكمة كما وعده * وكان بين حيرام وبين سليمان اتفاق وحب وسلامة كل ايامهما * وتحالفا وتعاهدا جميعا *

Et conveniebant apud Salomonem ex 34
omnibus gentibus ad audiendā sapientiā
ejus, & ex omnibus regibus terræ, qui
sapientiæ illius rumorem audiebant.

CAP. V.

Adhæc misit Hiram rex Tyri servos 1
suos ad Salomonem gratulaturus ei, fau-
staque precatus, ubi audîsset eū unctū esse
regem loco patris sui: fuerat enim Hiram
constans Davidis amicus cunctis diebus.
Misit quoque Salomon ad Hiram, dixit- 2
que; Jam nôsti Davidem patrem meū 3
non potuisse ædem extruere Domino in
nomine Dei Domini sui, propter bella
quibus erat occupatus, donec subegerit
Deus reges omnes pedibus ejus. Me au- 4
tem pacatum reddidit jam Deus ab omni-
bus qui circa me sunt, nec est qui adver-
setur mihi, nec qui pernicioso mihi animo
sese objectet: Quapropter jam decrevi 5
ædē extruere in nomine Dei Domini mei,
quemadmodū dixit Dominus Davidi patri
meo, quòd filius tuus quem regem post te
substituam, ipse extruet ædem nomini
meo. Igitur jubeas in præsenti ut præci- 6
dantur mihi ligna pinea de Libano: e-
runtque servi mei cū servis tuis, & ego
præbebo servis tuis annonā qualemcunque
mihi præceperis: scis enim haud esse inter
nos qui ligna cædant sicut Sidonii. Cùm 7
autem audîsset Hiram verba Salomonis,
gavisus est gaudio magno, & ait, Be-
nedictus sit hodiernâ die Deus, qui dedit
Davidi filiū prudentem ut regeret popu-
lum hunc ingentem. Et misit Hiram ad 8
Salomonem dicens, Jam intellexi episto-
lam tuā, & ego facturus sum prout cupis
& optas, & missurus ad te ligna pinea
& ligna abiegna: Et servi mei cædent, 9
satagentque transvehi illa è Libano
ad mare: tum ego in rates componam
illa in mari ad locum quem cupis,
ibique ponam, & tu mittens transferes
inde: tu verò vicissim facies quod tibi
dicam, & meis annonā præbebis. Cæpit 10
ergò Hiram mittere Salomoni ligna pinea
& ligna abiegna prout volebat. Salomon 11
autem suppeditabat genti Hirami vicies
millenos coros cibi, & vicies millenos
coros olei loti: talia suppeditabat Salo-
mon genti Hirami quotannis. Porrò Do- 12
minus dederat Salomoni sapientiā, quem-
admodum promiserat ei; eratque inter
Hiramum & inter Salomonem concordia,
amor, & pax cunctis eorum diebus, &
adhibito jurejurando pactū simul inierant.

fuit & ;Israel omni ex tributum Selomoh rex fecit ascendere Et
וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מַס מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיְהִי 13
Lebanon in eos misit Et .virorum millia triginta tributum
הַמַּס שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ׃ וַיִּשְׁלָחֵם לְבָנוֹנָה 14
,Lebanon in erant mense ,vicibus mense in millia decem
עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים בַּחֹדֶשׁ חֲלִיפוֹת חֹדֶשׁ יִהְיוּ בַלְּבָנוֹן
.tributum super Adoniram & : sua domo in mensibus duobus
שְׁנַיִם חֳדָשִׁים בְּבֵיתוֹ וַאֲדֹנִירָם עַל־הַמַּס׃
octoginta & ,onus portantis millia septuaginta Selomoh fuit Et
וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה שִׁבְעִים אֶלֶף נֹשֵׂא סַבָּל וּשְׁמֹנִים 15
assistentibus principibus à Solùm ,monte in cædentis millia
אֶלֶף חֹצֵב בָּהָר׃ לְבַד מִשָּׂרֵי הַנִּצָּבִים 16
,millia tria ,opificium super qui ,Selomoh ipsi
לִשְׁלֹמֹה אֲשֶׁר עַל־הַמְּלָאכָה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
.opificio in facientes ,populum in dominantes ,trecenti &
וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת הָרֹדִים בָּעָם הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה׃
pretiosos lapides ,grandes lapides fecerũt proficisci & ,rex præcepit Et
וַיְצַו הַמֶּלֶךְ וַיַּסִּעוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת 17
ædificatores dolaverunt Et .dolatos lapides ,domum fundandum ad
לְיַסֵּד הַבָּיִת אַבְנֵי גָזִית׃ וַיִּפְסְלוּ בֹּנֵי 18
,ligna præparaverunt & ; Ghiblim & ,Chiram ædificatores & ,Selomoh
שְׁלֹמֹה וּבֹנֵי חִירוֹם וְהַגִּבְלִים וַיָּכִינוּ הָעֵצִים
.domum ædificandum ad ,lapides &
וְהָאֲבָנִים לִבְנוֹת הַבָּיִת׃

CAP. VI. ו

egredi ,anno quadringentesimo & ,anno octogesimo in ,fuit Et
וַיְהִי בִשְׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת 1
mense in quarto anno in ,Ægypti terra è Israel filios
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית בְּחֹדֶשׁ
,Israel super Selomoh regnare (,secundus mensis ipse) ,Zif
זִו הוּא הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לִמְלֹךְ שְׁלֹמֹה עַל־יִשְׂרָאֵל
rex ædificavit quam domus Et .Domino domum ædificavit &
וַיִּבֶן הַבַּיִת לַיהוָה׃ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה הַמֶּלֶךְ 2
viginti & ,ejus longitudo cubitorum sexaginta ,Domino Selomoh
שְׁלֹמֹה לַיהוָה שִׁשִּׁים־אַמָּה אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים
super vestibulum Et .ejus statura cubitorum triginta & ,ejus latitudo
רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ׃ וְהָאוּלָם עַל־ 3
facies super ,ejus longitudo cubitorum viginti ,domus templi facies
פְּנֵי הֵיכַל הַבַּיִת עֶשְׂרִים אַמָּה אָרְכּוֹ עַל־פְּנֵי
.domus facies super ejus latitudo cubito in decem : domus latitudinis
רֹחַב הַבָּיִת עֶשֶׂר בָּאַמָּה רָחְבּוֹ עַל־פְּנֵי הַבָּיִת׃
super ædificavit Et .occlusas prospectivas fenestras domui fecit Et
וַיַּעַשׂ לַבָּיִת חַלּוֹנֵי שְׁקֻפִים אֲטֻמִים׃ וַיִּבֶן עַל־ 4 5
circum domus parietibus cum circumquaque thalamum domus parietem
קִיר הַבַּיִת יָצוּעַ סָבִיב אֶת־קִירוֹת הַבַּיִת סָבִיב
inferioris Thalami .circum appendices fecit & : oraculum & ,templum
לַהֵיכָל וְלַדְּבִיר וַיַּעַשׂ צְלָעוֹת סָבִיב׃ הַיָּצוּעַ הַתַּחְתֹּנָה 6
,ejus latitudo cubito in sex medii & ,ejus latitudo cubito in quinque
חָמֵשׁ בָּאַמָּה רָחְבָּהּ וְהַתִּיכֹנָה שֵׁשׁ בָּאַמָּה רָחְבָּהּ
dedit imminutiones quia ;ejus latitudo cubito in septem tertii &
וְהַשְּׁלִישִׁית שֶׁבַע בָּאַמָּה רָחְבָּהּ כִּי מִגְרָעוֹת נָתַן
.domus parietes in apprehendere non pro ,foris circum domui
לַבַּיִת סָבִיב חוּצָה לְבִלְתִּי אֲחֹז בְּקִירוֹת הַבָּיִת׃
: est ædificata .profectionis perfecto lapide cum ædificari in ,domus Et
וְהַבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ אֶבֶן־שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה 7
fuit auditum non ,ferreum instrumentum omne ,securis & ,mallei &
וּמַקָּבוֹת וְהַגַּרְזֶן כָּל־כְּלִי בַרְזֶל לֹא־נִשְׁמַע
.eam ædificari in ,domo in
בַּבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ׃

Versio VULG. LAT.

13 Elegítque rex Salomon operarios de omni Israel, & erat indictio triginta millia virorum. 14 Mittebátque eos in Libanũ, decem millia per menses singulos vicissim, ita ut duobus mensib⁹ essent in domibus suis: & Adoniram erat super hujuscemodi indictione. 15 Fuerúntque Salomoni septuaginta millia eorum qui onera portabant, & octoginta millia latomorũ in monte: 16 Absque præpositis qui præerant singulis operibus, numero triũ milliũ & trecentorũ, præcipientium populo & his qui faciebant opus. 17 Præcepítque rex, ut tollerent lapides grandes, lapides pretiosos, in fundamentũ templi, & quadrarent eos: 18 Quos dolaverunt cæmentarii Salomonis, & cæmentarii Hiram: porrò Giblii præparaverũt ligna & lapides ad ædificandam domũ.

CAP. VI.

1 FActum est ergò quadringentesimo & octogesimo anno egressionis filiorũ Israel de terra Ægypti, in anno quarto, mense Zio, (ipse est mensis secundus) regni Salomonis super Israel, ædificari cœpit domus Dño. 2 Dom⁹ autẽ, quã ædificabat rex Salomon Dño, habebat sexaginta cubitos in longitudine, & viginti cubitos in latitudine, & triginta cubitos in altitudine. 3 Et porticus erat ante templũ viginti cubitorum longitudinis, juxta mensuram latitudinis templi: & habebat decem cubitos latitudinis ante faciem templi. 4 Fecítque in templo fenestras obliquas. 5 Et ædificavit super parietem templi tabulata per gyrũ, in parietibus domûs per circuitũ templi & oraculi, & 6 fecit latera in circuitu. Tabulatũ ꝗ subter erat, quinque cubitos habebat latitudinis, & medium tabulatum sex cubitorũ latitudinis, & tertium tabulatum septem habens cubitos latitudinis. Trabes autẽ posuit in domo per circuitum forinsecùs, ut non hærerent muris templi. 7 Domus autem cùm ædificaretur, de lapidibus dolatis atque perfectis ædificata est: & malleus, & securis, & omne ferramentum, non sunt audita in domo cùm ædificaretur.

MS. A.

26 Καὶ ἦν τῷ Σαλωμὼν τεσσεράκοντα χιλιάδες τοκάδες ἵππων εἰς ἅρματα, 27 καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων. Καὶ ἐχορήγουν οἱ καθεσταμένοι οὕτως τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν καὶ πάντα τὰ διαγγέλματα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως, 28 ἕκαστος μῆνα αὐτοῦ, οὐ παραλλάσσουσιν λόγον. Καὶ τὰς κριθὰς καὶ *τὸν ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμασιν, ἦγον εἰς τὸν τόπον οὗ ἂν ᾖ ὁ βασιλεὺς, ἕκαστος κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. Καὶ ἔδωκεν κύριος σοφίαν τῷ Σαλωμὼν καὶ φρόνησιν πολλήν

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ ἔδωκε κύριος φρόνησιν τῷ Σαλωμὼν καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα καὶ χύμα καρδίας, ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν. 30 Καὶ ἐπληθύνθη (μ) Σαλωμὼν σφόδρα ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων ἀρχαίων ἀνθρώπων, καὶ ὑπὲρ πάντας φρονίμους Αἰγύπτου. 31 Καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ Γαιθὰν τὸν (ν) Ζαρείτην, καὶ τὸν Αἰνὰν, καὶ τὸν Χαλκὰδ καὶ (ξ) Δαράλα υἱοὺς (ο) Μάλ. 32 Καὶ ἐλάλησε Σαλωμὼν τρισχιλίας παραβολὰς, καὶ ἦσαν ᾠδαὶ αὐτοῦ πεντακισχίλιαι. 33 Καὶ ἐλάλησε (π) ὑπὲρ τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἕως (ρ) τῆς ὑσσώπου τῆς ἐκπορευομένης διὰ τοῦ τοίχου· καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν κτηνῶν καὶ περὶ τῶν πετεινῶν καὶ περὶ τῶν ἑρπετῶν καὶ περὶ τῶν ἰχθύων. 34 Καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ λαοὶ ἀκοῦσαι τῆς σοφίας (σ) Σαλωμών· καὶ παρὰ πάντων τῶν βασιλέων τῆς γῆς, ὅσοι ἤκουον (τ) τῆς σοφίας αὐτοῦ. καὶ ἔλαβε Σαλωμὼν τὴν θυγατέρα Φαραὼ αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἕως συντελέσαι αὐτὸν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλήμ. τότε ἀνέβη Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ προκατελάβετο τὴν Γαζὲρ, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν, καὶ τὸν Χαναναΐτην τὸν κατοικοῦντα ἐν Μεργάβ· καὶ ἔδωκεν αὐτὰς Φαραὼ ἀποστολὰς θυγατρὶ αὐτοῦ γυναικὶ Σαλωμών. καὶ Σαλωμὼν ᾠκοδόμησε τὴν Γαζέρ.

29 *Et dedit Dominus prudentiam ipsi Salomon, & sapientiam multam valdè & latitudinem cordis, velut arena, quæ juxta mare.* 30 *Et (n) abundavit Salomon valdè super prudentiam omnium (o) antiquorum hominum, & super omnes prudentes Ægypti.* 31 *Et sapuit super omnes homines: & sapuit super (p) Gethan Zaritem, & Ænam, & Chalcad, & Darala, filios Mal.* 32 *Et locutus est Salomon ter mille parabolas: & fuerunt cantica ejus quinque mille.* 33 *Et locutus est de lignis à cedro, quæ in Libano, & usque ad hyssopum egredientem per parietem. Et locutus est de pecoribus, & de volatilibus, & de reptilibus, & de piscibus.* 34 *Et adveniebant omnes populi audire sapientiam Salomon, (q) & ab omnibus regibus terræ, quicunque audiebant sapientiam ejus. Et accepit Salomon filiam Pharao sibi in uxorem: & introduxit eam in civitatem David; quoadusque ipse consummâsset domum Domini, & domum suam, & murum Hierusalem. Tunc ascendit Pharao rex Ægypti, & cepit Gazer, & incendit eam, & Chananitem habitantem in Mergab. Et dedit (r) eas Pharao missiones filiæ suæ uxori Salomon. Et Salomon ædificavit Gazer.*

MS. A. (μ) ἡ σοφία Σαλωμὼν (ν) Ἐζραναΐτην, καὶ Ἡμὰν, καὶ τὸν (ξ) τὸν Δαραὰ (ο) Μαοὺλ. Καὶ ἦν ὀνομαστὸς ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν κύκλῳ. Καὶ ἐλάλησεν (π) περὶ τῶν (ρ) τῆς ὑσσώπου (σ) Σολωμών· (τ) τὴν σοφίαν αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλεν Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου

ΚΕΦ. ε'.

1 ΚΑὶ ἀπέστειλε Χιρὰμ βασιλεὺς Τύρου τοὺς παῖδας (α) αὐτοῦ χρῖσαι τὸν Σαλωμὼν ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀγαπῶν ἦν Χιρὰμ τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας. 2 Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Χιρὰμ, λέγων, 3 Σὺ οἶδας (β) τὸν πατέρα μου Δαυὶδ, ὅτι οὐκ ἠδύνατο οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ μου ἀπὸ (γ) προσώπου τῶν πολέμων τῶν κυκλωσάντων αὐτὸν, ἕως τοῦ δοῦναι κύριον αὐτοὺς ὑπὸ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 4 Καὶ νῦν ἀνέπαυσε κύριος ὁ θεός μου ἐμοὶ κυκλόθεν, οὐκ ἔστιν ἐπίβουλος καὶ οὐκ ἔστιν 5 (δ) ἁμάρτημα πονηρόν. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ (ε) λέγω οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ μου, καθὼς ἐλάλησε κύριος ὁ θεὸς πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, λέγων, Ὁ υἱός σου, ὃν δώσω ἀντὶ σοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.

CAP. V.

ET misit Chiram rex Tyri pueros suos ad (a) ungendum Salomon pro David patre ejus: quoniam Chiram fuerat diligens David omnibus diebus. 1 2 *Et misit Salomon ad Chiram, dicens;* 3 *Tu nôsti patrẽ meũ David, quia non poterat ædificare domum nomini Domini Dei mei à facie bellorum, quæ circumderunt eum: quoadusque Dominus daret eos sub vestigiis pedum ejus.* 4 *Et nunc requiem dedit Dominus Deus meus mihi in circuitu: non est adversarius: & non est (b) peccatum malũ.* 5 *Et ecce ego dico ædificare domũ nomini Dei mei; sicut locut⁹ est Dominus De⁹ ad David patrem meũ, dicens; Filius tuus, quem dabo pro te super thronum tuum, hic ædificabit domum nomini meo.*

MS. A. (α) αὐτοῦ πρὸς Σαλωμών. ἤκουσεν γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς (β) Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, ὅτι (γ) προσώπου πολέμων (δ) ἀπάντημα (ε) λέγω, Οἰκοδομήσω

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וּמַנִּי מַלְכָּא שְׁלֹמֹה מַסְּקֵי מִסִּין מִכָּל יִשְׂרָאֵל וַהֲוָה מַסְּקֵי מִסִּין תְּלָתִין אַלְפִין גַּבְרָא׃ 13
וְשַׁלְחִנּוּן לְלִבְנָן עַסְרָא אַלְפִין יַרְחָא מִשְׁתַּנַּן יַרְחָא הֲווֹ בְלִבְנָן תְּרֵין יַרְחִין גְּבַר בְּבֵיתֵיהּ 14
וַאֲדֹנִירָם מְמַנָּא עַל מַסְּקֵי מִסִּין׃ וַהֲוָה לִשְׁלֹמֹה שַׁבְעִין אַלְפִין דְּנָטְלִין בְּכַתְפָּא וְתַמְנַן 15
אַלְפִין דְּפָסְלִין בְּטוּרָא׃ בַּר מֵרַבָּנֵי אִיסְטְרַטִיגַיָּא דִּמְמַנַּן עַל עֲבִידְתָּא דִשְׁלֹמֹה תְּלָתָא 16
אַלְפִין וּתְלָת מְאָה דְּמַפְלְחִין בְּעַמָּא דְּעָבְדִין בַּעֲבִידְתָּא׃ וּפַקִּיד מַלְכָּא וַעֲקַרוּ אַבְנִין 17
רַבְרְבָן אַבְנִין יְקָרָן לְשַׁכְלָלָא בֵּיתָא אַבְנִין פְּסִילָן׃ וּפְסַלוּ אַרְדִּכְלֵי שְׁלֹמֹה וְאַרְדִּכְלֵי חִירָם 18
וְאַרְגּוּבְלַיָּא וְאַתְקִינוּ אָעַיָּא וְאַבְנַיָּא לְמִבְנֵי בֵיתָא׃

ו

וַהֲוָה בְּאַרְבַּע מְאָה וְתַמְנַן שְׁנִין לְמִפַּק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם בְּשַׁתָּא רְבִיעֵתָא 1
בְּיֶרַח זִיו נִיצָנַיָּא הוּא יַרְחָא תִנְיָנָא לְמִמְלַךְ שְׁלֹמֹה עַל יִשְׂרָאֵל וּבְנָא בֵיתָא קֳדָם יְיָ׃ וּבֵיתָא 2
דִּי בְנָא מַלְכָּא שְׁלֹמֹה קֳדָם יְיָ שִׁתִּין אַמִּין אוּרְכֵּיהּ וְעַסְרִין פּוּתְיֵהּ וּתְלָתִין אַמִּין רוּמֵיהּ׃
וְאוּלָמָא עַל אַפֵּי הֵיכְלָא דְּבֵיתָא עַסְרִין אַמִּין אוּרְכֵּיהּ עַל אַפֵּי פּוּתְיָא דְּבֵיתָא עֲסַר אַמִּין 3
פּוּתְיָא עַל אַפֵּי בֵיתָא׃ וַעֲבַד לְבֵיתָא כַּוִּין פְּתִיחָן מִלְּגָיו וּסְתִימָן מִלְּבָרָא וְחָפַן כְּלִנְסָא בֵּית 4
אַנְחַת רֵישֵׁי שָׁרִית אַרְזַיָּא׃ וּבְנָא עַל כָּתְלֵי בֵיתָא זִיזָא סְחוֹר סְחוֹר לְהֵיכְלָא וּלְבֵית 5
כַּפּוּרֵי וַעֲבַד מְחִיצָיָא סְחוֹר סְחוֹר׃ מְחִיצְתָּא אַרְעִיתָא חֲמֵשׁ אַמִּין פּוּתְיָהּ וּמְצִיעֲתָא שִׁית 6
אַמִּין פּוּתְיָהּ וּתְלִיתֵיתָא שְׁבַע אַמִּין פּוּתְיָהּ אֲרֵי נַפְקְתָא עֲבַד לְבֵיתָא סְחוֹר סְחוֹר לְבָרָא מִן
מְחִיצַיָּא לְמֶהֱוֵי רֵישֵׁי שָׁרִיתָא נָיְחִין עַל זִיזַיָּא וְלָא יְהֶוְיָן שָׁרִיתָא מְעַבְּרָן בְּכָתְלֵי בֵיתָא׃
וּבֵיתָא בְּאִתְבְּנְיוּתֵיהּ אַבְנִין שְׁלֵמָן מַטְקַס אִתְבְּנֵי וְאַרְזוּבִין וְחוּלִילִין כָּל מָאן דְּבַרְזֶל לָא 7
אִשְׁתְּמַע בְּבֵיתָא בְּאִתְבְּנְיוּתֵיהּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et præposuit rex Selomoh convectores tributorum ex omni Israel, & fuerunt convectores tributorum triginta millia virorum. 13 14 Et misit illos ad Libnan decem millia [*in*] mense vicissim, uno mense erant in Libnan, [&] duobus mensibus *vir* in domo sua: & Adonirã erat præpositus super convectores tributorum. 15 Et fuerunt Selomoh septuaginta millia qui portabant humero, & octoginta millia qui cædebant in monte. 16 Præter magistros antesignanorum qui præpositi erant super opus Selomoh, tria millia & trecenti, qui servire faciebant populum qui faciebat opus. 17 Et jussit rex ut eruerent lapides magnos, lapides *pretiosos* ad fundandum domum, lapides cæsos. 18 Et cecîderunt architecti Selomoh et architecti Hhiram, & cæsores, & composuerunt ligna & lapides ad ædificandum domum.

CAP. VI.

1 ET fuit quadringentesimo & octogesimo anno ex quo egressi sunt filii Israel de terra Missraim, anno quarto mense splendoris florum (ipse est mensis secundus, quo regnavit Selomoh super Israel) ædificavit domum Dño. 2 Et domus quam ædificavit rex Selomoh Dño, sexaginta cubitorum erat longitudo ejus, & viginti latitudo ejus, & triginta cubitorum altitudo ejus. 3 Et porticus erat ante templum domus, & viginti cubitorum erat longitudo ejus ante latitudinem domus, & decẽ cubitorum latitudo ejus ante domũ. 4 Et fecit domui fenestras apertas intrinsecus & clausas forinsecus, & operiebant vectẽ domus quietis, capita tigni cedrini. 5 Et ædificavit super parietes domus prominentiã circumcirca templum & domũ propitiationũ: & fecit appendices per circuitum. 6 Appendicis inferioris quinq; cubitorũ erat latitudo, & mediæ sex cubitorũ latitudo, et tertiæ septẽ cubitorũ latitudo: quia projecturã fecit *domui circumcircà* forinsec⁹ ab appendicib⁹ ut capita tignorũ quiescerent super prominentias, & non tigna transirent parietes dom⁹. 7 Et dom⁹ dum ædificaretur, lapidibus perfectis ordinationis ædificata est: & mallei & secures, omne instrumentum ferri non auditum est in domo dum ædificaretur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

* [illegible] *

1 * [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

13 * Assumpsit quoque rex Salomon tributum ex toto Israele, fuitque tributum illud triginta millia virorum, 14 Quos mittebat in Libanum, decem millia videlicet singulis mensibus alternatim; *ita ut* mensem essent in Libano, & duos menses in domo ipsius: Adoniram autem præerat huic tributo. 15 Habebat insuper Salomon septuaginta millia bajulorum, & octoginta millia lapicidarum in monte: 16 Præter præfectos qui pro Salomone præerant operi, *nempe* ter mille ac trecentos, qui præerant turbæ quæ operi vacabat. 17 Præcipiente quoque rege advexerunt lapides ingentes, lapides optimos, ad ornandam domum lapidibus sculptis. 18 Scalpserunt igitur structores Salomonis, & structores Hirami, atq; lapicidæ; & parârunt lapides ac ligna pro structura domûs.

CAP. VI.

1 FActum est igitur anno quadringentesimo octogesimo ab egressu filiorum Israel è terra Ægypti, anno quarto, mense Aprili (qui est mensis secundus) regni Salomonis super Israelem; ut ædificare cœpisset domum Dñi. 2 Dom⁹ autem quam ædificavit Salomon Dño, habuit sexaginta cubitos longitudine suâ, viginti cubitos latitudine suâ, & triginta cubitos altitudine suâ. 3 Longitudo verò porticûs quæ erat ante ostium domûs, viginti cubitorum erat ex opposito latitudinis domûs; latitudo verò decem cubitorum, ex opposito longitudinis domûs. 4 Eidem domui fenestras adhibuit obliquas densasque. 5 Super parietes domûs peribolos ædificavit circumquaque: parietibus domûs cinxit templum & propitiatorium. 6 Et infimi quidem periboli latitudinem fecit quinque cubitorum; medii latitudinem, sex cubitorum; tertii latitudinem, septem cubitorum: mutulos enim fecit domui per ambitum extrinsecùs, ut paries parieti cohæreret. 7 Cæterùm domus cùm ædificaretur, lapidibus perfectè elaboratis qui devehebantur, ædificata fuit: adeoque nec malleus, neque scalprum, nec ullum instrumentum ferreum auditum est in domo cùm ædificaretur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وانتخب سليمان من كل بني اسرائيل ثلثين الف رجل * وارسلهم الى لبنان * وجعلهم نوايب
14 يبوب كل شهر منهم عشرة الاف * يعملون في لبنان شهرا ثم ينصرفون الى بيوتهم * وادونيرام كان
مسلطا علي الخراج * وكان لسليمان سبعون الف رجل يحملون بالدفوف * وثمانون الف رجل 15
يقطعون الحجارة من الجبل * هذا سوي الوكلاء والقهارمة المسلطين علي العمال والصناع * وهم 16
ثلاثة الاف وثلث مائة الموكلين علي الذين يعملون العمل * فامر الملك ان يحملوا حجارة 17
كبارا جيدة لتسقف البيت وتبنى بالحجارة المنقورة المنحوتة * فقطع بناو سليمان وبناو حيرام 18
والذين يعملون قطع الحجارة واعدوا الحجارة والخشب لبناء البيت *

* الفصل السادس *

1 * فلما كان بعد اربع مائة وثمانين سنة لخروج بني اسرائيل من ارض
مصر * في السنة الرابعة * في شهر ايار الذي هو الشهر الثاني من شهور السنة * في ملك
2 سليمان علي بني اسرائيل * بدا سليمان في ان يبني بيتا للرب * والبيت الذي بني سليمان للرب
3 طوله ستون ذراعا * وعرضه عشرون ذراعا * وسمكه ثلثون ذراعا * والرواق الذي جعل بين
يدي باب البيت * كان طوله عشرين ذراعا امام عرض البيت * وعرضه عشر اذرع حيال طول
4 5 البيت * وجعل للبيت كوي ضيقة من خارج * وواسعة من داخل * وبني علي حيطان البيت
6 حوالين كما يدور * واحاط الهيكل وبيت الطهور الذي يستغفر فيه حيطانا * وجعل للبيت اروقة
كما يدور * وصير ايضا فوقها ثلث مستطرفات بعضها فوق بعض * وصير عرض المستطرف
الاسفل خمسة اذرع * وعرض المستطرف الاوسط ستة اذرع * وعرض المستطرف الاعلي سبعة اذرع *
وجعل للبيت افريزات من خارج كما يدور * لتكون الحيطان متمسكة بالعرق بعضها ببعض *
7 * وبني البيت حين بني * بالحجارة التامة المنقورة المسواة * فاما ضرب مطرقة او مربعة * او
معطعا او شيا من آلة الحديد * فلم يسمع في بناء البيت *

13 *Præterea selegit Salomon ex omnibus Israelitis triginta millia virorũ,* 14 *ut mitteret eos in Libanũ: alternos autem statuit eos, ita ut singulis mensibus alternè succederent ex eis decem millia, mensem operarentur in Libano, tum domos suas reverterentur: Adoniram autem præerat huic tributo.* 15 *Adhæc habebat Salomon septuaginta millia virorum ferentiũ vectes, & octoginta millia virorũ lapides è monte excidentium:* 16 *Idq; præter curatores & præfectos qui præerant operariis & artificibus, nempe ter mille trecentos præpositos iis qui operi incumbebant.* 17 *Præcepitq; rex ut adveherent lapides prægrandes & optimos quibus tegeretur ædes, & perfecta redderetur lapidibus cæsis ac dolatis.* 18 *Quapropter dolaverunt latomi Salomonis, & latomi Hirami, quique præerant dolaturæ lapidum, & parârunt lapides ac ligna ad ædificandum ædem.*

CAP. VI.

1 *ITaque post annum quadringentesimum octogesimum ab exitu filiorum Israelis è terra Ægypti, anno quarto, mense Aprili (qui mensis est secundus è mensibus anni) regni Salomonis super Israelitas; cœpit Salomon extruere ædem Domino.* 2 *Et quidem longitudo ædis quam extruxit Salomon Domino, erat sexaginta cubitorũ, latitudo viginti cubitorum, profunditas autem triginta cubitorum.* 3 *Porticus verò quæ collocata fuit ante januam ædis, longitudo erat viginti cubitorum, ante latitudinem ædis; & latitudo decem cubitorum, ante longitudinem ædis.* 4 *Fecit autem ædi fenestras extrinsecùs angustas, intrinsecùs latas.* 5 *Et super ædis parietes cellas extruxit circunquaque; & tam templum quàm sanctuarium in quo petebatur indulgentia, cinxit parietibus.* 6 *Tum porticus fecit ædi circunquaque, & super has quoq; tria fecit loca prospectui accommoda* (i. podia pensilia) *unum super aliud: & imi quidem podii latitudinem fecit quinque cubitorũ; latitudinem verò podii mediani, sex cubitorum; supremi denique podii latitudinem, septem cubitorum. Fecit etiam ædi extrinsecùs projecta, per ambitum, ut parietum alter alteri per tigna firmus hæreret.* 7 *Et quamvis ædes, dum extruebatur, perfectis, dolatis, complanatisque lapidibus extrueretur; tamen ictus mallei, aut tudiculæ, aut scalpri, aut ullius instrumenti ferrei non fuit auditus in structura ædis.*

cochleas per & ,dexterum domus humerum ad mediæ appendicis Ostium
8 פֶּתַח הַצֵּלָע הַתִּיכֹנָה אֶל־כֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית וּבְלוּלִים
ædificavit Et .tertia ad medio de & ,medium ad ascendebāt
9 יַעֲלוּ עַל־הַתִּיכֹנָה וּמִן־הַתִּיכֹנָה אֶל־הַשְּׁלִשִׁים׃ וַיִּבֶן
ordinibus & ,testudinibus domum texit & ,eam perfecit & ,domum
אֶת־הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ וַיִּסְפֹּן אֶת־הַבַּיִת גֵּבִים וּשְׂדֵרֹת
quinque : domo omni super thalamum ædificavit Et .cedris in
10 בָּאֲרָזִים׃ וַיִּבֶן אֶת־הַיָּצִיעַ עַל־כָּל־הַבַּיִת חָמֵשׁ
fuit Et .cedrinis lignis cum domum apprehēdebat & ,ejus statura cubitorū
11 אַמּוֹת קוֹמָתוֹ וַיֶּאֱחֹז אֶת־הַבַּיִת בַּעֲצֵי אֲרָזִים׃ וַיְהִי
quam ista Domus : dicendo ,Selomoh ad Domini verbum
12 דְּבַר־יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר׃ הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר־
,feceris mea judicia & ,meis decretis in ambulaveris si ,ædificans tu
אַתָּה בֹנֶה אִם־תֵּלֵךְ בְּחֻקֹּתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי תַּעֲשֶׂה
meū verbā statuam & ,eis in ambulādo,mea mādata omnia servaveris &
וְשָׁמַרְתָּ אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי לָלֶכֶת בָּהֶם וַהֲקִמֹתִי אֶת־דְּבָרִי
medio in habitabo Et .tuum patrē David ad sum locutus quod ,tecum
13 אִתָּךְ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־דָּוִד אָבִיךָ׃ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ
ædificavit Et .Israel meum populū derelinquam non & ,Israel filiorū
14 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֶעֱזֹב אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּבֶן
domus parietes ædificavit Et .eā perfecit & ,domum Selomoh
15 שְׁלֹמֹה אֶת־הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ׃ וַיִּבֶן אֶת־קִירוֹת הַבַּיִת
parietes ad usque domus pavimento à ,cedrorum costis in intrinsecus
מִבַּיְתָה בְּצַלְעוֹת אֲרָזִים מִקַּרְקַע הַבַּיִת עַד־קִירוֹת
domus pavimentum obduxit & :intrinsecus ligno operuit contignationis
הַסִּפֻּן צִפָּה עֵץ מִבָּיִת וַיְצַף אֶת־קַרְקַע הַבַּיִת
lateribus à cubitos viginti ædificavit Et .abietum costis in
16 בְּצַלְעוֹת בְּרוֹשִׁים׃ וַיִּבֶן אֶת־עֶשְׂרִים אַמָּה מִיַּרְכּוֹתֵי
ædificavit & :parietes ad usque pavimento à cedrorum costis in domus
הַבַּיִת בְּצַלְעוֹת אֲרָזִים מִן־הַקַּרְקַע עַד־הַקִּירוֹת וַיִּבֶן
cubito in quadraginta Et .sanctitatum sanctitatem in oraculum intra sibi
17 לוֹ מִבַּיִת לִדְבִיר לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים׃ וְאַרְבָּעִים בָּאַמָּה
domum ad cedrus Et .meas facies ad templum ipsa : domus erat
18 הָיָה הַבַּיִת הוּא הַהֵיכָל לִפְנָי׃ וְאֶרֶז אֶל־הַבַּיִת
,cedrus omnia :florum apertiones & ,colocyntarū fundæ instar sculptura ,intrinsec⁹
פְּנִימָה מִקְלַעַת פְּקָעִים וּפְטוּרֵי צִצִּים הַכֹּל אֶרֶז
intrinsecus domo medio in oraculum Et .apparebat lapis nec
19 אֵין אֶבֶן נִרְאָה׃ וּדְבִיר בְּתוֹךְ־הַבַּיִת מִפְּנִימָה
faciebus Et .Domini fœderis arcam ibi dandum ad ,fecit parare
20 הֵכִין לְתִתֵּן שָׁם אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה׃ וְלִפְנֵי
,latitudo cubitorū viginti & ,longitudo cubitorū viginti oraculi ipsius
הַדְּבִיר עֶשְׂרִים אַמָּה אֹרֶךְ וְעֶשְׂרִים אַמָּה רֹחַב
operuit & : concluso auro illud operuit & :ejus statura cubitorum viginti &
וְעֶשְׂרִים אַמָּה קוֹמָתוֹ וַיְצַפֵּהוּ זָהָב סָגוּר וַיְצַף
auro intrinsecus domum Selomoh texit Et .cedro altare
21 מִזְבֵּחַ אָרֶז׃ וַיְצַף שְׁלֹמֹה אֶת־הַבַּיִת מִפְּנִימָה זָהָב
illum texit & ,oraculi facies ad auri catenis in vectavit & ; concluso
סָגוּר וַיְעַבֵּר בְּרַתִּיקוֹת זָהָב לִפְנֵי הַדְּבִיר וַיְצַפֵּהוּ
omnem consummari usque ,auro operuit domum totam Et .auro
22 זָהָב׃ וְאֶת־כָּל־הַבַּיִת צִפָּה זָהָב עַד־תֹּם כָּל־
fecit Et .auro texit ,oraculo quod ,altare totum & : domum
23 הַבַּיִת וְכָל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר־לַדְּבִיר צִפָּה זָהָב׃ וַיַּעַשׂ
.ejus statura cubitorū decem : olei lignis Cherubim duos oraculo in
בַּדְּבִיר שְׁנֵי כְרוּבִים עֲצֵי־שָׁמֶן עֶשֶׂר אַמּוֹת קוֹמָתוֹ׃
cubitorum quinque & ,una Cherub ala cubitorum quinque Et
24 וְחָמֵשׁ אַמּוֹת כְּנַף הַכְּרוּב הָאֶחָת וְחָמֵשׁ אַמּוֹת
ad usq; &,ejus alarū extremitatibus ab cubiti decem : altera Cherub ala
כְּנַף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִית עֶשֶׂר אַמּוֹת מִקְצוֹת כְּנָפָיו וְעַד־
mensura : secundus Cherub cubito in decem Et .ejus alarum summitates
25 קְצוֹת כְּנָפָיו׃ וְעֶשֶׂר בָּאַמָּה הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי מִדָּה
.Cherubim duobus eadem incisio & ,eadem
אַחַת וְקֶצֶב אֶחָד לִשְׁנֵי הַכְּרֻבִים׃

Versio VUL. LAT.

8 Ostiū lateris medii in parte erat dom⁹ dextræ : et p cochleam ascendebant in medium cœnaculum, & à medio in 9 tertiū. Et ædificavit domū, & cōsummavit eā : texit quoque 10 domū laquearib⁹ cedrinis. Et ædificavit tabulatū super omnem domū quinq; cubitis altitudinis, & operuit domū li- 11 gnis cedrinis. Et factus est sermo Dñi ad Salomoné, di- 12 cens; Dom⁹ hæc, quam ædificas, si ambulaveris in præceptis meis, & judicia mea feceris, & custodieris omnia mandata mea, gradiens per ea: firmabo sermonem meū tibi, quem locut⁹ sū ad David pa- 13 trē tuū. Et habitabo in medio filiorū Israel, & non derelin- 14 quā populū meū Israel. Igitur ædificavit Salomon domū, & 15 cōsummavit eā. Et ædificavit parietes dom⁹ intrinsec⁹ tabulatis cedrinis, à pavimēto domûs usq; ad summitaté parietū, & usq; ad laquearia, operuit lignis cedrinis intrinsecús: & texit pavimentū dom⁹ 16 tabulis abiegnis. Ædificavítq; viginti cubitorū ad posteriorē partē templi tabulata cedrina, à pavimento usq; ad superiora: & fecit interiorē domū oraculi in Sãctū Sanctorū. 17 Porrò quadraginta cubitorū erat ipsū tēplū pro forib⁹ o- 18 raculi. Et cedro omnis domus intrinsec⁹ vestiebatur, habens tornaturas & juncturas suas fabrefactas, & cælaturas eminentes : omnia cedrinis tabulis vestiebantur : nec omnino lapis apparere poterat in pa- 19 riete. Oraculū autē in medio dom⁹, in interiori parte fecerat, ut poneret ibi arcā fœde- 20 ris Dñi. Porrò oraculū habebat viginti cubitos longitudinis, & viginti cubitos latitudinis, & viginti cubitos altitudinis: & operuit illud, atq; vestivit auro purissimo: sed & al- 21 tare vestivit cedro. Domū quoque ante oraculū operuit auro purissimo, & affixit laminas 22 clavis aureis. Nihílque erat in tēplo ꝙ non auro tegeretur : sed & totū altare oraculi texit 23 auro. Et fecit in oraculo duos cherubim de lignis olivarum, decem cubitorum altitudinis. 24 Quinque cubitorū ala cherub una, & quinque cubitorū ala cherub altera : id est, decem cubitos habentes, à summitate alæ unius usque ad alæ alteri⁹ 25 summitatē. Decē quoq; cubitorū erat cherub secund⁹ : in mensura pari, & opus unum erat in duob⁹ cherubim,

Ver. GRÆ: LXX. Interp. Cum Transf. LAT.

6 Καὶ νῦν ἔντειλαι, καὶ κοψάτωσάν μοι ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου. καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοί μου (ζ)μετὰ τῶν δούλων σου, (η)καὶ τὸν μισθὸν δουλείας σου δώσω σοι κατὰ πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς, ὅτι σὺ οἶδας, ὅτι οὐκ ἔστιν (θ) ἡμῖν εἰδὼς ξύλα κόπτειν καθὼς 7 οἱ Σιδώνιοι. Καὶ ἐγενήθη καθὼς ἤκουσε Χιρὰμ τῶν λόγων Σαλωμών, ἐχάρη σφόδρα, καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς (ι) σήμερον, ὃς ἔδωκε τῷ Δαυὶδ υἱὸν φρόνιμον ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν πολὺν 8 τοῦτον. Καὶ ἀπέστειλε (κ) πρὸς Σαλωμών, λέγων, Ἀκήκοα περὶ πάντων ὧν (λ)ἀπέσταλκας πρός με. ἐγὼ ποιήσω πᾶν θέλημά (μ) σου 9 ξύλα κέδρινα καὶ πεύκινα. Οἱ δοῦλοί μου κατάξουσιν αὐτὰ ἐκ τοῦ Λιβάνου εἰς τὴν θάλασσαν, (ν)ἐγὼ θήσομαι αὐτὰ (ξ)σχεδίας, ἕως τοῦ τόπου οὗ (ο) ἐὰν ἀποστείλῃς πρός με, καὶ ἐκτινάξω (π)αὐτὰ ἐκεῖ, καὶ σὺ ἀρεῖς· καὶ ποιήσεις τὸ θέλημά μου, τοῦ δοῦναι ἄρτους τῷ οἴκῳ μου. Καὶ ἦν 10 Χιρὰμ διδοὺς τῷ Σαλωμὼν κέδρους καὶ πεύκας 11 καὶ πᾶν θέλημα αὐτοῦ. Καὶ Σαλωμὼν ἔδωκε τῷ Χιρὰμ εἴκοσι χιλιάδας (ρ) κόρους πυροῦ καὶ (σ)μαχεὶρ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι χιλιάδας (τ) βαὶθ ἐλαίου κεκομμένου. κατὰ τοῦτο ἐδίδου 12 Σαλωμὼν τῷ Χιρὰμ κατ' ἐνιαυτόν. Καὶ κύριος ἔδωκε σοφίαν τῷ Σαλωμὼν καθὼς ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Χιρὰμ καὶ ἀναμέσον Σαλωμών, καὶ διέθεντο διαθήκην ἀναμέσον (υ)αὐτῶν. 13 Καὶ ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς (φ)φόρον ἐκ παντὸς Ἰσραήλ, καὶ ἦν ὁ φόρος 14 τριάκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν Λίβανον, δέκα (χ)χιλιάδες ἐν τῷ μηνὶ ἀλλασσόμενοι· μῆνα ἦσαν ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ δύο μῆνας ἐν οἴκῳ αὐτῶν. καὶ 15 Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τοῦ φόρου. Καὶ ἦν τῷ Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδες αἴροντες ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει, (ψ) 16 χωρὶς τῶν ἀρχόντων τῶν καθεσταμένων ἐπὶ τῶν ἔργων τῷ Σαλωμών, τρεῖς χιλιάδες (ω)καὶ ἑξακόσιοι ἐπιστάται οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα. 18 Καὶ ἡτοίμασαν τοὺς λίθους καὶ τὰ ξύλα τρία ἔτη.

Et nunc manda: & cædant mihi 6 ligna de Libano. Et ecce servi mei cum servis tuis. Et mercedem(c) servitii tui dabo tibi secundum omnia, quæcunq; dixeris: quoniā tu nôsti, quia non est nobis sciens ligna cædere, sicut Sidonii. Et fa- 7 ctum est, ut audivit Chiram verba Salomon, gavisus est valdè, et dixit; Benedict⁹ Deus hodiè, qui dedit ipsi David filiū prudentem super populū multū istū. Et mi- 8 sit ad Salomon, dicens; Audivi de omnib⁹, de quib⁹ misisti ad me: ego faciā omnem voluntatē tuā. Ligna cedrina, & abiegna Servi 9 mei deducent ea de Libano ad mare: ego ponam ea (d)rates usq; ad locū, quocunq; miseris ad me: & excutiam ea ibi, & tu tolles. Et facies voluntatem meam, dando panes domui meæ. Et fuit Chi- 10 ram dans Salomon cedros, et abietes, & omnem voluntatem ejus. Et Salomon dedit Chiram viginti 11 mille coros frumenti, & (f) Machir domui ejus, & viginti millia (g) Bæth olei contusi. Juxta hoc dabat Salomon ipsi Chiram per annum. Et Dominus dedit sa- 12 pientiam Salomon, sicut locut⁹ est ei. Et fuit pax inter Chiram, & inter Salomon: & disposuerunt testamentum inter se. Et retulit 13 rex tributum ex omni Israel: & fuit tributum triginta millia virorum. Et misit eos in Libanum: 14 decē mille in mense mutantes se : mensem erant in Libano, et duos menses in domo sua. Et Adoni- 15 ram super tributum. Et erant Salomon septuaginta mille portantes on⁹, & octuaginta millia lapicidarū in monte Absq; principib⁹, 16 qui præsidebant super opera Salomon: ter mille, & sexcenti (h) præfecti, facientes opera. Et pra- 18 verunt lapides, et ligna (i) tribus annis.

ΚΕΦ. ϛʹ.

1 ΚΑὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει τῆς ἐξόδου (α) υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐν μηνὶ τῷ δευτέρῳ βασιλεύοντος τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν (β)ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ, 17 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς ἵνα αἴρωσι λίθους μεγάλους τιμίους εἰς τὸ θεμέλιον τοῦ οἴκου, καὶ λίθους ἀπελεκήτους. 18 Καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ Σαλωμών, καὶ οἱ υἱοὶ Χιρὰμ, καὶ ἔβαλαν αὐτούς. 1 Ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσε τὸν οἶκον κυρίου ἐν μηνὶ Ζιοῦ, καὶ τῷ δευτέρῳ μηνί. Ἐν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ, ἐν μηνὶ Βαάλ, οὗτος ὁ μὴν ὁ ὄγδοος, συνετελέσθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτοῦ.

CAP. VI.

ET factum est in (a) qua- 1 dragesimo & quadringentesimo anno exitûs filiorum Israel de Ægypto, anno quarto in mense secundo regnante rege Salomon 17 super Israel; Et mandavit rex, ut tollant lapides magnos pretiosos in fundamentum dom⁹, et lapides (b)non dolatos. Et dolaverunt fi- 18 lii Salomon, et filii Chiram, et jecerunt eos. In (c) anno quarto fun- 1 davit domum Domini in mense Ziu, (d) et secundo mense. In undecimo anno in mense Baal (hic est mensis octavus) consummata est domus in (e) omni ratione ejus, et in omni constitutione ejus.

MS.A. (ζ)ἔσονται μετὰ (η)καὶ μισθὸν (θ)ἡμῖν ἀνὴρ εἰδὼς κόπτειν ξύλα καθὼς (ι) σήμερον ὁ δοὺς τῷ (κ)Χείραμ πρὸς (λ)ἐπέσταλκας (μ) σου εἰς ξύλα (ν)καὶ ἐγὼ (ξ)σχεδίας ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἕως (ο) ἂν (π) αὐτά, καὶ (ρ)κόρων (σ)μαχὰλ (τ)βεθ (υ)ἑαυτῶν. (φ)Σαλωμὼν φόρον (χ)χιλιάδας ἀλλασσόμεναι (ψ)Χωρὶς ἀρχόντων καθεσταμένων τῷ Σαλωμὼν ἐπὶ τῶν ἔργων, τρεῖς (ω)καὶ πεντακόσιοι ἐπιστάται τοῦ λαοῦ οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα. 17 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς, καὶ αἴρουσιν λίθους μεγάλους, λίθους τιμίους εἰς τὸ θεμέλιον τοῦ οἴκου, καὶ λίθους ἀπελεκήτους. 18 Καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ Σαλωμὼν καὶ οἱ υἱοὶ Χειράμ, καὶ οἱ Βίβλιοι, καὶ ἡτοίμασαν τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους τρία ἔτη. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ Κεφ. ϛʹ. MS.A. (α) τῶν υἱῶν (β)ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον τῷ κυρίῳ. Καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 תַּרְעָא דִּמְחִיצְתָּא אַרְעִיתָא פְּתִיחַ לְעִבַר בֵּיתָא מִיַּמִּינָא וּבִמְסִבָּתָא סָלְקִין מִן אַרְעִיתָא
9 לְעִלִּיתָא בְּאוֹרַח מְצִיעֵיתָא׃ וּבְנָא יָת בֵּיתָא וְשַׁכְלְלֵיהּ וְטַלֵּיל יָת בֵּיתָא בְּהַנְתּוֹכִין וְעֵילָּא
10 מִנְּהוֹן סִדְרָא דִּרְכֶבֶת רֵישֵׁי שָׁרִיתָא אַרְזַיָּא׃ וּבְנָא יָת תִּיקָא עַל כָּל בֵּיתָא חֲמֵשׁ אַמִּין רוּמֵיהּ
11 וְטַלֵּיל יָת בֵּיתָא בְּאָעֵי אַרְזַיָּא׃ וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִם שְׁלֹמֹה לְמֵימַר׃ בֵּיתָא
12 הָדֵין דִּי אַתְּ בָּנֵי אִם תְּהָךְ בִּקְיָמַי וְיָת דִּינַי תַּעְבֵּיד וְתִטַּר יָת כָּל פִּקּוֹדַי לִמְהָךְ בְּהוֹן וְאָקִים יָת
13 פִּתְגָמַי עִמָּךְ דִּי מַלֵּילִית עִם דָּוִד אֲבוּךְ׃ וְאַשְׁרֵי שְׁכִנְתִּי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא אַרְחֵיק יָת עַמִּי
14 יִשְׂרָאֵל׃ וּבְנָא שְׁלֹמֹה יָת בֵּיתָא וְשַׁכְלְלֵיהּ׃ וּבְנָא יָת כּוֹתְלֵי בֵּיתָא מִלְּגָיו בִּמְחִיצַת אַרְזַיָּא
15 מֵאַרְעִית בֵּיתָא עַד כּוֹתְלַיָּא עַד מְטֵי שְׁמֵי שָׁרִיתָא חֲפֵי נִסְרִין דְּאַרְזָא מִלְּגָיו וַחֲפָא יָת אוּשֵׁי
16 בֵּיתָא בִּמְחִיצַת בִּירוֹן׃ וּבְנָא יָת עַסְרִין אַמִּין מִסְּיָפֵי בֵּיתָא בִּמְחִיצַת אַרְזַיָּא מִן אוּשַׁיָּא עַד
17 כָּתְלַיָּא וּבְנָא לֵיהּ מִגָּיו לְבֵית כַּפּוּרֵי לְקוֹדֶשׁ קוּדְשַׁיָּא׃ וְאַרְבְּעִין אַמִּין הֲוֵי בֵּיתָא הוּא
18 הֵיכְלָא לָקֳבְלֵיהּ׃ וְנִסְרִין דְּאַרְזָא חֲפֵי בֵּיתָא מִלְּגָיו וּגְלִיף חֵיזוּ בֵיעִין וְאַטּוּנִין שׁוֹשַׁנִּין כֹּל
19 בֵּיתָא חֲפֵי נִסְרִין דְּאַרְזָא לֵית אַבְנָא מִתַּחְזְיָא׃ וּבֵית כַּפּוּרֵי מִגּוֹ בֵּיתָא מִלְּגָיו אַתְקֵין לְמִתַּן
20 תַּמָּן יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַּייָ׃ וּקֳדָם בֵּית כַּפּוּרֵי עַסְרִין אַמִּין אוּרְכָּא וְעַסְרִין אַמִּין פּוּתְיָא וְעַסְרִין
21 אַמִּין רוּמֵיהּ וַחֲפָהִי דַּהֲבָא טָבָא וַחֲפָא מַדְבְּחָא נִסְרִין דְּאַרְזָא׃ וַחֲפָא שְׁלֹמֹה יָת בֵּיתָא
22 מִלְּגָיו דַּהֲבָא טָבָא וְאַעְבַּר בְּשַׁלְשְׁלָן דִּדְהַב קֳדָם בֵּית כַּפּוּרֵי וַחֲפָהִי דַּהֲבָא׃ וְיָת כָּל בֵּיתָא
23 חֲפָא דַּהֲבָא עַד דִּשְׁלִים כָּל בֵּיתָא וְכָל מַדְבְּחָא לְבֵית כַּפּוּרֵי חֲפָא דַּהֲבָא׃ וַעֲבַד בְּבֵית
24 כַּפּוּרֵי תְּרֵין כְּרוּבִין דְּאָעֵי זֵיתָא עֲסַר אַמִּין רוּמֵיהּ׃ וַחֲמֵשׁ אַמִּין כַּנְפָא דִּכְרוּבָא חַד וַחֲמֵשׁ
25 אַמִּין כַּנְפָא דִּכְרוּבָא תִּנְיָנָא עֲסַר אַמִּין מִקְּצַת כַּנְפוֹהִי וְעַד קְצַת כַּנְפוֹהִי׃ וַעֲסַר אַמִּין
כְּרוּבָא תִּנְיָנָא מִשְׁחָא חֲדָא וְעוּבְדָא חַד לִתְרֵין כְּרוּבַיָּא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Porta appendicis inferioris aperta erat in latere domus dextro, & per 8 cochleas ascendebant ab inferiori ad superiorē per viam appendicum. Et 9 ædificavit domū & consummavit illā, & operuit domū trabibus cavatis: & supra illas erat ordo multiplex capitum tignorum cedrinorum. Et ædi- 10 ficavit camerā ultra totam domum: quinque cubitorum erat altitudo ejus, & operuit domum lignis cedrinis. Et fuit verbum prophetiæ à Dño cum 11 Selomoh dicens : Dom⁹ hæc quā ædificas, si ambulaveris in decretis me- 12 is, & si judicia mea feceris, & servaveris omnia præcepta mea, ambulando in illis; stabiliā verbū meū tecū, quod locutus sum cum David patre tuo. Et ponā majestatē meam in medio filiorum Israel, & non elongabo po- 13 pulum meum Israel. Et ædificavit Selomoh domum, & perfecit illam. 14 Et ædificavit parietes domus intrinsecus tabulatis cedrinis, à pavimento 15 domus usque ad parietes, donec attigisset cœlos tignorum, & obduxit tabulis cedrinis intrinsecus, & obduxit fundamenta dom⁹ tabulatis abiegnis. Et ædificavit viginti cubitos ab extremitatibus domus tabulatis cedrinis 16 à fundamentis usque ad parietes : & ædificavit sibi intrinsecus in domo oraculum in sanctū sanctorū. Et quadraginta cubitorū erat domus, ipsa 17 est templū quod erat contra illud [*oraculum.*] Et tabulæ cedrinæ operie- 18 bant domū intrinsecus, & sculpsit visionē ovorū & fasciarū & liliorū : omnis dom⁹ erat obducta tabulis cedrinis : nō lapis visus est. Et domū ora- 19 culi *à* medio dom⁹ intrinsec⁹ composuit, ut poneret ibi arcā fœderis Dñi. Et ante domū oraculi viginti cubitorū erat longitudo, & viginti cubitorū 20 latitudo, et viginti cubitorū altitudo, et obduxit illā auro bono, et obduxit altare tabulis cedrinis. Et operuit Selomoh domū intrinsec⁹ auro bono, et 21 traduxit catenis aureis domū oraculi, & operuit eam auro. Et totā domū 22 texit auro, donec perficeretur tota dom⁹, totumq; altare quod erat in oraculo texit auro. Et fecit in domo oraculi duo cherubin è lignis oleæ, decē 23 cubitorū erat altitudo ej⁹. Et quinq; cubitorū ala cheruba uni⁹, et quinq; 24 cubitorū ala cheruba alteri⁹ : decē cubiti erant ab extremitate alarū uni⁹ usque ad extremitatē alarū alteri⁹. Et decē cubitorū erat cheruba secund⁹, 25 mensura eadem, & incisio eadem erat ambobus cherubaja.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܬܪܥܐ ܕܐܣܛܘܐ ܡܨܥܝܬܐ. ܒܟܬܦܗ ܕܒܝܬܐ ܬܝܡܢܝܐ. ܘܒܡܣܩܬܐ ܣܠܩܝܢ ܗܘܘ ܠܡܨܥܝܬܐ. 8
ܘܡܢ ܡܨܥܝܬܐ. ܣܠܩܝܢ ܠܬܠܝܬܝܬܐ. *ܘܒܢܝܗ ܠܒܝܬܐ. ܘܫܟܠܠܗ. ܘܛܠܠܗ ܠܒܝܬܐ 9
ܒܩܘܪܝܐ ܕܐܪܙܐ. *ܘܒܢܐ ܐܣܛܘܐ ܥܠ ܟܠܗ ܒܝܬܐ. ܚܡܫ ܐܡܝܢ. ܪܘܡܗ. ܘܐܚܕܗ ܠܒܝܬܐ 10
ܒܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ. *ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܫܠܝܡܘܢ. ܟܕ ܐܡܪ. *ܒܝܬܐ ܗܢܐ 11
12 ܕܒܢܐ ܐܢܬ. ܐܢ ܬܗܠܟ ܒܩܝܡܝ. ܘܕܝܢܝ ܬܥܒܕ. ܘܬܛܪ ܦܘܩܕܢܝ ܟܠܗܘܢ: ܘܬܗܠܟ ܒܗܘܢ.
ܐܩܝܡ ܦܬܓܡܝ ܥܡܟ ܕܡܠܠܬ ܥܡ ܕܘܝܕ ܐܒܘܟ. *ܘܐܫܪܐ ܒܓܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܐܫܒܘܩ 13
ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. *ܘܒܢܝܗ ܠܒܝܬܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܫܡܠܝܗ. *ܘܒܢܐ ܐܣܬܘܗܝ ܕܒܝܬܐ 14 15
ܡܢ ܠܓܘ. ܒܠܘܚܐ ܕܐܪܙܐ. ܡܢ ܫܬܐܣܘܗܝ ܘܥܕܡܐ ܠܫܡܝܘܗܝ. ܘܚܦܝܗ ܩܝܣܐ. ܡܢ
ܠܓܘ. ܘܚܦܐ ܫܬܐܣܘܗܝ ܕܒܝܬܐ ܒܠܘܚܐ ܕܒܪܘܬܐ. *ܘܒܢܐ ܫܠܝܡܘܢ ܥܣܪܝܢ ܐܡܝܢ 16
ܡܢ ܣܘܦܘܗܝ ܕܒܝܬܐ. ܒܠܘܚܐ ܕܐܪܙܐ. ܡܢ ܫܬܐܣܘܗܝ. ܘܥܕܡܐ ܠܫܡܝܘܗܝ. ܘܒܢܝܗ ܡܢ
ܠܓܘ. ܠܩܘܕܫ ܩܘܕܫܐ. *ܐܪܒܥܝܢ ܐܡܝܢ ܗܘܐ ܒܝܬܐ. ܗܘ ܗܝܟܠܐ ܗܘ ܠܘܩܒܠܗ. *ܘܐܪܙܐ. ܡܢ ܠܓܘ 17 18
ܗܘܐ ܒܝܬܐ. ܡܢ ܠܓܘ. ܘܓܠܝܦ ܗܘܐ ܒܦܩܘܥܐ ܘܒܦܛܘܪܐ ܘܒܫܘܫܢܐ. ܘܟܠܗ. ܕܐܪܙܐ ܗܘܐ. ܘܟܐܦܐ
ܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܗܘܬ ܒܗ. *ܘܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܡܢ ܠܓܘ ܒܝܬܐ ܬܩܢ. ܠܡܬܠ ܬܡܢ 19
ܩܒܘܬܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ. *ܘܩܕܡ ܒܝܬ ܩܘܕܫܐ. ܐܪܒܥܝܢ ܐܡܝܢ. ܐܘܪܟܗ. ܘܥܣܪܝܢ ܐܡܝܢ 20
ܦܬܝܗ. ܘܥܣܪܝܢ ܐܡܝܢ. ܪܘܡܗ. ܘܚܦܝܗ ܕܗܒܐ ܚܣܝܢܐ. ܘܚܦܐ ܡܕܒܚܐ ܕܐܪܙܐ.
***ܘܚܦܝܗ ܫܠܝܡܘܢ ܠܒܝܬܐ ܡܢ ܠܓܘ. ܕܗܒܐ ܚܣܝܢܐ. ܘܥܒܕ ܦܪܘܣܛܕܐ ܩܕܡ ܒܝܬ 21 22
ܩܘܕܫܐ. ܘܚܦܝܗ ܕܗܒܐ. ܥܕܡܐ ܕܫܠܡ ܟܠܗ ܒܝܬܐ. ܘܟܠܗ ܡܕܒܚܐ ܕܒܝܬ ܩܘܕܫܐ.
ܚܦܝܗ ܕܗܒܐ. *ܘܥܒܕ ܒܒܝܬ ܩܘܕܫܐ. ܬܪܝܢ ܟܪܘܒܝܢ ܕܩܝܣܐ. ܒܡܫܘܚܬܐ. ܥܣܪ ܐܡܝܢ 23
ܐܘܪܟܗ. ܘܚܡܫ ܐܡܝܢ ܦܬܝܗ ܕܟܪܘܒܐ ܚܕ. *ܘܚܡܫ ܐܡܝܢ. ܓܦܗ ܕܟܪܘܒܐ ܚܕ. ܘܚܡܫ 24
ܐܡܝܢ. ܓܦܗ ܕܟܪܘܒܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܥܣܪ ܐܡܝܢ ܡܢ ܪܝܫ ܓܦܘܗܝ. ܘܥܕܡܐ ܠܪܝܫ ܓܦܘܗܝ.
* ܘܥܣܪ ܐܡܝܢ. ܟܪܘܒܐ ܐܚܪܢܐ. ܒܡܫܘܚܬܐ ܚܕܐ. ܘܒܩܘܡܬܐ ܚܕܐ. ܠܬܪܝܗܘܢ ܟܪܘܒܝܢ. 25

Ostium periboli mediani erat in latere dom⁹ 8 Meridionali : & per cataractam ascendebant ad medianū, & à mediano ascendebāt ad tertium. Domo ædificatā & absolutā, texit i- 9 psam domū fistulis cedrinis serrā sectis : (*i. asseribus cedrinis concameratis.*) Et ædifica- 10 vit peribolos super totā domū quorū altitudo erat quinq; cubitorū: deniq; domū ipsam connexuit trabib⁹ cedrinis. Deinde factus 11 est sermo Dñi ad Salomonem hisce verbis; Dom⁹ hæc quam ædificas, si ambulaveris ju- 12 xta fœdus meū, judicia mea servaveris, perfeceris omnia præcepta mea, & in iis ambulaveris; firmabo tecum sermones meos quos dixi Davidi patri tuo; Habitabo in medio 13 populi mei Israelis, & non deserā populum meū Israelem. Ædificavit igitur domum Sa- 14 lomon, & concinnavit eam; Et ædificavit 15 parietes domûs intrinsecùs asserib⁹ cedrinis: à fundamentis ejus usq; ad cœlū ej⁹ obduxit eam ligno intrinsecùs: & pavimentū domûs obduxit asseribus abiegnis. Viginti quoque 16 cubitos ex domûs extremitatibus ædificavit Salomon asseribus cedrinis, à pavimento ad cœlum usque: & intra *eam* ædificavit Sancta sanctorū. Viginti cubitorum erat ista domus 17 *nempe* templū istud interi⁹ : Cedroq; obte- 18 cta erat domus eadem intrinsecùs, & cælata erat encarpis, scutulis, ac liliis : tota erat ex cedro, nullusq; conspiciebatur in ea lapis. Sic 19 sanctuariū intra domū intrinsecùs paravit, ad collocandam ibi arcam fœderis Domini. Frontis Sanctuarii longitudo erat quadra- 20 ginta cubitorum, viginti cubitorum latitudo, & viginti cubitorum altitudo; quam & obduxit auro purgatissimo: obduxit etiam altare cedro : Obduxitque Salomon domum 21 intrinsecùs auro purissimo. Præterea fecit pa- 22 rastadem ante Sanctuariū, & obduxit eam auro, donec absolveretur tota domus : quin totum altare Sanctuarii obduxit auro. Fecit 23 etiam in Sanctuario duos Cherubim ligneos *hujus* mensuræ; decem cubitorum erat longitudo, & quinq; cubitorum latitudo Cherub uni⁹ : Quinq; cubitorum ala Cherub uni⁹, & 24 quinq; cubitorum ala Cherub alteri⁹ : adeoq; decem erant cubiti ab extremitate pennarum ejus usque ad extremitatē pennarum ejusdē. Decē quoq; cubitorū erat Cherub alter ; ea- 25 dē mensura, eademq; statura utriusq; Cherub:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 *وصير باب الرواق الاوسط في ناحية البيت اليمني * وصير درجة من خشب يصعد عليها من
9 الرواق السفلي الي الاوسط * ودرجا ايضا في الاوسط يصعد عليها الي الرواق الاعلي * وبنا البيت
10 وتمه * وسقفه بدرابزين صنوبر مليحة * وجعل مستطرات حول كل البيت * وصير علوها خمسة
11 12 ادرع * وسدد البيت بخشب الصنوبر * واوحي الله تعالي الي سليمان وقال له * هذا البيت الذي
تبني * ان انت لزمت عهودي * وحفظت احكامي * وعملت بوصاياي واكملتها * اكملت ملكك كما
13 14 وعدت به داود اباك * واكون حالا بين بني اسرايل * ولا اخذل آل اسرايل شعبي * وبنا سليمان
15 البيت واكمله * وقوم حيطان البيت من داخل بخشب الصنوبر * من اساس البيت الي سقفه
16 مقوما بالخشب * من اسفل الي فوق * واما سائر حيطان البيت فقومها بالواح خشب السرو * وبني
سليمان من اسفل البيت الي ارتفاعه * عشرين ذراعا بخشب الصنوبر * من اساسه الي سقفه * وبنا
17 18 البيت الداخل الذي يسمي طهر الطهر * وجعل البيت الداخل عشرين ذراعا * وقومه بخشب
الصنوبر من داخل. ونقش في الخشب شبه الهليلج والنرجس والسوسن * وصيره كله من خشب
19 الصنوبر حتي لا تري الحجارة البتة * واما قدس القدس * فصير داخل البيت متقنا * ليصير فيه
20 تابوت عهد الرب * وجعل بين يدي القدس * طوله اربعون ذراعا * وعرضه عشرون ذراعا
21 وسمكه عشرون ذراعا * وادرجه بذهب جيد * وقوم المذبح بخشب الصنوبر * وجعل سليمان داخل
البيت على الحيطان صفائح من ذهب جيد ابريز * وجعل لباب بيت القدس عتبات * وقومها
22 بذهب ابريز * كذلك صنع لكل البيت * انه جعل فوقه ذهبا * حتي كمل البيت وتم * وقوم
23 ايضا داخل البيت المذبح بالذهب * وصنع في بيت القدس كروبين من خشب * وجعل طول
24 كل كروب عشر اذرع * وعرضه خمسة اذرع * وصير عرض جناح الكروب خمسة اذرع * وكذلك
25 الكروب الاخر * فصار عرض جناحي الكروبين عشر اذرع * وصير مقدار الكاروبين واحدا *

Medianæ porticûs januā fecit in dextero 8 ædis latere : fecitq; gradus ligneos per quos ascendebatur ex ima porticu ad medianā; itidemq; gradus in mediana, per quos ascendebatur ad porticū supremam. Structurā ædis absolutā, laquearit eam 9 pulcherrimis asserib⁹ pineis. Præterea fecit 10 podia circa totā ædem, fecitq; altitudinem eorū, quinq; cubitorū : demū cōfirmavit ædem trabibus pineis. Et revelavit se Deus 11 excelsus Salomoni, dixitque ad eū. Hæc 12 ædes quā extruxisti, si tu hæseris pactis meis, observaveris judicia mea, egeris mandata mea, & perfeceris ea; absolutā reddā regnū tuū, quemadmodū pollicit⁹ sū Davidi patri tuo; Et ero habitans in- 13 ter filios Israel, nec deserā Israelitas populū meū. Extruxit ergò Salomon ædem, 14 & absolvit illā: Et parietes ædis compla- 15 navit intrinsecus ligneis pineis, à fundamento ædis usq; ad culmen ejusdem complanavit tabulis, ab imo ad summū: omnes inquā parietes ædis contabulavit asseribus ligni abiegni. Et ædificavit Salomon ab 16 ima æde ad summitatem ejus viginti cubitos lignis pineis, à solo ad tectū usq; : & ædificavit ædem interiorem quæ vocatur Sanctū sanctorū : Et ædem istā in- 17 teriorem fecit viginti cubitorū. Contabu- 18 lavitq; eā lignis pineis intrinsecùs, & insculpsit tabulis figuras pomorū, narcissi, ac liliorū totāq; lignis pineis ita texit, ut lapides nullatenus apparerent. Quòd autem 19 ad Sanctū sanctorū, interiorem ædis partem fecit accommodā ad collocandū in ea arcā fœderis Domini. Fecit etiā an- 20 teriorem Sanctuarii partem longitudine quadraginta cubitorū, viginti cubitorum latitudine, & viginti cubitorū profunditate, obduxitq; eā auro optimo: itē altare contabulavit asserib⁹ pineis. Deinde posuit 21 Salomon in parte dom⁹ interiore, super parietes, laminas optimi auri obryzi. Et januæ domûs Sanctuarii fecit laminas, easq; obduxit auro obryzo. Idemq; fecit toti domui: 22 nam auro obduxit eā, donec domus absolveretur ac perficeretur; & intra domū altare quoq; obduxit auro. Item fecit 23 in domo Sanctuarii duos Cherubines ex ligno, fecitq; longitudinem cujusq; Cherubini decem cubitorū, latitudinem verò quinq; cubitorū : Latitudinem autem alæ 24 Cherubini fecit quinq; cubitorum, & similiter Cherubini alterius, adeoq; latitudo alarū utriusq; Cherubini fuit decem cubitorum. Utrumque Cherubinum fecit 25 ejusdem mensuræ;

מלכים א: ז

.secundi Cherub similiter & :cubito in decem unius Cherub Statura
26 קומת הכרוב האחד עשר באמה וכן הכרוב השני׃
extendebant & ,interioris domus medio in Cherubim dedit Et
27 ויתן את־הכרובים בתוך הבית הפנימי ויפרשו
Cherub ala & ,pariete in una ala tangebat & :Cherubim alas
את־כנפי הכרבים ותגע כנף־האחד בקיר וכנף הכרוב
domus medio in eorum alæ & :secundum parietem in tangens secundi
השני נגעת בקיר השני וכנפיהם אל־תוך הבית
Et .auro Cherubim Texitque .alam ad ala tangentes
28 29 נגעת כנף אל־כנף׃ ויצף את־הכרובים זהב׃ ואת
,Cherubim cælaturarum apertiones effigiavit circumducens domus parietes omnes
כל־קירות הבית מסב קלע פתוחי מקלעות כרובים
Et .extrinsecus & intrinsecus ,florum apertiones & ,palmarum &
30 ותמרת ופטורי צצים מלפנים ולחיצון׃ ואת־
ostio Et .extrinsecus & intrinsecus ,auro texit domus pavimenti
31 קרקע הבית צפה זהב לפנימה ולחיצון׃ ואת פתח
.quintegena ,postes ,superliminare oleæ lignis fores fecit oraculi
הדביר עשה דלתות עצי־שמן האיל מזוזות חמשית׃
,Cherubim cælaturas eis super cælavit & ,oleæ lignis fores duæ Et
32 ושתי דלתות עצי־שמן וקלע עליהם מקלעות כרובים
,Cherubim super extendit & :auro texit & ,florum apertiones & ,palmarū &
ותמרות ופטורי צצים וצפה זהב וירד על־הכרובים
templi ostio fecit sic Et .aurum palmas super &
33 ועל־התמרות את־הזהב׃ וכן עשה לפתח ההיכל
lignis fores duæ Et .quarta ex oleagineis lignis postes
34 מזוזות עצי־שמן מאת רבעית׃ ושתי דלתות עצי
sculpturæ alæ & ,volubiles unius ostii costæ duæ ,abiegnis
ברושים שני צלעים הדלת האחת גלילים ושני קלעים
,palmas & ,Cherubim cælavit Et .volubiles secundi ostii
35 הדלת השנית גלילים׃ וקלע כרובים ותמרות
.impressum super directo auro operuitque :florum apertiones &
ופטרי צצים וצפה זהב מישר על־המחקה׃
,dolati lapidis ordinibus tribus interius atrium ædificavit Et
36 ויבן את־החצר הפנימית שלשה טורי גזית
est fundata quarto anno In .cedrinarum (excisarum) trabium ordine &
37 וטור כרתת ארזים׃ בשנה הרביעית יסד
mense in ,undecimo anno in Et .Zif mense in ,Domini domus
38 בית יהוה בירח זו׃ ובשנה האחת עשרה בירח
,suas res omnes ad domus est completa (octavus mensis ipse) ,Bul
בול הוא החדש השמיני כלה הבית לכל־דבריו
.annis septem eam ædificavit & :sua judicia omnia ad &
ולכל־משפטו ויבנהו שבע שנים׃

CAP. VII. ז

complevit & ,annis tredecim Selomoh ædificavit suam domū Et
1 ואת־ביתו בנה שלמה שלש עשרה שנה ויכל
centum ,Lebanon silvæ domum ædificavit Et .suam domū totam
2 את־כל־ביתו׃ ויבן את־בית יער הלבנון מאה
triginta & ,ejus latitudo cubitorū quinquaginta & ,ejus longitudo cubitorū
אמה ארכו וחמשים אמה רחבו ושלשים
:cedrinarum columnarū ordines quatuor super :ejus altitudo cubitorū
אמה קומתו על ארבעה טורי עמודי ארזים
.columnas super cedrinæ (excisæ) trabes &
וכרתות ארזים על־העמודים׃

Versio VUL.LAT.

26 Id est, altitudinem habebat unus cherub decē cubitorū, & 27 similiter cherub secundus. Posuítque cherubim in medio templi interioris: extendebant autem alas suas cherubim, & tangebat ala una parietem, & ala cherub secundi tangebat parietē alterū: alæ autem alteræ in media parte templi se 28 invicèm contingebant. Texit 29 quoq; cherubim auro. Et omnes parietes templi p circuitū sculpsit variis cælaturis & torno: & fecit in eis cherubim, & palmas, & picturas varias, quasi prominentes de 30 pariete, & egredientes. Sed & pavimentum domûs texit auro 31 intrinsecùs & extrinsecùs. Et in ingressu oraculi fecit ostiola de lignis olivarū, postésque 32 angulorum quinque. Et duo ostia de lignis olivarum: & sculpsit in eis picturam cherubim, & palmarū species, & anaglypha valde prominentia: & texit ea auro: & operuit tam cherubim quàm pal- 33 mas, & cætera, auro. Fecitque in introitu templi postes de lignis olivarū quadrangula- 34 tos: Et duo ostia de lignis abiegnis altrinsecùs: & utrumque ostium duplex erat, & se invicè in tenens aperiebatur. 35 Et sculpsit cherubim, & palmas, & cælaturas valdè eminentes: operuitq; omnia laminis aureis opere quadro 36 ad regulā. Et ædificavit atriū interius trib⁹ ordinib⁹ lapidum politorum, & uno ordine li- 37 gnorum cedri. Anno quarto fundatum est dom⁹ Dñi in mense 38 Zio: Et in anno undecimo, mense Bul (ipse est mensis octavus) perfecta est dom⁹ in omni opere suo, & in universis utensilibus suis: ædificavitq; eam annis septem.

CAP. VII.

1 Domum autem suā ædificavit Salomon tredecim annis, & ad perfectū usq; perduxit. 2 Ædificavit quoq; domū saltûs Libani centū cubitorū longitudinis, & quinquaginta cubitorū latitudinis, & triginta cubitorū altitudinis: & quatuor deambulacra inter columnas cedrinas: ligna quippe cedrina exciderat in columnas.

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς τῷ κυρίῳ, (γ) τεσσαράκοντα ἐν πήχει μῆκος αὐτοῦ, καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει πλάτος (δ) αὐτοῦ, καὶ 3 πέντε καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτοῦ. Καὶ τὸ αιλὰμ κατὰ πρόσωπον τοῦ (ε) ναοῦ, εἴκοσιν ἐν πήχει μῆκος αὐτοῦ εἰς τὸ πλάτος τοῦ οἴκου κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου· καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον, 4 καὶ συνετέλεσεν αὐτόν. Καὶ ἐποίησε τῷ οἴκῳ 5 θυρίδας παρακυπτομένας κρυπτάς. Καὶ ἔδωκεν ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου μέλαθρα (ζ) κυκλόθεν τῷ ναῷ καὶ τῷ δαβίρ. (η) Ἡ πλευρὰ ἡ 6 ὑποκάτω (θ) πέντε πήχεων ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ τὸ μέσον (ι) ἓξ, καὶ ἡ τρίτη ἑπτὰ ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτῆς· ὅτι (κ) διάστημα ἔδωκε τῷ οἴκῳ κυκλόθεν ἔξωθεν τοῦ οἴκου, ὅπως μὴ ἐπιλαμβάνωνται τῶν τοίχων τοῦ οἴκου. 7 Καὶ ὁ οἶκος ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτὸν λίθοις ἀκροτόμοις ἀργοῖς ᾠκοδομήθη· καὶ σφῦρα καὶ πέλεκυς καὶ πᾶν σκεῦος σιδηροῦν οὐκ (λ) ἠκούσθη ἐν τῷ οἴκῳ ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτόν. 8 Καὶ ὁ πυλὼν τῆς πλευρᾶς τῆς ὑποκάτωθεν ὑπὸ τὴν ὠμίαν τοῦ οἴκου τὴν δεξιάν, καὶ (μ) ἑλικτὴ ἀνάβασις εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐκ τῆς μέσης ἐπὶ 9 τὰ (ν) τριώροφα. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσεν αὐτόν· καὶ ἐκοιλοστάθμησε τὸν (ξ) 10 οἶκον κέδροις. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς ἐνδέσμους δι' ὅλου τοῦ οἴκου πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ συνέσχε τὸν (ο) σύνδεσμον ἐν ξύλοις 15 (π) κεδρίνοις. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου ἔσωθεν διὰ ξύλων κεδρίνων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ οἴκου καὶ ἕως τῶν τοίχων καὶ ἕως τῶν δοκῶν· ἐκοιλοστάθμησε συνεχόμενα ξύλοις ἔσωθεν· καὶ περιέσχε τὸ ἔσω τοῦ οἴκου ἐν πλευ- 16 ραῖς πευκίναις. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς εἴκοσι πήχεις ἀπ' ἄκρου τοῦ τοίχου τὸ πλευρὸν τὸ ἓν ἀπὸ τοῦ (ρ) ἐδάφους ἕως τῶν δοκῶν· καὶ (σ) ἐποίησεν ἐκ τοῦ δαβὶρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων. 17 (τ) Καὶ τεσσαράκοντα πήχεων ἦν ὁ ναὸς 19 κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβίρ. Ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν, δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυ- 20 ρίου. Εἴκοσι πήχεις μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεις πλάτος, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ· καὶ περιέσχεν αὐτὸ χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ. (υ) Καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβίρ, καὶ περιέσχεν αὐτὸ χρυσίῳ.

2 Et domus, quam ædificavit rex Domino, (f) quadraginta in cubito longitudo ejus, & viginti in cubito latitudo ejus, & quinque et viginti in cubito altitudo ejus. 3 Et ipsum (g) Ælam secundùm faciem templi: viginti in cubito longitudo ejus, in latitudinem (h) domûs secundùm faciem domûs. Et ædificavit domum, & consummavit eam. 4 Et fecit domui fenestras (i) obliquè prospicientes occultas. 5 Et dedit super parietem domûs (k) Melathra per circuitum templo, & ipsi (l) Dabir. 6 (m) Latus quod subtèr, quinque cubitorum in cubito latitudo ejus: & medium sex: & tertium septem in cubito latitudo ejus. Quoniam intervallum dedit (n) domui in circuitu ab extra ipsius domûs: ut non hærerent muris domûs. 7 Et domus, cùm ipsa ædificaretur, lapidibus (o) ex rupe excisis illaboratis ædificata est. Et malleus, & securis, & omne vas ferreum non est auditum in domo, dum ipsa ædificaretur. 8 Et ostium lateris quod subtèr, (p) sub humero domûs dextro, & cochlearis ascensus ad medium, & à medio ad tertia conclavia. 9 Et ædificavit domum, & consummavit eam: & laquearib⁹ texit domū cedrinis. 10 Et ædificavit (q) ligamenta per totam domum: quinque cubitorum altitudo ejus: (r) & conclusit colligaturam in lignis cedrinis. 15 Et (s) ædificavit parietes domûs ab intus per ligna cedrina à pavimento domûs, & usque ad parietes, et usque ad trabes: laquearibus texit conjunctè lignis ab intùs: & circumdedit internū domûs in costis abiegnis. 16 Et ædificavit viginti cubitos à (t) summo muri latus unum à pavimento usque ad trabes. Et (u) fecit è Dabir in sanctum sanctorum. 17 (E (x) quadraginta cubitorum fuit templum ad faciem ipsius Dabir) 19 In medio domûs ab intùs ad dandum ibi arcam testamenti Domini. 20 Viginti cubiti longitudo: & viginti cubiti latitudo: & viginti cubiti altitudo ejus: & circumdedit illud auro concluso. Et fecit altare ad faciem Dabir, & circumdedit illud auro.

MS.A. (γ) ἑξήκοντα πηχῶν μῆκος (δ) αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα ἐν πήχει ὕψος (ε) ναοῦ τοῦ οἴκου, καὶ ἐν πήχει μῆκος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον εἰς τὸ ὕψος τοῦ οἴκου· δέκα πήχεις πλάτος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου. καὶ ᾠκοδόμησεν (ζ) κυκλόθεν σὺν *τοίχοις τοῦ οἴκου κυκλόθεν τῷ ναῷ (η) καὶ ἐποίησεν πλευρὰς κυκλόθεν. Ἡ πλευρὰ (θ) ἓξ πήχεων τὸ πλάτος (ι) ἓξ πήχεων πλάτος, καὶ ἡ (κ) διαστήματα (λ) ἤκουσαι ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι (μ) ἑλικτὴ (ν) τριώροφα. (ξ) οἶκον φατνώσεσιν καὶ διατάξεσιν κέδροις. (ο) ἔνδεσμον (π) κεδρίνοις. 11 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Σαλωμὼν, λέγων, 12 Ὁ οἶκος οὗτος ὃν σὺ οἰκοδομεῖς, ἐὰν ὁδεύῃς τοῖς προστάγμασίν μου, καὶ τὰ κρίματά μου ποιῇς, καὶ
13 φυλάσσῃς πάσας τὰς ἐντολάς μου ἀναστρέφεσθαι ἐν αὐταῖς, στήσω τὸν λόγον μου σὺν σοὶ ὃν ἐλάλησα πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα σου. Καὶ κατα-
14 σκηνώσω ἐμ μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω τὸν λαόν μου Ἰσραήλ. Καὶ ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσεν αὐτόν. Καὶ ᾠκο-
17 δόμησεν τοὺς (ρ) ἐδάφους τοῦ οἴκου ἕως (σ) ἐποίησεν αὐτῷ ἔσωθεν τοῦ δαβεὶρ (τ) Καὶ τεσσεράκοντα πηχῶν ἦν ὁ οἶκος. οὗτος ὁ ναὸς ὁ ἐσώ-
18 τατος. Καὶ διὰ κέδρου πρὸς τὸν οἶκον ἔσω πλοκὴν ἐπαναστάσεις. καὶ πέταλα καὶ ἀνάγλυφα πάντα κέδρινα, οὐκ ἐφαίνετο λίθος· κατὰ
19. 20 πρόσωπον τοῦ δαβεὶρ, Ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν ἡτοίμασεν δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου. Καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ δαβεὶρ εἴκοσι πήχεις μῆκος, * πήχεις πλάτος, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ· (υ) καὶ ἐποίησεν θυσιαστήριον κέδρου· καὶ περιεπλήσεν Σαλωμὼν τὸν οἶκον ἔνδοθεν χρυσίῳ ἀποκλειστῷ. καὶ παρήγαγεν ἐν καθηλώμασιν χρυσίου κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβεὶρ, καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 רומיה דכרובא חד עשר אמין וכן כרובא תנינא׃ ויהב ית כרוביא בגו ביתא גואה
27 ופרסו ית כנפי כרוביא ומטיא כנפא דחד בכתלא וכנפא דכרובא תנינא מטיא בכתלא
28 תנינא וכנפיהון לגו ביתא מטיא כנף לכנף׃ וחפא ית כרוביא דהבא׃ וית כל כתלי
29 ביתא אקיף צירין וגלף קליען כרובין וצורת דקלין ואטונין שושנין מלגיו ולברא׃
30 וית אושי ביתא חפא דהבא מלגיו ולברא׃ ולתרע בית כפורי עבד דשין דאעי זיתא
31 אלהן ספוהי מטקסין׃ ותרתין דשין דאעי זיתא וגלף עליהון קליען כרובין וצורת דקלין
32 ואטונין שושנין וחפא דהבא ונסיך על כרוביא ועל צורת דקלין ית דהבא׃ וכן עבד
33 לתרע היכלא ספין דאעי זיתא מן ארבעה סטריהון מרבעין׃ ותרתין דשין דאעי ברתין
34 תרין צירין דדשא חדא סגלגלין ותרין צירין דדשא תנינא סגלגלין׃ וגלף כרוביא
35 וצורת דקלין ואטונין שושנין וחפא דהבא ממשח על ציוריא׃ ובנא ית דרתא גויתא
36 תלתא סדרין דאבנן נסירן וסדרא חד דמשור אעי ארזא׃ בשתא רביעיתא שרי
37 לאשתכללא בית מקדשא דיי בירחא דזיו׃ ובשתא חדא עשרי בירחא דאיתניא
38 הוא ירחא תמינאה אשתכלל ביתא לכל פתגמוהי ולכל צרכוהי ובנהי שבע שנין׃

CAP. VII.

1 וית ביתיה בנא שלמה תלת עשרי שנין ושכליל ית כל ביתיה׃ ובנא ית בית מיחת
2 מלכיא מאה אמין אורכיה וחמשין אמין פותייה ותלתין אמין רומיה על ארבעה סדרי
עמודי ארזיא וכתרין דארזיא על עמודיא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

26 Altitudo cheruba unius erat decem cubitorum, & sic cheruba secundi. 27 Et posuit cherubaja intra domum interiorem, & extenderunt alas cherubaja, & pertingebat ala unius ad parietem, & ala cheruba secundi pertingebat ad parietem alterum, & alæ eorum [*quæ erant*] intra domum pertingebant 28 se invicem. Et obduxit cherubaja auro. 29 Et omnes parietes domus ambivit figuris, et sculpsit cælaturis cherubin, & figura palmarum, & funiculis liliorū ab intus ad extra. 30 Et fundamenta domus obduxit auro ab intus ad extra. 31 Et portæ domus oraculi fecit valvas è lignis oleæ, *sed* postibus ejus inter se ordinatis. 32 Et duas portas è lignis oleæ: & sculpsit super eas cælaturas cherubin, & figuram palmarum, & funiculos & lilia, & obduxit auro, & operuit cherubaja & figuram palmarum auro. 33 Et sic fecit portæ templi superliminaria è lignis oleæ quadrilatera. 34 Et duæ portæ erant è lignis abiegnis; duo cardines portæ unius erant rotundi, & duo cardines portæ alterius rotundi. 35 Et sculpsit cherubin, & figuram palmarum, & funiculos, & lilia, & obduxit auro extenso super figuras. 36 Et ædificavit atrium interius tribus ordinibus lapidis dolati, & ordine uno trabis cedrinæ. 37 Anno quarto incepta est fundari domus sanctuarii Domini, mense apparitionis florum. 38 Et anno undecimo, mense quo congregantur novæ fruges, ipse est mensis octavus, consummata est domus cum omnibus partibus suis, & cum omnibus quæ videbantur ad eam [*pertinere*]: & ædificavit eam septem annis.

CAP. VII.

1 Et domum suam ædificavit Selomoh tredecim annis, & consummavit omnem domū suā. 2 Et ædificavit domum refrigerii regum: centum cubitorum erat longitudo ejus, & quinquaginta cubitorum latitudo ejus, & triginta cubitorum altitudo ejus, super quatuor ordines columnarum cedrinarum, & coronæ earum cedrinæ erant super columnas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
[illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 38 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]

26 * Nam altitudo Cherub unius, decem erat cubitorum; paritérque Cherub alterius. 27 Cherubim istos collocavit intra domum intimā, & explicavit alas Cherubim, ita ut ala unius hæreret parieti, & alterius Cherub ala alteri parieti hæreret; alæ verò eorum, quæ erant in media domo, se invicem attingerent. 28 Eosdem Cherubim obduxit auro purissimo. 29 Omnes autem parietes domûs cinxit encarpis, cælavítque scutulis, Cherubinis, palmis, ac liliis, tam intrinsecùs quàm extrinsecùs. 30 Pavimentum quoque domûs obduxit auro, tam intùs quàm foris. 31 Ostio sanctuarii fecit fores de ligno oleoso, firmis validísque parastadibus, 32 Et binis valvis è ligno oleoso, quibus insculpsit cælaturas *nempe* Cherubim, scutulas, palmas, ac lilia; eáque auro obduxit, plus auri adhibens super Cherubim & super palmas. 33 Idémque fecit januis templi, cujus parastades fuerunt è ligno oleoso, simplices & quadratæ. 34 Duæ verò januæ fuerunt de ligno abiegno, *& tam* utrumque latus januæ unius cælatum erat, quàm utrumque latus januæ alterius cælatum erat: 35 Insculpsit enim Cherubim, scutulas, palmas, & lilia, obduxítq; auro pulcherrimæ cælaturæ. 36 Postea ædificavit atrio interiori tres ordines *lapidum* sectorum, & ordinem epistyliorum cedrinorum. 37 Anno quarto fundata fuit domus Domini, mense Aprili: 38 Et anno undecimo, mense Octobri, qui est mensis octavus, absoluta fuit domus cum omnibus rebus omnibúsq; operibus ejus: sic ædificavit eam septem annis.

CAP. VII.

1 Domum verò suam ædificavit Salomon tredecim annis: & absolutâ totâ domo, 2 Ædificavit etiam domum saltûs Libani (ejus autem longitudo fuit centum cubitorum, quinquaginta cubitorum latitudo, & triginta cubitorum altitudo) super quatuor ordines columnarum cedrinarum, & epistylia cedrina columnis imposita.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * وجعل ارتفاع الكروب عشر اذرع * وكذلك الكروب الآخر * وصير الكاروبين في البيت الداخل *
27 وبسط اجنحة الكاروبين والصق جناح الكاروب الواحد بالحائط * وجناح الكاروب الآخر الصق
28 بالحائط الآخر * وصير جناحيهما الآخرين في وسط البيت ملتصقين الواحد بالآخر * وموه الكاروبين
29 بذهب ابريز * ونقش على حيطان البيت كلها شبه الهليلج * ونقش فوقها شبه النرنج والنرجس *
30 والنخل والسوسن * وكذلك نقش من خارج ايضا * وموه اساس البيت بالذهب من داخل ومن
31 خارج * واما باب بيت القدس * فصير عليه بابا من خشب الصنوبر مخروط عليه * وصير عن
جانبيه من خشب الزيتون في كل جانب من العروض خمس اذرع * وجعل ذلك مقنطرا * ورفعه
32 خمس اذرع * وصير له عتبات غلاظا صلبة * وجعل ايضا للبيت مصراعين حسنين من خشب
الزيتون * ونقش على الابواب كاروبين ونرجسا ونخلا وسوسنا * والبسه ذهبا * واكثر على النخل
33 والكاروبين من الذهب * وكذلك صنع بباب الهيكل الذي هو البيت البراني من جانبيه *
اربع اذرع من كل جانب من خشب الزيتون * وصير له عتبات مفردة من خشب غير منقوش
34 مربع * وجعل له مصراعين من خشب السرو وجعل كل واحد من ذينك المصراعين قطعتين
35 تنطوي بضبات * وجعل جانبي الباب الواحد منقوش عليهما شبه نرجس وكاروبين ونخل
36 وسوسن * والبس النقش كله ذهبا * وبنى الدار الداخلة بناء وثيقا * وجعل ثلثة سافات حجارة
37 وسافا من خشب الصنوبر * وفي السنة الرابعة من شهر ايار ابتدئ وضع اساس بيت الرب *
38 وكمل بناؤه في سنة احدى عشرة في شهر تشرين الآخر وهو الشهر الثامن من هذه السنة *
وتم البيت بجميع اموره وزينته وبناؤه في سبع سنين *

* الفصل السابع *

1 وبنى سليمان بيته في ثلث عشرة سنة الى ان كمل بناؤه * ثم بنى بيتا كبيرا لسلاحه
2 وهو بيت مجلس ملكه وسماه غيضة لبنان * وجعل طوله ماية ذراع * وعرضه خمسين ذراعا
وسمكه ثلثين ذراعا * وسقفه على اربعة صفوف اعمدة من خشب الصنوبر * وجعل على الاعمدة عرقا من خشب الصنوبر *

26 * *Fecit enim altitudinem unius Cherubini decem cubitorum, totidémque Cherubini alterius.* 27 *Utrumque verò Cherubinum posuit in domo interiori, & expandit alas utriusque Cherubini, & alam Cherubini unius affixit parieti, alam autem alterius Cherubini affixit parieti opposito: alias verò duas alas eorum disposuit intra domum, alteram alteri cohærentem:* 28 *Tum obduxit utrumque Cherubinum auro obryzo.* 29 *Præterea super omnes ædis parietes sculpsit figuras pomorum, eosdemque cælavit figuris pomorum aurantiorum, narcissi, palmarum, atque liliorum: eandémque cælaturam extrinsecùs etiam adhibuit.* 30 *Denique solum ædis obduxit auro, intùs & extrà.* 31 *Porrò januæ domûs Sanctuarii adaptavit fores de ligno pineo cælaturis ornato; & in lateribus ejus, in utroque scilicet latere valvarum posuit quinque cubitos de ligno olivarum, quod & arcuatum fecit: extulit eam cubitos quinque, et fecit ei postes crassos ac firmos.* 32 *Ædi quoque fecit duas valvas pulcherrimas è ligno olivarum, insculpsitque foribus Cherubinos, narcissos, palmas, & lilia, quæ auro contexit, majore auri copiâ palmis & Cherubinis applicatâ.* 33 *Idem præstitit in lateribus januæ templi, hoc est, ædis externæ; quatuor videlicet cubitos ex ligno olivarum in unoquoque latere: fecitque ei postes simplices, ex ligno minimè cælato, quadrato.* 34 *Et fecit illi duas valvas de ligno abiegno, & unamquamque ex duabus illis valvis bipartitam fecit, per fibulas flexibilem.* 35 *Fecitque gemina portæ unius latera cælata figuris narcissorum, & Cherubinorum, palmarum, atque liliorum: & cælaturas omnes auro contexit.* 36 *Præterea extruxit atrium interius ædificio solidissimo, fecitque tres margines lapideas, & marginem de ligno pineo.* 37 *Anno quarto, ab Aprili mense cœperunt injici fundamenta domûs Domini:* 38 *Et absolutum fuit ædificium ejus anno undecimo, mense Octobri, qui erat octavus ejusdem anni mensis: itaque absoluta fuit domus cum* [illegible] *spatio septem annorum.*

CAP. VII.

1 *Postea domum suam extruxit Salomon tredecim annis, donec absolvisset ædificium ejus.* 2 *Deinde magnum extruxit ædificium pro armis suis, palatium stationis ejus regiæ, vocavitque eum, Saltum Libani: fecit autem longitudinem ejus centum cubitorum, latitudinem ejus quinquaginta cubitorum, & profunditatem ejus triginta cubitorum: contignavitque eam super quatuor ordines columnarum ligni pinei: imposuit enim columnis tigna ex ligno pineo.*

מלכים א: ז

columnas super quæ costis super ,desuper cedro in tecta Et
3 וְסָפֻן בָּאֶרֶז מִמַּעַל עַל־הַצְּלָעֹת אֲשֶׁר עַל־הָעַמּוּדִים
fenestellarum Et .ordine quindecim ;quinque & quadraginta
4 אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה עָשָׂר הַטּוּר׃ וּשְׁקֻפִים
omnia Et .vicibus tribus fenestram ad fenestra & ;ordines tres
5 שְׁלֹשָׁה טוּרִים וּמֶחֱזָה אֶל־מֶחֱזָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים׃ וְכָל־
fenestram ad fenestra regione è & ,fenestella ,quadrati postes & ,ostia
הַפְּתָחִים וְהַמְּזוּזוֹת רְבֻעִים שָׁקֶף וּמוּל מֶחֱזָה אֶל־מֶחֱזָה
quinquaginta :fecit columnarum porticum Et .vicibus tribus
6 שָׁלֹשׁ פְּעָמִים׃ וְאֵת אוּלָם הָעַמּוּדִים עָשָׂה חֲמִשִּׁים
porticus & :ejus latitudo cubitorum triginta &,ejus longitudo cubitorum
אַמָּה אָרְכּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה רָחְבּוֹ וְאוּלָם
porticum Et .earum facies super (densa) trabs & ,columnæ &,earum facies super
7 עַל־פְּנֵיהֶם וְעַמֻּדִים וְעָב עַל־פְּנֵיהֶם׃ וְאוּלָם
tecta & :fecit ,judicii porticum ,ibi judicaret quo solii
הַכִּסֵּא אֲשֶׁר יִשְׁפָּט־שָׁם אֻלָם הַמִּשְׁפָּט עָשָׂה וְסָפוּן
manebat qua suæ domui Et .pavimentum ad usq; pavimento à cedro in
8 בָּאֶרֶז מֵהַקַּרְקַע עַד־הַקַּרְקָע׃ וּבֵיתוֹ אֲשֶׁר־יֵשֶׁב
:erat istud opus secundùm ,porticum intra aliud atrium ,ibi
שָׁם חָצֵר הָאַחֶרֶת מִבֵּית לָאוּלָם כַּמַּעֲשֶׂה הַזֶּה הָיָה
,Selomoh acceperat quam ,Parhoh filiæ fecit domum &
וּבַיִת יַעֲשֶׂה לְבַת־פַּרְעֹה אֲשֶׁר לָקַח שְׁלֹמֹה
preciosis lapidibus hæc Omnia .hanc porticum secundùm
9 כָּאוּלָם הַזֶּה׃ כָּל־אֵלֶּה אֲבָנִים יְקָרֹת
,extrinsec⁹ & intrinsec⁹ serra in serratis ,dolati lapidis mensuras secundū
כְּמִדּוֹת גָּזִית מְגֹרָרוֹת בַּמְּגֵרָה מִבַּיִת וּמִחוּץ
atrium ad usque extrinsecus & ,palmares lapides ad usq; fundamento à &
וּמִמַּסָּד עַד־הַטְּפָחוֹת וּמִחוּץ עַד־הֶחָצֵר
,magnis lapidibus ,preciosis lapidibus fundatum Et .majus
10 הַגְּדוֹלָה׃ וּמְיֻסָּד אֲבָנִים יְקָרוֹת אֲבָנִים גְּדֹלוֹת
supra Et .cubitorum octo lapidibus & ,cubitorū decem lapidibus
11 אַבְנֵי עֶשֶׂר אַמּוֹת וְאַבְנֵי שְׁמֹנֶה אַמּוֹת׃ וּמִלְמַעְלָה
atrio Et .cedri & ,dolati lapidis mensuras secundùm preciosi lapides
12 אֲבָנִים יְקָרוֹת כְּמִדּוֹת גָּזִית וָאָרֶז׃ וַחֲצַר
(excisarum) trabiū ordo & ,dolata petra ordines tres circum majori
הַגְּדוֹלָה סָבִיב שְׁלֹשָׁה טוּרִים גָּזִית וְטוּר כְּרֻתֹת
porticui & ,interioris Domini domus atrio & :cedrinarum
אֲרָזִים וְלַחֲצַר בֵּית־יְהוָה הַפְּנִימִית וּלְאֻלָם
Filius .Tyro de Chiram cepit & ,Selomoh rex misit Et .domus
13 14 הַבָּיִת׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיִּקַּח אֶת־חִירָם מִצֹּר׃ בֶּן־
,Tyrius vir ejus pater & ,Nephthali tribu de ipse viduæ mulieris
אִשָּׁה אַלְמָנָה הוּא מִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וְאָבִיו אִישׁ־צֹרִי
& ,intelligentia & ,sapientia erat plenusque :ærarius faber
חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת וַיִּמָּלֵא אֶת־הַחָכְמָה וְאֶת־הַתְּבוּנָה וְאֶת־
regem ad venit & :ære in opificium omne faciendum ad scientia
הַדַּעַת לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלָאכָה בַּנְּחֹשֶׁת וַיָּבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ
columnas duas formavit Et.ejus opificium omne fecit &:Selomoh
15 שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ אֶת־כָּל־מְלַאכְתּוֹ׃ וַיָּצַר אֶת־שְׁנֵי הָעַמּוּדִים
filum & ,unius columnæ statura cubitorum Octodecim :æreas
נְחֹשֶׁת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת הָעַמּוּד הָאֶחָד וְחוּט
.secundam columnam circundabat cubitorum duodecim
שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה אַמָּה יָסֹב אֶת־הָעַמּוּד הַשֵּׁנִי׃
columnarum capita super dandum ad ,fecit coronamenta duo &
16 וּשְׁתֵּי כֹתָרֹת עָשָׂה לָתֵת עַל־רָאשֵׁי הָעַמּוּדִים
quinque & ,unius coronamenti statura cubitorum quinque :ære fuso
מֻצַק נְחֹשֶׁת חָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמַת הַכֹּתֶרֶת הָאֶחָת וְחָמֵשׁ
.secundi coronamenti statura cubitorum
אַמּוֹת קוֹמַת הַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית׃

Versio VUL. LAT.

3 Et tabulatis cedrinis vestivit totam cameram, quæ quadraginta quinq; columnis sustentabatur. Unus autem ordo habebat columnas quindecim 4 Contra se invicèm positas, Et 5 è regione se respicientes, æquali spatio inter columnas, et super columnas quadrangula- 6 ta ligna in cunctis æqualia. Et porticū columnarū fecit quinquaginta cubitorum longitudinis, et triginta cubitorum latitudinis: & alteram porticum in facie majoris porticûs: & columnas, & epistylia super 7 columnas. Porticum quoque solii, in qua tribunal est, fecit: & texit lignis cedrinis à pavi- 8 mento usque ad summitatē. Et domuncula, in qua sedebatur ad judicandum, erat in media porticu, simili opere. Domum quoque fecit filiæ Pharaonis (quam uxorem duxerat Salomon) tali opere, quali & hanc 9 porticum. Omnia lapidibus pretiosis, qui ad normā quandam atque mensuram tam intrinsecùs quàm extrinsec⁹ serrati erant: à fundamento usque ad summitatem parietum, & extrinsecùs usque ad atrium 10 majus. Fundamenta autem de lapidibus pretiosis, lapidibus magnis decem sive octo cubi- 11 torum. Et desupèr lapides pretiosi æqualis mensuræ secti erant, similitérque de cedro. 12 Et atrium majus rotundum, trium ordinum de lapidib⁹ sectis, & unius ordinis de dolata cedro: nec non & in atrio domûs Domini interiori, & in porti- 13 cu domûs. Misit quoque rex Salomon, & tulit Hiram de 14 Tyro, Filium mulieris viduæ de tribu Nephthali, patre Tyrio, artificem ærarium, & plenū sapientiâ, et intelligentiâ, & doctrinâ ad faciendum omne opus ex ære. Qui cùm venisset ad regem Salomonē, fe- 15 cit omne opus ejus. Et finxit duas columnas æreas, decem & octo cubitorum altitudinis columnam unam: & linea duodecim cubitorum ambie- 16 bat columnam utramque. Duo quoque capitella fecit, quæ ponerentur super capita columnarum, fusilia ex ære: quinque cubitorum altitudinis capitellum unum, & quinque cubitorum altitudinis capitellum alterum:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ὅλον τὸν οἶκον περιέσχε χρυσίῳ, ἕως συντελείας παντὸς τοῦ (φ) οἴκου. 23 Καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ δαβὶρ δύο (χ) χερουβὶμ, δέκα πήχεων 24 μέγεθος (ψ) ἐσταθμωμένον· Καὶ πέντε πήχεων πτερύγιον (ω) τοῦ χερουβὶμ τοῦ ἑνὸς, καὶ πέντε πήχεων πτερύγιον αὐτοῦ τὸ δεύτερον (α) ἐν πήχει· δέκα ἀπὸ μέρους πτερυγίου αὐτοῦ 25 (β) εἰς μέρος πτερυγίου (γ) αὐτοῦ. Οὕτως τῷ χερουβὶμ τῷ δευτέρῳ, ἐν μέτρῳ ἑνὶ συν- 26 τέλεια μία (δ) ἀμφοτέροις. Καὶ τὸ ὕψος τοῦ (ε) χερουβὶμ τοῦ ἑνὸς δέκα ἐν πήχει· καὶ (ζ) 27 οὕτω τῷ χερουβὶμ τῷ δευτέρῳ. Καὶ ἀμφότερα χερουβὶμ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου. καὶ διεπέτασε τὰς πτέρυγας αὐτῶν, καὶ ἥπτετο (η) πτέρυξ μία τοῦ τοίχου, καὶ πτέρυξ χερουβὶμ τοῦ δευτέρου ἥπτετο τοῦ τοίχου τοῦ δευτέρου· (θ) καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν (ι) ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου (κ) ἥπτοντο πτέρυξ πτέρυγος. 28 Καὶ περιέσχε τὰ (λ) χερουβὶμ χρυσίῳ. (μ) Πάν- 29 τας τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου κύκλῳ ἐγκολαπτὰ ἔγραψε γραφίδι (ν) χερουβὶμ, καὶ φοίνικας 30 τῷ ἐσωτέρῳ καὶ τῷ ἐξωτέρῳ. Καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ οἴκου περιέσχε χρυσίῳ τοῦ ἐσωτάτου καὶ τοῦ ἐξω- 31 τάτου. Καὶ τῷ θυρώματι τοῦ δαβὶρ ἐποίησε θύρας (ξ) ξύλων ἀρκευθίνων, στοαὶ τετραπλῶς, 34 (ο) Ἐν ἀμφοτέραις ταῖς θύραις ξύλα πεύκινα· δύο πτυχαὶ ἡ θύρα ἡ μία καὶ στροφεῖς (π) αὐτῶν, καὶ δύο πτυχαὶ ἡ θύρα ἡ δευτέρα στρε- 35 φόμενα (ρ) Ἐγκεκολαμμένα χερουβὶμ, καὶ φοίνικες, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα, καὶ περιεχόμενα χρυσίῳ καταγομένῳ ἐπὶ τὴν ἐκ- 36 τύπωσιν. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτάτην· τρεῖς στίχους ἀπελεκήτων, καὶ στίχος (σ) κατειργασμένης κέδρου κυκλόθεν. καὶ ᾠκοδόμησε τὸ καταπέτασμα τῆς αὐλῆς τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ.

Et totam domum operuit auro 21 usq; ad consummationem universæ domûs. Et fecit in Dabir duo 23 (y) Cherubim: decem cubitorum magnitudo mensurata; Et quinque 24 cubitorum ala Cherubim unius: & quinque cubitorū ala ejus secunda in cubito: decem à parte alæ ejus ad partem alæ ejus. Sic 25 Cherubim secundo, in mensura una consummatio una utrisque. Et 26 altitudo Cherubim unius, decem in cubito: & sic Cherubim secundo. Et utraque Cherubim in me- 27 dio domûs intimæ. Et expandit alas eorum, & tangebat ala una parietem: & ala Cherubim secundi tangebat parietem secundum. Et alæ eorum in medio domûs tangebant ala *alam. Et operuit 28 Cherubim auro. Omnes parietes 29 domûs in circuitu cælatos scripsit scripturâ Cherubim, & (z) palmas interiore, & exteriore. Et 30 pavimentum domûs operuit auro, intimæ, & extimæ. Et ostio 31 ipsius Dabir fecit januas (aa) ex lignis juniperinis, porticus quadrupliciter, In utrisque januis 34 ligna abiegna: duæ plicæ janua una, & cardines earum: & duæ plicæ janua secunda, volubilia Insculpta Cherubim, & palmæ, 35 & expansæ laminæ, & operta auro deducto super sculpturam. Et ædificavit atrium intimum: 36 tres ordines (bb) non dolatorum, & ordinem fabrefactæ cedri in circuitu. (cc) Et ædificavit velamen atrii ipsius Ælam domûs, quæ ad faciem templi.

Κεφ. ζ'.

13 14 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ ἔλαβε τὸν Χιρὰμ ἐκ Τύρου, Υἱὸν γυναικὸς χήρας, καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς (α) φυλῆς τῆς Νεφθαλίμ· καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ (β) ἀνὴρ Τύριος, τέκτων χαλκοῦ, καὶ πεπληρωμένος τῆς τέχνης καὶ συνέσεως καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ ποιεῖν πᾶν ἔργον ἐν χαλκῷ. καὶ (γ) εἰσηνέχθη πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών· καὶ ἐποίησε πάντα τὰ ἔργα.

CAP. VII.

13 14 Et (a) misit rex Salomon, et accivit Chiram è Tyro Filium mulieris viduæ: & hic de tribu Nephthalim. Et pater ejus vir Tyrius, faber æris, & plenus arte, & intelligentiâ, & scientiâ faciendi omne opus in ære. Et introductus est ad regem Salomon, Et fecit omnia opera.

22 MS.A. (φ) οἴκου. Καὶ ὅλον τὸ ἔσω τοῦ Δαβεὶρ ἐπετάλωσεν χρυσίῳ. Καὶ ἐποίησεν (χ) *χερουβεὶν ξύλων κυπαρισσίνων, δέκα (ψ) ἐσταθμωμένων· (ω) αὐτοῦ τὸ ἕν, καὶ πέντε (α) δέκα ἐν πήχει ἀπὸ (β) καὶ ἕως μέρους (γ) αὐτοῦ, καὶ δέκα ἐν πήχει. Οὕτως τῷ Χερούβ τῷ (δ) ἀμφοτέροις τοῖς χερουβείν. Καὶ τὸ (ε) χερούβ (ζ) οὕτως τοῦ χερούβ τοῦ δευτέρου. Καὶ ἔθηκεν ἀμφότερα τὰ χερουβεὶν (η) ἡ πτέρυξ τοῦ ἑνὸς τοῦ τοίχου, καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ χερούβ τοῦ δευτέρου ἥπτετο (θ) καὶ πτέρυγες (ι) αἱ ἐν (κ) ἥπτετο (λ) χερουβεὶν (μ) Καὶ πάντας (ν) χερουβεὶν, καὶ *φοίνικας, καὶ περίγλυφα ἐγκόλπτοντα τῷ ἐσωτέρῳ (ξ) ἐκ ξύλων 32 ἀρκευθίνων, καὶ φλιὰς πενταπλᾶς, Καὶ δύο θύρας ξύλων πευκίνων καὶ ἐγκολαπτὰ ἐπ' αὐτῶν ἐγκεκολαμμένα χερουβεὶν, καὶ φοίνικας, καὶ πέταλα διαπεπετασμένα, καὶ περιέσχεν χρυσίῳ, καὶ κατέβαινεν ἐπὶ τὰ
33 χερουβεὶν, καὶ ἐπὶ τοὺς φοίνικας τὸ χρυσίον. Καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ πυλῶνι τοῦ ναοῦ· φλιαὶ ξύλων ἀρκεύθου, στοαὶ τετραπλῶς, (ο) καὶ αἱ ἐν ἀμφοτέραις (π) αὐτῶν, δύο
37.38 (ρ) Εἰσκεκολαμμένα χερουβεὶν, (σ) κατειργασμένης κέδρου. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσεν τὸν οἶκον κυρίου ἐν μηνὶ Ζειού, καὶ τῷ δευτέρῳ μηνί. Ἐν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ
1 ἐν μηνὶ Βουλ, οὗτος ὁ μὴν ὄγδοος, συνετελέσθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτοῦ· καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν. Καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ
2 ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τρισκαίδεκα αἴτεσιν καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ᾠκοδόμησεν τὸν οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου Et quæ deinceps sequuntur in MS. A. usque ad κέδρου. Καὶ ᾠκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου, habentur in textu Romano in fine cap. 7. post vers. 51.
MS.A. Κεφ. ζ'. (α) φυλῆς Νεφθαλείμ· (β) ἀνὴρ *Τύριος, τέκτων (γ) εἰσήχθη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 וַחֲפָא נְסָרִין דְאַרְזָא מֵעִלָוֵי מְחִיצַיָא דְעַל עַמוּדַיָא אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא חֲמֵשׁ עַסְרֵי סִדְרָא׃
4 וּכְלִינְסָא תְּלָת סִדְרִין וְזָוֵי לָקֳבֵיל זָוֵי תְּלָת זִמְנִין׃ וְכָל תַּרְעַיָא וְסִפַּיָא מְרַבְּעִין וַחֲפַן כְּלִינְסָא
5 וּמְקַבֵּיל זָוֵי לָקֳבֵיל זָוֵי תְּלָת זִמְנִין׃ וְיַת אוּלָמָא דְעַמוּדַיָא עֲבַד חַמְשִׁין אַמִּין אוּרְכֵּיהּ
6 וּתְלָתִין אַמִּין פּוּתְיֵהּ וְאוּלָמָא עַל אַפֵּיהוֹן וְעַמוּדַיָא וְסִקוּפָתָא עַל אַפֵּיהוֹן׃ וְאוּלָמָא
7 לְאַתְקָנָא תַּמָן כּוּרְסֵי בֵּית דִינָא דְדָאֵין תַּמָן פְּרוֹסְדָא לְבֵית דִינָא עֲבִיד וַחֲפָא נְסָרִין דְאַרְזָא
8 מֵאוּשָׁא עַד אוּשָׁא׃ וּבֵיתֵיהּ דְיָתֵיב תַּמָן דַּרְתָּא אָחֳרַנְתָּא מְגָיו לְאוּלָמָא כְּעוּבָדָא הָדֵין
9 הֲוָה וּבֵיתָא עֲבַד לְבַת פַּרְעֹה דִנְסֵיב שְׁלֹמֹה כְּאוּלָמָא הָדֵין׃ כָּל אִלֵין אַבְנִין טָבָן כְּמִשְׁחַת
גְּזִית מְמַסְרָן בִּמְסָרִין מְגָיו וּמִבָּרָא וּמְשַׁכְלְלָן בְּפוּשְׁכַּיָא וּמִלְבָרָא עַד דַּרְתָּא רַבְּתָא׃
10 וּמְשַׁכְלַל בְּאַבְנִין טָבָן אַבְנִין רַבְרְבָן אַבְנֵי עֲסַר אַמִּין וְאַבְנֵי תְּמָנֵי אַמִּין׃ וּמִלְעֵילָא אַבְנִין
11 12 טָבָן כְּמִשְׁחַת גְּזִית וַחֲפֵי נְסָרִין דְאַרְזָא׃ וְדַרְתָּא רַבְּתָא סְחוֹר סְחוֹר תְּלָתָא סִדְרִין דְאֶבֶן
טָבָא וְסִדְרָא חַד דִּמְרִישׁ אָעֵי אַרְזִין וּלְדַרַת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ גַוָּיְתָא וּלְאוּלָמָא דְבֵיתָא׃
13 14 וּשְׁלַח מַלְכָּא שְׁלֹמֹה וּדְבַר יַת חִירָם מִצּוֹר׃ בַּר אִתְּתָא אַרְמַלְתָּא הוּא מִשִּׁבְטָא דְבֵית
נַפְתָּלִי וַאֲבוּהִי גְבַר צוֹרַי אוּמָן בְּעוּבָדָא דִנְחָשָׁא וְאִתְמְלֵי יַת חוּכְמְתָא וְיַת סוּכְלְתָנוּתָא
וְיַת דַעְתָּא לְמֶעְבַּד כָּל עֲבִידָא בִנְחָשָׁא וַאֲתָא לְוָת מַלְכָּא שְׁלֹמֹה וַעֲבַד יַת כָּל עֲבִידְתֵיהּ׃
15 וּצַר יַת תְּרֵין עַמוּדַיָא דִנְחָשָׁא תַּמְנֵי עַסְרֵי אַמִּין רוּמֵיהּ דְעַמוּדָא חַד וְחוּט מְשַׁח
16 תַּרְתֵּין עַסְרֵי אַמִּין מַקִּיף לֵיהּ וְכֵן לְעַמוּדָא תִנְיָנָא׃ וְתַרְתֵּין קְרוֹנְתִין עֲבַד לְמִתַּן עַל רֵישׁ
עַמוּדַיָא מַתַּךְ נְחָשָׁא חָמֵשׁ אַמִּין רוּמָא דִקְרוֹנְתָא חֲדָא וְחָמֵשׁ אַמִּין רוּמָא דִקְרוֹנְתָא
תִנְיָתָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et obduxit tabulis cedrinis supra; tabulata, quæ erant super columnas, 3 quadraginta & quinque, quindecim ordine. Et vectium erant tres ordi- 4 nes, & angulus è regione anguli tribus vicibus. Et omnes portæ & postes 5 erant quadrata; & operiebant vectes: & è regione anguli contra angulum tribus vicibus. Et porticum columnarum fecit: quinquaginta cubi- 6 torum erat longitudo ejus, & triginta cubitorum latitudo ejus, & porticus erat ante faciem illarum, & columnæ & limina ante faciem illarum. Et porticum ut præparetur ibi solium domus judicii in quo judicaret; ve- 7 stibulum domui judicii fecit, & obduxit tabulis cedrinis à pavimento usq; ad pavimentum. Et domui suæ in qua habitabat fecit atrium aliud intra 8 porticum, secundùm opus istud erat: & domum fecit filiæ Parghoh, quam acceperat Selomoh, sicut porticum hanc. Omnia hæc lapidib⁹ bonis se- 9 cundùm mensura lapidum dolatorum, serratis serris intrinsecus & extrinsecus, fundatis verò in palmis, & extrinsecus usq; ad atrium magnum. Et 10 fundatum lapidib⁹ bonis, lapidib⁹ magnis, lapidib⁹ decem cubitorum, & lapidib⁹ octo cubitorum. Et desuper erant lapides boni secundùm men- 11 suram lapidum dolatorum, & obduxit tabulis cedrinis. Et atrio majori 12 per circuitum erant tres ordines lapidis boni, & ordo unius tigni è lignis cedrinis, & atrio domus sanctuarii Dñi interiori & porticui dom⁹. Et mi- 13 sit rex Selomoh & tulit Hhiram ex Szor. Fili⁹ mulieris viduæ erat ille de 14 tribu dom⁹ Nephthali: & pater illius vir Szuræ⁹ artifex *in opificio* æris; & repletus erat sapientia & intelligentia & scientia ad faciendum omne opus ex ære: & venit ad regem Selomoh, & fecit omne opus ejus. Et 15 formavit duas columnas æreas, octodecim cubitorum erat altitudo columnæ unius, & filum mensuræ duodecim cubitorum ambibat illam, & sic fecit columnæ secundæ. Et duas coronas fecit ut ponerentur super ca- 16 pita columnarum fusa ex ære: quinque cubitorum erat altitudo coronæ unius, & quinque cubitorum altitudo coronæ alterius.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

* Tecta erat cedris supernè, suprà quadraginta 3 quinq; trabes columnis impositas, quindenas unoquoque ordine. Et podiorum tres ordi- 4 nes ternâ serie sese respicientium. Et tam 5 januæ omnes quàm podia, quadrata erant, ternâque serie sese respiciebant. Fecit etiam 6 porticum columnarum, quinquaginta cubitorum longitudine, & triginta cubitorum latitudine: & quidem porticus super ipsas erat columnas, & ante has atrium. Item porti- 7 cum tribunalis ubi judicabat, porticum *inquam* ad jus dicendum fecit, eámque cedro contabulavit à solo ad cœlum ej⁹ usque. Et domum in qua habitabat, in alio atrio cis 8 porticum, hâc eâdem structurâ fecit. Domum quoque fecit filiæ Pharaonis quam duxerat Salomon, similis structuræ. Hæc omnia ex 9 optimis lapidibus, ejusdem cum sectis *lapidibus* torno elaboratis mensuræ, extrinsecùs & intrinsecùs, à solo ad summum usque; Et ab 10 exteriori parte usque ad atrium domûs, quæ aptata erat optimis lapidibus & magnis lapidibus, lapidib⁹ *scilicet*, decem cubitorum, & lapidibus octo cubitorū: Supernè *quoque* la- 11 pidibus optimis æqualis cum *lapidibus* sectis mensuræ, & cedris. Denique atrio magno 12 circunquaque, tres erant ordines *lapidis* cæsi, & ordo trabium cedrinarum: idémque interiori atrio domûs Dñi & porticui domûs. Misit quoque Salomon rex, adduxitque Hira- 13 mum de Tyro. (Is autem filius erat mulieris 14 cujusdam viduæ, de tribu Nephtali; pater autem ipsius erat vir fictor & faber ærarius: atque is imbutus erat sapientiâ, sagacitate, & peritiâ ad faciendū omne opus æneum) Qui veniens ad regem Salomonem, fecit totum opus. Finxit enim duas columnas æneas: alti- 15 tudo columnæ octodecim erat cubitorum, & fascia duodecim cubitorum ambiebat eam: ejusmodi erat altera columna. Fecit etiam 16 duo epistylia ad collocandum supra verticem columnarum, ex ære fuso: quinque cubitorum erat altitudo epistylii unius, & quinque cubitorum altitudo epistylii alterius.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وسقفه ببراذ صنوبر* وجعل البراذ على الخشب الذي على رؤس العمد* الذي كان عددها
4 ستون عمودا خمسة عشر عمودا من كل صف* وجعل عليها كنادج مطبقة ثلثة صفوف*
5 يقابل بعضها بعضا ثلثة مرات* وجعل الأبواب وعتباتها كلها مربعة* تقابل بعضها بعضا
6 ثلث مرات* وجعل رواقا له أعمدة* وصير طوله خمسين ذراعا* وعرضه ثلثين ذراعا* وصير الرواق
7 في وجه الأعمدة* والصحن بين يدي الرواق* وجعل أيضا رواقا ينصب فيه منبر القضاء ليجلس
8 فيه ويقضي* وألبس حيطانه خشب الصنوبر من أسفلها إلى فوق السقف* والبيت الذي كان
يجلس فيه في الدار الأخرى داخل من الرواق* عمل مثل هذا العمل* وبني سليمان لابنة فرعون
9 التي تزوج بها منزلا مثل هذا البناء* وكان بناؤه كله بالحجارة المنعتة* قد سويت مثل الذي
10 يخرط خرطا* وكذلك جعل داخل البناء وخارجه من أسفله إلى سقفه* وكذلك صنع خارج البيت
إلى دار البيت المبني بالحجارة الكبار المصلحة* وكان طول الحجر عشرة أدرع* ومن
11 الحجارة ما كان طوله ثمانية أدرع* حجارة منعتة على قدر الحجارة التي تنحت نحتا مستويا*
12 وفوقها خشب الأرز* وكذلك صنع بدار بيت الرب الداخلية والأروقة والبيت* ثم أرسل
13 14 سليمان الملك وأتى بحيرام من صور* وكان حيرام هذا ابن امرأة أرملة من قبيلة نفتالي وكان أبوه
صورا حاذقا بصناعة النحاس* وألهمه الله الحكمة والعقل والفهم أن يعمل عمل النحاس ويتخذ
منه كل نوع من الأوعية* فجاء إلى سليمان الملك* وعمل له ما أراد من الأوعية* وأفرغ عمودين
15 من نحاس* طول كل عمود ثمانية عشر ذراعا* ودور حوله خيطا من نحاس اثني عشر ذراعا*
16 وكذلك العمود الآخر* وجعل ستة طبق مدور كبير على رأس كل عمود مفرغ من نحاس* وجعل
ارتفاع الطبق خمسة أدرع* وكذلك الطبق الآخر*

Et contignavit eam trabibus piceis, trabésque imposuit tignis quæ erant super capita columnarum quarum numerus erat sexaginta columnæ, quindecim videlicet *columnæ unoquoque ordine. Super has* 4 *etiam podia extruxit* pensilia *terno ordine disposita, tribus vicibus sese respicientia. Et januas, earúmque limina omnia fecit* 5 *quadrata, tribus vicibus sese respicientia. Fecit præterea porticum habentem colu-* 6 *mnas, fecítque longitudinē ejus quinquaginta cubitorum, latitudinem verò triginta cubitorum: porticum hanc collocavit è regione columnarum, atrium autem ante porticum. Fecit etiam porticum in* 7 *qua statuebatur tribunal judicii, ut in eo sederet judicarétque, & contexit parietes ejus lignis pineis, ab imo ad summum usque tabulatum. Domum quoque in qua* 8 *morabatur in atrio postremo intra porticū, consimili fecit opificio. Ædificavit etiam Salomon pro filia Pharaonis, quam duxerat uxorem, habitaculum similis ædificii: Nam totum ædificium ejus erat ex lapidi-* 9 *bus aptatis, itáque complanatis, ac si torno elaborati essent. Et ita fecit tam in interna quàm externâ ædificii parte, ab imo ad tabulatum usque. Idem præstitit ex-* 10 *tra domum usque ad atrium domûs illius quæ ingentibus extructa erat lapidibus elaboratis, (erat enim longitudo cujusque lapidis decem cubitorum, & nonnullorum longitudo lapidum octo cubitorum) Lapidibus quoque aptatis juxta mensuram* 11 *lapidis qui planissimè dolatur cæsi erant, itque tabulis cedrinis. Idem* 12 *fecit interiori atrio domûs Domini, porticibus, & domui. Deinde misit Salomon rex, adduxitque Hiramum è Tyro. (Erat* 13 14 *autem Hiramus iste, filius mulieris cujusdam ex familia Nephtali; pater autem ejus erat faber peritus artis metallicæ: hunc imbuerat Deus sapientiâ, judicio, atque prudentiâ ad exercendum opus æris, & efformandum ex eo omnia vasorum genera.) Qui cùm venisset ad Salomonem regem, fecit illi quæcunque exoptabat vasa. Fudit autem duas columnas æreas: lon-* 15 *gitudo cujuslibet columnæ octodecim erat cubitorum, & uni circumduxit veluti filum quoddam æneum duodecim cubitorum, eodemque modo columnæ alteri. Super* 16 *caput cujuslibet columnæ posuit magnam veluti coronam ex ære fusam; fecitque altitudinem coronæ unius quinque cubitorum, eandémque altitudinem coronæ alterius.*

,coronamentis ,catenarum opere funes ,retiaculi opere Retiacula
17 שְׂבָכִים מַעֲשֵׂה שְׂבָכָה גְּדִלִים מַעֲשֵׂה שַׁרְשְׁרוֹת לַכֹּתָרֹת
septem & ,uni coronamento septem :columnarum caput super quæ
אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שִׁבְעָה לַכֹּתֶרֶת הָאֶחָת וְשִׁבְעָה
circumquaq; ordines duos & ,columnas fecit Et .secundo coronamento
18 לַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הָעַמּוּדִים וּשְׁנֵי טוּרִים סָבִיב
caput super quæ coronamenta tegendum ad ,unum retiaculum super
עַל־הַשְּׂבָכָה הָאֶחָת לְכַסּוֹת אֶת־הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ
quæ ,coronamenta Et .secundo coronamento fecit sic &;malogranatorum
19 הָרִמֹּנִים וְכֵן עָשָׂה לַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית׃ וְכֹתָרֹת אֲשֶׁר
.cubitorũ quatuor ,porticu in lilii opus ,columnarum caput super
עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים מַעֲשֵׂה שׁוּשַׁן בָּאוּלָם אַרְבַּע אַמּוֹת׃
propinquo è desuper etiam columnas duas super coronamenta Et
20 וְכֹתָרֹת עַל־שְׁנֵי הָעַמּוּדִים גַּם־מִמַּעַל מִלְּעֻמַּת
ordines ducenti malogranatorum & :retiaculum trans qui ,ventris
הַבֶּטֶן אֲשֶׁר לְעֵבֶר שְׂבָכָה וְהָרִמּוֹנִים מָאתַיִם טֻרִים
columnas statuit Et .secundum coronamentum super circumquaque
21 סָבִיב עַל הַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית׃ וַיָּקֶם אֶת־הָעַמֻּדִים
ejus nomen vocavit & ,dexteram columnam statuit & :templi porticu in
לְאֻלָם הַהֵיכָל וַיָּקֶם אֶת־הָעַמּוּד הַיְמָנִי וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
ejus nomen vocavit & ,sinistram columnam statuit &:Jachin
יָכִין וַיָּקֶם אֶת־הָעַמּוּד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
est perfectum & :lilii opus columnarum caput super Et .Bohaz
22 בֹּעַז׃ וְעַל רֹאשׁ הָעַמּוּדִים מַעֲשֵׂה שׁוֹשָׁן וַתִּתֹּם
decem ,fusum mare fecit Et .columnarum opificium
23 מְלֶאכֶת הָעַמּוּדִים׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַיָּם מוּצָק עֶשֶׂר
quinque & ;circum rotundum ejus labrum ad usque ejus labro à cubito in
בָּאַמָּה מִשְּׂפָתוֹ עַד־שְׂפָתוֹ עָגֹל ׀ סָבִיב וְחָמֵשׁ
illud ambiebat cubito in triginta linea & :ejus altitudo cubito in
בָּאַמָּה קוֹמָתוֹ וְקוֹה שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה יָסֹב אֹתוֹ
circundantes circum ,ejus labium desubter colocyntæ Et .circumquaque
24 סָבִיב׃ וּפְקָעִים מִתַּחַת לִשְׂפָתוֹ ׀ סָבִיב סֹבְבִים
ordines duo :circum mare ambientes cubito in decem ,illud
אֹתוֹ עֶשֶׂר בָּאַמָּה מַקִּפִים אֶת־הַיָּם סָבִיב שְׁנֵי טוּרִים
:bobus duodecim super Stans .ejus fusione in fusarum colocyntarum
25 הַפְּקָעִים יְצֻקִים בִּיצֻקָתוֹ׃ עֹמֵד עַל־שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר
tres & ,mare ad respicientes tres & ,Aquilonem ad respicientes tres
שְׁלֹשָׁה פֹנִים ׀ צָפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פֹנִים ׀ יָמָּה וּשְׁלֹשָׁה ׀
eos super mare & :orientem ad respicientes tres & ,meridiem ad respicientes
פֹּנִים ׀ נֶגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פֹּנִים מִזְרָחָה וְהַיָּם עֲלֵיהֶם
ejus densitas Et .intrinsecus eorum posteriora omnia & : desuper
26 מִלְמָעְלָה וְכָל־אֲחֹרֵיהֶם בָּיְתָה׃ וְעָבְיוֹ
:lilii floris ,calicis labii opus secundùm ejus labium & ,palmus
טֶפַח וּשְׂפָתוֹ כְּמַעֲשֵׂה שְׂפַת־כּוֹס פֶּרַח שׁוֹשָׁן
æris decem fulcimenta fecit Et .cõprehendebat batorũ millia duo
27 אַלְפַּיִם בַּת יָכִיל׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַמְּכֹנוֹת עֶשֶׂר נְחֹשֶׁת
cubito in quatuor & ,unius fulcimenti longitudo cubito in quatuor
אַרְבַּע בָּאַמָּה אֹרֶךְ הַמְּכוֹנָה הָאַחַת וְאַרְבַּע בָּאַמָּה
:fulcimenti opus hoc Et .ejus altitudo cubito in trium &,ejus latitudo
28 רָחְבָּהּ וְשָׁלֹשׁ בָּאַמָּה קוֹמָתָהּ׃ וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּכוֹנָה
super Et climacteras inter clausuræ & ,ipsis clausuræ
29 מִסְגְּרֹת לָהֶם וּמִסְגְּרֹת בֵּין הַשְׁלַבִּים׃ וְעַל־
,Cherubim & ,bos ,leones climacteras inter quæ clausuras
הַמִּסְגְּרוֹת אֲשֶׁר ׀ בֵּין הַשְׁלַבִּים אֲרָיוֹת ׀ בָּקָר וּכְרוּבִים
,bovem & ,leones desubter & ;desuper basis climacteras super &
וְעַל־הַשְׁלַבִּים כֵּן מִמָּעַל וּמִתַּחַת לָאֲרָיוֹת וְלַבָּקָר
.extenso opere copulationes
לֹיוֹת מַעֲשֵׂה מוֹרָד׃

Versio VUL. LAT.

17 Et quasi in modum retis, & catenarũ sibi invicèm miro opere contextarum. Utrumque capitellum columnarum fusile erat: septena versuum retiacula in capitello uno, & septena retiacula in capitello altero. 18 Et pfecit columnas, & duos ordines per circuitum retiaculorũ singulorum, ut tegerent capitella, quæ erant super summitatem, malogranatorum: eodem modo fecit & capitello secundo. 19 Capitella autem, quæ erant super capita columnarũ; quasi opere lilii fabricata erant in porticu quatuor cubitorum. 20 Et rursum alia capitella in summitate columnarum desup juxta mensuram columnæ contra retiacula: malogranatorum autem ducenti ordines erant in 21 circuitu capitelli secundi. Et statuit duas columnas in porticu templi: cúmq; statuisset columnam dexterã, vocavit eam nomine, Jachin: similiter erexit columnam secundam, & vocavit nomen ejus, Booz. 22 Et super capita columnarum opus in modum lilii posuit: perfectúmque 23 est opus columnarum. Fecit quoque mare fusile decem cubitorum à labio usque ad labium, rotundum in circuitu: quinque cubitorum altitudo ejus, et resticula triginta cubitorũ cin24gebat illud per circuitum. Et sculptura subter labium circuibat illud decem cubitis ambiens mare: duo ordines sculpturarum striatarum erant fusiles. 25 Et stabat super duodecim boves, è quibus tres respiciebant ad Aquilonem, & tres ad Occidentem, & tres ad Meridiem, & tres ad Orientem, & mare super eos desuper erat: quorum posteriora universa intrinsecus 26 latitabant. Grossitudo autem luteris, trium unciarum erat: labiúmque ejus, quasi labium calicis, & folium repandi lilii: 27 duo millia batos capiebat. Et fecit decem bases æneas, quatuor cubitorum longitudinis bases singulas, & quatuor cubitorum latitudinis, & trium 28 cubitorum altitudinis. Et ipsũ opus basium, interrasile erat: & sculpturæ inter juncturas. 29 Et inter coronulas & plectas, leones & boves & cherubim: & in juncturis similiter desuper: & subter leones & boves, quasi lora ex ære dependentia.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἐχώνευσε τοὺς δύο στύλους τῷ αἰλὰμ τοῦ οἴκου· ὀκτωκαίδεκα πήχεις ὕψος τοῦ στύλου· καὶ περίμετρον τεσσαρεσκαίδεκα πήχεις ἐκύκλου αὐτὸν· τὸ πάχος τοῦ στύλου τεσσάρων δακτύλων τὰ κοιλώματα· καὶ οὕτως ὁ στῦλος ὁ δεύτερος. 16 Καὶ δύο ἐπιθέματα ἐποίησε δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν στύλων (δ) χωνευτά· πέντε πήχεις τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνὸς, καὶ πέντε πήχεις τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ δευτέρου. 17 Καὶ ἐποίησε δύο δίκτυα περικαλύψαι τὸ ἐπίθεμα τῶν στύλων· καὶ δίκτυον τῷ (ε) ἐπιθέματι τῷ ἑνὶ, καὶ δίκτυον τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ. 18 Καὶ ἔργον κρεμαστὸν, δύο στίχοι ῥοῶν χαλκῶν, δεδικτυωμένοι, ἔργον κρεμαστὸν, στίχος ἐπὶ στίχον. καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ ἐπιθέματι τῷ (ζ) δευτέρῳ. 21 Καὶ ἔστησε τοὺς στύλους τοῦ αἰλὰμ τοῦ ναοῦ. καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν ἕνα, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ (η) Ἰαχούμ· καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν δεύτερον, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ (θ) Βολόζ. 19 Καὶ ἐπὶ τῶν (ι) κεφαλῶν τῶν στύλων ἔργον κρίνου κατὰ τὸ αἰλὰμ τεσσάρων πηχῶν· καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων· καὶ ἐπάνωθεν τῶν πλευρῶν ἐπίθεμα τὸ μέλαθρον τῷ πάχει. 23 Καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν δέκα ἐν πήχει ἀπὸ τοῦ χείλους αὐτῆς ἕως τοῦ χείλους αὐτῆς, στρογγύλον κύκλῳ τὸ αὐτό· πέντε ἐν πήχει (κ) τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ συνηγμένη τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν (λ) πήχει. 24 Καὶ ὑποστηρίγματα ὑποκάτωθεν τοῦ χείλους αὐτῆς κυκλόθεν ἐκύκλουν αὐτὴν δέκα ἐν πήχει (μ) κυκλόθεν· καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου βλαστὸς κρίνου· καὶ τὸ πάχος αὐτοῦ παλαιστής. 25 Καὶ δώδεκα βόες ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες Βοῤῥᾶν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες Νότον, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες (ν) ἀνατολήν· καὶ πάντα τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν. 27 Καὶ ἐποίησε δέκα μεχωνὼθ χαλκᾶς· πέντε πήχεις μῆκος τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, καὶ τέσσαρες πήχεις (ξ) τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ ἓξ ἐν πήχει ὕψος αὐτῆς. 28 Καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τῶν μεχωνὼθ· συγκλειστὸν αὐτοῖς, 29 καὶ συγκλειστὸν ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων. Καὶ ἐπὶ τὰ (ο) συγκλείσματα αὐτῶν ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων λέοντες καὶ βόες καὶ (π) χερουβὶμ, καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων, οὕτως καὶ ἐπάνωθεν· καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν χῶραι, ἔργον καταβάσεως. 30 Καὶ τέσσαρες τροχοὶ χαλκοῖ τῇ μεχωνὼθ τῇ μιᾷ, καὶ τὰ προσέχοντα χαλκᾶ, καὶ (ρ) τέσσαρα μέρη αὐτῶν, ὠμίαι (σ) ὑποκάτω τῶν λουτήρων.

Et fudit duas columnas ipsi Ælam domûs: octo & decem cubiti altitudo columnæ: & (b) perimetrum, quatuordecim cubiti, circundabat eam; crassitiem columnæ, quatuor digitorum cavitates. Et sic columna secunda. 16 Et duo (c) additamenta fecit, ad dandum super capita columnarũ (d) fusilia: quinq; cubiti, altitudo additamẽti unius: et quinq; cubiti, altitudo additamenti secundi. 17 Et fecit (e) duo retia ad cooperiendum additamenta columnarum: & (f) rete additamento uni: & rete additamento secundo. 18 Et opus pensile. Duo ordines malogranatorum æneorum, reticulati, opus pensile, ordo super ordinem. Et sic fecit additamento secundo. 21 Et statuit columnas ipsius Ælam templi. Et statuit columnam unam: & vocavit nomen ejus, Jachum. Et statuit columnam secundam: & vocavit nomen ejus, Boloz. 19 Et (g) super capita columnarum opus lilii secundùm Ælam quatuor cubitorum. Et Melathrum super utrasq; columnas: & desuper latera (h) additamentum, Melathrum crassitiei. 23 Et fecit (i) mare, decem in cubito à labio ejus usq; ad labium ejus; rotundum in circuitu ipsum: quinque in cubito altitudo ejus: & (k) resticula, tres & triginta in cubito. 24 Et fulcimenta sub labio ejus in circuitu circundabant illud, decem in cubito in circuitu. Et (l) labium ejus, tanquam opus labii calicis, (m) germen lilii: & crassities ejus, palmus. 25 Et duodecim boves subter mare: tres spectantes Aquilonem: et tres spectantes mare: et tres spectantes Austrũ: et tres spectantes Orientẽ: et omnia posteriora ad (n) domũ. Et mare super eos desuper. 27 Et fecit decem (o) Mechonoth æneas: quinq; cubiti longitudo Mechonoth unius, & quatuor cubiti latitudo ejus, & sex in cubito altitudo ejus. 28 Et hoc opus ipsarum Mechonoth, conclusum eis, & conclusum inter juncturas. 29 Et super clausuras earum inter juncturas, leones, & boves, & Cherubim, & super juncturas: sic & desuper. Et subter leones, & boves, regiones, opus descensionis. 30 Et quatuor rotæ æneæ (p) Mechonoth uni, & excedentia ænea, & quatuor partes earũ, humeruli subter (q) luteres.

MS. A. (δ) χωνευτὰ χαλκᾶ· πέντε (ε) ἐπιθέματι * τῷ δευτέρῳ. (ζ) δευτέρῳ. 19 Καὶ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων, ἔργον κρίνου, κατὰ τὸ αἰλὰμ, τεσσάρων πηχῶν. 20 Καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων, καὶ ἐπάνωθεν τῶν πλευρῶν ἐπίθεμα μέλαθρον, καὶ τῶν ῥοῶν * πέντε στίχοι κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τῆς δευτέρας. Καὶ ἔστησεν τοὺς (η) Ἰαχοὺν· (θ) Βοός. (ι) κεφαλῶν ἔργον κρίνου· καὶ ἐτελειώθη τὸ ἔργον τῶν στύλων. Καὶ ἐποίησεν τὴν θάλασσαν αὐτῆς δέκα (κ) ὕψος αὐτῆς· καὶ συνεσμένοι (λ) πήχει * ἐκύκλου αὐτὴν κύκλῳ. Καὶ ὑποστηρίγματα (μ) κυκλόθεν· δύο στίχοι τῶν ὑποστηριγμάτων κεχυμένοι ἐν τῇ χύσει αὐτῆς ἔσωθεν. Καὶ δώδεκα βόες (ν) ἀνατολὴν, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν, καὶ πάντα τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον. 26 Καὶ τὸ πάχος αὐτῆς παλαιστής· καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου, βλαστὸς κρίνου, δισχιλίους χοεῖς χωροῦντας. Καὶ ἐποίησεν τὰς Μεχωνὼθ δέκα χαλκᾶς· (ξ) πλάτος αὐτῆς, (ο) συγκλίματα (π) χερουβεὶν, (ρ) τέσσερα (σ) αὐτοῖς ὑποκάτω τῶν λουτήρων, αἱ ὠμίαι κεχυμέναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι. 31 Καὶ στόμα αὐτῆς ἔσωθεν τῆς κεφαλίδος ἄνωθεν ἐν πήχει, καὶ στόμα αὐτῆς στρογγυλοῦν. ποίημα οὕτως πήχεος, καὶ ἡμίσους τοῦ πήχεος. καίγε ἐπὶ στόματος αὐτοῦ διατορεύματα, καὶ διάπηγα αὐτῶν τετράγωνα, οὐ στρογγύλα. 32 Καὶ τέσσαρες τροχοὶ εἰς ὑποκάτωθεν τῶν διαπήγων, Καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν * τῷ Μηχωνώθ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 סְרִיגָן עוֹבַד סְרִיגָא קְלִיעָן עוֹבַד גְּדִילָן לְקָרוֹנְתָּן דְּעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָא שַׁבְעָא לְקָרוֹנְתָא
18 חֲדָא וְשַׁבְעָא לְקָרוֹנְתָא תִּנְיֵיתָא׃ וַעֲבַד יָת עַמּוּדַיָא וּתְרֵין סִדְרִין סְחוֹר סְחוֹר עַל סְרִגְתָא
19 חֲדָא לְכַסָּאָה יָת קָרוֹנְתָּן דְּעַל רֵישׁ רִמּוֹנַיָא וְכֵן עֲבַד לְקָרוֹנְתָא תִּנְיֵיתָא׃ וְקָרוֹנְתָּן דְּעַל
20 רֵישׁ עַמּוּדַיָא עוֹבַד שׁוֹשַׁנְתָּא לְקִיט בְּאוּלָמָא אַרְבַּע אַמִּין׃ וְקָרוֹנְתָא עַל תְּרֵין עַמּוּדַיָא אַף
מִלְעֵלָא מִלְקֳבֵיל דִּבְקָא דִּי לְעֵבַר סְרִגְתָא וְרִמּוֹנַיָא מָאתַן סִדְרִין עֲבִידִין לֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר
21 עַל קָרוֹנְתָא תִּנְיֵיתָא׃ וַאֲקִים יָת עַמּוּדַיָא לְאוּלָמָא דְּהֵיכְלָא וַאֲקִים יָת עַמּוּדָא מִימִינָא
22 וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ יָכִין וַאֲקִים יָת עַמּוּדָא מִסְּמָלָא וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ בּוֹעַז׃ וְעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָא
23 עוֹבַד שׁוֹשַׁנְתָּא וּשְׁלִימַת עֲבִידַת עַמּוּדַיָא׃ וַעֲבַד יָת יַמָּא מַתִּיךְ עֲסַר אַמִּין מִסִּפְתֵּיהּ עַד
סִפְתֵּיהּ סִנְלְגַל סְחוֹר סְחוֹר וְחָמֵשׁ אַמִּין רוּמֵיהּ וְחוּט מְשַׁח תְּלָתִין אַמִּין מַקִּף לֵיהּ סְחוֹר
24 סְחוֹר׃ וְצוּרַת בֵּיעִין מִלְּרַע לְסִפְתֵּיהּ סְחוֹר סְחוֹר מַקְפִין לֵיהּ עֲסַר אַמִּין מַקְפִין יָת יַמָּא
25 סְחוֹר סְחוֹר תְּרֵין סִדְרִין דְּצוּרַת בֵּעִין מַתְּכִין בְּאַתְכוּתֵיהּ׃ קָאֵם עַל תְּרֵי עֲסַר תּוֹרִין תְּלָתָא
אַפֵּיהוֹן לְצִפּוּנָא וּתְלָתָא אַפֵּיהוֹן לְדָרוֹמָא וּתְלָתָא אַפֵּיהוֹן לְמַעְרְבָא וּתְלָתָא אַפֵּיהוֹן
26 לְמַדִּנְחָא וְיַמָּא מְתַקַּן עֲלֵיהוֹן מִלְעֵלָא וְכָל אֲחוֹרֵיהוֹן לְגָיו׃ וְסוּמְכֵיהּ פּוּשְׁכָא וְסִפְתֵיהּ
27 כְּעוֹבַד שְׂפַת כָּס סִנְלְגַל לְקִיט בְּשׁוֹשַׁנְתָּא תְּרֵין אַלְפִין בֵּיתִין בִּרְטִיבָא מַחֲסִיל׃ וַעֲבַד יָת
בְּסִיסַיָא עַסְרָא דִּנְחָשָׁא אַרְבַּע אַמִּין אוּרְכָּא דִּבְסִיסָא חֲדָא וְאַרְבַּע אַמִּין פּוּתְיֵהּ וּתְלָת
28 אַמִּין רוּמֵיהּ׃ וְדֵין עוֹבַד בְּסִיסַיָא גְּדַנְפִּין לְהוֹן וּגְדַנְפִּין בֵּין שְׁלִיבַיָא׃ וְעַל גְּדַנְפַיָא דְּבֵין
29 שְׁלִיבַיָא צִיּוּר אַרְיָוָן תּוֹרִין וּכְרוּבִין וְעַל שְׁלִיבַיָא כַּנְתָּא מִלְעֵיל וּמִלְּרַע לְאַרְיָוָן וּלְתוֹרִין
מַרְבַּק עוֹבַד כְּבוּשׁ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

17 Reticula opere intricato, cælata opere perplexo, coronis quæ erant super caput columnarum: septem erant coronæ uni, & septem coronæ secundæ. 18 Et fecit columnas & duos ordines circuitu super reticulum unum, ad operiendum coronas quæ erant super capita malogranatorum: & sic fecit coronæ secundæ. 19 Et coronæ, quæ erant super caput columnarum, erãt opus liliacei floris in porticu, quatuor cubitorum. 20 Et coronæ erant super duas columnas, etiam desuper è regione cohærentiæ quæ erat trans reticulum, & malogranata ducentos ordines faciebant sibi in circuitu, super coronam secundam. 21 Et statuit columnas in vestibulo templi, & statuit columnam à dextris, & vocavit nomen ejus Jachin; & statuit columnam à sinistris, & vocavit nomen ejus Boghazz. 22 Et super caput columnarum erat opus lilii, & perfecta est factura columnarum. 23 Et fecit mare fusile, decem cubitorum à labio ejus usq; ad labium ejus orbiculare in circuitu, & quinq; cubitorum altitudo ejus, & filum mensuræ triginta cubitorum ambiebat illud per circuitum. 24 Et figuræ ovorum subter labium ejus in circuitu ambibant illud; decem cubiti ambibant mare in circuitu: duo ordines figuræ ovorum fusiliũ erant in fusione illius. 25 Stabat sup duodecim boves: tres facie sua ad Septentrionem [*respiciebant*,] & tres facie sua ad Meridiem, & tres facie sua ad Occasum, & tres facie sua ad Orientem: & mare statutũ erat sup eos supernè, & omnia posteriora eorum erant intra. 26 Et crassitudo illius erat palmus, & labium illius secundùm opus labii calicis rotundi, & floris in lilio: duo millia batorum humoris continebat. 27 Et fecit bases decem æris: quatuor cubitorum erat longitudo basis unius, & quatuor cubitorum latitudo ejus, & trium cubitorum altitudo ejus. 28 Et hoc est opus basium: clausuræ erant illis, & clausuræ erant inter commissuras. 29 Et super clausuras quæ erant inter commissuras formavit leones, boves, & cherubin: & super commissuras erat basis desuper, & subter leones & boves adjunctum erat opus extensum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܘܓܕܠܐ ܥܒܕ. ܘܓܕܠܐ ܓܕܝܠܐ. ܘܥܒܕ ܫܫܠܬܐ ܠܟܘܬܪ̈ܬܐ ܕܥܠ ܪܫ ܥܡܘܕ̈ܐ. ܫܒܥ
18 ܠܟܘܬܪܬܐ ܚܕܐ: ܘܫܒܥ ܠܟܘܬܪܬܐ ܐܚܪܬܐ. * ܘܥܒܕ ܥܡܘܕ̈ܐ ܬܪܝܢ ܣܕܪ̈ܝܢ ܚܕܪ ܚܕܪ. ܥܠ
ܠܓܕܠܐ ܚܕ. ܠܡܟܣܝܘ ܟܘܬܪ̈ܬܐ ܕܥܠ ܪܫ ܥܡܘܕ̈ܐ. ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܠܥܡܘܕܐ ܐܚܪܢܐ.
19 * ܘܟܘܬܪ̈ܬܐ ܕܥܠ ܪܫ ܥܡܘܕ̈ܐ . ܥܒܕܐ ܕܫܘܫܢܬܐ. ܘܥܒܕ ܒܐܣܛܘܐ. ܐܪܒܥ ܐܡ̈ܝܢ.
20 * ܘܟܘܬܪ̈ܬܐ ܕܥܠ ܬܪܝܢ ܥܡܘܕ̈ܐ. ܐܦ ܡܢ ܠܥܠ ܡܢ ܠܘܩܒܠ ܟܪܣܐ ܕܣܘܡܟܐ
ܠܓܕܠܐ. ܘܪ̈ܘܡܢܐ ܡܐܬܝܢ. ܬܪܝܢ ܣܕܪ̈ܝܢ ܚܕܪ ܚܕܪ ܠܟܘܬܪܬܐ ܚܕܐ. ܘܗܟܢܐ ܠܟܘܬܪܬܐ ܐܚܪܬܐ.
21 * ܘܥܒܕ ܥܡܘܕ̈ܐ ܕܐܣܛܘܐ ܕܗܝܟܠܐ. ܘܐܩܝܡ ܥܡܘܕܐ ܕܝܡܝܢܐ . ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܝܟܝܢ.
22 ܘܐܩܝܡ ܥܡܘܕܐ ܕܣܡܠܐ . ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܒܥܙ. * ܘܥܠ ܪܫܐ ܕܥܡܘܕ̈ܐ. ܥܒܕܐ
23 ܕܫܘܫܢܬܐ. ܘܫܠܡ ܥܒܕܗܘܢ ܕܥܡܘܕ̈ܐ. * ܘܥܒܕ ܝܡܐ ܕܢܣܝܟܐ . ܥܣܪ ܐܡ̈ܝܢ ܡܢ
ܣܦܬܗ ܘܥܕܡܐ ܠܣܦܬܗ. ܡܥܓܠ ܚܕܪ ܚܕܪ. ܘܚܡܫ ܐܡ̈ܝܢ ܪܘܡܗ. ܘܚܘܛܐ ܕܬܠܬܝܢ
24 ܐܡ̈ܝܢ. ܡܚܕܪ ܠܗ ܚܕܪ ܚܕܪ. * ܘܦܩܘܥ̈ܐ ܬܚܝܬ ܣܦܬܗ ܚܕܪ ܚܕܪ . ܡܚܕܪܝܢ ܠܗ.
ܥܣܪ ܐܡ̈ܝܢ. ܡܚܕܪܝܢ ܠܝܡܐ ܚܕܪ ܚܕܪ . ܬܪܝܢ ܣܕܪ̈ܝܢ ܕܦܩܘܥ̈ܐ ܢܣܝܟܝܢ ܒܢܣܟܬܗ.
25 * ܘܩܐܡ ܥܠ ܬܪܥܣܪ ܬܘܪ̈ܝܢ. ܬܠܬܐ ܦܢܝܢ ܠܓܪܒܝܐ. ܘܬܠܬܐ ܦܢܝܢ ܠܬܝܡܢܐ. ܘܬܠܬܐ
ܦܢܝܢ ܠܡܥܪܒܐ. ܘܬܠܬܐ ܦܢܝܢ ܠܡܕܢܚܐ. ܘܝܡܐ ܠܥܠ ܡܢܗܘܢ ܡܢ ܠܥܠ. ܘܟܠܗܘܢ ܒܣܬܪܗܘܢ
26 ܠܓܘ. ܘܐܣܬܪ̈ܗܘܢ ܠܓܘ ܒܝܬܐ. * ܘܥܒܝܘܬܗ. ܦܫܟܐ. ܘܣܦܬܗ. ܐܝܟ ܣܦܬܐ ܕܟܣܐ
27 ܘܦܪܚܐ ܕܫܘܫܢܬܐ. ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܡܬܪ̈ܝܢ ܐܚܕ. * ܘܥܒܕ ܐܓܢ̈ܐ ܥܣܪ ܕܢܚܫܐ.
ܐܪܒܥ ܐܡ̈ܝܢ ܐܘܪܟܗ ܕܐܓܢܐ ܚܕ. ܘܐܪܒܥ ܐܡ̈ܝܢ ܦܬܝܗ. ܘܬܠܬ ܐܡ̈ܝܢ ܪܘܡܗ.
28 * ܘܥܒܕܗܘܢ ܕܐܓܢ̈ܐ. ܣܡܟ̈ܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ. * ܘܥܠ ܣܡܟ̈ܐ ܕܒܝܬ ܚܒ̈ܠܐ.
29 ܐܪ̈ܝܘܬܐ ܘܬܘܪ̈ܐ ܘܟܪ̈ܘܒܐ. ܘܥܠ ܡܛܠܠ̈ܐ ܡܢ ܠܥܠ ܘܡܢ ܠܬܚܬ ܐܪ̈ܝܘܬܐ
ܘܬܘܪ̈ܐ. ܥܒܕܐ ܫܦܝܪ ܚܙܘܐ.

17 * Encarpum quoq; fecit, encarpum intertextum, & catenas fecit epistyliis quæ erant supra verticem columnarum, septem epistylio uni, & septem epistylio alteri. 18 Fecitq; columellarum binam seriem circunquaque super encarpum unum, ad tegendum epistylia quæ erant super summitatem columnarum: idem quoq; alteri columnæ. 19 * Epistylia verò quæ super summitatem columnarum, erant opere liliaceo: idem fecit in porticu, quatuor cubitis. 20 * Talia erant epistylia duabus columnis superposita etiam in superiori parte ex adverso lateris encarpo oppositi: & ducenta malogranata binâ serie cingebant epistyliũ unum, eodémq; modo epistylium alterum. 21 * Præterea fecit columnas porticûs templi, erexítq; columnam dexteram, & vocavit nomen ejus, Jachin: deinde erexit columnã sinistram, & vocavit nomen ejus, Booz. 22 Super fastigium columnarum *posuit* opus liliaceum, & absolutum fuit opificium columnarum. 23 Item fecit mare fusum, decem *habens* cubitos à labro ad labrum usque, circunquaque rotundum, quinque cubitorum altitudine; & filum triginta cubitorum cingebat illud undequaque. 24 Et capitella subter labrũ ejus circunquaque ambiebant illud decem cubitis, ambiebant *inquam* mare circunquaque duo ordines capitellorum fusoriâ *arte* fusorum. 25 Stabat super duodecim boves, quorũ tres respiciebant ad Aquilonem, tres respiciebant ad Austrũ, tres respiciebant ad Occidentem tres denique ad Orientẽ respiciebant: mare autem super eos collocatum erat supernè, & posteriora eorum ad intimã domûs *partem versa erant*. 26 Crassitudo ejus palmaris erat, & labrum ejus simile labro calicis aut germini lilii: bis mille metretas capiebat. 27 Adhæc fecit lagenas decem æneas; quatuor cubitorum erat longitudo cujusque lagenæ, & quatuor cubitorũ latitudo, triũ verò cubitorũ altitudo. 28 Opificiũ autem lagenarũ erat *hujusmodi*; Mutulos habebant, 29 Et super mutulos qui loris intercipiebantur, leones, boves, & cherubinos; itidémque super tegumenta, tam supernè quàm infernè leones ac boves, opificium pulcherrimi aspectûs.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وجعل على كل واحد منهما نقشا شبه الهليلج * وجعل لشفة الطبقين سلاسل * سبع سلاسل لطبق
18 واحد * وكذلك للطبق الآخر * واكمل عمل العمودين * وجعل على النقش الذي على الطبق
صفي اعمدة صغار * ليغطي بهما الطبقين الذي على راس العمودين * وكذلك جعل العمودين
19 كلاهما * ونقش الطبقين الذي على العمودين شبه السوسن كما يدور * وجعل لهما غطاء اربعة
20 اذرع * واكمل المجلسين الذي على راس العمودين * وصير عليهما من فوق مثال نقش
الهليلج * ومايتان رمانة من نحاس صغار كما يدور على الطبق الواحد * وكذلك صنع بالطبق
21 الآخر * وعمل اعمدة لرواق الهيكل * ونصب العمود الواحد عن يمين البيت * ودعي اسمه
22 ياحين * ثم نصب العمود الآخر عن يسار البيت * ودعي اسمه باعار * وصير على روس الاعمدة شبه
23 السوسن * واكمل عمل الاعمدة * ثم عمل وعاء معمولا من نحاس مصبوب * ودعي اسمه البحر
وجعل سعته اثني عشر ذراعا من شفته الى شفته * وصيره مدورا * وجعل ارتفاعه خمسة اذرع *
24 ووشحه بخيط من نحاس طوله ثلاثون ذراعا * وتحت شفته جعل سقفا كما يدور * وكانت استدارة
25 السقوف عشر اذرع * وجعل طقسه من نحاس مصبوب * وصير البحر على اثني عشر ثورا من
نحاس وصير منها ثلثة تقابل البحري * وثلثة تقابل المغرب * وثلثة تقابل اليمن * وثلثة تقابل
26 المشرق * وصير البحر فوقها * وجعل مواخر الثيران الى داخل البيت * وجعل سمك البحر فترا * وصير
27 شفته كشفة الكاس * وصير عليه شبه سوسن من نحاس * وكان البحر يسع الفي كيل * وعمل
28 اجانات من نحاس عشر * طول كل اجانة منها اربعة اذرع * وصير للاجانات شفة نابتة الى
29 خارج شبه الافريز * وجعل على شفة الاجانة اسودة وثيرانا وكاروبين من نحاس * وكذلك صنع
غطاها ونقش اعلاها واسفلها اسودة وثيرانا * عملا حسنا محكما *

17 *Super unamquamque earum fecit cælaturam figuræ pomorum, & utriusque conchæ labro fecit catenas, septem catenas conchæ uni, totidémque conchæ alteri: atque ita absolvit opus utriusque columnæ.* 18 *Cælaturæ quæ erat super concham, duplicem fecit ordinem parvarum columnarũ; ut bis tegeret utramque concham quæ erat super caput utriusque columnæ: & sic fecit utramque columnam.* 19 *Porrò cælatura duarum concharum quæ erant super utramque columnam, referebat lilia circunquaque: & ambabus conchis fecit operculum quatuor cubitorum.* 20 *Absolutis duobus sedilibus quæ erant super caput duarum columnarum, imposuit eis supernè cælaturam veluti pomorum, & ducenta parva malogranata ænea coronabant concham unam: idémque fecit columnæ alteri.* 21 *Fecit etiam columnas porticui templi, & erexit columnam unam à dextera domûs, vocavítque nomen ejus, Jachin: tum erexit columnam alterã à sinistra domûs, & vocavit nomen ejus, Baaz.* 22 *Denique super columnarum verticibus posuit figuram liliorum, absolvítque opus columnarũ.* 23 *Prætereà fecit vas quoddam compositum ex ære fuso, et vocavit nomen ejus, Mare: fecitque latitudinem ejus duodecim cubitorum, ab uno labro ad alterum; fecit autem illud rotundum, & altitudinem ejus fecit quinque cubitorum, obduxitque ei filum æneum longitudine triginta cubitorũ:* 24 *Sub ejus labro fecit supercilia per ambitum, eráque superciliorum circumferentia decem cubitorum: fecit quoque intextum ex ære fuso.* 25 *Mare verò collocavit super duodecim boves æneos, ex quibus tres disposuit ut respicerent Aquilonẽ, tres Occidentem respicerent, tres Meridiem respicerent, tres denique respicerent Orientem: super hos inquam, collocavit mare: posteriora verò boum ad internam domûs partem vertit.* 26 *Crassitiem maris fecit unius lichæ, fecitque labium ejus ut labium crateris, et formavit super illud figurã liliorũ ex ære: capiebat autem mare illud bis mille mensuras.* 27 *Prætereà fecit lagenas æneas decẽ, & singularum lagenarum longitudo erat quatuor cubitorum.* 28 *Fecitque lagenis labium foris porrectum, zophoro simile:* 29 *Et super labium cujuslibet lagenæ fecit leones, boves, & Cherubinos æneos: eodémq; modo fabrefecit operculum earum, & tam supremæ quàm infimæ illarum parti leones incidit ac boves, opere venusto & continente.*

,æreæ tabulæ & ,uni fulcimento æreæ rotæ quatuor Et
30 וארבעה אופני נחשת למכונה האחת וסרני נחשת
humeri concham deſubter :eis humeri ejus angulis quatuor &
וארבעה פעמתיו כתפת להם מתחת לכיר הכתפת
ſuperiùs & ,coronamentū intra ejus os Et .copulationū viri tranſitu ex fuſi
31 יצקות מעבר איש ליות: ופיהו מבית לכתרת ומעלה
:cubiti dimidium & ,cubitus ,baſis opere rotundum ejus os & ,cubito in
באמה ופיה עגל מעשה־כן אמה וחצי האמה
non ,quadratæ earum clauſuræ & ,cælaturæ ejus os ſuper etiam &
וגם על־פיה מקלעות ומסגרתיהם מרבעות לא
manus & ,clauſuras ſubter ad rotæ quatuor Et .rotundæ
32 עגלות: וארבעת האופנים למתחת למסגרות וידות
dimidium & ,cubitus unius rotæ ſtatura & :baſi in rotarum
האופנים במכונה וקומת האופן האחד אמה וחצי
:currus rotæ opus ſicut rotarum opus Et .cubiti
33 האמה: ומעשה האופנים כמעשה אופן המרכבה
omne ,earum ligamina & ,earum canthi & ,earum radii & ,earum manus
ידותם וגביהם וחשקיהם וחשריהם הכל
:unius fulcimenti angulos quatuor ad humeri quatuor Et .fuſum
34 מוצק: וארבע כתפות אל ארבע פנות המכנה האחת
cubiti dimidii fulcimenti capite in Et .ejus humeri baſe ex
35 מן־המכנה כתפיה: ובראש המכונה חצי האמה
,ejus manus fulcimenti caput ſuper & :circum rotunditas ,altitudine
קומה עגל סביב ועל ראש המכנה ידתיה
,ejus manuum tabulis ſuper aperuit Et .ea ex ejus clauſuræ &
36 ומסגרתיה ממנה: ויפתח על־הלחת ידתיה
,viri nuditatem ſecundum palmas & ,leones ,Cherubim ejus clauſuris ſuper &
ועל ומסגרתיה כרובים אריות ותמרת כמער־איש
fuſura :fulcimenta decem fecit hoc Secundū .circumquaq; copulationum &
37 ולית סביב: כזאת עשה את עשר המכנות מוצק
conchas decem fecit Et .ipſis cunctis una inciſio ,una menſura ,una
38 אחד מדה אחת קצב אחד לכלהנה: ויעש עשרה כירות
cubitis quatuor : una concha capiebat batos quadraginta :æreas
נחשת ארבעים בת יכיל הכיור האחד ארבע באמה
decem unum fulcimentum ſuper una concha una concha
הכיור האחד כיור אחד על־המכונה האחת לעשר
domus humerum ſuper quinque fulcimenta dedit Et .fulcimentis
39 המכנות: ויתן את־המכנות חמש על־כתף הבית
dedit mare & :ejus ſiniſtra à domus humerum ſuper quinq; & ,dextera à
מימין וחמש על־כתף הבית משמאלו ואת־הים נתן
Chiram fecit Et .meridiei regione è orientem ad dextero domus humero ab
40 מכתף הבית הימנית קדמה ממול נגב: ויעש חירום
Chiram complevit & :pelves & ,ſcopas & ,conchas
את־הכירות ואת־היעים ואת־המזרקות ויכל חירם
domo Selomoh regi fecit quod opificium omne facere
לעשות את־כל־המלאכה אשר עשה למלך שלמה בית
ſuper quæ ,coronamentorum vaſa rotunda & ,duas Columnas .Domini
41 יהוה: עמדים שנים וגלת הכתרת אשר־על־
duo operiendum ad ,duo retiacula & ,duarum columnarum caput
ראש העמודים שתים והשבכות שתים לכסות את־שתי
.columnarum caput ſuper quæ ,capitellorum rotunda vaſa
גלת הכתרת אשר על־ראש העמודים:
duo :retiaculis duobus quadringenta malogranata Et
42 ואת־הרמנים ארבע מאות לשתי השבכות שני־
duo operiendum ad ,uni retiaculo malogranatorum ordines
טורים רמנים לשבכה האחת לכסות את־שתי
Et .columnarum facies ſuper quæ ,coronamentorum rotunda vaſa
43 גלת הכתרת אשר על־פני העמודים: ואת־
Et .fulcimenta ſuper decem conchas & ,decem fulcimenta
44 המכנות עשר ואת־הכירת עשרה על־המכנות: ואת־
.mare ſubter duodecim boves & ,unum mare
הים האחד ואת־הבקר שנים־עשר תחת הים:

Verſio VULG. LAT.

30 Et quatuor rotæ per baſes ſingulas, & axes ærei: & per quatuor partes quaſi humeruli ſubter luterem fuſiles, contra ſe invicèm reſpectantes. 31 Os quoque lutêris intrinſecùs erat in capitis ſummitate: et quod forinſecùs apparebat, unjus cubiti erat totum rotundum, paritérque habebat unum cubitum & dimidium: in angulis autem columnarum variæ cælaturæ erant: & media intercolumnia, quadrata non rotunda. 32 Quatuor quoque rotæ, quæ p quatuor angulos baſis erant, cohærebant ſibi ſubter baſim: una rota habebat altitudinis cubitum & ſemis. 33 Tales autē rotæ erant, quales ſolent in curru fieri: & axes earum, & radii, & canthi, & modioli, omnia fuſilia. 34 Nam & humeruli illi quatuor per ſingulos angulos baſis unius, ex ipſa baſi fuſiles & conjuncti erant. 35 In ſummitate autem baſis erat quædam rotunditas dimidii cubiti, ita fabrefacta, ut luter deſuper poſſet imponi, habens cælaturas ſuas, variáſque ſculpturas ex ſemetipſa. 36 Sculpſit quoque in tabulatis illis quæ erant ex ære, & in angulis, cherubim, & leones, & palmas, quaſi in ſimilitudinem hominis ſtantis, ut non cælata, ſed appoſita per circuitum viderentur. 37 In hunc modum fecit decem baſes, fuſurâ unâ, & menſurâ, ſculpturâque conſimili. 38 Fecit quoque decem luteres æneos: quadraginta batos capiebat luter un⁹, erátque quatuor cubitorum: ſingulos quoque luteres per ſingulas, id eſt, decem baſes, poſuit. 39 Et conſtituit decem baſes, quinque ad dexteram partem templi, & quinque ad ſiniſtram: mare autem poſuit ad dexteram partem templi contra Orientem ad Meridiē. 40 Fecit ergò Hiram lebetes, & ſcutras, & hamulas, & perfecit omne opus regis Salomonis in templo Domini. 41 Columnas duas, & funiculos capitellorū ſuper capitella columnarum duos: & retiacula duo, ut operirent duos funiculos, qui erant ſuper capita columnarum. 42 Et malogranata quadringenta in duobus retiaculis: duos verſus malogranatorum in retiaculis ſingulis, ad operiendos funiculos capitellorum, qui erant ſuper capita columnarum. 43 Et baſes decem, & luteres decem ſuper baſes. 44 Et mare unum, & boves duodecim ſubter mare.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

32 Καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν τῇ μεχωνώθ. καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς πήχεος καὶ 33 (τ) ἡμίσους. Καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν ἔργον τροχῶν ἅρματος. αἱ χεῖρες (υ) αὐτῶν καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν καὶ ἡ πραγματεία αὐτῶν (φ) 34 πάντα χωνευτά. Αἱ τέσσαρες ὠμίαι ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, ἐκ τῆς 35 μεχωνὼθ οἱ ὦμοι αὐτῆς. Καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνὼθ ἥμισυ τοῦ πήχεος (χ) μέγεθος αὐτῆς στρογγύλον κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνώθ· καὶ ἀρχὴ χειρῶν αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα (ψ) αὐτῆς· καὶ ἠνοίγετο 36 ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς. Καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς (ω) χερουβὶμ καὶ λέοντες καὶ φοίνικες ἑστῶτα, ἐχόμενον ἕκαστον κατὰ 37 πρόσωπον (α) ἔσω καὶ τὰ κυκλόθεν. Κατ' αὐτὴν ἐποίησε πάσας τὰς δέκα μεχωνώθ, 38 (β) τάξιν μίαν καὶ (γ) μέτρον ἓν πάσαις. Καὶ ἐποίησε δέκα (δ) χυτροκαύλους χαλκοῦς, (ε) τεσσαράκοντα χοεῖς χωροῦντα (ζ) τὸν ἕνα χυτρόκαυλον μετρήσει τεσσάρων πηχῶν· χυτρόκαυλος ὁ εἷς ἐπὶ (η) τῇ μεχωνὼθ τῇ μιᾷ 39 ταῖς δέκα μεχωνώθ. Καὶ ἔθετο (θ) τὰς πέντε μεχωνὼθ ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν, καὶ (ι) πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου ἐξ (κ) ἀριστερῶν. καὶ ἡ θάλασσα ἀπὸ τῆς (λ) ὠμίας τοῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν κατ' ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ 40 κλίτους τοῦ Νότου. Καὶ ἐποίησε Χιρὰμ τοὺς λέβητας καὶ τὰς θερμαστρεῖς καὶ τὰς φιάλας. καὶ συνετέλεσε Χιρὰμ ποιῶν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ 41 κυρίου. Στύλους δύο, καὶ τὰ στρεπτὰ τῶν στύλων ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων δύο· καὶ τὰ δίκτυα δύο τοῦ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ στρεπτὰ 42 τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν στύλων· Τὰς ῥοὰς τετρακοσίας ἀμφοτέροις τοῖς δικτύοις, δύο στίχοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, περικαλύπτειν ἀμφότερα τὰ ὄντα τὰ στρεπτὰ τῆς μεχωνὼθ ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς στύλοις· 43 Καὶ (μ) τὰ μεχωνὼθ δέκα, καὶ τοὺς (ν) χυτρο- 44 καύλους δέκα ἐπὶ (ξ) τῶν μεχωνώθ· Καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τοὺς βόας δώδεκα ὑπο- 45 κάτω τῆς θαλάσσης· Καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς θερμαστρεῖς καὶ τὰς φιάλας καὶ πάντα τὰ σκεύη, ἃ ἐποίησε Χιρὰμ τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν τῷ οἴκῳ κυρίου· καὶ οἱ στύλοι (ο) τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ οἴκου (π) κυρίου· πάντα τὰ ἔργα τοῦ βασιλέως ἃ ἐποίησε Χιρὰμ χαλκᾶ ἄρδην. 47 Οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ οὗ ἐποίησε πάντα τὰ ἔργα ταῦτα ἐκ πλήθους σφόδρα, οὐκ ἦν τέρμα τοῦ σταθμοῦ τοῦ (ρ) χαλκοῦ.

32 *Et manus in rotis in ipſa Mechonoth: Et altitudo rotæ unius, cubiti ac dimidii.* 33 *Et opus rotarum, opus rotarum currûs. Manus earum, & dorſa earum, & tractatio earum; omnia fuſilia:* 34 *Quatuor humeruli ſuper quatuor angulos Mechonoth unius: ex ipſa Mechonoth humeri ejus.* 35 *Et ſuper caput ipſius Mechonoth dimidium cubiti magnitudo ejus rotunda in circuitu ſuper caput ipſius Mechonoth. Et principium manuum ejus, & clauſuræ (ʃ) ejus. Et aperiebatur ſuper* 36 *principia manuum ſuarum: Et clauſuræ ejus Cherubim, & leones, & palmæ, ſtantia, cohærens unumquodque ad faciem intùs,* 37 *& quæ in circuitu. Secundùm hanc fecit omnes decem Mechonoth, ordinem unum, & menſuram unā omnibus.* 38 *Et fecit decem (e) Chytrocaulos æneos; quadraginta choas capientem unum Chytrocaulum menſurâ quatuor cubitorum. Chytrocaulus unus ſuper Mechonoth unam, decem ipſis Mechonoth.* 39 *Et poſuit quinque Mechonoth ab humero domûs à dextris, & quinque ab humero domûs à ſiniſtris. Et mare ab humero domûs à dextris ad Orientem à latere Auſtri.* 40 *Et fecit Chiram lebetes, & (u) calfactoria, & phialas. Et conſummavit Chiram faciens omnia opera, quæ fecit regi Salomon in domo Domini:* 41 *Columnas duas: & vertibilia (x) columnarum ſuper capita columnarum duo: & retia duo ad operiendum utraque vertibilia ſculpturarum exiſtentia ſuper columnas:* 42 *Malogranata quadringenta utriſque retibus: duo ordines malogranatorum reti uni, ad cooperiendum utraque exiſtentia vertibilia (y) ipſius Mechonoth, ſuper utraſque columnas.* 43 *Et Mechonoth decem, &* 44 *Chytrocaulos decem ſuper Mechonoth. Et mare unum, & boves duodecim ſubtus mare:* 45 *Et lebetes, & calfactoria, & phialas, & omnia vaſa, quæ fecit Chiram regi Salomon, (z) domo domini. Et columnæ quadraginta & octo domûs regis, & domûs Domini. Omnia opera regis, quæ fecit Chiram, ænea abundanter.* 47 *Non erat pondus æris, quo fecit omnia opera hæc præ multitudine valdé: non erat terminus ponderum æris.*

MS. A. (τ) ἡμίσους τοῦ πήχεος. Καὶ (υ) αὐτῶν καὶ αὐχένες αὐτῶν καὶ οἱ νῶτοι (φ) ἴσα πάντα (χ) μέγεθος στρογγύλον (ψ) αὐτῆς ἐξ αὐτῆς· καὶ (ω) χερουβεὶν (α) αὐτῶν ἔσω (β) τάξις μία (γ) μέτρον ἕν, τέρμα ἓν πάσαις. (δ) χυτρογαύλοις (ε) τεσσεράκοντα (ζ) τὸν χυτρόγαυλον τὸν ἕνα τεσσάρων πηχῶν· ὁ χυτρόγαυλος (η) τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς (θ) τὰς μεχωνὼθ πέντε ἀπὸ (ι) πέντε ἐπ' ὠμίαν (κ) ἀριστερῶν αὐτοῦ. καὶ (λ) ὠμίδος τοῦ (μ) τὰς (ν) χυτρογαύλους (ξ) τῆς (ο) τεσσεράκοντα ὀκτὼ (π) τοῦ κυρίου· (ρ) χαλκοῦ στίλβοντος. Ἐν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 וארבעה גלגלי נחשא לבסיסא חדא ונסרין דנחש וארבע זויתיה כתפין להון מלרע
לכיורא כתפין מתכין כבבש עובד דבוק: ופומיה מגיו לקרונתהון ולעלא באמתא 31
ופומיה סגלגל עובד כנתא אמתא ופלגות אמתא ואף על פומה קליעין וגדנפיהון מרבעין
ולא סגלגלין: וארבעא גלגליא למלרע לגדנפיא ואשרת גלגליא בבסיסא ורומיה 32
דגלגל חד אמתא ופלגות אמתא: ועובד גלגליא כעובד גלגלי מרכבת יקרא אשרתהון 33
ונביהון וחופיהון וכבושיהון כולא מתך: וארבע כתפין לארבע זוין דבסיסא חדא מן 34
בסיסא כתפהא: ובריש בסיסא פלגות אמתא רומא סגלגל סחור סחור ועל ריש בסיסא 35
אשרתהא וגדנפהא מנה: וגלף על לוחיא אשרתהא ועל גדנפהא כרובין אריון וצורת 36
דקלין כבש חד ומדבק סחור סחור: כהדא עבד ית עסר בסיסיא מתך חד משחתא חדא 37
עובדא חד לכולהון: ועבד עשרא כיורין דנחשא ארבעין בתין ברטיבא מחסיל לכיורא 38
חד ארבע אמין כיורא חד כיורא חד על בסיסא חדא לעשר בסיסיא: ויהב ית בסיסיא 39
חמש על עבר ביתא מימינא וחמש על עבר ביתא מסמליה וית ימא יהב מעבר ביתא
מימינא קדומא מקביל דרומא: ועבד חירם ית כיוריא וית מגרופיתא וית מורקיא ושיצי 40
חירם למעבד ית כל עבידתא דעבד למלכא שלמה בבית מקדשא דיי: עמודיא תרין 41
ואגני קרונתהון די על ריש עמודיא תרתין וסריגתא תרתין לכסאה ית תרתין אגני
קרונתהון דעל ריש עמודיא: וית רמוניא ארבע מאה לתרתין סריגתא תרין סדרין 42
דרמונין לסריגתא חדא לכסאה ית תרתין אגני קרונתהון דעל אפי עמודיא: וית בסיסיא 43
עשר וית כיוריא עסרא על בסיסיא: וית ימא חד וית תורי תרי עסר תחות ימא: 44

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

30 Et quatuor rotæ æris erant baſi cuique, & aſſeres æris, & quatuor angulis ejus erant humeri illis: ſubter lutrum humeri fuſiles protracto opere adhæſionis. 31 Et os ejus erat intra coronas earum, & ſupra in cubito; & os ejus erat orbiculare opere baſis, cubitus & dimidium cubiti: & etiam ſuper os ejus erant cælaturæ, & clauſuræ earum quadratæ, & non orbiculares. 32 Et quatuor rotæ erant ſubter clauſuras, & radii rotarum in baſi: & altitudo rotæ unius erat cubitus & dimidium cubiti. 33 Et opus rotarum erat ſicut opus rotarum currus gloriæ: radii earum & coſtæ earum, & ligamina earum, & ſubligacula earum, omne erat fuſile. 34 Et quatuor humeri erant quatuor *angulis* baſis unius: ex baſi erant humeri ejus. 35 Et in capite baſis dimidium cubiti altitudine orbiculata per circuitum, & ſuper caput baſis radii ejus erant & peripheriæ ejus ex ea. 36 Et ſculpſit ſuper tabulas radiorum ejus & ſuper peripherias ejus cherubin, leones, & figuram palmarum in gradu uno & junctura per circuitum. 37 Sic fecit decem baſes; fuſio eadem, menſura eadem, inciſio eadem erat omnibus illis. 38 Et fecit decem lebetes æris, quadraginta batos humoris continebat lebes unus; quatuor cubitorum erat lebes quiſque: lebes unus ſuper baſim unam decē baſibus. 39 Et dedit lebetes quinque ad latus domus à dextra, & quinque ad latus domus à ſiniſtra *ejus*, & mare dedit à latere domus dextro ad Orientem è regione Auſtri. 40 Et fecit Hhiram ollas & ſcopas & pelves: & finivit Hhiram facere omne opus quod fecit regi Selomoh in domo ſanctuarii Domini. 41 Columnas duas, & vaſa rotunda coronarum quæ erant ſuper caput columnarum duarum, & retia duo ad operiendum duo vaſa rotunda coronarum quæ erant ſuper caput columnarum. 42 Et malogranata quadringenta duobus reticulis: duo ordines malogranatorum erant reti uni ad operiendum duo vaſa rotunda coronarum quæ erant ſuper faciem columnarum. 43 Et baſes decem, & lebetes decem ſuper baſes. 44 Et mare unum, & boves duodecim ſubter mare.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
[illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
[illegible]
39 [illegible]
[illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
[illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]

30 Quatuor autem rotas æneas habebat unaquæque lagena & circulum æneum: quatuor anguli erant eis annexi, & ſcapulas habebant infernè, ſcapulas *inquam* fuſas, elegantis opificii. 31 Os lagenæ intrinſecùs, erat cubitale; & os ejus rotundum erat ſeſquicubitale: & ſuper os ejus etiam extabant catenæ & mutuli quadrati, non rotundi. 32 Quatuor autem *illæ* rotæ ſub mutulis erant, & axes rotarum in unaquaque lagena: & altitudo cujuſlibet lagenæ, ſeſquicubitalis erat. 33 Opificium autem rotarum ſimile erat opificio rotarum currûs: & tam axes earum, quàm latera, ornamentum, & concinnitas earum opus erant fuſorium. 34 Quatuor ſcapulæ erant ſuper quatuor angulos cujuſlibet lagenæ *prædictarum* lagenarum. 35 Scapulæ & venter lagenæ, dimidii erant cubiti: & ſummitas ejus rotunda circunquaque in vertice lagenæ: & tam axes, quam mutuli ejus erant ex ipſamet *lagena*. 36 Et ſuper tabulas, axes, & mutulos ejus excîdit cherubinos, leones, ac palmas circunquaque. 37 In hunc modum fecit decem illas lagenas: fuſura eadem, menſura eadem, eadémque ſtatura erat omnibus. 38 Fecit præterea decem labra ænea: quadraginta metretas capiebat unumquodque labrum: quatuor cubitorum erat unumquodque labrum, *ſingula* ſingulis lagenis impoſita: hoc modo decem illis lagenis. 39 Et harum lagenarum quinque poſuit in dextero latere domûs, & quinque in ſiniſtro latere domûs: mare verò poſuit in latere domûs, Meridiem inter & Orientem, Meridiem verſús. 40 Fecit denique Hiram labra, lebetes, cacabos, atque ſartagines: abſolvítq; Hiram facere omne opus quod *fieri juſſerat* rex Salomon in domo Domini. 41 Columnas duas, & lagenas quæ erant ſuper ſummitate columnarum, duas: & tegumenta duo, ad tegendas duas lagenas quæ erant ſupra verticem columnarum. 42 Et malogranata quadringenta pro duobus tegumentis; duos ordines malogranatorum pro tegumento unoquoque, ad tegendum duo ora lagenarum quæ ſuper columnas. 43 Lagenas decem, & labra decem impoſita lagenis. 44 Mare unum, & boves qui mare ſuſtinebant, duodecim.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وجعل لكل اجانة اربعة بكرات من نحاس * وبكرا كبيرا من نحاس تحتها * لها اربعة
31 زوايا ملصقة بها * وجعل تحتها مواضع للحمل شبه عواتق من نحاس * عملا محكما * وجعل سعة
الاجانة ذراعا * وكان استدارتها ذراع ونصف * وجعل على سعة الاجانة سلاسل * واخرج السعة الي
32 خارج * وجعلها مربعة ولم يجعلها مدورة * وجعل تحت سعتها الخارجة اربعة بكرات * وجعل على
33 بكرات الاجانة شبه الايدي * وصير ارتفاع البكر ذراعا ونصفا * وكان عمل البكرات مثل
عمل بكرات المركب * وكانت ايديها وجوانبها وسوسنها ونرجسها محكمة من نحاس مصبوب *
34 * وكان على اربعة زوايا الاجانة اربعة عواتق * وكان جوف الاجانة مع اكتافها نصف ذراع *
35
36 وكان ارتفاعها مستديرا على راس الاجانة * وكانت ايديها وشفاتها خارجة منها * وكان لها الواح
37 ملصقة بها * منقوشة على ايديها وعلي شفاتها اسود وكاروبين ونخل كما يدور * كذلك كانت
38 صنعة الاجاجين * وكان مقدارها وصنعتها وسعتها واحدا * وعمل عشر اسطال من نحاس * يسع
كل سطل منها اربعين زقا * وكان سعة كل سطل اربعة اذرع على الاجانة * وكذلك عشر
39 الاجاجين * خمس كن عن يمين البيت * وخمس عن يسار * وصير البحر في جانب البيت
40 ما بين التيمن الي المشرق * وعمل حيرام مراجل وقدورا واقداسا * واكمل حيرام العمل
41 الذي امر سليمان ان يعمل لبيت الله * وكان لما عمل العمودين والاطباق الذي على
42 راس العمودين * وجعل لهما غطاوين ليغطي بها الاطباق الذي على العمودين * واربعمائة
رمانة من نحاس على الغطاوين * صفين من الرمان على كل غطاء ليغطي الاطباق
43 التي على العمودين * وعشر اجاجين * وعشر اسطال علي الاجاجين * وبحرا واحدا * واثني
44 عشر ثورا تحت البحر

30 * *Singulis lagenis quaternas fecit rotas æneas, magnámque rotam æneam ſub ipſis, quatuor habentē angulos ipſi inhærentes: fecítq; ſub iis loca pro vectione (vectibus) ſcapulis ſimilia, ex ære, opere ſolido.* 31 *Amplitudinem lagenæ fecit cubitalem, ambitus autem ejus erat ſeſquicubitalis: & ſuper labium lagenæ fecit catenas, et labium foràs porrexit; quadratáſque fecit illas, non rotundas fecit.* 32 *Sub labio ejus prominente fecit quatuor rotas, & ſuper rotas lagenæ fecit quaſdam veluti manus: porrò altitudinem rotarum fecit ſeſquicubitalem.* 33 *Opus rotarum ſimile erat operi rotarum currûs: & manus, latera, lilia, & narciſſi earū firma erant ex ære fuſo.* 34 *Super quaternos cujuſlibet lagenæ angulos, quaternæ erant ſcapulæ.* 35 *Et alvus lagenæ cum ſcapulis ejus erat ſeſquicubitalis: horum autem vertex, rotundus erat, ſuper ſummitatem lagenæ, & tam manus quàm labia ejus erant ex ipſa procedentia.* 36 *Tabulas habebant ſibi annexas, & manibus ac labiis earum inſculpti erant leones, cherubini, et palmæ circunquaque.* 37 *Ejuſmodi erat fabrica lagenarum: eadémque erat menſura, artificium, & capacitas earum.* 38 *Item fecit decem conchas æneas: quælibet concha utres quadraginta capiebat, & amplitudo cujuſlibet conchæ quatuor erat cubitorū: ſita autem erat concha ſuper lagenam: & hac ratione diſpoſitæ erant denæ lagenæ.* 39 *Earum quinque poſitæ erant à dextera domûs, quinque verò à ſiniſtra ipſius; mare autē collocavit in latere domûs, Meridiē inter & Orientem.* 40 *Fecit præterea Hiramus cacabos, ollas, & conchas: abſolvitque Hiramus opus quod Solomon fieri præceperat pro domo Dei.* 41 *Cùm ergò feciſſet duas illas columnas, & diſcos qui erant ſupra verticem utriuſque columnæ, fecit etiam utrique duo opercula quibus tegeret diſcos qui erant ſuper duas columnas:* 42 *Et quadringenta malogranata ænea ſuper duo illa opercula, duplicem malogranatorum ſeriem ſuper unumquodque operculum, ut operiret diſcos qui erant ſuper duas columnas.* 43 *Item lagenas decem, & conchas decem ſuper eaſdem lagenas:* 44 *Mare unum, & boves duodecim ſub mari:*

Versio VUL. LAT.

vasa omnia & ,sparsoria & ,scopas & ,lebetes Et
45 וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים
ære ,Domini domo Selomoh regi Chiram fecit quæ hæc
הָאֹהֶל אֲשֶׁר עָשָׂה חִירָם לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה נְחֹשֶׁת
inter ,terræ densitate in rex ea fudit Jarden planitie In .terso
46 מְמֹרָט׃ בְּכִכַּר הַיַּרְדֵּן יְצָקָם הַמֶּלֶךְ בְּמַעֲבֵה הָאֲדָמָה בֵּין
,vasa omnia Selomoh omisit Et .Sarthan inter & ,Succoth
47 סֻכּוֹת וּבֵין צָרְתָן׃ וַיַּנַּח שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־הַכֵּלִים
fecit Et .æris pondus est exploratũ non ;valde valde multitudine præ
48 מֵרֹב מְאֹד מְאֹד לֹא נֶחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת׃ וַיַּעַשׂ
,aureum altare ,Domini domo quæ vasa omnia Selomoh
שְׁלֹמֹה אֵת כָּל־הַכֵּלִים אֲשֶׁר בֵּית יְהוָה אֵת מִזְבַּח הַזָּהָב
candelabra Et .auream ,facierum panis eam super quam mensam &
49 וְאֶת־הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים זָהָב׃ וְאֶת־הַמְּנֹרוֹת
,concluso auro oraculi facies ad sinistra à quinque & ,dextera à quinque
חָמֵשׁ מִיָּמִין וְחָמֵשׁ מִשְּׂמֹאול לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב סָגוּר
,psalteria & ,scyphos Et .auro forcipes & ,lucernas & ,florem &
50 וְהַפֶּרַח וְהַנֵּרֹת וְהַמֶּלְקַחַיִם זָהָב׃ וְהַסִּפּוֹת וְהַמְזַמְּרוֹת
cardines & :concluso auro acerras & ,cochlearia & ,pelves &
וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַכַּפּוֹת וְהַמַּחְתּוֹת זָהָב סָגוּר וְהַפֹּתוֹת
domus foribus ,Sanctitatum Sanctitati interioris domus foribus
לְדַלְתוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים לְדַלְתֵי הַבַּיִת
rex fecit quod opificium omne est perfectum Et .aureo templo
51 לַהֵיכָל זָהָב׃ וַתִּשְׁלַם כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ
,sui patris David Sanctitates Selomoh intulit &,Domini domo Selomoh
שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת־קָדְשֵׁי דָּוִד אָבִיו
domus thesauris in dedit vasa & ,aurum & ,argentum
אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַכֵּלִים נָתַן בְּאֹצְרוֹת בֵּית
.Domini
יְהוָה׃

CAP. VIII. ח

tribuum capita omnia & ,Israel seniores Selomoh cõgregavit Tũc
1 אָז יַקְהֵל שְׁלֹמֹה אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־כָּל־רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת
,Jerusalaim Selomoh regem ad Israel filiorum patrum prælatos
נְשִׂיאֵי הָאָבוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה יְרוּשָׁלָ͏ִם
.Sion ipsa:David civitate de Domini fœderis arcam ascendere faciendũ ad
לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה מֵעִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן׃
mense in Israel viri omnes Selomoh regem ad convenerunt Et
2 וַיִּקָּהֲלוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּיֶרַח
seniores omnes venerunt Et .septimus mensis ipse :tripudio in fortium
3 הָאֵתָנִים בֶּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃ וַיָּבֹאוּ כֹּל זִקְנֵי
arcam fecerunt ascendere Et .arcam sacerdotes tulerunt & ,Israel
4 יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־הָאָרוֹן׃ וַיַּעֲלוּ אֶת־אֲרוֹן
tentorio in quæ ,Sanctitatis vasa omnia & ,conventus tentorium & Domini
יְהוָה וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל
,Selomoh rex Et .Levitæ & sacerdotes ea fecerunt ascendere &
5 וַיַּעֲלוּ אֹתָם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם׃ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
,arcæ facies ad secum ,eum super convenientes ,Israel cœtus omnis &
וְכָל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל הַנּוֹעָדִים עָלָיו אִתּוֹ לִפְנֵי הָאָרוֹן
supputabantur nec ,enumerabantur non quæ ,bovem & ,pecus immolantes
מְזַבְּחִים צֹאן וּבָקָר אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפְרוּ וְלֹא יִמָּנוּ
ad Domini fœderis arcam sacerdotes adduxerũt Et.multitudine præ
6 מֵרֹב׃ וַיָּבִאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־
sub ad,Sanctitatum Sanctitatem ad ,domus oraculum ad ,suum locũ
מְקוֹמוֹ אֶל־דְּבִיר הַבַּיִת אֶל־קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים אֶל־תַּחַת
locum ad alas expandentes Cherubim Nam .Cherubim alas
7 כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים׃ כִּי הַכְּרוּבִים פֹּרְשִׂים כְּנָפַיִם אֶל־מְקוֹם
.desuper ejus vectes super & ,arcam super Cherubim operiebãt & ,arcæ
הָאָרוֹן וַיָּסֹכּוּ הַכְּרֻבִים עַל־הָאָרוֹן וְעַל־בַּדָּיו מִלְמָעְלָה׃

45 Et lebetes, & scutras, & hamulas: omnia vasa, quæ fecit Hirã regi Salomoni in domo Domini, 46 de aurichalco erant. In campestri regione Jordanis fudit ea rex in argillosa terra, inter 47 Sochoth & Sarthan. Et posuit Salomon omnia vasa: propter multitudinem autẽ nimiam 48 non erat pondus æris. Fecítque Salomon omnia vasa in domo Domini: altare aureũ, et mensam, super quam ponerentur panes propositionis, 49 auream: Et candelabra aurea, quinque ad dexteram, et quinque ad sinistrã, contra oraculũ, ex auro puro: & quasi lilii flores, & lucernas desup aureas: 50 & forcipes aureos, Et hydrias, & fuscinulas, & phialas, & mortariola, et thuribula, de auro purissimo: et cardines ostiorum domûs interioris Sancti sanctorum, & ostiorum domûs 51 templi, ex auro erant. Et perfecit omne opus quod faciebat Salomon in domo Domini, & intulit quæ sanctificaverat David pater suus, argentũ et aurum, & vasa, reposuítque in thesauris domûs Domini.

CAP. VIII.

1 Tunc congregati sunt omnes majores natu Israel cum principibus tribuum, & duces familiarum filiorum Israel, ad regem Salomonem in Jerusalem: ut deferrent arcam fœderis Domini, de civitate David, id 2 est, de Sion. Convenítque ad regem Salomoné universus Israel in mense Ethanim, in solenni die, ipse est mensis septi-3 mus. Venerúntque cuncti senes de Israel, & tulerunt arcã 4 sacerdotes, Et portaverunt arcam Domini, & tabernaculum fœderis, et omnia vasa Sanctuarii, quæ erant in tabernaculo: & ferebant ea sacerdotes & 5 Levitæ. Rex autem Salomon, et omnis multitudo Israel, quæ convenerat ad eum, gradiebatur cum illo ante arcam, et immolabant oves & boves absq; 6 æstimatione & numero. Et intulerunt sacerdotes arcam fœderis Domini in locum suum, in oraculum templi, in Sanctũ sanctorum, subter alas cheru-7 bim. Siquidé cherubim expandebant alas super locũ arcæ, & protegebant arcam & vectes ejus desupér.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

46 Ἐν τῷ περιοίκῳ τοῦ Ἰορδάνου ἐχώνευσεν (σ) αὐτὰ ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἀναμέσον Σοκχὼθ καὶ ἀναμέσον (τ) Σειρά. 48 Καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν (υ) τὰ σκεύη ἃ ἐποίησεν ἐν οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν τράπεζαν ἐφ' ἧς οἱ ἄρτοι τῆς προσφορᾶς, χρυσῆν. 49 Καὶ τὰς λυχνίας (φ) πέντε ἐξ ἀριστερῶν, καὶ πέντε ἐκ δεξιῶν κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ χρυσᾶς συγκλειομένας, καὶ τὰ λαμπάδια, καὶ τοὺς λύχνους, καὶ τὰς (χ) ἐπαρυστρίς χρυσᾶς. 50 Καὶ τὰ πρόθυρα, καὶ οἱ ἧλοι, καὶ αἱ φιάλαι, καὶ τὰ τρύβλια, καὶ αἱ θυΐσκαι χρυσαῖ, συγκλειστά. καὶ τὰ θυρώματα τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου (ψ) ἁγίου τῶν ἁγίων, καὶ τὰς θύρας τοῦ 51 ναοῦ χρυσᾶς. Καὶ ἀνεπληρώθη (ω) τὸ ἔργον ὃ ἐποίησε Σαλωμὼν οἴκου κυρίου. καὶ εἰσήνεγκε Σαλωμὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἅγια Σαλωμών, τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν εἰς τοὺς θησαυροὺς οἴκου (†) κυρίου. 1 (α) Καὶ τὸν οἶκον ἑαυτῷ ᾠ-2 κοδόμησε Σαλωμὼν τρισκαίδεκα ἔτεσι· Καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον δρυμῷ τοῦ Λιβάνου. ἑκατὸν πήχεις (β) μῆκος αὐτοῦ, καὶ πεντήκοντα πήχεις πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα πηχῶν ὕψος αὐτοῦ· καὶ τριῶν στίχων στύλων κεδρίνων, 3 καὶ ὠμίαι κέδριναι τοῖς στύλοις. Καὶ ἐφάτνωσε τὸν οἶκον ἄνωθεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν στύλων· καὶ ἀριθμὸς τῶν στύλων (γ) τεσσαράκοντα καὶ πέν-4 τε ὁ στίχος, Καὶ μέλαθρα τρία, καὶ χώρα ἐπὶ 5 χώραν τρισσῶς. Καὶ πάντα τὰ θυρώματα, καὶ αἱ χῶραι τετράγωνοι μεμελαθρωμέναι· καὶ ἀπὸ 6 τοῦ θυρώματος ἐπὶ θύραν τρισσῶς. Καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν (δ) στύλων, πεντήκοντα μῆκος, καὶ (ε) πεντήκοντα ἐν πλάτει ἐζυγωμένα αἰλὰμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν· καὶ στύλοι καὶ πάχος ἐ-7 πὶ πρόσωπον (ζ) αὐτῆς τοῖς αἰλαμμίν. Καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν θρόνων οὗ κρινεῖ ἐκεῖ, (η) αἰλὰμ τοῦ 8 κριτηρίου. Καὶ ὁ οἶκος αὐτῶν ἐν ᾧ καθήσεται ἐκεῖ, αὐλὴ μία ἐξελισσομένη τούτοις κατὰ τὸ ἔργον τοῦτο. καὶ οἶκον τῇ θυγατρὶ Φαραὼ ἣν ἔλα-9 βε Σαλωμών, κατὰ τὸ αἰλὰμ τοῦτο. Πάντα ταῦτα ἐκ λίθων (θ) τιμίων κεκολαμμένα ἐκ διαστήματος (ι) ἔσωθεν καὶ ἐκ τοῦ θεμελίου ἕως τῶν 10 γεισῶν· καὶ ἔξωθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην Τὴν τεθεμελιωμένην (κ) ἐν τιμίοις λίθοις μεγάλοις, λίθοις δεκαπήχεσι καὶ τοῖς ὀκταπήχεσι· 11 Καὶ ἐπάνωθεν (λ) τιμίοις κατὰ τὸ μέτρον ἀπε-12 λεκήτων, καὶ κέδροις. Τῆς αὐλῆς τῆς μεγάλης κύκλῳ τρεῖς στίχοι ἀπελεκήτων, καὶ στίχος κεκολαμμένης (μ) κέδρου. καὶ συνετέλεσε Σαλωμὼν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

46 In vicinia Jordanis fudit ea in crassitie terræ inter Socchoth, & inter Sira: 48 Et (aa) accepit rex Salomon vasa, quæ fecerat in domo Domini, altare aureum, & mensam, super quam panes oblationis, auream. 49 Et candelabra quinque à sinistris, & quinque à dextris secundùm faciem Dabir, aurea conclusa, & lampadas, & lucernas, & (bb) eparystres aureas. 50 Et vestibula, & clavi & phialæ, et patellæ, et mortariola aurea, conclusa. Et cardines ostiorũ domûs intimæ sancti sanctorum, & ostia templi, aurea. 51 Et completum est opus, quod fecit Salomon domûs Domini. Et intulit Salomon sancta David patris sui, & omnia sancta Salomon, argentum, & aurum, & vasa dedit in thesauros domûs Domini. 1 Et domum ædificavit sibi Salomon tribus & decem annis. 2 Et ædificavit domum (cc) sylvæ Libani: centum cubiti longitudo ejus: & quinquaginta cubiti latitudo ejus: & triginta cubitorum altitudo ejus: & trium ordinum columnarum cedrinarum: & humeri cedrini columnis. 3 Et (dd) texuit domum desupèr super latera columnarum. Et numerus columnarum, quadraginta & quinque, ordo, 4 Et Melathra tria, & (ee) capacitas super capacitatem tripliciter. 5 Et omnia ostia, & capacitates quadrangulæ Melathris instructæ: & ab ostio ad ostium tripliciter. 6 Et Ælam columnarum: quinquaginta longitudo, & (ff) quinquaginta in latitudine, juncta Ælam super faciem earum: et columnæ, & crassities super faciem (gg) ejus ipsis Ælamis. 7 Et Ælam (hh) thronorum, ubi judicabit ibi: Ælam tribunalis. 8 Et domus (ii) eorum, in qua sedebitur illuc; atrium unum circumvolutum his juxta opus hoc. Et domum filiæ Pharaonis, quam accepit Salomon, juxta hoc Ælam. 9 Omnia hæc ex lapidib⁹ pretiosis, sculpta ex intervallo ab (kk) intùs, et à fundamẽto usq; ad summitates parietum, & ab extrà ad atrium magnum 10 Fundatum in pretiosis lapidibus magnis, lapidibus decem cubitorum, & octo cubitorum: 11 Et desupèr, pretiosis secundùm mensuram (ll) non dolatorum, & cedris. 12 Atrii magni in circuitu tres ordines non dolatorum, & ordo sculptæ cedri. Et (mm) consummavit Salomon totam domum suam.

MS.A. (σ) αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν (τ) Σιαράμ. Καὶ ἔδωκεν ὁ (υ) ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη ἀπὸ τοῦ πλήθους σφόδρα σφόδρα οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ. Καὶ ἐποίησεν Σαλωμὼν πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον (φ) πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν κατὰ (χ) ἐπαρυστρίδας χρυσᾶς τρεῖς. Καὶ τὰ (ψ) ἁγίου ἁγίων, καὶ τὰς θύρας τοῦ οἴκου τοῦ ναοῦ (ω) πᾶν τὸ ἔργον ὃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν (†) κυρίου. Κεφ. η'. Τότε ἐξεκκλησίασεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ ut in seq. cap. v, 1. lit. (α) Quæ autem hic sequuntur in textu Romano, Καὶ τὸν οἶκον ἑαυτῷ, &c. usque ad κέδρου. Καὶ συνετέλεσεν Σαλωμὼν habentur in MS.A. ante initium hujus 7. cap. (α) Καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τρισκαίδεκα ἔτεσιν, καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησεν τὸν οἶκον δρυμοῦ (β) τὸ μῆκος (γ) τεσσαράκοντα καὶ πέντε. δέκα καὶ πέντε ὁ στίχος, (δ) στύλων ἐποίησεν πεντήκοντα πηχῶν μῆκος, (ε) τριάκοντα ἐν πλάτει (ζ) αὐτῶν τοῖς ἐλαμμείμ. (η) τὸ αἰλὰμ τοῦ κριτηρίου ἐποίησεν, καὶ ὠρόφωσεν ἐν κέδρῳ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἕως τοῦ ἐδάφους. Καὶ οἶκος αὐτῷ ἐν ᾧ καθήσεται (θ) τιμίων μέτρον ἀποξεκήπων κεκολαμμένα (ι) ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν καὶ ἐκ (κ) τιμίοις (λ) λίθοις τιμίοις (μ) κέδρου. Καὶ οἰκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου κυρίου τῆς ἐσωτάτης τὸ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμών, prout sequitur in principio hujus 7. capitis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

45 וְיָת דּוּדַיָא וְיָת מַגְרוֹפִיתָא וְיָת מִזְרְקַיָא וְיָת כָּל מָנַיָא הָאִלֵּין כְּעוֹבַד מָנֵי מַשְׁכְּנָא דַּעֲבַד
46 מֹשֶׁה כֵּן עֲבַד חִירָם לְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ נְחָשׁ טָב : בְּמֵישְׁרֵי יַרְדְּנָא אַתְּכִנּוּן
47 מַלְכָּא בְּעוּבֵי גַרְגִשְׁתָּא בֵּין סֻכּוֹת וּבֵין צָרְתָן : וְאַצְנַע שְׁלֹמֹה יָת כָּל מָנַיָא מִסְּגֵי לַחֲדָא
48 לַחֲדָא לֵית סוֹף לְמַתְקַל נְחָשָׁא : וַעֲבַד שְׁלֹמֹה יָת כָּל מָנַיָא דִּי בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ יָת מַדְבְּחָא
49 דְּדַהֲבָא וְיָת פָּתוֹרָא דִּי עֲלוֹהִי לְחֵם אַפַּיָּא דְּדַהֲבָא : וְיָת מְנָרְתָא חֲמֵשׁ מִימִינָא וַחֲמֵשׁ מִסְּמָלָא
50 קֳדָם בֵּית כַּפּוּרֵי דְּדַהֲבָא טָבָא וְשׁוֹשַׁנְתָּא וּבוֹצִינַיָא וְצִבְתַיָא דְּדַהֲבָא : וְקוּלְיָא וּמְזַמְּרַיָא
וּמִזְרְקַיָא וּבָזִיכַיָא וּמַחְתְּיָתָא דְּדַהֲבָא טָבָא וּמוּגְלְסַיָא לְדָשֵׁי בֵּית גַּוָּאָה לְקֹדֶשׁ קוּדְשַׁיָא
51 לְדָשֵׁי בֵיתָא לְהֵיכְלָא דְּדַהֲבָא : וּשְׁלִימַת כָּל עֲבִידְתָּא דַּעֲבַד שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בֵּית מַקְדְּשָׁא
דַיְיָ וְאַיְתִי שְׁלֹמֹה יָת קוּדְשֵׁי דָוִד אֲבוּהִי יָת כַּסְפָּא וְיָת דַּהֲבָא וְיָת מָנַיָא יְהַב בְּאוֹצְרֵיהּ בֵּית
מַקְדְּשָׁא דַיְיָ :

ח

1 בְּכֵן כְּנַשׁ שְׁלֹמֹה יָת סָבֵי יִשְׂרָאֵל וְיָת כָּל רֵישֵׁי שִׁבְטַיָא רַבְרְבֵי אֲבָהָתָא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת
2 מַלְכָּא שְׁלֹמֹה לִירוּשְׁלֶם לְאַסָּקָא יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ מִקַּרְתָּא דְדָוִד הִיא צִיּוֹן : וְאִתְכְּנַשׁוּ
לְוָת מַלְכָּא שְׁלֹמֹה כָּל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל בְּיַרְחָא דְּעַתִּיקַיָא קָרַן לֵיהּ יַרְחָא קַדְמָאָה בְּחַגָּא
3 וּכְעַן הוּא יַרְחָא שְׁבִיעָאָה : וַאֲתוֹ כָּל סָבֵי יִשְׂרָאֵל וּנְטַלוּ כָהֲנַיָא יָת אֲרוֹנָא : וְאַסִּיקוּ יָת
4 אֲרוֹנָא דַיְיָ וְיָת מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת כָּל מָנֵי קוּדְשָׁא דִּי בְמַשְׁכְּנָא וְאַסִּיקוּ יָתְהוֹן כָּהֲנַיָא וְלֵיוָאֵי :
5 וּמַלְכָּא שְׁלֹמֹה וְכָל כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל דְּאִזְדַּמַּנוּ עֲלוֹהִי קָיְמִין עִמֵּיהּ קֳדָם אֲרוֹנָא מְנַכְסִין עָן
6 וְתוֹרִין דְּלָא מִתְחַשְׁבִין וְלָא מִתְמְנַן מִסְּגֵי : וְאַעִילוּ כָהֲנַיָא יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ לְאַתְרֵיהּ לְבֵית
כַּפּוּרֵי בֵּית מַקְדְּשָׁא לְקֹדֶשׁ קוּדְשַׁיָא לִתְחוֹת גַּדְפֵי כְרוּבַיָּא : אֲרֵי כְרוּבַיָּא 7
פְּרִיסִין גַּדְפֵיהוֹן עַל אֲתַר אֲרוֹנָא וּמְטַלִּין כְּרוּבַיָּא עַל אֲרוֹנָא וְעַל אֲרִיחוֹהִי מִלְּעֵלָא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

45 Et ollas, & scopas, & pelves: & omnia vasa hæc secundùm opus vasorum tabernaculi quod fecit Moses, sic fecit Hhiram regi Selomoh in domo sanctuarii Domini ex ære bono. 46 In planiciebus Jardena fudit illa rex in densitate argillæ inter Zzuchoth & Zzarthan. 47 Et reposuit Selomoh omnia vasa præ multitudine copiosissima, non erat finis ponderis æris. 48 Et fecit Selomoh omnia vasa *quæ [erant] in domo* sanctuarii Domini, altare aureum, & mensam, super quam erat panis facierum, auream. 49 Et candelabra quinque à dextera, & quinque à sinistra ante domum oraculi ex auro bono, & lilia, & lucernas, & forcipes ex auro. 50 Et hydrias, & psalteria, & pelves, & cochlearia, & thuribula ex auro bono: & cardines portis domus interioris in sanctum sanctorum, & portis domus templi, ex auro. 51 Et perfecta est omnis factura quam fecit Selomoh rex domui sanctuarii Domini, & intulit Selomoh sanctitates David patris sui; argentum & aurum & vasa dedit in thesauris in domo sanctuarii Domini.

CAP. VIII.

1 Tunc congregavit Selomoh senes Israel, & omnia capita tribuum, magnates patrum filiorum Israel, ad regem Selomoh in Jerusalem, ut transferrent arcam fœderis Dñi ex civitate David, ipsa est Zzion. 2 Et congregati sunt ad regem Selomoh omnes homines Israel, in mense quem veteres vocabant Mensem primum, in festivitate: & nunc ipse est mensis septimus. 3 Et venerunt omnes senes Israel, & tulerunt sacerdotes arcam. 4 Et transtulerunt arcam Domini, & tabernaculum pacti, & omnia vasa sanctitatis quæ erant in tabernaculo, & transtulerunt ea Sacerdotes & Levitæ. 5 Et rex Selomoh & omnis congregatio Israel, qui convenerant ad eum, stabant cum eo ante arcam mactantes pecudes & boves qui non supputabuntur, nec numerabuntur præ multitudine. 6 Et introduxerunt sacerdotes arcam fœderis Domini in locum suum in domum oraculi quod paratum erat ei intra domum in sancta sanctorum subter alas Cherubim. 7 Nam cherubim extendebant pennas suas super locum arcæ, & obumbrabant cherubim super arcam & vectes desuper.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܘܩܕ̈ܣܐ ܘܡܓܪ̈ܦܬܐ ܘܡܙܪ̈ܩܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢ̈ܐ ܕܬܫܡܫܬܐ. ܕܥܒܕ ܚܝܪܡ ܠܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ 45
ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܕܢܚܫܐ ܩܘܪܢܬܝܐ. *ܒܟܟܪ ܕܒܦܩܥܬܐ ܕܐܝܪܝܚܘ ܠܘܬ ܓܢܒ ܝܘܪܕܢܢ. 46
ܢܣܟ ܐܢܘܢ ܡܠܟܐ. ܒܫܘܦܪܗ ܕܐܪܥܐ. ܒܝܬ ܣܘܟܘܬ ܘܒܝܬ ܨܪܬܢ. *ܘܥܒܕ ܫܠܝܡܘܢ ܟܠܗܘܢ 47
ܡܐܢ̈ܐ. ܣܓܝܐܐ ܕܠܚܕ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܢܝܢܐ ܠܡܬܩܠܐ ܕܢܚܫܐ. ܕܥܒܕ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܒܝܬܗ
ܕܡܪܝܐ. * ܠܒܪ ܡܢ ܡܐܢ̈ܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܡܕܒܚܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܦܬܘܪܐ ܕܕܗܒܐ. ܕܥܠܘܗܝ 48
ܠܚܡܐ ܕܐܦ̈ܐ. * ܘܡܢܪ̈ܬܐ ܕܕܗܒܐ ܦܪܝܫܐ. ܚܡܫ ܡܢ ܝܡܝܢܐ. ܘܚܡܫ ܡܢ ܣܡܠܐ. ܩܕܡ 49
ܗܝܟܠܐ. ܘܟܦ̈ܐ ܘܫܪ̈ܓܐ ܘܡܩܛܪ̈ܢܐ ܕܕܗܒܐ. *ܘܡܚܡ̈ܝܢܐ ܘܫܪ̈ܓܐ. ܘܟܣ̈ܐ ܘܦܝ̈ܠܐ. ܘܡܚܬ̈ܝܬܐ. 50
ܕܕܗܒܐ ܦܪܝܫܐ. ܘܬܪܥܐ ܕܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܩܘܕܫ ܩܘܕ̈ܫܐ. ܘܕܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܗܝܟܠܐ. ܕܕܗܒܐ ܦܪܝܫܐ.
*ܘܫܠܡ ܟܠܗ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܝܬܝ ܫܠܝܡܘܢ 51
ܩܘܕܫܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܘܡܐܢ̈ܐ. ܘܐܥܠ ܠܓܙܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ.

*ܩܦܠܐܘܢ * ܚ *

*ܗܝܕܝܢ ܟܢܫ ܫܠܝܡܘܢ ܠܟܠܗܘܢ ܣܒ̈ܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܪ̈ܝܫܐ. ܕܫܒ̈ܛܐ. 1
ܘܪ̈ܘܪܒܢܐ ܕܐܒܗ̈ܬܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܠܡܣܩܘ ܠܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܗ
ܕܡܪܝܐ. ܡܢ ܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܗܝ ܗܝ ܨܗܝܘܢ. *ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܟܠܗܘܢ 2
ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܝܪܚܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܥܕܥܕܐ. ܗܘܝܘ ܝܪܚܐ ܫܒܝܥܝܐ. *ܘܐܬܘ ܟܠܗܘܢ ܫܒ̈ܛܐ 3
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܩܠܘܗܝ ܟܗ̈ܢܐ ܠܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝܐ. *ܘܡܫܟܢܐ ܙܒܢܝܐ. ܘܡܐܢ̈ܐ ܩܘܕܫܐ ܕܡܫܟܢܐ. 4
ܘܐܣܩܘ ܥܡܗܘܢ ܟܗ̈ܢܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܠܘܝ̈ܐ. * ܘܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ 5
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ. ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܩܕܡ ܐܪܘܢܐ. ܘܡܕܒܚܝܢ ܥܢܐ ܘܬܘܪ̈ܐ ܕܠܐ
ܡܬܡܢܝܢ. ܘܠܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܡܢ ܣܘܓܐܐ. * ܘܐܥܠܘ ܟܗ̈ܢܐ ܠܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ. 6
ܠܐܬܪܗ. ܠܗܝܟܠܐ. ܠܒܝܬ ܩܘܕܫ ܩܘܕ̈ܫܐ. ܠܬܚܝܬ ܓܦ̈ܝܗܘܢ ܕܟܪ̈ܘܒܐ. * ܡܛܠ ܕܟܪ̈ܘܒܐ
ܦܪܝܣܝܢ ܓܦ̈ܝܗܘܢ ܥܠ ܐܬܪܐ ܩܕܝܫܐ. ܘܡܛܠܠܝܢ ܒܓܦ̈ܝܗܘܢ ܥܠ ܐܪܘܢܐ. ܘܥܠ ܡܘܫܚܬܗ ܡܢ ܠܥܠ. 7

45 Lebetes, cacabos, & sartagines. Omnia autem vasa ministerii, quæ fecit Hiram regi Salomoni pro domo Domini, erant ex ære Corinthio. 46 In Chachar quæ est in planitie Jericho secus Jordanem, fudit eà rex, in pulcherrima terra, inter Sochoth & inter Sartan. 47 Fecit ergò Salomon cuncta vasa, maximâ copiâ: infinitum erat pondus æris quo usus est rex Salomon pro domo Domini. 48 *Præter* omnia vasa domûs Domini, fuerunt altare aureum, & mensa aurea super quam erat panis faciei. 49 Item candelabra ex auro purissimo, quinque à dextera, & quinque à sinistra ante templum: lances, lampades, & forcipes aurei; 50 Vasa munctoria, laternæ, cola, calices, & thuribula ex auro purissimo: operimentum januæ interioris Sancti-sanctorum, & januæ domûs templi ex auro purissimo. 51 Absoluto demum toto opere quod fecit rex Salomon in domo Dñi, attulit Salomon quæ consecrârat David pater ejus: argentum, & aurum, ac vasa intulit in thesaurum domûs Domini.

CAP. VIII.

1 Tunc convocavit Salomon omnes tribus Israelis, omnesque principes tribuum, et patriarchas; et convenerunt apud regem Salomonem in Jerusalem, ut adducerent arcam fœderis Domini de civitate Davidis, quæ est Sion. 2 Congregatis itaque ad regem Salomonem cunctis Israelitis mense proventuum, in festo (is est mensis septimus) 3 Et convenientibus cunctis tribubus Israelis, tulerunt sacerdotes arcam Domini, 4 Et tabernaculum temporis, & vasa sacra tabernaculi; & ascenderunt cum eis sacerdotes Israelis, et Levitæ. 5 Rex autem Salomon, et universus cœtus Israelis, qui ad eum convenerant, stabant cum ipso ante arcam, & sacrificabant oves ac boves, quæ præ multitudine nec numerari nec supputari *poterant.* 6 Attulerunt autem sacerdotes arcam fœderis Domini ad locũ suum, in templum, in domum Sancti-sanctorum, subter alas Cherubinorum. 7 Nam Cherubinorum alæ erant expansæ in loco sancto, et alis suis obtegebant arcam et vectes ejus superné.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

45 * ومراجل واقداسا وقدورا * وكل الاوعية التي عمل حيرام لسليمن الملك لبيت الرب * كانت من
46 نحاس رومي * وعملها في خاخار التي في قاع اريحا على شط الاردن * عملها وسبكها في احسن موضع
47 من الارض * بين ساكوت وبين سرتن * وعمل سليمن الاوعية * اوعية كثير لا تحصي * ووزن
48 النحاس الذي عمل سليمان لبيت الرب * لا يحصي ذلك * وجميع اوعية بيت الرب * وعمل مذبحا
49 من ذهب * ومايدة من ذهب ابريز * يكون عليها خبز الوجه * وعمل منايرا من ذهب ابريز * خمسة
50 عن يمين الهيكل * وخمسة عن يسار * وعمل كفافها وسرجها ومصابيحها من ذهب * وعمل
مسارج وشبه الشمع من ذهب * وعمل كفات شبه سكارج * ومصافي ومجامر من ذهب * والبس باب
51 بيت الطهر الداخل وباب الهيكل ذهبا ابريزا * وتم كل العمل الذي عمله سليمان الملك لبيت
الرب * وجاء سليمان بحرمة داود ابيه * ذهبا وفضة واوعية حسنة * ادخلها بيت الرب *

1 * الفصل الثامن * ثم جمع سليمان جميع اسباط بني اسرائيل * وجميع روساء الاسباط
وعظماء الآباء واجتمعوا الى سليمان الى اورشليم * ليصعدوا تابوت الرب من قرية داود التي هي
2 صهيون * واجتمع الى سليمان الملك محافل بني اسرائيل * كلها في شهر الغلات للحج * وهو الشهر
3 السابع * واحتشدت اليه جميع اسباط بني اسرائيل * وحمل الكهنة تابوت عهد الرب * واصعدوه
4 الى بيت الرب * واصعدوا معه قبة الزمان وكل اوعيتها * وصعد معهم جميع كهنة بني اسرائيل
5 ولاويهم * وكان سليمان الملك وجميع بني اسرائيل الذين اجتمعوا اليه قياما امام تابوت العهد *
6 يذبحون من الغنم والبقر ما لا يحصي ولا يعد من كثرته * واتى الكهنة بتابوت العهد الى
7 الهيكل * وادخلوه الى بيت طهر الطهر * وصيروه تحت اجنحة الكاروبين * لان اجنحة الكاروبين
كانت ممدودة في موضع القدس * تظلل باجنحتها التابوت والدهوق التي يحمل بها التابوت *

45 Cacabos, urceos, ollasque. Cæterùm cuncta vasa quæ fecit Hiramus regi Salomoni pro domo Domini, erant ex ære Græco: 46 Fecit autem illa in Chachare quæ sita est in planitie Jericho secus ripam Jordanis: fecit inquam & fudit ea in pulcherrimo terræ loco, inter Sechoth, & inter Sartan. 47 Itaq; fecit Salomon hæc vasa, præter numerum plurima: adeoq; pondus æris quod fecit Salomon pro domo Domini, numerari non poterat, ut nec omnia vasa domûs Domini. 48 Præterea fecit altare ex auro, & mensã ex auro obryzo, ut ei superponeretur panis faciei. 49 Fecit etiam candelabra ex auro obryzo, quinque à dextera templi, & quinq; ab ejus sinistra: fecitque lances, lucernas, & lychnuchos eorum ex auro. 50 Fecit quoque lampades, & formã candelarũ ex auro: fecitq; lances scutellarũ instar, phialas, et focos ex auro. Denique texit januã sanctuarii intimi, & januã templi, auro obryzo. 51 Et cùm absolutum fuisset totũ opus quod fecerat Salomon rex pro domo Domini, attulit Salomon sacrũ Davidis patris sui, aurum, argentũ, vasaq; pulcherrima, quæ intulit in domum Domini.

CAP VIII.

1 Deinde congregavit Salomon omnes trib⁹ filiorũ Israelis, & omnes principes tribuũ, summosq; patres; qui congregati sunt apud Salomonẽ in Jerusalem, ut deducerent arcã Domini è civitate Davidis, quæ est Sion. 2 Cumque cœtus Israelitarũ omnes mense proventuũ, qui mensis est septimus, ad solennitatẽ convenissent apud regẽ Salomonẽ; 3 Et congregatæ fuissent ad eum universæ tribus filiorũ Israelis: tulerunt sacerdotes arcã fœderis Domini. 4 Et deduxerunt eam in domũ Domini: & cum ea deduxerunt testudinem temporis, omniaq; vasa ipsius: & ascenderunt cum eis omnes Israelitarum sacerdotes ac Levitæ. 5 Interea Salomon rex & omnes Israelitæ qui ad eum convenerant, stabant coram arca fœderis immolantes tantam ovium boumque multitudinem, ut numerari aut recenseri minimè posset. 6 Advehentes itaque sacerdotes arcam fœderis in templum, intulerunt eam in domum Sancti-sanctorũ, & collocârunt eam sub alis Cherubinorum. 7 Nam alæ Cherubinorum erant expansæ in Sanctuario & hi suis alis obumbrabant arcam & vectes quibus arca ferebatur.

super sanctitate è vectium capita apparebāt &, vectes fecerunt elongare Et
8 ויארכו הבדים ויראו ראשי הבדים מן הקדש על
.hanc diem ad usque ibi fuerūntque: extrinsec⁹ apparebāt non &, oraculi facies
פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה:
Moseh ibi reposuerat quas , lapideæ tabulæ duæ *tantum* arca in Non
9 אין בארון רק שני לחות האבנים אשר הנח שם משה
eis *egrediendo in* , Israel filiis cum DOMINUS *excidit* quando , Choreb in
בחרב אשר כרת יהוה עם בני ישראל בצאתם
nubes & , sanctitate è sacerdotes *exeundo in* , fuit Et .Ægypti terra è
10 מארץ מצרים: ויהי בצאת הכהנים מן הקדש והענן
sacerdotes potuerunt non Et .DOMINI domum replevit
11 מלא את בית יהוה: ולא יכלו הכהנים
DOMINI gloria repleverat quia : *nubis faciebus* à ministrandum ad stare
לעמד לשרת מפני הענן כי מלא כבוד יהוה
dixit DOMINUS : Selomoh dixit Tunc .DOMINI domum
12 את בית יהוה: אז אמר שלמה יהוה אמר
,tibi habitaculi domum ædificavi Ædificando .caligine in *habitandū* ad
13 לשכן בערפל: בנה בניתי בית זבל לך
,*suas facies* rex vertit Et .secula *te sedendum ad locū(paratum)*
14 מכון לשבתך עולמים: ויסב המלך את פניו
,*stans* Israel *concio* omnis & : Israel *concioni* omni benedixit &
ויברך את כל קהל ישראל וכל קהל ישראל עמד:
suo ore *in* est locutus qui , Israel Deus DOMINUS Benedictus : ait Et
15 ויאמר ברוך יהוה אלהי ישראל אשר דבר בפיו
qua die A : dicendo, implevit *sua manu* & , *meo patre* David *cum*
16 את דוד אבי ובידו מלא לאמר: מן היום אשר
civitate in elegi non ,Ægypto ex Israel meū populū eduxi
הוצאתי את עמי את ישראל ממצרים לא בחרתי בעיר
meū nomē *existendū ad* ,domū ædificandū ad ,Israel tribubus universis ex
מכל שבטי ישראל לבנות בית להיות שמי
cum fuit Et .Israel meū populū super *existendū ad*,David *in* elegi & : ibi
17 שם ואבחר בדוד להיות על עמי ישראל: ויהי עם
Dei DOMINI nomini domum *ædificandū ad* ,mei patris David corde
לבב דוד אבי לבנות בית לשם יהוה אלהי
fuit quod (*eo*) Pro :meū patrē David ad DOMINUS dixit Et .Israel
18 ישראל: ויאמר יהוה אל דוד אבי יען אשר היה
fuit quia ,benefecisti ,meo nomini domū ædificandum ad ,tuo corde *cum*
עם לבבך לבנות בית לשמי הטיבת כי היה
quinimo ,domum ædificabis non tu *Tantum* .tuo corde *cum*
19 עם לבבך: רק אתה לא תבנה הבית כי אם
.meo nomini domum ædificabit ipse ,tuis lumbis de *egrediens* tuus filius
בנך היצא מחלציך הוא יבנה הבית לשמי:
David pro surrexi & ,est locut⁹ quod suū verbū DOMINUS Firmavitque
20 ויקם יהוה את דברו אשר דבר ואקם תחת דוד
est locut⁹ quemadmodum ,Israel thronum super sedi & ,meo patre
אבי ואשב על כסא ישראל כאשר דבר
.Israel Dei DOMINI nomini domum ædificavi & , DOMINUS
יהוה ואבנה הבית לשם יהוה אלהי ישראל:
quod ,DOMINI fœdus *ibi quæ* , arcæ locum ibi posui Et
21 ואשם שם מקום לארון אשר שם ברית יהוה אשר
stetit Et .Ægypti terra è eos *cum educendo in*,nostris patrib⁹ cum *excidit*
22 כרת עם אבתינו בהוציאו אתם מארץ מצרים: ויעמד
, Israel *concione* omni coram DOMINI *altaris facies ad* Selomoh
שלמה לפני מזבח יהוה נגד כל קהל ישראל
Deus DOMINE : dixit Et .cœlos ad suas palmas extendit &
23 ויפרש כפיו השמים: ויאמר יהוה אלהי
terram super nec ,desuper cœlis in Deus *tu sicut* non , Israel
ישראל אין כמוך אלהים בשמים ממעל ועל הארץ
ambulantibus ,tuis servis misericordiā & ,pactum custodiens , deorsum
מתחת שמר הברית והחסד לעבדיך ההלכים
.suo corde toto in *tuas facies ad*
לפניך בכל לבם:

Versio VULG. LAT.

8 Cúmq; eminerent vectes, & apparerét summitates eorum foris Săctuariŭ ante oraculŭ, non apparebant ultrà extrinsecùs, qui & fuerūt ibi usq; in 9 præsenté diem. In arca autem non erat aliud, nisi duæ tabulæ lapideæ, quas posuerat in ea Moyses in Horeb, quando pepigit Dñs fœdus cū filiis Israel, cùm egrederentur de terra 10 Ægypti. Factū est autē, cùm exissent sacerdotes de Sanctuario, nebula implevit domum 11 Dñi, Et nō poterant sacerdotes stare & ministrare propter nebulā: impleverat enim glo- 12 ria Dñi domū Dñi. Tunc ait Salomon, Dñs dixit ut habi- 13 taret in nebula. Ædificans ædificavi domū in habitaculū tuū, firmissimum soliū tuū in 14 sempiternū. Convertítque rex faciē suam, & benedixit omni ecclesiæ Israel: omnis enim 15 ecclesia Israel stabat. Et ait Salomon; Benedict⁹ Dñs Deus Israel qui locut⁹ est ore suo ad David patrē meū, & in mani- 16 bus ej⁹ perfecit, dicens; A die quâ eduxi populū meū Israel de Ægypto, nō elegi civitatē de universis tribub⁹ Israel, ut ædificaretur dom', & esset nomen meū ibi: sed elegi David ut esset super populū meū 17 Israel. Voluítq; David pater meus ædificare domū nomini 18 Dñi Dei Israel: Et ait Dñs ad David patrē meū; Quòd cogitâsti in corde tuo ædificare domū nomini meo, benè fecisti, hoc ipsū mente tractans. 19 Veruntamen tu nō ædificabis mihi domū, sed fili⁹ tu⁹, qui egredietur de renib⁹ tuis, ipse ædificabit domū nomini meo. 20 Cōfirmavit Dñs sermoné suū, qué locutus est: stetíq; pro David patre meo, & sedi super thronū Israel, sicut locutus est Dñs: & ædificavi domū nomi- 21 ni Dñi Dei Israel. Et cōstitui ibi locū arcæ in qua fœdus Dñi est, ꝙ percussit cū patribus nostris, quando egressi sūt 22 de terra Ægypti. Stetit autē Salomon ante altare Dñi in conspectu ecclesiæ Israel, & expandit man⁹ suas in cœlum. 23 Et ait; Domine Deus Israel, non est similis tuî Deus in cœlo desuper, & super terrā deorsū: quî custodis pactum et misericordiam servis tuis, qui ambulabant coram te in toto corde suo.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

ΚΕΦ. η΄.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε Σαλωμὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ μετὰ εἴκοσι ἔτη, τότε ἐξεκκλησίασεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους (α) Ἰσραὴλ ἐν Σιών, τοῦ ἐνεγκεῖν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἐκ πόλεως Δαυίδ, αὕτη ἐστὶ (β) Σιών, 2 Ἐν μηνὶ Ἀθανίν. 3 Καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν 4 Καὶ τὸ σκήνωμα τοῦ μαρτυρίου (γ) καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τοῦ (δ) μαρτυρίου. 5 Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες πρόβατα, βόας, 6 ἀναρίθμητα. Καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς εἰς τὸ δαβὶρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ὑπὸ τὰς πτέρυγας 7 τῶν (ε) χερουβίμ. Ὅτι τὰ (ζ) χερουβὶμ διαπεπετασμένα ταῖς πτέρυξιν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ καὶ περιεκάλυπτον τὰ (η) χερουβὶμ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν 8 καὶ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῆς ἐπάνωθεν. Καὶ ὑπερεῖχον τὰ ἡγιασμένα· καὶ ἐνεβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἡγιασμένων ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον τοῦ δαβίρ, καὶ οὐκ ὠπτάνοντο (θ) ἔξω. 9 Οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο πλάκες λίθιναι, πλάκες τῆς διαθήκης ἃς ἔθηκεν (ι) Μωυσῆς ἐν Χωρήβ, ἃς διέθετο κύριος (κ) μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ γῆς 10 Αἰγύπτου. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ ἱερεῖς ἐκ 11 τοῦ ἁγίου, καὶ ἡ νεφέλη ἔπλησε τὸν (λ) οἶκον. Καὶ οὐκ (μ) ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς (ν) στήκειν λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπου τῆς νεφέλης, ὅτι ἔπλησε δόξα κυρίου 14 τὸν (ξ) οἶκον. Καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς πάντα Ἰσραήλ· καὶ πᾶσα ἐκκλησία Ἰσραὴλ 15 εἱστήκει. Καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ σήμερον, ὃς ἐλάλησεν (ο) ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ περὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου καὶ ἐν ταῖς 16 χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσε, λέγων, Ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἐξήγαγον τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἐν ἑνὶ σκήπτρῳ Ἰσραὴλ τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ ἐξελεξάμην (π) ἐν Ἱερουσαλὴμ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ καὶ ἐξελεξάμην τὸν Δαυὶδ τοῦ 17 εἶναι ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ τῆς (ρ) καρδίας τοῦ πατρός μου οἰκοδομῆσαι οἶκον 18 τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, Ἀνθ᾽ ὧν ἦλθεν ἐπὶ τὴν καρδίαν σου (σ) τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας ὅτι ἐγενήθη ἐπὶ τὴν καρδίαν σου.

CAP. VIII.

1 Et (a) factum est, postquā consummavit Salomon ædificare domū Domini, & domum suā post viginti annos, tunc convocavit rex Salomon omnes seniores Israel in Sion ad ferendum arcam testamenti Domini è civitate David, (hæc est Sion,) 2 In mense Athanin. 3 Et tulerunt sacerdotes arcā, 4 Et tabernaculū testimonii, & vasa sancta, quæ in tabernaculo testimonii. 5 Et rex, & omnis Israel ante arcā, immolantes oves, boves sine numero. 6 Et inferunt sacerdotes arcā in locū ej⁹, in Dabir domûs, in sancta sanctorū sub alas Cherubim. 7 Quoniam Cherubim expansa alis super locum arcæ, & cooperiebant Cherubim super arcam, & super (b) sancta ejus desuper. 8 Et eminere faciebant sanctificata: & inspiciebantur capita sanctificatorum è sanctis ad faciem Dabir: & non videbantur (c) extrà. 9 Non erat in arca, nisi duæ tabulæ lapideæ, tabulæ testamenti, quas (d) posuit Moyses in Choreb: quas disposuit Dominus cum filiis Israel in egrediendo eos è terra Ægypti. 10 Et factū est, quando exierūt sacerdotes è sancto; & nubes implevit domum: 11 Et non potuerunt sacerdotes stare ad ministrandum à facie nubis: quoniam impleverat gloria Domini (e) domum. 14 Et convertit rex faciē suā: & benedixit rex omnē Israel: & omnis Ecclesia Israel stabat. 15 Et dixit; Benedictus Dominus Deus Israel hodiè, qui locut⁹ est in ore suo de David patre meo, & in manibus suis implevit, 16 dicens; Ex qua die eduxi populū meum Israel de Ægypto, non elegi in civitate in uno sceptro Israel ad ædificandam domum, ut esset nomen meum ibi. Et elegi in Hierusalem esse nomen meum ibi. Et elegi David, ut esset super populum meum Israel. 17 Et fuit super cor patris mei ædificare domum nomini Domini Dei Israel. 18 Et dixit Dominus ad David patrem meum; Pro eo quod venit in cor tuum, ædificare domum nomini meo; rectè fecisti, quia factum est super cor tuum.

MS. A. (α) Ἰσραὴλ συμπάσας κεφαλὰς τῶν ῥάβδων ἐπηρμένους τῶν πατέρων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν ἐν Σιών, τοῦ ἀνενεγκεῖν 2. τὴν (β) Σιών. Καὶ ἐξεκκλησιάσθησαν πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν μηνὶ Ἀθανείμ, ἐν τῇ ἑορτῇ· αὐτὸς ὁ μὴν *ἑβδομηκοσδε ἕβδομος. 3 Καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ, καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτόν, Καὶ 4 ἀνεβίβασαν τὴν κιβωτὸν κυρίου καὶ τὸ σκήνωμα (γ) καὶ πάντα τὰ (δ) μαρτυρίου. 5 καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὰ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν καὶ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ οἱ συντεταγμένοι ἐπ᾽ αὐτὸν σὺν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες πρόβατα καὶ βόας ἃ οὐ ψηφισθήσεται, ἀναρίθμητα ἀπὸ πλήθους. 6 Καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου εἰς τὸ (ε) χερουβείν. (ζ) χερουβεὶν (η) χερουβεὶν τὸ (θ) ἔξω, καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Οὐκ ἦν (ι) Μωυσῆς ἐκεῖ ἐν (κ) μετὰ υἱῶν (λ) οἶκον κυρίου. Καὶ (μ) ἐδύναντο 12 (ν) στῆναι (ξ) οἶκον κυρίου. Τότε εἶπεν Σαλωμών, Κύριος εἶπεν τοῦ σκηνῶσαι 13 ἐν γνόφῳ. Οἰκοδόμησα οἶκον κατοικητηρίου σοι ἕδρασμα τῆς καθέδρας σου *αἰῶνας. Καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βασιλεύς (ο) ἐν στόματι (π) τοῦ Δαυὶδ τοῦ εἶναι * τὸν λαόν μου (ρ) καρδίας Δαυὶδ τοῦ (σ) οἰκοδομῆσαι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ואריכון אריחיא ומתחזן רישי אריחיא מן קודשא על אפי בית כפורי ולא מתחזן לברא
9 והוו תמן עד יומא הדין: לית בארונא לחוד תרין לוחי אבניא דאצנע תמן משה בחורב
די עליהון כתיבין עשרא פתגמי קימא דגזר יי עם בני ישראל במפקהון מארעא
10 דמצרים: והוה במפק כהניא מן קודשא וענן אמטתא אתמלי ית בית מקדשא דיי: ולא
11 יכילו כהניא למקם לשמשא מן קדם עננא ארי אתמלי יקרא דיי ית בית מקדשא דיי:
12 בכן אמר שלמה יי אתרעי לאשראה שכנתיה בירושלם: מבנא בניתי בית מקדשא
13 קדמך אתר מתקן לבית שכנתך עלמין: ואסחר מלכא ית אפוהי ובריך ית כל קהלא
14 דישראל וכל קהלא דישראל קאם: ואמר בריך יי אלהא דישראל די גזר במימריה עם
15 דוד אבא וברעותיה קים למימר: מן יומא די אפקית ית עמי ית ישראל ממצרים לא
16 אתרעיתי בקרתא מכל שבטיא דישראל למבני ביתא לאשראה שכנתי תמן ואתרעיתי
17 בדוד למהוי מלכא על עמי ישראל: והוה בלבא דדוד אבא למבני ביתא לשמא דיי
18 אלהא דישראל: ואמר יי לדוד אבא חלף די הוה עם לבך למבני ביתא לשמי אתקינתא
19 ארי הוה עם לבך: לחוד את לא תבני ביתא אלהן בר דתוליד הוא יבני ביתא לשמי:
20 וקים יי ית פתגמיה דמליל וקמית תחות דוד אבא ויתיבית על כורסי מלכותא דישראל
21 כמא דמליל יי ובניתי ביתא לשמא דיי אלהא דישראל: ושויתי תמן אתר מתקן לארונא
די ביה מחתין תרין לוחי אבניא די עליהון קימא דיי די גזר עם אבהתנא באפקותיה
22 יתהון מארעא דמצרים: וקם שלמה קדם מדבחא דיי לקביל כל קהלא דישראל ופרס
23 ידוהי לצית שמיא: ואמר יי אלהא דישראל לית בר מנך את הוא אלהא דשכינתך
בשמיא מלעילא ושליט על ארעא מלרע נטר קימא וחסדא לעבדך די מהלכין קדמך
בכל לבהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

8 Et prolongabant vectes; et visa sunt capita vectiū à sancto sup faciem domus oraculi, et non visa sunt extrinsecus, et fuerunt ibi usq; ad diem hanc. 9 *Nihil erat* in arca, *nisi* duæ tabulæ lapidū quas reposuerat illîc Moseh in Hhoreb, sup quas erant scripta decē verba fœderis ꝙ pepigit Dñs cum filiis Israel, quando exierunt de terra Miszraim. 10 Et fuit cùm exirent sacerdotes de sancto, nubes caliginis implevit domū sanctuarii Dñi. 11 Et non potuerunt sacerdotes stare ad ministrandū propter nubē, quia impleverat gloria Dñi domū sanctuarii Dñi. 12 Tunc dixit Selomoh: Dñs voluit ponere majestatē suā in Jerusalē. 13 Ædificando ædificavi domum sanctuarii ante te locum paratū in domū majestatis tuæ in secula. 14 Et circuntulit rex faciē suā et benedixit omni ecclesiæ Israel: et omnis ecclesia Israel stabat. 15 Et dixit: Benedictus Dñs Deus Israel, qui pepigit fœd⁹ in dicto suo cum David patre meo, et in voluntate sua firmavit, dicendo: 16 A die qua eduxi populum meum Israel ex Miszraim, non mihi complacui in urbe ulla ex omnib⁹ tribub⁹ Israel ad ædificandū domū in qua ponerē majestatem meā; sed complacui mihi in David ut esset rex sup populum meū Israel. 17 Et fuit in corde David patris mei ædificare domum nomini Dñi Dei Israel. 18 Et dixit Dñs David patri meo: Propterea quòd fuit cum corde tuo ædificare domū nomini meo, rectè fecisti quòd fuerit in corde tuo. 19 Veruntamen tu non ædificabis domū, sed fili⁹ quē gignes, ipse ædificabit domum nomini meo. 20 Et stabilivit Dñs verbū suum ꝙ locut⁹ est, et surrexi pro David patre meo, et sedi sup solium regni Israel sicut locutus est Dominus; et ædificavi domum nomini Domini Dei Israel. 21 Et posui ibi locum paratum arcæ in qua depositæ sunt duæ tabulæ petrarum, super quas [*erat*] *fœdus* Domini, quod pepigit cum patribus nostris cùm eduxit illos de terra Miszraim. 22 Et stetit Selomoh ante altare Dñi è regione omnis ecclesiæ Israel, et extendit manus suas in oratione ad summitatem cœlorū: 23 Et dixit: Domine Deus Israel, non est præter te; tu ipse es Deus cujus divinitas est in cœlis desuper, & imperas super terram deorsum, custodiens pactum & misericordiam servis tuis, qui ambulant coram te in omni corde suo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 *ܘܐܪܝܟܝܢ ܗܘܘ ܩܢ̈ܘܦܐ. ܘܡܬܚܙܝܢ ܗܘܘ ܪ̈ܫܝܗܘܢ ܕܩܢ̈ܘܦܐ ܡܢ ܩܘܕܫܐ ܠܐܦܝ ܗܝܟܠܐ܀
9 ܘܠܒܪ ܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܗܘܘ. ܘܗܘܘ ܬܡܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. *ܠܝܬ ܒܐܪܘܢܐ܀ ܐܠܐ ܬܪ̈ܬܝܢ
ܠܘ̈ܚܝܢ ܕܟܐܦܐ ܕܣܡ ܬܡܢ ܡܘܫܐ ܒܚܘܪܒ. ܟܕ ܩܝܡ ܡܪܝܐ ܩܝܡܐ ܥܡ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ.
10 ܟܕ ܢܦܩܘ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. *ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܟܗ̈ܢܐ ܡܢ ܩܘܕܫܐ. ܥܢܢܐ ܐܬܡܠܝ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ.
11 *ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܟܗ̈ܢܐ ܠܡܩܡ ܘܠܡܫܡܫܘ ܡܢ ܩܕܡ ܥܢܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܡܠܝ ܐܝܩܪܗ ܕܡܪܝܐ
12 ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. *ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܫܠܝܡܘܢ. ܡܪܝܐ ܐܡܪ ܕܢܫܪܐ ܒܥܪ̈ܦܠܐ. *ܘܐܢܐ ܡܒܢܐ
13 14 ܒܢܝܬ ܒܝܬܐ ܡܥܡܪܐ ܠܟ. ܡܛܝܒܐ ܠܡܘܬܒܟ ܠܥܠܡ. *ܘܐܦܢܝ ܡܠܟܐ ܐܦ̈ܘܗܝ. ܘܒܪܟ
15 ܠܟܠܗ ܩܗܠܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܟܠܗ ܩܗܠܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܩܐܡ. *ܘܐܡܪ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ
16 ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܠܠ ܒܦܘܡܗ ܥܡ ܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܘܒܐܝ̈ܕܘܗܝ ܫܠܡ. ܘܐܡܪ. *ܡܢ
ܝܘܡܐ ܕܐܦܩܬ ܠܥܡܝ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܡܨܪܝܢ܀ ܠܐ ܨܒܝܬ ܒܡܕܝܢܬܐ܀ ܡܢ ܟܠܗܘܢ
ܫܒ̈ܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ: ܠܡܒܢܝܘ ܒܝܬܐ ܕܢܗܘܐ ܫܡܝ ܬܡܢ. ܘܨܒܝܬ ܒܕܘܝܕ ܕܢܗܘܐ ܡܠܟܐ ܥܠ ܥܡܝ
17 ܐܝܣܪܝܠ. *ܘܗܘܐ ܒܠܒܗ ܕܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
18 *ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܡܛܠ ܕܗܘܐ ܒܠܒܟ ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܝ. ܫܦܝܪ ܥܒܕܬ
19 ܕܗܘܐ ܒܠܒܟ. *ܒܪܡ ܐܢܬ ܠܐ ܬܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܝ. ܐܠܐ ܒܪܟ ܕܢܦܩ ܡܢ ܚܨܟ܀ ܗܘ
20 ܢܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܝ. *ܘܐܩܝܡ ܡܪܝܐ ܦܬܓܡܗ ܕܐܡܪ. ܘܩܡܬ ܚܠܦ ܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܘܝܬܒܬ
ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܒܢܝܬ ܒܝܬܐ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
21 *ܘܣܡܬ ܬܡܢ ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ܀ ܕܩܝܡ ܥܡ ܐܒܗ̈ܬܢ ܟܕ ܐܦܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ
22 ܕܡܨܪܝܢ. *ܘܩܡ ܫܠܝܡܘܢ ܩܕܡ ܡܕܒܚܗ ܕܡܪܝܐ: ܠܘܩܒܠ ܟܠܗ ܩܗܠܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܀
23 ܘܦܪܣ ܐܝܕ̈ܘܗܝ ܠܫܡܝܐ܀ ܘܨܠܝ. ܘܐܡܪ. *ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܀ ܠܝܬ ܐܠܗܐ ܕܐܟܘܬܟ
ܒܫܡܝܐ ܡܢ ܠܥܠ܀ ܘܠܐ ܒܐܪܥܐ ܡܢ ܠܬܚܬ. ܢܛܪ ܐܢܬ ܩܝܡܐ ܘܛܝܒܘܬܐ ܠܥܒ̈ܕܝܟ
ܕܡܗܠܟܝܢ ܩܕܡܝܟ ܒܬܪܝܨܘܬܐ. ܒܟܠܗ ܠܒܗܘܢ ܘܒܟܠܗ ܢܦܫܗܘܢ܀

8 * Porrò vectes longi erant, adeoque conspiciebantur vertices vectiū à sanctuario usque ad templi frontē; foris autem non conspiciebantur: ibiq; manserunt ad hunc usque diē. 9 Nihil erat in arca præter duas tabulas lapideas quas collocaverat ibi Moses in Horeb, quando pepigit Dominus pactum cum filiis Israel postquam exierunt ex Ægypto. 10 Cùm autē egressi essent sacerdotes è Sancto, nube repleta fuit domus Domini: 11 Adeo ut non possent sacerdotes consistere ac ministrare, propter nubē; impleta enim fuerat gloriâ Domini domus Domini. 12 Tunc dixit Salomon, Domine, tu dixisti in caligine te commoraturum; 13 Ego tamen domicilium planè ædificavi tibi, paratum stationi tuæ in sempiternum. 14 Deinde rex conversâ facie suâ benedixit universo cœtui Israelis; & astante universo cœtu Israelis, 15 Dixit, Benedictus sit Dominus Deus Israelis, qui ore suo collocutus est cum Davide patre meo, & manibus suis executus est. 16 Dixerat enim, Ab eo die quo eduxi populū meum filios Israelis ex Ægypto, nulla ex omnibus tribubus Israelis arriserat mihi civitas ad ædificandam domum ubi esset nomen meum: sed oblectatus sum Davide, ut præesset populo meo Israeli. 17 Cúmque animo concepisset David pater meus ædificare domum nomini Domini Dei Israelis, 18 Dixit Dominus Davidi patri meo, Animo tuo te concepisse ædificare domum nomini meo, optimè fecisti animo *id* concipiens; 19 Verùm tu non ædificabis domū nomini meo, sed filius tuus qui prodibit è lumbo tuo, is ædificabit domum nomini meo. 20 Et quidem exitu comprobavit Dñs sermonē quem dixit; exurgens enim ego loco Davidis patris mei, & sedens super solium Israelis, quemadmodū prædixerat Dñs; ædificavi domum nomini Dñi Dei Israelis: 21 Ibique posui arcam fœderis Dñi, quod pepigerat cum patribus nostris, quando eduxit illos è terra Ægypti. 22 Deinde stetit Salomon ante altare Dñi, coram universo cœtu Israelis, manibúsq; cœlū versùs expansis oravit, ac dixit; 23 Dñe Deus Israelis, nemo tui similis est in cœlo supernè, nec super terram infernè, qui servas pactū & gratiā servis tuis sincerè corā te ambulantib⁹ toto corde totóque animo:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 *وكانت الدهوف طوالا تري روسها من فوق القدس الي الهيكل * ولم تكن تري من خارج
9 الهيكل * وصارت هناك الي اليوم *ولم يك في التابوت * الا اللوحين الحجارة اللذان وضعهما
10 موسي في التابوت بحوريب حيث عاهد الرب بني اسرائيل *واخرجهم من ارض مصر * فلما خرج
11 الكهنة من بيت القدس امتلي بيت الرب سحابة *ولم تقدر الكهنة ان يقوموا ويخدموا لاجل
12 السحابة من اجل ان البيت امتلي من كرامة الله *فقال سليمان هناك يا رب انت قلت انك
13 14 تحل في الضباب * وانا فقد بنيت بيتا مسكنا لك * مصلحا لمجلسك الي الابد *واقبل الملك
15 بوجهه الي بني اسرائيل ودعي لهم * وكان جماعة بني اسرائيل كلهم مجتمعين * فقال تبارك الله
16 اله اسرائيل الذي كلم داود ابي * واكمل بقوله وموعده له * انه قال * منذ يوم اخرجت آل
اسرائيل شعبي من مصر لم اسر بقرية من جميع قري اسباط بني اسرائيل *ان يبني لي فيها بيت
17 ويكون فيه اسمي *وهويت داود واحببت ان يكون ملكا علي آل اسرائيل شعبي * وقد كان قلب
18 داود ابي نوي ان يبني بيتا لله اله اسرائيل *فقال الرب لداود ابي *لانك نويت في قلبك ان تبني
19 بيتا لاسمي * نعما صنعت حيث نويت في قلبك * ولكن انت لا تبني البيت * بل ابنك الذي
20 يخرج من صلبك هو يبني بيتا لاسمي * واكمل الرب القول الذي قال * وقمت بدل داود ابي *
21 وجلست علي منبر اسرائيل * كما قال الرب ووعد *وبنيت بيتا لاسم اله اسرائيل *ووضعت فيه تابوت
22 عهد الرب الذي عاهد اباءنا حيث اخرجهم من ارض مصر *وقام سليمان امام مذبح الرب بين
23 يدي جميع بني اسرائيل * ومد يديه الي السماء * وصلي وقال * اللهم اله اسرائيل ليس مثلك
في السماء فوق * ولا في الارض اسفل * انك تحفظ العهد والنعمة لعبيدك الذين يسيرون امامك
بالقسط من كل قلوبهم وانفسهم *

8 *Erant autem vectes adeo longi, ut summitates eorū sanctuarium superantes conspicerentur quidem ab his qui erant in templo, non autem conspicerentur ab his qui erant extra templum: ibique manserunt ad hodiernum usque diem. 9 Nil autem erat in arca, nisi duæ tabulæ lapideæ quas posuerat Moses intra arcā in Horeb, quando fœdus inivit Dominus cum Israelitis, & eduxit eos è terra Ægypti. 10 Porrò cùm exissent sacerdotes è domo sanctitatis, impleta est domus Domini nube; 11 Nec potuerunt sacerdotes consistere et ministrare, propter nubem: impleta enim fuerat domus gloriâ Dei. 12 Tunc dixit Salomon; O Domine, tu dixisti te habitaturum in caligine. 13 Et ego quidem domum extruxi in habitaculum tuum, commodam mansioni tuæ in seculum. 14 Tum vertit rex faciem suam ad Israelitas & bene precatus est eis (erat autem cœtus Israelitarum omniū congregatus) 15 Et ait, Benedictus Deus, Deus Israelis, qui allocutus est Davidem patrem meum, & explevit quod locutus ac pollicitus ei fuerat. 16 Ipse enim dixerat, Ab eo die quo eduxi Israelitas populū meum ex Ægypto, nullam approbavi civitatem ex omnibus civitatibus tribuum Israelitarum, ut extrueretur mihi in ea domus in qua esset nomen meum: sed approbavi Davidem, et volui ut esset rex super Israelitas populum meum. 17 Et quidem animus Davidis patris mei decreverat extruere domū Deo, Deo inquam Israelis. 18 At dixit Dominus Davidi patri meo, Quòd animo tuo decreveris extruere domū nomini meo, rectè fecisti animo tuo id decernendo: 19 Attamen tu non extrues domū illam, sed filius tuus qui egredietur è dorso tuo, ipse domum extruet nomini meo. 20 Et quidem perfecit Dominus sermonem quem dixit: nam surrexi pro Davide patre meo, & sedi super thronū Israelis, quemadmodū dixerat Dominus ac promiserat, et domū extruxi nomini Dei Israelis: 21 Et in ea collocavi arcā fœderis Domini quod inierat cum patribus nostris, quando eduxit eos è terra Ægypti. 22 Constitit autem Salomon ante aram Domini coram omnibus Israelitis, & extensis ad cœlū manib⁹, Oravit, ac dixit; 23 Deus Deus Israelis, Non est tibi similis in cœlo sursū, nec in terra deorsū: tu enim servas pactum et favorem servis tuis legitimè coram te ambulantibus ex totis cordibus animisque suis.

מלכים א: ח

:ei es locutus quæ , meo patri David tuo servo servâsti Qui
24 אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי אֵת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ לּוֹ
hunc diem secundum implêsti tua manu in & ,tuo ore in es locutus &
וַתְּדַבֵּר בְּפִיךָ וּבְיָדְךָ מִלֵּאתָ כַּיּוֹם הַזֶּה׃
meo patri David tuo servo custodi , Israel Deus DOMINE nunc Et
25 וְעַתָּה יְהוָה ׀ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹר לְעַבְדְּךָ דָוִד אָבִי
sedens meis faciebus a vir tibi excidetur Non :dicendo,ei es locut⁹ quæ
אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לּוֹ לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מִלְּפָנַי יֹשֵׁב
suam viam tui filii custodierint si tantùm : Israel thronum super
עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל רַק אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת־דַּרְכָּם
nunc Et meas facies ad ambulâsti sicut , meas facies ad ambulandum ad
26 לָלֶכֶת לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַכְתָּ לְפָנָי׃ וְעַתָּה
tuo servo es locutus quod tuum verbum nunc verum sit , Israel Deus
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֵאָמֶן נָא דְּבָרְיךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לְעַבְדְּךָ
? terram super Deus habitabit verè num Quoniam ,meo patri David
27 דָּוִד אָבִי׃ כִּי הַאֻמְנָם יֵשֵׁב אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ
domus quia etiam ,te continent non cœlorum cœli & , cœli ecce
הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ אַף כִּי־הַבַּיִת
,tui servi orationem ad respicies Et ? ædificavi quam hæc
28 הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃ וּפָנִיתָ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ
,precationem ad audiendum ad ,mi Deus DOMINE ejus deprecationem ad &
וְאֶל־תְּחִנָּתוֹ יְהוָה אֱלֹהָי לִשְׁמֹעַ אֶל־הָרִנָּה
existendum Ad hodie tuas facies ad orans tuus servus quam orationem ad &
29 וְאֶל־הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר עַבְדְּךָ מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם׃ לִהְיוֹת
quo loco in ,die & nocte istam domum ad apertos tuos oculos
עֵינֶךָ פְתֻחֹת אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה לַיְלָה וָיוֹם אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
orat quam ,orationem ad audiendum ad ,ibi meũ nomẽ Erit : dixisti
אָמַרְתָּ יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם לִשְׁמֹעַ אֶל־הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל
,tui servi deprecationẽ ad exaudies Et .isto loco in tuus servus
30 עַבְדְּךָ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ וְשָׁמַעְתָּ אֶל־תְּחִנַּת עַבְדְּךָ
tu & : isto loco in oraverint qui , Israel tui populi &
וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתְפַּלְלוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְאַתָּה
.parces & , exaudies & ,cœlis in tuæ sessionis loco in exaudies
תִּשְׁמַע אֶל־מְקוֹם שִׁבְתְּךָ אֶל־הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ וְסָלָחְתָּ׃
;eũ adjurandũ ad,juramentũ eo in tulerit &,suũ socium in vir peccaverit Cùm
31 אֵת אֲשֶׁר יֶחֱטָא אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְנָשָׁא־בוֹ אָלָה לְהַאֲלֹתוֹ
exaudies tu Et :hac domo in tui altaris facies ad juramẽtũ venerit &
32 וּבָא אָלָה לִפְנֵי מִזְבַּחֲךָ בַּבַּיִת הַזֶּה׃ וְאַתָּה תִּשְׁמַע
,impiũ impietate cõdemnandũ ad,tuos servos judicabis &,facies & ,cœlis in
הַשָּׁמַיִם וְעָשִׂיתָ וְשָׁפַטְתָּ אֶת־עֲבָדֶיךָ לְהַרְשִׁיעַ רָשָׁע
ei dando , justum justificandũ ad & ,ejus caput in ejus viam dando
לָתֵת דַּרְכּוֹ בְּרֹאשׁוֹ וּלְהַצְדִּיק צַדִּיק לָתֶת לוֹ
, inimici facies ad Israel tuũ populum cæsum existendo In .ej⁹ justitiã secũdum
33 כְּצִדְקָתוֹ׃ בְּהִנָּגֵף עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אוֹיֵב
,tuũ nomẽ fuerint cõfessi & ,te ad fuerint reversi & ,tibi peccaverint si
אֲשֶׁר יֶחֶטְאוּ־לָךְ וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ וְהוֹדוּ אֶת־שְׁמֶךָ
exaudies tu Et .hac domo in te ad fuerint deprecati & ,oraverint &
34 וְהִתְפַּלְלוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בַּבַּיִת הַזֶּה׃ וְאַתָּה תִּשְׁמַע
in eos reduces & ,Israel tui populi peccato parces & ,cœlis in
הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וַהֲשֵׁבֹתָם אֶל־
fuerit non &,cælos clausos existendo In .eorũ patribus dedisti quam humum
35 הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לַאֲבוֹתָם׃ בְּהֵעָצֵר שָׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה
fuerint cõfessi &,isto loco in oraverint & ,tibi peccaverint quia ,pluvia
מָטָר כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ
: eos affixeris cùm ,fuerint aversi suo peccato à & , tuum nomen
אֶת־שְׁמֶךָ וּמֵחַטָּאתָם יְשׁוּבוּן כִּי תַעֲנֵם׃
tui populi &,tuorũ servorũ peccato parces & , cœlis in exaudies tu Et
36 וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת עֲבָדֶיךָ וְעַמְּךָ
dabis & ,ea in ambulent qua , bonam viam eos docebis quia :Israel
יִשְׂרָאֵל כִּי תוֹרֵם אֶת־הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יֵלְכוּ־בָהּ וְנָתַתָּה
.hæreditatem in tuo populo dedisti quam , tuam terram super pluviam
מָטָר עַל־אַרְצְךָ אֲשֶׁר־נָתַתָּה לְעַמְּךָ לְנַחֲלָה׃

REGUM I.

Versio VULG. LAT.

24 Qui custodîsti servo tuo David patri meo quæ locutus es ei: ore locutus es, & manibus perfecisti, ut hæc dies probat. 25 Nunc igitur, Domine De⁹ Israel, conserva famulo tuo David patri meo quæ locutus es ei, dicens; Non auferetur de te vir corã me, qui sedeat super thronũ Israel: ita tamẽ si custodierint filii tui viã suã, ut ambulent corã me sicut tu ambulâsti in conspectu meo. 26 Et nunc, Dñe De⁹ Israel, firmẽtur verba tua, quæ locut⁹ es servo tuo David patri meo. 27 Ergóne putandũ est ꝙ verè De⁹ habitet sup terrã? si enim cœlũ et cœli cœlorũ te capere nõ possũt, quãtò magis dom⁹ hæc, 28 quã ædificavi? Sed respice ad orationẽ servi tui, & ad preces ej⁹, Dñe Deus me⁹: audi hymnum & orationẽ, quã servus 29 tuus orat coram te hodié: Ut sint oculi tui aperti sup domũ hanc nocte ac die: sup domũ, de qua dixisti; Erit nomen meum ibi: ut exaudias orationem, quã orat in loco isto ad 30 te serv⁹ tu⁹. Ut exaudias deprecationẽ servi tui & populi tui Israel, quodcumq; oraverint in loco isto, & exaudies in loco habitaculi tui in cœlo, & cùm exaudieris, propiti⁹ eris. 31 Si peccaverit homo in proximũ suũ, & habuerit aliquod juramentũ, quo teneatur astrictus; & venerit propter juramentũ corã altari tuo in do- 32 mũ tuã, Tu exaudies in cœlo: & facies, & judicabis servos tuos, condemnans impium, & reddens viã suã super caput ejus, justificánsq; justũ, & retribuens ei secundùm justitiã 33 suã. Si fugerit populus tuus Israel inimicos suos (quia peccatur⁹ est tibi) & agentes pœnitentiã, & confitentes nomini tuo, venerint, & oraverint, & deprecati te fuerint in 34 domo hac; Exaudi in cœlo, & dimitte peccatum populi tui Israel, & reduces eos in terrã, quã dedisti patribus eo- 35 rũ. Si clausũ fuerit cœlum, & non pluerit propter peccata eorum, & orantes in loco isto, pœnitentiam egerint nomini tuo, et à peccatis suis conversi fuerint propter afflictio- 36 nem suã: Exaudi eos in cœlo, et dimitte peccata servorũ tuorum, et populi tui Israel: et ostende eis viam bonã per quã ambulent, et da pluviam super terram tuam, quam dedisti populo tuo in possessionem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Πλὴν (τ) σὺ οὐκ οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῶν πλευρῶν σου, οὗτος 20 οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου. Καὶ ἀνέστησε κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησε· καὶ ἀνέστην ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τοῦ θρόνου Ἰσραὴλ, καθὼς ἐλάλησε κύριος, καὶ ᾠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι 21 κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἐθέμην ἐκεῖ τόπον τῇ κιβωτῷ, ἐν ᾗ ἐστιν ἐκεῖ διαθήκη κυρίου ἣν διέθετο κύριος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν αὐτὸν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 22 (υ) Καὶ ἀνέστη Σαλωμὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου ἐνώπιον πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ· καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς 23 τὸν οὐρανὸν, Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, οὐκ ἔστιν ὡς σὺ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, φυλάσσων διαθήκην καὶ ἔλεος τῷ δούλῳ σου τῷ πορευομένῳ ἐνώπιόν σου ἐν 24 (φ) ὅλῃ τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Ἃ ἐφύλαξας τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ τῷ πατρί (χ) μου· καὶ γὰρ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν χερσί σου 25 ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, φύλαξον τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων, Οὐκ ἐξαρθήσεταί σου ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου Ἰσραὴλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται τὰ τέκνα σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου καθὼς ἐπορεύθης ἐν- 26 ώπιον ἐμοῦ. Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, (ψ) πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά (ω) σου τῷ Δαυὶδ 27 τῷ πατρί μου. Ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει (α) ὁ θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς (β) καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, πλὴν καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὃν (γ) ᾠκοδόμησα τῷ ὀ- 28 νόματί σου; Καὶ ἐπιβλέψῃ (δ) ἐπὶ τὴν δέησίν μου κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ἀκούειν (ε) τῆς προσευχῆς ἧς ὁ δοῦλός σου προσεύχεται ἐνώπιόν 29 σου πρὸς σὲ σήμερον, Τοῦ (ζ) εἶναι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦτον (η) ἡμέρας καὶ νυκτὸς, εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπας, Ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, τοῦ εἰσακούειν τῆς προσευχῆς ἧς (θ) προσεύχεται ὁ δοῦλός σου εἰς τὸν τόπον 30 τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός. Καὶ εἰσακούσῃ (ι) τῆς δεήσεως τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ ἃ ἂν (κ) προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σου (λ) ἐν οὐρανῷ· καὶ (μ) ποιήσεις καὶ ἵλεως ἔσῃ. 31 Ὅσα ἂν ἁμάρτῃ ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐὰν λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσθαι αὐτὸν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἐξαγορεύσῃ κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου σου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, 32 Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποιήσεις· καὶ κρινεῖς τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ, ἀνομηθῆναι ἄνομον, δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δικαιῶσαι δίκαιον, δοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν (ν) δικαιοσύνην αὐτοῦ.

Veruntamen tu non ædificabis 19 domum: sed filius tuus egressus è lateribus tuis, hic ædificabit domum nomini meo. Et suscitavit 20 Dominus verbum suum, quod locutus est. Et surrexi pro David patre meo: & sedi super thronum Israel, sicut locutus est Dominus; & ædificavi domum nomini Domini Dei Israel. Et posui ibi lo- 21 cum arcæ, in qua est ibi testamentum Domini, quod disposuit Dominus cum patribus nostris; cùm ipse educeret eos de terra Ægypti. Et (f) surrexit Salomon ad fa- 22 ciem altaris Domini coram omni Ecclesia Israel: et expandit manus suas ad cœlum, Et dixit; Do- 23 mine Deus Israel, non est, sicut tu, Deus in cœlo sursum, & super terram deorsum, custodiens testamentum, & misericordiam servo tuo (g) ambulanti coram te in toto corde suo; Quæ custodîsti ser- 24 vo tuo David patri meo. Etenim locutus es in ore tuo, & in manibus tuis implevisti, sicut dies hæc. Et nunc, Domine Deus Isra- 25 el, custodi servo tuo David patri meo, quæ locutus es ei, dicens; Non (h) auferetur à te vir à facie mea sedens super thronum Israel: dummodò custodiant filii tui vias suas, ambulando coram me, sicut ambulâsti coram me. Et 26 nunc, Domine Deus Israel, fidele sit, obsecro, verbum tuum David patri meo. Quoniam si verè ha- 27 bitabit Deus cum hominibus super terram? Si cœlum, & cœlum cœli non sufficient tibi ;(i) tantùm etiam domus hæc, quam ædificavi nomini tuo? Et respicies su- 28 per orationem meam, Domine Deus Israel, audiendo (k) deprecationem, quam servus tuus deprecatur coram te ad te hodié: ut 29 sint oculi tui aperti in domum hanc die, & nocte, ad locum, quem dixisti; Erit nomen meum ibi: ut exaudias deprecationem, quam deprecatur servus tuus, ad locum hunc die, & nocte. Et ex- 30 audies orationem servi tui, & populi tui Israel, quæcunque deprecati fuerint in loco hoc. Et tu exaudies in loco habitationis tuæ in cœlo. Et facies, & propitius eris. Quæcunque peccaverit 31 unusquisque proximo suo, et si acceperit in eum maledictionem ad maledicendum eum, & venerit, & confessus fuerit ad faciem altaris tui in domo hac; Et tu 32 exaudies de cœlo, & facies. Et judicabis populum tuum Israel, iniquitatis condemnando iniquũ, dando viam ejus in caput ejus, & ad justificandum justum, dando ei secundùm justitiã ejus.

MS. A. (τ) οὐ σὺ (υ) Καὶ ἔστη (φ) ὅλῃ καρδίᾳ (χ) μου, ὅσα ἐλάλησας αὐτῷ. καὶ ἐλάλησας ἐν στόματί (ψ) πιστωθήτω δὴ (ω) σου, ὃ ἐλάλησας τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ τῷ πατρί (α) θεὸς μετὰ (β) καὶ οὐρανὸς (γ) ᾠκοδόμησα; Καὶ (δ) ἐπὶ προσευχὴν δούλου σου καὶ τὴν δέησίν μου ὁ θεὸς (ε) τῆς τέρψεως καὶ τῆς προσευχῆς (ζ) εἶναι ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους (η) νυκτὸς καὶ ἡμέρας, (θ) ὁ δοῦλός σου προσεύχεται (ι) τῆς φωνῆς τοῦ δούλου σου Ἰσραὴλ (κ) προσεύχωνται (λ) ἐν τῷ οὐρανῷ· (μ) ποιήσῃς (ν) δικαιοσύνην

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 די נטרת לעבדך דוד אבא ית דמללתא ליה וגזרתא במימרך וברעותך קיימתא ביומא
25 הדין : וכען יי אלהא דישראל טר לעבדך דוד אבא ית דמללתא ליה למימר לא יפסוק
לך גבר מן קדמי יתיב על כורסי מלכותא דישראל לחוד אם יטרון בנך ית אורחתהון
26 להלכא קדמי כמא דהלכתא קדמי : וכען אלהא דישראל יתקימון כען פתגמיא די
27 מללתא לעבדך דוד אבא : ארי מן יסובר ומן דמי כי בקושטא אתרעי יי לאשראה
שכנתיה בגו בני אנשא דדירין על ארעא הא שמיא ושמי שמיא לא יכלון לסוביא יקרך
28 אף אלהן ביתא הדין דבניתי : ותתפני לצלותא דעבדך ולבעותיה יי אלהי לקבלא
29 צלותא ובעותא דעבדך מצלי קדמך יומא דין : למהוי רעוא קדמך לאגנא על ביתא הדין
לילי ויימם לאתרא די אמרת יהי שמי תמן לקבל צלותא די צלי עבדך לאפי אתרא הדין :
30 ותקבל בעות עבדך ועמך ישראל די יצלון לאפי אתרא הדין ואת תקבל מאתר בית
31 שכנתך מן שמיא ותקבל צלותהון ותשבוק לחוביהון : ית דיחוב גבר לחבריה וירשי
32 ביה מומי לאומיותיה וייתי ויומניה קדם מדבחך בביתא הדין : ואת תקביל מן שמיא
ותעביד ותדין ית עבדך לחיבא חיבא למתן אורחיה ברישיה ולזכאה זכאה למתן ליה
33 כזכותיה : כד יתמחון עמך ישראל קדם בעלי דבביהון דיחובון קדמך ויתובון לפולחנך
34 ויודון לשמך ויצלון ויבעון מן קדמך בביתא הדין : ואת תקבל מן שמיא ותשבוק לחובי
35 עמך ישראל ותתיבנון לארעא דיהבתא לאבהתהון : כד יתכלון שמיא ולא יהי מטרא
ארי יחובון קדמך ויצלון לאפי אתרא הדין ויודון לשמך ומחוביהון יתובון ארי תקבל
36 צלותהון : ואת תקבל מן שמיא ותשבוק לחובי עבדך ועמך ישראל ארי תלפנון ית
אורחא דתקנא דיהכון בה ותתן מטרא על ארעך דיהבתא לעמך לאחסנא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Qui custodîsti servo tuo David patri meo quod locutus es ei, et pepigisti 24 fœdus in dicto tuo, et in voluntate tua firmâsti *in die hac*. Et nunc Domine 25 Deus Israel, serva servo tuo David patri meo id quod locut⁹ es ei, dicendo: Non deficiet tibi vir à facie mea sedens sup soliũ regni Israel, dum modò servaverint filii tui vias suas ut ambulent ante me, sicut ambulâsti ante me. Et nunc De⁹ Israel, firmentur, quæso, verba quæ locutus es servo tuo David 26 patri meo. Nam quis opinabitur, et quis existimabit quod in veritate volet 27 Dñs ponere majestatẽ suã inter filios hominis qui habitant sup terrã? ecce [*si*] cœli et cœli cœlorũ non possunt sustinere gloriã tuã, nedũ etiã domus hæc quã ædificavi. At tu respicias ad orationẽ servi tui, et ad depre- 28 cationẽ ejus Dñe Deus *meus*, suscipiendo orationẽ et deprecationẽ quam servus tuus orat ante te hodie. Ut sit voluntas ante te protegere domũ hanc 29 nocte et die in loco de quo dixisti; Erit nomẽ meũ ibi: ut suscipias orationem quã oraverit serv⁹ tuus contra faciẽ loci hujus. Et suscipias deprecati- 30 onẽ servi tui et populi tui Israel, quã oraverint contra faciẽ loci hujus, & tu suscipias è loco domus majestatis tuæ de cœlis, et suscipias orationem eorũ, et remittas peccata eorũ. Cùm debuerit vir socio suo qui exegerit ab 31 illo juramentũ ut jurare cogat illũ; et venerit et juraverit ante altare tuũ in domo hac: Et tu suscipias de cœlis, et facias et judices servos tuos, con- 32 demnando impiũ, ut des viã ejus in caput ejus; et justificando justũ, ut des ei secundùm justitiã ejus. Quando percussi fuerint populus tuus Israel ante 33 auctores inimicitiarũ suarũ ꝙ peccaverint ante te, et redierint ad cultum tuũ, et confessi fuerint nomini tuo, et oraverint et deprecati fuerint ante te in domo hac: Et tu suscipias de cœlis, et remittas peccata populi tui Is- 34 rael, et reducas eos in terrã quam *dedisti* patribus eorum. Quando clausi 35 fuerint cœli, et non fuerit pluvia, quòd peccaverint ante te, et oraverint contra faciẽ loci hujus, et confessi fuerint nomini tuo, et à peccatis suis reversi fuerint, ut suscipias orationem eorum. Et tu suscipias de cœlis, & re- 36 mittas debita servorũ tuorũ et populi tui Israel: nam docebis eos viã quæ bona erit, ꝑ quã ambulent; et dabis pluviã super terram tuam quam dedisti populo tuo in hæreditatem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܕܢܛܪܬ ܠܥܒܕܟ ܕܘܝܕ ܐܒܝ ܡܕܡ ܕܡܠܠܬ ܠܗ. ܘܡܠܠܬ ܒܦܘܡܟ ܘܒܐܝܕܝܟ ܫܡܠܝܬ 24
ܐܝܟ ܝܘܡܢܐ ܗܢܐ. * ܘܗܫܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܛܪ ܠܥܒܕܟ ܕܘܝܕ ܐܒܝ ܡܕܡ ܕܡܠܠܬ 25
ܠܗ. ܕܐܡܪܬ ܠܐ ܢܬܒܨܪ ܠܟ ܓܒܪܐ ܡܢ ܩܕܡܝ. ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܠܐ ܐܢ ܢܛܪܘܢ
ܒܢܝܟ ܐܘܪܚܬܗܘܢ. ܠܡܗܠܟܘ ܩܕܡܝ ܒܬܡܝܡܘܬܐ ܐܝܟ ܕܗܠܟܬ ܩܕܡܝ. * ܘܗܫܐ ܡܪܝܐ 26
ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܢܫܪܪ ܦܬܓܡܟ ܕܡܠܠܬ ܠܥܒܕܟ ܕܘܝܕ ܐܒܝ. * ܡܛܠ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܐܠܗܐ 27
ܥܡܪ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܐܢ ܫܡܝܐ ܘܫܡܝ ܫܡܝܐ ܠܐ ܡܣܝܟܝܢ ܠܟ. ܐܦ ܠܐ ܒܝܬܐ ܗܢܐ ܕܒܢܝܬ.
* ܘܐܬܦܢܐ ܠܨܠܘܬܗ ܕܥܒܕܟ ܘܠܒܥܘܬܗ ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ. ܠܡܫܡܥ ܒܥܘܬܐ ܘܨܠܘܬܐ 28
ܕܥܒܕܟ ܡܨܠܐ ܩܕܡܝܟ ܝܘܡܢܐ ܗܢܐ. * ܘܢܗܘܝܢ ܥܝܢܝܟ ܦܬܝܚܢ ܥܠ ܒܝܬܐ ܗܢܐ ܒܐܝܡܡܐ 29
ܘܒܠܠܝܐ. ܒܐܬܪܐ ܕܐܡܪܬ ܕܢܗܘܐ ܫܡܝ ܬܡܢ. ܠܡܫܡܥ ܨܠܘܬܐ. ܕܡܨܠܐ ܥܒܕܟ ܩܕܡܝܟ ܥܠ
ܐܬܪܐ ܗܢܐ. * ܘܫܡܥ ܒܥܘܬܗ ܕܥܒܕܟ ܘܕܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܨܠܝܢ ܩܕܡܝܟ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. 30
ܘܐܢܬ ܐܠܗܢ. ܬܫܡܥ ܡܢ ܡܕܝܪܟ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܬܫܒܘܩ. * ܐܢ ܢܚܛܐ ܓܒܪܐ ܠܚܒܪܗ: 31
ܘܢܫܩܘܠ ܥܠܘܗܝ ܡܘܡܬܐ. ܠܡܘܡܝܘܬܗ: ܘܢܐܬܐ ܘܢܐܡܐ ܩܕܡ ܡܕܒܚܟ ܒܒܝܬܐ ܗܢܐ.
* ܘܐܢܬ ܬܫܡܥ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܬܥܒܕ ܘܬܕܘܢ ܠܥܒܕܝܟ. ܠܡܚܝܒܘ ܠܚܝܒܐ. ܘܠܡܬܠ 32
ܐܘܪܚܗ ܒܪܫܗ. ܘܠܡܙܕܩܘ ܠܙܕܝܩܐ. ܘܠܡܬܠ ܠܗ ܐܝܟ ܙܕܝܩܘܬܗ. * ܘܡܐ ܕܐܬܒܪ ܥܡܟ 33
ܐܝܣܪܝܠ. ܩܕܡ ܒܥܠܕܒܒܐ. ܡܛܠ ܕܚܛܘ ܩܕܡܝܟ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܠܘܬܟ ܘܢܘܕܘܢ ܠܫܡܟ.
ܘܢܨܠܘܢ ܘܢܒܥܘܢ ܡܢܟ ܒܒܝܬܐ ܗܢܐ. * ܘܐܢܬ ܬܫܡܥ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܬܫܒܘܩ ܠܚܛܗܝܗܘܢ 34
ܕܥܒܕܝܟ ܘܕܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܬܗܦܟ ܐܢܘܢ ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܐܒܗܝܗܘܢ. * ܘܡܐ ܕܐܬܚܕܘ 35
ܫܡܝܐ. ܘܠܐ ܢܚܘܬ ܡܛܪܐ ܡܛܠ ܕܚܛܘ ܠܟ. ܘܢܨܠܘܢ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ: ܘܢܘܕܘܢ ܠܫܡܟ.
ܘܡܢ ܚܛܗܝܗܘܢ ܢܬܘܒܘܢ. * ܡܐ ܕܡܟܟܬ ܐܢܘܢ. * ܘܐܢܬ ܬܫܡܥ ܡܢ ܫܡܝܐ: ܘܬܫܒܘܩ 36
ܚܛܗܐ ܕܥܒܕܝܟ ܘܕܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܐ ܕܬܠܦ ܐܢܘܢ ܐܘܪܚܐ ܛܒܬܐ ܕܢܗܠܟܘܢ ܒܗ.
ܘܬܬܠ ܡܛܪܐ ܥܠ ܐܪܥܟ ܕܝܗܒܬ ܠܥܡܟ ܠܝܪܬܘܬܐ.

* Qui servo tuo Davidi patri meo servâsti ꝙ dixeras ei, ore tuo pronuntians, & manibus 24 tuis complens, ut *patet* hodié. Nunc ergò 25 Domine Deus Israelis, serva patri meo Davidi servo tuo id quod ei dixisti; non defuturum *scilicet* tibi filium à conspectu meo, qui sedeat super soliũ Israelis; dummodo servent filii tui vias suas, ambulando corã me sincerè, quemadmodum ambulâsti coram me. Nunc etiam 26 Domine Deus Israelis, comprobetur sermo tuus quem jurâsti Davidi patri meo. Quandoquidem reverâ Deus humi commoratus est 27 (en cœlum & cœli cœlorum non capiunt te, multò minùs domus ista quã ædificavi.) Convertere ad orationem servi tui, & ad precatio- 28 nem ejus Dñe Deus meus, audiendo precationem & orationem quam serv⁹ tuus fundit coram te hodié. Sint oculi tui aperti super do- 29 mum istam die noctéque, in loco de quo dixisti; Erit ibi nomen meum, audiens orationẽ quam servus tuus fundit coram te pro loco isto. Et exaudi petitionem servi tui & po- 30 puli tui Israelis, quam fundunt coram te in loco isto: tuque Deus noster, exaudias ex habitaculo tuo, de cœlo, & parcas. Si quis peccet in 31 socium suum, & is ad juramentum adigat illum, ut eum jurare faciat; illéque veniens juret ante altare tuum in domo ista: Tu au- 32 dias è cœlo, facias, & judices servos tuos; condemnando reum, & viam ejus in caput suum retorquendo; insontem verò justificando, eique pro innocentia sua rependendo. Cùm 33 profligatus fuerit populus tuus Israel in prælio hostili, si quando coram te peccaverint; convertantur autem ad te, & confiteantur nomini tuo, teque orent ac deprecentur in loco isto: Tu exaudias è cœlo, & dimittas pecca- 34 ta servorum tuorum & populi tui Israelis, & reducas eos in terram quam dedisti patribus eorum. Cùm abstinuerint se cœli, nec fue- 35 rit pluvia, eò quòd in te peccaverint; venerint autem, & oraverint in loco isto, & confessi fuerint nomini tuo, & à peccatis suis conversi: Exaudiens illos, tu quoque audi- 36 es è cœlo, & condonabis peccata servorum tuorum & populi tui Israelis, docens eos viam bonam per quam incedant; dabísque pluviam tuam super terram quem dedisti populo tuo hæreditatem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 ** كما حفظت لعبدك داود ابي ما قلته له * انك لا تعدم ابدا من يجلس على منبر اسرايل *
25 ولكن يكون ذلك ان حفظ بنوك طرقهم * وساروا امامي بالعدل كما سرت * والان يا ربنا والاهنا
26 اله اسرايل * تصدق قولك الذي اقسمت لداود عبدك ابي * من اجل ان الله قد حل على الارض
27 يقينا * السماء وسماء السماء لا يسعانك * كلا ما يسعانك * فكيف هذا البيت الذي بنيت * اقبل
28 صلاة عبدك وتضرعه يا ربي والاهي * واسمع الصلاة والتضرع الذي تضرع عبدك امامك اليوم
29 * لتكون عيناك مفتوحتين الليل والنهار الي الموضع الذي قلت يكون فيه اسمك * واسمع
30 الصلاة التي يصلي عبدك في تثبيت هذا البيت * وانصت الي صلاة عبدك * وتضرع شعبك بني
31 اسرايل * الذين يصلون لك في هذا البيت * وانت يا الاهنا تسمع من السماء وتغفر * ان اساء رجل
32 الي صاحبه * واوجب عليه اليمين لتحلفه * وتحلف امام مذبحك في هذا البيت * تسمع من
السماء وتحاكم عبيدك * وتنتقم للمظلوم من الظالم * وتسلب المسيء وتعاقبه بذنبه * وترد
33 كيده في نحره * وتبري الصالح الزكي وتكرمه * واذا انهزم شعبك اسرايل في حرب اعدايهم *
اذا اجرموا بين يديك * فيتوبون اليك ويقرون لاسمك * ويصلون ويطلبون اليك في هذا
34 الموضع * فتسمع صلاتهم من السماء * وتغفر خطايا عبيدك وشعبك اسرايل * وتردهم الي الارض
35 التي اعطيت اباءهم * وان امسكت السماء * ولم تمطر من اجل خطاياهم * فيتوبون ويصلون في
36 هذا الموضع * ويشكرون لاسمك * ويتوبون عن خطاياهم * اذا استجبت لهم تسمع اصواتهم من
السماء * وتغفر ذنوب عبيدك وشعبك اسرايل * وتعلمهم كيف يسيرون امامك * وتدلهم
على الطريق الصالح * وتهبط مطرك على الارض التي اعطيت شعبك ميراثا *

Quemadmodum servâsti Davidi servo 24 *tuo patri meo quæ* hisce verbis *dixeras* 25 *illi, Non carebis unquam aliquo qui sedeat super thronum Israelis: id tamen eveniet, si observaverint filii tui vias suas, & legitimè ambulaverint coram me, ut ambulâsti. Jam verò O Domine & Deus* 26 *noster, Deus Israelis, eventu comprobatus est sermo tuus quem juraveras Davidi servo tuo patri meo: Quandoquidem De-* 27 *us certissimè super terram habitavit. Cœlum & cœlum cœli te non capiunt, nequaquam, minimè* inquam *te capiunt, quonam igitur pacto domus ista quam extruxi? Suscipe orationem & supplicationem ser-* 28 *vi tui O Domine & Deus meus, & exaudi orationem & supplicationẽ quâ te precatur hodiè servus tuus; ut sint oculi tui* 29 *aperti noctu diuque ad locum in quo dixisti mansurum nomen tuum: & audi orationem quam orat servus tuus pro conservatione hujusce domûs. Et ausculta pre-* 30 *cationem servi tui & supplicationem populi tui filiorũ Israel qui te hac in domo precantur: tu inquam, O Deus noster, audias è cœlo, & condones. Siquis injuriam* 31 *socio suo intulerit, cumque coëgerit ad juramentum, ut liberum declares illum; & is juraverit ante aram tuam in domo ista: Audies è cœlo, et jus dices servis tuis, &* 32 *oppressum ulcisceris ab opprimente, perdes auctorem injuriæ, punies eum pro crimine ipsius, & perfidiam ejus retorquebis in jugulum ipsius; probũ autem & innoxium absolves & præmiaberis. Item si profli-* 33 *gatus fuerit populus tuus Israel in pugna inimicorum suorum, cùm deliquerint coram te; conversi autem fuerint ad te, & nomini tuo confessi oraverint, teque hoc in loco deprecati fuerint: Exaudies orationẽ* 34 *eorum è cœlo, & condonabis peccata servorum tuorum & populi tui Israelis, reducesque eos in terram quam dedisti patrib⁹ eorũ. Præterea si clausũ fuerit cœlũ,* 35 *nec pluviã demiserit propter peccata eorũ; pœnituerit autem eos, & oraverint in loco isto, gratias egerint nomini tuo, siséq; pœnituerit peccatorũ suorũ: Exaudiens* 36 *eos, clamores eorũ audies è cœlo, & dimittes culpas servorũ tuorũ et populi tui Israelis, et docebis eos quâ ratione ambulare* debeant *corã te, et ostendes eis viam rectã; demittesq; pluviã tuã super terrã quam dedisti populo tuo hæreditatem.*

מלכים א׳ : ח

,locusta ,ærugo ,segetum percussio ,fuerit si pestis ,terra in fuerit cùm Fames
37 רָעָב כִּי־יִהְיֶה בָאָרֶץ דֶּבֶר כִּי־יִהְיֶה שִׁדָּפוֹן יֵרָקוֹן אַרְבֶּה
,suarũ portarũ terra in ej⁹ inimicus eũ coarctaverit si ,fuerit cùm bruchus
חָסִיל כִּי יִהְיֶה כִּי יָצַר־לוֹ אֹיְבוֹ בְּאֶרֶץ שְׁעָרָיו
quæ ,deprecatio omnis ,oratio Omnis : infirmitas omnis ,plaga omnis
38 כָּל־נֶגַע כָּל־מַחֲלָה׃ כָּל־תְּפִלָּה כָל־תְּחִנָּה אֲשֶׁר
vir cognoverint si ,Israel tuo populo omni ,homini omni fuerit
תִהְיֶה לְכָל־הָאָדָם לְכֹל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵדְעוּן אִישׁ
tu Et : istam domum ad suas volas expanderit & ,sui cordis plagam
39 נֶגַע לְבָבוֹ וּפָרַשׂ כַּפָּיו אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה׃ וְאַתָּה
dabisque ,facies ac ,parces & ,tuæ sessionis (parato) loco cœlis exaudies
תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְסָלַחְתָּ וְעָשִׂיתָ וְנָתַתָּ
tu quoniã : ejus cor cognosces cujus suas vias omnes secũdũ viro
לָאִישׁ כְּכָל־דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע אֶת־לְבָבוֹ כִּי־אַתָּה
omnib⁹ te timeant Ut .hominis filiorũ omniũ cor tu solus nôsti
40 יָדַעְתָּ לְבַדְּךָ אֶת־לְבַב כָּל־בְּנֵי הָאָדָם׃ לְמַעַן יִרָאוּךָ כָּל־
dedisti quam ,terræ facies super viventes ipsi quibus diebus
הַיָּמִים אֲשֶׁר־הֵם חַיִּים עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה
Israel tuo populo de non qui ,alienum ad etiam Et .nostris patrib⁹
41 לַאֲבֹתֵינוּ׃ וְגַם אֶל־הַנָּכְרִי אֲשֶׁר לֹא־מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
audierint Si ; tuũ nomen propter longinqua terra de venerit & ,ipse
42 הוּא וּבָא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ׃ כִּי יִשְׁמְעוּן
;extentũ tuũ brachiũ & ,validam tuam manum &,magnum tuũ nomen
אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה וּזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה
,cœlis exaudies Tu ;hac domo in oraverit & ,venerit &
43 וּבָא וְהִתְפַּלֵּל אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה׃ אַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
te ad vocabit quibus omnia juxta faciésque : tuæ residentiæ (parato) loco
מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר־יִקְרָא אֵלֶיךָ
te timendũ ad,tuum nomen terræ populi omnes sciant ut ,alienigena
הַנָּכְרִי לְמַעַן יֵדְעוּן כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־שְׁמֶךָ לְיִרְאָה אֹתְךָ
super est invocatũ tuũ nomẽ quòd sciendum ad & ,Israel tu⁹ popul⁹ sicut
כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־
bellum ad tu⁹ popul⁹ fuerit egressus Si .ædificavi quam hanc domum
44 הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃ כִּי־יֵצֵא עַמְּךָ לַמִּלְחָמָה
DOMINUM ad oraverint & ,eos miseris qua via in ,suum inimicũ super
עַל־אֹיְבוֹ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־יְהוָה
:tuo nomini ædificavi quam domum & ,ea in elegisti quam civitatis via
דֶּרֶךְ הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִתִי לִשְׁמֶךָ׃
facies & ; eorũ deprecationẽ & ,eorũ orationem cœlis exaudies Et
45 וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ
(,peccet non qui homo non quia),tibi peccaverint Si .eorum judicium
46 מִשְׁפָּטָם׃ כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא
eos captivaverint & ,inimici facies ad eos tradiderisque ,eos in excandueris &
וְאָנַפְתָּ בָם וּנְתַתָּם לִפְנֵי אוֹיֵב וְשָׁבוּם
: propinquam vel ,longinquam ,inimici terram in eos captivantes
שֹׁבֵיהֶם אֶל־אֶרֶץ הָאוֹיֵב רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה׃
,ibi sunt ducti captivi quo ,terra in suum cor ad fuerint reversi Et
47 וְהֵשִׁיבוּ אֶל־לִבָּם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ־שָׁם
:dicendo ,eos captivantiũ terra in te ad fuerint deprecati & ,fuerint reversi &
וְשָׁבוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שֹׁבֵיהֶם לֵאמֹר
fuerint reversi Et .egimus impiè ,egimus iniquè & ,Peccavimus
48 חָטָאנוּ וְהֶעֱוִינוּ רָשָׁעְנוּ׃ וְשָׁבוּ
,suorũ inimicorũ terra in sua anima tota in & ,suo corde toto in te ad
אֵלֶיךָ בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם
quam ,suæ terræ via te ad oraverint & ; eos duxerunt captivos qui
אֲשֶׁר־שָׁבוּ אֹתָם וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ אַרְצָם אֲשֶׁר
ædificavi quam domus & ,elegisti quam civitatis ,eorũ patribus dedisti
נָתַתָּה לַאֲבוֹתָם הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתִי
tuæ residentiæ (parato) loco cœlis exaudies Et : tuo nomini
49 לִשְׁמֶךָ׃ וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ
.eorum judicium facies & ; eorum deprecationem & , eorum orationem
אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם׃

Versio VUL. LAT.

37 Fames si oborta fuerit in terra, aut pestilentia, aut corruptus aer, aut ærugo, aut locusta, vel rubigo, & afflixerit eum inimicus ej⁹ portas obsidens, omnis plaga, universa infirmitas, 38 Cuncta devotatio, & imprecatio, quæ acciderit omni homini de populo tuo Israel: si quis cognoverit plagam cordis sui, et expanderit man⁹ suas in domo hac, 39 Tu exaudies in cœlo in loco habitationis tuæ, & repropitiaberis, & facies ut des unicuiq, secundùm omnes vias suas, sicut videris cor ej⁹, (quia tu nôsti solus cor omnium filiorum hominum,) 40 Ut timeant te cunctis dieb⁹, quibus vivunt super faciem terræ, quam dedisti patribus nostris. 41 Insuper & alienigena, qui non est de populo tuo Israel, cùm venerit de terra longinqua propter nomen tuum, (audietur enim nomen tuum magnum, & manus tua fortis, & brachiũ tuum 42 Extentum, ubique,) cùm venerit ergò, et oraverit in hoc loco, 43 Tu exaudies in cœlo, in firmamento habitaculi tui, & facies omnia pro quibus invocaverit te alienigena: ut discant universi populi terrarum nomen tuum timere, sicut popul⁹ tu⁹ Israel, & probent quia nomen tuum invocatum est super domum hanc, quam ædificavi. 44 Si egressus fuerit populus tuus ad bellũ contra inimicos suos, per viam, quocunque miseris eos, orabunt te contra viam civitatis, quam elegisti, & contra domum, quam ædificavi 45 nomini tuo, Et exaudies in cœlo orationes eorum, & preces eorum, & facies judicium 46 eorum. Quòd si peccaverint tibi (non est enim homo qui non peccet) & iratus tradideris eos inimicis suis, & captivi ducti fuerint in terram inimicorum longè vel propè, 47 Et egerint pœnitentiã in corde suo in loco captivitatis, & conversi deprecati te fuerint in captivitate sua, dicentes; Peccavimus, iniquè egimus, impiè 48 gessimus: Et reversi fuerint ad te in universo corde suo, & tota anima sua, in terra inimicorum suorum, ad quam captivi ducti fuerint: & oraverint te contra viam terræ suæ, quam dedisti patribus eorum, & civitatis quam elegisti, & templi quod ædifi- 49 cavi nomini tuo: Exaudies in cœlo, in firmamento solii tui, orationes eorum, & preces eorum, & facies judicium eorum;

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

33 Ἐν τῷ πταῖσαι τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἐχθρῶν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ (ξ) ἐπιστρέψουσι καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ προσεύξονται καὶ δεηθήσονται (ο) ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, 34 Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, καὶ (π) ἐπιστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν. 35 Ἐν τῷ συσχεθῆναι τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γενέσθαι ὑετόν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν (ρ) ἀποστρέψουσιν ὅταν ταπεινώσῃς αὐτούς, 36 Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ· ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν (σ) γῆν ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου ἐν κληρονομίᾳ. 37 Λιμὸς ἐὰν (τ) γένηται, θάνατος ἐὰν γένηται, ὅτι ἔσται ἐμπυρισμός, (υ) βροῦχος, ἐρυσίβη ἐὰν γένηται, (φ) καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων αὐτοῦ, 38 πᾶν συνάντημα, (χ) πᾶν πόνον, Πᾶσαν προσευχήν, πᾶσαν δέησιν ἐὰν γένηται παντὶ (ψ) ἀνθρώπῳ, ὡς ἂν γνῶσιν ἕκαστος ἁφὴν καρδίας αὐτοῦ, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ 39 εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ἵλεως ἔσῃ, καὶ ποιήσεις καὶ δώσεις ἀνδρὶ (ω) κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καθὼς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ μονώτατος οἶδας τὴν καρδίαν πάντων υἱῶν ἀνθρώπων, 40 Ὅπως φοβῶνταί σε πάσας τὰς (α) ἡμέρας ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν. 41 Καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἀπὸ λαοῦ (β) σου οὗτος, 42 Καὶ ἥξουσι καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, 43 (γ) Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ (δ) λαοὶ τὸ ὄνομά σου, καὶ φοβῶνταί σε, καθὼς ὁ λαός σου Ἰσραήλ, καὶ γνῶσιν ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν (ε) οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησα. 44 Ὅτι ἐξελεύσεται ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ ἐπιστρέψεις αὐτούς, καὶ προσεύξονται ἐν ὀνόματι κυρίου ὁδὸν τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα 45 τῷ ὀνόματί σου, (ζ) Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (η) τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ τῆς προσευχῆς αὐτῶν, 46 καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτοῖς. Ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς (θ) οὐχ ἁμαρτήσεται, καὶ ἐπάξεις αὐτοὺς καὶ παραδώσεις αὐτοὺς ἐνώπιον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτιοῦσιν (ι) οἱ αἰχμαλωτίζοντες (κ) εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγύς,

33 In cadendo populum tuum Israel coram inimicis, quoniam peccabunt tibi, & revertent, & confitebuntur nomini tuo, & deprecabuntur, & orabunt in domo hac; 34 Et tu exaudies de cœlo, & propitius eris peccatis populi tui Israel, & reduces eos in terram, quam dedisti patribus eorum. 35 Cũ cohibitum fuerit cœlum, & non fuerit facta pluvia, quoniam peccabunt tibi, & deprecabuntur in loco hoc, & confitebuntur nomini tuo, & à peccatis suis avertent se, cùm humiliaveris eos, 36 Et exaudies de cœlo, & propitius eris peccatis servi tui, & populi tui Israel: Quoniam manifestabis eis viam bonam ad ambulandum in ea: & dabis pluviam super terram, quam dedisti populo tuo in hæreditate. 37 Fames si facta fuerit, mors si facta fuerit, (l) quia erit incendium, bruchus, ærugo si fuerit, & si tribulaverit eum inimicus ejus in una civitatum ej⁹; 38 omnem occursum, (m) omnem laborem, Omnem deprecationem, omnem orationem, si acciderit omni homini, postquàm cognoverint unusquisq; tactũ cordis sui, & expanderit manus suas in loco hoc; 39 Et tu exaudies de cœlo, ex parato habitaculo tuo, & propitius eris, & facies, & dabis viro juxta vias ejus, sicut cognoveris cor ejus: Quoniam tu prorsus solus novisti cor omnium filiorum hominum: 40 ut timeant te omnibus diebus, quibus ipsi vixerint super terram, quã dedisti patrib⁹ nostris. 41 Etiã alieno, qui non est de populo tuo hic, 42 (n) Et venient, & deprecabuntur in loco hoc; 43 Et tu exaudies de cœlo de preparato habitaculo tuo, & facies juxta omnia quæcunq; invocaverit te alien⁹: ut cognoscant omnes populi nomen tuũ, & timeant te; sicut populus tu⁹ Israel; & cognoscant, quia nomen tuũ invocatum est super domum hanc, quã ædificavi. 44 Quia egredietur populus tuus in bellum super inimicos suos in via, quâ convertes eos, & deprecabuntur in nomine Domini (o) viã civitatis, quam elegisti in ea, et dom⁹, quã ædificavi nomini 45 tuo; Et tu exaudies de cœlo orationẽ eorũ, et deprecationẽ eorũ: 46 & facies justificationẽ eis. Quia peccabunt tibi (quoniã nõ est homo, qui non peccabit) & induces eos, & trades eos coram inimicis, & captivantes captivabunt in terram longè, vel propè,

MS. A. (ξ) ἐπιστρέψουσιν πρὸς σὲ καὶ (ο) πρὸς σὲ ἐν τῷ (π) ἀποστρέψεις (ρ) ἐπιστρέψουσιν (σ) γῆν σου ἣν (τ) γένηται ἐν τῇ γῇ, θάνατος (υ) ἴκτερος, βροῦχος, (φ) καὶ ἐκθλίψει αὐτὸν ἐχθρὸς (χ) πάντα πόνον, (ψ) ἀνθρώπῳ παντὸς λαοῦ σου Ἰσραήλ, ὡς (ω) κατὰ πάσας τὰς (α) ἡμέρας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς (β) σου Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἔλθῃ ἀπὸ γῆς μακρόθεν ἕνεκα ὀνόματός σου, ὅτι ἀκούσουσιν τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν ἰσχυράν, καὶ βραχίονά σου τὸν ἐκτεταμένον, καὶ ἥξουσιν καὶ προσεύξονται (γ) Καὶ εἰσακούσῃ (δ) λαοὶ τῆς γῆς τὸ (ε) οἶκον ὃν (ζ) Καὶ εἰσακούσῃ (η) τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, (θ) οὐχ ἁμαρτήσεταί σοι, καὶ ἐπάξεις ἐπ' αὐτοὺς (ι) αὐτοὺς οἱ (κ) αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τῶν ἐχθρῶν μακρὰν καὶ ἐγγύς,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

37 כַּפְנָא אֲרֵי יְהֵי בְּאַרְעָא מוֹתָא אֲרֵי יְהֵי שִׁדְפוֹנָא יַרְקָנָא גוֹבָא שַׁמּוּטָא אֲרֵי יְהֵי אֲרֵי יְעִיקוּן
38 לֵיהּ בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן בְּאַרְעָא קִרְוֵיהוֹן כָּל מַכְתַּשׁ כָּל מְרַע׃ כָּל צְלוֹתָא כָּל בָּעוּתָא דִּתְהֵי
לְכָל אֱנָשָׁא לְכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל דִּי יִדְעוּן גְּבַר מַכְתַּשׁ לִבֵּיהּ וְיִפְרוֹס יְדוֹהִי בִּצְלוֹ לְאַפֵּי בֵיתָא
39 הָדֵין׃ וְאַתְּ תְּקַבֵּל מִן שְׁמַיָּא מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִנְתָּךְ וְתִשְׁבּוֹק לְחוֹבֵיהוֹן וְתַעְבֵּיד בָּעוּתְהוֹן
וְתִתֵּן לִגְבַר כְּכָל אוֹרְחָתֵיהּ דִּגְלֵי קֳדָמָךְ לִבֵּיהּ אֲרֵי אַתְּ הוּא לֵית בַּר מִנָּךְ קֳדָמָךְ לְחוֹד גְּלַן
40 לִבְבַיָּא דְּכָל בְּנֵי אֱנָשָׁא׃ בְּדִיל דְּיִדְחֲלוּן מִן קֳדָמָךְ כָּל יוֹמַיָּא דְּאִנּוּן קַיָּמִין עַל אַפֵּי אַרְעָא דִּי
41 יְהַבְתְּ לַאֲבָהָתָנָא׃ וְאַף מִן בַּר עַמְמִין דְּלָא מֵעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וְיֵיתֵי מֵאַרְעָא רְחִיקָא בְּדִיל
42 שְׁמָךְ׃ אֲרֵי יִשְׁמְעוּן יַת שְׁמָךְ רַבָּא וְיַת יְדָךְ תַּקִּיפְתָּא וּדְרָעָךְ מְרַמְמָא וְיֵיתֵי וִיצַלֵּי לְאַפֵּי בֵיתָא
43 הָדֵין׃ אַתְּ תְּקַבֵּל מִן שְׁמַיָּא מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִנְתָּךְ וְתַעְבֵּיד כְּכֹל דִּי יְצַלֵּי קֳדָמָךְ בַּר עַמְמִין
בְּדִיל דְּיִדְעוּן כָּל עַמְמֵי אַרְעָא יַת שְׁמָךְ לְמִדְחַל קֳדָמָךְ כְּעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל וּלְמִדַּע אֲרֵי שְׁמָךְ
44 אִתְקְרֵי עַל בֵּיתָא הָדֵין דִּי בְנֵיתִי׃ אֲרֵי יִפּוֹק עַמָּךְ לַאֲגָחָא קְרָבָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן בְּאוֹרְחָא
דְּתִשְׁלְחִנּוּן וִיצַלּוֹן קֳדָם יְיָ לְאַפֵּי אוֹרַח קַרְתָּא דְּאִתְרְעִיתָא בַהּ וּבֵיתָא דִּי בְנֵיתִי לִשְׁמָךְ׃
45 46 וּתְקַבֵּל מִן שְׁמַיָּא יַת צְלוֹתְהוֹן וְיַת בָּעוּתְהוֹן וְתִתְפְּרַע עוּלְבַּנְהוֹן׃ אֲרֵי יְחוּבוּן קֳדָמָךְ אֲרֵי
לֵית אֱנָשׁ דְּלָא חָטֵי וְיֵחוֹל רוּגְזָךְ בְּהוֹן וְתִמְסְרִנּוּן קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן וְיִשְׁבּוּנוּן שָׁבֵיהוֹן
47 לַאֲרַע בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן דִּרְחִיקָא אוֹ קְרִיבָא׃ וִיתִיבוּן לְלִבְּהוֹן בְּאַרְעָא דְּאִשְׁתְּבִיאוּ לְתַמָּן
48 וִיתוּבוּן וְיִבְעוּן מִן קֳדָמָךְ בְּאַרְעָא שְׁבֵיהוֹן לְמֵימַר חַבְנָא וְאַטְפַּשְׁנָא סַרְחְנָא׃ וִיתוּבוּן
לְפוּלְחָנָךְ בְּכָל לִבְּהוֹן וּבְכָל נַפְשְׁהוֹן בְּאַרְעָא בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן דִּשְׁבוֹ יָתְהוֹן וִיצַלּוֹן קֳדָמָךְ
לְאַפֵּי אָרְחָא דְּאַרְעֲהוֹן דִּיהַבְתָּא לַאֲבָהָתְהוֹן קַרְתָּא דְּאִתְרְעִיתָא וּבֵיתָא דִּבְנֵיתִי לִשְׁמָךְ׃
49 וּתְקַבֵּל מִן שְׁמַיָּא מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִנְתָּךְ יַת צְלוֹתְהוֹן וְיַת בָּעוּתְהוֹן וְתִתְפְּרַע עוּלְבַּנְהוֹן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

37 Fames cùm fuerit in terra, pestis cùm fuerit, aeris corruptio, rubigo, locusta, bruchus cùm fuerit; cùm obsederint *illum* auctores inimicitiarũ suarũ in terra urbiũ suarũ, omnis plaga, oĩs infirmitas: 38 Omnẽ orationẽ et omnẽ deprecationẽ quæ fuerit oĩ homini & oĩ populo tuo Israel, cùm noverint quisq; plagã cordis sui, et extenderint manus suas in oratione contra faciẽ dom⁹ huj⁹; 39 Et tu suscipias de cœlo è loco dom⁹ majestatis tuæ, et remittas peccata eorũ, et facias deprecationes eorum, et des unicuiq; secundùm omnẽ viã suã cuj⁹ revelatum fuerit ante te cor (quia tu ipse es, non est præter te, ante te tantùm revelata sunt corda omnium filiorum hominum.) 40 Ut timeant te omnib⁹ dieb⁹ quib⁹ manserint super faciẽ terræ, quã dedisti patrib⁹ nostris. 41 Et etiã ex filiis gentium qui non sunt de populo tuo Israel, et venerint de terra longinqua propter nomẽ tuum. 42 Quòd audierint nomẽ tuum magnũ, et manũ tuã validã, et brachiũ tuum excelsum; et venerint et oraverint contra faciem dom⁹ huj⁹: 43 Et tu suscipias de cœlo de loco dom⁹ majestatis tuæ, et facias juxta omnia quæ oraverit ante te fili⁹ gentiũ, ut sciant omnes gentes terræ nomen tuũ, ut timeant te sicut popul⁹ tu⁹ Israel; et ut sciant ꝙ nomẽ tuũ invocatũ sit sup domũ hanc quam ædificavi. 44 Cùm exierit popul⁹ tu⁹ ut ineat bellũ contra auctores inimicitiarum suarũ per viam qua miseris eos, et oraverint ante Dñm contra faciẽ viæ urbis in qua tibi complacuisti, et dom⁹ quam ædificavi nomini tuo. 45 Et suscipias de cœlis orationẽ eorũ et deprecationẽ eorũ, et ulciscaris injurias eorum. 46 Cùm peccaverint ante te, quia non est homo qui non peccet, et stillaverit indignatio tua in illos, et tradideris eos ante auctores inimicitiarũ suarũ, & *captivos abduxerint eos captivantes eos* in terrã auctorũ inimicitiarũ suarum longinquã aut propinquã. 47 Et redierint ad corda sua in terra in qua captivati fuerint, et redierint, et precati fuerint ante te in terra captivitatis suæ, dicendo: Peccavim⁹, insanivim⁹, iniq; egim⁹. 48 Et redierint ad cultũ tuũ in oĩ corde suo, et in oĩ anima sua in terra auctorũ inimicitiarũ suarum qui captivaverint eos, et oraverint ante te contra faciẽ viæ terræ suæ quam dedisti patrib⁹ eorũ, urbis in qua tibi complacuisti, et dom⁹ quã ædificavi nomini tuo. 49 Et exaudias de cœlis è loco domus majestatis tuæ orationem eorum et deprecationem eorum, et ulciscaris injurias eorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 * ܘܐܦ ܟܦܢܐ ܡܐ ܕܗܘܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܡܘܬܢܐ : ܘܡܚܘܬܐ ܕܒܪܕܐ ܘܝܪܩܢܐ : ܘܩܡܨܐ ܘܙܚܠܐ ܡܐ ܕܗܘܐ : ܘܡܐ
ܕܐܠܨܘ ܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ ܒܚܕܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܗܘܢ : ܘܟܠ ܟܘܪܗܢ ܘܟܠ ܡܚܘܐ . * ܟܠ 38
ܨܠܘܬܐ ܘܟܠ ܒܥܘܬܐ ܕܗܘܬ ܠܟܠܢܫ. ܠܟܠܗ ܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ . ܕܢܕܥܘܢ ܓܒܪ ܡܚܘܬܐ
ܕܠܒܗ. ܘܢܦܫܘܛ ܐܝܕܘܗܝ ܩܕܡܝܟ ܒܒܝܬܐ ܗܢܐ. * ܘܐܢܬ ܬܫܡܥ ܡܢ ܫܡܝܐ ܡܢ 39
ܡܬܩܢܐ ܕܡܘܬܒܟ . ܘܬܫܒܘܩ. ܘܬܥܒܕ ܘܬܬܠ ܠܓܒܪ ܐܝܟ ܐܘܪܚܬܗ ܕܝܕܥ ܐܢܬ ܠܒܗ.
ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܗܘ ܠܒܠܚܘܕܝܟ ܝܕܥ ܐܢܬ . ܠܒܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ . * ܡܛܠ ܕܢܕܚܠܘܢ ܡܢܟ 40
ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܝܢ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܐܒܗܝܗܘܢ. * ܘܐܦ ܠܢܘܟܪܝܐ 41
ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܐܬܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܪܚܝܩܬܐ ܡܛܠ ܫܡܟ. * ܡܐ ܕܢܫܡܥܘܢ ܫܡܟ 42
ܪܒܐ : ܘܐܝܕܟ ܚܣܝܢܬܐ ܘܕܪܥܟ ܪܡܐ. ܘܢܐܬܐ ܘܢܨܠܐ ܩܕܡܝܟ ܒܒܝܬܐ ܗܢܐ. * ܘܐܢܬ ܬܫܡܥ ܡܢ 43
ܫܡܝܐ ܡܢ ܡܬܩܢܐ ܕܡܘܬܒܟ . ܘܬܥܒܕ ܐܝܟ ܕܩܪܐ ܠܟ ܢܘܟܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܢܕܥܘܢ ܟܠܗܘܢ
ܥܡܡܐ ܕܐܪܥܐ ܫܡܟ. ܘܢܕܚܠܘܢ ܡܢܟ ܐܝܟ ܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܕܥܘܢ ܕܫܡܟ ܐܬܩܪܝ ܥܠ
ܒܝܬܐ ܕܒܢܝܬ. * ܘܡܐ ܕܢܦܩ ܥܡܟ ܠܩܪܒܐ ܥܠ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܒܐܘܪܚܐ ܕܬܫܕܪ ܐܢܘܢ. 44
ܘܢܨܠܘܢ ܩܕܡܝܟ ܡܪܝܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܕܓܒܝܬ ܒܗ . ܘܒܝܬܐ ܗܢܐ ܕܒܢܝܬ ܠܫܡܟ.
45 * ܘܬܫܡܥ ܡܢ ܫܡܝܐ ܨܠܘܬܗܘܢ ܘܒܥܘܬܗܘܢ. ܘܬܥܒܕ ܕܝܢܗܘܢ . * ܡܐ ܕܚܛܘ ܠܟ. 46
ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܠܐ ܚܛܐ. ܘܬܪܓܙ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܬܫܠܡ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ. ܘܢܫܒܘܢ ܐܢܘܢ
ܫܒܝܝܗܘܢ ܠܐܪܥܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ. ܪܚܝܩܬܐ ܐܘ ܩܪܝܒܬܐ:
47 * ܘܢܬܦܢܘܢ ܒܠܒܗܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܐܫܬܒܝܘ ܠܬܡܢ : ܘܢܬܘܒܘܢ ܘܢܒܥܘܢ ܡܢܟ
ܒܐܪܥܐ ܕܫܒܝܗܘܢ : ܘܢܐܡܪܘܢ. ܚܛܝܢ ܘܐܥܘܝܢ ܘܐܪܫܥܢ : * ܘܢܬܘܒܘܢ ܠܘܬܟ 48
ܒܟܠܗ ܠܒܗܘܢ . ܘܒܟܠܗ ܢܦܫܗܘܢ. ܒܐܪܥܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ ܕܫܒܘ
ܐܢܘܢ : ܘܢܨܠܘܢ ܩܕܡܝܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܪܥܗܘܢ ܕܝܗܒܬ ܠܐܒܗܝܗܘܢ . ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܒܝܬ
49 ܘܒܝܬܐ ܕܒܢܝܬ ܠܫܡܟ . * ܘܬܫܡܥ ܡܢ ܫܡܝܐ ܡܢ ܡܬܩܢܐ ܕܡܘܬܒܟ. ܨܠܘܬܗܘܢ
ܘܒܥܘܬܗܘܢ. ܘܬܥܒܕ ܕܝܢܗܘܢ.

37 Itẽ cùm fames acciderit in terra, & pestilentia, diverberatio *grandinis*, aurigo, locusta, aut bruch⁹ cùm acciderit cúmque infestãrint eos hostes in aliqua ex urbibus eorũ, quicunque tandẽ morbus, aut quæcunq; plaga: 38 Omnem orationẽ, omnémq; supplicationẽ quæ facta fuerit à quocunque homine, ab universo populo tuo Israele, cùm pceptã unusquisq; afflictione cordis sui, manus suas expanderit corã te in domo ista: 39 Tu exaudias è cœlo, è firmissimo habitaculo tuo, & parcas, facias, ac des illi pro viis suis, prout noveris esse cor ejus; quia tu solus nôsti cor omnium hominũ: 40 Ut revereantur te cunctis dieb⁹ quib⁹ victuri sunt super faciem terræ quam dedisti patrib⁹ eorum. 41 Quin etiam pro extraneo *precor*, qui non fuerit ex populo tuo Israele, sed venerit è longinqua terra propter nomen tuum, 42 Cùm audierint nomen tuum magnum, manum tuã validam, & brachium tuum excelsum; venerit inquã, & oraverit corã te in domo ista: 43 Audies tu de cœlo, de firmissima statione tua, faciésq; prout invocaverit te extrane⁹: ut cognoscant omnes populi terræ nomen tuũ, ut revereantur te sicut populus tuus Israel, & ut sciant nomen tuum invocatum esse super domum istam quam ædificavi. 44 Præterea cùm processerit populus tuus ad bellũ contra inimicos suos, per viã quã mittes eos; & oraverint coram te Dñe, in via *suscepta* pro civitate quam gratã habes, & domo istã quam ædificavi nomini tuo: 45 Tu quoque audias è cœlo orationẽ & supplicationem eorũ, & peragas causam eorũ. 46 Cùm peccaverint in te (nemo enim est qui non peccet) & succenseris eis, tradiderísque eos corã hostibus, & captivos abduxerint eos prædatores eorũ in terrã inimicam longinquam sive propinquam; 47 Ipsi verò animo suo consideraverint in terra ad quã abducti sunt captivi, pœnitentiã egerint, teq; deprecati fuerint in terra captivantiũ eos, & dixerint, Peccavimus, culpam et crimen commisimus; 48 Et reversi fuerint ad te totã mente totóque animo suo in terra inimicorum suorũ qui captivos abduxerunt eos; & oraverint coram te versùs terrã suam quam dedisti patribus eorum, *id est*, civitatẽ quam elegisti, & domũ quam ædificavi nomini tuo: 49 Exaudies è cœlo, de firmissima tua mansione orationẽ & deprecationẽ eorũ & perages causã eorũ;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * وإذا كان في الأرض جوع وموت فاشي وأمراض ويرقان * وإذا كثر الجراد والذباب * وإذا ضيق
38 عليهم أعداؤهم في مدينة من مدنهم * وإذا ابتلوا بالبلايا والأسقام * فصلوا وطلب عبيدك
وشعبك إسرائيل * وأقر كل واحد منهم بما كان في قلبه من الشر * ومد يده إليك في هذا
39 البيت * تسمع من السماء ومن مسكنك * وتغفر وتصنع بهم ما أنت أهله * وتجري كل رجل
كطريقه وما هو أهله * وما أضمر في قلبه * لأنك أنت وحدك تعرف ما في قلوب جميع الناس
40 41 * ليتقوك طول العمر في الأرض التي أعطيت آباءهم * والغريب الذي ليس من بني إسرائيل إذا
42 أتاك من أرض بعيدة ليلتجي إلى اسمك * إذا سمع باسمك العظيم * ويدك المنيعة * وذراعك
43 العظيم * فيأتي ويصلي أمامك في هذا البيت * تسمع من السماء من مسكنك * وتستجيب للغريب
فيما يدعوك * ليعرف جميع الشعوب اسمك * ويتقوك مثل شعبك بني إسرائيل * ويعلمون أنه
44 قد دعي اسمك على هذا البيت * وإذا خرج شعبك إلى الحرب في الطريق التي ترسلهم * ويصلون
45 أمامك في القرية التي هويت واخترتها * في البيت الذي بني لاسمك * تسمع من السماء صلاتهم
46 وتضرعهم وتعصمهم * ولا تعاقبهم بذنوبهم * وتغفر لهم * لأنه ليس إنسان لا يخطي * وإذا غضبت
عليهم * وسلطت عليهم أعداءهم * فيسبونهم من أرضهم إلى أرض أعدائهم * بعيدة كانت
47 أو قريبة * فيفكرون في قلوبهم وهم في الأرض التي سبوا إليها * ويتوبون ويطلبون إليك في
48 أرض سبيهم * ويقولون * أخطأنا وأسأنا وأثمنا * ويقبلون إليك من كل قلوبهم وأنفسهم في
أرض أعدائهم الذي سبوا إليها * ويصلون إليك في سبب الأرض التي أعطيت آباءهم * والقرية
49 التي انتخبت * والبيت الذي بني لاسمك * فتسمع من السماء صلاتهم وتضرعهم وتفرج عنهم *

37 Cúmque fuerit in terra fames, lues grassans, ægritudines, & aurigo: cúmque creverint locustæ, & muscæ. & cum obsederint eos hostes eorum in aliqua urbium eorum: cùm denique calamitatibus ac morbis afflictati fuerint; 38 Oraverint autem & deprecati fuerint servi tui & populus tuus Israel, & confessus fuerit unusquisque eorum malum quod latet in corde suo, extenderitq; manum suam ad te in hac domo: 39 Audies è cœlo & ex habitaculo tuo, condonabis, faciésque eis quod te dignum est, rependes unicuiq; pro ratione viæ suæ, eorum quæ meretur, & eorum quæ animo suo molitur; tu enim solus nôsti quid insit animis omnium hominum: 40 Ut te venerentur totâ ætate in terra quam dedisti patribus eorum. 41 Alienum etiam, qui non fuerit ex Israelitis, cùm ad te venerit è regione longinqua ut confugiat ad nomen tuum, 42 Cùm audierit ingens nomen tuũ, et manũ tuam arduam, brachiumque tuum maximum; venerit inquam, & oraverit coram te in domo ista: 43 Audies è cœlo, ex habitaculo tuo, et exaudies alienũ in his quæ postulaverit à te: ut cognoscant omnes gentes nomen tuum, teque venerentur ut populus tuus Israeliticus, & sciant invocatum esse nomen tuum super hanc domum. 44 Cùm proditurus populus tuus ad prælium, viâ scilicet quâ mittes eos, oraverint coram te in civitate tibi grata, à te electa, 45 in domo quæ extructa est nomini tuo: Audies è cœlo orationem & supplicationem eorum, opemque feres illis; 46 Nec animadvertes in eos pro culpis eorum, sed parces eis: quandoquidem nemo est qui non peccet. Cúmque iratus fueris eis, & concitaveris in eos hostes eorum, & captivos abduxerint eos de terra eorum in terram inimicam, remotam sive propinquam: 47 Si animis expenderint dum fuerint in ea regione ad quam captivi sunt abducti, pœnitentiam egerint, te deprecati fuerint in regione captivitatis suæ, ac dixerint, Peccavimus, culpam & scelus commisimus; 48 Denique ad te redierint totis cordib⁹ animisque suis in regione hostili ad quam abducti sunt, teque supplicaverint causâ terræ quam dedisti patribus eorum, & civitatis quã elegisti, atque domûs quæ extructa est nomini tuo: 49 Audies è cœlo orationem & supplicationem eorum, & sublevabis eos :

omnibus & , tibi peccaverunt qui tuo populo Parcéſque
וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ־לָךְ וּלְכָל־ 50
eos dabis & : te in ſunt prævaricati quibus , eorum prævaricationibus
פִּשְׁעֵיהֶם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ־בָךְ וּנְתַתָּם
.eorum miſerebuntur & , eos *captivantium* *facies ad* miſericordias in
לְרַחֲמִים לִפְנֵי שֹׁבֵיהֶם וְרִחֲמוּם׃
Ægypto ex eduxiſti quos , *ipſi* tua hæreditas & , tuus populus Quia
כִּי־עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם 51
deprecationẽ ad *apertos tuos oculos exiſtendũ Ad* : ferreæ fornacis medio è
מִתּוֹךְ כּוּר הַבַּרְזֶל׃ לִהְיוֹת עֵינֶיךָ פְתֻחוֹת אֶל־תְּחִנַּת 52
eos *ad exaudiendũ ad* , Iſrael tui populi deprecationẽ ad & , tui ſervi
עַבְדְּךָ וְאֶל־תְּחִנַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִשְׁמֹעַ אֲלֵיהֶם
tibi eos ſeparâſti tu Nam .te *ad eos clamare* omni in
בְּכֹל קָרְאָם אֵלֶיךָ׃ כִּי־אַתָּה הִבְדַּלְתָּם לְךָ 53
Moſeh *manu in* es locutus ſicut , terræ populis univerſis de hæreditatẽ in
לְנַחֲלָה מִכֹּל עַמֵּי הָאָרֶץ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּיַד מֹשֶׁה
.*Domine Adonai* Ægypto ex noſtros patres *te educendo in* , tui ſervi
עַבְדֶּךָ בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת־אֲבֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם אֲדֹנָי יְהוִה׃
DOMINUM ad orare Selomoh *complere ſecundùm* , fuit Et
וַיְהִי ׀ כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְהִתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה אֵת 54
,DOMINI altaris *faciebus* à ſurrexit ,hac deprecatione &,oratione omni
כָּל־הַתְּפִלָּה וְהַתְּחִנָּה הַזֹּאת קָם מִלִּפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה
.cœlos ad expanſis ſuis *volis* & ,ſua genua ſuper flectendo genu A
מִכְּרֹעַ עַל־בִּרְכָּיו וְכַפָּיו פְּרֻשׂוֹת הַשָּׁמָיִם׃
: dicendo , magna voce ,Iſrael *concioni* omni benedixit & , ſtetit Et
וַיַּעֲמֹד וַיְבָרֶךְ אֵת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל קוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר׃ 55
,Iſrael ſuo populo requiem dedit qui ,DOMINUS Benedictus
בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל 56
ejꝰ verbo omni ex unum verbũ cecidit non ; eſt locutus quæ omnia juxta
כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֵּר לֹא־נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרוֹ
DOMINUS Sit .ſui ſervi Moſeh *manu in* eſt locutus quod bono
הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ׃ יְהִי יְהוָה 57
,nos derelinquat ne ,noſtris patribꝰ cum fuit ſicut ,nobiſcũ noſter Deus
אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ אַל־יַעַזְבֵנוּ
ambulandũ ad ,ſe ad noſtrum cor *inclinare faciendũ Ad* .nos deſerat neque
וְאַל־יִטְּשֵׁנוּ׃ לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו לָלֶכֶת 58
,ejus *ſtatuta* & , ejus præcepta *cuſtodiendum ad* & ,ejus viis univerſis in
בְּכָל־דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֺתָיו וְחֻקָּיו
mea verba ſint Et .noſtris patribꝰ præcepit quæ , ejus judicia &
וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבֹתֵינוּ׃ וְיִהְיוּ דְבָרַי 59
DOMINUM *ad* propinqua,DOMINI *facies ad* ſum deprecatꝰ quibꝰ ,hæc
אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרֹבִים אֶל־יְהוָה
judicium & ,ſui ſervi ,judicium *faciendum ad* ,*nocte & die noſtrum Deum*
אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת ׀ מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט
omnes ſcire Ut *:ſuo die in diei verbum* Iſrael ſui populi
עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ׃ לְמַעַן דַּעַת כָּל־ 60
.ultrà nec ; Deus *ipſe* DOMINUS quod ,terræ *populos*
עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד׃
ambulandũ ad ,noſtro Deo DOMINO cum perfectum *veſtrum* cor ſit Et
וְהָיָה לְבַבְכֶם שָׁלֵם עִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת 61
.hanc diem ſecundùm ,ejus præcepta *cuſtodiendum ad* & ,ejus decretis in
בְּחֻקָּיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֺתָיו כַּיּוֹם הַזֶּה׃
faciebus ad ſacrificium ſacrificabant ,eo cum Iſrael omnis & , rex Et
וְהַמֶּלֶךְ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ זֹבְחִים זֶבַח לִפְנֵי 62
quod ,pacificorum ſacrificium Selomoh ſacrificavit Et .DOMINI
יְהוָה׃ וַיִּזְבַּח שְׁלֹמֹה אֵת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר 63
centum oves & ,millia duo & viginti boves DOMINO ſacrificavit
זָבַח לַיהוָה בָּקָר עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְצֹאן מֵאָה
omnes & ,rex DOMINI domum dedicaverunt & : millia viginti &
וְעֶשְׂרִים אָלֶף וַיַּחְנְכוּ אֶת־בֵּית יְהוָה הַמֶּלֶךְ וְכָל־
.Iſrael filii
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

Verſio VULG. LAT.

50 Et propitiaberis populo tuo qui peccavit tibi, & omnibus iniquitatibꝰ eorũ, quibus prævaricati ſunt in te: et dabis miſericordiã corã eis qui eos captivos habuerint, ut miſereantur eis. 51 Populꝰ enim tuꝰ eſt, et hæreditas tua, quos eduxiſti de terra Ægypti, de medio fornacis ferreæ. 52 Ut ſint oculi tui aperti ad deprecationem ſervi tui, & populi tui Iſrael, & exaudias eos in univerſis pro quibꝰ invocaverint te. 53 Tu enim ſeparâſti eos tibi in hæreditatẽ de univerſis populis terræ, ſicut locutꝰ es ꝑ Moyſen ſervum tuũ, quando eduxiſti patres noſtros de Ægypto, Dñe Deꝰ. 54 Factum eſt autẽ, cùm complêſſet Salomon orans Dñm omnẽ orationẽ & deprecationẽ hanc, ſurrexit de conſpectu altaris Dñi: utrumq; enim genu in terrã fixerat, et manꝰ expanderat in cœlũ. 55 Stetit ergò, & benedixit omni eccleſiæ Iſrael voce magnâ, dicens; 56 Benedictꝰ Dñs, qui dedit requiẽ populo ſuo Iſrael, juxta omnia quæ locutꝰ eſt: non cecidit ne unꝰ quidẽ ſermo, ex omnibꝰ bonis quæ locutꝰ eſt ꝑ Moyſen ſervũ ſuũ. 57 Sit Dñs Deꝰ noſter nobiſcũ, ſicut fuit cum patribus noſtris, non derelinquens nos, neq; projiciens. 58 Sed inclinet corda noſtra ad ſe, ut ambulemꝰ in univerſis viis ejꝰ, & cuſtodiamꝰ mandata ejꝰ, & ceremonias ejꝰ, et judicia quæcunque mandavit patribꝰ noſtris. 59 Et ſint ſermones mei iſti, quibus deprecatus ſum coram Dño, appropinquantes Dño Deo noſtro die ac nocte, ut faciat judiciũ ſervo ſuo, et populo ſuo Iſrael ꝑ ſingulos dies: 60 Ut ſciant omnes populi terræ, quia Dñs ipſe eſt Deus, & non 61 eſt ultrà abſque eo. Sit quoq; cor noſtrũ perfectũ cum Dño Deo noſtro, ut ambulemꝰ in decretis ejus, & cuſtodiamꝰ man-62 data ejꝰ, ſicut & hodié. Igitur rex, et omnis Iſrael cum eo, immolabant victimas corã Dño. 63 Mactavítque Salomon hoſtias pacificas, quas immolavit Dño, boũ viginti duo millia, et ovium centũ viginti millia: & dedicaverunt templũ Dñi rex & filii Iſrael.

Verſ. GRÆC. LXX. Interp.

47 Καὶ ἐπιστρέψωσι καρδίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ οὗ μετήχθησαν ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψωσι (λ) ἐν γῇ μετοικίας αὐτῶν, καὶ δεηθῶσί σου, λέγοντες, Ἡμάρτομεν, (μ) ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν, 48 Καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν ἐν τῇ γῇ ἐχθρῶν αὐτῶν οὗ μετήγαγες αὐτούς, καὶ (ν) προσεύξονται πρὸς σὲ ὁδὸν γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν (ξ) αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω, καὶ τοῦ οἴκου οὗ (ο) ᾠκοδόμηκα τῷ ὀνόματί 49 σου, Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου 50 κατοικητηρίου (π) σου, Καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν αἷς (ρ) ἥμαρτόν σοι, καὶ κατὰ πάντα τὰ ἀθετήματα αὐτῶν ἃ ἠθέτησάν σοι, καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον αἰχμαλωτευόντων αὐτούς, καὶ οἰκτειρήσουσιν (σ) εἰς αὐτούς, 51 Ὅτι λαός σου καὶ κληρονομία (τ) σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐκ μέσου χωνευτηρίου 52 σιδήρου. Καὶ ἔστωσαν οἱ ὀφθαλμοί σου καὶ τὰ ὦτά σου ἠνεῳγμένα εἰς τὴν δέησιν τοῦ δούλου σου, καὶ εἰς τὴν δέησιν τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, εἰσακούειν αὐτῶν ἐν πᾶσιν οἷς (υ) ἂν ἐπικαλέσωνταί 53 σε. Ὅτι σὺ διέστειλας αὐτοὺς (φ) σεαυτῷ εἰς κληρονομίαν ἐκ πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς, καθὼς ἐλάλησας ἐν (χ) χειρὶ δούλου σου Μωυσῆ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τοὺς πατέρας ἡμῶν (ψ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου, κύριε κύριε. Τότε ἐλάλησε Σαλωμὼν ὑπὲρ τοῦ οἴκου, ὡς συνετέλεσε τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτόν, Ἥλιον ἐγνώρισεν ἐν οὐρανῷ· κύριος εἶπε τοῦ κατοικεῖν ἐν γνόφῳ· οἰκοδόμησον οἶκόν μου, οἶκον (ω) εὐπρεπῆ σαυτῷ τοῦ κατοικεῖν ἐπὶ καινότητος. (α) οὐκ ἰδοὺ αὕτη γέγραπται ἐν (β) βιβλίῳ τῆς ᾠδῆς; 54 Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε Σαλωμὼν προσευχόμενος πρὸς κύριον ὅλην τὴν προσευχὴν καὶ τὴν δέησιν ταύτην, καὶ ἀνέστη ἀπὸ προσώπου τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου ὀκλακὼς (γ) ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ αἱ χεῖ-55 ρες αὐτοῦ διαπεπετασμέναι εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἔστη, καὶ εὐλόγησε πᾶσαν ἐκκλησίαν Ἰσραὴλ 56 φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Εὐλογητὸς κύριος σήμερον, ὃς ἔδωκε κατάπαυσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ Ἰσραήλ, κατὰ (δ) πάντα ὅσα ἐλάλησεν. οὐ διεφώνησε λόγος εἷς ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐλάλησεν ἐν (ε) χει-57 ρὶ δούλου αὐτοῦ Μωυσῆ. Γένοιτο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, καθὼς ἦν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν· μὴ (ζ) ἐγκαταλίποιτο ἡμᾶς μηδὲ (η) 58 ἀποστρέψοιτο ἡμᾶς, Ἐπικλῖναι καρδίας ἡμῶν (θ) ἐπ' αὐτὸν τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φυλάσσειν πάσας ἐντολὰς αὐτοῦ, (ι) καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ, ἃ ἐνετεί-59 λατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν. Καὶ ἔστωσαν οἱ (κ) λόγοι οὗτοι ὡς δεδέημαι ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν, ἐγγίζοντες πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός, τοῦ ποιεῖν τὸ δικαίωμα τοῦ δούλου σου, καὶ τὸ δικαίωμα (λ) λαοῦ Ἰσραὴλ ῥῆμα ἡμέρας ἐν (μ) ἡμέρᾳ ἐνιαυτοῦ·

cum Tranſ. LAT.

47 Et convertent corda ſua in terra, quò tranſlati fuerint illuc, & converterint ſe in terra tranſmigrationis ſuæ, & oraverint te, dicentes; Peccavimus, injuſtè egimus, iniquitatem fecimus, 48 Et reverterint ad te in toto corde ſuo, & in tota anima ſua, in terra inimicorum ſuorum, quò tranſtulerit eos, & deprecabuntur ad te viā terræ ſuæ, quā dediſti patribus eorum, & civitatis, quam elegiſti, & domûs, quam ædificavi nomini tuo; 49 Et exaudies de cœlo de præparato habitaculo (p) tuo: 50 Et propitius eris injuſtitiis eorũ, quibus peccaverint tibi, & juxta omnes prævaricationes eorum, quas prævaricati fuerint tibi: & dabis eos in miſericordias coram iis qui captivaverunt eos, & miſerebuntur in eos, 51 Quoniã populꝰ tuꝰ, & hæreditas tua, quos eduxiſti de terra Ægypti, è medio fornacis ferri. 52 Et ſtent oculi tui, et aures tuæ apertæ ad orationem ſervi tui, & ad orationem populi tui Iſrael; ad exaudiendũ eos in omnibus, quæcunq; invocaverint te. 53 Quoniam tu diſtinxiſti eos tibi in hæreditatẽ ex omnibus populis terræ: ſicut locutus es in manu ſervi tui Moyſi, in educendo te patres noſtros è terra Ægypti, Domine, Domine. (q) Tunc locutus eſt Salomon pro domo, poſtquã conſummavit ædificare cã; Solem fecit notum in cœlo: Dominꝰ dixit habitare in caligine: Ædifica domũ meã, domum decorã tibi ad inhabitandum ſuper novitatẽ. Nónne ecce (r) hæc ſcripta eſt in libro Cantici? 54 Et factũ eſt, poſtquã conſummavit Salomõ deprecans ad Dominũ deprecationẽ, & orationẽ hanc; & ſurrexit à facie altaris Domini, cùm curvâſſet ſe ſuper genua ſua, & manꝰ ejꝰ expanſæ ad cœlũ. 55 Et ſtetit, & benedixit omnem Eccleſiã 56 Iſrael voce magnâ, dicens; Benedictꝰ Dominꝰ hodiè, qui dedit requiẽ populo ſuo Iſrael juxta omnia quæcunq; locutus eſt. Non diſſonuit verbũ unũ in omnibus verbis ejus bonis, quæ locutꝰ eſt in 57 manu ſervi ſui Moyſi. Sit Dominꝰ Deꝰ noſter nobiſcũ; ſicut fuit cũ patribus noſtris. Nè derelinquat nos, (ſ) neque avertat nos, 58 Inclinando corda noſtra ad ipſũ, ut eamus in omnibus viis ejus, & cuſtodiamus omnia mandata ejus, & præcepta ejus, quæ mandavit patribꝰ noſtris. 59 Et ſint verba hæc, ſicut oravi corã Domino Deo noſtro, appropinquantia ad Dominũ Deũ noſtrũ die ac nocte, ad faciendũ juſtificationẽ ſervi tui, & juſtificationẽ populi Iſrael, verbũ diei in die (t) anni.

MS.A. (λ) καὶ δεηθῶσίν σου ἐν γῇ μετοικεσίας αὐτῶν, λέγοντες, (μ) ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν, Καὶ ἐπιστρέψωσιν (ν) προσεύξωνται (ξ) αὐτῶν, τοῦ (ο) ᾠκοδόμησα (π) σου τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις κρίσιν αὐτῶν, Καὶ ἵλεως ἔσῃ (ρ) ἡμάρτοσαν (σ) αὐτούς, Ὅτι (τ) σου εἰσίν, οὓς (υ) ἐὰν (φ) σαυτῷ (χ) χειρὶ Μωσῆ δούλου σου, ἐν τῷ (ψ) ἐξ Αἰγύπτου. τότε (ω) ἐκπρεπῆ σεαυτῷ (α) οὐχὶ αὕτη (β) βίβλῳ (γ) ἐπὶ τὰ γόνα αὐτοῦ, (δ) πάντα ἃ ἐλάλησεν. (ε) χειρὶ Μωσῆ δούλου αὐτοῦ. (ζ) ἐγκαταλείποιτο (η) ἀποστρέψαιτο (θ) πρὸς αὐτὸν (ι) καὶ προστάγματα (κ) λόγοι μου οὗτοι οὓς δεδέημαι (λ) λαοῦ σου Ἰσραὴλ (μ) ἡμέρᾳ αὐτοῦ Ὅπως

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

50 ותשבוק לעמך דחבו קדמך ולכל מרדיהון די מרדו בך ובמימרך ותתנינון לרחמין קדם
51 שוביהון וירחמון עליהון: ארי עמך ואחסנתך אנון דאפקתא ממצרים מגו כורא דברזלא:
52 למהוי רעוא קדמך לקבלא בעות עבדך ובעות עמך ישראל לקבלא צלותהון בכל עדן
53 דאנון מצלן קדמך: ארי את אפרשתנון לך לאחסנא מכל עממי ארעא כמא דמללתא
54 ביד משה עבדך באפקותך ית אבהתנא ממצרים יי אלהים: והוה כד שיצי שלמה לצלאה
קדם יי ית כל צלותא ובעותא הדא קם מן קדם מדבחא דיי מדהוה כריע על ברכוהי
55 56 וידוהי פריסן בצלו לצית שמיא: וקם ובריך ית כל קהלא דישראל קל רב למימר: בריך
יי די יהיב ניחא לעמיה ישראל ככל די מליל לא בטיל פתגמא חד מכל פתגמוהי תקניא
57 די מליל בידא דמשה עבדיה: יהי מימרא דיי אלהנא בסעדנא כמא דהוה בסעדא
58 דאבהתנא לא ישבקננא ולא ירחקננא: לאפנאה לבנא לדחלתיה למהך בכל אורחן
59 דתקנן קדמוהי ולמטר פקודוהי וקימוהי ודינוהי דפקיד ית אבהתנא: ויהון פתגמי אלין
די בעיתי מן קדם יי מתקבלין קדם יי אלהנא יימם ולילי למעבד דין עבדיה ועולבן
60 עמיה ישראל פתגם יום ביומיה: בדיל דידעון כל עממי ארעא ארי יי הוא אלהים לית
61 עוד: ויהי לבכון שלים בדחלתא דיי אלהנא למהך בקימוהי ולמטר פקודוהי כיומא
62 63 הדין: ומלכא וכל ישראל עמיה מנכסין נכסת קודשין קדם יי: ונכיס שלמה ית נכסת
קודשיא די נכיס קדם יי תורי תרתין ועשרין רבוא ותרין אלפין ועאנא תרתא עסרי רבוא
וחניכו ית בית מקדשא דיי מלכא וכל בני ישראל:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

50 Et ignoſcas populo tuo qui peccaverũt ante te, et omnibꝰ rebellionibꝰ eorũ quibꝰ rebellaverũt *in te, et* in dictũ tuũ et des eos in miſericordias ante captivatores eorũ, & miſereantur eorũ. 51 Quia populꝰ tuꝰ et hæreditas tua illi ſunt, quos eduxiſti ex Miſzraim de medio fornacis ferri. 52 Ut ſit voluntas ante te ad ſuſcipiendam deprecationem ſervi tui et deprecationem populi tui Iſrael, ſuſcipiendo orationem eorum omni tempore quo deprecati fuerint ante te. 53 Nam tu ſeparâſti illos tibi in hæreditatẽ ex omnibus gentibus terræ, ſicut locutus fueras per manum Moſeh ſervi tui, cùm educeres patres noſtros ex Miſzraim Domine Deus. 54 Et fuit cùm finiſſet Selomoh orare ante Dñm oẽm orationẽ et deprecationẽ hanc, ſurrexit à conſpectu altaris Dñi, ex quo fuerat curvatꝰ ſuꝑ genua ſua, et manus ſuæ extenſæ in oratione ad ſummitatẽ cœli. 55 Et ſtetit et benedixit oñi eccleſiæ 56 Iſrael voce magna dicendo: Benedictꝰ Dñs, qui dedit quietẽ populo ſuo Iſrael, juxta omnia quæ locutus eſt: non vacavit verbũ unum ex omnibꝰ verbis ejꝰ rectis, quæ locutꝰ eſt ꝑ manũ Moſeh ſervi ſui. 57 Sit dictũ Dñi Dei noſtri in auxiliũ noſtrũ, ſicut fuit in auxiliũ patrũ noſtrorum; non deſerat nos neq; elonget nos: 58 Ut convertat cor noſtrũ ad timorẽ ejꝰ, ut ambulemꝰ in omnibꝰ viis quæ rectæ fuerint ante illũ, et ſervemꝰ præcepta ejꝰ, et decreta ejꝰ, et judicia ejus quæ præcepit patribꝰ noſtris. 59 Et ſint verba mea hæc, quibꝰ deprecatus ſum ante Dñm, ſuſcepta à Dño Deo noſtro die ac nocte, ut faciat judiciũ ſervi ſui, et injuriã populi ſui Iſrael [*vindicet*] per ſingulos dies: 60 Ut cognoſcant omnes gentes terræ, ꝙ Dñs ipſe eſt Deus, nec ultra ipſum alius. 61 Et ſit cor veſtrum perfectũ in timore Domini Dei noſtri, ambulando in decretis ejus, et ſervando præcepta ejus ſecundùm diẽ hanc. 62 Et rex et omnis Iſrael cum illo mactabãt victimã ſanctitatũ ante Dominũ. 63 Et mactavit Selomoh victimam ſanctitatum quam mactavit ante Dominum, boum viginti & duo millia, & pecudum centum et viginti millia, & initiaverunt domum ſanctuarii Domini rex & omnes filii Iſrael.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

50 * ܘܬܫܒܘܩ ܠܥܡܟ ܟܠ ܕܚܛܘ ܠܟ. ܘܟܠ ܣܟܠܘܬܗܘܢ ܕܣܟܠܘ ܒܟ.
51 ܘܬܬܠ ܐܢܘܢ ܠܪܚܡܐ ܩܕܡ ܫܒܝܗܘܢ. ܘܢܪܚܡܘܢ ܐܢܘܢ. * ܡܛܠ ܕܥܡܟ ܐܢܘܢ ܘܝܪܬܘܬܟ
52 ܕܐܦܩܬ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܨܪܝܢ ܡܢ ܓܘ ܟܘܪܐ ܕܦܪܙܠܐ. * ܘܢܗܘܝܢ ܥܝܢܝܟ ܦܬܝܚܢ ܥܠ ܒܥܘܬܐ
53 ܕܥܒܕܝܟ ܘܕܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܬܫܡܥ ܐܢܘܢ ܒܟܠ ܕܩܪܝܢ ܠܟ. * ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܦܪܫܬ
ܐܢܘܢ ܠܟ ܠܝܪܬܘܬܐ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܐܝܟ ܕܡܠܠܬ ܒܐܝܕܐ ܕܡܘܫܐ ܥܒܕܟ.
54 ܟܕ ܐܦܩܬ ܠܐܒܗܝܗܘܢ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. * ܘܟܕ ܫܠܡ ܫܠܝܡܘܢ ܠܡܨܠܝܘ
ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܟܠܗ ܨܠܘܬܐ ܘܒܥܘܬܐ ܗܕܐ. ܩܡ ܡܢ ܩܕܡ ܡܕܒܚܗ ܕܡܪܝܐ.
55 ܕܗܘܐ ܒܪܝܟ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ. ܘܦܫܝܛܢ ܐܝܕܘܗܝ ܠܫܡܝܐ. * ܘܩܡ ܘܒܪܟ ܠܟܠܗ ܩܗܠܐ
56 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܘܐܡܪ. * ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܕܝܗܒ ܫܝܢܐ ܠܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ.
ܐܝܟ ܕܐܡܪ. ܘܠܐ ܢܦܠܬ ܚܕܐ ܡܠܬܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܦܬܓܡܘܗܝ ܛܒܐ. ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܐ
57 ܕܡܘܫܐ ܥܒܕܗ. * ܘܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܥܡܢ. ܐܝܟ ܕܗܘܐ ܥܡ ܐܒܗܬܢ. ܠܐ ܢܫܒܘܩ ܘܠܐ
58 ܢܪܚܩܢ. * ܠܡܨܠܝܘ ܠܒܢ ܠܘܬܗ. ܠܡܗܠܟܘ ܒܐܘܪܚܬܗ. ܠܡܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ
59 ܘܩܝܡܘܗܝ. ܘܕܝܢܘܗܝ ܘܢܡܘܣܘܗܝ ܕܦܩܕ ܠܐܒܗܬܢ. * ܘܢܗܘܘܢ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ
ܕܐܬܟܫܦܬ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܩܪܝܒܝܢ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ. ܠܡܥܒܕ
60 ܕܝܢܐ ܕܥܒܕܗ. ܘܕܝܢܐ ܕܥܡܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܝܘܡܐ ܒܝܘܡܗ. * ܡܛܠ ܕܢܕܥܘܢ ܟܠܗܘܢ
61 ܥܡܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܘܠܝܬ ܐܚܪܢܐ ܠܒܪ ܡܢܗ. * ܘܢܗܘܐ ܠܒܟܘܢ ܫܠܡ
ܥܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. ܠܡܗܠܟܘ ܒܐܘܪܚܬܗ. ܘܠܡܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ. ܘܩܝܡܘܗܝ. ܘܕܝܢܘܗܝ
62 ܘܢܡܘܣܘܗܝ. ܐܝܟ ܕܝܘܡܢܐ. * ܘܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ. ܕܒܚܝܢ
63 ܗܘܘ ܕܒܚܐ ܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܕܒܚ ܫܠܝܡܘܢ ܕܒܚܐ ܕܫܠܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ: ܬܘܪܐ
ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ. ܘܥܢܐ ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ. ܘܚܕܬܘ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ.
ܡܠܟܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.

50 Et parces populo tuo quicquid peccaverint in te, et culpas omnes quas in te commiſerint: & gratioſos reddes illos apud captivantes eos, ut diligant eos. 51 Ipſi enim ſunt populus tuus & hæreditas tua, quos eduxiſti ex Ægypto, è camino ferri. 52 Et ſint oculi tui aperti ſuper deprecationem ſervorum tuorum & populi tui Iſraelis, & exaudias eos in omni re pro qua ad te clamaverint: 53 Quoniam tu ſegregâſti eos tibi in hæreditatem ex omnibus terræ gentibus, quemadmodum dixiſti per Moſen ſervum tuum, quando eduxiſti patres eorum ex Ægypto, Domine Deus. 54 Cúmque ceſſâſſet Salomon orare coram Domino Deo totam orationem & petitionem iſtam, ſurrexit è conſpectu altaris Domini, nam procumbens erat in genua ſua manibus ad cœlum expanſis. 55 Surrexit inquam, & elatâ voce benedixit univerſo cœtui Iſraelis, dicens; 56 Benedictus ſit Dominus Deus qui pacem dedit Iſraeli populo ſuo, quemadmodum dixerat, nullo decidente ſermone ex omnibus ſermonibus optimis quos protulerat Dominus per Moſen ſervum ſuum. 57 Sitque Dominus nobiſcum, quemadmodum fuit cum patribus noſtris: non deſerat nos, neque derelinquat: 58 Revocando cor noſtrum ad ſe, ut ambulemus in viis ejus, ut cuſtodiamus præcepta, pacta, judicia, & leges quas præcepit patribus noſtris. 59 Sintque ſermones iſti quos à Dño poſtulavi, propinqui Dño Deo noctu diúque; ut peragat cauſã ſervi ſui, & cauſam populi ſui Iſraelis de die in diem: 60 Ut cognoſcant omnes terræ gentes Dominum eſſe Deum, nec alium eſſe præter ipſum. 61 Sit autem cor veſtrum ſyncerum erga Dominum Deum noſtrum, ambulando in viis ejus, & obſervando præcepta, fœdera, judicia, & leges ejus, ut hodierno die. 62 Porrò Salomon Rex & totus Iſrael cum eo ſacrificabant ſacrificium magnum coram Domino. 63 Sacrificavit enim Salomon ſacrificia pacifica coram Domino, boum viginti duo millia, & ovium centum viginti millia, & renovârunt domum Domini rex & omnes filii Iſraelis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

50 * ويغفر الخطايا التي اخطوا امامك* ويمحوا جميع سيئاتهم الذي اساوا* وتحببهم لاعدائهم
51 فيحبوهم* لانهم شعبك وهم ميراثك* الذي اخرجتهم من ارض مصر* امين يا ربنا والاهنا*
لانك رحوم متحنن*

50 Dimittes peccata quæ coram te perpetrârunt, & delebis omnes culpas quas commiſerunt; & conciliabis eis amorem inimicorum ſuorum, ut diligant eos: 51 Quoniam ipſi populus tuus ſunt, ipſique ſunt hæreditas tua, quos eduxiſti è terra Ægypti. Amen O Domine ac Deus noſter; cùm tu ſis miſericors & clementiſſimus.

*** *Alii duo verſus deſunt in utroque MS.*

54 * فلما اكمل سليمان صلاته لله الرب* واكمل هذه الصلاة واتمها* وكل هذا التضرع
قام بين يدي مذبح الرب الذي كان جاثيا امامه على ركبتيه* ويداه ممدودتان الى
55 السماء* فلما قام دعى لجماعة بني اسرائيل كلها باعلا صوته* وقال* تبارك الله الرب* الذي 56
وهب الراحة لاسرائيل شعبه كما قال* ولم يسقط قول واحد من جميع الاقوال الصالحة* التي قال
57 الرب لموسى عبده* ونسال الله ربنا ان يكون معنا* كما كان مع ابائنا* ولا يخذلنا* ولا يرفضنا*
58 * بل يقبل بقلوبنا لنسلك في طرقه* ونحفظ سننه وعهوده* ووصاياه واحكامه* التي امر
59 اباءنا* وتكون هذه الاقوال التي طلبت من الرب* قريبة من الله ربنا الليل والنهار* لكي
60 ينعم على عبده وشعبه* وينتصف لهم يوم فيوم* لتعلم جميع شعوب الارض* ان الرب هو
61 اله الكل وليس اله اخرعين* فلتكن قلوبكم سليمة امام الله ربنا* لتسلكوا في
62 طرقه* وتحفظوا وصاياه وعهوده* واحكامه وسننه كاليوم* وكان سليمان وجميع بني اسرائيل*
63 يذبحون ذبائح عظيمة قدام الرب* فذبح سليمان ذبائح كاملة امام الرب* من الثيران اثنين
وعشرين الفا* ومن الغنم مئة وعشرين الفا* وجدد الملك وجميع بني اسرائيل بيت الرب
في ذلك اليوم*

54 Cúmque finem feciſſet Salomon precandi Deum Dominum, & hanc orationem, totamq; ſupplicationem iſtã perfeciſſet atq; abſolviſſet; ſtetit ante aram Domini ante quam erat in genua ſua procumbens manibus ad cœlum expanſis: 55 Cúmque ſtetiſſet, altiſſimâ voce precatus eſt pro toto cœtu filiorum Iſrael, & ait; 56 Benedictus ſit Deus Dominus, qui requiem dedit Iſraeli populo ſuo quemadmodum dixerat, ita ut ne ullus quidem ſermo deciderit ex omnibus ſermonibus optimis quos dixerat Dominus Moſi ſervo ſuo. 57 Quare Deum Dominum noſtrum deprecamur ut ſit nobiſcum, quemadmodum fuit cum patribus noſtris, nec deſerat nos, neque rejiciat; 58 Sed corda noſtra reducat ut ambulemus in viis ejus, & obſervemus leges, fœdera, mandata, & judicia ipſius, quæ præcepit patribus noſtris. 59 Et ſint res iſtæ quas à Domino poſtulavi, propinquæ Deo Domino noſtro noctu diúque, ut benefaciat ſervis ſuis & populo ſuo, & indies ulciſcatur eos. 60 Ut ſciant omnes populi terræ Dominum eſſe Deum verum, nec alium eſſe Deum præter ipſum. 61 Sint igitur corda veſtra ſyncera coram Deo Domino noſtro, ut ambuletis in viis ejus, & cuſtodiatis mandata, fœdera, judicia, & leges ejus, ut hodierno die. 62 Deinde ſacrificaverunt Salomon & omnes Iſraelitæ ſacrificia magna coram Domino. 63 Sacrificavit enim Salomon ſacrificia perfecta coram Domino, ex bobus quidem viginti duo millia, ex ovibus autem centum viginti millia. Eodem die renovavit rex cum omnibus filiis Iſrael domum Domini.

ſacies ad quod ,atrii medium rex ſanctificavit illa die In
64 בַּיּוֹם הַהוּא קִדַּשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת־תּוֹךְ הֶחָצֵר אֲשֶׁר לִפְנֵי
,ſacrificium & ,aſcenſionem ibi fecit quippe : Domini domus
בֵית־יְהוָה כִּי־עָשָׂה שָׁם אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה
facies ad quod æreum altare quia ;pacificorum adipes &
וְאֵת חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי־מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי
adipes & ,ſacrificium & ,aſcenſionem comprehendendo à parvum,Domini
יְהוָה קָטֹן מֵהָכִיל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֵת חֶלְבֵי
omnis & ,feſtivitatem illo tempore in Selomoh Fecitque .pacificorum
65 הַשְּׁלָמִים׃ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה בָעֵת־הַהִיא אֶת־הֶחָג וְכָל־
torrentem ad uſque Chamath introitu ab magna concione eo cum Iſrael
יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מִלְּבוֹא חֲמָת עַד־נַחַל
ſeptem & ,diebus ſeptem ,noſtri Dei Domini facies ad Ægypti
מִצְרַיִם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת
dimiſit octavo die In .diebus quatuordecim ,diebus
66 יָמִים אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם׃ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח אֶת־
, læti ſua tentoria in abierunt & : regi benedixerunt & ,populum
הָעָם וַיְבָרְכוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֵּלְכוּ לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים
David Dominus fecerat quod ,bonum omne ſuper corde boni &
וְטוֹבֵי לֵב עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִד
.ſuo populo Iſrael & ,ſuo ſervo
עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃

CAP. IX. ט

& ,Domini domum ædificare Selomoh complere juxta ,fuit Et
1 וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית־יְהוָה וְאֶת־
: facere voluit quod Selomoh deſideriũ omne & ,regiam domum
בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל־חֵשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָפֵץ לַעֲשׂוֹת׃
eum ad apparuerat ſicut ,ſecundò Selomoh ad Dominus apparuit Et
2 וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה שֵׁנִית כַּאֲשֶׁר נִרְאָה אֵלָיו
,tuam orationem Exaudivi : eum ad Dominus Dixitque .Ghibhon in
3 בְּגִבְעוֹן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתְךָ
domum ſanctificavi :meas facies ad es deprecatus quam tuã deprecationẽ &
וְאֶת־תְּחִנָּתְךָ אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתָּה לְפָנַי הִקְדַּשְׁתִּי אֶת־הַבַּיִת
erunt & :ſeculũ in uſque ibi meũ nomen ponendũ ad ,ædificâſti quam ,hanc
הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִתָה לָשׂוּם־שְׁמִי שָׁם עַד־עוֹלָם וְהָיוּ
ambulaveris ſi tu Et .diebus omnibus ibi meum cor & ,mei oculi
4 עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל־הַיָּמִים׃ וְאַתָּה אִם־תֵּלֵךְ
,cordis perfectione in tuus pater David ambulavit ſicut ,meas facies ad
לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִד אָבִיךָ בְּתָם־לֵבָב
,mea decreta ,tibi præcepi quæ omnia ſcd̃m faciendum ad ,rectitudine in &
וּבְיֹשֶׁר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ חֻקַּי
Iſrael ſuper tui regni thronum firmabo Et .ſervaveris mea judicia &
5 וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמֹר׃ וַהֲקִמֹתִי אֶת־כִּסֵּא מַמְלַכְתְּךָ עַל־יִשְׂרָאֵל
Non : dicendo ,tuũ patrẽ David ſuper ſum locutus ſicut ,ſeculũ in
לְעֹלָם כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל־דָּוִד אָבִיךָ לֵאמֹר לֹא־
avertendo Si .Iſrael throno deſuper vir tibi abſcindetur
6 יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ אִם־שׁוֹב
,mea præcepta cuſtodieritis non &,me poſt à veſtri filii & ,vos fueritis averſi
תְּשֻׁבוּן אַתֶּם וּבְנֵיכֶם מֵאַחֲרַי וְלֹא תִשְׁמְרוּ מִצְוֹתַי
diis ſerv eritis & ,abieritis & veſtras facies ad dedi quæ mea decreta
חֻקֹּתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם וַהֲלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים
deſuper Iſrael excidam Et : eis vos incurvaveritis & , alienis
7 אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְהִכְרַתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל
ſanctificavi quam domum & : eis dedi quam ,humi faciebus
פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְאֶת־הַבַּיִת אֲשֶׁר הִקְדַּשְׁתִּי
,parabolam in Iſrael erit & : meas facies deſuper dimittam ,meo nomini
לִשְׁמִי אֲשַׁלַּח מֵעַל פָּנָי וְהָיָה יִשְׂרָאֵל לְמָשָׁל
, excelſa erit iſta domus Et .populis omnibus in juge dicterium in &
8 וְלִשְׁנִינָה בְּכָל־הָעַמִּים׃ וְהַבַּיִת הַזֶּה יִהְיֶה עֶלְיוֹן
fecit quid Super ;dicent & :ſibilabit &,obſtupeſcet ,eã ſuper tranſiens omnis
כָּל־עֹבֵר עָלָיו יִשֹּׁם וְשָׁרַק וְאָמְרוּ עַל־מֶה עָשָׂה
?huic domui & ,huic terræ ſic Dominus
יְהוָה כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת וְלַבַּיִת הַזֶּה׃

Verſio VULG. LAT.

64 In die illa ſanctificavit rex medium atrii, quod erat ante domum Domini: fecit quippe holocauſtum ibi, & ſacrificiũ & adipem pacificorũ: quoniam altare æreum, quod erat coram Dño, minus erat, & capere non poterat holocauſtũ, & ſacrificium, & adipem pacificorum. 65 Fecit ergò Salomon in tempore illo feſtivitatem celebrem, & omnis Iſrael cum eo, multitudo magna ab introitu Emath uſque ad rivum Ægypti, coram Domino Deo noſtro, ſeptem diebus & ſeptem diebus, id eſt, quatuordecim diebus. 66 Et in die octava dimiſit populos: qui benedicentes regi, profecti ſunt in tabernacula ſua lætantes, & alacri corde ſup omnibus bonis, quæ fecerat Dñs David ſervo ſuo, & Iſrael populo ſuo.

CAP. IX.

1 FActum eſt autem cùm perfeciſſet Salomon ædificium domûs Domini, & ædificium regis, & omne quod optaverat 2 & voluerat facere: Apparuit ei Dñs ſecundò, ſicut apparuerat ei in Gabaon. 3 Dixitque Dñs ad eum; Exaudivi orationem tuam & deprecationem tuam, quam deprecatus es coram me: ſanctificavi domũ hanc, quam ædificâſti, ut ponerem nomen meum ibi in ſempiternum, & erunt oculi mei & cor meum ibi cunctis diebus. 4 Tu quoq; ſi ambulaveris coram me, ſicut ambulavit pater tuus, in ſimplicitate cordis, & in æquitate: & feceris omnia quæ præcepi tibi, & legitima mea & judicia mea ſervaveris, 5 Ponam thronũ regni tui ſuper Iſrael in ſempiternũ, ſicut locutus ſum David patri tuo, dicens; Non auferetur vir de genere tuo de ſolio Iſrael. 6 Si autem averſione averſi fueritis vos & filii veſtri, non ſequentes me, nec cuſtodientes mandata mea, & ceremonias meas, quas propoſui vobis, ſed abieritis & colueritis deos alienos, & adoraveritis eos: 7 Auferam Iſrael de ſuperficie terræ, quam dedi eis: & templũ, quod ſanctificavi nomini meo, projiciam à conſpectu meo, eritq; Iſrael in proverbiũ, & 8 in fabulam cunctis populis. Et domus hæc erit in exemplum: omnis qui tranſierit per eam, ſtupebit, & ſibilabit, & dicet; Quarè fecit Dominus ſic terræ huic, & domui huic?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

60 Ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς, ὅτι (ν) κύριος ὁ θεὸς, αὐτὸς θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι. 61 Καὶ ἔστωσαν αἱ καρδίαι ἡμῶν τέλειαι πρὸς κύριον (ξ) θεὸν ἡμῶν, καὶ ὁσίως πορεύεσθαι ἐν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ, καὶ φυλάσσειν ἐντολὰς αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. 62 Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ (ο) Ἰσραὴλ ἔθυσαν θυσίαν ἐνώπιον κυρίου. 63 Καὶ ἔθυσεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τὰς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν ἃς ἔθυσε τῷ κυρίῳ, βοῶν (π) δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδας, (ρ) προβάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας. καὶ ἐνεκαίνισε τὸν οἶκον κυρίου ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. 64 Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου κυρίου· ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ὁλοκαύτωσιν (σ) καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰ στέατα τῶν εἰρηνικῶν, ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώπιον κυρίου μικρὸν τοῦ μὴ δύνασθαι τὴν ὁλοκαύτωσιν (τ) καὶ τὰς θυσίας τῶν (υ) εἰρηνικῶν ὑπενεγκεῖν. 65 Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν ἑορτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ, ἐκκλησία μεγάλη ἀπὸ τῆς εἰσόδου Ἡμὰθ ἕως ποταμοῦ Αἰγύπτου, ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ (φ) ᾠκοδόμησεν, ἐσθίων καὶ πίνων καὶ εὐφραινόμενος ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν (χ) ἑπτὰ ἡμέρας. 66 Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξαπέστειλε τὸν λαόν. καὶ εὐλόγησε τὸν βασιλέα, καὶ (ψ) ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ χαίροντες· καὶ (ω) ἀγαθὴ ἡ καρδία ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε κύριος τῷ Δαυὶδ δούλῳ αὐτοῦ, καὶ τῷ (α) Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. θ'.

1 ΚΑὶ ἐγενήθη ὡς συνετέλεσεν Σαλωμὼν οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ πᾶσαν τὴν πραγματείαν Σαλωμὼν, ὅσα 2 ἠθέλησε ποιῆσαι, Καὶ ὤφθη κύριος τῷ Σαλωμὼν δεύτερον, καθὼς (α) ὤφθη ἐν Γαβαών. 3 Καὶ εἶπεν (β) πρὸς αὐτὸν κύριος, Ἤκουσα τῆς φωνῆς τῆς προσευχῆς σου, καὶ τῆς (γ) δεήσεώς σου ἧς ἐδεήθης (δ) ἐνώπιόν μου· πεποίηκά σοι κατὰ πᾶσαν τὴν προσευχήν σου (ε) ἡγίακα τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησας τοῦ θέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί (ζ) μου 4 ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία μου πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς (η) ἐνώπιον ἐμοῦ, καθὼς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, ἐν ὁσιότητι (θ) καρδίας καὶ ἐν εὐθύτητι, καὶ τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτῷ, καὶ τὰ προστάγματά 5 μου καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάξῃς, Καὶ ἀναστήσω τὸν (ι) θρόνον τῆς βασιλείας σου ἐν Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καθὼς ἐλάλησα Δαυὶδ (κ) πατρί σου λέγων, Οὐκ ἐξαρθήσεταί (λ) σοι ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν Ἰσραήλ. 6 Ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστραφῆτε ὑμεῖς καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ μὴ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἃ ἔδωκε Μωυσῆς ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ πορευθῆτε καὶ (μ) δουλεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς,

60 Ut cognoſcant omnes populi terræ, quia Dominus Deus, ipſe eſt Deus, & non eſt ultrà. 61 Et ſint corda noſtra perfecta erga Dominum Deum noſtrum, & (u) ſanctè ambulando in præceptis ejus, & cuſtodiendo mandata ejus, ſicut dies hæc. 62 Et rex, & omnes filii Iſrael ſacrificaverunt ſacrificiũ coram Domino. 63 Et ſacrificavit rex Solomon ſacrificia pacificorum, quæ ſacrificavit Domino, boum duo & viginti millia, ovium centum & viginti millia. Et dedicavit domum Domini rex, & omnes filii Iſrael. 64 Die illâ ſanctificavit rex medium atrii, quod ad faciẽ domûs Domini: quoniã fecit ibi holocauſtoſim, & ſacrificia, & adipes pacificorum: quoniam altare æreum, quod corã Domino, parvum erat, ita ut non poſſet (x) holocauſtoſim, & ſacrificia pacificorum ſufferre. 65 Et fecit Salomon feſtivitatem in die illa, & omnis Iſrael cum eo: Eccleſia magna ab introitu Hemath uſq; ad flumen Ægypti corã Domino Deo noſtro (y) in domo, quã ædificavit, comedens, & bibens, & lætans coram Domino Deo noſtro ſeptem dies. 66 Et in die octava dimiſit populum. Et benedixerunt regem: & abiit unuſquiſq; ad tabernacula ſua lætantes. Et bonum fuit cor ſuper bonis, quæ fecerat Dominus David ſervo ſuo, & Iſrael populo ſuo.

CAP. IX.

1 ET factum eſt, poſtquàm conſummavit Salomõ ædificare domum Domini, & domum regis, & omne opus Salomon, quæcunq; voluit facere: 2 Et apparuit Dominus ipſi Salomon ſecundò, ſicut (a) apparuerat in Gabaon. 3 Et dixit ad eum Domin'; Audivi vocem deprecationis tuæ, & orationis tuæ, quã orâſti coram me. Feci tibi ſecundùm omnẽ deprecationẽ tuam. Sanctificavi domum hanc, quam ædificâſti ad ponendum nomen meum ibi in ſeculum. Et erunt oculi mei illuc, & cor meum omnibus dieb'. 4 Et tu ſi ambulaveris corã me, ſicut ambulavit David pater tuus in ſanctitate cordis, & rectitudine, & faciendo juxta omnia, quæ mandavi ei, & præcepta mea, & mandata mea cuſtodieris; 5 Et faciam ſurgere thronum regni tui in Iſrael in ſeculum, ſicut locut' ſum David patri tuo, dicens; Non auferetur tibi vir dux in Iſrael. 6 Si autẽ averſi avertemini vos, & filii veſtri à me, & non cuſtodieritis mandata mea, & præcepta mea, (b) quæ dedit Moyſes corã vobis, & iveritis, & ſervieritis diis aliis, & adoraveritis eos;

MS. A. (ν) κύριος αὐτὸς ὁ θεὸς, καὶ οὐκ (ξ) τὸν θεὸν (ο) Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἔθυσαν (π) εἴκοσι καὶ δύο (ρ) καὶ προβάτων ἑκατὸν εἴκοσι (σ) καὶ τὸ δῶρον καὶ τὰς (τ) καὶ τὸ δῶρον καὶ τὰς (υ) εἰρηνικῶν. Καὶ ἐποίησεν Σαλωμὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν ἑορτήν, καὶ πᾶς (φ) οἰκοδόμησεν, (χ) ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας. Καὶ ἐν τῇ (ψ) ἀπῆλθον (ω) ἀγαθὴ καρδία ἐπὶ πᾶσιν τοῖς (α) λαῷ Ἰσραὴλ αὐτοῦ. MS. A. Κεφ. θ'. (α) ὤφθη αὐτῷ ἐν (β) κύριος πρὸς αὐτόν, Ἤκουσα (γ) δεήσεως ἧς (δ) ἐνώπιον ἐμοῦ· (ε) ἡγίασα (ζ) μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας (η) ἐνώπιόν μου, (θ) καρδίας, ἐν εὐθύτητι τοῦ ποιεῖν (ι) θρόνον σου ἐπὶ Ἰσραὴλ (κ) τῷ πατρί (λ) σου ἀνὴρ (μ) δουλεύσεται

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

64 ביומא ההוא קדיש מלכא ית גו דרתא די קדם בית מקדשא דיי ארי עבד תמן ית עלתא
וית מנחתא וית תרבי נכסת קודשיא ארי מדבחא דנחשא די קדם יי דחיק מלסוברא ית
65 עלתא וית מנחתא וית תרבי נכסת קודשיא : ועבד שלמה בעדנא ההיא ית חגא וכל
ישראל עמיה קהלא רב ממעלנא דחמת עד נחלא דמצרים קדם יי אלהנא שבעא יומין
66 חנוכת ביתא ושבעא יומין חגא ארבעת עשר יומין : ביומא תמינאה שלח ית עמא
ובריכו ית מלכא ואזלו לקרויהון כד חדן ושפירא לבהון על כל טבתא דעבד יי לדויד
עבדיה ולישראל עמיה :

ט

1 והוה כד שיצי שלמה למבני ית בית מקדשא דיי וית בית מלכא וית כל רעות שלמה
2 דאתרעי למעבד : ואתגלי יי לשלמה תנינות כמא דאתגלי ליה בגבעון : ואמר ליה
3 יי שמיע קדמי צלותך ובעותך דבעיתא מן קדמי אקדישית ית ביתא הדין די בניתא
לאשראה שכנתי תמן עד עלמא ותהי שכנתי שריא ביה אם רעותי מתעבדא תמן כל
4 יומיא : ואת אם תהך קדמי כמא דהליך דוד אבוך בקשיטות לבא ובתריצותא למעבד
5 ככל דפקידתך קימי ודיני תטר : ואקים ית כורסי מלכותך על ישראל לעלם כמא
6 דמללית עם דוד אבוך למימר לא יפסוק לך גבר מעל כורסי מלכותא דישראל : אם
מתב תתובון אתון ובניכון מבתר פולחני ולא תטרון פקודי קימי די יהבית קדמיכון
7 ותהכון ותפלחון לטעות עממיא ותסגדון להון : ואשיצי ית ישראל מעל אפי ארעא די
יהבית להון וית ביתא דאקדישית לשמי ארחיק מקביל מימרי ויהי ישראל למתל
8 ולשועי בכל עממיא : וביתא הדין דהוה עלאי יהי חריב כל דיעבר עלוהי יכלי ויניד
ויימרון על מה עבד יי כדין לארעא הדא ולביתא הדין :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

64 In die illo ſanctificavit rex mediũ atrii quod erat ante domũ ſanctuarii Dñi, quia fecit ibi holocauſtũ, & munera, & pinguedines oblationis ſanctitatũ, quia altare æris quod erat ante Dñm, anguſtius erat, quàm ut ſuſtineret holocauſta, & mun', & pinguedines oblationis ſanctitatũ. 65 Et fecit Selomoh tempore illo feſtivitatẽ, & omnis Iſrael cum eo, eccleſia multa ab introitu Hhamath uſq; ad fluviũ Miſzraim ante Dñm Deũ noſtrũ, ſeptem dieb' initiationis dom', & ſeptem dieb' feſtivitatis, [id eſt,] quatuordecim dieb'. 66 Die octavo miſit populũ: & benedixerunt regi, & iverunt in habitacula ſua cùm lætati fuiſſent, & jucundatũ eſſet cor eorũ propter omne bonũ quod fecerat Dñs David ſervo ſuo, & Iſrael populo ſuo.

CAP. IX.

1 ET fuit cùm finiſſet Selomoh ædificare domũ ſanctuarii Dñi, & domũ regis, & omnẽ voluntatẽ Selomoh quam voluit facere. 2 Et revelatus eſt Dñs Selomoh ſecundò, ſicut revelatus fuerat illi in Gibghon. 3 Et dixit illi Dñs: Audita eſt à me oratio tua & deprecato tua quã deprecatus es ante me: ſanctificavi domũ hanc quã ædificâſti, ad ponendũ majeſtatẽ meam ibi uſque in ſeculũ: & erit majeſtas mea manens in ea, ſi beneplacitũ meũ fiet ibi omnibus diebus. 4 Et tu ſi ambulaveris antè me, ſicut ambulavit David pater tuus in veritate cordis & rectitudine, faciendo juxta omnia quæ præcepi tibi, decreta mea & judicia mea ſervaveris: 5 Statuã ſoliũ regni tui ſuper Iſrael in ſeculũ, ſicut locutus ſum cum David patre tuo dicendo: Non abſcindetur tibi vir à ſolio regni Iſrael. 6 Si avertendo averſi fueritis vos & filii veſtri ne[eatis] poſt cultum meũ, nec ſervaveritis præcepta mea, decreta mea quæ dedi ante vos, ſed iveritis & colueritis errores gentiũ, & adoraveritis eos: 7 Tunc conſumã Iſrael de ſuperficie terræ quã dedi illis, & domũ quam ſanctificavi nomini meo elongabo ex adverſo dicti mei, & erit Iſrael in parabolã & in fabulã omnibus gentibus. 8 Et dom' hæc quæ fuit excelſa, erit diruta: omnis qui tranſierit per eam, ſibilabit & nutabit; & dicent, Quamobrem fecit Dominus ſic terræ huic & domui huic?

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

64 * ܘܩܕܫ ܗܘ ܡܠܟܐ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܠܡܨܥܬܗ ܕܕܪܬܐ ܕܩܕܡ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܥܒܕ ܥܠܘܬܐ ܘܩܘܪܒܢܐ ܘܬܪܒܐ ܕܢܟܣܬܐ. ܡܛܠ ܕܡܕܒܚܐ ܕܢܚܫܐ ܕܩܕܡ ܡܪܝܐ ܙܥܘܪ ܗܘܐ ܠܡܣܝܒܪܘ ܥܠܘܬܐ ܘܩܘܪܒܢܐ ܘܬܪܒܐ ܕܢܟܣܬܐ. 65 * ܘܥܒܕ ܫܠܝܡܘܢ ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܥܐܕܐ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ ܟܢܘܫܬܐ ܪܒܬܐ ܡܢ ܡܥܠܢܗ ܕܚܡܬ ܘܥܕܡܐ ܠܢܚܠܐ ܕܡܨܪܝܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܘܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܐܪܒܥܣܪ ܝܘܡܝܢ. 66 * ܘܒܝܘܡܐ ܬܡܝܢܝܐ ܫܪܐ ܠܥܡܐ ܘܒܪܟܘܗܝ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܙܠܘ ܠܡܫܟܢܝܗܘܢ ܟܕ ܚܕܝܢ ܘܛܐܒ ܠܒܗܘܢ ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܛܒܬܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܥܒܕܗ ܘܠܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ. * ܛ

1 * ܘܟܕ ܫܠܡ ܫܠܝܡܘܢ ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܟܠ ܨܒܝܢܐ ܕܨܒܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܡܥܒܕ. 2 * ܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܪܝܐ ܠܫܠܝܡܘܢ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܐܝܟ ܕܐܬܚܙܝ ܠܗ ܒܓܒܥܘܢ. 3 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܫܡܥܬ ܨܠܘܬܟ ܘܒܥܘܬܟ ܕܒܥܝܬ ܩܕܡܝ. ܘܩܕܫܬ ܒܝܬܐ ܗܢܐ ܕܒܢܝܬ ܠܡܣܡ ܫܡܝ ܬܡܢ ܠܥܠܡ. ܘܢܗܘܝܢ ܥܝܢܝ ܘܠܒܝ ܬܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. 4 * ܘܐܢܬ ܐܢ ܬܗܠܟ ܩܕܡܝ ܐܝܟ ܕܗܠܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܟ ܒܬܡܝܡܘܬ ܠܒܐ ܘܒܬܪܝܨܘܬܐ ܘܬܥܒܕ ܐܝܟ ܟܠ ܕܦܩܕܬܟ ܘܢܡܘܣܝ ܘܕܝܢܝ ܬܛܪ. 5 * ܐܩܝܡ ܟܘܪܣܝܐ ܕܡܠܟܘܬܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܠܥܠܡ. ܐܝܟ ܕܡܠܠܬ ܥܡ ܕܘܝܕ ܐܒܘܟ ܘܐܡܪܬ ܠܐ ܢܦܣܘܩ ܠܟ ܓܒܪܐ ܡܢ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. 6 * ܘܐܢ ܡܬܗܦܟܘ ܬܬܗܦܟܘܢ ܐܢܬܘܢ ܘܒܢܝܟܘܢ ܡܢ ܒܬܪܝ ܘܠܐ ܬܛܪܘܢ ܦܘܩܕܢܝ ܘܢܡܘܣܝ ܕܝܗܒܬ ܩܕܡܝܟܘܢ ܘܬܐܙܠܘܢ ܘܬܦܠܚܘܢ ܠܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ ܘܬܣܓܕܘܢ ܠܗܘܢ. 7 * ܐܘܒܕ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܗܘܢ. ܘܒܝܬܐ ܕܩܕܫܬ ܠܫܡܝ ܐܫܕܐ ܡܢ ܩܕܡ ܐܦܝ. ܘܢܗܘܐ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܬܠܐ ܘܠܫܘܥܝܐ ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. 8 * ܘܒܝܬܐ ܗܢܐ ܢܗܘܐ ܚܪܒܐ. ܘܟܠ ܕܥܒܪ ܥܠܘܗܝ ܢܬܕܡܪ ܘܢܫܪܘܩ ܘܢܐܡܪܘܢ ܥܠ ܡܢܐ ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܗܟܢܐ ܠܐܪܥܐ ܗܕܐ ܘܠܒܝܬܐ ܗܢܐ.

64 Eodem die conſecravit rex internam partem atrii quod erat ante domum Domini, quoniam ibi ſacrificavit holocauſta, oblationes, & adipem pacificorum; eò quòd altare æneum quod erat coram Domino, impar eſſet ad capiendum holocauſta, oblationes, & adipem pacificorum. 65 Celebravitque Salomon eo die feſtum, dum omnes Iſraelitæ cum eo eſſent ab ingreſſu Hemath uſque ad ingreſſum torrentis Ægypti, congregati coram Domino Deo noſtro ſeptem diebus, & ſeptem diebus; nempe quatuordecim diebus. 66 Octavo verò die miſerunt populus & benedixerunt regi, tum redierunt in habitationes ſuas læto hilarique animo, pro omnibus beneficiis quæ contulerat Dominus in Davidem ſervum ſuum, & in populum ſuum Iſraelem.

CAP. IX.

1 CUm ergò finem impoſuiſſet Salomon ædificio dom' Dñi & ædis regiæ, omnique optato quod Salomon facere decreverat; 2 Tunc apparuit Dominus Salomoni ſecundâ vice, quemadmodum apparuerat ei in Gabaon: 3 Et dixit illi Dñs, Exaudivi orationem & petitionem tuam quâ me precatus es; & conſecravi mihi domũ iſtam quam ædificâſti, ad collocandũ ibi nomen meũ uſque in ſeculum: eruntque oculi mei & animus me' ibi cunctis dieb'. 4 Tu verò ſi ambulaveris coram me quemadmodũ ambulavit David pater tuus, in ſinceritate cordis & æquitate, feceris quemadmodũ præcepi tibi, & ſtatuta ac judicia mea ſervaveris; 5 Conſervabo ſolium regni tui ſuper Iſraelem in perpetuum, prout pollicitus ſum Davidi patri tuo, dicens, Non deerit tibi vir à ſolio Iſraelis. 6 Quòd ſi omnino averſi fueritis à me vos & filii veſtri, nec ſervaveritis præcepta & ſtatuta mea quæ propoſui vobis, ſed abeuntes colueritis deos alienos, & adoraveritis eos; 7 Perdam Iſraelem de ſuperficie terræ quam dedi eis; & domũ quam conſecravi nomini meo, evellã à conſpectu meo; eritq; Iſrael in proverbiũ & fabulam apud omnes populos: 8 Et dom' hæc deſtruetur, ita ut quicunq; tranſierit juxta eam, obſtupeſcat, ac ſibilet, dicantque, Qua de re Dñs ita fecit huic terræ & huic domui?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

64 * وقدس الملك الدار الذي بين يدي مذبح الرب لانه قرب هناك قرابين وبرورا وسلوما كاملة.
لان مذبح النحاس الذي كان امام الرب كان صغيرا ولم يكن يسع القرابين والسلوم التي قرب
65 * وعمل سليمان ذلك اليوم عيدا عظيما وكان بنو اسرايل كلهم مجتمعين معه من مدخل
حماة الي مدخل وادي مصر كانوا كلهم مجتمعين امام الرب سبعة ايام * وسبعة ايام اربعة
66 عشر يوما * وفي اليوم الثامن من السبعة الاخرين بعد العيد دعي الشعب كله للملك
ثم ارسلهم الملك الي منازلهم * فانصرفوا الي مساكنهم فرحين بقلوب سليمة طيبة * على ما
صنع الرب من الخير لداود عبده ولاسرايل شعبه.

الفصل التاسع

1 * فلما فرغ سليمان من بناء بيت الرب وبناء بيته * وعمل كل ما اشتهي واحب * ظهر الرب
2 لسليمان ثانية * كما ظهر له في جبعون * ثم قال له الرب قد سمعت صلاتك وتضرعك التي صليت
3 امامي * وقدست لي البيت الذي بنيت لاصير فيه اسمي الي الابد * وعيناي وقلبي فيه كل
الايام * وانت ان سرت امامي كما سار ابوك * طول الايام بسلامة القلب والعدل * وعملت ما
4 امرتك به * وحفظت عهودي * اثبت كرسيك وملكك على بني اسرايل الي الابد * كما قلت لداود
5 ابيك * لانه لا يزول رجل من نسلك ملكا على بني اسرايل * وان انت انقلبت عن امري * وخالفت
6 انت وبنوك * ولم تحفظوا وصاياي وعهودي التي امرتكم * وتبعتم الهة اخري وعبدتموها وسجدتم
7 لها * فاهلككم واهلك بني اسرايل * وابددهم من الارض التي اعطيتهم * والبيت الذي
قدست لاسمي اخربه واقلعه من بين يدي * ويكون بنو اسرايل مثلا وحديثا بين الشعوب *
8 * وهذا البيت يكون خرابا * وكل من يمر به يتعجب ويصفر من خرابه * ويقولون الناس
لماذا فعل الرب هذا الصنيع بهذه الارض وهذا البيت *

64 Sanctificavit etiam rex atrium quod erat ante altare Domini, quoniam illic obtulit ſacrificia, adipes, & pinguedines perfectas; nam altare æneum quod erat coram Domino, parvum erat, nec capere poterat ſacrificia & adipes quas obtulit. 65 Et celebravit Salomon eo die ſolennitatem maximam; dum Iſraelitæ omnes eſſent cum eo congregati: ab ingreſſu Hamat uſque ad ingreſſum torrentis Ægypti erant omnes congregati coram Domino ſeptem diebus, & ſeptem diebus; nempè quatuordecim diebus. 66 Octavo à ſeptem poſtremis poſt ſolennitatem die, benè precatus eſt univerſus populus regi, tum dimiſit eos rex ad manſiones eorum; abieruntq; ad habitationes ſuas læti, hilaribus jucundiſque animis ob beneficia quæ præſtiterat Dominus Davidi ſervo ſuo, & Iſraëli populo ſuo.

CAP. IX.

1 CUm abſolviſſet Salomon ædificium domûs Domini, & ædificium domûs ſuæ, perfeciſſetq; omnia quæ optaverat ac voluerat; 2 Apparuit Dominus Salomoni ſecundò, quemadmodum apparuerat ei in Gabaon: 3 Tum dixit Dominus, Jam audivi orationem & ſupplicationem tuam quam ante me fudiſti, & conſecravi mihi domum quam ædificâſti, ut in ea ponam nomen meum in perpetuum: & oculi mei animuſq; meus erit in ea cunctis diebus. 4 Tu autem ſi ambulaveris coram me in veritate, quemadmodum ambulavit pater tuus, cunctis diebus corde ſincero & recto, feceriſque quod mandaveri tibi, & fædera mea ſervaveris; 5 Stabiliam thronum tuum & regnum tuum ſuper filios Iſraël in æternum, prout dixeram Davidi patri tuo; quia ſcilicet non deficiet vir de ſtirpe tua regnans ſuper filios Iſraël. 6 Verùm ſi tu averſus fueris à præcepto meo, & refragatus fueris tu & filii tui, nec ſervaveritis mandata & fædera mea quæ præcepi vobis, adhæſeritis diis alienis, eiſq; colueritis & adoraveritis; 7 Deſtituam vos, & conſumam filios Iſraël, & diſperdam eos de terra quam dedi eis; & domum quam conſecravi nomini meo, deſtruam & evellam à conſpectu meo; & evadent Iſraëlitæ proverbium & fabula inter gentes: 8 Et domus iſta in ruinam abibit, & quiſquis propè illam tranſierit, mirabitur & ſibilabit ob ruinam ejus; dicentq; homines, Quare fecit Dominus opus hujuſmodi huic terræ & huic domui?

מלכים א : ט

qui ,ſuum Deum Dominum dereliquerunt quòd Eò ,dicent Et
9 וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר
,alienos deos in apprehēderūt &,Ægypti terra è eorū patres eduxit
הוֹצִיא אֶת־אֲבֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיַּחֲזִקוּ בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים
eos ſuper Dominus induxit idcirco :eis ſervierūt &,eis ſe incurvaverūt &
וַיִּשְׁתַּחֲוֻּ לָהֶם וַיַּעַבְדֻם עַל־כֵּן הֵבִיא יְהוָה עֲלֵיהֶם
annorum viginti fine à ,fuit Et .hoc malum omne
10 אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת׃ וַיְהִי מִקְצֵה עֶשְׂרִים שָׁנָה
,Domini domum ; domos duas Selomoh ædificavit quibus
אֲשֶׁר־בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת־שְׁנֵי הַבָּתִּים אֶת־בֵּית יְהוָה
Selomoh *exaltârat* Tyri rex Chiram .regiam domum &
11 וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ חִירָם מֶלֶךְ־צֹר נִשָּׂא אֶת־שְׁלֹמֹה
:ejus voluntatē omnē *ad* ,*auro in &* ,*abietum lignis in &* ,*cedrorum lignis in*
בַּעֲצֵי אֲרָזִים וּבַעֲצֵי בְרוֹשִׁים וּבַזָּהָב לְכָל־חֶפְצוֹ
terra in urbes viginti Chiram ipſi Selomoh rex dedit tunc
אָז יִתֵּן הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְחִירָם עֶשְׂרִים עִיר בְּאֶרֶץ
quas urbes *videndum ad* ,Tyro è Chiram eſt egreſſus Et .Galil
12 הַגָּלִיל׃ וַיֵּצֵא חִירָם מִצֹּר לִרְאוֹת אֶת־הֶעָרִים אֲשֶׁר
Quid : dixit Et .ejus oculis in *fuerūt rectæ* non & ;Selomoh ei tradiderat
13 נָתַן־לוֹ שְׁלֹמֹה וְלֹא יָשְׁרוּ בְּעֵינָיו׃ וַיֹּאמֶר מָה
terram eas appellavit & ?mi frater mihi dediſti quas , iſtæ urbes
הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי אָחִי וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרֶץ
centum regem ad Chiram miſit Et .hanc diem ad uſque Chabul
14 כָּבוּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּשְׁלַח חִירָם לַמֶּלֶךְ מֵאָה
fecit aſcendere quam ,tributi res hæc Et .auri talenta viginti &
15 וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב׃ וְזֶה דְבַר־הַמַּס אֲשֶׁר־הֶעֱלָה
,ſuam domū & ,Domini domum ædificandum ad Selomoh rex
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּיתוֹ
,Meghiddo & ,Chaſor & , Jeruſalaim murum & ,Millo &
וְאֶת־הַמִּלּוֹא וְאֵת חוֹמַת יְרוּשָׁלִַם וְאֶת־חָצֹר וְאֶת־מְגִדּוֹ
,Gheſér cepit & ,aſcendit Ægypti rex Parhoh .Gheſér &
16 וְאֶת־גָּזֶר׃ פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עָלָה וַיִּלְכֹּד אֶת־גֶּזֶר
; interfecit civitate in *habitantem* Chenahanæum & ,igni *in* eā ſuccendit &
וַיִּשְׂרְפָהּ בָּאֵשׁ וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּעִיר הָרָג
Selomoh ædificavit Et .Selomoh uxori ſuæ filiæ *miſſiones* eā tradidit &
17 וַיִּתְּנָהּ שִׁלֻּחִים לְבִתּוֹ אֵשֶׁת שְׁלֹמֹה׃ וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה
Thadmor & ,Bahalath Et .inferiorem Beth-choron & ,Gheſér
18 אֶת־גֶּזֶר וְאֶת־בֵּית חֹרֹן תַּחְתּוֹן׃ וְאֶת־בַּעֲלָת וְאֶת־תַּמֹר
erant quæ theſaurorum urbes omnes Et .terra in deſerto in
19 בַּמִּדְבָּר בָּאָרֶץ׃ וְאֵת כָּל־עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ
deſideriū & ,equitum civitates & , *currus* civitates & ,Selomoh ipſi
לִשְׁלֹמֹה וְאֵת עָרֵי הָרֶכֶב וְאֵת עָרֵי הַפָּרָשִׁים וְאֵת חֵשֶׁק
omni in &,Lebanon in &,Jeruſalaim in ædificare deſideravit quod,Selomoh
שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָשַׁק לִבְנוֹת בִּירוּשָׁלִַם וּבַלְּבָנוֹן וּבְכָל
, Chittæo ,Emoræo de *reſiduum* populum Omnem .ſui dominii terra
20 אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ כָּל־הָעָם הַנּוֹתָר מִן־הָאֱמֹרִי הַחִתִּי
: *ipſi* Iſrael filiis de non qui ,Jebuzæo & ,Chivvæo ,Perizzæo
הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר לֹא־מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה׃
potuerunt non quos ,terra in eos poſt remanſerant qui eorū Filios
21 בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נֹתְרוּ אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־יָכְלוּ
,*ſervile tributum in* Selomoh *eos fecit aſcendere &* ,*eos* occidere Iſrael filii
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַחֲרִימָם וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה לְמַס־עֹבֵד
Selomoh dedit non Iſrael filiis de Et .hanc diem ad uſque
22 עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־נָתַן שְׁלֹמֹה
,ej⁹ *triarii* &,ej⁹ principes &,ej⁹ ſervi & , *belli* viri *ipſi quia* ;ſervū
עָבֶד כִּי־הֵם אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַעֲבָדָיו וְשָׂרָיו וְשָׁלִשָׁיו
qui ,præfectorum principes Iſti : ejus equitū &,ej⁹ *currus* principes &
23 וְשָׂרֵי רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו׃ אֵלֶּה שָׂרֵי הַנִּצָּבִים אֲשֶׁר
dominantes ,quingenti & ,quinquaginta ,Selomoh opus ſuper
עַל־הַמְּלָאכָה לִשְׁלֹמֹה חֲמִשִּׁים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת הָרֹדִים
.*opificiis in* *facientes* ,*populum in*
בָּעָם הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה׃

Verſio VULG. LAT.

9 Et reſpondebunt; Quia dereliquerunt Dn̄m Deū ſuū, qui eduxit patres eorū de terra Ægypti, & ſecuti ſunt deos alienos, & adoraverunt eos, & coluerunt eos: idcircò induxit Dominus ſuper eos omne malum hoc. 10 Expletis autem annis viginti poſtquàm ædificaverat Salomon duas domos, id eſt, domū Domini, & domum regis, 11 (Hiram rege Tyri præbente Salomoni ligna cedrina & abiegna, & aurum juxta omne quod opus habuerat,) tunc dedit Salomon Hiram viginti oppida in terra Galilææ. 12 Et egreſſus eſt Hiram de Tyro, ut videret oppida quæ dederat ei Salomon, & non placuerunt ei. 13 Et ait; Hæcine ſunt civitates, quas dediſti mihi, frater? Et appellavit eas terram Chabul, uſque in diem hanc. 14 Miſit quoque Hiram ad regem Salomonem centū viginti talenta auri. 15 Hæc eſt ſumma expenſarum, quam obtulit rex Salomon ad ædificandam domum Domini & domum ſuam, & Mello, & murum Jeruſalem, et Heſer, & Mageddo, & Gazer. 16 Pharao rex Ægypti aſcendit, & cepit Gazer, ſuccendítque eam igni: & Chananæum, qui habitabat in civitate, interfecit, et dedit eam in dotem filiæ ſuæ uxori Salomonis. 17 Ædificavit ergò Salomon Gazer, et Bethoron inferiorem, 18 Et Baalath et Palmirā in terra Solitudinis. 19 Et omnes vicos qui ad ſe pertinebāt, et erant abſq; muro, munivit, et civitates curruū et civitates equitū, et quodcunque ei placuit ut ædificaret in Jeruſalem, et in Libano, et in omni terra poteſtatis ſuæ. 20 Univerſum populum, qui remanſerat de Amorrhæis, et Hethæis, et Pherezæis, et Heuæis, et Jebuſæis, qui non ſunt de filiis Iſrael: 21 Horum filios, qui remanſerant in terra, quos ſcilicèt non potuerant filii Iſrael exterminare: fecit Salomon tributarios, uſq; in diem hanc. 22 De filiis autem Iſrael non conſtituit Salomon ſervire quenquam: ſed erant viri bellatores, et miniſtri ejus, et principes, et duces, et præfecti curruum et equorum. 23 Erant autē principes ſuper omnia opera Salomonis præpoſiti quingenti quinquaginta, qui habebant ſubjectum populum, et ſtatutis operibus imperabant.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ ἐξαρῶ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐτοῖς, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἀπορρίψω ἐκ προσώπου μου· καὶ ἔσται Ἰσραὴλ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς λάλημα εἰς πάντας τοὺς λαούς. 8 Καὶ ὁ οἶκος οὗτος (υ) ἔσται ὁ ὑψηλός, πᾶς ὁ διαπορευόμενος δι᾽ αὐτοῦ ἐκστήσεται καὶ συριεῖ, καὶ ἐροῦσιν, (ξ) Ἕνεκεν τίνος ἐποίησε κύριος οὕτως τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ; 9 Καὶ ἐροῦσιν, Ἀνθ᾽ ὧν ἐγκατέλιπον (ο) κύριον θεὸν αὐτῶν, ὃς ἐξήγαγε τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας, καὶ ἀντελάβοντο (π) θεῶν ἀλλοτρίων καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε κύριος ἐπ᾽ αὐτοὺς (ρ) τὴν κακίαν ταύτην. τότε ἀνήγαγε Σαλωμὼν τὴν θυγατέρα Φαραὼ ἐκ πόλεως Δαυὶδ (σ) εἰς οἶκον αὐτοῦ, ὃν ᾠκοδόμησεν (τ) ἑαυτῷ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. 10 Εἴκοσιν ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τοὺς δύο οἴκους, τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, 11 Χιρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀντελάβετο τοῦ Σαλωμὼν ἐν ξύλοις κεδρίνοις, (υ) καὶ ἐν ξύλοις πευκίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ ἐν παντὶ θελήματι (φ) αὐτοῦ. τότε ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τῷ Χιρὰμ εἴκοσι πόλεις (χ) ἐν τῇ γῇ τῇ Γαλιλαίᾳ. 12 Καὶ ἐξῆλθε Χιρὰμ ἐκ Τύρου, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Γαλιλαίαν τοῦ ἰδεῖν τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν αὐτῷ Σαλωμών· καὶ οὐκ ἤρεσαν αὐτῷ. 13 Καὶ εἶπε, Τί αἱ πόλεις αὗται ἃς ἔδωκάς μοι ἀδελφέ; καὶ ἐκάλεσεν αὐτάς, Ὅριον, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 14 Καὶ ἤνεγκε Χιρὰμ τῷ Σαλωμὼν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα (ψ) χρυσίου.

7 Et tollam Iſrael de terra, quam dedi eis: & domum hanc, quam ſanctificavi nomini meo, abjiciā à facie mea. Et erit Iſrael in perditionem, & in ſermonem in omnibus populis. 8 (c) Et domus iſta erit excelſa: omnis tranſiens per eam ſtupebit, & ſibilabit, & dicent; Propter quid fecit Dominus ſic terræ huic, & domui huic? 9 Et dicent; Pro eo, quòd dereliquerunt Dominum Deum ſuum, qui eduxit patres eorum ex Ægypto, è domo ſervitutis, & ſuſceperunt deos alienos, & adoraverunt eos, & ſervierunt eis; propter hoc induxit Dominus ſuper eos (d) malum hoc. Tunc adduxit Salomon filiam Pharaonis è civitate David in domum ſuam, quam ædificaverat ſibi in dieb⁹ illis. 10 Viginti annis, in quibus ædificavit Salomon ambas domos, domum Domini, & domum regis, 11 Chiram rex Tyri adjuvit Salomon in lignis cedrinis, & in lignis abiegnis, & in auro, et in omni voluntate ejus. Tunc dedit rex ipſi Chirā viginti civitates in terra Galilæa. 12 Et exivit Chiram è Tyro, & ivit in Galilæam ad videndū civitates, quas dederat ei Salomon: & non placuerunt ei. 13 Et dixit; Quid civitates hæ, quas dediſti mihi, frater? Et vocavit eas, Terminum, uſq; in diem hanc. 14 Et attulit Chiram Salomoni centum & viginta talenta auri.

MS. A.

(υ) ἔσται ὑψηλός, (ξ) Ἕνεκα (ο) τὸν κύριον (π) θεῶν ἑτέρων καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο (ρ) σύμπασαν τὴν κακίαν (σ) εἰς τὸν οἶκον (τ) ἑαυτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, εἴκοσι ἔτη (υ) καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ παντὶ (φ) αὐτοῦ. τότε *ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Χιρὰμ (χ) ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 15 (ψ) χρυσίου. Αὕτη ἡ πραγματεία τῆς προνομῆς, ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ σὺν τὴν Μελώ, καὶ τὴν ἄκραν τοῦ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυίδ, καὶ τὴν Ἀσσούρ, καὶ τὴν Μεδάν, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλήμ, καὶ τὴν Ἐσέρ, καὶ τὴν Μαγδώ, 16 καὶ τὴν Γεζέρ. Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἀνέβη, καὶ κατελάβετο τὴν Γεζέρ, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ σὺν τὸν Χαναναῖον τὸν καθήμενον ἐν τῇ πόλει ἀπέκτεινεν. καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἀποστολὰς τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ γυναικὶ Σαλωμών. 17 Καὶ ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τὴν Γαζέρ, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν κατωτάτην, 18 Καὶ τὴν Βαλάθ, καὶ τὴν Θερμὰθ ἐν τῇ ἐρήμῳ, Καὶ ἐν τῇ γῇ 19 πάσας τὰς πόλεις τῶν σκηνωμάτων, αἳ ἦσαν τῷ Σαλωμών, καὶ τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων, καὶ τὴν πραγματείαν Σαλωμὼν ἣν ἐπραγματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τοῦ μὴ κατάρξαι αὐτοῦ. 20 Πάντα τὸν λαὸν τὸν ὑπολελειμμένον ὑπὸ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ τοῦ Χετταίου, καὶ τοῦ Φερεζαίου, καὶ τοῦ Χαναναίου, καὶ τοῦ Εὐαίου, καὶ τοῦ Ἰεβουσαίου, καὶ τοῦ Γεργεσαίου τοῦ μὴ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὄντων, 21 Τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ᾽ αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ οὓς οὐκ ἠδύναντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς· καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς Σαλωμὼν εἰς φόρον δουλείας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 22 Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκεν Σαλωμὼν εἰς πρᾶγμα, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδρες πολεμισταί, καὶ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντες αὐτοῦ, καὶ τρισσοὶ αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντες αὐτοῦ τῶν ἁρμάτων, καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ. 23 Οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ ἐστηλωμένοι οἱ ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ Σαλωμών, πεντήκοντα καὶ πεντακόσιοι ἐπικρατοῦντες ἐν τῷ λαῷ οἱ ποιοῦντες ἐν τῷ ἔργῳ. 24 Ἤδη ἡ θυγάτηρ Φαραὼ ἀνέβη ἐκ πόλεως Δαυὶδ πρὸς οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησεν σὺν τὴν Μελώ. 25 Καὶ ἀνεβίβασεν Σαλωμὼν τρεῖς καθόδους ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ὁλοκαύτωμα καὶ εἰρηνικὰς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον *ὃ ᾠκοδόμησεν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐθυμία αὐτὸ εἰς πρόσωπον κυρίου. καὶ ἀπήρτισεν σὺν τὸν οἶκον. 26 Καὶ ναῦν ὑπὲρ οὗ ἐποίησεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 וְיֵימְרוּן עַל דִּי שְׁבַקוּ יָת פּוּלְחָנָא דַיְיָ אֱלָהֲהוֹן דְּאַפֵּיק יָת אֲבָהַתְהוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם
וְאִתְקִיפוּ בְּטַעֲוַת עַמְמַיָּא וּסְגִידוּ לְהוֹן וּפַלְחוּנוּן עַל כֵּן אַיְתִי יְיָ עֲלֵיהוֹן יָת כָּל בִּישְׁתָּא
10 הָדָא׃ וַהֲוָה מִסּוֹף עַשְׂרִין שְׁנִין דִּי בְנָא שְׁלֹמֹה יָת תְּרֵין בָּתַּיָּא יָת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְיָת בֵּית
11 מַלְכָּא׃ חִירָם מַלְכָּא דְצוֹר סוֹבַר יָת שְׁלֹמֹה בְּאָעֵי אַרְזִין וּבְאָעֵי בִירָוָן וּבְדַהֲבָא לְכָל
12 צוֹרְכֵיהּ בְּכֵין יְהַב מַלְכָּא שְׁלֹמֹה לְחִירָם עַסְרִין קִרְוִין בְּאַרְעָא גְלִילָא׃ וּנְפַק חִירָם מִצּוֹר
13 לְמִסְעַר יָת קִרְוַיָּא דִיהַב לֵיהּ שְׁלֹמֹה וְלָא כְשַׁרִין בְּעֵינוֹהִי׃ וַאֲמַר מָה קִרְוַיָּא הָאִלֵּין דִּי
14 יְהַבְתָּא לִי אָחִי וּקְרָא לְהוֹן אַרְעָא כָבוּל עַד יוֹמָא הָדֵין׃ וּשְׁדַר חִירָם לְמַלְכָּא מְאָה וְעַשְׂרִין
15 כַּכְּרֵי דַהֲבָא׃ וְדֵין פִּתְגָם מַסְּקֵי מִסִּין דְּמַנִּי מַלְכָּא שְׁלֹמֹה לְמִבְנֵי יָת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְיָת
16 בֵּיתֵיהּ וְיָת מְלִיתָא וְיָת שׁוּרָא דִירוּשְׁלֵם וְיָת חָצוֹר וְיָת מְגִדּוֹ וְיָת גֶּזֶר׃ פַּרְעֹה מַלְכָּא
דְמִצְרַיִם סְלֵיק וּכְבַשׁ יָת גֶּזֶר וְאוֹקְדַהּ בְּנוּרָא וְיָת כְּנַעֲנָאָה דְּיָתֵיב בְּקַרְתָּא קְטַל וִיהָבַהּ מַתְּנָן
17 18 לִבְרַתֵּיהּ אִתַּת שְׁלֹמֹה׃ וּבְנָא שְׁלֹמֹה יָת גֶּזֶר וְיָת בֵּית חוֹרוֹן אַרְעָאָה׃ וְיָת בַּעֲלַת וְיָת
19 תַּדְמוֹר בְּמַדְבְּרָא בְּאַרְעָא׃ וְיָת כָּל קִרְוֵי אוֹצְרָא דִּי הֲוָאָה לִשְׁלֹמֹה וְיָת קִרְוֵי רְתִיכַיָּא וְיָת
קִרְוֵי פָּרָשַׁיָּא וְיָת כָּל רְעוּת שְׁלֹמֹה דְּאִתְרְעֵי לְמִבְנֵי בִּירוּשְׁלֵם וּבְלִיבְנָן וּבְכָל אֲרַע
20 שׁוּלְטָנֵיהּ׃ כָּל עַמָּא דְּאִשְׁתְּאַר מִן אֱמוֹרָאֵי חִתָּאֵי פְּרִזָּאֵי חִוָּאֵי וִיבוּסָאֵי דְּלָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
21 אִנּוּן׃ בְּנֵיהוֹן דְּאִשְׁתְּאָרוּ בַּתְרֵיהוֹן בְּאַרְעָא דְּלָא יְכִילוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְגַמָּרוּתְהוֹן וּמַנִּינוּן
22 שְׁלֹמֹה לְמַסְּקֵי מִסִּין עַד יוֹמָא הָדֵין׃ וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא יְהַב שְׁלֹמֹה לְמֶהֱוֵי פַלְחִין אֲרֵי
23 אִנּוּן גַּבְרֵי עָבְדֵי קְרָבָא וְעַבְדוֹהִי וְרַבְרְבָנוֹהִי וְגִבָּרוֹהִי וְרַבָּנֵי רְתִיכוֹהִי וּפָרָשׁוֹהִי׃ אִלֵּין
רַבָּנֵי אִסְטְרַטִּיגַיָּא דִּי מְמַנַּן עַל עֲבִידְתָּא דִשְׁלֹמֹה חֲמֵשׁ מְאָה וְחַמְשִׁין דִּי מַפְלְחִין
בְּעַמָּא דְּעָבְדִין בַּעֲבִידְתָּא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

9 Et dicent: Eò quòd dereliquerunt cultum Domini Dei ſui, qui eduxit patres eorum de terra Miſzraim, & apprehenderunt Errores gentium, & adoraverunt illos & coluerunt illos, idcircò induxit Dominus ſuper eos omne malum hoc. 10 Et fuit à fine viginti annorum quibus ædificavit Selomoh duas domos, domum ſanctuarii Domini & domum regis. 11 (Hhiram rex Szor ſuſtentarat Selomoh in lignis cedrinis & lignis abiegnis, & auro in omni neceſſitate illius:) tunc dedit rex Selomoh ipſi Hhiram viginti urbes in terra Gelila. 12 Et exivit Hhiram de Szor, ut viſitaret urbes quas dederat ei Selomoh: & non rectæ fuerunt in oculis ejus: 13 Et dixit: Quænam ſunt urbes hæ quas dediſti mihi frater mi? & vocavit illas terram Chabul uſque ad diem hanc. 14 Et miſit Hhiram regi centum & viginti talenta auri. 15 Et hæc eſt ratio tollentium tributa quos præpoſuit rex Selomoh ad ædificandum domum ſanctuarii Domini, & domum ſuam, & aggerem & *murum* Jeruſalem, & Hhaſzor, & Megido & Gazer. 16 Pargho rex Miſzraim aſcendit & ſubegit Gazer, & incendit eam igni; & Kenaghanæum, qui habitabat in urbe, occîdit: & dedit illam dono filiæ ſuæ uxori Selomoh. 17 Et ædificavit Selomoh Gezer, & Beth-Hhoron inferiorem: 18 Et Baghalath, & Thadmor in deſerto in terra: 19 Et omnes urbes repoſitoriorum quæ erant Selomoh, & urbes curruum, & urbes equitum, & *omnem* voluntatem Selomoh quam voluit ædificare in Jeruſalem, & in Libnan, & in omni terra imperii ſui. 20 Omnē populū qui relict⁹ fuerat ex Emorrhæis, Hhithæis, Perizæis, Hhivæis, & Jebuzæis, qui non erant de filiis Iſrael: 21 Filios eorū qui relicti fuerant poſt illos in terra, quos non potuerant filii Iſrael conſumere, conſtituit Selomoh in allatores tributorū uſq; ad diem hanc. 22 Et ex filiis Iſrael non dedit Selomoh ut eſſent ſervi, quia erant viri belligeratores, & ſervi ej⁹, et magiſtratus ejus, et viri ejus, et magiſtri curruū ej⁹ et equitum ej⁹. 23 Hi ſunt magiſtri anteſignanorū, qui erant præpoſiti ſuper opus Selomoh, quingenti et quinquaginta qui ſervire faciebant populum qui faciebant opus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܘܢܐܡܪܘܢ. ܥܠ ܕܫܒܩܘ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ : ܕܐܦܩ ܠܐܒܗܝܗܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܬܢܩܦܘ ܒܐܠܗܐ ܕܥܡܡܐ ܢܘܟܪܝܐ. ܘܦܠܚܘ ܐܢܘܢ ܘܣܓܕܘ ܠܗܘܢ. ܡܛܠܗܢܐ ܐܝܬܝ ܥܠܝܗܘܢ ܡܪܝܐ ܒܝܫܬܐ ܗܕܐ ܟܠܗ. 10 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ܕܒܢܐ ܫܠܝܡܘܢ ܬܪܝܢ ܒܬܝܢ. ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܒܝܬܗ ܕܡܠܟܐ. 11 * ܘܚܝܪܡ ܡܠܟܐ ܕܨܘܪ ܐܪܗܛ ܠܫܠܝܡܘܢ. ܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ ܘܩܝܣܐ ܕܒܪܘܬܐ ܘܕܗܒܐ. ܐܝܟ ܪܓܬܗ. ܘܗܝܕܝܢ ܝܗܒ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܚܝܪܡ. ܥܣܪܝܢ ܩܘܪܝܐ ܒܐܪܥܐ ܕܓܠܝܠܐ. 12 * ܘܢܦܩ ܚܝܪܡ ܡܢ ܨܘܪ ܠܡܚܙܐ ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܒ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܠܐ ܫܦܪ ܒܥܝܢܘܗܝ. 13 * ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܐܢܝܢ ܗܠܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܐܚܝ. ܘܩܪܐ ܐܢܝܢ. ܐܪܥܐ ܕܟܒܘܠ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. 14 * ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܚܝܪܡ ܠܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܟܟܪܝܢ ܕܕܗܒܐ. 15 * ܘܗܢܐ ܦܘܣܩܢܐ ܕܡܟܣܐ ܕܐܪܡܝ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܒܝܬܗ. ܘܫܘܪܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܠܘ. ܘܚܨܘܪ ܘܡܓܕܘ ܘܓܙܪ. 16 * ܘܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ ܣܠܩ ܗܘܐ ܘܟܒܫܗ ܠܓܙܪ. ܘܐܘܩܕܗ ܒܢܘܪܐ. ܘܠܟܢܥܢܝܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܩܛܠ. ܘܝܗܒܗ ܡܘܗܒܬܐ ܠܒܪܬܗ ܐܢܬܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. 17 * ܘܒܢܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܓܙܪ ܘܠܒܝܬ ܚܘܪܘܢ ܬܚܬܝܬܐ. 18 * ܘܠܒܥܠܬ ܘܠܬܕܡܘܪ ܕܒܐܪܥܐ ܕܡܕܒܪܐ. 19 * ܘܠܟܠܗܘܢ ܩܘܪܝܐ ܕܒܝܬ ܓܙܐ ܕܗܘܝ ܠܫܠܝܡܘܢ. ܘܩܘܪܝܐ ܕܡܪܟܒܬܐ. ܘܩܘܪܝܐ ܕܦܪܫܐ. ܘܪܓܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܕܢܒܢܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܘܒܠܒܢܢ ܘܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܫܘܠܛܢܗ. 20 * ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܫܬܚܪ ܡܢ ܐܡܘܪܝܐ. ܘܚܬܝܐ. ܘܦܪܙܝܐ. ܘܚܘܝܐ. ܘܝܒܘܣܝܐ ܕܠܐ ܗܘܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. 21 * ܒܢܝܗܘܢ ܕܐܫܬܚܪܘ ܡܢ ܒܬܪܗܘܢ. ܕܠܐ ܐܫܟܚܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܘܒܕܘ ܐܢܘܢ. ܥܒܕ ܐܢܘܢ ܫܠܝܡܘܢ. ܥܒܕܐ ܡܫܩܠܝ ܡܕܐܬܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. 22 * ܘܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐ ܥܒܕ ܫܠܝܡܘܢ ܥܒܕܐ. ܡܛܠ ܕܐܢܘܢ ܓܒܪܐ ܕܩܪܒܐ ܘܥܒܕܘܗܝ ܘܪܘܪܒܢܘܗܝ. ܘܓܢܒܪܘܗܝ. ܘܪܒܝ ܡܪܟܒܬܗ ܘܦܪܫܘܗܝ. 23 * ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܪܝܫܢܐ ܕܥܠ ܥܒܕܐ ܕܫܠܝܡܘܢ ܚܡܫܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ. ܕܡܫܥܒܕܝܢ ܠܥܡܐ ܕܥܒܕܝܢ ܥܒܕܐ.

9 Et reſpondebitur, Quia reliquerunt Dominum Deum ſuum qui eduxit patres eorum è terra Ægypti, & adhæſerunt diis gentium exterarum, & coluerunt atque adoraverunt eos; idcirco induxit in eos Dominus malum hoc univerſum. 10 Factum eſt etiam poſt annos viginti quibus ædificavit Salomon duas illas domos, *nempe* domum Domini & domum regiam; 11 Cùm Hiramus rex Tyri ſuppeditâſſet Salomoni ligna cedrina, & ligna abiegna, atque aurum, prout optaverat; ut tunc donaret rex Salomon Hiramo viginti civitates in terra Galilææ. 12 Et egreſſus eſt Hiram è Tyro ad inviſendas civitates quas donaverat ei Salomon, nec placuerunt ei; 13 Dixítque, Quid ſunt hæ civitates quas donâſti mihi frater mi? & vocavit eas, Terram Chabuli, in hunc uſque diem. 14 Miſerat enim rex Hiramus regi Salomoni centum viginti talenta auri. 15 Hæc autem eſt taxatio vectigalis quod indixit rex Salomon pro ædificio domûs Domini & domûs ſuæ, & ædificio muri Jeruſalem, & Mello, & Haſor, & Mageddo, & Gazar. 16 Porrò Pharaon rex Ægypti aſcendens ſubegit Gazar, & igne ſuccendit; Chananæos habitantes in ea civitate peremit, & dono dedit illam filiæ ſuæ uxori Salomonis. 17 Ædificavítque Salomon Gazar, & Beth-horon inferiorem, 18 Et Baaloth, & Thadmur quæ eſt in terra deſerti: 19 Omnes quoque civitates ærarii, quæ fuerunt Salomonis, & civitates curruum, & civitates equitum; quicquid denique optavit Salomon ædificare in Jeruſalem, & in Libano, & in tota terra ditionis ſuæ. 20 Totum populum qui remanſerat ex Amorhæis, Hethæis, Pherezæis, Hevæis, & Jebuſæis, qui non erant ex filiis Iſrael; 21 Horum *inquam* filios qui remanſerant poſt eos, quos filii Iſrael exterminare non potuerant; reddidit Salomon ſervos tributum afferentes, in hunc uſque diem. 22 Ex Iſraelitis verò nullos reddidit Salomon ſervos; hi enim erant viri bellatores, miniſtri ejus, magnates, ac heroes ej⁹, præfecti curruū ej⁹, ac equites ej⁹. 23 Iidé erant præpoſiti operi Salomonis, quingenti *videlicet* quinquaginta, qui præerant populo, & opus urgebant.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فيقولون لانهم تركوا عبادة الههم الذي اخرجهم من ارض مصر * وتمسكوا بالهة اخر وعبدوها وسجدوا لها * لذلك انزل بهم الرب هذا البلا الشديد * 10 فلما كان من بعد عشرين سنة * بعد بنا بيت الرب وبيت الملك * 11 وكان حيرام ملك صور يرسل الى سليمان الملك الصنوبر وخشب السرو وذهبا كما احب * فاعطى سليمان لحيرام عشرين قرية في ارض الجليل * 12 وخرج حيرام لينظر الى القرى التي اعطاها سليمان * فلم يرض بها * 13 وقال ما هذه القرى التي اعطيتني يا اخي * ودعا اسمها قرى الشوك الى اليوم * 14 ثم ارسل حيرام الى سليمان الملك * مايه وعشرين قنطار ذهب * 15 هذا الشرط الذي شرط سليمن الملك على الارض مثل الخراج * لبني بيت الرب وبيته * وبني سور اورشليم ايضا * وبني ملوى وحاسور * ومجدوا وغازار * 16 اما فرعون ملك مصر * فصعد الى غازار وحاصرها * واحرقها * وقتل الكنعانيين الذين كانوا فيها * ووهبها لابنته زوجة سليمن * 17 وبني سليمن حدود بيت حوران السفلي * 18 وبنا بعلوث وتدمير التي في البرية * 19 وجميع القرى التي صير فيها بيوت امواله * القرى التي صيرها لمراكبه وفرسانه * وكل ما احب سليمان ان يبني في اورشليم ولبنان * وكل ارض سلطانه * 20 * واما الشعب الذي بقي من الاموريين * والحاتيين * والفرازيين * والحاويين * واليابسانيين الذين لم يكونوا من بني اسرائيل * 21 وبنوهم الذين بقوا من بعدهم * الذين لم يقدروا بنو اسرائيل ان يهلكوهم * صيرهم سليمان عبيدا يودون الخراج الى اليوم * 22 فاما بنو اسرائيل فصيرهم احرارا * لانهم ابطال رجال محاربة * وهم جبابرته وقواده واشرافه ورؤسا مراكبه وفرسانه * 23 وهولاء الذين كانوا يتولون الاعمال لسليمن * خمسماية وخمسون رجلا المسلطون على الشعب * المكملون لاعماله *

9 Et reſpondebunt, Quia relicto cultu patrum ſuorum, qui eduxerat eos è terra Ægypti, adhæſerunt diis alienis, & coluerunt & adoraverunt eos; propterea intulit in eos Dominus miſeriam hanc atrociſſimam. 10 Poſt annos viginti, ædificatâ jam domo Domini, & domo regis; 11 Quia Hiramus rex Tyri miſerat ad Salomonem regem pinos, & ligna abiegna, & aurū prout optaverat; dedit Salomon Hiramo viginti oppida in terra Galilææ. 12 Cùmq; egreſſus eſſet Hiram ut viſeret oppida quæ dederat Salomon, nec placuiſſent ei; 13 Dixit, Quæ ſunt oppida iſta quæ mihi dediſti ô mi frater? vocavitq; nomen eorum, Oppida ſpinarum, ad hodiernum uſq; diem. 14 Tum miſit Hiramus ad Salomonem regem centum viginti quintaria (pondus centum librarum) *auri. 15 Hæc eſt indictio quam Salomon rex impoſuit orbi veluti quoddā vectigal, pro ſtructurâ domûs Domini & domûs ſuæ, ſtructurâ quoq; mœnium Jeruſalem, & ſtructurâ Meluæ, Haſoris, Magheddo, & Ghazaris. 16 (Intereà Pharaon rex Ægypti aſcendens Ghazarem obſedit eam, & combuſſit eam, interfectis Chananæis qui erant in ea, deditq; eam filiæ ſuæ uxori Salomonis. 17 Salomon verò ædificavit limites Beth-horan inferioris: 18 Et ædificavit Baaloth, & Tadmir quæ eſt in ſolitudine: 19 Omneſq; civitates in quibus conſtituerat æraria ſua, civitates quas conſtituerat pro curribus & equitibus ſuis: deniq; quicquid optavit Salomon ædificare in Jeruſalem & Libano, totâque terrâ dominii ſui.) 20 Populus verò qui remanſerat ex Amoræis, Hethæis, Pherezæis, Hevæis, & Jabiſæis, qui non erant ex filiis Iſrael, 21 Nec non filios eorum qui remanſerant poſt eos, quos Iſraelitæ perdere minimè poterant; fecit Salomon ſervos vectigal pendentes ad hodiernum uſque diem. 22 At verò filios Iſrael fecit liberos, eò quòd ſtrenui eſſent, viri belligeri: ipſique erant gigantes ejus, duces ac nobiles ejus, præpoſiti curribus & equitibus ejus. 23 Iidemque erant qui præerant operibus. Salomonis, quingenti ſcilicet quinquaginta viri populo præpoſiti, perficiundis operibus ejus demandati.*

,ſuam domum in David civitate de aſcendit Parhoh filia Veruntamen
24 אַךְ בַּת־פַּרְעֹה עָלְתָה מֵעִיר דָּוִד אֶל־בֵּיתָהּ
fecit aſcendere Et .Millo ædificavit tunc : ei ædificaverat quam
25 אֲשֶׁר בָּנָה־לָהּ אָז בָּנָה אֶת־הַמִּלּוֹא׃ וְהֶעֱלָה
ſuper pacifica & ,aſcenſiones anno in vicibus tribus Selomoh
שְׁלֹמֹה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה עֹלוֹת וּשְׁלָמִים עַל־
facies ad quod illud ſuper ſuffiendo &,Domino ædificaverat quod altare
הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בָּנָה לַיהוָה וְהַקְטֵיר אִתּוֹ אֲשֶׁר לִפְנֵי
Selomoh rex fecit navem Et .domum perfecit & :Domini
26 יְהוָה וְשִׁלַּם אֶת־הַבָּיִת׃ וָאֳנִי עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
terra in Suph maris labium ſuper Eloth cum quæ ,Heſiongheber in
בְּעֶצְיוֹן־גֶּבֶר אֲשֶׁר אֶת־אֵלוֹת עַל־שְׂפַת יַם־סוּף בְּאֶרֶץ
gnaros ,navium viros ,ſuos ſervos navi in Chiram Miſitque .Edom
27 אֱדוֹם׃ וַיִּשְׁלַח חִירָם בָּאֳנִי אֶת־עֲבָדָיו אַנְשֵׁי אֳנִיּוֹת יֹדְעֵי
inde ceperunt & ,Ophir in venerunt Et .Selomoh ſervis cum ,maris
28 הַיָּם עִם עַבְדֵי שְׁלֹמֹה׃ וַיָּבֹאוּ אוֹפִירָה וַיִּקְחוּ מִשָּׁם
regem ad adduxerunt & :talenta viginti & quadringenta ,aurum
זָהָב אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים כִּכָּר וַיָּבִאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ
.Selomoh
שְׁלֹמֹה׃

CAP. X. י

Domini nomine in ,Selomoh auditum audiens Seba regina Et
1 וּמַלְכַּת־שְׁבָא שֹׁמַעַת אֶת־שֵׁמַע שְׁלֹמֹה לְשֵׁם יְהוָה
virtute in Jeruſalaim in eſt ingreſſa Et .ænigmatibꝰ in eã tentandũ ad venit &
2 וַתָּבֹא לְנַסֹּתוֹ בְּחִידוֹת׃ וַתָּבֹא יְרוּשָׁלְַמָה בְּחַיִל
,valde multum auri & ,aromata portantibus camelis ,valde gravi
כָּבֵד מְאֹד גְּמַלִּים נֹשְׂאִים בְּשָׂמִים וְזָהָב רַב־מְאֹד
omne eum ad eſt locuta & ,Selomoh ad venitque :pretioſum lapide &
וְאֶבֶן יְקָרָה וַתָּבֹא אֶל־שְׁלֹמֹה וַתְּדַבֵּר אֵלָיו אֵת כָּל־
omnia Selomoh ei indicavit Et .ſuo corde cum erat quod
3 אֲשֶׁר הָיָה עִם־לְבָבָהּ׃ וַיַּגֶּד־לָהּ שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־
non quod rege à abſconditum verbum fuit non :ejus verba
דְּבָרֶיהָ לֹא־הָיָה דָּבָר נֶעְלָם מִן־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא
,Selomoh ſapientiam omnem Seba regina vidit Et .ei indicaverit
4 הִגִּיד לָהּ׃ וַתֵּרֶא מַלְכַּת־שְׁבָא אֵת כָּל־חָכְמַת שְׁלֹמֹה
habitationem & ,ejus menſæ cibum Et :ædificavit quam domum &
5 וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה׃ וּמַאֲכַל שֻׁלְחָנוֹ וּמוֹשַׁב
,eorum veſtimenta & ,ejus miniſtrorum aſſiſtentiam & ,ejus ſervorum
עֲבָדָיו וּמַעֲמַד מְשָׁרְתָיו וּמַלְבֻּשֵׁיהֶם
erat non & ;Domini domũ aſcendebat quo ,ejꝰ aſcenſum & ,ejꝰ pincernas &
וּמַשְׁקָיו וְעֹלָתוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית יְהוָה וְלֹא־הָיָה
verbum fuit Veritas :regem ad Dixitque .ſpiritus ultrà ea in
6 בָהּ עוֹד רוּחַ׃ וַתֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֱמֶת הָיָה הַדָּבָר
.tua ſapientia ſuper & ,tuis verbis ſuper ,mea terra in audivi quod
אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּאַרְצִי עַל־דְּבָרֶיךָ וְעַל־חָכְמָתֶךָ׃
,mei oculi viderunt & ,veni donec ,verbis credidi non Et
7 וְלֹא־הֶאֱמַנְתִּי לַדְּבָרִים עַד אֲשֶׁר־בָּאתִי וַתִּרְאֶינָה עֵינַי
bonum & ,ſapientiã addidiſti : dimidiũ mihi fuit nunciatũ non ecce &
וְהִנֵּה לֹא־הֻגַּד־לִי הַחֵצִי הוֹסַפְתָּ חָכְמָה וָטוֹב
tui ſervi beati ,tui viri Beati .audivi quam auditionem ad
8 אֶל־הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר שָׁמָעְתִּי׃ אַשְׁרֵי אֲנָשֶׁיךָ אַשְׁרֵי עֲבָדֶיךָ
.tuam ſapientiam audientes ,ſemper tuas facies ad ſtantes ii
אֵלֶּה הָעֹמְדִים לְפָנֶיךָ תָּמִיד הַשֹּׁמְעִים אֶת־חָכְמָתֶךָ׃
te dandum ad ,te in complacuit qui ,benedictus tuus Deus Dominus Sit
9 יְהִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּרוּךְ אֲשֶׁר חָפֵץ בְּךָ לְתִתְּךָ
: ſeculum in Iſrael erga Domini amore in : Iſrael ſolium ſuper
עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל לְעֹלָם
.juſtitiam & ,judicium faciendum ad ,regem in te poſuit &
וַיְשִׂימְךָ לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃

Verſio VUL. LAT.

24 Filia autem Pharaonis aſcendit de civitate David in domum ſuam, quam ædificaverat ei Salomon: tunc ædificavit Mello. 25 Offerebat quoque Salomon tribus vicibus per annos ſingulos holocauſta, & pacificas victimas, ſuper altare quod ædificaverat Domino, & adolebat thymiama coram Domino: perfectúmq; 26 eſt templum. Claſſem quoque fecit rex Salomon in Aſiongaber, quæ eſt juxta Ailath in littore Maris rubri, in terra 27 Idumææ. Miſitque Hiram in claſſe illa ſervos ſuos viros nauticos & gnaros maris, cum 28 ſervis Salomonis. Qui cùm veniſſent in Ophir, ſumptum inde aurum quadringentorum viginti talentorum, detulerunt ad regem Salomonem.

CAP. X.

1 SEd & Regina Saba, auditâ famâ Salomonis in nomine Domini, venit tentare eum in 2 ænigmatibus. Et ingreſſa Jeruſalem multo cum comitatu, & divitiis, camelis portantibus aromata, & aurum infinitum nimis, & gemmas pretioſas, venit ad regem Salomonem, & locuta eſt ei univerſa quæ habebat in corde ſuo. 3 Et docuit eam Salomon omnia verba quæ propoſuerat: non fuit ſermo, qui regem poſſet latêre, & non reſponderet ei. 4 Videns autem regina Saba omnem ſapientiam Salomonis, & domum quam ædificaverat, 5 Et cibos menſæ ejus, & habitacula ſervorum, & ordines miniſtrantium, veſtéſque eorum, & pincernas, & holocauſta quæ offerebat in domo Domini: non habebat ultra 6 ſpiritum. Dixítque ad regem; Verus eſt ſermo, quem audivi 7 in terra mea, Super ſermonibus tuis, & ſup ſapientia tua: & non credebam narrantibus mihi, donec ipſa veni, & vidi oculis meis, & probavi quòd media pars mihi nuntiata non fuerit: major eſt ſapientia & opera tua, quàm rumor quem 8 audivi. Beati viri tui, & beati ſervi tui, qui ſtant coram te ſemper, & audiunt ſapientiam 9 tuam. Sit Dñs Deus tuus benedictus, cui complacuiſti, & poſuit te ſuper thronum Iſrael, eò quòd dilexerit Dominus Iſrael in ſempiternum, & conſtituit te regem, ut faceres judicium & juſtitiam.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

26 Καὶ ναῦν ὑπὲρ οὗ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν Γασίων Γαβὲρ τὴν οὖσαν ἐχομένην Αἰλὰθ ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς ἐσχάτης θαλάσσης 27 ἐν γῇ Ἐδώμ. Καὶ ἀπέστειλε Χιρὰμ ἐν τῇ νηῒ τῶν παίδων αὐτοῦ ἄνδρας ναυτικοὺς ἐλαύνειν εἰδότας θάλασσαν μετὰ τῶν παίδων Σα- 28 λωμών. Καὶ ἦλθον εἰς (ω) Σωφιρὰ, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν χρυσίου (α) ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα, καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ Σαλωμών.

MS.A. (ω) Σωφαρὰ, καὶ (α) τετρακόσια καὶ εἴκοσι τάλαντα,

Κεφ. ι.

1 ΚΑὶ βασίλισσα Σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα Σαλωμὼν καὶ τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ ἦλθε πει- 2 ράσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασι. Καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφόδρα. καὶ κάμηλοι αἴρουσαι (α) ἡδύσματα καὶ χρυσὸν πολὺν σφόδρα καὶ λίθον τίμιον. καὶ εἰσῆλθε πρὸς Σαλωμὼν, καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ πάντα 3 ὅσα ἦν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ Σαλωμὼν πάντας τοὺς λόγους αὐτῆς· οὐκ ἦν λόγος παρεωραμένος (β) παρὰ τοῦ βασιλέως, ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ. 4 Καὶ εἶδε βασίλισσα Σαβὰ πᾶσαν τὴν φρόνησιν Σαλωμὼν, καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε, 5 Καὶ τὰ βρώματα Σαλωμὼν, καὶ τὴν καθέδραν (γ) παίδων αὐτοῦ, καὶ τὴν στάσιν λειτουργῶν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἱματισμὸν αὐτοῦ, καὶ τοὺς οἰνοχόους αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν αὐτοῦ ἣν ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ κυρίου· καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο. 6 Καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν, Ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου 7 Περὶ τοῦ λόγου σου καὶ περὶ τῆς φρονήσεώς σου. καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λαλοῦσί μοι, ἕως ὅτου παρεγενόμην καὶ (δ) ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί μου· καὶ ἰδοὺ (ε) οὐκ εἰσὶ τὸ ἥμισυ καθὼς ἀπήγγειλάν μοι· προσέθηκας ἀγαθὰ πρὸς αὐτὰ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα ἐν 8 τῇ γῇ μου. Μακάριαι αἱ γυναῖκές σου, μακάριοι οἱ παῖδές σου οὗτοι οἱ (ζ) παρεστηκότες ἐνώπιόν σου διόλου, οἱ ἀ- 9 κούοντες πᾶσαν τὴν φρόνησίν σου. Γένοιτο κύριος ὁ θεός σου εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου Ἰσραὴλ, διὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον τὸν Ἰσραὴλ στῆσαι εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔθετό σε βασιλέα ἐπ' αὐτοὺς, τοῦ ποιεῖν κρίμα (η) ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν κρίμασιν (θ) αὐτῶν. 10 Καὶ ἔδωκε τῷ Σαλωμὼν ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἡδύσματα πολλὰ σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον. οὐκ ἐληλύθει κατὰ τὰ ἡδύσματα (ι) ἐκεῖνα ἔτι εἰς πλῆθος, ἃ ἔδωκε βασίλισσα Σαβὰ (κ) τῷ βασιλεῖ 11 Σαλωμών. Καὶ ἡ ναῦς Χιρὰμ ἡ αἴρουσα τὸ χρυσίον ἐκ Σουφὶρ, (λ) ἤνεγκε ξύλα πελεκητὰ πολλὰ σφόδρα καὶ λίθον τίμιον. 12 Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ (μ) πελεκητὰ ὑποστηρίγματα τοῦ οἴκου κυρίου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, (ν) καὶ νάβλας καὶ κινύρας τοῖς ᾠδοῖς. οὐκ (ξ) ἐληλύθει τοιαῦτα ξύλα ἀπελέκητα ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὤφθησάν που ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Et navem (f) pro ea re fecit rex 26 Salomon in Gaſion Gaber, quæ eſt juxta Ælath ſuper labium ultimi maris in terra Edom. Et 27 miſit Chiram in navi puerorũ ſuorũ viros nauticos impellere ſcientes mare cum pueris Salomon. Et venerunt in Sophira: & 28 ſumpſerunt indè auri (g) centum & viginti talenta, & attulerunt regi Salomon.

CAP. X.

ET Regina Saba audivit nomẽ 1 Salomon et nomẽ Domini: et venit tẽtare eũ in (a) ænigmatibꝰ. Et ve- 2 nit in Hieruſalem in virtute gravi valdé. Et cameli portantes (b) ſuavitates, & aurum multum valdè, & lapidem pretioſum. Et ingreſſa eſt ad Salomon: & locuta eſt ei omnia, quæcunq; erant in corde ſuo. Et indicavit ei Salo- 3 mon omnia verba ejus. Non (c) fuit verbum deſpectum à rege, quod non indicavit ei. Et vidit 4 regina Saba omnem prudentiam Salomon, & domum, quam ædificaverat, Et cibos Salomon, & 5 cathedram puerorum ejus, & ſtationem miniſtrorum ejus, & veſtem ejus, & pincernas ejus, & holocauſtoſim ejus, quam offerebat in domo Domini. Et extra ſe facta eſt. Et dixit ad regem Sa- 6 lomon; Verꝰ eſt ſermo, quẽ audivi in terra mea De ſermone tuo, 7 & de prudentia tua: & non credidi iis, qui dicebant mihi; donec veni, & viderunt oculi mei; & ecce non ſunt (d) dimidium, ſicut annuntiârant mihi. Appoſuiſti (e) bona ad ea, ſuper omnem auditionem, quam audivi in terra mea. Beatæ mulieres tuæ, beati pueri 8 tui, qui aſſiſtunt coram tè ſemper, qui audiunt omnẽ prudentiã tuã. Sit Dominus Deus tuus benedictꝰ, 9 qui voluit in te, ad dandum te ſuper thronum Iſrael; eò quòd Dominus diligat Iſrael ad (f) ſtatuendum in ſeculum: & poſuit te regem ſuper eos ad faciendum judicium in juſtitia, & in judiciis (g) eorum. Et dedit Salomoni cen- 10 tum viginti talenta auri, & ſuavitates multas valdè, et lapidem pretioſum. Non venit juxta ſuavitates illas ultrà in multitudine, quas dedit regina Saba regi Salomon. Et navis Chiram portans 11 aurum de Suphir, attulit ligna (h) dolata multa valdè, & lapidem pretioſum. Et fecit rex ligna do- 12 lata, fulcimenta domûs Domini, & domûs regis, & nablas, & citharas cantoribus. Non venerunt hujuſmodi ligna non dolata ſuper terram, neq; viſa ſunt (i) uſquàm uſque in diem hanc.

MS.A. (α) ἡδύσματα, χρυσίον* πολὺν σφόδρα (β) ὑπὸ τοῦ (γ) παρ' φρόνησιν (γ) τῶν παίδων (δ) ἑωράκασιν (ε) οὐκ ἔστιν καθὼς ἀπήγγειλάν μοι τὸ ἥμισυ· προσέθηκας σοφίαν καὶ ἀγαθὰ
(ζ) παρεστηκότες (η) καὶ δικαιοσύνῃ (θ) ἑαυτῶν. (ι) ἐκεῖνα εἰς (κ) τῷ Σαλωμών. (λ) ἤνεγκεν ἐκ Σουφεὶρ ξύλα (μ) ἀπελέκητα (ν) καὶ κινύρας καὶ νάβλας τοῖς (ξ) ἐλήλυθε τοιαῦτα ξύλα πω ἕως τῆς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 בְּרַם בַּת פַּרְעֹה סְלֵיקַת מִקַּרְתָּא דְדָוִד לְבֵיתָא דִי בְנָא לַהּ בְּכֵן בְּנָא יַת מְלֵיתָא ׃ וְאַסֵּיק
25 שְׁלֹמֹה תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא עֲלָוָן וְנִכְסַת קוּדְשִׁין עַל מַדְבְּחָא דִבְנָא קֳדָם יְיָ וּמַקְטַר
26 עֲלוֹהִי קְטוֹרֶת בּוּסְמַיָא דִי קֳדָם יְיָ וְשַׁלֵּים יַת בֵּיתָא ׃ וּסְפִינְתָּא עֲבַד שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בְּעֶצְיוֹן
27 גֶּבֶר דְּעִם אֵילוֹת עַל כֵּיף יַמָּא דְסוּף בְּאַרְעָא דֶאֱדוֹם ׃ וּשְׁדַר חִירָם בִּסְפִינְתָּא יַת עַבְדוֹהִי
28 גַּבְרִין סַפָּנִין דְּאוּמָנִין לְדַבָּרָא בְיַמָּא עִם עַבְדֵי שְׁלֹמֹה ׃ וַאֲתוֹ לְאוֹפִיר וּנְסִיבוּ מִתַּמָּן
דַּהֲבָא אַרְבַּע מְאָה וְעַסְרִין כַּכְּרִין וְאַיְתִיאוּ לְוַת מַלְכָּא שְׁלֹמֹה ׃

י

1 וּמַלְכַּת שְׁבָא שְׁמַעַת יַת שְׁמַע שְׁלֹמֹה לִשְׁמָא דַיְיָ וַאֲתַת לְנַסָּיוּתֵיהּ בְּחוּדָאִין ׃ וַאֲתַת
2 לִירוּשְׁלֶם בְּמַשְׁרְיָן סַגִּיאִין לַחֲדָא גַּמְלִין טְעִינִין בּוּסְמִין וְדַהֲבָא סַגִּי לַחֲדָא וְאַבְנִין טָבָן
3 וַאֲתַת לְוַת שְׁלֹמֹה וּמַלֵּילַת עִמֵּיהּ יַת כָּל דִּי הֲוָה עִם לִבַּהּ ׃ וְחַוִּי לַהּ שְׁלֹמֹה יַת כָּל
4 פִּתְגָּמָהָא לָא הֲוָה מִדַּעַם דְּאִתְכַּסָּא מִן מַלְכָּא דְּלָא חַוִּי לַהּ ׃ וַחֲזָת מַלְכַּת שְׁבָא יַת כָּל
5 חוּכְמַת שְׁלֹמֹה וּבֵיתָא דִי בְנָא ׃ וּמֵיכַל פְּתוֹרֵיהּ וְאַסְחָרוּת עַבְדוֹהִי וּמְקַם מְשׁוּמְשָׁנוֹהִי
וּלְבוּשֵׁיהוֹן וְשַׁקְיוּתֵיהּ וַעֲלָתֵיהּ דְּמַסֵּיק בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְלָא אִשְׁתְּאַר בַּהּ עוֹד רוּחַ ׃
6 וַאֲמַרַת לְמַלְכָּא קוּשְׁטָא הֲוָה פִּתְגָּמָא דִי שְׁמַעִית בְּאַרְעִי עַל פִּתְגָּמָךְ וְעַל חוּכְמְתָךְ ׃ וְלָא
7 הֵימֵנִית לְפִתְגָּמַיָא עַד דַּאֲתֵיתִי וַחֲזָאָה עֵינַי וְהָא לָא אִתְחַוָּא לִי פַּלְגוּ מַה דַּחֲזֵיתִי אוֹסֵפְתָּא
8 חוּכְמְתָא וְטַבְתָּא עַל שְׁמוּעֲתָא דִי שְׁמַעִית ׃ טוּבֵי גֻבְרָךְ טוּבֵי עַבְדָךְ אִלֵּין דְּקָיְמִין קֳדָמָךְ
9 תְּדִירָא דְּשָׁמְעִין יַת חוּכְמְתָךְ ׃ יְהֵי יְיָ אֱלָהָךְ בְּרִיךְ דְּאִתְרְעִי בָךְ לְמִתְּנָךְ עַל כּוּרְסֵי
מַלְכוּתָא דְיִשְׂרָאֵל בִּרְחִימַת יְיָ יַת יִשְׂרָאֵל לְעָלַם וּמַנְּיָךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא לְמֶעְבַּד דִּין
דִּקְשׁוֹט וּזְכוּ ׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Verùm filia Parghoh aſcendit de civitate Davidis in domum quam ædi- 24 ficaverat ei: tunc ædificavit aggerem. Et offerebat Selomoh tribus tem- 25 poribus in anno holocauſta, & victimam ſanctitatum ſuper altare quod ædificaverat ante Dominum; & adolebat ſuper illud ſuffitum aromatum, quæ erant ante Dominum, & perfecit domũ. Et navem fecit rex Se- 26 lomoh in Gheſzion Gaber ſuper litus maris Zzuph in terra Edom. Et 27 miſit Hhiram in navi ſervos ſuos viros nautas & peritos regendi *in mari* cum ſervis Selomoh. Et venerunt in Ophir, & acceperunt inde aurum, 28 quadringenta & viginti talenta; & adduxerunt ad regem Selomoh.

CAP. X.

ET regina Seba audivit famam Selomoh in nomine Domini, & venit 1 ut tentaret eum in *ænigmatibus*. Et venit in Jeruſalem cum turmis mul- 2 tis valdè, & cameli onuſti aromatibus, & auro multo valdè, & lapidibus bonis; & venit ad Selomoh, & locuta eſt cum eo omne quod fuit cum corde ſuo. Et indicavit illi Selomoh omnia verba ejus, & non fuit quic- 3 quam quod celatum fuerit à rege, quod non indicaret illi. Et vidit re- 4 gina Seba omnem ſapientiam Selomoh, & domum quam ædificaverat. Et cibum menſæ ejus, & diſcubitum ſervorum ejus, & ſtationem miniſtro- 5 rum ejus, & veſtimenta eorum, & potum ejus, & holocauſta ejus quæ offerebat in domo ſanctuarii Domini, & non remanſit in ea ultrà ſpiritus. Et dixit regi, Verum fuit verbum quod audivi in terra mea ſuper 6 verbis tuis & ſuper ſapientia tua. Et non credidi verbis, uſq; quò veni, & 7 viderunt oculi mei, & ecce non indicatum eſt mihi dimidium ejus quod vidi; addidiſti ſapientiam & bonitatem ſuper famam quam audivi. Beati 8 viri tui, beati ſervi tui iſti, qui ſtant ante te ſemper, qui audiunt ſapientiam tuam. Sit Dominus Deus tuus benedictus, qui complacuit ſibi in te, 9 ita ut poſuerit te ſuper ſolium regni Iſrael, eò quòd amaverit Dominus Iſrael in ſeculum, & præpoſuit te ut eſſes rex cauſa faciendi judicium veritatis & juſtitiæ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 ܘܒܪܬܗ ܕܦܪܥܘܢ ܣܠܩܬ. ܡܢ ܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܠܒܝܬܐ ܕܒܢܐ ܠܗ̇ ܫܠܝܡܘܢ. ܗܝܕܝܢ ܒܢܐ *
25 ܠܡܠܘܐ. * ܘܡܣܩ ܗܘܐ ܫܠܝܡܘܢ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܒܫܢܬܐ. ܥܠܘܬܐ ܘܢܟܣܬܐ. ܥܠ ܡܕܒܚܐ.
26 ܘܡܣܝܡ ܗܘܐ ܠܒܣܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܫܠܡܗ ܠܒܝܬܐ. ܘܥܒܕ ܣܦܝܢܬܐ ܡܠܟܐ
27 ܫܠܝܡܘܢ ܒܥܨܝܘܢܓܒܪ ܕܥܡ ܐܝܠܬ ܥܠ ܣܦܬ ܝܡܐ ܕܣܘܦ. ܒܐܪܥܐ ܕܐܪܘܕ. * ܘܫܕܪ
ܡܠܟܐ ܚܝܪܡ ܠܥܒܕܘܗܝ ܒܣܦܝܢܬܐ. ܓܒܪܐ ܡܠܚܐ ܕܝܕܥܝܢ ܝܡܐ. ܥܡ ܥܒܕܘܗܝ
28 ܕܫܠܝܡܘܢ. * ܘܐܬܘ ܠܐܘܦܝܪ. ܘܢܣܒܘ ܡܢ ܬܡܢ ܕܗܒܐ. ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܟܟܪܝܢ.
ܘܐܝܬܝܘ ܠܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *

1 * ܘܡܠܟܬܐ ܕܫܒܐ. ܫܡܥܬ ܫܡܥܗ ܕܫܠܝܡܘܢ ܘܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܬܬ ܠܡܢܣܝܘܬܗ
2 ܒܐܘܚܕܢܐ. * ܘܐܬܬ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܒܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܓܡܠܐ ܕܛܥܝܢ ܒܣܡܐ ܘܕܗܒܐ.
ܣܓܝܐܐ ܛܒ. ܘܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܘܐܬܬ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܢܣܝܬܗ ܒܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ
3 ܗܘܐ ܒܠܒܗ̇. * ܘܚܘܝܗ̇ ܫܠܝܡܘܢ. ܟܠܗܝܢ ܡܠܝܗ̇. ܘܡܕܡ ܠܐ ܐܬܟܣܝ ܡܢ ܡܠܟܐ ܕܠܐ
4 ܚܘܝܗ̇. * ܘܚܙܬ ܡܠܟܬܐ ܕܫܒܐ ܟܠܗ̇ ܚܟܡܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܒܝܬܐ ܕܒܢܐ: * ܘܡܐܟܘܠܬܐ
5 ܦܬܘܪܗ: ܘܡܘܬܒܐ ܕܥܒܕܘܗܝ: ܘܡܩܡܐ ܕܡܫܡܫܢܘܗܝ ܘܠܒܘܫܝܗܘܢ: ܘܡܫܩܝܢܘܗܝ
ܘܠܒܘܫܝܗܘܢ: ܘܥܠܘܬܗ ܕܡܣܩ ܗܘܐ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܚܪܬ ܬܘܒ ܒܗ̇ ܪܘܚܐ.
6 * ܘܐܡܪܬ ܠܡܠܟܐ. ܫܪܝܪܐ ܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܫܡܥܬ ܒܐܪܥܝ. ܥܠ ܦܬܓܡܝܟ ܘܥܠ
7 ܚܟܡܬܟ. * ܘܠܐ ܗܝܡܢܬ ܠܦܬܓܡܐ. ܥܕܡܐ ܕܐܬܝܬ ܘܚܙܝ ܥܝܢܝ. ܘܗܐ ܠܐ ܚܘܝܘܢܝ
8 ܦܠܓܗ. ܐܘܣܦܬ ܚܟܡܬܐ ܘܛܒܬܐ. ܥܠ ܫܡܥܬܐ ܕܫܡܥܬ. * ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܢܫܝܟ.
9 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܝܟ ܗܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܩܕܡܝܟ. ܐܡܝܢܐܝܬ ܘܫܡܥܝܢ ܚܟܡܬܟ. * ܢܗܘܐ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܒܪܝܟ. ܕܨܒܐ ܒܟ. ܘܐܘܬܒܟ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ ܕܪܚܡ ܡܪܝܐ
ܠܐܝܣܪܝܠ ܠܥܠܡ. ܘܥܒܕܟ ܡܠܟܐ. ܠܡܥܒܕ ܕܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ.

Filia verò Pharaonis aſcendit è civitate Da- 24 vidis in ædem quam extruxerat illi Salomon. Tunc ædificavit Mello. Et offerebat Salo- 25 mon ter in anno holocauſta & pacifica ſuper altare, ponebatq; ſuper illud thura coram Domino. Perfectâ jam domo, pa- 26 ravit etiam rex Salomon naves in Iſinu-geber quæ eſt prope Eloth, ſecus littus maris Suph, in regione Aruad. Miſitq; rex Hiram 27 ſervos ſuos in iis navibꝰ, viros nautas gnaros maris, unà cum ſervis Salomonis: Qui pro- 28 fecti in Ophir tulerunt inde auri talenta quadringenta viginti, & advexerunt ad Salomonem.

CAP. X.

REgina verò Saba audito nomine Salomo- 1 nis & nomine Domini, venit ad probandum eum ænigmatibꝰ. Venit inquam Jeruſalem 2 cum exercitu copioſiſſimo, & camelis portantibꝰ magnam vim aromatũ & auri, lapideſq; pretioſos; & adiens regem Salomonem, probavit eum cunctis rebꝰ quas habebat in animo. Et expoſuit ei Salomon cun- 3 cta verba, nihilque regem latuit quod non expoſuerit illi. Cúmque regina Saba vidiſſet 4 omnem ſapientiam Salomonis, & domum quam ædificaverat: Cibum menſæ ejus, 5 manſionem ſervorum ejus, ſtatum miniſtrorũ ac indumenta eorum, pincernas & indumenta eorum, & holocauſta quæ offerebat in domo Domini; non remanſit ampliùs in ea ſpiritus: Dixitq; ad regem, Reverà contigit ſer- 6 mo quem audiveram in regione mea de rebus tuis deque ſapientia tua: Tamen non 7 credidi ſermonibus, donec venirem, & viderent oculi mei; ſed ecce non indicaverant mihi ne dimidium quidem: excedit ſapientia & bonum, famam quam audiveram. Beatæ uxores tuæ, beati ſervi 8 tui qui aſtant jugiter coram te, & audiunt ſapientiam tuam. Sit Dominus Deus tuus 9 benedictus qui te oblectatus eſt, teque collocavit ſuper ſolium Iſraelis: eò quòd dilexit Dominus Iſraelem in perpetuum, regem te conſtituit, ut judicium & juſtitiam exerceres.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * فاما بنت فرعون فصعدت من قرية داود الي البيت الذي بنا لها سليمان * ثم بني سليمن
25 ملوى * وكان سليمن يقرب ثلث مرات في السنة قرابينا وذبايحا كاملة على مذبح الرب *
26 ويبخر البخور امام الرب من الاصماغ التي بين يدي الله * واكمل سليمن بناء البيت * ثم
27 عمل سفينه في غيضة وال * التي عند ايلوت عند شط بحر سوف * التي بارض ادوم * ثم ارسل
حيرام الملك عبيده في السفينة قوما ملاحين بصيرين بتدبير السفن في البحر * مع عبيد
28 سليمن * فخرجوا الي بلاد دهلك التي من الهند * وجلبوا من هناك ذهبا اربعماية وعشرين
قنطارا * واتوا به سليمن * * الفصل العاشر * * وسمعت ملكة سبا 1
2 بخبر سليمن واسم الرب * فقدمت من بلادها لتجربه بالامثال والمسايل * فجاءت الي اورسليم في
جيش عظيم جدا * ومعها جمالا موقرة ذهبا وعنبرا وجواهرا * فاتت سليمن وجربته بجميع
3 ما كان في قلبها * فاجابها سليمن وفسر لها كل شي سالته * ولم يخف عن سليمن شي
4 5 من امثالها * فرات ملكة سبا حكمة سليمن والبيت الذي بناه * وموايده وجلوس عبيده
بين يديه * وقيام خدمه ولباسهم * وسقاته وقرابينه التي كان يقرب في بيت الرب * فلم
6 يبق فيها روح من تعجبها * وقالت * يقينا كان الخبر الذي بلغني في ارضي * وكشف
7 عندي ما سمعت عن اقوالك وحكمتك * وان كنت لم اصدق ما قد بلغني * حتى
قدمت وعاينت بعيني * واذا اني لم اخبر بنصف ما عاينت * بل زدت عندك من الحكمة
8 اضعاف ما سمعت * طوبا نسائك طوبا عبيدك هولاء الذين يقومون بين يديك ابدا *
9 ويسمعون حكمتك * تبارك الله ربك الذي رضي بك * واجلسك على منبر آل اسرائيل *
كحب الله لبني اسرائيل * فصيرك عليهم ملكا * لتقضي بالحق والعدل * وتعدل بالبر *

Porrò filia Salomonis aſcendit è civitate 24 *Davidis in domum quam ædificaverat ei Salomon; tum extruxit Salomon Melvam. Offerebat autem Salomon ter quo-* 25 *tannis oblationes & ſacrificia perfecta ſuper altare Domini, & adolebat incenſum coram Domino ex gummi qui erant in conſpectu Domini. Abſolvit ergò Sa-* 26 *lomon ædificium domûs, tum ſtruxit navim in ſylva Val quæ eſt prope Iloth ſecus littus maris Suf, quæ eſt in terra Edom. Tum miſit Hiramus rex ſervos ſuos in* 27 *illa navi, homines nautas peritos gubernandi naves in mari, unà cum ſervis Salomonis. Qui egreſſi ad regiones* 28 *Dahlak quæ ſunt ex India, asportârunt inde auri quadringenta viginti quintaria, & attulerunt ea Salomoni.*

CAP. X.

AUdiens autem Regina Saba famam 1 *Salomonis & nomen Domini, advenit è patria ſua ut tentaret eum parabolis & quæſtionibus. Cúmq; adveniſſet Jeru-* 2 *ſalem maximo cum comitatu, ſecum habens camelos onuſtos auro, ambaro, & gemmis; adivit Salomonem, & tentavit eum omnibus rebus quas animo conceperat. Et reſpondit ei Salomon, & ex-* 3 *poſuit illi quicquid ab eo quæſierat, nec latuit Salomonem ullum ex ænigmatibus ejus. Cùm etiam vidiſſet regina Saba ſa-* 4 *pientiam Salomonis, & ædem quam extruxerat: Menſas ejus, conſeſſum ſer-* 5 *vorum ejus, & veſtimenta eorum, & pincernas ejus; & ſacrificia denique & oblationes ejus quas offerebat in domo Domini; non remanſit in ea ampliùs ſpiritus præ ſtupore: Et* 6 *ait, Certiſſimus erat rumor qui ad me pervenerat in terram meam, & pro comperto eſt apud me quod audiveram de ſermonibus tuis & ſapientia tuâ. Et-* 7 *iamſi fidem non præſtiterim his quæ ad me delata fuerant, donec veni, & propriis oculis vidi; imò inveni apud te ſapientiam longè ſuperiorem iis quæ audiveram. Beatæ* 8 *uxores tuæ, beati ſervi tui iſti qui tibi ſemper aſtant, & audiunt ſapientiam tuam. Benedictus Dominus tuus* 9 *qui te delectatus ſedere te fecit ſuper ſolium Iſraelitarum. Ex amore Dei erga filios Iſrael conſtituit te regem ſuper eos, ut verum & æquum jus diceres, & juſtitiam decerneres.*

aromata & , auri talenta viginti & centum regi Deditque
10 ותתן למלך מאה ועשרים ככר זהב ובשמים
illud aroma ſicut venit non : pretioſum lapidem & ,valde multa
הרבה מאד ואבן יקרה לא בא כבשם ההוא
.Selomoh regi Seba regina dedit quæ ,multitudine in ultrà
עוד לרב אשר־נתנה מלכת־שבא למלך שלמה:
, Ophir ex aurum portabat quæ , Chiram navis etiam Et
11 וגם אני חירם אשר־נשא זהב מאופיר
lapidem & ,valde multum almugim ligna Ophir ex detulit
הביא מאפיר עצי אלמגים הרבה מאד ואבן
fulcrum almugim ligna rex Fecitque .pretioſum
12 יקרה: ויעש המלך את־עצי האלמגים מסעד
: cantoribus nablia & ,citharas & ,regis domus & ,Domini domus
לבית־יהוה ולבית המלך וכנרות ונבלים לשרים
diem ad uſque eſt viſum nec ,almugim ligna ſic venit non
לא בא־כן עצי אלמגים ולא נראה עד היום
omnem Seba reginæ dedit Selomoh rex Et .hanc
13 הזה: והמלך שלמה נתן למלכת־שבא את־כל־
manum ſecundùm ei dedit quæ præter ,petivit quam ſuam voluntatem
חפצה אשר שאלה מלבד אשר נתן־לה כיד
.ejus ſervi & ipſa ,ſuam terram in abiit & ,ſe vertit & : Selomoh regis
המלך שלמה ותפן ותלך לארצה היא ועבדיה:
, uno anno in Selomoh ad veniebat quod auri pondus erat Et
14 ויהי משקל הזהב אשר־בא לשלמה בשנה אחת
viros Præter .auri talentorum ſex & ſexaginta ſexcentorum
15 שש מאות ששים ושש ככר זהב: לבד מאנשי
,Arabiæ reges omnes & ,aromatariorum negotiationem & , ſcrutatores
התרים ומסחר הרכלים וכל־מלכי הערב
ſcuta ducenta Selomoh rex fecit Et .terræ duces &
16 ופחות הארץ: ויעש המלך שלמה מאתים צנה
ſcutum ſuper fecit aſcendere aureos ſexcentos : tracto auro
זהב שחוט שש־מאות זהב יעלה על־הצנה
tres : tracto auro clypeos trecentos Et .unum
17 האחת: ושלש־מאות מגנים זהב שחוט שלשת
eos dedit & : unumquemque clypeum ſuper aſcendere fecit auri minas
מנים זהב יעלה על־המגן האחת ויתנם
ſolium rex fecit Et .Lebanon ſylvæ domo rex
18 המלך בית יער הלבנון: ויעש המלך כסא
gradus Sex .obrizo auro illud operuit & , grande dentis
19 שן גדול ויצפהו זהב מופז: שש מעלות
hinc manus & ,ipſius poſt à ſolio rotundum caput & ,ſolio
לכסה וראש עגול לכסה מאחריו וידת מזה
ſtantes leones duo & : ſeſſionis locum ad inde &
ומזה אל־מקום השבת ושנים אריות עמדים
ibi ſtantes leunculi duodecim Et .manus apud
20 אצל הידות: ושנים עשר אריים עמדים שם
omnibus in ſic fuit factum non : inde & hinc gradus ſex ſuper
על־שש המעלות מזה ומזה לא־נעשה כן לכל־
.regnis
ממלכות:

Verſio VULG. LAT.

10 Dedit ergò regi centū viginti talenta auri, & aromata multa nimis, & gemmas pretioſas: non ſunt allata ultrà aromata tam multa, quàm ea quæ dedit regina Saba regi Salomoni. 11 (Sed & claſſis Hiram, quæ portabat aurum de Ophir, attulit ex Ophir ligna thyina multa nimis, & gemmas pretioſas. 12 Fecítque rex de lignis thyinis fulcra domûs Domini, & domûs regiæ, & cytharas lyráſq; cantoribus: non ſunt allata hujuſcemodi ligna thyina, neque viſa uſque in præſentem diem.) 13 Rex autem Salomon dedit reginæ Saba omnia quæ voluit & petivit ab eo: exceptis his, quæ ultrò obtulerat ei munere regio. Quæ reverſa eſt, & abiit in terram ſuam cum ſervis ſuis. 14 Erat autem pondus auri, quod afferebatur Salomoni per annos ſingulos, ſexcentorum ſexaginta ſex talentorum auri: 15 Excepto eo, ꝙ afferebant viri qui ſuper vectigalia erant, & negotiatores, univerſique ſcruta vendentes, & omnes reges Arabiæ, ducéſque terræ. 16 Fecit quoq; rex Salomon ducenta ſcuta de auro puriſſimo, ſexcentos auri ſiclos dedit in laminas ſcuti unius. 17 Et trecentas peltas ex auro probato: trecentæ minæ auri unam peltam veſtiebant: poſuítque eas rex in domo ſaltûs Libani. 18 Fecit etiam rex Salomon thronum de ebore grandem: & veſtivit eum auro fulvo nimis, 19 Qui habebat ſex gradus: & ſummitas throni rotunda erat in parte poſteriori: & duæ manus hinc atque inde tenentes ſedile: & duo leones ſtabant juxta manus ſingulas. 20 Et duodecim leunculi ſtantes ſuper ſex gradus hinc atque inde: non eſt factum tale opus in univerſis regnis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

13 Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ Σαβὰ πάντα ὅσα ἠθέλησεν, ὅσα ᾐτήσατο, ἐκτὸς πάντων ὧν ἐδεδώκει αὐτῇ διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως Σαλωμών. καὶ ἀπεστράφη, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν (ο) αὐτῆς αὐτή, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῆς. 14 Καὶ (π) ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐληλυθότος τῷ Σαλωμὼν ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ, (ρ) ἑξακόσια καὶ ἑξηκονταὲξ τάλαντα χρυσίου, 15 Χωρὶς τῶν φόρων τῶν ὑποτεταγμένων καὶ τῶν (σ) ἐμπόρων καὶ πάντων τῶν βασιλέων τοῦ πέραν καὶ τῶν σατραπῶν τῆς γῆς. 16 Καὶ ἐποίησε (τ) Σαλωμὼν τριακόσια δόρατα χρυσᾶ ἐλατά· τριακόσιοι χρυσοῖ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸ δόρυ τὸ ἕν· 17 Καὶ τριακόσια (υ) ὅπλα χρυσᾶ ἐλατά· καὶ τρεῖς (φ) μναῖ ἐνῆσαν χρυσοῦ εἰς τὸ ὅπλον τὸ ἕν. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου. 18 Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφάντινον μέγαν, καὶ περιεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ. 19 Ἓξ ἀναβαθμοὶ τῷ θρόνῳ, καὶ προτομαὶ μόσχων τῷ θρόνῳ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ (χ) χεῖρες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς καθέδρας, καὶ δύο (ψ) λέοντες ἑστηκότες παρὰ τὰς χεῖρας, 20 Καὶ δώδεκα λέοντες ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν. οὐ γέγονεν οὕτως πάσῃ βασιλείᾳ. 21 Καὶ πάντα τὰ (ω) σκεύη τὰ ὑπὸ τοῦ Σαλωμὼν γεγονότα χρυσᾶ, καὶ λουτῆρες (α) χρυσοῖ, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου (β) δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου χρυσίῳ (γ) συγκεκλεισμένα. οὐκ ἦν ἀργύριον, ὅτι οὐκ ἦν (δ) λογιζόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις (ε) Σαλωμών· 22 Ὅτι ναῦς Θαρσὶς τῷ (ζ) βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν τῇ θαλάσσῃ μετὰ τῶν νηῶν Χιράμ. μία διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο τῷ βασιλεῖ ναῦς ἐκ Θαρσὶς χρυσίου καὶ (η) ἀργυρίου καὶ λίθων τορευτῶν καὶ πελεκητῶν. Αὕτη ἦν ἡ πραγματεία τῆς προνομῆς ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὴν ἄκραν, τοῦ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ, καὶ τὴν Ἀσσοὺρ, καὶ τὴν Μαγδὰλ, καὶ τὴν Γαζὲρ, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν ἀνωτέρω, καὶ τὴν Ἰεθερμὰθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων, καὶ τὴν πραγματείαν Σαλωμὼν, ἣν ἐπραγματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, τοῦ μὴ κατάρξαι αὐτοῦ πάντα τὸν λαὸν τὸν ὑπολελειμμένον ὑπὸ τοῦ Χετταίου καὶ τοῦ Ἀμορραίου καὶ τοῦ Φερεζαίου καὶ τοῦ Χαναναίου καὶ τοῦ Εὐαίου καὶ τοῦ Ἰεβουσαίου καὶ τοῦ Γεργεσαίου τῶν μὴ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὄντων, τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἐδύναντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξολοθρεῦσαι αὐτοὺς, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς Σαλωμὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σαλωμὼν πρᾶγμα, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ, καὶ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἄρχοντες καὶ τρισσοὶ αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ, καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ. 23 Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς πλούτῳ καὶ φρονήσει. 24 Καὶ πάντες βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον Σαλωμὼν, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φρονήσεως αὐτοῦ ἧς ἔδωκε κύριος τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 25 Καὶ αὐτοὶ (θ) ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα, σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν, στακτὴν, καὶ ἡδύσματα, καὶ ἵππους, καὶ ἡμιόνους τὸ κατ' (ι) ἐνιαυτὸν ἐνιαυτῷ. 26 Καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τέσσαρες χιλιάδες θήλειαι ἵπποι (κ) εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων. καὶ ἔθετο αὐτὰς ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ἁρμάτων καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως ὁρίων Αἰγύπτου.

13 Et rex Salomon dedit reginæ Sabæ omnia, quæcunq; voluit, quæcunq; petiit, præter omnia quæ dederat ei per (k) manum regis Salomon. Et revertit, & venit in terram ſuam, ipſa, & omnes pueri ejus. 14 Et erat pondus auri, quod veniebat ad Salomon in anno uno, ſexcenta, & ſexaginta ſex talenta auri, 15 Abſq; tributis ſubditorū, (l) et mercatorum, & omnium regum regionis ulterioris, & ſatraparum terræ. 16 Et fecit Salomon (m) trecentas lanceas aureas ductiles (trecenti aurei inerant in lancea una) 17 & trecenta (n) ſcuta aurea ductilia: & tres minæ inerant auri in ſcuto uno. Et dedit ea rex in domum ſylvæ Libani. 18 Et fecit rex thronum elephantinum magnum: & circumauravit illū auro probato. 19 Sex gradus throno: & prominentiæ vitulorum ipſi throno ex poſterioribus ejus: & manus hinc, & hinc ſuper locum cathedræ: & duo leones ſtantes juxta manus: 20 Et duodecim leones ſtantes ibi ſuper ſex gradus, hinc, & hinc. Non factum eſt ſic omni regno. 21 Et omnia vaſa, (o) quæ à Salomon facta, aurea, & luteres aurei, Et omnia vaſa domûs ſylvæ Libani auro concluſa. Non fuit argentum: quoniam non erat reputatum in diebus Salomon: 22 Quia navis Tharſis erat regi Salomon in mari cum (p) navibus Chiram: una per tres annos veniebat regi navis è Tharſis auri, & (q) argenti, & lapidum tornatorum, & dolatorum. Hæc (r) fuit ſumma diſtributionis quam obtulit rex Salomon ad ædificandam domum Domini, & domum regis, & murum Hieruſalem, & arcem, ad circumſepiendum ſepem civitatis David, & Aſſur, & Magdal, & Gazer, & Bethoron ſuperiorem, & Jetbermath, & omnes civitates curruum, & omnes civitates equitum, & negotiationem Salomon, quam negotiatus eſt, ædificando in Hieruſalem, & in omni terra. (ſ) Ut non opprimeret eum; omnem populum reſiduum de Chettæo, et Amorrhæo, & Pherezæo, et Chananæo, & Evæo, & Jebuſæo, & Gergeſæo, de iis qui non erant ex filiis Iſrael, filios eorum reſiduos (t) cum eo in terra, quos non potuerant filii Iſrael exterminare eos, & adduxit eos Salomon in tributum uſq; in diem hanc. Et de filiis Iſrael non dedit Salomon (u) moleſtiam: quoniam ipſi erant viri bellatores, & pueri ejus & principes, & (x) tertiarii ejus, & principes curruum ejus, & equites ejus. 23 Et magnificatus eſt Salomon ſuper omnes reges terræ divitiis, & prudentiâ. 24 Et omnes reges terræ quærebant faciem Salomon, ad audiendam prudentiam ejus quam dederat Dominus cordi ejus. 25 Et ipſi ferebant unuſquiſq; dona, vaſa (y) aurea, & veſtem, ſtacten, & ſuavitates, & equos, & mulos, (z) quod per annum, anno. 26 Et fuerunt Salomon (aa) quatuor mille fœminæ equæ ad currus, & duodecim millia equitum. Et poſuit ea in civitatibus curruum, & cum rege in Hieruſalem. Et fuit Dux omnium regum à flumine, & uſq; ad terram alienigenarum, & uſq; ad terminos Ægypti.

MS.A. (ο) αὐτῆς, καὶ (π) ἦν σταθμὸς (ρ) ἑξακόσια ἑξηκονταὲξ (σ) ἐμπόρων τῶν ῥοποπωλῶν, καὶ (τ) ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν (υ) ὅπλα ἐλατά· (φ) μναῖ χρυσίου ἐνῆσαν (χ) χεῖρες ἐπὶ τοῦ θρόνου ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς καθέδρας, (ψ) λέοντες * ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ (ω) σκεύη τοῦ ποτοῦ τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν χρυσᾶ γεγονότα, καὶ (α) χρυσοῖ, πάντα (β) τοῦ δρυμοῦ (γ) συγκεκλεισμένῳ. (δ) λογισμένον (ε) Σαλωμών. Εἰ τόπ οὖν ὅτι (ζ) βασιλεῖ ἐν (η) ἀργυρίου καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων καὶ ταώνων. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ut verſ. ſeq. 23. (θ) ἔφερεν πρὸς αὐτὸν τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν, (ι) ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν. Καὶ συνέλεξεν Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἵππους, καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες (κ) καὶ εἰς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ויהבת למלכא מאה ועסרין ככרין דדהבא ובוסמנין סגי לחדא ואבנין טבן
לא אתא כבוסמניא האנון עוד לסגי די יהבת מלכת שבא למלכא שלמה : ואף 11
ספינתא דחירם דמיתיא דהבא מאופיר איתיאת מאופיר אעי אלמונין סגי לחדא
ואבנין טבן : ועבד מלכא ית אעי אלמוניא סעיד לבית מקדשא דיי ולבית 12
מלכא וכנריא ונבליא לבני לוי לא אתו כן אעי אלמונין ולא אתחזיאו עד יומא
הדין : ומלכא שלמה יהב למלכת שבא ית כל רעותה דשאילת בר מדמני ליה 13
כעותר ידא דמלכא שלמה ואתפניאת ואזלת לארעה היא ועבדהא : והוה 14
מתקל דהבא די הוה אתי לשלמה בשתא חדא שית מאה שתין ושית ככרי
דהבא : בר מאגר אומניא וסחורת תגריא וכל מלכי סומכותא ושלטוני 15
ארעא : ועבד מלכא שלמה מאתן תריסין דדהבא טבא שית מאה דדהבא 16
מסיק על תריסא חדא : ותלת מאה מגנין דדהבא טבא תלתא מנן דדהבא 17
מסיק על מגנא חדא ומנון מלכא בית מקירת מלכיא : ועבד מלכא 18
כורסיא דשנא רבא וחפהי דדהבא טבא : שתא דרגין לכורסיא וריש סגלגל 19
לכורסיא מאחורוהי ואשדתא מכא ומכא על אתר מותבא ותרין אריון
קימין בסטר אשדתא : ותרי עשר אריון קימין תמן על שתא דרגין מכאומכא 20
לא אתעבד כן לכל מלכותא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

10 Et dedit regi centum & viginti talenta auri, & aromata multa valdè, & lapides bonos, non venerunt ſicut aromata illa ampliùs in multitudine, quæ dedit regina Seba regi Selomoh. 11 Et etiam navis Hhiram quæ adferebat aurum ex Ophir, advexit ex Ophir ligna coraliorum multa valdè, & lapides bonos. 12 Et fecit rex è lignis coraliorum appodiamen domui ſanctuarii Domini, & domui regis; & citharas, & nabla filiis Levi: non venerunt talia ligna coraliorum, nec viſa ſunt ad diem hanc. 13 Et rex Selomoh dedit reginæ Seba omne placitum ejus quod petivit; præter id quod numeravit ei ſecundùm opulentiam manus regis Selomoh; & vertit ſe, & ivit in terram ſuam ipſa, & ſervi ejus. 14 Et erat pondus auri, quod veniebat ipſi Selomoh ſingulis annis; ſexcentorum & ſexaginta ſex talentorum auri. 15 Præter mercedem artificum, & negotiationem mercatorum, & omnium regum Zzumchevatha & principum terræ. 16 Et fecit rex Selomoh ducenta ſcuta auri boni, ſexcentos aureos aſcendere faciens ſuper ſcutum unumquodque. 17 Et trecentos clypeos auri boni, tres minas auri aſcendere fecit ſuper clypeum quodque, & poſuit eos rex in domo refrigerii regum. 18 Et fecit rex ſolium eburneum magnum, & obduxit illud auro bono. 19 Sex gradus erant ſolio, & caput rotundum erat ſolio à poſteriori ejus, & ſuſtentacula hinc & inde ſuper locum ſeſſionis, & duo leones ſtabant in latere ſuſtentaculi. 20 Et duodecim leones ſtabant ibi ſuper ſex gradus hinc & inde; non factum fuit tale in cunctis regnis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܝܗܒܬ ܠܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܟܟܪܝܢ ܕܕܗܒܐ. ܘܒܣܡܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ. ܘܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܘܠܐ ܐܬܐ ܬܘܒ ܒܣܡܐ ܐܝܟ ܗܠܝܢ. ܕܝܗܒܬ ܡܠܟܬ ܫܒܐ ܠܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. 11 * ܘܐܦ ܐܠܦܐ ܕܚܝܪܡ ܕܐܝܬܝܘ ܕܗܒܐ ܡܢ ܐܘܦܝܪ. ܐܝܬܝܘ ܡܢ ܐܘܦܝܪ. ܩܝܣܐ ܕܡܫܚܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ. ܘܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ. 12 * ܘܥܒܕ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܩܝܣܐ ܕܡܫܚܐ ܠܨܒܬܐ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܘܟܢܪܐ ܘܢܒܠܐ ܠܡܫܒܚܢܐ. ܠܐ ܐܬܘ ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܩܝܣܐ ܕܡܫܚܐ. ܘܠܐ ܐܬܚܙܝܘ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. 13 * ܘܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܝܗܒ ܠܡܠܟܬ ܫܒܐ. ܟܠ ܕܨܒܬ ܘܫܐܠܬ. ܣܛܪ ܡܢ ܕܝܗܒ ܠܗ ܐܝܟ ܐܝܕܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܗܦܟܬ ܘܐܙܠܬ ܠܐܬܪܗ. ܗܝ ܘܥܒܕܝܗ. 14 * ܘܗܘܐ ܡܬܩܠܐ ܕܕܗܒܐ ܕܐܬܐ ܠܫܠܝܡܘܢ ܒܫܢܬܐ ܚܕܐ. ܫܬܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܫܬ ܟܟܪܝܢ ܕܕܗܒܐ. 15 * ܣܛܪ ܡܢ ܐܢܫܐ ܕܡܬܚܫܒܝܢ ܘܡܢ ܬܐܓܪܐ. ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܥܪܒܝܐ ܘܫܠܝܛܢܐ ܕܐܪܥܐ. 16 * ܘܥܒܕ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܡܐܬܝܢ ܬܪܝܣܝܢ ܕܕܗܒܐ ܫܚܝܩܐ. ܫܬ ܡܐܐ ܕܗܒܐ ܐܣܩ ܥܠ ܬܪܣܐ ܚܕ. 17 * ܘܬܠܬܡܐܐ ܡܓܢܐ ܕܕܗܒܐ ܫܚܝܩܐ. ܘܬܠܬܡܐܐ ܡܢܝܢ ܕܕܗܒܐ ܐܣܩ ܥܠ ܡܓܢܐ ܚܕ. ܘܣܡ ܐܢܘܢ ܡܠܟܐ ܒܒܝܬ ܥܒܐ ܕܠܒܢܢ. 18 * ܘܥܒܕ ܡܠܟܐ. ܟܘܪܣܝܐ ܕܫܢܐ. ܪܒܐ. ܘܚܦܝܗܝ ܕܗܒܐ ܡܢ ܐܘܦܝܪ. 19 * ܘܥܒܕ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܬ ܕܪܓܝܢ. ܘܪܝܫܗ ܕܟܘܪܣܝܐ ܥܓܠ ܡܢ ܒܣܬܪܗ. ܘܐܝܕܝܬܐ ܡܢ ܗܪܟܐ ܘܡܢ ܗܪܟܐ. ܥܠ ܐܬܪ ܡܘܬܒܐ. ܘܬܪܝܢ ܐܪܘܝܢ. ܩܝܡܝܢ ܗܪܟܐ ܘܡܢ ܗܪܟܐ. 20 * ܘܬܪܥܣܪ ܐܪܘܝܢ ܩܝܡܝܢ ܥܠ ܫܬ ܕܪܓܝܢ ܡܢ ܗܪܟܐ ܘܡܢ ܗܪܟܐ. ܠܐ ܐܬܥܒܕ ܗܟܢܐ ܒܟܠܗܝܢ ܡܠܟܘܬܐ.

10 Et dedit regi Salomoni centum viginti talenta auri, & odoramentorum magnam copiam, lapidéſque pretioſos: nec fuerunt ampliùs advecta talia odoramenta, qualia dedit regina Saba Salomoni. 11 (Naves quoque Hirami advexerunt aurū ex Ophir, attulerunt etiam ex Ophir ligna braſilica ingenti copiâ, & lapides pretioſos. 12 Adhibuit autē rex Salomon ligna braſilica in ornamentum pro domo Domini & pro domo regia, & in nabla & citharas pro cantoribus: talia ligna braſilica nec allata nec viſa fuerant ad hunc uſq; diem.) 13 Viciſſim rex Salomon dedit Reginæ Saba quicquid voluit & expetivit, præter res quas dederat illi pro manu (*i. munificentiâ*) regiâ: ſic reverſa abiit in regionem ſuam unà cum ſervis ſuis. 14 Cæterùm pondus auri quod obveniebat Salomoni in uno anno, erat ſexcentorum ſexaginta ſex talentorum auri: 15 Exceptis *iis quæ obveniebant ei* ab artificibus, & mercibus negotiatorum, cunctis regibus Arabum, & principibus terræ. 16 Fecit quoque rex Salomon ducentos clypeos ex auro puriſſimo, ſexcentas autem minas inſumpſit in quemlibet clypeum. 17 Et trecenta ſcuta ex auro puriſſimo, & trecentas auri minas inſumpſit in quodlibet ſcutum; poſuítque ea rex in domo ſaltûs Libani. 18 Fecit præterea rex ſolium eburneum ingens, & obduxit illud auro ex Ophir *advecto*. 19 Solio fecit ſex gradus, & faſtigium ſolii retundum erat à tergo, & brachia hinc inde in loco ſedis, & bini leones ſtabant utrinque: 20 Et duodeni leones ſtabant hinc inde à lateribus ſex illorum graduum; nihil tale factum eſt in ullo regno.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وجاءت ملكة اليمن هذه لسليمن الملك مائة وعشرين قنطار ذهب * وعنبرا كثيرا * وانواع الطيب والجواهر المرتفعة * ولم يجي مثل ذلك الطيب والعنبر الذي وهبت ملكة اليمن لسليمن * واتت به الي ارض اسرايل * 11 وسفن حيرام ايضا حملت ذهبا من ارض الهند وجي فيها بخشب الحيم * وهذا الخشب مصور في خلقته باصبغ من الاصباغ * كثير وجواهر مرتفعه * 12 وجعل سليمن من الخشب المصور الذي اتاه في بيت الرب وبيته * وزينها به * وجعل منه ايضا عيدانا ومعازفا للروساء من بيت لاوي * الذين يسكنون في بيت الرب * ولم يجي مثل ذلك الخشب الي ارض اسرايل ايضا ولم ير مثله الي اليوم * 13 واجاز سليمان الملك ملكة سبا * ووهب لها كل شي طلبت * هذا سوي الجوايز الذي يجيز الملوك بعضها بعضا * وخرجت من عنده * وانصرفت الي بلادها هي وعبيدها وخيلها * 14 وكان وزن الذهب الذي اجتمع لسليمن في تلك السنة ست مائة وستة وستون قنطارا * 15 غير ما كان ياتون به صناعه وتجاره * وكان جميع الملوك والسلاطين كلها التي للارض * ورؤساء الشعوب يهدون الي سليمان الهدايا * ويكرمونه * 16 وعمل سليمان الملك * مايتي ترس من ذهب ابريز * في كل ترس ستماية منا من ذهب * 17 وعمل ايضا ثلاث ماية درقة من ذهب ابريز * في كل درقة ثلاث ماية منا من ذهب * وصيرها الملك في البيت الذي بناه وسماه غيضة لبنان * 18 ثم عمل سليمن ايضا منبرا كبيرا من عاج * والبسه ذهبا من الذهب الذي اتاه من الهند * 19 وصير للمنبر ستة درجات * وصير راس هذا المنبر مدورا من خلفه * وفي الجانبين جعل للمجلس متكاء في كل جانب منها * وجعل على جانبيه اسدين من ذهب * واحدا عن يمينه * والاخر عن يساره * 20 * وجعل على كل درجة اسدين * فصارت الاسوده اثني عشر * على ستة درجات * يمينه ويسارا * ولم يعمل مثل هذا المنبر في جميع المملكات *

10 Eadem hæc regina Auſtri attulit regi Salomoni centum viginti quintaria auri, ambarum permultum, genera odorū & gemmarum præſtantiſſimarū: nec unquam venerant tales odores nec ambrum, quæ regina Auſtri donavit Salomoni, quæque advexerat ad terram Iſraeliticam. 11 Naves etiam Hirami tulerunt aurum è terra India, & advectum fuit in eis lignum coloratum (eſt autem lignum illud naturaliter pictum variis colorum generibus) permultum, gemmæq; præſtantiſſimæ. 12 Poſuitque Salomon ex ejuſmodi ligno picto quod allatum ipſi fuerat, in domo Domini & in domo ſua, eóque ornavit eas: ex eodem compoſuit etiam fides & ſiſtra pro principibus familiæ Leviticæ, qui canebant in domo Domini: nunquam adhuc venerat tale lignum in terram Iſraeliticam, nec illi ſimile viſum fuerat ad hodiernam uſque diem. 13 Salomon quoque rex donavit Reginæ Sabæ, eique largitus eſt quicquid poſtulavit, præter munera quæ reges mutuò ſibi donare cōſueverunt: ſic ab eo egreſſa rediit in patriam ſuam tam ipſa quam ſervi & equi ſui. 14 Fuit autem pondus auri quod coactum fuit Salomoni eo anno, ſexcentorum ſexaginta ſex quintarium: 15 Præter illud quod afferebant artifices & mercatores ejus. Omnes præterea reges, omnéſque orbis imperatores, & principes populorum mittebant ad Salomonem munera, et honore afficiebant eum. 16 Item fecit Salomon rex ducentos clypeos ex auro obryzo, & in qualibet clypeo ſexcentæ extabant auri minæ. 17 Fecit etiam trecenta ſcuta ex auro obryzo, et in unumquodque ſcutum trecentas auri minas inſumpſit: & collocavit ea rex in æde quam extruxerat, et appellaverat, Saltum Libani. 18 Ad hæc fecit Salomon tribunal maximum ex ebore, & obduxit illud auro, ex eo ſcilicet auro quod allatū fuerat ei ex India. 19 Eidem tribunali fecit ſex gradus, ejuſdemque tribunalis verticem rotundum fecit à tergo: & in utroque ſedis latere fecit fulcrum utrinque, & ſuper gemina ejuſdem latera poſuit geminos leones aureos, unum à dextera, alterum à ſiniſtra. 20 Singulis etiam gradibus binos impoſuit leones, adeóque duodecim fuerunt leones ſuper ſex illos gradus dextrorſum & ſiniſtrorſum: nunquam factum fuit hujuſmodi tribunal in univerſis regnis.

מלכים א : יא

domus vaſa omnia & ,aurea Selomoh regis *propinationis* vaſa omnia Et
21 וְכֹל כְּלֵי מַשְׁקֵה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה זָהָב וְכֹל כְּלֵי בֵּית־
diebus in reputabatur nec ,argentum non *concluſo* auro Lebanon ſaltus
יַעַר הַלְּבָנוֹן זָהָב סָגוּר אֵין כֶּסֶף לֹא נֶחְשָׁב בִּימֵי
cum *mari in* regi Tarſis navis Quia .quicquam *in* Selomoh
22 שְׁלֹמֹה לִמְאוּמָה׃ כִּי אֳנִי תַרְשִׁישׁ לַמֶּלֶךְ בַּיָּם עִם
Tharſis navis veniebat annis tribus in ſemel :Chiram navi
אֳנִי חִירָם אַחַת לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים תָּבוֹא ׀ אֳנִי תַרְשִׁישׁ
.pavos & ,ſimias & ,elephantum dentes ,argentum & aurum *portans*
נֹשְׂאֵת זָהָב וָכֶסֶף שֶׁנְהַבִּים וְקֹפִים וְתֻכִּיִּים׃
,terræ regibus omnibus præ Selomoh rex eſt magnificatus Et
23 וַיִּגְדַּל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מִכֹּל מַלְכֵי הָאָרֶץ
facies quærentes terra omnis Et .ſapientia in & ,*opulentia* in
24 לְעֹשֶׁר וּלְחָכְמָה׃ וְכָל־הָאָרֶץ מְבַקְשִׁים אֶת־פְּנֵי
.ejus corde in Deus *dederat* quam ,ejus ſapientiam *audiendum ad* ,Selomoh
שְׁלֹמֹה לִשְׁמֹעַ אֶת־חָכְמָתוֹ אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים בְּלִבּוֹ׃
,aurea vaſa & ,argentea vaſa ;ſuum munus *vir afferentes ipſi* Et
25 וְהֵמָּה מְבִאִים אִישׁ מִנְחָתוֹ כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב
.*anno in anni rem* ;mulos & ,equos ;aromata & ,*armaturā* & ,veſtes &
וּשְׂלָמוֹת וְנֵשֶׁק וּבְשָׂמִים סוּסִים וּפְרָדִים דְּבַר־שָׁנָה בְּשָׁנָה׃
quadrin- & mille ei *fuit* & :equites & ,*currum* Selomoh congregavit Et
26 וַיֶּאֱסֹף שְׁלֹמֹה רֶכֶב וּפָרָשִׁים וַיְהִי־לוֹ אֶלֶף וְאַרְבַּע־
civitatibus in eos poſuit & :equites millia duodecim & ,currus genti
מֵאוֹת רֶכֶב וּשְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים וַיַּנְחֵם בְּעָרֵי
rex dedit Et .Jeruſalaim in rege cum & ,*currus*
הָרֶכֶב וְעִם־הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלָםִ׃ 27 וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ
dedit cedros & ,lapides tanquam Jeruſalaim in argentum
אֶת־הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַםִ כָּאֲבָנִים וְאֵת הָאֲרָזִים נָתַן
exitum Et .multitudine in campeſtri in que ,ſycomoros tanquam
כַּשִּׁקְמִים אֲשֶׁר־בַּשְּׁפֵלָה לָרֹב׃ 28 וּמוֹצָא
regis negotiatores ,netum & ,Ægypto ex Selomoh ipſi qui equorum
הַסּוּסִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה מִמִּצְרָיִם וּמִקְוֵה סֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ
quadriga egrediebatur & aſcendebat Et .pretio *in* netum capiebant
יִקְחוּ מִקְוֵא בִּמְחִיר׃ 29 וַתַּעֲלֶה וַתֵּצֵא מֶרְכָּבָה
centum & quinquaginta *in* equus & ,argenteis ſexcentis *in* Ægypto ex
מִמִּצְרַיִם בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְסוּס בַּחֲמִשִּׁים וּמֵאָה
eorum *manu in* Aram *regibus* & ,Chitthæorum *regibus omnibus* ſic &
וְכֵן לְכָל־מַלְכֵי הַחִתִּים וּלְמַלְכֵי אֲרָם בְּיָדָם
.educebant
יֵצִאוּ׃

CAP. XI. יא

filiam & ,multas alienigenas mulieres adamavit Selomoh rex Et
1 וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אָהַב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת רַבּוֹת וְאֶת־בַּת־
:Chitthæas ,Sidonias ,Edomæas ,Hammonitidas ,Moabitidas ,Parhoh
פַּרְעֹה מוֹאֲבִיּוֹת עַמֳּנִיּוֹת אֲדֹמִיֹּת צֵדְנִיֹּת חִתִּיֹּת׃
Non :Iſrael filios ad Dominus dixit quibus gentibus De
2 מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָמַר־יְהוָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־
facient declinare *certè*:vos *in* ingredientur non ipſi & ,eos *in* ingrediemini
תָבֹאוּ בָהֶם וְהֵם לֹא־יָבֹאוּ בָכֶם אָכֵן יַטּוּ אֶת־
.amando Selomoh adhæſit eis *in* :ſuos deos poſt veſtrum cor
לְבַבְכֶם אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם בָּהֶם דָּבַק שְׁלֹמֹה לְאַהֲבָה׃
,trecentæ [illegible] & ,ſeptingentæ *principes* uxores ei *fuit* Et
3 וַיְהִי־לוֹ נָשִׁים שָׂרוֹת שְׁבַע מֵאוֹת וּפִלַגְשִׁים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
.ejus cor ejus mulieres fecerũt declinare &
וַיַּטּוּ נָשָׁיו אֶת־לִבּוֹ׃

Verſio VUL. LAT.

21 Sed & omnia vaſa, quibus potabat rex Salomon, erant aurea: & univerſa ſupellex domus ſaltûs Libani de auro puriſſimo: non erat argentum, nec alicujus pretii putabatur 22 in diebus Salomonis, Quia claſſis regis ꝑ mare cum claſſe Hiram ſemel per tres annos ibat in Tharſis, deferens indè aurum, & argentum, & dentes elephantorum, & ſimias, & pavos. 23 Magnificatus eſt ergò rex Salomon ſuper omnes reges terræ, divitiis, & ſapientiâ. 24 Et univerſa terra deſiderabat vultum Salomonis, ut audiret ſapientiam ejus, quam dederat Deus in corde ejus. 25 Et ſinguli deferebant ei munera, vaſa argentea & aurea, veſtes & arma bellica, aromata quoque, & equos & mulos, per annos ſingulos. 26 Congregavítque Salomon currus & equites, & facti ſunt ei mille quadringenti currus, & duodecim millia equitum: & diſpoſuit eos per civitates munitas, & cum rege in Jeruſalem. 27 Fecítque ut tanta eſſet abundantia argenti in Jeruſalem, quanta & lapidum: & cedrorum præbuit multitudinem, quaſi ſycomoros quæ naſcuntur in campeſtribus. 28 Et educebantur equi Salomoni de Ægypto, & de Coa. Negotiatores enim regis emebant de Coa, et ſtatuto pretio perducebant. 29 Egrediebatur autẽ quadriga ex Ægypto ſexcentis ſiclis argenti, & equꝰ centum quinquaginta. Atque in hunc modum cuncti reges Hethæorum & Syriæ equos venundabant.

CAP. XI.

1 Rex autem Salomon adamavit mulieres alienigenas multas, filiã quoque Pharaonis, & Moabitidas, & Ammonitidas, Idumæas, & Sidonias, & Hethæas: 2 De gentibus ſup quibꝰ dixit Dñs filiis Iſrael; Non ingrediemini ad eas, neque de illis ingredientur ad veſtras: certiſſimè enim avertent corda veſtra ut ſequamini deos earũ. 3 His itaq; copulatꝰ eſt Salomon ardentiſſimo amore. Fuerúntq; ei uxores quaſi reginæ ſeptingentæ, et concubinæ trecentæ: et averterũt mulieres cor ejus.

Ver. GRÆ. LXX. Interp.

27 Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς (λ) τὸ χρυσίον ϗ τὸ ἀργύριον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, ϗ τὰς κέδρους ἔδωκεν ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ 28 εἰς πλῆθος. Καὶ ἡ ἔξοδος (μ) Σαλωμὼν τῶν ἱππέων ϗ ἐξ Αἰγύπτου, ϗ ἐκ Θεκουὲ ἔμποροι τοῦ βασιλέως· ϗ ἐλάμβανον ἐκ (ν) Θεκουὲ 29 ἐν ἀλλάγματι. Καὶ ἀνέβαινεν ἡ ἔξοδος (ξ) ἐξ Αἰγύπτου ἅρμα ἀντὶ ἑκατὸν ἀργυρίου, ϗ ἵππος ἀντὶ πεντήκοντα ἀργυρίου. ϗ οὕτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι Χεττιίν, ϗ βασιλεῦσι Συρίας κατὰ θάλασσαν ἐξεπορεύοντο.

ΚΕΦ. ιά.

1 Καὶ ὁ βασιλεὺς (α) Σαλωμὼν ἦν φιλογύνης. 3 Καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, ϗ παλλακαὶ τριακόσιαι. Καὶ ἔλαβε γυναῖκας ἀλλοτρίας, ϗ τὴν θυγατέρα Φαραώ, Μωαβίτιδας, (β) Ἀμμανίτιδας, Σύρας, ϗ 2 Ἰδουμαίας, Χετταίας, ϗ Ἀμοῤῥαίας, Ἐκ τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπεῖπε κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, Οὐκ εἰσελεύσεσθε εἰς αὐτούς, ϗ αὐτοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς, μὴ ἐκκλίνωσι τὰς καρδίας ὑμῶν ὀπίσω εἰδώλων αὐτῶν· εἰς αὐτοὺς ἐκολλήθη Σαλωμὼν, (γ) τοῦ ἀγαπῆσαι. 4 Καὶ ἐγενήθη ἐν καιρῷ γήρους Σαλωμὼν, ϗ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία (δ) Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 3 Καὶ ἐξέκλιναν γυναῖκες αἱ ἀλλότριαι τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν αὐτῶν. 7 Τότε ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ὑψηλὸν τῷ Χαμὼς εἰδώλῳ Μωάβ, ϗ 5 τῷ βασιλεῖ αὐτῶν εἰδώλῳ υἱῶν Ἀμμὼν, Καὶ 8 τῇ Ἀστάρτῃ βδελύγματι Σιδωνίων. Καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς γυναιξὶν αὐτοῦ ταῖς ἀλλοτρίαις, αἳ ἐθυμίων ϗ ἔθυον τοῖς εἰδώλοις 6 (ε) αὐτῶν. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου· οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου, ὡς 9 Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ὠργίσθη κύριος ἐπὶ Σαλωμὼν, ὅτι ἐξέκλινε καρδίαν αὐτοῦ ἀπὸ κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ, τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ 10 δὶς, Καὶ ἐντειλαμένου αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου, τὸ παράπαν μὴ πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, ϗ (ζ) φυλάξασθαι ποιῆσαι ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ (η) θεός· οὐδ᾽ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου, κατὰ τὴν καρδίαν 11 Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαλωμὼν, Ἀνθ᾽ ὧν ἐγένετο ταῦτα μετὰ σοῦ, ϗ οὐκ ἐφύλαξας (θ) τὰς ἐντολάς μου ϗ τὰ προστάγματά μου ἃ ἐνετειλάμην σοι, διαῤῥήσσων διαῤῥήξω τὴν βασιλείαν σου ἐκ χει12ρός σου, ϗ δώσω αὐτὴν τῷ δούλῳ σου. Πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου οὐ ποιήσω αὐτὰ διὰ Δαυὶδ τὸν πατέρα σου· ἐκ χειρὸς υἱοῦ σου λήψομαι αὐ13τήν. Πλὴν ὅλην τὴν βασιλείαν οὐ μὴ λάβω· σκῆπτρον ἓν δώσω τῷ υἱῷ σου διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου ϗ διὰ Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν ἣν 14 ἐξελεξάμην. Καὶ ἤγειρε κύριος σατὰν τῷ Σαλωμὼν τὸν Ἀδὲρ τὸν (ι) Ἰδουμαῖον, ϗ τὸν Ἐσρὼμ υἱὸν Ἐλιαδαὲ τὸν ἐν Ῥαεμμὰ, Ἀδαδέζερ βασιλέα Σουβὰ κύριον αὐτοῦ. ϗ συνηθροίσθησαν ἐπ᾽ αὐτὸν ἄνδρες, ϗ ἦν ἄρχων συστρέμματος, ϗ προκατελάβετο τὴν Δαμασέκ. ϗ ἦσαν σατὰν τῷ Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών. ϗ Ἀδὲρ ὁ Ἰδουμαῖος ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν Ἰδουμαίᾳ.

Cum Tranſ. LAT.

27 Et dedit rex aurum, et argentum in Hieruſalem, tanquã lapides: & cedros dedit, tanquam Sycomoros, quæ in campeſtri, in mul28titudine. Et exitus Salomon (bb) equitum et ex Ægypto, et ex Thecue mercatores regis: et accipiebãt è Thecue in permutatione: Et a29ſcendebat exitꝰ ex Ægypto, currꝰ pro (cc) centũ argenti, et equꝰ pro quinquaginta argenti. Et ſic omnibus regibus Chettiin, & regibus Syriæ (dd) per mare egrediebãtur.

CAP. XI.

1 Et rex Salomon erat amator mulierũ: 3 (a) Et fuerunt ei uxores principes ſeptingentæ, et concubinæ trecentæ. Et accepit uxores alienas, et filiam Pharao, Moabitidas, Ammanitidas, Syras, et Idu2mæas, Chettæas, et Amorrhæas, Ex gentibus, quibus interdixit Dominus filiis Iſrael, Non intrabitis ad eos, & ipſi non intrabunt ad vos, ne inclinent corda veſtra poſt idola ſua; ad eos adhæſit Salomon, a4mando. Et factum eſt in tempore ſenectutis Salomon, & non fuit cor ejus perfectum cum Domino Deo ſuo, ſicut cor David patris (b) 3 ejus. Et declinare fecerunt mulieres alienæ cor ejꝰ poſt deos ſuos. 7 Tunc ædificavit Salomon excelſum ipſi Chamos idolo (c) Moab, et (d) regi eorum idolo filiorum 5 Ammon, et Aſtarte abominationi 8 Sidoniorum. Et ſic fecit omnibus uxoribꝰ ſuis alienis; (e) quæ adolebant, et ſacrificabant idolis ſuis. 6 Et fecit Salomon malum in conſpectu Domini: non ambulavit poſt Dominum, ſicut David pater 9 ejus. Et iratus eſt Dominꝰ in Salomon; quoniã declinare fecit cor ſuũ à Domino Deo Iſrael, qui ap10paruerat ei bis, Et mandaverat ei ſuper verbo hoc: omninò, ut non iret poſt deos alios, (f) et cuſtodiret facere, quæ mandaverat ei Dominꝰ Deꝰ: neq; erat cor ejꝰ perfectum cum Domino, juxta cor 11 David patris ejus. Et dixit Dominꝰ ad Salomon; Pro eo, quòd facta ſunt hæc tecum, et non cuſtodîſti mandata mea, et præcepta mea, quæ mandavi tibi; diſcindens diſcindam regnum tuum de 12 manu tua: et dabo illud ſervo tuo. Veruntamen in diebꝰ tuis non faciã ea propter David patrẽ tuũ: 13 de manu filii tui tollam illud. Veruntamen totum regnum non tollam: (i) ſceptrum unum dabo filio tuo propter David ſervum meum, et propter Hieruſalem civitatem, 14 quam elegi. Et ſuſcitavit Dominꝰ Satan Salomoni Ader Idumæũ, (g) et Eſrom filiũ Eliadae, (h) qui in Rhaemma, Adadezer regẽ Suba dominum ſuum. Et congregati ſunt ſuper eum viri: & fuit princeps congregationis, & præoccupavit Damaſec. Et (i) fuerunt Satan Iſraeli omnibus diebus Salomon: & Ader Idumæus de ſemine regni in Idumæa.

MS.A (λ) τὸ ἀργύριον ϗ τὸ χρυσίον ἐν (μ) τῶν ἵππων Σαλωμὼν ἐξ (ν) Θεκουεὶμ (ξ) ἅρματα ἐξ Αἰγύπτου ἀντὶ ἑκατὸν ἀργυρίου. οὕτως πᾶσιν τοῖς βασιλεῦσιν*, ϗ βασιλεῦσιν Κεφ. ιά. MS.A. (α) Σαλωμὼν φιλογύναιος ἦν, ϗ ἔλαβεν γυναῖκας ἀλλοτρίας πολλάς, ϗ τὴν θυγατέρα Φαραώ, (β) ϗ Ἀμμανίτιδας, ϗ Ἰδουμαίας, Συρίας, 3.4 Χετταίας, καὶ (γ) τοῦ ἀγαπῆσαι. Καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι· ϗ ἔκκλιναν γυναῖκες αὐτοῦ τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ἐν καιρῷ γήρως Σαλωμὼν ϗ αἱ γυναῖκες αὐτοῦ ἐξέκλιναν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, ϗ οὐκ ἦν καρδία (δ) Δαυὶδ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύθη Σαλωμὼν ὀπίσω τῆς Ἀστάρτης 5 βδελύγματι Σιδωνίων, ϗ ὀπίσω τοῦ βασιλέως αὐτῶν, εἰδώλου υἱῶν Ἀμμών. Καὶ ἐποίησεν Σαλωμὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, ϗ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ 6 αὐτοῦ. Τότε ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν ὑψηλὸν τῷ Χαμὼς εἰδώλῳ Μωὰβ ἐν τῷ ὄρει ὃ ἐπὶ πρόσωπον Ἱερουσαλὴμ, ϗ τῷ Μελχὸ εἰδώλῳ υἱῶν Ἀμμών, ϗ τῇ Ἀστάρτῃ βδελύγματι Σιδω7 νίων. Καὶ οὕτως (ε) αὐτοῦ. Καὶ ὠργίσθη κύριος ἐπὶ Σαλωμὼν, (ζ) ϗ φυλάξαι ϗ ποιῆσαι (η) θεός. Καὶ εἶπεν κύριος (θ) τὰ προστάγματά μου ϗ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἐνετειλάμην (ι) Ἰδου8.9 μαῖον ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν Ἰδουμαίᾳ. Καὶ ἐγένετο

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 וְכָל מָנֵי מַשְׁתְּיָא דְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה דִּדְהַבָא וְכָל מָנֵי בֵּית מְקָרַת מַלְכָּא דִּדְהַב טָבָא
22 לֵית כַּסְפָּא לָא אִתְחֲשִׁיב בְּיוֹמֵי שְׁלֹמֹה לִמְדָעַם׃ אֲרֵי סְפִינַתָא אַפְרִיקָא לְמַלְכָּא
בְּיַמָּא עִם סְפִינַתָא דְחִירָם חֲדָא לִתְלַת שְׁנִין אָתְיָא סְפִינַת אַפְרִיקָא טְעִינָא דְּהַב
23 וּכְסַף שֵׁן דְּפִיל וְקוֹפִין וְטַוְסִין׃ וּרְבָא מַלְכָּא שְׁלֹמֹה מִכָּל מַלְכֵי אַרְעָא לְעוּתַר
24 וּלְחוּכְמָא׃ וְכָל דָּיְרֵי אַרְעָא בָּעַן לְמֶחֱזֵי יַת סְבַר אַפֵּי שְׁלֹמֹה לְמִשְׁמַע יַת חוּכְמְתֵיהּ
25 דִּיהַב יְיָ בְּלִבֵּיהּ׃ וְאִנּוּן מַיְתַן גְּבַר קוּרְבָּנֵיהּ מָנֵי כַסְפָּא וּמָנֵי דַּהֲבָא וּלְבוּשִׁין וּמָנֵי
26 זֵינָא וּבוּסְמָנִין סוּסָוָן וְכוּדְנָוָן גְּזֵירַת שְׁנָא בִּשְׁנָא׃ וּכְנַשׁ שְׁלֹמֹה רְתִיכִין וּפָרָשִׁין
וַהֲווֹ לֵיהּ אֲלַף וְאַרְבַּע מְאָה רְתִיכִין וּתְרֵי עֲסַר אַלְפִין פָּרָשִׁין וְאַשְׁרִנּוּן בְּקִרְוֵי רְתִיכַיָּא בַּר
27 מִדַּהֲווֹ עִם מַלְכָּא בִּירוּשְׁלֶם׃ וִיהַב מַלְכָּא יַת כַּסְפָּא בִּירוּשְׁלֶם כְּאַבְנַיָּא וְיַת אַרְזַיָּא יְהַב
28 כְּשִׁקְמַיָּא דִּבְשְׁפֵלְתָּא לִסְגֵי׃ וּמַפְּקִין סוּסָוָתָא דְּלִשְׁלֹמֹה מִמִּצְרַיִם וּמִקְוֵה תַּגָּרֵי
29 מַלְכָּא זָבְנִין מִקְוֵה בִּדְמִין׃ וְסָלְקָא וְנָפְקָא רְתִיכָא מִמִּצְרַיִם בְּשֵׁית מְאָה כַּסְפָּא וְסוּסְוָתָא
בִּמְאָה וְחַמְשִׁין וְכֵן לְכָל מַלְכֵי חִתָּאֵי וּמַלְכֵי אֲרָם בִּרְעוּתְהוֹן נָפְקִין׃

יא

1 וּמַלְכָּא שְׁלֹמֹה רְחִים נְשִׁין בְּנַת עַמְמִין סַגִּיאִין וְיַת בַּת פַּרְעֹה מוֹאֲבָאָן עַמּוֹנָאָן
2 אֱדוֹמָאָן צִידוֹנָאָן חִתָּאָן׃ מִן עַמְמַיָּא דִּי אֲמַר יְיָ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא תִתְעָרְבוּן בְּהוֹן
וְאִנּוּן לָא יִתְעָרְבוּן בְּכוֹן דִּלְמָא יַטְעוּן יַת לִבְּכוֹן בָּתַר טַעֲוָתְהוֹן בְּהוֹן אִתְרְעֵי
3 שְׁלֹמֹה לְמִרְחַם׃ וַהֲוָאָה לֵיהּ נְשִׁין מַלְכָּן שְׁבַע מְאָה וּלְחֵינָן תְּלַת מְאָה
וְאַטְעִיאָה נְשׁוֹהִי יַת לִבֵּיהּ׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

21 Et omnia vaſa potus regis Selomoh erant ex auro, & omnia vaſa domus refrigerii *regis* ex auro bono, non erat argentum; non æſtimabatur in 22 diebꝰ Selomoh quicquam. Nam navis Aphrica erat regi in mari, cum navi Hhiram: ſemel in tribus annis veniebat navis Aphrica, onuſta auro & ar23gento, dente elephantis, & ſimiis, & pavonibus. Et magnificatus eſt rex 24 Selomoh præ omnibꝰ regibus terræ, in divitiis, & in ſapientia. Et omnes habitatores terræ quærebant videre aſpectum faciei Selomoh, ut audi25rent ſapientiam ejus, quam dederat Dominus in corde ejus. Et illi afferebant quiſque munus ſuum, vaſa argenti, & vaſa auri, & veſtes, & vaſa 26 armorum, & aromata, equos & mulos; ſtatutum ſingulis annis. Et congregavit Selomoh currus & equites, & fuerunt illi mille & quadringenti currus, & duodecim millia equitum, & collocavit illos in urbibus cur27ruum, præter eos qui erant cum rege in Jeruſalem. Et dedit rex argentum in Jeruſalem tanquam lapides, & cedros dedit tanquam ſycomoros quæ 28 ſunt in planitie in multitudine. Et educebantur equi Selomoh ex Miſz29raim, & collectio mercatorum regis emebant collectionem precio. Et aſcendebat & exibat currus ex Miſzraim pro ſexcentis argenteis, & equitatus pro centum quinquaginta: & ſic omnibus regibus Hhithæorum, & regibus Aram in voluntate eorum exibant.

CAP. XI.

1 Et rex Selomoh amavit mulieres filias gentium multarum, & filiam Pharghoh, Moabæas, Ghamonæas, Edomæas, Szidonæas, & Hhithæas. 2 Ex gentibus quas dixerat Dominus filiis Iſrael, Non immiſcebimini cum illis, & illæ non miſcebuntur vobiſcum, ut non errare faciant corda 3 veſtra poſt errores ſuos; in illis complacuit ſibi Selomoh ut amaret. Et fuerunt ei uxores reginæ ſeptingentæ, & concubinæ trecentæ; & errare fecerunt uxores ejus cor ejus.

Verſio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

21 * ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢܐ ܕܡܫܡܫܢܘܬܗ ܕܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܕܕܗܒܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢܐ ܕܒܝܬ ܚܘܪܫܐ
22 ܕܠܒܢܢ. ܕܕܗܒܐ ܕܟܝܐ. ܘܟܣܦܐ. ܠܐ ܚܫܝܒ ܗܘܐ ܡܕܡ ܒܝܘܡܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܡܛܠ. * ܕܐܠܦܐ
ܕܬܪܫܝܫ ܐܝܬ ܗܘܝ ܠܡܠܟܐ ܒܝܡܐ. ܥܡ ܐܠܦܐ ܕܚܝܪܡ. ܚܕܐ ܙܒܢ ܠܬܠܬ ܫܢܝܢ.
23 ܐܬܝܐ ܗܘܬ ܐܠܦܐ ܡܢ ܬܪܫܝܫ. ܛܥܝܢܐ ܕܗܒܐ ܘܟܣܦܐ. ܘܫܢܐ ܘܩܘܦܐ ܘܛܘܣܐ. * ܘܪܒ
24 ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ. ܒܥܘܬܪܐ ܘܒܚܟܡܬܐ. * ܘܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ
ܕܐܪܥܐ. ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܚܙܐ ܐܦܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܠܡܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܕܝܗܒ ܠܗ ܐܠܗܐ ܒܠܒܗ.
25 * ܘܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܓܒܪ ܩܘܪܒܢܗ. ܡܐܢܐ ܕܕܗܒܐ ܘܡܐܢܐ ܕܣܐܡܐ. ܘܡܐܢܐ ܘܙܝܢܐ. ܘܒܣܡܐ.
26 ܘܣܘܣܘܬܐ ܘܡܪܟܒܬܐ ܘܟܘܕܢܝܬܐ. ܫܢܐ ܒܫܢܐ. * ܘܟܢܫ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܡܪܟܒܬܐ
ܘܦܪܫܐ. ܘܗܘܝ ܠܗ ܐܠܦ ܘܐܪܒܥܡܐܐ ܡܪܟܒܬܐ. ܘܬܪܥܣܪ ܐܠܦܝܢ ܦܪܫܝܢ. ܘܫܒܩ
27 ܐܢܝܢ ܒܡܪܟܒܬܐ ܒܩܘܪܝܐ. ܘܥܡ ܡܠܟܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܘܝܗܒ ܡܠܟܐ
ܫܠܝܡܘܢ. ܟܣܦܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܐܝܟ ܟܐܦܐ. ܘܐܪܙܐ ܝܗܒ. ܐܝܟ ܫܩܡܐ ܕܒܫܦܠܬܐ. ܠܣܘܓܐܐ.
28 * ܘܡܦܩܢܐ ܕܣܘܣܘܬܐ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܘܐܓܪܐ ܕܬܓܪܐ ܕܡܠܟܐ. ܢܣܒܝܢ ܕܒܢܐ ܒܕܡܝܐ.
29 * ܘܡܪܟܒܬܐ ܗܘܬ ܡܬܕܒܪܐ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܒܫܬܡܐܐ ܕܟܣܦܐ. ܘܣܘܣܝܐ. ܒܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ.
ܘܗܟܢܐ ܡܠܟܐ ܕܚܬܝܐ. ܘܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܐܝܬܝܘ ܗܕܝܐ. * ܦܨܠܐ * ܝܐ *

1 * ܘܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܪܚܡ ܢܫܐ ܢܘܟܪܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܘܒܪܬܗ ܕܦܪܥܘܢ. ܘܥܡܘܢܝܬܐ
2 ܘܡܘܐܒܝܬܐ. ܘܐܕܘܡܝܬܐ. ܘܨܝܕܢܝܬܐ ܘܚܬܝܬܐ. * ܡܢ ܥܡܡܐ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
ܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܢܥܠܘܢ ܠܘܬܟܘܢ. ܕܠܡܐ ܢܨܠܘܢ ܠܒܘܬܟܘܢ ܒܬܪ
3 ܐܠܗܝܗܘܢ. ܒܗܘܢ ܐܬܕܒܩ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܐܚܕ ܘܪܚܡ. * ܘܗܘܝ ܠܗ ܢܫܐ ܚܐܪܬܐ
ܫܒܥܡܐܐ. ܘܦܠܚܐ. ܬܠܬ ܡܐܐ. ܘܐܛܥܝ ܢܫܘܗܝ ܠܒܗ.

21 Omnia quoque vaſa miniſterii regis Salomonis erant ex auro, & omnia vaſa domûs ſaltûs Libani ex auro purgatiſſimo. Argentum verò 22 nihili æſtimabatur in diebus Salomonis, Quia naves Tharſis habebat rex in mari cum navibus Hirami: ſemel ternis quibúſque annis adveniebat claſſis è Tharſis, onuſta argento 23 & auro, elephantis, ſimiis, & pavonibus. Sic antecelluit rex Salomon cunctos reges orbis 24 cùm divitiis tum ſapientia. Et omnes reges terræ cupiebant videre vultum Salomonis, & audire ſapientiam quam Deus indiderat cor25di ejus. Et afferebat unuſquiſque munus ſuum, vaſa aurea, & vaſa argentea, veſtes, arma, aromata, equos, carrucas & mulos, *idque* an26nuatim. Et congregavit rex Salomon currus & equites; habebat enim mille quadringentos currus, & duodecim millia equitum: & quidem currus reliquit in civitatibus, aliquot 27 apud regẽ *retentis* in Jeruſalem. Reddiditque rex Salomon argentum in Jeruſalem ut lapides, & cedros ut ficus ſylveſtres, *maximâ* co28piâ. Tranſvectio autem equorum Salomonis erat ex Ægypto: & præmium mercatorum regis hoc erat, *nimirum* accipiebant rei emptæ pretium. *(i. merces ſuas regi afferentibus, rei emptæ pretiũ numeratâ pecuniâ ſolvebatur)* 29 Et currus quidẽ ex Ægypto *tranſvectus* conſtabat ſexcentis argenteis, equus autem centum quinquaginta. Pari modo reges Hethæorum & reges Edom magnam copiam per manꝰ eorũ *mercatorum* adduci ſibi *curabant*.

CAP. XI.

1 Verùm Salomon rex adamavit mulieres multas alienigenas, & filiam Pharaonis, & Ammonitidas, Moabitidas, Adumæas Sidoni2as, & Hethæas: E gentibus *ſcilicet* de quibus dixerat Dñs Iſraelitis, Ne commercium habueritis cum eis, nec ipſæ commercium habeant vobiſcum, ne fortè ſeducant animum veſtrum poſt deos ſuos: his *inquam* adhæſit Salomon, 3 *has* tenuit et adamavit: Habuitq; uxores ingenuas ſeptingentas, concubinas autẽ trecentas; & ſeduxerunt uxores ejus animum ipſius.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وكانت جميع اوعية خدمة سليمن ذهبا* يعني الموايد والبرادي والسكارج والكاسات والطاسات*
وجميع اوعيته التي كانت في بيت الغيضة كانت من ذهب ابريز* ولم تكن الفضة تعد في
22 ايام سليمن شيا* لان الملك كان له سفن في البحر مع سفن حيرام* تجي السفن من الهند في
23 كل ثلاث سنين دفعة واحده* وفيها فضة وذهبا وافيلة وقرده وطواويسا* وعظم سليمن الملك*
24 وفاق جميع ملوك الارض بالغنا والحكمة* وكانت ملوك الارض تشتاق الي النظر الي سليمان*
25 ويحبون ان يسمعوا الحكمة التي الهمها له الرب* وكان كل امرئ منهم ياتيه بالهدايا* واوعية الذهب
26 والفضة* واللباس* والسلاح* والطيب* والخيل* والبراذين* والبغال* وكل سنة يجمع سليمان الملك
مراكبا وفرسانا* وكان له الف واربعماية مركبة* واثنا عشر الف من الاساورة* وترك المراكب
27 في القرى* سوى ما كان عند الملك باورشليم* وصير سليمان الفضة باورشليم كثيرا مثل
28 الحجارة* وجمع من خشب الصنوبر مثل الجميز الذي في الصحاري* وكان يجلب لسليمن
29 الخيل من ارض مصر* وكان يبتاع الخيل من التجار بثمن معين* وكانت المركبة تبلغ سته
ماية مثقال* لان المركبة كانت اربعة افراس تشد جميعا* ويجلس عليها اربعة رجال للحرب*
والفرس بماية وخمسين مثقالا* وكذلك جميع ملوك الحثانيين وملوك ادوم* ياتونه بالهدايا
الكثيرة بايديهم*

* الفصل الحادي عشر*

1 * وكان سليمان الملك قد احب نساء كثيرة غريبة* وابنة فرعون* واتخذ نساء من بني عمون*
2 ومن المواييين* ومن ادوم* ومن الحثانيين* ومن الصيدانيين* ومن الشعوب التي قال الله
3 لبني اسرايل لا تختلطوا بهم* وهم لا يختلطوا بكم* ولا تزوجوا منهم* ليلا تميل قلوبكم
الي الهتهم* هولاء لصق سليمان بهن* واحبهن واتخذهن* وصير له سبع ماية امراة حرة*
وثلاث ماية سرية* واغوي نساوه قلبه*

21 Omnia denique vaſa miniſterii Salomonis erant aurea, nempe menſæ, paropſides, ſcutellæ, calices, & crateres: & omnia vaſa quæ erant in æde ſaltûs, erant ex auro obryzo. Argentum verò nihili ſiebat 22 in diebus Salomonis; Quia rex naves habebat in mari cum claſſe Hirami: ſemel ternis quibuſque annis accedebant naves ex India, advehentes argentum et aurum, 23 elephantes, ſimias, & pavones. Itaque magnificatus eſt Salomon rex, & ſuperavit omnes reges terræ divitiis atque ſapi24entiâ. Et reges terræ cupiebant aſpicere Salomonem, & avebant audire ſapientiam quâ imbuerat eum Dominus. 25 Quamobrem unuſquiſque eorum afferebat ei munera, vaſa aurea & argentea, veſtes, arma, odoramenta, equos, jumenta, & 26 mulos. Et ſingulis annis colligebat Salomon rex currus & equites, habebátque mille quadringentos currus, et duodecim millia equitum: currus autem ſtatuit in civitatibus, exceptis iis qui apud regem e27rant in Jeruſalem. Reddiditq; Salomon argentum in Jeruſalem quampluriumum ceu lapides, et collegit ex lignis abiegnis 28 veluti ſycomoros quæ ſunt in deſertis. Advehebantur etiam Salomoni equi è terra Ægypti, emebátque equos à mercatoribus præfinito quodam pretio. 29 Et cujuſlibet quidem currûs pretium perveniebat ad ſexcentos ſiclos (nam currus conſtabat ex quatuor equis ſimul conjugatis, cuiq; inſidebant quatuor viri ad pugnandum: equi verò pretium erat centum quinquaginta ſiclorum. Similiter omnes reges Gethæorum & reges Edom plurima ei munera propriis manibus afferebant.)

CAP. XI.

1 Salomon autem rex adamaverat mulieres multas alienigenas, et filiã Pharaonis, et duxerat ſibi uxores ex Ammonitis, Moabitis, Edomæis, Gethæis, Sidoniis, 2 Et ex populis de quibus dixerat Deus Iſraelitis, Ne commiſceamini cum eis, & ipſi ne commiſceantur vobiſcum, neque nubatis ex eis; ne fortè inclinentur corda veſtra ad deos eorum: his conjunxit ſe Salomon, has adamavit & accepit: 3 Fecitque ſibi ſeptingentas uxores liberas, & trecentas concubinas; et deceperunt uxores eius animum ipſius.

מלכים א : יא

inclinaverunt ejus uxores ,Selomoh senectutis tempore in fuit Et
4 וַיְהִי לְעֵת זִקְנַת שְׁלֹמֹה נָשָׁיו הִטּוּ אֶת־
cum perfectum ejus cor erat non & ,alienos deos post ejus cor
לְבָבוֹ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא־הָיָה לְבָבוֹ שָׁלֵם עִם־
Selomoh ivit Et .sui patris David cor sicut ,suo Deo Domino
5 יְהוָה אֱלֹהָיו כִּלְבַב דָּוִיד אָבִיו׃ וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה
abominationem Milchom post & ,Sidoniorum deum Hastoreth post
אַחֲרֵי עַשְׁתֹּרֶת אֱלֹהֵי צִדֹנִים וְאַחֲרֵי מִלְכֹּם שִׁקֻּץ
non & :Domini oculis in malum Selomoh fecit Et .Hammonitarum
6 עַמֹּנִים׃ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וְלֹא
ædificavit Tunc .ejus pater David sicut Dominum post adimplevit
7 מִלֵּא אַחֲרֵי יְהוָה כְּדָוִד אָבִיו׃ אָז יִבְנֶה
super qui monte in Moab abominationi Chemos ipsi excelsum Selomoh
שְׁלֹמֹה בָּמָה לִכְמוֹשׁ שִׁקֻּץ מוֹאָב בָּהָר אֲשֶׁר עַל־
fecit sic Et .Hammon filiorũ abominationi Molech & ,Jerusalaim facies
8 פְּנֵי יְרוּשָׁלִָם וּלְמֹלֶךְ שִׁקֻּץ בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְכֵן עָשָׂה
.suis diis *mactantibus & suffientibus* :alienigenis suis uxoribus omnibus
לְכָל־נָשָׁיו הַנָּכְרִיּוֹת מַקְטִירוֹת וּמְזַבְּחוֹת לֵאלֹהֵיהֶן׃
cum à ejus cor declinaverat quia ,Selomoh *in* Dominus est iratus Et
9 וַיִּתְאַנַּף יְהוָה בִּשְׁלֹמֹה כִּי־נָטָה לְבָבוֹ מֵעִם
præceperat Et .duabus vicibus *cum ad viso* Israel Deo Domino
10 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּרְאָה אֵלָיו פַּעֲמָיִם׃ וְצִוָּה
:alienos deos post *ire non pro* ,hoc verbo super *cum ad*
אֵלָיו עַל־הַדָּבָר הַזֶּה לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
Dominus dixit Et .Dominus præcepit quod custodivit non &
11 וְלֹא שָׁמַר אֵת אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
custodisti non & ,*tecum* hoc fuit quod Pro :Selomoh ad
לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר הָיְתָה־זֹּאת עִמָּךְ וְלֹא שָׁמַרְתָּ
scindam scindendo,*te super* præcepi quæ mea decreta &,meum pactum
בְּרִיתִי וְחֻקֹּתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִי עָלֶיךָ קָרֹעַ אֶקְרַע אֶת־
tuis diebus in Veruntamen .tuo servo illud dabo & ,te *desuper* regnum
12 הַמַּמְלָכָה מֵעָלֶיךָ וּנְתַתִּיהָ לְעַבְדֶּךָ׃ אַךְ־בְּיָמֶיךָ
.illud scindã tui filii manu de :tuũ patrem David propter hoc faciam non
לֹא אֶעֱשֶׂנָּה לְמַעַן דָּוִד אָבִיךָ מִיַּד בִּנְךָ אֶקְרָעֶנָּה׃
,tuo filio dabo unam tribum:scindam non regnum totum *Tantum*
13 רַק אֶת־כָּל־הַמַּמְלָכָה לֹא אֶקְרָע שֵׁבֶט אֶחָד אֶתֵּן לִבְנֶךָ
.elegi quam Jerusalaim propter &,meum servum David propter
לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי וּלְמַעַן יְרוּשָׁלִַם אֲשֶׁר בָּחָרְתִּי׃
;Idumæum Hadad Selomoh ipsi adversarium Dominus suscitavit Et
14 וַיָּקֶם יְהוָה שָׂטָן לִשְׁלֹמֹה אֵת הֲדַד הָאֲדֹמִי
David *existendo in* ,fuit Et .Edom in *ipse* regio semine de
15 מִזֶּרַע הַמֶּלֶךְ הוּא בֶּאֱדוֹם׃ וַיְהִי בִּהְיוֹת דָּוִד אֶת־
,interfectos sepeliendum ad militiæ *principem Joab ascendendo in* ,Edom in
אֱדוֹם בַּעֲלוֹת יוֹאָב שַׂר הַצָּבָא לְקַבֵּר אֶת־הַחֲלָלִים
mensibus sex Quoniam .Edom in masculum omnem percussisset &
16 וַיַּךְ כָּל־זָכָר בֶּאֱדוֹם׃ כִּי שֵׁשֶׁת חֳדָשִׁים
masculum omnem *excinderet* donec ,Israel omnis &,Joab ibi mansit
יָשַׁב־שָׁם יוֹאָב וְכָל־יִשְׂרָאֵל עַד־הִכְרִית כָּל־זָכָר
servis de Edomæi viri & ,ipse Adad fugit Et .Edom in
17 בֶּאֱדוֹם׃ וַיִּבְרַח אֲדַד הוּא וַאֲנָשִׁים אֲדֹמִיִּים מֵעַבְדֵי
.parvulus puer Hadad & :Ægyptum *ingrediendum ad* ,secum sui patris
אָבִיו אִתּוֹ לָבוֹא מִצְרָיִם וַהֲדַד נַעַר קָטָן׃
secum viros *ceperunt* & ,Paran venerunt &,Midian de surrexerũt Et
18 וַיָּקֻמוּ מִמִּדְיָן וַיָּבֹאוּ פָּארָן וַיִּקְחוּ אֲנָשִׁים עִמָּם
,Ægypti regem Parhoh ad Ægyptum sunt ingressi & ,Paran de
מִפָּארָן וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם
.ei dedit terram & ,*ei dixit panem* &,domum ei dedit &
וַיִּתֶּן־לוֹ בַיִת וְלֶחֶם אָמַר לוֹ וְאֶרֶץ נָתַן לוֹ׃

Versio VUL. LAT.

4 Cúmque jam esset senex, depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequeretur deos alienos: nec erat cor ejus perfectum cum Dño Deo suo, sicut 5 cor David patris ejus. Sed colebat Salomon Astarthen deã Sidoniorum, & Moloch idolũ 6 Ammonitarum. Fecítque Salomon quod non placuerat coram Domino, & non adimplevit ut sequeretur Dominũ, sicut 7 David pater ejus. Tunc ædificavit Salomon fanum Chamos idolo Moab, in monte qui est contra Jerusalé, & Moloch i- 8 dolo filiorum Ammon. Atque in hunc modum fecit universis uxoribus suis alienigenis, quæ adolebant thura, et immolabãt 9 diis suis. Igitur iratus est Dñs Salomoni, ꝙ aversa esset mens ejus à Domino Deo Israel, qui 10 apparuerat ei secundò, Et præceperat de verbo hoc ne sequeretur deos alienos, & non custodivit quæ mandavit ei 11 Domin⁹. Dixit itaque Domin⁹, Quia habuisti hoc apud te, & non custodisti pactum meum, & præcepta mea quæ mandavi tibi, disrumpens scindam regnum tuum, & dabo illud 12 servo tuo. Veruntamen in diebus tuis non faciam, propter David patrem tuum: de manu filii tui scindam illud. 13 Nec totum regnum auferam, sed tribum unam dabo filio tuo, propter David servum meum, & Jerusalem quam ele- 14 gi. Suscitavit autem Dominus adversarium Salomoni, Adad Idumæum de semine regio, 15 qui erat in Edom. Cùm enim esset David in Idumæa, & ascendisset Joab princeps militiæ ad sepeliendum eos qui fuerãt interfecti, & occidisset omne masculinũ in Idumæa, 16 (Sex enim mensibus ibi moratus est Joab, & omnis Israel, donec interimeret omne ma- 17 sculinum in Idumæa,) Fûgit Adad ipse, & viri Idumæi de servis patris ejus cum eo, ut ingrederetur Ægyptum: erat autem Adad puer parvulus. 18 Cúmq; surrexissét de Madian, venerunt in Pharan, tulerúntque secum viros de Pharan, et introierunt Ægyptum ad Pharaonem regem Ægypti: qui dedit ei domum, & cibos constituit, & terram delegavit.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ (κ) ἐξολοθρεῦσαι Δαυὶδ τὸν Ἐδὼμ ἐν τῷ πορευθῆναι (λ) Ἰωὰβ ἄρχοντα τῆς στρατιᾶς θάπτειν τοὺς (μ) τραυματίας, καὶ ἔκοψαν πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ· 16 Ὅτι ἓξ μῆνας (ν) ἐνεκάθητο ἐκεῖ Ἰωὰβ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ, (ξ) ἕως ὅτου ἐξωλόθρευσεν πᾶν ἀρσενικὸν (ο) ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. 17 Καὶ ἀπέδρα Ἄδερ αὐτὸς καὶ πάντες ἄνδρες Ἰδουμαῖοι τῶν παίδων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ (π) εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον· καὶ Ἄδερ 18 παιδάριον μικρόν. Καὶ ἀνίστανται ἄνδρες ἐκ τῆς πόλεως Μαδιάμ, καὶ ἔρχονται εἰς Φαράν, καὶ λαμβάνουσιν ἄνδρας (ρ) μεθ' αὐτῶν, καὶ ἔρχονται πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου. καὶ εἰσῆλθεν Ἄδερ πρὸς Φαραώ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ οἶ- 19 κον, καὶ ἄρτους διέταξεν (σ) αὐτῷ. Καὶ εὗρεν Ἄδερ χάριν ἐναντίον Φαραὼ σφόδρα, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ γυναῖκα ἀδελφὴν τῆς γυναικὸς 20 αὐτοῦ, ἀδελφὴν Θεκεμίνας (†) μείζω. Καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ Θεκεμίνας τῷ Ἄδερ τὸν Γανηβὰθ υἱὸν αὐτῆς· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸν Θεκεμίνα ἐν μέσῳ υἱῶν (τ) Φαραώ. καὶ ἦν 21 Γανηβὰθ ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ. Καὶ Ἄδερ ἤκουσεν ἐν Αἰγύπτῳ ὅτι κεκοίμηται Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν Ἰωὰβ ὁ ἄρχων τῆς στρατιᾶς, καὶ εἶπεν Ἄδερ πρὸς Φαραώ, Ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀποστρέψω εἰς τὴν 22 γῆν μου. Καὶ εἶπε (υ) Φαραὼ τῷ Ἄδερ, Τίνι σὺ ἐλαττονῇ μετ' ἐμοῦ; καὶ ἰδοὺ σὺ ζητεῖς ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἄδερ, Ὅτι ἐξαποστέλλων ἐξαποστελεῖς με. καὶ ἀνέστρεψεν Ἄδερ εἰς τὴν γῆν (φ) αὐτοῦ. αὕτη ἡ κακία ἣν ἐποίησεν Ἄδερ· καὶ ἐβαρυθύμησεν Ἰσραήλ, καὶ ἐβασίλευσεν (χ) ἐν γῇ Ἐδώμ. 26 Καὶ Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ ὁ Ἐφραθὶ ἐκ τῆς (ψ) Σαριρὰ υἱὸς γυναικὸς χήρας δοῦλος 27 Σολωμών. Καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ὡς ἐπήρατο χεῖρας ἐπὶ βασιλέα (ω) Σολωμών. καὶ ὁ βασιλεὺς Σολωμὼν ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν, συνέκλεισε τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ τοῦ πα- 28 τρὸς αὐτοῦ. Καὶ ὁ ἄνθρωπος Ἱεροβοὰμ ἰσχυρὸς δυνάμει. καὶ εἶδε Σολωμὼν τὸ παιδάριον ὅτι ἀνὴρ ἔργων ἐστί, καὶ κατέστησεν αὐτὸν 29 (α) ἐπὶ τὰς ἄρσεις οἴκου Ἰωσήφ. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ Ἱεροβοὰμ ἐξῆλθεν ἐξ Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρεν αὐτὸν (β) Ἀχιὰ ὁ Σηλωνίτης ὁ προφήτης ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ. (γ) καὶ Ἀχιὰ περιβεβλημένος ἱματίῳ καινῷ, καὶ (δ) ἀμφό- 30 τεροι μόνοι ἐν τῷ πεδίῳ. Καὶ ἐπελάβετο Ἀχιὰ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ τοῦ καινοῦ τοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ διέῤῥηξεν αὐτὸ δώδεκα ῥήγμα- 31 τα. Καὶ εἶπε τῷ Ἱεροβοάμ, Λάβε σεαυτῷ δέκα ῥήγματα, ὅτι τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, Ἰδοὺ ἐγὼ ῥήσσω τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς Σαλωμών, καὶ δώσω σοι (ε) δέκα σκῆπτρα.

15 *Et factum fuerat, cùm exterminaret David Edom, in eundo Joab principem militiæ ad sepeliendũ cæsos; & exciderunt omne masculinũ in Idumæa:* 16 *Quoniam sex menses obsedit ibi Joab, & universus Israel in Idumæa: quoadusque exterminavit omne masculinum in Idumæa.* 17 *Et aufûgit Ader ipse, & omnes viri Idumæi de (k) servis patris ejus cum eo: & intraverunt in Ægyptum: & Ader puerulus parvus.* 18 *Et exurgunt (l) viri de civitate Madiam: & veniunt in Pharan, & assumunt viros secum, & veniunt ad Pharao regem Ægypti. Et intravit Ader ad Pharao. Et dedit ei domum, & panes (m) constituit ei.* 19 *Et invenit Ader gratiam in conspectu Pharaonis valdé: & dedit ei uxorem, sororem uxoris suæ, sororem Thecemina majorem.* 20 *Et peperit ei soror Thecemine, ipsi Ader Ganebath filium suum. Et enutrivit eum Thecemina in medio filiorum Pharaonis. Et fuit Ganebath in medio filiorum Pharaonis.* 21 *Et Ader audivit in Ægypto, quia dormivit David cum patribus suis, & quia mortuus est Joab princeps militiæ: & dixit Ader ad Pharao; Dimitte me, & revertam in terram meam.* 22 *Et dixit Pharao ad Ader, Quâ re tu eges mecum? Et ecce tu quæris abire in terram tuam? Et dixit ei Ader; (n) Quia dimittens dimittes me. Et revertit Ader in terram suam. Hoc est malum, quod fecit Ader: & (o) graviter affecit Israel, & regnavit in terra Edom.* 26 *Et Hieroboam filius Nabat Ephrathi è Sarira, fili⁹ mulieris viduæ, servus Salomonis.* 27 *(p) Et hæc res, quia elevavit manus super regem Salomon. Et rex Salomon ædificavit arcem, conclusit sepem civitatis David patris sui.* 28 *Et homo Hieroboam fortis virtute. Et vidit Salomon parvulum, quia vir operum est; et constituit eum super onera domûs Joseph.* 29 *Et factum est in tempore illo, & Hieroboam exivit è Hierusalem: & invenit eum Achia Selonites propheta in via, & removit eum de via. Et Achia indutus vestimento novo: & utiq; soli in campo.* 30 *Et apprehendit Achia vestimentum suum novum, quod super se, & discidit illud duodecim scissuras.* 31 *Et dixit ad Hieroboam; Sume tibi decem scissuras: quoniam hæc dicit Dominus Deus Israel, Ecce ego scindo regnum de manu Salomonis: & dabo tibi decem sceptra.*

MS. A. (κ) ἐξολεθρεῦσαι (λ) Ἰωὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως θάπτειν (μ) τραυματίας, ἔκοψαν (ν) ἐκάθητο (ξ) ἕως οὗ ἐξωλέθρευσεν (ο) ἐκ τῆς Ἰδουμαίας. (π) εἰσῆλθεν (ρ) μετ' αὐτῶν ἀπὸ Φαράν, καὶ ἔρχονται εἰς Αἴ-
23 γυπτον πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου. (σ) αὐτῷ, καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ. Καὶ εὗρεν (†) τὴν μείζω. (τ) Φαραώ. *Καὶ Ἄδερ (υ) Φαραώ, Τίνι σὺ (φ) αὐτοῦ. Καὶ ἤγειρεν κύριος Σατὰν τῷ Σαλω-
24 μὼν τὸν Ῥαζὼν υἱὸν Ἐλιαδαὲ τὸν Βαραμεὲθ Ἀδαδέζερ βασιλέα Σουβὰ κύριον αὐτοῦ. Καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες, καὶ ἦν ἄρχων συστρέμματος, ἐν τῷ ἀποκτέννειν Δαυὶδ αὐτούς, καὶ ἐ-
25 πορεύθησαν Δαμασκόν, καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐβασίλευσαν ἐν Δαμασκῷ. Καὶ ἐγένετο ἀντικείμενος τῷ Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών. αὕτη ἡ κακία Ἄδερ. καὶ ἐβαρυθύμησεν (χ) ἐν
τῷ Ἐδώμ. (ψ) Σαριδά, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Σαρουὰ γυνὴ χήρα, δοῦλος Σαλωμών, καὶ ὕψωσεν χεῖρα ἐν τῷ βασιλεῖ. Καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα (ω) Σαλωμών. *ᾠκοδόμησεν τὴν ἄκραν, καὶ
συνέκλεισεν (α) ἐπὶ ἄρσεις (β) Ἀχιὰς (γ) καὶ ὁ Ἀχιὰς (δ) ἀμφότεροι ἐν (ε) δέκα *ῥήγματα. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 וַהֲוָה לְעִדָן דְסִיב שְׁלֹמֹה נְשׁוֹהִי אַטְעִיאָה יָת לִבֵּיהּ בָּתַר טָעֲוַת עַמְמַיָא וְלָא הֲוָה לִבֵּיהּ
5 שְׁלִים בְּדַחֲלְתָא דַיְיָ אֱלָהֵיהּ כְּלִבָּא דְדָוִד אֲבוּהִי : וַאֲזַל שְׁלֹמֹה בָּתַר עַשְׁתּוֹרֶת טָעֲוַת
6 צִידוֹנָאֵי וּבָתַר מִלְכֹּם שִׁקּוּץ עַמּוֹנָאֵי : וַעֲבַד שְׁלֹמֹה דְבִישׁ קֳדָם יְיָ וְלָא אַשְׁלֵים בָּתַר
7 דַחֲלְתָא דַיְיָ כְּדָוִד אֲבוּהִי : בְּכֵן בְּנָא שְׁלֹמֹה בָּמְתָא לִכְמוֹשׁ שִׁקּוּץ מוֹאָב בְּטוּרָא דִי
8 עַל אַפֵּי יְרוּשְׁלֶם וּלְמוֹלֶךְ שִׁקּוּץ בְּנֵי עַמּוֹן : וְכֵן עֲבַד לְכָל נְשׁוֹהִי בְּנַת עַמְמַיָא מַסְקָן
9 בּוּסְמִין וּמְדַבְּחָן לְטָעֲוָתְהוֹן : וּתְקֵיף רוּגְזָא דַיְיָ בִּשְׁלֹמֹה אֲרֵי אִתְפְּנֵי לִבֵּיהּ מִדַּחַלְתָּא דַיְיָ
10 אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל דְאִתְגְּלֵי לֵיהּ תַּרְתֵּין זִמְנִין : וּפַקֵּיד עֲלוֹהִי עַל פִּתְגָמָא הָדֵין בְּדִיל דְלָא
11 לִמְהָךְ בָּתַר טָעֲוַת עַמְמַיָא וְלָא נְטַר יָת דְפַקֵּיד יְיָ : וַאֲמַר יְיָ לִשְׁלֹמֹה חֲלָף דַהֲוַת דָא
עמך ולא נטרתא קימי וקימי דפקידית עלך מבזע אבזע ית מלכותא מנך ואתנינה לעבדך :
12 ברם ביומך לא אעבדינה בדיל דוד אבוך מיד ברך אבזעינה : לחוד ית כל מלכותא לא אבזע
13 שבטא חד אתין לברך בדיל דוד עבדי ובדיל ירושלם דאתרעיתי בה : ואקים יי מעיקא
14 לשלמה ית הדד אדומאה מזרעית מלכא הוא באדום : והוה כד הוה דוד באדום כד סליק
15 יואב רב חילא למקבר ית קטיליא וקטל כל דכורא באדום : ארי שתא ירחין יתיב תמן יואב
16 וכל ישראל עד דשיצי כל דכורא באדום : וערק הדד הוא וגברין אדומאין מעבדי אבוהי עמיה
17 למיעל למצרים והדד טליא זעירא : וקמו ממדין ואתו לפארן ודברו גברין עמהון מפארן
18 ואתו למצרים לות פרעה מלכא דמצרים ויהב ליה ביתא ומזון אמר לספקא ליה וארעא
יהב ליה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit in tempore quo senuit Selomoh, uxores ejus errare fecerunt cor 4
ejus post errores gentium, nec fuit cor ejus perfectum in timore Domini
Dei sui, sicut cor David patris sui. Sed ambulavit Selomoh post Ghasto- 5
reth errorem Szidonæorum, & post Milchom abominationem Ghammo-
næorum. Et fecit Selomoh quod malum erat ante Dominum, & non per- 6
fecit [*ambulare*] post timorem Domini sicut David pater ejus. Tunc ædi- 7
ficavit Selomoh excelsum Chamos abominationi Moabæorum in monte,
qui est super faciem Jerusalem, & Molech abominationi filiorum Gha-
mon. Et sic fecit omnibus uxoribus suis, filiabus gentium adolentibus 8
aromata, & sacrificantibus erroribus suis. Et invaluit indignatio Do- 9
mini in Selomoh quòd aversum esset cor ejus à timore Domini Dei Is-
rael, qui revelatus fuerat ei duabus vicibus. Et jusserat ei super re hac, 10
ut non ambularet post errores gentium; & non custodivit quod jusserat
Dominus. Et dixit Dominus Selomoh, Propterea quod fuit hoc tecum, 11
& non servâsti pactum meum & statuta mea quæ præcepi tibi; removendo
removebo regnum à te, & dabo illud servo tuo. Verum in diebus tuis 12
non faciam hoc, propter David patrem tuum: de manu filii tui removebo illud. Veruntamen omne regnum non removebo; tribum unam dabo 13
filio tuo propter David servum meum, & propter Jerusalem quam volui.
Et suscitavit Dñs adversarium Selomoh Hadad Edomæum de semine re- 14
gio; ipse erat in Edom. Et fuit cùm esset David in Edom, & cùm ascen- 15
disset Joab princeps exercit⁹ ad expoliandum mortuos, & interfecit omnem
masculum in Edom. Nam sex menses sederat ibi Joab, & omnis Israel, 16
usq; quo delevisset omnem masculum in Edom. Et fugerat *Adad* ipse, & 17
viri Edomæi de servis patris ejus cum eo, ut intrarent in Mitsraim; &
Hadad erat puer parvus. Et surrexerunt de Midian, & venerunt in Pha- 18
ran, & acceperunt viros secum de Pharan, & venerunt in Mitsraim ad
Pharghoh regem Mitsraim, & dedit ei domum, & victum: dixit ut suppeteret illi, & terram dedit illi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 ܘܗܘܐ ܠܙܒܢܐ ܕܣܝܒܘܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܢܫܘܗܝ ܐܛܥܝܝ ܠܒܗ ܒܬܪ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ. *
5 ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܒܗ ܫܠܡ ܥܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ. ܐܝܟ ܠܒܗ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. * ܘܐܙܠ ܫܠܝܡܘܢ
ܒܬܪ ܥܣܬܪܬ ܐܠܗܐ ܕܨܝܕܢܝܐ. ܘܒܬܪ ܟܡܘܫ ܕܚܠܬܐ ܕܡܘܐܒܝܐ. ܘܒܬܪ ܡܠܟܘܡ
6 ܐܠܗܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ. * ܘܥܒܕ ܫܠܝܡܘܢ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܫܡܠܝ ܒܬܪ ܡܪܝܐ
7 ܐܝܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. * ܗܝܕܝܢ ܒܢܐ ܫܠܝܡܘܢ ܝܓܘܪܐ ܠܟܡܘܫ ܕܚܠܬܐ ܕܡܘܐܒ: ܒܛܘܪܐ
8 ܕܠܘܩܒܠ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܠܡܠܟܘܡ ܕܚܠܬܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ. * ܘܗܟܢܐ ܥܒܕ ܠܟܠܗܝܢ ܢܫܘܗܝ
9 ܢܘܟܪܝܬܐ. ܕܡܣܩܢ ܗܘܝ ܒܣܡܐ. ܘܕܒܚܝܢ ܠܐܠܗܝܗܝܢ. * ܘܪܓܙ ܡܪܝܐ ܥܠ ܫܠܝܡܘܢ.
10 ܥܠ ܕܣܛܐ ܠܒܗ ܡܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ. ܕܐܬܚܙܝ ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. * ܘܦܩܕܗ
11 ܥܠ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܕܠܐ ܢܐܙܠ ܒܬܪ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ. ܘܠܐ ܢܛܪ ܡܕܡ ܕܦܩܕܗ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ
ܡܪܝܐ ܠܫܠܝܡܘܢ. ܚܠܦ ܕܗܘܬ ܗܕܐ ܥܡܟ: ܘܠܐ ܢܛܪܬ ܩܝܡܝ ܘܦܘܩܕܢܝ ܕܦܩܕܬܟ.
12 ܡܒܙܥ ܐܒܙܥ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܐܝܕܝܟ. ܘܐܬܠܝܗ ܠܥܒܕܟ. * ܒܪܡ ܒܝܘܡܝܟ. ܠܐ ܐܥܒܕܝܗ:
13 ܡܛܠ ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ. ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܪܟ ܐܒܙܥܝܗ. * ܒܪܡ ܟܠܗ ܡܠܟܘܬܐ. ܠܐ ܐܒܙܥ. ܫܒܛܐ ܚܕ
14 ܐܬܠ ܠܒܪܟ. ܡܛܠ ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ. ܘܡܛܠ ܐܘܪܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܒܝܬ. * ܘܐܩܝܡ ܡܪܝܐ
15 ܣܛܢܐ ܠܫܠܝܡܘܢ. ܠܗܕܕ ܐܕܘܡܝܐ. ܡܢ ܙܪܥܐ ܗܘ ܕܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. * ܘܟܕ ܚܪܒ
ܕܘܝܕ ܠܐܕܘܡ: ܟܕ ܣܠܩ ܝܘܐܒ ܪܒ ܚܝܠܐ ܠܡܩܒܪ ܩܛܝܠܐ: ܘܩܛܠ ܟܠ ܕܟܪܐ ܒܐܕܘܡ.
16 * ܫܬܐ ܓܝܪ ܝܪܚܝܢ ܝܬܒ ܬܡܢ ܝܘܐܒ. ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܐܝܠ ܥܡܗ. ܥܕܡܐ ܕܩܛܠ
17 ܟܠ ܕܟܪܐ ܒܐܕܘܡ. * ܘܥܪܩ ܗܕܕ ܗܘ ܘܐܢܫܐ ܐܕܘܡܝܐ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܘܗܝ.
18 ܠܡܥܠ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܗܕܕ ܛܠܝܐ ܗܘܐ ܙܥܘܪܐ. * ܘܩܡܘ ܡܢ ܡܕܝܢ. ܘܐܬܘ ܠܦܪܢ.
ܘܕܒܪܘ ܓܒܪܐ ܥܡܗܘܢ ܡܢ ܦܪܢ. ܘܐܬܘ ܠܡܨܪܝܢ. ܠܘܬ ܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ.
ܘܝܗܒ ܠܗ ܒܝܬܐ ܘܡܣܒܪܢܘܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܬܒ ܠܘܬܝ. ܘܐܪܥܐ ܝܗܒ ܠܗ.

4 Factúmque est ut tempore senectutis Salomonis seducerent uxores ejus animum ipsius post deos alios, nec esset cor ejus sincerum erga Dominum Deum suum ut cor Davidis pa- 5 tris ejus. Abiitq; Salomon post Esteroth deam Sidoniorum, & post Chamos cultum Moabitarum, & post Malchom deum Ammonita- 6 rum. Fecitq; Salomon quod malum erat coram Domino, nec integrè sequutus est Domi- 7 num quemadmodum David pater suus. Tunc ædificavit Salomon altare Chamoso deo Moabitarum in monte qui est è regione Hierusalem, & Malchomo deo Ammonitarum. 8 Idémq; fecit omnibus uxoribus suis alienigenis, quæ thura adolebant, & sacrificabant diis 9 suis. Quapropter iratus est Dominus contra Salomonem, eò quòd aversum esset cor ejus à Domino Deo Israelis, qui bis apparuerat ei, 10 Et hac de re monuerat eum; ne *scilicet* sequeretur deos gentium: nec tamen servave- 11 rat quod præceperat ei Dominus. Dixitque Dominus Salomoni, Quandoquidem hoc apud te factum est, nec servâsti statuta mea, & judicia, atque mandata quæ præcepi tibi; omninò excindam regnum è manibus tuis, 12 daboq; illud servo tuo. Verùm dieb⁹ tuis non faciam hoc, propter Davidem servum meũ: 13 è manu filii tui excindam illud. Nec tamen totum regnum excindam: tribum unam dabo filio tuo, propter Davidem servum meum & propter Jerusalem civitatem quam ele- 14 gi. Itaque suscitavit Dominus adversarium Salomoni Hadadum Edomæum. Is enim erat 15 de semine regum in Edom; Cúmque vastâsset David Edom, quando Joab princeps exercitûs ascendens ad sepeliendos confossos 16 interfecit omnes mares in Edom; (Sex enim mensibus mansit ibi Joab totúsq; cum eo Israel, donec interficeret omnem marem in 17 Edom) Fugerat Hadad ipse cum aliquot Edomæis servis patris sui, ut se reciperent in Ægyptum: erat autem Hadad puer parvus. 18 Et surgentes è Median ingressi sunt in Phadan; ductísq; secum viris è Phadan ingressi sunt Ægyptum ad Pharaonem regem Ægypti, qui dedit ei domum & cibum, dixitq; ei, Maneto apud me, quin & regionem dedit illi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 *ولما كان عند كبر سليمن اغوي نساوه قلبه ومال الي الهة اخر ولم يكن قلبه سليما لله
5 ربه * مثل ما كان قلب داود ابيه * وتبع سليمان عسروث الهة الصيدانيين * وكاموس اله
6 المواببين * وملكوم اله بني عمون * وارتكب سليمن القبيح امام الرب * ولم يتم عمل الله
7 وعبادته مثل داود ابيه * وبنا سليمان بعد ذلك مذبحا لكاموس اله مواب * في الجبل الذي
8 قدام اورسليم * ولملكوم اله بني عمون * وكذلك صنع لجميع نسايه الغربا * انه جعل لهن
9 مواضع يذبحن ويبخرن * فغضب الرب على سليمن * حيث مال قلبه عن عبادة اله اسرايل
10 الذي ظهر له مرتين * ونهاه من هذا العمل * ان لا يتبع الهة الشعوب * ولم يحفظ ما امر
11 الرب * فقال الرب لسليمان * لانك فعلت هذا الفعل * ولم تحفظ عهودي واحكامي ووصاياي
12 التي امرتك بها * اشق الملك واخرجه من يدك * واصيره الي عبدك * ولكن لا افعل ذلك في
13 حياتك * من اجل داود عبدي * ولكن انزع الملك من يد ابنك * ولا اخرج الملك كله
من يديكم * ولكن اعطي لابنك سبطا واحدا * من اجل داود عبدي * ومن اجل اورسليم
14 القرية التي انتخبت * وصير الرب لسليمن معاندا * وهو هداد الادومي * هذا كان من نسل
15 ملوك ادوم * ولما حارب داود ادوم * عند ما صعد يواب صاحب حربه داود ليدفن القتلى *
16 وقتل كل ذكر كان في ادوم * من اجل ان يواب وبني اسرايل مكثوا في ادوم ستة اشهر حتى
17 قتلوا كل ذكر كان بها * فهرب هداد هو وقومه وعبيده من ادوم * ودخل الي ارض مصر
18 الي فرعون ملك مصر * وكان هداد صبيا صغيرا * حيث هرب * وكان دخوله الي مصر * انه خرج
من مدين واتا الي فاران * واخذ معه رجالا من فاران * ودخل ارض مصر * واعطاه فرعون منزلا *
واجري عليه ارزاقا * وقال له اسكن عندي * ومع له ارضا *

4 *Cùm itaque senuisset jam Salomon, deceperunt uxores ejus animum ipsi⁹, et declinavit ad deos alienos, nec fuit animus ejus integer cum Deo Domino suo, qualis fue-* 5 *rat animus Davidis patris ejus. Et sectatus est Salomon Astaroth deam Sidoniorum, & Chamos deum Moabitarum, &* 6 *Malchom deum Ammonitarum, Designavitque Salomon turpitudinem coram Domino, nec perfecit opus Dei & cultum ipsius, sicut David pater ejus.* 7 *Deinde extruxit Salomon aram Chamoso deo Moabi in monte qui est ex adverso Jerusalem,* 8 *& Malchomo deo Ammonitarum. Ita fecit omnibus uxoribus suis alienigenis, fecit enim eis loca ad sacrificandũ & adolendum.* 9 *Quamobrem succensuit Dominus Salomoni ubi aversum esset cor ejus à cultu Dei Israelis, qui bis apparuerat ei,* 10 *Et interdixerat ei facinus ejusmodi, ne scilicet sectaretur deos gentium; nec observâsset quod mandaverat ei Dominus.* 11 *Quare dixit Dominus ad Salomonem, Quoniam autem facinus perpetrâsti, nec custodîsti fœdera, judicia, ac præcepta mea quæ tibi mandaveram; scindam regnum, & extraham illud è manu tua, aliique tradam.* 12 *Veruntamen non faciam hoc te vivente, propter Davidem servũ meum; sed regnum auferam de manu filii tui.* 13 *Non tamen abstraham totum regnum è manibus vestris, sed tribum unam dabo filio tuo, propter Davidem servũ meum, et propter Jerusalẽ civitatẽ quam elegi.* 14 *Quare suscitavit Dominus Salomoni adversarium, nempe Hadadum Edomæum. Erat enim is ex prosapia Regum Edom:* 15 *Cùmque oppugnâsset David Edom, quando ascendit Joab satellitphorus Davidis ut sepeliret occisos, peremitque omnem masculum qui erat in Edom;* 16 *(Joab enim et Israelitæ morati sunt in Edom sex mensibus, donec perimerent omnem masculum qui erat in ea.)* 17 *Fugerat Hadadus cum gente sua et servis suis ex Edom, contulitque se in terram Ægypti ad Pharaonem regem Ægypti: erat autem Hadad puer parvus.* 18 *Fuit autem ingressus ejus in Ægyptum hoc pacto: egressus è Median abiit ad Pharan, assumptisque secum viris è Pharan ingressus est terram Ægypti, & dedit ei Pharao domicilium, & annonam præbuit illi, dixitque ei; Commorare apud me; terramque dedit illi.*

uxorem ei dedit & ;valde Parhoh oculis in gratiam Hadad invenit Et
19 וימצא הדד חן בעיני פרעה מאד ויתן לו אשה
ei peperit Et .heræ Tachpenes sororem suæ uxoris sororem
20 את אחות אשתו אחות תחפניס הגבירה: ותלד לו
Tachpenes eum ablactavit & ,ejus filium Ghenubath Tachpenes soror
אחות תחפניס את גנבת בנו ותגמלהו תחפנס
medio in Parhoh domi Ghenubath fuit & :Parhoh domus medio in
בתוך בית פרעה ויהי גנבת בית פרעה בתוך
David jaceret quòd ,Ægypto in audivit Hadad Et .Parhoh filiorum
21 בני פרעה: והדד שמע במצרים כי שכב דוד
dixit & ;militiæ princeps Joab esset mortuus quòd & ,suis patribus cum
עם אבתיו וכי מת יואב שר הצבא ויאמר
ei Dixitque .meam terram ad ibo & ,me Dimitte :Parhoh ad Hadad
22 הדד אל פרעה שלחני ואלך אל ארצי: ויאמר לו
ad ire quærens tu ecce & ,mecum indigens tu quo Nam:Parhoh
פרעה כי מה אתה חסר עמי והנך מבקש ללכת אל
suscitavit Et .me dimitte dimittendo sed ,Non :dixit & ?tuam terram
23 ארצך ויאמר לא כי שלח תשלחני: ויקם
ab fugerat qui ,Eljadah filium Rezon adversarium ei Deus
אלהים לו שטן את רזון בן אלידע אשר ברח מאת
,viros eum super congregavit Et .suo domino Sobah rege Hadadhezer
24 הדדעזר מלך צובה אדניו: ויקבץ עליו אנשים
,Dammesec abieruntque :eos David occidendo in ,agminis princeps fuit &
ויהי שר גדוד בהרג דוד אתם וילכו דמשק
adversarius Eratque .Dammesec in regnaverunt & ,ea in habitaverunt &
25 וישבו בה וימלכו בדמשק: ויהי שטן
:Hadad quod malo cum & ,Selomoh diebus omnibus Israeli
לישראל כל ימי שלמה ואת הרעה אשר הדד
Jarobham Et .Syriam super regnavitque ,Israel in est detestatus &
26 ויקץ בישראל וימלך על ארם: וירבעם
Seruhah ejus matris nomen &) :Seredah de Ephratæi Nebat filius
בן נבט אפרתי מן הצרדה ושם אמו צרועה
.regem in manum levavit & ;Selomoh ipsi servus (,vidua mulier
אשה אלמנה עבד לשלמה וירם יד במלך:
ædificavit Selomoh :regem in manum levavit quare ,res hæc Et
27 וזה הדבר אשר הרים יד במלך שלמה בנה את
vir Et .sui patris David civitatis diruptionem clausit ;Millo
28 המלוא סגר את פרץ עיר דוד אביו: והאיש
faciens quia puerum Selomoh vidit & :robore potens Jarobham
ירבעם גבור חיל וירא שלמה את הנער כי עשה
,fuit Et .Joseph domus comportationi omni cum præfecit & :ipse opus
29 מלאכה הוא ויפקד אתו לכל סבל בית יוסף: ויהי
eum invenit & ,Jerusalaim de est egressus Jarobham & ,illo tempore in
בעת ההיא וירבעם יצא מירושלם וימצא אתו
veste opertus ipse & ,via in propheta Silonites Achijah
אחיה השילני הנביא בדרך והוא מתכסה בשלמה
vestem in Achijah apprehendit Et .agro in soli ipsi ambo & ,nova
30 חדשה ושניהם לבדם בשדה: ויתפש אחיה בשלמה
Dixitque .scissiones duodecim illam scidit &,se super quæ ,novam
31 החדשה אשר עליו ויקרעה שנים עשר קרעים: ויאמר
Dominus dixit sic nam :scissiones decem tibi Cape :Jarobham ad
לירבעם קח לך עשרה קרעים כי כה אמר יהוה
;Selomoh manu de regnum scindens ego Ecce ,Israel Deus
אלהי ישראל הנני קרע את הממלכה מיד שלמה
,ei erit una tribus Et .tribus decem tibi dabo &
32 ונתתי לך את עשרה השבטים: והשבט האחד יהיה לו
quam civitatem Jerusalaim propter & ,David meum servum propter
למען עבדי דוד ולמען ירושלם העיר אשר
.Israel tribubus omnibus ex ,ea in elegi
בחרתי בה מכל שבטי ישראל:

Versio VUL. LAT.

19 Et invenit Adad gratiam corã Pharaone valdè, in tantum ut daret ei uxorem, sororem uxoris suæ germanam Taphnes reginæ. 20 Genuítque ei soror Taphnes Genubath filium, & nutrivit eum Taphnes in domo Pharaonis: erátque Genubath habitans apud Pharaonem cum filiis ejus. 21 Cúmq; audîsset Adad in Ægypto, dormîsse David cum patrib᾿ suis, & mortuũ esse Joab principẽ militiæ, dixit Pharaoni; Dimitte me, ut vadã in terram meã. 22 Dixítque ei Pharao; Quâ enim re apud me indiges, ut quæras ire ad terram tuam? At ille respondit, Nullâ: sed obsecro te 23 ut dimittas me. Suscitavit quoque ei Deus adversarium Razon filium Eliada, qui fugerat Adarezer regẽ Soba dominum suum: 24 Et congregavit contra eum viros, & factus est princeps latronum cùm interficeret eos David: abierúntq; Damascum, & habitaverunt ibi, & constituerunt eum regẽ 25 in Damasco. Erátque adversarius Israeli cunctis dieb᾿ Salomonis: & hoc est malum Adad, & odiũ contra Israel, re- 26 gnavítque in Syria. Jeroboã quoque filius Nabath, Ephrathæus, de Sareda, servus Salomonis: cujus mater erat nomine Sarua, mulier vidua: leva- 27 vit manum contra regem. Et hæc est causa rebellionis adversùs eum, quia Salomon ædificavit Mello, et coæquavit voraginem civitatis David patris 28 sui. Erat autem Jeroboam vir fortis & potens: vidénsque Salomon adolescentem bonæ indolis & industrium, constituerat eum præfectũ super tributa universæ domûs Joseph. 29 Factum est igitur in tempore illo, ut Jeroboam egrederetur de Jerusalem, & inveniret eum Ahias Silonites propheta in via, opertus pallio novo: erant 30 autẽ duo tantùm in agro. Apprehendénsque Ahias pallium suum novum, quo coopertus erat, scidit in duodecim partes. 31 Et ait ad Jeroboam, Tolle tibi decem scissuras: hæc enim dicit Dominus Deus Israel; Ecce ego scindam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decẽ 32 tribus. Porrò una tribus remanebit ei, propter servum meum David, & Jerusalem civitatem, quam elegi ex omnibus tribubus Israel:

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

32 Καὶ δύο σκῆπτρα ἔσονται αὐτῷ, διὰ τὸν δοῦλόν μου Δαυὶδ, καὶ διὰ Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην ἐν αὐτῇ ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραήλ. 33 Ἀνθ᾿ ὧν (ζ) ἐγκατέλιπέ με, καὶ ἐποίησε τῇ Ἀστάρτῃ βδελύγματι Σιδωνίων, καὶ τῷ Χαμὼς, καὶ τοῖς εἰδώλοις Μωὰβ, καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν προσοχθίσματι υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ οὐκ (η) ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς μου τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον (θ) ἐμοῦ, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 34 Καὶ οὐ μὴ λάβω (ι) τὴν βασιλείαν ὅλην ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, διότι ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, (κ) διὰ τὸν Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου ὃν ἐξελεξάμην (λ) αὐτόν. 35 Καὶ λήψομαι τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δώσω σοι τὰ δέκα σκῆπτρα. 36 Τῷ δὲ υἱῷ αὐτοῦ δώσω (†) τὰ δύο σκῆπτρα, ὅπως ᾖ θέσις τῷ δούλῳ μου Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελεξάμην ἐμαυτῷ τοῦ θέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. 37 Καὶ σὲ λήψομαι, καὶ βασιλεύσεις ἐν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, 38 καὶ σὺ ἔσῃ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἔσται ἐὰν φυλάξῃς πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ πορευθῇς ἐν ταῖς ὁδοῖς μου, καὶ (¨) ποιήσῃς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον (μ) ἐμοῦ, τοῦ φυλάξασθαι τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου, καθὼς ἐποίησε Δαυὶδ ὁ δοῦλός μου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ καὶ (ν) οἰκοδομήσω σοι οἶκον πιστὸν, καθὼς ᾠκοδόμησα τῷ (ξ) Δαυίδ. 40 Καὶ ἐζήτησε Σαλωμὼν θανατῶσαι τὸν Ἱεροβοάμ. καὶ (ο) ἀνέστη καὶ ἀπέδρα εἰς Αἴγυπτον πρὸς Σουσακὶμ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἦν ἐν Αἰγύπτῳ ἕως οὗ ἀπέθανε Σαλωμών. 41 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Σαλωμὼν καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ πᾶσαν τὴν φρόνησιν αὐτοῦ, (π) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα (ρ) γέγραπται ἐν βιβλίῳ ῥημάτων Σαλωμών; 42 Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς (σ) ἐβασίλευσε Σαλωμὼν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ (τ) τεσσαράκοντα ἔτη. 43 Καὶ ἐκοιμήθη Σαλωμὼν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς (υ) αὐτοῦ. καὶ ἐγενήθη ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ, καὶ αὐτοῦ ἔτι ὄντος ἐν Αἰγύπτῳ ὡς ἔφυγεν ἐκ προσώπου Σαλωμὼν καὶ ἐκάθητο ἐν Αἰγύπτῳ, κατευθύνει καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν Σαριρὰ τὴν ἐν ὄρει Ἐφραίμ. καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾿ αὐτοῦ.

Et duo sceptra erunt ei propter servum meum David, & propter Hierusalem, civitatem, quam elegi in ea ex omnibus tribubus Israel: Pro eo, quòd dereliquit me, & (q) fecit Astarte abominationi Sidoniorum, & (r) Chamos, & idolis Moab, & regi eorum offendiculo filiorum Ammon, & non ambulavit in viis meis, ad faciendum rectum coram me, sicut David pater ejus. Et non tollam regnum totum de manu ejus: sed propugnans propugnabo ei omnes dies vitæ ejus, propter David servum meum, quem elegi eum. Et tollam regnum de manu filii ejus: & dabo tibi decem sceptra. Filio autẽ ejus dabo duo sceptra, ut sit (s) sedes servo meo David omnibus diebus coram me in Hierusalem civitate, quam elegi mihi ad ponendum nomen meum ibi. Et te assumam, & regnabis, in quibus concupiscit anima tua: & tu eris rex super Israel. Et erit, si custodieris omnia, quæcunq; mandavero tibi, & ambulaveris in viis meis, & feceris rectum coram me, custodiendo præcepta mea, & mandata mea, sicut fecit David servus meus, & ero tecum, & ædificabo tibi domum fidelem, sicut ædificavi ipsi (t) David. Et quæsivit Salomon interficere Hieroboam. Et surrexit, & aufugit in Ægyptum ad Susacim regem Ægypti: & fuit in Ægypto, quoadusq; mortuus est Salomon. Et reliqua verborum Salomon, & omnia, quæcunq; fecit, & (u) omnem prudentiam ejus, nónne ecce hæc scripta sunt in libro verborum Salomonis? Et dies, quibus regnabat Salomon in Hierusalem super omnem Israel, (x) quadraginta anni. Et dormivit Salomon cum patribus suis: et sepelierunt eum in civitate David patris ejus. Et (y) factum est, postquàm audivit Hieroboam filius Nabat, & cùm adhuc ipse esset in Ægypto, ut fugerat à facie Salomonis, & sederat in Ægypto; dirigit se, & venit in civitatem suam Sarira, quæ in monte Ephræm. Et rex Salomon dormivit cum patribus suis, & regnavit Roboam filius ejus pro eo.

MS.A. (ζ) κατέλιπέν με, (η) ἐπορεύθη ἐνώπιον κυρίου ἐν τῇ (θ) ἐμοῦ καὶ διακριβείας μου καὶ κρίσεις μου, ὡς Δαυὶδ (ι) ὅλην τὴν βασιλείαν ἐκ (κ) διὰ Δαυὶδ (λ) αὐτὸν, ὃς ἐφύλαξεν ἐντολάς μου καὶ ἀκριβασμόν. Καὶ λήψομαι (†) δύο (¨) ποιήσεις (μ) ἐμοῦ, φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου, καθὼς (ν) οἰκοδομήσω οἶκον (ξ) Δαυὶδ, καὶ δώσω σοι τὸν 39 Ἰσραήλ. Καὶ κακουχήσω τὸ σπέρμα *Ἰσραὴλ διὰ ταύτην, πλὴν οὐ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἐζήτησεν Σαλωμὼν (ο) ἀνέστη Ἱεροβοὰμ καὶ (π) οὐχ (ρ) γεγραμμένα ἐν (σ) ἐβασίλευσεν (τ) τεσσαράκοντα (υ) αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ῥοβοὰμ υἱὸς

ΚΕΦ. ιβ'.

1 ΚΑὶ πορεύεται (α) βασιλεὺς Ῥοβοὰμ εἰς Σίκιμα, ὅτι εἰς Σίκιμα (β) ἤρχοντο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι (γ) αὐτόν.

CAP. XII.

ET vadit rex Roboam in Sicima: quoniam in Sicima veniebant omnis Israel ad faciendum regem eum. 1

2 MS.A. (α) ὁ βασιλεὺς (β) ἤρχετο (γ) αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ, καὶ αὐτοῦ ἔτι ὄντος ἐν Αἰγύπτῳ ὡς ἔφυγεν ἐκ προσώπου *τοῦ βασιλέως Σαλωμών,
3 καὶ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν· καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραήλ. καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ואשכח הדד רחמין בעיני פרעה לחדא ויהב ליה אתתא ית אחת אתתיה אחתיה
20 דתחפנס מלכתא: וילידת ליה אחתא דתחפנס ית גנובת בריה וחסלתיה תחפנס
21 בגו בירת פרעה והוה גנובת דבית פרעה בגו בני פרעה: והדד שמע במצרים ארי
שכיב דוד עם אבהתוהי וארי מית יואב רב חילא ואמר הדד לפרעה שלחני ואהך
22 לארעי: ואמר ליה פרעה ארי מא את חסר עמי דאת בעי למיזל לארעך ואמר לא ארי
23 שלחא תשלחנני: ואקים יי ליה סטן ית רזון בר אלידע דערק מן קדם הדד עזר
24 מלכא דצובה רבוניה: וכנש עלוהי גברין והוה רב משריתא כד קטיל דוד יתהון
25 ואזלו לדמשק ויתיבו בה ומלכו בדמשק: והוה סטן לישראל כל יומי שלמה וית
26 בישתא דעבד הדד ומריד בישראל ומלך על ארם: וירבעם בר נבט אפרתי מן צרדא
27 ושום אמיה צרועה איתתא ארמלתא עבדא לשלמה וארים ידא במלכא: ודין
פתגמא דארים ידא במלכא שלמה בנא ית מליתא אחד ית תרעתא קרתא דדוד
28 אבוהי: וגברא ירבעם גבר חילא וחזא שלמה ית עולימא ארי עביד עבידתא הוא ומני
29 יתיה לכל מסקי מסין דבית יוסף: והוה בעדנא ההיא וירבעם נפק מירושלם
ואשכח יתיה אחיה שילונאה נביאה באורחא והוא מתכסי בכסותא חדתא ותרויהון
30 אנון בלחודיהון בחקלא: ואחד אחיה בכסותא חדתא די עלוהי וסדיקה לתרין
31 עסר סדקין: ואמר לירבעם סב לך עסרא סדקין ארי כדנן אמר יי אלהא דישראל הא
אנא מעדי ית מלכותא מידא דשלמה ואתן לך ית עסרא שבטין: ושבטא חד יהי ליה
32 בדיל דוד עבדי ובדיל ירושלם קרתא דאתרעיתי בה מכל שבטיא דישראל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et invenit Hadad gratiam in oculis Pharghoh valdè, & dedit illi uxorem 19 sororem uxoris suæ, sororem Thahhpenezz reginæ: Et peperit illi soror 20 Thahhpenezz, Genubath filium ejus, & ablactavit illum Thahhpenezz in medio *domus* Pharghoh, & fuit Genubath [*adolescens*] domus Pharghoh in medio filiorum Pharghoh. Et Hadad audivit in Miszraim, quòd dor- 21 mîsset David cum patribus suis, & quòd mortuus esset Joab magister exercitus: & dixit Hadad ad Pharghoh, Dimitte me ut abeam in terram meam. Et dixit illi Pharghoh, Nam quo indiges tu mecum, ut quæras 22 ire in terram tuam? & dixit: Non, quia dimittendo dimittes me. Et 23 suscitavit Dñs illi adversarium Rezon filium Eljadagh, qui fugerat ab ante *Hadadgheser* regem Szoba dominum suum. Et congregavit ad se vi- 24 ros, & fuit magister castrorum quando occîdit David illos; & iverunt in Damesech, & sederunt in ea, & regnârunt in Damesech. Et fuit adver- 25 sarius Israeli omnibus diebus Selomoh: & cum malo quod fecit Hadad, rebellavit in Israel, & regnavit super Aram. Et Jerobgham filius Nebat 26 Ephratæi de Szerada, & nomen matris ejus Szerughah mulier vidua serv᾿ Selomoh extulit manum in regem. Et hæc est causa propter quam extulit 27 manum in regem, Selomoh ædificavit aggerem, & occlusit rupturam urbis David patris sui. Et vir Jerobgham erat robust᾿ fortitudine: & vidit 28 Selomoh adolescentem, quòd factor operis esset, & præposuit illum omnib᾿ allatoribus tributorum domus Jozzeph. Et fuit in tempore isto & Jerob- 29 gham exivit de Jerusalem, & invenit illum Ahhia Silonæus propheta in via, & ipse erat opert᾿ operimento novo, & ambo ipsi erant soli in agro. Et apprehendit Ahhia operimentum novum quod erat super se, & scidit 30 illud in duodecim scissiones. Et dixit ad Jerobgham, Accipe tibi decem 31 scissiones: nam sic dixit Dñs Deus Israel: Ecce ego transfero regnum de manu Selomoh, & dabo tibi decem tribus. Et tribus una erit illi propter 32 servum meum David, & propter Jerusalem urbem in qua complacui mihi præ omnibus tribubus Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]

19 Nactúsque est Hadad gratiam apud Pharaonem, ita ut daret illi uxorem sororem uxoris suæ *nempe* sororem Tahphis Augustæ. Pepe- 20 rit autem ei soror Tahphisæ Gebothem filium ejus, & ablactavit eum Tahphis in domo Pharaonis inter filios Pharaonis. Audi- 21 ens autem Hadad in Ægypto quòd occubuisset David cum patribus suis, & mortuus esset Joab imperator exercitûs; dixit Hadad Pharaoni, Dimitte me ut vadam ad terrã meam. Cui 22 dixit Pharaon, Quid tibi quæso defuit apud me, quòd cupias abire in terram tuam? Ait illi, Nequaquam, sed omnino dimitte me. Suscitavit etiam illi Dominus adversarium 23 Hedronem Eldai filium, qui cùm aufugisset ab Hadarezere rege Sobæ domino suo, Con- 24 fluxerunt ad eum viri, factúsque est princeps turmarum: sed Davide necem eorum pertentante, abierunt in Damascum, ibique morati sunt, & regnavit Hedron in Damasco. Et 25 fuit infensus Israeli cunctis diebus Salomonis, propter malum quod perpetraverat. Hadad etiam qui regnaverat super Edom, infestabat Israelitas. Et Jeroboam filius Na- 26 bath Ephrathæus de Sedra (cujus matris nomen erat Seroa mulier quædam vidua) servus Salomonis, manum extulit contra regem Salomonem. Hæc autem fuit causa quòd ma- 27 num sustulerit in regem Salomonem: Cùm ædificaret Mallo, & occluderet hiatum civitatis David, Essétque vir ille Jerobo- 28 am robustus ac strenuus; videns rex Salomon adolescentem robustum esse ac strenuum, præfecit eum toti oneri domûs Josephi. Contigitq; eodem tempore, ut exeunte 29 Jeroboam è Jerusalem offenderet eum Ahia propheta Silonites in via, & Ahia opertus esset veste novâ, esséntq; ambo soli in agro. Ubi 30 prehendens Ahia vestẽ novã quam gestabat, discidit eam in duodecim frusta; Et ait ad Je- 31 roboam, Sume tibi decem frusta; sic enim dicit Dñs Deus Israëlis, Ecce scissurus sum regnum de manu Salomonis, & traditurus tibi decem tribus. Unicâ ei tribu manente, propter 32 Davidem servum meum, & propter Jerusalem civitatem quâ sum oblectatus præ cunctis tribubus Israelis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 20 *وظفر هداد برحمة من فرعون* فزوجه اخت امراته اخت تحفيس الكبري الملكة* وولدت له
ابنا. وفطمته تحفيس في بيت فرعون* وسمته جبوث* فمكث جبوث في بيت فرعون مع بنيه*
21 *ولما سمع هداد بمصر ان داود مات وصار الي ابايه* وان يواب صاحب حربه قتل* فقال هداد
22 لفرعون* ارسلني انصرف الي ارضي* فقال له فرعون* ما الذي اعجزك عندي اذ انت تطلب
الانصراف الي بلادك. فقال له* لا يوافقني المكث هاهنا* ولكن انصرف الي بلادي* فاتي هداد
23 وصار ضدا لسليمان* وصير الرب لسليمان ضدا اخر هدرون بن البدع الذي هرب من عند
24 مولاه هددعزار ملك نصيبين* وجمع رجالا وصار غازيا في ايام داود* فلما قتلهم داود انصرف
25 الي دمسق وسكنها* وملك هذا هدرون بدمسق* فصار ضدا لبني اسرايل كل ايام سليمان*
26 من اجل الامر الذي حل به منهم* وصنع هداد علي بني اسرايل* وملك علي ادوم* وصير
الرب ايضا ضدا يوربعام بن ناباط الافراتي* كان ابن امراة ارملة يقال لها صروعا* وكان عبدا
27 لسليمن* هذا شق العصا ومرد علي سليمن الملك* واما عصي هذا علي سليمان حين بني
28 سليمان ملوي* وسد الثلمة التي كانت في سور قرية داود* وكان يوربعام هذا رجلا جبارا بقوية*
29 فلما راي سليمان الملك الفتي انه جبار بقوية* سلطه علي العمل في قبيلة يوسف* وفي ذلك
الزمان خرج يوربعام هذا من اورسليم* فصادفه احياء النبي السيلوني في الطريق* وكان
30 عليه لباس جديد* وانفردا في الحقل وحدهما* فعمد احياء النبي الي اللباس الذي عليه*
31 فخرقه وقطعه اثني عشر قطعة* وقال ليوربعام* خذ من هذه عشر قطع* لانه هكذا يقول
32 الله اله اسرايل* انا نازع الملك من يد سليمن الملك* ومصير اليك عشر اسباط* واصير له
سبطا واحدا* من اجل داود عبدي* ومن اجل دار السلم الذي اخترت من جميع اسباط
بني اسرايل*

Deinde favorem nactus est Hadad apud 19 Pharaonem, conjunxitque eum matrimonio cum sorore uxoris suæ, sorore scilicet Tahphis magnæ reginæ. Quæ peperit ei 20 filium quem Tahphis ablactavit in ædibus Pharaonis, & vocavit eum Gebbothum; mansitque Gebboth in ædibus Pharaonis unà cum filiis ejus. Cùm autem audisset Ha- 21 dad in Ægypto mortuum esse Davidem et abiisse ad patres suos, et Joabum Sarissophorum ejus interfectum esse; dixit Hadad Pharaoni; Dimitte me ut repetam patriam meam. Ait illi Pharaon, Quid 22 tibi defuit apud me ut reverti quæras in patriam tuam? Respondit ei, Non expedit mihi istic morari, imò verò revertar in patriam meam: sic veniens Hadad factus est adversarius Salomoni. Alium quoque 23 adversarium suscitavit Dominus Salomoni, nempe *Hedronem filium Eldai, qui fugiens ab hero suo Hadadezere rege Nisibin, Collegit viros, factúsque est bella- 24 tor in diebus Davidis: at cùm neci traderet eos David, profectus in Damascum habitavit in ea; regnavitque Hedron iste in Damasco, Et factus est adversarius 25 filiis Israel cunctis diebus Salomonis, propter modum quo habitus fuerat ab eis. Hadad etiam vexabat Israelitas, dum regnaret super Edom. Suscitavit præterea 26 Dominus adversarium Jeroboam Nabati filium, Ephrathæum. Erat is filius mulieris cujusdam viduæ quæ vocabatur Seroa, eráque servus Salomonis: is baculum* (i. imperium) *detrectans rebellavit in regem Salomonem. Rebellavit autem is 27 contra Salomonem, cùm ædificâsset Salomon Meluam, & obstruxisset rupturam quæ erat in muro civitatis David. Cùm 28 enim esset Jeroboam iste vir valentissimus robore, et cùm vidisset Salomon rex juvenem hunc esse robore valentissimum, demandavit illi curam negotiorum in familia Josephi. Eodem tempore cùm Jero- 29 boam egrederetur è Jerusalem, offendit eum Achia propheta Silonites in via, veste novâ præcinctus: soli autem occurrerunt invicem in agro. Tum apprehen- 30 dens Achia propheta vestem quâ præcinctus erat, dilaceravit ac discidit eam in duodecim partes; Dixitque Jeroboamo, 31 Accipe ex his decem partes: sic enim dicit Deus Deus Israelis, Equidem ablaturus sum regnum de manu Salomonis regis, decémque tribus ad te devoluturus: Ipsi verò tradam tribum unam, propter 32 Davidem servum meum, & propter urbem pacis quam selegi ex omnibus tribubus filiorum Israel:*

deo Haſtoreth ſe incurvaverunt & ,me dereliquerunt quòd Eò
33 יען אשר עזבוני וישתחוו לעשתרת אלהי
:Hammon filiorũ deo Milchom & ,Moab deo Chemos ,Sidoniorum
צדנין לכמוש אלהי מואב ולמלכם אלהי בני־עמון
,meis oculis in rectum *faciendum ad* ,meis viis in ambulaverunt non &
ולא־הלכו בדרכי לעשות הישר בעיני
capiam non Et .ejus pater David ſicut mea judicia & ,mea decreta &
34 וחקתי ומשפטי כדוד אביו: ולא־אקח את
ejus vitæ dieb' omnib' eum ponã *prælatum* ſed ,ejus manu de regnum omne
כל־הממלכה מידו כי נשיא אשתנו כל ימי חייו
,mea præcepta cuſtodivit quia;*eum* elegi quem,meũ ſervũ David ppter
למען דוד עבדי אשר בחרתי אתו אשר שמר מצותי
tibi *illud* dabo &:ej' filii manu de regnum *capiam* Et .mea decreta &
35 וחקתי: ולקחתי המלוכה מיד בנו ונתתיה לך את
eſſe pro ,unam tribum dabo ejus filio Et .tribus decem
36 עשרת השבטים: ולבנו אתן שבט־אחד למען היות־
,Jeruſalaim in *meas facies ad* diebus omnibus meo ſervo David *lucernam*
ניר לדויד־עבדי כל־הימים לפני בירושלם
,aſſumam te Et .ibi meũ nomen *ponendum ad*,mihi elegi quam civitate
37 העיר אשר בחרתי לי לשום שמי שם: ואתך אקח
ſuper rex eriſque :tua anima deſiderabit quæ omnibus in regnabis &
ומלכת בכל אשר־תאוה נפשך והיית מלך על־
,tibi præcepero quæ omnia audieris ſi ,erit Et .Iſrael
38 ישראל: והיה אם־תשמע את־כל־אשר אצוך
cuſtodiendum ad,meis oculis in rectum feceris & ,meis viis in ambulaveris &
והלכת בדרכי ועשית הישר בעיני לשמור
,tecum ero & :meus ſervus David fecit ſicut,mea præcepta &,mea decreta
חקותי ומצותי כאשר עשה דוד עבדי והייתי עמך
tibi dabo & ,David ædificavi ſicut ,firmam domum tibi ædificabo &
ובניתי לך בית־נאמן כאשר בניתי לדוד ונתתי לך
non veruntamen :hoc propter David ſemen affligam Et .Iſrael
39 את־ישראל: ואענה את־זרע דוד למען זאת אך לא
ſurrexit & :Jarobham interficere Selomoh quæſivit Et .diebus omnibus
40 כל־הימים: ויבקש שלמה להמית את־ירבעם ויקם
fuitque :Ægypti regem Siſach ad Ægyptum fugit & ,Jarobham
ירבעם ויברח מצרים אל־שישק מלך־מצרים ויהי
,Selomoh *verborum reſiduum* Et .Selomoh *mortem ad uſque* ,Ægypto in
41 במצרים עד־מות שלמה: ויתר דברי שלמה
libro *ſuper* ſcripta ipſa nonne,ejus ſapientia & ,fecit quæ omnia &
וכל־אשר עשה וחכמתו הלוא־הם כתבים על־ספר
Jeruſalaim in Selomoh regnavit quibus dies Et ?Selomoh verborum
42 דברי שלמה: והימים אשר מלך שלמה בירושלם
cum Selomoh *jacuit* Et .anni quadraginta ,Iſrael omnem ſuper
43 על־כל־ישראל ארבעים שנה: וישכב שלמה עם־
Rechabham regnavit & :ſui patris David civitate in eſt ſepult' &,ſuis patrib'
אבתיו ויקבר בעיר דוד אביו וימלך רחבעם
.eo pro ejus filius
בנו תחתיו:

CAP. XII. יב

,Iſrael omnis venerat Sechem quia ;Sechem Rechabham abiit Et
1 וילך רחבעם שכם כי שכם בא כל־ישראל
filius Jarobham *audire ſecundum* ,fuit Et .eum regem *creandum ad*
להמליך אתו: ויהי כשמע ירבעם בן־
Selomoh *ficiebus* à fugerat quia ,Ægypto in ipſe adhuc ipſe &): Nebat
2 נבט והוא עודנו במצרים אשר ברח מפני שלמה
,Miſeruntque .Ægypto in Jarobham habitaverat & ,regis
המלך וישב ירבעם במצרים: וישלחו
ſunt locuti &:Iſrael *concio* omnis &,Jarobham venerunt &(:eũ vocaverãt &
3 ויקראו־לו ויבאו ירבעם וכל־קהל ישראל וידברו
:dicendo ,Rechabham ad
אל־רחבעם לאמר:

Verſio VUL. LAT.

33 Eò quòd dereliquerit me, & adoraverit Aſtarthen deam Sidoniorum, & Chamos deum Moab, & Moloch deum filiorũ Ammon: & non ambulaverit in viis meis, ut faceret juſtitiã corã me, & præcepta mea, & judicia, ſicut David pater ejus. 34 Nec auferã omne regnum de manu ejus, ſed ducem ponã eum cunctis diebus vitæ ſuæ, propter David ſervum meum, quẽ elegi, qui cuſtodivit mandata mea & præcepta mea. 35 Auferam autem regnũ de manu filii ejus, & dabo tibi decẽ 36 tribus: Filio autem ejus dabo tribum unam, ut remaneat lucerna David ſervo meo cunctis diebus coram me in Jeruſalem civitate, quam elegi ut 37 eſſet nomen meum ibi. Te autem aſſumã, & regnabis ſup omnia quæ deſiderat anima tua, 38 eriſque rex ſuper Iſrael. Si igitur audieris omnia quæ præcepero tibi, & ambulaveris in viis meis, et feceris quod rectũ eſt corã me, cuſtodiens mandata mea & præcepta mea, ſicut fecit David ſervus meus: ero tecum, & ædificabo tibi domũ fidelem, quomodò ædificavi David domum, & tradam tibi 39 Iſrael: Et affligam ſemen David ſuper hoc, veruntamen 40 non cunctis diebus. Voluit ergò Salomon interficere Jeroboam: qui ſurrexit, & aufũgit in Ægyptum ad Seſac regẽ Ægypti, & fuit in Ægypto uſ- 41 que ad mortem Salomonis. Reliquum autem verborum Salomonis, & omnia quæ fecit, & ſapientia ejus: ecce univerſa ſcripta ſunt in libro Verborũ 42 dierum Salomonis. Dies autẽ, quos regnavit Salomon in Jeruſalem ſuper omnem Iſrael, 43 quadraginta anni ſunt. Dormivitque Salomon cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in civitate David patris ſui, regnavitque Roboam filius ejus pro eo.

CAP. XII.

1 Venit autem Roboam in Sichem: illuc enim congregatus erat omnis Iſrael ad conſtitu- 2 endum eum regem. At verò Jeroboam filius Nabat, cùm adhuc eſſet in Ægypto profugus à facie regis Salomonis, auditâ morte ejus, reverſus eſt de 3 Ægypto. Miſeruntque & vocaverunt eum: venit ergò Jeroboam, & omnis multitudo Iſrael, & locuti ſunt ad Roboam, dicentes;

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

3 Καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοὰμ, λέγοντες, 4 Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε (δ) τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρός σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέως, οὗ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς, 5 καὶ δουλεύσομέν σοι. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, (ε) Ἀπέλθετε ἕως ἡμερῶν τριῶν, καὶ ἀναστρέψατε πρός με. καὶ ἀπῆλθον. 6 Καὶ (†) ἀπήγγειλεν ὁ βασιλεὺς τοῖς πρεσβυτέροις, οἳ ἦσαν παρεστῶτες ἐνώπιον Σαλωμὼν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, λέγων, Πῶς ὑμεῖς (ζ) βουλεύεσθε καὶ ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ λόγον; 7 Καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν, λέγοντες, Εἰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἔσῃ δοῦλος τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ (η) δουλεύσεις αὐτοῖς, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς λόγους ἀγαθοὺς, καὶ ἔσονταί σοι δοῦλοι 8 πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἐγκατέλιπε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἃ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ, καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν ἐκτραφέντων μετ' αὐτοῦ τῶν παρεστηκότων πρὸ 9 προσώπου αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμεῖς (θ) συμβουλεύετε; καὶ τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ (ι) τοῖς λέγουσι πρός με, λεγόντων, Κούφισον ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; 10 Καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ' αὐτοῦ οἱ παρεστηκότες πρὸ προσώπου αὐτοῦ, λέγοντες, Τάδε λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ τοῖς λαλήσασι πρὸς σὲ, λέγοντες, Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀφ' ἡμῶν, τάδε λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς, Ἡ μικρότης μου (κ) παχυτέρα τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου. 11 Καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπεσάσσετο ὑμᾶς κλοιῷ βαρεῖ, κἀγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξιν, ἐγὼ δὲ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. 12 Καὶ παρεγένοντο πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοὰμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καθότι ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, λέγων, Ἀναστράφητε πρός με τῇ ἡμέρᾳ τῇ 13 τρίτῃ. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν λαὸν σκληρά. καὶ ἐγκατέλιπεν Ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἃ συνεβουλεύσαντο 14 αὐτῷ, Καὶ ἐλάλησε πρὸς (λ) αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν παιδαρίων, λέγων, Ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ὑμῶν, κἀγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, 15 κἀγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι ἦν μεταστροφὴ παρὰ κυρίου, ὅπως στήσῃ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησεν (μ) ἐν χειρὶ Ἀχιὰ τοῦ Σηλωνίτου περὶ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ. 16 Καὶ εἶδον πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν· καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς τῷ (ν) βασιλεῖ, λέγων, Τίς ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυίδ; καὶ οὐκ ἔστιν (ξ) ἡμῖν κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί. (ο) ἀπότρεχε Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματά σου· νῦν βόσκε τὸν οἶκόν σου Δαυίδ. καὶ ἀπῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα (π) αὐτοῦ.

3 *Et locutus eſt populus ad regem Roboam, dicentes;* 4 *Pater tuus aggravavit jugum noſtrum: & tu nunc alleva de ſervitute patris tui dura, & de jugo ejus gravi, quod dedit ſuper nos: & ſerviemus tibi. Et dixit ad eos; Abite* 5 *uſq; ad dies tres, & revertite ad me. Et abierunt. Et annuntiavit* 6 *rex ſenioribus, qui fuerant aſſiſtentes coram Salomone patre ejus, adhuc vivente eo, dicens; Quomodò vos conſilium datis, et reſpondebo populo huic verbum? Et locuti ſunt ad eum, dicentes;* 7 *Si in die hac eris ſervus populo tuo, & ſervies eis, & loquêris ad eos verba bona; & erunt tibi ſervi omnibus diebus. Et dereli-* 8 *quit conſilium ſeniorũ, (a) ea, quæ conſuluerant ei, et iniit conſilium unà cum pueris, qui enutriti fuerant cum eo, qui aſſiſtebant ante faciem ejus. Et dixit eis;* 9 *Quod vos conſilium datis? & quid reſpondebo populo huic, iis, qui dicunt ad me, dicendo; Alleva de jugo, quod dedit pater tuus ſuper nos? Et locuti ſunt ad* 10 *eum pueri enutriti cum eo, qui aſſiſtebant ante faciẽ ejus, dicentes; Hæc loquêris populo huic, iis, qui locuti ſunt ad te, dicentes; Pater tuus aggravavit jugum noſtrum, & tu nunc alleva à nobis: Hæc loquêris ad eos; (b) Parvitas mea craſſior lumbo patris mei. Et nunc pater meus ſtra-* 11 *vit vos jugo gravi: & ego adjiciam ſuper jugum veſtrum. Pater meus caſtigavit vos in flagellis: ego autem caſtigabo vos in ſcorpionibus. Et advenerunt omnis* 12 *Iſrael ad regem Roboam in die tertia, ſicut locutus erat eis rex, dicens, Revertimini ad me die tertiâ. Et reſpondit rex ad populũ* 13 *dura. Et dereliquit Roboã conſilium ſeniorum, ea, quæ conſuluerant ei: Et locutus eſt ad eos ju-* 14 *xta conſilium puerorum, dicens; Pater meus aggravavit jugũ veſtrum: & ego addam ſuper jugum veſtrum: Pater meus caſtigavit vos in flagellis: & ego caſtigabo vos in ſcorpionibus. Et non* 15 *audivit rex populum: quoniam erat everſio à Domino: ut firmaret verbum ſuum, quod locutus erat in manu Achia Selonitæ, de Hieroboam filio Nabat. Et vi-* 16 *derunt omnis Iſrael, quia non audivit rex eos. Et reſpondit populus regi, dicens; Quæ nobis pars in David? & non eſt nobis hæreditas in filio Jeſſæ. Recurre Iſrael ad tabernacula tua. Nunc paſce domum tuam David. Et abierunt Iſrael ad tabernacula (c) ſua.*

MS. A. (δ) τὸ κλοιὸν (ε) Ἀπέλθατε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ (†) παρήγγειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τοῖς (ζ) βούλεσθε (η) δουλεύσῃς αὐτοῖς, καὶ εἴξῃς αὐτοῖς, καὶ λαλήσῃς αὐτοῖς λόγους (θ) βουλεύεσθε; (ι) τοῖς λαλήσασιν πρὸς (κ) παχυτέρα ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν τοῦ (λ) αὐτοὺς, καὶ συνελάλησεν πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν (μ) κύριος ἐν (ν) βασιλεῖ λόγον, λέγων, (ξ) ὑμῖν (ο) ἀπότρεχε εἰς τὰ σκηνώματά σου
17 Ἰσραήλ· νῦν (π) αὐτοῦ. Καὶ υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν καθημένων ἐν πόλεσιν Ἰούδα καὶ ἐβασίλευσεν ἐπ' αὐτῶν Ῥοβοάμ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

33 חלף דשבקו פולחני וסגידו לעשתרת טעות צידונאי ולכמוש טעות מואבאי ולמלכום
טעות בני עמון ולא הליכו באורחן דתקנן קדמי למעבד דכשר קדמי וקימי ודיני
34 כדויד אבוהי: ולא אסב ית כל מלכותא מניה ארי מלכא אשויניה כל יומי חיוהי בדיל
35 דויד עבדי דאתרעיתי ביה דנטר פקודי ואוריתי וקימי: ואסב מלכותא מיד בריה
36 ואתננה לך ית עסרא שבטין: ולבריה אתן שבטא חד בדיל לקימא מלכו לדויד עבדי
37 כל יומיא קדמי בירושלם קרתא דאתרעיתי לאשראה שכנתי תמן: ויתך אקרב ותמלוך
38 בכל דרעוא נפשך ותהי מלכא על ישראל: ויהי אם תקביל למימרי ית כל דאפקדנך
ותהך בכל אורחן דתקנן קדמי ותעביד דכשר בעיני למטר קימי ופקודי כמא דעבד
דויד עבדי ויהי מימרי בסעדך ואקים לך מלכו קימא כמא דקימית לדויד ואתן לך ית
39 40 ישראל: ואעני ית זרעא דדויד בדיל דא ברם לא כל יומיא: ובעא שלמה למקטל ית
ירבעם וקם ירבעם וערק למצרים לות שישק מלכא דמצרים והוה במצרים עד דמית
41 שלמה: ושאר פתגמי שלמה וכל די עבד וחוכמתיה הלא אנון כתיבין על ספרא פתגמי
42 43 שלמה: ויומיא דמלך שלמה בירושלם על כל ישראל ארבעין שנין: ושכיב שלמה
עם אבהתוהי ואתקבר בקרתא דדויד אבוהי ומלך רחבעם בריה תחותוהי:

יב

1 2 ואזל רחבעם לשכם ארי לשכם אתו כל ישראל לאמלכא יתיה: והוה כד שמע ירבעם
בר נבט והוא עד כען במצרים דערק מן קדם מלכא שלמה ויתיב ירבעם במצרים:
3 ושלחו וקרו ליה ואתא ירבעם וכל קהל ישראל ומללו עם רחבעם למימר:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

33 Eò quòd reliquerunt cultum meum & adoraverunt Ghaſtoreth errorem Szidonæorum, & Chamos errorem Moabæorum, & Milchom errorem filiorum Ghamon, & non ambulaverunt in viis quæ rectæ ſunt ante me, faciendo quod rectum eſt ante me, & decreta mea, & judicia mea, ſicut David pater ejus. 34 At non accipiam omne regnum ab eo; quia regem ponam eum omnibus diebus vitæ ſuæ propter David ſervum meum in quo mihi complacui, qui ſervavit præcepta mea, *& legem meam,* & decreta mea. 35 Sed accipiam regnum de manu filii ejus, & dabo illud tibi, decem [*ſcilicet*] tribus. 36 Et filio ejus dabo tribum unam, ut firmetur regnum David ſervo meo omnibus diebus ante me in Jeruſalem urbe, in qua mihi complacui, ut ponerem majeſtatem meam ibi. 37 Et te applicabo, & regnabis in omni quod voluerit anima tua, & eris rex ſuper Iſrael. 38 Et erit ſi ſuſceperis omnia quæ juſſero tibi, & ambulaveris in omnibus viis quæ rectæ fuerint ante me, & feceris quod rectum eſt *in oculis meis,* ſervando decreta mea, & præcepta mea, ſicut fecit David ſervus meus; erit verbum meum in auxilio tuo, & firmabo tibi regnum firmum ſicut firmavi David, & dabo tibi Iſrael. 39 Et *humiliavit* ſemen David propter hoc, verùm non omnibus diebus. 40 Et quæſivit Selomoh occidere Jerobgham, & ſurrexit Jerobgham, & fugit in Miſzraim ad Siſak regem Miſzraim, & fuit in Miſzraim uſq; quò mortuus eſt Selomoh. 41 Et reliquum verborum Selomoh, & omnia quæ fecit, & ſapientia ejus, nonne illa ſcripta ſunt in libro verborũ Selomoh? 42 Et dies quibus regnavit Selomoh in Jeruſalem ſup omnem Iſrael fuerunt quadraginta anni. 43 Et dormivit Selomoh cum patribus ſuis, & ſepult' eſt in urbe David patris ſui, & regnavit Rehhabgham fili' ejus pro eo.

CAP. XII.

1 Et fuit Rehhabgham in Sechem, quia in Sechem venerant omnis Iſrael ut regẽ conſtituerent illum. 2 Et fuit cùm audiſſet Jerobgham fili' Nebat, & ipſe hucuſq; erat in Miſzraim, quò fugerat ab-ante regẽ Selomoh, & ſederat Jerobgham in Miſzraim. 3 Et miſerunt & vocaverunt illum: & venit Jerobgham *& omnis* eccleſia Iſrael, & locuti ſunt cum Rehhabgham, dicendo.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܡܛܠ ܕܫܒܩܢܝ . ܘܣܓܕ ܠܥܣܬܪܘܬ ܐܠܗܐ ܕܨܝܕܢܝܐ . ܘܠܟܡܘܫ ܐܠܗܐ ܕܡܘܐܒܝܐ .
ܘܠܡܠܟܘܡ ܐܠܗܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ . ܘܠܐ ܗܠܟ ܒܐܘܪܚܬܝ . ܘܠܐ ܥܒܕ ܕܫܦܝܪ ܩܕܡܝ ܘܠܐ ܢܛܪ
34 ܢܡܘܣܝ ܘܕܝܢܝ . ܐܝܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ . * ܘܠܐ ܐܫܩܘܠ ܟܠܗ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ . ܐܠܐ ܪܫܐ
ܐܥܒܕܝܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝ ܚܝܘܗܝ ܡܛܠ ܥܒܕܝ ܕܘܝܕ ܕܓܒܝܬܗ . ܕܢܛܪ ܦܘܩܕܢܝ ܘܢܡܘܣܝ .
35 * ܘܐܫܩܘܠ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܐܝܕܝ ܒܪܗ . ܘܐܬܠ ܠܟ ܥܣܪܐ ܫܒܛܝܢ . * ܘܠܒܪܗ ܐܬܠ ܫܒܛܐ
36 ܚܕ . ܡܛܠ ܕܬܗܘܐ ܫܪܓܐ ܠܥܒܕܝ ܕܘܝܕ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܩܕܡܝ . ܒܐܘܪܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ
37 ܕܓܒܝܬ ܠܝ . ܠܡܣܡ ܫܡܝ ܬܡܢ . * ܘܠܟ ܐܕܒܪ . ܘܬܡܠܟ ܐܝܟ ܕܪܓܝܐ ܢܦܫܟ . ܘܬܗܘܐ
38 ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ . * ܘܐܢ ܬܫܡܥ ܠܟܠ ܕܐܦܩܕܟ . ܘܬܗܠܟ ܒܐܘܪܚܬܝ . ܘܬܥܒܕ ܕܫܦܝܪ
ܩܕܡܝ . ܘܬܛܪ ܢܡܘܣܝ ܘܦܘܩܕܢܝ . ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ . ܐܗܘܐ ܥܡܟ . ܘܐܒܢܐ ܠܟ ܒܝܬܐ
39 ܡܗܝܡܢܐ . ܐܝܟ ܕܒܢܝܬ ܠܕܘܝܕ ܥܒܕܝ . ܘܐܬܠ ܠܟ ܠܐܝܣܪܝܠ . * ܘܐܡܟܟ ܠܙܪܥܗ ܕܕܘܝܕ
40 ܡܛܠ ܗܕܐ . ܒܪܡ ܠܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ . * ܘܒܥܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܡܩܛܠܗ ܠܝܪܒܥܡ . ܘܩܡ
ܝܪܒܥܡ . ܘܥܪܩ ܠܡܨܪܝܢ . ܠܘܬ ܫܝܫܩ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ . ܘܗܘܐ ܒܡܨܪܝܢ . ܥܕܡܐ ܕܡܝܬ
41 ܫܠܝܡܘܢ . * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ . ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ . ܘܚܟܡܬܗ . ܗܐ
42 ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪ ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ . * ܘܝܘܡܬܐ ܕܐܡܠܟ ܫܠܝܡܘܢ . ܒܐܘܪܫܠܡ
43 ܥܠ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ . ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ . * ܘܫܟܒ ܫܠܝܡܘܢ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ . ܘܐܬܩܒܪ
ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ . ܘܐܡܠܟ ܪܚܒܥܡ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ . * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *
1 * ܘܐܙܠ ܪܚܒܥܡ ܠܫܟܝܡ . ܡܛܠ ܕܠܫܟܝܡ ܐܬܘ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܡܠܟܘܬܗ . * ܘܟܕ
2 ܫܡܥ ܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ : ܘܗܘ ܥܕܟܝܠ ܒܡܨܪܝܢ ܗܘܐ . ܕܥܪܩ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
3 ܫܠܝܡܘܢ . . ܘܝܬܒ ܝܪܒܥܡ ܒܡܨܪܝܢ . * ܘܫܕܪܘ ܘܩܪܘܗܝ . ܘܐܬܐ ܝܪܒܥܡ ܘܟܠܗ
ܐܝܣܪܝܠ . ܘܐܡܪܘ ܠܪܚܒܥܡ .

33 Eò quòd me derelicto adoraverit Eſteroth deam Sidoniorum, & Chamos deum Moabitarum, & Malchom deum Ammonitarũ; non ambulaverit in viis meis, nec fecerit q̃ bonũ erat coram me, nec ſervaverit ſtatuta & judicia mea ut David pater ejus. 34 Non tamen auferã totum regnũ de manibus ejus, ſed principem conſtituam eum cunctis diebus vitæ ipſius, propter Davidem ſervum meum quem elegi, qui cuſtodivit præcepta & ſtatuta mea. 35 Sed auferam regnũ de manibus filii ejus, tradámque tibi decem tribus: 36 Ejus autem filio tradam tribum unam, ut maneat lucerna Davidi ſervo meo cunctis diebus corã me in Jeruſalem civitate quam elegi mihi ut ibi collocarem nomen meum. 37 Tibi itaque concedam ut regnes pro animi tui voto, ſiſque rex ſup Iſraelem. 38 Quòd ſi audieris quicquid præcepero tibi, & ambulaveris in viis meis, feceris quod rectum eſt coram me, & ſtatuta ac præcepta mea ſervaveris, quemadmodũ fecit David ſervus meus; ero tecum, & ædificabo tibi domum firmam prout ædificavi Davidi ſervo meo, tradámque tibi Iſraelem, 39 Et deprimã ſemen Davidis hac de cauſa, non tamen cunctis diebus. 40 Quamobrẽ Salomone Jeroboamum occidere volente, ſurrexit Jeroboam, fugitque in Ægyptum ad Siſac regẽ Ægypti, & manſit in Ægypto donec mortuus eſſet Salomon. 41 Reliqua autẽ geſta Salomonis, quicquid fecit, ac ſapientia ejus; ecce ſcripta ſunt in libro rerum geſtarum Salomonis. 42 Porrò dies quibus regnavit Salomon in Jeruſalẽ ſuper univerſũ Iſraelẽ, fuerunt quadraginta annorũ. 43 Deinde occubuit Salomon cum patrib' ſuis, & ſepultus eſt in civitate David patris ſui: regnavitque Rehabaam filius ejus poſt eum.

CAP. XII.

1 Tum profectus eſt Rehabaam in Sechim, quoniam ad Sechim confluxerat univerſus Iſrael ad creandum eum regem. 2 Quod cùm audiſſet Jeroboam Nabati filius dum adhuc eſſet in Ægypto, (fugiens enim à conſpectu regis Salomonis habitaverat Jeroboam in Ægypto) 3 Mittentes accerſiverunt eum. Cúmque veniſſet Jeroboam & univerſus Iſrael, dixerunt ad Rehabaam;

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 * لأن سليمان سجد لعستروت الهة الصيدانيين * وكاموس اله الموابيين * وملكوم اله بني عمون *
ولم يسلك في طريقي * ولم يعمل الحسنات امامي * ولم يحفظ عهودي واحكامي مثل ابيه كل
34 35 ايام حياته * ومن اجل داود عبدي الذي اخترته وحفظ وصاياي وعهودي * فاني لا اخرج الملك
36 من يد ابنه * بل اصير لك عشر اسباط * واصير الى ابنه سبطا واحدا * ليكون سراجا لداود
37 عبدي امامي كل الايام * في اورشليم القرية التي اخترت لاصير فيها اسمي * فاما انت * فادفع
38 اليك ما وعدتك به * وتملك كما تحب نفسك * وتصير ملكا على بني اسرائيل * وان انت سمعت
كل ما امرتك به * وسلكت في طريقي * وعملت الحسنات امامي * وحفظت عهودي ووصاياي
مثل داود عبدي * اكن معك وابني لك بيتا امينا كما بنيت لداود * واسلطك على بني اسرائيل
39 40 * واضع ذرية داود من اجل هذا * ولكن ليس الايام كلها * واراد سليمان قتل يوربعام * فهرب
41 يوربعام الى ارض مصر الى سيسق ملك مصر * ومكث بمصر الى وفاة سليمان * واما بقية اخبار
42 سليمان * وجميع ما عمل * ووصف حكمته * مكتوب في سفر اقوال سليمان * وكان عدد السنين
43 التي ملك سليمان على بني اسرائيل * اربعون سنة * وتوفي سليمان * وصار الى ابائه * ودفن في
قرية داود ابيه * وملك راحبعام ابنه من بعده *

* كمل السفر الثالث من اسفار الملوك * وهو مملكة سليمان بن داود * بسلام من الرب امين *

* سفر راحبعام بن سليمان *

* الفصل الثاني عشر * * ولما ملك راحبعام بن سليمان * مضى الى سخام * 1
2 اذ كان لجمع بنو اسرائيل لتمليكه * ولما سمع يوربعام بن ناباط بمصر * وهو يومئذ بها * مذ
3 هرب من قدام سليمان * فاقام بمصر * وبعثوا اليه ودعوه * فلما جاءهم * مضى هو والجماعة
من ال اسرائيل * وخاطبوا راحبعام قايلين *

33 *Eò quòd Salomon coluerit Aſtaroth deam Sidoniorũ, & Chamos deum Moabitarũ, et Malchom deũ Ammonitarum; non ambulaverit in via mea, nec fecerit bona coram me, neque cuſtodierit fœdera & judicia mea, quemadmodum pater ejus cunctis diebus vitæ ſuæ.* 34 *At propter Davidẽ ſervum meũ quem elegi, quique præcepta & fœdera mea ſervavit;* 35 *Non abſtraham regnũ de manu filii ejus: ſed tibi tradam* 36 *decem tribus: Ejus autem filio tradam tribũ unã, ut ſit lucerna Davidi ſervo meo coram me cunctis diebus in Jeruſalem civitate quam elegi ut in ea collocarem nomen meũ.* 37 *Tibi verò concedam quod promiſi tibi, & regnabis pro animi tui voto, eriſq; rex ſuper Iſraelitas.* 38 *Quòd ſi tu auſcultaveris quicquid præcepero tibi, & ambulaveris in via mea, bona feceris coram me, & fœdera atque mandata mea cuſtodieris ut David ſervus meus; adero tibi, & ædificabo tibi domũ ſtabilem, quemadmodũ ædificavi Davidi, præficiamque te Iſraelitis:* 39 *Proſapiam verò Davidis deprimã hac de cauſa, non tamen cunctis diebus.* 40 *Quare Salomone necem Jeroboami quærente, fugit Jeroboam in terram Ægypti ad Siſacum regem Ægypti, manſitq; in Ægypto uſque ad obitum Salomonis.* 41 *Reliquæ verò hiſtoriæ Salomonis & quicquid fecit, & narratio de ſapientia ipſius, ſcripta ſunt in libro ſententiarũ Salomonis.* 42 *Fuit autem numerus annorum quibus regnavit Salomon ſuper Iſraelitas, anni quadraginta.* 43 *Mortuo Salomone & ad patres ſuos recepto, & in civitate Davidis patris ſui ſepulto, regnavit Rahabaam filius ejus poſt ipſum.*

Abſolutũ eſt tertiũ volumẽ librorũ Regũ, videlicet regnũ Salomonis filii Davidis: cũ incolumitate à Domino *conceſſa*. Amen.

Liber Rahabaami filii Salomonis.

CAP. XII.

1 *Regno ſuſcepto Rahabaam Salomonis filius abiit in Sechem ubi convenerant Iſraelitæ ad creandum eum regem.* 2 *Cúmque id audiſſet Jerobaam Nabati filius in Ægypto ubi tunc erat (nam ex quo fugerat à conſpectu Salomonis, manſerat in Ægypto)* 3 *Et miſiſſent ad eum, & advocâſſent illum, ipſeque veniſſet; abiit cum cœtu Iſraelitarum, & allocuti ſunt Rahabaamum, dicentes,*

servitute de allevia nunc tu & ,nostrũ jugum aggravavit tuus Pater
4 אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת־עֻלֵּנוּ וְאַתָּה עַתָּה הָקֵל מֵעֲבֹדַת
.tibi serviem⁹ &,nos super dedit quod ,gravi ej⁹ jugo de & ,dura tui patris
אָבִיךָ הַקָּשָׁה וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר־נָתַן עָלֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ :
abierunt & :me ad revertimini &,dies tres adhuc Ite : eos ad Dixitque
5 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְכוּ־עֹד שְׁלֹשָׁה יָמִים וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלְכוּ
stantes fuerant qui ,seniorib⁹ cum Rechabhã rex est cõsiliat⁹ Et.populus
6 הָעָם : וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר־הָיוּ עֹמְדִים
Quomodo : dicendo ,vivente eo existendo in ejus patris Selomoh faciebus cum
אֶת־פְּנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר אֵיךְ
sunt locuti Et ? verbum huic populo respondendum ad consultantes vos
7 אַתֶּם נוֹעָצִים לְהָשִׁיב אֶת־הָעָם־הַזֶּה דָּבָר : וַיְדַבֵּר
,eis servierisque ,huic populo servus fueris hodie Si : dicendo ,eum ad
אֵלָיו לֵאמֹר אִם־הַיּוֹם תִּהְיֶה־עֶבֶד לָעָם הַזֶּה וַעֲבַדְתָּם
erunt & : bona verba eos ad fueris locutúsque ,eis responderis &
וַעֲנִיתָם וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ
quod ,seniorum consilium dereliquit Et .diebus omnibus servi tibi
8 לְךָ עֲבָדִים כָּל־הַיָּמִים : וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר
,eo cum creverant grandes qui , natos consuluit & : ei consuluerant
יְעָצֻהוּ וַיִּוָּעַץ אֶת־הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ
, consulentes vos Quid : eos ad Dixitque : ej⁹ facies ad stantes qui
9 אֲשֶׁר הָעֹמְדִים לְפָנָיו : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מָה אַתֶּם נוֹעָצִים
:dicendo ,me ad sunt locuti qui , huic populo verbum respondeam⁹ &
וְנָשִׁיב דָּבָר אֶת־הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי לֵאמֹר
sunt locuti Et ? nos super tuus pater dedit quod jugo de Allevia
10 הָקֵל מִן־הָעֹל אֲשֶׁר־נָתַן אָבִיךָ עָלֵינוּ : וַיְדַבְּרוּ
populo dices Sic : dicendo ,eo cum creverant grandes qui , nati eum ad
אֵלָיו הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה־תֹאמַר לָעָם
,nostrũ jugũ aggravavit tu⁹ Pater :dicendo ,te ad sunt locuti qui , huic
הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ הִכְבִּיד אֶת־עֻלֵּנוּ
grossius meus Parvus : eos ad loquêris sic ;nobis desuper allevia tu &
וְאַתָּה הָקֵל מֵעָלֵינוּ כֹּה תְּדַבֵּר אֲלֵיהֶם קָטָנִּי עָבָה
vos super imposuit onus meus pater nunc Et .mei patris lumbis præ
11 מִמָּתְנֵי אָבִי : וְעַתָּה אָבִי הֶעְמִיס עֲלֵיכֶם
vos corripuit me⁹ pater : vestro jugo super addam ego & ;grave jugum
עֹל כָּבֵד וַאֲנִי אוֹסִיף עַל־עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם
Venitque .scorpionibus in vos corripiam ego & , flagellis in
12 בַּשּׁוֹטִים וַאֲנִי אֲיַסֵּר אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים : וַיָּבוֹ
sicut ,tertio die in Rechabham ad populus omnis & ,Jarobham
יָרָבְעָם וְכָל־הָעָם אֶל־רְחַבְעָם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כַּאֲשֶׁר
.tertio die in me ad Revertimini : dicendo ,rex fuerat locutus
דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי :
quod seniorum consilium reliquit & :durum populo rex Responditque
13 וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ אֶת־הָעָם קָשָׁה וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר
me⁹ Pater:dicendo,juvenũ cõsiliũ secũ eos ad est locut⁹ Et .ei cõsuluerãt
14 יְעָצֻהוּ : וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כַּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אָבִי
corripuit me⁹ pater:vestro jugo super addam ego &,vestrũ jugũ aggravavit
הִכְבִּיד אֶת־עֻלְּכֶם וַאֲנִי אֹסִיף עַל־עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר
exaudivit non Et.scorpionib⁹ in vos corripiam ego &,flagellis in vos
15 אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים וַאֲנִי אֲיַסֵּר אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים : וְלֹא־שָׁמַע
firmare pro ,DOMINO cum à causa fuit nam : populum ad rex
הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם כִּי־הָיְתָה סִבָּה מֵעִם יְהוָה לְמַעַן הָקִים
ad Silonite Achijah manu in Dominus fuerat locut⁹ quod,suũ verbum
אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד אֲחִיָּה הַשִּׁלֹנִי אֶל־
exaudivit non quod ,Israel omnis vidit Et .Nebat filiũ Jarobham
16 יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט : וַיַּרְא כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־שָׁמַע
:dicendo,verbum regem ad populus responderunt & : eos ad rex
הַמֶּלֶךְ אֲלֵהֶם וַיָּשִׁבוּ הָעָם אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר
tua tentoria ad : Isai filio in hæreditas non & ? David in pars nobis Quæ
מַה־לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא־נַחֲלָה בְּבֶן־יִשַׁי לְאֹהָלֶיךָ
suis tentoriis in Israel abiit & :David tuam domum vide nunc ;Israel
יִשְׂרָאֵל עַתָּה רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְאֹהָלָיו :

Versio VULG. LAT.

4 Pater tuus durissimũ jugũ imposuit nobis : tu itaq; nunc imminue paululùm de imperio patris tui durissimo, & de jugo gravissimo quod imposuit 5 nobis,& serviem⁹ tibi. Qui ait eis;Ite usq; ad tertium diem, & revertimini ad me. Cúmq; 6 abiisset populus, Iniit consilium rex Roboam cum senioribus, qui assistebant coram Salomone patre ejus cùm adhuc viveret, & ait; Quod datis mihi consilium,ut respondeam 7 populo huic ? Qui dixerunt ei ; Si hodiè obedieris populo huic, & servieris, & petitioni eorum cesseris, locutúsq; fueris ad eos verba lenia,erunt 8 tibi,servi cunctis diebus. Qui dereliquit consiliũ senũ,quod dederant ei, & adhibuit adolescentes, qui nutriti fuerant 9 cum eo, & assistebant illi. Dixítq; ad eos ; Quod mihi datis consilium , ut respondeam populo huic, qui dixerunt mihi; Levius fac jugum quod imposuit pater tuus super nos ? 10 Et dixerunt ei juvenes qui nutriti fuerant cum eo ; Sic loquêris populo huic, qui locuti sunt ad te , dicentes ; Pa ter tuus aggravavit jugũ nostrũ, tu releva nos. Sic loquêris ad eos ; Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei. 11 Et nunc pater meus posuit super vos jugum grave, ego autem addam super jugum vestrum : pater meus cecidit vos flagellis,ego autem cædam vos 12 scorpionibus. Venit ergò Jeroboam, & omnis populus ad Roboam die tertiâ, sicut locutus fuerat rex, dicens ; Revertimini ad me die tertiâ. 13 Respondítq; rex populo dura, derelicto consilio seniorum, quod ei dederant, 14 Et locutus est eis secundùm consilium juvenum, dicens ; Pater meus aggravavit jugum vestrum,ego autem addam jugo vestro: pater meus cecidit vos flagellis, ego autem cædam vos scorpi-15 onibus. Et non acquievit rex populo : quoniam aversatus fuerat eum Dominus , ut suscitaret verbum suum, quod locutus fuerat in manu Ahiæ Silonitæ, ad Jeroboam filium 16 Nabat. Videns itaque populus quòd noluisset eos audire rex, respondit ei, dicens: Quæ nobis pars in David ? vel quæ hæreditas in filio Isai? Vade in tabernacula tua Israel, nunc vide domum tuam David. Et abiit Israel in tabernacula sua.

Verſ.GRÆC.LXX.Interp. cum Tranſ.LAT.

18 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀδωνιρὰμ τὸν ἐπὶ τοῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν (ρ) αὐτὸν ἐν λίθοις καὶ ἀπέθανε. καὶ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἔφθασεν (σ) ἀναβῆναι τοῦ φυγεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ. 19 Καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 20 Καὶ ἐγένετο ὡς (τ) ἤκουσε πᾶς Ἰσραὴλ ὅτι ἀνέκαμψεν (υ) Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ οὐκ ἦν ὀπίσω (φ) οἴκου Δαυὶδ παρὲξ σκήπτρου Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν μόνοι. 21 Καὶ Ῥοβοὰμ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξεκκλησίασε τὴν συναγωγὴν Ἰούδα καὶ σκῆπτρον Βενιαμὶν (χ) ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας νεανιῶν ποιούντων πόλεμον, τοῦ πολεμεῖν πρὸς οἶκον Ἰσραήλ, ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμών. 22 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Σαμαίαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, 23 λέγων, Εἰπὸν τῷ Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμὼν βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον Ἰούδα καὶ Βενιαμίν, 24 καὶ τῷ καταλοίπῳ τοῦ λαοῦ, λέγων, Τάδε λέγει κύριος, Οὐκ ἀναβήσεσθε (ψ) οὐδὲ πολεμήσετε μετὰ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν Ἰσραήλ. (ω) ἀποστρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον ἑαυτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἤκουσαν τῶν λόγων κυρίου, καὶ κατέπαυσαν τοῦ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα (α) κυρίου. (†) Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν κοιμᾶται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ, υἱὸς ὢν ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ δώδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααναν, θυγάτηρ Ανα υἱοῦ Νααὰς βασιλέως υἱῶν Ἀμμών. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ δοῦλος τῷ Σαλωμών, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἱεροβοάμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Σαρειρά, γυνὴ πόρνη· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν Σαλωμὼν εἰς ἄρχοντα σκυτάλης ἐπὶ τὰς ἄρσεις οἴκου Ἰωσήφ. καὶ ᾠκοδόμησε τῷ Σαλωμὼν τὴν Σαρειρὰ τὴν ἐν ὄρει Ἐφραίμ. καὶ ἦσαν αὐτῷ τριακόσια ἅρματα ἵππων. οὗτος ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν ἐν ταῖς ἄρσεσιν οἴκου Ἐφραίμ, οὗτος συνέκλεισε τὴν πόλιν Δαυίδ, καὶ ἦν ἐπαιρόμενος ἐπὶ τὴν βασιλείαν. καὶ ἐζήτει Σαλωμὼν θανατῶσαι αὐτόν. καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἀπέδρα αὐτὸς πρὸς Σουσακὶμ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ ἕως ἀπέθανε Σαλωμών. καὶ ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ ἐν Αἰγύπτῳ ὅτι τέθνηκε Σαλωμών, καὶ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὦτα Σουσακὶμ βασιλέως Αἰγύπτου, λέγων, Ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι ἐγὼ εἰς τὴν γῆν μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Σουσακίμ, Αἴτησαί τι αἴτημα, καὶ δώσω σοι. καὶ Σουσακὶμ ἔδωκε τῷ Ἱεροβοὰμ τὴν Ανω ἀδελφὴν Θεκεμίνας τὴν πρεσβυτέραν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα. αὕτη ἦν μεγάλη ἐν μέσῳ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως, καὶ ἔτεκε τῷ Ἱεροβοὰμ τὸν Ἀβιὰ υἱὸν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ πρὸς Σουσακίμ, Ὄντως ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι.

18 Et misit rex Adoniram,qui super tributum: & lapidaverunt eũ in (d)lapidibus: & mortuus est. Et rex Roboam anticipavit(e)ascendere,ad fugiendum in Hierusalẽ. 19 Et rebellis fuit Israel in domum David usq; in diẽ hanc. 20 Et factũ est postquã audivit omnis Israel, quia reversus Hierobeã ex Ægypto; & miserunt,& vocaverunt eum in synagogã: & regem fecerunt eum super Israel. Et non fuit post domum David, nisi de sceptro Juda,& Benjamin soli. 21 Et Roboã intravit in Hierusalẽ: & evocavit synagogam Juda , et sceptrum Benjamin,centũ & viginti millia adolescentiũ facientium bellũ, ad bellandũ adversũ domũ Israel,ad restituendum regnum Roboã filio Salomon. 22 Et factum est verbum Domini ad Sameã hominẽ Dei,dicens; 23 Dic Roboã filio Salomon regi Juda, & ad universam domum Juda, & Benjamin, & residuo populi, dicens; 24 Hæc dicit Domin⁹; Non ascendetis,neq; bellabitis cum fratrib⁹ vestris filiorũ Israel. Revertatur unusquisq; in domum suã: quoniam à me factum est verbũ hoc. Et audierunt verbum Domini: & quieverunt ab eundo juxta verbũ Domini. Et(f)rex Salomon dormit cum patrib⁹ suis: & sepelitur cũ patrib⁹ suis in civitate David. Et regnavit Roboã fili⁹ ej⁹ pro eo in Hierusalẽ: cùm fili⁹ esset sex & decẽ annorum, cũ regnũ ipse adivit. Et (g)duodecim annos regnavit in Hierusalẽ. Et nomẽ matri ej⁹ Naanan, filia Ana filii Naas regis filiorum Ammon. Et fecit malũ in conspectu Domini, & non ivit in via David patris sui. Et erat homo ex monte Ephræm servus Salomoni : & nomen ej⁹, Hieroboã; & nomẽ matris ej⁹, Sarira,(h)mulier fornicaria: & dedit eum Salomõ in principẽ scytalæ super onera dom⁹ Joseph. Et ædificavit Salomoni ipsam Sarira; quæ in monte Ephræm. Et fuerũt ei triginta curr⁹ equorũ. Hic ædificavit arcẽ in oneribus dom⁹ Ephræm. Hic cõclusit civitatẽ David: & erat elevans se super regnũ. Et quærebat Salomõ interficere eũ. Et timuit, & fugit ipse ad Susacim regẽ Ægypti: & fuit cũ eo,donec mortu⁹ est Salomõ. Et audivit Hieroboã in Ægypto, quia mortu⁹ est Salomõ: et locut⁹ est in aures Susacim regis Ægypti dicens; Dimitte me, et abibo ego in terrã meã. Et dixit ei Susacim; Pete aliquam petitionẽ, & dabo tibi. Et Susacim dedit ipsi Hieroboã Ano sororẽ Thecemina seniorẽ uxoris suæ ei in uxorẽ. Hæc fuit magna in medio filiarũ regis: et peperit ipsi Hieroboã Abia filiũ ej⁹. Et dixit Hieroboã ad Susacim; Omninò dimitte me , & abibo.

MS.A. (ρ) αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ ἐν λίθοις (σ) ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ ἅρμα τοῦ (τ) ἤκουσεν Ἰσραὴλ (υ) Ἱεροβοάμ, καὶ ἀπέστειλαν καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς (φ) τοῦ οἴκου (χ) ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες (ψ) οὐδὲ μὴ πολεμήσητε (ω) ἀναστρεφέτω (α) κυρίου. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ἱεροβοάμ
(†) Quæ hîc sequuntur in textu Romano ad v. 25. è diversis locis hinc indè consarcinata sunt; neque in MS.A. (uti nec in Vulgata) uno in loco simul habentur.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 אֲבוּךְ אַקְשֵׁי יָת נִירָנָא וְאַתְּ כְּעַן אֲקֵיל יָת פּוּלְחָנָא דַּאֲבוּךְ קַשְׁיָא וּמִנִּירֵיהּ תַּקִּיפָא דִּיהַב
5 6 עֲלָנָא וְנִפְלְחִנָּךְ : וַאֲמַר לְהוֹן אֱזִילוּ עוֹד תְּלָתָא יוֹמִין וְתוּבוּ לְוָתִי וַאֲזַלוּ עַמָּא : וְאִתְמְלִיךְ
מַלְכָּא רְחַבְעָם בְּסָבַיָּא דַּהֲווֹ מְשַׁמְּשִׁין קֳדָם שְׁלֹמֹה אֲבוּהִי כַּד הֲוָה קַיָּם לְמֵימַר אֵיכְדֵין
7 אַתּוּן מִתְמַלְכִין לַאֲתָבָא יָת עַמָּא הָדֵין פִּתְגָמָא : וּמַלִּילוּ עִמֵּיהּ לְמֵימַר אִם יוֹמָא דֵין
תִּתְעֲלֵיב לְעַמָּא הָדֵין וְתִפְלְחִנּוּן וְתַעֲנִנּוּן מִלִּין טָבִין וּתְמַלֵּל עִמְּהוֹן פִּתְגָמִין תַּקְנִין וִיהוֹן לָךְ
8 עַבְדִין כָּל יוֹמַיָּא : וּשְׁבַק יָת מִלְכָּא דְּסָבַיָּא דִּי מַלְכוּהִי וְאִתְמְלִיךְ בְּעוּלֵימַיָּא דְּרָבִיאוּ עִמֵּיהּ
9 דִּמְשַׁמְּשִׁין קֳדָמוֹהִי : וַאֲמַר לְהוֹן מָה אַתּוּן מִתְמַלְכִין וְנָתֵיב פִּתְגָמָא יָת עַמָּא הָדֵין דְּמַלִּילוּ
10 עִמִּי לְמֵימַר אֲקֵיל מִן נִירָא דִּיהַב אֲבוּךְ עֲלָנָא : וּמַלִּילוּ עִמֵּיהּ עוּלֵימַיָּא דְּרָבִיאוּ עִמֵּיהּ לְמֵימַר
כְּדֵין תֵּימַר לְעַמָּא הָדֵין דְּמַלִּילוּ עִמָּךְ לְמֵימַר אֲבוּךְ אַקְשֵׁי יָת נִירָנָא וְאַתְּ אֲקֵיל מִנָּנָא כְּדֵין
11 תְּמַלֵּל עִמְּהוֹן חֲלָשׁוּתִי תַּקִּיפָא מִגְּבוּרְתֵּיהּ דְּאַבָּא : וּכְעַן אַבָּא אַטְעֵין עֲלֵיכוֹן נִיר תַּקִּיף וַאֲנָא
אוֹסֵיף עַל נִירְכוֹן אַבָּא רְדָא יָתְכוֹן בְּשׁוֹטִין וַאֲנָא אֶרְדֵּי יָתְכוֹן בְּעַקְרַבִּין : וַאֲתָא יָרָבְעָם וְכָל
12 עַמָּא לְוָת רְחַבְעָם בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה כְּמָא דְּמַלִּיל מַלְכָּא לְמֵימַר תּוּבוּ לְוָתִי בְּיוֹמָא
13 14 תְּלִיתָאָה : וַאֲתֵיב מַלְכָּא יָת עַמָּא קְשֵׁי וּשְׁבַק יָת מִלְכָּא דְּסָבַיָּא דְּמַלְכוּהִי : וּמַלִּיל
עִמְּהוֹן כְּמִלְכָּא דְּעוּלֵימַיָּא לְמֵימַר אַבָּא אַקְשֵׁי יָת נִירְכוֹן וַאֲנָא אוֹסֵיף עַל נִירְכוֹן אַבָּא רְדָא
15 יָתְכוֹן בְּשׁוֹטִין וַאֲנָא אֶרְדֵּי יָתְכוֹן בְּעַקְרַבִּין : וְלָא קַבֵּיל מַלְכָּא מִן עַמָּא אֲרֵי הֲוָת
מַחְלוֹקֶת מִן קֳדָם יְיָ בְּדִיל לְאַקָּמָא יָת פִּתְגָמֵיהּ דְּמַלִּיל יְיָ בִּידָא דַּאֲחִיָּה דְּמִשִּׁילוֹ
16 עַל יָרָבְעָם בַּר נְבָט : וַחֲזוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל אֲרֵי לָא קַבֵּיל מַלְכָּא מִנְּהוֹן וַאֲתִיבוּ עַמָּא יָת מַלְכָּא
פִּתְגָמָא לְמֵימַר לֵית לַנָא חוּלָק בְּדָוִד וְלָא אַחְסָנָא בְּבַר יִשַׁי אִתְפְּרַקוּ גְּבַר לְקִרְוֵיהּ
יִשְׂרָאֵל כְּעַן מְלוֹךְ עַל אֱנָשֵׁי בֵיתָךְ דָּוִד וַאֲזַל יִשְׂרָאֵל לְקִרְווֹהִי :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Pater tuus induravit jugum nostrũ, et tu nunc allevia servitium patris tui 4 durum, et de jugo illi⁹ forti quod dedit sup nos, et serviem⁹ tibi. Et dixit 5 illis, Ite adhuc trib⁹ dieb⁹, et redite ad me:et abierunt populus. Et petivit 6 consiliũ rex Rehhabgham à senib⁹ qui ministraverant ante Selomoh patrẽ suum,cùm adhuc esset superstes,dicendo : Quonã modo vos consulitis, ut respondeã populo huic verbum ? Et locuti sunt cum eo dicendo, Si hodie 7 conniveris populo huic,et servieris eis, et responderis eis locutiones bonas,et locut⁹ fueris cum eis verba recta;erunt tibi servi omnib⁹ dieb⁹. Et 8 reliquit consiliũ senũ quod consuluerant ei: et petivit consiliũ à juvenib⁹, qui creverant cum eo,qui ministrabant ante eum. Et dixit eis, Quid vos 9 consulitis,ut respondeam⁹ verbũ populo huic, qui locuti sunt mecũ,dicendo:Allevia de jugo quod dedit pater tuu⁹ super nos.Et locuti sunt cum eo 10 juvenes qui creverant cum eo,dicendo:Sic loquêris populo huic qui locuti sunt tecũ,dicendo:Pater tu⁹ induravit jugũ nostrũ, et tu allevia à nobis, sic loquêris cum illis,Debilitas mea fortior erit robore patris mei. Et nunc 11 pater meus injecit super vos jugũ forte, et ego addã sup jugũ vestrũ: pater meus dominat⁹ est in vos in flagellis,et ego dominabor in vos in scorpionibus. Et venit Jerobgham et omnis popul⁹ ad Rehhabghã die tertio, sicut locutus fuerat rex,dicendo:Redite ad me die tertio. Et respondit rex populo 12 13 verbum durum, et reliquit consilium senum, quod consuluerant ei. Et locutus est cum eis juxta consilium adolescentum, dicendo : Pater meus induravit jugum vestrum, et ego addam super jugum vestrum : pater meus 14 dominatus est in vos in flagellis,et ego dominabor in vos in scorpionibus. Et 15 non suscepit rex populum, quia fuit contradictio ab ante Dominum, ut firmaret verbũ suũ, quod locutus fuerat Dñs per manũ Ahhiah Silonæi sup Jerobgham filiũ Nebat. Et viderunt omnis Israel quòd non suscepisset 16 eos rex, et responderunt populus regi verbũ, dicendo: Non est nobis pars in David, neque hæreditas in filio Isai, quisque in tabernaculum tuum Israel; nunc regna super viros domus tuæ David: et ivit Israel ad tabernacula sua.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܐܒܘܟ ܐܩܫܝ ܢܝܪܢ. ܘܐܢܬ ܗܫܐ ܐܩܠ ܡܢ ܦܘܠܚܢܐ ܩܫܝܐ ܕܐܒܘܟ ܘܡܢ ܢܝܪܗ ܝܩܝܪܐ ܕܣܡ ܥܠܝܢ ܘܢܦܠܚܟ܀
5 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܘܥܕܡܐ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܗܦܘܟܘ ܠܘܬܝ. ܘܐܙܠ ܥܡܐ܀
6 * ܘܐܬܡܠܟ ܪܚܒܥܡ ܡܠܟܐ ܥܡ ܣܒܐ ܕܗܘܘ ܩܝܡܝܢ ܩܕܡ ܫܠܝܡܘܢ ܐܒܘܗܝ ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܚܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܢܐ ܦܬܓܡܐ ܡܬܡܠܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܦܢܐ ܠܥܡܐ ܗܢܐ܀
7 * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܢ ܬܗܘܐ ܝܘܡܢܐ ܥܒܕܐ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܘܬܫܬܥܒܕ ܠܗܘܢ ܘܬܦܢܐ ܘܬܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܡܠܐ ܛܒܬܐ. ܢܗܘܘܢ ܠܟ ܥܒܕܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ܀
8 * ܘܫܒܩ ܡܠܟܐ ܕܣܒܐ ܕܐܡܠܟܘܗܝ. ܘܐܬܡܠܟ ܥܡ ܛܠܝܐ ܕܪܒܘ ܥܡܗ ܘܕܩܝܡܝܢ ܩܕܡܘܗܝ܀
9 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܢܐ ܦܬܓܡܐ ܡܬܡܠܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܦܢܐ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܕܐܡܪܘ ܠܝ ܐܩܠ ܢܝܪܢ ܕܣܡ ܥܠܝܢ ܐܒܘܟ܀
10 * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܛܠܝܐ ܕܪܒܘ ܥܡܗ. ܗܟܢܐ ܬܐܡܪ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܕܐܡܪܘ ܠܟ ܐܒܘܟ ܐܩܫܝ ܢܝܪܢ ܘܐܢܬ ܐܩܠ ܠܢ. ܗܟܢܐ ܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܨܒܥܝ ܙܥܘܪܬܐ ܥܒܝܐ ܡܢ ܒܘܗܢܐ ܕܐܒܝ܀
11 * ܐܒܝ ܣܡ ܥܠܝܟܘܢ ܢܝܪܐ ܝܩܝܪܐ ܘܐܢܐ ܐܘܣܦ ܥܠ ܢܝܪܟܘܢ. ܐܒܝ ܪܕܐ ܠܟܘܢ ܒܫܒܛܐ ܘܐܢܐ ܐܪܕܐ ܠܟܘܢ ܒܥܩܪܒܐ܀
12 * ܘܐܬܐ ܝܘܪܒܥܡ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܠܘܬ ܪܚܒܥܡ ܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܗܦܘܟܘ ܠܘܬܝ ܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ܀
13 * ܘܦܢܝ ܡܠܟܐ ܠܥܡܐ ܩܫܝܐܝܬ. ܘܫܒܩ ܡܠܟܐ ܕܣܒܐ ܕܐܡܠܟܘܗܝ܀
14 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܡܠܟܐ ܕܛܠܝܐ. ܐܒܝ ܐܩܫܝ ܢܝܪܟܘܢ ܘܐܢܐ ܐܘܣܦ ܥܠ ܢܝܪܟܘܢ. ܐܒܝ ܪܕܐ ܠܟܘܢ ܒܫܒܛܐ ܘܐܢܐ ܐܪܕܐ ܠܟܘܢ ܒܥܩܪܒܐ܀
15 * ܘܠܐ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܠܥܡܐ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܥܠܬܐ ܕܢܩܝܡ ܡܪܝܐ ܡܠܬܗ ܕܡܠܠ ܒܐܝܕ ܐܚܝܐ ܫܝܠܘܢܝܐ ܥܒܕܗ ܥܠ ܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ܀
16 * ܘܚܙܐ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܕܠܐ ܫܡܥ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ. ܘܦܢܝܘ ܥܡܐ ܦܬܓܡܐ ܠܡܠܟܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܝܬ ܠܢ ܡܢܬܐ ܒܕܘܝܕ ܘܠܐ ܝܪܬܘܬܐ ܒܒܪ ܐܝܫܝ. ܠܡܫܟܢܝܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܚܙܝ ܗܫܐ ܒܝܬܟ ܕܘܝܕ. ܘܐܙܠ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܕܝܢܬܗ܀

Pater tuus aggravavit jugum nostrum : tu 4 itaque remitte præduram patris tui servitutem & grave jugum quod imposuit nobis, & serviemus tibi. Qui dixit illis, Ite, & 5 hinc ad tres dies revertimini ad me. Toto igitur populo profecto, Consuluit rex Re- 6 habaam senes qui assistebant patri suo dum viveret , dixitque ad eos ; Quodnam responsum vestro consilio reddam populo ? Di- 7 xerunt ei ; Si fueris hodiè servus populo huic, obsequaris eis, respondeas & alloquaris eos verbis bonis ; erunt tibi servi cunctis diebus. At is derelicto senum consilio quod 8 dederant , consuluit juvenes qui cum eo adoleverant, quique assistebant ei ; Dixit- 9 ad eos, Quodnam responsum vestro consilio reddam populo qui mihi dicunt ; Remitte jugum nostrum quod imposuit nobis pater tuus ? Dixerunt ei juvenes qui cum eo ado- 10 luerant , Sic respondeas populo qui tibi dixerunt , Pater tuus aggravavit jugum nostrum , tu remitte nobis aliquid : respondeas inquam eis,Digitus meus minimus crassior est pollice patris mei : Pater meus gra- 11 ve jugum vobis imposuit, ego addam jugo vestro : pater meus vos castigavit ferulis,ego verò castigabo vos loris. Cùm ergò venis- 12 set Jeroboam & universus Israel ad Rehabaam die tertio , quemadmodum locutus fuerat eis rex, *dicens* Revertimini ad me die tertio ; Respondit rex populo asperè, de- 13 relicto consilio quod dederant illi seniores, Dixitque ad eos juxta consilium adolescen- 14 tium ; Pater meus aggravavit jugum vestrum , ego superaddam jugo vestro : pater meus ferulis vos castigavit,ego verò loris castigabo vos. Et non auscultavit rex popu- 15 lo, quoniam instigatio fuit à Domino,ut confirmaret Dominus sermones suos quos locutus fuerat per servum suum Ahiam prophetam Silonitem de Jeroboam Nabati filium. Videns autem universus Israel non 16 acquievisse sibi regem, responsum reddiderunt populus regi , ac dixerunt ei ; Nulla nobis sors est cum Davide,neque hæreditas cum filio Isai : ad tentoria tua O Israel : provide jam domui tuæ O David : sic abierunt Israelitæ, quisque in civitatem suam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * إن أباك صعب نيره علينا وأنت الآن أقلل من استعمال أبيك الصعب ونيره العظيم الذي كان جعله علينا فإنا نكون تحت طاعتك *
5 فقال لهم امضوا ثم عودوا إلي بعد ثلثة أيام فانصرف القوم عنه *
6 وشاور رحبعام الملك الشيوخ الذين كانوا جلساء الملك سليمان أبيه في أيام حياته فقال لهم بماذا تشيرون أن أجيب هؤلاء القوم من الكلام *
7 فأجابوه قائلين إن أنت رفقت بالقوم في هذا اليوم وخضعت لهم وأجبتهم بمخاطبة حسنة صاروا لك عبيدا في كل الأيام *
8 فاطرح رأي المشايخ الذين أشاروا عليه وشاور الأحداث الذين ربوا معه *
9 وقال لهم ما الذي تشيرون علي * أن أجيب هذا الشعب الذين قالوا لي خفف عنا النير الذي استعبدنا به أبوك *
10 قالوا له الأحداث الذين نشوا معه قل لهذا الشعب الذين خاطبوك قائلين أبوك صعب نيرنا وأنت خفف عنا * أجبهم بأن خنصري أغلظ من إبهام أبي *
11 والآن فإن أبي رسم عليكم نيرا صعبا وأنا أريد عليكم نيركم أبي أدبكم بالسياط وأنا أدبكم بالعقربين *
12 ووافى يوربعام وجميع الشعب إلى رحبعام في اليوم الثالث كما خاطبهم قائلا عودوا إلي في اليوم الثالث *
13 فأجاب الملك الشعب بكلام خشن واطرح رأي المشايخ الذين أشاروا عليه *
14 وأجابهم حسب ما أشار به الأحداث * إن أبي صعب نيركم وأنا أريد على نيركم أبي ضربكم بالسياط وأنا أضربكم بالعقربين *
15 ولم يقبل الملك من الشعب لأنها كانت فتنة من الله كيما يقيم كلامه الذي تكلم به على يد أحيا السيلوني على يوربعام بن ناباط *
16 ولما رأى الجماعة من آل إسرائيل أن الملك لم يقبل منهم أجاب الشعب الملك عن كلامه قائلين ليس لنا حظ في داود ولا نحلة في ابن إيشي * فليرجع كل رجل منكم إلى وطنه يا آل إسرائيل * والآن فاملك على أهل بيتك يا داود * ورجع آل إسرائيل إلى أوطانهم *

Pater quidem tuus difficile reddiderat 4 *super nos jugum suum : tu jam minue servitutem patris tui asperam,& gravissimum jugum ipsius quod nobis imposuerat, ut subditi simus obedientiæ tuæ. Ait* 5 *illis, Ite,tum ad me redite post tres dies : discessitque ab eo populus. Interea con-* 6 *suluit Rahabaam rex seniores illos qui erant assessores regis Salomonis patris sui dum esset in vivis, & dixit eis, Quibus me verbis huic populo respondere consilium datis ? Responderunt ei dicentes, Si* 7 *tu benignè tractaveris hodiè populum istum, teque submiseris eis, & allocutus fueris blando sermone ; evadent servi tui cunctis diebus. Sed rejecit sententiam se-* 8 *niorum illorum qui consilium dederant ei, & consuluit adolescentes illos qui secum educati fuerant : Et dixit eis, Quid con-* 9 *sulitis ut respondeam huic populo ? dixerunt enim mihi, Leva nos ex servitute quâ nos presserat pater tuus. Dixerunt* 10 *ei adolescentes qui cum eo creverant, Dic populo huic qui te sunt allocuti dicentes, Pater tuus difficile reddiderat jugum nostrum, tu verò leva illud nobis : responde inquam eis. Digitus meus parvus crassior est pollice patris mei. Jam* 11 *verò pater quidem meus difficile vobis jugum injunxit, ego verò augebo vobis jugum vestrum : pater meus flagris vos punivit, ego verò puniam vos scorpionibus. Itaque Jerobaamo cunctoq; populo Raha-* 12 *baamum die tertio convenientibus, prout allocutus fuerat eos dicens, Redite ad me die tertio;Excepit rex populũ verbis acer-* 13 *bis,et rejectâ sententiâ seniorum qui consiliũ dederant ei,Respondit illis prout cõ-* 14 *siliũ dederant adolescentes; Pater quidem meus asperam reddiderat jugum vestrum, ego verò augebo jugũ vestrũ : pater meus verberavit vos ferulis, ego verò loris verberabo vos. Et non acquievit rex po-* 15 *pulo : nam à Deo obvenerat hoc dissidium, quatenus eventu comprobaret verba sua quæ locutus fuerat per Achiam Silonitem de Jerobaamo Nabati filio. Cùm* 16 *ergò videret cœtus Israëlitarum non acquievisse sibi regem, respondit populus regi ad ea quæ locutus fuerat, dicentes; Non habemus partem in Davide, neque possessionem in filio Jessæ: revertatur unusquisque vestrûm in patriam suam O Israëlitæ, & nunc regna jam super gentem domûs tuæ O David: sic reversi sunt Israëlitæ in patrias suas.*

מלכים א: יב

eos super regnavit & , Jehudah urbibus in *habitantes* Israel *filii* Et
ובני ישראל הישבים בערי יהודה וימלך עליהם 17
,Adoram Rechabham . rex misit Et .Rechabham
רחבעם: וישלח המלך רחבעם את־אדרם 18
,lapide cum *in* Israel omnis *obruerunt* & : tributum super qui
אשר על־המס וירגמו כל־ישראל בו אבן
,currum *in ascendendū ad* se roboravit Rechabham rex & : est mortuus &
וימת והמלך רחבעם התאמץ לעלות במרכבה
domum in Israel sunt prævaricati Et .Jerusalaim *fugiendum ad*
לנוס ירושלם: ויפשעו ישראל בבית 19
Israel *omnem audire secundum* , fuit Et .hanc diem ad usque David
דוד עד היום הזה: ויהי כשמע כל־ישראל 20
, *cætum* ad eum vocaverunt & ,miserūt & ,Jarobham esset reversus quòd
כי־שב ירבעם וישלחו ויקראו אתו אל־העדה
domum post fuit non :Israel omnem super eum regē constituerunt &
וימליכו אתו על־כל־ישראל לא היה אחרי בית
, Jerusalaim Rechabham venit Et .sola Jehudah tribus nisi ,David
דוד זולתי שבט־יהודה לבדו: ויבאו רחבעם ירושלם 21
centum ,Binjamin tribum & ,Jehudah domum omnem congregavit &
ויקהל את־כל־בית יהודה ואת־שבט בנימן מאה
domo cum *pugnandum ad* ,bellum *facientis electi* millia octoginta &
ושמנים אלף בחור עשה מלחמה להלחם עם־בית
.Selomoh filium Rechabham ad regnum *reducendum ad* , Israel
ישראל להשיב את־המלוכה לרחבעם בן־שלמה:
, Dei virum Semahjah ad Dei verbum fuit Et
ויהי דבר האלהים אל־שמעיה איש־האלהים 22
, Jehudah regem , Selomoh filium Rechabham ad Dic : dicendo
לאמר: אמר אל־רחבעם בן־שלמה מלך־יהודה 23
, populi residuum & , Binjamin & , Jehudah domum omnem ad &
ואל־כל־בית יהודה ובנימין ויתר העם
ne & , ascendatis Ne : DOMINUS dicit Sic : dicendo
לאמר: כה אמר יהוה לא־תעלו ולא־ 24
vir revertimini : Israel filiis vestris fratribus cum pugnetis
תלחמון עם־אחיכם בני־ישראל שובו איש
audierunt & : hoc verbum est factum me à quia : suam domum in
לביתו כי מאתי נהיה הדבר הזה וישמעו
verbum juxta *eundum ad* sunt reversi & , DOMINI verbum
את־דבר יהוה וישבו ללכת כדבר
,Ephraim monte in Sechem Jarobham ædificavit Et .DOMINI
יהוה: ויבן ירבעם את־שכם בהר אפרים 25
.Penuel ædificavit & ,inde est egressus & : ea in habitavit &
וישב בה ויצא משם ויבן את־פנואל:
regnum revertetur Nunc : suo corde in Jarobham Dixitque
ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב הממלכה 26
faciendum ad iste populus ascenderit Si .David domum ad
לבית דוד: אם־יעלה העם הזה לעשות 27
hujus populi cor revertetur &,Jerusalaim in DOMINI domo in sacrificia
זבחים בבית־יהוה בירושלם ושב לב העם הזה
,me interficient & : Jehudah regem Rechabham ad suum dominum ad
אל־אדניהם אל־רחבעם מלך יהודה והרגני
est consiliatus Et .Jehudah regem Rechabham ad revertentur &
ושבו אל־רחבעם מלך־יהודה: ויועץ 28
, vobis *Multum* : eos ad dixitque ,aureos vitulos duos fecit & ,rex
המלך ויעש שני עגלי זהב ויאמר אלהם רב־לכם
te fecerūt ascendere qui , Israel tui dii ecce : Jerusalaim *ascendere præ*
מעלות ירושלם הנה אלהיך ישראל אשר העלוך
& , Bethel in unum posuit Et .Ægypti terra è
מארץ מצרים: וישם את־האחד בבית־אל ואת־ 29
.Dan in *dedit unum*
האחד נתן בדן:

Versio VULG. LAT.

17 Super filios autem Israel, quicunque habitabant in civitatibus Juda, regnavit Roboam. 18 Misit ergò rex Roboam Aduram, qui erat super tributa: & lapidavit eum omnis Israel,& mortuus est. Porrò rex Roboam festinus ascendit currum, & fûgit in Jerusalem: 19 Recessitque Israel à domo David, usque in præsentem diem. 20 Factum est autem cùm audisset omnis Israel, quòd reversus esset Jeroboam, miserunt, & vocaverunt eum congregato cœtu, & constituerunt eum regem super omnem Israel, nec secutus est quisquam domum David præter tribum 21 Juda solam. Venit autem Roboam Jerusalem, & congregavit universam domum Juda, & tribum Benjamin, centum octoginta millia electorum virorum bellatorum, ut pugnarent contra domum Israel, & reducerent regnum Ro22boam filio Salomonis. Factus est autem sermo Domini ad Semeiam virum Dei, di23cens; Loquere ad Roboam filium Salomonis regem Juda, & ad omnem domum Juda, & Benjamin, & reliquos de 24 populo, dicens; Hæc dicit Dominus; Non ascendetis, neque bellabitis contra fratres vestros filios Israel: revertatur vir in domum suam, à me enim factum est verbum hoc. Audierunt sermonē Dñi & reversi sunt de itinere, 25 sicut eis præceperat Dñs. Ædificavit autem Jeroboam Sichem in monte Ephraim, & habitavit ibi: & egressus indè 26 ædificavit Phanuel. Dixítque Jeroboam in corde suo; Nunc revertetur regnum ad domum 27 David, Si ascenderit populus iste ut faciat sacrificia in domo Domini in Jerusalem: & convertetur cor populi hujus ad dominum suum Roboam regem Juda, interficiéntque me, & revertentur ad 28 eum. Et excogitato consilio fecit duos vitulos aureos, & dixit eis; Nolite ultrà ascendere in Jerusalem: Ecce dii tui Israel, qui te eduxerunt de 29 terra Ægypti. Posuítque unum in Bethel, & alterum in Dan.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

Καὶ ἐξῆλθεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Σαρειρὰ τὴν ἐν ὄρει Ἐφραίμ· καὶ συνάγεται ἐκεῖ πᾶν σκῆπτρον Ἐφραίμ. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἱεροβοὰμ χάρακα. καὶ ἠρρώστησε τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἀρρωστίᾳ κραταιᾷ σφόδρα. καὶ ἐπορεύθη Ἱεροβοὰμ ἐρωτῆσαι περὶ τοῦ παιδαρίου· καὶ εἶπε πρὸς Ἀνὼ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, Ἀνάστηθι, πορεύου, ἐπερώτησον τὸν Θεὸν περὶ τοῦ παιδαρίου, εἰ ζήσεται ἐκ τῆς ἀρρωστίας αὐτοῦ. καὶ ἄνθρωπος ἦν ἐν Σηλὼμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἀχιά, καὶ οὗτος ἦν υἱὸς ἑξήκοντα ἐτῶν, καὶ ῥῆμα κυρίου μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, Ἀνάστηθι, καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ ἄρτους, καὶ κολλύρια τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, καὶ σταφυλὴν, καὶ στάμνον μέλιτος. καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ ἔλαβε εἰς τὴν χεῖρα αὐτῆς ἄρτους, καὶ δύο κολλύρια, καὶ σταφυλὴν, καὶ στάμνον μέλιτος τῷ Ἀχιά. καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠμβλυώπουν τοῦ ἰδεῖν. καὶ ἀνέστη ἐκ Σαριρὰ καὶ πορεύεται. καὶ ἐγένετο ἐλθούσης αὐτῆς εἰς τὴν πόλιν πρὸς Ἀχιὰ τὸν Σηλωνίτην, καὶ εἶπεν Ἀχιὰ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε δὴ εἰς ἀπάντησιν Ἀνὼ τῇ γυναικὶ Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐρεῖς αὐτῇ, Εἴσελθε, καὶ μὴ στῇς, ὅτι τάδε λέγει κύριος, Σκληρὰ ἐγὼ ἐπαποστέλλω ἐπὶ σέ. καὶ εἰσῆλθεν Ἀνὼ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἀχιά, Ἱνατί ἐνήνοχάς μοι ἄρτους, καὶ σταφυλὴν, καὶ κολλύρια, καὶ στάμνον μέλιτος; τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ σὺ ἀπελεύσῃ ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ ἔσται εἰσελθούσης σου τὴν πόλιν εἰς Σαριρὰ, καὶ τὰ κοράσιά σου ἐξελεύσονταί σοι εἰς συνάντησιν, καὶ ἐροῦσί σοι, Τὸ παιδάριον τέθνηκεν· ὅτι τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξολοθρεύσω τοῦ Ἱεροβοὰμ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ ἔσονται οἱ τεθνηκότες τοῦ Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλει, καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ καταφάγεται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὸ παιδάριον κόψεται, Οὐαὶ κύριε, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τοῦ κυρίου. καὶ ἀπῆλθεν ἡ γυνὴ, ὡς ἤκουσεν. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὴν Σαριρὰ, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε. καὶ ἐξῆλθεν ἡ κραυγὴ εἰς ἀπάντησιν. καὶ ἐπορεύθη Ἱεροβοὰμ εἰς Σίκιμα τὴν ἐν ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ συνήθροισεν ἐκεῖ τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβη ἐκεῖ Ῥοβοὰμ υἱὸς Σαλωμών. καὶ λόγος κυρίου ἐγένετο πρὸς Σαμαίαν τὸν Ἐνλαμὶ, λέγων, Λάβε σεαυτῷ ἱμάτιον καινὸν τὸ οὐκ εἰσεληλυθὸς εἰς ὕδωρ, καὶ ῥῆξον αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα, καὶ δώσεις τῷ Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, Τάδε λέγει κύριος, Λάβε σεαυτῷ δέκα ῥήγματα τοῦ περιβαλέσθαι σε. καὶ ἔλαβεν Ἱεροβοάμ. καὶ εἶπε Σαμαίας, Τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τὰς δέκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Ῥοβοὰμ υἱὸν Σαλωμὼν, Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ ἐβάρυνε τὰ βρώματα τῆς τραπέζης αὐτοῦ· καὶ νῦν κουφιεῖς ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ εἶπε Ῥοβοὰμ πρὸς τὸν λαὸν, Ἔτι τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν ῥῆμα. καὶ εἶπε Ῥοβοὰμ, Εἰσαγάγετέ μοι τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ συμβουλεύσομαι μετ᾽ αὐτῶν τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ ῥῆμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. καὶ ἐλάλησε Ῥοβοὰμ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν, καθὼς ἀπέστειλεν ὁ λαὸς πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπον οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, Οὕτως ἐλάλησεν πρὸς σὲ ὁ λαός.

Et exiit Hieroboam de Ægypto, & venit in terram Sarira, quæ in monte Ephræm. Et congregatur illuc omne sceptrum Ephræm. Et ædificavit ibi Hieroboam vallum.(i) Et ægrotavit puer ejus ægrotatione validâ valdè. Et ivit Hieroboam interrogare de puero: & dixit ad Ano uxorem suam; Surge, vade, interroga Deum de puero, si vivet de infirmitate hac. Et homo erat in Selom: & nomen ei Achia: & hic erat filius sexaginta annorum: & verbum Domini cum eo. Et dixit Hieroboam ad uxorem suam; Surge, & sume in manum tuam homini Dei panes, & collyridas filiis ejus, & uvam, & vasculum mellis. Et surrexit mulier, & sumpsit in manum suam panes, & duas collyridas, & uvam, & vasculum mellis ipsi Achia. Et homo senior: & oculi ejus obtusi erant ad videndum. Et surrexit de Sarira, & vadit. Et factum est veniente eâ in civitatem ad Achia Selonitem, & dixit Achia ad puerum suum; Exi nunc in occursum Ano uxori Hieroboam, & dices ei; Intra, & noli stare: quoniam hæc dicit Dominus, Dura ego immitto super te. Et intravit Ano ad hominem Dei. Et dixit ei Achia; Ut quid attulisti mihi panes, & uvam, & collyridas, & vasculum mellis? Hæc dicit Dominus; Ecce tu abibis à me: & erit, ingrediente te (k) civitatem, in Sarira, & puellæ tuæ egredientur tibi in occursum, & dicent tibi; Parvulus est mortuus. Quoniam hæc dicit Dominus; Ecce ego exterminabo de Hieroboam mingentem ad parietem: (l) & erunt mortui Hieroboam in civitate, comedent canes: & mortuum in agro comedent volatilia cœli: & parvulus (m) plangetur, Veh Domine, quia inventum est in eo verbum bonum de Domino. Et abiit mulier, postquàm audivit. Et factum est, ut intravit in Sarira; & parvulus mortuus est. Et exiit vociferatio in occursum. Et ivit Hieroboam in Sicima, quæ in monte Ephræm, & congregavit illuc tribus Israel. Et ascendit illuc Roboam filius Salomon. Et (n) verbum Domini factum est ad Samæam Enlami, dicens; Sume tibi vestimentum novum, quod non intravit in aquam: & scinde illud duodecim scissuras: & dabis Hieroboam, & dices ei; Hæc dicit Dominus; Sume tibi decē scissuras ad induendum te. Et sumpsit Hieroboam. Et dixit Samæas; Hæc dicit Dominus (o) super decē tribus Israel. Et dixit populus ad Roboam filium Salomonis; Pater tu⁹ aggravavit jugū suum super nos: & aggravavit escas mensæ suæ. Et nunc allevabis super nos, & serviemus tibi. Et dixit Roboā ad populū; Adhuc tribus dieb⁹, & respondebo vobis verbum. Et dixit Roboā; Introducite mihi seniores, et consultabo cū eis, quod respondeā populo *verbū in die tertia. Et locut⁹ est Roboā in aures eorū; sicut misit popul⁹ ad eū. Et dixerūt seniores populi; Sic locut⁹ est ad te popul⁹.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 ובני ישראל דיתבין בקרויא דבית יהודה ומלך עליהון רחבעם: ושלח מלכא רחבעם 18
ית אדורם דממנא על מסקי מסין ורגמו כל ישראל יתיה באבנא ומית ומלכא רחבעם
אתקף למסק ברתיכא למפך ירושלם: ומרדו בית ישראל בבית דוד עד יומא הדין: 19
והוה כד שמעו כל ישראל ארי תב ירבעם ושלחו וקרו יתיה לות כנשתא ואמליכו יתיה 20
על כל ישראל לא הוה בתר בית דוד אלהין שבטא דיהודה בלחודוהי: ואתא רחבעם 21
לירושלם וכנש ית כל בית יהודה וית שבטא דבית בנימין מאה ותמנן אלפין גבר גבר
עבדי קרבא לאגחא קרבא עם בית ישראל לאתבא ית מלכותא לרחבעם בר שלמה:
והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם שמעיה נביא דיי למימר: אמר לרחבעם בר שלמה 22 23
מלכא דבית יהודה ולכל שבטא דבית יהודה ושבטא בנימין ושאר עמא למימר: כדנן 24
אמר יי לא תסקון ולא תגיחון קרבא עם אחיכון בני ישראל תובו גבר לביתיה ארי מן
קדם מימרי הוה פתגמא הדין וקבילו לפתגמא דיי ותבו למיזל כפתגמא דיי: ובנא 25
ירבעם ית שכם בטורא דבית אפרים ויתיב בה ונפק מתמן ובנא ית פנואל: ואמר ירבעם 26
בלביה כען דלמא תתוב מלכותא לבית דוד: אם יסק עמא הדין למעבד נכסת קודשין 27
בבית מקדשא דיי בירושלם ויתפני לבא דעמא הדין בתר רבונהון בתר רחבעם מלך
שבטא דבית יהודה ויקטלנני ויתובון לות רחבעם מלך שבטא דבית יהודה: ואתמליך 28
מלכא ועבד תרין עגלין דדהבא ואמר להון סגיאה לכון ארחא מלמסק לירושלם הא
אנון דחלתך ישראל דאסקוך מארעא דמצרים: ושוי ית חד בביתאל וית חד יהב בדן: 29

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et [*super*] filios Israel qui habitabant in urbib⁹ domus Jehudah, regnavit 17
Rehhabgham. Et misit rex Rehhabgham Adoram, qui præposit⁹ erat super 18
allatores tributorum, et lapidaverunt omnis Israel illum lapide, et mortuus est: et rex Rehhabghā roboravit se ut ascenderet currū, ut converteret se in Jerusalē. Et rebellaverunt *dom⁹* Israel in domū David usq; ad diē 19
hanc. Et fuit cùm audissent omnis Israel q rediisset Jerabgham, mise- 20
runt et vocaverunt illū ad congregationē, et regē constituerunt eum super omnē Israel: non fuit post David, nisi trib⁹ Jehudah sola. Et venit Rehhab- 21
gham in Jerusalē, et congregavit *omnē domū* Jehudah, et tribū *domus* Binjamin, centū et octoginta millia virorū robustorū belligerantiū, ut inirent bellū cum *domo* Israel, ad reducendū regnū ad Rehhabghā filiū Selomoh.
Et fuit verbū prophetiæ ab-ante Dominū cum Semaghiah propheta ante 22
Dñm, dicendo: Dic ad Rehhabgham filiū Selomoh regē dom⁹ Jehudah, 23
et ad *omnē tribū domus* Jehuda & *tribū* Binjamin, et reliquū populū, dicendo: Sic dixit Dñs, Non ascendatis, neq; ineatis bellū cum fratribus ve- 24
stris filiis Israel; redite quisq; in domū suā; quia ab-ante dictū meū factum est verbū istud: et susceperunt verba Dñi, et redierunt ut abirent juxta verbum Dñi. Et ædificavit Jerabgham Sechem in monte dom⁹ Ephraim, et se- 25
dit in ea, et exiit inde et ædificavit Phenuel. Et dixit Jerabgham in corde 26
suo, Nunc fortè redibit regnū ad domum David. Si ascenderit populus hic 27
ad faciendum oblationem sanctitatum in domo sanctuarii Domini in Jerusalem; divertetur cor populi hujus post dominum suum post Rehhabgham regem tribus domus Jehudah, et occident me et redibunt ad Rehhabgham regem tribus domus Jehudah. Et petivit consilium rex, et fecit duos vitu- 28
los auri, et dixit illis: Sufficiat vobis via, ne ascendatis in Jerusalem: ecce hi sunt Timores tui Israel, qui eduxerunt te de terra Misrraim. Et posuit 29
unum in Bethel et alterum dedit in Dan.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܬܬܟܠܝܢ ܒܡܕܝܢܬܗܘܢ. ܘܝܗܘܕܝܐ ܐܡܠܟܘ ܥܠܝܗܘܢ ܠܪܚܒܥܡ ܒܪ
18 ܫܠܝܡܘܢ. * ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܪܚܒܥܡ ܠܘܬ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܐܕܘܢܝܪܡ ܕܥܠ ܡܟܣܐ.
ܘܪܓܡܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܟܐܦܐ. ܘܡܝܬ. ܘܡܠܟܐ ܪܚܒܥܡ ܐܬܚܦܛ ܕܢܣܩ
19 ܠܡܪܟܒܬܐ. ܘܢܥܪܘܩ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܡܪܕܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܒܝܬ ܕܘܝܕ. ܥܕܡܐ
20 ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܕܗܦܟ ܝܘܪܒܥܡ. ܫܕܪܘ ܘܩܪܘܗܝ ܠܟܢܘܫܬܐ.
ܘܐܡܠܟܘܗܝ ܥܠ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܬܪ ܒܝܬ ܕܘܝܕ. ܐܠܐ ܐܢ ܫܒܛܐ ܕܝܗܘܕܐ
21 ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. * ܘܐܬܐ ܪܚܒܥܡ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܟܢܫ ܟܠܗܘܢ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ : ܘܫܒܛܐ
ܕܒܝܬ ܒܢܝܡܝܢ. ܡܐܐ ܘܬܡܢܐܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܓܢܒܪܐ ܥܒܕܝ ܩܪܒܐ. ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ
22 ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܗܦܟܘ ܡܠܟܘܬܐ ܠܪܚܒܥܡ ܒܪ ܫܠܝܡܘܢ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ
23 ܕܡܪܝܐ ܠܘܬ ܫܡܥܝܐ ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܟܕ ܐܡܪ. * ܐܡܪ ܠܪܚܒܥܡ ܒܪ ܫܠܝܡܘܢ ܡܠܟܐ
24 ܕܝܗܘܕܐ : ܘܠܟܠܗ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܘܒܢܝܡܝܢ : ܘܠܫܪܟܗ ܕܥܡܐ. ܟܕ ܐܡܪ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ
ܡܪܝܐ. ܠܐ ܬܣܩܘܢ ܘܠܐ ܬܬܟܬܫܘܢ ܥܡ ܐܚܝܟܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܗܦܘܟܘ ܓܒܪ ܠܒܝܬܗ.
ܡܛܠ ܕܡܢܝ ܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܘܫܡܥܘ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܗܦܟܘ ܠܡܐܙܠ
25 ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܒܢܐ ܝܘܪܒܥܡ ܠܫܟܝܡ ܕܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܝܬܒ ܒܗ.
26 ܘܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܒܢܐ ܠܦܢܘܐܝܠ. * ܘܐܡܪ ܝܘܪܒܥܡ ܒܠܒܗ. ܗܫܐ ܬܗܦܘܟ ܠܗ
27 ܡܠܟܘܬܐ ܠܒܝܬ ܕܘܝܕ. * ܐܢ ܣܠܩ ܥܡܐ ܗܢܐ ܠܡܥܒܕ ܕܒܚܐ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ
ܒܐܘܪܫܠܡ. ܢܬܗܦܟ ܠܒܗ ܕܥܡܐ ܗܢܐ ܠܘܬ ܪܚܒܥܡ ܡܪܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܢܩܛܠܘܢ
28 ܠܝ. ܘܢܗܦܟܘܢ ܠܘܬ ܪܚܒܥܡ ܡܪܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܐܬܡܠܟ ܡܠܟܐ : ܘܥܒܕ ܬܪܝܢ
ܥܓܠܝܢ ܕܕܗܒܐ. ܘܐܡܪ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܣܓܝ ܗܘ ܠܟܘܢ ܠܡܣܩ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܡܪ.
29 ܗܐ ܐܠܗܝܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܐܣܩܘܟ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܣܡ ܚܕ. ܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܚܕ.
ܣܡ ܒܕܢ.

* Israelitis itaque confidentibus in civitatibus suis, Judæi regem creârunt super se Rehabaamum filium Salomonis. 17
Tum misit rex Rehabaam ad universum Israelem, Adoniramum qui præerat vectigali: at obruerunt eum omnes Israelitæ lapidibus, & mortuus est. Rex autem Rehabaam satagit ut conscenderet currum, & fugeret in Jerusalem. 18
Sic defecerunt Israelitæ à familia Davidis in hunc usque diem. 19
Et cùm audisset universus Israel reversum esse Jerobaamum, acciverunt eum ad cœtum, regémque creârunt super universum Israelem: nec remansit sectator familiæ Davidis, nisi sola tribus Judæ. 20
Rehabaamo in Jerusalem reverso, congregati sunt omnes Judæi & tribus Benjaminitarum, centum octoginta millia virorum belligerantium, pugnaturi adversùs Israelitas ut reducerent regnum ad Rehabaamum filium Salomonis. 21
Fuit autem sermo Domini ad Semajam prophetam Dei, dicendo; 22
Dic Rehabaamo filio Salomonis regi Judæ, & universæ familiæ Judæ & Benjamin, & reliquo populo, hæc verba; 23
Sic dicit Dominus, Ne ascenderitis, néve pugnaveritis adversùs fratres vestros Israelitas, revertimini quisque domum suam; quoniam à me fuit sermo iste: & acquieverunt sermoni Domini, reversique sunt ut abirent juxta sermonem Domini. 24
Deinde ædificavit Jerobaam Sechim quæ est in monte Aphrem, & habitavit in ea; Inde egressus ædificavit Phanuelem. 25
Dixitque Jerobaam apud semetipsum, Mox reversurum est regnum ad domum Davidis, 26
Si populus hic ascenderit ad immolandum sacrificium in domo Domini in Jerusalem, revertetur animus populi hujus ad Rehabaam regem Judæ, occident me, & revertentur ad Rehabaam dominum suum regem Judæ. 27
Quamobrem inito rex consilio, fecit duos vitulos aureos, dixítque universo Israeli, Supervacaneum est vobis ascendere in Jerusalem: tum dixit; Ecce deos tuos Israel, qui te extraxerunt è terra Ægypti. 28
Et posuit unum in Beth-il, alterum verò posuit in Dan. 29

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * فاما من كان من بني اسرايل في قري يهودا * فملك عليهم رحبعام * ووجه الملك رحبعام 18
ادونيرام المولي علي الخراج الي بني اسرايل * فرجمه الجماعه من بني اسرايل بالحجارة حتي
مات * والملك رحبعام تايد وعلا في ركوبه ليمضي الي دار السلم * وغدر آل اسرايل ببيت 19
داود الي هذا اليوم * وعند علم بني اسرايل برجوع يوربعام الي دار السلم * وجهوا ودعوه 20
عند اجتماعهم * وملكوه علي جماعة آل اسرايل * ولم يبق منهم تابعا لبيت داود * الا سبط
يهودا وحده * وعند موافاة رحبعام الي دار السلم * جمع الكل من آل يهودا وسبط بنيامين * 21
مايه وثمنين الف رجل جبار * رجال يعملون الحرب * ليناطح بهم في الحرب لآل اسرايل * ليردوا
الملك الي رحبعام بن سليمان * وعند ذلك حضر نبوة من عند الله الي شمعيا نبي الله قايلا 22
* قل لرحبعام ملك سبط يهودا وبنيامين * وباقي القوم قايلا * كذاك قال الله * لا تطلعون * 23 24
ولا تعملون حربا مع اخوتكم بني اسرايل * وليرجع كل رجل منكم الي بيته * فان من قدام
امري كان هذا الحال * فقبلوا كلام الله * وعادوا راجعين * كما امر الله * وبني يوربعام شكام في 25
جبل افرايم * واقام بها * وخرج من هناك وبني فنوال * ثم يوربعام فكر في قلبه وقال * الآن 26
لست آمن * ان ترجع المملكة الي داود * حين يطلع هذا الشعب يذبحون ذبايح مقدسة في 27
بيت قدس الله في دار السلم * فتعطف قلوب هذا الشعب نحو سيدهم رحبعام ملك سبط يهودا *
فيقتلوني ويرجعوا الي رحبعام ملك يهودا * وشاور الملك في ذاك * وعمل عجلين من الذهب * 28
وقال لهم * قد بعد عليكم طريقكم في الطلوع الي دار السلم * هوذا معبودك يا اسرايل الذي
اطلعك من ارض مصر * فجعل احدهما في بيت ايل * والآخر جعله في بانياس * 29

At verò super Israelitas qui erant in civitate Juda, regnavit Rababaam. 17
Deinde misit rex Rababaam Adoniramum tributo præpositum ad filios Israel, sed obruit eum lapidibus universitas filiorum Israel, ita ut moreretur. Rex autem Rababaam stipatus ascendit cum equitatu suo ut abiret urbem pacis. 18
Defecerunt ergò Israelitæ à domo Davidis ad hunc usque diem. 19
Cùmque novissent Israelitæ reversum esse Jerobaamū ad urbem pacis, mittentes accersiverunt eum dum essent congregati, & regem creârunt super universitatē Israelitarum: nec remansit ex eis quisquam sequens domū Davidis, præter solam tribū Judæ. 20
Cùm autem advenisset Rababaam in urbem pacis, collegit omnem gentem Judæ & tribum Benjamin, centum videlicet octoginta millia virorum fortium, virorum militiā exercentium, ut per hos impeteret in pugna Israelitas, reducerentque regnū ad Rababaamum Salomonis filium. 21
Tunc autem advenit à Deo prophetia ad Semijam Dei prophetam, dicens; 22
Alloquere Rababaamum regem tribūs Judæ & Benjamini, reliquumque populum, dicens; 23
Sic dicit Deus, Ne ascenderitis, nec pugnam institueritis cum fratribus vestris Israelitis, sed revertatur quilibet vestrūm domum suam; quia me permittente contigit hujusmodi casus: quapropter acquiescentes oraculo divino, conversi redierunt, quemadmodum præceperat Deus. 24
Ædificavit autem Jeroboam Sechem in monte Ephraim, & commoratus est in ea: tum inde egressus ædificavit Phanuelem. 25
Postea cogitavit Jeroboam in corde suo, & ait, Incertus modò sum an non revertatur regnum ad Davidem: 26
Cùm enim ascenderit populus iste ad immolandum sacrificia sancta in sanctuario Dei in urbe pacis, inclinabuntur corda hujus populi erga dominum suum Rababaamum regem tribūs Juda, meque interfecto redibunt ad Rababaamum regem Juda. 27
Itaque capto rex hac de re consilio, fecit duos vitulos aureos, & dixit eis, Nimis longū est iter vestrum, cùm ascenditis ad urbem pacis: ecce deus tuus O Israel, qui te eduxit è terra Ægypti. 28
Et collocavit unum in Beth-el, alterum verò collocavit in Banias. 29

unius faciem ad populus abierunt & : peccatum in hoc verbum fuit Et
30 ויהי הדבר הזה לחטאת וילכו העם לפני האחד
extremis de sacerdotes fecit & ,excelsorū domum fecit Et .Dan usque
31 עד דן: ויעש את בית במות ויעש כהנים מקצות
solennitatē Jarobham fecit Et .Levi filiis de erant non qui ,populi
32 העם אשר לא היו מבני לוי: ויעש ירבעם חג
quæ solennitatē secundum mensis die decimaquinta ,octavo mense in
בחדש השמיני בחמשה עשר יום לחדש כחג אשר
, Bethel in fecit similiter : altare super fecit ascendere & ,Jehudah in
ביהודה ויעל על המזבח כן עשה בבית אל
sacerdotes Bethel in constituit & : fecerat quos vitulis immolādo
לזבח לעגלים אשר עשה והעמיד בבית אל את כהני
quod altare super fecit ascendere Et .fecerat quæ excelsorum
33 הבמות אשר עשה: ויעל על המזבח אשר
mense in ,octavo mense in die decimaquinta in Bethel in fecerat
עשה בבית אל בחמשה עשר יום בחדש השמיני בחדש
, Israel filiis solennitatē fecit & : suo corde de fuerat commentus quem
אשר בדא מלבד ויעש חג לבני ישראל
suffiendum ad , altare super ascendit &
ויעל על המזבח להקטיר:

CAP. XIII. יג

in DOMINI verbo in Jehudah de venit Dei vir ecce Et
1 והנה איש אלהים בא מיהודה בדבר יהוה אל
clamavit Et suffiendum ad , altare super stans Jarobham & : Bethel
2 בית אל וירבעם עמד על המזבח להקטיר: ויקרא
dixit sic ,altare ,Altare : dixit & ,DOMINI verbo in altare super
על המזבח בדבר יהוה ויאמר מזבח מזבח כה אמר
immolabit &,ejꝰ nomē Josiahu,David domui nascetur filius Ecce:Dominus
יהוה הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו וזבח
hominis ossa & ,te super suffientes excelsorum sacerdotes te super
עליך את כהני הבמות המקטרים עליך ועצמות אדם
: dicendo,portentum illa die in dedit Et .te super comburent
3 ישרפו עליך: ונתן ביום ההוא מופת לאמר
,scindetur altare Ecce :DOMINUS est locutus quod portentum Hoc
זה המופת אשר דבר יהוה הנה המזבח נקרע
regem audire secundū,fuit Et .illud super qui cinis effundetur &
4 ונשפך הדשן אשר עליו: ויהי כשמע המלך
, Bethel in altare super clamaverat quod , Dei viri verbum
את דבר איש האלהים אשר קרא על המזבח בבית אל
:eū Apprehēdite,dicendo ,altari desuper suam manum Jarobham misit &
וישלח ירבעם את ידו מעל המזבח לאמר תפשהו
eam reducere potuit non & ,eum contra miserat quam ,ejꝰ manus exaruit &
ותיבש ידו אשר שלח עליו ולא יכל להשיבה
portentū scdm,altari de cinis est effusus &,est scissum altare Et .se ad
5 אליו: והמזבח נקרע וישפך הדשן מן המזבח כמופת
, rex respondit Et .Domini verbo in Dei vir dederat quod
6 אשר נתן איש האלהים בדבר יהוה: ויען המלך
Domini facies nunc Deprecare : Dei virum ad dixit &
ויאמר אל איש האלהים חל נא את פני יהוה
vir est deprecatꝰ &:me ad mea manꝰ revertatur &,me pro ora & ,tui Dei
אלהיך והתפלל בעדי ותשב ידי אלי ויחל איש
fuitque,eum ad regis manus est reversa & ,Domini facies Dei
האלהים את פני יהוה ותשב יד המלך אליו ותהי
mecū Ingredere : Dei virum ad rex est locutꝰ Et.principio in sicut
7 כבראשנה: וידבר המלך אל איש האלהים באה אתי
Dei vir Dixitque .donum tibi dabo & : te fulci & ,domum
8 הביתה וסעדה ואתנה לך מתת: ויאמר איש האלהים
,tecum veniā non ,tuæ domus dimidiū mihi dederis Si : regem ad
אל המלך אם תתן לי את חצי ביתך לא אבא עמך
.isto loco in aquam bibam neque , panem comedam neque
ולא אכל לחם ולא אשתה מים במקום הזה:

Versio VULG. LAT.

30 Et factum est verbum hoc in peccatum : ibat enim populus ad adorandū vitulum usque in Dan. 31 Et fecit fana in excelsis, & sacerdotes de extremis populi, qui non erant de filiis Levi. 32 Constituítque diem solenné in mense octavo, quintadecimâ die mensis, in similitudinem solennitatis, quæ celebrabatur in Juda. Et ascendens altare, similiter fecit in Bethel, ut immolaret vitulis, quos fabricatus fuerat: constituítque in Bethel sacerdotes 33 excelsorum, quæ fecerat. Et ascendit super altare ꝙ extruxerat in Bethel, quintadecimâ die mensis octavi, quem finxerat de corde suo : & fecit solennitatem filiis Israel, & ascendit super altare, ut adoleret incensum.

CAP. XIII.

1 ET ecce vir Dei venit de Juda in sermone Domini in Bethel, Jeroboam stante super al- 2 tare, et thus jaciente. Et exclamavit contra altare in sermone Domini, & ait ; Altare, altare, hæc dixit Dominus, Ecce filius nascetur domui David, Josias nomine, & immolabit super te sacerdotes excelsorum, qui nunc in te thura succendunt, & ossa hominū super te incendet. 3 Dedítque in illa die signum, dicens; Hoc erit signū quod locutꝰ est Dominus ; Ecce altare scindetur, & effundetur cinis qui in eo 4 est. Cúmque audîsset rex sermonem hominis Dei, quem inclamaverat contra altare in Bethel, extendit manum suam de altari, dicens; Apprehendite eum. Et exaruit manus ejꝰ, quā extenderat contra eū: nec valuit retrahere eā ad se. 5 Altare quoque scissū est, & effusus est cinis de altari, juxta signum quod prædixerat vir 6 Dei in sermone Domini. Et ait rex ad virum Dei; Deprecare faciem Domini Dei tui, & ora pro me, ut restituatur manus mea mihi. Orav́itque vir Dei faciem Domini, & reversa est manus regis ad eum, & fa- 7 cta est sicut priùs fuerat. Locutus est autem rex ad virū Dei; Veni mecum domum ut pran- 8 deas, & dabo tibi munera. Respondítque vir Dei ad regem ; Si dederis mihi mediam partē domûs tuæ, non veniam tecū, nec comedam panem, neque bibam aquam in loco isto :

Vers. GRÆC. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

Καὶ διεσκέδασε Ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε, καὶ εἰσήγαγε τοὺς συντρόφους αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς, Ταῦτα καὶ ταῦτα ἀπέσταλκεν ὁ λαὸς πρός με, λέγων. καὶ εἶπαν οἱ σύντροφοι αὐτοῦ, Οὕτως λαλήσεις πρὸς τὸν λαὸν, λέγων, Ἡ μικρότης μου παχυτέρα ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν τοῦ πατρός μου· ὁ πατήρ μου ἐμαστίγου ὑμᾶς μάστιξιν, ἐγὼ δὲ κατάρξω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ ἤρεσε τὸ ῥῆμα ἐνώπιον Ῥοβοάμ. καὶ ἀπεκρίθη τῷ λαῷ, καθὼς συνεβουλεύσαν αὐτῷ οἱ σύντροφοι αὐτοῦ τὰ παιδάρια. καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἀνέκραξαν ἅπαντες, λέγοντες, Οὐ μερὶς ἡμῖν ἐν Δαυὶδ, οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί. ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματά σου Ἰσραὴλ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐκ εἰς ἄρχοντα οὐδὲ εἰς ἡγούμενον. καὶ διεσπάρη πᾶς ὁ λαὸς ἐκ Σικίμων, καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ κατεκράτησε Ῥοβοὰμ, καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἅρμα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ πορεύονται ὀπίσω αὐτοῦ πᾶν σκῆπτρον Ἰούδα, καὶ πᾶν σκῆπτρον Βενιαμίν. καὶ ἐγένετο ἐνισταμένου τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ συνήθροισε Ῥοβοὰμ πάντα ἄνδρα Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, καὶ ἀνέβη τοῦ πολεμεῖν πρὸς Ἱεροβοὰμ εἰς Σίκιμα. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Σαμαίαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, λέγων, Εἰπὸν τῷ Ῥοβοὰμ βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, καὶ πρὸς τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ, λέγων, Τάδε λέγει κύριος, Οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν υἱοὺς Ἰσραὴλ, ἀναστρέφετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου κυρίου, καὶ ἀνέσχον μὴ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου. 25 Καὶ ᾠκοδόμησεν Ἱεροβοὰμ τὴν Σίκιμα τὴν ἐν ὄρει Ἐφραΐμ, καὶ κατῴκει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ᾠ- 26 κοδόμησε τὴν Φανουήλ. Καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Ἰδοὺ νῦν ἐπιστρέψει 27 ἡ βασιλεία (β) εἰς οἶκον Δαυὶδ, Ἐὰν ἀναβῇ ὁ λαὸς οὗτος ἀναφέρειν (γ) θυσίαν ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπιστραφήσεται (δ) καρδία τοῦ λαοῦ πρὸς κύριον καὶ κύριον αὐτῶν, πρὸς Ῥοβοὰμ βασιλέα Ἰούδα, καὶ ἀπο- 28 κτενοῦσί (ε) με. Καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐποίησε δύο δαμάλεις χρυσᾶς, καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαὸν, Ἱκανούσθω ὑμῖν ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ (ζ) θεοί σου Ἰσραὴλ (η) οἱ ἀναγαγόντες σε ἐκ γῆς 29 Αἰγύπτου. Καὶ ἔθετο τὴν μίαν ἐν Βαιθὴλ, καὶ τὴν 30 μίαν ἔδωκεν ἐν Δάν. Καὶ ἐγένετο ὁ λόγος οὗτος εἰς ἁμαρτίαν. καὶ ἐπορεύετο ὁ λαὸς πρὸ προσώπου τῆς μιᾶς ἕως (θ) Δὰν, καὶ εἴασαν τὸν 31 οἶκον κυρίου. Καὶ ἐποίησεν οἴκους (ι) ἐφ' ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησεν ἱερεῖς μέρος τι ἐκ τοῦ λαοῦ, 32 (κ) οἳ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν Λευί. Καὶ ἐποίησεν Ἱεροβοὰμ ἑορτὴν ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν ἐν γῇ Ἰούδα, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν Βαιθὴλ τοῦ θύειν ταῖς δαμάλεσιν αἷς ἐποίησε, καὶ παρέστησεν ἐν Βαιθὴλ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησε.

Et dissipavit Roboam consilium eorum, & non placuit corā eo. Et misit, & introduxit coalumnos suos, & locutus est eis; Hæc & hæc misit populus ad me, dicens. Et dixerunt coalumni ejus; Sic loqueris ad populum, dicens; Parvitas mea crassior super lumbum patris mei. Pater meus castigabat vos flagellis : ego autem opprimā vos in scorpionibus. Et placuit verbum coram Roboam. Et respondit populo, sicut consiliūm dederant ei coalumni ejus ipsi pueri. Et dixit omnis populus tanquam vir unus, unusquisq; proximo suo; et vociferati sunt omnes, dicentes; Non pars nobis in David; neq; hæreditas in filio Jessæ: Unusquisque ad tabernacula sua, Israel: quoniam homo hic non in Principem, neque in Ducem. Et dispersus est omnis populus è Sicimis: & abierunt unusquisq; ad tabernaculum suum. Et vim fecit Roboā, & abiit, & ascendit super currum suum, & intravit in Hierusalem. Et vadunt post eum omne sceptrū Juda, et omne sceptrū Benjamin. Et factum est ineunte anno, & congregavit Roboā omnē virum Juda, & Benjamin: & ascendit ad bellandum adversùs Hieroboā in Sicima. Et factum est verbum Domini ad Samæam hominē Dei, dicens; Dic ad Roboā regē Juda, & ad omnē domum Juda, & Benjamin, & ad residuum populi, dicens; Hæc dicit Dominꝰ; Nō ascendetis, neq; bellabitis adversꝰ fratres vestros filios Israel. Revertite unusquisq; in domum suā: quoniam à me factum est verbū hoc. Et audierunt verbū Domini: & sustinuerunt non ire, juxta verbum Domini. Et ædificavit Hieroboā 25 Sicima, quæ in monte Ephræm: & habitabat in ea. Et egressus est indè, & ædificavit Phanuel. Et dixit Hieroboam in 26 corde suo, Ecce nunc revertetur regnū ad domū David; Si ascen- 27 derit populꝰ hic sacrificiū offerre in domo Domini in Hierusalē: & convertetur cor populi (p) ad Dominū, & dominum suum, ad Roboā regē Juda: et occident me. Et 28 consilium cepit rex, & ivit, & fecit duas vitulas aureas, & dixit ad populū; (q) Sufficiat vobis ascendere in Hierusalem. Ecce dii tui Israel; qui reduxerunt te de terra Ægypti. Et posuit unam in 29 Bethel: & unā dedit in Dan. Et 30 factum est verbū hoc in peccatū: et ibat populꝰ ante faciē uniꝰ usq; Dan. Et dimiserunt domū Dñi. Et fecit domos super excelsa: et fecit 31 sacerdotes partē quandā de populo, qui non erant ex filiis Levi. Et 32 fecit Hieroboā festivitatē in mense octavo in quintadecima die mensis secundùm festivitatē, quæ in terra Juda. Et (r) ascendit super altare, quod fecit in Bethel, ut sacrificaret vitulabus, quas fecit: & constituit in Bethel sacerdotes excelsorum, (s) quæ fecerat.

MS.A. (β) εἰς τὸν οἶκον (γ) θυσίας (δ) καρδία λαοῦ (ε) με, καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς Ῥοβοὰμ βασιλέα Ἰούδα. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐποίησεν (ζ) οἱ θεοί (η) οἳ ἀνήγαγόν σε ἐκ (θ) Δάν. Καὶ ἐποίησεν (ι) ἐπὶ (κ) οἳ * ἦσαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 והוה פתגמא הדין לחובא ואזלו עמא קדם חד עד דן: ועבד ית בית במתא ועבד כומריא
31 קצת מן עמא דלא הוו מבני לוי: ועבד ירבעם חגא בירחא תמינאה בחמשא עסרא יומא
32 לירחא כחגא דשבטא דיהודה ואסיק על אגורא כן עבד בביתאל לדבחא לעגליא די
33 עבד ואקים בביתאל ית כומרי במתא די עבד: ואסיק על אגורא דעבד בבית אל בחמשא
עסרא יומא לירחא תמינאה בירחא דערא מרעותיה ועבד חגא לבני ישראל וסליק על
אגורא לאקטרא: יג
1 והא נביא דיי אתא משבט יהודה בפתגמא דיי לבית אל וירבעם קאים על אגורא
2 לאקטרא: ואתנבי על אגורא בפתגמא דיי ואמר מדבחא מדבחא כדנן אמר יי הא ברא
מתיליד לבית דוד יאשיהו שמיה ויכוס עלך ית כומרי במתא דאסיקו בוסמין עלך
3 וגרמי אנשא יוקדון עלך: ויתן ביומא ההוא אתא למימר דא אתא די מליל יי דתדעון
4 די שלחני יי הא מדבחא מתבזע ומשתפיך קטמא די עלוהי: והוה כד שמע מלכא ית
פתגמא דנביא דיי דאתנבי על אגורא בבית אל ואושיט ירבעם ית ידיה מעלוי מדבחא
5 למימר אחדוהי ויבשת ידיה דאושיט עלוהי ולא יכיל לאתבותה לותיה: ומדבחא אתבזע
6 ואשתפיך קטמא מן מדבחא כאתא דיהב נביא דיי בפתגמא דיי: ואתיב מלכא ואמר
לנביא דיי צלי כען קדם יי אלהך ובעי מן קדמוהי ותתוב ידי לי וצלי נביא דיי קדם יי
7 ותבת ידא דמלכא ליה והות כקדמיתא: ומליל מלכא עם נביא דיי עול עמי לביתא וסעוד
8 ואתן לך מתנא: ואמר נביא דיי למלכא אם תתן לי ית פלגות ביתך לא איעול עמך ולא
איכל לחמא ולא אשתי מיא באתרא הדין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit res ista in peccatum: & iverunt populus ante unū usq; Dan. Et fe- 30 cit domū excelsorū, et fecit sacerdotes, partem ex populo qui non erant 31 de filiis Levi. Et fecit Jerabgham solemnitatem mense octavo, quintadeci- 32 ma die mensis, secundùm solemnitatem tribꝰ Jehudah, et obtulit sup aram: sic fecit in Bethel sacrificando vitulis quos fecerat, et statuit in Bethel sacerdotes excelsorum quæ fecerat. Et obtulit super aram, quam fecerat in 33 Bethel, quintadecima die, mense octavo, mense quem conceperat juxta placitum suum, et fecit solemnitatē filiis Israel et ascendit ad aram ut suffiret.

CAP. XIII.

ET ecce propheta Dñi venit de tribu Jehudah in verbo Dñi in Bethel: et 1 Jerabgham stabat juxta aram ut suffiret. Et prophetavit et clamavit contra 2 aram in verbo Dñi, et dixit: Altare altare, sic dixit Dñs, Ecce filius nascetur domui David, Josiah erit nomen ejus, et jugulabit sup te sacerdotes excelsorum qui obtulerunt aromata sup te, et ossa hominum comburent sup te. Et dedit in die illo signū, dicendo: Hoc est signum quod locutus est Do- 3 minus, quo cognoscetis ꝙ miserit me Dñs, Ecce altare finditur et spargitur cinis qui est sup illud. Et fuit cùm audîsset rex verbū prophetæ Dñi, 4 quod prophetaverat contra aram in Bethel ; extendit Jerabgham manum suam de altari, dicendo: Apprehendite illū, et exaruit manus ejus quā extenderat in eum, et non potuit reducere illā sibi. Et altare fissū est, et spar- 5 sus est cinis ex altari juxta signum quod dederat propheta Domini in verbo Dñi. Et respondit rex et dixit Prophetæ Dñi, Ora quæso ante Dñm 6 Deum tuum, et precare illum, ut redeat manus mea ad me : et oravit propheta Dñi ante Dñm, et rediit manꝰ regis ad eum, et fuit sicut priùs. Et lo- 7 cutus est rex cum propheta Dñi, Intra mecum in domum, et refocilla te, et dabo tibi donū. Et dixit propheta Dñi ad regem, Si dares mihi dimidi- 8 um domus tuæ, non intrarem tecum, et non comederem panem, nec biberem aquam in loco hoc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܠܬܘܩܠܬܐ. ܘܐܙܠ ܥܡܐ ܩܕܡ ܚܕ. ܥܓܠܐ ܠܕܢ. * ܘܥܒܕ ܒܝܬ
31 ܟܘܡܪ̈ܐ. ܘܥܒܕ ܟܘܡܪ̈ܐ ܡܢ ܥܡܐ: ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܗܘܘ ܡܢ ܒܢܝ̈ ܠܘܝ. * ܘܥܒܕ ܝܘܪܒܥܡ
32 ܚܓܐ ܒܝܪܚܐ ܬܡܝܢܝܐ. ܒܡܠܐܬܗ ܕܝܪܚܐ. ܐܝܟ ܚܓܐ ܕܒܝܗܘܕ. ܘܣܠܩ ܥܠ ܡܕܒܚܐ.
ܘܗܟܢܐ ܥܒܕ ܐܦ ܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܠܡܕܒܚܘ ܠܥܓܠܐ ܕܥܒܕ. ܘܐܩܝܡ ܒܒܝܬ ܐܝܠ
ܟܘܡܪ̈ܐ ܕܒܝܬ ܦܠܚܢܐ ܕܥܒܕ ܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܒܡܠܐܬܗ ܕܝܪܚܐ ܬܡܝܢܝܐ. ܝܪܚܐ ܕܒܕܐ ܡܢ
ܠܒܗ. ܘܥܒܕ ܚܓܐ ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܣܠܩ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܠܡܣܩ ܒܣ̈ܡܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ *

1 * ܘܗܐ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܐܬܐ ܡܢ ܝܗܘܕ: ܒܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܝܘܪܒܥܡ ܩܐܡ
2 ܗܘܐ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܠܡܣܩ ܒܣ̈ܡܐ. * ܘܩܪܐ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܒܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܡܕܒܚܐ
ܡܕܒܚܐ. ܫܡܥ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܒܪܐ ܡܬܝܠܕ ܠܒܝܬ ܕܘܝܕ.
ܝܘܫܝܐ ܫܡܗ. ܘܢܕܒܘܚ ܥܠܝܟ ܟܘܡܪ̈ܐ ܕܒܝܬ ܦܠܚܢܐ. ܕܣܝܡܝܢ ܥܠܝܟ ܒܣ̈ܡܐ. ܘܓܪ̈ܡܐ ܕܐܢܫܐ
3 ܢܘܩܕ ܥܠܝܟ. * ܘܝܗܒ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܐܬܐ. ܘܐܡܪ. ܗܢܐ ܐܬܐ. ܕܡܪܝܐ ܫܕܪܢܝ. ܗܐ ܡܕܒܚܐ ܡܬܦܠܓ.
4 ܘܡܬܐܫܕ ܩܛܡܐ ܕܥܠܘܗܝ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܡܠܘܗܝ ܕܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ ܕܩܪܐ ܥܠ
ܡܕܒܚܐ ܕܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܐܘܫܛ ܡܠܟܐ ܐܝܕܗ ܡܢ ܡܕܒܚܐ. ܘܐܡܪ. ܐܚܘܕܘܗܝ. ܘܝܒܫܬ
5 ܐܝܕܗ ܕܐܘܫܛ ܥܠܘܗܝ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܕܢܗܦܟܝܗ ܠܘܬܗ. * ܘܡܕܒܚܐ ܐܬܦܠܓ. ܘܐܬܐܫܕ
6 ܩܛܡܐ ܕܥܠܘܗܝ. ܐܝܟ ܐܬܐ ܕܝܗܒ ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ ܒܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ.
ܘܐܡܪ ܠܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܨܠܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܘܒܥܐ ܥܠܝ. ܕܬܬܦܢܐ ܐܝܕܝ ܠܘܬܝ.
ܘܨܠܝ ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܗܦܟܬ ܐܝܕܗ ܕܡܠܟܐ ܠܘܬܗ. ܘܗܘܬ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܝܡ.
7 * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܬܐ ܥܡܝ ܠܒܝܬܐ. ܘܐܟܘܠ. ܘܐܬܠ ܠܟ ܡܘܗܒܬܐ.
8 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܢ ܬܬܠ ܠܝ ܦܠܓܘܬܗ ܕܒܝܬܟ. ܠܐ ܐܥܘܠ ܥܡܟ ܠܒܝܬܐ.
ܘܠܐ ܐܟܘܠ ܘܠܐ ܐܫܬܐ ܡܝ̈ܐ.

* Fuítque res ista causa peccati ; nam populus 30 præivit ante unum *vitulum* usque ad Dan. Fecit etiam locum altarium, & ex populo 31 fecit sacerdotes eos qui non erant è filiis Levi. Instituit quoque Jeroboam solenni- 32 tatem mense octavo, in plenilunio ejusdem mensis, juxta solennitatem quæ *celebrabatur* in Judæa, ascendítque super altare : idem fecit etiam in Beth-il, ut sacrificaret vitulo quem fecerat : & constituit in Beth-il sacerdotes altarium quæ fecerat in Beth-il, in plenilunio ejusdem mensis octavi, mensis *videlicet* quem commentus fuerat animo suo : fecítque solennitatem filiis Israel, & ascendit super altare ut adoleret incensum.

CAP. XIII.

INterim propheta Dei accessit cum oracu- 1 lo divino ex Juda in Beth-il, stantéque Jeroboamo super altare ad incensum adolendum; Elatâ voce pronuntiavit contra al- 2 tare oraculum divinum, & ait; Altare altare, audi oraculum divinum : Sic ait Dominus, Ecce nasciturus est Davidi filius nomine Josia, qui super te sacrificabit sacerdotes excelsorum, thura super te ponentes, & ossa humana super te comburet. Eodem die si- 3 gnum dedit, ac dixit; Hoc est signum quòd Dominus me miserit : ecce altare hoc findetur, & effundetur cinis qui super illud est. Cùm autem audîsset rex verba prophetæ 4 Dei, exclamantis contra altare quod erat in Beth-il ; extendit rex manum suam ab altari, & ait ; Apprehendite eum: sed exaruit manus ejus quam extenderat contra eum, nec potuit illam ad se retrahere. Altare quoque fissum 5 est, & effusus cinis qui super illud erat, juxta signum quod dederat propheta Dei ex oraculo divino. Tum respondens rex dixit ad 6 prophetam Dei, ora pro me ad Dominum Deum tuum, & pro me precare ut restituatur mihi manus mea. Et oravit propheta Dei ad Dominum, & restituta fuit regi manus ejus, & fuit ut antea. Tum dixit rex ad prophe- 7 tam Dei, Veni mecum domum, & comede, munúsque dabo tibi, Cui dixit propheta 8 Dei, Si dimidiam domum tuam mihi dares, non ingrederer tecum domum, neque comederem, nec aquam biberem;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وصار ذلك الفعل سببا للاثم * وسار الشعب امام العجل الواحد الى بانياس * وجعل بيت الطاغوت
31 مقام البيع * والكومرين مقام الائمة * تشبها باهل الحق * وجعل كومرين من اقبال الناس لم
32 يكونوا من بني لاوي * وعمل يوربعام حجا في الشهر الثامن * في خمسة عشر يوما منه * كالحج
الذي عند سبط يهودا * واصعد على السطح * وكذلك عمل في بيت ال * ليذبح للعجلين الذين
عملهما * واقام في بيت ال كومري الطاغوت التي صنع * واطلع على ما صنعه * واسماه مذبحا في
بيت ال * في خمسة عشر يوما من الشهر الثامن * وهو الشهر الذي جعله برايه * وصنع حجا لبني
اسرايل * وصعد على المذبح للتبخير كذلك *

* الفصل الثالث عشر *

1 * اذ وافا نبي الله من سبط يهودا * بكلام الله في بيت ال * ويوربعام في ذاك من حال قايم على
2 السطح مبخرا * ونبي على المذبح * وقال عن امر الله قايلا * يا مذبح كذا قال الله * ان ابنا يولد
لبيت داود * يسمى يوسيا * هو سيذبح عليك كومري الطاغوت الذين يبخرون عليك * وعظام
3 الناس يحرقون عليك * واقام في ذلك اليوم اية * بان قال * هذه الاية التي تعلمون بها ان الله
4 بعثني * ينشق المذبح * ويتفرع الرماد الذي عليه * فلما سمع الملك كلام نبي الله الذي نبي به
على المذبح في بيت ال * مد يده على المذبح * يقول * امسكوه * فيبست يده التي مدها نحوه * ولم
5 يستطع ردها اليه * وانشق المذبح * وتفرع الرماد منه * كالاية التي اقامها نبي الله عن امر الله
6 * فاجاب الملك نبي الله * وقال له قايلا * صل الان امام الاهك شافعا في رد يدي الي * فصلى
7 نبي الله امام الله داعيا * فرد يده كما كانت بديا * وقال الملك لنبي الله سايلا * اطلع معي المنزل
8 لتتغدى * واجيزك بجايزة * فقال نبي الله للملك * لو اعطيتني نصف منزلك لم اطلع معك *
ولم اكل طعاما * ولا اشرب ماء في هذا الموضع *

Fuitq; facinus istud occasio peccati ; perrexit enim populus ante vitulum unum 30 *usque ad Banias. Fecitque phanum idoli* 31 *pro templis, & sacrificulos pro sacerdotibus, ad imitationem gentis veri cultûs : sacrificulos autem fecit ex hominum familiis qui non erant è filiis Levi. Præ-* 32 *terea instituit Jerobaam solennitatem in mense octavo, decimâ quintâ die ejusdē, juxta solennitatem quæ erat apud tribum Juda, obtulitque super aram : idem fecit in Bethel, ut immolaret vitulis quos fecerat : & statuit in Beth-el sacrificulos idolorum quæ fecerat ; tum perpendens quod fecerat, nominavit illud aram in Beth-el, decimâ quintâ die mensis octavi, nimirum mensis quem suopte ingenio excogitaverat : & instituit solennitatem filiis Israel, ascenditque super altare ad incensum pariter adolendum.*

CAP. XIII.

ECce autem advenit Propheta Dei ex 1 *tribu Juda cum edicto divino, in Beth-el, Jerobaamo tunc temporis super aram stante, & thus adolente : Et prophetans* 2 *de altari, locutus est ex imperio divino dicens ; O altare, sic dicit Deus : Filius quidem nasciturꝰ est domui Davidis, Josia vocatus : is jugulabit super te sacrificulos idolorum, qui thus adolent super te; & ossa humana super te comburentur. As-* 3 *signavit etiam eo die portentum, dicendo, Hoc est portentum per quod scietis esse me à Deo missum : Findetur altare, & effundetur cinis qui super illud est. Audito rex* 4 *sermone prophetæ Dei, quo prophetavit contra altare in Beth-el, extendit manum suam super altare, dicens, Tenete eum : at arefacta est manus ejus quam extenderat versùs illum, ita ut non posset eam ad se retrahere: Et fissum est altare, effususq; ex* 5 *eo cinis, juxta portentum quod assignaverat propheta ex imperio divino. Tunc re-* 6 *spondens rex prophetæ Dei, allocutus est eum dicens, Ora jam Deum tuum deprecans pro restitutione manûs meæ mihi: oravitq; propheta Dei, Deum deprecans, & restituit manum ejus in pristinum statum. Dixit autem rex ad prophetam Dei, A-* 7 *scende quæso mecum ad ædem, ut prandeamus, & munus dem tibi. Dixit Pro-* 8 *pheta Dei ad regem, Si dimidiam domum tuam mihi dares, non ascenderem tecum; nec cibum comederem, nec aquam biberem in loco isto:*

comedes Non : dicendo , DOMINI verbo in mihi præcepit ſic Nam
כִּי־כֵן ׀ צִוָּה אֹתִי בִּדְבַר יְהוָה לֵאמֹר לֹא־תֹאכַל 9
.veniſti qua via in revertêris neque ; aquas bibes neque , panem
לֶחֶם וְלֹא תִשְׁתֶּה־מָּיִם וְלֹא תָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלָכְתָּ׃
ea in venerat qua via in eſt reverſus non & , alia via in abiit Et
וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אַחֵר וְלֹא־שָׁב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּא בָהּ 10
, Bethel in habitans ſenex unus propheta Et .Bethel in
אֶל־בֵּית־אֵל׃ וְנָבִיא אֶחָד זָקֵן יֹשֵׁב בְּבֵית־אֵל 11
fecerat quod opus omne ei narravit & , ejus filius venit &
וַיָּבוֹא בְנוֹ וַיְסַפֶּר־לוֹ אֶת־כָּל־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר־עָשָׂה
quæ verba , Bethel in hodie Dei vir
אִישׁ־הָאֱלֹהִים ׀ הַיּוֹם בְּבֵית־אֵל אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
eſt locutus Et .ſuo patri ea narraverunt & , regem ad fuerat locutus
דִּבֶּר אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיְסַפְּרוּם לַאֲבִיהֶם׃ וַיְדַבֵּר 12
ejus filii oſtenderunt & ? abiit via Qua : eorum pater eos ad
אֲלֵהֶם אֲבִיהֶם אֵי־זֶה הַדֶּרֶךְ הָלָךְ וַיִּרְאוּ בָנָיו אֶת־
.Jehudah de venerat qui , Dei vir ambulaverat qua viam
הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא מִיהוּדָה׃
ei ſtraverunt & : aſinum mihi Sternite ; ſuos filios ad Dixitque
וַיֹּאמֶר אֶל־בָּנָיו חִבְשׁוּ־לִי הַחֲמוֹר וַיַּחְבְּשׁוּ־לוֹ 13
, Dei virum poſt abiit Et .eum ſuper equitavit & , aſinum
הַחֲמוֹר וַיִּרְכַּב עָלָיו׃ וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אִישׁ הָאֱלֹהִים 14
tu Num : eum ad dixitque , quercum ſubter ſedentem eum invenit &
וַיִּמְצָאֵהוּ יֹשֵׁב תַּחַת הָאֵלָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַאַתָּה
.Ego : dixit & ? Jehudah de veniſti qui Dei vir
אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּאתָ מִיהוּדָה וַיֹּאמֶר אָנִי׃
.panem comede & , domum mecum Vade : eum ad Dixitque
וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ אִתִּי הַבָּיְתָה וֶאֱכֹל לָחֶם׃ 15
neque , tecum venire & , tecum reverti potero Non : Dixitque
וַיֹּאמֶר לֹא אוּכַל לָשׁוּב אִתָּךְ וְלָבוֹא אִתָּךְ וְלֹא־ 16
.iſto loco in aquas tecum bibam neque , panem comedam
אֹכַל לֶחֶם וְלֹא־אֶשְׁתֶּה אִתְּךָ מַיִם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
, panem comedes Non , DOMINI verbo in me ad verbum Quia
כִּי־דָבָר אֵלַי בִּדְבַר יְהוָה לֹא־תֹאכַל לֶחֶם 17
qua via in eundum ad revertêris non : aquas ibi bibes neque
וְלֹא־תִשְׁתֶּה שָׁם מָיִם לֹא־תָשׁוּב לָלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־
angelus & : tu ſicut propheta ego Etiam : ei Dixitque .ea in ambulâſti
הָלַכְתָּ בָּהּ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ גַּם־אֲנִי נָבִיא כָּמוֹךָ וּמַלְאָךְ 18
in tecum eum Reduc :dicendo , DOMINI verbo in me ad eſt locutus
דִּבֶּר אֵלַי בִּדְבַר יְהוָה לֵאמֹר הֲשִׁבֵהוּ אִתְּךָ אֶל־
.ei eſt mentitus :aquas bibat & , panem comedat & , tuâ domum
בֵּיתֶךָ וְיֹאכַל לֶחֶם וְיֵשְׁתְּ מָיִם כִּחֵשׁ לוֹ׃
.aquas bibit & , ejus domo in panem comedit & , eo cũ eſt reverſus Et
וַיָּשָׁב אִתּוֹ וַיֹּאכַל לֶחֶם בְּבֵיתוֹ וַיֵּשְׁתְּ מָיִם׃ 19
verbum fuit & , menſam ad ſedentibus ipſis , fuit Et
וַיְהִי הֵם יֹשְׁבִים אֶל־הַשֻּׁלְחָן · וַיְהִי דְּבַר 20
clamavit Et .eum reduxerat qui prophetam ad DOMINI
יְהוָה אֶל־הַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ׃ וַיִּקְרָא 21
dicit Sic : dicendo , Jehudah de venerat qui Dei virum ad
אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא מִיהוּדָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר
ſervâſti non & , DOMINI ori fuiſti rebellis quòd eo Pro :DOMINUS
יְהוָה יַעַן כִּי מָרִיתָ פִּי יְהוָה וְלֹא שָׁמַרְתָּ
: tuus Deus DOMINUS tibi præcepit quod præceptum
אֶת־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃
, loco in aquas bibiſti & , panem comediſti & , es reverſus Et
וַתָּשָׁב וַתֹּאכַל לֶחֶם וַתֵּשְׁתְּ מַיִם בַּמָּקוֹם 22
bibas neque , panem comedas Ne , te ad eſt locutus quo
אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ אַל־תֹּאכַל לֶחֶם וְאַל־תֵּשְׁתְּ
.tuorũ patrũ ſepulchrum in tuum cadaver ingredietur non : aquas
מָיִם לֹא־תָבוֹא נִבְלָתְךָ אֶל־קֶבֶר אֲבֹתֶיךָ׃

Verſio VULG. LAT.

9 Sic enim mandatum eſt mihi in ſermone Domini præcipientis; Non comedes panem, neque bibes aquam, nec revertêris per viã quâ veniſti. 10 Abiit ergò per aliam viam, & non eſt reverſus per iter, quo venerat in Bethel. 11 Prophetes autem quidam ſenex habitabat in Bethel, ad quem venerunt filii ſui, & narraverunt ei omnia opera, quæ fecerat vir Dei illâ die in Bethel : & verba quæ locutus fuerat ad regem, narraverunt patri ſuo. 12 Et dixit eis pater eorum, Per quam viam abiit? Oſtenderunt ei filii ſui viam per quam abierat vir Dei, qui venerat de Juda. 13 Et ait filiis ſuis, Sternite mihi aſinum. Qui cùm ſtraviſſent, aſcendit, 14 Et abiit poſt virum Dei, & invenit eum ſedentem ſubtus terebinthum: & ait illi, Túne es vir Dei qui veniſti de Juda? Reſpondit ille, Ego ſum. 15 Dixítque ad eum; Veni mecum domum, ut comedas panem. 16 Qui ait; Non poſſum reverti neque venire tecum, nec comedam panem, neque bibã aquam in loco iſto : 17 Quia locutus eſt Dominus ad me in ſermone Domini, dicens; Non comedes panem, & non bibes aquam ibi, nec revertêris per viam quâ ieris. 18 Qui ait illi, Et ego propheta ſum ſimilis tuî : & angelus locutus eſt mihi in ſermone Domini dicens; Reduc eum tecum in domum tuã, ut comedat panem, & bibat aquam. 19 Fefellit eum, Et reduxit ſecum : comêdit ergò panem in domo ejus, & bibit aquam. 20 Cúmque ſederent ad menſam, factus eſt ſermo Domini ad prophetam, qui reduxerat eum. 21 Et exclamavit ad virum Dei, qui venerat de Juda, dicens; Hæc dicit Dominus; Quia non obediens fuiſti ori Domini, & non cuſtodîſti mandatum quod præcepit tibi Dominus Deus tuus: 22 Et reverſus es, & comediſti panem, & bibiſti aquam, in loco quo præcepit tibi, ne comederes panem, neque biberes aquam; non inferetur cadaver tuum in ſepulchrum patrum tuorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

33 Καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ (λ) ἐποίησε, τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ ἑορτῇ ᾗ ἐπλάσατο ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, ϗ ἐποίησεν ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ϗ (μ) ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἐπιθῦσαι.

MS. A. (λ) ἐποίησεν ἐν Βαιθὴλ τῇ (μ) ἐπέβη

33 Et aſcendit ſuper altare, quod fecit, quintâ & decimâ die in menſe octavo, in feſtivitate, quam finxit è corde ſuo : & fecit feſtivitatem filiis Iſrael : & aſcendit ſuper altare ad ſacrificandum.

ΚΕΦ. ιγʹ.

1 ΚΑὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ (α) ἐξ Ἰούδα παρεγένετο ἐν λόγῳ κυρίου εἰς Βαιθὴλ, ϗ Ἱεροβοὰμ εἱστήκει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον (β) ἐπιθῦσαι. 2 Καὶ ἐπεκάλεσεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἐν λόγῳ κυρίου, ϗ εἶπε, Θυσιαστήριον θυσιαστήριον, τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται τῷ οἴκῳ Δαυὶδ, Ἰωσίας ὄνομα αὐτῷ, ϗ (γ) θύσει ἐπὶ σὲ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τῶν ἐπιθυόντων ἐπὶ (δ) σὲ, ϗ ὀστᾶ ἀνθρώπων καύσει ἐπὶ σέ. 3 Καὶ δώσει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τέρας, λέγων, (ε) Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησε κύριος, λέγων, Ἰδοὺ τὸ θυσιαστήριον (ζ) ῥήγνυται, ϗ ἐκχυθήσεται ἡ πιότης ἡ (η) ἐπ' αὐτῷ. 4 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ τῶν λόγων τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐπικαλεσαμένου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαιθὴλ, ϗ ἐξέτεινεν ὁ βασιλεὺς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων, Συλλάβετε αὐτόν. ϗ ἰδοὺ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ἣν ἐξέτεινεν ἐπ' αὐτὸν, ϗ οὐκ (θ) ἐδυνήθη ἐπιστρέψαι αὐτὴν πρὸς αὐτόν. 5 Καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐῤῥάγη, ϗ ἐξεχύθη ἡ πιότης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, κατὰ τὸ τέρας ὃ ἔδωκεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν λόγῳ κυρίου. 6 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, Δεήθητι (ι) τοῦ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ (κ) σου, ϗ ἐπιστρεψάτω ἡ χείρ μου (λ) πρὸς ἐμέ. ϗ ἐδεήθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ τοῦ προσώπου κυρίου, ϗ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν, ϗ ἐγένετο (μ) καθὼς τὸ πρότερον. 7 Καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, Εἴσελθε μετ' ἐμοῦ εἰς οἶκον, ϗ ἀρίστησον, ϗ δώσω σοι δόμα. 8 Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἐὰν δῷς μοι τὸ ἥμισυ τοῦ οἴκου σου, οὐκ εἰσελεύσομαι μετὰ σοῦ, οὐδὲ μὴ φάγω ἄρτον, οὐδὲ μὴ πίω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ· 9 Ὅτι οὕτως ἐνετείλατό μοι (ν) κύριος ἐν λόγῳ, λέγων, Μὴ φάγῃς (ξ) ἄρτον ϗ μὴ πίῃς ὕδωρ ϗ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ. 10 Καὶ ἀπῆλθεν ἐν ὁδῷ ἄλλῃ, ϗ οὐκ ἀνέστρεψεν ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν ἐν αὐτῇ εἰς Βαιθήλ. 11 Καὶ προφήτης εἷς πρεσβύτης (ο) κατῴκει ἐν Βαιθὴλ, ϗ ἔρχονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ϗ διηγήσαντο αὐτῷ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν τῇ (π) ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν Βαιθὴλ, ϗ τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησε τῷ βασιλεῖ, ϗ (ρ) ἐπέστρεψαν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτῶν. 12 Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐτῶν, λέγων, Ποίᾳ ὁδῷ πεπόρευται; ϗ δεικνύουσιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ ἀνῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὁ (σ) ἐλθὼν ἐξ Ἰούδα.

CAP. XIII.

1 ET ecce homo Dei de Juda advenit in verbo Domini in Bethel, & Hieroboam ſtabat ad altare ad adolendum. 2 Et invocavit (a) adverſùs altare, in verbo Domini, & dixit; Altare, altare, hæc dicit Dominus; Ecce filius naſcitur domui David, Joſias nomen ei : & ſacrificabit ſuper te ſacerdotes excelſorum (b) adolentium ſuper te : & oſſa hominum comburet ſuper te. 3 Et (c) dabit in die illa prodigium, dicens; Hoc verbum quod locutus eſt Dominus, dicens; Ecce altare rumpitur, & effundetur pinguedo, quæ ſuper ipſum. 4 Et factum eſt, ut audivit rex Hieroboam verba hominis Dei invocantis ſuper altare, quod in Bethel; & extendit rex manum ſuam ab altari, dicens; Comprehendite eum. Et ecce exaruit manus ejus, quam extenderat in illum : & non potuit reducere illam ad ſe. 5 Et altare ruptum eſt, & effuſa eſt pinguedo de altari juxta prodigium, quod dedit homo Dei in verbo Domini. 6 Et dixit rex Hieroboam homini Dei, Ora faciem Domini Dei tui : & revertatur manus mea ad me. Et oravit homo Dei faciem Domini : & reduxit manum regis ad eum : & facta eſt, ſicut antea. 7 Et locutus eſt rex ad hominem Dei; Intra mecum in domum, & prande : & dabo tibi donum. 8 Et dixit homo Dei ad regem; Si dederis mihi dimidium domûs tuæ, non intrabo tecum, neque manducabo panem, neque bibam aquam in loco hoc : 9 Quoniam ſic mandavit mihi Dominus in verbo, dicens; Ne comedas panem, neque bibas aquam, neque revertaris in via, quâ iviſti in ea. 10 Et abiit in via alia; & non revertit in via, quâ venerat in ea in Bethel. 11 Et propheta un⁹ ſenex habitabat in Bethel : & veniunt filii ejus, & narraverunt ei omnia opera, quæ fecerat homo Dei in die illa in Bethel, & verba, quæ locutus fuerat regi. (d) Et averterunt faciem patris ſui. 12 Et locutus eſt ad eos pater eorum, dicens; Quali viâ ivit? Et oſtendunt ei filii ejus viam, in qua abiit homo Dei, qui venerat ex Juda.

MS. A. (α) παρεγένετο ἐξ Ἰούδα ἐν (β) αὐτοῦ ἐπιθῦσαι. (γ) ἐπιθύσει (δ) σὲ, *Καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ε) Τοῦτο τέρας ὃ ἐλάλησεν (ζ) ῥήγνυται, (η) ἐν αὐτῷ. (θ) ἠδυνήθη (ι) τῷ προσώπῳ (κ) σου, ϗ προσδεξαι περὶ ἐμοῦ, ϗ ἐπιστρεψάτω (λ) πρὸς μέ. (μ) καθὼς πρότερον. (ν) ἐν λόγῳ κύριος, λέγων, (ξ) ἄρτον, μὴ (ο) κατῴκει (π) ἡμέρᾳ ἐν Βαιθὴλ, τοὺ (ρ) ἀπέστρεψαν (σ) ἐξελθών

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 אֲרֵי כֵן פַּקֵּד יָתִי בְּפִתְגָמָא דַיְיָ לְמֵימַר לָא תֵיכוֹל לַחְמָא וְלָא תִשְׁתֵּי תַמָּן מַיָּא וְלָא תְתוּב
10 בְּאָרְחָא דַאֲזַלְתָּא׃ וַאֲזַל בְּאָרְחָא אוֹחֲרִי וְלָא תָב בְּאוֹרְחָא דַאֲתָא בַהּ לְבֵית אֵל׃ וּנְבִיָּא 11
שִׁקְרָא חַד סָבָא יָתֵיב בְּבֵית אֵל וַאֲתָא בְרֵיהּ וְאִשְׁתְּעֵי לֵיהּ יָת כָּל עוֹבָדָא דַעֲבַד נְבִיָּא דַיְיָ
יוֹמָא דֵין בְּבֵית אֵל יָת פִּתְגָמַיָּא דְמַלֵּיל עִם מַלְכָּא וְאִשְׁתְּעוּנוּן לַאֲבוּהוֹן׃ וּמַלֵּיל לְהוֹן אֲבוּהוֹן 12
בְּאֵי דָא אוֹרְחָא אֲזַל וְאַחֲזִיאוּ בְנוֹהִי יָת אָרְחָא דַאֲזַל נְבִיָּא דַיְיָ דַאֲתָא מִשִּׁבְטָא יְהוּדָה׃
13 וַאֲמַר לִבְנוֹהִי זָרִיזוּ לִי חֲמָרָא וְזָרִיזוּ לֵיהּ חֲמָרָא וּרְכִיב עֲלוֹהִי׃ וַאֲזַל בָּתַר נְבִיָּא דַיְיָ וְאַשְׁכְּחֵיהּ 14
יָתֵיב תְּחוֹת בּוּטְמָא וַאֲמַר לֵיהּ הַאַתְּ נְבִיָּא דַיְיָ דַאֲתֵיתָא מִשִּׁבְטָא יְהוּדָה וַאֲמַר אֲנָא׃
15 וַאֲמַר לֵיהּ אִיתָא עִמִּי לְבֵיתָא וְאֵיכוֹל לַחְמָא׃ וַאֲמַר לָא אִכּוֹל לְמֵתַב עִמָּךְ וּלְמֵעַל עִמָּךְ וְלָא 16
אֵיכוֹל לַחְמָא וְלָא אִשְׁתֵּי עִמָּךְ מַיָּא בְּאַתְרָא הָדֵין׃ אֲרֵי גְזֵירָא עֲלַי בְּפִתְגָמָא דַיְיָ לָא תֵיכוֹל 17
18 לַחְמָא וְלָא תִשְׁתֵּי תַמָּן מַיָּא וְלָא תְתוּב לְמֵיזַל בְּאוֹרְחָא דַאֲזַלְתָּ בַהּ׃ וַאֲמַר לֵיהּ אַף אֲנָא
נְבִיָּא כְּוָתָךְ וּמַלְאֲכָא מַלֵּיל עִמִּי בְּפִתְגָמָא דַיְיָ לְמֵימַר אֲתִיבֵהִי עִמָּךְ לְבֵיתָךְ וְיֵיכוֹל לַחְמָא
19 וְיִשְׁתֵּי מַיָּא כַּדֵּיב לֵיהּ׃ וְתָב עִמֵּיהּ וַאֲכַל לַחְמָא בְּבֵיתֵיהּ וּשְׁתִי מַיָּא׃ וַהֲוָה עַד דְּאִנּוּן מִסְחֲרִין 20
21 עַל פָּתוֹרָא וַהֲוָה פִּתְגַם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ לִנְבִיָּא דַאֲתִיבֵיהּ׃ וְאִתְנַבֵּי עַל נְבִיָּא דַיְיָ דַאֲתָא
מִשִּׁבְטָא יְהוּדָה לְמֵימַר כִּדְנַן אֲמַר יְיָ חֲלָף דְּסָרֵבְתָּא עַל מֵימְרָא דַיְיָ וְלָא נְטַרְתָּא יָת
22 תַּפְקֵדְתָּא דְפַקְּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ׃ וְתַבְתָּא וַאֲכַלְתְּ לַחְמָא וְאִשְׁתֵּיתָא מַיָּא בְּאַתְרָא דְמַלֵּיל עִמָּךְ
לָא תֵיכוֹל לַחְמָא וְלָא תִשְׁתֵּי מַיָּא לָא תִתְכְּנֵישׁ נִבְלְתָךְ לְקִבְרָא דַאֲבָהָתָךְ׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

9 Nam ſic præcepit mihi in verbo Dñi, dicendo: Non comedes panẽ et non bibes *illic* aquam, et non redibis ꝑ viã qua iviſti. 10 Et abiit ꝑ viam aliam, & non rediit in via per quã iverat in Bethel. 11 Et propheta mendax un⁹ ſenex, habitabat in Bethel, et venit filius ej⁹, et narravit illi omne opus ꝙ egerat propheta Dñi die illo in Bethel, verba quæ locut⁹ fuerat cum rege, et narraverunt ea patri ſuo. 12 Et locut⁹ eſt eis pater eorũ, Quanam via abiit? & oſtenderunt filii ej⁹ viã quà abierat propheta Dñi, qui venerat de tribu Jehudah. 13 Et dixit filiis ſuis, Expedite mihi aſinũ: et expedierunt illi aſinum, et equitavit ſuꝑ eum. 14 Et ivit poſt prophetã Dñi, et invenit eum ſedentem ſub quercu, et dixit ei: Num tu es propheta Dñi, qui veniſti de tribu Jehuda? et dixit, Ego ſum. 15 Et dixit ei, Veni mecũ in domũ; et comede panem. 16 Et dixit, Non poſſũ redire tecũ et intrare tecũ, et non comedã panẽ, et non bibã tecũ aquam in loco hoc. 17 Nam decretũ eſt ſuper me in verbo Domini, Non comedes panẽ, et non bibes ibi aquã, et non redibis ut vadas per viam qua iviſti. 18 Et dixit ei, Etiã ego ſum propheta ſicut tu, et angel⁹ locutus eſt mecum in verbo Dñi, dicendo: Reduc illum tecum in domum tuam; & comedat panem & bibat aquam : mentitus eſt ei. 19 Et rediit cum illo, & comedit panem in domo ejus, et bibit aquam. 20 Et fuit adhuc illis in circuitu menſæ ſedentibus, factum eſt verbum prophetiæ à Domino *prophetæ* qui reduxerat illum. 21 Et vaticinatus eſt contra prophetam Domini, qui venerat de tribu Jehudah, dicendo: Sic dixit Dominus, Propterea quòd rebellâſti in dictum Domini, nec ſervâſti præceptum quod præceperat tibi Dominus Deus tuus. 22 Sed rediiſti et comediſti panem, & bibiſti aquam in loco de quo locutus fuerat tecum; Non comedes panem & non bibes aquam : non colligetur cadaver tuum in ſepulchrum patrum tuorum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܦܩܕܢܝ ܒܡܠܬܗ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܝ. ܠܐ ܬܐܟܘܠ ܠܚܡܐ. ܘܠܐ ܬܫܬܐ * 9
ܡܝܐ. ܘܠܐ ܬܗܦܘܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܬܝܬ ܒܗ. * ܘܐܙܠ ܒܗ ܒܐܘܪܚܐ ܐܚܪܬܐ. ܘܠܐ ܗܦܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܬܐ 10
ܒܗ ܠܒܝܬ ܐܝܠ. * ܘܢܒܝܐ ܚܕ ܣܒܐ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܐܬܘ ܒܢܘܗܝ ܘܐܫܬܥܝܘ 11
ܠܗ ܟܠ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܦܬܓܡܐ ܕܐܡܪ
ܠܡܠܟܐ. ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܐܒܘܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܒܘܗܘܢ. ܒܐܝܢܐ ܐܘܪܚܐ ܐܙܠ. 12
ܘܚܘܝܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܐܬܐ ܡܢ ܝܗܘܕ. * ܘܐܡܪ 13
ܠܒܢܘܗܝ. ܐܣܘܪܘ ܠܝ ܚܡܪܐ. ܘܐܣܪܘ ܠܗ ܚܡܪܐ. ܘܪܟܒ ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܙܠ ܒܬܪ 14
ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܫܟܚܗ ܟܕ ܝܬܒ ܬܚܝܬ ܒܛܡܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܢܒܝܗ
ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܬ ܡܢ ܝܗܘܕ. ܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܗܘ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܬܐ ܥܡܝ ܠܒܝܬܐ. ܘܐܟܘܠ 15
ܠܚܡܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܗܦܘܟ ܥܡܟ ܘܐܥܘܠ ܠܒܝܬܟ. ܘܠܐ ܐܟܘܠ ܥܡܟ 16
ܠܚܡܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܐ ܡܝܐ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܬܐܡܪ ܠܝ ܒܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܕܠܐ 17
ܬܐܟܘܠ ܠܚܡܐ. ܘܠܐ ܬܫܬܐ ܡܝܐ. ܘܠܐ ܬܗܦܘܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܬܝܬ ܒܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. 18
ܐܦ ܐܢܐ ܢܒܝܐ ܐܢܐ ܐܟܘܬܟ. ܘܡܠܐܟܐ ܐܡܪ ܠܝ ܒܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܗܦܟܝܗܝ ܥܡܟ
ܠܒܝܬܐ. ܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܘܢܫܬܐ ܡܝܐ. ܘܕܓܠ ܠܗ. * ܘܗܦܟ ܥܡܗ. ܘܐܟܠ ܠܚܡܐ 19
ܒܒܝܬܗ. ܘܐܫܬܝ ܡܝܐ. * ܘܟܕ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܦܬܘܪܐ. ܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܥܠ 20
ܢܒܝܐ ܕܐܗܦܟܗ. * ܘܩܪܐ ܠܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܐ ܡܢ ܝܗܘܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ 21
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܕܡܪܡܪܬ ܡܠܬܗ ܕܦܘܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܢܛܪܬ ܦܘܩܕܢܐ ܕܦܩܕܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ:
* ܘܗܦܟܬ ܘܐܟܠܬ ܠܚܡܐ ܘܐܫܬܝܬ ܡܝܐ ܒܐܬܪܐ ܕܐܡܪ ܠܟ. ܠܐ ܬܐܟܘܠ ܠܚܡܐ. ܘܠܐ 22
ܬܫܬܐ ܡܝܐ. ܡܛܠܗܢܐ ܠܐ ܬܐܥܘܠ ܫܠܕܟ ܠܩܒܪܐ ܕܐܒܗܝܟ.

9 * Quoniam ita præcepit mihi ſermone *ſuo* Dominus, dixítque mihi; Ne comedas panem, nec bibas aquam, neque revertaris per viam quâ veniſti. 10 Abiit ergò per aliam viam, nec reverſus eſt per viam quâ venerat in Beth-il. 11 Habitabat autem in Beth-il propheta quidam ſenex, ad quem accedentes filii ſui narraverunt ei totum negotium quod eo die fecerat propheta Dei in Beth-il, & ſermonem quem habuerat ad regem. 12 Quæ cùm narrâſſent filii patri ſuo, Dixit eis pater illorum, Quânam viâ abiit? & indicaverunt ei filii ſui viam quâ abierat propheta Dei, qui venerat ex Juda. 13 Qui dixit ad filios ſuos, Sternite mihi aſinum: & ſtraverunt ei aſinum, conſcendítque eum : 14 Et ſequutus prophetam Dei, invenit eum ſedentem ſub terebintho, dixítque ad eum, Túne es propheta Dei qui veniſti ex Juda? Reſpondit illi, Ego ſum. 15 Ait illi, Veni mecum domum, & comede panem. 16 Qui reſpondit ei, Non poſſum tecum reverti, & domũ tuam adire, nec panem comedere tecum, nec aquam bibere hoc in loco; 17 Quoniam ita dictum fuit mihi oraculo divino, Ne comedas illic panẽ, nec bibas aquam, neque revertaris per viam quâ veniſti. 18 Dixit ei, Etiam ego propheta ſum ſicut tu, & angelus dixit mihi ex reſponſo divino, Reduc illum tecum domum, panem comedat, & aquam bibat: & fefellit eum. 19 Quare cum eo reverſus panem comedit in domo ipſius, & aquam bibit. 20 Iis menſæ aſſidentibus, factus eſt ſermo Domini ad prophetam quem is reduxerat. 21 Inclamavit enim prophetam Dei, qui venerat ex Juda, & ſic allocutus eſt eum; Sic dicit Dominus, Quandoquidẽ exacerbâſti verbum oris Domini, nec ſervâſti præceptum quod mandaverat tibi Dominus Deus tuus; 22 Sed reverſus es, & comediſti panem, & aquam bibiſti in loco ubi tibi dixerat, Ne comederis panem, nec biberis aquam; idcirco non ingredietur cadaver tuum in ſepulchrum patrum tuorum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فان كذاك وصاني الله في كلامه قايلا * لا تاكل طعاما * ولا تشرب ماء * ولا ترجع في الطريق 9
التي مضيت فيها * ثم مضي منصرفا في طريق اخري * ولم يرجع في الطريق التي جاء فيها الي 10
بيت ال * وان نبيا واحدا من الكذبة شيخا * وكان ساكنا في بيت ال * وافاه احد بنيه * وحكي 11
له كل ما عمله نبي الله ذلك اليوم ببيت ال * وما كان من خطه مع الملك * فحكوه اجمعا
لابيهم * فقال لهم * في اي طريق سلك * فنظروا بنوه الطريق التي سلكها رسول الله الوارد من 12
سبط يهودا * فقال لبنيه * اسرجوا لي الحمار * فاسرجوا له الحمار * وركب عليه * ومضي في اثر نبي 13 14
الله * فوجده جالسا تحت بطمة * فقال له * انت رسول الله الذي وافيت من سبط يهودا * فقال * انا
هو * فقال له * سر معي الي المنزل * فكل طعامي * فقال له * لا اقدر على الرجوع معك * ولا 15 16
المجي معك * ولا اكل طعاما * ولا اشرب ماء في هذا الموضع * فان الامر قد سبق الي عن 17
الله * لا تاكل هناك طعاما * ولا تشرب ماء * ولا ترجع في الطريق التي مضيت فيها * فقال * انا 18
نبيا كمثلك * وان ملاكا خاطبني عن الله قايلا * رده معك الي بيتك * وياكل
طعاما * ويشرب ماء * وكان في قوله هذا كاذبا * فرجع معه الي بيته * واكل فيه طعاما * 19
وشرب ماء * فبينما هما جالسان على المايدة ياكلان * حتي ورد نبوه من عند الله الي 20
نبي الله الذي رده النبي الكاذب * ودعا نبي الله الذي وافا من سبط يهودا * وقال 21
له * هكذا قال الله * ان مجازاتك على مخالفتك لامر الله ولم تحافظ على الوصية التي
وصاك بها الله الهك * فرجعت واكلت طعاما * وشربت ماء في هذا الموضع الذي قال لك * 22
لا تاكل فيه طعاما * ولا تشرب فيه ماء * لا تدخل نبلتك مع قبور ابايك *

9 Sic enim præcepit mihi Deus ſermone ſuo, dicens; Ne comedas cibum, nec aquam bibas, nec revertaris per viam quâ abiiſti. 10 Tum profectus abiit per aliam viam, nec reverſ⁹ eſt per viam quâ venerat in Beth-el. 11 Verùm ad falſum quendam prophetam ſenem habitantem in Beth-el, adveniens unus è filiis ejus narravit ei quicquid fecerat eo die propheta Dei in Beth-el, quidve ei cum rege contigerat. 12 Quæ omnia cùm narrâſſent patri ſuo, Dixit eis; Quânam viâ perrexit? viderant autem filii ejus viam per quam perrexerat Dei miſſus qui advenerat è tribu Juda. 13 Quapropter dixit filiis ſuis, Sternite mihi aſinum; & ſtraverunt ei aſinum; quo conſcenſo, 14 Inſecutus eſt prophetam Dei, & invenit eum ſedentem ſub terebintho, dixítque ad eum; Túne es Dei miſſus qui adveniſti è tribu Juda? Dixit, Ego ſum. 15 Ait illi, Perge mecum ad domum, et comede cibum meum. 16 Dixit ad eum, Non poſſum tecum redire, nec tecum venire, nec cibum comedere, nec aquam bibere hoc in loco : 17 Mandatum enim præſignificatum mihi eſt à Deo hiſce verbis, Ne comederis ibi cibum, nec aquam biberis, nec redieris per viam quâ abiiſti. 18 Reſpondit, Propheta ſum ſicut tu; & quidem angelus allocutus eſt me ex parte Dei, dicens; Reduc eum tecum in domum tuam, cibúmque comedat, & aquam bibat : fuit autem in hujuſmodi ſermone ſuo mendax. 19 Et reverſus eſt cum eo in domum ipſius, comedítque in ea cibum, & bibit aquam. 20 Dum ergò menſæ aſſiderent et comederent, ecce pervenit oraculum à Deo ad prophetam illum Dei, quẽ falſus propheta reduxerat. 21 Vocánſque prophetam Dei qui venerat è tribu Juda, dixit ad eum; Sic dicit Deus, Præmium tuum pro eo quòd inobediens fuiſti præcepto Dei, nec cuſtodíſti mandatum quod injunxerat tibi Deus De⁹ tuus: 22 Sed reverſus es, & comediſti cibum, & aquam bibiſti in loco iſto in quo dixerat tibi ne cibum comederes, nec biberes aquam; illud eſto : non ingredietur cadaver tuum ſepulchra patrum tuorum.

מלכים א: יד

ei ſtravit &,eum bibere poſt & ,panem eum comedere poſtquam ,fuit Et
23 ויהי אחרי אכלו לחם ואחרי שתותו ויחבש־לו
leo eum invenit &,abiit Et.eum reduxerat quem prophetæ ipſi ,aſinum
24 החמור לנביא אשר השיבו: וילך וימצאהו אריה
aſinus & ,via in projectum ejus cadaver fuit & :eum occidit &,viâ in
בדרך וימיתהו ותהי נבלתו משלכת בדרך והחמור
viri ecce Et .cadaver juxta ſtans leo & ,eum juxta ſtans
25 עמד אצלה והאריה עמד אצל הנבלה: והנה אנשים
leonem & ,via in projectum cadaver viderunt &,tranſeuntes
עברים ויראו את־הנבלה משלכת בדרך ואת־האריה
qui ,civitate in ſunt locuti & ,venerunt & ;cadaver juxta ſtantem
עמד אצל הנבלה ויבאו וידברו בעיר אשר
eum reduxerat qui propheta audivit Et .ea in manens ſenex propheta
26 הנביא הזקן ישב בה: וישמע הנביא אשר השיבו
ori fuit rebellis qui ,ipſe Dei Vir :dixit & ,via de
מן־הדרך ויאמר איש האלהים הוא אשר מרה את־פי
,eum confregit & ,leoni Dominus eum tradidit & :Domini
יהוה ויתנהו יהוה לאריה וישברהו
eſt locutus Et .ei fuerat locut⁹ quod ,Domini verbum juxta eum occidit &
27 וימתהו כדבר יהוה אשר דבר־לו: וידבר
,abiit Et.ſtraverunt & ,aſinum mihi Sternite :dicendo ,ſuos filios ad
28 אל־בניו לאמר חבשו־לי את־החמור ויחבשו: וילך
leonem & aſinum & ,via in projectum ejus cadaver invenit &
וימצא את־נבלתו משלכת בדרך וחמור והאריה
neque ,cadaver leo comedit non :cadaver juxta ſtantes
עמדים אצל הנבלה לא־אכל האריה את־הנבלה ולא
viri cadaver propheta tulit Et .aſinum confregit
29 שבר את־החמור: וישא הנביא את־נבלת איש־
ad venit & :illud reduxit & ,aſinum ſuper illud poſuit & ,Dei
האלהים וינחהו אל־החמור וישיבהו ויבא אל־
poſuit Et .eum ſepeliendum &,plangendum ad,ſenioris prophetæ civitatem
30 עיר הנביא הזקן לספד ולקברו: וינח את־
,fuit Et.mi frater Heu:eũ ſuper planxerunt &:ſuo ſepulchro in ej⁹ cadaver
31 נבלתו בקברו ויספדו עליו הוי אחי: ויהי
,me moriendo In :dicendo ,ſuos filios ad dixit & ,ipſum eum ſepelire poſt
אחרי קברו אתו ויאמר אל־בניו לאמר במותי
apud :eo in ſepultus Dei vir quo ſepulchro in me ſepelietis &
וקברתם אתי בקבר אשר איש האלהים קבור בו אצל
quod verbum erit eſſendo Quia .mea oſſa ponite ejus oſſa
32 עצמתיו הניחו את־עצמתי: כי היה יהיה הדבר אשר
ſuper & ,Bethel in quod altare ſuper Domini verbo in exclamavit
קרא בדבר יהוה על־המזבח אשר בבית־אל ועל
verbum Poſt .Someron urbibus in quæ ,excelſorum domos omnes
33 כל־בתי הבמות אשר בערי שמרון: אחר הדבר
fecit & ,eſt reverſus & ,mala ſua via à Jarobham eſt reverſus non hoc
הזה לא־שב ירבעם מדרכו הרעה וישב ויעש
,ſuam manum implebat volens :excelſorum ſacerdotes populi extremis de
מקצות העם כהני במות החפץ ימלא את־ידו
domus peccatum in hoc verbo in fuit Et .excelſorum ſacerdotes erat &
34 ויהי כהני במות: ויהי בדבר הזה לחטאת בית
:humi ſuperficie è delendum ad & ,excindendum ad & ,Jarobham
ירבעם ולהכחיד ולהשמיד מעל פני האדמה:

CAP. XIV. יד

Dixitque .Jarobham filius Abijah ægrotavit illo tempore In
1 בעת ההיא חלה אביה בן־ירבעם: ויאמר
cognoſcant non & ,te muta & ,nunc Surge :ſuã uxorem ad Jarobham
2 ירבעם לאשתו קומי נא והשתנית ולא ידעו
Achijah ibi ecce :Siloh ibis & ;Jarobham uxor tu quòd
כי־אתי אשת ירבעם והלכת שלה הנה־שם אחיה
.hunc populum ſuper regem in me ſuper eſt locutus ipſe :propheta
הנביא הוא־דבר עלי למלך על־העם הזה:

Verſio VULG. LAT.

23 Cúmque comediſſet & bibiſſet, ſtravit aſinum ſuum prophetæ, quem reduxerat. 24 Qui cùm abiiſſet, invenit eum leo in via, & occîdit: & erat cadaver ejus projectum in itinere: aſinus autem ſtabat juxta illum, & leo ſtabat juxta cadaver. 25 Et ecce, viri tranſeuntes viderunt cadaver projectum in via, & leonem ſtantem juxta cadaver. Et venerunt & divulgaverunt in civitate, in qua prophetes ille ſenex habitabat. 26 Quod cùm audîſſet propheta ille, qui reduxerat eum de via, ait; Vir Dei eſt, qui inobediens fuit ori Domini, & tradidit eum Dominus leoni, & confregit eum, & occîdit juxta verbum Domini, quod locutus eſt ei. 27 Dixítque ad filios ſuos, Sternite mihi aſinũ. Qui cùm 28 ſtraviſſent, Et ille abiiſſet, invenit cadaver ejus projectum in via, & aſinum & leonem ſtantes juxta cadaver: non cōêdit leo de cadavere, nec læſit 29 aſinum. Tulit ergò prophetes cadaver viri Dei, & poſuit illud ſuper aſinum, & reverſus intulit in civitatem prophetæ 30 ſenis ut plangeret eum. Et poſuit cadaver ejus in ſepulchro ſuo: & planxerunt eum; Heu 31 heu, mi frater. Cúmque planxiſſent eum, dixit ad filios ſuos; Cùm mortuus fuero, ſepelite me in ſepulchro, in quo vir Dei ſepultus eſt: juxta oſſa ej⁹ 32 ponite oſſa mea. Profectò enim veniet ſermo, quem prædixit in ſermone Domini contra altare quod eſt in Bethel, & contra omnia fana excelſorum, quæ ſunt in urbibus Sa- 33 mariæ. Poſt verba hæc non eſt reverſus Jeroboam de via ſua peſſima, ſed econtrariò fecit de noviſſimis populi ſacerdotes excelſorum: quicunque volebat, implebat manum ſuam, & fiebat ſacerdos excelſorum. 34 Et propter hanc cauſam peccavit domus Jeroboã, & everſa eſt, & deleta de ſuperficie terræ.

CAP. XIV.

1 IN tempore illo ægrotavit Abia filius Jeroboam. 2 Dixítque Jeroboam uxori ſuæ; Surge, & commuta habitum, ne cognoſcaris quòd ſis uxor Jeroboam: & vade in Silo, ubi eſt Ahias propheta, qui locutus eſt mihi, quòd regnaturus eſſem ſuper populum hunc.

Ver. GRÆ. LXX. Interp. Cum Tranſ. LAT.

13 Καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, Ἐπισάξατέ μοι (τ) τὸν ὄνον. καὶ ἐπέσαξαν αὐτῷ (υ) τὸν ὄνον, καὶ 14 ἐπέβη (φ) ἐπ' αὐτόν, Καὶ ἐπορεύθη κατόπισθεν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ εὗρεν αὐτὸν καθήμενον (χ) ὑπὸ δρῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ σὺ εἶ ὁ (ψ) ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὁ ἐληλυθὼς 15 ἐξ Ἰούδα; Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δεῦρο μετ' (ω) ἐμοῦ, καὶ φάγε ἄρτον. 16 Καὶ εἶπεν, Οὐ μὴ (α) δύνωμαι τοῦ ἐπιστρέψαι μετὰ σοῦ, (β) οὐδὲ μὴ φάγομαι ἄρτον, οὐδὲ 17 πίομαι ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ· Ὅτι οὕτως ἐντέταλταί μοι ἐν λόγῳ κύριος, λέγων, (γ) Μὴ φάγῃς ἄρτον ἐκεῖ καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύ- 18 θης ἐν αὐτῇ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Κἀγὼ προφήτης εἰμὶ καθὼς σύ, καὶ ἄγγελος (δ) λελάληκε πρὸς μὲ ἐν ῥήματι κυρίου, λέγων, Ἐπίστρεψον αὐτὸν πρὸς σεαυτὸν εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ (ε) φαγέτω ἄρτον, καὶ (ζ) πιέτω ὕδωρ· 19 καὶ ἐψεύσατο αὐτῷ. Καὶ ἐπέστρεψεν (η) αὐτόν, καὶ ἔφαγεν ἄρτον καὶ ἔπιεν ὕδωρ ἐν τῷ οἴκῳ 20 αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν καθημένων ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς τὸν 21 προφήτην τὸν ἐπιστρέψαντα αὐτόν. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ τὸν ἥκοντα ἐξ Ἰούδα, λέγων, Τάδε λέγει κύριος, Ἀνθ' ὧν παρεπίκρανας τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατό σοι κύριος 22 ὁ θεός σου, Καὶ ἐπέστρεψας, καὶ ἔφαγες ἄρτον καὶ ἔπιες ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ (θ) ᾧ ἐλάλησε πρὸς σέ, (ι) λέγων, Οὐ μὴ φάγῃς ἄρτον καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, οὐ μὴ εἰσέλθῃ τὸ σῶμά 23 σου εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων σου. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτὸν ἄρτον καὶ πιεῖν ὕδωρ, καὶ ἐπέσαξεν αὐτῷ (κ) τὸν ὄνον, καὶ ἐπέ- 24 στρεψε, Καὶ ἀπῆλθε. καὶ εὗρεν αὐτὸν λέων ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν· καὶ ἦν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄνος εἱστήκει (λ) παρ' αὐτό, καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ 25 τὸ σῶμα. Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες παραπορευόμενοι καὶ εἶδον τὸ θνησιμαῖον (μ) ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει ἐχόμενα τοῦ θνησιμαίου· καὶ (ν) εἰσῆλθον, καὶ ἐλάλησαν ἐν τῇ πόλει οὗ ὁ προφήτης ὁ πρεσβύτης κατῴκει ἐν αὐ- 26 τῇ. Καὶ ἤκουσεν ὁ ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ εἶπεν, Ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ οὗτός ἐστιν ὃς 28 παρεπίκρανε τὸ ῥῆμα (ξ) κυρίου· Καὶ ἐπορεύθη καὶ εὗρε τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, (ο) καὶ ὁ ὄνος καὶ ὁ λέων εἱστήκεισαν παρὰ τὸ σῶμα· καὶ οὐκ ἔφαγεν ὁ λέων τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου (π) τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ συνέτριψε 29 τὸν ὄνον. Καὶ ἦρεν ὁ προφήτης τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τὸν 30 ὄνον, καὶ ἐπέστρεψεν (ρ) αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν ὁ προφήτης, τοῦ θάψαι αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ ἑαυτοῦ· καὶ ἐκόψαντο αὐτόν, Οὐαὶ ἀδελφέ.

MS. A. (τ) τὸν ὄνον. (υ) τὸν ὄνον, (φ) ἐπ' αὐτήν, * κατόπισθεν τοῦ (χ) ἐπὶ (ψ) ἄνθρωπος ὁ ἐληλυθὼς (ω) ἐμοῦ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ φάγε (α) δύναμαι ἐπιστρέψαι (β) οὐδὲ φάγομαι (γ) Οὐ μὴ φάγῃς ἐκεῖ ἄρτον καὶ (δ) λελάληκέν μοι ἐν (ε) φάγεται (ζ) πίεται (η) αὐτὸν σὺν ἑαυτῷ, καὶ ἔφαγεν ἄρτον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἔπιεν ὕδωρ. Καὶ ἐγένετο (θ) ὡς (ι) λέγων, Μὴ (κ) τὸν ὄνον τῷ προφήτῃ, καὶ (λ) παρ' αὐτό, * τὸ σῶμα. (μ) ἐρριμμένον (ν) εἰσῆλθεν, καὶ ἐλάλησεν (ξ) κυρίου· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ κύριος τῷ λέοντι, καὶ συνέτριψεν αὐτόν, 27 καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ. Καὶ ἐλάλησεν πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ * τῷ λέγειν, Ἐπισάξατέ μοι τὸν ὄνον· καὶ ἐπέσαξαν. Καὶ ἐπορεύθη (ο) καὶ ὄνος (π) τοῦ θεοῦ, * καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ (ρ) αὐτόν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν τοῦ προφήτου τοῦ πρεσβυτέρου τοῦ κόψασθαι καὶ τοῦ θάψαι αὐτόν. καὶ ἀνέπαυσεν τὸ νεκριμαῖον αὐτοῦ ὁ προφήτης τοῦ θάψαι αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκόψατο αὐτόν, Οὐαὶ ἀδελφέ.

13 Et dixit filiis ſuis, Sternite mihi aſinum. Et ſtraverunt ei aſinum. 14 Et aſcendit ſuper eum, Et ivit poſt hominem Dei: & invenit illum ſedentem ſub (e) quercu, & dixit ei; Si tu es homo Dei, qui veniſti è Juda? Et dixit ei, Ego. 15 Et dixit ei; Veni mecum, et manduca panem. 16 Et dixit; Non potero reverti tecum, neque manducabo panem, neque bibam aquam in loco hoc: 17 Quoniã ſic mandavit mihi in verbo Dominus, dicens; Ne manducaveris panem ibi, neque biberis aquam, neque reverteris (f) illic in via, quâ iviſti in ea. 18 Et dixit ad eũ; Et ego propheta ſum, ſicut tu: & angelus locut⁹ eſt ad me in verbo Domini, dicens; Reduc eum ad te in domum tuam: & manducet panem, & bibat aquam: Et mentit⁹ eſt ei. 19 Et reduxit eum, & manducavit panem, et bibit aquam in domo ejus. 20 Et factũ eſt, ſedentib⁹ illis ad menſam, et factum eſt verbum Domini ad prophetam, qui reduxerat eum. 21 Et dixit ad hominem Dei, qui venerat ex Juda, dicens; Hæc dicit Dominus; Propterea quòd exacerbâſti verbum Domini, et non cuſtodîſti mandatum, quod mandaverat tibi Dominus Deus tuus, 22 Et reverteriſti, et manducâſti panem, et bibiſti aquam in loco hoc, de quo locut⁹ eſt ad te, dicens; Non manducabis panem, neque bibes aquam; non intrabit corpus tuum in ſepulchrum patrum tuorum. 23 Et factum eſt poſtquàm manducavit ipſe panem, & bibit aquam; & ſtravit ei aſinum: & revertit, 24 Et abiit. Et invenit eum leo in via, & occîdit eum: & erat corp⁹ ej⁹ projectum in via: & aſin⁹ ſtabat apud ipſum: & leo ſtabat juxta corp⁹. 25 Et ecce viri prætereuntes, & viderunt morticinum projectũ in via, & leo ſtabat juxta morticinum. Et ingreſſi ſunt, & locuti ſunt in civitate, ubi propheta ſenex habitabat in ea. 26 Et audivit qui reduxerat eum de via, & dixit; Homo Dei hic eſt, qui exacerbavit verbum (g) Domini. 28 Et ivit, & invenit corpus ejus projectum in via: & aſinus, & leo ſtabant apud corp⁹: & non comêdit leo corp⁹ (h) hominis Dei: et non contrivit aſinum. 29 Et levavit propheta corpus hominis Dei, et impoſuit illud ſuper aſinum. Et reduxit eum in civitatẽ propheta 30 Ad ſepeliendum eum in ſepulchro ſuo. Et planxerunt eum; Veh, frater.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 והוה בתר דאכלו לחמא ובתר דשתיאו וזרו ליה חמרא לנביא דאתביה: ואזל
24 ואשכחיה אריא בארחא וקטליה והות נבלתיה רמיא בארחא וחמרא קאם לקבלה
25 ואריא קאם בסטר נבלתא: והא גבריא עברין וחזו ית נבלתא רמיא באורחא וית אריא
26 קאם בסטר נבלתא ואתו ומלילו בקרתא דנביא שקרא סבא יתיב בה: ושמע נביא
דאתביה מן ארחא ואמר נביא דיי הוא דסריב על מימרא דיי ומסריה יי לאריא
27 ותבריה וקטליה כפתגמא דיי דמליל ליה: ומליל עם בנוהי למימר זרוו לי ית חמרא
28 וזריוו: ואזל ואשכח ית נבלתיה רמיא בארחא וחמרא ואריא קימין בסטר נבלתא
29 לא אכל אריא ית נבלתא ולא תבר ית חמרא: ונטל נביא שקרא ית נבלתא דנביא
דיי ואחתיה על חמרא ואתיביה ואתא לקרתא דנביא שקרא סבא למספד ולמקבריה:
30 31 ואחית ית נבלתיה בקבריה וספדו עלוהי וי על אחא: והוה בתר דקברו יתיה ואמר
לבנוהי למימר כד אימות ותקברון יתי בקברא דנביא דיי קביר ביה בסטר גרמוהי
32 אחיתו ית גרמי: ארי אתקימא יתקיים פתגמא דאתנבי בפתגמא דיי על אגורא די
33 בביתאל ועל כל בתי במתא די בקרוי שמרון: בתר פתגמא הדין לא תב ירבעם
מאורחיה בישתא ותב ועבד קצת מן עמא כומרי במתא דרעי מקריב ית קורבניה ויהון
34 כומרין לבמתא: והוה פתגמא הדין לחובי בית ירבעם ולשיצאה ולנסרא מעל אפי
ארעא:

יד

1 בעדנא ההיא אתמרע אביה בר ירבעם: ואמר ירבעם לאתתיה קומי כען ותשתנין ולא
2 ידעון דאת אתתיה דירבעם ותהכין לשילו הא תמן אחיה נביא הוא דמליל עלי למהוי מלכא
על עמא הדין:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

23 Et fuit poſtquam comederunt panem, & poſtquam biberunt, ſtravit illi aſinum prophetæ quem reduxerat. 24 Et abiit & invenit eum leo in via, & occîdit illum: & erat cadaver ejus projectum in via, & aſinus ſtabat juxta illud, & leo ſtabat in latere cadaveris. 25 Et ecce viri tranſeuntes viderunt cadaver projectum in via, & leonem ſtantem in latere cadaveris; & venerunt & locuti ſunt in civitate in qua propheta mendax ſenex habitabat. 26 Et audivit propheta qui reduxerat illum de via, & dixit, Propheta Dñi ipſe eſt qui rebellavit in dictum Dñi, & tradidit eum Dñs leoni, & fregit eum & occîdit eum juxta verbum Dñi quod locutus fuerat ei. 27 Et locutus eſt cum filiis ſuis, dicendo, Sternite mihi aſinum: & ſtraverunt. 28 Et ivit & invenit cadaver ejus projectum in via, & aſinum & leonem ſtantes propè cadaver, non comedit leo cadaver, & non fregit aſinum. 29 Et tulit propheta mendax cadaver prophetæ Domini, & collocavit illud ſuper aſinum, & reduxit illud, & venit in civitatem prophetæ mendacis ſenis, ad plangendum & ſepeliendum illud. 30 Et deduxit cadaver ejus in ſepulchrum ſuum, & lamentati ſunt ſuper illo; Heu ſuper fratre meo. 31 Et fuit poſtquam ſepelierunt illum, dixit filiis ſuis, dicendo: Cùm mortuus fuero, & ſepelietis me in ſepulchro in quo propheta Domini eſt ſepultus: juxta oſſa ejus ponite oſſa mea. 32 Nam firmando firmabitur verbum, quod vaticinatus eſt in verbo Domini contra aram, quæ eſt in Bethel, & contra omnes domos excelſorum quæ ſunt in urbibus Somron. 33 Poſt verba iſta non rediit Jerobgham ex via ſua mala, ſed rediit & fecit partem è populo ſacerdotes excelſorum: qui volebant, offerebant munus ſuum, & erant ſacerdotes excelſorum. 34 Et fuit res iſta in reatum domûs Jerabgham, & ut exterminaretur & perderetur è ſuperficie terræ.

CAP. XIV.

1 IN tempore illo malè habuit Abiah filius Jerabgham. 2 Et dixit Jerabgham uxori ſuæ, Surge nunc & muta te, ut cognoſcant quòd tu ſis uxor Jerabgham: & ibis in Silo, & ecce ibi eſt Ahhiah propheta, ipſe locutus eſt de me quòd futurus eſſem rex ſuper populum hunc.

Verſio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

23 * ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܐܟܠ ܠܚܡܐ. ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܐܫܬܝ ܡܝܐ. ܐܣܪܘ ܠܗ ܚܡܪܐ ܠܢܒܝܗ
24 ܕܐܠܗܐ. * ܘܟܕ ܗܦܟ ܐܙܠ. ܦܓܥ ܒܗ ܐܪܝܐ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܩܛܠܗ. ܘܗܘܐ ܫܠܕܗ ܫܕܐ ܒܐܘܪܚܐ.
25 ܘܚܡܪܐ ܩܐܡ ܠܘܬ ܓܢܒܗ. ܘܐܪܝܐ ܩܐܡ ܠܘܬ ܓܢܒ ܫܠܕܐ. * ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܥܒܪܝܢ. ܘܚܙܘ
ܫܠܕܐ ܟܕ ܫܕܐ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܚܡܪܐ ܩܐܡ ܠܘܬ ܓܢܒܗ. ܘܐܪܝܐ ܩܐܡ ܠܘܬ ܓܢܒ ܫܠܕܐ.
26 ܘܐܬܘ ܘܐܡܪܘ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܢܒܝܐ ܣܒܐ ܝܬܒ ܒܗ. * ܘܫܡܥ ܢܒܝܐ ܕܐܗܦܟܗ ܡܢ ܐܘܪܚܐ.
ܘܐܡܪ. ܢܒܝܗ ܗܘ ܕܐܠܗܐ. ܕܠܐ ܫܡܥ ܠܡܠܬܐ ܕܦܘܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܫܠܡܗ ܡܪܝܐ ܠܐܪܝܐ.
27 ܘܬܒܪܗ. ܘܩܛܠܗ. ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܐܡܪ ܠܗ. * ܘܐܡܪ ܠܒܢܘܗܝ. ܐܣܪܘ ܠܝ ܥܠ
28 ܚܡܪܐ. ܘܐܣܪܘ ܠܗ. * ܘܐܙܠ ܘܐܫܟܚ ܫܠܕܐ ܟܕ ܫܕܐ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܚܡܪܐ ܘܐܪܝܐ ܩܝܡܝܢ
29 ܠܘܬ ܓܢܒ ܫܠܕܐ. ܠܐ ܐܟܠ ܐܪܝܐ ܠܫܠܕܐ. ܘܠܐ ܬܒܪ ܠܚܡܪܐ. * ܘܫܩܠ ܢܒܝܐ ܠܫܠܕܐ ܕܢܒܝܗ
ܕܐܠܗܐ. ܘܣܡܗ ܥܠ ܚܡܪܐ. ܘܐܝܬܝܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܗܘܐ ܗܘ ܢܒܝܐ ܣܒܐ ܝܬܒ ܒܗ.
30 ܠܡܪܩܕܘ ܥܠܘܗܝ. ܘܠܡܩܒܪܘܗܝ. * ܘܣܡ ܫܠܕܗ ܒܩܒܪܐ. ܘܐܪܩܕ ܥܠܘܗܝ. ܘܐܡܪ.
31 ܘܝ ܐܚܝ. ܘܝ ܐܚܝ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܩܒܪܘܗܝ. ܐܡܪ ܠܒܢܘܗܝ. ܡܐ ܕܡܝܬܢܐ. ܩܒܪܘܢܝ
32 ܒܩܒܪܐ ܕܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ ܩܒܝܪ ܒܗ. ܘܠܘܬ ܓܢܒ ܓܪܡܘܗܝ. ܣܝܡܘ ܓܪܡܝ. * ܡܛܠ
ܕܡܗܘܐ ܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܩܪܐ ܒܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܕܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܥܠ ܟܠܗܝܢ
33 ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܕܒܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܢ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܠܐ ܗܦܟ ܝܘܪܒܥܡ ܡܢ ܐܘܪܚܗ ܒܝܫܬܐ.
ܘܬܘܒ ܥܒܕ ܡܢ ܥܡܐ ܟܗܢܐ ܕܒܝܬ ܐܠܗܐ. ܡܢ ܕܨܒܐ ܗܘܐ ܡܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ. ܘܗܘܐ ܟܘܡܪܐ.
34 ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܠܚܛܗܐ. ܠܒܝܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ. ܠܡܚܪܒܘ
ܘܠܡܘܒܕܘ ܡܢ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ * ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܗܘ. ܐܬܟܪܗ ܐܒܝܐ ܒܪܗ 1
2 ܕܝܘܪܒܥܡ. * ܘܐܡܪ ܝܘܪܒܥܡ ܠܐܢܬܬܗ. ܩܘܡܝ ܐܫܬܢܝ. ܕܠܐ ܢܕܥܘܢ ܕܐܢܬܝ ܗܝ
ܐܢܬܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ. ܘܙܠܝ ܠܫܝܠܘ. ܗܐ ܬܡܢ ܐܝܬ ܐܚܝܐ ܢܒܝܐ. ܕܗܘ ܐܡܪ ܥܠܝ
ܕܐܡܠܘܟ ܥܠ ܥܡܐ ܗܢܐ.

23 * Poſtquam igitur panẽ comediſſent & aquam bibiſſent, ſtraverunt aſinum pro Dei propheta. 24 Cúmque reverſus abiret, offendit eum leo in via, & interfecit eum, manſitque cadaver ejus abjectum in via, aſtabátque aſinus juxta illud, aſtabátq; leo juxta cadaver. 25 Ecce autem viatores quidam videntes cadaver abjectum in via, & aſinum ſecus illud aſtantem, leonémque propè cadaver aſtantem; venerunt & retulerunt *hæc* in civitate in qua ille propheta ſenex habitabat. 26 Quod cùm audiſſet ille propheta qui eum de via reduxerat, ait, Propheta Dei eſt: eò quòd immutârit verbum oris Domini, tradidit eum Dominus leoni, qui fregit ac interfecit eum, juxta ſermonem Domini quem edixerat ei. 27 Tum dixit filiis ſuis, Sternite mihi aſinum, & ſtraverunt ei. 28 Abiénſque invenit cadaver abjectum in via, & aſinum atque leonem juxta cadaver aſtantes: non devoraverat leo cadaver, nec aſinum fregerat. 29 Tollens itaque ille propheta cadaver prophetæ Dei, impoſuit illud aſino, attulitq; in civitatẽ in qua idẽ ille propheta ſenex habitabat, ut eum plangeret ac ſepeliret. 30 Ejus cadavere in ſepulchrum poſito, planxit eum, & ait, Heu frater mi, heu mi frater. 31 Poſtquam autem ſepelîſſent eum, dixit filiis ſuis; cùm mortuus fuero, ſepelite me in ſepulchro in quo propheta Dei ſepultus eſt, & ſecus ejus oſſa reponite oſſa mea. 32 Nam proculdubiò eveniet ſermo quo clamavit ex oraculo divino adverſùs altare Beth-il & adverſùs domos excelſorum quæ ſunt in urbibus Samariæ. 33 Hoc facto non retraxit ſe Jerobaam à via ſua mala, ſed iterum creavit ex populo ſacerdotes excelſorum: quicunque ſacerdos fieri volebat, munus offerebat, fiebátque ſacerdos excelſi. 34 Quæ res ceſſit in peccatum domui Jerobaam, quo extirparetur & extingueretur à ſuperficie terræ.

CAP. XIV.

1 EOdem tempore, ægrotante Abiâ Jerobaami filio, 2 Dixit Jerobaam uxori ſuæ; Surge, aliam te ſimula ita ut neſciant te eſſe uxorem Jerobaami, & vade in Silo: ecce ibi eſt Ahia propheta qui mihi dixerat me regnaturum ſuper hunc populum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 24 * فلما كان بعد اكله وشربه اسرج الحمار لنبي الله * الذي رجع ومضي * فلقيه اسد في
طريقه فقتله * وبقيت نبيلته ملقاة في الطريق * والحمار مقابلها * والاسد قايم الي جانب 25
النبيلة * فجاوا واخبروا بذلك في القرية التي فيها النبي الكاذب الذي رده * فلما سمع النبي 26
الذي رده من الطريق * قال * هو نبي الله الذي خالف كلام الله * فالقاه الله للاسد * فدقه
وقتله * حسب ما كلمه الله به * فتقدم الي بنيه بان يسرجوا له الحمار * فاسرجوه * ومضي فراي 27 28
نبيلته ملقاة على الطريق * والحمار والاسد قايمين جانب النبيلة * لم ياكل الاسد النبيلة *
ولا دق الحمار * وحمل النبي الكاذب نبيلة نبي الله * وجعلها على الحمار وجاء به الي قرية النبي 29
الشيخ الكاذب الذي كان رده * فناح عليه وقبره * ولما جعل نبيلته في قبره وناح عليه * واخاه * 30
* فلما كان بعد ان قبره * قال لبنيه * اذا مت فاقبروني داخل قبر نبي الله * الذي هو مقبور فيه * 31
واجعلوا جنبي ملاصقه بجنبه * انه سيقوم كلامه الذي تنبا به بقول الله * على المذبح الذي 32
في بيت ال * وعلي جميع الناعوت الاتي في قري سومرون * وبعد هذا الكلام * لم يرجع 33
يوربعام من طريقته الرديه * وعاد وجعل ايمه من افناء الناس للناعوت * حسب ما احب ان
يقرب قربانه * فكانوا كومري الناعوت * وكان ذلك الفعل سببا لاثام اهل بيت يوربعام * وابادته 34
واستيصاله عن وجه الارض *

* الفصل الرابع عشر *

1 2 * وفي ذلك الوقت مرض ابيا بن يوربعام * فقال يوربعام لزوجته * قومي الان تنكري
تنكرا * لا يعلم انك زوجة يوربعام * وامضي الي سيلوا * فان هناك احيا النبي الذي
تنبا على بكوني ملكا على ال اسراييل *

23 Cùm itaque ediſſet ac bibiſſet, ſtratus fuit aſinus pro Dei propheta. 24 Qui cùm reverſus abiiſſet, inventus eſt à leone in via, et ab eo interfectus, manſitque cadaver ejus in via proſtratum, & aſinus ex adverſo ipſius, leo verò ſtabat ad latus cadaveris. 25 Venerunt autem quidam, idque nuntiaverunt in ea civitate in qua erat falſus ille propheta qui reduxerat eum. 26 Quæ cùm audiſſet ille propheta qui eum reduxerat è via, dixit; Propheta Dei eſt, qui quia divino ſermoni refragatus eſt, ideò proſtituit eum Deus leoni qui comminuit & interfecit eum, juxta id quod pronuntiaverat ei Deus. 27 Tum juſſit filios ſuos ſternere ſibi aſinum: quem cùm ſtraviſſent, 28 Abiit, viditque cadaver ejus in via proſtratum, et aſinum atque leonem propè cadaver aſtantes: non devoraverat leo cadaver, nec aſinum laceraverat. 29 Suſtulit ergò falſus hic propheta cadaver prophetæ Dei, & impoſitum aſino reduxit in civitatem ipſiuſmet falſi prophetæ ſenis qui reduxerat illum, luxitque eum, ac tum ſepelivit. 30 Cúmque poſuiſſet cadaver ejus in ſepulchrum ſuum, & luxiſſet eum, fratris nomine appellabat eum. 31 Et poſtquam ſepelivit eum, dixit filiis ſuis; Cùm mortuus fuero, ſepelite me intra ſepulchrum prophetæ Dei, in quo ipſe ſepultus eſt, & facite ut cadaver meum contiguum ſit cadaveri ipſius. 32 Nam certiſſimè ſubſiſtet ſermo ipſius quem ex dicto Dei prædixit de altari quod eſt in Bethel, deq; idolis omnibus quæ ſunt in civitatibus Samariæ. 33 Poſt hanc rem non receſſit Jerobaam à via ſua mala, imò novos creavit ſacerdotes idolorum ex variis hominum climatibus, prout volebat offerre ſacrificium ſuum; & erant ſacrificuli idolorum. 34 Fuitque opus iſtud cauſa peccatorum familiæ Jerobaami, & deſtructionis atque evulſionis ejus è ſuperficie terræ.

CAP. XIV.

1 EO tempore cùm ægrotaret Abia Jerobaami filius, 2 Dixit Jerobaam uxori ſuæ, Surge jam, téque alienam ita finge, ut ignoretur eſſe te uxorem Jerobaami, & perge in Silo: illic enim eſt Achia propheta qui mihi prædixerat futurum me regem ſuper Iſraelitas.

lagenam & ,crustulas & ,panes decem tua manu in tolles Et
וְלָקַחַתְּ בְּיָדֵךְ עֲשָׂרָה לֶחֶם וְנִקֻּדִים וּבַקְבֻּק 3
.puero erit quid tibi indicabit ipse ;eum ad venies & ,mellis
דְּבַשׁ וּבָאת אֵלָיו הוּא יַגִּיד לָךְ מַה־יִּהְיֶה לַנָּעַר׃
venit & ,Siloh abiit & ,surrexit & ,Jarobham uxor sic fecit Et
וַתַּעַשׂ כֵּן אֵשֶׁת יָרָבְעָם וַתָּקָם וַתֵּלֶךְ שִׁלֹה וַתָּבֹא 4
consisterant quia ,videre poterat non Achijahu & ;Achijah domum
בֵּית אֲחִיָּה וַאֲחִיָּהוּ לֹא־יָכֹל לִרְאוֹת כִּי קָמוּ
Ecce :Achijahu ad dixit Dominus Et .ejus canitie præ ejus oculi
עֵינָיו מִשֵּׂיבוֹ׃ וַיהוָה אָמַר אֶל־אֲחִיָּהוּ הִנֵּה 5
,suo filio super tecum à verbum quærendum ad venit Jarobham uxor
אֵשֶׁת יָרָבְעָם בָּאָה לִדְרֹשׁ דָּבָר מֵעִמְּךָ אֶל־בְּנָהּ
fuit & :eam ad loquêris hoc sicut & hoc sicut :ipse ægrotans quia
כִּי־חֹלֶה הוּא כָּזֹה וְכָזֶה תְּדַבֵּר אֵלֶיהָ וִיהִי
audire secundùm fuit Et .aliam se præferebat ipsa & ,ipsam intrare circa
כְבֹאָהּ וְהִיא מִתְנַכֵּרָה׃ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ 6
Ingredere ,dixit & ,ostiū ad venientis ejus pedum vocem Achijahu
אֲחִיָּהוּ אֶת־קוֹל רַגְלֶיהָ בָּאָה בַפֶּתַח וַיֹּאמֶר בֹּאִי
ego & ? ferens te præ aliam tu hoc cur :Jarobham uxor
אֵשֶׁת יָרָבְעָם לָמָּה זֶּה אַתְּ מִתְנַכֵּרָה וְאָנֹכִי
Sic :Jarobham ad dic ,Vade .durus te ad missus
שָׁלוּחַ אֵלַיִךְ קָשָׁה׃ לְכִי אִמְרִי לְיָרָבְעָם כֹּה־ 7
te exaltavi quòd eo Pro :Israel Deus Dominus dixit
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעַן אֲשֶׁר הֲרִימֹתִיךָ
:Israel meum populum super ducem te dedi & ;populi medio è
מִתּוֹךְ הָעָם וָאֶתֶּנְךָ נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃
non & ;tibi illud dedi & ,David domo à regnum scidi Et
וָאֶקְרַע אֶת־הַמַּמְלָכָה מִבֵּית דָּוִד וָאֶתְּנֶהָ לָךְ וְלֹא 8
,mea præcepta custodivit qui ,David meus servus sicut fuisti
הָיִיתָ כְּעַבְדִּי דָוִד אֲשֶׁר שָׁמַר מִצְוֹתַי
tantùm faciendum ad ,suo corde toto in me post ambulavit qui &
וַאֲשֶׁר־הָלַךְ אַחֲרַי בְּכָל־לְבָבוֹ לַעֲשׂוֹת רַק
omnibus præ faciendo malefecisti Et :meis oculis in rectum
הַיָּשָׁר בְּעֵינָי׃ וַתָּרַע לַעֲשׂוֹת מִכֹּל 9
deos tibi fecisti & ,ivisti & ;tuas facies ad fuerunt qui
אֲשֶׁר־הָיוּ לְפָנֶיךָ וַתֵּלֶךְ וַתַּעֲשֶׂה־לְּךָ אֱלֹהִים
post projecisti me & ,me irritandum ad ,conflatiles & ,alienos
אֲחֵרִים וּמַסֵּכוֹת לְהַכְעִיסֵנִי וְאֹתִי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֵי
domum ad malum adducens ego ecce Idcirco .tuum tergum
גַוֶּךָ׃ לָכֵן הִנְנִי מֵבִיא רָעָה אֶל־בֵּית 10
,clausum ,parietem ad mingentem Jarobham ipsi excidam & ,Jarobham
יָרָבְעָם וְהִכְרַתִּי לְיָרָבְעָם מַשְׁתִּין בְּקִיר עָצוּר
,Jarobham domus posteriores succidam & :Israel in derelictum &
וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל וּבִעַרְתִּי אַחֲרֵי בֵית־יָרָבְעָם
Jarobham ipsi Mortuum .ipsum consummari ad usque ,stercus succideret sicut
כַּאֲשֶׁר יְבַעֵר הַגָּלָל עַד־תֻּמּוֹ׃ הַמֵּת לְיָרָבְעָם 11
volucres comedent ,agro in mortuum & :canes comedent civitate in
בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף
vade ,surge tu Et .est locutus Dominus quia :cœli
הַשָּׁמָיִם כִּי יְהוָה דִּבֵּר׃ וְאַתְּ קוּמִי לְכִי 12
natus morietur & ,urbem tuos pedes ingrediendo in :tuam domum in
לְבֵיתֵךְ בְּבֹאָה רַגְלַיִךְ הָעִירָה וּמֵת הַיָּלֶד׃
solus ipse quia :eum sepelient & ,Israel omnis eum plangent Et
וְסָפְדוּ־לוֹ כָל־יִשְׂרָאֵל וְקָבְרוּ אֹתוֹ כִּי־זֶה לְבַדּוֹ 13
verbum eo in est inventum quia :sepulchrum in Jarobham ipsi ingredietur
יָבֹא לְיָרָבְעָם אֶל־קָבֶר יַעַן נִמְצָא־בוֹ דָּבָר
statuet Et .Jarobham domum in Israel Deum Dominum erga bonum
טוֹב אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּבֵית יָרָבְעָם׃ וְהֵקִים 14
Jarobham domum excidet qui ,Israel super regem sibi Domin⁹
יְהוָה לוֹ מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַכְרִית אֶת־בֵּית יָרָבְעָם
? nunc etiam quid & :die illa
זֶה הַיּוֹם וּמֶה גַּם־עָתָּה׃

Verſio VULG. LAT.

3 Tolle quoque in manu tua decem panes, & cruſtulam, et vas
mellis, & vade ad illum: ipſe
enim indicabit tibi quid eventurum
4 ſit puero huic. Fecit ut
dixerat, uxor Jeroboam: &
conſurgens abiit in Silo, & venit
in domum Ahiæ: at ille non
poterat videre, quia caligaverant
oculi ejus præ ſenectute.
5 Dixit autem Dominus ad Ahiam,
Ecce uxor Jeroboã ingreditur
ut conſulat te ſuper filio
ſuo qui ægrotat: hæc et hæc loquêris
ei. Cùm ergò illa intraret,
& diſſimularet ſe eſſe quæ
6 erat, Audivit Ahias ſonitum
pedum ejus introeuntis per oſtium,
& ait; Ingredere uxor
Jeroboam: quarè aliam te eſſe
ſimulas? ego autem miſſus ſum
7 ad te durus nuntius. Vade, &
dic Jeroboam; Hæc dicit Dominus
Deus Iſrael; Quia exaltavi
te de medio populi, & dedi
te ducem ſuper populum
8 meum Iſrael: Et ſcidi regnum
domûs David, & dedi illud tibi,
& non fuiſti ſicut ſervus
meus David, qui cuſtodivit
mandata mea, & ſecutus eſt me
in toto corde ſuo, faciens quod
placitum eſſet in conſpectu
9 meo: Sed operatus es mala
ſuper omnes qui fuerunt ante
te, & feciſti tibi deos alienos
& conflatiles, ut me ad iracundiam
provocares, me autem
projeciſti poſt corpus tuum:
10 Idcircò ecce ego inducam mala
ſuper domum Jeroboam, &
percutiam de Jeroboam mingentem
ad parietem, & clauſum,
& noviſſimum in Iſrael:
& mundabo reliquias domûs
Jeroboam, ſicut mundari ſolet
11 fimus uſque ad purum. Qui
mortui fuerint de Jeroboam
in civitate, comedent eos canes:
qui autem mortui fuerint
in agro, vorabunt eos aves cœli:
12 quia Domin⁹ locutus eſt. Tu
igitur ſurge, et vade in domum
tuam: & in ipſo introitu pedum
tuorum in urbem, morietur
13 puer. Et planget eum omnis
Iſrael, & ſepeliet: iſte enim
ſolus inferetur de Jeroboam
in ſepulchrum, quia inventus
eſt ſuper eo ſermo bonus à
Domino Deo Iſrael, in domo
14 Jeroboam. Conſtituit autem
ſibi Dominus regem ſuper Iſrael,
qui percutiet domum Jeroboam
in hac die, & in hoc
tempore:

Verſio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

31 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κόψασθαι αὐτὸν, καὶ εἶπε
τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων, Ἐὰν ἀποθάνω, θάψατέ
με ἐν τῷ (σ)τάφῳ τούτῳ οὗ ὁ ἄνθρωπος
τοῦ Θεοῦ τέθαπται (τ) ἐν αὐτῷ, παρὰ τὰ ὀστᾶ
αὐτοῦ θέτε με, ἵνα σωθῶσι τὰ ὀστᾶ μου μετὰ τῶν
32 ὀστῶν αὐτοῦ· Ὅτι γινόμενον ἔσται τὸ ῥῆμα, ὃ ἐλάλησεν
ἐν λόγῳ κυρίου (υ) ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους τοὺς ὑψηλοὺς
33 τοὺς ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ μετὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο οὐκ
ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἀπὸ τῆς κακίας αὐτοῦ, καὶ
ἐπέστρεψεν καὶ ἐποίησεν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ ἱερεῖς
ὑψηλῶν· ὁ βουλόμενος ἐπλήρου τὴν χεῖρα
34 αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἱερεὺς εἰς τὰ ὑψηλά. Καὶ
ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν τῷ οἴκῳ
Ἱεροβοὰμ καὶ εἰς ὄλεθρον καὶ εἰς ἀφανισμὸν
ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

Et factum eſt, poſtquàm planxerunt 31
eum; & dixit filiis ſuis, dicens;
Si mortuus fuero, ſepelite
me in ſepulchro hoc, ubi homo
Dei ſepultus eſt in eo: apud oſſa
ejus ponite me, ut ſalventur oſſa
mea cum oſſibus ejus: Quoniam eventurum 32
erit verbum, quod locutus
eſt in ſermone Domini ſuper
altare in Bæthel, & ſuper domos
excelſas, quæ in Samaria. Et 33
poſt verbum hoc non revertit
Hieroboam à malitia ſua: & revertit,
et fecit de parte populi ſacerdotes
excelſorū. Qui volebat,
(i) implebat manū ſuā, & fiebat
ſacerdos in excelſis. Et factum eſt 34
verbum hoc in peccatum domui
Hieroboam, & in perditionem, et
in exterminium à facie terræ.

MS.A. (σ)τάφῳ οὗ ὁ ἄνθρωπος (τ)παρ' αὐτῷ, (υ)ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν

ΚΕΦ. ιδ.

21 (a)Καὶ Ῥοβοὰμ υἱὸς Σαλωμὼν ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰούδαν.

CAP. XIV.

Et (a) Roboam filius Salomonis regnavit ſuper Judam. 21

1 MS.A. (a)Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ *ἠρρώστησεν Ἀβιὰ υἱὸς Ἱεροβοάμ. Καὶ
2 εἶπεν ὁ Ἱεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, Ἀνάστηθι, καὶ ἀλλοιωθήσῃ, καὶ
οὐ γνώσονται ὅτι σὺ γυνὴ Ἱεροβοάμ, καὶ πορευθήσῃ εἰς Σηλώ. καὶ
ἰδοὺ ἐκεῖ Ἀχιὰ ὁ προφήτης· αὐτὸς ἐλάλησεν ἐμὲ τοῦ βασιλεῦσαι ἐπὶ τὸν
3 λαὸν τοῦτον. Καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ *ἄρτους, καὶ κολλυρίδα
τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, καὶ σταφίδας, καὶ στάμνον μέλιτος, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς
4 αὐτόν· αὐτὸς ἀναγγελεῖ σοι τί ἔσται τῷ παιδί. Καὶ ἐποίησεν οὕτως γυνὴ Ἱεροβοάμ.
καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σηλώ, καὶ εἰσῆλθεν ἐν οἴκῳ Ἀχιά. καὶ ὁ
ἄνθρωπος πρεσβύτερος τοῦ ἰδεῖν, καὶ ἠμβλυώπουν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ
5 γήρους αὐτοῦ. Καὶ κύριος εἶπεν πρὸς Ἀχιά, Ἰδοὺ γυνὴ τοῦ Ἱεροβοὰμ εἰσέρχεται
τοῦ ἐκζητῆσαι ῥῆμα παρὰ σοῦ *υἱοῦ αὐτῆς, ὅτι ἄρρωστός ἐστιν· κατὰ τοῦτο καὶ
κατὰ τοῦτο λαλήσεις πρὸς αὐτήν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτήν, καὶ
6 αὕτη ἀπεξενοῦτο. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀχιὰ τὴν φωνὴν ποδῶν αὐτῆς,
εἰσερχομένης αὐτῆς ἐν τῷ ἀνοίγματι, καὶ εἶπεν, Εἴσελθε γυνὴ Ἱεροβοάμ,
7 ἵνα τί σὺ τοῦτο ἀπεξενοῦσαι; καὶ ἐγώ εἰμι ἀπόστολος πρὸς σὲ σκληρός. Πορευθεῖσα
εἰπὸν τῷ Ἱεροβοάμ, Τάδε λέγει κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, Ἀνθ' οὗ
ὅσον ὕψωσά σε ἀπὸ μέσου λαοῦ, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ,
8 Καὶ ἔρρηξα σὺν τὸ βασίλειον ἀπὸ τοῦ οἴκου Δαυίδ, καὶ ἔδωκα αὐτὸ
σοί, καὶ οὐκ ἐγένου ὡς ὁ δοῦλός μου Δαυίδ, ὃς ἐφύλαξεν τὰς ἐντολάς μου, καὶ ὃς
ἐπορεύθη ὀπίσω μου ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, ποιῆσαι *ἕκαστος τὸ εὐθὲς ἐν
9 ὀφθαλμοῖς μου, Καὶ ἐπονηρεύσω τοῦ ποιῆσαι παρὰ *πάντας ὅσοι ἐγένοντο εἰς
πρόσωπόν σου, καὶ ἐπορεύθης καὶ ἐποίησας σεαυτῷ θεοὺς ἑτέρους, χωνευτὰ τοῦ
10 παροργίσαι με, καὶ ἐμὲ ἔρριψας ὀπίσω σώματός σου, Διὰ τοῦτο ἐγὼ ἄγω κακίαν
*πρὸς σὲ εἰς οἶκον Ἱεροβοάμ, ἐξολεθρεύσω τοῦ Ἱεροβοὰμ οὐροῦντα πρὸς
τοῖχον, ἐχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἐπιλέξω *οἴκου Ἱεροβοάμ,
11 καθὼς ἐπιλέγεται ἡ κόπρος *ὡς τελειωθῆναι αὐτόν. Οἱ τεθνηκότες τοῦ
Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ καταφάγονται
12 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. Καὶ σὺ ἀναστᾶσα
πορεύθητι εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι πόδας σου τὴν πόλιν, ἀποθανεῖται
13 τὸ παιδάριον. Καὶ κόψονται αὐτὸ πᾶς Ἰσραήλ, καὶ θάψουσιν αὐτό, ὅτι οὗτος μόνος
εἰσελεύσεται τῷ Ἱεροβοὰμ πρὸς τάφον, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν
14 περὶ τοῦ κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐν οἴκῳ Ἱεροβοάμ. Καὶ ἀναστήσει κύριος ἑαυτῷ
βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ, ὃς πλήξει τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ τί
15 καὶ νῦν; Κύριος πλήξει τὸν Ἰσραὴλ καθὰ κινεῖται ὁ ἄνεμος ἐν τῷ ὕδατι· καὶ ἐκπλεῖ
τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ ἄνω τῆς χθονὸς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκε τοῖς πατράσιν
αὐτῶν· καὶ λικμήσει αὐτοὺς ἀπὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ, ἀνθ' οὗ ὅσον ἐποίησαν
16 τὰ ἄλση αὐτῶν παροργίζοντες τὸν κύριον. Καὶ παραδώσει κύριος τὸν Ἰσραὴλ χάριν
17 ἁμαρτιῶν Ἱεροβοάμ, ὃς ἥμαρτεν καὶ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἀνέστη
ἡ γυνὴ Ἱεροβοάμ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γῆν Σαριρά. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν ἐν
18 τῷ προθύρῳ τοῦ οἴκου, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε. Καὶ ἔθαψαν αὐτό, καὶ ἐκόψαντο
αὐτὸ πᾶς Ἰσραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ
19 Ἀχιὰ τοῦ προφήτου. Καὶ περισσὸν ῥημάτων Ἱεροβοὰμ ὅσα ἐπολέμησε καὶ
ὅσα ἐβασίλευσεν, ἰδοὺ αὐτὰ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου ῥημάτων τῶν ἡμερῶν
20 τῶν βασιλέων Ἰσραήλ. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν Ἱεροβοάμ, εἴκοσι
δύο ἔτη. καὶ ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ναβὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ Ῥοβοὰμ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וְתִסְּבִין בִּידָךְ עֲסַר טוּלְמִין דִּלְחֵם וּכְסָנִין וְלוּעַ דִּדְבַשׁ וְתֵהָכִין לְוָתֵיהּ הוּא יְחַוֵּי לִיךְ 3
מָא יְהֵי לְרַבְיָא׃ וַעֲבַדַת כֵּן אִתַּת יָרָבְעָם וְקָמַת וַאֲזָלַת לְשִׁילוֹ וַאֲתַת לְבֵית אֲחִיָּה 4
וַאֲחִיָּה לָא יָכֵיל לְמֶחֱזֵי אֲרֵי קְהָאָה עֵינוֹהִי מִסֵּיבֵיהּ׃ וַיְיָ אֲמַר לַאֲחִיָּה הָא אִתַּת 5
יָרָבְעָם אַתְיָא לְמִתְבַּע פִּתְגָם מִנָּךְ עַל בְּרַהּ אֲרֵי מְרַע הוּא כְּדֵין וּכְדֵין תְּמַלֵּל עִמַּהּ
וִיהִי בְּמֵעֲלַהּ וְהִיא מִשְׁתַּנְיָא׃ וַהֲוָה כַּד שְׁמַע אֲחִיָּה יָת קָל רִגְלָאַהּ עָלַת בְּתַרְעָא וַאֲמַר 6
עוּלִי אִתַּת יָרָבְעָם לְמָא דְנַן אַתְּ מִשְׁתַּנְיָא וַאֲנָא שְׁלִיחַ לְאִתְנַבָּאָה עֲלָךְ פִּתְגָמִין קְשַׁן׃
אֱזִילִי אֱמַרִי לְיָרָבְעָם כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל חֲלַף דְּאַפְרֵשְׁתָּךְ מִגּוֹ עַמָּא 7
וּמַנִּיתָךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וְאַעְדֵּיתִי יָת מַלְכוּתָא מִבֵּית דָּוִד וִיהַבְתַּהּ לָךְ 8
וְלָא הֲוֵיתָא כְּעַבְדִּי דָוִד דִּי נְטַר פִּקּוּדַי וּדְהַלֵּיךְ בָּתַר פֻּלְחָנִי בְּכָל לִבֵּיהּ לְמֶעְבַּד
לְחוֹד דְּכָשַׁר קֳדָמַי׃ וְאַבְאֵשְׁתְּ לְמֶעְבַּד מִכֹּל דַּהֲווֹ קֳדָמָךְ וַאֲזַלְתָּא וַעֲבַדְתָּא לָךְ טַעֲוַת 9
עַמְמַיָּא וּמַתְּכָן לְאַרְגָּזָא קֳדָמַי וּפוּלְחָנִי אַרְחֵקְתָּא מִקְּבֵיל עֵינָךְ׃ בְּכֵן הָא אֲנָא מַיְתֵי 10
בִּישְׁתָּא לְבֵית יָרָבְעָם וְאֱשֵׁיצֵי לְיָרָבְעָם יָדַע מַדַּע וַאֲחִיד וּשְׁבִיק בְּיִשְׂרָאֵל וְאַפְלֵי בָּתַר
בֵּית יָרָבְעָם כְּמָא דִמְנַנְדְּרִין בְּגֵלְלִין עַד דִּמְסַיְּפִין׃ דִּימוּת לְיָרָבְעָם בְּקַרְתָּא יֵיכְלוּן 11
כַּלְבַיָּא וְדִימוּת בְּחַקְלָא יֵיכְלוּן עוֹפָא דִשְׁמַיָּא אֲרֵי מֵימְרָא דַייָ גְּזַר כֵּן׃ וְאַתְּ 12
קוּמִי אֱזִילִי לְבֵיתָךְ בְּמֵעַל רַגְלַיִךְ לְקַרְתָּא יְמוּת רַבְיָא׃ וְיִסְפְּדוּן לֵיהּ כָּל יִשְׂרָאֵל וְיִקְבְּרוּן 13
יָתֵיהּ אֲרֵי דֵין בִּלְחוֹדוֹהִי יִתְכְּנֵישׁ לְיָרָבְעָם לְקִבְרָא חֲלַף דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ פִּתְגָם דְּתָקִין קֳדָם
יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בְּבֵית יָרָבְעָם׃ וִיקִים יְיָ קֳדָמוֹהִי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל דִּישֵׁיצֵי יָת בֵּית 14
יָרָבְעָם מִן דְּקַיָּם יוֹמָא דֵין וְאַף דְּאִתְיְלִיד מִכְּעַן וּלְהָלְאָה׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et accipies in manu tua decem tortas panis, & placentas, & gutturnium 3
mellis; & ibis ad eum, ille indicabit tibi quid erit puero. Et fecit ſic uxor 4
Jerabgham, & ſurrexit & ivit in Siloh, & venit in domum Ahhiah; &
Ahhiah non poterat videre, & *hebetes erant* oculi ej⁹ præ ſenectute ej⁹. Et 5
Dñs dixit ad Ahhiahu, Ecce uxor Jerabgham venit ut quærat verbum ex
te ſuper filio ſuo, quia malè habet: ſic & ſic loquêris cum ea: & fuit cùm
ingrederetur ipſa, erat mutata. Et fuit cùm audiſſet Ahhiah ſtrepitū pedum 6
illius introeuntis portam, dixit, Intra uxor Jerabgham: ut quid mutata
es? Et ego miſſus ſum ad vaticinandum contra te verba dura. Abi dic 7
Jerabgham, Sic dixit Dominus Deus Iſrael: Propterea quòd ſeparavi te
de medio populi, & præpoſui te ut eſſes rex ſuper populum meum Iſrael.
Et tranſtuli regnum de domo David, & dedi illud tibi; ſed non fuiſti ſic- 8
ut ſervus meus David, qui cuſtodivit præcepta mea, & qui ambulavit poſt
cultum meum in toto corde ſuo, faciendo tantummodo quod rectum eſt
ante me. Sed malè feciſti faciendo præ omnib⁹ qui fuerunt ante te, & iviſti 9
& feciſti tibi Errorem gentiū, & *conflatilia*, ut irritares me; & cultum meum
elongâſti è regione oculorum tuorum. Idcircò ecce ego adduco ma- 10
lum in domum Jerabgham, & exterminabo de Jerabgham cognoſcentem
cognitionem, & clauſum, & derelictum in Iſrael: & auferam poſt *domum*
Jerabgham, ſicut qui removent ſtercus quouſq; finiant. Eum qui mortuus 11
fuerit de Jerabgham in urbe, comedent canes, & eum qui mortuus fuerit
in agro, comedent aves cœli, quia dicto Domini decretū ſic eſt. Et tu ſurge 12
& abi in domum tuam; cùm intraverint pedes tui urbem, morietur puer.
Et lamentabuntur illum omnis Iſrael, & ſepelient eum; quia hic ſolus 13
congregabitur de Jerabgham in ſepulchrum, propterea quòd inventa ſit
in eo res quæ recta eſt ante Dominum Deum Iſrael in domo Jerabgham.
Et ſuſcitabit Dominus ante ſe regem ſuper Iſrael, qui exterminabit domum 14
Jerabgham, eum qui vivit hodie, & etiam qui gignetur ex nunc & ultra.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܣܒܝ ܒܐܝܕܝܟܝ. ܥܣܪ ܓܪܝܨܢ. ܘܩܫܝܬܐ. ܘܩܘܠܬܐ ܕܕܒܫܐ. ܘܙܠܝ ܠܘܬܗ. ܘܗܘ 3
ܢܚܘܐ ܠܟܝ ܡܢܐ ܗܘܐ ܠܗ ܠܛܠܝܐ. * ܘܥܒܕܬ ܗܟܢܐ ܐܢܬܬܗ ܕܝܪܒܥܡ. ܘܩܡܬ 4
ܘܐܙܠܬ ܠܫܝܠܘ. ܘܥܠܬ ܠܒܝܬܗ ܕܐܚܝܐ. ܘܐܚܝܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܥܝܢܘܗܝ. ܡܛܠ
ܕܩܡ ܥܝܢܘܗܝ ܡܢ ܣܝܒܘܬܗ. * ܘܡܪܝܐ ܐܡܪ ܠܐܚܝܐ. ܗܐ ܐܢܬܬܗ ܕܝܪܒܥܡ ܐܬܝܐ ܠܡܫܐܠ 5
ܡܢܟ ܦܬܓܡܐ ܥܠ ܒܪܗ. ܡܛܠ ܕܟܪܝܗ. ܗܟܢܐ ܘܗܟܢܐ ܡܠܠ ܥܡܗ. ܘܟܕ ܐܬܝܐ ܗܝ
ܡܫܬܚܠܦܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܚܝܐ ܩܠܐ ܕܪܓܠܝܗ ܕܥܐܠܐ ܒܬܪܥܐ. ܐܡܪ ܠܗ. ܥܘܠܝ ܐܢܬܬܗ 6
ܕܝܪܒܥܡ. ܠܡܢܐ ܡܫܬܚܠܦܐ ܐܢܬܝ. ܘܐܢܐ ܫܠܝܚ ܐܢܐ ܠܟܝ ܒܫܘܠܚܢܐ ܩܫܝܐ. * ܙܠܝ 7
ܐܡܪܝ ܠܝܪܒܥܡ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܝܣܪܝܠ. ܐܢܐ ܐܪܝܡܬܟ ܡܢ ܥܡܐ.
ܘܥܒܕܬܟ ܡܕܒܪܢܐ ܥܠ ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܦܠܓܬ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܒܝܬ ܕܘܝܕ. ܘܝܗܒܬܗ 8
ܠܟ. ܘܠܐ ܗܘܝܬ ܐܝܟ ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ ܕܢܛܪ ܦܘܩܕܢܝ. ܘܐܬܐ ܒܬܪܝ ܒܟܠܗ ܠܒܗ. ܠܡܥܒܕ
ܕܬܪܝܨ ܩܕܡܝ. * ܘܐܒܐܫܬ ܠܡܥܒܕ ܡܢ ܟܠ ܕܗܘܘ ܩܕܡܝܟ. ܘܐܙܠܬ ܘܥܒܕܬ 9
ܠܟ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ. ܘܢܣܟܐ ܠܡܪܓܙܘܬܝ. ܘܠܝ ܫܕܝܬ ܒܣܬܪ ܓܘܫܡܟ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬܐ 10
ܐܢܐ ܒܝܫܬܐ ܥܠ ܒܝܬ ܝܪܒܥܡ. ܘܡܘܒܕ ܐܢܐ ܠܝܪܒܥܡ ܡܫܬܝܢ ܒܫܘܪܐ. ܘܐܚܝܕ ܘܫܒܝܩ
ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܩܛܦ ܐܢܐ ܒܝܬ ܝܪܒܥܡ. ܐܝܟ ܕܡܩܛܦܝܢ ܩܛܘܦܐ ܟܪܡܐ ܟܕ ܫܠܡ
ܩܛܦܐ. * ܕܡܐܬ ܠܝܪܒܥܡ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܢܐܟܠܘܢܝܗܝ ܟܠܒܐ. ܘܕܡܐܬ ܠܗ ܒܚܩܠܐ. ܢܐܟܠܘܢܝܗܝ 11
ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠ. * ܘܐܢܬܝ ܩܘܡܝ ܙܠܝ ܠܒܝܬܟܝ. ܘܡܐ ܕܥܠ 12
ܪܓܠܝܟܝ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܢܡܘܬ ܛܠܝܐ. * ܘܢܣܦܕܘܢ ܠܗ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܩܒܪܘܢܝܗܝ. 13
ܡܛܠ ܕܗܢܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܢܥܘܠ ܠܝܪܒܥܡ ܠܩܒܪܐ ܚܠܦ ܕܐܫܬܟܚ ܒܗ ܦܬܓܡܐ
ܛܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܒܒܝܬܗ ܕܝܪܒܥܡ. * ܘܢܩܝܡ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܡܠܟܐ 14
ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܘܒܕ ܠܒܝܬܗ ܕܝܪܒܥܡ. ܡܢ ܝܘܡܢܐ. ܘܡܢܐ ܡܟܝܠ.

* Sume autem in manibus tuis decem panes, 3
fructus aridos, & cucurbitam melle *plenam*,
eum adi, ipſéque indicabit tibi quid eventurum
ſit puero. Ita fecit uxor Jerobaami; ſurgens 4
enim abiit in Silo, & ingreſſa eſt domum
Ahiæ: porro Ahia nihil videre poterat,
nam caligaverant oculi ejus præ ſenio
ipſius. Dominus autem dixerat ad Ahiam, 5
Ecce uxor Jerobaami aditura te eſt ut ſciſcitetur
à te verbum de filio ſuo qui ægrotat:
talibus ac talibus eam effare cùm ingredietur:
en aliam ſe ſimulat. Cùm ergò audiſſet 6
Ahia ſtrepitum pedum ejus introeuntis in januam,
ait illi, Ingredere uxor Jerobaami, cur
aliam te ſimulas? ego verò miſſus ſum ad te
duris cum *nuntiis*. Vade, & dic Jerobaamo, 7
Sic ait Dominus Deus Iſraelis, Ego te evexi
è plebe, & conſtitui te moderatorem ſuper
populum meum Iſraelem; Scidi regnum è familia 8
Davidis, & tradidi illud tibi: tu tamen
non fuiſti ſicut David qui cuſtodivit
præcepta mea, & ambulavit poſt me toto
corde ſuo, faciendo quod rectum erat coram
me: Imò tu pejus feciſti quàm omnes prædeceſſores 9
tui, & abiens feciſti deos fuſiles, ut
irritares me; me autem projeciſti poſt corpus
tuum. Ob hoc en adducturus ſum malum 10
ſuper domum Jerobaami, & conſumpturus
Jerobaamo omnem mingentem ad parietem,
& ligantem atque ſolventem in Iſraele,
& racematurus poſteritatem domûs Jerobaami,
quemadmodum racemantur vites vineæ
abſolutâ vindemiâ. Morientem Jerobaamo in 11
civitate, devorabunt canes: morientem verò
ei in agro devorabit volucre cœli, quoniam
Dominus locutus eſt. Tu autem ſurge, vade 12
in domum tuam: & cùm ingreſſi fuerint pedes
tui civitatem, morietur puer, Et plangent 13
eum univerſus Iſrael, & ſepelient eum: is
enim ſolus ingredietur Jerobaamo in ſepulchrum,
quod in ipſo repertum ſit aliquid
boni coram Domino Deo Iſraelis in domo
Jerobaami, Suſcitabit inſuper ſibi Dominus 14
regem ſuper Iſraelem, qui exterminabit
domum Jerobaami ab hac die, quid ergò impoſterum?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وأخذين في يدك عشر أرغفة وفاكهة* وجرة من عسل* وتجعلينه عنده* فهو يعلمك 3
ماذا يكون من الغلام* فعملت كذلك زوجة يربعام وقامت ومضت إلى شيلوا* ووافت بيت 4
أحيا* وأحيا يومئذ لا ينظر بعينيه شيئا* من الشيخوخة* وعند ذلك قال الله لأحيا* هوذا 5
امرأة يربعام جائية إليك لتلتمس لابنها خبرا من جهتك* لأنه عليل* فخاطبها بكيت
وكيت* وهي في مجيئها متنكرة* فلما سمع أحيا بقدومها وقد جاءت إلى الباب* وقع على 6
رجليها* وقال لها تقدمي يا امرأة يربعام* لماذا أنت متنكرة* وأنا مبعوث لأنبائك عليك
بشدائد* امضي وقولي ليربعام كذا قال الله إله إسرائيل* جزاك إذ رفعتك من جملة الشعوب* 7
وجعلتك ملكا على شعبي آل إسرائيل* ونزعت الملك من بيت داود* وجعلته لك* ولم تكن 8
كعبدي داود في حفظ وصاياي* وحسب سلوكه في عبادتي بكل قلبه* لم يعمل بغير
المستقيم لدي* وأردت في فعلك* حتى جزت في ذاك كل من تقدمك* ووجهت وصنعت 9
لك طواغيت الأمم* مسبوكا وما يوجب الإسخاط أمامي* وأبعدت عبادتي عن نصب عينيك*
* ولذلك فأنا محل على بيت يربعام شرورا* ولا أترك ليربعام بائلا على حائط* ولا حالا ولا رابطا* 10
واستأصل آل يربعام كما يتقصى المتتبع الجفن عن آخره* ومن مات ليربعام في القرية 11
تأكله الكلاب* ومن مات منهم في الصحراء تأكله طيور السماء* لأن هكذا قال الله قولا قاطعا*
* وأما أنت فقومي وامضي إلى منزلك* فعند دخول رجلك القرية يموت الغلام* وينوح عليه 12 13
الجماعة من آل إسرائيل ويقبرونه* فإن هذا وحده يدخل لبعد ليربعام قبرا* جزاء لما وجد فيه
وحده من الفعل الحسن بين يدي الله إله إسرائيل* من آل يربعام* وسيقيم الله ملكا 14
على آل إسرائيل* فيستأصل آل يربعام* من كان منهم الآن موجودا* ومن يولد من الآن
إلى ذاك من وقت*

Tolles autem in manu tua decem panes, 3
fructus, & lagenam mellis, & relinques
apud eum; ipſeque tibi ſignificabit quid eventurum
ſit puero. Sic fecit uxor Jerobaami; 4
nam ſurgens perrexit in Silo, pervenitque
domum Achiæ: Achia verò tunc
temporis nihil videbat oculis ſuis præ ſenectute.
Tunc dixit Deus ad Achiam, 5
Ecce uxor Jerobaami accedit ad te, nuntium
de filio ſuo à te poſtulatura, quoniam
æger eſt: his et talibus alloquitor eam:
accedit autem ſimulata. Cùm igitur audiſſet 6
eam Achia venientem & januæ jam
aſtantem, procidit ad pedes ejus, dixitque
ei; Accede O uxor Jerobaami: quare ſimulata
es? ego verò miſſus ſum ut infauſta
tibi prædicam. Vade, & dic Jerobaamo, 7
Sic ait Deus, Deus Iſraelis; Præmium
tuum hoc erit, quandoquidem evexi te è
communi populo, & conſtitui te regem ſuper
populum meum, nempe gentem Iſraeliticam:
Avulſi regnum è domo Davidis, 8
tuumque feci, attamen non es imitatus
ſervum meum Davidem in cuſtodia præceptorum
meorum, nec imitatus es ambulationem
ejus in religione mea ex toto corde
ſuo, nihil perverſi erga me agendo: Imò 9
peſſimè te geſſiſti, adeo ut ſuperaveris hac
in re cunctos prædeceſſores tuos: & abiens
feciſti tibi idola gentium, fuſilia, &
quidquid ad iram me provocabat; & rejeciſti
pietatem meam à conſpectu oculorum
tuorum: Propterea ego illaturus 10
ſum in domum Jerobaami mala, nec relicturus
de Jerobaamo mingentem ad parietem,
neque ſolventem, neque ligantem, ſed
evellam ſtirpem Jerobaami, quo modo racemator
vites perſcrutatur ad extremum
uſque racemum. Qui mortuus fuerit Jerobaamo 11
in civitate, hunc comedent canes:
& qui mortuus fuerit ex eis in deſerto,
hunc aves cœli comedent: ſic enim locutus
eſt Deus ſententiâ irrevocabili. Tu 12
verò ſurge, teque domum tuam recipe, &
ad ingreſſum pedis tui in civitatem, morietur
adoleſcens, Et lugebunt eum omnes 13
Iſraelitæ, & ſepelient eum: is enim ſolus
ingredietur adhuc Jerobaamo in ſepulchrum,
eò quòd in ipſo ſolo ex Jerobaami
familia inventum ſit aliquod bonum opus
coram Deo, Deo Iſraelis. Creabit ergò 14
Deus regem ſuper gentem Iſraeliticam,
qui extirpabit familiam Jerobaami, tam
eos qui ſunt modò præſentes, quàm qui naſcituri
ſunt in poſterum ad illud uſque
tempus.

arundo movetur ſicut ,Iſrael Dominus percutiet Et
15 והכה יהוה את־ישראל כאשר ינוד הקנה
,iſta bona terra *deſuper* Iſrael evellet & ,aquis in
במים ונתש את־ישראל מעל האדמה הטובה הזאת
quod eo :flumen trans eos diſperget ,eorum patribus dedit quam
אשר נתן לאבותיהם וזרם מעבר לנהר יען אשר
tradet Et .Dominum irritantes ſuos lucos fecerunt
16 עשו את־אשריהם מכעיסים את־יהוה׃ ויתן
qui & ,peccavit qui Jarobham peccata propter ,Iſrael
את־ישראל בגלל חטאות ירבעם אשר חטא ואשר
venit & ,abiit & ,Jarobham uxor ſurrexit Et .Iſrael fecit peccare
17 החטיא את־ישראל׃ ותקם אשת ירבעם ותלך ותבא
.eſt mortuus puer & ,domus limen *in* ingrediente ipſa :Tirſah in
תרצתה היא באה בסף־הבית והנער מת׃
verbum juxta ,Iſrael omnis eum planxerunt & ,eum ſepelierunt Et
18 ויקברו אתו ויספדו־לו כל־ישראל כדבר
.prophetæ Achijahu ſui ſervi *manu in* fuerat locutus quod ,Domini
יהוה אשר דבר ביד־עבדו אחיהו הנביא׃
,regnavit quibus & ,pugnavit quibus ,Jarobham verborum *reſiduum* Et
19 ויתר דברי ירבעם אשר נלחם ואשר מלך
.Iſrael regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa ecce
הנם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל׃
:anni duo & viginti ,Jarobham regnavit quibus dies Et
20 והימים אשר מלך ירבעם עשרים ושתים שנה
.eo pro ejus filius Nadab regnavit & :ſuis patribus cum *jacuitque*
וישכב עם־אבתיו וימלך נדב בנו תחתיו׃
quadraginta filius :Jehudah in regnavit Selomoh filius Rechabham Et
21 ורחבעם בן־שלמה מלך ביהודה בן־ארבעים
annis ſeptendecim & ,*ipſum regnando in* Rechabham anni unius &
ואחת שנה רחבעם במלכו ושבע עשרה שנה
ponendum ad ,Dominus elegit quam civitate ,Jeruſalaim in regnavit
מלך בירושלם העיר אשר־בחר יהוה לשום
ejus matris nomen & :Iſrael tribubus omnibus ex ibi ſuum nomen
את־שמו שם מכל שבטי ישראל ושם אמו
,Domini oculis in malum Jehudah Fecitque .Hammonitis Nahamah
22 נעמה העמנית׃ ויעש יהודה הרע בעיני יהוה
eorum patres fecerunt quæ omnibus præ eum fecerunt æmulari &
ויקנאו אתו מכל אשר עשו אבתם
ſibi ipſi etiam ædificaverunt Et .peccaverunt quæ ſuis peccatis in
23 בחטאתם אשר חטאו׃ ויבנו גם־המה להם
ſubter & ,excelſum collem omnem ſuper ,lucos & ,ſtatuas & ,excelſa
במות ומצבות ואשרים על כל־גבעה גבהה ותחת
fecerunt :terra in erat ſcortator etiam Et .viride lignum omne
24 כל־עץ רענן׃ וגם־קדש היה בארץ עשו
Dominus ejecit quas ,gentium abominationes omnes ſecundùm
ככל התועבת הגוים אשר הוריש יהוה
regis quinto anno in ,fuit Et .Iſrael filiorum *faciebus* à
25 מפני בני ישראל׃ ויהי בשנה החמישית למלך
tulit Et :Jeruſalaim *ſuper* Ægypti rex Siſac aſcendit ,Rechabham
26 רחבעם עלה שושק מלך־מצרים על־ירושלם׃ ויקח
& ,regiæ domus theſauros & ,Domini domus theſauros
את־אצרות בית־יהוה ואת־אוצרות בית המלך ואת־
.Selomoh fecerat quæ ,aurea ſcuta omnia tulit & :tulit omnia
הכל לקח ויקח את־כל־מגני הזהב אשר עשה שלמה׃
mandavit & ;ærea ſcuta eis pro Rechabham rex fecit Et
27 ויעש המלך רחבעם תחתם מגני נחשת והפקיד
.regiæ domus oſtium *obſervantium* curſorum principum manu *ſuper*
על־יד שרי הרצים השמרים פתח בית המלך׃
,curſores ea portabant ,Domini domum *regem intrandi tempore à*,fuit Et
28 ויהי מדי־בא המלך בית יהוה ישאום הרצים
.curſorum thalamum ad ea reportabant &
והשיבום אל־תא הרצים׃

Verſio VULG. LAT.

15 Et percutiet Dominus Deus Iſrael, ſicut moveri ſolet arundo in aqua: & evellet Iſrael de terra bona hac, quam dedit patribus eorum, & ventilabit eos trans Flumen: quia fecerunt ſibi lucos, ut irritarent 16 Dominũ. Et tradet Dñs Iſrael propter peccata Jeroboam, qui peccavit, & peccare fecit Iſrael. 17 Surrexit itaq; uxor Jeroboã, & abiit, & venit in Therſa: cúmque illa ingrederetur limen domûs, puer mortuus eſt, 18 Et ſepelierunt eum. Et planxit eum omnis Iſrael juxta ſermonem Domini, quem locutus eſt in manu ſervi ſui Ahiæ pro- 19 phetæ. Reliqua autem verborum Jeroboam, quomodò pugnaverit, & quomodò regnaverit, ecce ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regum 20 Iſrael. Dies autem, quibus regnavit Jeroboam, viginti duo anni ſunt: & dormivit cum patribus ſuis: regnavítque Na- 21 dab filius ejus pro eo. Porrò Roboã filius Salomonis regnavit in Juda. Quadraginta & unius anni erat Roboam, cùm regnare cœpiſſet: decem & ſeptem annos regnavit in Jeruſalé civitate, quam elegit Dominus ut poneret nomen ſuum ibi, ex omnibus tribub' Iſrael. Nomen autẽ matris ejus Naa- 22 ma Ammanitis. Et fecit Judas malum coram Domino, & irritaverunt eum ſuper omnib', quæ fecerant patres eorum in peccatis ſuis quæ peccave- 23 runt. Ædificaverunt enim & ipſi ſibi aras, & ſtatuas, & lucos, ſuper omnem collem excelſum, & ſubter omnem ar- 24 borem frondoſam: Sed & effœminati fuerũt in terra, fecerúntq; omnes abominationes gentium, quas attrivit Dominus ante faciẽ filiorum Iſrael. 25 In quinto autẽ anno regni Roboã, aſcendit Seſac rex Ægypti 26 in Jeruſalem, Et tulit theſauros domûs Domini, & theſauros regios, & univerſa diripuit: ſcuta quoque aurea, quæ 27 fecerat Salomon: Pro quibus fecit rex Roboam ſcuta ærea, et tradidit ea in manum ducum ſcutariorum, & eorum qui excubabant ante oſtium domûs 28 regis. Cúmque ingrederetur rex in domum Domini, portabant ea qui præcundi habebant officium: & poſteà reportabant ad armamentarium ſcutariorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

Υἱὸς (β) τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐνιαυτῶν Ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελέξατο κύριος θέσθαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ (γ) ἐκεῖ ἐκ πασῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. (δ) καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααμὰ ἡ 22 (ε) Ἀμμωνῖτις. Καὶ ἐποίησεν Ῥοβοὰμ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου· καὶ (ζ) παρεζήλωσεν αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησαν οἱ πατέρες (η) αὐτοῦ 23 ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν αἷς ἥμαρτον. Καὶ ᾠκοδόμησαν (θ) ἑαυτοῖς ὑψηλὰ καὶ στήλας καὶ ἄλση ἐπὶ πάντα βουνὸν (ι) ὑψηλόν, καὶ ὑποκάτω 24 παντὸς ξύλου συσκίου. Καὶ σύνδεσμος ἐγενήθη ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐποίησαν ἀπὸ (κ) πάντων τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος 25 ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ πέμπτῳ βασιλεύοντος Ῥοβοάμ, ἀνέβη Σουσακὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ 26 Ἱερουσαλήμ, Καὶ (λ) ἔλαβε πάντας τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρίου καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τὰ δόρατα τὰ χρυσᾶ ἃ ἔλαβε Δαυὶδ ἐκ χειρὸς τῶν παίδων (μ) Ἀδραζαὰρ βασιλέως Σουβά, καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλὴμ τὰ (ν) πάντα ἃ ἔλαβεν, ὅπλα τὰ χρυσᾶ ὅσα ἐποίησε (ξ) Σαλωμών, καὶ 27 ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς Αἴγυπτον. Καὶ ἐποίησε Ῥοβοὰμ ὁ βασιλεὺς ὅπλα χαλκᾶ ἀντ' αὐτῶν· καὶ ἐπέθεντο ἐπ' αὐτῶν οἱ ἡγούμενοι τῶν παρατρεχόντων οἱ φυλάσσοντες 28 τὸν πυλῶνα οἴκου (ο) βασιλέως. Καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσεπορεύετο ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου, καὶ (π) ἦρον αὐτὰ οἱ παρατρέχοντες καὶ ἀπηρείδοντο αὐτὰ εἰς τὸ Θεε τῶν παρατρεχόντων. 29 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ῥοβοὰμ καὶ (ρ) πάντα ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν 30 Ἰούδα. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ῥοβοὰμ καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας. 31 Καὶ ἐκοιμήθη Ῥοβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει (σ) Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιοὺ (τ) ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS.A. (β) τεσσαράκοντα (γ) ἐκεῖ καὶ ἐκ (δ) καὶ ὄνομα (ε) Ἀμανῖτις. (ζ) παρεζήλωσαν (η) αὐτοῦ καὶ ἐν (θ) καὶ αὐτοὶ ἑαυτοῖς (ι) ὑψηλοῦ, (κ) πάντων βδελυγμάτων (λ) ἔλαβεν τοὺς (μ) Ἀδρααζὰρ (ν) πάντα ἔλαβεν, καὶ ἔλαβεν ὅπλα (ξ) Σαλωμών. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἀντ' αὐτῶν ὅπλα χαλκᾶ· καὶ (ο) τοῦ βασιλέως. (π) ἦραν (ρ) πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχ ἰδοὺ (σ) Δαυίδ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααμὰ ἡ Ἀμανῖτις. καὶ (τ) υἱὸς

Filius (b) quadraginta, & unius annorum Roboam, cùm ipſe iniit regnum: & ſeptem & decem annos regnavit in Hieruſalem, civitate, quam elegit Dominus ad ponendum nomen ſuum ibi ex omnibus tribubus Iſrael. Et nomen matris ejus, Naama Ammonites. 22 Et fecit (c) Roboam malum in conſpectu Domini: & ad zelum provocavit eum in omnibus, quæ fecerant patres ſui, in peccatis ſuis, quæ peccaverunt. 23 Et ædificarunt ſibi excelſa, & titulos, & lucos ſuper omnem collem excelſum, & ſubter omnem arborem umbroſam. 24 Et (d) colligatio facta eſt in terra: & fecerunt de omnibus abominationibus gentiũ, quas abſtulit Dominus à facie filiorum Iſrael. 25 Et factum eſt in anno quinto regnante Roboam, aſcendit Suſacim rex Ægypti ſuper Hieruſalem: 26 Et cepit omnes theſauros domûs Domini, & theſauros domûs regis, & (e) lanceas aureas, quas tulerat David de manu puerorum Adrazaar regis Suba, & intulerat ea in Hieruſalem, omnia, quæ tulerat; ſcuta aurea quæcunq; fecerat Salomon: & abſtulit ea in Ægyptum. 27 Et fecit Roboam rex ſcuta ænea pro eis: & præpoſiti ſunt ſuper ea duces præcurſorum, qui cuſtodiebant oſtium domûs regis. 28 Et factum eſt; quando ingrediebatur rex in domum Domini; & portabant ea præcurſores, & ſtatuebant ea in (f) Thee præcurſorum. 29 Et reliqua verborum Roboam, & omnia, quæ fecit, nonne hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierum (g) regibus Juda? 30 Et bellum fuit inter Roboam, & inter Hieroboam omnibus diebus. 31 Et dormivit Roboam cum patribus ſuis: & ſepelitur cum patribus ſuis in civitate David. Et regnavit Abiu filius ejus pro eo.

ΚΕΦ. ιε.

1 Καὶ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, βασιλεύει Ἀβιοὺ 2 υἱὸς Ῥοβοὰμ ἐπὶ Ἰούδαν. (α) Καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν (β) ἐπὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μααχὰ θυγάτηρ Ἀβεσσαλώμ. 3 Καὶ ἐπορεύθη (γ) ἐν ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ, ὡς ἡ καρδία τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 4 Ὅτι διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ (δ) κύριος κατάλημμα, ἵνα στήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτόν, καὶ στήσῃ τὴν Ἱερουσαλήμ,

MS.A. (α) Καὶ *δεκαὲξ ἔτη (β) ἐν (γ) ἐν πάσαις ταῖς (δ) κύριος ὁ θεὸς κατάλημμα ἐν Ἰσραήλ, ἵνα

CAP. XV.

1 Et in anno octavo & decimo, regnante Hieroboam filio Nabat, regnat Abiu filius Roboam ſuper Judam. 2 Et tribus annis regnavit in Hieruſalem. Et nomen matris ejus Maacha filia Abeſſalom. 3 Et ambulavit in peccatis patris ſui, quæ fecit in (a) conſpectu ejus: & non fuit cor ejus perfectum cum Domino Deo ſuo, ſicut (b) cor patris ejus. 4 Quoniam propter David dedit ei (c) Dominus reliquias, ut ſtatuat filios ejus poſt eum, & ſtatuat Hieruſalem:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 וימחי יי ית ישראל כמא דנאד קניא במיא ויעקר ית ישראל מעל ארעא טבתא הדא
דיהב לאבהתהון ויגלנון מעבר פרת חלף דעבדו ית אשריהון מרגזין קדם יי׃
16 וימסר ית ישראל בדיל חובי ירבעם דחב ודחיב ית ישראל׃ 17 וקמת אתת ירבעם ואזלת
ואתת לתרצה היא עלת בספא דביתא ורביא מית׃ 18 וקברו יתיה וספדו עלוהי כל
ישראל כפתגמא דיי דמלל ביד עבדיה אחיה נביא׃ 19 ושאר פתגמי ירבעם דאגיח קרבא
ודמלך הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכיא דישראל׃ 20 ויומיא דמלך
ירבעם עסרין ותרתין שנין ושכיב עם אבהתוהי ומלך נדב בריה תחותוהי׃ 21 ורחבעם בר
שלמה מלך על דבית יהודה בר ארבעין וחדא שנא רחבעם כד מלך ושבע עסרי שנין
מלך בירושלם קרתא דאתרעי יי לאשראה ית שכנתיה תמן מכל שבטיא דישראל
ושום אמיה נעמה מבני עמון׃ 22 ועבד דבית יהודה דביש קדם יי וארגיזו קדמוהי
מכל דעבדו אבהתהון בחוביהון די חבו׃ 23 ובנו אף אנון להון במן וקמן ואשרין על
כל רמא מנטלא ותחות כל אילן עבוף׃ 24 ואף נפקת ברא הוה בארעא עבדו ככל
תועבת עממיא די תריך יי מן קדם בני ישראל׃ 25 והוה בשתא חמישתא למלכא
רחבעם סליק שישק מלכא דמצרים על ירושלם׃ 26 ונסיב ית אוצרי בית מקדשא דיי
וית אוצרי בית מלכא וית כולא נסיב ונסיב ית כל מגני דהבא דעבד שלמה׃ 27 ועבד
מלכא רחבעם חלופיהון מגני נחשא ומני על רבני רהטיא דנטרין תרע בית
מלכא׃ 28 והוה בזמן דעלל מלכא לבית מקדשא דיי נסבין להון רהטיא ומתיבין להון
לדוכא דרהטיא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

15 Et percutiet Dominus Iſrael, ſicut agitatur canna in aquis; & evellet Iſrael de terra bona hac quam dedit patribus eorum, & tranſmigrare faciet ultra Perath; propterea quòd fecerunt lucos ſuos, irritantes Dñm. 16 Et tradet Iſrael ob reatus Jerabgham, qui peccavit & peccare fecit Iſrael. 17 Et ſurrexit uxor Jerabgham, & abiit, & venit in Thirſzah: ipſa intrante limen domus, puer mortuus eſt. 18 Et ſepelierunt illum & lamentati ſunt ſuper illum omnis Iſrael, juxta verbum Domini quod locutus fuerat per manum ſervi ſui Ahhiah prophetæ. 19 Et reliquum verborum Jerabgham quomodo iniverit bellum, & quomodo regnaverit, ecce illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum Iſrael. 20 Et dies quibus regnavit Jerabgham, fuerunt viginti & duo anni; & dormivit cum patribus ſuis, & regnavit Nabab filius ejus pro eo. 21 Et Rehhabgham filius Selomoh regnavit ſuper viros domus Jehudah: filius quadraginta & unius annorum erat Rehhabgham quando regnavit, & ſeptendecim annis regnavit in Jeruſalem, civitate in qua complacuit ſibi Dñs ponere majeſtatem ſuam ibi præ omnibus tribubus Iſrael, & nomen matris ejus Naghamah, de filiis Ghamon. 22 Et *fecit* [*populus*] domûs Jehudah, quod malum erat ante Dominum, & irritaverunt eum magis, quàm omnia quæ fecerant *patres* eorum, peccatis ſuis quæ peccaverunt. 23 Et ædificaverunt etiam ipſi ſibi excelſa, & ſtatuas & lucos ſuper omnem collem elevatum, & ſub omni arbore frondoſa. 24 Et etiam ſcortum fuit in terra: fecerunt ſecundùm omnem abominationem gentium quas ejecit Dñs ante filios Iſrael. 25 Et fuit anno quinto regis Rehhabgham, aſcendit Siſak rex Miſzraim contra Jeruſalem. 26 Et cepit *theſauros* domus ſanctuarii Dñi & theſauros domus regis, & omnia cepit, & cepit omnia ſcuta auri quæ fecerat Selomoh. 27 Et fecit rex Rehhabgham pro eis ſcuta æris, & depoſuit *apud magiſtros* curſorum, qui cuſtodiebant portã dom' regis. 28 Et fuit tempore quo veniebat rex in domum ſanctuarii Dñi, accipiebãt ea curſores, et referebãt illa in conclave curſorũ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܢܡܚܐ ܡܪܝܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܢܐܕ ܩܢܝܐ ܒܡܝܐ. ܘܢܥܩܪܝܘܗܝ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܐ
ܛܒܬܐ ܕܝܗܒ ܠܐܒܗܝܗܘܢ. ܘܢܒܕܪ ܐܢܘܢ ܠܥܒܪ ܢܗܪܐ. ܡܛܠ ܕܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܕܚܠܬܐ
16 ܘܡܪܓܙܝܢ ܠܡܪܝܐ. * ܘܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܛܠ ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܘܪܒܥܡ ܕܚܛܐ
17 ܘܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܩܡܬ ܐܢܬܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ. ܘܐܙܠܬ ܘܥܠܬ ܠܬܪܨܐ. ܘܟܕ ܥܠܬ
18 ܠܬܪܥܐ ܕܒܝܬܗ. ܘܛܠܝܐ ܡܝܬ. * ܘܐܩܒܪܘܗܝ ܒܟܠܗܘܢ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܣܦܕܘܗܝ. ܐܝܟ
19 ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܒܐܝܕ ܥܒܕܗ ܐܚܝܐ ܢܒܝܐ ܫܝܠܘܢܝܐ. * ܘܫܪܟܐ ܕܥܒܕܘܗܝ
ܕܝܘܪܒܥܡ. ܘܩܪܒܘܗܝ ܘܡܠܟܘܬܗ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܫܪܒܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
20 * ܘܝܘܡܬܐ ܕܐܡܠܟ ܝܘܪܒܥܡ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܫܟܒ ܝܘܪܒܥܡ
21 ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܡܠܟ ܢܕܒ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܪܚܒܥܡ ܒܪ ܫܠܝܡܘܢ ܐܡܠܟ ܥܠ
ܝܗܘܕܐ. ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܘܚܕܐ ܫܢܝܢ. ܪܚܒܥܡ ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܫܒܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ
ܒܐܘܪܫܠܡ. ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܒܐ ܡܪܝܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܣܡ ܫܡܗ ܬܡܢ.
22 ܘܫܡܐ ܕܐܡܗ ܢܥܡܐ ܥܡܘܢܝܬܐ. * ܘܥܒܕܘ ܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܛܢܘܗܝ
23 ܒܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕܘ ܐܒܗܝܗܘܢ. ܘܒܚܛܗܝܗܘܢ ܕܚܛܘ. * ܘܒܢܘ ܠܗܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ
24 ܝܥܠܬܐ ܘܩܝܡܬܐ ܘܕܚܠܬܐ. ܥܠ ܟܠ ܪܡܬܐ ܪܡܬܐ. ܘܬܚܝܬ ܟܠ ܐܝܠܢ ܥܒܝܐ. * ܘܐܦ
ܙܢܝܘܬܐ ܗܘܬ ܒܐܪܥܐ. ܘܥܒܕܘ ܐܝܟ ܟܠܗ ܛܢܦܘܬܐ ܕܥܡܡܐ. ܕܐܘܒܕ ܡܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ
25 ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘܐ ܒܫܢܬܐ ܚܡܫܝܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܪܚܒܥܡ. ܣܠܩ ܫܝܫܩ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ
26 ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ. * ܘܢܣܒ ܓܙܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܓܙܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܘܢܣܒ ܟܠܗܘܢ
27 ܬܪܣܐ ܕܕܗܒܐ ܕܥܒܕ ܫܠܝܡܘܢ. * ܘܥܒܕ ܡܠܟܐ ܪܚܒܥܡ ܚܠܦܝܗܘܢ. ܕܢܚܫܐ. ܘܐܫܠܡ
28 ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܝ ܪܘܪܒܢܐ ܘܪܗܛܐ ܕܢܛܪܝܢ ܠܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ. * ܘܟܕ ܥܐܠ ܗܘܐ ܡܠܟܐ
ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܫܩܠܝܢ ܗܘܘ ܪܗܛܐ: ܘܡܗܦܟܝܢ ܠܗܘܢ ܠܒܝܬ ܪܗܛܐ*

15 Percutiétque Dominus Iſraelem, quemadmodum arundo agitatur vento; & evellet Iſraelem è terra bona quam dedit patribus eorum, & diſperget eos citra fluvium; eò quòd fecerint ſibi cultus, & Dominum irritent. 16 Tradétque Iſraelem propter peccata Jerobaami qui peccavit, & ad peccandum induxit Iſraelem. 17 Surgens itaque uxor Jerobaami diſceſſit, & intravit in Therſam, eâque ingrediente januam domûs ſuæ, mortuus eſt puer. 18 Et plangentes eum omnes Iſraelitæ ſepelierunt eum, juxta ſermonem Domini quem locutus fuerat per ſervum ſuum Ahiam prophetam Silonitem. 19 Reliqua geſta Jerobaami, prælia, & regnum, ecce ſcripta ſunt in libro Chronicorum regum Iſraelis. 20 Dies autem quibus regnavit Jerobaam ſuper Iſraelem, fuerunt viginti duo anni. Jerobaamo cum patribus ſuis occumbente, regnavit Nadab filius ejus poſt ipſum. 21 Interea Rehabaam filius Salomonis regnabat ſuper Judam: annos quadraginta unum natus erat Rehabaam quando regnavit: ſeptemdecim autem annis regnavit in Jeruſalem civitate quam Dominus elegerat ex omnibus tribubus Iſraelis, ut ibi collocaret nomen ſuum; nomen matris ejus erat Naama Ammonitis. 22 Juda quoque fecerunt quod malum erat coram Domino, & ad zelotypiam moverunt eum cunctis rebus quas fecerant patres eorum, & peccatis ſuis quæ commiſerunt. 23 Nam extruxerunt etiam ipſi ſibi altaria, ſtatuas, & cultus ſuper omnem collem excelſum, & ſubter omnem arborem ſpiſſam. 24 Quin etiam ſcortatio fuit in terra, & fecerunt juxta omnem abominationem gentiũ quas Dominus conſumpſerat à conſpectu filiorum Iſraelis. 25 Factúmque eſt anno quinto regis Rehabaam, ut aſcenderet Siſac rex Ægypti contra Jeruſalem, 26 Raperétque theſaurum domûs Domini, & theſaurum domûs regiæ, & deriperet omnes clypeos aureos quos fecerat Solomon. 27 Fecitq; rex Rehabaam loco illorum æneos, tradiditque eos in manum magnatum & curſorum qui cuſtodiebant oſtium domûs regiæ. 28 Et quoties ingrediebatur rex domum Domini, ferebant eos curſores, tum referebant eos in domum curſorum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وينبذ الله بني اسرايل كما يدود القصب في الماء * ويستاصل آل اسرايل من على هذه الارض
الطيبة التي جعلها لاباهم * ويجليهم الى عبر الفرات * جزاء لعبادتهم غير ربهم * وما عملوا من
16 المسخطات بين يدي الله * ويدع الله كذاك بني اسرايل * جزاء لما اذنبه * وجزاء لاتباعهم
17 ما اذنبه يربعام * عند حملهم على ذلك من فعله * ثم قامت امراة يربعام * ومضت ووافت
18 ترصا * فعند بلوغها عارضة الباب * وقد مات الغلام * فقبره الجماعة من بني اسرايل * وناحوا
19 عليه * كما قال الله على يد عبده احيا النبي * وباقي اخبار يربعام * ومحاربته وما ملك * قد كتب
20 في سفر اخبار ملوك بني اسرايل * والمدة التي ملكها يربعام * اثنتا وعشرون سنة * وانضجع
21 مع اباية * ثم ملك ناداب ابنه مكانه * وكان رحبعام بن سليمان في اول ملكه لآل يهوذا * ابن
احدى واربعين سنة * وملك سبعة عشر سنة في دار السلم * وهي القرية التي اختارها الله
لحلول سكينته بها * من جميع حصص اسباط آل اسرايل * واسم امه ناعما * من بني عمون *
22 * وصنعوا آل يهوذا القبيح بين يدي الله * وعملوا المسخطات امامه * وفاقوا في ذلك اباهم
23 وذنوبهم التي اذنبوا * وبنوا لهم ايضا بامون وذكاكا وسواري * على كل عالية مطلة * وتحت
24 كل شجرة عبية * وعملوا ايضا في ارضهم المستنكرات * وصنعوا كقبايح الامم الذين
25 استاصلهم الله من قدام بني اسرايل * ولما كان في السنة الخامسة لتملك رحبعام * طلع سيساق
26 ملك مصر الى دار السلم * فاخذ ما في خزاين بيت قدس الله * وخزاين دار الملك * واخذ
27 التراس الذهب الذي عملها سليمان * وصنع الملك رحبعام مكانها تراسا من النحاس * وجعلها
28 على ايدي روساء الرجالة الحافظين باب دار الملك * وكان في الوقت الذي يجي الملك الى
بيت الله * يحملها الرجالة * ثم يردونها روساء الرجالة *

15 *Agitabitque Deus filios Iſrael, quemadmodum agitatur arundo in aqua; & extirpabit Iſraelitas ex hac terra optima quam dederat patribus eorum, & captivos amandabit eos ultra Euphratem; eò quòd alium adoraverint præter Dominum ſuũ, et pro irritationibus quas coram Deo commiſerunt.* 16 *Atque ita perdet Deus filios Iſrael pro culpis ab eo commiſſis, & eò quòd ſecuti ſint ea in quibus deliquit Jerobaã, inſiſtentes ejuſmodi actionibus ejus.* 17 *Tum ſurgens uxor Jerobaami, abiit, pervenitque Therſam, & ſtatim ac attigit limen portæ, mortuus eſt adoleſcens;* 18 *Et ſepelivit eum cœtus Iſraelitarum, & luxerunt eum, quemadmodum dixerat Deus per ſervum ſuum Achiam prophetam.* 19 *Reliquæ hiſtoriæ Jerobaami, bella, & regnũ ejus, jam deſcripta ſunt in libro hiſtoriarũ regum Iſraelitarum.* 20 *Intervallum autem quo regnavit Jerobaam, fuit viginti duorum annorum. Deinde occubuit cum patribus ſuis, regnavitque Nadab filius ejus loco ipſius.* 21 *Rehabaam verò filius Salomonis cùm primùm regnavit in gentẽ Juda, natus erat annos quadraginta unum, & annos ſeptemdecim regnavit in urbe pacis: (hæc eſt civitas illa quam Deus elegerat ex omnibus portionibus tribuum Iſraelitarum ad ſtatuendum in ea habitationem ſuam.) Nomen matris ejus erat Naema ex Ammonitis.* 22 *Gens quoque Judæ turpitudinem deſignârunt in conſpectu Dei, & irritationes coram eo commiſerunt, & ſuperârunt hac in re patres ſuos, & ſcelera eorum quæ perpetrârant:* 23 *Et ædificârunt ſibi quoque excelſa, & tumulos, trabéſq; ſuper quemcunque locum altum ac ſublimem, & ſub qualibet arbore denſa.* 24 *Fecerunt etiam in terra ſua res horrendas, et egerunt ſecundùm turpitudines earum gentium quas De' extirpârat à conſpectu Iſraelitarum.* 25 *Anno quinto regni Rehabaami aſcendit Siſac rex Ægypti in urbẽ pacis,* 26 *Et abſtulit quicquid erat in cellis ſanctuarii Dei, et cellis ædis regiæ; abſtulitque clypeos aureos quos fecerat Salomon.* 27 *Fecitque rex Rehabaam loco illorum clypeos æneos, & commiſit eos in manus ducum peditum cuſtodientium januam domûs regiæ.* 28 *Et quoties adibat rex domum Dei, pedites geſtabant eos, tum reſtituebant eos duces peditum.*

מלכים א : טו

ipsa nonne ,fecit quæ omnia & ,Rechabham verborum *residuum* Et
29 וְיֶתֶר דִּבְרֵי רְחַבְעָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵמָּה
bellum Et ?Jehudah regum dierum verborum libro *super* scripta
30 כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וּמִלְחָמָה
Jacuitque .diebus omnibus Jarobham inter & Rechabham inter fuit
31 הָיְתָה בֵין־רְחַבְעָם וּבֵין יָרָבְעָם כָּל־הַיָּמִים׃ וַיִּשְׁכַּב
civitate in suis patribus cum est sepultus & ,suis patribus cum Rechabham
רְחַבְעָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר
Abijam regnavit & :Hammonitis Nahamah ejus matris nomen & :David
דָּוִד וְשֵׁם אִמּוֹ נַעֲמָה הָעַמֹּנִית וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּם
.eo pro ejus filius
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XV. טו

regnavit ,Nebat filii Jarobham regis decimo octavo anno in Et
1 וּבִשְׁנַת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט מָלַךְ
nomen & :Jerusalaim in regnavit annis Tribus .Jehudah super Abijam
2 אֲבִיָּם עַל־יְהוּדָה׃ שָׁלֹשׁ שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם
peccatis omnibus in ambulavit Et .Abisalom filia Mahachah ejꝰ matris
3 אִמּוֹ מַעֲכָה בַּת־אֲבִישָׁלוֹם׃ וַיֵּלֶךְ בְּכָל־חַטֹּאות
cum perfectum ejus cor fuit non & :eum ante fecerat quæ ,sui patris
אָבִיו אֲשֶׁר־עָשָׂה לְפָנָיו וְלֹא־הָיָה לְבָבוֹ שָׁלֵם עִם־
dedit David propter Quia .sui patris David cor sicut suo Deo Domino
4 יְהוָה אֱלֹהָיו כִּלְבַב דָּוִד אָבִיו׃ כִּי לְמַעַן דָּוִד נָתַן
ejus filium *suscitandum ad* ,Jerusalaim in lucernam ei ejus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהָיו לוֹ נִיר בִּירוּשָׁלָםִ לְהָקִים אֶת־בְּנוֹ
rectum David fecit Quia .Jerusalaim *faciendū stare ad &* ,eum post
5 אַחֲרָיו וּלְהַעֲמִיד אֶת־יְרוּשָׁלָםִ׃ אֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד אֶת־הַיָּשָׁר
omnibus ei præcepit quæ omnibus ab declinavit non &,Domini oculis in
בְּעֵינֵי יְהוָה וְלֹא־סָר מִכֹּל אֲשֶׁר־צִוָּהוּ כֹּל
fuerat bellum Et .Chitthæi Urijah *re in tantum* ,suæ vitæ diebus
6 יְמֵי חַיָּיו רַק בִּדְבַר אוּרִיָּה הַחִתִּי׃ וּמִלְחָמָה הָיְתָה
residuum Et.ejus vitæ diebus omnibus Jarobham inter & ,Rechabham inter
7 בֵּין־רְחַבְעָם וּבֵין יָרָבְעָם כָּל־יְמֵי חַיָּיו׃ וְיֶתֶר
libro *super* scripta ipsa nonne ,fecit quæ omnia &,Abijam verborum
דִּבְרֵי אֲבִיָּם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
.Abijam inter fuit bellum & ?Jehudah regum dierum verborum
דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אֲבִיָּם
cum sepelierunt &,suis patribus cum Abijam *jacuit* Et .Jarobham inter &
8 וּבֵין יָרָבְעָם׃ וַיִּשְׁכַּב אֲבִיָּם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
vigesimo anno in Et .eo pro ejꝰ filius Asa regnavit Et .David civitate in
9 בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אָסָא בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ וּבִשְׁנַת עֶשְׂרִים
quadraginta Et .Jehudah super Asa regnavit ,Israel regis Jarobham
10 לְיָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ אָסָא עַל־יְהוּדָה׃ וְאַרְבָּעִים
filia Mahachah ejus matris nomē Et.Jerusalaim in regnavit annis uno &
וְאַחַת שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם אִמּוֹ מַעֲכָה בַּת־
David sicut ,Domini oculis in rectum Asa Fecitque .Abisalom
11 אֲבִישָׁלוֹם׃ וַיַּעַשׂ אָסָא הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּדָוִד
universa abstulit & ,terra de *catamitos* fecit transire Et .ejus pater
12 אָבִיו׃ וַיַּעֲבֵר הַקְּדֵשִׁים מִן־הָאָרֶץ וַיָּסַר אֶת־כָּל־
,suam matrē Mahachah etiam Et .sui patres fecerant quæ idola
13 הַגִּלֻּלִים אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃ וְגַם אֶת־מַעֲכָה אִמּוֹ
succidit & :Luco *terriculamentum* fecerat quæ ,*hera ab* eam amovit &
וַיְסִרֶהָ מִגְּבִירָה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה מִפְלֶצֶת לָאֲשֵׁרָה וַיִּכְרֹת
excelsa Et .Chidron torrente in combussit & ,ejus *terriculamentum* Asa
14 אָסָא אֶת־מִפְלַצְתָּהּ וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קִדְרוֹן׃ וְהַבָּמוֹת
omnibus Domino cum perfectum erat Asa cor *tantum:sunt remota* non
לֹא־סָרוּ רַק לְבַב־אָסָא הָיָה שָׁלֵם עִם־יְהוָה כָּל־
domus sanctificationes & ,sui patris sanctificationes intulit Et.suis diebus
15 יָמָיו׃ וַיָּבֵא אֶת־קָדְשֵׁי אָבִיו וְקָדְשׁוֹ בֵּית
,Asa inter erat bellum Et .vasa & ,aurum &,argentum,Domini
16 יְהוָה כֶּסֶף וְזָהָב וְכֵלִים׃ וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אָסָא
.eorum diebus omnibus ,Israel regem Bahasa inter &
וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כָּל־יְמֵיהֶם׃

Versio VUL. LAT.

29 Reliqua autem sermonum Roboam,& omnia quæ fecit,ecce scripta sunt in libro Sermonū 30 dierum regum Judæ. Fuítque bellum inter Roboam & Jeroboam 31 cunctis diebus. Dormivítque Roboam cum patribus suis,et sepultꝰ est cum eis in civitate David:nomen autē matris ejꝰ,Naama Ammanitis: & regnavit Abiā filiꝰ ejꝰ pro eo.

CAP. XV.

1 IGitur in octavo decimo anno regni Jeroboam filii Nabat, regnavit Abiam super Judam. 2 Tribus annis regnavit in Jerusalē:nomen matris ejꝰ Maacha, 3 filia Abessalom. Ambulavítq; in omnibus peccatis patris sui, quæ fecerat ante eum:nec erat cor ejus ꝑfectum cum Domino Deo suo,sicut cor David patris 4 ejus. Sed propter David dedit ei Dñs Deus suus lucernam in Jerusalem,ut suscitaret filiū ejꝰ post eum,et statueret Jerusalē: 5 Eò quòd fecisset David rectū in oculis Dñi,& non declinasset ab omnibus, quæ præceperat ei cunctis diebus vitæ suæ, excepto sermone Uriæ Hethæi. 6 Attamen bellum fuit inter Roboam & Jeroboam,omni tem- 7 pore vitæ ejus. Reliqua autem sermonū Abiam,et omnia quæ fecit,nónne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regū Juda? Fuitque prælium inter 8 Abiam & inter Jeroboam. Et dormivit Abiam cum patribus suis, & sepelierunt eum in civitate David:regnavítque Asa 9 filiꝰ ejꝰ pro eo. In anno ergò vigesimo Jeroboam regis Isra- 10 el regnavit Asa rex Juda, Et quadraginta & uno anno regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Maacha,filia Abes- 11 salom. Et fecit Asa rectum ante conspectū Dñi, sicut David 12 pater ejus: Et abstulit effœminatos de terra,purgavítque universas sordes idolorum quæ 13 fecerant patres ejus. Insuper & Maacham matrem suam amovit, ne esset princeps in sacris Priapi,et in luco ejus,quē consecraverat:subvertitq; specum ejus, & confregit simulacrum turpissimum,& combus- 14 sit in torrente Cedron: Excelsa autem non abstulit. Veruntamen cor Asa perfectum erat cum Domino cunctis die- 15 bus suis: Et intulit ea,quæ sanctificaverat pater suus, & voverat, in domum Domini, ar- 16 gentum & aurum,& vasa.Bellum autem erat inter Asa, & Baasa regem Israel cunctis diebus eorum.

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 Ὡς ἐποίησε Δαυὶδ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς (ε) αὐτοῦ. 7 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀβιοὺ ϗ πάντα (ζ) ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα (η) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; ϗ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀβιοὺ ϗ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ. 8 Καὶ ἐκοιμήθη Ἀβιοὺ μετὰ τῶν πατέρων (θ) αὐτοῦ ἐν τῷ εἰκοστῷ ϗ τετάρτῳ ἔτει τοῦ Ἱεροβοάμ, ϗ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. ϗ βασιλεύει 9 Ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. (ι) Ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρτῳ ϗ εἰκοστῷ τοῦ Ἱεροβοὰμ βασιλέως 10 Ἰσραήλ, βασιλεύει Ἀσὰ ἐπὶ Ἰούδαν. Καὶ (κ) τεσσαράκοντα ϗ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. ϗ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ (λ) 11 Ἀνὰ θυγάτηρ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἐποίησεν Ἀσὰ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ 12 αὐτοῦ. Καὶ ἀφεῖλε τὰς τελετὰς ἀπὸ τῆς γῆς, ϗ ἐξαπέστειλε πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα 13 ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. Καὶ τὴν (μ) Ἀνὰ τὴν μητέρα (ν) ἑαυτοῦ μετέστησε (ξ) τοῦ μὴ εἶναι ἡγουμένην, καθὼς ἐποίησε σύνοδον ἐν τῷ ἄλσει αὐτῆς. ϗ ἐξέκοψεν Ἀσὰ τὰς καταδύσεις αὐτῆς, ϗ ἐνέπρησε πυρὶ ἐν τῷ 14 χειμάρρῳ τῶν Κέδρων. Τὰ δὲ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρε. (ο) πλὴν ἡ καρδία Ἀσὰ ἦν τελεία μετὰ κυρίου 15 πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ. Καὶ εἰσήνεγκε τοὺς κίονας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ϗ τοὺς κίονας αὐτοῦ εἰσήνεγκεν εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἀργυροῦς ϗ χρυ- 16 σοῦς, ϗ σκεύη. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀσὰ ϗ ἀναμέσον Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ 17 πάσας τὰς ἡμέρας (π) αὐτῶν. Καὶ ἀνέβη Βαασὰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰούδαν, ϗ ᾠκοδόμησε τὴν (ρ) Ῥαμά, τοῦ μὴ εἶναι ἐκπορευόμενον ϗ εἰσπορευόμενον τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰ- 18 ούδα. Καὶ ἔλαβεν Ἀσὰ σύμπαν τὸ ἀργύριον ϗ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν (†) ἐν τοῖς θησαυροῖς οἴκου κυρίου ϗ ἐν τοῖς θησαυροῖς (σ) τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, ϗ (τ) ἔδωκεν αὐτὰ εἰς χεῖρας παίδων (υ) αὐτοῦ· ϗ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ πρὸς υἱὸν Ἄδερ (φ) υἱὸν Ταβερεμὰ υἱοῦ Ἀζὶν βασιλέως Συρίας 19 τοῦ κατοικοῦντος ἐν Δαμασκῷ, λέγων, Διάθου διαθήκην ἀναμέσον ἐμοῦ ϗ ἀναμέσον σοῦ, ϗ ἀναμέσον τοῦ πατρός μου ϗ τοῦ πατρός σου. ἰδοὺ ἐξαπέσταλκά σοι (χ) δῶρα ἀργύριον ϗ χρυσίον· δεῦρο, διασκέδασον τὴν διαθήκην σου τὴν (ψ) πρὸς Βαασὰ βασιλέα Ἰσρα- 20 ήλ, ϗ ἀναβήσεται ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ ἤκουσεν υἱὸς Ἄδερ τοῦ βασιλέως Ἀσά, ϗ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῶν (ω) δυνάμεων αὐτοῦ ταῖς πόλεσι τοῦ Ἰσραήλ, ϗ ἐπάταξαν (α) τὴν Αἰν, τὴν Δάν, ϗ τὴν Ἀβὲλ οἴκου Μααχά, ϗ πᾶσαν τὴν (β) Χεννερέθ, ἕως πάσης τῆς γῆς Νεφθαλί.

Quia fecit David rectum coram Domino: non declinavit ab omnibus, quæ mandavit ei, omnibus diebus (d) vitæ suæ. 7 *Et reliqua verborum Abiu, & omnia quæ fecit, nónne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regum Juda? Et bellum fuit inter Abiu, & inter Hieroboam.* 8 *Et dormivit Abiu cum patribꝰ suis in (e) vigesimo & quarto anno Hieroboam: & sepelitur cum patribus suis in civitate David. Et regnat Asa filius ejus pro eo.* 9 *In anno quarto & vigesimo Hieroboam regis Israel, regnat Asa super Judam:* 10 *Et quadraginta & unum annum regnavit in Hierusalem. Et nomen matris ejus (f) Ana, filia Abessalom.* 11 *Et fecit Asa rectum in conspectu Domini, sicut David pater ejus.* 12 *Et abstulit (g) teletas de terra, & (h) dimisit omnes adinventiones, quas fecerant patres sui.* 13 *Et ipsam Ana matrem suam amovit, ne esset hera, sicut fecerat conventum in luco suo. Et excidit Asa lustra ejus, & combussit igni in torrente Cedron:* 14 *Excelsa autem non abstulit. Veruntamen cor Asa (i) fuit perfectum cum Domino omnibus diebus ejus.* 15 *Et intulit columnas patris sui, & columnas ejus intulit in domum Domini argenteas, & aureas, & vasa.* 16 *Et bellum fuit inter Asa, & inter Baasa regem Israel omnibus diebus eorum.* 17 *Et ascendit Baasa rex Israel super Judam: & ædificavit Rama, ut non esset egrediens & ingrediens ipsi Asa regi Juda.* 18 *Et sumpsit Asa omne argentum, & aurum inventum in thesauris domûs Domini, & in thesauris domûs regis: & dedit ea in manus puerorum suorum. Et misit eos rex Asa ad filium Ader (k) filium Taberema filii Azin regis Syriæ, habitantis in Damasco, dicens;* 19 *Dispone testamentum inter me, & inter te, et inter patrem meum, & patrem tuum. Ecce misi tibi dona argentum, et aurum. Vade, dissipa testamentum tuum, quod erga Baasa regem Israel: et ascendet à me.* 20 *Et audivit filius Ader regem Asa; et misit principes virtutum suarum civitatibus Israel: et percusserunt Ain, Dan, et Abel domûs Maacha, et omnem Chennereth usque ad omnem terram Nephthali.*

6 MS.A. (ε) αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐν ῥήματι Οὐρίου τοῦ Χετταίου. Καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ Ῥοβοάμ, ϗ μεταξὺ Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῶν. Καὶ τὰ (ζ) ὅσα ἐποίησεν, οὐχ ἰδοὺ (η) ἐπὶ βιβλίου (θ) αὐτοῦ, ϗ θάπτεται ἐν πόλει Δαυίδ. ϗ βασιλεύει (ι) Καὶ ἐν ἔτει *εἰκοστοῦ τοῦ (κ) τεσσαράκοντα (λ) Μααχὰ (μ) Μααχὰ (ν) αὐτοῦ (ξ) τοῦ εἶναι (ο) πλὴν καρδία (π) αὐτοῦ. (ρ) Ῥαμμάν, (†) ἐν θησαυροῖς (σ) οἴκου (τ) ἔδωκεν εἰς (υ) αὐτοῦ· * ὁ βασιλεὺς (φ) υἱοῦ Ταβ ἐν Ῥαμμὰ υἱοῦ Ἀζαὴλ βασιλέως (χ) δῶρον (ψ) πρὸς βασιλέα (ω) δυνάμεων τῶν αὐτοῦ (α) τὴν Ναΐν, ϗ τὴν (β) Χενερέθ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 וּשְׁאָר פִּתְגָּמֵי רְחַבְעָם וְכָל דַּעֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָּמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי דְבֵית
30 יְהוּדָה׃ וּקְרָבָא הֲוָת בֵּין רְחַבְעָם וּבֵין יָרָבְעָם כָּל יוֹמַיָּא׃ וּשְׁכִיב רְחַבְעָם עִם אֲבָהָתוֹהִי
31 וְאִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקַרְתָּא דְדָוִד וְשׁוּם אִמֵּיהּ נַעֲמָה דְּמִבְּנֵי עַמּוֹן וּמְלַךְ אֲבִיָּם בְּרֵיהּ
תְּחוֹתוֹהִי׃

טו

1 וּבִשְׁנַת תַּמְנֵי עַסְרֵי לְמַלְכָּא יָרָבְעָם בַּר נְבָט מְלַךְ אֲבִיָּם עַל דְּבֵית יְהוּדָה׃ תְּלָת שְׁנִין
2 מְלַךְ בִּירוּשְׁלֶם וְשׁוּם אִמֵּיהּ מַעֲכָה בַּת אֲבִישָׁלוֹם׃ וַאֲזַל בְּכָל חוֹבֵי אֲבוּהִי דַּעֲבַד קֳדָמוֹהִי
3 וְלָא הֲוָה לִבֵּיהּ שְׁלִים בְּדַחַלְתֵּיהּ דַּייָ אֱלָהֵיהּ כְּלִבֵּיהּ דְּדָוִד אֲבוּהִי׃ אֲרֵי בְּדִיל דָּוִד יְהַב
4 יְיָ אֱלָהֵיהּ לֵיהּ מַלְכוּ בִּירוּשְׁלֶם לַאֲקָמָא יָת בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי וּלְקַיָּמָא יָת יְרוּשְׁלֶם׃ דַּעֲבַד
5 דָּוִד יָת דְּכָשַׁר קֳדָם יְיָ וְלָא סְטָא מִכֹּל דְּפַקְדֵיהּ כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי לְחוֹד בְּפִתְגָּמָא דְאוּרִיָּה
6 7 חִתָּאָה׃ וּקְרָבָא הֲוָת בֵּין רְחַבְעָם וּבֵין יָרָבְעָם כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי׃ וּשְׁאָר פִּתְגָּמֵי אֲבִיָּם וְכָל
דַּעֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָּמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי דְבֵית יְהוּדָה וּקְרָבָא הֲוָת בֵּין
8 אֲבִיָּם וּבֵין יָרָבְעָם׃ וּשְׁכִיב אֲבִיָּם עִם אֲבָהָתוֹהִי וּקְבַרוּ יָתֵיהּ בְּקַרְתָּא דְדָוִד וּמְלַךְ אָסָא
9 בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃ וּבִשְׁנַת עַסְרִין לְיָרָבְעָם מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל מְלַךְ אָסָא עַל שִׁבְטָא דְבֵית
10 יְהוּדָה׃ וְאַרְבְּעִין וַחֲדָא שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֶם וְשׁוּם אִמֵּיהּ מַעֲכָה בַּת אֲבִישָׁלוֹם׃ וַעֲבַד
11 12 אָסָא דְּכָשַׁר קֳדָם יְיָ כְּדָוִד אֲבוּהִי׃ וּפַלֵּי נַפְקַת בָּרָא מִן אַרְעָא וְאַעְדִּי יָת כָּל טַעֲוָתָא דַּעֲבַדוּ
13 אֲבָהָתוֹהִי׃ וְאַף יָת מַעֲכָה אִמֵּיהּ אַעְדְּיַהּ מִמַּלְכוּתַהּ דַּעֲבַדַת טַעֲוְתָא לַאֲשֵׁירְתָא וְקַץ אָסָא
14 יָת טַעֲוָתַהּ וְאוֹקִיד בְּנַחְלָא דְקִדְרוֹן׃ וּבָמָתָא לָא עֲטַרָא לְחוֹד לִבָּא דְאָסָא הֲוָה שְׁלִים
15 בְּדַחַלְתֵּיהּ דַּייָ כָּל יוֹמוֹהִי׃ וְאַיְתִי יָת קוּדְשַׁיָּא אֲבוּהִי וְקוּדְשׁוֹהִי לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַייָ כַּסְפָּא
16 וְדַהֲבָא וּמָנַיָּא׃ וּקְרָבָא הֲוָת בֵּין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל כָּל יוֹמֵיהוֹן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

29 Et reliquum verborum Rehhabgham & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum *regni* domus Jehudah? 30 Et bellum fuit inter Rehhabgham & inter Jerabgham omnibus diebus. 31 Et dormivit Rehhabgham cum patribus suis; & sepultus est cum patribus suis in urbe David, & nomen matris ejus Naghamah, quæ erat de filiis Ghamon, & regnavit Abiam filius ejus pro eo.

CAP. XV.

1 ANno autem decimo octavo regis Jerabgham filii Nebath regnavit Abiam super [*populum*] domus Jehudah. 2 Tribus annis regnavit in Jerusalem, & nomen matris ejus Maghachah filia Abisalom. 3 Et ambulavit in omnibus peccatis patris sui, quæ fecerat ante eum, & non fuit cor ejus perfectum in timore Domini Dei sui, sicut cor David patris sui. 4 Nam propter David *dedit* Dñs Deus illi regnum in Jerusalem, suscitando filium ejus *loco ejus*, & firmando Jerusalem. 5 Quòd fecisset David quod rectum erat ante Dominum, neque declinâsset ab omnibus quæ præceperat ei omnibus diebus vitæ suæ, præterquam in re Uriah Hhithæi. 6 Et bellum fuit inter Rehhabgham & Jerabgham omnibus diebus vitæ illius. 7 Et reliquum verborum Abiam & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? & bellum fuit inter Abiam & inter Jerabgham. 8 Et dormivit Abiam cum patribus suis, & sepelierunt eum in urbe David, & regnavit Azza filius ejus pro eo. 9 Et anno vicesimo Jerabgham regis Israel, regnavit Azza super tribum domus Jehudah. 10 Et quadraginta & uno annis regnavit in Jerusalem, & nomen matris ejꝰ Maghachah filia Abisalom. 11 Et fecit Azza quod rectum erat ante Dñm sicut David pater ejus. 12 Et extirpavit scorta de terra, & amovit omnem errorem quem fecerant patres ejꝰ. 13 Et etiam Maghachah matrem suā amovit de regno quæ fecerat Errorem in luco; & excîdit Azza Errorem *ejus*, & incendit in torrente Kidron. 14 Sed excelsa non sublata sunt; tantummodo cor Azza erat perfectū in timore Dñi omnibꝰ diebꝰ ejus. 15 Et attulit sancta patris sui, & sancta *sua in domum* sanctuarii Domini, argentum & aurum, & vasa. 16 Et bellum fuit inter Azza & Baghsa regem Israel omnibus diebus eorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܪܚܒܥܡ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܫܪ̈ܒܐ ܕܝܘܡܬܐ
30 ܕܡܠܟ̈ܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܩܪܒܐ ܗܘܐ ܒܝܢ ܪܚܒܥܡ ܠܝܪܒܥܡ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ.
31 * ܘܫܟܒ ܪܚܒܥܡ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܡܠܟ ܐܒܝܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ.
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ * ܘܒܫܢܬ ܬܡܢܥܣܪܐ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. ܡܠܟ
2 ܐܒܝܐ ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܘܫܡܐ ܕܐܡܗ. ܡܥܟܐ ܒܪܬ ܥܒܕܫܠܘܡ.
3 * ܘܗܠܟ ܒܟܠܗܘܢ ܚܛܗ̈ܘܗܝ ܕܐܒܘܗܝ ܕܥܒܕ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܒܗ ܫܠܝܡ ܥܡ
4 ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ. ܐܝܟ ܠܒܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. * ܡܛܠ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܝܗܒ ܠܗ ܡܪܝܐ
5 ܐܠܗܗ ܫܪܓܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܕܢܩܝܡ ܒܪܗ ܒܬܪܗ. ܘܢܩܝܡܝܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܡܛܠ
ܕܥܒܕ ܕܘܝܕ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ ܟܠܡܕܡ ܕܦܩܕܗ. ܟܠܗܘܢ
6 ܝܘܡ̈ܝ ܚܝܘܗܝ. ܣܛܪ ܡܢ ܥܠܬܐ ܕܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ. * ܘܩܪܒܐ ܗܘܐ ܒܝܢ ܐܒܝܐ ܒܪ ܪܚܒܥܡ
7 ܘܒܝܢ ܝܪܒܥܡ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡ̈ܝ ܚܝܝܗܘܢ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܒܝܐ. ܘܟܠܡܕܡ
8 ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܫܪ̈ܒܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟ̈ܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܫܟܒ ܐܒܝܐ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ.
9 ܘܐܬܩܒܪ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܡܠܟ ܐܣܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܠܝܪܒܥܡ ܡܠܟܐ
10 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܠܟ ܐܣܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܚܕܐ ܫܢܝܢ. ܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡܐ
11 ܕܐܡܗ. ܡܥܟܐ ܒܪܬ ܥܒܕܫܠܘܡ. * ܘܥܒܕ ܐܣܐ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ.
12 13 * ܘܐܥܒܪ ܙܢ̈ܝܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܐܥܒܪ ܟܠܗܘܢ ܦܬܟܪ̈ܐ ܕܥܒܕܘ ܐܒܗܘܗܝ. * ܘܐܦ ܠܡܥܟܐ
ܐܡܗ. ܐܥܒܪܗ ܡܢ ܪܒܘܬܗ. ܡܛܠ ܕܥܒܕܬ ܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܠܒܥܠܐ. ܘܦܣܩܗ ܐܣܐ ܠܦܬܟܪܗ.
14 ܘܐܘܩܕܗ ܒܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ. * ܘܒܝܬ ܦܘܠܚܢܐ ܠܐ ܥܒܪ. ܒܪܡ ܠܒܗ ܕܐܣܐ ܫܠܝܡ ܗܘܐ ܥܡ
15 ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡ̈ܘܗܝ. * ܘܐܥܠ ܩܘܕܫ̈ܐ ܕܐܒܗ̈ܘܗܝ. ܘܩܘܕܫ̈ܘܗܝ.
ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܘܡܐܢ̈ܐ. * ܘܩܪܒܐ ܗܘܐ ܒܝܢ ܐܣܐ ܘܒܝܢ ܒܥܫܐ
16 ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܗܘܢ.

29 * Reliqua Rehabaami gesta, & quidquid fecit, ecce scripta sunt in libro annaliū regū Juda. 30 Fuit autē bellum inter Rehabaā & inter Jerobaām cunctis diebus. 31 Occubuítque Rehabaam cum patribꝰ suis, & sepultꝰ est in civitate David, & regnavit Abia filiꝰ ejus post ipsū.

CAP. XV.

1 ANno decimo octavo regis Jerobaam filii Nabat, regnavit Abia super Judam 2 tribus annis in Jerusalem. Nomen autem matris ejus erat Maacha Ebed-selomi filia. 3 Is ambulavit in omnibus patris sui peccatis quæ fecerat ante eum, nec fuit cor ejus integrum erga Dominum Deum suum, sicut cor Davidis patris sui. 4 At propter Davidem patrem ejus, concessit ei Dominꝰ Deus lucernam in Jerusalem suscitando filium ejus post ipsum, eúmque in Jerusalem stabiliendo: 5 Eò quòd fecisset David quod rectum erat coram Domino Deo suo, nec aberrâsset ab ulla rerum quas præceperat ei, cunctis diebus vitæ suæ, præterquam in sola re Uriæ Hethæi. 6 Fuit autem bellum inter Abiam Rehabaami filium, & inter Jerobaamum, cunctis diebus vitæ illorum. 7 Reliqua facta Abiæ, & quidquid gessit, ecce scripta sunt in libro annalium regum Judæ. 8 Deinde occubuit Abia cum patribus suis, & sepultus est in civitate David; regnavítque Asa filius ejus post ipsum. 9 Anno itaque vigesimo Jerobaami regis Israel, regnavit Asa rex Judæ. 10 Annis quadraginta uno regnavit in Jerusalem: (nomen matris ejus erat Maacha Ebed-selomi filia.) 11 Fecítque Asa quod rectum erat coram Domino, sicut David pater suus. 12 Abstulit enim scortatores è terra, & abstulit omnia simulachra quæ fecerant patres sui. 13 Quin etiam ipsam Maachan matrem suam propriâ ipsius magnificentiâ privavit, eò quòd celebraret solennitatem cultui suo: & excidit Asa idololatriam ejus, & exussit eam in torrente Cedron: 14 Verùm excelsa non abstulit. Cor tamen Asæ perfectum fuit erga Dominum Deum suum cunctis diebus suis. 15 Intulítque sacra patrum suorum & sacra sua in domum Domini, argentum *videlicet* & aurum, ac vasa. 16 Fuit autem bellum inter Asam & inter Baasam regem Israelis cunctis diebus eorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 30 * وباقي اخبار رحبعام وما عمل * قد كتب في سفر ايام ملك يهودا * وكانت الملحمة بين رحبعام *
31 وبين يوربعام طول مدتيهما * واضطجع رحبعام مع ابائه * وقبر مع ابائه في قرية داود * واسم
امه نعماء العمانية * وملك ابيام ابنه مكانه * تمت مملكة رحبعام بن سليمان *

* مملكة ابيام بن رحبعام بن سليمان *

* الفصل الخامس عشر *

1 * وفي السنة الثامنة عشر لملك ياربعام بن نباط * ملك ابيام على ال يهودا * وملك ثلثة سنين في
2 3 دار السلم * واسم امه ماعكا ابنة ابيسالوم * وصنع كخطايا ابيه اللاتي صنعها * ولم يكن قلبه
4 سلما في خيفة الله * كقلب داود ابيه * الا انه من اجل داود ثبت الله الاهه ملكه في دار السلم *
5 بتمليك ابنه بعده * وتثبيت دار السلم * وذلك لما صنع داود الاستقامة بين يدي الله * وما زاغ
6 من كل ما وصاه مدة ايام حياته * سوى خبر اوريا الحثاني * وكان الحرب بين ابيام وبين يوربعام *
7 طول مدتيهما * وباقي اخبار ابيام وما صنع * قد كتب في سفر ايام ملوك يهودا * وكان الملحمة بين
8 ابيام وبين ياربعام ايضا * واضطجع ابيام مع ابائه * وقبروه في قرية داود * وملك اسا ابنه مكانه
9 10 * في سنة عشرين لملك ياربعام ملك اسرائيل * ملك اسا ملك يهودا * واحدي واربعون سنة ملك
11 12 في دار السلم * وصنع اسا الاستقامة بين يدي الله * كداود ابيه * وانفى فاعلي المستنكرات من
13 الارض * وازال جميع الطواغيت التي صنعها اباوه * وايضا ماعكا امه ازالها عن ملكها * لانها
14 صنعت طاغوت سارية * فقطع اسا طاغوتها * واحرقه في وادي قدرون * الا ان الباموت لم يزالوا *
15 الا ان قلب اسا كان سلما في خيفة الله كل ايامه * وجاء باقداس ابيه واقداسه لبيت قدس الله *
16 فضة وذهبا واواني * وكان الحرب بين اسا * وبين بعسا ملك ال اسرائيل * في كل ايامهما *

29 *Reliquæ historiæ Rehabaami, et quid fecerit, jam scriptū est in libro annaliū regni Judæ.* 30 *Ceterùm fuit acerrima pugna inter Rehabaamū & inter Jerobaamū toto intervallo regni ipsorum.* 31 *Cúmq; occubuisset Rehabaam cum patribus suis, & sepultus esset cum patribus suis in civitate Davidis, (nomen autem matris ejus erat Naema Ammonitis,) regnavit Abiamus filius ejus loco ipsius.*

Finis regni Rehabaami filii Salomonis.

Regnum Abiami filii Rehabaam filii Salomonis.

CAP. XV.

1 *ANno decimo octavo regni Jerobaami filii Nabat, regnavit Abiam super gentem Juda: tribus autē annis regnavit in urbe pacis.* 2 *Nomen matris ejus erat Maacha Abisalomi filia.* 3 *Fecitq; juxta peccata patris sui, quæ perpetrârat ante eum, nec fuit animus ejus perfectus in timore Dei sicut animus Davidis patris sui.* 4 *Verùm propter Davidem, stabilivit Deus, Deus ejus regnū ipsius in urbe pacis regē creando filiū ejꝰ post ipsum, & urbem pacis conservando,* 5 *Idque, quia David rectitudinem exercuit corā Deo, neque deflexit ab omnibus quæ præceperat ei toto spatio dierū vitæ suæ, exceptâ re Uriæ Gethæi.* 6 *Fuit autē bellum inter Abiamum & inter Jerobaamū totâ utriusq; ætate.* 7 *Reliquæ historiæ Abiami, & quæ fecerit, jam scripta sunt in libro annalium regū Juda. Tum acerrimâ pugnâ inter Abiamū & inter Jerobaamum redintegratâ,* 8 *Occubuit Abiamus cum patribus suis, et sepelierunt eum in civitate David; regnavitque Asa filius ejus loco ipsius.* 9 *Anno vigesimo regni Jerobaami regis Israel, regnavit Asa rex Juda.* 10 *Annis autem quadragintauno regnavit in urbe pacis.* 11 *Et fecit Asa rectitudinem coram Deo, sicut David pater suus.* 12 *Nam operantes horrenda expulit è terra, et amovit omnia idola quæ fecerant patres ejus.* 13 *Præterea Maacham matrē suā ab ejus regno amovit, eò quòd proceræ arboris idolum fecisset: tum succîdit Asa idolum ejus, et combussit illud in torrente Cedron:* 14 *Veruntamen excelsa non fuerunt amota. Nihilominus animus Asæ sincerus fuit in timore Dei cunctis diebus suis.* 15 *Attulitque sacra patris sui & sacra sua in sanctuariū Dei, argentum, aurū, & vasa.* 16 *Cúmq; bellū esset inter Asam & inter Baasam regem Israelitarum cunctis utriusque diebus,*

מלכים א : טו

, Ramah ædificavit &,Jehudah ſuper Iſrael rex Bahaſa aſcendit Et
17 וַיַּעַל בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת־הָרָמָה
tulit Et .Jehudah regi Aſa ingrediente &,egrediente dandū non ad
לְבִלְתִּי תֵּת יֹצֵא וָבָא לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ וַיִּקַּח 18
domus theſauris in reſidua ,aurum & ,argentū omne Aſa
אָסָא אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב הַנּוֹתָרִים בְּאוֹצְרוֹת בֵּית־
:ſuorū ſervorū manu in ea dedit & ,regiæ domus theſauros & ,DOMINI
יְהוָה וְאֶת־אוֹצְרוֹת בֵּית מֶלֶךְ וַיִּתְּנֵם בְּיַד עֲבָדָיו
Chezion filii Tabrimmon filiū hadad-Ben ad Aſa rex ea miſitque
וַיִּשְׁלָחֵם הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶל־בֶּן־הֲדַד בֶּן־טַבְרִמֹּן בֶּן־חֶזְיוֹן
,te inter &,me inter Fœdus : dicendo,Dammaſec in habitantē Aram regem
מֶלֶךְ אֲרָם הַיֹּשֵׁב בְּדַמֶּשֶׂק לֵאמֹר׃ בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶךָ 19
,argentū munus tibi miſi ecce : tuū patrē inter &,meū patrē inter
בֵּין אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי לְךָ שֹׁחַד כֶּסֶף
, Iſrael rege Bahaſa cum tuū pactū irrita vade ;aurū &
וְזָהָב לֵךְ הָפֵרָה אֶת־בְּרִיתְךָ אֶת־בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
miſit & , Aſa regem ad hadad-Ben audivit Et .me deſuper aſcendat &
20 וְיַעֲלֶה מֵעָלָי׃ וַיִּשְׁמַע בֶּן־הֲדַד אֶל־הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיִּשְׁלַח
,Hijon percuſſit &,Iſrael urbes ſuper ſibi qui ,virtutum principes
אֶת־שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ אֶת־עִיּוֹן
omni ſuper Chineroth univerſam &,mahachah-beth Abel & ,Dan &
וְאֶת־דָּן וְאֵת אָבֵל בֵּית־מַעֲכָה וְאֵת כָּל־כִּנְרוֹת עַל כָּל־
ædificando ab deſtitit &,Bahaſa audire ſecundū fuit Et .Naphthali terra
21 אֶרֶץ נַפְתָּלִי׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל מִבְּנוֹת
omnē fecit audire Aſa rex Et .Tirſah in manſit & ,Ramah
22 אֶת־הָרָמָה וַיֵּשֶׁב בְּתִרְצָה׃ וְהַמֶּלֶךְ אָסָא הִשְׁמִיעַ אֶת־כָּל־
,ej⁹ ligna & ,Ramah lapides tulerunt Et .exemptus non : Jehudah
יְהוּדָה אֵין נָקִי וַיִּשְׂאוּ אֶת־אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת־עֵצֶיהָ
Ghebah Aſa rex eis in extruxit & : Bahaſa ædificaverat quæ
אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּם הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶת־גֶּבַע
omne & , Aſa verborū omniū reſiduum Et .Miſpah & ,Binjamin
23 בִּנְיָמִן וְאֶת־הַמִּצְפָּה׃ וְיֶתֶר כָּל־דִּבְרֵי־אָסָא וְכָל־
hæc nónne,extruxit quas urbes & , fecit quod omne & ,ejus robur
גְּבוּרָתוֹ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלֹא־הֵמָּה
tépore in Tantùm ? Jehudah regum dierum verborū libro ſuper ſcripta
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה רַק לְעֵת
,ſuis patrib⁹ cum Aſa Jacuitque .ſuis pedib⁹ ægrotavit ſuæ ſenectutis
24 זִקְנָתוֹ חָלָה אֶת־רַגְלָיו׃ וַיִּשְׁכַּב אָסָא עִם־אֲבֹתָיו
regnavitque :ſui patris David civitate in ſuis patribus cum eſt ſepultus &
וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ
ſuper regnavit Jarobham filius Nadab Et .eo pro ej⁹ filius Jehoſaphat
25 יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְנָדָב בֶּן־יָרָבְעָם מָלַךְ עַל־
ſuper regnavit & : Jehudah regis Aſa anno ſecundo in Iſrael
יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־
ambulavit & :DOMINI oculis in malum Fecitque .duob⁹ annis Iſrael
26 יִשְׂרָאֵל שְׁנָתָיִם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ
.Iſrael fecit peccare quo ej⁹ peccato in & ,ſui patris via in
בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
eū percuſſit &,Iſſachar domo de Achijah filius Bahaſa eū ſuper cōſpiravit Et
27 וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה לְבֵית יִשָּׂשכָר וַיַּכֵּהוּ
obſidentes Iſrael omnis & Nadab Et.Peliſtæis quæ ,Ghibbethō in Bahaſa
בַעְשָׁא בְּגִבְּתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים וְנָדָב וְכָל־יִשְׂרָאֵל צָרִים
regis Aſa tertio anno in Bahaſa eū Interfecitque.Ghibbethō ſuper
28 עַל־גִּבְּתוֹן׃ וַיְמִתֵהוּ בַעְשָׁא בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ
percuſſit ,ipſum regnare ſecundū ,fuit Et .eo pro regnavit & , Jehudah
29 יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וַיְהִי כְמָלְכוֹ הִכָּה
,Jarobhā ipſi ſpiraculum omne reliquit non :Jarobham domū omnē
אֶת־כָּל־בֵּית יָרָבְעָם לֹא־הִשְׁאִיר כָּל־נְשָׁמָה לְיָרָבְעָם
manu in fuerat locutus quod ,DOMINI verbū juxta ,eū diſperderet donec
עַד־הִשְׁמִדוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־
.Silonitæ Achijah ſui ſervi
עַבְדּוֹ אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי׃

Verſio VUL. LAT.

17 Aſcendit quoque Baaſa rex Iſrael in Judam, & ædificavit Rama, ut non poſſet quiſpiam egredi vel ingredi de parte 18 Aſa regis Juda. Tollens itaque Aſa omne argentum & aurū, quod remanſerat in theſauris domûs Dñi, & in theſauris domûs regiæ, dedit illud in manus ſervorū ſuorū: & miſit ad Benadad filiū Tabremon filii Hezion, regem Syriæ, qui habitabat in Damaſco, dicens; 19 Fœdus eſt inter me & te, & inter patrem meū & patrem tuū: ideò miſi tibi munera, argentū & aurū: & peto ut venias, & irritū facias fœdus, quod habes cū Baaſa rege Iſ- 20 rael, & recedat à me. Acquieſcens Benadad regi Aſa, miſit principes exercitûs ſui in civitates Iſrael, & percuſſerunt Ahion, & Dan, & Abeldomū Maacha, & univerſam Cenneroth, omnem ſcilicèt terram 21 Nephthali. Quod cū audiſſet Baaſa, intermiſit ædificare Rama, & reverſus eſt in Therſa. 22 Rex autem Aſa nuntiū miſit in omnem Judā, dicens; Nemo ſit excuſatus: & tulerunt lapides de Rama, & ligna ejus, quibus ædificaverat Baaſa, & extruxit de eis rex Aſa Gabaa Benja- 23 min, & Maſpha. Reliqua autē omniū ſermonum Aſa, & univerſæ fortitudines ej⁹, & cuncta quæ fecit, & civitates quas extruxit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Verborū dierū regum Juda? Veruntamen in tempore ſenectutis ſuæ doluit 24 pedes. Et dormivit cū patribus ſuis, & ſepultus eſt cū eis in civitate David patris ſui. Regnavítq; Joſaphat filius ej⁹ pro 25 eo. Nadab verò fili⁹ Jeroboam regnavit ſup Iſrael anno ſecūdo Aſa regis Juda: regnavítq; 26 ſup Iſrael duobus annis. Et fecit quod malum eſt in conſpectu Dñi, & ambulavit in viis patris ſui, & in peccatis ej⁹, qui- 27 bus peccare fecit Iſrael. Inſidiatus eſt autem ei Baaſa filius Ahiæ de domo Iſſachar, & percuſſit eum in Gebbethon, quæ eſt urbs Philiſthinorum: ſiquidem Nadab & omnis Iſrael 28 obſidebant Gebbethon. Interfecit ergò illum Baaſa in anno tertio Aſa regis Juda, & regna- 29 vit pro eo. Cúmq; regnâſſet, percuſſit omnem domū Jeroboam: non dimiſit ne unā quidē animam de ſemine ej⁹, donec deleret eū, juxta verbum Dñi, quod locutus fuerat in manu ſervi ſui Ahiæ Silonitis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

21 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε (γ) Βαασά, καὶ διέλιπε τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν Ῥαμά, καὶ ἀνέστρεψεν εἰς Θερσά. 22 Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ παρήγγειλε (δ) παντὶ Ἰούδα εἰς Ἐνακίμ, καὶ αἴρουσι τοὺς λίθους τῆς (ε) Ῥαμά, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς ἃ ᾠκοδόμησε Βαασά· καὶ (ζ) ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ πᾶν βουνὸν Βενιαμὶν καὶ τὴν 23 σκοπιάν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀσά, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία (η) αὐτοῦ ἣν ἐποίησε, καὶ τὰς πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, (θ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐστὶν ἐπὶ (ι) βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; πλὴν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ (ϊ) γήρως αὐτοῦ ἐπόνεσε τοὺς πόδας 24 αὐτοῦ. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ (κ) πατρὸς αὐτοῦ. καὶ (λ) βασιλεύει 25 Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ (μ) Ναβὰτ υἱὸς Ἱεροβοὰμ βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ 26 ἐβασίλευσεν (ν) ἐν Ἰσραὴλ ἔτη δύο. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. 27 Καὶ περιεκάθισεν αὐτὸν Βαασὰ υἱὸς Ἀχιὰ ἐπὶ τὸν (ξ) οἶκον Βελαὰν υἱοῦ Ἀχιά, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν Γαβαθὼν τῇ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ (ο) Ναβὰτ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ περιεκάθητο ἐπὶ 28 Γαβαθών. Καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν ἔτει (π) τρίτῳ τοῦ Ἀσὰ υἱοῦ Ἀσὰ βασιλέως 29 Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐβασίλευσε, καὶ (ρ) ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον Ἱεροβοάμ, καὶ οὐχ ὑπελείπετο πᾶσαν πνοὴν τοῦ Ἱεροβοὰμ ἕως τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτόν, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ 30 δούλου αὐτοῦ Ἀχιὰ τοῦ Σηλωνίτου περὶ τῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοάμ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, καὶ ἐν τῷ παροργισμῷ αὐτοῦ (σ) ᾧ παρώργισε 31 τὸν κύριον (τ) Θεὸν τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (υ) Ναβὰτ καὶ πάντα (φ) ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐστὶν ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν (χ) Ἰσραήλ; 33 Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Βαασὰ υἱὸς Ἀχιὰ (ψ) ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ εἴκο- 34 σι καὶ (ω) τέσσαρα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, καὶ ἐν ταῖς (α) ἁμαρτίαις αὐτοῦ ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

Et factum eſt, ut audivit Baaſa; & omiſit ædificare Rama, & revertit in Therſa. 21 *Et rex Aſa condixit omni Juda (δ) in Enacim. Et tollunt lapides ipſius Rama, & ligna ejus, quæ ædificaverat Baaſa. Et ædificavit in eis rex Aſa omnem collem Benjamin, & ſpeculam.* 22 *Et reliqua verborum Aſa, & omnis potentatus ejus, (m) quem fecit, & omnes civitates, quas ædificavit, nonne ecce hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regum Juda? Tantùm in tempore ſenectutis ſuæ (n) laboravit pedibus ſuis.* 23 *Et dormivit Aſa cum patribus ſuis: & ſepelitur cum patribus ſuis in civitate David patris ſui. Et regnat Joſaphat filius ejus pro eo.* 24 *Et Nabat filius Hieroboam regnat ſuper Iſrael in anno ſecundo ipſius Aſa regis Juda: Et regnavit in Iſrael annos duos.* 25 *Et fecit malum in conſpectu Domini, & ambulavit in via patris ſui, & in peccatis ejus, quibus peccare fecit Iſrael.* 26 *Et inſidiatus eſt ei Baaſa filius Achia ſuper domum (o) Belaan filii Achia: & (p) ſecavit eum in Gabathon alienigenarum. Et Nabat, & omnis Iſrael obſidebat ſuper Gabathon.* 27 *Et interfecit eum Baaſa in anno tertio ipſius Aſa filii (q) Aſa regis Juda: & regnavit pro eo.* 28 *Et factum eſt, ut regnavit; & percuſſit totam domum Hieroboam: & non reliquit omne ſpiraculum ipſius Hieroboam, donec exterminaret eum juxta verbum Domini, quod locutus eſt in manu ſervi ſui Achia Selonitæ De peccatis Hieroboam,* 29 *qui peccare fecit Iſrael, & in irritatione ſua, quâ irritavit Dominum Deum Iſrael.* 30 *Et reliqua verborum Nabat, & omnia quæ fecit, nonne ecce hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regum (r) Iſrael?* 31 *Et in anno tertio ipſius Aſa regis Juda regnat Baaſa filius Achia ſuper Iſrael in Therſa, viginti & quatuor annos.* 33 *Et fecit malum in conſpectu Domini: & ambulavit in via Hieroboam filii Nabat, & in peccatis ejus, (ſ) quomodò peccare fecit Iſrael.* 34

MS. A. (γ) Βαασά, * τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν Ῥαμμά, (δ) παντὶ τῷ λαῷ Ἰούδα εἰς ἀνναχείμ, (ε) Ῥαμμά, (ζ) ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς πᾶν βουνὸν (η) αὐτοῦ καὶ πάντα ἃ * ἐποίησαν, καὶ τὰς πόλεις ἃς (θ) οὐχ ἰδοὺ (ι) βιβλίου (ϊ) γήρους (κ) τοῦ πατρὸς (λ) ἐβασίλευσεν (μ) Ναδὰβ (ν) ἐπὶ Ἰσραὴλ δύο ἔτη. (ξ) οἶκον Εἰσάχαρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν Γαβαθὼν (ο) Ναβὰδ (π) τρίτῳ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, (ρ) ἐπάταξεν τὸν σύμπαντα οἶκον Ἱεροβοὰμ ἕως οὗ ἐξωλέθρευσεν αὐτόν, καὶ οὐχ ὑπελείπετο πᾶσαν πνοὴν τοῦ Ἱεροβοάμ, * ὃς ἥμαρτεν καὶ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν Ἰσραήλ, καὶ ἐν τῷ παροργισμῷ (σ) ὡς (τ) Θεὸν Ἰσραήλ. (υ) Ναδὰβ (φ) ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα 32 ἐν βιβλίῳ (χ) Ἰσραήλ; Καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ Ἀσὰ καὶ μεταξὺ Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. Καὶ ἐν τῷ (ψ) ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ (ω) τέσσερα (α) ἁμαρτίαις ὡς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 וּסְלֵיק בַּעְשָׁא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל עַל דְּבֵית יְהוּדָה וּבְנָא יָת רָמְתָא בְּדִיל לְמִשְׁבַּק לְמִתַּן נְפֵיק
18 וְעָלֵל לְאָסָא מַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה׃ וּנְסֵיב אָסָא יָת כָּל כַּסְפָּא וְדַהֲבָא דְאִשְׁתְּאָרוּ בְּאוֹצְרוֹת
בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְיָת אוֹצְרֵי בֵּית מַלְכָּא וּמַנְּנוּן בִּידָא דְעַבְדוֹהִי וְשַׁדְּרִנּוּן מַלְכָּא אָסָא לְוָת
19 בַּר הֲדַד בַּר טַבְרִמּוֹן בַּר חֶזְיוֹן מַלְכָּא דַאֲרָם דְיָתֵיב בְּדַמֶּשֶׂק לְמֵימַר׃ קְיָם בֵּינִי וּבֵינָךְ וּבֵין
אַבָּא וּבֵין אֲבוּךְ הָא שַׁדְּרֵית לָךְ שׁוּחֲדָא כַּסְפָּא וְדַהֲבָא אֱזֵיל אַשְׁנֵי יָת קְיָמָךְ עִם בַּעְשָׁא
20 מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וְיִסְתַּלַּק מִנִּי׃ וְקַבֵּיל בַּר הֲדַד מִן מַלְכָּא אָסָא וְשַׁדַּר יָת רַבָּנֵי חֵילְוָתָא
דִּילֵיהּ עַל קִרְוֵי יִשְׂרָאֵל וּמְחָא יָת עִיּוֹן וְיָת דָּן וְיָת אָבֵל בֵּית מַעֲכָה וְיָת כָּל גִּינּוֹסַר עַל כָּל
21 אֲרַע שִׁבְטָא דְבֵית נַפְתָּלִי׃ וַהֲוָה כַּד שְׁמַע בַּעְשָׁא וְאִתְמְנַע מִלְּמִבְנֵי יָת רָמְתָא וִיתֵיב
22 בְּתַרְעִיתָא׃ וּמַלְכָּא אָסָא כְּנַשׁ יָת כָּל דְּבֵית יְהוּדָה לֵית דְּנָקִי וּנְטַלוּ יָת אַבְנֵי רָמְתָא וְיָת
23 אָעֲהָא דִּי בְנָא בַעְשָׁא וּבְנָא בְהוֹן מַלְכָּא אָסָא יָת גִּבְעֲתָא דִבְנֵי בִנְיָמִין וְיָת מִצְפַּיָּא׃ וּשְׁאָר
כָּל פִּתְגָמֵי אָסָא וְכָל גְּבוּרְתֵּיהּ וְכָל דִּי עֲבַד וְקִרְוַיָּא דִּי בְנָא הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר
24 פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי דְבֵית יְהוּדָה לְחוֹד לְעִדָּן סֵיבְתֵיהּ אִתְמְרַע בְּרַגְלוֹהִי׃ וּשְׁכִיב אָסָא
עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקַרְתָּא דְדָוִד אֲבוּהִי וּמְלַךְ יְהוֹשָׁפָט בְּרֵיהּ
25 תְּחוֹתוֹהִי׃ וְנָדָב בַּר יָרָבְעָם מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת תַּרְתֵּין לְאָסָא מַלְכָּא דְשִׁבְטָא דְבֵית
26 יְהוּדָה וּמְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל תַּרְתֵּין שְׁנִין׃ וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וַאֲזַל בְּאוֹרַח אֲבוּהִי וּבְחוֹבֵיהּ
27 דְּחַיֵּיב יָת יִשְׂרָאֵל׃ וּמְרַד עֲלוֹהִי בַּעְשָׁא בַר אֲחִיָּה מִשִּׁבְטָא דְבֵית יִשָּׂשכָר וּמְחָהִי בַעְשָׁא
28 בְּגִבְּתוֹן דִּי לִפְלִשְׁתָּאֵי וְנָדָב וְכָל יִשְׂרָאֵל צָיְרִין עַל גִּבְּתוֹן׃ וְקַטְלֵיהּ בַּעְשָׁא בִּשְׁנַת תְּלָת
29 לְאָסָא מַלְכָּא דְשִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי׃ וַהֲוָה בְּמַמְלְכֵיהּ קְטַל יָת בֵּית יָרָבְעָם
לָא אַשְׁאַר כָּל נִשְׁמָא לְיָרָבְעָם עַד דִּי שֵׁיצִיהּ כְּפִתְגָמָא דַיְיָ דְּמַלֵּיל בְּיַד עַבְדֵּיהּ אֲחִיָּה
שִׁילוֹנָאָה׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et aſcendit Baghſa rex Iſrael contra [populū] domus Jehudah, & ædificavit 17 Ramatha, ut non *ampliùs* permitteret exeuntē & intrantem ad Azza regem tribus domus Jehudah. Et accepit Azza omne argentū & aurum quæ 18 relicta erant in theſauris domus ſanctuarii Dñi & *theſauros* domus regis, & numeravit ea in manu ſervorū ſuorū, & miſit illa rex Azza ad Barhadad filiū Tabrimon filii Hhezion regem Aram qui habitabat in Dammeſek, dicendo: Fœdus ſit inter me & te, & inter patrē meum & patrem 19 tuum; ecce mitto tibi munus, argentū & aurū: vade immuta fœdus tuū cum Baghſa rege Iſrael ut aſcendat à me. Et obtemperavit Barhadad regi 20 Azza, & miſit magiſtros exercituum qui erant illi adverſus urbes Iſrael, & percuſſit Ghijon & Dan, & Abel Beth-maghacha, & omnē Ginozzar uſque ad omnē terrā tribus Nephtali. Et fuit cùm audiſſet Baghſa, pro- 21 hibitus eſt ædificare Ramatha, & ſedit in *Tharghitha*. Et rex Azza con- 22 gregavit omnes viros domus Jehudah; non erat qui eſſet immunis; & tulerunt lapides Ramatha. & ligna ejus quæ ædificaverat Baghſa, et ædificavit ex eis rex Azza Gibghatha filiorum Binjamin, et Miſzpeia. Et re- 23 liquū omnium verborum Azza, et omnis fortitudo ejus, et omnia quæ fecit, et urbes quas ædificavit, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborū dierū *regis* domus Jehudah? Verùm tempore ſenectutis ſuæ malè habuit in pedibus ſuis. Et dormivit Azza cum patribus ſuis, et ſepultus eſt cum patri- 24 bus ſuis in civitate David patris ſui, et regnavit Jehoſaphat filius ejus pro eo. Et Nadab filius Jerabghā regnavit ſuper Iſrael anno ſecundo Azza re- 25 gis tribus dom⁹ Jehudah, et regnavit ſuper Iſrael duobus annis. Et fecit 26 quod malum erat ante Dominum, et ambulavit in via patris ſui, et in *peccato* ejus *quo* peccare fecit Iſrael. Et rebellavit in eum Baghſa filius 27 Ahhiah de tribu domus Iſſachar, et percuſſit eum Baghſa in Gibthon, quæ erat Peliſtæis; et Nadab et omnis Iſrael obſidebant Gibthon. Et occi- 28 dit illū Baghſa anno tertio Azza regis trib⁹ dom⁹ Jehudah, et regnavit pro eo. Et fuit cùm regnaret, occîdit omnē domū Jerabgham: non relicta fu- 29 it ulla anima Jerabghamo quoſq; conſumpſit eā, ſecundū verbū Domini, quod locutus fuerat per manum ſervi ſui Ahhia Silonæi:

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 ܘܣܠܩ ܒܥܫܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܝܗܘܕܐ܂ ܘܒܢܐ ܠܪܡܬܐ܂ ܘܠܐ ܫܒܩ ܕܢܦܩ ܘܢܥܘܠ
18 ܠܐܣܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ * ܘܢܣܒ ܐܣܐ ܟܠܗ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܕܐܫܬܚܪ ܒܒܝܬ ܓܙܐ ܕܡܪܝܐ ܘܒܓܙܐ
ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ܂ ܘܝܗܒ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܐ ܕܥܒܕܘܗܝ܂ ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܐܣܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ ܠܘܬ ܒܪ ܗܕܕ
19 ܒܪ ܛܒܪܡܘܢ ܒܪ ܚܙܝܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ ܕܝܬܒ ܒܕܪܡܣܘܩ܂ ܠܡܐܡܪ܂ * ܩܝܡܐ ܐܝܬ
ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ ܘܒܝܢ ܐܒܝ ܘܒܝܢ ܐܒܘܟ܂ ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܫܘܚܕܐ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ܂ ܬܐ ܦܪܘܩ ܩܝܡܟ
20 ܥܡ ܒܥܫܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܢܣܩ ܡܢܝ܂ * ܘܫܡܥ ܒܪ ܗܕܕ ܠܐܣܐ ܡܠܟܐ܂ ܘܫܕܪ ܪܒܝ ܚܝܠܐ
ܕܝܠܗ ܥܠ ܩܘܪܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܡܚܘ ܠܥܝܘܢ ܘܠܕܢ܂ ܘܠܐܒܠ ܒܝܬ ܡܥܟܐ܂ ܘܠܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ
21 ܕܐܝܬ ܒܟܠܗ̇ ܐܪܥܐ ܕܢܦܬܠܝ܂ * ܘܟܕ ܫܡܥ ܒܥܫܐ܂ ܫܠܝ ܡܢ ܕܢܒܢܝܗ̇ ܠܪܡܬܐ܂
22 ܘܝܬܒ ܒܬܪܨܐ܂ * ܘܡܠܟܐ ܐܣܐ ܐܥܒܪ ܩܠܐ ܒܟܠܗ ܝܗܘܕܐ܂ ܘܠܐ ܐܝܬ ܕܙܕܩ܂ ܘܫܩܠܘ ܟܐܦܐ
ܕܪܡܬܐ ܘܩܝܣܝܗ̇ ܕܒܢܐ ܒܥܫܐ܂ ܘܒܢܐ ܒܗܘܢ ܡܠܟܐ ܐܣܐ ܠܓܒܥܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ ܘܠܡܨܦܝܐ܂
23 * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܣܐ܂ ܘܟܠܗ̇ ܓܢܒܪܘܬܗ܂ ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ܂ ܘܩܘܪܝܐ ܕܒܢܐ܂ ܗܐ ܐܢܘܢ
ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܡܠܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ ܘܒܙܒܢ ܣܝܒܘܬܗ ܐܬܟܪܗ ܐܣܐ
24 ܒܪܓܠܘܗܝ܂ * ܘܫܟܒ ܐܣܐ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ܂ ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ
25 ܐܒܘܗܝ܂ ܘܐܡܠܟ ܝܗܘܫܦܛ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ܂ * ܘܢܕܒ ܕܝܢ ܒܪ ܝܪܒܥܡ ܐܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ܂
26 ܒܫܢܬܐ ܬܪܬܝܢ ܠܐܣܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ ܘܐܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ܂ * ܘܥܒܕ ܒܝܫܬܐ
27 ܩܕܡ ܡܪܝܐ܂ ܘܐܙܠ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܒܘܗܝ܂ ܘܒܚܛܗܘܗܝ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ܂ * ܘܐܬܟܢܫ ܥܠܘܗܝ
ܒܥܫܐ ܒܪ ܐܚܝܐ ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܣܟܪ܂ ܘܡܚܝܗܝ ܒܓܬ ܕܦܠܫܬܝܐ܂ ܘܢܕܒ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ
28 ܟܪܝܟܝܢ ܥܠ ܓܬ܂ * ܘܩܛܠܗ ܒܥܫܐ ܒܫܢܬܐ ܕܬܠܬ ܠܐܣܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ ܘܐܡܠܟ
29 ܚܠܦܘܗܝ܂ * ܘܟܕ ܐܡܠܟ܂ ܡܚܐ ܠܟܠܗ ܒܝܬ ܝܪܒܥܡ܂ ܘܠܐ ܫܒܩ ܢܦܫܐ ܠܒܝܬ
ܝܪܒܥܡ܂ ܥܕܡܐ ܕܐܘܒܕܗ܂ ܐܝܟ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܒܝܕ ܥܒܕܗ ܐܚܝܐ
ܢܒܝܐ ܫܝܠܘܢܝܐ܂

17 Tunc aſcendit Baaſa rex Iſraelis contra Judam, & ædificavit Ramatham, nullúmque reliquit Aſæ regi Judæ egredientem & ingre- 18 dientem. Quamobrem accipiens Aſa totum argentum & aurum quod ſupererat in domo Domini & in theſauro domûs regiæ, tradidit in manum ſervorum ſuorum, & miſit eos Aſa rex Judæ ad filium Hadadi filii Tebar-Amonis, filii Hezjonis regis Adum reſidentis in 19 Damaſco, ut dicerent; Fœdus eſt inter me & te, & inter patrem meum & patrem tuum: ecce mitto tibi munus argentū & aurum: age, rumpe fœdus tuum cum Baaſa rege Iſraelis, 20 ut abſcedat à me. Filius itaque Hadadi acquieſcens Aſæ, miſit imperatores exercituum ſuorum contra civitates Iſraelis; qui deſtruxerunt Ijonem, & Danem, Abel Beth-maachæ, omnéſque civitates quæ erant in tota 21 terra Nephtali. Quæ cùm audiſſet Baaſa, deſtitit ab ædificando Ramatham, & reſedit in 22 Therſa. Tum Aſa Rege promulgante apud univerſū Judam, (nemo erat immunis) ſuſtulerunt lapides Ramathæ, et ligna quibus ædificaverat Baaſa; iiſque ædificavit rex Aſa 23 Gebaum Benjamini, & Maſphiam. Reliquæ res geſtæ Aſæ, totum robur ejus, & quicquid fecit, & civitates quas ædificavit; ecce ſcripta ſunt in libro annaliū regum Juda. Tempore autem ſenectutis ſuæ ægrotavit Aſa pedibus 24 ſuis: Tum occubuit Aſa cum patribus ſuis, & ſepultus eſt cum patribus ſuis in civitate 25 David patris ſui, regnavítque Joſaphat filius ejus poſt ipſum. Porrò Nadab Jerobaami filius regnavit ſuper Iſraelem anno ſecundo Aſæ regis Juda: regnavit autem ſuper Iſraelē 26 duobus annis. Et fecit quod malum erat coram Domino, & ambulavit in via patris ſui, & in peccatis ejus quibus peccare fecit Iſra- 27 elē. Conſpiravit autē in eum Baaſa fili⁹ Ahiæ, de domo Iſachar, et occîdit eum in Gath-Paleſtinorum, dum Nadab & omnes Iſraelitæ 28 obſiderent Gath. Occîdit eum, inquam, Baaſa anno tertio Aſæ regis Juda, & regna- 29 vit poſt ipſum. Et cùm regnâſſet, percuſſit univerſam domum Jerobaami, ita ut nullam relinqueret animam domui Jerobaami, donec perderet eam; juxta ſermonem Domini quem locutus fuerat per ſervum ſuū Ahiam prophetam Silonitem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وطلع بعسا ملك اسرايل على آل يهودا * وبنى الرامة ليقتصر على الصادر والوارد لاسا ملك
18 يهودا * واخذ اسا جميع ما تبقى من الفضة والذهب في خزاين دار الملك وجعلها على ايدي
اصحابه موجهة الى بن هداد * بن طبرمون * بن حزيون ملك ارام الساكن بدمشق * وقال له
19 * انت تعلم ما بيني وبينك من العهد * وبين ابي وابيك * وقد وجهت اليك رشا فضة وذهبا *
20 ليبادر بفسخ ما بينك وبين بعسا ملك اسرايل * واصرفه عني * فقبل ابن هداد من الملك اسا *
وبعث برؤساء الجيوش الذين له * الى قرى آل اسرايل * واوقع بعيون ودان * وابل بيت ماعكا *
21 وجميع القرى التي في ارض نفتالي * فلما سمع بعسا امتنع عن اتمام ما التمس بناوه من الرامة *
22 واقام بترصا * والملك اسا تقدم بجميع سبط يهودا * ولم يكن له مانع * فحملوا حجارة الرامة *
23 وخشبها الذي كان بنى به بعسا * وبنى بها الملك اسا الجبعة التي لآل بنيامين * والمصفا * وباقي
اخبار اسا * وجبروته * وساير ما صنعه * والقرى التي بنى * قد كتب في سفر اخبار ايام ملوك
24 يهودا * الا انه عند شيخوخته اعتلت رجلاه * واضطجع اسا مع ابايه * ودفن في قرية داود
25 ابيه * وملك ابنه يهوشافاط مكانه * وكان ابتدي ملك ناداب بن يوربعام على آل اسرايل في
26 السنة الثانية لاسا ملك يهودا * وملك على آل اسرايل سنتين * وصنع القبيح بين يدي الله *
27 ومشى في طرق آثام ابيه * التي اثم بها بني اسرايل * فعصاه بعسا بن اخيا من سبط ايساخر *
واهلكه بعسا في جبثون التي للفلسطينيين * والكل من آل اسرايل في ذاك من حال يحاصرون
28 29 جبثون * وكان قتل بعسا له * في السنة الثالثة لاسا ملك سبط يهودا * ثم ملك مكانه * وعند
ملكه * قتل جميع اهل بيت يوربعام * حتى لم يترك ليوربعام ذا نسمة * حتى افناه * حسب ما
قال الله على يد عبده اخيا السيلوني *

Aſcendit Baaſa rex Iſraelis contra gentem Juda, & extruxit Ramā, ut aditum præcluderet euntibus & redeuntibus ad Aſam regē Juda. 17 *Sed accipiens Aſa quicquid remanſerat ex argento & auro in ærariis regiis, mittenſq; illud per manus amicorū ſuorū ad filium Hadadi filii Tabarmonis filii Hezjonis, regē Aram, habitantē in Damaſco, dixit ad eum,* 18 *Tu nôſti quale fœdus ſit inter me & inter te, & inter patrem meum & patrem tuum: munus jam ad te mitto, argentum & aurum, ut quamprimū frangas* fœdus *quod eſt inter te & inter Baaſam regem Iſraelis; eumq; à me pellito.* 19 *Filius ergò Hadadi morē gerens Aſæ regi, miſit duces turmarum ſuarū in civitates Iſraelitarum, & bellū intulit Ijoni, & Dani, Abeli Beth-Maachæ, omnibuſque civitatibus quæ erant in terra Nephthali.* 20 *Cùm* id *audiſſet Baaſa, deſtitit à propoſito Ramæ ædificio abſolvendo, & commoratus eſt in Therſa.* 21 *Tunc rex Aſa accedens cum univerſa tribu Judæ, nemine eum impediente aſportârunt lapides Ramæ ac ligna quibus ædificaverat Baaſa; iiſque extruxit rex Aſa Gabaam quæ pertinet ad Benjaminitas, et Maſphā.* 22 *Reliquæ hiſtoriæ Aſæ, ejuſque fortitudo, & quidquid fecit, & civitates quas extruxit; jam ſcripta ſunt in libro hiſtoriarū dierū regū Judæ: Verùm cùm ſenex eſſet, laboravit pedibus:* 23 *Et occubuit Aſa cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in civitate David patris ſui, regnavitque Joſaphat filius ejus loco ipſius.* 24 *Fuit autem initium regni Nadab: filii Jerobaami ſuper Iſraelitas anno ſecundo Aſæ regis Judæ, regnavitque ſuper Iſraelitas duos annos.* 25 *Et fecit quod diſplicebat in conſpectu Dei, & ambulavit in viis ſceleſtis patris ſui, quibus delinquere fecit Iſraelitas.* 26 *Quapropter rebellavit in eum Baaſa filius Achiæ de tribu Iſachar, peremitque eum Baaſa in Gebthone quæ pertinet ad Paleſtinos, omnibus Iſraelitis tunc temporis Gebthone obſidentibus.* 27 *Peremit autem illum Baaſa anno tertio Aſæ regis tribus Judæ, tum regnavit loco illius.* 28 *Cùmque regnaſſet, interfecit totā familiā Jerobaami, ita ut nemine Jerobaamo relinqueret ſpirantē, adeoque penitùs conſumpſiſſet eam, juxta id quod prædixerat Deus per ſervum ſuum Achiam Silonitem.* 29

Versio VULG. LAT.

fecit peccare qui & ,peccavit qui ,Jarobham peccata Super
30 עַל־חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִא אֶת־
.Israel Deum DOMINUM irritavit qua ,ej⁹ irritatione in ;Israel
יִשְׂרָאֵל בְּכַעְסוֹ אֲשֶׁר הִכְעִיס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
ipsa nonne ,fecit quæ omnia & ,Nadab verborum residuum Et
31 וְיֶתֶר דִּבְרֵי נָדָב וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם
bellum Et ?Israel regum dierum verborũ libro super scripta
32 כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּמִלְחָמָה
.eorũ diebus omnibus Israel regem Bahasa inter & Asa inter fuit
הָיְתָה בֵּין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כָּל־יְמֵיהֶם׃
super Achijah filius Bahasa regnavit Jehudah regis Asa tertio anno In
33 בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ בַּעְשָׁא בֶּן־אֲחִיָּה עַל־
malum Fecitque .annis quatuor & viginti ,Tirsah in Israel omnem
34 כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע
,ejus peccato in & ,Jarobham via in ambulavit & ,DOMINI oculis in
בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם וּבְחַטָּאתוֹ
.Israel fecit peccare quo
אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃

CAP. XVI. יו

,Bahasa super Chanani filiũ Jehu ad DOMINI verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי עַל־בַּעְשָׁא
te dedi & ,pulvere de te exaltavi quod eo Pro : dicendo
2 לֵאמֹר׃ יַעַן אֲשֶׁר הֲרִימֹתִיךָ מִן־הֶעָפָר וָאֶתֶּנְךָ
,Jarobham via in ambulasti & ,Israel meũ populum super ducem
נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַתֵּלֶךְ ׀ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם
: eorum peccatis in me irritandum ad Israel meũ populum fecisti peccare &
וַתַּחֲטִא אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיסֵנִי בְּחַטֹּאתָם׃
:ejus domus posteros & ,Bahasa posteros succidens ego Ecce
3 הִנְנִי מַבְעִיר אַחֲרֵי בַעְשָׁא וְאַחֲרֵי בֵּיתוֹ
.Nebat filii Jarobham domum sicut tuam domum dabo &
וְנָתַתִּי אֶת־בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט׃
ei mortuum & : canes comedent ,civitate in Bahasa ipsi Mortuum
4 הַמֵּת לְבַעְשָׁא בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת לוֹ
,Bahasa verborum residuum Et .cælorum volatile comedent ,agro in
5 בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמָיִם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי בַעְשָׁא
libro super scripta ipsa nonne ,ej⁹ fortitudo & ,fecit quæ &
וַאֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
cum Bahasa jacuit Et ?Israel regum dierum verborum
6 דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב בַּעְשָׁא עִם־
.eo pro ej⁹ filius Elah regnavit & :Tirsah in est sepultus &,suis patrib⁹
אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּתִרְצָה וַיִּמְלֹךְ אֵלָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
ad fuit DOMINI verbũ prophetæ Chanani filii Jehu manu in etiam Et
7 וְגַם בְּיַד־יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי הַנָּבִיא דְּבַר־יְהוָה הָיָה אֶל־
oculis in fecit quod malum omne super & ,ejus domum ad & ,Bahasa
בַּעְשָׁא וְאֶל־בֵּיתוֹ וְעַל כָּל־הָרָעָה ׀ אֲשֶׁר־עָשָׂה ׀ בְּעֵינֵי
dom⁹ sicut existendum ad ,suarũ manuũ opere in eum irritando DOMINI
יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו לִהְיוֹת כְּבֵית
sexto & vigesimo anno In .eum percussit quod eo pro & ,Jarobham
8 יָרָבְעָם וְעַל אֲשֶׁר־הִכָּה אֹתוֹ׃ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וָשֵׁשׁ
Israel super Bahasa filius Elah regnavit ,Jehudah regis Asa anno
שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ אֵלָה בֶן־בַּעְשָׁא עַל־יִשְׂרָאֵל
,Zimri ej⁹ servus eũ super conjuravit Et .annis duobus Tirsah in
9 בְּתִרְצָה שְׁנָתָיִם׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו עַבְדּוֹ זִמְרִי
domo ,ebrio ,bibente Tirsah in ipso Et .currus partis mediæ princeps
שַׂר מַחֲצִית הָרָכֶב וְהוּא בְתִרְצָה שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בֵּית
,eũ percussit & ,Zimri venit Et : Tirsah in domũ super qui ,Arsah
10 אַרְצָא אֲשֶׁר עַל־הַבַּיִת בְּתִרְצָה׃ וַיָּבֹא זִמְרִי וַיַּכֵּהוּ
: Jehudah regis Asa septimo & ,vigesimo anno in eũ occidit &
וַיְמִיתֵהוּ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וָשֶׁבַע לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה
.eo pro regnavit &
וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃

30 Propter peccata Jeroboám,
quæ peccaverat, & quibus
peccare fecerat Israel: &
propter delictum, quo irritaverat
Dominum Deũ Israel.
31 Reliqua autem sermonum Nadab,
& omnia quæ operatus
est, nónne hæc scripta sunt in
libro Verborum dierum regũ
32 Israel? Fuítque bellum inter
Asa, & Baasa regẽ Israel, cunctis
33 diebus eorum. Anno tertio
Asa regis Juda, regnavit Baasa
filius Ahiæ, super omnem Israel,
in Thersa, viginti quatuor
34 annis. Et fecit malum coram
Dño, ambulavítque in via Jeroboam,
& in peccatis ejus,
quibus peccare fecit Israel.

CAP. XVI.

1 Factus est autem sermo Dñi
ad Jehu filium Hanani contra
2 Baasa, dicens; Pro eo quòd
exaltavi te de pulvere, & posui
te ducem super populum
meum Israel, tu autem ambulâsti
in via Jeroboam, & peccare
fecisti populum meum
Israel, ut me irritares in peccatis
3 eorum: Ecce, ego demetam
posteriora Baasa, & posteriora
dom⁹ ejus: & faciam
domum tuam sicut domum Jeroboam
4 filii Nabat. Qui mortuus
fuerit de Baasa in civitate,
comedent eum canes: &
qui mortuus fuerit ex eo in
regione, comedent eum volucres
5 cœli. Reliqua autem
sermonum Baasa, & quæcunq;
fecit, & prælia ejus, nónne
hæc scripta sunt in libro Verborum
dierum regum Israel?
6 Dormivit ergò Baasa cum patribus
suis, sepultúsque est in
Thersa: & regnavit Ela filius
7 ejus pro eo. Cùm autem in
manu Jehu filii Hanani prophetæ
verbũ Dñi factũ esset
contra Baasa, & contra domũ
ejus, & contra omne malũ,
quod fecerat coram Dño, ad
irritandum eum in operibus
manuũ suarũ, ut fieret sicut domus
Jeroboam: ob hanc causam
occîdit eum, hoc est, Jehu
filium Hanani, prophetam.
8 Anno vigesimo sexto Asa regis
Juda, regnavit Ela filius Baasa
super Israel in Thersa duobus
9 annis. Et rebellavit contra eũ
servus suus Zambri, dux mediæ
partis equitũ: erat autem Ela
in Thersa bibens, & temulentus,
in domo Arsa præfecti
10 Thersa. Irruens ergò Zambri,
percussit & occîdit eum, anno
vigesimo septimo Asa regis
Juda, & regnavit pro eo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ις'.

1 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ (α)
2 Ἰοὺ υἱοῦ Ἀνανὶ πρὸς Βαασά. Ἀνθ' ὧν ὕψωσά
σε ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον
ἐπὶ (β) τὸν λαόν μου Ἰσραήλ, καὶ ἐπορεύθης
ἐν τῇ ὁδῷ Ἱεροβοάμ, καὶ ἐξήμαρτες τὸν λαόν
(γ) μου τὸν Ἰσραήλ, τοῦ παροργίσαι με ἐν
3 τοῖς ματαίοις αὐτῶν, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω
ὀπίσω Βαασὰ καὶ ὄπισθεν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ
δώσω τὸν οἶκόν σου ὡς τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱοῦ
4 Ναβάτ. Τὸν τεθνηκότα τοῦ Βαασὰ ἐν τῇ
πόλει (δ) καταφάγονται αὐτὸν οἱ κύνες, καὶ
τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ καταφάγονται
5 αὐτὸν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ τὰ
λοιπὰ τῶν λόγων Βαασὰ καὶ πάντα (ε) ἃ ἐποίησε,
καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, (ζ) οὐκ ἰδοὺ
ταῦτα γεγραμμένα (η) ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν
6 ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη
Βαασὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν
Θερσᾷ, καὶ βασιλεύει Ἠλὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ'
7 (θ) αὐτοῦ. Καὶ ἐν χειρὶ (ι) Ἰοὺ υἱοῦ Ἀνανὶ ἐλάλησε
κύριος (κ) ἐπὶ Βαασὰ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ,
πᾶσαν τὴν κακίαν ἣν ἐποίησεν ἐνώπιον κυρίου
τοῦ παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν
χειρῶν αὐτοῦ, τοῦ (λ) εἶναι κατὰ τὸν οἶκον Ἱεροβοάμ,
8 καὶ ὑπὲρ τοῦ πατάξαι (μ) αὐτόν. Καὶ
Ἠλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ
9 δύο ἔτη ἐν Θερσᾷ. Καὶ συνέστρεψεν ἐπ'
(ν) αὐτὸν Ζαμβρὶ ὁ ἄρχων τῆς ἡμίσους τῆς
ἵππου, καὶ αὐτὸς ἦν ἐν Θερσᾷ πίνων μεθύων
ἐν τῷ οἴκῳ (ξ) Ὠσᾶ τοῦ οἰκονόμου ἐν
10 Θερσᾷ. Καὶ εἰσῆλθε Ζαμβρὶ καὶ ἐπάταξεν
αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν (ο) αὐτόν, καὶ ἐβασίλευσεν
11 ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ βασιλεῦσαι
αὐτὸν ἐν τῷ καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ
12 τοῦ θρόνου (π) αὐτοῦ, Καὶ ἐπάταξεν ὅλον
τὸν (ρ) οἶκον Βαασά, κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ
ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Βαασά, καὶ
13 πρὸς (σ) Ἰοὺ τὸν προφήτην Περὶ πασῶν
τῶν ἁμαρτιῶν Βαασὰ καὶ Ἠλὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ,
(τ) ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, τοῦ παροργίσαι
(υ) κύριον τὸν θεὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ματαίοις
14 αὐτῶν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
(φ) Ἠλὰ ἃ ἐποίησεν, (χ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα
γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν
15 τῶν βασιλέων (ψ) Ἰσραήλ; Καὶ Ζαμβρὶ ἐβασίλευσεν
ἐν Θερσᾷ ἡμέρας ἑπτά. καὶ ἡ
παρεμβολὴ Ἰσραὴλ ἐπὶ Γαβαθὼν (ω) τὴν
τῶν ἀλλοφύλων.

CAP. XVI.

Et factum est verbum Domini 1
in manu Ihu filii Anani ad
Baasa; Pro eo, quòd exaltavi 2
te de terra, & dedi te ducem
super populum meum Israel, &
ambulâsti in via Hieroboam, &
peccare fecisti populum meum Israel,
ad irritandum me in vanitatibus
suis; Ecce ego suscito 3
post Baasa, & post domum (a) ejus:
& dabo domum tuam, sicut
domum Hieroboam filii Nabat.
Mortuum ipsius Baasa in civitate 4
comedent eum canes: & mortuum
ejus in campo comedent eum
volatilia cæli. Et reliqua 5
verborum Baasa, & omnia quæ
fecit, & potentatus ejus, nonne
ecce hæc scripta in libro Verborum
dierum regum Israel? Et 6
dormivit Baasa cum patribus suis:
& sepelitur in Thersa: &
regnat Ela filius ejus pro eo. Et 7
in manu Ibu filii Anani locutus
est Dominus super Baasa, & super
domum ejus, (b) omne malum
quod fecit in conspectu Domini
ad irritandum eum in operibus
manuum suarum: ut esset
secundùm domum Hieroboam,
& propterea quòd percussit eum.
(c) Et Ela filius Baasa regnavit 8
super Israel duobus annis
in Thersa. Et (d) convertit 9
se super eum Zambri princeps dimidii
equitatus: & ipse erat in
Thersa bibens temulentus in domo
Osa œconomi in Thersa. Et 10
intravit Zambri, & percussit eum,
& interfecit (e) eum: &
regnavit pro eo. Et factum est in 11
regnando ipsum, in sedendo ipsum
super thronum ejus, Et percussit 12
totam domum (f) Baasa,
juxta verbum, quod locutus est
Dominus super domum Baasa,
& (g) ad Ihu prophetam De omnibus 13
peccatis Baasa, & Ela
filii ejus: quomodò peccare fecit
Israel, irritando Dominum Deum
Israel in vanitatibus eorum. Et 14
reliqua verborum Ela, (h) quæ
fecit, nónne ecce hæc scripta in
libro Verborum dierum regum
Israel? Et (i) Zambri regnavit 15
in Thersa dies septem. Et castra
Israel erant super Gabathon alienigenarum.

MS.A. (α) Εἰοὺ (β) τὸν δοῦλόν μου (γ) μου Ἰσραήλ, (δ) καταφάγονται οἱ (ε) ὅσα (ζ) οὐχὶ ταῦτα (η) ἐπὶ βιβλίῳ (θ) αὐτοῦ ἐν τῷ εἰκοστῷ ἔτει βασιλέως Ἀσά. Καὶ ἐν (ι) Εἰοὺ υἱοῦ Ἀνανία τοῦ προφήτου ἐλάλησεν (κ) περὶ Βαασά, τὴν κακίαν (λ) εἶναι καθὼς ὁ οἶκος Ἱεροβοάμ, (μ) αὐτόν. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἕκτῳ * ἐπὶ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἠλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ δύο ἔτη. Καὶ (ν) αὐτοῦ παῖς αὐτοῦ Ζαμβρὶ (ξ) Ἀρσᾶ (ο) αὐτοῦ ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν τῷ καθίσαι αὐτοῦ (π) αὐτοῦ, Ἐπάταξεν (ρ) οἶκον αὐτοῦ τοῦ Βαασά, οὐχ ὑπέλειπεν αὐτῷ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ ἀγχιστεῖς αὐτοῦ, καὶ ἑταίρων αὐτοῦ. Καὶ ἐξέτριψεν Ζαμβρὶ ὅλον τὸν οἶκον Βαασὰ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν (σ) Εἰοὺ (τ) οὗ ἥμαρτον, καὶ ὡς ἐξήμαρτεν (υ) κύριον θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τοῖς. (φ) Ἠλὰ καὶ πάντα ἃ (χ) οὐχ ἰδοὺ (ψ) Ἰσραήλ; Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα καὶ ἐβασίλευσεν Ζαμβρὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐν Θερσᾷ. καὶ ἡ (ω) τῇ τῶν

תרגום יונתן. Targum JONATHAN.

30 עַל חוֹבֵי יָרָבְעָם דְּחָב וּדְחַיֵּיב יַת יִשְׂרָאֵל בְּאַרְגָּזוּתֵיהּ דְּאַרְגֵּיז קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל׃
31 וּשְׁאָר פִּתְגָּמֵי נָדָב וְכָל דִּי עֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָּמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
32 33 וּקְרָבָא הֲוָת בֵּין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל כָּל יוֹמֵיהוֹן׃ בִּשְׁנַת תְּלָת לְאָסָא מֶלֶךְ
שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ בַּעְשָׁא בַר אֲחִיָּה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה עַסְרִין וְאַרְבַּע שְׁנִין׃
34 וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וַאֲזַל בְּאוֹרַח יָרָבְעָם וּבְחוֹבֵיהּ דְּחָב דִּי חַיֵּיב יַת יִשְׂרָאֵל׃

יו

1 2 וַהֲוָה פִּתְגַּם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִם יֵהוּא בַר חֲנָנִי עַל בַּעְשָׁא לְמֵימַר׃ חֲלַף דְּאַפְרֵשְׁתָּךְ מִן
עַפְרָא וּמַנִּיתָךְ מַלְכָּא עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַאֲזַלְתָּא בְּאוֹרַח יָרָבְעָם וְחַיֵּיבְתָּא יַת עַמִּי יִשְׂרָאֵל
3 לְאַרְגָּזָא קֳדָמַי בְּחוֹבֵיהוֹן׃ הָא אֲנָא מְפַלֵּי בָּתַר בַּעְשָׁא וּבָתַר בְּנֵי בֵיתֵיהּ וְאֶתֵּן יַת בֵּיתָךְ כְּבֵית
4 יָרָבְעָם בַּר נְבָט׃ דִּימוּת לְבַעְשָׁא בְּקַרְתָּא יֵיכְלוּן כַּלְבַיָּא וְדִימוּת לֵיהּ בְּחַקְלָא יֵיכְלוּן עוֹפָא
5 דִשְׁמַיָּא׃ וּשְׁאָר פִּתְגָּמֵי בַעְשָׁא וּדַעֲבַד וּגְבוּרְתֵיהּ הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָּמֵי יוֹמַיָּא
6 לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּשְׁכֵיב בַּעְשָׁא עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר בְּתִרְצָה וּמְלַךְ אֵלָה בְרֵיהּ
7 תְּחוֹתוֹהִי׃ וְאַף עִם יֵהוּא בַר חֲנָנִי נְבִיָּא פִּתְגַּם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ הֲוָה עַל בַּעְשָׁא וְעַל בֵּיתֵיהּ
וְעַל כָּל בִּישְׁתָּא דַּעֲבַד קֳדָם יְיָ לְאַרְגָּזָא קֳדָמוֹהִי בְּעוֹבָדֵי יְדוֹהִי לְמֶהֱוֵי כְּבֵית יָרָבְעָם וְעַל
8 דִּקְטַל יָתֵיהּ׃ בִּשְׁנַת עַסְרִין וְשִׁית שְׁנִין לְאָסָא מַלְכָּא דְשִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ אֵלָה בַר
9 בַּעְשָׁא עַל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה תַּרְתֵּין שְׁנִין׃ וּמְרַד עֲלוֹהִי עַבְדֵּיהּ זִמְרִי חַד מִתְּרֵין רַבָּנֵי רְתִכִּין וְהוּא
10 בְּתִרְצָה שָׁתֵי רְוֵי בְּבֵית אַרְצָא טַעֲוָתָא דִּבְבֵית בְּתִרְצָה׃ וְעָאל זִמְרִי וּמְחָהִי וְקַטְלֵיהּ
בִּשְׁנַת עַסְרִין וּשְׁבַע לְאָסָא מַלְכָּא דְשִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propter peccata Jerabgham quæ peccavit, et quibus peccare fecit Israel in 30
irritatione sua, qua irritavit Dñm Deum Israel. Et reliquũ verborũ Nadab 31
et omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborũ dierũ regum
Israel? Et bellũ fuit inter Azza et Baghsa regem Israel omnib⁹ dieb⁹ eorũ. 32
Anno tertio Azza regis trib⁹ dom⁹ Jehudah, regnavit Baghsa filius Ahhiah 33
super omnẽ Israel in Thirsza viginti et quatuor annis. Et fecit quod ma- 34
lum erat ante Dñm, et ivit in via Jerabgham, et in *peccato* illius *quod peccavit, quo* peccare fecit Israel.

CAP. XVI.

Et fuit verbũ prophetiæ ab ante Dñm cum Jehu filio Hhanani in Baghsa, 1
dicendo: Propterea quòd separavi te de pulvere, et præposui te regẽ 2
super populũ meũ Israel, sed ambulâsti in via Jerabgham, et peccare fecisti
populum meum Israel, irritando me peccatis eorũ. Ecce ego extirpo 3
post Baghsa et post domũ ejus, et dabo domũ tuã sicut domũ Jerabgham
filii Nebat. Eum qui mortuus fuerit ex Baghsa in civitate, comedent canes, 4
et eum qui mortuus fuerit in agro, comedent aves cœli. Et reliquũ verborũ 5
Baghsa, et quæ fecit, et fortitudo ejus, nónne illa scripta sunt in libro verborũ
dierũ regum Israel? Et dormivit Baghsa cum patrib⁹ suis, et sepultus 6
est in Thirszah, et regnavit Elah fili⁹ ej⁹ pro eo. Et etiã cum Jehu filio Hhanani 7
propheta verbũ prophetiæ ab-ante Dñm fuerat contra Baghsa, et
contra domũ ejus, et contra omne malũ quod fecit ante Dñm, irritando
eũ operib⁹ manuũ suarũ, ut esset sicut dom⁹ Jerabghã, et propterea quod occidisset
eum. Anno vicesimo sexto annorũ Azza regis trib⁹ dom⁹ Jehudah, 8
regnavit Elah filius Baghsa super Israel in Thirsza duobus annis. Et conjura- 9
vit contra eum servus ejus Zimri unus è duobus magistris curruũ, et ipse
erat in Thirsza bibens ebrius in domo Arsa *idoli quod erat in domo* in
Thirsza. Et venit Zimri et percussit eum, et occidit eum anno vicesimo se- 10
ptimo Azza regis tribus domus Jehudah, et regnavit pro eo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܥܠ ܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ .. ܘܥܠ ܚܛܗܘܗܝ ܕܚܛܐ ܘܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܒܪܘܓܙܐ ܪܒܐ
31 ܕܐܪܓܙ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. *ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܢܕܒ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ.. ܗܐ
32 ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܬܓܡܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. *ܘܩܪܒܐ ܗܘܐ ܒܝܢ ܒܥܫܐ. ܘܒܝܢ ܐܣܐ
33 ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܒܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܗܘܢ. *ܘܒܫܢܬ ܬܠܬ ܠܐܣܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ .. ܐܡܠܟ
34 ܒܥܫܐ ܒܪ ܐܚܝܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܒܬܪܨܐ. ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥ ܫܢܝܢ. *ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ
ܡܪܝܐ. ܘܐܙܠ ܒܐܘܪܚܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. ܘܒܚܛܗܘܗܝ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ.

*ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ *

1 2 * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܝܗܘܐ ܒܪ ܚܢܢܝ ܥܠ ܒܥܫܐ. ܟܕ ܐܡܪ. *ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
ܚܠܦ ܕܐܪܝܡܬܟ ܡܢ ܥܦܪܐ: ܘܥܒܕܬܟ ܡܕܒܪܢܐ ܥܠ ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ .. ܘܐܙܠܬ
3 ܒܐܘܪܚܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ ܘܐܚܛܝܬ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ .. ܕܢܪܓܙܘܢܢܝ ܒܥܒܕܐ ܕܐܝܕܝܗܘܢ .. *ܗܐ
ܡܥܒܪ ܐܢܐ ܒܬܪ ܒܥܫܐ ܘܒܬܪ ܒܝܬܗ. ܘܐܥܒܕܝܘܗܝ ܠܒܝܬܗ. ܐܝܟ ܒܝܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ
4 ܒܪ ܢܒܛ. *ܕܢܡܘܬ ܠܒܥܫܐ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܢܐܟܠܘܢܗ ܟܠܒܐ. ܘܕܢܡܘܬ ܠܗ ܒܚܩܠܐ. ܢܐܟܠܘܢܗ
5 ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. *ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܒܥܫܐ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܘܟܠܗ ܓܢܒܪܘܬܗ .. ܗܐ
6 ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܬܓܡܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܟܒ ܒܥܫܐ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ.
7 ܘܐܬܩܒܪ ܒܬܪܨܐ. ܘܡܠܟ ܐܠܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. *ܐܦ ܒܝܕ ܝܗܘܐ ܒܪ ܚܢܢܝ ܢܒܝܐ.. ܗܘܐ ܦܬܓܡܗ
ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܒܥܫܐ. ܘܥܠ ܟܠܗ ܒܝܬܗ. ܥܠ ܟܠܗ ܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܕܢܪܓܙܝܘܗܝ
8 ܒܥܒܕܐ ܕܐܝܕܘܗܝ. ܕܢܗܘܐ ܐܝܟ ܒܝܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ. ܥܠ ܕܩܛܠܗ. *ܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܘܫܬ
ܫܢܝܢ ܠܐܣܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ .. ܐܡܠܟ ܐܠܐ ܒܪ ܒܥܫܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܬܪܨܐ. ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ.
9 *ܘܡܪܕ ܒܗ ܥܒܕܗ ܙܡܪܝ. ܪܫܐ ܕܦܠܓܘܬ ܪܟܫܐ .. ܘܗܘ ܒܬܪܨܐ ܫܬܐ ܗܘܐ ܥܬܝܩܐ.
10 ܒܒܝܬ ܐܪܨܐ ܕܒܢܐ ܒܬܪܨܐ. * ܘܥܠ ܙܡܪܝ ܘܡܚܝܗܝ ܘܩܛܠܗ ܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥ
ܫܢܝܢ ܠܐܣܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܡܠܟ ܚܠܦܘܗܝ.

* De Jerobaamo Nabati filio, tum propter 30
peccata ipsius quæ commiserat, & quibus
peccare fecerat Israelem, cùm propter iram
magnam ad quam provocaverat Dñm Deum
Israelis. Reliquæ res gestæ Nadabi, & quicquid 31
fecit, ecce scripta sunt in libro annalium
regum Israelis. Fuit autẽ bellum inter Baasam 32
& inter Asam regem Juda, cunctis dieb⁹
eorum. Anno tertio Asæ regis Juda, regnavit 33
Baasa filius Ahiæ super universum Israelem
in Thersa, annis viginti quatuor. Fecitque 34
quod malum erat coram Domino, &
ambulavit in viis Jerobaami filii Nabati, & in
peccatis ejus quibus peccare fecit Israelem.

CAP. XVI.

Factus est autem sermo Domini ad Jehu 1
Hanani filium contra Baasam, dicendo;
Sic ait Dominus, Quandoquidem evexi te 2
de pulvere, & constitui te rectorem super
populum meum Israelem, tu autem ambulâsti
in viis Jerobaami, & peccare fecisti populum
meum Israelem, ut me ad iram provocarent
opere manuum suarum; En ego 3
sublaturus sum posteros Baasæ & posteros
domûs ejus, & redditurus domum ejus sicut
domum Jerobaami filii Nabati. Morientem 4
Baasæ in civitate, devorabunt canes; & morientem
ei in agro, devorabunt volatilia cœli.
Reliquæ res Baasæ, quicquid fecit, & omnis 5
fortitudo ejus; ecce scripta sunt in libro
annalium regum Israelis. Postea occumbens 6
Baasa cum patribus suis, sepultus est
in Thersa; & regnavit Ela fili⁹ ejus post ipsũ.
Etiam per Jehu filium Hanani prophetam, 7
factus est sermo Domini contra Baasam &
contra totam ejus domum, (propter universum
malum quod fecerat coram Domino
ut ad iram provocaret eum opere manuum
suarum) fore illam sicut domum Jerobaami,
eò quòd interfecisset eum. Anno vigesimo 8
sexto Asæ regis Juda, regnavit Ela Baasæ
filius super Israelem in Thersa duobus annis.
Et rebellavit in eum Zamre servus ejus 9
princeps dimidiæ partis equitum: & dum ille
in Thersa biberet *vinum* vetus in domo
Araæ quam ædificaverat in Thersa; Ingressus 10
est Zamri, & percussit ac interfecit
eum anno vigesimo septimo Asæ regis Juda;
regnavítque post eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * مِنْ أَجْلِ خَطَايَا يُورُبْعَامَ ٱلَّتِي أَخْطَأَهَا * وَحَمْلِهِ لِآلِ إِسْرَائِيلَ عَلَى ٱلْعَمَلِ بِمَا أَسْخَطَ إِلٰهَ إِسْرَائِيلَ
31 32 * وَبَاقِي أَخْبَارِ نَادَابَ ٱلَّتِي صَنَعَ * قَدْ كُتِبَ فِي سِفْرِ أَخْبَارِ مُلُوكِ آلِ إِسْرَائِيلَ * وَكَانَتِ ٱلْمَلْحَمَةُ
33 بَيْنَ أَسَا * وَبَيْنَ بَعْسَا مَلِكِ آلِ إِسْرَائِيلَ * مُدَّةَ أَيَّامِهِمَا * وَكَانَ ٱبْتِدَيْ مُلْكِ بَعْسَا بْنِ أَحِيَّا عَلَى
جَمَاعَةِ آلِ إِسْرَائِيلَ * فِي ٱلسَّنَةِ ٱلثَّالِثَةِ مِنْ مُلْكِ أَسَا مَلِكِ يَهُوذَا * وَمَلَكَ فِي تَرْصَا أَرْبَعَةً وَعِشْرِينَ
34 سَنَةً * وَصَنَعَ ٱلْقَبِيحَ بَيْنَ يَدَيِ ٱللهِ * وَسَلَكَ طَرِيقَ يُورُبْعَامَ بْنِ نَابَاطَ * ٱلَّذِي أَخْطَأَ * وَأَثَّمَ
آلَ إِسْرَائِيلَ بِخَطَايَاهُ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلسَّادِسُ عَشَرَ *

1 2 * وَوَرَدَتْ نُبُوَّةٌ مِنْ عِنْدِ ٱللهِ إِلَى يَاهُو بْنِ حَنَانِي فِي بَعْسَا * قَائِلًا * إِنَّ جَزَاكَ عَلَى مُقَابَلَتِكَ إِحْسَانِي *
وَقَدْ رَفَعْتُكَ مِنَ ٱلتُّرَابِ * وَجَعَلْتُكَ مَلِكًا عَلَى شَعْبِي إِسْرَائِيلَ * وَسَلَكْتَ فِي طُرُقِ يَارُبْعَامَ بْنِ نَابَاطَ *
3 وَإِثْمَامِكَ لِشَعْبِي آلِ إِسْرَائِيلَ * بِحَمْلِكَ إِيَّاهُمْ عَلَى إِسْخَاطِي * وَهَا أَنَا مُسْتَأْصِلٌ بَقَايَا بَيْتِ بَعْسَا *
4 وَأَجْعَلُ بَيْتَكَ كَبَيْتِ يَارُبْعَامَ بْنِ نَابَاطَ * وَيَكُونُ مَنْ مَاتَ لِبَعْسَا فِي ٱلْقَرْيَةِ * تَأْكُلُهُ ٱلْكِلَابُ * وَمَنْ
5 مَاتَ لَهُ فِي ٱلصَّحْرَاءِ * تَأْكُلُهُ طُيُورُ ٱلسَّمَاءِ * وَمَا بَقِيَ مِنْ أَخْبَارِ بَعْسَا ٱلَّتِي صَنَعَ * وَجَبَرُوتِهِ * قَدْ
6 كُتِبَ فِي سِفْرِ أَيَّامِ مُلُوكِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَٱضْطَجَعَ بَعْسَا مَعَ آبَائِهِ * وَقُبِرَ فِي تَرْصَا * وَمَلَكَ إِيلَا
7 ٱبْنُهُ فِي مَكَانِهِ * وَأَيْضًا وَرَدَتِ ٱلنُّبُوَّةُ مِنْ عِنْدِ ٱللهِ عَلَى يَدِ يَاهُو بْنِ حَنَانِي ٱلنَّبِيِّ * عَلَى بَعْسَا وَعَلَى
أَهْلِ بَيْتِهِ * وَعَلَى جَمِيعِ مَا صَنَعَهُ مِنَ ٱلْقَبَائِحِ ٱلَّتِي صَنَعَهَا لِإِسْخَاطِهِ * بِمَا صَنَعَتْ يَدَاهُ * لِيَكُونَ
8 كَبَيْتِ يُورُبْعَامَ * وَعَلَى قَتْلِهِ إِيَّاهُ * وَلَمَّا كَانَ فِي سَنَةِ سِتٍّ وَعِشْرِينَ لِأَسَا مَلِكِ يَهُوذَا * مَلَكَ إِيلَا
9 بْنُ بَعْسَا عَلَى آلِ إِسْرَائِيلَ فِي تَرْصَا سَنَتَيْنِ * وَعَدَا بِهِ عَبْدُهُ زَمْرِي رَئِيسُ نِصْفِ رِكَابِهِ * وَهُوَ فِي ذَاكَ
10 مِنْ حَالٍ قَدْ شَرِبَ وَسَكِرَ فِي بَيْتِ أَرْصَا * ٱلَّذِي لِطَاغُوتِ بَيْتِ أَرْصَا * وَجَاءَ زَمْرِي هُنَاكَ * فَصَرَعَهُ
صَرِيعَةً قَتَلَهُ بِهَا * فِي سَنَةِ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ لِأَسَا مَلِكِ سِبْطِ يَهُوذَا * وَمَلَكَ زَمْرِي مَكَانَهُ *

Propter peccata Jerobaami quæ commiserat, 30
& quòd induxisset Israelitas ad agendum
quæ movebant iram Dei Israelis.
Reliquæ res à Nadabo gestæ, scriptæ jam 31
sunt in libro historiarum regum Israelitarum.
Itaq; pugna erat accerrima inter Asam 32
& inter Baasam regem Israelitarum,
quandiu vixerunt. Verùm initium regni 33
Baasæ filii Achiæ super omnes Israelitas,
fuit anno tertio regni Asæ regis Juda;
regnavitque in Thersa annos viginti quatuor.
Et fecit quod turpe erat in conspectu 34
Dei, & ambulavit in via Jerobaami filii
Nabati, qui peccaverat, suoque peccato
Israelitas ad iniquitatem induxerat.

CAP. XVI.

Advenit autem oraculum à Deo ad 1
Jehu filium Hanani contra Baasam, dicens;
In compensationem pro eo quòd ingratus 2
fueris beneficiis meis (cùm enim evexerim
te de pulvere, teque regem creaverim
super populũ meum Israelem; tu tamen
ambulâsti in viis Jerobaami filii Nabati,
& ad peccatũ induxisti populũ meũ
Israeliticum, excitando eos ad irritandum
me.) Ecce ego extirpaturus sum reliquias 3
domûs Baasæ; & facturus domũ tuã similem
domui Jerobaami filii Nabati. Fietq; 4
ut quisquis morietur Baasæ in civitate,
comedant eum canes; quisquis autem morietur
ei in deserto, comedant eũ volucres
cœli. Quæ restant ex rebus Baasæ, quas 5
fecit, ejusque fortitudo, jam descripta
sunt in libro dierum regum Israelitarum.
Deinde occubuit Baasa cum patrib⁹ suis, et 6
sepultus est in Thersa; regnavitque Ela filius
ejus loco ipsius. Rursum advenit oraculum 7
à Deo per Jehu filium Hanani prophetam,
de Baasa deque familia ejus tum
ob omnes perpetratas ab eo turpitudines,
quas commiserat ad irritandũ illũ operib⁹
manuũ suarum, fore domum ejus similem
domui Jerobaami quod accidisset ei.
Deinde factum est anno vigesimo sexto A- 8
sæ regis Judæ, ut regnaret Ela Baasæ filius
super Israelitas in Thersa duobus annis: 9
Et conspiravit in eum Zamri servus
ejus princeps dimidiæ partis equitatus
sui: dũ ille tunc temporis biberet et jam
temulentus esset in Beth-arsa quæ pertinet
ad idolum in Beth-arsa. Accessit illuc 10
Zamri, eumq; illic percussit et occidit anno
vigesimo septimo Asæ regis tribũs Judæ;
& regnavit Zamri loco ipsius.

omnem percussit ej⁹ soliū super cum sedere juxta eum regnando in ,fuit Et
11 וַיְהִי בְמָלְכוֹ כְּשִׁבְתּוֹ עַל־כִּסְאוֹ הִכָּה אֶת־כָּל־
,ej⁹ redemptores & ,pariete in mingentē ei reliquit non : Bahasa domum
בֵּית בַּעְשָׁא לֹא־הִשְׁאִיר לוֹ מַשְׁתִּין בְּקִיר וְגֹאֲלָיו
, Bahasa domū omnē Zimri perdidit Et .ejus socios &
12 וְרֵעֵהוּ׃ וַיַּשְׁמֵד זִמְרִי אֵת כָּל־בֵּית בַּעְשָׁא
manu in , Bahasa ad fuerat locutus quod ,DOMINI verbum juxta
כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־בַּעְשָׁא בְּיַד
Elah peccata & , Bahasa peccata omnia Ad .prophetæ Jehu
13 יֵהוּא הַנָּבִיא׃ אֶל כָּל־חַטֹּאות בַּעְשָׁא וְחַטֹּאות אֵלָה
irritando , Israel fecerūt peccare qui & ,peccaverunt qui ,ej⁹ filii
בְנוֹ אֲשֶׁר חָטְאוּ וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיאוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס
residuum Et .suis vanitatibus in Israel Deum DOMINUM
14 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלֵיהֶם׃ וְיֶתֶר
scripta hæc nónne ,fecit quæ omnia & , Elah verborum
דִּבְרֵי אֵלָה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים
anno In ?Israel regum dierum verborum libro *super*
15 עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ בִּשְׁנַת
septem Zimri regnavit , Jehudah regis Asa *anno* septimo & ,vigesimo
עֶשְׂרִים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ זִמְרִי שִׁבְעַת
quæ Ghibbethon *super castrametantes* populus Et .Tirsah in diebus
יָמִים בְּתִרְצָה וְהָעָם חֹנִים עַל־גִּבְּתוֹן אֲשֶׁר
: dicendo , *castrametantes* populus Audivitque .Pelistinis
16 לַפְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּשְׁמַע הָעָם הַחֹנִים לֵאמֹר
constituerunt regem & : regem percussit etiam & , Zimri Conjuravit
קָשַׁר זִמְרִי וְגַם הִכָּה אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיַּמְלִכוּ
die in Israel super exercitus principem Homri Israel omnis
כָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־עָמְרִי שַׂר־צָבָא עַל־יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם
Israel omnis & , Homri Ascenditque .*castrametatione* in illa
17 הַהוּא בַּמַּחֲנֶה׃ וַיַּעֲלֶה עָמְרִי וְכָל־יִשְׂרָאֵל
fuit Et .Tirsah *super coartaverunt* & , Ghibbethon de eo cum
18 עִמּוֹ מִגִּבְּתוֹן וַיָּצֻרוּ עַל־תִּרְצָה׃ וַיְהִי
dom⁹ palatium ad venit &,civitas esset capta quod,Zimri *videre secundū*
כִּרְאוֹת זִמְרִי כִּי־נִלְכְּדָה הָעִיר וַיָּבֹא אֶל־אַרְמוֹן בֵּית־
,est mortuus & ,igni *in* regiā domum se super cōbussit & , regiæ
הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׂרֹף עָלָיו אֶת־בֵּית־מֶלֶךְ בָּאֵשׁ וַיָּמֹת׃
oculis in malum faciendo , peccavit quibus ,sua peccata Propter
19 עַל־חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר חָטָא לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי
, fecit *quod* ,ejus *peccato* in &,Jarobham via in ambulando ;DOMINI
יְהוָה לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה
ejus *colligatio* & ,Zimri verborū *residuum* Et .Israel faciendo peccare
20 לְהַחֲטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי זִמְרִי וְקִשְׁרוֹ
dierum verborum libro *super* scripta ipsa nonne ,conjuravit qua
אֲשֶׁר קָשָׁר הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
dimidium : *dimidiū* in Israel popul⁹ est divisus Tunc ?Israel regum
21 לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ אָז יֵחָלֵק הָעָם יִשְׂרָאֵל לַחֵצִי חֲצִי
dimidium &,eū *faciendū* regnare *ad*,Ghinath filium Tibni post erat populi
הָעָם הָיָה אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן־גִּינַת לְהַמְלִיכוֹ וְהַחֵצִי
populo ,Homri post qui popul⁹ prævaluit Et .Homri post
22 אַחֲרֵי עָמְרִי׃ וַיֶּחֱזַק הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי עָמְרִי אֶת־הָעָם
regnavit & ,Tibni est mortuus & : Ghinath filium Tibni post qui
אֲשֶׁר אַחֲרֵי תִּבְנִי בֶן־גִּינַת וַיָּמָת תִּבְנִי וַיִּמְלֹךְ
,Jehudah regis Asa anno uno & ,trigesimo anno In .Homri
23 עָמְרִי׃ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה
regnavit Tirsah In .annis duodecim Israel super Homri regnavit
מָלַךְ עָמְרִי עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּתִרְצָה מָלַךְ
Semer à Someron montem Emitque .annis sex
24 שֵׁשׁ־שָׁנִים׃ וַיִּקֶן אֶת־הָהָר שֹׁמְרוֹן מֵאֶת שֶׁמֶר
nomen vocavitque ,montē ædificavit & :argenti talentis duob⁹ *in*
בְּכִכְּרַיִם כָּסֶף וַיִּבֶן אֶת־הָהָר וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם
.Someron montis domini Semer nomine *super* ,ædificavit quam civitatis
הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה עַל שֶׁם־שֶׁמֶר אֲדֹנֵי הָהָר שֹׁמְרוֹן׃

Versio VULG. LAT.

11 Cúmque regnâsset, & sedisset
super solium ejus, percussit omnem
domum Baasa, & non
dereliquit ex ea mingentem ad
parietem, & propinquos &
12 amicos ejus. Delevítque Zambri
omnem domum Baasa,
juxta verbum Domini, quod
locutus fuerat ad Baasa in
13 manu Jehu prophetæ, Propter
universa peccata Baasa,
& peccata Ela filii ejus, qui
peccaverunt, & peccare fecerunt
Israel, provocantes Dominum
Deum Israel in vanitatibus
14 suis. Reliqua autem
sermonum Ela, & omnia quæ
fecit, nónne hæc scripta sunt
in libro Verborum dierum regum
15 Israel? Anno vigesimo
septimo Asa regis Juda, regnavit
Zambri septem diebus in
Thersa: porrò exercitus obsidebat
Gebbethon urbem Philisthinorum.
16 Cúmque audisset
rebellâsse Zambri, & occidisse
regem, fecit sibi regem omnis
Israel Amri, qui erat
princeps militiæ sup Israel in
17 die illa in castris. Ascendit ergò
Amri, & omnis Israel cum eo,
de Gebbethon, & obsidebant
18 Thersa. Videns autem Zambri
quòd expugnanda esset civitas, ingressus
est palatium, & succendit
se cum domo regia: &
19 mortuus est In peccatis suis,
quæ peccaverat faciens malum
coram Domino, & ambulans
in via Jeroboam, & in peccato
ejus, quo fecit peccare Israel.
20 Reliqua autem sermonum
Zambri, & insidiarum ejus, &
tyrannidis, nónne hæc scripta
sunt in libro Verborum dierū
21 regum Israel? Tunc divisus est
populus Israel in duas partes:
media pars populi sequebatur
Thebni filium Gineth, ut constitueret
eum regem: & media
22 pars Amri. Prævaluit autem
populus qui erat cum Amri,
populo qui sequebatur Thebni
filium Gineth: mortuúsque est
Thebni, & regnavit Amri.
23 Anno trigesimo primo Asa regis
Juda, regnavit Amri super
Israel duodecim annis: in
24 Thersa regnavit sex annis. Emitque
montem Samariæ à Semer
duobus talentis argenti:
& ædificavit eum, & vocavit
nomen civitatis, quam extruxerat,
nomine Semer domini
montis, Samariam.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ παρεμβολῇ, λεγόντων,
Συνεστράφη Ζαμβρὶ καὶ ἔπαισε τὸν βασιλέα.
καὶ ἐβασίλευσαν ἐν Ἰσραὴλ τὸν (α) Ἀμβρὶ
τὸν ἡγούμενον τῆς στρατιᾶς (β) ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν
17 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ. Καὶ ἀνέβη
(γ) Ἀμβρὶ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ ἐκ
18 Γαβαθὼν, καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ Θερσᾶ. Καὶ ἐγενήθη
ὡς εἶδε Ζαμβρὶ ὅτι (δ) προκατείληπται
αὐτοῦ ἡ πόλις, καὶ (ε) πορεύεται εἰς ἄντρον τοῦ οἴκου
τοῦ βασιλέως, καὶ (ζ) ἐνεπύρισεν ἐπ᾽ αὐτὸν
19 τὸν οἶκον τοῦ (η) βασιλέως, καὶ ἀπέθανεν ὑπὲρ
τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησε, τοῦ ποιῆσαι τὸ
πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου (θ) πορευθῆναι ἐν ὁδῷ
Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
20 (ι) αὐτοῦ ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Καὶ τὰ λοιπὰ
τῶν λόγων Ζαμβρὶ καὶ τὰς συνάψεις αὐτοῦ
ἃς συνῆψεν, (κ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα
(λ) ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων
21 Ἰσραήλ; Τότε μερίζεται ὁ λαὸς Ἰσραήλ· (μ)
ἥμισυ τοῦ λαοῦ γίνεται ὀπίσω Θαμνὶ υἱοῦ Γωνὰθ
τοῦ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ γίνεται
22 ὀπίσω (ν) Ἀμβρί. Ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω
Ἀμβρὶ ὑπερεκράτησε τὸν λαὸν τὸν ὀπίσω Θαμνὶ
υἱοῦ Γωνάθ. καὶ ἀπέθανε Θαμνὶ καὶ Ἰωρὰμ
ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ
23 ἐβασίλευσεν (ξ) Ἀμβρὶ μετὰ Θαμνί. Ἐν τῷ
ἔτει τῷ τριακοστῷ καὶ (ο) πρώτῳ τοῦ βασιλέως
Ἀσὰ βασιλεύει Ἀμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ δώδεκα
24 ἔτη· ἐν Θερσᾶ βασιλεύει ἓξ ἔτη. Καὶ ἐκτήσατο
(π) Ἀμβρὶ τὸ ὄρος τὸ (ρ) Σεμερὼν παρὰ
Σεμὴρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους ἐν δύο ταλάντων ἀργυρίου.
καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ὄρος, καὶ (σ) ἐπεκάλεσε
τὸ ὄνομα τοῦ ὄρους οὗ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ τῷ
ὀνόματι Σεμὴρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους (τ) Σεμηρών.
25 Καὶ ἐποίησεν (υ) Ἀμβρὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον
κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς γενομένους
26 ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ
(φ) ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
αὐτοῦ αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, τοῦ
παροργίσαι τὸν κύριον θεὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς
27 ματαίοις αὐτῶν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (χ)
Ἀμβρὶ καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, (ψ) καὶ πᾶσα ἡ
δυναστεία αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα
ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων
28 Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη (ω) Ἀμβρὶ μετὰ τῶν πατέρων
αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν Σαμαρείᾳ, (α) καὶ
βασιλεύει Ἀχαὰβ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.
Καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ
Ἀμβρὶ βασιλεύει Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀσὰ ἐτῶν
τριάκοντα καὶ πέντε ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ
εἰκοσιπέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

Et audivit populus in castris, dicentes; Convertit se Zambri, & percussit regem. Et regem fecerunt in Israel Ambri ducem militiæ super Israel in die illa in castris. 16
Et ascendit Ambri, & omnis Israel cum eo, de Gabathon: & obsederunt super Thersa. 17
Et factum est, ut vidit Zambri, quia capta est ipsius civitas; & vadit in (k) antrum domûs regis; & incendit super se domum regis; & mortuus est. 18
Pro peccatis suis, quæ fecit, faciendo malū coram Domino, ambulando in via Hieroboam filii Nabat, & in peccatis ejus quomodò peccare fecit Israel. 19
Et reliqua verborum Zambri, & conjurationes ejus, quas conjuravit, nónne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regum Israel? 20
Tunc dividitur populus Israel: dimidium populi fit post Thamni filium Gonath ad faciendum eum regem: & dimidium populi fit post Ambri. 21
Populus qui erat post Ambri, prævaluit populo, qui post Thamni filium Gonath. Et mortuus est Thamni, (l) & Joram frater ejus, in tempore illo: & regnavit Ambri post Thamni. 22
In anno trigesimo & primo regis Asa regnat Ambri super Israel duodecim annos: in Thersa regnat sex annos. 23
Et acquisivit Ambri montem Semeron à Semer domino montis in duobus talentis argenti. Et ædificavit montem, & (m) invocaverunt nomen montis, quem ædificavit, in nomine Semer domini montis, Semeron. 24
Et fecit Ambri malum in conspectu Domini: & malefecit super omnes, qui fuerant ante eum: 25
Et ambulavit in omni via Hieroboam filii Nabat, & in peccatis ejus, quibus peccare fecit Israel, ad irritandum Dominum Deum Israel in vanitatibus eorum. 26
Et reliqua verborum Ambri, & omnia quæ fecit, & omnis potentatus ejus, nónne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regum Israel? 27
Et dormivit Ambri cum patribus suis: & sepelitur in Samaria: & regnat Achaab fili⁹ ej⁹ pro eo. 28
Et in (n) anno undecimo anno Ambri regnat Josaphat filius Asa, annorum triginta & quinque in regno suo: & viginti quinque annos regnavit in Hierusalem.

MS. A. (α) Ζαμβρὶ (β) * ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν
τῇ παρεμβολῇ. (γ) Ζαμβρὶ (δ) προκατείλημπται (ε) εἰσπορεύονται (ζ) ἐνεπύρισε (η)
βασιλέως ἐν πυρὶ, καὶ ἀπέθανεν (θ) τοῦ πορευθῆναι (ι) αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν ὡς (κ) οὐχὶ
ταῦτα (λ) ἐπὶ βιβλίου (μ) τὸ ἥμισυ (ν) Ζαμβρί. Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λαὸς ὁ ἀκολουθῶν
τῷ Ζαμβρὶ, καὶ ἡττήθη ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω Θαμνὶ, * καὶ ὁ Ἰωρὰμ ἀδελφὸς (ξ) Ζαμβρὶ
(ο) πρώτῳ ἔτει τῷ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Ζαμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ
δώδεκα *· ἐν Θερσᾷ βασιλεύει (π) Ζαμβρὶ (ρ) Ἐμερὼν (σ) ἐπεκάλεσεν
(τ) Σομηρών. (υ) Ζαμβρὶ (φ) τῇ ὁδῷ (χ) Ζαμβρὶ (ψ) καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ
* ἣν ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα (ω) Ζαμβρὶ (α) καὶ ἐβασίλευσεν Ἀχαὰβ υἱὸς αὐτοῦ
29 ἀντ᾽ αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ζαμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει τριακοστῷ
καὶ ὀγδόῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα. Βασιλεύσας δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ζαμβρὶ
ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ εἰκοσιδύο ἔτη. Καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ υἱὸς Ζαμβρὶ τὸ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 וַהֲוָה בְּמַמְלְכֵיהּ כְּמִתְבֵי עַל כּוּרְסֵיהּ קְטַל יָת כָּל בֵּית בַּעְשָׁא לָא אַשְׁאַר לֵיהּ יָדַע מַדַּע
12 וְקָרִיבוֹהִי וְחַבְרוֹהִי׃ וְשֵׁיצֵי זִמְרִי יָת כָּל בֵּית בַּעְשָׁא כְּפִתְגָמָא דַיְיָ דְּמַלֵּיל עַל בַּעְשָׁא בְּיַד
13 יְהוּא נְבִיָּא׃ עַל כָּל חוֹבֵי בַעְשָׁא וְחוֹבֵי אֵלָה בְרֵיהּ דִּי חָבוּ וְדִי חַיִּיבוּ יָת יִשְׂרָאֵל לְאַרְגָּזָא
14 קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בְּטַעֲוָתְהוֹן׃ וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי אֵלָה וְכָל דִּי עֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל
15 סְפַר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ בִּשְׁנַת עַסְרִין וּשְׁבַע שְׁנִין לְאָסָא מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית
16 יְהוּדָה מְלַךְ זִמְרִי שִׁבְעָא יוֹמִין בְּתִרְצָה וְעַמָּא שָׁרַן בְּגִבְּתוֹן דִּלְפְלִשְׁתָּאֵי׃ וּשְׁמַע עַמָּא דְשָׁרַן
לְמֵימַר מְרַד זִמְרִי וְאַף קְטַל יָת מַלְכָּא וְאַמְלִיכוּ כָל יִשְׂרָאֵל יָת עָמְרִי רַב חֵילָא עַל יִשְׂרָאֵל
17 בְּיוֹמָא הַהוּא בְּמַשְׁרִיתָא׃ וּסְלִיק עָמְרִי וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ מִגִּבְּתוֹן וְצָרוּ עַל תִּרְצָה׃ וַהֲוָה
18 כַּד חֲזָא זִמְרִי אֲרֵי אִתְכְּבִישַׁת קַרְתָּא וְעַל לְאִדְרוֹן בֵּית מַלְכָּא וְאוֹקִיד עֲלוֹהִי יָת בֵּית מַלְכָּא
19 בְּנוּרָא וּמִית׃ עַל כָּל חוֹבַיָּא דִּי חָב לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לְמֵיזַל בְּאוֹרַח יָרָבְעָם וּבְחוֹבֵיהּ
20 דִּי עֲבַד לְחַיָּבָא יָת יִשְׂרָאֵל׃ וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי זִמְרִי וּמְרָדֵיהּ דִּמְרַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר
21 פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ בְּכֵן אִתְפְּלַג עַמָּא יִשְׂרָאֵל לְתַרְתֵּין פַּלְגִין פַּלְגוּת עַמָּא הֲוָה
22 בָּתַר תִּבְנִי בַר גִּינַת לְאַמְלָכוּתֵיהּ וּפַלְגוּת בָּתַר עָמְרִי׃ וּתְקֵיף עַמָּא דְּבָתַר עָמְרִי מִן עַמָּא
23 דְּבָתַר תִּבְנִי בַר גִּינַת וּמִית תִּבְנִי וּמְלַךְ עָמְרִי׃ בִּשְׁנַת תְּלָתִין וַחֲדָא שְׁנִין לְמַלְכָּא אָסָא מֶלֶךְ
שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ עָמְרִי עַל יִשְׂרָאֵל תַּרְתָּא עַסְרֵין שְׁנִין בְּתִרְצָה מְלַךְ שִׁית שְׁנִין׃
24 וּזְבַן יָת כְּרַכָּא דְּלְשׁוֹמְרוֹן מִן שֶׁמֶר בְּתַרְתֵּין כַּכְּרִין דִּכְסַף וּבְנָא יָת כְּרַכָּא וּקְרָא יָת שְׁמָהּ
דְּקַרְתָּא דִּבְנָא עַל שׁוּם שֶׁמֶר מָרֵיהּ דְּטוּרָא שׁוֹמְרוֹן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit regnando ipso, cùm primùm sederet super soliū suū, occîdit omnē 11
domū Baghsa: non reliquit ei cognoscentē cognitionē, et propinquos ej⁹,
et socios ejus. Et consumpsit Zimri omnem domū Baghsa, secundùm verbū 12
Dñi, quod locutus fuerat super Baghsa per manū Jehu prophetæ. Propter 13
omnia peccata Baghsa, et peccata Elah filii ejus, qui peccaverunt et peccare
fecerunt Israel, irritando Dñm Deum Israel errorib⁹ suis. Et reliquū 14
verborū Elah, et omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum
dierū regū Israel? Anno vicesimo et septimo annorū Azza regis trib⁹ do- 15
mus Jehuda regnavit Zimri septē dieb⁹ in Thirsza, et populus castrametabatur
contra Gibthon quæ erat Pelistæis. Et audivit populus qui castrame- 16
tabantur, dicendo, Conjuravit Zimri et etiam occîdit regē; et regē constituerunt
omnis Israel Ghamri magistrum exercit⁹ sup Israel die illa in castris.
Et ascendit Ghamri et omnis Israel cum eo ex Gibthon, et obsederunt 17
Thirsza. Et fuit cùm videret Zimri subactā civitatē, intravit in conclave 18
dom⁹ regis, et incēdit sup se domū regis igni, et mortu⁹ est; Propter *omnia* 19
peccata quæ peccavit, faciendo quod malū erat ante Dñm, ambulando in
via Jerabgham filii Nebat, et in peccatis ejus quæ fecerat, peccare faciendo
Israel. Et reliquū verborū Zimri et conjuratio ejus quâ conjuravit; nónne 20
illa scripta sunt in libro verborū dierū regū Israel? Tunc divisus est popu- 21
lus Israel in duas partes: dimidiū populi erat post Thibni filiū Ginath, ut
regem constitueret eum; et dimidiū post Ghamri. Et prævaluit populus, 22
qui erat post Ghamri, populo qui erat post Thibni filium Ginath; et mortuus
est Thibni, et regnavit Ghamri. Anno tricesimo primo annorum *re-* 23
gis Azza regis tribus domus Jehudah, regnavit Ghamri super Israel duodecim
annis; in Thirsza regnavit sex annis. Et emit arcem Somron à Semer 24
duobus talentis argenti, & ædificavit arcem, et vocavit nomen ipsius urbis
quam ædificavit, de nomine Semer domini ipsius montis Somron.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܟܕ ܐܡܠܟ ܘܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ. ܩܛܠ ܠܟܠܗ ܒܝܬ ܒܥܫܐ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ
12 ܕܐܙܠ ܫܘܪܐ. ܘܟܠܗ ܩܪܝܒܘܗܝ ܘܪܚܡܘܗܝ. * ܘܐܘܒܕ ܙܡܪܝ ܠܟܠܗ ܒܝܬ ܒܥܫܐ. ܐܝܟ
13 ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܥܠ ܒܥܫܐ ܒܐܝܕܐ ܕܝܗܘܐ ܢܒܝܐ. * ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܘܗܝ
ܕܒܥܫܐ. ܘܚܛܗܘܗܝ ܕܐܠܐ ܒܪܗ. ܕܚܛܘ ܘܐܚܛܝܘ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܪܓܙܘ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ
14 ܕܐܝܣܪܝܠ ܒܣܪܝܩܘܬܗܘܢ. ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܠܐ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ
15 ܒܣܦܪܐ ܕܦܘܢܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥ ܠܐܣܐ ܡܠܟܐ
ܕܝܗܘܕܐ. ܐܡܠܟ ܙܡܪܝ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܒܬܪܨܐ. ܘܥܡܐ ܫܪܐ ܗܘܐ ܥܠ ܓܬ ܕܦܠܫܬܝܐ.
16 * ܘܫܡܥܘ ܥܡܐ ܕܒܡܫܪܝܬܐ. ܘܐܡܪܘ. ܡܪܕ ܙܡܪܝ. ܘܐܦ ܩܛܠ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܡܠܟܘ ܥܠܝܗܘܢ
17 ܐܝܣܪܝܠ ܠܥܡܪܝ. ܪܒ ܚܝܠܐ ܕܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܒܡܫܪܝܬܐ. * ܘܣܠܩ
18 ܥܡܪܝ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ ܡܢ ܓܬ. ܘܫܪܘ ܥܠ ܬܪܨܐ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܙܡܪܝ ܕܐܬܟܒܫܬ
ܬܪܨܐ. ܥܠ ܠܗ ܠܒܝܬܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܘܐܘܩܕܘ ܥܠܘܗܝ ܒܝܬ ܡܠܟܐ ܒܢܘܪܐ.
19 ܘܡܝܬ. * ܥܠ ܚܛܗܘܗܝ ܕܚܛܐ. ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܙܠ ܒܐܘܪܚܬܗ
20 ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. ܘܒܚܛܗܘܗܝ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܙܡܪܝ.
21 ܘܡܪܕܗ ܕܡܪܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪܐ ܕܦܘܢܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܗܝܕܝܢ ܐܬܦܠܓ
ܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܦܠܓܘܬܐ. ܦܠܓܗ ܕܥܡܐ. ܗܘܐ ܒܬܪ ܬܒܢܝ ܒܪ ܓܝܢܬ. ܠܡܡܠܟܘܬܗ.
22 ܘܦܠܓܗ. ܒܬܪ ܥܡܪܝ. * ܘܥܫܢ ܥܡܐ ܕܒܬܪ ܥܡܪܝ. ܡܢ ܥܡܐ ܕܒܬܪ ܬܒܢܝ ܒܪ ܓܝܢܬ.
23 ܘܡܝܬ ܬܒܢܝ. ܘܐܡܠܟ ܥܡܪܝ. * ܒܫܢܬ ܬܠܬܝܢ ܘܚܕܐ ܠܐܣܐ ܡܠܟܐ
ܕܝܗܘܕܐ. ܐܡܠܟ ܥܡܪܝ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. ܒܬܪܨܐ ܐܡܠܟ ܫܬ ܫܢܝܢ.
24 * ܘܙܒܢܗ ܠܛܘܪܐ ܕܫܡܪܝܢ ܡܢ ܫܡܪ. ܒܟܟܪܐ ܕܣܐܡܐ. ܘܒܢܝܗܝ ܠܛܘܪܐ. ܘܩܪܐ
ܫܡܗ ܕܡܕܝܢܬܐ ܕܒܢܐ. ܥܠ ܫܡ ܫܡܪ ܡܪܗ ܕܛܘܪܐ. ܫܡܪܝܢ.

* Cúmque regnâsset, & super solium ejus 11
sedisset, percussit universam domum Baasæ,
nec reliquit ei mingentem ad parietem; omnes
etiam propinquos ejus & amicos ejus.
Delevit itaque Zamri totam domum Baa- 12
sæ, juxta sermonem Domini quem locutus
fuerat contra Baasam per Jehu prophetam:
Propter omnia peccata Baasæ, & pecca- 13
ta Elæ filii ejus, quibus peccaverunt & peccare
fecerunt Israelem, irritantes Dominum
Deum Israelis idolis suis. Reliquæ res Elæ, 14
& quidquid fecit, ecce scripta sunt in libro
annalium regum Israelis. Anno vigesimo 15
septimo Asæ regis Juda, regnavit Zamri septem
diebus in Thersa, dum populus castra
haberent adversùs Gath Palestinorum.
Audiens autem populus qui erat in ca- 16
stris, dixerunt; Rebellavit Zamri, quin etiam
regem interfecit: quapropter regem sibi
creârunt omnes Israelitæ, Amri principem
exercitûs super Israelem eodem die in castris.
Tum ascendens Amri totúsque cum eo 17
Israel è Gath, castra posuerunt adversùm
Thersam. Cúmque vidisset Zamri sub- 18
actam Thersam, ingressus est ædem domûs
regiæ: sed combusserunt super eum domum
regiam igni, & mortuus est: Propter 19
peccata sua quæ commisit, & *quia* fecit quod
malum erat coram Domino, ambulando in
viis Jerobaami filii Nabati; & propter peccata
sua quibus peccare fecit Israelem.
Reliquæ autem res gestæ Zamri, & con- 20
spiratio quâ conspiravit; ecce scripta sunt
in libro annalium regum Israelis. Tunc 21
divisus est populus Israeliticus in *diversas*
partes: pars una populi secuta est Tebni filium
Genjath, ut regem constitueret eum:
altera verò pars secuta est Amri. At præ- 22
valuit populus qui sequebatur Amri præ populo
qui sequebatur Tebni, mortuóque
Tebni, regnavit Amri. Anno trigesimo pri- 23
mo Asæ regis Juda, regnavit Amri super Israelem
annis duodecim. Cùm in Thersa regnâsset
sex annis, Emit montem Samariæ 24
à Samir talento argenti: & ædificavit montē,
vocavítq; nomen civitatis quam extruxit,
de nomine Samir domini montis, Samariam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فلما ملك وجلس علي كرسيه * قتل جميع اهل بيت بعسا * حتي لم يترك لهم بايل علي
12 حايط * واقاربه واصحابه * واستاصل زمري الجماعة من بيت بعسا ككلام الله الذي تكلم به
13 علي يد ياهو النبي * علي جميع ذنوب بعسا * وذنوب ايلا ابنه * وما حملوا بذلك آل اسرايل
14 عسخطاتهم امام الله بطواغيتهم * وباقي اخبار ايلا * وكل ما صنع * قد كتب في سفر اخبار
15 ايام ملوك بني اسرايل * وفي سنة سبع وعشرين لاسا ملك يهودا * ملك زمري سبعة ايام في
16 ترصا * والشعب يوميذ معسكر علي جبتون التي للفلسطينيين * وسمع الشعب المعسكرين * بالخبر
بغدر زمري وقتله للملك * فملك الجماعة من آل اسرايل عليهم عمري رييس الجيش في ذلك
17 اليوم في المعسكر * وطلع عمري وجميع آل اسرايل معه من جبتون * وحاصروا ترصا وفتحوها
18 * فلما راي زمري ان القرية قد فتحت * جاء الي مجلس بيت الملك * فاحرق عليه بيت الملك
19 بالنار * ومات * وذلك من اجل خطاياه اللاتي اخطا باعماله القبيحة بين يدي الله * بمسيره في طريق
20 يوربعام بن ناباط * وباثامه الذي اثم آل اسرايل * بحمله اياهم عليها * وباقي اخبار زمري *
21 وغدره الذي غدر * قد كتب في سفر ملوك بني اسرايل * ثم انقسم القوم قسمين * فريق
22 منهم تابع تبني بن جنات ليملكوه * والفريق الاخر تابع عمري * وقوي القوم الذي مع عمري *
23 علي القوم الذين تابعوا تبني * وملك عمري * ولما كان في سنة احدي وثلثين لملك اسا ملك
24 يهودا * ملك عمري علي آل اسرايل اثني عشر سنة * ملك في ترصا ست سنين * وابتاع كرك
سومرون من سامر بقنطارين فضة * وبنا ذلك الكرك * ودعي اسم تلك القرية التي بنا * باسم
سامر سيد جبل سومرون *

* *Cúmque regnâsset, & super thronum ejus* 11
sedisset, interfecit universam familiam Baasæ, ita ut nullus superesset ex eis mingens ad parietem; propinquos quoque & amicos ejus:
Et extirpavit Zamri universam familiam Baasæ, juxta sermonem Dei quem de illo pronuntiaverat per Jehu prophetam: 12
Propter omnia scelera Baasæ & scelera Elæ filii ejus, & ea quibus provocaverant Israelitas ad irritandum Deum idolis suis. 13
Reliquæ historiæ Elæ, & omnia quæ fecit, jam scripta sunt in libro annalium regum Israelitarū. 14
Cùm itaque anno vigesimo septimo Asæ regis Juda, regnâsset Zamri septem diebus in Thersa, populus autem iis diebus castra haberet contra Gebtonē quæ pertinet ad Palestinos: 15
Audiens popul⁹ qui erat in castris famā perfidiæ Zamri, & necē ab eo illatam regi; regem constituit super se universitas Israelitarū, Amri ducē exercitûs eodē die in castris. 16
Deinde ascendit Amri, omnesq; cum eo Israelitæ è Gebtone, obsederunt Thersā, & expugnaverunt eam. 17
Cùm autē vidisset Zamri quòd expugnata jā esset civitas, recepit se in cubiculū ædis regiæ: at æde regiā igne super eū exustâ, mortu⁹ est. 18
Idq; tum propter sua ipsius scelera, quæ turpissimis actionibus suis corā Deo commiserat, ambulando in via Jerobaami filii Nabati; cùm propter scelera quibus Israelitas ad peccandū induxerat, provocando eos ad illa perpetranda. 19
Reliquæ historiæ Zamri, ejusque perfidia quâ usus est, jam scriptæ sunt in libro historiarum regum Israelitarum. 20
Tum divisus est populus in duas factiones: et una quidē factio sectata est Tebni filiū Gennath, ut eum regem crearent: altera verò factio sectata est Amri. 21
Sed prævalente populo qui erat cū Amri, genti quæ sectata fuerat Tebni, regnavit Amri. 22
Itaque anno trigesimo primo regni Asæ regis Juda, regnum occupavit Amri super Israelitas duodecim annis. Postquā regnavit in Thersa sex annos, 23
Emit montē Samariæ à Samer duob⁹ argenti quintalibus: & ædificavit montem illum, & vocavit nomen civitatis ejus quam extruxerat, de nomine Samer domini montis Samariæ. 24

omnibus præ fecit malum &, DOMINI oculis in malum Homri fecit Et
25 וַיַּעֲשֶׂה עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיָּרַע מִכֹּל
filii Jarobham via omni in Ambulavitque .sui facies ad qui
26 אֲשֶׁר לְפָנָיו׃ וַיֵּלֶךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן־
irritando ,Israel fecit peccare qui ,ej' peccato in & ,Nebat
נְבָט וּבְחַטֹּאתָיו אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס אֶת־
residuum Et .suis vanitatibus in Israel Deum DOMINUM
27 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלֵיהֶם׃ וְיֶתֶר
nónne ,fecit quam ej' fortitudo & ,fecit quæ ,Homri verborum
דִּבְרֵי עָמְרִי אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־
? Israel regum dierum verborum libro super scripta ipsa
הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
,Someron in est sepultus & ,suis patribus cum Homri Jacuitque
28 וַיִּשְׁכַּב עָמְרִי עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן
Homri filius Achab Et .eo pro ejus filius Achab regnavit &
29 וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְאַחְאָב בֶּן עָמְרִי
regis Asa anno octavo & ,trigesimo anno in Israel super regnavit
מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ
,Someron in Israel super Homri filius Achab regnavitque :Jehudah
יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בֶּן־עָמְרִי עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
malum Homri filius Achab Fecitque .annis duobus & viginti
30 עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ אַחְאָב בֶּן־עָמְרִי הָרַע
fuit leve nonne fuit Et .se ante qui ,omnibus præ ,DOMINI oculis in
31 בְּעֵינֵי יְהוָה מִכֹּל אֲשֶׁר לְפָנָיו׃ וַיְהִי הֲנָקֵל
Izebel uxorem tulit Et ? Nebat filii Jarobham peccatis in ipsum ire
לֶכְתּוֹ בְּחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־אִיזֶבֶל
,Bahal servivit & ,abiit & ,Sidoniorum regis Ethbahal filiam
בַּת־אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידֹנִים וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֶת־הַבַּעַל
quod ,Bahal domo Bahal ipsi altare statuit Et .ei se incurvavitque
32 וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ׃ וַיָּקֶם מִזְבֵּחַ לַבַּעַל בֵּית הַבַּעַל אֲשֶׁר
addiditque :Lucum Achab fecitque .Someron in ædificaverat
33 בָּנָה בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַשׂ אַחְאָב אֶת־הָאֲשֵׁרָה וַיּוֹסֶף
omnib' præ Israel Deum DOMINUM irritandū ad facere Achab
אַחְאָב לַעֲשׂוֹת לְהַכְעִיס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִכֹּל
ædificavit suis diebus In .se ante fuerunt qui Israel regibus
34 מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו׃ בְּיָמָיו בָּנָה
,eā fundavit suo primogenito Abiram in :Jericho hælita-Beth Chiel
חִיאֵל בֵּית הָאֱלִי אֶת־יְרִיחֹה בַּאֲבִירָם בְּכֹרוֹ יִסְּדָהּ
,DOMINI verbum juxta ,ej' portas statuit suo minimo Seghub in &
וּבִשְׂגוּב צְעִירוֹ הִצִּיב דְּלָתֶיהָ כִּדְבַר יְהוָה
.Nun filii Jehosuah manu in fuerat locutus quod
אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן׃

CAP. XVII. יז

Vivit :Achab ad ,Ghilhad advenis de Tisbites Elijahu Dixitque
1 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי מִתֹּשָׁבֵי גִלְעָד אֶל־אַחְאָב חַי־
erit si ,ej' facies ad steti cujus ,Israel Deus DOMINUS
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם־יִהְיֶה
verbum Fuitque .mei verbi os ad quin ,pluvia &, ros his annis
2 הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם־לְפִי דְבָרִי׃ וַיְהִי דְבַר־
,orientem ad tibi respicies & ,hinc Vade :dicendo ,eum ad DOMINI
3 יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר׃ לֵךְ מִזֶּה וּפָנִיתָ לְּךָ קֵדְמָה
,erit Et .Jarden facies super qui ,Cherith torrente in te abscondes &
4 וְנִסְתַּרְתָּ בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַיַּרְדֵּן׃ וְהָיָה
.ibi te alendum ad præcepi corvis & ,bibes torrente de
מֵהַנַּחַל תִּשְׁתֶּה וְאֶת־הָעֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְכֶּלְךָ שָׁם׃
torrente in seditque ,abiit & :DOMINI verbum juxta fecitque ,abiit Et
5 וַיֵּלֶךְ וַיַּעַשׂ כִּדְבַר יְהוָה וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בְּנַחַל
panem ei afferentes corvi Et .Jarden facies super qui ,Cherith
6 כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַיַּרְדֵּן׃ וְהָעֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם
bibebat torrente de & ,vespera in carnem & panem & ,mane in ,carnem &
וּבָשָׂר בַּבֹּקֶר וְלֶחֶם וּבָשָׂר בָּעָרֶב וּמִן־הַנַּחַל יִשְׁתֶּה׃

Versio VULG. LAT.

25 Fecit autem Amri malum in conſpectu Domini, et operatus eſt nequiter, ſuper omnes qui
26 fuerunt ante eum. Ambulavítque in omni via Jeroboam filii Nabat, & in peccatis ejus quibus peccare fecerat Iſrael: ut irritaret Dominum Deum Iſra-
27 el in vanitatibus ſuis. Reliqua autem ſermonū Amri, & prælia ejus quæ geſſit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Verborum
28 dierum regum Iſrael? Dormivítque Amri cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in Samaria: regnavítque Achab filius ejus
29 pro eo. Achab verò fili' Amri regnavit ſuper Iſrael anno trigeſimo octavo Aſa regis Juda. Et regnavit Achab filius Amri ſuper Iſrael in Samaria viginti
30 & duobus annis. Et fecit Achab fili' Amri malum in conſpectu Domini, ſuper omnes
31 qui fuerunt ante eum. Nec ſuffecit ei ut ambularet in peccatis Jeroboā filii Nabat: inſup duxit uxorē Jezabel filiā Ethbaal regis Sidoniorū. Et abiit & ſervivit Baal, & adoravit
32 eum. Et poſuit aram Baal in templo Baal, quod ædificave-
33 rat in Samaria, Et plantavit lucum: & addidit Achab in opere ſuo, irritans Dominum Deum Iſrael, ſuper omnes reges Iſrael qui fuerūt ante eum.
34 In diebus ejus ædificavit Hiel de Bethel, Jericho: in Abiram primitivo ſuo fundavit eam, & in Segub noviſſimo ſuo poſuit portas ejus: juxta verbum Domini, quod locutus fuerat in manu Joſue filii Nun.

CAP. XVII.

1 ET dixit Elias Theſbites de habitatoribus Galaad ad Achab; Vivit Dominus Deus Iſrael, in cujus conſpectu ſto, ſi erit annis his ros et pluvia, niſi
2 juxta oris mei verba. Et factū eſt verbum Domini ad eum,
3 dicens; Recede hinc, & vade contra Orientem, & abſcondere in torrente Carith, qui
4 eſt contra Jordanem, Et ibi de torrente bibes: corvíſque
5 præcepi ut paſcant te ibi. Abiit ergò, et fecit juxta verbum Domini: cúmque abiiſſet, ſedit in torrente Carith, qui eſt contra
6 Jordanem. Corvi quoque deferebant ei panem & carnes manè, ſimiliter panem & carnes veſperi, & bibebat de torrente.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

Καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Γαζουβὰ, θυγάτηρ Σελί. καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ὁδῷ Ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τοῦ ποιεῖν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου. πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆραν· ἔθυον ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐθυμίων. καὶ ἃ συνέθετο Ἰωσαφὰτ μετὰ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία ἣν ἐποίησε, καὶ οὓς ἐπολέμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα; καὶ τὰ λοιπὰ τῶν συμπλοκῶν ἃς ἐπέθεντο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐξῆρεν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Συρίᾳ Νασίβ. καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφὰτ ἐποίησε ναῦν εἰς Θαρσὶς πορεύεσθαι εἰς Σωφὶρ ἐπὶ τὸ χρυσίον· καὶ οὐκ ἐπορεύθη, ὅτι συνετρίβη ἡ ναῦς ἐν Γασιὼν Γαβέρ. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ, Ἐξαποστελῶ τοὺς παῖδάς σου καὶ τὰ παιδάριά μου ἐν τῇ νηΐ. καὶ οὐκ ἐβούλετο Ἰωσαφάτ. καὶ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς
29 αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρεὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ
30 εἴκοσι καὶ δύο ἔτη. Καὶ ἐποίησεν (β) Ἀχαὰβ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον (γ) κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς ἔμπροσθεν αὐ-
31 τοῦ. Καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ ἱκανὸν (δ) τοῦ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ἔλαβε γυναῖκα τὴν Ἰεζάβελ θυγατέρα (ε) Ἰεθεβαὰλ βασιλέως Σιδωνίων· καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐδούλευσε τῷ Βάαλ, καὶ προσεκύνη-
32 σεν αὐτῷ. Καὶ ἔστησε θυσιαστήριον τῷ (ζ) Βάαλ ἐν οἴκῳ τῶν προσοχθισμάτων αὐτοῦ, (η) ὃν
33 ᾠκοδόμησεν ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ ἄλσος. καὶ προσέθηκεν Ἀχαὰβ τοῦ (θ) ποιῆσαι παροργίσματα, τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον (ι) θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ ἐξολοθρευθῆναι, ἐκακοποίησεν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς Ἰσραὴλ
34 τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν (κ) αὐτοῦ. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν Ἀχιὴλ ὁ (λ) Βαιθηλίτης τὴν Ἱεριχώ· ἐν τῷ Ἀβιρὼν (μ) πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν, καὶ τῷ Σεγοὺβ τῷ νεωτέρῳ αὐτοῦ ἐπέστησε θύρας αὐτῆς, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ.

Et nomen matris ejus Gazuba filia Seli. Et ambulavit in via Aſa patris ſui, & non declinavit ab ea, faciendo rectum in conſpectu Domini. Tantùm excelſa non abſtulerunt. Sacrificabant in excelſis, & adolebant. Et quæ compoſuit Joſaphat cum rege Iſrael, & omnis potentatus quem fecit, & quos impugnavit, nónne ecce hæc ſcripta in libro Verborum dierum regum Juda? Et reliqua complicationum, quas impoſuerant in diebus Aſa patris ſui, ſuſtulit de terra. Et rex non erat in Syria Naſib. Et rex Joſaphat fecit navem in Tharſis ad eundum in Sophir ad aurum: & non ivit, quoniam contrita eſt navis in Gaſion Gaber. Tunc dixit rex Iſrael ad Joſaphat, Mittam pueros tuos; (o) & puerulos meos in navi. Et noluit Joſaphat. Et dormivit Joſaphat cum patribus ſuis: & ſepelitur cum patribus ſuis in civitate David. Et regnavit Joram filius ejus pro eo. (p) In anno ſecundo 29 Joſaphat regis Juda, Achaab filius Ambri regnavit ſuper Iſrael in Samaria viginti & duos annos. Et fecit Achaab malum in 30 conſpectu Domini, & malefecit ſuper omnes, qui ante eum. Et 31 non fuit ei ſatis ire in peccatis Hieroboam filii Nabat: & accepit uxorem Jezabel filiam Jethbaal regis Sidoniorum. Et ivit, & ſervivit Baal, & adoravit eum. Et ſtatuit altare Baal 32 (q) in domo offendiculorum ejus, quam ædificavit in Samaria. Et fecit Achaab lucum. Et adjecit Achaab facere irritationes, 33 ad irritandum Dominum Deum Iſrael, (r) & ad perdendum animam ſuam: malefecit ſuper omnes reges Iſrael, qui fuerant ante eum. Et in diebus ejus ædificavit Achiel Bethelita ipſam 34 Hiericho: in Abiron primogenito ſuo fundavit eam: & (ſ) Segub juniori ſuo impoſuit portas ejus, juxta verbum Domini, quod locutus eſt in manu Jeſu filii Nave.

MS. A. (β) Ἀχαὰβ υἱὸς Ζαμβρὶ τὸ (γ) κυρίου ὑπὲρ (δ) πορεύεσθαι ἐν (ε) Ἰαβαὰλ (ζ) Βάαλ ἐνώπιον τῶν (η) ὧν (θ) ποιῆσαι τοῦ παροργίσαι (ι) θεὸν Ἰσραὴλ, ὑπὲρ πάντας τοὺς (κ) αὐτοῦ. Ἐν ταῖς (λ) Βαιθιλίτης (μ) τῷ πρωτοτόκῳ

ΚΕΦ. ιζ΄.

1 ΚΑὶ εἶπεν Ἠλιοὺ ὁ (α) προφήτης Θεσβίτης ὁ ἐκ Θεσβῶν τῆς Γαλαὰδ πρὸς Ἀχαὰβ, Ζῇ κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος καὶ ὑετὸς, ὅτι εἰ μὴ διὰ στό-
2 ματος λόγου μου. Καὶ ἐγένετο (β) ῥῆμα κυρίου
3 πρὸς Ἠλιοὺ, Πορεύου ἐντεῦθεν (γ) κατὰ ἀνατολὰς, καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάῤῥῳ (δ) Χοῤῥὰθ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ Ἰορδάνου.

CAP. XVII.

1 ET dixit Eliu propheta Theſbites, qui de (a) Theſbon Galaad ad Achaab; Vivit Dominus Deus virtutum, Deus Iſrael, cui adſtiti coram eo; ſi erit annis his ros, & pluvia, (b) niſi per os verbi mei. Et factum 2 eſt verbum Domini ad Eliu, Vade hinc ad Orientem: & abſ- 3 condere in torrente Chorrath, qui ſuper faciem Jordanis.

MS. A. (α) προφήτης ὁ ἐκ Θεσβῶν τῆς (β) λόγος κυρίου (γ) κατ' ἀνατολὰς, (δ) Χοῤῥὰθ ἐπὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וַעֲבַד עָמְרִי דְבִישׁ קֳדָם יְיָ וְאַבְאֵשׁ מִכֹּל דִּי קֳדָמוֹהִי׃ וַאֲזַל בְּכָל אָרְחָא יָרָבְעָם בַּר נְבָט
26 וּבְחוֹבוֹהִי דִּי חַיֵּב יָת יִשְׂרָאֵל לְאַרְגָּזָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בְּטַעֲוָתְהוֹן׃ וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי
27 עָמְרִי דִּי עֲבַד וּגְבוּרְתֵּיהּ דִּי עֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
28 וּשְׁכִיב עָמְרִי עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר בְּשׁוֹמְרוֹן וּמְלַךְ אַחְאָב בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃ וְאַחְאָב בַּר
29 עָמְרִי מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת תְּלָתִין וּתְמָנֵי שְׁנִין לְאָסָא מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וּמְלַךְ
30 אַחְאָב בַּר עָמְרִי עַל יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹמְרוֹן עַסְרִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין׃ וַעֲבַד אַחְאָב בַּר עָמְרִי דְבִישׁ
31 קֳדָם יְיָ מִכֹּל דִּי קֳדָמוֹהִי׃ וַהֲוָה שִׁיט בְּעֵינוֹהִי לְמֵיזַל בְּחוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט וּנְסֵיב אִתְּתָא
32 יָת אִיזֶבֶל בַּת אֶתְבַּעַל מַלְכָּא דְצִידוֹן וַאֲזַל וּפְלַח יָת בַּעְלָא וּסְגִיד לֵיהּ׃ וַאֲקֵים אֱגוֹרָא
[illegible]

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

25 Et fecit Ghamri quod malum erat ante Dñm, et *pejor fuit* omnibus qui fuerant ante ſe. Et ambulavit in omni via Jerabgham filii Nebat, et in pec-
26 catis illi' quib' peccare fecit Iſrael, irritando Dñm Deum Iſrael erroribus
27 ſuis. Et reliquū verborū Ghamri quæ fecit, et fortitudo ej' quam fecit, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborū dierū regū Iſrael? Et dormivit Gham-
28 ri cum patrib' ſuis, et ſepult' eſt in Somron, et regnavit Ahhab fili' ej' pro
29 eo. Et Ahhab fili' Ghamri regnavit ſup Iſrael anno trigeſimo octavo annorum Azza regis trib' dom' Jehudah, regnavit Ahhab fili' Ghamri ſup Iſ-
30 rael in Somron viginti et duob' annis. Et fecit Ahhab fili' Ghamri pejus ante Dñm omnib', qui fuerunt ante ſe. Et fuit leve in oculis ej' ambulare
31 in peccatis Jerabgham filii Nebat, et accepit etiā uxorē Izebel filiā Ethbaghal regis *Sidon*, et ivit et coluit Baghala, et adoravit illud. Et ſtatuit aram
32 ipſi Baghala, in domo Baghala quā ædificaverat in Somron. Et fecit Ahh-
33 ab lucū et addidit facere, ut irritaret Dñm Deum Iſrael præ omnib' regibus Iſrael qui fuerant ante ſe. In dieb' ej' ædificavit Hhiel de Beth-mome
34 Jericho; occidit Abiram primogenitū ſuū, quando cœpit fundare eam, et Zzigub parvum filiū ſuū quando erexit portas ejus, juxta verbum Domini, quod locutus fuerat per manum Jehoſuagh filii Nun.

CAP. XVII.

1 ET dixit Eliah qui erat ex Thoſab, de habitatorib' Gilghad, ad Ahhab, Permanet ipſe Dñs Deus Iſrael, ante quem miniſtro, ſi erit annis his ros et
2 pluvia, niſi cùm dixero. Et fuit verbū prophetiæ à Dño cum eo, dicendo:
3 Abi hinc, et verte te ad Orientē, et abſcondaris in torrente Cherith, qui
4 eſt ante Jardena. Et erit, de torrente bibes, et corvis præcepi ut alant te ibi.
5 Et abiit, et fecit juxta verbū Dñi: et abiit et ſedit in torrente Cherith, qui
6 erat ante Jardena. Et corvi afferebant illi panem et carnē manè, et panem et carnē veſperi; at de torrente bibebat.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܘܥܒܕ ܥܡܪܝ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܒܐܫ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܗܠܟ
26 ܒܟܠܗ ܐܘܪܚܗ ܕܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. ܘܒܚܛܗܘܗܝ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܪܓܙܘ
27 ܠܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܒܦܬܟܪܝܗܘܢ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܥܡܪܝ: ܘܟܠ ܡܐ ܕܥܒܕ:
28 ܘܟܠܗ ܓܢܒܪܘܬܗ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܬܓܡܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܟܒ ܥܡܪܝ
ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܫܡܪܝܢ. ܘܐܡܠܟ ܐܚܒ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܐܠܝܐ ܢܒܝܐ. ܘܐܠܝܫܥ.
29 ܐܬܝܕܥܘ * * ܘܐܚܒ ܒܪ ܥܡܪܝ ܐܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܫܢܬ ܬܠܬܝܢ ܘܬܡܢܐ ܫܢܝܢ
ܠܐܣܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܡܠܟ ܐܚܒ ܒܪ ܥܡܪܝ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ. ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܬܝܢ
30 ܫܢܝܢ. * ܘܥܒܕ ܐܚܒ ܒܪ ܥܡܪܝ. ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠ ܕܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܕܩܠܝܠ
31 ܗܘܐ ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܢܗܠܟ ܒܚܛܗܘܗܝ ܕܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. ܐܙܠ ܘܢܣܒ ܐܢܬܬܐ
32 ܠܐܝܙܒܠ ܒܪܬ ܐܬܒܥܠ ܡܠܟܐ ܕܨܝܕܢܝܐ. ܘܐܙܠ ܘܦܠܚ ܠܒܥܠܐ. ܘܣܓܕ ܠܗ. * ܘܐܩܝܡ
33 ܡܕܒܚܐ ܠܒܥܠܐ. ܒܒܝܬ ܒܥܠܐ ܕܒܢܐ ܒܫܡܪܝܢ. * ܘܦܠܚ ܐܚܒ ܠܦܬܟܪܐ. ܘܣܓܕ ܐܚܒ
ܠܦܬܟܪܐ ܘܐܪܓܙܗ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
34 ܕܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܒܝܘܡܘܗܝ ܒܢܐ ܐܚܒ ܒܝܬ ܠܘܛܬܐ. ܠܐܝܪܝܚܘ. ܒܐܒܝܪܡ ܒܘܟܪܗ
ܫܬܐܣܗ. ܘܒܣܓܘܒ ܙܥܘܪܗ. ܐܩܝܡ ܬܪܥܝܗ. ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܒܝܕ ܝܫܘܥ
1 ܒܪ ܢܘܢ. * ܦܨܠܐ. * ܝܙ * * ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܕܡܢ ܬܫܒܐ. ܡܢ ܬܘܬܒܐ ܕܓܠܥܕ. ܠܐܚܒ
ܡܠܟܐ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܩܝܡ ܐܢܐ ܩܕܡܘܗܝ. ܐܢ ܢܗܘܐ ܒܫܢܝܐ ܗܠܝܢ ܛܠܐ
2 ܐܘ ܡܛܪܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܡܪܬ. * ܘܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܐܡܪ ܠܗ. * ܐܙܠ ܡܟܐ.
3 ܘܐܬܦܢܝ ܠܟ ܠܡܕܢܚܐ. ܘܐܬܛܫܐ ܒܢܚܠܐ ܕܟܪܝܬ ܕܠܩܘܒܠ ܝܘܪܕܢܢ. * ܘܡܢ ܢܚܠܐ ܬܗܘܐ ܫܬܐ.
4 ܘܠܥܘܪܒܐ ܦܩܕܬ ܕܢܬܪܣܘܢܟ ܬܡܢ. * ܘܐܙܠ ܘܥܒܕ. ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܙܠ ܘܝܬܒ
5 ܒܢܚܠܐ ܕܟܪܝܬ ܕܠܩܘܒܠ ܝܘܪܕܢܢ. * ܘܥܘܪܒܐ ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܚܡܐ ܘܒܣܪܐ ܒܨܦܪܐ.
6 ܘܠܚܡܐ ܘܒܣܪܐ ܒܪܡܫܐ. ܘܡܢ ܢܚܠܐ ܫܬܐ ܗܘܐ ܡܝܐ.

25 Fecit autem Amri quod malum erat coram Dño, pejorq; fuit omnibus regibus qui præ-
26 ceſſerant eum. Ambulavit enim in tota via Jerobaami filii Nabati, & in peccatis ejus quibus peccare fecit Iſraelem, ut ad iracundiam excitarent Deum Iſraelis cultibus ſuis.
27 Reliquæ res Amri, quicquid fecit, omniſque fortitudo ejus; ecce ſcripta ſunt in libro an-
28 nalium regum Iſraelis. Occumbente Amri cum patribus ſuis, & in Samaria ſepulto, regnavit Ahab filius ejus poſt eum.

Elia propheta & Eliſæus innoteſcunt.

29 Itaque Ahab Amri filius regnavit ſuper Iſraelem anno trigeſimo octavo Aſæ regis Juda: regnavit *inquam* Ahab filius Amri ſuper Iſraelem in Samaria, viginti duobus annis.
30 Fecitque Ahab filius Amri pejùs coram Do-
31 mino, quàm omnes qui præceſſerant eum. Et quia leve ſibi videbatur ambulare in peccatis Jerobaami filii Nabati, abiens uxorem duxit Izabelem filiam Ithabeelis regis Sidoniorum: abiens etiam coluit Baalem, & ado-
32 ravit eum. Erexitque aram Baali in phano
33 Baalis, quod extruxerat in Samaria. Demum coluit Ahab idola, eaque adorando, & Dominum Deum Iſraelis irritando ſuperavit omnes reges Iſraelis qui præceſſerant eum.
34 In diebus quoque ſuis ædificavit Ahab locū maledictionis, *nempe* Jericho: in Abiramo primogenito ſuo extruxit eam, & in Sebob minimo natu ſuo erexit portas ejus, juxta ſermonem Domini quem locutus fuerat per Jeſum filium Nun.

CAP. XVII.

1 DIxit autem Elia qui de Theſbi, ex inquilinis Gelaad, ad regem Ahab; Vivit Dominus Deus Iſraelis in cujus conſpectu ſto, ſi fuerit hiſce annis ros aut pluvia, niſi cùm di-
2 xero. Deinde factus eſt ad eum ſermo Domi-
3 ni dicentis ad eum, Diſcede hinc, teque converte Orientem versùs, & deliteſce
4 in torrente Cerjath quæ eſt è regione Jordanis. Ex eo torrente eris bibens, & corvis
5 mandavi ut ibi te nutriant. Abiit ergò & fecit juxta ſermonem Domini; nam diſcedens commoratus eſt in torrente Cerjath
6 quæ eſt è regione Jordanis: Et corvi afferebant ei panem & carnem tempore matutino, & panem atque carnem tempore veſpertino; & ex illo torrente aquam bibebat.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * وصنع عمري القبيح بين يدي الله * واردى اكثر من جميع من تقدمه * وسلك في جميع
26 طرق يوربعام بن ناباط * وجميع اثامه التي اثم في ءال اسرايل * بما حملهم عليه من اسخاطهم اله
27 اسرايل بطواغيتهم * وباقي اخبار عمري * الذي صنع * وجبروته التي عمل * قد كتب في سفر
28 ملوك ءال اسرايل * واضطجع عمري مع ابايه وقبر في سومرون * وملك احاب ابنه مكانه * وملك
29 احاب بن عمري على ءال اسرايل في سنة ثمان وثلثين لاسا ملك يهوذا * فكان جميع ما ملك على
30 ءال اسرايل في سومرون * اثنان وعشرون سنة * وصنع احاب بن عمري القبيح بين يدي الله *
31 ما فاق به جميع من تقدمه * وانه استصغر السلوك في طريق يوربعام بن ناباط الرديه *
فتزوج امراة تسمى ايزابل ابنة ايثباعل ملك صيدونيم * ومضى وعبد صنمهم * وسجد له *
32 * واقام مذبحا لذلك الصنم الذي بناه في سومرون * وصنع احاب سارية * وزاد احاب في عمل
33 جميع من تقدمه من ملوك ءال اسرايل * وفي ايامه بنى حيال بيت الاصنام * وهي يريحا * فبداء
34 بابيرام بكره بتاسيسها * وبسعوب اصغر بنيه كذلك اقام ابوابها * ككلام الله الذي
تكلم به على يد عبده يسوع بن نون * * الفصل السابع عشر *
1 * فقال الياهو الذي من سكان جلعاد لاحاب * اني اقسم بالله اله اسرايل الذي خدمت بين
2 يديه * ان يكون في هذه السنين طلا ولا مطرا * الا عند قولي * وكان من كلام الله له * قايلا *
3 * امض من ههنا * ووجه شرقا * واستتر في وادي كاريث الذي امام الاردن * فتكون تشرب
4 من هذا الوادي * وقد وصيت الغربان يعولونك هناك * فمضى وصنع كما امر الله * الى
5 وادي كاريث الذي امام الاردن * وكان الغربان ياتونه بخبز ولحم بالغداة وخبز ولحم
6 بالعشي * ويشرب من ماء الوادي *

25 *Ceterùm turpia fecit Amri coram Deo, pejorque fuit omnibus qui præceſſerant*
26 *eum. Et ambulavit in omnibus viis Jerobaami filii Nabati, omnibúſq; ſceleribus ejus quæ commiſerat inter Iſraelitas, ſollicitans eos ad provocandam iram Dei*
27 *Iſraelis idolis ſuis. Reliquæ autem hiſtoriæ Amri, quæ fecit, & fortitudo quā ſe geſſit; jam ſcripta ſunt in libro regum Iſ-*
28 *raelitarum. Occubuitq; Amri cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in Samaria; & regnum obtinuit Achab filius ejus loco*
29 *ipſius. Regnavit igitur Achab filius Amri ſuper Iſraelitas anno trigeſimo octavo Aſæ regis Juda: fuitque totum ſpatium quo regnavit ſuper Iſraelitas in Samaria,*
30 *viginti duorum annorum. Et fecit Achab filius Amri tot ac tantas turpitudines coram Deo, ut ſuperaret omnes prædeceſſores ſuos.*
31 *Is enim leve ducens ambulare in viam Jerobaami filii Nabati peſſimam, uxorem duxit mulierem quandam quæ vocabatur Izabel, filiam Ithbaalis regis Sidoniorum, & abiens coluit idolum*
32 *ipſorum, & adoravit illud. Et erexit altare idolo illi quod fabricaverat in Sa-*
33 *maria. Fecit etiam Achab arborem proceram: demum Achab ſuperavit actiones omnium regum Iſraelitarum qui præceſ-*
34 *ſerant eum. In diebus etiam ſuis ædificavit Hiel domum idolorum, nempe Jericho: in Abiram primogenito ſuo inchoavit ejus fundamenta, & in Sagub natu minimo inter filios ejus, pariter erexit portas ejus: juxta ſermonem Dei quem locutus fuerat per ſervum ſuum Joſue filium Nun.*

CAP. XVII.

1 *DIxit autem Eliahu qui erat ex incolis Galaadis, ad Achab Equidem juro per Deum, Deū Iſraelis, coram quo miniſtro, non eſt futurus annis iſtis ros ullus neq; pluvia,*
2 *niſi cùm dixero. Et fuit ad eum ſermo Dei*
3 *dicentis, Abi hinc, & perge ad Orientem, teq; abſconde in torrente Cerith qui eſt*
4 *coram Jordane, Eriſq; bibens ex eo torrente; jam autem præcepi Orabimis ut ibi*
5 *te nutriant. Abiitque, & fecit quemadmodum præceperat ei Deus, ad torrentem*
6 *Cerith qui eſt coram Jordane: Et Orabimi afferebant ei panem & carnem manè, & panem & carnem veſperè, & bibebat ex aqua torrentis.*

pluvia fuerat non quia : torrens eſt ſiccatus & dierum fine à fuit Et
7 ויהי מקץ ימים ויבש הנחל כי לא היה גשם
vade, Surge ,dicendo ,eum ad Domini verbum Fuitque .terra in
בארץ׃ 8 ויהי דבר יהוה אליו לאמר׃ 9 קום לך
ibi præcepi Ecce .ibi manebis & ,Sidoni ipſi quæ ,Sarphath in
צרפתה אשר לצידון וישבת שם הנה צויתי שם
venit & ,Sarphath in abiit &,Surrexitque .te alendum ad viduæ mulieri
10 אשה אלמנה לכלכלך׃ ויקם וילך צרפתה ויבא
,ligna colligens vidua mulier ibi ecce Et civitatis oſtium ad
אל פתח העיר והנה שם אשה אלמנה מקששת עצים
vaſe in aquæ paululum mihi quæſo Cape : dixit & ,eam ad clamavit &
ויקרא אליה ויאמר קחי נא לי מעט מים בכלי
Cape : dixit & ,eam ad clamavit & .tollendum ad abiit Et .bibam &
11 ואשתה׃ ותלך לקחת ויקרא אליה ויאמר לקחי
Dominus Vivit : ait Et .tua manu in panis buccellam mihi obſecro
12 נא לי פת לחם בידך׃ ותאמר חי יהוה
farinæ volæ plenitudo quin ſubcineritius mihi eſt Si ,tuus Deus
אלהיך אם יש לי מעוג כי אם מלא כף קמח
duo colligens ego ecce Et .lenticula in olei paululum & ,hydria in
בכד ומעט שמן בצפחת והנני מקששת שנים
illud comedamus & ,meo filio & mihi illum faciam & ,ingrediar & : ligna
עצים ובאתי ועשיתיהו לי ולבני ואכלנהו
fac ingredere : timeas Ne : Elijahu eam ad Dixitque .moriamur &
13 ומתנו׃ ויאמר אליה אליהו אל תיראי באי עשי
parvam ſubcineritium inde mihi fac Veruntamen .tuum verbum ſecundùm
כדברך אך עשי לי משם עגה קטנה
facies in novißimo filio & tibi : mihi affer & ,principio in
בראשנה והוצאת לי ולך ולבנך תעשי באחרנה׃
non farinæ Hydria : Iſrael Deus Dominus dixit ſic Etenim
14 כי כה אמר יהוה אלהי ישראל כד הקמח לא
dandi diem ad uſque ,deficiet non olei lenticula & ,conſumetur
תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תתן
fecit & ,ivit Et .terræ faciei ſuper pluviam Dominum
15 יהוה גשם על פני האדמה׃ ותלך ותעשה
.dies ejus domus & ,ipſa & ipſe comedit Et .Elijahu verbum ſecundùm
כדבר אליהו ותאכל הוא והיא וביתה ימים׃
defecit non olei lenticula & ,conſumpta non farinæ Hydria
16 כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר
fuit Et .Elijahu manu in fuerat locutus quod Domini verbum juxta
כדבר יהוה אשר דבר ביד אליהו׃
: domus patronæ mulieris filius ægrotavit ,iſtas res poſt
17 ויהי אחר הדברים האלה חלה בן האשה בעלת הבית
.halitus eo in remaneret non donec ,valde fortis ei infirmitas fuitq;
ויהי חליו חזק מאד עד אשר לא נותרה בו נשמה׃
Veniſti ? Dei vir tibi & mihi Quid : Elijahu ad Dixitque
18 ותאמר אל אליהו מה לי ולך איש האלהים באת
meum filium faciendum mori ad & ,meam iniquitatem rememorandum ad me ad
אלי להזכיר את עוני ולהמית את בני׃
illius ſinu de eum tulit Et .tuum filium mihi Da : eam ad dixit Et
19 ויאמר אליה תני לי את בנך ויקחהו מחיקה
eũ fecit jacere & ,ibi manens ipſe quo cœnaculum in eũ fecit aſcendere &
ויעלהו אל העליה אשר הוא ישב שם וישכבהו
Domine : dixit & ;Dominum ad clamavit Et .ſuum lectum ſuper
20 על מטתו׃ ויקרא אל יהוה ויאמר יהוה
ea cum hoſpitans ego quâ viduam ſuper etiam num ,mi Deus
אלהי הגם על האלמנה אשר אני מתגורר עמה
tribus infantem ſuper ſe eſt menſus Et ? ej⁹ filium faciendũ mori ad ,malefeciſti
21 הרעות להמית את בנה׃ ויתמדד על הילד שלש
revertatur ,mi Deus Domine :dixit & ,Dominum ad clamavit & ,vicibus
פעמים ויקרא אל יהוה ויאמר יהוה אלהי תשב
.ejus interius ſuper hujus infantis anima obſecro
נא נפש הילד הזה על קרבו׃

Verſio VULG. LAT.

7 Poſt dies autem ſiccat⁹ eſt torrens :non enim pluerat ſuper
8 terram. Factus eſt ergò ſermo
9 Dñi ad eum, dicens ; Surge & vade in Sarephta Sidoniorũ, & manebis ibi: præcepi enim ibi mulieri viduæ ut paſcat te.
10 Surrexit,& abiit in Sarephta. Cúmq; veniſſet ad portam civitatis, apparuit ei mulier vidua colligens ligna,& vocavit eam, dixitq; ei ; Da mihi paululum aquæ in vaſe, ut bibam.
11 Cúmque illa pergeret ut afferret , clamavit poſt tergum ej⁹,dicens;Affer mihi,obſecro, & buccellam panis in manu
12 tua. Quæ reſpondit; Vivit Dominus De⁹ tu⁹,quia non habeo panem, niſi quantum pugillus capere poteſt farinæ in hydria, & paululum olei in lecytho:en colligo duo ligna,ut ingrediar & faciam illum mihi & filio meo,ut comedamus,& moria-
13 mur. Ad quam Elias ait ; Noli timere, ſed vade, & fac ſicut dixiſti : veruntamen mihi primùm fac de ipſa farinula ſubcineritium panem parvulum , & affer ad me : tibi autem
14 & filio tuo facies poſteá. Hæc autem dicit Dñs Deus Iſrael; Hydria farinæ non deficiet, nec lecythus olei minuetur, uſq; ad diem in qua Dominus datur⁹ eſt pluviam ſuper facië
15 terræ. Quæ abiit, et fecit juxta verbum Eliæ:et comêdit ipſe, et illa, & domus ej⁹ : et ex illa
16 die,Hydria farinæ non defecit, et lecythus olei non eſt imminutus, juxta verbum Domini, quod locutus fuerat in manu
17 Eliæ. Factum eſt autem poſt hæc, ægrotavit filius mulieris matris familiás,et erat languor fortiſſim⁹, ita ut non remane-
18 ret in eo halit⁹. Dixit ergò ad Eliam;Quid mihi et tibi, vir Dei?ingreſſ⁹ es ad me,ut rememorarentur iniquitates meæ,et
19 interficeres filium meum ? Et ait ad eam Elias, Da mihi filium tuum. Tulitq; eum de ſinu ej⁹, et portavit in cœnaculum ubi ipſe manebat,et poſuit ſu-
20 per lectulum ſuum. Et clamavit ad Dominum,et dixit;Dñe De⁹ me⁹,etiámne viduã, apud quá ego utcunque ſuſtentor, afflixiſti ut interficeres filium
21 ej⁹ ? Et expandit ſe,atq; menſus eſt ſuper puerum tribus vicibus,& clamavit ad Dominũ, et ait; Domine Deus me⁹, revertatur, obſecro, anima pueri hujus, in viſcera ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

4 Καὶ ἔσται ἐκ τοῦ χειμάῤῥου πίεσαι ὕδωρ, καὶ τοῖς κόραξιν ἐντελοῦμαι διατρέφειν σε ἐκεῖ. (ε)
5 Καὶ ἐποίησεν Ἠλιοὺ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάῤῥῳ Χοῤῥὰθ (ζ) ἐπὶ
6 προσώπου τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ (η) ἄρτους τοπρωῒ, καὶ κρέα τοδείλης, καὶ
7 ἐκ τοῦ χειμάῤῥου ἔπινεν ὕδωρ. Καὶ ἐγένετο (θ) μεθ' ἡμέρας, καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάῤῥους,
8 ὅτι οὐκ ἐγένετο ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο
9 ῥῆμα κυρίου πρὸς (ι) Ἠλιοὺ, Ἀνάστηθι, καὶ πορεύου εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σιδωνίας· ἰδοὺ ἐντέταλ-
10 μαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τοῦ διατρέφειν σε. Καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς (κ) Σαρεπτὰ, καὶ ἦλθεν εἰς τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως· καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυνὴ χήρα συνέλεγε ξύλα. καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς Ἠλιοὺ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Λάβε δή μοι ὀλίγον ὕ-
11 δωρ εἰς ἄγγος, καὶ πίομαι. Καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν, καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε, Λήψῃ δή μοι (λ) ψωμὸν ἄρτου τοῦ ἐν τῇ χει-
12 ρί σου. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή, Ζῇ κύριος ὁ θεός σου, εἰ (μ) ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλλ' ἢ ὅσον δρὰξ ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ καψάκῃ· καὶ (ν) ἰδοὺ ἐγὼ συλλέξω δύο ξυλάρια, καὶ εἰσελεύσομαι καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ καὶ τοῖς τέκνοις μου, καὶ (ξ) φαγόμεθα, καὶ ἀπο-
13 θανούμεθα. Καὶ εἶπε (ο) πρὸς αὐτὴν Ἠλιοὺ, Θάρσει, εἴσελθε καὶ ποίησον κατὰ τὸ ῥῆμά σου· ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν ἐγκρυφίαν (π) μικρὸν, καὶ ἐξοίσεις μοι ἐν πρώτοις, σαυτῇ δὲ καὶ τοῖς τέκνοις σου ποιήσεις (ρ) ἐπ' ἐσχά-
14 του. Ὅτι τάδε λέγει (σ) κύριος, Ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύρου οὐκ ἐκλείψει, καὶ ὁ καψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἐλαττονήσει ἕως ἡμέρας τοῦ δοῦναι (τ) κύ-
15 ριον τὸν ὑετὸν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ, καὶ (υ) ἐποίησε, καὶ ἤσθιεν αὐτὴ καὶ αὐτὸς καὶ
16 τὰ τέκνα (φ) αὐτῆς. Καὶ ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύρου οὐκ ἐξέλιπε, καὶ ὁ καψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ (χ) ἠλαττονήθη, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν
17 χειρὶ Ἠλιοὺ. Καὶ ἐγένετο (ψ) μετὰ ταῦτα, καὶ ἠῤῥώστησεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς τῆς κυρίας τοῦ οἴκου· (ω) καὶ ἦν ἡ ἀῤῥωστία αὐτοῦ κραταιὰ σφόδρα (α) ἕως οὐχ ὑπελείφθη ἐν αὐτῷ πνεῦ-
18 μα. Καὶ εἶπε πρὸς Ἠλιοὺ, Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ; εἰσῆλθες πρὸς μὲ τοῦ ἀναμνῆσαι (β) ἀδικίας μου, καὶ θανατῶσαι τὸν
19 υἱόν μου; Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὴν γυναῖκα, Δός μοι τὸν υἱόν σου. καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς, (γ) καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερῷον ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκάθητο ἐκεῖ, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς (δ) κλί-
20 νης. Καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιοὺ, καὶ εἶπεν, Οἴμοι κύριε, ὁ μάρτυς τῆς χήρας μεθ' ἧς ἐγὼ κατοικῶ μετ' αὐτῆς, σὺ κεκάκωκας τοῦ θανατῶσαι τὸν υἱὸν αὐτῆς.

Et erit, de torrente bibes aquam: & corvis mandabo nutrire te il- 4
lic. Et fecit Eliu juxta verbum 5 *Domini, & ſedit in torrente Chorrath ſuper facië Jordanis. Et* 6 *corvi ferbãt ei (c) panes manè, et carnes veſperè; et de torrente bibebat aquã. Et factũ eſt poſt dies,* 7 *& exaruit torrens; quia non fuerat pluvia ſuper terram. Et fa-* 8 *ctum eſt verbum Domini ad Eliu; Surge, & vade in Sare-* 9 *pta Sidoniæ. Ecce mandavi ibi mulieri viduæ de nutriendo te. Et ſurrexit, & ivit in Sarepta:* 10 *& venit ad oſtium civitatis. Et ecce ibi mulier vidua colligebat ligna. Et clamavit poſt eam Eliu, & dixit ad eam; Cape nunc mihi puſillam aquam in vaſe, & bibam. Et ivit capere. Et clamavit* 11 *poſt eam Eliu, & dixit; Cape nunc mihi buccellam panis, (d) qui in manu tua. Et dixit mu-* 12 *lier; Vivit Dominus Deus tuus, ſi eſt mihi ſubcineriti⁹, niſi quantum pugillum farinæ in hydria, & paucum oleum in lecytho: Et ecce ego colligam duo lignicula, & ingrediar, & faciam illum mihi, & filiis meis : & comedemus, & moriemur. Et dixit* 13 *ad eam Eliu; Confide, intra, & fac juxta verbum tuum. Sed fac mihi indè ſubcineritium parvũ: & afferes mihi in primis; tibi autem & filiis tuis facies in ultimo : Quoniam hæc dicit Dominus;* 14 *(e) Hydria farinæ non deficiet, & lecythus olei non minuetur, uſque ad diem quo dabit Dominus pluviam ſuper terram. Et ivit mu-* 15 *lier, & fecit: & comêdit (f) ipſa, & ipſe, & filii ejus. Et hy-* 16 *dria farinæ non defecit: & lecythus olei non eſt imminutus, juxta verbum Domini, quod locutus eſt in manu Eliu. Et factum* 17 *eſt poſt hæc, & ægrotavit filius mulieris dominæ domûs, & erat infirmitas ejus valida valdè, donec non remanſit in eo (g) ſpiritus. Et dixit ad Eliu; Quid* 18 *mihi & tibi, homo Dei? Intrâſti ad me ad rememorandum injuſtitias meas, & interficiendum filium meum? Et dixit Eliu ad* 19 *mulierem; Da mihi filium tuum. Et ſumpſit illum de ſinu ejus, & attulit eum in cœnaculum, in quo ipſe ſedebat ibi: & cubare eum fecit ſuper (h) lectum. Et exclamavit Eliu, &* 20 *dixit; Hei mihi, Domine, teſtis viduæ, quacum ego habito cum ea, tu afflixiſti interficiendo filium ejus.*

MS.A. (ε) Καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐποίησεν, καὶ ἐκάθισεν (ζ) ἐπὶ πρόσωπον (η) ἄρτον καὶ κρέας τοπρωῒ, καὶ ἄρτον καὶ κρέας τοδείλης, (θ) μετὰ ἡμέρας, (ι) Ἠλιοὺ, λέγων, Ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς *Σεφθὰ τῆς Σιδωνίας, καὶ καθίσῃ ἐκεῖ· ἰδοὺ (κ) Σαρεπτὰ, εἰς τὸν (λ) ψωμὸν *ἄρτον ἐν (μ) ἔσται (ν) ἰδοὺ συλλέγω δύο ξυλάρια, (ξ) φαγόμεθα αὐτὸ, καὶ (ο) Ἠλιοὺ πρὸς αὐτὴν, Θάρσει, (π) μικρὸν ἐν πρώτοις, καὶ ἐξοίσεις μοι, σαυτῇ (ρ) ἐπ' ἐσχάτων· (σ) κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἡ (τ) κύριον ὑετὸν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς. (υ) ἐποίησεν κατὰ τὸ ῥῆμα Ἠλιοὺ, καὶ ἤσθιεν αὐτὸς καὶ αὐτὴ καὶ τὰ (φ) αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης Καὶ ἡ ὑδρία (χ) ἐλαττονήθη (ψ) μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, (ω) καὶ ἡ (α) ἕως οὗ οὐχ ὑπελείφθη (β) τὰς ἀδικίας (γ) καὶ ἀνήγαγεν αὐτὸν (δ) κλίνης αὐτοῦ. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 והוה מסוף יומין ויבש נחלא ארי לא הוה מטרא בארעא : והוה פתגם נבואה מן
8 קדם יי עמיה למימר : קום איזיל לצרפת די לצידונאי ותתיב תמן הא פקדית תמן אתתא
9 ארמלתא לסוברותך : וקם ואזל לצרפת ואתא לתרע קרתא והא תמן אתתא ארמלתא
10 מנקבא אעין וקרא לה ואמר סבי כען לי זעיר מיא במנא ואשתי : ואזלת למסב וקרא
11 לה ואמר סבי כען לי פתא דלחמא בידיך : ואמרת קים הוא יי אלהך אם אית לי מדעם
12 אלהן מלי פסת ידא קמחא במנא וזעיר משחא בצלוחיתא והא אנא מנקבא תרין אעין
13 ואיהך ואעבדניה לי ולברי וניכלניה ונמות : ואמר לה אליהו לא תדחלין עולי עבידי
כפתגמיכי ברם עבידי לי מתמן חררא זעירא בקדמיתא ותפקין לי ולך ולבריך תעבדין
14 בבתריתא : ארי כדנן אמר יי אלהא דישראל מנא דקמחא לא יגמר וצלוחיתא דמשחא
15 לא יחסר עד יומא דיתין יי מטרא על אפי ארעא : ואזלת ועבדת כפתגמא דאליהו
16 ואכלת היא והוא ואנש ביתא יומין : מנא דקמחא לא גמר וצלוחיתא דמשחא לא חסר
17 כפתגמא דיי דמליל בידא דאליהו : והוה בתר פתגמיא האלין אתמרע בר אתתא מרת
18 ביתא והוה מרעיה תקיף לחדא עד דלא אשתארת ביה נשמתא : ואמרת לאליהו
19 מה לי ולך נביא דיי אתיתא לותי לאדכרא ית חובי ולמקטל ית ברי : ואמר לה הבי
לי ית בריך ונסביה מחקנה ואסקיה לעליתא דהוא יתיב תמן ואשכביה על ערסיה :
20 וצלי קדם יי ואמר יי אלהי הברם על ארמלתא די אנא דר עמה לא יתבאש לה
21 לאיממת ברה : ואתמתח על רביא תלת זמנין וצלי קדם יי ואמר יי אלהי תתוב כען
נפשא דרביא הדין למעוהי :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et fuit in fine dierum & aruit torrens,quia non fuerat pluvia in terra. Et 7
fuit verbum prophetiæ à Dño cum illo, dicendo : Surge, vade ad *Szar-* 8
phath *Szidoniorum*, & ſedeas ibi: ecce præcepi ibi mulieri viduæ ut alat te. 9
Et ſurrexit & ivit in Szarphath, & venit ad portam urbis, & ecce ibi mu- 10
lier vidua colligebat ligna, & vocavit illam & dixit; Accipe, quæſo, mihi
paululum aquæ in vaſe, & bibam. Et ivit ut acciperet, & vocavit illã :& 11
dixit, Accipe obſecro mihi fruſtũ panis in manu tua. Et dixit, Permanet 12
ipſe Dñs Deus tuus, ſi eſt mihi quicquã, niſi plenum volæ manus farinæ in
vaſe, & paululũ olei in lecytho: & ecce ego colligo duo ligna, ut eam, &
faciam illud mihi & filio meo, & comedamus illud, & moriamur. Et dixit 13
illi Eliahu, Ne timeas, ingredere, fac juxta verbum tuum ; verùm fac mihi
inde placentam pertuſam parvã priùs, & proferas ad me : & tibi & filio
tuo facies poſteriús. Nam ſic dixit Dñs Deus Iſrael, Vas farinæ non abſu- 14
metur, & lecythus olei non deficiet uſque in dië quo dabit Dñs pluviam
ſuper faciem terræ. Et ivit & fecit juxta verbum Eliah, et comedit illa 15
et ipſe et viri domus illius aliquot dies. Vas farinæ non abſumptum eſt, et 16
lecythus olei non defecit, juxta verbum Domini quod locutus fuerat per
manum Eliäh. Et fuit poſt res iſtas, malè habuit filius mulieris dominæ 17
domus, et erat morbus illius vehemens valdè, ita ut non remaneret in illo
ſpiritus. Et dixit ad Eliah, Quid mihi et tibi propheta Domini : ve- 18
niſti ad me ut rememores peccatum meum , et occideres filium meum ?
Et dixit illi, Da mihi filium tuum : & accepit eum de ſinu illius , et 19
aſcendit cum illo in cœnaculum ſuperius in quo habitabat, et poſuit illum
ſuper lectum ſuum. Et oravit Dominum, et dixit; Domine Deus *meus*, 20
verum viduam, cum qua ego habito, num malè fit, neque moriatur filius ejus.
Et coarctavit ſe ſuper puerum tribus vicibus, et oravit Dominum, et 21
dixit : Domine Deus *meus*, redeat, quæſo, anima pueri hujus in viſcera ejus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Poſt dies autem aliquot exiccato torrente, 7 (non enim deciderat pluvia in terram) Fa- 8 ctus eſt ad eum ſermo Domini, dicendo; Surge, abi in Sarphath Sidonis, ibique mo- 9 rare : ecce mandavi illic mulieri viduæ ut te alat. Surgens itaque abiit ad Sarphath, & 10 portam civitatis ingreſſus, vidit ibi mulierem viduam colligentem ligna ; & vocans eam ait illi, Affer mihi parum aquæ in vaſe ut bibam. Cúmque abiiſſet ut afferret ei, rur- 11 ſus vocavit eam, et dixit illi; Affer mihi micam panis in manibus tuis. Quæ dixit, Vivit 12 Dñs Deus tuus, nihil habeo præter *tantum* farinæ *quantum* volâ capi poteſt, in hydria ; & parum olei in cornu : & en colligo duo ligna ut vadam & apparem mihi & filio meo, & comedamus, deinde moriamur. Dixit ad 13 eam Elia, Ne timeas, vade & fac ut dixiſti: verùm para mihi parvam placentam priùs, & produc ad me ; tibi autem & filio tuo parabis poſtea. Quoniam ſic dicit Dñs Deus 14 Iſraelis, Hydria farinæ non conſumetur, & cornu olei non deficiet, uſque ad eum diem quo Dñs pluviam dederit ſuper faciem terræ. Abiit itaque, fecitque juxta ſermonem Eliæ, 15 & comêdit ipſa & ipſe, & filii familiâs ejus. Diebus illis nec hydria farinæ conſumpta eſt, 16 nec cornu olei defecit, juxta ſermonem Domini quem locutus fuerat per Eliam. His 17 rebus geſtis ægrotavit filius mulieris illius dominæ domûs, fuitque morbus ejus adeo gravis, ut nulla remaneret in eo reſpiratio. Dixitque illa ad Eliam, Quid mihi tecum 18 propheta Dei ? veniſti ad me ut memoriam excitares iniquitatum mearum, & interficeres filium meum ? Dixit ad eam Elia, Da 19 mihi filium tuum : quem ex ejus gremio acceptum detulit in cœnaculum ubi morabatur, depoſuitque ſuper lectum. Tum incla- 20 mans Dominum dixit , Domine Deus , etiamne viduam iſtam apud quam hoſpitor, affligis interficiendo filium ejus ? Seſé- 21 que ſuper puero ter admenſus clamavit ad Dominum, & ait ; Domine Deus meus, revertatur anima pueri hujus in viſcera ipſius.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فلما كان بعد ايام • جف الوادي • من اجل انه لم ينزل على الارض مطر * ثم ورد اليه كلام 8
9 الله • قايلا * قم انصرف الى صارفيه التي لصيدون • وتقيم هناك فقد وصيت هناك امراة
10 ان تعولك * فقام ومضى الى صارفيه صيدا • فلما صار الى باب القرية • وجد هناك امراة
11 ارملة تجمع حطبا • فدعاها وقال • ابغي لي بقليل ماء في الاناء لاشرب * فلما توجهت لتجيبه
12 بالماء • دعاها وقال • وقدمي لي في يدك رغيفا خبزا لاكل * فقالت • وحق الله الهك • ان كان
في بيتي طعام • الا كف دقيق في الجرن • ويسير من الزيت في الدبة • وها انا جامعة عودين من
13 الحطب • واصنعه لي ولابني • وناكله ونموت * فقال لها ايليا • لا تجزعي • امضي فاصنعي كما
قلت • ولكن اصنعي من ذلك بديا قرصا صغيرا • وتخرجيه لي • ولك ولابنك تصنعي اخيرا •
14 * فان كذا قال الله اله اسرايل ان اناء الدقيق لا يفرغ • ودبة الزيت لا تنقص • الى يوم يمطر الله
15 على وجه الارض مطرا * ومضت وصنعت كما امرها ايليا • واكلت هي وهو • واهل بيتها اياما •
16 * وان اناء الدقيق لم يفرغ • ودبة الزيت لم تنقص • ككلام الله الذي تكلم على يد ايليا
17 النبي * ولما كان بعد هذا الكلام • مرض ابن الارملة صاحبة البيت • وكان مرضه صعبا جدا •
18 وبلغ به حتى لم يبق فيه رمق * فقالت الامراة لايليا • ما لي ولك يا رسول الله • وافيتني
19 لتوكد ذنوبي • وتقتل بذلك ابني * فقال لها • سلمي الي ابنك • فاخذه من حضنها •
20 واصعده الى العلية التي هو فيها نازل • واضجعه على سريره * وصلى بين يدي الله • وقال •
21 اللهم ارحم هذه الارملة التي انا نازل معها • ولا تسي اليها • ولا تمت ابنها * وانبسط على الغلام
ثلاث مرات • وصلى بين يدي الله • وقال • اللهم يا الهي رد نفس الغلام الى ذاته •

Elapſis autem diebus aliquot exaruit torrens, eò quòd nulla caderet ſuper terram 7 *pluvia. Tum venit ad eum ſermo Dei di-* 8 *centis, Surge, proficiſcere in Sareptam* 9 *quæ pertinent ad Sidonem, ibiq; manето : nam illic præcepi mulieri cuidam ut nutriat te. Quare ſurgens profectus eſt in* 10 *Sareptam Sidonis , & cùm perveniſſet ad portam civitatis, invenit ibi mulierem quandam viduam colligentem ligna : cui advocatæ dixit , Affer mihi paululum aquæ in vaſe ut bibam. Cùmq; abiiſſet* 11 *ut aquam afferret ei, vocavit eam, & dixit; Affer etiam mihi in manu tua placentam panis ut comedam. Reſpondit,* 12 *Per Deum, Deum tuum non eſt in domo mea cibus ullus præter volam farinæ in lagena, & paululum olei in lecytho: en & ego duos ligni ſtipites colligo, ut parem illam mihi & filio, comedamus illam, tum demum moriamur. Ait ad eam* 13 *Elia, Ne metuas, vade, & fac quemadmodum dixiſti : veruntamen fac primùm ex ea placentam parvam, & affer mihi ; tibi verò & filio tuo facies poſtea. Sic* 14 *enim ait Deus, Deus Iſraelis, Vas farinæ non exhaurietur, & lecythus olei non deficiet uſque ad diem, quo Deus eſt ſuper faciem terræ pluviam dimiſſurus. Abiens* 15 *ergò illa fecit quemadmodum præceperat ei Elia, comeditque tam ipſa & ipſe, quàm domeſtici ejus multis diebus. Et* 16 *quidem vas farinæ non fuit exhauſtum, neque lecythus olei defecit , juxta ſermonem Dei quem locutus fuerat per Eliam prophetam. His rebus exactis ægrotavit* 17 *filius viduæ dominæ domûs, fuitque morbus ejus gravis admodum ; nam eò devenit, ut nulla manſerit in ipſo vita ſuperſtes. Quapropter dixit mulier illa ad* 18 *Eliam, Quid mihi tecum ô Dei nuntie ? veniſti ad me ut culpas meas aſſeverares, & filium meum hoc pacto interficeres ? Dixit ad eam, Trade mihi filium tuum :* 19 *tulitque eum è ſinu illius , & aſportavit eum in cœnaculum in quo ipſe degebat, proſtravitque eum ſuper lectum ſuum : Deinde Deum oravit, ac dixit ; Deus, mi-* 20 *ſerere hujus viduæ apud quam ego commoror, & ne noceas illi, nec moriatur filius ejus. Tum ſeſe ſuper puerum tribus* 21 *vicibus extendens, Deum oravit ac dixit; Deus, ô mi Deus, reduc animam hujus pueri intra ipſum.*

infantis anima est reversa & ;Elijahu voce in Dominus exaudivit Et
22 וישמע יהוה בקול אליהו ותשב נפש הילד
eum deposuit & ,infantem Elijahu Tulitque .revixit & ,ejus interius super
23 על קרבו ויחי: ויקח אליהו את הילד וירדהו
: Elijahu Dixitque .suæ matri illum dedit & ,domum in cœnaculo de
מן העליה הביתה ויתנהו לאמו ויאמר אליהו
Nunc : Elijahu ad mulier Dixitque .tuus filius vivit ,Vide
24 ראי חי בנך: ותאמר האשה אל אליהו עתה
Domini verbum & ;tu Dei vir quod ,novi jam
זה ידעתי כי איש אלהים אתה ודבר יהוה
.veritas tuo ore in
בפיך אמת:

CAP. XVIII. יח

anno in Elijahu ad fuit Domini verbum & ,multi djes fuit Et
1 ויהי ימים רבים ודבר יהוה היה אל אליהו בשנה
pluviam dabo & ,Achab ad te ostende ,Vade :dicendo , tertio
השלישית לאמר לך הראה אל אחאב ואתנה מטר
: Achab ad se ostendendum ad Elijahu abiit Et .humi facies super
2 על פני האדמה: וילך אליהו להראות אל אחאב
,Hobadjahu ad Achab clamavit Et .Someron in valida fames &
3 והרעב חזק בשמרון: ויקרא אחאב אל עבדיהו
.valde Dominum timens erat Hobadjahu & : domum super qui
אשר על הבית ועבדיהו היה ירא את יהוה מאד:
tulit & , Domini prophetas Izebel faciendo excidere in ,fuit Et
4 ויהי בהכרית איזבל את נביאי יהוה ויקח
viros quinquaginta eos abscondit & , prophetas centum Hobadjahu
עבדיהו מאה נביאים ויחביאם חמשים איש
ad Achab Dixitque .aquis & ,pane eos sustentavit & ,spelunca in
5 במערה וכלכלם לחם ומים: ויאמר אחאב אל
ad & ,aquarum fontes universos ad terram in Vade : Hobadjahu
עבדיהו לך בארץ אל כל מעיני המים ואל
,mulum & equum vivificemus & ,herbam inveniamus fortè si ,torrentes omnes
כל הנחלים אולי נמצא חציר ונחיה סוס ופרד
terram sibi sunt Partitique .animali de excidere faciam non &
6 ולוא נכרית מן הבהמה: ויחלקו להם את הארץ
Hobadjahu & ,solus una via in abiit Achab :ea in transeundum ad
לעבר בה אחאב הלך בדרך אחד לבדו ועבדיהו
ecce & ,via in Hobadjahu fuit Et .solus una via in abiit
7 הלך בדרך אחד לבדו: ויהי עבדיהו בדרך והנה
: dixit & ,suas facies super cecidit &,eũ agnovit Et .ej' occursum in Elijahu
אליהו לקראתו ויכרהו ויפל על פניו ויאמר
dic ,Vade .Ego ; ei Dixitque ? Elijahu meus dominus hic tu Nonne
8 האתה זה אדני אליהו: ויאמר לו אני לך אמר
tu quod ,peccavi Quid : dixit Et .Elijahu ecce ,tuo domino
9 לאדניך הנה אליהו: ויאמר מה חטאתי כי אתה
Dominus Vivit ? me interficiendum ad Achab manu in tuum servum tradens
10 נתן את עבדך ביד אחאב להמיתני: חי יהוה
meus dominus miserit non quo regnum & ,gens est si ,tuus Deus
אלהיך אם יש גוי וממלכה אשר לא שלח אדני
, regnum adjuravit Et .Non :dixerunt & ;te quærendum ad ,illuc
שם לבקשך ואמרו אין והשביע את הממלכה
dic ,Vade :dicens tu nunc Et .te invenit non quia gentem &
11 ואת הגוי כי לא ימצאכה: ועתה אתה אמר לך אמר
spiritus & ,tecum à ibo ego ,erit Et .Elijahu Ecce : tuo domino
12 לאדניך הנה אליהו: והיה אני אלך מאתך ורוח
indicandum ad veniam & ,cognoscam non quod super te tollet Domini
יהוה ישאך על אשר לא אדע ובאתי להגיד
timens tuus servus & : me interficiet & ,te inveniet non & ,Achab ipsi
לאחאב ולא ימצאך והרגני ועבדך ירא
,meis pueritiis à Dominum
את יהוה מנערי:

Versio VULG. LAT.

22 Et exaudivit Dominus vocem Eliæ : & reversa est anima pueri intra eum, & revixit. 23 Tulitque Elias puerum, & deposuit eum de cœnaculo in inferiorem domum, & tradidit matri suæ, & ait illi ; En 24 vivit filius tuus. Dixitque mulier ad Eliam ; Nunc in isto cognovi, quoniam vir Dei es tu, & verbum Domini in ore tuo verum est.

CAP. XVIII.

1 POst dies multos factum est verbum Domini ad Eliam, in anno tertio dicens ; Vade, & ostende te Achab, ut dem plu- 2 viam super faciem terræ. Ivit ergò Elias, ut ostenderet se Achab : erat autem fames ve- 3 hemens in Samaria. Vocavitq; Achab Abdiam dispensatorem domûs suæ : Abdias autem timebat Dominum val- 4 dé. Nam cùm interficeret Jezabel prophetas Domini, tulit ille centum prophetas, & abscondit eos quinquagenos & quinquagenos in speluncis, & pavit eos pane & 5 aquâ. Dixit ergò Achab ad Abdiam ; Vade in terram ad universos fontes aquarum, & in cunctas valles, si fortè possimus invenire herbam, & salvare equos & mulos, & non penitùs jumenta inter- 6 eant. Diviserúntque sibi regiones, ut circuirent eas : Achab ibat per viam unam, & Abdias per viam alteram seor- 7 sùm. Cúmque esset Abdias in via, Elias occurrit ei : qui cùm cognovisset eum, cecidit super faciem suam, & ait ; Num tu es, domine mi, Elias? 8 Cui ille respondit , Ego. Vade, & dic domino tuo ; Adest 9 Elias. Et ille; Quid peccavi, inquit, quoniam tradis me servum tuum in manu Achab, 10 ut interficiat me ? Vivit Dominus Deus tuus, quia non est gens aut regnum, quò non miserit dominus meus te requirens : & respondentibus cunctis, Non est hic: adjuravit regna singula & gentes, eò quod 11 minimè repertireris. Et nunc tu dicis mihi ; Vade, et dic do- 12 mino tuo ; Adest Elias. Cúmq; recessero à te, Spiritus Dñi asportabit te, in locum quem ego ignoro : et ingressus nuntiabo Achab, et non inveniens te, interficiet me : servus autem tuus timet Dominum ab infantia sua.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἐνεφύσησε τῷ παιδαρίῳ τρὶς, ϗ ἐπεκαλέσατο τὸν κύριον, καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεός μου, ἐπιστραφήτω δὴ ἡ ψυχὴ τοῦ παιδαρίου τούτου εἰς αὐτόν. 22 Καὶ ἐγένετο οὕτως· ϗ (ε) ἀνεβόησε τὸ παιδάριον. 23 Καὶ κατήγαγεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὑπερῴου εἰς τὸν οἶκον, ϗ ἔδωκεν αὐτὸ τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ϗ εἶπεν Ἠλιοὺ, Βλέπε, ζῇ ὁ υἱός σου. 24 Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἠλιοὺ, (ζ) Ἰδοὺ ἔγνωκα ὅτι σὺ ἄνθρωπος θεοῦ, ϗ ῥῆμα κυρίου (η) ἐν τῷ στόματί σου ἀληθινόν.

MS.A. (ε) ἀνεβόησεν, ϗ ἤκουσεν κύριος ἐν φωνῇ Ἠλιά. ϗ ἀπεστράφη ἡ ψυχὴ τοῦ παιδαρίου πρὸς ἔγκατον * αὐτοῦ, ϗ ἔζησεν. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ τὸ παιδάριον, ϗ κατήγαγεν * αὐτὸν (ζ) Ἰδοὺ τοῦτο ἔγνωκα ὅτι ἄνθρωπος θεοῦ εἶ, ϗ ῥῆμα (η) ἐν στόματί

Et insufflavit puerulo ter, & invocavit Dominum, & dixit; Domine Deus meus, revertatur nunc anima pueruli ejus in ipsum. Et factum est sic : & exclamavit puerulus. Et deduxit eum de cœnaculo in domum, & dedit eum matri ejus. Et dixit Eliu; Aspice, vivit filius tuus. Et dixit mulier ad Eliu; Ecce cognovi, quia tu homo Dei : & verbum Domini in ore tuo verum.

ΚΕΦ. ιη΄.

1 ΚΑὶ ἐγένετο (†) μεθ' ἡμέρας πολλὰς, ϗ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο πρὸς Ἠλιοὺ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ, λέγων, Πορεύθητι, ϗ ὄφθητι τῷ Ἀχαὰβ, ϗ δώσω ὑετὸν ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς. 2 Καὶ ἐπορεύθη Ἠλιοὺ τοῦ ὀφθῆναι τῷ Ἀχαὰβ, (α) ϗ ἡ λιμὸς κραταιὰ 3 ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ ἐκάλεσεν (β) Ἀχαὰβ τὸν Ἀβδιοὺ τὸν οἰκονόμον. ϗ (γ) Ἀβδιοὺ 4 ἦν φοβούμενος τὸν κύριον σφόδρα. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τύπτειν (δ) τὴν Ἰεζάβελ τοὺς προφήτας κυρίου, ϗ ἔλαβεν (ε) Ἀβδιοὺ ἑκατὸν ἄνδρας προφήτας ϗ (ζ) κατέκρυψεν αὐτοὺς κατὰ πεντήκοντα ἐν σπηλαίῳ, ϗ διέ- 5 τρεφεν αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ ϗ ὕδατι. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς (η) Ἀβδιοὺ, Δεῦρο, ϗ (θ) διέλθωμεν ἐπὶ τὴν γῆν ϗ ἐπὶ πηγὰς τῶν ὑδάτων ϗ (ι) ἐπὶ χειμάῤῥοις, ἐάν πως (κ) εὕρωμεν βοτάνην, ϗ (λ) περιποιησώμεθα ἵπποις ϗ ἡμιόνοις, ϗ οὐκ (μ) ἐξολοθρευθήσονται 6 ἀπὸ (ν) τῶν σκηνῶν. Καὶ ἐμέρισαν ἑαυτοῖς τὴν ὁδὸν τοῦ διελθεῖν αὐτήν. Ἀχαὰβ ἐπορεύθη ἐν (ξ) ὁδῷ μιᾷ, ϗ Ἀβδιοὺ ἐπορεύθη 7 ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος. Καὶ ἦν (ο) Ἀβδιοὺ ἐν τῇ (π) ὁδῷ μόνος· ϗ ἦλθεν Ἠλιοὺ εἰς συνάντησιν αὐτοῦ μόνος. ϗ (ρ) Ἀβδιοὺ ἔσπευσε ϗ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, ϗ εἶπεν, 8 Εἰ σὺ εἶ αὐτὸς, κύριέ μου, Ἠλιοὺ; Καὶ εἶπεν (σ) Ἠλιοὺ αὐτῷ, Ἐγώ. πορεύου, (τ) 9 λέγε τῷ κυρίῳ σου, Ἰδοὺ Ἠλιού. Καὶ εἶπεν Ἀβδιοὺ, Τί ἡμάρτηκα, (υ) ὅτι δίδως τὸν δοῦλόν σου εἰς χεῖρα Ἀχαὰβ τοῦ θανατῶσαί 10 με; Ζῇ κύριος ὁ θεός σου, εἰ ἔστιν (φ) ἔθνος ἢ βασιλεία, οὗ οὐκ (χ) ἀπέστειλεν ὁ κύριός μου ζητεῖν σε· (ψ) ϗ εἰ εἶπον, Οὐκ ἔστι, ϗ ἐνέπρησε (ω) τὴν βασιλείαν ϗ τὰς χώρας αὐτῆς, ὅτι οὐχ εὕρηκέ σε. 11 Καὶ (α) νῦν σὺ λέγεις, Πορεύου, ἀνάγγελλε τῷ κυρίῳ σου, Ἰδοὺ Ἠλιού.

MS.A. (†) μεθ' (α) ϗ ἦν λιμὸς κραταιὸς ἐν (β) Ἀχαὰβ Ἀβδειοὺ (γ) Ἀβδειοὺ (δ) Ἰεζάβελ τοὺς (ε) Ἀβδειοὺ (ζ) ἔκρυψεν (η) Ἀβδειοὺ (θ) διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον ἐπὶ τὰς πηγὰς (ι) ἐπὶ πάντας χειμάῤῥους, (κ) εὕρωμεν (λ) περιποιησόμεθα (μ) ἐξολεθρευθήσονται (ν) τῶν κτηνῶν. Καὶ ἐμέρισαν αὐτοῖς (ξ) ὁδῷ ἄλλῃ μόνος, ϗ Ἀβδιοὺ (ο) Ἀβδιοὺ (π) ὁδῷ καὶ ἀπῆλθεν. (ρ) Ἀβδειοὺ (σ) Ἠλιοὺ, Ἐγώ. (τ) εἰπὸν τῷ (υ) ὅτι δώσεις τὸν δοῦλόν σου εἰς χεῖρας (φ) ἔθνη (χ) ἀπέσταλκέν με ὁ (ψ) καὶ εἶπον, (ω) τὰς χώρας αὐτῆς καὶ τὴν βασιλείαν, ὅτι (α) νῦν, Πορεύου, σὺ λέγεις, ϗ ἀνάγγελε

CAP. XVIII.

1 ET factum est post dies multos, & verbum Domini factum est ad Eliu in anno tertio, dicens; Vade, & appare Achaab : & dabo pluviam super faciem terræ. 2 Et ivit Eliu apparere Achaab. Et fames valida in Samaria. 3 Et vocavit Achaab Abdiu œconomum. Et Abdiu erat timens Dominum 4 valdé. Et factum est in percutiendo Jezabel prophetas Domini, & sumpsit Abdiu centum viros prophetas, & occultavit eos ad (a) quinquaginta in spelunca : & enutrivit eos in 5 pane, & aqua. Et dixit Achaab ad Abdiu; Heus, & transeamus super terram, & ad fontes aquarum, & ad torrentes; si quomodò inveniamus herbam, & conservemus equos, & mulos : & non exterminabuntur (b) 6 de tabernaculis. Et diviserunt sibi viam ad transeundum eam. Achaab ivit in via una : & 7 Abdiu ivit in via alia solus. Et erat Abdiu in via solus. Et venit Eliu in occursum ejus solus. Et Abdiu festinavit, & cecidit super faciem suã, & dixit, Si tu es ipse, domine mi, Eliu? 8 Et dixit Eliu ei , Ego. Vade, 9 dic domino tuo, Ecce Eliu. Et dixit Abdiu; Quid peccavi; quia das servum tuum in manum Achaab ad interficiendum 10 me? Vivit Dominus Deus tuus, si est gens, aut regnum ; quo non (c) misit dominus meus quærere te. Et (d) si dixerunt, non est, & incendit regnum, & regiones ejus quia non invenit 11 te. Et nunc tu dicis, Vade, annuntia domino tuo, Ecce Eliu.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 וקביל יי צלותא דאליהו ותבת נפשא דרביא למעוהי וחיא: ונסיב אליהו ית רביא
23 ואחתיה מן עליתא לביתא ויהביה לאמיה ואמר לה אליהו חזי חיא בריך: ואמרת
24 אתתא לאליהו כען דין ידענא ארי נביא דיי את ופתגמא דיי בפומך אנון קשוט:

יח

1 והוה מזמן יומין סגיאין ופתגם נבואה מן קדם יי הוה עם אליהו בשתא תליתאה
2 למימר איזיל אתחזי לאחאב ואתן מטרא על אפי ארעא: ואזל אליהו לאתחזאה
3 לאחאב וכפנא תקיף בשומרון: וקרא אחאב לעובדיהו די ממנא על ביתא ועובדיא
4 הוה דחיל מן קדם יי לחדא: והוה כד קטלת איזבל ית נביאיא דיי ודבר עובדיה מאה
5 גברין נביאין ואטמרנון חמשין גברא במערתא וסוברינון בלחמא ובמיא: ואמר אחאב
לעובדיה הליך בארעא על כל מבועי מיא ועל כל נחליא מאים נשכח עסבא ונקיים
6 סוסון וכודנון ולא נפסוק מבעירא: ופליגו להון ית ארעא למעבר בה אחאב אזיל
7 באורחא חדא בלחודוהי ועובדיהו אזיל באורחא חדא בלחודוהי: והוה עובדיה אזיל
באורחא והא אליהו לקדמותיה ואשתמודעיה ונפל על אפוהי ואמר האת דין רבוני
8 אליהו: ואמר ליה אנא איזיל אמר לרבונך הא אליהו: ואמר מה חבית ארי את מסר
9 ית עבדך בידא דאחאב למקטלי: קים הוא יי אלהך אם אית עם ומלכו דלא שלח רבוני
10 לתמן למבעך ואמרו לא הוה כא ומומי ית מלכותא וית עמא ארי לא משכח לך: וכען
11 את אמר איזיל אמר לרבונך הא אליהו: ויהי עד דאנא איזיל מלותך ורוחא מן קדם יי
12 יטלנך לאתר דלא אדע ואיתי לחואה לאחאב ולא ישכחנך ויקטלנני ועבדך דחיל מן
קדם יי מעורי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

22 Et suscepit Dñs orationem Eliah, & rediit anima pueri in viscera ejus, & 23 vixit. Et accepit Eliah puerum, & descendere fecit illum è superiori cœnaculo in domũ, & dedit illum matri suæ : & dixit Eliah, Vide quòd vivit 24 filius tuus. Et dixit mulier ad Eliah, Nunc jam cognovi, quòd propheta Domini tu es, & verba Domini in ore tuo sunt veritas.

CAP. XVIII.

1 ET fuit à tempore dierum multorum verbum prophetiæ à Domino, & fuit cum Eliah anno tertio, dicendo: Vade ostende te ipsi Ahhab, & dabo 2 pluviã sup faciem terræ. Et ivit Eliah ut ostenderet se ipsi Ahhab, & fa- 3 mes valida erat in Somron. Et vocavit Ahhab Ghobadiah qui præpositus 4 erat sup domũ : & Ghobadiah timebat Dominum valdè. Et fuit cùm occideret Izebel prophetas Domini, accepit Ghobadiah centũ viros prophetas, & abscondit eos quinquaginta viros in spelunca, & aluit illos pane 5 & aquã. Et dixit Ahhab ad Ghobadiah, Ambula per terram ad omnes scaturigines aquarum, & ad omnes fluvios : forsan inveniemus herbam, 6 & vivificabimus equos & mulos; & non deficiemur jumentis. Et diviserunt sibi terram per quam transirent : Ahhab ivit per viam unam seorsũ, 7 & Ghobadiah ivit per viam alteram seorsum. Et Ghobadiah pergebat in via, & ecce Eliah fit in in occursum ejus, & agnovit illum & cecidit super 8 faciem suam, & dixit, Num tu es dominus meus Eliah ? Et dixit ei, Ego 9 sum : vade dic domino tuo, Ecce Eliah. Et dixit, Quid peccavi, quod tu 10 tradis servum tuum in manu Ahhab, ut occidat me ? Permanet ipse Dominus Deus tuus, si est populus aut regnum, quò non miserit dominus meus, ut ibi quæreret te : & dixerunt, Non fuit hic : & adjuravit regnum 11 & populum, quod non reperisset te. Et nunc tu dicis, Vade, dic domino 12 tuo, Ecce Eliah. Et erit interim dum abeo à te, spiritus à Domino tollet te in locum quem non cognoscam , & ibo ut indicem ipsi Ahhab, & non inveniet te; tunc occidet me : et ego servus tuus timeo Dominum à pueritia mea.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܘܫܡܥ ܡܪܝܐ ܒܩܠܗ ܕܐܠܝܐ. ܘܗܦܟܬ ܢܦܫܗ ܕܛܠܝܐ ܠܓܘܗ. ܘܚܝܐ. * ܘܢܣܒܗ
23 ܐܠܝܐ ܠܛܠܝܐ. ܘܐܚܬܗ ܡܢ ܥܠܝܬܐ ܠܒܝܬܐ. ܘܝܗܒܗ ܠܐܡܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܐ. ܚܙܝ
24 ܕܚܝ ܒܪܟܝ. * ܘܐܡܪܬ. ܗܫܐ ܝܕܥܬ ܕܢܒܝܐ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܒܦܘܡܟ
ܒܩܘܫܬܐ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܚ *

1 * ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ ܗܢܘܢ. ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܠܝܐ. ܒܫܢܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ.
2 ܟܕ ܐܡܪ. ܙܠ ܐܬܚܙܐ ܠܐܚܒ. ܘܐܬܠ ܡܛܪܐ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ. * ܘܐܙܠ ܐܠܝܐ ܠܡܬܚܙܝܘ ܠܐܚܒ.
3 ܘܟܦܢܐ ܚܣܝܢ ܗܘܐ ܒܫܡܪܝܢ. * ܘܩܪܐ ܐܚܒ ܠܥܘܒܕܝܐ ܪܒ ܒܝܬܗ. ܘܥܘܒܕܝܐ ܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܡܪܝܐ
4 ܛܒ. * ܘܟܕ ܩܛܠܬ ܐܝܙܒܠ ܠܢܒܝܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܕܒܪ ܥܘܒܕܝܐ ܡܐܐ ܢܒܝܝܢ. ܘܛܫܐ
5 ܐܢܘܢ ܚܡܫܝܢ ܚܡܫܝܢ ܒܡܥܪܬܐ. ܘܬܪܣܝ ܐܢܘܢ ܠܚܡܐ ܘܡܝܐ. * ܘܐܡܪ ܐܚܒ ܠܥܘܒܕܝܐ.
ܙܠ ܗܠܟ ܒܐܪܥܐ. ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ. ܘܥܠ ܟܠܗܘܢ ܢܚܠܐ. ܕܠܡܐ ܢܫܟܚ ܥܤܒܐ.
6 ܘܢܚܐ ܣܘܣܘܬܐ ܘܟܘܕܢܘܬܐ. ܘܠܐ ܢܚܣܪ ܡܢ ܒܥܝܪܐ. * ܘܦܠܓܘ ܠܗܘܢ ܐܘܪܚܐ ܠܡܥܒܪ ܒܗ.
ܐܚܒ ܐܙܠ ܒܐܘܪܚܐ ܚܕܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܥܘܒܕܝܐ ܐܙܠ ܒܐܘܪܚܐ ܐܚܪܬܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ.
7 * ܘܗܘܐ ܥܘܒܕܝܐ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܗܐ ܐܠܝܐ ܐܪܥܗ. ܘܐܫܬܘܕܥܗ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܘܐܡܪ
8 ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܪܝ ܐܠܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܗܘ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠ ܐܡܪ ܠܡܪܟ. ܕܗܐ ܐܠܝܐ.
9 * ܘܐܡܪ ܥܘܒܕܝܐ. ܡܢܐ ܚܛܝܬ. ܕܡܫܠܡ ܐܢܬ ܠܥܒܕܟ ܒܐܝܕܝ ܐܚܒ ܕܢܩܛܠܢܝ.
10 * ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܐܢ ܐܝܬ ܥܡܐ ܘܡܠܟܘܬܐ. ܕܠܐ ܫܕܪ ܡܪܝ ܠܡܒܥܝܟ.
ܘܐܡܪܝܢ. ܕܠܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܐܘܡܝ ܠܡܠܟܘܬܐ ܘܠܥܡܐ. ܕܠܐ ܐܫܟܚܘܟ.
11 ܘܗܫܐ ܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܬ. ܙܠ ܐܡܪ ܠܡܪܟ ܕܗܐ ܐܠܝܐ. * ܘܟܕ ܐܙܠ ܐܢܐ ܡܢܟ.
12 ܪܘܚܐ ܕܡܪܝܐ ܬܫܩܠܟ ܠܐܬܪܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܘܐܥܘܠ ܐܚܘܐ ܠܐܚܒ. ܘܠܐ ܢܫܟܚܟ. ܘܢܩܛܠܢܝ.
ܘܥܒܕܟ ܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܡܢ ܛܠܝܘܬܗ.

22 Et exaudivit Dominus vocem Eliæ, reversáque est anima pueri in viscera ejus, & re- 23 vixit. Tum acceptum Elia puerum deduxit è cœnaculo domum, tradiditque eum matri ejus : dixitque ad eam Elia, Vide quo- 24 modo vivat filius tuus. Dixit autem illa, Nunc agnosco te esse prophetam Dei, & verbum Domini reverà esse in ore tuo.

CAP. XVIII.

1 COntigit autem post multos dies illos, ut fieret sermo Domini ad Eliam anno tertio, dicens ; Vade, ostende te Ahabo, & dabo 2 pluviam super faciem terræ. Abiit itaque Elia ut ostenderet se Ahabo. Quoniam ta- 3 men fames increbruerat in Samaria, Accersivit Ahab Obadiam præfectum domûs suæ 4 (timebat autem Obadia Dñm valdé : Nam cùm occideret Izabil prophetas Dei, tulit Obadia centum prophetas, & abscondit eos quinquagenos in spelunca, & aluit eos pane 5 & aquâ.) Dixitque Ahab ad Obadiam, Vade, perambula terrã ad omnes fontes aquarũ & ad omnes torrentes, si fortè inveniamus fœnum, & vivos conservem' equos & mulos, 6 nec privemur jumẽtis. Itaq; partiti sibi viã p quam transirent, abiit Ahab per unã viã so- 7 lus; Obadia verò abiit per alterã viã solus. Cúmq; Obadia esset in itinere, ecce obvius factus est ei Elia : & cùm agnovisset eum, procidit super faciẽ suam, & ait illi ; Túne es 8 dñs meus Elia ? Dixit ad eum, Ego sum : tum subjunxit, Vade, dic dño tuo, Ecce adest 9 Elia. Respondit Obadia, Quid peccavi, quòd tradis servum tuum in manus Ahabi, 10 ut interficiat me ? Vivit Dñs Deus tuus, si sit populus aut regnum, quò non miserit dominus meus te quæsitum : qui responderunt, Non adest : imò adjuravit regna & populos, 11 an non te invenissent. Tu verò modò mihi 12 dicis, vade, dic dño tuo, En adest Elia : Cúmque ego à te recessero, spiritus Domini te tollet, deferetque nescio quó : & ibo nuntiatum Ahabo, nec te inveniet, occidetque me : cùm tamen servus tuus Dominum metuat à pueritia sua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وقبل الله صلوه ايليا * وعادت نفس الغلام الي ذاته وعاش * واخذ الصبي * وانزله من العليه
23 الي البيت * وسلمه لامه وقال لها * انظري قد عاش ابنك * فقالت الامراه لايليا * الان علمت
24 انك نبي الله * وان قول الله في فيك حقا *

* الفصل الثامن عشر *

1 * فلما كان بعد ايام كثيره * ورد كلام نبوه من بين يدي الله مع ايليا في السنه التاليه *
2 قايلا * امض وترايا لاحاب * حتي اني امطر علي وجه الارض * ومضي ايليا ليترايا لاحاب *
3 والجوع قد اشتد في سومرون * ودعا احاب عوبدياهو المولي علي البيت * وكان عوبدياهو يخاف
4 الله جدا * وكان لما قتلت ايزابل انبياء الله * اخذ عوبدياهو ميه رجل من انبياء الله * واخفاهم
5 كل خمسين في مغاره * وعالهم بالطعام والماء * فقال احاب لعوبدياهو سر بنا في الارض *
نتبع عيون الماء واوديته * عسي ان نجد عشبا * فنحيي به خيلا وبغالا * ولا ننقطع من
6 البهايم * وافترقا للمسير في الارض * فمضي احاب في احدي الطرقات وحده * واخذ عوبدياهو
7 في احدي الطرقات وحده * فبينما عوبدياهو يسير في الطريق * اذا راي ايليا بين يديه *
8 فعرفه * وسقط علي وجهه * وقال * انت سيدي ايليا * فقال له * نعم * فامض الي سيدك * وقل له *
9 هوذا ايليا * فقال * ما خطيتي حتي تلقي الان عبدك في يد احاب * فيقتلني * وحق الرب
10 الاهك * انه ما من امه ولا مملكه * الا وبعث سيدي هناك في طلبك * وقالوا ليس نعرف
11 موضعه * وحلف تلك المملكه والامه * انهم لم يجدوك * والان تقول * امض الي سيدك * وقل
12 هوذا ايليا * واخشي عند مضيي من قدامك * فتحملك روح من عند الله حيث لا اعلم *
واقول انا لاحاب ولا يجدك * فيقتلني * وعبدك يخاف الله منذ صباي *

22 Suscepitq; Deus orationem Eliæ, & reversa est anima pueri in ipsũ, & revixit. 23 Et tollens puerum attulit eum è cœnaculo in domum, tradiditq; eum matri ejus, & dixit ad eam ; Vide, jam revixit filius 24 tuus. Dixit mulier illa ad Eliam, Nunc experior te esse Dei prophetam, & sermonem Dei verè esse in ore tuo.

CAP. XVIII.

1 POst multos autem dies venit sermo propheticus à Deo ad Eliam, anno tertio, 2 dicens ; Vade, teque præbe Achabo, ut pluviam adducam super faciem terræ. Abeunte igitur Eliâ ut se præberet Achabo, fames jam invaluerat in Samaria : 3 Et vocaverat Achab Obadiahum præfectum domûs (timebat autem Obadiahu 4 Deum vehementer : Cùm enim Izabel prophetas Dei trucidaret, duxit Obadiahu centum viros ex prophetis Dei, & abscondit eos singulos quinquaginta in singulis cavernis, eósque cibo & aquâ re- 5 focillavit) Dixeratque Achabus ad Obadiahum, Percurramus terram & sequamur aquæ fontes, atq; torrentes : fortassis inveniemus gramen quo vivos conservemus aliquot equos & mulos, nec penitùs 6 deficiamur jumentis. Sic sese dividentes ad percurrendam terram, perrexit Achabus per quandam viarum solus, Obdiahu 7 verò aliam carpsit viam solus. Dum Obadiahu iter faceret, ecce videt Eliam ante se, eóque agnito procidit in faciem suã, & 8 ait, An non es dominus me' Elia? Respondit, Maximè : vade autem ad dominum 9 tuum, & dic illi, Ecce Eliam. Qui dixit, Quid culpæ mihi est, quòd prostituas nunc servum tuum in manu Achabi, ut 10 interficiat me ? Per Dominum Deum tuum, nulla gens est neque regnum, quò non miserit dominus meus te quæsitum, qui dixerint, Ignoramus locum ejus : quin & regnum illud atque gens jurejurando asseverare coacti sunt quòd te 11 minimè repererint : Nunc tamen dicis, Vade ad dominum tuum, & dic, Adest 12 Elia. Vereor etiam ne cùm abiero à conspectu tuo, transferat te spiritus aliquis à Deo missus in locum mihi ignotum; & cùm dixero Achabo te adesse, nec te repererit, interficiat me : servus autem tuus Deum timet ab adolescentia sua.

מלכים א: יח

Izebel occidendo in feci quod meo domino fuit indicatū Nónne
13 הֲלֹא־הֻגַּד לַאדֹנִי אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בַּהֲרֹג אִיזֶבֶל
,viros centum Domini prophetis ex abſcondi & ? Domini prophetas
אֵת נְבִיאֵי יְהוָה וָאַחְבִּא מִנְּבִיאֵי יְהוָה מֵאָה אִישׁ
.aqua & ,pane eos ſuſtentavi & ,ſpelunca in viros quinquaginta ,quinquaginta
חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְּעָרָה וָאֲכַלְכְּלֵם לֶחֶם וָמָיִם׃
.me interficiet &:Elijahu Ecce,tuo domino dic ,Vade :dicens tu nunc Et
14 וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ וַהֲרָגָנִי׃
:ejus faciei ad ſteti cujus ,exercituum Dominus Vivit ;Elijahu Dixitque
15 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ חַי יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו
, Achab occurſum in Hobadjahu abiit Et .eum ad me oſtendam hodie quia
16 כִּי הַיּוֹם אֵרָאֶה אֵלָיו׃ וַיֵּלֶךְ עֹבַדְיָהוּ לִקְרַאת אַחְאָב
videre ſecundum fuit Et .Elijahu occurſum in Achab ivit Et .ei nunciavit &
17 וַיַּגֶּד־לוֹ וַיֵּלֶךְ אַחְאָב לִקְרַאת אֵלִיָּהוּ׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת
conturbans ille tu Nonne :eum ad Achab dixit & ,Elijahu Achab
אַחְאָב אֶת־אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֵלָיו הַאַתָּה זֶה עֹכֵר
domus & , tu quinimò ,Iſrael turbavi Non :dixit Et ? Iſrael
18 יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר לֹא עָכַרְתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־אַתָּה וּבֵית
poſt ambulaveritis & ,Domini mandata vos relinquendo in ,tui patris
אָבִיךָ בַּעֲזָבְכֶם אֶת־מִצְוֺת יְהוָה וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי
ad Iſrael univerſum me ad congrega ,mitte nunc Et .Behalim
19 הַבְּעָלִים׃ וְעַתָּה שְׁלַח קְבֹץ אֵלַי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־
,quinquaginta & ,quadringentos Bahal prophetas & ,Carmel montem
הַר הַכַּרְמֶל וְאֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
miſit Et .Izebel menſa veſcentes quadringentos Luci prophetas &
20 וּנְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת אֹכְלֵי שֻׁלְחַן אִיזָבֶל׃ וַיִּשְׁלַח
monte in prophetas congregavit & ; Iſrael filios omnes ad Achab
אַחְאָב בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ אֶת־הַנְּבִיאִים אֶל־הַר
Uſquequò : dixit & ,populū univerſum ad Elijahu acceſſit Et .Carmel
21 הַכַּרְמֶל׃ וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ אֶל־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר עַד־מָתַי
ite ,Deus Dominus ſi ? cogitationes duas ſuper claudicantes vos
אַתֶּם פֹּסְחִים עַל־שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים אִם־יְהוָה הָאֱלֹהִים לְכוּ
ei populus reſponderūt non & :eū poſt ite ; Bahal ſi & : eum poſt
אַחֲרָיו וְאִם־הַבַּעַל לְכוּ אַחֲרָיו וְלֹא־עָנוּ הָעָם אֹתוֹ
propheta remanſi Ego : populum ad Elijahu Dixitque .verbum
22 דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ אֶל־הָעָם אֲנִי נוֹתַרְתִּי נָבִיא
quinquaginta & ,quadringenti Bahal prophetæ & : ego ſolus Domini
לַיהוָה לְבַדִּי וּנְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
, unum juvencum ſibi eligant & ,juvenci duo nobis Denturque .viri
23 אִישׁ׃ וְיִתְּנוּ־לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וְיִבְחֲרוּ לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד
: ſupponant non ignem & , ligna ſuper ponant & ,eum detruncent &
וִינַתְּחֻהוּ וְיָשִׂימוּ עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יָשִׂימוּ
ignem & , ligna ſuper dabo & , unum juvencum faciam ego &
וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת־הַפָּר הָאֶחָד וְנָתַתִּי עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ
invocabo ego & ,veſtrorum deorū nomine in invocabitis Et .ſupponam non
24 לֹא אָשִׂים׃ וּקְרָאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וַאֲנִי אֶקְרָא
ipſe igne in reſponderit qui Deus erit & : Domini nomine in
בְשֵׁם־יְהוָה וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־יַעֲנֶה בָאֵשׁ הוּא
.verbum Bonum : dixerunt & ,populus omnis Reſponditque .Deus
הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר׃
, unum juvencum vobis Eligite : Bahal prophetas ad Elijahu Dixitque
25 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם הַפָּר הָאֶחָד
,veſtrorū deorū nomine in invocate & : multi vos quia , initio facite &
וַעֲשׂוּ רִאשֹׁנָה כִּי אַתֶּם הָרַבִּים וְקִרְאוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם
, eis dederat quem ,juvencum tulerunt Et .ſupponatis ne ignem &
26 וְאֵשׁ לֹא תָשִׂימוּ׃ וַיִּקְחוּ אֶת־הַפָּר אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם
,meridiem ad uſq; & mane à Bahal nomine in invocaverunt &,fecerunt &
וַיַּעֲשׂוּ וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם־הַבַּעַל מֵהַבֹּקֶר וְעַד־הַצָּהֳרַיִם
tranſiliebantque :reſpondens nec ,vox non & ;nos exaudi Bahal :dicendo
לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה וַיְפַסְּחוּ
.fecerat quod altare ſuper
עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה׃

Verſio VULG. LAT.

13 Numquid non indicatum eſt tibi domino meo, quid fecerim cùm interficeret Jezabel prophetas Dñi, quòd abſconderim de prophetis Dñi centū viros, quinquagenos & quinquagenos, in ſpeluncis, & paverim eos pane & aquâ? 14 Et nunc tu dicis; Vade, & dic domino tuo, Adeſt Elias: ut interficiat me? 15 Et dixit Elias; Vivit Dñs exercituū, ante cujꝰ vultum ſto, quia hodiè apparebo ei. 16 Abiit ergò Abdias in occurſum Achab, & indicavit ei: venítque Achab in occurſum 17 Eliæ. Et cùm vidiſſet eum, ait; Túne es ille, qui conturbas 18 Iſrael? Et ille ait; Non ego turbavi Iſrael, ſed tu, & domꝰ patris tui, qui dereliquiſtis mandata Dñi, & ſecuti eſtis 19 Baalim. Veruntamen nunc mitte, & congrega ad me univerſum Iſrael in monte Carmeli, & prophetas Baal quadringentos quinquaginta, prophetáſq; lucorū quadringentos, qui comedunt de menſa 20 Jezabel. Miſit Achab ad omnes filios Iſrael, & congregavit prophetas in monte Carmeli. 21 Accedens autē Elias ad omnē populū, ait; Uſquequò claudicatis in duas partes? ſi Dñs eſt Deꝰ, ſequimini eum: ſi autem Baal, ſequimini illum. Et non 22 reſpondit ei populꝰ verbū. Et ait rurſus Elias ad populum, Ego remanſi propheta Dñi ſolus: prophetæ autem Baal quadringenti & quinquaginta 23 viri ſunt. Dentur nobis duo boves, & illi eligant ſibi bovē unū, & in fruſta cædentes, ponant ſup ligna, ignem autem non ſupponant: & ego faciam bovem alterum, & imponam ſup ligna, ignē autē non ſup- 24 ponam. Invocate nomina deorum veſtrorum, & ego invocabo nomen Dñi mei: & Deus qui exaudierit p ignē, ipſe ſit Deus. Reſpondens omnis populus ait, Optima propo- 25 ſitio. Dixit ergò Elias prophetis Baal; Eligite vobis bovem unum, et facite primi, quia vos plures eſtis: & invocate nomina deorū veſtrorū, ignémq; 26 non ſupponatis. Qui cùm tuliſſent bovem, quem dederat eis, fecerunt: & invocabant nomen Baal de manè uſque ad meridiem; dicentes, Baal, exaudi nos. Et non erat vox, nec qui reſponderet; tranſiliebántque altare quod fecerant.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ ἔσται ἐὰν ἐγὼ ἀπέλθω ἀπὸ σοῦ, καὶ πνεῦμα κυρίου ἀρεῖ (β) σε εἰς τὴν γῆν ἣν οὐκ οἶδα, καὶ εἰσελεύσομαι ἀπαγγεῖλαι τῷ Ἀχαὰβ, καὶ οὐχ εὑρήσει σε, καὶ ἀποκτενεῖ με. καὶ ὁ δοῦλός σου ἐστὶ φοβούμενος τὸν κύριον ἐκ νεότητος αὐτοῦ. 13 (γ) Ἦ οὐκ ἀπηγγέλη σοι τῷ κυρίῳ μου, οἷα πεποίηκα ἐν τῷ (δ) ἀποκτείνειν τὴν Ἰεζάβελ τοὺς προφήτας κυρίου, καὶ ἔκρυψα ἀπὸ τῶν προφητῶν κυρίου ἑκατὸν ἄνδρας, ἀνὰ πεντήκοντα (ε) ἐν σπηλαίῳ, καὶ ἔθρεψα (ζ) ἐν ἄρτοις καὶ ὕδατι; 14 Καὶ νῦν σὺ (η) λέγεις μοι, Πορεύου, λέγε τῷ κυρίῳ σου, Ἰδοὺ Ἠλιού· καὶ ἀποκτενεῖ με. 15 Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ, Ζῇ κύριος τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι 16 σήμερον ὀφθήσομαι αὐτῷ. Καὶ ἐπορεύθη (θ) Ἀβδιοὺ εἰς συνάντησιν τῷ Ἀχαὰβ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ. καὶ ἐξέδραμεν Ἀχαὰβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν (ι) Ἠλιού. 17 Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἀχαὰβ τὸν Ἠλιοὺ, καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἠλιοὺ, Εἰ σὺ εἶ 18 αὐτὸς ὁ διαστρέφων τὸν Ἰσραήλ; Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ, Οὐ διαστρέφω τὸν Ἰσραὴλ, ὅτι ἀλλ' ἢ σὺ καὶ (κ) οἶκος τοῦ πατρός σου, ἐν τῷ καταλιμπάνειν ὑμᾶς τὸν κύριον θεὸν ὑμῶν, 19 καὶ (λ) ἐπορεύθης ὀπίσω τῶν Βααλίμ. Καὶ νῦν ἀπόστειλον, συνάθροισον πρός με πάντα Ἰσραὴλ (μ) εἰς ὄρος τὸ Καρμήλιον, καὶ τοὺς (ν) προφήτας τῆς αἰσχύνης τετρακοσίους καὶ πεντήκοντα, καὶ τοὺς προφήτας τῶν ἀλσῶν τετρακοσίους 20 ἐσθίοντας τράπεζαν Ἰεζάβελ. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀχαὰβ εἰς πάντα Ἰσραὴλ, καὶ (ξ) ἐπισυνήγαγε πάντας τοὺς προφήτας εἰς ὄρος τὸ 21 Καρμήλιον. Καὶ προσήγαγεν Ἠλιοὺ πρὸς (ο) πάντας· καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἠλιοὺ, Ἕως πότε (π) ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις; (ρ) εἰ ἔστι κύριος ὁ θεὸς, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· εἰ δὲ (σ) Βάαλ, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς (τ) λόγον. 22 Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαὸν, Ἐγὼ ὑπολέλειμμαι προφήτης τοῦ κυρίου μονώτατος· καὶ οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα ἄνδρες, (υ) καὶ οἱ προφῆται τοῦ ἄλσους 23 τετρακόσιοι. Δότωσαν ἡμῖν δύο βόας, καὶ ἐκλεξάσθωσαν ἑαυτοῖς τὸν ἕνα, καὶ (φ) μελισάτωσαν, καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τῶν ξύλων, καὶ πῦρ μὴ ἐπιθέτωσαν· καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸν βοῦν τὸν 24 (χ) ἄλλον, καὶ πῦρ οὐ μὴ ἐπιθῶ. Καὶ βοᾶτε ἐν ὀνόματι (ψ) θεῶν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ ἐπικαλέσομαι (ω) ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ μου· καὶ ἔσται ὁ θεὸς ὃς (α) ἂν ἐπακούσῃ ἐν πυρὶ, οὗτος θεός. καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ (β) εἶπον, Καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας.

12 Et erit, ſi ego abiero à te: & Spiritus Domini tollet te in terram, quam non novi: & ingrediar annuntiare Achaab: & non inveniet te: & occidet me. Et ſervus tuus eſt timens Dominum à juventute ſua. 13 Nunquid non annuntiatum eſt tibi domino meo; qualia feci in occidendo Jezabel prophetas Domini, & occultavi de prophetis Domini centum viros, ſingulos quinquaginta in ſpelunca, & nutrivi in panibus, & aqua? 14 Et nunc tu dicis mihi; Vade, dic Domino tuo; Ecce Eliu: Et interficiet me. 15 Et dixit Eliu; Vivit Dominus virtutum, cui aſtiti in conſpectu ejus; quia hodiè apparebo ei. 16 Et ivit Abdiu in occurſū Achaab: et annuntiavit ei. Et cucurrit Achaab, et ivit in occurſum Eliu. 17 Et factum eſt, ut vidit Achaab Eliu, Et dixit Achaab ad Eliu; Si tu es ipſe, qui evertis Iſrael? 18 Et dixit Eliu, Non everto Iſrael: Sed quinimò tu, & domus patris tui: dum relinquitis vos Dominum Deum veſtrum, (e) & iviſti poſt Baalim. 19 Et nunc mitte, congrega ad me omnem Iſrael in montem Carmeli, & prophetas (f) confuſionis quadringentos, & quinquaginta, & prophetas lucorum quadringentos (g) manducantes menſam Jezabel. 20 Et miſit Achaab in omnem Iſrael, & collegit omnes prophetas in montem Carmeli. 21 Et acceſſit Eliu (h) ad omnes: & dixit eis Eliu, uſquequò vos claudicabitis in (i) ambobus poplitibus? Si Deus eſt Dominus, ite poſt eum: Si autem Baal, ite poſt eum. Et non reſpondit populꝰ verbum. 22 Et dixit Eliu ad populum, Ego remanſi propheta Domini ſolus: et prophetæ Baal quadringenti & quinquaginta viri, & (k) prophetæ lucûs quadringenti. 23 Dent nobis duos boves: & eligant ſibi unum, & demembrent, & imponant ſuper ligna, & ignem non (l) apponant. Et ego faciam bovem alterum, & ignem non apponam. 24 Et clamate in nomine deorum veſtrorum: & ego invocabo in nomine Domini Dei mei. Et erit, Deꝰ quicunq; exaudierit in igne, hic Deus. Et reſponderunt omnis populus, & dixerunt; Bonum eſt verbum, quod locutus es.

MS.A. (β) σε εἰς γῆν (γ) Καὶ οὐκ ἀπηγγέλη (δ) ἀποκτέννειν Ἰεζάβελ (ε) ἄνδρας ἐν (ζ) αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ καὶ (η) λέγεις, Πορεύου, καὶ λέγε (θ) Ἀβδιοὺ εἰς συνάντησιν (ι) Ἠλιού. * καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ (κ) ὁ οἶκος (λ) ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν Βααλείμ. (μ) πρὸς τὸ ὄρος (ν) προφήτας τοῦ Βάαλ τετρακοσίους πεντήκοντα, καὶ προφήτας τῆς αἰσχύνης τετρακοσίους καὶ πεντήκοντα, * τοὺς προφήτας τῶν ἀλσῶν τετρακοσίους ἐσθίοντας (ξ) συνήγαγεν (ο) πάντα τὸν λαόν· καὶ (π) ὑμεῖς χωλανεῖτε ὑμεῖς ἐπ' (ρ) εἰ κύριός ἐστιν ὁ θεὸς, (σ) ὁ Βάαλ αὐτὸς, πορεύεσθε (τ) αὐτῷ λόγον. (υ) καὶ προφῆται τοῦ ἄλσους*. Δότωσαν (φ) μελισάτωσαν, * καὶ πῦρ μὴ (χ) ἄλλον, καὶ δώσω ἐπὶ τὰ ξύλα, καὶ πῦρ (ψ) θεοῦ (ω) ἐν ὀνόματι (α) ἐὰν (β) εἶπαν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 הֲלָא אִתְחֲוָא לְרִבּוֹנִי יָת דַּעֲבָדִית כַּד קְטָלַת אִיזֶבֶל יָת נְבִיַּיָא דַיְיָ וְאַטְמְרִית מִנְּבִיַּיָא דַיְיָ
14 מְאָה גַּבְרִין חַמְשִׁין חַמְשִׁין גְּבַר בִּמְעַרְתָּא וְסוֹבַרְתִּנּוּן בְּלַחְמָא וּבְמַיָּא : וּכְעַן אַתְּ אָמַר
15 אֱזֵיל אֱמַר לְרִבּוֹנָךְ הָא אֵלִיָּהוּ וְיִקְטְלִנַּנִי : וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ קַיָּם הוּא יְיָ צְבָאוֹת דִּי מְשַׁמֵּשְׁנָא
16 קֳדָמוֹהִי אֲרֵי יוֹמָא דֵין אִתְחֲזֵי לֵיהּ : וַאֲזַל עוֹבַדְיָה לִקְדָמוּת אַחְאָב וְחַוִּי לֵיהּ וַאֲזַל אַחְאָב
17 לִקְדָמוּת אֵלִיָּהוּ : וַהֲוָה כַּד חֲזָא אַחְאָב יָת אֵלִיָּהוּ וַאֲמַר אַחְאָב לֵיהּ הַאַתְּ דֵּין עֲכָרֵיהּ
18 דְּיִשְׂרָאֵל : וַאֲמַר לָא עֲכָרִית יָת יִשְׂרָאֵל אֱלָהֵן אַתְּ וּבֵית אֲבוּךְ בְּדִשְׁבַקְתּוּן יָת פִּקּוּדַיָּא דַיְיָ
19 וַאֲזַלְתּוּן בָּתַר בַּעֲלַיָּא : וּכְעַן שְׁלַח כְּנוֹשׁ לְוָתִי יָת כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוּר כַּרְמְלָא וְיָת נְבִיֵּי בַעְלָא
20 אַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין וּנְבִיֵּי אֲשֵׁרְתָּא אַרְבַּע מְאָה אָכְלֵי פָּתוֹרָא דְאִיזֶבֶל : וּשְׁלַח אַחְאָב בְּכָל
21 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּכְנַשׁ יָת נְבִיֵּי שִׁקְרָא לְטוּר כַּרְמְלָא : וּקְרֵיב אֵלִיָּהוּ לְוָת כָּל עַמָּא וַאֲמַר עַד
אֵימָתַי אַתּוּן פְּלִיגִין לִתְרֵין פַּלְגִּין הֲלָא יְיָ אֱלֹהִים פְּלַחוּ קֳדָמוֹהִי בִּלְחוֹדוֹהִי וּלְמָה אַתּוּן
22 טָעַן בָּתַר בַּעְלָא דְּלֵית בֵּיהּ צְרוֹךְ וְלָא אֲתִיבוּ עַמָּא יָתֵיהּ פִּתְגָם : וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ לְעַמָּא אֲנָא
23 אִשְׁתְּאָרִית נְבִיָּא קֳדָם יְיָ בִּלְחוֹדַי וּנְבִיֵּי בַעְלָא אַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין גַּבְרָא : וְיִתְּהֲבוּן לָנָא
תְּרֵין תּוֹרִין וְיִבְחֲרוּן לְהוֹן תּוֹרָא חַד וִיהַדְמוּנֵיהּ וִישַׁווּן עַל אָעַיָּא וְאֶשָּׁתָא לָא יְשַׁווּן וַאֲנָא
24 אַעְבֵּיד יָת תּוֹרָא חַד וְאֶתֵּן עַל אָעַיָּא וְאֶשָּׁתָא לָא אֲשַׁוֵּי : וְתִקְרוֹן בְּשׁוּם טָעֲוָתְכוֹן וְלָא
תְתַעֲנוּן מִן קֳדָם דְּלֵית בֵּיהּ צְרוֹךְ בְּרַם אֲנָא אֲצַלֵּי בִּשְׁמָא דַיְיָ וְיִשְׁלַח מֵימְרֵיהּ וְיַחֵית אֶשָּׁתָא
25 אֲרֵי יְיָ הוּא אֱלֹהִים וַאֲתִיבוּ כָל עַמָּא וַאֲמַרוּ תַּקִּין פִּתְגָמָא : וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ לִנְבִיֵּי בַעְלָא
בְּחַרוּ לְכוֹן תּוֹרָא חַד וַעֲבִידוּ קַדְמָאָה אֲרֵי אַתּוּן סַגִּיאִין וּקְרוֹ בְּשׁוּם טָעֲוָתְכוֹן וְאֶשָּׁתָא
26 לָא תְשַׁווּן : וּנְסִיבוּ יָת תּוֹרָא דִיהַב לְהוֹן וַעֲבַדוּ וּקְרוֹ בְשׁוּם בַּעְלָא מִצַּפְרָא וְעַד
טִיהֲרָא לְמֵימַר בַּעְלָא קַבֵּיל צְלוֹתַנָא וְלֵית קָל וְלֵית עָנֵי וְאִשְׁתַּטִּיאוּ עַל אֱגוֹרָא דַּעֲבַד :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

13 Nónne indicatum eſt domino meo quod feci cùm occideret Izebel prophetas Dñi, ut abſconderim ex prophetis Dñi centū viros, quinquaginta & quinquaginta viros in ſpelunca; & aluerim illos pane & aquâ? 14 Et nunc tu dicis, Vade, dic dño tuo: Ecce Eliah, & occidet me. 15 Et dixit Eliahu, Permanet ipſe Dñs Szebaoth ante quē miniſtro, quòd hodiè oſtendar illi. 16 Et abiit Ghobadiah in occurſū Ahhab, & nunciavit ei: & venit Ahhab in occurſū Eliahu. 17 Et fuit cùm vidiſſet Ahhab Eliah, dixit Ahhab illi, Num tu ipſe es conturbator ipſius Iſrael? 18 Et dixit, Non conturbavi Iſrael, ſed tu & domus patris tui, in eo quòd deſeruiſtis præcepta Dñi, & ambulâſtis poſt Baghalaja. 19 Et nunc mitte, congrega ad me omnē Iſrael in montē Charmela, & prophetas Baghala, quadringentos & quinquaginta, & prophetas lucorū quadringentos comedentes in menſa Izebel. 20 Et miſit Ahhab ad omnes filios Iſrael, & congregavit prophetas mendaces in monte Charmela. 21 Et acceſſit Eliah ad omnē populū, & dixit, Uſq; quò diviſi eſtis in duas partes? nónne Dñs eſt Deꝰ? ſervite igitur ei ſoli: & quare erratis poſt *Baghla* in quo non eſt utilitas? & non reſpondit populus illi verbū. 22 Et dixit Eliah populo, Ego relictus ſum propheta Dñi ſolus, & prophetæ Baghla ſunt quadringenti & quinquaginta viri. 23 Dentur ergo nobis duo boves, & eligant ſibi bovē unū, & diſſecent illū, & ponant ſuper ligna, ignē autem non ſubmittant, & ego parabo bovem unū, & ponam ſuper ligna, & ignē non ſupponam. 24 Tunc invocabitis nomen Erroris veſtri, & non reſpondebitur vobis ab eo in quo non eſt utilitas; verùm ego orabo in nomine Dñi, & mittet dictum ſuum, & deſcendere faciet ignem, quia Dñs ipſe eſt Deus: & reſpondit omnis populus, & dixerunt, Rectū eſt verbum. 25 Et dixit Eliah ad prophetas Baghla, eligite vobis bovem unum, & parate prius, quia eſtis plures, & invocate nomen Erroris veſtri, & ignem non ponatis. 26 Et acceperunt bovem quem dedit illis, & paraverunt, & invocaverunt nomen Baghla, ab aurora uſque ad tempus meridiei, dicendo: Baghla exaudi nos: & non erat vox, nec qui reſponderet: & inſaniebant ſuper aram quam fecerat.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 *ܘܠܐ ܚܘܝܬ ܠܡܪܝ ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ ܟܕ ܩܛܠܬ ܐܝܙܒܠ ܠܢܒܝܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܕܒܪܬ ܡܢ ܢܒܝܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. ܘܛܫܝܬ ܐܢܘܢ ܚܡܫܝܢ ܚܡܫܝܢ ܒܡܥܪܬܐ. ܘܬܪܣܝܬ ܐܢܘܢ ܒܠܚܡܐ ܘܒܡܝܐ. 14 * ܘܗܫܐ ܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܬ ܠܝ: ܙܠ ܐܡܪ ܠܡܪܟ. ܗܐ ܐܠܝܐ. ܘܢܩܛܠܢܝ. 15 * ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܩܝܡܬ ܩܕܡܘܗܝ. ܐܠܐ ܝܘܡܢܐ ܐܬܚܙܐ ܠܗ. 16 * ܘܐܙܠ ܥܘܒܕܝܐ ܠܐܘܪܥܗ ܕܐܚܐܒ. ܘܚܘܝܗ ܠܐܚܐܒ. ܘܐܬܐ ܐܚܐܒ ܠܐܘܪܥܗ ܕܐܠܝܐ. 17 * ܘܟܕ ܚܙܝܗ ܐܚܐܒ ܠܐܠܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܡܕܠܚ ܠܐܝܣܪܝܠ. 18 * ܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܐ. ܠܐ ܕܠܚܬ ܐܢܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܠܐ ܐܢܬ. ܘܒܝܬ ܐܒܘܟ: ܕܫܒܩܬܘܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܙܠܬܘܢ ܒܬܪ ܒܥܠܐ. 19 * ܘܗܫܐ ܫܕܪ ܟܢܘܫ ܠܘܬܝ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܛܘܪܐ ܕܟܪܡܠ. ܘܠܢܒܝܐ ܕܒܥܠܐ ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ. ܘܠܢܒܝܐ ܕܣܛܪܐ ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ. ܕܐܟܠܝܢ ܦܬܘܪܗ ܕܐܝܙܒܠ. 20 * ܘܫܕܪ ܐܚܐܒ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܟܢܫ ܐܢܘܢ ܠܛܘܪܐ ܕܟܪܡܠ. 21 * ܘܩܪܒ ܐܠܝܐ ܠܘܬ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܐܡܪ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܦܠܝܓܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܬܪܬܝܢ ܦܠܓܘܬܐ. ܐܢ ܡܪܝܐ ܗܘ ܐܠܗܐ. ܙܠܘ ܒܬܪܗ. ܘܐܢ ܒܥܠܐ ܗܘ. ܙܠܘ ܒܬܪܗ. ܘܠܐ ܦܢܝܘ ܠܗ ܥܡܐ ܦܬܓܡܐ. 22 * ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ. ܐܢܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕܝ ܐܫܬܚܪܬ ܢܒܝܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܢܒܝܐ ܕܒܥܠܐ. ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܓܒܪܝܢ. 23 * ܢܬܠܘܢ ܠܢ ܬܪܝܢ ܬܘܪܝܢ. ܘܢܓܒܘܢ ܠܗܘܢ ܚܕ ܬܘܪܐ. ܘܢܦܣܩܘܢܝܗܝ. ܘܢܣܝܡܘܢܝܗܝ ܥܠ ܩܝܣܐ. ܘܢܘܪܐ ܠܐ ܢܣܝܡܘܢ. ܘܐܢܐ ܐܥܒܕ ܚܕ ܬܘܪܐ. ܘܐܦܣܩܝܘܗܝ. ܘܐܣܝܡܝܘܗܝ ܥܠ ܩܝܣܐ. ܘܢܘܪܐ ܠܐ ܐܣܝܡ. 24 * ܘܩܪܘ ܒܫܡܐ ܕܐܠܗܝܟܘܢ. ܘܐܢܐ ܐܩܪܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܝ. ܘܐܠܗܐ ܕܥܢܐ ܒܢܘܪܐ ܗܘ ܗܘ ܐܠܗܐ. ܘܥܢܐ ܟܠܗ ܥܡܐ ܘܐܡܪܘ. ܫܦܝܪ ܐܡܪܬ. 25 * ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܠܢܒܝܐ ܕܒܥܠܐ. ܓܒܘ ܠܟܘܢ ܚܕ ܬܘܪܐ. ܘܥܒܕܘ ܩܕܡܝܬ. ܡܛܠ ܕܐܢܬܘܢ ܣܓܝܐܝܢ. 26 * ܘܢܣܒܘ ܬܘܪܐ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗܘܢ. ܘܥܒܕܘܗܝ. ܘܗܘܘ ܩܪܝܢ ܒܫܡܗ ܕܒܥܠܐ ܡܢ ܨܦܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܛܗܪܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܒܥܠܐ ܥܢܝܢ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܩܠܐ. ܘܠܐ ܥܢܝܐ. ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܕܥܒܕܘ.

13 Neque enim indicavi domino meo quid fecerim: cùm occideret Izabel prophetas Dei, tuli ex prophetis Domini centum viros, & abſcondi eos, quinquagenos in ſpelunca, eoſque pane & aquâ nutrivi: 14 Tu verò modò mihi dicis, Vade, dic domino tuo, En Elia; & occîdet me. 15 Reſpondit Elia, Vivus eſt Dñs potentiſſimus ante quem ſto, niſi hodie conſpiciendum me tradam ei. 16 Abiens ergò Obadia in occurſum Ahabi, nuntiavit Ahabo: venitque Ahab in occurſum Eliæ. 17 Cúmque vidiſſet Ahab Eliam, dixit ei, Túne 18 es ille perturbator Iſraelis? Reſpondit ei Elia, Non ego Iſraelem perturbavi, ſed tu & domus patris tui; qui deſeruiſtis præcepta Domini, & ſequuti eſtis Baal. 19 Jam verò mitte, congrega mihi totum Iſraelem in montem Charmelum, et prophetas Baal quadringētos quinquaginta, et prophetas idolorū quadringentos quinquaginta, comedentes menſam Izabelis. 20 Mittens itaque Ahab ad omnes Iſraelitas, congregavit viros in montem Charmelum. 21 Tum accedens Elia ad univerſum populum, dixit, Quouſque tandem diviſi eritis in duas partes? Si Dominus eſt Deus, ſequimini eum: ſi verò Baal, ſequimini eum: ſed nullum dederunt ei populus reſponſum. 22 Rurſum dixit Elia, Solus ego remanſi propheta Domini, prophetæ autem Baalis ſunt quadringenti quinquaginta viri. 23 Dent nobis duos boves, eligantque ſibi bovem unum, diſſecent, & lignis imponant, ignem autem ne apponant: ego quoque alterum bovem mactabo, diſſecabo, & lignis imponam, nullumque ignem apponam. 24 Tum invocate nomen deorum veſtrorum, & ego invocabo nomen Domini Dei mei: & alteruter Deus qui per ignem exaudierit, ille erit Deus. Reſponderunt univerſus populus dicentes, Optimè dixiſti. 25 Dixit itaque Elia prophetis Baal, Eligite vobis bovem unum, & mactate primùm, quia plures eſtis. 26 Acceperunt ergò bovem qui datus eſt eis, & mactaverunt eum, & erant invocantes nomen Baalis à manè uſque ad meridiem, *dicentes*, Baal exaudi nos: nulla tamen fuit vox, nec qui reſponderet, etiamſi *clamando* viribus defeciſſent ſuper altare quod fecerant.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * أَلَمْ يَعْرِفْ سَيِّدِي مَا صَنَعْتُ عِنْدَ قَتْلِ أَنْبِيَاءِ ٱللّٰهِ * وَأَخْبَيْتُ مِنْ أَنْبِيَاءِ ٱللّٰهِ مِايَةَ رَجُلٍ *
خَمْسِينَ خَمْسِينَ فِي ٱلْمَغَارِ * وَغَذَيْتُهُمْ بِٱلْخُبْزِ وَٱلْمَآءِ * 14 وَٱلْآنَ فَأَنْتَ قَايِلٌ * إِمْضِ وَقُلْ لِسَيِّدِكَ *
هُوَذَا أَيْلِيَّا * فَيَقْتُلُنِي * 15 فَأَجَابَهُ أَيْلِيَّا * وَحَقِّ ٱلرَّبِّ ٱلْقَيُّومِ ٱلَّذِي خَدَمْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ * إِنِّي فِي هٰذَا
16 ٱلْيَوْمِ أَظْهَرُ لِأَحَابَ * فَمَضَى عُوبِدْيَاهُو * فَلَقِيَ أَحَابَ وَقَالَ لَهُ * وَجَآءَ أَحَابُ وَلَقِيَ أَيْلِيَّا * 17 فَلَمَّا
رَأَى أَحَابُ أَيْلِيَّا * قَالَ لَهُ * أَنْتَ مُوذِي آلِ إِسْرَايِيلَ * 18 فَقَالَ لَهُ * لَيْسَ أَنَا مُوذِي آلِ إِسْرَايِيلَ * بَلْ
أَنْتَ وَبَيْتُ أَبِيكَ * بِتَرْكِكُمْ وَصَايَا ٱللّٰهِ * وَمَضِيِّكُمْ مَعَ ٱلْأَصْنَامِ * 19 وَٱلْآنَ فَوَجِّهْ * وَٱجْمَعِ ٱلْكُلَّ
مِنْ بَنِي إِسْرَايِيلَ إِلَى جَبَلِ ٱلْكَرْمَلِ * وَأَنْبِيَآءَ ٱلْبَاعِلِ ٱلصَّنَمِ * أَرْبَعَ مِايَةٍ وَخَمْسِينَ * وَأَنْبِيَآءَ
ٱلسَّارِيَةِ * أَرْبَعَمِايَةٍ * ٱلَّذِينَ يَأْكُلُونَ مِنْ مَايِدَةِ يَزَابِلَ * 20 فَوَجَّهَ أَحَابُ * وَجَمَعَ بَنِي إِسْرَايِيلَ * وَجَمَعَ
أَنْبِيَآءَ ٱلْكَذِبِ إِلَى جَبَلِ ٱلْكَرْمَلِ * 21 وَتَقَدَّمَ أَيْلِيَّا إِلَى ٱلشَّعْبِ * وَقَالَ لَهُمْ * إِلَى مَتَى أَنْتُمْ مُنْقَسِمِينَ
قِسْمَيْنِ * أَلَا إِنَّ ٱللّٰهَ هُوَ ٱلْإِلٰهُ وَحْدَهُ * فَٱعْبُدُوهُ * وَلِمَاذَا تَقْطَعُونَ نَحْوَ ٱلْبَاعِلِ * ٱلَّذِي لَيْسَ فِيهِ
نَفْعٌ * فَلَمْ يُجِبْهُ ٱلْقَوْمُ بِكَلِمَةٍ * 22 ثُمَّ قَالَ أَيْلِيَّا لِلشَّعْبِ * أَنَا ٱلْآنَ بَقِيتُ مِنْ أَنْبِيَاءِ ٱللّٰهِ وَحْدِي *
23 وَهَوُلَآءِ أَنْبِيَآءُ ٱلْبَاعِلِ أَرْبَعُمِايَةٍ وَخَمْسُونَ رَجُلًا * فَأْتُونَا بِثَوْرَيْنِ * وَلْيَخْتَارُوا لَهُمْ أَحَدَهُمَا ثُمَّ يُقَطِّعُونَهُ
وَيَجْعَلُونَهُ عَلَى ٱلْحَطَبِ * وَلَا يَجْعَلُونَ نَارًا * وَأَنَا أَيْضًا أَصْنَعُ كَذٰلِكَ بِٱلثَّوْرِ ٱلْآخَرِ * وَلَا أَجْعَلُ نَارًا *
24 وَتَدْعُونَ أَنْتُمْ بِٱسْمِ طَوَاغِيتِكُمْ * عَلَى أَنَّهُ لَا يُجِيبُوكُمْ إِذْ كَانَ لَيْسَ فِيهِمْ نَفْعٌ * وَأَمَّا أَنَا فَإِنِّي
25 أَدْعُو بِٱسْمِ ٱللّٰهِ * وَيَبْعَثُ نَارًا وَيَأْتِي بِٱلنَّارِ لِأَنَّ ٱللّٰهَ هُوَ ٱلْإِلٰهُ * فَأَجَابَ ٱلْقَوْمُ وَقَالُوا أَحْسَنْتَ ٱلْكَلَامَ * وَقَالَ
أَيْلِيَّا لِأَنْبِيَآءِ ٱلْبَاعِلِ * إِخْتَارُوا لَكُمْ أَحَدَ ٱلثَّوْرَيْنِ * وَٱصْنَعُوا بَدْءًا * إِذْ أَنْتُمُ ٱلْأَكْثَرُ * وَٱدْعُوا بِٱسْمِ
26 طَاغُوتِكُمْ * وَلَا تَجْعَلُوا نَارًا * فَأَخَذُوا ٱلثَّوْرَ ٱلَّذِي أَعْطَاهُمْ * وَعَمِلُوا * وَدَعَوْا بِٱسْمِ ٱلْبَاعِلِ مِنَ ٱلْغَدَاةِ
إِلَى وَقْتِ ٱلظُّهْرِ وَيَقُولُونَ فِي دُعَائِهِمْ يَا بَاعِلُ أَجِبْنَا * وَلَيْسَ صَوْتٌ * وَلَا إِجَابَةٌ * وَٱضْطَرَبُوا عَلَى ٱلْمَذْبَحِ ٱلَّذِي صَنَعُوا *

13 Annon novit dominꝰ meꝰ quid fecerim dū trucidarentur prophetæ Dei, & quomodo abſconderim ex prophetis Dei centum viros, in ſingulis cavernis quinquagenos, eoſque pane & aquâ aluerim? 14 Tu tamen jam dicis, Vade, & dic domino tuo, Adeſt Elia, ut interficiat me. 15 Reſpondit ei Elia, Per Dominum æternum coram quo ſervio, hodie proculdubiò præbebo me Achabo. 16 Abiit itaq; Obadiahu, inventoq; Achabo rem nuntiavit: venitq; Achabus, & invenit Eliam. 17 Cùm autem vidiſſet Achabus Eliam, dixit ad eum, Túne iſte es infenſus genti Iſraelis? 18 At illi, Non ſum ego infenſus genti Iſraelis, imò tu & domus patris tui, quòd derelictis Dei præceptis ſecuti eſtis idola. 19 Sed mittens convoca omnes Iſraelitas ad montem Charmelum, necnon prophetas Baalis idoli quadringentos quinquaginta, & prophetas lucorum quadringentos, qui comedunt de menſa Jezabelis. 20 Miſitq; Achab, & covocatis Iſraelitis, convocatis etiam falſis prophetis ad montem Charmelum; 21 Acceſſit Elia ad populum, & ait illis, Quouſque diviſi eritis in duas partes? quòd ſi Deꝰ ſolus eſt Deꝰ, ipſum colite: quorſum enim impiè agitis causâ Baalis in quo nulla eſt utilitas? at ne verbo quidē reſpondit ei populus. 22 Tum dixit Elia ad populū, Ego nunc ſolus remaneo ex prophetis Dei, en autem prophetæ Baalis quadringenti ſunt & quinquaginta viri: 23 Adducite nobis duos boves, & alterutrum ſibi eligant, concidant, et lignis imponant, ignē verò ne admoveant: et ego verò invocabo nomen Dei, & ignem afferet, cùm Deus ſit verus Deus. 24 Reſpondit populus, & ait; Optima propoſitio. 25 Dixit ergò Elia ad prophetas Baalis, Eligite vobis alterū ex duobus bobus, & facite priùs, cùm vos plures ſitis: invocate nomen idoli veſtri, nullum ſupponentes ignē. 26 Acceperunt itaque bovem quem dederat illis, & fecerunt, & invocaverunt nomen Baalis à manè uſque ad tempus meridianū: (dicebant autem dum invocarent, O Baal exaudi nos:) ſed cùm neque vox neque reſponſum adeſſet, conturbati ſunt ſuper altare quod fecerant.

מלכים א: יח

Clamate : dicebat atque,Elijahu eis *in* illudebat & ,meridie in fuit Et
27 וַיְהִי בַצָּהֳרַיִם וַיְהַתֵּל בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קִרְאוּ
quia &,ei insecutio quia &,meditatio quia , *ipse Deus quia* : magna voce *in*
בְקוֹל־גָּדוֹל כִּי־אֱלֹהִים הוּא כִּי־שִׂיחַ וְכִי־שִׂיג לוֹ וְכִי־
voce *in* Clamabantque. .excitabitur & ,ipse dormit forsitan ,ei *via*
דֶרֶךְ לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא וְיִקָץ׃ 28 וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל
,lanceolis *in* & *gladiis in* suum *judicium* juxta se incidebant & ,magna
גָּדוֹל וַיִּתְגֹּדְדוּ כְּמִשְׁפָּטָם בַּחֲרָבוֹת וּבָרְמָחִים
, *meridiem transire secundùm* ,fuit Et .se super *sanguinem effundendum ad usque*
29 עַד־שְׁפָךְ־דָּם עֲלֵיהֶם׃ וַיְהִי כַּעֲבֹר הַצָּהֳרַיִם
neque , vox non & : sacrificium *ascendendum ad* usque prophetabant &
וַיִּתְנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְאֵין־קוֹל וְאֵין־
: populum omnem ad Elijahu Dixitque .attentio nec ,respondens
30 עֹנֶה וְאֵין קָשֶׁב׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְכָל־הָעָם
curavit & : eum ad populus omnis accesserunt & ; me ad Accedite
גְּשׁוּ אֵלַי וַיִּגְּשׁוּ כָל־הָעָם אֵלָיו וַיְרַפֵּא אֶת־
duodecim Elijahu Tulitque .dirutum Domini altare
31 מִזְבַּח יְהוָה הֶהָרוּס׃ וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
fuit quem : Jahacob filiorum tribuum numerum juxta , lapides
אֲבָנִים כְּמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי־יַעֲקֹב אֲשֶׁר הָיָה
.tuum nomen erit Israel : dicendo ,*eum ad* Domini verbum
דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ׃
Fecitque .Domini nomine in altare lapidibus ædificavit Et
32 וַיִּבְנֶה אֶת־הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בְּשֵׁם יְהוָה וַיַּעַשׂ
,*altare circum* sementis satorum duorum *domum* secundùm aquæductum
תְּעָלָה כְּבֵית סָאתַיִם זֶרַע סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ׃
super posuit & ,juvencum concidit frusta in & , ligna ordinavit Et
33 וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיְנַתַּח אֶת־הַפָּר וַיָּשֶׂם עַל־
fundite & ,aquis hydrias quatuor Implete : dixit Et .ligna
34 הָעֵצִים׃ וַיֹּאמֶר מִלְאוּ אַרְבָּעָה כַדִּים מַיִם וְיִצְקוּ
, dixit & :iterarunt & ;Iterate ,dixit Et .ligna super & ,holocaustũ super
עַל־הָעֹלָה וְעַל־הָעֵצִים וַיֹּאמֶר שְׁנוּ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר
, *altare circum* aquæ ibant Et .fecerunt tertiò & :facite Tertiò
35 שַׁלֵּשׁוּ וַיְשַׁלֵּשׁוּ׃ וַיֵּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ
ascendendum , fuit Et .aquis implevit aquæductum etiam &
36 וְגַם אֶת־הַתְּעָלָה מִלֵּא־מָיִם׃ וַיְהִי בַּעֲלוֹת
Deus Domine : dixit & , propheta Elijahu accessit & , sacrificium
הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
Deus tu quòd cognoscatur hodie , Israel & ,Ischac , Abraham
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים
ista omnia feci tuo verbo in & ,tuus serv⁹ ego & , Israel in
בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וּבִדְבָרְךָ עָשִׂיתִי אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
quòd , hic populus *sciant* & ,me exaudi ,Domine me Exaudi .hæc
37 הָאֵלֶּה׃ עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וְיֵדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי־
.retrorsum eorum cor convertisti tu & , Deus Dominus tu
אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הֲסִבֹּתָ אֶת־לִבָּם אֲחֹרַנִּית׃
,ligna & ,holocaustum consumpsit & ,Domini ignis cecidit Et
38 וַתִּפֹּל אֵשׁ־יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הָעֵצִים
,aquæductu in quæ ,aquas & : pulverem & , lapides &
וְאֶת־הָאֲבָנִים וְאֶת־הֶעָפָר וְאֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּתְּעָלָה
,suas facies super *ceciderunt* & ,populus omnis Viditque .linxit
39 לִחֵכָה׃ וַיַּרְא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם
.Deus *ipse* Dominus , Deus *ipse* Dominus : dixerunt &
וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃
non vir ; Bahal prophetas Apprehendite : eos ad Elijahu Dixitque
40 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לָהֶם תִּפְשׂוּ אֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל אִישׁ אַל־
ad Elijahu eos fecit descendere Et .eos apprehenderũt & :eis ex evadat
יִמָּלֵט מֵהֶם וַיִּתְפְּשׂוּם וַיּוֹרִדֵם אֵלִיָּהוּ אֶל־
.ibi eos jugulavit & , Chison torrentem
נַחַל קִישׁוֹן וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם׃

Versio VULG. LAT.

27 Cúmque esset jam meridies, illudebat illis Elias, dicens; Clamate voce majore : Deus enim est, & forsitan loquitur, aut in diversorio est, aut in itinere, aut certè dormit, ut 28 excitetur. Clamabant ergò voce magnâ, & incidebant se juxta ritum suum cultris & lanceolis, donec perfunde-29 rentur sanguine. Postquã autem transiit meridies, & illis prophetantibus venerat tempus quo sacrificium offerri solet, nec audiebatur vox, nec aliquis respondebat, nec at-30 tendebat orantes : Dixit Elias omni populo, Venite ad me. Et accedente ad se populo, curavit altare Domini, quod de-31 structum fuerat. Et tulit duodecim lapides juxta numerum tribuum filiorum Jacob, ad quem factus est sermo Dñi, dicens; Israel erit nomen tuũ. 32 Et ædificavit de lapidibus altare in nomine Domini : fecítque aquæductum, quasi per duas aratiunculas, in circuitu 33 altaris, Et composuit ligna : divisitque per membra bové, 34 & posuit sup ligna, Et ait; Implete quatuor hydrias aquâ, & fundite super holocaustum, & super ligna. Rursúmque dixit, Etiam secundò hoc facite. Qui cùm fecissent secundò, ait; Etiam tertiò idipsum facite. Fe-35 cerúntque tertió. Et currebant aquæ circum altare, & fossa aquæductûs repleta est. 36 Cumque jam tempus esset ut offerretur holocaustum, accedens Elias propheta, ait; Domine Deus Abraham, & Isaac, & Israel, ostende hodiè quia tu es Deus Israel, & ego servus tuus, & juxta præceptum tuum feci omnia verba 37 hæc. Exaudi me, Domine, exaudi me : ut discat populus iste, quia tu es Dominus De⁹, & tu convertisti cor eorum 38 iterúm. Cecidit autem ignis Domini, & voravit holocaustum, & ligna, & lapides: pulverem quoque, & aquam quæ erat in aquæductu lambens. 39 Quod cùm vidisset omnis populus, cecidit in faciem suam, & ait; Dominus ipse est De⁹, 40 Dominus ipse est Deus. Dixítque Elias ad eos; Apprehendite prophetas Baal, et ne unus quidem effugiat ex eis. Quos cùm apprehendissent, duxit eos Elias ad torrentem Cison, et interfecit eos ibi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ τοῖς προφήταις τῆς αἰσχύνης, Ἐκλέξασθε ἑαυτοῖς τὸν μόσχον τὸν ἕνα, καὶ ποιήσατε πρῶτοι, ὅτι πολλοὶ ὑμεῖς· καὶ (γ) ἐπικαλέσασθε ἐν ὀνόματι θεοῦ ὑμῶν, καὶ πῦρ μὴ 26 ἐπιθῆτε. Καὶ ἔλαβον τὸν (δ) μόσχον καὶ ἐποίησαν, καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν ὀνόματι τοῦ Βάαλ ἐκ πρωΐθεν ἕως μεσημβρίας, καὶ εἶπον, Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Βάαλ, ἐπάκουσον ἡμῶν. καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ διέτρεχον ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου 27 οὗ ἐποίησαν. Καὶ ἐγένετο μεσημβρία, καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτοὺς Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης, καὶ εἶπεν, Ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ, ὅτι θεός ἐστιν, ὅτι ἀδολεσχία αὐτῷ ἐστιν, καὶ ἅμα μή ποτε χρηματίζει αὐτός, ἢ μή ποτε καθεύδει αὐ-28 τός, καὶ ἐξαναστήσεται. Καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ κατετέμνοντο (ε) κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν ἐν μαχαίραις καὶ σειρομάσταις ἕως ἐκ-29 χύσεως αἵματος ἐπ' (ζ) αὐτούς. Καὶ προεφήτευον ἕως οὗ παρῆλθε τὸ δειλινόν. καὶ ἐγένετο ὡς ὁ καιρὸς τοῦ ἀναβῆναι τὴν (η) θυσίαν, καὶ ἐλάλησεν Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης πρὸς τοὺς προφήτας τῶν προσοχθισμάτων, λέγων, Μετάστητε ἀπὸ τοῦ νῦν, (θ) καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸ ὁλοκαύτωμά μου. καὶ μετέστησαν, καὶ ἀπῆλθον. 30 Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαόν, Προσαγάγετε πρός με. καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς (ι) 31 αὐτόν. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ δώδεκα λίθους κατὰ ἀριθμὸν (κ) φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ, ὡς ἐλάλησε κύριος πρὸς αὐτόν, λέγων, Ἰσραὴλ ἔσται 32 τὸ ὄνομά σου. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς λίθους ἐν ὀνόματι (λ) κυρίου, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον τὸ κατεσκαμμένον· καὶ ἐποίησε θάλασσαν χωροῦσαν δύο μετρητὰς σπέρματος κυκλόθεν 33 τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ ἐστοίβασε τὰς σχίδακας ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησε, καὶ ἐμέλισε τὸ ὁλοκαύτωμα· καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰς σχίδακας, καὶ ἐστοίβασεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, 34 Καὶ εἶπε, Λάβετέ μοι τέσσαρας ὑδρίας ὕδατος, καὶ ἐπιχέετε ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ ἐπὶ τὰς (μ) σχίδακας. καὶ ἐποίησαν οὕτως. καὶ εἶπε, Δευτερώσατε. καὶ ἐδευτέρωσαν. καὶ εἶπε, 35 Τρισσώσατε. καὶ (ν) ἐτρίσσευσαν. Καὶ διεπορεύετο τὸ ὕδωρ κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὴν 36 θάλασσαν ἔπλησαν (ξ) ὕδατος. Καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιοὺ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ (ο) καὶ Ἰσραήλ, ἐπάκουσόν μου κύριε, ἐπάκουσόν μου σήμερον ἐν πυρί, καὶ γνώτωσαν πᾶς ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ δοῦλός σου, 37 καὶ διὰ σὲ πεποίηκα τὰ ἔργα ταῦτα. Ἐπάκουσόν μου κύριε, ἐπάκουσόν μου, καὶ (π) γνώτω ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ (ρ) θεός, καὶ σὺ ἔστρεψας τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ τούτου ὀπίσω.

25 *Et dixit Eliu ad prophetas confusionis; Eligite vobis vitulum unum, & facite primi, quoniam multi vos estis : & invocate in nomine (m) dei vestri: & ignem* 26 *ne apponatis. Et acceperunt vitulum, & fecerunt, & invocabant in nomine Baal à manè usque ad meridiem, & dicebant; Exaudi nos Baal, exaudi nos. Et non fuit vox, & non fuit auditio. Et transiliebant super altare, quod fecerant.* 27 *Et facta est meridies : & subsannavit eos Eliu Thesbites, & dixit; Invocate in voce magna, (n) quia Deus est, quia fabulatio ei est, & simul, nè fortè responsa det ipse, vel nè fortè dormiat ipse; & suscitabitur.* 28 *Et invocabant in voce magna, & secabant se secundùm consuetudinem suam in gladiis, (o) & syromastibus usque ad effusionem sanguinis super se:* 29 *Et prophetabant usque dum transiret (p) vespera. Et factum est, quando fuit tempus ut ascenderet (q) sacrificium; & locutus est Eliu Thesbites ad prophetas offendiculorum, dicens; Discedite amodò, & ego faciam holocaustoma meum. Et discesserunt, et abierunt.* 30 *Et dixit Eliu ad populum, Accedite ad me. Et accessit omnis populus ad eum.* 31 *Et accepit Eliu duodecim lapides secundùm numerum tribuum Israel; sicut locutus est Dominus ad eum, dicens, Israel erit nomen tuum.* 32 *Et ædificavit lapides in nomine Domini: & curavit altare dirutum, & fecit (r) mare, quod caperet duas metretas seminis in gyro altaris :* 33 *Et constipavit (s) schizas super altare, quod fecit: & demembravit holocaustoma, & imposuit super schizas: & stipavit super altare.* 34 *Et dixit; Accipite mihi quatuor hydrias aquæ, & effundite super holocaustum, & super schizas. Et fecerunt sic. Et dixit, Iterate. Et iteraverunt. Et dixit, Repetite tertiò. Et tertiò repetierunt.* 35 *Et manabat aqua in circuitu altaris : & mare impleverunt aquâ.* 36 *Et (t) exclamavit Eliu in cœlum, et dixit; Domine Deus Abraam, et Isaac, et Israel, exaudi me, Domine, exaudi me hodiè in igne: ut sciant omnis populus hic; quoniam tu es Dominus Deus Israel, et ego servus tuus, et per te feci opera hæc.* 37 *Exaudi me Domine, exaudi me : et cognoscat populus hic, quia tu es Dominus Deus, et tu vertisti cor populi hujus (u) retró.*

MS.A. (γ) ἐπικαλεῖσθε (δ) μόσχον ὃν ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησαν, (ε) κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν (ζ) αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ὡς παρῆλθεν τὸ δειλινόν, καὶ ἐπροεφήτευον ὡς ὁ καιρὸς τοῦ (η) θυσίαν, καὶ οὐκ ἦν φωνή· καὶ ἐλάλησεν (θ) κἀγὼ (ι) αὐτόν, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον κυρίου τὸ κατεσκαμμένον. Καὶ ἔλαβεν (κ) φυλῶν τοῦ Ἰακώβ, ὡς (λ) κυρίου· καὶ ἐποίησεν (μ) σχίδακας. καὶ εἶπεν, (ν) ἐτρίσσωσαν. (ξ) ὕδατος, καὶ ἐγένετο κατὰ ἀνάβασιν τὸ ὕδωρ. Καὶ ἀνεβόησεν (ο) καὶ Ἰακώβ, Σήμερον γνώτωσαν, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, κἀγὼ (π) γνώτωσαν ὁ λαός, ὅτι (ρ) θεὸς μόνος, καὶ σὺ ἐπέστρεψας

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 וַהֲוָה בְעִדָּן טִיהֲרָא וְחַיֵּךְ בְּהוֹן אֵלִיָּהוּ וַאֲמַר קְרוֹ בְּקָל רַב אֲרֵי אַתּוּן אָמְרִין דַּחֲלָא הוּא
דִּלְמָא שׁוּעֵי לֵיהּ אוֹ אִשְׁתַּדָּפָא אִשְׁתְּדִיף אוֹ אוֹרַח הֲוָת לֵיהּ אוֹ דִּלְמָא דָּמוֹךְ הוּא וְיִתְּעַר׃
28 וּקְרוֹ בְּקָל רַב וְאִתְהַמְמוּ כְּנִימוֹסֵיהוֹן בְּסַיְפִין וּבְרוֹמְחִין עַד דְּאִשְׁתְּפֵיךְ דְּמָא עֲלֵיהוֹן׃
29 וַהֲוָה כְּמִעְבַּר טִיהֲרָא וְאִשְׁתַּטִּיאוּ עַד לְמִסַּק מִנְחָתָא וְלֵית קָל וְלֵית דְּעָנֵי וְלֵית דְּמַצֵּית׃
30 וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ לְכָל עַמָּא אִתְקְרִיבוּ לְוָתִי וְקָרִיבוּ כָּל עַמָּא לְוָתֵיהּ וּבְנָא יָת מַדְבְּחָא דַּיְיָ
31 דַּהֲוָה מְפַגַּר׃ וּנְסֵיב אֵלִיָּהוּ תַּרְתָּא עַסְרֵי אַבְנַיָּא לְמִנְיַן שִׁבְטֵי בְנֵי יַעֲקֹב דִּי הֲוָה פִתְגָּמָא דַּיְיָ
32 עִמֵּיהּ לְמֵימַר יִשְׂרָאֵל יְהֵי שְׁמָךְ׃ וּבְנָא יָת אַבְנַיָּא מַדְבְּחָא בִּשְׁמָא דַּיְיָ וַעֲבַד מוּקְתָּא כְּבֵית
33 סָאתַן זַרְעָא סְחוֹר סְחוֹר לְמַדְבְּחָא׃ וְסַדַּר יָת אָעַיָּא וְהַדֵּים יָת תּוֹרָא וְשַׁוִּי עַל אָעַיָּא׃ וַאֲמַר
34 מְלוֹ אַרְבַּע כַּדִּין מַיָּא וַאֲרִיקוּ עַל עֲלָתָא וְעַל אָעַיָּא וַאֲמַר תְּנוֹ וּתְנוֹ וַאֲמַר תַּלִּיתוּ וְתַלִּיתוּ׃
35 וַאֲזַלוּ מַיָּא סְחוֹר סְחוֹר לְמַדְבְּחָא וְאַף יָת מוּקְתָּא מְלֵי מַיָּא׃ וַהֲוָה בְּמִסַּק מִנְחָתָא וּקְרֵיב
36 אֵלִיָּהוּ נְבִיָּא וַאֲמַר יְיָ אֱלָהֵיהּ דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל יוֹמָא דֵין יִתְיְדַע אֲרֵי אַתְּ יְיָ דִּשְׁכִנְתָּךְ
שַׁרְיָא בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנָא עַבְדָּךְ וּבְפִתְגָּמָךְ עֲבַדִית יָת כָּל פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין׃ קַבֵּל צְלוֹתִי יְיָ
37 בְּאֶשָּׁתָא קַבֵּל צְלוֹתִי יְיָ בְּמִטְרָא וְיִדְּעוּן עַמָּא הָדֵין בְּמֶעְבְּדָךְ לְהוֹן נִסָּא אֲרֵי אַתְּ יְיָ אֱלֹהִים
וְאַתְּ בְּרַחֲמָתָךְ יָתְהוֹן מִשְׁתְּאִיל לְהוֹן בְּמֵימְרָךְ לְאַתָבוּתְהוֹן לְדַחֲלְתָּךְ וְאִנּוּן יְהַבוּ יָת
38 לִבְּהוֹן פְּלִיג׃ וּנְפַלַת אֶשָּׁתָא מִן קֳדָם יְיָ וַאֲכַלַת יָת עֲלָתָא וְיָת אָעַיָּא וְיָת אַבְנַיָּא וְיָת עַפְרָא
39 וְיָת מַיָּא דִּבְמוּקְתָּא לְחֵיכַת׃ וַחֲזוֹ כָּל עַמָּא וּנְפַלוּ עַל אַפֵּיהוֹן וַאֲמַרוּ יְיָ הוּא אֱלֹהִים יְיָ הוּא
40 אֱלֹהִים׃ וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ לְהוֹן אֲחוּדוּ יָת נְבִיֵּי בַעְלָא גְּבַר אַל יִשְׁתֵּיזֵיב מִנְּהוֹן וַאֲחַדוּנִין
וְאַחֲתִנּוּן אֵלִיָּהוּ לְנַחֲלָא דְּקִישׁוֹן וְנַכְסִנּוּן תַּמָּן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

27 Et fuit in tempore meridiei deridebat eos Eliah, & dicebat, Clamate voce *magna*, quia vos dicitis quòd Deus est : fortasse confabulatio est illi, vel communicando communicat apud se, vel via fuit illi; vel fortè sopit⁹ est, & excitabitur. 28 Et clamaverunt voce magna; et incidebant se juxta ritum suum gladiis & lanceis, usquequo effunderetur sanguis super eos. 29 Et fuit cùm transiret meridies, & insanirent usque quo offerri solet mun⁹: & non erat vox neq; qui responderet, atque attenderet. 30 Et dixit Eliah ad omnẽ populũ, Accedite ad me: & accesserunt omnis populus ad eum : & ædificavit altare Dñi ꝙ fuerat dirutũ. 31 Et accepit Eliah duodecim lapides juxta numerũ tribuũ filiorũ Jaghacob, cũ quo fuerat verbũ Dñi, dicendo: Israel erit nomen tuũ. 32 Et ædificavit ex lapidibus altare in nomine Dñi, & fecit fossã secundùm locum duorum satorum seminis in circuitu altaris. 33 Et ordinavit ligna & discerpsit bovẽ, & posuit super ligna. 34 Et dixit, Implete quatuor hydrias aqua, & effundite super holocaustum & super ligna: & dixit, Iterate; & iteraverunt: & dixit, Tertiò facite : & tertiò fecerunt. 35 Et iverunt aquæ per circuitum altaris, & etiã fossam implevit aquis. 36 Et fuit cùm offerri solebat munus, accessit Eliah propheta, & dixit, Domine Deus Abraham, Jiszhhak, & Israel, hodie cognoscatur, quòd tua divina majestas manet in Israel, & quòd ego sum servus tuus, & quòd in verbo tuo feci omnes res istas. 37 Suscipe orationem meam Dñe *per ignem*, suscipe orationẽ meam *per pluviã*, & cognoscat popul⁹ hic, cùm feceris illis signũ, quòd tu es Dñs Deus, & cùm diligas illos, petis eos dicto tuo convertere ad timorem tuum, licet ipsi dederint cor suum divisum. 38 Et cecidit ignis à Domino, & consumpsit holocaustum; & ligna, & lapides, & pulverem, & aquas quæ erant in fossa, linxit. 39 Et vidit omnis populus, & procidit in facies suas, et dixerunt, Dominus ipse est Deus; Dominus ipse est Deus. 40 Et dixit Eliah illis, Apprehendite prophetas Baghla, et homo non evadat ex eis: et apprehenderunt illos, et deduxit illos Eliah ad torrentem *Kison*, et jugulavit illos ibi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܟܕ ܗܘܐ ܛܗܪܐ. ܡܒܙܚ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܐܠܝܐ. ܘܐܡܪ. ܩܪܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܗܘ. 27
ܕܠܡܐ. ܨܝܪܐ ܐܝܬ ܠܗ. ܐܘ ܕܠܡܐ. ܥܒܕܐ ܥܒܕ. ܐܘ ܕܠܡܐ ܐܘܪܚܐ ܐܝܬ ܠܗ. ܐܘ ܕܠܡܐ. ܕܡܟ
ܘܡܬܬܥܝܪ. * ܘܩܪܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܘܐܬܟܬܫܘ ܐܝܟ ܢܡܘܣܗܘܢ. ܒܣܝܦܐ ܘܒܪܘܡܚܐ. ܥܕܡܐ ܕ 28
ܐܬܐܫܕ ܕܡܗܘܢ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܟܕ ܥܒܪ ܛܗܪܐ. ܗܘܘ ܡܬܢܒܝܢ. ܥܕܡܐ ܠܥܕܢܐ ܕܡܩܪܒܝܢ 29
ܩܘܪܒܢܐ. ܘܟܕ ܩܠܐ. ܐܦܠܐ ܕܥܢܐ. ܐܦܠܐ ܕܨܐܬ. ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܠܢܒܝܐ ܕܦܬܟܪܐ. ܦܢܘ ܡܢ
ܗܪܟܐ. ܐܦ ܐܢܐ ܐܥܒܕ ܥܠܬܝ ܡܫܡܠܝܬܐ. ܘܦܢܘ ܘܐܙܠܘ. * ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܩܪܘܒܘ 30
ܠܘܬܝ. ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܐܬܩܢ ܡܕܒܚܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܦܟܪ ܗܘܐ. * ܘܢܣܒ 31
ܐܠܝܐ ܬܪܬܥܣܪܐ ܟܐܦܐ. ܐܝܟ ܡܢܝܢܐ ܕܫܒܛܐ ܕܒܢܝ ܝܥܩܘܒ. ܗܘ ܕܗܘܐ ܦܬܓܡܗ
ܕܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܐܝܣܪܝܠ ܢܗܘܐ ܫܡܟ. * ܘܒܢܐ ܟܐܦܐ ܡܕܒܚܐ. ܒܫܡܗ 32
ܕܡܪܝܐ. ܘܥܒܕ ܬܪܥܝܬܐ ܐܝܟ ܒܝܬ ܬܠܡܐ ܕܙܪܥܐ. ܘܚܕܪܗ ܠܡܕܒܚܐ. * ܘܣܕܪ 33
ܩܝܣܐ. ܘܦܣܩܗ ܠܬܘܪܐ. ܘܣܡܗ ܥܠ ܩܝܣܐ. * ܘܐܡܪ. ܡܠܘ ܐܪܒܥܐ ܩܘܠܐ ܡܝܐ. 34
ܘܐܫܕܘ ܥܠ ܥܠܬܐ. ܘܥܠ ܩܝܣܐ. ܘܐܡܪ ܬܢܘ. ܘܬܢܘ. ܘܐܡܪ ܬܠܬܘ. ܘܬܠܬܘ. * ܘܗܠܟܘ 35
ܡܝܐ ܚܕܪܝܗܘܢ ܕܡܕܒܚܐ. ܘܐܦ ܠܗ ܠܬܪܥܝܬܐ ܡܠܘܗ ܡܝܐ. * ܘܟܕ ܡܛܐ ܩܘܪܒܢܐ. ܩܪܒ 36
ܐܠܝܐ ܢܒܝܐ. ܘܐܡܪ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܕܐܝܣܚܩ ܘܕܐܝܣܪܝܠ. ܝܘܡܢܐ ܢܬܝܕܥ
ܕܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܐ ܥܒܕܟ. ܘܒܡܠܬܟ ܥܒܕܬ ܟܠܗܝܢ ܨܒܘܬܐ ܗܠܝܢ.
* ܥܢܝܢܝ ܡܪܝܐ. ܥܢܝܢܝ. ܘܢܕܥ ܟܠܗ ܥܡܐ ܗܢܐ. ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܘܐܢܬ 37
ܐܗܦܟܬ ܠܒܗܘܢ ܠܒܣܬܪܐ. * ܘܢܦܠܬ ܢܘܪܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܟܠܬ ܠܥܠܬܐ. ܘܩܝܣܐ: ܘܟܐܦܐ 38
ܘܥܦܪܐ. ܘܡܝܐ ܕܒܬܪܥܝܬܐ. ܠܚܟܬ. * ܘܚܙܘ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܢܦܠܘ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ. 39
ܡܪܝܐ ܗܘ ܐܠܗܐ. ܡܪܝܐ ܗܘ ܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܠܝܐ. ܐܚܘܕܘ ܐܢܘܢ ܠܢܒܝܐ ܕܒܥܠܐ. 40
ܘܐܢܫ ܠܐ ܢܬܦܠܛ ܡܢܗܘܢ. ܘܐܚܕܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܚܬ ܐܢܘܢ ܐܠܝܐ ܠܢܚܠܐ ܕܩܝܫܘܢ.
ܘܢܟܣ ܐܢܘܢ ܬܡܢ.

27 * Adveniente autem meridie, illudebat eis Elia, ac dicebat, Clamate sublatâ voce, quoniam deus est; *sed* fortassis aliquâ curâ premitur, aut fortassis negotium aliquod agit, aut fortassis iter est illi *perficiendum*, aut fortassis dormit; & expergefiet. 28 Clamaverunt igitur sublatâ voce; & dimicaverunt, pro more suo, gladio & lanceis, donec effunderetur sanguis eorum super ipsos. 29 Transacto meridie, prophetare cœperunt usque ad tempus quo offerri *solet* sacrificium: sed cùm nec vox esset, nec qui responderet, nec qui auscultaret; dixit Elia ad prophetas idolorum, Recedite hinc, *ut* ego etiam faciam holocausta mea perfecta : et recedentes abierunt. 30 Tunc dixit Elia toti populo, Accedite ad me: & cùm accessissent ad eum totus populus, reparavit altare Domini, quod destructum fuerat. 31 Accipiens enim Elia duodecim lapides juxta numerum tribuum filiorũ Jacob ad quem factus fuerat sermo Dñi, dicentis, Israel erit nomen tuum; 32 Extruxit iisdem lapidibus aram in nomine Domini, fecítque canalem ut *fieri solet* inter jugera sementis, & vallavit aram: 33 Deindestruxit ligna, dissecuit bovem, & superimposuit lignis, 34 Tum dixit, Implete quatuor hydrias aquâ, & fundite super holocaustum & super ligna. Dixit iterum, Iterate; & iterârunt. Rursus ait, Tertiò repetite; et repetierunt tertió. 35 Currebant itaq; aquæ circum aram; quin et canalẽ impleverunt aquis. 36 Cúmq; sacrificii *tempus* adesset, accedens Elia propheta, dixit; Dñe Deus Abraham, Isahac, & Israelis, innotescat hodiè te esse Deum in Israele, me servum tuum esse, & tuo dicto me fecisse omnes res istas. 37 Exaudi me Dñe, exaudi me, ut agnoscant totus hic populus te esse Dñm Deum, téque reduxisse mentem eorum perversam. 38 Tum decidit ignis Dñi, & devoravit holocaustum, ac ligna, lapides, ac pulverem; & aquas quæ erant in canali, delinxit. 39 Quod videntes universus populus, prociderunt in facies suas, & dixerunt, Dñs est Deus, Dñs est Deus. 40 Deinde dixit eis Elia, Prehendite prophetas Baalis, ita ut nullus ex eis evadat: quos cùm prehendissent, deduxit Elia ad torrentem Cison, ibique jugulavit eos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما كان وقت الظهر هزئ بهم ايليا * وقال * ادعوا بصوت كبير * اذ كنتم تزعمون انه الها 27
مستعانا مفزعا * لعله ان يكون مهموما * او مشغولا بعمل يعمله * او لعله غائبا * او لعله نائما
فينتبه * فدعوا بصوت عظيم * وتواجدوا كناموسهم بالسيوف والرماح * حتي انسفكت دماؤهم 28
عليهم * فلما جاز وقت الظهر * عادوا في الطلب الي وقت القربان * وليس صوت * ولا مجيب * ولا 29
ناصت * ثم قال ايليا لجماعة الشعب * تقربوا مني * فاقبلت الجماعة اليه * وبني مذبح الرب الذي 30
كان تهدم * واخذ ايليا اثني عشر حجرا علي عدد اسباط بني يعقوب * الذي كان من 31
كلام الله له * قايلا * ان اسمك ايضا اسرائيل مشرفا * وبني تلك الحجارة مذبحا علي اسم الله * 32
وجعل حول المذبح مقدار حريق محفورا * وصف الحطب * وفصل الثور * وجعله علي الحطب * ثم 33 34
امر بان تملا اربع جرار ماء * وصب علي الحطب * ثم قال * ثنوا ذلك * وفعلوا مضعفا * ثم قال * ثلثوا
اضعافا * ففعلوا * حتي طاف الماء علي المذبح دايرا * وملا الحفير ماء * فلما كان في وقت اصعاد 35 36
القربان * تقدم ايليا النبي * وقال * اللهم انك اله ابرهيم واسحق * واسرائيل * اليوم يعلم انك الله
الذي سكينتك حالة مع ال اسرائيل * وانا عبدك * وبامرك صنعت ذلك * وقولك امتثلت فيما
خاطبت به عبدك * اللهم فتقبل صلاتي مجيبا بنارك * ويعلم هذا الشعب بما تظهر لهم من 37
هذه الاية * انك تستعبدهم بذلك الي طاعتك وخيفتك * وانهم الذين كانوا اختاروا صرف
قلوبهم وقسمها * فوقعت نار من عند الله * واكلت القربان * والحطب * والحجارة * والتراب * 38
وحتي نشفت الماء الذي في الحفير * فلما راي ذلك جميع الشعب * خروا علي وجوههم سجدا * 39
وقالوا * ان الله هو الاله حقا * ان الله هو الاله حقا * وقال ايليا لهم * اقبضوا علي انبياء الباطل * ولا 40
تنجوا منهم احدا * فقبضوا عليهم * وانزلهم ايليا الي وادي قيسون * وذبحهم هناك *

27 * *Cùm autem esset tempus meridianum, illusit eis Elia. dixitque; Clamate voce magnâ, quandoquidẽ dictitatis eum esse deũ auxilio opportunũ, et reverentiâ dignum: fortè aliquâ curâ detinetur; aut est aliquo negotio quod agit, occupatus; fortè absens est, vel fortè dormiens, et evigilabit.* 28 *Clamaverunt ergò voce magnâ; seséque, secundùm consuetudinem suam, gladiis ac lanceis ita percusserunt, ut effunderentur sanguines eorum super ipsos.* 29 *Transacto tempore meridiano precari denuò cœperunt usq; ad temp⁹ sacrificii: verùm neque vox, neq; exaudiens aderat, neq; auscultans.* 30 *Tũ dixit Elia universo populo, Accedite ad me; & accesserunt ad eum populus: & reædificato altari Domini, quod ruerat;* 31 *Tulit Elia duodecim lapides juxta numerum tribuum filiorum Jacob ad quem perlatus fuerat sermo Dei dicentis, Nomen tuum erit etiam Israel antonomasticè;* 32 *Et fabricavit lapides illos in altare Deo dicatum, fecitque circũ altare quasi elices effossos:* 33 *Tum struxit ligna, bovem concidit, & lignis imposuit.* 34 *Deinde jussit hauriri quatuor hydrias aquæ, & fundi super ligna: tum dixit, Idem repetite, feceruntque secundò: tum dixit, Tertiò iterate, & fecerunt:* 35 *Ita ut undequaque nataret aqua super altare; quin & fossam illam implevit aquâ.* 36 *Cùmque adfuisset tempus offerendi sacrificium, accessit Elia propheta, & ait, Deus, tu quidem es De⁹ Abrahami, Ishaci, & Israelis: notum fiat hodiè te esse Deum illũm cujus habitaculum versatur inter Israelitas, me servum esse tuum, tuóque imperio id me fecisse, jussũmque tuum me executũ esse in his quæ locutus es servo tuo.* 37 *Accipe Deus orationem meam exaudiens me per ignem tuum, ut populus iste discat ab hoc portento quod es editur⁹, te velle proinde redigere eos ad obedientiã ac timorem tuum, se autem esse qui elegerint aversionem & divisionem animorum suorũ.* 38 *Itaque decidit ignis à Domino, & devoravit sacrificiũ, ligna, lapides, ac pulverem; adeóque lambuit aquã quæ erat in fossa.* 39 *Cùm id vidisset universus populus, procubuerunt in facies suas, adorantes; & dixerunt, Sanè Deus est verè Deus, sanè Deus est verè Deus.* 40 *Tum dixit eis Elia, Prehendite prophetas Baalis, & neminem ex eis dimittatis; & prehenderunt eos: deduxitque eos Elia ad torrentem Cison, ibique jugulavit eos.*

Verſio VULG. LAT.

41 Et ait Elias ad Achab; Aſcende, comede, & bibe: quia ſon⁹ multæ pluviæ eſt. 42 Aſcendit Achab, ut comederet, et biberet: Elias autē aſcendit in verticem Carmeli, & pron⁹ in terram poſuit faciē ſuā inter genua ſua. 43 Et dixit ad puerū ſuū; Aſcende, & proſpice contra mare. Qui cùm aſcendiſſet, & contemplatus eſſet, ait; Non eſt quidquam. Et rurſum ait illi, 44 Revertere ſeptem vicibus. In ſeptima autem vice, Ecce nubecula parva quaſi veſtigium hominis aſcendebat de mari. Qui ait; Aſcēde, & dic Achab; Junge currū tuū & deſcende, 45 ne occupet te pluvia. Cúmque ſe verteret huc atque illuc, ecce cœli contenebrati ſunt, et nubes, & ventus, & facta eſt pluvia grandis. Aſcendens itaque Achab abiit in Jezrahel: 46 Et manus Domini facta eſt ſuper Eliam, accinctíſque lumbis currebat ante Achab, donec veniret in Jezrahel.

CAP. XIX.

1 Nuntiavit autem Achab Jezabel omnia quæ fecerat Elias, et quo modo occidiſſet univerſos prophetas gladio. 2 Miſitque Jezabel nuntiū ad Eliā, dicens; Hæc mihi faciant dii, & hæc addant, niſi hâc horâ cras poſuero animā tuam ſicut 3 animam unius ex illis. Timuit ergò Elias, & ſurgens abiit quocunque eum ferebat voluntas: venítque in Berſabee Juda, & dimiſit ibi puerum 4 ſuum. Et perrexit in deſertū, viam unius diei. Cúmque veniſſet, & ſederet ſubter unam juniperum, petivit animæ ſuæ ut moreretur, & ait; Sufficit mihi, Dñe, tolle animā meam: neque enim melior ſum, quàm 5 patres mei. Projecítque ſe, & obdormivit in umbra juniperi: & ecce Angel⁹ Domini tetigit eum, & dixit illi; Surge, 6 & comede. Reſpexit, & ecce ad caput ſuum ſubcineritius panis, & vas aquæ: comêdit ergò, & bibit, & rurſū obdor- 7 mivit. Reverſúſque eſt Angelus Domini ſecundò, & tetigit eum, dixítque illi; Surge, comede: grandis enim tibi reſtat 8 via. Qui cùm ſurrexiſſet, comêdit & bibit, & ambulavit in fortitudine cibi illius, quadraginta diebus & quadraginta noctibus, uſque ad montem 9 Dei Horeb. Cúmque veniſſet illuc, manſit in ſpelunca: & ecce ſermo Dñi ad eum, dixítque illi; Quid hic agis, Elia?

מלכים א׳: יט

vox quia ,bibe & ,comede ,Aſcende :Achab ad Elijahu Dixitque

41 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְאַחְאָב עֲלֵה אֱכֹל וּשְׁתֵה כִּי־קוֹל

.bibendum ad &,comedendum ad Achab Aſcenditque .pluviæ tumultûs

42 הֲמוֹן הַגָּשֶׁם׃ וַיַּעֲלֶה אַחְאָב לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת

,terram in ſe proſtravit & ,Carmel caput in aſcendit Elijahu Et

וְאֵלִיָּהוּ עָלָה אֶל־רֹאשׁ הַכַּרְמֶל וַיִּגְהַר אַרְצָה

Aſcende:ſuum puerum ad dixit Et .ſua genua inter ſuas facies poſuit &

43 וַיָּשֶׂם פָּנָיו בֵּין בִּרְכָּו׃ וַיֹּאמֶר אֶל־נַעֲרוֹ עֲלֵה־

:quicquam Non ,ait &;reſpexit &,aſcendit &:maris vis reſpice,nunc

נָא הַבֵּט דֶּרֶךְ־יָם וַיַּעַל וַיַּבֵּט וַיֹּאמֶר אֵין מְאוּמָה

Ecce :dixit & ,ſeptima in ,fuit Et .vicibus ſeptem Revertere,dixit &

44 וַיֹּאמֶר שֻׁב שֶׁבַע פְּעָמִים׃ וַיְהִי בַּשְּׁבִעִית וַיֹּאמֶר הִנֵּה־

dic ,Aſcende :dixit Et .mari è aſcendens viri vola ſicut parva nubes

עָב קְטַנָּה כְּכַף־אִישׁ עֹלָה מִיָּם וַיֹּאמֶר עֲלֵה אֱמֹר

fuit Et .pluvia te cohibeat ne ,deſcende & ,Liga :Achab ad

45 אֶל־אַחְאָב אֱסֹר וָרֵד וְלֹא יַעַצָרְכָה הַגָּשֶׁם׃ וַיְהִי

;vento & nubibus ſunt contenebrati cœli & ,illuc uſque & ,huc uſque

עַד־כֹּה וְעַד־כֹּה וְהַשָּׁמַיִם הִתְקַדְּרוּ עָבִים וְרוּחַ

manus Et .Izrehel in abiit & ;Achab equitavit Et .magna pluvia fuit Et

46 וַיְהִי גֶּשֶׁם גָּדוֹל וַיִּרְכַּב אַחְאָב וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֶאלָה׃ וְיַד

facies ad currebat &;ſuos lumbos accinxit &;Elijahu in fuit Domini

יְהוָה הָיְתָה אֶל־אֵלִיָּהוּ וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו וַיָּרָץ לִפְנֵי

.Izrehel in te venire ad uſque Achab

אַחְאָב עַד־בֹּאֲכָה יִזְרְעֶאלָה׃

CAP. XIX. יט

& ,Elijahu fecerat quæ omnia Izebel Achab nunciavit Et

1 וַיַּגֵּד אַחְאָב לְאִיזֶבֶל אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֵלִיָּהוּ וְאֵת

Miſitque .gladio in prophetas omnes occiderat quos omnes

2 כָּל־אֲשֶׁר הָרַג אֶת־כָּל־הַנְּבִיאִים בֶּחָרֶב׃ וַתִּשְׁלַח

ſic & ,dii faciant Sic :dicendo ,Elijahu ad nuncium Izebel

אִיזֶבֶל מַלְאָךְ אֶל־אֵלִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה־יַעֲשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה

animam ſicut ,tuam animam poſuero cras tempus ſecundùm quia ,addant

יוֹסִפוּן כִּי־כָעֵת מָחָר אָשִׂים אֶת־נַפְשְׁךָ כְּנֶפֶשׁ

venit & ,ſuam animam ad abiit &,ſurrexit &,Viditque .illis ex unius

3 אַחַד מֵהֶם׃ וַיַּרְא וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־נַפְשׁוֹ וַיָּבֹא

.ibi ſuum puerum dimiſit & ;Jehudah ipſi quæ ,ſebah--Beer

בְּאֵר שֶׁבַע אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיַּנַּח אֶת־נַעֲרוֹ שָׁם׃

geniſtam ſubtus ſedit & ;venit & ,diei itinere deſertū in perrexit ipſe Et

4 וְהוּא־הָלַךְ בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יוֹם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רֹתֶם

,Domine nunc Multum :dixit & ,mori ſuæ animæ petivit & ;unam

אֶחָת וַיִּשְׁאַל אֶת־נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר רַב עַתָּה יְהוָה

,accubuit Et.meis patribus præ ego bonus non quia :meam animam cape

5 קַח נַפְשִׁי כִּי־לֹא־טוֹב אָנֹכִי מֵאֲבֹתָי׃ וַיִּשְׁכַּב

,eum in tangens angelus hic ecce Et .unam geniſtam ſubtus dormivitq;

וַיִּישַׁן תַּחַת רֹתֶם אֶחָד וְהִנֵּה־זֶה מַלְאָךְ נֹגֵעַ בּוֹ

libum ſuis capitibus ecce & ,reſpexit Et .comede ,Surge :ei dixit &

6 וַיֹּאמֶר לוֹ קוּם אֱכוֹל׃ וַיַּבֵּט וְהִנֵּה מְרַאֲשֹׁתָיו עֻגַת

,eſt reverſus & :bibit & ,comedit & ;aquæ ſcyphus & ,prunarum

רְצָפִים וְצַפַּחַת מָיִם וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיָּשָׁב

,cum in tetigit & ,ſecundò Domini angelus eſt reverſus Et .accubuit &

7 וַיִּשְׁכָּב׃ וַיָּשָׁב מַלְאַךְ יְהוָה שֵׁנִית וַיִּגַּע־בּוֹ

,Surrexitque .via te à multa quia :comede ,Surge :dixit &

8 וַיֹּאמֶר קוּם אֱכֹל כִּי רַב מִמְּךָ הַדָּרֶךְ׃ וַיָּקָם

quadraginta illius cibi fortitudine in abiit & ,bibit & ,comedit &

וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּלֶךְ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה הַהִיא אַרְבָּעִים

.Choreb Dei montem ad uſque ,noctibus quadraginta & ,diebus

יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵב׃

verbum ecce & :ibi pernoctavit & ,ſpeluncam in illic eſt ingreſſus Et

9 וַיָּבֹא־שָׁם אֶל־הַמְּעָרָה וַיָּלֶן שָׁם וְהִנֵּה דְבַר־

? Elijahu hic tibi Quid :ei dixitque,eum ad Domini

יְהוָה אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מַה־לְּךָ פֹה אֵלִיָּהוּ׃

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

38 Καὶ ἔπεσε πῦρ παρὰ κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς (σ) σχίδακας καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θααλάσσῃ, καὶ τοὺς 39 λίθους καὶ τὸν χοῦν ἐξέλειξε τὸ πῦρ. (τ) Καὶ ἔπεσε πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ (υ) εἶπον, Ἀληθῶς κύριος ὁ θεὸς αὐτὸς ὁ 40 θεός. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαὸν, Συλλάβετε τοὺς προφήτας τοῦ Βάαλ, (φ) μηδεὶς σωθήτω ἐξ αὐτῶν· καὶ συνέλαβον αὐτοὺς, καὶ κατάγει (χ) αὐτοὺς Ἠλιοὺ εἰς τὸν χειμάρρουν 41 (ψ) Κισῶν, καὶ ἔσφαξεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ (ω) τῷ Ἀχαὰβ, Ἀνάβηθι, καὶ 42 φάγε καὶ πίε, ὅτι φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ ὑετοῦ. Καὶ ἀνέβη Ἀχαὰβ τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν. καὶ Ἠλιοὺ ἀνέβη (α) ἐπὶ τὸν Κάρμηλον καὶ ἔκυψεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ (β) ἔθηκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀναμέσον τῶν γονάτων (γ) αὐτοῦ. 43 Καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ (δ) αὐτοῦ, Ἀνάβηθι, καὶ ἐπίβλεψον ὁδὸν τῆς θαλάσσης. καὶ (ε) ἐπέβλεψε τὸ παιδάριον, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔστιν οὐθέν. καὶ εἶπεν 44 Ἠλιοὺ, Καὶ σὺ ἐπίστρεψον ἑπτάκις. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ παιδάριον ἑπτάκις. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ἰδοὺ νεφέλη μικρὰ ὡς ἴχνος ἀνδρὸς ἀνάγουσα ὕδωρ. καὶ εἶπεν, Ἀνάβηθι, καὶ εἰπὸν (ζ) Ἀχαὰβ, Ζεῦξον τὸ ἅρμα σου 45 καὶ κατάβηθι, μὴ καταλάβῃ σε ὁ ὑετός. Καὶ ἐγένετο ἕως ὧδε (η) καὶ ὧδε, καὶ ὁ οὐρανὸς συνεσκότασε νεφέλαις καὶ πνεύματι, καὶ ἐγένετο (θ) ὑετὸς μέγας. καὶ ἔκλαιεν καὶ (ι) ἐπορεύετο 46 Ἀχαὰβ (κ) ἕως Ἰεζραέλ. Καὶ χεὶρ κυρίου (λ) ἐπὶ τὸν Ἠλιοὺ, καὶ συνέσφιγξε τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔτρεχεν ἔμπροσθεν (μ) Ἀχαὰβ εἰς Ἰεζραέλ.

38 Et cecidit ignis à Domino de cœlo: & comêdit holocauſta, & ſchizas, et aquam, quæ in mari: & lapides, & terram linxit ignis. 39 Et (x) cecidit omnis populus ſuper faciem ſuam, & dixerunt; Verè Dominus Deus ipſe eſt Deus. 40 Et dixit Eliu ad populum, Comprehendite prophetas Baal: nemo ſit ſalv⁹ ex illis. Et comprehenderūt illos, & deducit illos Eliu ad torrentem Ciſſon: & jugulavit eos ibi. 41 Et dixit Eliu ad Achaab; Aſcende, & manduca, & bibe: quoniam vox eſt (y) pedum pluviæ. 42 Et aſcendit Achaab ad manducandum, & bibendum. Et Eliu aſcendit in Carmelum: & inclinavit ſe in terram, & poſuit faciem ſuam inter genua ſua. 43 Et dixit puero ſuo; Aſcende, & proſpice viam maris. Et reſpexit puer, & dixit; Non eſt quicquam. Et dixit Eliu, Et (z) tu revertere ſeptiês. Et revertit puer ſeptiês. 44 Et factum eſt in ſeptimo, Et ecce nubes puſilla quaſi veſtigium hominis adducens (aa) aquam: Et dixit; Aſcende, & dic ad Achaab; Junge currum tuum, et deſcende; ne comprehendat te pluvia. 45 Et factum eſt uſque huc, & illuc, & cœlum contenebravit nubibus, & vento: & facta eſt pluvia magna. (bb) Et plorabat, et ibat Achaab uſq; Jezrael. 46 Et manus Domini ſuper Eliu: et conſtrinxit lumbum ſuum: et currebat ante Achaab in Jezrael.

MS. A. (σ) σχίδακας καὶ τοὺς λίθους, καὶ τὸν χοῦν καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐξέλειξεν (τ) Καὶ εἶδαν πᾶς ὁ λαὸς καὶ ἔπεσε ἐπὶ (υ) εἶπαν, Ἀληθῶς κύριος αὐτός ἐστιν ὁ θεός. (φ) μηθεὶς (χ) αὐτοὺς εἰς (ψ) Κεισῶν, (ω) πρὸς Ἀχαὰβ, (α) εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Καρμήλου καὶ (β) ἔθηκεν πρόσωπον (γ) ἑαυτοῦ. (δ) ἑαυτοῦ, (ε) καὶ ἀνέβη καὶ ἐπέβλεψεν (ζ) τῷ Ἀχαὰβ, (η) καὶ ἕως ὧδε, (θ) ὁ ὑετὸς (ι) ἐπορεύθη (κ) εἰς (λ) ἐγένετο ἐπὶ (μ) Ἀχαὰβ τοῦ ἐλθεῖν εἰς

ΚΕΦ. ιθ'.

1 Καὶ ἀνήγγειλεν Ἀχαὰβ τῇ Ἰεζάβελ γυναικὶ αὐτοῦ πάντα ἃ ἐποίησεν Ἠλιοὺ, καὶ ὡς ἀπέκτεινε (α) τοὺς προφήτας ἐν ῥομφαίᾳ. 2 Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεζάβελ (β) πρὸς Ἠλιοὺ, καὶ εἶπεν, Εἰ σὺ εἶ (γ) Ἠλιοὺ καὶ ἐγὼ Ἰεζάβελ, τάδε (δ) ποιήσαι μοι ὁ θεὸς, καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔριον θήσομαι τὴν ψυχήν σου καθὼς ψυχὴν ἑνὸς 3 ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐφοβήθη Ἠλιοὺ, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε κατὰ τὴν ψυχὴν (ε) αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται εἰς (ζ) Βηρσαβεὲ γῆν Ἰούδα, καὶ ἀφῆκε τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἐκεῖ. 4 Καὶ αὐτὸς ἐπορεύθη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν ἡμέρας, καὶ ἦλθε καὶ ἐκάθισεν ὑποκάτω (η) ῥαθμὲν, καὶ ᾐτήσατο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀποθανεῖν· καὶ εἶπεν, Ἱκανούσθω (θ) νῦν, λάβε δὴ τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ κύριε, ὅτι οὐ κρείσσων ἐγώ εἰμι ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου. 5 Καὶ ἐκοιμήθη καὶ ὕπνωσεν ἐκεῖ ὑπὸ φυτόν. καὶ ἰδού τις ἥψατο αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (ι) Ἀνάστηθι καὶ φάγε.

CAP. XIX.

1 Et annuntiavit Achaab Jezabel uxori ſuæ omnia, quæ fecerat Eliu, et quomodò interfecit prophetas in gladio. 2 Et miſit Jezabel ad Eliu, et dixit; (a) Si tu es Eliu, et ego Jezabel: Hæc mihi faciat Deus, et hæc adjiciat; quia hâc horâ cras ponam animam tuam, quemadmodùm animam unius ex illis. 3 Et timuit Eliu, et ſurrexit, et abiit ſecundùm animam ſuam. Et venit in Berſabee terram Juda: et dimiſit puerum ſuum ibi. 4 Et ipſe ivit in deſerto viam diei: et venit, et ſedit ſub (b) Rathmon: et petivit animam ſuam mori: et dixit, Sufficiat nunc. Tolle, quæſo, animam meam à me, Domine: quoniam non melior ego ſum ſuper patres meos. 5 Et dormivit, et ſoporatus eſt ibi ſubtus plantam. Et ecce (c) quidam tetigit eum, et dixit ei; Surge, et comede.

MS. A. (α) πάντας τοὺς (β) ἄγγελον πρὸς (γ) Ἠλίας κἀγὼ (δ) ποιήσαισάν μοι οἱ θεοί, καὶ τάδε προσθείησαν, ὅτι τὴν ὥραν ταύτην αὔριον (ε) ἑαυτοῦ, [illegible]

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

[illegible]

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

41 Et dixit Eliah ad Ahhab, Aſcende comede & bibe, nam vox fragoris pluviæ. 42 Et aſcendit Ahhab ad comedendum & ad bibendum: & Eliah aſcendit in verticem montis Charmela, & incurvavit ſe in terram, & poſuit faciem ſuam inter genua ſua. 43 Et dixit puero ſuo, Aſcende nunc, & proſpice ad viam occidentis: & aſcendit & proſpexit; & dixit, Non video quicquam: & dixit, Redi ſeptem vicibus. 44 Et fuit vice ſeptima, & dixit, Ecce nubes parva ſicut vola manus hominis aſcendit de Occidente: & dixit, Aſcende; dic ad Achab, expedito te & deſcende, ne impediat te pluvia. 45 Et fuit dum ſe expediret, & deſcenderet, cœli operti ſunt nubibus & vento, & fuit pluvia magna, & aſcendit currum Ahhab, & abiit in Jezreghel. 46 Et ſpiritus fortitudinis à Domino fuit cum Eliah, & accinxit lumbos ſuos, & cucurrit ante Ahhab uſque quo venit in Jezreghel.

CAP. XIX.

1 Et indicavit Achab Jizebeli omnia quæ fecerat Eliah, & penitus quòd occidiſſet omnes prophetas mendaces gladio. 2 Et miſit Jizebel nuntium ad Eliah, dicendo: Sic faciant dii, & ſic addant, niſi tempore hoc cras poſuero animam tuam, ſicut animam unius ex illis. 3 Et vidit, & ſurrexit, & abiit pro anima ſua, & venit in Beerſebah, quæ eſt tribus Jehudah; & reliquit puerum ſuum ibi. 4 Et ipſe ambulavit per deſertum itinere diei: & venit, & ſedit ſub geniſta una, & petivit animæ ſuæ mori: & dixit, Sufficit mihi terminus ſic; quò conturbabor ſic? quæſo ergo Domine accipe animam meam, quia non melior ſum patribus meis. 5 Et cubuit, & dormivit ſub geniſta una; & ecce nunc angelus acceſſit ad illum, & dixit illi, Surge, comede. 6 Et circumſpexit, & ecce ad cervical ejus placenta perforata prunis cocta, & lecythus aquæ: & comedit et bibit, et converſus recubuit. 7 Et rediit angelus Domini ſecundò, et acceſſit ad illum, & dixit ei, Surge, comede: nam longior à te eſt via. 8 Et ſurrexit, et comedit, et bibit; ambulavit; in virtute cibi illi⁹ quadraginta dies, et quadraginta noctes, uſq; quo venit in montem ſuper quem revelata fuerat gloria Domini in Hhoreb. 9 Et ingreſſus eſt illuc in ſpeluncam, et pernoctavit ibi: et ecce verbum Dñi [factum eſt] cum illo, et dixit illi, Quid tibi hic Eliah?

Verſio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

[illegible]

41 Tum dixit Elia ad Ahab, Aſcende, comede ac bibe: quoniam vocem ſtrepitantis pluviæ audio. 42 Aſcendit itaque Ahab ad comedendū & bibendum: Elia autem aſcendit in verticem Charmeli, & procumbens in terram, poſuit faciem ſuam inter genua ſua. 43 Dixítque diſcipulo ſuo, Aſcende, & ſpecta versùs mare: qui aſcendens & ſpectans, ait, Nihil eſt. Dixítque ad eum, Revertere ſeptem vicibus. 44 Septimâ autem vice dixit, Vidi, & ecce nubem parvam quaſi volam manûs è mari aſcendentē. Dixit illi, Aſcende, dic Ahabo, Conſcende equum, et deſcende antequam impediat te pluvia. 45 Dum autem ille hùc illùc ſe converteret, præcincti ſunt cœli nubibus ac ventis, fuitq; pluvia magna: Ahab verò equo cōnſcenſo abiit Jezraelem. 46 Et manus Dñi adfuit Eliæ, præcinxítque lumbos ſuos, & cucurrit ante Ahabum, quouſque ingrederetur Jezraelem.

CAP. XIX.

1 INdicavit autem Ahab Izabeli quicquid fecerat Elia, & quomodo cunctos prophetas Baalis & phanorum enſe trucidâſſet. 2 Quapropter miſit Izabel per nuntium ad Eliam, & ait; Sic faciant mihi dii, & ſic addant mihi, niſi cras hoc eodem tempore reddidero animam tuam ut animam uni⁹ ex ipſis. 3 Exterritus Elia ſurrexit, & animam ſuam erepturus diſceſſit, abiitq; in Bir-ſebaa Judæ: relictóque ibi diſcipulo ſuo, 4 Perrexit ipſe in deſertum itinere uni⁹ diei; & conſidens ſub quadam terebintho expetivit ſibi mortem, & ait, Sufficit mihi; jam Dñe, tolle à me animam meam; non enim melior ſum patribus meis. 5 Ita recumbens conſopitus eſt ſub junipero: quum ecce Angelus tetigit eum, & ait illi; Surge, comede. 6 Ille reſpiciens vidit ad cervical ſuum placentam panis, & hydriam aquæ: & cùm ediſſet ac bibiſſet, rurſus obdormivit. 7 Reverſus autem Angelus Dñi ſecundò, tetigit eum, et ait; Surge, comede, ac bibe; quia multū tibi ſupereſt iter. 8 Surgens itaque comêdit, ac bibit: deinde ambulavit virtute cibi illius quadraginta diebus et quadraginta noctib⁹, uſque ad montē Dei, nempè Horib: 9 Ibique ſpeluncam ingreſſus, ibidem pernoctavit: factúſque eſt ad eum ſermo Domini, et dixit ei, Quid iſtîc agis Elia?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * ثم قال ايليا لآحاب اطلع * كل واشرب * فقد سمعت صوت ورود المطر * وطلع احاب ليأكل 42
ويشرب * وطلع ايليا الى راس الكرمل * وكبس الى الارض * وجعل وجهه بين ركبتيه * وقال 43
لخادمه * اطلع ههنا وانظر طريق المغرب * فطلع ونظر * وقال ليس ارى شيئا * وقال له ارجع *
فرجع سبع مرات كذلك * فلما كان في المرة السابعة * قال هوذا ارى سحابة صغيرة كمقدار 44
كف رجل * طالعة من جهة المغرب * وتيلي جهة البحر * فقال له اطلع وقل لآحاب شد واحدر
لئلا يصعطك المطر * فما كان الا مقدار ان شد واحدر حتى اسود السماء بالسحب * وهبت 45
الرياح * وجاء مطر عظيم * وركب احاب متوجها الى يزرعال * فاوحى الله الى ايليا * فشد متنيه * 46
ومضى قدام آحاب * حتى وافا يزرعال * الفصل التاسع عشر * وحكى آحاب كل 1
ما صنعه ايليا وقتله الانبياء الكذبة بالسيف * ووجهت ايزابل رسولا الى ايليا النبي * وقالت 2
كذاك تفعل بي الالهة * وكذاك يزيدون ان لم اجعل نفسك في هذا الوقت من غد كنفس
واحد منهم * فلما نظر ذلك قام ومضى ملتمسا لنجاة نفسه * ووافا بير سبع لسبط يهوذا * وخلف 3
خادمه هناك * فلما كان من طريقه في البرية على مسيرة يوم * جاء وجلس تحت رتمة واحدة * 4
والتمس لنفسه الموت * وقال حسبي من البقاء * والي متى لا ازال مسيئا هكذا * الان يا رب توفى
نفسي مني * فلست انا باجود من ابائي * ثم انضجع ونام تحت احدى الرتم * فاذا بملاك قد 5
لامسه * وقال له قم فكل * فالتفت * واذا عند مضجع راسه قرصا ملة * ومن ماء * فاكل 6
وشرب * ثم عاد مضطجعا * فعاوده ملاك الله * وقال له قم فكل * فان الطريق منك بعيد * فقام 7
واكل وشرب * وسار بقوة تلك الاكلة التي اكل * اربعين يوما واربعين ليلة * حتى صار 8
الى جبل حوريب * الذي تجلي عليه وقار الله * ووافا المغار هناك وبات فيه * ثم وافاه كلام 9
الله وحيا وقال له مستفهما ما سبيلك ههنا يا ايليا *

41 Tum dixit Elia ad Achabum, Aſcende, comede, & bibe: nam percepi ſonitum advenientis pluviæ. 42 Et cùm aſcendiſſet Achab ad edendum & bibendum, conſcendit Elia cacumen Charmeli, & inclinato capite humum versùs, poſuit faciem ſuam inter genua. 43 Tum dixit miniſtro ſuo, Aſcende iſtuc, & intuere viam Occidentis: aſcendit ille, intuitus eſt, & ait; Nihil video. Dixit illi, Revertere; reverſúſque eſt ſeptem vicibus eodem modo. 44 Septimâ autem vice dixit, Ecce video parvulam nubem magnitudinis volæ humanæ emergentem ex parte Occidentali & Auſtrali plagæ maritimæ. Dixit illi, Aſcende & dic Achabo, Junge equos, & deſcende, ne pluviâ premaris. 45 Vix junxit equos & deſcendit, quum nigreſcente nubibus cœlo, flantibúſque ventis, maximus imber decidit. Cùm ergò conſcendiſſet Achab Jezraelem abiturus, 46 Inſpiravit Eliam Deus; qui accinctis lumbis ſuis præcucurrit Achabo, donec perveniſſet Jezraelem.

CAP. XIX.

1 Cum autem narraſſet Achab quidquid fecerat Elia, & necem quam falſis prophetis gladio intulerat; 2 Miſit Izabel nuntium ad Eliam prophetam, & dixit; Sic mihi dii, & ſic addant, niſi reddidero animam tuam pari tempore craſtino die, ſicut animam unius ex illis. 3 Quod cum intellexiſſet, ſurrexit abiitque, contendens evitare fatum; & pervenit ad Birſheba trib' Judæ, reliquit ibi miniſtrum ſuum. 4 Cumque ex via ſua per deſertum exegiſſet iter diei, venit, conſedítque ſub geniſta quadam, & optavit ſibi mortem, et ait; Satis jam vixi: & quouſque tandem inceſſanter ita vagabor? Nunc O Domine mi, repete à meipſo animam meam; quoniam non ſum melior majoribus meis. 5 Tum recumbens obdormivit ſub quadam geniſta: ſed ecce Angelus tetigit eum, & dixit ei; Surge, & comede. 6 Cumque ſe convertiſſet, ecce ad locum capitis ejus placentam ſubcineritiam, & hydriam aquæ: edítque, & bibit, tum denuo recubuit. 7 Reverſus eſt autem ad eum Angelus Dei, & vocans eum dixit illi; Surge, comede; nam longa te manet via. 8 Surgens igitur comedit ac bibit, & perrexit vi comeſtionis illius quam comederat, quadraginta diebus et quadraginta noctibus, ita ut pervenerit ad montem Horib ſuper quem manifeſtaverat ſe Dei majeſtas: 9 Ibique ſpeluncam adiens pernoctavit in ea. Tum venit ad eum ſermo Dei per revelationem, & ait illi per interrogationem, Quid agis hic? O Elia?

מלכים א : יט

quia ;exercituum Deo Domino ſum zelatus Zelando :dixit Et
10 וַיֹּאמֶר קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי־ 10
,deſtruxerunt tua altaria ,Iſrael filii tuum pactum dereliquerūt
עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ
,ſolus ego remanſi & :gladio *in* occiderunt tuos prophetas &
וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בֶחָרֶב וָאִוָּתֵר אֲנִי לְבַדִּי
,Egredere :ait Et .eam *tollendum ad* ,meam animam *quæſierunt* &
וַיְבַקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃ וַיֹּאמֶר צֵא 11
,*tranſiens* *Dominus* ecce Et .*Domini* *facies* *ad* monte in *ſtabis* &
וְעָמַדְתָּ בָהָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִנֵּה יְהוָה עֹבֵר
petras confringens & ,montes *diſſipans* fortis & ,grandis ſpiritus &
וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים
ſpiritum poſt & ,Dominus ſpiritu in non :*Domini* *facies* *ad*
לִפְנֵי יְהוָה לֹא בָרוּחַ יְהוָה וְאַחַר הָרוּחַ
commotionem poſt Et .Dominus commotione in non ,*fragor*
רַעַשׁ לֹא בָרַעַשׁ יְהוָה׃ וְאַחַר הָרַעַשׁ 12
.tenuis *ſilentii* vox ignem poſt & :Dominus igne in non ;ignis
אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ יְהוָה וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דַקָּה׃
:ſuo pallio *in ſuas facies involvit* & .,Elijahu *audire ſecundùm* ,fuit Et
וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֵלִיָּהוּ וַיָּלֶט פָּנָיו בְּאַדַּרְתּוֹ 13
,vox eum ad ecce Et .ſpeluncæ oſtium ſtetit & ,eſt egreſſus &
וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד פֶּתַח הַמְּעָרָה וְהִנֵּה אֵלָיו קוֹל
ſum zelatus Zelando :dixit Et ?Elijahu hic tibi Quid :dixit &
וַיֹּאמֶר מַה־לְּךָ פֹה אֵלִיָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר קַנֹּא קִנֵּאתִי 14
filii tuum pactum dereliquerunt quia ,exercituum Deo Domino
לַיהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי־עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי
occiderunt tuos prophetas & ,deſtruxerunt tua Altaria .Iſrael
יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ
.eam *tollendum ad* ,meā animā *quæſierunt* & ,ſolus ego remanſi &:gladio in
בֶחָרֶב וָאִוָּתֵר אֲנִי לְבַדִּי וַיְבַקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃
deſertum in tuam viam in revertere ,Vade :eum ad Dominus Dixitque
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו לֵךְ שׁוּב לְדַרְכְּךָ מִדְבַּרָה 15
.Aram ſuper regem in Chazael unges & ,venies & :Dammaſec
דַמָּשֶׂק וּבָאתָ וּמָשַׁחְתָּ אֶת־חֲזָאֵל לְמֶלֶךְ עַל־אֲרָם׃
& ;Iſrael ſuper regem in unges Nimſi filium Jehu Et
וְאֵת יֵהוּא בֶן־נִמְשִׁי תִּמְשַׁח לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־ 16
prophetam in unges meholah- Abel de Saphat filium Eliſah
אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט מֵאָבֵל מְחוֹלָה תִּמְשַׁח לְנָבִיא
:Jehu interficiet ,Chazael gladio à *ereptum* ,erit Et .te pro
תַּחְתֶּיךָ׃ וְהָיָה הַנִּמְלָט מֵחֶרֶב חֲזָאֵל יָמִית יֵהוּא 17
faciam remanere Et .Eliſah interficiet ,Jehu gladio à *ereptum* &
וְהַנִּמְלָט מֵחֶרֶב יֵהוּא יָמִית אֱלִישָׁע׃ וְהִשְׁאַרְתִּי 18
ſe curvaverūt non quæ ,genua omnia ,millia ſeptem Iſrael in
בְיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כָּל־הַבִּרְכַּיִם אֲשֶׁר לֹא־כָרְעוּ
,inde abiit Et .*ei oſculum dedit* non quod os omne & ,Bahal ipſi
לַבַּעַל וְכָל־הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא־נָשַׁק לוֹ׃ וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם 19
duodecim ;*arans* ipſe & :Saphat filium Eliſah reperit &
וַיִּמְצָא אֶת־אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט וְהוּא חֹרֵשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר
,eum ad Elijahu tranſivit Et .duodecim inter ipſe & ,*ejus facies ad* paria
צְמָדִים לְפָנָיו וְהוּא בִּשְׁנֵים הֶעָשָׂר וַיַּעֲבֹר אֵלִיָּהוּ אֵלָיו
poſt cucurrit & ,boves reliquit Et .eum *ad* ſuum palliū projecit &
וַיַּשְׁלֵךְ אַדַּרְתּוֹ אֵלָיו׃ וַיַּעֲזֹב אֶת־הַבָּקָר וַיָּרָץ אַחֲרֵי 20
ibo & ,meam matrem & ,meum patrem obſecro Oſculer :dixit & ,Elijahu
אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֶשְּׁקָה־נָּא לְאָבִי וּלְאִמִּי וְאֵלְכָה
eſt reverſus Et?tibi feci quid quia:revertere,Vade ,ei dixit & :te poſt
אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ שׁוּב כִּי מֶה־עָשִׂיתִי לָךְ׃ וַיָּשָׁב 21
inſtrumento *in* & ,illud mactavit & ,boum par tulit & ,*eum poſt à*
מֵאַחֲרָיו וַיִּקַּח אֶת־צֶמֶד הַבָּקָר וַיִּזְבָּחֵהוּ וּבִכְלִי
,Surrexitque .comederunt &,populo dedit & ;carnem *eos* coxit *bovis*
הַבָּקָר בִּשְּׁלָם הַבָּשָׂר וַיִּתֵּן לָעָם וַיֹּאכֵלוּ וַיָּקָם
.ei miniſtrabat & ,Elijahu poſt abiit &
וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אֵלִיָּהוּ וַיְשָׁרְתֵהוּ׃

Verſio VULG. LAT.

10 At ille reſpondit; Zelo zelatꝰ ſum pro Domino Deo exercituum, quia dereliquerunt pactum tuum filii Iſrael: altaria tua deſtruxerunt, prophetas tuos occiderunt gladio, derelictꝰ ſum ego ſolus, & quærunt animam meā ut auferant eam. 11 Et ait ei; Egredere, & ſta in monte coram Domino: et ecce Dn̄s tranſit, & ſpiritus grandis & fortis ſubvertens montes, & conterens petras ante Dominum; non in ſpiritu Dominus: & poſt ſpiritū commotio; non 12 in commotione Dn̄s: Et poſt commotionem ignis; non in igne Dominus: et poſt ignem ſibilus auræ tenuis. 13 Quod cùm audîſſet Elias, operuit vultum ſuū pallio, & egreſſus ſtetit in oſtio ſpeluncæ, & ecce vox ad eū dicens; Quid hîc agis Elia? 14 Et ille reſpondit, Zelo zelatus ſum pro Domino Deo exercituum: quia dereliquerunt pactum tuum filii Iſrael: altaria tua deſtruxerunt, prophetas tuos occiderunt gladio, derelictus ſum ego ſolus, & quærunt animā meam ut auferant eam. 15 Et ait Dominus ad eum; Vade, & revertere in viam tuam per deſertum in Damaſcum: cúmque ꝑveneris illuc, unges Hazael regem ſuper Syriam, 16 Et Jehu filium Namſi unges regē ſuper Iſrael: Eliſeum autem filium Saphat, qui eſt de Abelmeula, unges prophetam pro 17 te. Et erit, quicunque fugerit gladium Hazael, occîdet eum Jehu: et quicunque fugerit gladium Jehu, interficiet eum Eliſeus. 18 Et derelinquam mihi in Iſrael ſeptem millia virorū, quorum genua non ſunt incurvata ante Baal, & omne os, quod non adoravit eum oſculans manus. 19 Profectus ergò indè Elias, reperit Eliſeum filium Saphat, arantem in duodecim jugis boum: & ipſe in duodecim jugis boum arantibꝰ unus erat: cúmque veniſſet Elias ad eum, miſit pallium ſuū 20 ſuper illum. Qui ſtatim relictis bobus cucurrit poſt Eliā, & ait; Oſculer, oro, patrem meum, & matrem meam, & ſic ſequar te. Dixítque ei; Vade, & revertere: quod enim meū 21 erat, feci tibi. Reverſꝰ autē ab eo, tulit par boum, & mactavit illud, & in aratro boum coxit carnes, & dedit populo, & comederunt: conſurgénſque abiit, & ſecutus eſt Eliam, & miniſtrabat ei.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

6 Καὶ ἐπέβλεψεν Ἠλιού· καὶ ἰδοὺ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐγκρυφίας ὀλυρίτης καὶ καψάκης ὕδατος· καὶ ἀνέστη καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε, καὶ ἐπιστρέψας ἐκοιμήθη. 7 Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος κυρίου ἐκ δευτέρου, καὶ ἥψατο αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (κ) 8 Ἀνάστα, φάγε, ὅτι πολλὴ ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε· καὶ ἐπορεύθη (λ) ἐν ἰσχύϊ τῆς βρώσεως ἐκείνης (μ) τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ (ν) τεσσαράκοντα νύκτας ἕως (ξ) ὄ- 9 ρους Χωρήβ. Καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ κατέλυσεν ἐκεῖ. καὶ ἰδοὺ ῥῆμα κυρίου πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπε, Τί σὺ ἐνταῦθα 10 Ἠλιού; Καὶ εἶπεν Ἠλιού, Ζηλῶν (ο) ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· τὰ θυσιαστήριά σου (π) κατέσκαψαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν 11 αὐτήν. Καὶ εἶπεν, Ἐξελεύσῃ αὔριον, καὶ (ρ) στήσῃ ἐνώπιον κυρίου ἐν τῷ ὄρει· ἰδοὺ παρελεύσεται κύριος. καὶ ἰδοὺ πνεῦμα μέγα κραταιὸν διαλύον ὄρη καὶ συντρίβον πέτρας ἐνώπιον κυρίου, οὐκ ἐν τῷ πνεύματι κύριος· καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσσεισμός, οὐκ ἐν τῷ συσσεισμῷ κύ- 12 ριος· Καὶ μετὰ τὸν συσσεισμὸν πῦρ, οὐκ ἐν τῷ πυρὶ κύριος· καὶ μετὰ τὸ πῦρ φωνὴ αὔρας 13 (σ) λεπτῆς. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἠλιού, καὶ ἐπεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῇ μηλωτῇ (τ) αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἔστη ὑπὸ (υ) τὸ σπήλαιον. καὶ ἰδοὺ πρὸς αὐτὸν φωνή, καὶ εἶπε, 14 Τί σὺ ἐνταῦθα Ἠλιού; Καὶ εἶπεν Ἠλιού, Ζηλῶν (φ) ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι (χ) ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην σου οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· καὶ τὰ θυσιαστήριά σου καθεῖλαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν (ψ) ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος, καὶ 15 ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν, Πορεύου, ἀνάστρεφε εἰς τὴν ὁδόν σου, καὶ ἥξεις εἰς τὴν ὁδὸν ἐρήμου Δαμασκοῦ· καὶ ἥξεις καὶ (ω) χρίσεις τὸν Ἀζαὴλ εἰς 16 βασιλέα τῆς Συρίας· Καὶ τὸν (α) Ἰοὺ υἱὸν Ναμεσσὶ χρίσεις εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ τὸν (β) Ἐλισαιὲ υἱὸν Σαφὰτ (γ) χρίσεις εἰς 17 προφήτην ἀντὶ σοῦ. Καὶ ἔσται τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας Ἀζαήλ, θανατώσει (δ) Ἰού· καὶ τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας Ἰού, θανατώσει 18 Ἐλισαιέ. Καὶ καταλείψεις ἐν Ἰσραὴλ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν, πάντα γόνατα ἃ οὐκ (ε) ὤκλασαν γόνυ τῷ Βάαλ, καὶ πᾶν στόμα ὃ οὐ (ζ) 19 προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ εὑρίσκει τὸν (η) Ἐλισαιὲ υἱὸν Σαφάτ, καὶ αὐτὸς ἠροτρία ἐν βουσί· (θ) δώδεκα ζεύγη ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δώδεκα. καὶ ἀπῆλθεν (ι) ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐπέρριψε τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν.

6 *Et Eliu reſpexit: & ecce ad caput ejus ſubcinericius ſilgineus, & lecythus aquæ. Et ſurrexit, et manducavit, & bibit, & revertens dormivit.* 7 *Et revertit Angelus Domini ſecundò, & tetigit eum, & dixit ei; Surge, comede: quia multa à te via.* 8 *Et ſurrexit, & manducavit, & bibit: & ivit in fortitudine cibi illius quadraginta dies, & quadraginta noctes uſque ad montem Choreb.* 9 *Et intravit illîc in ſpeluncam, & manſit ibi. Et ecce verbum Domini ad eum, & dixit; Quid tu hîc Eliu?* 10 *Et dixit Eliu, Zelans zelavi (d) Domino omnipotenti; quia dereliquerunt te filii Iſrael. Altaria tua diruerunt, & prophetas tuos occiderunt in gladio. Et relictus ſum ego ſolus: & quærunt animam meam ad tollendam eam.* 11 *Et dixit; Egrediêris (e) cras, & ſtabis coram Domino in monte. Ecce tranſibit Dominus, & ecce ſpiritus magnus validus diſſolvens montes, & conterens petras coram Domino: Non in ſpiritu Dominꝰ. Et poſt ſpiritū concuſſio:* 12 *Non in concuſſione Dn̄s. Et poſt concuſſionem ignis: Non in igne Dominus. Et poſt ignem vox auræ* 13 *(f) tenuis. Et factum eſt, ut audivit Eliu; & cooperuit faciem ſuam in melote ſua: & exiit, & ſtetit ſub ſpelunca. Et ecce ad eum vox, & dixit; Quid tu hic* 14 *Eliu? Et dixit Eliu; Zelans zelavi Domino omnipotenti, quia dereliquerunt teſtamentum tuum filii Iſrael: & altaria tua deſtruxerunt, & prophetas tuos occiderunt in gladio. Et relictus ſum ego ſolus: & quærunt animam* 15 *meam ad tollendam eam. Et dixit ad eum Dominus; Vade, reverte in viam tuam: & venies in viam deſerti Damaſci. Et venies, et unges Azael in regem Syriæ:* 16 *et Ibu filium Nameſſi unges in regem ſuper Iſrael: et Eliſæe filium (g) Saphat unges in prophetam pro te.* 17 *Et erit; evadentem è gladio Azael, interficiet Ibu: et evadentem è gladio Ibu, interficiet Eliſæe.* 18 *Et (h) relinques in Iſrael ſeptem millia virorum, omnia genua, quæ non flexerunt genu ipſi Baal, & omne os, quod non adoravit eum.* 19 *Et abiit indè: et invenit Eliſæe filium Saphat: et ipſe arabat in bobus: duodecim juga coram eo: et ipſe in his duodecim. Et abiit ad eum, et projecit melotem ſuam ſuper eum.*

MS. A. (κ) Ἀνάστηθι, (λ) ἐν τῇ ἰσχύϊ (μ) τεσσεράκοντα (ν) τεσσεράκοντα (ξ) ὄρους τοῦ θεοῦ τοῦ Χωρήβ. (ο) ἐζήλωσα (π) καθέσκαψαν, τοὺς (ρ) στήσῃ ἐν τῷ ὄρει ἐνώπιον κυρίου· καὶ ἰδοὺ κύριος παρελεύσεται. καὶ πνεῦμα (σ) λεπτῆς· κἀκεῖ κύριος. Καὶ ἐγένετο (τ) ἑαυτοῦ, (υ) τὸ σπήλαιον. (φ) ἐζήλωσα (χ) ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· τὰ (ψ) ῥομφαίαις, (ω) * χρήσεις ἐκεῖ Ἀζαὴλ (α) Ἰηοῦ βασιλέα (β) Ἐλισαιὲ (γ) ἀπὸ Ἀβελμαοὺλ * χρήσεις προφήτην (δ) Ἰηοῦ. * θανατώσει Ἐλισαιέ. (ε) ὤκλασε τῷ (ζ) προσκυνήσῃ (η) Ἐλισαιὲ (θ) δώδεκα βοῶν * ἐνώπιον (ι) * Ἐλισαιὲ ἐπ'

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ואמר קנאה קניתי קדם יי אלהא צבאות ארי שבקו קימך בני ישראל ית מדבחך פגרו 10
וית נביך קטלו בחרבא ואשתארית אנא בלחודי ובעו ית נפשי למקטלה : ואמר פוק 11
ותקום בטורא קדם יי והא יי מתגלי וקדמוהי משרית מלאכי רוחא מפרקין טוריא
ומתברין כיפיא קדם יי ולא במשרית מלאכי רוחא שכנתא דיי ובתר משרית מלאכי
רוחא משרית מלאכי זיעא ולא במשרית מלאכי זיעא שכנתא דיי : ובתר משרית מלאכי 12
זיעא אשתא ולא במשרית מלאכי אשתא שכנתא דיי ובתר משרית מלאכי אשתא קל
דמשבחין בחשי : והוה כד שמע אליהו וכריך אפוהי בשושיפיה ונפק וקם בתרע מערתא 13
והא עמיה קלא ואמר מא לך כא אליהו : ואמר קנאה קניתי קדם יי אלהא צבאות ארי 14
שבקו קימך בני ישראל ית מדבחך פגרו וית נביך קטלו בחרבא ואשתארית אנא
בלחודי ובעו ית נפשי למקטלה : ואמר יי ליה איזיל תוב לאורחך למדברא דמשק 15
ותהך ותמשח ית חזאל למהוי מלכא על ארם : וית יהוא בר נמשי תמשח למהוי מלכא 16
על ישראל וית אלישע בר שפט ממישר מחולה תמשח למהוי נביא תחותך : ויהי 17
דישתזיב מחרבא דחזאל יקטול יהוא ודישתזיב מחרבא דיהוא יקטול אלישע : ואשאר 18
בישראל שבעא אלפין כל רכוביא דלא כרעו לבעלא וכל פומא דלא נשק ליה : ואזל 19
מתמן ואשכח ית אלישע בר שפט והוא רדי בתרי עשר פדנין דתורא צמידין קדמוהי
והוא בחד מתרי עסרא ועבר אליהו לותיה ורמא שושיפיה עלוהי : ושבק ית תוריא 20
ורהט בתר אליהו ואמר אנשוק כען לאבא ולאמא ואהך בתרך ואמר ליה איזיל תוב ארי
מה עבדית לך : ותב מבתרוהי ונסיב ית פדן תוריא ודבחיה ובמני תוריא בשיל להון 21
בסרא ויהב לעמא ואכלו וקם ואזל בתר אליהו ושמשיה :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit, Zelo zelavi ante Dominum Deum Szebaoth, quia deſeruerunt 10 fœdus tuum filii Iſrael; altare tuum diruerunt, & prophetas tuos occiderunt gladio, & relictus ſum ego ſolus, & quærunt animam meam ut occidant *eam*. Et ait, Exi, & ſta in monte ante Dn̄m: & ecce *Dominus* reve- 11 latur, & ante eum exercitus erat angelorum venti diſrumpentium montes, & confringentium petras ante Dn̄m, & non erat in exercitu angelorum venti majeſtas Domini, & poſt exercitum angelorum venti, erat exercitus angelorum commotionis, & non erat in exercitu angelorum commotionis majeſtas Domini. Et poſt exercitum angelorum commotionis, 12 ignis, & non erat in exercitu angelorum ignis majeſtas Domini: & poſt exercitum angelorum ignis vox canentium in ſilentio. Et fuit cùm 13 audîſſet Eliah, operuit faciem ſuam pallio ſuo, & exiit, & ſtetit in porta ſpeluncæ, & ecce [*facta eſt*] cum illo vox, & dixit, Quid tibi hîc Eliah? Et dixit, Zelo zelavi ante Dn̄m Deum Szebaoth, quia deſeruerunt fœdus 14 tuum domus Iſrael; altare tuum diruerunt, & prophetas tuos occiderunt gladio; & relictꝰ ſum ego ſolus, & quærunt animam meam ut occîdant *eam*. Et dixit Dn̄s illi, Vade, redi in viam tuam in deſertum Dammeſeq: 15 & ibis, & unges Hhazael ut ſit rex ſuper Aram. Et Jehu filium Nimſi un- 16 ges, ut ſit rex ſuper Iſrael; & Eliſagh filium Sephat de planicie Mehholah unges ut ſit propheta pro te. Et erit qui evaſerit à gladio Hhazael, oc- 17 cidet eum Jehu; & qui evaſerit à gladio Jehu, occidet eum Eliſagh. Et 18 reſervabo in Iſrael ſeptē millia, omnia genua quæ non curvaverunt ſe ipſi Baghla, et omne os quod non oſculatum eſt illum. Et abiit inde et invenit 19 Eliſagh filium Sephat, et ipſe præerat duodecim jugis boum ligatis ante ſe, et ipſe erat in uno de duodecim: et tranſivit Eliah ad eum, et projecit pallium ſuum ſuper illum. Et dereliquit boves, et cucurrit poſt Eliah, et 20 dixit, Oſculer quæſo patrem meum et matrem meam, et ibo poſt te: et dixit ei, Vade, redi; *nam* quid feci tibi? Et rediit ab illo, et accepit jugum 21 boum, et diſſecuit illud, et in vaſis boum coxit illis carnem, et dedit populo ut comederent; et ſurrexit et ivit poſt Eliah, et miniſtravit il li.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ. ܡܛܢ ܛܢܬ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܕܫܒܩܘ ܩܝܡܟ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܕܒܚܝܟ 10
ܣܚܦܘ. ܘܢܒܝܟ ܩܛܠܘ ܒܚܪܒܐ. ܘܐܫܬܚܪܬ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ܆ ܘܗܐ ܒܥܝܢ ܠܡܣܒ
ܢܦܫܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܦܘܩ ܘܩܘܡ ܒܛܘܪܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܗܐ ܡܪܝܐ ܥܒܪ ܘܪܘܚܐ ܪܒܬܐ. 11
ܘܥܫܝܢܬܐ. ܡܦܪܩܐ ܛܘܪܐ ܘܡܬܒܪܐ ܟܐܦܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܪܘܚܐ ܡܪܝܐ. ܘܒܬܪ ܪܘܚܐ.
ܙܘܥܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܙܘܥܐ ܡܪܝܐ. * ܘܒܬܪ ܙܘܥܐ. ܢܘܪܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܢܘܪܐ ܡܪܝܐ. ܘܒܬܪ ܢܘܪܐ. ܩܠܐ 12
ܕܡܡܠܠܐ ܢܩܝܕܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܠܝܐ܆ ܥܛܦ ܐܦܘܗܝ ܒܡܥܛܦܗ܆ ܘܢܦܩ. ܘܩܡ ܠܗ 13
ܒܬܪܥܗ ܕܡܥܪܬܐ. ܘܗܐ ܩܠܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܠܟ ܗܪܟܐ ܐܠܝܐ. * ܘܐܡܪ. 14
ܡܛܢ ܛܢܬ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܕܫܒܩܘ ܩܝܡܟ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܕܒܚܝܟ ܣܚܦܘ.
ܘܢܒܝܟ ܩܛܠܘ ܒܚܪܒܐ. ܘܐܫܬܚܪܬ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ܆ ܘܗܐ ܒܥܝܢ ܠܡܣܒ ܢܦܫܝ.
* ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܗܦܘܟ ܙܠ ܠܐܘܪܚܟ ܠܡܕܒܪܐ ܕܕܪܡܣܘܩ. ܘܙܠ ܘܡܫܘܚ ܠܚܙܐܝܠ. 15
ܕܢܡܠܘܟ ܥܠ ܐܪܡ. * ܘܠܝܗܘ ܒܪ ܢܡܫܝ ܕܢܡܠܘܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐܠܝܫܥ ܒܪ ܫܦܛ ܕܡܢ 16
ܐܒܠ ܡܚܘܠܐ܆ ܡܫܘܚ ܕܢܗܘܐ ܢܒܝܐ ܚܠܦܝܟ. * ܘܟܠ ܕܢܬܦܠܛ ܡܢ ܚܪܒܐ ܕܚܙܐܝܠ܆ 17
ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܝܗܘ. ܘܟܠ ܕܢܬܦܠܛ ܡܢ ܚܪܒܐ ܕܝܗܘ܆ ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܐܠܝܫܥ. * ܘܐܫܒܘܩ 18
ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. ܫܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. ܟܠ ܒܘܪܟܐ ܕܠܐ ܒܪܟܘ ܠܒܥܠܐ. ܘܟܠ ܦܘܡܐ ܕܠܐ ܢܫܩܗ.
* ܘܐܙܠ ܡܢ ܬܡܢ܆ ܘܐܫܟܚܗ ܠܐܠܝܫܥ ܒܪ ܫܦܛ܆ ܕܕܒܪ ܗܘܐ ܦܕܢܐ. ܘܬܪܥܣܪ ܦܕܢܝܢ 19
ܩܕܡܘܗܝ܆ ܘܗܘ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܗܘܐ. ܘܥܒܪ ܐܠܝܐ ܠܘܬܗ܆ ܘܫܕܐ ܡܥܛܦܗ
ܥܠܘܗܝ. * ܘܫܒܩ ܦܕܢܐ ܕܬܘܪܐ. ܘܐܙܠ ܒܬܪ ܐܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܙܠ ܐܢܫܘܩ ܐܒܝ. 20
ܘܠܐܡܝ. ܘܐܬܐ ܒܬܪܟ. ܐܡܪ ܠܗ. ܗܦܘܟ ܙܠ ܠܟ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܥܒܕܬ ܠܟ. * ܘܗܦܟ ܡܢ ܒܬܪܗ. 21
ܘܢܣܒ ܦܕܢܐ ܕܬܘܪܐ. ܘܢܟܣ ܐܢܘܢ. ܘܒܡܐܢܝ ܬܘܪܐ. ܒܫܠ ܒܣܪܐ܆ ܘܝܗܒ ܠܥܡܐ.
ܘܐܟܠܘ. ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪ ܐܠܝܐ ܘܫܡܫܗ.

10 Reſpondit, Planè zelavi pro Dn̄o Deo potentiſſimo, quòd filii Iſrael fœdus tuum dereliquerunt, aras tuas diruerunt, & prophetas tuos enſe trucidârunt; cúmque ego ſolus remanſerim, en tollere quærunt animam meā. 11 Dixit ad eum, Egredere, ſta in monte corā Domino: & ecce Dominum cum vento magno & vehementi, montes diffindente, petráſq; frangente ante Dn̄m; non *tamen* erat in *eo* vento Dn̄s. Poſt ventum concuſſio; *at* non erat in ea con- 12 cuſſione Dn̄s. Poſt concuſſionem, ignis; ſed non aderat in eo igne Dn̄s. Demū poſt ignem vox ſermonis tenuis: 13 Quam cùm audiſſet Elia, obvolvit faciem ſuam amictu ſuo *capitis*, & egreſſus ſtetit ad os ſpeluncæ: factáque eſt ad eum vox, & dixit illi, Quid hîc agis Elia? 14 Reſpondit, planè zelo affectus ſum pro Dn̄o Deo potentiſſimo, quòd dereliquerunt Iſraelitæ fœdus tuum, aras tuas diruerunt, & prophetas tuos enſe trucidârunt; cúmq; remanſerim ego ſolus, ecce tamen tollere quærunt animam meam. 15 Ait illi Dn̄s, Revertere, perge iter tuum versùs deſertum Damaſci, & vade, unge Hezaelem ut regnet ſuper Adum; 16 Et Jehu filium Jamſi ut regnet ſuper Iſraelem; Eliſæum quoq; filiū Saphati qui eſt ex Abel meholæ, ungito, ut ſit propheta loco tui. 17 Et quiſquis evaſerit gladium Hezaelis, interficiet eum Jehu: quiſquis autem evaſerit gladiū Jehu, interficiet eum Eliſæus. 18 Servabo tamen ex Iſraele ſeptem millia; omnia *nimirum* genua quæ non curvaverūt ſe Baali, & omne os quod non oſculatum eſt eum. 19 Inde ergo profectus invenit Eliſæum filium Saphati ducentem jugum boum (nam duodecim juga boum habebat ante ſe, & illud erat unum è duodecim) & tranſiens propè eum Elia projecit ſuper eum amictum *capitis* ſuum. 20 Ille dimiſſo jugo boum ſecutus eſt Eliam, & ait illi, Vadam oſculatum patrem meū matremq; meam, deinde veniam poſt te. Dixit ei, Revertere, abi tibi; quid feci tibi? 21 Qui recedens ab eo tulit jugum boum & mactavit eos, & inſtrumentis boum coxit carnem, deditq; populo, & comederunt: poſtea ſurgens ſecutus eſt Eliam, & miniſtravit ei.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فقال* اني غرت غيرة لله الجيوش* عند اطراح بني اسرائيل لعهدك* وهدمهم لمذابحك* وقتلهم 10
انبياءك بالسيف* وبقيت انا وحدي* وها هم قد التمسوا قتل نفسي* وقال له* اخرج وقم على 11
الجبل* فان الله متجلي* وقدامه من الملائكة ذوات الرياح* التي تشق الجبال وتكسر
الحجارة* وليس مع حضور تلك الملائكة ذوات الرياح* حلول ظهور سكينة الله* ثم بعد
تلك الملائكة ذوات الرياح* حضور الملائكة ذوات الرعد* وليس عند ذلك تظهر سكينة
الله* ثم بعد الملائكة ذوات الرواعد* الملائكة ذوات النار* وليس مع حضور الملائكة ذوات 12
النار تظهر سكينة الله* وبعد الملائكة ذوات النار* صوت تسبحة بسكون* فلما سمع ذلك 13
ايليا* ستر وجهه بعمامته* وقام ووقف بباب المغارة* فوافاه كلام الله* قائلا* ما بالك يا ايليا* فقال* 14
غرت غيرة بين يدي الله اله الجيوش* عند نقض بني اسرائيل عهدك* وهدمهم مذابحك*
وقتلهم انبياءك بالسيف* وبقيت انا وحدي* وقد طلبوا نفسي لاهلاكها* فقال الله له* امض 15
ارجع في طريقك من البرية الى دمشق* فاذا جئتها* فامسح هناك حزال ملكا على قوم ارام*
* وامسح ياهو بن نمسي ملكا على آل اسرائيل* وملك اليساع بن سافاط من ابل محولا نبيا 16
مكانك* فيكون من افلت من سيف حزال* يقتله ياهو* ومن افلت من سيف ياهو* يقتله 17
اليساع* وقد تبقى في آل اسرائيل سبعة الف* لم يحنوا ركبهم للباعل* ولا قبلته افواههم* 18
* ومضى من هناك* ووجد اليساع بن سافاط* وهو يسوق اثني عشر فدانا* ادوارا مزوجة بين 19
يديه* وهو مع احد الاثني عشر* وتقدم ايليا ورمى عمامته عليه* فترك الاثني عشر وعدا 20
خلف ايليا* وقال له* امضي الآن اقبل ابي وامي* ثم الحقك* فقال له* ارجع* ماذا صنعت بك*
* ورجع من خلفه* واخذ فدانا من الثيران وذبحهما* وطبخ لحمهما بآنية الفدان* وقدم للشعب* 21
فاكلوا* وقام ومضى مع ايليا* وخدمه*

10 *Qui dixit, Equidem zelo affectus ſum pro Deo exercituum, ob rejectum ab Iſraelitis fœdus tuum, deſtructa ab iis altaria tua, & prophetas tuos gladio necatos: & cùm ego ſolus ſim reliquus, ecce tamen ipſi quæſierunt necem animæ meæ.* 11 *Dixit ad eum, Egredere, & ſta ſupra montem, quoniā Deus manifeſtatus eſt; & præcedent eum angeli ventorum montes diſrumpentium, & lapides confringentium, attamen inter illos ventorum angelos non aderit apparitio habitaculi Dei. Tum poſt illos ventorum angelos aderunt angeli tonitruum, tunc tamen non apparebit habitatio Dei.* 12 *Tum poſt angelos tonitruum, angeli ignis; ſed ad præſentiam angelorum ignis non apparebit habitatio Dei. Denique poſt angelos ignis vox canentis cum quiete(* id eſt, ſubmiſſa.) 13 *Cùm id audiſſet Elia, operuit faciem ſuam amictu ſuo, & ſurgens ſtetit in oſtio ſpeluncæ. Tunc venit ad eum ſermo Dei dicentis, Quid rei tibi eſt O Elia?* 14 *Qui reſpondit, Zelo motus ſum coram Deo, Deo exercituum, quum violarent Iſraelitæ fœdus tuum, deſtruerent altaria tua, & prophetas tuos gladio perimerent; méque ſolo remanente, quæſierint animam meam ad perdendam illam.* 15 *Ait illi Deus, Vade, revertere viâ tuâ è deſerto in Damaſcum, cúmque perveneris ad eam, ungito ibi Hazielem in regem ſuper gentem Aram:* 16 *Unges etiam Jehu filium Namſi, regem ſuper Iſraelitas: & regem conſtitues Eliſæum Saphati filium de Abel-mehole, ut ſit propheta loco tui.* 17 *Eritque ut qui evaſerit gladium Hazaelis, hunc interficiat Jehu: & qui evaſerit gladium Jehu, hunc interficiat Eliſæus.* 18 *Reſtant autem inter Iſraelitas ſeptem millia, quorum genua non ſunt incurvata Baali, & quorum ora non oſculata ſunt eum.* 19 *Cùm itaque inde abiiſſet, invenit Eliſæum Saphati filium ducentem ante ſe duodecim paria boum jugatorum, & ipſe erat cum uno ex illis duodecim, & accedens ad eum Elia projecit ſuper eum amictum ſuum.* 20 *Qui dimiſſis duodecim illis, cucurrit poſt Eliam, dixitque ad eum; Ibo jam oſculatum patrem meum & matrem meam, tum te ſequar. Ait illi, Revertere: quid feci tibi?* 21 *Qui cùm receſſiſſet ab eo, accepit par boum, & mactavit eos, coxitque carnes eorum inſtrumentis aratri, obtulitque populo; & comederunt: deinde ſurrexit abiitque cum Elia, & miniſtravit ei.*

CAP. XX. כ

triginta & ,suam virtutem omnem congregavit Aram rex hadad-Ben Et
1 וּבֶן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם קָבַץ אֶת־כָּל־חֵילוֹ וּשְׁלֹשִׁים
super coarctavit & ,ascendit Et .currus & ,equum &,secum reges duo &
וּשְׁנַיִם מֶלֶךְ אִתּוֹ וְסוּס וָרָכֶב וַיַּעַל וַיָּצַר עַל־
Achab ad nuncios Misitque .ea cum pugnavit & ,Someron
2 שֹׁמְרוֹן וַיִּלָּחֶם בָּהּ׃ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־אַחְאָב
;hadad-Ben dicit Sic :ei Dixitque .civitatem in Israel regem
3 מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הָעִירָה׃ וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה אָמַר בֶּן־הֲדַד
boni tui filii &,tuæ uxores &;ipsum mihi tuũ aurum & ,tuum Argentum
כַּסְפְּךָ וּזְהָבְךָ לִי־הוּא וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ הַטּוֹבִים
tuum verbum Secundùm :dixit & ,Israel rex respondit Et .ipsi mihi
4 לִי־הֵם׃ וַיַּעַן מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כִּדְבָרְךָ
nuncii sunt reversi Et.mihi quæ omnia & ,ego tibi ,rex mi domine
5 אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לְךָ אֲנִי וְכָל־אֲשֶׁר־לִי׃ וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים
,te ad misi Quia :dicendo ,hadad-Ben dixit Sic :dixerunt atque
וַיֹּאמְרוּ כֹּה־אָמַר בֶּן־הֲדַד לֵאמֹר כִּי־שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ
mihi tuos filios &,tuas uxores &,tuum aurum &,tuum Argentum:dicendo
לֵאמֹר כַּסְפְּךָ וּזְהָבְךָ וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ לִי
,te ad meos servos mittam cras tempus secundum Quinimò .dabis
6 תִתֵּן׃ כִּי אִם־כָּעֵת מָחָר אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדַי אֵלֶיךָ
omne ,erit & ,tuorum servorum domos & ,tuam domum scrutabuntur &
וְחִפְּשׂוּ אֶת־בֵּיתְךָ וְאֵת בָּתֵּי עֲבָדֶיךָ וְהָיָה כָּל־
vocavit Et.tollent &,suis manibꝰ in ponent tuorum oculorũ concupiscibile
7 מַחְמַד עֵינֶיךָ יָשִׂימוּ בְיָדָם וְלָקָחוּ׃ וַיִּקְרָא
obsecro Cognoscite :ait & ,terræ seniores omnes Israel rex
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל לְכָל־זִקְנֵי הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר דְּעוּ־נָא
,meis uxoribus ,me ad misit quia :quærens iste malum quoniam,videte &
וּרְאוּ כִּי רָעָה זֶה מְבַקֵּשׁ כִּי־שָׁלַח אֵלַי לְנָשַׁי
.eo ab prohibui non & ,meo auro & ,meo argento & ,meis filiis &
וּלְבָנַי וּלְכַסְפִּי וְלִזְהָבִי וְלֹא מָנַעְתִּי מִמֶּנּוּ׃
,audias Ne :populus omnis & ,seniores omnes eum ad Dixeruntque
8 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּל־הַזְּקֵנִים וְכָל־הָעָם אַל־תִּשְׁמַע
meo domino Dicite :hadad-Ben nunciis Dixitque .acquiescas neque
9 וְלוֹא תֹאבֶה׃ וַיֹּאמֶר לְמַלְאֲכֵי בֶן־הֲדַד אִמְרוּ לַאדֹנִי
:faciam prima in tuum servum ad misisti quibus Omnia :regi
הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֶל־עַבְדְּךָ בָרִאשֹׁנָה אֶעֱשֶׂה
ei retulerunt & ,nuncii abierunt & :facere potero non hoc verbum &
וְהַדָּבָר הַזֶּה לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת וַיֵּלְכוּ הַמַּלְאָכִים וַיְשִׁבֻהוּ
,dii mihi faciant Sic :ait & ,hadad-Ben eum ad Misitque .rem
10 דָּבָר׃ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו בֶּן־הֲדַד וַיֹּאמֶר כֹּה־יַעֲשׂוּן לִי אֱלֹהִים
,populi omnis pugillis Someron pulvis sufficerit si ,addant sic &
וְכֹה יוֹסִפוּ אִם־יִשְׂפֹּק עֲפַר שֹׁמְרוֹן לִשְׁעָלִים לְכָל־הָעָם
: Loquimini ,dixit & ,Israel rex respondit Et.meis pedibus in qui
11 אֲשֶׁר בְּרַגְלָי׃ וַיַּעַן מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר דַּבְּרוּ
verbum audire secundùm ,fuit Et .apertus sicut accinctus se laudet Ne
12 אַל־יִתְהַלֵּל חֹגֵר כִּמְפַתֵּחַ׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֶת־הַדָּבָר
ad dixit & :tabernaculis in reges & ,ipse bibens ipse & ,hoc
הַזֶּה וְהוּא שֹׁתֶה הוּא וְהַמְּלָכִים בַּסֻּכּוֹת וַיֹּאמֶר אֶל־
unus propheta ecce Et .civitatem super posuerunt & :Ponite ;suos servos
13 עֲבָדָיו שִׂימוּ וַיָּשִׂימוּ עַל־הָעִיר׃ וְהִנֵּה נָבִיא אֶחָד
:Dominus dixit Sic :dixit & ,Israel regem Achab ad accessit
נִגַּשׁ אֶל־אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה
eam tradens ego Ecce ?hanc magnam turbam omnem vidisti Nonne
הֲרָאִיתָ אֵת כָּל־הֶהָמוֹן הַגָּדוֹל הַזֶּה הִנְנִי נֹתְנוֹ
,Achab Dixitque .Dominus ego quòd scies et ,hodie tua manu in
14 בְיָדְךָ הַיּוֹם וְיָדַעְתָּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר אַחְאָב
.provinciarum principum pueris In :Dominus dixit Sic :ait Et ?quo In
בְּמִי וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה בְּנַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת
.Tu :dixit Et ?bellum ligabit Quis:dixit Et
וַיֹּאמֶר מִי־יֶאְסֹר הַמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר אָתָּה׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XX.

1 Porrò Benadad rex Syriæ,
congregavit omnem exercitũ
suum, & triginta duos reges
secum, & equos, & currus: &
ascendens pugnabat contra
Samariam, & obsidebat eam.
2 Mittensque nuntios ad Achab
3 regem Israel in civitatẽ, Ait;
Hæc dicit Benadad; Argentũ
tuum, & aurũ tuum meum est:
& uxores tuæ, & filii tui opti-
4 mi, mei sunt. Respondítq; rex
Israel; Juxta verbum tuum,
domine mi rex, tuus sum ego,
5 & omnia mea. Revertentésq;
nuntii, dixerũt; Hæc dicit Ben-
adad, qui misit nos ad te; Ar-
gentum tuum, & aurum tuum,
& uxores tuas, & filios tuos
6 dabis mihi. Cras igitur hâc eâ-
dem horâ mittam servos meos
ad te, & scrutabuntur domum
tuam, & domum servorũ tuo-
rum: & omne quod eis placu-
erit, ponent in manibus suis,
7 & auferent. Vocavit autem
rex Israel omnes seniores ter-
ræ, & ait; Animadvertite, &
videte, quoniam insidietur no-
bis: misit enim ad me pro uxo-
ribus meis, & filiis, & pro ar-
gento & auro: & non abnui.
8 Dixerúntque omnes majores
natu, & universus populus, ad
eum; Non audias, neq; acquie-
9 scas illi. Respondit itaq; nun-
tiis Benadad, Dicite domino
meo regi; Omnia propter quæ
misisti ad me servum tuum in
initio, faciam: hanc autem rem
10 facere non possum. Reversiq;
nuntii retulerunt ei. Qui remi-
sit, & ait; Hæc faciant mihi
dii, & hæc addant, si sufficerit
pulvis Samariæ pugillis omnis
11 populi qui sequitur me. Et re-
spondens rex Israel, ait; Dicite
ei, Ne glorietur accinctꝰ æquè
12 ut discinctus. Factum est au-
tem, cùm audisset Benadad
verbum illud, bibebat ipse &
reges in umbraculis, & ait ser-
vis suis; Circumdate civita-
tem. Et circumdederunt eam.
13 Et ecce propheta unus acce-
dens ad Achab regem Israel,
ait ei; Hæc dicit Dominꝰ, Cer-
tè vidisti omnem multitudinẽ
hanc nimiam? ecce, ego tradã
eam in manu tua hodié: ut sci-
14 as, quia ego sum Dominus. Et
ait Achab, Per quem? Dixít-
que ei; Hæc dicit Dominꝰ, Per
pedissequos principum pro-
vinciarum. Et ait, Quis incipi-
et præliari? Et ille dixit, Tu.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ κατέλιπεν Ἐλισαιὲ τὰς βόας, καὶ (κ) κατ-
έδραμεν ὀπίσω Ἠλιοῦ, καὶ εἶπε, Καταφιλή-
σω τὸν πατέρα μου, καὶ ἀκολουθήσω ὀπίσω σου. καὶ
(λ) εἶπεν Ἠλιοῦ, Ἀνάστρεφε, ὅτι πεποίηκά
21 σοι. Καὶ ἀνέστρεψεν ἐξ ὄπισθεν αὐτοῦ· καὶ ἔ-
λαβε (μ) τὰ ζεύγη τῶν βοῶν, καὶ (ν) ἔθυσε καὶ
ἥψησεν αὐτὰ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν, καὶ ἔ-
δωκε τῷ λαῷ, καὶ ἔφαγον. καὶ ἀνέστη καὶ ἐπο-
ρεύθη ὀπίσω Ἠλιοῦ, καὶ ἐλειτούργει (ξ) αὐτῷ.

MS.A. (κ) ἐπέδραμεν (λ) εἶπεν αὐτῷ, Πορεύου, ἀνάστρεφε, ὅτι (μ) τὸ ζεῦ-
γος (ν) ἔθυσεν, * ἐν τοῖς σκεύεσιν τῶν βοῶν ἥψησεν αὐτά, καὶ ἔδωκεν (ξ)
αὐτῷ. Καὶ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας συνήθροισεν πᾶσ

Et dereliquit Elisæe boves, & 20
cucurrit post Eliu, & dixit; De-
osculabor patrem meum: et sequar
post te. Et dixit Eliu; Reverte,
(i) quoniam feci tibi. Et revertit 21
à post eum: & cepit juga boum,
& immolavit, et coxit ea in va-
sis boum: & dedit populo: &
comederunt. Et surrexit, & ivit
post Eliu: & ministrabat ei.

Hic transponuntur capp. 20, et 21. quódque hîc est cap. 20. in
MS.A. quemadmodùm et in Vulg. Lat. est 21. et vice versâ.

ΚΕΦ. κά.

1 (α) Καὶ ἀμπελὼν εἷς ἦν τῷ Ναβουθαὶ τῷ
Ἰεζραηλίτῃ παρὰ τῇ ἅλῳ Ἀχαὰβ βασι-
2 λέως Σαμαρείας. Καὶ ἐλάλησεν Ἀχαὰβ πρὸς
Ναβουθαί, λέγων, Δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου,
καὶ ἔσται μοι εἰς κῆπον λαχάνων, ὅτι (β) ἐγ-
γίζων οὗτος τῷ οἴκῳ μου, καὶ δώσω σοι ἀμπελῶ-
να ἄλλον ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτόν. εἰ δὲ ἀρέ-
σκει ἐνώπιόν σου, δώσω σοι ἀργύριον
(γ) ἄλλαγμα ἀμπελῶνός σου τούτου, καὶ ἔσται
3 μοι εἰς κῆπον λαχάνων. Καὶ εἶπε Ναβουθαὶ
πρὸς Ἀχαάβ, Μὴ (δ) γένοιτό μοι παρὰ θεοῦ
μου δοῦναι κληρονομίαν πατέρων μου σοί.
4 (ε) Καὶ ἐγένετο τὸ πνεῦμα Ἀχαὰβ τεταραγ-
μένον, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ, καὶ
συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν
5 ἄρτον. Καὶ εἰσῆλθεν (ζ) Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
πρὸς αὐτόν, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτόν, Τί τὸ
πνεῦμά σου τεταραγμένον, καὶ οὐκ εἶ σὺ ἐσθίων
6 ἄρτον; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν, Ὅτι ἐλάλησα πρὸς
Ναβουθαὶ τὸν (η) Ἰεζραηλίτην, λέγων, Δός μοι
τὸν ἀμπελῶνά σου ἀργυρίου· εἰ δὲ βούλει, δώσω
σοι ἀμπελῶνα ἄλλον (θ) ἀντ' αὐτοῦ· καὶ εἶπεν,
7 Οὐ δώσω σοι κληρονομίαν πατέρων μου. Καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ (ι) αὐτοῦ,
Σὺ νῦν οὕτω ποιεῖς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ;
(κ) ἀνάστηθι καὶ φάγε ἄρτον καὶ σαυτοῦ γίνου,
(λ) ἐγὼ δὲ δώσω σοι τὸν ἀμπελῶνα Ναβουθαὶ
8 τοῦ (μ) Ἰεζραηλίτου. Καὶ ἔγραψε βιβλίον ἐπὶ
τῷ ὀνόματι Ἀχαάβ, καὶ ἐσφραγίσατο τῇ
σφραγῖδι αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε τὸ βιβλίον
πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους (ν) καὶ τοὺς ἐλευθέ-
9 ρους τοὺς κατοικοῦντας μετὰ Ναβουθαί. Καὶ ἐγέ-
γραπτο ἐν τοῖς βιβλίοις, λέγων, Νηστεύσατε
νηστείαν, καὶ καθίσατε τὸν Ναβουθαὶ ἐν ἀρχῇ
10 τοῦ λαοῦ· Καὶ (ξ) ἐγκαθίσατε δύο ἄνδρας υἱοὺς
παρανόμων ἐξεναντίας αὐτοῦ, καὶ καταμαρ-
τυρησάτωσαν αὐτοῦ, λέγοντες, † Εὐλόγησε
θεὸν καὶ βασιλέα· καὶ ἐξαγαγέτωσαν αὐτόν,
καὶ λιθοβολησάτωσαν αὐτόν, καὶ ἀποθανέτω.

CAP. XX.

ET (a) vinea una erat Nabuthæ 1
Jezraelitæ juxta (b) aream A-
chaab regis Samariæ. Et locutus 2
est Achaab ad Nabuthæ, dicens;
Da mihi vineam tuam: & erit
mihi in hortum olerum: quoniam
propinquat hæc domui meæ: &
dabo tibi vineam aliam bonam
super eam. Si verò placet coram
te, dabo tibi argentum, permuta-
tionem vineæ tuæ istius, & (c)
erit mihi in hortum olerum. Et 3
dixit Nabuthæ ad Achaab; Non
fiat mihi à Deo meo, ut dem hæ-
reditatem patrum meorum tibi.
Et (d) turbatus est spiritus A- 4
chaab: & dormivit in lecto suo,
& velavit faciem suam, & non
manducavit panem. Et intravit 5
Jezabel uxor ejus ad eum, &
locuta est ad eum; Quid spiritus
tuus turbatus, & non es tu man-
ducans panem? Et dixit ad eam; 6
Quia locutus sum ad Nabuthæ
Jezraelitam, dicens; Da mihi vi-
neam tuam argento; si autem ve-
lis, dabo tibi vineam aliam pro
ea: & dixit, Non dabo tibi hæ-
reditatem patrum meorum. Et 7
dixit ad eum Jezabel uxor ejus,
Tu nunc sic facis (e) regem super
Israel? Surge, & manduca pa-
nem, (f) & esto tui ipsius: ego
verò dabo tibi vineam Nabuthæ
Jezraelitæ. Et scripsit librum in 8
nomine Achaab, et signavit annu-
lo illius. Et misit librum ad seni-
ores, & (g) liberos, eos qui
habitabant cum Nabuthæ. Et 9
erat scriptum in libris, dicens;
Jejunate jejunium, & sedere fa-
cite Nabuthæ in (h) principio po- 10
puli: Et collocate duos viros filios
iniquorum ex adverso ejus: &
testentur contra eum, dicentes;
(i) Benedixit Deum, & regem.
Et (k) producant eum, et lapident
eum: et moriatur.

MS.A. Κεφ. κα'. (α) Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἀμπελὼν ἦν εἷς
τῷ Ναβουθαὶ τῷ Ἰσραηλίτῃ παρὰ * τῷ ἅλῳ (β) ἐγγίων (γ) ἀντάλλαγμα τοῦ
ἀμπελῶνος τούτου, (δ) γένοιτο παρὰ (ε) Καὶ ἦλθεν Ἀχαὰβ πρὸς οἶκον αὐτοῦ
συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὡς ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν
Ναβουθαὶ ὁ Ἰσραηλίτης, καὶ εἶπεν, Οὐ δώσω σοι κληρονομίαν πατέρων μου.
καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς (ζ) πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, * [καὶ εἰσῆλθεν
πρὸς αὐτὸν] καὶ ἐλάλησεν (η) Ἰσραηλίτην, (θ) ἀντὶ τούτου· (ι) αὐτοῦ, Νῦν
οὕτως ποιεῖς βασιλείαν ἐπὶ (κ) ἀνάστηθι, φάγε (λ) ἐγὼ δώσω (μ) Ἰσραηλίτου.
(ν) καὶ πρὸς τοὺς ἐλευθέρους οἱ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ τοὺς (ξ) καθίσατε † Ηὐλόγησεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כ

1 וּבַר הֲדַד מַלְכָּא דַאֲרָם כְּנַשׁ יָת כָּל מַשִּׁרְיָתֵיהּ וּתְלָתִין וּתְרֵין מַלְכִּין עִמֵּיהּ וְסוּסָוָן וּרְתִיכִין
וּסְלֵיק וְצָר עַל שֹׁמְרוֹן וַאֲגֵיחַ קְרָבָא בַּהּ׃ וּשְׁלַח אִזְגַּדִּין לְוָת אַחְאָב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל 2
לְקַרְתָּא׃ וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְנַן אֲמַר בַּר הֲדַד כַּסְפָּךְ וְדַהֲבָךְ דִּילִי הוּא וּנְשָׁךְ וּבְנָךְ שַׁפִּירַיָא 3
דִּילִי אִנּוּן׃ וַאֲתֵיב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר כְּפִתְגָמָךְ רִבּוֹנִי מַלְכָּא דִּילָךְ נַפְשִׁי וְכָל דִּילִי׃ 4
5 ותבו אזגדיא ואמרו כדנן אמר בר הדד למימר ארי שלחית לותך למימר כספך ודהבך
ונשך ובנך לי תתן׃ 6 אלהין כעדנא הדין מחר אשלח ית עבדי לותך ויפשפשון ית
ביתך וית בתי עבדך ויהי כל רגיג עינך ישוון בידיהון ויסבון׃ 7 וקרא מלכא דישראל לכל
סבי ארעא ואמר דעו כען וחזו ארי בישא דין בעי ארי שלח לי על נשי ועל בני ועל כספי
ועל דהבי ולא מנעית מניה׃ 8 ואמרו ליה כל סביא וכל עמא לא תקביל ולא תיבי׃ 9 ואמר
לאזגדי בר הדד אמרו לרבוני מלכא כל די שלחתא לעבדך בקדמיתא אעביד ופתגמא
הדין לא אכול למעבד ואזלו אזגדיא ואתיבוהי פתגמא׃ 10 ושלח ליה בר הדד ואמר
כדין יעבדון לי דחלתי וכדין יוספון אם יספק עפר שמרון למסבך בשולי פרסת
רגלי עמא דעמי׃ 11 ואתיב מלכא דישראל ואמר אמרו ליה לא ישתבח דמזדרז ונחית
בקרבא כגבר דנצח וסליק מניה׃ 12 והוה כד שמע ית פתגמא הדין והוא שתי הוא ומלכיא
במטליא ואמר לעבדוהי אזדרזו וכונו על קרתא׃ 13 והא נביא חד קריב לות אחאב
מלכא דישראל ואמר כדנן אמר יי החזיתא ית כל המונא רבא הדין האנא מסר ליה בידך
יומא דין ותדע ארי אנא יי׃ 14 ואמר אחאב במן ואמר כדנן אמר יי בעולימי רברבי מדינתא
ואמר מן יסדר קרבא ואמר את׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XX.

ET Bar-hadad rex Aram congregavit omnem exercitum suum, triginta 1
duos reges secum, & equos & currus; & ascendit, & obsedit Somron, &
bellum inivit in eam. Et misit nuncios ad Ahhab regem Israel in urbem. 2
Et dixit illi, Sic dixit Bar-hadad, Argentum tuum & aurum tuum meum 3
est, & uxores tuæ, & filii tui pulchri mei sunt. Et respondit rex Israel, & 4
dixit, Juxta verbum tuum domine mi rex, tua est anima mea, & omne quod
mihi est. Et redierunt nuncii, & dixerunt, Sic dixit Ben-hadad, dicendo: 5
Argentum tuum & aurum tuum, & uxores tuas, & filios tuos mihi dabis. Sed tempore hoc, cras mittam servos meos ad te, & 6
scrutabuntur domum tuam, & domos servorum tuorum, & erit, omnem
concupiscentiam oculorum tuorum ponent in manu sua, & accipient.
Et vocavit rex Israel omnes senes terræ, & dixit, Cognoscite, quæso, & 7
videte quòd malum iste quærit; nam misit ad me pro uxoribus meis, &
pro filiis meis, & pro argento meo, & pro auro meo: & non denegavi ei.
Et dixerunt ei omnes senes, & omnis populus, Non pareas neq; velis. 8
Et dixit nunciis Bar-hadad, Dicite domino meo regi, Omnia quæ misisti ad 9
servum tuum initio faciam, sed rem istam non potero facere: & abierunt
nuncii, & responderunt illi verbum. Et misit illi Bar-hadad, & dixit, Sic 10
faciant mihi Timores mei, & sic addant, si sufficerit pulvis Somron, ut
ferantur soleis plantarum pedum populi qui mecum erit. Et respondit rex 11
Israel, & dixit, Dicite illi, Ne laudet se expeditꝰ, & descendens in prœlium,
sicut vir qui vincit, & ascendit ex eo. Et fuit cùm audisset verbum hoc, & 12
ille bibebat, ipse & reges in tentoriis: & dixit servis suis, Expedimini: &
posuerunt se in insidiis adversus civitatem. Et ecce propheta unus accessit ad 13
Ahhab regem Israel, & dixit, Sic dixit Dominus, Num vidisti omnem
multitudinem magnam hanc? ecce ego trado illam in manu tua hodie, ut
cognoscas quòd ego sum Dns. Et dixit Ahhab, Per quem? & dixit, Sic 14
dixit Dominus, Per adolescentes magnatum provinciarum: & dixit,
Quis ordinabit prœlium? & dixit, Tu.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܟ * * ܘܒܪ ܗܕܕ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܟܢܫ ܟܠܗ ܚܝܠܗ. ܘܬܠܬܝܢ ܘܬܪܝܢ
2 ܡܠܟܝܢ ܕܥܡܗ. ܘܪܟܫܐ ܘܡܪܟܒܬܐ. ܘܣܠܩ ܫܪܐ ܠܘܩܒܠ ܫܡܪܝܢ. ܘܐܬܟܬܫ ܥܡܗ. * ܘܫܕܪ
3 ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܐܚܐܒ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܗܕܕ. ܣܐܡܟ ܘܕܗܒܟ.
4 ܕܝܠܝ ܗܘ. ܘܢܫܝܟ ܘܒܢܝܟ ܫܦܝܪܐ ܕܝܠܝ ܐܢܘܢ. * ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ. ܐܝܟ
5 ܡܠܬܟ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܕܝܠܟ ܐܢܐ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܠܝ. * ܘܗܦܟܘ ܐܝܙܓܕܐ. ܘܐܡܪܘ. ܗܟܢܐ
6 ܐܡܪ ܒܪ ܗܕܕ. ܕܫܕܪܬ ܠܟ ܡܢ ܩܕܡܝܬܐ: ܕܣܐܡܟ ܘܕܗܒܟ: ܘܢܫܝܟ ܘܒܢܝܟ ܬܬܠ ܠܝ. * ܡܚܪ
ܗܟܝܠ ܐܝܟ ܗܕܐ ܫܥܬܐ ܐܫܕܪ ܥܒܕܝ ܠܘܬܟ. ܘܢܒܨܘܢ ܒܝܬܟ ܘܒܬܐ ܕܥܒܕܝܟ. ܘܟܠ ܪܓܝܓܐ
7 ܕܥܝܢܝܟ ܢܣܒܘܢ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܘܢܐܬܘܢ. * ܘܩܪܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܟܠܗܘܢ ܣܒܐ ܕܐܪܥܐ.
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܥܘ ܘܚܙܘ ܕܒܝܫܬܐ ܗܘ ܒܥܐ ܗܢܐ. ܕܫܕܪ ܠܘܬܝ ܥܠ ܢܫܝ ܘܥܠ ܒܢܝ ܘܥܠ
8 ܣܐܡܝ ܘܥܠ ܕܗܒܝ. ܘܠܐ ܟܠܝܬ ܡܢܗ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܣܒܐ ܘܟܠܗ ܥܡܐ. ܠܐ
9 ܬܫܡܥ. ܘܠܐ ܬܬܛܦܝܣ. * ܘܐܡܪ ܠܐܝܙܓܕܐ ܕܒܪ ܗܕܕ. ܐܡܪܘ ܠܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܟܠ ܕܫܕܪܬ
ܠܥܒܕܟ ܒܩܕܡܝܬܐ. ܐܥܒܕ. ܘܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܠܡܥܒܕ. ܘܐܙܠܘ ܐܝܙܓܕܐ
10 ܘܐܗܦܟܘ ܦܬܓܡܐ. * ܘܫܕܪ ܠܗ ܒܪ ܗܕܕ. ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕܘܢ ܠܝ ܐܠܗܐ:
ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦܘܢ ܠܝ. ܐܢ ܢܣܦܩ ܥܦܪܗ ܕܫܡܪܝܢ ܡܠܐ ܩܒܘܨܬܐ ܠܥܡܐ ܕܥܡܝ.
11 12 * ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܐܡܪ. ܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܐ ܢܫܬܒܗܪ ܐܝܟ ܕܫܪܐ. ܐܝܟ ܡܢ ܕܐܣܪ. * ܘܟܕ
ܫܡܥ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ: ܘܗܘ ܫܬܐ ܗܘܐ ܥܡ ܡܠܟܐ ܒܡܛܠܐ. ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܐܠܨܘ ܥܠ
13 ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܗܐ ܢܒܝܐ ܚܕ ܩܪܒ ܠܘܬ ܐܚܐܒ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
ܚܙܝܬ ܠܗ ܠܟܠܗ ܟܢܫܐ ܗܢܐ ܪܒܐ. ܗܐ ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܗ ܒܐܝܕܝܟ ܝܘܡܢܐ. ܘܬܕܥܘܢ
14 ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܐܚܐܒ. ܒܡܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܛܠܝܐ ܘܒܪܘܪܒܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪ
ܠܗ. ܡܢܘ ܢܣܕܪ ܩܪܒܐ ܠܘܩܒܠܗܘܢ. ܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ.

CAP. XX.

Porrò filius Hadad rex Edom collectâ to- 1
tâ militiâ suâ, & triginta duobus regibꝰ quos
secum habebat, necnon equis & curribus;
ascendit & castra posuit adversùs Samariam,
& oppugnavit eam. Deinde missis legatis ad 2
Ahab regem Israelis, Dixit ad eum, Sic dicit 3
Hadad; Argentum & aurum tuum, meum est;
& uxores ac filii tui elegantes, mihi sunt. Re- 4
spondens rex Israelis ait; Juxta sermonem tu-
um domine mi rex, tam ego quàm quicquid
possideo, tuum est. Sed legati denuò redeun- 5
tes dixerunt, Sic dicit filius Hadad, Miserã ad
te initio, quòd argentum & aurum tuum &
uxores ac filios tuos mihi dares: Cras verò 6
hoc ipso tempore mittam ad te servos meos;
& scrutabuntur domos tuas & domos servo-
rum tuorum: & quicquid jucundum videbi-
tur eis, tollent manibus suis, & venient.
Quamobrem rex Israel convocatis omnibus 7
terræ senioribus, dixit eis; Cognoscite, & vi-
dete quòd malum quærat iste: misit enim pro
uxoribus ac filiis meis, & pro argento et auro
meo, nec denegavi ei. Dixerunt ad eum 8
omnes seniores et universus populus, Ne
auscultes, néve acquiescas. Dixit ergò lega- 9
tis filii Hadad, Dicite domino meo regi,
Quicquid initio mandâsti servo tuo, faciam:
rem verò istam facere minimè possum. Abi-
erunt itaque nuntii, et retulerunt ei respon-
sum. Misit ad eum filius Hadad, et ait; Sic 10
faciant mihi dii, et sic addant mihi, si suffece-
rit pulvis Samariæ populo qui mecum est, ut
vel pugillum quisque capiat. At rex Israelis 11
respondens ait, Dicite, Ne glorietur qui ligat
ut is qui solvit. Qui cùm audisset responsum 12
istud (bibebat autem tunc unà cum regibus
in tentoriis) dixit servis suis, Premite obsi-
dione civitatem. Interim ecce propheta qui- 13
dam accessit ad regem Israelis, et ait illi, Sic
dicit Dominus, Vides omnem exercitum
hunc maximum? en traditurus sum eum in
manus tuas hodiè, ut sciatis me esse Domi-
num. Dixit Ahab, Per quos? Ait illi, Per juve- 14
nes et magnates urbis. Dixit ad eum, Quis
prior aciem componet? Ait illi, Tu.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل العشرون * * وان بن هداد ملك ارام جمع كل عسكره ومعه اثنان
2 وثلثون ملكا وخيل وجنايب* وطلع الي سومرون للملاحمة لمن بها * ثم وجه رسلا الي احاب ملك
3 آل اسرايل* الي مستقره من قرية سومرون * وقال* كذا قال بن هداد* ان فضتك وذهبك لي *
4 وكذلك بنوك ونساءك الحسان هم لي ايضا* فاجاب ملك آل اسرايل* وقال* كما قال سيدي الملك*
5 انا له وجميع مالي* فرجع الرسل وقالوا* هكذا قال بن هداد* اني انما بعثت ان تسلم الي فضتك
6 وذهبك ونساءك وبنيك* وفي هذا الوقت من غد ابعث اليك عبيدي* ليفتشوا بيتك وبيوت
7 عبيدك* وينظرون كل نفيس ومستحسن في عينيك* ياخذونه بايديهم وياتون به* فدعي ملك
اسرايل جميع شيوخ الارض وقال* اعلموا الان وانظروا الي هذا * انما يطلب الشر بعث الي في
8 نساي وبني وفضتي وذهبي* فلم امنعه* فاجاب الشيوخ وساير الشعب* وقالوا* لا تطع * ولا تخضع *
9 * وقال للرسل* قولوا لسيدي الملك* انا امتثل جميع رسالته الاولي* واما هذه الرسالة* فليس
10 لي الي ذلك سبيل * ومضي الرسل وحكوا الكلام * فوجه اليه بن هداد يقول * كذلك
11 يصنع به الالهة* وكذلك يزيدون* ان كان تراب سومرون يجزي قدام القوم الذين معي*
12 * فاجابه ملك بني اسرايل* وقال* لا يمتدح الرجل المستعد للحرب* كرجل تبراه وكلا
منه* فلما سمع هذا الكلام* وهو قد شرب مع الملوك في الخيم* قال لعبيده* تعسكروا
13 واكمنوا علي القرية* وعند ذلك تقدم احد الانبيا الي احاب ملك آل اسرايل* وقال
14 هكذا قال الله* ارايت هذا الجمع العظيم* اليوم اوقعه في يدك* وتعلم اني انا الله* فاجاب
احاب وقال* بمن تكون هذه النجدة* فقال* كذلك قال الله* باحداث روساء المدينة* فقال
فمن يصاف الحرب* قال* انت*

CAP. XX.

Ben-haddad autem rex Aram congre- 1
gavit totum exercitum suum, & stipatus
triginta duobus regibus, equis, atque desul-
toriis, ascendit in Samariam præliaturus
adversùs incolas ejus. Tum misit nunti- 2
os ad Achabum regem Israelitarum in ur-
bem Samariam locum residentiæ ipsius, Et 3
ait, Sic dicit Ben-haddad, Argentum qui-
dem & aurum tuum, meum est: sic etiam
filii tui & uxores tuæ pulcherrimæ sunt
quoque meæ. Respondit Rex Israelitarũ, 4
& ait; Quemadmodum dixit dominus
meus rex, ego & quicquid meum est, ipsius
sumus. Reversi sunt autem nuntii & di- 5
xerunt, Sic ait Ben-haddad: Mandave-
ram equidem ut mihi traderes argentum
& aurum tuum, uxores & filios tuos:
At crastinâ die, pari tempore mittam ad te 6
servos meos ut scrutentur domum tuam,
& domos servorum tuorum, considerent
omne pretiosum ac pulchrum oculis tuis,
tollant illud manibꝰ suis, & afferant. Igi- 7
tur accersitis rex Israel omnibus terræ se-
nioribus, dixit; Cognoscite jam, & consi-
derate hunc; sanè malum quærit: mise-
rat ad me pro uxoribus & filiis meis, ar-
gento atque auro meo, nec denegaveram ei.
Responderunt seniores & universus popu- 8
lus, & dixerunt; Ne obedias, néve te sub-
mittas. Quarè dixit ad legatos, Dicite 9
domino meo regi, Ego primam legationem
planè exequar, hujus verò legationis exe-
quendæ nullus est mihi modus. Abeuntibus
ergò nuntiis, & talia verba referentibus, 10
Remisit ad eum Ben-haddad dicens; Sic
faciant mihi dii, & sic addant, si pulvis
Samariæ satis sit ante populum qui mecum
est. Respondit rex Israelitarum, & ait; 11
Ne jactet se homo cui succinctum est bellũ,
velut is qui se expedit extricatque. Cùm
autem audisset hujusmodi verba (is autem 12
jam biberat cum regibus in tentoriis)
dixit servis suis, In unum cogimini, & in-
sidiamini civitati. Tunc accedens quidam
propheta ad Achab regem Israelita- 13
rum, dixit; Sic ait Deus, Vidisne hanc
turbam magnam? hodie cadere faciam
illam in manum tuam, & cognosces me
esse Deum. Respondens Achab dixit, Per
quem fiet actus hic heroicus? qui dixit, Sic 14
ait Deus, Per pueros præpositorum urbis.
Dixit, Ecquis instruet aciem? Respondit,
Tu.

ducenti fuerunt & :provinciarum principum pueros recenſuit Et
15 וַיִּפְקֹד אֶת־נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וַיִּהְיוּ מָאתַיִם
omnium populum omnem recenſuit eos poſt & : triginta & ,duo
שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים וְאַחֲרֵיהֶם פָּקַד אֶת־כָּל־הָעָם כָּל־
.meridie in ſunt egreſſi Et .millia ſeptem Iſrael filiorum
16 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים׃ וַיֵּצְאוּ בַּצָּהֳרָיִם
triginta , reges & ipſe,tabernaculis in ebrius *bibens* hadad-Ben Et
וּבֶן־הֲדַד שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בַּסֻּכּוֹת הוּא וְהַמְּלָכִים שְׁלֹשִׁים־
principum pueri ſunt egreſſi Et .ei auxiliantes reges duo &
17 וּשְׁנַיִם מֶלֶךְ עֹזֵר אֹתוֹ׃ וַיֵּצְאוּ נַעֲרֵי שָׂרֵי
, ei nunciaverunt & ,hadad-Ben miſit & ,initio in provinciarum
הַמְּדִינוֹת בָּרִאשֹׁנָה וַיִּשְׁלַח בֶּן־הֲדַד וַיַּגִּידוּ לוֹ
pacem ad Sive : ait Et .Someron de ſunt egreſſi Viri : dicendo
18 לֵאמֹר אֲנָשִׁים יָצְאוּ מִשֹּׁמְרוֹן׃ וַיֹּאמֶר אִם־לְשָׁלוֹם
,fuerint egreſſi bellum ad ſive : vivos eos capite ,fuerint egreſſi
יָצָאוּ תִּפְשׂוּם חַיִּים וְאִם לְמִלְחָמָה יָצָאוּ
principum pueri ; urbe de ſunt egreſſi ii Et .eos *prehendite* vivos
19 חַיִּים תִּפְשׂוּם׃ וְאֵלֶּה יָצְאוּ מִן־הָעִיר נַעֲרֵי שָׂרֵי
vir percuſſerunt Et .eos poſt qui exercitus & ,provinciarum
20 הַמְּדִינוֹת וְהַחַיִל אֲשֶׁר אַחֲרֵיהֶם׃ וַיַּכּוּ אִישׁ
evaſit & ; Iſrael eos eſt perſecutus & ,Aram fugerunt & ,*ſuum* virum
אִישׁוֹ וַיָּנֻסוּ אֲרָם וַיִּרְדְּפֵם יִשְׂרָאֵל וַיִּמָּלֵט
eſt egreſſus Et .equites & ,equo ſuper Aram rex hadad-Ben
21 בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם עַל־סוּס וּפָרָשִׁים׃ וַיֵּצֵא
percuſſit & ; *currum* & ,*equum* percuſſit & , Iſrael rex
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ אֶת־הַסּוּס וְאֶת־הָרֶכֶב וְהִכָּה
, Iſrael regem ad propheta acceſſit Et .magna plaga Aram *in*
22 בַאֲרָם מַכָּה גְדוֹלָה׃ וַיִּגַּשׁ הַנָּבִיא אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
; facias quod vide & ,ſcito & ,confortare ,Vade : ei dixit &
וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הִתְחַזַּק וְדַע וּרְאֵה אֵת אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה
ſervi Et .te *ſuper aſcendens* Aram rex ,anni reverſione in quia
23 כִּי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה מֶלֶךְ אֲרָם עֹלֶה עָלֶיךָ׃ וְעַבְדֵי
; eorum dii montium Dii : eum ad dixerunt Aram regis
מֶלֶךְ־אֲרָם אָמְרוּ אֵלָיו אֱלֹהֵי הָרִים אֱלֹהֵיהֶם
,campeſtri in *eis cum* pugnemus veruntamen & :nobis prævaluerunt idcirco
עַל־כֵּן חָזְקוּ מִמֶּנּוּ וְאוּלָם נִלָּחֵם אִתָּם בַּמִּישׁוֹר
: fac hoc verbum Et .eis prævalebimus *non* ſi
24 אִם־לֹא נֶחֱזַק מֵהֶם׃ וְאֶת־הַדָּבָר הַזֶּה עֲשֵׂה
.eis pro *comites* pone & ,ſuo loco è *virum* reges recedere Fac
הָסֵר הַמְּלָכִים אִישׁ מִמְּקֹמוֹ וְשִׂים פַּחוֹת תַּחְתֵּיהֶם׃
,te à *cadentem* exercitum ſecundùm exercitum tibi numerabis tu Et
25 וְאַתָּה תִמְנֶה־לְךָ חַיִל כַּחַיִל הַנֹּפֵל מֵאוֹתָךְ
,*campeſtri in eis cum pugnabimus &,currum ſicut currum &,equum ſicut equum &*
וְסוּס כַּסּוּס וְרֶכֶב כָּרֶכֶב וְנִלָּחֲמָה אוֹתָם בַּמִּישׁוֹר
.ſic fecit & ,eorum vocem *ad* audivit Et .eis prævalebimus *non* ſi
אִם־לֹא נֶחֱזַק מֵהֶם וַיִּשְׁמַע לְקֹלָם וַיַּעַשׂ כֵּן׃
aſcendit & ; Aram hadad-Ben recenſuit & ,anni reverſione in fuit Et
26 וַיְהִי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה וַיִּפְקֹד בֶּן־הֲדַד אֶת־אֲרָם וַיַּעַל
,ſunt numerati Iſrael filii Et .Iſrael cum bellum ad ,Aphec in
27 אֲפֵקָה לַמִּלְחָמָה עִם־יִשְׂרָאֵל׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָתְפָּקְדוּ
filii ſunt caſtrametati & :eorū occurſum *ad* abierunt & ,*redacti calculum in* &
וְכָלְכְּלוּ וַיֵּלְכוּ לִקְרָאתָם וַיַּחֲנוּ בְנֵי־
repleverūt Aramæi &*caprarum denudati* greges duo tanquā eos contra Iſrael
יִשְׂרָאֵל נֶגְדָּם כִּשְׁנֵי חֲשִׂפֵי עִזִּים וַאֲרָם מִלְאוּ
, Iſrael regem ad ait & ,Dei vir acceſſit Et .terram
28 אֶת־הָאָרֶץ׃ וַיִּגַּשׁ אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
montium Deus ,*Aram* dixerunt quòd eo Pro :Domin⁹ dixit Sic : ait &
וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה יַעַן אֲשֶׁר אָמְרוּ אֲרָם אֱלֹהֵי הָרִים
multitudinem omnem dabo & : *ipſe* vallium Deus non &,Domin⁹
יְהוָה וְלֹא־אֱלֹהֵי עֲמָקִים הוּא וְנָתַתִּי אֶת־כָּל־הֶהָמוֹן
.Dominus *ego* quòd ſcietis & ,tua manu in hanc magnam
הַגָּדוֹל הַזֶּה בְּיָדֶךָ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

Verſio VULG. LAT.

15 Recenſuit ergò pueros princi-
pum provinciarum,& reperit
numerum ducentorum trigin-
ta duorum : & recenſuit poſt
eos populum, omnes filios Iſ-
16 rael, ſeptem millia: Et egreſſi
ſunt meridié. Benadad autem
bibebat temulentus in umbra-
culo ſuo,& reges triginta duo
cum eo,qui ad auxiliū ejus ve-
17 nerant. Egreſſi ſunt autē pueri
principum provinciarū in pri-
ma fronte. Miſit itaque Ben-
adad. Qui nuntiaverunt ei, di-
centes; Viri egreſſi ſunt de Sa-
18 maria. Et ille ait; Sive pro pa-
ce veniūt,apprehēdite eos vi-
vos: ſive ut præliētur,vivos eos
19 capite. Egreſſi ſunt ergò pueri
principū provinciarū,ac reli-
20 quus exercitus ſequebatur: Et
pcuſſit unuſquiſque virum,qui
contra ſe veniebat : fugerúnt-
que Syri, & perſecutus eſt eos
Iſrael. Fûgit quoque Benadad
rex Syriæ in equo cum equiti-
21 bus ſuis. Necnon egreſſus rex
Iſrael pcuſſit equos et curr⁹,&
percuſſit Syriā plagâ magnâ.
22 (Accedens autē propheta ad
regem Iſrael,dixit ei ; Vade,&
confortare, & ſcito , & vide
quid facias:ſequenti enim an-
no rex Syriæ aſcendet contra
23 te.) Servi verò regis Syriæ di-
xerunt ei ; Dii montium ſunt
dii eorum, ideò ſuperaverunt
nos:ſed meli⁹ eſt ut pugnem⁹
contra eos in campeſtribus,&
24 obtinebim⁹ eos. Tu ergò ver-
bum hoc fac ; Amove reges ſin-
gulos ab exercitu tuo,& pone
25 principes pro eis: Et inſtaura
numerū militū qui ceciderūt
de tuis,& equos ſecundùm e-
quos priſtinos,& curr⁹ ſecun-
dùm curr⁹ quos antè habuiſti:
& pugnabim⁹ contra eos in
campeſtrib⁹,& videbis ꝙ ob-
tinebimus eos. Credidit conſi-
26 lio eorum,& fecit ita. Igitur
poſtquàm annus tranſierat,re-
cenſuit Benadad Syros, & a-
ſcendit in Aphec,ut pugnaret
27 contra Iſrael. Porrò filii Iſra-
el recenſiti ſunt , & acceptis
cibariis profecti ex adverſo,
caſtráque metati ſunt contra
eos,quaſi duo parvi greges ca-
prarum : Syri autem repleve-
28 runt terram. (Et accedens u-
nus vir Dei, dixit ad regem Iſ-
rael ; Hæc dicit Domin⁹ ;Quia
dixerunt Syri ; Deus montium
eſt Dominus, & non eſt Deus
vallium : dabo omnem multi-
tudinem hanc grandem in
manu tua, & ſcietis quia ego
ſum Dominus.)

Verſio GRÆCA. LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ ἐποίησαν οἱ (ο) ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτοῦ
οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἐλεύθεροι (π) οἱ κα-
τοικοῦντες ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ, (ρ) καθὼς ἀπέ-
στειλε πρὸς αὐτοὺς (σ) Ἰεζάβελ, καὶ καθὰ γέ-
γραπτο ἐν τοῖς βιβλίοις οἷς ἀπέστειλε πρὸς
12 (τ) αὐτούς. Καὶ ἐκάλεσαν νηστείαν, καὶ ἐκά-
13 θισαν τὸν Ναβουθαὶ (υ) ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ. Καὶ
(φ) εἰσῆλθον δύο ἄνδρες (χ) υἱοὶ παρανόμων,
καὶ ἐκάθισαν ἐξεναντίας αὐτοῦ, καὶ (ψ) κατεμαρ-
τύρησαν αὐτοῦ, λέγοντες, Εὐλόγηκας θεὸν καὶ
βασιλέα. καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως,
καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις, καὶ ἀπέ-
14 θανε. Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς Ἰεζάβελ, λέγον-
τες, Λελιθοβόληται Ναβουθαί, καὶ τέθνηκε.
15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν (ω) Ἰεζάβελ, καὶ εἶπεν
πρὸς Ἀχαάβ, Ἀνάστα, κληρονόμει τὸν ἀμ-
πελῶνα Ναβουθαὶ τοῦ (α) Ἰεζραηλίτου, ὃς οὐκ
ἔδωκέ σοι ἀργυρίου, ὅτι οὐκ ἔστι Ναβουθαὶ ζῶν,
16 ὅτι τέθνηκε. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀχαὰβ
ὅτι τέθνηκε Ναβουθαὶ ὁ (β) Ἰεζραηλίτης, καὶ
διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ περιεβάλετο
σάκκον. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ (γ) ἀνέστη
καὶ κατέβη Ἀχαὰβ εἰς τὸν ἀμπελῶνα Ναβου-
θαὶ τοῦ (δ) Ἰεζραηλίτου κληρονομῆσαι αὐτόν.
17 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἠλιοὺ τὸν Θεσβίτην,
18 λέγων, Ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς (ε) ἀπαν-
τὴν Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ τοῦ ἐν Σαμα-
ρείᾳ, ὅτι οὗτος ἐν ἀμπελῶνι (ζ) Ναβουθαί,
ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτόν.
19 Καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτόν, λέγων, Τάδε λέ-
γει κύριος, Ὡς σὺ ἐφόνευσας καὶ ἐκληρο-
νόμησας, διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, Ἐν
παντὶ τόπῳ ᾧ (η) ἔλειξαν αἱ ὕες καὶ οἱ κύνες
τὸ αἷμα Ναβουθαί, ἐκεῖ (θ) λείξουσιν οἱ κύνες
τὸ αἷμά σου, (ι) καὶ αἱ πόρναι λούσονται ἐν τῷ
20 αἵματί σου. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἠλιού,
Εἰ εὕρηκάς με ὁ ἐχθρός μου; καὶ εἶπεν, Εὕρη-
κα· διότι μάτην πέπρασαι ποιῆσαι τὸ πο-
νηρὸν ἐνώπιον κυρίου, παροργίσαι αὐτόν·
21 Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ κακά, καὶ ἐκκαύσω
ὀπίσω σου, καὶ ἐξολοθρεύσω τοῦ Ἀχαὰβ οὐ-
ροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκα-
22 ταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ. Καὶ δώσω τὸν οἶκον
σου ὡς τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, καὶ ὡς τὸν
οἶκον Βαασὰ υἱοῦ Ἀχιά, περὶ τῶν παροργισμά-
των ὧν παρώργισας καὶ ἐξήμαρτες τὸν Ἰσ-
23 ραήλ. Καὶ τῇ Ἰεζάβελ ἐλάλησε κύριος,
λέγων, Οἱ κύνες καταφάγονται αὐτὴν ἐν τῷ
24 προτειχίσματι τοῦ Ἰεζραέλ. Τὸν τεθνηκότα
τοῦ Ἀχαὰβ ἐν τῇ πόλει (κ) φάγονται οἱ
κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ
πεδίῳ (λ) φάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ.

Et fecerunt viri civitatis illius, 11
ipſi ſeniores, & liberi, qui habi-
tabant in civitate ejus, ſicut miſit
ad eos Jezabel,& ſicut ſcriptum
erat in libris,quos miſerat ad eos.
Et (l) vocaverunt jejunium, & 12
ſedere fecerunt Nabuthæ in prin-
cipio populi. Et intrârunt duo 13
viri filii iniquorum, & ſederunt
ex adverſo ejus, & teſtati ſunt
contra eum,(m)dicentes; Benedi-
xiſti Deum, & regem. Et pro-
duxerunt eum extra civitatem,
& lapidaverunt eum in lapidi-
bus : & mortuus eſt. Et miſerunt 14
ad Jezabel, dicentes; Lapidatus
eſt Nabuthæ, & mortuus eſt. Et 15
factum eſt,ut audivit(n)Jezabel:
& dixit ad Achaab,Surge,here-
dita vineā Nabuthæ Iezraelitæ,
qui non dederat tibi argento:quo-
niam non eſt Nabuthæ vivens,
quia mortuus eſt. Et factum eſt 16
ut audivit Achaab,quia mortuus
eſt Nabuthæ (o) Jezraelita, &
conſcidit veſtimenta ſua, & co-
operuit ſe cilicio. Et factum eſt
poſt hæc, & ſurrexit,& deſcen-
dit Achaab ad vineam Nabuthæ
Jezraelitæ poſſidere eam. Et di- 17
xit Dominus ad Eliu Thesbitem,
dicens ; Surge, & deſcende in
obviàm Achaab regis Iſrael, qui
eſt in Samaria, quia hic in vinea
Nabuthæ, quia deſcendit illuc
poſſidere eam. Et loquêris ad eum, 19
dicens; Hæc dicit Dominus; (p)
Quomodò tu occîdiſti, & poſſe-
diſti: propter hoc hæc dicit Domi-
nus; In(q)omni loco in quo linxe-
runt (r)ſues & canes ſanguinem
Nabuthæ, ibi lingent canes ſan-
guinem tuum: & (ſ) meretrices
lavabunt in ſanguine tuo. Et dixit 20
Achaab ad Eliu, Si inveniſti me
inimicus meus? Et dixit, Inveni:
Quoniam fruſtrà venditus es ad
faciendum malum in conſpectu
Domini, ad exacerbandum eum:
(t) Ecce ego induco ſuper te ma- 21
la: & ſuccendam poſt te, & diſ-
perdam de Achaab mingentem ad
parietem, & clauſum, & dere-
lictum in Iſrael: Et dabo domum 22
tuam,ſicut domum Hieroboam fi-
lii Nabat, & ſicut domum Baaſe
filii Achia, pro exacerbationibus,
quibus exacerbâſti, et peccare fe-
ciſti Iſrael. Et ad Jezabel loqu- 23
tus eſt Dominus, dicens; Canes
manducabunt eam in antemurali
Jezrael. Mortuum de Achaab in 24
civitate comedent canes: et mor-
tuum ejus in campo comedent vo-
latilia cœli.

MS.A. (ο) ἄνδρες πόλεως (π) οἱ καθήμενοι ἐν πόλει (ρ) καθὰ (σ) Ἰε-
ζάβελ, καθὰ γέγραπται ἐν (τ) αὐτοῖς. * Ἐκάλεσεν (υ) ἐν κεφαλῇ τοῦ (φ) ἦλ-
θον (χ) οἱ υἱοὶ (ψ) κατεμαρτύρησαν ἄνδρες τῆς ἀποστασίας τοῦ Ναβουθαὶ
κατέναντι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ηὐλόγησεν Ναβουθαὶ θεὸν (ω) Ἰεζάβελ,
ὅτι λελιθοβόληται Ναβουθαὶ καὶ ἀπέθανεν, καὶ εἶπεν Ἰεζάβελ πρὸς (α) Ἰσ-
ραηλίτου, (β) Ἰσραηλίτης, (γ) ἀνέστη Ἀχαὰβ καὶ κατέβη εἰς (δ) Ἰσ-
ραηλίτου (ε) ἀπάντησιν (ζ) Ναβουθαί, * καταβέβηκεν κληρονομῆσαι αὐτόν.
(η) ἔλειξαν οἱ κύνες καὶ αἱ ὕες τὸ (θ) λείξουσιν τὸ (ι) καὶ πόρναι (κ) κατα-
φάγονται (λ) καταφάγονται

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ומנא ית עולמי רברבי מדינתא והוו מאתן ותלתין ותרין ובתריהון מנא ית כל עמא
16 כל בני ישראל שבעא אלפין : ונפקו בטיהרא ובר הדד שתי רוי במטליא הוא
17 ומלכיא תלתין ותרין מלכיא מסעדין ליה : ונפקו עולמי רברבי מדינתא בקדמיתא
18 ושלח בר הדד וחויאו ליה למימר גברין נפקו משומרון : ואמר אם לשלמא נפקו
19 אחודונון כד חיין ואם לקרבא נפקו כד חיין אחודונון : ואלין נפקו מן קרתא עולמי
20 רברבי מדינתא וחילא דבתריהון : וקטלו גבר גברוהי ואפכו אנש ארם ורדפונון
21 ישראל ואשתזיב בר הדד מלכא דארם על סוסון ועמיה תרין זוג פרשין : ונפק מלכא
22 דישראל ומחא ית סוסותא ומגיר ית רתיכיא ומחא באנש ארם מחא סגיאה : וקריב
נביא לות מלכא דישראל ואמר ליה איזיל אתקף ודע וחזי ית דתעביד ארי לזמן סופא
23 דשתא מלכא דארם סליק עלך : ועבדי מלכא דארם אמרו ליה אלהא דשליט על
טוריא אלההון על כן תקיפו מננא וברם נגיח עמהון במישרא אם לא נתקף מנהון :
24 25 וית פתגמא הדין עביד אעדי מלכיא גבר מאתריה ומני שלטוניא חלופיהון : ואת תמני
לך משרין כמשרין דאתקטלא מנך וסוסון כסוסון ורתיכין כרתיכין ונגיח עמהון
26 במישרא אם לא נתקיף מנהון וקביל למימריהון ועבד כן : והוה לזמן סופא דשתא
27 ומנא בר הדד ית אנש ארם וסליק לאפק לאגחא קרבא עם ישראל : ובני ישראל
אתמניאו ואזדמנו ואזלו לקדמותהון ושרו בני ישראל לקבלהון כתרין גזרי עזין ואנש
28 ארם מליאו ית ארעא : וקריב נביא דיי ואמר לות מלכא דישראל ואמר ליה כדנן אמר
יי חלף דאמרו אנש ארם אלהא דשליט על טוריא יי ולא אלהא דשליט על מישריא
הוא ואמסר ית כל המונא רבא הדין בידך ותדעון ארי אנא יי :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et numeravit adoleſcentes magnatum provinciarum, & fuerunt ducenti 15
triginta duo, & poſt illos numeravit populum omnium filiorum Iſrael,
ſeptem millia. Et exierunt in meridie, & Ben-hadad bibebat ebrius in 16
tentoriis ipſe & reges, [*quippe*] triginta duo reges auxiliabantur ei. Et 17
exierunt adoleſcentes magnatum regionum initio, & miſit Bar-hadad, &
indicaverunt illi, dicendo : Viri exierunt de Somron. Et dixit, Si ad pa- 18
cem exierunt,apprehendite eos vivos ; ſive in bellum exierunt,vivos etiam
apprehendite. Et hi exierunt ex urbe adoleſcentes magnatum regionum, 19
& exercitus qui erat poſt illos. Et occiderunt quiſq; virum ſuum : & fu- 20
gerunt homines Aram, & perſequuti ſunt illos Iſrael, & evaſit Barhadad
rex Aram ſuper equum, & cum illo duo paria equitum. Et exivit rex 21
Iſrael, & percuſſit equos & conſumpſit currus, & percuſſit homines Aram
percuſſione magna. Et acceſſerat propheta ad regem Iſrael, & dixerat 22
illi, Vade & confortare, & cognoſce, vidéq; quid facias ; nam in tempore
finis anni rex Aram aſcendet contra te. Et ſervi regis Aram dixerunt illi, 23
Deus qui imperat montibus, Deus illorum eſt, propterea prævaluerunt
nobis : verùm congrediamur cum eis in planicie, num prævalebimus eis.
Et rem iſtam facito : aufer reges quemq; de loco ſuo , & pone impera- 24
tores pro eis. Et tu numerabis tibi exercitus, ſicut exercitus qui occiſi 25
ſunt de te, & equos ſicut equos, & currus ſicut currus ; et congrediemur
cum illis in planicie, [*tunc videbis*,] num prævalebimus eis : et excepit
dicta eorum, et fecit ſic. Et fuit in tempore finis anni numeravit Bar- 26
hadad *homines* Aram,& aſcendit in Aphec, ut iniret bellum cum Iſrael.
Et filii Iſrael numerati ſunt atque parati, & iverunt in occurſum illorum, 27
& poſuerunt caſtra filii Iſrael è regione illorum, tanquam duo greges ca-
prarum ; ſed homines Aram impleverant terram. Et acceſſerat propheta 28
Domini, & dixerat regi Iſrael ; dixerat enim *ei*, Sic dixit Dominus, Eò
quòd dixerunt homines Aram, Deus qui imperat montibus, Dominus eſt ;
& non Deus qui imperat planiciebus, eſt Dñs : tradam omnem multitudi-
nem magnam hanc in manum tuam, ut ſciatis quòd ego ſum Dominus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܡܢܐ ܠܥܠܝܡܐ ܘܪܘܪܒܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܘܘ ܡܐܬܝܢ ܘܬܠܬܝܢ ܘܬܪܝܢ. ܘܒܬܪܗܘܢ * 15
ܡܢܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܘܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܫܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. * ܘܢܦܩܘ ܒܛܗܪܐ. ܘܒܪ 16
ܗܕܕ ܫܬܐ ܗܘܐ ܚܡܪܐ ܥܬܝܩܐ ܒܡܫܟܢܐ. ܗܘ ܘܡܠܟܐ ܬܠܬܝܢ ܘܬܪܝܢ ܕܐܬܘ ܠܡܥܕܪܘܬܗ. * ܘܢܦܩܘ 17
ܥܠܝܡܐ ܘܪܘܪܒܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܠܘܩܕܡܝܢ. ܘܫܕܪ ܒܪ ܗܕܕ. ܘܚܘܝܘܗܝ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ
ܓܒܪܐ ܢܦܩܘ ܡܢ ܫܡܪܝܢ. * ܘܐܡܪ ܐܢ ܠܫܠܡܐ ܢܦܩܘ. ܐܚܘܕܘ ܐܢܘܢ ܟܕ ܚܝܝܢ. ܘܐܢ 18
ܠܩܪܒܐ ܢܦܩܘ. ܟܕ ܚܝܝܢ ܐܚܘܕܘ ܐܢܘܢ. * ܘܢܦܩܘ ܗܠܝܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܥܠܝܡܐ 19
ܘܪܘܪܒܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܚܝܠܐ ܕܒܬܪܗܘܢ. * ܘܩܛܠ ܓܒܪ ܓܒܪܗ. ܘܥܪܩ ܐܕܘܡ. ܘܪܕܦ 20
ܐܢܘܢ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܫܬܘܙܒ ܗܕܕ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ ܥܠ ܡܪܟܒܬܐ ܘܦܪܫܐ. * ܘܢܦܩ ܡܠܟܐ 21
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܩܛܠ ܪܟܫܐ ܘܡܪܟܒܬܐ. ܘܡܚܐ ܠܐܕܘܡܝܐ ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ ܛܒ. * ܘܗܐ ܢܒܝܐ 22
ܕܐܠܗܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܐܚܐܒ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠ ܐܬܚܝܠ. ܘܕܥ ܘܚܙܝ ܡܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ.
ܡܛܠ ܕܠܫܘܚܠܦ ܫܢܬܐ. ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ ܣܠܩ ܥܠܝܟ. * ܘܥܒܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ 23
ܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܠܗܐ ܕܛܘܪܐ ܐܠܗܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܙܟܘܢ. ܒܪܡ ܢܬܟܬܫ ܥܡܗܘܢ
ܒܦܩܥܬܐ. ܘܐܠܐ ܢܙܟܐ ܐܢܘܢ. * ܘܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܢܥܒܕ. ܐܥܒܪ ܡܠܟܐ ܓܒܪ ܡܢ ܐܬܪܗ. 24
ܘܣܝܡ ܫܠܝܛܢܐ ܚܠܦܝܗܘܢ. * ܘܡܢܝ ܠܟ ܚܝܠܐ. ܐܝܟ ܚܝܠܐ ܕܢܦܠ ܡܢܟ. ܘܪܟܫܐ. 25
ܐܝܟ ܪܟܫܐ. ܘܦܪܫܐ. ܐܝܟ ܦܪܫܐ. ܘܢܬܟܬܫ ܥܡܗܘܢ ܒܦܩܥܬܐ. ܘܐܠܐ ܢܥܫܢ ܡܢܗܘܢ.
ܘܫܡܥ ܠܩܠܗܘܢ. ܘܥܒܕ ܗܟܢܐ. * ܘܗܘܐ ܠܫܘܚܠܦ ܫܢܬܐ. ܘܡܢܐ ܒܪ ܗܕܕ ܠܐܕܘܡ. 26
ܘܣܠܩ ܠܐܦܝܩ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܬܡܢܝܘ. ܘܩܡܘ ܘܫܪܘ 27
ܠܘܩܒܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܬܪܝܢ ܓܙܪܐ ܕܓܕܝܐ ܕܥܙܐ. ܘܐܕܘܡܝܐ ܡܠܘܗ ܠܐܪܥܐ. * ܘܩܪܒ ܢܒܝܐ 28
ܕܐܠܗܐ ܠܘܬ ܐܚܐܒ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܘ ܐܕܘܡܝܐ.
ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܛܘܪܐ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܐܠܗܐ ܕܦܩܥܬܐ. ܐܫܠܡܝܘܗܝ ܠܟܠܗ ܚܝܠܐ ܪܒܐ ܗܢܐ
ܒܐܝܕܝܟ. ܘܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ.

* Recenſuit ergò juvenes & magnates ur- 15
bis, fuerûntque ducenti triginta duo : poſt
hos recenſuit univerſum populum & omnes
filios Iſraelis, ſeptem millia. Egreſſique 16
ſunt meridie; dum filius Hadad biberet in
tentoriis *vinum* vetus unà cum regibus illis
triginta duobus qui venerant auxiliatum illi.
Cùm eſſent itaque juvenes & magnates 17
urbis primi egreſſi, miſit filius Hadad (nun-
tiatum quippe fuerat ei, ac dictum ; Ecce
viri egreſſi ſunt è Samaria) Et ait, ſive 18
ad pacem ſint egreſſi, prehendite eos vivos;
ſive ad pugnam ſint egreſſi, vivos apprehen-
dite eos. Hi ex urbe egreſſi *nempe* juvenes 19
& magnates urbis, & exercitus poſt eos;
Interfecit quiſque virum ſuum, ita ut fu- 20
geret Adum : ſed perſequente eos Iſraele,
evaſit Hadad rex Adum, cum curribus &
equitibus. Et egreſſus rex Iſraelis, equos 21
currúſque peremit, percuſſítque Adumæos
plagâ admodum ingenti. Ecce autem pro- 22
pheta Dei accedens ad regem Ahab dixit il-
li, Vade, corroborare, ſcito, & vide quid
facturus ſis; quoniam revoluto anno rex A-
dum aſcenſurus eſt contra te. Servi au- 23
tem regis Adum dixerunt ad eum , Deus
montium eſt Deus eorum,propterea vicerunt
nos : verùm certemus cum eis in planitie,&
proculdubiò vincemus eos. Hanc autem 24
rem faciemus : Abdica reges, quemque ſuo
munere,& eorum loco ſubſtitue præfectos :
Tum recenſe tibi exercitum qualis erat exer- 25
citus qui à te cecidit , & equos *prioribus* e-
quis, equitéſque *prioribus* equitibus pares;
& dimicemus cum eis in planitie,& procul-
dubiò firmiores erimus eis : auſcultavit ille
voci eorum,& fecit ſic. Anno revoluto re- 26
cenſuit filius Hadad Adumæos,& aſcendit in
Aphec dimicaturus cum Iſraele. Filii quo- 27
que Iſrael recenſiti diſpoſuerunt ſeſe, ſtete-
rúntque ex adverſo illorum ceu duo greges
hœdorum caprarū, Adumæi verò replebant
terram. (Accedens autem propheta Dei 28
ad Ahab regem Iſraelis, dixit ad eum ; Sic
dicit Dominus ; Quia dixerunt Adumæi De-
um montium eſſe Dominum,non Deum con-
vallium ; tradam totum hunc ingentem exer-
citum in manus tuas, & ſcietis me eſſe Do-
minum.)

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * فاحصا احداث روساء المدينة فكان مبلغهم مايتين واثنان وثلاثون رجلا * واحصي بعدهم ساير
16 محاربة بني اسرايل وكانوا سبعة الف رجل * فخرجوا وقت الظهر * وابن هداد في ذاك من حال
17 قد شرب وسكر في الخيم * هو واثنان وثلاثون ملكا المنجدون له * فكان اول من خرج اليهم * احداث
18 روساء المدينة * فوجه بن هداد مستعلما الخبر * فقيل له ان نفرا خرجوا للامان * فقال * ان كانوا
خرجوا للامان * فاقبضوا عليهم احياء * وان كان خروجهم للمسالحة * واحياء هم اقبضوا عليهم ايضا
19 20 * فلما خرج احداث روساء المدينة * خرج بعدهم ذلك الجيش * فقتل الرجل صاحبه * وانهزموا
21 قوم ارام * وتبعهم الاسرايليون فافلت بن هداد ملك ارام على فرس * ومعه ساكريين * ثم خرج
22 ملك الاسرايليين * فقتل الخيل وركبانها * وقتل في قوم ارام مقتلة عظيمة * وتقدم ذلك النبي الي
ملك بني اسرايل * فقال له * امض * واشتد * واعلم * وانظر ما تصنع * فانه عند تصرم السنة
23 يطلع اليك ملك ارام * ثم ان عبيد ملك ارام قالوا له * ان الههم هو اله مسلط على الجبال *
وليس بمسلط على السهول * فلذلك تمكنوا منا * والان فنحاربهم الي السهل * اذا لم نظفر بهم
24 هناك * والذي يجب ان تفعل في ذاك * ان تزيل الملوك كل رجل من مكانه * واجعل مكانهم
25 سلاطين * ويجب ان تعد لك جيشا كالجيش الذي قتل لك * وخيلا كالخيل * وركابا كالركاب *
26 وتقاتلهم في السهل * ان لم نظفر بهم * فقبل منهم * وامتثل ذلك * فلما تصرمت السنة * احصي بن
27 هداد قوم ارام للعرض * ثم طلع بهم الي افيق لمحاربة الاسرايليين * وخرج للقايهم * واصطفوا بنو
28 اسرايل امامهم * كقطعتين من المعز * واما قوم ارام * فاملت الارض منهم * ثم تقدم النبي الي ملك
بني اسرايل * وقال لملك آل اسرايل * ان جزاء ارام على قولهم ان سلطان الله الهنا على الجبال *
وليس هو اله سلطانه على السهول * ان اوقع هذا الجمع العظيم في يدك * وتعلموا اني انا الله *

* Recenſitis ergò pueris præcipuorum urbis, 15
fuit ſumma eorū ducentorū triginta duo-
rū virorū: poſt hos recenſuit omnes bella-
tores Iſraelitarum, fueruntq; ſeptē millia
virorū. Et egreſſi ſunt tempore meridiano: 16
(Ben-haddad autē tunc temporis jam bibe-
rat & inebriatus fuerat in tentoriis unà
cum illis triginta duobus regibus ſubſidi-
ariis ejus.) Et qui primâ fronte prodierunt 17
ad eos, fuerunt pueri præcipuorum urbis.
Quoniā verò Ben-haddad miſerat explo-
ratū aliquod nuntiū, dictū eſt ad eū ali-
quot homines prodiiſſe ad pacē. Quapro- 18
pter dixit, Sive ad pacē prodierint, prehen-
dite eos vivos; ſive prodierint ad pugnā,
vivos etiā prehendite eos. Poſtquā prodi- 19
êre pueri præcipuorū urbis, prodiit poſt eos
exercitus ille, & interfecit quiſq; adver-
ſariū ſuum : Adeoq; fugit gens Aram. At 20
perſequentibus eos Iſraelitis, evaſit Ben-
haddad rex Aram ſuper equū aliquot cū
miniſtris. Tum egreſſus rex Iſraelitarum 21
trucidavit equos iiſq; inſidentes, & gen-
tem Aramæā acerbiſſimâ clade vaſtavit.
Poſthæc accedens ille propheta ad regem 22
Iſraelitarū dixit ei ; Abi, ſume animos,
ſcito, & vide quid ſis acturus: nā ad anni
finem aſcenſurus eſt contra te rex Aram.
Deinde ſervi regis Aram dixerunt ad eū, 23
Deus eorum Deus eſt præſidens montibus,
non autem præſidens planitiebus, ideoque
prævaluerunt nobis: jam verò oppugnem⁹
eos in planitie, cùm non vicerimus eos ibi.
Quod autem hac in re facias oportet, eſt 24
ut amotis omnibus regib⁹ è dignitatibus
eorum, conſtituas loco ipſorū imperatores.
Oportet etiā pares tibi copias, totidē, quot 25
erant copiæ quæ interfectæ ſunt tibi, toti-
dem equos, totidemque equites, & oppu-
gnem⁹ eos in planitie, ſi non vicerimus eos;
qui acquieſcens eis, id executus eſt. Ita- 26
que exacto anno , recenſuit Ben-haddad
gentem Arameam ad exercitū, & aſcen-
dere juſſit eos in Aphec ad oppugnandos
Iſraelitas, proceſſitque obviàm illis. Filii 27
quoque Iſraelis inſtruxerunt ſeſe ex ad-
verſo illorū quaſi duo greges caprarum :
turbâ autē Arameâ plena erat terra. (Tū 28
acceſſit ille propheta ad regē Iſraelitarū,
dixitq; regi Iſraelitarū; Mercedem Ara-
mæi pro dicto ſuo quo aſſeruerunt domi-
niū Dei, Dei inquam noſtri, in montes eſſe,
eumq; Deū eſſe cujus imperium non pro-
tendatur ad planities, hanc reportabunt :
cadere faciā turbam hanc ingentē in ma-
num tuam, ut ſciatis me eſſe Deum.)

septima die in fuit Et .diebus septem illos cōtra isti fūt castrametati Et

29 ויחנו אלה נכח אלה שבעת ימים ויהי ביום השביעי

centum Aram Israel filii percusserūt &,prælium ap.ppinquavit &

ותקרב המלחמה ויכו בני־ישראל את־ארם מאה־

in Aphec in residui fugerunt Et .una die in peditum millia

30 אלף רגלי ביום אחד: וינסו הנותרים אפקה אל־

virorum millia septem & , viginti super ,murus cecidit & :civitatem

העיר ותפל החומה על־עשרים ושבעה אלף איש

.cubiculū in cubiculo civitatē in venit & ,fugit hadad-Ben Et .residuorum

הנותרים ובן־הדד נס ויבא אל־העיר חדר בחדר:

reges quòd audivimus ,obsecro Ecce : sui servi eum ad Dixeruntque

31 ויאמרו אליו עבדיו הנה־נא שמענו כי־מלכי

saccos obsecro ponamus .ipsi misericordiæ reges quòd ,Israel domus

בית ישראל כי־מלכי חסד הם נשימה נא שקים

: Israel regē ad egrediamur &,nostro capite in funes & ,nostris lūbis in

במתנינו וחבלים בראשנו ונצא אל־מלך ישראל

,suis lumbis in saccos accinxerunt Et .tuā animā vivificabit forsitan

32 אולי יחיה את־נפשך: ויחגרו שקים במתניהם

:dixerunt atque,Israel regem ad venerunt & ,suis capitibus in funes &

וחבלים בראשיהם ויבאו אל־מלך ישראל ויאמרו

ipse adhuc Nū;dixit &:mea anima obsecro Vivat:dixit hadad-Ben tu⁹ Serv⁹

עבדך בן־הדד אמר תחי־נא נפשי ויאמר העודנו

,festinaverunt &,sunt augurati viri Et .ipse me⁹ frater vivens

33 חי אחי הוא: והאנשים ינחשו וימהרו

Venite,dixit &:hadad-Ben tu⁹ Frater:dixerunt &,eo ab num frater fuerunt &

ויחלטו הממנו ויאמרו אחיך בן־הדד ויאמר באו

super eū fecit ascendere & ;hadad-Ben eum ad est egressus Et .ei tollite

קחהו ויצא אליו בן־הדד ויעלהו על־

meus pater tulit quas Civitates : eum ad Dixitque .currum

34 המרכבה: ויאמר אליו הערים אשר־לקח־אבי

posuit sicut ,Dammasec in tibi pones plateas &,restituā,tuo patre à

מאת אביך אשיב וחצות תשים לך בדמשק כאשר־שם

,pactum ei excidit & : te dimittā fœdere in ego & :Someron in me⁹ pater

אבי בשמרון ואני בברית אשלחך ויכרת־לו ברית

ad dixit ,prophetarum filiis de unus vir Et .eum dimisit &

35 וישלחהו: ואיש אחד מבני הנביאים אמר אל־

.eū percutere vir renuit & :quæso me Percute ,Domini verbo in suū socium

רעהו בדבר יהוה הכיני נא וימאן האיש להכתו:

tu ecce ,DOMINI voce in audisti non quòd eo Pro : ei Dixitque

36 ויאמר לו יען אשר לא־שמעת בקול יהוה הנך

eum invenit & ,eum apud ab abiit & : leo te percutiet & ,me à vadens

הולך מאתי והכך האריה וילך מאצלו וימצאהו

: dixit & ,alterum virum invenit Et .eum percussit & , leo

37 האריה ויכהו: וימצא איש אחר ויאמר

.vulnerando & ,percutiendo vir eum percussit Et .obsecro me Percute

הכיני נא ויכהו האיש הכה ופצע:

velo in se mutavit & : viam ad regi obstitit & , propheta abiit Et

38 וילך הנביא ויעמד למלך על־הדרך ויתחפש באפר

ad clamavit ipse & ,transeunte rege , fuit Et .suos oculos super

39 על־עיניו: ויהי המלך עבר והוא צעק אל־

ecce & , prælii interius in est ingressus tuus Servus : ait & , regem

המלך ויאמר עבדך יצא בקרב־המלחמה והנה־

,istum virum Custodi : dixit &,virum me ad adduxit &,recessit vir

איש סר ויבא אלי איש ויאמר שמר את־האיש הזה

talentū vel,ipsi⁹ anima pro tua anima erit & ,desideretur desiderando si

אם־הפקד יפקד והיתה נפשך תחת נפשו או ככר־

ipse & , illuc & huc agente tuo servo , fuit Et .appendes argenti

40 כסף תשקול: ויהי עבדך עשה הנה והנה והוא

tu , tuum judicium Sic ; Israel Rex eum ad dixit & ipse non

איננו ויאמר אליו מלך־ישראל כן משפטך אתה

.decidisti

חרצת:

Versio VULG. LAT.

29 Dirigebántque septē dieb⁹ ex adverso hi atq; illi acies, septimâ autē die cōmissū est bellū: percusserúntque filii Israel de Syris centū millia peditum in
30 die una. Fugerunt autē qui remanserāt in Aphec, in civitatē: & cecidit mur⁹ sup viginti septē millia hominū, qui remanserant. Porrò Benadad fugiens ingress⁹ est civitatē, in cubiculū
31 quod erat intra cubiculū. Dixerúntque ei servi sui; Ecce, audivim⁹ quòd reges dom⁹ Israel clementes sint: ponamus itaq; saccos in lumbis nostris, & funiculos in capitibus nostris, & egrediamur ad regem Israel: forsitan salvabit ani-
32 mas nostras. Accinxerunt saccis lumbos suos, & posuerunt funiculos in capitib⁹ suis, venerúntq; ad regē Israel, & dixerunt ei; Serv⁹ tu⁹ Benadad dicit; Vivat, oro te, anima mea. Et ille ait; Si adhuc vivit, fra-
33 ter me⁹ est. Quod acceperunt viri pro omine: & festinantes rapuerunt verbū ex ore ejus, atq; dixerūt; Frater tu⁹ Benadad. Et dixit eis; Ite, & adducite eum ad me. Egress⁹ est ergò ad eū Benadad, & levavit eū in
34 currū suū. Qui dixit ei; Civitates, quas tulit pater me⁹ à patre tuo, reddā: et plateas fac tibi in Damasco, sicut fecit pater me⁹ in Samaria, & ego fœderat⁹ recedā à te. Pepigit ergò fœd⁹,
35 & dimisit eū. Tunc vir quidam de filiis prophetarum dixit ad sociū suū in sermone Dñi, Percute me. At ille noluit per-
36 cutere. Cui ait; Quia noluisti audire vocē Dñi, ecce recedes à me, & percutiet te leo. Cúmque paululū recessisset ab eo, invenit eū leo, atque percussit.
37 Sed & alterū inveniens virū, dixit ad eū; Percute me. Qui
38 percussit eū, & vulneravit. Abiit ergò propheta, et occurrit regi in via, et mutavit aspersione pulveris os et oculos suos.
39 Cúmq; rex transîsset, clamavit ad regē, et ait; Serv⁹ tu⁹ egressus est ad præliandū cominús: cúmq; fugisset vir un⁹, adduxit eū quidā ad me, et ait; Custodi virū istum: qui si lapsᵘ fuerit, erit anima tua pro anima ejus, aut talentū argenti appendes.
40 Dum autem ego turbatus huc illúcq; me verterē, subitò non comparuit. Et ait rex Israel ad eum; Hoc est judicium tuum, quod ipse decrevisti.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

25 Πλὴν ματαίως (μ) Ἀχαὰβ, ὃς ἐπράθη ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, ὡς μετέ-
26 θηκεν αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. Καὶ ἐβδελύχθη σφόδρα πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων, κατὰ πάντα ἃ ἐποίησεν ὁ Ἀμορραῖος, (ν) ὃν ἐξωλόθρευσε κύριος ἀπὸ
27 προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ὑπὲρ τοῦ λόγου (ξ) ὡς κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου (ο) τοῦ κυρίου, ϗ ἐπορεύετο κλαίων, ϗ διέρρηξε τὸν χιτῶνα αὐτοῦ, ϗ ἐζώσατο (π) σάκκον ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, ϗ ἐνήστευσεν· ϗ περιεβάλετο σάκκον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξεν Ναβουθαὶ τὸν (ρ) Ἰεζραηλίτην, ϗ ἐπορεύθη.
28 Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ
29 Ἠλιοὺ περὶ Ἀχαὰβ, ϗ εἶπε κύριος, (σ) Ἑώρακας ὡς κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου μου; οὐκ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐν ταῖς ἡμέραις (τ) αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐπάξω τὴν (υ) κακίαν.

(μ) Veruntamen frustrà Achaab, 25 qui venundat⁹ est facere malū in conspectu Domini: sicut evertit eum Jezabel uxor ejus. Et fa- 26 ctus est abominabilis valdè, eundo post abominationes secundùm omnia, quæ fecerat Amorrhæus, quem exterminavit Dominus à facie filiorum Israel. (x) Et pro verbo, quomodò compun- 27 ctus est Achaab à facie Domini, & ibat plorans & conscidit tunicam suam, & accinxit saccum super corpus suum, & jejunavit. Et indutus est saccum in die, quâ percussit Nabuthæ Jezraelitem: & (y) ivit. Et factum 28 est verbum Domini in manu servi sui Eliu de Achaab. Et dixit Dominus; Vidisti, quemadmo- 29 dùm compunctus est Achaab à facie mea? (z) Non inducam malum in diebus ejus: sed in diebus filii ej⁹ inducā (a) malū.

MS. A. (μ) ἐπράθη Ἀχαὰβ ὡς ἐπράθη (ν) ὧν ἐξωλέθρευσεν (ξ) τοῦ (ο) κυρίου, καὶ (π) σάκκον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξεν (ρ) Ἰσραηλίτην, ϗ ἐπορεύθη κεκλιμένος. Καὶ (σ) Ἑόρακας (τ) αὐτοῦ, ϗ ἐν (υ) κακίαν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ἐκάθισεν τρία ἔτη

Quod hìc est Cap.21. in MS.A. et in Vulgat. est Cap.20.

ΚΕΦ. [κα'.

1 (α) Καὶ συνήθροισεν υἱὸς Ἄδερ πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ϗ ἀνέβη ϗ περιεκάθισεν ἐπὶ Σαμάρειαν, ϗ τριακονταδύο βασιλεῖς μετ' αὐτοῦ, ϗ πᾶς ἵππος ϗ ἅρμα. ϗ ἀνέβησαν ϗ (β) περιεκάθισαν ἐπὶ Σαμάρειαν, ϗ (γ) ἐπο-
2 λέμησαν ἐπ' αὐτήν. Καὶ ἀπέστειλεν (δ) πρὸς Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ εἰς τὴν πόλιν, ϗ
3 εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει (ε) υἱὸς Ἄδερ, Τὸ ἀργύριόν σου ϗ τὸ χρυσίον σου ἐμόν ἐστι, ϗ αἱ γυναῖκές σου ϗ τὰ τέκνα (ζ) σου ἐμά
4 ἐστι. Καὶ ἀπεκρίθη (η) βασιλεὺς Ἰσραὴλ, ϗ εἶπε, Καθὼς (θ) ἐλάλησας κύριέ μου βασιλεῦ, (ι) σὸς ἐγώ εἰμι ϗ πάντα τὰ ἐμά.
5 Καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι, ϗ (κ) εἶπαν, Τάδε λέγει ὁ υἱὸς (λ) Ἄδερ, Ἐγὼ ἀπέστειλα πρὸς σὲ, λέγων, Τὸ ἀργύριόν σου ϗ τὸ χρυσίον σου ϗ τὰς (μ) γυναῖκας ϗ τὰ τέκνα σου
6 (ν) δώσεις ἐμοί, Ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔριον (ξ) ἀποστελῶ τοὺς παῖδάς μου πρὸς σὲ, καὶ ἐρευνήσουσι τὸν οἶκόν σου ϗ τοὺς οἴκους τῶν παίδων σου, ϗ (ο) ἔσται πάντα τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐφ' ἃ ἂν ἐπιβάλωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν, ϗ
7 λήψονται. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς γῆς, ϗ εἶπε, Γνῶτε δὴ καὶ ἴδετε ὅτι κακίαν οὗτος ζητεῖ, ὅτι ἀπέσταλκε πρὸς μὲ περὶ τῶν γυναικῶν μου ϗ περὶ τῶν υἱῶν μου ϗ περὶ τῶν θυγατέρων μου· (π) τὸ ἀργύριόν μου ϗ τὸ χρυσίον μου οὐκ ἀπεκώλυσα ἀπ' αὐτοῦ.

CAP. [XXI.

1 Et congregavit filius Ader omnem virtutem suam, & ascendit, & obsedit super Samariam: & triginta duo reges cum eo, & (a) omnis equus, & currus. Et ascenderunt, & obsederunt super Samariam, & pugnaverunt su-
2 per eam. Et misit ad Achaab regem Israel in civitatem, & di-
3 xit ad eum; Hæc dicit filius Ader; Argentum tuum, & aurum tuum, meum est: & uxores tuæ, & filii (b) tui, mei sunt. Et
4 respondit rex Israel, & dixit; Sicut locutus es, domine mi rex, tuus ego sum, & omnia mea. Et
5 reverterunt nuntii, & dixerunt; Hæc dicit filius Ader, Ego misi ad te, dicens; Argentum tuum, & aurum tuum, & uxores, & filios tuos dabis mihi: Quoniam
6 hâc horâ cras mittam pueros meos ad te, & scrutabuntur domum tuam, & domos puerorum tuorum. Et erit, omnia desideria oculorum suorum, super quæcunque injicient manus suas, & (c)
7 tollent. Et vocavit rex Israel omnes seniores terræ, & dixit; Cognoscite nunc, & videte, quia malum iste quærit: quoniam misit ad me pro uxoribus meis, & pro filiis meis, & pro filiabus meis. (d) Argentum meum, & aurum meum non prohibui ab eo.

MS. A. (α) Καὶ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας συνήθροισεν πᾶσαν (β) περιεκάθισεν (γ) ἐπολέμησεν (δ) ἀγγέλοις πρὸς (ε) ὁ υἱὸς (ζ) σου τὰ καλὰ ἐμά (η) ὁ βασιλεὺς (θ) ἐλάλησάς μοι κύριε (ι) σός εἰμι ἐγὼ καὶ (κ) εἶπαν πρὸς αὐτ. Τάδε (λ) Ἄδερ, Ἐγὼ* ἀπέστρεψα Τὸ (μ) γυναῖκάς σου ϗ τὰ (ν) ἐμοὶ δώσεις, (ξ) ἀποστέλλω (ο) ἔσται τὰ ἐπιθυμητὰ ὀφθαλμῶν (π) τὸ χρυσίον μου καὶ τὸ ἀργύριόν μου οὐκ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

[illegible]

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et manserunt hi è regione horum septem diebus: et fuit die septima, ap- 29 propinquaverunt belligeratores, et percusserunt omnes filii Israel homines Aram, [nempe] centū millia virorū peditū die una. Et verterunt terga hi 30 qui relicti fuerant versus Aphec, in urbem, et cecidit mur⁹ sup viginti & septē millia virorū qui relicti fuerāt: et Bar-hadad terga vertens, introivit in civitatē in thalamos intra thalamos [alios.] Et dixerunt illi servi ejus, 31 Ecce nunc audivim⁹ quòd reges domus Israel, quòd reges sunt exhibentes misericordiā, ligem⁹ quæso saccis lumbos nostros, et funib⁹ capita nostra, et exeam⁹ ad regē Israel: forsitan superstitē servabit animā tuā. Et liga- 32 verunt saccis lumbos suos, et funib⁹ capita sua, et venerunt ad regē Israel, et dixerunt, Serv⁹ tu⁹ Bar-hadad dixit, Superstes sit quæso anima mea. Et dixit, Nunquid adhuc superstes est? frater me⁹ est. Et viri augurati sunt, & 33 festinârunt, et arripuerunt illud ab ipso, et dixerunt, Frater tu⁹ est Bar-hadad: et dixit, Intrate, accipite illū: et exiit ad eum Bar-hadad, et fecit ascendere illū in currū. Et dixit illi, Urbes quas cepit pater meus à patre tuo, 34 reddam, et plateas numerabis tibi in Dammeseq, sicut numeravit pater me⁹ in Somron, et ego cum fœdere dimittā te: et pepigit illi fœdus, et misit illū. Et vir un⁹ de filiis discipulorum prophetarū dixit socio suo in verbo Dñi: 35 Percute me, quæso; et noluit vir percutere eum. Et dixit illi, Eo quòd non 36 suscepisti dictū Dñi, ecce cùm tu abieris à me, occîdet te leo: et abiit ab illo, et invenit eum leo, et occîdit eum. Et invenit virum alterum, et dixit, 37 Percute me obsecro: et percussit eū vir, percussit eū et vulneravit eum. Et 38 abiit propheta et astitit regi in via, et operuit panno oculos suos. Et fuit 39 rege transeunte; ille clamavit ad regem, et dixit, Servus tuus exivit in mediū belli, et ecce vir declinavit, et adduxit mihi virū, et dixit, Custodi virū hunc, si aberrando aberraverit, erit anima tua pro anima ej⁹, aut talentum argenti pendes. Et fuit cùm serv⁹ tu⁹ respiceret huc et illuc, et ecce non 40 fuit: & dixit ei rex Israel, Tu judicâsti judiciū tuū, et sententiam dedisti.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* Cúmque castra habuissent hi adversùs illos, 29 septem dies, factum est die septimo, ut inito certamine, interficerent Israelitæ ex Adumæis uno die centum millia virorum peditum: Fugientibus deinde iis qui remanserant, in 30 urbem Aphec, corruit murus super viginti quinque millia quæ remanserant: sed filius Hadad fugiens ingressus est civitatem de penetrali in penetrale. Ubi accedentes ad eum 31 servi ipsius dixerunt ei, Audivimus reges Israelis, reges esse benignos: cingamus ciliciis capita nostra, & lumbos nostros funibus, & egrediámur ad regem Israelis: fortassis animam nostram servabit. Igitur cingentes 32 capita sua ciliciis, & lumbos suos funibus, & regem Israelis adeuntes dixerunt ei, Servus tuus filius Hadad ait; Vivat anima mea. Qui dixit, Adhúcne superstes est? frater meus est. Filius autem Hadad vir augur erat, et viri illi 33 augurantes acceleraverūt ac dimiserunt eum ab ipso: deinde dixerunt, Frater tuus est filius Hadad. Tunc dixit, Ite, adducite eum: & cùm egressus esset ad eum filius Hadad, sedere jussit eum secum in carruca, Et dixit illi; Civi- 34 tates quas ceperat pater meus à patre tuo tibi restituam, & vicum tibi faciam in Damasco, quemadmodum fecerat pater meus in Samaria, & ego cum pacto dimittam te: sic pacto cum eo constituto, dimisit illum. Vir autem 35 quidam è filiis prophetarum dixit ad socium suum ex oraculo Domini, Percute me: sed viro illo nolente pcutere eum, Dixit illi; Quia 36 non obedîsti voci Dñi Dei tui, en abeuntem te à me interficiet leo: cúmque abiisset ab eo, offendit eum leo, & interfecit eum. Deinde 37 invenit virum alium ad quem dixit, Percute me: & pcussit eum vir ille, & vulnus inflixit. Jam abiens propheta statuit se ante regem 38 secus viam, & fricavit cinere vultū suum: Et 39 mox rege transeunte, clamavit ipse coram rege, & ait; Servus tuus egressus est in prælium, & ecce quidam declinans adduxit ad me hominem quendam, dixítque mihi; Custodi hominem hunc; nam si ullo pacto desiderabitur, erit anima tua pro anima illius, aut talentum argenti pendes. Servo autē tuo huc 40 illuc se vertente, abfuit ille. Ait illi rex Israelis, Talis est sententia tua, qualem decrevisti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وعسكروا هولاء امام هولاء سبعة ايام. فلما كان في اليوم السابع التقى الجمعان للملحمة فقتل
بنو اسرائيل من قوم ارام مائة الف رجل في يوم واحد * والهرم الباقون الي داخل مدينة افيق * فانه 30
سقط السور على الباقين المنهزمين * وهم من الرجال سبعة وعشرون الفا. واما ابن هداد فانه
31 انهزم واستتر في خدر داخل خدر * فقال له عبيده انا سمعنا ان ملوك بني اسرائيل ملوك
يصطنعون المعروف. فلنشد الان مسوحا على متوننا ونجعل حبالا في اعناقنا ونصير الى ملك
32 بني اسرائيل. فلعله ان يستبقي نفسك * فشدوا مسوحا في متونهم وجعلوا حبالا في اعناقهم
وجاوا الى حضرة ملك آل اسرائيل * وقالوا له ان عبدك ابن هداد يقول سالتك ان تستبقي لي
33 نفسي * وقال وهل هو حي * ما هو الا اخي * ثم ان القوم استعملوا الراي * وقالوا اخوك بن هداد *
34 فقال تعالوا بحذوه. وخرج اليه بن هداد. واطلعه ملك آل اسرائيل على الهودج * ثم قال له
القرى اللاتي اخذها مني من ابيك اردها اليك. واجعل لك بدمشق اسواقا، كما جعل ابي بسورون *
35 وانا بالعهد اطلقك * ثم قطع له عهدا واطلقه * ثم ان رجلا من تلاميذ الانبياء قال لصاحبه عن
36 امر الله * ان تشجني الان * فلم يجب الرجل الى ذلك * فقال له من اجل انك لم تقبل امر الله * فانك
37 عند مصيرك من عندي يقتلك الاسد * فلما مضى من عنده لقيه اسد فقتله * ثم لقي آخر
38 فقال له اضربني الان * فضربه ذلك الانسان ضربة شجه فيها * فمضى النبي ووقف على الطريق *
39 ولوث عينيه بالتراب * فلما جاز الملك صاح عليه وقال * ان عبدك كان خرج في وسط الملحمة
فورد الي رجل ومعه آخر * وقال لي احفظ هذا الانسان * فانه ان ابق منك تكون نفسك بدلا
40 من نفسه او تزن لي من الورق بدرة * فبينما عبدك يتقلب الى ههنا وههنا صار لم اجد ذلك
الرجل * فقال يقتل بدلا منه * فقال انت حكمت حكمك وقطعت *

Et castra posuerunt alii adversùs alios, 29 *septem diebus: tandem septimo die congressâ utrâque turbâ, occiderunt Israelitæ ex Aramæis unâ die centum millia virorum. Reliquis autem fugientibus in ci-* 30 *vitatem Aphec, corruit murus super reliquos illos profugas, qui erant viginti septem millia virorum: Ben-haddad verò fugiens abdidit se in septum septo penitius. Ubi dixerunt ei servi ipsius, Audi-* 31 *vimus reges Israelitarum esse reges beneficos; accingamus ergò ciliciis lumbos nostros, & funes ponamus in collis nostris, & adeamus regem Israelitarum: fortè servabit animam tuam. Accingentes itaq;* 32 *ciliciis lumbos suos, ponentésque funes in collis suis, præsentes se stiterunt regi Israelitarum, & dixerunt ad eum; Servus tuus Ben haddad dicit rogans, Serva animam meam. Qui dixit, Et num vivus est? nonnisi frater meus est. Tum gens illa* 33 *mentem ejus augurati dixerunt, Frater tuus Ben-haddad. Ille verò dixit, Accendite, adducite eum: cúmque produsset ad eum Ben-haddad, ascendere fecit eum rex Israelitarum in lecticam: Tum dixit ad* 34 *eum, Civitates quas cepi à patre tuo, tibi restituam, faciamque tibi vicos in Damasco, quemadmodum fecit pater meus in Samaria, & ego cum fœdere dimittam te: tum inito cum eo fœdere dimisit illum. Posthæc vir quidam è discipulis prophe-* 35 *tarum dixit sodali suo ex mandato divino, Inflige quæso nunc mihi vulnus* in capite. *At illo huic rei minimè acquiescente, Dixit ad eum, Compensatio tua* 36 *pro eo quòd non obedieris mandato divino, erit ut cùm abscesseris à me, occîdat te leo: cùm igitur abscessisset ab eo, offendit eum leo, & occîdit eum. Deinde* 37 *invenit alium quendam, & dixit ad eum; Percute me modó: percussitque eum homo ille ictu quo vulnus* capiti *inflixit. Abiit ergò ille propheta,* 38 *stetit secus viam, oculósque suos pulvere illinivit. Cúmque transiret rex, inclama-* 39 *vit eum, ac dixit, Prodierat servus tuus mediam in aciem, ubi accedens ad me quidam unà cum alio, dixit mihi, Serva hunc hominem; nam si evaserit à te, erit anima tua pro anima ipsius, vel certè pendes mihi argenti talentum. Dum autem* 40 *servus tuus huc illuc se verteret, non inveni hominem illum: adeoque dicit, Occîdatur pro eo. Qui respondit, Tum ipse tuam sententiam tulisti ac decidisti.*

41 וימהר ויסר את האפר מעל עיניו ויכר אתו מלך ישראל כי מהנביאים הוא
42 ויאמר אליו כה אמר יהוה יען שלחת את איש חרמי מיד והיתה נפשך תחת נפשו ועמך תחת עמו
43 וילך מלך ישראל על ביתו סר וזעף ויבא שמרונה:

CAP. XXI. כא

1 ויהי אחר הדברים האלה כרם היה לנבות היזרעאלי אשר ביזרעאל אצל היכל אחאב מלך שמרון:
2 וידבר אחאב אל נבות לאמר תנה לי את כרמך ויהי לי לגן ירק כי הוא קרוב אצל ביתי ואתנה לך תחתיו כרם טוב ממנו אם טוב בעיניך אתנה לך כסף מחיר זה:
3 ויאמר נבות אל אחאב חלילה לי מיהוה מתתי את נחלת אבתי לך:
4 ויבא אחאב אל ביתו סר וזעף על הדבר אשר דבר אליו נבות היזרעאלי ויאמר לא אתן לך את נחלת אבותי וישכב על מטתו ויסב את פניו ולא אכל לחם:
5 ותבא אליו איזבל אשתו ותדבר אליו מה זה רוחך סרה ואינך אכל לחם:
6 וידבר אליה כי אדבר אל נבות היזרעאלי ואמר לו תנה לי את כרמך בכסף או אם חפץ אתה אתנה לך כרם תחתיו ויאמר לא אתן לך את כרמי:
7 ותאמר אליו איזבל אשתו אתה עתה תעשה מלוכה על ישראל קום אכל לחם ויטב לבך אני אתן לך את כרם נבות היזרעאלי:
8 ותכתב ספרים בשם אחאב ותחתם בחתמו ותשלח הספרים אל הזקנים ואל החרים אשר בעירו הישבים את נבות:
9 ותכתב בספרים לאמר קראו צום והושיבו את נבות בראש העם:
10 והושיבו שנים אנשים בני בליעל נגדו ויעדהו לאמר ברכת אלהים ומלך והוציאהו וסקלהו וימת:
11 ויעשו אנשי עירו הזקנים והחרים אשר הישבים בעירו כאשר שלחה אליהם איזבל כאשר כתוב בספרים אשר שלחה אליהם:

Versio VUL.LAT.

41 At ille ſtatim abſterſit pulveré de facie ſua, et cognovit eũ rex Iſrael, ꝙ eſſet de prophetis.
42 Qui ait ad eũ, Hæc dicit Dñs; Quia dimiſiſti virum dignum morte de manu tua, erit anima tua pro anima ejꝰ, & populus
43 tuus pro populo ejꝰ. Reverſus eſt igitur rex Iſrael in domum ſuã, audire contemnens, & furibundus venit in Samariam.

CAP. XXI.

1 Poſt verba autẽ hæc, tẽpore illo vinea erat Naboth Jezrahelitæ, qui erat in Jezrahel, juxta palatiũ Achab regis Samariæ.
2 Locutus eſt ergò Achab ad Naboth, dicens; Da mihi vineam tuam, ut faciam mihi hortum olerum, quia vicina eſt, & prope domum meam, dabóq; tibi pro ea vineã meliorẽ: aut ſi cõmodiꝰ tibi putas, argenti pretiũ, quanto digna
3 eſt. Cui reſpondit Naboth; Propitiꝰ ſit mihi Dñs, ne dem hæreditatẽ patrũ meorũ tibi.
4 Venit ergò Achab in domũ ſuã indignans, et frendens ſuꝑ verbo, ꝙ locutꝰ fuerat ad eũ Naboth Jezrahelites, dicens; Non dabo tibi hæreditatem patrum meorũ. Et projiciens ſe in lectulũ ſuũ, avertit faciẽ ſuã ad parietem, & nõ comẽdit panẽ.
5 Ingreſſa eſt autẽ ad eũ Jezabel uxor ſua, dixítq; ei; Quid eſt hoc, unde anima tua cõtriſtata eſt? & quarè nõ comedis pa-
6 nem? Qui reſpondit ei; Locutꝰ ſũ Naboth Jezrahelitæ, & dixi ei; Da mihi vineã tuam, acceptâ pecuniâ: aut, ſi tibi placet, dabo tibi vineã meliorem pro ea. Et ille ait, Non da-
7 bo tibi vineã meã. Dixit ergò ad eũ Jezabel uxor ejꝰ; Grandis auctoritatis es, & benè regis regnũ Iſrael. Surge et comede panẽ, & æquo animo eſto, ego dabo tibi vineã Naboth
8 Jezrahelitæ. Scripſit itaq; literas ex nomine Achab, & ſignavit eas annulo ejꝰ, & miſit ad majores natu et optimates, qui erant in civitate ejꝰ, & habita-
9 bant cũ Naboth. Literarũ autem hæc erat ſententia; Prædicate jejuniũ, & ſedere facite Naboth inter primos populi,
10 Et ſubmittite duos viros filios Belial contra eum, & falſum teſtimoniũ dicant; Benedixit Deum & regem: & educite eum, & lapidate, ſicq; moria-
11 tur. Fecerunt ergò cives ejꝰ majores natu & optimates, qui habitabant cum eo in urbe, ſicut præceperat eis Jezabel, & ſicut ſcriptum erat in literis quas miſerat ad eos:

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

8 Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ πρεσβύτεροι καὶ πᾶς ὁ λαός, Μὴ ἀκούσῃς, καὶ μὴ θελήσῃς. 9 Καὶ εἶπε τοῖς ἀγγέλοις υἱοῦ Ἄδερ, Λέγετε τῷ κυρίῳ (ρ) ὑμῶν, Πάντα ὅσα ἀπέσταλκας πρὸς τὸν δοῦλόν (σ) σου ἐν πρώτοις ποιήσω, τὸ δὲ ῥῆμα τοῦτο οὐ δυνήσομαι ποιῆσαι. Καὶ ἀπῆραν 10 οἱ ἄνδρες, καὶ (τ) ἐπέστρεψαν αὐτῷ λόγον. καὶ (υ) ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἄδερ, λέγων, (φ) Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ ἐκποιήσει ὁ χοῦς Σαμαρείας ταῖς ἀλώπεξι παντὶ τῷ λαῷ τοῖς πεζοῖς μου. 11 Καὶ (χ) ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ, καὶ εἶπεν, Ἱκανούσθω· μὴ καυχάσθω ὁ κυρτὸς, 12 ὡς ὁ ὀρθός. Καὶ ἐγένετο (ψ) ὅτε ἀπεκρίθη αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον, πίνων ἦν αὐτὸς καὶ πάντες οἱ (ω) βασιλεῖς οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν σκηναῖς· καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οἰκοδομήσατε χάρακα. καὶ ἔθεντο χάρακα 13 ἐπὶ τὴν πόλιν. Καὶ ἰδοὺ προφήτης εἷς προσῆλθε τῷ Ἀχαὰβ (α) βασιλεῖ Ἰσραήλ, καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Εἰ (β) ἑώρακας τὸν ὄχλον τὸν μέγαν τοῦτον; ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν (γ) σήμερον εἰς χεῖρας σὰς, καὶ γνώσῃ 14 ὅτι ἐγὼ κύριος. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ, Ἐν τίνι; καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἐν τοῖς παιδαρίοις τῶν ἀρχόντων (δ) τῶν χωρῶν. καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ, Τίς συνάψει τὸν πόλεμον; 15 καὶ εἶπεν, Σύ. Καὶ (ε) ἐπεσκέψατο Ἀχαὰβ τοὺς ἄρχοντας τὰ παιδάρια τῶν χωρῶν, καὶ ἐγένοντο (ζ) διακόσια τριάκοντα· καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεσκέψατο (η) τὸν λαὸν πάντα υἱὸν δυνάμεως, ἑπτὰ χιλιάδας. 16 Καὶ ἐξῆλθε μεσημβρίας. καὶ υἱὸς Ἄδερ πίνων μεθύων ἐν (θ) Σοκχὼθ αὐτὸς καὶ οἱ βασιλεῖς, τριάκοντα καὶ 17 δύο βασιλεῖς συμβοηθοὶ (ι) αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθον ἄρχοντες παιδάρια τῶν χωρῶν ἐν πρώτοις. καὶ ἀποστέλλουσι καὶ ἀπαγγέλλουσι τῷ βασιλεῖ Συρίας, λέγοντες, Ἄνδρες ἐξεληλύθα-18 σιν ἐκ Σαμαρείας. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Εἰ εἰς εἰρήνην ἐκπορεύονται, (κ) συλλάβετε αὐτοὺς ζῶντας· καὶ (λ) εἰ εἰς πόλεμον, ζῶντας συλ-19 λάβετε αὐτούς. Καὶ μὴ ἐξελθάτωσαν (μ) ἐκ τῆς πόλεως ἄρχοντα τὰ παιδάρια τῶν χωρῶν. καὶ 20 ἡ δύναμις ὀπίσω αὐτῶν Ἐπάταξεν ἕκαστος τὸν (ν) παρ' αὐτοῦ· καὶ ἐδευτέρωσεν ἕκαστος τὸν παρ' αὐτοῦ. καὶ ἔφυγε Συρία· καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς Ἰσραήλ. καὶ σώζεται υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας (ξ) ἐφ' ἵππου ἱππέως.

8 Et dixerunt ei ſeniores, & omnis populus; Non audias, & non velis. Et dixit nuntiis filii 9 Ader, Dicite domino veſtro; Omnia quæcunque miſiſti ad ſervum tuum in primis, faciam: verbum autem hoc non potero facere. Et abierunt viri, & retulerunt ei verbum. Et miſit ad 10 eum filius Ader, dicens; Hæc faciat mihi Deus, & hæc adjiciat, ſi ſufficiet pulvis Samariæ (e) vulpibus, omni populo, peditibus meis. Et reſpondit rex 11 Iſrael, & dixit; Satis ſit. Non glorietur gibboſus, ut rectus. Et 12 factum eſt, quando reſpondit ei verbum hoc, bibens erat ipſe, & omnes reges, qui cum eo, in tabernaculis. Et dixit pueris ſuis; Ædificate vallum. Et poſuerunt vallum ſuper civitatem. Et 13 ecce propheta unus advenit Achaab regi Iſrael, & dixit; Hæc dicit Dominus; Si vidiſti (f) turbam magnam hanc? Ecce ego do eam hodiè in manus tuas; & cognoſces, quia ego Dominus. Et dixit Achaab, In quo? Et 14 dixit, Hæc dicit Dominus; In pueris principum (g) regionum. Et dixit Achaab, Quis committet pugnam? Et dixit, Tu. Et 15 recognovit Achaab (h) principes pueros regionum: & fuerunt (i) ducenti triginta. Et poſt hæc recognovit populum, omnem filium virtutis, ſeptem millia. Et 16 egreſſus eſt meridiè. Et filius Ader bibens temulentus in Socchoth, ipſe, & reges, triginta & duo reges coadjutores ejus. Et e- 17 greſſi ſunt principes, pueri regionum in primis. Et (k) mittunt, & annuntiant regi Syriæ, dicentes; Viri exiverunt de Samaria. Et dixit eis; Si ad pa- 18 cem egrediuntur, (l) comprehendere eos vivos: &, ſi ad bellum, vivos comprehendere eos: Et non exeant è civitate (m) 19 principes pueri regionum, & virtus poſt eos, Percuſſit unuſquiſ- 20 que eum, qui juxta ſe: & iteravit unuſquiſque eum, qui juxta ſe. Et fugit Syria. Et perſecutus eſt eos Iſrael. Et ſalvatur filius Ader rex Syriæ ſuper equum equitis.

MS. A. (ρ) ὑμῶν τῷ βασιλεῖ, Πάντα (σ) σου ποιήσω, (τ) ἀνέστρεψαν (υ) ἀνταπέστειλεν (φ) Τάδε ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ καὶ τάδε προσθείησαν, εἰ (χ) ἀπεκρίθη βασιλεὺς Ἰσραήλ, Ἱκανούσθω· (ψ) ὡς (ω) βασιλεῖς μετ' (α) τῷ βασιλεῖ (β) ἑόρακας πάντα τὸν (γ) εἰς χεῖρας σὰς σήμερον, καὶ (δ) τῶν πόλεων. καὶ (ε) ἐπεσκέψατο τοὺς παῖδας τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν, (ζ) τριακόσιοι τριάκοντα δύο· καὶ μετὰ (η) σύμπαντα τὸν λαὸν πάντα υἱὸν (θ) Σοκχὼ (ι) μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθον παιδάρια ἀρχόντων τῶν χωρῶν ἐν πρώτοις. καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς Ἄδερ, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες, (κ) Συλλάβετε (λ) ἢ εἰς πόλεμον ἐξῆλθον, ζῶντας συλλάβεται αὐτούς. (μ) τὰ παιδάρια ἐκ τῆς πόλεως ἀρχόντων τῶν χωρῶν. (ν) παρ' αὐτοῦ. καὶ ἔφυγεν (ξ) ἐφ' ἵππων σὺν ἱππεῦσιν τισίν. Καὶ ἐξῆλθεν βασιλεὺς * Συρίας, καὶ ἔλαβε τοὺς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

41 ואוחי ואעדי ית מעפרא מעלוי עינוהי ואשתמודע יתיה מלכא דישראל ארי מתלמידי
42 נביא הוא: ואמר ליה כדנן אמר יי חלף דשיבתא ית גבר דחיב קטול מיד ותהי נפשך
43 חלף נפשיה ועמך חלף עמיה: ואזל מלכא דישראל לביתיה נסיס ודוי ואתא לשמרון:

כא

1 והוה בתר פתגמיא האלין כרמא הוה לנבות יזרעאלה דביזרעאל בסטר היכלא
2 דאחאב מלכא דשמרון: ומליל אחאב עם נבות למימר הב לי ית כרמך ויהי לי לגנת
ירקא ארי הוא קריב לביתי ואתן לך חלופיה כרמא דטב מניה אם תקין בעינך אתן לך
3 כספא דמוהי מה דשוי: ואמר נבות לאחאב חס לי מן קדם יי מלמתן ית אחסנת אבהתי
4 לך: ואתא אחאב לביתיה נסיס ודוי על פתגמא דמליל עמיה נבות יזרעאלה ואמר לא
5 אתן לך ית אחסנת אבהתי ושכיב על ערסיה ואסחר ית אפוהי ולא אכל לחמא: ואתת
6 לותיה איזבל אתתיה ומלילת עמיה מה דין רוחך סטיא ולית את אכיל לחמא: ומליל
עמה ארי מלילית עם נבות יזרעאלה ואמרית ליה הב לי ית כרמך בכספא או אם רעי את
7 אתן לך כרמא חלופוהי ואמר לא אתן לך ית כרמי: ואמרת ליה איזבל אתתיה את כען
תצלח מלכותך על ישראל קום אכול לחמא וישפר לבך אנא אתן לך ית כרמא דנבות
8 יזרעאלה: וכתבת אגרתא בשמא דאחאב וחתמת בעזקתיה ושדרת אגרן לסביא
9 ולתורביניא דבקרתא דיתבין עם נבות: וכתבת באגרתא למימר גזרו צומא ואותיבו ית
10 נבות בריש עמא: ואותיבו תרין גוברין בני רשיעא קבליה ויסהדוניה למימר ברגזת
קדם יי ולטת מלכא ואפקוהי וירגמוהי ויקטלוניה: ועבדו אנשי קרתיה סביא ותורביניא
11 דיתבין בקרתיה כמא דשלחת לותהון איזבל כמא דכתיב באגרתא דשלחת לותהון:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et feſtinavit et amovit pannum ab oculis ſuis, et agnovit illũ rex Iſrael, ꝙ 41 de diſcipulis prophetarũ eſſet. Et dixit ei, Sic dixit Dñs, Eò quòd liberâſti 42 virum obnoxiũ occiſioni de manu; erit anima tua pro anima illiꝰ, et populus tuus pro populo ipſius. Et abiit rex Iſrael in domum ſuam turbatus, & 43 dolens, et venit in Somron.

CAP. XXI.

ET fuit poſt verba iſta, vinea erat Naboth Jizreghelæo, quæ erat in Jizreghel, in latere palatii Ahhab regis Somron. 1 Et locutus eſt Ahhab cũ Naboth, dicendo: Da mihi vineã tuã, et erit mihi in hortum oleris, quia ipſa eſt propinqua *domui* meæ, et dabo tibi pro ea vineã quæ melior erit illã: ſi rectum fuerit in oculis tuis, dabo tibi argentũ pro pretio *ejus* ꝙ æquum 2 fuerit. Et dixit Naboth ad Ahhab, Abſit mihi à Dño ut dem hæreditatẽ patrum meorũ tibi. 3 Et venit Ahhab in domum ſuã turbatꝰ, et dolens propter verbũ ꝙ locutꝰ fuerat ſecum Naboth Jizreghelæus, qui dixerat, Non dabo tibi hæreditatem patrum meorum: et cubuit ſuꝑ lectũ ſuum, et avertit faciẽ ſuã, et non comedit panem. 4 Et venit ad illũ Izebel uxor ejus, et locuta eſt 5 cum eo; Quare ſpiritus tuus averſus eſt, et non comedis panem? Et locutus 6 eſt cum illa, Quia locutus ſum cum Naboth Jezreghelæo, et dixi illi, Da mihi vineã tuã pro argento; aut ſi tu vis, dabo tibi vineã pro ea: et dixit, Non dabo tibi vineã meã. Et dixit ei Izebel uxor ejꝰ, Tu nunc proſperabis 7 *regnum tuum* ſuꝑ Iſrael: ſurge comede panẽ, et jucundetur cor tuum; ego dabo tibi vineã Naboth Jizreghelæi. Et ſcripſit epiſtolã in nomine Ahhab 8 et ſigillavit [*illam*] annulo ejus, et miſit epiſtolã ad ſenes, et ad magiſtratus qui erant in civitate ſedentes cum Naboth. Et ſcripſit in epiſtola, di- 9 cendo, Decernite jejuniũ, et ſedere facite Naboth in capite populi. Et col- 10 locate duos viros filios improbitatis contra eum, et teſtentur [*adverſus*] illum, dicendo: Blaſphemâſti Deũ, et regi maledixiſti: et educite illum, & lapidate eũ, et occidatur. Et fecerunt homines civitatis illius ſenes et ma- 11 giſtratus, qui ſedebant in civitate illius, ut id quod miſerat ad eos Izebel, ſicut ſcriptũ erat in epiſtola quam miſerat ad eos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 * ܘܐܣܬܪܗܒ ܘܥܒܪ ܩܛܡܐ ܡܢ ܐܦܘܗܝ. ܘܐܫܬܘܕܥܗ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܡܢ ܢܒܝܐ ܗܘ.
42 * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܫܒܩܬ ܓܒܪܐ ܚܪܡܐ ܡܢ ܐܝܕܟ. ܬܗܘܐ ܢܦܫܟ ܚܠܦ ܢܦܫܗ. ܘܥܡܟ ܚܠܦ ܥܡܗ.
43 * ܘܐܙܠ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܒܝܬܗ. ܟܕ ܟܪܝܐ ܠܗ ܘܪܓܝܙ. ܘܥܠ ܠܫܡܪܝܢ.
* ܫܠܡ ܩܦܠܐܘܢ * ܟ * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ.
1 ܟܪܡܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܢܒܘܬ ܝܙܪܥܝܠܝܐ ܒܝܙܪܥܝܠ. ܠܘܬ ܗܝܟܠܗ ܕܐܚܐܒ ܡܠܟܐ ܕܫܡܪܝܢ.
2 * ܘܐܡܪ ܐܚܐܒ ܠܢܒܘܬ. ܗܒ ܠܝ ܟܪܡܟ. ܘܢܗܘܐ ܠܝ ܠܓܢܬܐ ܕܝܪܩܐ. ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘ ܠܒܝܬܝ. ܘܐܬܠ ܠܟ ܟܪܡܐ ܕܛܒ ܡܢܗ. ܘܐܢ ܫܦܝܪ ܩܕܡܝܟ. ܐܬܠ ܠܟ ܟܣܦܐ ܕܡܘܗܝ.
3 * ܘܐܡܪ ܢܒܘܬ ܠܐܚܐܒ. ܚܣ ܠܝ ܡܢ ܡܪܝܐ ܕܐܬܠ ܠܟ ܝܪܬܘܬܐ ܕܐܒܗܬܝ.
4 * ܘܐܙܠ ܐܚܐܒ ܠܒܝܬܗ ܟܕ ܟܪܝܐ ܠܗ ܘܪܓܝܙ. ܥܠ ܦܬܓܡܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܢܒܘܬ ܝܙܪܥܝܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܬܠ ܠܟ ܝܪܬܘܬܐ ܕܐܒܗܬܝ. ܘܫܟܒ ܥܠ ܥܪܣܗ. ܘܐܗܦܟ ܐܦܘܗܝ. ܘܠܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ.
5 * ܘܐܬܬ ܠܘܬܗ ܐܝܙܒܠ ܐܢܬܬܗ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܘ ܕܟܪܝܐ ܠܟ ܪܘܚܟ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܠܡܐܟܠ ܠܚܡܐ.
6 * ܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܕܐܡܪܬ ܠܢܒܘܬ ܝܙܪܥܝܠܝܐ. ܗܒ ܠܝ ܟܪܡܟ ܒܟܣܦܐ. ܐܘ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܐܬܠ ܠܟ ܟܪܡܐ ܕܛܒ ܡܢܗ. ܘܐܡܪ ܠܝ. ܠܐ ܐܬܠ ܠܟ ܟܪܡܝ.
7 * ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܐܝܙܒܠ ܐܢܬܬܗ. ܐܢܬ ܗܫܐ ܥܒܕ ܐܢܬ ܡܠܟܘܬܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܩܘܡ ܐܟܘܠ ܠܚܡܐ. ܘܢܛܐܒ ܠܒܟ. ܐܢܐ ܐܬܠ ܠܟ ܟܪܡܗ ܕܢܒܘܬ ܝܙܪܥܝܠܝܐ.
8 * ܘܟܬܒܬ ܐܓܪܬܐ ܒܫܡܗ ܕܐܚܐܒ. ܘܚܬܡܬܗ ܒܥܙܩܬܗ. ܘܫܕܪܬ ܐܓܪܬܐ ܠܣܒܐ ܘܠܚܐܪܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܡܕܝܢܬܐ ܥܡ ܢܒܘܬ.
9 * ܘܟܬܒܬ ܒܐܓܪܬܐ ܘܐܡܪܬ. ܓܙܪܘ ܨܘܡܐ. ܘܐܘܬܒܘ ܠܢܒܘܬ ܒܪܫ ܥܡܐ.
10 * ܘܐܘܬܒܘ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܒܢܝ ܥܘܠܐ ܠܘܩܒܠܗ. ܘܢܣܗܕܘܢ ܥܠܘܗܝ ܘܢܐܡܪܘܢ. ܕܓܕܦ ܢܒܘܬ ܠܐܠܗܐ ܘܠܡܠܟܐ. ܘܐܦܩܘܗܝ ܘܪܓܘܡܘܗܝ ܘܢܡܘܬ.
11 * ܘܥܒܕܘ ܐܢܫܐ ܕܡܕܝܢܬܗ. ܣܒܐ ܘܚܐܪܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܡܕܝܢܬܗ. ܐܝܟ ܕܫܕܪܬ ܠܘܬܗܘܢ ܐܝܙܒܠ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܐܓܪܬܐ ܕܫܕܪܬ ܠܘܬܗܘܢ.

Is autẽ feſtinans abſterſit cinerẽ à vultu ſuo, 41 agnovítque rex Iſraelis eum ex prophetis eſſe: Et dixit illi, Sic dicit Dominus, Quia ho- 42 minem anathemati devotũ è manu dimiſiſti, erit anima tua pro anima ipſius, & populus tuus pro populo ipſius. Quapropter abiit 43 rex Iſraelis domum ſuam triſtis & indignabundus, & ingreſſus eſt Samariam.

CAP. XXI.

COntigit autem his rebus geſtis, cùm vi- 1 neam haberet Naboth Jezraelita in Jezraele ad latus ædis Ahab regis Samariæ, Ut dice- 2 ret Ahab ad Naboth, Da mihi vineam tuam, ut cedat mihi in hortum olerum, quandoquidem contigua eſt lateri domûs meæ: dabóque tibi pro ea vineam illâ meliorẽ; vel ſi magis, ſolvam pecuniâ pretiũ ejus. Ait Naboth ad 3 Ahab, Non ꝑmittat mihi Dñs ut dem tibi hæreditatem majorũ meorum. Quamobrem re- 4 diit Ahab domũ ſuam triſtis & indignabundus propter reſponſum ꝙ dederat ei Naboth Jezraelita, *dicens*; Nequaquam dabo tibi hæreditatem majorũ meorum: jacuítque ſuꝑ lectum ſuum, & avertit faciem ſuam, nec comêdit panem. Veniens autem ad eum Izabel 5 uxor ejus, dixit illi; Ecquid faſtidioſꝰ eſt animus tuus, nec vis comedere panẽ? Ad quam 6 ille ait, Quia dixerã Nabotho Jezraelitæ, Da mihi vineam tuam pro pecunia; aut ſi mavis, dabo tibi pro ea vineã illâ meliorẽ: ipſe verò reſpondit mihi, Nequaquã dabo tibi vineam meam. Ait illi uxor ejus, Túne aptus es ad re- 7 gnandum ſuꝑ Iſraelem? ſurge, comede panẽ, bonóque ſis animo: ego dabo tibi vineã Nabothi Jezraelitæ. Scripſit itaque epiſtolã no- 8 mine Ahabi, & obſignavit eam annulo ipſius, miſitque epiſtolã ad ſeniores & nobiles qui degebant in civitate cum Naboth. Scripſit au- 9 tem in epiſtola, Indicite jejuniũ, & collocate Nabothũ in principiis populi: Et adducite 10 duos homines flagitioſos, & collocate eos ex adverſo ipſius; qui teſtentur contra eum, dicántque, Blaſphemavit Naboth Deũ ac regẽ: tum educite eum, & lapidibꝰ obruite ut moriatur. Fecerunt ergò cives urbis ejus, *nempe* ſeniores & nobiles qui degebant in civitate cum Naboth, quemadmodum miſerat ad eos Izabel, quemadmodum ſcriptum erat in epiſtola quam miſerat ad eos. 11

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 فبادر وازال الرماد عن عينيه * فعلم الملك انه من تلامذة الانبياء * ثم قال له * كذا قال الله *
42 جزاك على تخليتك رجلا يستحق القتل بعد قبضه * ان اجعل نفسك بدلا من نفسه * وموتك
43 بدلا من موته * ومضى ملك بني اسرائيل الى بيته * وهو حزين وكئيب * ووافى سومرون *
* الفصل الحادي والعشرون * * فلما كان بعد هذا الكلام * فان كرما كان لنابوت 1
اليزرعالي ملاصقا لهيكل احاب ملك سومرون * فخاطب احاب لنابوت * قائلا له * ان اعطني 2
كرمك ليكون لي بستانا * اذ كان قريبا ملاصقا لمنزلي * فاني اعطيك بدلا منه كرما خيرا منه *
وان كان احب اليك * ثمنه ورقا ما يساوي * فاجاب نابوت احاب * حاش لي بين يدي الله * ان 3
اجعل لك نحلة ابائي * وجاء احاب الى بيته حزين كئيب * من الكلام الذي خاطبه نابوت 4
اليزرعالي * اذ قال * اني لا اعطيك نحلة اباي * واضطجع على سريره * وادار وجهه * ولم ياكل
طعاما * فوافته ايزابل زوجته * وقالت له * ما بال روحك كئيبة حزينة * ولم تاكل طعاما * فقال 5 6
لها ذاك * لاني خاطبت نابوت اليزرعالي * وقلت له * اعطني كرمك بالفضة * او ان تحب اعطيك
كرما بدله * فقال * لست اعطيك كرمي * فقالت له ايزابل زوجته * انت الان لا يصلح ان 7
تكون ملكا على آل اسرائيل * قم فكل طعاما * وطب نفسا * فاني انا اعطيك كرم نابوت اليزرعالي
* ثم انها كتبت كتابا باسمه * وختمت بخاتمه وانفذت الكتب الى الشيوخ والاحرار الذين في 8
قريه نابوت * الذين يجلسون معه * وكان فيما كتبت * اجزموا على انفسكم صياما * واجلسوا نابوت 9
في صدر جماعتكم * وايتوا برجلين فاجرين * واجلسوهما امامه * ويشهدان عليه قائلين * انك 10
سببت الله ولعنت الملك * واخرجوه وارجموه حتى يموت * وفعل كذلك اهل قريته من الشيوخ 11
والاحرار * كما ابعثت اليهم ايزابل * حسب ما كتبت في الكتب الذي وجهها اليهم *

Tunc feſtinans amovit cinerem ab oculis 41 *ſuis, cognovitque rex eum eſſe è diſcipulis prophetarum: Tum dixit ad eum, Sic dicit* 42 *Deus, Pœna tua, quòd hominẽ nece dignũ dimiſeris poſtquam præhenderas eum, erit ut ſubſtituam animam tuam pro anima ipſius, & necem tuam pro nece ipſius. Sic* 43 *abiit rex Iſraelitarum domum ſuam triſtis ac dolens, venitque Samariam.*

CAP. XXI.

HIs rebus geſtis, vineam habebat Na- 1 *both Jezraelita contiguam templo Achabi regis Samariæ. Quapropter allocutus eſt* 2 *Achab Nabothum dicens ei, Cedò mihi vineam tuam, ut ſit mihi in hortum, quandoquidem propinqua & contigua eſt ædibus meis; & ego dabo tibi loco illius vineam iſtâ meliorem, vel ſi tibi gratius fuerit, pro pretio ejus tantum pecuniæ quanti valet. Reſpondit Naboth Achabo, Abſit à me* 3 *coram Deo, ut tibi cedam poſſeſſionem patrum meorum. Venit ergò Achab domum* 4 *ſuam triſtis ac mœrens propter verba quibus allocutus eum fuerat Naboth Jezraelita dicens, Haudquaquam cedam tibi poſſeſſionem patrum meorum; & decumbens ſuper lectum ſuum vertit faciem ſuam, neque comêdit cibum. Veniens autem* 5 *ad eum Izabel uxor ejus, dixit illi, Quam ob cauſam triſti ac mœrenti es animo, nec cibum comedis? Cui is reſpondit, quia allo-* 6 *cutus Nabothum Jezraelitam dixeram ei, Cedò mihi vineam tuam pecuniâ, aut ſi mavis, dabo tibi vineam loco illius; ipſe verò dixit, Non cedam tibi vineam meam. Dixit ad eum Izabel uxor ejus, Te* 7 *ſanè dedecet eſſe regem ſuper Iſraelitas: ſurge, comede cibum, & bono ſis animo; ego enim dabo tibi vineam Nabothi Jezraelitæ. Tum ſcribens illa epiſtolam no-* 8 *mine ipſius, eamque ſigillo ejus obſignans, miſit literas ad ſeniores & nobiles qui erant in civitate Nabothi, qui cum eo degebant. In ſcriptis autem* hoc *continebatur,* 9 *Præſcribite vobis ipſis jejunium, & collocate Nabothum in præcipuo loco conſeſſûs veſtri: Et adducentes duos homines* 10 *perditos, collocate eos ante ipſum; & hi teſtimonium ferant adverſùs eum dicentes, Tu Deum blaſphemâſti, & regi maledixiſti: tum educentes eum, lapidate illum donec moriatur. Ita fecerunt concives ejus* 11 *ſeniores & nobiles, prout miſerat ad eos Izabel, quemadmodum ſcripſerat in literis quas miſerat ad eos.*

,populi capite in Naboth fecerunt ſedere & ,jejunium Prædicaverunt
קראו צום והשיבו את־נבות בראש העם׃ 12
,eum contra ſederunt & ,belial filii viri duo Veneruntque
ויבאו שני האנשים בני־בליעל וישבו נגדו 13
,populo coram Naboth belial viri eum ſunt teſtificati &
ויעדהו אנשי הבליעל את־נבות נגד העם
extra eum deduxerunt & :regi & ,Deo Naboth Benedixit :dicendo
לאמר ברך נבות אלהים ומלך ויצאהו מחוץ
Miſeruntque .eſt mortuus & ,lapidibus in eū lapidaverunt & ,civitatem
לעיר ויסקלהו באבנים וימת׃ וישלחו 14
,fuit Et .eſt mortuᵉ & ,Naboth eſt Lapidatus : dicendo ,Izebel ad
אל־איזבל לאמר סקל נבות וימת׃ ויהי 15
,eſſet mortuus & ,Naboth eſſet lapidatus quòd Izebel audire ſecundum
כשמע איזבל כי־סקל נבות וימת
Naboth vineam poſſide ,Surge : Achab ad Izebel dixit &
ותאמר איזבל אל־אחאב קום רש את־כרם נבות
Naboth non quoniam :pecunia in tibi dare renuit qui ,Izrehelitæ
היזרעאלי אשר מאן לתת־לך בכסף כי אין נבות
eſſet mortuᵉ quòd ,Achab audire ſecundum fuit Et .eſt mortuus ſed ,vivit
חי כי־מת׃ ויהי כשמע אחאב כי מת 16
,Izrehelitæ Naboth vineam ad deſcendendum ad Achab ſurrexit &,Naboth
נבות ויקם אחאב לרדת אל־כרם נבות היזרעאלי
Tiſbiten Elijahu ad DOMINI verbum fuit Et .eam poſſidendum ad
לרשתו׃ ויהי דבר־יהוה אל־אליהו התשבי 17
qui ,Iſrael regis Achab occurſum in deſcende ,Surge : dicendo
לאמר׃ קום רד לקראת אחאב מלך־ישראל אשר 18
.eā poſſidendū ad illuc deſcendit quam Naboth vinea in ecce :Someron in
בשמרון הנה בכרם נבות אשר־ירד שם לרשתו׃
,occidiſti Nónne : DOMINUS dixit Sic : dicendo ,eū ad loquêris Et
ודברת אליו לאמר כה אמר יהוה הרצחת 19
: DOMINUS dixit Sic :dicendo ,eū ad Loquerisque ? poſſediſti etiam &
וגם־ירשת ודברת אליו לאמר כה אמר יהוה
canes lingent ,Naboth ſanguinē canes linxerunt quo loco In
במקום אשר לקקו הכלבים את־דם נבות ילקו הכלבים
: Elijahu ad Achab dixit Et tu etiam,tuum ſanguinem
את־דמך גם־אתה׃ ויאמר אחאב אל־אליהו 20
faciendū ad te vendidiſti quia ,Inveni : dixit & ? mi inimice me inveniſti Nū
המצאתני איבי ויאמר מצאתי יען התמכרך לעשות
,malum te ad adducens ego Ecce .DOMINI oculis in malum
הרע בעיני יהוה׃ הנני מבי אליך רעה 21
,clauſum & ,pariete in mingentē Achab ſuccidā & ,te poſt auferam &
ובערתי אחריך והכרתי לאחאב משתין בקיר ועצור
domum ſicut tuam domum dabo Et .Iſrael in derelictum &
ועזוב בישראל׃ ונתתי את־ביתך כבית 22
irritationem ad ,Achijah filii Bahaſa domū ſicut & ,Nebat filii Jarobham
ירבעם בן־נבט וכבית בעשא בן־אחיה אל־הכעס
Izebel ad etiam Et .Iſrael feciſti peccare & ,irritâſti qua
אשר הכעסת ותחטא את־ישראל׃ וגם־לאיזבל 23
Izebel comedent Canes :dicendo ,DOMINUS eſt locutus
דבר יהוה לאמר הכלבים יאכלו את־איזבל
comedent civitate in Achab ipſi Mortuum .Izrehel antemurale intra
בחל יזרעאל׃ המת לאחאב בעיר יאכלו 24
non Verè .cœli volucris comedent ,agro in mortuum & : canes
הכלבים והמת בשדה יאכלו עוף השמים׃ רק לא־ 25
oculis in malum faciendum ad ſeipſum vendiderit qui Achab ſicut fuit
היה כאחאב אשר התמכר לעשות הרע בעיני
fecit abominationes Et .ejus uxor Izebel eum ſeduxit quia ,DOMINI
יהוה אשר־הסתה אתו איזבל אשתו׃ ויתעב 26
,Emorræi fecerunt quæ omnia juxta ,idola poſt eundo ,valde
מאד ללכת אחרי הגללים ככל אשר עשו האמרי
.Iſrael filiorum faciebus à DOMINUS expulit quos
אשר הוריש יהוה מפני בני ישראל׃

Verſio VUL. LAT.

12 Prædicaverunt jejunium, & ſedere fecerunt Naboth inter 13 primos populi. Et adductis duobus viris filiis diaboli, fecerunt eos ſedere contra eū: at illi, ſcilicèt ut viri diabolici, dixerūt contra eum teſtimonium coram multitudine; Benedixit Naboth Deum et regem: quam ob rem eduxerunt eum extra civitatē, & lapidibus in14terfecerunt. Miſeruntque ad Jezabel, dicentes; Lapidatᵉ eſt 15 Naboth, & mortuus eſt. Factū eſt autē, cùm audiſſet Jezabel lapidatum Naboth, & mortuum, locuta eſt ad Achab; Surge, & poſſide vineam Naboth Jezrahelitæ; qui noluit tibi acquieſcere, & dare eam acceptâ pecuniâ: non enim vivit Naboth, ſed mortuus eſt. 16 Quod cùm audiſſet Achab, mortuū videlicèt Naboth, ſurrexit, & deſcendebat in vineā Naboth Jezrahelitæ, ut poſſi17deret eam. Factᵉ eſt igitur ſermo Domini ad Eliam Theſbi18ten, dicens; Surge, & deſcende in occurſū Achab regis Iſrael, qui eſt in Samaria; ecce ad vineā Naboth deſcendit, ut 19 poſſideat eam: Et loquêris ad eum, dicens; Hæc dicit Dominus; Occidiſti, inſuper & poſſediſti. Et poſt hæc addes, Hæc dicit Dn̄s; In loco hoc in quo linxerunt canes ſanguinē Naboth, lambent quoque ſan20guinem tuum. Et ait Achab ad Eliam, Num inveniſti me inimicum tibi? Qui dixit; Inveni, eò quòd venundatus ſis, ut faceres malum in conſpectu Do21mini. Ecce ego inducam ſuper te malum, & demetam poſteriora tua, & interficiam de Achab mingentem ad parietem, & clauſum & ultimum in Iſ22rael. Et dabo domum tuam ſicut domum Jeroboam filii Nabat, & ſicut domum Baaſa filii Ahia: quia egiſti, ut me ad iracundiā provocares, & pec23care feciſti Iſrael. Sed & de Jezabel locutus eſt Dominus, dicens; Canes comedent Jeza24bel in agro Jezrahel. Si mortuus fuerit Achab in civitate, comedent eum canes: ſi autem mortuus fuerit in agro, come25dent eum volucres cœli. Igitur non fuit alter talis ſicut Achab, qui venundatus eſt ut faceret malū in conſpectu Domini: concitavit enim eum 26 Jezabel uxor ſua, Et abominabilis factus eſt, in tantum ut ſequeretur idola, quæ fecerant Amorrhæi, quos conſumpſit Dominus à facie filiorum Iſrael.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

21 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβε πάντας τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἅρματα, καὶ ἐπάταξε (ο) πληγὴν μεγάλην ἐν Συρίᾳ. 22 Καὶ προσῆλθεν ὁ προφήτης πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ (π) εἶπε, Κραταιοῦ καὶ γνῶθι καὶ ἴδε τί ποιήσεις, ὅτι (ρ) ἐπιστρέφοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς (σ) Συρίας ἀναβαίνει ἐπὶ σέ. 23 Καὶ οἱ παῖδες βασιλέως (τ) Συρίας καὶ εἶπον, Θεὸς ὀρέων θεὸς Ἰσραὴλ καὶ οὐ θεὸς κοιλάδων, διὰ τοῦτο ἐκραταίωσεν ὑπὲρ ἡμᾶς· ἐὰν δὲ (υ) πολεμήσωμεν αὐτοὺς κατ' εὐθὺ, (φ) εἰ μὴ κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτούς. 24 Καὶ τὸ ῥῆμα τοῦτο ποίησον· ἀπόστησον τοὺς βασιλεῖς ἕκαστον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν, καὶ (χ) θοῦ ἀντ' αὐτῶν σατράπας. 25 Καὶ ἀλλάξομέν σοι δύναμιν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν (†) πεσοῦσαν, καὶ ἵππον κατὰ τὴν ἵππον, καὶ ἅρματα κατὰ τὰ ἅρματα, καὶ πολεμήσομεν πρὸς αὐτοὺς κατ' εὐθὺ, καὶ κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτούς. καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς (ψ) αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν οὕτως. 26 Καὶ ἐγένετο ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ ἐπεσκέψατο υἱὸς Ἄδερ τὴν Συρίαν, καὶ ἀνέβη εἰς (ω) Ἀφεκὰ εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. 27 Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπεσκέπησαν, (α) καὶ παρεγένοντο εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν. καὶ (β) παρενέβαλεν Ἰσραὴλ ἐξεναντίας αὐτῶν ὡσεὶ δύο ποίμνια αἰγῶν· καὶ Συρία ἔπλησε τὴν γῆν. 28 Καὶ (γ) προσῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, Τάδε λέγει κύριος, (δ) Ἀνθ' ὧν εἶπε Συρία, Θεὸς ὀρέων κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ καὶ οὐ θεὸς κοιλάδων (ε) αὐτὸς, καὶ δώσω τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην εἰς χεῖρα σὴν, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος. 29 Καὶ παρεμβάλλουσιν (ζ) οὗτοι ἀπέναντι τούτων ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ ἐγένετο ἐν (η) τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ προσήγαγεν ὁ πόλεμος, καὶ ἐπάταξεν Ἰσραὴλ τὴν Συρίαν ἑκατὸν χιλιάδας πεζῶν (θ) μιᾷ ἡμέρᾳ. 30 Καὶ ἔφυγον οἱ κατάλοιποι εἰς Ἀφεκὰ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔπεσε τὸ τεῖχος ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν τῶν καταλοίπων. καὶ υἱὸς Ἄδερ ἔφυγε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ κοιτῶνος, 31 εἰς τὸ ταμιεῖον. (ι) Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οἶδα ὅτι βασιλεῖς Ἰσραὴλ βασιλεῖς ἐλέους εἰσίν· ἐπιθώμεθα (κ) δὴ σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας ἡμῶν, καὶ σχοινία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, καὶ ἐξέλθωμεν πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, 32 εἴπως ζωογονήσει τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Καὶ περιεζώσαντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ (λ) ἔθεσαν σχοινία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ (μ) εἶπον τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, Δοῦλός σου υἱὸς Ἄδερ λέγει, (ν) Ζησάτω δὴ ἡ (ξ) ψυχὴ ἡμῶν. καὶ 33 εἶπεν, Εἰ ἔτι ζῇ, ἀδελφός μου ἐστί. Καὶ οἱ ἄνδρες οἰωνίσαντο, καὶ ἐσπείσαντο· καὶ (ο) ἀνέλεξαν τὸν λόγον ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ εἶπον, Ἀδελφός σου υἱὸς (π) Ἄδερ. καὶ εἶπεν, Εἰσέλθατε καὶ λάβετε αὐτόν. καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἄδερ, καὶ ἀναβιβάζουσιν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ (ρ) ἅρμα.

21 Et egreſſus eſt rex Iſrael, & cepit omnes equos, & currus; & percuſſit plagam magnā in Syria. 22 Et acceſſit propheta ad regem Iſrael, & dixit; Confortare, & cognoſce, & vide, quid facies: quoniam revertente anno filius Ader rex Syriæ aſcendit ſuper te. 23 Et pueri regis Syriæ, (o) Et dixerunt; Deus montium Deus Iſrael, & non Deus vallium: propter hoc valuit ſuper nos. Si autem impugnemus eos per planum; profectò valebimus ſuper 24 eos. Et verbum hoc fac. Amove reges, unumquemque in locum ſuum: & pone pro eis ſatrapas: 25 Et (p) inſtaurabimus tibi virtutem ſecundùm virtutem, quæ cecidit, & equum juxta equum, & currus juxta currus: & pugnabimus adverſùs eos per planum: & valebimus ſuper eos. Et audivit vocem (q) ejus, & fecit 26 ſic. Et factum eſt revertente anno, & recognovit filius Ader Syriam, & aſcendit in Apheca ad 27 bellandum ſuper Iſrael. Et filii Iſrael recogniti ſunt, & advenerunt in occurſū eorū. Et caſtrametatus eſt Iſrael ex adverſo eorum, tanquàm duo greges caprarum. Et Syria implevit ter28ram. Et acceſſit homo Dei, & dixit regi Iſrael; Hæc dicit Dominus; Pro eo, quòd dixit Syria, Deus montium Dominus Deus Iſrael, & non Deus vallium ipſe; & dabo virtutem magnam hanc in manum tuam, & cogno29ſces, quia ego Dominus. Et caſtrametantur hi è regione horum ſeptem dies. Et factum eſt in die ſeptima, & appropinquavit prælium, & percuſſit Iſrael Syriam centum millia peditum unâ 30 die. Et fugerunt reliqui in Aphecā in civitatem: & cecidit murus ſuper viginti & ſeptem millia virorum, qui remanſerant. Et filius Ader fugit, et intravit in domum, (r) cubiculo in thala31mum: (ſ) Et dixit pueris ſuis; Novi, quia reges Iſrael, reges miſericordiæ ſunt: Imponamus nunc ſaccos ſuper lumbos noſtros, & funiculos ſuper capita noſtra, & exeamus ad regem Iſrael, ſi fortè vivificabit 32 animas noſtras. Et induti ſunt ſaccis ſuper lumbos ſuos, & poſuerunt funiculos ſuper capita ſua, & dixerunt regi Iſrael; Servus tuus filius Ader dicit; Vivat, quæſo, anima noſtra. (t) Et dixit; 33 Si adhuc vivit, frater meᵉ eſt. Et viri pro omine acceperūt, & (u) pro fœdere, et rapuerūt verbū de ore ejᵉ, et dixerūt; Frater tuᵉ filiᵉ Ader. Et dixit, Ingredimini, et aſſumite eū. Et egreſſᵉ eſt ad eum filius Ader: & faciunt aſcendere eum ad eum ſuper currum.

MS.A. (ο) ἐν Συρίᾳ πληγὴν μεγάλην. Καὶ (π) εἶπεν αὐτῷ, Κραταιοῦ (ρ) ἐπιστρέψαντος (σ) Συρίας ἄνεισιν ἐπὶ (τ) Συρίας εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Θεὸς ὀρέων κύριος ὁ θεὸς (υ) πολεμήσομεν (φ) εἰ μὴ (χ) θοῦ σατράπας ἀντ' αὐτῶν, Καὶ (†) πεσοῦσαν ἀπὸ σοῦ, καὶ (ψ) αὐτῶν, (ω) Ἀφηκὰν (α) καὶ διοικήθησαν, καὶ παρεγένοντο εἰς ἀπάντησιν (β) παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (γ) προσῆλθεν ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, *Τάδε (δ) Ἀνθ' ὧν *Συρία, Ὁ θεὸς (ε) αὐτὸς, δώσει τὴν (ζ) αὐτοὶ (η) τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ (θ) ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. Καὶ (ι) Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν παῖδες αὐτοῦ, Ἰδοὺ δὴ οἴδαμεν ὅτι βασιλεῖς οἴκου Ἰσραὴλ (κ) οὖν σάκκους (λ) ἔθηκαν (μ) εἶπαν (ν) Ζήτω (ξ) ψυχή μου. (ο) ἀνέλεξαν (π) Ἀδερ * λέγει καὶ εἶπεν, (ρ) ἅρμα * πρὸς αὐτόν. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

גזרו צומא ואותיבו ית נבות בריש עמא׃ ואתו תרין גברין בני רשעא ויתיבו לקבליה 12
ואסהידו גברי רשעא ית נבות קדם עמא למימר גדיף נבות קדם יי ומלכא לט ואפקוהי 13
מברא לקרתא ורגמוהי באבניא ומית׃ ושלחו לות איזבל למימר אתרגים נבות ומית׃ 14
והוה כד שמעת איזבל ארי אתרגים נבות ומית ואמרת איזבל לאחאב קום אחסין ית 15
כרמא דנבות יזרעאלה דלא אבי למתן לך בכספא ארי לית נבות קים אלהן מית׃ והוה 16
כד שמע אחאב ארי מית נבות וקם אחאב למיחת לכרמא דנבות יזרעאלה למירתיה׃
והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם אליהו דמן תושב למימר׃ קום חות לקדמות אחאב 17 18
מלכא דישראל די בשמרון הא הוא בכרמא דנבות דנחת תמן למירתיה׃ ותמלל עמיה 19
למימר כדנן אמר יי הקטלתא ואף אחסנתא ותמלל עמיה למימר כדנן אמר יי באתרא
דלחיכו כלביא ית דמא דנבות ילחכון כלביא ית דמך אף דילך׃ ואמר אחאב לאליהו 20
האשכחתא לי בעיל דבבי ואמר אשכחית חלף דחשבתא למעבד דביש קדם יי׃ הא 21
אנא מיתי עלך בישתא ואפלי בתרך ואשיצי לאחאב ידע מדע ואחיד ושביק בישראל׃
ואתן ית ביתך כבית ירבעם בר נבט וכבית בעשא בר אחיה על ארגזותא דארגיזתא 22
וחיבתא ית ישראל׃ ואף על איזבל גזר יי למימר כלביא יכלון ית איזבל באחסנת 23
יזרעאל׃ דימות לאחאב בקרתא ייכלון כלביא ודימות ליה בחקלא יכלון עופא דשמיא׃ 24
לחוד לא הוה כאחאב דחשיב למעבד דביש קדם יי דאטעיאת יתיה איזבל אתתיה׃ 25
וארשע לחדא למהך בתר טעותא ככל דעבדו אמוראה דתריך יי מן קדם בני ישראל׃ 26

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Decreverunt jejuniū, et ſedere fecerunt Naboth in capite populi. Et vene- 12
runt duo viri filii improbitatis, et ſederunt contra illū, et teſtati ſunt viri 13
improbitatis [*adverſùm*] Naboth, ante populū, dicendo, Blaſphemavit
Naboth Dn̄m, et regi maledixit: et eduxerunt illū extra civitatē, et lapida-
verunt cum lapidibᵉ, et mortuᵉ eſt. Et miſerunt ad Izebel, dicendo: Lapida- 14
tus eſt Naboth, et mortuᵉ eſt. Et fuit cùm audîſſet Izebel, quòd lapidatus 15
eſſet Naboth, et mortuᵉ eſſet, dixit Izebel ad Ahhab: Surge, poſſide vineam
Naboth Jizreghelæi, quā noluit dare tibi pro argento; quia non eſt Naboth
ſuperſtes ſed mortuᵉ. Et fuit cùm audîſſet Ahhab quòd mortuᵉ eſſet Na- 16
both, ſurrexit Ahhab ut deſcenderet in vineā Naboth Jizreghelæi ad poſ-
ſidendū eā. Et fuit verbū prophetiæ à facie Dn̄i cum Eliah qui [*erat*] ex 17
Thoſab, dicendo: Surge deſcende in occurſū Ahhab regis Iſrael, qui eſt in 18
Somron: ecce *ille* [*eſt*] in vinea Naboth, ad quam deſcendit ut poſſideat
eam. Et loquêris cum eo, dicendo: Sic dixit Dn̄s, Nónne occidiſti et etiam 19
hæreditâſti? et loquêris cum eo, dicendo: Sic dixit Dn̄s, In loco in quo lin-
xerunt canes ſanguinē Naboth, lingent canes ſanguinē tuū etiam tuum. Et 20
dixit Ahhab ad Eliah, Num inveniſti me auctor inimicitiæ meæ? et dixit, In-
veni, quia excogitâſti facere quod malū eſt ante Dn̄m. Ecce ego adduco 21
ſuper te malū, et extirpabo poſt te, et conſumā de Ahhab cognoſcentē cog-
nitionem, et clauſum et derelictū in Iſrael. Et dabo domū tuam ſicut do- 22
mū Jerabgham filii Nebath, et ſicut domū Baghſa filii Ahhia, propter ir-
ritationē qua irritâſti et peccare feciſti Iſrael. Et etiam contra Izebel decre- 23
vit Dn̄s, dicendo: Canes comedent Izebel in hæreditate Jizreghel. [*Eum*] 24
qui mortuᵉ fuerit Ahhabo in urbe, comedent canes; et [*eum*] qui mortuus
fuerit in agro, comedent aves cœli. Veruntamen non fuit ſicut Ahhab, qui 25
excogitavit facere quod malum eſt ante Dn̄m, quem errare fecit Izebel
uxor ejus. Et improbè egit valdè eundo poſt errores, juxta omnia quæ 26
fecerant Emorræi, quos expulit Dn̄s à facie filiorū Iſrael.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܐܟܪܙܘ ܨܘܡܐ. ܘܐܘܬܒܘܗܝ ܠܢܒܘܬ ܒܪܝܫ ܥܡܐ. * ܘܐܝܬܝܘ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܒܢܝ ܥܘܠܐ.
13 ܘܐܘܬܒܘ ܠܘܩܒܠܗ. ܘܐܣܗܕܘ ܓܒܪܐ ܗܢܘܢ ܥܠ ܢܒܘܬ. ܘܐܡܪܘ. ܕܓܕܦ ܢܒܘܬ ܠܐܠܗܐ.
ܘܠܡܠܟܐ. ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܪܓܡܘܗܝ ܒܟܐܦܐ. ܘܡܝܬ. * ܘܫܕܪܘ 14
ܠܐܝܙܒܠ. ܕܐܬܪܓܡ ܢܒܘܬ. ܘܡܝܬ. * ܘܟܕ ܫܡܥܬ ܐܝܙܒܠ ܕܡܝܬ ܢܒܘܬ. ܐܡܪܬ ܐܝܙܒܠ 15
ܠܐܚܒ. ܩܘܡ ܝܪܘܬ ܟܪܡܗ ܕܢܒܘܬ ܐܝܙܪܥܝܠܝܐ. ܕܠܐ ܨܒܐ ܕܢܬܠܝܘܗܝ ܠܟ ܒܟܣܦܐ. ܡܛܠ
ܕܢܒܘܬ ܡܝܬ ܠܗ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܚܝ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܚܒ ܕܡܝܬ ܢܒܘܬ. ܩܡ ܐܚܒ ܠܡܚܬ 16
ܠܟܪܡܗ ܕܢܒܘܬ ܐܝܙܪܥܝܠܝܐ. ܕܢܐܪܬܝܘܗܝ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܠܝܐ ܬܫܒܝܐ 17
ܠܡܐܡܪ. * ܩܘܡ ܚܘܬ ܠܐܘܪܥܗ ܕܐܚܒ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܒܫܡܪܝܢ ܗܘ. 18
ܒܟܪܡܗ ܕܢܒܘܬ ܐܝܙܪܥܝܠܝܐ. ܕܢܚܬ ܠܬܡܢ ܠܡܐܪܬܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ 19
ܡܪܝܐ. ܗܐ ܩܛܠܬ. ܐܦ ܝܪܬܬ. ܘܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܒܕܘܟܬܐ ܕܠܚܟܘ ܟܠܒܐ ܕܡܗ ܕܢܒܘܬ.
ܢܠܚܟܘܢ ܟܠܒܐ. ܐܦ ܕܡܟ ܕܝܠܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܒ ܠܐܠܝܐ. ܐܫܟܚܬܢܝ. ܒܥܠܕܒܒܝ. 20
ܐܡܪ ܠܗ. ܐܫܟܚܬܟ. ܡܛܠ ܕܐܬܡܪܚܬ ܠܡܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܗܐ ܡܝܬܐ ܐܢܐ 21
ܥܠܝܟ ܒܝܫܬܐ. ܘܡܟܪܬ ܒܬܪܟ. ܘܡܘܒܕ ܐܢܐ ܠܐܚܒ ܕܡܫܬܢܐ ܒܫܘܪܐ. ܘܥܨܝܪ ܘܫܒܝܩ ܒܐܝܣܪܝܠ.
* ܘܐܬܠ ܒܝܬܟ ܐܝܟ ܒܝܬܗ ܕܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. ܘܐܝܟ ܒܝܬܗ ܕܒܥܫܐ ܒܪ ܐܚܝܐ. 22
ܡܛܠ ܪܘܓܙܐ ܕܐܪܓܙܬ ܘܐܚܛܝܬ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܦ ܠܐܝܙܒܠ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܟܠܒܐ ܢܐܟܠܘܢܗ 23
ܠܐܝܙܒܠ. ܒܚܘܠܩܐ ܕܐܝܙܪܥܝܠ. * ܕܡܐܬ ܠܐܚܒ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܢܐܟܠܘܢܗ ܟܠܒܐ. ܘܕܡܐܬ 24
ܠܗ ܒܚܩܠܐ. ܢܐܟܠܘܢܗ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܒܪܡ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܐܚܒ ܕܐܙܕܒܢ ܠܡܥܒܕ 25
ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܕܐܦܝܣܬܗ ܐܝܙܒܠ ܐܢܬܬܗ. * ܘܐܬܛܢܦ ܛܒ. ܘܐܙܠ ܒܬܪ 26
ܦܬܟܪܐ. ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ ܐܡܘܪܝܐ. ܕܐܘܒܕ ܡܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.

12 * Indixerunt jejunium, & collocârunt Na13bothum in principiis populi: Adduxerunt duos homines perditos, & collocârunt eos ex adverſo ipſius: & quum teſtati eſſent homines illi contra Nabothum ac dixiſſent, Blaſphemavit Naboth Deum & regem; eduxerunt eum extra civitatem, & lapidibus obruerunt ita ut moreretur. 14 Tum miſerunt ad Izabel lapidatum eſſe Nabothum, ac mortuum. 15 Ut autem audivit Izabel mortuum eſſe Nabothum, dixit Izabel ad Ahab; Surge, poſſide vineam Nabothi Jezraelitæ qui noluit eam tibi vendere pecuniâ: nam Naboth mortuus eſt, nec jam vivus eſt. 16 Audiens itaque Ahab mortuum eſſe Nabothum, ſurrexit Ahab deſcenſurus ad vineam Nabothi Jezraelitæ, ut poſſideret eam. 17 At factus eſt ſermo Domini ad Eliam qui erat ex Theſbi, dicendo; 18 Surge, deſcende obviam Ahabo regi Iſraelis, qui eſt in Samaria; (ecce in vinea Nabothi Jezraelitæ eſt, quo deſcendit ad eam poſſidendam) 19 Et dic illi, Sic dicit Dominus; Nónne occidiſti? & nónne poſſediſti? Sic dicit Dominus, In eodem loco in quo linxerunt canes ſanguinem Nabothi, lingent etiam canes tuimetipſius ſanguinem. 20 Dixit Ahab ad Eliam, Te ne convenire me, inimice mi? Ait illi, Conveni te. Quia inſolentior factus es in perpetrandis ſceleribus coram Domino, 21 Ecce illaturus ſum in te malum, & raſematurus poſt te, & deleturus Ahabo mingentem ad parietem, & ligantem ac ſolventem in Iſraele. 22 Reddámque domum tuam ſimilem domui Jerobaami filii Nabati, & ſimilem domui Baaſæ filii Ahiæ, propter iram *Dei* à te concitatam, Iſraele ad peccatum inducto. 23 Quin etiam Izabeli dicit Dominus, Canes devorabunt Izabelem in poſſeſſione Jezraelis. 24 Morientem Ahabo in civitate, devorabunt canes: & morientem ei in deſerto, devorabunt volucres cœli. 25 Cæterùm nullus fuit qui ut Ahab cogitârit mala perpetrare coram Domino, quippe qui inſtigatus ab Izabele uxore ſua. 26 Is enim turpiſſimè ſe fœdavit, & ſectatus eſt idola, ut fecerant Amoræi quos Dominus extinxerat è conſpectu filiorum Iſrael.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * بان اجرموا صوما * واجلسوا نابوت في صدر جماعتهم * ثم وافا الرجلان الفاسقان * ووقفا بين 13
يديه * وشهد الفاسقان علي نابوت بحضرة الجماعة * قايلين * قد قذف نابوت الباري ولعن
14 الملك * فاخرجوه خارج القرية * ورجموه بالحجارة حتي مات * ووجهوا الي ايزابل * فعرفوها ان
15 نابوت قد رجم ومات * فلما علمت ايزابل برجم نابوت وموته * قالت ايزابل لاحاب * قم فرث كرم
16 نابوت اليزرعالي * الذي لم يجبك الي اعطاكه بالثمن * فانه ليس حي * بل قد مات * فلما
17 سمع احاب بموت نابوت * قام لينحدر الي كرمه ليرثه * وبعد ذلك وافت نبوة من عند الله الي
18 ايليا التسبيتي * قايلا * قم فانحدر للقاء احاب ملك اسرايل الذي بسومرون * فانه الان في
19 كرم نابوت ليرثه * وخاطبه * قايلا كذاك قال الله * قتلت وورثت * ثم تقول له ايضا * كذاك
20 قال الله * في الموضع الذي ولغت الكلاب دم نابوت * تلغ الكلاب دمك انت ايضا * فقال احاب
لايليا * وجدتني يا عدوي * فقال له ايليا * نعم وجدت * جراك علي صنيعك القبيح بين يدي
21 الله * وها انا جالب عليك شرا * ومستاصل من بعدك * حتي لا ابقي لاحاب كلبا علي حايط *
22 ولا من يعقد ويحل في بني اسرايل * واجعل بيتك كمثل بيت يوربعام بن ناباط * وبيت بعسا
23 بن احيا * علي المسخطات التي اسخطت * واثمت بها ال اسرايل * وايضا علي ايزابل قد اجرم
24 الله * قايلا * ان الكلاب ستاكل ايزابل في ارث يزرعال * ومن مات لاحاب في القرية تاكله
25 الكلاب * ومن مات في الصحراء ياكله طير السماء * الا انه لم يكن كاحاب * الذي دبر
26 صنيع السوء بين يدي الله * بل اغرته ايزابل زوجته * وافسد جدا باتباعه الطواغيت *
واتي عليه جميع ما صنعه من ذلك الاموراييون * الذين استاصلهم الله من بين
يدي اسرايل *

12 * *Nam indicto jejunio collocârunt Na13bothum in præcipuo loco ſui conſeſſûs: Tum accedentes duo illi homines perditi, ſteterunt ante eum, & teſtati ſunt duo illi perditi contra Nabothum, coram conſeſſu, dicentes; Blaſphemias vomuit Naboth in Creatorem, & maledixit regi: quare eduxerunt eum extra civitatem, & lapidibus petierunt eum donec moreretur.* 14 *Deinde miſerunt ad Izabelem, & indicârunt ei Nabothum jam lapidibus obrutum, ac mortuum.* 15 *Cùm itaque reſciviſſet Izabel lapidatum eſſe Nabothum, ac mortuum; dixit Izabel ad Achabum, Surge, poſſide vineam Nabothi Jezraelitæ, quam pretio cedere tibi recuſavit; is enim non eſt in vivis, ſed jam mortuus eſt.* 16 *Igitur Achab auditâ morte Nabothi, cùm ſurrexiſſet ut deſcenderet in vineam ejus, poſſeſſionem ejus initurus;* 17 *Advenit illico oraculum à Deo ad Eliam Theſbitem,* 18 *dicens; Surge, deſcende in occurſum Achabi regis Iſrael, qui eſt in Samaria (is enim nunc eſt in vinea Nabothi ut poſſeſſionem ejus ineat)* 19 *Et alloquaris eum dicens, Sic dicit Deus, Trucidâſti, & poſſeſſionem iniviſti. Tum ſic etiam dices ad eum, Sic ait Deus, In loco in quo linxerunt canes ſanguinem Nabothi, lingent canes tuum quoque ſanguinem.* 20 *Dixit autem Achab ad Eliam, Inveniſti me inimice mi? Ait ad eum Elia; Ita, inveni. Pro turpi facinore tuo coram Deo,* 21 *En ego quoque inducturus ſum in te malum, & extirpaturus poſteros tuos, ita ut ne canem quidem relinquam Achabo ad parietem, neque qui liget ac ſolvat inter filios Iſrael:* 22 *Reddamq; domum tuam ſicut domum Jerobaami filii Nabati, & domum Baaſa filii Achiæ, propter irritationes quas concitâſti, & quibus peccare feciſti Iſraelitas.* 23 *De Izabele quoque decrevit jam Deus dicens, Canes devorabunt Izabelem in poſſeſſione Jezraelis.* 24 *Præterea quicunque morietur Achabo in civitate, hunc devorabunt canes: & quicunque morietur in ſolitudine, hunc devorabit volucre cœli.* 25 *Veruntamen non fuit ſimilis Achabo, qui ſit ſceleratas actiones architectatus coram Deo: at ſolicitaverat eum Izabel uxor ejus.* 26 *Permultas enim turpitudines commiſit ſectando idola, & contigit illi quicquid ejus generis fecerant Amoræi quos Deus extirpârat à conſpectu filiorum Iſrael.*

ſcidit & ,hæc verba Achab audire ſecundùm ,fuit Et
27 ויהי כשמע אחאב את־הדברים האלה ויקרע
jacuit & ,jejunavit & ,ſuam carnem ſuper ſaccum poſuit & ,ſua veſtimenta
בגדיו וישם־שק על־בשרו ויצום וישכב
ad Domini verbum fuit Et .lenſim ambulavit & ,ſacco in
28 בשק ויהלך אט׃ ויהי דבר־יהוה אל־
ſe humiliavit quod vidiſti Num :dicendo ,Tisbiten Elijahu
29 אליהו התשבי לאמר׃ הראית כי־נכנע
non ,meis faciebus à ſe humiliavit quod eo pro ? meis faciebus à Achab
אחאב מלפני יען כי־נכנע מפני לא־
malum inducam ejus filii diebus in : ejus diebus in malum inducam
אבי הרעה בימיו בימי בנו אביא הרעה
.ejus domum ſuper
על־ביתו׃

CAP. XXII. כב

.Iſrael inter & ,Aram inter bello non ,annis tribus ſederunt Et
1 וישבו שלש שנים אין מלחמה בין ארם ובין ישראל׃
Jehudah rex Jehoſaphat deſcendit & ,tertio anno in fuit Et
2 ויהי בשנה השלישית וירד יהושפט מלך־יהודה
:ſuos ſervos ad Iſrael rex Dixitque .Iſrael regem ad
3 אל־מלך ישראל׃ ויאמר מלך־ישראל אל־עבדיו
accipiendo ab ſilentes nos & ? Ghilhad Ramoth nobis quia noſtis Nonne
הידעתם כי־לנו רמת גלעד ואנחנו מחשים מקחת
mecum Ibiſne : Jehoſaphat ad Dixitque ? Aram regis manu de eam
4 אתה מיד מלך ארם׃ ויאמר אל־יהושפט התלך אתי
regem ad Jehoſaphat dixit & ? Ghilhad Ramoth prælium ad
למלחמה רמת גלעד ויאמר יהושפט אל־מלך
,mei equi ſicut ;tuꝰ populꝰ ſic,meꝰ populus ſicut :tu ſic ego ſicut : Iſrael
ישראל כמוני כמוך כעמי כעמך כסוסי
obſecro Quære : Iſrael regem ad Jehoſaphat Dixitque .tui equi ſic
5 כסוסיך׃ ויאמר יהושפט אל־מלך ישראל דרש־נא
Iſrael rex congregavit Et .Domini verbum diem ſecundùm
6 כיום את־דבר יהוה׃ ויקבץ מלך־ישראל את־
ibo Num : eos ad dixitque ,viros quadringentos fermè prophetas
הנביאים כארבע מאות איש ויאמר אלהם האלך
,Aſcende :dixerunt & ? ceſſabo an ,prælium ad Ghilhad Ramoth ſuper
על־רמת גלעד למלחמה אם־אחדל ויאמרו עלה
non Nunquid :Jehoſaphat Dixitque .regis manu in Dominus dabit &
7 ויתן אדני ביד המלך׃ ויאמר יהושפט האין
Dixitque ? eo ab requiramus & ,ultrà Domini propheta hic
8 פה נביא ליהוה עוד ונדרשה מאותו׃ ויאמר
requirendum ad ,unus vir Adhuc :Jehoſaphat ad Iſrael rex
מלך־ישראל אל־יהושפט עוד איש־אחד לדרש
prophetabit non quia ,eum odi ego & ,eo ab Dominum
את־יהוה מאתו ואני שנאתיו כי לא־יתנבא
Dixitque .Iimlah filius Michajehu ,malum quinimò ,bonum me ſuper
עלי טוב כי אם־רע מיכיהו בן־ימלה ויאמר
Iſrael rex vocavit Et .ita rex dicat Ne : Jehoſaphat
9 יהושפט אל־יאמר המלך כן׃ ויקרא מלך ישראל
rex Et .Iimlah filium Michajehu Accelera :dixit & ,unum eunuchum ad
10 אל־סריס אחד ויאמר מהרה מיכיהו בן־ימלה׃ ומלך
ſuum ſolium ſuper vir ſedentes Jehudah rex Jehoſaphat & ,Iſrael
ישראל ויהושפט מלך־יהודה ישבים איש על־כסאו
vates omnes & ;Someron portæ oſtium area in veſtibus induti
מלבשים בגדים בגרן פתח שער שמרון וכל־הנביאים
Chenahanah filius Sidchijah ſibi Fecitque .eorum facies ad vaticinantes
11 מתנבאים לפניהם׃ ויעש לו צדקיה בן־כנענה
cornupetes his In :Dominus dixit Sic : dixit & ,ferrea cornua
קרני ברזל ויאמר כה־אמר יהוה באלה תנגח את־
.eos conſumendum ad uſque Aram
ארם עד־כלתם׃

Verſio VULG. LAT.

27 Itaq; cùm audiſſet Achab ſermones iſtos, ſcidit veſtimenta ſua, & operuit cilicio carnem ſuam, jejunavítque & dormivit in ſacco, & ambulavit demiſſo capite. 28 Et factus eſt ſermo Domini ad Eliam Theſbiten, dicens; 29 Nónne vidiſti humiliatum Achab coram me? quia igitur humiliatus eſt meî cauſâ, non inducam malum in diebus ejus, ſed in diebus filii ſui inferam malum domui ejus.

CAP. XXII.

1 TRanſierunt igitur tres anni abſque bello inter Syriam & 2 Iſrael. In anno autem tertio, deſcendit Joſaphat rex Juda 3 ad regem Iſrael. (Dixitque rex Iſrael ad ſervos ſuos; Ignoratis quòd noſtra ſit Ramoth Galaad, & negligimus tollere 4 eam de manu regis Syriæ?) Et ait ad Joſaphat, Veniéſne mecum ad prœliandũ in Ramoth 5 Galaad? Dixítque Joſaphat ad regem Iſrael; Sicut ego ſum, ita & tu: populus meus, & populus tuus unum ſunt: & equites mei, equites tui. Dixítque Joſaphat ad regẽ Iſrael; Quære, oro te, hodiè ſermonẽ Dñi. 6 Congregavit ergò rex Iſrael prophetas, quadringétos circiter viros, & ait ad eos; Ire debeo in Ramoth Galaad ad bellandum, an quieſcere? Qui reſponderunt; Aſcende, & dabit eam Dominus in manu regis. 7 Dixit autem Joſaphat; Non eſt hîc propheta Domini quiſpiam, ut interrogemus per eum? 8 Et ait rex Iſrael ad Joſaphat; Remanſit vir unus, per quem poſſumus interrogare Dominũ: ſed ego odi eum, quia non prophetat mihi bonũ, ſed malum, Michæas filius Jemla. Cui Joſaphat ait, Ne loquaris ita 9 rex. Vocavit ergò rex Iſrael eunuchum quendã, & dixit ei; Feſtina adducere Michæam 10 filium Jemla. Rex autem Iſrael, & Joſaphat rex Juda, ſedebant unuſquiſque in ſolio ſuo, veſtiti cultu regio, in area juxta oſtium portæ Samariæ, et univerſi prophetæ propheta- 11 bant in conſpectu eorum. Fecit quoque ſibi Sedecias filius Chanaana cornua ferrea, & ait; Hæc dicit Dominus; His ventilabis Syriam, donec deleas eam.

Verſ. GRÆC. LXX. Interp. cum Tranſ. LAT.

34 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τὰς πόλεις ἃς ἔλαβεν ὁ πατήρ μου παρὰ τοῦ πατρός σου ἀποδώσω σοι· ϗ ἐξόδους θήσεις (σ) σεαυτῷ ἐν Δαμασκῷ, καθὼς ἔθετο ὁ πατήρ μου ἐν Σαμαρείᾳ, (τ) ϗ ἐγὼ ἐν διαθήκῃ ἐξαποστελῶ σε. ϗ διέθετο αὐτῷ διαθήκην, ϗ ἐξαπέστειλεν αὐτόν. 35 Καὶ ἄνθρωπος εἷς ἐκ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν εἶπε πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ἐν λόγῳ κυρίου, (υ) Πάταξον δή με. ϗ οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἄνθρωπος πατάξαι αὐτόν. 36 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς (φ) κυρίου, ϗ ἰδοὺ σὺ ἀποτρέχεις ἀπ' ἐμοῦ, ϗ πατάξει σε λέων. ϗ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, ϗ εὑρίσκει αὐτὸν λέων, ϗ ἐπάταξεν 37 (χ) αὐτόν. Καὶ εὑρίσκει ἄνθρωπον ἄλλον, ϗ εἶπε, Πάταξόν με δή. ϗ ἐπάταξεν αὐτὸν ὁ 38 ἄνθρωπος, πατάξας ϗ συνέτριψε. Καὶ ἐπορεύθη ὁ προφήτης ϗ ἔστη τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ϗ (ψ) κατεδήσατο ἐν τελαμῶνι τοὺς 39 ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο (ω) ὡς παρεπορεύετο ὁ βασιλεὺς, ϗ οὗτος ἐβόα πρὸς τὸν βασιλέα, ϗ εἶπεν, Ὁ δοῦλός σου ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν στρατιὰν τοῦ πολέμου, ϗ ἰδοὺ ἀνὴρ εἰσήγαγε πρός με ἄνδρα, ϗ (α) εἶπε πρὸς μὲ, Φύλαξον τοῦτον τὸν ἄνδρα· ἐὰν δὲ ἐκπηδῶν ἐκπηδήσῃ, ϗ ἔσται ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ τάλαντον ἀργυρίου στήσεις. 40 Καὶ ἐγενήθη, περιεβλέψατο ὁ δοῦλός σου ὧδε ϗ ὧδε, ϗ οὗτος οὐκ ἦν. ϗ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ϗ τὰ ἔνεδρα παρ' ἐμοὶ ἐφόνευσας. 41 Καὶ ἔσπευσε ϗ ἀφεῖλε τὸν (β) τελαμῶνα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. ϗ (γ) ἐπέγνω αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, ὅτι ἐκ τῶν προφητῶν οὗτος. 42 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει κύριος, Διότι (δ) ἐξήνεγκας σὺ ἄνδρα ὀλέθριον (ε) ἐκ τῆς χειρός σου, ϗ ἔσται ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ϗ ὁ λαός σου ἀντὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 43 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς (ζ) Ἰσραὴλ συγκεχυμένος ϗ ἐκλελυμένος, ϗ ἔρχεται εἰς (η) Σαμάρειαν.

ΚΕΦ. κβ'.

1 ΚΑὶ (α) ἐκάθισε τρία ἔτη, ϗ οὐκ ἦν πόλεμος ἀναμέσον Συρίας ϗ ἀναμέσον Ἰσραήλ. 2 Καὶ (β) ἐγενήθη ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ, ϗ κατέβη Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα 3 πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Εἰ οἴδατε ὅτι ἡμῖν Ῥεμμὰθ Γαλαάδ, ϗ ἡμεῖς σιωπῶμεν λαβεῖν αὐτὴν ἐκ χειρὸς βασιλέως Συρίας; 4 Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ, † Ἀναβήσῃ μεθ' ἡμῶν (γ) εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ 5 εἰς πόλεμον; Καὶ εἶπε (δ) Ἰωσαφάτ, Καθὼς ἐγὼ, ϗ σὺ οὕτως· καθὼς ὁ λαός μου, ὁ λαός σου· καθὼς οἱ ἵπποι μου, οἱ ἵπποι σου. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ, Ἐπερωτήσατε δὴ σήμερον τὸν κύριον. 6 Καὶ συνήθροισεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πάντας τοὺς προφήτας (ε) ὡς τετρακοσίους ἄνδρας, ϗ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, Εἰ πορευθῶ εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; ϗ (ζ) εἶπον, Ἀνάβαινε, ϗ διδοὺς δώσει κύριος εἰς χεῖρας 7 τοῦ βασιλέως. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ (η) πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ, Οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ (θ) κυρίου, ϗ ἐπερωτήσομεν τὸν κύριον δι' αὐτοῦ; 8 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ, (ι) Ἔτι ἐστὶν ἀνὴρ εἰς τὸ ἐπερωτῆσαι (κ) δι' αὐτοῦ τὸν κύριον, ϗ ἐγὼ μεμίσηκα αὐτὸν, ὅτι οὐ λαλεῖ περὶ ἐμοῦ καλὰ, ἀλλ' ἢ κακά, Μιχαίας υἱὸς (λ) Ἰεμβλαά. ϗ εἶπεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα, Μὴ λεγέτω ὁ βασιλεὺς οὕτως.

34 Et dixit ad eum; Civitates, quas cepit pater meꝰ à patre tuo, reddã tibi: & exitꝰ pones tibi in Damaſco, ſicut poſuit pater meꝰ in Samaria: & ego in teſtamento dimittã te. Et diſpoſuit ei teſtamentũ, & dimiſit eũ. 35 Et homo unꝰ de filiis prophetarũ dixit ad proximũ ſuũ in verbo Domini, Percute nunc me. Et noluit homo percutere eum. 36 Et dixit ad eum; Pro eo quòd non audiſti vocem Domini; & ecce tu recedis à me, et percutiet te leo. Et abiit ab eo, & invenit eum leo, & percuſſit eũ. 37 Et invenit hominem alium, & dixit; Percute me nunc. Et percuſſit eum homo (x) percutiens, & 38 contrivit. Et ivit propheta: & aſtitit regi Iſrael ſuper viam, & obligavit in vitta oculos ſuos. 39 Et factũ eſt, ut præteribat rex: & hic clamabat ad regẽ, & dixit; Servus tuꝰ exiit ad militiam belli: & ecce vir introduxit ad me virũ, & dixit ad me; Cuſtodi hunc virum: Si autem exiliens exilierit; & erit anima tua pro anima ejꝰ, vel talentum argenti appendes. 40 Et factum eſt: circumſpexit ſervus tuus huc, & huc; & hic non erat. Et dixit ad eum rex Iſrael; (y) Ecce & inſidiæ apud me: occidiſti. 41 Et feſtinavit, & abſtulit vittã ab oculis ſuis. Et agnovit eum rex Iſrael, quia ex prophetis hic. 42 Et dixit ad eum, Hæc dicit Dominus; Propterea quod emiſiſti tu virum pernicioſum de manu tua; & erit anima tua pro anima ejus, & populus tuus pro populo ejus. 43 Et abiit rex Iſrael confuſus, & (z) triſtis: & venit in Samariam.

CAP. XXII.

1 ET ſedit tribus annis: & non fuit bellũ inter Syriam, & inter Iſrael. 2 Et factum eſt in anno tertio, & deſcendit Joſaphat rex Juda ad regẽ Iſrael. 3 Et dixit rex Iſrael ad pueros ſuos; Si nôſtis, (a) quia nobis Rhemmath Galaad: et nos tacemus capere eam de manu regis Syriæ? 4 Et dixit rex Iſrael ad Joſaphat; Aſcendes nobiſcum in Rhemmath Galaad ad bellũ? Et dixit Joſaphat; Sicut (b) 5 ego, et tu ſic: ſicut populꝰ meꝰ, populus tuus: ſicut equi mei, equi tui. Et dixit Joſaphat rex Juda ad regem Iſrael; Interrogate, quæſo, hodiè Dominum. 6 Et congregavit rex Iſrael omnes prophetas, circiter quadringentos viros. Et dixit eis rex; Si vadam in Rhemmath Galaad ad bellum, an ceſſem? Et dixerunt, Deſcende: & dans dabit Dominꝰ in manꝰ regis. 7 Et dixit Joſaphat ad regẽ Iſrael; (c) Non eſt hîc propheta Domini, & interrogabimꝰ Dominũ per eum? 8 Et dixit rex Iſrael ad Joſaphat, Unꝰ (d) eſt vir ad interrogandũ Dominum per eũ: & ego odi eum; quoniam non loquitur de me bona, ſed mala, Michæas filius Iemblaa. Et dixit Joſaphat rex Juda, Non dicat rex ſic.

MS. A. (σ) Σεαυτῷ (τ) κἀγὼ ἐν* Δαμασκῷ ἐξαποστελῶ σε. ϗ διέθετο αὐτῷ. (υ) Πάταξόν με δή. (φ) κυρίου, ἰδοὺ (χ) αὐτόν. * ὁ ἄνθρωπος, πατάξας (ψ) κατεδήσατο τελαμῶνι τοὺς (ω) ὡς ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο, ϗ (α) εἶπεν, Φύλαξον τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐὰν ἐκπηδῶν (β) τελαμῶνα (γ) ἔγνω (δ) ἐξήγαγες σὺ (ε) ἐκ χειρός * μου, (ζ) Ἰσραὴλ πρὸς οἶκον αὐτοῦ συγκεχυμένος (η) Σαμάρειαν. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἀμπελών MS. A. Κεφ. κβ'. (α) ἐκάθισεν τρία (β) ἐγένετο Γ' Ἀνάβηθι (γ) εἰς πόλεμον Ῥεμμὰθ Γαλαάδ; Καὶ (δ) Ἰωσαφὰτ πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ, Καθὼς (ε) ὡσεὶ τετρακοσίους (ζ) εἶπαν, Ἀνάβαινε, ὅτι διδοὺς δώσει (η) πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραήλ, Ἄρα οὐκ (θ) κυρίου οὐκ ἔτι, ϗ (ι) Ἔτι ἐστὶν (κ) τὸν κύριον δι' αὐτοῦ, ϗ (λ) Ἰεμαά.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

והוה כד שמע אחאב ית פתגמיא האלין ובזע ית לבושוהי ואסר סקא על בסריה וצם 27
ושכיב בסקא והליך יחיף׃ והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם אליהו דמן תושב למימר׃ 28
החזיתא ארי אתכנע אחאב מן קדמי חלף דאתכנע מן קדמי לא איתי בישתא ביומוהי 29
ביומי בריה איתי בישתא על ביתיה׃ כב
ויתיבו תלת שנין לית קרבא בין ארם ובין ישראל׃ והוה בשתא תליתאה ונחת יהושפט 1 2
מלך שבטא דבית יהודה לות מלכא דישראל׃ ואמר מלכא דישראל לעבדוהי הידעתון 3
ארי דילנא רמות גלעד ואנחנא שתקין מלמסב יתה מיד מלכא דארם׃ ואמר ליהושפט 4
התיזיל עמי לאגחא קרבא לרמות גלעד ואמר יהושפט למלכא דישראל אנא כותך עמי
כעמך וסוסותי כסוסותך׃ ואמר יהושפט למלכא דישראל תבע כען כיומא דין ית 5
פתגמא דיי׃ וכנש מלכא דישראל ית נביי שקרא כארבע מאה גברא ואמר להון האיזיל 6
ברמות גלעד לאגחא קרבא אם אתמנע ואמרו סק וימסר יי ביד מלכא׃ ואמר יהושפט 7
הלית כא נביא קדם יי עוד ונתבע מניה׃ ואמר מלכא דישראל ליהושפט עוד גברא חד 8
למתבע ית פתגמא דיי מניה ואנא סניתיה ארי לא יתנבי עלי טב אלהן ביש מיכה בר
ימלה ואמר יהושפט לא יימר מלכא כן׃ וקרא מלכא דישראל לנוואה חד ואמר איתי 9
תבע מיכה בר ימלה׃ ומלכא דישראל ויהושפט מלכא דיהודה יתבין גבר על כורסיה 10
לבישין לבושין ויתבין באדרא במעלנא דתרע שמרון וכל נביי שקרא מתנבאין
קדמיהון׃ ועבד ליה צדקיה בר כנענה קרנין דברזל ואמר כדנן אמר יי באלין תקטל ית 11
אנש ארם עד די תשיצנון׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

27 Et fuit cùm audiſſet Ahhab verba hæc, ſcidit veſtimenta ſua, et ligavit ſaccum ſup carnẽ ſuã, et jejunavit, et jacuit in ſacco, et ambulavit diſcalceatꝰ. 28 Et fuit verbũ prophetiæ à Dño cùm Eliah qui [*erat*] ex Thoſab, dicendo: 29 Num vidiſti quòd humiliatꝰ eſt Ahhab ante me? propterea quòd humiliaverit ſe ante me, non adducam malum in diebus ejus: in diebus filii ejus adducam malum ſuper domum ejus.

CAP. XXII.

1 ET ſederunt tribus annis; non fuit bellũ inter Aram et Iſrael. 2 Et fuit anno tertio, et aſcendit Jehoſaphat rex tribꝰ domꝰ Jehudah, ad regẽ Iſrael. 3 Et dixit rex Iſrael ſervis ſuis, Num cognoviſtis quòd noſtra ſit Ramoth Gilghad, et nos quieſcimꝰ à recipiendo eam de manu regis Aram? 4 Et dixit ad Jehoſaphat, Num venies mecũ ad ineundũ bellũ in Ramoth Gilghad? & dixit Jehoſaphat regi Iſrael, Ego ſicut tu, populꝰ meꝰ ſicut populꝰ tuꝰ; equi mei ſicut equi tui. 5 Et dixit Jehoſaphat regi Iſrael, Interroga quæſo hodie verbũ Dñi. 6 Et congregavit rex Iſrael prophetas mendaces, quaſi quadringentos viros; et dixit illis, Nũ ibo in Ramoth Gilghad ad ineundũ bellũ, an abſtinebo? et dixerunt, Aſcende et tradet [*eam*] Dñs in manũ regis. 7 Et dixit Jehoſaphat, An non hîc eſt propheta Dñi adhuc ut quæramꝰ ex eo? 8 Et dixit rex Iſrael ad Jehoſaphat, adhuc eſt vir unꝰ de quo quæramꝰ verbum Dñi, ſed ego odi eum; quia non vaticinabitur ſuper me bonum, ſed malum; Micha filius Jimlah: et dixit Jehoſaphat, Ne dicat rex ſic. 9 Et vocavit rex Iſrael eunuchũ unũ, et dixit, *Accelera quære* Michajahu filiũ Jimlah. 10 Et rex Iſrael et Jehoſaphat rex Jehudah, ſedebant quiſq; ſup ſoliũ ſuũ veſtiti veſtibꝰ, & ſedentes in area in introitu portæ Somron, et omnes prophetæ mendaces vaticinabantur ante illos. 11 Et fecerat ſibi Szidkiah filius Chenaghana cornua ferri, et dixit, Sic dixit Dñs, His occides homines Aram quouſq; conſumas eos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܚܐܒ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ. ܨܪܐ ܢܚܬܘܗܝ. ܘܐܠܒܫ ܣܩܐ ܠܒܣܪܗ. ܘܨܡ 27
ܘܕܡܟ ܒܣܩܐ. ܘܗܠܟ ܚܦܝܐ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܠܝܐ ܕܡܢ ܬܫܒܝ 28
ܟܕ ܐܡܪ. * ܚܙܝܬ ܕܐܬܟܢܥ ܐܚܐܒ ܡܢ ܩܕܡܝ. ܡܛܠ ܕܐܬܟܢܥ ܡܢ ܩܕܡܝ. ܠܐ ܐܝܬܐ ܒܝܫܬܐ 29
ܒܝܘܡܬܗ. ܒܝܘܡܬܗ ܕܒܪܗ ܐܝܬܐ ܒܝܫܬܐ ܥܠ ܒܝܬܗ. * ܫܠܡ * ܟܒ *
* ܘܝܬܒܘ ܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܩܪܒܐ ܒܝܬ ܐܕܘܡ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘܐ ܒܫܢܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ. 1 2
ܘܢܚܬ ܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܠܘܬ ܐܚܐܒ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ 3
ܠܥܒܕܘܗܝ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܕܝܠܢ ܗܝ ܪܡܬ ܓܠܥܕ. ܘܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܡܬܡܗܝܢ ܚܢܢ.
ܠܡܣܒܗ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. * ܘܐܡܪ ܠܝܗܘܫܦܛ. ܐܙܠ ܐܢܬ ܥܡܢ ܠܩܪܒܐ ܠܪܡܬ 4
ܓܠܥܕ. ܘܐܡܪ ܝܗܘܫܦܛ. ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܝܟ ܕܐܢܬ. ܥܡܝ ܐܝܟ ܥܡܟ. ܘܪܟܫܝ ܐܝܟ ܪܟܫܟ.
* ܘܐܡܪ ܝܗܘܫܦܛ ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܫܐܠ ܗܫܐ ܝܘܡܢܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܟܢܫܗ 5 6
ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܢܒܝܐ ܐܝܟ ܐܪܒܥܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܙܠ ܠܪܡܬ ܓܠܥܕ
ܠܩܪܒܐ. ܐܘ ܐܫܒܘܩ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܣܩ. ܕܡܫܠܡ ܠܗܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝܟ ܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ 7
ܝܗܘܫܦܛ. ܠܝܬ ܗܪܟܐ ܢܒܝܐ ܐܚܪܢܐ. ܕܢܫܐܠ ܡܢܗ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ 8
ܠܝܗܘܫܦܛ. ܥܘܕ ܐܝܬ ܓܒܪܐ ܚܕ. ܕܢܫܐܠ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢܗ. ܘܐܢܐ ܣܢܐ ܠܗ.
ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܬܢܒܐ ܥܠܝ ܛܒܬܐ. ܐܠܐ ܒܝܫܬܐ. ܡܝܟܐ ܫܡܗ ܒܪ ܝܡܠܐ. ܘܐܡܪ ܝܗܘܫܦܛ.
ܠܐ ܢܐܡܪ ܡܠܟܐ ܗܟܢܐ. * ܘܩܪܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܡܗܝܡܢܐ ܚܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܪܝ ܠܝ 9
ܠܡܝܟܐ ܒܪ ܝܡܠܐ. * ܘܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܟܠ 10
ܚܕ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ. ܟܕ ܠܒܝܫܝܢ ܠܒܘܫܐ ܨܒܝܥܐ. ܒܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ ܕܫܡܪܝܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ
ܡܬܢܒܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܝܗܘܢ. * ܘܥܒܕ ܠܗ ܨܕܩܝܐ ܒܪ ܟܢܥܢܝܬܐ ܩܪܢܬܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܐܡܪ. 11
ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܒܗܠܝܢ ܬܢܓܚ ܠܐܕܘܡܝܐ. ܥܕܡܐ ܕܬܫܠܡ ܐܢܘܢ.

27 Cùm autem audiſſet Ahab hujuſmodi ſermonem, diſcidit veſtimenta ſua, texítque ſe ſacco ſuper carnem ſuam, jejunavit, cum ſacco cubavit, nudíſque pedibus inceſſit. 28 Tum fuit ſermo Domini ad Eliam qui erat è Theſbi, 29 dicendo; Vidiſti quomodo erubuit Ahab à conſpectu meo? eò quòd erubuerit à conſpectu meo, non inducam malum *illud* in diebus ejus; in diebus filii ejus inducam malum ſuper domum ejus.

CAP. XXII.

1 QUieverunt ergò tribꝰ annis, nullúmq; fuit 2 bellum inter Adum & Iſraelem. Sed anno tertio factum eſt ut deſcenderet Joſaphat rex 3 Juda ad Ahab regem Iſraelis, Dicerétque rex Iſraelis ad ſervos ſuos, Noviſtis quòd noſtra ſit Ramath-gelaad; quouſque igitur negligemus eam recuperare de manu regis Adum? 4 Diceret etiam ad Joſaphat, Iturúſne es mecum ad bellum in Ramath-gelaad? Reſpondit Joſaphat, Ibo ſicut tu, & populus meus ſicut 5 populꝰ tuus, & equi mei ſicut equi tui. Dixítq; Joſaphat ad regem Iſraelis, Conſule quæſo 6 hodiè oraculum Domini. Quamobrem congregans rex Iſraelis prophetas ferè quadringentos viros, dixit eis, Ibóne in Ramath-gelaad ad bellum, an manebo? Dicunt ei, Aſcende; traditurus eſt eos Dominus in manus tuas ô rex. Et ait Joſaphat, Annon eſt hîc 7 Dei propheta, ut conſulamus eum? Reſpon- 8 dit rex Iſraelis Joſaphato, eſt adhuc vir quidam à quo poſtulare *poſſemus* oraculum Domini; ſed ego odi eum, quia non prophetat de me bonum, ſed malum: Micha eſt nomen ejus, Jamlæ filius. Dixit autem Joſaphat, 9 Ne loquatur rex ita. Itaque advocato rex Iſraelis quodam eunucho, Dixit ei, Feſtinanter 10 ad Micham Jamlæ filium *advola*. Interea rex Iſraelis, & Joſaphat rex Juda ſedebant quiſque ſuper ſolium ſuum veſtibus induti verſicoloribus, in ingreſſu portæ Samariæ, & omnes illi prophetæ vaticinabantur coram 11 eis. Fecítque ſibi Sedecias Chananeæ filius cornua ferrea, & dicebat, Sic dicit Dominus, His feries Adumæos donec abſumas eos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما سمع احاب هذا الكلام* شق ثيابه* وجعل على بدنه مسحا* وصام وبات في المسح* ومشي 27
حافيا* ثم ورد كلام الله عند ذاك الى ايليا التسبيتي* قائلا* ارايت كيف خضع احاب قدامي* 28 29
جزاه على خضوعه* ان لا ات بتلك الشرور في ايامه* بل في ايام ابنه احل السوء باهل بيته*
* الفصل الثاني والعشرون * * واقاموا ثلاثة سنين لم تكن ملحمة بين ارام 1
وبين بني اسرايل* ولما كان في السنة الثالثة* انحدر يهوشافاط ملك يهودا الى ملك اسرايل* 2
* فقال ملك اسرايل لعبيده* قد تعلمون ان لنا راموث جلعاد* ونحن ممسكون عن ارتجاعها 3
من يد ملك ارام* وقال ليهوشافاط* امضي معي للملحمة بسبب راموث جلعاد* فقال يهوشافاط 4
لملك اسرايل* نعم* فاني في هذا كمثلك* وشعبي شعبك* وخيلي كخيلك* فقال يهوشافاط 5
لملك آل اسرايل* فالتمس الآن في مثل هذا اليوم كلام الله* فجمع ملك آل اسرايل الانبياء 6
الكذبة* اربع مائة رجل* وقال لهم* امضي بسبب راموث جلعاد للملحمة ام امتنع* فقالوا*
امض* ويسلمهم الله في يد الملك* فقال يهوشافاط* فهل بقي نبي الله* ونستعلم منه* فقال 7 8
ملك اسرايل ليهوشافاط* بل ههنا رجل آخر نستعلم منه كلام الله* وانا قد شنيته* اذ كان
لا يتنبي على خيرا بل شرا* وهو ميخا بن يملا* فقال يهوشافاط* لا يقول الملك كذاك* فدعي 9
ملك آل اسرايل باحد الخدام* وقال* بادر باحضار ميخا بن يملا مسرعا* وكان ملك آل 10
اسرايل* ويهوشافاط ملك آل يهودا* في ذاك من وقت جالسين على كراسيهما* وهما لابسين
لباسهما في الاندر* بحضرة مدخل باب سومرون* وجماعة الانبياء الكذبة متنبيين بين
يديهما* وصنع صدقيا بن كنعنا قرني حديد* وقال* كذاك قال الله* بهذين تقتل قوم 11
ارام* حتى تفنيهم*

27 Cùm autem audiſſet Achab ejuſmodi verba, laceratis veſtibus, impoſitóque corpori ſuo cilicio, jejunavit, & pernoctavit in cilicio, nudiſque pedibus inceſſit. 28 Rurſum venit ſermo Dei tunc ad Eliam Theſbitem, dicens; 29 Vidiſtine quomodo humiliârit ſe Achab coram me? remuneratio ipſius pro humilitate ſua, erit ut non adducam ea mala in diebꝰ ejus, ſed diebus filii ejus immittam calamitatem in gentem domûs ejus.

CAP. XXII.

1 MAnſerunt autem duobus annis nullo occurrente bello inter Arameos et inter Iſraelitas. 2 Verùm anno tertio deſcendente Jehoſaphat rege Juda ad regem Iſraelis, 3 Dixit rex Iſraelis ad ſervos ſuos, Jam nôſtis ad nos pertinere Ramoth-galaad, nos tamen diſtinemur ab ea reducenda de manu regis Aram. 4 Dixitque Jehoſaphato, Proficiſcere mecum ad pugnandum pro recuperanda Ramoth-galaad. Reſpondit Jehoſaphat regi Iſraelis, Libenter; & quidem in hoc me geram ſicut tu, & populus meus populus tuus, & equi mei ſicut equi 5 tui. Tum dixit Jehoſaphat ad regem Iſraelitarum, Inquire nunc tali tantâque die 6 ſermonem Dei. Congregatis itaque rex Iſrael falſis prophetis, quadringentis viris, dixit; Proficiſcárne ad bellum Ramoth-galaadis cauſâ, an deſiſtam? Dixerunt, Proficiſcere; nam tradet eos Deus in manus 7 regis. Dixit autem Jehoſaphat, Annon ſupereſt propheta Dei, ut ſciſcitemur ab eo? 8 Ait rex Iſraelis ad Jehoſaphat, Imò verò eſt hic alius quidam vir à quo ſciſcitari poſſemus ſermonem Dei; at ego odio proſequor illum, quòd nunquam bonum ſed malum de me prophetet: is autem eſt Micha Jamlæ filius. Dixit Jehoſaphat, Ne ſic 9 dicat rex. Vocavit ergò rex Iſraelitarum quendam miniſtrorum, & ait; Propera, fac 10 adſit illicò Micha Jamlæ filius. Cæterùm rex Iſraelitarum, & Jehoſaphat rex Judæorum interea ſedebant in ſoliis ſuis indutus uterque veſtimentis ſuis, in area, è regione veſtibuli portæ Samariæ, omnibus falſis illis prophetis vaticinantibus co- 11 ram eis. Quia & Sedechia Chanaanæ filius adhibitis duobus cornibus ferreis aiebat, Sic dixit Deus, His interficies Arameos ita ut abſumas eos.

Verſio VULG. LAT.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

Ramoth Aſcende :dicendo ,ſic prophetantes vates omnes Et
12 וְכָל־הַנְּבִאִים נִבְּאִים כֵּן לֵאמֹר עֲלֵה רָמֹת
.regis manu in Dominus tradet & ,proſperare & ,Ghilhad
גִּלְעָד וְהַצְלַח וְנָתַן יְהוָה בְּיַד הַמֶּלֶךְ׃
,eũ ad eſt locutus,Michajehu vocandum ad ierat qui nuncius Et
13 וְהַמַּלְאָךְ אֲשֶׁר־הָלַךְ לִקְרֹא מִיכָיְהוּ דִּבֶּר אֵלָיו
ad bonum uno ore prophetarum verba obſecro Ecce :dicendo
לֵאמֹר הִנֵּה־נָא דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים פֶּה־אֶחָד טוֹב אֶל־
loquêris & ,eis ex unius verbum ſicut,tuũ verbũ obſecro Sit .regem
הַמֶּלֶךְ יְהִי־נָא דְבָרְיךָ כִּדְבַר אַחַד מֵהֶם וְדִבַּרְתָּ
dixerit quod quia ,Dominus Vivus :Michajehu Dixitque .bonum
14 טּוֹב׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ חַי־יְהוָה כִּי אֶת־אֲשֶׁר יֹאמַר
Dixitque .regem ad venit Et .loquar illud ,me ad Dominus
15 יְהוָה אֵלַי אֹתוֹ אֲדַבֵּר׃ וַיָּבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
,bellum ad Ghilhad Ramoth adibimus num Michajehu:eum ad rex
הַמֶּלֶךְ אֵלָיו מִיכָיְהוּ הֲנֵלֵךְ אֶל־רָמֹת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה
Dominus tradet & ,proſperare &,Aſcende :eum ad Dixitque ?abſtinebimus an
אִם־נֶחְדָּל וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֲלֵה וְהַצְלַח וְנָתַן יְהוָה
vices tot ad Uſque :rex eum ad Dixitque .regis manu in
16 בְּיַד הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַמֶּלֶךְ עַד־כַּמֶּה פְעָמִים
nomine in veritatem tantum me ad loquaris non ut ,te adjurans ego
אֲנִי מַשְׁבִּעֶךָ אֲשֶׁר לֹא־תְדַבֵּר אֵלַי רַק־אֱמֶת בְּשֵׁם
ad diſperſos Iſrael univerſum Vidi :ait Et ?Domini
17 יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר רָאִיתִי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל נְפֹצִים אֶל־
Non:Dominus Dixitque .paſtor eis non quibus oves ſicut ,montes
הֶהָרִים כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם רֹעֶה וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־
Dixitque .pace in ſuam domum in vir revertantur ;iſtis domini
18 אֲדֹנִים לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ־לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר
non ,te ad dixi Nonne :Jehoſaphat ad Iſrael rex
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ לוֹא־
verbum audi Idcirco :ait Et ?malum quinimo ,bonũ me ſuper vaticinabitur
19 יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אִם־רָע׃ וַיֹּאמֶר לָכֵן שְׁמַע דְּבַר
omnem & ,ſuum ſolium ſuper ſedentem Dominum Vidi :Domini
יְהוָה רָאִיתִי אֶת־יְהוָה יֹשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ וְכָל־
ejus ſiniſtra à &,ejº dextera à eum ſuper ſtantem cælorum exercitum
צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמֵד עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ׃
cadat & ,aſcendat & ,Achab decipiet Quis :Dominus Dixitque
20 וַיֹּאמֶר יְהוָה מִי יְפַתֶּה אֶת־אַחְאָב וְיַעַל וְיִפֹּל
eſt egreſſus Et .ſic inqu. dicens ille & ,ſic in hic dixit Et?Ghilhad Ramoth in
21 בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה בְּכֹה וְזֶה אֹמֵר בְּכֹה׃ וַיֵּצֵא
Dixitque .eum decipiam Ego :ait & ,Domini facies ad ſtetit &,ſpiritus
הָרוּחַ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר
ſpiritus ero & ,Egrediar :ait Et ?quo In :eum ad Dominus
22 יְהוָה אֵלָיו בַּמָּה וַיֹּאמֶר אֵצֵא וְהָיִיתִי רוּחַ
.prævalebis etiam &,Decipies ;dixit & :ejus vatum omnium ore in mendacii
שֶׁקֶר בְּפִי כָּל־נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם־תּוּכָל
mendacii ſpiritum Dominus dedit ecce nunc Et .ſic fac & ,egredere
23 צֵא וַעֲשֵׂה־כֵן׃ וְעַתָּה הִנֵּה נָתַן יְהוָה רוּחַ שֶׁקֶר
te ſuper eſt locutus Dominus & :iſtorum tuorum vatum omnium ore in
בְּפִי כָּל־נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה וַיהוָה דִּבֶּר עָלֶיךָ
Michajehu percuſſit & ,Chenahanah filius Sidchijahu acceſſit Et.malum
24 רָעָה׃ וַיִּגַּשׁ צִדְקִיָּהוּ בֶן־כְּנַעֲנָה וַיַּכֶּה אֶת־מִיכָיְהוּ
,me à Domini ſpiritus tranſivit Ubinam :dixit & ,maxillam ſuper
עַל־הַלֶּחִי וַיֹּאמֶר אֵי־זֶה עָבַר רוּחַ־יְהוָה מֵאִתִּי
,illa die in videns tu Ecce :Michajehu dixit Et ?te alloquendum ad
25 לְדַבֵּר אוֹתָךְ׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ הִנְּךָ רֹאֶה בַּיּוֹם הַהוּא
rex Dixitque .te abſcondendum ad cubiculum in cubiculo ingredieris qua
26 אֲשֶׁר תָּבֹא חֶדֶר בְּחֶדֶר לְהֵחָבֵה׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
principem Amon ad eum fac redire & ,Michajehu Tolle :Iſrael
יִשְׂרָאֵל קַח אֶת־מִיכָיְהוּ וַהֲשִׁיבֵהוּ אֶל־אָמֹן שַׂר־
.regis filium Joas ad & ,civitatis
הָעִיר וְאֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־הַמֶּלֶךְ׃

12 Omnéſque prophetæ ſimiliter prophetabant, dicentes; Aſcende in Ramoth Galaad, & vade proſperè, & tradet Dñs in manus regis. 13 Nuntius verò, qui ierat ut vocaret Michæam, locutᵘˢ eſt ad eum, dicens; Ecce ſermones prophetarũ ore uno regi bona prædicant: ſit ergò ſermo tuus ſimilis eorũ, & loquere bona. 14 Cui Michæas ait; Vivit Dominᵘˢ, quia quodcunque dixerit mihi Dominᵘˢ, hoc loquar. 15 Venit itaque ad regẽ, & ait illi rex; Michæa, ire debemus in Ramoth Galaad ad præliandum, an ceſſare? Cui ille reſpondit; Aſcende, & vade proſperè, & tradet eam 16 Dominus in manus regis. Dixit autem rex ad eum; Iterùm atq; iterùm adjuro te, ut non loquaris mihi niſi quod verum 17 eſt, in nomine Domini. Et ille ait; Vidi cunctum Iſrael diſperſum in montibus, quaſi oves non habentes paſtorem: & ait Dominus, Non habent iſti dominum: revertatur unuſquiſque in domum ſuam in 18 pace. (Dixit ergò rex Iſrael ad Joſaphat; Numquid non dixi tibi, quia non prophetat mihi bonum, ſed ſemper ma- 19 lum?) Ille verò addens, ait; Propterea audi ſermonem Domini; Vidi Dominum ſedentẽ ſuper ſolium ſuum, & omnem exercitum cœli aſſiſtentem ei 20 à dextris & à ſiniſtris: Et ait Dominus; Quis decipiet Achab regem Iſrael, ut aſcendat, & cadat in Ramoth Galaad? Et dixit unus verba hujuſce- 21 modi, & aliᵘˢ aliter. Egreſſᵘˢ eſt autem ſpiritus, & ſtetit coram Domino, & ait; Ego decipiam illum. Cui locutus eſt Domi- 22 nus, In quo? Et ille ait; Egrediar, & ero ſpiritᵘˢ mendax in ore omnium prophetarum ejus. Et dixit Dominus; Decipies, & prævalebis: egredere, 23 & fac ita. Nunc igitur ecce dedit Dominus ſpiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum qui hîc ſunt, & Dominus locutus eſt contra te 24 malum. Acceſſit autem Sedecias filius Chanaana, & percuſſit Michæam in maxillam, & dixit; Méne ergò dimiſit Spiritus Domini, & locutᵘˢ eſt tibi? 25 Et ait Michæas; Viſurus es in die illa, quando ingrediêris cubiculum, intra cubiculũ ut abſ- 26 condaris. Et ait rex Iſrael; Tollite Michæam, et maneat apud Amon principẽ civitatis, & apud Joas filium Amelech.

9 Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, ϗ εἶπε, Τοτάχος Μιχαίαν υἱὸν (μ) 10 Ἰεμβλαά. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ϗ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα (ν) ἐκάθηντο ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ θρόνου (ξ) αὐτοῦ ἔνοπλοι ἐν ταῖς † πύλαις Σαμαρείας, ϗ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευ- 11 ον ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ ἐποίησεν (ο) ἑαυτῷ Σεδεκίας υἱὸς (π) Χαναὰν κέρατα σιδηρᾶ, ϗ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἐν τούτοις κερα- 12 τιεῖς τὴν Συρίαν ἕως συντελεσθῇ. Καὶ πάντες οἱ προφῆται (ρ) ἐπροφήτευον οὕτως, λέγοντες, Ἀνάβαινε εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαάδ, ϗ εὐοδώσει ϗ δώσει κύριος εἰς χεῖράς σου ϗ 13 τὸν (σ) βασιλέα Συρίας. Καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς καλέσαι τὸν Μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ, λέγων, Ἰδοὺ δὴ λαλοῦσι πάντες οἱ προφῆται ἐν στόματι ἑνὶ καλὰ περὶ τοῦ βασιλέως· γίνου δὴ ϗ σὺ (τ) εἰς τοὺς λόγους σου κατὰ τοὺς λόγους ἑνὸς τούτων, ϗ λάλησον κα- 14 λά. Καὶ εἶπε Μιχαίας, Ζῇ κύριος, (υ) ὅτι ἃ ἐὰν εἴπῃ κύριος πρὸς μὲ, ταῦτα λαλήσω. 15 Καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ (φ) εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Μιχαία, εἰ ἀναβῶ εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπισχῶ; ϗ (χ) εἶπεν, Ἀνάβαινε, ϗ (ψ) εὐοδώσει κύριος 16 εἰς χεῖρα τοῦ βασιλέως. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ (ω) βασιλεὺς, Ποσάκις ἐγὼ ὁρκίζω σε, ὅπως (α) λαλήσῃς πρὸς μὲ ἀλήθειαν ἐν ὀνό- 17 ματι κυρίου; Καὶ εἶπε, Οὐχ οὕτως. (β) ἑώρακα πάντα τὸν Ἰσραὴλ διεσπαρμένον ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς ποίμνιον, ᾧ οὐκ ἔστι ποιμήν· ϗ εἶπε κύριος, Οὐ κύριος (γ) τούτοις θεός; ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐ- 18 τοῦ ἐν εἰρήνῃ ἀναστρεφέτω. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, Οὐκ εἶπα πρὸς σὲ, ὅτι οὐ προφητεύει 19 οὗτός μοι καλὰ, διότι ἀλλ' ἢ κακά; Καὶ εἶπε Μιχαίας, Οὐχ οὕτως· οὐκ ἐγώ. ἄκουε ῥῆμα κυρίου. οὐχ οὕτως. (δ) Εἶδον θεὸν Ἰσραὴλ καθήμενον ἐπὶ (ε) θρόνου αὐτοῦ, ϗ πᾶσα ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει περὶ αὐτὸν ἐκ 20 (ζ) δεξιῶν αὐτοῦ ϗ ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύριος, Τίς ἀπατήσει τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ, ϗ ἀναβήσεται, ϗ πεσεῖται ἐν (η) Ῥεμμὰθ Γαλαάδ; ϗ (θ) εἶπεν οὗτος 21 οὕτως, ϗ οὗτος οὕτως. Καὶ ἐξῆλθε πνεῦμα ϗ ἔστη ἐνώπιον κυρίου, ϗ εἶπεν, Ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν. ϗ εἶπε (ι) πρὸς αὐτὸν κύριος, 22 Ἐν τίνι; Καὶ εἶπεν, Ἐξελεύσομαι, ϗ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς (κ) εἰς τὸ στόμα πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ. ϗ εἶπεν, Ἀπατήσεις, καί γε δυνήσῃ· ἔξελθε ϗ ποίησον οὕ- 23 τως. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκε κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν σου τούτων, ϗ κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά.

Et vocavit rex Iſrael eunuchum unum, & dixit; Citò Michæam filium Iemblaa. Et rex Iſrael, 10 & Joſaphat rex Juda ſedebant, vir ſuper thronum ſuum, armati in portis Samariæ. Et omnes prophetæ prophetabant coram eis. Et 11 fecit ſibi Sedecias filius Chanaan cornua ferrea, & dixit; Hæc dicit Dominus; In his cornupetes Syriam, quoadusq; conſummata fuerit. Et omnes prophetæ pro- 12 phetabant ſic, dicentes; Aſcende in Rhemmath Galaad: & (e) proſperabit, & dabit Dominus in manus tuas & regem Syriæ. Et 13 nuntius, qui iverat ad vocandum Michæam, locutus eſt ei, dicens; Ecce nunc loquuntur omnes prophetæ in ore uno bona de rege. Eſto, quæſo, & tu in verbis tuis juxta verbum unius eorum, & loquere bona. Et dixit Michæas; 14 Vivit Dominus, quia quæcunq; dixerit Dominus ad me, hæc loquar. Et venit ad regem. Et di- 15 xit ei rex; Michæa, ſi aſcendam in Rhemmath Galaad ad bellum, an ceſſem? Et dixit, Aſcende, & proſperabit Dominus in manu regis. Et dixit ei rex, (f) Toties ego 16 adjuro te, ut loquaris ad me veritatem, in nomine Domini. Et di- 17 xit, (g) Non ſic. Vidi univerſum Iſrael diſperſum in montibus, tanquam gregem, cui non eſt paſtor. Et dixit Dominus, (h) Non Dominus his Deus? unuſquiſq; ad domum ſuam in pace revertatur. Et dixit rex Iſrael ad Joſaphat 18 regem Juda; Nónne dixi ad te, quia non prophetat hic mihi bona, quia tantum mala? Et dixit Mi- 19 cheas, (i) Non ſic: non ego. Audi verbum Domini: Non ſic. Vidi Deum Iſrael ſedentem ſuper thronum ſuum: & omnis militia cœli ſtabat circa eum à dextris ejus, & à ſiniſtris ejus. Et dixit Do- 20 minus; Quis decipiet Achaab regem Iſrael, & aſcendet, & cadet in Rhemmath Galaad? Et dixit hic ita, & hic ita. Et egreſ- 21 ſus eſt ſpiritus, & ſtetit coram Domino, & dixit; Ego decipiam eum. Et dixit ad eum Dominus, In quo? Et dixit; Egrediar, & 22 ero ſpiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus. Et dixit; Decipies, et etiam prævalebis. Egredere, & fac ſic. Et nunc 23 ecce dedit Dominᵘˢ ſpiritum mendacem in os omnium prophetarum tuorum iſtorum: & Dominus locutus eſt ſuper te mala.

MS.A. (μ) Ἰεμαά. (ν) ἐκάθητο (ξ) αὐτῶν † πύλεσιν. (ο) αὐτῷ (π) Χαναανά (ρ) προεφήτευον (σ) βασιλέα. Καὶ ὁ (τ) εἰς λόγους (υ) ὅτι ἐὰν (φ) εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ, (χ) εἶπεν πρὸς αὐτὸν, Ἀνάβαινε, (ψ) εὐοδώσει ϗ δώσει κύριος εἰς χεῖρας τοῦ (ω) βασιλεὺς, Ἔτι δεῖς ἐγὼ (α) λαλήσῃς (β) ἑόρακα (γ) τούτοις; ἀναστρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς (δ) εἶδον τὸν κύριον θεὸν Ἰσραὴλ (ε) τοῦ θρόνου (ζ) δεξιῶν ϗ ἐξ (η) Ῥαμμὰθ (θ) εἶπεν οὗτος οὕτως. Καὶ ἐξῆλθεν (ι) κύριος πρὸς * αὐτὸ, Ἐν (κ) ἐν στόματι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 וְכָל נְבִיֵי שִׁקְרָא מִתְנַבַּן כֵּן לְמֵימַר סַק לְרָמוֹת גִלְעָד וְאַצְלַח וְיִמְסַר יְיָ בִּידָא דְמַלְכָּא׃
13 וְאִזגַּדָא דַאֲזַל לְמִקְרֵי מִיכָיְהוּ מַלֵּל עִמֵּיהּ לְמֵימַר הָא כְעַן פִּתְגָמֵי נְבִיֵי שִׁקְרָא מְמַלְּלִין
חַד שְׁוֵי קֳדָם מַלְכָּא יְהֵי כְעַן פִּתְגָמָךְ כְּפִתְגָמָא דְחַד מִנְּהוֹן וּתְמַלֵּל פִּתְגָמִין תַּקְנִין׃
14 וַאֲמַר מִיכָיְהוּ קַיָּם הוּא יְיָ אֲרֵי יָת דְיֵימַר יְיָ לִי יָתֵיהּ אֲמַלֵּל׃ 15 וַאֲתָא לְוָת מַלְכָּא וַאֲמַר
מַלְכָּא לֵיהּ מִיכָה הֲנֵיזֵיל רָמוֹת גִלְעָד לְאַגָּחָא קְרָבָא אִם נִתְמְנַע וַאֲמַר לֵיהּ סַק וְאַצְלַח
וְיִמְסַר יְיָ בִּידָא דְמַלְכָּא׃ 16 וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא עַד כַּמָּה זִמְנִין אֲנָא מְקַיֵּם עֲלָךְ דְלָא
תְמַלֵּל לִי לְחוֹד קְשׁוֹט בִּשְׁמָא דַייָ׃ 17 וַאֲמַר חֲזֵיתִי יָת כָּל יִשְׂרָאֵל מְבַדְּרִין עַל טוּרַיָּא
כְּעָנָא דְלֵית לְהוֹן רָעֵי וַאֲמַר יְיָ לֵית רִבּוֹנִין לְאִלֵּין יְתוּבוּן גְּבַר לְבֵיתֵיהּ בִּשְׁלָם׃
18 וַאֲמַר מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לִיהוֹשָׁפָט הֲלָא אֲמָרִית לָךְ דְלָא יִתְנַבֵּי עֲלַי טַב אֱלָהֵן בִּישׁ׃
19 וַאֲמַר בְּכֵן קַבֵּיל פִּתְגָמָא דַייָ חֲזֵיתִי יָת יְקָרָא דַייָ שָׁרֵי עַל כּוּרְסֵיהּ וְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא
20 קָיְמִין קֳדָמוֹהִי מִימִינֵיהּ וּמִסְמָלֵיהּ׃ וַאֲמַר יְיָ מַן יְטָעֵי יָת אַחְאָב וְיִסַּק וְיִפּוֹל בְּרָמוֹת גִלְעָד
21 וַאֲמַר דֵין בְּכֵדֵין וְדֵין אֲמַר בְּכֵדֵין׃ וּנְפַק רוּחָא וְקָם קֳדָם יְיָ וַאֲמַר אֲנָא אֲטְעֵינֵיהּ וַאֲמַר יְיָ
22 לֵיהּ בְּמָא׃ וַאֲמַר אֶפּוֹק וְאֶהֱוֵי לְרוּחַ שְׁקַר בְּפוּם כָּל נְבִיוֹהִי וַאֲמַר תְּטְעֵי וְאַף תִּכּוֹל פּוּק
וַעֲבֵיד כֵּן׃ 23 וּכְעַן הָא יְהַב יְיָ רוּחַ שְׁקַר בְּפוּם כָּל נְבִיָּיךְ אִלֵּין וּמִן קֳדָם יְיָ אִתְגְּזַר לְאַיְתָאָה עֲלָךְ בִּישָׁא׃
24 וְקָרֵיב צִדְקִיָּהוּ בַּר כְּנַעֲנָה וּמְחָא יָת מִיכָיְהוּ עַל לוּעֵיהּ וַאֲמַר אֵידֵין שַׁעְתָּא אִסְתַּלַּק רוּחַ נְבוּאָה מִנִּי
לְמַלָּלָא עִמָּךְ׃ 25 וַאֲמַר מִיכָיְהוּ הָא אַתְּ חָזֵי בְּיוֹמָא הַהוּא דְתֵיעוֹל אִדְּרוֹן בְּגוֹ אִדְּרוֹן לְאִטַּמָּרָא׃
26 וַאֲמַר מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל דְּבַר יָת מִיכָיְהוּ וַאֲתֵיבֵיהּ לְוָת אָמוֹן רַב קַרְתָּא וּלְוָת יוֹאָשׁ בַּר מַלְכָּא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

12 Et omnes prophetæ mendaces vaticinabantur ſic, dicendo: Aſcende in Ramoth Gilghad, & proſperare, & dabit [eam] Dñs in manum regis. 13 Et nuncius qui ierat ad vocandum Micha, locutus eſt cum illo, dicendo: Ecce nunc verba prophetarum mendacium locutionem unam ponunt ante regem; ſit quæſo verbum tuum, ſicut verbum unius ex illis, & loquaris verba recta. 14 Et dixit Micha, Permanet ipſe Dñs, quòd quicquid dixerit mihi Dñs, idipſum loquar. 15 Et venit ad regem, & dixit rex illi, Micha, num ibimus Ramoth Gilghad ad ineundum bellum, an abſtinebimus? & dixit illi, Aſcende & proſperare; & tradet [eam] Dñs in manum regis. 16 Et dixit illi rex, Uſq; ad quot vices ego adjuro te ne loquaris de me, [niſi] tantùm verum in nomine Domini? 17 Et dixit, Vidi omnem Iſrael diſperſum ſuper montes, ſicut oves quibᵘˢ non eſt paſtor: & dixit Dñs, Non ſunt magiſtri his; redeant ſinguli in domum ſuam in pace. 18 Et dixit rex Iſrael ad Jehoſaphat, Nónne dixeram tibi, quòd non vaticinaretur ſuper me bonum, ſed malum? 19 Et dixit, Propterea accipe verbum Dñi; vidi gloriam Domini ſedentis ſuper ſolium ſuum, & omnes virtutes cœlorum ſtantes ante illum, à dextra ejus, & à ſiniſtra ejus. 20 Et dixit Dñs, Quis ſeducet Ahhab, ut aſcendat & cadat in Ramoth Gilghad? Et dixit hic hoc modo: & iſte dixit ſic. 21 Et exiit ſpiritus & ſtetit ante Dñm, & dixit, Ego decipiam illum: & dixit Dñs ei, In quo? 22 Et dixit, Exibo & ero ſpiritᵘˢ mendax in ore omnium prophetarum ejus: & dixit, Seduces, & etiam prævalebis: exi & fac ita. 23 Et nunc ecce dedit Dñs ſpiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum horum, & Dñs decrevit afferre ſuper te malum. 24 Et acceſſit Szidkiah filius Chenaghana, & percuſſit Michajahu ſuper maxillam ejus, & dixit, Quanam hora aſcendit ſpiritus prophetiæ à me ut loqueretur tecum? 25 Et dixit Michajahu, Ecce tu videbis die illo quo intrabis thalamum in medio thalamorum ut abſcondas te. 26 Et dixit rex Iſrael, Cape Michajahu, & reduc eum ad Amon magiſtrum civitatis, & ad Joas filium regis.

Verſio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

[illegible]

12 Sic etiam vaticinabantur omnes prophetæ, ac dicebant, Aſcende in Ramath-gelaad, & vinces, tradétq; eos Dominᵘˢ in manus tuas ô rex. 13 Nuntius autem qui abierat vocatum Micham, dixit ei; Ecce ſermones falſorum prophetarum uno ore fauſta prædixerunt regi, ſit verbum tuum, ut verbum unius illorum, & prædic tu quoque fauſta. 14 Dixit Micha, Vivit Dominus, id tantùm quod dixerit mihi Dominᵘˢ, illud idem referam. 15 Cùm ergò veniſſet ad regem, ait illi rex; Micha, Ibimúſne in Ramath-gelaad ad bellum, an deſiſtemus? Ait illi, Aſcende, & vince; tradétque eos Dominus in manus tuas, ô rex. 16 Ait illi rex, Quoties tandem adjurabo te ut non niſi verum mihi referas in nomine Domini? 17 Reſpondit Micha, Vidi Iſraelem diſperſum ſuper montes velut oves quibus non eſt paſtor: dixítq; Dominus, Non habent iſti dominum, revertantur quique domum ſuam incolumes. 18 Tum dixit rex Iſraelis ad Joſaphat, Nónne dixeram tibi quòd non prophetat de me bonũ, ſed malum? 19 Dixit Micha, Propter hoc audi verbum Domini, Vidi Dominum ſedentem ſuper ſolium ſuum, & omnem exercitum cœleſtem ſtantem ſuper eum à dextra & à ſiniſtra ipſius: 20 Dixítque Dominus, Quis pelliciat Ahabum ut aſcendat & corruat in Ramath-gelaad? Cúmque alius hoc modo, alius hoc modo di- 21 ceret, Tandem prodiit ſpiritus quidam, & ſtans coram Domino, dixit; Ego pelliciam eum. Dicente autem ei Domino, Per quid? 22 Reſpondit, Ego egrediar, & ero ſpiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus. Ait illi, Pellicies, & quidem valebis? egredere, 23 & fac ita. Et nunc ecce indidit Dominus ſpiritum mendacem in os omnium iſtorum prophetarum tuorum, & Dñs pronuntiavit 24 in te malum. Tunc accedens Sedecia Chananeæ filius percuſſit Micham in maxillam ejus, & ait illi, Quânam tranſivit à me ſpiritus 25 Domini, & per te locutus eſt? Ait illi Micha, Ecce tu videris eo die quo ingrediêris è conclavi in conclave ad abſcondendum te. 26 Dixit verò rex Iſraelis, Ducite Micham, & tradite eum Amoni præfecto civitatis, & Joas filio regis;

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وجماعة الانبياء الكذبة حينئذ متنبيين كذلك * وقايلين * امض الي راموث جلعاد * فانك
تنجح * ويظفر الله يد الملك * وان الرسول الذي مضي ليدعو ميخا * خاطبه قايلا * ان جماعة 13
الانبياء يعني الكذبة * قد تكلموا بكلام واحد من الخير امام الملك * فليكن كلامك ككلام
14 احدهم * وقل خيرا * فاجابه ميخا * وقال * وحق الله * الذي يقول الله لي اياه اقول * فلما صار بين 15
يدي الملك * قال له الملك * يا ميخا * امضي الي راموث جلعاد للملحمة * ام نمتنع * فقال له * اطلع
16 وانجح * ويظفر الله يد الملك * فقال له الملك * الي كم من انا محلفك الا تتكلم علي الا بالحق
17 عن الله * فقال * رايت ال اسرايل مبددين علي الجبال كالغنم الذي لا راع لها * وقال الله * ليس
18 لهولاء سيد * فليرجع كل امرء منهم الي بيته بسلام * فقال ملك اسرايل ليهوسافاط * الم اقل لك
19 انه لا يتنبي علي خيرا * بل سوا * فقال لهم * اسمعوا كلام الله في ذلك * اني رايت وقار الله ثابتا علي
20 كرسيه * وجماعة جيوش السماء قياما قدامه علي يمينه وشماله * فقال الله * من ذا يغوي احاب *
21 حتي يطلع * ويسقط في راموث جلعاد * فقال هذا بكذا * وقال هذا بكذا * ثم خرج روح * وقام
22 بين يدي الله * وقال * انا اغويه * فقال الله * بماذا * فقال * بان اخرج * فاكون روح كذب في افواه
23 جميع انبيايه الكذبة * فقال الله له * انك لتقدر علي ذلك * فاخرج واصنع ذاك * والان فقد
24 جعل الله روحا كاذبة في افواه هولاء من انبيايك * وقد جزم الله بان ينزل بك سوا * فتقدم
صدقيا بن كنعنا * وضرب علي اللحي من ميخا * وقال * في اي ساعة زالت روح النبوة من
25 عند الله عني * وخاطبتك دوني * فقال ميخا * ستبطي في ذلك اليوم كيف تدخل للاستخفاء
26 خدرا داخل خدر * فقال ملك اسرايل * خذ ميخا * وسلمه الي امون رييس القرية * والي
يواس بن الملك *

12 Et omnes illi prophetæ falſi eadem tunc prophetantes dicebant, Proficiſcere ad Ramoth-galaad; nam proſperè tibi ſuccedet, & victricem reddet Deus manum regis. 13 Et verò nuntius ille qui ierat vocatum Micham, allocutus eſt eum, dicens; Omnes quidem prophetæ, nemp: falſi, communi ſermone fauſta locuti ſunt coram rege: ſit ergò ſermo tuus conſentiens ſermoni eorum, & prædic fauſta. 14 Reſpondit ei Micha, dicens; Per Deum verum, quod dixerit mihi Deus, illud ipſum dicam. 15 Cùm itaque ſtitiſſet ſe ante regem, ait illi rex; O Micha, ibimúſne in Ramoth-galaad ad bellum, an deſiſtemus? Ait illi, Aſcende, proſper ſis, & victricem reddat Deus manum regis. 16 Dixit ad eum rex, Quoties adjuratus ſum te ne loquaris de me niſi veritatem nomine Dei? 17 Qui dixit, Vidi Iſraelitas diſperſos ſuper montes quaſi oves paſtore carentes: & ait Deus, Non eſt dominus iſtis; redeat ergò quilibet eorum domum ſuam incolumis. 18 Dixit autem rex Iſraelis ad Jehoſaphat, Annon dixeram tibi quòd is non prophetat de me bonum ſed malum? 19 Ait illis, Audite ſermonem Dei quoad hoc, Equidem vidi majeſtatem Dei manentem ſuper ſolium ſuum, & turbam agminum cœleſtium adſtantium ei, à dextra & à ſiniſtra ipſius: 20 Et dixit Deus, Quiſnam inſtigabit Achabum ut aſcendat & corruat in Ramoth-galaad? Cúmque is aliud diceret, & alius aliud diceret, 21 Egreſſus quidam ſpiritus ſtitit ſe coram Deo, et ait; Ego ſeducam eum. Cui dicente Deo, Quâ ratione? 22 Reſpondit, Egrediar, & ero ſpiritus mendax in oribus omnium prophetarum ejus falſorum. Ait illi Deus, Procul dubio id aſſequêris: egredere jam, et hoc age. 23 Quarè nunc poſuit Deus ſpiritum mendacem in ora iſtorum prophetarum tuorum, & decrevit jam Deus immittere in te malum. 24 Accedens autem Sedecia Chanaanæ filius, percuſſit Michæ maxillam, & ait; Quânam horâ ſpiritus prophetiæ juſſu Dei abſceſſit à me, téque allocutus eſt ſine me? 25 Reſpondit Micha, Videbis eo die quomodo ingrediêris ad abdendum te de penetrali in penetrale. 26 At autem rex Iſraelis, Duc Micham, & trade eum Amoni primati civitatis, & Joas filio regis;

,carceris domo hunc Ponite :rex dicit Sic ;dices Et
27 וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ שִׂימוּ אֶת־זֶה בֵּית הַכֶּלֶא
.pace in me venire usq; ,angustiæ aquâ & ,angustiæ panem eû facite comedere &
וְהַאֲכִלֻהוּ לֶחֶם לַחַץ וּמַיִם לַחַץ עַד בֹּאִי בְשָׁלוֹם׃
est locutus non ,pace in fueris reversus revertendo Si:Michajehu Dixitque
28 וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ אִם־שׁוֹב תָּשׁוּב בְּשָׁלוֹם לֹא־דִבֶּר
,Israel rex ascendit Et .omnes populi Audite :ait &;me in Domin⁹
29 יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם׃ וַיַּעַל מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
Israel rex Dixitque .Ghilhad Ramoth Jehudah rex Jehosaphat &
30 וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה רָמֹת גִּלְעָד׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
:tuis vestib⁹ induere tu &,bellum in ingrediendû &,Mutando :Jehosaphat ad
אֶל־יְהוֹשָׁפָט הִתְחַפֵּשׂ וָבֹא בַמִּלְחָמָה וְאַתָּה לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ
Aram rex Et .bellum in est ingressus & ,Israel rex se mutavit &
31 וַיִּתְחַפֵּשׂ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּבוֹא בַּמִּלְחָמָה׃ וּמֶלֶךְ אֲרָם
Non :dicendo ,duobus & triginta ,sibi qui currus principibus præcepit
צִוָּה אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לוֹ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם לֵאמֹר לֹא
.solùm Israel rege cum nisi,magno cum &,parvo cû pugnabitis
תִּלָּחֲמוּ אֶת־קָטֹן וְאֶת־גָּדוֹל כִּי אִם־אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ׃
:dixerunt ipsi & ,Jehosaphat curruum principes videre secundû,fuit Et
2 וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפָט וְהֵמָּה אָמְרוּ
.pugnandum ad eum super declinaverunt Et .ipse Israel rex Certè
אַךְ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּסֻרוּ עָלָיו לְהִלָּחֵם
quòd ,curruum principes videre secundû fuit Et .Jehosaphat exclamavit Et
33 וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב כִּי־
arcu in tetendit vir Et .eum post à sunt aversi &,ipse Israel rex non
34 לֹא־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּשֻׁבוּ מֵאַחֲרָיו׃ וְאִישׁ מָשַׁךְ בַּקֶּשֶׁת
inter & côjuncturas inter Israel regem percussit &,sua simplicitate in
לְתֻמּוֹ וַיַּכֶּה אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין
de me educ & ,tuam manum Verte :suo aurigæ Dixitque .loricam
הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר לְרַכָּבוֹ הֲפֹךְ יָדְךָ וְהוֹצִיאֵנִי מִן־
:illa die in prælium ascendit Et.sum vulneratus quia,castrametatione
35 הַמַּחֲנֶה כִּי הָחֳלֵיתִי׃ וַתַּעֲלֶה הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא
,vespere in est mortu⁹ & ;Aram contra curru in statutus erat rex &
וְהַמֶּלֶךְ הָיָה מָעֳמָד בַּמֶּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם וַיָּמָת בָּעֶרֶב
præconium transivit Et .currus sinum ad plagæ sanguis effluebat &
36 וַיִּצֶק דַּם־הַמַּכָּה אֶל־חֵיק הָרָכֶב׃ וַיַּעֲבֹר הָרִנָּה
,suâ civitatê ad Vir :dicendo ,solem occumbere secundùm castrametationem in
בַּמַּחֲנֶה כְּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ לֵאמֹר אִישׁ אֶל־עִירוֹ
sepeliérût &:Someron venit & ,rex est mortuus Et .suam terram ad vir &
37 וְאִישׁ אֶל־אַרְצוֹ׃ וַיָּמָת הַמֶּלֶךְ וַיָּבוֹא שֹׁמְרוֹן וַיִּקְבְּרוּ
,Someron piscina super currum lavit Et .Someron in regem
38 אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיִּשְׁטֹף אֶת־הָרֶכֶב עַל בְּרֵכַת שֹׁמְרוֹן
,Dñi verbum juxta,laverunt zonas & ,ejus sanguine canes linxerunt &
וַיָּלֹקּוּ הַכְּלָבִים אֶת־דָּמוֹ וְהַזֹּנוֹת רָחָצוּ כִּדְבַר יְהוָה
,fecit quæ omnia & ,Achab verborum residuum Et .fuerat locutus quod
39 אֲשֶׁר דִּבֵּר׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי אַחְאָב וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה
nónne,ædificavit quas urbes omnes & ,ædificavit quam ,dentis domus &
וּבֵית הַשֵּׁן אֲשֶׁר בָּנָה וְכָל־הֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלוֹא־
dormivit Et ?Israel regum dierum verborum libro super scripta ipsa
40 הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב
.eo pro ejus filius Achazjahu regnavit & ,suis patribus cum Achab
אַחְאָב עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
Achab quarto anno in Jehudah super regnavit Asa filius Jehosaphat Et
41 וִיהוֹשָׁפָט בֶּן־אָסָא מָלַךְ עַל־יְהוּדָה בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְאַחְאָב
annorum quinque & triginta filius Jehosaphat .Israel regis
42 מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ יְהוֹשָׁפָט בֶּן־שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה
.Jerusalaim in regnavit annis quinque & viginti & ,ipsum regnando in
בְּמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ
.Silchi filia Hazubah ejus matris nomen Et
וְשֵׁם אִמּוֹ עֲזוּבָה בַּת־שִׁלְחִי׃

Versio VUL. LAT.

27 Et dicite eis, Hæc dicit rex; Mittite virû istum in carcerê, & sustentate eum pane tribulationis, & aquâ angustiæ, do- 28 nec revertar in pace. Dixitq; Michæas; Si reversus fueris in pace, non est locut⁹ in me Dñs. Et ait, Audite populi omnes. 29 Ascendit itaq; rex Israel, et Josaphat rex Juda, in Ramoth 30 Galaad. Dixit itaq; rex Israel ad Josaphat; Sume arma, & ingredere præliû, & induere vestib⁹ tuis: porrò rex Israel mutavit habitû suum, & ingressus 31 est bellû. Rex autê Syriæ præceperat principib⁹ curruû triginta duobus, dicens; Non pugnabitis contra minorê & majorê quempiam, nisi contra re- 32 gê Israel solû. Cùm ergò vidissent principes curruû Josaphat, suspicati sunt ꝙ ipse esset rex Israel, & impetu facto pugnabant contra eum: & excla- 33 mavit Josaphat. Intellexerúntque principes curruû ꝙ non esset rex Israel, & cessaverunt 34 ab eo. Vir autê quidam tetendit arcum, in incertû sagittam dirigens, & casu ꝑcussit regem Israel inter pulmonê & stomachû. At ille dixit aurigæ suo; Verte manum tuâ, et ejice me de exercitu, quia graviter vul- 35 nerat⁹ sum. Commissû est ergò præliû in die illa, et rex Israel stabat in curru suo contra Syros, et mortu⁹ est vesperê: fluebat autê sanguis plagæ in sinû 36 curr⁹. Et præco insonuit in universo exercitu antequàm Sol occumberet, dicens; Unusquisque revertatur in civitatem, et 37 in terram suam. Mortuus est autê rex, & plat⁹ est in Samariâ: sepeliérûntque regê in Sa- 38 maria. Et laverût currû ej⁹ in piscina Samariæ, & linxerunt canes sanguinê ej⁹, & habenas laverunt, juxta verbû Dñi ꝙ 39 locut⁹ fuerat. Reliqua autê sermonû Achab, & universa quæ fecit, & dom⁹ eburnea quam ædificavit, cunctarúmq; urbiû quas extruxit, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonû die- 40 rum regû Israel? Dormivit ergò Achab cum patrib⁹ suis, & regnavit Ochozias filius e- 41 jus pro eo. Josaphat verò filius Asa regnare cœperat sup Judam anno quarto Achab re- 42 gis Israel. Triginta quinq; annorum erat cùm regnare cœpisset, & vigintiquinque annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus Azuba, filia Salai.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

24 Καὶ προσῆλθε Σεδεκίας υἱὸς Χαναὰν, ϗ ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, ϗ εἶπε, (λ)Ποῖον πνεῦμα κυρίου τὸ λαλῆσαν ἐν 25 σοί; Καὶ εἶπε Μιχαίας, (†)Ἰδοὺ σὺ ὄψῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν εἰσέλθῃς (μ) ταμεῖον τοῦ 26 ταμείου τοῦ (ν)κρυβῆναι ἐκεῖ. Καὶ εἶπεν ὁ (ξ) βασιλεὺς Ἰσραὴλ, Λάβετε τὸν Μιχαίαν, ϗ ἀποστρέψατε αὐτὸν (ο) πρὸς Σεμὴρ τὸν βασιλέα τῆς πόλεως· ϗ τῷ Ἰωὰς υἱῷ τοῦ βασι- 27 λέως (π) Εἶπον θέσθαι τοῦτον ἐν φυλακῇ, ϗ (ρ) ἐσθίειν αὐτὸν ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ θλίψεως ἕως τοῦ (σ) ἐπιστρέψαι με ἐν 28 εἰρήνῃ. Καὶ εἶπε Μιχαίας, Ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, (τ) οὐ λελάληκε κύριος ἐν (υ) ἐμοί. 29 Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἰσραὴλ ϗ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα μετ' αὐτοῦ 30 εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαάδ. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, Συγκαλύψομαι ϗ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, ϗ σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μου. ϗ συνεκαλύψατο (φ) βασιλεὺς Ἰσραὴλ, ϗ 31 εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον. Καὶ βασιλεὺς Συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ τριάκοντα (χ) ϗ δυσὶ, λέγων, Μὴ πολεμεῖτε μικρὸν ϗ μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα 32 Ἰσραὴλ μονώτατον. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, ϗ αὐτοὶ (ψ) εἶπαν, Φαίνεται βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος, ϗ ἐκύκλωσαν αὐτὸν 33 πολεμῆσαι. ϗ ἀνέκραξεν Ἰωσαφάτ. Καὶ (ω) ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων ὅτι οὐκ ἔστι βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος, ϗ ἀνέστρεψαν 34 ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἐπέτεινεν (α) εἰς τὸ τόξον εὐστόχως, ϗ ἐπάταξε τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ ἀναμέσον τοῦ πνεύμονος ϗ ἀναμέσον τοῦ θώρακος. ϗ εἶπε τῷ ἡνιόχῳ αὐτοῦ, Ἐπίστρεψον (β) τὰς χεῖράς σου ϗ ἐξάγαγέ με 35 ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι τέτρωμαι. Καὶ ἐτροπώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ϗ ὁ βασιλεὺς ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ ἅρματος ἐξεναντίας Συρίας ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας, ϗ ἀπέχυνε τὸ αἷμα (γ) ἀπὸ τῆς πληγῆς εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἅρματος, ϗ ἀπέθανεν ἑσπέρας, ϗ ἐξεπορεύετο τὸ αἷμα (δ) τῆς τροπῆς ἕως τοῦ κόλ- 36 που τοῦ ἅρματος. Καὶ ἔστη ὁ στρατοκῆρυξ (ε) δύνοντος τοῦ ἡλίου, λέγων, Ἕκαστος εἰς τὴν 37 ἑαυτοῦ πόλιν ϗ εἰς τὴν ἑαυτοῦ (ζ) γῆν, Ὅτι τέθνηκεν ὁ βασιλεύς. ϗ (η) ἦλθον εἰς Σαμάρειαν, ϗ ἔθαψαν τὸν βασιλέα ἐν Σαμα- 38 ρείᾳ. Καὶ ἀπένιψαν τὸ (θ) αἷμα ἐπὶ τὴν κρήνην Σαμαρείας, ϗ ἐξέλειξαν αἱ ὕες ϗ οἱ κύνες τὸ (ʺ)αἷμα, ϗ αἱ πόρναι ἐλούσαντο ἐν τῷ αἵματι, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησε. 39 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀχαὰβ ϗ πάντα ἃ ἐποίησε, ϗ οἶκον ἐλεφάντινον ὃν ᾠκοδόμησε, ϗ πάσας τὰς πόλεις ἃς ἐποίησεν, (ι) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν 40 ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη Ἀχαὰβ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, ϗ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

24 Et accessit Sedecias filius Chanaan, & percussit Michæam super maxillam, & dixit; Qualis spiritus Domini, (k) qui locutus est in te? 25 Et dixit Michæas, Ecce tu videbis die illâ: quia intrabis cubiculum (l) cubiculo ad latendum illic. 26 Et dixit rex Israel, Capite Michæam, & reducite eum ad (m) Semer regem civitatis: Et ad 27 Joas filium regis Dicito, ut ponat eum in custodia, & ipse comedat panem tribulationis, & aquam tribulationis, quoadusque revertero ego in pace. 28 Et dixit Michæas; Si revertens reverteris in pace, non est locut⁹ Dominus (n) in me. 29 Et ascendit rex Israel & Josaphat rex Juda cum eo ad Remmath Galaad. 30 Et dixit rex Israel ad Josaphat regem Juda; Cooperiar, & ingrediar in prælium: & tu induere vestimentum (o) meum. Et cooperuit se rex Israel, & intravit in prælium. 31 Et rex Syriæ mandaverat principib⁹ curruum suorum triginta & duobus, dicens; Non impugnetis parvum & magnum, sed regem Israel solum. 32 Et factum est, ut viderunt principes curruum Josaphat regem Juda, & ipsi dixerunt; Videtur rex Israel hic. Et circundederunt eum ad impugnandum. 33 Et exclamavit Josaphat. Et factum est, ut viderunt principes curruum, quia non est rex Israel hic, & reverterunt ab eo. 34 Et intendit unus arcum (p) benè collimans: & percussit regem Israel inter pulmonem, & inter thoracem. Et dixit aurigæ suo; Converte manus tuas, & educ me de prælio: quoniam vulneratus sum. 35 Et profligatum est prælium in die illa: & rex erat stans super currum ex adverso Syriæ à manè usque ad vesperâ: et (q) effundebat sanguinê è plaga in sinû currûs, et mortu⁹ est vesperi: et egrediebatur sanguis (r) stragis usque ad sinû currûs. 36 Et stetit præco exercitûs, occidente Sole, dicens; Unusquisque ad suam civitatem, & ad suam terram: 37 Quoniam mortuus est rex. Et venerunt in Samariam, & sepelierunt regem in Samaria. 38 Et abluerunt (s) sanguinem super fontem Samariæ: & linxerunt (t) sues, & canes sanguinem: & meretrices laverunt se in sanguine, juxta verbum Domini, quod locutus est. 39 Et reliqua verborum Achaab, & omnia quæ fecit, & domum eburneam, quam ædificavit, & omnes civitates, quas fecit, nónne ecce hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum Israel? 40 Et dormivit Achaab cum patribus suis. Et regnavit Ochozias filius ejus pro eo.

MS.A. (λ) Ποῖον τοῦτο παρῆλθεν πνεῦμα κυρίου παρ' ἐμοῦ τὸ (†) Ἰδοὺ ὄψῃ ἐν τῇ (μ) ταμεῖον τοῦ ταμείου (ν) κρυβῆναι. Καὶ (ξ) βασιλεὺς, Λάβετε (ο) πρὸς Ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως ϗ πρὸς Ἰωὰς υἱὸν (π) Εἶπον, Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, Θέσθαι (ρ) ἐσθιέτω ἄρτον (σ) ἐπιστρέψωμεν ἐν (τ) οὐκ ἐλάλησεν (υ) ἐμοί. ϗ εἶπεν, Ἀκούσατε λαοὶ πάντες. Καὶ ἀνέβη (φ) ὁ βασιλεὺς (χ) ϗ δύο, (ψ) εἶπον, (ω) ἐγένοντο (α) εἰς τόξον (β) τὴν χεῖρά σου (γ) ἐκ τῆς (δ) ἐκ τῆς τροπῆς (ε) ἐν τῇ παρεμβολῇ δύνοντος (ζ) γῆν ἀποστρεφέτω, Ὅτι (η) ἦλθεν (θ) ἅρμα (ʺ) αἷμα αὐτοῦ, ϗ (ι) ϗ ἰδοὺ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 וְתֵימַר כִּדְנַן אֲמַר מַלְכָּא שַׁווֹ יָת דֵּין בְּבֵית אֲסִירֵי וְאוֹכִלוּהִי לַחְמָא בִּדְחוֹק וּמַיָּא בִּדְחוֹק
28 עַד מֵיתָאִי בִשְׁלָם׃ וַאֲמַר מִיכָיְהוּ אִם מֵתַב תְּתוּב בִּשְׁלָם לָא רַעֲוָא קֳדָם יְיָ בִּי וַאֲמַר שְׁמַעוּ
29 עַמְמַיָּא כּוּלְּהוֹן׃ וּסְלִיק מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה רָמַת
30 גִּלְעָד׃ וַאֲמַר מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לִיהוֹשָׁפָט אֲנָא אֶשְׁתַּנֵּי וְאֵיעוֹל בִּקְרָבָא וְאַתְּ לְבַשׁ לְבוּשָׁךְ
31 וְאִשְׁתַּנִּי מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וְעַל בִּקְרָבָא׃ וּמַלְכָּא דַאֲרָם פַּקֵּיד יָת רַבָּנֵי רְתִיכַיָּא דִילֵיהּ
תְּלָתִין וּתְרֵין מַלְכִּין לְמֵימַר לָא תַגִּיחוּן קְרָבָא עִם זְעֵירָא וְעִם רַבָּא אֱלָהֵן עִם מַלְכָּא
32 דְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹהִי׃ וַהֲוָה כַּד חֲזוֹ רַבָּנֵי רְתִיכַיָּא יָת יְהוֹשָׁפָט וְאִנּוּן אֲמַרוּ בְּרַם מַלְכָּא
33 דְיִשְׂרָאֵל הוּא וּזְרוּ עֲלוֹהִי לְאַגָּחָא קְרָבָא בֵיהּ וּצְוַח יְהוֹשָׁפָט׃ וַהֲוָה כַּד חֲזוֹ רַבָּנֵי רְתִיכַיָּא
34 אֲרֵי לָא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל הוּא וְתָבוּ מֵאַחוֹרוֹהִי׃ וּגְבַר נְגַד בְּקַשְׁתָּא לְקִבְלֵיהּ וּמְחָא יָת
[illegible]

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

27 Et dices, Sic dixit rex, Ponite hunc in domo vinctorum, & cibate eum pane in afflictione & aqua in oppressione, quoad veniam in pace. 28 Et dixit Michajahu, Si redeundo redieris in pace, non est beneplacitum à Domino in me: & dixit, Audite populi omnes. 29 Et ascendit rex Israel & Jehosaphat rex tribus domus Jehudah Ramoth Gilghad. 30 Et dixit rex Israel ad Jehosaphat, Ego mutabo me & intrabo in prœlium, & tu vesti vestes tuas: & mutavit sese rex Israel & intravit in prœlium. 31 Et rex Aram præcepit magistris curruum qui erant sibi, triginta & duobus regnis, dicendo, Ne ineatis prœlium cum parvo nec magno, nisi cum rege Israel solo. 32 Et fuit quando viderunt magistri curruum Jehosaphat, ipsi dixerunt, Verè rex Israel ipse est, & declinaverunt contra illum, ut inirent prœlium in eum: & clamavit Jehosaphat. 33 Et fuit cùm vidissent magistri curruum, quòd non esset rex Israel, aversi sunt ab eo. 34 Et quidam contraxit arcum è regione sui, & percussit regem Israel inter juncturas & inter loricam: & dixit ad aurigam suum, Verte retro te & educ me de castris, nam male affectus sum. 35 Et ascenderunt belligeratores die illa, & rex roborabat se stabat in curru è regione virorum Aram, & mortuus est vesperi, & effundebatur sanguis percussionis intra currum. 36 Et transire fecerunt præconem per castra occumbente Sole, dicendo: Unusquisque ad urbem suam, & unusquisq; in terram suam. 37 Et mortuus est rex, & venit in Somron: & sepelierunt regem in Somron. 38 Et lavit[quispiam] currus ejus in piscina Somron, & linxerunt canes sanguinem ejus; & vasa armorû laverunt, juxta verbum Dñi quod locutus fuerat. 39 Et reliquum verborum Ahhab & omnia quæ fecit, & domus eburnea quam ædificavit, & omnes urbes quas ædificavit, nónne ipsa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? 40 Et cubuit Ahhab cum patribus suis, & regnavit Ahhaziah filius ejus pro eo. 41 Et Jehosaphat filius Asa regnavit super [populum] domus Jehudah anno quarto Ahhab regis Israel. 42 Jehosaphat erat filius triginta quinq; annorum quando regnavit; & viginti & quinq; annis regnavit in Jerusalem, & nomen matris ejus erat Ghazubah filia Silhhi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 *ܘܐܡܪܘ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܪܡܘ ܠܗܢܐ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܬܪܣܘܗܝ ܠܚܡܐ ܒܚܘܣܟܐ. ܐܝܟ ܢܦܫܐ.
28 ܘܐܫܩܘܗܝ ܡܝܐ ܐܝܟ ܢܦܫܐ. ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܒܫܠܡܐ. *ܘܐܡܪ ܡܝܟܐ. ܐܢ ܡܗܦܟܘ ܬܗܦܘܟ
29 ܒܫܠܡܐ. ܠܐ ܡܠܠ ܒܝ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܫܡܥܘ ܥܡܡܐ ܟܠܗܘܢ. *ܘܣܠܩ ܡܠܟܐ
30 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܠܪܡܬ ܓܠܥܕ. *ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܠܝܗܘܫܦܛ. ܕܐܫܬܚܠܦ ܘܐܥܘܠ ܠܩܪܒܐ. ܘܐܢܬ ܠܒܫ ܠܒܘܫܝ. ܘܐܫܬܚܠܦ ܡܠܟܐ
31 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܥܠ ܠܩܪܒܐ. *ܘܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܦܩܕ ܠܪܘܪܒܢܝ ܡܪܟܒܬܗ ܕܥܡܗ. ܬܠܬܝܢ
ܘܬܪܝܢ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܬܬܟܬܫܘܢ. ܠܐ ܥܡ ܙܥܘܪܐ. ܘܠܐ ܥܡ ܪܒܐ. ܐܠܐ ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
32 ܒܠܚܘܕ. *ܘܟܕ ܚܙܘ ܪܘܪܒܢܝ ܡܪܟܒܬܐ ܠܝܗܘܫܦܛ. ܣܒܪܘ ܕܡܠܟܐ ܗܘ ܕܐܝܣܪܝܠ.
33 ܘܣܛܘ ܥܠܘܗܝ ܕܢܬܟܬܫܘܢ ܥܡܗ. ܘܝܠܠ ܝܗܘܫܦܛ. *ܘܟܕ ܚܙܘ ܪܘܪܒܢܝ ܡܪܟܒܬܐ
34 ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܦܟܘ ܡܢ ܒܬܪܗ. *ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܢܓܕ ܗܘܐ ܒܩܫܬܐ
ܒܬܡܝܡܘܬܗ. ܘܡܚܝܗ ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܒܝܬ ܕܒܩܐ ܕܫܪܝܢܐ. ܘܐܡܪ
ܠܡܕܒܪܢܗ. ܗܦܘܟ ܐܝܕܟ. ܘܐܦܩܝܢܝ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܚܕܘܢܝ ܚܒܠܐ ܕܡܘܬܐ.
35 *ܘܐܬܬܩܦ ܩܪܒܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܡܠܟܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܒܡܪܟܒܬܐ. ܠܘܩܒܠ ܐܕܘܡ. ܘܡܝܬ ܒܪܡܫܐ.
36 ܘܢܦܩ ܕܡܐ ܕܡܚܘܬܗ ܒܚܝܠܐ ܕܡܪܟܒܬܐ. *ܘܐܥܒܪܘ ܟܪܘܙܐ ܒܡܫܪܝܬܐ ܡܢ ܕܥܪܒ ܫܡܫܐ.
37 ܘܐܡܪ. ܓܒܪ ܠܩܪܝܬܗ. ܘܓܒܪ ܠܐܪܥܗ. *ܘܡܝܬ ܡܠܟܐ. ܘܥܠ ܠܫܡܪܝܢ. ܘܩܒܪܘܗܝ
38 ܠܡܠܟܐ ܒܫܡܪܝܢ. *ܘܐܫܝܓܘ ܠܡܪܟܒܬܐ ܒܪܡܬ ܫܡܪܝܢ. ܘܙܝܢܘܗܝ. ܘܠܚܟܘ ܟܠܒܐ
39 ܕܡܗ. ܐܝܟ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܕܐܡܪ. *ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܚܐܒ. ܘܟܠܡܐ ܕܥܒܕ.
ܘܒܝܬܐ ܕܫܢܐ ܕܒܢܐ. ܘܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܒܢܐ. ܗܐ ܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܘܫܩ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ
40 41 ܕܐܝܣܪܝܠ. *ܘܫܟܒ ܐܚܐܒ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܡܠܟ ܐܚܙܝܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. *ܘܝܗܘܫܦܛ ܒܪ
42 ܐܣܐ ܐܡܠܟ ܥܠ ܝܗܘܕܐ. ܒܫܢܬܐ ܐܪܒܥ ܠܐܚܐܒ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. *ܘܝܗܘܫܦܛ ܒܪ
ܬܠܬܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡ ܐܡܗ ܥܙܘܒܐ ܒܪܬ ܫܠܚܝ.

27 Et dicite, Sic ait rex, Conjicite hunc in carcerem, & alite eum pane ad conservationem *tantummodò* vitæ, & præbete ei aquam ad conservationem vitæ, donec revertar incolu- 28 mis. Dixit Micha, Sanè si incolumis redieris, haudquaquam locutus est in me Dñs: tum 29 subdidit, Audite populi omnes. Ascendit itaque rex Israelis, & Josaphat rex Juda in Ra- 30 math-gelaad: Dixitq; rex Israelis ad Josaphat, Alium me simulabo, & ingrediar ad bellum; tu verò induere vestibus tuis: sic rex Israelis 31 immutatâ specie ingressus est ad bellû. (Porrò rex Adum præceperat ducibus curruum suorum triginta duobus, & dixerat, Ne dimicetis cum parvo, neque cum magno, sed cum 32 solo rege Israelis.) Cúmque duces curruum vidissent Josaphatum, existimantes eum esse regem Israelis, diverterunt ad eum ut eum eo 33 dimicarent: ululavit autem Josaphat. Quare cùm vidissent duces curruum quòd non esset 34 rex Israelis, recesserunt ab eo. Sed homo quidam arcu ante se simplici animo jaculans, feriit regem Israelis inter juncturam thoracis: quapropter dixit aurigæ suo, Reflecte manum tuam, & educito me è castris, 35 quoniam occupârunt me dolores mortis. Et invaluit præliû eo die: rex autem constiterat in curru ex adverso Adumeorum, & mortuus est vesperè, effluxítq; sanguis ex ejus plaga in 36 fundû currûs. Quapropter proclamavit præco in castris ubi sol occubuisset, ac dixit, Ite 37 quisque in civitatê suâ, et quisq; in terrâ suâ. Mortuus est inquam rex, & Samariam ingres- 38 sus; & sepelierunt regem in Samaria. Cùm autem lavissent currum in Ramath-samariæ, & ejus arma lavissent, linxerunt canes sanguinem ejus, juxta verbum quod Dominus 39 protulerat. Reliquæ res Ahabi, & quidquid gessit, domus eburnea quam fabricavit, omnesque civitates quas ædificavit; ecce 40 scripta sunt in libro annalium regum Israelis. Cùm itaque occubuisset Ahab cum patribus 41 suis, regnavit Ehazia filius ejus post ipsum. Porrò Josaphat Asæ filius regnum occupavit super Judam anno quarto Ahabi regis Isra- 42 lis. Erátque Josaphat annos natus triginta quinque quando regnum obtinuit, & viginti quinque annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus Aruba Salhi filia.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 *ويقول كذاك امر الملك ان اجعلوا هذا في بيت المحبس واطعموه طعاما نزرا الي وقت رجوعي
28 سالما* فقال ميخا ان رجعت سالما فلا رضي الله عني* وقال اسمعوا ذاك يا جميع الشعوب* ثم طلع
29 ملك اسرائيل ويهوشافاط ملك آل يهودا راموث جلعاد* فقال ليهوشافاط اني اتنكر واتقدم
30 الي الملحمة واما انت فالبس لباسك* فتنكر ملك اسرائيل وتقدم الي الملحمة* وتقدم ملك
31 آرام الي رؤساء ركابه الاثنين والثلثين الذين معه* قائلا لا تقصدوا بالملاحمة
صغيرا ولا كبيرا الا الملك بني اسرائيل وحده* فلما راوا رؤساء الركب ليهوشافاط* قالوا هذا
33 هو ملك آل اسرائيل* فلما راموا ان ملاحمته زعق يهوشافاط* فلما علموا رؤساء الركب
34 ان ليس هو ملك آل اسرائيل رجعوا من ورائه* وان رجلا اوتر قوسه مقابل ملك بني
اسرائيل ورماه سهما نفذ بين التصاق جوشنه* فقال لصاحب مركبه انعطف الي ورائك واخرجني
35 من العسكر فاني قد ذهبت* وطلع المحاربون في ذلك اليوم والملك موقف في مركبه من
36 اجل قوم ارام* ومات في المساء* وانصب دم الجراح من رمية السهم الي مركبه* ونادي المنادي
37 في العسكر عند غروب الشمس* فلينصرف كل رجل الي مدينته ووطنه* وحملوا الملك
38 ميتا الي سومرون ودفن فيها* وغسلوا مركبه في بركة سومرون* وولغت الكلاب دمه كالكلام الله
39 الذي تكلم متقدما* وباقي اخبار آحاب وسائر ما صنع* وبيت العاج من الباب الذي بني*
40 وجميع القري اللاتي بناها قد كتب في سفر اخبار ملوك بني اسرائيل* واضطجع آحاب مع
41 آبائه وملك احزياهو ابنه مكانه* وكان ابتدي تملك يهوشافاط ملك يهودا* في سنة اربع
42 لآحاب ملك اسرائيل* وكان يهوشافاط حين ملك ابن خمس وثلاثين سنة* واقام ملكا في دار
السلام خمسا وعشرين سنة* واسم امه عروبا ابنة سلحي*

27 *Et dices, Ita mandavit rex, Ponite istum in carcere, cumque perpauco cibo alite usque ad tempus fœlicis reditionis meæ.* 28 *Dixit Micha, Si redeas incolumis, ingratus ero Deo: ait etiam, Audite hoc, omnes populi.* 29 *Deinde ascendit rex Israelis, & Jehosaphat rex gentis Judaicæ in Ramoth-galaad;* 30 *Et ait Jehosaphato, Ego immutato habitu accedam ad prælium, tu autem indue vestimentum tuum: immutavítque rex Israelis habitum, & accessit ad prælium.* 31 *(Rex autem Aram præceperat ducibus equitum suorum secum venientibus, nempe triginta duobus qui cum eo erant, dicens; Neminem destinatò impetieritis in prælio, parvum aut magnum, præter solum regem Israelitarum.* 32 *Cùm itaque duces equitum Jehosaphatum vidissent, dixerunt; Is est rex Israelitarum, cúmque eum oppugnare destinâssent, exclamavit Jehosaphat.* 33 *Unde percipientes duces equitum quòd is non esset rex Israelitarum, recesserunt à vestigiis ejus.* 34 *Verùm quidam tenso arcu versùs regem Israelitarum, jaculatus est in eum sagittâ quæ penetravit inter commissuram loricæ ipsius: quare dixit sui currûs ductori, Retrocede, & educ me de castris, quia jam interii.* 35 *Et ascenderunt eo die milites, dum rex consisteret in curru suo, propter Aramæos, & mortuus est sub vesperam, fluxitque sanguis vulneris ex ictu sagittæ in currum ejus.* 36 *Et proclamavit præco in castris ad occasum solis, dicens; Abeat unusquisque in civitatem & patriam suam.* 37 *Et vexerunt regem mortuum in Samariam, sepelieruntque eum ibi.* 38 *Cùmque lavarent currum ejus in piscina Samariæ, linxerunt canes sanguinem ejus, juxta sermonem Domini, quem prædixerat.* 39 *Reliqua historiæ Achabi, & quicquid fecit, & domus eburnea quam exstruxit, & omnes civitates quas ædificavit, jam scripta sunt in libro historiarum regum Israelitarum.* 40 *Cùm occubuisset Achab cum patribus suis, regnavit Ahaziahu filius ejus loco ipsius.* 41 *Fuit autem initium regni Jehosaphati regis Juda, anno quarto Achabi regis Israel.* 42 *Erátque Jehosaphat cùm regnaret, annos natus triginta quinque, & mansit rex in urbe pacis annos viginti quinque, & nomen matris ejus fuit Aruba Salhi filia.*

מלכים ב : א

,ea ab declinavit non ,ſui patris Aſa via omni in ambulavit Et
43 וילך בכל־דרך אסא אביו לא־סר ממנו
excelſa Veruntamen .DOMINI oculis in rectum faciendo
44 לעשות הישר בעיני יהוה: אך הבמות
.excelſis in *ſuffientibus & immolantibus* populo adhuc ,*receſſerunt* non
לא־סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות:
verborum reſiduum Et .Iſrael rege cum Jehoſaphat fecit pacem Et
45 46 וישלם יהושפט עם־מלך ישראל: ויתר דברי
,pugnavit quo & ,fecit quod ejus robur & ,Jehoſaphat
יהושפט וגבורתו אשר־עשה ואשר נלחם
regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa nónne
הלא־הם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי
Aſa diebus in remanſerat quod ,*proſtituti* reſiduum Et ?Jehudah
47 יהודה: ויתר הקדש אשר נשאר בימי אסא
erat præfectus ,Edom in non rex Et .terra de abſtulit,ſui patris
48 אביו בער מן־הארץ: ומלך אין באדום נצב
eundum ad Tharſis naves fecit Jehoſaphat .rex
49 מלך: יהושפט עשר אניות תרשיש ללכת
naves ſunt confractæ quia *ivit* non & ,auro Ophir in
אופירה לזהב ולא הלך כי־נשברה אניות
ad Achab filius Achaziahu dixit Tunc .ghaber--Heſion in
50 בעציון גבר: אז אמר אחזיהו בן־אחאב אל־
:navibus in tuis ſervis cum mei ſervi Vadant :Jehoſaphat
יהושפט ילכו עבדי עם־עבדיך באניות
,ſuis patribus cum Jehoſaphat *Jacuitque* .Jehoſaphat noluit &
51 ולא אבה יהושפט: וישכב יהושפט עם־אבתיו
regnavit & ,ſui patris David civitate in ſuis patribus cum eſt ſepultus &
ויקבר עם־אבתיו בעיר דוד אביו וימלך
regnavit Achab filius Achaziahu .eo pro ejus filius Jehoram
52 יהורם בנו תחתיו: אחזיהו בן־אחאב מלך
Jehoſaphat decimo ſeptimo anno *in* Someron in Iſrael ſuper
על־ישראל בשמרון בשנת שבע עשרה ליהושפט
Fecitque .annis duobus Iſrael ſuper regnavit & ,Jehudah regis
53 מלך יהודה וימלך על־ישראל שנתים: ויעש
via in & ,ſui patris via in ambulavit & :DOMINI oculis in malum
הרע בעיני יהוה וילך בדרך אביו ובדרך
fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham via in & ,ſuæ matris
אמו ובדרך ירבעם בן־נבט אשר החטיא
irritavit &,ei ſe incurvavit & ,Bahal Servivitque .Iſrael
54 את־ישראל: ויעבד את־הבעל וישתחוה לו ויכעס
fecerat quæ omnia ſecundùm Iſrael Deum Dominum
את־יהוה אלהי ישראל ככל אשר־עשה
.ejus pater
אביו:

Verſio VULG. LAT.

43 Et ambulavit in omni via Aſa patris ſui, & non declinavit ex ea: fecítque quod rectum erat in conſpectu Domini. 44 Veruntamen excelſa non abſtulit: adhuc enim populus ſacrificabat, & adolebat incenſum in excelſis. 45 Pacémque habuit Joſaphat cum rege Iſrael. 46 Reliqua autem verborū Joſaphat, & opera ejus, quæ geſſit, & prælia, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regum Juda? 47 Sed & reliquias effœminatorum, qui remanſerant in dieb⁹ Aſa patris ej⁹, abſtulit de terra. 48 Nec erat tunc rex conſtitutus in Edom. 49 Rex verò Joſaphat fecerat claſſes in mari, quæ navigarēt in Ophir propter aurum: & ire non potuerunt, quia confractæ ſūt in Aſiongaber. 50 Tunc ait Ochozias filius Achab ad Joſaphat, Vadant ſervi mei cum ſervis tuis in navibus. Et noluit Joſaphat. 51 Dormivítq; Joſaphat cum patribus ſuis, & ſepultus eſt cum eis in civitate David patris ſui: regnavítque Joram filius ejus pro eo. 52 Ochozias autem filius Achab regnare cœperat ſuper Iſrael in Samaria, anno ſeptimodecimo Joſaphat regis Juda, regnavítque ſuper Iſrael duobus annis. 53 Et fecit malum in conſpectu Domini, & ambulavit in via patris ſui & matris ſuæ, et in via Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael. 54 Servivit quoque Baal, & adoravit eum, & irritavit Dominū Deum Iſrael, juxta omnia quæ fecerat pater ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

41 Καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀσὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ (κ) Ἰούδαν. ἐν ἔτει τετάρτῳ τοῦ Ἀχαὰβ βασιλέως 42 Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφάτ, Υἱὸς τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀζουβὰ θυγάτηρ (λ) Σελαΐ. 43 Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς (μ) ἐν 44 ὀφθαλμοῖς κυρίου. Πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς 45 ὑψηλοῖς. Καὶ εἰρήνευσεν Ἰωσαφὰτ μετὰ βασιλέως 46 Ἰσραήλ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωσαφάτ, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ ὅσα (ν) ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν (ξ) βασιλέων Ἰούδα; 51 Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 52 Καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ. ἐν ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως (ο) Ἰούδα Ὀχοζίας υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ δύο ἔτη. 53 Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν (π) ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἀχαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐν ὁδῷ Ἰεζάβελ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς (ρ) ἁμαρτίαις οἴκου Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. 54 Καὶ ἐδούλευσε τοῖς Βααλὶμ καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς, καὶ παρώργισε τὸν κύριον θεὸν Ἰσραήλ, κατὰ πάντα τὰ γενόμενα ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

Et Joſaphat filius Aſa regnavit ſuper Judam. In anno quarto Achab regis Iſrael regnavit Joſaphat, 41 *Filius (u) triginta & quinq; annorum in regnando ipſum: & viginti & quinq; annos regnavit in Hieruſalem. Et nomen matri ejus Azuba, filia Salai.* 42 *Et ambulavit in omni via Aſa patris ſui: non declinavit ab ea, faciendo rectum in oculis Domini.* 43 *Veruntamen excelſa non abſtulit. Adhuc populus ſacrificabat, & adolebant in excelſis.* 44 *Et pacem habuit Joſaphat cum rege Iſrael.* 45 *Et reliqua verborum Joſaphat, & potentatus ejus, (x) quæcunq; fecit, nónne ecce hæc ſcripta in libro Verborum dierum regum (y) Juda?* 46 *Et dormivit Joſaphat cum patribus ſuis, & ſepultus eſt apud patres ſuos in civitate David patris ſui. Et regnavit Joram filius ejus pro eo.* 51 *Et Ochozias filius Achaab regnavit ſuper Iſrael in Samaria. In anno ſeptimo & decimo Joſaphat regis Juda Ochozias filius Achaab regnavit in Iſrael in Samaria duos annos.* 52 *Et fecit malum ante Dominum, & ambulavit in via Achaab patris ſui, & in via Jezabel matris ſuæ, & in peccatis domus Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael.* 53 *Et ſervivit Baalim, & adoravit eos: & exacerbavit Dominum Deum Iſrael ſecundùm omnia, (z) quæ facta fuerant ante eum.* 54

MS.A. (κ) Ἰούδαν. ἔτι (λ) Σαλαδά. (μ) ἐνώπιον κυρίου. (ν) ἐποίησεν, καὶ ὅσα ἐπολέμησεν, οὐχὶ ταῦτα (ξ) τῶν βασιλέων Ἰούδα; 47 Καὶ περισσὸν τοῦ ἐνδιηλλαγμένου * οὐχ ὑπελείφθη ἐν ἡμέραις Ἀσὰ πατρὸς αὐτοῦ ἐπέλεξεν ἀπὸ τῆς γῆς. 48 Καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Ἐδὼμ ἐστηλωμένος. Καὶ ὁ βασι- 49 λεὺς Ἰωσαφὰτ ἐποίησεν νῆας τοῦ πορευθῆναι * Ὠφειρὰδ εἰς χρυσίον, καὶ οὐκ 50 ἐπορεύθησαν, ὅτι συνετρίβησαν νῆες ἐν Ἀσεὼν Γαβέρ. Τότε εἶπεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἀχαὰβ πρὸς Ἰωσαφάτ, Πορευθήτωσαν δοῦλοί * σου μετὰ τῶν δούλων μου καὶ ταῖς ναυσίν. καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἰωσαφάτ. Καὶ ἐκοιμήθη (ο) Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ δύο ἔτη. (π) ἐνώπιον κυρίου, (ρ) ἁμαρτίαις Ἱεροβοάμ
Βασιλειῶν γ'.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

43 44 ואזל בכל ארחא אסא אבוהי לא סטא מניה למעבד דכשר קדם יי: ברם במתא
45 לא עטרא עוד כען עמא מדבחין ומסקין בוסמין על במתא: ואשלים יהושפט עם מלכא
46 דישראל: ושאר פתגמי יהושפט וגבורתיה דעבד ודאגיח קרבא הלא אנון כתיבין על
ספר פתגמי יומין למלכי דבית יהודה: ושאר נפקת ברא דאשתאר ביומי אסא אבוהי
47 פלי מן ארעא: ומלכא לית באדום ממנא אלהן אסטרטיגי מלכא: יהושפט עבד ספינת
48 49 אפריקא למיזל לאופיר לאיתאה דהבא ולא אזל ארי אתברו ספינתא בעציון גבר:
50 בכן אמר אחזיהו בר אחאב ליהושפט יזלון עבדי עם עבדך בספינתא ולא אבה
51 יהושפט: ושכיב יהושפט עם אבהתוהי ואתקבר עם אבהתוהי בקרתא דדוד אבוהי
52 ומלך יהורם בריה תחותוהי: אחזיה בר אחאב מלך על ישראל בשמרון בשנת שבע
53 עסרי ליהושפט מלכא שבטא דבית יהודה ומלך על ישראל תרתין שנין: ועבד
דביש קדם יי ואזל באורח אבוהי ובאורח אמיה ובאורח ירבעם בר נבט דחייב ית
54 ישראל: ופלחית בעלא וסגיד ליה וארגיז קדם יי אלהא דישראל ככל דעבד אבוהי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ambulavit in omni via Azza patris ſui; non declinavit ab ea faciendo 43 quod rectum erat ante Dominum. Veruntamen excelſa non receſſerunt: 44 adhuc uſq; populus ſacrificabat & adolebat aromata ſuper excelſa. Et 45 pacem fecit Jehoſaphat cum rege Iſrael. Et reliquum verborum Jehoſa- 46 phat, & *fortitudinem* ejus *quam* fecit, & quomodo iniit prœlium, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? Et re- 47 liquum ſcortorum quod relictum fuerat in diebus Azza patris ſui, extirpavit de terra. Et rex non erat in Edom præpoſitus: niſi anteſignanus re- 48 gis. Jehoſaphat fecit naves Aphrikah, eundi cauſa in Ophir, ut deferret au- 49 rum: & non ivit; quia fractæ ſunt naves in Gheſzion Gaber. Tunc dixit 50 Ahhaziahu filius Ahhab ad Jehoſaphat, Eant ſervi mei cum ſervis tuis in navi: & noluit Jehoſaphat. Et jacuit Jehoſaphat cum patribus 51 ſuis, & ſepultus eſt cum patribus ſuis in urbe David patris ſui, & regnavit Jehoram filius ejus pro eo. Ahhaziahu filius Ahhab regnavit ſuper Iſrael 52 in Somron anno decimo ſeptimo Jehoſaphat regis tribus domus Jehudah, & regnavit ſuper Iſrael duobus annis. Et fecit quod malum erat ante 53 Dominum, & ambulavit in via patris ſui, & in via matris ſuæ, & in via Jarabgham filii Nebat qui peccare fecit Iſrael. Et coluit Baghala, & adoravit 54 illum, & irritavit Dn̄m Deum Iſrael juxta omnia quæ fecerat pater ejus.

מלכים ב : א

CAP. I. א

cecidit Et .Achab *mortem poſt* *Iſrael in* *Moab eſt prævaricatus* Et
1 ויפשע מואב בישראל אחרי מות אחאב: ויפל
2 ,Someron in quod ,ſuum cœnaculum in *cancellum per* Achaziah
אחזיה בעד השבכה בעליתו אשר בשמרון
inquirite ,Ite :eos ad dixit & ,nuncios miſitque:ægrotavit &
ויחל וישלח מלאכים ויאמר אלהם לכו דרשו
.hac infirmitate de vivam ſi ,Hecron Deum zebub--Bahal *in*
בבעל זבוב אלהי עקרון אם־אחיה מחלי זה:

Verſio VULG. LAT.

Liber REGUM quartus,
Secundùm Hebræos
MALACHIM
SECUNDUS.

CAP. I.

1 PRævaricatus eſt autē Moab in Iſrael, poſtquàm mortuus 2 eſt Achab. Cecidítque Ochozias per cancellos cœnaculi ſui, ꝙ habebat in Samaria, & ægrotavit: miſítq; nuntios, dicens ad eos; Ite, conſulite Beelzebub deū Accaron, utrùm vivere queam de infirmitate mea hac.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
cum Tranſlatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙΩ͂Ν Δ'.

REGNORUM. LIB. IV.

ΚΕΦ. α'.

CAP. I.

1 ΚΑὶ ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραὴλ μετὰ τὸ 2 ἀποθανεῖν Ἀχαάβ. Καὶ ἔπεσεν Ὀχοζίας διὰ τοῦ δικτυωτοῦ τοῦ ἐν τῷ ὑπερῴῳ αὐτοῦ τῷ ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἠῤῥώστησε. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Δεῦτε (α) καὶ ἐπιζητήσατε ἐν τῷ Βάαλ μυῖαν θεὸν Ἀκκαρών, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μου ταύτης. καὶ ἐπορεύθησαν ἐπερωτῆσαι δι' αὐτοῦ.

ET prævaricatus eſt Moab in Iſrael, poſtquàm mortuus eſt Achaab. Et cecidit Ochozias per cancellum, qui in cœnaculo ſuo in Samaria, & ægrotavit. Et miſit nuntios, & dixit ad eos; Ite, & inquirite in Baal muſcam (a) deum Accaron; ſi vivam ex infirmitate mea hac. Et iverunt interrogare per eum. 1 2

MS.A. Βασιλειῶν δ'. (α) καὶ ἐπερωτήσατε ἐν τῷ Βαάλ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 ומרדו מואבאי בישראל בתר דמית אחאב: ונפל אחזיה מן סרנתא בעליתיה די
2 בשומרון ואתמרע ושלח אזגדין ואמר להון אזילו תבעו בבעל זבוב טעות עקרון אם
אחי ממרעי דין

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. I.

ET rebellaverunt Moabæi in Iſrael, poſtquam mortuus eſt Ahhab. Et 1 decidit Ahhaziah è cancellis in cœnaculum ſuum quod erat in Somron, 2 & ægrotavit: miſitque nuncios & dixit eis, Ite, interrogate Baghal-zebub Errorem Gheqron, ſi vivam de ægritudine mea hac.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 * ܘܗܠܟ ܒܟܠܗܘܢ ܐܘܪܚܬܗ ܕܐܣܐ ܐܒܘܗܝ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢܗܝܢ. ܘܥܒܕ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
44 * ܒܪܡ ܒܥܠܡܐ ܠܐ ܥܒܪܘ. ܘܥܕ ܟܥܢ ܥܡܐ ܡܕܒܚܝܢ ܘܡܣܩܝܢ ܒܣܡܐ ܥܠ ܒܥܠܡܐ. * ܘܐܫܠܡ
45 46 ܝܗܘܫܦܛ ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܗܘܫܦܛ. ܘܓܢܒܪܘܬܗ ܘܩܪܒܘܗܝ
47 ܕܥܒܕ ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪ ܕܒܪܝܡܝܢ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܫܪܟܐ ܕܙܢܝܘܬܐ
48 ܕܐܫܬܚܪܬ ܒܝܘܡܝ ܐܣܐ ܐܒܘܗܝ. ܐܘܒܕ ܡܢ ܐܪܥܐ. * ܘܡܠܟܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܐܕܘܡ ܩܝܡ.
49 * ܘܝܗܘܫܦܛ ܥܒܕ ܐܠܦܐ ܒܬܪܫܝܫ. ܠܡܐܙܠ ܠܐܘܦܝܪ ܡܛܠ ܕܗܒܐ. ܘܠܐ ܐܙܠܘ. ܡܛܠ
50 ܕܐܬܬܒܪܘ ܐܠܦܐ ܒܥܨܝܘܢܓܒܪ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܐܚܙܝܐ ܒܪ ܐܚܐܒ ܠܝܗܘܫܦܛ. ܢܐܙܠܘܢ
51 ܥܒܕܝ ܥܡ ܥܒܕܝܟ ܒܐܠܦܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܝܗܘܫܦܛ. * ܘܫܟܒ ܝܗܘܫܦܛ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ.
52 ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܡܠܟ ܝܘܪܡ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܐܚܙܝܐ
ܒܪ ܐܚܐܒ ܐܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ. ܒܫܢܬ ܫܒܥܣܪܐ ܠܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.
53 ܘܐܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܙܠ ܒܐܘܪܚܬܗ
ܕܐܒܘܗܝ. ܘܒܐܘܪܚܬܗ ܕܐܡܗ. ܘܒܐܘܪܚܬܗ ܕܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ.
54 * ܘܦܠܚ ܠܒܥܠܐ ܘܣܓܕ ܠܗ. ܘܐܪܓܙ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܒܘܗܝ.

Ambulavit autem in omnibus viis Aſæ patris 43 ſui, & non deflexit ab eis, fecitq; quod rectum erat coram Domino. Verùm altaria non abſ- 44 tulit, ſed adhuc populus ſacrificabant, & adolebant thura ſuper altaria. Et pacem inivit 45 Joſaphat cum regibus Iſraelis. Reliquæ res 46 Joſaphati, & præclara quæque facinora & bella ab eo geſta, ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Juda. Reliquias etiam ſcor- 47 tationis quæ remanſerat in diebus Aſæ patris ſui, abolevit à terra. In Adum verò nullus 48 extabat rex. Præterea naves fecerat Joſa- 49 phat in Tharſis, ut proficiſcerentur in Ophir auri gratiâ: ſed non profectæ ſunt, quoniam fractæ ſunt naves in Iſinu-geber. Tunc dixit 50 Ehazia filius Ahabi ad Joſaphat, Ibunt ſervi mei cum ſervis tuis in navibus: at non acquievit Joſaphat. Demum occumbente Joſa- 51 phato cum patribus ſuis, & cum patribus ſuis ſepulto in civitate Davidis patris ſui, regnavit poſt eum Joram filius ejus. Porrò Ehazias 52 Ahabi filius regnum inivit ſuper Iſraelem in Samaria anno decimo ſeptimo Joſaphati regis Juda: regnavit autem ſuper Iſraelem duobus annis; Et fecit quod malum erat co- 53 ram Domino: nam ambulavit in viis patris ſui, in viis matris ſuæ, & in viis Jerobaami filii Nabati, qui ad peccandum induxerat Iſraelem: Coluítque Baalem, & adoravit eum, 54 & excitavit iram Domini Dei Iſraelis, ut fecerat pater ejus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 * وسلك في جميع طرايق ابيه اسا ولم يزغ عنها من اعمال الاستقامة بين يدي الله * الا ان
44 البيع لم تعطل * وكان القوم الي هذا الوقت يذبحون ويبخرون في البيع * وكان يهوسافاط قد
45 46 سالم ملك اسراييل * وباقي اخبار يهوسافاط وجبروته الذي صنع وملاحمه * قد كتب في سفر
47 اخبار ايام ملوك سبط يهودا * وباقي الذين كانوا ممن تزوج من البرانيين علي سبيل المتعة *
48 49 ابعدهم من الارض * ولم يكن يوميذ في ادوم ملكا متولي الملك * وكان قد عمل سفنا في
طرسوس ليمضي الي الهند ليحمل فيها من هناك ذهبا * ولم يمض لان سفنا انكسرت في عصيون
50 جابر * وعند ذلك قال احزياهو بن احاب ليهوسافاط ان تخرج عبيدك مع عبيدي في السفن *
51 فلم يجبه يهوسافاط * واضطجع يهوسافاط مع ابايه * وقبر مع ابايه في مدينة داود * وملك يهورام
52 ابنه مكانه * وكان اول ملك احزياهو بن احاب في سنة سبعة عشر لملك يهوسافاط ملك
53 سبط يهودا * وملك علي ال اسراييل لسنتين * وصنع الشر بين يدي الله * وسلك في ذلك
54 مسلك ابيه وامه * ومسلك يوربعام بن ناباط المؤثم لال اسراييل * وعبد الباعل وسجد له *
وعمل المسخطات قدام الله اله اسراييل * كجميع ما صنع ابوه *

Et ambulavit in omnibus viis patris ſui Aſæ, nec aberravit ab eis quod ad rectè agendum coram Deo: 43 *Veruntamen templa non ceſſârunt, imò ad id uſque temporis ſacrificabant populus, & adolebant in templis.* 44 *Pacem quoque inierat Jehoſaphat cum rege Iſraelis.* 45 *Reliquæ hiſtoriæ Jehoſaphati, & fortitudo ejus quam geſſit, & bellum ejus, jam ſcripta ſunt in libro hiſtoriarū dierum regum tribûs Juda.* 46 *Eos etiā qui remanſerant ex his qui uxores duxerant ex extraneis per modum concubinatûs, ejecit è terra.* 47 *(In diebus non erat in Edom rex præpoſitus regno.)* 48 *Fecerat etiam naves in Tharſo ut iret in Indiam, iiſque aurum inde adveheret: at non ivit, quia naves aliquot confractæ ſunt in Eſjon-gaber.* 49 *Tunc dixit Ahaziahu Achabi filius ad Jehoſaphat, Exeant quæſo ſervi tui cum ſervis meis in navibus: at non acquievit illi Jehoſaphat.* 50 *Deinde accubuit Jehoſaphat cum patrib⁹ ſuis, & ſepultus eſt cum patribus ſuis in civitate Davidis; regnavitque Jehoram filius ejus loco ipſius.* 51 *Fuit autem principiū regni Ahaziahu filii Achabi, anno decimoſeptimo regni Jehoſaphati regis trib⁹ Juda; regnavitque ſuper Iſraelitas duobus annis:* 52 *Et fecit malum coram Deo, ſecutus in hoc viam patris ſui & matris ſuæ, necnon viam Jerobaami filii Nabati, qui ad peccatum provocaverat Iſraelitas.* 53 *Coluit enim Baalem, & adoravit eum, & perpetravit ea quæ iram merebantur coram Deo, Deo Iſraelis, prorſus ut fecerat pater ejus.* 54

Verſio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

* ܗܘ ܫܪܒܐ ܬܪܝܢ ܕܡܠܟܘܬܐ * ܕܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܘܡܪܕ ܡܘܐܒ ܒܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܐܚܐܒ. * ܘܢܦܠ ܐܚܙܝܐ ܡܢ ܟܘܘܬܐ
2 ܕܥܠܝܬܗ ܕܒܫܡܪܝܢ. ܘܐܬܟܪܗ. ܘܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܫܐܠܘ ܒܒܥܠܙܒܘܒ
ܐܠܗܐ ܕܥܩܪܘܢ. ܐܢ ܐܚܐ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ ܗܢܐ.

Sequitur Liber ſecundus
REGNORUM.
ELISÆUS PROPHETA.

CAPUT I.

DEfecit autem Moab ab Iſraelitis poſt- 1 quam mortuus eſt Ahab. Et cadens Ehazias 2 è xyſto cœnaculi ſui quod erat in Samaria, ægrotavit: quamobrem miſit nuntios, quibus dixit, Ite, conſulite Beelzebub deum Ecronis, ſimne convaliturus ab hoc morbo meo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* السفر الرابع من اسفار الملوك *
* الفصل الاول *

1 * وعصوا الموابيون لال اسراييل بعد وفاة احاب * وسقط احزياهو من روشن عليته التي
2 في سومرون ومرض * وبعث رسلا وقال لهم * امضوا واستخبروا باعل زبوب طاغوت عقرون هل
اشفي من مرضي هذا *

LIBRORUM REGUM
Liber quartus.

CAPUT I.

DEfecerunt autem Moabitæ ab Iſraelitis poſt obitum Achabi. 1 *Deciditque Ahaziahu è feneſtra cœnaculi ſui quod erat in Samaria, & cùm ægrotaſſet, miſit nuntios, & dixit eis; Ite, ſciſcitamini Beelzebub idolum Acronis, num ſanitatem ſim recuperaturus ab hoc morbo meo.* 2

afcende ,Surge :Tisbiten Elijah ad eſt locutus Domini angelus Et
3 וּמַלְאַךְ יְהוָה דִּבֶּר אֶל־אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי קוּם עֲלֵה
non non ob An ,eos ad loquere & ,Someron regis nunciorum occurſum in
לִקְרַאת מַלְאֲכֵי מֶלֶךְ־שֹׁמְרוֹן וְדַבֵּר אֲלֵהֶם הַמִבְּלִי אֵין־
Deum zebub-Bahal in inquirendū ad euntes vos ,Iſrael in Deum
אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתֶּם הֹלְכִים לִדְרֹשׁ בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי
,illuc aſcendiſti quem lecto :Dominus dicit Sic idcirco Et ?Hecron
4 עֶקְרוֹן׃ וְלָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה הַמִּטָּה אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָּׁם
ſunt reverſi Et .Elijah abiit & :morieris moriendo ſed ,eo de deſcendes non
5 לֹא־תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי מוֹת תָּמוּת וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּה׃ וַיָּשׁוּבוּ
Dixeruntque ?eſtis reverſi hoc Quid :eos ad Dixitque .eum ad nuncii
6 הַמַּלְאָכִים אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מַה־זֶּה שַׁבְתֶּם׃ וַיֹּאמְרוּ
revertimini ,Ite :nos ad dixitque ,noſtrū occurſum in aſcendit Vir :eum ad
אֵלָיו אִישׁ עָלָה לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ לְכוּ שׁוּבוּ
,Dñs dixit Sic,eum ad loquemini & ,vos miſit qui ,regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֶתְכֶם וְדִבַּרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה
-Bahal in inquirendū ad mittens tu Iſrael in Deum non non ob An
הֲמִבְּלִי אֵין־אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתָּה שֹׁלֵחַ לִדְרֹשׁ בְּבַעַל
non ,illuc aſcendiſti quem lecto Idcirco ?Hecron Deum zebub-
זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן לָכֵן הַמִּטָּה אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָּׁם לֹא־
:eos ad eſt Locutuſque .morieris moriendo ſed ,eo ex deſcendes
7 תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי־מוֹת תָּמוּת׃ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם
eſt locutus &:veſtrum occurſum in aſcendet qui ,viri judicium Quod
מֶה מִשְׁפַּט הָאִישׁ אֲשֶׁר עָלָה לִקְרַאתְכֶם וַיְדַבֵּר
habitor Vir :eum ad Dixeruntque ?iſtos ſermones vos ad
8 אֲלֵיכֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ בַּעַל
Tiſbites Elijah :ait & ,ſuis renibus in accinctus pelliceo cingulo &,crinis
שֵׂעָר וְאֵזוֹר עוֹר אָזוּר בְּמָתְנָיו וַיֹּאמַר אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי
:ej⁹ quinquaginta &,quinquagenarium principem eum ad Miſitque .ipſe
9 הוּא׃ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שַׂר־חֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁיו
eſt locutuſque :montis capite ſuper ſedens ecce & ;eum ad aſcendit &
וַיַּעַל אֵלָיו וְהִנֵּה יֹשֵׁב עַל־רֹאשׁ הָהָר וַיְדַבֵּר
reſpondit Et .Deſcende :eſt locutus rex ,Dei Vir :eum ad
10 אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ דִּבֶּר רֵדָה׃ וַיַּעֲנֶה
Dei vir ſi Et :quinquaginta principem ad eſt locutuſque:Elijahu
אֵלִיָּהוּ וַיְדַבֵּר אֶל־שַׂר הַחֲמִשִּׁים וְאִם־אִישׁ אֱלֹהִים
:tuos quinquaginta & ,te conſumat & ,cœlis de ignis deſcendat ,ego
אָנִי תֵּרֶד אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתְךָ וְאֶת־חֲמִשֶּׁיךָ
.ejus quinquaginta & ,eum conſumpſit & cœlis è ignis deſcendit &
וַתֵּרֶד אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת־חֲמִשָּׁיו׃
,alium quinquagenarium principem eum ad miſitque ,eſt reverſus Et
11 וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שַׂר־חֲמִשִּׁים אַחֵר
,Dei Vir :eum ad eſt locutus & reſpondit &:ej⁹ quinquaginta &
וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַן וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים
eſt locutus &,Elijah reſpondit Et .deſcende,Feſtina :rex dixit ſic
12 כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ מְהֵרָה רֵדָה׃ וַיַּעַן אֵלִיָּה וַיְדַבֵּר
,cœlis de ignis deſcendat ,ego Dei vir Si :eos ad
אֲלֵיהֶם אִם־אִישׁ הָאֱלֹהִים אָנִי תֵּרֶד אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם
ignis deſcendit & :tuos quinquaginta & ,te comedat &
וְתֹאכַל אֹתְךָ וְאֶת־חֲמִשֶּׁיךָ וַתֵּרֶד אֵשׁ־
.ejus quinquaginta & ,eum conſumpſit & ,cœlis de Dei
אֱלֹהִים מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת־חֲמִשָּׁיו׃
,tertium quinquagenarium principem miſit & ,eſt reverſus Et
13 וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח שַׂר־חֲמִשִּׁים שְׁלִשִׁים
quinquagenarius princeps venit Et ,aſcendit Et .ej⁹ quinquaginta &
וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַל וַיָּבֹא שַׂר־הַחֲמִשִּׁים
eſt deprecatus &,Elijahu regione è ſua genua ſuper ſe incurvavit &,tertius
הַשְּׁלִישִׁי וַיִּכְרַע עַל־בִּרְכָּיו לְנֶגֶד אֵלִיָּהוּ וַיִּתְחַנֵּן
,mea anima quæſo ſit precioſa Dei Vir :eū ad eſt locutuſq;,eum ad
אֵלָיו וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים תִּיקַר־נָא נַפְשִׁי
.tuis oculis in quinquaginta horum tuorum ſervorum anima &
וְנֶפֶשׁ עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה חֲמִשִּׁים בְּעֵינֶיךָ׃

Verſio VULG. LAT.

3 Angelus autem Domini locutus eſt ad Eliam Theſbiten, dicens; Surge, & aſcende in occurſum nuntiorum regis Samariæ, & dices ad eos; Numquid non eſt Deus in Iſrael, ut eatis ad conſulendum Beelzebub deum Accaron? 4 Quam ob rem hæc dicit Dominus; De lectulo, ſuper quem aſcendiſti, non deſcendes, ſed morte morières. Et abiit Elias. 5 Reverſique ſunt nuntii ad Ochoziam. Qui dixit eis, Quarè reverſi eſtis? 6 At illi reſponderunt ei; Vir occurrit nobis, & dixit ad nos; Ite, & revertimini ad regem, qui miſit vos, & dicetis ei; Hæc dicit Dominus; Numquid, quia non erat Deus in Iſrael, mittis ut conſulatur Beelzebub deus Accaron? Idcirco de lectulo, ſuper quem aſcendiſti, non deſcendes, ſed morte 7 morières. Qui dixit eis; Cujus figuræ & habitûs eſt vir ille, qui occurrit vobis, & lo- 8 cutus eſt verba hæc? At illi dixerunt; Vir piloſus, & zonâ pelliceâ accinctus renibus. Qui ait, Elias Theſbites eſt. 9 Miſitque ad eum quinquagenarium principem, & quinquaginta qui erant ſub eo. Qui aſcendit ad eum: ſedentíque in vertice montis, ait; Homo Dei, rex præcepit ut deſcen- 10 das. Reſpondénſque Elias, dixit quinquagenario; Si homo Dei ſum, deſcendat ignis de cœlo, & devoret te, & quinquaginta tuos. Deſcendit itaque ignis de cœlo, & devoravit eum, & quinquaginta 11 qui erant cum eo. Rurſúmque miſit ad eum principem quinquagenarium alterum, & quinquaginta cum eo. Qui locutus eſt illi; Homo Dei, hæc dicit rex; Feſtina, deſcende. 12 Reſpondens Elias ait; Si homo Dei ego ſum, deſcendat ignis de cœlo, & devoret te, & quinquaginta tuos. Deſcendit ergò ignis de cœlo, & devoravit illum, & quinquaginta e- 13 jus. Iterùm miſit principem quinquagenarium tertium, & quinquaginta qui erant cum eo. Qui cùm veniſſet, curvavit genua contra Eliam, & precatus eſt eum, & ait; Homo Dei, noli deſpicere animam meam, & animas ſervorum tuorum qui mecum ſunt.

Verſio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

3 Καὶ ἄγγελος κυρίου ἐκάλεσεν Ἠλιοὺ τὸν Θεσβίτην, (β)λέγων, Ἀναστὰς δεῦρο εἰς συνάντησιν τῶν ἀγγέλων Ὀχοζίου βασιλέως Σαμαρείας, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτούς, Εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν Ἰσραήλ, ὑμεῖς πορεύεσθε ἐπιζητῆσαι ἐν τῷ Βάαλ μυῖαν θεὸν Ἀκκα- 4 ρών; καὶ οὐχ οὕτως· Ὅτι τάδε λέγει κύριος, Ἡ (γ) κλίνη ἐφ᾽ ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, οὐ καταβήσῃ ἀπ᾽ αὐτῆς, (δ) ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. καὶ 5 ἐπορεύθη Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. Καὶ ἐπεστράφησαν οἱ ἄγγελοι πρὸς αὐτόν· καὶ εἶπε 6 πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι (ε) ἐπεστρέψατε; Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, Ἀνὴρ ἀνέβη εἰς συνάντησιν ἡμῶν, καὶ εἶπε πρὸς ἡμᾶς, Δεῦτε, ἐπιστράφητε πρὸς τὸν βασιλέα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς, καὶ λαλήσατε πρὸς αὐτόν, Τάδε λέγει κύριος, Εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν (ζ) ἐν Ἰσραήλ, σὺ πορεύῃ (η) ἐπιζητῆσαι ἐν τῷ Βάαλ μυῖαν θεὸν Ἀκκαρών; οὐχ (θ) οὕτως. ἡ κλίνη ἐφ᾽ ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, οὐ καταβήσῃ ἀπ᾽ 7 αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ (ι) ἀποθανῇ. Καὶ ἐπέστρεψαν ἀπαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ καθὰ ἐλάλησεν Ἠλιού. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτούς, Τίς ἡ κρίσις τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ἀναβάντος εἰς συνάντησιν ὑμῖν καὶ λαλήσαντος πρὸς ὑμᾶς τοὺς 8 λόγους τούτους; Καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Ἀνὴρ δασὺς, καὶ ζώνην δερματίνην περιεζωσμένος τὴν (κ) ὀσφὺν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, Ἠλιοὺ 9 ὁ Θεσβίτης (λ) οὗτός ἐστι. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς (μ) αὐτὸν πεντηκόνταρχον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ, καὶ (ν) ἀνέβη πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδοὺ Ἠλιοὺ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους. καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ὁ βασιλεὺς ἐκά- 10 λεσέ σε, κατάβηθι. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλιοὺ, καὶ εἶπεν πρὸς τὸν πεντηκόνταρχον, Καὶ εἰ ἄνθρωπος (ξ) θεοῦ ἐγὼ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ καταφάγεταί σε καὶ τοὺς πεντήκοντά σου. καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατ- 11 έφαγεν αὐτὸν καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. Καὶ (ο) προσέθετο ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἄλλον πεντηκόνταρχον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. (π) καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, Ταχέως κατά- 12 βηθι. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλιοὺ καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν, Εἰ ἄνθρωπος (ρ) θεοῦ ἐγὼ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ καταφάγεταί σε καὶ τοὺς πεντήκοντά σου. καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτὸν καὶ τοὺς πεν- 13 τήκοντα αὐτοῦ. Καὶ (σ) προσέθετο ὁ βασιλεὺς ἔτι ἀποστεῖλαι ἡγούμενον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. (τ) καὶ ἦλθεν ὁ πεντηκόνταρχος ὁ τρίτος, καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα (υ) αὐτοῦ κατέναντι Ἠλιοὺ, καὶ ἐδεήθη αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ἐντιμωθήτω ἡ ψυχή μου, καὶ ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου τούτων τῶν πεντήκοντα ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

Et angelus Domini vocavit Eliu Theſbitem, dicens; Surgens, vade in obviam nuntiorū Ochoziæ regis Samariæ, & loquêris ad eos; Si propterea quòd non ſit Deus in Iſrael, vos itis inquirere in Baal muſcam deum Accaron? Et (b) non ita. Quoniam hæc dicit Dominus; Lectus, ſuper quem aſcendiſti illuc, non deſcendes ab eo, quia morte morières. Et ivit Eliu, & dixit ad eos. Et reverſi ſunt nuntii ad eum. Et dixit ad eos; Quid, quòd revertiſtis? Et dixerunt ad eum; Vir aſcendit in occurſum noſtrum, & dixit ad nos; Ite, revertite ad regem, qui miſit vos, et loquimini ad eum; Hæc dicit Dominus; Si propterea quòd non ſit De⁹ in Iſrael, tu vadis inquirere in Baal muſcā deū Accaron? Non ita. Lect⁹, ſuper quem aſcendiſti illuc, non deſcendes ab eo, quia morte morières. Et (c) reverſi annuntiaverunt regi ſecundùm quæ locutus fuerat Eliu. Et locutus eſt ad eos; Quodnam judicium viri, qui aſcendit in obviam vobis, & locutus eſt ad vos verba hæc? Et dixerunt ad eum; Vir piloſus, & zonâ pelliceâ accinctus lumbum ſuum. Et dixit; Eliu Theſbites hic eſt. Et miſit ad eum principem quinquagenarium, et ipſos quinquaginta illius. Et (d) aſcendit ad eum. Et ecce Eliu ſedebat ſuper cacumen montis. Et locutus eſt princeps quinquagenarius ad eum, & dixit; Homo Dei, rex vocavit te: Deſcende. Et reſpondit Eliu, & dixit ad principem quinquagenarium; Et, ſi homo Dei ego: deſcendet ignis de cœlo, & devorabit te, & quinquaginta tuos. Et deſcendit ignis de cœlo, & devoravit eum, & quinquaginta ejus. Et adjecit rex, & miſit ad eum alium principē quinquagenariū, et ipſos quinquaginta illius. Et locut⁹ eſt princeps quinquagenarius ad eum, & dixit; Homo Dei, hæc dicit rex; Citò deſcende. Et reſpondit Eliu, & locutus eſt ad eum, & dixit; Si homo Dei ego, deſcendet ignis de cœlo, & devorabit te, & quinquaginta tuos. Et deſcendit ignis de cœlo, & devoravit eum, & quinquaginta ejus. Et adjecit adhuc rex mittere (e) ducem, & quinquaginta ejus. Et venit princeps quinquagenarius tertius, & curvavit ſe ſuper genua ſua ante Eliu, & oravit eum, & locutus eſt ad eum, & dixit; Homo Dei, pretioſa ſit anima mea, & anima ſervorum tuorum, horum quinquaginta, in oculis tuis.

MS. A. (β)λέγων, Ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς (γ)κλίνη σου ἐφ᾽(δ)ὅτι ἐκεῖ θανάτῳ(ε)ἐπεστράφητε;(ζ)ἐν Ἰερουσαλήμ,(η)ζητῆσαι ἐν τῇ Βάαλ(θ)οὕτως.*ἐφ᾽ ἧς ἀνέβης ὅτι οὐ(ι)ἀποθανῇ. Καὶ ἐλάλησεν(κ)ὀσφῦν.καὶ(λ)ἐστὶν οὗτος.Καὶ(μ) αὐτοῦ ἡγούμενον πεντηκόνταρχον(ν)ἀνέβη καὶ ἦλθεν πρὸς(ξ)τοῦ θεοῦ (ο)προσέθηκεν(π)καὶ ἀνέβη καὶ ἐλάλησεν (ρ)τοῦ θεοῦ εἰμι ἐγώ,(σ)προσέθηκεν ὁ βασιλεὺς ἀποστεῖλαι ἡγούμενον πεντηκόνταρχον τρίτον καὶ τοὺς(τ)καὶ ἀναβὰς ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ πεντηκόνταρχος (υ) ἑαυτοῦ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 וּמַלְאֲכָא דַיְיָ מַלֵּיל עִם אֵלִיָּהוּ דְמִן תּוֹשָׁב קוּם סַק לְקַדָּמוּת אִזְגַּדֵי מַלְכָּא דְשָׁמְרוֹן וּמַלֵּיל
עִמְּהוֹן הֲלָא אֱלָהָא קַיָּם דִשְׁכִנְתֵּיהּ שַׁרְיָא בְּיִשְׂרָאֵל אַתּוּן אָזְלִין לְמִתְבַּע בְּבַעַל זְבוּב
4 טַעֲוַת עֶקְרוֹן׃ וּבְכֵן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ עַרְסָא דִסְלֵקְתָּא תַמָּן לָא תֵחוּת מִנֵּהּ אֲרֵי מְמָת תְּמוּת
5 וַאֲזַל אֵלִיָּהוּ׃ וְתָבוּ אִזְגַּדַיָּא לְוָתֵיהּ וַאֲמַר לְהוֹן מָא דֵין תַּבְתּוּן׃ וַאֲמַרוּ לֵיהּ גַּבְרָא סְלִיק 6
לְקַדָּמוּתָנָא וַאֲמַר לָנָא אִיזִילוּ תּוּבוּ לְוָת מַלְכָּא דִשְׁלַח יָתְכוֹן וּתְמַלְּלוּן עִמֵּיהּ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ
הֲלָא אֱלָהָא קַיָּם דִשְׁכִנְתֵּיהּ שַׁרְיָא בְּיִשְׂרָאֵל אַתְּ שָׁלַח לְמִתְבַּע בְּבַעַל זְבוּב טַעֲוַת עֶקְרוֹן
7 בְּכֵן עַרְסָא דִסְלֵקְתָּא תַמָּן לָא תֵחוּת מִנֵּהּ אֲרֵי מְמָת תְּמוּת׃ וּמַלֵּיל עִמְּהוֹן מָא נִימוּסָא
8 דְגַבְרָא דִסְלִיק לְקַדָּמוּתְכוֹן וּמַלֵּיל עִמְּכוֹן יָת פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין׃ וַאֲמַרוּ לֵיהּ גְּבַר בְּעֵיל
9 סַעֲרָן וְזִרְזָא דְמַשְׁכָּא אֲסִיר בְּחַרְצֵיהּ וַאֲמַר אֵלִיָּה דְמִן תּוֹשָׁב הוּא׃ וּשְׁלַח לְוָתֵיהּ רַב
חַמְשִׁין וְחַמְשִׁין דְעִמֵּיהּ וּסְלִיק לְוָתֵיהּ וְהוּא יָתֵיב עַל רֵישׁ טוּרָא וּמַלֵּיל עִמֵּיהּ נְבִיָּא דַיְיָ
10 מַלְכָּא מַלֵּיל חוּת׃ וַאֲתֵיב אֵלִיָּה וּמַלֵּיל עִם רַב חַמְשִׁין אִם נְבִיָּא דַיְיָ אֲנָא תֵּחוּת אֶשָּׁתָא
מִן שְׁמַיָּא וְתֵיכוּל יָתָךְ וְיָת חַמְשִׁין דְעִמָּךְ וּנְחָתַת אֶשָּׁתָא מִן שְׁמַיָּא וַאֲכָלַת יָתֵיהּ וְיָת חַמְשִׁין
11 דְעִמֵּיהּ׃ וְתָב וּשְׁלַח לְוָתֵיהּ רַב חַמְשִׁין אוּחֲרָנִין וְחַמְשִׁין דְעִמֵּיהּ וַאֲתֵיב וּמַלֵּיל עִמֵּיהּ נְבִיָּא
12 דַיְיָ כִּדְנַן אֲמַר מַלְכָּא אוֹחִי חוּת׃ וַאֲתֵיב אֵלִיָּהוּ וּמַלֵּיל עִמְּהוֹן אִם נְבִיָּא דַיְיָ אֲנָא תֵּחוּת
אֶשָּׁתָא מִן שְׁמַיָּא וְתֵיכוּל יָתָךְ וְיָת חַמְשִׁין דְעִמָּךְ וּנְחָתַת אֶשָּׁתָא מִן שְׁמַיָּא וַאֲכָלַת יָתֵיהּ וְיָת
13 חַמְשִׁין דְעִמֵּיהּ׃ וְתָב וּשְׁלַח רַב חַמְשִׁין תְּלִיתָאִין וְחַמְשִׁין דְעִמֵּיהּ וּסְלִיק וַאֲתָא רַב חַמְשִׁין
תְּלִיתָאִין וּכְרַע עַל בִּרְכּוֹהִי לָקֳבֵיל אֵלִיָּהוּ וּבְעָא מִן קֳדָמוֹהִי וּמַלֵּיל עִמֵּיהּ נְבִיָּא דַיְיָ תֵּיקַר
כְּעַן נַפְשִׁי וְנַפְשָׁא דְעַבְדָּךְ אִלֵּין חַמְשִׁין בְּעֵינָךְ׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et angelus Domini locut⁹ eſt cum Eliah qui erat ex Thoſab, Surge aſcende 3
in occurſum nunciorum regis Somron, & *loquere cum* illis: Nónne Deus
vivit cujus majeſtas manet in Iſrael; ut eatis interrogare Baghal-zebub
idôlum Gheqron? Et idcirco ſic dixit Dñs, De lecto, in quem aſcendiſti, 4
non deſcendes, quia moriendo morieris: & abiit Eliah. Et redierunt 5
nuncii ad illum: & dixit eis, Quare rediiſtis? Et dixerunt ei, Vir aſcen- 6
dit in occurſum noſtrum, & dixit nobis, Ite, redite ad regem qui miſit
vos, & loquimini cum illo, Sic dixit Dñs, Nónne Deus vivit cujus majeſtas
manet in Iſrael, ut miſeris interrogare Baghal-zebub Errorem Gheqron?
idcircò de lecto in quem aſcendiſti non deſcendes, quia moriendo morie-
ris. Et locut⁹ eſt cum illis, Quæ eſt diſpoſitio viri qui aſcendit in occur- 7
ſum veſtrum, & locut⁹ eſt vobiſcum verba hæc? Et dixerunt ei, Vir prædi- 8
tus capillis, & cinctorio pelliceo alligat⁹ lumbos ſuos. Et dixit, Eliah qui
eſt ex Thoſab, ipſe eſt. Et miſit ad eum magiſtrum quinquagenarium, & 9
quinquaginta, qui erant cum illo; & aſcendit ad illum: & ipſe ſedebat ſu-
per caput montis, & locutus eſt cum illo, Propheta Domini, Rex locutus
eſt, Deſcende. Et reſpondit Eliah, & locutus eſt cum magiſtro quinqua- 10
genorum, Si propheta Dñi ſum, deſcendat ignis de cœlo, & devoret te
& quinquaginta qui ſunt tecum; & deſcendit ignis de cœlo, & devora-
vit illum & quinquaginta qui erant cum illo. Et rurſum miſit ad illum ma- 11
giſtrum quinquagenorum *aliorum*, & quinquaginta qui erant cum eo; &
reſpondit & locutus eſt cum illo, Propheta Dñi, ſic dixit rex, Feſtina, de-
ſcende. Et reſpondit Eliah & *locutus eſt cum illis*, Si propheta Dñi ſum, 12
deſcendat ignis de cœlo, & devoret te & quinquaginta qui tecum ſunt:
tunc deſcendit ignis de cœlo, & devoravit illum & quinquaginta qui erant
cum eo. Et rurſum miſit magiſtrū quinquagenorum *tertiorum* & quinqua- 13
ginta qui erant cum eo: & aſcendit & venit magiſter quinquagenorum
tertiorum, & incurvavit ſe ſuper genua ſua coram Eliah, & precatus eſt
coram eo & locutus eſt cum illo, Propheta Domini, pretioſa ſit quæſo anima mea, & anima ſervorum tuorum horum quinquaginta in oculis tuis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 *ܘܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܐܡܪ ܠܐܠܝܐ ܕܡܢ ܬܫܒܝ. ܩܘܡ ܣܩ ܠܐܘܪܥܐ ܕܐܝܙܓܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܫܡܪܝܢ.
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܕܠܐ ܐܝܬ ܐܠܗܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܐܢܬܘܢ ܐܙܠܝܢ ܠܡܫܐܠ ܒܒܥܠ
ܕܒܒܐ ܐܠܗܐ ܕܥܩܪܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܪܣܐ ܕܣܠܩܬ ܠܗ. 4
ܠܐ ܬܚܘܬ ܡܢܗ. ܐܠܐ ܡܡܬ ܬܡܘܬ. ܘܐܙܠ ܐܠܝܐ.* ܘܗܦܟܘ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 5
ܐܝܟܢܐ ܗܦܟܬܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܣܠܩ ܠܐܘܪܥܢ. ܘܐܡܪ ܠܢ. ܙܠܘ ܗܦܘܟܘ 6
ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܕܫܕܪܟܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܡܢ ܕܠܐ ܐܝܬ ܐܠܗܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܫܕܪܬ ܠܡܫܐܠ
ܒܒܥܠܕܒܒܐ ܐܠܗܐ ܕܥܩܪܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܥܪܣܐ ܕܣܠܩܬ ܠܗ. ܠܐ ܬܚܘܬ ܡܢܗ.
ܐܠܐ ܡܡܬ ܬܡܘܬ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܗܘܐ ܚܙܘܗ ܕܓܒܪܐ ܕܣܠܩ ܠܐܘܪܥܟܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܟܘܢ 7
ܡܠܐ ܗܠܝܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܓܒܪܐ ܣܥܪܢܐ. ܘܐܣܪܐ ܕܡܫܟܐ ܐܣܝܪ ܒܚܨܘܗܝ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. 8
ܐܠܝܐ ܗܘ ܕܡܢ ܬܫܒܝ.* ܘܫܕܪ ܠܘܬܗ ܪܒ ܚܡܫܝܢ ܘܚܡܫܝܢ ܕܥܡܗ. ܘܣܠܩ ܠܘܬܗ. 9
ܘܗܘ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܪܝܫ ܛܘܪܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܡܠܟܐ ܐܡܪ ܚܘܬ. * ܘܥܢܐ 10
ܐܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܪܒ ܚܡܫܝܢ. ܐܢ ܢܒܝܗ ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܬܚܘܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܬܐܟܘܠ
ܠܟ. ܘܠܚܡܫܝܢ ܕܥܡܟ. ܘܢܚܬܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܐܟܠܬܗ ܠܗ ܘܠܚܡܫܝܢ ܕܥܡܗ.
* ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܠܘܬܗ ܪܒ ܚܡܫܝܢ ܐܚܪܢܐ. ܘܚܡܫܝܢ ܕܥܡܗ. ܘܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. 11
ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܒܥܓܠ ܚܘܬ. * ܘܥܢܐ ܐܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܢܒܝܗ 12
ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܬܚܘܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܬܐܟܘܠ ܠܟ ܘܠܚܡܫܝܢ ܕܥܡܟ. ܘܢܚܬܬ ܢܘܪܗ
ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܐܟܠܬܗ ܠܗ ܘܠܚܡܫܝܢ ܕܥܡܗ. * ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܠܘܬܗ ܪܒ 13
ܚܡܫܝܢ ܬܠܝܬܝܐ ܘܚܡܫܝܢ ܕܥܡܗ. ܘܣܠܩ ܪܒ ܚܡܫܝܢ. ܘܒܪܟ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ
ܩܕܡ ܐܠܝܐ. ܘܡܬܟܫܦ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܬܐܩܪ ܢܦܫܝ
ܘܢܦܫܐ ܕܥܒܕܝܟ ܚܡܫܝܢ ܗܠܝܢ ܩܕܡܝܟ.

Angelus autem Domini dixit Eliæ qui erat è Tneſbi, Surge, aſcende obviàm nuntiis Regis Samariæ, & dic eis; Num quòd deſit Deus in Iſraele, itis conſultū Beel-zebub deum Ecronis? 3 Ob id ſic dicit Dominus, E lecto quem aſcendiſti, non deſcendes, ſed certiſſimè morières: deinde abiit Elia. 4 Reverſis itaque nuntiis ad Ehaziā, dixit eis Ehazia; Cur reverſi eſtis? 5 Vir quidam, inquiunt illi, aſcendit in occurſum noſtrum, dixítque nobis; Revertimini, ite ad virum qui miſit vos, & dicite ei; Num quòd deſit Deus in Iſraele, miſiſti conſultū Beel-zebub deum Ecronis? ob id è lecto quem aſcendiſti, non deſcendes, ſed omnino morières. 6 Ait illis, Qualis eſt habitus viri qui aſcendit in occurſum veſtrum, dixítque vobis hujuſmodi verba? 7 Dicunt ad eum, Vir piloſus eſt, & zonâ pelliceâ præcinctus lumbos ſuos. Ait illis, Elias eſt Theſbites. 8 Miſitque contra eum ducem quinquaginta cum quinquaginta qui cum eo erant: qui cùm aſcendiſſent ad eum dum ſederet ſuper cacumine montis, dixerunt ei; Propheta Dei, rex dicit, Deſcende. 9 Reſpondens Elia dixit duci quinquaginta, Si propheta Dei ſum, deſcendat ignis de cœlo, devorétque te & quinquaginta qui tecum ſunt: & deſcendens ignis è cœlo devoravit eum atque quinquaginta qui erant cum eo. 10 Rurſ⁹ miſit contra eum ducem aliorum quinquaginta, & quinquaginta qui erant cum eo: qui compellans eum dixit, Propheta Dei, ſic dicit rex, Deſcende confeſtim. 11 Reſpondens Elia dixit ei; Si propheta Dei ſum, deſcendat ignis de cœlo, devorétque te & quinquaginta qui tecum ſunt: & deſcendens ignis Dei de cœlo, devoravit tam illū quàm quinquaginta qui erant cum eo. 12 Tertiò quoque miſit in eum præfectum quinquaginta cum quinquaginta qui cum eo erant: & aſcendens præfect⁹ quinquaginta flexis coram Elia genibus ſuis precabatur eum, & dicebat illi; Propheta Dei, in pretio ſit *quæſo* vita mea & vita ſervorum tuorum iſtorum quinquaginta coram te aſtantium. 13

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 *وعند ذلك خاطب ملك الله ايليا التسبي قايلا* قم فاطلع للقاء رسل ملك سوميرون وتنبا
لهم قايلا* كان ليس اله قد اقام سكينته حالة في آل اسراييل* حتى انتم ماضيين لاستعلام
باعل ربوب طاغوت عقرون* وكذاك فقد قال الله* ان السرير الذي صعدت عليه لا تنزل 4
عنه الا ميتا هالكا* ومضى ايليا* ورجع الرسل اليه* فقال لهم* ماذا جيتم* فقالوا له* ان رجلا 5 6
طلع للقاينا* وقال لنا* امضوا راجعين الى الملك الذي بعثكم وقولوا له* كذا قال الله* كان
ليس اله قد احل سكينته في آل اسراييل* حتى بعثت مستعلما لباعل ربوب طاغوت عقرون*
فلهذا من فعلك ان السرير الذي علوته لا تنحدر عنه سالما* بل تموت عليه موتا* فقال 7
لهم* ما زي الرجل الذي طلع للقايكم وخاطبكم بهذا الكلام* فقالوا رجل شعراني مستور 8
بجلد* فقال هو ايليا التسبيتي* فوجه اليه قايدا في خمسين رجلا* فطلع اليه وهو جالس 9
على راس الجبل* فقال له* يا نبي الله* ان الملك يقول انحدر مسرعا* فاجاب ايليا فقال لرييس 10
الخمسين* ان كنت نبي الله فلتنزل نار من السماء فتاكلك والخمسين الذين معك* فنزلت
نار من السماء* فاكلته مع الخمسين الذين معه* ثم عاد وبعث اليه رييس خمسين ثانيا 11
والخمسين معه* فكلمه وقال له* يا نبي الله ان الملك يقول انحدر مسرعا* فاجاب ايليا فقال 12
لرييس الخمسين* ان كنت نبي الله فلتنزل نار من السماء فتاكلك والخمسين الذين معك*
فنزلت نار من السماء* فاكلته والخمسين الذين معه* ثم عاد وبعث اليه رييس خمسين 13
ثالثا والخمسين معه* فاطاع رييس الخمسين الثالث وجاء فجثا على ركبتيه امام ايليا وتضرع
اليه قايلا* يا نبي الله اسالك الآن ان تكرم لديك نفسي وانفس عبيدك هولاء الخمسين
في عينيك*

Interim allocutus eſt Angelus Dei Eliam Theſbiten dicens, Surge, & aſcende obviàm nuntiis regis Samariæ, & vaticinare illis dicens, Quaſi verò non adeſſet Deus qui ſtationem ſuam collocavit manentem inter Iſraelitas, vos itis ſciſcitaturi Beel-zebub idolum Acronis. 3 *Jam autem ſic dixit Deus, De lecto quidem ſuper quem aſcendiſti, nequaquam niſi mortuus ac defunctus deſcendes: tum diſceſſit Elia.* 4 *Redeuntibus igitur ad eum nuntiis, ait illis, Qua de cauſa veniſtis?* 5 *Reſponderunt ei, Vir quidam aſcendit obviàm nobis, dixitque, Ite redeuntes ad regem qui vos miſit, & dicite ei; Sic dicit Deus, Quaſi verò non ſit Deus qui domicilium ſuum collocavit inter Iſraelitas, miſiſti ſciſcitatum Beel-zebub idolum Acronis: propter hujuſmodi actionem tuam, è lecto quem conſcendiſti, nequaquam deſcendes incolumis, ſed morte ſuper eum morières.* 6 *Dixit eis, Quis habitus eſt viri illius qui aſcendit obviàm vobis, & talibus vos eſt verbis allocutus?* 7 *Reſponderunt, Vir eſt hirſutus, pelle contectus. Dixit, Eſt Elia Theſbites.* 8 *Miſit itaque ad eum ducem cum quinquaginta viris: qui cùm aſcendiſſet ad eum ſedentem in vertice montis, ait illi; O propheta Dei, rex quidem dicit, Deſcende quamprimùm.* 9 *Reſpondens Elia dixit præfecto quinquaginta, Si propheta Dei ſum, deſcendat ignis de cœlo, devoretque te & quinquaginta qui tecum ſunt: deſcenditque ignis de cœlo, & devoravit eum cum quinquaginta qui erant cum eo.* 10 *Rurſus miſit ad eum ſecundò præfectum quinquaginta, & quinquaginta cum eo: qui eum allocutus dixit; O propheta Dei, rex quidem dicit, Deſcende quamprimùm.* 11 *Reſpondens Elia dixit præfecto quinquaginta; Si propheta Dei ſum, deſcendat ignis de cœlo, conſumatque te & quinquaginta qui tecum ſunt: deſcenditque ignis de cœlo, & conſumpſit eum & quinquaginta qui cum eo erant.* 12 *Rurſus etiam miſit ad eum tertiò præfectum quinquaginta, & quinquaginta cum eo: & obtemperans tertius ille præfectus quinquagenarius, venit, procubuitque in genua ipſius coram Elia, & rogavit eum dicens; O propheta Dei, rogo te jam ut in pretio habeatur apud te vita mea & vita ſervorum tuorum iſtorum quinquaginta in oculo tuo.* 13

Verſio VULG. LAT.

14 Ecce deſcendit ignis de cœlo, & devoravit duos principes quinquagenarios primos, & quinquagenos qui cum eis erant: ſed nunc, obſecro, ut miſerearis animæ meæ. 15 Locutus eſt autem Angelus Domini ad Eliam, dicens; Deſcende cum eo, ne timeas. Surrexit igitur, & deſcendit cum eo ad 16 regem. Et locutus eſt ei; Hæc dicit Dn̄s; Quia miſiſti nuntios ad conſulendum Beelzebub deum Accaron, quaſi non eſſet Deus in Iſrael, à quo poſſes interrogare ſermonem, ideò de lectulo, ſuper quem aſcendiſti, non deſcendes, ſed 17 morte morieris. Mortuus eſt ergò juxta ſermonem Domini, quem locutus eſt Elias, & regnavit Joram frater ejus pro eo, anno ſecundo Joram filii Joſaphat regis Judæ: non e- 18 nim habebat filium. Reliqua autem verborum Ochoziæ, quæ operatus eſt, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum regum Iſrael?

CAP. II.

1 Factum eſt autem, cùm levare vellet Dn̄s Eliam p turbinem in cœlū, ibant Elias & 2 Eliſeus de Galgalis. Dixítque Elias ad Eliſeum; Sede hìc, quia Dn̄s miſit me uſque in Bethel. Cui ait Eliſeus; Vivit Dn̄s, & vivit anima tua, quia non derelinquam te. Cúmque 3 deſcendiſſent Bethel, Egreſſi ſunt filii prophetarum, qui erant in Bethel, ad Eliſeum, & dixerunt ei; Numquid nôſti, quia hodiè Dn̄s tollet dominū tuū à te? Qui reſpondit, Et 4 ego novi: ſilete. Dixit autem Elias ad Eliſeū; Sede hìc, quia Dn̄s miſit me in Jericho. Et ille ait, Vivit Dn̄s, & vivit anima tua, quia non derelinquam te. 5 Cúmq; veniſſent Jericho, Acceſſerunt filii prophetarum, qui erant in Jericho, ad Eliſeū, & dixerunt ei; Numquid nôſti quia Dn̄s hodiè tollet dominū tuū à te? Et ait, Et 6 ego novi: ſilete. Dixit autem ei Elias; Sede hìc, quia Dn̄s miſit me uſque ad Jordanem. Qui ait; Vivit Dominus, & vivit anima tua, quia non derelinquā te. Ierunt igitur ambo 7 pariter. Et quinquaginta viri de filiis prophetarum ſecuti ſunt eos, qui & ſteterunt econtrà, longè: illi autem ambo ſtabant ſuper Jordanem.

מלכים ב: ב

princ pes duos comedit & , cœlis è ignis deſcendit Ecce
14 הנה ירדה אש מן השמים ותאכל את שני שרי
ſit precioſa nunc & : eorū quinquaginta & , primos quinquagenarios
החמשים הראשנים ואת חמשיהם ועתה תיקר
; Elijahu ad DOMINI angelus eſt Locutúſque .tuis oculis in mea anima
15 נפשי בעיניך : וידבר מלאך יהוה אל אליהו
deſcenditque ,ſurrexit Et .ej* faciebus à timeas ne , eo cum Deſcende
רד אותו אל תירא מפניו ויקם וירד
: DOMINUS dixit Sic : eum ad eſt locutus Et .regem ad eo cū
16 אותו אל המלך : וידבר אליו כה אמר יהוה
zebub-Bahal in inquirendum ad nuncios miſiſti quòd eo Pro
יען אשר שלחת מלאכים לדרש בבעל זבוב
quærendum ad Iſrael in Deum non non pro An : Hecron Deum
אלהי עקרון המבלי אין אלהים בישראל לדרש
deſcendes non ,illuc aſcendiſti quem lecto Idcirco ? ejus verbum per
בדברו לכן המטה אשר עלית שם לא תרד
,DOMINI verbum juxta eſt mortuus Et .morieris moriendo ſed , eo ab
17 ממנה כי מות תמות : וימת כדבר יהוה
anno in , eo pro Jehoram regnavit & : Elijahu fuerat locut* quod
אשר דבר אליהו וימלך יהורם תחתיו בשנת
.fili* ei fuerat non quia,Jehudah regis Jehoſaphat filii Jehoram ſecundo
שתים ליהורם בן יהושפט מלך יהודה כי לא היה לו בן :
ſcripta ipſa nonne , fecit quæ Achaziah verborum reſiduum Et
18 ויתר דברי אחזיהו אשר עשה הלוא המה כתובים
? Iſrael regum dierum verborum libro ſuper
על ספר דברי הימים למלכי ישראל :

CAP. II. ב

turbinem per Elijahu DOMINUS faciendo aſcendere in , fuit Et
1 ויהי בהעלות יהוה את אליהו בסערה
Elijahu Dixitque .Ghilghal de Eliſaah & ,Elijahu abiit & ,cœlos in
2 השמים וילך אליהו ואלישע מן הגלגל : ויאמר אליהו
ad uſque me miſit DOMINUS quia ,hic obſecro Sede : Eliſaah ad
אל אלישע שב נא פה כי יהוה שלחני עד
, tua anima vivit & ,DOMINUS Vivus : Eliſaah Dixitque ; el-Beth
בית אל ויאמר אלישע חי יהוה וחי נפשך
filii ſunt egreſſi Et .el--Beth deſcenderunt & : te dereliquero ſi
3 אם אעזבך וירדו בית אל : ויצאו בני
: cum ad dixerunt atque , Eliſaah ad , el--Beth qui , prophetarum
הנביאים אשר בית אל אל אלישע ויאמרו אליו
? tuo capite deſuper tuū dominū accipiens DOMINUS hodie quòd nôſti Num
הידעת כי היום יהוה לקח את אדניך מעל ראשך
: Elijahu ei Dixitque .tacete , novi ego Etiam : Dixitque
4 ויאמר גם אני ידעתי החשו : ויאמר לו אליהו
: dixit & ; Jericho in me miſit DOMINUS quia,hic obſecro ſede Eliſaah
אלישע שב נא פה כי יהוה שלחני יריחו ויאמר
.Jericho venerunt & : te dimiſero ſi ,tua anima vivit &,DOMINUS Vivit
חי יהוה וחי נפשך אם אעזבך ויבאו יריחו :
dixeruntque ,Eliſaah ad ,Jericho in qui ,prophetarum filii acceſſerunt Et
5 ויגשו בני הנביאים אשר ביריחו אל אלישע ויאמרו
tuū dominū capiens DOMINUS hodie quòd nôſti Num : eum ad
אליו הידעת כי היום יהוה לקח את אדניך
ei Dixitque .ſilete , novi ego Etiam : ait & ? tuo capite deſuper
6 מעל ראשך ויאמר גם אני ידעתי החשו : ויאמר לו
: ait & , Jarden ad me miſit DOMINUS quia,hic obſecro Sede : Elijahu
אליהו שב נא פה כי יהוה שלחני הירדנה ויאמר
abierunt Et : te dereliquero ſi ,tua anima vivit & ,DOMINUS Vivit
חי יהוה וחי נפשך אם אעזבך וילכו
,abierunt prophetarum filiis de viri quinquaginta Et .ipſi ambo
7 שניהם : וחמשים איש מבני הנביאים הלכו
.Jarden juxta ſteterunt ipſi ambo & : longe è regione è ſteterúntque
ויעמדו מנגד מרחוק ושניהם עמדו על הירדן :

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

14 Ἰδοὺ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τοὺς δύο πεντηκοντάρχους τοὺς (φ) πρώτους· καὶ νῦν ἐντιμωθήτω δὴ ἡ (χ) ψυχή μου ἐν ὀφθαλμοῖς σου. 15 Καὶ ἐλάλησεν ἄγγελος κυρίου πρὸς Ἠλιού, καὶ εἶπε, Κατάβηθι μετ' αὐτοῦ, μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ ἀνέστη Ἠλιοὺ καὶ 16 κατέβη μετ' αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτόν, καὶ (ψ) εἶπεν Ἠλιού, Τάδε λέγει (ω) κύριος, Τί ὅτι ἀπέστειλας ἀγγέλους (α) ἐκζητῆσαι ἐν τῇ Βάαλ μυῖαν θεὸν (β) Ἀκκαρών; οὐχ οὕτως. ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. 17 Καὶ ἀπέθανε (γ) κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν (δ) Ἠλιού. 18 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ὀχοζίου ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ (ε) ἔτη δεκαδύο, ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα· καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου· πλὴν οὐχ ὡς οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, οὐδὲ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστησε τὰς στήλας τοῦ Βάαλ ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ συνέτριψεν αὐτάς. πλὴν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις οἴκου Ἱεροβοάμ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, ἐκολλήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος εἰς τὸν οἶκον (ζ) Ἀχαάβ.

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀνάγειν (α) κύριον ἐν συσσεισμῷ τὸν Ἠλιοὺ ὡς εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐπορεύθη Ἠλιοὺ καὶ (β) Ἐλισαιὲ ἐκ Γαλγάλων. 2 Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς (γ) Ἐλισαιέ, Κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι (δ) ὁ θεὸς ἀπέσταλκέ με ἕως Βαιθήλ. καὶ εἶπεν (ε) Ἐλισαιέ, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ (ζ) ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἦλθον εἰς 3 Βαιθήλ. Καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ (η) ἐν Βαιθὴλ πρὸς (θ) Ἐλισαιέ, καὶ εἶπον πρὸς (ι) αὐτόν, Εἰ ἔγνως, ὅτι κύριος σήμερον λαμβάνει τὸν κύριόν σου ἐπάνωθεν τῆς κεφαλῆς σου; καὶ 4 εἶπε, (κ) Κἀγὼ ἔγνωκα, σιωπᾶτε. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς (λ) Ἐλισαιέ, Κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι κύριος ἀπέσταλκέ με εἰς Ἱεριχώ. καὶ † εἶπε, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. 5 καὶ ἦλθον εἰς Ἱεριχώ. Καὶ ἤγγισαν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἱεριχὼ πρὸς (μ) Ἐλισαιέ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Εἰ ἔγνως, ὅτι σήμερον λαμβάνει κύριος τὸν κύριόν σου (ν) ἐπάνωθεν τῆς κεφαλῆς σου; καὶ εἶπε, Καί γε ἐγὼ (ξ) ἔγνων, σιωπᾶτε. 6 Καὶ (ο) εἶπεν αὐτῷ Ἠλιού, Κάθου δὴ ὧδε, ὅτι κύριος ἀπέσταλκέ (π) με ἕως εἰς τὸν Ἰορδάνην. καὶ εἶπεν (ρ) Ἐλισαιέ, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἐπορεύθησαν 7 ἀμφότεροι. Καὶ πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ ἔστησαν ἐξεναντίας μακρόθεν· καὶ ἀμφότεροι ἔστησαν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου.

14 Ecce deſcendit ignis de cœlo, & devoravit duos principes quinquagenarios (f) primos. Et nunc pretioſa ſit, quæſo, anima mea in oculis tuis. 15 Et locut* eſt angel* Domini ad Eliu, & dixit; Deſcende cum eo: nè timeas à facie eorum. Et ſurrexit Eliu, & deſcendit cū eo ad regē. 16 Et locut* eſt ad eum, (g) & dixit Eliu; Hæc dicit Domin*; (h) Quid, quòd miſiſti nuntios exquirere in Baal muſcā deum Accaron? Non ſic. Lect*, ſuper quē aſcendiſti illuc, non deſcendes ab eo; quia morte morièris. 17 Et mortuus eſt juxta verbū Domini, quod locut* eſt (i) Eliu. 18 Et reliqua verborū Ochoziæ, quæ fecit, nónne ecce hæc ſcripta in libro Verborū dierū regib* Iſrael? Et Jorā fili* Achaab regnat ſuper Iſrael in Samaria annos duodecim, in anno (k) octavo & decimo Joſaphat regis Juda. Et fecit malū in conſpectu Domini. Veruntamē, non ſicut fratres e*, neq; ſicut mater ejus. Et amovit titulos Baal, quos fecerat pater ejus, & contrivit eos. Veruntamen in peccatis dom* Hieroboā, qui peccare fecit Iſrael, adhæſit: nō receſſit ab eis. Et indignatus eſt irâ Dominus in domum Achaab.

CAP. II.

1 Et factū eſt, cū elevaret Domin* in concuſſione ipſū Eliu tanquàm in cœlū; & ivit Eliu, & Eliſæe de Galgalis. 2 Et dixit Eliu ad Eliſæe, Sede, quæſo, hîc: quia De* miſit me uſq; Bethel. Et dixit Eliſæe; Vivit Domin*, & vivit anima tua, ſi derelinquā te. Et venerunt in Bethel. 3 Et venerunt filii prophetarū, qui in Bethel, ad Eliſæe, & dixerunt ad eū, Si nôſti, quia Domin* hodiè tollit dominum tuum deſuper capite tuo? Et dixit, Et ego novi: ſilete. 4 Et dixit Eliu ad Eliſæe; Sede, quæſo, hîc: quoniā Domin* miſit me uſq; Hiericho. Et dixit; Vivit Domin*, & vivit anima tua, ſi derelinquā te. Et venerunt in Hiericho. 5 Et acceſſerunt filii prophetarum, qui in Hiericho, ad Eliſæe, & dixerunt ad eum, Si nôſti, quia hodiè tollit Domin* dominū tuū deſuper caput tuū? Et dixit, Etiā ego novi: ſilete. 6 Et dixit ei Eliu; Sede, quæſo, hîc: quoniā Dominus miſit me uſq; ad Jordanē. Et dixit Eliſæe; Vivit Dominus, & vivit anima tua, ſi derelinquam te. Et iverunt ambo. 7 Et quinquaginta viri filii prophetarū: & ſteterunt ex adverſo longè. Et ambo ſteterunt ſuper Jordanem.

MS.A. (φ) πρώτους, καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτῶν· καὶ νῦν (χ) ψυχὴ τῶν δούλων σου ἐν (ψ) εἶπεν, Τάδε (ω) κύριος, Ἀνθ' ὧν ἐξαπέστειλας (α) ἐπερωτῆσαι ἐν τῇ Βάαλ (β) Ἀκκαρών, παρὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν Ἰσραὴλ τοῦ ἐκζητῆσαι ἐν ῥήματι αὐτοῦ; οὐχ οὕτως. (γ) Ὀχοζίας κατὰ (δ) Ἠλιού. Καὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ (ε) ἔτη * δύο, (ζ) Ἀχαάβ. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, ἐν ἔτει δευτέρῳ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἰωσαφὰτ * βασιλεῖ Ἰούδα, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ υἱός. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ὀχοζίου ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐγένετο MS. A. Κεφ. β'. (α) κύριον τὸν Ἠλιοὺ ἐν συσσεισμῷ εἰς (β) Ἐλισαιὲ (γ) Ἐλισαιέ, (δ) κύριος ἀπέστειλέν με (ε) Ἐλισαιέ, (ζ) καταλείψω (η) εἰς Βαιθὴλ (θ) Ἐλισαιέ, (ι) αὐτὸν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν, Εἰ ἔγνως, (κ) Καὶ ἐγὼ (λ) Ἐλισαιέ, Γ εἶπεν Ἐλισαιέ, Ζῇ (μ) Ἐλισαιέ, (ν) ἀπάνωθεν (ξ) ἔγνωκα, (ο) εἶπεν Ἠλιού, (π) με εἰς (ρ) Ἐλισαιέ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 הא נחתת אשתא מן שמיא ואכלת ית תרין רבני חמשין קדמאין וית חמשין דעמהון
15 וכען תיקר נפשי בעינך : ומלל מלאכא דיי עם אליהו חות עמיה לא תדחל מן קדמוהי
16 וקם ונחת עמיה לות מלכא : ומלל עמיה כדנן אמר יי חלף דשלחתא אזגדין למשאל
בבעל זבוב טעות עקרון הלא אלהא קים דשכנתיה שריא בישראל למשאל בפתגמיה
17 בכן ערסא דסלקתא תמן לא תחות מניה ארי ממת תמות : ומית כפתגמא דיי דמליל
אליהו ומלך יהורם תחותוהי בשנת תרתין ליהורם בר יהושפט מלכא דבית יהודה ארי
18 לא הוה ליה בר : ושאר פתגמי אחזיה דעבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא
למלכא דישראל :

ב

1 והוה באסקות יי ית אליהו בעלעולא לצית שמיא ואזל אליהו ואלישע מן גלגלא : ואמר
2 אליהו לאלישע תוב כען הכא ארי יי שלחני עד ביתאל ואמר אלישע קים הוא יי וחי
3 נפשך אם אשבקנך ונחתו לביתאל : ונפקו תלמידי נביא די בביתאל לות אלישע
ואמרו ליה הידעתא ארי יומא דין יי דבר ית רבונך מעל רישך ואמר אף אנא ידענא
4 שתוקו : ואמר ליה אליהו אלישע תוב כען הכא ארי יי שלחני ליריחו ואמר קים הוא יי
5 וחי נפשך אם אשבקנך ואתו ליריחו : וקריבו תלמידי נביא די ביריחו לות אלישע
ואמרו ליה הידעתא ארי יומא דין יי דבר ית רבונך מנך ואמר אף אנא ידענא שתוקו :
6 ואמר ליה אליהו תוב כען הכא ארי יי שלחני עד ירדנא ואמר קים הוא יי וחי נפשך אם
7 אשבקנך ואזלו תרויהון : וחמשין גברא מתלמידי נביא אזלו וקמו מקביל מרחיק
ותרויהון קמו על ירדנא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

14 Ecce deſcendit ignis à Domino & devoravit duos magiſtros quinquagenorum priores, & quinquaginta qui erant cum illis, & nunc precioſa ſit anima mea in oculis tuis. 15 Et locutus eſt angelus Dn̄i cum Eliah, Deſcende cum eo, ne timeas eum: & ſurrexit & deſcendit cum illo ad regem. 16 Et locut* eſt cū eo, Sic dixit Dn̄s, Eò quòd miſiſti nuncios ut interrogares Baghal Zebub idôlum Gheqron, nónne Deus vivit, cuj* majeſtas manet in Iſrael, ut interrogares verbū ej*? idcircò de lecto, in quem aſcendiſti, non deſcendes; quia moriendo morieris. 17 Et mortuus eſt juxta verbum Dn̄i, quod locutus erat Eliahu; & regnavit Jehoram pro eo, anno ſecundo Jehoram filii Jehoſaphat regis tribus domus Jehudah, quia non fuerat illi filius. 18 Et reliquum verborum Ahhaziah quæ fecit, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum *regis* Iſrael?

CAP. II.

1 Et fuit cùm aſcendere faceret Dominus Eliahu per turbinem ad ſummitatem cœlorū, ivit Eliah & Eliſagh de Gilgela. 2 Et dixit Eliah ad Eliſagh, *Revertere* quæſo hîc, quia Dn̄s miſit me uſq; in Bethel: & dixit Eliſagh, Permanet ipſe Dn̄s, & vivit anima tua, ſi reliquero te: & deſcenderunt in Bethel. 3 Et exierunt diſcipuli prophetarum, qui erant in Bethel, ad Eliſagh, & dixerunt ei, Num cognoviſti quòd hodie Dominus accipit dominum tuum à *capite tuo?* & dixit, Etiam, ego cognovi, tacete. 4 Et dixit illi Eliah, Eliſagh *revertere*, quæſo, hîc; quia Dominus miſit me in Jerihho. Et dixit, Permanet ipſe Dn̄s, & vivit anima tua ſi reliquero te. Et venerunt in Jerihho. 5 Et acceſſerunt diſcipuli prophetarū, qui erant in Jerihho, ad Eliſagh, & dixerunt ei, Num cognoviſti quòd hodie Dominus accipit dominum tuum à te? et Dixit, Etiam ego cognovi, tacete. 6 Et dixit ei Eliah, *Revertere* quæſo hîc, quia Dominus miſit me *uſque* Jardena: Et dixit, Permanet ipſe Dominus, & vivit anima tua, ſi reliquero te: & ambulaverunt illi ambo. 7 Et quinquaginta viri de diſcipulis prophetarum iverunt & ſteterunt è regione à longe: & ambo ipſi ſteterunt juxta Jardena.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܗܐ ܓܝܪ ܢܚܬܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܐܟܠܬ ܠܬܪܝܢ ܪܝܫܝ ܚܡܫܝܢ ܘܠܚܡܫܝܢ ܚܡܫܝܢ
15 ܕܥܡܗܘܢ. ܘܗܫܐ ܬܬܝܩܪ ܢܦܫܝ ܩܕܡܝܟ. * ܘܐܡܪ ܡܠܐܟܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐܠܝܐ. ܚܘܬ ܥܡܗ
16 ܘܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢܗ. ܘܩܡ ܢܚܬ ܥܡܗ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܚܠܦ
ܕܫܕܪܬ ܐܝܙܓܕܐ ܠܡܫܐܠ ܡܢ ܒܥܠܙܒܘܒ ܐܠܗܐ ܕܥܩܪܘܢ. ܐܝܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܐܠܗܐ
ܒܐܝܣܪܝܠ ܠܡܫܐܠ ܒܦܬܓܡܗ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܥܪܣܐ ܕܣܠܩܬ ܥܠܘܗܝ. ܠܐ ܬܚܘܬ ܡܢܗ. ܐܠܐ
17 ܡܡܬ ܬܡܘܬ.* ܘܡܝܬ ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܐܠܝܐ. ܘܐܡܠܟ ܝܘܪܡ ܐܚܘܗܝ ܚܠܦܘܗܝ.
18 ܒܫܢܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܠܝܘܪܡ ܒܪ ܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܗ ܒܪܐ. * ܘܫܪܟܐ
ܕܡܠܘܗܝ ܕܐܚܙܝܐ. ܘܟܠ ܡܐ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܫܪܒܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܣܩ ܡܪܝܐ ܠܐܠܝܐ ܒܥܠܥܠܐ ܠܫܡܝܐ. * ܐܙܠ ܐܠܝܐ ܘܐܠܝܫܥ ܡܢ ܓܠܓܠܐ.
2 * ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܠܐܠܝܫܥ. ܬܒ ܗܪܟܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܫܕܪܢܝ ܠܒܝܬܐܝܠ. ܘܐܡܪ
3 ܐܠܝܫܥ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܘܚܝܐ ܢܦܫܟ. ܕܠܐ ܐܫܒܩܟ. ܘܢܚܬܘ ܠܒܝܬܐܝܠ. * ܘܢܦܩܘ
ܒܢܝ ܢܒܝܐ ܕܒܒܝܬܐܝܠ ܠܘܬ ܐܠܝܫܥ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܕܝܘܡܢܐ ܢܣܒ
4 ܡܪܝܐ ܠܡܪܟ ܡܢ ܪܫܟ. ܘܐܡܪ. ܐܦ ܐܢܐ ܝܕܥܬ. ܫܘܩܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܐ.
ܬܒ ܗܪܟܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܫܕܪܢܝ ܠܐܝܪܝܚܘ. ܘܐܡܪ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܘܚܝܐ ܢܦܫܟ.
5 ܕܠܐ ܐܫܒܩܟ. ܘܐܬܘ ܠܐܝܪܝܚܘ. * ܘܩܪܒܘ ܒܢܝ ܢܒܝܐ ܕܒܐܝܪܝܚܘ ܠܘܬ ܐܠܝܫܥ. ܘܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܕܝܘܡܢܐ ܢܣܒ ܡܪܝܐ ܠܡܪܟ ܡܢ ܪܫܟ. ܘܐܡܪ. ܐܦ ܐܢܐ ܝܕܥܬ.
6 ܫܘܩܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܐ. ܬܒ ܗܪܟܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܫܕܪܢܝ ܠܝܘܪܕܢܢ.
ܘܐܡܪ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܘܚܝܐ ܢܦܫܟ. ܕܠܐ ܐܫܒܩܟ. ܘܐܙܠܘ ܬܪܝܗܘܢ. * ܘܚܡܫܝܢ
7 ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܒܢܝ ܢܒܝܐ. ܐܙܠܘ ܘܩܡܘ ܡܢ ܩܘܒܠܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܘܬܪܝܗܘܢ ܩܡܘ ܥܠ
ܣܦܬܐ ܕܝܘܪܕܢܢ.

14 Nam ecce deſcendens ignis è cœlo devoravit utrumque ducem quinquagenarium & quinquagenos qui erant cum eis: ſit itaque in pretio vita mea apud te. 15 Dixit autem Angelus Dei ad Eliam, Deſcende cum illo, & ne metuas eum: quapropter conſurgens deſcendit cum eo ad regem. 16 Et dixit ei; Sic dicit Dominus, Quia miſiſti nuntios conſultum Beelzebub deum Ecronis eò quòd non ſit Deus in Iſraele, cujus oraculum conſulas; proptereà de lecto quem aſcendiſti, non deſcendes, ſed certiſſimè morièris. 17 Mortuus eſt itaque juxta ſermonem Domini, quem pronuntiaverat Elia, regnavítque Joram frater ejus poſt ipſum anno ſecundo Jorami filii Joſaphat regis Juda, quoniam non habebat filium. 18 Reliquæ res Ehaziæ, & quicquid fecit, ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iſraelis.

CAP. II.

1 DEinde factum eſt ut cùm ſublaturus eſſet Dominus Eliam turbine in cœlum, iret Elia cum Eliſæo de Galgala, 2 Dicerétque Elia ad Eliſæum, Expecta me hìc, quoniam Dominus miſit me ad Beth-il; Eliſæus autem reſponderet, Vivat Dominus, & vivat anima tua, non deſeram te: ita deſcenderunt in Beth-il. 3 Et egreſſi filii prophetarum qui erant in Beth-il ad Eliſæum, dicunt ei; An neſcis quòd Dominus aſſumpturus eſt hodiè dominum tuum à capite tuo? qui dixit, Ego etiam novi, tacete. 4 Rurſus dixit Elia ad Eliſæum, Expecta me hìc, quoniam Dominus me miſit in Jericho. Qui reſpondit *Ut* vivit Dominus, & *ut* vivit anima tua, non te deſeram: ita abierunt in Iericho. 5 Et accedentes filii prophetarum qui erant in Jericho ad Eliſæum, dicunt ei; Noſtíne quod Dominus ſublaturus eſt hodiè dominum tuum è capite tuo? Ait, Ego quoque novi, tacete. 6 Rurſus dixit Elia ad Eliſæum, Expecta me hìc, quoniam Dominus miſit me ad Jordanem. Reſpondit, Per vitam Domini & per vitam animæ tuæ, non ſum te derelicturus: ita abierunt ambo. 7 Quinquaginta quoque viri de aſſeclis prophetarum euntes ſteterunt è regione procul, duo autem illi ſteterunt ad ripam Jordanis,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * ان كانت النار قد نزلت فاحرقت ذينك الاولين رييسي الخمسينين * ومن كان معهم من
15 خمسيهم * والآن فاني اسالك ان تكرم نفسي لديك * فكلم ملاك الله لايليا قايلا * انحدر معه ولا
16 تخف من لقايه * فقام وانحدر معه الي الملك * وقال له لذلك قال الله * ان جزاك اذ بعث رسلا
ليستخبر باعل زبوب طاغوت عقرون * حتي كان ليس اله في آل اسراييل حالا سكينته فيهم
17 فيستخبره * الآن السرير الذي علوته لا تنحدر عنه الا ميتا هالكا * ومات كما قال الله في بعثته
لايليا * وملك يهورام مكانه * في السنة الثانية ليهورام بن يهوسافاط ملك سبط يهودا * لانه لم
18 يكن له ابنا * وباقي اخبار احزياهو وما صنع * قد كتب في اخبار ايام ملوك اسراييل *

* الفصل الثاني *

1 * وكان لما اراد الله اصعاد ايليا الي السمو نحو السماء * مضي ايليا واليسع في ذاك من وقت الي
2 الجلجال * فقال ايليا لاليسع قم الآن ههنا * فان الله قد بعثني الي بيت ايل * فقال اليسع *
3 وحق الرب وحياة نفسك اني لا فارقتك * فمضيا وانحدرا الي بيت ايل * وعند موافاتهما خرج
تلامذ الانبياء الذين في بيت ايل الي اليسع وقالوا * هل علمت ان الله في هذا اليوم ياخذ
4 سيدك منك * فقال * وانا ايضا قد علمت فاسكتوا * ثم قال له ايليا * يا اليسع قم ههنا * فان الله
5 قد بعثني الي اريحا * فقال * وحق الله وحياة نفسك لا فارقتك * ووافيا يريحا * وتقدموا تلامذ
الانبياء الذين في يريحا الي اليسع وقالوا له * هل علمت ان الله آخذ سيدك منك * فاجابهم ايضا *
6 قد علمت فاسكتوا * ثم قال له ايليا * يا اليسع قم ههنا * فان الله قد بعثني الي الاردن * فقال * وحق
7 الله وحياة نفسك لا فارقتك * فمضيا جميعا كليهما * وان خمسين رجلا من تلامذ الانبياء مضوا
ووقفوا مقابلهما عن بعد * ووقفا كليهما علي شاطي الاردن *

14 *Quandoquidē ignis decidens conſumpſit duos illos primos præfectos quinquagenarios, & quinquaginta ſuos qui cum ipſis erant; jam te precor ut in honore habeatur vita mea apud te.* 15 *Allocutus eſt autem Angelus Dei Eliam, dicens; Deſcende cum eo, & ne formides occurſum illius. Itaque ſurgens deſcendit cum eo ad regem,* 16 *Et dixit ad eum, Sic ait Deus; Pœna quidem tua quòd miſeris nuntios ad interrogandum Beel-zebub idolum Acronis, perinde ac ſi non eſſet Deus inter Iſraelitas, inhabitans domicilium ſuum inter ipſos, quem interrogare poſſes; nunc eſto, quòd è lecto quem conſcendiſti, nequaquam deſcendes niſi mortuus ac defunctus.* 17 *Quare ſubitò mortuus eſt, ut dixerat Deus Eliæ, & regnavit loco ipſius Jehoram anno ſecundo Jehorami filii Jehoſaphati regis tribûs Juda, quia non habuerat filium.* 18 *Reliquæ hiſtoriæ Ahaziahu, quæque geſſit, ſcripta ſunt inter hiſtorias dierum regum Iſraelis.*

CAP. II.

1 *COntigit autem cùm vellet Deus ſubvehere Eliam in ſublimè, cœlum verſùs, ut abirent interim Elia & Eliſæus in Galgal,* 2 *Diceretque Elia ad Eliſæum, Mane quæſo iſtic, quoniam Deus jam me miſit ad Beth-il. Cui reſpondit Eliſæus, Per Dominum, & per vitam animæ tuæ nequaquā diſcedam à te: abierunt ergò, & deſcenderunt in Beth-il.* 3 *Quò cùm perveniſſent, exierunt diſcipuli prophetarum qui erant in Beth-il, ad Eliſæum, & dixerunt; Annon nôſti Deum hoc die aſſumpturum à te dominum tuum? Ego etiam, inquit, jam novi, ſilete.* 4 *Tum dixit ad eum Elia, O Eliſæe mane iſtic, quoniam Deus jam me miſit in Jericho. Qui dixit, Per Deum, & per vitā animæ tuæ hauquaquam abſcedam à te.* 5 *Pervenerunt ergò in Jericho; ubi accedentes diſcipuli prophetarum qui erant in Jericho, ad Eliſæum, dixerunt ei, Annon nôſti Deū rapturum à te dominū tuum? quibus etiam reſpondit, Jam novi, tacete.* 6 *Rurſum dixit ad eum Elia, O Eliſæe, iſtic morare, quoniam Deus jam me miſit ad Jordanem. Qui dixit, Per Deum, & per vitā animæ tuæ non diſcedam à te: abieruntque ambo ſimul.* 7 *Porrò quinquaginta viri ex diſcipulis prophetarum euntes ſteterunt procul ex adverſo ipſorum, ipſi verò ſteterunt ambo juxta ripam Jordanis.*

; aquas percussit & ,involvit & ,suum pallium Elijahu Tulitque
8 וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ אֶת־אַדַּרְתּוֹ וַיִּגְלֹם וַיַּכֶּה אֶת הַמַּיִם
.sicco in ipsi ambo transierunt & : illuc & ,huc se diviserunt &
וַיֵּחָצוּ הֵנָּה וָהֵנָּה וַיַּעַבְרוּ שְׁנֵיהֶם בֶּחָרָבָה׃
Postula : Elisaah ad dixit Elijahu & , eos transire secundùm ,fuit Et
9 וַיְהִי כְעָבְרָם וְאֵלִיָּהוּ אָמַר אֶל־אֱלִישָׁע שְׁאַל
sit Et : Elisaah dixit & .tecum à tollar antequam , tibi faciam quid
מָה אֶעֱשֶׂה־לָּךְ בְּטֶרֶם אֶלָּקַח מֵעִמָּךְ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע וִיהִי־
: postulando egisti Durè : ait Et .me ad tuo spiritu in duorum os obsecro
10 נָא פִּי־שְׁנַיִם בְּרוּחֲךָ אֵלָי׃ וַיֹּאמֶר הִקְשִׁיתָ לִשְׁאוֹל
.erit non ,non si & ;sic tibi erit , te à ablatum me videris si
אִם־תִּרְאֶה אֹתִי לֻקָּח מֵאִתָּךְ יְהִי־לְךָ כֵן וְאִם־אַיִן לֹא־יִהְיֶה׃
, igneus currus ecce & ,loquendo & , eundo euntibus ipsis ,fuit Et
11 וַיְהִי הֵמָּה הֹלְכִים הָלוֹךְ וְדַבֵּר וְהִנֵּה רֶכֶב־אֵשׁ
Elijahu ascendit & :ipsos duos inter diviseruntque , ignei equi &
וְסוּסֵי אֵשׁ וַיַּפְרִדוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ
,mi Pater : clamans ipse & , videns Elisaah Et .cœlos in turbinem per
12 בַּסְּעָרָה הַשָּׁמָיִם׃ וֶאֱלִישָׁע רֹאֶה וְהוּא מְצַעֵק אָבִי
: ampliùs eum vidit non Et .ejus equites & , Israel currus ,mi pater
אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו וְלֹא רָאָהוּ עוֹד
.scissiones duas in ea scidit & , sua vestimenta apprehendit &
וַיַּחֲזֵק בִּבְגָדָיו וַיִּקְרָעֵם לִשְׁנַיִם קְרָעִים׃
: eo desuper ceciderat quod , Elijahu pallium elevavit Et
13 וַיָּרֶם אֶת־אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר נָפְלָה מֵעָלָיו
pallium Tulitque .Jarden labium juxta stetit & ,est reversus &
14 וַיָּשָׁב וַיַּעֲמֹד עַל־שְׂפַת הַיַּרְדֵּן׃ וַיִּקַּח אֶת אַדֶּרֶת
Ubi : dixit & ,aquas percussit & ,ipso desuper ceciderat quod ,Elijahu
אֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר־נָפְלָה מֵעָלָיו וַיַּכֶּה אֶת־הַמַּיִם וַיֹּאמַר אַיֵּה
, aquas percussit Et ? ipse etiam Elijahu Deus DOMINUS
יְהוָה אֱלֹהֵי אֵלִיָּהוּ אַף־הוּא וַיַּכֶּה אֶת־הַמַּיִם
eū viderunt Et .Elisaah transivit & : illuc & huc sunt dimidiatæ &
15 וַיֵּחָצוּ הֵנָּה וָהֵנָּה וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע׃ וַיִּרְאֻהוּ
Requievit : dixerunt atque ,regione è Jericho in qui , prophetarum filii
בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בִּירִיחוֹ מִנֶּגֶד וַיֹּאמְרוּ נָחָה
,ejus occursum in venerunt & : Elisaah super Elijahu spiritus
רוּחַ אֵלִיָּהוּ עַל־אֱלִישָׁע וַיָּבֹאוּ לִקְרָאתוֹ
est obsecro Ecce : eum ad dixerunt Et .terrā super ei se incurvaverunt &
16 וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ אָרְצָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה־נָא יֵשׁ־
quærant & ,nunc eant ;roboris filii viri quinquaginta tuis servis cum
אֶת־עֲבָדֶיךָ חֲמִשִּׁים אֲנָשִׁים בְּנֵי־חַיִל יֵלְכוּ נָא וִיבַקְשׁוּ
eā projecerit &,DOMINI spiritus cum tulerit fortè ne,tuū dominum
אֶת־אֲדֹנֶיךָ פֶּן־נְשָׂאוֹ רוּחַ יְהוָה וַיַּשְׁלִכֵהוּ
.mittatis Ne , dixit & : vallium unam in aut ,montium unum in
בְּאַחַד הֶהָרִים אוֹ בְּאַחַת הַגֵּיאוֹת וַיֹּאמֶר לֹא תִשְׁלָחוּ׃
miserunt & :Mittite , dixit & ;pudefieri ad usque eum in institerunt Et
17 וַיִּפְצְרוּ־בוֹ עַד־בֹּשׁ וַיֹּאמֶר שְׁלָחוּ וַיִּשְׁלְחוּ
non & , diebus tribus quæsieruntque , viros quinquaginta
חֲמִשִּׁים אִישׁ וַיְבַקְשׁוּ שְׁלֹשָׁה־יָמִים וְלֹא
.Jericho in habitans ipse & ;eum ad sunt reversi Et .eum invenerunt
18 מְצָאֻהוּ׃ וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו וְהוּא יֹשֵׁב בִּירִיחוֹ
dixerunt Et ?eatis Ne : vos ad dixi Nónne : eos ad Dixitque
19 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הֲלוֹא־אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם אַל־תֵּלֵכוּ׃ וַיֹּאמְרוּ
,bonus civitatis situs obsecro Ecce : Elisaah ad civitatis viri
אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל־אֱלִישָׁע הִנֵּה־נָא מוֹשַׁב הָעִיר טוֹב
.orbans terra & , malæ aquæ & : videns meus dominus sicut
כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי רֹאֶה וְהַמַּיִם רָעִים וְהָאָרֶץ מְשַׁכָּלֶת׃
:sal ibi ponite & ,novam phialam mihi Tollite : dixit Et
20 וַיֹּאמֶר קְחוּ־לִי צְלֹחִית חֲדָשָׁה וְשִׂימוּ שָׁם מֶלַח
.eum ad attulerunt &
וַיִּקְחוּ אֵלָיו׃

Versio VULG. LAT.

8 Tulítque Elias pallium suum,
& involvit illud, & percussit
aquas, quæ divisæ sunt in u-
tramque partem, & transie-
9 runt ambo per siccum. Cúm-
que transîssent, Elias dixit ad
Eliseum; Postula quod vis ut
faciam tibi, antequàm tollar à
te. Dixítque Eliseus, Obsecro
ut fiat in me duplex spiritus
10 tuus. Qui respondit, Rem dif-
ficilem postulâsti: attamen si
videris me, quando tollar à
te, erit tibi quod petisti: si au-
tem non videris, non erit.
11 Cúmque pergerent, & ince-
dentes sermocinarentur, ecce
currus igneus, et equi ignei
diviserunt utrumque: & a-
scendit Elias per turbinem in
12 cœlū. Eliseus autem videbat,
& clamabat; Pater mi, pater
mi, currus Israel, & auriga
ejus. Et non vidit eum am-
pliùs: apprehendítque vesti-
menta sua, & scidit illa in duas
13 partes. Et levavit pallium
Eliæ, quod ceciderat ei: re-
versúsque stetit super ripam
14 Jordanis. Et pallio Eliæ, quod
ceciderat ei, percussit aquas,
& non sunt divisæ: & dixit,
Ubi est Deus Eliæ etiam nunc?
Percussítque aquas, & divisæ
sunt huc atque illuc, & trans-
15 iit Eliseus. Videntes autem
filii prophetarum, qui erant
in Jericho econtrà, dixerunt;
Requievit spiritus Eliæ super
Eliseum. Et venientes in oc-
cursum ejus, adoraverunt eum
16 proni in terram. Dixerúntq;
illi; Ecce, cum servis tuis sunt
quinquaginta viri fortes, qui
possunt ire, & quærere domi-
num tuum, ne fortè tulerit eū
spiritus Domini, & projecerit
eum in unum montium, aut in
unam vallium. Qui ait, Nolite
17 mittere. Coëgerúntque eum,
donec acquiesceret, & diceret;
Mittite. Et miserunt quinqua-
ginta viros; qui cùm quæsîssent
tribus diebus, non inveneru͂t.
18 Et reversi sunt ad eum: at ille
habitabat in Jericho, & dixit
eis; Numquid non dixi vobis,
19 Nolite mittere? Dixerunt
quoq; viri civitatis ad Eliseū;
Ecce habitatio civitatis hujus
optima est, sicut tu ipse, do-
mine, perspicis: sed aquæ pes-
20 simæ sunt, & terra sterilis. At
ille ait; Afferte mihi vas no-
vum, et mittite in illud sal.
Quod cùm attulissent,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ καὶ
εἵλησε ϗ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, ϗ (σ) διῃρέ-
θη τὸ ὕδωρ ἔνθα ϗ ἔνθα· ϗ διέβησαν ἀμ-
9 φότεροι ἐν ἐρήμῳ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δια-
βῆναι αὐτοὺς, ϗ Ἠλιοὺ εἶπε πρὸς (τ) Ἐλι-
σαιὲ, (υ) Αἴτησαι τί ποιήσω σοι (φ) πρὶν
ἢ ἀναληφθῆναί με ἀπὸ σοῦ. ϗ εἶπεν (χ)
Ἐλισαιὲ, Γενηθήτω δὴ διπλᾶ ἐν πνεύμα-
10 τί σου ἐπ' ἐμέ. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ, Ἐσκλή-
ρυνας τοῦ (ψ) αἰτήσασθαι. ἐὰν ἴδῃς με ἀνα-
λαμβανόμενον ἀπὸ σοῦ, ϗ ἔσται σοι οὕτως·
11 ϗ ἐὰν μὴ, οὐ μὴ γένηται. Καὶ ἐγένετο αὐ-
τῶν πορευομένων, ἐπορεύοντο ϗ ἐλάλουν·
ϗ ἰδοὺ ἅρμα πυρὸς ϗ ἵπποι πυρὸς, ϗ (ω)
διέστειλεν ἀναμέσον ἀμφοτέρων. ϗ ἀνε-
λήφθη Ἠλιοὺ ἐν (α) συσσεισμῷ ὡς εἰς τὸν
12 οὐρανόν. Καὶ (β) Ἐλισαιὲ (γ) ἑώρα, ϗ ἐ-
βόα, Πάτερ, πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ ϗ ἱπ-
πεὺς αὐτοῦ. ϗ οὐκ εἶδεν αὐτὸν ἔτι. ϗ ἐπ-
ελάβετο τῶν ἱματίων αὐτοῦ, ϗ διέῤῥηξεν αὐ-
13 τὰ εἰς δύο ῥήγματα. Καὶ ὕψωσε τὴν μηλωτὴν
Ἠλιοὺ, ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν Ἐλισαιέ. ϗ ἐπέ-
στρεψεν (δ) Ἐλισαιὲ, ϗ ἔστη ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ
14 Ἰορδάνου. Καὶ ἔλαβε τὴν μηλωτὴν Ἠλιοὺ ἣ ἔ-
πεσεν ἐπάνωθεν αὐτοῦ, ϗ ἐπάταξε τὸ ὕ-
δωρ, ϗ εἶπε, (ε) Ποῦ ὁ Θεὸς Ἠλιοὺ ἀφφώ;
ϗ ἐπάταξε τὰ ὕδατα, ϗ διεῤῥάγησαν (ζ)
15 ἔνθα ϗ ἔνθα· ϗ διέβη (η) Ἐλισαιέ. Καὶ
εἶδον αὐτὸν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἱε-
ριχὼ ἐξεναντίας, ϗ εἶπον, Ἐπαναπέπαυ-
ται τὸ πνεῦμα Ἠλιοὺ ἐπὶ (θ) Ἐλισαιέ. ϗ
ἦλθον εἰς (ι) συνάντησιν αὐτοῦ, ϗ προσεκύ-
16 νησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ εἶπον πρὸς
αὐτὸν, Ἰδοὺ δὴ μετὰ τῶν παίδων (κ) σου
πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ δυνάμεως· πορευ-
θέντες δὴ ζητησάτωσαν τὸν κύριόν σου,
μή ποτε ἦρεν αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, ϗ ἔρ-
ριψεν αὐτὸν ἐν τῷ (λ) Ἰορδάνῃ ἢ ἐφ' ἓν
τῶν ὀρέων ἢ ἐφ' ἕνα τῶν βουνῶν. ϗ εἶπεν
17 Ἐλισαιὲ, Οὐκ ἀποστελεῖτε. Καὶ παρεβιά-
σαντο αὐτὸν, ἕως (μ) οὗ ᾐσχύνετο· ϗ εἶ-
πεν, Ἀποστείλατε. ϗ ἀπέστειλαν πεντή-
κοντα ἄνδρας, ϗ ἐζήτησαν τρεῖς ἡμέ-
18 ρας, ϗ οὐχ εὗρον αὐτόν. Καὶ (ν) ἀνέστρε-
ψαν πρὸς αὐτόν. καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν
Ἱεριχώ. ϗ εἶπεν (ξ) Ἐλισαιὲ, Οὐκ εἶ-
19 πον πρὸς ὑμᾶς, Μὴ πορευθῆτε; Καὶ εἶ-
πον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς (ο) Ἐλι-
σαιὲ, Ἰδοὺ ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ἀγα-
θὴ, καθὼς ὁ κύριος βλέπει, ϗ τὰ ὕδατα
20 πονηρὰ, ϗ ἡ γῆ ἀτεκνουμένη. Καὶ εἶπεν
(π) Ἐλισαιὲ, Λάβετέ μοι ὑδρίσκην και-
νὴν, ϗ θέτε ἐκεῖ ἅλα. ϗ (ρ) ἔλαβον, ϗ
ἤνεγκαν πρὸς αὐτόν.

Et sumpsit Eliu melotem suam, 8
& convolvit, & percussit a-
quam: & divisa est aqua hinc
& hinc. Et transierunt utrique
in (a) deserto. Et factum est in 9
transeundo ipsos, & Eliu dixit
ad Elisæe, Pete quid faciam ti-
bi, antequàm ego assumar à te.
Et dixit Elisæe, (b) Fiat, quæso,
duplicia in spiritu tuo super me.
Et dixit Eliu, Durè egisti pe- 10
tendo. Si videris me, dum as-
sumor à te, & erit tibi sic: &
si non, non fiet. Et factum est 11
ipsis euntibus, ibant, & loque-
bantur. Et ecce currus ignis, &
equi ignis, & diviserunt inter
utrosque. Et assumptus est Eliu
in concussione (c) tanquàm in
cœlum. Et Elisæe videbat: & 12
clamabat; Pater, pater, (d) cur-
rus Israel, & eques ejus. Et
non vidit eum ultrà. Et
apprehendit vestimenta sua, &
discidit ea in duas scissuras. Et 13
elevavit melotem Eliu, quæ ce-
ciderat desuper (e) Elisæe. Et
revertit Elisæe, & stetit super
labium Jordanis. Et sumpsit 14
melotem Eliu, quæ ceciderat
desuper eo: & percussit (f) a-
quam, & dixit; Ubi Deus Eliu
(g) Appho? Et percussit aquas:
& discissæ sunt hinc, & hinc.
Et transivit (h) Elisæe. Et vi- 15
derunt eum filii prophetarum,
qui in Hiericho ex adverso: &
dixerunt, Requievit spiritus
Eliu super Elisæe. Et venerunt
in occursum ejus, & adorave-
runt eum in terram. Et dixe-
runt ad eum; Ecce nunc cum 16
pueris tuis quinquaginta viri,
filii (i) virtutis. Euntes nunc
quærant dominum tuum, nè for-
tè tulerit eum spiritus Domi-
ni, & projecerit eum in Jor-
danem, vel super unum monti-
um, vel super unum collium.
Et dixit Elisæe, Non mittetis.
Et coëgerunt eum, quoadusque 17
erubuit: & dixit, Mittite. Et
miserunt quinquaginta viros:
& quæsierunt tribus diebus, et
non invenerunt eum. Et re- 18
versi sunt ad eū: et ipse sedebat
in Hiericho. Et dixit Elisæe;
Nónne dixi ad vos, Nolite ire?
Et dixerunt viri civitatis ad E- 19
lisæe; Ecce habitatio civitatis
bona, sicut dominus videt, &
aquæ malæ, & terra (k) sterilis.
Et dixit Elisæe; Sumite mihi 20
hydriolam novam, & ponite
ibi sal. Et sumpserunt, et at-
tulerunt ad eum.

MS.A. (σ) διεῤῥέθη (τ) Ἐλισαιὲ, (υ) Αἴτησαί με τί (φ) πρὸ τοῦ ἀναλημφθῆναί (χ) Ἐλισαιὲ, (ψ) αἰτήσασθαί σε. ἐὰν (ω) διέστειλαν (α) συσσεισμῷ εἰς τὸν (β) Ἐλισαιὲ (γ) ἑόρα, (δ) Ἐλισαιὲ, (ε) Ποῦ κύριος ὁ Θεὸς (ζ) ἔνθεν ϗ ἔνθεν. (η) Ἐλισαιέ. Καὶ ἴδον (θ) Ἐλισαιέ. (ι) συνάντησιν (κ) σου οἱ υἱοὶ δυνάμεως πεντήκοντα ἄνδρες πορευθέντες (λ) Ἰορδάνῃ * ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων. ϗ εἶπεν Ἐλισαιὲ, (μ) ὅτου (ν) ἐπέστρεψαν (ξ) Ἐλισαιὲ πρὸς αὐτοὺς, Εἶπον ὑμῖν, Μὴ (ο) Ἐλισαιὲ, (π) Ἐλισαιὲ, (ρ) ἔλαβον * πρὸς αὐτόν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 וּנְסִיב אֵלִיָּהוּ יַת שׁוֹשִׁיפֵיהּ וְאַחִיר וּמְחָא יַת מַיָּא וְאִתְפְּלִיגוּ לְכָא וּלְכָא וַעֲבָרוּ תַּרְוֵיהוֹן
9 בְּיַבֶּשְׁתָּא׃ וַהֲוָה כְּמֶעְבַּרְהוֹן וְאֵלִיָּהוּ אֲמַר לֶאֱלִישָׁע שְׁאַל מָה אַעֲבֵיד לָךְ עַד דְּלָא אִדַּבַּר
10 מִלְּוָתָךְ וַאֲמַר אֱלִישָׁע וִיהֵי כְעַן עַל חַד תְּרֵין בְּרוּחַ נְבוּאָתָךְ עִמִּי׃ וַאֲמַר אַקְשֵׁיתָא לְמִשְׁאַל
11 אִם תֶּחֱזֵי יָתִי דַּאֲנָא מִדַּבַּר מִלְּוָתָךְ יְהֵי לָךְ כֵּן וְאִם לָא לָא יְהֵי׃ וַהֲוָה עַד דְּאִנּוּן אָזְלִין מֵיזַל
וּמְמַלְּלִין וְהָא רְתִיכִין דְּאֶשָּׁתָא וְסוּסְוָן דְּאֶשָּׁתָא וְאַפְרִישׁוּ בֵּין תַּרְוֵיהוֹן וּסְלִיק אֵלִיָּהוּ
12 בְּעַלְעוֹלָא לְצֵית שְׁמַיָּא׃ וֶאֱלִישָׁע חָזֵי וְהוּא מְצַוַּח רַבִּי רַבִּי דְּטָב לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל בִּצְלוֹתֵיהּ
13 מֵרְתִיכִין וּפָרָשִׁין וְלָא חֲזָהִי עוֹד וְאַתְקֵיף בִּלְבוּשׁוֹהִי וּסְדָקְנוּן לִתְרֵין סְדִיקִין׃ וַאֲרֵים יַת
14 שׁוֹשִׁיפָא דְּאֵלִיָּהוּ דִּי נְפַלַת מִנֵּיהּ וְתָב וְקָם עַל כֵּיף יַרְדְּנָא׃ וּנְסֵיב יַת שׁוֹשִׁיפָא דְּאֵלִיָּהוּ
דִּנְפַלַת מִנֵּיהּ וּמְחָא יַת מַיָּא וַאֲמַר קַבֵּיל בָּעוּתִי יְיָ אֱלָהֵיהּ דְּאֵלִיָּהוּ אַף הוּא וּמְחָא יַת מַיָּא
15 וְאִתְפְּלִיגוּ לְכָא וּלְכָא וַעֲבַר אֱלִישָׁע׃ וַחֲזוֹהִי תַּלְמִידֵי נְבִיַּיָּא דְּבִירִיחוֹ מִקְּבֵל וַאֲמַרוּ נְחַת
16 רוּחֵיהּ דְּאֵלִיָּהוּ עַל אֱלִישָׁע וַאֲתוֹ לְקַדָּמוּתֵיהּ וּסְגִידוּ לֵיהּ עַל אַרְעָא׃ וַאֲמַרוּ לֵיהּ הָא כְעַן
אִית עִם עַבְדָּךְ חַמְשִׁין גֻּבְרִין בְּנֵי חֵילָא יֵזְלוּן כְּעַן וְיִבְעוֹן יַת רִבּוֹנָךְ דִּלְמָא נַטְלֵיהּ רוּחַ מִן
17 קֳדָם יְיָ וּרְמָהִי בְּחַד מִן טוּרַיָּא אוֹ בְּחַד מִן חֵילַיָּא וַאֲמַר לָא תִשְׁלְחוּן׃ וְאַתְקִיפוּ בֵיהּ עַד
18 סַגִּיא וַאֲמַר שְׁלַחוּ וּשְׁלַחוּ חַמְשִׁין גֻּבְרָא וּבְעוֹ תְּלָתָא יוֹמִין וְלָא אַשְׁכְּחוּהִי׃ וְתָבוּ לְוָתֵיהּ
19 וְהוּא יָתֵיב בִּירִיחוֹ וַאֲמַר לְהוֹן הֲלָא אֲמָרִית לְכוֹן לָא תֵיזְלוּן׃ וַאֲמַרוּ אֱנָשֵׁי קַרְתָּא לֶאֱלִישָׁע
20 הָא כְעַן מוֹתַב קַרְתָּא שַׁפִּיר כְּמָא דְרִבּוֹנִי חָזֵי וּמַיָּא בִּישִׁין וְאַרְעָא מְתַכְּלָא׃ וַאֲמַר אַיְתוֹ לִי
צְלוֹחִיתָא חַדְתָּא וְשַׁוּוֹ תַמָּן מִלְחָא וְאַיְתִיאוּ לְוָתֵיהּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et accepit Eliah pallium suum et convolvit, et percussit aquas, et divisæ 8
sunt huc et illuc: et transierunt ambo ipsi per siccitatem. Et fuit cùm trans- 9
issent ipsi, Eliah dixit ad Elisagh, Pete quid faciam tibi, donec non capior
à te: et dixit Elisagh, Sit quæso super unum duorū in spiritu prophetiæ tuæ
mecum. Et dixit, Dura petivisti: si videris me dum ego capiar à te, erit tibi 10
sic: at si non, non erit. Et fuit adhuc illis ambulantibus ambulando et lo- 11
quentibus, et ecce currus ignei, et equi ignei separaverunt inter utrumque,
et ascendit Eliah per turbinem ad summitatem cœlorum. Et Elisagh vide- 12
bat, idemq; clamabat: Magister mi, magister mi, qui melior erat *ipsis* Israeli
oratione sua, curribus et equitibus: et non vidit illum ampliùs: et appre-
hendit vestimenta sua, et scidit illa in duas scissuras. Et sustulit palliū Eli- 13
ah quod deciderat ab illo, et rediit et stetit juxta ripam Jardena. Et acce- 14
pit pallium Eliah quod deciderat ab illo, et percussit aquas, et dixit: Suscipe
petitionem meam Domine Deus Eliah etiam ipse: & percussit aquas, &
divisæ sunt huc et illuc, et transiit Elisagh. Et viderunt eum discipuli pro- 15
phetarum qui erant in Jerihho è regione, et dixerunt: Descendit spiritus
Eliah super Elisagh: et venerunt in occursum ejus, et incurvati sunt ei sup
terram. Et dixerunt ei: Ecce nunc sunt cum servis tuis quinquaginta viri 16
filii virtutis; eant quæso et quærant dominum tuum; fortasse tulit illum
spiritus à Dño, et projecit illum in unū ex montibus, aut in unam ex valli-
bus: et dixit, Ne mittatis. Et invaluerunt in eum usq; multum: et dixit, Mit- 17
tite: et miserunt quinquaginta viros, et quæsierunt tribus diebus, et non in-
venerunt illum. Et redierunt ad eum, et ipse habitabat in Jerihho: et dixit 18
illis: Nonne dixi vobis, ne eatis? Et dixerunt homines civitatis ad Elisagh: 19
Ecce nunc habitatio urbis pulcherrima, sicut dominus meus videt; sed
aquæ sunt malæ et terra orbatrix. Et dixit: Adferte mihi phialam novam, 20
et ponite in ea sal: et attulerunt ei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

* Quum Elia sumpto capitis amiculo, eoque 8
complicato percussit aquas Jordanis; quibus
partim huc partim illuc divisis, transierunt
ambo per siccum. Et cùm transissent, dixit 9
Elia ad Elisæum, Pete quod faciam tibi an-
tequam assumar à te. Et dixit Elisæus, Fiat du-
plicatus spiritus tuus super me. Qui dixit, 10
Nimium petis: si me videris dum assumar à
te, fiet tibi sic; sin minus, non fiet. Factum 11
est itaque ut dum ipsi confabulantes ambula-
rent, ecce currus igneus & equi ignei separa-
rent utrumque, ascenderéque Elia turbine in
cœlum. Vidit hoc Elisæus, & ecce ululans 12
dicebat, Pater mi, pater mi, currus Is-
raelis & equites ejus. Cúmque non videret
eum ampliùs, arreptis vestimentis suis lacera-
vit ea in duo segmenta. Sublatóque amicu- 13
lo Eliæ quod deciderat ab eo, reversus stetit
ad ripam Jordanis, Ubi sumpto amictu Eliæ 14
quod ceciderat ab eo, percussit aquas, dicens;
Ah Domine Deus domini mei Eliæ: tum is
quoque percussit aquas, divisæque sunt par-
tim huc, partim illuc, & transivit Elisæus.
Quod cùm procul vidissent filii prophe- 15
tarum qui erant in Jericho, dixerunt; Habi-
tavit spiritus Eliæ super Elisæum: quare ve-
nerunt obviàm ei, & humi adorârunt eum.
Tum dixerunt ei, Ecce adsunt hic cum ser- 16
vis tuis quinquaginta viri valentes robore,
eant quæsitum dominum tuum: ne forte ra-
puerit eum spiritus Domini, & projecerit
eum in aliquem montiū aut in aliquam val-
lium. Qui dixit, Ne mittatis. Verùm iis cum 17
ipso adeo certantibus ut erubesceret ab eis,
tandem dixit; Mittite. Miserunt ergò quin-
quaginta viros, qui quæsierunt eum tribus
diebus, nec invenerunt. Cúmque rediissent 18
ad eum dum ipse maneret in Jericho, dixit
eis; Annon dixeram vobis ne iretis? Dicen- 19
tibus autem civibus urbis illius ad Elisæum,
En situs urbis pulcher est, ut dominus noster
videt; at aquæ malæ sunt, & terra orbitatem
generat: Dixit, Afferte mihi lagunculam 20
unam novam, & injicite in eam salem: &
attulerunt ei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * وأخذ إيليا عمامته * فحلها وضرب بها الماء * فانشق الماء هكذا وهكذا إلى هاهنا وهاهنا *
9 وجازا كلاهما في قعر الأردن يابسا * ولما عبروا قال إيليا * سلني ما أحببت أن أصنع بك قبل
10 أن أوخذ منك * فقال له اليسع * أن يكون لي الواحد اثنين كروح نبوتك معي * فقال له
لقد تعب في السؤال * إن أنت رأيتني في حال ما أوخذ من عندك يكون لك كذلك * وإن لم ترني
11 فلن يكون * بينما هما سائران وهما يتخاطبان في مسيرهما * فإذا بمركب من نار على خيل من
12 النار * وفارقوا بينهما * وطلع إيليا صاعدا إلى السماء * واليسع ينظر ذلك ويصيح * يا سيدي
يا سيدي الأجود لآل إسرائيل بصلاته من مراكبهم وفرسانهم * ثم لم يرى إيليا أيضا * ومسك
13 بلباسه وقطعه بقطعتين * وشال عمامة إيليا التي سقطت عنه * ورجع ووقف على شاطئ الأردن *
14 ثم رفع عمامة إيليا التي سقطت عنه * فضرب بها الماء * وقال * أقبل طلبتي يا الله إله إيليا *
15 فعند ضربه الماء انشق بصنفين إلى هاهنا وهاهنا * وعبر اليسع * ورآه تلاميذ الأنبياء
الذين في يريحا حين حاذاهم * وقالوا * حلت روح إيليا على اليسع * وجاؤوا فاستقبلوه وسجدوا
16 له على الأرض * وقالوا له * إن مع عبيدك الآن خمسين رجلا ذوي قوة * فيمضوا الآن ويطلبوا
سيدك * فعسى أن تكون حملته روح من عند الله * وطرحته في أحد الجبال أو أحد الأودية *
17 فقال * لا تبعثوا * فلحوا عليه كثيرا * فقال لهم ابعثوا * فبعثوا خمسين رجلا * وطلبوه
18 ثلاثة أيام فلم يجدوه * ورجعوا إليه وهو جالس في يريحا * فقال لهم * ألم أقل لكم لا
19 تمضوا * فقال أهل القرية لاليسع * هوذا سكنى هذه القرية طيب كما يرى سيدي * إلا أن
20 ماءها رديا والأرض موبية * فقال لهم * ائتوني بجرن جديد * واجعلوا فيها ملحا فجاؤوه
به *

Ubi sumens Elia fasciam capitis sui, sol- 8
vit illam, eáque percussit aquam, adeoque
diffusa est aqua hinc atque hinc: et tran-
sierunt ambo per imum Jordanis
sicco pede transiere. Cúmque transissent, 9
dixit Elias, Postula à me quod cupis tibi
faciam antequam rapiar à te. At ille
Elisæus, ut pro simplici duplicem mecum 10
habeam spiritum tuum propheticum. Qui
dixit ei, Modum excedis postulatione
tuâ; si tu me videris quo tempore à te
rapior, erit voti compos; quod si non vi-
deris, nequaquam erit. Dum incederent 11
& inter incedendum confabularentur,
ecce equites ignei ignitis equis insidentes
separarunt utrumque, & ascendit Elias sub-
limè in cœlum, Elisæo id vidente & cla- 12
mante; O domine mi, O domine mi, qui
genti Israeliticæ melior est oratione sua,
quàm currus & equites eorum: nec vi-
dit eum deinceps: & apprendens se ad
vestem illius, scidit eam duas in partes:
Tum collectâ fasciâ capitis Eliæ quæ ce- 13
ciderat ab eo, reversus est, stetitque ad
ripam Jordanis: Deinde sumptâ fasciâ 14
capitis Eliæ, quæ ceciderat ab eo, aquam
eâ percussit, & ait; Suscipe deprecatio-
nem meam O Deus, Deus Eliæ. Et cùm
percussisset aquam, separavit se duas in
partes huc atque illuc, transivitque Eli- 15
sæus. Videntes autem qui erant in Jericho,
filii prophetarum, dixerunt, De-
scendit spiritus Eliæ super Elisæum: qua-
propter venerunt obviam ei, & ado- 16
rantes eum terram usque, Dixerunt ei;
Adsunt modò cum servis tuis quinqua-
ginta viri strenui, eant nunc quæsitum
dominum tuum: nam forsitan asporta-
vit eum spiritus aliquis à Deo missus,
& projecit eum in aliquem montium, aut
in aliquam vallium. Dixit, Ne mitta- 17
tis. Sed vehementer ipsum urgentibus,
ait illis, Mittite. Miserunt itaque quin-
quaginta viros, qui cùm quæsissent eum
tribus diebus, nec invenissent; Redie- 18
runt ad eum dum ipse consideret in Je-
richo: dixitque eis, Nónne dixeram vo-
bis, Ne eatis? Porrò dixerunt incolæ ci- 19
vitatis ad Elisæum, Ecce habitatio ci-
vitatis hujus commoda est, ut dominus
meus videt; verùm ejus aquæ malæ, &
tellus perniciosa. Ait illis, Afferte mihi 20
hydriam novam, salemque ponite in
eam. Quod cùm attulissent ei,

: dixit & , sal illuc projecit & , aquarum exitum ad est egressus Et
21 וַיֵּצֵא אֶל־מוֹצָא הַמַּיִם וַיַּשְׁלֶךְ־שָׁם מֶלַח וַיֹּאמֶר
inde erit non ;istas aquas Sanavi :DOMINUS dixit Sic
כֹּה־אָמַר יְהוָה רִפִּאתִי לַמַּיִם הָאֵלֶּה לֹא־יִהְיֶה מִשָּׁם
,hanc diem ad usque aquæ sunt sanatæ Et .orbans & ,mors ultrà
22 עוֹד מָוֶת וּמְשַׁכָּלֶת׃ וַיֵּרָפוּ הַמַּיִם עַד־הַיּוֹם הַזֶּה
inde ascendit Et .fuerat locutus quod Elisaah verbum juxta
23 כִּדְבַר אֱלִישָׁע אֲשֶׁר דִּבֵּר׃ וַיַּעַל מִשָּׁם
sunt egressi parvi pueri & ,viam per ascendente ipso & ,el--Beth
בֵּית־אֵל וְהוּא עֹלֶה בַדֶּרֶךְ וּנְעָרִים קְטַנִּים יָצְאוּ
.calve ascende,calve Ascende :ei dixerunt &,*eum in* illudebant & ,urbe ex
מִן־הָעִיר וַיִּתְקַלְּסוּ־בוֹ וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲלֵה קֵרֵחַ עֲלֵה קֵרֵחַ׃
: DOMINI nomine in eis maledixitque ,eos vidit & , se post respexit Et
24 וַיִּפֶן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵם וַיְקַלְלֵם בְּשֵׁם יְהוָה
eis ex laceraverunt & , sylva è *ursi duo* sunt egressæ &
וַתֵּצֶאנָה שְׁתַּיִם דֻּבִּים מִן־הַיַּעַר וַתְּבַקַּעְנָה מֵהֶם
: Carmel montem in inde abiit Et *.natos* duos & ,quadraginta
25 אַרְבָּעִים וּשְׁנֵי יְלָדִים׃ וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם אֶל־הַר הַכַּרְמֶל
.Someron est reversus inde &
וּמִשָּׁם שָׁב שֹׁמְרוֹן׃

CAP. III. ג

anno *in* Someron in Israel super regnavit Achab filius Jehoram Et
1 וִיהוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת
regnavitque , Jehudah regis Jehosaphat decimo octavo
שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
,DOMINI oculis in malum Fecitque .annis duodecim
2 שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וַיַּעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
removit & : sua mater sicut & ,suus pater sicut non veruntamen
רַק לֹא כְאָבִיו וּכְאִמּוֹ וַיָּסַר אֶת־
peccatis *in* Veruntamen .suus pater fecerat quam , Bahal statuam
3 מַצְּבַת הַבַּעַל אֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו׃ רַק בְּחַטֹּאות
: adhæsit , Israel fecit peccare qui , Nebat filii Jarobham
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל דָּבֵק
, *pecuarius erat* Moab rex Mesaah Et .eo ab recessit non
4 לֹא־סָר מִמֶּנָּה׃ וּמֵישַׁע מֶלֶךְ־מוֹאָב הָיָה נֹקֵד
millia centum & agnos millia centum Israel regi reddebat &
וְהֵשִׁיב לְמֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל מֵאָה־אֶלֶף כָּרִים וּמֵאָה אֶלֶף
est prævaricatus & ,Achab *mori secundùm* , fuit Et *.lanigeros* arietes
5 אֵילִים צָמֶר׃ וַיְהִי כְּמוֹת אַחְאָב וַיִּפְשַׁע
Jehoram rex est egressus Et .Israel regem in Moab rex
6 מֶלֶךְ־מוֹאָב בְּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם
.Israel universum recensuit & ,Someron de illa die in
בַּיּוֹם הַהוּא מִשֹּׁמְרוֹן וַיִּפְקֹד אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל׃
Moab Rex : dicendo Jehudah regem Jehosaphat ad misit & ,abiit Et
7 וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל־יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר מֶלֶךְ מוֹאָב
: dixit & ? prælium in Moab *ad* mecum *ibis* num ; me *in est prævaricatus*
פָּשַׁע בִּי הֲתֵלֵךְ אִתִּי אֶל־מוֹאָב לַמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר
,mei equi sicut,tu° popul° sic,me° popul° sicut : tu sic,ego Sicut.Ascendam
אֶעֱלֶה כָּמוֹנִי כָמוֹךָ כְּעַמִּי כְעַמֶּךָ כְּסוּסַי
: dixit Et ? ascendemus viam quam Per : dixit Et .tui equi sic
8 כְּסוּסֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵי־זֶה הַדֶּרֶךְ נַעֲלֶה וַיֹּאמֶר
rex & ,Jehudah rex & , Israel rex abiit Et .Edom deserti *Via*
9 דֶּרֶךְ מִדְבַּר אֱדוֹם׃ וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ־יְהוּדָה וּמֶלֶךְ
aqua erat non & ,diebus septem *via* circuierunt Et .Edom
אֱדוֹם וַיָּסֹבּוּ דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא־הָיָה מַיִם
: Israel rex Dixitque .eorum *pedibus in* quæ ,*jumento & ,castrametationi*
10 לַמַּחֲנֶה וְלַבְּהֵמָה אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
dandum ad istos reges tres DOMINUS vocavit quoniam ,*Ohe*
אֲהָהּ כִּי־קָרָא יְהוָה לִשְׁלֹשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה לָתֵת
.Moab manu in eos
אוֹתָם בְּיַד־מוֹאָב׃

Versio VULG. LAT.

21 Egressus ad fontem aquarum, misit in illum sal, & ait; Hæc dicit Dominus; Sanavi aquas has, & non erit ultrà in eis
22 mors, neque sterilitas. Sanatæ sunt ergò aquæ usque in diem hanc, juxta verbum Elisei, quod
23 locutus est. Ascendit autẽ inde in Bethel: cúmque ascenderet per viam, pueri parvi egressi sunt de civitate, & illudebant ei, dicentes; Ascende
24 calve, ascende calve. Qui cùm respexisset, vidit eos, & maledixit eis in nomine Domini: egressiq; sunt duo ursi de saltu, & laceraverunt ex eis quadra-
25 ginta duos pueros. Abiit autem inde in montem Carmeli, & inde reversus est in Samariam.

CAP. III.

1 Joram verò filius Achab regnavit super Israel in Samaria anno decimo octavo Josaphat regis Judæ. Regnavítque duo-
2 decim annis. Et fecit malum coram Domino, sed non sicut pater suus & mater: tulit enim statuas Baal, quas fecerat pa-
3 ter ejus. Veruntamen in peccatis Jeroboã filii Nabat, qui peccare fecit Israel, adhæsit,
4 nec recessit ab eis. Porrò Mesa rex Moab, nutriebat pecora multa, & solvebat regi Israel centum millia agnorum, & centum millia arietum, cum
5 velleribus suis. Cúmque mortuus fuisset Achab, prævaricatus est fœdus, quod habebat
6 cum rege Israel. Egressus est igitur rex Joram in die illa de Samaria, & recensuit univer-
7 sum Israel. Misitque ad Josaphat regem Juda, dicens; Rex Moab recessit à me, veni mecum contra eum ad prælium. Qui respondit, Ascendam: qui meus est, tuus est: populus meus, populus tuus: & e-
8 qui mei, equi tui. Dixítque, Per quam viam ascendemus? At ille respondit, Per deser-
9 tum Idumææ. Perrexerunt igitur, rex Israel, & rex Juda, & rex Edom, & circuierunt per viam septem dierum, nec erat aqua exercitui, & jumen-
10 tis quæ sequebantur eos. Dixítque rex Israel; Heu heu heu, congregavit nos Dominus tres reges, ut traderet in manus Moab.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἐξῆλθεν (σ) Ἑλισαιὲ εἰς τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων, ϗ ἔῤῥιψεν ἐκεῖ ἅλα, ϗ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἴαμαι τὰ ὕδατα ταῦτα, ἐκ ἔςαι ἔτι ἐκεῖθεν θάνατος ϗ ἀτεκνουμένη.
22 Καὶ ἰάθησαν τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, κατὰ τὸ ῥῆμα (τ) Ἑλισαιὲ ὃ ἐ-
23 λάλησε. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν εἰς Βαιθήλ. ϗ ἀναβαίνοντος αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ ϗ παιδάρια μικρὰ ἐξῆλθον ἐκ τῆς (υ) πόλεως ϗ κατέπαιζον αὐτοῦ, ϗ εἶπον αὐτῷ, Ἀνάβαινε
24 φαλακρὲ, (φ) ἀνάβαινε. Καὶ ἐξένευσεν ὀπίσω αὐτῶν, ϗ εἶδεν αὐτὰ, ϗ κατηράσατο αὐτοῖς ἐν ὀνόματι (χ) κυρίου. ϗ ἰδοὺ ἐξῆλθον δύο ἄρκοι ἐκ τοῦ δρυμοῦ, ϗ ἀνέῤῥηξαν (ψ) ἀπ' αὐτῶν τεσσαράκοντα ϗ δύο παῖδας.
25 Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον, (ω) κἀκεῖθεν ἐπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν.

MS.A. (σ) Ἑλισαιὲ (τ) Ἑλισαιὲ (υ) πόλεως καταπαίζειν (φ) ἀνάβαινε φαλακρέ. Καὶ (χ) κυρίου. ϗ εἶπεν, Τέκνα παραβάσεως ϗ ἀργίας. ϗ ἰδοὺ (ψ) ἐξ αὐτῶν δύο ϗ τεσσεράκοντα (ω) ϗ ἐκεῖθεν ὑπέστρεψεν

21 Et exivit Elisæe ad transitum aquarum, & projecit illuc sal, & dixit; Hæc dicit Dominus, Sanavi aquas has: non erit ul-
22 trà indè (l) mors, & sterilis. Et sanatæ sunt aquæ usque in diem hanc juxta verbum Elisæe, quod
23 locutus est. Et ascendit indè in Bethel. Et ascendente eo in via, & pueruli parvi exierunt de civitate, & illudebant eum, & dixerunt ei; Ascende cal-
24 ve, ascende. Et respexit post (m) eos, & vidit eos, & maledixit eis in nomine Domini. Et ecce exiverunt duo ursi de sylva: & discerpserunt de eis quadra-
25 ginta & duos pueros. Et ivit indè ad montem Carmelum: & indè revertit in Samariam.

ΚΕΦ. γʹ.

1 ΚΑὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ (α) ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, ϗ ἐβασίλευσε δώ-
2 δεκα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου· πλὴν οὐχ ὡς ὁ πατὴρ (β) αὐτοῦ, ϗ οὐχ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ. ϗ μετέστησε τὰς στήλας τοῦ Βάαλ, ἃς ἐποίησεν ὁ πα-
3 τὴρ αὐτοῦ. Πλὴν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐκολ-
4 λήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῆς. Καὶ Μωσὰ βασιλεὺς Μωὰβ ἦν (γ) νωκὴδ, ϗ ἐπέστρεφε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐπαναστάσει ἑκατὸν (δ) χιλιάδας ἀρνῶν, καὶ ἑκατὸν
5 χιλιάδας κριῶν ἐπὶ πόκων. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀχαὰβ, καὶ ἠθέτησε
6 βασιλεὺς Μωὰβ ἐν βασιλεῖ Ἰσραήλ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ Σαμαρείας, ϗ ἐπεσκέψατο τὸν
7 Ἰσραήλ. Καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐξαπέστειλε πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, λέγων, Βασιλεὺς Μωὰβ ἠθέτησεν ἐν ἐμοί· εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς Μωὰβ εἰς πόλεμον; ϗ εἶπεν, Ἀναβήσομαι· ὅμοιός μοι, ὅμοιός σοι· ὡς ὁ λαός μου, ὁ λαός σου·
8 ὡς οἱ ἵπποι μου, οἱ ἵπποι σου. Καὶ εἶπε, Ποίᾳ ὁδῷ ἀναβῶ; ϗ εἶπεν, Ὁδὸν
9 ἔρημον Ἐδώμ. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ϗ ὁ βασιλεὺς Ἰούδα ϗ ὁ βασιλεὺς Ἐδὼμ, ϗ ἐκύκλωσαν ὁδὸν ἑπτὰ ἡμερῶν· ϗ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ παρεμβολῇ καὶ τοῖς κτή-
10 νεσι τοῖς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν. Καὶ εἶπεν (ε) ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, Ὦ, ὅτι κέκληκε κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς (ζ) παρερχομένους δοῦναι αὐτοὺς ἐν χειρὶ Μωάβ.

MS. A. (α) ἐβασίλευσεν * δώδεκα ἔτη. Καὶ ἐποίησεν (β) αὐτοῦ. * Πλὴν ἐν τῇ (γ) νωκὴθ, (δ) χιλιάδας * κριῶν ἐπὶ (ε) βασιλεὺς (ζ) κατεχομένους

CAP. III.

1 ET Joram filius Achaab regnavit in Israel in anno octavo & decimo Josaphat regis Juda: & regnavit duo-
2 decim annos. Et fecit malum in oculis Domini: veruntamen non sicut pater ejus, & non sicut mater ejus. Et amovit titulos Baal, quos fecerat pater
3 ejus. Tantummodò in (a) peccato Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel, adhæsit: non
4 recessit ab eo. Et Mosa rex Moab erat (b) Noced: & reddebat regi Israel (c) in rebellione centum millia agnorum, & centum millia arietum in velle-
5 ribus. Et factum est, postquàm mortuus est Achaab; & prævaricatus est rex Moab in re-
6 gem Israel. Et egressus est rex Joram in die illa è Samaria, & recensuit Israel. Et ivit, &
7 misit ad Josaphat regem Juda, dicens; Rex Moab prævaricatus est in me. Si ibis mecũ in Moab ad bellum? Et dixit, Ascendam. (d) Similis mihi, similis tibi: sicut populus meus, populus tuus: sicut equi mei, equi
8 tui. Et dixit, Quali viâ ascendam? Et dixit, Viam
9 desertum Edom. Et ivit rex Israel, & rex Juda, & rex Edom: & circumierunt viam septem dierum. Et non erat aqua castris, & pecoribus, quæ in pedibus eorum. Et dixit
10 rex Israel; Heu, quia vocavit Dominus tres reges (e) advenientes ad dandum eos in manu Moab.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 וּנְפַק לְמַפְקָנָא דְמַיָא וּרְמָא תַמָן מִלְחָא וַאֲמַר כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אַסֵיתִי לְמַיָא הָאִלֵין וְלָא יְהֵי
22 מִתַמָן עוֹד מוֹתָא וּמְתַכְּלָא׃ וְאִתַּסִיאוּ מַיָא עַד יוֹמָא הָדֵין כְּפִתְגָמָא דֶאֱלִישָׁע דְמַלֵיל׃
23 וּסְלֵיק מִתַמָן לְבֵיתְאֵל וְהוּא סָלֵיק בְּאָרְחָא וְיַנְקִין זְעִירִין נְפַקוּ מִן קַרְתָּא וְאִתְלַעֲבוּ בֵיהּ
24 וַאֲמַרוּ לֵיהּ סַק קָרְחָא סַק קָרְחָא׃ וְאִתְפְּנֵי לַאֲחוֹרוֹהִי וַחֲזָנוּן וְלַטְנִין בִּשְׁמָא דַיְיָ וּנְפַקוּ
25 תַּרְתֵּין דוּבִּין מִן חוּרְשָׁא וּבְזָעָא מִנְהוֹן אַרְבְּעִין וּתְרֵין יַנְקִין׃ וַאֲזַל מִתַמָן לְטוּר כַּרְמְלָא
וּמִתַּמָן תָּב לְשֹׁמְרוֹן׃

ג

1 וִיהוֹרָם בַּר אַחְאָב מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת תַּמְנֵי עַסְרֵי לִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ שִׁבְטָא
2 דְבֵית יְהוּדָה וּמְלַךְ תַּרְתָּא עַסְרֵי שְׁנִין׃ וַעֲבַד דְבִישׁ קֳדָם יְיָ לְחוֹד לָא כַאֲבוּהִי וּכְאִמֵיהּ
3 וְאַעְדֵי יָת קָמַת בַּעְלָא דַעֲבַד אֲבוּהִי׃ לְחוֹד בְּחוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְחַיֵיב יָת יִשְׂרָאֵל אִתְרְעֵי
4 לָא סְטָא מִנַהּ׃ וּמֵישַׁע מַלְכָּא דְמוֹאָב הֲוָה מָרֵי נִכְסִין וּמְתִיב תּוּקְרְבָא לְמַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל שְׁנָא
5 בְּשַׁנָא מְאָה אַלְפִין תּוֹרִין דְפַטְמָא וּמְאָה אַלְפִין דִכְרִין דְרַעְיָא׃ וַהֲוָה כַּד מִית אַחְאָב וּמְרַד
6 מַלְכָּא דְמוֹאָב בְּמַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל׃ וּנְפַק מַלְכָּא יְהוֹרָם בְּיוֹמָא הַהוּא מִשֹׁמְרוֹן וּמְנָא יָת כָּל
7 יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲזַל וּשְׁלַח לְוַת יְהוֹשָׁפָט מַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה לְמֵימַר מַלְכָּא דְמוֹאָב מְרַד בִּי
8 הֲתֵיזִיל עִמִי לְוַת מוֹאָב בִּקְרָבָא וַאֲמַר אֶסַק אֲנָא כְוָתָךְ עַמִי כְעַמָךְ סוּסָוָתִי כְּסוּסָוָתָךְ׃ וַאֲמַר
9 בְּאֵידָא אָרְחָא נִסַק וַאֲמַר אוֹרַח מַדְבְּרָא דֶאֱדוֹם׃ וַאֲזַל מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית
יְהוּדָה וּמַלְכָּא דֶאֱדוֹם וְאַסְחַרוּ מַהֲלַךְ שִׁבְעָא יוֹמִין וְלָא הֲוָה מַיָא לְמַשְׁרִיתָא וְלִבְעִירָא
10 דְעִמְהוֹן׃ וַאֲמַר מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וַי אֲרֵי זַמֵן יְיָ לִתְלָתָא מַלְכַיָא הָאִלֵין לְמִמְסַר יָתְהוֹן בִּידָא
דְמוֹאָב׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

21 Et exiit ad exitum aquarum, & conjecit ibi sal, & dixit: Sic dixit Dominus: Sanavi aquas istas, & non erit indè amplius mors et *orbans*.
22 Et sanatæ sunt aquæ usque in diem hanc, juxta verbum Elisagh quod locutus est.
23 Et ascendit indè in Bethel: & ipso ascendente per viam pueri parvuli exierunt ex urbe, & irriserunt eum, & dixerunt ei: Ascende calve, ascende calve.
24 Et respexit post se & vidit illos, & maledixit illis in nomine Domini: & exierunt duo ursi è sylva, & ruperunt ex illis quadraginta & duos pueros.
25 Et abiit indè in montem Charmela, & indè rediit in Somron.

CAP. III.

1 ET Jehoram filius Ahhab regnavit super Israel in Somron, anno octavo decimo Jehosaphat regis tribus domus Jehudah: & regnavit duodecim annis.
2 Et fecit quod malũ erat ante Dñm: veruntamẽ non sicut pater ejus & sicut mater ejus, & abstulit statuam Baghal quam fecerat pater ejus.
3 Attamen in peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Israel, complacuit sibi, nec declinavit ab illis.
4 Et Meisagh rex Moab erat dominus pecorum, & reddebat munus regi Israel singulis annis, centum millia boum saginæ, & centum millia agnorum pascuæ.
5 Et fuit cùm mortuus esset Ahhab, rebellavit rex Moab in regem Israel.
6 Et exiit rex Jehoram die illâ de Somron, & numeravit omnem Israel.
7 Et ivit & misit ad Jehosaphat regem tribus domus Jehudah, dicendo: Rex Moab rebellavit in me; non venies mecum contra Moab in bellum? & dixit: Ascendam ego sicut tu, populus meus sicut populus tuus, equi mei sicut equi tui.
8 Et dixit: Per quam viam ascendem°? & dixit: Per viam deserti Edom.
9 Et ivit rex Israel & rex *tribus domus* Jehudah & rex Edom, & circuierunt iter septem dierum, & non fuerunt aquæ exercitui & jumentis quæ erant cum illis.
10 Et dixit rex Israel. Heu quia vocavit Dominus tres reges istos, ut traderet eos in manum Moab.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 ܘܢܦܩ ܠܗ ܠܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ܂ ܘܐܪܡܝ ܬܡܢ ܡܠܚܐ܂ ܘܐܡܪ܂ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ ܐܣܝܬ
22 ܠܡܝܐ ܗܠܝܢ܂ ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܬܘܒ ܬܡܢ ܡܘܬܐ ܘܡܬܟܠܢܘܬܐ܂ * ܘܐܬܐܣܝܘ ܡܝܐ ܗܠܝܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ܂
23 ܐܝܟ ܡܠܬܗ ܕܐܠܝܫܥ ܕܡܠܠ܂ * ܘܣܠܩ ܡܢ ܬܡܢ ܠܒܝܬ ܐܝܠ܂ ܘܟܕ ܣܠܩ ܗܘܐ ܒܐܘܪܚܐ܂
ܛܠܝܐ ܙܥܘܪܐ ܢܦܩܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܘܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ ܒܗ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܣܩ
24 ܩܪܚܐ ܣܩ ܩܪܚܐ܂ * ܘܐܬܦܢܝ ܠܒܣܬܪܗ ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ܂ ܘܠܛ ܐܢܘܢ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ܂
25 ܘܢܦܩܘ ܬܪܬܝܢ ܕܒܝܢ ܡܢ ܥܒܐ܂ ܘܦܪܬ ܡܢܗܘܢ ܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܝܢ ܛܠܝܢ܂ * ܘܐܙܠ ܡܢ
ܬܡܢ܂ ܠܛܘܪܐ ܕܟܪܡܠܐ܂ ܘܡܢ ܬܡܢ ܗܦܟ ܠܫܡܪܝܢ܂

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

1 * ܘܝܘܪܡ ܒܪ ܐܚܐܒ ܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ܂ ܒܫܢܬ ܬܡܢܥܣܪܐ ܠܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ
2 ܕܝܗܘܕܐ܂ ܘܡܠܟ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ܂ * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܂ ܒܪܡ ܠܐ ܐܝܟ ܐܒܘܗܝ܂
3 ܘܐܝܟ ܐܡܗ܂ ܘܐܥܒܪ ܩܝܡܬܗ ܕܒܥܠܐ ܕܥܒܕ ܐܒܘܗܝ܂ * ܒܪܡ ܒܚܛܗܐ ܕܝܘܪܒܥܡ
4 ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ܂ ܐܬܕܒܩ܂ ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢܗܘܢ܂ * ܘܡܝܫܥ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ
ܢܩܕܐ ܗܘܐ܂ ܘܡܫܩܠ ܗܘܐ ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܡܐܐ ܐܠܦܝܢ ܦܛܡܐ ܕܥܢܐ܂ ܘܡܐܐ
5 ܐܠܦܝܢ ܕܟܪܐ ܕܥܡܪܐ܂ * ܘܟܕ ܡܝܬ ܐܚܐܒ ܡܪܕ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܒܡܠܟܐ
6 ܕܐܝܣܪܝܠ܂ * ܘܢܦܩ ܡܠܟܐ ܝܘܪܡ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܡܢ ܫܡܪܝܢ܂ ܘܡܢܐ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ܂
7 * ܘܐܙܠ ܫܕܪ ܠܘܬ ܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܠܡܐܡܪ܂ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܡܪܕ ܒܝ܂ ܐܬܐ
ܥܡܝ ܠܘܬ ܡܘܐܒ ܠܩܪܒܐ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܗܘܫܦܛ܂ ܐܣܩ܂ ܐܝܟ ܕܐܢܬ ܐܢܐ܂ ܥܡܝ ܐܝܟ ܥܡܟ܂
8 ܘܪܟܫܝ ܐܝܟ ܪܟܫܟ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܒܐܝܕܐ ܐܘܪܚܐ ܢܣܩ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪܐ
9 ܕܐܕܘܡ܂ * ܘܐܙܠ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ܂ ܘܐܬܟܪܟܘ ܡܪܕܐ
10 ܕܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ܂ ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܝܐ ܠܡܫܪܝܬܐ ܘܠܒܥܝܪܐ ܕܒܪܓܠܝܗܘܢ܂ * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܐܘܗ܂ ܠܗܕܐ ܩܪܐ ܡܪܝܐ ܠܬܠܬܐ ܡܠܟܐ ܗܠܝܢ܂ ܕܢܫܠܡ ܐܢܘܢ
ܒܐܝܕܝ ܡܘܐܒ܂

21 Tum egressus ad scaturiginem aquæ, injecit illuc salem, & ait; Sic dicit Dominus, Sanavi aquas istas, nec erit ibi deinceps qui moriatur, nec quod orbitatem generet.
22 Sic sanatæ fuerunt aquæ illæ ad hunc usque diem, juxta sermonem quem protulerat Elisæus.
23 Deinde ascendit illinc ad Beth-il; dúmque per viam ascenderet, pueri parvi exigui exierunt è civitate, & illudentes ei dicebant; Ascende calve, ascende calve.
24 Qui retrospiciens & videns eos, maledixit illis in nomine Domini: quapropter egressæ duæ ursæ è sylva, exenterãrũt ex eis quadraginta duos pueros.
25 Inde se recepit in montem Charmelum, & inde rursus in Samariam.

CAP. III.

1 JOram Ahabi filius regnavit super Israelem in Samaria, anno decimo octavo Josaphat regis Juda: regnavit autem annis duodecim,
2 Fecítque malum coram Domino, sed non sicut pater ac mater ipsius: abstulit enim statuam Baalis quam fecerat pater ejus.
3 Verùm peccatis Jerobaami filii Nabati qui peccare fecerat Israelem, inhæsit, neque deflexit ab eis.
4 Porrò Misaa rex Moab princeps erat pastorum, pendebátque regi Israelis centum millia ovium pinguium, centum millia arietum lanigerorum.
5 Mortuo autem Ahabo, defecit rex Moab à rege Israelis.
6 Quapropter egressus rex Joram eo die de Samaria, recensuit universum Israelem.
7 Et abiens misit ad Josaphat regem Juda, dicendo, Rex Moab defecit à me: age, veni mecum adversùs Moab in prælium. Ait illi Josaphat, Ascensurus sum sicut tu, & populus meus sicut populus tuus, & equi mei sicut equi tui.
8 Tum dixit ei, Quánam viâ ascendemus? Ait illi, Viâ deserti Adum.
9 Profectus est ergò rex Israel, & rex Juda, atq; rex Adum: et cùm circuissent itinere septem dierũ, non fuerunt aquæ exercitui & populo qui erant cum eis.
10 Quapropter dixit rex Israelis, Eheu, ad hócne vocavit Dominus tres reges istos, ut traderet eos in manum Moabi?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وصار بذلك الى اصل ينبوع الماء * ورمى فيه ملحا وقال * هكذا قال الله * اني اسقيت الماء * ولا
22 يكون منه ابدا موتا ولا ثكلا * وسقي الماء الى هذا اليوم * ككلام اليسع الذي تكلم * وطلع
23 من هناك الى بيت ايل * فبينما هو طالع في طريقه فاذا بصبيان اصاغر قد خرجوا من القرية
وولعوا به وقالوا له * اطلع يا اصلع اطلع يا اصلع * فالتفت الى ورائه فنظرهم ولعنهم باسم الله *
24 فخرج عند ذلك ذيبان من الغيضة * فشقا منهم اثنين واربعين صبيا * ثم مضى من ثم الى
25 جبل الكرمل * ثم رجع من هناك الى سومرون *

* الفصل الثالث *

1 * وكان ابتدى ملك يهورام بن احاب على اسرائيل في سومرون * في سنة ثماني عشر سنة لملك
2 يهوسافاط ملك آل يهودا * وملك اثني عشر سنة * وصنع القبيح بين يدي الله * الا انه لم
3 يبلغ في ذلك مبالغة ابيه وامه * وانه ازال نصاب البعل الذي كان ابوه قد جعلها * لكنه
4 لزم اثام يوربعام بن ناباط الذي آثم آل اسرائيل * ولم يزل عنها * وكان ميشاع ملك مواب
صاحب ماشية * وكان يسوق الى ملك بني اسرائيل هدية في كل سنة مائة الف ثور سمين
5 6 ومية الف كبش راعي * فلما مات احاب عصى ملك مواب لملك اسرائيل * وخرج الملك
7 يهورام في ذلك اليوم من سومرون * وعد آل اسرائيل * ثم مضى الى يهوسافاط ملك سبط يهودا *
قائلا * ان ملك مواب قد غدرني * فتمضي معي لنحاربه * فقال له * نعم * اطلع * فاني في ذاك
8 كانت * وشعبي كشعبك * وخيلي كخيلك * فقال له * في اي طريق تطلع * فقال * طريق
9 برية ادوم * فمضى ملك اسرائيل * وملك يهودا * وملك ادوم * وداروا مسير سبعة ايام * فلم
10 يجدوا ماء لعسكرهم ولا للبهائم التي معهم * فقال ملك اسرائيل * ادري حين الله لهولاء الثلثة
الملوك ليدفعهم في يد الموابيين *

21 *Devexit illud ad originem fontis aquæ, projectoque in eam sale dixit; Sic ait Deus, Sanavi quidem aquam, nec gignetur ab*
22 *ea imposterum mortalitas, nec orbitas. Et sanata est aqua ad hodiernum usque diem, juxta verba quæ locutus est Elisæus.*
23 *Inde postea ascendit ad Beth-il; dumque ascenderet per viam suam, ecce pueri parvi egressi è civitate molestiam facessebant ei, ac dicebant, Ascende O calve, ascende O*
24 *calve. Qui cùm retro conversus vidisset eos, execratus est eos in nomine Dei: quare duo lupi illicò è sylva egressi, discerpserunt ex eis quadraginta duos pueros.*
25 *Deinde discessit illinc ad montem Carmelum, indeque rursus rediit in Samariam.*

CAP. III.

1 *F*Uit autem principium regni Jehorami filii Achabi super Israelem in Samaria, anno decimo octavo regni Jehosaphati regis gentis Judaicæ; regnavitque annis duo-
2 *decim: Et turpia quidem perpetravit coram Deo, verum non attigit in his gradum patris matrisque suæ: nam ipse abstulit statuas Baalis, quas pater ej° jam erexerat.*
3 *Nihilominus adhærebat sceleribus Jerobaami filii Nabati qui in peccatum induxerat Israelitas, & non recessit ab eis.*
4 *Porrò Misaa rex Moabi dives erat pecoris, & munus adducebat quotannis ad regem Israelitarum centum millia boum saginatorum, & centum millia arietum pascalium.*
5 *Sed cùm mortuus esset Achab, rebellavit rex Moab in regem Israelis.*
6 *Egressus itaque rex Jehoramus eo die de Samaria, recensuit Israelitas:*
7 *Deinde contulit se ad Jehosaphat regem tribûs Juda, dicens; Rex Moab fraudavit me, ideo mecum eas ad oppugnandum eum. Ait illi, Libenter: ascende; & in hac re æquè ero ac tu, & populus meus ac populus tuus, & equi mei ac equi tui.*
8 *Dixitque ad eum, Quâ viâ ascendes? Respondit, Viâ solitudinis Edom.*
9 *Abierunt ergò rex Israel, rex Juda, & rex Edom, & circumeuntes itinere septidui, non invenerunt aquam exercitui suo, neque jumentis quæ secum habebant.*
10 *Quare dixit rex Israel, Num fortè tempus hoc destinavit Deus tribus hisce regibus, ut tradat eos in manum Moabitarum?*

מלכים ב : ג

,DOMINI propheta hic non An : Jehoſaphat Dixitque
11 וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאֵין פֹּה נָבִיא לַיהוָה
ſervis è unus Reſponditque ? eo ab DOMINUM inquiramus &
וְנִדְרְשָׁה אֶת־יְהוָה מֵאוֹתוֹ וַיַּעַן אֶחָד מֵעַבְדֵי
fundebat qui , Saphat filius Eliſaah Hic : dixit & , Iſraël regis
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר פֹּה אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט אֲשֶׁר־יָצַק
eſt cum Eſt : Jehoſaphat Dixitque .Elijahu manus ſuper aquam
12 מַיִם עַל־יְדֵי אֵלִיָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט יֵשׁ אוֹתוֹ
, Jehoſaphat & , Iſrael rex eum ad deſcenderunt Et ? DOMINI verbum
דְּבַר־יְהוָה וַיֵּרְדוּ אֵלָיו מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט
: Iſrael regem ad Eliſaah Dixitque .Edom rex &
13 וּמֶלֶךְ אֱדוֹם׃ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
prophetas ad & ,tui patris prophetas ad Vade ? tibi & ,mihi Quid
מַה־לִּי וָלָךְ לֵךְ אֶל־נְבִיאֵי אָבִיךָ וְאֶל־נְבִיאֵי
convocavit quia ,Nequaquam ; Iſrael rex ei Dixitque : tuæ matris
אִמֶּךָ וַיֹּאמֶר לוֹ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַל כִּי־קָרָא
manu in eos *dandum ad* iſtos reges tres DOMINUS
יְהוָה לִשְׁלֹשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה לָתֵת אוֹתָם בְּיַד
ſteti *cujus* ,exercituū DOMINUS Vivit : Eliſaah Dixitque .Moab
14 מוֹאָב׃ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע חַי־יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי
ſi ,*ſuſciperem* ego Jehudah regis Jehoſaphat *faciei* niſi quia ,*ejus faciei ad*
לְפָנָיו כִּי לוּלֵי פְּנֵי יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֲנִי נֹשֵׂא אִם־
: *modulantem* mihi tollite nunc Et .te vidiſſem ſi & , te ad reſpexiſſem
15 אַבִּיט אֵלֶיךָ וְאִם־אֶרְאֶךָּ׃ וְעַתָּה קְחוּ־לִי מְנַגֵּן
.DOMINI *manus* eum ſuper fuit & ,*modulantem modulari ſecundum* fuit &
וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וַתְּהִי עָלָיו יַד־יְהוָה׃
.foſſas , foſſas hunc torrentem Fac : DOMINUS dixit Sic : ait Et
16 וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה עָשֹׂה הַנַּחַל הַזֶּה גֵּבִים גֵּבִים׃
videbitis neque ,ventum videbitis Non : DOMINUS dixit ſic Nam
17 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה לֹא־תִרְאוּ רוּחַ וְלֹא־תִרְאוּ
, vos bibetis & : aquâ implebitur ipſe torrens & ;pluviam
גֶשֶׁם וְהַנַּחַל הַהוּא יִמָּלֵא מָיִם וּשְׁתִיתֶם אַתֶּם
.DOMINI oculis in hoc eſt leve Et .*veſtrum jumentū* & ,*veſtræ acquiſitiones* &
18 וּמִקְנֵיכֶם וּבְהֶמְתְּכֶם׃ וְנָקַל זֹאת בְּעֵינֵי יְהוָה
civitatem omnem percutietis Et .veſtra manu in Moab Dabitque
19 וְנָתַן אֶת־מוֹאָב בְּיֶדְכֶם׃ וְהִכִּיתֶם כָּל־עִיר
,facietis cadere *bonum lignum omne* & ,*electionis* civitatem omnem & ,*munitionis*
מִבְצָר וְכָל־עִיר מִבְחוֹר וְכָל־עֵץ טוֹב תַּפִּילוּ
bonam partem omnem & ,obturabitis aquarum fontes cunctóſque
וְכָל־מַעְיְנֵי־מַיִם תִּסְתֹּמוּ וְכֹל הַחֶלְקָה הַטּוֹבָה
, *munus aſcendere ſecundū* mane in fuit Et .lapidibus *in dolore afficietis*
20 תַּכְאִבוּ בָּאֲבָנִים׃ וַיְהִי בַבֹּקֶר כַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה
.aquis terra eſt repleta & ,Edom via è *venientes* aquæ ecce &
וְהִנֵּה־מַיִם בָּאִים מִדֶּרֶךְ אֱדוֹם וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֶת־הַמָּיִם׃
pugnandum ad reges aſcendiſſent quòd audierunt Moab univerſus Et
21 וְכָל־מוֹאָב שָׁמְעוּ כִּי־עָלוּ הַמְּלָכִים לְהִלָּחֶם
ſteterunt & : ſupra & , cingulo *cingente* omni ab *ſunt acciti* & : eos *in*
בָּם וַיִּצָּעֲקוּ מִכֹּל חֹגֵר חֲגֹרָה וָמַעְלָה וַיַּעַמְדוּ
ſuper erat ortus ſol & , mane *in manicaverunt* Et .terminum ſuper
22 עַל־הַגְּבוּל׃ וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהַשֶּׁמֶשׁ זָרְחָה עַל־
.ſanguis ſicut rubras aquas regione è Moab Videruntque .aquas
הַמָּיִם וַיִּרְאוּ מוֹאָב מִנֶּגֶד אֶת־הַמַּיִם אֲדֻמִּים כַּדָּם׃
, reges ſunt *vaſtati Vaſtando* : hic Sanguis ;dixerunt Et
23 וַיֹּאמְרוּ דָּם זֶה הָחֳרֵב נֶחֶרְבוּ הַמְּלָכִים
.Moab *ſpolium* ad nunc & : ſuum *ſocium* vir percuſſerunt &
וַיַּכּוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְעַתָּה לַשָּׁלָל מוֹאָב׃
, Iſrael ſurrexerunt & : Iſrael *caſtrametationem* ad Veneruntque
24 וַיָּבֹאוּ אֶל־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיָּקֻמוּ יִשְׂרָאֵל
percuſſerunt & : eorum *faciebus* à fugerúntque ; *Moab* percuſſerunt &
וַיַּכּוּ אֶת־מוֹאָב וַיָּנֻסוּ מִפְּנֵיהֶם וַיַּכּוּ־
.*Moab* percutiendo & ,*eam in*
בָהּ וְהַכּוֹת אֶת־מוֹאָב׃

Verſio VULG. LAT.

11 Et ait Joſaphat; Eſtne hîc propheta Domini, ut deprecemur Dominū per eum? Et reſpondit unus de ſervis regis Iſrael; Eſt hîc Eliſeus filius Saphat, qui fundebat aquam ſuper manus Eliæ. 12 Et ait Joſaphat, Eſt apud eum ſermo Domini. Deſcendítque ad eum rex Iſrael, & Joſaphat rex Juda, & rex Edom. 13 Dixit autem Eliſeus ad regé Iſrael, Quid mihi & tibi eſt? vade ad prophetas patris tui, et matris tuæ. Et ait illi rex Iſrael; Quarè congregavit Dominus tres reges hos, ut traderet eos in manus Moab? 14 Dixitq; ad eum Eliſe⁹; Vivit Dominus exercituū, in cujus conſpectu ſto, quòd ſi non vultum Joſaphat regis Judæ erubeſcerem, non attendiſſem quidē te, 15 nec reſpexiſſem. Nunc autem adducite mihi pſaltem. Cúmque caneret pſaltes, facta eſt ſuper eum manus Domini: & 16 ait, Hæc dicit Dominus; Facite alveum torrentis huj⁹ foſ- 17 ſas & foſſas. Hæc enim dicit Dñs; Non videbitis ventum, neq; pluviā: & alveus iſte replebitur aquis, & bibetis vos, & familiæ veſtræ, & jumenta 18 veſtra. Parúmque eſt hoc in conſpectu Dñi: inſuper tradet etiam Moab in manus veſtras. 19 Et percutietis omnem civitaté munitā, & omnem urbé electam, & univerſum lignum fructiferū ſuccidetis, cunctóſque fontes aquarum obturabitis, & omnem agrum egregiū 20 operietis lapidibus. Factum eſt igitur manè, quando ſacrificium offerri ſolet, & ecce, aquæ veniebant ꝑ viam Edom, 21 & repleta eſt terra aquis. Univerſi autem Moabitæ, audientes quòd aſcendiſſent reges ut pugnarent adverſum eos, convocaverūt omnes qui accincti erant balteo deſuper, & ſtete- 22 runt in terminis. Primóque manè ſurgentes, & orto jam Sole ex adverſo aquarum, viderūt Moabitæ econtrà aquas 23 rubras quaſi ſanguinem, Dixerúntque; Sanguis gladii eſt: pugnaverunt reges contra ſe, et cæſi ſunt mutuó: nunc perge 24 ad prædam, Moab. Perrexerúntque in caſtra Iſrael: porrò conſurgens Iſrael, percuſſit Moab: at illi fugerunt coram eis. Venerunt igitur qui vicerant, & percuſſerunt Moab,

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ, (η) Οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ κυρίου, καὶ ἐπιζητήσωμεν τὸν κύριον παρ' αὐτοῦ; καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων (θ) τοῦ βασιλέως Ἰσραήλ, καὶ εἶπεν, (ι) Ὧδε Ἐλισαιὲ υἱὸς Σαφάτ, ὃς ἐπέχεεν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας Ἠλιού. 12 Καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ, Ἔστιν (κ) αὐτῷ ῥῆμα κυρίου. καὶ (λ) κατέβη πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα καὶ βασιλεὺς Ἐδώμ. 13 Καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ, Τί ἐμοὶ καὶ σοί; δεῦρο πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ πατρός σου (μ) καὶ τοὺς προφήτας τῆς μητρός σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ, Μὴ ὅτι κέκληκε κύριος τοὺς τρεῖς (ν) βασιλεῖς τοῦ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖρας Μωάβ; 14 Καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ, Ζῇ κύριος τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα ἐγὼ λαμβάνω, εἰ ἐπέβλεψα πρὸς σέ, 15 καὶ εἶδόν σε. Καὶ νῦν (ξ) λάβε μοι ψάλλοντα. καὶ ἐγένετο ὡς ἔψαλλεν ὁ ψάλλων, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν χεὶρ κυρίου, 16 καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ποιήσατε τὸν χειμάῤῥουν τοῦτον βοθύνους βοθύνους. 17 Ὅτι τάδε λέγει κύριος, Οὐκ (ο) ὄψεσθε πνεῦμα, καὶ οὐκ ὄψεσθε ὑετόν, καὶ ὁ χειμάῤῥους οὗτος πλησθήσεται ὕδατος, καὶ (π) πίεσθε ὑμεῖς καὶ αἱ κτήσεις ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν. 18 Καὶ κούφη αὕτη ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου· καὶ παραδώσω τὴν Μωὰβ ἐν χειρὶ ὑμῶν. 19 Καὶ (ρ) πατάξετε πᾶσαν (σ) πόλιν ὀχυράν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν καταβαλεῖτε, καὶ πάσας πηγὰς ὕδατος (τ) ἐμφράξετε, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν (υ) ἀχρειώσετε ἐν λίθοις. 20 Καὶ ἐγένετο πρωῒ ἀναβαινούσης τῆς θυσίας, καὶ ἰδοὺ ὕδατα ἤρχοντο ἐξ ὁδοῦ 21 Ἐδώμ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ ὕδατος. Καὶ πᾶσα Μωὰβ ἤκουσαν ὅτι ἀνέβησαν (φ) οἱ τρεῖς βασιλεῖς πολεμεῖν αὐτούς. καὶ (χ) ἀνεβόησαν ἐκ παντὸς περιεζωσμένοι (ψ) ζώνην· καὶ εἶπον, Ὦ· καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοῦ 22 ὁρίου. Καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ἐπὶ τὰ ὕδατα· καὶ εἶδε Μωὰβ ἐξεναντίας τὰ ὕδατα πυῤῥὰ (ω) ὡς 23 αἷμα, Καὶ εἶπον, Αἷμα τοῦτο τῆς (α) ῥομφαίας· καὶ ἐμαχέσαντο οἱ βασιλεῖς, καὶ (β) ἐπάταξεν ἀνὴρ τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ νῦν 24 ἐπὶ τὰ σκῦλα Μωάβ. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰσραήλ. καὶ Ἰσραὴλ ἀνέστησαν καὶ ἐπάταξαν τὴν Μωάβ, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθον εἰσπορευόμενοι καὶ τύπτοντες τὴν Μωάβ,

Et dixit Joſaphat; Non eſt hîc propheta Domini, (f) & inquiramus Dominum ab eo? Et reſpondit unus puerorum regis Iſrael, & dixit; Hic Eliſæ filius Saphat, qui effundebat aquam ſuper manus Eliu. 12 *Et dixit Joſaphat, Eſt ei verbum Domini. Et deſcendit ad eum rex Iſrael, & Joſaphat rex Juda, & rex Edom.* 13 *Et dixit Eliſæ ad regem Iſrael; Quid mihi, & tibi? Vade ad prophetas patris tui & prophetas matris tuæ. Et dixit ei rex Iſrael, Nunquid vocavit Dominus tres iſtos reges ad tradendum eos in manus Moab?* 14 *Et dixit Eliſæ; Vivit Dominus virtutum, cui adſtiti coram eo: quia niſi faciem Joſaphat regis Juda ego ſumerem, ſi reſpexiſſem ad te, & vidiſſem te.* 15 *Et nunc accipe mihi pſallentem. Et factum eſt, ut pſallebat pſallens; & facta eſt ſuper eum manus Domini, & dixit;* 16 *Hæc dicit Dominus, Facite torrentem hunc foſſas foſſas:* 17 *Quoniam hæc dicit Dominus, Non videbitis ſpiritum, & non videbitis pluviam; & torrens hic implebitur aquâ: & bibetis vos, (g) & poſſeſſiones veſtræ, & pecora veſtra.* 18 *Et (h) levis hæc in oculis Domini: & (i) tradam Moab in manu veſtra:* 19 *Et percutietis omnem civitatem (k) munitam: & omne lignum bonum dejicietis: & omnes fontes aquæ obſtruetis, & omnem portionem bonam inutilem reddetis in lapidibus.* 20 *Et factum eſt manè aſcendente ſacrificio, & ecce aquæ veniebant è via Edom:* 21 *& terra impleta eſt aquâ. Et univerſa Moab audierunt, quia aſcenderant tres reges impugnare eos. Et exclamaverunt ex (l) omni, accincti zonâ: & dixerunt, Hem: Et ſteterunt ſuper terminum.* 22 *Et diluculò ſurrexerunt manè, & Sol exortus eſt ſuper aquas. Et vidit Moab ex adverſo aquas rubras tanquàm ſanguinem.* 23 *Et dixerunt, Sanguis hic gladii: Et pugnaverunt reges: & percuſſit vir proximum ſuum: & nunc ad ſpolia, Moab.* 24 *Et intraverunt in caſtra Iſrael. Et Iſrael ſurrexerunt, & percuſſerunt ipſam Moab. Et fugerunt à facie eorum. Et intraverunt ingredientes, & percutientes ipſam Moab:*

MS. A. (η) Εἰ οὐκ (θ) βασιλέως (ι) Ὧδε Ἐλισαιὲ (κ) σὺν αὐτῷ (λ) κατέβησαν (μ) καὶ πρὸς τοὺς (ν) βασιλεῖς παρερχομένους δοῦναι (ξ) ἴδε μοι (ο) ὄψεσθε *ὑετόν, (π) πίεται (ρ) πατάξατε (σ) τὴν πόλιν ὀχυράν, καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτήν, καὶ πᾶν (τ) ἐμφράξεται, (υ) ἀχρειώσατε (φ) οἱ βασιλεῖς (χ) ἀνέβησαν (ψ) ζώνην καὶ ἐπάνω. καὶ ἔστησαν (ω) ὡσεὶ (α) ῥομφαίας· ἐμαχέσαντο (β) ἐπάταξαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 וַאֲמַר יְהוֹשָׁפָט הֲלֵית כָּא נְבִיָא דַיְיָ וְנִשְׁאַל יָת פִּתְגָמָא דַיְיָ מִנֵיהּ וַאֲתֵיב חַד מֵעַבְדֵי מַלְכָּא
דְיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר הָכָא אֱלִישָׁע בַּר שָׁפָט דְשַׁמֵשׁ יָת אֵלִיָהוּ׃ וַאֲמַר יְהוֹשָׁפָט אִית עִמֵיהּ 12
פִּתְגָמָא דַיְיָ וּנְחַתוּ לְוָתֵיהּ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט וּמַלְכָּא דֶאֱדוֹם׃ וַאֲמַר אֱלִישָׁע לְמַלְכָּא 13
דְיִשְׂרָאֵל מַה לִי וְלָךְ אֱזֵל לְוָת נְבִיֵי אֲבוּךְ וּלְוָת נְבִיֵי אִמָךְ וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל בְּבָעוּ
לָא תִדְכַּר חוֹבִין רַשְׁעוּתָא הַהִיא בְּעֵי עֲלָנָא רַחֲמִין אֲרֵי זַמִין יְיָ לִתְלָתָא מַלְכַיָא הָאִלֵין
לְמִמְסַר יַתְהוֹן בְּיַד מוֹאֲבָאֵי׃ וַאֲמַר אֱלִישָׁע קַיָם הוּא יְיָ צְבָאוֹת דִמְשַׁמֵשְׁנָא קֳדָמוֹהִי אֲרֵי 14
אִלוּלָא אַפֵּי יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה אֲנָא נָסֵב אִם אֶסְתַּכֵּל בָּךְ וְאִם אֶחֱזִנָךְ׃
וּכְעַן אַיְתוֹ לִי גַבְרָא דְיָדַע לְנַגָנָא בְּכִנוֹרָא וַהֲוָה כַּד נַגֵן דִמְנַגֵן וּשְׁרָא עֲלוֹהִי רוּחַ נְבוּאָה מִן 15
קֳדָם יְיָ׃ וַאֲמַר כִּדְנַן אֲמַר יְיָ יִתְעֲבֵיד נַחְלָא הָדֵין פְּצִידִין פְּצִידִין׃ אֲרֵי כִדְנַן אֲמַר יְיָ לָא 16 17
תֶחֱזוּן רוּחָא וְלָא תֶחֱזוּן מִטְרָא וְנַחְלָא הַהוּא יִתְמְלֵי מַיָא וְתִשְׁתּוּן אַתּוּן וְגֵיתֵיכוֹן
וּבְעִירְכוֹן׃ וְקַלִילָא דָא קֳדָם יְיָ וְיִמְסַר יָת מוֹאֲבָאֵי בִּידְכוֹן׃ וְתִמְחוֹן כָּל כְּרַךְ תַּקִיף וְכָל 18 19
קִרְוִין כְּרִיכָן וְכָל אִילָן דְיָאֵי תְעַקְרוּן וְכָל מַבּוּעֵי מַיָא תְּטַמְמוּן וְכָל אַחְסַנְתָא שַׁפִּירְתָא
תְטוּמוּן בְּאַבְנַיָא׃ וַהֲוָה בְצַפְרָא כְּמִסַק מִנְחָתָא וְהָא מַיָא אַתְיָן מֵאוֹרַח אֱדוֹם וְאִתְמְלִיאַת 20
אַרְעָא יָת מַיָא׃ וְכָל מוֹאֲבָאֵי שְׁמַעוּ אֲרֵי סְלִיקוּ מַלְכַיָא לְאַגָחָא קְרָבָא בְּהוֹן וְאִתְכְּנִישׁוּ מִכָּל 21
אֲסִירֵי סַיְפָא וּלְעֵלָא וְקָמוּ עַל תְחוּמָא׃ וְאַקְדִימוּ בְצַפְרָא וְשִׁמְשָׁא נְחַת עַל מַיָא וַחֲזוֹ 22
מוֹאֲבָאֵי מִקְבֵיל יָת מַיָא סוּמְקִין כִּדְמָא׃ וַאֲמַרוּ דַם דֵין אִתְגָרָאָה אִתְגָרִיאוּ מַלְכַיָא וְקַטִילוּ 23
גְבַר יָת חַבְרֵיהּ וּכְעַן פּוּקוּ לְבִזְּתָא מוֹאֲבָאֵי׃ וַאֲתוֹ לְמַשְׁרִיתָא דְיִשְׂרָאֵל וְקָמוּ יִשְׂרָאֵל וּמְחוֹ 24
יָת מוֹאֲבָאֵי וְאַפִּכוּ מִן קֳדָמֵיהוֹן וּמְחוֹ בְהוֹן וְקַטְלוּ יָת מוֹאֲבָאֵי׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit Jehoſaphat: An non hîc eſt propheta Dñi, ut interrogemus verba 11 Domini per eum? et reſpondit unus è ſervis regis Iſrael, et dixit: Hîc eſt Eliſagh filius Sephat, qui miniſtrabat Eliah. Et dixit Jehoſaphat: Eſt cum 12 illo verbū Dñi: et deſcenderunt ad eum rex Iſrael, et Jehoſaphat, et rex Edom. Et dixit Eliſagh regi Iſrael: Quid mihi et tibi? vade ad prophetas 13 patris tui, et ad prophetas matris tuæ: et dixit ei rex Iſrael; Obſecro, ne memineris peccata *impietatis* hujus: roga pro nobis miſericordiā, quia vocavit Dñs tres reges iſtos, ut traderet eos in manum *Moabæorum*. Et dixit 14 Eliſagh: Permanet ipſe Domin⁹ Tzebaoth ante quem miniſtro, ꝙ niſi faciem Jehoſaphat regis tribus dom⁹ Jehudah ego ſuſciperem, ſi contemplarer te et viderem te. Et nunc adducite mihi virum qui nôrit pſallere cithara: 15 et fuit pſallente illo qui pſallebat, manſit ſuper illum ſpiritus prophetiæ à Domino. Et ait: Sic dixit Domin⁹, Fiant in valle hac foſſæ et foſſæ. Quia ſic 16 17 dixit Domin⁹: Non videbitis ventū, nec videbitis pluviā, et vallis hæc implebitur aquis: et bibetis vos et greges veſtri et jumenta veſtra. Et leve 18 hoc eſt ante Dominū, et tradet Moabæos in manū veſtram. Et percutietis 19 omnem arcē fortem, et omnē urbem munitam, et omnē arborē pulchram evelletis, et omnes ſcaturigines aquarū obturabitis, et omnem poſſeſſionē elegantē operietis lapidibus. Et fuit in aurora cùm offertur oblatio, ecce 20 aquæ veniebant de via Edom, et impleta eſt terra aquis. Et omnes Moabæi 21 audierunt ꝙ aſcendiſſent reges ad ineundū bellum in eos; et congregaverunt ſe ex omnib⁹ accingentibus ſe gladio et ſuprà, et ſteterunt in termino: Et prævenerunt auroram, et ſol deſcendit ſuper aquas: et viderunt Moabæi 22 è regione aquas rubras tanquam ſanguinem. Et dixerunt: Sanguis eſt: con- 23 tendendo contenderunt reges, et occiderunt quiſque ſocium ſuum: et nunc exite ad prædam Moabæi; Et venerunt ad caſtra Iſrael, et ſurrexerunt [*vi-* 24 *ri*] Iſrael et percuſſerunt Moabæos: et verterunt terga à facie eorum, & percuſſerunt eos, et occiderunt Moabæos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܐܡܪ ܝܗܘܫܦܛ. ܠܡܐ ܗܪܟܐ ܢܒܝܐ ܕܡܪܝܐ. ܕܢܫܐܠ ܡܢܗ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܥܢܐ
ܚܕ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ: ܐܝܬ ܗܪܟܐ ܐܠܝܫܥ ܒܪ ܫܦܛ. ܕܗܘܐ
12 ܡܫܐܓ ܡܝܐ ܥܠ ܐܝܕܘܗܝ ܕܐܠܝܐ. * ܘܐܡܪ ܝܗܘܫܦܛ. ܐܝܬ ܗܘ ܥܡܗ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܚܬܘ
13 ܥܠܘܗܝ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. * ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ
ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܢܐ ܠܝ ܘܠܟ: ܙܠ ܠܘܬ ܢܒܝܘܗܝ ܕܐܒܘܟ. ܘܠܘܬ ܢܒܝܘܗܝ ܕܐܡܟ.
ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܐ ܡܪܝܐ ܠܬܠܬܐ ܡܠܟܐ ܗܠܝܢ. ܕܢܫܠܡ
14 ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܝ ܡܘܐܒ. * ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܩܡܬ ܩܕܡܘܗܝ. ܕܐܠܘ
ܠܐ ܐܦܘܗܝ ܕܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܡܬܢܟܦ ܐܢܐ. ܠܐ ܚܝܪܬ ܒܟ. ܐܦ ܠܐ ܚܙܝܬܟ.
15 16 * ܘܗܫܐ ܐܝܬܘ ܠܝ ܢܩܘܫܐ. ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܢܩܫ ܢܩܘܫܐ. ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ
17 ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܒܕܘ ܒܢܚܠܐ ܗܢܐ ܓܘܒܝܢ ܓܘܒܝܢ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܐ
ܬܚܙܘܢ ܪܘܚܐ. ܘܠܐ ܬܚܙܘܢ ܡܛܪܐ. ܘܢܚܠܐ ܗܢܐ ܢܬܡܠܐ ܡܝܐ. ܘܬܫܬܘܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܩܢܝܢܝܟܘܢ
18 19 ܘܒܥܝܪܟܘܢ. * ܘܙܥܘܪܐ ܗܝ ܗܕܐ ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܫܠܡ ܠܡܘܐܒܝܐ ܒܐܝܕܝܟܘܢ. * ܘܬܚܪܒܘܢ
ܟܠ ܩܘܪܝܐ ܚܣܝܢܬܐ. ܘܟܠ ܩܘܪܝܐ ܓܒܝܬܐ. ܘܟܠ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ ܬܦܣܩܘܢ. ܘܟܠ
20 ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ ܬܣܟܪܘܢ. ܘܟܠ ܚܩܠܐ ܛܒܐ ܬܡܠܘܢ ܟܐܦܐ. * ܘܗܘܐ ܒܨܦܪܐ ܟܕ
21 ܡܣܬܠܩܐ ܩܘܪܒܢܐ. ܘܗܐ ܡܝܐ ܐܬܝܢ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܬܡܠܝܬ ܐܪܥܐ ܡܝܐ. * ܘܟܠܗܘܢ
ܡܘܐܒܝܐ ܫܡܥܘ ܕܣܠܩܘ ܡܠܟܐ ܠܡܩܪܒ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܡܢ ܟܠ ܕܐܣܝܪ ܚܨܐ
22 ܚܪܒܐ ܘܠܥܠ. ܘܩܡܘ ܥܠ ܬܚܘܡܐ. * ܘܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ. ܘܫܡܫܐ ܕܢܚ ܥܠ ܡܝܐ. ܘܚܙܘ ܡܘܐܒܝܐ
23 ܡܢ ܠܩܘܒܠܐ ܡܝܐ ܣܡܩܝܢ ܐܝܟ ܕܡܐ. * ܘܐܡܪܘ ܕܡܐ ܗܘ ܗܢܐ. ܡܚܪܒܘ ܐܬܚܪܒܘ ܡܠܟܐ.
24 ܘܩܛܠܘ ܓܒܪܐ ܠܚܒܪܗ. ܘܗܫܐ ܠܒܙܬܐ ܡܘܐܒܝܐ. * ܘܐܬܘ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܘܩܡܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܚܘ ܠܡܘܐܒܝܐ. ܘܥܪܩܘ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܥܠܘ ܒܗܘܢ. ܘܩܛܠܘ ܠܡܘܐܒܝܐ.

Et dixit Joſaphat, Annon eſt hic propheta Dñi, ut poſtulemus ab eo ſermonem Dñi? Reſpondens quidam è ſervis regis Iſraelis, dixit, Eſt hîc Eliſæus Saphati filius qui fundebat aquam ſuper manus Eliæ. 12 Dixit Joſaphat, Eſt quidem apud eum ſermo Domini. Deſcenderunt ergò ad eum rex Iſrael, & Joſaphat rex Juda, atque rex Adum. 13 Tum ait Eliſæus ad regem Iſraelis, Quid mihi tecum? Vade ad prophetas patris tui, & ad prophetas matris tuæ: cui dixit rex Iſraelis, Ad hócne vocavit Dñs tres reges iſtos ut traderet eos in manum Moabi? 14 Dixit Eliſæus, Vivat Dñs potentiſſimus coram quo ſteti, niſi vultum Joſaphat regis Juda revererer, non intuerer te, nec aſpicerem te. 15 Jam verò adducite mihi pſaltem. Factumque eſt ut cùm pſaltes ille pulſaret, adeſſet huic manus Domini, Diceretque; 16 ſic dicit Dñs, Fiant in hac valle plures foveæ: 17 Quoniam ſic ait Dñs, Non videbitis ventū nec videbitis pluviā; vallis tamen iſta replebitur aquis, ut bibatis vos, & pecora atque jumenta veſtra. 18 At exiguum eſt hoc in oculis Dñi: tradet inſuper Moabitas in manus veſtras: 19 Et expugnabitis omnes civitates munitas, omneſq; civitates electas, pulcherrimas quaſq; arbores dejicietis, omnes aquarū fontes obturabitis, & omnem poſſeſſionem bonam lapidibus implebitis. 20 Factum eſt autem manè, quo tempore offerri *ſolet* ſacrificium, ut ecce venirent aquæ de via Adum, & terra illa aquis impleretur. 21 Audientes autem omnes Moabitæ quòd aſcendiſſent illi reges ad eos oppugnandos, voce præconis acciverunt ab omnibus gladio ſe accingentibus & ſuprà, ſteteruntque in confinibus. 22 Cúmque manè ſurrexiſſent, & ſol ortus eſſet ſuper aquas, & vidiſſent Moabitæ à longe aquas ceu ſanguinem rubicundas; 23 Dixerunt, Sanguis eſt iſte: proculdubiò mutuò interfecerunt ſe reges & peremerunt alter alterū: ad prædam igitur O Moab. 24 Et cùm veniſſent ad caſtra Iſraelis, ſurrexerunt Iſraelitæ, & occiderunt Moabitas, ita ut fugerent ab eis: illi verò *mixtim* cum eis ingreſſi peremerunt Moabitas;

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 *فقال يهوسافاط *أههنا نبي فنسيله عن قول الله * فاجاب احد عبيد الملك الذي لآل اسرائيل*
12 وقال *ههنا اليسع بن سافاط الذي خدم لايليا وصب على يديه ماء * فقال يهوسافاط * حقا معه
كلام الله * وانحدروا اليه ملك آل اسرائيل * ويهوسافاط ملك آل يهودا * وملك ادوم جميعا *
13 *فقال اليسع لملك اسرائيل * ما لي ولك * امض الي انبياء ابيك وانبياء امك * فقال له ملك
اسرائيل * اسالك ان لا تذكر الذنوب في هذه الساعة * واجعل لنا منك رحمة * أترى حين الله
14 لهولاء الثلاثة الملوك ليوقعهم في يد المواييين * فقال اليسع * وحق الله رب الجيوش الذي
خدمت بين يديه * ان لولا مشاهدتي وجه يهوسافاط والحياء منه * لما التفت اليك ولا نظرتك
15 *والآن ايتوني برجل عارف ضارب بالعود * فاحضروه ذاك * فعند ضربه بالعود حلت عليه
16 17 النبوة من عند الله * وقال * كذا قال الله * سيصير هذا الوادي غدرانا غدرانا * لان كذا قال الله *
انكم لا ترون رياحا ولا مطرا بل هذا الوادي يمتلي ماء * وتشربون انتم ومواشيكم وبهايمكم *
18 19 *وذلك قليلا من قدرة الله * ويوقع آل مواب في ايديكم * وتوقعون بكل حصن عال * وكل قرية
حصينة * وكل اقليم قوي * وكل شجرة حسنة تقطعوا * وكل معين للماء تسدوا * وكل حوز حسنة
20 تطمرون بالحجارة * فلما كان بالغداة في وقت اصعاد القربان * جاءت مياه كثيرة من طريق
21 بلد ادوم * حتى امتلت الارض منها * وسمعوا جماعة المواييين بطلوع الملوك لملاحمتهم *
22 فاجتمعوا كل من يتقلد سيفا وما فوق ذلك * ووقفوا على التخم * وبكروا بالغداة وقد اشرقت الشمس
23 على الماء * فلما استقبل الي مواب الماء راوا انه احمر كالدم * فقالوا * هذا دم * وما هو الا لمحاربة
24 تحاربوا الملوك فقتل الرجل منهم صاحبه * والآن تعالوا يا مواييين لأخذ السلب * فوافوا معسكر
آل اسرائيل * وقام آل اسرائيل ووقعوا بالمواييين واهزموا من بين ايديهم * ووقعوا ايضا
بهم وقتلوا المواييين *

Dixit verò Jehoſaphat, Eſtne hic ullus propheta, ut poſtulemus ab eo oraculum divinum? Reſpondit quidam ſervorum regis Iſraelitarum, & ait; Eſt hîc Eliſæus Saphati filius, qui miniſtravit Eliæ, & aquam fudit ſuper manus ejus. 12 *Dixit Jehoſaphat, Verè, apud ipſum eſt oraculum divinum: ſic deſcenderunt ad eum rex Iſraelitarum, & Jehoſaphat rex Judæorum, necnon rex Edom ſimul.* 13 *Dixit autem Eliſæus ad regem Iſraelis, Quid mihi tecum? abi ad prophetas patris tui, & prophetas matris tuæ. Ait illi rex Iſraelis, Rogo te ne mentionem modò facias delictorum, ſed utere nobiſcum benevolentiâ: anne tempus hoc deſtinavit Deus tribus hiſce regibus, ut injiciat eos in manum Moabitarum?* 14 *Dixit Eliſæus, Per Deum Dominum exercituum, coram quo miniſtro, niſi vultum Jehoſaphati conſpicerem, eumq; vererer, haudquaquā me verterem ad te, nec aſpicerem te.* 15 *Nunc autem adducite mihi virum aliquem fidicinem: quem cùm adduxiſſent ei, fideſq; pulſâſſet, deſcendit à Deo ſuper eū prophetia:* 16 *Et dixit, Sic ait Deus, Vertetur hæc vallis in varios lacus.* 17 *Sic enim dixit Deus, Nec ventos quidem, nec pluviam videbitis, nihilominus hæc vallis implebitur aquâ, & bibetis vos, & armenta jumentaq; veſtra.* 18 *Verùm quoniam hoc minimū eſt apud potentiā divinam, adhæc cadere faciet Moabitas in manus veſtras:* 19 *Et irruetis in omnem urbem excelſam, & omnem civitatem munitam, omnemq; regionem fortem: omnem arborem pulchram ſuccidetis, & omnem aquæ ſcaturiginem obturabitis, & pulchrum quodque rus lapidibus obruetis.* 20 *Itaque ſequenti die, quo tempore ſacrificium offerri conſuevit, effluxerunt aquæ tam copioſæ è via regionis Edom, ut ex terra iis impleretur.* 21 *Cùm autē audiſſent omnes Moabitæ aſcendiſſe reges illos ad prælium ſecum ineundū, congregati ſunt quicunq; gladio ſeſe accingebant, & alii præter iſtos, ſteteruntq; in limitibus.* 22 *Et manè conſurgentes orto jam ſole ſuper aquā, cùm aqua objeciſſet ſe aſpectui Moabitarū, viderūt eā eſſe rubrā velut ſanguinē.* 23 *Quapropter dixerūt, Hoc ſanguis eſt, nec aliunde eſt niſi ex pugna quā reges inter ſe geſſerunt mutuò ſe trucidantes: venite ergò O Moabitæ ad capienda ſpolia.* 24 *Quare cū perveniſſent ad caſtra Iſraelitarū, ſurgentes Iſraelitæ irruerūt in Moabitas, ita ut terga verterēt ab eis: at illi his iterū impetentes, trucidarunt Moabitas.*

vir projecerunt bonam partem omnem & ;destruxerunt urbes Et
25 וְהֶעָרִים יַהֲרֹסוּ וְכָל־חֶלְקָה טוֹבָה יַשְׁלִיכוּ אִישׁ־
,obturaverunt aquarum fontem omnem & ,illam repleverunt & ,suũ lapidem
אַבְנוֹ וּמִלְאוּהָ וְכָל־מַעְיַן־מַיִם יִסְתֹּמוּ
pariete in ejus lapides reliquit donec ,fecerunt cadere bonum lignum omne &
וְכָל־עֵץ־טוֹב יַפִּילוּ עַד־הִשְׁאִיר אֲבָנֶיהָ בַּקִּיר
vidit Et .eam percusserunt & ,fundibularii circundederunt & :Charesseth
26 חֲרָשֶׂת וַיָּסֹבּוּ הַקַּלָּעִים וַיַּכּוּהָ׃ וַיַּרְא
secum tulit & ,bellum se à prævaleret quòd ,Moab rex
מֶלֶךְ מוֹאָב כִּי־חָזַק מִמֶּנּוּ הַמִּלְחָמָה וַיִּקַּח אוֹתוֹ
regem ad irrumpendum ad ,gladium evaginantes viros septingentos
שְׁבַע־מֵאוֹת אִישׁ שֹׁלֵף חֶרֶב לְהַבְקִיעַ אֶל־מֶלֶךְ
qui ,primogenitum ejus filium cepit Et .potuerunt non & ,Edom
27 אֱדוֹם וְלֹא יָכֹלוּ׃ וַיִּקַּח אֶת־בְּנוֹ הַבְּכוֹר אֲשֶׁר־
.murum super ascensionem eum fecit ascendere & ;eo pro erat regnaturus
יִמְלֹךְ תַּחְתָּיו וַיַּעֲלֵהוּ עֹלָה עַל־הַחֹמָה
,eo desuper sunt profecti & ;Israel super magnus fervor fuit Et
וַיְהִי קֶצֶף־גָּדוֹל עַל־יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ מֵעָלָיו
.terram in sunt reversi &
וַיָּשֻׁבוּ לָאָרֶץ׃

CAP. IV. ד

ad clamavit prophetarum filiorum uxoribus de una mulier Et
1 וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי־הַנְּבִיאִים צָעֲקָה אֶל־
,nôsti tu & ;est mortuus meus vir tuus Servus :dicendo ,Elisaah
אֱלִישָׁע לֵאמֹר עַבְדְּךָ אִישִׁי מֵת וְאַתָּה יָדַעְתָּ
venit creditor Et .Dominum timens erat tuus servus quòd
כִּי עַבְדְּךָ הָיָה יָרֵא אֶת־יְהוָה וְהַנֹּשֶׁה בָּא
eam ad Dixitque .servos in sibi meos natos duos capiendum ad
2 לָקַחַת אֶת־שְׁנֵי יְלָדַי לוֹ לַעֲבָדִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
tibi est quid ,mihi indica ?tibi faciam Quid :Elisaah
אֱלִישָׁע מָה אֶעֱשֶׂה־לָּךְ הַגִּידִי לִי מַה־יֶּשׁ־לָכִי
nisi ,domo in omne tuæ ancillæ Non :ait Et ?domo in
בַּבָּיִת וַתֹּאמֶר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כֹל בַּבַּיִת כִּי אִם־
,platea à vasa tibi pete ,Vade :dixit Et .olei lecythus
3 אָסוּךְ שָׁמֶן׃ וַיֹּאמֶר לְכִי שַׁאֲלִי־לָךְ כֵּלִים מִן־הַחוּץ
,ingredieris Et .paucifices non vacua vasa ,tuis vicinis omnibus ab
4 מֵאֵת כָּל־שְׁכֵנָיִכְי כֵּלִים רֵקִים אַל־תַּמְעִיטִי׃ וּבָאת
omnia super fundes & ,tuos filios super & ,te super ostium claudes &
וְסָגַרְתְּ הַדֶּלֶת בַּעֲדֵךְ וּבְעַד־בָּנַיִךְ וְיָצַקְתְּ עַל כָּל־
clausit & ,eo ab Ivitque .proficisci facies plenum & :hæc vasa
5 הַכֵּלִים הָאֵלֶּה וְהַמָּלֵא תַּסִּיעִי׃ וַתֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ וַתִּסְגֹּר
,eam ad admoventes Ipsi .suos filios super & ,se super ostium
הַדֶּלֶת בַּעֲדָהּ וּבְעַד בָּנֶיהָ הֵם מַגִּשִׁים אֵלֶיהָ
:suũ filium ad dixit & ,vasa implere secundum ,fuit Et .infundens ipsa &
6 וְהִיא מוֹצָקֶת׃ וַיְהִי כִּמְלֹאת הַכֵּלִים וַתֹּאמֶר אֶל־בְּנָהּ
:vas ultrà Non :eam ad Dixitque .vas adhuc me ad Admove
הַגִּישָׁה אֵלַי עוֹד כֶּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵין עוֹד כֶּלִי
:ait & ,Dei viro indicavit & ,Venitque .oleum stetit &
7 וַיַּעֲמֹד הַשָּׁמֶן׃ וַתָּבֹא וַתַּגֵּד לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
tuis filiis cum tu & :tuo creditori redde & ,oleum vende ,Vade
לְכִי מִכְרִי אֶת־הַשֶּׁמֶן וְשַׁלְּמִי אֶת־נִשְׁיֵכִי וְאַתְּ בָּנַיִכְי
,Sunem ad Elisaah transibat & ,dies fuit Et :residuo in vives
8 תִּחְיִי בַּנּוֹתָר׃ וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל־שׁוּנֵם
,fuit & ;panem comedendum ad eum apprehendit & ;magna mulier ibi &
וְשָׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וַתַּחֲזֶק־בּוֹ לֶאֱכָל־לָחֶם וַיְהִי
Dixitque .panem comedendum ad ,illuc declinabat,ipse transiret dum
9 מִדֵּי עָבְרוֹ יָסֻר שָׁמָּה לֶאֱכָל־לָחֶם׃ וַתֹּאמֶר
sanctus Dei vir quòd novi nunc Ecce :suum virum ad
אֶל־אִישָׁהּ הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ
:jugiter nos super transiens ,ipse
הוּא עֹבֵר עָלֵינוּ תָּמִיד׃

Versio VULG. LAT.

25 Et civitates destruxerunt: & omnem agrũ optimũ, mittentes singuli lapides, repleverunt: & universos fontes aquarũ obturaverunt: & omnia ligna fructifera succiderunt, ita ut muri tantùm fictiles remanerent: & circumdata est civitas à fundibulariis, & magna ex parte percussa. 26 Quod cùm vidisset rex Moab, prævaluisse scilicèt hostes, tulit secũ septingentos viros educentes gladiũ, ut irrumperent ad regem Edom: & non potuerunt. 27 Arripiénsque filium suũ primogenitum, qui regnaturus erat pro eo, obtulit holocaustum sup murũ: & facta est indignatio magna in Israel, statimq; recesserunt ab eo, & reversi sunt in terram suam.

CAP. IV.

1 Mulier autem quædam de uxorib⁹ prophetarũ clamabat ad Eliseum, dicens; Servus tuus vir meus mortuus est, & tu nôsti quia servus tu⁹ fuit timens Dñm: & ecce creditor venit ut tollat duos filios meos ad serviendum sibi. 2 Cui dixit Eliseus, Quid vis ut faciam tibi? Dic mihi, quid habes in domo tua? At illa respondit; Non habeo ancilla tua quidquam in domo mea, nisi parũ olei, quo ungar. 3 Cui ait; Vade, pete mutuò ab omnibus vicinis tuis vasa vacua non pauca. 4 Et ingredere, & claude ostium tuum, cùm intrinsecùs fueris tu, & filii tui: & mitte indè in omnia vasa hæc: & cùm plena fuerint, tolles. 5 Ivit itaque mulier, & clausit ostium super se, & super filios suos: illi offerebant vasa, & illa infundebat. 6 Cúmq; plena fuissent vasa, dixit ad filium suum; Affer mihi adhuc vas. Et ille respondit, Non habeo. Stetítque oleum. 7 Venit autem illa, & indicavit homini Dei. Et ille, Vade, inquit, vende oleum, & redde creditori tuo: tu autem, & filii tui vivite de reliquo. 8 Facta est auté quædã dies, & transibat Eliseus per Sunam: erat autem ibi mulier magna, quæ tenuit eum ut comederet pané; cúmq; frequenter inde transiret, divertebat ad eam ut comederet panem. 9 Quæ dixit ad virum suũ; Animadverto quòd vir Dei sanctus est iste, qui transit per nos frequenter.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ τὰς πόλεις καθεῖλον, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἔῤῥιψαν ἀνὴρ τὸν λίθον καὶ ἐνέπλησαν αὐτὴν, καὶ πᾶσαν (γ) πηγὴν ἐνέφραξαν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν κατέβαλον ἕως τοῦ καταλιπεῖν τοὺς λίθους τοῦ τοίχου (δ) καθῃρημένους· καὶ ἐκύκλωσαν οἱ (ε) σφενδονῆται, καὶ ἐπάταξαν αὐτήν. 26 Καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς Μωὰβ ὅτι ἐκραταίωσεν ὑπὲρ αὐτὸν ὁ πόλεμος· καὶ ἔλαβε (ζ) μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτακοσίους ἄνδρας ἐσπασμένους ῥομφαίαν διακόψαι πρὸς βασιλέα Ἐδὼμ, 27 καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. Καὶ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρωτότοκον (η) ὃν ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ ἐγένετο μεταμέλος μέγας ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀπῆραν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ (θ) ἐπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν.

25 Et civitates destruxerunt: & omnem portionem bonam, projecerunt vir lapidem, & impleverunt eam: & omnem fontem obstruxerunt: & omne lignum bonum dejecerunt usque ad relinquendum lapides muri (m) destructos. Et circumierunt fundibularii, & percusserunt eam. 26 Et vidit rex Moab, quia invaluit super eum pugna: & sumpsit secum septingentos viros educentes gladium ad irrumpendum adversùs regem Edom: & non potuerunt. 27 Et sumpsit filium suum primogenitum, quem regem fecerat pro se, & obtulit eum holocaustoma super murum. Et facta est pœnitentia magna super Israel. Et recesserunt ab eo, & reverterunt in terram.

MS. A. (γ) πηγὴν ὕδατος ἐνέφραξαν, (δ) * καθημένους· (ε) σφενδονισταὶ, καὶ ἐπάταξεν (ζ) μετ' αὐτοῦ (η) ὃς ἐβασίλευσεν (θ) ὑπέστρεψαν

ΚΕΦ. Δ'.

1 Καὶ γυνὴ μία ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἐβόα (α) πρὸς τὸν Ἐλισαιὲ, λέγουσα, Ὁ δοῦλός σου (β) ἀνήρ μου ἀπέθανε, καὶ σὺ ἔγνως, ὅτι (γ) δοῦλός σου ἦν φοβούμενος τὸν κύριον· καὶ ὁ (δ) δανειστὴς ἦλθε λαβεῖν τοὺς δύο 2 υἱούς μου (ε) ἑαυτῷ εἰς δούλους. Καὶ (ζ) εἶπεν Ἐλισαιὲ, Τί (η) ποιήσω σοι; ἀνάγγειλόν μοι τί ἐστί σοι ἐν τῷ οἴκῳ; ἡ δὲ εἶπεν, Οὐκ ἔστι τῇ δούλῃ σου οὐδὲν ἐν τῷ (θ) οἴκῳ, ὅτι ἀλλ' ἢ ὃ ἀλείψομαι ἔλαιον. 3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, Δεῦρο (ι) αἴτησαι σεαυτῇ σκεύη ἔξωθεν (κ) παρὰ πάντων τῶν γειτόνων σκεύη κενὰ, μὴ ὀλιγώσῃς. 4 Καὶ εἰσελεύσῃ καὶ (λ) ἀποκλείσεις τὴν θύραν κατὰ σοῦ καὶ κατὰ τῶν υἱῶν σου, καὶ (μ) ἀποχεεῖς εἰς τὰ σκεύη ταῦτα, καὶ τὸ πληρωθὲν ἀρεῖς. 5 Καὶ ἀπῆλθε † παρ' αὐτοῦ, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν (ν) καθ' ἑαυτῆς καὶ κατὰ τῶν υἱῶν (ξ) αὐτῆς· αὐτοὶ προσήγγιζον πρὸς αὐτὴν, καὶ αὐτὴ ἐπέχεεν ἕως ἐπλήσθησαν τὰ σκεύη. 6 Καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῆς, Ἐγγίσατε ἔτι πρός (ο) με τὸ σκεῦος. καὶ εἶπον αὐτῇ, Οὐκ ἔστιν ἔτι σκεῦος. 7 καὶ ἔστη τὸ ἔλαιον. (π) Καὶ ἦλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ. καὶ εἶπεν (ρ) Ἐλισαιὲ, Δεῦρο καὶ ἀπόδου τὸ ἔλαιον, καὶ ἀποτίσεις τοὺς τόκους σου, καὶ σὺ (σ) καὶ οἱ υἱοί σου ζήσεσθε ἐν τῷ (τ) ἐπιλοίπῳ ἐλαίῳ. 8 Καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ διέβη (υ) Ἐλισαιὲ εἰς (φ) Σωμὰν, καὶ ἐκεῖ γυνὴ μεγάλη, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον. καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τοῦ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν, ἐξέκλινε (χ) τοῦ ἐκεῖ φαγεῖν. 9 Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, Ἰδοὺ δὴ (ψ) ἔγνων ὅτι ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἅγιος οὗτος διαπορεύεται ἐφ' (ω) ἡμᾶς διαπαντός.

CAP. IV.

1 Et mulier una de filiis prophetarum clamabat ad Elisæe, dicens; Servus tuus vir meus mortuus est: & tu nôsti, quia servus tuus erat timens Dominum. Et creditor venit tollere ambos filios meos sibi in servos. 2 Et dixit Elisæe, Quid faciam tibi? Annuntia mihi, quid est tibi in domo. At illa dixit, Non est ancillæ tuæ quicquam (a) in domo, nisi, quo ungar, oleum. 3 Et dixit ad eam; Vade, pete tibi vasa deforis ab omnibus vicinis, vasa vacua: (b) non parcas. 4 Et intrabis, & claudes ostium super te, & super filios tuos, & effundes in vasa ista: & quod impletum fuerit, tolles. 5 Et abiit ab (c) eo: & clausit ostium super se, & super filios suos: ipsi afferebant ad eam: & ipsa infundebat, donec impleta sunt vasa. 6 Et dixit ad filios suos, Afferte adhuc ad me vas. Et dixerunt ei, Non est ultrà vas. Et stetit oleum. 7 Et venit, & annuntiavit homini Dei. Et dixit Elisæe; Vade, & vende oleũ, & reddes (d) fœnora tua: & tu, & filii tui vivetis in residuo oleo. 8 Et facta est dies, & transivit Elisæe in Soman: & ibi mulier magna: & tenuit eum ad manducandum panem. Et factum est ex multo ingressu ejus, (e) divertebat ad manducandum illic. 9 Et dixit mulier ad virum suum; Ecce nunc novi, quia homo Dei sanctus hic transit per nos frequenter.

MS. A. (α) πρὸς Ἐλισαιὲ, (β) ὁ ἀνήρ (γ) δοῦλος ἦν (δ) * δανειστής μου ἦλθεν (ε) αὐτῷ (ζ) εἶπεν πρὸς * αὐτὴν Ἐλισαιὲ, (η) ποιήσω; ἀνάγγειλόν (θ) οἴκῳ, ἀλλ' (ι) αἴτησον (κ) παρὰ τῶν γειτόνων σου σκεύη (λ) ἀποκλείσεις (μ) ἀποχεεῖς πάντα τὰ † ἀπ' αὐτοῦ, (ν) κατ' αὐτῆς (ξ) ἑαυτῆς (ο) μοι σκεῦος. (π) Καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπήγγειλεν * κυρίῳ τοῦ Θεοῦ. (ρ) Ἐλισαιὲ, (σ) καὶ υἱοί (τ) ὑπολοίπῳ (υ) Ἐλισαιὲ (φ) Σιωμὰμ, (χ) σοῦ φαγεῖν. (ψ) ἔγνωκα (ω) ἡμᾶς. Ποιήσωμεν αὐτῷ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וְקִרְוַיָא פַּגַרוּ וְכָל אַחְסַנְתָּא שַׁפִּירָא רְמוֹ גְבַר אַבְנֵיהּ וּמַלְאוּהָא וְכָל מַבּוּעֵי מַיָא סְתָמוּ וְכָל אִילָן דְּיָאֵי עֲקָרוּ עַד דְּלָא אִשְׁתְּאָרַת אַבְנָא בְּקַרְתָּא דְּלָא פַגְרוּהָא וְאַסְחַרוּ קַלָּעַיָא וּמְחוֹהָא׃
26 וַחֲזָא מַלְכָּא דְמוֹאָב אֲרֵי תְקִיפוּ מִנֵּיהּ עָבְדֵי קְרָבָא וּדְבַר עִמֵּיהּ שְׁבַע מְאָה גַבְרָא שָׁלְפֵי סַיְפָא לְאַפְנָאָה לְוָת מַלְכָּא דֶאֱדוֹם וְלָא יְכִילוּ׃
27 וּנְסֵיב יָת בְּרֵיהּ בּוּכְרָא דַעֲתִיד דְּיִמְלוֹךְ תְּחוֹתוֹהִי וְאַסְקֵיהּ עֲלָתָא עַל שׁוּרָא וַהֲוָה רְגַז רַב עַל יִשְׂרָאֵל וְאִסְתַּלָּקוּ מִנֵּיהּ וְתָבוּ לְאַרְעָא׃

ד

1 וְאִתְּתָא חֲדָא מִנְּשֵׁי תַלְמִידֵי נְבִיַיָא מְצַוְחָא קֳדָם אֱלִישָׁע לְמֵימַר עַבְדָּךְ עוֹבַדְיָה בַּעְלִי מִית וְאַתְּ יְדַעְתְּ אֲרֵי עַבְדָּךְ הֲוָה דָחֵיל מִן קֳדָם יְיָ כַּד קַטְלַת אִיזֶבֶל יָת נְבִיַיָא דַיְיָ דְּבַר מִנְּהוֹן מְאָה גַבְרִין וְאַטְמַרְנוּן חַמְשִׁין חַמְשִׁין גַּבְרָא בִמְעַרְתָּא וַהֲוָה יָזִיף וּמוֹכִיל לְהוֹן בְּדִיל דְּלָא לְאוֹכָלָא יַתְהוֹן מִנִּכְסוֹהִי דְאַחְאָב מִן קֳדָם דְּאִנּוּן אוֹנְסָא וּכְעַן רְשִׁיָא אֲתָא לְמִדְבַּר יָת תְּרֵין בְּנַי לֵיהּ לְעַבְדִין׃
2 וַאֲמַר לַהּ אֱלִישָׁע מָה אַעְבֵּיד לִיךְ חַוִּי לִי מָא אִית לִיךְ בְּבֵיתָא וַאֲמַרַת לֵית לְאַמְתָךְ כָּל מִדַּעַם בְּבֵיתָא אֱלָהֵן מָנָא דִמְשַׁח׃
3 וַאֲמַר אֱזִילִי שְׁאִילִי לִיךְ מָנִין מִן בָּרָא מִן כָּל שְׁבֵבָיְכִי מָנִין רֵיקָנִין לָא תַזְעִירִין׃
4 וְתֵיעֲלִין וְתֵיחֲדִין דַּשָׁא בְּאַפִּיךְ וּבְאַפֵּי בְנָיִךְ וּתְרִיקִין עַל כָּל מָנַיָא הָאִלֵּין וּדְמִתְמְלֵי תְּסַלְּקִין׃
5 וַאֲזַלַת מִלְּוָתֵיהּ וַאֲחַדַת דַּשָׁא בְּאַפַּהָא וּבְאַפֵּי בְנָהָא אִנּוּן מְקָרְבִין לַהּ וְהִיא מְרִיקָא׃
6 וַהֲוָה כַּד שְׁלִימוּ מָנַיָא וַאֲמַרַת לִבְרַהּ קָרֵיב לִי עוֹד מָן וַאֲמַר לַהּ לֵית עוֹד מָן וּפְסַק מִשְׁחָא׃
7 וַאֲתַת וְחַוִּיאַת לִנְבִיָּא דַיְיָ וַאֲמַר אֱזִילִי זַבִּינִי יָת מִשְׁחָא וְשַׁלְמִי יָת חוֹבִיךְ וְאַתְּ וּבְנַיִךְ תִּתְפַּרְנְסוּן בִּדְמִשְׁתָּאַר׃
8 וַהֲוָה יוֹמָא וַעֲבַר אֱלִישָׁע לְשׁוּנֵם וְתַמָּן אִתְּתָא דַחֲלַת חֶטְאִין וְאַתְקֵיפַת בֵּיהּ לְמֵיכַל לַחְמָא וַהֲוָה בְּזִמְנָא דַהֲוָה עָבַר הֲוָה סָטֵי לְתַמָּן לְמֵיכַל לַחְמָא׃
9 וַאֲמַרַת לְבַעְלַהּ הָא כְעַן יְדַעְנָא אֲרֵי נְבִיָּא דַיְיָ קַדִּישָׁא הוּא דֵין עָבַר עֲלָנָא תְּדִירָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

25 Et urbes destruxerunt, & in omné hæreditaté elegantem projecerunt quisque lapidem suum & impleverunt illam; & omnes scaturigines aquarum obturaverunt, & omnes arbores pulchras eruerunt, quousque non relict⁹ est lapis in urbe qué non destruxerint: & circuierunt fundibularii & percusserunt eam. 26 Et vidit rex Moab quòd prævalerent in se belligerantes, & accepit secum septingentos viros educentes gladium, ut converteret se ad regem Edom, & non potuerunt. 27 Et accepit filium suũ primogenitum, qui futurus erat ut regnaret pro eo, & obtulit eum holocaustum super murum: & fuit indignatio magna super Israel, & ascenderunt ab eo, & redierunt in terram.

CAP. IV.

1 Et mulier una de uxorib⁹ discipulorũ prophetarum clamavit ad Elisagh dicendo: Servus tuus Gobadiah maritus meus mortuus est, & tu nôsti quòd servus tuus timebat Dñm; *cùm occideret Izebel prophetas Domini, accepit ex iis centũ viros, & abscondit eos, quinquaginta, quinquaginta viros in spelunca, & mutuat⁹ est & aluit eos; ne aleret eos de facultatibus Abhab, propterea quod essent rapina* [*acquisita*:] & nunc creditor venit ut accipiat duos filios meos sibi in servos. 2 Et dixit illi Elisagh: Quid faciam tibi? indica mihi, quid est tibi in domo? & dixit: Non est ancillæ tuæ prorsus quicquã in domo, nisi vas olei. 3 Et dixit, Vade pete tibi vasa deforis ab omnib⁹ vicinis tuis, vasa vacua, ne pauca petas. 4 Et eas & claudas januam sup faciẽ tuã & faciẽ filiorũ tuorũ, & fundas in vasa hæc, & vas quod impletũ fuerit amoveas. 5 Et abiit ab eo, & clausit januam sup faciẽ suam & sup faciẽ filiorũ suorũ: ipsi afferebant ei vasa, & ipsa infundebat oleum. 6 Et fuit cùm absoluta essent vasa, dixit filio suo: Adfer mihi adhuc vas: & dixit ei: Non est ampli⁹ vas, & defecit oleũ. 7 Et venit & indicavit prophetæ Dñi: & dixit, Vade vende oleũ, & exsolve debita tui: & tu & filii tui alamini de eo quod reliquum est. 8 Et fuit die quadã, transiit Elisagh in Suné, & ibi erat mulier timens peccata, et apprehendit eũ ut comederet panẽ: et erat tempore quo transibat, divertebat illuc ut comederet panem. 9 Et dixit marito suo: Ecce nunc cognovi quòd propheta Domini sanctus est iste divertens ad nos semper.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܘܩܘܪܝܐ ܣܚܦܘ. ܘܟܠ ܢܨܒܬܐ ܛܒܬܐ ܪܡܘ ܓܒܪ ܟܐܦܗ ܘܡܠܘܗ̇. ܘܟܠ ܡܒܘܥܝ ܡܝܐ ܣܟܪܘ. ܘܟܠ ܐܝܠܢܐ ܫܦܝܪܐ ܦܣܩܘ. ܥܕܡܐ ܕܐܫܬܚܪܘ ܟܐܦܐ ܒܫܘܪܐ ܣܚܝܦܐ. ܘܚܕܪܘܗ̇ ܩܠܥܐ ܘܚܪܒܘܗ̇.
26 * ܘܚܙܐ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܕܥܫܢ ܥܠܘܗܝ ܩܪܒܐ. ܘܕܒܪ ܥܡܗ ܫܒܥܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܫܠܝܦܝ ܣܝܦܐ. ܕܢܥܘܠܘܢ ܥܠ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ.
27 * ܘܕܒܪ ܠܒܪܗ ܒܘܟܪܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܡܠܟ ܒܬܪܗ. ܘܐܣܩܗ ܥܠܬܐ ܥܠ ܫܘܪܐ. ܘܗܘܐ ܪܘܓܙܐ ܪܒܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܩܠܘ ܡܢܗ ܘܗܦܟܘ ܠܐܪܥܗܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

1 * ܘܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܡܢ ܢܫܐ ܕܒܢܝ ܢܒܝܐ. ܩܥܬ ܩܕܡ ܐܠܝܫܥ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܥܒܕܟ ܒܥܠܝ ܡܝܬ. ܘܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܥܒܕܟ ܕܚܠ ܗܘܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܗܫܐ ܡܪܐ ܚܘܒܐ ܐܬܐ ܠܡܕܒܪ ܬܪܝܢ ܒܢܝ ܠܗ ܠܥܒܕܐ.
2 * ܐܡܪ ܠܗ̇ ܐܠܝܫܥ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܠܟܝ. ܚܘܝܢܝ ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟܝ ܒܒܝܬܐ. ܐܡܪܐ. ܠܝܬ ܠܐܡܬܟ ܡܕܡ ܒܒܝܬܐ. ܐܠܐ ܩܘܠܬܐ ܕܡܫܚܐ.
3 * ܐܡܪ ܠܗ̇. ܙܠܝ ܫܐܠܝ ܠܟܝ ܡܐܢܐ ܡܢ ܫܘܩܐ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܒܒܝܟܝ. ܡܐܢܐ ܣܦܝܩܐ ܠܐ ܙܥܘܪܐ.
4 * ܘܥܘܠܝ ܐܚܘܕܝ ܬܪܥܐ ܒܐܦܝܟܝ ܘܒܐܦܝ ܒܢܝܟܝ. ܘܫܘܕܝ ܒܟܠܗܘܢ ܡܐܢܐ ܗܠܝܢ. ܘܡܕܡ ܕܡܠܐ ܫܩܘܠܝ ܠܝ.
5 * ܘܐܙܠܬ ܡܢ ܠܘܬܗ. ܘܐܚܕܬ ܬܪܥܐ ܒܐܦܝܗ̇ ܘܒܐܦܝ ܒܢܝܗ̇. ܘܗܢܘܢ ܡܩܪܒܝܢ ܠܗ̇. ܘܗܝ ܫܕܝܐ.
6 * ܘܟܕ ܡܠܝܘ ܡܐܢܐ ܐܡܪܬ ܠܒܪܗ̇. ܩܪܒ ܠܝ ܬܘܒ ܡܐܢܐ. ܐܡܪ ܠܗ̇. ܠܝܬ ܡܐܢܐ. ܘܩܡ ܠܗ ܡܫܚܐ.
7 * ܘܐܬܬ ܚܘܝܬ ܠܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܙܠܝ ܙܒܢܝ ܡܫܚܐ ܘܦܪܘܥܝ ܚܘܒܬܟܝ. ܘܐܢܬܝ ܘܒܢܝܟܝ ܚܝܘ ܡܢ ܡܕܡ ܕܫܚܪ.
8 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܚܕ. ܥܒܪ ܐܠܝܫܥ ܠܫܝܠܘ. ܘܬܡܢ ܗܘܬ ܐܢܬܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܚܕܬܗ ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ. ܘܟܕ ܥܒܪ. ܗܘܐ ܣܛܐ ܠܬܡܢ ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ.
9 * ܘܐܡܪܬ ܠܒܥܠܗ̇. ܗܐ ܝܕܥܬ ܕܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫܐ. ܘܬܕܝܪ ܥܒܪ ܥܠܝܢ.

25 Et civitates destruxerũt, possessionem quamque bonam, injecto quisque lapide suo, impleverunt; omnem aquæ fontem obturârunt, omnésque pulchras arbores dejecerunt, tandem relicti fuerunt lapides in parietibus eversis; & circundantes eam *civitatem* fundibularii, vastârunt eam. 26 Videns autem rex Moab prævalere sibi bellum, duxit secum septingentos viros gladium stringentes, ut elaberetur ad regem Adum. Sed cùm non potuisset, 27 Tollens filium suum primogenitum qui regnaturus erat post ipsum, obtulit eum holocaustum super murum: quapropter summâ indignatione affecti Israelitæ recesserunt ab eo, & reversi sunt in terram suam.

CAP. IV.

1 Post hæc mulier quædam ex uxoribus filiorum prophetarũ exclamans coram Elisæo dicebat, Servus tuus maritus meus mortuus est, tu verò nôsti quòd servus tuus Dominum timebat: jam verò creditor venit ad abducendum duos filios meos sibi servos. 2 Dixit ad eam Elisæus, Quid faciam tibi? indica mihi quid habeas domi. Quæ dixit, Nihil habet ancilla tua domi, præter lecythum olei. 3 Qui dixit, Vade postula tibi vasa ex platea ab omnibus vicinis tuis, vasa *inquam* vacua, nec pauca tibi pares. 4 Deinde ingredere, ostium claude post te póstque filios tuos, funde in omnia illa vasa, & vas plenum seponito mihi. 5 Abiit illa ab eo, clausítque ostium post se & post filios suos: hi offerebant ei, ipsa verò infundebat. 6 Cúmque defecissent vasa, ait filio suo, Affer mihi adhuc vasa. Dixit ad eam, Non supersunt vasa: constitítque oleum. 7 Tunc illa veniens indicavit prophetæ Dei: qui dixit ad eam; Vade, vende oleum, & redde debitum tuum; tu verò & filii tui vive ex eo quod superest. 8 Contigit autem postero die, ut veniens Elisæus transiret in Silo: illic autem erat mulier quædam celebris, quæ retinuit eum ut comederet panem: & quoties transibat, eò divertebat ut comederet panem. 9 Tum dixit illa marito suo, Ecce novi prophetam Dei sanctum esse: & *quandoquidem* jugiter apud nos præterit,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * واخربوا القرى * وكل حقل حسنة هدّوا حجارتها حتى امتلت من حجارتها * وسدّوا كل معين
لمياهها * وكل شجرة حسنة قطعوا * حتى لم يبق حجر في قرية الا هدّوه * وبعد ذلك اصحاب
26 المقاليع فاجتاحوها * فلما راى ملك مواب المحاربين قد غلبوا عليه * اخذ معه سبع مائة
27 رجل ممتشقي السيوف ليمضي نحو ملك ادوم * فلم يقدر * فاخذ ابنه بكره المؤهل للملك
مكانه * وقربه حريقا على السور * وكان ذلك مسخطا لآل اسرائيل * وانصرفوا عنه بعد قضايهم ما
ارادوا منهم الى ارض اسرائيل *

* الفصل الرابع *

1 * واحدى نسوة التلامذة التي للانبياء صرخت الى اليسع قايلة * ان بعلي مات * وانت تعلم ان
2 عبدك خايف الله * وان المداين قد جاء لياخذ ابني عبدين له بدينه * فقال لها اليسع * فما
اصنع بك * لكن عرفيني ايش لك في منزلك * فقالت * ليس لامتك في منزلها شي الا اناء للزيت *
3 * فقال لها * انطلقي واستعيري لك اواني ممن خارج * من جميع جيرانك * وتكون اواني فارغة
4 ولا تقللي * ثم تدخلي منزلك بتلك الاواني * وتغلقي الباب دونك ودون ابنيك * وصبي في
5 جميع هذه الاواني * وما امتلى منها فارفعيه * فمضت من حضرته * ووافت منزلها * واغلقت
6 الباب دونها ودون ابنيها * ولم يزالا ابناها يقدمان لها الاواني * وهي تصب زيتا * فلما فرغت تلك
الاواني قالت لاحد ابنيها * قدم الي اناء ايضا * فقال لها * لم يبق اناء * فوقف الزيت عن زيادة *
7 * ثم جاءت الى نبي الله وعرفته * فقال لها امضي وبيعي الزيت واوفي منه دينك * وعيشي وابنيك
8 بالباقي منه * وكان في بعض الايام جاز اليسع بسونم * وهناك امراة عظيمة في تقوى الله *
9 تجتنب الماثم * فلجت عليه لياكل عندها طعاما * وقالت لبعلها * قد علمت الان ان نبي
الله قديسا * وهو دايما يجتاز بنا *

27 *Civitates vastârunt: pulchri cujusque ruris lapides everterunt, ita ut proprius lapidibus impleretur: & omnem ipsius ruris aquæ scaturiginem obturârunt, omnemq; arborem pulchram succiderunt: adeoque nullus remansit lapis in ulla civitate, quẽ non everterint: postea verò fundibularii funditùs destruxerunt eas.* 28 *Cùm autem vidisset rex Moab opprimi se bellatoribus, duxit secum septingentos viros stringentes gladios, ut iret versùs regẽ Edom. Verùm cùm non potuisset,* 29 *Accepit filiũ suum primogenitum regno post eum possidendo idoneum, obtulitque eum holocaustum super murum: quod cùm Israelitarum iram excitâsset, discesserunt ab eo postquam assecuti sunt quicquid volebant ab eis, in terram Israeliticam.*

CAP. IV.

1 *Porrò una ex uxoribus discipulorum prophetarum clamavit ad Elisæum dicens, Maritus meus mortuus est, tu verò nôsti servum tuum fuisse timentem Deum: jam verò creditor venit ad rapiendos duos filios meos sibi in servos pro ære suo.* 2 *Dixit ad eam Elisæus, Quid facerem tibi? nihilominus indica mihi quid habeas domi tuæ. Respondit, Nihil habet ancilla tua domi suæ, nisi vas olei.* 3 *Ait illi, Vade, & mutuare tibi vasa ab extraneis, ab omnibus scilicet vicinis tuis: sint autem vasa vacua, eaque non pauca.* 4 *Tum inferes ea vasa domum tuam, claudésque januam post te & post utrumque filium tuum, infundo in omnia hæc vasa, & quod impletum fuerit ex eis, seponito.* 5 *Discessit illa ab ejus præsentia, & domum suam perveniens clausit januam post se & post utrumq; filium suũ: & filii ejus continuò offerebant ei vasa, ipsa verò infundebat oleum.* 6 *Cùm autem defecissent ea vasa, dixit alteri filiorum suorum, Offer adhuc mihi vas. Ait illi, Nullum superest vas: & desiit oleum crescere.* 7 *Deinde venit illa ad prophetam Dei, & rem indicavit illi. Dixitque ad eam, Vade & vende oleum, tuumq; ex eo solve debitum; & tu cum duobus filiis tuis vitam è reliquo sustenta.* 8 *Præterea contigit quodam die ut transiret Elisæus per Sunim: erat autem ibi mulier quædam insignis pietate erga Deum, pravas actiones devitans: hæc usq; eum ut cibum apud se comederet.* 9 *Dixit etiam marito suo, Jam novi quòd propheta Dei sit sanctus: & ecce semper apud nos præterit.*

, lectum ibi ei ponamuſque , parvum parietis cœnaculũ nunc Faciamus
10 נעשה נא עלית קיר קטנה ונשים לו שם מטה
, nos ad ipſum veniendo in , erit Et .candelabrum & ,ſellam & ,menſam &
ושלחן וכסא ומנורה והיה בבאו אלינו
ad declinavit & : illuc venit & , dies Fuitque .illuc declinabit
11 יסור שמה : ויהי היום ויבא שמה ויסר אל־
Voca : ſuũ puerum Ghechazi ad Dixitque .ibi requievit & ,cœnaculũ
12 העליה וישכב שמה : ויאמר אל־גיחזי נערו קרא
: ei Dixitque .ejus faciei ad ſtetit & ,eam vocavit & : hanc Sunamitem
13 לשונמית הזאת ויקרא־לה ותעמד לפניו : ויאמר לו
trepidatione omni nos ad trepidâſti Ecce ,eam ad nunc Dic
אמר־נא אליה הנה חרדת אלינו את־כל־החרדה
, regem ad tibi loquendũ ad eſt Num ? tibi faciendum ad quid : iſta
הזאת מה לעשות לך היש לדבר־לך אל־המלך
habitans ego mei populi medio In :dixit & ? exercitus principem ad vel
או אל־שר הצבא ותאמר בתוך עמי אנכי ישבת :
Equidem : Ghechazi dixit & ? ei faciendum ad quid Et : dixit Et
14 ויאמר ומה לעשות לה ויאמר גיחזי אבל
vocavit Et .eam Voca : ait Et .ſenex ejus vir & , ei non filius
15 בן אין־לה ואישה זקן : ויאמר קרא־לה ויקרא־
tempus ſecundum iſtud tempus ſtatutum Ad : dixit Et .oſtio in ſtetit & ,eam
16 לה ותעמד בפתח : ויאמר למועד הזה כעת
vir mi domine Ne : ait Et .filium amplexans tu fueris
חיה אתי חבקת בן ותאמר אל־אדני איש
peperit & ,mulier concepit Et .tuam ancillam in mentiaris ne , Dei
17 האלהים אל־תכזב בשפחתך : ותהר האשה ותלד
fuerat locutus quod .vitæ tempus juxta ipſum tempus ſtatutum ad ,filium
בן למועד הזה כעת חיה אשר־דבר
eſt egreſſus & , dies fuit Et .natus evaſit grandis Et .Eliſaah eam ad
18 אליה אלישע : ויגדל הילד ויהי היום ויצא
: ſuum patrem ad dixit Et .meſſores ad ,ſuum patrem ad
19 אל־אביו אל־הקצרים : ויאמר אל־אביו
ad eum Tolle : puerum ad Dixitque .meum caput ,meum Caput
ראשי ראשי ויאמר אל־הנער שאהו אל־
ſedit Et .ſuam matrem ad eum adduxit & eum Tulitque .ſuam matrem
20 אמו : וישאהו ויביאהו אל־אמו וישב
,aſcendit Et .eſt mortuus & , meridiem ad uſque ejus genua ſuper
21 על־ברכיה עד־הצהרים וימת : ותעל
,eum ſuper clauſit & , Dei viri lectum ſuper eũ fecit accumbere &
ותשכבהו על־מטת איש האלהים ותסגר בעדו
obſecro Mitte : ait & ,ſuum virum ad Vocavitque .eſt egreſſa &
22 ותצא : ותקרא אל־אישה ותאמר שלחה נא
ad uſque curram & , aſinarum unam & , pueris è unum mihi
לי אחד מן־הנערים ואחת האתנות וארוצה עד־
vadens tu Cur ; dixit Et .revertar & , Dei virum
23 איש האלהים ואשובה : ויאמר מדוע אתי הלכתי
.Pax ; dixit & : ſabbatum nec , menſis non Hodie ? eum ad
אליו היום לא־חדש ולא שבת ותאמר שלום :
ne ,vade & ,Duc : ſuum puerum ad dixitque , aſinam ſtravit Et
24 ותחבש האתון ותאמר אל־נערה נהג ולך אל־
venit & ,ivit Et .tibi dixero niſi ,equitando. me moreris
25 תעצר־לי לרכב כי אם־אמרתי לך : ותלך ותבא
videre ſecundum ,fuit Et .Carmel montem ad Dei virum ad
אל־איש האלהים אל־הר הכרמל ויהי כראות
: ſuũ puerum Ghechazi ad dixit & ,contra è illam Dei virum
איש־האלהים אתה מנגד ויאמר אל־גיחזי נערו
,ejus occurſum in obſecro curre Nunc .illa Sunamitis Ecce
26 הנה השונמית הלז : עתה רוץ־נא לקראתה
? nato pax Num ? tuo viro pax Num ? tibi pax Num : ei dic &
ואמר־לה השלום לך השלום לאישך השלום לילד
.Pax : dixit &
ותאמר שלום :

Verſio VULG. LAT.

10 Faciamus ergò ei cœnaculum parvum, & ponamus ei in eo lectulum, & menſam, & ſellã, & candelabrũ, ut cùm venerit ad nos, maneat ibi. 11 Facta eſt ergò dies quædam, & veniens divertit in cœnaculum, & requievit ibi. 12 Dixítq; ad Giezi puerũ ſuũ, Voca Sunamitidé iſtam. Qui cùm vocâſſet eam, 13 & illa ſtetiſſet corã eo, Dixit ad puerũ ſuũ, Loquere ad eã; Ecce, ſedulè in omnibus miniſtráſti nobis, quid vis ut faciam tibi? numquid habes negotiũ, & vis ut loquar regi, ſive principi militiæ? Quæ reſpondit, In medio populi mei habito. 14 Et ait, Quid ergò vult ut faciam ei? dixítque Giezi; Ne quæras: filiũ enim non habet, 15 & vir ejꝰ ſenex eſt. Præcepit itaq; ut vocaret eam: quæ cùm vocata fuiſſet, & ſtetiſſet ante 16 oſtiũ, Dixit ad eam; In tempore iſto, & in hac eadé hora, ſi vita comes fuerit, habebis in utero filiũ. At illa reſpondit; Noli, quæſo, domine mi, vir Dei, noli mentiri ancillæ tuæ. 17 Et concepit mulier, & peperit filiũ in tempore, & in hora eadem, quâ dixerat Eliſeus. 18 Crevit autem puer. Et cùm eſſet quædã dies, & egreſſus îſſet ad 19 patrem ſuũ, ad meſſores, Ait patri ſuo; Caput meũ doleo, caput meum doleo. At ille dixit puero; Tolle, & duc eum 20 ad matrem ſuam. Qui cùm tuliſſet, & duxiſſet eum ad matrem ſuam, poſuit eum illa ſuper genua ſua uſque ad meridiem, & mortuus eſt. 21 Aſcendit autẽ, & collocavit eum ſuper lectulũ hominis Dei, & clauſit 22 oſtium: & egreſſa, Vocavit virum ſuum, & ait; Mitte mecum, obſecro, unum de pueris, et aſinam, ut excurram uſque ad hominem Dei, et revertar. 23 Qui ait illi, Quam ob cauſam vadis ad eum? hodiè non ſunt Calenda, neque Sabbatum. 24 Quæ reſpondit, Vadam. Stravitque aſinã, et præcepit puero; Mina, et propera, ne mihi moram facias in eundo: et hoc 25 age ꝙ præcipio tibi. Profecta eſt igitur, et venit ad virum Dei in montem Carmeli: cúmque vidiſſet eam vir Dei econtrà, ait ad Giezi puerum ſuum; Ecce Sunamitis illa. 26 Vade ergò in occurſum ejus, et dic ei; Recténe agitur circa te, et circa virum tuum, et circa filium tuum? Quæ reſpondit, Recté.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

10 Ποιήσωμεν δὴ αὐτῷ ὑπερῷον τόπον μικρὸν, καὶ θῶμεν αὐτῷ ἐκεῖ κλίνην, καὶ τράπεζαν, καὶ δίφρον, καὶ λυχνίαν· καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐκκλινεῖ ἐκεῖ. 11 Καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ, καὶ ἐξέκλινεν εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ. 12 Καὶ εἶπε πρὸς Γιεζὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, Κάλεσόν μοι τὴν (α) Σωμανίτιν ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ. 13 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἶπον δὴ πρὸς αὐτὴν, Ἰδοὺ ἐξέστησας (β) ἡμῖν πᾶσαν τὴν ἔκστασιν ταύτην, τί δεῖ ποιῆσαί σοι; εἰ ἔστι λόγος σοι πρὸς τὸν βασιλέα, ἢ πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως; ἡ δὲ εἶπεν, 14 Ἐν μέσῳ τοῦ (γ) λαοῦ ἐγώ εἰμι οἰκῶ. Καὶ (δ) εἶπε πρὸς Γιεζὶ, Τί δεῖ ποιῆσαι αὐτῇ; καὶ εἶπε Γιεζὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, Καὶ μάλα υἱὸς οὐκ ἔστιν αὐτῇ, καὶ ὁ ἀνὴρ (ε) 15 αὐτῆς πρεσβύτης. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν, 16 καὶ ἔστη παρὰ τὴν θύραν. Καὶ εἶπεν (ζ) Ἐλισαιὲ πρὸς αὐτὴν, Εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα σὺ, περιειληφυῖα υἱόν. ἡ δὲ εἶπε, Μὴ (η) κύριε, μὴ 17 διαψεύσῃ τὴν δούλην σου. Καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ ἔτεκεν υἱὸν εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα, ὡς ἐλάλησε 18 πρὸς αὐτὴν (θ) Ἐλισαιέ. Καὶ ἡδρύνθη τὸ παιδάριον· καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐξῆλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ πρὸς τοὺς 19 θερίζοντας, Καὶ εἶπε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, Τὴν κεφαλήν μου, τὴν κεφαλήν μου. καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ, Ἆρον αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα 20 (ι) αὐτοῦ. Καὶ ἦρεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῶν γονάτων 21 αὐτῆς ἕως μεσημβρίας, καὶ ἀπέθανε. Καὶ (κ) ἀνήνεγκεν αὐτὸν, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπέκλεισε 22 κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε, Καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ εἶπεν, Ἀπόστειλον δή μοι ἓν τῶν παιδαρίων καὶ μίαν τῶν ὄνων, καὶ δραμοῦμαι ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπιστρέψω. 23 Καὶ εἶπε, Τί ὅτι σὺ πορεύῃ πρὸς αὐτὸν σήμερον; οὐ νεομηνία οὐδὲ σάββατον. ἡ 24 δὲ εἶπεν, Εἰρήνη. Καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον, καὶ εἶπε πρὸς τὸ παιδάριον (λ) αὐτῆς, Ἄγε, πορεύου, μὴ † ἐπίσχῃς μοι τοῦ ἐπιβῆναι ὅτι ἐὰν εἴπω σοι. δεῦρο καὶ πορεύσῃ καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ εἰς ὄρος τὸ (μ) Καρ25μήλιον. Καὶ ἐπορεύθη καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ὄρος. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν (ν) Ἐλισαιὲ ἐρχομένην αὐτὴν, καὶ εἶπε πρὸς Γιεζὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, (ξ) Ἰδοὺ δὴ ἡ Σω26μανίτις ἐκείνη. Νῦν δράμε (ο) εἰς ἀπαντὴν αὐτῆς, καὶ (π) ἐρεῖς, Ἡ εἰρήνη σοι; ἡ εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; (ρ) ἡ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ; ἡ δὲ εἶπεν, Εἰρήνη.

10 Faciamus, quæſo, ei cœnaculum, locum (f) parvum, & ponamus ei ibi lectum, & menſam, & ſellam, & candelabrum. Et erit, in ingrediendo ad nos, divertet illuc. 11 Et facta eſt dies, & intravit illuc, & divertit in cœnaculum, & dormivit ibi. 12 Et dixit ad Giezi puerum ſuum; Voca mihi Somanitem hanc. Et vocavit eam: & ſtetit coram eo. 13 Et dixit ad eum; Dic nunc ad eam; Ecce (g) trepidâſti nobis omnem trepidationẽ hanc: Quid oportet facere tibi? Si eſt verbum tibi ad regem, vel ad principem virtutis? At illa dixit, In medio populi (h) ego quidem habito. 14 Et dixit ad Giezi, Quid oportet facere ei? Et dixit Giezi puer ejus, Et profectò filius non eſt ei: & vir ejus ſenex. 15 Et vocavit eam: & ſtetit apud oſtium. 16 Et dixit Eliſæe ad eam; In tempore hoc, (i) ſicut hora, vivens tu, habens in utero filium. At illa dixit; Non (k) domine, non fallas ancillam tuam. 17 Et in utero concepit mulier, & peperit filium in tempore iſto, ſicut hora, vivens, quemadmodùm locutus erat ad eam Eliſæe. 18 Et crevit puer. (l) Et factum eſt quando egreſſus eſt ad patrem ſuum, ad metentes, 19 Et dixit ad patrem ſuum; Caput meum, caput meum. Et dixit puero, Tolle illum ad matrem ſuam. 20 Et tulit eum ad matrem ejus, & cubuit ſuper genua ejus uſque ad meridiem, & mortuus eſt. 21 Et extulit eum, & cubare fecit eum ſuper lectum hominis Dei: & clauſit ſuper eum, & egreſſa eſt, 22 Et vocavit virum ſuum, & dixit; Mitte, quæſo, mihi unum puerorum & unam aſinarum: & curram uſque ad hominem Dei, & revertam. 23 Et dixit; Quid, quòd tu vadis ad eum hodiè? non Neomenia, neque Sabbatum. Ipſa autem dixit, Pax. 24 Et inſtravit aſinam, & dixit ad puerum ſuum; Age, vade, nè ceſſâris mihi ad inſcendendum, quocunque dixero tibi. Heus, & ibis, & venies ad hominem Dei in montem Carmelium. 25 Et ivit, & venit uſque ad hominem Dei in montem. Et factum eſt, ut vidit Eliſæe venientem eam; & dixit ad Giezi puerum ſuum; Ecce 26 nunc Somanites illa: Nunc curre in occurſum ejus, & dices; Pax tibi, vel pax viro tuo, vel pax (m) puerulo? At illa dixit, Pax.

MS.A. (α) Σουμανίτιν (β) ἡμᾶς (γ) λαοῦ μου εἰμὶ ἐγὼ οἰκῶ. (δ) εἶπεν, Τί (ε) αὐτῆς * οὐκ ἔστιν πρεσβύτης. καὶ εἶπεν, Κάλεσον αὐτήν. Καὶ ἐκάλεσεν (ζ) Ἐλισαιὲ (η) κύριε ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, μὴ (θ) Ἐλισαιέ. (ι) αὐτοῦ. * καὶ ἐκοιμήθη (κ) ἤνεγκεν (λ) ἑαυτῆς, † ἐπίσχῃς (μ) Καρμήλιον. * καὶ ἐγένετο (ν) Ἐλισαιὲ (ξ) Ἰδοὺ ἡ (ο) εἰς ἀπάντησιν (π) ἐρεῖς, Εἰρήνη σοι, * εἰρήνη τῷ (ρ) εἰρήνη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 נעביד כען עלית כתלא זעירא ונתקן ליה תמן אתר ערסא ופתורא וכורסיא ומנרתא
11 12 ויהי במיתוהי לותנא יתפני לתמן : והוה יומא ועל לתמן וזר לעליתא ושכיב תמן : ואמר
13 לגחזי עולמיה קרי לשונמיתא הדא וקרא לה וקמת קדמוהי : ואמר ליה אמר כען
לה הא עסקתא לנא ית כל עסקא הדא מה למעבד ליך הפתגם אית ליך למללא עם
14 מלכא או עם רב חילא ואמרת בגו עסקי עמי אנא מסוברא : ואמר ומה למעבד לה
15 ואמר גחזי בקושטא בר לית לה ובעלה סיב : ואמר קרי לה וקרא לה וקמת בתרעא :
16 ואמר לזמנא הדין כעדן דאתון קימין תהא מחבקא ברא ואמרת בבעו רבוני נביא
17 דיי לא יתכדיב פתגמך באמתך : ועדיאת אתתא וילידת בר לזמנא הדין כעדן דהיא
18 קימא די מלל עמה אלישע : ורבא רביא והוה יומא ונפק לות אבוהי לות חצדיא :
19 20 ואמר לאבוהי רישי רישי ואמר לעולמא סבהי אוביליה לאמיה : ונסביה ואוביליה
21 לאמיה ויתיב על ברכהא עד עדן טהרא ומית : וסליקת ואשכבתיה על ערסא דנביא
22 דיי ואגפת באפוהי ונפקת : וקרת לבעלה ואמרת שדר כען לי חד מן עולמיא וחדא
23 מן אתניא ואתמטי לות נביא דיי ואתוב : ואמר מא דין את אזלת לותיה יומא דין לא
24 ירח ולא שבתא ואמר שלם : וזריזת אתנא ואמרת לעולימהא דבר ואזיל לא
25 תדחוק עלי למרכב אלהן כד אימר לך : ואזלת ואתת לות נביא דיי לטור כרמלא
והוה כד חזא נביא דיי יתה מקביל ואמר לגחזי עולמיה הא שונמית דיכי :
26 כען רהוט כען לקדמותה ואמר לה השלם ליך השלם לבעליך השלם לרביא
ואמרת שלם :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

10 Faciamus quæſo cœnaculum muri parvum, & componamus illi ibi locũ cubilis, & menſam, & ſedem & candelabrum: & erit cùm venerit ad nos, divertet illuc. 11 Et fuit die quadam, intravit eò, et declinavit ad cœnaculum, & cubuit ibi. 12 Et dixit ad Gehhazi puerum ſuum; Voca Sunamithen hanc: & vocavit illam, & ſtetit ante eum. 13 Et dixit illi; Dic nunc ei: Ecce negociata es nobis omne negocium hoc; quid vis ut faciam tibi? num verbum eſt tibi ut proloquar cum rege aut cum magiſtro exercitus? & dixit: In medio negociorum populi mei ego ſuſtentor. 14 Et ait: Et quid eſt ut faciam illi? & dixit Gehhazi: In veritate filius non eſt ei, & maritus ejus ſenex eſt. 15 Et dixit; Voca illam: & vocavit illam, & ſtetit in porta. 16 Et dixit: In tempore hoc ſecundùm tempus quo ſuperſtites eritis, amplexaberis filium: & dixit; Obſecro domine mi propheta Dñi, ne mendax ſit verbum tuum ancillæ tuæ. 17 Et concepit mulier, & peperit filium in tempore hoc ſecundùm tempus quo fuit vivens, quod locutus fuerat cum illa Eliſagh. 18 Et crevit puer, & fuit die quadam, exivit ad patrem ſuum ad meſſores. 19 Et dixit patri ſuo; Caput meum, caput meum: & dixit puero [*cuidam*;] Accipe illum, & defer eum ad matrem ſuam. 20 Et accepit illum & detulit eum ad matrem ſuam, & ſedit ſuper genua ejus uſque ad tempus meridiei, & mortuꝰ eſt. 21 Et aſcendit & collocavit eum ſuper lectum prophetæ Domini, & clauſit oſtium contra faciem ejꝰ, & exivit. 22 Et vocavit maritũ ſuum, & dixit: Mitte, obſecro, mihi unum de adoleſcentibꝰ & unam de aſinabus, ut perveniam uſq; ad prophetam Domini, & redibo. 23 Et dixit: Quare vadis ad eum hodie? non eſt neomenia nec ſabbathum: & dixit; Pax. 24 Et ſtravit aſinam, & dixit puero ſuo: Duc & ambula, ne moleſtes me ut equitem, niſi cùm dixero tibi. 25 Et ivit & venit ad prophetam Dñi in montem Gharmela: & fuit cùm vidiſſet propheta Dñi illam è regione, dixit ad Ghehazi puerum ſuum: Ecce Sunamithen iſtam. 26 Nunc quæſo curre nunc in occurſum ejus, & dic illi: Num pax eſt tibi? num pax marito tuo? num pax infanti? et dixit: Pax.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܢܥܒܕ ܥܠܝܬܐ ܙܥܘܪܬܐ܂ ܘܢܣܝܡ ܠܗ ܬܡܢ ܥܪܣܐ܂ ܘܦܬܘܪܐ܂ ܘܟܘܪܣܝܐ܂ ܘܡܢܪܬܐ܂
11 ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܢ܂ ܢܣܛܐ ܠܬܡܢ܂ * ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ܂ ܘܐܬܐ ܠܬܡܢ܂ ܘܣܛܐ ܠܥܠܝܬܐ܂
12 ܘܕܡܟ ܬܡܢ܂ * ܘܐܡܪ ܠܓܝܚܙܝ ܬܠܡܝܕܗ܂ ܩܪܝܗ ܠܫܝܠܘܡܝܬܐ ܗܕܐ܂ ܘܩܪܝܗ܂ ܘܩܡܬ
13 ܩܕܡܘܗܝ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܗܐ ܐܝܬܝ ܕܚܠܬܢ ܟܠܗ ܗܕܐ ܕܚܠܬܐ܂ ܡܢܐ ܘܠܐ ܠܡܥܒܕ
ܠܟܝ܂ ܐܝܬ ܡܕܡ ܕܡܬܡܠܠ ܥܠܝܟܝ ܥܡ ܡܠܟܐ܂ ܐܘ ܥܡ ܪܒ ܚܝܠܐ܂ ܘܐܡܪܬ܂ ܒܓܘ ܥܡܝ
14 ܝܬܒܐ ܐܢܐ܂ * ܘܐܡܪ܂ ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܗ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ ܓܝܚܙܝ܂ ܫܪܝܪܐܝܬ܂ ܒܪܐ ܠܝܬ
15 ܠܗ܂ ܘܒܥܠܗ ܣܒ܂ * ܘܐܡܪ܂ ܩܪܝܗ܂ ܘܩܪܝܗ܂ ܘܩܡܬ ܥܠ ܬܪܥܐ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ܂
16 ܠܙܒܢܐ ܗܢܐ܂ ܐܝܟ ܥܕܢܐ ܕܚܝܝܢ ܐܢܬܝ܂ ܥܦܩܐ ܐܢܬܝ ܒܪܐ܂ ܘܐܡܪܬ܂ ܠܐ ܡܪܝ ܢܒܝܗ
17 ܕܐܠܗܐ܂ ܠܐ ܬܕܓܠ ܥܠ ܐܡܬܟ܂ * ܘܒܛܢܬ ܐܢܬܬܐ܂ ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ܂ ܠܙܒܢܐ ܗܘ ܐܝܟ ܕ
18 ܚܝܐ܂ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܫܥ܂ * ܘܪܒܐ ܛܠܝܐ܂ ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ܂ ܘܢܦܩ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ
19 ܠܘܬ ܚܨܘܕܐ܂ * ܘܐܡܪ ܠܐܒܘܗܝ܂ ܪܫܝ܂ ܪܫܝ܂ ܘܐܡܪ ܠܛܠܝܐ܂ ܫܩܘܠܝܗܝ ܐܘܒܠܝܗܝ
20 ܠܐܡܗ܂ * ܘܫܩܠܗ ܛܠܝܐ܂ ܐܘܒܠܗ ܠܐܡܗ܂ ܘܝܬܒ ܥܠ ܒܘܪܟܝܗ ܥܕܡܐ ܠܛܗܪܐ܂
21 ܘܡܝܬ܂ * ܘܐܣܩܬܗ ܘܐܪܡܝܬܗ ܥܠ ܥܪܣܐ ܕܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܐܚܕܬ ܬܪܥܐ ܥܠܘܗܝ܂ ܘܢܦܩܬ܂
22 * ܘܩܪܬ ܠܒܥܠܗ܂ ܘܐܡܪܬ܂ ܫܕܪ ܠܘܬܝ ܚܕ ܡܢ ܥܠܝܡܐ܂ ܘܚܕܐ ܐܬܢܐ܂ ܕܐܪܗܛ ܥܕܡܐ ܠܢܒܝܐ
23 ܕܐܠܗܐ܂ ܘܐܬܦܢܐ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܢܐ ܐܢܬܝ ܐܙܠܐ ܠܘܬܗ ܝܘܡܢܐ܂ ܠܐ ܪܝܫ ܝܪܚܐ܂
24 ܘܠܐ ܫܒܬܐ܂ ܘܐܡܪܬ܂ ܫܠܡܐ܂ * ܘܐܪܟܒܬܗ ܥܠ ܐܬܢܐ܂ * ܘܐܡܪܬ ܠܥܠܝܡܐ܂ ܕܒܪ
25 ܘܙܠ܂ ܘܠܐ ܬܬܥܟܒ ܥܠ ܪܟܒܬܝ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܐܡܪܬ ܠܟ܂ * ܘܐܙܠܬ ܠܘܬ ܢܒܝܐ
ܕܐܠܗܐ ܠܛܘܪܐ ܕܟܪܡܠܐ܂ ܘܟܕ ܚܙܐ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ܂ ܐܡܪ
26 ܠܓܝܚܙܝ ܬܠܡܝܕܗ܂ ܗܐ ܫܝܠܘܡܝܬܐ ܗܝ܂ * ܪܗܛ ܗܫܐ ܠܐܘܪܥܗ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܫܠܡ
ܠܟܝ܂ ܘܫܠܡ ܠܒܥܠܟܝ܂ ܘܫܠܡ ܠܛܠܝܐ܂ ܘܐܡܪܬ܂ ܫܠܡ܂

10 Paremus ei cœnaculum parvũ, & ei ponamus ibi lectum, menſam, ſedem, atque candelabrum; ut cùm ad nos venerit, illuc divertat. 11 Factum eſt igitur quodam die, ut cùm veniſſet illuc, divertiſſetque in cœnaculum illud, ibique dormîſſet; 12 Diceret ad Gahzi diſcipulum ſuum, Voca Silumitidem iſtam: quæ advocata, ſtetit coram eo: 13 Dixitque ad eam, Ecce tu tantam nobis exhibuiſti reverentiam; quid expedit tuâ cauſâ facere? occurrítne aliquid de te dicendum regi, aut principi militiæ. Quæ reſpondit, Commodè in medio populi mei ego habito. 14 Tum dixit, Quid faciam illi? Ait illi Gahzi, Profectò filium non habet, & maritus ejus jam ſenuit. 15 Dixit ille, Voca eam: vocavitque eam: & cùm ſtetiſſet ad oſtium, 16 Dixit ad eam, hâc iſtâ tempeſtate, te vivente, amplexatura es filium. Quæ dixit, Ne domine mi, propheta Dei, ne fallas ancillam tuam. 17 Concepit ergò mulier, peperitque filium eâdem illâ tempeſtate, ipſâ vivente, quemadmodum dixerat ei Eliſæus. 18 Cúmque puer adoleviſſet, contigit quodã die ut egrederetur ad patrem ſuum, ad meſſores. 19 Diceretque patri ſuo, Caput meum, caput meum. Et ille ad puerum *quendam* ait, Geſtato *eum*, & deferto eum ad matrem ſuam. 20 Geſtavit ille puerum, retulitque eum ad matrem ipſius; & cùm ſediſſet ſuper genua ipſius ad meridiem uſque, mortuus eſt. 21 Illa verò ſublatum collocavit in lecto prophetæ Dei, clauſiſque circa eum *foribus*, egreſſa eſt: 22 Et advocato marito ſuo dixit, Mitte ad me unum ex pueris, & aſinam unam; ut perveniam uſque ad prophetam Dei. 23 Qui dixit illi, Cur ires ad eum hodie, cùm nec ſit initium menſis, nec ſabbatum? præcepit tamen Silumitis, & ſtraverunt ei aſinam. 24 Tum dixit puero, Duc, & perge; ne interrumpas ſeſſionem meam *in aſina*, niſi dixero tibi. 25 Contulit ergò ſe ad prophetam Dei in montem Charmelum: cúmque propheta Dei procul vidiſſet eam, dixit ad Gahzi diſcipulũ ſuũ, Ecce Silumitis eſt hæc: 26 Curre igitur in occurſum ejus, & dic illi, Valéſne tu? valétne maritus tuus? valétne puer? quæ reſpondit, Bene eſt.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فلنصنع الآن له علية صغيرة * ونجعل له فيها سريرا ومائدة وكرسيا ومنارة * حتى يكون
11 عند مجيه الينا ياوي فيها * فجاء في بعض الايام الي هناك * وصار الي تلك العلية *
12 واضطجع فيها * فقال النبي لجاحزي خادمه * ادعوا هذه السونمية * فدعاها ووقفت بين
13 يديه * وقال له * قل لها ما بالك فعلت الينا هذا القلق كله * كالتي ان تصنع في امرك *
فهل لك من حاجة اكلم فيها الملك او رئيس الجيش * فقالت * انا في جملة قومي مقيمة * ولي
14 اسوتهم فيما ينوبهم * فقال * فما اصنع في امرها * فقال جاحزي * اكفيه فيما تطلب فانها لا ابن
15 16 لها وبعلها شيخ * فقال له * ادعوها * فوقفت على الباب * فقال لها * في مثل هذا الاوان وهذا
الوقت الذي انتم قيام فيه تعانقين ابنا * فقالت * الا يا سيدي يا رسول الله * فلا تكذب من
17 بدوك امتك * وحملت الامراة وولدت ابنا في اوان الزمان والوقت الذي خاطبها فيه اليسع *
18 19 * ونشا الصبي ومضى الي ابيه وهو مع الحصادين * فقال لابيه راسي راسي * فقال للغلام
20 وديه الي امه * فاخذ الغلام وجاء به الي امه واقام على ركبتيها الي وقت الظهر ومات *
21 22 * واطلعته واضجعته على سرير نبي الله * واغلقت دونه ومضت * ووجهت الي بعلها ان ابعث
23 لي باحد الغلمان * ومعه احدى الاتن * لاسرع نحو نبي الله وارجع * فقال لها * لماذا تمضي اليه
24 في يومك هذا * ولا هو راس الشهر ولا بطالة * فقالت * سلاما * فاسرجت الاتان * وقالت لغلامها
25 الهض * وامض ولا تلح علي في الركوب حتى اقول لك * ومضت حتى جاءت الي نبي الله الي جبل
26 الكرمل * فلما راها رسول الله محاذيه * قال لجاحزي * هوذا السونمية * الآن احضر لاستقبالها
سائلا عن سلامتها وسلامة بعلها وسلامة ولدها * ففعل * فقالت خيرا *

10 Faciamus ergò ei cœnaculum parvum, & in eo ponamus illi lectum, menſam, ſellam, & candelabrum; ut cùm ad nos advenerit, hoſpitetur in eo. 11 Quodam ergò die eò veniens, recepit ſe in cœnaculum illud, & cubavit in eo. 12 Tum dixit propheta ad Gahzi miniſtrum ſuum, Voca Sunamitidem iſtam: cúmque vocâſſet eam, ſtetit ipſa coram eo. 13 Dixit ad eum rurſus, Dic illi, Quo conſilio uſa es erga nos tantâ ſolicitudine? quonam pacto cupis agamus tui cauſâ? Habéſne aliquod negotium pro quo regem aut principem exercitûs alloquar? Ait illa, Inter communitatem concivium meorum commoror, quibuſcũ æqualis eſt mihi fortuna in caſibus eorũ. 14 Dixit, Quid ergò faciã cauſâ ipſius? Reſpondit Gahzi, Quod reverà poſtulat, eſt quòd prolem non habet, & maritꝰ ejꝰ ſenex eſt. 15 Ait illi, Voca eam; & cùm illa ſtetiſſet ad oſtium, 16 Dixit ad eam, Conſimili tempore, & conſimili momento quo præſentes eſtis, amplexaberis filiũ. Quæ dixit, Ne quæſo mi domine, O Apoſtole Dei, ne fraudes prophetiã tuã ancillã tuã. 17 Concepit itaq; mulier, peperitq; filiũ puncto temporis ac momenti quod prædixerat ei Eliſæus. 18 Deinde crevit puer, abiitq; ad patrem ſuũ cũ meſſoribꝰ exiſtentẽ. 19 Ibi dixit patri ſuo, Caput meũ, caput meũ doleo. Ait ille juveni cuidam, Perduc eum ad matrem ſuam. 20 Tulitq; eum juvenis, & adduxit eum ad matrem ipſius; cúmq; manſiſſet ſuper ejus genua uſq; ad tempus meridianũ, mortuus eſt. 21 Tunc illa ſurſũ deportans eũ, compoſuit eũ ſuper lectũ prophetæ Dei, clauſâque poſt eum januâ abiit, 22 Miſitque ad maritũ ſuũ hiſce mandatis, Mitte ad me unũ ex adoleſcentibus, & cũ eo unam aſinarũ, ut eam celeriter ad prophetã Dei, & revertar. 23 Dixit ad eã, Cur ires ad eum hodiernâ die, cùm neque Kalendæ ſint, neque feria? Ait illa, Vale: 24 tũ inſtravit aſinã, Dixitque adoleſcenti ſuo, Surge, & vade nec me compellas ad equitandum, quoad dicã tibi. 25 Et profecta pervenit ad prophetã Dei in montẽ Charmelum. Cùm autẽ vidiſſet eã miſſus Dei ex adverſo ſui, dixit ad Gahzi, Ecce Sunamitidem illã: 26 Curre modò obviàm illi interrogaturus de valetudine ipſius, valetudine mariti ſui, & valetudine filii ſui: quod cùm is feciſſet reſpondit illa, Rectè.

מלכים א: ד

apprehendit & ,montem ad Dei virum ad venit Et
27 ותבא אל־איש האלהים אל־ההר ותחזק
vir Dixitque .eam expellendum ad Ghechazi accessit Et .ejus pedes in
ברגליו ויגש גיחזי להדפה ויאמר איש
Dominus & ,ei amara ejus anima quia ,eam Dimitte :Dei
האלהים הרפה־לה כי־נפשה מרה־לה ויהוה
petivi Nunquid :ait Et .mihi indicavit non & ,me à celavit
28 העלים ממני ולא הגיד לי: ותאמר השאלתי
?me reddas securam Ne ,dixi non Nunquid ?meo domino à filium
בן מאת אדני הלא אמרתי לא תשלה אתי:
meum scipionem tolle & ,tuos lumbos Accinge :Ghechazi ad Dixitque
29 ויאמר לגיחזי חגר מתניך וקח משענתי
cum & :ei benedixeris non ,virum inveneris Si .vade & ,tua manu in
בידך ולך כי־תמצא איש לא תברכנו וכי־
facies super meũ scipionem pones & :ei respondebis non ,vir tibi benedixerit
יברכך איש לא תעננו ושמת משענתי על־פני
si ,tua anima vivit & ,Dominus Vivit :pueri mater dixit Et .pueri
30 הנער: ותאמר אם הנער חי־יהוה וחי־נפשך אם־
transivit Ghechazi Et .eam post ivit & ,surrexit Et .te dimisero
31 אעזבך ויקם וילך אחריה: וגחזי עבר
,vox non & ,pueri facies super scipionem posuit & ,eorũ facies ad
לפניהם וישם את־המשענת על־פני הנער ואין קול
:dicendo ,ei nunciavit & ,ejus occursum in est reversus Et .attentio nec
ואין קשב וישב לקראתו ויגד־לו לאמר
ecce & ,domum in Elisaah est ingressus Et .puer est expergefactus Non
32 לא הקיץ הנער: ויבא אלישע הביתה והנה
clausit & ,est ingressus Et .ejus lectum super jacebat mortuus puer
33 הנער מת משכב על־מטתו: ויבא ויסגר
,ascendit Et .Dominum ad oravitque ;ipsos ambos super ostium
34 הדלת בעד שניהם ויתפלל אל־יהוה: ויעל
suos oculos & ,ejus os super suum os posuitque :puerum super incubuit &
וישכב על־הילד וישם פיו על־פיו ועיניו
:eum super se prostravit & ,ejus volas super suas volas & ,ejus oculos super
על־עיניו וכפיו על־כפו ויגהר עליו
domo in deambulavit & ,est reversus Et .infantis caro est calefacta &
35 ויחם בשר הילד: וישב וילך בבית
sternutavit Et .eũ super se prostravit &,ascẽdit &,illuc semel & ,huc semel
אחת הנה ואחת הנה ויעל ויגהר עליו ויזורר
Vocavitque .suos oculos puer aperuit & :vices septem ad usque puer
36 הנער עד־שבע פעמים ויפקח הנער את־עיניו: ויקרא
,eam vocavit & :hanc Sunamiten ad Voca ;dixit & ,Ghechazi ad
אל־גיחזי ויאמר קרא אל־השנמית הזאת ויקראה
super cecidit & ,venit Et .tuum filium Tolle :ait Et .eum ad venitque
37 ותבוא אליו ויאמר שאי בנך: ותבא ותפל על־
.est egressa & ,suũ filium tulitque ;terrã super se incurvavit &,ejus pedes
רגליו ותשתחו ארצה ותשא את־בנה ותצא:
prophetarum filii & ,terra in fames & :Ghilghal in est reversus Elisaah Et
38 ואלישע שב הגלגלה והרעב בארץ ובני הנביאים
,grandem ollam Dispone :suo puero Dixitque .ejus facies ad habitantes
ישבים לפניו ויאמר לנערו שפת הסיר הגדולה
,agrum ad unus est egressus Et .prophetarum filiis pulmentum coque &
39 ובשל נזיד לבני הנביאים: ויצא אחד אל־השדה
colocyntidas ea ex collegitque,agrestem vitem invenit & ,erucas colligendũ ad
ללקט ארת וימצא גפן שדה וילקט ממנו פקעת
:pulmenti ollam in concidit & ,venit & :suũ vestimentũ plenum,agrestes
שדה מלא בגדו ויבא ויפלח אל־סיר הנזיד
,fuit Et .comedendum ad viris fuderunt Et .cognoverant non etenim
40 כי־לא ידעו: ויצקו לאנשים לאכול ויהי
Mors :dixeruntque ,clamaverunt illi & ,pulmento de eos comedere secundùm
כאכלם מהנזיד והמה צעקו ויאמרו מות
.comedere potuerunt non & :Dei vir olla in
בסיר איש האלהים ולא יכלו לאכל:

Versio VULG. LAT.

27 Cúmq; venisset ad virum Dei in monté, apprehendit pedes ej⁹: & accessit Giezi ut amoveret eam. Et ait homo Dei, Dimitte illã: anima enim ej⁹ in amaritudine est, & Dñs celavit à me, & non indicavit 28 mihi. Quæ dixit illi, Numquid petivi filium à dño meo? numquid non dixi tibi, Ne 29 illudas me? Et ille ait ad Giezi; Accinge lumbos tuos, & tolle baculũ meum in manu tua, & vade. Si occurrerit tibi homo, nõ salutes eũ: et si salutaverit te quispiã, non respondeas illi: & pones baculũ meũ sup faciem 30 pueri. Porrò mater pueri ait; Vivit Dñs, & vivit anima tua, non dimittã te. Surrexit ergò, 31 & secutus est eã. Giezi autem præcesserat ante eos, & posuerat baculũ sup facié pueri, & non erat vox, neq; sens⁹: reversúsque est in occursũ ejus, & nuntiavit ei, dicens; Non 32 surrexit puer. Ingress⁹ est ergò Eliseus domum, & ecce puer mortu⁹ jacebat in lectulo ej⁹: 33 Ingressúsq; clausit ostiũ sup se, & super puerũ: & oravit ad 34 Dñm. Et ascendit, et incubuit super puerũ: posuítq; os suũ sup os ej⁹, et oculos suos super oculos ej⁹, et man⁹ suas super man⁹ ej⁹: et incurvavit se sup eũ, et calefacta est caro pueri. 35 At ille reversus, deambulavit in domo, semel huc atq; illuc: et ascendit, et incubuit super eum: et oscitavit puer septies, 36 aperuítq; oculos. At ille vocavit Giezi, et dixit ei; Voca Sunamitidem hanc. Quæ vocata, ingressa est ad eũ. Qui ait, 37 Tolle filiũ tuũ. Venit illa, et corruit ad pedes ejus, et adoravit super terram: tulítq; fi- 38 liũ suũ; et egressa est. Et Elise⁹ reversus est in Galgala. Erat autem fames in terra, et filii prophetarum habitabant coram eo: dixítque uni de pueris suis; Pone ollam grandem, et coque pulmentum filiis pro- 39 phetarum. Et egressus est unus in agrum ut colligeret herbas agrestes: invenítque quasi vitẽ sylvestrem, et collegit ex ea colocynthidas agri, et implevit pallium suum, et reversus concìdit in ollam pulmenti: 40 nesciebat enim quid esset. Infuderunt ergò sociis, ut comederent; cúmque gustâssent de coctione, clamaverunt dicentes; Mors in olla, vir Dei. Et non potuerunt comedere.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

27 Καὶ ἦλθε (σ) πρὸς Ἐλισαιὲ εἰς τὸ ὄρος, ϗ ἐπελάβετο τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ϗ ἤγγιζεν Γιεζὶ ἀπώσασθαι αὐτήν. ϗ εἶπεν (τ) Ἐλισαιὲ, Ἄφες αὐτήν, ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτῆς κατώδυνος αὐτῇ, ϗ κύριος ἀπέκρυψεν ἀπ' ἐμοῦ ϗ οὐκ 28 ἀνήγγειλέ μοι. Ἡ δὲ εἶπε, Μὴ ᾐτησάμην υἱὸν παρὰ τοῦ κυρίου μου; (υ) ὅτι οὐκ εἶπα, Οὐ πλανήσεις μετ' ἐμοῦ; 29 Καὶ εἶπεν (φ) Ἐλισαιὲ τῷ Γιεζὶ, Ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, ϗ λάβε τὴν βακτηρίαν μου ἐν τῇ (χ) χειρί σου, ϗ δεῦρο, ὅτι ἐὰν εὕρῃς ἄνδρα οὐκ εὐλογήσεις αὐτόν, ϗ ἐὰν (ψ) εὐλογήσῃ σε ἀνὴρ οὐκ ἀποκριθήσῃ αὐτῷ· ϗ ἐπιθήσεις τὴν βακτηρίαν μου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου. 30 Καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ παιδαρίου, Ζῇ κύριος ϗ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. ϗ ἀνέστη (ω) Ἐλισαιὲ, ϗ 31 ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῆς. Καὶ Γιεζὶ διῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῆς, ϗ (α) ἀπέθηκε τὴν βακτηρίαν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου· καὶ οὐκ ἦν φωνὴ ϗ οὐκ ἦν ἀκρόασις· ϗ ἐπέστρεψεν εἰς (β) ἀπαντὴν αὐτοῦ, ϗ ἀπήγγειλεν αὐτῷ, λέγων, Οὐκ ἠγέρθη τὸ παιδάριον. 32 Καὶ εἰσῆλθεν (γ) Ἐλισαιὲ εἰς τὸν οἶκον, ϗ ἰδοὺ τὸ παιδάριον τεθνηκὸς (δ) κεκοιμισμένον ἐπὶ τὴν 33 κλίνην αὐτοῦ· Καὶ εἰσῆλθεν (ε) Ἐλισαιὲ εἰς τὸν οἶκον, ϗ ἀπέκλεισε τὴν θύραν κατὰ τῶν δύο (ζ) ἑαυτῶν, ϗ προσηύξατο πρὸς κύριον. 34 Καὶ ἀνέβη καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὸ παιδάριον. ϗ ἔθηκε τὸ στόμα (η) αὐτοῦ ἐπὶ τὸ στόμα αὐτοῦ, ϗ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ϗ τὰς χεῖρας (θ) αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ· ϗ διέκαμψεν ἐπ' αὐτόν, 35 ϗ διεθερμάνθη ἡ σὰρξ τοῦ παιδαρίου. Καὶ ἐπέστρεψε, ϗ ἐπορεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔνθεν ϗ ἔνθεν. ϗ ἀνέβη ϗ συνέκαμψεν ἐπὶ τὸ παιδάριον ἕως ἑπτάκις· ϗ ἤνοιξε τὸ παιδάριον 36 τοὺς ὀφθαλμοὺς (ι) αὐτοῦ. Καὶ ἐξεβόησεν (κ) Ἐλισαιὲ πρὸς Γιεζὶ, ϗ εἶπε, Κάλεσον τὴν (λ) Σωμανίτην ταύτην. ϗ ἐκάλεσεν†, ϗ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν. ϗ εἶπεν (μ) Ἐλισαιὲ, 37 Λάβε τὸν υἱόν σου. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ ϗ (ν) ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, ϗ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν· ϗ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτῆς, ϗ 38 ἐξῆλθε. Καὶ Ἐλισαιὲ ἐπέστρεψεν εἰς Γάλγαλα. ϗ ὁ λιμὸς ἐν τῇ γῇ, ϗ (ξ) υἱοὶ τῶν προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον αὐτοῦ. ϗ εἶπεν (ο) Ἐλισαιὲ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, Ἐπίστησον τὸν λέβητα τὸν μέγαν, ϗ ἕψε ἕψεμα τοῖς 39 υἱοῖς τῶν προφητῶν. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν συλλέξαι ἀριώθ· ϗ εὗρεν ἄμπελον ἐν τῷ ἀγρῷ, ϗ συνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς (π) τολύπην ἀγρίαν πλήρες τὸ ἱμάτιον (ρ) αὐτοῦ, ϗ ἐνέβαλεν εἰς τὸν λέβητα τοῦ ἑψέματος, ὅτι 40 οὐκ ἔγνωσαν. Καὶ (σ) ἐνέχεε τοῖς ἀνδράσι φαγεῖν. ϗ ἐγένετο ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ (τ) ἑψέματος, ϗ ἰδοὺ ἀνεβόησαν, ϗ εἶπαν, Θάνατος ἐν τῷ λέβητι, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ· ϗ οὐκ ἠδύναντο φαγεῖν.

27 Et venit ad Elisæe in montem, et apprehendit pedes ejus. Et accessit Giezi ad removendam eam. Et dixit Elisæe, Dimitte eam: quoniam anima ejus tristis amara ei: & Dominus abscondit à me, & non annuntiavit mihi. At 28 illa dixit, Nunquid postulavi filium à domino meo? quia nonne dixi, non decipies mecum? Et di- 29 xit Elisæe ad Giezi, Accinge lumbum tuum, & sume baculum meum in manu tua, & vade: quemcunque inveneris virum, non benedices eum: &, si benedixerit vir, non respondebis ei. Et impones baculum meum super faciem pueri. Et dixit mater pueri; Vivit 30 Dominus, & vivit anima tua, si derelinquam te. Et surrexit Elisæe, & ivit post eam. Et Giezi 31 transivit ante eam, & posuit baculum super faciem pueri: & non fuit vox, & non fuit auscultatio. Et revertit in (n) occursum ejus, & annuntiavit ei, dicens; Non est expergefactus puer. Et intra- 32 vit Elisæe in domum: & ecce puer mortu⁹ cubans super lectum ejus. Et intravit Elisæe in do- 33 mum, & clausit ostium super ambos se: et deprecatus est ad Dominum. Et ascendit, & cubuit su- 34 per puerum: et posuit os suum super os ejus, & oculos suos super oculos ejus, et man⁹ suas super (o) manus ejus. Et (p) inflexit se super eum: & calefacta est caro pueri. Et convertit se, & 35 ambulavit in domo hinc, & hinc. Et ascendit, & (q) curvavit se super puerum usque septies. Et aperuit puer oculos suos. Et excla- 36 mavit Elisæe ad Giezi, et dixit; Voca Somanitem istam. Et vocavit, et intravit ad eum. Et dixit Elisæe, Accipe filium tuum. Et 37 intravit mulier, et cecidit super pedes ejus, et adoravit in terram. Et sumpsit filium suum, et exiit. Et Elisæe revertit in Galgala. Et 38 fames in terra: et filii prophetarum sedebant coram eo. Et dixit Elisæe puero suo; Appone lebetem magnum, et coque coctionem filiis prophetarum. Et exiit in a- 39 grum ad colligendum (r) Arioth: et invenit vitem in agro: et collegit de ea colocyntidam agrestem, plenum vestimentum suum: et injecit in lebetem coctionis; quoniam non noverant. Et effudit vi- 40 ris ad comedendum. Et factum est in comedendo eos de coctione, et ecce exclamaverunt, et dixerunt; Mors in lebete, homo Dei: Et non poterant comedere.

MS.A. (σ) πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ (τ) Ἐλισσαιὲ, (υ) ὅτι εἶπον, (φ) Ἐλισσαιὲ (χ) χειρὶ, ϗ (ψ) εὐλογήσει (ω) Ἐλισσαιὲ, (α) ἐπέθηκεν (β) ἀπάντησιν (γ) Ἐλισσαιὲ (δ) κεκοιμημένον (ε) Ἐλισσαιὲ (ζ) αὐτῶν, (η) ἑαυτοῦ (θ) ἑαυτοῦ (ι) ἑαυτοῦ. (κ) Ἐλισσαιὲ (λ) Σωμανίτην † αὐτῷ, ϗ (μ) Ἐλισσαιὲ, Λάβον τὸν (ν) ἐπέπεσεν (ξ) οἱ υἱοὶ (ο) Ἐλισσαιὲ (π) τολύπην *πλήρης τὸ (ρ) αὐτοῦ ἐλθών, ϗ ἐνέβαλεν (σ) ἐνέχεαν (τ) ἑψήματος,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 ואתת לות נביא דיי לטורא ואתקיפת ברגלוהי וקריב גחזי למדחה ואמר נביא דיי
שבוק מנה ארי נפשה מרירא לה ומן קדם יי אתכסא מני ולא אתחוא לי: ואמרת 28
השאלית ברא מן רבוני הלא אמרית לך אם מתיהיב לי בר קים אם לא לא תנסס יתי:
29 ואמר לגחזי זריז חרצך וסב חוטרי בידך ותיזיל ארי תשכח גבר לא תשאל בשלמיה
30 וארי ישאל בשלמך גברא לא תתיבניה ותשוי חוטרי על אפי רביא: ואמרת אמיה
31 דרביא קים הוא יי וחי נפשך אם אשבקנך וקם ואזל בתרהא: וגחזי עבר קדמיהון ושוי
ית חוטרא על אפי רביא ולית קל ולית דמצית ותב לקדמותיה וחוי ליה למימר לא
32 אתער רביא: ואתא אלישע לביתא והא רביא מית רמי על ערסיה: ועל ואחד דשא 33
34 באפי תרויהון וצלי קדם יי: וסליק ושכיב על רביא ושוי פומיה על פומיה ועינוהי על
35 עינוהי וידוהי על ידוהי ואלהי עלוהי וחם בסריה דרביא: ותב והליך בביתא ומנא
חדא לכא ומנא חדא לכא וסליק ואלהי עלוהי ואתמורק רביא עד שבע זמנין ופקח
36 רביא ית עינוהי: וקרא לגחזי ואמר קרי לשונמיתא הדא וקרא לה ואתת לקדמוהי
37 ואמר סבי בריך: ואתת ונפלת קדם רגלוהי וסגידת על ארעא ונסיבת ית ברה ונפקת:
38 ואלישע תב לגלגלא וכפנא בארעא ותלמידי נביא יתבין קדמוהי ואמר לעולמיה
39 חפי דודא רבא ובשיל תבשילא לתלמידי נביא: ונפק חד לחקלא ללקטא ירוקנין
ואשכח גופנא בחקלא ולקיט מניה פקעי חקלא מלי לבושיה ואתא ופרס ורמא
40 לדודא דתבשילא ארי לא ידעו: ואריקו לגבריא למיכל והוה במיכלהון מתבשילא
ואנון צווחו ואמרו מותא בדודא נביא דיי ולא יכילו למיכל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venit ad prophetã Dñi in montẽ, & apprehendit pedes ejus: & accessit 27 Gehhazi ut repelleret illam: & dixit propheta Dñi, Cessa ab ea, quia anima ejus amara est ei; & à Dño celatum est mihi, nec indicavit mihi. Et dixit: Nónne petivi filium à domino meo? nonne dixi tibi, Si datur mi- 28 hi filius, vivat; sin minus, ne turbes me? Et dixit ad Ghehhazi: Accinge 29 lumbos tuos, & accipe baculum meum in manu tua & vade: quòd si inveneris virũ, ne roges illi pacem; quòd si petierit tibi pacem quispiã, ne respondeas illi: & pones baculum meũ super faciem pueri. Et dixit mater 30 pueri: Permanet ipse Dñs, & vivit anima tua, si dimisero te: & surrexit & ivit post illam. Et Gehhazi transierat ante eos, posueratque baculum 31 super faciem infantis, & non erat vox, nec qui attenderet: & rediit in occursum ejus, & renunciavit illi, dicendo: Non excitatus est infans. Et in- 32 gressus est Elisagh in domum, & ecce infans mortuus jacebat in lecto ejus. Et intravit, & clausit portam contra faciem utriusque, & oravit Dñm. Et 33 ascendit & cubuit sup puerũ, & posuit os suũ super os ej⁹, & oculos suos 34 sup oculos ej⁹, & man⁹ suas sup man⁹ ejus, & defatigavit se super illum, & incaluit caro infantis. Et rediit & ambulavit per domum vice una huc, 35 et vice altera illuc: et ascendit et defatigavit se super illum, et oscitavit infans usque ad septem vices, & aperuit infans oculos suos. Et vocavit 36 Gehhazi, et dixit, Voca Sunamithen istam: et vocavit eã, et venit *ante* illũ: et dixit, Accipe filium tuum. Et venit et procidit ante pedes illius, et in- 37 curvavit se super terram, et accepit filium suum et exivit. Et Elisagh rediit 38 in Gilgela, et fames erat in terra, et discipuli prophetarum habitabant coram eo. Et dixit puero suo: Pone ollam magnam, et coque pulmentũ discipulis prophetarũ. Et exivit unus in agrum ut legeret olera, et invenit 39 vitẽ agrestẽ, et legit ex illa cucurbitas agrestes plenũ vestimentum suũ; et venit et scidit, et jecit in ollã pulmenti, quia non noverant. Et effuderunt 40 viris ut comederent: et fuit cùm comederent de pulmento, illi clamaverũt et dixerunt, Mors est in olla propheta Domini: nec poterant comedere.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܬܬ ܠܘܬ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܠܛܘܪܐ. ܘܐܚܕܬ ܠܪ̈ܓܠܘܗܝ. ܘܩܪܒ ܓܚܙܝ ܠܡܟܠܝܘܬܗ̇. 27
ܘܐܡܪ ܠܗ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܫܒܘܩ ܠܗ̇. ܡܛܠ ܕܢܦܫܗ̇ ܡܪܝܪܐ ܠܗ̇. ܘܡܪܝܐ ܟܣܝ
ܡܢܝ. ܘܠܐ ܚܘܝܢܝ. * ܘܐܡܪܬ. ܫܐܠܬ ܒܪܐ ܡܢ ܡܪܝ. ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟ. ܕܠܐ ܬܛܥܝܢܢܝ. 28
* ܘܐܡܪ ܠܓܚܙܝ. ܐܣܘܪ ܚܨܝܟ. ܘܣܒ ܚܘܛܪܝ ܒܐܝܕܟ. ܘܙܠ. ܐܢ ܬܫܟܚ ܓܒܪܐ. ܠܐ 29
ܬܫܐܠܝܘܗܝ. ܘܐܢ ܢܫܐܠܟ ܓܒܪܐ. ܠܐ ܬܦܢܝܘܗܝ. ܘܣܝܡ ܚܘܛܪܝ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܕܛܠܝܐ.
* ܘܐܡܪܬ ܐܡܗ ܕܛܠܝܐ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܘܚܝܐ ܢܦܫܟ. ܕܠܐ ܐܫܒܩܟ. ܘܩܡ ܘܐܙܠ ܒܬܪܗ̇. 30
* ܘܓܚܙܝ. ܥܒܪ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܣܡ ܚܘܛܪܐ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܕܛܠܝܐ. ܘܠܝܬ ܗܘܐ ܩܠܐ ܘܠܐ ܡܨܝܬܐ. 31
ܘܗܦܟ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܚܘܝܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܐܬܬܥܝܪ ܛܠܝܐ. * ܘܐܬܐ ܐܠܝܫܥ ܠܒܝܬܐ. ܘܚܙܐ. 32
ܘܗܐ ܛܠܝܐ ܡܝܬ. ܘܪܡܐ ܥܠ ܥܪܣܗ. * ܘܥܠ ܘܐܚܕ ܬܪܥܐ ܒܐܦܝ ܬܪܝܗܘܢ. ܘܨܠܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. 33
* ܘܣܠܩ ܘܫܟܒ ܥܠ ܛܠܝܐ. ܘܣܡ ܦܘܡܗ ܥܠ ܦܘܡܗ. ܘܥܝ̈ܢܘܗܝ ܥܠ 34
ܥܝ̈ܢܘܗܝ. ܘܐܝ̈ܕܘܗܝ ܥܠ ܐܝ̈ܕܘܗܝ. ܘܐܬܓܗܢ ܥܠܘܗܝ. ܘܫܚܢ ܒܣܪܗ ܕܛܠܝܐ. * ܘܗܦܟ 35
ܘܗܠܟ ܒܒܝܬܐ. ܚܕܐ ܙܒܢ ܘܚܕܐ ܙܒܢ. ܘܣܠܩ ܘܐܬܓܗܢ ܥܠܘܗܝ. ܘܦܥܐ ܛܠܝܐ ܫܒܥ
ܙܒܢܝܢ. ܘܦܬܚ ܛܠܝܐ ܥܝ̈ܢܘܗܝ. * ܘܩܪܐ ܠܓܚܙܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܪܝܗ̇ ܠܫܝܠܘܡܝܬܐ 36
ܗܕܐ. ܘܩܪܝܗ̇. ܘܐܬܬ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܫܩܘܠܝ ܒܪܟܝ. * ܘܐܬܬ ܘܢܦܠܬ ܥܠ ܪ̈ܓܠܘܗܝ. 37
ܘܣܓܕܬ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܫܩܠܬ ܒܪܗ̇. ܘܢܦܩܬ. * ܘܐܠܝܫܥ ܗܦܟ ܠܓܠܓܠ. ܘܟܦܢܐ 38
ܗܘܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܒܢ̈ܝ ܢܒܝ̈ܐ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܥܠܝܡܗ. ܐܫܦܝ ܩܕܪܐ
ܪܒܬܐ. ܘܒܫܠ ܒܘܫܠܐ ܠܒ̈ܢܝ ܢܒܝ̈ܐ. * ܘܢܦܩ ܚܕ ܠܚܩܠܐ ܠܡܠܩܛ ܝܪ̈ܘܩܐ. ܘܐܫܟܚ ܓܦܬܐ 39
ܕܚܩܠܐ. ܘܠܩܛ ܡܢܗ̇ ܦܩܘܥ̈ܐ ܕܚܩܠܐ. ܡܠܐ ܠܒܘܫܗ. ܘܐܬܐ ܘܪܡܐ
ܒܩܕܪܐ ܕܒܘܫܠܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥ. * ܘܐܫܦܥܘ ܠܓܒܪ̈ܐ ܠܡܐܟܠ. ܘܟܕ ܐܟܠܘ 40
ܡܢ ܒܘܫܠܐ. ܐܩܥܘ. ܘܐܡܪܘ. ܡܘܬܐ ܒܩܕܪܐ. ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ
ܠܡܐܟܠ.

* Cùm autem pervenisset ad prophetam Dei 27 in montem, apprehendit pedes ejus: accessitque Gahzi ut eam arceret: sed dixit ad eum propheta Dei, Permitte illi, quoniam amarus est anim⁹ ejus, quod celavit me Dñs, nec indicavit mihi. At illa dixit, Postulavíne filiũ 28 à domino meo: nónne dixeram tibi ne postulares mihi? Dixit ille ad Gahzi, Accinge 29 lumbos tuos, & tolle baculũ meum manu tuâ, & vade: si quenquam reperias, ne benedicas ei; & si quis benedixerit tibi, ne respondeas ei: & pone baculum meum super faciem pueri. Dixit autem mater pueri, Vivat Dñs, & 30 vivat anima tua, non te deseram: quapropter surgens secutus est eam. Porrò Gahzi præces- 31 serat eos, & posuerat baculum super faciem pueri; sed nec vox erat, nec qui auscultaret: quamobrem reversus est obviàm illi, & indicavit illi, dixitque, Non evigilavit puer. Veniens ergò Elisæus domum, aspexit, & 32 ecce puerum mortuum, & positum in lecto. Tum ingressus clausit ostium post se ambos, 33 et cùm orâsset coram Domino, Ascendens 34 prostravit se super ipsum puerum, posuitque os suum super os ejus, et oculos suos super oculos ejus, et manus suas super manus ejus: sic incumbendo ei, incaluit caro pueri. De- 35 inde rediens ambulavit in domo, semel huc, & semel illuc; tum ascendens incubuit ei: oscitavitque puer septem vicibus, & aperuit puer oculos suos. Deinde accersito Gahzi 36 dixit, Voca Silumitidem istam; vocavitque eam: & cùm ingressa esset ad eum, ait illi, Tolle filium tuum. Procidit illa ad pedes 37 ejus, humi procumbens, tollensque filium suum egressa est: Elisæus autem reversus est 38 in Galgala. Cæterùm fames erat in terra, & filii prophetarum versabantur apud eum: quapropter dixit discipulo suo, Apta foco cacabum magnum, & coque pulmentum pro filiis prophetarum. Et egressus quidam in 39 agrum ut colligeret malvas, invenit vitim agrestem, collegitque ex ea *quasi* grossos agrestes plenâ suâ veste: & veniens injecit in cacabum pulmenti, non enim noverat. De- 40 inde infudit viris illis ut comederent: cúmque comedissent ex pulmento, dixerunt, Mors est in cacabo O propheta Dei: nec potuerunt comedere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ثم تقدمت الي حضن نبي الله الي الجبل * ومسكت رجليه * فتقدم جاحزي ليدفعها عنه * 27
فقال له رسول الله * اصبر لها * فاني اري نفسها قد تمرمرت وقد استتر ذاك عني اذ كان الله لم
يكشفه لي * فقالت سالت سيدي ولدا وقلت لك * ان اعطيت ابنا فلا تقطع منه امل امتك * 28
* فقال لجاحزي * شد وسطك * وخذ قضيبي في يدك وامض * ان لقيت انسانا فلا تسلم عليه * 29
وان سلم عليك احد فلا تجبه * وتجعل عصاي مقابل وجه الصبي * فقالت ام الصبي * وحي 30
الله وحيوة نفسك ان خلفتك * فقام وتبعها * وتقدم جاحزي امامهما * وجعل القضيب يحاذي 31
وجه الصبي * فلم يتكلم ولا نبذ * فرجع واستقبله وقال له * لم يستيقظ الصبي * ووافي اليسع 32
البيت * فوجد الصبي ميتا مضطجعا على سريره * فاغلق الباب دونهما * وصلي بين يدي 33
الله * ثم طلع واضطجع على الصبي * وجعل فاه على فيه * وعينيه على عينيه * وكفه على 34
كفه * ولهث عليه وسخن لحم الصبي * ثم رجع ومشي في البيت من ثانية * وطلع ولهث 35
عليه * فسرر الصبي بعينيه * ثم فعل كذلك سبع مرات وفتح عينيه * ثم قال لجاحزي خادمه * 36
ادعوا هذه السونمية * فدعاها * فلما جاءت خرت امام رجليه وسجدت على الارض * واخذت 37
ابنها ومضت * ورجع اليسع الي الجلجال * وكان الجوع يومئذ في الارض * وتلاميذ الانبياء 38
جلوس بين يديه * فقال لغلامه القي القدر العظماء * واطبخ طبيخا لتلاميذ الانبياء * وخرج 39
واحد الي الحقل ليلتقط خبيزا * ووجد جفنة في الصحراء * فلقط منها حنظلا ملا ثوبه
فجاء به وطرحه في قدر الطعام * لانه لم يكن يعلم * ثم غرفوا للرجال لياكلوا * فلما 40
اكلوا من الطبيخ صاحوا وقالوا * الموت في الطبيخ يا نبي الله * ولم يطيقوا ان ياكلوا *

Deinde accedens ad præsentiã propheta 27 *Dei in montem, apprehendit pedes ejus: accedenti autem Gahzi ad eam ab ipso depellendã, dixit missus Dei, Patere eam, quoniam video animum ejus amaritudine affectum: & quidem ignotum id erat mihi, quia Deus haud retexerat mihi. Dixit illa, Postulaveram à do-* 28 *mino meo prolem, & dixeram tibi, Si concedatur mihi proles, ne fraudes ab ea votum ancillæ tuæ. Dixit ille ad Gahzi,* 29 *stringe lumbos tuos, & sumptâ virgâ meâ in manũ tuã abi: si quem offenderis, ne salutato eũ; & siquis te salutaverit, ne respondeto ei: & ponito virgã meam contra faciem pueri. Dixit autem mater* 30 *pueri, Per Deũ, & per vitã animæ tuæ, nequaquã derelinquã te: quare surgens sequutus est eã. Interim Gahzi præcesserat* 31 *eos, & virgam posuerat contra faciem pueri, nec loquutus fuerat, nec moverat sese: quapropter revertens obvius factus est ei, dixitque ad eũ, Non evigilavit puer. Cùm ergò domũ pervenisset Elisæus, &* 32 *invenisset puerũ mortuũ, super lecto suo decumbentem; Clausit januã post utrum-* 33 *que, & deprecatus est Deum. Tum ascen-* 34 *dens incubuit puero, posuitque os suum super os ejus, & oculos suos super oculos ej⁹, & volã suã super volã ej⁹, et spirans in eũ calefecit carnẽ pueri. Tum reversus* 35 *bis ambulavit per domum, & rursus conscendens inspiravit in eũ; quare contorsit puer oculos suos: & cùm idem præstitisset septẽ vicib⁹, tandem aperuit oculos suos. Tum dixit ad Gahzi ministrũ suũ, Ad-* 36 *voca Sunamitidẽ istã, & advocavit eã. Cúmque venisset, corruit ad pedes ejus, &* 37 *adoravit super terrã, tulitque filiũ suũ. & abiit: Elisæus autẽ reversus est in Gal-* 38 *gal. Porrò fames erat iis diebus in terra, et discipuli prophetarũ sedebant corã eo: dixit ergò puero suo, Pone ollã maximam, et coque pulmentũ pro discipulis prophetarũ. Interim egressus quidã in agrũ ad* 39 *colligendũ malvã, reperit vitim in campo, collegitque ex ea colocynthides plenã vestem suã, & attulit, injecitque in ollã cibi: eò quòd ignoraret. Deinde exhau-* 40 *serunt viris ut ederent: & cùm edissent ex pulmento, clamaverunt, dicentes, Mors est in pulmento O propheta Dei: nec potuerunt comedere.*

מלכים ב : ה

:populo Funde :dixit & ,ollam in projecit Et .farinā tollite Et :dixit Et
41 ויאמר וקחו־קמח וישלך אל־הסיר ויאמר צק לעם
Bahal de venit vir Et .olla in *malum verbum* fuit non & : comedent &
42 ויאכלו ולא היה דבר רע בסיר : ואיש בא מבעל
panes viginti primitiarum *panem* Dei virum ad detulit & ,Salisah
שלשה ויבא לאיש האלהים לחם בכורים עשרים לחם
, populo Da : dixit & ;*sua tunica in viridem spicam plenam* & ,hordeaceos
שערים וכרמל בצקלנו ויאמר תן לעם
? *virorum centum facies ad* hoc dabo *Quid* :ej° minister dixit Et .comedent &
43 ויאכלו : ויאמר משרתו מה אתן זה לפני מאה איש
,*Comedere* ;Dominus dixit sic quoniam :comedent & ,populo Da :dixit &
ויאמר תן לעם ויאכלו כי כה אמר יהוה אכול
fecerunt reliquum & ,comederunt Et .*eorum facies ad* dedit Et .*superesse* &
44 והותר : ויתן לפניהם ויאכלו ויותרו
.Domini verbum juxta
כדבר יהוה :

CAP. V. ה

facies ad magnus vir erat Aram regis militiæ princeps Nahaman Et
1 ונעמן שר־צבא מלך־ארם היה איש גדול לפני
.Aram salutem Dominus dedit *illo in* quia ;*faciebus acceptus & sui domini*
אדניו ונשא פנים כי־בו נתן־יהוה תשועה לארם
agmina facti egressi Aram Et .leprosus robore potens erat.. vir Et
2 והאיש היה גבור חיל מצרע : וארם יצאו גדודים
uxoris facies ad erat & ;parvam puellam Israel terra è duxerāt captivā &
וישבו מארץ ישראל נערה קטנה ותהי לפני אשת
; *prophetæ facies ad* meus dñs Utinam : suam *heram* ad Dixitque .Nahaman
3 נעמן : ותאמר אל־גברתה אחלי אדני לפני הנביא
nunciavit & ,venit Et .sua lepra à eum *colligeret* tunc ,Someron in qui
4 אשר בשמרון אז יאסף אתו מצרעתו : ויבא ויגד
terra è quæ , puella est locuta *hoc sicut & hoc Sicut* :dicendo ,suo dño
לאדניו לאמר כזאת וכזאת דברה הנערה אשר מארץ
librum mittam & ,ingredere ,Vade : Aram rex Dixitque .Israel
5 ישראל : ויאמר מלך־ארם לך־בא ואשלחה ספר
,argenti talenta decem sua manu in tulit & ,abiit & : Israel regem ad
אל־מלך ישראל וילך ויקח בידו עשר ככרי־כסף
epistolam detulit Et .vestimenta mutatoria decē &,aureos millia sex &
6 וששת אלפים זהב ועשר חליפות בגדים : ויבא הספר
, te ad *hunc libellum venire secundum* nunc Et :dicendo ,Israel regem ad
אל־מלך ישראל לאמר ועתה כבוא הספר הזה אליך
.sua lepra à eū *recolliges* &,meū servū Nahaman te ad misi ecce
הנה שלחתי אליך את־נעמן עבדי ואספתו מצרעתו :
,sua vestimenta scidit & ,epistolam Israel *regem legere secundum* ,fuit Et
7 ויהי כקרא מלך־ישראל את־הספר ויקרע בגדיו
iste quia *vivificandum ad & ,mortificandum ad* ,ego Deus Num : ait &
ויאמר האלהים אני להמית ולהחיות כי־זה
,nunc scitote enimverò ? sua lepra à virum *recolligendum ad* ,me ad *mittens*
שלח אלי לאסף איש מצרעתו כי אך־דעו־נא
El fah audire secundum ,fuit Et .*mihi ipse* occasionem *quærens* quòd videte &
8 וראו כי־מתאנה הוא לי : ויהי כשמע אלישע
misit & ;sua vestimenta Israel rex scidisset quòd , Dei *virum*
איש־האלהים כי־קרע מלך־ישראל את־בגדיו וישלח
,me ad nunc veniat ?tua vestimenta scidisti quid Ut :dicendo ,regem ad
אל־המלך לאמר למה קרעת בגדיך יבא־נא אלי
,*suis equis* in Nahaman Venitque .Israel in propheta est quòd sciat &
9 וידע כי יש נביא בישראל : ויבא נעמן בסוסו
eum ad Misitque .Elisaah domus ostium stetit & ,suo curru &
10 וברכבו ויעמד פתח־הבית לאלישע : וישלח אליו
vicibus septem te *lavabis* & ,Vade : dicendo ,nuncium Elisaah
אלישע מלאך לאמר הלוך ורחצת שבע־פעמים
.mundabitur & ,tibi tua caro revertetur & ,Jarden in
בירדן וישב בשרך לך וטהר :

REGUM II. Versio VUL. LAT.

41 At ille, Afferte, inquit, farinā. Cúmq; tulissent, misit in ollā, & ait; Infūde turbæ, ut comedāt. Et non fuit ampliùs quidquā amaritudinis in olla.
42 Vir autē quidā venit de Baalsalisa deferens viro Dei panes primitiarum, viginti panes hordeaceos, & frumentū novum in pera sua. At ille dixit; Da populo, ut comedat.
43 Responditque ei minister ej°; Quantum est hoc, ut apponā centū viris? Rursum ille ait; Da populo, ut comedat: hæc enim dicit Dñs, Comedent & supererit.
44 Posuit itaq; corā eis: qui comederunt; & superfuit juxta verbum Domini.

CAP. V.

1 NAaman princeps militiæ regis Syriæ, erat vir magnus apud dominū suū, & honoratus: per illū enim dedit Dñs salutem Syriæ: erat autē vir fortis & dives, sed leprosus.
2 Porrò de Syria egressi fuerant latrunculi, & captivā duxerāt de terra Israel puellā parvulā, quæ erat in obsequio uxoris
3 Naaman, Quæ ait ad dominā suam, Utinam fuisset dominus meus ad prophetam, qui est in Samaria; profectò curâsset
4 eum à lepra, quam habet. Ingressus est itaque Naaman ad dñm suū, & nuntiavit ei, dicens; Sic & sic locuta est puella de terra Israel.
5 Dixítque ei rex Syriæ; Vade, & mittam literas ad regem Israel. Qui cùm profect° esset, & tulisset secū decē talenta argenti, & sex millia aureos, & decē mu-
6 tatoria vestimentorū, Detulit literas ad regē Israel, in hæc verba; Cùm acceperis epistolam hanc, scito ꝙ miserim ad te Naaman servum meum, ut
7 cures eū à lepra sua. Cúmque legisset rex Israel literas, scidit vestimenta sua, & ait; Numquid De° ego sum, ut occidere possim, & vivificare, quia iste misit ad me, ut curem hominē à lepra sua? animadvertite, & videte quòd occasiones quærat adversùm me.
8 Quod cū audisset Eliseus vir Dei, scidisse, videlicet, regem Israel vestimenta sua, misit ad eū, dicens; Quare scidisti vestimenta tua? veniat ad me, et sciat esse prophetam in Israel.
9 Venit ergò Naaman cū equis & curribus, & stetit ad ostiū
10 domûs Elisei: Misitque ad eum Eliseus nuntium, dicens; Vade, & lavare septies in Jordane, et recipiet sanitatem caro tua, atque mundaberis.

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

41 Καὶ εἶπε, (υ) Λάβετε ἄλευρον, ϗ (φ) ἐμβάλετε εἰς τ̃ λέβητα. ϗ εἶπεν (χ) Ἐλισαιὲ πρὸς Γιεζὶ τὸ παιδάριον, Ἔγχει τῷ λαῷ ϗ ἐσθιέτωσαν. ϗ ἐκ ἐγενήθη (ψ) ἐκεῖ ἔτι ῥῆμα
42 πονηρὸν ἐν τῷ λέβητι. Καὶ ἀνὴρ διῆλθεν ἐκ (ω) Βαιθσαρισὰ, ϗ ἤνεγκε πρὸς τ̃ ἄνθρωπον τ̃ (α) θεοῦ πρωτογεννημάτων εἴκοσι ἄρτους κριθίνους ϗ παλάθας· ϗ εἶπε, Δότε
43 τῷ λαῷ ϗ ἐσθιέτωσαν. Καὶ εἶπεν ὁ λειτουργὸς αὐτ͂, (β) Τί δῶ τοῦτο ἐνώπιον ἑκατὸν ἀνδρῶν; ϗ εἶπε, (γ) Δὸς τῷ λαῷ ϗ ἐσθιέτωσαν, ὅτι τάδε λέγει κύριος, Φάγονται ϗ (δ)
44 καταλείψουσι. Καὶ ἔφαγον ϗ κατέλιπον, κτ̃ τὸ ῥῆμα κυρίου.

MS.A. (υ) Λάβε (φ) ἐμβάλλετε (χ) Ἐλισαιὲ (ψ) ἐκεῖ ῥῆμα (ω) Βαθσα ...., (α) θεοῦ ἄρτους πρωτογεννημάτων εἴκοσι ἄρτους κριθίνους ϗ παλάθας βακχλεθ· ϗ (β)* Τίνι δῶ ταῦτα (γ) Δότε τῷ (δ) καταλείψουσιν. *Καὶ ἔφαγον. ϗ ἔδωκεν εἰς πρόσωπον αὐτ͂. καὶ ἔφαγον ϗ κατέλειπον, κτ̃

ΚΕΦ. ε΄.

1 ΚΑὶ Ναιμὰν ὁ ἄρχων τ̃ δυνάμεως (α) Συρίας ἦν ἀνὴρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου αὐτ͂, ϗ τεθαυμασμένος προσώπῳ, ὅτι ἐν αὐτῷ (β) ἔδωκε κύριος σωτηρίαν (γ) Συρίᾳ· ϗ ὁ ἀνὴρ ἦν δυνατὸς ἰσχύι λελεπρωμένος.
2 Καὶ Συρία (δ) ἐξῆλθον μονόζωνοι, ϗ ᾐχμαλώτευσαν ἐκ γῆς Ἰσραὴλ νεάνιδα μικρὰν,
3 ϗ ἦν ἐνώπιον τ̃ γυναικὸς Ναιμάν. Ἡ δὲ εἶπε τῇ κυρίᾳ αὐτῆς, Ὄφελον ὁ κύριός μου ἐνώπιον τοῦ προφήτου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Σαμαρείᾳ, τότε ἀποσυνάξει αὐτ͂ ἀπὸ τ̃ λέπρας
4 αὐτοῦ. Καὶ εἰσῆλθε ϗ ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ ἑαυτῆς, ϗ εἶπεν, Οὕτως ϗ οὕτως ἐλάλησεν
5 ἡ νεᾶνις ἡ ἐκ γῆς Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε (ε) βασιλεὺς Συρίας πρὸς Ναιμὰν, Δεῦρο, εἴσελθε ϗ ἐξαποστελῶ βιβλίον πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ. ϗ ἐπορεύθη, ϗ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δέκα τάλαντα ἀργυρίου, ϗ ἑξακισχιλίους
6 χρυσοῦς, ϗ δέκα ἀλλασσομένας στολάς. Καὶ ἤνεγκε τὸ βιβλίον πρὸς τ̃ βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων, Καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς σὲ, ἰδοὺ ἀπέστειλα πρὸς σὲ Ναιμὰν τ̃ δοῦλόν μου, ϗ ἀποσυνάξεις αὐτὸν (ζ)
7 ἀπὸ τ̃ λέπρας αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέγνω (η) βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὸ βιβλίον, διέρρηξε τὰ ἱμάτια (θ) αὐτ͂, ϗ εἶπεν, Ὁ θεὸς ἐγὼ τοῦ θανατῶσαι ϗ ζωοποιῆσαι, ὅτι οὗτος ἀποστέλλει πρὸς μὲ ἀποσυνάξαι ἄνδρα (ι) ἀπὸ τ̃ λέπρας αὐτοῦ; ὅτι πλὴν γνῶτε δὴ ϗ ἴ-
8 δετε, ὅτι προφασίζεται οὗτός (κ) μοι. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν (λ) Ἐλισαιὲ, ὅτι διέρρηξεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὰ ἱμάτια (μ) αὐτοῦ, ϗ ἀπέστειλε πρὸς τ̃ βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων, Ἱνατί διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου; ἐλθέτω δὴ πρὸς μὲ Ναιμὰν, ϗ γνώτω ὅτι ἐστι προφήτης
9 ἐν Ἰσραήλ. Καὶ ἦλθε Ναιμὰν ἐν ἵππῳ ϗ ἅρματι, ϗ ἔστη (ν) ἐπὶ θύρας οἴκου Ἐλισαιέ.
10 Καὶ ἀπέστειλεν (ξ) Ἐλισαιὲ ἄγγελον πρὸς αὐτὸν, λέγων, Πορευθεὶς λοῦσαι ἑπτάκις ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, ϗ ἐπιστρέψει ἡ σάρξ σου σοὶ ϗ (ο) καθαρισθήσῃ.

MS.A. (α) τ̃ Συρίας (β) ἔθηκεν κύριος (γ) Συρίας (δ) ἐξῆλθεν (ε) ὁ βασιλεὺς Συρίας, *Πορεύου πρὸς Ναιμὰν, Δεῦρο, (ζ) ἐκ τ̃ (η) ὁ βασιλεὺς (θ) ἑαυτ͂, (ι) ἐκ τ̃ (κ) με. Καὶ (λ) Ἐλισαιὲ ἄνθρωπος τ̃ θεοῦ, ὅτι (μ) ἑαυτ͂, (ν) ἐπὶ τ̃ θύρας τ̃ οἴκου Ἐλισαιέ. (ξ) πρὸς αὐτ͂ Ἐλισαιὲ ἄγγελον, λέγων, (ο) καθαρίσθητι.

Cum Translatione LATINA.

41 *Et dixit; Sumite farinam, & injicite in lebetem. Et dixit Elisæe ad Giezi puerum; Effunde populo, & comedent. Et non fuit illic ultrà verbum malum in lebete.*
42 *Et vir transivit de Bethsarisa, et attulit ad hominem Dei de primitiis (s) viginti panes hordeaceos, & (t) palathas. Et dixit; Date populo & comedant.*
43 *Et dixit minister ejus, Quid dem hoc coram centum viris? Et dixit; Da populo, & comedant: Quoniam hæc dicit Dominus; Comedent, & relinquent.*
44 *Et comederunt, & reliquerunt juxta verbum Domini.*

CAP. V.

1 *ET Neman (a) princeps virtutis Syriæ erat vir magnus in conspectu domini sui, & (b) acceptus facie, quia in eo dederat Dominus salutem Syriæ: & vir erat potens fortitudine, leprosus.*
2 *Et (c) Syria exiverunt accincti, & captivam duxerunt de terra Israel adolescentulam parvam: & erat in conspectu uxoris Neman.*
3 *Hæc verò dixit dominæ suæ; utinam dominus meus in conspectu prophetæ Dei, qui in (d) Samaria. Tunc (e) curabit eum à lepra ejus.*
4 *Et intravit, & annuntiavit domino suo, & dixit; Sic & sic locuta est adolescentula, quæ de terra Israel.*
5 *Et dixit rex Syriæ ad Neman; Veni, intra: & mittam librum ad regem Israel. Et ivit, & sumpsit in manu sua decem talenta argenti, & sex mille aureos, & decem mutatorias stolas.*
6 *Et attulit librum ad regem Israel, dicens; Et nunc, cùm venerit liber hic ad te, ecce misi ad te Neman servum meum: & curabis eum à lepra ejus.*
7 *Et factum est, ut agnovit rex Israel librum; discidit vestimenta sua, & dixit; (f) Deus ego ad mortificandum, et vivificandum: quoniam hic mittit ad me curare virum à lepra ejus? Veruntamen cognoscite, quæso, & videte; quia occasionem quærit iste (g) mihi.*
8 *Et factum est, ut audivit (h) Elisæe, quia discidit rex Israel vestimenta sua; & misit ad regem Israel, dicens; ut quid discidisti vestimenta tua? Veniat nunc ad me Neman, & cognoscat, quia est propheta in Israel.*
9 *Et venit Neman in equo & curru: & stetit super ostium domûs Elisæe.*
10 *Et misit Elisæe nuntium ad eum, dicens; Vadens lava septies in Jordane: & revertetur caro tua tibi, & mundaberis.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

41 ואמר איתו קמחא ורמו לדודא ואמר אריק לעמא וייכלון ולא הוה מדעם ביש בדודא :
42 וגברא אתא מארע דרומא ואיתי לנביא דיי לחם בכורין עסרין טולמין דלחם סעורין
43 ופירוכן בלבושיה ואמר הב לעמא וייכלון : ואמר משומשניה מא אתן דין קדם מאה
44 גברא ואמר הב לעמא וייכלון ארי כדנן אמר יי ייכלון ויותרון : ויהב קדמיהון ואכלו
ואותירו כפתגמא דיי :

ה

1 ונעמן רב חילא דמלכא דארם הוה גבר רב קדם רבוניה ונסיב אפין ארי על ידיה עבד יי
2 נצחנא לאנש ארם וגברא הוה גבר חילא והוא לקי בסגירותא : ואנש ארם נפקו
במשרין ושבו מארעא דישראל עולמתא זעירתא והות משמשא קדם אתת נעמן :
3 ואמרת למרתה טובי רבוני אם יזיל לקדם נביא די בשמרון בכן יסי יתיה מסגירותיה :
4
5 ואתא וחוי לרבוניה למימר כדין וכדין מללת עולמתא די מארעא דישראל : ואמר
מלכא דארם אתא איזיל ואשדר אגרתא לות מלכא דישראל ואזל ונסיב בידיה עסר
6 ככרין דכסף ושתא אלפין דינרין דדהב ועסרא אצטלון דלבושא : ואיתי אגרתא למלכא
דישראל למימר וכען כתיב בה וכען כמיתי אגרתא הדא לותך הא שדרית לך ית נעמן
7 עבדי ותסניה מסגירותיה : והוה כד קרא מלכא דישראל ית אגרתא ובזע ית לבושוהי
ואמר הצרוך אית בי מן קדם יי למקטל ולאחאה ארי דין שלח לי לאסאה גברא
8 מסגירותיה ארי ברם דעו כען וחזו ארי תוסקפא דין בעי לאתגראה בי : והוה כד שמע
אלישע נביא דיי ארי בזע מלכא דישראל ית לבושוהי ושלח לות מלכא למימר למא
9 בזעתא לבושך ייתי כען לותי וידע דאית נביא בישראל : ואתא נעמן בסוסוהי ובירתכוהי
10 וקם בתרע ביתא דאלישע : ושלח לותיה אלישע אזגדא למימר איזיל ותטבול שבע זמנין
בירדנא ויתוב בסרך לך ותדכי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit: Afferte farinam, & conjicite in ollam: & dixit; Effunde populo, ut comedant: & non fuit quicquam mali in olla. 41 Et vir quidam venit de terra Australi, & attulit prophetæ Domini panem primitiarum, viginti placentas panis ordeacei, & manipulos in vestimento suo: & dixit; Da populo ut comedant. 42 Et dixit minister ejus; Quid dabo hoc ante centum viros? & dixit; Da populo ut comedant: quia sic dixit Dominus: Comedent & relinquent. 43 Et dedit ante illos; & comederunt & reliquerunt juxta verbum Dñi. 44

CAP. V.

ET Naghaman magister exercitus regis Aram erat vir magnus ante dominū suum, & facie acceptus; quia per manum ejus fecerat Dñs victoriam hominibus Aram: & vir erat robustus virtute, sed erat percussus lepra. 1 Et homines Aram exierant in turmis, & captivā duxerant de terra Israel puellam parvā, quæ ministrabat uxori Naghaman. 2 Et dixit dominæ suæ: Beatus dominus meus, si iverit ad prophetam qui est in Somron: tunc sanabit eum à lepra ejus. 3 Et venit & nunciavit domino suo dicendo: Sic & sic locuta est puella quæ est ex terra Israel. 4 Et dixit rex Aram: Veni vade, et mittam epistolam ad regem Israel: & abiit, & accepit in manu sua decem talenta argenti, & sex millia denariorum auri, & decem mutatorias vestes. 5 Et attulit epistolam ad regem Israel, dicendo; & sic scriptum erat in ea: Et nunc cùm venerit epistola hæc ad te, ecce misi tibi Naghaman servū meum, ut sanes eum à lepra sua. 6 Et fuit cùm legisset rex Israel epistolam, scidit vestimenta sua, & dixit: An commoditas est in me à Dño ad occidendū & vivificandū, quòd miserit iste ad me, ut sanē virū à lepra ejus? enimvero cognoscite, obsecro, & videte, quòd occasionē hanc quærat, ut contendat contra me. 7 Et fuit cùm audîsset Elisagh propheta Dñi quòd scidisset rex Israel vestimenta sua, misit ad regē, dicendo: Ut quid scidisti vestimenta tua? veniat nunc ad me, & cognoscat ꝙ sit propheta in Israel. 8 Et venit Naghaman in equis suis & in currib° suis, & stetit in porta dom° Elisagh. 9 Et misit ad illum Elisagh nuncium dicendo: Vade & intinge te septem vicibus in Jardena, & redibit caro tua tibi, & sanabitur. 10

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 * ܘܐܡܪ. ܣܒܘ ܩܡܚܐ ܘܪܡܘ ܒܩܕܪܐ. ܘܐܡܪ. ܫܘܕ ܠܥܡܐ ܘܢܐܟܠܘܢ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܒܝܫ
42 ܒܩܕܪܐ. * ܘܓܒܪܐ ܐܬܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬ ܓܢܒܪܐ. ܘܐܝܬܝ ܠܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܠܚܡܐ ܕܒܟܘܪܐ.
43 ܥܣܪܝܢ ܓܪܝܨܢ ܕܣܥܪܐ. ܘܩܠܝܬܐ ܒܡܫܘܢܐ. ܘܐܡܪ. ܗܒ ܠܥܡܐ ܘܢܐܟܠܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗ
ܡܫܡܫܢܗ. ܡܢܐ ܐܬܠ ܗܢܐ ܩܕܡ ܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܫܥ. ܗܒ ܠܥܡܐ
44 ܘܢܐܟܠܘܢ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܢܐܟܠܘܢ ܘܢܘܬܪܘܢ. * ܘܣܡ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܐܟܠܘ
1 ܘܐܘܬܪܘ. ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܗ * ܘܢܥܡܢ ܪܒ ܚܝܠܐ ܕܡܠܟܐ
ܕܐܕܘܡ. ܓܒܪܐ ܗܘܐ ܪܒ ܩܕܡ ܡܪܗ. ܘܡܥܫܢ ܒܐܦܐ. ܡܛܠ ܕܒܗ ܝܗܒ ܡܪܝܐ ܦܘܪܩܢܐ
2 ܠܐܕܘܡ. ܘܓܒܪܐ ܢܨܚܢ ܗܘܐ. ܓܒܪ ܚܝܠܐ ܗܘܐ ܡܓܪܒ. * ܘܐܕܘܡܝܐ ܢܦܩܘ ܒܓܝܣܐ. ܘܫܒܘ
3 ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܛܠܝܬܐ ܙܥܘܪܬܐ. ܘܗܘܬ ܩܕܡ ܐܢܬܬܗ ܕܢܥܡܢ. * ܘܐܡܪܐ ܠܡܪܬܗ.
ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܪܝ. ܐܠܘ ܐܙܠ ܗܘܐ ܠܘܬ ܢܒܝܐ ܕܒܫܡܪܝܢ. ܡܚܕܐ ܡܐܣܐ ܠܗ ܡܢ ܓܪܒܗ.
4 * ܘܥܠܘ ܘܚܘܝܘ ܠܡܪܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܘܗܟܢܐ ܐܡܪܐ ܛܠܝܬܐ ܕܡܢ ܐܪܥܐ
5 ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܬܐ ܙܠ. ܐܢܐ ܐܫܕܪ ܐܓܪܬܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܘܐܙܠ. ܘܢܣܒ ܒܐܝܕܗ. ܥܣܪ ܟܟܪܝܢ ܕܟܣܦܐ. ܘܫܬܐ ܐܠܦܝܢ ܕܕܗܒܐ. ܘܥܣܪܐ ܙܘܓܝܢ
6 ܕܢܚܬܐ. * ܘܐܝܬܝ ܐܓܪܬܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܟܢܐ ܟܬܝܒ ܒܗ. ܒܫܥܬܐ ܕܡܛܝܐ
7 ܐܓܪܬܐ ܗܕܐ ܠܘܬܟ. ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܘܬܟ ܠܢܥܡܢ ܥܒܕܝ. ܐܣܝܘܗܝ ܡܢ ܓܪܒܗ. * ܘܟܕ ܩܪܐ ܡܠܟܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ ܐܓܪܬܐ. ܨܪܝ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܐܠܗܐ ܐܢܐ ܕܡܡܝܬ ܘܡܚܐ. ܕܗܢܐ ܫܕܪ
ܠܘܬܝ. ܕܐܣܐ ܓܒܪܐ ܡܢ ܓܪܒܗ. ܒܪܡ ܕܥܘ ܘܚܙܘ. ܕܡܬܥܠܠ ܗܘ ܥܠܝ.
8 * ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܕܨܪܝ ܡܠܟܐ ܡܐܢܘܗܝ. ܫܕܪ ܠܡܠܟܐ.
9 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܨܪܝܬ ܡܐܢܝܟ. ܢܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܘܢܕܥ ܕܐܝܬ ܢܒܝܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܐ
10 ܢܥܡܢ ܒܪܟܫܗ ܘܒܡܪܟܒܬܗ. ܘܩܡ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬܗ ܕܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ. * ܘܫܕܪ ܠܗ
ܐܠܝܫܥ ܒܝܕ ܐܝܙܓܕܐ. ܙܠ ܘܣܚܝ ܫܒܥ ܙܒܢܝܢ ܒܝܘܪܕܢܢ. ܘܬܬܘܒ ܒܣܪܟ ܠܟ ܘܬܕܟܐ.

41 At ille dixit, Sumite farinam, & injicite in cacabum. Tum dixit, Infunde populo ut comedant: tum nihil mali fuit in cacabo.
42 Post hæc venit quidam è civitate gigantum, attulítque prophetæ Dei panem primitiarum, *nempe* viginti panes hordeaceos, & triticum fricatum in mantili. Dixítq; *Elisæus*, Offer turbæ ut comedant.
43 Respondit illi minister ejus, Quid apponerem hoc centum viris? Dixit ad eum Elisæus, Offer populo ut comedant; nam sic ait Dominus, Comedent & relinquent.
44 Apposuit itaque eis, & comederunt, ac reliquum fecerunt, juxta sermonem Domini.

CAP. V.

1 VErùm Naaman princeps militiæ regis Adum, vir erat insignis & spectatissimus apud dominum suum, quia per eum præstiterat Dñs salutem Adumæis; et *quidem* vir iste Naaman strenuissimus erat, sed leprosus.
2 Adumæi autem turmatim egressi fuerant, et captivam duxerant à terra Israelis adolescentulā quandam parvam, quæ facta fuerat *ministra* coram uxore Naamanis.
3 Dixit hæc heræ suæ, Beatus esset dñs meus si se conferret ad prophetam qui est in Samaria; nam illico sanaret eum à lepra ipsius.
4 Itaque ingressi indicârunt hero ipsius, et dixerunt ei, Hæc et talia loquuta est adolescentula illa quæ est è terra Israelis.
5 Tum dixit ei rex Adum, Age, abi, ego mittam epistolam ad regem Israelis. Abiens igitur ille accepit in manu sua decem talenta argenti, et sex millia aureorum, ac decem paria vestium;
6 Attulítque epistolam ad regem Israelis, in qua sic scriptum erat, Quâ horâ pervenerit epistola hæc ad te, ecce mitto ad te Naamanem servum meum, sana eum à lepra ejus.
7 Perlectâ rex Israelis epistolâ, scidit vestimenta sua, et ait, Egóne Deus sum mortificans et vivificans, ut is ad me miserit, Sana virum ab ejus lepra? advertite jam, et considerate quomodo penitùs me provocet.
8 Cùm verò Elisæus propheta Dei audîsset quòd rex vestimenta sua scidisset, misit ad regem, et ait illi; Quare scidisti vestimenta tua? veniat ad me, et experietur prophetam esse in Israele.
9 Venit ergò Naaman cum equis et curribus suis, et constitit ad ostium domûs Elisæi prophetæ.
10 Sed misit ad eum Elisæus per nuntium, Vade, et lava te septies in Jordane, et restituetur tibi caro tua, et mundabitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * فقال * ايتوني بدقيق واطرحوه في القدر * وامر ان يغرف للجماعة * واكلوا فلم يجدوا بعد ذلك
42 في جميع ما في قدر الطعام مكروها * وان رجلا وافي نبي الله من ارض الداروم بعشرين رغيفا
43 من الشعير البكير وسنبل بلباسه * فقال النبي قدم للقوم لياكلوا * فقال له خادمه * كيف
اجعل هذا بين يدي مية رجل * فقال * بل قدمه بين يدي القوم وياكلوا * فقد قال الله * انهم
44 ياكلوا سبعهم ويفضل * فقدمه بين ايديهم * فاكلوا وفضلوا مما قدمه بعد سبعهم * كما قال
1 الله * * الفصل الخامس * * وان نعمان رييس جيش ملك ارام * فكان رجلا عظيما
بحضرة سيده واحبها عنده * لاجل فرج اجراه الله علي يده لقوم ارام * وكان هذا الرجل جبارا قويا *
2 الا انه كان ابرصا * وكان قوم ارام قد خرجوا في غزاة * وسبوا من ارض اسراييل صبية صغيرة *
3 فصارت بين يدي زوجة نعمان تخدمها * فقالت لزوجته يوما * طوبي لسيدي لو حضر بين
4 يدي نبي سومرون * فانه كان يبريه من برصه * فوافي وحكي لسيده وقال * كذا وكذا قالت
5 الصبية التي من ارض ال اسراييل * فقال له ملك ارام * انطلق وتعال غدا الي * حتي اكتب
كتابا الي ملك ال اسراييل * فانطلق واخذ معه عشر قناطير فضة * وستة الف مثقال ذهبا *
6 وعشر خلع من اللباس * ووافي بالكتاب الي ملك ال اسراييل مكتوبا يقول فيه * عند ورود
7 كتابي هذا اليك موجها مع نعمان عبدي * وساعة يصل اليك تبريه من مرضه * فلما قرا
ملك ال اسراييل الكتاب شق ثيابه * وقال * الي قدرة من عندي اميت بها واحيي * حتي اسعي
8 رجلا من برصه * الا انه ينبغي ان تعلموا ان هذا انما ليتعرض بي * فلما سمع اليسع نبي الله
ان الملك شق ثيابه * بعث الي الملك قايلا * لماذا مزقت ثيابك * سر به الي ليعلم ان في بني
9 اسراييل نبيا * فوافي نعمان بخيله ومركبه * وقام بحضرة باب اليسع * فانفذ اليه اليسع رسولا يقول له *
10 امض واغتسل في الاردن سبع مرات * ويعود لحمك صحيحا كما كان لك * وتبرا *

41 *Qui dixit, Afferte mihi farinam, & injicite eam in ollā. Deinde præcepit ut hauriretur turbæ: & comederunt, & nihil deinceps perniciosi repererunt in toto eo quod erat in olla cibi.*
42 *Interea venit quidam ad prophetam Dei è regione Darum cum viginti panibus hordei primotici, et aristis in veste sua. Dixitque propheta, Offer turbæ ut comedant,*
43 *Ait illi minister ejus, Quomodo ponerē hoc ante centum viros? dixit ille, Imò verò appone turbæ ut comedant; ait enim Deus, Comedent ad satietatem suam, & supererit.*
44 *Obtulit ergò eis, comederunt, & reliquerunt ex iis quæ obtulerat eis, postquam saturati essent, quemadmodum dixerat Deus.*

CAP. V.

1 *NAaman antē princeps exercitûs regis Aram erat vir maximus inter aulicos domini sui, et dilectissim° eorum apud ipsum propter assertam à Domino per manum ejus libertatem genti Arameæ: erátque vir iste gigas et robustus, verùm erat leprosus.*
2 *Gens autem Aramæa egressa jam fuerat cum bellatoribus, & captivam duxerat è terra Israelitica puellam parvam, quæ deinde fuit in conspectu uxoris Naamanis ministrans ei.*
3 *Hæc dixit aliquando uxori illius, O fœlicem herū meū si se sisteret apud prophetam Samariæ; is enim proculdubiò curaret eum à lepra ipsius.*
4 *Igitur accedens quidam narravit domino suo, & ait, Talia ac talia dixit puella quæ est de terra Israelitica.*
5 *Quapropter dixit ad eum rex Aram, Abi, & cras ad me revertere, ut scribam epistolam ad regem Israelitarum. Abiit ille, sumptisque secum decē argenti quintalibus, & sex millibus auri siclis, decémque pretiosis indumentorū vestibus;*
6 *Detulit epistolam ad regem Israelitarū hujuscemodi tenore conscriptā, Statim atq; pervenerit ad te hæc epistola mea missa per Naamanem servum meū, statim inquam atque pervenerit ad te, cura eum à morbo suo.*
7 *Cùm ergò legisset rex Israelitarum epistolam, scidit vestes suas, & ait, Num inest mihi à meipso potentia qua morte vel vitâ afficiam, ut homine à lepra sua curem? verum enimverò sciatis oportet hoc esse prætextum adversandi mihi.*
8 *Cùm autem audîsset Elisæus propheta Dei scidisse regem vestes suas, misit ad regem dicens, Cur scidisti vestes tuas? permitte ut veniat ad me, ut sciat esse inter Israelitas prophetam.*
9 *Venit ergò Naaman cum equis & equitatu suo, & stetit præsens se sisteret apud Elisæum.*
10 *At Elisæus misit ad eum nuntium ut diceret ei, Vade, lavare in Jordane septē vicibus, & redintegrabitur caro tua viva ut antehac habebas, & sanitatem consequêris.*

;me apud dixi Ecce :dicebat & ,abibat & ,Nahaman iræ efferbuit Et
11 וַיִּקְצֹף נַעֲמָן וַיֵּלַךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָמַרְתִּי אֵלַי
,sui Dei Domini nomine in invocabit &,stabit &,egrediendo Egredietur
יֵצֵא יָצוֹא וְעָמַד וְקָרָא בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהָיו
Nonne .leprosum recolliget & ,locum ad suam manum agitabit &
וְהֵנִיף יָדוֹ אֶל־הַמָּקוֹם וְאָסַף הַמְּצֹרָע: הֲלֹא 12
?Israel aquis omnibus præ Dammesec fluvii Parpar & ,Abanah bonus
טוֹב אֲבָנָה וּפַרְפַּר נַהֲרוֹת דַּמֶּשֶׂק מִכֹּל מֵימֵי יִשְׂרָאֵל
.ira in ibat &,se vertit & ?me mundabo &,eis in me lavabo non an
הֲלֹא־אֶרְחַץ בָּהֶם וְטָהָרְתִּי וַיִּפֶן וַיֵּלֶךְ בְּחֵמָה:
,mi Pater :dixerunt & ,eum ad sunt locuti & ,ejus servi accesserunt Et
13 וַיִּגְּשׁוּ עֲבָדָיו וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ אָבִי
etiam & ?fecisses nonne ,te ad fuisset locutus vates magnum verbum
דָּבָר גָּדוֹל הַנָּבִיא דִּבֶּר אֵלֶיךָ הֲלוֹא תַעֲשֶׂה וְאַף
se immersit & ,descendit Et ?esto mundus & ,te Lava ,te ad dixerit quia
14 כִּי־אָמַר אֵלֶיךָ רְחַץ וּטְהָר: וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל
est reversa & :Dei viri verbum juxta,vicibus septem Jarden in
בַּיַּרְדֵּן שֶׁבַע פְּעָמִים כִּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיָּשָׁב
ad est reversus Et.est mundatus & ,parvi pueri caro sicut ejus caro
15 בְּשָׂרוֹ כִּבְשַׂר נַעַר קָטֹן וַיִּטְהָר: וַיָּשָׁב אֶל־
,ejus facies ad stetitq; ,venit & ,ejus turma omnis & ipse ,Dei virum
אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא וְכָל־מַחֲנֵהוּ וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד לְפָנָיו
,terra omni in Deus non quòd ,novi nunc Ecce :dixit &
וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּכָל־הָאָרֶץ
.suo servo à benedictionem nunc tolle nunc & :Israel in nisi
כִּי אִם־בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה קַח־נָא בְרָכָה מֵאֵת עַבְדֶּךָ:
:accepero si ,ejus facies ad steti cujus ,Dominus Vivit :dixit Et
16 וַיֹּאמֶר חַי־יְהוָה אֲשֶׁר־עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם־אֶקָּח
non Et :Nahaman Dixitque .renuit & ,capiendum ad eum in instabat &
17 וַיִּפְצַר־בּוֹ לָקַחַת וַיְמָאֵן: וַיֹּאמֶר נַעֲמָן וָלֹא
non quia ?terræ mulorum paris onus tuo servo nunc dabitur
יֻתַּן־נָא לְעַבְדְּךָ מַשָּׂא צֶמֶד־פְּרָדִים אֲדָמָה כִּי לוֹא־
,alienis diis sacrificium & ,ascensionem tuus servus ultrà faciet
יַעֲשֶׂה עוֹד עַבְדְּךָ עֹלָה וָזֶבַח לֵאלֹהִים אֲחֵרִים
,tuo servo Dominus parcat hoc verbo In .Domino nisi
18 כִּי אִם־לַיהוָה: לַדָּבָר הַזֶּה יִסְלַח יְהוָה לְעַבְדֶּךָ
ipse & ,ibi se incurvandum ad Rimmon domum meū dominū intrando in
בְּבוֹא אֲדֹנִי בֵית־רִמּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֺת שָׁמָּה וְהוּא
Rimmon domo me incurvavero & ,meam manum super fuerit innixus
נִשְׁעָן עַל־יָדִי וְהִשְׁתַּחֲוֵיתִי בֵּית רִמֹּן
Dominus quæso ignoscat ,Rimmon domo , mea incurvatione in
בְּהִשְׁתַּחֲוָיָתִי בֵּית רִמֹּן יִסְלַח־נָא יְהוָה
abiit & :pace in Vade ,ei Dixitque .hoc verbo in tuo servo
19 לְעַבְדְּךָ בַּדָּבָר הַזֶּה: וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ לְשָׁלוֹם וַיֵּלֶךְ
viri Elisaah puer Ghechazi dixit Et .terræ milliare quasi eo ab
20 מֵאִתּוֹ כִּבְרַת אָרֶץ: וַיֹּאמֶר גֵּיחֲזִי נַעַר אֱלִישָׁע אִישׁ־
,hunc Aramæum Nahaman meus dominus prohibuit Ecce :Dei
הָאֱלֹהִים הִנֵּה חָשַׂךְ אֲדֹנִי אֶת־נַעֲמָן הָאֲרַמִּי הַזֶּה
cucurrero quin ,Dominus vivit :attulit quæ eius manu de accipiendo ab
מִקַּחַת מִיָּדוֹ אֵת אֲשֶׁר־הֵבִיא חַי־יְהוָה כִּי־אִם־רַצְתִּי
post Ghechazi est secutus Et .aliquid eo ab accepero &,eum post
21 אַחֲרָיו וְלָקַחְתִּי מֵאִתּוֹ מְאוּמָה: וַיִּרְדֹּף גֵּיחֲזִי אַחֲרֵי
de super recidit & ,se post currentem Nahaman viditque ;Nahaman
נַעֲמָן וַיִּרְאֶה נַעֲמָן רָץ אַחֲרָיו וַיִּפֹּל מֵעַל
:Pax ,dixit Et ?pax Nunquid :dixit & ,ejus occursum in curru
22 הַמֶּרְכָּבָה לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם: וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם
duo me ad venerunt hoc nunc Ecce :dicendo,me misit meus domin⁹
אֲדֹנִי שִׁלְּחַנִי לֵאמֹר הִנֵּה עַתָּה זֶה בָּאוּ אֵלַי שְׁנֵי־
eis nunc da :prophetarum filiis de Ephraim monte de pueri
נְעָרִים מֵהַר אֶפְרַיִם מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים תְּנָה־נָּא לָהֶם
.vestimenta mutatoria duo &,argenti talentum
כִּכַּר־כֶּסֶף וּשְׁתֵּי חֲלִפוֹת בְּגָדִים:

Verſio VULG. LAT.

11 Iratus Naaman recedebat, dicens; Putabam quòd egrederetur ad me, & ſtans invocaret nomen Dñi Dei ſui, & tangeret manu ſuâ locū lepræ, et cu-
12 raret me. Numquid non meliores ſunt Abana & Pharphar, fluvii Damaſci, omnibus aquis Iſrael, ut laver in eis, & munder? Cùm ergò vertiſſet ſe, et
13 abiret indignans; Acceſſerunt ad eum ſervi ſui, & locuti ſunt ei; Pater, & ſi rem grandem dixiſſet tibi propheta, certè facere debueras: quantò magis quia nunc dixit tibi; Lavare, &
14 mundaberis? Deſcendit, & lavit in Jordane ſepties juxta ſermonem viri Dei, & reſtituta eſt caro ejus, ſicut caro pue-
15 ri parvuli, et mundatus eſt. Reverſúſque ad virum Dei cum univerſo comitatu ſuo, venit, et ſtetit coram eo, et ait; Verè ſcio quòd non ſit alius De⁹ in univerſa terra, niſi tantùm in Iſrael. Obſecro itaque ut accipias benedictionem à ſervo
16 tuo. At ille reſpondit; Vivit Dominus, ante quem ſto, quia non accipiam. Cúmque vim faceret, penitùs non acquievit.
17 Dixítque Naaman, Ut vis: ſed, obſecro, concede mihi ſervo tuo, ut tollam onus duorum burdonum de terra: non enim faciet ultrà ſervus tuus holocauſtum aut victimam diis ali-
18 enis, niſi Domino. Hoc autem ſolum eſt, de quo depreceris Dominū pro ſervo tuo, quando ingredietur dominus meus templum Remmon, ut adoret, & illo innitente ſuper manum meam, ſi adoravero in templo Remmon, adorante eo in eodē loco, ut ignoſcat mihi Domi-
19 nus ſervo tuo pro hac re. Qui dixit ei, Vade in pace. Abiit ergò ab eo electo terræ tempo-
20 re. Dixítque Giezi puer viri Dei; Pepercit dominus meus Naaman Syro iſti, ut non acciperet ab eo quæ attulit: vivit Dominus, quia curram poſt eum, & accipiā ab eo aliquid.
21 Et ſecutus eſt Giezi poſt tergum Naaman: quem cùm vidiſſet ille currentem ad ſe, deſiliit de curru in occurſum ej⁹, & ait; Recténe ſunt omnia?
22 Et ille ait, Rectè: dominus meus miſit me ad te, dicens; Modò venerunt ad me duo adoleſcentes de monte Ephraim, ex filiis prophetarum: da eis talentum argenti, & veſtes mutatorias duplices.

Verſio GRÆCA. LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ ἐθυμώθη Ναιμὰν καὶ ἀπῆλθε, καὶ (π) εἶπεν, Ἰδοὺ εἶπον, Πρὸς μὲ πάντως ἐξελεύσεται καὶ στήσεται, καὶ ἐπικαλέσεται ἐν ὀνόματι (ρ) θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τόπον,
12 καὶ (σ) ἀποσυνάξει τὸ λεπρόν. Οὐχὶ (τ) ἀγαθὸς Ἀβανὰ καὶ Φαρφὰρ ποταμοὶ Δαμασκοῦ, ὑπὲρ πάντα τὰ ὕδατα Ἰσραήλ; (υ) οὐχὶ πορευθεὶς λούσομαι ἐν αὐτοῖς, καὶ καθαρισθήσομαι;
13 καὶ ἐξέκλινε καὶ ἀπῆλθεν ἐν θυμῷ. Καὶ ἤγγισαν οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς (φ) αὐτὸν, Μέγαν λόγον ἐλάλησεν ὁ προφήτης πρὸς σέ· οὐχὶ (χ) ποιήσεις; καὶ ὅτι εἶπε
14 πρὸς σὲ, Λοῦσαι καὶ καθαρίσθητι. Καὶ κατέβη Ναιμὰν καὶ ἐβαπτίσατο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἑπτάκις κατὰ τὸ ῥῆμα (ψ) Ἐλισαιέ. καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σὰρξ αὐτοῦ ὡς σὰρξ παιδαρίου μικροῦ, καὶ
15 ἐκαθαρίσθη. Καὶ ἐπέστρεψε πρὸς (ω) Ἐλισαιὲ αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ἦλθε καὶ ἔστη (α) ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἔγνωκα ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ Ἰσραήλ. καὶ νῦν λάβε τὴν (β)
16 εὐλογίαν παρὰ τοῦ δούλου σου. Καὶ εἶπεν (γ) Ἐλισαιὲ, Ζῇ κύριος ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ λήψομαι. καὶ (δ) παρεβιάσατο αὐ-
17 τὸν λαβεῖν, καὶ ἠπείθησε. Καὶ εἶπε Ναιμὰν, Καὶ εἰ μὴ, δοθήτω δὴ τῷ δούλῳ σου (ε) γόμος, ζεῦγος ἡμιόνων, ὅτι οὐ ποιήσει ἔτι ὁ δοῦλός σου ὁλοκαύτωμα καὶ (ζ) θυσίασμα θεοῖς ἑτέ-
18 ροις ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ τῷ ῥήματι τούτῳ. Καὶ ἱλάσεται κύριος τῷ δούλῳ σου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν κύριόν μου εἰς οἶκον (η) Ῥεμμὰν προσκυνῆσαι ἐκεῖ· καὶ αὐτὸς ἐπαναπαύσεται ἐπὶ τῆς χειρός μου, καὶ προσκυνήσω ἐν οἴκῳ (θ) Ῥεμμὰν ἐν τῷ προσκυνεῖν αὐτὸν ἐν οἴκῳ Ῥεμμάν· καὶ ἱλάσεται δὴ κύριος τῷ δούλῳ
19 σου ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. Καὶ εἶπεν (ι) Ἐλισαιὲ πρὸς Ναιμὰν, Δεῦρο εἰς εἰρήνην. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' (κ) αὐτοῦ εἰς δεβραθὰ τῆς γῆς.
20 Καὶ εἶπε Γιεζὶ τὸ παιδάριον (λ) Ἐλισαιὲ, Ἰδοὺ ἐφείσατο ὁ κύριός μου τοῦ Ναιμὰν τοῦ Σύρου τούτου, τοῦ μὴ λαβεῖν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ (μ) ἃ ἐνήνοχε· ζῇ κύριος, ὅτι εἰ μὴ δραμοῦμαι ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ λήψομαι (ν) ἀπ' αὐ-
21 τοῦ τι. Καὶ ἐδίωξε Γιεζὶ ὀπίσω τοῦ Ναιμάν. καὶ εἶδεν αὐτὸν Ναιμὰν (ξ) τρέχοντα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν (ο) ἀπὸ τοῦ ἅρμα-
22 τος εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν, Εἰρήνη· ὁ κύριός μου (π) ἀπέστειλέ με, λέγων, Ἰδοὺ νῦν ἦλθον πρὸς μὲ δύο παιδάρια ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν· δὸς δὴ αὐτοῖς τάλαντον ἀργυρίου, καὶ δύο ἀλλασσομένας στολάς.

Et indignat⁹ eſt Næman, et abiit: 11
& dixit, Ecce dixi; Ad me omnino egredietur, & ſtabit, & invocabit in nomine Dei ſui; & imponet manum ſuam ſuper locum, & curabit lepram. Nónne 12
bonus Abana, & Pharphar fluvii Damaſci, (i) ſuper omnes aquas Iſrael? Nónne vadens lavabor in eis, & mundabor? Et declinavit, & abiit in furore. Et 13
acceſſerunt pueri ejus, & locuti ſunt ad eum; (k) Magnum verbum locutus eſt propheta ad te: nónne facies? Etiam quia dixit ad te; Lavare, & mundabere? Et 14
deſcendit Næman: & merſit ſe in Jordane ſepties juxta verbum (l) Eliſæe. Et revertit caro ejus, ſicut caro pueri parvi: & mundat⁹ eſt.
Et revertit ad Eliſæe, ipſe, & 15
univerſa caſtra ejus: & venit, & ſtetit coram eo, & dixit; Ecce novi, quia non eſt Deus in omni terra, niſi in Iſrael. Et nunc accipe benedictionem à ſervo tuo.
Et dixit Eliſæe; Vivit Dominus, 16
cui aſtiti coram eo, ſi accipiam. Et urgebat eum accipere: & recuſavit. Et dixit Næman, Et ſi 17
non; detur, quæſo, ſervo tuo onus, (m) par mulorum, quoniam non faciet ultrà ſervus tuus holocauſtoma, & ſacrificium diis aliis, ſed (n) Domino verbo hoc. Et pro- 18
pitiabitur Dominus ſervo tuo, in ingrediendo dominum meum in domum Rhemman ad adorandum ibi, & ipſe requieſcet ſuper manum meam, & adorabo in domo Rhemman, dum ipſe adorat in domo Rhemman: Et propitiabitur nunc Dominus ſervo tuo in verbo hoc. Et dixit Eliſæe ad 19
Næman; Vade in pace. Et abiit ab eo (o) in Debratha terræ. Et 20
dixit Giezi puer Eliſæe; Ecce pepercit Dominus meus ipſi Naman Syro huic, non accipiendo de manu ejus, quæ attulit. Vivit Dominus, niſi curram poſt eum, & accipiam ab eo aliquid. Et perſe- 21
quutus eſt Giezi poſt Naman. Et vidit eum Næman, currentem poſt ſe: & converſus eſt de curru in occurſum ejus. Et dixit, (p) 22
Pax: dominus meus miſit me, dicens; Ecce nunc venerunt ad me duo pueri è monte Ephræm de filiis prophetarum. Da, quæſo, eis talentum argenti, & duas mutatorias ſtolas.

MS. A. (π) εἶπεν, * Πρὸς μὲ (ρ) κυρίου αὐτοῦ, (σ) συνάξει (τ) ἀγαθοὶ Ναεβανὰ καὶ (υ) οὐ (φ) αὐτὸν, Πάτερ, μέγαν (χ) ποιήσεις; ὅτι (ψ) Ἐλισσαιέ. (ω) Ἐλισσαιὲ (α) εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, * Ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα (β) εὐλογίαν τοῦ (γ) Ἐλισσαιέ, (δ) παρεβιάσατο λαβεῖν, (ε) γόμος ζεύγους ἡμιόνων ἀπὸ τῆς γῆς, ὅτι (ζ) θυσίαν (η) Ῥεμμὰθ προσκυνῆσαι αὐτόν· καὶ ἐπαναπαύσεται ἐπὶ (θ) Ῥεμμάν· καὶ ἱλασθήσεται δὴ (ι) Ἐλισσαιὲ (κ) αὐτοῦ ἀπὸ τῆς γῆς Ἰσραήλ. Καὶ (λ) Ἐλισσαιέ, (μ) ὧν (ν) παρ' αὐτοῦ (ξ) ὀπίσω τρέχοντα αὐτοῦ, (ο) εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ἅρματος. Καὶ (π) ἀπέστειλεν πρὸς σέ, λέγων, Νῦν τοῦτο ἦλθον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 וּרגִיז נַעֲמָן וַאֲזַל וַאֲמַר הָא הֲוֵיתִי אָמַר דִלְוָתִי יִפּוֹק מִפַּק וִיקוּם וִיצַלֵי בִּשְׁמָא דַיְיָ אֱלָהֵיהּ
12 וִירִים יְדֵיהּ עַל אֲתַר בֵּית מַחְתָא וְתִתַּסֵי סְגִירוּתָא: הֲלָא טָבִין אֲמָנָה וּפַרְפַּר נַהֲרֵי דַמֶּשֶׂק
13 מִכָּל מֵי אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל הֲלָא אֶטְבּוֹל בְּהוֹן וְאֶתַּסֵי וְאִתְפְּנִי וַאֲזַל בִּרְגַז: וּקְרִיבוּ עַבְדוֹהִי
וּמַלִילוּ עִמֵּיהּ וַאֲמַרוּ מָרִי אִלּוּ פִּתְגָמָא רַבָּא נְבִיָא מַלִיל עִמָּךְ הֲלָא תַעְבֵּיד וְאַף אֱלָהֵין
14 דַאֲמַר לָךְ טְבוֹל וְאִתַּסֵי: וּנְחַת וּטְבַל בְּיַרְדְּנָא שְׁבַע זִמְנִין כְּפִתְגָמָא נְבִיָא דַיְיָ וְתָב בִּסְרֵיהּ
15 כִּבְסַר יְנִיק זְעֵיר וְאִתַּסֵי: וְתָב לְוָת נְבִיָא דַיְיָ הוּא וְכָל מַשִׁרְיָתֵיהּ וַאֲתָא וְקָם קֳדָמוֹהִי וַאֲמַר
הָא כְעַן יְדַעִית אֲרֵי לֵית אֱלָהָא קַיָם בְּכָל אַרְעָא אֱלָהֵין בְּיִשְׂרָאֵל וּכְעַן קַבֵּיל כְּעַן
16 תִּקְרוּבְתָּא מִן עַבְדָּךְ: וַאֲמַר קַיָם הוּא יְיָ דִי מְשַׁמֵּשְׁנָא קֳדָמוֹהִי אִם אֲקַבֵּל וְאַתְקֵיף בֵּיהּ
17 לְקַבָּלָא וְלָא אָבָא: וַאֲמַר נַעֲמָן וְלָא יִתְיְהֵב כְּעַן לְעַבְדָּךְ טְעוּן זוּג כּוֹדַנְיָן מֵעֲפַר אַרְעָתָא
18 אֲרֵי לָא יַעְבֵּיד עוֹד עַבְדָּךְ עֲלָתָא וְדִבְחָא לְטַעֲוַת עַמְמַיָא אֱלָהֵין לִשְׁמָא דַיְיָ: לְפִתְגָמָא
הָדֵין יִשְׁבּוֹק יְיָ לְעַבְדָּךְ בְּמֵעַל רִבּוֹנִי לְבֵית רִמּוֹן לְמִסְגַד תַּמָּן וְהוּא סָמִיךְ עַל יְדִי וְאֶסְגּוֹד
19 בֵּית רִמּוֹן בְּמִסְגְּדִי בֵּית רִמּוֹן יִשְׁבּוֹק יְיָ לְעַבְדָּךְ בְּפִתְגָמָא הָדֵין: וַאֲמַר לֵיהּ אֱזֵיל לִשְׁלָם
20 וַאֲזַל מִלְוָתֵיהּ כְּרוֹב אַרְעָא: וַאֲמַר גֵחֲזִי תַּלְמִידָא דֶאֱלִישָׁע נְבִיָא דַיְיָ הָא מְנַע רִבּוֹנִי יָת
נַעֲמָן אֲרַמָּאָה הָדֵין מִלְקַבָּלָא מִנֵּיהּ יָת דְּאַיְתִי קַיָם הוּא יְיָ אֱלָהֵין אֶרְהוֹט בַּתְרוֹהִי
21 וְאֶסַּב מִנֵּיהּ מִדַּעַם: וּרְדַף גֵּחֲזִי בָּתַר נַעֲמָן וַחֲזָא נַעֲמָן גַּבְרָא רָהֵיט בַּתְרוֹהִי וְאִתְרְכִין
22 מִן רְתִיכָא לְקַדָּמוּתֵיהּ וַאֲמַר הֲשָׁלָם: וַאֲמַר שְׁלָם רִבּוֹנִי שַׁלְחַנִי לְמֵימַר הָא כְעַן דֵּין אֲתוֹ
לְוָתִי תְּרֵין עוּלֵימִין מִטּוּרָא דְבֵית אֶפְרַיִם מִתַּלְמִידֵי נְבִיַיָא הַב כְּעַן לְהוֹן כִּכְּרָא דִכְסַף
וְתַרְתֵּין אִצְטְלָוָן דִּלְבוּשָׁא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et indignatus eſt Naghaman, & abiit, dixitque: Ecce dicebam quòd ad 11
me exiret execundo, & ſtaret & oraret in nomine Dñi Dei ſui; & levaret
manum ſuam ſuper locum plagæ meæ, & ſanaretur lepra. Nónne meliores 12
ſunt Amanah & Parpar fluvii Dammeſeq omnibus aquis terræ Iſrael?
nunquid ſi intinxero me in illis, ſanabor? & converſus abiit cum indi-
gnatione. Et acceſſerunt ſervi ejus, & locuti ſunt cum illo & dixerunt: 13
Domine mi, ſi fortè rem magnam propheta locutus fuiſſet tecum, nónne
feciſſes? quanto magis quod dixit tibi: Intinge te, & ſanaberis? Et de- 14
ſcendit & intinxit ſe in Jardena ſeptem vicibus, juxta verbum prophetæ
Dñi; & rediit caro ejus ſicut caro pueruli parvi, & ſanatus eſt. Et rediit 15
ad prophetam Dñi ipſe & omnis exercit⁹ ejus, & venit & ſtetit ante illum
& dixit: Ecce nunc cognovi quòd non eſt De⁹ manens in omni terra, niſi in
Iſrael: & nunc ſuſcipe quæſo oblationem à ſervo tuo. Et dixit: Permanet 16
ipſe Dñs ante quem miniſtro, ſi accepero: & urgebat eum ut caperet; ſed
noluit. Et dixit Naghaman: Et nónne dabitur quæſo ſervo tuo onus paris 17
mulorum de pulvere terræ? quia non faciet ultra ſervus tuus holocauſtum
& ſacrificium Erroribus gentium, ſed nomini Dñi. In re hac ignoſcat Dñs 18
ſervo tuo, cùm intrabit dominus meus in domum Rimon ut adoret ibi, &
ipſe innixus fuerit ſuper manum meam; & incurvavero me domo Ri-
mon, incurvāte me domo Rimon ignoſcat Dñs ſervo tuo in re iſta. Et dixit 19
illi; Vade in pace: & abiit ab eo milliare terræ. Et dixit Gehhazi diſcipulus 20
Eliſagh prophetæ Dñi: Ecce abſtinuit dominus meus à Naghaman Ara-
mæo iſto accipere quæ attulerat; permanet ipſe Dñs, niſi cucurrero poſt il-
lum, ut accipiam ab illo aliquid. Et ſecutus eſt Gehhazi poſt Naghaman, 21
& vidit Naghaman virum currentem poſt ſe, & dejecit ſe de curru in oc-
curſum ejus: & dixit, Num pax eſt? Et dixit; Pax: dñs meus miſit me di- 22
cendo: Ecce tempore hoc venerunt ad me duo adoleſcentes de monte dom⁹
Ephraim è diſcipulis prophetarum; da quæſo illis talentum argenti & duas
mutatorias veſtes.

Verſio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

11 * ܘܪܓܙ ܢܥܡܢ ܘܐܙܠ. ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܐܡܪܬ ܕܡܦܩ ܢܦܩ ܠܘܬܝ. ܘܩܐܡ ܘܩܪܐ ܒܫܡܐ
ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗ. ܘܡܢܝܦ ܐܝܕܗ ܥܠ ܕܘܟܬܐ ܘܡܐܣܐ ܠܝ ܡܢ ܓܪܒܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܛܒ ܐܡܢܐ 12
ܘܦܪܦܪ ܢܗܪܘܬܐ ܕܕܪܡܣܘܩ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܙܠ ܐܣܚܐ ܒܗܘܢ. ܘܐܬܕܟܐ
ܐܢܐ. ܘܐܬܦܢܝ ܘܐܙܠ ܒܚܡܬܐ. * ܘܩܪܒܘ ܥܒܕܘܗܝ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܡܪܢ. ܐܠܘ ܦܬܓܡܐ 13
ܪܒܐ ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܟ ܢܒܝܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܠܡܥܒܕ. ܐܠܐ ܗܐ ܦܬܓܡܐ ܙܥܘܪܐ ܐܡܪ ܠܟ. ܐܙܠ
ܣܚܝ ܘܐܬܕܟܝ. * ܘܐܙܠ ܣܚܐ ܒܝܘܪܕܢܢ ܫܒܥ ܙܒܢܝܢ ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. 14
ܘܗܦܟ ܒܣܪܗ ܐܝܟ ܒܣܪܐ ܕܛܠܝܐ ܙܥܘܪܐ. ܘܐܬܕܟܝ. * ܘܗܦܟ ܠܘܬ ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܗܘ 15
ܘܟܠܗ ܡܫܪܝܬܗ. ܘܐܬܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܡܪ. ܗܫܐ ܗܘ ܝܕܥܬ ܕܠܝܬ ܐܠܗܐ ܒܟܠܗ
ܐܪܥܐ. ܐܠܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܫܐ ܣܒ ܒܘܪܟܬܐ ܗܕܐ ܡܢ ܥܒܕܟ. * ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ. ܚܝ ܗܘ 16
ܡܪܝܐ ܕܩܝܡ ܐܢܐ ܩܕܡܘܗܝ. ܕܠܐ ܐܣܒ. ܘܐܠܨܗ ܕܢܣܒ. ܘܠܐ ܨܒܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܢܥܡܢ. 17
ܡܕܡ ܕܠܐ. ܢܬܝܗܒ ܠܥܒܕܟ ܡܥܢܐ ܬܪܝܢ ܟܘܕܢܘܬܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܗܕܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܒܕ ܥܒܕܟ
ܡܢ ܗܫܐ ܥܠܬܐ ܘܕܒܚܬܐ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܠܐ ܠܡܪܝܐ. * ܘܥܠ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܡܪܝܐ ܠܥܒܕܟ. 18
ܡܐ ܕܥܐܠ ܡܪܝ ܠܒܝܬ ܦܬܟܪܐ ܕܪܡܘܢ ܠܡܣܓܕ ܠܗ. ܘܗܘ ܡܣܬܡܟ ܥܠ ܐܝܕܝ. ܘܐܣܓܘܕ
ܒܒܝܬ ܪܡܘܢ. ܘܡܐ ܕܣܓܕܬ ܒܒܝܬ ܪܡܘܢ. ܢܫܒܘܩ ܡܪܝܐ ܠܥܒܕܟ ܥܠ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. * ܘܐܡܪ 19
ܠܗ. ܙܠ ܒܫܠܡܐ. ܘܐܙܠ ܡܢ ܠܘܬܗ ܐܝܟ ܦܣܥܬܐ ܕܐܪܥܐ. * ܘܐܡܪ ܓܝܚܙܝ ܬܠܡܝܕܗ ܕܐܠܝܫܥ 20
ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܗܐ ܚܣܟ ܡܪܝ ܠܢܥܡܢ ܐܕܘܡܝܐ. ܕܠܐ ܢܣܒ ܡܢܗ ܡܕܡ ܕܐܝܬܝ. ܚܝ ܗܘ
ܡܪܝܐ. ܕܐܪܗܛ ܒܬܪܗ. ܘܐܣܒ ܡܢܗ ܡܕܡ. * ܘܪܗܛ ܓܝܚܙܝ ܒܬܪ ܢܥܡܢ. ܘܚܙܐ ܢܥܡܢ 21
ܕܪܗܛ ܒܬܪܗ. ܘܢܚܬ ܡܢ ܡܪܟܒܬܐ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܠܡ ܐܬܝܬ. * ܘܐܡܪ. 22
ܫܠܡ. ܡܪܝ ܫܕܪܢܝ. ܘܐܡܪ. ܗܫܐ ܐܬܘ ܠܘܬܝ. ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ ܡܢ
ܒܢܝ ܢܒܝܐ. ܗܒ ܠܗܘܢ ܟܟܪܐ ܕܟܣܦܐ. ܘܬܪܝܢ ܙܘܓܝܢ ܕܢܚܬܐ.

* Iratus eſt Naaman, & abiens dicebat, Ego 11
dicebam, Proculdubiò egredietur ad me, &
ſtans invocabit nomen Domini Dei ſui, motabítque manum ſuam ſuper locum, & ſanabor à lepra. Annon præſtant Amnan & Phar- 12
phar fluvii Damaſci omnibus aquis Iſraelis?
ibo me lavatum in eis, & mundabor: verſus
itaque abibat indignabundus. Accedentes au- 13
tem ſervi ejus, dixerunt ei, Domine noſter, ſi
rem arduam dixiſſet tibi propheta, exequi
eam oporteret: verùm ecce rem levem tibi
dixit, Vade, lava te, & mundare. Abiit ergò, 14
lavítque ſe in Jordane ſepties, juxta ſermonem prophetæ Dei; & reſtituta eſt caro ejus
ut caro pueri parvi, & mundatus eſt. Tum 15
reverſus ad prophetam Dei ipſe cum omnibus copiis ſuis, venit, ſtetítque ante eum,
& ait; Nunc ſanè cognovi quòd non ſit Deus in tota terra, niſi in Iſraele. Jam verò accipe benedictionem iſtam à ſervo tuo. Dixit 16
Eliſæus, Vivat Dominus ante quem ſto, non
ſum accepturus: & efflagitavit ab eo ut acciperet, ſed noluit. Dixit ad eum Naaman, 17
Quandoquidem non vis, detur ſervo tuo de
terrâ iſta onus duorum mulorum: quoniam
non eſt impoſterum facturus ſervus tuus holocauſta & ſacrificia alii deo, præterquam
Domino. Hac in re condonabítne Dominus 18
ſervo tuo? quum ingreſſus fuerit dominus meus phanum Remmonis ut illic adoret, (is enim
innititur manibus meis) & in phano Remmonis adoravero? cùm adoravero in phano
Remmonis, condonabítne Dñs ſervo tuo hac
in re? Ait illi, Vade in pace. Cúmq; profect⁹ 19
eſſet ab eo circiter ſtadium terræ, Dixit Gahzi 20
diſcipulus Eliſæi prophetæ Dei, Ecce pepercit domin⁹ meus Naamani Adumæo, quò minùs acciperet ab eo quod attulerat: vivat
Dominus, curram poſt eum, & accipiam aliquid ab eo. Cucurrit itaque Gahzi poſt Na- 21
amanem: quem videns Naaman poſt ſe currentem, deſcendit è curru obviàm illi, & dixit
ei, Pacificéne venis? Ait ille, Pacificé: do- 22
minus meus mittit me; dicítque; Modò venerunt ad me duo viri de monte Aphrem ex filiis prophetarum: da eis talentum argenti,
& duo paria veſtium.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فغضب نعمان ومضى وهو يقول* اما قدر ان يخرج الي خارجا* ويقوم ويصلي باسم الله الاهه*
12 ويشير بيده الي موضع الداء* ويشفي البرص* الا ان بردا وثورى انهار دمشق خيرا من جميع
13 مياه ارض آل اسرائيل* فانا اغتسل فيهن وابراء* وولي ماضيا بسخط* فتقدم اليه عبيده*
وخاطبوه وقالوا له يا سيدنا هل خاطبك النبي بخطب عظيم فيتعاظمك امتثاله* وانما قال لك*
14 استحم وتبرا* فمضى واستحم في الاردن سبع مرات* كما قال نبي الله* فعاد لحمه كلحم صبي صغير
15 وبرئ* فرجع الي حضرة نبي الله في جميع جيشه* ووقف بين يديه قايما* وقال* اليوم علمت
16 ان ليس في الارض الها قادرا* الا الله اله اسرائيل* والان فاقبل برا من يد عبدك* فقال وحق
17 الله القيوم لا آخذ شيا* فلج عليه ان ياخذ فلم يجبه* فقال له نعمان سائلا* اتامر لعبدك
الان ما يحمل بغلان من تراب هذه الارض* فانه لا يصنع من الان عبدك حريقا ولا ذبحا قربانا
18 لطواغيت الشعوب* بل لله وحده* فهل ما ذكرته من القول يغفر الله لعبدك* الا انني عند
طلوع سيدي الي بيت رمون للسجود هناك* وهو مستند علي يدي* ثم اسجد انا في بيت رمون
19 مسجدي* هل يغفر الله لعبدك بما ذكرته* فقال له امض بسلام* فانصرف من حضرته*
20 فلما بعد في مسيره في الارض* قال جاحزي تلميذ اليسع نبي الله متعجبا* كيف امتنع
سيدي من قبول ما جاء به نعمان الارامي* وحق الله القيوم لاحضرن وراءه حتى اخذ منه شيا*
21 * وجرى جاحزي وراء نعمان* فراى نعمان رجلا يحضر وراءه* فالقى نفسه عن مركبه* وقال له*
22 اهو الاخير او سلامة* فقال خيرا* ابعثني اليك سيدي* قائلا* ان وافاني الان غلامان من جبل
افرايم من تلامذة الانبياء* فادفع اليهما من الفضة قنطارا* ومن الثياب خلعتين* فقال نعمان*
اسالك ان تقبل واخذ قنطارين* ولج عليه* وشد القنطارين في بدرتين* وخلعتين من الثياب*

* Indignatus Naaman diſceſſit, ac dicebat; 11
Annon poterat foras ad me prodire, &
ſtans deprecari per nomen Dei, Dei ſui,
ſuâque manu mobili locum indicare, et lepram curare? Annon Barda & Thaura 12
flumina Damaſci meliora ſunt omnibus aquis regionis Iſraeliticæ? equidem in iis
lavabor, & curabor: ſic converſus abibat
iratus. Sed accedentes ad eum ſervi ejus, 13
alloquuti ſunt eum, et dixerunt ei; O domine noſter, num rem difficilem tibi dixit
propheta, cujus executio ardua ſit apud te?
at verò tibi dixit, Lavare, & curaberis.
Abiit itaque, lavitque ſe in Jordane ſeptem vicibus, quemadmodum dixerat propheta Dei; & redintegrata eſt caro ejus 14
ut caro parvi pueri, et ſanatus eſt. Quarè 15
ad præſentiam prophetæ Dei reverſus unà
cum univerſo comitatu ſuo, ſtetit erectus
coram eo, et ait; Hodiè cognovi nullum
eſſe in terra Deum potentem præter Deum,
Deum Iſraelis. Nunc ergò accipe munus
expiatorium de manu ſervi tui. Dixit 16
ille, Per Deum ſempiternum nihil accipiam: & quamvis inſtitiſſet apud eum ut
acciperet, non tamen acquievit ei. Dixit 17
ad eum Naaman interrogans, Permittéſne
modò ſervo tuo aſportare ex hujus terræ
pulvere quantum ferre poſſunt duo muli?
non enim facturus eſt poſthac ſervus tuus
holocauſtum neque victimam in ſacrificium idolis gentium, ſed ſoli Deo. Nam 18
rem quam propoſui, condonaturus eſt Deus
ſervo tuo? Nam ſi ego, quum aſcenderit
dominus meus in ædem Remmonis ad adorandum ibi, innixus manui meæ, ego inquam deinde adoravero in æde Remmonis
in ſacello meo; num condonabit De⁹ ſervo tuo quod propoſui? Ait illi, Vade in 19
pace: et diſceſſit à conſpectu illius. Cúmq;
in itinere ſuo per illam regionem proceſſiſſet, Miratus Gahzi diſcipulus Eliſæi 20
prophetæ Dei, dixit; Quomodò continuit
ſe dominus meus ab accipiendo quod attulit Naaman Aramæus? per Deum ſempiternum curram poſt eum, ut aliquid accipiam ab eo. Cucurrit ergò Gahzi poſt 21
Naamanem: vidénſq; Naaman hominem
poſt ſe currentem, exiliit è curru ſuo, et ait
illi, Altóne conſilio quàm bono et ſalubri?
Bono, inquit: miſit me dominus meus ad 22
te, dicens; Pervenerunt ad me modò duo
juvenes è monte Ephraim ex diſcipulis
prophetarum, Da quæſo eis ex argento
quintale, et ex veſtibus duas ſtolas. Dixit
Naaman, Rogo te ut grata habeas & accipias duo quintalia, inſtitítque apud eum:
et ligavit duo quintalia in ſportis duabus, necnon ſtolas duas è veſtibus.

ligavit & :eum *in rupit* & :duo talenta *accipe* ,*Velis* ,Nahaman Dixitque
23 וַיֹּאמֶר נַעֲמָן הוֹאֵל קַח כִּכָּרָיִם וַיִּפְרָץ־בּוֹ וַיָּצַר
,vestimenta mutatoria duo & *marsupiis* duobus in argenti talenta duo
כִּכְּרַיִם כֶּסֶף בִּשְׁנֵי חֲרִטִים וּשְׁתֵּי חֲלִפוֹת בְּגָדִים
ad venit Et .*ejus facies ad* portaverunt &,suos pueros duos *ad* *dedit* &
24 וַיִּתֵּן אֶל־שְׁנֵי נְעָרָיו וַיִּשְׂאוּ לְפָנָיו׃ וַיָּבֹא אֶל־
dimisit & :domo in *commendavit* &,eorum manu de tulit &,*editum locum*
הָעֹפֶל וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיִּפְקֹד בַּבָּיִת וַיְשַׁלַּח אֶת־
:suum dominum *ad* stetit & ,est ingressus ipse Et .abierunt & ,viros
25 הָאֲנָשִׁים וַיֵּלֵכוּ׃ וְהוּא־בָא וַיַּעֲמֹד אֶל־אֲדֹנָיו
tuus servus ivit Non :dixit & ?Ghechazi Unde :Elisaah eum ad dixitque
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישָׁע מֵאַן גֵּחֲזִי וַיֹּאמֶר לֹא־הָלַךְ עַבְדְּךָ
se vertit cùm ,*abiit* meum cor *Non* :eum ad Dixitque .illuc & ,huc
26 אָנֶה וָאָנָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא־לִבִּי הָלַךְ כַּאֲשֶׁר הָפַךְ־
,pecuniam *accipiendum ad tempus* an?tui occursum in suo curru *desuper* vir
אִישׁ מֵעַל מֶרְכַּבְתּוֹ לִקְרָאתֶךָ הַעֵת לָקַחַת אֶת־הַכֶּסֶף
,servos & ,*bovem* & ,*pecus* & ,vineas & ,oliveta & ?vestes accipiendum ad &
וְלָקַחַת בְּגָדִים וְזֵיתִים וּכְרָמִים וְצֹאן וּבָקָר וַעֲבָדִים
tuo semine in & ,*te in* adhærebit Nahaman lepra Et ? ancillas &
27 וּשְׁפָחוֹת׃ וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַּק־בְּךָ וּבְזַרְעֲךָ
.nix sicut leprosus ejus *faciebus* à est egressus & :seculum in
לְעוֹלָם וַיֵּצֵא מִלְּפָנָיו מְצֹרָע כַּשָּׁלֶג׃

CAP. VI. ו

locus nunc Ecce :Elisaah ad prophetarum filii dixerunt Et
1 וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֶל־אֱלִישָׁע הִנֵּה־נָא הַמָּקוֹם
Ibimus .nobis à angustus *tuis facies ad ibi habitantes* nos quo
2 אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים שָׁם לְפָנֶיךָ צַר מִמֶּנּוּ׃ נֵלְכָה־
faciemus & ,unum tignum *vir* inde *capiemus* &,Jarden ad usq; nunc
נָּא עַד־הַיַּרְדֵּן וְנִקְחָה מִשָּׁם אִישׁ קוֹרָה אֶחָת וְנַעֲשֶׂה־
Dixitque .Ite ;dixit & :*ibi habitandum ad* locum ibi nobis
3 לָּנוּ שָׁם מָקוֹם לָשֶׁבֶת שָׁם וַיֹּאמֶר לֵכוּ׃ וַיֹּאמֶר
abiit Et .veniam Ego ;dixit & :tuis servis cum *ito &* ,*nunc Velis* :unus
4 הָאֶחָד הוֹאֶל נָא וְלֵךְ אֶת־עֲבָדֶיךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֵלֵךְ׃ וַיֵּלֶךְ
uno ,fuit Et .ligna cædebant & ,Jarden ad venerunt & :eis cum
5 אִתָּם וַיָּבֹאוּ הַיַּרְדֵּנָה וַיִּגְזְרוּ הָעֵצִים׃ וַיְהִי הָאֶחָד
,clamavit & :*aquas* in cecidit ferrum & ,trabem faciente cadere
מַפִּיל הַקּוֹרָה וְאֶת־הַבַּרְזֶל נָפַל אֶל־הַמָּיִם וַיִּצְעַק
vir Dixitque .*petitum* ipsum & ,mi domine Ahah :dixit &
6 וַיֹּאמֶר אֲהָהּ אֲדֹנִי וְהוּא שָׁאוּל׃ וַיֹּאמֶר אִישׁ־
,lignum præciditque :locum ei ostendit & ?cecidit Ubi :Dei
הָאֱלֹהִים אָנָה נָפָל וַיַּרְאֵהוּ אֶת־הַמָּקוֹם וַיִּקְצָב־עֵץ
:*tibi Leva* ,dixit Et .ferrum fecit supernatare & ,illuc projecit &
7 וַיַּשְׁלֶךְ־שָׁמָּה וַיָּצֶף הַבַּרְזֶל׃ וַיֹּאמֶר הָרֶם לָךְ
pugnans erat Aram rex Et .illud tulit &,suam manum extendit &
8 וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֵהוּ׃ וּמֶלֶךְ אֲרָם הָיָה נִלְחָם
absconditio loco In :dicendo ,*suos servos ad* est consiliatus & :Israel cum
בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּוָּעַץ אֶל־עֲבָדָיו לֵאמֹר אֶל־מְקוֹם פְּלֹנִי
regem ad Dei vir misit Et .mea *castrametatio incelebri*
9 אַלְמֹנִי תַּחֲנֹתִי׃ וַיִּשְׁלַח אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־מֶלֶךְ
:illuc quia :illum locum ad *transeundo à te Observa* :dicendo ,Israel
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִשָּׁמֶר מֵעֲבֹר הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־שָׁם
quem locum ad Israel rex misit Et .*descendentes Aram*
10 אֲרָם נְחִתִּים׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
,semel non ,ibi se observavit &,eû monuerat & ,Dei vir ei dixerat
אָמַר־לוֹ אִישׁ־הָאֱלֹהִים וְהִזְהִירֹה וְנִשְׁמַר שָׁם לֹא אַחַת
verbo super Aram regis cor est conturbatum Et .secundò neque
11 וְלֹא שְׁתָּיִם׃ וַיִּסָּעֵר לֵב מֶלֶךְ־אֲרָם עַל־הַדָּבָר
indicabitis Nonne :eos ad ait & ,suos servos *ad* *clamavit* & ,hoc
הַזֶּה וַיִּקְרָא אֶל־עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלוֹא תַּגִּידוּ
? Israel *regem ad* nobis *qui* ex quis mihi
לִי מִי מִשֶּׁלָּנוּ אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃

Versio VULG. LAT.

23 Dixitque Naaman, Melius est ut accipias duo talenta. Et coëgit eum, ligavítq; duo talenta argenti in duobus saccis, & duplicia vestimenta, & imposuit duobus pueris suis, qui & 24 portaverunt coram eo. Cúmque venisset jam vesperi, tulit de manu eorum, & reposuit in domo, dimisítque viros, & 25 abierunt. Ipse autem ingress⁹, stetit corá domino suo. Et dixit Eliseus, Unde venis Giezi? Qui respondit, Non ivit serv⁹ 26 tuus quoquã. At ille ait; Nónne cor meum in præsenti erat, quando reversus est homo de curru suo in occursum tuî? Nunc igitur accepisti argentũ, & accepisti vestes, ut emas oliveta, & vineas, & oves, & boves, & servos, & ancillas. 27 Sed & lepra Naaman adhærebit tibi, & semini tuo, usque in sempiternum. Et egressus est ab eo leprosus quasi nix.

CAP. VI.

1 Dixerunt auté filii prophetarum ad Eliseum; Ecce locus, in quo habitamus coram te, 2 angustus est nobis. Eamus usque ad Jordanem, & tollant singuli de sylva materias singulas, ut ædificemus nobis ibi locum ad habitandum. Qui di- 3 xit, Ite. Et ait unus ex illis, Veni ergò & tu cum servis 4 tuis. Respondit, Ego veniã. Et abiit cum eis. Cúmq; venissent ad Jordanem, cædebant ligna. 5 Accidit auté, ut cùm unus materiam succidisset, caderet ferrum securis in aquam: exclamavítque ille, & ait; Heu heu heu, domine mi, & hoc ipsum 6 mutuo acceperam. Dixit auté homo Dei, Ubi cecidit? At ille monstravit ei locum. Præcîdit ergò lignum, & misit illuc: na- 7 tavítque ferrum. Et ait, Tolle. Qui extendit manum, & tu- 8 lit illud. Rex autem Syriæ pugnabat contra Israel, consiliúmq; iniit cum servis suis, dicens; In loco illo et illo pona- 9 mus insidias. Misit itaq; vir Dei ad regem Israel, dicens; Cave ne transeas in locũ illum: quia 10 ibi Syri in insidiis sunt. Misit itaque rex Israel ad locum qué dixerat ei vir Dei, & præoccupavit eum, & observavit se ibi 11 non semel neque bis. Conturbatúmque est cor regis Syriæ pro hac re: & convocatis servis suis, ait; Quarè non indicatis mihi quis proditor meî sit apud regem Israel?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ (ρ) εἶπε, Λάβε διτάλαντον ἀργυρίου. ϗ ἔλαβε δύο τάλαντα ἀργυρίου ἐν δυσὶ θυλάκοις, ϗ δύο ἀλλασσομένας στολὰς, ϗ ἔδωκεν ἐπὶ δύο παιδάρια αὐτοῦ, ϗ ἦραν ἔμπροσθεν 24 αὐτοῦ. Καὶ (σ) ἦλθεν εἰς τὸ σκοτεινὸν, ϗ ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, ϗ παρέθετο ἐν οἴκῳ, 25 ϗ ἐξαπέστειλε τοὺς (τ) ἄνδρας. Καὶ αὐτὸς εἰσῆλθε, ϗ παρειστήκει πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ. ϗ εἶπε πρὸς αὐτὸν (υ) Ἐλισαιὲ, Πόθεν Γιεζί; ϗ εἶπε Γιεζὶ, Οὐ πεπόρευται ὁ 26 δοῦλός σου ἔνθα ϗ ἔνθα. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν † Ἐλισαιὲ, Οὐχὶ ἡ καρδία μου (φ) ἐπορεύθη μετὰ σοῦ ὅτε ἐπέστρεψεν ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἅρματος (χ) εἰς συναντήν σοι; ϗ νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον, ϗ νῦν ἔλαβες (ψ) τὰ ἱμάτια, ϗ (ω) ἐλαιῶνας ϗ ἀμπελῶνας ϗ πρόβατα ϗ βόας ϗ παῖδας ϗ παιδίσκας. 27 Καὶ ἡ λέπρα Ναιμὰν κολληθήσεται ἐν σοὶ ϗ ἐν τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα. ϗ ἐξῆλθεν ἐκ (α) προσώπου αὐτοῦ λελεπρωμένος ὡσεὶ χιών.

23 *Et dixit, Accipe duplex talentum argenti. Et accepit duo talenta argenti in duobus marsupiis, & duas mutatorias stolas, & dedit super duos pueros suos: et* 24 *tulerunt ante eum. Et venit in tenebrosum, & sumpsit de manu eorum, et deposuit in domo, &* 25 *dimisit viros. Et ipse intravit, et astitit apud dominum suum. Et dixit ad eum Elisæe, Unde Giezi? Et dixit Giezi, Non ivit servus* 26 *tuus huc, & huc. Et dixit ad eum Elisæe, Nonne cor meum ivit tecum, quando (q) conversus est vir de curru in obviam tibi? Et nunc accepisti argentum, & nunc accepisti (r) vestimenta, & oliveta, & vineta, & oves, & boves, & pueros, & ancillas:* 27 *Et lepra Naman adhærebit in te, & in semine tuo in seculum. Et egressus est à facie ejus leprosus tanquàm nix.*

MS.A. (ρ) εἶπεν Ναιμὰν, Οὐκοῦν, λάβε διτάλαντον ἀργυρίου. ϗ ἐβιάσατο αὐτόν. ϗ ἔλαβεν διτάλαντον ἀργυρίου (σ) ἦλθαν (τ) ἄνδρας, ϗ ἐπορεύθησαν. Καὶ αὐτὸς (υ) Ἐλισαιὲ † Ἐλισαιέ, (φ) ἐπορεύθη ὅτε (χ) εἰς συνάντησίν σου; ϗ (ψ) ϗ τὰ (ω) ἐλαιῶνα ϗ ἀμπελῶνα (α) τοῦ προσώπου

ΚΕΦ. ϛʹ.

1 Καὶ εἶπον (α) υἱοὶ τῶν προφητῶν πρὸς (β) Ἐλισαιὲ, Ἰδοὺ δὴ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰ- 2 κοῦμεν ἐνώπιόν σου στενὸς ἀφ' ἡμῶν. Πορευθῶμεν δὴ ἕως τοῦ Ἰορδάνου, ϗ λάβωμεν ἐκεῖθεν (γ) ἀνὴρ εἷς δοκὸν μίαν, ϗ ποιήσωμεν ἑαυ- 3 τοῖς ἐκεῖ τοῦ οἰκεῖν ἐκεῖ. ϗ εἶπε, Δεῦτε. Καὶ εἶπεν ὁ (δ) εἷς ἐπιεικῶς, Δεῦρο μετὰ τῶν δούλων 4 σου. (ε) ϗ εἶπεν, Ἐγὼ πορεύσομαι. Καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτῶν, ϗ ἦλθον εἰς τὸν Ἰορδάνην, 5 ϗ ἔτεμνον τὰ ξύλα. Καὶ ἰδοὺ ὁ εἷς (ζ) καταβάλλων τὴν δοκὸν, ϗ τὸ σιδήριον ἐξέπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ, ϗ (η) ἐβόησεν, Ὦ κύριε, ϗ αὐ- 6 τὸ κεκρυμμένον. Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, Ποῦ ἔπεσε; ϗ ἔδειξεν αὐτῷ τὸν τόπον. ϗ † ἀπέκνισε ξύλον ϗ ἔρριψεν ἐκεῖ, ϗ ἐπε- 7 πόλασε τὸ (θ) σιδήριον. Καὶ εἴρηκεν, Ὕψωσον σεαυτῷ. ϗ ἐξέτεινε τὴν (̈) χεῖρα, ϗ ἔλα- 8 βεν αὐτό. (ι) Καὶ ὁ βασιλεὺς Συρίας ἦν πολεμῶν (κ) ἐν Ἰσραήλ. ϗ ἐβουλεύσατο πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, λέγων, Εἰς τὸν τό- 9 πον τὸν δέ τινα ἐλμωνὶ παρεμβαλῶ. Καὶ ἀπέστειλεν (λ) Ἐλισαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων, Φύλαξαι μὴ παρελθεῖν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, (μ) ὅτι ἐκεῖ Συρία κέκρυπται. 10 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ (ν) Ἐλισαιὲ, ϗ ἐφυλά- 11 ξατο ἐκεῖθεν οὐ μίαν (ξ) οὐδὲ δύο. Καὶ ἐξεκινήθη ἡ ψυχὴ βασιλέως Συρίας περὶ τοῦ λόγου τούτου· ϗ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ϗ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Οὐκ ἀναγγελεῖτέ μοι τίς προδίδωσί με βασιλεῖ Ἰσραήλ;

CAP. VI.

1 *Et dixerunt filii prophetarũ ad Elisæe; Ecce nunc locus, in quo nos habitamus coram te, an-* 2 *gustus à nobis. Eamus nunc usq; ad Jordanem, & capiamus indè, vir unus trabem unam, & faciamus nobis ipsis (a) ibi ad habitandum ibi. Et dixit, Vadite.* 3 *Et dixit unus (b) leniter, Veni cum servis tuis. Et dixit, Ego ibo.* 4 *Et ivit cum eis: & venerunt ad Jordanem, & cædebant ligna.* 5 *Et ecce unus dejiciens trabem: & ferrum (c) cecidit in aquam. Et clamavit, Heu, domine: & hoc (d) absconditum.* 6 *Et dixit homo Dei, Ubi cecidit? Et ostendit ei locum. & amputavit lignum, & projecit illuc: & enatavit ferrum.* 7 *Et dixit, (e) Eleva tibi. Et extendit manum, & cepit illud.* 8 *Et rex Syriæ erat bellans in Israel: & consultabat apud pueros suos, dicens; In loco isto quodam (f) Elmoni castrametabor.* 9 *Et misit Elisæe ad regem Israel, dicens; Observa non transire in locũ istum: quoniam ibi Syria abscondita est.* 10 *Et misit rex Israel ad locum, quem dixerat ei Elisæe: & observavit se inde non semel, neq; bis.* 11 *Et emota est anima regis Syriæ de verbo hoc. Et vocavit pueros suos, & dixit ad eos; Non annuntiabitis mihi, quis prodit me regi Israel?*

MS.A. (α) οἱ υἱοὶ (β) Ἐλισαιὲ, (γ) ἀνὴρ δοκὸν (δ) εἷς, * Δοξευ ἐπιεικῶς, δεῦρο μετὰ (ε) ὁ δὲ εἶπεν, (ζ) καταβάλλων (η) ἐβόησεν, ϗ εἶπεν, Ὦ κύριε, † ἀπέκνιζεν (θ) σίδηρον. Καὶ εἶπεν, Ὕψωσον (̈) χεῖρα αὐτοῦ, ϗ (ι) Καὶ βασιλεὺς (κ) ἐν * Ἰερουσαλήμ. (λ) Ἐλισαιὲ (μ) ὅτι Συρία ἐκεῖ κέκρυπται. (ν) Ἐλισαιὲ, ϗ διεστείλατο αὐτῷ, ϗ ἐφυλάξατο (ξ) οὐ δύο.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 וַאֲמַר נַעֲמָן שְׁרֵי סַב תַּרְתֵּין כִּכְּרִין וְאַתְקֵיף בֵּיהּ וְצַר תַּרְתֵּין כִּכְּרִין דִּכְסַף בְּתַרֵין פִּלְדְּסִין
24 וּתְרֵין אִצְטְלָוָן דִּלְבוּשִׁין וִיהַב לִתְרֵין עוּלֵימוֹהִי וּנְסִיבוּ קֳדָמוֹהִי׃ וְעַל לַאֲתַר כַּסִּי וּנְסִיב
25 מִידְהוֹן וּפַקֵּד בְּבֵיתָא וְשַׁלַּח יַת גֻּבְרַיָּא וַאֲזַלוּ׃ וְהוּא אֲתָא וְקָם קֳדָם רִבּוֹנֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ
26 אֱלִישָׁע מְנָן אַתְּ אָתֵי גֵּחֲזִי וַאֲמַר לָא אֲזַל עַבְדָּךְ לְכָא וּלְכָא׃ וַאֲמַר לֵיהּ בְּרוּחַ נְבוּאָה
אִתְחֲוָא לִי כַּד אִתְהֲפֵיךְ גַּבְרָא מֵעַל רְתִיכֵיהּ לִקְדָמוּתָךְ הֲשַׁעְתָּא הִיא לָךְ דִּנְסַבְתָּא כַּסְפָּא
וּנְסַבְתָּא לְבוּשַׁיָּא וַחֲשִׁיבְתָּא בְלִבָּךְ לְמִקְנֵי זֵיתִין וּכְרָמִין וְעָאן וְתוֹרִין וְעַבְדִּין וְאַמְהָן׃
27 וּסְגִירוּת נַעֲמָן תִּדְבַּק בָּךְ וּבִבְנָךְ לְעָלַם וּנְפַק מִן קֳדָמוֹהִי חִוַּר כְּתַלְגָּא׃

ו

1 וַאֲמַרוּ תַּלְמִידֵי נְבִיַּיָּא לֶאֱלִישָׁע הָא כְעַן אַתְרָא דִּי אֲנַחְנָא יָתְבִין תַּמָּן קֳדָמָךְ עָק לָנָא׃ נֵיזֵיל
2 כְּעַן עַד יַרְדְּנָא וְנִסַּב מִתַּמָּן גְּבַר כְּשׁוּרָא חֲדָא וְנַעְבֵּיד לָנָא תַּמָּן אַתְרָא לְמִתַּב תַּמָּן וַאֲמַר
3 אֱזִילוּ׃ וַאֲמַר חַד שְׁרֵי כְעַן וְאֵיזֵיל עִם עַבְדָּךְ וַאֲמַר אֲנָא אֵיזֵיל׃ וַאֲזַל עִמְּהוֹן וַאֲתוֹ לְיַרְדְּנָא
4 5 וְקַצּוּ אָעַיָּא׃ וַהֲוָה חַד מָחֵי בְּשָׁרִיתָא וְאִשְׁתְּלֵיף בַּרְזְלָא וּנְפַל לְמַיָּא וּצְוַח וַאֲמַר בְּבָעוּ
6 רִבּוֹנִי וְהוּא מִשְׁאַל שְׁאֶלְתֵּיהּ׃ וַאֲמַר נְבִיָּא דַייָ אָן נְפַל וְאַחְוְיֵיהּ יַת אַתְרָא וְקַץ אָעָא
7 8 וּרְמָא לְתַמָּן וּקְפָא בַּרְזְלָא׃ וַאֲמַר טוֹל לָךְ וְאוֹשִׁיט יְדֵיהּ וּנְסַבֵיהּ׃ וּמַלְכָּא דַאֲרָם הֲוָה
מְגִיחַ קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל וְאִתְמְלַךְ בְּעַבְדוֹהִי לְמֵימַר לַאֲתַר כַּסֵּי וּטְמִיר יְהֵי בֵּית מַשְׁרִי׃
9 וּשְׁלַח נְבִיָּא דַייָ לְוָת מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אִסְתַּמַּר מִלְּמֶעְבַּר אַתְרָא הָדֵין אֲרֵי תַמָּן
10 אֱנָשׁ אֲרָם כְּמַן׃ וּשְׁלַח מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְאַתְרָא דִּי אֲמַר לֵיהּ נְבִיָּא דַייָ וְאַזְהַרֵיהּ וְאִסְתַּמַּר
11 תַּמָּן לָא חֲדָא זִמְנָא וְלָא תַרְתֵּין זִמְנִין׃ וְאִסְתְּעַר לִבָּא דְּמַלְכָּא דַאֲרָם עַל פִּתְגָמָא הָדֵין
וּקְרָא לְעַבְדוֹהִי וַאֲמַר לְהוֹן הֲלָא תְּחַווּן לִי מַן מִדִּילָנָא גָּלֵי רָזֵי לְמַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

23 Et dixit Naghaman: Age, sume duo talenta: & coegit eum, & ligavit duo talenta argenti in duobus marsupiis, & duas mutatorias vestes, & dedit duobus adolescentib⁹ suis, & tollebant ante eum. 24 Et intravit in locum celatum, & accepit de manib⁹ eorum, & deposuit in domo; & dimisit viros, & profecti sunt. 25 Et ipse venit & stetit ante dñm suum: & dixit illi Elisagh: Unde tu venis Gehhazi? & dixit, Non ivit servus tuus huc aut illuc. 26 Et dixit illi: In spiritu prophetico indicatum est mihi, quando convertit se vir de curru suo in occursum tuum: an hora [*fuit*] tibi ut acciperes argentum, & caperes vestes; & cogitares in corde tuo emere oliveta, & vineas, & pecudes, & boves, & servos & ancillas? 27 Lepra ergo Naghaman adhærebit tibi & filiis tuis in seculum: & exiit à facie ejus albus sicut nix.

CAP. VI.

1 Et dixerunt discipuli prophetarum ad Elisagh: Ecce quæso locus, in quo nos sedemus ante te, angust⁹ est nobis: 2 Eamus quæso usq; ad Jardena, & accipiamus indè quisq; tignum unum, & faciamus nobis ibi locum in quo habitemus: & dixit, Ite. 3 Et dixit unus: Acquiesce obsecro & veni cum servis tuis: & dixit, Ego ibo. 4 Et ivit cum illis: et venerunt ad Jardena, et sciderunt ligna. 5 Et fuit quodam percutiente tignum, exiliens ferrum, decidit in aquam: et clamavit et dixit, Obsecro dñe mi, *& ipsum* postulando commodato acceperam. 6 Et dixit propheta Dñi: Quò decidit? et ostendit ei locum: et abscidit lignum et projecit illuc, et enatavit ferrum. 7 Et dixit, Tolle tibi: et extendit manum suam et accepit illud. 8 Et rex Aram iniit bellum in Israel, et consilium iniit cum servis suis dicendo: Loco celato et abscondito erit statio castrorum *meorum*. 9 Et misit propheta Domini ad regem Israel, dicendo: Cave ne transeas locum illum, quia ibi homines Aram sunt absconditi. 10 Et misit rex Israel ad locum quem dixerat illi propheta Domini, atq; monuerat illum: et cavit sibi illinc non una vice nec duabus. 11 Et turbatum est cor regis Aram propter rem istam, et vocavit servos suos, et dixit illis: Nónne annunciabitis mihi quis ex nobis revelat arcana mea regi Israel?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

23 Dixit Naaman, Obsecro te, accipe duo talenta: & cùm ursisset eum, ligavit duo talenta duobus linteis, & duo paria vestium, deditq; duobus servis suis, ut ferrent ante ipsum. 24 Et cùm venissent ad latibulũ montis, accepit ab eis, & reposuit in domo *quadam*: deinde remisit viros illos, & abierunt. 25 Ipse verò veniens stetit coram domino suo: dixitque ad eum Elisæus, Unde Gahzi? Ait illi, Non ivit servus tuus, nec huc nec illuc. 26 Dixit ad eum, Cor meum indicavit mihi cùm descendit vir è curru suo obviàm tibi: estne tempus hoc acquirendi tibi argentum, & acquirendi tibi vestes, oliveta, vineas, oves ac boves, servos & ancillas? 27 Lepra Naamanis adhæreat tibi & semini tuo in perpetuum: sic egressus est à conspectu ejus leprosus sicut nix.

CAP. VI.

1 Dixerunt autem asseclæ prophetarum Elisæo, Locus iste in quo coram te habitamus, angustus est nobis. 2 Ibimus ad Jordanem, & præcidemus inde singuli trabem unam, & faciemus nobis locum ad habitandum illic: qui dixit, Ite. 3 Respondens autem unus ex eis dixit; si lubeat, vade cum servis tuis. Respondit, Ego abibo. 4 Abiítque cum eis: & venientes ad Jordanem præciderunt ligna. 5 Cúmque unus ex eis trabem dejiceret, cecidit ferrum ejus in aquam: quapropter ejulans dixit, Obsecro te domine mi: mutuò datum fuerat servo tuo. 6 Ait illi propheta Dei, Quò cecidit? qui cùm ostendisset ei locum, præcidit ille lignum, & projecit illuc: & natavit ferrum. 7 Tum dixit, Tolle tuum: & ille extensâ manu suâ accepit illud. 8 Porrò rex Adum bellum gerebat cum Israele, & consilio cum servis suis inito, dixit, In loco tali ponite insidias & abscondimini. 9 Misit ergò propheta Dei ad regem Israelis, & dixit illi, Cave ne transeas locum istum, quoniam illic Adumæi insidiantur. 10 Tum misit rex Israelis ad locum de quo dixerat ei propheta Dei, & monuerat eum ut sibi caveret ab eo loco, non semel, neque bis. 11 Turbatus est igitur animus regis Adum hujus rei gratiâ: vocatísque servis suis dixit, Annon indicabitis mihi quis ex nostris sit apud regem Israelis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * ووقع ذلك إلى غلامين من غلمانه حملاها بين يديه * وجاء بهما إلى موضع خفي واخذ
24 منهما واخباه هناك وصرف الرجال * فولّيا منصرفين إلى صاحبهما * ثم جاء وقام بين يدي سيّده
25 26 فقال له اليسع من أين جئت الآن يا جاحزي * فقال ما مضى عبدك ههنا ولا ههنا * فقال له
اليسع ان قلبي لم يسلك بك علمت بروح النبوة وقت سقوط الرجل عن مركبه امامك
وبعد ذلك اخذت الفضة * واخذت لباسا * واعتقدت في قلبك ان تقتني زيتونا وكروما وغنما
27 وبقرا * وعبيدا وإماء * وبرص نعمان يحل بك وبنسلك إلى الأبد * وخرج من بين يديه
ابيض كالثلج * الفصل السادس * وقالوا تلاميذ الأنبياء لاليسع ان هذا
1 2 الموضع الذي نحن الآن مقيمون فيه بحضرتك قد ضاق بنا * أتأذن لنا ان نمضي إلى الأردن
3 وياخذ كل رجل منا سارية من هناك ونصنع لنا هناك موضعا لمقامنا * فقال لهم امضوا * فقال
4 احدهم ان رأيت ان تجي مع عبيدك * فقال أنا أجي معكم * فمضى معهم * ووافوا الأردن وقطعوا
5 الخشب * وفيما احدهم يقطع سارية * فانخلع الفأس ووقع في الماء * فصاح وقال أواه يا سيدي
6 انما هو عارية استعرته * فقال له رسول الله اين سقط * فأراه الموضع * فقطع عودا ورماه هناك
7 8 فطفا الحديد * وقال له قد ارفعه اليك * فمد يده واخذه * وان ملك آرام كان مقاتلا للملاحمة
لآل اسرائيل * وائتمر قومه قائلا لهم ان من الرأي ان نصير إلى موضع يختفي فيه ونستتر
9 متكمنين * فوجه نبي الله إلى ملك اسرائيل يحفظ ان يجتاز بذلك الموضع * فان قوم آرام هناك
10 متكمنين * فوجه ملك الاسرائيليين إلى أهل ذلك الموضع فنبههم * ويتحفظوا من الاجتياز
11 هناك لا مرة ولا اثنتين * فرجف قلب ملك آرام من هذا الحال * ودعى عبيده وقال لهم
من فينا يكشف سرنا لملك آل اسرائيل *

23 *Deditque ea duobus juvenibus è juvenibus suis, ut ea portarent ante ipsum.* 24 *Quibus ad locum quendam secretum perductis, accepit ea ab ipsis, ibique celavit; deinde remisit viros illos, qui reversi abierunt ad dominum suum:* 25 *Tum veniens stetit coram domino suo. Dixit autem ad eũ Elisæus, Unde venisti modò O Gahzi? respondit, Non ivit serv⁹ tuus huc nec illuc.* 26 *Ait ad eum Elisæus, Nequaquam fidit tibi cor meũ: novi per spiritũ prophetiæ tempus quo exiliit vir ille è curru suo obviàm tibi: prætereà accepisti argentum, & accepisti vestes, et animo tuo ratus es te possessurum oliveta, vineas, oves, & boves, servos, & ancillas.* 27 *Quapropter lepra Naamanis te invadat, & lepram contrahas tu ac semen tuum in æternum: egressúsque est è conspectu ejus candidus sicut nix.*

CAP. VI.

1 *Dixerunt autem discipuli prophetarum ad Elisæum, Locus iste in quo nunc degimus in præsentia tua, est nobis angustus.* 2 *Annon permittis nobis ut eamus ad Jordanem, et accipiat inde quisque nostrũ trabem, faciamúsque nobis ibi locum ad habitandum? Ait illis, Abite.* 3 *Dixit quidam ex eis, Si videatur, veni cum servis tuis. Ait, Ego veniam vobiscum.* 4 *Abiit itaque cum eis: & pervenientes ad Jordanem, secabant ligna.* 5 *Dum autem quidam illorum lignum secaret, effluxit securis & incidit in aquam: proinde clamavit ac dixit, Opitulare mihi O domine mi, est enim mutuo mihi commodatum.* 6 *Ait illi missus Dei, Quò cecidit? & cùm ostendisset ei locum, secuit lignum, & injecit illuc: natavitque ferrum.* 7 *Deinde dixit illi, Eme sti jam ad te: & ille manum extendens, arripuit illud.* 8 *Præterea rex Aram instructus ad bellum inferendum Israelitis, consilium inivit cum suis, dicens eis: Ad rem videtur ut peragamus ad locum quendam in quo abscondamur & latitemus in insidiis.* 9 *Misit ergò propheta Dei ad regem Israelis, dicens; Caveat sibi ut transeat per locum illum, quoniam gens Aramæa illic insidiatur.* 10 *Misitque rex Israelitarum ad incolas ejus loci, monuitque eos ut caveant ne transeant illac, non semel neque bis.* 11 *Propterea igitur cor de regis Aram hinc obrem, vocavit servos suos, & ait illis; Quis ex inter nos qui secretum nostrum revelet regi Israelitarum?*

Elisaah sed , rex mi domine Non : ejus servis è unus Dixitque
12 וַיֹּאמֶר אַחַד מֵעֲבָדָיו לוֹא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־אֱלִישָׁע
verba Israel regi indicat ,Israel in qui , propheta
הַנָּבִיא אֲשֶׁר בְּיִשְׂרָאֵל יַגִּיד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־הַדְּבָרִים
ubi videte & ,Ite : Dixitque .tui cubiculi penetrali in loqueris quæ
13 אֲשֶׁר תְּדַבֵּר בַּחֲדַר מִשְׁכָּבֶךָ׃ וַיֹּאמֶר לְכוּ וּרְאוּ אֵיכֹה
.Dothan in Ecce : dicendo ,ei est Nunciatūq; .eū tollā & ,mittam & ; *ipse*
הוּא וְאֶשְׁלַח וְאֶקָּחֵהוּ וַיֻּגַּד־לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה בְדֹתָן׃
venerunt & : gravem exercitum & ,*currum* & , equos illuc Misitque
14 וַיִּשְׁלַח־שָׁמָּה סוּסִים וְרֶכֶב וְחַיִל כָּבֵד וַיָּבֹאוּ
viri minister *manicavit* Et .civitatem *super* circundederunt & , nocte
15 לַיְלָה וַיַּקִּפוּ עַל־הָעִיר׃ וַיַּשְׁכֵּם מְשָׁרֵת אִישׁ
,civitatem circundans exercit⁹ ecce & :est egressus &,*surgendum ad* Dei
הָאֱלֹהִים לָקוּם וַיֵּצֵא וְהִנֵּה־חַיִל סוֹבֵב אֶת־הָעִיר
quomodo ,mi domine Ahah ;eum ad ejus puer dixitque :currus & ,*equus* &
וְסוּס וָרָכֶב וַיֹּאמֶר נַעֲרוֹ אֵלָיו אֲהָהּ אֲדֹנִי אֵיכָה
qui quàm ,nobiscum qui *multi* quia ,timeas Ne : dixit Et ?faciemus
16 נַעֲשֶׂה׃ וַיֹּאמֶר אַל־תִּירָא כִּי רַבִּים אֲשֶׁר אִתָּנוּ מֵאֲשֶׁר
,ejus oculos *nunc* aperi Domine : ait & ,Elisaah oravit Et .eis cum
17 אוֹתָם׃ וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישָׁע וַיֹּאמַר יְהוָה פְּקַח־נָא אֶת־עֵינָיו
mons ecce & ,vidit & ,pueri oculos Dominus aperuit & : videat &
וְיִרְאֶה וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת־עֵינֵי הַנַּעַר וַיַּרְא וְהִנֵּה הָהָר
descenderunt Et .Elisaah *circuitus ignis* currus & ,equis plenus
18 מָלֵא סוּסִים וְרֶכֶב אֵשׁ סְבִיבֹת אֱלִישָׁע׃ וַיֵּרְדוּ
nunc Percute : ait & ,Dominum ad Elisaah oravitque :eum ad
אֵלָיו וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישָׁע אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר הַךְ־נָא אֶת־
verbum juxta cæcitatibus in eos percussit & : cæcitatibus in istam gentem
הַגּוֹי־הַזֶּה בַּסַּנְוֵרִים וַיַּכֵּם בַּסַּנְוֵרִים כִּדְבַר
hæc - nec , via hæc Non : Elisaah eos ad Dixitque .Elisaah
19 אֱלִישָׁע׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלִישָׁע לֹא־זֶה הַדֶּרֶךְ וְלֹא־זֹה
: quæritis quem virum ad vos deducam &,me post venite:civitas
הָעִיר לְכוּ אַחֲרַי וְאוֹלִיכָה אֶתְכֶם אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר תְּבַקֵּשׁוּן
dixit & ,Someron *eos intrare secundū* ,fuit Et .Someron in eos duxit &
20 וַיֹּלֶךְ אוֹתָם שֹׁמְרוֹנָה׃ וַיְהִי כְּבֹאָם שֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר
Domin⁹ aperuit &:videant &,istorū oculos aperi Domine : Elisaah
אֱלִישָׁע יְהוָה פְּקַח אֶת־עֵינֵי־אֵלֶּה וְיִרְאוּ וַיִּפְקַח יְהוָה
rex Dixitque .Someron medio in ecce & ,viderunt &,eorum oculos
21 אֶת־עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה בְּתוֹךְ שֹׁמְרוֹן׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־
percutiā percutiendo Num :eos *ipsum videre secundùm* Elisaah ad Israel
יִשְׂרָאֵל אֶל־אֱלִישָׁע כִּרְאֹתוֹ אוֹתָם הַאַכֶּה אַכֶּה
,tuo gladio *in captivasti* quos num : percuties Non , ait Et ? mi pater
22 אָבִי׃ וַיֹּאמֶר לֹא תַכֶּה הַאֲשֶׁר שָׁבִיתָ בְּחַרְבְּךָ
,*coram facies ad* aquam & ,panem pone ? *percutiens* tu ,tuo arcu in &
וּבְקַשְׁתְּךָ אַתָּה מַכֶּה שִׂים לֶחֶם וָמַיִם לִפְנֵיהֶם
eis præparavit Et *suos dominos* ad vadant & ,bibant & ,comedant &
23 וְיֹאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ וְיֵלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם׃ וַיִּכְרֶה לָהֶם
abierunt & ;eos dimisit & : biberunt & ,comederunt & ,magnum apparatū
כֵּרָה גְדוֹלָה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיְשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ
, Aram *agmina* , ultrà addiderunt non & : suum dominum ad
אֶל־אֲדֹנֵיהֶם וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד גְּדוּדֵי אֲרָם
congregavit & , hæc post fuit Et .Israel terram in *veniendum ad*
24 לָבוֹא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיִּקְבֹּץ
,ascendit & : sua castra omnia Aram rex Benhadad
בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם אֶת־כָּל־מַחֲנֵהוּ וַיַּעַל
: Someron in magna fames Fuitque .Someron *super coarctavit* &
25 וַיָּצַר עַל־שֹׁמְרוֹן׃ וַיְהִי רָעָב גָּדוֹל בְּשֹׁמְרוֹן
asini caput *esse ad usque* ,eam *super coarctantes* ecce &
וְהִנֵּה צָרִים עָלֶיהָ עַד הֱיוֹת רֹאשׁ־חֲמוֹר
quinque *in* columbarum stercoris cabi quartum & ,argenteis octoginta *in*
בִּשְׁמֹנִים כֶּסֶף וְרֹבַע הַקַּב חִרְיוֹנִים בַּחֲמִשָּׁה
.argenteis
כָסֶף׃

Versio VULG. LAT.

12 Dixítque unus servorum ejus; Nequaquã, domine mi rex, sed Eliseus propheta, qui est in Israel, indicat regi Israel omnia verba quæcunque locutus fueris in conclavi tuo. 13 Dixítque eis; Ite, et videte ubi sit: ut mittam, & capiam eum. Annuntiaverúntq; ei, dicentes; Ecce in 14 Dothan. Misit ergò illuc equos & currus, & robur exercitûs: qui cùm venissent nocte, circumdederunt civitatem. 15 Consurgens autem diluculò minister viri Dei, egressus, vidit exercitum in circuitu civitatis, et equos & currus: nuntiavítque ei, dicens; Heu heu heu, domine mi, quid faciemus? 16 At ille respondit, Noli timere: plures enim nobiscũ sunt, quàm cum illis. 17 Cúmque orâsset Eliseus, ait; Domine, aperi oculos hujus, ut videat. Et aperuit Dñs oculos pueri, & vidit: & ecce mons plenus equorum, & curruum igneorum, in circuitu Elisei. 18 Hostes verò descenderunt ad eum: porrò Eliseus oravit ad Dñm, dicens; Percute, obsecro, gentẽ hanc cæcitate. Percussitque eos Dominus, ne viderent, juxta verbum Elisei. 19 Dixit autem ad eos Eliseus; Non est hæc via, neque ista est civitas: sequimini me, & ostendam vobis virũ quẽ quæritis. Duxit ergò eos in Samariam: 20 Cúmque ingressi fuissent in Samariã, dixit Eliseus; Domine, aperi oculos istorum, ut videant. Aperuítque Dñs oculos eorum, & viderũt se esse in medio Samariæ. 21 Dixítque rex Israel ad Eliseum, cùm vidisset eos; Numquid percutiam eos, pater mi? 22 At ille ait, Non percuties: neque enim cepisti eos gladio & arcu tuo, ut percutias: sed pone panem & aquam coram eis, ut comedánt & bibant, & vadant ad 23 dominũ suum. Appositáque est eis ciborum magna præparatio, & comederunt & biberunt, & dimisit eos, abierúntque ad dominum suum, & ultrà non venerunt latrones Syriæ in terram Israel. 24 Factũ est autem post hæc, congregavit Benadad rex Syriæ, universũ exercitum suum, et ascendit, et obsidebat Samariam. 25 Factáq; est fames magna in Samaria: & tam diu obsessa est, donec venundaretur caput asini octoginta argenteis, & quarta pars cabi stercoris columbarũ quinque argenteis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

12 Καὶ εἶπεν εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ, Οὐχὶ κύριέ μου βασιλεῦ, ὅτι (ο) Ἐλισαιὲ ὁ προφήτης ὁ ἐν Ἰσραὴλ (π) ἀναγγέλλει τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἐὰν λαλήσῃς ἐν τῷ 13 (ρ) ταμείῳ τοῦ κοιτῶνός σου. Καὶ εἶπε, Δεῦτε ἴδετε ποῦ (σ) οὗτος, καὶ ἀποστείλας λήψομαι αὐτόν. καὶ (τ) ἀπήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἰδοὺ 14 ἐν Δωθαΐμ. Καὶ ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἵππον καὶ ἅρμα καὶ δύναμιν βαρεῖαν, καὶ (υ) ἦλθον νυκτὸς 15 καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν. Καὶ ὤρθρισεν ὁ λειτουργὸς (φ) Ἐλισαιὲ ἀναστῆναι, καὶ ἐξῆλθε· καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τὴν πόλιν, καὶ (χ) ἵππος καὶ ἅρμα. καὶ εἶπε τὸ παιδάριον πρὸς (ψ) αὐτόν, Ὦ κύριε, πῶς ποιήσωμεν; 16 Καὶ εἶπεν (ω) Ἐλισαιὲ, Μὴ φοβοῦ, ὅτι πλείους 17 οἱ μεθ' ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μετ' αὐτῶν. Καὶ προσηύξατο (α) Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπε, Κύριε, διάνοιξον δὴ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου καὶ ἰδέτω. καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρος πλῆρες ἵππων, καὶ ἅρμα 18 πυρὸς περικύκλῳ (β) Ἐλισαιέ. Καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτόν· καὶ προσηύξατο (γ) πρὸς κύριον, καὶ εἶπε, Πάταξον (δ) δὴ τὸ ἔθνος τοῦτο ἀορασίᾳ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀορασίᾳ, 19 κατὰ τὸ ῥῆμα (ε) Ἐλισαιέ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς (ζ) Ἐλισαιὲ, Οὐχὶ αὕτη ἡ πόλις καὶ αὕτη ἡ ὁδός. δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ (η) ἄξω ὑμᾶς πρὸς τὸν ἄνδρα ὃν ζητεῖτε. καὶ ἀπήγαγεν αὐ- 20 τοὺς (θ) πρὸς Σαμάρειαν. Καὶ ἐγένετο ὡς (ι) εἰσῆλθον εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν (κ) Ἐλισαιὲ, Ἄνοιξον δὴ κύριε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ ἰδέτωσαν. καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ (λ) εἶδον· καὶ ἰδοὺ ἦσαν ἐν μέσῳ 21 Σαμαρείας. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς (μ) Ἐλισαιὲ, ὡς εἶδεν αὐτοὺς, Εἰ πατάξας πατάξω, πάτερ; 22 Καὶ εἶπεν, Οὐ πατάξεις, εἰ μὴ οὓς ᾐχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σου καὶ τόξῳ σου † σὺ τύπτεις. παράθες ἄρτους καὶ ὕδωρ ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ φαγέτωσαν καὶ πιέτωσαν, καὶ ἀπελθέτωσαν πρὸς τὸν κύριον αὐ- 23 τῶν. Καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς παράθεσιν μεγάλην, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον· καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς, καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν. καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι μονόζωνοι Συρίας τοῦ ἐλ- 24 θεῖν εἰς γῆν Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἤθροισεν υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη, καὶ πε- 25 ριεκάθισεν ἐπὶ Σαμάρειαν. Καὶ ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐν Σαμαρείᾳ· καὶ ἰδοὺ περιεκάθηντο (ν) ἐπ' αὐτὴν ἕως οὗ ἐγενήθη κεφαλὴ ὄνου πεντήκοντα ἀργυρίου, (ξ) καὶ τέταρτον τοῦ κάβου κόπρου περιστερῶν πέντε ἀργυρίου.

12 *Et dixit unus puerorum ejus; Nequaquàm, domine mi rex: quoniam Elisæe propheta, qui in Israel, annuntiat regi Israel omnia verba, quæcunq; locutus fueris in thalamo cubiculi tui.* 13 *Et dixit; Vadite, videte, ubi iste: & mittens capiam eum. Et annuntiaverunt ei, dicentes; Ecce in Dothaim.* 14 *Et misit illuc equum, & currum, & virtutem gravem: & venerunt nocte, & circumdederunt civitatem.* 15 *Et evigilavit minister Elisæe ad surgendum, & egressus est: & ecce virtus circundans civitatem, & equus, & currus. Et dixit puer ad eum; Heu, Domine, quomodò faciemus?* 16 *Et dixit Elisæe, Ne timeas: quoniam plures, qui nobiscum, super eos, qui cum illis.* 17 *Et deprecatus est Elisæe, & dixit; Domine, aperi, quæso, oculos pueri, & videat. Et aperuit Dominus oculos ejus, & vidit: & ecce mons plenus equorum, & currus ignis circa Elisæe.* 18 *Et descenderunt ad eum. Et deprecatus est ad Dominum, & dixit; Percute nunc gentem hanc cæcitate. Et percussit eos cæcitate juxta verbum Elisæe.* 19 *Et dixit ad eos Elisæe; Nónne hæc civitas, & hæc via? Venite post me, & ducam vos ad virum quem quæritis. Et abduxit eos ad Samariam.* 20 *Et factum est, ut intrârunt in Samariam: & dixit Elisæe; Aperi, quæso, Domine, oculos eorum, & videant. Et aperuit Dominus oculos eorum, & viderunt: & ecce erant in medio Samariæ.* 21 *Et dixit rex Israel ad Elisæe, ut vidit eos; Si percutiens percutiam, pater?* 22 *Et dixit, Non percuties: (g) Nunquid quos captivâsti in gladio tuo, et arcu tuo, (h) tu percutis? Appone panes, & aquam coram eis, & comedant, & bibant, & abeant ad dominum suum.* 23 *Et apposuit eis appositionem magnam: & comederunt, et biberunt. Et misit eos; et abierunt ad dominum suum. Et non adjecerunt ultrà accincti Syriæ venire in terram Israel.* 24 *Et factum est post hæc, et congregavit filius Ader rex Syriæ omnia castra sua, et ascendit, et obsedit super Samariam.* 25 *Et facta est fames magna in Samaria: et ecce obsederunt super eam: donec factum est caput asini (i) quinquaginta argenti, et quarta pars cabi stercoris columbarum quinque argenti.*

MS.A. (ο) Ἐλισαιὲ προφήτης ἐν (π) ἀναγγελεῖ (ρ) ταμιείῳ (σ) αὐτὸς, (τ) ἀνήγγειλαν (υ) ἦλθαν (φ) Ἐλισαιὲ (χ) ἵπποι (ψ) αὐτὸν, Κύριε, πῶς ποιήσωμεν; (ω) Ἐλισαιὲ, (α) Ἐλισαιὲ, (β) Ἐλισαιέ. (γ) Ἐλισαιὲ πρὸς (δ) δὴ τοῦτο τὸ ἔθνος ἀορασίᾳ. (ε) Ἐλισαιέ. (ζ) Ἐλισαιὲ, Οὐκ αὕτη ἡ ὁδὸς, καὶ οὐκ αὕτη ἡ πόλις. δεῦτε (η) ἀπάξω (θ) εἰς (ι) εἰσῆλθεν (κ) *Ἐλισαιὲ, (λ) εἶδαν· (μ) Ἐλισαιὲ, † τύπτεις. (ν) περὶ αὐτὴν ἕως ἐγενήθη (ξ) καὶ τέσσαρες κάβοι κόπρου περιστερῶν * πεντήκοντα πέντε ἀργυρίου.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ואמר חד מעבדוהי לא רבוני מלכא ארי אלישע נביא די בישראל יחוי למלכא
13 דישראל ית פתגמיא די תמליל באדרון בית משכבך : ואמר אזילו וחזו היכא הוא
14 ואשלח ואדברניה ואתחוא ליה למימר הא בדותן : ושלח תמן סוסון ורתיכין ומשרין
15 סגיאין ואתו בליליא ואקיפו על קרתא : ואקדים משומשניה דנבייא דיי למקם ונפק והא
16 משרין אקיפא ית קרתא וסוסון ורתיכין ואמר עולימיה ליה בבעו רבוני איכדין נעביד : ואמר לא תדחל
17 ארי סגיאין דעמנא מדעמהון : וצלי אלישע ואמר בבעו יי גלי כען ית עינוהי ויחזי וגלי יי ית
עינוהי דעולימא וחזא והא טורא מלי סוסון ורתיכין דאשא סחור סחור לאלישע :
18 ונחתו לותיה וצלי אלישע קדם יי ואמר מחי כען ית עמא הדין בשבריריא ומחנון
19 בשבריריא כפתגמא דאלישע : ואמר להון אלישע לא דין ארחא ולא דא קרתא איתו
בתרי ואדבר יתכון לות גברא דאתון בען ודבר יתהון לשמרון : והוה כמעלהון
20 לשמרון ואמר אלישע יי גלי כען ית עיני אלין ויחזון וגלי יי ית עיניהון וחזו והא אינון בגו שמרון :
21 ואמר מלכא דישראל לאלישע כד חזא יתהון הקטול אקטול רבי : ואמר לא תקטול
22 הא דשביתא בחרבך ובקשתך את קטיל שוי לחמא ומיא קדמיהון ויכלון וישתון ויזלון
23 לות ריבונהון : ועבד להון שירו רבא ואכלו ושתו ושלחנון ואזלו לות ריבונהון ולא
אוסיפו עוד משרית ארם למיעל בתחום ארעא דישראל : והוה בתר כן כנש בר הדד
24 מלכא דארם ית כל משריתיה וסליק וצר על שמרון : והוה כפנא רבא בשמרון והא
25 צירין עלה עד דהוה רישא דחמרא מזדבן בתמנן סלעין דכסף ורבעא דקבא זבל ספיקי יוני
בחמשא סלעין דכסף :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit unus è servis ejus: Minimè, domine mi rex: sed Elisagh propheta 12 qui est in Israel, indicat regi Israel verba quæ loqueris in penetrali domûs cubiculi tui. Et dixit: Ite videte ubinam sit, ut mittam & tollam 13 eum: & indicatum est ei, dicendo: Ecce est in Dothan. Et misit illuc 14 equos & currus, & turmas magnas: & venerunt nocte & circundederunt urbem. Et maturavit minister prophetæ Domini exsurgere, & exiit, & 15 ecce exercitus circundabant urbem, equi & currus: & dixit minister ejus illi: Obsecro, domine mi, quomodo faciemus? Et dixit: Ne timeas, 16 nam plures sunt qui nobiscum sunt, quàm qui cum illis. Et oravit Elisagh 17 & dixit: Domine, aperi, quæso, oculos ejus ut videat: & aperuit Dominus oculos pueri, & vidit, & ecce mons plenus equis & curribus & igni circum Elisagh. Et descenderunt ad eum: & oravit Elisagh ad Dominum, 18 & dixit: Percute obsecro populum hunc cæcitatibus: & percussit illos cæcitatibus juxta verbum Elisagh. Et dixit illis Elisagh: Non hæc est via, 19 nec est hæc urbs: venite post me, & deducam vos ad virum quem quæritis: & deduxit illos in Somron. Et fuit cùm ingressi essent in Somron, 20 dixit Elisagh: Domine, aperi quæso oculos istorum, ut videant: & aperuit Dominus oculos eorum, & viderunt: & ecce erant in *medio* Somron. Et dixit rex Israel ad Elisagh cùm vidisset illos: Num occidendo occi- 21 dam, magister mi? Et dixit, Non occides: ecce quos captivos duxisti 22 gladio tuo & arcu tuo occides: pone panem & aquam ante eos, ut comedant & bibant, abeantq; ad dominum suum.. Et apparavit illis convivi- 23 um magnum, & comederunt & biberunt, & dimisit illos: & abierunt ad dñm suum, & non addiderunt amplius exercit⁹ Aram intrare terminum terræ Israel. Et fuit post hæc, congregavit Bar-Hadad rex Aram omnem 24 exercitũ suũ, & ascendit & obsedit Somron. Et fuit fames magna in Som- 25 ron, & ecce obsederunt eam, quousq; fuit caput asini venditũ octoginta argenteis, & quarta pars cabi fimi stercoris columbarũ quinq; siclis argenti.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

12 * ܘܐܡܪ ܚܕ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܠܐ ܐܢܫ ܡܢܢ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܐܠܐ ܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ
ܕܒܐܝܣܪܝܠ ܗܘ ܡܚܘܐ ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܟܠ ܕܡܡܠܠ ܐܢܬ ܒܬܘܢܐ ܕܒܝܬ ܡܫܟܒܟ.
13 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܚܙܘ ܐܝܟܐ ܗܘ ܕܐܫܕܪ ܘܐܕܒܪܝܘܗܝ. ܘܚܘܝܘܗܝ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܗܐ ܒܕܘܬܢ. * ܘܫܕܪ
14 ܬܡܢ ܪܟܫܐ ܘܦܪܫܐ ܘܚܝܠܐ ܬܩܝܦܐ. ܘܐܬܘ ܒܠܠܝܐ ܘܚܕܪܘܗ̇ ܠܡܕܝܢܬܐ. * ܘܩܕܡ
15 ܬܠܡܝܕܗ ܕܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܠܡܩܡ ܘܢܦܩ. ܘܚܙܐ ܚܝܠܐ ܕܚܕܪ ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܪܟܫܐ ܘܦܪܫܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ
16 ܛܠܝܗ. ܐܘ ܡܪܝ ܐܝܟܢܐ ܢܥܒܕ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܕܣܓܝܐܝܢ ܐܢܘܢ ܕܥܡܢ ܡܢ ܕܥܡܗܘܢ.
17 * ܘܨܠܝ ܐܠܝܫܥ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝܐ ܦܬܚ ܥܝܢܘܗܝ ܘܢܚܙܐ. ܘܦܬܚ ܡܪܝܐ ܥܝܢܘܗܝ
ܕܛܠܝܐ ܘܚܙܐ. ܘܗܐ ܛܘܪܐ ܡܠܐ ܪܟܫܐ ܘܦܪܫܐ ܕܢܘܪܐ ܚܕܪܝܗ ܕܐܠܝܫܥ. * ܘܟܕ
18 ܢܚܬܘ ܠܘܬܗ. ܨܠܝ ܐܠܝܫܥ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܐܡܪ. ܡܚܝ ܠܗ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܟܠܗ ܒܫܘܪܝܐ. ܘܡܚܐ
19 ܐܢܘܢ ܒܫܘܪܝܐ ܐܝܟ ܡܠܬܗ ܕܐܠܝܫܥ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܠܝܫܥ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܕܐ ܐܘܪܚܐ. ܘܠܐ ܗܕܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܬܘ
20 ܒܬܪܝ ܘܐܕܒܪܟܘܢ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܕܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܘܕܒܪ ܐܢܘܢ ܠܫܡܪܝܢ. * ܘܟܕ ܥܠܘ
ܠܫܡܪܝܢ. ܐܡܪ ܐܠܝܫܥ. ܡܪܝܐ ܦܬܚ ܥܝܢܝܗܘܢ ܕܗܠܝܢ ܘܢܚܙܘܢ. ܘܦܬܚ ܡܪܝܐ
21 ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܚܙܘ ܕܗܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܒܓܘ ܫܡܪܝܢ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܐܠܝܫܥ ܟܕ ܚܙܐ
22 ܐܢܘܢ. ܡܩܛܠ ܐܩܛܘܠ ܐܢܘܢ ܐܒܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܩܛܘܠ ܐܢܘܢ. ܕܒܚܪܒܟ ܘܒܩܫܬܟ
ܫܒܝܬ ܐܢܘܢ. ܩܛܘܠ ܐܢܘܢ. ܣܝܡ ܠܚܡܐ ܘܡܝܐ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܢܐܟܠܘܢ ܘܢܫܬܘܢ. ܘܢܐܙܠܘܢ
23 ܠܘܬ ܡܪܗܘܢ. * ܘܥܒܕ ܠܗܘܢ ܡܫܬܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܟܠܘ ܘܐܫܬܝܘ. ܘܫܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܙܠܘ
24 ܠܘܬ ܡܪܗܘܢ. ܘܬܘܒ ܠܐ ܐܘܣܦܘ ܓܝܣܐ ܕܐܕܘܡ ܠܡܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ
ܟܢܫ ܒܪ ܗܕܕ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ ܟܠܗ ܡܫܪܝܬܗ. ܘܣܠܩ ܘܫܪܐ ܥܠ ܫܡܪܝܢ.
25 ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܪܒܐ ܒܫܡܪܝܢ. * ܟܕ ܐܠܝܨܝܢ ܗܘܘ ܠܗ̇. ܥܕܡܐ ܕܐܙܕܒܢ
ܪܝܫܐ ܕܚܡܪܐ ܒܬܡܢܝܢ ܕܟܣܦܐ. ܘܪܘܒܥܐ ܕܩܒܐ ܕܙܒܠܐ ܕܝܘܢܐ ܒܚܡܫܐ ܕܟܣܦܐ.

Respondit unus ex servis ejus, Nemo quidem ex nostris domine mi rex, est ibi: sed Elisæus propheta qui est in Israele, indicat regi Israelis quicquid agis in penetrali cubilis tui. 12
Dixit, Ite, videte ubi sit, ut mittam & adducam eum. Cúmq; indicâssent ei & dixissent, Ecce in Dothan; 13
Misit illuc equos & equites, & exercitum validum, qui noctu venientes circundederunt civitatem. 14
Consurgens autem minister prophetæ Dei ut exiret, egressus vidit exercitum ambientẽ civitatem cum equis & equitibus: quare dixit ad eum juvenis ejus, Heu Domine mi, quomodo faciemus? 15
Ait illi, Ne timeas, quoniã plures sunt qui nobiscum sunt, quàm qui cum eis. 16
Oravítque Elisæus coram Domino, & ait, Domine aperi oculos ejus ut videat: aperuítque Dominus oculos pueri, & vidit, & ecce montem plenum equis & equitibus igneis circum Elisæum. 17
Cúmque descendissent ad eos, oravit Elisæus Dominum et ait, Percute populum hunc universum caligine oculorum: percussitque eos caligine juxta sermonem Elisæi. 18
Dixit autem ad eos Elisæus, Non est hæc via, neque hæc est civitas: venite mecum, & perducam vos ad virum quem quæritis: duxit autem eos in Samariam. 19
Cúmque venissent in Samariam, dixit Elisæus, Domine, aperi oculos istorum ut videant: aperuítq; Dñs oculos eorum, & viderunt ecce se esse in Samaria. 20
Dixit rex Israelis ad Elisæum, cùm vidisset eos, Percutiendóne percutiam eos pater mi? 21
Ait illi, Ne percutias eos: quos gladio & arcu tuo captivos abduxeris, hos trucidabis: appone eis panem et aquam, ut edant ac bibant, abeántque ad dominum suum. 22
Apparavit igitur eis convivium splendidum, et comederunt ac biberunt: tum remisit eos, et abierunt ad dominum suum: nec perrexerunt deinceps turmæ Adumæorum venire ad limitem Israelis. 23
Post hæc congregavit filius Hadad rex Adum universas copias suas, et ascendens castra posuit contra Samariam, et oppugnavit eam. 24
Orta est autem fames magna in Samaria dum illi obsiderent eam: adeo ut caput asini venditum fuerit octoginta argenteis, et quarta pars cabi stercoris columbini, quinque argenteis. 25

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * فاجابه احد عبيدك وقال * لا يا سيدي ايها الملك * الا ان اليسع نبي بني اسراييل هو يخبر
13 ملك آل اسراييل بما تتكلم به داخل خدر مضجعك * فقال * امضوا وانظروا في اي المواضع
14 هو حتي ابعث واخذه فقيل له هو الان بدوثان * فوجه الي ثم فرسانا وركبا وجيشا عظيما *
15 * فبكر خادم رسول الله للقيام * فلما خرج فاذا الجيش قد احاط بالقرية وفرسانا وركبانا * فقال
16 له خادمه اسالك يا سيدي ماذا نصنع * فقال له * لا تخاف * فان الذين معنا اكثر من الذين
17 معهم * ودعى اليسع وقال * اللهم اكشف الان عن عينيه لينظر * فكشف الله عن عيني
18 الغلام * فراي الجبل مملوا خيلا وركبانها نارا حول اليسع * فنزل الاراميون اليه * وعند ذلك
دعي اليسع الي الله قايلا * اللهم اضرب هولاء القوم بالسبكرة * فضربوا بالسبكرة * كما قال اليسع *
19 * ثم قال لهم اليسع * ليس هذه الطريق * ولا هذه القرية * انطلقوا وراي حتي اجيبكم الي الرجل
20 الذي انتم طالبوه * فجاء بهم الي سومرون * وقال * رب اكشف عن عيون هولاء لينظروا * فكشف
21 عن اعينهم * فراوا انفسهم داخل سومرون * فقال ملك اسراييل لاليسع حين راهم * اقتل
22 قتلا يا سيدي * فقال له * لا تقتل * هل انت سبيتهم بسيفك وبقوسك * فتكون لهم قاتلا *
23 قدم الان قدامهم طعاما وماء * ليأكلوا ويشربوا وينصرفوا الي سيدهم * فاصلح لهم طعاما
كثيرا فاكلوا وشربوا * واطلقهم ومضوا الي سيدهم * ولم يعاودوا غزاة ارام بعد ذلك المجي
24 الي نحو آل اسراييل * ولما كان بعد ذلك جمع بن هداد ملك ارم جميع عسكره * وطلع
25 وحاصر سومرون * وكان بسومرون جوعا عظيما بسبب حصارهم لها الي ان صار راس الحمار
يباع بثمانين درهما وربع قب من زبل الحمام بخمسة دراهم *

Respondit ei quidam servorum ejus, & ait; Nequaquam O domine mi, O rex: sed Elisæus propheta filiorum Israel, ipse indicat regi Israelitarum quæ loqueris intra conclave cubilis tui. 12
Dixit, Ite & videte quonam sit in loco, ut mittens capiam eum. Cúmque dictum fuisset ei, Est nunc in Dothan, 13
Misit illuc equites & equitatũ, & exercitum magnum. 14
Porrò minister nuntii Dei manè surrexit; & cùm egressus esset, ecce exercitus ille jam obsederat civitatem cum equitibus et equitatu: quapropter dixit illi minister ej⁹, Obsecro te O mi domine, quid agemus? 15
Ait illi, Ne metuas; nam qui nobiscum sunt, plures sunt eis qui sunt cum illis. 16
Et orans Elisæus dixit, Retege nunc O Deus oculos ejus ut videat: retexitque Deus oculos juvenis, et vidit montem plenum equis quorum equites ignis erant, circum Elisæum. 17
Descendentibus autem Aramæis ad ipsum, deprecatus est tunc Deum Elisæus dicens, Percute O Deus gentẽ istam caligine: percussique fueruntque caligine, prout dixerat Elisæus. 18
Tum dixit Elisæus, Non est hæc via, neque hæc est civitas: sequimini me, ut ducam vos ad virum quem quæritis: & duxit eos ad Samariam. 19
Tum dixit, Domine mi, retege horum oculos ut videant: retexitque oculos eorum, & viderunt sese intra Samariam. 20
Dixit autem rex Israelis ad Elisæum cùm vidisset eos, Cædéne perimam eos O domine mi? 21
Ait illi, Ne perimas: num tu cepisti eos gladio tuo & arcu tuo, ut inferás eis necem? propone jam cibum illis & aquam, ut edant ac bibant, seséque recipiant ad dominum suum. 22
Paravit igitur illis cibum copiosum; & cùm edissent ac bibissent, dimisit eos, reversique sunt ad dominũ suum: neque perrexerant bellatores Aram imposterum venire versùs Israelitas. 23
Sed fuit postea, ut collecto filius Haddad rex Aram universo exercitu suo, ascenderet obsideretque Samariam: 24
Et oriretur in Samaria fames magna propter obsidionem ejus; in tantum ut caput asini emeretur octoginta drachmis, & quarta pars cabi fimi columbarum quinque drachmis: 25

clamavit mulier & ,murum ſuper tranſeunte Iſrael rege ,fuit Et
26 וַיְהִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עֹבֵר עַל־הַחֹמָה וְאִשָּׁה צָעֲקָה
te faciat ſalvā Non:dixit Et .rex mi domine me ſalvā Fac:dicendo,eum ad
27 אֵלָיו לֵאמֹר הוֹשִׁיעָה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אַל־יוֹשִׁעֵךְ
? torculari de vel ,area de num ?te faciam ſalvam unde ,Dominus
יְהוָה מֵאַיִן אוֹשִׁיעֵךְ הֲמִן־הַגֹּרֶן אוֹ מִן־הַיָּקֶב׃
dixit hæc Mulier :ait & ?tibi Quid :rex ei dixit Et
28 וַיֹּאמֶר־לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַזֹּאת אָמְרָה
meum filium & ,hodie eum comedamus & ,tuum filium Da :me ad
אֵלַי תְּנִי אֶת־בְּנֵךְ וְנֹאכְלֶנּוּ הַיּוֹם וְאֶת־בְּנִי
dixiq; :eum comedimus & ,meum filium coximus Et .cras comedemus
29 נֹאכַל מָחָר׃ וַנְּבַשֵּׁל אֶת־בְּנִי וַנֹּאכְלֵהוּ וָאֹמַר
abſcondit &:eum comedemus & ,tuum filium Da :altera die in eam ad
אֵלֶיהָ בַּיּוֹם הָאַחֵר תְּנִי אֶת־בְּנֵךְ וְנֹאכְלֶנּוּ וַתַּחְבִּא
ſcidit & ,mulieris verba *regem audire ſecundùm*,fuit Et .ſuum filium
30 אֶת־בְּנָהּ׃ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דִּבְרֵי הָאִשָּׁה וַיִּקְרַע
,populus vidit & ,murum ſuper tranſeunte eo & :ſua veſtimenta
אֶת־בְּגָדָיו וְהוּא עֹבֵר עַל־הַחֹמָה וַיַּרְא הָעָם
faciat Sic :ait Et .intrinſecus ejus carnem ſuper ſaccus ecce &
31 וְהִנֵּה הַשַּׂק עַל־בְּשָׂרוֹ מִבָּיִת׃ וַיֹּאמֶר כֹּה־יַעֲשֶׂה־
Saphat filii Eliſaah caput ſteterit ſi ,addat ſic & ,Deus mihi
לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִף אִם־יַעֲמֹד רֹאשׁ אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט
ſedentes ſeniores & ,ſua domo in *ſedens* Eliſaah Et .hodie eum ſuper
32 עָלָיו הַיּוֹם׃ וֶאֱלִישָׁע יֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְהַזְּקֵנִים יֹשְׁבִים
,eum ad nuncius veniret antequam ,*ſuis faciebus* à virum miſitque :ſecum
אִתּוֹ וַיִּשְׁלַח אִישׁ מִלְּפָנָיו בְּטֶרֶם יָבֹא הַמַּלְאָךְ אֵלָיו
homicidæ filius miſerit quòd vidiſtis Num :ſeniores ad dixit ipſe &
וְהוּא אָמַר אֶל־הַזְּקֵנִים הַרְאִיתֶם כִּי־שָׁלַח בֶּן־הַמְרַצֵּחַ
claudite ,*nuncium intrare ſecundùm* ,videte ?meum caput *auferendum ad* ,hujus
הַזֶּה לְהָסִיר אֶת־רֹאשִׁי רְאוּ כְּבֹא הַמַּלְאָךְ סִגְרוּ
ej' domini pedum *vox* nònne :oſtio in eum *opprimetis* & ,oſtium
הַדֶּלֶת וּלְחַצְתֶּם אֹתוֹ בַּדֶּלֶת הֲלוֹא קוֹל רַגְלֵי אֲדֹנָיו
deſcendens nuncius ecce & ,eis cum loquente eo Adhuc .eum poſt
33 אַחֲרָיו׃ עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר עִמָּם וְהִנֵּה הַמַּלְאָךְ יֹרֵד
expectabo quid :Domino à malum hoc Ecce :ait & ,eum ad
אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה־זֹאת הָרָעָה מֵאֵת יְהוָה מָה־אוֹחִיל
? ampliùs Dominum
לַיהוָה עוֹד׃

CAP. VII. ז

:Dominus dixit ſic ;Domini verbum Audite :Eliſaah dixit Et
1 וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה כֹּה אָמַר יְהוָה
hordeorum ſata duo & ,ſeclo *in* ſimilæ ſatum cras tempus Juxta
כָּעֵת מָחָר סְאָה־סֹלֶת בְּשֶׁקֶל וְסָאתַיִם שְׂעֹרִים
rex cujus ,*triarius* reſpondit Et .Someron porta in ſeclo *in*
2 בְּשֶׁקֶל בְּשַׁעַר שֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַן הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ
Dominus *Ecce* :ait & ,Dei virum ad ,*ejus* manū ſup innitebatur
נִשְׁעָן עַל־יָדוֹ אֶת־אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמַר הִנֵּה יְהוָה
tu Ecce :dixit & ?hoc *verbum* erit nunquid ,cœlis in *cataractas* *faciens*
עֹשֶׂה אֲרֻבּוֹת בַּשָּׁמַיִם הֲיִהְיֶה הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר הִנְּכָה
erant viri quatuor Et .comedes non inde &,tuis oculis in *videns*
3 רֹאֶה בְּעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם לֹא תֹאכֵל׃ וְאַרְבָּעָה אֲנָשִׁים הָיוּ
nos Quid :ſuum *ſocium* ad *vir* dixeruntque ;portæ oſtium leproſi
מְצֹרָעִים פֶּתַח הַשָּׁעַר וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מָה אֲנַחְנוּ
,civitatem Ingrediamur :dixerimus Si ?moriamur donec hic *manentes*
4 יֹשְׁבִים פֹּה עַד־מָתְנוּ׃ אִם־אָמַרְנוּ נָבוֹא הָעִיר
,hic manſerimus ſi & ;ibi moriemur & ,civitate in fames &
וְהָרָעָב בָּעִיר וָמַתְנוּ שָׁם וְאִם־יָשַׁבְנוּ פֹה
ſi :Aram *caſtrametationem ad incidamus &* ,ite nunc & :moriemur &
וָמָתְנוּ וְעַתָּה לְכוּ וְנִפְּלָה אֶל־מַחֲנֵה אֲרָם אִם־
.moriemur & ,nos mortificaverint ſi & ;vivemus ,nos vivificaverint
יְחַיֻּנוּ נִחְיֶה וְאִם־יְמִיתֻנוּ וָמָתְנוּ׃

Verſio VULG. LAT.

26 Cúmque rex Iſrael tranſiret per murum, mulier quædam exclamavit ad eum, dicens; 27 Salva me, domine mi rex. Qui ait, Non te ſalvat Dominus: unde te poſſum ſalvare? de area, vel de torculari? Dixitque ad eam rex, Quid tibi vis? 28 Quæ reſpondit, Mulier iſta dixit mihi; Da filium tuum, ut comedamus eum hodiè, & filium meum comedemus cras. 29 Coximus ergò filium meum, et comedimus. Dixíque ei die alterâ; Da filium tuū, ut comedamus eum. Quæ abſcondit filium ſuum. 30 Quod cùm audîſſet rex, ſcidit veſtimenta ſua, et tranſibat per murum. Vidítq; omnis populus cilicium, quo veſtitus erat ad carnē intrinſecùs. 31 Et ait rex; Hæc mihi faciat Deus, & hæc addat, ſi ſteterit caput Eliſei filii Saphat 32 ſuper iſtum hodié. Eliſeus autem ſedebat in domo ſua, & ſenes ſedebant cum eo. Præmiſit itaque virum: & antequàm veniret nuntius ille, dixit ad ſenes; Numquid ſcitis quòd miſerit filius homicîdæ hic, ut præcidatur caput meū? videte ergò, cùm venerit nuntius, claudite oſtium, & non ſinatis eum introire: ecce enim ſonit' pedum domini ejus poſt 33 eum eſt. Adhuc illo loquente eis, apparuit nuntius, qui veniebat ad eum. Et ait, Ecce, tantum malum à Domino eſt: quid ampliùs expectabo à Domino?

CAP. VII.

1 Dixit autem Eliſeus, Audite verbum Domini: Hæc dicit Dn̄s; In tempore hoc cras modius ſimilæ uno ſtatêre erit, & duo modii hordei ſtatêre uno, 2 in porta Samariæ. Reſpondens unus de ducibus, ſuper cujus manum rex incumbebat, homini Dei, ait; Si Dominus fecerit etiā cataractas in cœlo, numquid poterit eſſe quod loqueris? Qui ait; Videbis oculis tuis, & indè non comedes. 3 Quatuor ergò viri erāt leproſi juxta introitum portæ: qui dixerunt ad invicèm, Quid hîc eſſe volum' donec moriamur? 4 Sive ingredi voluerimus civitatem, fame moriemur; ſive manſerim' hîc, moriendū nobis eſt: venite ergò, & tranſfugiamus ad caſtra Syriæ: ſi pepercerint nobis, vivemus; ſi autem occidere voluerint, nihilominùs moriemur.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

26 Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ διαπορευόμενος ἐπὶ τοῦ τείχους. καὶ γυνὴ ἐβόησε πρὸς αὐτόν, 27 λέγουσα, Σῶσον κύριε βασιλεῦ. Καὶ (ο) εἶπεν αὐτῇ, Μή σε σώσαι κύριος· πόθεν σώσω σε, μὴ ἀπὸ (π) ἅλωνος ἢ ἀπὸ ληνοῦ; καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς, Τί ἐστί σοι; 28 καὶ εἶπεν, Ἡ γυνὴ αὕτη εἶπε πρός με, Δὸς τὸν υἱόν σου καὶ φαγόμεθα αὐτὸν σήμερον, καὶ τὸν υἱόν μου (ρ) φαγόμεθα αὐτὸν αὔριον. 29 Καὶ ἡψήσαμεν τὸν υἱόν μου καὶ ἐφάγομεν αὐτόν, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, Δὸς τὸν υἱόν σου καὶ †φάγωμεν αὐτόν· καὶ ἔκρυψε τὸν υἱὸν αὐτῆς. 30 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς λόγους τῆς γυναικός, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς διεπορεύετο ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ εἶδεν ὁ λαὸς τὸν σάκκον ἐπὶ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἔσωθεν. 31 Καὶ εἶπε, Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ στήσεται ἡ κεφαλὴ (σ) Ἐλισαιὲ ἐπ' αὐτῷ σήμερον. 32 Καὶ (τ) Ἐλισαιὲ ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐκάθηντο μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν ἄνδρα πρὸ προσώπου αὐτοῦ. πρὶν ἐλθεῖν τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν, καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, (υ) Εἰ οἴδατε ὅτι ἀπέστειλεν ὁ υἱὸς τοῦ φονευτοῦ οὗτος ἀφελεῖν τὴν κεφαλήν μου; ἴδετε ὡς ἂν ἔλθῃ ὁ ἄγγελος, ἀποκλείσατε τὴν θύραν, καὶ παραθλίψατε αὐτὸν ἐν τῇ θύρᾳ· οὐχὶ φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ κατόπισθεν αὐτοῦ; 33 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κατέβη πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ αὕτη ἡ κακία παρὰ κυρίου· (φ) τί ὑπομείνω τῷ κυρίῳ ἔτι;

MS.A. (ο) εἶπεν, Μή σε σώσῃ κύριος· (π) τῆς ἅλωνος ἢ ἀπὸ τῆς ληνοῦ; (ρ) φαγόμεθα αὔριον. †φάγομεν (σ) Ἐλισαιὲ υἱοῦ Σαφὰτ ἐπ' (τ) Ἐλισαιὲ (υ) Μὴ οἴδατε (φ) τί ὑπομένω ἔτι;

26 *Et fuit rex Iſrael obambulans ſuper murum. Et mulier clamavit ad eum, dicens; Salva, domine rex.* 27 *Et dixit ei; Non te ſalvet Dominus, unde ſalvabo te, nunquid ab area, aut à torculari? Et dixit ei rex, Quid eſt tibi? (l) Et dixit,* 28 *Mulier hæc dixit ad me; Da filium tuum, & comedem' eū hodiè: et filiū meū comedemus eum cras.* 29 *Et coximus filium meum, & manducavimus eum. Et dixi ad eam die ſecundâ; Da filium tuum, & comedamus eum. Et occultavit filium ſuum.* 30 *Et factum eſt, ut audivit rex Iſrael verba mulieris; conſcidit veſtimenta ſua, & ipſe obambulabat ſuper murum: & vidit populus ſaccum ſuper carnem ejus ab intús.* 31 *Et dixit; Hæc faciat mihi Deus, & hæc adjiciat; ſi ſtabit caput Eliſæ ſuper ipſum hodié.* 32 *Et Eliſæe ſedebat in domo ſua: & ſeniores ſedebant cum eo. Et miſit virum (m) ante faciem ſuam. Antequā veniret nuntius ad ſe, & ipſe dixit ad ſeniores, Si (n) vidiſtis quia miſit filius homicîdæ hic auferre caput meum? Videte cùm venerit nuntius, claudite oſtium, & opprimite eum in oſtio. Nónne vox pedum domini ejus poſt eum?* 33 *Adhuc ipſo loquente cum eis, & ecce nuntius deſcendit ad eum: & dixit, Ecce hoc malum à Domino. Quid expectabo (o) Domino ultrà?*

ΚΕΦ. ζ΄. CAP. VII.

1 Καὶ εἶπεν (α) Ἐλισαιέ, Ἄκουσον λόγον κυρίου· τάδε λέγει κύριος, Ὡς ἡ ὥρα αὕτη αὔριον μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλου ἐν ταῖς πύλαις Σαμαρείας. 2 Καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ (β) τῷ Ἐλισαιέ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ποιήσει κύριος καταρράκτας ἐν οὐρανῷ, μὴ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ (γ) Ἐλισαιὲ εἶπεν, (δ) Ἰδοὺ σὺ ὄψει τοῖς 3 ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν οὐ φάγῃ. (ε) Καὶ τέσσαρες ἄνδρες ἦσαν λεπροὶ παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, Τί ἡμεῖς καθήμεθα ὧδε ἕως ἀποθάνωμεν; 4 Ἐὰν εἴπωμεν, Εἰσέλθωμεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀποθανούμεθα ἐκεῖ· καὶ ἐὰν καθίσωμεν ὧδε, καὶ ἀποθανούμεθα. καὶ νῦν δεῦτε, καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας· ἐὰν ζωογονήσωσιν ἡμᾶς, καὶ ζησόμεθα· καὶ ἐὰν θανατώσωσιν ἡμᾶς, καὶ ἀποθανούμεθα.

MS.A. (α) Ἐλισαιέ, (β) πρὸς τὸν Ἐλισαιέ, (γ) Ἐλισαιὲ (δ) Ἰδοὺ ὄψῃ (ε) Καὶ ἰδοὺ τέσσαρες

1 *Et dixit Eliſæe, Audi verbum Domini: Hæc dicit Dominus; (a) Sicut hora hæc, cras menſura ſimilaginis ſiclo, & duæ menſuræ hordeorum ſiclo in portis Samariæ.* 2 *Et reſpondit triſtata ſuper quem rex innitebatur ſuper manum ejus, ad Eliſæe, & dixit; (b) Ecce faciet Dominus cataractas in cœlo, nunquid erit verbum hoc? Et Eliſæe dixit, Ecce tu videbis oculis tuis: et indè non comedes.* 3 *Et quatuor viri erant leproſi apud oſtium civitatis: & dixit vir ad proximum ſuum; Quid nos ſedemus hîc, donec moriamur?* 4 *Si dixerimus, ingrediamur in civitatem; & fames in civitate: & moriemur ibi. Et, ſi ſederimus hîc; & moriemur. Et nunc venite, & (c) incidamus in caſtra Syriæ: ſi vivificaverint nos; & vivemus: & ſi mortificaverint nos; & moriemur.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 והוה מלכא דישראל עבר על שורא ואתתא קבלא קדמוהי למימר פריק רבוני מלכא׃
27 ואמר לא יפרקנך יי מנן אפרקנך המן אדרא או מן מעצרתא׃ 28 ואמר לה מלכא מה ליך׃
ואמרת אתתא הדא אמרת לי הבי ית בריך וניכלניה יומא דין וית ברי ניכול מחר׃
29 ובשלנא ית ברי ואכלנוהי ואמרית לה ביומא אוחרנא הבי ית בריך וניכלניה ואטמרת
ית ברה׃ 30 והוה כד שמע מלכא ית פתגמי אתתא ובזע ית לבושוהי והוא עבר על שורא
וחזא עמא והא סקא אסיר על בסריה מלגיו׃ 31 ואמר כדין יעביד לי יי וכדין יוסיף אם
יתקים רישא דאלישע בר שפט עלוהי יומא דין׃ 32 ואלישע יתיב בביתיה וסביא יתבין
עמיה ושלח גברא קדמוהי עד לא ייתי אזגדא לותיה והוא אמר לסביא החזיתון ארי
שלח בר קטולא הדין לאעדאה ית רישי חזו כמיתי אזגדא אחודו דשא ותדחקון יתיה
בדשא הלא קל רגלי רבוניה בתרוהי׃ 33 עד דהוא ממלל עמהון והא אזגדא נחית לותיה
ואמר הא דא בישתא מן קדם יי מה אצלי קדם יי עוד׃

ז

1 ואמר אלישע קבילו פתגמא דיי כדנן אמר יי כעדנא הדין מחר סאה סולתא בסלעא
2 וסאתין סעורין בסלעא בתרע דשומרון׃ ואתיב גברא דמלכא דסמיך על ידוהי ית נביא
דיי ואמר אילו יי פתח כוין ומחית טובא מן שמיא היהי פתגמא הדין ואמר הא את חזי
3 בעינך ומתמן לא תיכול׃ וארבעה גברין הוו סגירין יתבין במעלנא דתרעא ואמרו
4 גבר לחבריה מה אנחנא יתבין כא עד דנמות׃ אם נימר נעול לקרתא וכפנא בקרתא
ונמות תמן ואם נתיב הכא ונמות וכען אתו ונשתמע למשרית ארם אם יחיוננא ונחי
ואם יקטלננא ונתקטיל׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et fuit rege Iſrael tranſeunte ſuper murum, mulier clamavit ad eum, dicendo: Salva domine mi rex. 26 Et dixit: Ni ſalvet te Dominus: unde ſalvabo te, num ex area an ex torculari? 27 Et dixit illi rex: Quid eſt tibi? & 28 dixit: Mulier hæc dixit mihi; Da filium tuum ut comedamus eum hodie, & filium meum comedemus cras. Et coximus filium meum, & comedimus 29 eum, & dixi illi die altero, Da filium tuum ut comedamus eum: & abſcondit filium ſuum. Et fuit cùm audiſſet rex verba mulieris, ſcidit veſti- 30 menta ſua; & ipſum tranſeuntem ſuper murum vidit populus, & ecce ſaccus alligatus erat ſuper carnem ejus interiùs. Et dixit, Sic faciat mihi 31 Dominus, & ſic addat ſi remanſerit caput Eliſagh filii Saphat ſuper eum hodie. Et Eliſagh ſedebat in domo ſua, & ſenes ſedebant cum illo; & mi- 32 ſit [*quendam*] virum à facie ſua: nondum venerat nuncius ad eum, & ipſe dixit ad ſenes, Num vidiſtis quòd miſerit filius occiſoris hic, ut auferat caput meum? videte cùm venerit nuncius, claudite portam & opprimatis eum in porta; nónne ſonitus pedum domini ejus poſt eum eſt? Adhuc 33 cùm ipſe loqueretur cum illis, ecce nuncius deſcendebat ad eum, & dixit, Ecce hoc malum eſt à Domino; quid orabo ad Dominum ampliùs?

CAP. VII.

Et dixit Eliſagh, Excipite verbum Domini, ſic dixit Dominus, Circa 1 tempus hoc cras ſatum ſimilæ ſiclo, & duo ſata ordei ſiclo in porta Someron [*ementur.*] Et reſpondit *vir*, ſuper cujus manum rex innitebatur, pro- 2 phetæ Domini, & dixit, Siquidem Dominus aperiat cataractas, & demittat bona de cœlis; nunquid erit verbum iſtud? & dixit, Ecce tu videbis oculis tuis, at ex eis non comedes. Et quatuor viri erant leproſi, 3 ſedentes in introitu portæ, & dixerunt quiſque ſocio ſuo, Quare ſedemus hîc quouſque moriamur? Si dixerimus, Intremus urbem, fames eſt in ur- 4 be, & moriemur ibi: & ſi commorati fuerimus hîc, moriemur quoque: & nunc venite & confugiemus in caſtra Aram, ſi vivere nos permiſerint, & vivemus; aut ſi occiderint nos, & occidemur.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܘܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܥܒܪ ܗܘܐ ܥܠ ܫܘܪܐ. ܘܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܡܩܥܝܐ ܗܘܬ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܡܪܐ.
ܦܪܘܩܝܢܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܢܦܪܩܝܢܟܝ ܡܪܝܐ. ܐܝܟܐ ܡܢ ܐܢܐ ܐܦܪܩܟܝ. ܡܢ 27
ܐܕܪܐ. ܐܘ ܡܢ ܡܥܨܪܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܡܢܐ ܠܟܝ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܢܬܬܐ ܗܕܐ ܐܡܪܬ 28
ܠܝ. ܗܒܝ ܒܪܟܝ ܢܐܟܠܝܘܗܝ ܝܘܡܢܐ. ܘܒܪܝ ܢܐܟܘܠ ܡܚܪ. * ܘܒܫܠܢ ܒܪܝ ܘܐܟܠܢܝܗܝ. 29
ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܗܒܝ ܒܪܟܝ ܢܐܟܠܝܘܗܝ. ܘܛܫܬܗ ܠܒܪܗ. * ܘܟܕ ܫܡܥ 30
ܡܠܟܐ ܡܠܝܗ ܕܐܢܬܬܐ ܐܨܛܪܐ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܗܘ ܥܒܪ ܗܘܐ ܥܠ ܫܘܪܐ. ܘܚܙܐ ܥܡܐ. ܘܗܐ ܣܩܐ
ܥܠ ܒܣܪܗ ܡܢ ܠܓܘ. * ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܝ ܐܠܗܐ ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ ܠܝ. ܐܢ ܢܩܘܡ 31
ܪܝܫܗ ܕܐܠܝܫܥ ܒܪ ܫܦܛ ܥܠܘܗܝ ܝܘܡܢܐ. * ܘܐܠܝܫܥ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܒܝܬܗ. ܘܣܒܐ ܝܬܒܝܢ 32
ܗܘܘ ܥܡܗ. ܘܫܕܪ ܓܒܪܐ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܥܕܠܐ ܕܢܐܬܐ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬܗ. ܐܡܪ ܗܘ ܠܣܒܐ.
ܚܙܝܬܘܢ. ܕܫܕܪ ܒܪܗ ܕܩܛܘܠܐ ܗܢܐ ܠܡܦܣܩ ܪܝܫܝ. ܚܙܘ ܡܐ ܕܐܬܐ ܐܝܙܓܕܐ. ܐܚܘܕܘ ܬܪܥܐ.
ܘܐܫܬܪܓܓܘܗܝ ܒܬܪܥܐ. ܗܐ ܩܠܐ ܕܪܓܠܘܗܝ ܕܡܪܗ ܒܬܪܗ. * ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. ܐܬܐ 33
ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܡܢܐ ܬܘܒ ܐܣܟܐ ܠܡܪܝܐ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ * ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ. ܫܡܥܘ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. 1
ܒܥܕܢܐ ܗܢܐ ܡܚܪ. ܣܐܬܐ ܕܣܡܝܕܐ ܒܣܠܥܐ. ܘܬܪܬܝܢ ܣܐܝܢ ܕܣܥܪܐ ܒܣܠܥܐ ܒܬܪܥܐ ܕܫܡܪܝܢ.
* ܘܥܢܐ ܓܒܪܐ ܕܡܠܟܐ ܡܣܬܡܟ ܗܘܐ ܥܠ ܐܝܕܗ. ܘܐܡܪ. ܐܢ ܡܪܝܐ ܢܥܒܕ ܟܘܐ 2
ܒܫܡܝܐ. ܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܐ ܚܙܐ ܐܢܬ ܒܥܝܢܝܟ. ܘܡܢܗ ܠܐ ܬܐܟܘܠ.
* ܘܐܪܒܥܐ ܓܒܪܝܢ ܓܪܒܝܢ ܗܘܘ. ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܠܒܪ ܡܢ ܬܪܥܐ. ܘܐܡܪ ܓܒܪ ܠܚܒܪܗ. ܡܢܐ 3
ܝܬܒܝܢ ܚܢܢ ܗܪܟܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܡܘܬ. * ܐܢ ܐܡܪܝܢ ܚܢܢ ܕܢܥܘܠ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܟܦܢܐ 4
ܥܫܝܢ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܘܡܝܬܝܢ ܚܢܢ ܬܡܢ. ܘܐܢ ܝܬܒܝܢ ܚܢܢ ܗܪܟܐ. ܡܝܬܝܢ ܚܢܢ. ܬܘ ܢܐܙܠ
ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܐܕܘܡ. ܐܢ ܢܚܝܘܢܢ ܢܚܐ. ܘܐܢ ܢܡܝܬܘܢܢ ܢܡܘܬ.

26 * Rege quoque Iſraelis ſuper murum tranſeunte, mulier quædam clamitabat ante eum, & dicebat, Serva me domine mi rex. 27 Qui dixit ad eam, Servet te Dominus: ego unde ſervarem te? ex area, an ex torculari? 28 Rurſus dixit ad eam rex, Quid habes? ait illi, Mulier iſta dixerat mihi, Da filium tuum ut comedamus eum hodiè, filium autem meum cras comedemus. 29 Coximus igitur filium meum, & comedimus illum: poſtero verò die dixi ad eam, Da filium tuum ut comedamus eum, illa verò abſcondit filium ſuum. 30 Cùm ergò rex ſuper murum ambulans audiſſet verba mulieris, ſcidit veſtimenta ſua, (viditque populus eum eſſe cilicio indutum ſuper carnem ſuam intrinſecus) 31 Et ait, Sic faciat mihi Deus, & ſic addat mihi, ſi manſerit hodiè caput Eliſæi filii Saphati ſuper eum. 32 Igitur Eliſæo domi ſuæ ſedente, & circumſedentibus ei ſenibus, præmiſit virum: & antequam perveniret ad eum nuntius, dixit ille ſenibus, Vidiſtiſne quòd miſerit filius hic homicidæ ad tollendum caput meum? Obſervate cùm venerit nuntius, obſerate januam, eúmque foras repellite; quoniam ſtrepitus pedum heri ſui ſequitur eum. 33 Adhuc eo cum illis loquente, venit ad eum nuntius, & ait *Eliſæus*, Quandoquidem malum hoc eſt à Domino, quorſum ulteriùs deprecarer Dominum?

CAP. VII.

1 Rurſùm dixit Eliſæus, Audite ſermonem Domini: ſic dicit Domin', Cras tempore conſimili ſatum farris ſtatere, & ſata hordei *plura* obolo *vendentur* in porta Samariæ. 2 Reſpondens vir ille cujus manibus rex innitebatur, dixit, Si Dominus fecerit feneſtras in cœlis, erit ſermo iſte. Dixit ad eum, Ecce viſurus es oculis tuis, ſed ex eo non comedes. 3 Interea viri quatuor leproſi ſedebant extra januam, & dixit alter ad alterum, Quid iſtic ſedemus donec moriamur? 4 Si ſtatuerimus urbem ingredi, fames valida eſt in urbe, ac proinde ibi moriemur: ſi verò hîc ſedeamus, moriemur: agite igitur, eamus ad caſtra Adum: ſi nos vitâ donabunt, vivemus: ſin autem morte nos afficient, moriemur.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * وبينما ملك اسرائيل يوماً من ذاك عابر على السور فاذا بامراة قد استقبلته تقول اغثني ايها
27 28 الملك * فقال لها اذ لا يغثك الله من اين اغيثك امن الاندر او من المعصر * ثم قال لها
الملك ما لك * فقالت ان هذه الامراة قالت لي هاتي ابنك حتى ناكله اليوم وناكل ابني
29 في غد * فطبخناه فاكلناه فقلت لها في اليوم الآخر هاتي ابنك لناكله * فاخبت ابنها *
30 * فلما سمع الملك كلام الامراة شق ثيابه وهو عابر على السور فراى الشعب وقد انكشف
31 عن مسح على بدنه من تحت ثيابه * ثم قال كذاك يصنع الله لي وكذاك يزيد ان عاش
32 اليسع بن شافاط في هذا اليوم * وكان اليسع في ذلك الوقت جالساً في بيته والمشايخ جلوس
معه * وقد وجه الملك رجلاً من قبله فقبل ان يصل الرسول اليه وهو قد قال اترون كيف
بعث ابن القتال هذا في اخذ راسي فانظروا اذا جاء الرسول اغلقوا الباب واضغطوه فهوذا صوت
33 رجلي سيده بعده * فبينما هو يتكلم بهذا الكلام اذا وافا الرسول منحدراً اليه * فقال هذا
بلاء من عند الله فما اصلي بين يدي الله ايضاً * الفصل السابع *
1 * ثم قال اليسع اسمعوا كلام الله كذا قال الله انه في مثل هذا الوقت من غد يباع
2 جريب حواري باستار من الفضة وجريبين شعيراً باستار واحد بباب سومرون * فاجاب جبار الملك
الذي يستند على يده نبي الله لو فتح الله كوى من السماء وافرغ منها الخيرات هل يكون
3 هذا * فاجابه النبي انك سترى ذلك بعينك الا انك لا تعيش تاكل منه * وان اربعة رجال برص
مجذومين كانوا معتزلين خارج الباب فقال احدهم لصاحبه ما جلوسنا ههنا الى ان نموت
4 * ان قلنا ندخل المدينة معنا فيها من الجوع متنا وان اقمنا ههنا متنا ايضاً والآن تعالوا
نمضي الى معسكر ارام فاما ان يستبقونا فنعيش واما ان يقتلونا فهوذا نحن هالك

26 * *Dúmque rex Iſraelis quodam die tranſiret ſuper murum, ecce mulier quædam occurrens ei dicebat, Fer mihi opem O rex.* 27 *Dixit ad eam, Quandoquidem non fert opem tibi Deus, unde ferrem tibi opem? num ex area, an ex torculari?* 28 *Tum dixit ei rex, Quid tibi eſt? Quæ dixit, Mulier hæc dixerat mihi, Affer filium tuum ut comedamus eum hodiè, filium verò meum cras comedemus.* 29 *Itaque coxim' eum, et comedimus eum: ſed cùm dicerem ad eam poſtero die, Affer filium tuum ut comedam' eum, abſcondit illa filium ſuū.* 30 *Cùm ergò audiſſet rex verba mulieris, laceravit veſtes ſuas dum tranſiret ſuper murum (viditque populus detectū cilicium quod erat ſuper corpus ej' ſubter veſtes ipſius.)* 31 *Tum dixit, Sic faciat mihi Deus, et ſic addat, ſi vivus manſerit Eliſæus Saphati fili' hodiernâ die.* 32 *Itaque Eliſæo tunc temporis ſedente domi ſuæ, & ſedentibus cum eo ſenibus, miſit rex hominem quendam nomine ſuo: ſed antequā perveniret ad eum nuntius ille, jam dixerat; Videtiſne quomodo miſerit filius hic homicîdæ ad tollendum caput meum? videte cum venerit nuntius, occludite januam, & comprimite eum; nam ecce ſtrepitus pedum domini ejus ſequitur eum.* 33 *Dum ipſe talia verba loqueretur, advenit nuntius deſcendens ad eum: dixitque, Calamitas hæc à Deo eſt, quid ergò Deum ampliùs orarem?*

CAP. VII.

1 *Tum dixit Eliſæus, Audite verba Dei: ſic dicit Deus, Hoc eodem tempore die craſtino vendetur gjarib (pondus 255. librarum) ſimilaginis ſtatere argenteo, & duo gjaribi hordei ſtatere uno, in porta Samariæ.* 2 *Reſpondit gigas ille cujus manui rex innitebatur, prophetæ Dei, Num etiamſi aperiret Deus è cœlo feneſtras, indéque bona profunderet, num inquam id fieret? Reſpondit illi propheta, Id quidem videbis oculo tuo, at non vives ut comedas ex eo.* 3 *Porrò quatuor viri leproſi ſecluſi degebant extra portam, dixitque alter alteri; Quorſum moramur iſtic ad mortem uſque?* 4 *Si dixerimus, Ingrediamur urbem, fame quæ exiſtit in ea, moriemur: ſive maneamus iſtic, itidem moriemur: agite nunc eamus ad caſtra Aramæorum: nam vel ſervabunt nos, ac vivemus, vel certè ſi interficiant nos, ecce nos perituri ſumus.*

Verſio VULG. LAT.

5 Surrexerunt ergò veſperì, ut venirent ad caſtra Syriæ. Cùmque veniſſent ad principium caſtrorum Syriæ, nullum ibidẽ 6 repererunt. Siquidem Dominus ſonitum audiri fecerat in caſtris Syriæ, curruũ, & equorum, & exercitûs plurimi: dixerúntque ad invicem; Ecce mercede conduxit adverſũ nos rex Iſrael reges Hethæorum & Ægyptiorũ, & venerunt ſuper 7 nos. Surrexerunt ergò, & fugerũt in tenebris, et dereliquerũt tentoria ſua, & equos & aſinos, in caſtris, fugerúntque; animas tantùm ſuas ſalvare cu-8 pientes. Igitur cùm veniſſent leproſi illi ad principiũ caſtrorum, ingreſſi ſunt unũ tabernaculum, & comederunt, & biberunt: tulerúntque indè argentum, & aurum, & veſtes, et abierunt, et abſconderunt: et rurſũ reverſi ſunt ad aliud tabernaculum, & indè ſimiliter 9 auferentes abſconderunt. Dixerúntque ad invicẽ, Non rectè facimus: hæc enim dies boni nuntii eſt. Si tacuerimus, & noluerim⁹ nuntiare uſque manè, ſceleris arguemur: venite, eamus, & nuntiemus in aula 10 regis. Cúmque veniſſent ad portam civitatis, narraverunt eis, dicentes; Ivimus ad caſtra Syriæ, & nullum ibidem reperimus hominem, niſi equos et aſinos alligatos, & fixa tento-11 ria. Ierunt ergò portarii, & nuntiaverunt in palatio regis 12 intrinſecùs. Qui ſurrexit nocte, & ait ad ſervos ſuos; Dico vobis quid fecerint nobis Syri: Sciunt quia fame laboramus, & idcircò egreſſi ſunt de caſtris, & latitant in agris, dicentes; Cùm egreſſi fuerint de civitate, capiemus eos vivos, & tunc civitatem ingredi po-13 terimus. Reſpondit autem unus ſervorum ejus; Tollamus quinq; equos, qui remanſerunt in urbe, (quia ipſi tantùm ſunt in univerſa multitudine Iſrael, alii enim conſumpti ſunt,) & mittentes, explorare poteri-14 mus. Adduxerunt ergò duos equos, miſitque rex in caſtra Syrorum, dicens; Ite, & vide-15 te. Qui abièrunt poſt eos uſque ad Jordanem: ecce autem omnis via plena erat veſtibus & vaſis, quæ projecerant Syri cùm turbarentur: reverſique nuntii indicaverunt regi.

ויקמו בנשף לבוא אל־מחנה ארם 5
vir ibi non ecce & ,Aram *caſtrametationis* extremũ ad uſq; veneruntq;
ויבאו עד־קצה מחנה ארם והנה אין־שם איש:
vocem & ,*currus* ſonitum Aram *caſtrametationem* fecerat *audire* Dominus Et
ואדני השמיע את־מחנה ארם קול רכב וקול 6
; ſuum fratrem ad *vir* dixeruntque :magni exercitus ſonitum ,*equi*
סוס קול חיל גדול ויאמרו איש אל־אחיו
,Chittæorum reges Iſrael rex nos *ſuper* conduxit mercede Ecce
הנה שכר־עלינו מלך ישראל את־מלכי החתים
fugerunt &,ſurrexerunt Et.nos *ſuper veniendum ad*,Ægyptiorum reges &
ואת־מלכי מצרים לבוא עלינו: ויקומו וינוסו 7
& ,ſuos equos & ,ſua tentoria reliquerunt &,crepuſculo in
בנשף ויעזבו את־אהליהם ואת־סוסיהם ואת־
,*ſuam animam ad* fugerunt & ,*ipſa* quod ſecundùm ,*caſtrametatio* ,ſuos aſinos
חמריהם המחנה כאשר היא וינסו אל־נפשם:
venerũt &,*caſtrametationis* extremũ ad uſq; ii leproſi venerunt Et
ויבאו המצרעים האלה עד־קצה המחנה ויבאו 8
,argentum inde tuleruntque,biberunt &,comederũt &,unũ tentorium ad
אל־אהל אחד ויאכלו וישתו וישאו משם כסף
ad venerunt &,ſunt reverſi &:abſconderũt &,abierũt &,veſtes &,aurum &
וזהב ובגדים וילכו ויטמנו וישבו ויבאו אל־
Dixeruntq; .abſconderũt &,abierũt & ,inde tulerunt & ,aliud tentorium
אהל אחר וישאו משם וילכו ויטמנו: ויאמרו 9
dies hæc dies :*facientes nos* rectè Non ;ſuum *ſocium* ad *vir*
איש אל־רעהו לא־כן אנחנו עשים היום הזה יום־
,matutinam lucem ad uſq; *differemus* &,*reticentes* nos & ,*ipſa* boni nuncii
בשרה הוא ואנחנו מחשים וחכינו עד־אור הבקר
.regis domo nunciem⁹ &,*ingrediamur* &,*itote* nũc &:*pravitas* nos inveniet &
ומצאנו עוון ועתה לכו ונבאה ונגידה בית המלך:
,eis nunciaverunt &,civitatis portarium ad clamaverunt &,venerunt Et
ויבאו ויקראו אל־שער העיר ויגידו להם 10
vox & ,*vir* ibi non ecce & ,Aram *caſtrametationem* ad Venimus :dicendo
לאמר באנו אל־מחנה ארם והנה אין־שם איש וקול
tentoria & ,*ligatus* *aſinus* & ,*ligatus* *equus* niſi ,hominis
אדם כי אם־הסוס אסור והחמור אסור ואהלים
regis domo nunciaverunt & ,*portarios vocavit* Et .*ipſa* quòd ſecundùm
כאשר המה: ויקרא השערים ויגידו בית המלך 11
Indicabo :ſuos ſervos ad dixit & ,nocte rex Surrexitque .intrinſecus
פנימה: ויקם המלך לילה ויאמר אל־עבדיו אגידה־ 12
famelici quòd ſciverunt ;*Aram* nobis fecerunt quod vobis nunc
נא לכם את אשר־עשו לנו ארם ידעו כי־רעבים
Cùm :dicendo ,agro in *latitandum ad caſtrametatione* è ſunt egreſſi & ,*nos*
אנחנו ויצאו מן־המחנה להחבה בהשדה לאמר כי־
.ingrediemur urbem in &,vivos eos *apprehendemus* &,civitate è fuerint egreſſi
יצאו מן־העיר ונתפשם חיים ואל־העיר נבא:
ex quinque nunc *capiant* Et :dixit & ,ejus ſervis è unus reſpondit Et
ויען אחד מעבדיו ויאמר ויקחו־נא חמשה מן־ 13
omnĩ ſecundùm ipſi ecce :ea in remanſerunt qui ,reſiduis equis
הסוסים הנשארים אשר נשארו־בה הנם ככל־
multitudinem omnẽ ſecundũ ipſi ecce;ea in remanſerũt qui ,Iſrael *multitudinem*
ההמון ישראל אשר נשארו־בה הנם ככל־המון
duos tulerunt Et.videamus &,mittamus & :erant conſumpti qui ,Iſrael
ישראל אשר־תמו ונשלחה ונראה: ויקחו שני 14
:dicendo,Aram *caſtrametationem* poſt rex miſit & ,equorum currus
רכב סוסים וישלח המלך אחרי מחנה־ארם לאמר
via omnis ecce & ,Jarden ad uſque eos poſt abierunt Et .videte &,Ite
לכו וראו: וילכו אחריהם עד־הירדן והנה כל־הדרך 15
ipſos feſtinando in *Aram* projecerunt quæ vaſis & ,veſtibus erat plena
מלאה בגדים וכלים אשר־השליכו ארם בהחפזם
.regi indicaverunt et ,nuncii ſunt reverſi &
וישבו המלאכים ויגדו למלך:

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

5 Καὶ ἀνέστησαν ἐν τῷ σκότει εἰσελθεῖν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας· καὶ ἦλθον (ζ) εἰς μέρος παρεμβολῆς Συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ 6 ἐκεῖ. Καὶ κύριος (η) ἀκουστὴν ἐποίησε παρεμβολὴν τῆς Συρίας φωνὴν (†) ἅρματος καὶ φωνὴν ἵππου, φωνὴν δυνάμεως μεγάλης. καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Νῦν ἐμισθώσατο ἐφ᾽ (θ) ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς βασιλέας τῶν Χετταίων καὶ τοὺς βασιλέας Αἰγύ-7 πτου τοῦ ἐλθεῖν ἐφ᾽ ἡμᾶς. Καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀπέδρασαν ἐν τῷ σκότει, καὶ ἐγκατέλιπον τὰς σκηνὰς (ι) αὐτῶν, καὶ τοὺς ἵππους (κ) αὐτῶν, καὶ τοὺς ὄνους (λ) αὐτῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ ὡς ἔστι, καὶ ἔ-8 φυγον πρὸς τὴν ψυχὴν ἑαυτῶν. Καὶ εἰσῆλθον οἱ λεπροὶ οὗτοι ἕως μέρους τῆς παρεμβολῆς, καὶ εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν μίαν, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον, καὶ ἦραν ἐκεῖθεν ἀργύριον, καὶ χρυσίον, καὶ ἱματισμόν· καὶ ἐπορεύθησαν, (μ) καὶ ἐπέστρεψαν ἐκεῖθεν, καὶ εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν ἄλλην, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ κατέ-9 κρυψαν. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, Οὐχ οὕτως ἡμεῖς ποιοῦμεν. ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμέρα εὐαγγελίας ἐστὶ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν, καὶ μένομεν ἕως φωτὸς τοῦ πρωῒ, καὶ εὑρήσομεν ἀνομίαν· καὶ νῦν δεῦρο, καὶ εἰσέλθωμεν καὶ ἀν-10 αγγείλωμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως. Καὶ εἰσῆλθον καὶ ἐβόησαν πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλεως, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτοῖς, λέγοντες, Εἰσήλθομεν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ἀνὴρ καὶ φωνὴ ἀνθρώπου, ὅτι εἰ μὴ ἵππος δεδεμένος καὶ (ν) ὄνος, καὶ αἱ 11 σκηναὶ αὐτῶν ὡς εἰσί. Καὶ ἐβόησαν οἱ θυρωροὶ, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως 12 ἔσω. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς νυκτὸς, καὶ εἶπεν πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἀναγγελῶ δὴ ὑμῖν ἃ ἐποίησεν ἡμῖν Συρία. ἔγνωσαν ὅτι πεινῶμεν (ξ) ἡμεῖς, καὶ ἐξῆλθαν ἐκ τῆς παρεμβολῆς καὶ ἐκρύβησαν ἐν τῷ ἀγρῷ, λέγοντες, Ὅτι ἐξελεύσονται (ο) ἐκ τῆς πόλεως, καὶ συλληψόμεθα αὐτοὺς ζῶντας, καὶ εἰς τὴν πόλιν (π) εἰσελευσό-13 μεθα. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ εἶπε, Λαβέτωσαν (ρ) δὴ πέντε τῶν ἵππων τῶν ὑπολελειμμένων οἳ κατελείφθησαν ὧδε, ἰδού εἰσι πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος Ἰσραὴλ τὸ ἐκλεῖπον, 14 καὶ ἀποστείλωμεν ἐκεῖ καὶ ὀψόμεθα. Καὶ ἔλαβον δύο ἐπιβάτας ἵππων· καὶ ἀπέστειλεν ὁ (σ) βασιλεὺς Ἰσραὴλ ὀπίσω τοῦ βασιλέως Συρίας, 15 λέγων, Δεῦτε, καὶ ἴδετε. Καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματίων καὶ σκευῶν ὧν ἔρριψε Συρία ἐν τῷ θαμβεῖσθαι αὐτούς. καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ.

5 *Et ſurrexerunt in tenebris ad intrandum in caſtra Syriæ: & venerunt in partem caſtrorum Syriæ: & ecce non eſt vir ibi. Et* 6 *Dominus (d) audientia fecerat caſtra Syriæ vocem currûs, & vocem equi, vocem virtutis magnæ. Et dixit vir ad fratrem ſuum; Nunc mercede conduxit ſuper nos rex Iſrael reges Chettæorum, & reges Ægypti ad veniendum ſuper nos. Et ſurrexerunt, & au-* 7 *fugerunt in tenebris, & reliquerunt tabernacula ſua, & equos ſuos, & aſinos ſuos in caſtris, ſicut (e) ſunt: & fugerunt (f) ad animam ſuam. Et intraverunt le-* 8 *proſi hi uſq; ad partem caſtrorũ, & intraverunt in tabernaculum unum, & comederunt, & biberunt, & tulerunt indè argentum, & aurum, & veſtem. Et (g) iverunt, & converterunt ſe indè, & intraverunt in tabernaculum aliud, & ſumpſerunt indè, & iverunt, & abſconderunt. Et di-* 9 *xit vir ad proximum ſuum, (h) Non ſic nos facimus. Dies hæc, dies boni nuntii eſt: & nos tacemus, & manemus uſq; ad lucem matutinam, & inveniemus iniquitatem. Et nunc agite, & intremus, & annuntiemus in domum regis. Et intrârunt, & cla-* 10 *maverunt ad portam civitatis, & annuntiaverunt eis, dicentes; Intravimus in caſtra Syriæ: & ecce non eſt ibi vir, & vox hominis: quoniam niſi equus ligatus, & aſinus, & tabernacula eorum, ſicut ſunt. Et clamaverunt janitores,* 11 *& annuntiaverunt in domum regis intùs. Et ſurrexit rex nocte,* 12 *& dixit ad pueros ſuos; Annuntiabo nunc vobis, quæ fecit nobis Syria. Noverunt, quia eſurimus nos: & exierunt de caſtris, & abſconderunt ſe in agro, dicentes; Quoniam egredientur de civitate, & comprehendemus eos viventes, & in civitatem intrabimus. Et reſpondit unus puerorum* 13 *ejus, & dixit; Sumant nunc quinq; de equis reſiduis, qui (i) remanſerunt hîc, (ecce ſunt ad omnem multitudinem Iſrael, quod defecit,) & mittemus illuc, et videbimus. Et ſumpſerunt duos* 14 *aſcenſores equorum: Et miſit rex Iſrael poſt (k) regem Syriæ, dicens; Ite, et videte. Et iverunt* 15 *poſt eos uſq; ad Jordanem. Et ecce omnis via plena veſtimentorum, et vaſorum, quæ projecerat Syria, dum ipſi paverent. Et reverterunt nuntii, et annuntiaverunt regi.*

MS.A. (ζ) εἰς μέσον (η) ἐποίησεν ἀκουστὴν παρεμβολὴν Συρίας (†) ἅρματος καὶ φωνὴν δυνάμεως (θ) ἡμᾶς βασιλεὺς (ι) ἑαυτῶν, (κ) ἑαυτῶν, (λ) ἑαυτῶν (μ) καὶ ἔκρυψαν, καὶ ἐπέστρεψαν, καὶ εἰσῆλθον (ν) ὄνος δεδεμένος, καὶ αἱ (ξ) καὶ ἡμεῖς, (ο) ἐκ τῆς * γῆς, καὶ (π) εἰσελευσόμεθα καὶ ἐξελευσόμεθα. Καὶ (ρ) δὴ * πάντες ἀπὸ τῆς (σ) βασιλεὺς ὀπίσω

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וקמו בקבלא למעל למשרית ארם ואתו עד סיפי משרית ארם והא לית תמן אנש: 5
ומן קדם יי אשתמע למשרית ארם קל רתיכין וקל סוסון קל משרין סגיאן ואמרו גבר 6
לחבריה הא אגר עלנא מלכא דישראל ית מלכי חתאי וית מלכי מצראי למיתי עלנא:
וקמו וערקו בקבלא ושבקו ית משכניהון וית סוסותהון וית חמריהון במשריתא כמא 7
דהיא וערקו לשיזבא נפשיהון: ואתו סגיריא האלין עד סיפי משריתא ועלו למשכנא 8
חד ואכלו ושתיאו ונסיבו מתמן כספא ודהבא ולבושין ואזלו ואטמרו ותבו ועלו
למשכנא אוחרנא ונסיבו מתמן ואזלו ואטמרו: ואמרו גבר לחבריה לא כשר מה 9
דאנחנא עבדין יומא הדין יום בסורא הוא ואלו אנחנא שתקין ומורכין עד נהור צפרא
ויערעננא חובא וכען אתו ונתמטי ונחוי בית מלכא: ואתו וקרו לנטרי תרע קרתא 10
וחויאו להון למימר אתינא למשרית ארם והא לית תמן גבר וקל אנש אלהן סוסון
אסירין וחמרין אסירין ומשכנין כמא דאנון: וקרא נטרי תרעא וחויאו בית מלכא לגיו: 11
וקם מלכא בליליא ואמר לעבדוהי אחוי כען לכון ית דעבדו לנא אנש ארם ידעין ארי 12
כפנין אנחנא ונפקו מן משריתא לאטמרא בחקלא למימר אם יפקון מן קרתא
וניחודונון כד חיין ולקרתא נעול: ואתיב חד מעבדוהי ואמר וידברון כען חמשא מן 13
סוסותא מן שארא דאשתארו בה הא אנון ככל המונא דישראל דאשתארו בה אם
יבדון הא אנון ככל המונא דישראל דספו ונשלח ונחזי: ודברו תרין רכבי סוסין ושלח 14
מלכא בתר משרית ארם למימר אזילו וחזו: ואזלו בתריהון עד ירדנא והא כל אורחא 15
מליא לבושין ומנין דרמו אנש ארם באתבהלותהון למערק ותבו אזגדיא וחויאו למלכא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et ſurrexerunt in tenebris ut intrarent caſtra Aram: & venerunt uſq; ad 5 extrema caſtrorum Aram, & ecce non erat ibi aliquis. Et à Dño audita eſt 6 in caſtris Aram vox curruum, & vox equorum, vox caſtrorum multorum; & dixerunt quiſq; ad ſocium ſuum. Ecce conduxit contra nos rex Iſrael reges Hhithæorum, & reges *Ægyptiorum* ut veniant contra nos. Et ſur- 7 rexerunt & fugerunt in tenebris, & deſeruerunt tabernacula ſua, & equos ſuos, & aſinos ſuos, caſtris ſicut fuerunt [*exiſtentibus*;] & fugerunt ut ſervarent animas ſuas. Et venerunt leproſi illi uſq; ad extrema caſtrorum, & 8 introierunt in tabernaculũ cujuſdam; & comederunt & biberunt; & acceperunt inde argentũ et aurum, et veſtes, & abierunt et abſconderunt, & redierunt, & ingreſſi ſunt in tentoriũ aliud, & acceperunt inde, & abierunt & abſconderunt. Et dixerunt unuſquiſq; ad ſociũ ſuum, Non rectum eſt id 9 quod nos facim⁹: dies hæc, dies boni nuncii eſt; & ſiquidem nos tacuerim⁹ & diſtulerim⁹ quouſq; luceat aurora, occurret nobis culpa: & nunc venite, & pertingamus, & indicemus domui regis. Et venerunt & clamaverunt 10 ad cuſtodes portæ urbis, & nunciaverunt eis, dicendo: Venimus ad caſtra Aram, & ecce non erat ibi aliquis, nec vox hominis, ſed equi ligati, & aſini ligati, & tentoria ſicuti fuerant. Et clamaverunt cuſtodes portæ, 11 & renunciaverunt domui regis interiùs. Et ſurrexit rex nocte, & dixit 12 ſervis ſuis, Indicabo nunc vobis quid fecerunt nobis homines Aram: cognoverunt quòd famelici ſumus, & exierunt ex caſtris ut abſconderent ſe in agro, dicendo: Quoniam exibunt ex urbe, & comprehendemus illos vivos, & in urbem intrabimus. Et reſpondit unus de ſervis ſuis, & dixit. 13 Accipiant, quæſo, quinque ex equis relictis, qui relicti ſunt in ea; ecce illi ſunt ſicut omnis multitudo Iſrael qui relicti ſunt in ea: ſi perierint, ecce illi ſunt ſicut omnis multitudo Iſrael qui finierunt, & mittamus & videamus. Et acceperunt duos currus equorum, & miſit rex poſt caſtra Aram, dicen- 14 do, Ite & videte. Et iverunt poſt illos uſq; ad Jardena, & ecce omnis via 15 plena veſtibus & vaſis quæ projecerant homines Aram, dum feſtinarent fugere; & redierunt nuncii & indicaverunt regi.

Verſio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

5 * ܘܩܡܘ ܒܪܡܫܐ ܠܡܐܙܠ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܣܘܦܗ ܕܡܫܪܝܬܐ ܕܐܕܘܡ..
ܘܠܝܬ ܬܡܢ ܐܢܫ. * ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܐܫܡܥ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܐܕܘܡ. ܩܠܐ ܕܪܟܒܐ. ܘܩܠܐ ܕܦܪܫܐ. ܘܩܠܐ ܕܚܝܠܐ 6
ܪܒܐ. ܘܐܡܪܘ ܚܕ ܠܚܒܪܗ. ܗܐ ܐܓܪ ܥܠܝܢ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܠܟܐ ܕܚܬܝܐ ܘܠܡܠܟܐ
ܕܡܨܪܝܢ ܕܢܐܬܘܢ ܥܠܝܢ. * ܘܩܡܘ ܥܪܩܘ ܒܪܡܫܐ. ܘܫܒܩܘ ܡܫܟܢܝܗܘܢ. 7
ܘܪܟܫܗܘܢ ܘܚܡܪܝܗܘܢ. ܘܡܫܪܝܬܗܘܢ ܐܝܟ ܕܐܝܬܝܗ. ܘܥܪܩܘ ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ. * ܘܐܬܘ ܓܪ̈ܒܐ 8
ܗܠܝܢ ܥܕܡܐ ܠܣܘܦܗ ܕܡܫܪܝܬܐ. ܘܥܠܘ ܠܡܫܟܢܐ ܚܕ. ܘܐܟܠܘ ܘܐܫܬܝܘ. ܘܫܩܠܘ ܡܢ
ܬܡܢ ܣܐܡܐ ܘܕܗܒܐ ܘܡܐܢܐ. ܘܐܙܠܘ ܘܛܫܝܘ. ܘܗܦܟܘ ܘܥܠܘ ܠܡܫܟܢܐ ܐܚܪܢܐ.
ܘܫܩܠܘ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܐܙܠܘ ܘܛܫܝܘ. * ܘܐܡܪܘ ܚܕ ܠܚܒܪܗ. ܠܐ ܫܦܝܪ ܥܒܕܝܢ ܚܢܢ. 9
ܝܘܡܢܐ ܝܘܡܐ ܕܣܒܪܬܐ. ܘܚܢܢ ܫܬܝܩܝܢ ܚܢܢ. ܘܡܣܟܝܢ ܥܕܡܐ ܠܢܘܗܪܐ ܕܨܦܪܐ.
ܘܢܕܪܟܢ ܚܛܗܐ. ܘܗܫܐ ܬܘ ܢܐܙܠ ܘܢܚܘܐ ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ. * ܘܐܬܘ ܘܩܪܘ ܠܬܪ̈ܥܐ 10
ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܚܘܝܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪܘ. ܐܙܠܢ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܠܝܬ ܬܡܢ ܐܢܫ. ܘܠܐ ܩܠܐ ܕܒܪܢܫܐ.
ܐܠܐ ܪ̈ܟܫܐ ܐܣܝܪܝܢ. ܘܚܡܪ̈ܐ ܐܣܝܪܝܢ. ܘܡܫܟ̈ܢܐ ܐܝܟ ܕܐܝܬܝܗܘܢ. * ܘܩܪܘ ܬܪ̈ܥܐ ܘܚܘܝܘ 11
ܠܒܝܬ ܡܠܟܐ. * ܘܩܡ ܡܠܟܐ ܒܠܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܐܚܘܝܟܘܢ ܡܕܡ ܕܥܒܕܘ ܠܢ 12
ܐܕܘܡܝܐ. ܝܕܥܘ ܕܟܦܢܝܢ. ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ ܠܡܛܫܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܕܡܐ
ܕܢܦܩܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܢܐܚܘܕ ܐܢܘܢ ܟܕ ܚܝܝܢ. ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܢܥܘܠ. * ܘܥܢܐ ܚܕ ܡܢ 13
ܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ. ܢܣܒܘܢ ܚܡܫܐ ܡܢ ܦܪ̈ܫܐ ܕܐܫܬܚܪܘ. ܐܢ ܐܬܚܠܨܘ. ܢܬܚܫܒܘܢ ܐܝܟ ܟܠܗ
ܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܐܒܕܘ. ܘܢܫܕܪ ܘܢܚܙܐ. * ܘܪܟܒܘ ܬܪܝܢ ܙܘܓܝܢ ܕܦܪ̈ܫܐ. ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܒܬܪ 14
ܡܫܪܝܬܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܡܪ. ܙܠܘ ܚܙܘ. * ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗܘܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܪܕܢܢ. ܘܚܙܘ 15
ܟܠܗ ܐܘܪܚܐ ܡܠܝܐ ܡܐܢܐ ܘܙܝܢܐ ܕܫܕܘ ܐܕܘܡܝܐ ܒܥܘܪܩܗܘܢ. ܘܗܦܟܘ ܐܝܙܓܕܐ.
ܘܚܘܝܘ ܠܡܠܟܐ.

* Quare ſurgentes in crepuſculo ad eundum in 5 caſtra Adum, & pervenientes uſque ad terminum caſtrorum Adum, nemo illic erat. (Nam 6 Dominus audire fecerat in caſtris Adum ſtrepitum equitum, & ſonitum equorum, & ſonitum exercitûs magni: ideóque dixerant alter ad alterum, Ecce rex Iſraelis conduxit adverſùm nos regem Hethæorum & regem Ægyptiorum, ut veniant contra nos. Et ſur- 7 gentes fugerant in crepuſculo, & reliquerant tentoria ſua, equos & aſinos ſuos, & caſtra ſua ut erant compoſita, & fugerant ipſi nudi.) Venientes inquam, leproſi illi uſque 8 ad terminum caſtrorum, ingreſſi ſunt tentorium unum, cõmederunt ac biberunt: & auferentes inde argentum, aurum, & veſtes, abierunt & *humi* abſconderunt: tum reverſi, & in aliud tentorium ingreſſi, abſtulerunt inde, & euntes abdiderunt. Dixerunt autem alter ad 9 alterum, Non rectè facimus: hodie dies eſt *fauſti* nuntii: quouſque tandem ſilebimus, & expectabimus donec illuceſcat matutinum, ut deprehendat nos peccatum? agite igitur, eamus indicatum in domo regia. Itaque ve- 10 nientes vocaverunt janitores civitatis, & indicârunt eis, ac dixerunt, Ivimus ad caſtra Adum, nec ullus erat ibi homo, neque vox humana, ſed tantummodo equi ligati, & aſini ligati, & caſtra ut erant. Accedentes ergò jani- 11 tores; rem indicârunt domui regis. Qua- 12 propter rex noctu conſurgens dixit ſervis ſuis, Indicabo vobis quid fecerint nobis Adumæi: ſcientes nos fame laborare, egreſſi ſunt è caſtris ad abdendũ ſe in deſerto, dicẽtes, Cùm exierint è civitate, capiemus eos vivos, & ingrediemur civitatem. Reſpondens quidem è 13 ſervis ejus dixit, Adducantur quinque ex equitibus qui reliqui ſunt: ſi capti fuerint, cenſebuntur cum univerſo populo Iſraelis qui perierunt: & mittamus exploratum. Cùm 14 ergò equos conſcendiſſent duo paria equitũ, miſit *eos* rex poſt caſtra Adum, & ait, Ite, explorate. Qui ſectantes eos ad Jordanẽ uſque, 15 & videntes totam viam plenã armis et veſtibus quæ reliquerant Adumæi in feſtinatione ſua; reverſi ſunt nuntii, et indicârunt regi.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فقاموا وقت مسي للمضي الي عسكر ارام * وبلغوا الي اقصي معسكرهم * فاذا ليس هناك انسان * 5
* وان الله كان اسمع معسكر ارام من عنده صوت ركب * وصوت خيل * وصوت عسكر عظيم * 6
فقال الرجل منهم لصاحبه * ما هذا الا ملك بني اسراييل * اكتري علينا ملوك الحيثيين
وملوك مصر ليجيوا الينا * فقاموا وهربوا مسيا * وتركوا جميع خيمهم * وخيلهم وحميرهم * والمعسكر 7
كما هو بجملته * وهربوا ناجيين بحشاشاتهم * وجاوا هولاء المجذومين الي طرف العسكر * فدخلوا الي 8
احدي الخيم * فاكلوا وشربوا * واخذوا من ثم فضة وذهبا ولباسا * ومضوا وطمروه * وعادوا ودخلوا
مضربا اخر * واخذوا من هناك * ومضوا وطمروا ايضا * ثم قال احدهم * ليس جيد ما نصنع * ان 9
يومنا هذا يوم بشارة * وان نحن سكتنا وانتظرنا دون الصبح لزمنا علي ذلك اثما * والان تعالوا
ندخل ونحكي ذلك في دار الملك * فجاوا وعرفوا حفاظ ابواب القرية * وحكوا لهم قايلين * انا 10
وافينا معسكر ارام * واذ ليس ثم انسان * ولا صوت انسان * الا ان الخيل مربوطة * والحمير مربوطة *
والخيم قايمة كما هي * فاعلن ذلك حراس ابواب القرية في القرية * وعرفوا ذلك لمن داخل دار 11
الملك * وقام الملك في الليل * وقال لعبيده * انا اقول لكم ما صنعوه ادوم * قد علموا انا جياعا * 12
خرجوا من المعسكر وكمنوا في الصحراء يقولوا كما يخرجوا من القرية فنقبض عليهم احياء
وندخل القرية * فاجاب احد عبيد الملك وقال * نبعث الان خمسة من الفرسان الباقية التي 13
بقيت هناك * فان سلموا كانوا معدودين فيما بقي من الاسراييليين * وان هلكوا فنعدهم
كالجماعة من ال اسراييل الذين هلكوا * فنوجه وننظر * فاخذوا فارسين * ووجه بهما الملك الي 14
ما خلف معسكر ارام * وقال لهما * امضيا وانظرا * فمضوا في اثارهم الي الاردن * فوجدوا جميع 15
الارض مملية من الثياب والالة * كما رموها قوم ارام عند خوفهم وهربهم * ورجعا *

Surgentes itaq; tempore veſpertino ut pergerent ad exercitum Aramæorum, pervenerunt ad extrema eorum caſtra, & ecce 5 *nemo illîc aderat. Nam Deus audiendum* 6 *prodiderat à ſe in caſtris Aram ſonitum equitum, et ſonitum equorum, & ſtrepitum ingentis exercitûs; adeò ut diceret quilibet ex eis ſocio ſuo, Nil aliud eſt hoc niſi rex filiorum Iſrael, qui mercede conduxit adverſùm nos reges Hethæorum & reges Ægypti, ut veniant contra nos. Et ſur-* 7 *gentes fugerunt ſub nocte, et relictis omnibus tentoriis ſuis, equis & aſinis ſuis, totiſque ut erant caſtris, fugerunt, ſupremũ ſpiritum ſuum eripientes. Venientes in-* 8 *quam, illi ſecluſi ad extrema caſtra, ingreſſi tentorium quoddam ederunt ac biberunt, & acceperunt inde argentum & aurum, atque veſtes, et euntes abdiderunt ea: tum redeuntes, & aliud tentorium ingreſſi rapuerunt inde, et euntes abdiderunt etiam. Tum dixit unus eorum, Iniquum* 9 *eſt quod agimus; dies enim hodierna fauſti dies eſt nuntii: quòd ſi ſiluerimus, & expectaverimus lucem matutinam, in crimen ob id incurremus: agite ergò, ingrediamur, ídque in æde regia narremus. Itaque venientes nuntiaverunt cuſtodibus* 10 *portarum civitatis, & narraverunt eis, dicentes; Permeavimus uſque ad caſtra Aramæorum, & ecce nullus erat ibi homo, neque vox humana; at verò equi ſunt ibi ligati, & aſini ligati, & tentoria integra manentia. Promulgârunt id cuſtodes ja-* 11 *nuarum civitatis in urbe, notúmque fecerunt eis qui aulam regiam ingrediebantur. At rex noctu conſurgens dixit ſervis ſuis,* 12 *Ego dicam vobis quid fecerint Adumæi: nôrunt nos eſſe famelicos, ideò è caſtris egreſſi inſidias tetenderunt in deſerto, dicentes; ubi egredientur è civitate, capiemus eos vivos, et urbem ingrediemur. Re-* 13 *ſpondens autem quidam ſervorum regis, ait; Mittamus jam quinque ex equitibus reſiduis qui remanent, illuc: ſi evaſerint, computabuntur inter eos qui reliqui ſunt ex Iſraelitis; ſin autem perierint, cenſebimus eos perinde ac reliquos Iſraelitas qui perierunt: mittamus igitur, & videamus. Tulerunt ergò duos equites, quos miſit rex* 14 *poſt caſtra Aramæorum, dicens eis; Ite, & videte. Sequentes igitur eorum veſtigia,* 15 *ad Jordanem uſque, repererunt univerſam terram plenam veſtimentis et armis, prout jecerant ea Aramæi dum trepidi fugerent: tum reverſi ſunt.*

מלכים ב : ח

Verſio VULG. LAT.

16 Et egreſſus popul' diripuit caſtra Syriæ: factúſque eſt modius ſimilæ ſtatêre uno, & duo modii hordei ſtatêre uno, juxta verbum Domini. 17 Porrò rex ducem illum, in cujus manu incumbebat, conſtituit ad portam: quem conculcavit turba in introitu portæ, & mortuus eſt, juxta quod locutus fuerat vir Dei, quando deſcenderat rex ad eum. 18 Factúmque eſt ſecundùm ſermonem viri Dei, quem dixerat regi, quando ait; Duo modii hordei ſtatêre uno erunt, & modius ſimilæ ſtatêre uno, hoc eodem tempore cras in porta Samariæ: 19 Quando reſponderat dux ille viro Dei, & dixerat; Etiamſi Dominus fecerit cataractas in cœlo, numquid poterit fieri quod loqueris? Et dixit ei; Videbis oculis tuis, & indè non comedes. 20 Evênit ergò ei ſicut prædictũ fuerat, & conculcavit eum populus in porta, & mortuus eſt.

CAP. VIII.

1 ELiſeus autem locutus eſt ad mulierem, cujus vivere fecerat filium, dicens; Surge, vade tu & domus tua, & peregrinare ubicunque repereris? vocavit enim Dominus famem, & veniet ſuper terram ſeptem annis. 2 Quæ ſurrexit, & fecit juxta verbum hominis Dei: & vadens cum domo ſua, peregrinata eſt in terra Philiſthiim 3 diebus multis. Cúmque finiti eſſent anni ſeptẽ, reverſa eſt mulier de terra Philiſthiim: & egreſſa eſt ut interpellaret regẽ pro domo ſua, & pro agris 4 ſuis. Rex autem loquebatur cum Giezi puero viri Dei, dicens; Narra mihi omnia ma-5 gnalia quæ fecit Eliſeus. Cúmque ille narraret regi quomodo mortuum ſuſcitâſſet, apparuit mulier, cujus vivificaverat filium, clamans ad regem pro domo ſua, et pro agris ſuis. Dixítque Giezi; Domine mi rex, hæc eſt mulier, & hic eſt filius ejus, quem ſuſcitavit Eliſeus. 6 Et interrogavit rex mulierem: quæ narravit ei. Dedítq; ei rex eunuchum unum, dicens; Reſtitue ei omnia quæ ſua ſunt, & univerſos reditus agrorum, à die quâ reliquit terram uſque 7 ad præſens. Venit quoque Eliſeus Damaſcum, & Benadad rex Syriæ ægrotabat: nuntiaverúntque ei, dicentes; Venit vir Dei huc.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

16 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς ϗ διήρπασε τ̀ παρεμβολὴν Συρίας. ϗ ἐγένετο μέτρον σεμιδάλεως (τ) σίκλυ, κτ̀ τὸ ῥῆμα κυρίυ, ϗ δίμετρον 17 κριθῶν σίκλυ. Καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησε τ̀ τριστάτην ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο (υ) τῇ χειρὶ αὐτῦ ἐπὶ τ̀ πύλης. ϗ συνεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς (φ) ἐν τῇ πύλῃ, ϗ ἀπέθανε (χ) καθὰ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τῦ θεῦ, ὃς ἐλάλησεν ἐν τῷ καταβῆναι τ̀ ἄγγελον πρὸς αὐτόν. 18 Καὶ ἐγένετο (ψ) καθὰ ἐλάλησεν (ω) Ἐλισαιὲ πρὸς τ̀ βασιλέα, λέγων, Δίμετρον κριθῆς σίκλυ ϗ μέτρον σεμιδάλεως σίκλυ· ϗ ἔσαι ὡς (α) ἡ ὥρα αὔριον ἐν τῇ 19 πύλῃ Σαμαρείας. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης τῷ (β) Ἐλισαιὲ, ϗ εἶπεν, Ἰδὺ κύριος ποιεῖ καταῤῥάκτας ἐν τῷ ὐρανῷ, μὴ ἔσαι τὸ ῥῆμα τῦτο; ϗ εἶπεν (γ) Ἐλισαιὲ, Ἰδὺ (δ) ὄψει τοῖς ὀφθαλμοῖς συ, ϗ ἐκεῖθεν (ε) ὐ μὴ φά-20 γῃ. Καὶ ἐγένετο (ζ) ὕτως· ϗ (η) συνεπάτησαν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ πύλῃ, καὶ ἀπέθανε.

Et exivit populus: & diripuerunt caſtra Syriæ. Et facta eſt menſura ſimilaginis ſiclo juxta verbum Domini, & duæ menſuræ hordeorum ſiclo. 17 Et rex ſtatuit triſtatam, ſuper quem rex innitebatur (l) manu ſuâ, ſuper portam. Et conculcavit eum populus in porta: & mortuus eſt; ſicut locut' eſt homo Dei, qui locut' eſt in aſcendendo nuntium ad eum. 18 Et factum eſt, ſicut locut' eſt Eliſæc ad regem, dicens; Duæ menſuræ hordei ſiclo, & menſura ſimilaginis ſiclo: & erit, ſicut hora, cras in porta Samariæ: 19 Et reſpondit triſtata ad Eliſæc, & dixit: Ecce Dominus facit cataractas in cælo; nunquid erit verbum hoc? Et dixit Eliſæc, Ecce videbis oculis tuis, & indè non comedes. 20 Et factum eſt ita. Et conculcaverunt eum populus in porta: & mortuus eſt.

MS.A. (τ) σίκλυ, ϗ δίμετρον κριθῶν σίκλυ κτ̀ τὸ ῥῆμα κυρίυ. Καὶ (υ) ἐπὶ τῇ (φ) ἐπὶ τ̀ πύλης, (χ) καθὼς (ψ) καθὼς (ω) Ἐλισαιὲ (α) ἡ* ἡμέρα αὔτη αὔριον (β) Ἐλισαιὲ, (γ) Ἐλισαιὲ, (δ) ὄψῃ (ε) ὐ φάγῃ. (ζ) αὐτῷ ὕτως· (η) συνεπάτησεν

ΚΕΦ. η'.

1 ΚΑὶ Ἐλισαιὲ ἐλάλησε πρὸς τ̀ γυναῖκα, ἧς ἐζωπύρησε τ̀ υἱὸν, λέγων, Ἀνάστηθι ϗ δεῦρο σὺ ϗ ὁ οἶκός συ, ϗ παροίκει ὗ ἐὰν (α) παροικήσῃς, ὅτι κέκληκε κύριος λιμὸν ἐπὶ τ̀ γῆν, καί γε ἦλθεν ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτὰ 2 ἔτη. Καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ, ϗ ἐποίησε κτ̀ τὸ ῥῆμα (β) Ἐλισαιὲ ϗ αὐτὴ ϗ ὁ οἶκος αὐτῆς, ϗ παρῴκει ἐν γῇ ἀλλοφύλων ἑπτὰ ἔτη. 3 Καὶ ἐγένετο μτ̀ τὸ τέλος τ̃ ἑπτὰ ἐτῶν, ϗ ἐπέστρεψεν ἡ γυνὴ (γ) ἐκ γῆς ἀλλοφύλων εἰς τ̀ πόλιν, ϗ ἦλθε βοῆσαι πρὸς τ̀ βασιλέα περὶ τ̃ οἴκυ (δ) ἑαυτῆς ϗ περὶ τ̃ ἀγρῶν 4 (ε) αὐτῆς. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλάλει πρὸς Γιεζὶ τὸ παιδάριον (ζ) Ἐλισαιὲ τῦ ἀνθρώπυ τῦ θεῦ, λέγων, Διήγησαι (η) δὴ ἐμοὶ πάν-5 τα τὰ (θ) μεγάλα ἃ ἐποίησεν Ἐλισαιέ. Καὶ ἐγένετο αὐτῦ ἐξηγυμένυ τῷ βασιλεῖ, ὡς ἐζωπύρησεν υἱὸν τεθνηκότα, ϗ ἰδὺ ἡ γυνὴ ἧς ἐζωπύρησε τ̀ υἱὸν αὐτῆς (ι) Ἐλισαιὲ, βοῶσα πρὸς τ̀ βασιλέα περὶ τῦ οἴκυ ἑαυτῆς ϗ περὶ τ̃ ἀγρῶν ἑαυτῆς. ϗ εἶπε Γιεζὶ, Κύριε βασιλεῦ, αὕτη ἡ γυνὴ, ϗ (κ) ὗτος ὁ υἱὸς 6 αὐτῆς ὃν ἐζωπύρησεν (λ) Ἐλισαιέ. Καὶ ἐπηρώτησεν ὁ βασιλεὺς τ̀ γυναῖκα· ϗ διηγήσατο αὐτῷ, ϗ ἔδωκεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς εὐνῦχον ἕνα, λέγων, Ἐπίστρεψον (μ) πάντα τὰ αὐτ̃, ϗ πάντα τὰ γεννήματα τῦ ἀγρῦ ἀπὸ τ̃ ἡμέρας ἧς (ν) κατέλιπε τ̀ γῆν ἕως τῦ νῦν. 7 Καὶ ἦλθεν (ξ) Ἐλισαιὲ εἰς Δαμασκόν. ϗ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας (ο) ἠῤῥώστησε. ϗ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἥκει ὁ ἄνθρωπος τῦ θεῦ ἕως ὧδε.

CAP. VIII.

1 ET Eliſæc locutus eſt ad mulierem, cujus vivificaverat filium, dicens; Surge, & vade tu, & domus tua, & incole, ubicunq; incolueris: quoniam vocavit Dominus famem ad terram: (a) & etiam venit ad terram ſeptem annis. 2 Et ſurrexit mulier, & fecit juxta verbum Eliſæe, & ipſa, et domus ejus: & incoluit in terra alienigenarum ſeptem annos. 3 Et factum eſt poſt finem ſeptem annorum; & revertit mulier de terra alienigenarum in civitatem: & venit clamare ad regem de domo ſua, & de agris ſuis. 4 Et rex loquebatur ad Giezi puerum Eliſæe hominis Dei, dicens; Narra nũc mihi omnia magna, quæ fecit Eliſæc. 5 Et factum eſt eo narrante regi, quomodò ſuſcitavit filium mortuum; & ecce mulier, cujus ſuſcitaverat filium ejus Eliſæe, clamans ad regem de domo ſua, & de agris ſuis. Et dixit Giezi; Domine rex, hæc eſt mulier, & hic filius ejus, quem ſuſcitavit Eliſæc. 6 Et interrogavit rex mulierem. Et narravit ei. Et dedit ei rex Eunuchum unum, dicens; Fac redire omnia, quæ ipſius, & omnia genimina agri à die, quâ reliquit terram, uſq; nunc. 7 Et venit Eliſæe in Damaſcum. Et filius Ader rex Syriæ ægrotavit. Et annuntiaverunt ei, dicentes; Venit homo Dei uſq; huc.

MS.A. † Ἐλισαιὲ (α) παροικήσεις, (β) Ἐλισαιὲ, ϗ ἐπορεύθη γυνὴ ϗ ὁ (γ) ἐκ τ̃ ἀλλοφύλων, ϗ ἦλθεν (δ) αὐτ̃ (ε) ἑαυτ̃. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλάλησεν (ζ) Ἐλισαιὲ (η) δή μοι (θ) μεγάλα* ἐποίησεν Ἐλισαιέ. (ι) Ἐλισαιὲ, (κ) ὗτος υἱὸς (λ) Ἐλισαιέ. (μ) πάντα αὐτῆς, (ν) ἐγκατέλειπεν (ξ) Ἐλισαιὲ (ο) ἠῤῥώστει.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et exiit populus & diripuerunt caſtra Aram, & fuit ſatum ſimilæ pro ſiclo, 16
& duo ſata ordei pro ſiclo, juxta verbum Dñi. Et rex præpoſuit virum 17
ſuper cujus manum innitebatur ſuper portam, & conculcavit illum popul'
in porta, & mortuus eſt ſicut locut' fuerat propheta Dñi qui locut' fuerat,
cùm deſcendiſſet rex ad eum. Et fuerat cùm loqueretur propheta Domini 18
cum rege, dicendo: Duo ſata ordei pro ſiclo, & ſatum ſimilæ pro ſiclo
erit ſecundùm tempus hoc cras in porta Somron. Et reſponderat vir pro- 19
phetæ Dñi, & dixerat, Siquidem Dñs aperiat cataractas, & demittat bona
de cœlo, nunquid erit res iſta? & dixerat, Ecce tu videbis oculis tuis, ſed
de eis non comedes. Et fuit illi ſic; & conculcaverunt eum populus in por- 20
ta, & mortuus eſt.

CAP. VIII.

ET Eliſagh locutus eſt cum muliere, cujus filium vivificârat, dicendo: 1
Surge, & abi tu, & homines domus tuæ, & habita in loco qui rectus
fuerit ut habitetur; quia vocavit Dñs famem etiam futuram ut veniat ſuper
terram ſeptem annis. Et ſurrexit mulier & fecit juxta verbũ prophetæ Dñi, 2
& abiit ipſa & homines domus ejus, & habitavit in terra Peliſtæorum ſe-
ptem annis. Et fuit in fine ſeptem annorum, rediit mulier de terra Peli- 3
ſtæorum, & exiit ut clamaret ante regem pro domo ſua & pro agro ſuo.
Et rex loquebatur cum Gehhazi diſcipulo prophetæ Dñi, dicendo: Narra 4
quæſo mihi omnia magnalia quæ fecit Eliſagh. Et fuit illo narrante regi, 5
quomodo vivificâſſet mortuum, ecce mulier cujus vivificârat filium, clama-
bat ad regem pro domo ſua, & pro agro ſuo: & dixit Gehhazi, Domine
mi rex, *hæc* mulier, & hic eſt filius ejus quem vivificavit Eliſagh. Et in- 6
terrogavit rex mulierẽ, & narravit ei, & delegavit illi rex eunuchum unũ,
dicendo: Reſtitue illi omnia quæ erant ei, & omnem proventum agri
ſui à die quo reliquit terram ad uſque nunc. Et venit Eliſagh in Dam- 7
meſeq, & Bar-hadad rex Aram ægrotabat, & indicatum eſt ei, dicendo:
Advenit propheta Domini hucuſque.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * Et egreſſus popul' diripuerunt caſtra Adum: tum *venditum* fuit ſatum farris ſtatere, & ſata hordei obolo, quemadmodum dixerat Dominus. 17 Porrò rex virum illum cujus innitebatur manibus, præfecit portæ, conculcavítque eum populus in porta, & mortuus eſt; quemadmodum dixerat propheta Dei, quando deſcendit ad eum nuntius. 18 Evenit inquam ſermo prophetæ Dei: nam eo regi dicente; Satum farris ſtatere, et ſata hordei obolo cras conſimili tempore vendentur in porta Samariæ; 19 Reſponderat vir ille, et dixerat prophetæ Dei, Si Dominus fecerit feneſtras in cœlis, erit ſermo ille: dixerátque ad eum, Ecce oculis tuis viſurus es, non tamen ex eo comeſturus. 20 Sic itaque evénit ei; nam conculcârunt eum populus in porta, et mortuus eſt.

CAP. VIII.

1 ELiſæus autem dixit mulieri illi cujus filium vitæ reſtituerat, Surge, abi tu & domus tua, & hoſpitare ubicunque hoſpitari poteris; quoniam vocavit Dominus famem, & quidem ventura eſt ſuper terram ſeptem annos. 2 Surrexit mulier illa, fecitq; juxta ſermonem prophetæ Dei; & abiens tam ipſa quàm domus ejus, hoſpitata eſt in terra Paleſtinorũ ſeptem annos. 3 Poſt annos ſeptẽ reverſa venit è terra Paleſtinorum, abiitq; ut conquereretur apud regem ob domum ſuam & ob agrum ſuum. 4 Rex autem dixerat ad Gahzi juvenem prophetæ Dei, Narra mihi omnes res magnas quas fecit Eliſæus. 5 Dum ergò narraret ille regi quomodo mortuum vitæ reſtituiſſet, videns mulierem illam cujus filium vitæ reſtituerat conquerentem apud regem ob domum ſuam & ob agrum ſuum; dixit Gahzi, Hæc eſt mulier illa, & hic eſt filius ejus quem Eliſæus vitæ reſtituit. 6 Cúmq; rex mulierẽ interrogâſſet, narravit illa ei; deinde dedit ei rex eunuchum quendam, cui dixit, Reſtitue ei quicquid pertinet ad eam, totúmq; agri ſui proventum, à die quo terram dereliquit ad hoc uſque tempus. 7 Poſtea venit Eliſæus Damaſcum: Bar-Hadad autem rex Adum ægrotabat; & indicaverunt ei, dixerúntque, Venit propheta Dei.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * *Quare egreſſus populus, deprædati ſunt caſtra Aramæorum: fuitque gjarib ſimilaginis venditus ſtatere argenteo, et duo gjaribi hordei ſtatere argenteo, uti dixerat Deus.* 17 *Rex autem præfecerat gigantem illum cui innitebatur, januæ; ſed conculcaverunt eum homines in janua, & mortuus eſt, quemadmodum prædixerat propheta Dei quando deſcenderet ad eum rex.* 18 *Et factum eſt quemadmodum indicaverat Dei propheta regi, dicens; Gjarib ſimilaginis ſtatere argenteo, & duo gjaribi hordei ſtatere argenteo vendentur conſimili tempore die craſtino ad portam quæ eſt in Samaria:* 19 *Ille verò gigas reſpondens prophetæ Dei dixerat, Num licèt faciat Deus feneſtras in cœlo, per quas bona profundat, num inquam continget juxta verbum hoc? cui dixerat ille, Imò verò oculis tuis id videbis, at ex eo minimè comedes.* 20 *Id inquam contigit ei: nam conculcavit eum turba popularis in janua, & mortuus eſt.*

CAP. VIII.

1 *MOnuerat autem Eliſæus mulierem illam cujus filium vitæ reſtituerat, dicens; Surge, & abſcede hinc tu & domeſtici tui, et commorare aliquo in loco cujus habitatio ſit tibi commoda; deſtinavit enim Deus famem, eaque ſanè duratura eſt in terra ſeptem annos.* 2 *Surrexit ergò mulier illa, & fecit quemadmodum præcepit illi propheta Dei, & commorata eſt in regione Paleſtinæ ſeptem annos.* 3 *Exactis autem ſeptem annis reverſa eſt mulier è regione Paleſtinæ, clamavitque regem appellans pro domo ſua & agro ſuo.* 4 *Rex autem tunc temporis alloquebatur Gahzi diſcipulum Apoſtoli Dei, & dicebat ei; Narra mihi modò omnia præclarè facta quæ geſſit Eliſæus:* 5 *Dúmq; hic regi narraret, et in ſua narratione perveniſſet ad reſtitutum vitæ mortuum; ecce advenit mulier illa cujus filium vitæ reſtituerat, opem regis imploratura pro domo ſua & agro ſuo: dixítque Gahzi, Domine mi rex, ecce mulierem, & en filium ejus quem Eliſæus vitæ reſtituit.* 6 *Cùm ergò rex mulierem ea de re interrogâſſet, illáque ei narrâſſet; miſit cum ea rex miniſtrum quendam cui demandavit reſtitutionem omnium bonorum ejus, et reſtitutionem proventûs agri ejus, ab eo tempore quo egreſſa fuerat ex ea regione uſque ad tempus reditûs ipſius.* 7 *Deinde venit Eliſæus Damaſcum: Ben-haddad autem rex Aram æger erat tunc temporis, dictúmque fuit ei; Jam venit huc propheta Dei.*

vade & ‡,munus tua manu in Tolle :Chazael ad rex ait Et
8 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־חֲזָהאֵל קַח בְּיָדְךָ מִנְחָה וְלֵךְ
:dicendo ,eo ab Dominum requires & :Dei viri occurſum in
לִקְרַאת אִישׁ הָאֱלֹהִים וְדָרַשְׁתָּ אֶת־יְהוָה מֵאוֹתוֹ לֵאמֹר
,ejus occurſum in Chazael abiit Et ?hac infirmitate de vivam Nunquid
9 הַאֶחְיֶה מֵחֳלִי זֶה׃ וַיֵּלֶךְ חֲזָאֵל לִקְרָאתוֹ
quadraginta onus ,Dammeſec bonum omne & ,ſua manu in munus tulit &
וַיִּקַּח מִנְחָה בְיָדוֹ וְכָל־טוּב דַּמֶּשֶׂק מַשָּׂא אַרְבָּעִים
Ben-hadad tuus Filius :ait & ,*ejus facies ad* ſtetitque ,venit & :camelorum
גָּמָל וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד לְפָנָיו וַיֹּאמֶר בִּנְךָ בֶן־הֲדַד
?hac infirmitate de vivam Nunquid:dicendo ,te ad me miſit Aram rex
מֶלֶךְ־אֲרָם שְׁלָחַנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר הַאֶחְיֶה מֵחֳלִי זֶה׃
:vives Vivendo ‡ei dic ,Vade :Eliſaah eum ad Dixitque
10 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישָׁע לֵךְ אֱמָר־לֹא חָיֹה תִחְיֶה
fecit ſtare Et .morietur moriendo quòd ,Dominus mihi oſtendit &
11 וְהִרְאַנִי יְהוָה כִּי־מוֹת יָמוּת׃ וַיַּעֲמֵד אֶת־
dixit Et .Dei vir flevitque :*pudefieri ad uſq;* poſuit &,*ſuas facies*
12 פָּנָיו וַיָּשֶׂם עַד־בֹּשׁ וַיֵּבְךְּ אִישׁ הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר
quòd novi Quia :ait & ?*flens* meus dominus Quare :Chazael
חֲזָאֵל מַדּוּעַ אֲדֹנִי בֹכֶה וַיֹּאמֶר כִּי־יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־
,ignem in mittes eorum munitiones :malum Iſrael filiis es facturus
תַּעֲשֶׂה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל רָעָה מִבְצְרֵיהֶם תְּשַׁלַּח בָּאֵשׁ
,allides eorum parvulos & ,occides gladio in eorum juvenes &
וּבַחֻרֵיהֶם בַּחֶרֶב תַּהֲרֹג וְעֹלְלֵיהֶם תְּרַטֵּשׁ
tuꝰ ſervꝰ quid Quoniā :Chazael Dixitque .*dirumpes* eorū prægnantes &
13 וְהָרֹתֵיהֶם תְּבַקֵּעַ׃ וַיֹּאמֶר חֲזָהאֵל כִּי מָה עַבְדְּךָ
mihi Oſtēdit:Eliſaah dixitque ?*hoc magnum verbum* faciat ut ,canis
הַכֶּלֶב כִּי יַעֲשֶׂה הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע הִרְאַנִי
venit &,Eliſaah ab *abiit* Et .Aram ſuper regem te Dominus
14 יְהוָה אֹתְךָ מֶלֶךְ עַל־אֲרָם׃ וַיֵּלֶךְ מֵאֵת אֱלִישָׁע וַיָּבֹא
:ait & ?Eliſaah tibi dixit Quid :ei dixitque ,ſuum dominum ad
אֶל־אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מָה־אָמַר לְךָ אֱלִישָׁע וַיֹּאמֶר
,*ſtragulum* tulit & ,craſtino à fuit Et .vives Vivendo ,mihi Dixit
15 אָמַר לִי חָיֹה תִחְיֶה׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיִּקַּח הַמַּכְבֵּר
regnavit & :eſt mortuus &,ejꝰ faciem ſuper expandit & ,*aquas* in intinxit &
וַיִּטְבֹּל בַּמַּיִם וַיִּפְרֹשׂ עַל־פָּנָיו וַיָּמֹת וַיִּמְלֹךְ
regis Achab filii Joram quinto anno in Et .eo pro Chazael
16 חֲזָהאֵל תַּחְתָּיו׃ וּבִשְׁנַת חָמֵשׁ לְיוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ
Jehoſaphat filius,Jehoram regnavit ,Jehudah regis Jehoſaphat & ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹרָם בֶּן־יְהוֹשָׁפָט
,*ipſum regnādo in* erat annorum duorum & triginta Filius .Jehudah *regis*
17 מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ
,Iſrael regum *via in* ambulavit Et.Jeruſalaim in regnavit annis octo &
18 וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
ei erat Achab filia etenim :Achab domus fecerunt quemadmodum
כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בֵּית אַחְאָב כִּי בַּת־אַחְאָב הָיְתָה־לּוֹ
Dominus noluit *Et* .Domini oculis in malum fecitque :*uxorem in*
19 לְאִשָּׁה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃ וְלֹא־אָבָה יְהוָה
;ſuum ſervum David propter Jehudah *corrumpere*
לְהַשְׁחִית אֶת־יְהוּדָה לְמַעַן דָּוִד עַבְדּוֹ
ejus filiis ,lucernam ei *dandum ad* ,ei dixerat quemadmodum
כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ לָתֵת לוֹ נִיר לְבָנָיו
manu ſub à Edom *eſt prævaricatus* ejus diebus In .diebus cunctis
20 כָּל־הַיָּמִים׃ בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־
Joram tranſivit Et .regem ſe ſuper fecerunt regnare & ,Jehudah
21 יְהוּדָה וַיַּמְלִכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ׃ וַיַּעֲבֹר יוֹרָם
,nocte ſurrexit ipſe ,fuit & :eo cum currus *omnis* & ,Sehir in
צָעִירָה וְכָל־הָרֶכֶב עִמּוֹ וַיְהִי־הוּא קָם לַיְלָה
fugitque :*currus* principes & ,eum *ad circumdantem* Edom percuſſit &
וַיַּכֶּה אֶת־אֱדוֹם הַסֹּבֵיב אֵלָיו וְאֵת שָׂרֵי הָרֶכֶב וַיָּנָס
.ſua *tentoria* in populus
הָעָם לְאֹהָלָיו׃

Verſio VULG. LAT.

8 Et ait rex ad Hazael; Tolle tecum munera, & vade in occurſum viri Dei, & conſule Dominum per eum, dicens; Si evadere potero de infirmitate 9 mea hac? Ivit igitur Hazael in occurſum ejꝰ, habens ſecum munera, & omnia bona Damaſci, onera quadraginta camelorum. Cúmq; ſtetiſſet coram eo, ait; Filius tuus Benadad rex Syriæ miſit me ad te, dicens; Si ſanari potero de 10 infirmitate mea hac? Dixitque ei Eliſeus; Vade, dic ei; Sanaberis: porrò oſtendit mihi Dominus quia morte morietur. 11 Stetitq; cum eo, & conturbatus eſt uſque ad ſuffuſionem vultûs: flevítque vir Dei. 12 Cui Hazael ait, Quare dominus meus flet? At ille dixit, Quia ſcio quæ facturus ſis filiis Iſrael mala. Civitates eorum munitas igne ſuccendes, & juvenes eorū interficies gladio, & parvulos eorum elides, & prægnantes divides. 13 Dixítque Hazael; Quid enim ſum ſervus tuus canis, ut faciam rem iſtam magnam? Et ait Eliſeus, Oſtendit mihi Dominus te regē Syriæ fore. 14 Qui cùm receſſiſſet ab Eliſeo, venit ad dominum ſuū. Qui ait ei, Quid dixit tibi Eliſeus? At ille reſpondit, Dixit mihi; Recipies ſanitatem. 15 Cúmque veniſſet dies altera, tulit ſtragulum, & infudit aquam, & expandit ſuper faciem ejus: quo mortuo, regnavit 16 Hazael pro eo. Anno quinto Joram filii Achab regis Iſrael, & Joſaphat regis Juda, regnavit Joram filius Joſaphat rex 17 Juda. Triginta duorum annorum erat cùm regnare cœpiſſet, & octo annis regnavit in 18 Jeruſalem. Ambulavítque in viis regum Iſrael, ſicut ambulaverat domus Achab: filia enim Achab erat uxor ejus: & fecit quod malum eſt in con- 19 ſpectu Domini. Noluit autem Dominus diſperdere Judam, propter David ſervum ſuum, ſicut promiſerat ei, ut daret illi lucernam, et filiis ejus cun- 20 ctis diebus. In diebus ejus receſſit Edom, ne eſſet ſub Juda, 21 & conſtituit ſibi regem. Venítque Joram Seira, & omnes currus cum eo: & ſurrexit nocte, percuſſítque Idumæos, qui eum circumdederant, & principes curruum, populus autem fûgit in tabernacula ſua.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.*

cum Tranſlatione LATINA.

8 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀζαὴλ, Λάβε ἐν τῇ χειρί σου μαναὰ, καὶ δεῦρο εἰς (π) ἀπαντὴν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπιζήτησον τὸν κύριον παρ' αὐτοῦ, λέγων, Εἰ ζήσομαι ἐκ 9 τῆς ἀῤῥωστίας μου ταύτης; Καὶ ἐπορεύθη Ἀζαὴλ εἰς (ρ) ἀπαντὴν αὐτοῦ, καὶ ἔλαβε μαναὰ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ Δαμασκοῦ, ἄρσιν (σ) τεσσαράκοντα καμήλων, καὶ ἦλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς (τ) Ἐλισαιέ, Υἱός σου υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας ἀπέστειλέ με (υ) πρὸς σὲ ἐπερωτῆσαι, λέγων, Εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μου 10 ταύτης; Καὶ (φ) εἶπεν Ἐλισαιέ, Δεῦρο, (χ) εἰπόν, Ζωῇ ζήσῃ, καὶ ἔδειξέ μοι κύριος 11 ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. Καὶ παρέστη τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, καὶ ἔθηκεν ἕως αἰσχύνης. καὶ ἔ- 12 κλαυσεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶπεν (ψ) Ἀζαὴλ, Τί ὅτι ὁ κύριός μου κλαίει; καὶ (ω) εἶπεν, Ὅτι οἶδα ὅσα ποιήσεις τοῖς υἱοῖς (α) Ἰσραὴλ κακά· τὰ ὀχυρώματα αὐτῶν ἐξαποστελεῖς ἐν πυρὶ, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀποκτενεῖς, καὶ τὰ νήπια αὐτῶν ἐνσείσεις, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας αὐτῶν ἀ- 13 ναῤῥήξεις. Καὶ εἶπεν Ἀζαὴλ, Τίς ἐστιν ὁ δοῦλός (β) σου, ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς, ὅτι ποιήσει τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ εἶπεν (γ) Ἐλισαιέ, Ἔδειξέ μοι κύριός σε βασιλεύοντα 14 ἐπὶ Συρίαν. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπὸ (δ) Ἐλισαιέ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν (ε) αὐτῷ, Τί εἶπέ σοι Ἐλισαιέ; 15 καὶ εἶπεν, Εἶπέ μοι, Ζωῇ ζήσῃ. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ ἔλαβε (ζ) τὸ μαχβὰρ καὶ ἔβαψεν ἐν τῷ ὕδατι, καὶ περιέβαλεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανε. καὶ 16 ἐβασίλευσεν Ἀζαὴλ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν ἔτει πέμπτῳ (η) τῷ Ἰωρὰμ υἱῷ Ἀχαὰβ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ (θ) βασιλεῖ Ἰούδα, ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς Ἰωσαφὰτ (ι) βα- 17 σιλεὺς Ἰούδα. Υἱὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, (κ) καὶ ὀκτὼ ἔ- 18 τη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ (λ) βασιλέων Ἰσραὴλ καθὼς ἐποίησεν οἶκος Ἀχαὰβ, ὅτι θυγάτηρ Ἀχαὰβ ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. Καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος 19 διαφθεῖραι τὸν Ἰούδαν διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καθὼς (μ) εἶπε δοῦναι αὐτῷ λύχνον 20 καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκάτωθεν (ν) χειρὸς Ἰούδα, καὶ (ξ) ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοὺς 21 βασιλέα. Καὶ ἀνέβη (ο) Ἰωρὰμ εἰς Σιώρ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα τὰ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ (π) ἀναστάντος, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ τὸν κυκλώσαντα ἐπ' αὐτὸν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων, καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν.

8 Et dixit rex ad Aſael; Sume in manu tua (b) Manaa, & vade in occurſum hominis Dei, & inquire Dominum ab eo, dicens; Si vivam ex infirmitate mea hac? 9 Et ivit Azael in occurſum ejus, & ſumpſit Manaa in manu ſua, & omnia bona Damaſci, onus quadraginta camelorū: & venit, & ſtetit coràm eo, & dixit ad Eliſæ; Filius tuus filius Ader rex Syriæ miſit me ad te interrogare, dicens; Si vivam ex infirmitate mea hac. 10 Et dixit Eliſæ; Vade, dic, Vitâ vives: (c) Et oſtendit mihi Dominus, quia morte morietur. 11 Et (d) ſtetit facie ſuâ, & poſuit uſque ad confuſionem. Et plorávit homo Dei. 12 Et dixit Azael; Quid, quòd dominus meus plorat? Et dixit; Quoniam novi, quæcunque facies filiis Iſrael mala: munitiones eorum mittes in ignem, & electos eorum in gladio occîdes, & infantes eorum (e) concuties; & prægnantes eorum diſcerpes. 13 Et dixit Azael; Quis eſt ſervus tuus, canis mortuus; quia faciet verbum hoc? Et dixit Eliſæ, Oſtendit mihi Dominus te regnantem ſuper Syriam. 14 Et abiit ab Eliſæ, & intravit ad dominum ſuum. Et dixit ei, Quid dixit tibi Eliſae? Et dixit; Dixit mihi, Vitâ vivet. 15 Et factum eſt craſtinâ, & ſumpſit (f) Machbar, & tinxit in aqua, & circumjecit ſuper faciem ejus: & mortuus eſt. 16 Et regnavit Azael pro eo. In anno quinto Joram filio Achaab (g) regi Iſrael, & Joſaphat regi Juda, regnavit Joram filius 17 Joſaphat rex Juda. Filius triginta & duorum annorum erat in regnando ipſum: & octo annos 18 regnavit in Hieruſalem. Et ambulavit in via regum Iſrael, ſicut fecerat domus Achaab: quoniam filia Achaab erat ei in uxorem. Et fecit malum in conſpectu Domini. 19 Et noluit Dominus corrumpere Judam propter David ſervum ſuum; ſicut dixit dare ei lucernam, & filiis ejus, omnibus diebus. 20 In diebus ejus rebellavit Edom de ſub manu Juda. Et regnare fecerunt ſuper ſe regem. 21 Et aſcendit Joram in Sior, & omnes currus, qui cum eo. Et factum eſt, cùm ipſe (h) ſurrexiſſet; & percuſſit Edom, qui circumierat ſuper eum, & principes curruum. Et fûgit populus ad tabernacula ſua.

MS.A. (π) ἀπάντησιν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ (ρ) ἀπάντησιν (σ) τεσσεράκοντα (τ) Ἐλισαιέ, Ὁ υἱός (υ) πρὸς σὲ, λέγων, (φ) εἶπεν πρὸς αὐτὸν Ἐλισαιέ, (χ) εἶπον αὐτῷ, Ζωῇ (ψ) Ἀζαὴλ, *ὅτι κύριός (ω) εἶπεν, Οἶδα (α) Ἰσραὴλ καὶ τὰ (β) σου ὦ κύριε, ὅτι ποιήσεις (γ) Ἐλισαιέ, (δ) Ἐλισαιέ, (ε) αὐτῷ, Ὅ,τι εἶπεν Ἐλισαιέ; καὶ εἶπεν, Εἶπέν (ζ) τὸ *Ναβρὰ καὶ ἔβαψεν τῷ (η) τοῦ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἀχαὰβ *βασιλεῖ (θ) *βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν (ι) βασιλέως (κ) καὶ *τεσσεράκοντα ἔτη (λ) βασιλέως (μ) εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ (ν) τῆς χειρὸς (ξ) ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτοῦ (ο) Ἰωρὰμ, καὶ πάντα ἅρματα μετ' (π) ἀναστάντος νυκτὸς, καὶ ἐπάταξεν Ἐδὼμ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 וַאֲמַר מַלְכָּא לַחֲזָאֵל סַב בִּידָךְ תִּקְרוּבְתָּא וְאֵיזִיל לִקְדָמוּת נְבִיָּא דַיְיָ וְתִתְבַּע יָת פִּתְגָמָא דַיְיָ
מִנֵּיהּ לְמֵימַר הַאֵיחֵי מִמַּרְעַ דֵּין׃ 9 וַאֲזַל חֲזָאֵל לִקְדָמוּתֵיהּ וּנְסֵיב תִּקְרוּבְתָּא בִּידֵיהּ וְכָל טוּב
דַּמֶּשֶׂק טְעוּן אַרְבְּעִין גַּמְלִין וַאֲתָא וְקָם קֳדָמוֹהִי וַאֲמַר בְּרָךְ בַּר הֲדַד מַלְכָּא דַאֲרָם שַׁלְחַנִי
10 לְוָתָךְ לְמֵימַר הַאֵיחֵי מִמַּרְעִי דֵין׃ וַאֲמַר לֵיהּ אֱלִישָׁע אֵיזִיל אֱמַר לֵיהּ מֵחָא תֵיחֵי וְאַחְזְיַנִי
11 יְיָ אֲרֵי מֵמַת יְמוּת׃ וְאַסְחַר יָת אַפּוֹהִי וְאוֹרִיךְ עַד סַגִּי וּבְכָא נְבִיָּא דַיְיָ׃ וַאֲמַר חֲזָאֵל מָא
12 דֵין רִבּוֹנִי בָכֵי וַאֲמַר אֲרֵי יְדַעְנָא יָת דְּתַעְבֵּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּישָׁא כַּרְכֵּיהוֹן תּוֹקִיד בְּנוּרָא
13 וְעוּלֵימֵיהוֹן בְּחַרְבָּא תִקְטוֹל וְעוּלְמֵיהוֹן תְּטָרֵף וּמְעַדְּיָתֵיהוֹן תְּבַזַּע׃ וַאֲמַר חֲזָאֵל אֲרֵי מָה
עַבְדָּךְ כַּלְבָּא אֲרֵי יַעְבֵּיד פִּתְגָמָא רַבָּא הָדֵין וַאֲמַר אֱלִישָׁע אַחְזְיַנִי יְיָ יָתָךְ מַלְכָּא עַל אֲרָם׃
14 וַאֲזַל מִלְוָת אֱלִישָׁע וַאֲתָא לְוָת רִבּוֹנֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ מָה אֲמַר לָךְ אֱלִישָׁע וַאֲמַר אֲמַר לִי
15 מֵחָא תֵיחֵי׃ וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְבַתְרוֹהִי וּנְסֵיב גּוּנְכָא וּטְבַל בְּמַיָּא וּפְרַס עַל אַפּוֹהִי וּמִית וּמְלַךְ
16 חֲזָאֵל תְּחוֹתוֹהִי׃ וּבִשְׁנַת חֲמֵשׁ לְיוֹרָם בַּר אַחְאָב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ שִׁבְטָא
17 דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ יְהוֹרָם בַּר יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בַּר תְּלָתִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין הֲוָה כַּד מְלַךְ
18 וּתְמָנֵי שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם׃ וַאֲזַל בְּאוֹרַח מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דַעֲבַדוּ בֵּית אַחְאָב אֲרֵי
19 בַּת אַחְאָב הֲוָת לֵיהּ לְאִתּוּ וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ׃ וְלָא הֲוָה רַעֲוָא קֳדָם יְיָ לְחַבָּלָא יָת דְּבֵית
20 יְהוּדָה בְּדִיל דָּוִד עַבְדֵּיהּ כְּמָא דַאֲמַר לֵיהּ לְמִתַּן לֵיהּ מַלְכוּ וְלִבְנוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא׃ בְּיוֹמוֹהִי
21 מְרַדוּ אֱדוֹמָאֵי מִתְּחוֹת יַד אֱנָשׁ יְהוּדָה וְאַמְלִיכוּ עֲלֵיהוֹן מַלְכָּא׃ וַעֲבַר יוֹרָם לְצָעִיר וְכָל
רְתִיכַיָּא עִמֵּיהּ וַהֲוָה הוּא קָם בְּלֵילְיָא וּמְחָא יָת אֱנָשׁ אֱדוֹם דְּמַקְפִין לֵיהּ וְיָת רַבָּנֵי רְתִיכַיָּא
וְאַפַּךְ עַמָּא לְקִרְווֹהִי׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit rex ad Hhazahel, Accipe in manu tua munus, & vade in occurſum 8 prophetæ Domini, & quæres verbum Dñi ab eo, dicendo: Num vivam ex morbo meo hoc? Et ivit Hhazahel in occurſum ejus, & accepit munus 9 in manu ſua, & omne bonum Dammeſeq, onus quadraginta camelorum: & venit & ſtetit ante illum, & dixit, Filius tuus Bar-hadad rex Aram miſit me ad te, dicendo: Num vivam ex morbo meo hoc? Et dixit ei Eliſagh, 10 Vade, dic ei, Vivendo vives: tamen oſtendit mihi Dominus quòd moriendo morietur. Et vertit faciem ſuam, & moratꝰ eſt uſq; multum, & flevit 11 propheta Domini. Et dixit Hhazahel, Quamobrem dominus meus flet? 12 & dixit, Quia cognovi quòd facies filiis Iſrael malum; arces eorum combures igni, & adoleſcentes eorum gladio occides, infantes illorum illides, & prægnantes eorū diſſecabis. Et dixit Hhazahel, Nam quid eſt ſervꝰ tuus 13 canis, ut faciat rem magnam iſtam? & dixit Eliſagh, Oſtendit mihi Dñs te regem ſuper Aram. Et abiit ab Eliſagh, & venit ad dominum ſuum, & 14 dixit, Quid dixit tibi Eliſagh? & ait, Dixit mihi, Vivendo vives. Et fuit 15 die poſtero, accepit operimentum villoſum, & intinxit in aquam, & extendit ſuper faciem ejus & mortuus eſt: regnavitq; Hhazahel pro eo. Anno 16 autē quinto Joram filii Ahhab regis Iſrael, & Jehoſaphat regis tribꝰ domus Jehudah; regnavit Joram filius Jehoſaphat regis Jehudah. Filius triginta & 17 duorum annorum erat cùm regnaret, & octo annis regnavit in Jeruſalem. Et ambulavit in via regum Iſrael, ſicut fecerant viri domus Ahhab, quia 18 filia Ahhab fuit illi in uxorem, & fecit quod malū erat ante Dñm. Sed non 19 fuit voluntas Domino diſperdere [*populum*] *domus* Jehudah propter David ſervum ſuum, ſicut dixerat ei, quòd *daret* illi regnum, & filiis ejus omnibꝰ diebus. In diebus ejus defecerunt Edomæi ab imperio virorum Jehudah, 20 & regnare fecerunt ſuper ſe regem. Et tranſivit Joram in Szeghir & 21 omnes currus cum illo: & fuit, ut ille ſurrexit nocte, percuſſit viros Edom, qui circundabant illum, & magiſtros curruum, & vertit terga populus ad habitacula ſua.

Verſio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

8 * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܚܙܐܝܠ. ܣܒ ܒܐܝܕܝܟ ܩܘܪܒܢܐ. ܘܙܠ ܠܐܘܪܥܐ ܕܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܫܐܠ
9 ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܡܬܚܠܡ ܐܢܐ ܡܢ ܗܢܐ ܟܘܪܗܢܝ. * ܘܐܙܠ ܚܙܐܝܠ
ܠܐܘܪܥܗ. ܘܢܣܒ ܩܘܪܒܢܐ ܒܐܝܕܗ. ܡܢ ܟܠ ܓܒܝܬܐ ܕܕܪܡܣܘܩ. ܡܥܢ ܐܪܒܥܝܢ ܓܡܠܝܢ.
ܘܐܬܐ ܘܩܡ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܡܪ. ܒܪܟ ܒܪ ܗܕܕ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܫܕܪܢܝ ܠܘܬܟ. ܘܐܡܪ. ܐܢ ܚܝܐ ܐܢܐ
10 ܡܢ ܗܢܐ ܟܘܪܗܢܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܫܥ. ܙܠ ܐܡܪ ܠܗ. ܡܚܝܐ ܐܚܐ. ܘܚܘܝܢܝ ܡܪܝܐ
11 12 ܕܡܡܬ ܡܐܬ. * ܘܒܟܐ ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ ܚܙܐܝܠ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܒܟܐ ܡܪܝ. ܘܐܡܪ
ܠܗ ܐܠܝܫܥ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܩܘܪܝܗܘܢ ܬܘܩܕ ܐܢܬ
ܒܢܘܪܐ. ܘܥܠܝܡܝܗܘܢ ܒܣܝܦܐ ܬܩܛܘܠ ܐܢܬ. ܘܝܠܘܕܝܗܘܢ ܬܪܛܫ ܐܢܬ. ܘܒܛܢܬܗܘܢ
13 ܬܒܩܥ ܐܢܬ. * ܘܐܡܪ ܚܙܐܝܠ. ܡܢܐ ܚܫܝܒ ܥܒܕܟ ܟܠܒܐ. ܕܢܥܒܕ ܗܢܐ ܨܒܘܬܐ ܪܒܬܐ.
14 ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܫܥ. ܚܘܝܢܝ ܡܪܝܐ ܕܐܢܬ ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܕܘܡ. * ܘܐܙܠ ܚܙܐܝܠ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܝܫܥ.
ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܡܪܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ. ܡܢܐ ܐܡܪ ܠܟ ܐܠܝܫܥ. ܘܐܡܪ. ܐܡܪ ܠܝ ܕܡܚܝܐ ܐܚܐ.
15 * ܘܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܐ ܢܣܒ ܡܥܪܦܬܐ. ܘܨܒܥ ܒܡܝܐ. ܘܦܪܣ ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܘܡܝܬ. ܘܐܡܠܟ
16 ܚܙܐܝܠ ܒܬܪܗ. * ܘܒܫܢܬ ܚܡܫ ܕܝܘܪܡ ܒܪ ܐܚܒ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܠܟ ܝܘܪܡ ܒܪ
17 ܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܬܠܬܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܬܡܢܐ ܫܢܝܢ
18 ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܘܗܠܟ ܒܐܘܪܚܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ ܕܒܝܬ ܐܚܒ.
19 ܡܛܠ ܕܚܬܗ ܕܐܚܒ. ܗܘܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ. ܘܥܒܕ ܒܝܫܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܠܐ ܨܒܐ ܡܪܝܐ
ܠܡܚܒܠܘ ܠܝܗܘܕܐ. ܡܛܠ ܕܘܝܕ ܥܒܕܗ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ. ܕܢܬܠ ܠܗ ܫܪܓܐ
20 ܠܒܢܘܗܝ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. * ܒܝܘܡܬܗ ܡܪܕ ܐܕܘܡ ܡܢ ܬܚܝܬ ܐܝܕܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܡܠܟܘ
21 ܥܠܝܗܘܢ. ܡܠܟܐ. * ܘܥܒܪ ܝܘܪܡ ܠܣܥܝܪ. ܘܟܠܗܘܢ ܪܟܒܐ ܥܡܗ. ܘܟܕ ܩܡ ܒܠܠܝܐ
ܕܢܩܛܘܠ ܠܐܕܘܡܝܐ ܕܚܕܪܝܢ ܠܗ. ܘܪܒܘܗܝ ܕܪܟܒܐ. ܘܥܪܩ ܥܡܐ ܠܡܫܟܢܝܗܘܢ.

* Quapropter dixit rex ad Hezael, Accipe munus in manu tua, et vade obviàm prophetæ 8 Dei, poſtula ab eo verbum Domini, et dic illi num ſanitatem ſim recuperaturus ab hoc morbo meo. Abiit ergò Hezael obviàm illi 9 accepto ſecum munere ex præſtantiſſimis quibuſque rebus Damaſci, onere quadraginta camelorum; et veniens ſtitit ſe coram eo, dixítque, Filius tuus Bar-Hadad rex Adum miſit me ad te, et ait, Num revicturus ſum ab hoc morbo meo? Dixit ad eum Eliſæus, Vade, et dic ei, Certiſſimè reviviſces: *verùm* 10 oſtendit mihi Dominus te certiſſimè moriturum. Poſt hæc flevit propheta Dei. Dixítque 11 Hezael, Qua de cauſa flet dominus meus? 12 cui dixit Eliſæus, Novi malum quod facturus es filiis Iſrael: urbes eorum igni ſuccenſurus es, juvenes eorum gladio interfecturus, infantes eorum alliſurus, & prægnantes eorum exenteraturus. Dixit Hezael, Cujus æſti- 13 mationis eſt ſervus tuus canis, ut faciat rem tantam? dixit ei Eliſæus, Oſtendit mihi Dominus te regem fore ſuper Adum. Diſceſſit 14 ergò Hezael ab Eliſæo, & rediit ad dominum ſuum: dixítque ad eum dominus ejus, Quid dixit tibi Eliſæus? Ait, Dixit mihi te certiſſimè victurum. Sed poſtero die accepit 15 aulæum, & aquâ intinctum expandit ſuper faciem ſuam, & mortuus eſt: regnavítq; poſt eum Hezael. Anno quinto Joram filii Ahabi 16 regis Iſrael, regnavit Joram Joſaphati filius rex Juda. Triginta duos natus erat annos cùm 17 regnavit, & annis octo regnavit in Jeruſalem. Ambulavit in viis regum Iſraelis, quem- 18 admodum *ſcilicet* fecerunt qui fuerunt de domo Ahab: nam Ahabi ſoror fuit ejus uxor. Et *quanvis* malum feciſſet coram Domino, Noluit tamen Dñs Judam extinguere, propter 19 Davidem ſervum ſuum, quemadmodum dixerat ei daturum ſe illi filios ejus in lucernam cunctis diebus. In diebus ejus defecerunt A- 20 dumæi ab imperio Judæ, & creârunt ſuper ſe regem. Quapropter tranſivit Joram in Seira, 21 omnéſque cum eo equites: & cùm noctu ſurrexiſſet ad trucidandos Adumæos ſibi circunjacentes, & equites duces eorum; aufugit populus in tentoria ſua.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * فقال الملك لحزال* خذ معك هدية والقي بها نبي الله* وتلمس كلام الله من عندك هل ابري
9 من مرضي هذا* فمضى حزال في استقباله* واخذ معه هدية من جميع طيبات دمسق ما حمل
اربعون جملا* فلما وافاه وقف بين يديه فقال له* ان ابنك ابن هداد ملك ارام* وجهني اليك
10 قايلا* هل ابري من مرضي هذا* فقال له اليسع* امضي فقل له* انك ستبري وتعيش وقد
11 12 اعلمني الله انك ستموت في عاقبة موتا* ثم ادار وجهه واطرق طويلا* ثم بكا نبي الله* فقال له
حزال* ما بال سيدي باكي* فقال* لاني علمت ماذا تصنعه ببني اسراييل من السوء* لانك
13 ستضرم حصونهم بالنار* وتقتل شبانهم بالسيف* وصبيانهم تسدخ* وحواملهم تسق* فقال
حزال* ما مقدار عبدك الكلب* حتى يفعل هذه الافعال العظيمة* فقال له اليسع* لان الله اعلمني
14 انك ستملك على قوم ارام* ثم انصرف من حضرة اليسع الى سيده* فقال له* ماذا قال لك
15 اليسع* فقال* قال لي انك ستبرا وتعيش* فلما كان في غد ذلك اليوم* اخذ قطيفة وعصرها
16 بالماء وبسطها على وجهه ومات* وملك حزال مكانه* وفي السنة الخامسة ليورام بن احاب ملك
17 آل اسراييل* ملك يهورام بن يهوسافاط ملك آل يهودا* وكان ابن اثنتين وثلاثين سنة في
18 ابتداء ملكه* وثمانية سنين ملك في دار السلم* وسلك في المعاصي سلوك ملوك بني
اسراييل* حسب ما صنعوا قوم احاب* وذلك لان ابنة احاب كانت له زوجة* وصنع القبح بين
19 يدي الله* وكانت رحمة من عند الله* فلم يهلك سبط يهودا* من اجل داوود عبده* كما
20 قال له في تثبيت الملك في اهل بيته في كل الايام* وفي ايامه غدر اهل ادوم* وخرجوا من تحت
21 طاعة آل يهودا* وملكوا عليهم ملكا* ثم ان يورام مضى ساعير* ومعه جميع ركبه* واسرى
اليهم ليلا* فاوقع برجال ادوم المحيطين كانوا اليه* واوقع ايضا بركبهم* وانقلب الشعب الي
مواطنهم*

* *Dixit ergò rex Hazaeli, Sume tecum munus, & cum eo obviàm ito prophetæ Dei, & ſciſcitare ab eo oraculum divinum, utrùm convaliturus ſim ab hoc morbo meo.* 8 *Ivit Hazael obviàm illi ſumpto ſecū munere ex optimis quibuſque rebus Damaſci, quantum ferre poterant quadraginta cameli; cúmque perveniſſet ad eum, ſtetit coram eo, & ait illi, Filius tuus Ben-haddad rex Aram mittit me ad te, dicens; Num convaleſcam ab hoc morbo meo?* 9 *Dixit ad eum Eliſæus, Vade et dic ei; Convaleſces quidem ac vives: indicavit tamen mihi Deus te morte proculdubiò moriturū.* 10 *Tum averſâ facie ſuâ, vultúque diu demiſſo, tandem flevit propheta Dei.* 11 *Ait illi Hazael, Cur flet dominus meus? Dixit, Quia novi quantum mali illaturus es filiis Iſrael: nam arces eorum igni ſuccendes, juvenes eorum enſe trucidabis, puerulos eorum quaſſabis, & prægnantes eorum dilaniabis.* 12 *Ait Hazael, Quantus eſt ſervus tuus canis, ut tantas actiones committat? Dixit ad eum Eliſæus, Quoniam Deus indicavit mihi te regnaturum ſuper gentem Arameam.* 13 *Tum diſceſſit à conſpectu Eliſæi ad dominum ſuum: qui dixit illi, Quid ait tibi Eliſæus? Dixit, Ait mihi te ſanandum & victurum.* 14 *Verùm poſtero die accipiens tapetum, & in aquam comprimens, expandit illud ſuper vultum ejus, & mortuus eſt: regnavítque Hazael loco ipſius.* 15 *Anno quinto Jorami filii Achabi regis Iſraelitarum, regnavit Jehoram filius Jehoſaphati regis Judæorum.* 16 *Natus erat annos triginta duos cùm regnare cœpiſſet, & annis octo regnavit in urbe pacis.* 17 *Ambulavit protervè per veſtigia regum filiorum Iſrael, prorſus ut fecerat gens Achabi: atque id quidem, quia Achabi filia erat ipſius uxor: turpiter itaque ſe geſſit coram Deo.* 18 *Nihilominùs miſericordiâ uſus eſt Deus, nec perdidit tribum Juda, propter Davidem ſervum ſuum, quemadmodum pollicitus ei fuerat conſervationem regni in familia ipſius cunctis diebus.* 19 *In diebus ejus rebellârunt Adumæi, & ſubtraxerunt ſe ab obſequio gentis Judaicæ, & conſtituerunt ſibi regem.* 20 *Quapropter Joram abiit in Seir, omnéſque cum eo equites ejus (pervexit autem ad eos noctu) & Adumæos ſibi vicinos invaſit, & in equites etiam eorum irruit: at terga dederunt populus ad patrias ſuas:* 21

מלכים ב : ט

deficit tunc:hanc diem ad usque Jehudah *manu* *sub de* Edom deficit Et
22 וַיִּפְשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה אָז תִּפְשַׁע
quæ omnia &,Joram verborum residuum Et .illo tempore in Libnah
23 לִבְנָה בָּעֵת הַהִיא׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹרָם וְכָל־אֲשֶׁר
regum dierum verborum libro *super* scripta ipsa nónne ,fecit
עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
suis patrib' cum est sepult' &,suis patrib' cum Joram *Jacuitque* ? Jehudah
24 יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב יוֹרָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו
anno In .eo pro ejus filius Achaziahu regnavit & :David civitate in
25 בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ בִּשְׁנַת
regnavit ,Israel regis Achab filii Joram *anno* duodecimo
שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ
duorum & viginti Filius .Jehudah regis Jehoram filius Achaziahu
26 אֲחַזְיָהוּ בֶן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם
:Jerusalaim in regnavit uno anno &,*ipsum regnando in* Achaziahu annorum
שָׁנָה אֲחַזְיָהוּ בְמָלְכוֹ וְשָׁנָה אַחַת מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ
ambulavit Et .Israel regis Homri filia ,Hathaliahu ejus matris nomē &
27 וְשֵׁם אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ בַּת־עָמְרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּלֶךְ
domus sicut Domini oculis in malum fecitque ;Achab domus *via in*
בְּדֶרֶךְ בֵּית אַחְאָב וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּבֵית
filio Joram cum abiit Et .*ille* Achab domus gener quia :Achab
28 אַחְאָב כִּי חֲתַן בֵּית־אַחְאָב הוּא׃ וַיֵּלֶךְ אֶת־יוֹרָם בֶּן־
:Chilhad Ramoth in Aram *rege* Chasael *cum* prælium in Achab
אַחְאָב לַמִּלְחָמָה עִם־חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם בְּרָמֹת גִּלְעָד
,rex Joram est reversus Et .Joram Aramæi percusserunt &
29 וַיַּכּוּ אֲרַמִּים אֶת־יוֹרָם׃ וַיָּשָׁב יוֹרָם הַמֶּלֶךְ
Aramæi eum percusserant quibus plagis à Izrehel in *se curandum ad*
לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל מִן־הַמַּכִּים אֲשֶׁר יַכֻּהוּ אֲרַמִּים
filius Achaziahu & :Aram *rege* Chazael *cum ipsum pugnando in*,Ramah in
בָּרָמָה בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת־חֲזָהאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַאֲחַזְיָהוּ בֶן־
Achab filium Joram *videndum ad* descendit Jehudah rex Jehoram
יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת־יוֹרָם בֶּן־אַחְאָב
.*ipse ægrotans* quia ,Izrehel in
בְּיִזְרְעֶאל כִּי־חֹלֶה הוּא׃

CAP. IX. ט

ei dixitque ,prophetarum filiis è unum *ad* vocavit propheta Elisaah Et
1 וֶאֱלִישָׁע הַנָּבִיא קָרָא לְאַחַד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים וַיֹּאמֶר לוֹ
vade &,tua manu in hujus olei lenticulam tolle &,tuos lumbos Accinge
חֲגֹר מָתְנֶיךָ וְקַח פַּךְ הַשֶּׁמֶן הַזֶּה בְּיָדֶךָ וְלֵךְ
filium Jehu ibi vide & ,illuc venies Et .Ghilhad Ramoth in
2 רָמֹת גִּלְעָד׃ וּבָאתָ שָׁמָּה וּרְאֵה־שָׁם יֵהוּא בֶן־
,suorū fratrum medio de eum statues &,venies & ,Nimsi filii Jehosaphat
יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי וּבָאתָ וַהֲקֵמֹתוֹ מִתּוֹךְ אֶחָיו
olei lenticulam tolles Et .cubiculum *in* cubiculum cum introduces &
3 וְהֵבֵאתָ אֹתוֹ חֶדֶר בְּחָדֶר׃ וְלָקַחְתָּ פַךְ־הַשֶּׁמֶן
te Unxi :Dominus dixit Sic :dices & ,ejus caput super fundes &
וְיָצַקְתָּ עַל־רֹאשׁוֹ וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר יְהוָה מְשַׁחְתִּיךָ
.expectabis non &,fugies & ,ostium aperies & :Israel *in* regem in
לְמֶלֶךְ אֶל־יִשְׂרָאֵל וּפָתַחְתָּ הַדֶּלֶת וְנַסְתָּה וְלֹא תְחַכֶּה׃
ecce & ,venit Et .Ghilhad Ramoth prophetæ puer ,puer abiit Et
4 וַיֵּלֶךְ הַנַּעַר הַנַּעַר הַנָּבִיא רָמֹת גִּלְעָד׃ וַיָּבֹא וְהִנֵּה
5 :princeps ô te ad mihi Verbum :dixit & ,*sedentes* exercitus principes
שָׂרֵי הַחַיִל יֹשְׁבִים וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֵלֶיךָ הַשָּׂר
.princeps ô te Ad :dixit & ?nobis omnibus ex quem Ad ,Jehu dixitque
וַיֹּאמֶר יֵהוּא אֶל־מִי מִכֻּלָּנוּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיךָ הַשָּׂר׃
,ejus caput *ad* oleum fudit & ,domum in est ingressus & ,Surrexitque
6 וַיָּקָם וַיָּבֹא הַבַּיְתָה וַיִּצֹק הַשֶּׁמֶן אֶל־רֹאשׁוֹ
regem in te Unxi :Israel Deus Dominus dixit Sic :ei dixitque
וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ
.Israel *in* Domini populum super
אֶל־עַם יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל׃

Versio VULG. LAT.

21 Recessit ergò Edom ne esset sub Juda, usque ad diem hanc. Tunc recessit et Lobna in tempore illo. 23 Reliqua autem sermonū Joram, & universa quæ fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum Juda? 24 Et dormivit Joram cum patribus suis, sepultúsque est cum eis in civitate David, & regnavit Ochozias filius ejus pro eo. 25 Anno duodecimo Joram filii Achab regis Israel, regnavit Ochozias filius Jorā regis Judæ. 26 Viginti duorum annorum erat Ochozias cùm regnare cœpisset, & uno anno regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus Athalia filia Amri regis Israel. 27 Et ambulavit in viis domûs Achab: & fecit quod malum est coram Domino, sicut domus Achab: gener enim dom' Achab fuit. 28 Abiit quoque cum Joram filio Achab, ad prælìandum contra Hazael regem Syriæ in Ramoth Galaad, & vulneraverunt Syri Joram: 29 Qui reversus est ut curaretur, in Jezrahel: quia vulneraverāt eum Syri in Ramoth, prælìantem contra Hazael regem Syriæ. Porrò Ochozias filius Joram rex Juda, descendit invisere Joram filium Achab in Jezrahel, quia ægrotabat ibi.

CAP. IX.

1 Elise' autem prophetes vocavit unum de filiis prophetarum, & ait illi; Accinge lumbos tuos, et tolle lenticulā olei hanc in manu tua, & vade in Ramoth Galaad. 2 Cúmque veneris illuc, videbis Jehu filium Josaphat filii Namsi: et ingressus suscitabis eum de medio fratrum suorum, & introduces in interius cubiculum. 3 Tenénsque lenticulā olei, fundes sup caput ejus, & dices; Hæc dicit Dominus, Unxi te regē sup Israel. Aperiésque ostium, & fugies, & non ibi subsistes. 4 Abiit ergò adolescens puer prophetæ in Ramoth Galaad, 5 Et ingressus est illuc: ecce autem principes exercitûs sedebant, & ait; Verbum mihi ad te, ô princeps. Dixítque Jehu, Ad quem ex omnibus nobis? At ille dixit; Ad te, ô princeps. 6 Et surrexit & ingressus est cubiculum: at ille fudit oleum super caput ejus, & ait; Hæc dicit Dominus Deus Israel, Unxi te regem super populum Domini Israel,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ ἠθέτησεν Ἐδὼμ (ρ) ὑποκάτω τῆς χειρὸς Ἰούδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. τότε ἠθέτησεν 23 (σ) Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωρὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, (τ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται (υ) ἐπὶ βιβλίῳ 24 λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωρὰμ μετὰ τῶν πατέρων (φ) αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας 25 υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν ἔτει δωδεκάτῳ (χ) τῷ Ἰωρὰμ υἱῷ Ἀχαὰβ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς (ψ) Ἰωράμ. 26 Υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν Ὀχοζίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα ἐβασίλευσεν (ω) ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Γοθολία θυγάτηρ Ἀμβρὶ βασιλέως 27 Ἰσραήλ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαὰβ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου καθὼς 28 ὁ οἶκος (α) Ἀχαάβ. Καὶ ἐπορεύθη μετὰ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἀχαὰβ εἰς πόλεμον μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως ἀλλοφύλων ἐν (β) Ῥεμμὼθ Γαλαάδ, 29 καὶ ἐπάταξαν οἱ Σύροι τὸν Ἰωράμ. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ (γ) τοῦ ἰατρευθῆναι ἐν Ἰεζράελ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν (δ) ἐν Ῥεμμὼθ, ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας. καὶ Ὀχοζίας υἱὸς (ε) Ἰωρὰμ κατέβη τοῦ ἰδεῖν τὸν Ἰωρὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ (ζ) ἐν Ἰεζράελ, ὅτι ἠρρώστει αὐτός.

MS.A. (ρ) ὑποκάτωθεν χειρὸς (σ) Λομνὰ (τ) οὐχ ἰδοὺ (υ) ἐν βιβλίῳ (φ) αὐτοῦ, * ἐν πόλει (χ) * τοῦ Ἰωρὰμ υἱῷ (ψ) Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰούδα. *Εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἦν Ὀχοζίας (ω) ἐν * Ἰσραὴλ, καὶ (α) Ἀχαάβ· γαμβρὸς γὰρ οἴκου Ἀχαὰβ ἐστίν. Καὶ ἐπορεύθη (β) Ῥαμὼθ (γ) πρὸ τοῦ (δ) οἱ Σύροι ἐν Ῥαμὼθ, (ε) Ἰωρὰμ, βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη (ζ) εἰς

22 *Et rebellavit Edom (i) sub manu Juda usq; in diem hanc. Tunc rebellavit Lebna in tempore illo.* 23 *Et reliqua verborum Joram, & omnia, quæcunq; fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Verborū dierum regibus Juda?* 24 *Et dormivit Joram cum patribus suis: & sepultus est cum patribus suis in civitate David patris sui. Et regnavit Ochozias filius ejus pro eo.* 25 *In anno duodecimo Joram filio Achaab regi Israel, regnavit Ochozias filius (k) Joram.* 26 *Filius viginti & duorum annorum Ochozias in regnando ipsum: & annum unum regnavit in Hierusalem: & nomen matris ejus Gothlia filia Ambri regis Israel.* 27 *Et ambulavit in via domûs Achaab: & fecit malum in conspectu Domini, sicut domus (l) Achaab.* 28 *Et ivit cum Joram filio Achaab ad bellum cum Azael rege (m) alienigenarum in Rhemmoth Galaad. Et percusserunt Syri ipsum Joram.* 29 *Et revertit rex Joram, ut curaretur in Jezrael à plagis, quibus percusserant eum in Rhemmoth, in bellando ipsum cum Asael rege Syriæ. Et Ochozias filius Joram descendit ad videndum Joram filium Achaab in Jezrael; quia ægrotabat ille.*

ΚΕΦ. Θ'.

1 Καὶ (α) Ἐλισαιὲ ὁ προφήτης ἐκάλεσεν ἕνα τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου (β) τούτου ἐν τῇ χειρί σου, καὶ δεῦρο εἰς 2 Ῥεμμὼθ Γαλαάδ. Καὶ εἰσελεύσῃ ἐκεῖ, καὶ (γ) ὄψῃ ἐκεῖ (δ) Ἰοὺ υἱὸν Ἰωσαφὰτ (ε) υἱοῦ Ναμεσσὶ, καὶ εἰσελεύσῃ καὶ ἀναστήσεις αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ εἰσάξεις αὐτὸν εἰς 3 τὸ ταμεῖον (ζ) ἐν ταμείῳ. Καὶ λήψῃ τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ εἶπον, Τάδε λέγει κύριος, Κέχρικά (η) σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀνοίξεις 4 τὴν θύραν, καὶ φεύξῃ καὶ οὐ μενεῖς. Καὶ ἐπορεύθη τὸ παιδάριον ὁ προφήτης εἰς (θ) Ῥεμ5μὼθ Γαλαάδ, Καὶ εἰσῆλθε· καὶ ἰδοὺ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἐκάθηντο, καὶ εἶπε, Λόγος μοι πρὸς σὲ ὁ ἄρχων. καὶ εἶπεν (ι) Ἰοὺ, Πρὸς τίνα ἐκ πάντων ἡμῶν; καὶ εἶπε, Πρὸς 6 σὲ ὁ ἄρχων. Καὶ ἀνέστη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐπέχεεν τὸ ἔλαιον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Κέχρικά σε εἰς βασιλέα (κ) ἐπὶ λαὸν κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

MS.A. (α) Ἐλισαιὲ (β) τούτου, καὶ δεῦρο (γ) ὄψῃ (δ) Ἰοὺ (ε) υἱὸν Ἀμεσσεὶ, (ζ) ἐν τῷ ταμείῳ. (η) σε βασιλέα (θ) Ῥεμὰθ (ι) Ἰοὺ, (κ) ἐπὶ τὸν λαόν

CAP. IX.

1 *Et Elisæe propheta vocavit unum ex filiis prophetarum, & dixit ei; Accinge lumbum tuum, & sume lentem olei hujus in manu tua: & vade in Rhemmoth Galaad.* 2 *Et ingredieris illuc, et videbis ibi Ihu filium Josaphat filii Namessi: & ingredieris, & suscitabis eum de medio fratrum ejus, & introduces eum in cubiculum in (a) cubiculo:* 3 *Et sumes lentem olei, & effundes super caput ejus, & dic; Hæc dicit Dominus, Unxi te in regem super Israel. Et aperies ostium, & fugies, & non manebis.* 4 *Et ivit puer propheta in Rhemmoth Galaad,* 5 *Et intravit: & ecce principes virtutis sedebant. Et dixit; Verbum mihi ad te, ô princeps. Et dixit Ihu, Ad quem ex omnibus nobis? Et dixit; Ad te, ô princeps.* 6 *Et surrexit, & intravit in domum. Et effudit oleum super caput ejus, & dixit ei; Hæc dicit Dominus Deus Israel; Unxi te in regem super populum Domini, super Israel.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 וּמְרַדוּ אֱדוֹמָאֵי מִתְּחוֹת יַד אֱנָשׁ יְהוּדָה עַד יוֹמָא הָדֵין בְּכֵן מְרַדוּ יָתְבֵי לִבְנָה בְּעִדָּנָא
23 הַהִיא׃ וּשְׁאָר פִּתְגָּמֵי יוֹרָם וְכָל דַּעֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא פִּתְגָּמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי
24 דְבֵית יְהוּדָה׃ וּשְׁכִיב יוֹרָם עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקַרְתָּא דְדָוִד וּמְלַךְ
25 אֲחַזְיָהוּ בְרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃ בִּשְׁנַת תַּרְתָּא עַסְרֵי שְׁנִין לְיוֹרָם בַּר אַחְאָב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל מְלַךְ
26 אֲחַזְיָהוּ בַר יְהוֹרָם מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה׃ בַּר עַשְׂרִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין אֲחַזְיָה כַּד מְלַךְ
וּשְׁתָא חֲדָא מְלַךְ בִּירוּשְׁלֶם וְשׁוּם אִמֵּיהּ עֲתַלְיָה בַּת עָמְרִי מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל׃ וַאֲזַל בְּאוֹרַח
בֵּית אַחְאָב וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ כְּבֵית אַחְאָב אֲרֵי חַתְנָא דְבֵית אַחְאָב הוּא׃ וַאֲזַל עִם
יוֹרָם בַּר אַחְאָב לַאֲגָחָא קְרָבָא עִם חֲזָאֵל מַלְכָּא דַאֲרָם בְּרָמוֹת גִּלְעָד וּמְחוֹ אֱנָשׁ אֲרָם יָת
יוֹרָם׃ וְתָב יוֹרָם מַלְכָּא לְאִתְּאַסָּאָה בְיִזְרְעֶאל מִן מַחֲתָא דִמְחוֹהִי אֱנָשׁ אֲרָם בְּרָמְתָא כַּד
אַגִּיחַ קְרָבָא עִם חֲזָאֵל מַלְכָּא דַאֲרָם וַאֲחַזְיָה בַר יְהוֹרָם מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה נְחַת
לְמִסְעַד יָת יוֹרָם בַּר אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל אֲרֵי מְרַע הוּא׃ ט
וֶאֱלִישָׁע נְבִיָּא קְרָא לְחַד מִתַּלְמִידֵי נְבִיַּיָּא וַאֲמַר לֵיהּ זְרֵיז חַרְצָךְ וּנְסֵיב מָנָא דִמְשַׁחָא
בִּידָךְ וְאֵיזֵיל לְרָמוֹת גִּלְעָד׃ וְתֵיהָךְ לְתַמָּן וְתֶחֱזֵי תַמָּן יָת יֵהוּא בַּר יְהוֹשָׁפָט בַּר נִמְשִׁי וְתֵיעוֹל
וּתְקִימִנֵּיהּ מִגּוֹ אֲחוֹהִי וְתַעֵיל יָתֵיהּ תְּוַן בְּגוֹ תְוַן׃ וְתִסַּב מָנָא דִמְשַׁחָא וּתְרִיק עַל רֵישֵׁיהּ
וְתֵימַר כִּדְנַן אֲמַר יְיָ מְשַׁחְתָּךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל וְתִפְתַּח דַּשָּׁא וְתֶעֱרוֹק וְלָא [illegible]
וַאֲזַל עוּלֵימָא תַּלְמִידָא דִנְבִיָּא לְרָמוֹת גִּלְעָד׃ וַאֲתָא וְהָא רַבָּנֵי חֵילָא יָתְבִין וַאֲמַר פִּתְגָּם
אִית לִי לְמַלָּלָא עִמָּךְ רַבָּא וַאֲמַר יֵהוּא מַן מִכּוּלָּנָא וַאֲמַר עִמָּךְ רַבָּא׃ וְקָם וְעַל לְבֵיתָא
וַאֲרִיק מִשְׁחָא עַל רֵישֵׁיהּ וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל מְשַׁחְתָּךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא
עַל עַמָּא דַייָ עַל יִשְׂרָאֵל׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

22 Et defecerunt Edomæi à manu virorum Jehudah usq; ad diem hanc: tunc rebellárunt habitatores Libna eo tempore. 23 Et reliquum verborum Joram, & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? 24 Et dormivit Joram cum patribus suis, & sepult' est cum patribus suis in civitate David; & regnavit Ahhaziahu filius ejus pro eo. 25 Anno duodecimo annorum Joram filii Ahhab regis Israel regnavit Ahhaziahu filius Joram regis tribus dom' Jehudah. 26 Filius viginti & duorum annorum Ahhaziah cùm regnavit, & anno uno regnavit in Jerusalem: & nomen matris ejus erat Gathaliah filia Ghamri regis Israel. 27 Et ambulavit in via domus Ahhab, & fecit quod malum erat ante Dominum, sicut domus Ahhab: quia gener domus Ahhab erat. 28 Et ivit cum Joram filio Ahhab ut inirent prælium cum Hhazael rege Aram in Ramoth Gilghad, & percusserunt homines Aram, Joram. 29 Et rediit Joram rex ut curaret se in Jizreghel à plagis quibus percusserant illum homines Aram in Ramatha cùm prælium committeret cum Hhazael rege Aram: & Ahhaziahu filius Joram rex tribus domus Jehuda, descendit ut visitaret Joram filium Ahhab, in Jizreghel, quia ægrotabat ipse.

CAP. IX.

1 Et Elisagh propheta vocavit unum è discipulis prophetarum, & dixit ei, Accinge lumbos tuos, & accipe vas olei hujus in manu tua, & ito in Ramoth Gilgad. 2 Et ibis illuc, & vide ibi Jehu filium Jehosaphat filii Nimsi: & ibis [*inquam*] & surgere facies eum de medio fratrum suorum, & introduces illum [*in*] thalamum intra [*alium*] thalamum. 3 Et accipies vas olei & effundes super caput illius, & dices, Sic dixit Dñs, Unxi te ut sis rex super Israel, & aperies portam & fugies, nec respicies. 4 Et abiit adolescens discipulus prophetarum in Ramoth Gilgad. 5 Et venit; & ecce magistri exercitus sedebant: & dixit, Verbum est mihi ad loquendum tecum princeps: & dixit Jehu, Cum quo nostrûm omnium? & dixit, Tecum ô princeps. 6 Et surrexit & intravit in domū, & effudit oleū sup caput ej'; & dixit illi, Sic dixit Dñs De' Israel, Unxi te ut sis rex sup populū Dñi, super Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 Sic defecit Adum ab imperio Judæ ad hunc usque diem: eodem quoque tempore rebellavit Lebna. 23 Reliqua gesta Jorami, & quicquid fecit, ecce scripta in libro annalium regum Juda. 24 Joramo Josaphati filio cum patribus suis occumbente, & cum suis parentibus sepulto in civitate David; regnavit post eum Ehazja filius ejus. 25 Anno undecimo Jorami filii Ahabi regis Israel, regnavit Ehazja fili' Jorami regis Juda. 26 Viginti duos natus erat annos Ehazja cùm regnavit, & unico regnavit anno in Jerusalem: nomen matris ejus erat Athalia filia Amri regis Israel. 27 Ambulavit autem in via domûs Ahabi, fecítque malum coram Domino, quemadmodum fecerant qui fuerant de domo Ahabi: erat enim affinitate conjunct' cum domo Ahabi. 28 Abiit is cum Joramo Ahabi filio in prælium adversùs Hezaelē regem Adum, in Ramath gelaad: 29 percusserunt autem Adumæi Joramum, Reversúsque est rex Joram ad curandum se in Jezraele à vulnere quod inflixerat ei quidam Adumæus in Ramatha, cum bellum gereret cum Hezaele rege Adum. Ehazja verò Jorami filius rex Juda, descendit ad invisendum Joramum Ahabi filium in Jezraele, eò quòd ægrotaret.

CAP. IX.

1 Elisæus propheta, vocato quodam ex filiis prophetarum, ait illi, Præcinge lumbos tuos, & accipe cornu olei in manum tuam, & vade ad Ramath-gelaad: 2 Ingredere illuc, ibique discerne Jehu filium Jamsi: ingressus, jube illum surgere è medio fratrum suorum, & introduc eum è penetrali in penetrale. 3 Deinde accipe cornu olei, & effunde super caput ejus, & dic illi; Sic ait Dominus, Unxi te ut sis rex super populum meum Israelem: tum aperi januam, & fuge, neque moreris. 4 Abiit ergò juvenis ille propheta in Ramath-gelaad: 5 Et ingressus vidit principes exercituum sedentes, dixitque; Sermonem habeo tibi dicendum O princeps. Dixit Jehu, Cuinam ex omnibus nobis? Ait illi, Tibi O princeps. 6 Cúmque surgens ingressus esset in penetrale, effudit oleum super caput ejus, & dixit illi; Sic dicit Dominus Deus Israelis, Unxi te ut regnes super populum Domini, super Israelem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وجردوا عن اطاعتهم الى هذا اليوم * وفي ذلك الوقت عصوهم ايضا اهل لبنا * وباقي اخبار 23
24 يورام * وكل ما صنع * قد كتب في سفر اخبار ايام ملوك آل يهودا * وانضجع يورام مع اباييه
25 وقبر في قرية داوود * وملك احزياهو ابنه مكانه * وكان ابتدي ملك احزياهو ملك يهودا * في
26 سنة اثني عشر ليورام بن احاب ملك اسراييل * وكان في وقت ملكه * ابن اثني وعشرين سنة
27 وملك في دار السلم سنة واحدة * واسم امه عثليا ابنة سلخي * وسلك في طرقات احاب
28 وصنع القبيح بين يدي الله كاهل بيت احاب * لانه كان مصاهرا لابنة احاب * وخرج مع يورام
29 بن احاب لملاحمة حزال ملك ارام في راموث جلعاد * وضرب الارميون ليورام * فمضي يورام الملك
ليتعالج في يزرعال من الضربات التي ضربه الارميون في راما * عند ملاحمته لحزال ملك ارام *
واحزياهو بن يورام ملك سبط يهودا مضي عايدا ليورام بن احاب * اذ كان عليلا من تلك
الضربات *

* الفصل التاسع *

1 * ثم ان اليسع النبي دعي احد تلامذة الانبياء وقال له * شد متنيك * وخذ اناء الدهن في
2 يدك * وامض الى راموث جلعاد * فاذا صرت الى ثم * فانظر ياهو بن نمسي * فامض اليه وقمه
3 من بين اخوته * وادخله خدرا داخل خدر * ثم خذ اناء الدهن فصبه على راسه وقل * كذا
4 قال الله * اني مسحتك ملكا على آل اسراييل * وافتح الباب واخرج ولا تقف * فمضي الغلام
5 تلميذ نبي الله الى راموث جلعاد * فلما وافاها وجد روساء الجيش جميعا جلوسا * فقال * ان لي
6 اليك ايها الرييس كلاما * فقال ياهو الى من من جماعتنا * فقال اليك ايها الرييس * فقام ودخل
معه الى البيت * وصب الدهن على راسه وقال له هكذا قال الله * اني مسحتك ملكا على
سعبي آل اسراييل *

22 *Et subtraxerunt se ab eorum obsequio ad hunc usq; diē. Eodē quoq; tempore rebellárunt in eos incolæ Lebnæ.* 23 *Reliquæ historia Jorami, & quicquid fecit, jam scripta sunt in libro historiarū dierum regū gentis Judaicæ.* 24 *Cúmque occubuisset Joram cum patribus suis, & sepultus esset in civitate David, regnavit Ahazjahu filius ejus loco ipsius.* 25 *Fuit autem principium regni Ahazjahu regis Juda, anno duodecimo Jorami filii Achabi regis Israel.* 26 *Et erat quo tempore regnavit, annos nat' viginti duos, et unico anno regnavit in urbe pacis: nomen matris ejus erat Athalia filia Salchi.* 27 *Ambulavit in viis Achabi, & turpia commisit coram Deo, æquè ac gens domûs Achabi; matrimonium enim contraxerat cū filia Achabi.* 28 *Prodiit etiam cum Joramo Achabi filio ad oppugnandum Hazaelem regem Aram in Ramoth-galaad: ubi cùm percussissent Aramæi Joramum,* 29 *Abiit Joram rex ut mederetur in Jezraele vulneribus quibus affecerant eum Aramæi in Rama inter pugnandum cum Hazaele rege Aram. Ahazjahu verò Jorami filius rex tribûs Juda, ivit invisum Joramum Achabi filium, cùm morbo laboraret ob ea vulnera.*

CAP. IX.

1 *Post hæc Eliseus propheta vocavit unum è discipulis prophetarum, & ait illi, Accinge lumbos tuos, accipe vasculum olei in manum tuam, & vade in Ramoth-galaad:* 2 *Cúmque eò deveneris, considera Jehu filium Jamsi, accede ad eum, jube ut surgat è medio fratrum suorum, & introduc eum è conclavi in conclave:* 3 *Deinde sume vasculum olei, effunde super caput ejus, & dic; Ita dicit Deus, Unxi te regem super Israelitas: apertoque ostio egredere, & ne moreris.* 4 *Abiit itaque juvenis ille discipulus prophetæ Dei, in Ramoth-galaad:* 5 *Cúmque eò pervenisset, invenit principes militiæ simul sedentes, & ait, Equidem habeo ad te O princeps, aliquot verba: dixit Jehu, Ad quem è cœtu nostro? Ad te, inquit, O princeps.* 6 *Surrexit is, & ingressus est cum eo domum: ille verò fudit oleum super caput ejus, & ait illi, Sic dicit De', Unxi te regem super populū meū, nempe gentem Israeliticam,*

sanguines ulciscar & , tui domini Achab domum percuties Et
7 וְהִכִּיתָה אֶת־בֵּית אַחְאָב אֲדֹנֶיךָ וְנִקַּמְתִּי דְּמֵי
DOMINI servorum omnium sanguines & ,prophetarum meorum servorum
עֲבָדַי הַנְּבִיאִים וּדְמֵי כָּל־עַבְדֵי יְהוָה
succidam & , Achab domus omnis peribit Et .Izebel manu de
8 מִיַּד אִיזָבֶל׃ וְאָבַד כָּל־בֵּית אַחְאָב וְהִכְרַתִּי
.Israel in derelictum & ,clausum & ,parietem ad mingentẽ Achab ipsi
לְאַחְאָב מַשְׁתִּין בְּקִיר וְעָצוּר וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל׃
domũ sicut &,Nebat filii Jarobham domũ sicut ,Achab domũ dabo Et
9 וְנָתַתִּי אֶת־בֵּית אַחְאָב כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וּכְבֵית
canes comedent Izebel Et .Achijah filii Bahasa
10 בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה׃ וְאֶת־אִיזֶבֶל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים
.fugit & , ostium aperuit & : sepeliens non & , Izrehel parte in
בְּחֵלֶק יִזְרְעֶאל וְאֵין קֹבֵר וַיִּפְתַּח הַדֶּלֶת וַיָּנֹס׃
? pax Nunquid : ei dixitque ,sui domini servos ad est egressus Jehu Et
11 וְיֵהוּא יָצָא אֶל־עַבְדֵי אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲשָׁלוֹם
nôstis Vos : eos ad dixitque ? te ad ille insanus venit cur
מַדּוּעַ בָּא־הַמְשֻׁגָּע הַזֶּה אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם יְדַעְתֶּם
nunc indica ;Falsum : dixerunt Et .ejus eloquium & , virum
12 אֶת־הָאִישׁ וְאֶת־שִׂיחוֹ׃ וַיֹּאמְרוּ שֶׁקֶר הַגֶּד־נָא
dixit Sic : dicendo ,me ad dixit hoc sicut & hoc Sicut ; dixit & : nobis
לָנוּ וַיֹּאמֶר כָּזֹאת וְכָזֹאת אָמַר אֵלַי לֵאמֹר כֹּה אָמַר
,festinaverunt Et .Israel in regem in te Unxi : DOMINUS
13 יְהוָה מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיְמַהֲרוּ
os ad eum subter posuerunt & ,suum vestimentum vir tulerunt &
וַיִּקְחוּ אִישׁ בִּגְדוֹ וַיָּשִׂימוּ תַחְתָּיו אֶל־גֶּרֶם
.Jehu Regnavit : dixerunt atque , tuba in clanxerunt & ,graduum
הַמַּעֲלוֹת וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ מָלַךְ יֵהוּא׃
Joram & : Joram in Nimsi filii Jehosaphat filius Jehu conjuravit Et
14 וַיִּתְקַשֵּׁר יֵהוּא בֶּן־יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי אֶל־יוֹרָם וְיוֹרָם
jacebat à Israel omnis & , ipse ,Ghilhad Ramoth in observans fuerat
הָיָה שֹׁמֵר בְּרָמֹת גִּלְעָד הוּא וְכָל־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי
se curandum ad rex Jehoram fuerat reversus Et .Aram regis Chazael
15 חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם׃ וַיָּשָׁב יְהוֹרָם הַמֶּלֶךְ לְהִתְרַפֵּא
, Aramæi eum vulneraverant quibus , vulneribus à Izrehel in
בְיִזְרְעֶאל מִן־הַמַּכִּים אֲשֶׁר יַכֻּהוּ אֲרַמִּים
est Si ;Jehu dixitque : Aram rege Chazael cum ipsum pugnando in
בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת־חֲזָהאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיֹּאמֶר יֵהוּא אִם־יֵשׁ
.Izrehel in nunciatũ eundũ ad,civitate è evasor egrediatur ne,vester animus
נַפְשְׁכֶם אַל־יֵצֵא פָלִיט מִן־הָעִיר לָלֶכֶת לְגִיד בְּיִזְרְעֶאל׃
: ibi cubans Joram quia , Izrehel in abiit & , Jehu equitavit Et
16 וַיִּרְכַּב יֵהוּא וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֶאלָה כִּי יוֹרָם שֹׁכֵב שָׁמָּה
.Joram videndum ad descenderat Jehudah rex Achaziah &
וַאֲחַזְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת־יוֹרָם׃
cepiam vidit & , Izrehel in turrem super stans speculator Et
17 וְהַצֹּפֶה עֹמֵד עַל־הַמִּגְדָּל בְּיִזְרְעֶאל וַיַּרְא אֶת־שִׁפְעַת
: Jehoram dixitque : videns ego Copiam : dixit & ,ipsum veniendo in , Jehu
יֵהוּא בְּבֹאוֹ וַיֹּאמֶר שִׁפְעַת אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם
? pax Num : dicat & ,eorũ occursum in mitte & ,equitantem Tolle
קַח רַכָּב וּשְׁלַח לִקְרָאתָם וְיֹאמַר הֲשָׁלוֹם׃
dixit Sic : dixit & ,ejus occursum in equum equitans abiit Et
18 וַיֵּלֶךְ רֹכֵב הַסּוּס לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר
ad gyra ? paci & tibi Quid : Jehu dixitque ? pax Num : rex
הַמֶּלֶךְ הֲשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר יֵהוּא מַה־לְּךָ וּלְשָׁלוֹם סֹב אֶל־
ad usque nuncius Venit : dicendo,speculator nunciavit & : mea posteriora
אַחֲרָי וַיַּגֵּד הַצֹּפֶה לֵאמֹר בָּא־הַמַּלְאָךְ עַד־
venit & ,secundum equum equitantem Misitque .revertitur non & ,eos
19 הֵם וְלֹא־שָׁב׃ וַיִּשְׁלַח רֹכֵב סוּס שֵׁנִי וַיָּבֹא
tibi Quid : Jehu dixit & ? Pax : rex dixit Sic : ait & , eos ad
אֲלֵהֶם וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ שָׁלוֹם וַיֹּאמֶר יֵהוּא מַה־לְּךָ
.mea posteriora ad gyra ? paci &
וּלְשָׁלוֹם סֹב אֶל־אַחֲרָי׃

Versio VULG. LAT.

7 Et percuties domum Achab domini tui, & ulciscar sanguinem servorum meorum prophetarum, & sanguinẽ omniũ servorũ Dñi, de manu Jezabel. 8 Perdámque omnem domum Achab: & interficiã de Achab mingentem ad parietem, & clausum & novissimum in Israel. 9 Et dabo domum Achab, sicut domum Jeroboam filii Nabat, & sicut domum Baasa 10 filii Ahia. Jezabel quoque comedent canes in agro Jezrahel, nec erit qui sepeliat eã. Aperuítque ostium, & fûgit. 11 Jehu autem egressus est ad servos domini sui: qui dixerunt ei, Recténe sunt omnia? quid venit insanus iste ad te? Qui ait eis; Nôstis hominem, & 12 quid locut⁹ sit. At illi responderunt, Falsum est: sed magis narra nobis. Qui ait eis; Hæc & hæc locutus est mihi, & ait; Hæc dicit Dñs, Unxi te regem 13 super Israel. Festinaverunt itaque, & unusquisque tollens pallium suum posuerunt sub pedibus ejus, in similitudinẽ tribunalis, & cecinerunt tubâ, atque dixerunt; Regnavit Jehu. 14 Conjuravit ergò Jehu fili⁹ Josaphat filii Namsi contra Joram: porrò Joram obsederat Ramoth Galaad, ipse & omnis Israel, contra Hazael 15 regem Syriæ. Et reversus fuerat ut curaretur in Jezrahel propter vulnera, quia percusserant eum Syri, præliantem contra Hazael regem Syriæ. Dixítque Jehu; Si placet vobis, nemo egrediatur profug⁹ de civitate, ne vadat, & nuntiet in Jezrahel. 16 Et ascendit, & profectus est in Jezrahel: Joram enim ægrotabat ibi, & Ochozias rex Juda descende17rat ad visitandũ Joram. 17 Igitur speculator qui stabat super turrim Jezrahel, vidit globum Jehu venientis, et ait; Video ego globum. Dixítque Joram; Tolle currum, et mitte in occursum eorum, et dicat vadens, 18 Recténe sunt omnia? Abiit ergò, qui ascenderat currum, in occursum ejus, et ait; Hæc dicit rex, Pacatáne sunt omnia? Dixítque Jehu, Quid tibi et paci? transi, et sequere me. Nuntiavit quoq; speculator, dicens; Venit nuntius ad eos, et non revertitur. 19 Misit etiam currũ equorũ secundũ: venítque ad eos, et ait; Hæc dicit rex; Numquid pax est? Et ait Iehu, Quid tibi et paci? transi, et sequere me.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἐξολοθρεύσεις τὸν οἶκον Ἀχαὰβ τοῦ κυρίου σου ἐκ προσώπου (λ)μου, ϗ ἐκδικήσεις τὰ αἵματα τῶν δούλων μου τῶν προφητῶν, ϗ τὰ αἵματα πάντων τῶν δούλων κυρίου ἐκ χειρὸς Ἰεζάβελ, 8 Καὶ ἐκ χειρὸς ὅλου τοῦ οἴκου Ἀχαὰβ, ϗ ἐξολοθρεύσεις (μ)τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, ϗ συνεχόμενον ϗ ἐγκαταλελειμμένον 9 ἐν Ἰσραήλ. (ν)Καὶ δώσω τὸν οἶκον Ἀχαὰβ ὡς τὸν οἶκον (ξ)Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ϗ ὡς τὸν οἶκον Βαασὰ υἱοῦ Ἀχιά. 10 Καὶ τὴν Ἰεζάβελ καταφάγονται οἱ κύνες ἐν τῇ μερίδι (ο)Ἰεζράελ, ϗ οὐκ ἔστιν ὁ θάπτων. ϗ ἤνοιξε τὴν θύραν ϗ ἔφυγεν. 11 Καὶ (π)Ἰοὺ ἐξῆλθε πρὸς τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ϗ (ρ) εἶπαν αὐτῷ, Εἰρήνη; τί ὅτι εἰσῆλθεν ὁ ἐπίληπτος οὗτος πρὸς σέ; ϗ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς οἴδατε τὸν ἄνδρα ϗ τὴν ἀδολεσχίαν αὐτοῦ. 12 Καὶ εἶπον, Ἄδικον, ἀπάγγειλον δὴ ἡμῖν. ϗ εἶπεν (σ)Ἰοὺ πρὸς αὐτοὺς, (τ)Οὕτω ϗ οὕτω ἐλάλησε πρός με, (υ) λέγων, ϗ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Κέχρικά (φ) σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ. 13 Καὶ ἀκούσαντες ἔσπευσαν, ϗ (χ)ἔλαβεν ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ϗ ἔθηκαν ὑποκάτω (ψ) αὐτοῦ ἐπὶ τὸ γαρὲμ τῶν ἀναβαθμῶν ϗ ἐσάλπισαν ἐν κερατίνῃ, ϗ (ω) εἶπαν, 14 Ἐβασίλευσεν (α) Ἰού. Καὶ συνεστράφη (β) Ἰοὺ υἱὸς Ἰωσαφὰτ υἱοῦ (γ)Ναμεσσὶ πρὸς Ἰωράμ. (δ)ϗ Ἰωρὰμ αὐτὸς ἐφύλασσεν ἐν (ε) Ῥεμμὼθ Γαλαὰδ, ϗ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας. 15 Καὶ ἀπέστρεψεν (ζ) Ἰωρὰμ ὁ βασιλεὺς ἰατρευθῆναι ἐν Ἰεζράελ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἔπαισαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν τῷ πολεμεῖν (η) αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας. ϗ εἶπεν (θ) Ἰοὺ, Εἰ ἔστι ψυχὴ ὑμῶν μετ' ἐμοῦ, μὴ ἐξελθέτω (ι) ἐκ τῆς πόλεως διαπεφευγὼς τοῦ πορευθῆναι ϗ (κ) ἀπαγγεῖλαι ἐν Ἰεζράελ. 16 (λ) Καὶ ἵππευσε ϗ ἐπορεύθη Ἰοὺ, ϗ κατέβη εἰς Ἰεζράελ, ὅτι Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐθεραπεύετο (μ) ἐν τῷ Ἰεζράελ ἀπὸ τῶν τοξευμάτων, ὧν κατετόξευσαν αὐτὸν (ν) οἱ Ἀραμὶν ἐν τῇ Ῥαμμὰθ ἐν τῷ πολέμῳ μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, ὅτι αὐτὸς δυνατὸς ϗ ἀνὴρ (ξ) δυνάμεως. ϗ Ὀχοζίας 17 βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη ἰδεῖν τὸν Ἰωράμ. Καὶ ὁ σκοπὸς ἀνέβη ἐπὶ τὸν πύργον (ο) Ἰεζράελ, ϗ εἶδε τὸν κονιορτὸν (π) Ἰοὺ ἐν τῷ (ρ) παραγίνεσθαι αὐτὸν, ϗ εἶπε, Κονιορτὸν ἐγὼ βλέπω. ϗ εἶπεν Ἰωρὰμ, Λάβε ἐπιβάτην, ϗ ἀπόστειλον ἔμπροσθεν αὐτῶν, ϗ εἰπάτω, (σ) Ἡ εἰρήνη; 18 Καὶ ἐπορεύθη ἐπιβάτης ἵππου εἰς (τ) ἀπαντὴν αὐτῶν, ϗ εἶπεν, Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, (υ) Ἡ εἰρήνη; ϗ εἶπεν (φ) Ἰοὺ, Τί σοι ϗ εἰρήνη; ἐπίστρεφε (χ) εἰς τὰ ὀπίσω μου. ϗ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς, λέγων, Ἦλθεν ὁ ἄγγελος ἕως αὐτῶν, ϗ 19 οὐκ ἀνέστρεψεν. Καὶ ἀπέστειλεν ἐπιβάτην ἵππου δεύτερον, ϗ ἦλθε (ψ) πρὸς αὐτοὺς ϗ εἶπεν, Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, (ω) Ἡ εἰρήνη; ϗ εἶπεν (α) Ἰοὺ, Τί σοι ϗ (β) εἰρήνη; ἐπιστρέφου εἰς τὰ ὀπίσω μου.

Et exterminabis domum Achaab domini tui à facie mea: & vindicabis sanguines servorũ meorum prophetarũ, & sanguines omniũ servorũ Domini de manu Jezabel, 8 *Et de manu totius dom⁹ Achaab: & exterminabis domui Achaab mingentẽ ad parietẽ, & clausum, & derelictũ in Israel.* 9 *Et dabo domũ Achaab, sicut domũ Hieroboã filii Nabat, & sicut domum Baasa filii Achia.* 10 *Et Jezabel comedent canes in portione Jezrael: & non est sepeliens. Et aperuit ostium, & fûgit.* 11 *Et Ihu egressus est ad pueros domini sui. Et dixerũt ei, (b)Pax? Quid, quòd intravit arreptitius iste ad te? Et dixit eis, Vos nôstis virũ, et garrulitatem ej⁹.* 12 *Et dixerunt, (c) Injustum: annuntia nunc nobis. Et dixit Ihu ad eos; Sic & sic locutus est ad me, dicens; & dixit, Hæc dicit Dominus; Unxi te in regẽ super Israel.* 13 *Et audientes festinaverunt: & sumpsit unusquisque vestimentum suum: & posuerunt sub eo super (d)Garem graduum. Et clanxerunt in cornea, & dixerunt; Regnavit Ihu.* 14 *Et convertit se Ihu filius Josaphat filii Namessi ad Jorã. Et Jorã (e) ipse custodiebat in Rhemmoth Galaad, & omnis Israel à facie Asael regis Syriæ.* 15 *Et reverterat Joram rex ad curandũ se in Jezrael à plagis, quib⁹ percusserant eum Syri in bellando ipsum cũ Azael rege Syriæ. Et dixit Ihu; Si est anima vestra mecum, non exeat de civitate profug⁹ ad eundũ, & annuntiandũ in Jezrael.* 16 *Et equitavit, & ivit Ihu, & descendit in Jezrael, quoniã Jorã rex Israel curabatur in Jezrael (f) à vulnerib⁹ sagittarũ, quib⁹ sagittaverũt eũ ipsi Aramin in Rhammath in prælio cum Azael rege Syriæ: quoniã ipse potens, & vir virtutis. Et Ochozias rex Juda descenderat videre Jorã.* 17 *Et speculator ascendit super turrim Jezrael: & vidit (g)pulverẽ Ihu in advenendo illum: & dixit, Pulverẽ ego video. Et dixit Joram; Sume ascensorẽ, & mitte ante eos, & dicat; Si pax?* 18 *Et ivit ascensor equi in occursũ eorũ, & dixit; Hæc dicit rex, (h)Pax? Et dixit Ihu: Quid tibi, & paci? Convertere ad posteriora mea. Et annuntiavit speculator, dicens; Venit nunti⁹ usq; ad eos, & non revertit.* 19 *Et misit ascensorẽ equi secundũ. Et venit ad eũ, & dixit; Hæc dicit rex, Pax? Et dixit Ihu; Quid tibi, & paci? Convertere ad posteriora mea.*

MS. A. (λ) σου, ϗ (μ) τοῦ οἴκου (ν) Καὶ ἐπιδοῦναι τὸν οἶκον τοῦ Ἀχαὰβ (ξ) τοῦ Ἱεροβοὰμ (ο) τοῦ * Ἰσραὴλ, (π) Ἰηοῦ (ρ) εἶπον (σ) Ἰηοῦ (τ) Οὕτως ϗ οὕτως (υ) λέγων, Τάδε (φ) σε βασιλέα (χ) ἔλαβον (ψ) αὐτοῦ. ἐπὶ γὰρ ἕνα τῶν ἀναβαθμῶν ἐκάθισαν, ϗ ἐσάλπισαν (ω) εἶπον, (α) Ἰηοῦ. (β) Ἰηοῦ (γ) Ναμεσσὰ (δ) ϗ αὐτὸς Ἰωρὰμ ἐφύλασσεν (ε) Ῥαμὼθ Γαλαὰδ, αὐτὸς ϗ πᾶς (ζ) ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ (η) αὐτοὺς (θ) Ἰηοῦ, (ι) διαπεφευγὼς ἐκ τῆς πόλεως τοῦ (κ) ἀπαγγελῆναι (λ) Καὶ ἐπέβη Ἰηοῦ, ϗ ἐπορεύθη ϗ κατέβη (μ) ἐν Ἰεζράελ (ν) οἱ Ῥαμμαθὶ ἐν τῇ Ῥεμμὰθ (ξ) δυνάμεως ἐκοιμήθη ἐκεῖ. ϗ Ὀχοζίας (ο) ἐν Ἰεζράελ, (π) Ἰηοῦ (ρ) αὐτὸν παραγίνεσθαι, ϗ (σ) Εἰρήνη; Καὶ (τ) ἀπάντησιν αὐτῷ, (υ) Εἰρήνη; (φ) Ἰηοῦ, (χ) πρὸς τὸ (ψ) μετ' αὐτὸν (ω) Εἰρήνη; (α) Ἰηοῦ, (β) εἰρήνη; Καὶ ἀπήγγειλεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 וּתְמַחֵי יָת בֵּית אַחְאָב רִבּוֹנָךְ וְאֶתְפְּרַע פּוּרְעֲנוּת דַּם עַבְדֵי נְבִיַּיָּא וּדְמֵי כָּל עַבְדַיָּא דַייָ מִידָא
8 דְאִיזֶבֶל׃ וְיֵיבַד כָּל בֵּית אַחְאָב וְאֱשֵׁיצֵי לְאַחְאָב יָדַע מַדַּע וַאֲחִיד וּשְׁבִיק בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְאֶתֵּן 9
10 יָת בֵּית אַחְאָב כְּבֵית יָרָבְעָם בַּר נְבָט וּכְבֵית בַּעְשָׁא בַּר אֲחִיָּה׃ וְיָת אִיזֶבֶל יֵיכְלוּן כַּלְבַיָּא
11 בְּאַחְסָנַת יִזְרְעֶאל וְלֵית דְּקָבֵיר וּפְתַח דַּשָּׁא וַעֲרַק׃ וְיֵהוּא נְפַק לְוָת עַבְדֵי רִבּוֹנֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ
הֲשְׁלָם מָה דֵין אֲתָא שַׁטְיָא הָדֵין לְוָתָךְ וַאֲמַר לְהוֹן אַתּוּן יְדַעְתּוּן יָת גַּבְרָא וְיָת שׁוּעִיתֵיהּ׃
12 וַאֲמַרוּ שִׁקְרָא אַתְּ אָמַר חַוִּי כְעַן לָנָא וַאֲמַר כְּדֵין וּכְדֵין אֲמַר לִי לְמֵימַר כִּדְנָן אֲמַר יְיָ
13 מְשַׁחְתָּךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל׃ וְאוֹחִיאוּ וּנְסִיבוּ גְּבַר לְבוּשֵׁיהּ וְשַׁוִּיאוּ תְּחוֹתוֹהִי לְדַרְגַּ
14 שַׁעְיָא וּתְקַעוּ בְּשׁוֹפָרָא וַאֲמַרוּ מְלַךְ יֵהוּא׃ וּמְרִיד יֵהוּא בַּר יְהוֹשָׁפָט בַּר נִמְשִׁי עַל יוֹרָם
15 וְיוֹרָם הֲוָה נָטִיר בְּרָמוֹת גִּלְעָד הוּא וְכָל יִשְׂרָאֵל מִן קֳדָם חֲזָאֵל מַלְכָּא דַאֲרָם׃ וְתָב יְהוֹרָם
מַלְכָּא לְאִתַּסָּאָה בְיִזְרְעֶאל מִן מַחָתָא דִּמְחוֹהִי אֱנָשׁ אֲרָם כַּד אַגִּיחַ קְרָבָא עִם חֲזָאֵל מַלְכָּא
דַאֲרָם וַאֲמַר יֵהוּא אִם רְעוּת נַפְשְׁכוֹן לָא יִפּוֹק מְשֵׁיזְבָא מִן קַרְתָּא לְמֵיזַל לְחַוָּאָה בְיִזְרְעֶאל׃
16 וּרְכֵב יֵהוּא וַאֲזַל לְיִזְרְעֶאל אֲרֵי יוֹרָם שְׁכִיב תַּמָּן וַאֲחַזְיָה מַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה נְחַת לְמִסְעַר
17 יָת יוֹרָם׃ וְסָכוּאָה קָאֵים עַל מִגְדְּלָא בְיִזְרְעֶאל וַחֲזָא יָת סִיעַת יֵהוּא כַּד אָתֵי וַאֲמַר סִיעָא אֲנָא
חָזֵי וַאֲמַר יְהוֹרָם דְּבַר רְתִיכָא וְשַׁלַּח לְקַדָּמוּתְהוֹן וְיֵימַר הַשְׁלָם׃ וַאֲזַל רָכֵיב סוּסְיָא 18
לְקַדָּמוּתֵיהּ וַאֲמַר כִּדְנַן אֲמַר מַלְכָּא הַשְׁלָם וַאֲמַר יֵהוּא מַה לָּךְ וְלִשְׁלָם אִסְתְּחַר לַאֲחוֹרָי וְחַוִּי
19 סְכוּאָה לְמֵימַר אֲתָא אִזְגַּדָּא עַד לְוָתְהוֹן וְלָא תָב׃ וּשְׁלַח רָכֵיב סוּסְיָא תִּנְיָנָא וַאֲתָא לְוָתְהוֹן
וַאֲמַר כִּדְנַן אֲמַר מַלְכָּא הַשְׁלָם וַאֲמַר יֵהוּא מַה לָּךְ וְלִשְׁלָם
אִסְתְּחַר לַאֲחוֹרָי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

7 Et percuties domum Ahhab domini tui, et ulciscar ultionem sanguinis servorũ meorũ prophetarũ, et sanguinum omniũ servorum Dñi de manu Jizebel. 8 Et peribit omnis domus Ahhab, et delebo de Ahhab cognoscentem cognitionem, et clausum et derelictum in Israel. 9 Et dabo domum Ahhab sicut domũ Jarabgham filii Nebat, et sicut domũ Baghassa filii Ahhiah. 10 Et Jizebel comedent canes in hæreditate Jizreghel, et non erit qui sepeliat: tunc aperuit portam et fugit. 11 Et Jehu exiit ad servos domini sui, et dixit ei, Num est pax? ad quid venit stultus hic ad te? et dixit eis, Vos novistis virum, et narrationẽ ejus. 12 Et dixerunt, Falsum tu dicis; indica nunc nobis: & dixit, Sic et sic dixit mihi, dicendo: Sic dixit Dñs, Unxi te ut sis rex sup Israel. 13 Et festinaverunt, et acceperunt quisq; vestimentum suum, et posuerunt subter eum *ad gradum* horarũ, et clanxerunt buccina, et dixerunt, Regnat Jehu. 14 Et rebellavit Jehu fili⁹ Jehosaphat, filii Nimsi, in Joram: et Joram custodierat Ramoth Gilghad, ipse et oĩs Israel à facie Hhazahel regis Aram. 15 Et redierat Jehoram rex ut curaretur in Jizreghel à plagis quib⁹ percusserant eum homines Aram, cùm iniret bellũ cum Hhazael rege Aram: et dixit Jehu, Si voluntas est animæ vestræ, non exibit evadens ex urbe qui exeat ut indicet in Jizreghel. 16 Et equitavit Jehu et venit in Jizreghel, quia Joram jacebat ibi, et Ahhaziah rex trib⁹ Jehudah descenderat ad visitandũ Joram. 17 Et speculator stabat sup turrem in Jizreghel, et vidit turmam Jehu cùm veniret ille: et dixit, Turmam ego video: et dixit Joram, Accipe equitem, et mitte in occursum eorum, et dicat, Num pax est? 18 Et ivit eques in occursum ejus, et dixit: Sic dixit rex, Num est pax? et dixit Jehu, Quid tibi et paci? revertere post me: & indicavit speculator, dicendo: Venit nuntius usque ad eos, sed non redit. 19 Et misit equitem secundum et venit ad illos, et dixit, Sic dixit rex, Num est pax? et dixit Jehu, Quid tibi et paci? revertere post me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܬܡܚܐ ܠܒܝܬܗ ܕܐܚܐܒ ܡܪܟ܂ ܘܬܬܒܥ ܕܡܐ ܕܥܒܕܝ ܢܒܝܐ܂ ܘܕܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ
ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܐܝܙܒܠ܂ * 8 ܘܐܘܒܕ ܟܠܗ ܒܝܬܗ ܕܐܚܐܒ܂ ܘܐܘܒܕ ܠܐܚܐܒ ܕܡܫܬܢ ܒܣܘܪܐ܂ ܘܐܚܝܕ
ܘܫܒܝܩ ܒܐܝܣܪܝܠ܂ * 9 ܘܐܬܠ ܒܝܬܗ ܕܐܚܐܒ ܐܝܟ ܒܝܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ܂
ܘܐܝܟ ܒܝܬܗ ܕܒܥܫܐ ܒܪ ܐܚܝܐ܂ * 10 ܘܠܐܝܙܒܠ ܢܐܟܠܘܢ ܟܠܒܐ ܒܢܨܝܒܬܐ ܕܝܙܪܥܐܝܠ܂ ܘܠܐ
ܢܗܘܐ ܡܢ ܕܩܒܪ܂ ܘܦܬܚ ܬܪܥܐ ܘܥܪܩ܂ * 11 ܘܢܦܩ ܝܗܘ ܠܘܬ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܗ܂ ܘܐܡܪܘ ܠܗ܂ ܫܠܡ
ܠܡܢܐ ܐܬܐ ܫܢܝܐ ܗܢܐ ܠܘܬܟ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܬܘܢ ܠܓܒܪܐ ܘܫܢܝܘܬܗ܂ * 12 ܘܐܡܪܝܢ
ܠܗ܂ ܫܘܩܪܐ ܐܝܬ܂ ܚܘܝܢ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܝ܂ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ ܡܫܚܬܟ
ܠܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ܂ * 13 ܘܐܣܬܪܗܒܘ ܘܢܣܒܘ ܟܠ ܓܒܪ ܠܒܘܫܗ܂ ܘܣܡܘ ܬܚܘܬܘܗܝ
ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܕܪܓܐ܂ ܘܐܩܥܘ ܒܩܪܢܐ ܘܐܡܪܘ܂ ܡܠܟ ܝܗܘ܂ * 14 ܘܐܬܟܢܫ ܝܗܘ ܒܪ ܢܡܫܝ ܥܠ
ܝܘܪܡ܂ ܘܝܘܪܡ ܢܛܪ ܗܘܐ ܪܡܬ ܓܠܥܕ܂ ܗܘ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܩܕܡ ܚܙܐܝܠ ܡܠܟܐ
ܕܐܕܘܡ܂ * 15 ܘܗܦܟ ܝܘܪܡ ܡܠܟܐ ܠܡܬܐܣܝܘ ܒܝܙܪܥܐܝܠ܂ ܡܢ ܡܚܘܬܐ
ܕܡܚܝܗܝ ܐܕܘܡܝܐ܂ ܟܕ ܡܬܟܬܫ ܥܡ ܚܙܐܝܠ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ܂ ܘܐܡܪ ܝܗܘ܂ ܐܢ ܨܒܝܢ
ܢܦܫܬܟܘܢ܂ ܠܐ ܢܦܘܩ ܕܡܬܦܠܛ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܕܢܐܙܠ ܘܢܚܘܐ ܒܝܙܪܥܐܝܠ܂ * 16 ܘܪܟܒ
ܝܗܘ ܥܠ ܣܘܣܝܐ ܘܐܙܠ ܠܬܡܢ܂ ܡܛܠ ܕܝܘܪܡ ܪܡܐ ܗܘܐ ܠܬܡܢ܂ ܘܐܚܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܢܚܬ
ܠܡܚܙܐ ܠܝܘܪܡ܂ * 17 ܘܕܘܩܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܡܓܕܠܐ ܕܝܙܪܥܐܝܠ܂ ܘܚܙܐ ܪܟܫܐ ܕܝܗܘ ܕܐܬܐ܂
ܘܐܡܪ ܕܘܩܐ܂ ܪܟܫܐ ܚܙܐ ܐܢܐ܂ ܐܡܪ ܝܘܪܡ܂ ܩܪܒ ܡܪܟܒܬܐ܂ ܘܫܕܪ ܠܐܘܪܥܗܘܢ܂ ܘܢܐܡܪ܂
ܫܠܡ܂ * 18 ܘܐܙܠ ܪܟܫܐ ܠܐܘܪܥܗ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ܂
ܫܠܡ܂ ܐܡܪ ܝܗܘ܂ ܡܐ ܠܟ ܘܠܫܠܡܐ܂ ܗܦܘܟ ܠܒܣܬܪܝ܂ ܘܚܘܝ ܕܘܩܐ ܘܐܡܪ܂
19 ܡܛܐ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬܗܘܢ܂ ܘܠܐ ܗܦܟ܂ * ܘܫܕܪ ܬܢܝܢܐ ܪܟܫܐ ܠܘܬܗܘܢ܂
ܘܐܡܪ܂ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ܂ ܫܠܡ܂ ܘܐܡܪ ܝܗܘ܂ ܡܐ ܠܟ ܘܠܫܠܡܐ܂ ܗܦܘܟ
ܠܒܣܬܪܝ܂

7 * Percute familiam Ahabi domini tui, & ulciscere sanguinem servorum meorum prophetarum, & sanguinem omnium servorum Domini de manu Izabelis. 8 Et perdam totam domum Ahabi, perdámque Ahabo mingentem ad parietem, & ligantem atque solventem in Israele. 9 Reddámque domum Ahabi sicut domum Jerobaami filii Nabati, & sicut domum Baasæ filii Ahiæ. 10 Izabelem verò devorabunt canes in prædio Jezraelis, nec erit qui sepeliat: apertóque ostio fugit. 11 Jehu ad servos domini sui egresso, dixerunt ei; Recténe res habet? quam ob causam venit ad te stolidus ille? Qui dixit, Vos nôstis hominem & stoliditatem ejus. 12 Dicunt ei, Mentiris, indica nobis. Ait illis, Ita mihi dixit; Sic dicit Dominus, Unxi te ut regnes super Israelem. 13 Illi ergò statim accipientes unusquisque vestem suam, posuerunt subter eum super thronum graduum, & clangentes buccinâ dixerunt; Regnavit Jehu. 14 Deinde conspiravit Jehu Jamsi filius contra Joram, (dum Joram defenderet Ramath-gelaad ipse unà cum toto Israele ab Hezaele rege Adum: 15 Et reversus esset rex Joram ad curandum se in Jezraele à vulnere quod inflixerat ei quidam Adumæus, cùm bellum gereret contra Hezaelem regem Adum.) dixitque Jehu, Si cupiant animi vestri, nemo egredietur qui è civitate evadat, ut nuntiatum eat in Jezraele. 16 Tum conscenso Jehu equo abiit illuc, quoniam Joram jacebat illic, & Ehazja rex Juda descenderat invisum Joramum. 17 Porrò speculator qui stabat supra turrim Jezraelis, vidit equitatum Jehu venientem, dixítque speculator, Equites video. Dixit Joram, Adduc currum, & mitte obviàm illis, dicátque; Ad pacémne? 18 Abiit ergò eques obviàm illi, & dixit ei; Sic ait rex, Ad pacémne? Dixit Jehu, Quid tibi cum pace? retrocede post me: speculator autem nuntiavit dicens, Pervenit nuntius ad illos usque, at non reversus est. 19 Misit ergò alium equitem ad eos, dixitque; Sic ait rex, Pacificéne? Dixit Jehu, Quid tibi cum pace? retrocede post me.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وَيُوقِعُ بِآلِ بَيْتِ أَحَابَ سَيِّدِكَ * وَأَنْتَقِمُ بِذٰلِكَ مِنْهُمْ جَزَآءً لِمَا رَامُوا مِنْ دِمَآءِ عَبِيدِي وَأَنْبِيَائِي *
8 وَدِمَآءِ عِبَادِ ٱللّٰهِ مِنْ يَدِ إِيزَابِيلَ * فَإِنِّي حَكَمْتُ بِإِبَادَةِ أَهْلِ بَيْتِ أَحَابَ أَجْمَعِينَ * وَلَا أُبْقِي مِنْهُمْ
9 بَائِلًا عَلَى حَائِطٍ * وَلَا فَرِيدًا * وَلَا شَرِيدًا فِي آلِ إِسْرَائِيلَ * وَأَجْعَلُ أَهْلَ بَيْتِ أَحَابَ كَبَيْتِ يَارُبْعَامَ
10 بْنِ نَابَاطَ * وَكَأَهْلِ بَيْتِ بَعْشَا بْنِ أَحِيَا * وَأَمَّا إِيزَابِيلُ فَتَأْكُلُهَا ٱلْكِلَابُ فِي حِصَّةِ يَزْرَعَالَ * وَلَيْسَ لَهَا مِنْ
11 قَابِرٍ * وَفَتَحَ ٱلْبَابَ وَمَضَى * ثُمَّ خَرَجَ يَاهُو إِلَى عَبِيدِ سَيِّدِهِ * فَقَالُوا لَهُ * أَخَيْرٌ صَارَ هٰذَا ٱلْمَجْنُونُ
12 إِلَيْكَ * فَقَالَ لَهُمْ * أَنْتُمُ ٱلْعَارِفُونَ بِهٰذَا ٱلرَّجُلِ وَخَبَرِهِ * فَقَالُوا * كَذِبٌ مَا جَاءَكَ بِهِ * فَٱحْكِهِ لَنَا *
فَقَالَ لَهُمْ * عَرَّفَنِي كَذَا وَكَذَا * فَقَالَ كَذَاكَ قَالَ ٱللّٰهُ * إِنِّي قَدْ مَسَحْتُكَ مَلِكًا عَلَى آلِ إِسْرَائِيلَ
13 * فَأَسْرَعُوا وَأَخَذَ كُلُّ رَجُلٍ ثَوْبَهُ * وَجَعَلُوهُ تَحْتَهُ عَلَى دَرَجِ ٱلْمَطْلَعِ * وَضَرَبُوا بِٱلشَّاقُورِ وَقَالُوا * قَدْ
14 مَلَكَ يَاهُو * وَعَصَى يَاهُو بْنُ يُهُوشَافَاطَ بْنِ نِمْشِي لِيُورَامَ * وَيُورَامُ يَوْمَئِذٍ مُحْتَفِظٌ فِي رَامُوثَ جِلْعَادَ *
15 وَمَعَهُ جَمَاعَةُ بَنِي إِسْرَائِيلَ * لِلِقَآءِ حَزَائِلَ مَلِكِ أَرَامَ * وَكَانَ فِي مُقَامِهِ بِيَزْرَعَالَ لِيَتَعَالَجَ مِنَ ٱلْجِرَاحِ
ٱلَّذِي نَكَأَهُ ٱلْأَرَامِيُّونَ عِنْدَ مُلَاحَمَتِهِ لِحَزَائِلَ مَلِكِ أَرَامَ * وَقَالَ يَاهُو * إِنْ أَحَبَّتْ أَنْفُسُكُمْ فَلَا يَخْرُجْ
16 مِنْكُمْ مُنْفَلِتًا مِنَ ٱلْقَرْيَةِ لِلْمُضِيِّ إِلَى يَزْرَعَالَ * وَيُورَامُ إِذْ ذَاكَ ٱنْضَجَعَ هُنَاكَ * وَقَدِ ٱنْحَدَرَ إِلَيْهِ
17 أَحَزْيَاهُو مَلِكُ سِبْطِ يَهُوذَا عَائِدًا إِلَيْهِ * فَبَيْنَمَا ٱلدَّيْذَبَانُ قَائِمٌ عَلَى ٱلْبُرْجِ فِي يَزْرَعَالَ * إِذْ رَأَى
جَيْشَ يَاهُو مُقْبِلًا * فَقَالَ * هُوَذَا أَرَى جَيْشًا وَاقِفًا قَدْ وَافَى * فَقَالَ يُورَامُ * خُذْ فَارِسًا وَٱبْعَثْ لِلِقَآئِهِمْ *
18 وَٱسْتَعْلِمْ بِهِ هَلْ ذٰلِكَ لِسَلَامَةٍ * فَمَضَى رَاكِبُ ٱلْفَرَسِ وَٱسْتَقْبَلَهُمْ * وَقَالَ * هٰكَذَا قَالَ ٱلْمَلِكُ *
ٱلسَّلَامَةُ * فَقَالَ لَهُ يَاهُو مَا سُؤَالُكَ وَٱلسَّلَامَةُ * دُرْ إِلَى وَرَاي * فَحَكَى ٱلدَّيْذَبَانُ وَقَالَ * ٱنْصَرَمَ ٱلرَّسُولُ
19 إِلَيْهِمْ وَلَمْ يَرْجِعْ * ثُمَّ وَجَّهَ فَارِسًا ثَانِيًا * فَقَالَ لَهُمْ * هٰكَذَا قَالَ ٱلْمَلِكُ * ٱلسَّلَامَةُ * فَقَالَ يَاهُو مَا لَكَ
وَٱلسَّلَامَةُ * دُرْ إِلَى وَرَاي *

7 * *Inferes autem manus in gentem domûs Achabi domini tui, atque ita vindictam sumes ab eis, eò quòd effuderint sanguines servorum meorum, & prophetarum meorum, & sanguines cultorum Dei, de manu Izabelis.* 8 *Nam decrevi perdere totam Achabi familiam, nec relinquere ex eis mingentem ad parietem, neque solitariũ, neque profugam inter Israelitas.* 9 *Et reddam Achabi familiam ut familiam Jerobaami filii Nabati, & ut familiam Baasæ filii Achiæ.* 10 *Izabelem verò devorabunt canes in portione Jezraelis, nec habebit sepelientem: apertoque ostio discessit.* 11 *Tum egresso Jehu ad servos domini sui, dixerunt ei, Num fœlix ob nuntium venit ad te væsanus iste? Ait illis, Vos novistis hunc hominem ejusque conditionem.* 12 *Dixerunt, Falsum est; quam ob causam venit ad te? narra nobis. Dixit eis, Hæc & talia indicavit mihi, ac dixit, Sic ait Deus, Unxi te regem super Israelitas.* 13 *Tunc illi festinantes acceperunt unusquisq; vestem suam, & posuerunt eam subter eum, super gradus fenestræ: & clangentes buccinâ dixerunt, Regnavit Jehu.* 14 *Rebellavitque Jehu filius Jehosaphati filii Namsi contra Joramum (Joram autem iis diebus tuebatur Ramoth-galaad, assistentibus ei omnibus Israelitis, contra Hazaelem regem Aram:* 15 *Sed morabatur in Jezraele, ut mederetur vulnerib⁹ quæ inflixerant illi Aramæi inter pugnandum cum Hazaele rege Aram) dixitque Jehu, Si libeat vobis, nemo vestrûm egrediatur aut se proripiat è civitate ut eat in Jezraelem.* 16 *Joramo illic interim decumbente, descenderat ad eum Ahazjahu rex tribûs Juda, invisurus eum.* 17 *Dum itaque speculator staret super turrim in Jezraele, vidit agmen Jehu veniens, & ait, Ecce video agmen stans jam advenisse. Dixit Joram, Accipe equitem, & mitte eum illis obviàm, certiorque fias per eum num hoc sit ad pacem.* 18 *Abiit igitur eques, & obvius illis factus ait, Sic dixit rex, Ad pacémne? Ait illi Jehu, Quid pacem quæris? retro me cedito. Nuntiavit autem speculator, & Adjunxit se illis nuntius, nec revertitur.* 19 *Rursus misit equitem secundum, quo dicente, Sic ait rex, Ad pacémne? respondit Jehu, Quid tibi cum pace? recipe te cum his qui me sequuntur.*

: revertitur non &,eos ad usque Venit : dicendo, speculator Nunciavitque
20 ויגד הצפה לאמר בא עד־אליהם ולא־שב
.facit temeritate in quia , Nimsi filii Jehu ductus sicut ductus &
והמנהג כמנהג יהוא בן־נמשי כי בשגעון ינהג׃
Jehoram est egressus & :ejus currum ligavit & : Liga ; Jehoram Dixitque
21 ויאמר יהורם אסר ויאסר רכבו ויצא יהורם
, suo curru in vir Jehudah rex Achaziahu & , Israel rex
מלך־ישראל ואחזיהו מלך־יהודה איש ברכבו
Naboth parte in eum invenerunt & : Jehu occursum in sunt egressi &
ויצאו לקראת יהוא וימצאהו בחלקת נבות
: dixit & , Jehu Jehoram videre secundum , fuit Et .Izrehelitæ
22 היזרעאלי׃ ויהי כראות יהורם את־יהוא ויאמר
Izebel fornicationes adhuc ? pax Quæ : dixit & ? Jehu pax Num
השלום יהוא ויאמר מה השלום עד־זנוני איזבל
Jehoram convertit Et .multa ejus veneficia & ,tuæ matris
23 אמך וכשפיה הרבים׃ ויהפך יהורם
.Achaziah Dolus : Achaziahu ad dixitque : fugit & ,suas manus
ידיו וינס ויאמר אל־אחזיהו מרמה אחזיה׃
inter Jehoram percussit & , arcu in suam manum implevit Jehu Et
24 ויהוא מלא ידו בקשת ויך את־יהורם בין
.suo curru in se incurvavit & ,ej⁹ corde è sagitta est egressa & ,ej⁹ brachia
זרעיו ויצא החצי מלבו ויכרע ברכבו׃
partem in eum projice ,Tolle : suum tristatam Bidcar ad dixit Et
25 ויאמר אל־בדקר שלשה שא השלכהו בחלקת
equitantibus tu & ego memento quia ; Izrehelitæ Naboth agri
שדה נבות היזרעאלי כי־זכר אני ואתה את רכבים
eum super levavit DOMINUS &,ej⁹ patre Achab post copulatis
צמדים אחרי אחאב אביו ויהוה נשא עליו את־
sanguines & , Naboth sanguines non Si .hoc onus
26 המשא הזה׃ אם־לא את־דמי נבות ואת־דמי
parte in tibi reddam &,DOMINUS dicit ,nocte heri vidi ,ej⁹ filiorũ
בניו ראיתי אמש נאם־יהוה ושלמתי לך בחלקה
,partem in eum projice , tolle nunc Et .DOMINUS dicit ,hac
הזאת נאם־יהוה ועתה שא השלכהו בחלקה
, vidit Jehudah rex Achaziah Et .DOMINI verbum juxta
27 כדבר יהוה׃ ואחזיה מלך־יהודה ראה
Etiam : ait & , Jehu eum post est persecutúsque ;horti domus via fugit &
וינס דרך בית הגן וירדף אחריו יהוא ויאמר גם־
: Ibleam cum quæ Ghur ascensu in currum ad eum percutite hunc
אתו הכהו אל־המרכבה במעלה־גור אשר את־יבלעם
eum fecerunt equitare Et .ibi est mortuus & ,Meghiddo fugit &
28 וינס מגדו וימת שם׃ וירכבו אתו
cum suo sepulchro in eum sepelieruntque : Jerusalaim in ejus servi
עבדיו ירושלמה ויקברו אתו בקברתו עם־
anno , undecimo anno in Et .David civitate in suis patribus
29 אבתיו בעיר דוד׃ ובשנת אחת עשרה שנה
Venitque .Jehudah super Achaziah regnavit , Achab filii Joram
30 ליורם בן־אחאב מלך אחזיה על־יהודה׃ ויבוא
fecit bene & ,suos oculos fuco in posuit & ,audivit Izebel & , Izrehel in Jehu
יהוא יזרעאלה ואיזבל שמעה ותשם בפוך עיניה ותיטב
ingrediebatur Jehu Et .fenestram per respexit & ,suum caput
31 את־ראשה ותשקף בעד החלון׃ ויהוא בא
? sui domini occisori Zamri pax Num : dixit & , portam per
בשער ותאמר השלום זמרי הרג אדניו׃
respexerũt & ? quis ,mecum Quis :dixit &,fenestram ad suas facies levavit Et
32 וישא פניו אל־החלון ויאמר מי אתי מי וישקפו
; eam Præcipitate : dixit Et .eunuchi tres duo eum ad
33 אליו שנים שלשה סריסים׃ ויאמר שמטוהו
in & , parietem in ejus sanguine de est aspersus & :eam præcipitârunt &
וישמטוה ויז מדמה אל־הקיר ואל־
.eam conculcavit & , equos
הסוסים וירמסנה׃

Versio VULG. LAT.

20 Nuntiavit autẽ speculator, dicens; Venit usq; ad eos, & non revertitur: est autẽ incess⁹ quasi incessus Jehu filii Namsi, præceps enim graditur. 21 Et ait Joram, Junge currũ. Junxerúntq; currũ ejus, & egressus est Jorã rex Israel, & Ochozias rex Juda, singuli in currib⁹ suis, egressique sunt in occursũ Jehu, & invenerunt eũ in agro Naboth 22 Jezrahelitæ. Cúmque vidisset Joram Jehu, dixit; Pax est Jehu? At ille respondit, Quæ pax? adhuc fornicationes Jezabel matris tuæ, & veneficia ej⁹ 23 multa vigent. Convertit autẽ Joram manum suam, & fugiens ait ad Ochoziam; Insidiæ, 24 Ochozia. Porrò Jehu tetendit arcum manu, & pcussit Joram inter scapulas: & egressa est sagitta per cor ejus, statímque 25 corruit in curru suo. Dixítque Jehu ad Badacer ducẽ; Tolle, projice eum in agro Naboth Jezrahelitæ: memini enim quando ego & tu sedentes in curru sequebamur Achab patrẽ huj⁹, ꝙ Dñs onus hoc levaverit sup eum, dicens; 26 Si non pro sanguine Naboth, & pro sanguine filiorum ejus, quem vidi heri, ait Dñs, reddam tibi in agro isto, dicit Dñs. Nunc ergò tolle, & projice eum in agrum juxta verbum Domini. 27 Ochozias autem rex Juda videns hoc, fûgit per viã domûs horti: persecutúsque est eum Jehu, & ait; Etiam hunc percutite in curru suo: & percusserũt eum in ascensu Gaver, qui est juxta Jeblaam: qui fûgit in Mageddo, & mortuus est ibi. 28 Et imposuerunt eum servi ej⁹ super currum suum, et tulerunt in Jerusalem: sepeliérúntque eum in sepulchro cum patrib⁹ 29 suis in civitate David. Anno undecimo Joram filii Achab, regnavit Ochozias super Judam. 30 Venítque Jehu in Jezrahel. Porrò Jezabel introitu ejus audito, depinxit oculos suos stibio, & ornavit caput suum, et respexit per fenestram 31 Ingredientem Jehu per portã, et ait; Numquid pax potest esse Zambri, qui interfecit dominum suum? 32 Levavítque Jehu faciem suam ad fenestram, et ait; Quæ est ista? et inclinaverũt se ad eum duo vel tres eu- 33 nuchi. At ille dixit eis, Præcipitate eam deorsum: et præcipitaverunt eam, aspersúsque est sanguine paries, et equorũ ungulæ conculcaverunt eam.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς, λέγων, Ἦλθεν ἕως αὐτῶν ϗ οὐκ ἀνέστρεψεν, ϗ ὁ ἄγων ἦγε τὸν (γ) Ἰοὺ υἱὸν Ναμεσσὶ, ὅτι ἐν παραλλαγῇ ἐγένετο. 21 Καὶ εἶπεν Ἰωρὰμ, Ζεῦξον. ϗ (δ) ἔζευξεν ἅρμα. ϗ ἐξῆλθεν Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, ϗ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα, ἀνὴρ ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ, ϗ ἐξῆλθον εἰς (ε) ἀπαντὴν Ἰοὺ, ϗ εὗρον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι Ναβουθαὶ τοῦ (ζ) Ἰεζραηλίτου. 22 Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἰωρὰμ τὸν (η) Ἰοὺ, ϗ εἶπεν, Ἡ εἰρήνη Ἰού; ϗ εἶπεν (θ) Ἰοὺ, Τί εἰρήνη; ἔτι αἱ πορνεῖαι Ἰεζάβελ τῆς μητρός σου ϗ τὰ φάρμακα αὐτῆς τὰ πολλά. 23 Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωρὰμ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ϗ ἔφυγε· ϗ εἶπε πρὸς (ι) Ὀχοζίαν, Δόλος 24 Ὀχοζία. Καὶ ἔπλησεν (κ) Ἰοὺ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ τόξῳ, ϗ ἐπάταξε τὸν Ἰωρὰμ ἀναμέσον τῶν βραχιόνων αὐτοῦ, ϗ ἐξῆλθε τὸ βέλος αὐτοῦ διὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ, ϗ 25 ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ. Καὶ εἶπε πρὸς Βαδεκὰρ τὸν τριστάτην αὐτοῦ, (λ) Ῥῖψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι (μ) ἀγροῦ Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου, ὅτι μνημονεύω ἐγὼ ϗ σὺ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ζεύγη ὀπίσω Ἀχαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ϗ κύριος ἔλαβεν ἐπ' αὐ- 26 τὸν (ν) τὸ λῆμμα τοῦτο· Εἰ μὴ τὰ αἵματα Ναβουθαὶ ϗ τὰ αἵματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἶδον ἐχθὲς, φησὶ κύριος, ϗ ἀνταποδώσω αὐτῷ ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ, φησὶ κύριος. ϗ νῦν ἄρας δὴ ῥῖψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι κατὰ τὸ ῥῆμα 27 κυρίου. Καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα εἶδε ϗ ἔφυγεν ὁδὸν Βαιθγάν· ϗ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτοῦ (ξ) Ἰοὺ, ϗ εἶπε, Καί γε αὐτόν. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν (ο) πρὸς τῷ ἅρματι ἐν τῷ ἀναβαίνειν Γαῒ, ὅ ἐστιν Ἰεβλαάμ. ϗ ἔφυγεν εἰς (π) Μαγεδδὼ, ϗ ἀπέθανεν ἐκεῖ. 28 Καὶ ἐπεβίβασαν αὐτὸν οἱ παῖδες (ρ) αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἅρμα, ϗ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ϗ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ (σ) αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. 29 Καὶ ἐν ἔτει (τ) ἑνδεκάτῳ Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας ἐπὶ Ἰούδαν. 30 Καὶ ἦλθεν (υ) Ἰοὺ ἐπὶ Ἰεζραέλ. ϗ Ἰεζάβελ ἤκουσε, ϗ (φ) ἐστιμμίσατο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, ϗ ἠγάθυνε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, ϗ διέκυψε διὰ τῆς θυρίδος. 31 Καὶ (χ) Ἰοὺ εἰσεπορεύετο ἐν τῇ πόλει, ϗ εἶπεν, Ἡ εἰρήνη Ζαμβρὶ ὁ φονευτὴς τοῦ κυρίου αὐτοῦ; 32 Καὶ ἐπῆρεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν (ψ) θυρίδα, ϗ εἶδεν αὐτὴν, ϗ εἶπε, Τίς εἶ σύ; κατάβηθι μετ' ἐμοῦ. ϗ κατέκυψαν πρὸς αὐτὸν (ω) δύο 33 εὐνοῦχοι. Καὶ εἶπε, Κυλίσατε (α) αὐτήν. ϗ ἐκύλισαν αὐτὴν, ϗ ἐρραντίσθη τοῦ αἵματος αὐτῆς πρὸς τὸν τοῖχον ϗ πρὸς τοὺς ἵππους, ϗ συνεπάτησαν αὐτήν.

20 Et annuntiavit speculator, dicens; Venit usque ad eos, & non revertit: & (i) agens agit Ibu filium Namessi, quia in æqualitate factus est. 21 Et dixit Joram, Junge. Et junxit currum. Et egressus est Joram rex Israel, & Ochozias rex Juda, vir in curru suo: & exierunt in obviam Ibu: & invenerunt eum in portione Nabuthæ Jezraelitæ. 22 Et factum est, ut vidit Joram Ibu: & dixit, Pax Ibu? Et dixit Ibu, Quid pax? Adhuc fornicationes Jezabel matris tuæ, & veneficia ejus multa. 23 Et convertit Joram manus suas, & fugit: et dixit ad Ochoziam; Dolus, Ochozia. 24 Et implevit Ibu manum suam in arcu, & percussit Joram inter brachia ejus: & exivit jaculum suum per cor ejus. Et procubuit super genua sua. 25 Et dixit ad Badecar tristatam suum, Projice eum in partem agri Nabuthæ Jezraelitæ: quoniam memini ego, & tu, qui ascenderamus super currus post Achaab patrem ejus, & Dominus (k) assumpsit super eum assumptionem hanc: 26 Si non sanguines Nabuthæ, & sanguines filiorum ejus vidi heri, dicit Dominus: & retribuam ei in parte hac, dicit Dominus. Et nunc tollens, quæso, projice eum in portionem juxta verbum Domini. 27 Et Ochozias rex Juda vidit, & fugit viam Bethgan. Et persequutus est post eum Ibu, & dixit; Etiam (l) ipsum. Et percussit eum ad currum in ascendendo Gai, quæ est Jeblaam. Et fugit in Mageddo: & mortuus est ibi. 28 Et ascendere fecerunt eum pueri ejus super currum: & adduxerunt eum in Hierusalem: & sepelierunt eum (m) in sepulchro ejus in civitate David. 29 Et in anno undecimo Joram regis Israel regnavit Ochozias super Judam. 30 Et venit Ibu in Jezrael. Et Jezabel audivit, & stibio depinxit oculos suos, & (n) bonũ fecit caput suum, & prospexit per fenestrã. 31 Et Ibu ingrediebatur in civitatem. Et dixit, Pax Zambri homicida domini sui? 32 Et elevavit faciem suam ad fenestram, & vidit eam, & dixit; Quæ es tu? Descende mecum. Et respexerunt ad eum duo eunuchi. 33 Et dixit, Præcipitate eam. Et præcipitaverunt eam. Et aspersum est de sanguine ejus ad pariete, & ad equos: & conculcaverunt eam.

MS.A. (γ) Ἰηοῦ * υἱοῦ Ναμεσσιοῦ, (δ) ἔζευξαν (ε) ἀπάντησιν Ἰηοῦ, (ζ) Ἰζραηλίτου. (η) Ἰηοῦ, ϗ εἶπεν, Εἰρήνη Ἰηοῦ; (θ) Ἰηοῦ, (ι) Ὀχοζεὶ, * Δοῦλος Ὀχοζεί. (κ) Ἰηοῦ (λ) Ῥῖψαι (μ) τοῦ ἀγροῦ (ν) τὸ ῥῆμα τοῦτο· (ξ) Ἰηοῦ, (ο) ἐν τῷ ἅρματι πρὸς τῷ ἀναβαίνειν (π) Μακεδδὼ, (ρ) αὐτοῦ * εἰς Ἱερουσαλὴμ, (σ) αὐτοῦ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν (τ) ἑνδεκάτῳ υἱοῦ Ἰωρὰμ (υ) Ἰηοῦ εἰς Ἰεζράελ. (φ) ἐστιβείσατο (χ) Ἰηοῦ (ψ) θυρίδα, καὶ εἶπεν, (ω) τρεῖς εὐνοῦχοι. (α) αὐτὴν, * καὶ ἠραντίσθη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 וחוי סכואה למימר אתא עד לותהון ולא תב ודברא כדברא דיהוא בר נמשי ארי בניח
21 מדבר׃ ואמר יהורם אורדו וטקיס רתיכיה ונפק יהורם מלכא דישראל ואחזיה מלך
שבטא דבית יהודה גבר ברתיכיה ונפקו לקדמות יהוא ואשכחוהי באחסנת חקל נבות
22 יזרעאלה׃ והוה כד חזא יהורם ית יהוא ואמר השלם יהוא ואמר מה השלם עד טעות
23 איזבל אמך וחרשהא סגיאין׃ ואתחזר יהורם לאחורוהי ואפך ואמר לאחזיה נכלא
24 אחזיה׃ ויהוא מלא ידיה בקשתא ומחא ית יהורם בין דרעוהי ונפק גירא מלביה וכרע
25 ברתיכיה׃ ואמר לבדקר גבריה סב רמיהי באחסנת חקל נבות יזרעאלא ארי דכיר אנא
[illegible]

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

20 Et indicavit speculator, dicendo, Venit ad illos, sed non redit: et ducatus est sicut ducatus Jehu filii Nimsi, quia in quiete ducit. 21 Et dixit Joram, Expedi: et paravit currũ ejus, et exivit Joram rex Israel, et Ahhaziahu rex tribus domus Jehudah, quisq; in curru suo, et exierunt in occursum Jehu, et invenerunt illum in hæreditate agri Naboth Jizreghelæi. 22 Et fuit cùm vidisset Joram Jehu, dixit, Num est pax Jehu? et dixit, Quæ pax? adhuc fornicationes Jizebel matris tuæ, et maleficia ejus multa. 23 Et reversus est Joram retro se, et [terga] vertit, et dixit ad Ahhaziah, Dolus Ahhaziah. 24 Et Jehu implevit manũ suam arcu, et percussit Joram inter brachia ejus, et exiit sagitta ex corde ejus, et curvat⁹ est in curru suo. 25 Et dixit ad Bedkar fortẽ suum, Accipe, projice illum in hæreditatẽ agri Naboth Jizreghelæi; nam memini, ego et tu, cùm equitarem⁹ in jugo uno ambulantes post Ahhab patrẽ ejus, à Dño latum esse super eum onus prophetiæ hujus. 26 Nisi sanguis Naboth, et sanguis filiorũ ejus revelatur ante me in proximo, dixit Dñs, et rependã tibi in hæreditate hac, dixit Dñs. Et nunc accipe, projice illum in hæreditatem juxta verbum Dñi. 27 Et Ahhaziah rex tribus domus Jehudah, vidit et vertit [terga] per viam dom⁹ horti, et persequut⁹ est post eum Jehu: et dixit, Etiam eum percutite in curru in ascensu Gur, quæ est juxta Jiblagham; et vertit [terga] in Megiddo, et mortu⁹ est ibi. 28 Et detulerunt illũ servi ejus in Jerusalem, et sepelierunt eum in sepulchro eius cum patribus suis in civitate David. 29 Et anno undecimo annorum Joram filii Ahhab regnavit Ahhaziah super [populum] domus Jehudah. 30 Et venit Jehu in Jizreghel, et Jizebel audivit, et fucavit stibio oculos suos, et composuit caput suum, et prospexit de fenestra. 31 Et Jehu intravit portã: et dixit [illa], Num est pax Zimri, occisor domini sui? 32 Et sustulit faciem suam ad fenestram, et dixit, Quis est hic? quis? et prospexerunt ad eum duo [aut] tres eunuchi. 33 Et dixit, Dejicite eam: et dejecerunt illam, et aspersum est ex sanguine ejus super parietem et super equos, et conculcaverunt eam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

20 * Rursus nuntiavit speculator, & ait; Pervenit nuntius ad illos usque, at non reversus est: ductus autẽ iste est ut duct⁹ Jehu filii Jamsi; præcipitanter enim ducebat. 21 Dixit Jorã, Aptate habenas; aptarúntq; habenas curribus, egressúsque est Joram rex Israelis, & Ehazja rex Juda, quisque in suo curru; egressi sunt inquã in occursum Jehu, & invenerunt eum in hæreditate Nabothi Jezraelitæ. 22 Cúmque Joram vidisset Jehu, dixit ad eum; Ad pacémne O Jehu? qui respondit, Quænam est pax scortationis Izabelis matris tuæ, aut veneficiorũ ejus plurimorũ? 23 Tum convers⁹ Joram aufugit, & simul ad Ehazjã dixit; Proditio est O Ehazja. 24 Jehu verò præhensò manu suâ arcu, percussit Joramum inter brachia, ita ut exiliret sagitta ex ejus corde, corrueretq; in curru suo. 25 Tum dixit Jehu ad Bar-decar gigantem suum, Tolle, dejice eum in prædium Nabothi Jezraelitæ: memini enim ego & tu quòd equitantib⁹ nobis, & Ahabum patrem ejus sequentibus, Domin⁹ protulerit adversùs eum onus istud; 26 Equidẽ sanguinẽ Nabothi et sanguinẽ filiorum ejus vidi herì vesperi, ait Dñs; & rependam tibi in isto prædio, ait Dñs. Nunc ergò tolle dejice eum in prædiũ istud, juxta sermonem Domini. 27 Quæ cùm vidisset Ehazja rex Juda, fugit per viam quæ erat inter hortos; sed insequutus est eum Jehu, & dixit; Etiam hunc interficite: & interfecerunt eum in curru suo, in clivò God, juxta Neblaam: qui fugiens in Magedo, mortuus est ibi. 28 Vexerunt autẽ eum servi ejus, & asportârunt in Jerusalẽ, & sepelierunt eum in sepulchro cum patrib⁹ ejus in civitate Davidis. 29 Anno undecimo Jorami filii Ahabi, regnaverat Ehazja super Judam. 30 Deinde venit Jehu in Jezraelem: quod cùm audisset Izabel, ornavit stibio oculos suos, & præcinxit caput suum, & prospectabat è fenestra. 31 Et ingrediente Jehu portam, dixit illa, Salve Zamri homicîda domini sui. 32 Ille verò sublatis oculis ad fenestram, dixit; Quis mecum est? & obtulerunt se illi duo vel tres eunuchi. 33 Quibus dixit, Discerpite eam: & discerpserunt eam; aspersúsque est paries sanguine ipsius, & prætereuntes equi conculcaverunt eam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * فحكي الديدبان قايلا * قد صار الفارس ايضا اليهم ولم يرجع * والمسير يشبه مسير ياهو بن
21 عمسي * لانه ساير علي رسله * فقال يورام انهضوا وشدوا المراكب وخرج يورام ملك آل اسراييل *
واحزياهو ملك سبط يهودا * كل واحد منهما في مركبه * فاستقبلا عند خروجهما ياهو في حصة
22 نابوت اليزرعالي * فلما راي يورام لياهو قال له السلامة * فقال ياهو اي سلامة مع طواغيت
23 ازبال امك وسحرها العظيم * فرجع يورام الي ورايه منهزما * وقال لاحزيا * هذه هي مكيدة
24 احزيا * ثم ان ياهو مد القوس ما امتدت يده * ورمي ملك اسراييل سهما بين ذراعيه * فنفذ
25 السهم من قلبه * وسقط في مركبه * فقال لبدقار جباره * خذه والقه في حوز نابوت اليزرعالي *
فاني ذاكر وانا وانت راكبين * ونحن اخذين مزدوجين خلف احاب ابيه * وقد وردت النبوة
26 بهذا سوي * اذ قال الله * انه لظاهر لدي دم نابوت ودم بنيه منذ قريب * ولذلك ما قلت الان
27 شيله * والقيه في حصة نابوت اليزرعالي كما قال الله * فلما راي ذلك احزياهو ملك آل يهودا *
انهزم في طريق بيت جنا * وركض ياهو وراه وقال * ايضا ارموه في مركبه * فرموه كذلك * وقد
28 صار من الطريق في مطلع جور التي عند بلعام * وانهزم الي معدو ومات هناك * وحملوه
29 عبيده الي دار السلم * وقبروه في قرية داود * وكان اول ملك احزياهو في سنة احدي عشر من
30 ملك يورام بن احاب * ثم وافا ياهو بعد ذلك يزرعال * فلما سمعت ايزابيل عنه اكتحلت
31 بالاثمد عينيها * ومشطت راسها * واشرفت من الطاقة * فلما دنا الي الباب قالت * سلم
32 يرتع قاتل سيده * فرفع وجهه الي الطاقة * وقال من هاهنا * فاشرف اثنان او ثلاثة
33 من الخدم * فقال اطرحوها * فطرحوها * وسال من دمها علي الحائط وعلي الخيل
وداسوها *

20 * Et nuntiavit speculator dicens, Pervenit is etiam eques ad eos, nec revertitur: & incessus iste similis est incessui Jehu filii Jamsi, quoniã lenè incedit. 21 Dixit Joram, Surgite, & jungite currus: & egressi Joram rex Israelitarum & Ahazjahu rex tribûs Juda, quisque in curru suo; obviũ, quum egrederentur, habuerunt Jehu in portione Nabothi Jezraelitæ. 22 Et cùm vidisset Jehoram Jehu, dixit ei, An non ad pacem? Respondit Jehu, Quæ pax cũ idolis Jezabelis matris tuæ, et veneficiis ejus magnis? 23 Retrocessit ergò Jehoram fugiens, dixitque ad Ahazjam, Dolus est hic O Ahazja. 24 Tum Jehu tenso arcu quantum tendi poterat manu suâ, regem Israelis jaculo ferit inter utrunque brachium; adeoque ejus corde transverberato, corruit ille in curru suo. 25 Deinde dixit ad Bedcar heroem suum, Tolle eum, et projice in possessionem Nabothi Jezraelitæ: nam memini me et te equitantibus, et simul ab untibus post Achabũ patrẽ ejus, prolatam fuisse prophetiam de hac prorsus cadem re, dicente Deo; 26 Nuperrimè quidem conspectus est apud me sanguis Nabothi et sanguis filiorum ejus: hunc ob finem est quod modò tibi dixi, Tolle eum, & projice in portionem Nabothi Jezraelitæ, quemadmodum dixit Deus. 27 Hæc cùm vidisset Ahazjahu rex gentis Judaicæ, fugit per viam domûs Gannæ: sed cucurrit post eum Jehu, & dixit, Hunc etiam in curru suo jaculamini: & jaculati sunt eum similiter, quum jam progressus esset usque ad ascensum Guris quæ est prope Neblaam; unde fugit ad Mageddo, & mortuus est ibi. 28 Postea tulerunt eum servi ejus in urbem pacis, & sepelierunt eum in civitate Davidis. 29 Fuit autem principium regni Ahazjahu, anno undecimo regni Jorami filii Ahabi. 30 Tum venit postea Jehu in Jezraelem: & cùm audisset Jezabel adventum ejus, pinxit collyrio oculos suos, pexuit caput suum, & prospexit è fenestra. 31 Cumque is ad portam accessisset, dixit illa, Ave Zamri interfector domini sui. 32 Ille vultu ad fenestram erecto dixit, Quis adest? & comparentibus duobus vel tribus aulicis, 33 dixit, Præcipitate eam, qui præcipitârunt eam: fluxitque ex ejus sanguine super parietem & super equos, qui conculcaverunt eam.

maledictam nunc Visitate : dixit &, bibit &, comedit &, venit Et
34 וַיָּבֹא וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיֹּאמֶר פִּקְדוּ־נָא אֶת־הָאֲרוּרָה
: eã sepeliendum ad abierunt Et .ipsa regis filia quia, eã sepelite &, illam
35 הַזֹּאת וְקִבְרוּהָ כִּי בַת־מֶלֶךְ הִיא׃ וַיֵּלְכוּ לְקָבְרָהּ
volas &, pedes &, calvariam nisi ea in invenerunt non &
וְלֹא־מָצְאוּ בָהּ כִּי אִם־הַגֻּלְגֹּלֶת וְהָרַגְלַיִם וְכַפּוֹת
Domini Verbum ; dixit & : ei nunciaverunt &, sunt reversi Et .manuum
36 הַיָּדָיִם׃ וַיָּשֻׁבוּ וַיַּגִּידוּ לוֹ וַיֹּאמֶר דְּבַר־יְהוָה
: dicendo, Tisbitæ Elijahu sui servi manu in est locutus quod ipsum
הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר
.Izebel carnem canes comedent Izrehel parte In
בְּחֵלֶק יִזְרְעֶאל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים אֶת־בְּשַׂר אִיזָבֶל׃
parte in agri facies super stercus sicut, Izebel cadaver erit Et
37 וְהָיִת נִבְלַת אִיזֶבֶל כְּדֹמֶן עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּחֵלֶק
.Izebel Hæc : dicant non ut, Izrehel
יִזְרְעֶאל אֲשֶׁר לֹא־יֹאמְרוּ זֹאת אִיזָבֶל׃

CAP. X. י

Jehu scripsitque : Someron in filii septuaginta Achab Et
1 וּלְאַחְאָב שִׁבְעִים בָּנִים בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּכְתֹּב יֵהוּא
ad &, seniores Izrehel principes ad Someron misit &, literas
סְפָרִים וַיִּשְׁלַח שֹׁמְרוֹן אֶל־שָׂרֵי יִזְרְעֶאל הַזְּקֵנִים וְאֶל־
epistolam venire secundum nunc Et : dicendo, Achab nutricios
2 הָאֹמְנִים אַחְאָב לֵאמֹר׃ וְעַתָּה כְּבֹא הַסֵּפֶר
, currus vobiscum &, vestri domini filii vobiscum &), vos ad hanc
הַזֶּה אֲלֵיכֶם וְאִתְּכֶם בְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְאִתְּכֶם הָרֶכֶב
rectum & bonum videbitis Et (.armatura &, munita civitas &, equi &
3 וְהַסּוּסִים וְעִיר מִבְצָר וְהַנָּשֶׁק׃ וּרְאִיתֶם הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר
pugnate &, sui patris solium super ponetis &, vestri domini filiis de
מִבְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְשַׂמְתֶּם עַל־כִּסֵּא אָבִיו וְהִלָּחֲמוּ
: dixerunt &, valde valde Timueruntque .vestri domini domo super
4 עַל־בֵּית אֲדֹנֵיכֶם׃ וַיִּרְאוּ מְאֹד מְאֹד וַיֹּאמְרוּ
quomodo &, ejus facies ad steterunt non reges duo Ecce
הִנֵּה שְׁנֵי הַמְּלָכִים לֹא עָמְדוּ לְפָנָיו וְאֵיךְ
, civitatẽ super qui &, domum super qui misit Et ? nos stabimus
5 נַעֲמֹד אֲנָחְנוּ׃ וַיִּשְׁלַח אֲשֶׁר־עַל־הַבַּיִת וַאֲשֶׁר עַל־הָעִיר
; nos tui Servi : dicendo, Jehu ad nutricii &, seniores &
וְהַזְּקֵנִים וְהָאֹמְנִים אֶל־יֵהוּא לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ אֲנַחְנוּ
regem constituemus non : faciemus, nos ad dixeris quæ omnia &
וְכֹל אֲשֶׁר־תֹּאמַר אֵלֵינוּ נַעֲשֶׂה לֹא־נַמְלִיךְ
epistolam eos ad scripsit Et .fac tuis oculis in bonum : virum
6 אִישׁ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה׃ וַיִּכְתֹּב אֲלֵיהֶם סֵפֶר
, audientes vos meam vocem &, vos mihi Si : dicendo, secundam
שֵׁנִית לֵאמֹר אִם־לִי אַתֶּם וּלְקֹלִי אַתֶּם שֹׁמְעִים
me ad venite &, vestri domini filiorum virorum capita tollite
קְחוּ אֶת־רָאשֵׁי אַנְשֵׁי בְנֵי־אֲדֹנֵיכֶם וּבֹאוּ אֵלַי
cum viri septuaginta regis filii & : Izrehel in cras tempus secundum
כָּעֵת מָחָר יִזְרְעֶאלָה וּבְנֵי הַמֶּלֶךְ שִׁבְעִים אִישׁ אֶת־
epistolam venire secundum, fuit Et .eos grandes reddentibus civitatis magnatib⁹
7 גְּדֹלֵי הָעִיר מְגַדְּלִים אוֹתָם׃ וַיְהִי כְּבֹא הַסֵּפֶר
, viros septuaginta mactârunt &, regis filios tulerunt &, eos ad
אֲלֵיהֶם וַיִּקְחוּ אֶת־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁחֲטוּ שִׁבְעִים אִישׁ
.Izrehel in eum ad miserunt &, ahenis in eorum capita posuerunt &
וַיָּשִׂימוּ אֶת־רָאשֵׁיהֶם בַּדּוּדִים וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו יִזְרְעֶאלָה׃
filiorum capita Attulerunt : dicendo, ei indicavit &, nuncius venit Et
8 וַיָּבֹא הַמַּלְאָךְ וַיַּגֶּד־לוֹ לֵאמֹר הֵבִיאוּ רָאשֵׁי בְנֵי־
portæ ostium acervos duos ea Ponite ; dixit & : regis
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר שִׂימוּ אֹתָם שְׁנֵי צִבֻּרִים פֶּתַח הַשַּׁעַר
.mane ad usque
עַד־הַבֹּקֶר׃

Versio VULG. LAT.

34 Cúmque introgressus esset, ut comederet, biberétque, ait; Ite, & videte maledictam illã, & sepelite eam: quia filia regis est. 35 Cúmque îssent ut sepelirent eam, non invenerunt nisi calvariã, & pedes, & summas manus. 36 Reversíque nuntiaverunt ei. Et ait Jehu; Sermo Domini est, quem locutus est per servum suum Eliam Thesbiten; dicens; In agro Jezrahel comedent canes carnes Jezabel. 37 Et erunt carnes Jezabel sicut stercus super faciem terræ in agro Jezrahel: ita ut prætereuntes dicant, Hæccine est illa Jezabel?

CAP. X.

1 ERant autem Achab septuaginta filii in Samaria: scripsit ergò Jehu literas, & misit in Samariam, ad optimates civitatis, & ad majores natu, & ad nutritios Achab, dicens; 2 Statim ut acceperitis literas has, qui habetis filios domini vestri, & currus, & equos, & civitates firmas, & arma, 3 Eligite meliorem, & eum qui vobis placuerit de filiis dñi vestri, et eum ponite super soliũ patris sui, & pugnate pro domo domini vestri. 4 Timuerunt illi vehementer, & dixerunt; Ecce duo reges non potuerunt stare corã eo, & quo modo nos valebimus resistere? 5 Miserunt ergò præpositi domûs, & præfecti civitatis, & majores natu, nutritii, ad Jehu, dicentes; Servi tui sumus, quæcunque jusseris faciemus, nec constituem⁹ nobis regem: quæcunque tibi placent, fac. 6 Rescripsit autem eis literas secundò, dicens; Si mei estis, & obeditis mihi, tollite capita filiorũ domini vestri, et venite ad me hâc eâdem horâ cras in Jezrahel. Porrò filii regis, septuaginta viri, apud optimates civitatis nutriebantur. 7 Cúmq; venissent literæ ad eos, tulerunt filios regis, & occiderunt septuaginta viros, & posuerunt capita eorum in cophinis, & miserunt ad eum 8 in Jezrahel. Venit autẽ nuntius, et indicavit ei, dicens; Attulerunt capita filiorum regis. Qui respondit; Ponite ea ad duos acervos juxta introitum portæ usque mané.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

34 Καὶ εἰσῆλθε ϗ ἔφαγε ϗ ἔπιε, ϗ εἶπεν, Ἐπισκέψασθε δὴ τὴν κατηραμένην ταύτην, ϗ θάψατε αὐτὴν, ὅτι θυγάτηρ βασιλέως ἐστί. 35 Καὶ ἐπορεύθησαν θάψαι αὐτὴν, ϗ οὐχ εὗρον ἐν αὐτῇ ἄλλο τι ἢ τὸ κρανίον ϗ οἱ πόδες ϗ τὰ ἴχνη τῶν χειρῶν. 36 Καὶ ἐπέστρεψαν ϗ ἀνήγγειλαν αὐτῷ. ϗ εἶπε, Λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἠλιοὺ τοῦ Θεσβίτου, λέγων, Ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραὲλ καταφάγονται οἱ κύνες τὰς σάρκας Ἰεζάβελ. 37 Καὶ ἔσται τὸ θνησιμαῖον Ἰεζάβελ ὡς κοπρία ἐπὶ προσώπου τοῦ ἀγροῦ ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραέλ, ὥστε μὴ εἰπεῖν αὐτοὺς, Ἰεζάβελ.

34 Et intravit, & comedit, & bibit, & dixit; Visitate, queso, maledictam istam, & sepelite eam: quoniam filia regis est. 35 Et iverunt sepelire eam: & non invenerunt in ea aliud quid, quàm cranium, & pedes, & vestigia manuum. 36 Et reverterunt, & annuntiaverunt ei. Et dixit; Verbum Domini, quod locutus est in manu Eliu Thesbitæ, dicens; In parte Jezrael canes comedent carnes Jezabel. 37 Et erit morticinum Jezabel tanquàm stercus super faciem agri in parte Jezrael, ut non (o) dicant ipsi, Jezabel.

ΚΕΦ. ι'.

1 ΚΑὶ τῷ Ἀχαὰβ ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐν Σαμαρείᾳ. ϗ ἔγραψεν (α) Ἰοὺ βιβλίον, ϗ ἀπέστειλεν ἐν Σαμαρείᾳ πρὸς τοὺς ἄρχοντας (β) Σαμαρείας, ϗ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, (γ) 2 ϗ πρὸς τοὺς τιθηνοὺς Ἀχαὰβ, λέγων, Καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς (δ) ὑμᾶς, ϗ μεθ' ὑμῶν οἱ υἱοὶ τοῦ κυρίου ὑμῶν, ϗ μεθ' ὑμῶν τὸ ἅρμα ϗ οἱ ἵπποι ϗ (ε) πόλεις ὀχυραὶ ϗ τὰ ὅπλα. 3 Καὶ ὄψεσθε τὸν ἀγαθὸν (ζ) ϗ τὸν εὐθῆ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ κυρίου (η) ὑμῶν, ϗ καταστήσετε αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ πολεμεῖτε ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου ὑμῶν. 4 Καὶ ἐφοβήθησαν (θ) σφόδρα, ϗ εἶπον, Ἰδοὺ οἱ δύο βασιλεῖς οὐκ ἔστησαν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ πῶς στησόμεθα (ι) ἡμεῖς; 5 Καὶ ἀπέστειλαν οἱ (κ) ἐπὶ τοῦ οἴκου (λ) καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πόλεως, ϗ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ τιθηνοὶ πρὸς (μ) Ἰοὺ, λέγοντες, Παῖδές σου (ν) καὶ ἡμεῖς, καὶ ὅσα ἐὰν εἴπῃς πρὸς ἡμᾶς ποιήσομεν. οὐ βασιλεύσομεν ἄνδρα, τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς 6 σου ποιήσομεν. Καὶ ἔγραψε πρὸς (ξ) αὐτοὺς Ἰοὺ βιβλίον δεύτερον, λέγων, Εἰ ἐμοὶ ὑμεῖς, καὶ τῆς φωνῆς μου ὑμεῖς εἰσακούετε, λάβετε τὴν κεφαλὴν (ο) ἀνδρῶν τῶν υἱῶν τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ ἐνέγκατε πρός με, ὡς ἡ ὥρα αὔριον (π) ἐν Ἰεζραέλ. καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἦσαν ἑβδομήκοντα ἄνδρες, οὗτοι ἁδροὶ τῆς πό-7 λεως ἐξέτρεφον αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθε τὸ βιβλίον πρὸς αὐτοὺς, ϗ ἔλαβον τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, ϗ (ρ) ἔσφαξαν αὐτοὺς ἑβδομήκοντα ἄνδρας· ϗ ἔθηκαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐν καρτάλλοις, ϗ ἀπέστειλαν αὐτὰς πρὸς αὐτὸν (σ) εἰς Ἰεζραέλ. 8 Καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος ϗ ἀπήγγειλε, λέγων, Ἤνεγκαν τὰς κεφαλὰς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως. ϗ εἶπε, Θέτε αὐτὰς βουνοὺς δύο παρὰ τὴν θύραν (τ) τῆς πύλης εἰς πρωΐ.

CAP. X.

1 ET ipsi Achaab septuaginta filii in Samaria. Et scripsit Ihu librum, & misit in Samariam ad principes (a) Samariæ, & ad seniores, & ad nutritios (b) Achaab, dicens; 2 Et nunc, cùm venerit liber hic ad vos, & vobiscum filii domini vestri, & vobiscum currus, & equi, & civitates munitæ, & arma: 3 Et videbitis eum, qui bonus, & rectus in filiis domini vestri: & constitueris eum super thronum patris ejus: & bellabitis pro domo domini vestri. 4 Et timuerunt valdè, & dixerunt; Ecce duo reges non steterunt ad faciem ejus: & quomodò stabimus nos? 5 Et miserunt ii, qui super domum, & qui super civitatem, & seniores, & nutritii ad Ihu, dicentes; Pueri tui et nos: & quæcunque dixeris ad nos, faciemus: non faciemus regnare virum: quod bonum in oculis tuis, faciemus. 6 Et scripsit ad eos Ihu librum secundum, dicens; Si mei vos, & vocem meam vos exauditis; tollite caput virorum filiorum domini vestri, & afferte ad me, sicut hora, cras in Jezrael. Et filii regis erant septuaginta viri: hi magnates civitatis enutriebant eos. 7 Et factum est, ut venit liber ad eos; & ceperunt filios regis, & jugulaverunt eos septuaginta viros: & posuerunt capita eorum in cartallis: & miserunt ea ad illum in Jezrael. 8 Et venit nuntius, & annuntiavit, dicens; Attulerunt capita filiorum regis. Et dixit, Ponite ea acervos duos apud ostium portæ in (c) mané.

MS. A. (α) Ἰηού (β) Σαμαρείας, πρὸς (γ) καὶ τοὺς (δ) ὑμᾶς, μεθ' (ε) αἱ πόλεις (ζ) καὶ * εὐθῆ (η) ὑμῶν, κατασήσατε (θ) σφόδρα σφόδρα, καὶ (ι) ἡμεῖς αὐτοί; Καὶ (κ) ἀπὸ τοῦ (λ) καὶ ἀπὸ τῆς (μ) Ἰηοὺ, (ν) ἡμεῖς αὐτοὶ, (ξ) αὐτοὺς βιβλίον (ο) ἀνδρῶν τοῦ κυρίου (π) εἰς (ρ) ἔσφαξαν ἑβδομήκοντα (σ) ἐν (†) τῆς πόλεως εἰς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 וְעַל וַאֲכַל וּשְׁתִי וַאֲמַר סְעָרוּ כְעַן יָת אֲרוּרְתָא הָדָא וְקַבְרוּהָא אֲרֵי בַת מַלְכָּא הִיא׃ וַאֲזַלוּ
35 לְמִקְבְּרַהּ וְלָא אַשְׁכַּחוּ בַהּ אֱלָהֵין גּוּלְגַלְתָּא וְרִגְלַיָּא וּפִסַּת יְדַהּ׃ וְתָבוּ וְחַוִּיאוּ לֵיהּ וַאֲמַר
36 פִּתְגָמָא דַיְיָ הוּא דְּמַלֵּיל בְּיַד עַבְדֵּיהּ אֵלִיָּה דְּמִן תּוֹשָׁב לְמֵימַר בְּאַחְסָנַת יִזְרְעֶאל יֵיכְלוּן
כַּלְבַיָּא יָת בִּסְרָא דְאִיזֶבֶל׃ וּתְהֵי נְבִילְתָּא דְאִיזֶבֶל כְּזֶבֶל מְבַדַּר עַל אַפֵּי חַקְלָא בְּאַחְסָנַת
37 יִזְרְעֶאל דְּלָא יֵימְרוּן דָּא אִיזֶבֶל׃

י

1 וּלְאַחְאָב שַׁבְעִין בְּנִין בְּשֹׁמְרוֹן וּכְתַב יֵהוּא אִגְּרָן וְשַׁדַּר לְשֹׁמְרוֹן לְרַבְרְבֵי יִזְרְעֶאל סָבַיָּא
2 וּלְתוּרְבְּנַיָּא דְאַחְאָב לְמֵימַר׃ וּכְעַן כְּמֵיתֵי אִגַּרְתָּא הָדֵין לְוָתְכוֹן וְעִמְּכוֹן בְּנֵי רִבּוֹנֵיכוֹן
3 וְעִמְּכוֹן רְתִיכִין וְסוּסְוָן וְקִרְוִין כְּרִיכָן וּמָאנֵי זֵינָא׃ וְתֶחֱזוֹן דְּתַקִּין וּדְכָשַׁר מִבְּנֵי רִבּוֹנְכוֹן
4 וּתְשַׁווֹן עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא דַאֲבוּהִי וְתַגִּיחוּן קְרָב עַל בֵּית רִבּוֹנְכוֹן׃ וּדְחִילוּ לַחֲדָא לַחֲדָא
5 וַאֲמָרוּ הָא תְּרֵין מַלְכַיָּא לָא יְכִילוּ לְמֵיקַם קֳדָמוֹהִי וְאֵיכְדֵין נְקוּם אֲנַחְנָא׃ וּשְׁלַח דִּמְמַנָּא
עַל בֵּיתָא וּדִמְמַנָּא עַל קַרְתָּא וְסָבַיָּא וְתוּרְבְּנַיָּא לְוָת יֵהוּא לְמֵימַר עַבְדָּךְ אֲנַחְנָא וְכֹל
6 דְּתֵימַר לָנָא נַעְבֵּיד לָא נַמְלֵיךְ גְּבַר דְּתַקִּין בְּעֵינָךְ עֲבֵיד׃ וּכְתַב לְהוֹן אִגַּרְתָּא תִּנְיָנוּת לְמֵימַר
אִם דִּילִי אַתּוּן וּמִנִּי אַתּוּן מְקַבְּלִין סְבוֹרַת רֵישֵׁי גֻּבְרֵי בְּנֵי רִבּוֹנְכוֹן וְתֵיתוֹן לְוָתִי כְּעִדָּנָא
7 הָדֵין מְחַר לְיִזְרְעֶאל וּבְנֵי מַלְכָּא שַׁבְעִין גַּבְרָא יָת רַבְרְבֵי קַרְתָּא מְרַבַּן יָתְהוֹן׃ וַהֲוָה כְּמֵיתֵי
אִגַּרְתָּא לְוָתְהוֹן וּדְבָרוּ יָת בְּנֵי מַלְכָּא וּנְכִיסוּ שַׁבְעִין גַּבְרָא וְשַׁוִּיאוּ יָת רֵישֵׁיהוֹן בְּסַלַּיָּא
8 וְשַׁדְּרוּן לְוָתֵיהּ לְיִזְרְעֶאל׃ וַאֲתָא אִזְגַּדָּא וְחַוִּי לֵיהּ לְמֵימַר אַיְתִיאוּ רֵישֵׁי בְּנֵי מַלְכָּא וַאֲמַר
שַׁווֹ יָתְהוֹן תְּרֵין דְּגוֹרִין בְּמַעֲלָנָא דְתַרְעָא עַד צַפְרָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ingressus comedit & bibit: & dixit, Visitate nunc maledictã istã; & sepelite eam, quia filia regis illa est. Et iverunt ut sepelirent illã, & non reperrerunt in illa nisi calvariã & pedes, & extremitates manuũ ejus. Et redierunt & indicaverunt illi, & dixit, Verbũ Dñi est, quod locut⁹ est in eo servus ejus Eliah, qui erat ex Thosab, dicendo: In hæreditate Jizreghel comedent canes carnẽ Jizebel. Et erit cadaver Jizebel sicut stercus dispersum super faciem agri in hæreditate Jizreghel, ita ut non dicant, Hæc est Jizebel. 34 35 36 37

CAP. X.

1 ET Ahhab erant septuaginta filii in Somron: & scripsit Jehu epistolas, & misit in Somron ad magnates Jizreghel, ad senes, & ad nutricios Ahhab, dicendo: 2 Et nunc cùm venerit epistola hæc ad vos; & vobiscum sunt filii domini vestri, & vobiscum currus & equi, & urbes munitæ, & vasa armorum. 3 Et videatis quis aptior, & quis gratior sit de filiis dñi vestri, & ponatis [eum] sup solium regni patris ejus: et inite bellum pro domo dñi vestri. 4 Et timuerunt vehementissimè, et dixerunt, Ecce duo reges non potuerunt stare ante eum, et quomodo stabimus nos? 5 Et misit qui præpositus erat super domum, & qui præpositus erat super civitatem, et senes & nutricii ad Jehu, dicendo: Servi tui sumus, & omnia quæ dixeris nobis faciemus: non regem statuemus quemquam: quod rectum est in oculis tuis, fac. 6 Et scripsit illis epistolam secundò, dicendo: Si mei vos estis, & mihi obeditis, accipite capita virorum filiorum domini vestri, & afferte ad me juxta tempus hoc cras in Jizreghel; & filii regis erant septuaginta viri cum magistris civitatis nutrientibus eos. 7 Et fuit ut venit epistola ad illos, acceperunt filios regis, & jugulaverunt septuaginta viros, & posuerunt capita eorum in canistris: & miserunt illa ad illum in Jizreghel. 8 Et venit nuncius & indicavit ei, dicendo, Attulerunt capita filiorum regis: & dixit, Ponite illos in duos acervos in introitu portæ usque ad auroram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܘܥܠ ܝܗܘܐ ܘܐܟܠ. ܘܐܡܪ. ܦܩܘܕܘ ܠܝܛܬܐ ܗܕܐ ܘܩܒܘܪܘܗ̇. ܡܛܠ ܕܒܪܬ ܡܠܟܐ
35 ܗ̇ܝ. * ܘܐܙܠܘ ܠܡܩܒܪܗ̇. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܒܗ̇. ܐܠܐ ܓܡܓܡܬܗ̇ ܘܪ̈ܓܠܝܗ̇. ܘܦܣܬ ܐܝ̈ܕܝܗ̇.
36 * ܘܗܦܟܘ ܘܚܘܝܘܗܝ. ܘܐܡܪ. ܦܬܓܡܗ ܗܘ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܒܝܕ ܥܒܕܗ ܐܠܝܐ
37 ܕܡܢ ܬܫܒܐ. ܕܒܚܘܠܩܗ̇ ܕܝܙܪܥܝܠ ܢܐܟܠܘܢ ܟܠܒ̈ܐ ܒܣܪܗ̇ ܕܐܝܙܒܠ. * ܘܬܗܘܐ ܫܠܕܗ̇
ܕܐܝܙܒܠ ܐܝܟ ܙܒܠܐ ܥܠ ܐܦ̈ܝ ܐܪܥܐ ܒܚܘܠܩܐ ܕܝܙܪܥܝܠ. ܟܕ ܠܝܬ ܕܩܒܪ. ܕܠܐ ܢܐܡܪܘܢ. ܗܕܐ ܗ̇ܝ
ܐܝܙܒܠ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *

1 * ܘܠܐܚܒ. ܫܒܥܝܢ ܒܢܝ̈ܢ ܒܫܡܪܝܢ. ܘܟܬܒ ܝܗܘ ܐܓܪܬܐ. ܘܫܕܪ ܠܫܡܪܝܢ ܠܘܬ ܪ̈ܘܪܒܢܐ
2 ܕܝܙܪܥܝܠ. ܘܠܘܬ ܣܒ̈ܐ. ܘܠܘܬ ܡܪ̈ܒܝܢܐ ܕܐܚܒ ܠܡܐܡܪ. * ܟܕ ܬܡܛܝܟܘܢ ܐܓܪܬܐ ܗܕܐ
ܠܘܬܟܘܢ. ܘܥܡܟܘܢ ܒܢ̈ܝ ܡܪܟܘܢ. ܘܥܡܟܘܢ ܡܪ̈ܟܒܬܐ ܘܣܘܣܘܬܐ. ܘܩܘܪ̈ܝܐ ܚܣܝ̈ܢܬܐ
3 ܘܙܝܢܐ. * ܘܡܢ ܕܫܦܝܪ ܘܬܪܝܨ ܡܢ ܒܢ̈ܝ ܡܪܟܘܢ. ܐܘܬܒܘܗܝ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ
4 ܕܐܒܘܗܝ. ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܠ ܒܝܬ ܡܪܟܘܢ. * ܘܕܚܠܘ ܛܒ. ܘܐܡܪܘ. ܗܐ ܬܪܝܢ ܡܠܟܝܢ ܠܐ
5 ܩܡܘ ܩܕܡܘܗܝ. ܐܝܟܢܐ ܢܩܘܡ ܚܢܢ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܫܕܪ ܪܒ ܒܝܬܐ ܘܡܕܒܪܢܗ̇
ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܣܒ̈ܐ ܘܡܪ̈ܒܝܢܐ ܠܘܬ ܝܗܘ. ܘܐܡܪܘ. ܥܒܕ̈ܝܟ ܚܢܢ. ܘܟܠ ܕܐܡܪܬ ܠܢ. ܢܥܒܕ.
6 ܘܠܐ ܢܡܠܟ ܠܢ ܡܠܟܐ. ܘܡܕܡ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟ. ܥܒܕ. * ܘܟܬܒ ܠܗܘܢ
ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ. ܘܐܡܪ. ܐܢ ܕܝܠܝ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܩܠܝ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܣܒܘ ܪ̈ܫܝ
ܒܢ̈ܝ ܡܪܟܘܢ. ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܠܡܚܪ ܒܗܢܐ ܥܕܢܐ ܠܝܙܪܥܝܠ. ܘܒܢ̈ܝ ܡܠܟܐ ܗܘܝܢ ܗܘܘ
7 ܫܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܘܪ̈ܘܪܒܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܡܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ. * ܘܟܕ ܡܛܬ ܐܓܪܬܐ. ܕܒܪܘ
ܠܒܢ̈ܝ ܡܠܟܐ ܘܢܟܣܘ ܐܢܘܢ. ܫܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܘܣܡܘ ܪ̈ܫܝܗܘܢ ܒܩܦ̈ܐ. ܘܫܕܪܘ
8 ܠܗ ܠܝܙܪܥܝܠ. * ܘܐܬܐ ܐܝܙܓܕܐ ܘܚܘܝܗ. ܘܐܡܪ. ܐܝܬܝܘ ܪ̈ܫܝ ܒܢ̈ܝ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ. ܟܢܫܘ
ܐܢܝܢ ܬܪܝܢ ܓܘܪ̈ܝܢ ܒܬܪܥܐ ܕܬܪܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ.

34 * Ingressus verò comedit ac bibit, tum dixit, Visitate maledictam illam, & sepelite eam, quia filia regis est. 35 Abeuntes itaque ut sepelirent eam, nihil invenerunt ex ea, præter caput, pedes, & volas manuum ejus: 36 Et reversi indicaverunt ei. Qui dixit, Sermo Dñi est, quem locutus fuerat per manum servi sui Eliæ qui de Thesbi, quòd scilicet in prædio Jezraelis devorabunt canes carnem Izabelis: 37 Et erit cadaver Izabelis quasi stercus super faciem terræ in prædio Jezraelis, nemine sepeliente; ita ut non dicatur, Hæc est Izabel.

CAP. X.

1 * HAbebat autem Ahab septuaginta filios in Samaria: quapropter scripsit Jehu epistolam, misitque in Samariam ad magnates Iezraelis, & ad seniores, & præceptores filiorum Ahabi, dicens; 2 Ubi pervenerit hæc epistola ad vos, quandoquidem apud vos sunt filii domini vestri, & penes vos habetis currus, equos, urbes munitas, & arma; 3 Quem optimũ ac præstantissimum videritis inter filios domini vestri, collocate super solium patris sui, & pugnate pro domo domini vestri. 4 Illi verò vehementer timentes dixerunt, Ecce duo reges non restiterunt ei, quomodo resisteremus nos? 5 Quare mittentes œconomus, præfecti civitatis, seniores, atque pædagogi ad Jehu, dixerunt; Servi tui sumus, & quicquid dixeris nobis, exequemur: neminem super nos regem creabimus: quod bonum tibi visum fuerit, facito. 6 Tum scripsit ad eos epistolam secundò hisce verbis, Si mei estis, & voci meæ auscultatis, tollite capita filiorum domini vestri, & cras hoc eodem tempore afferte in Jezraelem: filii autem regis erant septuaginta viri & magnates urbis educabant eos. 7 Cùm ergò pervenisset epistola, duxerunt filios regis, & jugulaverunt eos, nempe septuaginta viros, posuerunt eorum capita in sportis, & miserunt ei in Jezraelem. 8 Tum venit nuntius, & indicavit ei dicens, Attulerunt capita filiorum regis. Qui respondit, Congerite illa duos in acervos in vestibulo januæ usq; mané.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 35 * ثم انحدر واكل وشرب * ثم قال * افتقدوا هذه الملعونة واقبروها * فانها بنت الملك * فمضوا
36 ليقبروها فلم يجدوا منها الا جمجمتها ورجليها وكفيها * وعادوا فاخبروه بذلك * فقال
هذا كلام الله الذي قاله على يد ايليا التسبيتي * قايلا * في حصة يزرعال تاكل الكلاب
37 لحم ايزابيل * وتكون نبيلة ايزابيل كالزبل المبذور على وجه الحقل في حصة يزرعال * حتى
لا يقال ان هذه ايزابيل *

* الفصل العاشر *

1 * ولاحاب يوميذ في سومرون سبعين ابنا * فكتب ياهو كتبا الى من بسومرون من روساء
2 يزرعال * المشايخ ونقباء احاب * قايلا * الان كما يرد اليكم كتابي هذا * وعندكم بنو سيدكم *
3 وعندكم مراكب وخيل * وقرية ذات حصن * وسلاح * فاختاروا الافضل من بني سيدكم * واجلسوه
4 على كرسي مملكة ابيه * وتحاربون عن بيت سيدكم * فخافوا جدا جدا وقالوا * اذا كان ملكين
5 لم يطيقاه ولا وقفا بين يديه * فكيف نقاومه نحن * فاجابه المروس على الدار والمولى على القرية *
والمشايخ والامناء قايلين * نحن عبيدك وننتهي الى امرك * ليس نملك احدا * وانت اعلى عنا
6 بما تحب * فلما سمع هذا من جوابهم * كتب اليهم كتابا ثانيا يقول فيه * ان كنتم لي والى
امري تسمعوا * خذوا روس ابناء سيدكم * ووجهوا بها الى حضرتي مثل هذا الوقت من غد الى
7 يزرعال * وبنو الملك يوميذ سبعون رجلا عند عظماء القرية يعظمونهم ويجلونهم * فلما
ورد الكتاب اليهم * اخذوا ابناء الملك وهم سبعون رجلا * فذبحوهم وجعلوا روسهم في سلال *
8 ووجهوها الى حضرته في يزرعال * ووافاه الرسول فاخبره قايلا * قد وجهوا روس بني الملك *
فقال * اجعلوها صبيين الى الغداة بازاء الباب *

34 * Tum descendens comedit ac bibit; deinde dixit, Revisite jam maledictam illam, & sepelite eam, nam filia regis est. 35 Cúmque abiissent ad sepeliendum eam, nihilque ex ea reperissent, præter calvariam ejus, & pedes, ac volas; 36 Redeuntes nuntiârunt id illi: qui dixit, Hæc sunt verba Dei, quæ protulerat per Eliam Thesbitem, dicens, In portione Jezraelis comedent canes carnem Izabelis: 37 Eritque cadaver Izabelis quasi fimus dispersus super solum agri in prædio Jezraelis; ut non dicatur, Hæc est Izabel.

CAP. X.

1 * INterim habebat Achab in Samaria septuaginta filios: quapropter scripsit Jehu literas ad præcipuos Jezraelis, seniores, & doctores Achabi, qui erant in Samaria, dicens; 2 Mox quum venerint ad vos hæ literæ meæ, habentes apud vos filios domini vestri, habentes etiam currus, equos, & urbem arce munitam, atque arma; 3 Eligite è filiis domini vestri digniorem, eumque collocate super solium regni patris sui, & pugnate pro domo domini vestri. 4 Qui vehementissimè timentes, dixerunt, Quandoquidem duo reges non potuerunt subsistere coram eo, quomodo nos ei resisteremus? 5 Quapropter responderunt ei præpositus domui, & præfectus urbis, seniores, atque curatores, dicentes; Servi tui sumus, & imperio tuo obtemperabimus, nullum constituemus regem, eminentiam (i. auctoritatem) super nos exerce in quibus libuerit. 6 Hæc cùm intellexisset ab eorum responso, secundam scripsit ad eos epistolam hujusmodi tenoris: Si mei estis, & imperio meo obtemperatis, truncate capita filiorum domini vestri, & cras consimili tempore afferte ea mihi Jezraelem. Porrò filii regis tunc erant septuaginta viri apud magnates urbis magno in honore & reverentiâ. 7 Itaque cùm pervenissent ad eos literæ, acceperunt filios regis qui erant septuaginta viri, jugulârunt eos, & imposuerunt capita eorum in canistris, & miserunt ea ipsi Jezraelem. 8 Tum accedens ad eum legatus, monuit eum dicens, Jam miserunt capita filiorum regis. Qui dixit, Disponite illa duplici serie in crastinum usque contra januam.

Verſio VULG. LAT.

: populum omnem ad ait & , ſtetit & ,eſt egreſſus & , manè in fuit Et
9 וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד וַיֹּאמֶר אֶל־כָּל־הָעָם
,eū interfeci &,meū dominū ſuper conjuravi ego ecce : vos Juſti
צַדִּקִים אַתֶּם הִנֵּה אֲנִי קָשַׁרְתִּי עַל־אֲדֹנִי וָאֶהֶרְגֵהוּ
non quod , nunc Scitote ? hos omnes percuſſit quis &
10 וּמִי הִכָּה אֶת־כָּל־אֵלֶּה׃ דְּעוּ אֵפוֹא כִּי לֹא
DOMINUS eſt locutus quem ,terram in DOMINI ſermone de cadet
יִפֹּל מִדְּבַר יְהוָה אַרְצָה אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה
eſt locutus quod fecit DOMINUS & : Achab domum ſuper
עַל־בֵּית אַחְאָב וַיהוָה עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר
reſiduos omnes Jehu Percuſſitque .Elijahu ſui ſervi manu in
11 בְּיַד עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ׃ וַיַּךְ יֵהוּא אֵת כָּל־הַנִּשְׁאָרִים
, ejus notos & , ejus magnates omnes & , Izrehel in Achab domo
לְבֵית־אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל וְכָל־גְּדֹלָיו וּמְיֻדָּעָיו
,ſurrexit Et .ſuperſtitē ei reliquit non donec ,ejus ſacerdotes &
12 וְכֹהֲנָיו עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד׃ וַיָּקָם
.via in paſtorum ligationis domum ipſe ,Someron abiit & ,venit &
וַיָּבֹא וַיֵּלֶךְ שֹׁמְרוֹן הוּא בֵּית־עֵקֶד הָרֹעִים בַּדָּרֶךְ׃
Qui : dixit & , Jehudah regis Achaziahu fratres invenit Jehu Et
13 וְיֵהוּא מָצָא אֶת־אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיֹּאמֶר מִי
filiorum pacem ad deſcendimus & , nos Achaziahu Fratres:dixerunt & ?vos
אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ אֲנַחְנוּ וַנֵּרֶד לִשְׁלוֹם בְּנֵי־
:vivos eos Comprehendite ,Dixitque .principis filiorum & , regis
14 הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי הַגְּבִירָה׃ וַיֹּאמֶר תִּפְשׂוּם חַיִּים
, ligationis domus ciſterna in eos mactaverunt & ,vivos eos cōprehenderunt &
וַיִּתְפְּשׂוּם חַיִּים וַיִּשְׁחָטוּם אֶל־בּוֹר בֵּית־עֵקֶד
abiit Et .eis ex virum reliquit non & , viros duos & quadraginta
15 אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם אִישׁ וְלֹא־הִשְׁאִיר אִישׁ מֵהֶם׃ וַיֵּלֶךְ
,ei benedixit &,ſibi occurſum in Rechab filiū Jehonadab invenit & ,inde
מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת־יְהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב לִקְרָאתוֹ וַיְבָרְכֵהוּ
meū cor quemadmodum ,rectum tuum cor eſt Nunquid : eum ad ait &
וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲיֵשׁ אֶת־לְבָבְךָ יָשָׁר כַּאֲשֶׁר לְבָבִי
: tuā manum da : eſt & ,Eſt : Jehonadab dixitque ? tuo corde cum
עִם־לְבָבֶךָ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָדָב יֵשׁ וָיֵשׁ תְּנָה אֶת־יָדֶךָ
: dixit Et .currum in ſe ad eū fecit aſcendere &,ſuā manū dedit &
16 וַיִּתֵּן יָדוֹ וַיַּעֲלֵהוּ אֵלָיו אֶל־הַמֶּרְכָּבָה׃ וַיֹּאמֶר
.ſuo curru in eū fecit equitare & :DOMINO meo zelo in vide & ,mecū Ito
לְכָה אִתִּי וּרְאֵה בְּקִנְאָתִי לַיהוָה וַיַּרְכִּבוּ אֹתוֹ בְּרִכְבּוֹ׃
,Someron in Achab ipſi reſiduos omnes percuſſit &,Someron venit Et
17 וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ אֶת־כָּל־הַנִּשְׁאָרִים לְאַחְאָב בְּשֹׁמְרוֹן
fuerat locutus quod ,DOMINI verbum juxta , ipſum diſperdidit donec
עַד־הִשְׁמִדוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
dixitque ,populum omnem Jehu congregavit Et .Elijahu ad
18 אֶל־אֵלִיָּהוּ׃ וַיִּקְבֹּץ יֵהוּא אֶת־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר
.multùm ei ſerviet Jehu , parum Bahal ſervivit Achab : eos ad
אֲלֵהֶם אַחְאָב עָבַד אֶת־הַבַּעַל מְעָט יֵהוּא יַעַבְדֶנּוּ הַרְבֵּה׃
omnes & , ejus ſervos omnes , Bahal prophetas omnes nunc Et
19 וְעַתָּה כָל־נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל־עֹבְדָיו וְכָל־
grande ſacrificium quia : deficiat ne vir : me ad vocate ej⁹ ſacerdotes
כֹּהֲנָיו קִרְאוּ אֵלַי אִישׁ אַל־יִפָּקֵד כִּי זֶבַח גָּדוֹל
faciebat Jehu & : vivet non , defecerit qui omnis : Bahal ipſi mihi
לִי לַבַּעַל כֹּל אֲשֶׁר־יִפָּקֵד לֹא יִחְיֶה וְיֵהוּא עָשָׂה
: Jehu Dixitque .Bahal ſervientes perderet ut , aſtutia in
20 בְעָקְבָּה לְמַעַן הַאֲבִיד אֶת־עֹבְדֵי הַבָּעַל׃ וַיֹּאמֶר יֵהוּא
Jehu Miſitque .vocaverunt & : Bahal retentionem Sanctificate
21 קַדְּשׁוּ עֲצָרָה לַבַּעַל וַיִּקְרָאוּ׃ וַיִּשְׁלַח יֵהוּא
remanſit non & , Bahal ſervientes omnes venerunt & , Iſrael omnem in
בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָּל־עֹבְדֵי הַבַּעַל וְלֹא נִשְׁאַר
eſt repleta & , Bahal domum ſunt ingreſſi & : venerit non qui , vir
אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־בָא וַיָּבֹאוּ בֵּית הַבַּעַל וַיִּמָּלֵא
.os ad os Bahal domus
בֵּית־הַבַּעַל פֶּה לָפֶה׃

9 Cúmque diluxiſſet, egreſſ⁹ eſt, & ſtans dixit ad omnē populum; Juſti eſtis: ſi ego conjuravi contra dominum meum, & interfeci eum, quis percuſſit omnes hos? 10 Videte ergò nunc quoniam non cecidit de ſermonibus Domini in terrā, quos locutus eſt Dominus ſup domum Achab, & Domin⁹ fecit quod locutus eſt in manu ſervi ſui Eliæ. 11 Percuſſit igitur Jehu, omnes qui reliqui erant de domo Achab in Jezrahel, et univerſos optimates ejus, & notos, & ſacerdotes, donec non remanerét ex eo reliquiæ. 12 Et ſurrexit, & venit in Samariā: cúmq; veniſſet ad Camerā 13 paſtorum in via, Invenit fratres Ochoziæ regis Juda, dixítque ad eos; Quinā eſtis vos? Qui reſponderunt; Fratres Ochoziæ ſimus, & deſcendimus ad ſalutandos filios regis, & 14 filios reginæ. Qui ait, Comprehendite eos vivos. Quos cùm comprehendiſſent vivos, jugulaverunt eos in ciſterna juxta Cameram, quadraginta duos viros, & non reliquit ex 15 eis quenquam. Cúmque abiiſſet inde, invenit Jonadab filium Rechab in occurſum ſibi, & benedixit ei. Et ait ad eum; Nunquid eſt cor tuum rectū, ſicut cor meū cum corde tuo? Et ait Jonadab, Eſt. Si eſt, inquit, da manū tuam. Qui dedit ei manum ſuam. At ille levavit 16 eum ad ſe in currum: Dixítq; ad eum; Veni mecū & vide zelum meū pro Domino. Et im17 poſitum in curru ſuo, Duxit in Samariam. Et percuſſit omnes qui reliqui fuerant de Achab in Samaria uſque ad unū, juxta verbum Domini, quod locutus 18 eſt per Eliā. Congregavit ergò Jehu omnem populum, & dixit ad eos; Achab coluit Baal parū, ego autem colam eum 19 ampliùs. Nunc igitur omnes prophetas Baal, & univerſos ſervos ej⁹, & cunctos ſacerdotes ipſius, vocate ad me: nullus ſit qui non veniat, ſacrificium enim grande eſt mihi Baal: quicunq; defuerit, non vivet. Porrò Jehu faciebat hoc inſidiosè, ut diſperderet cultores 20 Baal. Et dixit, Sanctificate diē ſolennem Baal. Vocavítque, 21 Et miſit in univerſos terminos Iſrael, & venerunt cuncti ſervi Baal: non fuit reſiduus ne unus quidem qui non veniret. Et ingreſſi ſunt templum Baal: & repleta eſt domus Baal, à ſummo uſque ad ſummum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

9 Καὶ ἐγένετο (τ) πρωῒ, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἔστη, καὶ εἶπε πρὸς πάντα τὸν λαὸν, Δίκαιοι ὑμεῖς· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι συνεστράφην ἐπὶ τὸν κύριόν μου, καὶ ἀπέκτεινα αὐτόν· καὶ τίς ἐπάταξε πάντας 10 τούτους; Ἴδετε ἀφφὼ, ὅτι οὐ πεσεῖται ἀπὸ τοῦ ῥήματος κυρίου εἰς τὴν γῆν, οὗ ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Ἀχαάβ. καὶ κύριος ἐποίησεν ὅσα ἐ11 λάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἠλιού. Καὶ ἐπάταξεν (υ) Ἰοὺ πάντας (φ) τοὺς καταλειφθέντας ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ ἐν Ἰεζραέλ, καὶ πάντας τοὺς ἁδροὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς (χ) γνωστοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, ὥστε μὴ καταλιπεῖν αὐτοῦ κατά12 λειμμα. Καὶ (ψ) ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς Σαμάρειαν, αὐτὸς ἐν (ω) Βαιθακὰθ τῶν ποιμένων 13 ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ (α) Ἰοὺ εὗρε τοὺς ἀδελφοὺς Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ εἶπε, Τίνες ὑμεῖς; καὶ εἶπον, (β) Ἀδελφοὶ Ὀχοζίου ἡμεῖς, καὶ κατέβημεν εἰς εἰρήνην τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως, καὶ 14 τῶν υἱῶν τῆς δυναστευούσης. Καὶ εἶπε, Συλλάβετε αὐτοὺς ζῶντας. (γ) καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς εἰς (δ) Βαιθακὰθ τεσσαράκοντα καὶ δύο ἄνδρας· 15 οὐ κατέλιπεν ἄνδρα ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν καὶ εὗρε τὸν Ἰωναδὰβ υἱὸν Ῥηχὰβ εἰς (ε) ἀπαντὴν αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν (ζ) Ἰοὺ, Εἰ ἔστι καρδία σου μετὰ καρδίας μου εὐθεῖα καθὼς ἡ καρδία μου μετὰ τῆς καρδίας σου; καὶ εἶπεν Ἰωναδὰβ, Ἔστιν. καὶ εἶπεν (η) Ἰοὺ, Καὶ εἰ ἔστι, δὸς τὴν χεῖρά σου. καὶ ἔδωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ. καὶ (θ) ἀνεβίβασεν 16 αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα, Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Δεῦρο μετ' ἐμοῦ, καὶ ἴδε ἐν τῷ ζηλῶσαί με τῷ κυρίῳ. καὶ (ι) ἀπεκάθισεν αὐ17 τὸν ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ, Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Σαμάρειαν. καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς καταλειφθέντας τοῦ Ἀχαὰβ ἐν Σαμαρείᾳ ἕως τοῦ ἀφανίσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλη18 σεν πρὸς Ἠλιού. (κ) Καὶ συνήθροισεν Ἰοὺ πάντα τὸν λαὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἀχαὰβ ἐδούλευσε τῷ Βάαλ ὀλίγα, (λ) Ἰοὺ δουλεύσει αὐ19 τῷ πολλά. Καὶ νῦν πάντες οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ, πάντας τοὺς δούλους αὐτοῦ καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ καλέσατε πρός με, ἀνὴρ μὴ ἐπισκεπήτω, ὅτι θυσία μεγάλη μοι τῷ (μ) Βάαλ· πᾶς ὃς ἐὰν ἐπισκεπῇ, οὐ ζήσεται. καὶ (ν) Ἰοὺ ἐποίησεν ἐν πτερνισμῷ, (ξ) ἵν' ἀπολέσῃ τοὺς δούλους τοῦ Βά20 αλ. Καὶ εἶπεν (ο) Ἰοὺ, Ἁγιάσατε ἱερείαν τῷ Βά21 αλ. καὶ ἐκήρυξαν. Καὶ ἀπέστειλεν (π) Ἰοὺ ἐν παντὶ (ρ) Ἰσραὴλ, λέγων, Καὶ νῦν πάντες οἱ δοῦλοι, καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτοῦ, μηδεὶς ἀπολιπέσθω, ὅτι θυσίαν μεγάλην ποιῶ· ὃς ἂν ἀπολειφθῇ, οὐ ζήσεται. καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τοῦ (σ) Βάαλ, καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτοῦ· οὐ κατελείφθη ἀνὴρ ὃς οὐ παρεγένετο. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βάαλ. καὶ ἐπλήσθη ὁ οἶκος τοῦ Βάαλ στόμα εἰς στόμα.

9 Et factum eſt mané. Et (d) egreſſus eſt, & ſtetit, & dixit ad omne populum; Juſti vos. Ecce ego quidem converti me ſuper dominum meum, & occidi illum. Et quis percuſſit omnes iſtos? 10 Videte (e) Appho: quia non cadet de verbo Domini in terram, quod locutus eſt Dominus ſuper domū Achaab. Et Dominus fecit quæcunq; locu⁹ eſt in manu ſervi ſui Eliu. 11 Et percuſſit Ihu omnes, qui remanſerant in domo Achaab in Jezrael, & omnes magnates ejus, & (f) notos ejus, & ſacerdotes ejus: ita ut non relinqueret de eo reliquias. 12 Et ſurrexit, & ivit in Samariam: ipſe in (g) Bæthacath paſtorū in via. 13 Et Ihu invenit fratres Ochoziæ regis Juda, & dixit; Quinam vos? Et dixerunt; Fratres Ochoziæ nos, & deſcendim⁹ ad pacē filiorū regis, & filiorū dominatricis. 14 Et dixit, Comprehendite eos vivos. Et jugulaverunt eos in Bæthacath quadraginta & duos viros: non reliquit virū ex eis. 15 Et ivit indè, & invenit Jonadab filiū Rhecab in obviā ſibi, & benedixit eū. Et dixit ad eū Ihu; Si eſt cor tuum cū corde meo rectum, ſicut cor meū cū corde tuo? Et dixit Jonadab, Eſt. Et dixit Ihu; Et, ſi eſt; da manum tuā. Et dedit manum ſuam. Et aſcendere fecit eum ad ſe in currū, 16 Et dixit ad eū; Veni mecum, & vide in zelando me (h) Domino. Et ſedere fecit eū in curru ſuo: 17 Et intravit in Samariam. Et percuſſit omnes reſiduos ipſius Achaab in Samaria uſq; ad delendū eum juxta verbum Domini, quod locutus eſt ad Eliu. 18 Et congregavit Ihu omnē populum, & dixit ad eos; Achaab ſervivit Baal pauca: Ihu ſerviet ei multa. 19 Et nunc omnes prophetæ Baal, omnes ſervos ejus, & ſacerdotes ejus vocate ad me: vir non (i) viſitetur: quoniam ſacrificium mihi magnum ipſi Baal. Omnis, quicunque viſitatus fuerit, non vivet. Et Ihu fecit in ſupplantatione; ut diſperderet omnes ſervos Baal. 20 Et dixit Ihu, (k) Sanctificate ſolennitatem ipſi Baal. Et præcones pronuntiaverunt. 21 Et miſit Ihu in omnē Iſrael, (l) dicens; Et nunc omnes ſervi, & omnes ſacerdotes ej⁹, & omnes prophetæ ej⁹, nemo relinquatur: quoniā ſacrificium magnum facio. Quicunque defuerit; non vivet. Et venerunt omnes ſervi Baal, & omnes ſacerdotes ejus, & omnes prophetæ ej⁹, non remanſit vir, qui non advenerit. Et intraverunt in domū Baal: & impleta eſt domus Baal, os ad os.

MS.A. (τ) ἐν πρωΐᾳ· (υ) Ἰηοὺ (φ) τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ καταλειφθέντας ἐν τῷ Ἰεζραὴλ, (χ) γνωστοὺς αὐτοῦ, (ψ) ἀνέστη καὶ ἦλθεν καὶ ἐπορεύθη (ω) Βαιθακὰδ (α) Ἰηοὺ (β) Οἱ ἀδελφοὶ (γ) καὶ συνελάβοντο αὐτοὺς ζῶντας, καὶ ἔσφαξαν (δ) Βαιθακὰδ τεσσεράκοντα δύο (ε) ἀπάντησιν (ζ) Ἰηοὺ, Εἰ ἔστιν μετὰ * σοῦ καρδία σου εὐθεῖα (η) Ἰηοὺ, Εἰ (θ) ἀνεβίβασεν πρὸς (ι) ἐπεκάθισεν (κ) Καὶ * ἐζήλωσεν Ἰηοὺ (λ) Ἰηοὺ (μ) Βάαλ· ὃς ἂν (ν) Ἰηοὺ (ξ) ἵνα (ο) Ἰηοὺ, (π) Ἰηοὺ (ρ) Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον πάντες (σ) Βάαλ· οὐ κατελείφθη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 והוה בצפרא ונפק וקם ואמר לכל עמא זכאין אתון הא אנא מרדית על רבוני וקטלתיה
10 ומן קטל ית כל אלין : דעו כען ארי לא יבטל מפתגמא דיי דמליל יי על בית אחאב ויי
11 קים ית דמליל ביד עבדיה אליהו : ומחא יהוא ית כל דאשתארו לבית אחאב ביזרעאל
12 וכל רברבוהי וקריבוהי וחברוהי עד דלא אשתאר ליה משיזיב : וקם ואתא ואזל לשמרון
13 הוא בית כנישת רעיא באורחא : ויהוא אשכח ית אחי אחזיא מלך שבטא דבית יהודה
ואמר מן אתון ואמרו אחי אחזיה אנחנא ונחתנא למסעד שלם בני מלכא ובני מלכתא :
14 ואמר אחודונון כד חיין ואחדונון כד חיין ונכיסונון לגו בית כנשתא ארבעין ותרין גברא
15 ולא אשתאר אנש מנהון : ואזל מתמן ואשכח ית יהונדב בר רכב לקדמותיה וברכיה
ושאל בשלמיה ואמר ליה האית לבך כשר כמא דלבי עם לבך ואמר יהונדב אית ואית
16 הב ית ידך ויהב ידיה ואסקיה לותיה לרתיכא : ואמר אתא עמי וחזי בקנאתי דאנא מקני
17 קדם יי ואחיתו יתיה ברתיכיה : ואתא לשמרון ומחא ית כל דאשתארו לאחאב בשמרון
18 עד דשיציה כפתגמא דיי דמליל עם אליהו : וכנש יהוא ית כל עמא ואמר להון אחאב
19 פלח ית בעלא זעיר יהוא יפלחניה סגי : וכען כל נביי בעלא וכל פלחוהי וכל כומרוהי
זמינו לי אנש לא ישגי ארי דבח רב לי לבעלא כל דישגי לא יתקים ויהוא עבד בחוכמא
20 בדיל לאבדא ית פלחי בעלא : ואמר יהוא זמינו כנשתא לבעלא וזמינו : ושלח יהוא 21
בכל ישראל ואתו כל פלחי בעלא ולא אשתאר אנש דלא אתא ועלו לבית בעלא
ואתמלי בית בעלא ספא בספא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

9 Et fuit in aurora, exiit & ſtetit, dixítq; omni populo, Innoxii eſtis: ecce ego rebellavi in dominū meū & occidi eum, & quis occidit omnes hos? 10 Cognoſcite nunc quòd non otioſum fuit de verbo Dñi, quòd locutus eſt Dñs contra domū Ahhab; & Dñs firmavit id quod locutus fuerat per manū ſervi ſui Eliah. 11 Et percuſſit Jehu omnes qui relicti fuerant domui Ahhab in Jizreghel, & omnes magnates ejus, & propinquos ejus, & ſocios ej⁹, quoad non relict⁹ eſt illi qui evaderet. 12 Et ſurrexit & venit, ivítque in Somron, ipſe [*juxta*] domū congregationis paſtorū in via. 13 Et Jehu invenit fratres Ahhaziah regis trib⁹ dom⁹ Jehudah: & dixit, Quinā eſtis? & dixerunt, Fratres Ahhaziah ſumus, & deſcendim⁹ ad viſitandū in pace filios regis et filios reginæ. 14 Et dixit, Comprehendite illos vivos: et comprehenderunt illos vivos, et jugulaverunt illos ad ciſternā dom⁹ congregationis quadraginta et duos viros; et non relict⁹ eſt ullus ex eis. 15 Et abiit inde et invenit Jehonadab filium Recab in occurſum ſuū, et optavit ei pacē: et dixit illi, Num eſt cor tuū rectū ſicut cor meū cū corde tuo? et dixit Jehonadab, Eſt. Si eſt; da manū tuam: et dedit manum ſuam; et aſcendere fecit illum ad ſe in currum. 16 Et dixit, Veni mecum, et vide zelum meum quem ego zelo ante Dñm: et impoſuerunt illum in currum ejus. 17 Et venit in Somron, et percuſſit omnes qui relicti fuerant de Ahhab in Somron quoad exterminavit illum juxta verbum Domini quod locutus fuerat cum Eliah. 18 Et congregavit Jehu omnem populum: et dixit illis, Ahhab coluit Baghla parùm, Jehu colet eum multùm. 19 Et nunc omnes prophetas Baghla, et omnes famulos ejus, et omnes ſacerdotes ejus vocate mihi; nemo deficiat, quia ſacrificium eſt magnum mihi ad Baghla: et omnis qui deficiet, non ſuperſtes erit: et Jehu fecit callidè, ut perderet cultores Baghla. 20 Et dixit Jehu, Convocate congregationem ipſi Baghla: et convocaverunt. 21 Et miſit Jehu in omnem Iſrael, et venerunt omnes famuli Baghla; non relictus eſt homo qui non venerit: et introierunt in ædem Baghla, et repleta eſt ædes Baghla ex angulo in angulum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܢܦܩ ܨܦܪܐ. ܘܩܡ ܘܐܡܪ ܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܙܕܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܐܢܐ ܡܪܕܬ ܥܠ ܡܪܝ 9
ܘܩܛܠܬܗ. ܡܢ ܩܛܠ ܠܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ. * ܕܥܘ ܡܟܝܠ ܕܠܐ ܢܦܠ ܡܢ ܦܬܓܡܘܗܝ 10
ܕܡܪܝܐ ܠܐܪܥܐ ܡܕܡ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܐܚܐܒ. ܘܡܪܝܐ ܥܒܕ ܡܕܡ ܕܡܠܠ
ܒܐܝܕ ܥܒܕܗ ܐܠܝܐ. * ܘܩܛܠ ܝܗܘ ܟܠ ܕܐܫܬܟܚܘ ܒܒܝܬܗ ܕܐܚܐܒ ܒܝܙܪܥܝܠ. 11
ܘܪܘܪܒܢܘܗܝ. ܘܩܪܝܒܘܗܝ. ܘܟܘܡܪܘܗܝ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܫܪܟܐ. * ܘܩܡ ܐܙܠ ܘܥܠ 12
ܠܫܡܪܝܢ. ܘܟܕ ܗܘܐ ܗܦܟ ܐܓܘܪܐ ܕܥܠ ܐܘܪܚܐ. * ܘܐܫܟܚ ܝܗܘ ܠܐܚܘܗܝ ܕܐܚܙܝܐ ܡܠܟܐ 13
ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܚܘܗܝ ܚܢܢ ܕܐܚܙܝܐ. ܘܢܚܬܢ
ܠܡܫܐܠ ܫܠܡܐ ܕܒܢܝ ܡܠܟܐ ܘܕܒܢܝ ܡܠܟܬܐ. * ܘܐܡܪ. ܐܚܘܕܘ ܐܢܘܢ ܟܕ ܚܝܝܢ. ܘܢܟܣܘ ܐܢܘܢ 14
ܘܫܕܘ ܐܢܘܢ ܒܓܘܒܐ ܕܒܝܬ ܥܩܪ. ܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܡܢܗܘܢ ܐܢܫ.
* ܘܐܙܠ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܐܫܟܚ ܠܝܘܢܕܒ ܒܪ ܪܟܒ ܕܐܬܐ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܒܪܟܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. 15
ܐܝܬ ܒܠܒܟ ܬܪܝܨܘܬܐ. ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܒܠܒܝ ܥܡ ܠܒܟ. ܘܐܡܪ ܝܘܢܕܒ. ܐܝܬ ܘܐܝܬ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܗܒ ܐܝܕܟ. ܘܝܗܒ ܐܝܕܗ. ܘܐܣܩܗ ܠܘܬܗ ܠܡܪܟܒܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܬܐ ܥܡܝ. ܘܚܙܝ 16
ܟܡܐ ܛܢܢܐ ܐܢܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܪܟܒܗ ܥܡܗ ܒܡܪܟܒܬܐ. * ܘܥܠ ܠܫܡܪܝܢ. ܘܩܛܠ ܠܟܠܗܘܢ 17
ܕܐܫܬܚܪܘ ܠܒܝܬ ܐܚܐܒ ܒܫܡܪܝܢ. ܥܕܡܐ ܕܐܘܒܕ ܐܢܘܢ. ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܐܡܪ
ܠܐܠܝܐ. * ܘܟܢܫ ܝܗܘ ܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܚܐܒ ܦܠܚ ܠܒܥܠܐ ܩܠܝܠ. ܝܗܘ 18
ܢܦܠܚܝܘܗܝ ܣܓܝ. * ܘܗܫܐ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܘܗܝ ܕܒܥܠܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܦܠܚܘܗܝ. ܘܟܠܗܘܢ 19
ܟܘܡܪܘܗܝ. ܩܪܘ ܠܝ. ܘܐܢܫ ܠܐ ܢܬܚܣܪ. ܡܛܠ ܕܕܒܚܬܐ ܪܒܬܐ ܐܝܬ ܠܝ ܠܒܥܠܐ.
ܘܟܠ ܕܢܬܚܣܪ ܠܐ ܢܚܐ. ܘܝܗܘ ܥܒܕܗ ܒܢܟܠܐ. ܕܢܘܒܕ ܠܦܠܚܘܗܝ ܕܒܥܠܐ. * ܘܐܡܪ 20
ܝܗܘ. ܩܪܘ ܟܢܘܫܬܐ ܠܒܥܠܐ. ܘܩܪܘ. * ܘܫܕܪ ܝܗܘ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܬܘ 21
ܟܠܗܘܢ ܦܠܚܘܗܝ ܕܒܥܠܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܚܪ ܐܢܫ ܕܠܐ ܐܬܐ. ܘܥܠܘ ܠܒܝܬ ܒܥܠܐ. ܘܐܬܡܠܝ
ܒܝܬ ܒܥܠܐ ܦܘܡܐ ܠܦܘܡܐ.

9 * Manè egreſſus eſt, & ſtans dixit univerſo populo, Vóſne eſſetis juſti? Si ego rebellavi contra dominum meum, & occîdi eum, hos omnes quis interfecit? 10 Diſcite nunc nihil ſermonis Domini, quoad ea quæ locutus eſt de domo Ahabi, caſurum in terram: & Dominum feciſſe quod locutus fuerat per ſervum ſuum Eliam. 11 Præterea occîdit Jehu quotquot deprehenſi ſunt *pertinere* ad domum Ahabi in Jezraele, tam magnates ejus, quàm conſanguineos ejus, & ſacrificulos ejus, nullo relicto ſuperſtite. 12 Deinde ſurgens diſceſſit, & ingreſſus eſt Samariam: & dum everteret aras quæ erant in via, 13 Invenit Jehu fratres Ehazjæ regis Juda: quibus dixit, Qui eſtis vos? Reſponderunt ei, Fratres Ehazjæ ſumus, & deſcendimus ſalutatum filios regis, & filios reginæ. 14 Dixit, Capite eos vivos, jugulate eos, & projicite eos in puteum Beth-ecar: quadraginta duo viri erant, & neminem ex eis reliquit. 15 Inde profectus invenit Jonadabum Rechabi filiū obviàm ſibi venientem, benedixit ei, & ait illi, Eſtné ſinceritas in corde tuo, qualis eſt cordis mei erga cor tuum? Reſpondit Jonadab, Eſt quidem, eſt. Ait illi, Præbe manum tuam: quo manum præbente, juſſit eum ad ſe in currum aſcendere: 16 Tum dixit ei; Veni mecum, & vide quomodo zelem pro Domino. Illo itaque in currum ſecum advecto, 17 Ingreſſus eſt Samariam, & peremit omnes qui remanſerant è domo Ahabi in Samaria, donec penitùs deleret eos, juxta verbum Domini, quod pronuntiaverat Elia. 18 Deinde congregavit Jehu totum populum, & dixit eis; Ahab parum coluit Baalem, Jehu multùm culturus eſt eum. 19 Quarè omnes prophetas Baalis, omnes cultores ejus, omnéſque ſacrificulos ejus convocate mihi: nemo autem deſit, quoniam ſacrificium maximum mihi peragendum eſt Baali: quicunque defuerit, haud vivito. Jehu autem aſtu id faciebat, ut perderet cultores Baalis. 20 Dixit ergò Jehu, Convocate cœtum univerſum ad Baalem; & convocârunt. 21 Miſit etiam Jehu ad omnem Iſraelem; & venerunt omnes cultores Baalis, nemine remanente qui non veniret: & ingreſſi ſunt phanum Baalis, & repletum eſt phanum Baalis ab extremo ad extremum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما كان بالغداة قال لكل القوم الذين معه ان قلتم اني انا غدرت بسيدي وقتلته فقد 9
صدقتم * فمن قتل هولاء اجمعين * اعلموا الآن انه لا يسقط من كلام الله حرفا * وهذا مما قاله 10
الله في بيت احاب وقد تمم الله ما تكلم به على يد عبده ايليا * واهلك ياهو جميع الباقين 11
من بيت احاب في يزرعال * وجماعة اكابره واقاربه واصحابه * فلم يبق له سريد * ثم انطلق 12
ماضيا نحو سومرون * فلما صار من طريقه الى بيت مجمع الرعاة * فلقي في طريقه هناك اخوة 13
احزياهو ملك سبط يهودا * فقال لهم * من انتم * فقالوا نحن اخوة احزيا انحدرنا نلتمس معرفة
سلامة بني الملك وبني الملكة * فقال * اقبضوا عليهم احياء * فقبض عليهم كذلك * وذبحوهم 14
على جب بيت الرعاة * وهم اثنان واربعون رجلا لم يبق منهم احد * ومضى من ثم فلقي 15
يهوناداب بن راحاب مستقبله * وساله عن سلامته وقال له * هل قلبك لي مستقيما حسب ما قلبي
لقلبك * فقال يهوناداب * نعم وزيادة * فهات يدك * فاخذ بيده واصعده معه على مركبه * وقال 16
له * تعال معي وانظر غيرتي التي اغارها لله * واركبه في مركبه * ووافا سومرون * فاهلك جميع 17
من بقي لاحاب بها حتى استاصلهم ككلام الله الذي كلم به ايليا * ثم جمع ياهو جميع 18
الشعب وقال لهم * ان كان احاب عبد الطاغوت قليلا * فان ياهو يعبده كثيرا * والآن فادعوا 19
الى جميع انبياء الباعل وعابديه * وجميع كهنته * ولا يتخلف منهم احد * فان عزمي ان
اذبح للباعل ذبايح كثيرة * وكل من تخلف لا يستبقي حيا * وياهو صنع مكيدة * كيما يفني
عبدة الطاغوت * ثم قال ياهو * ارسموا بيعة للباعل * فرسموا * وبعث ياهو في كل اسرائيل * فوافى 20 21
جميع عباد الباعل ولم يبق منهم احد لم يوافي * ودخلوا بيت الباعل وامتلا منهم من
الطرف الى الطرف *

9 Sequenti die dixit univerſæ turbæ quæ ſecum erat, Si dicatis dolum me ſtruxiſſe contra dominum meum, & eum occidiſſe, verum ſanè dicitis; at quis interfecit hos omnes? 10 Scitote nunc ne literam quidem elabi è ſermonibus Dei, & id eſſe partem eorum quæ Deus dixit de domo Achabi, & perfeciſſe jam Deum quæ locutus fuerat per ſervum ſuum Eliam. 11 Sic extinxit Jehu quotquot reliqui fuerant de domo Achabi in Jezraele, & omnes magnates ejus, parentes, & amicos ejus, ut nullus relictus ſit illi ſuperſtes. 12 Tum profectus abiit Samariam verſus: cúmque in itinere ſuo proceſſiſſet uſq; ad domum cœtûs paſtorum, 13 Invenit illic in via ſua fratres Ahazjahu regis tribûs Juda, dixitque ad eos; Qui eſtis? Reſponderunt, Ahazjæ fratres ſumus, & deſcendimus ad inquirendum & addiſcendum incolumitatem filiorum regis & filiorum reginæ. 14 Dixit, Prehendite eos vivos: & hoc modo comprehenſi, jugulati fuerunt ſecus puteum domûs paſtorum. Erant autem quadraginta duo viri, nec ullus eorum reliquus fuit. 15 Inde profectus invenit Jehonadabum Rechabi filium ſibi occurrentem, cui de ſua valetudine interrogato dixit, Eſtné animus tuus erga me rectus, quemadmodum eſt animus meus erga animum tuum? Reſpondit Jehonadab, Imò verò, & majorem in modum. Cedo inquit manum tuam: & ubi cepiſſet manum ejus, advexit eum ſecū in currum ſuum; 16 Et ait illi, Veni mecum, & vide zelū meum quo ſum affectus erga Dominum. 17 Cùm itaq; impoſuiſſet eum in curru ſuo, Et Samariam perveniſſet, extinxit omnes qui reliqui in ea fuerant Achabo, ita ut extirpâſſet eos, juxta ſermonem Domini quem locutus fuerat ad Eliā. 18 Tum congregans Jehu totū populū, dixit ad eos, Si anguſtū Achabus cultū exhibuit idolo, Jehu quidē amplū exhibebit: 19 Quare convocate ad me omnes prophetas Baalis & cultores ej⁹, omneſq; ſacrificulos ej⁹, & nequis ex eis deſideretur, quia multas victimas Baali mactare contendo: quiſquis deſideratur, non ſervabitur vivus. Jehu autem fraudulenter hoc fecit, ut exterminaret cultores idoli. 20 Tum dixit Jehu, Indicite cœtum pro Baale: quo indicto, 21 Miſit Jehu per totum Iſraelē, & adduxit omnes cultores Baalis, nec remanſit ex eis quiſquam qui non venerit. Iis Baalis ædem tantâ frequentiâ ingreſſis, ut plena eſſet ab ora ad oram.

מלכים ב: י

ſervientib⁹ omnib⁹ veſtimentum Profer : veſtiario ſuper qui ei Dixitque
22 ויאמר לאשר על המלתחה הוצא לבוש לכל עבדי
Jehonadab & , Jehu eſt ingreſſus Et .veſtem eis protulit & : Bahal
הבעל ויצא להם המלבוש: ויבא יהוא ויהונדב 23
,Scrutamini : Bahal ſervientibus dixitque ,Bahal domum Rechab filius
בן רכב בית הבעל ויאמר לעבדי הבעל חפשו
ſervientes niſi , DOMINI ſervis de vobiſcum hîc ſit fortè ne videte &
וראו פן יש פה עמכם מעבדי יהוה כי אם עבדי
: aſcenſiones & ,ſacrificia faciendum ad ſunt ingreſſi Et .ſoli Bahal
24 הבעל לבדם: ויבאו לעשות זבחים ועלות
qui Vir : ait & , viros octoginta foris ſibi poſuit Jehu &
ויהוא שם לו בחוץ שמנים איש ויאמר האיש אשר
ej⁹ anima ,veſtras manus ſuper adducens ego quos hominibus de evaſerit
ימלט מן האנשים אשר אני מביא על ידיכם נפשו
aſcenſionem facere ipſum complere ſecundùm ,fuit Et .illius anima pro
25 תחת נפשו: ויהי ככלתו לעשות העלה
vir , eos percutite ,Ingredimini : triariis & , curſoribus Jehu dixit &
ויאמר יהוא לרצים ולשלשים באו הכום איש
, curſores projecerunt & ; gladii os ad eos percuſſerunt & : egrediatur ne
אל יצא ויכום לפי חרב וישלכו הרצים
.Bahal domus civitatem ad uſque iverunt & : triarii &
והשלשים וילכו עד עיר בית הבעל:
.eam combuſſerunt & , Bahal domus ſtatuas eduxerunt Et
26 ויצאו את מצבות בית הבעל וישרפוה:
, Bahal domum diruerunt & , Bahal ſtatuam diruerunt Et
27 ויתצו את מצבת הבעל ויתצו את בית הבעל
Bahal Jehu delevit Et .hodie uſque latrinas in eā poſuerunt &
28 וישמהו למחראות עד היום: וישמד יהוא את הבעל
qui , Nebat filii Jarobham peccatis Veruntamen .Iſrael de
29 מישראל: רק חטאי ירבעם בן נבט אשר
vitulis , ea poſt à Jehu declinavit non , Iſrael fecit peccare
החטיא את ישראל לא סר יהוא מאחריהם עגלי
ad DOMINUS dixit Et .Dan in qui & , Bethel qui aureis
30 הזהב אשר בית אל ואשר בדן: ויאמר יהוה אל
,meis oculis in rectum faciendum ad benefeciſti quòd eo Pro : Jehu
יהוא יען אשר הטיבת לעשות הישר בעיני
quartorum filii , Achab domui feciſti ,meo corde in quæ omnia juxta
ככל אשר בלבבי עשית לבית אחאב בני רבעים
eundum ad cuſtodivit non Jehu Et .Iſrael ſolium ſuper tibi ſedebunt
31 ישבו לך על כסא ישראל: ויהוא לא שמר ללכת
declinavit non : ſuo corde toto in Iſrael Dei DOMINI lege in
בתורת יהוה אלהי ישראל בכל לבבו לא סר
diebus In .Iſrael fecit peccare qui , Jarobham peccatis deſuper
32 מעל חטאות ירבעם אשר החטיא את ישראל: בימים
Chazael eos percuſſit & : Iſrael in excidere DOMINUS cœpit illis
ההם החל יהוה לקצות בישראל ויכם חזאל
Solis ortum Jarden A .Iſrael termino omni in
33 בכל גבול ישראל: מן הירדן מזרח השמש את
; Menaſſiten & , Reubeniten & , Ghaditen , Ghilhad terram omnem
כל ארץ הגלעד הגדי והראובני והמנשי
.Baſan & ,Ghilhad & , Arnon torrentem ſuper quæ , Haroher ab
מערער אשר על נחל ארנן והגלעד והבשן:
,ejus fortitudo omnis & , fecit quæ omnia & , Jehu verborū reſiduū Et
34 ויתר דברי יהוא וכל אשר עשה וכל גבורתו
? Iſrael regum dierum verborum libro ſuper ſcripta ipſa nonne
הלוא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל:
: Someron in eum ſepelierunt & , ſuis patribus cum Jehu Jacuitque
35 וישכב יהוא עם אבתיו ויקברו אתו בשמרון
regnavit quibus dies Et .eo pro ejus filius Jehoachaz regnavit &
36 וימלך יהואחז בנו תחתיו: והימים אשר מלך
.Someron in anni octo & viginti , Iſrael ſuper Jehu
יהוא על ישראל עשרים ושמנה שנה בשמרון:

Verſio VULG. LAT.

21 Dixítq; his qui erant ſup veſtes; Proferte veſtimenta univerſis ſervis Baal. Et protulerunt eis veſtes. 23 Ingreſſúſque Jehu, & Jonadab filius Rechab, templum Baal, ait cultoribus Baal; Perquirite, & videte, ne quis fortè vobiſcū ſit de ſervis Dñi, ſed ut ſint ſervi Baal ſoli. 24 Ingreſſi ſunt igitur ut facerent victimas & holocauſta: Jehu autē præparaverat ſibi foris octoginta viros, & dixerat eis; Quicunque fugerit de hominibus his, quos ego adduxero in man⁹ veſtras, anima ej⁹ erit pro anima illi⁹. 25 Factū eſt autē, cùm completū eſſet holocauſtū, præcepit Jehu militibus & ducibus ſuis; Ingredimini, & percutite eos, nullus evadat. Percuſſerúntq; eos in ore gladii, & projecerunt milites & duces: & ierunt in civitatē templi Baal, 26 Et protulerunt ſtatuam de fano Baal, & combuſſerunt, 27 Et comminuerunt eam. Deſtruxerunt quoq; ædē Baal, & fecerunt pro ea latrinas uſque in 28 diem hanc. Delevit itaq; Jehu 29 Baal de Iſrael: Veruntamen à peccatis Jeroboā filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael, non receſſit, nec dereliquit vitulos aureos, qui erant in Bethel, & 30 in Dan. Dixit autē Dominus ad Jehu; Quia ſtudioſè egiſti quod rectum erat, & placebat in oculis meis, & omnia quæ erant in corde meo feciſti cōtra domum Achab: filii tui uſq; ad quartā generationem ſedebunt ſup thronum Iſrael. 31 Porrò Jehu non cuſtodivit ut ambularet in lege Domini Dei Iſrael in toto corde ſuo: non enim receſſit à peccatis Jeroboam, qui peccare fecerat Iſ- 32 rael. In diebus illis cœpit Domin⁹ tædere ſup Iſrael: percuſſítq; eos Hazael in univer- 33 ſis finibus Iſrael, A Jordane contra Orientalem plagam, omnem terrā Galaad, & Gad, & Ruben, & Manaſſe, ab Aroer, quæ eſt ſup torrentem Arnon, & Galaad, & Baſan. 34 Reliqua autē verborum Jehu, & univerſa quæ fecit, & fortitudo ejus, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Verborū dierū 35 regū Iſrael? Et dormivit Jehu cū patribus ſuis, ſepeliérúntq; eū in Samaria: & regnavit Jo- 36 achaz filius ejus pro eo. Dies autem, quos regnavit Jehu ſuper Iſrael, viginti & octo anni ſunt, in Samaria.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ (τ) εἶπεν τῷ ἐπὶ τοῦ οἴκου μεσθάαλ, Ἐξάγαγε ἔνδυμα πᾶσι τοῖς δούλοις τοῦ Βάαλ. καὶ ἐξήνεγκεν αὐτοῖς ὁ στολιστής. 23 Καὶ εἰσῆλθεν (υ) Ἰοῦ καὶ Ἰωναδὰβ υἱὸς Ῥηχὰβ εἰς οἶκον τοῦ (φ) Βάαλ, καὶ εἶπε τοῖς δούλοις τοῦ Βάαλ, Ἐρευνήσατε καὶ ἴδετε, εἰ (χ) ἔστι μεθ᾽ ὑμῶν τῶν δούλων κυρίου, ὅτι ἀλλ᾽ ἢ οἱ δοῦλοι τοῦ Βάαλ μονώτατοι. 24 Καὶ εἰσῆλθε τοῦ ποιῆσαι τὰ θύματα καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα. καὶ (ψ) Ἰοῦ ἔταξεν ἑαυτῷ (ω) ἔξω ὀγδοήκοντα ἄνδρας, καὶ εἶπεν, Ἀνὴρ (α) ὃς ἐὰν διασωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ (β) ἀνάγω ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. 25 Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε ποιῶν τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ εἶπεν (γ) Ἰοῦ τοῖς παρατρέχουσι καὶ τοῖς τριστάταις, Εἰσελθόντες πατάξατε (δ) αὐτούς, μὴ ἐξελθάτω ἐξ αὐτῶν ἀνήρ. καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἔρριψαν οἱ παρατρέχοντες καὶ οἱ τριστάται, καὶ ἐπορεύθησαν ἕως 26 πόλεως οἴκου (ε) τοῦ Βάαλ. Καὶ ἐξήνεγκαν 27 (ζ) τὴν στήλην τοῦ Βάαλ, καὶ ἐνέπρησαν αὐτήν. Καὶ κατέσπασαν τὰς στήλας τοῦ (η) Βάαλ, καὶ ἔταξαν αὐτὸν εἰς (θ) λυτρῶνα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 28 Καὶ ἠφάνισεν (ι) Ἰοῦ τὸν Βάαλ ἐξ Ἰσραήλ. 29 Πλὴν (κ) ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, οὐκ ἀπέστη (λ) Ἰοῦ ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν αἱ δαμάλεις αἱ χρυσαῖ (μ) ἐν 30 Βαιθήλ, καὶ ἐν Δάν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς (ν) Ἰοῦ, Ἀνθ᾽ ὧν ὅσα ἠγάθυνας ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου κατὰ πάντα ὅσα ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐποίησας τῷ οἴκῳ Ἀχαάβ, υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ. 31 Καὶ (ξ) Ἰοῦ οὐκ ἐφύλαξε πορεύεσθαι ἐν νόμῳ κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἀπέστη (ο) ἀπάνωθεν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ 32 ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος συγκόπτειν (π) ἐν τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς Ἀζαὴλ ἐν παντὶ 33 ὁρίῳ Ἰσραήλ, Ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου κατ᾽ ἀνατολὰς ἡλίου πᾶσαν τὴν γῆν Γαλαὰδ (ρ) τοῦ Γαδδί, καὶ τοῦ Ῥουβὴν, καὶ τοῦ Μανασσῆ, ἀπὸ Ἀροὴρ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χείλους (σ) χειμάρρου 34 Ἀρνὼν, καὶ τὴν Γαλαὰδ καὶ τὴν Βασάν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (τ) Ἰοῦ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, καὶ τὰς συνάψεις ἃς συνῆψεν, (υ) οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βα- 35 σιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη (φ) Ἰοῦ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς αὐτοῦ 36 ἀντ᾽ αὐτοῦ. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν (χ) Ἰοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ, εἰκοσιοκτὼ ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ.

22 Et dixit ei, qui ſuper domum (m) Meſthaal, Profer indumentum omnibus ſervis Baal. Et protulit eis præpoſitus ſtolarum. 23 Et intravit Ihu, & Janadab filius Rhechab in domum Baal: & dixit ſervis Baal; Scrutamini, & videte ſi eſt vobiſcum de ſervis (n) Domini: quoniam tantùm ſervi Baal ſoli. 24 Et (o) intravit ad faciendum ſacrificia et holocauſta. Et Ihu poſuit ſibi foris octoginta viros, & dixit; Vir, quicunque ſalvus evaſerit de viris, quos ego adduco in manum veſtram; anima ipſius pro anima ejus. 25 Et factum eſt, ut (p) conſummavit faciens holocauſtoſim, & dixit Ihu curſoribus, & triſtatis; Intrantes percutite eos: non exeat ex eis vir. Et percuſſerunt eos in ore gladii, & projecerunt curſores, & triſtatæ: & iverunt (q) uſque ad civitatem domûs Baal: 26 Et extulerunt ſtatuam Baal, & incenderunt eam. 27 Et diruerunt titulos (r) Baal: & poſuerunt eum in latrinam uſque in diem hanc. 28 Et delevit Ihu Baal de Iſrael. 29 Veruntamen de peccatis Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael, non receſſit Ihu à poſt ea. (ſ) Vitulæ aureæ in Bethel, & in Dan. 30 Et dixit Dominus ad Ihu; Pro iis, quæcunque bene feciſti, faciendo rectum in oculis meis (t) juxta omnia, quæcunque in corde meo, feciſti domui Achaab; filii quarti ſedebunt tibi ſuper thronum Iſrael. 31 Et Ihu nō obſervavit ire in lege Domini Dei Iſrael in toto corde ſuo: non receſſit deſuper peccatis Hieroboam, qui peccare fecit Iſrael. 32 In diebus illis cœpit Deus excidere in Iſrael. Et percuſſit eos Azael in omni termino Iſrael, 33 A Jordane ad Ortum Solis omnem terram Galaad ipſius Gaddi, & Ruben, & Manaſſe, ab Aroer, quæ eſt ſuper labium torrentis Arnon, & Galaad, & Baſan. 34 Et reliqua verborum Ihu, & omnia, quæcunque fecit, & omnis potentatus ejus, & conjurationes quas conjuravit, nónne hæc ſcripta ſuper libro Verborum dierum regibus Iſrael? 35 Et dormivit Ihu cum patribus ſuis: & ſepelierunt eum in Samaria. Et regnavit Joachaz filius ejus pro eo. 36 Et dies, quibus regnavit Ihu ſuper Iſrael, viginti octo anni in Samaria.

MS. A. (τ) εἶπεν Ἰηοῦ τοῖς ἐπὶ τοῦ μεσθάαλ, Ἐξαγάγετε* ἐνδύματα (υ) Ἰηοῦ (φ) Βάαλ, *Ἐρευνήσατε (χ) ἔστιν ὧδε μεθ᾽ ὑμῶν (ψ) Ἰηοῦ (ω) ἔξω* ὀκτὼ ἄνδρας, (α) ὃς ἂν (β) ἀνάγω*[σωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ ἀνάγω] ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν, (γ) Ἰηοῦ (δ) αὐτοὺς, ἀνὴρ μὴ ἐξελθέτω ἐξ αὐτῶν. καὶ ἐπάταξεν (ε) τοῦ* βασιλέως. Καὶ ἐξήνεγκαν (ζ) τὴν* στήλην οἴκου τοῦ (η) Βάαλ, καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον τοῦ Βάαλ· καὶ ἔταξαν (θ) λυτρῶνας (ι) Ἰηοῦ (κ) τῶν ἁμαρτιῶν (λ) Ἰοὺ ὄπισθεν (μ) αἱ ἐν (ν) Ἰηοῦ, (ξ) Ἰηοῦ (ο) ἐπάνωθεν (π) ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ. καὶ ἐπάταξεν (ρ) τοῦ Γαλααδδεὶ, (σ) τοῦ χειμάρρου (τ) Ἰηοῦ (υ) οὐχ ἰδοὺ ταῦτα (φ) Ἰηοῦ (χ) Ἰηοῦ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 ואמר לדממנא על קמטריא אפיק לבושא לכל פלחי בעלא ואפיק להון לבושא: ואתא
23 יהוא ויהונדב בר רכב לבית בעלא ואמר לפלחי בעלא בלושו וחזו דלמא אית כא
24 עמכון מעבדיא דיי אלהן פלחי בעלא בלחודיהון: ואתו למעבד נכסת קודשין ועלון
ויהוא מני ליה בברא תמנין גברא ואמר גברא דישתיזיב מן גבריא דאנא מעל על ידיכון
25 נפשיה חלף נפשיה: והוה כד שיצי למעבד עלתא ואמר יהוא לרהטיא ולגבריא עולו
מחונון אנש לא יפוק ומחונון לפתגם דחרב ורמו רהטיא וגבריא קטילין ואזלו עד קרית
26 בית בעלא: ואפיקו ית קמת בית בעלא ואוקידוהא: ותרעו ית קמת בעלא ותרעו ית 27
28 בית בעלא ושויוהא לבית מפקת אנשא עד יומא דין: ושיצי יהוא ית בעלא מישראל:
29 לחוד בחובי ירבעם בר נבט דחיב ית ישראל לא סטא יהוא מבתריהון אשתעביד לעגלי
30 דדהבא די בביתאל ודי בדן: ואמר יי ליהוא חלף דאתקנתא למעבד דכשר קדמי ככל
31 דברעותי עבדתא לבית אחאב בנין רביעין יתבון לך על כורסי מלכותא דישראל: ויהוא
לא נטר למהך באוריתא דיי אלהא דישראל בכל לבה לא סטא מעל חובי ירבעם דחיב
32 ית ישראל: ביומיא האנון שרי רוגזא דיי למתקף בישראל ומחנון חזאל בכל תחום
33 ארעא דישראל: מן ירדנא מדנח שמשא ית כל ארעא גלעד שבטא גד ושבטא ראובן
34 ושבטא דמנשה מערוער דעל כיף נחלא דארנון וארעא גלעד ומתנן: ושאר פתגמי יהוא
35 וכל דעבד וגבורתיה הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל: ושכב
36 יהוא עם אבהתוהי וקברו יתיה בשמרון ומלך יהואחז בריה תחותוהי: ויומיא דמלך
יהוא על ישראל עסרין ותמני שנין בשמרון:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

21 Et dixit ei qui præpoſitus erat ſuper thecas, Profer veſtes omnibus famulis Baghla: & protulit illis veſtes. 23 Et venit Jehu & Jehonadab filius Recab in ædem Baghla, & dixit famulis Baghla, Scrutamini & videte, ne fortè ſit hîc vobiſcum de ſervis Dñi, niſi famuli Baghla ſoli. 24 Et intraverunt ut facerent ſacrificium ſanctitatum, & holocauſta: & Jehu conſtituerat ſibi foris octoginta viros, & dixerat, Vir qui liberabitur de viris quos ſubducam manibus veſtris; anima ejus [*erit*] pro anima illius. 25 Et fuit cùm finiſſet facere holocauſtum, dixit Jehu curſoribus & fortibus, Intrate, percutite illos, homo non exeat: & percuſſerunt illos acie gladii, et projecerunt curſores et robuſti occiſos, et ambulaverunt uſque ad urbem ædis 26 Baghla. Et produxerunt ſtatuam ædis Baghla, et combuſſerunt illam. 27 Et deſtruxerunt ſtatuā Baghla, et diruerunt ædem Baghla, et poſuerunt illam pro latrinis hominū uſq; ad diem hanc. 28 Et delevit Jehu Baghla ex Iſrael. 29 Veruntamen à peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Iſrael, non declinavit Jehu; [*ſed*] ſervivit vitulis auri, qui erant in Bethel et in Dan. 30 Et dixit Dñs ad Jehu, Eò quòd direxiſti facere quod rectum erat ante me, juxta omnia quæ [*erant*] in voluntate meâ feciſti domui Ahhab, filii quarti ſedebunt tibi ſup ſolium regni Iſrael. 31 Et Jehu non cuſtodivit ut ambularet in lege Dñi Dei Iſrael in toto corde ſuo: non declinavit ab omnibus peccatis Jarabgham, qui peccare fecit Iſrael. 32 In dieb⁹ illis cœpit indignatio Dñi invaleſcere in Iſrael: & percuſſit illos Hhazael in omni termino terræ Iſrael. 33 A Jardena ad ortum Solis omnem terram Gilghad, terram tribus Gad, et tribus Reuben, et tribus Menaſſeh à Gharogher quæ eſt ſup ripam fluvii Arnon, et terram Gilghad et Mathnan. 34 Et reliquum verborum Jehu, et omnia quæ fecit, et fortitudo ejus; nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum Iſrael? 35 Et cubuit Jehu cum patribus ſuis, et ſepelierunt illum in Somron, et regnavit Jehoahhaz filius ejus pro eo. 36 Et dies, quib⁹ regnavit Jehu ſup Iſrael, fuerunt viginti octo anni in Somron.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 *ܘܐܡܪ ܠܓܙܒܪܐ. ܐܦܩ ܠܒܘܫܐ ܠܟܠܗܘܢ ܦܠܚܘܗܝ ܕܒܥܠ. ܘܐܦܩ ܠܗܘܢ ܠܒܘܫܐ:
23 *ܘܥܠ ܝܗܘ ܘܝܘܢܕܒ ܒܪ ܪܟܒ ܠܒܝܬ ܒܥܠ. ܘܐܡܪ ܠܦܠܚܘܗܝ ܕܒܥܠ. ܒܨܘ ܘܚܙܘ
ܕܠܡܐ ܐܝܬ ܥܡܟܘܢ ܗܪܟܐ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܦܠܚܘܗܝ ܕܒܥܠ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ.
24 *ܘܥܠܘ ܠܡܥܒܕ ܕܒܚܐ ܘܡܥܠܬܐ. ܘܝܗܘ ܐܩܝܡ ܡܢ ܠܒܪ ܠܬܠܬܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܓܒܪܝܢ.
ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܕܢܦܠܛ ܡܢ ܐܢܫܐ ܕܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܢܦܫܗ ܚܠܦ ܢܦܫܗ. *ܘܟܕ 25
ܫܠܡܘ ܠܡܥܒܕ ܥܠܬܐ. ܐܡܪ ܝܗܘ ܠܪܗܛܐ ܘܠܓܢܒܪܐ. ܥܘܠܘ ܩܛܘܠܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܢܫ
ܠܐ ܢܦܘܩ. ܘܩܛܠܘ ܐܢܘܢ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. ܘܫܕܘ ܐܢܘܢ ܪܗܛܐ ܘܓܢܒܪܐ. ܘܐܙܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ
26 ܕܒܝܬ ܒܥܠ. *ܘܐܦܩܘ ܢܨܝܒܬܐ ܕܒܝܬ ܒܥܠ. ܘܐܘܩܕܘܗ ܒܢܘܪܐ. *ܘܥܩܪܘ
27 ܢܨܝܒܬܐ ܕܒܥܠ. ܘܣܚܦܘܗܝ ܠܒܝܬ ܒܥܠ. ܘܥܒܕܘܗܝ ܠܒܝܬ ܡܣܪܚܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
28 *ܘܐܘܒܕ ܝܗܘ ܠܒܥܠ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. *ܒܪܡ ܡܢ ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ
29 ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܠܐ ܥܛܐ ܝܗܘ ܡܢ ܒܬܪܗܘܢ. ܥܓܠܐ ܕܕܗܒܐ ܕܒܒܝܬ ܐܝܠ ܘܒܕܢ.
30 *ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܗܘ. ܚܠܦ ܕܥܒܕܬ ܕܫܦܪ ܩܕܡܝ. ܘܟܠ ܕܒܠܒܝ ܥܒܕܬ ܠܒܝܬ
31 ܐܚܒ. ܒܢܝܐ ܪܒܝܥܝܐ ܢܬܒܘܢ ܠܟ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. *ܘܝܗܘ ܠܐ ܢܛܪ ܠܡܗܠܟܘ
ܒܢܡܘܣܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܗ. ܘܠܐ ܥܛܐ ܡܢ ܚܛܗܘܗܝ
32 ܕܝܘܪܒܥܡ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. *ܘܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܫܪܝ ܡܪܝܐ ܠܡܒܕܩܘ ܒܐܝܣܪܝܠ.
33 ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܚܙܐܝܠ ܒܟܠܗ ܬܚܘܡܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. *ܡܢ ܝܘܪܕܢܢ ܠܡܕܢܚ ܫܡܫܐ. ܘܟܠܗ
ܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ ܘܓܕ. ܘܪܘܒܝܠ ܘܡܢܫܐ. ܡܢ ܥܪܘܥܝܪ ܕܥܠ ܢܚܠܐ ܕܐܪܢܘܢ. ܘܓܠܥܕ
34 ܘܡܬܢܝܢ. *ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܗܘ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܘܟܠܗ ܓܢܒܪܘܬܗ. ܗܐ
35 ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܘܢܩܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. *ܘܫܟܒ ܝܗܘ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܩܒܪܘܗܝ
36 ܒܫܡܪܝܢ. ܘܡܠܟ ܝܗܘܐܚܙ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. *ܘܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟ ܝܗܘ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ.
ܥܣܪܝܢ ܘܬܡܢܐ ܫܢܝܢ. ܒܫܡܪܝܢ.

22 Tum dixit ad præfectum thesauri *veſtium*, Profer veſtes omnibus cultoribus Baalis; & protulit eis veſtes. 23 Et ingreſſus Jehu cum Jonadabo Rechabi filio phanum Baalis, dixit cultoribus Baalis; Inquirite, & videte num adſit vobiſcum hîc *quiſquam* è cultoribus Domini, qui non ſint cultores Baalis. 24 His itaque ad ſacrificia & holocauſta peragenda ingreſſis, collocavit Jehu foris trecentos octoginta viros, quibus dixit; Anima viri illius *à quo* evaſerit quiſpiam ex his hominibus quos vobis committo, erit pro anima ejus. 25 Cùm verò abſolviſſent ſacrificium holocauſtorum, dixit Jehu curſoribus & heroibus, Ingredimini, trucidate eos, nequis exeat: & trucidârunt eos acie gladii, & projecerunt eos curſores & heroes. Tum euntes uſque ad civitatem phani Baalis, 26 Eduxerunt ſtatuam phani Baalis, & combuſſerunt eam igni. 27 Everſâ ſtatuâ Baalis, everterunt etiam phanum ipſum Baalis, & fecerunt illud latrinam ad hodiernam uſque diem. 28 Sic delevit Jehu Baalem ex Iſraele. 29 Verùm à ſequendis peccatis Jerobaami filii Nabati, quibus peccare fecerat Iſraelem, non receſſit Jehu, *nempe* à vitulis aureis qui erant in Beth-il & in Dan. 30 Dixit ergò Dominus ad Jehu, Quia feciſti quod gratum mihi erat; & quicquid cordi mihi erat, feciſti domui Ahabi; filii quartani ſedebunt tibi ſuper ſolium Iſraelis. 31 Non obſervavit inquam, Jehu ut ambularet in lege Domini Dei Iſraelis ex toto corde ſuo, nec receſſit à peccatis Jerobaami qui peccare fecit Iſraelem. 32 Iis diebus cœpit Dominus Iſraelem vexare: nam percuſſit eos Hezael in toto termino Iſraelis: 33 A Jordane in plaga Orientali, totâque regione Gelaad, Gad, Rubil, & Manaſſe: ab Adoir quæ eſt ſecus torrentem Arnon, & Gelaad, & Mathnin. 34 Reliquæ res geſtæ Jehu, quicquid fecit, & omnia præclara facta ipſius; ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iſraelis. 35 Demum occubuit Jehu cum patribus ſuis, & ſepelierunt eum in Samaria: & regnavit Jehuahaz filius ejus poſt ipſum. 36 Porrò dies quibus regnavit Jehu ſuper Iſraelem in Samaria, fuerunt viginti octo anni.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 *وقال لصاحب الكسوة اخرج خلعا من الثياب لجميع عبدة البعل* فاخرج لهم ذلك* وجاء 23
ياهو ويوناداب بن راحاب الى بيت البعل وقالا لهم* فتشوا وانظروا الا يكون معكم من عابدي
24 الله احدا* الا عابدي البعل فقط* ثم تقدموا ليصنعوا ذبائح قدسا وحرائقا* وياهو قد رتب
برا ثمانين رجلا وقال لهم* ان سلم رجلا من القوم الذين انفذهم على يد مكمن* فنفس احدكم
25 بدل نفسه* فلما فرغ من التقريب قال ياهو للرجالة والقواد* تعالوا اهلكوهم* واحذروا ان
يخلص منهم احدا من حد السيف* ورموهم الرجالة والقواد قتلا* ومضوا الى قرية بيت البعل
26 27 *اخرجوا مناصب البعل واحرقوها* ونقضوا مناصب البعل وبيته* وجعلوها مواطيا الى اليوم
28 29 *فاباد ياهو البعل من آل اسرائيل* سوى آثام يوربعام بن ناباط الذي اثم بها آل اسرائيل*
لم يزل ياهو عن اتباعها* وهما العجلان الذهب الذي احدهما في بيت ايل والآخر في بانياس
30 *واوحى الله الى ياهو* ان جزاك اذ احدثت في اعمال الاستقامة امامي* وفعلت في قوم احاب حسب
31 ارادتي* ان اجعل من بنيك اربعا على كرسي مملكة آل اسرائيل* ولم يحافظ مع ذلك ياهو
على السلوك في توراة الله اله اسرائيل بكل قلبه* ولم يزل عن آثام يوربعام بن ناباط اللاتي اثم
32 بها آل اسرائيل* وفي تلك الايام ابتدى غضب الله مشتدا على آل اسرائيل* واوقع بهم حزائيل
33 في جميع تخوم آل اسرائيل* من الاردن مشرق الشمس* وتلك جميع ارض جلعاد* سبط جاد
34 وسبط روبيل* ونصف سبط منشا* من عروعار على وادي ارنون* وارض جلعاد وبيسان* وباقي
35 اخبار ياهو* وما صنع وجميع جبروته* قد كتب في سفر ايام ملوك آل اسرائيل* واضطجع
36 ياهو مع آبائه* وملك يهواحاز ابنه مكانه* وكان جملة ايام ياهو التي ملكها على آل
اسرائيل في سومرون* ثمان وعشرون سنة*

22 Dixit cuſtodi veſtium, Prome ſtolas veſtiarias omnibus cultoribus Baalis: promptique eas pſis. 23 Tum venientes Jehu, & Jonadab Rechabi filius ad ædē Baalis, dixerunt eis; Perveſtigate, & videte ne ſit vobiſcum è cultoribus Dei alius quiſpiam præter ſolos cultores Baalis. 24 Poſtea acceſſerunt ad faciendas victimas, ſacra, & holocauſta. Jehu verò jam diſpoſuerat foris octoginta viros, et dixerat eis, Si quis horum hominum evaſerit quos ego mittam ad aliquē veſtrûm in inſidiis latentē, anima unius veſtrûm erit pro anima ill⁹. 25 Abſolutis ſacrificiis, dixit Jehu peditibus ac ducibus, Venite, perdite eos, & cavete ne quis eorum effugiat aciem gladii: Sic pedites ac duces proſtraverunt eos confoſſos. Tum euntes in civitatem Beth-baal, 26 Eduxerunt ſtatuas Baalis, & combuſſerunt eas: 27 Everterunt ſtatuas Baalis, & ædem ejus, & ſcamna fecerunt illas in hunc uſque diem. 28 Abolevit ergò Jehu Baalem ex Iſraelitis. 29 Attamen à ſceleribus Jerobaami filii Nabati ſequendis, quibus ad peccatum induxerat gentem Iſraeliticam, non abſtinuit Jehu: hoc eſt à duobus vitulis aureis, quorum unus erat in Beth-il, alter in Banias. 30 Revelavit etiam hæc Deus Jehu, Remuneratio tua quòd bonis actionibus te dedideris coram me, teque geſſeris contra gentē Achabi ſecundùm voluntatem meam; eſt, ut collocem quatuor è filiis tuis ſuper ſolium regni Iſraelitici. 31 Nihilominus Jehu nullam adhibuit curam incedendi in lege Dei, Dei Iſraelis toto animo ſuo, nec abſtinuit à ſceleribus Jerobaami filii Nabati, quibus ad peccandum induxerat Iſraelitas. 32 Iiſdemque diebus cœpit ira Dei crudeſcere in Iſraelitas, & irruere fecit in eos Hazaelem in omnibus limitibus Iſraelitarum, 33 A Jordane Orientem ſolem verſùs; hoc eſt, univerſâ terrâ Galaadis, tribu Gadis, tribu Rubilis, & dimidiâ tribu Manaſſis; ab Aroëre quæ eſt ſecus torrentem Arnon, terrâ Galaadis, & Baiſan. 34 Reliquæ hiſtoriæ Jehu, quæ geſſit, & omnis fortitudo ejus, jam ſcripta ſunt in libro dierum regum Iſraelitarum. 35 Occumbente Jehu cum patribus ſuis, regnavit Jehuahaz filius ejus loco ipſius. 36 Summa verò dierum Jehu, quibus regnavit ſuper gentem Iſraeliticam in Samaria, fuit viginti octo annorum.

CAP. XI. יא

,suus filius esset mortuus quòd vidit Achaziahu mater Hathaliah Et
1 ועתליה אם אחזיהו וראתה כי מת בנה
Jehosebah tulit Et regni semen omne perdidit & ,surrexit &
2 ותקם ותאבד את כל זרע הממלכה: ותקח יהושבע
,Achaziah filium Joas Achaziahu soror ,Joram regis filia
בת המלך יורם אחות אחזיהו את יואש בן אחזיה
& ,ipsum ,interfectorum regis filiorum medio è eum est furata &
ותגנב אתו מתוך בני המלך הממותים אתו ואת
faciebus à eum occultaverunt & :lectorum cubiculo in ej' lactatricem
מינקתו בחדר המטות ויסתרו אתו מפני
DOMINI domo secum Fuitque .est interfectus non & ,Hathaliahu
3 עתליהו ולא הומת: ויהי אתה בית יהוה
.terram super regnans Hathaliah & :annis sex absconditus
מתחבא שש שנים ועתליה מלכת על הארץ:
,centuriarum principes tulit &,Jehojadah misit septimo anno in Et
4 ובשנה השביעית שלח יהוידע ויקח את שרי המאיות
,DOMINI domum se ad eos introduxit &,cursores & ,duces
לכרי ולרצים ויבא אתם אליו בית יהוה
,DOMINI domo in eos fecit jurare & ,fœdus eis excidit &
ויכרת להם ברית וישבע אתם בבית יהוה
verbum Hoc :dicendo,eis Præcepitque .regis filium eis ostendit &
5 וירא אתם את בן המלך: ויצום לאמר זה הדבר
custodientes & ,sabbathum intrantes vobis ex pars Tertia ;facietis quod
אשר תעשון השלשית מכם באי השבת ושמרי
,Sur porta in pars tertia Et .regis domus custodiam
6 משמרת בית המלך: והשלשית בשער סור
custodiam custodietis & :cursores post porta in pars tertia &
והשלשית בשער אחר הרצים ושמרתם את משמרת
egredientes omnes ,vobis in manus duæ Et .sepositionis domus
7 הבית מסח: ושתי הידות בכם כל יצאי
.regem ad DOMINI domus custodiam custodiant & ,sabbatho
השבת ושמרו את משמרת בית יהוה אל המלך:
:ejus manu in ejus vasa & ,vir circum regem super circundabitis Et
8 והקפתם על המלך סביב איש וכליו בידו
,ipsum egrediendo in ,rege cum estote & :interficiatur ordines ad veniens &
והבא אל השדרות יומת והיו את המלך בצאתו
omnia juxta centuriarum principes fecerunt Et .ipsum introeundo in &
9 ובבאו: ויעשו שרי המאיות ככל
suos viros vir tulerunt & ;sacerdos Jehojadah præceperat quæ
אשר צוה יהוידע הכהן ויקחו איש את אנשיו
ad venerunt & :sabbatho egredientibus cum ,sabbatho ingredientes
באי השבת עם יצאי השבת ויבאו אל
centuriarum principibus sacerdos Deditque .sacerdotem Jehojadah
10 יהוידע הכהן: ויתן הכהן לשרי המאיות את
domo in quæ ,David regis quæ ,clypeos & lanceam
החנית ואת השלטים אשר למלך דוד אשר בבית
humero ab,ejus manu in ejus vasa & ,vir cursores steterunt Et .DOMINI
11 יהוה: ויעמדו הרצים איש וכליו בידו מכתף
,domũ &,altare ad sinistrum domus humerum ad usque dextero domus
הבית הימנית עד כתף הבית השמאלית למזבח ולבית
dedit & ,regis filium eduxit Et .circùm regem super
12 על המלך סביב: ויוצא את בן המלך ויתן
:eum constituerunt regem & ,testimonium & ,diadema eum super
עליו את הנזר ואת העדות וימלכו אתו
.rex Vivat :dixeruntque ,volam percusserunt & ,eum unxeruntque
וימשחהו ויכו כף ויאמרו יחי המלך:
ad est ingressa & :populi currentium sonitum Hattaliah audivit Et
13 ותשמע עתליה את קול הרצין העם ותבא אל
.DOMINI domum in populum
העם בית יהוה:

Versio VULG. LAT.

CAP. XI.

1 Athalia verò mater Ochoziæ, videns mortuum filium suum, surrexit, & interfecit omne semen regium. 2 Tollens autem Josaba filia regis Joram, soror Ochoziæ, Joas filium Ochoziæ, furata est eum de medio filiorum regis qui interficiebantur, & nutricem ejus, de triclinio: & abscondit eum à facie Athaliæ, ut non interficeretur. 3 Erátque cum ea sex annis clàm in domo Domini: porrò Athalia regnavit super terram. 4 Anno autem septimo misit Joiada, & assumens centuriones & milites, introduxit ad se in templum Domini, pepigítque cum eis fœdus: & adjurans eos in domo Domini, ostendit eis filium regis: 5 Et præcepit illis, dicens; Iste est sermo, 6 quem facere debetis: Tertia pars vestrûm introeat sabbato, & observet excubias domûs regis. Tertia autem pars sit ad portam Sur: & tertia pars sit ad portam, quæ est post habitaculum scutariorum: & custodietis excubias domûs Messa. 7 Duæ verò partes è vobis, omnes egredientes sabbato, custodiant excubias domûs Domini circa regem. 8 Et vallabitis eum, habentes arma in manibus vestris: si quis autem ingressus fuerit septum templi, interficiatur: eritísque cum rege introeunte & egrediente. 9 Et fecerunt centuriones, juxta omnia quæ præceperat eis Joiada sacerdos: & assumentes singuli viros suos, qui ingrediebantur sabbatum, cum his qui egrediebantur sabbato, venerunt ad Joiadam sacerdotem. 10 Qui dedit eis hastas, & arma regis David, quæ erant in domo Domini. 11 Et steterunt singuli habentes arma in manu sua, à parte templi dextera, usque ad partem sinistram altaris & ædis, circum regem. 12 Produxítq; filium regis, & posuit super eum diadema, & testimoniũ: fecerúntq; eum regem, & unxerunt: & plaudentes manu, dixerunt; 13 Vivat rex. Audivit autem Athalia vocem populi currentis; & ingressa ad turbas in templum Domini,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιά.

1 Καὶ Γοθολία ἡ μήτηρ Ὀχοζίου εἶδεν ὅτι (α) ἀπέθανεν ὁ υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἀπώλεσε 2 πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασιλείας. Καὶ ἔλαβεν Ἰωσαβεὲ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως (β) Ἰωρὰμ ἀδελφὴ Ὀχοζίου τὸν Ἰωὰς υἱὸν ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων, αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ (γ) ταμιείῳ τῶν κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου 3 Γοθολίας, καὶ οὐκ ἐθανατώθη. Καὶ ἦν μετ' αὐτῆς (δ) κρυβόμενος ἐν οἴκῳ κυρίου ἓξ ἔτη. καὶ Γοθολία βασιλεύουσα ἐπὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ † ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἀπέστειλεν (ε) Ἰωδαὲ, καὶ ἔλαβε τοὺς ἑκατοντάρχους (ζ) τῶν Χορρὶ καὶ τῶν Ῥασὶμ, καὶ ἀπήγαγεν (η) αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ διέθετο αὐτοῖς διαθήκην κυρίου, (θ) καὶ ὥρκωσε· καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς (ι) Ἰωδαὲ τὸν 5 υἱὸν τοῦ βασιλέως, Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων, Οὗτος ὁ λόγος ὃν (κ) ποιήσετε· 6 Τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν εἰσελθέτω τὸ σάββατον, καὶ φυλάξατε φυλακὴν οἴκου τοῦ βασιλέως ἐν τῷ πυλῶνι, καὶ τὸ τρίτον (λ) ἐν τῇ πύλῃ τῶν ὁδῶν, καὶ τὸ τρίτον τῆς πύλης ὀπίσω τῶν (μ) παρατρεχόντων, καὶ 7 φυλάξατε τὴν φυλακὴν τοῦ οἴκου. Καὶ δύο χεῖρες ἐν ὑμῖν, πᾶς ὁ (ν) ἐκπορευόμενος τὸ σάββατον, καὶ φυλάξουσι τὴν φυλακὴν 8 οἴκου κυρίου πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ κυκλώσατε ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ ἀνὴρ καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὰς σαδηρὼθ, ἀποθανεῖται. (ξ) καὶ ἔσονται μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι 9 αὐτὸν καὶ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτόν. Καὶ ἐποίησαν οἱ ἑκατόνταρχοι πάντα ὅσα ἐνετείλατο (ο) Ἰωδαὲ ὁ συνετός· καὶ ἔλαβεν ἀνὴρ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ καὶ τοὺς εἰσπορευομένους τὸ σάββατον μετὰ τῶν ἐκπορευομένων τὸ σάββατον, καὶ (π) εἰσῆλθον πρὸς Ἰωδαὲ τὸν ἱερέα. 10 Καὶ ἔδωκεν ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις τοὺς σειρομάστας καὶ τοὺς τρισσοὺς τοῦ βασιλέως Δαυὶδ τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου. 11 Καὶ (ρ) ἔστησαν οἱ παρατρέχοντες ἀνὴρ καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ (σ) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τῆς εὐωνύμου τοῦ θυσιαστηρίου 12 καὶ τοῦ οἴκου ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ. Καὶ ἐξαπέστειλε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν ἐπ' (τ) αὐτὸν νεζὲρ καὶ τὸ μαρτύριον, καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν καὶ ἔχρισεν αὐτόν. καὶ (υ) ἐκρότησαν τῇ χειρὶ, καὶ εἶπαν, Ζήτω ὁ βασιλεύς. 13 Καὶ ἤκουσε Γοθολία τὴν φωνὴν τῶν τρεχόντων τοῦ λαοῦ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν λαὸν εἰς οἶκον κυρίου,

CAP. XI.

1 *Et Gotholia mater Ochoziæ vidit, quia mortuus est filius suus: (a) & disperdidit omne semen regni.* 2 *Et tulit Josabee filia regis Joram, soror Ochoziæ ipsum Joas (b) filium fratris sui, et furat' est eum de medio filiorum regis, qui interficiebantur, ipsum, & nutricem ejus (c) in cubiculo lectorum: & abscondit eum à facie Gotholiæ: & non est occisus.* 3 *Et fuit cum ea absconditus in domo Domini sex annos. Et Gotholia regnans super terram.* 4 *Et in anno septimo misit Jodae, & sumpsit (d) centuriones ipsorum Chorri, & ipsorum Rasim, & adduxit eos ad se in domum (e) Domini, & disposuit eis testamentum Domini, & (f) fecit jurare: & ostendit eis ipsum Jodae filium regis,* 5 *Et mandavit eis, dicens; Hoc est verbum quod facietis:* 6 *Tertia pars ex vobis (g) introeat sabbato: & custodite custodiam domûs regis in porta. Et tertia pars in porta viarũ. Et tertia, (h) portæ post cursores. Et custodite custodiam (i) domûs.* 7 *Et duæ manus in (k) vobis, omnis egrediens sabbatum; & custodient custodiam domûs Domini apud regem.* 8 *Et (l) circuite super regem in circuitu vir: & vas suum in manu sua. Et ingrediens in ipsas (m) Saderoth, morietur. Et erunt cum rege in egrediendo eum, & in ingrediendo eum.* 9 *Et fecerunt centuriones omnia quæcunque mandavit Jodae * intelligens: Et assumpsit vir viros suos, & ingredientes sabbato, cum egredientibus sabbato: & intraverunt ad Jodae sacerdotem.* 10 *Et dedit sacerdos centurionibus (n) syromastas, & trissos regis David, qui in domo Domini.* 11 *Et steterunt cursores, vir, & vas suum in manu sua ab humero domûs dextro usque ad humerum domûs sinistrum altaris, & domûs super regem in circuitu.* 12 *Et emisit filium regis, & dedit super eum (o) Nezer, & testimonium, & regem fecit eum, & unxit eum. Et plauserunt manu, & dixerunt; Vivat rex.* 13 *Et audivit Gotholia vocem currentium de populo: & intravit ad populum in domum Domini,*

MS.A. (α) ἀπέθανον οἱ υἱοὶ αὐτῆς, (β) Ἰωρὰμ * υἱὸν Ὀχοζίου τὸν Ἰωὰς υἱὸν Ἀζία, καὶ ἔκλεψεν (γ) ταμιείῳ (δ) ἐν οἴκῳ κυρίου κρυβόμενος ἐξ ἓν ἔτη (ε) Ἰωαδαὲ, (ζ) τὸν Χορρεὶ καὶ τὸν Ῥασεὶμ, (η) αὐτοὺς εἰς (θ) καὶ ὥρκισεν αὐτοὺς ἐν τῇ * διαθήκῃ κυρίου καὶ ἔδειξεν (ι) Ἰωαδαὲ (κ) ἐποιήσετε· (λ) ἐν πύλῃ (μ) παρατρεχόντων, φυλάξατε (ν) ἐκπορευόμενος *, καὶ φυλάξουσιν (ξ) καὶ * ἐγένετο μετὰ (ο) Ἰωαδαὲ (π) ἐπῆλθεν πρὸς Ἰωαδαὲ (ρ) ἀνέστησαν (σ) ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου * τῆς εὐωνύμου (τ) αὐτῷ τὸ ἐζὲρ καὶ τὸ (υ) * ἐκράτησεν τῇ χειρὶ, καὶ εἶπεν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יא

1 ועתליה אמיה דאחזיה חזת ארי מית ברה וקמת ואבדת ית כל זרעא דמלכותא: ונסיבת
2 יהושבע בת מלכא יורם אחתיה דאחזיה ית יואש בר אחזיה וגנבת יתיה מגו בני מלכא
דמתקטלין ואטמרת יתיה וית מינקתיה באדרון בית ערסתא ואטמרו יתיה מן קדם
3 עתליה ולא אתקטיל: והוה עמה בבית מקדשא דיי מטמר שית שנין ועתליה מלכת על
4 ארעא: ובשתא שביעתא שלח יהוידע ודבר ית רבני מאותא לגבריא ולרהטיא ואעיל
יתהון לותיה לבית מקדשא דיי וגזר להון קים ואומי יתהון בבית מקדשא דיי ואחזי
5 יתהון ית בר מלכא: ופקדנון למימר דין פתגמא דתעבדון תלתא מנכון עלי שבא ונטרי
6 מטרת בית מלכא: ותלתא בתרע גבריא ותלתא בתרעא דבתרוהי תרע רהטיא ותטרון
7 ית מטרת ביתא מדאשתלי: ותרין חולקין בכון כל נפקי שבא ותטרון ית מטרת בית
8 מקדשא דיי על מלכא: ותקפון על מלכא סחור סחור גבר וזיניה בידיה ודיעול לגו מן
9 סדרא יתקטיל והוו עם מלכא במפקיה ובמעליה: ועבדו רבני מאותא ככל דפקיד
יהוידע כהנא ודברו גבר ית גברוהי עלי שבתא עם נפקי שבתא ואתו לות יהוידע כהנא:
10 ויהב יהוידע כהנא לרבני מאותא ית מורניתא וית שלטיא די למלכא דויד די בבית
11 מקדשא דיי: וקמו רהטיא גבר וזיניה בידיה מעבר ביתא מימינא עד עבר ביתא מסמלא
12 למדבחא ולבית כפורי על מלכא סחור סחור: ואפיק ית בר מלכא ויהב עלוהי ית
13 כלילא וית סהדותא ואמליכו יתיה ומשחוהי וטפחו יד ואמרו יצלח מלכא: ושמעת
עתליה ית קל דרהטין עמא ואתת לות עמא לבית מקדשא דיי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XI.

1 Et Gathaliah mater Ahhaziah vidit quòd mortuus esset filius suus: & surrexit, et perdidit omne semen regni. 2 Et accepit Jehosebagh filia regis Jehoram, soror ipsi' Ahhaziah, Joas filium Ahhaziah, et furata est illum de medio filiorũ regis, qui occidebantur, et abscondit illum et nutricem illius in conclavi cubiculi, et absconderunt illũ à facię Gathaliah, et non occisus est. 3 Et fuit cum illa in domo sanctuarii Dñi abscondit' sex annis; et Gathaliah regnabat sup terram. 4 Et anno septimo misit Jehojadah et accepit centuriones, tum barones, tum et cursores, et introduxit eos ad se in sanctuarium Dñi, et pepigit cum illis fœdus, et adjuravit eos in domo sanctuarii Dñi, et ostendit illis filiũ regis. 5 Et præcepit illis, dicendo: Hæc est res quam facietis, Tertia pars vestrûm [*erit*] eorũ qui intrabunt sabathum, et qui custodient custodiam domus regis. 6 Et tertia pars [*erit*] in porta baronum, et tertia in porta, post quam est porta cursorum; et custodietis custodiam domus *nequid per oblivionem peccetur*. 7 Et duæ partes de vobis, [*erunt*] omnes exeuntes sabathum; et custodietis custodiam domus sanctuarii Dñi circa regem. 8 Et circundabitis circa regem in circuitu, quisq; arma sua in manu sua [*tenens*:] et qui intraverit intra *ordinem*, occidatur: et estote cum rege, cùm exierit ipse, et cùm intraverit. 9 Et fecerunt magistri centenorũ juxta omnia quæ præceperat Jehojadagh sacerdos, et acceperunt quisq; viros suos, introeuntes in sabatho cum exeuntibus à sabatho, et venerunt ad Jehojadagh sacerdotẽ. 10 Et dedit sacerdos magistris centenorũ hastas et scuta quæ [*fuerant*] regis David, quæ [*erant*] in domo sanctuarii Dñi. 11 Et steterũt cursores, quisque arma sua in manu sua [*tenens*,] à latere dom' dextro usque ad latus domus sinistrũ ad altare, et ad domũ propiciatorii juxta regem per circuitum. 12 Et eduxit filium regis, et dedit super illum coronam et testimonium, et regem creaverunt illum, et unxerunt eum, et comploserunt manu, et dixerunt, Prosperet rex. 13 Et audivit Ghathaliah vocem *plaudentium* populi; et intravit ad populum in domum sanctuarii Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

* ܘܥܬܠܝܐ ܐܡܗ ܕܐܚܙܝܐ. ܚܙܬ ܕܡܝܬ ܒܪܗ ܘܩܡܬ ܘܐܘܒܕܬ ܠܟܠܗ ܙܪܥܐ ܕܡܠܟܘܬܐ. 1
* ܘܕܒܪܬ ܝܗܘܫܒܥ ܒܪܬ ܡܠܟܐ ܝܘܪܡ ܚܬܗ ܕܐܚܙܝܐ ܠܝܘܐܫ ܒܪ ܐܚܙܝܐ. ܘܓܢܒܬܗ ܡܢ 2
ܒܝܬ ܒܢ̈ܝ ܡܠܟܐ ܕܡܬܩܛܠܝܢ. ܘܐܥܠܬܗ ܠܗ ܘܠܡܪܒܝܢܝܬܗ ܒܩܝܛܘܢܐ
ܕܥܪ̈ܣܬܐ. ܘܛܫܝܬܗ ܡܢ ܩܕܡ ܥܬܠܝܐ ܘܠܐ ܡܝܬ. * ܘܗܘܐ ܥܡܗ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ 3
ܡܬܛܫܐ ܫܬ ܫܢܝܢ. ܘܥܬܠܝܐ ܐܡܠܟܬ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܒܫܢܬܐ ܫܒܝܥܝܬܐ ܫܕܪ 4
ܝܘܝܕܥ ܘܕܒܪ ܠܪ̈ܒܝ ܡܐ̈ܘܬܐ ܘܠܓܢܒܪ̈ܐ ܘܠܪ̈ܗܛܐ. ܘܐܥܠ ܐܢܘܢ ܠܘܬܗ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ.
ܘܩܝܡ ܥܡܗܘܢ ܩܝܡܐ. ܘܐܘܡܝ ܐܢܘܢ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܚܘܝ ܐܢܘܢ ܒܪܗ ܕܡܠܟܐ. * ܘܦܩܕ 5
ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܢܐ ܦܬܓܡܐ ܕܬܥܒܕܘܢ. ܬܠܬܐ ܡܢܟܘܢ ܢܥܠܘܢ ܫܒܬܐ ܘܢܛܪܘܢ
ܡܛܪܬܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ. * ܘܬܠܬܐ ܒܬܪܥܐ ܕܩܪܒܐ. ܘܬܠܬܐ ܒܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܪ̈ܗܛܐ. 6
ܘܛܪܘ ܡܛܪܬܐ ܕܒܝܬܐ ܡܢ ܚܘܣܪܢܐ. * ܘܬܪܝܢ ܡܢܟܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܢܦܩܐ ܫܒܬܐ. ܘܛܪܘ 7
ܡܛܪܬܐ ܕܒܝܬ ܡܪܝܐ ܥܡ ܒܝܬ ܡܠܟܐ. * ܘܐܚܕܪܘ ܠܡܠܟܐ. ܓܒܪܐ ܘܙܝܢܗ ܒܐܝܕܗ. 8
ܘܡܢ ܕܥܐܠ ܠܣܕܪ̈ܐ ܢܡܘܬ. ܘܗܘܘ ܥܡ ܡܠܟܐ ܡܐ ܕܢܦܩ ܘܡܐ ܕܥܐܠ. * ܘܥܒܕܘ ܪ̈ܒܝ 9
ܡܐ̈ܘܬܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܝܘܝܕܥ ܟܗܢܐ. ܘܕܒܪ ܓܒܪܐ ܓܒܪ̈ܘܗܝ ܡܥܠܢܝ ܫܒܬܐ ܥܡ
ܡܦܩܢܝ ܫܒܬܐ. ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܘܝܕܥ ܟܗܢܐ. * ܘܝܗܒ ܟܗܢܐ ܠܪ̈ܒܝ ܡܐ̈ܘܬܐ. ܡܘܪ̈ܢܝܬܐ 10
ܘܫܠ̈ܛܐ ܕܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܕܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܩܡܘ ܪ̈ܗܛܐ ܓܒܪܐ ܘܙܝܢܗ ܒܐܝܕܗ. ܡܢ 11
ܣܛܪܐ ܕܒܝܬܐ ܝܡܝܢܝܐ ܥܕܡܐ ܠܣܛܪܐ ܕܒܝܬܐ ܣܡܠܝܐ. ܘܠܡܕܒܚܐ ܘܠܒܝܬ
ܡܠܟܐ. * ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܣܡܘ ܥܠ ܪܫܗ ܟܠܝܠܐ ܕܣܗܕܘܬܐ. 12
ܘܐܡܠܟܘܗܝ ܘܡܫܚܘܗܝ. ܘܢܩܫܘ ܒܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ. ܢܚܐ ܡܠܟܐ. * ܘܫܡܥܬ 13
ܥܬܠܝܐ ܩܠܐ ܕܪ̈ܗܛܐ ܕܥܡܐ. ܘܫܘܒܚܐ ܕܥܡܐ. ܘܐܬܬ ܠܘܬ ܥܡܐ ܠܒܝܬܗ
ܕܡܪܝܐ.

CAP. XI.

1 Verùm Athalia mater Ehazjæ videns mortuum esse filium suum, surrexit, perdidítque totũ semen regium. 2 Sed Josebaa filia regis Joraim soror Ehazjæ, tollens Joasum Ehazjæ filium, furata est eum è medio filiorum regis qui occidebantur, & abscondit eum ac nutricem ejus in conclavi cubilis sui; abscondit inquam illum ab Athalia, nec mortuus est: 3 Fuítque apud eam in domo Domini absconditus sex annis, interim Athaliâ regnante super terram. 4 Anno verò septimo, mittens Jojada tulit centuriones, & cursores, atque tabellarios; & introduxit eos ad se in domum Dñi: cúmque fœd' cum eis pepigisset, & jusjurandum cum eisdem jurâsset, ostendit eis filium regis: 5 Deinde hortatus est eos, & dixit illis, Hoc est quod facere *debetis*: Tertia pars vestrûm excubias agant, ingrediente sabbatho, in custodia domûs regiæ: 6 Tertia pars in porta præliari: & tertia pars in porta domûs cursorum: & custodite custodiam ædis à damno. 7 Duæ verò partes ex vobis, quoties expiraverit sabbathum, custodiant custodiam domûs Domini, simúlque domûs regiæ: 8 Et cingite regem, arma quisque sua, manu tenens: & quicunque ordines perruperit, moriatur: & estote cum rege tam egrediente quàm ingrediente. 9 Fecerũt ergò centuriones quemadmodum præceperat eis Jojada sacerdos; adduxit enim quilibet milites suos tam ingrediente sabbatho quàm expirante sabbatho, & adierunt Jojadam sacerdotem: 10 Dedítque sacerdos centurionibus hastas & pharetras regis Davidis, quæ erant in domo Domini. 11 Steterunt ergò cursores, arma quisque sua, manu tenens, à latere domûs dextro usque ad latus domûs sinistrum; & altare domúmque regiam cinxerunt: 12 Tum educentes filium regis, imposuerunt capiti ejus coronam testimonii, regem constituerunt eum, & unxerunt illum; & plaudentes manibus dixerunt, Vivat rex. 13 Audiens autem Athalia vocem tumultûs populi, & populum gestientem, venit ad populum in domum Domini:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الحادي عشر *

* وان اعثليا ام احزياهو لما رات وفاة ابنها * قامت فابادت جميع ابناء المملكة * وعند ذلك 1 2
احذت يهوسابع ابنة الملك يورام * وهي اخت احزياهو ليواس بن احزياهو * وانها سرقته من وسط
بني الملك القتلاء * واخفته ودايته في خدر بيت الاسرة * وكان سترها له من عثليا * وسلم ولم
يقتل * واقام مستترا في بيت قدس الله ست سنين * وعثليا ملكة على الارض * ولما كان في السنة 3 4
السابعة بعث يهوياداع * واخذ رؤساء المائين * الجبابرة والاجناد * وادخلهم اليه الى بيت الله *
واقامهم فيه * وعاهدهم عهدا * وحلف لهم وحلفوا له * فلما وثق منهم اظهر لهم ابن الملك
* وامرهم وقال * اصنعوا بما امركم * الثلث منكم يحفظون موضع حرس الملك مدخل السبت 5
* والثلث يكون في باب الحرب * والثلث في الباب الذي يكون فيه الجبابرة * واحرسوا الباب * 6
واحفظوا الا يكون فيه خرم * ويكون ثلاثون منكم في مخرج السبت ليلة الاحد يحفظون حرس 7
بيت الله وموضع حرس الملك * واحتفظوا بالملك كل رجل منكم متسلحا بالسلاح الشاك * ومن 8
يجتري ويدخل بين الصفين يقتل * والحقوا الملك * وكونوا معه في دخوله وخروجه * وعمل 9
رؤساء المائين كما امرهم يهوياداع الامام * وساق كل رجل منهم اصحابه * وصيرهم حيث امر ليلة
السبت وليلة الاحد * واتوا يهوياداع * فدفع الى رؤساء المائين الارماح والجعاب الذي جعل 10
داود الملك في بيت الله * وقام الاجناد كل رجل بيده سلاحه * من جانب البيت الايمن الى جانب 11
البيت الايسر * واحاطوا ببيت الله وبيت الملك * واخرجوا ابن الملك * ووضعوا تاج الملك على 12
راسه ومسحوه * وصفقوا وطربوا * وقالوا يعيش الملك * فسمعت عثليا ضجة الشعب وفرحهم * 13
فجاءت الى الشعب الى بيت الله *

CAP. XI.

1 *Verùm Athalia mater Abazjahu cùm vidisset obitum filii sui, surgens peremit omnem sobolem regiam.* 2 *Tunc Jehusabaa filia regis Jorami, eadémque soror Abazjahu, accepit Joasum filium Abazjahu: illum enim de medio filiorum regis interfectorum clàm surreptum, abdidit unà cum ipsius nutrice in conclave cubilium: abdidit autem illum ab Athalia, & servatus est incolumis, nec interfectus.* 3 *Mansítque latens in æde sacra Dei sex annos, dum Athalia esset regina super terram.* 4 *Anno autem septimo mittens Jehujada tulit centuriones, & heroes, atque milites, & ingredi jussit illos ad se in ædem Dei; ubi constitutis pactum inivit cum eis, juravit illis, & ipsi vicissim juraverunt ei: cúmque securus jam esset de animis illorum, patefecit eis filium regis:* 5 *Tum præcepit eis, ac dixit, Facite quod jussurus sum: Tertia pars vestrûm custodient locum excubiarum regis, subeunte sabbatho:* 6 *Tertia pars erit in porta belli: & tertia pars in porta in qua esse solent heroes: & custodite portam, & cavete ne fiat in ea irruptio.* 7 *Triginta quoque vestrûm elapso sabbatho (sub noctem scilicet primæ diei) custodient excubias domûs Dei, & locum excubiarum regis:* 8 *Et custodite regem singuli instructi armis mucronatis: & quisquis ausus fuerit penetrare duplicem aciem vestram, occidatur: comitamini regem, & estote cum eo quoties introierit & quoties exierit.* 9 *Itaque fecerunt centuriones prout jusserat eis Jehujada sacerdos, & adductis quilibet militibus suis, statuit eos ubi jusserat, tam nocte sabbathi quàm nocte primæ diei: tum adierunt Jehujadam,* 10 *Qui dedit centurionibus lanceas & pharetras quas posuerat David rex in domo Dei.* 11 *Cúmque stetissent milites unusquisq; manu tenens arma sua, à latere ædis dextero usque ad latus ædis sinistrum, & Dei ædem ac ædem regiam cinxissent;* 12 *Eduxerunt filium regis, imposuerunt diadema regium capiti ejus, & unxerunt eum; & plaudentes atque gestientes, dixerunt, Vivat rex.* 13 *Audiens autem Athalia clamorem populi, & lætitiam eorum, venit ad populum in ædem Dei.*

,principes &,judicium secundū columnā super stans rex ecce & ,vidit Et
14 ותרא והנה המלך עמד על העמוד כמשפט והשרים
clangens & , lætus terræ populus omnis & ,regem ad tubæ &
והחצצרות אל המלך וכל עם הארץ שמח ותקע
.ligatio ,Ligatio ;clamavit&,sua vestiméta Hattaliah scidit & : tubis in
בחצצרות ותקרע עתליה את בגדיה ותקרא קשר קשר:
,exercitus præpositis centuriarum principibus sacerdos Jehojadah præcepit Et
15 ויצו יהוידע הכהן את שרי המאות פקדי החיל
venientem & ,ordines extra ad eam Educite : eos ad dixitque
ויאמר אליהם הוציאו אתה אל מבית לשדרת והבא
moriatur Ne ;sacerdos dixerat nam :gladio in interfice ,eam post
אחריה המת בחרב כי אמר הכהן אל תומת
introitus via venit & ,manus ei posuerunt Et .DOMINI domo in
16 בית יהוה: וישמו לה ידים ותבוא דרך מבוא
exciat Et .ibi est interfecta & , regis domus equorum
17 הסוסים בית המלך ותומת שם: ויכרת
,populum inter &,regem inter &,DOMINUM inter fœdus Jehojadah
יהוידע את הברית בין יהוה ובין המלך ובין העם
.populum inter & ,regem inter & ,DOMINI populum in existendum ad
להיות לעם ליהוה ובין המלך ובין העם:
; illam diruerunt & ,Bahal domum terræ populus omnis sunt ingressi Et
18 ויבאו כל עם הארץ בית הבעל ויתצהו
sacerdotē Mattan & ,bene confregerunt ejº imagines & ,ejus aras
את מזבחתו ואת צלמיו שברו היטב ואת מתן כהן
super præfecturas sacerdos posuit & : altarium facies ad occiderunt Bahal
הבעל הרגו לפני המזבחות וישם הכהן פקדת על
,cursores & ,duces & ,centuriarum principes tulit Et .Domini domū
19 בית יהוה: ויקח את שרי המאות ואת הכרי ואת הרצים
,DOMINI domo è regem fecerunt descendere & ,terræ populū omnē &
ואת כל עם הארץ וירידו את המלך מבית יהוה
thronū super sedit & : regiam domum cursorum portæ via venerunt &
ויבואו דרך שער הרצים בית המלך וישב על כסא
: requievit civitas & ,terræ populus omnis est lætatus Et .regum
20 המלכים: וישמח כל עם הארץ והעיר שקטה
septem Filius .regis domo gladio in occiderunt Hathaliahu &
21 ואת עתליהו המיתו בחרב בית מלך: בן שבע
.ipsum regnando in , Jehoas annorum
שנים יהואש במלכו:

CAP. XII. יב

regnavit annis quadraginta & ,Jehoas regnavit Jehu septimo anno In
1 בשנת שבע ליהוא מלך יהואש וארבעים שנה מלך
Jehoas Fecitque .sebah-Beer de Sibiah ejº matris nomen & :Jerusalaim in
2 בירושלם ושם אמו צביה מבאר שבע: ויעש יהואש
Jehojadah eū docuit quibus,suis diebº omnibº DOMINI oculis in rectum
הישר בעיני יהוה כל ימיו אשר הורהו יהוידע
,immolantes populus Adhuc : recesserunt non excelsa Veruntamen : sacerdos
3 הכהן: רק הבמות לא סרו עוד העם מזבחים
Omnem ;sacerdotes ad Jehoas Dixitque .excelsis in suffientes &
4 ומקטרים בבמות: ויאמר יהואש אל הכהנים כל
transeuntis pecuniā,DOMINI domū introducetur quæ sanctitatū pecuniā
כסף הקדשים אשר יובא בית יהוה כסף עובר
super ascenderit quæ pecuniā omnē,ejº ordinationis animarū pecuniā , viri
איש כסף נפשות ערכו כל כסף אשר יעלה על
,sacerdotes sibi Tollent : DOMINI domum inducendum ad viri cor
5 לב איש להביא בית יהוה: יקחו להם הכהנים
quæ omnem ad domus rupturam fortificabunt ipsi &,suo noto à vir
איש מאת מכרו והם יחזקו את בדק הבית לכל אשר
anno tertio & , vigesimo anno in ,fuit Et .rupturam ,ibi invenietur
6 ימצא שם בדק: ויהי בשנת עשרים ושלש שנה
.domus fissuram sacerdotes fortificaverunt non , Jehoas regis
למלך יהואש לא חזקו הכהנים את בדק הבית:

Versio VULG. LAT.

14 Vidit regem stantem super tribunal juxta moré, et cantores
& tubas prope eum, omnémque
populū terræ lætantem,&
canenté tubis : & scidit vestimenta sua, clamavítque ;Conjuratio,
15 conjuratio. Præcepit
auté Joiada centurionibus,qui
erant super exercitū,& ait eis;
Educite eam extra septa templi,
& quicunque eam secutus
fuerit,feriatur gladio. Dixerat
enim sacerdos, Non occidatur
16 in templo Domini. Imposuerúntque
ei manus,& impegerunt
eam per viam introitûs
equorū,juxta palatiū,et interfecta
17 est ibi.Pepigit ergò Joiada
fœdus inter Dominū, &
inter regem,& inter populum,
ut esset populus Domini,et inter
18 regem & populū. Ingressúsque
est omnis populus terræ
templum Baal,& destruxerūt
aras ejus,& imagines contriverunt
validé:Mathan quoque
sacerdotem Baal occiderunt
coram altari.Et posuit sacerdos
custodias in domo Domini.
19 Tulítque centuriones,
& Cerethi & Phelethi legiones,et
omnem populum terræ,
deduxerúntque regem de domo
Domini : & venerunt per
viam portæ scutariorum in palatium,&
sedit super thronum
20 regum. Lætatúsque est omnis
populus terræ, & civitas conquievit:Athalia
autem occisa
21 est gladio in domo regis. Septémque
annorum erat Joas,
cùm regnare cœpisset.

CAP. XII.

1 ANno septimo Jehu, regnavit
Joas:& quadraginta annis
regnavit in Jerusalem, nomen
matris ejus Sebia de Bersabee.
2 FecítqueJoas rectum corā Domino
cunctis diebus,quibº docuit
3 eum Joiada sacerdos. Veruntamen
excelsa non abstulit:adhuc
enim populº immolabat,
& adolebat in excelsis
4 incensum. Dixítq; Joas ad sacerdotes;
Omnem pecuniam
sanctorum, quæ illata fuerit in
templū Domini à prætereuntibus,quæ
offertur pro pretio animæ,&
quam sponte & arbitrio
cordis sui inferunt in templum
5 Domini : Accipiant illam
sacerdotes juxta ordinem
suum, & instaurent sartatecta
domûs, si quid necessariū viderint
6 instauratione. Igitur
usque ad vigesimū tertiū annū
regis Joas, non instauraverunt
sacerdotes sartatecta templi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς εἱστήκει ἐπὶ τοῦ
στύλου κατὰ τὸ κρίμα· καὶ οἱ ᾠδοὶ καὶ αἱ σάλπιγγες
πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς
χαίρων καὶ σαλπίζων ἐν σάλπιγξι. καὶ διέρρηξε
Γοθολία τὰ ἱμάτια ἑαυτῆς, καὶ ἐβόησε,
15 Σύνδεσμος, σύνδεσμος. Καὶ ἐνετείλατο (φ)
Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις τοῖς
ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς,
Ἐξαγάγετε αὐτὴν ἔσωθεν (χ) τῶν σαδηρώθ,
ὁ εἰσπορευόμενος ὀπίσω (ψ) αὐτῆς
θανάτῳ θανατωθήσεται ἐν ῥομφαίᾳ· ὅτι εἶπεν
ὁ ἱερεύς, (ω) Καὶ μὴ ἀποθάνῃ ἐν οἴκῳ κυρίου.
16 Καὶ ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, καὶ (α) εἰσῆλθον
ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵππων οἴκου τοῦ βασιλέως,
17 καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. Καὶ διέθετο (β) Ἰωδαὲ
διαθήκην ἀναμέσον κυρίου καὶ ἀναμέσον
τοῦ βασιλέως καὶ ἀναμέσον τοῦ λαοῦ, τοῦ εἶναι εἰς
λαὸν τῷ κυρίῳ· καὶ ἀναμέσον τοῦ βασιλέως
18 καὶ ἀναμέσον τοῦ λαοῦ. Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ
λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον τοῦ Βάαλ καὶ κατέσπασαν
αὐτόν, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ καὶ τὰς
εἰκόνας αὐτοῦ συνέτριψαν ἀγαθῶς· καὶ τὸν (γ)
Ματθὰν τὸν ἱερέα τοῦ Βάαλ ἀπέκτειναν κατὰ
πρόσωπον τῶν θυσιαστηρίων. καὶ ἔθηκεν ὁ ἱερεὺς
19 ἐπισκόπους εἰς τὸν οἶκον κυρίου. Καὶ ἔλαβε τοὺς
ἑκατοντάρχους, καὶ τὸν (δ) Χορρὶ, καὶ τὸν Ῥασὶμ,
καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ κατήγαγον τὸν βασιλέα
ἐξ οἴκου κυρίου· καὶ (ε) εἰσῆλθον ὁδὸν
πύλης τῶν παρατρεχόντων οἴκου τοῦ βασιλέως,
καὶ (ζ) ἐκάθισαν αὐτὸν ἐπὶ θρόνου τῶν βασιλέων.
20 Καὶ ἐχάρη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις
ἡσύχασε. καὶ τὴν Γοθολίαν ἐθανάτωσαν ἐν ῥομφαίᾳ
21 ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως. Υἱὸς ἑπτὰ ἐτῶν
Ἰωὰς ἐν τῷ (η) βασιλεύειν αὐτόν.

Et vidit, & ecce rex stabat super columnam secundùm (p) judicium: & cantores, & tubæ 14
apud regem: & omnis populus
terræ lætans; & clangens in tubis. Et conscidit Gotholia vestimenta
sua, & clamavit; (q)
Colligatio, Colligatio. Et mandavit 15
Jodae sacerdos centurionibus visitatoribus virtutis, &
dixit ad eos; Educite eam (r) ab
intra Saderoth : Omnis ingrediens
post eam morte mortificabitur
in gladio. Quoniam dixit
sacerdos , Et non moriatur in
domo Domini. Et injecerunt 16
ei manus, & intraverunt viam
introitûs equorum domûs regis :
& mortua est ibi. Et disposuit 17
Jodae (s) testamentum inter Dominum,
& inter regem, & inter
populum; ut sit in populum
Domino : & inter regem, & inter
populum. Et intravit omnis 18
populus terræ in domum Baal,
& diruerunt eam, & altaria ejus,
& imagines ejus contriverunt
(t) bené : & Mathan sacerdotem
Baal occiderunt ad faciem
altarium. Et posuit sacerdos
visitatores in domum Domini.
Et sumpsit centuriones & (u) 19
Chorri, & Rhasim, & omnem
populum terræ : & deduxerunt
regem è domo Domini. Et intraverunt
viam portæ cursorum
domûs regis : & sedere fecerunt
eum super thronum regum.
Et gavisus est omnis populus 20
terræ : & civitas quievit. Et
Gotholiam interfecerunt in gladio
in domo regis. Filius septem 21
annorū Joas in regnando ipsum.

MS.A. (φ) Ἰωαδὲ (χ) τῶν σαδηρώθ, καὶ ὁ (ψ) αὐτῆς θανατωθήσεται ῥομφαίᾳ· (ω) Καὶ εἰ μὴ (α) εἰσῆλθαν (β) Ἰωαδὲ (γ) Μαχὰν (δ) Χορεὶ, καὶ τὸν Ῥασεὶμ, (ε) εἰσῆλθεν (ζ) ἐκάθισεν (η) βασιλεύειν. Ἐν ἔτει

ΚΕΦ. ιβ'.

1 ἘΝ ἔτει ἑβδόμῳ (α) τῷ Ἰοὺ ἐβασίλευσεν
Ἰωὰς, καὶ (β) τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν
ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ (γ)
2 Σαβιὰ ἐκ τῆς Βηρσαβεέ. Καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς
τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας
ἃς ἐφώτισεν αὐτὸν (δ) Ἰωδαὲ ὁ ἱερεύς.
3 Πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐ μετεστάθησαν, καὶ ἐκεῖ ἔτι
ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.
4 Καὶ εἶπεν Ἰωὰς πρὸς τοὺς ἱερεῖς, Πᾶν
τὸ ἀργύριον τῶν ἁγίων τὸ εἰσοδιαζόμενον (ε)
ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου (ζ) ἀργύριον συντιμήσεως,
ἀνὴρ ἀργύριον λαβὼν συντιμήσεως, πᾶν
ἀργύριον ὃ ἐὰν ἀναβῇ ἐπὶ καρδίαν ἀνδρὸς
5 ἐνεγκεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου, Λαβέτωσαν (η) ἑαυτοῖς
οἱ ἱερεῖς ἀνὴρ ἀπὸ (θ) τῆς πράσεως αὐτοῦ,
καὶ αὐτοὶ (ι) κρατήσουσι τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου
6 εἰς πάντα οὗ ἐὰν εὑρεθῇ ἐκεῖ βεδέκ. Καὶ
ἐγενήθη ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει τῷ βασιλεῖ
Ἰωὰς οὐκ ἐκραταίωσαν οἱ ἱερεῖς τὸ βεδὲκ
τοῦ οἴκου.

CAP. XII.

IN anno septimo Ihu regnavit 1
Joas : & quadraginta annos regnavit
in Hierusalem: & nomen
matris ejus Sabia de Bersabee.
Et fecit Joas rectum in 2
conspectu Domini omnibus diebus,
quibus illuminavit eum Jodae
sacerdos. Veruntamen ab 3
excelsis non se removerunt : &
ibi adhuc populus sacrificabat,&
adolebant in excelsis. Et dixit 4
Joas ad sacerdotes ; Omne argentum
sanctorum, quod illatum
fuerit in domo Domini argentum
æstimationis, vir (a) argentum
accipiens æstimationis, omne
argentum, quodcunque ascenderit
in cor viri offerre in domo
Domini, Accipiant sibi sacerdotes, 5
vir à (b) venditione sua :
& ipsi (c) stabilient Bedec domûs
in omnibus,ubicunq; inventum
fuerit ibi Bedec. Et factum 6
est in vigesimo et tertio anno regis
Joas non firmaverant sacerdotes
Bedec domûs.

MS.A. (α) τῷ Ἰηοῦ (β) τεσσεράκοντα (γ) Ἀβιὰ (δ) Ἰωαδὲ (ε) ἐν οἴκῳ (ζ) ἀργύριον παρερχόμενον ἀνὴρ ψήφῳ ψυχῶν συντιμήσεως ἀνὴρ πᾶν ἀργύριον ὃ ἐὰν (η) αὐτοῖς (θ) τῆς* πράξεως αὐτῶν, (ι) κρατήσωσιν τοῦ βεδὲκ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 וחזת והא מלכא קאם על אסטונא כהלכתא ורברביא עמיה וחצוצרתא קדם מלכא וכל
עמא דארעא חדן ותקעין בחצוצרתא ובזעת עתליה ית לבושהא וקרת מרדא מרדא:
15 ופקד יהוידע כהנא ית רבני מאותא דממנן על חילא ואמר להון אפיקו יתה לגיו מן
סדרא ודיעול בתרהא יתקטל בחרבא ארי אמר כהנא לא תתקטל בבית מקדשא דיי:
16 ושויאו לה אתרא ועלת באורח מעלנא דסוסותא לבית מלכא ואתקטלת תמן: וגזר
17 יהוידע ית קימא בין מימרא דיי ובין מלכא ובין עמא למהוי לעם פלחין קדם יי ובין מלכא ובין עמא:
18 ועלו כל עמא דארעא לבית בעלא ותרעוהי וית אגורוהי וית צלמוהי תברו יאות וית מתן כומרא דבעלא קטלו קדם אגוריא ומני כהנא מפקדין על בית מקדשא דיי:
19 ודבר ית רבני מאותא וית גברייא וית רהטיא וית כל עמא דארעא ואחיתו ית מלכא מבית מקדשא דיי ואתו באורח תרע רהטיא לבית מלכא ויתיב על כורסי מלכיא:
20 וחדי כל עמא דארעא וקרתא שקטת וית עתליה קטלו בחרבא בבית מלכא:
21 בר שבע שנין יהואש כד מלך:

יב

1 בשנת שבע ליהוא מלך יהואש וארבעין שנין מלך בירושלם ושום אמיה צביה מבאר שבע:
2 ועבד יהואש דכשר קדם יי כל יומוהי דאליפיה יהוידע כהנא:
3 לחוד במתא לא עדו עד כען עמא מדבחין ומקטרין בבמתא:
4 ואמר יהואש לכהניא כל כסף קודשיא דיתעל לבית מקדשא דיי כסף דעבר על מניינא כסף פורקן נפשתא דגבר כפום עלוייה כל כסף דיסק על לב גבר לאיתאה לבית מקדשא דיי:
5 יסבון להון כהניא גבר מן מכריה והינון יתקפון ית בדקא דביתא לכל דישתכח תמן בדקא:
6 והוה בשנת עשרין ותלת שנין למלכא יהואש לא תקיפו כהניא ית בדקא דביתא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et vidit,et ecce rex stabat juxta columnā secundùm consuetudinē,et ma- 14
gnates [*erant*] cum illo,et tubæ ante regē:et omnis populº terræ lætabantur,et
clangebant tubis ; et scidit Ghathaliah vestimenta sua, et clamavit ,
Conjuratio,conjuratio. Et præcepit Jehojadagh sacerdos magistris centenorū, 15
qui præpositi erant sup exercitū;et dixit eis, Educite illā p medium
extra *ordinem*,et qui iverit post eam, occidatur gladio,quia dixerat sacerdos,
Ne occidatur in domo sanctuarii Dñi. Et posuerunt illi locū,et ingres- 16
sa est per viā ascensus equorum in domū regis,et occisa est ibi.Et percussit 17
Jehojadagh fœdº inter verbū Dñi,et inter regē et populū,ut esset in populum
ministrantē Dño,et inter regem et populū.Et intraverunt omnis popu- 18
lus terræ in ædem Baghla, et destruxerunt eā, & aras ejº, et simulachra ejus
fregerunt pulchrè, & Mathan sacerdotē Baghla occiderunt ante aras: &
præfecit sacerdos custodes sup domū sanctuarii Dñi. Et accepit magistros 19
centenorū, & barones,et cursores, et omnē populum terræ,et deduxerunt
regē de domo sanctuarii Dñi, et intraverunt per viā portæ cursorū domus
regis,et sedit super soliū regū.Et lætatº est omnis populº terræ,et urbs qui- 20
evit,et Ghathaliah occiderunt gladio in domo regis. Filius septem anno- 21
rum erat Jehoas quando regnavit.

CAP. XII.

ANno septimo Jehu regnavit Jehoas: et quadraginta annis regnavit in 1
Jerusalem,et nomen matris ejº Szibiah de Beersabagh. Et fecit Jehoas re- 2
ctū et ante Dñm omnibº diebº suis, quatenus docuit illū Jehojadagh sacerdos.
Tantùmodo excelsa non recesserant, hactenº populo sacrificante, 3
et adolente aromata super excelsa. Et dixit Joas sacerdotibº, Omne argen- 4
tū sanctorū quod inducitur in domū sanctuarii Dñi, argentū offensionum
transit super computū *virorum*, argentū redemptionis animarū, et omne argentū
sponte proposuerit vir in corde suo afferre in domū sanctuarii Dñi, Accipiant sibi sa- 5
cerdotes, quisq; a noto suo: et ipsi fortificent scissurā domº in omnibº,
in quo inventa fuerit ruptura. Et fuit anno vicesimo tertio annorum regis 6
Joas, non fortificaverant sacerdotes scissuram domus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܚܙܬ ܠܡܠܟܐ ܕܩܐܡ ܥܠ ܥܡܘܕܐ ܐܝܟ ܢܡܘܣܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܪܘܪܒܢܐ ܘܩܪܘܝ ܩܪܢܬܐ ܩܐܡܝܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܚܕܐ ܘܩܪܐ ܒܩܪܢܬܐ. ܘܨܪܬ ܥܬܠܝܐ ܢܚܬܝܗ̇ ܘܩܥܬ ܡܪܘܕܘܬܐ ܡܪܘܕܘܬܐ.
15 * ܘܦܩܕ ܝܘܝܕܥ ܟܗܢܐ ܠܪ̈ܒܝ ܡܐܐ ܕܡܫܠܛܝܢ ܥܠ ܚܝܠܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܦܩܘܗ̇ ܠܒܪ ܡܢ ܣܕܪ̈ܐ. ܘܡܢ ܕܥܐܠ ܒܬܪܗ̇ ܢܬܩܛܠ ܒܣܝܦܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܟܗܢܐ ܕܠܐ ܬܬܩܛܠ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ.
16 * ܘܣܡܘ ܠܗ̇ ܐܬܪܐ ܘܥܠܬ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܥܠܢܐ ܕܪ̈ܟܫܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܘܐܬܩܛܠܬ ܬܡܢ.
17 * ܘܓܙܪ ܝܘܝܕܥ ܩܝܡܐ ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܘܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܒܝܬ ܥܡܐ ܕܢܗܘܘܢ ܥܡܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܒܝܬ ܥܡܐ.
18 * ܘܥܠ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܠܒܝܬ ܒܥܠܐ ܘܥܩܪܘ ܡܕܒܚ̈ܘܗܝ ܘܨܠܡ̈ܘܗܝ ܬܒܪܘ. ܘܠܡܬܢ ܟܘܡܪܐ ܕܒܥܠܐ ܩܛܠܘ ܩܕܡ ܡܕܒܚܐ. ܘܣܡ ܟܗܢܐ ܦܩܘܕ̈ܐ ܥܠ ܒܝܬ ܡܪܝܐ.
19 * ܘܕܒܪ ܠܪ̈ܒܝ ܡܐܐ ܘܠܪ̈ܗܛܐ ܘܠܒܠܕܪ̈ܐ ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܐܚܬܘ ܠܡܠܟܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܪܝܐ. ܘܥܠܘ ܒܐܘܪܚܐ ܕܬܪܥܐ ܕܪ̈ܗܛܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܘܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܡܠܟ̈ܐ.
20 * ܘܚܕܝ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܘܫܠܝܬ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܠܥܬܠܝܐ ܩܛܠܘܗ̇ ܒܣܝܦܐ ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ.
21 * ܒܪ ܫܒܥ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܝܘܐܫ ܟܕ ܐܡܠܟ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

1 * ܒܫܢܬ ܫܒܥ ܠܝܗܘ ܐܡܠܟ ܝܘܐܫ. ܘܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡܗ̇ ܕܐܡܗ ܨܒܝܐ ܡܢ ܒܐܪ ܫܒܥ.
2 * ܘܥܒܕ ܝܘܐܫ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡ̈ܘܗܝ ܕܐܠܦܗ ܝܘܝܕܥ ܟܗܢܐ.
3 * ܒܪܡ ܐܓܘܪ̈ܐ ܠܐ ܥܒܪ. ܘܥܕܟܝܠ ܥܡܐ ܡܕܒܚܝܢ ܘܡܣܩܝܢ ܒܐܓܘܪ̈ܐ.
4 * ܘܐܡܪ ܝܘܐܫ ܠܟܗܢ̈ܐ ܟܠܗ ܟܣܦܐ ܕܩܘܕܫ̈ܐ ܕܡܬܥܠ ܠܒܝܬ ܡܪܝܐ. ܟܣܦܐ ܕܦܘܪܩܢ ܢܦܫܐ. ܟܠ ܟܣܦܐ ܕܣܠܩ ܥܠ ܠܒܗ ܕܓܒܪܐ ܠܡܥܠܘ ܠܒܝܬ ܡܪܝܐ.
5 * ܢܣܒܘܢ ܠܗܘܢ ܟܗܢ̈ܐ ܓܒܪܐ ܡܢ ܡܢ ܕܡܫܬܘܕܥ ܠܗ. ܘܗܢܘܢ ܢܚܡܨܘܢ ܥܠ ܣܕܩܐ ܕܒܝܬܐ. ܐܝܟ ܕܡܫܬܟܚ ܬܡܢ ܣܕܩܐ.
6 * ܘܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬ ܫܢܝܢ ܠܡܠܟܐ ܝܘܐܫ. ܠܐ ܚܡܨܘ ܟܗܢ̈ܐ ܣܕܩܐ ܕܒܝܬܐ.

* Ubi cùm vidisset regē stantem super columnam 14
secundùm consuetudinem regū, &
magnates atque tubicines stantes corā rege;
totūmque terræ populum lætantem buccinisque
canentem ; scidit Athalia vestimenta sua,
& clamavit,Rebellio, rebellio. Præcepit 15
autem Jojada sacerdos centurionibus præfectis
militiæ, & ait illis;Educite eam extra ordines
: & quicunque ingredietur post eam,
trucidetur gladio : dixit enim sacerdos, Ne
trucidetur in domo Domini. Parârunt ergò 16
ei locum, ad quem ingressa per viam aditûs
equorum regis ibi morte affecta est. Pepigit 17
autem Jojada fœdus inter Dñm & regem
ac populum,ut *scilicet* essent populus Domini,&
inter regem & populum. Ac tum ingressus 18
omnis terræ populus phanum Baalis,
evulserunt aras ejus, & statuas ejus confregerunt,
& Mathanem sacerdotem Baalis occiderunt
ante aram.Deinde constituit sacerdos
inspectores super domum Domini. Tum 19
assumptis centurionibus, cursoribus ,tabellariis,&
universo terræ populo;deduxerunt regem
è domo Domini:& cùm ingressi essent
p viam portæ cursorū domûs regis,sedit iste
super soliū regum: Et lætatus est universus 20
terræ populº,& conquievit civitas.Cæterùm
Athaliam ense trucidârunt in domo regia.
Septē natº erat annos Joas quando regnavit.

CAP. XII.

ANno septimo Jehu, regnavit Joas:& quadraginta 1
annis regnavit in Jerusalem : nomen
matris ejus, Soba, ex Bir-sebaa. Fecítque 2
Joas quod rectum erat coram Domino,
cunctis diebus suis quibus docebat eum
Jojada sacerdos. Veruntamen altaria non 3
abstulit ; nam adhuc populus sacrificabant et
adolebant super altaria. Dixit autem Joas ad 4
sacerdotes, Omnem pecuniam consecratam
quæ infertur in ædem Dñi, pecuniam quam
offert aliquis in redemptionem animæ suæ,omnem
pecuniam quam decernit aliquis apud
semetipsum inferre in ædem Domini; Accipient 5
sibi sacerdotes, quilibet ab eo qui *talia*
decreverit:ipsiq; impendant pro reparatione
ædis, ubi deprehensum fuerit aliquid in
ea reparandum. Anno autem vigesimo tertio 6
regis Joas, cùm non reparâssent sacerdotes
quæ reparanda erant in æde ;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فرأت الملك قايما على منصة كشبه الملوك وبين يديه الذين ينفخون بالقرون * وجميع
شعب الارض يفرحون وينفخون بالقرون * فمزقت عثليا ثيابها وهتفت وقالت لا طاعة * لا
15 طاعة * فامر يهوياداع الامام القواد واصحاب الاجناد * وقال اخرجوها من بين الصفين وكل من
16 يتبعها يقتل معها * وذلك لان الامام قال * لا يقتل في بيت الله * وهيئوا لها موضعا * وادخلت في
17 مدخل الباب الذي يدخل فيه الخيل * وقتلت هناك * وعاهد يهوياداع عهدا بين الملك
18 والشعب * ليكون الشعب في طاعة الله وطاعة الملك * ودخل جميع الشعب الى بيت باعل
الصنم * وهدموا مذبحه * وكسروا تمثاله * وقتلوا متان كمر الباعل بين يدي مذبحه * واقام
19 الامام قوما يتعاهدون بيت الله * واخذ روساء المايين * الاجناد والجبابرة * وكل شعب الارض *
20 وانزلوا الملك من بيت الله * ودخل في طريق جبابرة الملك * وجلس على منبر الملك * وفرح
جميع شعب الارض فرحا عظيما * وسكنت المدينة * فاما عثليا فقتلوها بالسيف * وكان يواس
يوم ملك ابن سبع سنين * * الفصل الثاني عشر *
1 * في السنة السابعة من ملك ياهو ملك يواس * وكان عدد السنين التي ملكها يواس اربعون
2 سنة * وكان اسم امه صيبا من بير سبع * واحسن يواس سيرته امام الرب كل الايام التي كان
3 يهوياداع يعلمه * ولكن المذابح وقرابينها لم يبطلها * والشعب يذبحون ويبخرون على
4 المذابح * فقال يواس للائمة * كل حريمة تدخل بيت الله من الفضة التي يعطي الرجل
5 عن نفسه لخلاصها * وكل فضة ينوي الرجل ان يحملها لبيت الله * تاخذ الائمة رجلا امينا *
6 وينفقون على مرمة البيت * حسب ما احتاج الى المرمة * ومضى ليواس الملك ثلث وعشرون
سنة * لم يرم الائمة بيت الله *

* *Vidensque regem stantem super* thronum 14
humeros *ambientem, more regum, & coram*
eo tibicines,omnemque populum terræ
gestientem & tubis canentem ; laceravit
Athalia vestes suas, & exclamavit dicens,
Obsequii desertio,obsequii desertio.
Tum præcipiens Jehujada sacerdos ducibus 15
& præfectis militum, dixit, Educite
eam è medio duplicis aciei,& quicunque
sequutus fuerit eam, occidatur unà cum
ipsa: dixerat enim sacerdos ne committeretur
cædes in domo Dei. Quare parârunt 16
ei locum,& ingredi jussa per aditum
portæ,per quem ingredi solebant equi, interfecta
fuit illic. Tunc pepigit Jehujada 17
pactum inter regem ac populum, ut subditus
esset populus obsequio Dei & obsequio
regis. Deinde ingressus est totus 18
populus ædem Baalis idoli, & demoliti
sunt aram ejus, & perfregerunt effigiem
ejus, & Mathanem sacrificum Baalis
peremerunt coram altari ipsius. Et constituit
sacerdos homines qui domum Dei
curam haberent. Tum accepit centuriones, 19
milites, heroes, totum denique terræ
populum, & deduxerunt regem è domo
Dei ; qui cùm ingressus esset per
viam heroum regis , sedit super solium
regium : Et gavisus est universus terræ 20
populus gaudio magno, & urbs conquievit.
Athaliam verò gladio interfecerunt.
Erat autem Joas quo die regnavit , annos
natus septem.

CAP. XII.

ANno septimo regni Jehu, regnavit 1
Joas : fuitque numerus annorum quibus
regnavit Joas, quadraginta anni: nomen
autem matris ejus erat Siba , de Birsabaa.
Bonam autem instituit Joas vitæ 2
rationem coram Domino cunctis diebus
quibus Jehujada instruebat eum. At verò 3
altaria eorumque sacrificia non abolevit,
sed populus sacrificabant & adolebant
super altaria. Dixit autem Joas sacerdotibus 4
, Pro quacunque pecunia quæ
devovetur & infertur in domum Dei,
quam quis offert pro animæ suæ salute,&
omni pecuniâ quam statuit quis devovere
domo Dei ; Adhibebunt sacerdotes virum 5
fidum,& expendent eam pro restauratione
domûs, prout restaurationis egebit.
Exactis autem Joaso regi viginti 6
tribus annis,necdum restaurantibus sacerdotibus
domum Dei ;

dixitque :ſacerdotes & ,ſacerdotem Jehojadah Jehoas rex vocavit Et
וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לִיהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וְלַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר 7
ne nunc Et ? domus fiſſuram fortificantes vos non Cur ;eos ad
אֲלֵהֶם מַדּוּעַ אֵינְכֶם מְחַזְּקִים אֶת־בֶּדֶק הַבָּיִת וְעַתָּה אַל־
.eam tradite domus fiſſuram ad ſed ,veſtris notis à pecuniam accipiatis
תִּקְחוּ־כֶסֶף מֵאֵת מַכָּרֵיכֶם כִּי־לְבֶדֶק הַבַּיִת תִּתְּנֻהוּ׃
,populo à pecuniam accipere non pro ſacerdotes conſenſerunt Et
8 וַיֵּאֹתוּ הַכֹּהֲנִים לְבִלְתִּי קְחַת־כֶּסֶף מֵאֵת הָעָם
ſacerdos Jehojadah tulit Et .domus rupturam fortificare non pro &
וּלְבִלְתִּי חַזֵּק אֶת־בֶּדֶק הַבָּיִת׃ וַיִּקַּח יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן 9
apud eam dedit & : ejus oſtio in foramen perforavit &,unius arcam
אֲרוֹן אֶחָד וַיִּקֹּב חֹר בְּדַלְתּוֹ וַיִּתֵּן אֹתוֹ אֵצֶל
dederunt & : Domini domum virum ingrediendo in ,dextera in altare
הַמִּזְבֵּחַ בְּיָמִין בְּבוֹא־אִישׁ בֵּית יְהוָה וְנָתְנוּ־
introductam pecuniam omnem ,liminis cuſtodes ,ſacerdotes ibi
שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי הַסַּף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא
pecunia multa quòd eos videre ſecundum ,erat Et .Domini domum
10 בֵית־יְהוָה׃ וַיְהִי כִּרְאוֹתָם כִּי־רַב הַכֶּסֶף
,ligabant & ,magnus ſacerdos & ,regis ſcriba aſcendebat & ,arca in
בָּאָרוֹן וַיַּעַל סֹפֵר הַמֶּלֶךְ וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיָּצֻרוּ
tradebant Et .Domini domo inventam pecuniam numerabant &
11 וַיִּמְנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵית־יְהוָה׃ וְנָתְנוּ אֶת־
præpoſitorum opificum facientium manus ſuper paratam pecuniam
הַכֶּסֶף הַמְתֻכָּן עַל־יַד עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה הַפְּקָדִים
ædificatores ad & ,lignarios fabros ad eam educebant & : Domini domo
בֵּית יְהוָה וַיּוֹצִיאֻהוּ לְחָרָשֵׁי הָעֵץ וְלַבֹּנִים
,lapidis cæſores ad & cæmentarios ad Et .Domini domo facientes
12 הָעֹשִׂים בֵּית יְהוָה׃ וְלַגֹּדְרִים וּלְחֹצְבֵי הָאֶבֶן
rupturam fortificandum ad , excisionis lapides & ligna emendum ad &
וְלִקְנוֹת עֵצִים וְאַבְנֵי מַחְצֵב לְחַזֵּק אֶת־בֶּדֶק
domum ſuper egrediebatur quod omne ad & ,Domini domus
בֵּית־יְהוָה וּלְכֹל אֲשֶׁר־יֵצֵא עַל־הַבַּיִת
,argenti ſcyphi Domini domo fiebat non Veruntamen .fortificandum ad
13 לְחָזְקָה׃ אַךְ לֹא יֵעָשֶׂה בֵּית יְהוָה סִפּוֹת כֶּסֶף
vaſa & ,aurea vaſa omnia ,tubæ ,pelves ,pſalteria
מְזַמְּרוֹת מִזְרָקוֹת חֲצֹצְרוֹת כָּל־כְּלִי זָהָב וּכְלִי־
Etenim .Domini domum introducta pecunia ex ,argentea
14 כֶסֶף מִן־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵית־יְהוָה׃ כִּי־
domum ea in fortificabant & ,eam dabant opificum facientibus
לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה יִתְּנֻהוּ וְחִזְּקוּ־בוֹ אֶת־בֵּית
quorum homines rationem reddere faciebant non Et .Domini
15 יְהוָה׃ וְלֹא יְחַשְּׁבוּ אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
, opus facientibus dandum ad ,eorum manus ſuper pecuniam dabant
יִתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף עַל־יָדָם לָתֵת לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה
peccatorum pecunia & ,delicti Pecunia .facientes ipſi fide in ſed
16 כִּי בֶאֱמֻנָה הֵם עֹשִׂים׃ כֶּסֶף אָשָׁם וְכֶסֶף חַטָּאוֹת
aſcendit Tunc .erant ſacerdotum : Domini domum inferebatur non
17 לֹא יוּבָא בֵּית יְהוָה לַכֹּהֲנִים יִהְיוּ׃ אָז יַעֲלֶה
poſuit & : eam cepitque ,Ghath ſuper pugnavit & ,Aram rex Chazael
חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיִּלָּחֶם עַל־גַּת וַיִּלְכְּדָהּ וַיָּשֶׂם
Jehoas tulit Et .Jeruſalaim ſuper aſcendendum ad ,ſuas facies Chazael
18 חֲזָאֵל פָּנָיו לַעֲלוֹת עַל־יְרוּשָׁלָםִ׃ וַיִּקַּח יְהוֹאָשׁ
ſanctificaverant quas ſanctificationes omnes Jehudah rex
מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֵת כָּל־הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר־הִקְדִּישׁוּ
& ,Jehudah reges ejus patres Achaziahu & ,Jehoram & ,Jehoſaphat
יְהוֹשָׁפָט וִיהוֹרָם וַאֲחַזְיָהוּ אֲבֹתָיו מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת־
domus theſauris in inventum aurum omne & ,ſuas ſanctificationes
קֳדָשָׁיו וְאֵת כָּל־הַזָּהָב הַנִּמְצָא בְּאֹצְרוֹת בֵּית־
aſcendit & ,Aram regem Chazael ad miſit & : regis domus & ,Domini
יְהוָה וּבֵית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לַחֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיַּעַל
.Jeruſalaim deſuper
מֵעַל יְרוּשָׁלָםִ׃

Verſio VULG. LAT.

7 Vocavítq; rex Joas Joiadã pontificẽ & ſacerdotes, dicens eis; Quarè ſartatecta non inſtauratis templi? nolite ergò ampliùs accipere pecuniam juxta ordinem veſtrũ, ſed ad inſtaurationem templi reddite eam. 8 Prohibitique ſunt ſacerdotes ultrà accipere pecuniã à populo, & inſtaurare ſartatecta domûs. 9 Et tulit Joiada pontifex gazophylacium unum, aperuitque foramen deſuper, & poſuit illud juxta altare ad dexteram ingredientium domũ Domini, mittebántq; in eo ſacerdotes, qui cuſtodiebant oſtia, omnem pecuniam, quæ deferebatur ad templum Dñi. 10 Cúmque viderent nimiam pecuniã eſſe in gazophylacio, aſcendebat ſcriba regis, & pontifex, effundebántque & numerabãt pecuniã, quæ inveniebatur in 11 domo Domini: Et dabant eam juxta numerum atque menſuram, in manu eorum qui præerant cæmentariis domûs Domini: qui impendebant eam in fabris lignorum, & in cæmentariis iis, qui operabantur in 12 domo Domini, Et ſartatecta faciebant: & in iis, qui cædebãt ſaxa, et ut emerent ligna, & lapides, qui excidebantur, ita ut impleretur inſtauratio domûs Dñi, in univerſis quæ indigebant expenſã ad muniendã do- 13 mum. Veruntamen non fiebant ex eadẽ pecunia hydriæ templi Domini, & fuſcinulæ, & thuribula, & tubæ, & omne vas aureum & argenteum, de pecunia quæ inferebatur in 14 templũ Domini. Iis enim qui faciebant opus, dabatur ut inſtauraretur templum Domini: 15 Et non fiebat ratio iis hominibus, qui accipiebant pecuniã ut diſtribuerent eam artificibus, ſed in fide tractabãt eam. 16 Pecuniam verò pro delicto, et pecuniam pro peccatis, non inferebant in templum Domi- 17 ni, quia ſacerdotum erat. Tunc aſcendit Hazael rex Syriæ, & pugnabat contra Geth, cepítque eam: & direxit faciem ſuã ut aſcenderet in Jeruſalem. 18 Quam ob rem tulit Joas rex Juda omnia ſanctificata, quæ conſecraverãt Joſaphat & Joram & Ochozias, patres ejus reges Juda, & quæ ipſe obtulerat: et univerſum argentum, quod inveniri potuit in theſauris templi Dñi, et in palatio regis: miſitque Hazaeli regi Syriæ, et receſſit ab Jeruſalem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ ἐκάλεσεν (κ) Ἰωὰς ὁ βασιλεὺς Ἰωδαὲ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι οὐκ ἐκραταιοῦτε τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου; καὶ νῦν μὴ (λ) λάβητε ἀργύριον ἀπὸ τῶν πράσεων ὑμῶν, ὅτι εἰς τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου δώσετε αὐτό. 8 Καὶ συνεφώνησαν οἱ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν ἀργύριον παρὰ τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ μὴ ἐνισχῦσαι τὸ 9 βεδὲκ τοῦ οἴκου. Καὶ ἔλαβεν (μ) Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς κιβωτὸν μίαν, καὶ ἔτρησε (ν) τρώγλην ἐπὶ τῆς σανίδος αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν παρὰ (ξ) ἀμμαζειβὶ ἐν τῷ οἴκῳ ἀνδρὸς οἴκου κυρίου· καὶ ἔδωκαν οἱ ἱερεῖς οἱ φυλάσσοντες τὸν σταθμὸν πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ (ο) κυρίου. 10 Καὶ ἐγένετο ὡς (π) εἶδον ὅτι πολὺ τὸ ἀργύριον ἐν τῇ κιβωτῷ, καὶ ἀνέβη ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ ἔσφιγξαν καὶ ἠρίθμησαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑ- 11 ρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ ἑτοιμασθὲν ἐπὶ χεῖρας (ϱ) ποιούντων τὰ ἔργα (σ) τῶν ἐπισκόπων οἴκου κυρίου, καὶ ἐξέδοσαν τοῖς τέκτοσι τῶν ξύλων, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τοῖς ποιοῦσιν ἐν 12 οἴκῳ κυρίου, Καὶ τοῖς (τ) τειχισταῖς, καὶ τοῖς λατόμοις τῶν λίθων τοῦ κτήσασθαι ξύλα καὶ λίθους λατομητοὺς τοῦ κατασχεῖν (υ) τὸ βεδὲκ οἴκου κυρίου, εἰς πάντα ὅσα 13 ἐξωδιάσθη ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ κραταιῶσαι. Πλὴν οὐ (φ) ποιηθήσονται οἴκῳ κυρίου θύραι ἀργυραῖ, ἧλοι, φιάλαι, καὶ σάλπιγγες, πᾶν σκεῦος χρυσοῦν καὶ σκεῦος ἀργυροῦν, ἐκ τοῦ ἀρ- 14 γυρίου τοῦ εἰσενεχθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου, Ὅτι τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα δώσουσιν αὐτό. καὶ ἐκραταίωσαν (χ) ἐν αὐτῷ τὸν οἶκον κυρίου. 15 Καὶ οὐκ ἐξελογίζοντο τοὺς ἄνδρας οἷς (ψ) ἐδίδουν τὸ ἀργύριον ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν δοῦναι τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα, ὅτι ἐν πίστει αὐτῶν 16 ποιοῦσιν. Ἀργύριον περὶ ἁμαρτίας, (ω) καὶ ἀργύριον περὶ πλημμελείας, (α) ὅ,τι εἰσηνέχθη ἐν οἴκῳ κυρίου, τοῖς ἱερεῦσιν ἐγέ- 17 νετο. Τότε ἀνέβη Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἐπολέμησεν ἐπὶ Γὲθ, καὶ προκατελάβετο αὐτήν· καὶ ἔταξεν Ἀζαὴλ τὸ πρόσωπον (β) αὐτοῦ ἀναβῆναι ἐπὶ Ἱερουσα- 18 λήμ. Καὶ ἔλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα πάντα τὰ ἅγια ὅσα ἡγίασεν Ἰωσαφὰτ καὶ Ἰωρὰμ καὶ Ὀχοζίας οἱ πατέρες αὐτοῦ καὶ βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ τὰ ἅγια αὐτοῦ, καὶ πᾶν (γ) τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ Ἀζαὴλ βασιλεῖ Συρίας, καὶ ἀνέβη ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.

Et vocavit Joas rex Jodae ſacerdotem, & ſacerdotes, & dixit ad eos; Quid, quòd non firmâſtis Bedec domûs? Et nunc non accipiatis argentum de venditionibus veſtris: quoniam in Bedec domûs dabitis illud. 8 Et conſenſerunt ſacerdotes non accipere argentum à populo, & non ſtabilire Bedec domûs. 9 Et ſumpſit Jodae ſacerdos arcam unam: & perforavit foramen in oſtio ejus, & dedit eam apud (d) Ammazibi in domo viri domûs Domini. Et dederunt ſacerdotes cuſtodientes limen, omne argentum inventum in domo Domini. 10 Et factum eſt ut viderunt, quia multum argentum in arca; & aſcendit ſcriba regis, & ſacerdos magnus, & ligaverunt, & numeraverunt argentum inventũ in domo Domini. 11 Et dederunt argentum paratum in manus facientium opera viſitatorum domûs Domini. Et prompſerunt fabris lignorum, & ædificatoribus facientibus in domo Domini, 12 Et cæmentariis, & cæſoribus lapidum, ad emenda ligna, & lapides exciſos, ad continendum Bedec domûs Domini, in omnia quæcunque expendebantur in domum ad fulciendum. 13 Veruntamen non fient domui Domini portæ argenteæ, clavi, phialæ, et tubæ, omne vas aureũ, & vas argenteum, ex argento illato in domum Domini: 14 Quoniam facientibus opera dabunt illud. Et fulciverunt in eo domum Domini. 15 Et non exigebant rationem à viris, quibus dabant argentum in manus eorum ad dandum facientibus opera: quoniam in fide (e) ipſorum faciunt. 16 Argentum pro peccato, & argentum pro delicto quicquid illatum fuerit in domo Domini, ſacerdotibus fuit. 17 Tunc aſcendit Azael rex Syriæ: & bellavit ſuper Geth, & cepit eam. Et poſuit Azael faciem ſuam ad aſcendendum ſuper Hieruſalem. 18 Et ſumpſit Joas rex Juda omnia ſancta, quæcunque ſanctificaverat Joſaphat, & Joram, & Ochozias patres ejus, & reges Juda, & ſancta ſua, & omne aurum inventum in theſauris domûs Domini, & domûs regis, & miſit Azael regi Syriæ: & aſcendit de Hieruſalem.

MS.A. (κ) ὁ βασιλεὺς Ἰωὰς Ἰωιαδαὲ (λ) λάβετε (μ) Ἰωαδαὲ (ν) τρώγλην ἐν τῇ * τρώγλῃ αὐτῆς (ξ) Ἀμμασβὴ ἐν τῷ (ο) κυρίου κυρίῳ. Καὶ (π) ἴδεν αὐτὸν ὅτι (ϱ) τῶν ποιούντων (σ) τῶν ἐπὶ σκηνῶν οἴκου (τ) τειχισταῖς καὶ τοῖς τεχνίταις καὶ τοῖς λατόμοις (υ) τὸν βεδὲκ (φ) ποιηθήσεται οἴκου (χ) αὐτῷ τὸν (ψ) ἐδίδου ἀργύριον (ω) καὶ περὶ (α) ὅτι οὐκ εἰσηνέχθη (β) αὐτοῦ πορευθῆναι ἐπὶ (γ) τὸ * ἅγιον τὸ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 וּקְרָא מַלְכָּא יְהוֹאָשׁ לִיהוֹיָדָע כַּהֲנָא וּלְכַהֲנַיָּא וַאֲמַר לְהוֹן מָא דֵין לֵיתְכוֹן מְתַקְּפִין יָת
8 בִּדְקָא דְבֵיתָא וּכְעַן לָא תִסְּבוּן כַּסְפָּא מִן מַכָּרֵיכוֹן אֲרֵי לְבִדְקָא דְבֵיתָא תִתְּנוּנֵיהּ׃ וְאִטְפַּסוּ
9 כַּהֲנַיָּא בְּדִיל דְּלָא לְמִסַּב כַּסְפָּא מִן עַמָּא וּבְדִיל דְּלָא לְתַקָּפָא יָת בִּדְקָא דְבֵיתָא׃ וּנְסִיב
יְהוֹיָדָע כַּהֲנָא אֲרוֹנָא חַד וּנְקַב חוֹרָא בְּדַשֵּׁיהּ וִיהַב יָתֵיהּ בִּסְטַר מַדְבְּחָא מִיַּמִּינָא בְּמֵעַל
גַּבְרָא לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַייָ וִיהֲבוּן תַּמָּן כַּהֲנַיָּא אֲמַרְכְּלַיָּא יָת כָּל כַּסְפָּא דְּמִתְּעַל לְבֵית
10 מַקְדְּשָׁא דַייָ׃ וַהֲוָה כַּד חֲזוֹ אֲרֵי סַגִּי כַסְפָּא בַּאֲרוֹנָא וּסְלֵיק סָפְרָא דְמַלְכָּא וְכַהֲנָא רַבָּא וְצָרוּ
11 וּמְנוֹ יָת כַּסְפָּא דְאִשְׁתְּכַח בֵּית מַקְדְּשָׁא דַייָ׃ וִיהֲבִין יָת כַּסְפָּא דְמִתְקַס עַל יְדֵי עָבְדֵי עֲבִידְתָּא
דִּי מְמַנַּן עַל בֵּית מַקְדְּשָׁא דַייָ וּמַפְּקִין לְנַגָּרֵי אָעַיָּא וּלְאַרְדִּכְלַיָּא דְעָבְדִין בֵּית מַקְדְּשָׁא דַייָ׃
12 וּלְאַרְגּוֹבְלַיָּא וּלְפַסְלֵי אַבְנַיָּא וּלְמִזְבַּן אָעִין וְאַבְנִין פְּסִילָן לְתַקָּפָא יָת בִּדְקָא בֵּית מַקְדְּשָׁא
13 דַייָ וּלְכָל דְּיִפּוֹק עַל בֵּיתָא לְתַקָּפוּתֵיהּ׃ בְּרַם לָא מִתְעֲבֵיד בֵּית מַקְדְּשָׁא דַייָ קוּלִין דִּכְסַף
מְזַמְּרַיָּא וּמָאנֵי מוֹרְקַיָּא חֲצוֹצְרָתָא כָּל מָאנֵי דַהֲבָא וּמָאנֵי כַסְפָּא מִן כַּסְפָּא דְּמִתְּעַל לְבֵית
14 15 מַקְדְּשָׁא דַייָ׃ אֲרֵי לְעָבְדֵי עֲבִידְתָּא יָהֲבִין לֵיהּ וּמְתַקְּפִין בֵּיהּ יָת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַייָ׃ וְלָא
מְחַשְּׁבִין עִם גֻּבְרַיָּא דִּי יָהֲבִין יָת כַּסְפָּא עַל יְדֵיהוֹן לְמִתַּן לְעָבְדֵי עֲבִידְתָּא אֲרֵי בְהֵימְנוּתָא
16 אִנּוּן עָבְדִין׃ כְּסַף אֲשָׁמָא וּכְסַף חֲטָוָתָא לָא מִתְּעַל לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַייָ לְכַהֲנַיָּא יָהֲבִין
17 לֵיהּ׃ בְּכֵין סְלֵיק חֲזָאֵל מַלְכָּא דַאֲרָם וְאַגִּיחַ קְרָבָא עַל גַּת וּכְבָשַׁהּ וְשַׁוִּי חֲזָאֵל אַפּוֹהִי
18 לְמִסַּק לִירוּשְׁלֶם׃ וּנְסִיב יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה יָת כָּל קוּדְשַׁיָּא דִּי אַקְדִּישׁוּ
יְהוֹשָׁפָט וִיהוֹרָם וַאֲחַזְיָהוּ אֲבָהָתוֹהִי מַלְכַיָּא דְבֵית יְהוּדָה וְיָת קוּדְשׁוֹהִי וְיָת כָּל דַּהֲבָא
דְּאִשְׁתְּכַח בְּאוֹצְרֵי בֵּית מַקְדְּשָׁא דַייָ וּבֵית גִּנְזֵי מַלְכָּא וְשַׁדַּר לַחֲזָאֵל מַלְכָּא דַאֲרָם
וְאִסְתַּלַּק מֵעַל יְרוּשְׁלֶם׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

7 Et vocavit rex Joas Jehojadah ſacerdotem, et ſacerdotes, et dixit illis, Ut quid non fortificatis rimas domꝰ? et nunc non accipiatis argentũ à notis veſtris, *quia* ad rupturas domꝰ dabitis illud. 8 Et contentati ſunt ſacerdotes, ut non acciperent argentũ à populo, et ne fortificarent ruinã domꝰ. 9 Et accepit Jehojadah ſacerdos arcã unã, et perforavit foramen in porta ejus, et dedit illã in latere altaris à dextra, quũ ingreditur quis in domũ ſanctuarii Dñi: et dederunt ibi ſacerdotes *theſaurarii* omne argentum, ꝙ introducebatur in domũ ſanctuarii Dñi. 10 Et fuit quando videbant quòd multũ argentũ [*erat*] in arca, aſcendebat ſcriba regis et ſacerdos magnꝰ, et colligebant et numerabant argentũ quòd inveniebatur in domo ſanctuarii Dñi. 11 Et dabant argentũ quòd æſtimatũ erat in manus facientium opus qui præpoſiti erant in domo ſanctuarii Dñi, et impendebant in fabros lignarios et architectos, qui faciebant domũ ſanctuarii Dñi. 12 Et in lapicidas et cæſores lapidum, et ad emenda ligna, et lapides dolatos, ut fortificarent ruinam *domus* ſanctuarii Dñi, et oĩa quæ inſumebantur domui fortificandæ. 13 Verũ non fiebant in domo ſanctuarii Dñi calices argenti, pſalteria, *et vaſa pelviũ*, tubæ, *omnia vaſa* auri, et *vaſa* argenti ex argento quòd inducebatur in domum ſanctuarii Dñi. 14 Quia factoribus operis dabant illud et fortificabant ex eo domũ ſanctuarii Dñi. 15 Et non ponebant rationẽ cum viris, ꝑ quorũ manus dabant argentũ, ut darent factoribꝰ operis, quia in fide illi faciebant. 16 Argentum delicti et argentum peccati non inducebatur in domũ ſanctuarii Domini, ſacerdotibus dabant illud. 17 Tunc aſcendit Hhazael rex Aram, & inivit bellum contra Gath et ſubegit eam; et poſuit Hhazael faciem ſuam ut aſcenderet contra Jeruſalem. 18 Et accepit Jehoas rex tribus domus Jehudah omnes ſanctitates, quas ſanctificaverant Jehoſaphat, et Jehoram, et Ahhaziah patres ejus reges domus Jehudah, et ſanctitates ſuas, et omne aurum quod inventum eſt in theſauris domus ſanctuarii Domini, & in gazis regis, et miſit [*ea*] ad Hhazael regem Aram, et aſcendit à Jeruſalem.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܩܪܐ ܡܠܟܐ ܝܘܐܫ ܠܝܘܝܕܥ ܟܗܢܐ ܘܠܟܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܛܠܡܢܐ ܠܐ ܡܬܩܢܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܬܘܩܢܐ ܕܒܝܬܐ. ܘܗܫܐ ܠܐ ܬܣܒܘܢ ܟܣܦܐ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܟܘܢ. ܠܬܘܩܢܐ ܕܒܝܬܐ
8 ܗܒܘܗܝ. * ܘܐܬܛܦܝܣܘ ܟܗܢܐ ܕܠܐ ܢܣܒܘܢ ܟܣܦܐ ܡܢ ܥܡܐ. ܘܠܐ ܢܚܙܘܢ ܬܘܩܢܐ ܕܒܝܬܐ.
9 * ܘܢܣܒ ܝܘܝܕܥ ܟܗܢܐ ܐܪܘܢܐ ܚܕ. ܘܢܩܒ ܢܩܒܐ ܒܟܣܝܗ. ܘܣܡܗ ܠܘܬ ܓܢܒ ܡܕܒܚܐ
ܡܢ ܝܡܝܢܐ. ܐܝܟܐ ܕܥܐܠ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܪܡܝܢ ܬܡܢ ܟܗܢܐ ܢܛܘܪܝ ܬܪܥܐ
10 ܟܠܗ ܟܣܦܐ ܕܥܐܠ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܟܕ ܚܙܘ ܕܣܓܝ ܟܣܦܐ ܒܐܪܘܢܐ. ܣܠܩ ܗܘܐ
ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܣܠܩܝܢ ܘܡܢܝܢ. ܘܨܪܝܢ ܟܣܦܐ ܕܡܫܬܟܚ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ.
11 * ܘܝܗܒܝܢ ܗܘܘ ܟܣܦܐ ܡܢ ܨܪܪܐ. ܠܥܒܕܝ ܥܒܕܐ ܕܡܫܠܛܝܢ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܡܦܩܝܢ ܗܘܘ
12 ܠܢܓܪܐ ܘܠܒܢܝܐ ܕܥܒܕܝܢ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܠܐܪܕܟܠܐ. ܘܠܦܣܘܠܝ ܟܐܦܐ. ܘܠܡܙܒܢ
ܩܝܣܐ. ܘܟܐܦܐ ܦܣܝܠܬܐ. ܠܡܬܩܢܘ ܬܘܩܢܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܟܠܡܕܡ ܕܢܦܩ ܠܐ
13 ܒܝܬܐ ܠܬܘܩܢܗ. * ܘܠܐ ܡܬܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܩܢܐ ܕܟܣܦܐ. ܘܠܐ ܡܪܣܣܢܐ ܘܠܐ
ܩܛܘܪܐ. ܘܠܐ ܩܪܢܬܐ. ܘܠܐ ܟܠ ܡܐܢ ܕܕܗܒܐ ܘܡܐܢܐ ܕܟܣܦܐ. ܡܢ ܟܣܦܐ ܕܥܐܠ ܠܒܝܬܗ
14 15 ܕܡܪܝܐ. * ܐܠܐ ܠܥܒܕܝ ܥܒܕܐ ܝܗܒܝܢ ܗܘܘ. ܘܡܬܩܢܝܢ ܒܗ ܬܘܩܢܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܠܐ ܡܬܚܫܒܝܢ
ܗܘܘ ܥܡ ܓܒܪܐ ܕܝܗܒܝܢ ܗܘܘ ܟܣܦܐ ܕܢܬܠܘܢ ܠܥܒܕܝ ܥܒܕܐ. ܡܛܠ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ
16 ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܟܣܦܐ ܕܬܘܩܢܐ. * ܘܟܣܦܐ ܕܩܘܪܒܢܐ. ܘܟܣܦܐ ܕܥܠ ܚܛܗܐ. ܠܐ ܥܐܠ
17 ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܠܐ ܠܟܗܢܐ ܗܘܐ. * ܗܝܕܝܢ ܣܠܩ ܚܙܐܝܠ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܬܟܬܫ
18 ܥܡ ܓܬ. ܘܟܒܫܗ. ܘܣܡ ܚܙܐܝܠ ܐܦܘܗܝ ܠܡܣܩ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܢܣܒ ܝܘܐܫ
ܡܠܟܐ. ܟܠܗܘܢ ܩܘܕܫܐ ܕܩܕܫܘ ܝܗܘܫܦܛ ܘܝܗܘܪܡ ܘܐܚܙܝܐ ܐܒܗܘܗܝ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.
ܘܩܘܕܫܘܗܝ. ܘܟܠܗ ܕܗܒܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܓܙܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܒܒܝܬ ܡܠܟܐ.
ܘܫܕܪ ܠܚܙܐܝܠ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܬܦܢܝ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ.

7 * Advocavit rex Joas Jojadam ſacerdotem & *reliquos* ſacerdotes, & dixit eis, Qua de cauſa non reparatis quæ reparanda ſunt in æde? igitur ne accipiatis pecuniam ab his qui offerunt vobis: in reſtaurationem ædis date eam. 8 Acquieverunt ergò ſacerdotes ſe non accepturos pecuniam à populo, nec ædis reſtaurationem curaturos. 9 Sed Jojada ſacerdos acceptâ quâdam arcâ foramen perforavit in ejus operculo, & poſuit eam ad latus altaris dexterum, quò quis ingreditur ædem Domini: ibique projiciebant ſacerdotes portarum cuſtodes omnem pecuniam quæ inferebatur in ædem Domini. 10 Et quotieſcunque videbant multum pecuniæ eſſe in arca, aſcendebat ſummus ſacerdos, & ſcriba regis; aſcendebant inquam, & numerabant, ligabántque pecuniam quæ reperiebatur in æde Domini: 11 Dabántque pecuniam colligatam curatoribus operis, qui præpoſiti erant in æde Domini: & hi tradebant eam fabris lignariis atque murariis operantibus in æde Domini, 12 Architectis, atque lapicidis; & ad emendum ligna & lapides ſectos, ad curandam refectionem domûs Domini, ad omnia denique quæ expendebantur in ædis inſtaurationem. 13 Et non fiebant in æde Domini neque pelves argenteæ, neque aſperſoria, neque acerræ, neque tubæ, neque ullum vas aureum, aut vaſa argentea; ex ea pecunia quæ inferebatur in ædem Domini: 14 Sed inſtantibꝰ operi dabatur, ut eâ reparationem domûs Domini curarent. 15 Neq; rationem exigebant ab iis quibus dabant pecuniã tradendam facientibꝰ opus, quia bonâ fide diſtribuebant pecuniam reparationis. 16 Pecunia verò ſacrificii, & pecunia quæ pro peccatis, non ingrediebatur ædem Dñi; ſed ſacerdotibus cedebat. 17 Tunc aſcendens Hezael rex Adum, oppugnavit Gath, & ſubegit eam. Deinde propoſuit Hezael apud ſe aſcendere contra Jeruſalem. 18 Sed accipiens Ioas rex omnia ſacra quæ conſecraverant Ioſaphat, Ioram, & Ehazja patres ſui, reges Iuda, necnon ſacra ſua, totúmque aurum quod repertum fuit in theſauro domûs Domini, & in domo regis; miſit ad Hezaelem regem Adum, & receſſit à Ieruſalem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فدعي يواس الملك يهوياداع الامام والايمة * وقال لهم لماذا لا ترمون بيت الله * لا تاخذوا الان
8 الفضة من الذين يعطون لبيت الله بل صيروها لمرمة البيت * وقبل الايمة قوله * وامتنعوا
9 من ان ياخذوا الفضة من الشعب * لكن صيروها لمرمة بيت الله * واخذ يهوياداع صندوقا وثقب
فيه ثقبا * وصيره عن يمين المذبح حيث يدخل الرجل الي بيت الله * وكانوا الايمة الذين يحفظون
10 الابواب تطرح جميع الفضة في ذلك الثقب * فلما راي الفضة قد كثرت في الصندوق *
صعد كاتب الملك والامام العظيم * واخرجوا الفضة من الصندوق * واحصوها وصيروها صررا *
11 * ودفعوا الفضة مصرورة الي الذين كانوا علي مرمة البيت * وصيروها اوليك للنجارين والذين
12 ينقلون الحجارة الي بيت الله * والي البنايين والذين ينقرون الحجارة ليبنوا بها * وليشتروا
13 الخشب والحجارة المسواة ليرموا بيت الله * وكل شي يحتاج البيت لاصلاحه * ولم يعمل من
الفضة في بيت الله لا جامات * ولا مصافي من فضة * ولا مجامر * ولا طاسات * ولا صنوج * ولا كل انية
14 من الذهب * او انية الفضة * من الفضة التي تدخل بيت الله * الا الصناع للعمل اعطوا
15 وجددوا بيت الله * ولا يحاسبون الرجال الذين يعطوهم الفضة ليعطوا صناع العمل * من
16 اجل انهم كانوا بالامانة يعطون فضة التجديد * وفضة القربان * والفضة التي بدل الخطايا *
17 لا تدخل بيت الله * الا للكهنة تكون * عند ذلك صعد حزايل ملك ادوم وقاتل جات
18 واخذها * ووجه حزايل وجهه ليصعد الي اورسليم * فاخذ يواس ملك يهودا القدس الذي
قدسه يوسافاط ويورام * اباوه وملوك يهودا احازيا وقدسه * وكل الذهب الذي وجد في خزانة
بيت الرب وبيت الملك * فبعث به الي حزايل ملك ادوم * حتي رحل عن اورسليم *

7 *Vocavit Joas rex Jehujadam ſacerdotem, & reliquos ſacerdotes, & ait illis; Quarè non reſtauratis domum Dei? ne accipiatis impoſterum pecuniam ab his qui offerunt domui Dei; ſed deſtinate eam reſtaurationi domûs. 8 Itaque ſacerdotes dicto ipſius acquieſcentes, abſtinuerunt ab accipienda pecunia à populo: imò deſtinârunt eam reſtaurationi domûs Dei. 9 Quapropter acceptam Jehujada capſam, foramine terebravit, poſuitque ad dexteram altaris quum quis ingreditur domum Dei: & ſacerdotes qui limina cuſtodiebant, injiciebant totam pecuniam in illud foramen. 10 Et quoties videbat multam jam eſſe pecuniam in capſa, aſcendebat ſcriba regis & ſummus ſacerdos; & extrahentes pecuniam è capſa, numerabant eam, et componebant in faſciculos: 11 Dabántq; pecuniam illam colligatam his qui præerant inſtaurationi domûs: & illi inſumebant eam in fabros lignarios, & eos qui lapides vehebant ad domum Dei, 12 In cæmentarios, & eos qui lapides pro ædificio dolabant; et ut emerent ligna lapideſque dolatos ad redintegrandam domum Dei, & res omnes quibus domus egebat pro ſui redintegratione. 13 Cæterùm ex ea pecunia non fiebant in domo Dei neque crateres, neque urceoli argentei, neque thuribula, neque pateræ, neque ſiſtra, neque ullum vas aureum, aut ullum vas argenteum; ex ea inquam pecunia quæ inferebatur in domum Dei: 14 Sed opus facientibus dabatur, ut renovarent domum Dei. 15 Neque rationes exigebant ab his quibus dabant pecuniam ut diſtribuerent iis qui operi vacabant, quoniam fideliter impendebant pecuniam renovationis. 16 Verùm pecunia oblationis, & pecunia quæ pro peccatis, non ingrediebatur domum Dei; ſed erat ſacerdotũ. 17 Tunc aſcendens Hazael rex Edom, expugnavit Gath, et demolitꝰ eſt eã: tum vertit Hazael faciem ſuam ut aſcenderet in Jeruſalem. 18 At accipiens Joas rex Juda ſacrum quod conſecraverant Joſaphat, Joram, & Ahazia majores ſui, reges Juda, et ſacrũ ſuũ, totúmque aurum quod invenit in ærario domûs Domini et domûs regiæ; miſit ea ad Hazaelem regem Edom, ut diſcederet ab Jeruſalem.*

scripta ipsa nonne , fecit quæ omnia & ,Joas *verborum residuum* Et
19 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים
,ejus servi surrexerunt Et ? Jehudah regum dierum verborum libro *super*
20 עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיָּקֻמוּ עֲבָדָיו
Millo domo Joas percusserunt & :conjurationem conjuraverunt &
וַיִּקְשְׁרוּ־קָשֶׁר וַיַּכּוּ אֶת־יוֹאָשׁ בֵּית מִלֹּא
Somer filius Jehozabad & ,Simhath filius Jozachar Et .Silla *descendente*
21 הַיֹּרֵד סִלָּא׃ וְיוֹזָכָר בֶּן־שִׁמְעָת וִיהוֹזָבָד בֶּן־שֹׁמֵר
cum eum sepelierunt & ,est mortuus & ,eum percusserunt ejus servi
עֲבָדָיו הִכֻּהוּ וַיָּמֹת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם־
.eo pro ejus filius Amasiah regnavit & :David civitate in suis patribus
אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XIII. יג

regis Achaziahu filii Joas anno tertio & vigesimo anno In
1 בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה לְיוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ
Someron in Israel super Jehu filius Jehoachaz regnavit ,Jehudah
יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵהוּא עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
ambulavit & ,Domini oculis in malum fecit Et .annis septendecim
2 שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ
, Israel fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham peccata post
אַחַר חַטֹּאת יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל
:Israel *in* Domini *nasus* est iratus Et .ea ab declinavit non
3 לֹא־סָר מִמֶּנָּה׃ וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל
Ben-hadad manu in & , Aram regis Chazael manu in eos tradidit &
וַיִּתְּנֵם בְּיַד חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וּבְיַד בֶּן־הֲדַד
facies Jehoachaz est deprecatus Et .diebus omnibus Chazael filii
4 בֶּן־חֲזָאֵל כָּל־הַיָּמִים׃ וַיְחַל יְהוֹאָחָז אֶת־פְּנֵי
oppressionem vidit quia , Dominus eum *ad* exaudivit & , Domini
יְהוָה וַיִּשְׁמַע אֵלָיו יְהוָה כִּי רָאָה אֶת־לַחַץ
Dominus dedit Et .Aram rex eos oppressit quia ,Israel
5 יִשְׂרָאֵל כִּי־לָחַץ אֹתָם מֶלֶךְ אֲרָם׃ וַיִּתֵּן יְהוָה
filii habitaverúntq; ,Aram *manu sub* de sunt egressi &,servatorem Israeli
לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיֵּצְאוּ מִתַּחַת יַד־אֲרָם וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי
recesserunt non Veruntamē .nudiustertius heri sicut suis *tentoriis* in Israel
6 יִשְׂרָאֵל בְּאָהֳלֵיהֶם כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃ אַךְ לֹא־סָרוּ
ea in , Israel fecit peccare qui ,Jarobham domus peccatis à
מֵחַטֹּאת בֵּית־יָרָבְעָם אֲשֶׁר־הֶחֱטִי אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּהּ
non Quoniam .Someron in stetit lucus etiam & ,ambulavit
7 הָלָךְ וְגַם הָאֲשֵׁרָה עָמְדָה בְּשֹׁמְרוֹן׃ כִּי לֹא
, equites quinquaginta nisi *populum* Jehoachaz ipsi dimisit
הִשְׁאִיר לִיהוֹאָחָז עָם כִּי אִם־חֲמִשִּׁים פָּרָשִׁים
rex eos disperdiderat quia:peditum millia decem & ,currus decem &
וַעֲשָׂרָה רֶכֶב וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים רַגְלִי כִּי אִבְּדָם מֶלֶךְ
verborum residuum Et .triturandū ad pulverem veluti eos posuerat & ,Aram
8 אֲרָם וַיְשִׂמֵם כֶּעָפָר לָדֻשׁ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי
scripta ipsa nonne ,ejus fortitudo & ,fecit quæ omnia & ,Jehoachaz
יְהוֹאָחָז וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים
Jehoachaz *Jacuitque* ? Israel regum dierum verborum libro *super*
9 עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָחָז
ejus filius Joas regnavitq; :Someron in eū sepelieruntq; ,suis patribus cum
עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יוֹאָשׁ בְּנוֹ
, Jehudah regis Joas anno septimo & ,trigesimo anno In .eo pro
10 תַּחְתָּיו׃ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְיוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה
sedecim Someron in Israel super Jehoachaz filius Jehoas regnavit
מָלַךְ יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
omnibus ab declinavit non : Domini oculis in malum fecit Et .annis
11 שָׁנָה׃ וַיַּעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִכָּל־
, Israel fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham *peccatis*
חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל
.ambulavit eo in
בָּהּ הָלָךְ׃

Versio VULG. LAT.

19 Reliqua autem sermonū Joas, & universa quæ fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Ver- 20 borum dierū regum Juda? Surrexerunt autem servi ejus, & conjuraverunt inter se, percusserúntque Joas in domo Mel- 21 lo in descensu Sella. Josachar namque filius Semaath, & Jozabad filius Somer, servi ejus, percusserunt eum, & mortuus est: & sepelierunt eum cum patribus suis in civitate David, regnavítque Amasias fili⁹ ejus pro eo.

CAP. XIII.

1 ANno vigesimo tertio Joas filii Ochoziæ regis Juda, regnavit Joachaz filius Jehu super Israel in Samaria decem et 2 septem annis. Et fecit malum coram Domino, secutúsque est peccata Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel, et non 3 declinavit ab eis. Iratúsque est furor Domini contra Israel, & tradidit eos in manu Hazael regis Syriæ, et in manu Benadad filii Hazael, cunctis die- 4 bus. Deprecatus est autē Joachaz faciem Domini, & audivit eum Dominus: vidit enim angustiam Israel, quia attrive- 5 rat eos rex Syriæ: Et dedit Dominus salvatorē Israeli, & liberatus est de manu regis Syriæ: habitaverúntq; filii Israel in tabernaculis suis sicut herì 6 & nudiustertiús: Veruntamen non recesserunt à peccatis domûs Jeroboam, qui peccare fecit Israel, sed in ipsis ambulaverunt: siquidem & lucus per- 7 mansit in Samaria. Et non sunt derelicti Joachaz de populo nisi quinquaginta equites, & decem currus, & decem millia peditū: interfecerat enim eos rex Syriæ, & redegerat quasi 8 pulverem in tritura areæ. Reliqua autem sermonū Joachaz, & universa quæ fecit, & fortitudo ejus, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierū 9 regū Israel? Dormivítque Joachaz cum patribus suis, & sepelierunt eum in Samaria: regnavítque Joas filius ejus pro 10 eo. Anno trigesimo septimo Joas regis Juda, regnavit Joas filius Joachaz super Israel in 11 Samaria sedecem annis. Et fecit quod malum est in conspectu Domini: non declinavit ab omnib⁹ peccatis Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel, sed in ipsis ambulavit.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, (δ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα (ε) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; 20 Καὶ ἀνέστησαν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἔδησαν πάντα σύνδεσμον, καὶ ἐπάταξαν τὸν 21 Ἰωὰς ἐν οἴκῳ (ζ) Μαλλὼ τῷ ἐν Σελά. Καὶ Ἰεζιχὰρ υἱὸς Ἰεμουὰθ, καὶ Ἰεζεβοὺθ (η) ὁ υἱὸς αὐτοῦ Σωμὴρ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν καὶ ἀπέθανε, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν (θ) Ἀμεσσίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

19 Et reliqua verborum Joas, & omnia, quæcunq; fecit, nónne ecce hæc scripta in libro Verborū dierū regibus Juda? 20 Et surrexerunt servi ejus, & (g) ligaverunt omnem colligationem, & percusserunt Joas in domo Mallo, (h) quæ in Sela. 21 Et Jezirchar filius Jemuath, & Jezebuth filius (i) ipsius Somer servi ejus percusserunt eum: & mortuus est. Et sepelierunt eum cum patrib⁹ ejus in civitate David. Et regnavit Amessias filius ejus pro eo.

MS.A. (δ) οὐχ ἰδοὺ (ε) ἐπὶ βιβλίου (ζ) Μααλὼ τῷ καταβαίνοντα Γααλάδ. Καὶ Ἰωζαχὰρ (η) υἱὸς αὐτοῦ Ὠσωμὴρ οἱ (θ) Ἀμεσίας

ΚΕΦ. ιγ'.

1 ἘΝ ἔτει εἰκοστῷ καὶ (α) τρίτῳ ἔτει τῷ Ἰωὰς υἱῷ Ὀχοζίου (β) βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς (ϛ) Ἰοὺ ἐν Σαμαρείᾳ ἑπτακαίδεκα 2 ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, 3 οὐκ ἀπέστη (δ) ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, καὶ ἐν χειρὶ υἱοῦ Ἀδὲρ υἱοῦ Ἀζαὴλ πάσας τὰς ἡμέ- 4 ρας. Καὶ ἐδεήθη Ἰωάχαζ τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ κύριος, ὅτι εἶδε τὴν θλίψιν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔθλιψεν αὐτοὺς βασι- 5 λεὺς Συρίας. Καὶ ἔδωκε κύριος σωτηρίαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐξῆλθεν ὑποκάτωθεν χειρὸς Συρίας· καὶ ἐκάθισαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν καθὼς ἐχθὲς καὶ τρίτης. 6 Πλὴν οὐκ ἀπέστησαν (ε) ἀπὸ ἁμαρτιῶν οἴκου Ἱεροβοὰμ (ζ) ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, (η) ἐν αὐτῇ ἐπορεύθη· καί γε τὸ ἄλσος ἐστάθη 7 ἐν Σαμαρείᾳ. Ὅτι οὐχ ὑπελείφθη τῷ Ἰωάχαζ λαὸς, ἀλλ' ἢ πεντήκοντα ἱππεῖς καὶ δέκα ἅρματα καὶ δέκα χιλιάδες πεζῶν, ὅτι ἀπώλεσεν αὐτοὺς βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἔθεν- 8 το αὐτοὺς ὡς χοῦν εἰς καταπάτησιν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάχαζ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, (θ) οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα (ι) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν 9 ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν (κ) αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἐβασί- 10 λευσεν Ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ (λ) ἑβδόμῳ ἔτει τῷ Ἰωὰς βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωὰς υἱὸς (μ) Ἰωάχαζ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἑκκαίδεκα 11 ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ (ν) πάσης Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ἁμαρτίας, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, (ξ) ἐν αὐτῇ ἐπορεύθη.

CAP. XIII.

1 IN anno vigesimo & tertio (a) anno Joas filii Ochoziæ regis Juda regnavit Joachaz filius Ihu in Samaria septem & decem 2 annos. Et fecit malum in oculis Domini, & ambulavit post peccata Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel: non recessit 3 ab (b) eo. Et iratus est indignatione Dominus in Israel: & dedit eos in manu Azael regis Syriæ, & in manu filii (c) Ader filii 4 Azael omnibus diebus. Et oravit Joachaz faciem Domini: & exaudivit eum Dominus: quoniam vidit tribulationem Israel: quo- 5 niam tribulavit eos rex Syriæ. Et dedit Dominus salutem Israel: & exivit de sub manu Syriæ. Et sederunt filii Israel in tabernaculis suis, sicut herì & nudiuster- 6 tiùs. Veruntamen non recesserunt à peccatis domûs Hieroboam, qui peccare fecit Israel: in ipso ambulavit. Etiam lucus stetit in Sa- 7 maria. Quoniam non remansit ipsi Joachaz populus, nisi quinquaginta equites, & decem currus, & decem millia peditum: quia disperdidit eos rex Syriæ: & posuerunt eos tanquàm pulverem 8 in conculcationem. Et reliqua verborum Joachaz, & omnia quæcunq; fecit, & potentatus ejus; nónne hæc scripta in libro 9 Verborum dierum regib⁹ Israel? Et dormivit Joachaz cum patribus suis: & sepelierunt eum in 10 Samaria. Et regnavit Joas filius ejus pro eo. In anno trigesimo & septimo anno Joas regis Juda regnavit Joas filius Joachaz super Israel in Samaria sex & 11 decem annos. Et fecit malum in oculis Domini: non recessit ab omni peccato Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel: in ea ambulavit.

MS.A. (α) τρίτῳ Ἰωὰς. (β) βασιλέως (ϛ) Ἰοὺ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν (δ) ἀπ' αὐτῶν. (ε) ἀπὸ ἁμαρτίας (ζ) υἱοῦ Ναβὰτ ὃς (η) ἐν αὐταῖς ἐπορεύθησαν· καί γε τὸ ἄλσος ὃ ἐστάθη (θ) οὐχ ἰδοὺ ταῦτα (ι) ἐπὶ βιβλίου (κ) αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν (λ) ἑβδόμῳ τῷ Ἰωὰς (μ) Ἰωάχας ἐν Σαμαρείᾳ (ν) πάσης ἁμαρτίας Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς (ξ) ἐν αὐταῖς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי יוֹאָשׁ וְכָל דַּעֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי דְּבֵית
20 יְהוּדָה׃ וְקָמוּ עַבְדוֹהִי וּמְרַדוּ מְרָדָא וּמְחוֹ יָת יוֹאָשׁ בֵּית מִלּוֹ דְּנָחֵית לְסִלָּא׃ וְיוֹזָכָר בַּר
21 שִׁמְעָת וִיהוֹזָבָד בַּר שֹׁמֵר עַבְדוֹהִי מְחוֹהִי וְקַטְלוּהִי וּקְבַרוּ יָתֵיהּ עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקַרְתָּא
דְּדָוִד וּמְלַךְ אֲמַצְיָה בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃

יג

1 בִּשְׁנַת עַסְרִין וּתְלָת שְׁנִין לְיוֹאָשׁ בַּר אֲחַזְיָה מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה מְלַךְ יְהוֹאָחָז בַּר
2 יֵהוּא עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שְׁבַע עַסְרֵי שְׁנִין׃ וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וַאֲזַל בָּתַר חוֹבֵי יָרָבְעָם
3 בַּר נְבָט דְּחַיֵּיב יָת יִשְׂרָאֵל לָא סְטָא מִנְּהוֹן׃ וּתְקֵיף רוּגְזָא דַּיְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וּמְסַרְנוּן בְּיַד חֲזָאֵל
4 מַלְכָּא דַּאֲרָם וּבְיַד בַּר הֲדַד בַּר חֲזָאֵל כָּל יוֹמַיָּא׃ וְצַלִּי יְהוֹאָחָז קֳדָם יְיָ וְקַבֵּיל צְלוֹתֵיהּ יְיָ
5 אֲרֵי גְּלֵי קֳדָמוֹהִי דּוּחֲקָא דְּיִשְׂרָאֵל אֲרֵי דְּחַק יָתְהוֹן מַלְכָּא דַּאֲרָם׃ וִיהַב יְיָ לְיִשְׂרָאֵל פָּרִיק
6 וּנְפַקוּ מִתְּחוֹת יַד אֱנָשׁ אֲרָם וִיתִיבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִרְוֵיהוֹן כְּמֵאֶתְמָלֵי וּמִדְּקַמּוֹהִי׃ בְּרַם
7 לָא סְטוֹ מֵחוֹבֵי יָרָבְעָם דְּחַיֵּיב יָת יִשְׂרָאֵל בְּהוֹן אֲזָלוּ וְאַף אֲשֵׁירְתָא קָמַת בְּשֹׁמְרוֹן׃ אֲרֵי
לָא אַשְׁאַר לִיהוֹאָחָז עַם אֱלָהֵן חַמְשִׁין פָּרָשִׁין וַעֲסַר רְתִיכִין וְעַסְרָא אַלְפִין גְּבַר רַגְלִין אֲרֵי
8 אַבְדִנּוּן מַלְכָּא דַּאֲרָם וְשַׁוִּינוּן כְּעַפְרָא לְדִישׁ׃ וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי יְהוֹאָחָז וְכָל דַּעֲבַד וּגְבוּרְתֵיהּ
9 הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּשְׁכֵיב יְהוֹאָחָז עִם אֲבָהָתוֹהִי
10 וּקְבַרוּהִי בְּשֹׁמְרוֹן וּמְלַךְ יוֹאָשׁ בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃ בִּשְׁנַת תְּלָתִין וּשְׁבַע שְׁנִין לְיוֹאָשׁ מֶלֶךְ
שִׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה מְלַךְ יְהוֹאָשׁ בַּר יְהוֹאָחָז עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שִׁית עַסְרֵי
11 שְׁנִין׃ וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לָא סְטָא מִכָּל חוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּיב יָת יִשְׂרָאֵל
בְּהוֹן אֲזַל׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 Et reliquum verborum Joas & omnia quæ fecit; nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? 20 Et surrexerunt servi ejus, & conjuraverunt conjurationem, & percusserunt Joas in domo Millo, quæ descendit in Szilla. 21 Et Jozachar filius Simghath & Jehozabad filius Somer servi ejus percusserunt illum, & occiderunt eum, & sepelierunt eum cum patrib⁹ ejus in civitate David, & regnavit Amaziah filius ejus pro eo.

CAP. XIII.

1 ANno vicesimo tertio annorum Joaz filii Ahhaziah regis tribus domus Jehudah regnavit Jehoahhaz filius Jehu super Israel in Somron septendecim annis. 2 Et fecit quod malum erat ante Dominum, & ivit post peccata Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Israel: non declinavit ab eis. 3 Et invaluit indignatio Domini in Israel, & tradidit illos in manu Hhazael regis Aram, & in manu Bar-hadad filii Hhazael omnibus diebus. 4 Et oravit Jehoahhaz Dominum, & suscepit orationem ejus Dominus, quia apparebat ante ipsum afflictio Israel, quia afflixerat illos rex Aram. 5 Et dedit Dominus Israeli salvatorem, & exierunt de manu hominum Aram, & sederunt filii Israel in habitaculis suis, sicut heri & nudius tertius. 6 Verùm non declinaverunt à peccatis Jarabgham, qui peccare fecit Israel; in illis ambulaverunt: & etiam lucus stabat in Somron. 7 Namq; non reliquerat ipsi Jehoahhaz de populo, nisi quinquaginta equites & decem curr⁹, & decem millia virorū peditum, quia perdiderat eos rex Aram, & posuerat eos sicut pulverem ad conculcandū. 8 Et reliquum verborū Jehoahhaz, & omnia quæ fecit, & fortitudo ejus, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum *regis* Israel? 9 Et cubuit Jehoahhaz cum patribus suis, & sepelierunt illum in Somron: & regnavit Joas filius ejus pro eo. 10 Anno tricesimo septimo annorum Joas regis tribus domus Jehudah regnavit Joas filius Jehoahhaz super Israel in Somron sedecim annis. 11 Et fecit quod malum erat ante Dominum: non declinavit ab omnibus peccatis Jarabgham filii Nebat qui peccare fecit Israel, in illis ambulavit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܘܐܫ܆ ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ܆ ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܫܪܒܐ ܕܝܘܡܬܐ
20 ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ܀ * ܘܩܡܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܝܘܐܫ ܘܩܛܪܘ ܩܛܪܐ܆ ܘܩܛܠܘܗܝ ܒܒܝܬ ܡܠܘ
21 ܟܕ ܢܚܬ ܠܣܠܐ܀ * ܝܘܙܟܪ ܒܪ ܫܡܥܬ܆ ܘܝܘܙܒܪ ܒܪ ܫܡܝܪ ܥܒܕܘܗܝ܆ ܡܚܐܘܗܝ
ܘܡܝܬ܆ ܘܩܒܪܘܗܝ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ܆ ܘܐܡܠܟ ܐܡܘܨܝܐ ܒܪܗ ܒܬܪܗ܀

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ * ܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬ ܫܢܝܢ ܠܝܘܐܫ ܒܪ ܐܚܙܝܐ ܡܠܟܐ 1
ܕܝܗܘܕܐ܆ ܐܡܠܟ ܝܗܘܐܚܙ ܒܪ ܝܗܘ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ܆ ܫܒܥܣܪܐ ܫܢܝܢ܀ * ܘܥܒܕ 2
ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܆ ܘܐܙܠ ܒܬܪ ܚܛܗܐ ܕܝܪܘܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ܆ ܘܠܐ
ܣܛܐ ܡܢܗܘܢ܀ * ܘܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ܆ ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܐ ܕܚܙܐܝܠ 3
ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ܆ ܘܒܐܝܕܐ ܕܒܪ ܗܕܕ ܒܪ ܚܙܐܝܠ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ܀ * ܘܨܠܝ ܝܗܘܐܚܙ ܩܕܡ 4
ܡܪܝܐ܆ ܘܫܡܥܗ ܡܪܝܐ܆ ܡܛܠ ܕܚܙܐ ܐܘܠܨܢܗ ܕܐܝܣܪܝܠ܆ ܕܐܠܨ ܐܢܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ܀
* ܘܝܗܒ ܡܪܝܐ ܠܐܝܣܪܝܠ ܦܪܘܩܐ܆ ܘܦܣܩ ܢܝܪܐ ܕܐܕܘܡ܆ ܘܝܬܒܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ 5
ܒܫܠܡܐ ܒܡܫܟܢܝܗܘܢ܆ ܐܝܟ ܕܐܬܡܠܝ ܘܐܝܟ ܕܡܢ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ܀ * ܒܪܡ ܕܝܢ ܠܐ ܥܒܪܘ ܡܢ 6
ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܪܘܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ܆ ܒܗܘܢ ܗܠܟܘ܆ ܐܦ ܕܚܠܬܐ ܟܕܒܬܐ
ܗܘܬ ܒܫܡܪܝܢ܀ * ܘܠܐ ܐܫܬܒܩ ܠܝܗܘܐܚܙ ܥܡܐ܆ ܐܠܐ ܚܡܫܝܢ ܦܪܫܝܢ܆ ܘܥܣܪ 7
ܡܪܟܒܢ܆ ܘܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܪܓܠܝܐ܆ ܡܛܠ ܕܐܘܒܕ ܐܢܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ܆ ܘܣܡ ܐܢܘܢ ܐܝܟ
ܥܦܪܐ ܠܕܝܫܐ܀ * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܗܘܐܚܙ܆ ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ܆ ܘܓܢܒܪܘܬܗ܆ ܗܐ 8
ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܫܪܒܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܀ * ܘܫܟܒ ܝܗܘܐܚܙ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ 9
ܘܐܬܩܒܪ ܒܫܡܪܝܢ܆ ܘܐܡܠܟ ܝܗܘܐܫ ܒܪܗ ܒܬܪܗ܀ * ܒܫܢܬ ܬܠܬܝܢ ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ ܠܝܘܐܫ 10
ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ܆ ܐܡܠܟ ܝܗܘܐܫ ܒܪ ܝܗܘܐܚܙ ܒܪ ܝܗܘ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ܆ ܬܠܬܥܣܪܐ
ܫܢܝܢ܀ * ܘܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܆ ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܪܘܒܥܡ 11
ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ܆ ܐܠܐ ܒܗܘܢ ܗܠܟ܀

19 * Reliquæ res gestæ Joas, & quicquid fecit, ecce scripta sunt in libro annalium regum Iuda. 20 Insurrexerunt autem servi Ioas, & conjuratione factâ trucidârunt eum in Beth-mallo, 21 quum descenderet in Selaa. Iozachar filius Semaath, & Iozabar filius Somir servi ipsius percutierunt eum, & mortuus est; & sepelierunt eū cum patribus ej⁹ in civitate Davidis: regnavítque Amosia filius ejus post ipsum.

CAP. XIII.

1 ANno vigesimo tertio Ioasi filii Ehazjæ regis Iuda, regnavit Iehuahaz filius Iehu super Israelem in Samaria, septemdecim annis. 2 Fecítq; quod malum erat coram Domino, & ambulavit post peccata Ierobaami filii Nabati qui peccare fecerat Israelem, nec recessit ab eis. 3 Quapropter exardescens ira Dñi adversùs Israelitas, tradidit eos in manum Hezaelis regis Adum, & in manum Bar-hadadi filii Hezaelis, cunctis diebus. 4 (Sed Iehuahazo Dñm orante, exaudivit eum Dñs, quoniam viderat calamitatem Israelitarum, quâ presserat eos rex Adum. 5 Dedit enim Dñs Israeli servatorem, excussítq; jugum Adumæi, atque adeò resederunt filii Israel pacificè in habitaculis suis, ut herì & ut nudiustertiús. 6 Nihilominus haud recessit à peccatis Jerobaami filii Nabati qui peccare fecerat Israelem, sed in iis ambulavit; quin etiam *falsus* cultus perseverabat in Samaria.) 7 Nec remanserat Jehuahazo popul⁹, præter quinquaginta equites, & decem currus, & decem millia peditum: extinxerat enim eos rex Adum, & redegerat eos veluti pulverem conculcandum. 8 Reliquæ res gestæ Jehuahazi, & quicquid fecit, & fortitudo ejus; ecce scripta sunt in libro annalium regum Israelis. 9 Iehuahazo cum suis patribus occumbente, & in Samaria sepulto, regnavit Jehuas filius ejus post ipsum. 10 Anno trigesimo septimo Joasi regis Iuda, regnavit Iehuas filius Jehuahazi filii Iehu super Israelem in Samaria, tredecim annis. 11 Fecítque quod malum erat coram Domino, neque recessit ab omnibus peccatis Ierobaami filii Nabati qui peccare fecerat Israelem, sed in iisdem ambulavit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وسائر امور يواس وكل شي صنع * فانه مكتوب في سفر ديباميين الذي لملوك يهودا *
20 * وعبيد يواس وثبوا وتمردوا * فقتلوه بين ملوحين هبط وبين سلع * واسماء الذين قتلوه *
21 يورحار بن سمعيث * ويوزاد بن سامير عبيده * ضربوه فمات وقبر مع ابايه في قرية داود * وملك
بعده اموصيا ابنه * * الفصل الثالث عشر *
1 * وفي سنة ثلاثة وعشرين من ملك يواس بن احزيا ملك يهودا * ملك ياهوحاز بن ياهو على
2 اسرايل بسمرين سبعة عشر سنة * وصنع السوء قدام الله * وسلك في خطايا يوربعام بن ناباط
3 التي خطي باسراييل * ولم يعدل عنها * واحمي غضب الرب علي اسراييل * فاسلمهم في يد حزايل
4 ملك ادوم * وفي يد بن هدد بن حزايل جميع الايام * وصلي ياهوحاز قدام الله وسمعه الرب *
5 لانه ابصر ضر اسراييل الذي اضربهم ملك ادوم * ووهب الرب خلاصا لاسراييل * فخرجوا
6 من تحت يد ادوم * وقعد بنو اسراييل مطمانين في مساكنهم مثل امس وما قبله * الا انه
7 لم يبتعد من خطايا يوربعام بن ناباط التي اخطي اسراييل * ولم يبق لياهوحاز جند * سوي
خمسين فارسا * وعشرين مركبا * وعشرة الف رجل * لانه اباذهم ملك ادوم * وجعلهم مثل
8 التراب الذي يداس * وسائر امور ياهوحاز وكل شي صنع وجبروته * فانه مكتوب في سفر
9 ديباميين الذي لملوك اسراييل * واضطجع ياهوحاز مع ابايه * وقبر في سمرين * وملك بعده
10 ياهواس ابنه * في سنة سبع وثلثين من ملك يواس ملك يهودا * ملك ياهواس بن ياهوحاز
11 على اسراييل بسمرين * ثلثة عشر سنة * فعمل سوءا قدام الله * ولم يعدل من جميع خطايا
يوربعام بن ناباط الذي خطي باسراييل * وسلك فيما سلك *

19 Reliquæ res Joasi, et quicquid gessit, scripta sunt in libro Dibre-jamin regum Juda. 20 Tandem servi Joas prosilientes rebellârunt & occiderunt eum inter Mello, quum descenderet, & inter Sela. 21 Nomina verò eorum qui occiderunt eum, sunt Jozachar filius Sameith, et Jozabab filius Samir, servi ipsius, à quibus vulneratus interiit, & sepultus fuit cum majoribus suis in civitate Davidis: regnavitque post eum Amusia filius ejus.

CAP. XIII.

1 ANno vigesimo tertio regni Joasi filii Ahaziæ regis Juda, regnavit Jehuhaz filius Jehu super Israelem in Samaria septemdecim annis. 2 Fecitque malum coram Domino, & ambulavit in peccatis Jerobaami filii Nabati, quæ commiserat in Israele, neque deflexit ab eis. 3 Quarè incensus furore Dominus in Israelitas, tradidit eos in manū Hazaelis regis Edom, & in manum Ben-hadadi filii Hazaelis, cunctis diebus. 4 (Oravit autem Deum Jehuhaz, & exaudivit eum Dominus, eò quòd vidisset miseriam Israelitarum, in quā redegerat eos rex Edom. 5 Et quamvis dederit Dominus salutem Israelitis, ita ut emergerent è potestate Edomæi, sederéntque Israelitæ securi in domiciliis suis, ut herì & antea: 6 Non tamen recessit à peccatis Jerobaami filii Nabati, quibus peccare fecerat Israelem.) 7 Adeòque non remanserunt Jehuhazo milites, nisi quinquaginta equites, viginti currus, & decem millia virorum: quia perdiderat eos rex Edom, & reddiderat eos ut pulverem qui calcatur. 8 Reliqua gesta Jehuhazi, quicquid fecit, & præclara ejus facinora; scripta sunt in libro Dibre-jamin regum Israelis. 9 Quum occubuisset Jehuhaz cum majoribus suis, & sepultus esset in Samaria, regnavit post eum Jehuas filius ejus. 10 Anno trigesimoseptimo regni Joas regis Juda, regnavit Jehuas filius Jehuhazi super Israelem in Samaria, tredecim annos. 11 Is malum perpetravit coram Domino, & non deflexit ab omnibus peccatis Jerobaami filii Nabati, quæ commiserat in Israele, sed per eandem ac ille viam incessit.

qua ,ejus fortitudo & ,fecit quæ omnia & ,Joas *verborum reſiduum* Et
12 ויתר דברי יואש וכל־אשר עשה וגבורתו אשר
libro *ſuper* ſcripta ipſa nónne ,Jehudah rege Amaſiah cum pugnavit
נלחם עם אמציה מלך־יהודה הלא־הם כתבים על־ספר
,ſuis patrib⁹ cum Joas *Jacuitque* ? Iſrael regum dierum verborum
13 דברי הימים למלכי ישראל׃ וישכב יואש עם־אבתיו
cum Someron in Joas eſt ſepultusq; :ej⁹ ſolium ſuper ſedit Jarobham &
וירבעם ישב על־כסאו ויקבר יואש בשמרון עם
qua ,ſua ægrotatione ægrotavit Eliſaah Et .Iſrael regibus
14 מלכי ישראל׃ ואלישע חלה את־חליו אשר
ſuper flevit & ,Iſrael rex Joas eum ad deſcendit & :*ea in* eſt mortuus
ימות בו וירד אליו יואש מלך־ישראל ויבך על־
ejus equites & ,Iſrael currus ,mi pater ,mi Pater :dixit &,ejus *facies*
פניו ויאמר אבי אבי רכב ישראל ופרשיו׃
,arcum *ſe ad* accepit & :ſagittas & ,arcum Tolle :Eliſaah ei Dixitque
15 ויאמר לו אלישע קח קשת וחצים ויקח אליו קשת
ſuper tuam manum fac Equitare :Iſrael regem ad Dixitque .ſagittas &
16 וחצים׃ ויאמר למלך ישראל הרכב ידך על־
ſuper ſuas manus Eliſaah poſuit & :*ſuam manum fecit equitare* & ;arcum
הקשת וירכב ידו וישם אלישע ידיו על־
:aperuit & ;orientem ad feneſtram Aperi :dixit Et .regis manus
17 ידי המלך׃ ויאמר פתח החלון קדמה ויפתח
Domini ſalutis Sagitta ,ait & :jecit & ;Jace ,Eliſaah dixitque
ויאמר אלישע ירה ויור ויאמר חץ־תשועה ליהוה
ad uſque,Aphec in Aram percutieſque :Aram *in* ſalutis ſagitta &
וחץ־תשועה בארם והכית את־ארם באפק עד־
regem ad dixitque :tulit & ;ſagittas Tolle ,ait Et .*conſumere*
18 כלה׃ ויאמר קח החצים ויקח ויאמר למלך־
.ſtetit & ,vicibus tribus percuſſit & :terram *in* Percute ,Iſrael
ישראל הך־ארצה ויך שלש־פעמים ויעמד׃
quinque Percutiendum :ait & ,Dei vir eum *ſuper* eſt iratus Et
19 ויקצף עליו איש האלהים ויאמר להכות חמש
nunc & *conſumere uſque* .Aram percuſſiſſes tunc ,vicibus ſex vel
או־שש פעמים או הכית את־ארם עד־כלה ועתה
,Eliſaah eſt mortuus Et .Aram percuties vicibus tribus
20 שלש פעמים תכה את־ארם׃ וימת אלישע
.anno *veniente* terram in venerunt Moab *agmina* & :eum ſepelierunt &
ויקברהו וגדודי מואב יבאו בארץ בא שנה׃
agmen viderunt ecce & ,virum ſepelientibus *ipſis* ,fuit Et
21 ויהי הם קברים איש והנה ראו את־הגדוד
vir tetigit & ,abiit & :Eliſaah ſepulchrum in virum projecerunt &
וישליכו את־האיש בקבר אלישע וילך ויגע האיש
Chazael Et .ſuos pedes ſuper ſurrexit & ,vixit & ,Eliſaah oſſa *in*
22 בעצמות אלישע ויחי ויקם על־רגליו׃ וחזאל
.Jehoachaz diebus omnibus Iſrael oppreſſit Aram rex
מלך ארם לחץ את־ישראל כל ימי יהואחז׃
eſt converſus & ,eorum eſt miſertus & ,eis Dominus eſt miſeratus Et
23 ויחן יהוה אתם וירחמם ויפן
:Jihacob ,& Iſhhac ,Abraham cum ſuum pactum propter eos ad
אליהם למען בריתו את־אברהם יצחק ויעקב
uſque ejus facie deſuper eos projecit nec ;eos diſperdere noluit &
ולא אבה השחיתם ולא־השליכם מעל־פניו עד־
Ben-hadad regnavit & ,Aram rex Chazael eſt mortuus Et .*nunc*
24 עתה׃ וימת חזאל מלך־ארם וימלך בן־הדד
tulit & .Jehoachaz filius Jehoas eſt reverſus Et .eo pro ejus filius
25 בנו תחתיו׃ וישב יהואש בן־יהואחז ויקח את־
manu de tulerat quas ,Chazael filii Ben-hadad manu de civitates
הערים מיד בן־הדד בן־חזאל אשר לקח מיד
,Joas eum percuſſit vicibus tribus :prælio in ſui patris Jehoachaz
יהואחז אביו במלחמה שלש פעמים הכהו יואש
.Iſrael civitates reddidit &
וישב את־ערי ישראל׃

Verſio VULG. LAT.

12 Reliqua autem ſermonũ Joas, & univerſa quæ fecit, & fortitudo ejus, quomodò pugnaverit contra Amaſiam regem Juda, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonũ dierum regum Iſrael?

13 Et dormivit Joas cum patribus ſuis: Jeroboam autẽ ſedit ſuper ſolium ejus. Porrò Joas ſepultus eſt in Samaria cum regibus Iſrael.

14 Eliſeus autem ægrotabat infirmitate, quâ & mortuus eſt: deſcendítque ad eum Joas rex Iſrael, & flebat coram eo, dicebátque; Pater mi, pater mi, curr⁹ Iſrael, & auriga ejus.

15 Et ait illi Eliſeus; Affer arcum, & ſagittas. Cúmque attuliſſet ad eum arcũ, et ſagittas,

16 Dixit ad regem Iſrael; Pone manum tuam ſuper arcum. Et cùm poſuiſſet ille manum ſuam, ſuperpoſuit Eliſeus manus ſuas manibus regis,

17 Et ait; Aperi feneſtrã Orientalẽ. Cúmque aperuiſſet, dixit Eliſeus; Iace ſagittam. Et jecit. Et ait Eliſeus; Sagitta ſalutis Domini, & ſagitta ſalutis contra Syriã: percutiéſque Syriam in Aphec, donec conſumas eam.

18 Et ait, Tolle ſagittas. Qui cùm tuliſſet, rurſum dixit ei; Percute jaculo terram. Et cùm percuſſiſſet tribus vicib⁹, & ſtetiſſet,

19 Irat⁹ eſt vir Dei contra eũ, & ait; Si percuſſiſſes quinquies, aut ſexies, ſive ſepties, percuſſiſſes Syriã uſque ad conſumptionem: nunc autem trib⁹ vicibus percuties eam.

20 Mortuus eſt ergò Eliſeus, & ſepelierunt eum. Latrunculi autem de Moab venerunt in terram in ipſo anno.

21 Quidam autem ſepelientes hominẽ, viderũt latrunculos, & projecerunt cadaver in ſepulchro Eliſei. Quod cùm tetigiſſet oſſa Eliſei, revixit homo, & ſtetit ſuper pedes ſuos.

22 Igitur Hazael rex Syriæ afflixit Iſrael cunctis diebus Joachaz:

23 Et miſertus eſt Dñs eorum, & reverſ⁹ eſt ad eos propter pactum ſuum, quod habebat cum Abraham, & Iſaac, & Jacob: & noluit diſperdere eos, neque projicere penitùs, uſque in præſens tempus.

24 Mortuus eſt autem Hazael rex Syriæ, & regnavit Benadad fili⁹ ejus pro eo.

25 Porrò Joas filius Joachaz tulit urbes de manu Benadad filii Hazael, quas tulerat de manu Joachaz patris ſui jure prælii: tribus vicibus percuſſit eum Joas, & reddidit civitates Iſrael.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

12 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς ϗ πάντα ὅσα ἐποίησε, ϗ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ ἃς ἐποίησε μετὰ (ο) Ἀμεσσίου βασιλέως Ἰούδα, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα (π) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

13 Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, ϗ Ἱεροβοὰμ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ϗ (ρ) ἐτάφη ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραήλ.

14 Καὶ (σ) Ἐλισαιὲ ἐῤῥώστησε τὴν ἀῤῥωστίαν αὐτοῦ, δι' ἣν ἀπέθανε· ϗ κατέβη πρὸς αὐτὸν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραήλ, ϗ ἔκλαυσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, ϗ εἶπε, Πάτερ πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ ϗ ἱππεὺς αὐτοῦ.

15 Καὶ εἶπεν αὐτῷ (τ) Ἐλισαιὲ, Λάβε τόξον ϗ βέλη. Καὶ ἔλαβε (υ) πρὸς ἑαυτὸν τόξον ϗ βέλη.

16 Καὶ εἶπε τῷ (φ) βασιλεῖ, Ἐπιβίβασον τὴν χεῖρά σου (χ) ἐπὶ τὸ τόξον. ϗ ἐπεβίβασεν Ἰωὰς τὴν χεῖρα (ψ) αὐτοῦ· ϗ ἐπέθηκεν (ω) Ἐλισαιὲ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.

17 Καὶ εἶπεν, Ἄνοιξον τὴν θυρίδα κατ' ἀνατολάς. ϗ ἤνοιξε. ϗ εἶπεν (α) Ἐλισαιὲ, Τόξευσον. ϗ ἐτόξευσε. ϗ εἶπε, Βέλος σωτηρίας τῷ κυρίῳ, ϗ βέλος σωτηρίας ἐν Συρίᾳ, ϗ πατάξεις τὴν Συρίαν ἐν Ἀφὲκ ἕως συντελείας.

18 Καὶ εἶπεν αὐτῷ † Ἐλισαιὲ, Λάβε τόξα. ϗ ἔλαβε. ϗ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ, Πάταξον εἰς τὴν γῆν· ϗ ἐπάταξεν ὁ βασιλεὺς τρὶς, ϗ ἔστη.

19 Καὶ ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ϗ εἶπεν, Εἰ ἐπάταξας πεντάκις ἢ ἑξάκις, τότε ἂν ἐπάταξας τὴν Συρίαν ἕως συντελείας, ϗ νῦν τρὶς πατάξεις τὴν Συρίαν.

20 Καὶ ἀπέθανεν (β) Ἐλισαιὲ, ϗ ἔθαψαν αὐτόν. ϗ μονόζωνοι Μωὰβ ἦλθον ἐν τῇ γῇ, ἐλθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ.

21 Καὶ ἐγένετο αὐτῶν θαπτόντων τὸν ἄνδρα, ϗ ἰδοὺ εἶδον τὸν μονόζωνον, ϗ ἔῤῥιψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ (γ) Ἐλισαιέ· ϗ ἐπορεύθη ϗ ἥψατο τῶν ὀστέων (δ) Ἐλισαιὲ, ϗ ἔζησε ϗ ἀνέστη ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

22 Καὶ (ε) Ἀζαὴλ ἐξέθλιψε τὸν Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωάχαζ.

23 Καὶ ἠλέησε κύριος αὐτοὺς ϗ (ζ) ᾠκτείρησεν αὐτοὺς, ϗ ἐπέβλεψεν (η) ἐπ' αὐτοὺς διὰ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὴν μετὰ Ἀβραὰμ ϗ Ἰσαὰκ ϗ Ἰακὼβ, ϗ οὐκ ἠθέλησε κύριος διαφθεῖραι αὐτοὺς, ϗ οὐκ ἀπέῤῥιψεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

24 Καὶ ἀπέθανεν Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας, ϗ ἐβασίλευσεν υἱὸς (θ) Ἄδερ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

25 Καὶ (ι) ἐπέστρεψεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωάχαζ, ϗ ἔλαβε τὰς πόλεις ἐκ χειρὸς υἱοῦ (κ) Ἄδερ υἱοῦ Ἀζαὴλ, ἃς ἔλαβεν ἐκ χειρὸς Ἰωάχαζ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. τρὶς ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωὰς, ϗ ἐπέστρεψε τὰς πόλεις Ἰσραήλ.

12 Et reliqua verborum Joas, & omnia quæcunq; fecit, & potentatus ejus, quos fecit cum Ameſſia rege Juda, nónne hæc ſcripta in libro Verborũ dierum regibus Iſrael?

13 Et dormivit Joas cum patribus ſuis: & Hieroboam ſedit ſuper thronum ejus: & (d) ſepultus eſt in Samaria cum regibus Iſrael.

14 Et Eliſæe infirmatus eſt infirmitatem ſuam, per quam mortuus eſt. Et deſcendit ad eum Joas rex Iſrael, & ploravit ſuper faciem ejus, & dixit; Pater, pater, currus Iſrael, & eques ejus.

15 Et dixit ei Eliſæe; Cape arcum, & ſagittas. Et cepit ad ſe arcum, & ſagittas.

16 Et dixit regi, Impone manum tuam ſuper arcum. Et impoſuit Joas manum ſuam. Et impoſuit Eliſæe manus ſuas ſuper manus regis,

17 Et dixit; Aperi feneſtram ad Orientem. Et aperuit. Et dixit Eliſæe, Jaculare. Et jaculatus eſt. Et dixit; Sagitta ſalutis Domino: & ſagitta ſalutis in (e) Syria: & percuties Syriam in Aphec uſq; ad conſummationem.

18 Et dixit ei Eliſæe, Cape ſagittas. Et cepit. Et dixit regi Iſrael, Percute in terram. Et percuſſit rex ter: & ſtetit.

19 Et contriſtatus eſt ſuper eo homo Dei, & dixit; Si percuſſiſſes quinquies, vel ſexies; tunc percuſſiſſes Syriam uſq; ad conſummationem. Et nunc ter percuties Syriam.

20 Et mortuus eſt Eliſæe: et ſepelierunt eum. Et accincti Moab venerunt in terram, veniente anno.

21 Et factum eſt, (f) ipſis ſepelientibus virum, et ecce viderunt accinctum, et projecerunt virum in ſepulchrum Eliſæ: et ivit, et tetigit oſſa Eliſæe: et vixit, et ſurrexit ſuper pedes ſuos.

22 Et Azael afflixit Iſrael omnibus diebus Joachaz.

23 Et miſertus eſt Dominus eorum, et miſeratus eſt eos, et reſpexit ſuper eos propter teſtamentũ ſuum, quod cum Abraam, et Iſaac, et Jacob. Et noluit Dominus corrumpere eos, et non ejecit eos à facie (g) ſua.

24 Et mortuus eſt Aſael rex Syriæ, et regnavit filius Ader filius ejus pro eo.

25 Et revertit Joas filius Joachaz, et cepit civitates de manu filii Ader filii Azael, quas ceperat de manu Joachaz patris ejus in bello. Ter percuſſit eum Joas: et reddidit civitates Iſrael.

MS.A. (ο) Ἀμεσσίου (π) ἐπὶ βιβλίου (ρ) ἐτάφη Ἰωὰς ἐν (σ) Ἐλισαιὲ (τ) Ἐλισαιὲ, (υ) πρὸς αὐτὸν (φ) βασιλεῖ Ἰσραήλ, Ἐπιβίβασον (χ) ἐπὶ τόξον. (ψ) αὐτοῦ ἐπὶ τὸ τόξον· ϗ (ω) Ἐλισαιὲ τὴν χεῖρα αὐτοῦ (α) Ἐλισαιὲ, Ῥοίζησον. ϗ ἐροίζησεν. ϗ εἶπεν, † Ἐλισαιὲ, (β) Ἐλισαιὲ, (γ) Ἐλισαιὲ (δ) Ἐλισαιὲ, (ε) Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας ἐξέθλιψεν (ζ) οἰκτείρησεν (η) πρὸς αὐτοὺς (θ) Ἄζερ (ι) ἀπέστρεψεν (κ) Ἄδαδ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ושאר פתגמי יואש וכל דעבד וגבורתיה דאגיח עם אמציה מלך שבטא דבית יהודה
13 הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל׃ ושכיב יואש עם אבהתוהי
14 וירבעם יתיב על כורסיה ואתקבר יואש בשמרון עם מלכי ישראל׃ ואלישע מרע ית
מרעיה דימות ביה ונחת לותיה יואש מלכא דישראל ובכא על אפוהי ואמר רבי רבי
15 דטב ליה לישראל בצלותיה מרתיכין ומפרשין׃ ואמר ליה אלישע סב קשתא וגרריא
16 ונסיב לותיה קשתא וגרריא׃ ואמר למלכא דישראל אחית ידך על קשתא ואחית ידיה
17 ושוי אלישע ידוהי על ידי מלכא׃ ואמר פתח כון למדנחא ופתח ואמר אלישע שדי
ושדא ואמר הדין גירא יתעביד לנא פורקנא מן קדם יי והדין גירא יתעביד לנא נצחנא
18 באנש ארם ותמחי ית אנש ארם באפק עד דישתיצון׃ ואמר סב גרריא ונסיב ואמר
19 למלכא דישראל מחי לארעא ומחא תלת זמנין ופסק׃ ורגיז עלוהי נביא דיי ואמר הוה
חוי לך למימחי חמש או שית זמנין בכן פון מחיתא ית אנש ארם עד שיצותא וכען תלת
20 זמנין תמחי ית אנש ארם׃ ומית אלישע וקברוהי ומשרית מואב עלת בארעא במעל
21 שתא׃ והוה עד דאנון קברין גברא והא חזו ית משריתא ורמו ית גברא בקברא דאלישע
22 ואזל וקריב גברא בגרמי דאלישע וחיא וקם על רגלוהי׃ וחזאל מלכא דארם דחק ית
23 ישראל כל יומי יהואחז׃ וחס יי עליהון ורחם עליהון ואתפני במימריה לאוטבא להון בדיל
קימיה דעם אברהם יצחק ויעקב ולא אבה לחבלותהון ולא אגלינון מארע בית שכינתיה
24 עד כען׃ ומית חזאל מלכא דארם ומלך בר הדד בריה תחותוהי׃ ותב יהואש בר
25 יהואחז ונסיב ית קרויא מיד בר הדד בר חזאל דנסיב מן יהואחז אבוהי בקרבא תלת
זמנין מחהי יואש ואתיב ית קרוי ישראל׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

11 Et reliquum verborum Joas & omnia quæ fecit, & fortitudo ejus qua congreſſus eſt cum Amaſziah rege tribus domus Jehudah; nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum Iſrael? 13 Et cubuit Joas cum patribus ſuis, & Jarabgham ſedit ſuper ſolium ejus, & ſepultus eſt Joas in Somron cum regibus Iſrael. 14 Et Eliſagh ægrotavit morbo ſuo quo mortu⁹ eſt, & deſcendit ad illũ Joas rex Iſrael, & flevit ſuper faciem ej⁹: & dixit, Magiſter mi, magiſter mi: melior [*erat*] ipſi Iſrael in oratione ſua curribus & equitib⁹. 15 Et dixit illi Eliſagh, Accipe arcũ & jacula: & accepit arcum & jacula. 16 Et dixit regi Iſrael, Appone manũ tuam ſuper arcũ: & appoſuit manũ ſuam; & poſuit Eliſagh man⁹ ſuas ſup man⁹ regis. 17 Et dixit, Aperi feneſtras ad orientem; & aperuit: & dixit Eliſagh, Jaculare; & jaculatus eſt: & dixit, Hoc jaculum fiet *nobis* liberatio ante Dominum, & hoc jaculum fiet nobis victoria contra homines Aram, & percuties homines Aram in Apheq, quouſq; *conſumantur*. 18 Et dixit, Accipe jacula; & accepit: & dixit regi Iſrael, Percute in terram: & percuſſit tribus vicibus, & deſtitit. 19 Et indignatus eſt in illum propheta Domini: & dixit, Oportuiſſet te percutere quinq; aut ſex vicibus, tunc ſtatim percuſſiſſes homines Aram quouſq; extermináſſes eos; ſed nunc tribus vicibus percuties Aram. 20 Et mortuus eſt Eliſagh, & ſepelierunt illum; & exercitus *Moab* intrárunt in terram in introitu anni. 21 Et fuit interim dum illi ſepelirent virum, & ecce viderunt exercitum, & projecerunt virum in ſepulchrum Eliſagh, & deſcendit, & acceſſit vir ad oſſa Eliſagh, & vixit et ſtetit ſuper pedes ſuos. 22 Et Hhazael rex Aram afflixit Iſrael omnibus diebus Jehoahhaz. 23 Et pepercit Dominus eis, et miſert⁹ eſt illorum, et reſpexit in dicto ſuo, ut benefaceret illis propter fœdus ſuum cum Abraham, Jiſzhhaq, et Jaghakob, et noluit diſperdere eos, et non migrare fecit eos de terra domus majeſtatis ſuæ uſq; nunc. 24 Et mortuus eſt Hhazael rex Aram, et regnavit Bar-hadad filius ejus pro eo. 25 Et rediit Jehoas filius Jehoahhaz, et accepit urbes de manu Bar-hadad filii Hhazael, quas acceperat de [*manu*] Jehoahhaz patris ſui in bello, tribus vicibus percuſſit illum Joas, et reſtituit urbes Iſrael.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܗܘܐܫ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܘܓܢܒܪܘܬܗ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܬܟܬܫ ܥܡ ܐܡܘܨܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܡܠܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
13 * ܘܫܟܒ ܝܗܘܐܫ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܝܪܒܥܡ ܒܪܗ ܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ. ܘܐܬܩܒܪ ܝܗܘܐܫ ܒܫܡܪܝܢ ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
14 * ܘܐܠܝܫܥ ܐܬܟܪܗ ܟܘܪܗܢܐ ܕܡܝܬ ܒܗ. ܘܢܚܬ ܠܘܬܗ ܝܗܘܐܫ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܒܟܐ ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܘܐܡܪ. ܐܒܝ ܐܒܝ. ܡܪܟܒܬܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܦܪ̈ܫܘܗܝ.
15 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܫܥ. ܣܒ ܩܫܬܐ ܘܓܐܪ̈ܐ. ܘܢܣܒ ܩܫܬܐ ܘܓܐܪ̈ܐ.
16 * ܘܐܡܪ ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܐܪܟܒ ܐܝܕܟ ܥܠ ܩܫܬܐ. ܘܐܪܟܒ ܐܝܕܗ. ܘܣܡ ܐܠܝܫܥ ܐܝܕܘܗܝ ܥܠ ܐܝܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ.
17 * ܘܐܡܪ. ܦܬܚ ܟܘܬܐ ܠܡܕܢܚܐ. ܘܦܬܚ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܫܥ. ܫܕܝ. ܘܫܕܐ ܓܐܪܐ. ܘܐܡܪ. ܓܐܪܐ ܕܦܘܪܩܢܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܓܐܪܐ ܕܦܘܪܩܢܐ ܒܐܕܘܡ. ܘܬܡܚܐ ܠܐܕܘܡܝܐ ܒܐܦܝܩ. ܥܕܡܐ ܕܬܫܠܡ ܐܢܘܢ.
18 * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܣܒ ܓܐܪܐ. ܘܢܣܒ. ܘܐܡܪ. ܡܚܝ ܒܐܪܥܐ. ܘܡܚܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܘܩܡ.
19 * ܘܐܬܚܡܬ ܥܠܘܗܝ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܡܪ. ܠܡܡܚܐ ܚܡܫ ܐܘ ܫܬ ܙܒܢܝܢ. ܘܗܝܕܝܢ ܡܚܝܬ ܠܐܕܘܡܝܐ ܥܕܡܐ ܕܬܫܠܡ ܐܢܘܢ. ܘܗܫܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܡܚܐ ܠܐܕܘܡ.
20 * ܘܡܝܬ ܐܠܝܫܥ. ܘܩܒܪܘܗܝ. ܘܓܝܣܐ ܕܡܘܐܒ. ܐܬܘ ܠܐܪܥܐ ܒܗ ܒܫܢܬܐ ܗܝ.
21 * ܘܟܕ ܗܢܘܢ ܩܒܪܝܢ ܓܒܪܐ. ܚܙܘ ܓܝܣܐ. ܘܐܪܡܝܘܗܝ ܠܓܒܪܐ ܒܩܒܪܗ ܕܐܠܝܫܥ. ܘܐܙܠ ܓܒܪܐ ܘܩܪܒ ܠܓܪܡܘܗܝ ܕܐܠܝܫܥ. ܘܚܝܐ ܘܩܡ ܥܠ ܪ̈ܓܠܘܗܝ ** ܫܠܡ ܐܠܝܫܥ **
22 * ܘܚܙܐܝܠ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ ܐܠܨ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܘܗܝ ܕܝܗܘܐܚܙ.
23 * ܘܚܢ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ. ܘܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬܗܘܢ. ܡܛܠ ܩܝܡܗ ܕܥܡ ܐܒܪܗܡ. ܘܥܡ ܐܝܣܚܩ. ܘܥܡ ܝܥܩܘܒ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܡܪܝܐ ܕܢܚܒܠ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܫܕܐ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ.
24 * ܘܡܝܬ ܚܙܐܝܠ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܡܠܟ ܒܪ ܗܕܕ ܒܪܗ ܒܬܪܗ.
25 * ܘܗܦܟ ܝܗܘܐܫ ܒܪ ܝܗܘܐܚܙ. ܘܢܣܒ ܩܘܪ̈ܝܐ ܡܢ ܒܪ ܗܕܕ ܒܪ ܚܙܐܝܠ. ܕܢܣܒ ܡܢ ܝܗܘܐܚܙ ܐܒܘܗܝ ܒܩܪܒܐ. ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܡܚܝܗܝ ܝܗܘܐܫ. ܘܐܗܦܟ ܐܢܝܢ ܩܘܪ̈ܝܐ ܠܐܝܣܪܝܠ.

12 * Reliquæ res geſtæ Jehuaſi, quicquid fecit, ejuſque fortitudo, & quomodo pugnaverit cum Amoſia rege Iuda; ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iſraelis. 13 Occubuit itaque Iehuas cum patribus ſuis & Ierobaam filius ejus ſedit ſuper ſolium ipſius; & ſepultus fuit Iehuas in Samaria cum regib⁹ Iſraelis. 14 Porrò cum Eliſæus morbo laboraret quo moriturus erat, deſcendit ad eum Iehuas rex Iſraelis, & flens ſuper vultum ejus dicebat, Pater mi, pater mi, currus Iſraelis, & equites ejus. 15 Tum dixit ad eum Eliſæus, Accipe arcum & ſagittas, & accepit arcum & ſagittas. 16 Rurſus dixit ad regem Iſraelis, Superpone manũ tuam arcui, & ſuperpoſuit manũ ſuam: impoſuitq; Eliſæus manus ſuas manibus regis. 17 (Dixerat autem, Aperi feneſtram Ortum verſùs, & aperuerat eam,) dixitq; ad eum Eliſæus, Ejaculare: quo ſagittam ejaculante, dixit, Sagitta ſalutis Domini, & ſagitta ſalutis contra Adum: percuties enim Adumæos in Aphec, donec abſumas eos. 18 Rurſus ait illi, Accipe ſagittam: quâ acceptâ, dixit, Confodito terram; cúmque trib⁹ vicibus confodiſſet, deſtitit. 19 Quamobrem indignatus illi propheta Dei, dixit, Percutiendum fuiſſet quinque aut ſex vicibus, & tunc percuſſiſſes Adumæos uſque ad conſumptionem: proinde tribus vicibus percuties Adum. 20 Mortuo Eliſæo, ac ſepulto, turmæ Moab invaſerunt terram illam eodem anno. 21 Dum autem iſti hominem ſepelirent, viſis turmis, projecerunt hominem illum in ſepulchrũ Eliſæi: & iniens homo ille, tetigit oſſa Eliſæi, et revixit, ſurrexitq; in pedes ſuos. *Finis* hiſtoriæ *Eliſæi*. 22 Itaque Hezael rex Adum vexabat Iſraelem cunctis dieb⁹ Iehuahazi. 23 Sed clementiâ et miſericordiâ commotus erga eos Dñs, reſpexit eos, propter pactum ſuum cum Abrahamo, Iſhaco, et Iacobo; neque voluit Dominus delere eos, nec abjecit eos à conſpectu ſuo uſque ad id temporis. 24 Unde mortuo Hezaele rege Adum, et regnante Bar-hadad filio ejus poſt ipſum; 25 Recuperavit Iehuas Iehuahazi filius è *manu* Bar-hadad filii Hezaelis, civitates illas quas ille ceperat ab Iehuahazo patre ſuo in bello: tribus annis percuſſit eum Iehuas, ac demum reduxit civitates Iſraeli.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وسائر امور ياهواش وكل الذي صنع * وجبروته * وقتاله لاموصيا ملك يهودا * فانه مكتوب
13 في سفر بيامين الذي لملوك اسرائيل * واضطجع ياهواش مع ابائه * وجلس يوربعام ابنه
14 بعده على كرسيه * ودفن ياهواش في سمرين مع ملوك اسرائيل * واليسع النبي فانه مرض المرض
الذي مات فيه * فانحدر اليه ياهواش ملك اسرائيل * فبكي على وجهه وقال * يا ابي * يا ابي *
15 16 مراكب اسرائيل وفرسانه * فقال له اليسع * خذ قوسا وسهاما * فاخذ قوسا وسهاما * فقال لملك
17 اسرائيل * اجعل يدك على القوس * فجعل يده * وجعل اليسع يده على يد الملك * وقال * افتح
طاقة الي الشرق * ففتح * فقال له اليسع * ارمي * فرمي سهما * فقال * سهم الخلاص للرب * وسهم
18 الخلاص في ادوم * وتضرب الادوميين في اقصي ارضهم حتي تبيدهم * وقال * خذ سهما * فاخذ *
19 فقال * اضرب في الارض * فضرب ثلثة مرات وقام * فغضب عليه نبي الله * وقال * لتضرب خمس
مرات او ست * وعند ذلك تضرب الادوميين حتي تبيدهم * من الان ثلثة مرات تضرب ادوم *
20 21 * ومات اليسع ودفنوه * وجيوش مواب جاءت على الارض في تلك السنة * فبينما هم يقبرون
رجلا ابصروا الجيوش * فالقوا الرجل الميت في قبر اليسع * فعندما لمست اعضاء الرجل
22 الميت عظام جسد اليسع النبي * قام على رجليه * فاما حزائيل ملك ادوم * فانه اضر باسرائيل
23 جميع ايام ياهوحاز * فرثي لهم الرب * ورحمهم وعطف عليهم * من اجل ميثاقه الذي مع
ابراهيم * ومع اسحق * ومع يعقوب * ولم يحب الرب ان يفسدهم * ولم يطرحهم من قدامه *
24 25 * ومات حزائيل ملك ادوم * وملك بن هداد ابنه بعده * ورجع ياهواش فاخذ القري من ابن
هداد بن حزائيل * التي كان اخذها من ياهوحاز ابيه * في ثلاثة سنين ضربه ياهواش * ورد
القري الي اسرائيل *

12 Reliquæ res geſtæ Jehuaſi, et quicquid fecit, præclara ejus facinora, ejuſque pugna cum Amoſia rege Juda, ſcripta ſunt in libro chronicorum regum Iſraelis. 13 Poſteà occubuit Jehuas cum majoribus ſuis, ſeditque Jeroboam filius ejus poſt ipſum ſuper ſolium ipſius: ſepultus autẽ fuit Jehuas in Samaria cum regibus Iſraelis. 14 Verùm Eliſæo prophetâ laborante eo morbo quo mortuus eſt, deſcenderat ad eum Jehuas rex Iſraelis, & flens ſuper faciem ejus dixerat, O pater mi, O pater mi, currus Iſraelis & equites ejus. 15 Eliſæus autem dixit ei, Sume arcum & ſagittas; ſumpſitque arcu & ſagittis. 16 Dixit ad regem Iſraelis, Impone manũ tuam arcui; et cùm impoſuiſſet manum ſuam, impoſuit Eliſæus manum ſuam manui regis: 17 (Dixerat autem, Aperi feneſtram Orientem verſùs, & aperuerat:) tum dixit ad eum Eliſæus, Jaculare; & cùm ſagittam jaculatus eſſet, ait, Sagitta ſalutis Domino, & ſagitta ſalutis in Edom: & percuties Edomæos in poſtrema terra eorum, ita ut perdas eos. 18 Rurſum dixit, Sume ſagittam, quam cùm ſumpſiſſet, ait; Incute in terram: & cùm ter incuſſiſſet, deſtitit. 19 Quarè irâ percitus in eum propheta Dei, dixit; Incutere oportebat quinquies aut ſexies, ac tunc percuſſiſſes Edomæos uſq; ad internecionem: nunc autem ter percuties Edom. 20 Cùm mortuus eſſet Eliſæus, & ſepeliſſent eum, turmæ Moab invaſerunt terram illam eodem anno. 21 Dúmque ſepelirent hominem quendam, viſis turmis, projecerunt mortuum illum in ſepulchrum Eliſæi: & ſimul atque tetigerunt membra hominis illius mortui oſſa corporis Eliſæi prophetæ, ſurrexit in pedes ſuos. 22 At verò Hazael rex Edom infenſus erat Iſraelitis cunctis diebus Jehuhazi. 23 Dominus autem benignitate, miſericordiâ atq; clementiâ uſus eſt in eos, propter fœdus ſuum quod pepigerat cum Abrahamo, Iſhaco, & Jacobo, noluitque Dominus extinguere eos, nec abjecit eos à conſpectu ſuo. 24 Nam mortuus eſt Hazael rex Edom, regnavitque Ben-haddad filius ejus poſt ipſũ: 25 Reverſus itaq; Jehuas recepit à Ben-haddad filio Hazaelis civitates illas quas ceperat ab Jehuhazo patre ſuo: trium annorum ſpatio percuſſit eum Jehuas, & reſtituit civitates Iſraeli.

CAP. XIV. יד

regnavit ,Iſrael regis Joachaz filii Joas ſecundo anno In
בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ בֶּן־יוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ 1
quinque & viginti Filius .Jehudah regis Joas filius Amaſiahu
אֲמַצְיָהוּ בֶן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ 2
regnavit annis novem & viginti & ,ipſum regnando in erat annorum
שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים וָתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ
fecit Et .Jeruſalaim de Jehohaddan ejus matris nomen &:Jeruſalaim in
בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעַדָּן מִן־יְרוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ 3
:ejus pater David ſicut non veruntamen :Domini oculis in rectum
הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא כְּדָוִד אָבִיו
excelſa Veruntamen .fecit,ejus pater Joas fecit quæ omnia juxta
כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה יוֹאָשׁ אָבִיו עָשָׂה׃ רַק הַבָּמוֹת 4
.excelſis in ſuffientes & ,immolantes populus adhuc :receſſerunt non
לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃
percuſſit & ,ejus manu in regnum eſſet roboratum cùm ,fuit Et
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ וַיַּךְ 5
filios Et .ſuum patrem regem percutientes ,ſuos ſervos
אֶת־עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת־הַמֶּלֶךְ אָבִיו׃ וְאֶת־בְּנֵי 6
quo ,Moſeh legis libro in ſcriptum ſicut ,occidit non percuſſorum
הַמַּכִּים לֹא הֵמִית כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת־מֹשֶׁה אֲשֶׁר־
,filiis ſuper patres morientur Non :dicendo ,Dominus præcepit
צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא־יוּמְתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים
ſuo peccato in vir quum ,patribus ſuper morientur non filii &
וּבָנִים לֹא־יוּמְתוּ עַל־אָבוֹת כִּי אִם־אִישׁ בְּחֶטְאוֹ
,millia decem ſalis valle in Edom percuſſit Ipſe .morietur
יָמוּת׃ הוּא־הִכָּה אֶת־אֱדוֹם בְּגֵי־הַמֶּלַח עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים 7
Jactheel ejus nomen vocavit & :bello in Selah cepit &
וְתָפַשׂ אֶת־הַסֶּלַע בַּמִּלְחָמָה וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ יָקְתְאֵל
ad nuncios Amaſiah miſit Tunc .hanc diem ad uſque
עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אָז שָׁלַח אֲמַצְיָה מַלְאָכִים אֶל־ 8
,Ito :dicendo ,Iſrael regis Jehu filii Jehoachaz filium Jehoas
יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכָה
Iſrael rex Jehoas Miſitque .faciebus nos videamus
נִתְרָאֶה פָנִים׃ וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל 9
Lebanon in qui Carduus :dicendo ,Jehudah regem Amaſiahu ad
אֶל־אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוֹחַ אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן
tuam filiam Da :dicendo ,Lebanon in quæ cedrum ad miſit
שָׁלַח אֶל־הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר תְּנָה אֶת־בִּתְּךָ
,Lebanon in quæ agri beſtia tranſivit & :uxorem in meo filio
לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן
,Edom percuſſiſti Percutiendo .carduum conculcavit &
וַתִּרְמֹס אֶת־הַחוֹחַ׃ הַכֵּה הִכִּיתָ אֶת־אֱדוֹם 10
te immiſcebis quid ut & ;tua domo in ſede &,gloriare :tuũ cor te elevavit &
וּנְשָׂאֲךָ לִבֶּךָ הִכָּבֵד וְשֵׁב בְּבֵיתֶךָ וְלָמָּה תִתְגָּרֶה
audivit non Et ?tecum Jehudah & tu cadas & ,malum in
בְּרָעָה וְנָפַלְתָּה אַתָּה וִיהוּדָה עִמָּךְ׃ וְלֹא־שָׁמַע 11
,faciebus ſe viderunt & ;Iſrael rex Jehoas aſcendit & :Amaſiahu
אֲמַצְיָהוּ וַיַּעַל יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָנִים
.Jehudah ipſi quæ ,ſemes-Beth in ,Jehudah rex Amaſiahu & ,ipſe
הוּא וַאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר לִיהוּדָה׃
.ſua tentoria in vir fugerunt & ,Iſrael faciem ad Jehudah eſt cæſus Et
וַיִּנָּגֶף יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאֹהָלָו׃ 12
,Achaziahu filii Jehoas filium Jehudah regem Amaſiahu Et
וְאֵת אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בֶּן־יְהוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ 13
;Jeruſalaim venit & :ſemes--Beth in Iſrael rex Jehoas cepit
תָּפַשׂ יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִַם
,anguli portam ad uſque ,Ephraim porta in Jeruſalaim muro in rupit &
וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלִַם בְּשַׁעַר אֶפְרַיִם עַד־שַׁעַר הַפִּנָּה
.cubitis quadringentis
אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה׃

Verſio VULG. LAT.

CAP. XIV.

1 In anno ſecundo Joas filii Joachaz regis Iſrael, regnavit Amaſias filius Joas regis Juda. 2 Viginti quinque annorũ erat cùm regnare cœpiſſet: viginti autem & novem annis regnavit in Jeruſalem, nomen matris 3 ejus Joadan de Jeruſalem. Et fecit rectum coram Domino, veruntamen non ut David pater ejus. Juxta omnia, quæ fecit 4 Joas pater ſuus, fecit: Niſi hoc tantùm, quòd excelſa non abſtulit: adhuc enim populus immolabat, & adolebat incen- 5 ſum in excelſis. Cúmque obtinuiſſet regnum, percuſſit ſervos ſuos, qui interfecerant re- 6 gem patrem ſuum. Filios autem eorum qui occìderant, non occìdit, juxta quod ſcriptum eſt in libro legis Moyſi, ſicut præcepit Dominus, dicens; Non morientur patres pro filiis, neq; filii morientur pro patribus: ſed unuſquiſque 7 in peccato ſuo morietur. Ipſe percuſſit Edom in valle Salinarum decem millia, & apprehendit petram in prælio, vocavitque nomen ejus Jectehel, uſque in præſentem diem. 8 Tunc miſit Amaſias nuntios ad Joas filium Joachaz, filii Jehu regis Iſrael, dicens; Ve- 9 ni, & videamus nos. Remiſitque Joas rex Iſrael ad Amaſiam regẽ Juda, dicens; Cardu' Libani miſit ad cedrum quæ eſt in Libano, dicens; Da filiam tuam filio meo uxorẽ. Tranſieruntque beſtiæ ſaltûs, quæ ſunt in Libano, & conculcave- 10 runt carduum. Percutiens invaluiſti ſuper Edom, et ſublevavit te cor tuum: contentus eſto gloriâ, & ſede in domo tua: quarè provocas malum, ut cadas tu & Judas te- 11 cum? Et non acquievit Amaſias: aſcendítque Joas rex Iſrael, & viderunt ſe, ipſe & Amaſias rex Juda, in Beth- 12 ſames oppido Judæ. Percuſſúſque eſt Juda coram Iſrael, & fugerunt unuſquiſque in ta- 13 bernacula ſua. Amaſiam verò regem Juda, filium Joas filii Ochoziæ, cepit Joas rex Iſrael in Bethſames, & adduxit eum in Jeruſalem: & interrupit murum Jeruſalem, à porta Ephraim uſque ad portam anguli, quadringentis cubitis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ιδʹ.

1 ἘΝ ἔτει δευτέρῳ τῷ Ἰωὰς υἱῷ (α) Ἰωάχαζ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν (β) Ἀμεσσίας υἱὸς Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα. 2 Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ (γ) εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα (δ) τῆς 3 μητρὸς αὐτοῦ Ἰωαδὶμ ἐξ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε Ἰωὰς ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐποίησεν. 4 Πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυ- 5 σίαζε καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. Καὶ ἐγένετο ὅτε κατίσχυσεν ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς πατά- 6 ξαντας (ε) τὸν πατέρα αὐτοῦ. Καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν παταξάντων οὐκ ἐθανάτωσε, καθὼς γέγραπται (ζ) ἐν βιβλίῳ νόμων Μωυσῆ, ὡς ἐνετείλατο κύριος, λέγων, Οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ υἱῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων, ὅτι ἀλλ' ἢ ἕκαστος 7 ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἀποθανεῖται. Αὐτὸς ἐπάταξε (η) τὴν Ἐδὼμ ἐν γεμελὲδ δέκα χιλιάδας, καὶ συνέλαβε τὴν πέτραν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς (θ) Ἰεθοὴλ ἕως 8 τῆς ἡμέρας ταύτης. Τότε ἀπέστειλεν (ι) Ἀμεσσίας ἀγγέλους πρὸς (κ) Ἰωὰς υἱὸν Ἰωάχαζ υἱοῦ (λ) Ἰοὺ βασιλέως Ἰσραὴλ, λέγων, 9 Δεῦρο ὀφθῶμεν προσώποις. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς (μ) Ἀμεσσίαν βασιλέα Ἰούδα, λέγων, Ὁ ἄκαν ὁ ἐν τῷ Λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ Λιβάνῳ, λέγων, Δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς γυναῖκα. καὶ (ν) διῆλθον τὰ θηρία τοῦ (ξ) ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ συνεπάτησαν 10 τὴν ἄκανα. Τύπτων ἐπάταξας τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπῆρέ σε (ο) καρδία σου, ἐνδοξάσθητι καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ (π) σου, καὶ ἱνατί ἐρίζεις ἐν κακίᾳ σου; καὶ πεσῇ σὺ καὶ Ἰούδας μετὰ σοῦ. 11 Καὶ οὐκ ἤκουσεν (ρ) Ἀμεσσίας. καὶ ἀνέβη Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὤφθησαν προσώποις αὐτὸς καὶ (σ) Ἀμεσσίας βασιλεὺς Ἰούδα ἐν 12 (τ) Βαιθσαμὺς τῇ τοῦ Ἰούδα. Καὶ ἔπταισεν Ἰούδας ἀπὸ προσώπου Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγεν ἀ- 13 νὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. Καὶ τὸν (υ) Ἀμεσσίαν υἱὸν Ἰωὰς υἱοῦ (φ) Ὀχοζίου συνέλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν (χ) Βαιθσαμύς· καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, (ψ) καὶ καθεῖλεν ἐν τῷ τείχει Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ πύλῃ Ἐφραὶμ ἕως (ω) πύλης τῆς γωνίας τετρακοσίους πήχεις.

CAP. XIV.

1 *IN anno ſecundo Joas filii Joachaz regis Iſrael, & regnavit Ameſſias filius Joas rex Juda.* 2 *Filius viginti & quinq; annorum erat in regnando ipſum: & viginti & novem annos regnavit in Hieruſalem: & nomen matris ejus Joadim de Hieruſalem.* 3 *Et fecit rectum in oculis Domini: veruntamen non ſicut David pater ejus: juxta omnia, quæcunq; fecerat Joas pater ejus, fecit.* 4 *Veruntamen excelſa non ſuſtulit. Adhuc populus ſacrificabat, & adolebant in excelſis.* 5 *Et factum eſt, quando confortatum fuit regnum in manu ipſius, & percuſſit ſervos ſuos, qui percuſſerant patrem ipſius.* 6 *Et filios eorum, qui percuſſerant, non interfecit; ſicut ſcriptum eſt in libro legum Moyſi, quomodò mandavit Dominus, dicens; Non morientur patres pro filiis: & filii non morientur pro patribus: quia tantùm unuſquiſq; in peccatis ſuis morietur.* 7 *Ipſe percuſſit Edom in (a) Gemeled decem millia: & cepit petram in bello, & vocavit nomen ejus Jethoel uſq; in diem hanc.* 8 *Tunc miſit Ameſſias nuntios ad Joas filium Joachaz filii Ihu regis Iſrael, dicens; Veni, Conſpiciamus nos (b) faciebus.* 9 *Et miſit Joas rex Iſrael ad Ameſſiã regem Juda, dicens; Carduus, qui in Libano, miſit ad cedrum, quæ in Libano, dicens; Da filiam tuum filio meo in uxorem. Et tranſierunt beſtiæ agri, quæ in Libano: & conculcaverunt carduũ.* 10 *Percutiens percuſſiſti Idumæam: & elevavit te cor (c) tuum. Gloriare ſedens in domo tua. Et ut quid contendis in malum tuum? et cades tu, & Judas tecum.* 11 *Et non audivit Ameſſias. Et aſcendit Joas rex Iſrael: & conſpexerunt ſe faciebus, ipſe & Ameſſias rex Juda in Bethſamys, quæ ipſius Juda.* 12 *Et cecidit Judas à facie Iſrael: & fugit vir in tabernaculum ſuum.* 13 *Et Ameſſiam filium Joas filii Ochoziæ cepit Joas rex Iſrael in Bethſamys. Et (d) venit in Hieruſalem: & diruit in muro Hieruſalem, in porta Ephræm uſq; ad portam anguli, quadringentos cubitos.*

MS.A. (α) Ἄχαζ (β) Ἀμασίας (γ) εἰκοσιεννέα (δ) τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰωαδεὶν (ε) τὸν βασιλέα τὸν πατέρα (ζ) ἐν βίβλῳ νόμου Μωσῆ, ὡς ἐνετείλατο (η) τὸν Ἐδὼμ ἐν γαιμελὰ δέκα (θ) Ἰεκθοὴλ (ι) Ἀμασίας (κ) * Ἰὰς (λ) Ἰηοῦ (μ) Ἀμασίαν (ν) διῆλθεν (ξ) ἀγροῦ ἐν (ο) ἡ καρδία (π) σου, ἱνατί (ρ) Ἀμεσίας. (σ) Ἀμασίας (τ) Βηθσαμὺς τῆς Ἰουδαίας. (υ) Ἀμεσσίαν βασιλέα Ἰούδα υἱὸν (φ) Ἀαζία ἔλαβεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωάχαζ βασιλεὺς (χ) Βεθσαμύς· (ψ) καὶ διέκοψεν ἐν τείχει (ω) τῆς πύλης τῶν γωνιῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יד

בִּשְׁנַת תַּרְתֵּין לְיוֹאָשׁ בַּר יְהוֹאָחָז מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל מְלַךְ אֲמַצְיָה בַּר יוֹאָשׁ מֶלֶךְ שִׁבְטָא 1
דְבֵית יְהוּדָה׃ בַּר עַסְרִין וְחָמֵשׁ שְׁנִין הֲוָה כַּד מְלַךְ וְעַסְרִין וּתְשַׁע שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם 2
וְשׁוּם אִמֵּיהּ יְהוֹעַדָּן מִן יְרוּשְׁלֵם׃ וַעֲבַד דְּכָשַׁר קֳדָם יְיָ לְחוֹד לָא כְּדָוִד אֲבוּהִי כְּכֹל דַּעֲבַד 3
יוֹאָשׁ אֲבוּהִי עֲבַד׃ לְחוֹד בָּמָתָא לָא עֲטַרָא עַד כְּעַן עַמָּא מְדַבְּחִין וּמַסְּקִין בּוּסְמִין עַל 4
בָּמָתָא׃ וַהֲוָה כַּד תְּקֵפַת מַלְכוּתָא בִּידֵיהּ וּקְטַל יַת עַבְדוֹהִי דִּי קְטַלוּ יַת מַלְכָּא אֲבוּהִי׃ 5
וְיַת בְּנֵי קָטְלַיָּא לָא קְטַל כְּמָא דִכְתִיב בִּסְפַר אוֹרַיְתָא דְמֹשֶׁה דְּפַקֵּיד יְיָ לְמֵימַר לָא יוּמְתוּן 6
אַבְהָן עַל פּוּם בְּנִין וּבְנִין לָא יוּמְתוּן עַל פֻּם אַבְהָן אֱלָהֵן אֱנָשׁ בְּחוֹבֵיהּ יְמוּת׃ הוּא מְחָא יַת 7
אֱנָשׁ אֱדוֹם בְּגֵי מֶלַח עַסְרָא אַלְפִין וּכְבַשׁ יַת כְּרַכָּא בִּקְרָבָא וּקְרָא יַת שְׁמֵהּ יָקְתְאֵל עַד
יוֹמָא הָדֵין׃ בְּכֵן שְׁלַח אֲמַצְיָה אִזְגַּדִּין לְוָת יְהוֹאָשׁ בַּר יְהוֹאָחָז בַּר יֵהוּא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל 8
לְמֵימַר אֱתָא נְקַבֵּל אַפִּין בִּקְרָבָא׃ וּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְוָת אֲמַצְיָה מֶלֶךְ שִׁבְטָא 9
דְבֵית יְהוּדָה לְמֵימַר חוּחָא דִּי בְלִבְנָן שְׁלַח לְאַרְזָא דִּי בְלִבְנָן לְמֵימַר הַב יַת בְּרַתָּךְ לִבְרִי
לְאִתּוּ וַעֲבַרַת חֵיוַת בָּרָא דִּי בְלִבְנָן וְדָשַׁת יַת חוּחָא׃ מִמְחָא מְחֵיתָא יַת אֱנָשׁ אֱדוֹם וּרְאָם 10
עֲלָךְ לִבָּךְ אִתְיַקַּר וְתֵב בְּבֵיתָךְ וּלְמָא אַתְּ מִתְגָּרֵי בְּבִישְׁתָּא וְתִתְקְטֵל אַתְּ וּדְבֵית יְהוּדָה
עִמָּךְ׃ וְלָא קַבֵּל אֲמַצְיָהוּ וּסְלֵק יְהוֹאָשׁ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וְאַקְבִּילוּ אַפֵּיהוֹן בִּקְרָבָא הוּא 11
וַאֲמַצְיָה מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ דִּי לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה׃ וְאִתְּבָרוּ אֱנָשׁ יְהוּדָה 12
קֳדָם יִשְׂרָאֵל וְאַפְכוּ גְּבַר לְקִרְווֹהִי׃ וְיָת אֲמַצְיָה מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה בַּר יְהוֹאָשׁ בַּר 13
אֲחַזְיָה אֲחַד יְהוֹאָשׁ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וְאָתוֹ לִירוּשְׁלֵם וּפְרַץ בְּשׁוּרָא דִירוּשְׁלֵם
בִּתְרַע בֵּית שִׁבְטָא דְאֶפְרַיִם עַד תְּרַע זָוִיתָא אַרְבַּע מְאָה אַמִּין׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. XIV.

1 ANno ſecundo Joas filii Jehoahhaz regis Iſrael regnavit Amaſziah filius Joas regis tribus domus Jehudah. 2 Filius viginti & quinq; annorum erat quando regnavit, & viginti & novem annos regnavit in Jeruſalem: & nomen matris ejus erat Jehoghadan de Jeruſalem. 3 Et fecit quod rectum erat ante Dominum; veruntamen non ſicut David pater ejus: juxta omnia quæ fecerat Joas pater ejus, fecit. 4 Veruntamen excelſa non receſſerant: adhuc uſq; populus ſacrificabat & adolebat aromata ſuper excelſa. 5 Et fuit firmato regno in manu ejus, occìdit ſervos ſuos qui occiderant regem patrem ejus. 6 Sed filios occiſorum non occìdit, ſicut ſcriptum eſt in libro legis Moſeh, quo præcepit Dominus, dicendo: Non morientur patres pro filiis, & filii non morientur pro patribus: quiſq; in peccato ſuo morietur. 7 Ipſe percuſſit homines Edom in valle Salis decem mille, & ſubegit arcem bello, & vocavit nomen ejus Jaqthel uſq; ad diem hanc. 8 Tunc miſit Amaſziah nuncios ad Joas filium Jehoahhaz filii Jehu regis Iſrael, dicendo: Veni excipiamus [*adinvicem*] facies in bello. 9 Et miſit Joas rex Iſrael ad Amaſziah regem tribus domus Jehudah, dicendo: Carduus qui eſt in Libnan, miſit ad Cedrum quæ eſt in Libnan, dicendo: Da filiam tuam filio meo in uxorem: & tranſivit fera agri quæ eſt in Libnan, & conculcavit carduuum. 10 Percutiendo percuſſiſti homines Edom, & elatum eſt ſuper te cor tuum; gloriare & ſede in domo tua: quare immiſcebis te in malum, ut *occidaris* tu & [*populus*] domus Jehudah tecum? 11 Et non paruit Amaſziah; & aſcendit Joas rex Iſrael: & oppoſuerunt [*invicem*] facies ſuas in bello ipſe & Amaſziah rex tribus domus Jehudah in Beth-ſemes quæ eſt tribus Jehudah. 12 Et fracti ſunt homines Jehudah ante Iſrael, & verterunt terga ſinguli ad tabernacula ſua. 13 Et Amaſziah regem tribus domus Jehudah, filium Joas filii Ahhaziah, cepit Joas rex Iſrael in Beth-Sames, & venerunt in Jeruſalem, & dirupit de muro Ieruſalem in porta tribus Ephraim, uſq; ad portam anguli, quadringentos cubitos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܘܠܓܐ * ܝܕ *

1 * ܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܠܝܗܘܐܫ ܒܪ ܝܗܘܐܚܙ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܐܡܠܟ ܐܡܘܨܝܐ ܒܪ ܝܗܘܐܫ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܟܕ ܐܡܠܟ. 2
ܘܥܣܪܝܢ ܘܬܫܥ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡܗ ܕܐܡܗ ܝܗܘܥܕܢ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ.
* ܘܥܒܕ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܒܪܡ ܠܐ ܐܝܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܝܗܘܐܫ ܐܒܘܗܝ ܥܒܕ. 3
* ܒܪܡ ܠܐܓܘܪ̈ܐ ܠܐ ܐܥܒܪ. ܘܥܡܐ ܥܕܟܝܠ ܡܕܒܚ ܗܘܐ ܘܡܣܩ ܥܠ ܐܓܘܪ̈ܐ. 4
* ܘܟܕ ܐܫܬܪܪܬ ܡܠܟܘܬܐ ܒܐܝܕܗ. ܩܛܠ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܩܛܠܘ ܠܝܗܘܐܫ ܡܠܟܐ ܐܒܘܗܝ. 5
* ܘܠܒܢܝ̈ ܩܛܘܠܐ ܠܐ ܩܛܠ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܣܦܪܐ ܕܢܡܘܣܗ ܕܡܘܫܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܘܐܡܪ. 6
ܠܐ ܢܡܘܬܘܢ ܐܒܗ̈ܐ ܚܠܦ ܒܢܝ̈ܐ. ܘܒܢܝ̈ܐ ܠܐ ܢܡܘܬܘܢ ܚܠܦ ܐܒܗ̈ܝܗܘܢ. ܐܠܐ ܐܢܫ
ܒܚܛܗܝ̈ܗܘܢ ܢܡܘܬ. * ܗܘ ܩܛܠ ܠܐܕܘܡ ܒܓܡܠܐ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ. ܘܣܠܥ 7
ܟܒܫ ܒܩܪܒܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܢܩܬܐܝܠ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܗܝܕܝܢ ܫܕܪ ܐܡܘܨܝܐ 8
ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܐܝܙܓܕ̈ܐ ܠܘܬ ܝܗܘܐܫ ܒܪ ܝܗܘܐܚܙ ܒܪ ܝܗܘܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ.
ܬܐ ܢܬܚܙܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. * ܘܫܕܪ ܝܗܘܐܫ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܐܡܘܨܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ 9
ܘܐܡܪ. ܚܘܚܐ ܕܒܠܒܢܢ ܫܕܪ ܠܘܬ ܐܪܙܐ ܕܒܠܒܢܢ. ܗܒ ܠܒܪܬܟ ܠܒܪܝ ܠܐܢܬܬܐ. ܘܥܒܪܬ
ܚܝܘܬܐ ܕܒܠܒܢܢ. ܘܕܫܬܗ ܠܚܘܚܐ. * ܡܡܚܐ ܡܚܝܬ ܠܐܕܘܡ. ܘܐܪܝܡܟ ܠܒܟ. ܐܫܬܒܗܪ 10
ܘܬܒ ܒܒܝܬܟ. ܘܠܡܢܐ ܡܬܟܪܐ ܐܢܬ ܒܒܝܫܬܐ. ܘܬܦܠ ܐܢܬ ܘܝܗܘܕܐ ܥܡܟ. * ܘܠܐ ܫܡܥ 11
ܐܡܘܨܝܐ. ܘܣܠܩ ܝܗܘܐܫ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܬܚܙܝܘ ܐܦ̈ܐ ܗܘ ܘܐܡܘܨܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.
ܒܒܝܬ ܫܡܫ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܐܬܬܒܪ ܝܗܘܕܐ ܩܕܡ 12
ܐܝܣܪܝܠ. ܘܥܪܩܘ ܐܢܫ ܠܡܫܟܢܗ. * ܘܠܐܡܘܨܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܚܕܗ ܝܗܘܐܫ 13
ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܒܒܝܬ ܫܡܫ. ܘܥܠ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܦܪܨ ܒܫܘܪܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܡܢ ܬܪܥܐ
ܕܐܦܪܝܡ. ܥܕܡܐ ܠܬܪܥܐ ܕܙܘܝܬܐ. ܐܪܒܥܡܐܐ ܐܡ̈ܝܢ.

CAP. XIV.

1 ANno ſecundo Jehuaſi filii Jehuahazi regis Iſrael, regnavit Amoſia filius Joaſi regis Juda. 2 Natus erat annos vigintiquinque quando regnàvit, & vigintinovem annis regnavit in Jeruſalem; nomen autem matris ejus erat Jehuadan, de Jeruſalem. 3 Fecit quod rectum erat coram Domino, non tamen ut David pater ſuus: ſed prout fecerat Ioas pater ſuus, fecit. 4 Veruntamen altaria non abſtulit, nam populus adhuc ſacrificabant & adolebant ſuper altaria. 5 Quum confirmatum eſſet regnum in manu ejus, trucidavit ſervos ſuos qui occiderant regem Ioaſum patrem ſuum. 6 Sed homicidarum filios non trucidavit, quemadmodum ſcriptum eſt in libro legis Moſis, quam Dominus præcepit dicens, Non morientur patres pro filiis, & filii non morientur pro patribus ſuis; ſed quiſque ob peccata ſua morietur. 7 Is trucidavit in Gamlah viginti millia Adumæorum, & Selaam bello vaſtavit, vocavítque nomen ejus Nectael in hunc uſque diem. 8 Tunc miſit Amoſia rex Iuda legatos ad Iehuas filium Iehuahazi filii Iehu, regem Iſraelis, dicens; Age, alter alterius faciei occurramus. 9 Remiſit Iehuas rex Iſraelis ad Amoſiam regem Judæ, dicens; Prunus quæ eſt in Libano, miſit ad cedrum quæ eſt in Libano, Da filiam tuam filio meo uxorẽ: interea præteriens beſtia quæ erat in Libano, conculcavit prunum. 10 Clade vaſtâſti Adumæos, ideò extulit te animus tuus: gloriare, & domi tuæ te contine; & ne præceps feraris in malũ *tuum*, ne cadas tu et Juda tecum: 11 At non obtemperavit ei Amoſia. Quare aſcendens Iehuas rex Iſraelis, & Amoſia rex Judæ: occurrerunt ſibi mutuò apud Beth-ſemes *urbem* Judæ, ipſe & Amoſia rex Judæ: 12 Et contritus Juda coram Iſraele. Fugerunt quiſque in habitaculum ſuum: 13 [illegible] Amoſia rex Iudæ captus eſt ab Iehuas rege Iſraelis in Beth-ſemes. Deinde ingreſſus eſt Ieruſalem, perruptis in muro Ieruſalem à porta Aphremi uſque ad portam anguli quadringentis cubitis:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع عشر *

1 * وفي سنتين من ملك يهواس بن يهوحاز ملك بني اسرايل * ملك اموصيا بن يواس ملك
2 يهودا * وكان يوم ملك ابن خمس وعشرين سنة واقام ملكاً على يهودا باورسليم سبعاً وعشرين
3 سنة * واسم امه ياهوعدان من اورسليم * وصنع حسناً قدام الله * ولكن ليس مثل داود ابيه *
4 ولكن مثل صنيع يواس ابيه صنع * وايضا الصواعد فانه لم يبعدها * والشعب بعد كانوا
5 يذبحون ويبخرون على الصواعد * فلما استقر المملكة بيده * قتل عبيده الذين قتلوا يواس
6 الملك اباه * ولم يقتل بنيهم * كما هو مكتوب في ناموس موسى الذي اوصى الله * وقال * لا تموت
7 الاباء على جرم الابناء * ولا تموت الابناء على جرم الاباء * بل كل احد يقتل بخطاه * وقتل
اموصيا الملك من ادوم بجملح عشرين الف نفس * واخرب سلع في الحرب * ودعي اسمها يقتايل
8 الى اليوم * وعند ذلك بعث اموصيا ملك يهودا رسلاً الى ياهواس بن ياهوحاز بن ياهو ملك
9 اسرايل * فقال * تعال للحرب واحد مع واحد * فبعث ياهواس ملك اسرايل الى اموصيا ملك يهودا *
فقال له * مثل ان الخوخ الذي في لبنان ارسل الى ارز لبنان وقال له * ازوج ابنتك لابني * فجازت
10 بعد قليل وحوش لبنان على الخوخ فداسته * كذاك انت لما ان حاربت الادوميين فغلبتهم *
11 ارتفع قلبك * توقر واقعد في بيتك * ولا تتعرض الى البلوى فتسقط انت ويهودا معك * فلم يسمع
منه اموصيا * وصعد ياهواس ملك اسرايل واموصيا ملك يهودا * والتقيا مواجهة بعض لبعض
12 في بيت شمس التي ليهودا * هو واموصيا ملك يهودا * فانكسر يهودا من قدام اسرايل * وهرب
13 كل احد الى بلاده * واموصيا ملك يهودا * فاخذه ياهواس ملك اسرايل في بيت شمس * ودخل
اورسليم وهدم في سور اورسليم من باب افرام الى باب الزاوية اربع مائة ذراع *

CAP. XIV.

1 *ANno ſecundo regni Jehuaſi filii Jehuhazi regis Iſraelitarum, regnavit Amoſia filius Joaſi regis Juda.* 2 *Erat is quo die regnavit, annos natus vigintiquinque, manſitque rex ſuper Judam in Jeruſalem viginti ſeptẽ annis: nomen matris ejus, Jehuadan è Jeruſalẽ.* 3 *Rectè ſe geſſit corã Deo, non tamen ut David pater ejus; ſed ſecundùm opera Joaſi patris ſui fecit.* 4 *Excelſa non amovit, et populus adhuc ſacrificabant & adolebant ſuper excelſa.* 5 *Is regno in manu ſua firmato, peremit ſervos ſuos qui interfecerant regem Joaſum patrem ſuum.* 6 *Filios autem eorum non peremit, quemadmodum ſcriptum eſt in lege Moſis, quam Deus præcepit dicens; Non morientur parentes pro crimine filiorum, neque morientur filii pro crimine parentum; ſed quiſque morte afficietur pro peccato ſuo.* 7 *Peremit etiam rex Amoſia ex Edomæis in Gamlah, viginti millia hominum: & Salaam bello vaſtavit, vocavitque nomen ejus Jectaelum ad hodiernum uſque diem.* 8 *Tunc miſit Amoſia rex Juda nuntiis ad Jehuaſum filium Jehuhazi filii Jehu, regem Iſraelis, dixit; Veni dimicatum alter cum altero.* 9 *Miſit autem Jehuas rex Iſraelis ad Amoſiam regem Juda, dixitque ad eum Quemadmodum prunus quæ eſt in Libano, miſit ad cedrum Libani, dicens ei, Junge matrimonio filiam tuam cum filio meo, mox autem prætereuntia Libani animantia ſuper prunum, conculcaverunt eam;* 10 *Sic tu ob debellatos victóſque Edomæos animâ efferris, gloriare quantum libuerit, & conſide domi tuæ, néve te objectes periculo, ne corruas tu & Juda tecum.* 11 *Sed non acquieſcente ei Amoſiâ, aſcendit Jehuas rex Iſraelis, & Amoſia rex Judæ, incidérúntque adverſis frontibus alter in alterum in Beth-ſemes quæ pertinet ad Judam, ipſe & Amoſia rex Judæ:* 12 *Ergo fugatis ab Iſraele, fugit unuſquiſque in patriam ſuam:* 13 *Præterea Amoſiam regem Juda cepit Jehuas rex Iſraelis in Beth-ſemes, & ingreſſus eſt Jeruſalem perruptis in muro Jeruſalem à porta Aphremi ad portam anguli quadringentis cubitis;*

v.sa omnia & ,argentum & ,aurum omne Tulitque
14 ולקח את־כל־הזהב והכסף ואת כל־הכלים
& regii domus thesauris in & ,Domini domo in inventa
הנמצאים בית־יהוה ובאוצרות בית המלך ואת
:ciborum residuum Et .Someron in est reversus & :arrhabonum filios
15 בני התערבות וישב שמרונה: ויתר דברי
cum pugnavit quomodo & ,ejus fortitudo & ,fecit quæ ,Jehoas
יהואש אשר עשה וגבורתו ואשר נלחם עם
libro super scripta ipsa nónne ,Jehudah rege Amasiahu
אמציהו מלך־יהודה הלא־הם כתובים על־ספר
cum Jehoas Jacuitque ?Israel regum dierum verborum
16 דברי הימים למלכי ישראל: וישכב יהואש עם־
:Israel regibus cum Someron in est sepultúsque ,suis patribus
אבתיו ויקבר בשמרון עם מלכי ישראל
filius Amasiahu vixit Et .eo pro ejus filius Jarobham regnavitque
17 וימלך ירבעם בנו תחתיו: ויחי אמציהו בן־
Jehoachaz filii Jehoas mortem post Jehudah rex Joas
יואש מלך יהודה אחרי מות יהואש בן־יהואחז
verborum residuum Et .annis quindecim ,Israel regis
18 מלך ישראל חמש עשרה שנה: ויתר דברי
verborum libro super scripta ipsa nónne ,Amasiahu
אמציהו הלא־הם כתבים על־ספר דברי
ligationem eum super ligaverunt Et ?Jehudah regum dierum
19 הימים למלכי יהודה: ויקשרו עליו קשר
,Lachis in eum post miserunt & :Lachis in fugit & ,Jerusalaim in
בירושלם וינס לכישה וישלחו אחריו לכישה
:equis super eum tulerunt Et .ibi eum occiderunt &
20 וימיתהו שם: וישאו אתו על־הסוסים
.David civitate in suis patribus cum Jerusalaim in est sepultus &
ויקבר בירושלם עם־אבתיו בעיר דוד:
filius ipse & ,Hazariah Jehudah populus universus tulerunt Et
21 ויקחו כל־עם יהודה את־עזריה והוא בן־
suo patre pro eum constituerunt regem & :annorum sedecim
שש עשרה שנה וימלכו אתו תחת אביו
eam restituit & ,Elath ædificavit Ipse .Amasiahu
22 אמציהו: הוא בנה את־אילת וישבה
anno In .suis patribus cum rex jacuit postquam ;Jehudah ipsi
23 ליהודה אחרי שכב־המלך עם־אבתיו: בשנת
,Jehudah regis Joas filii Amasiahu anno ,decimoquinto
חמש־עשרה שנה לאמציהו בן־יואש מלך יהודה
Someron in Israel regis Joas filius Jarobham regnavit
מלך ירבעם בן־יואש מלך־ישראל בשמרון
:Domini oculis in malum fecit Et .annis uno & quadraginta
24 ארבעים ואחת שנה: ויעש הרע בעיני יהוה
qui ,Nebat filii Jarobham peccatis omnibus ab declinavit non
לא סר מכל־חטאות ירבעם בן־נבט אשר
,Israel terminum restituit Ipse .Israel fecit peccare
25 החטיא את־ישראל: הוא השיב את־גבול ישראל
Domini verbum juxta ,planitiei mare ad usque Chamath introitu ab
מלבוא חמת עד־ים הערבה כדבר יהוה
filii Jonah sui servi manu in fuerat locutus quod ,Israel Dei
אלהי ישראל אשר דבר ביד־עבדו יונה בן־
Dominus vidit Quoniam .hachepher-Gath de qui ,prophetæ Amithai
26 אמתי הנביא אשר מגת החפר: כי־ראה יהוה
non & ,clausus non & :valde mutabilem Israel afflictionem
את־עני ישראל מרה מאד ואפס עצור ואפס
Dominus est locutus non Et .Israeli auxilians neque ,derelictus
27 עזוב ואין עזר לישראל: ולא־דבר יהוה
manu in eos servavit & :cœlis sub à Israel nomen delendum ad
למחות את־שם ישראל מתחת השמים ויושיעם ביד
.Joas filii Jarobham
ירבעם בן־יואש:

Verſio VULG. LAT.

14 Tulítque omne aurum, & argentum, & universa vasa, quæ inventa sunt in domo Domini, & in theſauris regis, & obſides, & reverſus eſt in Samariam. 15 Reliqua autem verborum Joas quæ fecit, & fortitudo ejus quâ pugnavit contra Amaſiam regẽ Juda, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierum regum Iſrael? 16 Dormivítque Joas cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in Samaria cum regibus Iſrael: & regnavit Jeroboam filius ejus 17 pro eo. Vixit autem Amaſias, filius Joas, rex Juda, poſtquàm mortuus eſt Joas filius Joachaz regis Iſrael, quindecim 18 annis. Reliqua autẽ ſermonũ Amaſiæ, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierum regum Juda? 19 Factáque eſt contra eum conjuratio in Jeruſalem: at ille fûgit in Lachis. Miserúntque poſt eum in Lachis, & interfecerunt eum 20 ibi. Et aſportaverunt in equis, ſepultúſque eſt in Jeruſalem cum patribus ſuis in ci-21 vitate David. Tulit autem universus populus Judæ Azariam annos natum ſedecim, & conſtituerunt eum regem pro 22 patre ejus Amaſia. Ipſe ædificavit Ælath, & reſtituit eam Judæ, poſtquàm dormivit rex 23 cum patribus ſuis. Anno quintodecimo Amaſiæ filii Joas regis Juda, regnavit Jeroboam filius Joas regis Iſrael in Samaria, quadraginta & u-24 no anno: Et fecit quod malum eſt coram Domino. Non receſſit ab omnibus peccatis Jeroboam filii Nabat, qui pec-25 care fecit Iſrael. Ipſe reſtituit terminos Iſrael, ab introitu Emath, uſque ad mare ſolitudinis, juxta ſermonem Domini Dei Iſrael, quem locutus eſt per ſervum ſuum Jonam filium Amathi prophetam, qui erat de Geth, quæ 26 eſt in Opher. Vidit enim Dominus afflictionem Iſrael amaram nimis, & quòd conſumpti eſſent uſque ad clauſos carcere, & extremos, & non eſſet qui auxiliaretur Iſraeli. 27 Nec locutus eſt Dominus ut deleret nomen Iſrael de ſub cœlo, ſed ſalvavit eos in manu Jeroboam filii Ioas.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ ἔλαβε τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν συμμίξεων, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν. 15 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς ὅσα ἐποίησεν ἐν δυναστείᾳ αὐτοῦ, ἃ ἐπολέμησε μετὰ Ἀμεσσίου βασιλέως Ἰούδα, (α) οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα (β) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων 16 τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραήλ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' 17 αὐτοῦ. Καὶ ἔζησεν (γ) Ἀμεσσίας υἱὸς Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἰωὰς υἱὸν Ἰωάχαζ βασιλέα Ἰσραήλ, πεντεκαί-18 δεκα ἔτη. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμεσσίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν 19 τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ συνεστράφησαν ἐπ' (δ) αὐτὸν σύστρεμμα ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔφυγεν εἰς Λαχίς· καὶ ἀπέστειλαν ὀπίσω αὐτοῦ 20 εἰς Λαχίς, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἦραν αὐτὸν ἐφ' ἵππων, καὶ ἐτάφη ἐν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. 21 Καὶ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς Ἰούδα τὸν Ἀζαρίαν, καὶ αὐτὸς υἱὸς (ε) ἑκκαίδεκα ἐτῶν, καὶ (ζ) ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀ-22 μεσσίου. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν (η) Αἰλώθ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ Ἰούδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. 23 Ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τοῦ Ἀμεσσίου (θ) υἱῷ Ἰωὰς βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς (ι) Ἰωὰς ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμα-24 ρείᾳ (κ) τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ 25 ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Αὐτὸς ἀπέστησε τὸ ὅριον Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰσόδου Αἰμὰθ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς Ἀραβά, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ (λ) ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἰωνᾶ υἱοῦ Ἀμαθὶ τοῦ προφήτου τοῦ ἐκ (μ) 26 Γεθχοφέρ. Ὅτι εἶδε κύριος τὴν ταπείνωσιν Ἰσραὴλ πικρὰν σφόδρα, καὶ (ν) ὀλιγοστοὺς συνεχομένους, καὶ ἐσπανισμένους, καὶ ἐγκαταλελειμμένους, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν τῷ Ἰσ-27 ραήλ. Καὶ οὐκ ἐλάλησε κύριος ἐξαλεῖψαι τὸ σπέρμα Ἰσραὴλ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς (ξ) διὰ χειρὸς Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ἰωάς.

Et cepit aurum, & argentum, & omnia vaſa inventa in domo Domini, & in theſauris domûs regis, & (e) filios commiſtionum: & reverſit in Samariam. 15 *Et reliqua verborum Joas, quæcunq; fecit in potentatu ſuo, quæ bellavit cum Ameſſia rege Juda, nónne hæc ſcripta in libro verborum dierum regibus Iſrael?* 16 *Et dormivit Joas cum patribus ſuis: & ſepultus eſt in Samaria cum regibus Iſrael: & regnavit Hieroboam filius ejus pro eo.* 17 *Et vixit Ameſſias filius Joas rex Juda, poſtquàm mortuus eſt Joas filius Joachaz rex Iſrael, quinq; & decem annos.* 18 *Et reliqua verborum Ameſſiu, et omnia quæcunq; fecit, nónne hæc ſcripta in libro Verborum dierũ regibꝰ Juda?* 19 *Et conjuraverunt ſuper eum conjurationem in Hieruſalem: & fugit in Lachis: & miſerunt poſt eum in Lachis: & occiderunt eum ibi.* 20 *Et tulerunt eum ſuper equos: & ſepultus eſt in Hieruſalem cum patribus ſuis in civitate David.* 21 *Et aſſumpſit omnis populus Juda Azariam (& ipſe filius ſex & decem annorum) & regnare fecerunt eum pro patre ejus Ameſſia.* 22 *Hic ædificavit Æloth, & reſtituit eam ipſi Juda, poſtquàm dormivit rex cum patribus ſuis.* 23 *In anno quinto & decimo Ameſſiæ filii Joas regis Juda regnavit Hieroboam filius Joas ſuper Iſrael in Samaria quadraginta & unum annos.* 24 *Et fecit malum in conſpectu Domini: non receſſit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael.* 25 *Ipſe (f) amovit terminum Iſrael ab introitu Æmath uſque ad mare ipſius Araba, juxta verbum Domini Dei Iſrael, quod locutus eſt in manu ſervi ſui Jonæ filii Amathi prophetæ, qui de Gethchopher.* 26 *Quoniam vidit Dominus humiliationem Iſrael amaram valdè, & paucos, clauſos, (g) & rarefactos, & derelictos: & non erat qui auxiliaretur Iſrael.* 27 *Et non locutus eſt Dominus delere ſemen Iſrael de ſub cœlo. Et ſalvavit eos per manum Hieroboam filii Joas.*

MS.A. (α) οὐχ ἰδὲ ταῦτα (β) ἐν βιβλίῳ (γ) Ἀμεσίας (δ) αὐτὸν συστράτευμα ἐν (ε) ἓξ καὶ δέκα (ζ) ἐβασίλευσεν αὐτὸν ἀντὶ (η) Ἐλώθ, καὶ ἀπέστρεψεν (θ) υἱοῦ Ἰωὰς βασιλέως (ι) Ἰωὰς βασιλέως Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰσραὴλ (κ) τεσσεράκοντα (λ) ὃς ἐλάλησεν (μ) Γεθαχοβέρ. (ν) ὀλιγοστοὺς συγκεχυμένους, καὶ ἐσπανισμένους, (ξ) ἐκ χειρὸς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ונסיב ית כל דהבא וכספא וית כל מניא דאשתכחו בית מקדשא דיי ובגנזי בית מלכא וית
15 בני רברביא ותב לשמרון: ושאר פתגמי יהואש די עבד וגבורתיה ודאגיח עם אמציה
מלך שבטא דבית יהודה הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל:
16 ושכיב יהואש עם אבהתוהי ואתקבר בשמרון עם מלכי ישראל ומלך ירבעם בריה
17 תחותוהי: וחיא אמציהו בר יואש מלך שבטא דבית יהודה בתר דמית יהואש בר
18 יהואחז מלכא דישראל חמש עסרי שנין: ושאר פתגמי אמציה הלא אנון כתיבין
19 על ספר פתגמי יומיא למלכיא דבית יהודה: ומרדו עלוהי מרדא בירושלם ואפך
20 ללכיש ושלחו בתרוהי ללכיש וקטלוהי תמן: ונטלו יתיה על סוסותא ואתקבר
21 בירושלם עם אבהתוהי בקרתא דדוד: ודברו כל עמא דיהודה ית עזריה והוא בר
22 שית עסרי שנין ואמליכו יתיה תחות אבוהי אמציהו: הוא בנה ית אילת ואתיבה
23 לבית יהודה בתר דשכיב מלכא עם אבהתוהי: בשנת חמש עסרי שנין לאמציה
בר יואש מלך שבטא דבית יהודה מלך ירבעם בר יואש מלכא דישראל בשמרון
24 ארבעין וחדא שנין: ועבד דביש קדם יי לא סטא מכל חובי ירבעם בר נבט
25 דחייב ית ישראל: הוא אתיב ית תחום ישראל ממעלנא דחמת עד ימא דמישרא
כמא דמלל יי אלהא דישראל די מלל ביד עבדיה יונה בר אמתי נביא די מגת חפר:
26 ארי גלי קדם יי שעבודא דישראל תקיף לחדא ואנון מטלטלין ושביקין וליח
27 דסעיד לישראל: ולא הוה רעוא קדם יי למחיה ית שמא דישראל מתחות שמיא
ופרקנון על ידי ירבעם בר יואש:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

14 Et accepit omne aurum & argentum, & omnia vaſa quæ inventa ſunt in domo ſanctuarii Domini, & in theſauris domus regis, & filios magnatum; & rediit in Somron. 15 Et reliquum verborum Joas quæ fecit, & fortitudo ejus, & quomodo congreſſus eſt cum Amaſziah rege tribꝰ domus Jehudah, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum Regum Iſrael? 16 Et cubuit Joas cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in Somron cum regibus Iſrael: & regnavit Jarabgham filius ejus pro eo. 17 Et vixit Amaſziah filius Joas rex tribus domus Jehudah, poſtquàm mortuus eſt Joas filius Jehoahhaz regis Iſrael, quindecim annis. 18 Et reliquum verborum Amaſziah, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum Regum domus Jehudah? 19 Et conjuraverunt in eum conjurationem in Jeruſalem, & vertit terga ad Lachis, & miſerunt ad eum in Lachis, & occiderunt illum ibi. 20 Et portaverunt illum ſuper equos, & ſepultus eſt in Jeruſalem cum patribus ſuis in urbe David. 21 Et acceperunt omnis populus *Jehudah* Ghazariah, & ipſe filius erat ſexdecim annorum, & regem crearunt illum pro patre ſuo Amaſziah. 22 Ipſe ædificavit Eilath, & reſtituit illam domui Jehudah, poſtquàm cubuit rex cum patribus ſuis. 23 Anno decimo quinto annorum Amaſziah filii Joas regis tribus domus Jehudah regnavit Jarabgham filius Joas regis Iſrael in Somron quadraginta & uno annis. 24 Et fecit quod malum erat ante Dñm, non declinavit ab omnibꝰ peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecerat Iſrael. 25 Ipſe reſtituit terminum Iſrael ab introitu Hhamath uſque ad mare planitiei, ſicut locutus fuerat Dñs Deus Iſrael, *qui locutus eſt per manum ſervi ſui* Jonah *filii* Amithai *prophetæ* qui erat de Gath-Ḥhepher. 26 Quia revelata fuerat ante Dominum ſervitus Iſrael dura valdè, & erant diſperſi & deſerti, neque erat qui auxiliaretur Iſrael. 27 Et non fuit voluntas Domino delere nomen Iſrael ne [*eſſet*] ſub cœlis, & liberavit illos per *manus* Jarabgham filii Joas.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܢܣܒ ܟܠܗ ܕܗܒܐ ܘܣܐܡܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢܐ ܕܐܫܬܟܚܘ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܒܓܙܐ
ܕܡܠܟܐ. ܘܒܢܝ ܥܪܒܐ. ܘܗܦܟ ܠܫܡܪܝܢ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܗܘܐܫ. 15
ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܘܓܢܒܪܘܬܗ. ܘܕܐܬܟܬܫ ܥܡ ܐܡܘܨܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ
ܒܣܦܪܐ ܕܒܪܝܡܝܢ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܟܒ ܝܗܘܐܫ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܫܡܪܝܢ 16
ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܠܟ ܝܘܪܒܥܡ ܒܪܗ ܒܬܪܗ. * ܘܚܝܐ ܐܡܘܨܝܐ ܒܪ ܝܗܘܐܫ 17
ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܝܗܘܐܫ ܒܪ ܝܗܘܐܚܙ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܚܡܫܥܣܪܐ
ܫܢܝܢ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܡܘܨܝܐ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪܐ ܕܒܪܝܡܝܢ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. 18
* ܘܐܬܩܫܪܘ ܥܠܘܗܝ ܩܛܪܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܥܪܩ ܠܗ ܠܠܟܝܫ. ܘܫܕܪܘ ܒܬܪܗ ܠܠܟܝܫ. 19
ܘܩܛܠܘܗܝ ܬܡܢ. * ܘܫܩܠܘܗܝ ܥܠ ܪܟܫܐ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܐܘܪܫܠܡ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ 20
ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ. * ܘܕܒܪܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܐ ܠܥܘܙܝܐ. ܘܗܘ ܒܪ ܫܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. 21
ܘܐܡܠܟܘܗܝ ܚܠܦ ܐܡܘܨܝܐ ܐܒܘܗܝ. * ܗܘ ܒܢܐ ܠܐܝܠܬ. ܘܐܘܬܒܗ ܠܝܗܘܕܐ. ܡܢ 22
ܒܬܪ ܕܫܟܒ ܡܠܟܐ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. * ܒܫܢܬ ܚܡܫܥܣܪܐ ܠܐܡܘܨܝܐ ܒܪ ܝܗܘܐܫ ܡܠܟܐ 23
ܕܝܗܘܕܐ. ܐܡܠܟ ܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܝܗܘܐܫ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ.
ܐܪܒܥܝܢ ܘܚܕܐ ܫܢܝܢ. * ܘܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܘܪܒܥܡ 24
ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܒܗܘܢ ܗܠܟ. * ܘܗܘ ܐܗܦܟ ܬܚܘܡܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. 25
ܡܢ ܡܥܠܢܗ ܕܚܡܬ ܥܕܡܐ ܠܝܡܐ ܕܥܪܒܐ. ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܠܠ ܒܐܝܕ ܥܒܕܗ ܝܘܢܢ ܒܪ ܡܬܝ ܢܒܝܐ ܕܡܢ ܓܕܚܦܪ. * ܡܛܠ 26
ܕܚܙܐ ܡܪܝܐ ܫܥܒܕܗܘܢ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܪܝܪ ܛܒ. ܘܠܝܬ ܕܐܣܪ ܘܠܐ ܕܫܪܐ. ܘܠܝܬ ܕܡܥܕܪ
ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܠܐ ܓܙܪ ܡܪܝܐ ܠܡܥܒܕ ܫܡܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܬܚܝܬ ܫܡܝܐ. ܘܦܪܩ ܐܢܘܢ 27
ܒܐܝܕܗ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܝܗܘܐܫ.

14 * Abſtulit totum aurum & argentum, omniáque vaſa quæ reperta fuerunt in domo Domini & in theſauro regis, gentémque promiſcuam, & reverſus eſt in Samariam. 15 Reliquæ res geſtæ Jehuaſi, quicquid fecit, fortitudo ejus, utque pugnavit contra Amoſiam regem Juda; ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iſraelis. 16 Demum obiit Iehuas cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in Samaria cum regibus Iſraelis: regnavítque Ierobaam filius ejus poſt eum. 17 Vixit autem Amoſia filius Ioaſi rex Iuda, poſt obitum Iehuaſi filii Iehuahazi regis Iſrael, quindecim annis. 18 Reliqua geſta Amoſiæ, ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iudæ. 19 Seditione contra eum concitatâ in Ieruſalem, fugit in Lachis: at mittentes poſt eum in Lachis, ibi trucidârunt illum; 20 Et aſportantes eum redierunt ſuper equos. Et cùm ſepultus fuiſſet in Ieruſalem cum patribus ſuis in civitate David, 21 Adduxerunt univerſus populus Iudæ Oziam natum ſexdecim annos, & regem creârunt eum pro Amoſia patre ſuo. 22 Is ædificavit Ilath, & frequentem (*vel tutum*) reddidit Iudam poſtquam occubuit rex cum patribus ſuis. 23 Anno decimoquinto Amoſiæ filii Ioaſi regis Iuda, regnavit Ierobaam filius Iehuaſi filii Iehuahazi regis Iſrael in Samaria, quadraginta & uno annis. 24 Is fecit quod malum erat coram Domino neque deflexit ab omnibus peccatis Ierobaami filii Nabati, qui peccare fecit Iſraelem; ſed in iiſdem ambulavit. 25 Is etiam terminum Iſraeli reſtituit ab ingreſſu Hemath uſque ad mare Arabæ, juxta ſermonem Domini Dei Iſraelis, quem locutus fuerat per ſervum ſuum Jonan filium Mathai prophetam, qui erat è Gad-hephar. 26 Siquidem viderat Dominus depreſſionem Iſraelis eſſe nimis acerbam, nec ullum adeſſe qui ligaret neque ſolveret, nec qui opem ferret Iſraeli. 27 Et *quia* nondum decreverat Dominus delere nomen Iſraelis ſub cœlo, liberavit eos per manum Ierobaami filii Iehuaſi filii Iehuahazi.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * واخذ جميع الذهب والفضة * وجميع الانية التي وجدت في بيت الرب وفي خزانة الملك *
15 وبني عروبا * ورجع الى سمرين * وساير امور ياهواس * وكل شي صنع * وجبروته وقتاله اموصيا
16 ملك يهودا * فانه مكتوب في سفر بيناميين الذي لملوك اسراييل * واضطجع ياهواس
17 مع اباييه * ودفن في سمرين مع ملوك بني اسراييل * وملك بعده يوربعام ابنه * وعاش
اموصيا بن يواس ملك يهودا من بعد ان مات ياهواس بن ياهوحاز ملك اسراييل * خمس
18 عشر سنة * وساير امور اموصيا * فانه مكتوب في سفر بيناميين الذي لملوك يهودا *
19 * وعقدوا عليه عقدا باورشليم * فهرب الى لخيس * فارسلوا وراه الى لخيس وقتلوه هناك *
20 21 * وحملوه وجاوا به على الخيل * فدفنوه في اورشليم مع اباييه في قرية داود * واخذ جميع
22 الشعب الذي ليهودا عوزيا * وهو ابن ستة عشر سنة * فملكوه مكان اموصيا ابيه * وهو
23 الذي بنا ايلة * وابنها لليهود من بعد ان اضطجع الملك مع اباييه * وفي سنة خمس
عشر من ملك اموصيا بن يواس ملك يهودا * ملك ياربعام بن ياهواس بن ياهوحاز ملك
24 اسراييل بسمرين * احدى واربعين سنة * وصنع السوء قدام الله * ولم يعدل عن جميع
25 خطايا يوربعام بن ناباط الذي خطي باسراييل * وبها سلك * وهو رد تخوم اسراييل من
مدخل حماه الى بحر عارابا * مثل قول الرب اله اسراييل الذي تكلم به على لسان عبده
26 يونان بن متي النبي الذي من جاد جلعاد * من اجل انه ابصر الرب استعباد اسراييل
شديدا جدا * وليس لهم من ينقذ ولا من يخلص * ولا احد يعينهم ممن تحت السماء *
27 * فخلصهم بيد يوربعام بن ياهواس بن ياهوحاز *

14 * *Raptiſque toto auro & argento, cunctis vaſis quæ inventa fuerunt in æde Domini & in theſauro regio, necnon filiis Arubæ, reverſus eſt Samariam.* 15 *Reliqua geſta Jehuaſi, quicquid fecit, fortitudo, & bellum ejus contra Amoſiam regem Judæ; ſcripta ſunt in libro chronicorum regum Iſraelis.* 16 *Occumbente Jehuaſo cum majoribus ſuis, & in Samaria cum regibus Iſraelitis ſepulto, regnavit poſt ipſum Jerobaam filius ejus.* 17 *Vixit autem Amoſia Joaſi filius rex Judæ poſtquam mortuus eſt Jehuas Jehuhazi filius rex Iſraelis, quindecim annos.* 18 *Reliqua geſta Amoſiæ ſcripta ſunt in libro chronicorum regum Juda.* 19 *Conjurationem contra hunc fecerant in Jeruſalem, quarè fugæ ſe dedit Lachis: mittentes poſt eum in Lachis illic interfecerunt eum;* 20 *Tum equis vectum & aſportatum ſepelierunt in Jeruſalem cum patribus ejus in civitate David.* 21 *Deinde accipiens totus Judæ populus Oziam ſexdecim annos natum, regem conſtituerunt eum loco Amoſiæ patris ejus.* 22 *Is Ailam extruxit & Judæis legavit poſtquam occubuiſſet rex cum majoribus ſuis.* 23 *Anno decimoquinto regni Amoſiæ filii Joaſi regis Juda, regnavit Jerobaam filius Jehuaſi filii Jehuhazi regis Iſrael in Samaria, annos quadraginta unum.* 24 *Perperàm ſe geſſit coram Deo, nec abſtinuit ab omnibus peccatis Jerobaami filii Nabati qui peccaverat in Iſraele, ſed in iis inceſſit.* 25 *Idem quoq; reſtituit limites Iſraelis ab ingreſſu Hamath uſque ad mare Arabæ, ſecundùm ſermonem Domini Dei Iſraelis, quem locutus fuerat per linguam ſervi ſui Jonan filii Mathai prophetæ, qui erat è Gad Galaadis.* 26 *Videns enim Dominus atrociſſimam Iſraelitarum ſervitutem, & neminem eis eſſe vindicem aut ſervatorem, neminémque ex his qui ſub cœlo ſunt, opem illis ferre;* 27 *Servavit eos per manum Jerobaami filii Jehuaſi filii Jehuhazi.*

,ejus fortitudo &,fecit quæ omnia & ,Jarobham *verborum reſiduum* Et
28 ויתר דברי ירבעם וכל־אשר עשה וגבורתו
Jehudah ipſi Chamath & Dammeſec reſtituit qua & ,pugnavit qua
אשר־נלחם ואשר השיב את־דמשק ואת־חמת ליהודה
dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa nónne ,Iſrael in
בישראל הלא־הם כתובים על־ספר דברי הימים
cum ,ſuis patribus cum Jarobham *Jacuitque* ? Iſrael regum
29 למלכי ישראל: וישכב ירבעם עם־אבתיו עם
.eo pro ejus filius Zechariah regnavitque :Iſrael regibus
מלכי ישראל וימלך זכריה בנו תחתיו:

CAP. XV. טו

regnavit ,Iſrael regis Jarobham anno ,ſeptimo & vigeſimo anno In
1 בשנת עשרים ושבע שנה לירבעם מלך ישראל מלך
annorum ſedecim Filius .Jehudah regis Amaſiah filius Hazariah
2 עזריה בן־אמציה מלך יהודה: בן־שש עשרה שנה
regnavit annis duobus & quinquaginta & ,*ipſum regnando in* erat
היה במלכו וחמשים ושתים שנה מלך
fecit Et .Jeruſalaim de Jecholiahu ejus matris nomen & :Jeruſalaim in
3 בירושלם ושם אמו יכליהו מירושלם: ויעש
.ejus pater Amaſiahu fecerat quæ omnia juxta ,Domini oculis in rectum
הישר בעיני יהוה ככל אשר־עשה אמציהו אביו:
,*immolantes* populus adhuc :*receſſerunt* non excelſa Veruntamen
4 רק הבמות לא־סרו עוד העם מזבחים
fuit & ,regem Dominus percuſſit Et .excelſis in *ſuffientes &*
5 ומקטרים בבמות: וינגע יהוה את־המלך ויהי
; libera domo in habitavit & ,*ſuæ mortis* diem ad uſque leproſus
מצרע עד־יום מתו וישב בבית החפשית
.terræ populum judicans domum ſuper regis filius Jotham &
ויותם בן־המלך על־הבית שפט את־עם הארץ:
ipſa nónne ,fecit quæ omnia & ,Hazariahu *verborum reſiduum* Et
6 ויתר דברי עזריהו וכל־אשר עשה הלא־הם
Jacuitque ? Jehudah regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta
7 כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה: וישכב
ſuis patribus cum eum ſepelierunt & :ſuis patribus cum Hazariah
עזריה עם־אבתיו ויקברו אתו עם־אבתיו
anno In .eo pro ejus filius Jotham regnavitque : David civitate in
8 בעיר דוד וימלך יותם בנו תחתיו: בשנת
regnavit ,Jehudah regis Hazariahu anno ,octavo & trigeſimo
שלשים ושמנה שנה לעזריהו מלך יהודה מלך
.menſibus ſex Someron in Iſrael ſuper Jarobham fili' Zechariahu
זכריהו בן־ירבעם על־ישראל בשמרון ששה חדשים:
:ejus patres fecerunt quemadmodum ,Domini oculis in malum Fecitque
9 ויעש הרע בעיני יהוה כאשר עשו אבתיו
fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham peccatis à declinavit non
לא סר מחטאות ירבעם בן־נבט אשר החטיא
,Jabes filius Sallum eum adverſus conjuravit Et .Iſrael
10 את־ישראל: ויקשר עליו שלם בן־יבש
.eo pro regnavit & :eum occidit & ,*populi oppoſito ex* eum percuſſit &
ויכהו קבל־עם וימיתהו וימלך תחתיו:
libro *ſuper* ſcripta ipſa ecce ,Zechariahu *verborum reſiduum* Et
11 ויתר דברי זכריה הנם כתובים על־ספר
Domini verbum Hoc .Iſrael regum dierum verborum
12 דברי הימים למלכי ישראל: הוא דבר־יהוה
tibi ſedebunt *quartorum* Filii :dicendo ,Jehu ad fuerat locutus quod
אשר דבר אל־יהוא לאמר בני רביעים ישבו לך
regnavit Jabes filius Sallum ita fuitque :Iſrael thronum ſuper
13 על־כסא ישראל ויהי־כן: שלום בן־יבש מלך
regnavit & ,Jehudah regis Huzijah anno ,nono & trigeſimo anno in
בשנת שלשים ותשע שנה לעזיה מלך יהודה וימלך
.Someron in dierum *menſe*
ירח־ימים בשמרון:

Verſio VULG. LAT.

28 Reliqua autem ſermonum Jeroboam, & univerſa quæ fecit, & fortitudo ejus quâ præliatus eſt, & quomodò reſtituit Damaſcum & Emath Judæ in Iſrael, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierum regũ Iſrael? 29 Dormivítque Jeroboam cum patribus ſuis regibus Iſrael, & regnavit Zacharias filius ejus pro eo.

CAP. XV.

1 ANno vigeſimoſeptimo Jeroboam regis Iſrael, regnavit Azarias fili' Amaſiæ regis Juda. 2 Sedecim annorũ erat cùm regnare cœpiſſet, & quinquaginta duobus annis regnavit in Jeruſalem: nomen matris ejus Jechelia de Jeruſalem. 3 Fecítque quod erat placitum coram Domino, juxta omnia quæ fecit Amaſias pater ejus. 4 Veruntamen excelſa non eſt demolitus: adhuc populus ſacrificabat, & adolebat incenſum in excelſis. 5 Percuſſit autem Dominus regem, & fuit leproſus uſque in diem mortis ſuæ, & habitabat in domo libera ſeorſùm: Joatham verò filius regis gubernabat palatium, & judicabat populum terræ. 6 Reliqua autem ſermonũ Azariæ, & univerſa quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Verborum dierum regum Juda? 7 Et dormivit Azarias cum patribus ſuis: ſepeliérúntque eum cum majoribus ſuis in civitate David, & regnavit Joathan filius ejus pro eo. 8 Anno trigeſimo octavo Azariæ regis Juda, regnavit Zacharias filius Jeroboam ſuper Iſrael in Samaria ſex menſibus. 9 Et fecit quod malum eſt coram Domino, ſicut fecerant patres ejus: non receſſit à peccatis Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael. 10 Conjuravit autem contra eum Sellum fili' Jabes: percuſſítque eum palàm, et interfecit, regnavítque pro eo. 11 Reliqua autem verborum Zachariæ, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierum regum Iſrael? 12 Iſte eſt ſermo Domini, quem locut' eſt ad Jehu, dicens; Filii tui uſque ad quartam generationem ſedebunt ſuper thronum Iſrael. Factúmque eſt ita. 13 Sellum filius Jabes regnavit trigeſimo nono anno Azariæ regis Juda: regnavit autem uno menſe in Samaria.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

28 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἱεροβοὰμ ϗ πάντα ὅσα ἐποίησε, ϗ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, ὅσα ἐπολέμησε, ϗ ὅσα ἐπέστρεψε τὴν Δαμασκὸν ϗ τὴν Αἰμὰθ τῷ Ἰούδα ἐν Ἰσραὴλ, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων 29 τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη Ἱεροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ μετὰ βασιλέων Ἰσραὴλ, (ο) ϗ ἐβασίλευσε Ζαχαρίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS.A. (ο) ϗ ἐβασίλευσεν Ἀζαρίας υἱὸς Ἀμεσσίου ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

28 Et reliqua verborum Hieroboam, & omnia quæcunque fecit, & potentatus ejus, quæcunque bellavit, et quæcunque reſtituit, Damaſcum, & Æmath ipſi Juda in Iſrael, nónne hæc ſcripta in libro Verborum dierum regibus Iſrael? 29 Et dormivit Hieroboam cum patribus ſuis cum regibus Iſrael: & regnavit Zacharias filius ejus pro eo.

ΚΕΦ. ιε'.

1 ἘΝ ἔτει εἰκοστῷ ϗ (α) ἑβδόμῳ τοῦ Ἱεροβοὰμ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἀζαρίας υἱὸς Ἀμεσσίου βασιλέως Ἰούδα. 2 Υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, ϗ (β) πεντηκονταδύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ϗ ὄνομα (γ) τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἱεχελία ἐξ Ἱερουσαλήμ. 3 Καὶ ἐποίησε (δ) τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀμεσσίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 4 Πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν, (ε) ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε ϗ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. 5 Καὶ ἥψατο κύριος (ζ) τοῦ βασιλέα, ϗ ἦν λελεπρωμένος ἕως ἡμέρας (η) θανάτου αὐτοῦ· ϗ ἐβασίλευσεν ἐν οἴκῳ ἀφφουσώθ· ϗ (θ) Ἰωάθαμ υἱὸς τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῷ οἴκῳ (ι) κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς. 6 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀζαρίου ϗ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα (κ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; 7 Καὶ ἐκοιμήθη Ἀζαρίας μετὰ τῶν πατέρων (λ) αὐτοῦ, ϗ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ, ϗ ἐβασίλευσεν Ἰωάθαμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 8 Ἐν ἔτει τριακοστῷ ϗ (μ) ὀγδόῳ τῷ Ἀζαρίου βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν (ν) Ζαχαρίας υἱὸς Ἱεροβοὰμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἑξάμηνον. 9 Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστη (ξ) ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. 10 Καὶ συνεστράφησαν ἐπ' αὐτὸν Σελλὴμ υἱὸς (ο) Ἰαβὶς ϗ ἐπάταξαν αὐτὸν Κεβλαὰμ ϗ ἐθανάτωσαν αὐτὸν, ϗ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. 11 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (π) Ζαχαρίου, ἰδού εἰσι γεγραμμένα (ρ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ. 12 Ὁ λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησε πρὸς (σ) Ἰοὺ, λέγων, Υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ· ϗ ἐγένετο οὕτως. 13 Καὶ Σελλὴμ υἱὸς (τ) Ἰαβὶς ἐβασίλευσεν. ϗ ἐν ἔτει τριακοστῷ ϗ (υ) ἐννάτῳ Ἀζαρίᾳ βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσε (φ) Σελλὴμ μῆνα ἡμερῶν ἐν Σαμαρείᾳ.

CAP. XV.

1 IN anno vigeſimo, & ſeptimo Hieroboam regis Iſrael, regnavit (a) Azarias filius Ameſſiæ regis Juda. 2 Filius ſex & decem annorum erat in regnando ipſum: et quinquaginta duos annos regnavit in Hieruſalem: & nomen matri ejus Hiechelia de Hieruſalem. 3 Et fecit rectum in oculis Domini, juxta omnia quæ fecerat Ameſſias pater ejus. 4 Veruntamen excelſa non ſuſtulit: adhuc populus ſacrificabat, & adolebant in excelſis. 5 Et tetigit Dominus regem, & fuit leproſus uſque ad diem mortis ſuæ: & regnavit in domo (b) Apphuſoth. Et Joatham filius regis ſuper domum judicans populum terræ. 6 Et reliqua verborum Azariæ, & omnia quæcunque fecit, nónne hæc ſcripta in libro Verborum dierum regibus Juda? 7 Et dormivit Azaria cum patribus ſuis: & ſepelierunt eum cum patribus ejus in civitate David: & regnavit Joatham filius ejus pro eo. 8 In anno trigeſimo & octavo Azariæ regis Juda regnavit Zacharias filius Hieroboam ſuper Iſrael in Samaria ſex menſes. 9 Et fecit malum in oculis Domini, ſicut fecerant patres ejus: non receſſit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael. 10 Et (c) conjuraverunt ſuper eum Sellum filius Jabis. Et percuſſerunt eum Ceblaam, & occiderunt eum. Et regnavit pro eo. 11 Et reliqua verborum Zachariæ, ecce ſunt ſcripta in libro Verborum dierum regibus Iſrael. 12 (d) Verbum Domini, quod locutus eſt ad Ihu, dicens; Filii quarti ſedebunt tibi ſuper thronum Iſrael: & factum eſt ſic. 13 Et Sellum filius Jabis (e) regnavit. Et in anno trigeſimo & nono Azariæ regis Juda regnavit Sellum menſem dierum in Samaria.

MS.A. (α) ἑβδόμῳ ἔτει τῷ (β) πεντήκοντα ϗ δύο (γ) μητρὶ αὐτοῦ (δ) τὸ ἀγαθὸν ἐν (ε) ὅτι (ζ) τοῦ βασιλέως, (η) θανάτου· ϗ (θ) Ἰωάθαν (ι) κρίνων (κ) ἐν βιβλίῳ (λ) αὐτοῦ, * ἐν πόλει Δαυὶδ, (μ) ὀγδόῳ ἔτει τοῦ Ἀζαρίου βασιλέως (ν) Ἀζαρίας (ξ) ἀπὸ ἁμαρτιῶν (ο) Ἀβεὶς, ϗ Κεβλαάμ· ϗ ἐπάταξαν αὐτὸν κατέναντι τοῦ λαοῦ, ϗ ἐθανάτωσαν αὐτὸν, ϗ Σελλὴμ ἐβασίλευσεν (π) Ἀζαρίου, ἰδοὺ ἐστιν (ρ) ἐπὶ βιβλίου (σ) Ἰηοῦ, (τ) Ἰαβεὶς ἐβασίλευσεν. ἐν ἔτει (υ) ἐνάτῳ τοῦ * Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα (φ) Σελλὴμ ὀκτὼ ἡμέρας ἐν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

28 ושאר פתגמי ירבעם וכל דעבד וגבורתיה דאגיח ודאתיב ית דמשק וית חמת לדבית
29 יהודה בישראל הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל: ושכיב ירבעם
עם אבהתוהי עם מלכי ישראל ומלך זכריה בריה תחותוהי:

טו

1 בשנת עשרין ושבע שנין לירבעם מלכא דישראל מלך עזריה בר אמציה מלך שבטא
2 דבית יהודה: בר שית עסרי שנין הוה כד מלך וחמשין ותרתין שנין מלך בירושלם
3 4 ושום אמיה יכליה מירושלם: ועבד דכשר קדם יי ככל דעבד אמציה אבוהי: לחוד
5 במתא לא עטרא, עוד כען מדבחין ומסקין בוסמא על במתא: ואיתי יי מכתש על מלכא
והוה סגיר עד יום מותיה ויתיב בר מן ירושלם ויותם בר מלכא ממנא על ביתא דאן ית
6 עמא דארעא: ושאר פתגמי עזריהו וכל די עבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא
7 למלכי דבית יהודה: ושכיב עזריה עם אבהתוהי וקברו יתיה עם אבהתוהי בקרתא
8 דדוד ומלך יותם בריה תחותוהי: בשנת תלתין ותמני שנין לעזריה מלך שבטא דבית
9 יהודה מלך זכריה בר ירבעם על ישראל בשמרון שתא ירחין: ועבד דביש קדם יי כמא
10 דעבדו אבהתוהי לא סטא מחובי ירבעם בר נבט דחייב ית ישראל: ומרד עלוהי שלום
11 בר יבש ומחהי קדם עמא וקטליה ומלך תחותוהי: ושאר פתגמי זכריה הא אנון כתיבין
12 על ספרא פתגמי יומיא למלכי ישראל: הוא פתגמא דיי די מלל עם יהוא למימר
13 בנין רביעאין יתבון לך על כורסי מלכותא דישראל והוה כן: שלום בר יבש
מלך בשנת תלתין ותשע שנין לעזיה מלך שבטא דבית יהודה ומלך ירח
יומין בשמרון:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et reliquum verborum Jarabgham, & omnia quæ fecit, & fortitudo ejus qua congreſſus fuerit, & reſtituerit Dammeſeq & Hhamath, viris domus Jehudah in Iſrael; nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum Iſrael? 28
Et cubuit Jarabgham cum patribus ſuis cum regibus Iſrael: & regnavit Zechariah filius ejus pro eo. 29

CAP. XV.

ANno viceſimo ſeptimo annorum Jarabgham regis Iſrael regnavit Ghazariah filius Amaſziah rex tribus domus Jehudah. 1 Filius ſedecim annorum erat quando regnavit, & quinquaginta & duobus annis regnavit in Jeruſalem: & nomen matris ejus Jechaliah de Jeruſalem. 2 Et fecit quod rectum erat ante Dñm, juxta omnia quæ fecit Amaſziah pater ejus. 3 Veruntamen excelſa non receſſerunt: adhuc uſq; [*populus*] ſacrificabat & adolebat aromata ſuper excelſa. 4 Et adduxit Dñs plagam ſuper regem, & fuit leproſus uſq; ad diem mortis ſuæ, & ſedit extra Jeruſalem: & Jotham filius regis præpoſitus erat ſuper domum, judicans populum terræ. 5 Et reliquum verborum Ghazariah, & omnia quæ fecit, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? 6 Et cubuit Ghazariah cum patribus ſuis, & ſepelierunt eum cum patrib' ejus in civitate David: & regnavit Jotham filius ejus pro eo. 7 Anno triceſimo & octavo annorum Ghazariah regis tribus domus Jehudah regnavit Zachariah filius Jarabgham ſuper Iſrael in Somron ſex menſibus. 8 Et fecit quod malum erat ante Dominum, ſicut fecerant patres ejus; non declinavit à peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Iſrael. 9 Et conjuravit in illũ Sallum filius Jabes: & percuſſit illum coram populo, & occîdit illum, & regnavit pro eo. 10 Et reliquum verborum Zachariah, ecce illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum Iſrael. 11 Hoc eſt verbum Domini quod locutus fuerat cum Jehu, dicendo: Filii quarti ſedebunt tibi ſuper ſolium regni Iſrael: & fuit ſic. 12 Sallum filius Jabes regnavit anno triceſimo & nono annorum Ghazariah regis tribus domus Jehudah, & regnavit menſem dierum in Somron. 13

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܘܪܒܥܡ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܘܓܢܒܪܘܬܗ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܟܬܫ ܘܐܦܢܝ
ܠܕܪܡܣܘܩ ܘܠܚܡܬ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪܐ ܕܦܬܓܡܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
29 * ܘܫܟܒ ܝܘܪܒܥܡ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܘܐܡܠܟ ܙܟܪܝܐ ܒܪܗ ܒܬܪܗ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ *

1 * ܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ ܠܝܘܪܒܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܠܟ ܥܘܙܝܐ ܒܪ
2 ܐܡܘܨܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܫܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܚܡܫܝܢ ܘܬܪܬܝܢ
3 ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡܐ ܕܐܡܗ ܝܟܢܝܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. * ܘܥܒܕ ܕܫܦܝܪ ܩܕܡ
4 ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܐܡܘܨܝܐ ܐܒܘܗܝ. * ܒܪܡ ܒܝܬ ܟܘܡܪܐ ܠܐ ܥܒܪ. ܘܥܡܐ ܥܕܟܝܠ ܡܕܒܚܝܢ
5 ܗܘܘ. ܘܡܥܛܪܝܢ ܒܒܝܬ ܟܘܡܪܐ. * ܘܡܚܝܗܝ ܡܪܝܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘܐ ܓܪܒܐ ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܐ ܕܡܝܬ. ܘܝܬܒ ܒܒܝܬܐ ܡܛܫܝܐܝܬ. ܘܝܘܬܡ ܒܪ ܡܠܟܐ ܪܒ ܒܝܬܐ. ܕܐܢ ܗܘܐ
6 ܠܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܥܘܙܝܐ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ
7 ܒܣܦܪܐ ܕܦܬܓܡܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܫܟܒ ܥܘܙܝܐ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܩܒܪܘܗܝ ܥܡ
8 ܐܒܗܘܗܝ. ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܠܟ ܝܘܬܡ ܒܪܗ ܒܬܪܗ. * ܒܫܢܬ ܬܠܬܝܢ ܘܬܡܢܐ
ܫܢܝܢ ܠܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܡܠܟ ܙܟܪܝܐ ܒܪ ܝܘܪܒܥܡ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ.
9 ܫܬܐ ܝܪܚܝܢ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ
10 ܚܛܗܐ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܪܕ ܒܗ ܫܠܘܡ
11 ܒܪ ܝܒܝܫ. ܘܡܚܝܗܝ ܠܘܩܒܠ ܥܡܐ. ܘܩܛܠܗ. ܘܐܡܠܟ ܒܬܪܗ. * ܘܫܪܟܐ
12 ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܙܟܪܝܐ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪܐ ܕܦܬܓܡܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܠܬܗ
ܕܡܪܝܐ ܕܐܡܪ ܠܝܗܘ. ܕܒܢܝܐ ܪܒܝܥܝܐ ܢܬܒܘܢ ܠܟ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
13 ܘܗܘܬ ܗܟܢܐ. * ܘܫܠܘܡ ܒܪ ܝܒܝܫ. ܐܡܠܟ ܒܫܢܬ ܬܠܬܝܢ ܘܬܫܥ ܫܢܝܢ ܠܥܘܙܝܐ
ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܡܠܟ ܝܪܚ ܝܘܡܬܐ ܒܫܡܪܝܢ.

28 * Reliqua geſtorum Jerobaami, quicquid fecit fortitudo ejus, utque pugnavit, & reſtituit Damaſcum & Hemath Iſraeli; ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iſraelis. 29 Poſtea occubuit Jerobaam cum patribus ſuis, & ſepultus eſt cum patribus ſuis, cum regibus Iſraelis: regnavítque Zacharia filius ejus poſt ipſum,

CAP. XV.

1 ANno vigeſimoſeptimo Jerobaami regis Iſrael, regnavit Ozia filius Amoſiæ regis Juda. 2 Natus erat ſexdecim annos quando regnavit, & quinquaginta duos annos regnavit in Jeruſalem: nomen matris ejus erat Jechania è Jeruſalem. 3 Fecítque quod rectum erat coram Domino, ut Amoſia pater ejus. 4 Veruntamen altaria non abſtulit, quin populus adhuc ſacrificabant & thura ponebant ſuper altaria. 5 Hunc regem percuſſit Dominus, fuítque leproſus uſque ad diem obitûs, ideóque latenter habitabat: Jotham verò filius regis, œconomus, jus dicebat populo terræ. 6 Reliquæ res geſtæ Oziæ, & quicquid fecit, ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Juda. 7 Occubuit autem Ozia cum patribus ſuis, & ſepelierunt eum cum patribus ejus in civitate Davidis: regnavítque Iotham filius ejus poſt ipſum. 8 Anno trigeſimooctavo Oziæ regis Iuda, regnavit Zacharia filius Ierobaami ſuper Iſraelem in Samaria, ſex menſibus. 9 Et mala perpetravit coram Domino, prout fecerat pater ejus; neque declinavit ab omnibus peccatis Ierobaami filii Nabati qui peccare fecerat Iſraelem. 10 Conſpiravit autem in eum Salum Iabiſi filius, & percutiens eum ſpectante populo, interfecit illum, & regnavit poſt ipſum. 11 Reliquæ res geſtæ Zachariæ, ecce ſcriptæ ſunt in libro annalium regum Iſraelis. 12 Sic expletum fuit verbum Domini, quod dixerat ad Iehu, filios ſcilicet quartanos tibi ſeſſuros ſuper ſolium Iſraelis: & ita evenit. 13 Itaque Salum Iabiſi filius regnavit anno trigeſimonono Oziæ regis Iuda: cúmq; menſem dierum regnâſſet in Samaria,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * وسائر امور يوربعام * وكل الذي صنع * وجبروته وقتاله * ورده دمشق وحماة الي اسرائيل *
29 فانها مكتوبة في سفر بيامين الذي لملوك اسرائيل * واضطجع يوربعام مع ابائه * ودفن
معهم مع ملوك بني اسرائيل * وملك زكريا ابنه بعده *

* الفصل الخامس عشر *

1 * وفي السنة السابعة والعشرين من ملك يوربعام ملك اسرائيل * ملك عوزيا بن اموصيا ملك
2 يهودا * وهو ابن ست عشرة سنة يوم ملك * واقام ملكا باورشليم اثني وخمسين سنة * واسم امه
3 4 يخنيا من اورشليم * وصنع حسنا قدام الرب مثل اموصيا ابيه * لكن الصواعد لم يبعدها *
5 والشعب بعد كانوا يذبحون ويضعون البخور على الصواعد * فضرب الله الملك * فكان ابرص
6 الي يوم مات * فقعد في البيت مخفيا * ويوثام بن الملك رئيس البيت كان يدبر الشعب * وسائر
7 امور عوزيا وكلما صنع * فمكتوب في سفر اخبار ملوك يهودا * واضطجع عوزيا مع ابائه *
8 ودفن معهم في قرية داود * وملك يوثام ابنه بعده * وفي سنة ثمان وثلثين من ملك عوزيا
9 ملك يهودا * ملك زكريا بن يوربعام على آل اسرائيل بشمرين * واقام ملكا ست سنين * وصنع
السوء قدام الله * كمثل ما صنع ابوه * ولم يعدل من جميع خطايا يوربعام بن ناباط التي خطي
10 11 باسرائيل * ومرد عليه سالوم بن يابيش * وضربه بين يدي الشعب فقتله وملك بعده * وسائر
12 امور زكريا فانه مكتوب في سفر اخبار ملوك اسرائيل * وتم قول الرب لياهو * انه يملك من
13 ولدك اربعة على بني اسرائيل * وكان الامر على ما قال الرب * واما سالوم بن يابيش * فملك
في سنة تسع وثلثين لملك عوزيا ملك يهودا * وملك شهرا بشمرين *

28 * *Reliqua geſta Jerobaami, quicquid fecit, fortitudo ejus, ac bella ipſius, & qualiter Damaſcum & Hamath reſtituerit Iſraelitis; ſcripta ſunt in libro chronicorum regum Iſraelis.* 29 *Occumbente verò Jerobaamo cum majoribus ſuis, & cum iis, nempe cum Regibus Iſraelitarum ſepulto, regnavit Zacharia filius ejus poſt ipſum.*

CAP. XV.

1 *ANno vigeſimoſeptimo regni Jerobaami regis Iſraelis, regnavit Ozia filius Amoſiæ regis Judæ.* 2 *Quum decimumſextum annum ageret eo die quo regnum occupavit: manſit autem rex in Jeruſalem quinquaginta duobus annis: & nomen matris ejus, Jechania ex Jeruſalem.* 3 *Is rectè ſe geſſit coram Domino ſicut Amoſia pater ſuus.* 4 *Verùm excelſa non amovit, & populus adhuc ſacrificabant & ponebant incenſum ſuper excelſa.* 5 *Percuſſit autem Dominus hunc regem, fuitque leproſus uſque ad diem obitûs, ſedebátque domi occultus: & Jotham filius regis præfectus domûs populum regebat.* 6 *Reliquæ res geſtæ Oziæ, & quicquid fecit, ſcripta ſunt in libro hiſtoriarũ regum Juda.* 7 *Occumbente Oziâ cum majoribus ſuis, & cum iis in civitate Davidis ſepulto, regnavit Jotham filius ejus poſt ipſum.* 8 *Anno trigeſimooctavo regni Oziæ regis Juda, regnavit Zacharia filius Jerobaami ſuper Iſraelitas in Samaria, manſitque rex ſex annis.* 9 *Hic ſceleratè ſe geſſit coram Deo, uti ſe geſſerat pater ejus: non enim deflexit ab omnibus peccatis Jerobaami filii Nabati, quæ commiſerat in Iſraelem.* 10 *Contra hunc rebellavit Salum Jabiſi filius, & percutiens eum in præſentia populi, occîdit eum, & regnavit poſt ipſum.* 11 *Reliquæ res geſtæ Zachariæ, ſcriptæ ſunt in libro hiſtoriarum regum Iſraelis.* 12 *Et completus eſt ſermo Domini ad Jehu, quòd ſcilicet regnaturi ſunt è filiis tuis quatuor ſuper filios Iſrael: eum enim res habuit exitum, quem Dominus prædixerat.* 13 *At verò Salum Jabiſi filius regnum occupavit anno trigeſimonono regni Oziæ regis Juda: cúmque menſem regnâſſet in Samaria,*

מלכים ב : טו

,Someron venitque :Tirſah de Ghadi filius Menachem aſcendit Et
14 וַיַּעַל מְנַחֵם בֶּן־גָּדִי מִתִּרְצָה וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן
,eum interemit & :Someron in Jabes filium Sallum percuſſit &
וַיַּךְ אֶת־שַׁלּוּם בֶּן־יָבֵישׁ בְּשֹׁמְרוֹן וַיְמִיתֵהוּ
qua ,ejus ligatio & ,Sallum *verborum reſiduum Et* .eo pro regnavitque
15 וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי שַׁלּוּם וְקִשְׁרוֹ אֲשֶׁר
regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa ecce ,conjuravit
קָשָׁר הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
qui omnes & ,Tipſach Menachem percuſſit Tunc .Iſrael
16 יִשְׂרָאֵל׃ אָז יַכֶּה־מְנַחֵם אֶת־תִּפְסַח וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־
:percuſſit & ,aperuerat non quia ,Tirſah à ejus terminos & ,ea in
בָּהּ וְאֶת־גְּבוּלֶיהָ מִתִּרְצָה כִּי לֹא פָתַח וַיַּךְ אֶת
anno ,nono & trigeſimo anno In .ſcidit ejus prægnantes omnes
17 כָּל־הֶהָרוֹתֶיהָ בִּקֵּעַ׃ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָתֵשַׁע שָׁנָה
Iſrael ſuper Ghadi filius Menachem regnavit ,Jehudah regis Hazariah
לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ מְנַחֵם בֶּן־גָּדִי עַל־יִשְׂרָאֵל
non :Domini oculis in malum Fecitque .Someron in annis decem
18 עֶשֶׂר שָׁנִים בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא־
fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham peccatis *deſuper* receſſit
סָר מֵעַל חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא
ſuper Aſſur rex Pul Venit.ſuis diebus omnibus Iſrael
19 אֶת־יִשְׂרָאֵל כָּל־יָמָיו׃ בָּא פוּל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־
exiſtendum ad ,argenti talenta mille Pul ipſi Menachem dedit & ,terram
הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מְנַחֵם לְפוּל אֶלֶף כִּכַּר־כָּסֶף לִהְיוֹת
.ejus manu in regnum roborandum ad ,ſecum ejus *manus*
יָדָיו אִתּוֹ לְהַחֲזִיק הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ׃
pollentes omnes ſuper ,Iſrael ſuper argentum Menachem *fecit exire* Et
20 וַיֹּצֵא מְנַחֵם אֶת־הַכֶּסֶף עַל־יִשְׂרָאֵל עַל כָּל־גִּבּוֹרֵי
viro ,argenteos ſiclos quinquaginta, Aſſur regi *dandum ad* ,*potentia*
הַחַיִל לָתֵת לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים כֶּסֶף לְאִישׁ
.terra in ibi ſtetit non & ,Aſſur rex eſt reverſus & :*uni*
אֶחָד וַיָּשָׁב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא־עָמַד שָׁם בָּאָרֶץ׃
ipſa nónne ,fecit quæ omnia & ,Menachem *verborum reſiduum* Et
21 וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַחֵם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם
Jacuitque ? Iſrael regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta
22 כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב
ejus filius Pechachiah regnavit & : ſuis patribus cum Menachem
מְנַחֵם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ פְּקַחְיָה בְנוֹ
,Jehudah regis Hazariah anno quinquageſimo anno In .eo pro
23 תַּחְתָּיו׃ בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה
Someron in Iſrael ſuper Menachem filius Pechachiah regnavit
מָלַךְ פְּקַחְיָה בֶן־מְנַחֵם עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
receſſit non :Domini oculis in malum Fecitque .annis duobus
24 שְׁנָתָיִם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר
.Iſrael fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham peccatis à
מֵחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
eum percuſſit & ,ejus *triſtata* Remaliahu filius Pechach eum *ſuper ligavit* Et
25 וַיִּקְשֹׁר עָלָיו פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ שָׁלִישׁוֹ וַיַּכֵּהוּ
;Arjeh cum & ,Arghob cum *regis* domus palatio in Someron in
בְשֹׁמְרוֹן בְּאַרְמוֹן בֵּית־מֶלֶךְ אֶת־אַרְגֹּב וְאֶת־הָאַרְיֵה
,eum interfecit & :Ghilhaditarum filiis de viri quinquaginta eo cum &
וְעִמּוֹ חֲמִשִּׁים אִישׁ מִבְּנֵי גִלְעָדִים וַיְמִתֵהוּ
omnia & ,Pechachiah *verborum reſiduum Et* .eo pro regnavitque
26 וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי פְקַחְיָה וְכָל־
regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa ecce ,fecit quæ
אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
Hazariah anno ,ſecundo & quinquageſimo anno In .Iſrael
27 יִשְׂרָאֵל׃ בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה לַעֲזַרְיָה
Iſrael ſuper Remaliahu filius Pechach regnavit ,Jehudah regis
מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ עַל־יִשְׂרָאֵל
.annis viginti Someron in
בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִים שָׁנָה׃

Verſio VULG. LAT.

14 Et aſcendit Manahē fili⁹ Gadi de Therſa: venítque in Samariam, & percuſſit Sellum filiū Jabes in Samaria, & interfecit eum, regnavítque pro eo. 15 Reliqua autē verborum Sellū, & conjuratio ejus, per quā tetendit inſidias, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierū 16 regum Iſrael? Tunc percuſſit Manahem Thapſam, & omnes qui erant in ea, & terminos ejus de Therſa: noluerant enim aperire ei: & interfecit omnes prægnantes ejus, & ſcidit eas. 17 Anno trigeſimo nono Azariæ regis Juda, regnavit Manahem filius Gadi ſuper Iſrael decem 18 annis in Samaria. Fecítque quod erat malum coram Domino: non receſſit à peccatis Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael cunctis dieb⁹ 19 ejus. Veniebat Phul rex Aſſyriorum in terram, et dabat Manahē Phul mille talenta argenti, ut eſſet ei in auxilium, & fir- 20 maret regnum ejus. Indixítq; Manahem argentum ſup Iſrael cunctis potentibus et divitib⁹, ut daret regi Aſſyriorū, quinquaginta ſiclos argenti ꝑ ſingulos: reverſúſque eſt rex Aſſyriorum, & non eſt moratus 21 in terra. Reliqua autem ſermonum Manahē, & univerſa quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierum regū 22 Iſrael? Et dormivit Manahem cum patribus ſuis: regnavítque Phaceia filius ejus pro eo. 23 Anno quinquageſimo Azariæ regis Juda, regnavit Phaceia filius Manahem ſuper Iſrael in Samaria biennio. 24 Et fecit quod erat malum coram Domino: non receſſit à peccatis Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael. 25 Conjuravit autem adverſùs eum Phacee filius Romeliæ, dux ejus, & pcuſſit eum in Samaria in turre domûs regiæ, juxta Argob, & juxta Arie, & cum eo quinquaginta viros de filiis Galaaditarum, & interfecit eum, re- 26 gnavítque pro eo. Reliqua autem ſermonum Phaceia, & univerſa quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum 27 dierum regum Iſrael? Anno quinquageſimo ſecundo Azariæ regis Juda, regnavit Phacee filius Romeliæ ſuper Iſrael in Samaria viginti annis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ ἀνέβη Μαναὴμ υἱὸς (χ) Γαδδὶ ἐκ Θαρσιλὰ, ϗ ἦλθεν εἰς Σαμάρειαν, ϗ ἐπάταξε τὸν Σελλὴμ υἱὸν (ψ) Ἰαβὶς ἐν Σαμαρείᾳ, ϗ 15 ἐθανάτωσεν (ω) αὐτόν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Σελλὴμ, ϗ ἡ συστροφὴ αὐτοῦ (α) ἣν συνεστράφη, ἰδού εἰσι γεγραμμένα (β) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ. 16 Τότε ἐπάταξε (γ) Μαναὴμ ϗ τὴν Θερσὰ ϗ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, ϗ τὰ ὅρια αὐτῆς ἀπὸ Θερσὰ, ὅτι οὐκ ἤνοιξαν αὐτῷ, ϗ ἐπάταξεν αὐτήν, ϗ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας 17 ἀνέῤῥηξε. Ἐν ἔτει τριακοστῷ ϗ (δ) ἐννάτῳ τῷ Ἀζαρίᾳ βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσε Μαναὴμ υἱὸς Γαδδὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ (ε) ἐν 18 Σαμαρείᾳ δέκα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. 19 Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Φουὰ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὴν γῆν, ϗ (ζ) Μαναὴμ ἔδωκε τῷ Φουὰ χίλια τάλαντα ἀργυρίου εἶναι τὴν χεῖρα αὐτοῦ (η) μετ' 20 αὐτοῦ. Καὶ ἐξήνεγκε Μαναὴμ τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐπὶ πᾶν δυνατὸν (θ) ἰσχύϊ, δοῦναι τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων, πεντήκοντα (ι) σίκλους τῷ ἀνδρὶ τῷ ἑνί. ϗ ἀπέστρεψε βασιλεὺς Ἀσσυρίων, ϗ οὐκ ἔστη ἐκεῖ 21 ἐν τῇ γῇ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (κ) Μαναὴμ ϗ πάντα ὅσα ἐποίησεν, (λ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα (μ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; 22 Καὶ ἐκοιμήθη (ν) Μαναὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, ϗ ἐβασίλευσε (ξ) Φακεσίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 23 Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ τοῦ Ἀζαρίου (ο) βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσε (π) Φακεσίας υἱὸς Μαναὴμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν 24 Σαμαρείᾳ (ρ) δύο ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρ- 25 τε τὸν Ἰσραήλ. Καὶ συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου ὁ τριστάτης αὐτοῦ, ϗ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ ἐναντίον οἴκου τοῦ βασιλέως μετὰ τοῦ Ἀργὸβ ϗ μετὰ τοῦ (σ) Ἀρία, ϗ μετ' αὐτοῦ πεντήκοντα (τ) ἄνδρες ἀπὸ τῶν τετρακοσίων, ϗ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, 26 ϗ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (†) Φακεσίου ϗ πάντα ὅσα ἐποίησεν, ἰδού εἰσι γεγραμμένα (υ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ. 27 Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ ϗ δευτέρῳ τοῦ Ἀζαρίου (φ) βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσε Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ εἴκοσιν ἔτη.

14 *Et aſcendit Manaem filius Gaddi de (f) Tharſila, & venit in Samariam, & percuſſit Sellum filium Jabis in Samaria, & occidit (g) eum.* 15 *Et reliqua verborum Sellum, & conjuratio ejus, quam conjuravit, ecce ſunt ſcripta in libro Verborum dierum regibus Iſrael.* 16 *Tunc percuſſit (h) Manaem & ipſam Therſa, & omnia quæ in ea, & terminos ejus de Therſa; quoniam non (i) aperuerant ei: & percuſſit eam, & prægnantes diſcidit.* 17 *In anno trigeſimo & nono Azariæ regis Juda regnavit Manaem filius Gaddi ſuper Iſrael in Samaria decem annos.* 18 *Et fecit malum in oculis Domini: non receſſit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael.* 19 *In diebus ejus aſcendit Phua rex Aſſyriorum ſuper terram. Et Manaem dedit ipſi Phua mille talenta argenti, ut eſſet manus ejus (k) ſecum.* 20 *Et extraxit Manaem argentum ſuper Iſrael, ſuper omnem potentem facultate, ad dandum regi Aſſyriorum, quinquaginta ſiclos viro uni. Et revertit rex Aſſyriorum, & non ſtetit ibi in terra.* 21 *Et reliqua verborum Manaem, & omnia quæcunque fecit, nónne ecce hæc ſcripta in libro Verborum dierum regibus Iſrael?* 22 *Et dormivit Manaem cum patribus ſuis: & regnavit Phaceſias filius ejus pro eo.* 23 *In anno quinquageſimo Azariæ regis Juda regnavit Phaceſias filius Manaem ſuper Iſrael in Samaria duos annos.* 24 *Et fecit malum in oculis Domini: non receſſit à peccatis Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Iſrael.* 25 *Et conjuravit ſuper eum Phacee filius Rhomeliæ triſtata ejus: & percuſſit eum in Samaria ante domum regis cum Arbog, & cum Aria, & ſecum quinquaginta viri de (l) quadringentis, & interfecit eum: & regnavit pro eo.* 26 *Et reliqua verborum Phaceſiæ, & omnia quæcunque fecit, ecce ſunt ſcripta in libro Verborum dierum regibus Iſrael.* 27 *In anno quinquageſimo & ſecundo Azariæ regis Juda regnavit Phacee filius Rhomeliæ ſuper Iſrael in Samaria viginti annos.*

MS.A. (χ) Γεδδεὶ ἐκ Θερσιλὰ, (ψ) Ἰαβεὶς (ω) αὐτὸν, ϗ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ τὰ (α) ἣν συνεστράφη, (β) ἐπὶ βιβλίου (γ) Μαναὴν τὴν Θερσὰ (δ) ἐνάτῳ Ἀζαρίᾳ βασιλέως Ἰούδα ϗ ἐβασίλευσεν Μαναὴν (ε) δέκα ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ (ζ) Μαναὴν (η) σὺν αὐτῷ, τοῦ ἐνισχῦσαι τὸ βασίλειον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἐξήνεγκεν (θ) ἐν ἰσχύϊ, (ι) σίκλους ἀργυρίου τῷ (κ) Μαναὴν (λ) οὐχὶ ταῦτα (μ) ἐπὶ βιβλίου (ν) Μαναὴν (ξ) Φακεΐας υἱὸς Μαναὴν ἀντ' αὐτοῦ. (ο) βασιλέως (π) Φακεΐας υἱὸς Μαναὴν (ρ) * δέκα ἔτη. (σ) Ἀριὲ, (τ) ἄνδρας (†) Φακεΐου (υ) ἐπὶ βιβλίου (φ) βασιλέως

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 וּסְלֵיק מְנַחֵם בַּר גָּדִי מִתִּרְצָה וַאֲתָא לְשֹׁמְרוֹן וּמְחָא יָת שַׁלּוּם בַּר יָבֵישׁ בְּשֹׁמְרוֹן
15 וְקַטְלֵיהּ וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי׃ וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי שַׁלּוּם וּמְרָדֵיהּ דִּי מְרַד הָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר
16 פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ בְּכֵין מְחָא מְנַחֵם יָת תִּפְסַח וְיָת כָּל דִּי בַהּ וְיָת תְּחוּמַהָא
17 מִתִּרְצָה אֲרֵי לָא פְתַחוּ תַּרְעַהָא לְאַשְׁלָמָא וּמְחָהּ וְיָת כָּל מְעַדְיָתַהָא בַּזַּע׃ בִּשְׁנַת
תְּלָתִין וּתְשַׁע שְׁנִין לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ מְנַחֵם בַּר גָּדִי עַל יִשְׂרָאֵל עֲסַר
18 שְׁנִין בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לָא סְטָא מֵעַל חוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּיב יָת יִשְׂרָאֵל
19 כָּל יוֹמוֹהִי׃ אֲתָא פוּל מַלְכָּא דְאַתּוּר עַל אַרְעָא וִיהַב מְנַחֵם לְפוּל אֲלַף כִּכְּרִין דִּכְסַף
20 לְאַשְׁלָמָא יְדוֹהִי עִמֵּיהּ לְאַתְקָפָא מַלְכוּתָא בִּידֵיהּ׃ וּרְמָא מְנַחֵם יָת כַּסְפָּא עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל
כָּל גִּבָּרֵי חֵילָא לְמִתַּן לְמַלְכָּא דְאַתּוּר חַמְשִׁין סִלְעִין דִּכְסַף לְגַבְרָא חַד וְתָב מַלְכָּא דְאַתּוּר
21 וְלָא אַנְזֵיק תַּמָּן בְּאַרְעָא׃ וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי מְנַחֵם וְכָל דִּי עֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר
22 פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּשְׁכֵיב מְנַחֵם עִם אֲבָהָתוֹהִי וּמְלַךְ פְּקַחְיָה בְרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃
23 בִּשְׁנַת חַמְשִׁין שְׁנִין לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ פְּקַחְיָה בַּר מְנַחֵם עַל
24 יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן תַּרְתֵּין שְׁנִין׃ וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לָא סְטָא מֵחוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּיב
25 יָת יִשְׂרָאֵל׃ וּמְרַד עֲלוֹהִי פֶּקַח בַּר רְמַלְיָהוּ גִּבָּרֵיהּ וּמְחָהִי בְּשֹׁמְרוֹן בְּאִדְרוֹן בֵּית מַלְכָּא
26 יָת אַרְגּוֹב וְיָת אַרְיָא וְעִמֵּיהּ חַמְשִׁין גַּבְרָא מִבְּנֵי גִלְעָדָאֵי וְקַטְלֵיהּ וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי׃ וּשְׁאָר
פִּתְגָמֵי פְקַחְיָה וְכָל דִּי עֲבַד הָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
27 בִּשְׁנַת חַמְשִׁין וְתַרְתֵּין שְׁנִין לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ פֶּקַח בַּר רְמַלְיָהוּ עַל
יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן עַסְרִין שְׁנִין׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

14 Et aſcendit Menahhem fili⁹ Gadi de Thirſzah, & venit in Somron, & percuſſit Sallum filium Jabes in Somron, & occîdit illum, & regnavit pro eo. 15 Et reliquum verborum Sallum, & conjuratio ej⁹ quam conjuravit, ecce illa ſcripta ſunt in *libris* verborum dierum regum Iſrael. 16 Tunc percuſſit Menahhem Thiphzah & omnes qui erant in ea, & omnes terminos ejus à Thirſzah, quia non aperuerat portam ad pacem ineundam, & percuſſit illam, & omnes prægnantes ejus diffidit. 17 Anno triceſimo nono annorum Ghazariah regis tribus domus Jehudah regnavit Menahhem filius Gadi ſup Iſrael decē annis in Somron. 18 Et fecit quod malū erat ante Dn̄m: non declinavit à peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Iſrael omnib⁹ dieb⁹ ſuis. 19 Venit Pul rex Athur contra terram, & dedit Menahhem Pulo mille talenta argenti ad pacificandas manus ipſius ſecum, ut firmaret regnum in manu ſua. 20 Et impoſuit Menahhem argentum Iſraeli & omnib⁹ potentib⁹ ſubſtantiâ ad dandum regi Athur, quinquaginta ſiclos argenti viro cuique, & rediit rex Athur, & non nocuit ibi in terra. 21 Et reliquum verborum Menahhem, & omnia quæ fecit, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum Regum Iſrael? 22 Et cubuit Menahhem cum patribus ſuis, & regnavit Pekahhiah filius ejus pro eo. 23 Anno quinquageſimo annorum Ghazariah regis tribus domus Jehudah regnavit Pekahhiah filius Menahhem ſuper Iſrael in Somron duobus annis. 24 Et fecit quod malum erat ante Dominum: non declinavit à peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Iſrael. 25 Et conjuravit contra eum Pekahh filius Remaliahu baro ejus, & percuſſit illum in Somron in conclavi domus regis cum Argob & Arjeh, & cum eo quinquaginta viri de filiis *Gilghadæorum*, & occîdit illum, & regnavit pro eo. 26 Et reliquum verborum Pekahhiah, & omnia quæ fecit, ecce illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum Regum Iſrael. 27 Anno quinquageſimo & ſecundo annorum Ghazariah regis tribus domus Jehudah, regnavit Pekahh fili⁹ Remaliah ſuper Iſrael in Somron viginti annis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܘܣܠܩ ܡܢܚܝܡ ܒܪ ܓܕܝ ܡܢ ܬܪܨܐ. ܘܥܠ ܠܫܡܪܝܢ. ܘܡܚܝܗܝ ܠܫܠܘܡ ܒܪ ܝܒܝܫ
15 ܒܫܡܪܝܢ. ܘܩܛܠܗ. ܘܡܠܟ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܫܪܟܐ ܕܬܫܥܝܬܗ ܕܫܠܘܡ. ܘܩܛܪܐ ܕܩܛܪ. ܗܐ
16 ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܘܪܫ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܗܝܕܝܢ ܡܚܐ ܡܢܚܝܡ ܠܬܦܣܚ
17 ܘܠܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗ. ܘܠܬܚܘܡܝܗ ܡܢ ܬܪܨܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܦܬܚܘ ܠܗ ܬܪܥܐ. ܘܚܪܒܗ.
ܘܟܠܗܝܢ ܒܛܢܬܗ ܦܪܐ. * ܒܫܢܬ ܬܠܬܝܢ ܘܬܫܥ ܠܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.
18 ܐܡܠܟ ܡܢܚܝܡ ܒܪ ܓܕܝ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ. ܥܣܪ ܫܢܝܢ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ
ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܟܠܗܘܢ
19 ܝܘܡܘܗܝ. * ܘܐܬܐ ܦܘܠ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܝܗܒ ܡܢܚܝܡ ܠܦܘܠ. ܐܠܦ
20 ܟܟܪܝܢ ܕܟܣܦܐ. ܕܢܗܘܝܢ ܐܝܕܘܗܝ ܥܡܗ. ܘܢܫܪܪ ܡܠܟܘܬܐ ܒܐܝܕܗ. * ܘܐܦܩ ܡܢܚܝܡ ܥܠ
ܐܝܣܪܝܠ ܟܣܦܐ. ܥܠ ܥܬܝܪܐ ܕܐܪܥܐ. ܕܢܬܠ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܚܡܫܝܢ ܡܬܩܠܝܢ
21 ܕܟܣܦܐ ܠܓܒܪܐ ܚܕ. ܘܗܦܟ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܠܐ ܩܡ ܬܡܢ ܒܐܪܥܐ. * ܘܫܪܟܐ
ܕܬܫܥܝܬܗ ܕܡܢܚܝܡ. ܘܟܠ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܘܪܫ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ
22 ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܟܒ ܡܢܚܝܡ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܡܠܟ ܦܩܚܝܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܒܫܢܬ
23 ܚܡܫܝܢ ܠܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܡܠܟ ܦܩܚܝܐ ܒܪ ܡܢܚܝܡ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ.
24 ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ
25 ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܪܕ ܒܗ ܦܩܚ ܒܪ ܪܘܡܠܝܐ ܓܢܒܪܗ. ܘܩܛܠܗ ܒܫܡܪܝܢ
ܒܐܣܛܘܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܥܡ ܪܓܐܘܒ ܘܐܢܝ. ܘܥܡܗ ܚܡܫܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܒܢܝ
26 ܓܠܥܕ. ܘܩܛܠܗ. ܘܡܠܟ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܫܪܟܐ ܕܬܫܥܝܬܗ ܕܦܩܚܝܐ. ܘܟܠ ܡܕܡ
27 ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܘܪܫ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܒܫܢܬ ܚܡܫܝܢ
ܘܬܪܬܝܢ ܠܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܡܠܟ ܦܩܚ ܒܪ ܪܘܡܠܝܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ
ܒܫܡܪܝܢ. ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ.

14 * Aſcendens Mahanim filius Gadi è Terſa, & Samariam ingreſſus, percuſſit Salum Jabiſi filium in Samaria, eoque interfecto regnavit poſt ipſum. 15 Reliqua geſtorum Salum, & conſpiratio quam fecit, ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iſraelis. 16 Tunc percuſſit Mahanim Taphſahum & quotquot erant in ea, necnon confinia ejus à Terſa; eò quòd non aperuiſſent ei portam: vaſtavit eam, & omnes gravidas ejus exenteravit. 17 Anno trigeſimonono Oziæ regis Juda regnavit Mahanim filius Gadi ſuper Iſraelem in Samaria, decem annos. 18 Fecítque quod malum erat coram Domino, nec deflexit à peccatis Ierobaami filii Nabati qui peccare fecerat Iſraelem, cunctis diebus ſuis. 19 Invadente autem Phule rege Athur terram *illam*, dedit Mahanim ipſi Phuli mille argenti talenta, ut opem ſibi ferret, regnúmque per eum obtineret. 20 (Quam pecuniam ut daret regi Athur, indixit Mahanim Iſraeli, *nempè* ditioribus terræ, quinquagenos argenti ſiclos in virū unumquemque) reverſúſque eſt rex Athur, nec ſubſtitit ibi in *ea* regione. 21 Reliqua geſtorum Mahanimi, & quicquid fecit, ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iſraelis. 22 Poſthæc occubuit Mahanim cum patribus ſuis, & regnavit Phecahia filius ejus poſt ipſum. 23 Anno quinquageſimo Oziæ regis Iuda, regnavit Phecahia filius Mahanimi ſuper Iſraelem in Samaria, duobus annis. 24 Fecítque quod malum erat coram Domino, neque declinavit à peccatis Ierobaami filii Nabati qui peccare fecerat Iſraelem. 25 Conſpirans autem in eum Phecah filius Romeliæ heros ejus, interfecit eum in Samaria, in palatio regio: ductis enim ſecum Regaob & Ani cum quaquaginta viris è filiis Gelaad, interfecit eum, & regnavit poſt ipſum. 26 Reliqua geſtorum Phecahiæ, & quicquid fecit, ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iſraelis. 27 Anno quinquageſimo ſecundo Oziæ regis Juda, regnavit Phecah Romeliæ filius ſuper Iſraelem in Samaria, viginti annos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وَصَعِدَ مَحْنِين بن جَادِي من تَرْصَا * فَدَخَلَ سَمَرِين * وَضَرَبَ سَالُوم بن يَابِيس * وَقَتَلَهُ
15 وَمَلَكَ بَعْدَهُ * وَسَائِرُ امور سالوم * وعقده الذي عقد عليه * فانه مكتوب في سفر بياميين
16 الذي لملوك اسرائيل * عند ذلك ضرب محنين تفساح وكل الذي فيها * وتخومها من
17 ترصا * لما لم يفتحوا له الباب * فاخربها وبعج جميع النساء الحوامل * وفي سنة تسع وثلثين
من ملك عوزيا ملك يهودا * ملك محنين بن جدي على اسرائيل بسمرين * واقام ملكا عشر
18 سنين * وصنع السوء قدام الله * ولم يعدل عن خطايا يوربعام بن نابط الذي خطي
19 باسرائيل جميع ايامه * فاتي فول ملك الموصل على الارض * فاعطي محنين فول الف قنطار
20 فضة * لتكون يده معه حتي ياخذ المملكة بيده * والقي محنين على اسرائيل فضة * على
جميع اغنياء الشعب في كل الارض * خمسين مثقالا فضة على كل رجل * ليعطي فول الملك *
21 ورجع ملك الموصل * ولم يقيم علي البلاد * وسائر امور محنين * وكل الذي صنع * فانه
22 مكتوب في سفر بياميين الذي لملوك اسرائيل * واضطجع محنين مع ابائه * وملك بعده
23 ابنه فقحيا * وفي السنة الخمسين من ملك عوزيا ملك يهودا * ملك فقحيا بن محنين على
24 اسرائيل بسمرين * واقام ملكا سنتين اثنين * وصنع السوء قدام الله * ولم يعدل عن
25 خطايا يوربعام بن نابط الذي خطي باسرائيل * ومرد عليه فقاح بن رومليا جبار * وقتله
بسمرين في قصر الملك * وساق لروعاب واني ومعهما خمسين رجلا من بني جلعاد * فقتله
26 وملك مكانه * وسائر امور فقحيا * وجميع الذي صنع * فمكتوب في سفر اخبار ملوك
27 اسرائيل * في اثني وخمسين سنة لعوزيا ملك يهودا * ملك فقاح بن رومليا علي اسرائيل بسمرين
عشرين سنة *

14 * *Aſcendit Mahanin Gadi filius è Therſa, & Samariam ingreſſus percuſſit Salumem Jabiſi filium, eoque perempto regnavit poſt ipſum.* 15 *Reliquæ res geſtæ Salumis, & conjuratio quâ rebellavit in illum, ſcriptæ ſunt in libro chronicorum regum Iſraelis.* 16 *Tunc percuſſit Mahanin Taphſahum & quicquid erat in ea, & limites ejus à Terſa, quia non aperuerant ei portam; vaſtavit eam, & mulieres omnes prægnantes diffidit.* 17 *Anno trigeſimonono regni Oziæ regis Judæ, regnavit Mahanin filius Gadi ſuper Iſraelem in Samaria, manſitque rex annis decem.* 18 *Sceleratè ſe geſſit coram Deo, nec receſſit à peccatis Jerobaami filii Nabati qui peccavit in Iſraelem, cunctis diebus ſuis.* 19 *Aggrediente autem Phule rege Mauſel regionem illam, dedit Mahanin Phuli mille quintalia argenti, quatenus eſſet ſibi adjumento ut regnum manu ſuâ occuparet.* 20 *Impoſuit verò Mahanin Iſraelitis opulentioribus quibuſque populi, qui erant in tota ea regione pecuniā, nimirum quinquagenos argenti ſiclos cuilibet viro, quam daret Phuli regi: reverſúſque eſt rex Mauſel, nec manſit in ea regione.* 21 *Reliquæ res geſtæ Mahanini, & omnia quæ fecit, ſcripta ſunt in libro chronicorum, regum Iſraelis.* 22 *Mahanino cum majoribus ſuis occumbente, regnavit poſt eum filius ejus Phecahia.* 23 *Anno quinquageſimo regni Oziæ regis Juda, regnavit Phecahia filius Mahanini ſuper Iſraelem in Samaria, manſitque rex annis duobus.* 24 *Sceleratè ſe geſſit coram Deo, neque divertit à criminibus Jerobaami filii Nabati qui peccavit in Iſraelem.* 25 *Contra hunc conjurans Phecah filius Romeliæ heros ipſius, interfecit eum in Samaria in palatio regio: ductis enim Rogab & Ani, & cum his quinquaginta viris è filiis Galaad, interfecit eum, & regnum occupavit loco ipſius.* 26 *Reliquæ res geſtæ Phecahiæ, & omnia quæ fecit, ſcripta ſunt in libro chronicorum regum Iſraelis.* 27 *Anno quinquageſimo ſecundo Oziæ regis Juda, regnavit Phecah filius Romeliæ ſuper Iſraelem in Samaria, annis viginti.*

Jarobham peccatis à recessit non:Domini oculis in malum Fecitque
28 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִן־חַטֹּאות יָרָבְעָם
regis Pechach diebus In .Israel fecit peccare qui ,Nebat filii
29 בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ בִּימֵי פֶּקַח מֶלֶךְ־
& ,Hijon tulit & ,Assur rex pileser--Tiglath venit Israel
יִשְׂרָאֵל בָּא תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּקַּח אֶת־עִיּוֹן וְאֶת־
& ,Chasor & ,Chedes & ,Janoach & ,mahachah Beth Abel
אָבֵל בֵּית־מַעֲכָה וְאֶת־יָנוֹחַ וְאֶת־קֶדֶשׁ וְאֶת־חָצוֹר וְאֶת־
eos transtulit &:Naphthali terram omnem ,Galilah & ,Ghilhad
הַגִּלְעָד וְאֶת־הַגָּלִילָה כֹּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי וַיַּגְלֵם
filium Pecach super Elah filius Hoseah ligatione ligavit Et .Assur in
30 אַשּׁוּרָה׃ וַיִּקְשָׁר־קֶשֶׁר הוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה עַל־פֶּקַח בֶּן־
anno in ,eo pro regnavitque ,eum occidit &,eum percussit &,Remaliahu
רְמַלְיָהוּ וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בִּשְׁנַת
omnia & ,Pecach verborum residuum Et .Huzzijah filii Jotham vigesimo
31 עֶשְׂרִים לְיוֹתָם בֶּן־עֻזִּיָּה׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי־פֶקַח וְכָל־
regum dierum verborum libro super scripta ipsa ecce ,fecit quæ
אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
,Israel regis Remaliahu filii Pecach secundo anno In .Israel
32 יִשְׂרָאֵל׃ בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
quinque & viginti Filius .Jehudah regis Huzziahu filius Jotham regnavit
33 מָלַךְ יוֹתָם בֶּן־עֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ
:Jerusalaim in regnavit annis sedecim & ,ipsum regnando in erat annorum
שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ
oculis in rectum fecit Et .Sadoc filia Jerusah ejus matris nomen &
34 וְשֵׁם אִמּוֹ יְרוּשָׁא בַּת־צָדוֹק׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי
Veruntamen .fecit ,ejus pater Huzzijahu fecit quæ omnia juxta:Domini
35 יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה עֻזִּיָּהוּ אָבִיו עָשָׂה׃ רַק
:excelsis in suffientes & ,immolantes populus adhuc ;recesserunt non excelsa
הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת
:verborum residuum Et.superiorem Domini domus portam ædificavit ipse
36 הוּא בָּנָה אֶת־שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הָעֶלְיוֹן׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי
verborum libro super scripta ipsa nonne ,fecit quæ omnia &,Jotham
יוֹתָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
mittere Dominus cœpit ipsis diebus In ?Jehudah regum dierum
37 הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְהַשְׁלִיחַ
Jaciutque .Remaliahu filium Pecach & ,Aram regem Resin Jehudah in
38 בִּיהוּדָה רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וְאֵת פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ׃ וַיִּשְׁכַּב
David civitate in suis patrib⁹ cum est sepultus & ,suis patrib⁹ cum Jotham
יוֹתָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד
.eo pro ejus filius Achaz regnavitque :sui patris
אָבִיו וַיִּמְלֹךְ אָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XVI. יו

regnavit ,Remaliahu filii Pecach annno decimoseptimo anno In
1 בִּשְׁנַת שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מָלַךְ
Achaz annorum viginti Filius .Jehudah regis Jotham filius Achaz
2 אָחָז בֶּן־יוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז
non & :Jerusalaim in regnavit annis sedecim & ,ipsum regnando in
בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְלֹא־
David sicut sui Dei DOMINI oculis in rectum fecit
עָשָׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו כְּדָוִד
suum filium etiam & :Israel regum via in abiit Et .ejus pater
3 אָבִיו׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת־בְּנוֹ
quas ,gentium abominationes secundum ignem per fecit transire
הֶעֱבִיר בָּאֵשׁ כְּתֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
immolavit Et .Israel filiorum faciebus à eos DOMINUS expulit
4 הוֹרִישׁ יְהוָה אֹתָם מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְזַבֵּחַ
lignum omne subter & ,collibus super & ,excelsis in suffivit &
וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ
.frondosum
רַעֲנָן׃

Versio VULG. LAT.

28 Et fecit quod erat malum coram Domino: non recessit à peccatis Jeroboam filii Nabat, 29 qui peccare fecit Israel. In diebus Phacee regis Israel venit Theglath-phalasar rex Assur, & cepit Aion, & Abel Domũ, Maacha & Janoc, & Cedes, & Asor, & Galaad, & Galilæam, & universam terram Nephthali: & transtulit eos in 30 Assyrios. Conjuravit autẽ, & tetendit insidias Osee fili⁹ Ela contra Phacee filiũ Romeliæ, & percussit eum, & interfecit: regnavítque pro eo vigesimo 31 anno Joatham filii Oziæ. Reliqua autem sermonũ Phacee, & universa quæ fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel? 32 Anno secundo Phacee, filii Romeliæ regis Israel, regnavit Joathã filius Oziæ regis Juda. 33 Viginti quinque annorum erat cùm regnare cœpisset, & sedecim annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus Jerusa, filia Sadoc. 34 Fecítque ꝙ erat placitum coram Domino: juxta omnia quæ fecerat Ozi35as pater suus, operatus est. Veruntamen excelsa non abstulit, adhuc populus immolabat, & adolebat incensum in excelsis: ipse ædificavit portam domûs 36 Domini sublimissimam. Reliqua autem sermonũ Joatham, & universa quæ fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum Juda? 37 In diebus illis cœpit Domin⁹ mittere in Judam, Rasin regem Syriæ, & Phacee filiũ Romeliæ. 38 Et dormivit Joatham cum patrib⁹ suis, sepultúsque est cum eis in civitate David patris sui, & regnavit Achaz filius ejus pro eo.

CAP. XVI.

1 ANno decimo septimo Phacee filii Romeliæ, regnavit Achaz filius Joatham regis Juda. 2 Viginti annorum erat Achaz cùm regnare cœpisset, et sedecim annis regnavit in Jerusalem: non fecit quod erat placitũ in conspectu Dñi Dei sui, 3 sicut David pater ejus. Sed ambulavit in via regum Israel: insuper & filium suum consecravit, transferens per ignem secundùm idola gentium: quæ dissipavit Dominus coram filiis Israel. 4 Immolabat quoq; victimas, & adolebat incensũ in excelsis, et in collibus, et sub omni ligno frondoso.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

28 Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ 29 υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Ἐν ταῖς ἡμέραις Φακεὲ βασιλέως Ἰσραὴλ ἦλθε Θαλγαθφελλασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἔλαβε τὴν Αἲν καὶ (χ) τὴν Ἀβὲλ καὶ τὴν Θαμααχὰ καὶ τὴν Ἀνιὼχ καὶ τὴν Κενὲζ καὶ τὴν Ἀσὼρ καὶ τὴν (ψ) Γαλαὰν καὶ τὴν Γαλιλαίαν πᾶσαν γῆν (ω) Νεφθαλὶ, καὶ ἀπῴκισεν αὐτοὺς εἰς Ἀσ30συρίους. Καὶ συνέστρεψε σύστρεμμα Ὡσηὲ υἱὸς Ἠλὰ ἐπὶ Φακεὲ υἱὸν Ρομελίου, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ (α) ἐθανάτωσεν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' (β) αὐτοῦ ἐν ἔτει εἰκοστῷ (γ) 31 Ἰωάθαμ υἱοῦ Ἀζαρίου. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Φακεὲ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, (δ) ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων 32 τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ. Ἐν ἔτει δευτέρῳ Φακεὲ υἱοῦ Ρομελίου (ε) βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν (ζ) Ἰωάθαμ υἱὸς Ἀ33ζαρίου βασιλέως Ἰούδα. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ (η) ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ (θ) Ἱερου34σὰ θυγάτηρ Σαδώκ. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίη35σεν Ἀζαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, (ι) ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. αὐτὸς ᾠκοδόμησε 36 τὴν πύλην οἴκου κυρίου τὴν ἐπάνω. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάθαμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα (κ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰού37δα; Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος (λ) ἐξαποστέλλειν ἐν Ἰούδα τὸν Ραασὼν βασι38λέα Συρίας, καὶ τὸν Φακεὲ υἱὸν Ρομελίου. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων (μ) αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS.A. (χ) τὴν Καβὲλ βερμααχὰ καὶ τὴν Ἰανὼχ καὶ (ψ) Γαλαὰδ (ω) Νεφθαλείμ, (α) ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ (β) αὐτοῦ καὶ ἐν (γ) *Ἰωνάθαν (δ) ἰδοὺ ἐστιν γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου (ε) βασιλέως (ζ) Ἰωάθαν (η) ἓξ καὶ δέκα (θ) Ἱεροὺς (ι) ὅτι ὁ (κ) ἐπὶ βιβλίου (λ) ἐξαποστέλλειν τὸν (μ) αὐτοῦ, * ἐν πόλει

28 Et fecit malum in oculis Domini: non recessit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel. 29 In diebus Phacee regis Israel venit Thalgath Phellasar rex Assyriorum, & cepit Ain, & Abel, & Thamaacha, & Anioch, & Cenez, & Asor, & (m) Galaan, & Galilæam, omnem terram Nephthali: & emigravit eos in Assyrios. 30 Et conjuravit conjurationem Osee filius Ela super Phacee filium Romeliæ, & percussit eum, & interfecit: & regnavit pro eo in anno vigesimo Joatham filii Azariæ. 31 Et reliqua verborum Phacee, & omnia, quæcunque fecit, ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regibus Israel. 32 In anno secundo Phacee filii Romeliæ regis Israel regnavit Joatham filius Azariæ regis Juda. 33 Filius viginti & quinque annorum erat in regnando ipsum: & sex & decem annos regnavit in Hierusalem: & nomen matris ejus Hierusa filia Sadoc. 34 Et fecit rectum in oculis Domini secundũ omnia, quæcunque fecerat Azarias pater ejus. 35 Veruntamen excelsa non abstulit: adhuc populus sacrificabat, & adolebat in excelsis. Hic ædificavit portã domûs Domini, (n) quæ suprà. 36 Et reliqua verborum Joatham, & omnia quæcunque fecit, nónne hæc scripta in libro Verborum dierum regibus Juda? 37 In diebus illis cœpit Dominus emittere in Judam Raason regem Syriæ, & Phacee filium Romeliæ. 38 Et dormivit Joatham cum patribus suis: & sepultus est cum patribus suis in civitate David patris sui. Et regnavit Achaz filius ejus pro eo.

ΚΕΦ. ιϛ'.

1 ἘΝ ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ Φακεὲ υἱοῦ Ρομελίου ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς Ἰωάθαμ βα2σιλέως Ἰούδα. Υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν ἦν (α) Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου (β) θεοῦ αὐτοῦ πιστῶς, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 3 Καὶ ἐπορεύθη ἐν (γ) ὁδῷ βασιλέων Ἰσραὴλ, καί γε τὸν υἱὸν αὐτοῦ διῆγεν ἐν πυρὶ, κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος 4 ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους.

MS.A. (α) Ἀχαὰζ (β) θεοῦ πιστῶς, (γ) ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ βασιλέως Ἰσραήλ,

CAP. XVI.

1 IN anno septimo et decimo Phacee filii Romeliæ regnavit Achaz filius Joatham regis Juda. 2 Filius viginti annorum erat Achaz in regnando ipsum, & sex & decem annos regnavit in Hierusalem. Et non fecit rectum in oculis Domini Dei sui fideliter, sicut David pater ejus. 3 Et ambulavit in via regum Israel, etiam (a) filium suum traduxit in igne secundùm abominationem gentium, quas sustulerat Dominus à facie filiorum Israel. 4 Et sacrificabat, & adolebat in excelsis, & super colles, et sub omni ligno frondoso.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

28 ועבד דביש קדם יי לא סטא מן חובי ירבעם בר נבט דחיב ית ישראל : ביומי פקח
29 מלכא דישראל אתא תגלת פלאסר מלכא דאתור ושבא ית עיון וית אבל בית מעכה
וית ינוח וית קדש וית חצור וית גלעדה וית גלילא כל ארעא שבט נפתלי ואגלינון
30 לאתור : ומריד מרדא הושע בר אלה על פקח בר רמליהו ומחהי וקטליה ומלך
31 תחותוהי בשנת עסרין ליותם בר עזיה : ושאר פתגמי פקח וכל די עבד הא אנון כתיבין
32 על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל : בשנת תרתין לפקח בר רמליהו מלכא דישראל
33 מלך יותם בר עזיה מלך שבטא דבית יהודה : בר עשרין וחמש שנין הוה כד מלך ושית
34 עשרי שנין מלך בירושלם ושום אמיה ירושא בת צדוק : ועבד דכשר קדם יי ככל דעבד
35 עזיה אבוהי עבד : לחוד במתא לא עטרא עוד כען עמא מדבחין ומסקין בוסמיא על
36 במתא הוא בנא ית תרע בית מקדשא דיי עלאה : ושאר פתגמי יותם וכל די עבד הלא
37 אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי דבית יהודה : ביומיא האנון שרי יי לגראה
38 בדבית יהודה רצין מלכא דארם וית פקח בר רמליה : ושכיב יותם עם אבהתוהי
ואתקבר עם אבהתוהי בקרתא דדוד אבוהי ומלך אחז בריה תחותוהי :

יו

1 בשנת שבע עסרי שנין לפקח בר רמליה מלך אחז בר יותם מלך דבית יהודה : בר
2 עשרין שנין אחז כד מלך ושית עסרי שנין מלך בירושלם ולא עבד דכשר קדם יי אלהיה
3 כדוד אבוהי : ואזל באורח מלכי ישראל ואף ית בריה אעבר בנורא כתועבת עממיא
4 דתריך יי יתהון מן קדם בני ישראל : ודבח ואסיק בוסמין על במתא ועל רמתא
ותחות כל אילן עבוף :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fecit quod malum erat ante Dñm: non declinavit à peccatis Jarabgham 28 filii Nebat, qui peccare fecit Israel. In diebus Pekahh regis Israel venit 29 Thiglath Pilezzer rex Athur, & captivavit Ghion, & Abel-Beth-Maghachah, & Janoahh, & Kedes, & Hhaszor, & Gilghad, & Galil, omnem terram Naphthali, & migrare fecit eos in Athur. Et conjuravit conjura- 30 tionem Hoseagh filius Elah contra Pekahh filium Remaliah, & percussit eum & occidit eum, & regnavit pro eo anno vicesimo Jotham filii Ghuziah. Et reliquum verborum Pekahh, & omnia quæ fecit, ecce illa scri- 31 pta sunt in libro verborum dierum regum Israel. Anno secundo Pekahh 32 filii Remaliahu regis Israel, regnavit Jotham filius Ghuziah regis tribus domus Jehudah. Filius viginti & quinq; annorum erat quando regnavit, 33 & sedecim annis regnavit in Jerusalem: & nomen matris eis Jerusa filia Szadoq. Et fecit quod rectum erat ante Dñm: juxta omnia quæ fecerat 34 Ghuziah pater ejus, fecit. Veruntamen excelsa non recesserant; adhuc 35 usque populus sacrificabat & adolebat aromata super excelsa: ipse ædificavit portam domus sanctuarii Dñi superiorem. Et reliquum verborum 36 Jotham, & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? In diebus ipsis cœpit Dñs immittere in 37 populum domus Jehudah Reszin regem Aram, & Pekahh filium Remaliah. Et cubuit Jotham cum patribus suis, & sepultus est cum patribus 38 suis in civitate David patris sui: & regnavit Ahhaz filius ejus pro eo.

CAP. XVI.

ANno septimodecimo annorũ Pekahh filii Remaliah regnavit Ahhaz 1 filius Jotham regis domus Jehudah. Filius viginti annorum erat Ahhaz 2 cùm regnavit, & sedecim annos regnavit in Jerusalem: & non fecit quod rectum erat ante Dñm Deum suum, sicut David pater suus. Sed ambulavit 3 in via regum Israel: & etiam filium suum transire fecit per ignem, secundùm abominationes gentium quas expulerat Dominus à facie filiorum 4 Israel. Et sacrificavit & adolevit aromata super excelsa, & super colles, & sub omni arbore frondosa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܘܥܒܕ ܒܝܫܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ
29 ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܒܝܘܡܬܗ ܕܦܩܚ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܬܐ ܬܓܠܬ ܦܠܣܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ.
ܘܕܒܪ ܠܥܝܘܢ. ܘܠܐܒܝܠ ܡܚܘܠܐ ܘܠܟܠܗ ܒܝܬ ܡܥܟܐ. ܘܠܢܝܚ. ܘܠܩܕܫ. ܘܠܚܨܘܪ.
30 ܘܠܓܠܥܕ. ܘܠܓܠܝܠܐ. ܘܠܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܢܦܬܠܝ. ܘܫܒܐ ܐܢܘܢ ܠܐܬܘܪ. * ܘܥܒܕ ܩܛܪܐ ܗܘܫܥ
ܒܪ ܐܠܐ ܥܠ ܦܩܚ ܒܪ ܪܘܡܠܝܐ. ܘܡܚܝܗܝ ܘܩܛܠܗ. ܘܐܡܠܟ ܒܬܪܗ ܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ
31 ܠܝܘܬܡ ܒܪ ܥܘܙܝܐ. * ܘܫܪܟܐ ܕܫܪܒܐ ܕܦܩܚ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ
32 ܒܣܦܪܐ ܕܒܪܝܡܝܢ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܕܦܩܚ ܒܪ ܪܘܡܠܝܐ ܡܠܟܐ
33 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܠܟ ܝܘܬܡ ܒܪ ܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܘܫܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ.
ܐܡܠܟ. ܘܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡܗ ܕܐܡܗ ܝܪܘܫܐ ܒܪܬ ܨܕܘܩ.
34 35 * ܘܥܒܕ ܕܫܦܝܪ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܥܘܙܝܐ ܐܒܘܗܝ. * ܒܪܡ. ܒܝܬ ܦܘܠܚܢܐ ܠܐ ܐܥܒܪ.
ܘܥܡܐ ܥܕܟܝܠ ܡܕܒܚ ܗܘܐ. ܘܡܣܝܡ ܗܘܐ ܒܣܡܐ ܥܠ ܒܝܬ ܦܘܠܚܢܐ. ܗܘ ܒܢܐ ܬܪܥܐ
36 ܥܠܝܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܫܪܟܐ ܕܫܪܒܐ ܕܝܘܬܡ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ
37 ܒܣܦܪܐ ܕܒܪܝܡܝܢ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܫܪܝ ܡܪܝܐ ܠܡܫܕܪܘ ܒܝܗܘܕܐ.
38 ܠܪܨܝܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܡ. ܘܠܦܩܚ ܒܪ ܪܘܡܠܝܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܟܒ ܝܘܬܡ ܥܡ
ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܠܟ ܐܚܙ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ *

1 * ܒܫܢܬ ܬܡܢܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܠܦܩܚ ܒܪ ܪܘܡܠܝܐ ܡܠܟܐ
2 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܠܟ ܐܚܙ ܒܪ ܝܘܬܡ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܐܚܙ ܟܕ
ܐܡܠܟ. ܘܫܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܠܐ ܥܒܕ ܕܫܦܝܪ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ.
3 ܐܝܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. * ܘܗܠܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܦ ܒܪܗ ܐܥܒܪ ܒܢܘܪܐ. ܐܝܟ
4 ܢܕܘܬܐ ܕܥܡܡܐ ܕܐܘܒܕ ܡܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܕܒܚ ܘܣܡ ܒܣܡܐ ܥܠ ܒܝܬ ܦܘܠܚܢܐ
ܘܥܠ ܪܡܬܐ. ܘܬܚܝܬ ܟܠ ܐܝܠܢ ܕܥܒܝܢ.

* Et fecit quod malum erat coram Domino, 28 neque divertit à peccatis Jerobaami filii Nabati qui peccare fecerat Israelem. In diebus 29 Phecahi regis Israel venit Teglath-palasar rex Athur, & abduxit Jionem, & Abelmeholam, totámq; Beth-maacham, Niahum, Cades, Hasur, Gelaad, Galilæam, totámque terram Nephtali; & captivos duxit eos in Athur. Fecit autem conspirationem Hosea 30 filius Elæ contra Phecahum filium Romeliæ, & percussit ac interfecit eum, regnavítq; post ipsum anno secundo Jothami filii Oziæ. Reliqua gestorum Phecahi, & quicquid fecit, 31 ecce scripta sunt in libro annalium regum Israelis. Anno secundo Phecahi filii Rome- 32 liæ regis Israel, regnavit Jotham filius Oziæ regis Juda. Vigintiquinque natus erat annos 33 quando regnavit, & sexdecim annos regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus erat Jerusa filia Sadoc. Fecit quod rectum erat co- 34 ram Domino, quemadmodum fecerat Ozia pater ejus. Verùm altaria non abolevit; 35 quin adhuc populus sacrificabant, & thura ponebant super altaria. Is ædificavit portam domûs Domini superiorem. Reliqua 36 gestorum Jothami, & quicquid fecit, ecce scripta sunt in libro annalium regum Judæ. In diebus illis cœpit Dominus stimulare con- 37 tra Judam, Rasanem regem Aram, & Phecahum filium Romeliæ regem Israelis. Oc- 38 cumbente verò Jothamo cum patribus suis, & sepulto cum patribus suis in civitate Davidis, regnavit Ahas filius ejus post ipsum.

CAP. XVI.

ANno decimooctavo Phecahi filii Rome- 1 liæ, regis Israel, regnavit Ahaz filius Jothami regis Juda. Natus erat annos viginti 2 Ahaz quando regnavit, & sexdecim annis regnavit in Jerusalem. Non fecit quod rectum erat coram Domino Deo suo, sicut David pater suus: Sed ambulavit in via regum Is- 3 raelis, quin filium suum traduxit per ignem juxta consuetudinem gentium quas deleverat Dominus à conspectu filiorum Israel. Præ- 4 terea sacrificavit & adolevit super altaria & super colles, & sub quacunque arbore condensa.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * وصنع السوء قدام الله * ولم يعدل من خطايا يوربعام بن نباط الذي خطي باسراييل * وفي ايام
29 فقاح جاء تغلثفلسار ملك الموصل * فساق عيون وابل محولا ولكل بيت معكا * ونياح وقدس *
30 وحاصور وجلعاد * والجليل * وجميع ارض نفتالي * فاجلاهم الي الموصل * وعرد هوساع بن الا علي
31 فقاح بن روملييا * فضربه وقتله وملك بعده في سنة اثنتين من ملك يوثام بن عوزيا * وساير
32 امور فقاح وكل سي صنع * فانها مكتوبة في سفر بنيامين الذي لملوك اسرايل * وفي سنتين
33 من ملك فقاح بن روملييا ملك اسرايل * ملك يوثام بن عوزيا ملك يهودا * وهو ابن خمس
34 وعشرين سنة * واقام ملكا باورسليم ستة عشر سنة * واسم امه ياروسا ابنة صادوق * وصنع حسنا
35 قدام الله * كما صنع عوزيا ابوه * ولكن الصواعد لم يبعدها * وكان الشعب بعد يذبحون ويصعون
36 بخورات على الصواعد * وهو بني الباب العلوي الذي في بيت الرب * وساير امور يوثام وكل سي
37 صنع * فانه مكتوب في سفر بنيامين الذي لملوك يهودا * وفي تلك الايام ابتدي الرب ان
38 يغري بيهودا رصان ملك الارمن * وفقاح بن روملييا ملك اسرايل * واضطجع يوثام مع ابايه *
ودفن معهم في قرية داود ابيه * وملك بعده احاز ابنه *

* الفصل السادس عشر *

1 * في السنة الثامنة عشر من ملك فقاح بن روملييا ملك اسرايل ملك احاز بن يوثام ملك
2 يهودا * وهو ابن عشرين سنة * واقام ملكا باورسليم ستة عشر سنة * ولم يصنع احسانا قدام
3 الله الهه مثل داود ابيه * وسلك ما سلكوا به ملوك اسرايل * وذلك انه القي ابنه في النار
4 مثل سنة الامم التي اباد الله من قدام بني اسرايل * فانه ذبح وبخر على الصواعد وعلى
الروابي * وتحت كل شجرة كثيرة الاغصان *

* Hic etiam sceleratè se gessit coram Deo, 28 neque recessit à peccatis Jerobaami filii Nabati qui peccaverat in Israelem. In 29 diebus Phecahi venit Teglathbalsar rex Mausel, abduxitque Jionem, Abel-meholam, totam Beth-maacham, Niahum, Cades, Hasor, Galaad, Galilæam, totámque terram Nephtali, & captivos duxit eos ad Mausel. Porrò Hosea filius Elæ, con- 30 spiratione factâ contra Phecahum Romeliæ filium, percussit eum, eóque interfecto regnavit post ipsum anno secundo regni Jothami filii Oziæ. Reliquæ res gestæ 31 Phecahi, & omnia quæ fecit, scripta sunt in libro chronicorum regum Israelis, An- 32 no secundo regni Phecahi filii Romeliæ regis Israelis, regnavit Jotham filius Oziæ regis Judæ, Quum vigesimum quin- 33 tum annum ageret: mansitque rex in Jerusalem sexdecim annis: nomen matris ejus, Jarusa filia Sadoci. Is rectè se ges- 34 sit coram Deo, uti se gesserat Ozias pater ejus. Veruntamen excelsa non amovit, 35 sed populus adhuc sacrificabant, et thura ponebant super excelsa. Idem extruxit portam supremam quæ est in domo Domini. Reliquæ res gestæ Jothami, & 36 omnia quæ fecit, scripta sunt in libro chronicorum regum Judæ. Iis diebus cœpit 37 Dominus concitare in Judam, Rasanem regem Armeniæ, & Phecahum filium Romeliæ regem Israelis. Demum occum- 38 bente Jothamo cum patribus suis, & una cum eis sepulto in civitate Davidis, regnavit post ipsum filius ejus Ahaz.

CAP. XVI.

Anno decimooctavo regni Phecahi 1 filii Romeliæ, regis Israelis, regnavit Ahaz filius Jothami regis Judæ, Cùm 2 vigesimum annum ageret: mansitque rex in Jerusalem sexdecim annis. Non rectè se gessit Ahaz coram Deo, Deo suo, ut David pater ejus. Sed ambulavit quem- 3 admodum ambulaverunt reges Israelis. Nam filium suum in ignem injecit pro more gentium quas Deus extinxerat à conspectu filiorum Israel. Et is quidem 4 sacrificabat & adolebat in excelsis, & super colles, & subter omnem arborem ramis abundantem.

rex Remaliahu filius Pecach & ,Aram rex Resin ascendit Tunc
5 אז יעלה רצין מלך־ארם ופקח בן־רמליהו מלך־
non & ,Achaz super coarctaverunt & ; prælium in Jerusalaim Israel
ישראל ירושלם למלחמה ויצרו על־אחז ולא
Aram rex Resin restituit illo tempore In .expugnare potuerunt
6 יכלו להלחם׃ בעת ההיא השיב רצין מלך־ארם
Aramæi & :Eloth de Jehudæos exstirpavit &;Aram ipsi Elath
את־אילת לארם וינשל את־היהודים מאילות וארומים
misit Et .hanc diem ad usque ibi habitaverunt & ,Elath in venerunt
7 באו אילת וישבו שם עד היום הזה׃ וישלח
:dicendo ,Assur regem peleser-Tiglath ad nuncios Achaz
אחז מלאכים אל־תגלת פלסר מלך־אשור לאמר
,Aram regis vola de me serva & ,ascende :ego tuus filius &,tuus Serv
עבדך ובנך אני עלה והושעני מכף מלך־ארם
,argentum Achaz tulit Et.me super insurgentium ,Israel regis vola de &
8 ומכף מלך ישראל הקומים עלי׃ ויקח אחז את־הכסף
domus thesauris in & ,Domini domo inventum aurum &
ואת־הזהב הנמצא בית יהוה ובאצרות בית
eum ad exaudivit Et .munus Assur regi misit & :regis
9 המלך וישלח למלך־אשור שחד׃ וישמע אליו
,eam cepit & ,Dammesec in Assur rex ascendit & ,Assur rex
מלך אשור ויעל מלך אשור אל־דמשק ויתפשה
perrexit Et .interemit Resin & ;Chir in eam fecit transmigrare &
10 ויגלה קירה ואת־רצין המית׃ וילך
:Dammesec Assur regis peleser-Tiglath occursum in Achaz rex
המלך אחז לקראת תגלת פלאסר מלך־אשור דומשק
Achaz rex misit & :Dammesec in quod altare viditque
וירא את־המזבח אשר בדמשק וישלח המלך אחז
omne ad ejus exemplar & ,altaris similitudinem sacerdotem Urijah ad
אל־אוריה הכהן את־דמות המזבח ואת־תבניתו לכל־
omnia juxta :altare sacerdos Urijah Exstruxitque .ejus opus
11 מעשהו׃ ויבן אוריה הכהן את־המזבח ככל
Urijah fecit sic ,Dammesec è Achaz rex misit quæ
אשר־שלח המלך אחז מדמשק כן עשה אוריה
rex venit Et .Dammesec è Achaz regem venire ad usque ,sacerdos
12 הכהן עד־בוא המלך־אחז מדמשק׃ ויבא המלך
rex accessit & :altare rex vidit & ,Dammesec è
מדמשק וירא המלך את־המזבח ויקרב המלך
,suum holocaustum suffivit Et .illud super fecit ascendere & ,altare super
13 על־המזבח ויעל עליו׃ ויקטר את־עלתו
sanguinem sparsit & ;suum libamen libavit & ,suum munus &
ואת־מנחתו ויסך את־נסכו ויזרק את־דם־
,æreum altare Et .altare super ei qui ,pacificorum
14 השלמים אשר־לו על־המזבח׃ ואת המזבח הנחשת
domus faciebus à fecit appropinquare & ,Domini facies ad quod
אשר לפני יהוה ויקרב מאת פני הבית
super illud dedit & :Domini domum inter ab & ,altare inter ab
מבין המזבח ומבין בית יהוה ויתן אתו על־
Urijah Achaz rex Præcepitque .aquilonem ad altaris femur
15 ירך המזבח צפונה׃ ויצוהו המלך אחז את־אוריה
holocaustum suffi majus altare Super :dicendo ,sacerdoti
הכהן לאמר על המזבח הגדול הקטר את־עלת־
,ejus munus & ,regis holocaustum &,vespertinum munus & ,matutinum
הבקר ואת־מנחת הערב ואת־עלת המלך ואת־מנחתו
,eorũ libamina & ,eorũ munus & ,terræ populi universi holocaustum &
ואת עלת כל־עם הארץ ומנחתם ונסכיהם
victimæ sanguinem universum & ,holocausti sanguinem omnem &
וכל־דם עלה וכל־דם־זבח
fecit Et.quærendum ad mihi erit æreum altare &:sparges illud super
16 עליו תזרק ומזבח הנחשת יהיה־לי לבקר׃ ויעש
.Achaz rex præcepit quæ omnia juxta ,sacerdos Urijah
אוריה הכהן ככל אשר־צוה המלך אחז׃

Versio VULG. LAT.

5 Tunc ascendit Rasin rex Syriæ, & Phacee filius Romeliæ rex Israel, in Jerusalem ad præliandum: cúmque obsiderent Achaz, non valuerunt superare eum. 6 In tempore illo restituit Rasin rex Syriæ, Ailam Syriæ, & ejecit Judæos de Aila: & Idumæi venerunt in Ailam, & habitaverunt ibi usque in diem hanc. 7 Misit autem Achaz nuntios ad Theglathphalasar regem Assyriorũ, dicens; Servus tuus, & filius tuus ego sum: ascende, & salvum me fac de manu regis Syriæ, & de manu regis Israel, qui con- 8 surrexerunt adversùm me. Et cùm collegisset argentum & aurum, quod inveniri potuit in domo Domini, & in thesauris regis, misit regi Assyriorum munera. 9 Qui & acquievit voluntati ejus: ascendit enim rex Assyriorum in Damascum, & vastavit eam: et transtulit habitatores ejus Cyrenen, 10 Rasin autem interfecit. Perrexítque rex Achaz in occursum Theglathphalasar regi Assyriorum in Damascum: cúmq, vidisset altare Damasci, misit rex Achaz ad Uriam sacerdotem exemplar ejus, & similitudinem juxta omne opus ejus. 11 Extruxítque Urias sacerdos altare: juxta omnia quæ præceperat rex Achaz de Damasco, ita fecit sacerdos Urias, donec veniret rex Achaz de Dama- 12 sco. Cúmque venisset rex de Damasco, vidit altare, & veneratus est illud: ascendítque & immolavit holocausta, et sacri- 13 ficium suum. Et libavit libamina, & fudit sanguinẽ pacificorum, quæ obtulerat super 14 altare. Porrò altare æreum, quod erat coram Domino, transtulit de facie templi, & de loco altaris, & de loco templi Dñi: posuítq; illud ex latere altaris 15 ad Aquilonem. Præcepit quoque rex Achaz Uriæ sacerdoti, dicens; Super altare majus offer holocaustum matutinum, et sacrificium vespertinũ, & holocaustum regis, & sacrificium ejus, & holocaustum universi populi terræ, & sacrificia eorum, & libamina eorum: & omnem sanguinẽ holocausti, & universum sanguinem victimæ super illud effundes: altare verò æreum erit paratum 16 ad voluntatẽ meã. Fecit igitur Urias sacerdos juxta omnia quæ præceperat rex Achaz.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

5 Τότε ἀνέβη Ῥαασὼν βασιλεὺς Συρίας ϗ Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς πόλεμον, ϗ ἐπολιόρκουν ἐπὶ 6 Ἄχαζ, ϗ οὐκ ἠδύναντο πολεμεῖν. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ (δ) ἐπέστρεψε Ῥαασὼν βασιλεὺς Συρίας τὴν (ε) Αἰλὰθ τῇ Συρίᾳ, ϗ ἐξέβαλε τοὺς Ἰουδαίους ἐξ (ζ) Αἰλὰθ, ϗ Ἰδουμαῖοι ἦλθον εἰς (η) Αἰλὰθ, ϗ κατῴκησαν 7 ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἀπέστειλεν Ἄχαζ ἀγγέλους (θ) πρὸς Θαλγαθφελλασὰρ βασιλέα Ἀσσυρίων, λέγων, Δοῦλός σου ϗ υἱός σου ἐγὼ, ἀνάβηθι, (ι) σῶσόν με ἐκ χειρὸς βασιλέως Συρίας, καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἰσραὴλ, τῶν ἐπανισταμένων 8 ἐπ᾽ ἐμέ. Καὶ ἔλαβεν Ἄχαζ (κ) ἀργύριον ϗ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου κυρίου ϗ (λ) οἴκου τοῦ βασιλέως, ϗ ἀπέστειλε 9 τῷ βασιλεῖ (μ) δῶρα. Καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ βασιλεὺς Ἀσσυρίων· ϗ ἀνέβη βασιλεὺς Ἀσσυρίων εἰς Δαμασκὸν, ϗ συνέλαβεν αὐτὴν, ϗ ἀπῴκισεν (ν) αὐτὴν, ϗ τὸν Ῥαασὼν 10 βασιλέα ἐθανάτωσε. Καὶ ἐπορεύθη βασιλεὺς (ξ) Ἄχαζ εἰς Δαμασκὸν εἰς ἀπαντὴν Θαλγαθφελλασὰρ βασιλεῖ Ἀσσυρίων εἰς Δαμασκόν. ϗ εἶδε τὸ θυσιαστήριον (ο) ἐν Δαμασκῷ· ϗ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ πρὸς Οὐρίαν τὸν ἱερέα τὸ ὁμοίωμα τοῦ θυσιαστηρίου ϗ τὸν (π) ῥυθμὸν αὐτοῦ 11 ϗ πᾶσαν ποίησιν αὐτοῦ. Καὶ ᾠκοδόμησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς τὸ θυσιαστήριον, κατὰ πάντα ὅσα ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ ἐκ (ρ) Δα- 12 μασκοῦ. Καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς τὸ θυσιαστήριον, (σ) ϗ ἀνέβη ἐπ᾽ αὐτὸ, ϗ ἐθυμίασε τὴν ὁλοκαύτωσιν αὐτοῦ, ϗ τὴν θυσίαν (τ) αὐτοῦ, 13 Καὶ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ, ϗ προσέχεε τὸ αἷμα τῶν εἰρηνικῶν τῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον 14 τὸ χαλκοῦν τὸ ἀπέναντι κυρίου. Καὶ προσήγαγε τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου (υ) κυρίου ἀπὸ τοῦ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου ϗ ἀπὸ τοῦ ἀναμέσον τοῦ οἴκου κυρίου· ϗ ἔδωκεν αὐτὸ ἐπὶ μηρὸν τοῦ 15 θυσιαστηρίου κατὰ Βορρᾶν. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ τῷ Οὐρίᾳ τῷ ἱερεῖ, λέγων, Ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ μέγα πρόσφερε τὴν ὁλοκαύτωσιν τὴν πρωϊνὴν ϗ τὴν θυσίαν τὴν ἑσπερινὴν, ϗ τὴν ὁλοκαύτωσιν τοῦ βασιλέως ϗ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, ϗ τὴν ὁλοκαύτωσιν (φ) παντὸς τοῦ λαοῦ, ϗ τὴν θυσίαν αὐτῶν (χ) ϗ τὴν σπονδὴν αὐτῶν, ϗ πᾶν αἷμα ὁλοκαυτώσεως, ϗ πᾶν αἷμα θυσίας (ψ) ἐπ᾽ αὐτῷ ἐκχεεῖς. ϗ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλ- 16 κοῦν ἔσαι μοι (ω) εἰς τὸ πρωΐ. Καὶ ἐποίησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ.

MS.A.(δ) * ἀπέστρεψεν (ε) Αἰλὰμ (ζ) Αἰλὰμ, (η) Αἰλὰμ, (θ) πρὸς βασιλέα (ι) ϗ σῶσόν (κ) τὸ ἀργύριον ϗ τὸ χρυσίον (λ) οἴκου βασιλέως, (μ) Ἀσσυρίων δῶρα. (ν) αὐτὴν Κυρήνην, * ϗ τὸν Ῥαασὼν ἐθανάτωσεν. (ξ) Ἄχαζ εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἀγλαθφαλασὰρ βασιλεῖ (ο) τὸ ἐν (π) ῥυθμὸν εἰς πᾶσαν (ρ) Δαμασκοῦ, οὕτως ἐποίησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς ἕως ἔρχεσθαι τὸν βασιλέα Ἄχαζ ἀπὸ Δαμασκοῦ. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ Δαμασκοῦ, ϗ εἶδεν (σ) ϗ προσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ϗ ἀνέβη (τ) αὐτοῦ. Καὶ ἔσπεισεν τὴν σπονδὴν αὐτοῦ, ϗ προσέχεεν (υ) κυρίου ϗ ἀπὸ τοῦ (φ) τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, ϗ τὴν (χ) ϗ * σπονδὴν (ψ) ἐπ᾽ αὐτὸ προσχεεῖς. (ω) εἰς πρωΐ.

Tunc ascedit Rhaasson rex Syriæ, & Phacee filius Romeliæ rex Israel in Hierusalem ad bellum: & obsidebant super Achaz: & non potuerunt expugnare. 6 *In tempore illo restituit Rhaasson rex Syriæ ipsam Ælath ipsi Syriæ: & ejecit Judæos de Ælath, & Idumæi venerunt in Ælath, & habitaverunt ibi usq; in diẽ hanc.* 7 *Et misit Achaz nuntios ad Thalgath Phellasar regem Assyriorum, dicens; Servus tuus, & filius tuus ego: Ascende, salva me de manu regis Syriæ, & de manu regis Israel insurgentium super me.* 8 *Et sumpsit Achaz argentum, & aurum inventum in thesauris domûs domini, & domûs regis: & misit regi dona.* 9 *Et audivit eum rex Assyriorum. Et ascendit rex Assyriorum in Damascum: et cepit eam, & transtulit eam, & Rhaasson regem interfecit.* 10 *Et ivit rex Achaz in Damascum in obviã Thalgath Phellasar regi Assyriorum in Damascum. Et vidit altare in Damasco: & misit rex Achaz ad Uriam sacerdotem similitudinem altaris, & rythmum ejus, (b) & omnem facturam ejus.* 11 *Et ædificavit Urias sacerdos altare juxta omnia, quæcunq; miserat rex Achaz è (c) Damasco.* 12 *et vidit rex altare, & (d) ascendit super illud: & adolevit holocaustosim suam, & sacrificium suum,* 13 *Et libationem (e) suam: et effudit sanguinem pacificorum suorum super (f) altare æneum,* 14 *quod ante Dominum. Et adduxit faciem domûs Domini, ab eo quod inter altare, & ab eo quod inter domum Domini. Et ostendit illud super femur altaris ad Aquilonẽ.* 15 *Et mandavit rex Achaz Uriæ sacerdoti, dicens; Super altare magnum offer holocaustosim matutinam, & sacrificium vespertinum, & holocaustosim regis, & sacrificium ejus, & holocaustosim universi populi, & sacrificium eorum & libationem eorum: & omnem sanguinem holocausti, & omnem sanguinem sacrificii super illud effundes. Et altare æneum erit mihi in (g) mane.* 16 *Et fecit Urias sacerdos juxta omnia quæcunq; mandavit ei rex Achaz.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 בכן סליק רצין מלכא דארם ופקח בר רמליה מלכא דישראל לירושלם לאגחא קרבא
6 וצרו על אחז ולא יכילו לאגחא׃ בעדנא ההיא אתיב רצין מלכא דארם ית אילת
7 לארם ותריך ית יהודאי מאילת וארמאי אתו לאילת ויתיבו תמן עד יומא הדין׃ ושלח
אחז אזגדין לות תגלת פלסר מלכא דאתור למימר עבדך וברך אנא סק ופרוקני מיד
8 מלכא דארם ומיד מלכא דישראל דקמו עלי׃ ונסיב אחז ית כספא וית דהבא דאשתכח
9 בבית מקדשא דיי ובאוצרי בית מלכא ושדר למלכא דאתור שוחדא׃ וקביל מניה
מלכא דאתור וסליק מלכא דאתור על דמשק ואחדה ואגלי עמא די בה לקרינא וית
10 רצין קטל׃ ואזל מלכא אחז לקדמות תגלת פלאסר מלכא דאתור לדומשק וחזא
ית מדבחא די בדמשק ושדר מלכא אחז לות אוריה כהנא ית דמות מדבחא וית
11 תקוסיה לכל עובדוהי׃ ובנא אוריה כהנא ית מדבחא ככל דשלח מלכא אחז מדמשק
12 כן עבד אוריה כהנא עד דאתא מלכא אחז מדמשק׃ ואתא מלכא מדמשק וחזא
13 מלכא ית מדבחא וקריב מלכא על מדבחא ואסיק עלוהי׃ ואסיק ית עלתיה וית
14 מנחתיה ונסיך ית נסכיה וזרק ית דם נכסת קודשיא די ליה על מדבחא׃ וית מדבחא
דנחשא די קדם יי וקריב מן קדם ביתא מבין מדבחא ומבין בית מקדשא דיי ויהב יתיה
15 על שדא דמדבחא צפונא׃ ופקיד מלכא אחז ית אוריה כהנא למימר על מדבחא רבא
אסיק ית עלת צפרא וית מנחת רמשא וית עלת מלכא וית מנחתיה וית עלת
כל עמא דארעא ומנחתהון ונסכיהון וכל דם עלתא וכל דם נכסת קודשיא
16 עלוהי תזרוק ומדבחא דנחשא יהי לי לבקרא׃ ועבד אוריה כהנא ככל דפקיד
מלכא אחז׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Tunc ascendit Reszin rex Aram, & Pekahh filius Remaliah rex Israel in Jerusalem ad ineundum bellum, & obsederunt Ahhaz, nec potuerunt expugnare. 5 In tempore illo restituit Reszin rex Aram Eilath ipsi Aram, & 6 expulit Jehudæos ex Eilath; & *Aramæi* venerunt in Eilath, & sederunt ibi usq, ad diem hanc. Et misit Ahhaz nuncios ad Theglath Pelezzer re- 7 gem Athur dicendo: Servus tuus, & filius tuus ego sum; ascende & libera me de manu regis Aram, & de manu regis Israel, qui surrexerunt contra me. Et accepit Ahhaz argentum & aurum quod inventum est in 8 domo sanctuarii Domini & in thesauris domus regis, & misit regi Athur munus. Et paruit ei rex Athur, & ascendit rex Athur contra Dammeseq, 9 & cepit eam, & migrare fecit populum, qui erat in ea, in *Kirjana*, & Reszin occidit. Et ivit rex Ahhaz in occursum Theglath Pelezzer regis Athur in 10 Dummeseq, & vidit altare quod erat in Dammeseq: & misit rex Ahhaz ad Uriah sacerdotem similitudinem altaris & exemplar ejus in omni factura ejus. Et ædificavit Uriah sacerdos altare: juxta omnia quæ miserat 11 rex Ahhaz ex Dammeseq; sic fecit Uriah sacerdos, quousq; venit rex Ahhaz de Dammeseq. Et venit rex ex Dammeseq, & vidit rex altare, & accessit 12 rex ad altare, & obtulit super illud: Et obtulit holocaustum suum, & mu- 13 nus suum, & libavit libationem suam; & sparsit *sanguinem victimæ* sanctitatum quæ erat illi, super altare. Altare, inquam, æneum quod erat ante 14 Dominum, applicuit à facie domus inter altare & inter domum sanctuarii Domini, & dedit illud ad latus altaris Septentrionem versus. Et præcepit 15 rex Ahhaz Uriah sacerdoti, dicendo: Super altare magnum incende holocaustum auroræ & munus vesperæ, & holocaustum regis & munus ejus, & holocaustum omnis populi terræ, & munera eorum, & libationes eorum, & omnem sanguinem holocausti, & omnem sanguinem victimæ sanctitatum super illud sparges, & altare æneum erit mihi ad requirendum. Et fecit Uriah sacerdos juxta omnia quæ præceperat rex Ahhaz. 15

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 *ܗܝܕܝܢ ܣܠܩ ܪܨܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܡ. ܘܦܩܚ ܒܪ ܪܘܡܠܝܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܐܘܪܫܠܡ
6 ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡܗ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܕܢܬܟܬܫܘܢ ܥܡܗ. * ܒܙܒܢܐ ܗܘ. ܐܗܦܟ ܪܨܢ
ܡܠܟܐ ܕܐܪܡ ܠܐܝܠܬ ܠܐܪܡ. ܘܐܦܩ ܠܝܗܘܕܝܐ ܡܢ ܐܝܠܬ. ܘܐܪܡܝܐ ܐܬܘ ܠܐܝܠܬ. ܘܝܬܒܘ
7 ܬܡܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܫܕܪ ܐܚܙ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܬܓܠܬ ܦܠܣܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܐܡܪ
ܠܗ ܥܒܕܟ ܘܒܪܟ ܐܢܐ. ܣܩ ܘܦܪܘܩܝܢܝ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܐܪܡ. ܘܡܢ ܐܝܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ
8 ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠܝ. * ܘܢܣܒ ܐܚܙ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ
9 ܘܒܓܙܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܘܫܕܪ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܩܘܪܒܢܐ. * ܘܫܡܥ ܠܗ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ.
10 ܘܣܠܩ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܥܠ ܕܪܡܣܘܩ. ܘܟܒܫܗ ܘܐܓܠܝܗ ܠܩܝܪ. ܘܩܛܠܗ ܠܪܨܢ. *ܘܐܙܠ ܡܠܟܐ
ܐܚܙ ܠܐܘܪܥܗ ܕܬܓܠܬ ܦܠܣܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܠܕܪܡܣܘܩ. ܘܚܙܐ ܡܕܒܚܐ ܕܒܕܪܡܣܘܩ. ܘܫܕܪ
11 ܡܠܟܐ ܐܚܙ ܠܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ. ܕܡܘܬܐ ܕܡܕܒܚܐ ܘܬܘܩܢܗ ܘܟܠܗ ܥܒܕܗ. * ܘܒܢܐ ܐܘܪܝܐ
ܟܗܢܐ ܡܕܒܚܐ. ܐܝܟ ܕܫܕܪ ܡܠܟܐ ܐܚܙ ܡܢ ܕܪܡܣܘܩ. ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ. ܥܕܠܐ
12 ܢܐܬܐ ܐܚܙ ܡܠܟܐ ܡܢ ܕܪܡܣܘܩ. * ܘܐܬܐ ܡܠܟܐ ܡܢ ܕܪܡܣܘܩ. ܘܚܙܐ ܐܚܙ ܡܠܟܐ ܡܕܒܚܐ.
13 ܘܩܪܒ ܡܠܟܐ ܠܘܬ ܡܕܒܚܐ. ܘܣܠܩ ܥܠܘܗܝ. *ܘܐܣܩ ܥܠܘܗܝ ܥܠܘܬܐ ܘܩܘܪܒܢܐ. ܘܢܣܟ
14 ܢܘܣܟܐ. ܘܙܪܩ ܕܡܐ ܕܢܟܣܬܐ ܕܫܠܡܘܬܗ ܥܠ ܡܕܒܚܐ. * ܘܡܕܒܚܐ ܕܢܚܫܐ ܕܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܩܪܒܗ
ܡܢ ܩܕܡ ܐܦܝ ܒܝܬܐ. ܡܢ ܒܝܬ ܡܕܒܚܐ. ܘܡܢ ܒܝܬ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܣܡܗ ܥܠ ܓܢܒ ܡܕܒܚܐ.
15 ܡܢ ܓܪܒܝܐ. * ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܐܚܙ ܠܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܪܒܐ. ܐܣܩ
ܥܠܬܐ ܕܨܦܪܐ. ܘܩܘܪܒܢܐ ܕܪܡܫܐ. ܘܥܠܬܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܩܘܪܒܢܗ. ܘܥܠܬܐ ܕܟܠܗ ܥܡܐ
ܕܐܪܥܐ. ܘܩܘܪܒܢܝܗܘܢ ܘܢܘܣܟܝܗܘܢ. ܘܟܠܗ ܕܡܐ ܕܥܠܬܐ ܘܟܠܗ ܕܡܐ ܕܕܒܚܐ.
16 ܥܠܘܗܝ ܙܪܘܩ. ܘܡܕܒܚܐ ܕܢܚܫܐ. ܢܗܘܐ ܠܝ ܠܒܥܘܬܐ. * ܘܥܒܕ ܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ. ܐܝܟ
ܕܦܩܕܗ ܡܠܟܐ ܐܚܙ.

Tunc ascendit Rasan rex Aram, & Phecah filius Romeljæ rex Israelis in Jerusalem, ut bellum gererent cum ea: at non potuerunt expugnare eam. 5 Eodem tempore Rasan rex Aram recuperavit Ilath Aramæis, & expulso Juda ex Ilath, venerunt Aramæi in Ilath, ibíque sederunt ad hunc usque diem. 6 Ahaz verò missis legatis ad Teglathpalasar regem Athur, dixit; Servus tuus sum & filius tuus, ascende & assere me de manibus regis Aram, & è manibus regis Israelis, qui adversantur mihi. 7 Tollénsque Ahaz argentum & aurum quod inventum fuit in domo Domini & in thesauro regio, misit regi Athur munus. 8 Auscultavit ei rex Athur, & ascendit rex Athur contra Damascum, cepit eam, transtulítque eam in Kir, Rasane interfecto. 9 Abiit autem rex Ahaz obviàm Teglah-palasari regi Athur in Damascum, & videns altare in Damasco, misit Ahaz rex Uriæ sacerdoti similitudinem altaris illius, & structuram ejus, totúmque artificium ejus. 10 Et extruxit Uria sacerdos altare: quale miserat rex Ahaz è Damasco, tale fecit Uria sacerdos antequam veniret Ahaz rex è Damasco. 11 Cùm itaque venisset rex è Damasco, vidit rex Ahaz altare, & accedens rex ad altare, conscendit illud; 12 Obtulítque super illud holocausta & oblationes, libavit libamina, sparsítque sanguinem pacificorum suorum super altare. 13 Altare verò æneum quod erat ante Dominum, longiùs amovit ab anteriore parte domús, ab *ea videlicet parte quæ est* inter altare & inter Dominum; & collocavit illud à latere altaris, Aquilonem versús. 14 Præcepítque rex Ahaz Uriæ sacerdoti, & ait illi; Super altare magnum offer holocaustum matutinum, & oblationem vespertinam, holocaustum regis & oblationem ejus, holocaustum totius populi terræ & oblationem ac libamen eorum; omnem quoque sanguinem holocausti, & omnem sanguinem sacrificiorum, super illud spargito: altare verò æneum erit mihi ad precandum. 15 Fecítque Uria sacerdos prout mandaverat ei rex Ahaz. 16

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * عند ذلك صعد راصان ملك الأرمن * وفقاح بن روملیا ملك اسرايل الي اورسليم ليقاتلوها *
6 فلم يطيقوا اقتتالها في ذلك الزمان * ودار راصان ملك الأرمن ايلة الي الأرمن * واخرج يهودا من
7 ايلة * والأرمن اتوا الي ايلة واقاموا فيها الي اليوم * وبعث احاز ملك يهودا الي تغلتفلسار
ملك الموصل فقال * اني عبدك وابنك * اصعد فخلصني من يد ملك الأرمن * ومن يد ملك
8 اسرايل الذين قد اقاموا علي * واخذ احاز الفضة والذهب الذي وجد في بيت الله * وفي
9 خزانة الملك * فبعثه الي ملك الموصل هدية * فسمع منه ملك الموصل * وصعد ملك الموصل
10 علي دمشق * فاخذها واجلاها الي قير * وقتل راصان ملك الأرمن * وانطلق الملك احاز
ليستقبل تغلتفلسار ملك الموصل بدمشق * وابصر المذبح الذي بدمشق * فبعث الملك
11 احاز الي اوريا الكاهن ان يصنع له صورة المذبح وبناوه وجميع عمله * فصنع اوريا الكاهن
مذبحا * كما امر به الملك احاز من دمشق * كذلك صنعه اوريا الكاهن من قبل ان ياتي
12 13 احاز الملك من دمشق * وابصر احاز المذبح * فاقترب الي المذبح * وصعد فوقه * واصعد
14 عليه صواعد وقرابين وخمرا صافيا * ونضح دماء الكوامل التي له علي المذبح * والمذبح
النحاس الذي قدام الرب قربه من قدام وجه البيت ما بين المذبح وبيت الرب * ووضعه
15 علي جانب المذبح من الجربي * وامر احاز الملك اوريا الكاهن * فقال له * علي المذبح
الكبير تكون تصعد صاعدة الصباح وقربان العشي * وصاعدة الملك وقربانه *
وصاعدة جميع شعب الارض وقربانهم وخمرهم * وجميع دم الصاعدة وجميع دماء الذبائح
16 تنضح عليه * والمذبح النحاس تكون للطلبة * وصنع اوريا الكاهن كما امر
الملك احاز *

Tunc ascenderunt Rasan rex Armeniæ, & Phecah Romeliæ filius rex Israelis ad Jerusalem ut oppugnarent eam: sed non potuerunt expugnare eam tunc temporis. 5 *At Rasan rex Armeniæ traduxit Ailam ad Armenos, expulsisque Judæis ex Aila, venerunt Armeni in Ailam, moratique sunt in ea ad hodiernum usque diem.* 6 *Misit autem Ahaz rex Judæ ad Teglatphalsarem regem Mausel, & dixit; Equidem servus ac filius tuus sum: ascende, & serva me de manu regis Armenorum, & de manu regis Israelis, qui me obsederunt.* 7 *Et accipiens Ahaz argentum & aurum quod invenit in domo Dei & in thesauro regis, misit illud regi Mausel munus.* 8 *Quamobrem obtemperans ei rex Mausel, ascendit rex Mausel contra Damascum, cepit eam transtulitque ad Kir, & occidit Rasanem regem Armenorum.* 9 *Profectus autem rex Ahaz ut obviàm iret Teglatphalsari regi Mausel in Damascum, quum vidisset aram quæ erat in Damasco, misit rex Ahaz ad Uriam sacerdotem ut faceret sibi formam & structuram illius aræ cum omni ejus opificio.* 10 *Fabrefecitque Uria sacerdos aram: prout mandaverat ei rex Ahaz è Damasco, sic fabrefecit eam Uria sacerdos antequam veniret rex Ahaz è Damasco.* 11 *Ahaz visâ arâ, accessit ad aram, & conscendit illam;* 12 *Obtulit super eam holocausta, & munera, & vinum purum; sparsitque sanguines sacrificiorum perfectorum suorum super aram.* 13 *Et aram æneam quæ erat coram Domino, removens ab anteriore domûs parte quæ erat inter aram & domum Domini, collocavit eam ad aræ latus Aquilonare.* 14 *Et præcepit Ahaz rex Uriæ sacerdoti, dixitque ad eum; Super aram magnam offeres holocaustum matutinum, & oblationem vespertinam; holocaustum regis & oblationem ipsius; holocaustum totius populi terræ & oblationem ac vinum eorum; omnem denique sanguinem holocausti, omnesque sacrificiorum sanguines sparges super illam: ara autem ænea erit pro precibus.* 15 *Et fecit Uria sacerdos quemadmodum præcepit ei rex Ahaz.* 16

removit & , fulcimentorum clauſuras Achaz rex abſcidit Et
17 וַיְקַצֵּץ הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת־הַמִּסְגְּרוֹת הַמְּכֹנוֹת וַיָּסַר
bobus deſuper fecit deſcendere mare & , concham eis deſuper
מֵעֲלֵיהֶם וְאֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־הַיָּם הוֹרִד מֵעַל הַבָּקָר
.lapideum pavimentum ſuper ipſum dedit & : eo ſub qui , æreis
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר תַּחְתֶּיהָ וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל מַרְצֶפֶת אֲבָנִים׃
ingreſſum & , domo in ædificaverant quod ſabbathi opertimentum Et
18 וְאֶת־מֵיסַךְ הַשַּׁבָּת אֲשֶׁר־בָּנוּ בַבַּיִת וְאֶת־מְבוֹא
.Aſſur regis facie à ,DOMINI domum fecit circuire extrinſecum ,regis
הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה הֵסֵב בֵּית יְהוָה מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
ſcripta ipſa nonne , fecit quæ Achaz verborum reſiduum Et
19 וְיֶתֶר דִּבְרֵי אָחָז אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים
Achaz Jacuitque ? Jehudah regum dierum verborum libro ſuper
20 עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב אָחָז
: David civitate in ſuis patribus cum eſt ſepultus & , ſuis patribus cum
עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד
.eo pro ejus filius Chizchijahu regnavit &
וַיִּמְלֹךְ חִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XVII. יז

filius Hoſeah regnavit , Jehudah regis Achaz duodecimo anno In
1 בִּשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לְאָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ הוֹשֵׁעַ בֶּן־
oculis in malum Fecitque .annis novem Iſrael ſuper Someron in Elah
2 אֵלָה בְשֹׁמְרוֹן עַל־יִשְׂרָאֵל תֵּשַׁע שָׁנִים׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
.ejus faciem ante fuerunt qui Iſrael reges ſicut non veruntamen :DOMINI
יְהוָה רַק לֹא כְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו׃
Hoſeah ei fuit & ,Aſſur rex Salmaneſer aſcendit eum Adverſus
3 עָלָיו עָלָה שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיְהִי־לוֹ הוֹשֵׁעַ
Hoſeah in Aſſur rex invenit Et .munus ei reddebatque : ſervus
4 עֶבֶד וַיָּשֶׁב לוֹ מִנְחָה׃ וַיִּמְצָא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר בְּהוֹשֵׁעַ
non & ,Ægypti regem So ad nuncios miſit quod , conjurationē
קֶשֶׁר אֲשֶׁר שָׁלַח מַלְאָכִים אֶל־סוֹא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְלֹא־
eum clauſit & : anno in annum ſecundum Aſſur regi munus fecit aſcendere
הֶעֱלָה מִנְחָה לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר כְּשָׁנָה בְשָׁנָה וַיַּעַצְרֵהוּ
Aſſur rex aſcendit Et .carceris domo in eum vinxit & , Aſſur rex
5 מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּאַסְרֵהוּ בֵּית כֶּלֶא׃ וַיַּעַל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר
.annis tribus eam ſuper coarctavit & ,Someron aſcendit & :terrā omnē in
בְּכָל־הָאָרֶץ וַיַּעַל שֹׁמְרוֹן וַיָּצַר עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ שָׁנִים׃
, Someron Aſſur rex cepit Hoſeah nono anno In
6 בִּשְׁנַת הַתְּשִׁיעִית לְהוֹשֵׁעַ לָכַד מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־שֹׁמְרוֹן
,Chelach in eos fecit habitare & ; Aſſur in Iſrael tranſtulit &
וַיֶּגֶל אֶת־יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיֹּשֶׁב אֹתָם בַּחְלַח
cum fuit Et .Medorum civitatibus & ,Gozan flumine Chabor in &
7 וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מָדָי׃ וַיְהִי כִּי־
eos aſcendere facienti , ſuo Deo DOMINO Iſrael filii peccaſſent
חָטְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּעֲלֶה אֹתָם
timuerunt & , Ægypti regis Parhoh manu ſub à , Ægypti terra è
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִתַּחַת יַד פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרָיִם וַיִּירְאוּ
ejecerat quas , gentium decretis in ambulaverunt Et .alios deos
8 אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃ וַיֵּלְכוּ בְּחֻקּוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ
.fecerunt quæ , Iſrael regum & , Iſrael filiorū faciebus à DOMINUS
יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשׂוּ׃
DOMINO ſuper rectum non quod , verba Iſrael filii occultaverunt Et
9 וַיְחַפְּאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא־כֵן עַל־יְהוָה
turre à ,ſuis urbibus cunctis in excelſa ſibi ædificaverunt & ;ſuo Deo
אֱלֹהֵיהֶם וַיִּבְנוּ לָהֶם בָּמוֹת בְּכָל־עָרֵיהֶם מִמִּגְדַּל
, ſtatuas ſibi ſtatuerunt Et .munitionis civitatem ad uſque cuſtodum
10 נוֹצְרִים עַד־עִיר מִבְצָר׃ וַיַּצִּבוּ לָהֶם מַצֵּבוֹת
lignum omne ſubter & , elevatum collem omnem ſuper ,lucos &
וַאֲשֵׁרִים עַל כָּל־גִּבְעָה גְבֹהָה וְתַחַת כָּל־עֵץ
.frondoſum
רַעֲנָן׃

Verſio VULG. LAT.

17 Tulit autē rex Achaz cælatas baſes, & luterē, qui erat deſupér: & mare depoſuit de bobus æreis, qui ſuſtentabant illud, & poſuit ſuper pavimentum ſtratum lapide. 18 Muſach quoque ſabbati, quod ædificaverat in templo, & ingreſſum regis exteriùs, convertit in templum Domini, propter regem Aſſyriorum. 19 Reliqua autē verborum Achaz, quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonum dierum regum Juda? 20 Dormivítque Achaz cum patribus ſuis, & ſepultus eſt cum eis in civitate David, & regnavit Ezechias filius ejus pro eo.

CAP. XVII.

1 ANno duodecimo Achaz regis Juda, regnavit Oſee fili' Ela in Samaria ſuper Iſrael novem annis. 2 Fecítque malum coram Domino: ſed non ſicut reges Iſrael, qui ante eum fuerant. 3 Contra hunc aſcendit Salmanaſar rex Aſſyriorū, & factus eſt ei Oſee ſervus, reddebátq; 4 illi tributa. Cúmque deprehendiſſet rex Aſſyriorum Oſee, quòd rebellare nitens miſiſſet nuntios ad Sua regem Ægypti, ne præſtaret tributa regi Aſſyriorum, ſicut ſingulis annis ſolitus erat, obſedit eum, & vinctum miſit in carcerem. 5 Pervagatúſque eſt omnem terram: & aſcendens Samariam, obſedit eam tribus 6 annis. Anno autem nono Oſee, cepit rex Aſſyriorum Samariam, & tranſtulit Iſrael in Aſſyrios: poſuítque eos in Hala, & in Habor, juxta fluviū Gozan, in civitatibus Medorum. 7 Factum eſt enim, cùm peccâſſent filii Iſrael Domino Deo ſuo, qui eduxerat eos de terra Ægypti, de manu Pharaonis regis Ægypti, coluerunt deos alienos. 8 Et ambulaverunt juxta ritum gentium, quas conſumpſerat Dominus in conſpectu filiorum Iſrael, & regum Iſrael: quia 9 ſimiliter fecerant. Et offenderunt filii Iſrael verbis non rectis Dominum Deum ſuum: & ædificaverunt ſibi excelſa in cunctis urbibus ſuis, à Turre cuſtodū uſq; ad Civitatem 10 munitam. Fecerúntque ſibi ſtatuas, & lucos, in omni colle ſublimi, & ſubter omne lignum nemoroſum:

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

17 Καὶ συνέκοψεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνὼθ, καὶ μετῆρεν ἀπ' αὐτῶν τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν θάλασσαν καθεῖλεν ἀπὸ τῶν βοῶν τῶν χαλκῶν (χ) τῶν ὑποκάτω αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐπὶ βάσιν 18 λιθίνην. Καὶ τὸν θεμέλιον τῆς καθέδρας ᾠκοδόμησεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ βασιλέως τὴν ἔξω ἐπέστρεψεν ἐν οἴκῳ κυρίου ἀπὸ προσώπου (ψ) βασιλέως Ἀσσυρίων. 19 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἄχαζ ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; 20 Καὶ ἐκοιμήθη Ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ (ω) ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

17 Et concidit rex Achaz clauſuras ipſarum Mechonoth, & tranſtulit ab eis luterem: & mare dejecit à bobus æneis, qui ſub eo: & dedit illud ſuper baſim lapideam. 18 Et fundamentum (h) cathedræ ædificavit in domo Domini: & introitum regis (i) exteriorem convertit in domum Domini à facie regis Aſſyriorum. 19 Et reliqua verborum Achaz quæcunque fecit, nónne hæc ſcripta in libro Verborum dierum regibus Juda? 20 Et dormivit Achaz cum patribus ſuis: & ſepultus eſt in civitate David. Et regnavit Ezecias filius ejus pro eo.

MS. A. (χ) τῶν δέκα ὑποκάτω (ψ) τοῦ βασιλέως (ω) ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει

ΚΕΦ. ιζʹ.

1 ἘΝ ἔτει (α) δωδεκάτῳ τοῦ Ἄχαζ βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ὠσηὲ υἱὸς Ἠλὰ ἐν 2 Σαμαρείᾳ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐννέα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς οἱ βασιλεῖς Ἰσραὴλ οἳ ἦσαν ἔμπροσθεν 3 αὐτοῦ. Ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη (β) Σαλαμανασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων. καὶ ἐγενήθη αὐτῷ Ὠσηὲ δοῦλος, καὶ ἐπέστρεψεν 4 αὐτῷ μαναά. Καὶ εὗρε βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐν τῷ Ὠσηὲ ἀδικίαν, ὅτι ἀπέστειλεν ἀγγέλους (γ) πρὸς Σηγὼρ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ οὐκ ἤνεγκεν μαναὰ τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν οἴκῳ φυλακῆς. 5 Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ἀνέβη εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπο6λιόρκησεν (δ) ἐπ' αὐτὴν τρία ἔτη. Ἐν ἔτει (ε) ἐννάτῳ Ὠσηὲ συνέλαβε βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Σαμάρειαν, καὶ ἀπῴκισεν (ζ) Ἰσραὴλ εἰς Ἀσσυρίους, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν (η) Ἀλαὲ καὶ ἐν Ἀβὼρ 7 ποταμοῖς Γωζὰν, καὶ ὄρη Μήδων. Καὶ ἐγένετο (θ) ὅτι ἥμαρτον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν τῷ ἀναγαγόντι αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ὑποκάτωθεν χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ἐφοβήθη8σαν θεοὺς ἑτέρους, Καὶ ἐπορεύθησαν τοῖς δικαιώμασι τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος (ι) ἐκ προσώπου υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οἱ 9 βασιλεῖς Ἰσραὴλ ὅσοι ἐποίησαν, Καὶ ὅσοι (κ) ἠμφιέσαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λόγους, οὐχ οὕτως κατὰ κυρίου θεοῦ αὐτῶν· (λ) καὶ ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς (μ) ὑψηλὰ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀπὸ πύργου φυ10λασσόντων ἕως πόλεως ὀχυρᾶς, Καὶ ἐστήλωσαν ἑαυτοῖς στήλας καὶ ἄλση ἐπὶ παντὶ βουνῷ ὑψηλῷ καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους·

CAP. XVII.

1 IN anno duodecimo Achaz regis Juda regnavit Oſee filius Ela in Samaria ſuper Iſrael novem annos. 2 Et fecit malum in oculis Domini: veruntamen non ſicut reges Iſrael, qui fuerant ante eum. 3 Super ipſum aſcendit Salamanaſſar rex Aſſyriorum. Et factus eſt ei Oſee ſervus, & reddidit ei (a) Manaa. 4 Et invenit rex Aſſyriorum in Oſee (b) injuſtitiam; quoniam miſerat nuntios ad Segor regem Ægypti: & non attulerat Manaa regi Aſſyriorum in (c) anno illo. Et oppugnavit eum rex Aſſyriorum, & ligavit eum in domo cuſtodiæ. 5 Et aſcendit rex Aſſyriorum in omnem terram, & aſcendit in Samariam, & oppugnavit ſuper eam tribus annis. 6 In anno nono Oſee cepit rex Aſſyriorum Samariam: & tranſtulit Iſrael in Aſſyrios: & collocavit eos in Alae, & in Abor fluviis Gozan, & (d) ore Medorum. 7 Et factum eſt, (e) quia peccaverunt filii Iſrael Domino Deo ſuo, qui eduxerat eos de terra Ægypti de ſub manu Pharaonis regis Ægypti, & timuerunt deos alios, 8 Et ambulaverunt juſtificationibus gentium, quas ſuſtulerat Dominus à facie filiorum Iſrael, & reges Iſrael, (f) quicunque fecerunt, 9 Et quicunque induti ſunt filii Iſrael verba, non ſic contra Dominum Deum ſuum: & ædificaverunt ſibi excelſa in omnibus civitatibus ſuis à Turre cuſtodum uſque ad Civitatem munitam: 10 Et ſtatuerunt ſibi titulos, & lucos in omni colle excelſo, & ſub omni ligno frondoſo:

MS.A. δωδεκάτῳ Ἄχαζ βασιλεῖ (β) Σαλαμανασὰρ (γ) πρὸς Σωὰ (δ) ἐν αὐτῇ (ε) ἐνάτῳ (ζ) τὸν Ἰσραὴλ (η) Ἀλλαὲ (θ) ὅτι (ι) ἀπὸ (κ) ἠμφιάσαντο (λ) καὶ ὧν ᾠκοδόμησεν (μ) ὑψηλῶν ἐν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 וְקַצֵּץ מַלְכָּא אָחָז יָת גְּדַנְפֵי בְּסִיסַיָּא וְאַעְדִּי מִנְּהוֹן יָת כִּיּוֹרָא וְיָת יַמָּא אַחֵית מֵעַל תּוֹרַיָּא
18 דִּנְחָשָׁא דִּתְחוֹתוֹהִי וִיהַב יָתֵיהּ עַל רְצָפַת אַבְנַיָּא׃ וְיָת טִקּוּס שַׁבְּתָא דִּי בְנוֹ בְּבֵיתָא וְיָת
19 מַעֲלָנָא דְמַלְכָּא בָּרָאָה אַסְחַר לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַייָ מִן קֳדָם מַלְכָּא דְאַתּוּר׃ וּשְׁאָר פִּתְגָּמֵי
20 אָחָז דַּעֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָּמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכַיָּא דְבֵית יְהוּדָה׃ וּשְׁכֵיב אָחָז
עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקַרְתָּא דְדָוִד וּמְלַךְ חִזְקִיָּה בְרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃

יז

1 בִּשְׁנַת תַּרְתֵּי עַסְרֵי לְאָחָז מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ הוֹשֵׁעַ בַּר אֵלָה בְּשֹׁמְרוֹן עַל
2 3 יִשְׂרָאֵל תְּשַׁע שְׁנִין׃ וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לְחוֹד לָא כְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל דַּהֲווֹ קֳדָמוֹהִי׃ עֲלוֹהִי
4 סְלֵיק שַׁלְמַנְאֶסֶר מַלְכָּא דְאַתּוּר וַהֲוָה לֵיהּ הוֹשֵׁעַ עַבְדָּא וַאֲתֵיב לֵיהּ תִּקְרוּבְתָּא׃ וְאַשְׁכַּח
מַלְכָּא דְאַתּוּר בְּהוֹשֵׁעַ מְרָדָא דִּי שְׁלַח אִזְגַּדִּין לְוָת סוֹא מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וְלָא אַסֵּיק
תִּקְרוּבְתָּא לְמַלְכָּא דְאַתּוּר כִּשְׁנָא בִשְׁנָא וְאַחְדֵיהּ מַלְכָּא דְאַתּוּר וְאַסְרֵיהּ בְּבֵית אֲסִירֵי׃
5 6 וּסְלֵיק מַלְכָּא דְאַתּוּר בְּכָל אַרְעָא וּסְלֵיק לְשֹׁמְרוֹן וְצַר עֲלַהּ תְּלָת שְׁנִין׃ בְּשַׁתָּא תְּשִׁיעֵתָא
לְהוֹשֵׁעַ כְּבַשׁ מַלְכָּא דְאַתּוּר יָת שֹׁמְרוֹן וְאַגְלֵי יָת יִשְׂרָאֵל לְאַתּוּר וְאוֹתֵיב יָתְהוֹן בַּחְלַח
7 וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְקִרְוֵי מָדָי׃ וַהֲוָה כַּד חָבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ אֱלָהֲהוֹן דְּאַסֵּיק יָתְהוֹן
8 מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם מִתְּחוֹת יַד פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וּדְחִילוּ טָעֲוַת עַמְמַיָּא׃ וַאֲזַלוּ בִּגְזֵרַת
9 עַמְמַיָּא דְּתָרֵיךְ יְיָ מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל דַּעֲבַדוּ׃ וַאֲמַרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּין
דְּלָא כַשְׁרִין קֳדָם יְיָ אֱלָהֲהוֹן וּבְנוֹ לְהוֹן בָּמָן בְּכָל קִרְוֵיהוֹן מִמִּגְדַּל תַּקִּיף עַד קִרְוִין כְּרִיכָן׃
10 וַאֲקִימוּ לְהוֹן קָמָן וַאֲשֵׁירִין עַל כָּל רָמָא מְנַטְלָא וּתְחוֹת כָּל אִילָן עֲבוֹף׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

17 Et confregit rex Ahhaz peripherias baſium, et amovit ab eis pelves, et mare depoſuit de bobus æneis, qui erant ſub illo, et dedit illud ſup pavimentum lapidum. 18 Et exemplar Sabtha, quod conſtruxerant in domo, et introitum regis exteriùs avertit in domum ſanctuarii Dñi propter regem Athur. 19 Et reliquum verborum Ahhaz et quæ fecit, ecce illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah. 20 Et cubuit Ahhaz cum patribus ſuis, et ſepultus eſt cum patribus ſuis in civitate David: et regnavit Hhizkiahu filius ejus pro eo.

CAP. XVII.

1 ANno duodecimo Ahhaz regis tribus domus Jehudah, regnavit Hoſeagh filius Elah in Somron ſuper Iſrael novem annis: 2 Et fecit quod malum erat ante Dñm: tantummodo non ſicut reges Iſrael qui fuerunt ante illum. 3 Contra eum aſcendit Salmanezzer rex Athur, et fuit illi Hoſeagh ſervus, et reddidit illi munus. 4 Et invenit rex Athur in Hoſeagh conjurationem, quòd miſerat nuncios ad Zzo regem Miſzraim, et non afferret munus regi Athur annuatim: et clauſit illum rex Athur, et vinxit illum in domo vinctorum. 5 Et aſcendit rex Athur in omnem terram, et aſcendit in Somron, et obſedit illam tribus annis. 6 Anno nono Hoſeagh ſubegit rex Athur Somron, et migrare fecit Iſrael in Athur, et collocavit illos in Hhalahh et in Hhabor fluvio Gozan et urbibus Madai. 7 Et fuit quando peccaverunt filii Iſrael ante Dñm Deum ſuum, qui eduxerat illos de terra Miſzraim, ne eſſent ſub manu Pargho regis Miſzraim, et venerati ſunt idola gentium. 8 Et ambulaverunt in decretis gentium, quas expulerat Dñs à facie filiorum Iſrael, et regum Iſrael quæ faciebant. 9 Et dixerunt filii Iſrael locutiones quæ non rectæ erant ante Dñm Deum ſuum, et ædificaverunt ſibi excelſa in omnibus urbibus ſuis, à turri forti uſq; ad urbes munitas. 10 Et ſtatuerunt ſibi ſtatuas, et lucos ſuper omnem collem elatum, et ſub omni arbore frondoſa.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * ܘܦܣܩ ܡܠܟܐ ܐܚܙ ܣܡܟܐ ܕܡܟܘܢܬܐ . ܘܐܥܒܪ ܡܢܗܘܢ ܟܝܘܪܐ . ܘܝܡܐ ܐܚܬ ܡܢ
18 ܬܘܪܐ ܕܢܚܫܐ . ܘܣܡܗ ܥܠ ܪܨܝܦܐ ܕܟܐܦܐ . * ܘܒܝܬ ܫܒܬܐ ܕܒܢܘ ܒܒܝܬܐ ܘܡܥܠܢܐ
ܕܡܠܟܐ ܕܠܒܪ . ܐܚܕܗ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ . * ܘܫܪܟܐ
19 ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܚܙ . ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ . ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܫܪܒܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ .
20 * ܘܫܟܒ ܐܚܙ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ . ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܒܩܪܝܬܐ ܕܕܘܝܕ . ܘܐܡܠܟ
ܚܙܩܝܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ .

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܙ *

1 * ܒܫܢܬ ܬܪܬܥܣܪܐ ܕܐܚܙ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ . ܐܡܠܟ ܗܘܫܥ ܒܪ ܐܝܠܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ
2 ܒܫܡܪܝܢ . ܬܫܥ ܫܢܝܢ . * ܘܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ . ܒܪܡ ܠܐ ܐܝܟ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܗܘܘ
3 ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ . * ܥܠܘܗܝ ܣܠܩ ܫܠܡܢܐܣܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ . ܘܗܘܐ ܠܗ ܗܘܫܥ ܥܒܕܐ .
4 ܘܝܗܒ ܠܗ ܡܘܗܒܬܐ . * ܘܐܫܟܚ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܒܗܘܫܥ ܡܪܕܐ : ܡܛܠ ܕܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ
ܠܘܬ ܣܘܐ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ . ܘܠܐ ܐܣܩ ܡܘܗܒܬܐ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܐܝܟ ܕܫܢܐ ܒܫܢܐ . ܘܚܒܫܗ
5 ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ . ܘܐܣܪܗ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ . * ܘܣܠܩ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ . ܘܣܠܩ
6 ܠܫܡܪܝܢ . ܘܟܪܗ ܥܠܝܗ ܬܠܬ ܫܢܝܢ . * ܒܫܢܬ ܬܫܥ ܕܗܘܫܥ ܟܒܫܗ ܠܫܡܪܝܢ . ܡܠܟܐ
ܕܐܬܘܪ . ܘܐܫܒܝ ܠܐܝܣܪܝܠ ܠܐܬܘܪ . ܘܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܒܚܠܚ ܘܒܚܒܘܪ ܢܗܪܐ ܕܓܘܙܢ
7 ܘܒܩܘܪܝܐ ܕܡܕܝ . * ܘܗܘܐ ܟܕ ܚܛܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ . ܕܐܣܩ
ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ . ܡܢ ܬܚܝܬ ܐܝܕܐ ܕܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ . ܘܕܚܠܘ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ .
8 * ܘܗܠܟܘ ܒܢܡܘܣܐ ܕܥܡܡܐ ܕܐܘܒܕ ܡܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ . * ܘܡܠܠܘ ܒܢܝ
9 ܐܝܣܪܝܠ ܡܠܐ ܕܠܐ ܫܦܝܪܢ ܥܠ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ . ܗܢܘܢ ܘܡܠܟܝܗܘܢ . ܘܒܢܘ ܠܗܘܢ
ܝܓܘܪܐ ܒܟܠܗܘܢ ܩܘܪܝܗܘܢ . ܡܢ ܡܓܕܠܐ ܕܢܛܘܪܐ . ܘܥܕܡܐ ܠܩܪܝܬܐ ܚܣܝܢܬܐ . * ܘܐܩܝܡܘ
10 ܠܗܘܢ ܩܝܡܬܐ ܘܕܚܠܬܐ ܥܠ ܟܠ ܪܡܬܐ ܪܡܬܐ . ܘܬܚܝܬ ܟܠ ܐܝܠܢ ܥܒܝܛ .

17 Secuit etiam rex Ahaz antes baſis, & ſejunxit ab eis labra: lacum depoſuit à bobus æneis, & collocavit illum ſuper podiolum lapideum. 18 Præterea domum ſabbathi, quæ extructa erat in æde Domini, & ingreſſum portæ extimæ, ſepto conjunxit cum domo Domini à conſpectu regis Athur. 19 Reliqua geſta Ahazi, & quicquid fecit, ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Judæ. 20 Demum occubuit Ahaz cum patribus ſuis, & ſepultus eſt cum patribus ſuis in civitate David: regnavítque Hezecia filius ejus poſt ipſum.

CAP. XVII.

1 ANno duodecimo Ahazi regis Juda, regnavit Hoſea filius Elæ ſuper Iſraelem in Samaria, novem annis. 2 Fecit quod malum erat coram Domino, ſed non ut reges Iſraelis, qui præceſſerant eum. 3 Contra hunc aſcendit Salmanaſar rex Athur, factúſque eſt ei Hoſea ſervus, & afferebat ei munera. 4 Deprehenſâ autem rex Athur in Hoſea rebellione (miſerat enim legatos ad Sau regem Ægypti, nec offerebat munera regi Athur ut quotannis) concluſit eum rex Athur, & vinxit in carcere. 5 Nam pervaſit rex totam *ejus* regionem, & aſcendens contra Samariam, obſedit eam tribus annis. 6 Tum demum anno nono Hoſeæ ſubegit rex Athur Samariam, ductíſq; filiis Iſrael captivis in Athur, collocavit eos in Helah & in Hobar-fluvii Gozan civitatibus Mediæ. 7 Factúmque eſt ut cùm peccâſſent Iſraelitæ contra Dominum Deum ſuum qui eduxerat eos è terra Ægypti, de ſub manu Pharaonis regis Ægypti, & coluiſſent deos alios: 8 Ambulâſſent in ritibus gentium quas deleverat Dominus à conſpectu filiorum Iſraelis; 9 Et protuliſſent filii Iſraelis verba indecentia in Dominum Deum ſuum, tam ipſi quàm reges eorum: ſtruxiſſent ſibi aras in omnibus civitatibus ſuis, à Turre cuſtodum uſque ad urbem munitam: 10 Erexiſſent ſibi ſtatuas & numina ſuper omnem collem excelſum, & ſubter omnem arborem opacam:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * وقطع الملك احاز الجوانح القايمة وابعدها من السعول * واحدر البحر عن النيران * ووضعه على
18 رصيف الحجارة * وبيت السبت الذي بناه في بيت الرب ومدخل باب البراني اطافه بيت الرب
19 من قدام ملك الموصل * وساير امور احاز * وكل شي صنع * فانه مكتوب في سفر
20 بيامين الذي لملوك يهودا * واضطجع احاز مع ابايه * ودفن معهم في قرية داود * وملك
بعده حزقيا ابنه *

* الفصل السابع عشر *

1 * وفي السنة الثانية عشر من ملك احاز ملك يهودا ملك هوساع بن الا على اسراييل بشمرين
2 3 سبع سنين * وعمل السوء قدام الله * ولكن ليس مثل ملوك اسراييل الذين كانوا قبله * وصعد
4 عليه سلمانصار ملك الموصل وكان له هوساع عبدا وقرب اليه هدايا * فوجد سلمانصار في
هوساع غدرا * من اجل انه بعث الرسل بالهدايا الى ساوو ملك مصر * ولم يصعد هدايا لملك
5 الموصل مثل كل سنة * فاخذه ملك الموصل * واسره في الحبس * وصعد ملك الموصل على جميع
6 الارض * وصعد على شمرين * فنزل عليها ثلاث سنين * وفي السنة التاسعة من ملك هوساع
اخرب ملك الموصل شمرين * واجلي بني اسراييل الى الموصل * واسكنهم بحلاح وبخابار نهر
7 غوزان قرى ماداي * ولما اخطوا بنو اسراييل للرب الههم الذي اخرجهم من ارض مصر من
8 تحت يد فرعون ملك مصر * وعبدوا الهة اخر * وسلكوا بسنن الامم التي اهلكها الرب من
9 قدام بني اسراييل * وقال بنو اسراييل قولا ليس حسنا على الرب الاههم * هم وملوكهم * وبنوا
10 صوامع للاصنام في جميع قراهم * من زاوية الحارس الى القرية العظيمة * واقاموا لهم انصاب
واصنام على كل زاوية عالية * وتحت كل شجرة ظليلة *

*17 * Deinde truncavit rex Ahaz alas erectas ſemovitque è baſibus: depoſuit mare à bobus, & collocavit illud ſuper podiolum lapideum. 18 Domum quoque ſabbathi, quam ædificavit in domo Domini, & introitum portæ exterioris, effecit ut cingerent domum Domini à facie regis Mauſel. 19 Reliquæ res geſtæ Ahazi, & omnia quæ fecit, ſcripta ſunt in libro chronicorum regum Juda. 20 Occumbente Ahazo cum majoribus ſuis, & cum iiſdem ſepulto in civitate Davidis, regnavit poſt eum Hezecia filius ejus.*

CAP. XVII.

1 ANno duodecimo regni Ahazi regis Juda, regnavit Hoſea filius Elæ ſuper Iſraelem in Samaria, ſeptem annis. 2 Scelerate ſe geſſit coram Deo, ſed non ut reges Iſraelis, qui præceſſerant eum. 3 Contra hunc aſcendit Salmanaſar rex Mauſel, factuſque eſt ei Hoſea ſervus, & pendebat ei tributum. 4 Poſtea deprehendens Salmanaſar dolum in Hoſea, eo quòd miſiſſet nuntios cum muneribus ad Saum regem Ægypti, neque penderet tributum regi Mauſil, uti conſueverat ſingulis annis, apprehendit eum rex Mauſel, & vinctum conjecit in carcerem. 5 Pervadens enim rex Mauſel regionem ejus univerſam, & contra Samariam aſcendens, eâque tribus annis obſeſſâ; 6 Anno tandem nono regni Hoſeæ vaſtavit rex Mauſel Samariā, & filios Iſraelis abduxit in Mauſel, & habitare fecit eos in Halah & in Habar-fluminis Gozan civitatibus Mediæ. 7 Cùm enim peccâſſent filii Iſraelis in Dominum Deum ſuum qui eduxerat eos de terra Ægypti, è ditione Pharaonis regis Ægypti, & ſerviviſſent diis alienis: 8 Ambulâſſent in ritibus gentium quas Dominus perdiderat à conſpectu filiorum Iſraelis: 9 Et locuti eſſent Iſraelitæ ſermonem minimè honeſtum de Domino Deo ſuo, tam ipſi quàm reges eorum: ædificâſſent altaria idolis in omnibus civitatibus ſuis, à colle excubiarum uſque ad urbem maximam: 10 Erexiſſent ſibi ſtatuas & idola ſuper omnem collem editum, & ſubter omnem arborem umbroſam;

מלכים ב: יז

transtulerat quas gentes sicut excelsis omnibus in ibi suffiverunt Et
11 ויקטרו־שם בכל־במות כגוים אשר־הגלה
irritandum ad *mala verba* fecerunt & : eorum *faciebus* à DOMINUS
יהוה מפניהם ויעשו דברים רעים להכעיס
: eis DOMINUS dixit quibus , idolis servierunt Et .DOMINUM
12 את־יהוה: ויעבדו הגללים אשר אמר יהוה להם
, Israel in DOMINUS fecit testificari Et .hoc *verbum* facietis Non
13 לא תעשו את־הדבר הזה: ויעד יהוה בישראל
: dicendo , *videntis omnis* ,prophetarum omnium *manu in* Jehudah in &
וביהודה ביד כל־נביאו כל־חזה לאמר
,mea decreta,mea præcepta custodite & , malis vestris viis à Revertimini
שבו מדרכיכם הרעים ושמרו מצותי חקותי
missi quam & ,vestris patrib⁹ præcepi quam legem omnē juxta
ככל־התורה אשר צויתי את־אבתיכם ואשר שלחתי
: audierunt non Et .prophetarum meorū servorum *manu in* vos ad
14 אליכם ביד עבדי הנביאים: ולא שמעו
non qui , suorū patrum cervicē juxta suam cervicem induraverūt &
ויקשו את־ערפם כערף אבותם אשר לא
,ej⁹ decreta contempserunt Et .suo Deo DOMINO *in* crediderunt
15 האמינו ביהוה אלהיהם: וימאסו את־חקיו
ej⁹ testificationes & ,eorum patrib⁹ cum *excidit* quod ej⁹ pactum &
ואת־בריתו אשר כרת את־אבותם ואת עדותיו
,sunt facti vani &,vanitatē post ambulaverūt & :eis *in* est testificat⁹ quibus
אשר העיד בם וילכו אחרי ההבל ויהבלו
, eis DOMINUS præcepit quibus,eorū *circuitus* quæ gentes post &
ואחרי הגוים אשר סביבתם אשר צוה יהוה אתם
DOMINI præcepta omnia dereliquerunt Et .illæ sicut *faciendum non ad*
16 לבלתי עשות כהם: ויעזבו את־כל־מצות יהוה
, lucum fecerunt & :vitulos duos ,conflatile sibi fecerunt & ,sui Dei
אלהיהם ויעשו להם מסכה שנים עגלים ויעשו אשירה
.Bahal servierunt & ,cœlorum militiæ universæ se incurvaverunt &
וישתחוו לכל־צבא השמים ויעבדו את־הבעל:
divinaverunt &,ignem per suas filias & ,suos filios fecerūt transire Et
17 ויעבירו את־בניהם ואת־בנותיהם באש ויקסמו
oculis in malum *faciendum ad se vendiderunt* & :augurabantur &,divinationes
קסמים וינחשו ויתמכרו לעשות הרע בעיני
, Israel *in* valde Dominus est iratus Et .eum *irritandum ad* ,DOMINI
18 יהוה להכעיסו: ויתאנף יהוה מאד בישראל
.sola Jehudah tribus nisi remansit non:*suis faciebus desuper* eos removit &
ויסרם מעל פניו לא נשאר רק שבט יהודה לבדו:
: sui Dei DOMINI præcepta custodivit non Jehudah Etiam
19 גם־יהודה לא שמר את־מצות יהוה אלהיהם
reprobavit Et .fecerunt quæ Israel decretis in ambulaverunt &
20 וילכו בחקות ישראל אשר עשו: וימאס
manu in eos tradidit & ; eos afflixit & , Israel semen omne *in* Dominus
יהוה בכל־זרע ישראל ויענם ויתנם ביד
se scidit Quoniam .*suis faciebus* à eos projiceret donec : diripientium
21 שסים עד אשר השליכם מפניו: כי־קרע
: Nebat filiū Jarobham cōstituerunt reg: & ,David domo *desuper* Israel
ישראל מעל בית דוד וימליכו את־ירבעם בן־נבט
eos fecit peccare &,Dominum post à , Israel Jarobham *fugavit* &
וידא ירבעם את־ישראל מאחרי יהוה והחטיאם
peccatis universis in Israel filii ambulaverunt Et .grande peccatum
22 חטאה גדולה: וילכו בני ישראל בכל־חטאות
removit Donec .eo ab recesserunt non : fecit quæ Jarobham
23 ירבעם אשר עשה לא־סרו ממנה: עד אשר־הסיר
omnium manu in fuerat locut⁹ sicut ,*suis faciebus desuper* Israel Dominus
יהוה את־ישראל מעל פניו כאשר דבר ביד כל־
sua terra *desuper* Israel *est translatus* & : prophetarū suorū servorū
עבדיו הנביאים ויגל ישראל מעל אדמתו
.hanc diem ad usque Assur in
אשורה עד היום הזה:

Versio VULG. LAT.

11 Et adolebant ibi incensū sup aras in more gentium, quas transtulerat Dñs à facie eorum : fecerúntque verba pessima irritantes Dñm. 12 Et coluerunt immunditias, de quib⁹ præcepit eis Dñs ne facerent 13 verbū hoc. Et testificatus est Dñs in Israel & in Juda, per manū omniū prophetarū & Videntiū, dicens ; Revertimini à viis vestris pessimis, & custodite præcepta mea, & ceremonias , juxta omnē legem quā præcepi patribus vestris: & sicut misi ad vos in manu servorū meorū prophetarum. 14 Qui non audierunt, sed induraverunt cervicem suā juxta cervicē patrū suorū, qui noluerunt obedire Dño Deo suo. 15 Et abjecerunt legitima ej⁹, & pactū, quod pepigit cū patribus eorum, & testificationes, quibus contestatus est eos : secutíq; sunt vanitates, et vanè egerunt : & secuti sunt gentes, quæ erant per circuitum eorū, sup quibus præceperat Dñs eis, ut non facerent sicut 16 & illæ faciebant. Et dereliquerunt omnia præcepta Domini Dei sui : fecerúntq; sibi conflatiles duos vitulos, & lucos , & adoraverunt universam militiam cœli : servierúntque Baal, 17 Et consecraverunt filios suos, & filias suas , per ignem : & divinationibus inserviebant & auguriis : & tradiderunt se ut facerent malū corā Domino, 18 ut irritarent eū. Iratúsq; est Dominus vehementer Israeli, & abstulit eos à conspectu suo, & non remansit nisi tribus 19 Iuda tantummodò. Sed nec ipse Iuda custodivit mandata Domini Dei sui ; verùm ambulavit in erroribus Israel, 20 quos operatus fuerat. Projecítq; Dñs omne semen Israel, & afflixit eos, & tradidit eos in manu diripientiū , donec pro- 21 jiceret eos à facie sua : Ex eo jā tēpore, quo sciss⁹ est Israel à domo David , et constituerunt sibi regē Jeroboam filiū Nabat : separavit enim Jeroboam Israel à Dño, & peccare eos fecit peccatū magnum. 22 Et ambulaverunt filii Israel in universis peccatis Jeroboam quæ fecerat: et non recesserūt 23 ab eis , Usquequò Dñs auferret Israel à facie sua, sicut locutus fuerat in manu omniū servorū suorū prophetarū: translatúsq; est Israel de terra sua in Assyrios, usq; in diem hanc.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ ἐθυμίασαν ἐκεῖ ἐν πᾶσιν ὑψηλοῖς, καθὼς τὰ ἔθνη (ν) ἃ ἀπῴκισε κύριος ἐκ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν (ξ) κοινωνοὺς, καὶ ἐχάραξαν τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον. 12 Καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς εἰδώλοις οἷς εἶπε κύριος αὐτοῖς, Οὐ ποιήσετε τὸ ῥῆμα (ο) τοῦτο τῷ κυρίῳ. 13 Καὶ διεμαρτύρατο κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ (π) ἐν τῷ Ἰούδᾳ καὶ ἐν χειρὶ πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ παντὸς ὁρῶντος, λέγων, Ἀποστράφητε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ φυλάξατε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δικαιώματά μου, καὶ πάντα τὸν νόμον ὃν ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ὅσα ἀπέστειλα (ρ) αὐτοῖς ἐν χειρὶ τῶν δούλων μου 14 τῶν προφητῶν. Καὶ οὐκ (σ) ἤκουσαν, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν νῶτον αὐτῶν ὑπὲρ τὸν νῶτον 15 τῶν πατέρων (τ) αὐτῶν. Καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ ὅσα διεμαρτύρατο αὐτοῖς οὐκ ἐφύλαξαν, καὶ ἐπορεύθησαν (υ) ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώθησαν, καὶ ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ αὐτῶν, ὧν ἐνετείλατο κύριος 16 αὐτοῖς (φ) μὴ ποιῆσαι κατὰ ταῦτα. Ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολὰς κυρίου θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα δύο (χ) δαμάλεις, καὶ ἐποίησαν ἄλση, καὶ προσεκύνησαν πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐλάτρευσαν 17 τῷ Βάαλ. Καὶ διῆγον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρὶ, καὶ (ψ) ἐμαντεύοντο μαντείας, καὶ οἰωνίζοντο· καὶ ἐπράθησαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς 18 κυρίου παροργίσαι αὐτόν. Καὶ ἐθυμώθη κύριος σφόδρα ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστησεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ οὐχ 19 ὑπελείφθη πλὴν φυλὴ Ἰούδα μονωτάτη. Καί γε Ἰούδας οὐκ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς (ω) κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν. καὶ ἐπορεύθησαν ἐν τοῖς δικαιώμασιν Ἰσραὴλ οἷς ἐποίησαν, (α) καὶ 20 ἀπεώσαντο τὸν κύριον. Καὶ ἐθυμώθη κύριος παντὶ σπέρματι Ἰσραὴλ, καὶ ἐσάλευσεν αὐτοὺς, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ διαρπαζόντων αὐτοὺς, ἕως οὗ ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀ- 21 πὸ προσώπου αὐτοῦ. Ὅτι πλὴν Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν οἴκου (β) Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσαν τὸν Ἱεροβοὰμ υἱὸν Ναβάτ· καὶ ἐξῶσεν Ἱεροβοὰμ τὸν Ἰσραὴλ (γ) ἐξόπισθε κυρίου, καὶ ἐξή- 22 μαρτεν αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγάλην. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πάσῃ ἁμαρτίᾳ Ἱεροβοὰμ (δ) ᾗ ἐποίησεν, οὐκ ἀπέστησαν ἀπ᾽ 23 αὐτῆς. Ἕως οὗ μετέστησε κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καθὼς ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. καὶ ἀπῳκίσθη Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτοῦ εἰς Ἀσσυρίους ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

11 *Et adolebāt ibi in omnibus excelsis, sicut gentes, quas transtulit Dominus à facie eorum: & fecerunt (g) participes, & (h) sculpserunt ad irritandum Dominum. 12 Et servierunt idolis, de quibus dixit Dominus eis; Non facietis verbum hoc (i) Domino. 13 Et testificatus est Dominus in Israel, & in Juda, & in manu omnium prophetarū suorum, omnis Videntis, dicens; Revertimini à viis vestris malis, & custodite mandata mea, & justificationes meas, & omnem legem quam mandavi patribus vestris, quæcunq; misi eis in manu servorum meorum prophetarum. 14 Et non audierunt, & induraverunt dorsum suum super dorsum patrum (k) suorū. 15 Et testimonia ejus, quæcunque contestatus est eis, non custodierunt, & ambulaverunt post vana, & evanuerunt, & post gentes quæ in circuitu ipsorum, de quibus mandaverat Domin⁹ eis non facere secundùm istas. 16 Dereliquerunt mandata Domini Dei sui: & fecerunt sibi fusile, duas vitulas: & fecerunt (l) lucos, & adoraverunt omnem virtutem cœli, & servierunt Baal. 17 Et traduxerunt filios suos, & filias suas in igne, & vaticinati sunt vaticinia, & (m) augurati sunt. Et venditi sunt ad faciendum malum in oculis Domini ad irritandum eum. 18 Et indignatus est Dominus valdè in Israel, & amovit eos à facie sua: & non remansit nisi tribus Juda solitaria. 19 Etiam Judas non custodivit mandata Domini Dei sui: & ambulaverunt in justificationib⁹ Israel, quas fecerant, & abjecerunt (n) Dominum. 20 Et indignat⁹ est Dominus omni semini Israel, & commovit eos, & dedit eos in manu diripientium eos, quoadusq; ejecit eos à facie sua: 21 (o) Quia maximè Israel desuper domo David, & regem fecerūt Hieroboam filium Nabat. Et expulit Hieroboam ipsum Israel à post Dominum, & peccare fecit eos peccatum magnum. 22 Et ambulaverunt filii Israel in omni peccato Hieroboam, quod fecit: non recesserunt ab eo, 23 Donec removit Dominus ipsum Israel à facie sua, sicut locutus est Dominus in manu omnium servorum suorum prophetarum. Et translat⁹ est Israel desuper terra sua in Assyrios usq; in diē hāc.*

MS. A. (ν) ἃ ἀπῴκισεν κύριος ἀπὸ προσώπου (ξ) κοινωνοὺς, ἐχάραξαν (ο) τοῦτο κυρίῳ. (π) ἐν Ἰούδᾳ (ρ) αὐτοὺς πρὸς ὑμᾶς ἐν (σ) ἤκουσαν αὐτῶν, καὶ (τ) αὐτῶν, οἳ οὐκ ἐπίστευσαν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν. Καὶ ἀπέρριψαν τοὺς ἀκριβασμοὺς * αὐτῶν, καὶ τὴν συνθήκην αὐτοῦ ἣν ἔκοψεν σὺν πατράσιν αὐτῶν, καὶ τὰ μαρτύρια. (υ) ὀπίσω * ἐθνῶν τῶν περικυκλωσάντων αὐτοὺς, ὧν (φ) τοῦ μὴ (χ) δαμάλεις, καὶ προσεκύνησαν (ψ) ἐμαντεύοντο· καὶ ἐπράθησαν (ω) τοῦ κυρίου θεοῦ (α) καὶ ἀπωκείσαντο τὸν κύριον ἐν παντὶ σπέρματι Ἰσραὴλ, (β) Δαυίδ, ἐβασίλευσαν (γ) ἐξόπισθεν (δ) ἣ ἐποίησεν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ואסיקו בוסמין תמן על כל במתא כעממיא דאגלי יי מן קדמיהון ועבדו קדמוהי פתגמין
12 בישין לארגזא קדם יי: ופלחו ית בעליא די אמר יי להון לא תעבדון ית פתגמא הדין:
13 ואסהיד יי בישראל וביהודה ביד כל ספר כל מילף למימר תובו מאורחתכון בישתא
וטרו פקודי וקימי ככל אוריתא דפקדית ית אבהתכון ודשלחית לותכון ביד עבדי
14 נבייא: ולא קבילו ואקשיאו ית קדלהון כקדל דאבהתהון דלא הימינו במימרא דיי
15 אלההון: וקצו בקימוהי ובגזרתיה די גזר עם אבהתהון ובסהדותיה דאסהיד בהון וטעו
בתר טעותא והוו ללמא ובתר עממיא די בסחרניהון די פקיד יי יתהון בדיל דלא למעבד
16 כותהון: ושבקו ית כל פקודיא דיי אלההון ועבדו להון מתכא תרין עגלין ועבדו
17 אשירתא וסגידו לכל חילי שמיא ופלחו ית בעלא: ואעברו ית בניהון וית בנתיהון בנורא
18 וקסמו קסמין ונחישו וחשיבו למעבד דביש קדם יי לארגזא קדמוהי: והוה רגז מן קדם
יי לחדא בישראל ואגלינון מארעא בית שכנתיה לא אשתאר לחוד שבטא דבית יהודה
19 בלחודוהי: אף דבית יהודה לא נטרו ית פקודיא דיי אלההון ואזלו בגזירת ישראל
20 דעבדו: ורקץ יי בכל זרעא דישראל וענינון ומסרנון ביד בוזזין עד דאגלינון מאתר בית
21 שכנתיה: ארי אתפליגו בית ישראל על דבית יהודה ואמליכו ית ירבעם בר נבט ואטעי
22 ירבעם ית ישראל מבתר פולחנא דיי וחיבנון חובא רבא: ואזלו בני ישראל בכל חובי
23 ירבעם דעבד לא סטו מנה: עד דאגלי יי ית ישראל מארעא בית שכנתיה כמא דמלל
ביד כל עבדוהי נבייא וגלו ישראל מעל ארעהון לאתור עד יומא הדין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

11 Et adoleverunt aromata ibi in omnibus excelsis, sicut gentes quas migrare fecerat Dñs à facie eorum, et fecerunt *coram eo* res malas ad irritandum Dñm. 12 Et servierunt *Beghalaja* de quibus Dñs dixerat illis : Non faciatis rem istam. 13 Et obtestat⁹ est Dñs in Israel et in Jehudah per manum omnis scribæ [*&*] omnis doctoris, dicendo: Redite à viis vestris malis, et servate præcepta mea et decreta mea, juxta omnem legem quam præcepi patribus vestris, et quam misi ad vos per manū servorū meorū Prophetarū. 14 Et non audierunt, sed induraverunt cervicem suam juxta cervices patrū suorū, *qui* non crediderunt in dictum Dñi Dei sui. 15 Et spreverunt decreta illius, et pacta ejus quæ pepigerat cum patribus eorum, et obtestationes ejus quibus obtestatus fuerat in eos, et erraverunt post errores, et fuerunt in nihilum, et [*iverunt*] post gentes quæ erant in circuitu eorum, de quibus præceperat Dñs eis, ne facerent sicut illæ. 16 Et dereliquerūt omnia præcepta Dñi Dei sui, et fecerunt sibi conflatile, duos vitulos; et fecerunt lucū, et adoraverunt omnem exercitum cœlorum, et coluerunt Baghla: 17 Et transire fecerunt filios suos et filias suas per ignem, et hariolati sunt hariolationes, et augurati sunt, et excogitaverunt facere quod malum erat ante Dñm, ut irritarent illum. 18 Et fuit indignatio à Dño valdè in Israel, et migrare fecit eos de terra domus majestatis suæ, nec relicta est nisi tribus *domus* Jehudah sola. 19 Etiam homines domus Jehudah non custodierunt præcepta Dñi Dei sui, sed ambulaverunt in decretis Israel quæ fecerant. 20 Et abominatus est Dñs omne semen Israel, et afflixit eos, et tradidit illos in manum diripientiū, quousq; migrare fecit illos de loco domus majestatis suæ. 21 Quia litigaverunt [*viri*] domus Israel adversum [*populum*] domus Jehudah, et regem creārunt Jarabgham filium Nebat; et errare fecit Jarabgham Israel, ne [*iret*] post cultum Dñi, et peccare fecit illos peccatum magnum. 22 Et ambulaverunt filii Israel in omnibus peccatis Jarabgham quæ fecerat; non declinaverunt ab eis: 23 Quousq; migrare fecit Dñs Israel de terra domus majestatis suæ, sicut locutus fuerat p manum omnium servorum suorum Prophetarum: et migrārunt Israel de terra sua in Athur usque ad diem hanc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

* Et posuissent isti thura super aras, more gentium quas Dominus extinxerat à conspectu eorum: denique res pessimas fecissent ad iram Domini provocandam: 11 Et coluissent numina de quibus dixerat eis Dominus, Ne faciatis rem istam. 12 Cúmque contestatus esset Dominus in Israelē & in Judam per omnes servos suos prophetas, omnésque Videntes, ac dixisset ; Revertimini à viis vestris malis, & servate præcepta & statuta mea secundùm leges quas præscripsi majorib⁹ vestris, & quemadmodum misi ad eos p servos meos prophetas: 13 Et non obtemperâssent, imò cervicem suam indurâssent præ cervice majorū suorū, & non credidissent in Dominū Deum suum: 14 Statuta & præcepta mea sprevissēt quæ mandaveram majoribus eorum, & contestationes quas contestat⁹ fueram in eos: nihilū sectati, nihil profecissent: sed sectati essent gentes de quibus præceperat eis Dñs ne facerent sicut ipsæ: 15 * Et derelictis omnibus mandatis Dñi Dei sui, fecissent sibi fusilia, *nempe* duos vitulos, & fecissent sacrificia idolis: adorâssent omnes cœlorū exercitus, et coluissent Baalem: 16 Traduxissent filios filiásque suas per ignem: divinationibus & veneficiis usi essent: deniq; scelera corā Domino perpetrare designâssent ut eum ad iram provocarent. 17 Propterea Dñs vehementer in Israelem iratus, amovit eos à conspectu suo, ut nonnisi sola trib⁹ Juda remanserit. 18 At neque filii Judæ servaverunt præcepta Dñi Dei sui, sed ambulantes juxta mores Israelitarum, ppetrârunt mala coram Domino, & ad iram concitârunt eum cunctis diebus. 19 Aspernatus ergò Dominus totum semen Israelis, infames reddidit eos, & tradidit eos in manum prædonum, adeóque projecit eos à conspectu suo: 20 Eò quòd recesserint Israelitæ ab obsequio Davidis, & regem super se constituerint Jerobaamum Nabati filium. 21 Jerobaamus enim seduxit Israelitas à Domino, & induxit eos ad peccata gravissima; Et incesserunt Israelitæ in omnibus peccatis à Jerobaamo commissis, neque deflexerunt ab eis. 22 Adeo ut ejecerit Dominus Israelem è conspectu suo , quemadmodum prædixerat Dominus per omnes prophetas, et transtulerit filios Israelis è terra ipsorum in Athur ad hunc usque diem. 23

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * ووضعوا هناك البخورات على الصواعد * مثل الامم الذين اباذهم الرب من قدامهم * وفعلوا
12 افعالا سيية ليغضبوا قدام الرب * وعبدوا الاصنام الذين قال لهم الرب * لا تفعلوا هذا الفعل
13 * واشهد الرب على اسرائيل ويهودا * على يد جميع عبيدك الانبياء وجميع المعلمين * وقال توبوا
من طرايقكم السيية * واحفظوا وصاياي وعهودي * مثل الشرايع التي اوصيت اباءكم * كالذي
14 ارسلت اليهم على لسان عبيدي الانبياء * فلم يسمعوا ولووا رقابهم مثل رقاب ابايهم * ولم
15 يومنوا بالرب الههم * واجحوا عهودي ووصاياي التي اوصيت اباءهم * والشهادات التي اشهدت
وذهبوا في اثر لا شي وشي لم ينفعهم * لانهم ذهبوا في اثر الامم التي امر الرب ان لا يفعلوا
16 مثلهم * وتركوا وصايا الله الههم * وصنعوا لهم الهة مسبوكة عجلين اثنين * وصنعوا ذبايح
17 للاصنام * وسجدوا لجميع نجوم السماء * وعبدوا باعل الصنم * وطرحوا بنيهم وبناتهم في النار
18 وحرصوا الحروص * وتحسوا * وتفكروا ان يصنعوا السوء قدام الله ليغضبوه * وغضب
19 الرب جدا على اسرائيل * وابعدهم من قدامه * ولم يبق الا سبط يهودا فقط * وايضا فان بني
يهودا لم يحفظوا وصايا الرب الاههم * وسلكوا طريق اسرائيل ليعملوا السوء قدام الله *
20 واغضبوه جميع الايام * ورفض الرب جميع زرع اسرائيل * واسلمهم بيد النهابين * واهانهم حتى
21 طرحهم من قدامه * لانه افترق يوربعام باسرائيل من بيت داود * وملكوا عليهم يوربعام
22 بن ناباط * فاظل اسرائيل يوربعام عن طريق الرب * واخطاهم خطايا عظيمة * وسلك بنو
23 اسرائيل في جميع خطايا يوربعام التي صنع * ولم يعدلوا عنها * حتى ابعد الرب اسرائيل
من بين يديه * كما قال الرب على ألسنة جميع الانبياء * واجلا بني اسرائيل من ارضهم
الى الموصل الى اليوم *

Imposuissent ibi thura altaribus illis pro more gentium quas perdiderat Dominus à conspectu eorum : actiones denique nefarias commisissent quibus iram Domini concitarent. 11 *Adorantes idola de quibus dixerat eis Dominus, Ne perpetretis hujuscemodi facinora.* 12 *Cúmque testatus esset Dominus adversùs Israelem & Judam per omnes servos suos prophetas, omnesq; doctores, ac dixisset, Revertimini à viis vestris sceleratis, & custodite præcepta & fœdera mea secundùm leges quas præcepi majoribus vestris, juxta illa quæ ad eos misi per linguam servorum meorum prophetarum:* 13 *Nec tamen auscultâssent, imò torva reddidissent colla sua ut colla majorum suorum, neq; credidissent in Dominum Deum suum :* 14 *Parvipendissent statuta & præcepta mea quæ mandaveram patribus eorum, & testimonia quibus contestatus sum ; & abiissent post nihil, rem scilicet quæ non proderat eis: quandoquidem abierant per vestigia gentium quas Dominus imitari vetuerat :* 15 *Dereliquerant præcepta Dei, Dei sui, & fabricârant sibi deos fusiles, geminos vitulos : sacrificia fecerant idolis, omnia cœli sydera coluerant, & Baalem idolum adoraverant :* 16 *Filios & filias suas in ignem injecerant , tempora observaverant , & præstigiis usi fuerant, animoq; decreverant sceleratè se gerere coram Deo, quatenus eum ad iram provocarent.* 17 *Idcirco Dominus vehementi furore percitus in Israelitas , ejecit eos à conspectu suo, nec remansit nisi sola tribus Juda.* 18 *Imò etiam nè filii quidem Juda servaverunt præcepta Domini Dei sui, sed incesserunt viam Israelis, ut scelera coram Deo committerent ; & irritaverunt eum cunctis diebus.* 19 *Sic respuit Dominus universum semen Israelis, & tradidit eos in manum diripientium ; & eatenus aspernatus est eos, ut abjecerit eos à conspectu suo.* 20 *Nam separante Jerobaamo Israelitas à domo Davidis, creârunt hi regē super se Jerobaamum Nabati filium : Jerobaamus verò Israelitas avocavit à via Domini , & commisit in eos peccata gravissima :* 21 *Tum incesserunt Israelitæ in omnibus Jerobaami peccatis quæ commiserat, nec recesserunt ab eis.* 22 *Ita ut ejiceret Dominus Israelitas à se, quemadmodum prædixerat Dominus per linguas omnium prophetarum, transferret Israelitas è terra ipsorum ad Mausel in hunc usque diem.* 23

,Chamath è & ,Havva è & ,Cutha è & , Babel è Aſſur rex Adduxitque
24 ויבא מלך אשור מבבל ומכותה ומעוא ומחמת
: Iſrael filiis pro Someron civitatib⁹ in fecit habitare & :Sepharvaim &
וספרוים וישב בערי שמרון תחת בני ישראל
,fuit Et .ejus urbibus in habitaverunt & ,Someron poſſederunt &
וירשו את שמרון וישבו בעריה: ויהי 25
miſit & : DOMINUM timuerunt non ,ibi *eorum ſeſſionis* principio in
בתחלת שבתם שם לא יראו את יהוה וישלח
Dixeruntque .eis *in occidentes erant* & ,leones eos in DOMINUS
26 יהוה בהם את האריות ויהיו הרגים בהם: ויאמרו
feciſti habitare &,feciſti traſmigrare quas Gentes :dicendo , Aſſur regi
למלך אשור לאמר הגוים אשר הגלית ותושב
: terræ Dei judicium *cognoverunt non* , Someron civitatib⁹ in
בערי שמרון לא ידעו את משפט אלהי הארץ
quod eos ,eos *interimentes ipſi* ecce & , leones eos in miſit &
וישלח בם את האריות והנם ממיתים אותם כאשר
rex præcepit Et .terræ Dei judicium *ſcientes ipſi non*
אינם ידעים את משפט אלהי הארץ: ויצו מלך 27
quos ſacerdotibus de unum illuc facite *Ire* :dicendo , Aſſur
אשור לאמר הליכו שמה אחד מהכהנים אשר
eos doceat & : illuc *ſedeant &* , *eant* & : inde feciſtis tranſmigrare
הגליתם משם וילכו וישבו שם וירם את
quos ſacerdotibus è unus venit Et .terræ Dei judicium
משפט אלהי הארץ: ויבא אחד מהכהנים אשר 28
docens fuit & ,Bethel in habitavit & ,Someron de fecerãt tranſmigrare
הגלו משמרון וישב בבית אל ויהי מורה
gens facientes fuerunt Et .DOMINUM timerent quomodo eos
אתם איך ייראו את יהוה: ויהיו עשים גוי 29
fecerunt quæ , excelſorum domo in poſuerunt & ,ſuos deos *gens*
גוי אלהיו ויניחו בבית הבמות אשר עשו
.*ibi habitantes ipſi quibus* , ſuis urbibus in *gens gens* , Someronitæ
השמרנים גוי גוי בעריהם אשר הם ישבים שם:
fecerunt Chuth viri & :Benoth Succoth fecerunt Babel viri Et
ואנשי בבל עשו את סכות בנות ואנשי כות עשו 30
fecerunt Havvæi Et .Aſima fecerunt Chamath viri & ,Nerghal
את נרגל ואנשי חמת עשו את אשימא: והעוים עשו 31
igni in ſuos filios *comburentes* Sepharvæi & : Tartach & , Nibchaz
נבחז ואת תרתק והספרוים שרפים את בניהם באש
timentes fuerunt Et .Sepharvæorum diis Hanamelech &,Adramelech
לאדרמלך וענמלך אלה ספרים: ויהיו יראים 32
,excelſorum ſacerdotes eorum *partes* ſibi fecerunt & :DOMINUM
את יהוה ויעשו להם מקצותם כהני במות
DOMINUM .excelſorum domo in eis *facientes fuerunt* &
ויהיו עשים להם בבית הבמות: את יהוה 33
judicium juxta *ſervientes erant* ſuis diis & , *timentes fuerunt*
היו יראים ואת אלהיהם היו עבדים כמשפט
hanc diem ad Uſque .inde *eos* fecerant tranſmigrare quas , gentium
הגוים אשר הגלו אתם משם: עד היום הזה 34
,DOMINUM *timentes ipſi* non :*prima* *judicia* juxta *facientes ipſi*
הם עשים כמשפטים הראשנים אינם יראים את יהוה
,eorum judicium juxta & ,eorum decreta juxta *facientes* ipſi neque
ואינם עשים כחקתם וכמשפטם
filiis DOMINUS præcepit quæ , præcepti juxta & ,legẽ juxta &
וכתורה וכמצוה אשר צוה יהוה את בני
excidit Et .Iſrael *ejus* nomen impoſuit cui Jahacob
יעקב אשר שם שמו ישראל: ויכרת 35
timebitis Non : dicendo ,eis præceperat & , pactum eis cum DOMINUS
יהוה אתם ברית ויצום לאמר לא תיראו
,eis ſervietis nec , eis vos incurvabitis nec ,alienos deos
אלהים אחרים ולא תשתחוו להם ולא תעבדום
.eis immolabitis nec
ולא תזבחו להם:

Verſio VULG. LAT.

24 Adduxit autẽ rex Aſſyriorũ de Babylone, & de Cutha, & de Auab, & de Emath, & de Sepharuaim: & collocavit eos in civitatibus Samariæ pro filiis Iſrael: qui poſſederunt Samariam, & habitaverunt in urbibus ejus. 25 Cúmque ibi habitare cœpiſſent, non timebãt Dominum: & immiſit in eos Dominus leones, qui interficiebant eos. 26 Nuntiatúmque eſt regi Aſſyriorum, & dictum; Gentes, quas tranſtuliſti, & habitare feciſti in civitatibus Samariæ, ignorant legitima Dei terræ: & immiſit in eos Dñs leones, et ecce interficiunt eos, eò quòd ignorent ritum Dei terræ. 27 Præcepit autem rex Aſſyriorum, dicens; Ducite illuc unum de ſacerdotib⁹, quos indè captivos adduxiſtis, et vadat, & habitet cum eis: & doceat eos legitima Dei terræ. 28 Igitur cùm veniſſet unus de ſacerdotibus his, qui captivi ducti fuerant de Samaria, habitavit in Bethel, & docebat eos quomodò colerent Dominum. 29 Et unaquæque gens fabricata eſt deum ſuum: poſuerúntque eos in fanis excelſis, quæ fecerant Samaritæ, gens & gens in urbibus ſuis, in quibus habitabat. 30 Viri enim Babylonii fecerunt Sochothbenoth: viri autem Chutæi fecerũt Nergel: & viri de Emath fecerunt Aſima. 31 Porrò Heuæi fecerunt Nebahaz & Tharthac. Hi autem qui erant de Sepharuaim, comburebant filios ſuos igni, Adramelech et Anamelech diis Sepharuaim. 32 Et nihilominùs colebant Dominum. Fecerunt autem ſibi de noviſſimis ſacerdotes excelſorũ, et ponebant eos in fanis ſublimibus. 33 Et cùm Dñm colerẽt, diis quoque ſuis ſerviebant juxta conſuetudinem gentium, de quibus tranſlati fuerant Samariã: 34 Uſque in præſentem diem morem ſequuntur antiquum: non timent Dominum, neque cuſtodiunt ceremonias ejus, judicia, & legem, & mandatum, quod præceperat Dominus filiis Iacob, quem cognominavit Iſrael: 35 Et percuſſerat cum eis pactum, et mandaverat eis, dicens; Nolite timere deos alienos, & non adoretis eos, neque colatis eos, & non immoletis eis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

24 Καὶ ἤγαγε βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐκ Βαβυλῶνος τὸν ἐκ (ε) Χουθὰ, ἀπὸ Ἀϊὰ, καὶ ἀπὸ Αἰμὰθ, καὶ (ζ) Σεπφαρουαὶμ, καὶ κατῳκίσθησαν ἐν πόλεσιν Σαμαρείας ἀντὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν Σαμάρειαν, καὶ (η) κατῴκησαν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῆς. 25 Καὶ ἐγένετο ἐν ἀρχῇ τῆς καθέδρας (θ) αὐτῶν οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν κύριον, καὶ ἀπέστειλε κύριος ἐν αὐτοῖς τοὺς λέοντας, καὶ ἦσαν ἀποκτέννοντες ἐν αὐτοῖς. 26 Καὶ (ι) εἶπαν τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, λέγοντες, Τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισας καὶ (κ) ἀντεκάθισας ἐν πόλεσι Σαμαρείας οὐκ ἔγνωσαν (λ) τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς, καὶ ἀπέστειλεν (μ) εἰς αὐτοὺς τοὺς λέοντας, καὶ ἰδού εἰσι θανατοῦντες αὐτοὺς, καθότι οὐκ οἴδασι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς. 27 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, λέγων, (ν) Ἀπαγάγετε ἐκεῖθεν, καὶ πορευέσθωσαν, καὶ (ξ) κατοικείτωσαν ἐκεῖ, καὶ φωτιοῦσιν αὐτοὺς τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς. 28 Καὶ ἤγαγον ἕνα τῶν ἱερέων (ο) ὧν ἀπῴκισαν ἀπὸ Σαμαρείας, καὶ ἐκάθισεν ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἦν φωτίζων αὐτοὺς (π) πῶς φοβηθῶσι τὸν κύριον. 29 Καὶ ἦσαν ποιοῦντες ἔθνη ἔθνη θεοὺς αὐτῶν· καὶ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησαν οἱ (ρ) Σαμαρεῖται, ἔθνη ἔθνη ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἐν αἷς (σ) κατῴκουν. 30 Καὶ οἱ ἄνδρες Βαβυλῶνος ἐποίησαν τὴν (τ) Σωκχὼθ Βενὶθ, καὶ οἱ ἄνδρες Χοὺθ ἐποίησαν τὴν Ἐργὲλ, καὶ οἱ ἄνδρες Αἱμὰθ ἐποίησαν τὴν Ἀσιμὰθ, 31 Καὶ οἱ Εὐαῖοι ἐποίησαν τὴν (υ) Ἐβλαζὲρ καὶ τὴν Θαρθὰκ, καὶ ὁ Σεπφαρουαὶμ ἡνίκα κατέκαιον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πυρὶ τῷ (φ) Ἀδραμέλεχ καὶ Ἀνημελὲχ θεοῖς Σεπφαρουαίμ. 32 Καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύριον· καὶ κατῴκισαν τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ὑψηλῶν, ἃ ἐποίησαν ἐν Σαμαρείᾳ, ἔθνος ἔθνος ἐν πόλει ἐν ᾗ κατῴκουν ἐν αὐτῇ. καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύριον· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἐν οἴκῳ τῶν (χ) ὑψηλῶν. 33 Καὶ τὸν κύριον ἐφοβοῦντο, καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐλάτρευον κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἐθνῶν, ὅθεν (ψ) ἀπῴκισαν αὐτοὺς ἐκεῖθεν. 34 Ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης αὐτοὶ ἐποίουν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν. αὐτοὶ φοβοῦνται, καὶ αὐτοὶ ποιοῦσι κατὰ τὰ δικαιώματα αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸν νόμον, καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴν, ἣν ἐνετείλατο (ω) κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰακὼβ οὗ ἔθηκε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσραήλ. 35 Καὶ διέθετο (α) κύριος μετ' αὐτῶν διαθήκην, καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων, Οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους, καὶ οὐ προσκυνήσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ λατρεύσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ (β) θυσιάσετε αὐτοῖς·

24 Et adduxit rex Aſſyriorũ è Babylone, (p) qui de Chutha, ab Aia, & ab Æmath, & Sepphavaim: & habitaverunt in civitatibus Samariæ pro filiis Iſrael, & hæreditârunt Samariam, & habitaverunt in civitatibus ej⁹. 25 Et factum eſt in principio (q) ſeſſionis eorum, non timuerunt Dominum: & miſit Dominus in eis leones, & erant interficientes in eis. 26 Et dixerunt regi Aſſyriorum, dicentes; Gentes, quas tranſtuliſti, & pro aliis ſedere feciſti in civitatibus Samariæ, non cognoverunt judicium Dei terræ: & miſit in eos leones: & ecce ſunt occidentes eos, ſicut non noverunt judicium Dei terræ. 27 Et mandavit rex Aſſyriorum, dicens; Abducite (r) hinc, & eant, & habitent ibi: & illuminabunt eos judicium Dei terræ. 28 Et adduxerunt unum ſacerdotum, quos tranſtulerunt de Samaria: & ſedit in Bæthel: & fuit illuminans eos, quomodò timeant Dominum. 29 Et fuerunt facientes gentes gentes deos ſuos: & poſuerunt in domo excelſorum, quæ fecerant Samaritæ, gentes gentes in civitatibus ſuis, in quibus habitabant. 30 Et viri Babylonis fecerunt ipſam Socchoth Benith: & viri Chuth fecerunt Ergel: & viri Æmath fecerunt Aſimath, 31 Et Euei fecerunt Eblazer, & Tharthac: & Sepphauraim (ſ) tunc comburebant filios ſuos in igne, ipſi (t) Adramelech, & Anemelech diis Sepphauraim. 32 Et (u) erant timentes Dominũ. Et collocârunt abominationes ſuas in domibus excelſorũ, quæ fecerãt in Samaria, gens gens in civitate, in qua habitabant in ea. Et erant timẽtes Dominũ. Et fecerunt (x) ſibi ſacerdotes excelſorum: & fecerunt (y) eis in domo excelſorum. 33 Et Dominum timebant: & diis ſuis ſerviebant juxta judicium gentium, undè tranſtulerãt eos indé. 34 Uſque in diem hanc (z) ipſi faciebant juxta judicium earum. (aa) Ipſi timent; & ipſi faciunt ſecundùm juſtificationes earũ, & ſecundùm judicium earum, & ſecundùm legem, & ſecundùm mandatum, quod mandavit Dominus filiis Jacob, cujus poſuit nomen ejus Iſrael. 35 Et diſpoſuit Dominus cum eis teſtamentum, & mandavit eis, dicens; Non timebitis deos alios, & non adorabitis eos: & non ſervietis eis, & non ſacrificabitis eis:

MS.A. (ε) Χουὰ, καὶ ἀπὸ (ζ) Σεφφαρουαὶμ, (η) κατῴκησαν (θ) αὐτῶν ἐκεῖ οὐκ (ι) εἶπον (κ) ἀντεκάθισαν (λ) τὰ κρίματα (μ) κύριος εἰς (ν) Ἀπάρατε ἐκεῖθεν, (ξ) κατοικείτωσαν (ο) ὧν ἤγαγον ἀπὸ (π) ὅπως (ρ) Σαμαρῖται, ἔθνη ἐν (σ) αὐτοὶ κατῴκουν ἐν αὐταῖς. Καὶ (τ) Σοκχὼθ βενιθεὶ, καὶ οἱ ἄνδρες Αἱμὰθ (υ) Ἀβλαζὲρ καὶ τὴν Ναιβὰς καὶ τὴν Θαρθὰκ, καὶ τὴν Σεφφαρουαὶμ (φ) Ἀδραμέλεκ καὶ Ἀμημελὲχ θεοῖς Ἐφφαρουαίμ. (χ) ὑψηλῶν. Τὸν κύριον (ψ) ἀπῴκισεν (ω) κύριος υἱοῖς (α) κύριος διαθήκην (β) θυμιάσετε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 ואיתי מלכא דאתור מבבל ומכותה ומעוה ומחמת ומספרוים ואותיב בקרוי שמרון
25 חלף בני ישראל וירית ית שמרון ויתיבו בקרוהא: והוה בשריות למיתבהון תמן לא
26 הוו דחלין מן קדם יי וגרי יי בהון ית אריותא והוו קטלין בהון: ואמרו למלכא דאתור
למימר עממיא דאגליתא ואותיבתא בקרוי שמרון לא הוו ידעין ית דין אלהא דארעא
וגרי בהון ית אריותא והא אנון מקטלין יתהון כד לית אנון ידעין ית דין אלהא דארעא:
27 ופקיד מלכא דאתור למימר אובילו לתמן חד מכהניא דאגליתון מתמן ויהכון ויתבון תמן
ויאלפינון ית דין אלהא דארעא: ואתא חד מכהניא דאגליאו משמרון ויתיב בבית אל 28
והוה מליף יתהון איכדין יהון דחלין מן קדם יי: והוו עבדין עם עם טעותיה ואחיתו 29
בבית במתא דעבדו שמראי עם עם בקרויהון דאנון יתבין תמן: ואנשי בבל עבדו ית 30
סכות בנות ואנשי כות עבדו ית נרגל ואנשי חמת עבדו ית אשימא: ועוואי עבדו ית 31
נבחז וית תרתק וספרואי מוקדין ית בניהון בנורא לאדרמלך ולענמלך טעות ספרוים: 32
והוו דחלין מן קדם יי ועבדו להון מקצתהון כומרי במתא והוו עבדין להון בבית במתא: 33
מן קדם יי הוו דחלין וית טעותהון הוו פלחין כנימוס עממיא דאגליאו יתהון מתמן: 34
עד יומא הדין אנון עבדין כנימוסיהון קדמאי ליתהון דחלין מן קדם יי וליתהון עבדין
כקימיהון וכדיניהון וכאוריתא וכתפקידתא דפקיד יי ית בני יעקב דשוי שמיה ישראל:
35 וגזר יי עמהון קים ופקדינון למימר לא תדחלון לטעות עממיא ולא תסגדון להון
ולא תפלחונון ולא תדבחון להון:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

24 Et adduxit rex Athur [*homines*] ex Babel, et ex *Chutha*, et ex Ghavah, et ex Hhamath, et ex Szepharvaim, et collocavit in urbib⁹ Somron pro filiis Iſrael, et hæreditaverunt Somron, et ſederunt in urbib⁹ ej⁹. 25 Et fuit cùm inciperent habitare illi ibi, non timuerunt Dñm; et incitavit Dñs in eos leones, et occidebant de illis. 26 Et dixerunt regi Athur dicendo: Gentes quas migrare feciſti et collocâſti in urbib⁹ Somron, non cognoverunt judiciũ Dei terræ: et incitavit in illos leones, et ecce illi occidũt eos, eo q̃ illi non cognoſcunt judiciũ Dei terræ. 27 Et præcepit rex Athur, dicendo: Deducite illuc unum de ſacerdotib⁹ quos tranſtuliſtis inde, et eant et ſedeant ibi, et doceant illos judiciũ Dei terræ. 28 Et venit un⁹ de ſacerdotibus quos tranſtulerant ex Somron, et ſedit in Beth-el, et docuit illos quomodo timerent à facie Dñi. 29 Et fecerunt gentes ſingulæ idola ſua, et repoſuerunt [*in*] *excelſi* quæ fecerant Somronæi, gentes ſingulæ in urbib⁹ ſuis, in quibus ipſæ ſedebant. 30 Et homines Babel fecerunt Szuchoth-Benoth, et homines Chuth fecerunt Nergal, et homines Hhamath fecerunt Aſimah. 31 Et Ghavæi fecerunt Nibhhaz et Tharthaq: et homines Szepharvaim comburebant filios ſuos in igne idolis ipſi Adramelech, et Ghanamelech idolis Szepharvaim. 32 Et timuerunt à facie Dñi, et fecerunt ſibi ex parte eorum ſacerdotes excelſorum, et ſacrificaverunt illis in æde excelſorum. 33 A facie Dñi timebant, et tamen idolis ſuis ſerviebant juxta ritus gentium, unde migrare fecerant illos inde. 34 Uſq; ad diem hanc ipſi faciunt juxta ritus antiquos, neque ipſi timent à facie Dñi, neq; juxta ſtatuta eorũ et juxta judicia illorum, nec juxta legẽ, nec juxta præcepta quæ præcepit Dñs filiis Jaghakob cui impoſuit nomen Iſrael. 35 Et pepigerat Dominus cum illis fœdus, *et* præceperat eis, dicendo: Non timebitis idola gentium, *et* non adorabitis ea, et non coletis ea, neque ſacrificabitis ei.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * ܘܐܝܬܝ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܡܢ ܒܒܠ. ܘܡܢ ܟܘܬ. ܘܡܢ ܥܘܐ ܘܡܢ ܚܡܬ. ܘܡܢ
ܣܦܪܘܝܡ . ܘܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܒܩܘܪܝܐ ܕܫܡܪܝܢ ܚܠܦ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܝܪܬܘܗ ܠܫܡܪܝܢ .
ܘܝܬܒܘ ܒܩܘܪܝܗ̇. * ܘܗܘܐ ܒܫܘܪܝܐ ܕܡܬܒܗܘܢ ܬܡܢ . ܠܐ ܕܚܠܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܫܕܪ ܡܪܝܐ 25
ܒܗܘܢ ܐܪ̈ܝܘܬܐ. ܘܗܘܘ ܩܛܠܝܢ ܒܗܘܢ. * ܘܚܘܝܘ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. 26
ܥܡ̈ܡܐ ܕܐܓܠܝܬ ܘܐܘܬܒܬ ܒܩܘܪܝܐ ܕܫܡܪܝܢ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܕܝܢܐ ܕܐܠܗܗ ܕܐܪܥܐ. ܘܫܕܪ
ܒܗܘܢ ܐܪ̈ܝܘܬܐ. ܘܗܐ ܡܩܛܠܝܢ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܕܝܢܐ ܕܐܠܗܗ ܕܐܪܥܐ.
27 * ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܘܐܡܪ. ܐܘܒܠܘ ܠܬܡܢ ܚܕ ܡܢ ܟܗ̈ܢܐ ܕܐܓܠܝܬܘܢ ܡܢ ܬܡܢ.
ܘܢܐܙܠ ܘܢܬܒ ܬܡܢ. ܘܢܠܦ ܐܢܘܢ ܕܝܢܐ ܕܐܠܗܗ ܕܐܪܥܐ. * ܘܐܬܐ ܚܕ ܡܢ ܟܗ̈ܢܐ 28
ܕܐܓܠܝܘ ܡܢ ܫܡܪܝܢ. ܘܝܬܒ ܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܗܘܐ ܡܠܦ ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܢܕܚܠܘܢ
ܠܡܪܝܐ. * ܘܗܘܘ ܦܠܚܝܢ ܥܡ ܥܡ ܐܠܗܘܗܝ. ܘܣܡܘ ܒܒܝܬ ܐܓܘܪ̈ܐ 29
ܕܥܒܕܘ ܫܡܪ̈ܝܐ. ܥܡ ܥܡ ܒܩܘܪܝܗܘܢ ܐܝܟ ܕܝܬܒܝܢ ܬܡܢ. * ܘܐܢܫܐ ܕܒܒܠ 30
ܦܠܚܝܢ ܗܘܘ ܠܣܟܘܬ ܒܢܘܬ. ܘܐܢܫܐ ܕܟܘܬ ܦܠܚܝܢ ܠܢܪܓܠ. ܘܐܢܫܐ ܕܚܡܬ ܦܠܚܝܢ
ܠܐܫܝܡܐ. * ܘܥܘ̈ܝܐ ܦܠܚܝܢ ܠܢܒܚܙ. ܘܠܬܪܬܩ. ܘܣܦܪܘ̈ܝܐ ܡܘܩܕܝܢ ܒܢܝܗܘܢ 31
ܒܢܘܪܐ ܠܐܕܪܡܠܟ ܘܠܥܢܡܠܟ ܐܠܗܐ ܕܣܦܪܘܝܡ. * ܘܗܘܘ ܕܚܠܝܢ ܠܡܪܝܐ. ܘܥܒܕܘ 32
ܠܗܘܢ ܡܢܗܘܢ ܟܘܡܪ̈ܐ ܕܒܝܬ ܐܓܘܪ̈ܐ. ܘܗܘܘ ܦܠܚܝܢ ܠܗܘܢ ܒܒܝܬ ܐܓܘܪ̈ܐ. * ܠܡܪܝܐ 33
ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ. ܘܠܐܠܗܝܗܘܢ ܦܠܚܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܟ ܢܡܘܣܐ ܕܥܡ̈ܡܐ. ܘܓܠܘ
ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܗܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܡܛܠ ܕܫܒܩܘ ܠܡܪܝܐ ܘܠܐ ܕܚܠܘ 34
ܠܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܥܒܕܘ ܐܝܟ ܩܝܡܐ ܘܐܝܟ ܕܝܢܐ ܘܐܝܟ ܢܡܘܣܐ ܘܐܝܟ ܦܘܩܕܢܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ
ܠܒܢܝ ܝܥܩܘܒ. ܕܣܡ ܫܡܗ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܩܝܡ ܡܪܝܐ ܩܝܡܐ ܥܡܗܘܢ. ܘܦܩܕ 35
ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪ̈ܢܐ. ܘܠܐ ܬܣܓܕܘܢ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܬܦܠܚܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ
ܬܕܒܚܘܢ ܠܗܘܢ.

24 Deinde adductis rex Athur è Babel, & è Cuath, ex Ava, ex Hemath, & è Sepharvim *colonis*; habitare fecit eos in civitatibus Samariæ pro filiis Iſrael, & poſſederunt Samariam, & habitaverunt in civitatibus ejus. 25 Principio autem cùm illic habitâſſent, non colebant Dominum: quapropter immiſit in eos Dominus leones qui trucidabant eos. 26 Quod cùm indicâſſent regi Athur, & dixiſſent ei, Gentes illæ quas tranſtuliſti & habitare feciſti in civitatibus Samariæ, neſciunt ritum Dei terræ; quarè is mittit in eos leones, & ecce trucidant eos, quia neſciunt ritum Dei terræ illius: 27 Præcepit rex Athur dicens, Perducite eò unum è ſacerdotibus quos inde tranſtuliſtis, ut abeat, & ibi reſideat, doceátque eos ritum Dei terræ illius. 28 Veniens itaque unus ex iis ſacerdotibus quos tranſtulerat à Samaria, conſedit in Beth-il, & docebat eos quomodo Deum colerent. 29 Attamen quæque gens deum ſuum colebant, & reſervârunt domus excelſorum, quas fecerant in Samaria, quælibet gens in civitatibus ſuis ubi degebant. 30 Et quidem incolæ Babelis colebant Sochoth-benoth: incolæ Cuth colebant Nergel: incolæ Hemath colebant Aſima: 31 Avæi colebant Jebzah & Tartac: Sepharvitæ filios ſuos igne comburebant Ardamelecho & Amaleco diis Sepharvim. 32 Et quanvis Dominum colerent, tamen creabant ſibi ex ſeipſis ſacerdotes excelſorũ, & colebant ea in phanis excelſorum. 33 Dominum reverebantur, & deos ſuos colebant juxta ritum gentium. Itaque migraverunt Iſraelitæ de terra ſua ad hunc uſque diem, 34 Eò quòd Dominum dereliquerint, & non coluerint Dominum, neque fecerint ſecundùm pactum, judicium, legem, atque præceptum quod præſcripſerat Dominus filiis Jacob, cui impoſuerat nomen Iſraelis: 35 Et quibuſcum pepigerat Dominus fœdus, & præceperat eis, ac dixerat; Ne colatis deos alios, nec adoretis eos, nec ſerviatis eis, neque ſacrificetis eis:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * وجاب ملك الموصل من اهل بابل * ومن اهل كوث * ومن اهل عاوا * ومن اهل حماه * ومن اهل سفروييم * فاقعدهم واسكنهم في قرى سمرين مكان بني اسرايل * وورثوا سمرين * وقعدوا في قراها * 25 ومن اول ما سكنوا الارض لم يكونوا يعرفوا الرب ولا يخافوه * فبعث الرب عليهم الاسود * 26 وكانت تقتل منهم * لانهم لم يكونوا يعرفوا شريعة الله * واحكام الرب اله الارض * 27 فامر الملك ملك الموصل * وقال * ابعثوا لهم واحدا من الكهنة الذين اجليتهم من ثم * فيذهب ويقعد عندهم * ويكون بينهم * ويعلمهم شريعة واحكام اله الارض * 28 فارسل اليهم واحدا من الكهنة الذين اجلاهم من سمرين * فسكن في بيت ايل * وكان هناك يعلمهم كيف يعبدون الله * 29 وكانوا يعبدون شعب شعب الهه * وتركوا بيوت الصواعد التي صنعوها في سمرين * شعب شعب في قراهم حيث هم سكان * 30 واهل بابل يعبدون ساحوث بنوث * واهل كوث يعبدون نرغال * واهل حماه يعبدون الشما * 31 والعواييون يعبدون نبزاح وترتاق * والسفروييون يحرقون بنيهم بالنار لادرملخ والعماليق الهة سفروييم * 32 فكانوا يتقون للرب * وصنعوا لهم منهم سدنة الصواعد * وكانوا يعبدونها في بيوت الصواعد * 33 للرب كانوا يتقون * ولالهتهم كانوا يعبدون مثل سنة الامم * واجلوا بنو اسرايل من ارضهم الى اليوم * 34 حتى تركوا الرب وعملوا مثل سنة الامم * ولم يخافوا الرب * ولم يصنعوا مثل العهد ومثل الاحكام * ومثل الناموس * ومثل الوصية التي امر الرب بني يعقوب الذي سماه اسرايل * 35 واقام الرب ميثاقا معهم * واوصاهم وقال * لا تتقوا لالهة اخر * ولا تسجدوا لها * ولا تعبدوها * ولا تذبحوا لها *

24 Præterea adduxit rex Mauſel è civibus Babelis, & è civibus Kevath, è civibus Ava, è civibus Hamath, & è civibus Sepharvim, & ſedere atque habitare fecit eos in civitatibus Samariæ loco Iſraelitarũ, et poſſidebant Samariã, & habitaverunt in civitatibus ejus. 25 Hi cùm primùm terram illam inhabitarent, nec Dominum noverant, nec timebant eum: quare miſit in eos Dominus leones qui multos ex eis interficiebant. 26 Eò quòd ignorarent legem Dei & ritus Domini Dei terræ. 27 Præcepit itaque rex, nempe rex Mauſel, & ait, Mittite ad eos unum è ſacerdotibus quos inde tranſtuli, ut eat, habitetque apud eos, inter eos maneat, doceatque eos legem & ritus Dei terræ illius. 28 Et miſit ad eos unum è ſacerdotibus quos tranſtulerat è Samaria; atque is in Beth-il commoratus, ibi docebat eos qualiter Deum ſervirent. 29 Nihilominus gens quælibet deo ſuo ſerviebat, reſervantes phana excelſorum quæ fecerant in Samaria, quælibet gens in civitatibus ſuis ubi degebant. 30 Cives Babelis ſerviebant Sachoth-benoth, cives Cuth ſerviebant Nergali, cives Hamath ſerviebant Aſimæ, 31 Avæi adorabant Jebzabum & Tartacum, Sepharvitæ filios ſuos igne comburebant Ardamelecho & Amaleco diis Sepharvim. 32 Igitur Dominum colebant, ac ſimul creatis ſibi ex ſeipſis excelſorum miniſtris, adorabant ea in phanis excelſorum. 33 Dominum colebant, & deos ſuos adorabant ex more gentium. Porrò filii Iſraelis demigrârunt de terra ſua in hunc uſque diem, 34 Quia deſerentes Dominum fecerunt juxta morem gentium, neque Dominum timebant, neque ſecundùm pactum, nec ſecundùm judicia, nec ſecundùm legem, nec ſecundùm præceptum quod mandaverat Dominus filiis Jacobi cui vocaverat Iſraelem. 35 Et quanvis pepigiſſet cum eis Dominus pactum, & præcepiſſet eis, ac dixiſſet, Ne colatis deos alienos, nec adoretis eos, nec ſerviatis illis, nec ſacrificetis eis:

Versio VULG. LAT.

36 Sed Dominum Deum vestrum, qui eduxit vos de terra Ægypti in fortitudine magna, & in brachio extento, ipsum timete, & illum adorate, et ipsi immolate. 37 Ceremonias quoque, & judicia, & legem, & mandatũ, quod scripsit vobis, custodite ut faciatis cunctis diebus: & non timeatis deos alienos. 38 Et pactum, quod percussit vobiscum, nolite oblivisci: nec colatis deos alienos. 39 Sed Dominum Deum vestrum timete, & ipse eruet vos de manu omniũ inimicorum vestrorum. 40 Illi verò non audierunt, sed juxta consuetudinem suam pristinã perpetrabant. 41 Fuerunt igitur gentes istæ timentes quidem Dominum, sed nihilominùs & idolis suis servientes: nam & filii eorum, & nepotes, sicut fecerunt patres sui, ita faciunt usque in præsentem diem.

CAP. XVIII.

1 Anno tertio Osee filii Ela regis Israel, regnavit Ezechias filius Achaz regis Juda. 2 Vigintiquinque annorum erat, cùm regnare cœpisset: & vigintinovem annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus Abi filia Zachariæ. 3 Fecitque quod erat bonum coram Domino, juxta omnia quæ fecerat David pater ejus. 4 Ipse dissipavit excelsa, & contrivit statuas, et succidit lucos, confregitque serpentem æneum, quem fecerat Moyses: siquidem usque ad illud temp⁹ filii Israel adolebant ei incensum: vocavitq; nomen ejus, Nohestan. 5 In Domino Deo Israel speravit: itaque post eum non fuit similis ei de cunctis regibus Juda, sed neque in his qui ante eum fuerunt: 6 Et adhæsit Domino, & non recessit à vestigiis ejus, fecitque mandata ejus, quæ præceperat Dominus Moysi. 7 Unde & erat Dominus cum eo, et in cunctis, ad quæ procedebat, sapienter se agebat. Rebellavit quoque contra regem Assyriorum, & non servivit ei. 8 Ipse percussit Philisthæos usque ad Gazam, & omnes terminos eorum, à Turre custodum usque ad Civitatem munitam. 9 Anno quarto regis Ezechiæ, qui erat annus septimus Osee filii Ela regis Israel, ascendit Salmanasar rex Assyriorum in Samariam, & oppugnavit eam,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

36 Ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ ὃς ἀνήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, αὐτὸν φοβηθήσεσθε, (γ) καὶ αὐτῷ προσκυνήσετε, αὐτῷ θύσετε. 37 Τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα καὶ τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολὰς, ἃς ἔγραψεν (δ) ὑμῖν ποιεῖν, φυλάσσεσθε πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐ 38 φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους. Καὶ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο μεθ' ὑμῶν οὐκ ἐπιλήσεσθε. 39 καὶ οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους (ε) Ἀλλ' ἢ τὸν κύριον θεὸν ὑμῶν φοβηθήσεσθε, καὶ αὐτὸς ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐχθρῶν 40 ὑμῶν. Καὶ οὐκ ἀκούσεσθε ἐπὶ τῷ κρίματι 41 αὐτῶν, ὃ αὐτοὶ ποιοῦσι. Καὶ ἦσαν τὰ ἔθνη ταῦτα φοβούμενοι τὸν κύριον, καὶ τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν ἦσαν δουλεύοντες· καί γε (ζ) οἱ υἱοὶ καὶ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν, καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῶν, ποιοῦσιν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

MS. A. (γ) καὶ προσκυνήσετε αὐτῷ, καὶ αὐτῷ θυμιάσετε. Καὶ τὰ δικαιώματα (δ) ὑμῖν, φυλάσσεσθαι ποιεῖν πάσας (ε) Ὅτι ἀλλ' ἢ (ζ) οἱ υἱοὶ * τῶν υἱῶν

ΚΕΦ. ιη.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν ἔτει (α) τρίτῳ τῷ Ὠσηὲ υἱῷ Ἠλὰ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἐ- 2 ζεκίας υἱὸς Ἄχαζ βασιλέως Ἰούδα. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε (β) ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ (γ) εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἄβου θυγάτηρ (δ) Ζαχα- 3 ρίου. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε 4 Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Αὐτὸς ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ, καὶ συνέτριψε (ε) τὰς στήλας, καὶ (ζ) ἐξωλόθρευσε τὰ ἄλση, καὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν ὃν ἐποίησε (η) Μωυσῆς, ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ θυμιῶντες αὐτῷ· καὶ ἐκάλεσεν 5 (θ) αὐτὸν Νεεσθάν. Ἐν κυρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ ἤλπισε, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἐγενήθη ὅμοιος αὐτῷ (ι) ἐν βασιλεῦσιν Ἰούδα, (κ) καὶ ἐν τοῖς γενομένοις ἔμπροσθεν 6 αὐτοῦ. Καὶ ἐκολλήθη τῷ κυρίῳ, οὐκ ἀπέστη ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐνετείλατο (λ) Μωυ- 7 σῇ. Καὶ ἦν κύριος μετ' (μ) αὐτοῦ, καὶ ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίει, συνῆκε. καὶ ἠθέτησεν ἐν τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἐδούλευ- 8 σεν αὐτῷ. Αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἕως Γάζης, καὶ ἕως ὁρίου αὐτῆς ἀπὸ πύργου φυλασσόντων καὶ ἕως πόλεως ὀχυ- 9 ρᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ βασιλεῖ Ἐζεκίᾳ, αὐτὸς (ν) ἐνιαυτὸς ὁ ἕβδομος τῷ Ὠσηὲ υἱῷ Ἠλὰ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, ἀνέβη Σαλαμανασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ ἐπολιόρκει ἐπ' αὐτὴν,

MS. A. (α) τρίτῳ Ὠσηὲ (β) ἐτῶν ἦν ἐν τῷ (γ) εἰκοσιεννέα (δ) Ζαχχαίου. (ε) πάσας τὰς (ζ) ἐξωλέθρευσεν (η) Μωσῆς, (θ) αὐτὸ Νεεθάν. (ι) ἐν πᾶσιν βασιλεῦσιν (κ) καὶ τοῖς (λ) Μωσῆς. (μ) αὐτοῦ, ἐν (ν) ὁ ἐνιαυτὸς ἕβδομος Ὠσηὲ

36 *Quia tantùm Domino, qui eduxit vos de terra Ægypti in fortitudine magna, & in brachio excelso: Ipsum timebitis, & ipsum adorabitis, ei sacrificabitis.* 37 *Justificationes, & judicia, & legem, & mandata, quæ scripsit vobis facere servabitis omnibus diebus: & non timebitis deos alios.* 38 *Et testamenti, quod disposuit vobiscum, non obliviscemini: & non timebitis deos alios.* 39 *Sed Dominum Deum vestrum timebitis, & ipse eruet vos de omnib⁹ inimicis vestris.* 40 *(bb) Et non audietis in judicio eorum, quod ipsi faciunt.* 41 *Et fuerunt gentes hæ timentes Dominum: & sculptilibus suis erant servientes. Etiam filii, & filii filiorum eorum, sicut fecerant patres eorum, faciunt usque in diem hanc.*

CAP. XVIII.

1 *Et factum est in anno tertio Oseæ filii Ela regis Israel regnavit Ezechias filius Achaz regis Juda.* 2 *Filius viginti & quinque annorum in regnando ipsum: & viginti & novem annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Abu filia Zachariæ.* 3 *Et fecit rectum in oculis Domini secundùm omnia, quæcunque fecerat David pater ejus.* 4 *Ipse sustulit excelsa, & contrivit statuas, & exterminavit lucos, & serpentem æneum, quem fecerat Moyses: quoniam usque ad dies illos erant filii Israel adolentes ei: & (a) vocabat eum Neesthan.* 5 *In Domino Deo Israel speravit: & post eum non fuit similis ei in regibus Juda, & in iis qui fuerunt ante eum:* 6 *Et adhæsit Domino: non recessit à post eum: & custodivit mandata ejus, quæcunque mandavit Moysi.* 7 *Et fuit Dominus cum eo: & in omnibus quæ faciebat, intellexit. Et rebellavit in rege Assyriorum, & non servivit ei.* 8 *Ipse percussit alienigenas usque Gazam, & usque ad terminum ejus à Turre custodum, & usque ad Civitatem munitam.* 9 *Et factum est in anno quarto regis Ezechiæ (ipse annus septimus Oseæ filio Elæ regi Israel) ascendit Salamanassar rex Assyriorum super Samariam: & obsidebat super eam;*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sed dominum qui eduxit vos de terra Ægypti in virtute magna et in brachio excello, ipsum timebitis, et ante eum adorabitis, et sup altare ejus sacrificabitis. 36 Et statuta, et judicia, et legem, et præceptum quæ scripsit vobis, custodietis faciendo omnibus diebus: et non timebitis idola populorum. 37 Et pactum quod pepigi vobiscum non obliviscemini, nec timebitis Errores gentium. 38 Sed Dñm Deum vestrum timebitis, et ipse liberabit vos de manu omnium auctorum inimicitiarum vestrarum. 39 Et non obsequuti sunt, sed juxta ritus suos antiquos illi faciebant. 40 Et gentes istæ timuerunt à facie Domini, & tamen simulacris suis servierunt, et etiam filii eorum et filii filiorum eorum, sicut fecerant patres eorum, sic illi faciunt usque ad diem hanc. 41

CAP. XVIII.

Et fuit anno tertio Hhoseagh filii Elah regis Israel, regnavit Hhizkiah 1 filius Ahhaz regis tribus domus Jehudah. Filius viginti et quinque anno- 2 rum erat quando regnavit, et viginti et novem annis regnavit in Jerusalem: et nomen matris ejus Abi filia Zechariah. Et fecit quod rectum erat ante 3 Dñm, secundùm omnia quæ fecit David pater ejus. Ipse abstulit excelsa, & 4 fregit statuas, et succîdit lucos, et rupit serpentẽ æreum quem fecerat Mosch; quia usq; ad dies illos filii Israel adolebant aromata ei: et vocabant illum, Nehhustan. In dicto Dñi Dei Israel confisus est: et post eum non fuit 5 sicut ille in omnibus regibus domus Jehudah, et in eis qui fuerunt ante eum. Et adhæsit timori Dñi: non declinavit à cultu ejus, sed custodivit præ- 6 cepta ejus quæ præceperat Dñs Mosi. Et fuit dictum Domini in auxilium 7 ejus, in omni loco quo exibat, prosperabat: et rebellavit in regem Athur, et non servivit illi. Ipse occidit Pelisthæos usque ad Ghaza et terminos 8 ejus, à turri valida usque ad urbes munitas. Et fuit anno quarto regis 9 Hhizkiah (ipse est annus septimus Hhoseagh filii Elah regis Israel) ascendit Salmaneszer rex Athur contra Somron, et obsedit eam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sed colite Dominum qui extraxit vos è terra Ægypti magno cum robore & brachio excelso: ipsum colite, ipsum adorate, ipsi sacrificate: 36 Et statuta, judicia, leges, atque præcepta quæ præscripsit vobis, servate & facite cunctis diebus. 37 Ne revereamini deos alios, & ne obliviscamini fœderum quæ pepigi vobiscum. 38 Ne revereamini deos gentium; Sed Dominum Deum vestrum reveremini, & ipse liberabit vos de manu omnium inimicorum vestrorum. 39 At non obtemperârunt, imò juxta pristinam consuetudinem suam faciebant. 40 Gentes igitur illæ quæ habitabant in Samaria, Dominum reverebantur, & sculptilia sua colebant: & tam filii eorum, quàm nepotes eorum, quemadmodum fecerant patres eorum, *ita* faciebant ipsi quoque ad hunc usque diem. 41

CAP. XVIII.

Anno tertio Hoseæ filii Elæ regis Israel, 1 regnavit Hezecia filius Ahazi regis Juda. Vigintiquinque natus erat annos quando 2 regnavit, & viginti novem annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus, Achi filia Zachariæ. Fecit quod rectum erat coram Do- 3 mino, ut fecerat David pater ejus. Hic e- 4 nim abstulit altaria, statuas confregit, scidit cultus, & concidit serpentem æneum quem fecerat Moses: nam aberrârât post eum Israelitæ; & thura ponebant ei ad illos usque dies, vocabántque eum Nehestan. In Do- 5 mino Deo Israelis speravit, & post ipsũ nullus fuit ejus similis inter omnes reges Judæ, neque inter eos qui præcesserant eum. Ad- 6 hæsitque Domino, nec recessit ab eo, custodiens præcepta ejus prout mandaverat Dñs Mosi. Quapropter aderat ei Dominus, & 7 quocunque pergebat, vincebat. Is rebellavit contra regem Athur, & non præstitit illi obsequium. Is etiam percussit Palestinos usque 8 ad Aza & limites ejus, à Turre custodũ usque ad Urbem magnam. Anno quarto regis He- 9 zeciæ, qui erat annus septim⁹ Hoseæ filii Elæ regis Israel, ascendit Salmanasar rex Athur contra Samariam, & obsedit eam,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Sed servite Domino qui extraxit vos è terra Ægypti multa cum majestate & brachio sublimi: ipsi servite, ipsum adorate, ipsi sacrificate: 36 *Et fœdera, leges, atque præcepta vobis præscripta servate & facite cunctis diebus.* 37 *Deos alios ne colatis; fœdera quæ pepigi vobiscum, ne obliviscamini; & ne colatis deos gentium:* 38 *Sed Dominum Deum vestrum timete, ipséque vos servabit è manu omnium inimicorum vestrorum.* 39 *Attamen non auscultârunt, sed juxta priscos suos mores agebant.* 40 *Et hæ quoque gentes quæ habitârunt in Samaria, Deum timebant, & idola sua colebant: & filii ac nepotes etiam eorum, uti fecerant patres eorum,* ita *faciebant ipsi quoque in hunc usque diem.* 41

الفصل الثامن عشر

CAP. XVIII.

Anno tertio regni Hoseæ filii Elæ regis Israel, regnavit Hezecia filius Ahazi regis Juda, 1 *Cùm vigesimum quintum annum ageret; mansitque rex in Jerusalem annis vigintiquinq;: nomen matris ejus, Achi filia Zachariæ.* 2 *Rectè se gessit coram Deo, uti se gesserat David pater ejus.* 3 *Is enim amovit aras, statuas confregit, idola concîdit, denique serpentem secuit æneum quem Moses fabricaverat in deserto, eò quòd Israelitæ per eum aberrâssent, et adorâssent eum, vocantes eum Nehestan.* 4 *Et in Domino Deo Israelis fiduciam collocavit, nec fuit ei similis inter omnes reges Juda* qui *post ipsum, nec etiam inter eos qui ante ipsum fuerunt.* 5 *Adhæsit Domino, nec recessit ab eo, servans mandata ejus quemadmodum præceperat Dominus Mosi.* 6 *Et aderat ei Dominus, & quocunque pergebat, vincebat. Rebellavit contra regem Mausel, & non servivit ei.* 7 *Is etiam percussit Philistæos ad Gazam usque & limites ejus, ab Arce excubiarum ad Urbem usque maximam.* 8 *Anno quarto regni Hezeciæ regis Juda, qui septimus est annus regni Hoseæ filii Elæ regis Israelis, invasit Salmanasar rex Mausel Samariam, obsedit eam, & subvertit illam.* 9

,Chizchijah ſexto anno in ,annorum trium fine à eam ceperunt Et
10 וילכדה מקצה שלש שנים בשנת שש לחזקיה
.Someron eſt capta (,Iſrael regis Hoſeah nonus annus ipſe)
היא שנת תשע להושע מלך ישראל נלכדה שמרון׃
eos collocavit&,Aſſur in Iſrael Aſſur rex fecit tranſmigrare Et
11 ויגל מלך אשור את ישראל אשורה וינחם
quod Eo .Madai civitates &,Ghozan flumen Chabor in &,Chalach in
12 בחלח ובחבור נהר גוזן וערי מדי׃ על אשר
ſunt tranſgreſſi & ,ſui Dei DOMINI voce in audierunt non
לא שמעו בקול יהוה אלהיהם ויעברו
;DOMINI ſervus Moſeh præcepit quæ omnia ,ejus pactum
את בריתו את כל אשר צוה משה עבד יהוה
regis anno decimoquarto in Et .fecerunt nec ,audierunt non &
13 ולא שמעו ולא עשו׃ ובארבע עשרה שנה למלך
civitates omnes ſuper Aſſur rex Sancherib aſcendit Chizchijahu
חזקיהו עלה סנחריב מלך אשור על כל ערי
Jehudah rex Chizchijah Miſitque .eas cepit & ,munitas Jehudah
14 יהודה הבצרות ויתפשם׃ וישלח חזקיה מלך יהודה
: me deſuper recede ,Peccavi : dicendo ,Lachis in Aſſur regem ad
אל מלך אשור לכישה לאמר חטאתי שוב מעלי את
Chizchijah ſuper Aſſur rex impoſuit & : feram ,me ſuper dederis quod
אשר תתן עלי אשא וישם מלך אשור על חזקיה
.auri talenta triginta &,argenti talenta trecenta Jehudah regem
מלך יהודה שלש מאות ככר כסף ושלשים ככר זהב׃
,DOMINI domo repertum argentum omne Chizchijah Deditque
15 ויתן חזקיה את כל הכסף הנמצא בית יהוה
Chizchijah abſcidit illo tempore In .regiæ domus theſauris in &
16 ובאוצרות בית המלך׃ בעת ההיא קצץ חזקיה את
Chizchijahu obtexerat quæ firmamenta & ,DOMINI templi valvas
דלתות היכל יהוה ואת האמנות אשר צפה חזקיה
Aſſur rex miſit Et .Aſſur regi ea dedit & ,Jehudah rex
17 מלך יהודה ויתנם למלך אשור׃ וישלח מלך אשור
ad Lachis de Rab-ſacheh & ,Rab-ſaris & ,Tarthan
את תרתן ואת רב סריס ואת רב שקה מן לכיש אל
, aſcenderunt & : Jeruſalaim in gravi virtute in Chizchijahu regem
המלך חזקיהו בחיל כבד ירושלם ויעלו
ſteterunt & , venerunt & aſcenderunt & : Jeruſalaim in venerunt &
ויבאו ירושלם ויעלו ויבאו ויעמדו
.fullonis agri ſtrata in quæ ,ſuperioris piſcinæ aquæductu in
בתעלת הברכה העליונה אשר במסלת שדה כובס׃
filius Eljachim eos ad eſt egreſſus& ,regem ad vocaverunt Et
18 ויקראו אל המלך ויצא אלהם אליקים בן
filius Joach & ,ſcriba Sebnah & ,domum ſuper qui Chilchijahu
חלקיהו אשר על הבית ושבנה הספר ויואח בן
nunc Dicite : Rabſacheh eos ad Dixitque .commemorans Aſaph
19 אסף המזכיר׃ ויאמר אלהם רבשקה אמרו נא
Quæ : Aſſur rex magnus rex dicit Sic : Chizchijahu ad
אל חזקיהו כה אמר המלך הגדול מלך אשור מה
,labiorum verbum tantùm Dixiſti ?es fiſus cui ,hæc fiducia
20 הבטחון הזה אשר בטחת׃ אמרת אך דבר שפתים
quia ,es fiſus quo ſuper nunc : prælium ad fortitudo & ,conſilium
עצה וגבורה למלחמה עתה על מי בטחת כי
baculo ſuper tibi ſperâſti ecce Nunc ? me in fuiſti rebellis
21 מרדת בי׃ עתה הנה בטחת לך על משענת
vir innitatur cui : Ægypto ſuper iſto colliſo canne
הקנה הרצוץ הזה על מצרים אשר יסמך איש
Parhoh ſic : eam perforabit & ,ejus volam in ingredietur & ,eum ſuper
עליו ובא בכפו ונקבה כן פרעה
.eo ſuper confidentibus omnibus Ægypti rex
מלך מצרים לכל הבטחים עליו׃

Verſio VULG. LAT.

10 Et cepit. Nam poſt annos tres, anno ſexto Ezechiæ, id eſt, nono anno Oſee regis Iſrael, capta eſt Samaria. 11 Et tranſtulit rex Aſſyriorũ Iſrael in Aſſyrios, collocavítque eos in Hala & in Habor fluviis Gozan in civitatibus Medorum: 12 Quia non audierunt vocem Domini Dei ſui, ſed prætergreſſi ſunt pactũ ejus: omnia, quæ præceperat Moyſes ſerv' Domini, non audierunt, neque fecerunt. 13 Anno quartodecimo regis Ezechiæ, adſcendit Sennacherib rex Aſſyriorum ad univerſas civitates Juda munitas: & cepit 14 eas. Tunc miſit Ezechias rex Juda nuntios ad regem Aſſyriorum in Lachis, dicens; Peccavi, recede à me: & omne, quod impoſueris mihi, feram. Indixit itaqüe rex Aſſyriorum Ezechiæ regi Judæ trecenta talenta argenti, 15 & triginta talenta auri. Deditque Ezechias omne argentum quod repertum fuerat in domo Domini, & in theſauris 16 regis. In tempore illo confregit Ezechias valvas templi Domini, & laminas auri, quas ipſe affixerat, & dedit eas re17gi Aſſyriorum. Miſit autem rex Aſſyriorum Tharthan, & Rabſaris, & Rabſacen, de Lachis ad regem Ezechiam, cum manu valida, Ieruſalem: qui cùm aſcendiſſent, venerunt Ieruſalem, & ſteterunt juxta aquæductum piſcinæ ſuperioris, quæ eſt in via agri fullo18nis. Vocaverúntque regem: egreſſus eſt autem ad eos Eliacim filius Helciæ, præpoſitus domûs, & Sobna ſcriba, & Ioahe filius Aſaph à commen19tariis. Dixitque ad eos Rabſaces, Loquimini Ezechiæ; Hæc dicit rex magnus, rex Aſſyriorum; Quæ eſt iſta fi20ducia, quâ niteris? Forſitan iniſti conſilium, ut præpares te ad prælium. In quo confidis, ut audeas rebellare? 21 An ſperas in baculo arundineo atque confracto Ægypto, ſuper quem ſi incubuerit homo, comminutus ingredietur manum ejus, & perforabit eam? ſic eſt Pharao rex Ægypti, omnibus qui confidunt in ſe.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

10 Καὶ κατελάβετο αὐτὴν ἀπὸ τέλους τριῶν ἐτῶν ἐν ἔτει ἕκτῳ τῷ Ἐζεκίᾳ, (ξ) αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἔννατος τῷ Ὠσηὲ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, ϗ συνελήφθη Σαμάρεια. 11 Καὶ ἀπῴκισεν βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Σαμάρειαν εἰς Ἀσσυρίους, ϗ ἔθηκεν αὐτοὺς ἐν Ἀλαὲ ϗ ἐν Ἀβὼρ ποταμῷ Γωζὰν ϗ ὄρη (ο) Μήδων, 12 Ἀνθ' ὧν ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου θεοῦ αὐτῶν, ϗ παρέβησαν τὴν διαθήκην αὐτοῦ πάντα ὅσα ἐνετείλατο (π) Μωυσῆς ὁ δοῦλος κυρίου, ϗ οὐκ ἤκουσαν ϗ οὐκ ἐποίησαν. 13 Καὶ τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Ἐζεκίου ἀνέβη (ρ) Σενναχηρὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα τὰς ὀχυρὰς, ϗ συνέλαβεν αὐτάς. 14 Καὶ ἀπέστειλεν Ἐζεκίας βασιλεὺς Ἰούδα ἀγγέλους πρὸς βασιλέα Ἀσσυρίων εἰς Λαχὶς, λέγων, Ἡμάρτηκα, ἀποστράφηθι ἀπ' (σ) ἐμοῦ· ὃ ἐὰν ἐπιθῇς ἐπ' ἐμὲ, βαστάσω. ϗ ἐπέθηκεν ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα τριακόσια τάλαντα ἀργυρίου, ϗ τριάκοντα τάλαντα χρυσίου. 15 Καὶ ἔδωκεν Ἐζεκίας πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου, ϗ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως. 16 Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συνέκοψεν Ἐζεκίας τὰς θύρας (τ) ναοῦ, ϗ τὰ ἐστηριγμένα ἃ ἐχρύσωσεν Ἐζεκίας (υ) ὁ βασιλεὺς Ἰούδα, ϗ ἔδωκεν αὐτὰ βασιλεῖ (φ) Ἀσσυρίων. 17 Καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὸν Θαρθὰν ϗ τὸν Ῥαφὶς ϗ τὸν Ῥαψάκην ἐκ Λαχὶς πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν ἐν δυνάμει βαρείᾳ ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. ϗ ἀνέβησαν ϗ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ, ϗ ἔστησαν ἐν τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω, ἥ ἐστιν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως. 18 Καὶ ἐβόησαν πρὸς Ἐζεκίαν. ϗ ἦλθον πρὸς αὐτὸν Ἐλιακὶμ (χ) υἱὸς Χελκίου ὁ οἰκονόμος, ϗ (ψ) Σωμνὰς ὁ γραμματεὺς (ω) ϗ Ἰωὰς ὁ υἱὸς Σαφὰτ ὁ ἀναμιμνήσκων. 19 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης, Εἴπατε δὴ πρὸς Ἐζεκίαν, Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀσσυρίων, † Τί ἡ πεποίθησις αὕτη ἣν πέποιθας; 20 Εἶπας, πλὴν λόγοι χειλέων, Βουλὴ ϗ δύναμις εἰς πόλεμον. (a) νῦν οὖν τίνι πεποιθὼς ἠθέτησας ἐν ἐμοί; 21 Νῦν ἰδοὺ πέποιθας σαυτῷ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην, ἐπ' Αἴγυπτον; ὃς ἂν στηριχθῇ ἀνὴρ ἐπ' αὐτὴν, ϗ εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ϗ τρήσει αὐτήν. οὕτως Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτόν.

10 *Et cepit eam (b) à fine trium annorum in anno ſexto Ezeciæ: ipſe annus nonus Oſeæ regi Iſrael; & capta eſt Samaria.* 11 *Et tranſtulit rex Aſſyriorum Samariam in Aſſyrios, & poſuit eos in Alae, & in Abor fluvio Gozan, & Ore Medorum:* 12 *Pro eo quòd non audierunt vocem Domini Dei ſui, & tranſgreſſi ſunt teſtamentum ejus, omnia quæcunque mandavit Moyſes ſervus Domini: & non audierunt, & non fecerunt.* 13 *Et quarto & decimo anno regis Ezeciæ aſcendit Sennacherim rex Aſſyriorum ſuper civitates Juda munitas, & cepit eas.* 14 *Et miſit Ezecias rex Juda nuntios ad regem Aſſyriorum in Lachis, dicens; Peccavi, recede à me: quodcunque impoſueris ſuper me, portabo. Et impoſuit rex Aſſyriorum ſuper Ezeciam regem Juda trecenta talenta argenti, & triginta talenta auri.* 15 *Et dedit Ezecias omne argentum inventum in domo Domini, & in theſauris domûs regis.* 16 *In tempore illo concidit Ezecias januas templi; & (c) firmata, quæ deauraverat Ezecias rex Juda: & dedit ea regi Aſſyriorum.* 17 *Et miſit rex Aſſyriorum ipſum Tharthan, & Raphis, & Rhapſacem è Lachis ad regẽ Ezeciam in virtute gravi ſuper Hieruſalem. Et aſcenderunt, & venerunt in Hieruſalem: & ſteterunt in aquæ-ductu piſcinæ ſuperioris, quæ eſt in via agri fullonis.* 18 *Et clamaverunt ad Ezeciam. Et venerunt ad eum Eliacim filius Chelciæ œconomus, & Somnas ſcriba, & Joas filius Saphat, commonefaciens.* 19 *Et dixit ad eos Rhapſaces, Dicite nunc ad Ezeciam; Hæc dicit rex magnus, rex Aſſyriorum; Quid fiducia hæc quâ fidiſti?* 20 *Dixiſti, (d) tantùm verba labiorum, Conſilium, & virtus ad prælium. Nunc igitur quo fretus rebellâſti in me?* 21 *Nunc ecce fidiſti tibi ſuper virgam arundineam fractam iſtam, ſuper Ægyptum? Quicunque innixus fuerit vir ſuper eam; & intrabit in manum ejus, & perforabit eam. Sic Pharao rex Ægypti omnibus confidentibus ſuper (e) eum.*

MS. A. (ξ) ἐστὶν ἐνιαυτὸς ἔνατος (ο) Μήδων, Ὅτι (π) Μωσῆς δοῦλος (ρ) Σεναχηρεὶμ (σ) ἐμοῦ· ἐὰν (τ) ναοῦ κυρίου, καὶ τὰ (υ) βασιλεὺς (φ) Ἀσσυρίων. * τὸν Θαρθὰν καὶ τὸν Ῥαβσαρεὶς ϗ τὸν Ῥαψάκην (χ) ὁ υἱὸς Χαλκίου (ψ) Σομνὰς (ω) ϗ * Ἰωσαφὰτ ὁ ἀναμιμνήσκων. † Τίς ἡ (a) καὶ νῦν τίνι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ובכבשוה מסוף תלת שנין בשנת שית לחזקיה היא שנת תשע להושע מלכא דישראל
11 אתכבישת שמרון׃ ואגלי מלכא דאתור ית ישראל לאתור ואשרנון בחלח ובחבור נהר
12 גוזן וקרוי מדי׃ על דלא קבילו למימר דיי אלההון ועברו ית קימיה ית כל דפקיד משה
13 עבדא דיי ולא קבילו למימריה ולא עבדו רעותיה׃ ובארבע עשרי שנין למלכא חזקיה
14 סליק סנחריב מלכא דאתור על כל קרויא דבית יהודה כריכתא ואחדנון׃ ושלח חזקיה
מלך שבטא דבית יהודה לות מלכא דאתור ללכיש למימר חבית אסתלק מני ית
דתרמי עלי אקביל ורמא מלכא דאתור על חזקיה מלך שבטא דבית יהודה תלת מאה
15 ככרין דכסף ותלתין ככרין דדהבא׃ ויהב חזקיה ית כל כספא דאשתכח בית מקדשא
16 דיי ובגנזי בית מלכא׃ בעדנא ההיא קליף חזקיה ית דשי היכלא דיי וית סקופיא דחפי
17 חזקיה מלך שבטא דבית יהודה ויהבנון למלכא דאתור׃ ושלח מלכא דאתור ית תרתן
וית רב סריס וית רב שקה מן לכיש לות מלכא חזקיה במשרין סגיאן לירושלם וסליקו
ואתו לירושלם וסליקו ואתו וקמו במזיקת בריכתא עליתא די בכבש חקל משטח
18 קצריא׃ וקרו למלכא ונפק לותהון אליקים בר חלקיה דממנא על ביתא ושבנה ספרא
19 ויואח בר אסף דממנא על דכרניא׃ ואמר להון רב שקה אמרו כען לחזקיה כדנן אמר
20 מלכא רבא מלכא דאתור מה רחצנא הדין דאתרחצתא׃ אמרת ברם במלל ספון
21 במילך וגבורא אעבד קרבא כען על מן אתרחצתא ארי מרדתא בי׃ כען הא אתרחצתא
לך על סמך קניא רעיעא הדין על מצרים דאם יסתמיך גברא עלוהי ויעול בידיה
ויבזעניה כן פרעה מלכא דמצרים לכל דמתרחצין עלוהי׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

10 Et ſubegerunt illam in fine trium annorum: anno ſexto Hhizkiah (ipſe eſt annus nonus Hhoſeagh regis Iſrael) ſubacta eſt Somron. 11 Et migrare fecit rex Athur Iſrael in Athur, et collocavit illos in Hhalahh et in Hhabor fluvio Gozan et urbib⁹ Madai. 12 Eò ꝙ non audierunt dicto Dñi Dei ſui, ſed tranſgreſſi ſunt pactũ ejus, omnia quæ præceperat Moſeh famulus Dñi, & non audierunt dicto ejus, nec fecerunt voluntatẽ ejus. 13 Et quartodecimo anno regis Hhizkiah aſcendit Szanherib rex Athur contra omnes urbes domus Jehudah munitas, et cepit eas. 14 Et miſit Hhizkiah rex tribus domus Jehudah ad regem Athur in Lachis, dicendo: Peccavi, aſcende à me; quod impoſueris mihi, ſuſcipiam: et impoſuit rex Athur Hhizkiah regi tribus domus Jehudah trecenta talenta argenti, et triginta talenta 15 auri. Et dedit Hhizkiah omne argentum quod inventum eſt in domo ſanctuarii Domini et in theſauris domus regis. 16 In tempore illo abraſit Hhizkiah portas templi Domini, et limina quæ obduxerat Hhizkiah rex tribus domus Jehudah, et dedit illa regi Athur. 17 Et miſit rex Athur Thartan et Rab-zzarizz, et Rabſakeh ex Lachis ad regem Hhizkiah cum copiis multis in Jeruſalem: et aſcenderunt et venerunt in Jeruſalem: aſcenderunt, inquam, et venerunt et ſteterunt in aquæductu piſcinæ ſuperioris, quæ eſt in via agri extenſionis fullonũ. 18 Et vocaverunt regem: et exivit ad eos Eljakim filius Hhilkiah, qui præpoſitus erat ſup domum, et Sebna ſcriba, et Joahh filius Azzaph qui præpoſitus erat ſup monimenta. 19 Et dixit illis Rabſakeh: Dicite nunc Hhizkiah: Sic dixit rex magnus rex Athur: Quæ eſt fiducia hæc qua confidis? 20 Dixiſti, verùm in loquela labiorum in conſilio et fortitudine faciã bellum: nunc in quo confiſus es, quòd rebellâſti in me? 21 Nunc eia confiſus es ſuper ſuſtentaculo arundinis conquaſſatæ hujus ſuper Ægypto; cui ſi innitatur quiſpiam, intrabit in manum ejus, & transfiget eam: ſic eſt Pargho rex Miſzraim omnibus qui confidunt in eo.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 *ܘܟܒܫܘܗ ܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܒܫܢܬ ܫܬ ܠܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܗܝ ܕܗܘܬ ܫܢܬ
11 ܬܫܥ ܠܗܘܫܥ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܬܟܒܫܬ ܫܡܪܝܢ. *ܘܐܓܠܝ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܠܐܝܣܪܝܠ
12 ܠܐܬܘܪ. ܘܐܫܪܝ ܐܢܘܢ ܒܚܠܚ ܘܒܚܒܘܪ ܢܗܪܐ ܕܓܘܙܢ. ܘܩܘܪܝܐ ܕܡܕܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܡܥܘ ܒܩܠܗ
ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. ܘܥܒܪܘ ܥܠ ܩܝܡܗ. ܟܠ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܡܘܫܐ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ
13 ܫܡܥܘ. ܘܠܐ ܥܒܕܘ. *ܘܒܫܢܬ ܐܪܒܥܣܪܐ ܠܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ. ܣܠܩ ܣܢܚܪܝܒ ܡܠܟܐ
14 ܕܐܬܘܪ ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕܐ ܥܫܝܢܬܐ. ܘܐܚܪܒ ܐܢܝܢ. *ܘܫܕܪ ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ
ܕܝܗܘܕܐ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܠܠܟܝܫ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܛܝܬ. ܗܦܘܟ ܡܢܝ. ܘܡܕܡ ܕܬܪܡܐ
ܥܠܝ ܐܫܩܘܠ. ܘܐܪܡܝ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܥܠ ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܬܠܬܡܐܐ
15 ܟܟܪܝܢ ܕܣܐܡܐ. ܘܬܠܬܝܢ ܟܟܪܝܢ ܕܕܗܒܐ. *ܘܝܗܒ ܚܙܩܝܐ ܟܠܗ ܣܐܡܐ ܕܐܫܬܟܚ
16 ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܒܝܬ ܓܙܐ ܕܡܠܟܐ. *ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܩܠܦ ܚܙܩܝܐ ܬܪܥܐ
ܕܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ: ܘܐܣܟܦܬܐ ܕܚܦܐ ܗܘ ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܝܗܒ ܐܢܘܢ ܠܡܠܟܐ
17 ܕܐܬܘܪ. *ܘܫܕܪ ܬܘܒ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܠܬܪܬܢ ܘܠܪܒܣܪܝܣ ܘܠܪܒܫܩܐ. ܡܢ ܠܟܝܫ ܠܘܬ
ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ. ܒܚܝܠܐ ܪܒܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܣܠܩܘ ܘܐܬܘ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܩܡܘ
ܒܡܥܠܢܐ ܕܢܩܥܐ ܥܠܝܐ. ܕܒܫܒܝܠ ܚܩܠ ܩܨܪܐ. *ܘܩܪܘ ܠܡܠܟܐ. ܘܢܦܩ ܠܘܬܗܘܢ
18 ܐܠܝܩܝܡ ܒܪ ܚܠܩܝܐ ܪܒ ܒܝܬܐ. ܘܫܒܢܐ ܣܦܪܐ. ܘܝܘܐܚ ܒܪ ܐܣܦ ܡܥܗܕܢܐ. *ܘܐܡܪ
19 ܠܗܘܢ ܪܒܫܩܐ. ܐܡܪܘ ܠܚܙܩܝܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܪܒܐ. ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܡܢܘ ܗܢܐ
20 ܬܘܟܠܢܐ ܕܐܬܬܟܠܬ. *ܘܐܡܪܬ ܕܐܝܬ ܠܟ ܡܠܬܐ ܕܣܦܘܬܐ. ܘܡܠܟܐ ܘܚܝܠܐ ܠܩܪܒܐ
21 ܗܫܐ ܥܠ ܡܢ ܐܬܬܟܠܬ ܕܡܪܕܬ ܒܝ. *ܗܐ ܐܬܬܟܠܬ ܠܟ ܥܠ ܚܘܛܪܐ ܕܩܢܝܐ
ܪܥܝܥܐ ܥܠ ܡܨܪܝܢ. ܕܡܐ ܕܐܬܬܟܝ ܓܒܪܐ ܥܠܘܗܝ. ܥܐܠ ܒܐܝܕܗ ܘܦܚܬ ܠܗ.
ܗܟܢܐ ܗܘ ܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܠܟܠ ܕܡܬܬܟܠܝܢ ܥܠܘܗܝ.

10 Et poſt annos tres ſubjugavit eam. Anno ſexto Hezeciæ regis Juda, qui erat annus nonus Hoſeæ regis Iſrael, ſubjugata fuit Samaria. 11 Tranſtulítque rex Athur Iſraelem in Athur, & collocavit eos in Helah & in Hobar-fluvii Gozan, civitatibus Mediæ: 12 Eò quòd non auſcultârint vocem Domini Dei ſui, ſed tranſgreſſi fuerint fœdus ejus; quicquid præceperat eis Moſes ſervus Domini, nec audierint, nec fecerint. 13 Anno decimoquarto regis Hezeciæ aſcendit Sanherib rex Athur contra omnes civitates Judæ munitas, & vaſtavit eas. 14 Quarè mittens Hezecia ad regem Athur in Lachis, dixit; Peccavi, revertere à me; & quæcunque impoſueris mihi, feram. Cúmque impoſuiſſet rex Athur Hezeciæ regi Juda trecenta argenti talenta, & auri talenta triginta; 15 Dedit Hezecia totam pecuniam quæ inventa eſt in æde Domini & in theſauro ædis regiæ. 16 Eodem tempore decorticavit Hezecia fores templi Domini, & limina, quæ obduxerat ipſemet Hezecia rex Juda, & dedit ea regi Athur. 17 Sed rurſus miſit rex Athur Tarthanem, & Rabſiſacem, atque Rabſacem de Lachis ad regem Hezeciam magno cum exercitu in Jeruſalem. Qui aſcendentes & ad Jeruſalem uſque ingreſſi, ſteterunt in clivo laci ſuperioris qui eſt in via agri fullonis; 18 Et regem vocârunt. Cúmque egreſſus eſſet ad eos Eliacim filius Helciæ præfectus domûs, & Sebna ſcriba, & Joah filius Aſaphi, à commentariis; 19 Dixit ad eos Rabſace, Dicite ad Hezeciam; Sic dicit rex magnus, rex Athur, Quænam eſt hæc fiducia quâ confidis, 20 Et ais ineſſe tibi ſermonem labiorum, & animum, ac vires ad bellum? Cui jam confiſus es quòd contra me rebellâſti? 21 Ecce confiſus es fulcro arundineo quaſſato, *nempe* Ægyptio, quo cùm quis innititur, manum ejus penetrat ac perfodit, talis eſt Pharaon rex Ægypti omnibus ipſi confidentibus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * من بعد ثلاثة سنين * وهي السنة السادسة من ملك حزقيا ملك يهوذا * التي هي التاسعة
11 لهوساع ملك اسرائيل انقلعت سمرين * واجلا ملك الموصل اسرائيل الي الموصل واسلهم بحلاح
12 وبحبر نهر عوزان قري ماداي * حين لم يسمعوا قول الرب الههم وتعدوا ميثاقه * وكل الذي
13 اوصاهم موسي عبد الرب لم يسمعوا ولم يعملوه * وفي السنة الرابعة عشر من ملك حزقيا ملك يهوذا *
14 صعد سنحاريب ملك الموصل الي جميع قري يهوذا الكبار فاخذها * وبعث حزقيا ملك يهوذا
الي سنحاريب ملك الموصل * وهو نازل علي لخيس * وقال له * اني قد اخطات اليك * فاقطع ما
تطلبه مني * فادفعه اليك وارحل عني * فقطع ملك الموصل علي حزقيا ثلاثماية قنطار فضة *
15 وثلاثين قنطار ذهبا * فاعطاه حزقيا جميع الفضة التي وجدها في بيت الرب * وفي بيت خزانة الملك *
16 * وفي ذلك الزمان قشر حزقيا فضة وذهب ابواب بيت الرب والاسكفات * التي لبسها ملوك يهوذا *
17 فاعطاها لملك الموصل * وعاد ملك الموصل فارسل كبير الحراس وكبير الشرط من ارض
لخيس التي هو نازل عليها * الي حزقيا الملك * ومعهم جيش عظيم الي اوراسليم * فصعدوا الي
18 اوراسليم واقاموا في مصعد الجبين العلوية التي في حقل القصار * ونادوا الملك * فخرج اليهم
19 الياقيم بن حلقيا الخازن * وسبنا كاتب الملك * ويواح بن اساف الوزير * فقال لهم كبير
الشرط * قولوا لحزقيا * هكذا يقول لك الملك الكبير ملك الموصل * ما هذا التوكل الذي
20 21 توكلت * وقلت ان فيك كلام المنطق * وفكر * وجبروة للحرب * والان علي من الذي
توكلت حين عردت علي وتوكلت علي المصري * فانك انما اتكلت علي عماد القصبة المضطربة *
اذا ما اتكا الرجل عليها دخلت في يدك * وهكذا فرعون ملك مصر وجميع الذين
يتوكلون عليه *

10 * *Poſt annos tres, videlicet anno ſexto regni Hezeciæ regis Juda, qui nonus erat Hoſeæ regis Iſraelis, ſubverſa fuit Samaria:* 11 *Tranſtulitque rex Mauſel Iſraelem in Mauſel, & habitare fecit eos in Helah & in Hobar-fluminis Gozan, civitatibus Mediæ;* 12 *Eò quòd non obtemperâſſent dicto Domini Dei ſui; ſed tranſgreſſi fœdus ejus, nihil eorum quæ præceperat eis Moſes ſervus Domini, audiſſent, vel feciſſent.* 13 *Anno quartodecimo regni Hezeciæ regis Juda, invaſit Sanherib rex Mauſel maximas quaſque civitates Judæ, & cepit eas.* 14 *Quapropter mittens Hezecia rex Juda ad Sanherib regem Mauſel dum obſideret Lachis, dixit ad eum, Equidem in te peccavi; indicito quid à me petas, daboque tibi, ut diſcedas à me. Et cùm indixiſſet rex Mauſel Hezeciæ trecenta argenti quintalia, auri verò quintalia triginta;* 15 *Dedit illi Hezecia totam pecuniam quam reperit in domo Domini & in ærario regio.* 16 *Eo tempore decorticavit Hezecia argentum & aurum januarum & liminum domûs Domini, quibus texerant ea reges Juda, & dedit ea regi Mauſel.* 17 *At denuò rex Mauſel miſit principem cuſtodum & principem militum è regione Lachis quam obſidebat, ad regem Hezeciam, ſtipatos ingenti exercitu, Jeroſolymam: qui aſcendentes Jeroſolymam, ſteterunt in aſcenſu laci ſuperioris qui eſt in agro fullonis.* 18 *Cúmque regem inclamâſſent, prodierunt ad eos Eliacim filius Helciæ theſaurarius, & Sebna ſcriba regis, & Joah filius Aſaphi, prorex.* 19 *Quibus dixit princeps militiæ, Dicite Hezeciæ; Sic tibi dicit rex maximus, rex Mauſel; Quænam eſt hæc fiducia quâ fretus es?* 20 *Ais te habere ſermonem rationis, conſiderationem, & robur ad bellum.* 21 *At cuinam confiſus es quando contra me rebellâſti, & in Ægyptio ſpem collocâſti? Sanè confiſus es fulcro arundinis agitatæ, cui cùm quis innititur, manum ipſius perforat: talis eſt Pharaon rex Ægypti & omnes qui fidunt ipſi.*

nonne : confidimus noſtro Deo DOMINO In : me ad dixeritis ſi Et
22 וכי־תאמרון אלי אל־יהוה אלהינו בטחנו הלוא־
dixitque ? ejus altaria & ,ejus excelſa Chizchijahu removit cujus hic
הוא אשר הסיר חזקיהו את־במתיו ואת־מזבחתיו ויאמר
vos incurvabitis *hujus altaris facies Ad* : Jeruſalaim ad & ,Jehudah ad
ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה תשתחוו
regi meo domino *nunc* fidejube nunc Et ? Jeruſalaim in
23 בירושלם: ועתה התערב נא את־אדני את־מלך
tibi dare potueris ſi ,equos millia duo tibi dabo & , Aſſur
אשור ואתנה לך אלפים סוסים אם־תוכל לתת לך
unius ducis *facies* facies vertere quomodo Et .eos ſuper equitantes
24 רכבים עליהם: ואיך תשיב את פני פחת אחד
Ægypto *ſuper tibi* confidas & , minimorum mei domini ſervorum
עבדי אדני הקטנים ותבטח לך על־מצרים
ſuper aſcendi DOMINO abſque num Nunc ? equites *in* & ,*currum in*
25 לרכב ולפרשים: עתה המבלעדי יהוה עליתי על־
Aſcende : me ad dixit DOMINUS ? illũ *diſperdendum ad* ,iſtum locum
המקום הזה להשחתו יהוה אמר אלי עלה
,Chilchijahu filius Eljachim Dixitque .eam *corrumpas* &,hanc terram *ſuper*
26 על־הארץ הזאת והשחיתה: ויאמר אליקים בן־חלקיהו
tuos ſervos ad *nunc* Loquere : Rabſacheh ad Joach & ,Sebnah &
ושבנה ויואח אל־רבשקה דבר־נא אל־עבדיך
,Jehudaicè nobiſcũ loquaris ne & (, *nos audientes* ſiquidem) , Arameicè
ארמית כי שמעים אנחנו ואל־תדבר עמנו יהודית
: Rabſacheh eos ad Dixitque .murum ſuper qui populi auribus in
27 באזני העם אשר על־החמה: ויאמר אליהם רבשקה
loquendum ad ,me° dominus me miſit te ad & ,tuũ dominũ ad Num
העל אדניך ואליך שלחני אדני לדבר את־
,murum *ſuper ſedentes* viros *ſuper* nonne ? iſta verba
הדברים האלה הלא על־האנשים הישבים על־החמה
? vobiſcum ſuæ urinæ aquam *bibendum ad* & , ſuum ſtercus *edendum ad*
לאכל את־חריהם ולשתות את־שיניהם עמכם:
, Jehudaicè magna voce *in* exclamavit & , Rabſacheh Stetitque
28 ויעמד רבשקה ויקרא בקול־גדול יהודית
.Aſſur regis magni regis verbum Audite : dixit & ,eſt locutus &
וידבר ויאמר שמעו דבר־המלך הגדול מלך אשור:
poterit non quia , Chizchijahu *vobis imponat* Ne : rex dixit Sic
29 כה אמר המלך אל־ישא לכם חזקיהו כי־לא יוכל
vos faciat ſperare ne Et .ejus manu è vos eruere
30 להציל אתכם מידו: ואל־יבטח אתכם
; DOMINUS nos eruet Eruendo : dicendo ,DOMINO in Chizchijahu
חזקיהו אל־יהוה לאמר הצל יצילנו יהוה
Ne .Aſſur regis manu in hæc civitas tradetur non &
31 ולא תנתן את־העיר הזאת ביד מלך אשור: אל־
mecum Facite ; Aſſur rex dixit ſic quia : Chizchijahu *ad* audiatis
תשמעו אל־חזקיהו כי כה אמר מלך אשור עשו־אתי
,*ſuam vitem vir* comedite & , me ad egredimini & , benedictionem
ברכה וצאו אלי ואכלו איש־גפנו
Uſque .ſuæ ciſternæ aquas *vir* bibite & :*ſuam ficum vir* &
32 ואיש תאנתו ושתו איש מי־ברו: עד־
terram , veſtram terram ſicut ,terram ad vos tollam & ,*me venire*
באי ולקחתי אתכם אל־ארץ כארצכם ארץ
olivæ terram , vinearum & , panis terram ,*muſti* & , frumenti
דגן ותירוש ארץ לחם וכרמים ארץ זית
ad audiatis ne & : moriemini non & ,vivite & ;mellis &,*recentis* olei
יצהר ודבש וחיו ולא תמתו ואל־תשמעו אל־
.nos eruet DOMINUS : dicendo , *vos incitaverit* cùm Chizchijahu
חזקיהו כי־יסית אתכם לאמר יהוה יצילנו:
manu è ,ſuam terram *vir* gentium Dii eruerunt eruendo Num
33 ההצל הצילו אלהי הגוים איש את־ארצו מיד
? Aſſur regis
מלך אשור:

Verſio VULG. LAT.

22 Quòd ſi dixeritis mihi, In Domino Deo noſtro habemus fiduciam : nónne iſte eſt, cujus abſtulit Ezechias excelſa & altaria : & præcepit Iudæ & Ieruſalem, Ante altare hoc adorabitis in Ieruſalem? 23 Nunc igitur tranſite ad dominũ meum regem Aſſyriorum, & dabo vobis duo millia equorũ, & videte an habere valeatis aſcenſores eorum. 24 Et quo modo poteſtis reſiſtere ante unum ſatrapam de ſervis domini mei minimis? An fiduciam habes in Ægypto propter currus & equites? 25 Numquid ſine Domini voluntate aſcendi ad locum iſtum, ut demolirer eum? Dominus dixit mihi; Aſcende ad terram hanc, & demolire eam. 26 Dixerunt autem, Eliacim filius Helciæ, & Sobna, & Ioahe, Rabſaci; Precamur ut loquaris nobis ſervis tuis Syriacé : ſiquidem intelligimus hanc linguam : & non loquaris nobis Iudaicè, audiente populo, qui 27 eſt ſup murum. Reſpondítque eis Rabſaces, dicens; Numquid ad dominum tuum, & ad te miſit me dominus meus, ut loquerer ſermones hos, & non potiùs ad viros, qui ſedent ſuper murum, ut comedant ſtercora ſua, & bibant urinam ſuam vobiſcum? 28 Stetit itaque Rabſaces, & exclamavit voce magnâ Iudaicè, & ait; Audite verba regis magni, 29 regis Aſſyriorum. Hæc dicit rex, Non vos ſeducat Ezechias : non enim poterit 30 eruere vos de manu mea. Neque fiduciam vobis tribuat ſuper Dñm, dicens; Eruens liberabit nos Dominus, & non tradetur civitas hæc in manu 31 regis Aſſyriorum. Nolite audire Ezechiam. Hæc enim dicit rex Aſſyriorum; Facite mecum quod vobis eſt utile, & egredimini ad me: & comedet unuſquiſque de vinea ſua, & de ficu ſua, & bibetis aquas de ciſternis veſtris : 32 Donec veniam, & transferam vos in terram, quæ ſimilis eſt terræ veſtræ, in terram fructiferam, & fertilem vini, terram panis & vinearum, terrã olivarũ, & olei ac mellis, & vivetis, & non moriemini. Nolite audire Ezechiam, qui vos decipit, dicens; Dominus 33 liberabit nos. Numquid liberaverunt dii gentium terram ſuam de manu regis Aſſyriorum?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ ὅτι εἶπας πρός με, Ἐπὶ κύριον θεὸν πεποίθαμεν· οὐχὶ αὐτὸς (β) οὗ ἀπέστησεν Ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ καὶ τῇ Ἱερουσαλήμ, Ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου (γ) προσκυνήσετε ἐν Ἰρουσαλήμ; 23 Καὶ νῦν μίχθητε δὴ τῷ κυρίῳ μου (δ) βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ δώσω σοι δισχιλίους ἵππους, εἰ δυνήσῃ δοῦναι (ε) σεαυτῷ ἐπιβάτας ἐπ' αὐτούς. 24 Καὶ πῶς ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπον τοπάρχου ἑνὸς τῶν δούλων τοῦ κυρίου μου τῶν ἐλαχίστων; καὶ ἤλπισας σεαυτῷ (ζ) ἐπ' Αἴγυπτον εἰς ἅρματα καὶ ἱππεῖς. 25 (η) Καὶ νῦν μὴ ἄνευ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον τοῦ διαφθεῖραι αὐτόν; κύριος εἶπε πρός με, Ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην 26 καὶ διάφθειρον αὐτήν. Καὶ εἶπεν Ἐλιακὶμ υἱὸς Χελκίου καὶ (θ) Σωμνὰς καὶ Ἰωὰς πρὸς Ῥαψάκην, Λάλησον δὴ πρὸς τοὺς παῖδάς σου Συριστί, ὅτι ἀκούομεν ἡμεῖς, καὶ οὐ λαλήσεις (ι) μεθ' ἡμῶν Ἰουδαϊστί, καὶ ἱνατί λαλεῖς ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ λαοῦ (κ) τοῦ ἐπὶ τοῦ 27 τείχους; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης, (λ) Μὴ ἐπὶ τὸν κύριόν σου καὶ πρὸς σὲ ἀπέστειλέ με ὁ κύριός μου λαλῆσαι τοὺς λόγους τούτους; οὐχὶ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς καθημένους ἐπὶ τοῦ τείχους, τοῦ φαγεῖν τὴν κόπρον αὐτῶν, καὶ πιεῖν τὸ οὖρον αὐτῶν μεθ' (μ) 28 ὑμῶν ἅμα; Καὶ ἔστη Ῥαψάκης καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊστί, καὶ ἐλάλησε καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε τοὺς λόγους (ν) τοῦ μεγάλου 29 βασιλέως Ἀσσυρίων. Τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, Μὴ ἐπαιρέτω ὑμᾶς (ξ) Ἐζεκίας λόγοις, ὅτι οὐ μὴ δύνηται ὑμᾶς ἐξελέσθαι ἐκ 30 (ο) χειρὸς αὐτοῦ. Καὶ μὴ ἐπελπιζέτω ὑμᾶς Ἐζεκίας πρὸς κύριον, λέγων, (π) Ἐξαιρούμενος ἐξελεῖται κύριος, οὐ μὴ παραδοθῇ ἡ πόλις αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως Ἀσσυρίων. 31 Μὴ ἀκούετε Ἐζεκίου· ὅτι τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, Ποιήσατε μετ' ἐμοῦ εὐλογίαν, καὶ ἐξέλθατε πρός με, καὶ πίεται ἀνὴρ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ τὴν συκῆν αὐτοῦ φάγεται, καὶ πίεται ὕδωρ τοῦ λάκ-32 κου αὐτοῦ, Ἕως ἔλθω καὶ λάβω ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς (ρ) γῆ ὑμῶν, γῆ σίτου καὶ (σ) οἴνου καὶ ἄρτου καὶ ἀμπελώνων, γῆ ἐλαίας ἐλαίου καὶ μέλιτος, καὶ ζήσετε καὶ οὐ μὴ ἀποθάνητε. καὶ μὴ ἀκούετε Ἐζεκίου, ὅτι ἀπατᾷ ὑμᾶς, λέγων, Κύριος ῥύσεται ὑ-33 μᾶς. Μὴ ῥυόμενοι ἐρρύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων;

Et quoniam dixiſti ad me, Super Dominum Deum confidimus; nónne hic ipſe amovit Ezecias excelſa ejus, & altaria ejus: & dixit ad Judam, & Hieruſalem, Coram altare hoc adorabitis in Hieruſalem? 23 *Et nunc (f) miſcete vos, quæſo, domino meo regi Aſſyriorum: & dabo tibi bis mille equos; ſi poteris dare tibi aſcenſores ſuper eos.* 24 *Et quomodò avertes faciem toparchæ unius ex ſervis domini mei minimis? Et ſperaſti tibi ſuper Ægyptum in curribus, & equitibus.* 25 *Et nunc nunquid ſine Domino aſcendimus ſuper locum hunc ad corrumpendum eum? Dominus dixit ad me; Aſcende ſuper terram iſtam, & corrumpe eam.* 26 *Et dixit Eliacim filius Chelchiæ, & Somnas, & Joas, ad Rhapſacem; Loquere, quæſo, ad ſervos tuos Syriacè, quoniam audimus nos: & non loquêris nobiſcum Judaicé. Et ut quid loqueris in auribus populi, qui ſuper murum?* 27 *Et dixit ad eos Rhapſaces; Nunquid ad dominum tuum, & ad te miſit me dominus meus loqui verba hæc? Nónne ad viros ſedentes ſuper murum, ad comedendum ſtercus ſuum, & bibendum urinam ſuam vobiſcum ſimul?* 28 *Et ſtetit Rhapſaces, & clamavit voce magnâ Judaicè, & locutus eſt, & dixit; Audite verba magni regis Aſſyriorum:* 29 *Hæc dicit rex, Nè elevet vos Ezecias verbis: quoniam non poterit vos eruere de manu ejus:* 30 *Et non faciat vos ſperare Ezecias in Dominum, dicens; Eruens, eruet Dominus: non tradetur civitas hæc in manu regis Aſſyriorum.* 31 *Nolite audire Ezeciam: quoniã hæc dicit rex Aſſyriorum, Facite mecum benedictionem: & exite ad me: & (g) bibet vir vitem ſuam; & vir ficum ſuam comedet: & bibet aquam ciſternæ ſuæ;* 32 *Quoadusque veniam, & accipiam vos in terram, ſicut terra veſtra, terra frumenti, & vini, & panis, & vinearum, terra (h) olivæ olei, & mellis; & vivetis, & non moriemini. Et nolite audire Ezeciam: quoniam decipiet vos, dicens; Dominus eruet vos.* 33 *Nunquid eruentes eruerunt dii gentium, unuſquiſque ſuam regionem de manu regis Aſſyriorum?*

MS. A. (β) οὗ σὺ ἀπέστησεν (γ) προσκυνήσατε (δ) τῷ βασιλεῖ (ε) σεαυτῷ (ζ) εἰς Αἴγυπτον (η) Νῦν οὖν μὴ (θ) Σομνὰς καὶ Ἰωσαφὰτ (ι) πρὸς ἡμᾶς Ἰουδαϊστὶ ἐν τοῖς (κ) τούτου ἐπὶ (λ) Μὴ πρὸς τὸν (μ) ὑμῶν; Καὶ (ν) τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου βασιλέως Ἀσσυρίων. (ξ) Ἐζεκίας, ὅτι (ο) χειρός μου. Καὶ (π) Ἐξελούμενος ἐξελεῖται ἡμᾶς κύριος, (ρ) ἡ γῆ (σ) οἴνου καὶ ἀμπελώνων καὶ ἄρτων, γῆ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 וארי תימרון לי על מימרא דיי אלהנא אתרחצנא הלא הוא דאעדי חזקיה ית במתוהי
וית מדבחוהי ואמר לאנש יהודה וליתבי ירושלם קדם מדבחא הדין תסגדון בירושלם:
23 וכען אתערב כען עם רבוני עם מלכא דאתור ואתן לך תרין אלפין סוסון אם תכול
24 למנאה לך רכיבין עליהון: ואיכדין את מדמי לאתבא ית אפי חד משלטוני עבדי רבוני
25 זעריא ואתרחצתא לך על מצראי לרתיכין ולפרשין: כען הבר ממימרא דיי סליקית על
26 אתרא הדין לחבלותה יי אמר לי סק לאתרא הדין וחבלנה: ואמר אליקים בר חלקיה
ושבנה ויואח לרב שקה מלל כען עם עבדך ארמית ארי שמעין אנחנא ולא תמלל
27 עמנא יהודית קדם עמא דעל שורא: ואמר להון רב שקה העל רבונך ועלך שלחני רבוני
למללא ית כל פתגמיא האלין הלא על גבריא דיתבין על שורא למיכל ית מפקתהון
28 ולמשתי ית מימי רגליהון בצירא עמכון: וקם רב שקה וקרא בקל רב יהודית ומליל
29 ואמר שמעו פתגמא דמלכא דרבתנא מלכא דאתור: כדנן אמר מלכא לא יטעי יתכון
30 חזקיה ארי לא יכול לשזבא יתכון מן ידיה: ולא ירחיץ יתכון חזקיה על מימרא דיי
31 למימר שזבא ישזבננא יי ולא תתמסר קרתא הדא ביד מלכא דאתור: לא תקבלון מן
חזקיה ארי כדנן אמר מלכא דאתור עבידו עמי שלמא ופוקו לותי ואכלו גבר פרי גופניה
32 וגבר פרי תינוהי ושתו גבר מי גוביה: עד מיתי ואדבר יתכון לארעא טבא כארעכון
ארעא עבור וחמר ארעא חקלין וכרמין ארעא דזיתהא עבדין משחא והיא עבדא דבש
33 וחיון ולא תמותון ולא תקבלון מן חזקיה ארי יטעי יתכון למימר יי ישזבננא: השזבא
שזיבא דחלת עממיא גבר ית ארעיה מיד מלכא דאתור:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

22 Quod ſi dixeritis mihi: In dicto Dñi Dei noſtri confidimus, nonne ipſe eſt cujus abſtulit Hhizkiah excelſa et altaria? et dixit hominibus Jehudah atq; habitatoribus Jeruſalem: Ante altare hoc adorabitis in Jeruſalem. 23 Et nunc fidejube nunc domino meo regi Athur, et dabo tibi duo millia equorum, ſi poteris numerare tibi equitantes ſuper eos. 24 Et quomodo cogitas convertere faciem unius è principibus ſervis domini mei parvulis, ut confidas in *Ægyptiis* propter currus et equites? 25 Nunc autem num præter dictum Dñi aſcendi in locum hunc ad perdendũ eum? Dñs dixit mihi: Aſcende *in* locũ hunc, et diſſipa eum. 26 Et dixit Eljakim filius Hhilkiah et Sebna et Joahh ad Rabſakeh: Loquere quæſo cum ſervis tuis Syriacè, ſiquidem intelligimus: et ne loquaris nobiſcũ Judaicè coram populo qui eſt ſup murum. 27 Et dixit illis Rabſakeh : Nunquid ad dñm tuum et ad te miſit me dñs meus ut loquerer *omnia* verba hæc? nónne ad viros qui ſedent ſup murum, ut comedant egeſtionem ſuam, et bibant aquas pedum ſuorum in obſidione vobiſcum? 28 Et ſtetit Rabſakeh, et clamavit voce magna Judaicè, et locutus eſt ac dixit: Audite verba regis magni noſtri regis Athur. 29 Sic dixit rex: Ne decipiat vos Hhizkiah, quia non poterit eripere vos de manu *ejus*. 30 Et ne confidere faciat vos Hhizkiah in dicto Dñi dicendo : Liberando liberabit nos Dñs, & non tradetur urbs hæc in manum regis Athur. 31 Ne obtemperetis Hhizkiah: nam ſic dixit rex Athur: Facite mecum pacem, et exite ad me, & comedite unuſquiſq; fructus vineæ ſuæ, & quiſq; fruct' ficus ſuæ, et bibite unuſquiſque aquam ciſternæ ſuæ: 32 Quouſq; veniam et tollam vos in terram bonam, ut terram veſtram, terram frumenti et vini, terram agrorum et vinearum, terram in qua olivæ faciunt oleum, et ipſa facit mel; et vivite et non moriamini: neq; acquieſcatis Hhizkiah, quia ſeducet vos dicendo: Dominus liberabit nos. 33 Num liberando liberaverunt *Timores* gentium unuſquiſque terram ſuam de manu regis Athur?

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܘܐܢ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝ ܕܥܠ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܬܟܝܠܝܢܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܕܐܥܒܪ ܚܙܩܝܐ ܒܝܬ ܕܒܚܘܗܝ
ܘܡܕܒܚܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܐܘܪܫܠܡ. ܕܩܕܡ ܡܕܒܚܐ ܚܕ ܬܣܓܕܘܢ ܒܐܘܪܫܠܡ.
23 * ܘܗܫܐ ܐܣܬܟܠܘ ܥܡ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܐܬܘܪܝܐ. ܘܐܬܠ ܠܟ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܪܟܫܐ. ܘܢܚܙܐ ܐܢ
24 ܐܝܬ ܠܟ ܦܪܫܐ ܕܬܪܟܒ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܐܝܟܢܐ ܡܗܦܟ ܐܢܬ ܐܦܐ ܕܚܕ ܡܢ ܫܠܝܛܐ ܕܙܥܘܪܐ ܕܥܒܕܘܗܝ
25 ܕܡܪܝ. ܘܬܬܟܠ ܥܠ ܡܨܪܝܐ. ܘܥܠ ܡܪܟܒܬܐ ܘܥܠ ܦܪܫܐ. * ܘܗܫܐ ܠܡܐ ܕܠܐ
ܡܢ ܡܪܝܐ ܣܠܩܬ ܥܠ ܐܪܥܐ ܗܕܐ ܠܡܚܪܒܘܬܗ. ܡܪܝܐ ܗܘ ܐܡܪ ܠܝ. ܣܩ ܠܐܪܥܐ ܗܕܐ
26 ܘܚܪܒܝܗ. * ܘܐܡܪ ܐܠܝܩܝܡ ܒܪ ܚܠܩܝܐ. ܘܫܒܢܐ ܘܝܘܐܚ. ܠܪܒܫܩܐ. ܡܠܠ ܥܡ
ܥܒܕܝܟ ܐܪܡܐܝܬ. ܡܛܠ ܕܫܡܥܝܢܢ ܚܢܢ. ܘܠܐ ܬܡܠܠ ܥܡܢ ܝܗܘܕܐܝܬ ܩܕܡ ܥܡܐ ܕܥܠ
27 ܫܘܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܪܒܫܩܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ ܘܠܘܬ ܡܪܟܘܢ. ܫܕܪܢܝ ܡܪܝ ܠܡܡܠܠܘ
ܠܟܘܢ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ. ܐܠܐ ܠܓܒܪܐ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܫܘܪܐ. ܕܠܐ ܢܐܟܠܘܢ ܨܘܐܗܘܢ. ܘܠܐ
28 ܢܫܬܘܢ ܡܝܐ ܕܪܓܠܝܗܘܢ ܥܡܟܘܢ. * ܘܩܡ ܪܒܫܩܐ. ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܝܗܘܕܐܝܬ. ܘܡܠܠ
29 ܘܐܡܪ. ܫܡܥܘ ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܪܒܐ ܕܐܬܘܪ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܠܐ ܢܛܥܝܟܘܢ ܚܙܩܝܐ.
30 ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܦܨܝܘܬܟܘܢ ܡܢ ܐܝܕܝ. * ܘܠܐ ܢܬܟܠܟܘܢ ܚܙܩܝܐ ܥܠ ܡܪܝܐ : ܘܢܐܡܪ
31 ܕܡܦܨܘ ܡܦܨܐ ܠܢ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܬܫܬܠܡ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. * ܠܐ ܬܫܡܥܘܢ
ܠܚܙܩܝܐ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܥܒܕܘ ܥܡܝ ܫܠܡܐ. ܘܦܘܩܘ ܠܘܬܝ.
32 ܘܐܟܘܠܘ ܐܢܫ ܓܦܬܗ. ܘܐܢܫ ܬܐܢܬܗ. ܘܐܫܬܘ ܐܢܫ ܡܝܐ ܕܓܘܒܗ. * ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ
ܘܐܕܒܪܟܘܢ ܠܐܪܥܐ ܕܐܝܟ ܐܪܥܟܘܢ. ܐܪܥܐ ܕܐܝܢܒܐ ܘܦܐܪܐ. ܐܪܥܐ ܕܥܒܘܪܐ ܘܕܟܪܡܐ. ܐܪܥܐ ܕܙܝܬܐ
ܕܡܫܚܐ ܘܕܕܒܫܐ. ܘܚܝܘ. ܘܠܐ ܬܡܘܬܘܢ. ܘܠܐ ܬܫܡܥܘܢ ܠܚܙܩܝܐ. ܘܠܐ ܢܛܥܝܟܘܢ ܚܙܩܝܐ
33 ܘܢܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܘܡܪܝܐ ܡܦܨܐ ܠܢ. * ܕܠܡܐ ܦܨܝܘ ܐܠܗܝ ܥܡܡܐ ܟܠܚܕ ܐܪܥܗ
ܡܢ ܐܝܕܝ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ.

22 * Quòd ſi mihi dicas, Domino Deo noſtro confidimus, annon is eſt cujus excelſa & aras abſtulit Hezecia, dixítque ad Judam & Jeruſalem, Coram uno altari adorabitis in Jeruſalem? 23 * Jam verò habete commercium cum domino meo rege Athuræo, dabóque tibi duo millia equorũ, *& experiemur* num ſuppetant tibi equites iis imponendi. 24 Quomodo ergò propulſares faciem uni' ex inclytis inter minimos dñi mei ſubditos, & confideres Ægyptio, & curribus, & equitibus? 25 Adhæc, num citra *juſſum* Domini ad hanc terram vaſtandam aſcendi? Dominus ipſe mihi dixit, Aſcende ad terram iſtam, & vaſta eam. 26 Dixit verò Eliacim Helciæ filius, & Sebna, & Joah ad Rabſacem, Alloquere ſervos tuos Aramicè, nam intelligimus; & ne alloquaris nos Judaicè coram populo ſuper murum aſtante. 27 Reſpondit eis Rabſace, Nequaquam ad vos & ad dominum veſtrum miſit me dominus meus, ut hujuſmodi ſermones vobiſcum haberem; ſed ad viros qui muris aſſident, quò minùs edant ſtercus ſuũ, & bibant urinas ſuas vobiſcum. 28 Stans itaque Rabſace clamavit altâ voce, & Judaicè locutus dixit, Audite ſermonem magni regis Athur. 29 Ita dicit rex, Ne imponat vobis Hezecia, quoniam non poteſt vos liberare de manibus meis. 30 Neque adducat vos Hezecia ut Domino fidatis, dicátque; Procul dubio liberabit nos Dominus, neque tradetur urbs iſta in manus regis Athur. 31 Ne audiatis Hezeciam, quoniam ſic dicit rex Athur; Inite mecum pacem, & prodite ad me, & comedite quiſque vites ſuas, & quiſque ficus ſuas, & bibite quiſque aquas putei ſui; 32 Donec veniam & ducam vos ad terram quæ veſtræ terræ ſimilis eſt, terram frugiferam & fructiferam, terram frumenti & vinearum, terram olivarum, olei, ac mellis; & vivite, nec moriamini : & ne audiatis Hezeciam, néve ſeducat vos Hezecia, dicátque vobis; Dominus liberabit nos. 33 Num liberare potuerunt dii gentium, quiſque terram ſuam de manibus regis Athur?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وَإنْ قُلْتَ لِي * إنَّمَا عَلَى ٱلرَّبِّ إلٰهِنَا تَوَكَّلْنَا * فَلَيْسَ هُوَ هٰذَا أَبْعَدَ حِزْقِيَا ٱلصَّوَاعِدَ وَٱلذَّبَائِحَ * وَقَالَ
23 لِيَهُودَا وَلِأُورْسَلِيمَ * إنَّ قُدَّامَ مَذْبَحٍ وَاحِدٍ تَسْجُدُونَ بِأُورْسَلِيمَ * وَٱلْآنَ فَٱدْخُلُوا فِي طَاعَةِ سَيِّدِي
24 ٱلْمَلِكِ مَلِكِ ٱلْمَوْصِلِ * فَأُعْطِيكَ أَلْفَيْ فَرَسٍ مِنَ ٱلْخَيْلِ * إنْ كَانَ فُرْسَانٌ فَتُرْكِبُهُمْ عَلَيْنَا * وَكَيْفَ
تَرُدُّ وَجْهَ وَاحِدٍ مِنْ أَحْرَارِ عَبِيدِ سَيِّدِي ٱلصِّغَارِ * وَتَوَكَّلْتَ عَلَى ٱلْمِصْرِيِّ لِيُعْطِيَكَ مَرَاكِبَ وَخَيْلًا
25 26 * وَٱلْآنَ فَتَحْسَبُ أَنِّي مُعْتَزِلٌ مِنَ ٱلرَّبِّ * أَوْ بِغَيْرِ إرَادَتِهِ صَعِدْتُ عَلَى هٰذِهِ ٱلْأَرْضِ لِأُخْرِبَهَا * قَالَ إلْيَاقِيمُ
بْنُ حَلْقِيَا * وَسَبْنَا ٱلْكَاتِبُ * وَيُوَاحُ ٱلْوَزِيرُ لِكَبِيرِ ٱلشُّرَطِ * تَكَلَّمْ مَعَ عَبِيدِكَ بِٱللُّغَةِ ٱلْأَرَمَانِيَّةِ فَإنَّا
27 نَعْرِفُهَا * وَنَسْمَعُ * وَلَا تُكَلِّمْ عَبِيدَكَ بِٱلْعِبْرَانِيَّةِ قُدَّامَ ٱلشَّعْبِ ٱلْقِيَامِ عَلَى ٱلسُّورِ * فَقَالَ لَهُمْ
كَبِيرُ ٱلشُّرَطِ * لَيْسَ إلَيْكُمْ وَلَا لِسَيِّدِكُمْ بَعَثَنِي ٱلْمَلِكُ سَيِّدِي لِأَقُولَ هٰذَا ٱلْقَوْلَ * بَلْ لِلْقَوْمِ
ٱلَّذِينَ جُلُوسٌ عَلَى ٱلسُّورِ أَقُولُ ذٰلِكَ * لِئَلَّا يَأْكُلُوا رَجِيعَهُمْ وَيَشْرَبُوا أَبْوَالَهُمْ مَعَكُمْ فِي ٱلْحِصَارِ
28 * وَقَامَ كَبِيرُ ٱلشُّرَطِ * فَنَادَى بِصَوْتٍ عَالٍ بِٱلْعِبْرَانِيَّةِ وَقَالَ * ٱسْمَعُوا قَوْلَ ٱلْمَلِكِ ٱلْأَكْبَرِ مَلِكِ
29 ٱلْمَوْصِلِ * هٰكَذَا يَقُولُ ٱلْمَلِكُ * لَا يُطْغِيكُمْ حِزْقِيَا مَلِكُكُمْ * لِأَنَّهُ لَا يَقْدِرُ أَنْ يُنْجِيَكُمْ مِنْ يَدَيَّ *
30 * وَلَا يَقُولُ حِزْقِيَا * تَوَكَّلُوا عَلَى ٱلرَّبِّ * فَإنَّهُ يُنْجِيكُمْ وَلَا يُسَلِّمُ هٰذِهِ ٱلْمَدِينَةَ فِي يَدِ مَلِكِ ٱلْمَوْصِلِ
31 * فَلَا تَسْمَعُوا مِنْ حِزْقِيَا مِنْ أَجْلِ أَنِّي هٰكَذَا يَقُولُ مَلِكُ ٱلْمَوْصِلِ * ٱصْنَعُوا مَعِي خَيْرًا وَأَنَا أَصْنَعُ
مَعَكُمْ أَكْثَرَ مِمَّا تَصْنَعُوا * وَٱخْرُجُوا إلَيَّ فَيَأْكُلَ كُلُّ أَحَدٍ كُرُومَهُ وَتِينَهُ وَزَيْتُونَهُ * وَيَشْرَبَ كُلُّ
32 أَحَدٍ مَاءَ جُبِّهِ * حَتَّى آتِيَ وَأَسُوقَكُمْ إلَى أَرْضٍ مِثْلِ أَرْضِكُمْ * أَرْضِ ٱلْفَاكِهَةِ وَٱلثِّمَارِ * أَرْضِ ٱلْبَرَكَةِ
وَٱلْبُرِّ وَٱلْكُرُومِ * أَرْضِ ٱلزَّيْتُونِ وَٱلسَّمْنِ وَٱلْعَسَلِ * وَعِيشُوا وَلَا تَمُوتُوا * وَلَا تَسْمَعُوا مِنْ حِزْقِيَا * وَلَا
33 يُطْغِيكُمْ وَيَقُولُ إنَّ ٱلرَّبَّ يُنْجِينِي * فَلَعَلَّ أَنِ ٱسْتَطَاعَ إلٰهٌ مِنْ آلِهَةِ ٱلْأُمَمِ أَنْ يُنْجِيَ أَرْضَهُ
مِنْ يَدَيْ مَلِكِ ٱلْمَوْصِلِ *

22 * *Quòd ſi mihi dixeris, Domino quidem Deo noſtro fidimus; annon ecce removit Hezecia aras & ſacrificia, dixitque ad Judam & Jeruſalem, Ante unam eandemque aram adorabitis in Jeruſalem?* 23 *Nunc autem redite in obſequium domini mei regis, regis Mauſel, dabo tibi bis mille equos præſtantes, & videamus num adſint equites quos contra nos equitare jubeas.* 24 *Quomodo ergò repellis faciem unius è minimis nobilibus inter ſubditos domini mei, & fidis Ægyptio ut ſuppeditet tibi currus & equos?* 25 * *Jam verò, num arbitraris me rejectum à Domino, aut abſq; ejus voluntate invaſiſſe me regionem iſtam ad evertendum eam?* 26 *Dixerunt Eliachim Helciæ filius, & Sebna ſcriba, & Joab prorex, ad principem militiæ; Alloquere ſervos tuos idiomate Arameo, quoniam callemus illud, & audimus: & ne alloquaris ſervos tuos Hebraicè coram populo ſuper murum præſente.* 27 *Ait illis princeps militiæ, Non ad vos, neque ad dominum veſtrum miſit me rex dominus meus, ut loquerer hæc verba; ſed turbæ ſuper murum ſedenti hæc dico, ne ſtercora ſua comedant, & urinas ſuas vobiſcum bibant in obſidione.* 28 * *Et ſurgens princeps militiæ altâ voce exclamavit Hebraicè, ac dixit, Audite verba regis maximi, regis Mauſel.* 29 *Sic ait rex, Ne ſeducat vos Hezecia rex veſter; non enim poterit eruere vos è manibus meis.* 30 * *Et ne dicat Hezecia, Domino confidite, ipſeque ſervabit vos, nec tradet urbem iſtam in manum regis Mauſel.* 31 * *Ne aures inquam, præbeatis Hezeciæ; nam ſic dicit rex Mauſel, Beneficium in me conferte, & ego majora quàm quæ conferetis, in vos conferam: & egredimini ad me, ut edat unuſquiſque vineas, ficus, & oleas ſuas, & bibat unuſquiſque aquam putei ſui:* 32 * *Quoad veniam, ducamque vos ad terram ſimilem terræ veſtræ, terram pomiferam & fructiferam; terram benedictionis, frumenti, & vinearum; terram olearum, butyri, & mellis; & vivite, & ne moriamini, & ne audiatis Hezeciam, neque ſeducat vos, ac dicat, Dominus quidem liberabit me.* 33 * *Num enim potuit ullus deus è diis gentium ſalvare terram ſuam è manibus regis Mauſel?*

,Henah , Sepharvaim deus ubi ? Arphad & ,Chamath deus Ubi
34 איה אלהי חמת וארפד איה אלהי ספרוים הנע
omnes inter Quis ? mea manu è Someron eruerunt quòd ,Hivvah &
35 ועוה כי־הצילו את־שמרון מידי: מי בכל־
eruet quòd ?mea manu è suam terram eruerint qui ,terrarum deos
אלהי הארצות אשר־הצילו את־ארצם מידי כי־יציל
non & ,populus tacuerunt Et ? mea manu è Jerusalaim Dominus
36 יהוה את־ירושלם מידי: והחרישו העם ולא
Non : dicendo ,ipsum regis præceptum quia : verbum ei responderunt
ענו אתו דבר כי־מצות המלך היא לאמר לא
,domum super qui ,Chilchijahu filius Eljachim Venitque ei respondeatis
37 תענהו: ויבא אליקים בן־חלקיה אשר־על־הבית
Chizchijahu ad commonefaciens Asaph filius Joach & ,scriba Sebna &
ושבנא הספר ויואח בן־אסף המזכיר אל־חזקיהו
.Rabsacheh verba ei nunciaverunt & ,vestibus scissis
קרועי בגדים ויגדו לו את דברי רבשקה:

CAP. XIX. יט

se operuit &,sua vestimenta scidit&,Chizchijahu regem audire secundū,fuit Et
1 ויהי כשמע המלך חזקיהו ויקרע את־בגדיו ויתכס
qui ,Eljachim misit Et .Domini domum est ingressusque ,sacco in
2 בשק ויבא בית יהוה: וישלח את־אליקים אשר־
opertos sacerdotum seniores & ,scribam Sebnam & ,domum super
על־הבית ושבנא הספר ואת זקני הכהנים מתכסים
eum ad dixerunt Et .Amos filium prophetam Jesahjahu ad ; saccis in
3 בשקים אל־ישעיהו הנביא בן־אמוץ: ויאמרו אליו
dies blasphemiæ & ,increpationis & ,angustiæ Dies :Chizchijahu dixit Sic
כה אמר חזקיהו יום־צרה ותוכחה ונאצה היום
.pariendi non vis & ,uteri rupturam ad usque filii venerunt quia : hæc
הזה כי־באו בנים עד־משבר וכח אין ללדה:
, Rabsacheh verba omnia tuus Deus Dominus audiat fortè Si
4 אולי ישמע יהוה אלהיך את כל־דברי רב־שקה
Deum probris afficiendum ad ,suus dominus Assur rex eum misit quem
אשר שלחו מלך־אשור אדניו לחרף אלהים
levabis & : tuus Deus Dominus audivit quæ verbis in argueret & ,viventē
חי והוכיח בדברים אשר שמע יהוה אלהיך ונשאת
regis servi Veneruntque .invento residuo pro orationem
5 תפלה בעד השארית הנמצאה: ויבאו עבדי המלך
dicetis Sic : Jesahjahu illis Dixitque .Jesahjahu ad Chizchijahu
6 חזקיהו אל־ישעיהו: ויאמר להם ישעיהו כה תאמרון
faciebus à timeas Ne : Dominus dixit Sic : vestrum dominum ad
אל־אדניכם כה אמר יהוה אל־תירא מפני
Assur regis pueri affecerunt probris quibus ,audisti quæ verborum
הדברים אשר שמעת אשר גדפו נערי מלך־אשור
revertetur & ,auditum audiet & ,spiritum eo in dans ego Ecce .me
7 אתי: הנני נתן בו רוח ושמע שמועה ושב
est reversus Et .sua terra in gladio in eū cadere faciam & ;suam terram in
8 לארצו והפלתיו בחרב בארצו: וישב
;Libnah super pugnantem Assur regem invenit & , Rabsacheh
רב־שקה וימצא את־מלך אשור נלחם על־לבנה
Tirhacah de Audivitque .Lachis de erat profectus quòd audierat nam
9 כי שמע כי נסע מלכיש: וישמע אל־תרהקה
,est reversus & :tecum pugnandum ad est egressus Ecce :dicendo ,Chus rege
מלך־כוש לאמר הנה יצא להלחם אתך וישב
ad dicetis Sic : dicendo ,Chizchijahu ad nuncios misit &
10 וישלח מלאכים אל־חזקיהו לאמר: כה תאמרון אל־
quo tuus deus te decipiat Ne : dicendo ,Jehudah regem Chizchijahu
חזקיהו מלך־יהודה לאמר אל־ישאך אלהיך אשר
regis manu in Jerusalaim tradetur Non : dicendo ,eo in confidens tu
אתה בטח בו לאמר לא תנתן ירושלם ביד מלך
Assur reges fecerunt quæ audisti tu Ecce .Assur
11 אשור: הנה אתה שמעת את אשר עשו מלכי אשור
? liberaberis tu & ,eas perdendo , terris universis
לכל־הארצות להחרימם ואתה תנצל:

Verſio VULG. LAT.

34 Ubi eſt de⁹ Emath, & Arphad? ubi eſt deus Sepharuaim, Ana, & Aua? numquid liberaverūt Samariam de manu mea? 35 Quinam illi ſunt in univerſis diis terrarū, qui eruerunt regionē ſuā de manu mea, ut poſſit eruere Domin⁹ Jeruſalem de manu mea? 36 Tacuit itaque populus, & non reſpondit ei quidquam: ſiquidem præceptum regis acceperant, ut non reſponderent ei. 37 Venítque Eliacim filius Helciæ, præpoſit⁹ domûs, & Sobna ſcriba, & Joahe fili⁹ Aſaph à commentariis, ad Ezechiā, ſciſſis veſtibus, & nuntiaverunt ei verba Rabſacis.

CAP. XIX.

1 QUæ cùm audiſſet Ezechias rex, ſcidit veſtimenta ſua, & opertus eſt ſacco, ingreſſúſq; eſt domum Domini. 2 Et miſit Eliacim præpoſitum domûs, & Sobnam ſcribam, & ſenes de ſacerdotibus, opertos ſaccis, ad Iſaiam prophetā filium Amos. 3 Qui dixerunt, Hæc dicit Ezechias; Dies tribulationis, & increpationis, & blaſphemiæ, dies iſte: venerunt filii uſque ad partum, & vires non habet parturiens. 4 Si fortè audiat Dominus Deus tuus univerſa verba Rabſacis, quē miſit rex Aſſyriorum dominus ſuus, ut exprobraret Deum viventem, & argueret verbis, quæ audivit Dominus Deus tuus: & fac orationem pro reliquiis, quæ repertæ ſunt. 5 Venerunt ergò ſervi regis Ezechiæ ad Iſaiā. 6 Dixítque eis Iſaias, Hæc dicetis domino veſtro; Hæc dicit Dominus; Noli timere à facie ſermonum, quos audîſti, quibus blaſphemaverunt pueri regis Aſſyriorum me. 7 Ecce, ego immittàm ei ſpiritum, & audiet nuntium, & revertetur in terram ſuam, & dejiciam eum gladio in terra ſua. 8 Reverſ⁹ eſt ergò Rabſaces, & invenit regem Aſſyriorum expugnantem Lobnam: Audierat enim quòd receſſiſſet de Lachis. 9 Cúmque audiſſet de Tharaca rege Æthiopiæ, dicentes; Ecce, egreſſus eſt ut pugnet adverſùm te: & iret contra eum, miſit nuntios 10 ad Ezechiā, dicens; Hæc dicite Ezechiæ regi Juda; Non te ſeducat Deus tuus, in quo habes fiduciam: neq; dicas, Non tradetur Jeruſalem in man⁹ regis Aſſyriorū. 11 Tu enim ipſe audîſti quæ fecerunt reges Aſſyriorum univerſis terris, quo modo vaſtaverūt eas: num ergò ſolus poteris liberari?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

34 Ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς Αἰμὰθ, ϗ (τ) Ἀρφάδ; ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς (υ) Σεπφαουραΐμ, Ἀνὰ, ϗ (φ) Ἀβὰ, ὅτι ἐξείλαντο Σαμάρειαν ἐκ χειρός μου; 35 Τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν γαιῶν, οἳ ἐξείλαντο τὰς (χ) γᾶς αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ὅτι ἐξελεῖται κύριος τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου; 36 Καὶ ἐκώφευσαν ϗ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον, ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως, λέγων, 37 Οὐκ ἀποκριθήσεσθε αὐτῷ. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλιακὶμ (ψ) υἱὸς Χελκίου ὁ οἰκονόμος, ϗ Σωμνὰς ὁ γραμματεὺς, ϗ Ἰωὰς υἱὸς (ω) Σαφὰτ ὁ ἀναμιμνήσκων πρὸς (α) Ἐζεκίαν, διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια, ϗ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους Ῥαψάκου.

Ubi eſt deus Æmath, & Arphad? ubi eſt deus Sepphauraim, Ana, & Aba; quia eruerunt Samariam de manu mea? Quis in omnibus diis terrarum, qui eruerint terras ſuas de manu mea; quoniam eruet Dominus Hieruſalem de manu mea? Et mutiverunt, & non reſponderunt ei verbum: quoniam mandatum erat regis, dicens; Non reſpondebitis ei. Et intravit Eliacim filius Chelchiæ œconomus, & Somnas ſcriba, & Joas filius Saphat commonefaciens, ad Ezeciam, diſciſſi veſtimenta, & annuntiaverunt ei verba Rhampſacis. 34 35 36 37

MS. A. (τ) Ἀρφάτ; (υ) Σεφφαρουαΐμ, (φ) Αὐὰ, μὴ ἐξείλαντο (χ) γαίας (ψ) ὁ τοῦ Χελκείου ὁ οἰκονόμος * ὁ υἱὸς Χελκίου, ϗ Σομνὰς (ω) Ἀσὰφ (α) τὸν Ἐζεκίαν,

ΚΕΦ. ιθʹ.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας, ϗ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια (α) αὐτοῦ, ϗ περιεβάλετο σάκκον, ϗ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον κυρίου. 2 Καὶ ἀπέστειλεν Ἐλιακὶμ τὸν οἰκονόμον, ϗ (β) Σωμνὰν τὸν γραμματέα, ϗ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκοις, πρὸς Ἡσαΐαν τὸν προφήτην υἱὸν (γ) Ἀμώς. 3 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει Ἐζεκίας, Ἡμέρα θλίψεως ϗ ἐλεγμοῦ ϗ παροργισμοῦ (δ) ἡ ἡμέρα αὕτη· ὅτι ἦλθον υἱοὶ ἕως ὠδίνων, ϗ ἰσχὺς οὐκ ἔστι τῇ τικτούσῃ. 4 Εἴ πως εἰσακούσεται κύριος ὁ θεός (ε) σου πάντας τοὺς λόγους Ῥαψάκου, ὃν ἀπέστειλεν αὐτὸν βασιλεὺς Ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα, ϗ βλασφημεῖν (ζ) ἐν λόγοις οἷς ἤκουσε κύριος ὁ θεός σου, ϗ λήψῃ προσευχὴν περὶ τοῦ λείμματος τοῦ εὑρισκομένου. 5 Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως 6 Ἐζεκίου πρὸς Ἡσαΐαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἡσαΐας, Τάδε ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν, Τάδε λέγει κύριος, (η) Μὴ φοβηθῇς ἀπὸ τῶν λόγων ὧν ἤκουσας, ὧν ἐβλασφήμησαν τὰ 7 παιδάρια βασιλέως (θ) Ἀσσυρίων. Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι ἐν αὐτῷ πνεῦμα, ϗ ἀκούσεται (ι) ἀγγελίαν, ϗ ἀποστραφήσεται εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, ϗ †καταβαλῶ αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ. 8 Καὶ (κ) ἐπέστρεψε Ῥαψάκης, ϗ εὗρε τὸν βασιλέα Ἀσσυρίων πολεμοῦντα ἐπὶ Λοβνά, 9 ὅτι ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν (λ) ἐκ Λαχίς. Καὶ ἤκουσε περὶ Θαρακὰ βασιλέως Αἰθιόπων, λέγων, Ἰδοὺ (μ) ἐξῆλθε πολεμεῖν μετὰ σοῦ· ϗ (ν) ἐπέστρεψε, ϗ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς 10 Ἐζεκίαν, (ξ) λέγων, Μὴ ἐπαιρέτω σε ὁ θεός σου ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας (ο) ἐν αὐτῷ, λέγων, Οὐ μὴ παραδοθῇ Ἱερουσαλὴμ εἰς 11 χεῖρας βασιλέως Ἀσσυρίων. Ἰδοὺ σὺ ἤκουσας πάντα ὅσα ἐποίησαν βασιλεῖς Ἀσσυρίων πάσαις ταῖς (π) γαίαις τοῦ ἀναθεματίσαι αὐτὰς, ϗ σὺ ῥυσθήσῃ;

CAP. XIX.

ET factum eſt, ut audivit rex Ezecias; & diſcidit veſtimenta ſua, & indutus eſt ſaccum, & intravit in domum Domini. Et miſit Eliacim œconomum, & Somnam ſcribā, & ſeniores ſacerdotū indutos ſaccis, ad Eſaiā prophetā filiū Amos. Et dixerūt ad eum; Hæc dicit Ezecias, Dies tribulationis, & arguitionis, & irritationis, dies hæc: quoniam venerunt filii uſque ad dolores partûs: & fortitudo non eſt parienti. Si quo modo exaudiet Dominus Deus tuus omnia verba Rhapſacis; quem miſit eum rex Aſſyriorū dominus ejus ad exprobrandum Deum vivum, & (a) blaſphemandum in verbis, quæ audivit Dominus Deus tuus: & aſſumes deprecationem pro reſiduo, quod invenitur. Et venerunt pueri regis Ezeciæ ad Eſaiam. Et dixit eis Eſaias; Hæc dicetis ad dominū veſtrū, Hæc dicit Dominus; Nè timeas à verbis quæ audîſti, quæ blaſphemaverunt pueri regis Aſſyriorum. Ecce ego do in eo ſpiritum: & audiet nuntium, & revertetur in terram ſuam. Et proſternā eum in gladio in terra ejus. Et revertit Rhapſaces: & invenit regem Aſſyriorum bellantem ſuper Lobna: quoniam audivit, quia promoverat è Lachis. Et audivit de Tharaca rege Æthiopum, dicens; Ecce exivit bellare tecum. Et revertit, & miſit nuntios ad Ezeciam, (b) dicens; Nè extollat te Deus tuus, in quo tu confidiſti in eo, dicens; Non tradetur Hieruſalem in manus regis Aſſyriorum. Ecce tu audîſti omnia, quæcunque fecerunt reges Aſſyriorum omnibus terris anathemando eas: & tu eripieris? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

MS.A. (α) ἑαυτοῦ, (β) Σομνὰν (γ) Ἀμμώς. (δ) ἡμέρα (ε) σου τοὺς (ζ) λόγους οὓς ἤκουσεν (η) Μὴ φοβοῦ ἀπὸ προσώπου τῶν λόγων (θ) Ἀσσυρίων ἐμέ. Ἰδοὺ (ι) ἀγγελίας, †καταβάλλω (κ) ἀπέστρεψεν (λ) ἀπὸ Λαχείς. (μ) ἐξῆλθον (ν) ἀπέστρεψεν, (ξ) λέγων, Τάδε ἐρεῖτε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα τῷ λέγειν, Μὴ * ἐπαιρέτω σε (ο) ἐπ' αὐτῷ, (π) * γαίαις τοῦ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

אן דחלת חמת וארפד ואן דחלת ספרוים הלא טלטילונון ואגלאונון ארי שיזבו ית 34
שמרון מן ידי: מן בכל דחלת מדינתא דשיזיבו ית ארעהון מן ידי ארי ישיזיב יי ית 35
ירושלם מן ידי: ושתיקו עמא ולא אתיבו יתיה פתגמא ארי תפקידת מלכא היא למימר 36
לא תתיבוניה: ואתא אליקים בר חלקיהו דממנא על ביתא ושבנא ספרא ויואח בר אסף 37
דממנא על דכרניא לות חזקיהו מבזעין לבושיהון וחויאו ליה ית פתגמי רבשקה:

יט

והוה כד שמע מלכא חזקיה ובזע ית לבושוהי ואתכסי בסקא ועל לבית מקדשא דיי: 1
ושלח ית אליקים די ממנא על ביתא ושבנא ספרא וסבי כהניא כד מכסן סקיא לות 2
ישעיה נביא בר אמוץ: ואמרו ליה כדנן אמר חזקיהו יום עקא וחסודין וניאוצא יומא 3
הדין ארי אקפתנא עקא כאתתא דיתבא על מתברא וחיל לית לה למילד: מאים שמיע 4
קדם יי אלהך ית כל פתגמי רבשקה דשלחיה מלכא דאתור רבוניה לחסדא עמא דיי
קימא ויעביד פורענותא על כל פתגמיא דשמיעין קדמוהי יי אלהך ותתחנן בצלו על
שארא הדין דאשתאר: ואתו עבדי מלכא חזקיה לות ישעיה: ואמר להון ישעיה כדנן 5 6
תימרון לרבונכון כדנן אמר יי לא תדחל מן קדם פתגמיא דשמעת דחסידו עולמי מלכא
דאתור קדמי: הא אנא יהיב ביה רוחא וישמע בסורא ויתוב לארעיה ואעלניה בחרבא 7
בארעיה: ותב רב שקה ואשכח ית מלכא דאתור מגיח קרבא על לבנה ארי שמע ארי 8
נטל מלכיש: ושמע על תרהקה מלכא דכוש למימר הא נפק לאגחא קרבא עמך ותב 9
ושלח אזגדין לות חזקיה למימר: כדנן תימרון לחזקיה מלך שבטא דבית יהודה למימר 10
לא יטעינך אלהך דאת רחיץ ביה למימר לא תתמסר ירושלם ביד מלכא דאתור: הא 11
את שמעתא ית דעבדו מלכי דאתור לכל מדינתא לגמרותהון ואת מדמי לאשתזבא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Ubi eſt deus Hhamath et Arpad? et ubi deus Zzeparvaim? nónne *tulerunt* eos et migrare *fecerunt* illos? nimirū liberaverunt Somron de manu mea. Quis eſt in omnib⁹ diis provinciarū qui liberaverit terrā ſuā de manu mea, quòd liberet Dn̄s Jeruſalem de manu mea? Et tacuerunt popul⁹, et non reſponderūt illi verbū, quia mandatū regis erat, dicendo: Ne reſpondeatis ei. Et venit Eljakim filius Hhilkiah, qui præpoſitus erat ſup domum, & Sebna ſcriba, et Joahh fili⁹ Azzaph, qui præpoſit⁹ erat ſup monimenta, ad Hhizkiah, [*cùm*] diſcidiſſent veſtimenta ſua, et indicaverunt illi verba Rabſakeh. 34 35 36 37

CAP. XIX.

ET fuit cùm audiſſet rex Hhizkiah, ſcidit veſtimenta ſua, et operuit ſe ſacco, et ingreſſus eſt in domū ſanctuarii Dn̄i. Et miſit Eljakim, qui præpoſitus erat ſup domū, et Sebna ſcribam, et ſeniores ſacerdotū, opertos ſaccis, ad Jeſaghjah prophetā filiū Amoſz. Et dixerunt illi: Sic dixit Hhizkiah: Dies anguſtiæ, et opprobriorū, et blaſphemiæ eſt dies hæc; quia circuivit nos anguſtia, ſicut mulierē quæ ſedet ſup ſellam parturientis, et virtus non eſt illi pariendi. Utinam audita ſint à Dn̄o Deo *omnia* verba Rabſakeh, quem miſit rex Athur dn̄s ejus, ut exprobraret populo Dei permanentis, ut faciat ultionē ſup *omnibus* verbis quæ audita ſunt à Dn̄o Deo tuo: et deprecare oratione pro reliquo hoc quod relictū eſt. Venerunt ergo ſervi regis Hhizkiah ad Jeſaghjah. Et dixit illis Jeſaghjah: Sic dicetis domino veſtro: Sic dixit Dn̄s: Ne *timeas* propter verba quæ audîſtis, quib⁹ exprobraverunt juvenes regis Athur mihi. Ecce ego pono in illo ſpiritū, et audiet nuncium, et redibit in terrā ſuā; et proſternā eum gladio in terra ſua. Et rediit Rabſakeh, et invenit regē Athur ineuntē bellū contra Libna, quia audiverat quòd profectus eſſet de Lachis. Et audivit de Thirhacah rege Chus, dicendo: Ecce exivit ad ineundum bellum tecum: et rediit, et miſit nuncios ad Hhizkiah, dicendo: Sic dicetis ad Hhizkiah regem tribus domus Jehudah, dicendo: Ne decipiat te Deus tuus in quo confidis, dicendo: Non tradetur Jeruſalem in manu regis Athur. Ecce tu audîſti quæ fecerunt reges Athur omnibus provinciis devaſtando eas, et tu exiſtimas liberari? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ ܐܠܗ̈ܐ ܕܚܡܬ ܘܕܐܪܦܕ. ܘܐܝܟܐ ܐܢܘܢ ܐܠܗ̈ܐ ܕܣܦܪܘܝܡ ܘܢܥ ܘܥܘܐ. ܕܦܪܩܘ 34
ܦܪܩܘܗ ܠܫܡܪܝܢ ܡܢ ܐܝܕܝ. * ܡܢܘ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܐܠܗ̈ܐ ܕܐܬܪ̈ܘܬܐ ܗܠܝܢ ܦܪܩ ܐܪܥܗ ܡܢ ܐܝܕܝ. 35
ܕܢܦܪܘܩ ܡܪܝܐ ܠܐܘܪܫܠܡ ܡܢ ܐܝܕܝ. * ܘܫܬܩܘ ܥܡܐ. ܘܠܐ ܦܢܝܘ ܠܗ ܦܬܓܡܐ. ܡܛܠ 36
ܕܡܠܟܐ ܦܩܕ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܬܦܢܘܢ ܠܗ ܦܬܓܡܐ. * ܘܐܬܐ ܐܠܝܩܝܡ ܒܪ ܚܠܩܝܐ ܪܒ ܒܝܬܐ. 37
ܘܫܒܢܐ ܣܦܪܐ. ܘܝܘܐܚ ܒܪ ܐܣܦ ܡܥܗܕܢܐ ܠܘܬ ܚܙܩܝܐ ܟܕ ܡܨܪܝܢ ܠܒܘܫܝܗܘܢ.
ܘܚܘܝܘܗܝ ܡܠܘܗܝ ܕܪܒ ܫܩܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ *

* ܘܟܕ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܚܙܩܝܐ. ܨܪܐ ܠܒܘܫܘܗܝ. ܘܐܬܟܣܝ ܣܩܐ. ܘܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. 1
* ܘܫܕܪ ܠܐܠܝܩܝܡ ܪܒ ܒܝܬܐ. ܘܠܫܒܢܐ ܣܦܪܐ. ܘܠܩܫܝܫ̈ܐ ܕܟܗ̈ܢܐ ܟܕ ܡܟܣܝܢ ܣܩ̈ܐ. 2
ܠܘܬ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܒܪ ܐܡܘܨ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܚܙܩܝܐ. ܝܘܡܐ ܕܐܘܠܨܢܐ 3
ܘܕܡܟܣܢܘܬܐ ܘܕܪܘܓܙܐ ܗܢܐ ܝܘܡܐ. ܡܛܠ ܕܡܛܝܘ ܚܒ̈ܠܐ ܕܡܚܒܠܢܝܬܐ ܘܚܝܠܐ ܠܝܬ ܠܡܐܠܕܘ. * ܐܢ 4
ܢܫܡܥ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܠܡ̈ܠܘܗܝ ܕܪܒ ܫܩܐ. ܕܫܕܪܗ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܡܪܗ ܠܡܚܣܕܘ ܠܐܠܗܐ
ܚܝܐ. ܘܢܟܣܝܘܗܝ ܒܡ̈ܠܐ ܕܫܡܥ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܘܬܨܠܐ ܘܬܒܥܐ ܥܠ ܫܪܟܐ ܕܐܫܬܚܪ.
* ܘܐܬܘ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܠܘܬ ܐܫܥܝܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܫܥܝܐ. ܗܟܢܐ ܬܐܡܪܘܢ 5 6
ܠܡܪܟܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢ ܩܕܡ ܡ̈ܠܐ ܕܫܡܥܬ. ܕܓܕܦܘ ܥܠܝ
ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. * ܗܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܒܗ ܪܘܚܐ. ܘܢܫܡܥ ܫܘܥܝܬܐ. ܘܢܗܦܘܟ ܠܐܪܥܗ. ܘܐܪܡܝܘܗܝ 7
ܒܚܪܒܐ ܒܐܪܥܗ. * ܘܗܦܟ ܪܒ ܫܩܐ. ܘܐܫܟܚ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܟܕ ܡܩܪܒ ܥܠ ܠܒܢܐ. 8
ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܫܩܠ ܡܢ ܠܟܝܫ. * ܘܫܡܥ ܥܠ ܬܪܗܩ ܡܠܟܐ ܕܟܘܫ ܕܢܦܩ 9
ܠܡܩܪܒܘ ܥܡܗ. ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܐܝܙܓܕ̈ܐ ܠܘܬ ܚܙܩܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. * ܗܟܢܐ 10
ܬܐܡܪܘܢ ܠܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܠܐ ܢܛܥܝܟ ܐܠܗܟ ܕܐܢܬ ܬܟܝܠ ܥܠܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܐܢܬ 11
ܕܠܐ ܡܫܬܠܡܐ ܐܘܪܫܠܡ ܒܐܝܕܝ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. * ܗܐ ܐܢܬ ܫܡܥܬ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܡܠܟܐ
ܕܐܬܘܪ ܠܟܠܗܘܢ ܐܬܪ̈ܘܬܐ. ܕܐܚܪܒ ܐܢܝܢ. ܘܐܢܬ ܡܬܦܨܐ ܐܢܬ.

* Ubinam ſunt dii Hemath & Rephad? ubi ſunt dii Sepharvim, & Naa, & Ava? num liberárunt Samariam de manibus meis? Quis ex omnibus regionum iſtarum diis liberavit regionem ſuam de manibus meis, ut liberet Dominus Jeroſolymam de manibus meis? Tacuerunt autem populus, nec reddiderunt ei reſponſum; quoniam rex præceperat ac dixerat, Ne reddatis ei reſponſum. Venit itaque Eliacim Helciæ filius præfectus domûs, & Sebna ſcriba, & Joah filius Aſaphi à commentariis, ad Hezeciam ſciſſis veſtibus, & indicârunt ei verba Rab-ſace. 34 35 36 37

CAP. XIX.

QUæ cùm audiſſet rex Hezecia, ſcidit veſtimenta ſua, operuit ſe ſacco, & ingreſſus eſt domum Domini. Miſitque Eliacim domûs præfectum, & Sebnam ſcribam, atque ſeniores ſacerdotum ſaccis indutos ad Eſaiam prophetam filium Amos: Qui dixerunt ei, Sic dicit Hezecia; Dies anguſtiæ, correptionis, & iræ eſt dies iſte; quoniam inſtant dolores fœtûs, & non adſunt vires in parturiente. Fortaſſis audiet Dn̄s Deus tuus verba Rab-ſace quem miſit rex Athur dominus ejus ad afficiendum probris Deum viventem, & arguet eum pro verbis quæ audivit Dominus Deus tuus: precaberis itaque & orabis pro reliquis qui reſidui ſunt. Venientibus ergò ſervis Hezeciæ regis ad Eſaiam, Dixit illis Eſaia; Sic dicetis domino veſtro, Sic dicit Dominus, Ne metuas verba quæ audîſti, quibus blaſphemârunt legati regis Athur coram me. Ecce indam ei ſpiritum, & auditâ famâ revertetur in terram ſuam, & gladio dejiciam eum in terra ipſius. Rabſace verò reverſus convênit regem Athur oppugnantem Lebnam: audierat enim profectum eſſe eum de Lachis. Audiens autem de Tarhace rege Cus quòd prodiiſſet ad pugnandum contra eum, denuò miſit rex Athur legatos ad Hezeciam, dicens; Sic dicetis Hezeciæ regi Judæ, Ne te ſeducat De⁹ tuus cui confidis ac dicis, Nequaquam tradetur Jeruſalem in manus regis Athur. Ecce tu met audîſti quid fecerit rex Athur cunctis regionib⁹, quomodo *ſcilicet* vaſtârit eas: & tu evaderes? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فاين اله حماه ورفاد * واين اله سفرويم وناع وعاوا * العلهم نجوا سمرين من يدي * ومن من 34 35
جميع الهة هذه الارض نجا ارضه من يدي * حتي ينجي الرب اورسليم من يدي * فسكت 36
الشعب * ولم يرد عليه جوابا * لان الملك حزقيا تقدم وقال * لا تردوا عليه قولا * واتي الياقيم 37
بن حلقيا * وسبنا الكاتب * ويواح بن اساف الوزير الي حزقيا مشقوقة ثيابهم * فاخبروه قول
كبير الشرط *

* الفصل التاسع عشر *

* فلما سمع الملك حزقيا شق ثيابه * ولبس مسحا ودخل بيت الله * وبعث الياقيم الخازن * وسبنا 1 2
الكاتب * وشيوخ الكهنة لابسين المسوح الي اشعيا النبي بن اموص * يقولون له * هكذا يقول حزقيا 3
اليوم يوم الضيق * والنقمة والزجر اليوم * لانه قد بلغ المخاض للولادة وليس قوة في الوالدة
* فلعل يسمع الرب الهك قول كبير الاشراط الذي ارسله سيده الملك الموصلي يعير الله 4
الحي * ويجازيه بالقول الذي سمع الرب الهك * فتطلب وتصلي علي البقية التي بقيت * واتي 5
عبيد حزقيا الملك الي اشعيا النبي * فقال لهم اشعيا النبي * هكذا تقولون لسيدكم * هكذا يقول 6
الله * لا تخف من القول الذي سمعت * حين افتري قدامي رسول ملك الموصل * فاني اضع فيه 7
روحا * ويسمع خبرا * فيرجع الي ارضه * واطرحه للقتل في ارضه * ورجع كبير الشرط فوجد ملك 8
الموصل يقاتل علي لبنا * لانه سمع انه قد رحل من لخيس * من اجل انه سمع ان ترهاقا ملك 9
الحبشة وكوش قد خرج ليقاتله * فرجع وبعث رسلا الي حزقيا ملك يهودا يقول له * لا يطغيك 10
الهك الذي تتوكل عليه * ويقول انه لا يسلم اورسليم بيد ملك الموصل * هوذا قد سمعت كل 11
شي صنع ملوك الموصل بجميع الارض التي اخربوها * وانت تسلم وتنجو *

* *Ubinam eſt deus Hamath, et Rephad? ubinam eſt deus Sepharvim, Naa, et Ava? num ſalvârunt Samariam de manibus meis? Et quis ex omnibus diis hujus terræ liberavit terram ſuam de manibus meis, ut liberet Dominus Jeroſolymam de manibus meis? Obticuit autem populus, nullumque dedit illi reſponſum; quoniam rex Hezecia prædixerat, Nullum reddatis ei ſermonem. Venerunt itaque Eliacim filius Helciæ, et Sebna ſcriba, ac Joah filius Aſaphi prorex, ad Hezeciam laceris veſtibus, et retulerunt ei ſermonem principis militiæ.* 34 35 36 37

CAP. XIX.

AUdiens autem hæc rex Hezecia, laceravit veſtes ſuas, induit ſe cilicio, & ingreſſus eſt domum Dei. Interim miſit Eliacimum theſaurarium, & Sebnam ſcribam, atque ſeniores ſacerdotum ciliciis indutos, ad Eſaiam prophetam filium Amos, ut dicerent ei; Sic dicit Hezecia, Dies hæc dies eſt calamitatis, & ultio ac furor imminet hodie: nam inſtante partûs dolore, deſunt vires in parturiente. Forſitan audiet Dominus Deus tuus verba principis militiæ, quem miſit dominus ejus rex Mauſelicus ut probra jaceret in Deum viventem, & rependet ei pro verbis quæ audivit Dominus Deus tuus: ideo precaberis & orabis pro reſiduo quod ſupereſt. Cùm ergò veniſſent ſervi Hezeciæ regis ad Eſaiam prophetam, Ait illis Eſaia propheta; Sic ait Deus, Ne timeto ſermonem quem audîſti cùm blaſphemaret coram me nuntius regis Mauſel: Ego enim poſiturus ſum in eo ſpiritum, audietque famam, & redibit in terram ſuam, & proſtituam eum cædi in terra ſua. Poſthæc reverſus princeps militiæ offendit regem Mauſel pugnantem adverſùs Lebnam: audierat enim quòd is jam diſceſſiſſet è Lachis; Eò quòd audiſſet Tirhacem regem Æthiopiæ et Chus, jam egreſſum eſſe ad bellum cum eo gerendum. Miſitque rurſus nuntios ad Hezeciam regem Judæ, hiſce mandatis; Ne te ſeducat Deus tuus in quo confidis, et dicas cum minimè traditurum Jeroſolymam in manum regis Mauſel. Ecce jam audîſti omnia quæ fecerunt reges Mauſel in tota terra quam everterunt; et tu exemptus ac liber eſſis? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

,mei patres deleverit quos ,gentium dii eas liberaverunt Num
12 ההצילו אתם אלהי הגוים אשר שחתו אבותי את־
rex ipse Ubi ?Telasar in qui ,Heden filios &,Reseph &,Haran &,Ghozan
13 גוזן ואת־חרן ורצף ובני־עדן אשר בתלאשר׃ איו מלך־
? Hivvah &,Henah,Sepharvaim civitatis rex & ,Arphad rex & ,Chamath
חמת ומלך ארפד ומלך לעיר ספרוים הנע ועוה׃
; eas legit & ,nunciorum manu de literas Chizchijahu tulit Et
14 ויקח חזקיהו את־הספרים מיד המלאכים ויקראם
.Domini facies ad Chizchijahu eas expandit &,DOMINI domum ascendit &
ויעל בית יהוה ויפרשהו חזקיהו לפני יהוה׃
Deus DOMINE : dixit & , Domini facies ad Chizchijahu oravit Et
15 ויתפלל חזקיהו לפני יהוה ויאמר יהוה אלהי
omnium tu solus Deus ipse tu ,Cherubim habitans ,Israel
ישראל ישב הכרבים אתה־הוא האלהים לבדך לכל
.terram & , cælos fecisti tu : terræ regnorum
ממלכות הארץ אתה עשית את־השמים ואת־הארץ׃
,tuos oculos DOMINE aperi : audi & ,tuam aurem DOMINE Inclina
16 הטה יהוה אזנך ושמע פקח יהוה עיניך
exprobrandum ad ipsi misit qui , Sancherib verba audi & : vide &
וראה ושמע את דברי סנחריב אשר שלחו לחרף
Assur reges vastaverunt,DOMINE Verè .viventi Deo
17 אלהים חי׃ אמנם יהוה החריבו מלכי אשור
eorum deos dederunt Et .eorum terram & , gentes
18 את־הגוים ואת־ארצם׃ ונתנו את־אלהיהם
,hominis manuum opus quinimo ,ipsi dii non quia : ignem in
באש כי לא אלהים המה כי אם־מעשה ידי־אדם
,noster Deus DOMINE nunc Et .eos perdiderunt & ,lapis & lignum
19 עץ ואבן ויאבדום׃ ועתה יהוה אלהינו
, terræ regna omnia scient & : ejus manu de obsecro nos fac salvos
הושיענו נא מידו וידעו כל־ממלכות הארץ
filius Jesahjahu misit Et .tu solus Deus DOMINUS tu quòd
20 כי אתה יהוה אלהים לבדך׃ וישלח ישעיהו בן־
: Israel Deus DOMINUS dixit Sic : dicendo ,Chizchijahu ad Amos
אמוץ אל־חזקיהו לאמר כה־אמר יהוה אלהי ישראל
.audivi , Assur regem Sancherib ad me ad orâsti quibus
אשר התפללת אלי אל־סנחרב מלך־אשור שמעתי׃
,te Contempsit : eum super DOMINUS est locutus quod , verbum Hoc
21 זה הדבר אשר־דבר יהוה עליו בזה לך
filia movit caput te post ,Sijon filia virgo te subsannavit
לעגה לך בתולת בת־ציון אחריך ראש הניעה בת
quem super &,es convitiatus & , affecisti probris Quem .Jerusalaim
22 ירושלם׃ את־מי חרפת וגדפת ועל־מי
sanctum Super ? tuos oculos excelsum levâsti & , vocem exaltâsti
הרימות קול ותשא מרום עיניך על־קדוש
,meum dominũ probris affecisti tuorum nunciorum manu In .Israel
23 ישראל׃ ביד מלאכיך חרפת אדני
altitudinem ascendi ego meorum curruum multitudine In : dixisti &
ותאמר ברכב רכבי אני עליתי מרום
, ejus cedrorum staturam succidam & , Lebanon latera , montium
הרים ירכתי לבנון ואכרת קומת ארזיו
saltum , ejus finis diversorium ingrediar & , ejus abietum electionem
מבחור ברשיו ואבואה מלון קצה יער
; alienas aquas bibi & , fodi Ego .ejus Charmeli
24 כרמלו׃ אני קרתי ושתיתי מים זרים
.munitionis rivos omnes meorum pedum planta in siccavi &
ואחרב בכף פעמי כל יארי מצור׃
secundum diebus à feci illud , longè à audisti non Nunquid
25 הלא־שמעת למרחוק אתה עשיתי למימי קדם
acervos , desolandum ad erit & ,illud adduxi nunc ?illud plasmavi &
ויצרתיה עתה הביאתיה ותהי להשות גלים
.munitas civitates destructos
נצים ערים בצרות׃

Versio VULG. LAT.

12 Numquid liberaverũt dii gentiũ singulos, quos vastaverunt
patres mei, Gozan videlicèt,
& Hâran, & Reseph, & filios
Eden, qui erant in Thelassar?
13 Ubi est rex Emath, & rex Arphad, & rex civitatis Sepharvaim,
14 Ana, & Aua? Itaque
cùm accepisset Ezechias literas de manu nuntiorum, & legisset eas, ascendit in domum
Domini, & expandit eas corã
15 Domino. Et oravit in conspectu ejus, dicens; Domine Deus
Israel, qui sedes super Cherubim, tu es Deus solus regum
omnium terræ: tu fecisti cœ-
16 lum & terram. Inclina aurem
tuam, & audi: aperi, Domine,
oculos tuos, & vide: audi omnia verba Sennacherib, qui
misit ut exprobraret nobis De-
17 um viventem. Verè, Domine,
dissipaverunt reges Assyriorũ
18 gentes, & terras omnium. Et
miserunt deos eorum in ignẽ:
non enim erant dii, sed opera
manuum hominum ex ligno et
lapide, & perdiderunt eos.
19 Nunc igitur, Domine Deus noster, salvos nos fac de manu ejus, ut sciant omnia regna terræ, quia tu es Dominus Deus
20 solus. Misit autem Isaias filius
Amos ad Ezechiã, dicens; Hæc
dicit Dominus Deus Israel;
Quæ deprecatus es me super
Sennacherib rege Assyriorũ,
21 audivi. Iste est sermo, quem
locutus est Dominus de eo;
Sprevit te, & subsannavit te,
virgo filia Sion: post tergum
tuum caput movit, filia Jerusa-
22 lem. Cui exprobrâsti, & quẽ
blasphemâsti? contra quem exaltâsti vocem tuam, & elevâsti
in excelsum oculos tuos? con-
23 tra sanctum Israel. Per manum servorum tuorum exprobrâsti Domino, & dixisti; In
multitudine curruum meorum
ascendi excelsa montium in
summitate Libani, & succîdi
sublimes cedros ejus, et electas
abietes illius. Et ingressus sum
usque ad terminos ejus, & sal-
24 tum Carmeli ejus Ego succîdi. Et bibi aquas alienas, &
siccavi vestigiis pedum meo-
25 rũ omnes aquas clausas. Numquid non audisti quid ab initio fecerim? Ex diebus antiquis plasmavi illud, & nunc
adduxi: erúntque in ruinam
collium pugnantium civitates
munitæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

12 (ρ) Μὴ ἐξαιρούμενοι ἐξείλαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν, οὓς διέφθειραν οἱ πατέρες μου, τήν τε Γωζὰν, καὶ τὴν Χαρρὰν, καὶ τὴν (σ) Ῥαφὶς, καὶ υἱοὺς (τ) Ἐδὲμ τοὺς ἐν Θαεσθέν; 13 Ποῦ ἐστιν ὁ βασιλεὺς (υ) Αἱμάθ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀρφάδ; (φ) καὶ ποῦ ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως (χ) Σεπφαρουαὶν, Ἀνὰ, καὶ Ἀβά; 14 Καὶ ἔλαβεν Ἐζεκίας τὰ βιβλία ἐκ χειρὸς (ψ) τῶν ἀγγέλων καὶ ἀνέγνω αὐτά. καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου, καὶ ἀνέπτυξεν (ω) αὐτὰ Ἐζεκίας ἐναντίον (α) κυρίου. 15 Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ, σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. 16 Κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἄκουσον, ἄνοιξον κύριε τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε, καὶ ἄκουσον τοὺς λόγους Σενναχειρὶμ οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα. 17 Ὅτι ἀληθείᾳ κύριε ἠρήμωσαν βασιλεῖς Ἀσσυρίων τὰ (β) ἔθνη, 18 Καὶ ἔδωκαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ, (γ) ὅτι οὐ θεοί εἰσιν, ἀλλ' ἢ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων ξύλα καὶ λίθος, καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς. 19 Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ὅτι (δ) σὺ κύριος ὁ θεὸς μόνος. 20 Καὶ ἀπέστειλεν Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς πρὸς Ἐζεκίαν, λέγων, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων θεὸς Ἰσραὴλ, Ἃ προσηύξω πρὸς μὲ περὶ Σενναχειρὶμ βασιλέως Ἀσσυρίων, ἤκουσα. 21 Οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε κύριος (ε) ἐπ' αὐτὸν, Ἐξουδένωσέ σε καὶ ἐμυκτήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ Σιὼν, (ζ) ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν αὐτῆς ἐκίνησε θυγάτηρ Ἱερουσαλήμ. 22 Τίνα ὠνείδισας (η) καὶ τίνα ἐβλασφήμησας; καὶ ἐπὶ τίνα ὕψωσας φωνὴν, καὶ (θ) ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου; εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ. 23 Ἐν χειρὶ ἀγγέλων σου ὠνείδισας κύριον, καὶ εἶπας, Ἐν τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων μου ἐγὼ (ι) ἀναβήσομαι εἰς ὕψος ὀρέων (κ) μηροὺς τοῦ Λιβάνου, καὶ ἔκοψα τὸ μέγεθος τῆς κέδρου αὐτοῦ, τὰ ἐκλεκτὰ κυπαρίσσων αὐτοῦ, καὶ (λ) ἦλθον εἰς μέσον δρυμοῦ καὶ Καρμήλου. 24 Ἐγὼ ἔψυξα καὶ ἔπιον ὕδατα ἀλλότρια, καὶ ἐξερήμωσα τῷ ἴχνει τοῦ ποδός μου πάντας (μ) ποταμοὺς περιοχῆς. 25 Ἔπλασα αὐτὴν, συνήγαγον αὐτήν. καὶ ἐγενήθη εἰς ἐπάρσεις ἀποικεσιῶν μαχίμων πόλεις ὀχυράς.

12 Nunquid eruentes eruerunt eos dii gentium, quos corruperunt patres mei, Gozam, & Charram, & Raphis, & filios Edem, qui Thaesthen? 13 ubi est rex Æmath, & rex Arphad? & ubi est rex civitatis Sepharuaim, Ana, & Aba? 14 Et sumpsit Ezecias libros de manu nuntiorum, & legit eos. Et ascendit in domum Domini; & expandit eos Ezecias ante Dominum. 15 (c) Et dixit; Domine Deus Israel, qui sedes super Cherubim, tu es Deus solus in omnibus regnis terræ: tu fecisti cœlum, & terram. 16 Inclina, Domine, aurem tuam, & audi: aperi, Domine, oculos tuos, & vide: & audi verba Sennacherim, quæ misit ad exprobrandum Deum vivum. 17 Quoniam (d) veritate, Domine, desolaverunt reges Assyriorum gentes: 18 Et dederunt deos earum in ignem (quoniam non dii sunt, sed opera manuum hominum, ligna, & lapis,) & disperdiderunt eos. 19 Et nunc, Domine Deus noster, salva nos de manu ejus: & cognoscent omnia regna terræ, quia tu Dominus Deus solus. 20 Et misit Esaias filius Amos ad Ezeciam, dicens; Hæc dicit Dominus Deus virtutum Deus Israel; Quæ deprecatus es ad me de Sennacherim rege Assyriorum, audivi. 21 Hoc est verbum, quod locutus est Dominus super eum; Sprevit te, & subsannavit te virgo filia Sion: super te caput suum movit filia Hierusalem. 22 Quem exprobrâsti, & quem blasphemâsti? Et super quem exaltâsti vocem, & elevâsti in sublime oculos tuos? in sanctum Israel. 23 In manu nuntiorum tuorum exprobrâsti Dominum, & dixisti; In multitudine curruum meorum ego (e) ascendam in altitudinem montium, (f) femora Libani: & concîdi magnitudinem cedri ejus, & electa cupressorum ejus, & veni (g) in medium sylvæ, & Carmeli: 24 Ego (h) siccavi, & bibi aquas alienas, & desolavi vestigio pedis mei omnes fluvios (i) clausuræ, 25 (k) Finxi eam, duxi eam. Et fuit in tumulos demigrationum oppugnantium civitates (l) munitas.

MS. A. (ρ) Μὴ ἐξείλαντο αὐτοὺς (σ) Ῥαφὲθ, (τ) Ἐδὼμ τοὺς ἐν Θαλασσάρ; (υ) Αἰθάμ, (φ) καὶ βασιλεὺς (χ) Σεφφαρουαΐμ, Αἰνὰ, καὶ Αὐά; (ψ) ἀγγέλων (ω) αὐτὸ (α) κυρίου. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας εἰς πρόσωπον κυρίου, καὶ εἶπεν, (β) ἔθνη καὶ τὴν γῆν αὐτῶν, Καὶ ἔδωκαν (γ) ὅτι οἱ θεοί (δ) σὺ εἶ κύριος (ε) πρὸς αὐτὸν, (ζ) ἐπὶ σὲ κεφαλὴν ἐκίνησεν (η) καὶ ἐβλασφήμησας; (θ) ἦρες (ι) ἀνέβην εἰς (κ) μου μηροὺς (λ) εἰσῆλθον εἰς μέρος τέλους αὐτοῦ, δρυμοῦ Καρμήλου αὐτοῦ. Ἐγὼ ἐφύλαξα καὶ ἔπιον (μ) τοὺς ποταμοὺς περιοχῆς. Μὴ οὐκ ἤκουσας; ἀπὸ μακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ ἡμερῶν ἀρχῆθεν ἔπλασα αὐτὴν, καὶ ἤγαγον αὐτήν. καὶ ἐγενήθη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 השיזבא יתהון דחלת עממיא דחבילו אבהתי ית גוזן וית חרן ורצף ובני עדן דבתלסר׃
13 אן מלכא דחמת ומלכא דארפד ומלכא דלקרתא ספרוים הא טלטילונון ואגליאונון׃
14 ונסיב חזקיה ית אגרתא מיד אזגדיא וקרנן וסליק לבית מקדשא דיי ופרסינן חזקיה קדם
15 יי׃ וצלי חזקיהו קדם יי ואמר יי אלהא דישראל דשכנתיה שריא עיל מן כרוביא את הוא
16 יי ולית בר מנך לכל מלכות ארעא את עבדתא ית שמיא וית ארעא׃ גלי קדמך יי ודין
ושמיע קדמך יי ואתפרע ועביד פורענותא על כל פתגמי דסנחריב דשלחיה לחסדא
17 18 עמא דיי קימא׃ בקושטא יי אחריבו מלכי אתור ית עממיא וית ארעהון׃ ומוקדין ית
טעותהון בנורא ארי לא טעון דאית בהון צרוך אנון אלהין עובד ידי אנשא אעא ואבנא
19 ואבדונון׃ וכען יי אלהנא פרוקנא כען מן ידיה וידעון כל מלכות ארעא ארי את יי אלהים
20 לית בר מנך׃ ושלח ישעיה בר אמוץ לות חזקיה למימר כדנן אמר יי אלהא דישראל
21 דבעיתא מן קדמי על סנחריב מלכא דאתור שמיע קדמי׃ דין פתגמא די גזר יי עלוהי
22 מבסרא לך ממיקא עלך מלכות כנשתא דציון בתרך רישיהון מנידין עמא דירושלם׃ ית
מן חסדתא ועל מן אתרברבתא וקדם מן ארמתא קלא וזקפתא לרומא עינך אמרת מלין
23 דלא כשרין קדם קדישא דישראל׃ ביד אזגדך חסדתא עמא דיי ואמרת בסגיאות רתיכי
אנא סליקית לתקוף כרכיהון אף איחור בית מקדשהון ואקטול שפר גבריהון מבחר
24 שלטוניהון ואכביש קרית תוקפיהון ואשיצי סגי משריתהון׃ אנא הויתי חפיר גובין
25 ושתי מין נוכראין וטפחית בפרסת רגלי עמא דעמי כל מי נהרין עמיקין׃ הלא שמעתא
מלקדמין מה דעבדית לפרעה מלכא דמצרים הלא על דשליט בהון ואף עלך אתנביאו
נביי ישראל ולא תבתא ודא חזיא קדמי מיומי קדם למעבד לך אף אתקנתא כען
איתיתה ודא הות לך לתקלא על דהואה קדמך כאתרגושת גלין דשחו קרוין כריכן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

12 Num liberaverunt eos dii gentium quas perdiderunt patres mei, Gozan, et Hharan, et Reszeph, et filios Gheden qui erant in Thalassar? 13 Ubi est rex Hhamath, et rex Arphad, et rex qui erat in urbe Zzepharvaim, nónne sustulerunt illos et migrare fecerunt eos? 14 Et accepit Hhizkiah epistolas de manu nunciorum, et legit eas: et ascendit in domũ sanctuarii Dñi, et expandit eas Hhizkiah ante Dominum. 15 Et oravit Hhizkiahu ad Dominum, et dixit: Domine Deus Israel, cujus majestas manet *supra* Cherubaja, tu es Dominus, præter quem non est alius, omnium regnorum terræ; tu fecisti cœlum et terram. 16 Appareat ante te, Domine, judicium; et audiatur Domine ante te, et ulciscere, et fac ultionem sup omnibus verbis Zzanhherib, qui misit ut exprobraret populo Dei permanentis. 17 In veritate, Dñe, destruxerunt reges Athur gentes et terram earum. 18 Et incenderunt simulachra earum igne, quia non erant dii in quibus esset usus, sed opera manuum hominum, lignum et lapis, et perdiderunt eos. 19 Et nunc Dñe Deus noster, libera nos quæso de manu illius, ut cognoscant omnia regna terræ quòd tu es Dñs Deus, nec præter te alius. 20 Et misit Jisaghjah filius Amosz ad Hhizkiah dicendo: Sic dixit Dñs Deus Israel: Quod deprecatus es ad me super Zzanhherib rege Athur, auditum est à me. 21 Hoc est verbum quod decrevit Dñs in illum: despexit te, *derisit* te regnum congregationis Szion, post te capita sua moverunt populi Jerusalem. 22 Cui exprobrâsti? et sup quem magnificâsti te? et ad quem extulisti vocem tuam? et elevâsti in altum oculos tuos, dixisti loquelas quæ non erant rectæ ante sanctum Israel? 23 Per manum nunciorum tuorum exprobrâsti populo Domini, et dixisti: In multitudine curruum meorũ ego ascendi in fortitudinem arcium eorum: etiam capiam domum sanctuarii eorum, et occidam pulchritudinem robustorum illorum, electionem principum ipsorum, et subjiciam urbem fortitudinis eorum, & perdam multitudinem exercituũ ipsorum. 24 Ego fodi cisternas, et bibi aquas alienas, et calcavi plantâ pedum populi qui mecum erat omnes aquas fluminũ profundorũ. 25 Nónne audisti ab antiquis quid fecerim Pargholi regi Miszraim, *nonne* eò quòd potestatẽ exercuisset in eos? et etiam sup te vaticinati sunt prophetæ Israel, et non conversus es, et hoc prospectum est à me à dieb' antiquis fieri tibi: etiã paravi, nunc evenire feci illud: et hoc fuit tibi in offendiculum, eò quod fuerit ante te sicut tumultus fluctuum qui destruxerunt urbes munitas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 *ܕܠܡܐ ܦܨܝܘ ܐܠܗܝܗܘܢ ܕܥܡܡܐ ܕܚܒܠܘ ܐܒܗܝ. ܠܓܘܙܢ. ܘܚܪܢ. ܘܪܨܦ. ܘܠܒܢܝ
13 ܥܕܢ ܕܒܬܠܣܪ. *ܐܝܟܘ ܡܠܟܐ ܕܚܡܬ. ܘܡܠܟܐ ܕܐܪܦܕ. ܘܡܠܟܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܕܣܦܪܘܝܡ.
14 ܘܢܥܐ. ܘܥܘܐ. *ܘܢܣܒ ܚܙܩܝܐ ܐܓܪܬܐ ܡܢ ܐܝܕܝ ܐܝܙܓܕܐ. ܘܩܪܐ ܐܢܝܢ. ܘܣܠܩ ܠܒܝܬܗ
15 ܕܡܪܝܐ. ܘܦܪܣ ܐܢܝܢ ܚܙܩܝܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. *ܘܨܠܝ ܚܙܩܝܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ
ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܪܘܒܐ. ܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܐ ܒܠܚܘܕܝܟ. ܥܠ ܟܠܗܝܢ
16 ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ. *ܪܟܢ ܡܪܝܐ ܐܕܢܟ. ܘܫܡܥ. ܦܬܚ ܡܪܝ
ܥܝܢܝܟ ܘܚܙܝ. ܘܫܡܥ ܟܠܗܘܢ ܡܠܘܗܝ ܕܣܢܚܪܝܒ. ܕܫܕܪ ܠܡܚܣܕܘ ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ.
17 *ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܪܝܐ. ܚܪܒܘ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܥܡܡܐ ܘܐܬܪܘܬܗܘܢ. *ܘܐܘܩܕܘ ܐܠܗܝܗܘܢ ܒܢܘܪܐ.
18 ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܘ ܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܥܒܕܐ ܕܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ. ܕܩܝܣܐ ܘܕܟܐܦܐ. ܘܐܘܒܕܘ ܐܢܘܢ.
19 *ܘܗܫܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. ܦܪܘܩܝܢ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ. ܕܢܕܥܘܢ ܟܠܗܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܕܐܢܬ ܗܘ
20 ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܒܠܚܘܕܝܟ. *ܘܫܕܪ ܐܫܥܝܐ ܒܪ ܐܡܘܨ ܠܘܬ ܚܙܩܝܐ. ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ ܕܨܠܝܬ ܩܕܡܝ ܥܠ ܣܢܚܪܝܒ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܫܡܥܬ.
21 *ܘܗܢܘ ܦܬܓܡܐ ܕܐܡܪ ܥܠܘܗܝ ܡܪܝܐ. ܫܛܬܟܝ ܘܡܝܩܬܟܝ ܒܬܘܠܬܐ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ.
22 ܘܒܬܪܟܝ ܢܝܕܬ ܪܝܫܗ ܒܪܬ ܐܘܪܫܠܡ. *ܠܡܢ ܚܣܕܬ. ܘܩܕܡ ܡܢ ܓܕܦܬ ܘܥܠ ܡܢ
23 ܐܪܝܡܬ ܩܠܟ. ܘܐܪܝܡܬ ܠܥܠ ܥܝܢܝܟ. ܥܠ ܩܕܝܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. *ܘܒܝܕ ܐܝܙܓܕܝܟ
ܚܣܕܬ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪܬ. ܒܣܘܓܐܐ ܕܪܟܒܝ. ܐܢܐ ܐܣܩ ܠܪܘܡܐ ܕܛܘܪܐ. ܘܠܫܘܦܘܗܝ
ܕܠܒܢܢ. ܘܐܦܣܘܩ ܩܘܡܬܐ ܕܐܪܙܘܗܝ. ܘܓܘܒܝܐ ܕܒܪܘܬܘܗܝ. ܘܐܥܘܠ ܠܪܘܡܐ ܕܚܘܪܫܐ
24 ܕܟܪܡܠܐ. *ܐܢܐ ܐܚܦܘܪ. ܘܐܫܬܐ ܡܝܐ ܢܘܟܪܝܐ. ܘܐܘܒܫ ܒܦܪܣܬܐ ܕܪܓܠܝ. ܟܠܗܘܢ
25 ܢܗܪܘܬܐ ܥܡܝܩܬܐ. *ܠܐ ܫܡܥܬ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܥܒܕܬܗ. ܘܡܢ ܝܘܡܬܐ ܩܕܡܝܐ ܒܪܝܬܗ.
ܘܗܫܐ ܐܝܬܝܬܗ ܕܬܗܘܐ ܠܚܘܪܒܐ ܘܠܚܘܪܒܐ. ܐܝܟ ܡܕܝܢܬܐ ܪܘܪܒܬܐ.

12 *Num liberârunt dii gentium quas interfecerunt patres mei, Gozan, & Haran, & Rasaph, & incolas Eden quæ est Dalasar? 13 Ubi est rex Hemath, & rex Rephad, & rex urbis Sepharvim, & Naa, & Ava. 14 Accepit ergò Hezecia literas de manu legatorum; et cùm legisset eas, ascendit in domum Domini, et expandit eas Hezecia coram Domino: 15 Oravítque Hezecia coram Domino, dicens; Domine potentissimè, Deus Israelis, qui sedes super Cherubim, tu solus es Deus super omnia orbis regna, tu fecisti cœlum ac terram. 16 Inclina Domine aurem tuam et audi, aperi mi Domine oculos tuos et vide: audi omnia verba Sanherib qui misit ad afficiendum probris Deum viventem. 17 Reverà Domine, vastaverunt reges Athur gentes et regiones earum, 18 Et deos earum igni succenderunt: quia non erant dii, sed opus manuum hominum, è ligno et ex lapide; ideóque perdiderunt eos. 19 Itaque nunc Domine Deus noster, serva nos de manibus eorum, ut sciant omnia orbis regna te solum esse Dominum Deum. 20 Misit autem Esaia filius Amos ad Hezeciam, dicens; Sic ait Dominus Deus Israelis, Quæ precat' es me contra Sanherib regem Athur, exaudivi. 21 Hoc est responsum quod pronuntiavit in eum Dominus, Contemnit ac subsannat te virgo filia Sionis, et post te movet caput suum filia Jerusalem. 22 Quemnam probris affecisti? coram quo blasphemâsti? et contra quem extulisti vocem tuam? Extulisti oculos tuos in altum contra Sanctum Israelis, 23 Et per legatos tuos probris affecisti Dominum, ac dixisti, Copiâ curruum meorum ego ascendam in juga montium, et ad radices Libani, præcidámque staturas cedrorum ejus, et electissimas abietes ejus, et penetrabo usque ad apicem extremitatis saltûs Charmeli. 24 Ego fodiam, bibámque aquas peregrinas, et ungulis equorum meorum exsiccabo profundos quosque fluvios. 25 Annon audîsti quòd jampridem fecerim eam, et à priscis diebus condiderim illam? (i. *urbem Jerusalem*) et nunc adducerem eam ut sit in desertum et solitudinem velut urbes illæ magnæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 *ألعل سلم ونجا الهة الشعوب لواحد منهم. ارضه التي اخربوها اباي *غوزان وحران وراصاف *
13 وابناء عدان الذين في دالاسر* اين ملك حماه *وملك رفاد *وملك القرية سفرويم *وناع وعاوا *
14 *فاخذ حزقيا الكتاب من يد الرسول فقراه *وصعد الي بيت الله *ونشر حزقيا الكتاب قدام
15 الرب *وصلي حزقيا قدام الله وقال *يا رب العزيز اله اسرائيل *الجالس علي الكاروبيم *وانت هو الله
16 وحدك علي جميع ممالك الارض *انت صنعت السموات والارض *انصت يا رب بسمعك
واسمع *افتح يا رب عينيك وانظر واسمع جميع قول سنحاريب الذي بعث يعير الله الحي *
17 18 *الحق يا رب ان ملوك الموصل اخربوا شعوب الارض *وارضهم والهتهم اوقدوها بالنار من اجل
19 انها ليست الهة *ولكنها صنعة ايدي الناس من الخشب والحجارة *واخربوها *والان يا ربنا
20 والاهنا خلصنا من يديه *لتعلم جميع ممالك الارض انك انت الرب الاله وحدك *وبعث
اشعيا النبي بن اموصيا الي حزقيا *وقال *هكذا يقول الرب اله اسرائيل *كمثل ما صليت بين يدي
21 بسبب ملك الموصل *فقد سمعت صلاتك *وكل القول الذي قلته عليه *وقال اشعيا نبوه
علي ملك الموصل *قال الرب *انك تحقرك وتستهزي بك البكر ابنة صهيون *وتنود براسها
22 وراك بنات اورسليم *لمن عيرت *وقدام من افتريت *وعلي من رفعت صوتك *ورفعت عينيك
23 الي العلو علي قدوس اسرائيل *وبيد رسلك عيرت الرب *وقلت *ان بكثرة مراكبي انا
اصعد الي علو الجبال واسافل لبنان *وقيام ارزه فاقطع وخيار سرينه *وادخل الي علو غاية
24 25 غاب الكرمل *انا احفر واشرب الماء *وانشف بحوافر خيلي جميع الانهار العظيمة *اما سمعت
اني صنعتها من قديم الدهر *واعددتها من الايام الاولي *والان جيتها لتصيرها خرابا صلدا
مثل المداين العظيمة *

12 *Num vel unus è diis gentiũ exemit aut liberavit terrã suam quã everterunt majores mei, Gozanem, Harranem, Rasaphũ, & Adanenses qui erant in Dalasa? 13 Ubi sunt rex Hamathæ, rex Rephadis, & rex civitatis Sepharvim, et Nææ, et Avæ? 14 Accepit autem Hezecia epistolam de manu nuntii, eâq; lectâ ascendit in domũ Dei, et explicavit Hezecia epistolã corã Domino: 15 Tum oravit Hezecia Deũ, & ait; O Domine fortissime, De' Israelis, qui sedes super Cherubinos, quiq; solus es Deus super omnia regna terræ, tu fecisti cœlos ac terram: 16 Præbe O Domine auditũ tuũ & audi; aperi O Domine oculos tuos & vide: audi inquã totũ sermonem Senharibi, qui misit ad convitiandũ Deo viventi. 17 Verum quidem est O Domine, quòd reges Mausel destruxerunt populos terræ, 18 Et tam terrã quàm deos eorũ igni combusserunt: quoniam hi non erant dii, sed opus manuum humanarum ex lignis & lapidibus, ideo combusserunt eos. 19 Nunc autem O Domine & Deus noster, libera nos de manibus ejus, ut discant omnia regna terræ te solũ esse Dominũ Deum. 20 Tum misit Esaja propheta filius Amosiæ ad Hezeciam, & ait, Sic dicit Domin' De' Israelis, Quemadmodũ orâsti corã me causâ regis Mausel, exaudivi orationem tuam totumq; sermonem quem de ipso locutus es. 21 Protulitque Esaja prophetiã istam de rege Mausel; Ait Dominus, Te quidem contemnet, teque irridebit virgo filia Sionis, & agitabunt caput suum post te filiæ Jerusalem. 22 Cuinã convitiatus es? corã quo blasphemâsti? & contra quem edidisti vocẽ tuã? Oculos tuos in sublime extulisti contra Sanctũ Israelis. 23 Et per nuntios tuos convitiatus es Domino, & dixisti, Equidẽ cum multitudine curruũ meorũ conscendã summitatẽ montium & ima Libani, & erectas cedros ejus lectissimasq; cupressos ej' truncabo, & ad extremũ usque verticem sylvæ Charmeli penetrabo. 24 Ego fodiam, & bibam aquam, & ungulis equorum meorum fluvios omnes vel maximos exsiccabo. 25 Annon audîsti quòd ego fecerim eã à priscis temporibus, & ab anteactis diebus condiderim eam? tu verò jam venires ut redigas eam in ruinam solitariam, ut reliquas civitates magnas,

26 וְיֹשְׁבֵיהֶן קִצְרֵי־יָד חַתּוּ וַיֵּבֹשׁוּ הָיוּ עֵשֶׂב שָׂדֶה וִירַק דֶּשֶׁא חֲצִיר גַּגּוֹת וּשְׁדֵפָה לִפְנֵי קָמָה׃
27 וְשִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וּבֹאֲךָ יָדָעְתִּי וְאֵת הִתְרַגֶּזְךָ אֵלָי׃
28 יַעַן הִתְרַגֶּזְךָ אֵלַי וְשַׁאֲנַנְךָ עָלָה בְאָזְנָי וְשַׂמְתִּי חַחִי בְּאַפֶּךָ וּמִתְגִּי בִּשְׂפָתֶיךָ וַהֲשִׁבֹתִיךָ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־בָּאתָ בָּהּ׃
29 וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת אָכוֹל הַשָּׁנָה סָפִיחַ וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית סָחִישׁ וּבַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית זִרְעוּ וְקִצְרוּ וְנִטְעוּ כְרָמִים וְאִכְלוּ פִרְיָם׃
30 וְיָסְפָה פְּלֵיטַת בֵּית־יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שֹׁרֶשׁ לְמָטָּה וְעָשָׂה פְרִי לְמָעְלָה׃
31 כִּי מִירוּשָׁלַ͏ִם תֵּצֵא שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה מֵהַר צִיּוֹן קִנְאַת יְהוָה תַּעֲשֶׂה־זֹּאת׃
32 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֶל־מֶלֶךְ אַשּׁוּר לֹא יָבֹא אֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְלֹא־יוֹרֶה שָׁם חֵץ וְלֹא־יְקַדְּמֶנָּה מָגֵן וְלֹא־יִשְׁפֹּךְ עָלֶיהָ סֹלְלָה׃
33 בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־יָבֹא בָּהּ יָשׁוּב וְאֶל־הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבֹא נְאֻם־יְהוָה׃
34 וְגַנּוֹתִי אֶל־הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי׃
35 וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְהוָה וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר מֵאָה שְׁמוֹנִים וַחֲמִשָּׁה אָלֶף וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהִנֵּה כֻלָּם פְּגָרִים מֵתִים׃
36 וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וַיֵּשֶׁב בְּנִינְוֵה׃
37 וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית נִסְרֹךְ אֱלֹהָיו וְאַדְרַמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר בָּנָיו הִכֻּהוּ בַחֶרֶב וְהֵמָּה נִמְלְטוּ אֶרֶץ אֲרָרָט וַיִּמְלֹךְ אֵסַר־חַדֹּן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XX. כ

1 בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לָמוּת וַיָּבֹא אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה׃
2 וַיַּסֵּב אֶת־פָּנָיו אֶל־הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה לֵאמֹר׃
3 אָנָּה יְהוָה זְכָר־נָא אֵת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵבָב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי וַיֵּבְךְּ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָדוֹל׃

Verſio VUL. LAT.

26 Et qui ſedent in eis, humiles manu, contremuerunt & confuſi ſunt, facti ſunt velut fœnũ agri, & virens herba tectorũ, quæ areſacta eſt antequàm veniret ad maturitatem. 27 Habitaculũ tuum, & egreſſum tuũ, & introitum tuum, & viam tuam ego præſcivi, & furorem 28 tuum contra me. Inſaniſti in me, & ſuperbia tua aſcendit in aures meas: ponam itaque circulum in naribus tuis, & camũ in labiis tuis, & reducam te in 29 viam, per quam veniſti. Tibi autem, Ezechia, hoc erit ſignũ: Comede hoc anno quæ repereris: in ſecundo autẽ anno, quæ ſpontè naſcũtur: porrò in tertio anno ſeminate & metite: plantate vineas, & comedite 30 fructum earum. Et quodcunque reliquum fuerit de domo Juda, mittet radicem deorſùm, 31 & faciet fructum ſurſúm. De Jeruſalem quippe egredientur reliquiæ, & quod ſalvetur de monte Sion: zelus Domini ex- 32 ercituum faciet hoc. Quam ob rem hæc dicit Dominus de rege Aſſyriorum; Non ingredietur urbem hanc, nec mittet in eam ſagittam, nec occupabit eam clypeꝰ, nec circumda- 33 bit eam munitio. Per viam, quâ venit, revertetur: & civitatem hanc non ingredietur, 34 dicit Dominus. Protegámque urbem hanc, & ſalvabo eam propter me, & propter David 35 ſervum meum. Factum eſt igitur in nocte illa, venit Angelus Domini, & percuſſit in caſtris Aſſyriorum centum octoginta quinque millia. Cúmque diluculò ſurrexiſſet, vidit omnia corpora mortuorum: & rece- 36 dens abiit, Et reverſus eſt Sennacherib rex Aſſyriorum, & 37 manſit in Ninive. Cúmq; adoraret in templo Neſroch deũ ſuum, Adramelech & Saraſar filii ejus percuſſerunt eum gladio, fugerúntque in terrã Armeniorum, et regnavit Aſarhaddon filius ejus pro eo.

CAP. XX.

1 IN diebꝰ illis ægrotavit Ezechias uſque ad mortem: & venit ad eum Iſaias filius Amos propheta, dixítque ei; Hæc dicit Dominus Deus, Præcipe domui tuæ: moriêris enim tu, 2 & non vives. Qui convertit faciem ſuam ad parietẽ, et ora- 3 vit Dominũ, dicens; Obſecro, Dñe, memento, quæſo, quomodò ambulaverim coram te in veritate, & in corde perfecto, et quod placitum eſt coram te, fecerim. Flevit itaque Ezechias fletu magno.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

26 Καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐταῖς ἠσθένησαν τῇ χειρὶ, ἔπτηξαν ϗ κατῃσχύνθησαν· ἐγένοντο χόρτος ἀγροῦ, ἢ χλωρὰ βοτάνη, (ν) χλόη δωμάτων, ϗ (ξ) πάτημα ἀπέναντι ἑστηκότος. 27 Καὶ τὴν καθέδραν σου ϗ τὴν ἔξοδόν (ο) σου ἔγνων, ϗ τὸν θυμόν (π) σου ἐπ᾽ ἐμέ, 28 Διὰ τὸ ὀργισθῆναί σε ἐπ᾽ ἐμὲ, ϗ τὸ στρῆνός σου ἀνέβη ἐν τοῖς ὠσί μου. ϗ θήσω τὰ ἄγκιστρά μου ἐν τοῖς μυκτῆρσί σου, ϗ (ρ) χαλινὸν ἐν τοῖς χείλεσί σου, ϗ ἀποστρέψω σε ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες ἐν αὐτῇ. 29 Καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον· (†) φάγε τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν αὐτόματα, ϗ τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τὰ ἀνατέλλοντα, (σ) ϗ ἔτει τρίτῳ σπορὰ ϗ ἄμητος ϗ φυτεία ἀμπελώνων, ϗ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν. 30 Καὶ προσθήσει (τ) τὸ διασεσωσμένον οἴκου Ἰούδα τὸ ὑπολειφθὲν ῥίζαν (υ) κάτω, ϗ ποιήσει καρπὸν ἄνω. 31 Ὅτι ἐξ Ἰερουσαλὴμ ἐξελεύσεται κατάλειμμα, ϗ ἀνασωζόμενος ἐξ ὄρους Σιών. ὁ ζῆλος κυρίου τῶν δυνάμεων ποιήσει τοῦτο. 32 Οὐχ οὕτως; Τάδε λέγει κύριος πρὸς βασιλέα Ἀσσυρίων, Οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ϗ οὐ τοξεύσει ἐκεῖ βέλος, ϗ οὐ (φ) προφθάσει ἐπ᾽ αὐτὴν θυρεὸς, ϗ οὐ μὴ ἐκχέῃ 33 πρὸς αὐτὴν πρόσχωμα. Τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν, ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσεται, ϗ εἰς τὴν πόλιν ταύτην 34 οὐκ εἰσελεύσεται, λέγει κύριος. Καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως (χ) ταύτης δι᾽ ἐμὲ ϗ 35 διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. Καὶ ἐγένετο (ψ) νυκτὸς, ϗ ἐξῆλθεν ἄγγελος κυρίου ϗ ἐπάταξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοηκονταπέντε χιλιάδας. ϗ ὤρθρισαν τὸ πρωΐ, ϗ ἰδοὺ πάντες σώματα νεκρά. καὶ 36 ἀπῆρε ϗ ἐπορεύθη Καὶ ἀπέστρεψε Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, ϗ ᾤκησεν ἐν Νι- 37 νευή. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ προσκυνοῦντος ἐν οἴκῳ (ω) Μεσερὰχ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, ϗ (α) Ἀδραμέλεχ ϗ Σαρασὰρ (β) οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ· ϗ αὐτοὶ (γ) ἐσώθησαν εἰς γῆν (δ) Ἀραράθ. ϗ ἐβασίλευσεν Ἀσορδὰν (ε) ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.

MS.A. (ν) ἡ χλόη (ξ) πατήματα (ο) σου ϗ τὴν εἴσοδόν σου ἔγνων, (π) σου, Διὰ τὸ (ρ) χαλινὸν τοῖς (†) φαγῇ (σ) ϗ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ (τ) τὸ διασεσωσμένον (υ) κάτω, ποιήσει (φ) προφθάσει αὐτὴν (χ) ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτὴν δι᾽ ἐμὲ (ψ) ἕως νυκτὸς, (ω) Ἐσοράχ (α) Ἀδραμέλεχ (β) υἱοὶ (γ) διεσώθησαν (δ) Ἀραδάδ. (ε) υἱὸς

ΚΕΦ. κ΄.

1 ἘΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠρρώστησεν Ἐζεκίας εἰς θάνατον. ϗ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἡσαΐας υἱὸς (α) Ἀμὼς ὁ προφήτης, ϗ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει κύριος, Ἔντειλαι τῷ οἴκῳ σου, (β) ἀποθνήσκεις σὺ ϗ οὐ ζήσῃ. 2 Καὶ (β) ἀπέστρεψεν Ἐζεκίας πρὸς τὸν τοῖ- 3 χον, ϗ ηὔξατο πρὸς κύριον, (δ) λέγων, Κύριε, μνήσθητι δὴ ὅσα περιεπάτησα ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ ϗ (ε) καρδίᾳ πλήρει, ϗ τὸ ἀγαθὸν (ζ) ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐποίησα. ϗ ἔκλαυσεν Ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ.

MS.A. (α) Ἀμμώς (β) ὅτι ἀποθνήσκεις (γ) ἐπέστρεψεν (δ) λέγων, Ὦ δὴ κύριε, (ε) ἐν καρδίᾳ (ζ) ἐνώπιόν σου

Et inhabitantes in eis infirmati 26 *ſunt manu: contremuerunt, & confuſi ſunt. Fuerunt fœnum agri, vel virens herba, herba tectorum, & conculcatio coram ſtante.* 27 *Et ſeſſionem tuam, & exitum tuum novi, & furorem tuum ſuper me,* 28 *Eò quòd iratus ſis ſuper me. Et ſtrepitus tuus aſcendit in aures meas. Et ponam hamos meos in naribus tuis, & frænum in labiis tuis: & redire faciam te viâ, quâ veniſti in ea.* 29 *Et hoc tibi ſignum: Comede hoc anno (m) ſpontè nata, & anno ſecundo germinantia: & anno tertio ſatio, & meſſis, & plantatio vinearum: & comedetis fructum earum.* 30 *Et adjiciet quod ſalvatũ eſt de domo Juda, ipſum reſiduum radicem deorſùm, & faciet fructum ſurſúm.* 31 *Quoniam de Hieruſalem egredietur reſiduum, & is qui ſalvus evadit, de monte Sion. Zelus Domini virtutum faciet hoc. (n) Nónne ſic?* 32 *Hæc dicit Dominus ad regem Aſſyriorum; Non ingredietur in civitatem hanc, & non jaculabitur illuc jaculum: & non præveniet ſuper eam clypeus, & non effundet ad eam aggerem.* 33 *Viâ quâ venit, in ea revertetur, & in civitatem hanc non ingredietur, dicit Dominus.* 34 *Et protegam ſuper civitatem hanc propter me, & propter David ſervum meum.* 35 *Et factum eſt nocte, & exivit angelus Domini, & percuſſit in caſtris Aſſyriorum centum octuaginta quinq; millia. Et ſurrexerunt mane: & ecce omnes corpora mortua.* 36 *Et promovit, & ivit, Et revertit Sennacherim rex Aſſyriorum, & habitavit in Nineve.* 37 *Et factum eſt, ipſo adorante in domo Meſerach dei ſui, & Adramelech & Saraſar filii ejus percuſſerunt eum in gladio. Et ipſi evaſerunt in terram (o) Ararath: & regnavit Aſordan filius ejus pro eo.*

CAP. XX.

1 *IN diebus illis ægrotavit Ezecias (a) ad mortem. Et intravit ad eum Eſaias filius Amos propheta, et dixit ad eum; Hæc dicit Dominus; Præcipe (b) domui tuæ: (c) morieris tu, et non vives.* 2 *Et (d) convertit Ezecias ad murũ, et precatus eſt ad Dominum, dicens;* 3 *Domine, memento nunc, (e) quæcunq; ambulavi coram te in veritate, et corde (f) pleno: et bonum in oculis tuis feci. Et ploravit Ezecias ploratu magno.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 וְיָתְבֵיהוֹן אִתְקְצַר חֵילְהוֹן אִתְבָּרוּ וּבְהִיתוּ הֲווֹ כְּעִסְבָּא דְחַקְלָא וּכְיָרוֹק דִּתְאָה כְּעִסְבָּא
אִגְּרַיָּא דְשָׁלִיף עַד דְּלָא מְטָא לְמֶהֱוֵי שׁוּבְלִין : 27 וּמוֹתְבָךְ בְּעֵיצָא וּמַפְקָךְ לְאַגָּחָא קְרָבָא
וּמֵיתָךְ לְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל גְּלֵי קֳדָמַי וְיָת דְּאַרְגֶּזְתָּא קֳדָמַי גְּלֵי : 28 חֲלַף דְּאַרְגֶּזְתָּא עַל מֵימְרִי
וְאִתְרְגוּשָׁךְ סְלֵיק קֳדָמַי וַאֲשַׁוֵּי שִׁירִין בְּלִסְתָךְ וּזְמָם בְּסִפְוָתָךְ וַאֲתִיבִנָּךְ בְּאָרְחָא
דַּאֲתֵיתָא בַהּ : 29 וְדֵין לָךְ אָתָא מֵיכַל שַׁתָּא הָדָא כַּתְּפִיחַ וּבְשַׁתָּא תִנְיֵתָא כַּשְּׁחִיק וּבְשַׁתָּא
תְלִיתָאָה זְרָעוּ וַחֲצוּדוּ וּנְצִיבוּ כַרְמִין וַאֲכוּלוּ אִבְּהוֹן : 30 וְיוֹסְפוּן מְשֵׁיזְבַיָּא דְבֵית יְהוּדָה
דְּאִשְׁתְּאַרוּ כְּאִילָן דִּמְשַׁלַּח שָׁרְשׁוֹהִי לְרַע וּמְרִים נוֹפֵיהּ לְעֵלָא : 31 אֲרֵי מִירוּשְׁלֵם יִפְּקוּן
שְׁאָר צַדִּיקַיָּא וּשְׁזָבַת קַיְמֵי אוֹרַיְתָא מִטּוּרָא דְצִיּוֹן בְּמֵימְרָא דַייָ צְבָאוֹת תִּתְעֲבֵיד דָּא :
32 בְּכֵן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ עַל מַלְכָּא דְאַתּוּר לָא יֵיעוֹל לְקַרְתָּא הָדָא וְלָא יִקְשׁוֹט תַּמָּן גִּירִין וְלָא יְקַדְּמִנַּהּ
בִּתְרִיסִין וְלָא יִצְבַּר עֲלַהּ מְלִיתָא : 33 בְּאָרְחָא דַּאֲתָא בַהּ יְתוּב וּלְקַרְתָּא הָדָא לָא יֵיעוֹל אֲמַר
יְיָ : 34 וְאָגֵין עַל קַרְתָּא הָדָא לְפָרְקַהּ בְּדִיל מֵימְרִי וּבְדִיל דָּוִד עַבְדִּי : 35 וַהֲוָה בְּלֵילְיָא הַהוּא
וּנְפַק מַלְאֲכָא דַייָ וּקְטַל בְּמַשְׁרִיתָא דְאַתּוּר מְאָה וּתְמָנַן וְחַמְשָׁא אַלְפִין וְאַקְדִּימוּ בְצַפְרָא
וְהָא כוּלְהוֹן פִּגְרִין דְּמִיתִין : 36 וּנְטַל וַאֲזַל וְתָב סַנְחֵרִיב מַלְכָּא דְאַתּוּר וִיתֵיב בְּנִינְוֵה : 37 וַהֲוָה
הוּא סָגֵיד בֵּית נִצְרוֹךְ טַעֲוָתֵיהּ וְאַדְרַמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר בְּנוֹהִי קַטְלוּהִי בְּחַרְבָּא וְאִנּוּן אִשְׁתְּזִיבוּ
לְאַרְעָא קַרְדּוּ וּמְלַךְ אֵסַרְחַדּוֹן בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי : כ
1 בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן מְרַע חִזְקִיָּהוּ לִמְמָת וַאֲתָא לְוָתֵיהּ יְשַׁעְיָה בַר אָמוֹץ נְבִיָּא וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְנַן
אֲמַר יְיָ פַּקֵּיד עַל אֱנָשׁ בֵּיתָךְ אֲרֵי מָאֵית אַתְּ וְלָא תֵיחֵי מִמַּרְעָךְ : 2 וְאַסְחַר יָת אַפּוֹהִי לְכוֹתֶל
בֵּית מַקְדְּשָׁא וְצַלִּי קֳדָם יְיָ לְמֵימַר : 3 קַבֵּיל בָּעוּתִי יְיָ דְּכַר כְּעַן יָת דְּפַלַּחִית קֳדָמָךְ בִּקְשׁוֹט
וּבְלִבָּא שְׁלִים וּדְתָקֵין קֳדָמָךְ עֲבַדִית וּבְכָא חִזְקִיָּה בִּכְיָא רַבָּא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et habitatorum earum abbreviata eſt virtus, fracti ſunt & confuſi ſunt; fue- 26
runt ſicut herba agrorum, & ſicut olus virens, ſicut herba tectorum quæ
aduritur antequam eo uſq; perveniat ut ſint ei ſpicæ. Et ſeſſio tua in con- 27
ſilio, & exitus tuus ad ineundum bellum, & adventꝰ tuus in terram Iſrael
manifeſta ſunt ante me, & id quo irritâſti me manifeſtum. Eò quòd irri- 28
tâſti dictum meũ, & tumultꝰ tuus aſcendit ante me, ponam hamos in maxilla tua, & capiſtrũ in labiis tuis, & redire faciam te per viã qua veniſti.
Et hoc tibi ſignũ: Comede anno *uno* ſpõte naſcẽtia, & anno ſecundo ſpõte 29
cadentia, & anno tertio ſeminate & metite, & plantate vineas, & comedite proventus earum. Et creſcent liberati domus Jehudah qui relicti 30
ſunt, ſicut arbor quæ emittit radices ſuas deorſum, & tollit ramos ſuos ſurſum. Quia de Jeruſalem exibunt reliquiæ juſtorum, & ſalvatio ſtabilien- 31
tium legem ex monte Szion in dicto Dñi Szebaoth fiet hoc. Ideò ſic dixit 32
Dñs de rege Athur: Non intrabit in urbem hanc, nec conjiciet in eam jaculum, neq; præoccupabit eam clypeis, neq; acervabit juxta eam aggerem.
Per viam qua venit redibit, & ad urbem hanc non intrabit, dixit Dñs. 33
Et protegam urbem hanc, ut liberem eam propter *verbum meum*, & pro- 34
pter David ſervum meum. Et fuit nocte illa, exiit angelus Dñi, & occîdit 35
in exercitu Athuræo centum & octoginta quinq; millia: & anticipaverunt auroram, & ecce omnes illi cadavera mortuorum. Et profectus eſt & abiit, 36
& rediit Zzanhherib rex Athur, & ſedit in Nineveh. Et fuit cùm adoraret 37
in æde Nizzroch idoli ſui, Adramelech & Sareſzer filii ejus occiderunt illum gladio; & ipſi evaſerunt in terram Kardu: & regnavit Azzarhhadon filius ejus pro eo.

CAP. XX.

IN diebus illis ægrotavit Hhizkiah uſq; ad mortem: & venit ad eum Jeſaghjah filiꝰ Amoſz propheta, & dixit illi: Sic dixit Dñs: Præcipe hominibꝰ domꝰ tuæ, quia morieris tu, & non vives ex morbo tuo. Et vertit faciẽ 2
ſuã ad parietem domꝰ ſanctuarii: & oravit ante Dñm dicendo: Suſcipe de- 3
precationẽ meã Dñe, memento quæſo ꝙ ſervierim tibi in veritate & corde perfecto, & ꝙ rectũ eſt ante te fecerim: & flevit Hhizkiah fletu magno.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܘܥܡܘܪܝܗܝܢ ܟܪܝ ܚܝܠܗܘܢ. ܘܐܬܒܪܘ ܘܒܗܬܘ. ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܥܣܒܐ ܕܕܒܪܐ. ܐܝܟ ܝܘܪܩܐ
ܕܬܕܐܐ. ܐܝܟ ܚܨܝܪܐ ܕܐܓܪܐ. ܘܐܝܟ ܛܪܦܐ ܕܚܛܐ ܩܕܡ ܫܒܠܐ. * 27 ܡܘܬܒܟ ܘܡܦܩܟ ܘܡܥܠܟ
ܐܢܐ ܝܕܥܬ. ܘܐܬܡܪܚܘܬܟ ܩܕܡܝ. * 28 ܡܛܠ ܕܐܬܡܪܚܬ ܘܐܬܪܘܪܒܬ ܥܠܝ: ܘܓܘܕܦܟ ܣܠܩ
ܒܐܕܢܝ. ܐܪܡܐ ܩܘܪܐ ܒܢܚܝܪܝܟ. ܘܚܒܠܐ ܒܣܦܘܬܟ. ܘܐܗܦܟܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܬܝܬ ܒܗ.
29 * ܘܗܢܐ ܢܗܘܐ ܠܟ ܐܬܐ. ܬܐܟܘܠ ܫܢܬܐ ܗܕܐ ܥܠܠܬܐ. ܘܒܫܢܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܥܠܠܬܐ.
ܘܒܫܢܬܐ ܕܬܠܬ ܙܪܘܥܘ ܘܚܨܘܕܘ. ܘܢܨܒܘ ܟܪܡܐ. ܘܐܟܘܠܘ ܦܐܪܝܗܘܢ. * 30 ܘܢܘܣܦܘܢ ܫܪܟܐ
ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܕܐܫܬܚܪܘ. ܥܩܪܐ ܠܬܚܬ. ܘܢܥܒܕܘܢ ܦܐܪܐ ܠܥܠ. * ܡܛܠ ܕܡܢ
31 ܐܘܪܫܠܡ ܢܦܩܝܢ ܫܪܟܐ. ܘܦܠܝܛܐ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ. ܛܢܢܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܥܒܕ
ܗܕܐ. * 32 ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܥܠ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܘܠܐ ܢܫܕܐ
ܬܡܢ ܓܐܪܐ. ܘܠܐ ܢܩܕܡܝܗ ܒܣܟܪܐ. ܘܠܐ ܢܣܝܡ ܥܠܝܗ ܟܡܝܢܐ. * 33 ܐܠܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܬܐ ܒܗ
ܢܗܦܘܟ. ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܠܐ ܢܥܘܠ. * 34 ܘܐܓܢ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܘܐܦܪܩܝܗ ܡܛܠܬܝ ܘܡܛܠ
ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ. * 35 ܘܗܘܐ ܒܠܠܝܐ ܗܘ. ܢܦܩ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܩܛܠ ܒܡܫܪܝܬܐ ܕܐܬܘܪܝܐ.
ܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ ܘܚܙܘ. ܘܗܐ ܟܠܗܘܢ ܦܓܪܐ ܡܝܬܐ.
36 * ܘܫܩܠܘ ܘܐܙܠܘ. ܘܗܦܟ ܣܢܚܪܝܒ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܝܬܒ ܒܢܝܢܘܐ. * 37 ܘܟܕ ܗܘ
ܣܓܕ ܒܒܝܬ ܢܫܪܘܟ ܐܠܗܗ. ܐܕܪܡܠܟ ܘܣܪܐܨܪ ܒܢܘܗܝ ܩܛܠܘܗܝ ܒܣܝܦܐ. ܘܗܢܘܢ ܥܪܩܘ
ܠܐܪܥܐ ܕܐܪܕܛ. ܘܡܠܟ ܣܪܚܕܘܡ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ.
1 ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܟܕ ܟܪܗ ܚܙܩܝܐ ܠܡܡܬ. ܐܬܐ ܠܘܬܗ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܒܪ ܐܡܘܨ.
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܦܩܕ ܥܠ ܒܝܬܟ. ܡܛܠ ܕܡܐܬ ܐܢܬ ܘܠܐ ܬܚܐ. * 2 ܘܗܦܟ
ܚܙܩܝܐ ܐܦܘܗܝ ܠܣܘܪܐ. ܘܨܠܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܐܡܪ. * 3 ܐܘ ܡܪܝܐ ܐܬܕܟܪ ܕܒܫܪܪܐ
ܘܒܠܒܐ ܫܠܡܐ ܗܠܟܬ ܩܕܡܝܟ. ܘܕܫܦܝܪ ܩܕܡܝܟ ܥܒܕܬ. ܘܒܟܐ ܚܙܩܝܐ ܒܟܝܐ ܪܒܐ.

Quarum cives defecerunt viribus, confracti 26 ſunt, & pudore ſuffuſi; factiq; ſunt quaſi herba deſerti, velut olus viride, ſicut fœnũ tecti, & ut folia tritici antequam in culmum aſſurgat? Seſſionem tuam, & ingreſſum egreſſúmq; 27 tuũm ego novi & quòd audacter egeris coram me. Quoniam arroganter egiſti, teque contra 28 me extuliſti, & blaſphemia tua aſcendit in aures meas; injiciam hamum in nares tuas, & fiſcellam in labia tua, reducámq; te per viã per quam veniſti. Illud autem eſto ſignum quod 29 tibi eveniet; Comedes anno præſenti frumentum ſponte naſcens, anno ſecundo ſponte renaſcens, anno verò tertio ſeretis ac metetis, plantabitis vineas, & comedetis fructus earũ. Et reliquiæ domûs Judæ, quæ ſuperſunt, jacient *denuò* radicem deorſum, & ſurſum fructus 30 reddent: Quoniam è Jeruſalem prodibunt re- 31 liquiæ, & effugium de monte Sion, æmulatio Dñi potentiſſimi id efficiet. Propterea ſic dicit 32 Dñs de rege Athur, Nequaquam ingredietur urbem iſtam, nec jaculabitur illuc ſagittam, nec præveniet eam clypeo, nec ponet contra eam inſidias: Sed viâ quâ venit, eâdem rever- 33 tetur, & urbem iſtam minimè ingredietur: Nam protegam urbem iſtam, & liberabo eam 34 propter me, & propter Davidem ſervum meum. Factum eſt igitur eâdem nocte, ut egreſ- 35 ſus Angelus Dñi, trucidârit in caſtris Athuræi centũ octogintaquinque millia: cúmq; manè prætervertiſſent & aſpexiſſent, ecce erant omnia corpora mortua: Quare profecti abie- 36 runt, & reverſus eſt Sanherib rex Athur, et manſit in Ninve: Dúmq; adoraret in æde Neſ- 37 roch dei ſui, Edramelech et Seraſar filii ejus gladio trucidârunt eum; ipſi verò proripuerunt ſe in terram Ardat: regnavítque Serahdom filius ejus poſt ipſum.

CAP. XX.

ILlis diebus cùm ægrotâſſet Hezecia ad mor- 1 tem, venit ad eum Eſaia propheta filiꝰ Amos, et dixit ei, Sic dicit Dñs; Præcipe de domo tua, quia moriturus es, et non vives. Qua- 2 propter Hezecia vultu ad parietem verſo precatus eſt Dominum, et ait; Eja Domine re- 3 cordare quòd vero perfectóque animo coram te ambulârim, et quod rectum erat corã te geſſerim: flevítq; Hezecia fletu magno.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * الذين سكانها ضعف قوتهم وانكسروا وخزوا وكانوا مثل عشب الارض ومثل خضرة النبات
ومثل حشيش الحقل ومثل الظل قدام العامود * 27 مقعدك ومدخلك وخروجك فاني اعرفه فلماذا
تكبرت * 28 حين اجترات وتعظمت علي * وارتفع صوتك الي فاني القي الحلقة في منخريك والخطام
في شفتيك واردك الي الطريق التي جيت فيها * 29 وقال اشعيا النبي لحزقيا وهذه تكون آية لك
تاكل هذه السنة خصبا والسنة الثانية خصب الخصب والسنة الثالثة فازرعوا واحصدوا
واغرسوا كروما وكلوا ثمارها * 30 ويزدادون بقية بني يهودا الذين يبقون عروقا اسفل * وتصنع
ثمارا فوق * 31 لان من اورشليم يخرج الباقي والافلات من صهيون بحمية الرب العزيز يفعل هكذا
* 32 من اجل ان هكذا يقول الرب على ملك الموصل انه لا يدخل هذه المدينة ولا يرمي فيها
سهما ولا يدور عليها ولا يحوطها بالسلاح ولا يكمن عليها كمينا * 33 لكن في الطريق التي جاء
فيها يرجع والي هذه المدينة لا يدخل يقول الرب * 34 واجل علي هذه المدينة واخلصها من
اجلي ومن اجل داود عبدي * 35 ولما كان في تلك الليلة نزل ملاك الرب * فقتل في عسكر
الموصل مية الف وثمانين الف نفس * فلما اصبحوا ونظروا واذا جميع الاجناد ميتين
36 * فرحلوا وانطلقوا ورجع سنحاريب ملك الموصل وجلس في نينوي * 37 وفيما هو ساجد في بيت
نصراخ الهه ادرمليخ وساراصار * قتلوه بنوه بالسيف * وانفلتوا الي ارض ارراط وملك بعده ابنه
سرحدوم *

الفصل العشرون *

1 * وفي تلك الايام مرض حزقيا للموت فاتي اشعيا
بن اموص النبي * فقال له هكذا يقول لك الرب اوصي على بيتك من اجل انك ميت وليس
تحيا * 2 فحول حزقيا وجهه الي الحايط * وصلي قدام الرب وقال * 3 اوه يا رب اذكر اني سلكت
قدامك بالخير وسلامة القلب وان حسنا قدامك صنعت * وبكي حزقيا بكا عظيما *

Quarum incolæ defecerunt viribus, confracti, & pudore ſuffuſi ſunt, et evaſerunt velut gramen terræ, & ut olus viride, ceu fœnum agri, & velut umbra ante columnam? 26 *Seſſionis tuæ, & introitûs exitûſque tui locum planè cognoſco: quorſum ergò ſuperbis?* 27 *Cùm audacter, et arroganter contra me te geſſeris, & blaſphemia tua ad me aſcenderit, hamum injiciam in nares tuos, & frænum in labia tua, teque retroagam per viam quâ veniſti.* 28 *Inſuper dixit Eſaia propheta Hezeciæ, Hoc autem erit in hujus rei argumentum, Comedes hoc anno ubertatem, anno ſequenti ubertatem ubertatis, anno verò tertio ſeretis ac metetis, plantabitis vineas & comedetis fructus earum.* 29 *Et reſiduum filiorum Judæ, qui ſuperſunt, ampliores extruent radices deorſum, & fructus ſupernè producent:* 30 *Quoniam de Jeruſalem egredietur reſiduum, & evaſio de Sion; ob ardorem Domini potentiſſimi ſic fiet.* 31 *Nam ita dicit Dominus de rege Mauſel, Profectò non ingredietur hanc urbem, nec ſagittam jaculabitur in eam, nec circuibit eam, nec armis cinget illam, nec inſidias tendet adverſùs eam:* 32 *Sed eâdem viâ quâ venit, redibit; & urbem iſtam nequaquam ingredietur, ait Dominus.* 33 *Et urbem hanc protegam, & ſervabo eam propter me & propter Davidem ſervum meum.* 34 *Itaque contigit eâdem nocte ut deſcendens Angelus Domini perimeret in exercitu Mauſelæo centum millia & octogintaquinque millia hominum, cúmque manè ſurrexiſſent, & aſpicientes vidiſſent quòd ecce milites omnes mortui jacerent;* 35 *Profecti abierunt: & Sanherib rex Mauſel reverſus manſit in Ninive.* 36 *Ubi dum adoraret in æde Neſrach deæ Adromelechi & Saraſaris, occiderunt eum filii ſui gladio, & fugerunt in terram Ararat: regnavitq; poſt eum filius ejus Serhaddom.* 37

CAP. XX.

Iis diebus Hezeciâ ad mortem ægrotante, venit Eſaia filius Amoſi propheta, & dixit illi, Sic tibi dicit Dominus, Conſule domui tuæ, quia moriturus es & nequaquam vives. 1 *Quapropter Hezecia converſâ ad parietem facie, oravit coram Domino, & ait;* 2 *Obſecro mi Domine, memento me ambulâſſe coram te bonis operibus integróque animo, & rectè me geſſiſſe coram te: flevitque Hezecia fletu magno.* 3

verbum & ,mediam urbem fuerat egressus non Jesahjahu ,fuit Et
4 וַיְהִי יְשַׁעְיָהוּ לֹא יָצָא הָעִיר הַתִּיכֹנָה וּדְבַר־
Chizchijahu ad dic & ,Revertere : dicendo ,eum ad fuit Domini
5 יְהוָה הָיָה אֵלָיו לֵאמֹר׃ שׁוּב וְאָמַרְתָּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ
Audivi :tui patris David Deus Dominus dixit Sic:mei populi ducem
נְגִיד עַמִּי כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָּוִד אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי
die in ;te sanans ego ecce :tuam lachrymam vidi ;tuam orationem
אֶת־תְּפִלָּתֶךָ רָאִיתִי אֶת־דִּמְעָתֶךָ הִנְנִי רֹפֶא לָךְ בַּיּוֹם
tuis diebus super addam Et .Domini domum ascendes tertia
6 הַשְּׁלִישִׁי תַּעֲלֶה בֵּית יְהוָה׃ וְהֹסַפְתִּי עַל־יָמֶיךָ
civitatem & ,te eruam Assur regis vola de & ,annos quindecim
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמִכַּף מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אַצִּילְךָ וְאֵת הָעִיר
David propter & ,me propter ,istam civitatem super protegam & ;istam
הַזֹּאת וְגַנּוֹתִי עַל־הָעִיר הַזֹּאת לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד
,tulerunt Et .ficuum massam Tollite:Jesahjahu Dixitque.meum servum
7 עַבְדִּי׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ קְחוּ דְּבֶלֶת תְּאֵנִים וַיִּקְחוּ
:Jesajahu ad Chizchijahu Dixitque .vixit & ,ulcus super posuerunt &
8 וַיָּשִׂימוּ עַל־הַשְּׁחִין וַיֶּחִי׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ
die in sim ascensurus & ,me Dominus sit sanaturus quòd ,signum Quod
מָה אוֹת כִּי־יִרְפָּא יְהוָה לִי וְעָלִיתִי בַּיּוֹם
à signum tibi Hoc :Jesajahu Dixitque ?Domini domum tertio
9 הַשְּׁלִישִׁי בֵּית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ זֶה־לְּךָ הָאוֹת מֵאֵת
Ivit :est locutus quod ,verbum Dominus sit facturus quòd,Domino
יְהוָה כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֵּר הָלַךְ
Dixitque ?gradibus decem revertatur si gradibus decem umbra
10 הַצֵּל עֶשֶׂר מַעֲלוֹת אִם־יָשׁוּב עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃ וַיֹּאמֶר
sed : Non .gradibus decem declinare umbræ est Leve :Chizchijahu
יְחִזְקִיָּהוּ נָקֵל לַצֵּל לִנְטוֹת עֶשֶׂר מַעֲלוֹת לֹא כִּי
Jesajahu clamavit Et .gradibus decem retrorsum umbra revertatur
11 יָשׁוּב הַצֵּל אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃ וַיִּקְרָא יְשַׁעְיָהוּ
quos ,gradibus in umbram reduxit & :Dominum ad propheta
הַנָּבִיא אֶל־יְהוָה וַיָּשֶׁב אֶת־הַצֵּל בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר
tempore In .gradibus decem retrorsum Achaz gradibus in descenderat
12 יָרְדָה בְּמַעֲלוֹת אָחָז אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃ בָּעֵת
,literas Babel rex Baladan filius Baladan Berodach misit illo
הַהִיא שָׁלַח בְּרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן־בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ־בָּבֶל סְפָרִים
.Chizchijahu ægrotâsset quòd,audierat quoniam:Chizchijahu ad munus &
וּמִנְחָה אֶל־חִזְקִיָּהוּ כִּי שָׁמַע כִּי חָלָה חִזְקִיָּהוּ׃
domum omnem eis ostendit &,Chizchijahu eos super audivit Et
13 וַיִּשְׁמַע עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת־כָּל־בֵּית
& ,aromata & ,aurum & ,argentum,suam desiderabilem
נְכֹתֹה אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַבְּשָׂמִים וְאֵת
quod omne & ,suorum vasorum domum & , optimum oleum
שֶׁמֶן הַטּוֹב וְאֵת בֵּית כֵּלָיו וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר
non quod ,verbum fuit Non .suis thesauris in est inventum
נִמְצָא בְּאוֹצְרֹתָיו לֹא־הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא־
.sua potestate omni in & ,sua domo in Chizchijahu eis ostenderit
הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל־מֶמְשַׁלְתּוֹ׃
dixitque ,Chizchijahu regem ad propheta Jesahjahu venit Et
14 וַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל־הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר
?te ad venerunt unde & ,isti viri dixerunt Quid :eum ad
אֵלָיו מָה אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן יָבֹאוּ אֵלֶיךָ
.Babel de ,venerunt longinqua terra De :Chizchijahu Dixitque
וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ מִבָּבֶל׃
:Chizchijahu Dixitque ? tua domo in viderunt Quid :ait Et
15 וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ
quod ,verbum fuit non :viderunt ,mea domo in quæ Omnia
אֵת כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא־הָיָה דָבָר אֲשֶׁר
:Chizchijahu ad Jesahjahu dixit Et .meis thesauris in eis ostenderim non
16 לֹא־הִרְאִיתִם בְּאֹצְרֹתָי׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ
: Domini verbum Audi
שְׁמַע דְּבַר־יְהוָה׃

Verſio VULG. LAT.

4 Et antequàm egrederetur Iſaias mediam partem atrii, factꝰ eſt ſermo Domini ad eum, 5 dicens; Revertere, & dic Ezechiæ duci populi mei; Hæc dicit Dominus Deꝰ David patris tui; Audivi orationem tuā, & vidi lachrymas tuas: et ecce ſanavi te, die tertio aſcen-6 des templum Domini. Et addam diebꝰ tuis quindecim annos: ſed et de manu regis Aſſyriorum liberabo te, & civitatem hanc, & protegam urbem iſtam propter me & propter 7 David ſervum meum. Dixitq; Iſaias, Afferte maſſam ficorū. Quam cùm attuliſſent, & poſuiſſent ſuper ulcus ejus, cura-8 tus eſt. Dixerat autem Ezechias ad Iſaiam; Quod erit ſignū, quia Dominus me ſanabit, & quia aſcenſurus ſum die tertiā 9 templum Domini? Cui ait Iſaias; Hoc erit ſignum à Domino, quòd facturus ſit Dominus ſermonem, quem locutus eſt: Vis ut aſcendat umbra decem lineis, an ut revertatur 10 totidem gradibus? Et ait Ezechias; Facile eſt, umbram creſcere decē lineis: nec hoc volo ut fiat, ſed ut revertatur retror-11 ſùm decem gradibus. Invocavit itaque Iſaias propheta Dominum, & reduxit umbram p lineas, quibus jam deſcenderat in horologio Achaz, retror-12 ſùm decem gradibus. In tempore illo miſit Berodach Baladan, filius Baladan, rex Babyloniorum, literas & munera ad Ezechiam: audierat enim 13 quòd ægrotâſſet Ezechias. Lætatus eſt autem in adventu eorum Ezechias, & oſtendit eis domum aromatum, & aurum & argentum, & pigmenta varia, unguenta quoque, & domum vaſorum ſuorum, & omnia quæ habere poterat in theſauris ſuis. Non fuit quod non monſtraret eis Ezechias in domo ſua, & in omni po-14 teſtate ſua. Venit autem Iſaias propheta ad regem Ezechiam, dixitque ei; Quid dixerunt viri iſti? aut undè venerunt ad te? Cui ait Ezechias; De terra longinqua venerunt ad me, 15 de Babylone. At ille reſpondit, Quid viderunt in domo tua? Ait Ezechias; Omnia quæcunque ſunt in domo mea, viderunt: nihil eſt ꝙ non monſtraverim eis in theſauris meis. 16 Dixit itaque Iſaias Ezechiæ, Audi ſermonem Domini;

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

4 Καὶ ἦν Ἡσαΐας ἐν τῇ αὐλῇ τῇ μέσῃ, καὶ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν, λέγων, 5 Ἐπίστρεψον, καὶ ἐρεῖς πρὸς Ἐζεκίαν τὸν ἡγούμενον τοῦ (η) λαοῦ μου, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Δαυὶδ τοῦ πατρός σου, Ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου, εἶδον τὰ δάκρυά σου· ἰδοὺ ἐγὼ ἰάσομαί σε· (θ) τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ (ι) ἀναβήσῃ εἰς οἶκον κυρίου. 6 Καὶ προσθήσω ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου πεντεκαίδεκα ἔτη· καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων σώσω σε καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης (κ) δι' ἐμὲ καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν 7 μου. Καὶ (λ) εἶπε, Λαβέτωσαν παλάθην σύκων, (μ) καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὸ ἕλκος, καὶ ὑ-8 γιάσει. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἡσαΐαν, Τί τὸ σημεῖον ὅτι (ν) ἰάσεταί με κύριος, καὶ ἀναβήσομαι εἰς (ξ) οἶκον κυρίου τῇ ἡμέ-9 ρᾳ τῇ τρίτῃ; Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας, Τοῦτο τὸ σημεῖον παρὰ κυρίου, ὅτι ποιήσει κύριος τὸν λόγον ὃν ἐλάλησε· πορεύσεται ἡ σκιὰ δέκα (ο) βαθμοὺς, ἐὰν ἐπιστρέψῃ δέκα βαθμούς; 10 Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας, Κοῦφον τὴν σκιὰν κλῖναι δέκα (π) βαθμούς· οὐχὶ, (ρ) ἀλλ' ἐπιστραφήτω ἡ (σ) σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς δέκα 11 βαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. Καὶ ἐβόησεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς κύριον, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σκιὰ ἐν τοῖς (τ) ἀναβαθμοῖς εἰς 12 τὰ ὀπίσω δέκα βαθμούς. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλε (†) Μαρωδὰχ Βαλαδὰν υἱὸς Βαλαδὰν βασιλεὺς Βαβυλῶνος βιβλία καὶ μαναὰ πρὸς Ἐζεκίαν, ὅτι ἤκουσεν ὅτι 13 ἠῤῥώστησεν Ἐζεκίας. Καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς Ἐζεκίας, καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς ὅλον τὸν οἶκον τοῦ νεχωθὰ, τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον, (υ) τὰ ἀρώματα καὶ τὸ ἔλαιον τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸν οἶκον τῶν σκευῶν, καὶ ὅσα εὑρέθη ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτοῦ, οὐκ (φ) ἦν λόγος ὃν οὐκ ἔδειξεν αὐτοῖς Ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ 14 καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ. Καὶ εἰσῆλθεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τί ἐλάλησαν οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ πόθεν ἥκασι πρὸς σέ; καὶ εἶπεν Ἐζεκίας, Ἐκ γῆς πόῤῥωθεν ἥκασι 15 πρὸς μὲ, ἐκ Βαβυλῶνος. Καὶ εἶπε, Τί εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ σου; καὶ (χ) εἶπε, Πάντα ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ μου, εἶδον· οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ μου ὃ οὐκ ἔδειξα αὐτοῖς, ἀλλὰ (ψ) καὶ τὰ 16 ἐν τοῖς θησαυροῖς μου. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας πρὸς Ἐζεκίαν, Ἄκουσον (ω) λόγον κυρίου,

Et erat Eſaias in atrio medio. Et 4 verbum Domini factum eſt ad eum, dicens; Revertere, & dices 5 ad Ezeciam ducem populi mei; Hæc dicit Dominus Deus David patris tui; Audivi deprecationem tuam, vidi lachrymas tuas. Ecce ego ſanabo te: die tertiā aſcendes in domum Domini. Et adjiciam 6 ad dies tuos quinq; & decem annos: & de manu regis Aſſyriorum ſalvabo te, & civitatem hanc: & protegam ſuper civitatē hanc propter me, & propter David ſervum meum. Et (g) dixit; Capiant palatham ficorum, & po- 7 nant ſuper ulcus: & ſanabitur. Et dixit Ezecias ad Eſaiam; 8 Quodnam ſignum, quia ſanabit me Dominus, & aſcendam in domum Domini die tertiā? Et di- 9 xit Eſaias; Hoc ſignum à Domino, quia faciet Dominus verbum, quod locutus eſt: Ibit umbra decem gradus, (h) ſi revertet decem gradus? Et dixit Ezecias; Leve 10 umbram declinare decem gradus. Nequaquàm: ſed revertatur umbra in (i) aſcenſionibus decem gradus retrorſùm. Et clamavit 11 Eſaias propheta ad Dominum: & revertit umbra in (k) aſcenſionibus in poſteriora decem gradus. In tempore illo miſit Marodach 12 (l) Baladan filius Baladan rex Babylonis libros, & (m) Manaa ad Ezeciam: quoniam audiverat, quia ægrotavit Ezecias. Et ga- 13 viſus eſt ſuper iis Ezecias: & oſtendit eis totam domū ipſius (n) Nechotha, argentum, & aurum, aromata, & oleum bonum, & domum vaſorum, & quæcunq; inventa ſunt in theſauris ſuis. Non fuit verbum, quod non oſtenderit eis Ezecias in domo ſua, & in omni (o) poteſtate ſua. Et intra- 14 vit Eſaias propheta ad regem Ezeciam, & dixit ad eum; Quid locuti ſunt viri iſti? & undè venerunt ad te? Et dixit Ezecias; De terra longinqua venerunt ad me, de Babylone. Et dixit; Quid 15 viderunt in domo tua? Et dixit; Omnia quæcunq; in domo mea, viderunt: non fuit in domo mea, quod non oſtenderim eis, ſed & quæ in theſauris meis. Et dixit 16 Eſaias ad Ezeciam, Audi verbum Domini;

MS.A. (η) λαοῦ, Τάδε (θ) ἐν τῇ (ι) * ἀναβήσεται εἰς τὸν οἶκον (κ) διὰ μὲ (λ) εἶπεν Ἡσαΐας, Λαβέτωσαν (μ) * καὶ ἐλήμφθη καὶ ἐπιθέτωσαν (ν) ἰάσεταί κύριός με, καὶ (ξ) τὸν οἶκον (ο) ἀναβαθμοὺς, * Καὶ εἶπεν (π) ἀναβαθμούς· (ρ) ἀλλὰ (σ) σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. (τ) ἀναβαθμοῖς * κατέβη ἐν ἀναβαθμοῖς Ἄχαζ εἰς τὰ ὀπίσω δέκα βαθμούς. (†) Μερωδὰχ (υ) καὶ τὰ (φ) ἦν τόπος ὃν (χ) εἶπεν Ἐζεκίας, Πάντα (ψ) καὶ ἐν (ω) τὸν λόγον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

וַהֲוָה יְשַׁעְיָה לָא נְפַק לְדַרְתָּא מְצִיעָאָה וּפִתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ הֲוָה עִמֵּיהּ לְמֵימַר׃ 4
תּוּב וְתֵימַר לְחִזְקִיָּה מַלְכָּא דְעַמִּי כְּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלָהֵיהּ דְּדָוִד אֲבוּךְ שְׁמִיעַ קֳדָמַי צְלוֹתָךְ 5
גְּלִיא קֳדָמַי דִּמְעָתָךְ הָא אֲנָא מַסֵּי לָךְ בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה תִּסַּק לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ׃ וְאוֹסִיף 6
עַל יוֹמָךְ חֲמֵשׁ עַסְרֵי שְׁנִין וּמִיַּד מַלְכָּא דְאַתּוּר אֲשֵׁיזְבִנָּךְ וְיָת קַרְתָּא הָדָא וְאָגֵין עַל קַרְתָּא
הָדָא מִן בְּגַל מֵימְרִי וּמִן בְּגַל דָּוִד עַבְדִּי׃ וַאֲמַר יְשַׁעְיָהוּ סִבוּ דְבֵילַת תְּאֵנִין וּנְסִיבוּ וְשַׁוִּיאוּ עַל 7
שִׁיחְנָא וְאִתְּסִי׃ וַאֲמַר חִזְקִיָּה לִישַׁעְיָה מָא אָתָא דְּיַסֵּי יְיָ לִי וְאֶסַּק בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה לְבֵית 8
מַקְדְּשָׁא דַיְיָ׃ וַאֲמַר יְשַׁעְיָה דֵּין לָךְ אָתָא מִן קֳדָם יְיָ אֲרֵי יַעֲבֵיד יְיָ יָת פִּתְגָמָא דְּמַלֵּיל הֲיָהַךְ 9
טוּלָא עֲשַׂר שָׁעִין אִם יְתוּב עֲשַׂר שָׁעִין׃ וַאֲמַר חִזְקִיָּה קַלִּיל לְמֵיזַל טוּלָא עֲשַׂר שָׁעִין לָא 10
בְּרַם נְפוֹק טוּלָא לַאֲחוֹרוֹהִי עֲשַׂר שָׁעִין׃ וְצַלִּי יְשַׁעְיָה נְבִיָּא קֳדָם יְיָ וַאֲתֵיב יָת טוּלָא 11
בְּצוּרַת אֶבֶן שָׁעַיָּא דִּנְחַתַת בְּמַסִּקְנָא דְאָחָז שִׁמְשָׁא לַאֲחוֹרוֹהִי עֲשַׂר שָׁעִין׃ בְּעִדָּנָא הַהוּא 12
שְׁלַח בְּרוֹדַךְ בַּלְאֲדָן בַּר בַּלְאֲדָן מַלְכָּא דְבָבֶל אִגְּרָן וּתְקְרוּבָא לְחִזְקִיָּה אֲרֵי שְׁמַע אֲרֵי
אִתְמְרַע חִזְקִיָּה׃ וְקַבֵּיל מִנְּהוֹן חִזְקִיָּה וְאַחֲזִינוּן יָת כָּל בֵּית גִּנְזוֹהִי יָת כַּסְפָּא וְיָת דַּהֲבָא וְיָת 13
בּוּסְמַנַּיָּא וְיָת מִשְׁחָא טָבָא וְיָת בֵּית מָנוֹהִי וְיָת כָּל דְּאִשְׁתְּכַח בְּגִנְזוֹהִי לָא הֲוָה
מִדַּעַם דְּלָא אַחֲזִינוּן חִזְקִיָּה בְּבֵיתֵיהּ וּבְכָל שׁוּלְטָנֵיהּ׃ וַאֲתָא יְשַׁעְיָה נְבִיָּא לְוָת 14
מַלְכָּא חִזְקִיָּה וַאֲמַר לֵיהּ מָה אֲמַרוּ לָךְ גֻּבְרַיָּא הָאִלֵּין וּמְנָן אֲתוֹ לְוָתָךְ וַאֲמַר חִזְקִיָּה
מֵאַרְעָא רְחִיקָא אֲתוֹ מִבָּבֶל׃ וַאֲמַר מָה חֲזוֹ בְּבֵיתָךְ וַאֲמַר חִזְקִיָּה יָת כָּל 15
דִּי בְּבֵיתִי חֲזוֹ לָא הֲוָה מִדַּעַם דְּלָא אַחֲזִיתִנּוּן בְּגִנְזַי׃ וַאֲמַר יְשַׁעְיָה לְחִזְקִיָּה קַבֵּל 16
פִּתְגָמָא דַיְיָ׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et factum eſt, Jeſaghjah nondum exierat in atrium medium, & verbum 4 prophetiæ à Domino fuit cum eo, dicendo: Redi, & dicito Hhizkiah re- 5 gi populi mei: Sic dixit Dn̄s Deus David patris tui: Audita eſt à me oratio tua, apparuerunt ante me lachrymæ tuæ: ecce ego ſano te, die tertio aſcendes in domum ſanctuarii Domini. Et addam ſuper dies tuos quin- 6 decim annos: & de manu regis Athur liberabo te & urbem hanc, & protegam urbem iſtam propter *verbum meum*, & propter David ſervum meum. Et dixit Jeſaghjahu: *Accipiant* maſſam ficuum: & acceperunt & po- 7 ſuerunt ſuper ulcus, & ſanatum eſt. Et dixerat Hhizkiah ad Jeſaghjah: 8 Quod ſignum erit quòd ſanabit Dn̄s me, & aſcendam die tertio in domum ſanctuarii Domini? Et dixit Jeſaghjah: Hoc tibi erit ſignum à Dn̄o quòd 9 faciet Dominus verbum quod locutꝰ eſt, an procedet umbra decem horis, an recedet decem horis? Et dixit Hhizkiah: Facile eſt hoc quòd proce- 10 dat umbra decem horis: ſed hoc ſit ſignum, redeat umbra retrorſum decem horis. Et oravit Jeſaghjah propheta Dominum, & reduxit umbram per 11 figuram lapidis horarum quibus deſcenderat in aſcenſu Ahhaz Sol retrorſum decem horis. Tempeſtate illa miſit Berodach Baladan filius Baladan 12 rex Babel epiſtolas & munera ad Hhizkiah, quia audierat quòd ægrotâſſet Hhizkiah. Et accepit eos Hhizkiah, & oſtendit illis *omnem domum theſaurorum ſuorum*, argentum & aurum, & aromata, & unguentū bonum, & 13 domum vaſorū ſuorū, & omne quod inventū eſt in theſauris ſuis: non fuit quicquam quod non oſtenderit illis Hhizkiah in domo ſua, & in omni imperio ſuo. Et venit Jeſaghjah propheta ad regem Hhizkiah, & dixit ei: 14 Quid dixerunt *tibi* viri hi, & undè venerunt ad te? & dixit Hhizkiah: De terra longinqua venerunt *ad me*, de Babel. Et dixit, Quid viderunt in 15 domo tua? & dixit Hhizkiah: Omnia quæ ſunt in domo mea viderunt, nec fuit quicquam quod non oſtenderim illis in theſauris meis. Et dixit 16 Jeſaghjah ad Hhizkiah: Audi verbum Domini:

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]

* Eſaiâ ex atrio mediano nondum egreſſo, 4 factus eſt ſuper eum ſermo Domini, dicendo; Revertere, dic Hezeciæ rectori populi mei; 5 Sic dicit Dominus Deus Davidis patris tui, Audivi precationem tuam, & lachrymam tuam vidi: ecce ſanitatem tibi reſtituam, & die tertio aſcendes in domum Domini: Su- 6 peraddam diebus tuis quindecim annos, & de manibus regis Athur liberabo te & civitatem iſtam: & hanc civitatem protegam, & ſervabo eam propter me, & propter Davidem ſervum meum. Et ait Eſaia, Accipiant 7 palatham ficuum, imponant ulceri, & ſanitatem recuperabit. Dixit autem Hezecia ad 8 Eſaiam, Quodnam erit ſignum quòd Dominꝰ ſit me ſanaturus, & tertio die ſim aſcenſurus in ædem Domini? Reſpondit Eſaia, 9 Hoc eſto tibi ſignum à Domino quòd facturus ſit Dominus ſermonem quem dixit: Progredietur umbra decem gradibus, aut retrogredietur decem gradibus. Ait Hezecia, Le- 10 ve hoc eſſet progredi umbram decem gradibus: non ita, ſed retrogrediatur umbra decem gradibus. Invocavit igitur Eſaia pro- 11 pheta Dominum, & retrogreſſa eſt umbra per *eoſdem* gradus per quos ſol deſcenderat in gradibus Ahazi, decem gradibus. Eodem 12 tempore miſit Merodach-beldan filius Beldanis rex Babelis literas cum muneribus ad Hezeciam, cùm audîſſet ægrotâſſe Hezeciam, & revixiſſe. Et lætatꝰ eſt eis (i. *nuntiis*) He- 13 zecia, & oſtendit eis cellam gazæ ſuæ, argentum & aurum, aromata & unguenta optima, totam ſuæ ſupellectilis cellam, & quicquid reperiebatur in theſauris ſuis; nihil denique reliquit Hezecia quod non oſtenderet eis, cùm domi ſuæ, tum in omni domo ditionis ſuæ. Venit autem Eſaia propheta ad Hezeci- 14 am regem, & ait illi, Quid dixêre tibi viri illi? & unde venerunt ad te? Reſpondit Hezecia; E terra longinqua, è Babel venerunt ad me. Dixit *ille*, Quid viderunt domi tuæ, 15 Reſpondit Hezecia, Quicquid eſt domi meæ, viderunt; nihilque obmiſi domi meæ quod non oſtenderim eis in theſauro meo. Dixit 16 Eſaia ad Hezeciam, Audi ſermonem Domini:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * وإسعيا لم يكن خرج إلى وسط الدار فأوحى الرب إلى إسعيا * أن أرجع إلى حزقيا مدبر الشعب * 5
وقل له هكذا يقول الله اله داود أبيك اني قد سمعت صلاتك وأبصرت دموعك وانا أسعدك وفي
6 اليوم الثالث تصعد إلى بيت الله * وازيدك على عمرك خمسة عشر سنة واخلصك من يد ملك
7 الموصل انت وهذه المدينة واخلصها من أجلي ومن أجل داود عبدي * فقال إسعيا لحزقيا
8 خذ من ورق التين واجعله على الجرح فتبرأ وتحيا * فقال حزقيا لإسعيا ما هي العلامة التي
9 قال الرب انه يشفيني حتى أصعد في يوم الثالث إلى بيت الله * فقال له إسعيا هذه آية لك من
عند الله ليصنع الرب القول الذي قال يسير الظل عشر درجات او يرجع عشر درجات *
10 فقال حزقيا هذا أمر يسير أن يسير الظل عشر درجات ولكن ليس هكذا بل يرجع الظل
11 إلى ورائه عشر درجات * فدعى إسعيا الرب فرجع الظل في الدرج ونزل في درج احاز الشمس
12 إلى ورائه عشر درجات * وفي ذلك الزمان بعث مردوخ بلدان بن بلدان ملك بابل كتبا
13 وهدايا إلى حزقيا حين سمع أن حزقيا مرض وعاش * ففرح بهم حزقيا وجعلهم في بيت
خزائنه * فضة وذهبا وأفاويه وأدهانا طيبة * وأخذ حزقيا رسل الملك وأراهم خزائن
جميع بيوت انيته * وكل شي في خزائنه * لم يترك حزقيا شي الا أراهم * في بيته وفي
14 جميع بيت سلطانه * فأتى إسعيا النبي إلى حزقيا الملك * فقال له ما الذي قالوا هؤلاء
القوم * ومن أي مكان أتوك * فقال حزقيا * من الأرض البعيدة التي هي بابل أتوني *
15 * فقال ما الذي أبصروا في بيتك * فقال حزقيا كل شي في بيتي قد أبصروه * وما
16 ترك شي في بيتي الا وقد أريتهم إياه * وكذلك في خزائني * فقال إسعيا لحزقيا * اسمع
قول الله *

Cùm Eſaia nondum egreſſus eſſet ad medium uſque atrium, revelavit Dominus 4 *Eſaiæ, dixitque; Revertere ad Hezeciam* 5 *rectorem populi, & dic illi; Sic ait Deus, Deus Davidis patris tui; Equidem audivi orationem tuam, & vidi lachrymas tuas: & ego ſanabo te, & die tertio aſcendes ad domum Dei: Et adjiciam tibi ad æta-* 6 *tatem tuam, quindecim annos, & eripiam te de manu regis Mauſel, te inquam, & urbem iſtam, et aſſeram eam propter me et propter Davidem ſervum meum. Tum di-* 7 *xit Eſaia Hezeciæ, Sume de foliis ficuum, & adapta vulneri, & ſanaberis ac vives. Dixit autem Hezecia Eſaiæ, Quod eſt in-* 8 *dicium quod dixit Dominus me ita ſanandum ut aſcendam die tertio ad domum Dei? Ait illi Eſaia, Hoc eſto tibi indi-* 9 *cium à Domino quòd facturus ſit Dominus rem quam dixit; Procedet umbra decem gradibus, aut retrocedet decem gradibus. Ait Hezecia, Facile nego-* 10 *tium eſt procedere umbram decem gradibus: verùm non ita, ſed retrocedat umbra decem gradibus. Tunc rogante Eſaiâ Do-* 11 *minum, retroceſſit umbra per gradus, deſcenditque ſol in gradibus Ahazi retrorſum, decem gradibus. Eodem quo-* 12 *que tempore miſit Mardoc-boldan filius Boldanis, rex Babelis, epiſtolas cum muneribus ad Hezeciam, cùm audîſſet Hezeciam ægrotâſſe & revixiſſe. Et* 13 *lætatus eſt eis Hezecia, repoſuitque ea in cella ſua: argentum, aurum, præſtantiſſimos odores, & unguenta ſuaviſſima: deinde duxit Hezecia legatos regis, & oſtendit eis theſauros ſuos, omnia armamentaria ſua, & quicquid erat in ærario ſuo: nihil reliquit Hezecia, quod non oſtenderit eis, tam in domo ſua, quàm in tota æde domini ſui. Venit autem Eſaia* 14 *propheta ad Hezeciam regem, & ait illi; Quid tibi dixerunt homines illi? & quo de loco venerunt ad te? Reſpondit Hezecia, E regione illa remota, nempe Babele, ad me venerunt. Iterum dicenti, Quid viderunt in do-* 15 *mo tua? reſpondit Hezecia, Quicquid eſt domi meæ, inſpexerunt; nihilque reliqui domi meæ, quod non oſtenderim eis, eodémque modo in ærario meo. Tum dixit Eſaia Hezeciæ,* 16 *Audias dictum Dei:*

quæ & ,tua domo in quod omne deferetur & ,*venientes* dies . Ecce
הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִשָּׂא כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר 17
remanebit Non .Babel in ,hanc diem ad usque ,tui patres *thesaurizârunt*
אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶלָה לֹא־יִוָּתֵר
quos ,te de egredientur qui ,tuis filiis de Et .Dominus dixit ,*verbum*
דָּבָר אָמַר יְהוָה׃ וּמִבָּנֶיךָ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמְּךָ אֲשֶׁר 18
Dixitque .Babel regis palatio in eunuchi erunt & :tollent ,generabis
תּוֹלִיד יִקָּחוּ וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר 19
.es locutus quod ,Domini verbum est Bonum :Jesahjahu ad Chizchijahu
חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ טוֹב דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
? meis diebus in sit futura veritas & pax *si* Nónne : dixit Et
וַיֹּאמֶר הֲלוֹא אִם־שָׁלוֹם וֶאֱמֶת יִהְיֶה בְיָמָי׃
fecit quod & ,ejus fortitudo omnis & ,Chizchijahu *verborum residuum* Et
וְיֶתֶר דִּבְרֵי חִזְקִיָּהוּ וְכָל־גְּבוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר עָשָׂה 20
,civitatem in aquas introduxit & ,aquæductum & , piscinam
אֶת־הַבְּרֵכָה וְאֶת־הַתְּעָלָה וַיָּבֵא אֶת־הַמַּיִם הָעִירָה
regum dierum verborum libro *super* scripta ipsa nónne
הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
Menasseh regnavit & ,suis patribus cum Chizchijahu *Jacuitque* ? Jehudah
יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה 21
.eo pro eius filius
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XXI. כא

quinquaginta & ,*ipsum regnando in* Menasseh annorum duodecim Filius
בֶּן־שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים 1
.Chephsibah ejus matris nomen Et .Jerusalaim in regnavit annis quinque &
וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם אִמּוֹ חֶפְצִי־בָהּ׃
, gentium abominationes juxta , Domini oculis in malum Fecitque
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם 2
,est Conversusque .Israel filiorum *faciebus* à Dominus expulit quas
אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשָׁב 3
erexit & :eius pater Chizchijahu perdiderat quæ ,excelsa ædificavit &
וַיִּבֶן אֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אִבַּד חִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיָּקֶם
rex Achab fecerat sicut ,Lucum fecit & ,Bahal ipsi altaria
מִזְבְּחֹת לַבַּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחְאָב מֶלֶךְ
.e's servivit & ,cœlorum militiæ omni se incurvavit & ,Israel
יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם׃
,Dominus dixit qua , Domini domo in altaria extruxit Et
וּבָנָה מִזְבְּחֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה 4
universæ aras extruxit Et .meum nomen ponam Jerusalaim In
בִּירוּשָׁלַםִ אָשִׂים אֶת־שְׁמִי׃ וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל־ 5
fecit transire Et .Domini domus atriis duobus in ,cœlorum militiæ
צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה׃ וְהֶעֱבִיר 6
fecit & ,est auguratus & ,tempora observavit & ,ignem per suum filium
אֶת־בְּנוֹ בָּאֵשׁ וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ וְעָשָׂה
Domini oculis in malum *faciendum ad* multiplicavit *sciolos* & ,pythonem
אוֹב וְיִדְּעֹנִים הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
,domo in ,fecerat quod , Luci sculptile posuit Et .irritandum ad
לְהַכְעִיס׃ וַיָּשֶׂם אֶת־פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה בַּבַּיִת 7
; eius filium Selomoh ad & ,David ad Dominus dixerat qua
אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל־דָּוִד וְאֶל־שְׁלֹמֹה בְנוֹ
tribubus cunctis de elegi quam ,Jerusalaim in & , hac domo In
בַּבַּיִת הַזֶּה וּבִירוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי
addam non Et .sempiternum in meum nomen ponam , Israel
יִשְׂרָאֵל אָשִׂים אֶת־שְׁמִי לְעוֹלָם׃ וְלֹא אֹסִיף 8
,eorū patribus dedi quam ,terra è Israel pedem *faciendū moveri ad*
לְהָנִיד רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם
,eis præcepi quæ ,omnia juxta *faciendum ad* custodierint *si tantùm*
רַק אִם־יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִים
.Moseh meus servus eis præcepit quam , legem omnem juxta &
וּלְכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה אֹתָם עַבְדִּי מֹשֶׁה׃

Verſio VULG. LAT.

17 Ecce dies venient, & auferentur
omnia, quæ ſunt in domo
tua, & quæ condiderunt patres
tui uſque in diē hanc, in Babylonem
: non remanebit quidquam,
18 ait Dominus. Sed & de
filiis tuis qui egredientur ex
te, quos generabis, tollentur, et
erunt eunuchi in palatio regis
19 Babylonis. Dixit Ezechias ad
Iſaiam; Bonus ſermo Domini,
quem locutus es: ſit pax & veritas
20 in diebus meis. Reliqua
autem ſermonum Ezechiæ, &
omnis fortitudo ejus, & quomodò
fecerit piſcinam, & aquæductum,
& introduxerit aquas
in civitatem, nónne hæc
ſcripta ſunt in libro Sermonū
21 dierum regum Juda? Dormivítque
Ezechias cum patribus
ſuis, & regnavit Manaſſes filiᵒ
ejus pro eo.

CAP. XXI.

1 Duodecim annorū erat Manaſſes
cùm regnare cœpiſſet,
& quinquaginta quinque annis
regnavit in Jeruſalem: nomen
2 matris ejus, Haphſiba. Fecítque
malum in conſpectu
Domini, juxta idola gentium,
quas delevit Dominus à facie
3 filiorum Iſrael. Converſúsq;
eſt, & ædificavit excelſa, quæ
diſſipaverat Ezechias pater
ejus: & erexit aras Baal, &
fecit lucos ſicut fecerat Achab
rex Iſrael, & adoravit omnem
militiam cœli, & coluit eam.
4 Extruxítque aras in domo Domini,
de qua dixit Dominus;
In Jeruſalem ponam nomen
5 meum. Et extruxit altaria univerſæ
militiæ cœli in duobus
6 atriis templi Domini. Et traduxit
filium ſuum per ignem:
& ariolatus eſt, & obſervavit
auguria, & fecit pythones, &
aruſpices multiplicavit, ut faceret
malum coram Domino,
7 & irritaret eum. Poſuit quoque
idolum luci, quem fecerat,
in templo Domini: ſuper
quod locutus eſt Dominus ad
David, & ad Salomonē filium
ejus; In templo hoc, & in Jeruſalem,
quam elegi de cunctis
tribubus Iſrael, ponam nomen
8 meum in ſempiternum. Et ultrà
non faciam commoveri
pedem Iſrael de terra, quam
dedi patribus eorum: ſi tamen
cuſtodierint opere omnia quæ
præcepi eis, & univerſam legem
quam mandavit eis ſervus
meus Moyſes.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

17 Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, καὶ ληφθήσεται πάντα
τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ὅσα ἐθησαύρισαν
οἱ πατέρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, εἰς Βαβυλῶνα·
καὶ οὐχ (†) ὑπολειφθήσεται ῥῆμα ὃ εἶπε
18 (α) κύριος. Καὶ οἱ υἱοί σου οἳ ἐξελεύσονται
ἐκ σοῦ οὓς γεννήσεις, λήψεται, καὶ ἔσονται εὐνοῦχοι
ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος.
19 Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἡσαΐαν,
Ἀγαθὸς ὁ λόγος κυρίου ὃν (β) ἐλάλησεν,
20 ἔσω εἰρήνη ἐν ταῖς ἡμέραις μου. Καὶ
τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἐζεκίου καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία
αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐποίησε, τὴν κρήνην καὶ
τὸν ὑδραγωγὸν, καὶ (γ) εἰσήγαγε τὸ ὕδωρ εἰς τὴν
πόλιν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ (δ) βιβλίῳ
λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;
21 Καὶ ἐκοιμήθη Ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων
αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ
ἀντ᾽ αὐτοῦ.

Ecce dies veniunt: & tollentur 17
*omnia quæ in domo tua, & quæcunque
theſaurizaverunt patres
tui uſque in diem hanc, in Babylonem:
& non remanebit verbum*
(p) quod dixit Dominus. Et filii 18
*tui, qui egredientur ex te, quos
generabis, (q) capientur, & erunt
(r) eunuchi in domo regis Babylonis.
Et dixit Ezecias ad Eſaiã;* 19
*Bonum eſt verbum Domini, quod
locutus eſt: ſit (ſ) pax in diebus
meis. Et reliqua verborum Ezeciæ,* 20
*& omnis potentatus ejus, &
quæcunque fecit, fontem, & aquæductum,
& introduxit aquã
in civitatem, nónne hæc ſcripta
in libro Verborum dierum regibus
Juda? Et dormivit Ezecias cum* 21
*patribus (t) ſuis. Et regnavit
Manaſſes filius ejus pro eo.*

MS.A. (†) ὑπολημφθήσεται (α) ὁ κύριος. (β) ἐλάλησεν· καὶ εἶπεν, Μὴ οὐ καὶ
ἂν εἰρήνη καὶ ἀλήθεια ἔσται ἐν ἡμέραις μου; (γ) καὶ εἰσήνεγκαν τὸ ὕδωρ (δ) βιβλίῳ
* τῶν ἡμερῶν

ΚΕΦ. κα΄.

1 Υἱὸς δώδεκα ἐτῶν Μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν
αὐτὸν, καὶ πεντήκοντα, καὶ πέντε ἔτη
ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ
2 μητρὶ αὐτοῦ (α) Ἀψιβά. Καὶ ἐποίησε τὸ
πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ τὰ βδελύγματα
τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος ἀπὸ
3 προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ (β) ἐπέστρεψε
καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ ἃ (γ) κατέσπασεν
Ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ (δ) ἀνέστησε
θυσιαστήριον τῇ Βάαλ, καὶ ἐποίησε (ε)
τὰ ἄλση καθὼς ἐποίησεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς
Ἰσραήλ, καὶ προσεκύνησε πάσῃ τῇ
δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς.
4 Καὶ ᾠκοδόμησε (ζ) θυσιαστήριον ἐν οἴκῳ
κυρίου, ὡς εἶπε, Ἐν Ἰερουσαλὴμ θήσω (η)
5 τὸ ὄνομά μου. Καὶ ᾠκοδόμησε (θ) θυσιαστήριον
πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ (ι) ἐν ταῖς
6 δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυρίου. Καὶ διῆγε τοὺς
υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πυρὶ, καὶ ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο,
καὶ ἐποίησε (κ) τεμένη, καὶ γνώστας ἐπλήθυνε
τοῦ ποιεῖν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς
7 κυρίου παροργίσαι αὐτόν. Καὶ ἔθηκε (λ)
τὸ γλυπτὸν τοῦ ἄλσους ἐν τῷ οἴκῳ, ᾧ εἶπε
κύριος πρὸς Δαυὶδ καὶ πρὸς Σαλωμὼν τὸν
υἱὸν αὐτοῦ, Ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ (μ) καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ
ᾗ ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυλῶν (ν)
τοῦ Ἰσραήλ, καὶ θήσω τὸ ὄνομά μου (ξ)
8 εἰς τὸν αἰῶνα, Καὶ οὐ προσθήσω τοῦ σαλεῦσαι
τὸν πόδα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα
τοῖς πατράσιν αὐτῶν, οἵτινες φυλάξουσι
(ο) πάντα ὅσα (π) ἐνετειλάμην, κατὰ πᾶσαν
τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ δοῦλός
μου (ρ) Μωϋσῆς.

CAP. XXI.

Filius duodecim annorū 1
*erat Manaſſes in regnando ipſum:
& quinquaginta & quinque annos
regnavit in Hieruſalem: &
nomen matri ejus, Apſiba. Et fecit* 2
*malum in oculis Domini, juxta
abominationes gentium, quas ſuſtulit
Dominus à facie filiorum
Iſrael. Et revertit, & ædificavit* 3
*excelſa, quæ diruerat Ezecias pater
ejus, & erexit altare Baal:
& fecit lucos, ſicut fecerat Achaab
rex Iſrael: & adoravit
omnem (a) virtutem cœli: & ſervivit
eis. Et ædificavit altare in* 4
*domo Domini, (b) quomodò dixit,
In Hieruſalem ponam nomen meum.
Et ædificavit (c) altare omni* 5
*virtuti cœli in duobus atriis
domûs Domini: Et traduxit filios* 6
*ſuos in igni, & (d) ariolabatur,
& augurabatur, & fecit (e) delubra,
& (f) Gnoſtas multiplicavit
faciendo malum in oculis
Domini ad irritandum eum. Et* 7
*poſuit ſculptile luci in domo, quã
dixit Dominus ad David, & ad
Salomon filium ejus; In domo
hac, & in Hieruſalem, quam elegi
de omnibus tribubus Iſrael,
(g) & ponam nomen meum in
ſeculum. Et non adjiciam com-* 8
*movere pedem Iſrael de terra,
quã dedi patribus eorum: (h) quimodò
cuſtodient omnia, quæcunque
mandavi juxta omne mandatum,
quod mandavit eis ſervus
meus Moyſes.*

MS.A. (α) Ὀφιβά. (β) ἀπέστρεψεν (γ) κατέσκαψεν (δ) * ἀπέστρεψεν τὸ θυσιαστήριον (ε) ἄλση (ζ) τὸ θυσιαστήριον (η) τὸ θρόνον μου. Καὶ (θ) τὸ θυσιαστήριον (ι) ἐν πάσαις αὐλαῖς (κ) θελητῶν, καὶ γνώστας (λ) τὸ * χρυπτὸν τοῦ οἴκου ἐν τῷ * ἄλσει ὡς ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ, ὡς εἶπεν (μ) καὶ Ἱερουσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην (ν) Ἰσραήλ, (ξ) ἐκεῖ εἰς τὸν (ο) τοῦ ποιεῖν πάντα (π) ἐνετειλάμην αὐτοῖς, κατὰ πᾶσαν ἐντολὴν (ρ) Μωσῆς.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

הא יומיא אתן ויתנטל כל די בביתך דגנזו אבהתך עד יומא הדין ויתוב לבבל לא 17
ישתאר מדעם אמר יי׃ ומבנך די יפקון מנך דתוליד ידבר ויהון רברבין בהיכלא דמלכא 18
דבבל׃ ואמר חזקיה לישעיה תקין פתגמא דיי דמללתא ואמר הלא אם שלם וקשוט יהי 19
ביומי׃ ושאר פתגמי חזקיה וכל גבורתיה ודעבד ית בריכתא וית מזיקתא ואיתי ית 20
מיא לקרתא הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי דבית יהודה׃ ושכיב 21
חזקיהו עם אבהתוהי ומלך מנשה בריה תחותוהי׃

כא

בר תרתא עסרי שנין מנשה כד מלך וחמשין וחמש שנין מלך בירושלם ושום אמיה 1
חפצי בה׃ ועבד דביש קדם יי כתועבת עממיא דתריך יי מן קדם בני ישראל׃ ותב 2
ובנא ית במתא דאביד חזקיה אבוהי ואקים אגורין לבעלא ועבד אשירתא כמא דעבד 3
אחאב מלכא דישראל וסגיד לכל חילי שמיא ופלח יתהון׃ ובנא אגורין בבית מקדשא 4
דיי דאמר יי בירושלם אשרי ית שכנתי׃ ובנא אגורין לכל חילי שמיא בתרתין דרתא 5
דבית מקדשא דיי׃ ואעבר ית בריה בנורא ועונן ונחיש ועבד בדין וזכורו אסגי למעבד 6
דביש קדם יי לארגזא קדמוהי׃ ושוי ית צלם אשירתא דעבד בביתא דאמר יי לדוד 7
ולשלמה בריה בביתא הדין ובירושלם דאתרעיתי מכל שבטיא דישראל אשרי
ית שכנתי לעלם׃ ולא אוסיף לטלטלא ית ישראל מן ארעא דיהבית לאבהתהון 8
לחוד אם יטרון למעבד ככל תפקידתא דפקידתנון ולכל אוריתא דפקד יתהון
עבדי משה׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Ecce dies veniunt, & tolletur omne quod eſt in domo tua, quod theſaurizârunt 17
patres tui uſq; ad diem hanc; & *revertetur* ad Babel: non relinquetur
quicquam, dixit Dn̄s. Et de filiis tuis qui exibunt de te quos gignes, 18
accipiet: & erunt magnates in palatio regis Babel. Et dixit Hhizkiah ad 19
Jeſaghjah, Rectum eſt verbum Domini quod locutus es: & dixit, Nónne
ſi pax & veritas erit in diebus meis? Et reliquum verborum Hhizkiah & 20
omnis fortitudo ejus, & quomodo fecerit piſcinam & aquæductum & induxerit
aquas in urbem; nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum
regum domus Jehudah? Et cubuit Hhizkiah cum patribus ſuis, & 21
regnavit Menaſſeh filius ejus pro eo.

CAP. XXI.

Filius duodecim annorum erat Menaſſeh quando regnavit: & quin- 1
quaginta quinq; annis regnavit in Jeruſalem, & nomen matris ejus Hhephſzibah.
Et fecit quod malum erat ante Dominum juxta abominationes 2
gentium, quas expulerat Dn̄s à facie filiorum Iſrael. Et converſus reædificavit 3
excelſa, quæ diſſipârat Hhizkiah pater ejus: & ſtatuit aras Baghala,
& fecit lucum ſicut fecerat Ahhab rex Iſrael, & adoravit omnes virtutes
cœlorum, & coluit eas. Et ædificavit aras in domo ſanctuarii Dn̄i de quo 4
dixerat Dn̄s, In Jeruſalem collocabo majeſtatem meam. Et ædificavit aras 5
omnibus virtutibus cœlorum in duobus atriis domus ſanctuarii Dn̄i. Et 6
transire fecit filium ſuum per ignem, & ariolatᵒ eſt atq; auguratus, & fecit
pythones & divinatores: multiplicavit facere quod malum erat ante Dn̄m
ut irritaret eum. Et poſuit ſimulachrum luci quem fecerat in domo, de qua 7
dixerat Dn̄s David & Selomoh filio ejus, In domo hac & in Jeruſalem, in
qua mihi complacui præ omnibᵒ tribubᵒ Iſrael, ponam majeſtatem meam
in ſeculum. Nec addam transferre Iſraelem de terra quam dedi patribus 8
eorum: tantummodo ſi cuſtodierint facere juxta *omne præceptum quod*
præcepi eis, & ſecundùm omnē legem quam præcepit eis ſervᵒ meᵒ Moſeh.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܗܐ ܝܘܡܬܐ ܐܬܝܢ܂ ܘܡܫܬܩܠ ܟܠ ܕܐܝܬ ܒܒܝܬܟ܂ ܘܣܝܡܬܐ ܕܣܡܘ ܐܒܗܝܟ ܥܕܡܐ 17
ܠܝܘܡܢܐ܂ ܠܒܒܠ ܬܐܙܠ܂ ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܟ܂ ܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ * ܘܡܢ ܒܢܝܟ ܕܢܦܩܝܢ 18
ܡܢܟ܂ ܕܡܘܠܕ ܐܢܬ܂ ܢܕܒܪܘܢ܂ ܘܢܗܘܘܢ ܡܗܝܡܢܐ ܒܗܝܟܠܗ ܕܡܠܟܐ ܕܒܒܠ܂
* ܐܡܪ ܚܙܩܝܐ ܠܐܫܥܝܐ܂ ܛܒ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܐܡܪܬ܂ ܘܐܡܪ܂ ܐܠܘ ܗܘܐ ܫܠܡܐ ܘܩܘܫܬܐ 19
ܢܗܘܐ ܒܝܘܡܝ܂ * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܚܙܩܝܐ܂ ܘܟܠܗ ܓܢܒܪܘܬܗ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܕܥܒܕ 20
ܡܥܝܢܬܐ܂ ܘܐܡܪܐ܂ ܘܐܥܠ ܡܝܐ ܠܡܕܝܢܬܐ܂ ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ * ܘܫܟܒ 21
ܚܙܩܝܐ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ܂ ܘܐܡܠܟ ܡܢܫܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ܂ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ *
* ܒܪ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܡܢܫܐ ܟܕ ܐܡܠܟ܂ ܘܚܡܫܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ܂ ܐܡܠܟ 1
ܒܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܫܡܐ ܕܐܡܗ ܚܦܨܝܒܐ܂ * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܂ ܐܝܟ ܛܢܦܘܬܐ 2
ܕܥܡܡܐ ܕܐܘܒܕ ܡܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ܂ * ܘܗܦܟ ܘܒܢܐ ܒܝܬ ܦܘܠܚܢܐ ܘܡܕܒܚܐ 3
ܕܚܡܐ ܚܙܩܝܐ ܐܒܘܗܝ܂ ܘܐܩܝܡ ܡܕܒܚܐ ܠܒܥܠܐ܂ ܘܥܒܕ ܐܣܛܘܢܐ܂ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܚܐܒ
ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܣܓܕ ܠܟܠܗ ܚܝܠܐ ܕܫܡܝܐ܂ ܘܦܠܚ ܐܢܘܢ܂ * ܘܒܢܐ ܡܕܒܚܐ 4
ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ܂ ܕܐܡܪ ܒܗ ܡܪܝܐ܂ ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܐܣܝܡ ܫܡܝ܂ * ܘܒܢܐ ܡܕܒܚܐ 5
ܠܟܠܗ ܚܝܠܐ ܕܫܡܝܐ܂ ܒܬܪܬܝܢ ܕܪ̈ܬܐ ܕܒܝܬ ܡܪܝܐ܂ * ܘܐܥܒܪ ܒܪܗ ܒܢܘܪܐ܂ ܘܩܨܡ 6
ܘܢܚܫ܂ ܘܥܒܕ ܙܟܘܪܐ ܘܚܪܫܐ܂ ܘܐܣܓܝ ܠܡܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܪܓܙܘ ܐܢܘܢ܂
* ܘܣܡ ܨܠܡܐ ܘܦܬܟܪܐ ܕܥܒܕ܂ ܒܒܝܬܐ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܘܠܫܠܝܡܘܢ ܒܪܗ܂ 7
ܒܒܝܬܐ ܗܢܐ ܘܒܐܘܪܫܠܡ ܕܓܒܝܬ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܐܣܝܡ ܫܡܝ
ܠܥܠܡ܂ * ܘܠܐ ܐܘܣܦ ܠܡܫܓܫܘ ܪܓܠܗ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ 8
ܠܐܒܗܘܗܝ܂ ܐܠܘ ܢܛܪܘܢ ܘܢܥܒܕܘܢ ܟܠ ܕܦܩܕܬ ܐܢܘܢ܂ ܘܟܠܗ ܢܡܘܣܐ
ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܥܒܕܝ ܡܘܫܐ܂

* Ecce dies venient quibus auferetur quicquid 17
eſt domi tuæ; & theſaurus quem majores tui
ad hunc uſque diem recondiderunt, ibit in
Babelem, nullâ re tibi relictâ, dicit Dominus.
Et de filiis tuis qui ex te prodibunt quos 18
generabis, abducentur, & erunt eunuchi in
palatio regis Babelis. Reſpondit Hezecia 19
* Eſaiæ, Bonus eſt ſermo Domini quem protuliſti:
Tum dixit, O utinam pax & veritas
ſit in diebus meis. Reliqua geſta Hezeciæ, & 20
tota fortitudo ejus, utque fecerit piſcinam &
aquæductum, & introduxerit aquas in civitatem;
ecce ſcripta ſunt in libro annalium
regum Juda. Deinde occubuit Hezecia cum 21
patribus ſuis, regnavítque Manaſſe filius ejus
poſt ipſum.

CAP. XXI.

Natus erat annos duodecim Manaſſe 1
quando regnavit, & annis quinquaginta-
quinque regnavit in Jeruſalem: nomen matris
ejus, Hebſibah. Fecit quod malum erat 2
coram Domino, ſecundùm abominationes
gentium quas perdiderat Dominus à conſpectu
filiorum Iſraelis. Nam reædificavit excelſa 3
& altaria quæ extirpârat Hezecia pater
ejus: aras erexit Baali: fecit idola quemadmodum
fecerat Ahab rex Iſraelis; & adoravit
cunctas cœli militias, & coluit eas. Item 4
extruxit aras in domo Domini, de qua dixerat
Dominus, In Jeruſalem ponam nomen
meum: Et ædificavit altaria cunctis cœli mi- 5
litiis in utroque atrio domûs Domini: Filium 6
ſuum traduxit per ignem: divinationibus
& præſtigiis uſus eſt: inſtituit hariolos & pythones:
multáq; ſcelera commiſit coram Domino,
ut irritaret eum. Præterea ſimulacra 7
& idola quæ fecit, collocavit in ea domo de
qua dixerat Dominus Davidi & Salomoni filio
ejus, In hac domo et in Jeruſalem, quas
elegi ex omnibus tribubus Iſraelis, ibi collocabo
nomen meum in æternum: Nec dein- 8
ceps movebo pedem Iſraelis è terra quam dedi
patribus eorum, dummodo ſervent ac faciant
quicquid præcepi eis, totámque legem
quam mandavit eis ſervus meus Moſes.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هاك ايام تاتي ويحمل كل شي في خزاينك وفي بيتك * والخزاين التي حفظها اباوك الي اليوم * 17
الي بابل تذهب * ولا يترك لك شي يقول الله * ومن بنيك الذين يخرجون منك وتلدهم * 18
يوخذون ويكونوا خداما في هيكل ملك بابل * فقال حزقيا لاشعيا * حسنا القول الذي 19
قلت * احب ان يكون خيرا وبرا في ايامي * وساير امور حزقيا وجميع جبروته * وصنعه 20
البحيرة والساقية * وادخال الماء الي المدينة * فانه مكتوب في سفر ايامين الذي لملوك
يهودا * واضطجع حزقيا مع ابايه * 21

* الفصل الحادي والعشرون *

* وملك بعده ابنه منسا * وهو ابن اثني عشر سنة * واقام ملكا باورشليم خمسة وخمسين 1
سنة * واسم امه حفصيبه * وصنع السو قدام الله مثل نجاسات الامم الذين ابادهم الله من 2
قدام بني اسرايل * ورجع وبني الصواعد التي كان ابوه حزقيا قلعها * واقام مذبحا للباعل 3
وصنع ايضا حجا كما صنع احاب ملك اسرايل * وسجد لجميع نجوم السما وعبدها * وبني 4
مذابح في بيت الله في الموضع الذي قال الله * اني باورشليم احل نوريه * وبني مذابح 5
لجميع جنود السما في داري بيت الله * واحرق ابنه بالنار وتخرص وتكهن * وصنع العيافين 6
والعرافين * واكثر من صنيع الشر قدام الله ليغضبه * وجعل صنم معبوده في بيت الله * 7
في البيت الذي قال الله لداود ولسليمان ابنه * في هذا البيت وباورشليم التي اخترت من
جميع اسباط اسرايل * اضع اسمي فيها الي الدهر * ولا اعود ايضا ان اقلقل رجل اسرايل 8
من الارض التي وهبت لابايهم * ان حفظوا وصنعوا كل الذي اوصيتهم فقط * وجميع الشرايع
التي اوصاهم عبدي موسي *

* *Ecce dies venturi ſunt, quibus deportabitur* 17
*quicquid eſt in ærario tuo & in domo
tua; & theſauri quos repoſuerunt
patres tui ad hunc uſque diem, in Babelem
ibunt, & nihil tibi relinquetur, dicit
Deus. De filiis etiam tuis, qui ex te prodibunt,* 18
*quos geniturus es, capientur, &
erunt miniſtri in aula regis Babelis. Dixit* 19
*Hezecia ad Eſaiam, Optimus eſt ſermo
quem dixiſti, optarem ut res proſperè
ſanctéque ſuccederent diebus meis. Reliquæ* 20
*res geſtæ Hezeciæ, & præclara
quæque facta ipſius, quòd lacum & aquæductum
fecerit, & aquam in urbem
induxerit; ſcripta ſunt in libro chronicorum
regum Juda. Tandem occubuit Hezecia* 21
cum patribus ſuis.

CAP. XXI.

Poſt hunc regnavit Manaſſe filius ejus, 1
*cum duodecimum annum ageret: manſitque
rex in Jeruſalem quinquaginta
quinque annis: nomen matris ejus erat
Hebſibah. Scelera commiſit coram Deo,* 2
*juxta turpitudines gentium quas perdiderat
Deus à conſpectu filiorum Iſraelis.
Nam rurſus ædificavit excelſa quæ* 3
*pater ipſius Hezecia demolitus fuerat, &
aram erexit Baali. Prætereà feſtum inſtituit,
quemadmodum fecerat Achab rex
Iſraelis: genuflexit omnibus cœli ſyderibus,
& adoravit ea: Ædificavit altaria* 4
*in domo Dei, in loco illo de quo dixerat
Dominus; In Jeruſalem habitare
faciam lumen meum. Item ædificavit al-* 5
*taria cunctis exercitibus cœli in utroque
atrio domûs Dei: Filium ſuum igne* 6
*combuſſit: tempora conjectavit, uſus eſt
veneficiis, auſpices & pythones inſtituit,
multáque coram Deo ſcelera commiſit, ut
ad iram provocaret eum. Idolum quod* 7
*ipſe adorabat, collocavit in domo Dei, in
domo de qua dixerat Deus Davidi &
Salomoni filio ejus; In domo iſta & in
Jeruſalem quam elegi ex omnibus tribubus
Iſraelis, in ea ponam nomen meum in
perpetuum: Neque movebo deinceps pe-* 8
*dem Iſraelis de terra quam dedi patribus
eorum, ſi modò ſervaverint & fecerint
omnia quæ mandavi eis, & omnes leges
quas præcepit eis ſervus meus Moſes.*

מלכים ב : כא

præ malum faciendum ad ,Menaſſeh eos fecit errare &:audierunt non Et
9 ולא שמעו ויתעם מנשה לעשות את־הרע מן־
eſt Locutuſque .Iſrael filiorum faciebus à Dñs delevit quas ,gentibus
10 הגוים אשר השמיד יהוה מפני בני ישראל : וידבר
fecit quod eo Pro :dicendo ,prophetarum ſuorũ ſervorũ manu in Dñs
11 יהוה ביד־עבדיו הנביאים לאמר : יען אשר עשה
,omnib⁹ præ pej⁹ faciendo ,iſtas abominationes Jehudah rex Menaſſeh
מנשה מלך־יהודה התעבות האלה הרע מכל
Jehudah etiam fecit peccare &:ej⁹ facies ad qui ,Emorræi fecerunt quæ
אשר־עשו האמרי אשר לפניו ויחטא גם־את־יהודה
inducens ego Ecce :Iſrael Deus Dominus dixit ſic Idcirco.ſuis idolis in
12 בגלוליו : לכן כה־אמר יהוה אלהי ישראל הנני מביא
tinniant ,illud audientium omnium quòd,Jehudah &,Jeruſalaim ſuper malum
רעה על־ירושלם ויהודה אשר כל־שמעיו תצלנה
& ,Someron lineam Jeruſalaim ſuper extendam Et.ejus aures ambæ
13 שתי אזניו : ונטיתי על־ירושלם את קו שמרון ואת־
abſtergit quemadmodũ ,Jeruſalaim delebo & ,Achab domus pondus
משקלת בית אחאב ומחיתי את־ירושלם כאשר־ימחה
derelinquam Et .ſuam faciem ſuper vertit & abſterſit ſcutellam
14 את־הצלחת מחה והפך על־פניה : ונטשתי את
eruntq; :eorũ inimicorum manu in eos tradam & ,meæ hæreditatis reſiduos
שארית נחלתי ונתתים ביד איביהם והיו
fecerunt quod Eò .ſuis inimicis omnibus direptionem in &,rapinam in
15 לבז ולמשסה לכל־איביהם : יען אשר עשו
qua die à ,me irritantes fuerunt & ,meis oculis in malum
את־הרע בעיני ויהיו מכעסים אתי מן־היום אשר
etiam Et .hanc diem ad uſque & Ægypto ex eorum patres ſunt egreſſi
16 יצאו אבותם ממצרים ועד היום הזה : וגם
impleret donec ,valde multum Menaſſeh effudit innoxiũ ſanguinẽ
דם נקי שפך מנשה הרבה מאד עד אשר־מלא
fecit peccare quo ,ſuum peccatum præter ,os ad ore Jeruſalaim
את־ירושלם פה לפה לבד מחטאתו אשר החטיא את־
verborum reſiduum Et .Domini oculis in malum faciendum ad Jehudah
17 יהודה לעשות הרע בעיני יהוה : ויתר דברי
ipſa nónne,peccavit quod ej⁹ peccatum &,fecit quæ univerſa &,Menaſſeh
מנשה וכל־אשר עשה וחטאתו אשר חטא הלוא־הם
Jacuitque ?Jehudah regum dierum verborum libro ſuper ſcripta
18 כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה : וישכב
horto in ſuæ domus horto in eſt ſepultus &,ſuis patribus cum Menaſſeh
מנשה עם־אבתיו ויקבר בגן־ביתו בגן־
duorum & viginti Filius .eo pro ejus filius Amon regnavitque :Huzza
19 עזא וימלך אמון בנו תחתיו : בן־עשרים ושתים
:Jeruſalaim in regnavit annis duobus & ,ipſum regnando in Amon annorum
שנה אמון במלכו ושתים שנים מלך בירושלם
Fecitque .Jotbah de Charus filia Meſullemeth ejus matris nomen &
20 ושם אמו משלמת בת־חרוץ מן־יטבה : ויעש
.ſuus pater Menaſſeh fecerat ſicut ,Domini oculis in malum
הרע בעיני יהוה כאשר עשה מנשה אביו :
ſervivitque :ſuus pater ambulavit qua via omni in ambulavit Et
21 וילך בכל־הדרך אשר־הלך אביו ויעבד
.eis ſe incurvavit & ,ſuus pater ſervierat quibus ,idolis
את־הגללים אשר עבד אביו וישתחו להם :
ambulavit non & ,ſuorum patrum Deum Dominum dereliquit Et
22 ויעזב את־יהוה אלהי אבתיו ולא הלך
interfecerunt &,eũ ſuper Amon ſervi conjuraverunt Et .Domini via in
23 בדרך יהוה : ויקשרו עבדי־אמון עליו וימיתו
omnes terræ populus percuſſit Et .ſua domo in regem
24 את־המלך בביתו : ויך עם־הארץ את כל־
terræ populus conſtituit regem & :Amon regem ſuper conjurantes
הקשרים על־המלך אמון וימליכו עם־הארץ
.eo pro ejus filium Joſijahu
את־יאשיהו בנו תחתיו :

Verſio VUL. LAT.

9 Illi verò non audierũt: ſed ſeducti ſunt à Manaſſe, ut facerent malum, ſuper gentes quas contrivit Dominus à facie filiorum Iſrael. 10 Locutúſque eſt Dominus in manu ſervorum ſuorum Prophetarum, dicens; 11 Quia fecit Manaſſes rex Juda abominationes iſtas peſſimas, ſuper omnia quæ fecerunt Amorrhæi ante eum, & peccare fecit etiam Judam in immunditiis ſuis: 12 Propterea hæc dicit Dominus Deus Iſrael, Ecce ego inducam mala ſuper Jeruſalem et Judam: ut quicunque audierit, tinniant ambæ aures 13 ejus. Et extendam ſuper Jeruſalem funiculum Samariæ, et pondus dom⁹ Achab: et delebo Jeruſalem, ſicut deleri ſolent tabulæ: et delens vertam, et ducam crebriùs ſtylum ſup 14 faciem ejus. Dimittam verò reliquias hæreditatis meæ, et tradam eas in manus inimicorum ejus: erúntque in vaſtitatem, et in rapinam cunctis ad- 15 verſariis ſuis: Eò quòd fecerint malum coram me, et perſeveraverint irritantes me; ex die quâ egreſſi ſunt patres eorum ex Ægypto, uſque ad hanc 16 diem. Inſuper & ſanguinem innoxium fudit Manaſſes multum nimis, donec impleret Jeruſalem uſque ad os: abſque peccatis ſuis, quibus peccare fecit Judam, ut faceret malum 17 coram Domino. Reliqua autem ſermonum Manaſſe, & univerſa quæ fecit, & peccatum ejus quod peccavit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro Sermonũ 18 dierum regum Juda? Dormivítque Manaſſes cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in horto domûs ſuæ, in horto Oza: & regnavit Amon filius ejus pro 19 eo. Viginti duorum annorum erat Amon cùm regnare cœpiſſet: duobus quoq; annis regnavit in Jeruſalẽ: Nomen matris ejus Meſſalemeth, filia Ha- 20 rus de Jeteba. Fecítque malũ in conſpectu Domini, ſicut fe- 21 cerat Manaſſes pater ejus. Et ambulavit in omni via, per quam ambulaverat pater ejus: ſervivítque immunditiis, quibus ſervierat pater ejus, & ad- 22 oravit eas. Et dereliquit Dominum Deum patrum ſuorũ, & non ambulavit in via Do- 23 mini. Tetenderúntque ei inſidias ſervi ſui, et interfecerunt 24 regem in domo ſua. Percuſſit autem populus terræ omnes, qui conjuraverant contra regem Amon: & conſtituerunt ſibi regem Joſiam filium ejus pro eo.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

9 Καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς Μανασσῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου ὑπὲρ τὰ ἔθνη, ἃ ἠφάνισε κύριος ἐκ 10 προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν, λέ- 11 γων, Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησε Μανασσῆς ὁ βασιλεὺς Ἰούδα τὰ βδελύγματα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησεν ὁ Ἀμορραῖος (σ) ὁ ἔμπροσθεν, καὶ ἐξήμαρτε (τ) καί 12 γε τὸν Ἰούδαν ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, Οὐχ οὕτως· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, Ἰδοὺ ἐγὼ (υ) φέρω κακὰ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ Ἰούδαν, ὥστε παντὸς ἀκούοντος ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ. 13 Καὶ ἐκτενῶ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ τὸ μέτρον Σαμαρείας καὶ (φ) τὸ στάθμιον οἴκου Ἀχαάβ· καὶ ἀπαλείψω τὴν Ἱερουσαλήμ, καθὼς ἀπαλείφεται (χ) ὁ ἀλάβαστρος ἀπαλειφόμενος καὶ καταστρέφεται ἐπὶ πρόσωπον 14 αὐτοῦ. Καὶ ἀπώσομαι τὸ ὑπόλειμμα τῆς κληρονομίας μου, καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔσονται εἰς διαρπαγὴν καὶ εἰς προνομὴν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, 15 (ψ) Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἦσαν παροργίζοντές με ἀπὸ τῆς (ω) ἡμέρας ἧς ἐξήγαγον τοὺς πατέρας αὐ- 16 τῶν ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καί γε αἷμα ἀθῷον ἐξέχεε Μανασσῆς πολὺ σφόδρα ἕως οὗ ἔπλησε τὴν Ἱερουσαλὴμ στόμα εἰς στόμα, πλὴν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὧν ἐξήμαρτε τὸν Ἰούδαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀ- 17 φθαλμοῖς κυρίου. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μανασσῆ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ ἣν ἥμαρτεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βα- 18 σιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἐκοιμήθη Μανασσῆς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη (α) ἐν τῷ κήπῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐν κήπῳ Ὀζά. καὶ ἐβασίλευσεν (β) Ἀμὼς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 19 Υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν (γ) Ἀμὼς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, (δ) καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ (ε) Μεσολλὰμ θυγάτηρ Ἀροὺς ἐξ (ζ) 20 Ἰετέβα. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, καθὼς ἐποίησε Μανασσῆς ὁ 21 πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐλάτρευσε τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐλάτρευσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, 22 καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς. Καὶ ἐγκατέλιπε τὸν κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐ- 23 πορεύθη ἐν ὁδῷ κυρίου. Καὶ συνεστράφησαν οἱ παῖδες (η) Ἀμὼς πρὸς αὐτόν, καὶ ἐθανά- 24 τωσαν τὸν βασιλέα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Καὶ ἐπάταξεν (θ) ὁ λαὸς τῆς γῆς πάντας τοὺς συστραφέντας ἐπὶ τὸν βασιλέα (ι) Ἀμώς, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

9 Et non audierunt, & decepit eos Manaſſes ad faciendum malum in oculis Domini ſuper gentes, quas deleverat Dominus à facie filiorum Iſrael. 10 Et locutus eſt Dominus in manu ſervorum ſuorum prophetarum, dicens; 11 Pro iis quæ fecit Manaſſes rex Juda, abominationes iſtas malas, ex omnibus quæ fecerat Amorrhæus, (i) qui antè, & peccare fecit etiam Judã in idolis ſuis; 12 (k) Non ſic: Hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Ecce ego porto mala ſuper Hieruſalem, & Judam; ita ut omnis audientis perſonaturæ ſint ambæ aures ejus. 13 Et extendam ſuper Hieruſalem menſuram Samariæ, et pond⁹ domûs Achaab. Et extergam Hieruſalem, ſicut extergitur (l) Alabaſtrum, quod abſtergitur, & convertitur ſuper faciem ſuam. 14 Et expellam reſiduum hæreditatis meæ: & tradam eos in manus inimicorum ſuorum, & erunt in direptionem & in prædam omnib⁹ inimicis ſuis; 15 Pro eo, quòd fecerunt malum in oculis meis, & fuerunt irritantes me à die, quâ eduxi patres eorum ex Ægypto, & uſq; in diem hanc. 16 Etiam ſanguinem innocentem effudit Manaſſes multum valdè; quoaduſq; implevit Hieruſalem, os ad os, (m) præter peccata ſua, quibus peccare fecit Judam ad faciendum malum in oculis Domini. 17 Et reliqua verborum Manaſſe, & omnia quæcunq; fecit, & peccatum ejus, quod peccavit, nónne hæc ſcripta in libro Verborum dierum regib⁹ Juda? 18 Et dormivit Manaſſes cum patrib⁹ ſuis: et ſepultus eſt in horto dom⁹ ſuæ, in horto Oza. Et regnavit Amos filius ejus pro eo. 19 Filius viginti & duorum annorum Amos in regnando ipſum: & duos annos regnavit in Hieruſalem: & nomen matri ejus Meſollam, filia Arus de Jeteba. 20 Et fecit malum in oculis Domini, ſicut fecerat Manaſſes pater ejus. 21 Et ambulavit in omni via quâ ambulaverat pater ejus: & ſervivit idolis, quib⁹ ſervierat pater ejus, & adoravit ea. 22 Et dereliquit Dominum Deum patrum ſuorum: et non ambulavit in via Domini. 23 Et conjurârunt pueri Amos adverſus eum: & interfecerunt regem in domo ejus. 24 Et percuſſit populus terræ omnes, qui conjuraverant ſuper regem Amos: & regem fecit populus terræ Joſiam filium ejus pro eo.

MS.A. (σ) ἔμπροσθεν, (τ) καί γε Ἰούδας ἐν (υ) φέρω ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ κακὰ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν, (φ) τὸ *σταθμὸν (χ) τὸ ἀλάβαστρον ἀπαλειφόμενος (ψ) Ἀνθ' ὧν ἐποίησαν (ω) ἡμέρας *ταύτης. Καί γε αἷμα (α) ἐν κήπῳ (β) Ἀμμὼν (γ) Ἀμμὼν (δ) καὶ *δώδεκα ἔτη (ε) Μασαλαμὶθ (ζ) Ἰεταχάλ. (η) Ἀμμὼν (θ) πᾶς ὁ λαὸς (ι) Ἀμμών,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 ולא קבילו ואטעינון מנשה למעבד ית דביש מן עממיא דשיצי יי מן קדם בני ישראל :
10 ומליל יי ביד עבדוהי נבייא למימר : 11 חלף דעבד מנשה מלך שבטא דבית יהודה ית
תועבתא האלין אבאיש מכל דעבדו אמוראי דקדמוהי וחייב אף ית דבית יהודה בפולחן
12 טעותיה : בכין כדנן אמר יי אלהא דישראל הא אנא מיתי בישתא על ירושלם ויהודה דכל
13 דישמענה יצלן תרתין אודנוהי : ואגוד על ירושלם ית חוט חורבן שומרון וית מתקולת
צדות בית אחאב ואמחי ית ירושלם כמא דמתמחיא צלוחיתא מתמחיא ומתהפכא
14 על אפהא : וארטוש ית שארא דאחסנתי ואמסרנון ביד בעלי דבביהון ויהון לבז ולתבר
15 לכל סנאיהון : חלף דעבדו ית דביש קדמי והוו מרגזין קדמי מן יומא דנפקו אבהתהון
16 ממצרים ועד יומא הדין : ואף דם זכי דאשד מנשה סגי לחדא עד די מלא ית ירושלם
17 סיפא בסיפא בר מחובוהי דחייב ית דבית יהודה למעבד דביש קדם יי : ושאר פתגמי
מנשה וכל דעבד וחובוהי דחב הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכא דבית
18 יהודה : ושכיב מנשה עם אבהתוהי ואתקבר בגנן ביתיה בגנן עוזא ומלך אמון בריה
19 תחותוהי : בר עסרין ותרתין שנין אמון כד מלך ותרתין שנין מלך בירושלם ושום
20 אמיה משולמת בת חרוץ מן יטבה : ועבד דביש קדם יי כמא דעבד מנשה אבוהי : 21 ואזל
בכל ארחא דהלך אבוהי ופלח ית טעותא דפלח אבוהי וסגיד להון : 22 ושבק ית פולחנא
23 דיי אלהא דאבהתוהי ולא הלך באורחא דתקנא קדם יי : ומרדו עבדי אמון עלוהי
24 וקטלו ית מלכא בביתיה : וקטל עמא דארעא ית כל דמרדו על מלכא אמון ואמליכו
עמא דארעא ית יאשיה בריה תחותוהי :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

9 Et non attenderunt, ſed errare fecit illos Menaſſeh, ita ut facerent pejus quàm gentes, quas perdiderat Dñs à facie filiorum Iſrael. 10 Et locutus eſt Dñs per manum ſervorũ ſuorum prophetarum, dicendo: 11 Propterea quòd fecit Menaſſeh rex tribus domus Jehudah abominationes has, fecit pejus omnibus quæ fecerunt Emorræi, qui [*fuerunt*] ante ipſum: & peccare fecit etiam homines domus Jehudah in cultu idolorum ſuorum. 12 Ideo ſic dixit Dñs Deus Iſrael, Ecce ego adducam malum ſuper Jeruſalem & Jehudah, [*adeò*] ut omnis qui audierit illud, tinniant ambæ aures ejus. 13 Et extendã ſup Jeruſalem filũ deſolationis Somron, & pond⁹ *excidii* dom⁹ Ahhab; & abſtergam Jeruſalem ſicut abſtergitur lecythus, abſtergitur & vertitur ſuper faciem ſuam. 14 Et derelinquam reſiduum hæreditatis meæ, & tradam illos in manum auctorum inimicitiarum ſuarum, & erunt in direptionem & confractionem omnibus odientibus ſe. 15 Eò quòd fecerunt quod malum erat ante me, & irritaverunt me à die qua exierunt patres eorum ex Miſzraim uſq; ad diem hanc. 16 Etiam ſanguis innocens quem effudit Menaſſeh, [*fuit*] multus valdè, adeò ut impleret Jeruſalem ab extremo ad extremum, præter peccata ejus quibus peccare fecit [*populum*] domus Jehudah, faciendo quod malum erat ante Dñm. 17 Et reliquum verborum Menaſſeh & omnia quæ fecit, & peccata ejus quæ peccavit; nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum *regis* domus Jehudah? 18 Et jacuit Menaſſeh cum patrib⁹ ſuis, & ſepult⁹ eſt in horto domus ſuæ in horto Ghuza, & regnavit Amon fili⁹ ejus pro eo. 19 Fili⁹ viginti & duorũ annorum erat Amon quando regnavit, & duob⁹ annis regnavit in Jeruſalem, & nomen matris ej⁹ Meſulemet filia Hharuſz de Jatbah. 20 Et fecit quod malum erat ante Dñm, ſicut fecerat Menaſſeh pater ej⁹. 21 Et ambulavit in omni via qua ambulaverat pater ejus, & coluit idola quæ coluerat pater ejus, & adoravit ea. 22 Et dereliquit cultum Dñi Dei patrum ſuorum, nec ambulavit in via quæ recta erat ante Dñm. 23 Et conjuraverunt ſervi Amon in eum, & occiderunt regem in domo ſua. 24 Et occidit popul⁹ terræ omnes qui conjuraverant adverſum regem Amon, & regem conſtituit populus terræ Joſiah filium ejus pro eo.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10 11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 21 [illegible]
22 23 [illegible]
24 [illegible]

9 * Sed cùm non obtéperâſſent, & ſeduxiſſet eos Manaſſe, pejùs agens quàm gentes quas perdiderat Dominus à conſpectu filiorum Iſrael; 10 Dixit Dñs per ſervos ſuos prophetas, 11 Quia fecit Manaſſe filius Hezeciæ rex Judæ actiones hujuſmodi, & pejùs egit quàm omnes Amoræi qui præceſſerunt eum, & peccare fecit Iudam per ſimulacra ſua: 12 Propterea ſic dicit Dominus Deus Iſraelis, Ecce *talem* adducturus ſum calamitatem ſuper Iudam & ſuper Ieruſalem, ut quiſquis audierit eam, tinniant ambæ aures ejus. 13 Iacturus enim ſum ſuper Ieruſalem filum Samariæ & libram familiæ Ahabi, & percuſſurus Ieruſalem ac perditurus eam, propter univerſum malum quod Manaſſe perpetravit in Iuda. 14 Quod reſtat ex hæreditate mea, deſeram; & tradam eos in manum inimicorum eorum, & erunt in direptionem & conculcationem cunctis hoſtibus ſuis: 15 Eò quòd ſcelera perpetrârint coram me, & irritaverint me ab ea die quâ egreſſi ſunt patres eorum ex Ægypto ad hunc uſque diem. 16 Adhæc ſanguinem innoxiũ fudit Manaſſe quamplurimũ, ita ut impleret Ieruſalem undequaque; præter ſua ipſius peccata quibus peccare fecit Iudam, & *ipſe* malum perpetravit coram Domino. 17 Cætera geſta Manaſſe, & quicquid fecit, & peccata quæ commiſit; ecce ſcripta ſunt in libro annalium regum Iuda. 18 Occubuit autem Manaſſe cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in viridario domûs ſuæ, *nempè* in viridario ærarii, regnavítq; Amon filius ejus poſt ipſum. 19 Vigintiduos natus erat annos Amon quando regnavit, & duobus annis regnavit in Ieruſalem: nomen matris ejus, Maſelmath filia Harus, de Ietbath. 20 Hic etiam fecit quod malum erat coram Domino, quemadmodum fecerat Manaſſe pater ejus: 21 Et ambulavit in omnib⁹ viis in quib⁹ ambulaverat pater ejus: Coluit enim ſimulacra quæ coluerat pater ejus, & adoravit ea: 22 Deſeruit Dñm Deum patrũ ſuorum, et non ambulavit in via Dñi. 23 Conſpirantes autem ſervi Amonis contra eum, interfecerunt eum domi ſuæ. 24 Populus verò terræ interfecerunt omnes qui conſpiraverant in Amonem regem, et regem creârunt populus terræ Ioſiam filium ejus poſt ipſum,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فلم يسمعوا * فاطغاهم منسا * وعملوا السوء مثل الامم الذين اباذهم الرب من قدام بني
10 اسرايل * وقال الرب على السنة عبيده الانبياء * 11 حين صنع منسا بن حزقيا ملك يهودا هذه
الافعال * واخطا في كل شي صنع مثل الاموراييين الذين كانوا قبله * وخطي ليهودا
12 باصنامه * من اجل هذا هكذا يقول الله اله اسرايل * اني ساتي البلوي على يهودا وعلى
13 اورسليم * حتى كل من سمع به ينصب كلتا اذنيه * والقي على اورسليم حبل سمرين وميزان
بيت احاب * واضرب اورسليم واهلكها من اجل جميع النجاسة التي صنع منسا في يهودا *
14 * واترك بقيه وراثتي * واسلمهم في يد اعدايهم * ويكونوا نهبا * ويدوسهم جميع اعدايهم *
15 * حين صنعوا الخطايا قدامي * وكانوا يعصوني من يوم خرج اباوهم من ارض مصر الي
16 اليوم * ومنسا اهرق دما زكيا كثيرا جدا * حتي ملا اورسليم جانبا فجانبا * سوي خطاياه
17 التي خطي بيهودا * وصنع السوء قدام الرب * وساير امور منسا * وكل شي صنع * والخطايا
18 التي اخطا بها * فانها مكتوبه في سفر بيامين الذي لملوك يهودا * واضطجع منسا مع
19 اباييه * وقبر في جنان بيته في جنان الخزانة * وملك بعده امون ابنه * وهو ابن اثني وعشرين
سنه * واقام ملك باورسليم سنتين * واسم امه سلمات ابنه حدوص الذي من يطباث *
20 21 * وصنع السوء قدام الله * كما صنع منسا ابوه * وسلك كل الطريق التي سلك ابوه * وعبد
22 الاصنام التي عبدها ابوه وسجد لها * وترك الرب اله اباييه * ولم يسلك في طريق الرب *
23 24 * فتمردوا عبيد امون عليه * فقتلوه في بيته * وقتلوا شعب الارض جميع الذين تمردوا على
الملك امون * وملكوا شعب الارض يوسيا ابنه بعده *

9 At non auſcultârunt; ſeduxit enim illos Manaſſe, & ſceleratè ſe geſſerunt more gentium quas Dominus perdiderat à conſpectu filiorum Iſraelis. 10 Quapropter dixit Dominus per linguas ſervorum ſuorum prophetarum, 11 Quandoquidem perpetravit Manaſſe filius Hezeciæ talia facinora, & in omnibus quæ fecit, peccavit ut Amoræi qui præceſſerunt eum, & ſuis idolis peccavit in Judam: 12 Hac de re ſic dicit Deus, Deus Iſraelis, Equidem adducam tantam calamitatem ſuper Judam & ſuper Jeruſalem, ut quiſquis audierit eam, præbeat utranque aurem. 13 Jaciam enim ſuper Jeruſalem funiculum Samariæ, & ſtateram domûs Achabi, & percutiam Jeruſalem, perdámque eam propter omnẽ ſpurcitiam quam fecit Manaſſe in Juda: 14 Reſiduum hæreditatis meæ deſtituam, & tradam eos in manum hoſtium ſuorum; direptioni patebunt, & conculcabunt eos omnes hoſtes eorum, 15 Eò quòd peccata commiſerint coram me, & me ad iram concitârint ab eo die quo patres eorum egreſſi ſunt è terra Ægypti ad hodiernum uſque. 16 Præterea Manaſſe fudit ſanguinis innoxii quamplurimum, adeo ut impleret Jeruſalem ab extremo ad extremum, ultra peccata ſua quæ commiſit in Judam, ſceleratè ſe gerens coram Domino. 17 Reliquæ res geſtæ Manaſſis, & quicquid fecit, & peccata quæ commiſit; ſcripta ſunt in libro chronicorum regum Judæ. 18 Tandem occumbens Manaſſe cum patribus ſuis, ſepultus fuit in viridario domûs ſuæ, in viridario ærarii, regnavitque poſt eum Amon filius ejus. 19 Dum annum ageret vigeſimum ſecundum, manſitque rex in Jeruſalem annis duobus, nomen matris ejus erat Salmath filia Hadus qui erat ex Jetbath. 20 Is nepharié ſe geſſit coram Deo; uti ſe geſſerat Manaſſe pater ejus: 21 Et omnem prorſùs viam inceſſit, quam inceſſerat pater ejus: adoravit enim idola quæ adoraverat pater ipſius, & genuflexit eis: 22 Et derelicto Domino Deo majorum ſuorum, non ambulavit in via Domini. 23 Unde rebellantes ſervi Amonis in ipſum, peremerunt eum domi ſuæ. 24 At populus terræ trucidatis omnibus iis qui rebellârant in regem Amonem, regem conſtituerunt populus terræ Joſiam filium ejus poſt ipſum.

מלכים ב : כב

libro super scripta ipsa nónne ,fecit quæ Amon verborum residuũ Et
25 וְיֶתֶר דִּבְרֵי אָמוֹן אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר 25
suo sepulchro in eum sepelivit Et ?Jehudah regum dierum verborum
26 דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בִּקְבֻרָתוֹ
.eo pro ejus filius Josijahu regnavitque :Huzza horto in
בְּגַן־עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו:

CAP. XXII. כב

uno & triginta & ,ipsum regnando in Josijahu annorum octo Filius
1 בֶּן־שְׁמֹנֶה שָׁנָה יֹאשִׁיָּהוּ בְמָלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים וְאַחַת
filia Jedidah ejus matris nomen & :Jerusalaim in regnavit anno
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ יְדִידָה בַת־
ambulavit & :Domini oculis in rectum Fecitque .Boscath de Hadajah
2 עֲדָיָה מִבָּצְקַת: וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ
.sinistram & ,dexteram declinavit non &,sui patris David via omni in
בְּכָל־דֶּרֶךְ דָּוִד אָבִיו וְלֹא־סָר יָמִין וּשְׂמֹאול:
rex misit ,Josijahu regis anno decimooctavo in fuit Et
3 וַיְהִי בִּשְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ שָׁלַח הַמֶּלֶךְ
,Domini domum scribam Mesullam filii Asaliahu filium Saphan
אֶת־שָׁפָן בֶּן־אֲצַלְיָהוּ בֶן־מְשֻׁלָּם הַסֹּפֵר בֵּית יְהוָה
,magnum sacerdotem Chilchijahu ad Ascende :dicendo
4 לֵאמֹר: עֲלֵה אֶל־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
collegerunt quod ,Domini domum illatum argentum consummet &
וְיַתֵּם אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר אָסְפוּ
facientium manui eam tradant Et .populo à abaci custodes
5 שֹׁמְרֵי הַסַּף מֵאֵת הָעָם: וְיִתְּנֻהוּ עַל־יַד עֹשֵׂי
eam tradant & :Domini domo in præfectis ,opus
הַמְּלָאכָה הַמֻּפְקָדִים בְּבֵית יְהוָה וְיִתְּנוּ אֹתוֹ
roborandum ad Domini domo in quod opus facientibus
לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה לְחַזֵּק אֶת־
,cæmentariis & ,ædificatoribus & ,Fabris .domus scissuram
6 בֶּדֶק הַבָּיִת: לֶחָרָשִׁים וְלַבֹּנִים וְלַגֹּדְרִים
roborandum ad ,excisionis lapides & ,ligna emendum ad &
וְלִקְנוֹת עֵצִים וְאַבְנֵי מַחְצֵב לְחַזֵּק אֶת־
datur quod ,argentum eis cum supputetur non Tantùm .domum
7 הַבָּיִת: אַךְ לֹא־יֵחָשֵׁב אִתָּם הַכֶּסֶף הַנִּתָּן
Dixitque facientes ipsi fide in sed ,eorum manum ad
8 עַל־יָדָם כִּי בֶאֱמוּנָה הֵם עֹשִׂים: וַיֹּאמֶר
legis Librum :scribam Saphan ad magnus sacerdos Chilchijahu
חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עַל־שָׁפָן הַסֹּפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה
ad librum Chilchijah dedit & :Domini domo in inveni
מָצָאתִי בְּבֵית יְהוָה וַיִּתֵּן חִלְקִיָּה אֶת־הַסֵּפֶר אֶל־
,regem ad scriba Saphan venit Et .illum legitque ,Saphan
9 שָׁפָן וַיִּקְרָאֵהוּ: וַיָּבֹא שָׁפָן הַסֹּפֵר אֶל־הַמֶּלֶךְ
tui servi Conflaverunt :dixit & ,rem regi retulit &
וַיָּשֶׁב אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר וַיֹּאמֶר הִתִּיכוּ עֲבָדֶיךָ
manum ad illud dederunt & ,domo in est inventum quod ,argentum
אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בַבַּיִת וַיִּתְּנֻהוּ עַל־יַד
Nunciavitque .Domini domo in præfectis ,opus facientium
10 עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה הַמֻּפְקָדִים בֵּית יְהוָה: וַיַּגֵּד
:sacerdos Chilchijahu mihi dedit Librum :dicendo ,regi scriba Saphan
שָׁפָן הַסֹּפֵר לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סֵפֶר נָתַן לִי חִלְקִיָּה הַכֹּהֵן
regem audire secundùm .fuit Et .regis facies ad Saphan illum legitq;
11 וַיִּקְרָאֵהוּ שָׁפָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ
præcepit Et .sua vestimenta scidit & ,legis libri verba
12 אֶת־דִּבְרֵי סֵפֶר הַתּוֹרָה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו: וַיְצַו
& ,Saphan filio Achicham & ,sacerdoti Chilchijah rex
הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּה הַכֹּהֵן וְאֶת־אֲחִיקָם בֶּן־שָׁפָן וְאֶת־
servo Hasajah & ,scribæ Saphan & ,Michajah filio Hachbor
עַכְבּוֹר בֶּן־מִיכָיָה וְאֵת שָׁפָן הַסֹּפֵר וְאֵת עֲשָׂיָה עֶבֶד־
:dicendo ,regis
הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר:

Versio VULG. LAT.

25 Reliqua autem sermonum Amon quæ fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonum 26 dierum regum Juda? Sepeliéruntque eum in sepulchro suo, in horto Oza: & regnavit Josias filius ejus pro eo.

CAP. XXII.

1 Octo annorum erat Josias cùm regnare cœpisset, triginta & uno anno regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus Idida, filia Hadaia de Besecath. 2 Fecítque quod placitum erat coram Domino, & ambulavit ꝑ omnes vias David patris sui: non declinavit ad dexteram, sive ad sinistram. 3 Anno autem octavodecimo regis Josiæ, misit rex Saphan filium Aslia, filii Messulam, scribam 4 templi Domini, dicens ei; Vade ad Helciam sacerdotẽ magnum, ut confletur pecunia, quæ illata est in templum Domini, quam collegerunt janitores 5 templi à populo, Detúrque fabris per præpositos domûs Dñi: qui & distribuant eã his qui operantur in templo Dñi, ad instauranda sartatecta 6 templi: Tignariis videlicèt & cæmentariis, & iis qui interrupta componunt: & ut emantur ligna, & lapides de lapicidinis ad instaurandum templũ 7 Domini. Veruntamen non supputetur eis argentum quod accipiunt, sed in potestate ha8beant, & in fide. Dixit autem Helcias pontifex ad Saphan scribam; Librum Legis reperi in domo Domini: dedítque Helcias volumen Saphan, qui 9 & legit illud. Venit quoque Saphan scriba ad regem, & renuntiavit ei quod præceperat, & ait; Conflaverunt servi tui pecuniam, quæ reperta est in domo Domini: & dederunt ut distribueretur fabris à præfectis operum templi Domini. 10 Narravit quoque Saphan scriba regi, dicens; Librum dedit mihi Helcias sacerdos. Quem cùm legisset Saphan coram re11ge, Et audisset rex verba libri Legis Domini, scidit vesti12menta sua: Et præcepit Helciæ sacerdoti, & Ahicam filio Saphan, & Achobor filio Micha, & Saphan scribæ, & Asaiæ servo regis, dicens;

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (κ) Ἀμὼς ὅσα ἐποίησεν, (λ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα (μ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; 26 Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ (ν) τάφῳ αὐτοῦ ἐν τῷ κήπῳ Ὀζά, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Et reliqua verborum Amos, quæcunque fecit, nónne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regibus Juda? 26 Et sepelierunt eum in sepulchro ejus in horto Oza: & regnavit Josias filius ejus pro eo. 25

MS.A. (κ) Ἀμμὼν (λ) οὐχ ἰδοὺ (μ) ἐπὶ βιβλίου (ν) τάφῳ ἐν κήπῳ

ΚΕΦ. κβʹ.

1 Υἱὸς ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ (α) Ἰεδία θυγάτηρ Ἐδεϊὰ ἐκ Βασουρώθ. 2 Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς 3 αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστη δεξιὰ (β) καὶ ἀριστερά. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῷ βασιλεῖ Ἰωσίᾳ, ἐν τῷ μηνὶ (γ) τῷ ὀγδόῳ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν (δ) Σαπφὰν υἱὸν Ἐζελίου υἱοῦ Μεσολλὰμ τὸν γραμματέα οἴκου 4 κυρίου, λέγων, Ἀνάβηθι πρὸς Χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ σφράγισον τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν (ε) ἐν οἴκῳ κυρίου, ὃ συνήγαγον οἱ φυλάσσοντες τὸν σταθμὸν παρὰ τοῦ λαοῦ. 5 Καὶ δότωσαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ ἔργα τῶν καθεσταμένων ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τοῖς ποιοῦσι τὰ (ζ) ἔργα τοῖς ἐν οἴκῳ κυρίου τοῦ κατισχῦσαι τὸ βεδὲκ τοῦ 6 οἴκου, Τοῖς τέκτοσι καὶ τοῖς οἰκοδόμοις καὶ τοῖς τειχισταῖς, καὶ τοῦ κτήσασθαι ξύλα καὶ λίθους λατομητοὺς, τοῦ κραταιῶσαι τὸ βεδὲκ τοῦ 7 οἴκου. Πλὴν οὐκ ἐξελογίζοντο αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ διδόμενον αὐτοῖς, ὅτι ἐν πίστει 8 (η) αὐτοὶ ποιοῦσι. Καὶ εἶπε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας πρὸς (θ) Σαπφὰν τὸν γραμματέα, Βιβλίον τοῦ νόμου εὗρον ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδωκε Χελκίας (ι) τὸ βιβλίον πρὸς Σαπφὰν, καὶ 9 ἀνέγνω αὐτό. Καὶ εἰσῆλθεν (κ) ἐν οἴκῳ κυρίου πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ (λ) ἀπέστρεψε τῷ βασιλεῖ ῥῆμα, καὶ εἶπεν, Ἐχώνευσαν οἱ δοῦλοί σου τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν (μ) ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ ἔργα (ν) καθεσταμένων ἐν οἴκῳ 10 κυρίου. Καὶ εἶπε (ξ) Σαπφὰν ὁ γραμματεὺς πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων, Βιβλίον ἔδωκέ μοι Χελκίας ὁ ἱερεύς. καὶ ἀνέγνω αὐτὸ (ο) 11 Σαπφὰν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους (π) βιβλίου τοῦ νόμου, καὶ (ρ) διέρρηξε τὰ ἱμάτια 12 ἑαυτοῦ. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ, καὶ τῷ Ἀχικὰμ υἱῷ (σ) Σαπφὰν, καὶ τῷ Ἀχοβὼρ υἱῷ Μιχαίου, καὶ τῷ (τ) Σαπφὰν τῷ γραμματεῖ, καὶ τῷ (υ) Ἀσαΐᾳ δούλῳ τοῦ βασιλέως, λέγων,

CAP. XXII.

Filius octo annorum Josias in regnando ipsum: & triginta & unum annum regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Jedia, filia Edeia de Basuroth. Et fecit rectum in oculis Domini, & ambulavit in omni via David patris sui: non recessit ad dexteram, & sinistram. Et factum est in octavo & decimo anno regis Josiæ in mense octavo misit rex Sapphan filium Ezeliæ filii Mesollam scribam domûs Domini, dicens; Ascende ad Chelciam sacerdotem magnum: & (a) signa argentum illatum in domo Domini, quod collegerunt custodes liminis à populo: Et dent illud super manum facientium opera, qui præpositi sunt in domo Domini. Et dedit illud facientibus opera, qui in domo Domini, ad fulciendum Bedec domûs, Fabris, & ædificatoribus, & cæmentariis, & ad emendum ligna, & lapides excisos ad confirmandum Bedec domûs. Veruntamen non supputabant eis argentum, quod dabatur eis: quoniam in fide ipsi faciunt. Et dixit Chelcias sacerdos magnus ad Sapphan scribam, Librum legis inveni in domo Domini. Et dedit Chelcias librum ad Sapphan: & legit illum. Et (b) intravit in domo Domini ad regem: & retulit regi verbum, & dixit; Conflaverunt servi tui argentum inventum in domo Domini: et dederunt illud ad manum facientium opera præfectorum in domo Domini. Et dixit Sapphan scriba ad regem, dicens; Librum dedit mihi Chelcias sacerdos. Et legit illum Sapphan coram rege. Et factum est, ut audivit rex verba libri legis; & discidit vestimenta sua. Et mandavit rex Chelciæ sacerdoti, & Achicam filio Sapphan, & Achobor filio Michææ, et Sapphã scribæ, & Asaiæ servo regis, dicens; 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

MS.A. (α) Ἐδιδὰ θυγάτηρ Ἰεδιδὰ (β) ἢ ἀριστερά. (γ) τῷ ἑβδόμῳ ἐξαπέστειλεν (δ) Σεφφὰν υἱὸν Ἐσελίου υἱὸν Μεσταλλὼ τὸν γραμματέα τοῦ οἴκου, λέγων, (ε) εἰς οἶκον (ζ) ἔργα ἐν (η) αὐτὸ (θ) Σαφφὰν (ι) πρὸς Σαφφάν, καὶ ἀνέγνω (κ) εἰς οἶκον (λ) ἐπέστρεψεν (μ) ἐν τῷ οἴκῳ (ν) τῶν καθεσταμένων (ξ) Σαφφὰν (ο) Σαφφὰν (π) τοῦ βιβλίου (ρ) ἔρρηξεν (σ) Σαφφὰν, (τ) Σαφφὰν τῷ (υ) Ἰασαὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי אָמוֹן וְכָל דַּעֲבַד הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי דְבֵית
26 יְהוּדָה: וּקְבַר יָתֵיהּ בִּקְבוּרְתֵּיהּ בְּגִנַּת עֻזָּא וּמְלַךְ יֹאשִׁיָּה בְרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי:

כב

1 בַּר תַּמְנֵי שְׁנִין יֹאשִׁיָּה כַּד מְלַךְ וּתְלָתִין וְחַדָא שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֶם וְשׁוּם אִמֵּיהּ יְדִידָה בַת
2 עֲדָיָה מִבָּצְקַת: וַעֲבַד דְּכָשַׁר קֳדָם יְיָ וַאֲזַל בְּכָל אוֹרַח דָּוִד אֲבוּהִי וְלָא סְטָא לְיַמִּינָא
3 וְלִסְמָלָא: וַהֲוָה בִּתְמָנֵי עַסְרֵי שְׁנִין לְמַלְכָּא יֹאשִׁיָּהוּ שְׁלַח מַלְכָּא יָת שָׁפָן בַּר אֲצַלְיָה
4 בַּר מְשֻׁלָּם סָפְרָא לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַייָ לְמֵימַר: סַק לְוָת חִלְקִיָּה כַּהֲנָא רַבָּא וִיתַקֵּים יָת
5 כַּסְפָּא דְאִתָּעַל בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַייָ דִּי כְנַשׁוּ אֲמַרְכָּלַיָּא מִן עַמָּא: וְיִתְּנוּנֵיהּ עַל יְדֵי עָבְדֵי
עֲבִידְתָּא דִּמְמַנַּן בֵּית מַקְדְּשָׁא דַייָ וְיִתְּנוּן יָתֵיהּ לְעָבְדֵי עֲבִידְתָּא דִּבְבֵית מַקְדְּשָׁא דַייָ
6 לְתַקָּפָא יָת בִּדְקָא דְבֵיתָא: לְנַגָּרַיָּא וּלְאַרְדִּכְלַיָּא וּלְאַרְגוּבְלַיָּא וּלְמִזְבַּן אָעִין וְאַבְנִין פְּסִילָן
7 לְתַקָּפָא יָת בֵּיתָא: בְּרַם לָא מִתְחַשַּׁב עִמְּהוֹן כַּסְפָּא דְּמִתְיְהֵב עַל יְדֵיהוֹן אֲרֵי בְהֵימָנוּתָא
8 אִנּוּן עָבְדִין: וַאֲמַר חִלְקִיָּה כַּהֲנָא רַבָּא לְשָׁפָן סָפְרָא סִפְרָא דְאוֹרַיְתָא אַשְׁכָּחִית בְּבֵית
9 מַקְדְּשָׁא דַייָ וִיהַב חִלְקִיָּה יָת סִפְרָא לְשָׁפָן וּקְרָהִי: וַאֲתָא שָׁפָן סָפְרָא לְמַלְכָּא וַאֲתֵיב יָת
פִּתְגָמָא לְמַלְכָּא וַאֲמַר אַתִּיכוּ עַבְדָךְ יָת כַּסְפָּא דְאִשְׁתְּכַח בְּבֵיתָא וִיהָבוּהִי עַל יְדֵי עָבְדֵי
10 עֲבִידְתָּא דִּמְמַנַּן בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַייָ: וְחַוִּי שָׁפָן סָפְרָא לְמַלְכָּא לְמֵימַר סִפְרָא יְהַב לִי
11 חִלְקִיָּה כַּהֲנָא וּקְרָהִי שָׁפָן קֳדָם מַלְכָּא: וַהֲוָה כַּד שְׁמַע מַלְכָּא יָת פִּתְגָמֵי סִפְרָא דְאוֹרַיְתָא
12 וּבְזַע יָת לְבוּשׁוֹהִי: וּפַקֵּיד מַלְכָּא יָת חִלְקִיָּה כַּהֲנָא וְיָת אֲחִיקָם בַּר שָׁפָן וְיָת עַכְבּוֹר בַּר
מִיכָיָה וְיָת שָׁפָן סָפְרָא וְיָת עֲשָׂיָה עַבְדָּא דְמַלְכָּא לְמֵימַר:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et reliquum verborum Amon & *omnia* quæ fecit; nónne illa scripta sunt 25
in libro verborum dierum regum domus Jehudah? Et *sepelivit* illum in 26
sepulchro suo in horto Ghuza, & regnavit Josiah filius ejus pro eo.

CAP. XXII.

Filius octo annorum erat Josias quando regnavit: & triginta & uno 1
annis regnavit in Jerusalem: & nomen matris ejus Jedidah, filia Ghadiah
ex Baszkath. Et fecit quod rectum erat ante Dominum, & ambulavit in 2
omni via David patris sui: nec declinavit ad dexteram aut ad sinistram.
Et fuit octavodecimo anno regis Josiahu, misit rex Saphan filium Aszaliah 3
filii Mesulam scribam in domum sanctuarii Domini, dicendo: Ascende 4
ad Hhilkiah sacerdotem magnum, ut conflet argentum quod inductum
est in domum sanctuarii Domini, quod congregaverunt præfecti thesaurorum ex populo. Et dent illud in *manus* facientium opus qui præfecti 5
sunt in domo sanctuarii Domini: dent, inquam, illud facientibus opus quod
est in domo sanctuarii Domini, ad reficiendum ruinas domus. Fabris 6
& architectis, & lapicidis, & ad emendum ligna & lapides dolatos ad reficiendam domum. Verùm non computatum est cum eis argentum, quod 7
datum fuit in manibus eorum, quia in fide illi faciebant. Et dixit Hhil- 8
kiah sacerdos magnus ad Szaphan scribam: Librum legis inveni in domo sanctuarii Domini: & dedit Hhilkiah librum ipsi Szaphan, & legit
illum. Et venit Szaphan scriba ad regem, & retulit regi verbum: & 9
dixit, Conflaverunt servi tui argentum quod inventum est in domo, & dederunt illud in *manus* facientium opus qui præpositi sunt in domo sanctuarii Domini. Et nunciavit Szaphan scriba regi, dicendo: Librum 10
dedit mihi Hhilkiah sacerdos: & legit illum Szaphan ante regem. Et 11
fuit cùm audisset rex verba libri legis, scidit vestimenta sua. Et præcepit 12
rex Hhilkiah sacerdoti, & Ahhikam filio Saphan, & Ghachbor filio Michajah, & Saphan scribæ, & Ghassajah servo regis, dicendo:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܡܘܢ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܫܢܝܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. 26 * ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܩܒܪܗ. ܒܓܢܬܐ ܕܓܙܐ. ܘܐܡܠܟ ܝܘܫܝܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ *

1 * ܒܪ ܬܡܢܐ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܝܘܫܝܐ ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܬܠܬܝܢ ܘܚܕܐ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡܗ ܕܐܡܗ ܝܕܝܕܐ ܒܪܬ ܥܙܪܝܐ ܡܢ ܒܨܩܬ. 2 * ܘܥܒܕ ܬܪܝܨܘܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܙܠ ܒܟܠܗ ܐܘܪܚܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܠܝܡܝܢܐ ܘܠܣܡܠܐ. 3 * ܘܒܫܢܬ ܬܡܢܥܣܪܐ ܠܝܘܫܝܐ ܡܠܟܐ. ܫܕܪ ܡܠܟܐ ܠܫܦܢ ܒܪ ܐܠܨܝܐ ܒܪ ܡܫܠܡ ܣܦܪܐ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. 4 * ܣܩ ܠܘܬ ܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ ܪܒܐ. ܘܢܫܠܡ ܟܣܦܐ ܕܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܕܟܢܫܘ ܢܛܘܪ̈ܝ ܬܪܥܐ ܡܢ ܥܡܐ. 5 * ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܒ̈ܕܝ ܥܒܕܐ ܕܡܦܩܕܝܢ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܒ̈ܕܝ ܥܒܕܐ ܕܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܠܡܚܙܩ ܬܘܪܥܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. 6 * ܠܢܓܪ̈ܐ ܘܠܦܣܠ̈ܐ ܘܠܐܪܕܟܠ̈ܐ. ܘܠܡܙܒܢ ܩܝ̈ܣܐ ܘܟܐܦ̈ܐ ܦܣܝ̈ܠܬܐ ܠܡܚܙܩ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. 7 * ܒܪܡ ܠܐ ܡܬܚܫܒ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܟܣܦܐ ܕܡܬܝܗܒ ܒܐܝ̈ܕܝܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ. 8 * ܘܐܡܪ ܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ ܪܒܐ ܠܫܦܢ ܣܦܪܐ. ܟܬܒܐ ܕܢܡܘܣܐ ܐܫܟܚܬ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܝܗܒ ܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ ܟܬܒܐ ܕܢܡܘܣܐ ܠܫܦܢ ܣܦܪܐ ܘܩܪܝܗܝ. 9 * ܘܐܬܐ ܫܦܢ ܣܦܪܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܐܗܦܟ ܠܡܠܟܐ ܦܬܓܡܐ. ܘܐܡܪ. ܐܗܦܟܘ ܥܒ̈ܕܝܟ ܟܣܦܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܒܝܬܐ. ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܠܥܒ̈ܕܝ ܥܒܕܐ ܕܡܦܩܕܝܢ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. 10 * ܘܚܘܝ ܫܦܢ ܣܦܪܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ. ܟܬܒܐ ܚܕ ܝܗܒ ܠܝ ܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ. ܘܩܪܝܗܝ ܫܦܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. 11 * ܘܟܕ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܟܬܒܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܨܪܐ ܢܚ̈ܬܘܗܝ. 12 * ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܠܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ. ܘܠܐܚܝܩܡ ܒܪ ܫܦܢ. ܘܠܥܟܒܘܪ ܒܪ ܡܝܟܐ. ܘܠܫܦܢ ܣܦܪܐ. ܘܠܥܣܝܐ ܥܒܕܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ.

Reliqua gesta Amonis, & quicquid fecit; 25
ecce scripta sunt in libro annalium regum
Juda. Sepelierunt autem eum in sepulchro 26
ipsius, in viridario ærarii: & regnavit Josia
filius ejus post ipsum.

CAP. XXII.

1 Annos octo nat' erat Josia quando regnavit, et annis triginta uno regnavit in Jerusalem; nomen matris ejus fuit Iedida filia Azariæ, de Bezcath. 2 Fecit quod rectum erat coram Domino, ambulans omnino in via Davidis patris sui, neque deflectens ad dexteram aut ad sinistram. 3 Anno decimo octavo regis Josiæ, misit rex Saphanem filium Elsiæ filii Massam scribam, in domum Domini, dicendo; 4 Ascende ad Helciam sacerdotem magnum, reddátque pecuniam illatam in domum Domini, quam januæ custodes collegerunt à populo: 5 Et tradant eam curatoribus operis, quibus cura demandata est in domo Domini; ut dent eam facientibus opus quod *requiritur* in domo Domini, ad restaurandum quæ restauranda sunt in domo Domini: 6 Fabris lignariis, lapicidis, & architectis; & ad emendum ligna lapidésque cæduos pro redintegratione domûs Domini. 7 Veruntamen non subducebatur cum eis ratio pecuniæ quæ tradebatur in manus eorum, quia bonâ fide agebant. 8 Tum dixit Helcia summus sacerdos ad Saphanem scribam, Librum legis inveni in domo Domini: cúmque dedisset Helcia sacerdos librum legis Saphani scribæ, legit eum. 9 Veniens autem Saphan scriba ad regem, ut responsum regi redderet, ait; Reddiderunt servi tui pecuniam quæ inventa est in domo, & tradiderunt eam curatorib⁹ operis, quibus demandata est cura domûs Domini. 10 Indicavit quoque Saphan scriba regi, dicens, Librum quendam dedit mihi Helcia sacerdos; legítque eum Saphan coram rege. 11 Et cùm audisset rex sermones libri legis, scidit vestimenta sua; 12 Jussítque rex Helciæ sacerdoti, & Ahicamo filio Saphanis, Abachori filio Michæ, Saphani scribæ, & Asaiæ servo regis, & ait;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * وسائر امور امون * وكل شي صنع * فانه مكتوب في سفر ايامين الذي لملوك يهوذا * 26 * وقبروه في قبره في جنان الخزاين *

* الفصل الثاني والعشرون *

1 * وملك بعده ابنه يوشيا وهو ابن ثمان سنين * واقام ملك باوريشليم احدى وثلاثين سنة * واسم امه يديدا ابنة عوريا التي من برقث * 2 وصنع حسنا قدام الله * وسلك في جميع الطريق التي سلكها داود ابوه * ولم يعدل عنها يمينا ولا شمالا * 3 وفي سنة ثمانية عشر من ملك يوشيا * بعث الملك سافان بن الصيا بن مسلم الكاتب الى بيت الله يقول * 4 * اصعد الى حلقيا الكاهن الكبير * فيسلم الفضة التي دخلت بيت الله الذي جمع ذلك حفظة الابواب من الشعب * 5 وسلموها الى النجارين وصناع العمل في بيت الله * ليجددوا تجديدا في بيت الله * 6 وسلموها الى النجارين والنقاشين والبنايين * ليشتروا خشبا وحجارة منحوتة لعمران بيت الله * 7 ولم يكن يحاسبهم على الفضة التي تجري على ايديهم * لانهم بالامانة كانوا يعملون * 8 فقال حلقيا الكاهن الكبير لسافان الكاتب * اني وجدت سفرا من الناموس في بيت الله * فاعطاه حلقيا الكاهن سفر الناموس للكاتب فقراه * 9 واتى سافان الكاتب ليعلم الملك * فقال سلموا عبيدك الفضة التي وجدت في بيت الله * الى صناع العمل والقومة الذين في بيت الله * 10 واخبر سافان الملك وقال * سفرا من الناموس اعطاني حلقيا الكاهن * 11 فقراه سافان قدام الملك * فلما سمع الملك قول سفر الناموس شق ثيابه * 12 وامر الملك حلقيا واحيقام بن سافان وعبكور بن ميخا وسافان الكاتب وعسايا عبد الملك وقال *

Reliquæ res gestæ Amonis, & quicquid fecit, scripta sunt in libro chronicorum regum Judæ. Hoc itaque sepulto in proprio sepulchro, in viridario gazarum; 25 26

CAP. XXII.

Regnavit post eum Josia filius ejus, dum annum ageret octavum; mansitque rex in Jerusalem triginta & uno annis: nomen matris ejus erat Jedida filia Azriæ, quæ erat è Bezcath. Hic rectè se gessit coram Deo, & ambulavit omnino in via in qua ambulavit David pater ejus, & non aberravit ab ea dextrorsum neque sinistrorsum. Anno decimooctavo regni Josiæ, misit rex Saphanem filium Elsiæ filii Misellamis scribam, in domum Dei, dicens; Ascende ad Helciam summum sacerdotem, ut det pecuniam quæ illata est in domum Dei, quam custodes liminum collegerunt à populo. Eámque tradetis fabris lignariis, & opificibus domûs Dei, quatenus reficiant quod reparandum occurrit in domo Dei. Eam inquam tradetis fabris lignariis, & sculptoribus, atque murariis, ut emant ligna & lapides dolatos in restaurationem domûs Dei. Nemo autem exigebat ab eis rationem pecuniæ quæ expendebatur per manus eorum, quia bonâ fide agebant. Tum dixit Helcia summus sacerdos ad Saphanem scribam, Equidem inveni librum unum legis in domo Dei; deditque Helcia sacerdos librũ legis illi Scribæ, qui legit eum. Deinde veniens Saphan scriba ut referret regi, dixit, Dederunt servi tui pecuniam quæ reperta est in domo Dei; opificibus, & præfectis qui sunt in domo Dei. Tum narravit Saphan regi, & ait; Librum unum legis dedit mihi Helcia sacerdos; & legit eum Saphan coram rege. Cùm autem audisset rex verba libri legis, laceravit vestimenta sua: Simúlque præcepit rex Helciæ, & Ahiamo filio Saphanis, & Achori filio Michæ, Saphani scribæ, & Asaiæ ministro regis, & ait; 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

omni pro & ,populo pro & ,me pro Dominum inquirite ,Ite
13 לכו דרשו את־יהוה בעדי ובעד־העם ובעד כל־
ira magna quia ,hujus inventi libri verba super Jehudah
יהודה על־דברי הספר הנמצא הזה כי־גדולה חמת
audierunt non quòd eò ,nos in est succensa ipsa quæ ,Domini
יהוה אשר־היא נצתה בנו על אשר לא־שמעו
scriptum omne juxta faciendum ad ,hujus libri verba super nostri patres
אבתינו על־דברי הספר הזה לעשות ככל־הכתוב
,Saphan&,Hachbor &,Achicham &,sacerdos Chilchijahu abiit Et .nobis super
14 עלינו׃ וילך חלקיהו הכהן ואחיקם ועכבור ושפן
Ticvah filii Sallum uxorem ,prophetissam Chuldah ad Hasajah &
ועשיה אל־חלדה הנביאה אשת ׀ שלם בן־תקוה
Jerusalaim in habitans ipsa & ,vestium custodis Charchas filii
בן־חרחס שמר הבגדים והיא ישבת בירושלם
Dñs dixit Sic ,eos ad Dixitque .eam ad sunt locuti &:Secunda in
15 במשנה וידברו אליה׃ ותאמר אליהם כה־אמר יהוה
Sic .me ad vos misit qui viro Dicite :Israel Deus
16 אלהי ישראל אמרו לאיש אשר־שלח אתכם אלי׃ כה
super & ,istum locum ad malum adducens ego Ecce:Dominus dixit
אמר יהוה הנני מביא רעה אל־המקום הזה ועל־
.Jehudah rex legit quem ,libri verba omnia ,ejus habitatores
ישביו את כל־דברי הספר אשר קרא מלך יהודה׃
pro ,alienis diis suffierunt &,me dereliquerunt quod eò Pro
17 תחת ׀ אשר עזבוני ויקטרו לאלהים אחרים למען
meus furor est succensus & :suarum manuum opere omni in me irritare
הכעיסני בכל מעשה ידיהם ונצתה חמתי
,Jehudah regem ad Et .extinguetur non & ,isto loco in
18 במקום הזה ולא תכבה׃ ואל־מלך יהודה
:eum ad dicetis sic ,Dominum requirendum ad vos mittentem
השלח אתכם לדרש את־יהוה כה תאמרו אליו
,audisti quæ verba :Israel Deus Dominus dixit Sic
כה־אמר יהוה אלהי ישראל הדברים אשר שמעת׃
,Domini faciebus à es humiliatus & ,tuum cor est emollitum Propterea
19 יען רך־לבבך ותכנע ׀ מפני יהוה
super & ,istum locum super sum locutus quæ te audiendo in
בשמעך אשר דברתי על־המקום הזה ועל־
;maledictionem in & ,desolationem in existendum ad ,ejus habitatores
ישביו להיות לשמה ולקללה
,audivi ego etiam &:mea facies ad flevisti & ,tua vestimenta scidisti &
ותקרע את־בגדיך ותבכה לפני וגם אנכי שמעתי
,tuos patres ad te colligam ego ecce Idcirco .Dominus dixit
20 נאם־יהוה׃ לכן הנני אספך על־אבתיך
tui oculi videbunt non & ;pace in ,tua sepulchra ad colligêris &
ונאספת אל־קברתיך בשלום ולא־תראינה עיניך
retulerũt Et .hunc locum super inducens ego quod ,malum omne in
בכל הרעה אשר־אני מביא על־המקום הזה וישבו
.verbum regi
את־המלך דבר׃

CAP. XXIII. כג

,Jehudah seniores omnes eum ad se congregaverunt & :rex misit Et
1 וישלח המלך ויאספו אליו כל־זקני יהודה
vir omnis & ,Domini domum rex Ascenditque .Jerusalaim &
2 וירושלם׃ ויעל המלך בית־יהוה וכל־איש
,sacerdotes & ,eo cum Jerusalaim habitatores omnes & ,Jehudah
יהודה וכל־ישבי ירושלם אתו והכהנים
.magnum ad usque & ,parvo à populus omnis & ,prophetæ &
והנביאים וכל־העם למקטן ועד־גדול
inventi ,fœderis libri verba omnia eorũ auribus In Legitque
ויקרא באזניהם את־כל־דברי ספר הברית הנמצא
.DOMINI domo in
בבית יהוה׃

Versio VULG. LAT.

13 Ite & consulite Dominum super
me, & super populo, &
super omni Juda, de verbis
voluminis istius, quod inventum
est: magna enim ira Domini
succensa est contra nos:
quia non audierunt patres nostri
verba libri hujus, ut facerent
omne quod scriptum est
14 nobis. Ierunt itaque, Helcias
sacerdos, & Ahicam, & Achobor,
& Saphan, & Asaia, ad
Holdam prophetidem, uxorem
Sellum, filii Thecuæ, filii
Araas custodis vestium, quæ
habitabat in Jerusalem in Secunda:
locutique sunt ad eam.
15 Et illa respondit eis, Hæc dicit
Dominus Deus Israel; Dicite
viro, qui misit vos ad me;
16 Hæc dicit Dominus; Ecce,
ego adducam mala super locum
istum, & super habitatores
ejus, omnia verba Legis
17 quæ legit rex Judæ: Quia dereliquerunt
me, & sacrificaverunt
diis alienis, irritantes
me in cunctis operibus manuum
suarum: & succendetur
indignatio mea in loco hoc,
18 & non extinguetur. Regi autem
Juda, qui misit vos ut consuleretis
Dominum, sic dicetis;
Hæc dicit Dominus Deus
Israel; Pro eo quòd audisti
19 verba voluminis, Et perterritum
est cor tuum, & humiliatus
es coram Domino, auditis
sermonibus contra locum istũ,
& habitatores ejus, quòd videlicèt
fierent in stuporem &
in maledictum: & scidisti
vestimenta tua, & flevisti coram
me, & ego audivi, ait Do-
20 minus: Idcircò colligam te ad
patres tuos, & colligêris ad
sepulchrum tuum in pace, ut
non videant oculi tui omnia
mala quæ inducturus sum super
locum istum.

CAP. XXIII.

1 ET renuntiaverũt regi quod
dixerat. Qui misit: & congregati
sunt ad eum omnes senes
2 Juda & Jerusalem. Ascendítque
rex templum Domini, &
omnes viri Juda, universíque
qui habitabant in Jerusalem
cum eo sacerdotes & prophetæ,
et omnis populus à parvo
usque ád magnum: legítque
cunctis audientibus omnia
verba libri fœderis, qui inventus
est in domo Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

13 Δεῦτε ἐκζητήσατε τὸν κύριον περὶ ἐμοῦ, ϗ περὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ϗ περὶ παντὸς τοῦ (φ) Ἰούδα, ϗ περὶ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τοῦ εὑρεθέντος τούτου, ὅτι μεγάλη ἡ ὀργὴ κυρίου (χ) ἐκκεκαυμένη ἐν ἡμῖν, ὑπὲρ οὗ οὐκ ἤκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τούτου τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα καθ' ἡμῶν. 14 Καὶ ἐπορεύθη Χελκίας ὁ ἱερεὺς, καὶ Ἀχικὰμ, ϗ Ἀχοβὼρ, ϗ (ψ) Σαπφὰν, ϗ Ἀσαΐας πρὸς Ὀλδὰν τὴν προφῆτιν (ω) μητέρα Σελλὴμ υἱοῦ (α) Θεκουὰν υἱοῦ Ἀρὰς τοῦ ἱματιοφύλακος· καὶ αὕτη κατῴκει ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ Μασενᾶ· 15 καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτήν. Καὶ εἶπεν (β) αὐτοῖς, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς μέ, 16 Τάδε λέγει κύριος, (γ) Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, ϗ ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, πάντας τοὺς λόγους (δ) τοῦ βιβλίου οὓς 17 ἀνέγνω βασιλεὺς Ἰούδα, Ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με, ϗ ἐθυμίων θεοῖς ἑτέροις, ὅπως παροργίσωσί με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν, ϗ ἐκκαυθήσεται (ε) θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐ σβεσθήσεται. 18 Καὶ πρὸς βασιλέα Ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς ἐπιζητῆσαι τὸν κύριον, τάδε ἐρεῖτε πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Οἱ λόγοι οὓς ἤκουσας, 19 Ἀνθ' ὧν ὅτι ἡπαλύνθη ἡ καρδία σου ϗ ἐνετράπης ἀπὸ (ζ) προσώπου, ὡς ἤκουσας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον ϗ ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, τοῦ εἶναι εἰς ἀφανισμὸν ϗ εἰς κατάραν, ϗ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου ϗ ἔκλαυσας ἐνώπιόν μου, 20 (η) καί γε ἐγὼ ἤκουσα, λέγει κύριος. Οὐχ (θ) οὕτως· ἰδοὺ προστίθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου, ϗ συναχθήσῃ εἰς (ι) τὸν τάφον σου ἐν εἰρήνῃ, ϗ οὐκ ὀφθήσεται ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς ἐγώ εἰμι ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον.

Ite, exquirite Dominum pro me, 13
& pro omni populo, & pro universo
Juda, & de verbis libri
inventi hujus: quoniam magna
est ira Domini accensa in nobis,
pro eo, quòd non audiverunt patres
nostri verba libri hujus ad
faciendum juxta omnia quæ scripta
sunt (c) super nos. Et ivit 14
Chelcias sacerdos & Achicam,
& Achobor, & Saphan, & Asaias
ad Oldam prophetissam, (d)
matrem Sellem filii Thecuan filii
Aras custodis vestium. Et ipsa
habitabat in Hierusalem in Masena.
Et locuti sunt ad eam. Et 15
dixit eis, Hæc dicit Dominus
Deus Israel; Dicite viro, qui misit
vos ad me; Hæc dicit Domi- 16
nus, Ecce ego adduco mala super
locum hunc, & super inhabitantes
eum, omnia verba libri,
quæ legit rex Juda, Pro eo quòd 17
dereliquerunt me, & adolebant
diis aliis: ut irritarent me in operibus
manuum suarum: & succendetur
indignatio mea in loco isto,
& non extinguetur. Et ad re- 18
gem Juda, qui misit vos inquirere
Dominum, hæc dicetis ad eum;
Hæc dicit Dominus Deus Israel;
(e) Verba, quæ audîsti,
Propterea quòd perterritum est 19
cor tuum, & confusus es à facie,
(f) ut audîsti quæcunque locutus
sum super locum istum, & super
inhabitantes eum, ut sint in perditionem,
& in maledictionem,
& discidisti vestimenta tua, &
plorâsti coram me; etiam ego audivi,
dicit Dominus: (g) Non sic: 20
Ecce ego adjicio te ad patres tuos;
& colligêris in sepulchrum tuum
in pace: & (h) non aspicietur
in oculis tuis, in omnibus
malis quæ ego ipse adduco
super locum hunc.

MS.A. (φ) Ἰούδα, περὶ (χ) ἡ ἐκκεκαυμένη (ψ) Σαφὰν, (ω) γυναῖκα Σελλοὺμ (α) Θεκκουὲ (β) πρὸς αὐτοὺς, Τάδε (γ) Ἰδοὺ ἐπάγω (δ) τῆς βίβλου (ε) ὁ θυμός (ζ) προσώπου κυρίου, ὡς (η) ϗ ἐγὼ (θ) οὕτως· ἐγὼ προστίθημι (ι) τὸν τόπον σου ἐν Ἱερουσαλήμ, ϗ οὐκ

ΚΕΦ. κγ'.

1 ΚΑὶ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ τὸ ῥῆμα. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, ϗ συνή- 2 γαγε πρὸς ἑαυτὸν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα ϗ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου, ϗ πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα ϗ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ μετ' αὐτοῦ, ϗ οἱ ἱερεῖς, ϗ οἱ προφῆται, ϗ πᾶς ὁ (α) λαὸς ἀπὸ μικροῦ ϗ ἕως μεγάλου, ϗ ἀνέγνω (β) ἐν ὠσὶν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου.

CAP. XXIII.

ET retulerunt regi verbum. 1
Et misit rex, & congregavit ad
se omnes seniores Juda, & Hierusalem.
Et ascendit rex in do- 2
mum Domini, & omnis vir Juda,
& omnes habitantes in Hierusalem
cum eo, & sacerdotes,
& prophetæ, & omnis populus à
parvo & usque ad magnum. Et
legit in auribus eorum omnia verba
libri testamenti inventi in domo
Domini.

MS.A. (α) λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ μικροῦ ἕως (β) ἐν τοῖς ὠσὶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 איזילו תבעו מן קדם יי עלי ועל עמא ועל כל דבית יהודה על פתגמי ספרא דאשתכח
הדין ארי סגיאה חימתא דיי דהיא דליקת בנא על דלא קבילו אבהתנא לפתגמי ספרא
14 הדין למעבד ככל דכתיב עלנא׃ ואזל חלקיה כהנא ואחיקם ועכבור ושפן ועשיה לות
חולדא נביתא אתת שלום בר תקוה בר חרחס נטר לבושיא והיא יתבא בירושלם בבית
15 אולפנא ומלילו עמיה׃ ואמרת להון כדנן אמר יי אלהא דישראל אמרו לגברא דשלח
16 יתכון לותי׃ כדנן אמר יי הא אנא מיתי בישתא על אתרא הדין ועל יתבוהי ית כל
17 פתגמי ספרא דקרא מלך שבטא דבית יהודה׃ חלף דשבקו פולחני ואסיקו בוסמין
לטעות עממיא בדיל לארגזא קדמי בכל עובדי ידיהון וידלק רוגזי באתרא הדין ולא
18 יטפי׃ ולמלך שבטא דבית יהודה דשלח יתכון למתבע אולפן מן קדם יי כדנן תימרון
19 ליה כדנן אמר יי אלהא דישראל פתגמא די שמעתא׃ חלף דזוע לבך ואתכנעתא מן
קדם יי במשמעך דגזרית על אתרא הדין ועל יתבוהי למהוי לצדו וללוטא ובזעתא ית
20 לבושך ובכיתא קדמי ואף קדמי שמיע אמר יי׃ בכן הא אנא כניש לך לות אבהתך
ותתכניש לקברך בשלם ולא יחזין עינך בכל בישתא די אנא מיתי על אתרא הדין
ואתיבו ית מלכא פתגמא׃

כג

1 ושלח מלכא וכנשו לותיה כל סבי יהודה וירושלם׃ וסליק מלכא לבית מקדשא דיי
2 וכל אנש יהודה ויתבי ירושלם עמיה וכהניא וספריא וכל עמא למזעירא ועד רבא וקרא
קדמיהון ית כל פתגמי ספרא דקימא דאשתכח בבית מקדשא דיי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ambulate, quærite à Domino super me, et super populo, et super *omni [homine] domus* Jehudah, propter verba libri qui inventus est, hujus, quoniam 13
magna est ira Dñi, ea quæ incensa est in nos, eò quòd non attenderunt patres
nostri verbis libri hujus, ut facerent secundùm omne quod scriptum
est nobis. Et abiit Hhilkiah sacerdos, et Ahhikam, et Ghachbor, et Saphan, 14
& Ghassajah ad Hhuldah prophetissam, uxorem Salum filii Thikvah filii
Hharhhazz custodis vestimentorum: et ipsa sedebat in Jerusalem in domo
doctrinæ: et locuti sunt cum illa. Et dixit illis, Sic dixit Dominus Deus Isra- 15
el, Dicite viro qui misit vos ad me. Sic dixit Dñs, Ecce ego induco malum 16
super locum hunc, et super habitatores ejus, nimirum omnia verba libri
quem legit rex tribus domus Jehudah. Eò quòd dereliquerunt cultum me- 17
um & adoleverunt aromata idolis gentium, ut irritarent me in omnibus
operibus manuum suarum; ardebit indignatio mea in locum istum, nec extinguetur.
Et regi tribus domus Jehudah qui misit vos ad quærendum ora- 18
culum à Domino, sic dicetis ei, Sic dixit Dominus Deus Israel, *verbum quod*
audîsti. Quia timuit cor tuum et humiliatus es à facie Domini, cùm audîs- 19
ses quæ decrevi super locum hunc, et super habitatores ejus futuros in vastationem
et maledictionem, et scidisti vestimenta tua, et plorâsti ante me,
et etiam ante me auditum est, dixit Dominus: Propterea ecce ego congrega- 20
bo te ad patres tuos, et congregaberis in sepulchrum tuum in pace: et non
videbunt oculi tui omne malum quod ego inducam super locum hunc. Et
responderunt regi verbum.

CAP. XXIII.

ET misit rex: et congregaverunt ad eum omnes seniores Jehudah et Je- 1
rusalem. Et ascendit rex in domum sanctuarii Domini, et omnes homines 2
Jehudah, et habitatores Jerusalem cum eo, et sacerdotes et *scribæ*, et omnis
populus à parvo usq; ad magnum: et *legit* illis omnia verba libri fœderis,
qui inventus fuerat in domo sanctuarii Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

* Ite, consulite Dominum pro me, pro popu- 13
lo, & pro toto Juda de sermonibus libri hujus
qui inventus est: nam magnus est furor
Domini quo in nos exarsit, eò quòd non auscultaverint
majores nostri verba hujus libri,
ut facerent prout præscribitur nobis. Abiit 14
itaque Helcia sacerdos, & Ahicam, & Abachor,
& Saphan, & Asaia ad Holdi prophetissam
uxorem Salomis filii Tecuæ filii
Hadhas custodis vestium (habitabat autem
hæc in Jerusalem, in repetitione (i. collegio)
& allocuti sunt eam. Quæ dixit ad eos, Ita 15
dicit Dominus Deus Israelis, Dicite viro illi
qui vos ad me misit, Ita dicit Dominus Deus 16
Israelis; Ecce adducturus sum calamitatem
super locũ istum, & super omnes habitatores
ejus, omnes *scilicet* sermones libri quos legit
rex Judæ. Quia dereliquerunt me, & thura 17
posuerunt diis aliis, & irritaverunt me opere
manum suarum; accendetur furor meus contra
locum istum, & perdam vos. Regi verò 18
Iudæ, qui misit vos ad consulendum Dominum,
sic dicite; Sic ait Dominus Deus Israelis,
Quia propter sermones quos audîsti, 19
elanguit cor tuum, & extimuisti Dominum
audiens quæ dixi de loco isto, & habitatorib⁹
ejus, futurum *scilicet* admirationi & execrationi;
& scidisti vestimenta tua, & flevisti
coram me; Ego quoque audivi, dicit Dominus.
Propterea ecce collecturus sum te apud 20
patres tuos, & colligêris ad sepulchrum tuum
in pace, et non videbunt oculi tui totam
miseriam quam adducturus sum super locum
istum. Et retulerunt regi responsum.

CAP. XXIII.

1 [illegible]
2 [illegible]

* TUnc misit rex, et congregati sunt ad eum 1
omnes seniores Iudæ et Ierusalem: Ascen- 2
dénsque rex in domum Domini unà cum
omnibus Judæis, cunctísque habitatoribus
Ierusalem, sacerdotibus, prophetis, et universo
populo, à minimo ad maximum; legit
coram eos cunctos sermones libri fœderis,
qui repertus fuerat in Domo Domini;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * اذهبوا فاسألوا من الرب على وعلى جميع الشعب * وعلى جميع يهودا * وعلى قول هذا السفر
الذي وجد * لانه كبير هو الغضب الذي غضب الرب علينا * حين لم يسمع اباونا قول
14 الرب في هذا السفر * ليفعل الذي هو مكتوب فيه * فذهب حلقيا الكاهن * واحيعام *
وعبكور * وسافان الكاتب * وعسايا الى حلدي النبية امراة سالوم بن تقوا بن حدحاس
15 حافظ الاداة * وهي كانت ساكنة باورسليم جالسة بالخشوع * فكلموها وقالوا لها * فقالت *
16 هكذا يقول الرب اله اسرائيل * قولوا للرجل الذي ارسلكم الي * هكذا يقول الرب * هوذا اني
بلوي على هذا المكان وعلى سكانه * جميع اقاويل هذا السفر الذي قراه ملك يهودا *
17 * حين تركوني ووضعوا البخورات لالهة اخر * واغضبوني بافعال ايديهم * سيغشى غضبي في هذا
18 المكان يقول الرب فابيدكم * ولملك يهودا الذي بعثكم لتسالوا من الرب هكذا تقولون *
19 هكذا يقول الرب اله اسرائيل * القول الذي سمعت على انه مرض قلبك * وفزعت من
قدام الرب لما سمعت الذي قلت على هذا المكان وعلى سكانه * انه يكون للخزي واللعنة *
20 وشققت ثيابك وبكيت قدامي * فانا ايضا قد سمعت يقول الرب * من اجل هذا فاني اضمك
الى ابائك * فتنضم الى قبرك سالما * ولا تنظر عيناك شي من البلوي الذي اتي بها على هذا
المكان * فردوا على الملك الجواب *

* الفصل الثالث والعشرون *

1 * فبعث الملك فجمع اليه جميع شيوخ بني يهودا وارسليم * وصعد الملك الى بيت الرب *
2 وجميع بيت يهودا * وجميع سكان اورسليم معه * والكهنة والانبياء * وجميع الشعب من الصغير
الى الكبير * فقرا قدامهم جميع اقاويل سفر الميثاق الذي وجد في بيت الله *

Ite & sciscitamini à Domino de me, de 13
toto populo, de universo Juda, déque
verbis hujus libri qui repertus est: nam
ingens est ira quâ percitus est Dominus
contra nos, quum non obtemperaverint
majores nostri dictis Domini hoc in libro
contentis, ut agerent quod scriptum est in
eo. Abiit ergò Helcia sacerdos, Ahia- 14
*mus, Abchor, & Saphan scriba, atque
Asaia ad Holdam prophetissam uxorem
Salomis filii Tecuæ filii Hadhasi
custodis supellectilium, (habitabat
autem illa in Jerusalem, sedens in humilitate)
& allocuti sunt eam, & dixerunt
ei. Quibus illa respondit, Sic* 15
*ait Dominus Deus Israelis, Dicite viro
qui ad me misit; Sic ait Domi-* 16
*nus, Ecce illaturus sum miseriam in
hunc locum & in habitatores ejus, omnia
videlicet verba ejus libri quem
legit rex Juda. Quia dereliquerunt* 17
*me, & thura posuerunt diis alienis,
meque manuum suarum actionibus ad
iram provocaverunt; efferbuit furor meus
in locum istum, ait Dominus; &
perdam vos. Regi verò Judæ, qui* 18
*vos misit ut Dominum sciscitaremini,
sic dicetis; Ita dicit Dominus Deus Israelis,
Quandoquidem ob sermonem quem* 19
*audîsti, ægrotavit cor tuum, & extimuisti
Dominum auditis his quæ dixi
de loco isto deque habitatoribus ejus,
fore scilicet illum in infamiam et execrationem,
laceratisque vestimentis tuis flevisti
coram me; Ego quoque jam audivi, dicit
Dominus. Hanc ob rem aggregaturus* 20
*sum te ad patres tuos, & aggregaberis
ad sepulchrum tuum pacificus; &
non videbunt oculi tui quicquam miseriæ
quam illaturus sum in hunc locum.
Et retulerunt regi responsum.*

CAP. XXIII.

QUamobrem mittens rex convocavit 1
*ad se omnes seniores filiorum Judæ &
Jerusalem: Et ascendens rex in do-* 2
*mum Domini, totáque domus Judæ,
cunctique cives Jerusalem cum eo, necnon
sacerdotes, & prophetæ, universus
denique populus à minimo ad maximum;
recitavit coram eis verba libri
testamenti, qui inventus fuerat in
domo Dei.*